18/10 24 uver 50 din (kod Kilera i dr. Zgle)

GRČKO-HRVATSKI

RJEČNIK

ZA ŠKOLE.

PO BENSELER-KAEGIJEVU GRČKO-NJEMAČKOM RJEČNIKU

PRIREDIO

STJEPAN SENC.

CIJENA 12 KRUNA.

U ZAGREBU.
TROŠAK I NAKLADA KR. HRV.-SLAV.-DALM. ZEM. VLADE.
1910.

Ova se knjiga ne smije skuplje prodavati nego za cijenu naznačenu na prednjoj strani.

Kr. zemaljska tiskara u Zagrebu.

Predgovor.

Ovaj sam rječnik izradio po 11. izdanju Benseler-Kaegijeva Grčko-**njemačkoga** rječnika. Kad se dovršeni rukopis počeo štampati, izišlo je **12. izdanje** njemačkoga originala; u njemu provedene promjene izradio je **g. M. Žepić**, ravnatelj kr. realne gimnazije karlovačke.

U Zagrebu, koncem svibnja 1910.

St. Senc.

A.

A, prvo slovo grčkog alfabeta, kao brojni znak = 1.

ἀ- [ᾰ] u sastavljanju **1.** *στερητικόν, privativum* (pred vok. *ἀν-*, što v.): *ἄτιμος* nečašćen, bez časti. **2.** *ἀθροιστικόν, copulativum*, iznajpr. *ἁ*, srod. *ἅμα* skupa, paki *ἀ*, izriče **zajednicu:** *ἅ-πας, ἀ-τάλαντος.* **3.** *protheticum (formativum)* ciglovetni prednji glas, kao u poz. lat. *i-status*, franc. *é-tat*, na pr. *ἀ-λείφω, ἀ-μέλγω, ἀ-στήρ.*

ἁ, *dor.* mj. *ἡ*, član; *ἅ, dor.* mj. *ἥ*, pron. rel.

ἆ, uzvik bola, sažaljavanja, zle volje, katkad podvostručeno, *ἆἆ*, jao! oj!

ἀ-άατος, 2. [◡‿‿◡] (*ἀάω*), **1.** nepovrijeđen i nepovredljiv. **2.** neškodljiv.

ἀ-αγής, *έος*, 2. (*ἄγνυμι*), *ep.* neslomljiv, jak.

ἄ-απτος, 2. (*ἅπτομαι*), *ep.* nedodirljiv, silan, komu se ne smiješ primaći, strašan.

ἀάσχετος, 2. *ep.* mjesto *ἄσχετος*, v. r.

ἀάω [‿‿-] (ili *ἀάζω*), *ep.*, aor. 1. *ἄασα*, stegn. *ἆσα*, i aor. med. *ἀάσατο*, u pas. samo aor. 1. *ἀάσθην*, **1. akt. a)** vrijeđati, oštetiti, unesrećiti, **pas.** štetovati. **b)** obič. o pameti: z a l u d i t i, sa i bez *φρένας*, pas. zaluđen biti, griješiti, varati se, sa i bez *θυμῷ* ili *φρεσί*. **2. med. a)** dati zaluditi se ili zasjeniti se, *θυμῷ* l u d o r a d i t i. **b)** *τινά* koga zaluditi, zavesti.

ἄβα, *dor.* mj. *ἥβη*.

Ἄβαι (*Ἀβαί*), *αἱ*, grad u sjeveroist. Fokidi, s. Modi, na glasu sa svoga hrama i staroga proročišta Apolona *Ἀβαῖος*.

ἀβακέω, *ep.*, zapr. biti bez govora (*ἀ-βάζων, infans*), biti neuk, ništa ne slutiti.

ἀβάκιον, τό, daščica za računanje ili crtanje.

ἀβακίσκος, ὁ, poz. daščica; pločica mozaika.

ἀ-βάκχευτος, 2. *poet.* i *poz.* neupućen (u Bakhove misterije ili tajne).

Ἄβαντες, *οἱ*, staro pleme na Eubeji.

Ἀβαντίς, ίδος (γῆ, νῆσος), ἡ, Eubeja.

ἀ-βαρής, *οῦς*, 2. (*βάρος*), *poz.* neterećen, lak.

ἀ-βασανίστως (*βασανίζω*), adv. bez ispita, neispitan.

ἀ-βασίλευτος, 2. bez kralja, nezavisan.

ἄ-βατος, 2. **a)** neugažen, neprohodan. **b)** nepristupačan; supst. *ἄβατα, τά*, svetište, posvećeno mjesto.

Ἄβδηρα, *τά*, grad u Trakiji na Nestu, iznajpr. fenički, zatim grčki, naseobina Klazomenjana, sada razvaline kod Polistila. Stanovnici **οἱ Ἀβδηρῖται** razglašeni kao (prnjavorci ili šijaci) kratkoumni.

ἀ-βέβαιος, 2. nepostojan, nestalan, *ἐξ ἀβεβαίου* na nesigurnu tlu.

ἀ-βέβηλος 2. *poz.* nepristupačan, svet.

ἀβελτερία, i poz. oblik **ἀβελτηρία,** *ἡ*, promašivanje boljega, ludost, tupoglavstvo, tupavo vladanje. Od

ἀ-βέλτερος, 2. sulud, tupoglav.

ἀ-βίαστος, 2., adv. *-ως* (*βιάζομαι*), *poz.* neprisiljen, od svoje volje.

Ἀβιληνή, ἡ, abilski kraj u Kelesiriji.

Ἄβιοι, *οἱ*, skitsko pleme, kod Hom. u evrop. Trakiji; kod Ar. u Aziji.

ἄ-βιος, 2. **a)** = slijed. **b)** *poz.* bez sredstava, oskudan, potrebit.

ἀ-βίωτος, 2., adv. *-ώτως*, nevrijedan da se živi, nesnosan, jadan; *ἀβιώτως διατεθῆναι*, izgubiti veselje za život, *ἀ. ἔχειν* ne nadati se zdravlju.

ἀβλάβεια, *ἡ, poz.* **1.** potpuno stanje; *ἐπ' ἀβλαβείᾳ* nekažnjeno. **2.** nedužnost. Od

ἀβλᾰβής, 2. (*βλάπτω*) **1. akt.** ne vrijeđajući, n e š k o d l j i v, bez opasnosti, *poet.* koji štetu odvraća. **2. pas.** n e p o v r i j e đ e n, čitav, neoštećen. Adv. **ἀβλαβῶς** **1.** ne škodeći, neškodljivo, bez opasnosti. **2.** ne trpeći štete, nepovrijeđeno, čitavo.

ἀβλαβίη, ἡ, ep. = *ἀβλάβεια*, nevinost.

ἀ-βλής, *ῆτος, ὁ, ἡ* (*βάλλω*), *ep.* nebačen, neodapet, posve nov.

ἄ-βλητος, 2. (*βάλλω*), *ep.* nepogođen.

ἀ-βληχρός, 3 (*ἀ* prot., *μαλακός*) *ep.* slab, nježan, nemoćan; *θάνατος* blaga, laka smrt, *νόσος* potajna.

ἀ-βοήθητος, 2. *poz.* bez pomoći.

Ἀβοριγῖνες, ων, οἱ, poz. pređi Latinâ, *Aborigines.*

ἀβός, 3. *dor.* mj. *ἡβός.*

ἀ-βουκόλητος, 2. *poet.* nečuvan, neopažen.

ἀ-βουλέω (*ἄβουλος*), ne htjeti.

ἀ-βούλητος, 2. *poz.* š t o s e n i j e h t j e l o **a)** nehotice, slučajno. **b)** nepoželjen, neugodan.

ἀβουλία, *ἡ*, oskudica dobra savjeta (u plur. nedostatak dobrih savjeta), zlo svjetovanje, uop. nesmotrenost. Od

ἄ-βουλος, 2. (*βουλή*), zlo svjetovan, nepromišljen; *τινί* ne mareći za koga. Adv. **ἀβούλως** nepromišljeno.

ἅβρα, *ἡ, poz.* najmilija dvorkinjica.

'Αβραδάτας, *ου* i *α, ὁ,* kralj Sužana, savremenik Kirov i Kresov.

ἁ-βριθής, 2. *poet.* lak, bez težine.

ἄβρίξ, adv. bez sna (konjekt.).

ἁβρο-βάτης, ου, ὁ, poet. razmaženo koračajući, kicoš, vrkoč.

ἁβρό-γοος, 2. *poet.* nježno jadajući.

ἁβρο-δίαιτος, 2. raskošito živući, *τὸ -τον* razmaženo življenje.

ἁβρο-κόμης, *ου, ὁ, poet.* gustokos, s gustom kosom; lisnat.

ἄ-βρομος, 2. (*βρέμω*) *ep.* bučan.

ἁβρο-πενθής, 2. koji nježno jadikuje.

ἁβρό-πηνος, 2. *poet.* od tanke tkanine.

ἁβρό-πλουτος, 2. *poet.* veoma bogat, prebogat.

ἁβρός, 3. o ženama: nježna, o ljudima: razmažen, raskošit, o stvarima: fin, nježan, što pripada raskošju ili udobnosti. — *οἱ ἁβροί,* gizdavi, kicoši. — *ἁβρὸν βαίνειν, poet.* kicošiti se, gizdavo koračati. Adv. **ἁβρῶς,** *poet.* gizdavo. Otd.

ἁβροσύνη, ἡ poet. raskoš, finoća.

ἁβροτάζω, *ep.*, samo konj. aor. 1. akt. *ἁβροτάξομεν* [*ᾰ*], promašiti (*τινός*) koga, ominuti koga. (Il. 10. 65.)

ἁβρότης, *ητος, ἡ* (*ἁβρός*) raskoš, finoća, mekuštvo.

ἄ-βροτος, 3. i 2. = *ἄμβροτος, ep.* i *poet.* **a)** besmrtan, božanstven, svet. **b)** *poet.* pust, bez ljudi.

ἁβρο-χίτων, ωνος, ὁ, ἡ, poet. s mekanim pokrivačima.

ἄ-βροχος, 2. *poet.* i *poz.* nepokropljen, nepokvašen.

ἁβρύνω [*ῡ*] (*ἁβρός*), **1. akt.** s raskošjem postupati, maziti. **2. med. a)** nježno osjećati, **b)** veličati se, razmetati se, hvaliti se, *τινί* čim.

ἄ-βρωτος, 2. *poz.* što se ne može jesti, što se ne da uživati.

Ἄβῡδος, *ἡ,* grad u Troadi, naprama Sestu, s. Avido. Stv. **'Αβυδηνοί. 'Αβῡδόθεν,** adv., od Abida; **'Αβῡδόθι,** adv., u Abidu.

ἄ-βυσσος, 2. *jon. poet.* i *poz.* bez dna, nedokučljiv. Supst. *ἡ ἄβυσσος* N. T. bèzdana (i o hadu i o paklu); pren. nešto nedokučljivo, nemoguće; beskrajnost.

ἀγάασθαι i slič., v. *ἀγάομαι.*

ἄγαγον, *dor.* mj. *ἤγαγον,* aor. 2. od *ἄγω.*

ἀγάζω, poet. u čudu ispitivati, zlovoljno primati ili dočekati, ljutiti se, *τί* na što. Med., v. *ἄγαμαι.*

'Αγάθαρχος, *ὁ,* **1.** sirakuski nauarh 413. pr. Is. **2.** slikar iz Sama, savremenik Periklov i Alkibijadov.

'Αγάθη, ἡ, poz. grad u južnoj Galiji, s. Agde.

ἀγαθο-ειδής, 2. naoko dobar.

ἀγαθοεργέω, v. *ἀγαθο-εργοί.*

ἀγαθοεργίη, *ἡ, jon.* zaslužan čin. Od

ἀγαθο-εργοί, *οἱ,* zaslužni ljudi u državi; u Spartanaca pet najstarijih viteškoga staleža, koji se upotrebljavahu za poslanstvo, **poslanici,** Her. 1. 67. (N. T. *ἀγαθοεργέω* i *ἀγαθουργέω,* pak i *ἀγαθοποιέω* dobro činiti, aps. i *τινά; ἀγαθο-ποιός, poz.* poštenjak, i *ἡ ἀγαθοποιία* N. T. pošten rad).

'Αγαθοκλῆς, *έους, ὁ,* obično muško ime, napose **1.** sofist i glazbenik, učitelj Damona, učitelja Periklova i Sokratova. **2.** tiran sirakuski od 317—289., koji se često borio protiv Kartažana. **3.** laskavac Filipa makedonskoga, otac Lisimahov.

ἀγᾰθός, 3. [*ᾰ ᾰ*], krazom sa članom: *ἀγαθός* (*ᾱ ᾰ*), *ἀγαθοί, τἀγαθόν, τἀγαθοῦ* i t. d.; s adv. *εὖ* (takođ. *καλῶς* i slič., *ἀγαθῶς* istom pozno i rijetko), srodno s *ἀγαστός* i *ἄγαμαι,* zapravo: udivljenja vrijedan, dakle: **čestit, dobar, plemenit, valjan, hrabar, duševan, razuman, dobrohotan,** i o stvarima: **koristan, spasonosan, srećan.** O ljudima katkad: plemići, odlični, aristokrati (opreka: *χέρηες, δῆμος*); *καλοὶ κἀγαθοί* poštenjaci; u razgovoru *ὦ 'γαθέ* moj dragi, dobri, ozbiljno i ironično. Zabližnju oznaku služio je katkad akuz., na pr. *βοήν* dobar vikač u boju, a katkad bi se dodalo *περί, πρός, εἴς τι, ἔν τινι* ili *κατά τι* i, ali rijetko, *περί τινος,* ili bi se dodao inf. ili partic. u dat.: dobro za koga, ako to učini, dakle: da to čini, ili u ličnoj konstrukc.: *αἰδὼς οὐκ ἀγαθὴ κεχρημένῳ ἀνδρὶ παρεῖναι* nije dobro, ako je stidljivost u potrebita čovjeka. No obično stoji *ἀγαθόν* s kopulom ili bez nje sa sl. inf. ili akuz. s inf.: dobro je, korisno, da i t. d. Srednji rod pokazuje često (nešto) dobro, korist, probitačnost, pa stoji kao predikat i iza supst. drugoga roda, na pr. *οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη* mnogovlašće ništa ne vrijedi; ili iza plurala ili s gen.: *πυρετοῦ ἀγαθόν τι* sredstvo od groznice. — Pravi supst. **τὸ ἀγαθόν,** *bonum,* **dobro,** što razveseljuje, probitačno, korist, N. T. također: usrđe, ugodba, *διδόναι* i t. d.; *τὸ κοινὸν ἀγαθόν* opće dobro, opći spas, sreća, *salus publica,* i u plur. *τὰ κοινὰ ἀγαθά.* Pa tako se veli i u plur. *τὰ ἀγαθά* dobra, dragocjenosti, **blago;** koristi, **prednosti,** vrline; uop. moralno dobro, katkad s dod. dat. *ἀγαθὰ δόμοις τε καὶ πόλει* dobro za dom i grad, ili *ἀγαθὰ ῥέζειν τινά* komu dobro činiti, *ἀγαθὰ φρονέειν* dobro ili plemenito misliti. Govorilo se *εἰς ἀγαθόν* na dobro, *ἐπ' ἀγαθῷ* s dobrom namjerom, i sa sl. gen. na spas, na korist i dobro čije, ali takođ. *σὺν τῷ ἀγαθῷ, πρὸς τὸ ἀγαθόν* i *πρὸς ἀγαθοῦ εἶναι* ili *γίγνεσθαι* biti na spas. **Kompar.** *ἀμείνων, βελτίων, κρείσσων, λωίων, λῴων, poet. ἀρείων, βέλτερος, λωίτερος, φέρτερος;* **superl.** *ἄριστος, βέλτιστος, κράτιστος, λώιστος, λῷστος, poet. βέλτατος, φέριστος, φέρτατος,* v. pod *ἀμείνων* i t. d.

ἀγαθουργέω, poz. v. *ἀγαθο-εργοί.*

'Αγάθυρσοι, *οἱ,* skitski narod u evrop. Sarmatiji (u Erdelju i istočnoj Ugarskoj).

Ἀγάθων, *ωνος, ὁ,* **1.** tragički pjesnik u Ateni, savremenik Sofoklov. **2.** inače lično ime.

ἀγαθωσύνη, ἡ, N. T. poštenje, dobrotvornost.

ἀγαίομαι [ᾰ], *ep.* i *jon.* spor. oblik od *ἀγάομαι* (samo u prez.), **1.** *τί* srditi se na što. **2.** *τινί* zlo misliti kome.

ἀγα-κλεής, 2. (gen. *έος*), *ep.*, **ἀγα-κλειτός,** 3. *ep.* i *poet.*, i **ἀγα-κλῡτός,** 3. *ep.* veoma glasit, slavljen, preslavan.

ἀ-γάλακτος, 2. (*ἀ* kopulat.) *poet.* na istim prsima odgojen, krvni rođak (po drugima: od sise odbijen).

ἀγάλλω, fut. *ἀγαλῶ,* aor. 1. *ἀγῆλαι,* sjaj dati, **1. akt.** kititi, proslaviti, sjajem obasjati. Češće **2. med.** (samo prez. i impf.) **a)** gizdati se, ponositi se, radovati se, *τινί* i *ἐπί τινι* čemu, poradi čega, takođ. s partic. ili s gen. apsol. **b)** kod Eur. = akt. s akuz. veličati, slaviti koga. (Otd. u N. T. *ἀγαλλιάω* i *ἀγαλλιάομαι,* kliktati, klicati, veoma se radovati; aor. *ἠγαλλιασάμην* i *-άθην. ἡ ἀγαλλίασις,* velika radost). Otd.

ἄγαλμα, *τὸ,* zapr. čemu se tko raduje, krasan komad, nakit, dragocjenost, lik, osob. (čemu se bog raduje) lik božji, kip božji (*ἀνδριάς:* kip čovječji). Otd. demin.

ἀγαλμάτιον, *τὸ, poz.* kipić, mali kip.

ἀγαλματο-ποιός, *ὁ,* kipar.

ἄγαμαι *[ᾰ ᾰ], ἄγασαι* i t. d., *at.* impf. *ἠγάμην,* aor. 1. *ἠγάσθην, ep.* fut. *ἀγάσσομαι,* aor. *ἠ-* ili *ἀγασσάμην* i *-ασάμην* (*ἄγη*), dep. **diviti se, čuditi se,** apsol.; stoga **1.** u dobrom smislu: diviti se, štovati, cijeniti, također: glasno se diviti, slaviti, *τί* i *τινά* ili *τί τινος* nešto u koga, ili takođ. *τινά τινος* ili *τινὰ ἔν τινι, τινὰ ὅτι* ili s gen. i partic.: koga poradi čega, koga u čem, nekomu se diviti zato, što i t. d.; pak samo *ἄγαμαί τινος* ili *τινι* čuditi se komu ili čemu. **2.** u zlom smislu: **a)** zavidjeti, *τινί,* komu što *τινί τι.* **b)** gnjeviti se, *τινί* na što, *τί* nešto zlovoljno primati, zlovoljan biti, *κότῳ* gnjevom planuti. **c)** srditi se, *τινί* na koga, *τί* na što.

Ἀγᾰ-μέμνων, *ὁ,* sin Atrejev, unuk Pelopsov, kralj mikenski, vrhovni vojvoda grčki pod Trojom, poslije povratka umoren od Egista, ljubavnika svoje žene Klitemnestre. Adj. otd. *ep.* **Ἀγαμεμνόνεος,** *έη, εον, at.* **Ἀγαμεμνόνειος** i **Ἀγαμεμνόνιος,** 3. Agamemnonov; patron. **Ἀγαμεμνονίδης,** *ὁ,* i *Ἀγαμεμνονίδας, παῖς* = Orest, njegove sestre: Hrisotemida, Laodika, Ifijanasa ili Ifigenija.

ἀγαμένως, adv. (*ἄγαμαι*), pohvalno, dično.

ἀγαμίου δίκη, ἡ, tužba protiv neženjâ.

ἄ-γᾰμος, 2. **1.** neoženjen, neudat. **2.** nesrećno oženjen, *poet. ἄγ. γάμος* nesrećna ženidba (udaja).

ἄγᾱν [ᾰ], adv. (*ἄγη*), za udivljenje, veoma, još toliko, odveć, *nimis,* posve, potpunce, silno, *ὑπὲρ ἄγαν* odveć žestoko. Takođ. kao naše »odviše« kod adjj. i advv., i kod supstt. sa članom: *ἡ ἄγαν σιγή* potpuno šućenje, ili samo kao supst. sa srednjim rodom člana: *τὸ ἄγαν* silno naprezanje na što; *ἄγαν γε* i odviše; *μηδὲν ἄγαν ne quid nimis.*

ἀγᾰνακτέω (*ἄχομαι*) mrzovoljast, zle volje biti, srditi se, sad aps., sad *τινί, ἐπί τινι* na koga, na što, ili *ὑπέρ, περί τινος* za što, rjeđe *διά τι* i *πρός τι,* i *κατά τινος,* pak s akuz. neutr. zamjenicâ: zato, i to sa sl. *ὅτι, εἰ;* takođ. samo sa *ὅτι, ὡς, εἰ,* ili s partic. sa i bez *ὡς,* ili s gen. aps. Otd.

ἀγᾰνάκτησις, *εως, ἡ,* zla volja, zlovolja, *ἀγανάκτησιν ἔχειν τινί* komu davati povod srdnji.

ἀγανακτητικός, 3. na zlu volju spreman ili sklon.

ἀγᾰνακτητός, 3. i *ἀγανακτικός,* 3. *poz.* zlu volju potičući.

ἀγά-ννῐφος, 2. ([σ]*νείφω*) *ep.* snijegom zameten, snježan.

ἀγανόρειος, 3. *poet.* = *ἀγήνωρ.*

ἀ-γᾰνός, 3. *ep.* i *poet.* (*γάνυσθαι*), razveseljujući, ugodan, prijatan, blag, ljubak, osob. o strijelama Apolonovim i Artemidinim, koje zadavahu smrt bez bola. Adv. **ἀγανῶς,** *poet.* ljupko, blago.

ἀγᾰνοφροσύνη, *ἡ, ep.* prijazna ćud, blagost. Od

ἀγᾰνό-φρων, 2. (*φρήν*) *ep.* blage volje, prijazan.

ἀγάομαι [ᾰγ], *ep.* spor. oblik od *ἄγαμαι,* otd. *ἀγάασθε, ἀγᾶσθε, ἀγάασθαι, ἠγάασθε,* **1.** *τινά* diviti se kome. **2.** *τινί* zavidjeti, ne željeti, *τί τινος* ili sa sl. inf.

ἀγᾰπάζω, i kao dep. *ἀγαπάζομαι,* samo u prez. i imperf., *ep.* i *poet., τινά* koga prijazno primati, za njega brinuti se, pozdravljati, milovati. Slično:

ἀγᾰπάω [ᾰ], **1.** visoko cijeniti; i po tome ljubiti, *diligere* (*ἐρᾶν, amare*), milovati, veoma cijeniti, *τινά* i *τί,* također *τὶ ἀντί τινος* više cijeniti nešto nego ili od. Ali **2.** s *τί* ili *τινί* nečim biti zadovoljan, pri čem umiriti se, sa sl. *εἰ, ἐάν, ὅτι* (*ep. ὅ*), s partic. ili *(poz.)* inf. veseo ili srećan biti, ako, da, i t. d., nešto rado činiti, *ἀγαπήσειν παθόντας τι* mirovati nakon pretrpljene kazni. Od

ἀγάπη, ἡ, N. T. ljubav, osob. kršćanska ljubav i strahopočitanje, ljubav Božja i Kristova prema ljudima, ponizna, djelotvorna ljubav; *αἱ ἀγ.* bratske gozbe u kršćana.

ἀγαπ-ήνωρ, *ορος, ὁ, ep.* muževan.

ἀγάπησις, *εως, ἡ* (*ἀγαπάω*), *poz.* ljubljenje, ljubav, *πρός* i *περί τινα.*

ἀγαπητικός, 3. na ljubav spreman ili sklon.

ἀγαπητός, 3. (adj. verb. od *ἀγαπάω*), **1.** ljubljen, drag, osob. o djetetu jedincu, također omilio, na pr. *ἤθη,* ugodan. N. T. *ἀγαπητοὶ θεοῦ, ἐν κυρίῳ* i kršćani među sobom: ljubljeni. **2.** *ἀγαπητόν* (*ἐστίν τινι*), *εἰ, ἐάν* zadovoljava, dosta je, ako; također *ἀγαπητὸν ἦν τινι μεταλαβεῖν* morao je biti veseo, da dobije. Ktomu adv.

ἀγαπητῶς, na dovoljan način, na n., koji zadovoljava, ali također **jedva**, *aegre*, t. j. na način, gdje moraš biti zadovoljan, da se i tako dogodilo.
ἀγά-ρροος, 2. (*ἄγαν, σρεω*) *ep.* silno tekući, sa silnom strujom.
ἀγάσσεσθαι, ἀγάσ(σ)ασθαι i slič., v. *ἄγαμαι.*
ἀγά-στονος, 2. (*ἄγαν, στένω*) *ep.* i *poet.* glasno šumeći, što jasno ječi, prebučan.
ἀγαστός, 3. adj. verb. od *ἄγαμαι*, divljenja vrijedan, divan.
ἀγατός, 3. *dor.* mj. *ἀγητός.*
Ἀγαύη, *ἡ*, kći Kadmova, žena Ehionova, mati Pentejeva.
ἀγαυός, 3. (*ἀγᾶσθαι*), *ep.* i *poet.* udivljenja vrijedan, uzvišen, plemenit, čestit, častan.
ἀγαυρός, *jon.*, adv. **ἀγαυρῶς**, divan; superl. *ἀγαυρότατα* u najvećem sjaju, dično i sjajno.
ἀγά-φθεγκτος, 2. *poet.* jasno zvečeći.
Ἀγβάτανα, τὰ, 1. kasnije *Ἐκβάτανα*, v. r. **2.** gradić na Karmelu u Siriji, Her. 3, 62. 64.
ἀγγαρεύω, **1.** tjerati koga na glasničku službu. **2.** uopće: siliti, *τινά τι* koga na što.
ἀγγᾰρήιον, *τὸ*, *jon.* uređenje t. z. *ἄγγαροι*, brza pošta. Od
ἄγγᾰρος, *jon.* **ἀγγᾰρήιος**, *ὁ*, perzijska riječ, skoroteča na konju (Her. 8, 98); takođ. *poet.* kao adj. 2. sa *πῦρ* smolenica.
ἀγγεῖον, *τὸ*, *jon.* **ἀγγήιον**, *τὸ*, *ep. poet.* i *jon.* **ἄγγος**, *εος, τὸ*, sud, posuda, spremica.
ἀγγελία, *ἡ*, *ep.* i *jon.* *-ίη*, vijest, glas, poručena zapovijed (Od. 5, 150) s gen. subjekt. i objekt., *ἀγγ. πατρός* glas o ocu, i slično *ἀγγ. ἐμή* vijest o meni, također *περί τινός.* Tako isto slijedi inf. sa članom i bez njega.
ἀγγελίης, *ὁ*, *ep.* spor. oblik od *ἄγγελος*, glasnik, poslanik, *τινός* o čem, u *ἀγγελίας προϊεῖσα* i *ἀγγελίην ἐλθεῖν, οἰχνεῖν* doći kao glasnik ili poslanik. (Drugi svode sva mjesta na *ἀγγελία.*)
ἀγγελιη-φόρος, *ὁ*, *jon.* glasonoša, oglasnik, vjesnik, kraljevski sobar.
ἀγγέλλω (*ἄγγελος*), *at.* fut. *ἀγγελῶ*, *jon.* i *ep.* *ἀγγελέω*, aor. *ἤγγειλα*, *jon. poet.* i *poz.* takođ. *ἤγγελον*, *poet.* i *poz.* aor. 2. pas. *ἠγγέλην*, plpf. *jon.* *ἄγγελτο*, koje aps. **vijest, glas nositi, javljati**, koje *περί τινος*, koje *τί* nešto javiti, prijaviti, dokazati, doglasiti, pripovijedati, *ep.* takođ. *τινά* o kome, za koga, dakle *θανόντα ἤγγειλαν* javiše, da je umr'o, i s dod. *ὡς: ἤγγειλας ὡς τεθνηκότα*, ili u pas. s ličnom konstr. *ζῶν ἀγγέλλεται.* Slijedi takođ. inf. ili akuz. s inf. osob. sa značenjem navijestiti, oglasiti, da što bude, nalagati, ili *ὅτι, ὡς, ὁθούνεκα*, pak osim *τινί* komu, stoji još i *πρός τινα.* — Med. *ἀγγέλλομαι εἶναι φίλος* očitujem, da sam pr. Otd.
ἄγγελμα, *τὸ*, prijava, vijest, glas.
ἄγγελος, *ὁ, ἡ*, **1.** glasnik, poslanik, tumač, doglasnik, uop. vjesnik, i o ženskim glasnicima, ili brodovima, pticama i t. d., koje vijest ili glas donose. Konstr. osim s gen. subj. ili obj s *περί τινος* ili s *ὡς, ὅτι.* **2.** *poz.* vijest. — **3.** U N. T. **a)** anđeo, t. j. glasnik Božji. **b)** anđeo čuvar pojedinaca i crkvene općine. **c)** vjesnici vjere ili poslanici, Tim. 3, 16. **d)** pali anđeli demoni.
ἀγγήιον, *τὸ*, i *ἄγγος, τὸ*, v. *ἀγγεῖον.*
Ἀγγίτης, *ου, ὁ*, (*ῐ*), pritok rijeke Strimona.
Ἄγγρος, *ὁ*, rijeka u Iliriji, s. Drino.
ἄγε, ἄγετε, v. *ἄγω.*
ἀγείρω [*ᾰ*], *at.* aor. akt. *ἤγειρα*, pas. *ἠγέρθην*, epski aor. med. *ἀγείρατο* i *ἀγέροντο*, inf. *ἀγέρεσθαι* (*-έσθαι*), i *ἤγρετο*, part. *ἀγρόμενος*, aor. pas. *ἀγέρθη*, 3. pl. *ἤγερθεν* i *ἄγερθεν* mj. *-θησαν*, plpf. 3. pl. *ἀγηγέρατο*, **1. akt. a)** o ljudima: sastavljati, skupiti, sazvati. **b)** o stvarima: skupiti, isprosjačiti. **c)** aps. kupiti, prositi, *τινί* za koga. **2. med.** i **pas.** *ep.* **a)** skupljati se, sastati se; *οἱ ἀγρόμενοι* sakupljeni, skupština; kod životinjâ: stado. **b)** pren. *ἐς φρένα θυμὸς ἀγέρθη* život se skupi u srcu, t. j. svijest ili hrabrost se opet vrati. **3. med.** sebi kupiti (Od. 13, 14). — (Za *ἤγειρα* v. takođ. *ἐγείρω.*)
ἀ-γείτων, 1. *poet.* i *poz.* bez susjeda, samosam, sam samcat.
ἀγελαιοκομική, *ἡ*, sc. *τέχνη* stočarstvo.
ἀγελαῖος, 3. (*ἀγέλη*), što stadu pripada, sačinjavajući stado ili veliku hrpu; *οἱ ἰχθύες οἱ ἀγ.* ribe selice.
ἀγελαιοτροφία, hranjenje stada.
ἀγελαιοτροφική, *ἡ*, vještina u gajenju govedâ.
ἀγελαστί, bez smijeha, adv. od
ἀ-γέλαστος, 2. (*γελάω*), *poet.* i *poz.* **a)** koji se ne smije, mrk. **b)** čemu se nije smijati, tužan.
ἀγε-λείη, *ἡ* (*ἄγω*), *ep.* koja plijen dovodi ili daje, pljenjačica, pridj. Atenin.
ἀγέλη, *ἡ* (*ἄγω*), s *ep.* dat. *ἀγέληφι*, zapr.: stado gonjenih goveda, uop. stado, hrpa, jato.
ἀγεληδόν, adv. *ep. jon. buk.* i *poz.* hrpimice, jatomice.
ἀγέμεν, *ep.* mj. *ἄγειν.*
ἀγεμών, *dor.* mj *ἡγεμών.*
ἀγεμονεύω, *dor.* mj. *ἡγεμονεύω.*
ἄγεν, *ep.* aor. pas. mj. *ἐάγησαν*, v. *ἄγνυμι.*
ἀ-γενεαλόγητος, 2. bez rodopisa, nepoznata roda N. T.
ἀ-γένειος, 2. golobrad.
ἀ-γενής, ές, 2. N T. *τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου* koji u svijetu ništa ne vrijede.
ἀ-γένητος, 2. (*γίγνομαι*), što se nije dogodilo, nenastao.
ἀγέννεια, *ἡ*, *poz.* nemuževnost, strašljivost. Od
ἀ-γεννής, 2. (*γέννα*), od neplemenita koljena ili roda, neplemenit, nemuževan, prost, *ἀγ. τὴν ψυχήν* neplemenita mišljenja; kod životinjâ: rđave pasmine (vrste, bagre), rđava soja; kod djelâ i stvarî: neprikladan, nesposoban, nedo-

stojan. Adv. **ἀγεννῶς** nemuževno, οὐκ ἀγ. pouzdano.

ἀ-γέννητος, 2. (γεννάω), *poet.* **1.** još nerođen. **2.** neplemenita roda, neplemenit.

ἀγέομαι, *jon.* spor. obl. za ἀγάομαι, ljubomoran biti, τινί.

ἀ-γέραστος, 2. *ep. poet.* i *poz.* bez počasna dara, nepočašćen.

ἄγερθεν, ἀγέροντο i slič., v. ἀγείρω.

ἀγερμός, *poz.*, i **ἄγερσις**, ιος, ἡ (ἀγείρω), *jon.* sakupljanje, sabiranje.

ἀγέρωχος, 2. **a)** *ep.* visoko štovan. **b)** *poz.* divlji.

ἀ-γευστος, 2. **a)** ne okusivši, τινός čega, zato pren. n e i s k u s a n u čem, n e v j e š t čemu. **b)** *poz.* neokušan.

ἄγη, ἡ, *dor.* ἄγα (ἄγαμαι), *ep. jon.* i *poet.* **a)** čuđenje, udivljenje. **b)** zavist.

ἀγή, ἡ (ἄγνυμι, ᾰ), *poet.* **1.** razbijanje, lamanje. **2.** razbijeno, odlomak.

ἄγη, *ep.* mj. ἐάγη od ἄγνυμι.

ἀγηγέρατο, plpf. pas. 3. pl. od ἀγείρω.

ἀγηλᾰτέω, Sof., ili **ἀγηλᾰτέω**, *jon.* (ἄγος, ἐλαύνω) zapr. strahotu tjerati, pak τινά, nekoga kao prokleta otjerati, uopće: p r o g o n i t i.

ἄγημα, τὸ, *dor.* mj. ἥγημα, s t r a ž a, t j e l e s n a s t r a ž a, birani konjanici i pješaci makedonske vojske.

Ἀγηνορίδαι, ῶν, οἱ, Tebanci.

ἀγηνορίη, ἡ (ἀγήνωρ), *ep.* **1.** muževnost, hrabrost. **2.** obijest, prkos. Plur. ohole misli.

Ἀγηνόριον, τὸ, hram posvećen Agenoru (**Ἀγήνωρ**), osnivaču grada Tira.

ἀγ-ήνωρ, ορος, ὁ, ἡ (ἄγαν, ἀνήρ), *ep.* i *poet.* **1.** muževan. **2.** hrabar, zato često: prkosan.

ἀγήοχα, v. ἄγω.

ἀγήραντος, *poz. poet.* za ἀγήρατος, što v.

ἀ-γήραος, 2. *ep.* i *poet.*, **ἀγήρᾱτος**, 2. i **ἀγήρως**, 2. (gen. ω) (γῆρας) ne stareći, uvijek mlad, neprolazan, nepromjenit.

Ἀγησίλαος, ου, *dor.* Ἀγησίλας, ᾰ, ὁ, lično ime više Spartanaca kraljevske krvi, osob. poznat hromi sin Arhidamov, 20. Proklid (Proklovac), takođ. zvan Veliki, rođen oko 444., kralj spartanski od 401—360.

ἀγησίχορος, 2. (ᾰ), *poet. dor.* = ἡγησίχ. vodeći kolo ili kor.

ἀγητός, 3. (adj. verb. od ἀγάομαι), *ep.* komu se dive, udivljenja vrijedan, divan, τί u čem.

ἀγήτωρ, ορος, ὁ, *dor.* mj. ἡγήτωρ.

ἁγίζω (v. ἅγιος), *poet.* posvetiti. (Slič. u N. T. ἁγιάζω svetiti, iznutra i izvana posvećivati; otud ὁ ἁγιασμός, posvećenje.)

ἀγῑνέω (spor. obl. od ἄγω), *ep.* i *jon.*, *ep.* inf. prez. ἀγινέμεναι, impf. ἠγίνεον (trosložno), impf. iterat. ἀγίνεσκον (bez perf. i aor.) v o d i t i, g o n i t i, d o b a v i t i. Med. *jon.* τινὰ ἔς τι dati koga sebi dovesti.

ἅγῐος, 3. [ᾰ] (ἅγος, ἅζω), **1.** č a s t a n, s v e t, posvećen, s gen. božanstva; takođ. čist. **2.** N. T. τὰ ἅγια = ἅγια ἁγίων s v e t i š t e u hramu. **3.** N. T. svet (za članove kršć. crkve); ἅ. τῷ κυρίῳ, τοῦ θεοῦ Bogu posvećen; izabrani. Otd.

ἁγιότης, ἡ, N. T. svetost.

Ἆγις, ιδος, ὁ, ime nekojih spart. kraljeva, navlastito **1.** sin Euristenov, 980. pr. Is. Njegovi se potomci zvahu Agijadi. **2.** Agis I., sin Proklida Arhidama, brat Agesilajev, kraljevaše od 426—397. **3.** Agis II., sin Arhidamov, kralj od 338—331. **4.** Agis III., sin Eudamidin, kralj od 245—241.

ἁγιστεύω (v. ἁγίζω), nevin, čist biti.

ἁγιωσύνη, ἡ, N. T. veličanstvo Božje; πνεῦμα ἁγιωσ. duh posvećenja.

ἀγ-κ . . . , *poet.* i *ep.* mj. ἀνα-κ . . .

ἀγκάζομαι (ἀγκάς), dep. med., *ep.* u naručje primati, u rukama podići.

ἄγκαθεν (ἀγκάς), adv., *poet.* **a)** na lakat uprt. **b)** rukama obuhvatajući.

ἀγκαλέω, v. ἀνακαλέω.

ἀγκάλη, *ep.* takođ. **ἀγκαλίς**, ίδος, ἡ (ἀγκάς), obič. u plur., **a)** savijena ruka, l a k a t; ἐν ἀγκ. περιφέρειν ili φέρειν nešto nositi na rukama, pod pazuhom, pren. nekoga na rukama nositi, t. j. veoma ga ljubiti. **b)** pren. na sve, što obuhvata, stoga: kuk pećine, zaliv morski.

ἀγκαλίζομαι, dep. med., *poet.* = ἀγκάζομαι.

ἄγκαλος, ὁ, *ep.* (ἀγκάλη), naramak, svežanj.

ἀγκάς (isp. ἀγκών), adv., *ep.* u ruke, na ruke.

ἀγκίστριον, τὸ, *buk.* mala udica. Od

ἄγκιστρον, τὸ (ἄγκος), **a)** kuka na udici, udica. **b)** kučica na vretenu. Otd.

ἀγκιστρόω, *poz.* kao udicu skučiti.

ἀγκλαύσας, *poet.*, v. ἀνακλαίω.

ἀγ-κλίνας, v. ἀνακλίνω.

ἀγκοίνη, ἡ, *poet.* plur. ruke, naručje.

ἀγκομίσσαι, *poet.* inf. aor., v. ἀνακομίζω.

ἄγκος, εος, ους, τὸ (kor. ἀγκ, v. ἀγκών), pregibak, zavoj, t. j. gudura, ždrijelo, dumača.

ἀγ-κρεμάσασα v. ἀνακρεμάννυμι; ἄγ-κρισις v. ἀνακρ.; ἀγ-κρούω v. ἀνακρ.

ἀγκύλη [ῠ], ἡ (ἄγκυλος), najviše *poet.*, što je uvito; **a)** tetiva, remen na koplju, stoga i koplje. **b)** petlja za veslo. **c)** vislo, križ.

ἀγκῠλο-μήτης, εω, ὁ, *ep.* krivuljasto snujući, lukav, podmúklica. Pridj. Kronov, jer je svoga oca Urana nadmudrio.

ἀγκῠλό-πους, 2. *poz.* krivonog, δίφρος, prijevod lat. *sella curulis.*

ἀγκύλος, 3. *ep.* i *poz.* (osn. ἀγκ., v. ἀγκάς) **a)** savijen, iskrivljen, k r i v u l j a s t; supst. τὰ ἀγκύλα, naime τόξα. **b)** pren. zamršen.

ἀγκῠλό-τοξος, 2. *ep.* s krivuljastim lûkom.

ἀγκῠλο-χείλης, ου, ὁ (χεῖλος), *ep.* s krivuljastim kljunom, krivokljun; krivo pisano mjesto.

ἀγκυλο-χήλης (χηλή), *ep.* sa zavinutim pančama.

ἀγκῠλωτός, 3. (adj. verb. od ἀγκυλόω) dakle zapr.

savijen, *poet.* s kopljanim remenom, *στοχάσματα* koplje, što gađa.

ἄγκυρα, *ἡ,* sidro, *ἐπ' ἀγκυρῶν* osidran. Vlast. ime **Ἄγκυρα,** glavni grad rim. pokr. Galatije, za Aleksandra pripadajući Velikoj Frigiji, s. Angora. Otd.

ἀγκύριον, *τὸ, poz.* malo sidro.

ἀγκυρουχία, ἡ, poet. i u plur., počivanje na sidru.

ἀγκών, *ῶνος, ὁ* (osn. *ἀγκ,* lat. *uncus*), pregibak, pregnutina, stoga **a)** pregibak ruke, članak, lakat, ruka. **b)** ugao zida. **c)** rt, okuka, gudura, rasjelina, dolina (Sof. Ai. 805).

ἀγλα-έθειρος, 2. *ep.* sa sjajnom kosom, sjajnokos.

ἀγλαΐα, *ἡ, jon. -ΐη, ep.* dat. *ἀγλαΐηφι* (v. *ἀγλαός*), *ep. poet.* i *poz.* sjaj, krasota, milota, osob. spoljašnja ljepota, veličanje, gizda (Od. 17,310); u plur. oholost.

ἀγλαΐζω, poet. kititi, resiti, *τινί* za koga; i

ἀγλαΐζομαι, *ep. poet.* i *poz.* pas. i med., fut. *ἀγλαϊεῖσθαι* (v. *ἀγλαός*), sjati se, osob. radovati se (*ἔν τινι*). Otd.

ἀγλάϊσμα, *τὸ, poet.* nakit, ures.

ἀγλαό-καρπος, 2. *ep.* s krasnim plodovima, krasnoplodan.

ἀγλαός, 3., *at.* i *poet.* također 2., *ep.* i *poet.* **a)** sjajan, što blista. **b)** krasan, odličan, čestit ili gizdav, *κέραι* lukom.

ἀγλαο-τριαίνας, ου, ὁ, poet. dičeći se trozubom, pridjev Posidonu.

Ἄγλαυρος, *ἡ,* kći Kekropsova, osob. štovana u tvrđavi atenskoj.

ἀγλαώψ, *ῶπος, ὁ, ἡ, poet.* sjajna pogleda, uop. žarkast, sjajan.

ἄ-γλωσσος, 2. *poet.* bez jezika, t. j. nerazumljiva jezika, nijem.

ἄγμα, τὸ (ἄγνυμι), poz. odlomak.

ἀγμός, *ὁ (ἄγνυμι),* ulom, u plur. *poet.* provàlije, uvale.

ἄ-γναμπτος, 2. *poet.* i *poz.* tvrd, uporan, neumitan.

ἄ-γνᾰφος, 2. N. T. (takođ. *ἄγναπτος*) još nesvaljan, nov.

ἁγνεία, *ἡ,* **1.** čistoća, *λόγων ἔργων τε* u riječima i djelima. **2.** čišćenje, posvećenje.

ἅγνευμα, τὸ, poet. čistota. Od

ἁγνεύω, **1.** čist biti; s inf. *jon.* čistotu tražiti u tom, da se nešto ne čini. **2.** čistiti.

ἁγνίζω, adj. verb. *ἁγνιστέον* (*ἁγνός*), čistiti, svetiti, posvetiti, okajati (*θανόντα* mrtvaca pogrebom pomiriti). Otd.

ἅγνισμα, τὸ, poet. i *ἁγνισμός, ὁ, poz.* čišćenje, okajanje.

ἀγνοέω, *ep.* **ἀγνοιέω,** s aor. 1. iterat. *ἀγνώσασκε,* stegn. od *ἀγνοήσασκε,* fut. med. *ἀγνοήσομαι* u pas. znač., **1.** aps. *ignorare,* **a) ne znati, ne prepoznati,** *ἀγνοοῦντες* s neznanja; dvoumiti, ne znati izvjesno. **b)** u bludnji biti, krivo misliti, varati se. **2.** s akuz. stvari, *τὰς συμφορὰς* uzroke nesreći ne poznavati, ili lica, *ἡμᾶς καὶ ἑαυτούς* našu i njihovu jakost, ovdje i u znač. krivo suditi, ne raspoznati, i s negacijom **dobro znati, opaziti.** U pas. *ἀγνοοῦμαι* o meni se ne zna, ne poznaju me, *ἀγνοήσομαι* ostat ću sakriven ili nepoznat; *τὰ ἠγνοημένα* nepoznati krajevi. — Rijetko s gen. lica *ἀγνοοῦντες ἀλλήλων ὅ τι λέγομεν* ne znamo jedni za druge što mislimo, također *περί τινος* za nešto ne znati. U zavisnoj rečenici s (*ὡς*) *ὅτι* ili *εἰ* (ne znam, bih li) ili s partic. (ne znam, da), a to i u pas. *οὐκ ἀγνοεῖται τερατευόμενος* poznaju ga kao čarobnjaka. N. T. također: s neznanja griješiti. Tako i *ἀγνόημα.* Otd.

ἀγνόημα, τὸ, s neznanja učinjena pogrješka.

ἄγνοια, *ἡ,* kod Sof. takođ. **ἀγνοίᾱ,** *jon.* **ἀγνοίη,** **1.** neznanje, nerazboritost, nepoznavanje; *ὑπ' ἀγνοίας* obič. s neznanja, nešto drukčije u Sof. Trah. 419. *ἣν ὑπ' ἀγνοίας ὁρᾷς* koju gledaš, kao da je ne poznaš; *ἄγνοιά μ' ἔχει* t. j. ne mogu razumjeti. **2.** krivnja, griješka, i u plur. **3.** pas. Sof. Fil. 179. »da ga ne bi prepoznali«.

ἁγνό-ρυτος, 2. koji čisto teče.

ἄγνος, ἡ i *ὁ, ep.* nekako drvo slično vrbi.

ἁγνός, 3. *(ἅζω),* **a)** svet, častan, o bogovima. **b)** posvećen, svet, o svetkovinama, žrtvama, mjestima; tako i *χῶρος οὐχ ἁγνὸς πατεῖν* mjesto, na koje stupiti je bezbožno. **c)** prost od krivnje, okajan, čist, *ἐπί τινα* s obzirom na koga. **d)** što oslobađa od krivnje, što čisti, *λουτρόν* posvetno kupanje. Adv. **ἁγνῶς** neoskvrnjeno, čisto. Otd.

ἁγνότης, ἡ, N. T. čistota.

Ἁγνούσιος, *ὁ,* Hagnušanin, iz at. sela **Ἁγνοῦς,** file Akamantide.

ἄγνυμι (kor. *ϝάγ*), ob. *ep.* i *jon., at. κατ-άγνυμι,* **I. akt. tranz.** fut. *ἄξω,* aor. 1. *ἔαξα (ᾰ), ep.* aor. takođ. *ἦξα,* **lomiti,** slomiti, **skršiti,** razbiti, razmrskati, razdrozgati, part. *ἄξαντ',* t. j. *ἄξαντε,* uz *ἵπποι,* jer su konji po dva bili upregnuti pošto bjehu slomili. **II. pas. i intr. ἄγνυμαι,** aor. 2. *ἐάγην,* perf. 2. *ἔαγα* (*poz. ἔαγμαι*), *ep.* aor. takođ. **ἄγη,** 3. pl. **ἄγεν** mj. *-ησαν* [*ᾰ;* samo Il. 11, 559 *ᾱ,* gdje drugi *ἐάγη* (konj. perf.) pišu], **razbiti se, skršiti se,** slomiti se, přsnuti, raspasti se, otrgnuti se; *πάλιν,* natrag (o kukama od strijele), ili o riječi: lomiti se, vijugati se.

ἀγνωμονέω *(ἀγνώμων),* **a)** nerazborit, nepravedan biti. **b)** nerazborito, zlo raditi, aps. i *πρός, περί* ili *εἴς τινα* nepravde komu činiti. Otd.

ἀγνωμοσύνη, *ἡ,* nerazboritost, neznanje (plur. nesporazum), tvrdoglav prkos, tvrdòglȃvstvo, nezahvalnost, bezobzirnost.

ἀ-γνώμων, 2. *(γνώμη),* nerazborit, nepromišljen, tvrdòglav, neblagodaran, bezobziran. — Supst. *τὸ ἄγνωμον, jon.* surovost, bezobzirnost, tvrdoglavstvo. — Adv. **ἀγνωμόνως** nerazborito, nepravično.

Ἄγνων, ωνος, ὁ, Atenjanin, sin Nikijin, otac Teramenov, osnivač Amfipola. Otd. adj. **Ἀγνώνειος.**

ἀ-γνώς, ῶτος, ὁ, ἡ (γνῶναι), **1. pas.** neznan, nepoznat, neprepoznat, τινί, *poet.* ἀγν. δόκησις λόγων neizvjesna glasina, prazna sumnja. **2. akt.** ne poznajući, nevješt, τινός, na pr. ἀλλήλων među sobom nepoznati, σοῦ τυχὼν ἀγνῶτος = našavši u tebi čovjeka, koji me dobro ne poznaje, t. j. tebi malo poznat.

ἀγνώσασκε, v. ἀγνοέω.

ἀγνωσία, ἡ (ἀγνώς), **1.** neznanje, nepoznanstvo. **2.** pas. neglasovitost, nepoznatost.

ἄ-γνωστος i *poet.* **ἄ-γνωτος,** 2 **a)** neprepoznat, nepoznat, τινί i εἴς τινα. **b)** koji se ne može prepoznati, ἀγνωστότατοι γλῶσσαν sasvim nerazumljivi u jeziku.

ἀγ-ξηραίνω, v. ἀναξηραίνω.

ἀγονία, ἡ, *poz.* stanje onoga, koji je bez djece, neplodnost.

ἄ-γονος, 1. pas. *ep.* i *poet.* nerođen. **2. akt.** ne rodeći, neplodan, τινός u čem.

ἄ-γοος, 2. *poet.* neožaljen, neoplakivan.

ἀγορά, ᾶς [ᾰ], ἡ, *ep.* i *jon.* -ρή, *poet.* takođ. (obič. u plur.) **ἄγορος,** ὁ (ἀγείρω), **1. a) skupština,** osob. građanska, **općinska skupština** (ali ta se u Ateni zvala ἐκκλησία, a samo kod Ksen. Anab. 5. 7. 3. ἀγορά), kod Hom. u opreci sa βουλή, kneževskim vijećem, stoga u njega ἀγορὴν ποιεῖσθαι, τίθεσθαι skupštinu, καθίζειν sjednicu upriličiti; u plur. ἀγοραὶ Πυλάτιδες ročište (Pylaea) amfiktionaca. **b)** *ep.* i *jon.* ono, što se u sk. događa, **govor, vijećanje, dar govora,** osob. u plur. ἔχειν τινὰ ἀγοράων odvraćati koga od govora, εἰδὼς ἀγορέων u vijećanju ili besjedi vješt, ἀγοραὶ ἐγένοντο raspravljalo se. **2. a)** mjesto određeno za skupštine, **zborište, sajmište, trg, tržište,** *forum,* ἀγορῆς πληθώρῃ ili πληθ(υ)ούσης kad je puno tržište, t. j. ujutru od 10—12, prije podne; slično ἀγορῆς διάλυσις, t. j. vrijeme blizu podne; naprotiv ἐν ἀγορᾷ πληθούσῃ u Plat. na punom tržištu. Ondje stajahu žrtvenici, stoga mjesto bogova, ondje se sudilo, stoga sudište, prodavala se roba, τὴν ἀγορὰν τῶν πωλουμένων μεταστῆσαι, ἀγορὰν ποιεῖσθαι tržište urediti, τὰς ἀγορὰς καρποῦσθαι dohotke vući od tržišta, οἱ ἐκ τῆς ἀγορᾶς trgovci. **b)** ono, što se na sajmištu prodaje, roba na prodaju, osob. **hrana,** ἀγορὰν ἄγειν, παρέχειν τινί za koga držati sajam, hranu mu na prodaju donositi, nuditi, ἀγορᾷ δέχεσθαί τινα koga na sajam puštati, tržište mu otvoriti, ἀγορὰν ἐπευωνίσαι hrani cijenu sniziti, περικόπτειν hranu ukraćivati, ἀγοραὶ ἀφίκοντο došli dovozi, stigla hrana. **c)** uop. **trgovina, promet,** εἰς τὴν ἀγορὰν πλάττειν za sajam raditi Dem. 4, 26., τὴν ἀγορὰν μὴ ἀδικεῖν promet ne stezati ili umaljivati.

Ἀγορά, *jon.* -ρή, ἡ star grad u tračkom Hersonesu, potonja Lisimahija.

ἀγοράζω, (-ρά), **1.** na tržištu boraviti, općiti. **2.** s tržišta kupovati, τί; i u med. sebi što kupovati.

ἀγοραῖος, 2. (ἀγορά), **1.** koji pripada narodnoj skupštini, u skupštinama vladajući ili za njih prikladan, Ζεύς zaštitnik skupštinâ, θεοί zaštitnici prometa. U N. T. ἀγοραῖοι, dod. ἡμέραι sudbeni dani. **2.** koji pripada tržištu, ἀγορ. sa i bez ἄνθρωποι trgovci, vašardžije, trgovčići, prosti ljudi. N. T. dangube, besposlice. — Adv. **ἀγοραίως,** za skupštinu prikladno, advokatski, odvjetnički.

ἀγορᾱνομέω (-μος), *poz.* edil biti.

ἀγορανομία, ἡ, edilitet, edilstvo.

ἀγορᾱνομικός, 3. edilu pripadajući. Od

ἀγορᾱ-νόμος, ὁ (νέμω), **1.** tržni redatelji, nadzornička vlast nad tržištima i robom, pak sudije u sitnim parnicama između kupaca i prodavalaca, u Ateni sastojeći od 10 ždrijebom biranih ljudi. **2.** *poz.* rimski edili.

ἀγοράομαι, *ep. jon.* i *poet.* dep. med., 2. lice plur. ἀγοράασθε [‒ ⏑ ⏑ ‒ ⏑], *ep.* mj. ἀγορᾶσθε, impf. 3. plur. ἠγορόωντο *ep.* mj. ἠγορῶντο (ἀγορά), **1.** biti u skupštini, vijećati. **2.** u skupštini ili javno besjediti, uop. govoriti, τινί kome.

ἀγοράσματα, τά, roba.

ἀγοραστής, οῦ, ὁ (ἀγοράζω), kupac, rob, koji kupuje za kuhinju.

ἀγορεύω (ἀγορά), **I. akt.** u skupštini ili javno besjediti, ἀγορὰς ἀγορεύειν govore u skupštini besjediti; uop. glasno govoriti, jasno i otržito odrediti ili označiti, javiti, navijestiti; *ep.* φόβονδε bijeg svjetovati, preporučiti, da se bježi. **II. med.** *jon.* oglasiti, dati navijestiti (Her. 9. 26).

ἀγορῆθεν, *ep.* adv. iz skupštine.

ἀγορήνδε, *ep.* adv. u skupštinu.

ἀγορητής, οῦ, ὁ (ἀγοράομαι), *ep.* govornik, besjednik.

ἀγορητύς, ύος, ἡ (ἀγοράομαι). *ep.* dar govora, rječitost.

ἄγορος, ὁ, *poet.* = ἀγορά, v. r.

ἀγός, οῦ, ὁ (ἄγω, ἀ), *ep.* i *poet.* vođ, četovođa.

ἄγος (ἄγος), εος, ους, τό, krivnja, grijeh, koji se mora okajati, grozota, krvna krivnja, s gen. obj. zločin na kome, τὸ ἄγος, τὰ ἄγη ἐλαύνειν nečistotu od zločina i stoga zločinca ili zločince protjerati, tešku krivnju okajati, ὡς ἄγος αὐτοῖς ὄν da kao grijeh na njima leži (Tuk. 1. 134); *poet.* takođ. zločinac.

ἅγος, ους, τό (ἅζω, ἁγνός), sveti strah; posveta, okajanje; ὡς ἅγος koliko za pomirenje treba (Sof. Ant. 755).

ἀγοστός, ὁ, *ep.* gȓst, prȇgȓšt. uop. ruka.

ἄγρα, *jon.* **ἄγρη,** *ἡ,* **1. a)** lov, i prenes. **b)** način lovljenja. **2.** ulovljeno, lov, lovina, plijen.

'Αγραΐς, *ΐδος, ἡ,* zemlja od **'Αγραῖοι,** plemena u sjevernoj Etoliji. Adj. **'Αγραϊκός,** 3.

ἀ-γράμματος, 2. koji ne zna pisati, neuk, neobrazovan.

ἄ-γραπτος, 2. nepisan, *poet.* *νόμιμα* unutrašnji moralni zakon.

ἀγραυλέω, *poz.* pod vedrim nebom biti.

ἄγρ-αυλος, *ὁ, ἡ* (ἀγρός, αὐλή), *ep.* i *poet.* koji na polju nastava, spava ili noćuje, poljski, seoski.

ἄ-γρᾰφος, 2. **a)** nepisan, nenapisan, *ἄγρ. νόμιμα* prirodni zakon; *μνήμη* nezabilježen. **b)** neupisan (*πόλεις*) u savezu, dakle bespristran, neutralan.

ἄγρει, ἀγρεῖτε, v. ἀγρέω.

ἀγρεσία, *ἡ, poz. poet.* lov.

ἄγρευμα, *τὸ* (ἀγρεύω), **1.** lovni plijen, lov, i u pren. smislu. **2.** *poet.* lovna mreža, mreža za hvatanje.

ἀγρεύς, *έως, ὁ,* i **ἀγρευτής,** *οῦ, ὁ, poet.* lovac, pridj. Pana, Apolona, Posidona.

ἀγρευτήρ, *ῆρος, ὁ, buk.* lovac, hvatalac. Od

ἀγρεύω, *jon. poet.* i *poz.,* i **ἀγρέω,** *poet.* (ἄγρα), hvatati, loviti, *τί.* Pren. *αἷμα* ići na krvav pokolj. Med. sebi uloviti. Od *ἀγρέω* imper. kao adv. **ἄγρει,** u plur. **ἀγρεῖτε,** drži! deder! hajde!

ἀγριαίνω (ἄγριος), podivljati, razljutiti se, *τινί* na koga bješnjeti; *poz.* i u pas.

'Αγριᾶνες, *οἱ,* peonsko pleme na izvorima Strimonovim.

'Αγριάνης, *ὁ,* rijeka u Trakiji, s. Černa.

ἀγρι-έλαιος, *ἡ,* Teokr. i N. T. divlja maslina, suprotno *καλλιέλαιος;* i adj. 2. od drva divlje masline.

ἄγριος, 3. i 2. (◡◡◡, Il. 22. 313. *ι*) (ἀγρός), **1.** *agrestis,* koji divlje raste, divlji, neobrađen, o ljudima, životinjama i bilju, suprotno onome, što je njegovano, pitomo; *τὰ ἄγρια* divljač. **2.** pren. o ljudima i njihovu stanju: divlji, surov, žestok, zao, okrutan, nemio; *ἄγρια εἰδέναι, ep.* biti okrutan, *ἐς τὸ ἀγριώτερον* na veći bijes. Adv. **ἀγρίως** divlje, silovito. Otd.

ἀγριότης, *ἡ,* **1.** divina, divljač. **2.** pren. surovost, strastvenost, žestina.

ἀγριό-φωνος, 2. koji surovo govori, grubòrječan, surov barbarin.

ἀγριόω (ἄγριος), divljim praviti, obič. u pas. i med. podivljati, razljutiti se, rasrditi se, *τινί* i *ἐπί τινι,* u pas. i *πρός τινα.*

'Αγρίππας, *α* i *ου, ὁ,* Agripa. **1.** Marko Vipsanije Agripa, prijatelj i pouzdanik Augustov. **2.** Herod Agripa I., unuk velikoga Heroda. **3.** Herod Agripa II., sin prеđašnjega.

ἀγρι-ωπός, *οῦ, ὁ* i *ἡ,* divljega pogleda.

ἀγρο-βότης, *ου, ὁ* (βόσκω), *poet.* koji po polju pase.

ἀγρο-γείτων, *ονος, ὁ, poz.* poljem susjed, međaš.

ἀγρόθεν, adv. *ep.* i *poet.* s polja, sa sela.

ἀγροικία, *ἡ* (ἄγροικος), **1.** seljačko vladanje, surovost, neotesanost, nespretnost. **2.** boravak na selu.

ἀγροικίζομαι seljački se vladati. Od

ἄγρ-οικος ili **ἀγροῖκος,** 2. (ἀγρός, οἶκος), **1.** koji na polju nastava, seoski, *ἀγρ. ἀνήρ* seljak. **2.** pren. seljački, prostački, neotesan, neobrazovan, surov. Adv. **ἀγροίκως** seljački, surovo. Komp. *ἀγροικοτέρως.*

ἀγροιώτης, *ου, ὁ,* = ἀγρότης, v. r.

ἀγρόμενος, v. ἀγείρω.

ἀγρόνδε, adv. *ep.* na polje, na selo.

1. **ἀγρο-νόμος,** 2. (νέμω), *poet.* u polju nastavajući, poljski, seoski.

2. **ἀγρόνομος,** razdijeljena zemlja, poljski pàšnik.

ἀγρός, *οῦ, ὁ* (lat. *ager,* hrv. oraćica), ornica, njiva, plur. polja, zemlje, *ἀγρῷ ep.* i *ἐπ' ἀγροῦ* na mjestu, gdje je polje, a nije grad, *ἐπὶ τῶν ἀγρῶν* na selu, *οἱ ἐξ ἀγρῶν* seljaci; imanje, dobro, *ἐν ἀγρῷ.*

ἀγρότειρα, v. ἀγροτήρ.

ἀγρότερος, 3. (*poet.* = ἄγριος), **1.** *ep.* divlji. **2.** koji poljane ljubi, pridj. Artemidin.

ἀγροτήρ, *ὁ, poet.* i *ἀγρότειρα, ἡ, poet.* adj. seoski.

ἀγρότης, *ου, ep.* i *poet.,* i **ἀγροιώτης,** *ου, ep.* (ἀγρός), koji u selu nastava, *ὁ,* seljak.

ἀγρυπνέω (ἄγρυπνος), biti bez sna, ne imati mira ili počinka, bdjeti, *πρό τινος* = *προαγρυπνέω τινός,* v. r. Otd.

ἀγρυπνία, *ἡ,* nèsan, plur. probdjevene (neprespavane) noći.

ἄγρ-υπνος, 2. (ἀγρός, ὕπνος), zapr. koji pod vedrim nebom spava, pak bez sna; budan, neumoran. Supst. *τὸ ἄγρυπνον, jon.* budnost, neumornost.

ἀγρώσσω, *ep.* spor. obl. za *ἀγρεύω,* hvatati, loviti.

ἀγρώστης, *ὁ, poet.* **1.** = *ἀγρότης,* seljak. **2.** lovac.

ἄγρωστις, *ιος, ἡ* (ἀγρός), *ep.* i *poz.* poljska krma, poljska trava (zapr. *cynodon dactylon*).

ἀγρώτης, 2. (ἀγρός), *poet.* adj. divlji; *ὁ ἀγρ., buk.* seljak.

ἀγυιά, *ἡ* (◡ — —, jednom *ep.* i *ἄγυια* ◡ — ◡, ἄγω), cesta, put, staza, u plur. pren. kraj, òkoliš. Otd.

ἀγυιάτης, *ου, poet.* i **ἀγυιεύς,** *έως, ὁ,* zaštitnik putova, pridj. Apolona, čiji je lik stajao pred kućnim vratima. Otd. *poet.* *ἀγυιάτιδες θεραπεῖαι* čašćenje zaštitnika putova.

'Αγυλλαῖοι, *οἱ,* stanovnici grada Agile u Etruriji, koji se poslije zove Cere.

ἀ-γύμναστος, 2. **a)** nevježban, neiskusan, *τινός* u čem. **b)** nekostolomljen, nemučen, *τινί* od čega, čim. Adv. **ἀγυμνάστως,** neizvježbano, nenavadno, *πρός τι ἔχειν* na što ne biti navikao.

ἄγῠρις, *ιος, ἡ,* dat. *ἀγύρει* (ἀγείρω), *ep.* i *poet.* skupština i to slučajna, izmiješana, dok je *ἀγορά* formalno priređena, stoga uop. mnoštvo, *ἐν νηῶν ἀγύρει* u taboru brodova.

ἀγυρτάζω, *ep.* skupljati, isprosjačiti. Od

ἀγύρτης, *ου, ὁ* (*ἀγείρω*), prosjak, lakrdijaš, potukač, varalica. Ktomu

ἀγυρτικός, 3. *poz.* lakrdijaški.

ἀγύρτρια, *ἡ* (fem. od *ἀγυρτήρ = ἀγύρτης*), *poet.* prosjakinja, varalica, protuha.

ἀγχέ-μᾰχος, 2. (*ἄγχι, μάχομαι*), izbliza boreći se, *ὅπλα* oružje za boj izbliza.

ἄγχῐ, adv., *ep.* i *poet.* (srodno s *ἄγχω, ἐγγύς* usko), **tik do čega, blizu,** aps. i kao prijedlog s gen., koji obično ostrag, ali i sprijed stoji, s dat. ponajviše tek naoko (također Il. 20, 283 i 23, 447), jer dat. visi o glagolu; *ἄγχι μάλα* posve blizu, Od. 19, 301. Kompar. *ἆσσον, ἀσσοτέρω,* superl. *ἄγχιστος,* v. pod *ἆσσον* i t. d.

ἀγχί-αλος, 2. (*ἅλς*) *ep.* i *poet.* **1.** moru na domaku, blizu mora. **2.** òplâkan, morem plakan, o otocima.

ἀγχι-βᾰθής, 2. blizu dubok, t. j. odmah tik obale (žala) dubok.

ἀγχι-γείτων, 2. *poet.* susjed posve blizu.

ἀγχί-θεος, 2. bogovima blizu, s bogovima u rodu.

ἀγχί-θυρος, *buk.* blizu.

ἀγχι-μᾰχητής, *οῦ, ὁ, ep.* = *ἀγχέμαχος.*

ἀγχί-μολον, *ep.* samo neutr. (*μολεῖν*), zapr. dolazeći blizu, *ἐξ ἀγχιμόλοιο* iz blizine. Obič. neutr. kao adv. blizu, *ἀγχίμολον μετ' αὐτόν* odmah za njim (Od. 17, 336).

ἀγχίνοια, *ἡ,* nazočnost duha, dosjetka, oštroumlje, razbor. Od

ἀγχί-νοος, stegn. *-νους,* 2. koji duh svagda ima blizu ili pri ruci, brze pameti, brzo shvatajući, oštrouman.

ἀγχί-πλοος, 2. *poet.* blizu ploveći, *πόρος* nedaleka plovidba po moru.

Ἀγχίσης [ῑ], *ου, ep. αο, ὁ,* **1.** sin Kapisa i nimfe Temide, vladalac u Dardanu na Idi; Afrodita mu rodi Eneju, stoga se Eneja zove **ὁ Ἀγχισιάδης.** **2.** otac Ehepola iz Sikiona, koji se stoga Il. 23, 296 zove *Ἀγχισιάδης.*

ἀγχί-σπορος, 2. *poet.* bližnji rod, srodan.

ἄγχιστα v. *ἄγχιστος.*

ἀγχιστεία, ἡ, bližnje srodstvo; stoga nasljedno pravo.

ἀγχιστεῖα, *τὰ, poet.* bližnje srodstvo.

ἀγχιστεύς, *έως, ὁ* (*ἄγχιστος*), *jon.* i *poz.* najbliži rođak, stoga koji ima pravo nasljedstva (dok *συγγενεῖς* kao i *οἰκεῖοι,* rođaci po ženidbi, nemaju jednakoga prava). Otd.

ἀγχιστεύω, biti u bližnjem rodu ili susjed.

ἀγχιστήρ, *ῆρος, ὁ, poet.* sukrivac, ortak.

ἀγχιστῖνος, 3. *ep.* jedan blizu drugoga, nagusto jedan do drugoga.

ἄγχιστος, 3. superl. za *ἄγχι,* kao adj. *poet.* najbliži, sad po mjestu, sad po srodstvu. Neutr. sing. i plur. **ἄγχιστον** i **ἄγχιστα** kao adv., sasvim blizu, *ἐοικέναι* posve nalikovati, veoma sličan biti (Od. 6, 152; 13, 80); *οἱ ἄγχιστα* najbliži rođaci; s gen. blizu čega; također aps. gotovo, malo ne.

ἀγχί-στροφος, 2. (*στρέφω*), koji se brzo mijenja; *ἀγχίστροφα βουλεύεσθαι* biti promjenljiva mišljenja, brzo premisliti se (Her. 7, 13).

ἀγχι-τέρμων, 2. *poet.* bližnji međaš, koji s kim međi.

ἀγχόθεν, adv., *jon.* i *poz.* iz blizine.

ἀγχόθι, adv., *ep.* i *buk.* u blizini, blizu, s gen.

ἀγχόνη, *ἡ* (*ἄγχω*), **1.** davljenje, gnjavljenje, *βραχίονος* rukom. **2.** uže za vješanje; *κρείσσονα ἀγχόνης* što nadmašuje konopac, što je više zaslužilo nego vješala (Sof. OR. 1374). Otd.

ἀγχόνιος, 2. *poet.* koji služi za vješanje.

ἀγχότατα i **ἀγχοτάτω,** *ep.* i *jon.* adv. od *poet.* *ἀγχότατος,* veoma blizu, o mjestu, srodstvu, sličnosti (gotovo jednako, posve nalik na što), aps. i s gen. Superl. od

ἀγχοῦ, *ep.* i *jon.* adv. (= *ἄγχι*), blizu, aps. i s gen. Kompar. **ἀγχότερος,** 3. *jon.* bliži, s gen.

ἄγχω, daviti, gnjaviti, zadušiti, strašiti.

ἀγχ-ώμᾰλος, 2. (*ὁμαλός*) prilično jednak; o boju, pobjedi: neodlučan, *ἀγχώμαλα ναυμαχεῖν.*

ἄγω [ᾰ, osn. *ἀγ,* lat. *ago*], *at.* *ἄξω, ἄξομαι* (također u pas. znač.), *ἤγαγον, -όμην, ἦχα, ἦγμαι, ἤχθην, ἀχθήσομαι, ἀκτός, ἀκτέος; ep.* inf. prez. *ἀγέμεν,* impf. *ἄγον* i *ἀγόμην,* aor. 1. akt. *ἦξα* (također *poz.*) i med. *ἄξασθε, ἄξαντο,* i aor. mješ. akt. imper. *ἄξετε,* inf. *ἀξέμεν* i *ἀξέμεναι,* med. *ἄξεσθε* i *ἄξοντο;* *dor.* fut. *ἀξοῦμαι, poz.* perf. i *ἀγήοχα.*

I. akt. određen pravac davati, **1. a) voditi,** na pr. čeljade za ruku, ili putem, stoga *τὰν ἀκτάν* duž močvare, k močvari; kod kolâ i lađâ također **voziti,** ili o stvarima: donijeti, dovesti, ići po njih, prinijeti ili maknuti, ponijeti; također **vući,** na pr. crte, kopati jarak, zidati zid, *ἄγεται κόλπος* vuče (proteže) se zaliv; *ἄγειν τὸ ὕδωρ* vodu spuštati, odvoditi; s akuz. utega, **težiti,** vagati, *πόσον ἄγει* koliko je teško? Stoga *ἀντάξιος* i *ἄξιός τινος;* v. i *ἀντίρροπον.* **b)** silom, kao plijen **odvesti,** roba, zarobljenika, *ἐπὶ θανάτῳ* na smrt; optuženika pred sud, *εἰς ἀγῶνα* na parnicu, tužiti ga, *ἐξόρους τινάς* preko međe tjerati, t. j. prognati; o ljudima i stvarima, **odvući;** *ἄγειν καὶ φέρειν* obič. robiti i plijeniti, također *τινά* koga porobiti; ali također, premda rijetko, u dobrom smislu: dobaviti, donositi. N. T. također: **ići,** *ἄγωμεν, πρός, ἐπί* ili *εἴς τινα.* **2.** pren. **voditi, upravljati, a)** čijemu duhu ili radu određen pravac davati, na pr. o četovođi, **voditi,** često bez *στρατόν* kao *duco,* gdje se onda može prevesti sa **ići, hoditi, putovati,** ili **b)** sa *ὁδόν* putem krenuti (udariti), rijetko bez *ὁδόν* **kamo ići,** *πρός, ἐπί* ili *εἴς τι.* **c)** o odredbi bogova, **putiti, odgajati,** uzrokovati; *γέλωτα* (Sof. Ai. 375) rugati se, podrugljivo se smijati, *κλέος* slavu raznositi, širiti. **3.** kao *ducere,* čovjeka ili stvar **cijeniti,**

za što držati, s dod. kao *τίμιον, ἐν τιμῇ* (također med. *ἐν τιμῇ ἄγεσθαι*), *περὶ πλείονος, πρόσθε* i slič. ili s dvostr. akuz. ili s adv., kao *δυσφόρως* za zlo primati, ljutiti se (Sof. OR. 784), *ἐπὶ μέγα λόγῳ τι* nečim hvaliti (hvastati) se. **4.** svečanu povorku voditi, t. j. svetkovinu **slaviti;** mirovati, nešto provoditi, proživjeti; na pr. vrijeme, stoga *σχολήν* mirovati, imati dokolicu, vremena, *ἐπί τινα* protiv koga (t. j. da se što izmisli), i *ἀπό τινος* oda šta, i *ἀσχολίαν* biti zabavljen, imati posla. U N. T. također naoko impers. *ἄγει* scil. *χρόνος*. — Part. *ἄγων* često stoji naoko pleonastički, *Τηλέμαχον εἶσαν ἄγοντες* Telemaha odvedu i posade. Često ga treba prevesti prijedlogom **sa.**

II. med. 1. svoje **nositi** ili **voziti. 2.** sa sobom **odvesti, ponijeti** k svojemu; u svoje, t. j. uzeti ženu, sa i bez *πρὸς δώματα*, pače i bez *γυναῖκα*, i o ocu ili bratu: k sinu ili bratu vjerenicu ili mladu voditi. Pren. *διὰ στόμα τι* imati na jeziku, *ἐς χεῖρας* nešto u (svoje) ruke uzeti, **preuzeti,** *τὴν τελετήν* dati se uputiti u svetinje, posvetiti (rediti) se.

Imper. **ἄγε, ἄγετε,** nosi, nosite (stoga sa sl. *ὅπως*, učini ili daj, da), postalo je čist usklik, kao lat. *age, agedum; ἄγε = ἄγετε* i pred plur., pa tako i pred 1. licem plur. konj., 1. sing. konj. i s 3. licem imperat. ili bez glagola, **nude! deder!** *ἀλλ' ἄγετε* hajde dakle, deder! *(age!)*. O *εἰ δ' ἄγε* v. *εἰ*. Otd.

ἀγωγεύς, *έως, ὁ, jon.* koji je zabavljen, gdje se vuče; koji odvodi, otpravlja.

ἀγωγή, *ἡ* (*ἄγω*), **1. a)** vođenje (*ἔς τινα*), odvođenje; odvoženje, prevoženje, otpravljanje. **b)** polazak, putovanje, hod. **2.** pren. odgoja, osob. o spartanskoj stezi, i u plur. načela odgoje. **3.** U N. T. življenje. Otd.

ἀγώγιμος, 2. **1.** što se lako otpravlja, *τὰ ἀγώγιμα*, tovarna roba. **2.** *poz.* povòdičan, povòdljiv, *πρός τι*. **3.** koga je lako dovesti pred sud, u tamnicu ili u ropstvo, izopćen, t. j. koga je slobodno ubiti.

ἀγώγιον, *τὸ (ἀγωγή)*, što je dobavljeno, roba, tovar.

ἀγωγός, 2. (*ἄγω*), koji vodi, upravlja, uzrokuje, *εἴς τι*, pren. koji privlači. Supst. *ὁ ἀγωγός*, vođ, kazivač, kažiput.

ἀγών, *ῶνος, ὁ* (*ἄγω*), iznajpr. mjesto, koje ljude skuplja ili svodi, stoga **1. zborište, ročište,** *θεῖος, ep.* bogova, koje na Olimpu (Il. 18. 376), koje u hramu (Il. 7. 298), tako isto **rvalište** kod nadbijanja (Od. 8, 260), i to za bojnike kao i za gledaoce (stoga *ἀγῶνα ἵζανεν* posadi narod, da gleda borbe, Il. 23, 258); također *ἀγ. νεῶν* lađeni tabor, prostor oko brodova (Il. 16, 239). **2. zbor, skupština** (Il. 24, 1). **3.** ono, što se na mjestu radi, **a) igra, nadbijanje,** *certamen,* s njegovim različnim vrstama (v. pod *ἀγωνία*), *ἀγῶνα τιθέναι, προτιθέναι* nadbijanje, u pl. bojne igre priređivati, slaviti, *ἐπιτελέειν τινί* komu u čast, *ἀγῶνας ἀναιρέεσθαι* pobjedu iz bojnih igara odnijeti. **b)** uop. **boj** i to **α)** u ratu. **β)** u državi, *lis,* raspra, stranačka borba, borba u sudu, **parnica. γ)** svaka borba u životu, *contentio,* napor, natezanje, muka; *ἀγών τινος* i *περί* ili *ὑπέρ τινος* za što, *ἀγὼν μάχης, ἔριδος, δίκης* borba u bitki, u svađi, u parnici, ili sa sl. inf. *ποιέειν ἢ παθεῖν;* »moj napor stoji u tome, moje načelo jest (Hdt. 7, 209), boriti mi se«, izrečeno je sa *ἀγὼν κεῖται, πρόκειται, καθέστηκεν, ἐστί μοι, ἀγῶνα ἔχω,* pak *τὸν ἀγῶνα ποιεῖσθαι,* također *ἀγῶνας δραμεῖν* bojeve biti, izvojštiti, *ἀγῶνας ἐξιέναι* u bojeve polaziti, *κατορθοῦν* u bojevima pobijediti, *ἀγὼν* (= *ὁ ἀγὼν*) *ᾑρέθη* boj je dobiven.

ἀγων-άρχης, *ὁ, = ἀγωνοθέτης,* v. r.

ἀγωνία, *ἡ* (*ἀγών*), **a)** borba, vještina bojna, koja *ἀγῶνες γυμνικοί, ἱππικοί, μουσικοί* obuhvata. **b)** uop. boj, kao plemenitiji izričaj mj. *ἀγών.* **c)** parnica, raspra, **d)** napor, strah, smrtni strah, uzrujanost. Otd.

ἀγωνιάω, 1. nadbijati ili nadmetati se (*πρὸς ἀλλήλους*). **2.** htjeti boriti se, razdražen biti. **3.** strašiti se, uznemirivati se za što.

ἀγωνίζομαι, dep. med., *at. -ιοῦμαι, ἠγωνισάμην, ἠγώνισμαι* (akt. i pas.), *ἠγωνίσθην, ἀγωνιστέον*; *jon.* perf. 3. plur. *ἀγωνίδαται = ἠγωνισμένοι εἰσίν* (u pas. smislu), (*ἀγών*), **boriti se,** i to **a) nadbijati se** (svoju vještinu pokazati), *certare,* s dat. *δράματι* glumom, obič. s akuz. *στάδιον* u trku, trčanju, ili *'Ολύμπια; πρός τινα* s kime. **b) boriti se,** natezati se, *contendere,* u bitki, u sudu, *τόνδ' . . . φόνον* odgovarati za, opravdavati, u političkoj strančarskoj borbi i inače, *ἀγῶνα, μάχην, δίκην, κρίσιν, λόγον, ἐπ' ἀγορᾶς, ἀπὸ τοῦ βήματος,* stoga voditi parnicu, parbiti se, *agere, τινί* i *πρός τινα* s drugim ili protiv drugoga, *μετά τινος* zajedno s drugim, i to *περί* i *ὑπέρ τινος* o što, ili s ispušt. *ἀγῶνα, πολλὸν ἀγωνίζεσθαι* teško se boriti, ili *ξενίας,* t. j. poradi prisvajanja građanskoga prava imati parnicu. **c) javno govoriti** ili raspravljati, *ἐν πλήθει* pred narodom. **d) napinjati se,** naprezati se, aps., ili *πρός τι* čega radi, i s inf. (sa članom i bez njega): da se što postigne.

ἀγώνιος, 2. (*ἀγών*), *poet.* koji pripada nadbijanju ili boju, pridj. Hermesa i Zeusa, kao zaštitnika bojeva, *σχολή* bojni odmor.

ἀγώνισις, *εως, ἡ* (*ἀγωνίζομαι*), nadbijanje, nadmetanje.

ἀγώνισμα, *τὸ* (*ἀγωνίζομαι*), **a)** nadbijanje, boj, u bitki ili sudu, pàrbljēnje. **b)** predmet boju, nagrada u boju, nagrada, obdulja, cijena bojna. **c)** junačko djelo.

ἀγωνισμός, ὁ (ἀγωνίζομαι), nadmetanje, πρὸς ἀλλήλους.

ἀγωνιστής, ὁ (ἀγωνίζομαι), nadbijač, u bojnim igrama, u govorima, takođ. za utrku s kolima određeni konji, pak uop. bòjnîk, bòjac, u ratu, a u sudu, odvjetnik, govornik. Ktome

ἀγωνιστικός, 3. za borbu na pr. u sudu podoban, voljan. Adv. -κῶς, *poz.*, na pr. ἔχειν biti željan boja, svađe.

ἀγωνοθεσία, ἡ, *poz.* služba bojnoga sudije. Od

ἀγωνοθετέω, borbu narediti, upriličiti, prirediti. Od

ἀγωνο-θέτης, ὁ (ἀγών, τίθημι), i *poet.* **ἀγων-άρχης,** ὁ, bojni redatelj, bojni sudija, koji nagrade u bojnim igrama i kod nadbijanja pa tako i u glumištu dijeli i na obični red kod igara pazi, uop. sudac.

ἀδαγμός, ὁ (δάκνω), *poet.* ugrizanje, ujedanje, bodac, ὀστέων ἀντίσπαστος što kosti probija.

ἀδᾰημονίη, ἡ, *ep.* neznanje, neiskustvo. Od

ἀ-δᾰήμων, 2. *ep.* i *jon.*, i **ἀ-δᾰής,** 2. (δαῆναι), nevješt, neiskusan, aps. ili s gen. ili inf.

ἀ-δάητος, 2. *ep.* nepoznat.

ἄ-δαιτος, 2. (δαίνυμαι), *poet.* koji se ne može potrošiti.

ἄ-δᾰκρυς, 2. gen. υος, i **ἀδάκρῡτος,** 2. oboje *poet.* i *poz.*, **1. akt.** bez suza, ne plačući. **2. pas.** *poet.* i *poz.* što ne stoji suzâ; *poet.* prolept. ἀδάκρυτος neoplakivan (Sof. Ant. 881). Adv. **ἀδακρῡτί,** bez suza.

ἀδᾰμάντῐνος, 3., adv. -ίνως, čeličan, čvrst.

ἀδαμαντό-δετος, *poet.* čelikom učvršćen.

ἀ-δάμᾱς, αντος (δαμάζω), *poet.* koji se ne može svladati ili umekšati; zatim supst. ὁ, čelik.

ἀ-δάμαστος, 2. (δαμάζω), **a)** neukroćen. **b)** koji se ne može svladati, neumoljiv, neumitan.

ἀδάμᾰτος, 2. *poet.* neudat; svojevoljan.

ἀ-δάπᾰνος, 2. i adv. -άνως, *poet.* i *poz.* koji ne zadaje troška, bez troška; besplatno, zabadava.

ἄ-δαστος, 2. *poet.* nerazdijeljen.

ἀδδεής, 2. *ep.* = ἀδεής.

ἄδδην = ἄδην, **ἀδδήσειεν,** *eol.* mj. ἀδήσειεν.

ἄδε, v. ἁνδάνω, **ἀδέα,** *dor.* mj. ἤδεῖα.

ἀ-δεής, 2., *ep.* **ἀδειής** i **ἀδδεής** (iz ἀδϝεής, od δέος), **1. akt. a)** bez straha, bez brige, sa sl. inf. **b)** drzak, bestidan. **2. pas.** koga se nije bojati, δέος kojega ne treba imati. Adv. **ἀδεῶς,** bez straha, bez bojazni, sigurno, pouzdano. Komp. ἀδεέστερον. Otd.

ἄδεια, ἡ (ἀδεής), nebojažljivost, sigurnost, nekažnjenost, s genit. γῆς, *poet.* sigurno boravljenje ili prebivanje, σωμάτων lična sigurnost, ali i τινός i ὑπέρ τινος nekažnjenost za što; ἀπό τινος od čega ili koga, i s inf. (sa članom i bez njega) sloboda, mogućnost, da se što čini, ποιεῖν; διδόναι davati je, ποιεῖσθαι sebi je izraditi, οὐκ ἐν ἀδείᾳ ποιεῖσθαί τι držati za opasno, μετ' ἀδείας pod zaštitom pomilovanja, ἐπ' ἀδείας po volji.

ἀδειής, *ep.* mj. ἀδεής.

ἀ-δείμαντος, 2. i adv. -τως, *poet.* neustrašljiv. Kao lično ime **'Αδείμαντος,** ὁ, **1.** korint. vojvoda kod Salamine. **2.** aten. arhont Ol. 75, 4 = 476 pr. Is. **3.** aten. vojvoda kod Egospotama. **4.** brat Platonov, i drugi.

ἀδεῖν, v. ἁνδάνω.

ἄ-δειπνος, 2. koji još nije objedovao (pojeo ručak, δεῖπνον).

ἀδεισιβόας, α, *poet.* bez straha, neustrašen.

ἀ-δέκαστος, 2. *poz.* nepodmićen.

ἀδελφεά, *poet.*, **ἀδελφεή,** *jon.* = ἀδελφή.

ἀδελφεός, *ep.* i **ἀδελφειός,** *ep.* i *jon.* = ἀδελφός.

ἀδελφεο-κτόνος, ὁ, *jon.* bratoubilac.

ἀδελφή, ἡ (v. ἀδελφός), **1.** sestra, *soror.* **2.** u N. T. **a)** sestrična (? polusestra?). **b)** sestra ili drugarica po vjeri. Otd.

ἀδελφιδέος, *jon.*, i *at.* stegn. **ἀδελφιδοῦς,** οῦ, ὁ, nećak, sinovac.

ἀδελφιδῆ, ἡ, sinovica, nećaka.

ἀδελφίζω, za brata primati; bratom nazivati.

ἀ-δελφός, 3. (ἀ cop. i δελφύς *uterus*), bratski, bratov, pren. nalik, bližnji rod, τινός na što, čemu, i τινί s nečim. Supst. ὁ **ἀδελφός,** vok. ἄδελφε. **1.** brat, često mj. njegov brat; οἱ ἀδελφοί brat i sestra. Pren. po dvoje. **2.** N. T. **a)** bratučed (?) **b)** bližnji, brat po vjeri.

ἀδελφότης, ητος, ἡ, N. T. bratstvo = braća po vjeri.

ἄ-δενδρος, 2. *poz.* bez drveta.

ἄ-δερκτος, 2. (δέρκομαι), *poet.* slijep, koji ne vidi. Adv. *poet.* **ἀδέρκτως,** oborenih očiju, ne gledajući onamo.

ἄ-δεσμος, 2. bez okovâ, φυλακή slobodan, blag zatvor, gdje uznik nije okovan.

ἀ-δέσποτος, 2. (δεσπότης), *poz.* bez gospodara, kod spisâ: bez (poznata) pisca, anoniman, bezimen.

ἄ-δετος, 2. nevezan.

ἀ-δευκής, *ep.* nemio, grdan, pogrdan.

ἀ-δέψητος, 2. nečinjen, nestrojen.

ἀδηκότες, pf. i **ἀδήσειε,** aor. [ᾰ] (kor. *sa*, isp. ἄδην) *ep.* presit čega (τινός), poradi čega (τινί).

ἄ-δηκτος, 2. (δάκνω), **1.** neugrizen, neujeden. **2.** *poet.* pren. neraspaljen (konjekt. Esh. Ag. 422). — Adv. ἀδήκτως, *poz.* nenapastovano.

ἀδηλέω, *poet.* biti u tmini, u neizvjesnosti, o čemu τί (Sof. OC. 35. ὧν = τούτων ἅ). Od

ἄ-δηλος, 2. nejasan, nepoznat, neviđen, također prolept. iščezavajući, sakriven, tajan; nezajamčen, nesiguran (nesigurna uspjeha); supst. τὸ ἄδηλον, nesigurnost, neizvjestan uspjeh; ἐν ἀδήλῳ κινδυνεύεται visi u tmini; ἐπ' ἀδήλοις οὖσι τοῖς γεγενημένοις kad su neizvjesne posljedice. Obič. s neupr. upitnim riječima, ὁπότε, ὅπως, ὅστις, i sa εἰ i ὅτι. Adv. **ἀδήλως,** sakriveno, u potaji, da se ništa ne oda; superl. ἀδηλότατα. Otd.

ἀδηλότης, ἡ, *poz.* nesigurnost.
ἀδημονέω [ᾰ], nelagodno mi je, zlovoljan, mrzovoljast sam, τινί poradi čega; τὴν ψυχήν od straha protrnuti; osjećati se nesrećnim.
ἄδην ili **ἅδην** [ᾰ], *ep.*, zapr. akuz. supst. ἄδη ili ἅδη (σα-, v. ἄμεναι, *sa-tis*), *at.* **ἅδην,** *ep.* i **ἄδδην,** do sitosti, dovoljno, s genit. ili i part. dosta, *jon.* ἄδην εἶχον κτείνοντες bilo im je dosta ubijanja. Kao akuz. *ep.* ἄδην ἐλάαν κακότητός τινα koga u dosta nesreće tjerati.
ἀ-δῇος, 2. *poet.* nezlobljen, nenapastovan.
ἀ-δήρῖτος, 2. *ep.* i *poet.* **1.** nevojevan. **2.** *poz.* izvjestan, nepobitan. **3.** nedobitan. Adv. **ἀδηρίτως,** *poz.* nepobitno, bez dvoumice.
Ἅιδης, ᾅδης, ου i *dor.* α, sa starim i *poet.* spor. obl. **Ἀ(ϝ)ίδης** (⏑⏑–, kod tragikâ također –⏑–), gen. Ἀίδαο i Ἀίδεω (trojesložno), pak gen. **Ἄϊδος,** dat. Ἄϊδι, od neupotr. Ἄϊς, ὁ, otud Ἄϊδος εἴσω (gdje ᾰ), i produljeni obl. **Ἀϊδωνεύς,** ῆος (u Sof. OC. 1560 trojesložno), (od ϝιδεῖν i ἀ privat., nevidljivi i koji nevidljivim čini), **a) Had,** bog podzemnoga svijeta, ἐν Ἅιδου, Ἄϊδος, εἰς Ἅιδου, Ἅιδος, Ἅιδόσδε, ἐξ Ἅιδου, s ispušt. δόμοις, δόμους ili δόμων; εἰς ὅ κεν Ἄϊδι κεύθωμαι dok me Had ne sakrije. **b) grob,** smrt, πόντιος u moru, πιστὸν ᾅδαν kao sigurne znakove smrti. **c) podzemni svijet** (jevr. *scheôl*), najdublje mjesto, N. T.
ἀδήσειε, v. ἀδηκότες.
ἀδήσω, v. ἀνδάνω.
ἀδηφαγία, ἡ, *poz.* proždrljivost.
ἀδη-φάγος, 2. (ἄδην, φαγεῖν) pojedljiv, proždrljiv, trošeći; skup.
ἀ-δῄωτος, 2. neopustošen.
ἀ-διάβατος, 2. koji se ne može pregaziti.
ἀ-διάβλητος, 2. neporočan, klevetama nepristupačan.
ἀ-διάθετος, 2. *poz.* ne načinivši oporuke.
ἀ-διάκρῐτος, 2. neodlučen, N. T. ne kolebajući se, odlučan.
ἀ-διάλειπτος, 2., adv. -είπτως, *poz.* neprestani, neprekinut.
ἀ-διάλλακτος, 2. nepomirljiv, nepovratljiv.
ἀ-διάλῠτος, 2. nerazdrješiv.
ἀ-διανόητος, 2. nedokučljiv, koji se ne može pomisliti. Adv. nerazborito, nepromišljeno.
ἀδίαντον, τὸ, *buk.* góspin vlâs, biljka.
ἀ-δίαντος, 2. i 3. (διαίνω), neškropljen, nekropljen.
ἀ-διάπλαστος, 2. nerazvijen.
ἀ-διάπτωτος, 2. *poz.* bez pogrješke; nepogrješiv.
ἀ-διάρθρωτος, 2. *poz.* bez članaka, neartikuliran.
ἀ-διάσπαστος, 2. nerazderan.
ἀ-διάστατος, 2. tijesan i malen, neprostran.
ἀ-διάφθαρτος, 2. nepokvaren.
ἀδιαφθορία, ἡ, N. T. nepokvarenost, istinitost.
ἀ-διάφθορος, 2. koji se ne može pokvariti, neprolazan, nepodmitljiv.
ἀ-διαφορία, ἡ, ravnodušnost. Od
ἀ-διάφορος, 2. *poz.* nerazlikovan, ni dobar ni zao, (djeloredno) posve jednak, indiferentan.
ἀ-διάχυτος, 2. *poz.* neizliven; pren. bez širine.
ἀ-δίδακτος, 2. neučan, nenaučen, prirođen.
ἀ-διεξέργαστος τόπος, predmet književno neiscrpen.
ἀ-διέξοδος, 2. bez prolaza.
ἀ-διέργαστος, 2. neobrađivan, neizrađen.
ἀ-διερεύνητος, 2. **1.** neispitan. **2.** koji se ne može ispitati.
ἀ-διήγητος, 2. neopisan, koji se ne da opisati.
ἀ-δίκαστος, 2. nesuđen, neodlučen, neriješen.
ἀδῐκέω, s augm. ἠδ., adj. verb. ἀδικητέον, **1. akt. a)** aps. biti ἄδικος, dakle u krivnji, krivac, gdje prez. = preter., ogriješiti se, kriv biti; ἀδικίαν ili ἀδίκημα činiti; varati se. **b)** tranz. τινά nepravedno s kim postupati, krnjiti, vrijeđati, part. koji vrijeđa, γῆν pustošiti, često s akuz. neutr., na pr. μηδέν ni u čem, πολλά, τὰ μέγιστα, πληγῶν ἄξια, ili s part. (time, da ili ako). Osim s τί također s ἔν τινι, εἴς τι, περί τι. **2. pas.** s fut. ἀδικήσομαι, biti oštećen, vrijeđan, ožalošćen, τί u jednoj stvari, i ἀδίκημα nepravdu trpjeti. Otd.
ἀδίκημα, τὸ, a) (učinjena) nepravda, zločin, krivda, uvreda. **b)** nepravdom stečeno dobro.
ἀδικία, ἡ, i *jon.* **ἀδίκιον,** τὸ, krivnja, nepravda, uvreda, oštećivanje, τινός, ali osob. πρός i περί τινα.
ἀδικοπραγέω, nepravedno raditi.
ἄ-δῐκος, 2. (δίκη), **a)** nepravedan, nepravičan, o ljudima i stvarima, χεῖρες ἄδ. nasilje, sila, σοφιστὴς ἄδ. koji uči nepravdu. **b)** koji svoje ne čini, na pr. nevaljala družina, ἐλευθερία tobožnja (prividna) sloboda, slob. naoko, ἵπποι neizvježbani konji. **c)** ἡμέρα *dies nefastus* bez sudbenih rasprava. **d)** N. T. = bezvjernik. Adv. **ἀδίκως,** protiv pravde, nepravedno vrijeđajući, i teoretično: krivim načinom.
ἀδῐνός ili **ἀδῖνός,** 3. *ep.* **1.** kucajući. **2.** vrveći, natiskujući se. **3.** glasan, jak. **4.** *poet.* obilan, krut, dubok. Neutr. sing. i plur. kao adv., tako i u kompar. ἀδινώτερον, i **ἀδινῶς** (ἀδ.), glasno, silno; jadno.
ἀ-διοίκητος, 2. nenaređen.
ἀ-διόρθωτος, 2. neuređen.
ἄ-διψος, 2. *poet.* bez žeđe, nežedan.
ἀ-δμής, ῆτος, ὁ, ἡ, i **ἄ-δμητος,** 3., oboje *ep.* i *poet.* (δαμάω), još neujarmljen; neudat. Kao lično ime
Ἄδμητος, ὁ, **1.** sin Fera, vladaoca u Feri u Tesaliji, muž Alkestide. **2.** kralj moloski, gost i prijatelj Temistoklov. **3.** inače lično ime.
ᾁδο-βάτης, ου, ὁ, *poet.* koji silazi u podzemni svijet.
ἀ-δόκητος, 2., adv. **-ήτως** (*poet.* -τα), nenadan, protiv očekivanja, τὸ ἀδόκητον neočekivano, nenadan napadaj, ἀπὸ τοῦ ἀδοκήτου, ἐξ ἀδοκήτου nenadano.
ἀ-δοκίμαστος, 2. neispitan, **a)** maloljetan

koji je htio biti konjanik, morao je u Ateni imati **δοκιμασία. b)** na odmet, nepodoban.
ἀ-δόκῐμος, 2. neugledan, koji nema vrijednosti. N. T. podvaljen, lažan; neprikladan *πρός τι.*
ἀδολεσχέω (*α*), ludo brbljati. Od
ἀδολέσχης, ὁ (*ἄδος* i *λέσχη*), brbljavac, priklapalo, prezirno mj. filozof. Otd.
ἀδολεσχία, *ἡ*, brbljanje, zanovijetanje, *nugae;* filozofsko umovanje.
ἄ-δολος, 2., adv. **-όλως,** bez prijevare, pošten, prav.
ἄδομαι, v. *ἥδομαι.*
ἄδον, v. *ἁνδάνω.* **ἀδονά,** *dor.* mj. *ἡδονή.*
ἀδονίς, ἡ, buk. = *ἀηδονίς,* slavuj.
ἀ-δόξαστος, 2. ne tek naslućivan = izvjestan.
ἀδοξέω (*ἄδοξος*), biti na zlu glasu; *poz.* tranz. za neslavno držati. Otd.
ἀδοξία, *ἡ*, zao glas, sramota.
ἄ-δοξος, 2., adv. **-όξως,** neslavan, neugledan.
ἀ-δορῠφόρητος, 2. *poz.* bez tjelesne straže.
ἄδος (*ἄδος*), *εος, τὸ* (isp. *ἄδην*), *ep.* sitost, dosada (u poslu), samo Il. 11, 88.
ἄ-δουλος, 2. *poet.* bez robova, siromašan.
'Αδραμύττειον, i *-τηνός,* v. *'Ατραμύττειον.*
ἀ-δρᾰνής, 2. (*δραίνω*), trom, slab, krt.
'Αδράστεια, ἡ, **1.** grad u Misiji. **2.** trojsko-frigijska djevičanska gorska božica, često identificirana s Nemesom.
ἄ-δραστος (*διδράσκω*), 2. neizbježiv, neukloniv; isp. *ἄδρηστος.*
"Αδραστος, *jon.* **"Αδρηστος,** *ὁ*, **1.** sin Talajev, prije kralj u Argu, otkud ga je Amfijaraj protjerao, te je u Sikion k svomu djedu (po materi) Polibu pobjegao i poslije njegove smrti ondje vladao. Vrativši se poslije u Arg udade svoju kćer Deipilu za Tideja, a Argeju za bjegunca Polinika. Da bi ovoga natrag odveo u Tebu, upriličio je vojnicu sedmorice protiv Tebe. No ona se svrši nesrećno. Adrast pobjegne k Teseju u Atenu, koji mu pomogne i Tebu osvoji. Ali poslije 20 godina poduzme drugu vojnicu na Tebu. On umrije na povratku te ga na mnogim mjestima, na pr. u Sikionu, štovahu kao heroja. **2.** Frižanin, sin Gordijev, koji je ubivši brata pobjegao ka Kresu. **3.** inače lič. ime.
ἄ-δρεπτος, 2. *poet.* neubran, koji se ne može ubrati.
'Αδρήστεια, *ἡ*, grad na Propontidi.
'Αδρηστίνη [*ῑ*], *ἡ*, kći Adrestova, Egijalija, žena Diomedova.
ἄ-δρηστος, *ὁ, ἡ (διδράσκω), jon.* koji ne bježi, nije na bijeg spreman.
'Αδρίας, *jon. -ης, ου, ὁ,* Jadransko more. Otd. *'Αδριηνός* i *'Αδριατικός.*
ἄ-δρῑμυς, υ, neoporan.
ἀδρός, 3. (od *ἄδην, ᾰ*), **a)** pun, odrastao, zreo. **b)** gust, jak, temeljan.
ἀδροτής, *ῆτος, ἡ* (drukčije pisano mj. *ἀνδροτής*), *ep.* potpuna zrelina, napon, muževnost.
ἁδρότης, ητος, ἡ, obilje, obilan dar, N. T.
ἁδρόω, činiti da što zrê.
ἁδρύνω (*ἁδρός*), k zrelini privesti; pas. zreti, sazreti.
ἁδυ- dor. = *ἡδυ-.*
ἀ-δυναμία (*δύναμις*) i **ἀδυνασία,** *ἡ*, nemoć, slabost.
ἀδυνατέω, biti nemoćan, također sa sl. inf. *ἀδυνατεῖ* nije moguće, N. T. Od
ἀ-δῠ́νᾰτος, 2. **1. akt.** nemoćan, slab, nepodoban; sa sl. inf., ili s akuz. *τὰ μακρὰ ταῦτα* s obzirom na te duge govore; obič. s dat., *τῷ σώματι* na tijelu, slab, loman; *τοῖς χρήμασι* na novcu, t. j. siromašan; stoga u Ateni popisani siromasi, potpomagani državnim sredstvima. **2. pas.** nemožan, nemoguć, s inf. ili *ὥστε* i inf.; supst. *ἀδύνατον* i *ἀδύνατα* nemožnost, nemogućstvo. Adv. **ἀδυνάτως,** bezuspješno, slabo.
'Αδυρμαχίδαι, *ῶν, οἱ,* libijsko pleme.
ἄδυτον, *τὸ* (*δύω*), zapr. nepristupačno, **1.** najsvetije, naime unutrašnje svetište (*ναός, μέγαρον*) hrama; osob. kod Eurip. ždrijelo, grotlo (*χάσμα γῆς*) u Delfima kao proročište, nad kojim je stajao tronog, *τὰ ἄδυτα.* **2.** uop. hram. **3.** smočnica.
ᾄδω, stegn. od *ἀείδω,* v. r.
ἀδών, όνος, ἡ [*ᾱ*], *buk.* = *ἀηδών.*
"Αδων, ωνος, ὁ [*ᾰ*], *buk.* = *"Αδωνις.*
'Αδώνια, *τὰ,* Adonisova svetkovina, u slavu njegove smrti.
"Αδωνις, *ιδος, ιν, ὁ,* **1.** sin Kinire i Mire, ljubimac Afroditin, krasan mladić, kojega se smrt slavila koncem lipnja, simbol. prestajanje proljeća. Refren *adoni* »gospodaru« u tužaljkama možda je dao povod grč. personifikaciji. — **2.** rijeka u Fenikiji.
ἀδωνιάζω, svetkovinu Adonisovu slaviti.
ἀ-δώρητος, 2. *poet.* nenadaren, nedarivan.
ἀ-δωροδόκητος, 2. nepodmitljiv. Adv. **-ήτως,** bez mita.
ἄ-δωρος, 2. **1.** bez dara, **a)** dar ukraćujući, *ἄδ. δυσμενείας* koji sprečava zlu volju, krateći blagodarnost, pas. nenagrađen, *ἐλαφαβολίαι.* **b)** dar ili novac ne primajući, *χρημάτων* nepodmitljiv. **2.** *poet.* zlo darivan, *δῶρα* zlosrećni darovi.
ἀ-δώτης, ου, ep. koji ne daje.
ἀεθλ . . . (*ep.* i *jon.*), v. pod *ἀθλ* . . .
ἀέθλιον, *τὸ, ep. ἄθλιον.*
ἀεί i **αἰεί** (⏑– od *αἰϝεσί,* lat. *aevum,* lok. supst. *αἰϝεσ-*), *ep.* i *at., lak. αἰές, dor. ἀές,* i *ep. αἰέν, eol. αἶι(ν), ἄι,* adv. **uvijek, vazda, svagda,** *ἡ ἀεὶ μελέτη* neprestana vježba, *τὸν ἀεὶ χρόνον* za sva vremena, *οἱ ἀεὶ ἔχοντες* svagdašnji vlasnici, *ἀεί ποτε* sveđer, *ἐς ἀεί* zauvijek.
ἀει-γενής, 2. i *ep.* **ἀει-γενέτης,** *αο, ὁ,* za vječnost rođen, vječan.
ἀ-ειδής, 2. nevidljiv.
ἀείδω, *ep. jon.* i *poet.* (od *ἀϝείδω* ⏑––), stegn.

at. **ᾄδω,** ᾄσομαι (i ᾄσω), ᾖσα, ᾖσται, ᾔσθη, ᾀσθῆναι, *ep. jon. buk.* fut. ἀείσομαι, aor. ἄεισα i ἤεισα, *buk.* prez. ind. ἀείδες, -δοντι, inf. -δεν, part. -δοισα, fut. ᾀσῶ i ᾀσεῦμαι. **1. pjevati,** o pticama: cvrkutati, kreštati, o tetívi: zviznuti; s akuz. predmeta, παιήονα, takođ. χρησμούς, stoga također toliko kao svečano navijestiti. S dat. i παρά τινα pred kim, kod koga pjevati. **2.** kazivati, pjesme i dr. **3.** opjevati, slaviti, τινά i τί.

ἀεί-ζως, ων, *poet.* i ἀεί-ζῳος, ον, *poet.* vječan.

ἀει-θαλής, 2. *poz.* uvijek zelen, uvijek svjež.

ἀεικείη, ἡ, *ep.* i *jon.*, stegn. αἰκία, v. r.

ἀ-εικέλιος, 3. i 2. *ep. poet.* i *poz.*, **ἀεκήλιος,** 2. *ep.*, pak **ἀ-εικής,** 2. (εἰκός) (ne u at. prozi), *at.* stegn. i *poet.* **αἰκέλιος, αἰκής,** adv. **ἀεικελίως,** *ep.* **ἀεικές, ἀεικέα** i **ἀϊκῶς,** Sof. **αἰκῶς,** besputan, nepristojan, sramotan, nedostojan, gadan, ružan, ἀεικὴς μισθός (Hom.) slaba, mala plata, οὐκ ἀεικές = εἰκός nije čudo (Her. 3, 33), naravno, dakako.

ἀεικίζω (ἀεικής), *ep.* i *poet.*, *at.* stegn. **αἰκίζω,** fut. -ιῶ, **1. akt.** i **pas.** zlostáviti, osob. udarcima, mučiti, nagrditi, ὀλέθριον αἰκίζειν zlostaviti do mrtvila. **2. med.** (aor. 1. *ep.* ἀεικισσαίμεθα) mučiti se; ili u aktiv. značenju, τινά, τὰ ἔσχατα do krajnosti.

ἀει-κίνητος, 2. koji se uvijek kreće.

ἀεί-λαλος, 2. *poz. poet.* koji neprestano brblja.

ἀει-λογία, ἡ, vazdašnja spremnost na polaganje računa.

ἀεί-μνηστος, 2. (μιμνήσκομαι), **1. pas.** u vječnom spomenu, dovijeka slavan. **2. akt.** koji se uvijek sjeća.

ἀεί-ναος, 2. *jon.* = ἀέναος.

ἀεί-ῥυτος, 2. (ῥέω), *poet.* koji uvijek teče.

ἀείρω, *jon. ep.* i *poet.*, v. αἴρω.

ἀείς, ἀέντος, part. prez. od ἄημι.

ἄεισμα, τὸ, *jon.*, v. ᾆσμα.

ἀεί-φρουρος, 2. *poet.* koji dovijeka drži zatvoreno.

ἀειφυγία, ἡ, zatočenje do groba (vijeka).

ἀεκαζόμενος, *ep.* partic., protiv volje.

ἀεκήλιος, 2. *ep.*, v. ἀεικέλιος.

ἀέκητι, adv., protiv volje, k adj.

ἀεκούσιος, 3., *at.* ἀκούσιος, *invitus,* prisiljen, preko volje.

ἀ-έκων, ουσα, ον (v. ἑκών), *at.* ἄκων, v. r., *ep.* dual ἀέκοντε, ἄκοντε preko volje, nehotice.

ἀέλικτος, 2. nesmotan, neuvit, ὄφις.

ἀέλιος, ὁ [ᾰ], *dor.* = ἥλιος.

ἄελλα, ἡ [ᾰ] (ἄημι?), *ep.* i *poet.* **1.** vjetar, oluja, vìhâr, ponajviše u plur., ἄελλαι παντοίων ἀνέμων vihar, što se podigao od svakojakih vjetrova, također: prašna vijavica. **2.** prenes. nagao preokret. Otd.

ἀελλαῖος, 3. *ep.* i osob. femin. **ἀελλάς,** άδος, ἡ, *poet.* brz kao bura.

ἀ-ελλής, 2. (ἀ cop. i εἴλω, kor. ϝελ), *ep.* gusto zbijen, κονίσαλος, gusta prašina (Il. 3, 13).

ἀελλό-πος, ὁ, ἡ, gen. ποδος (ἄελλα, πούς), *ep.* i *poet.* brzonog, brz kao vjetar.

ἀ-ελπής, 2. *ep.* = ἄελπτος.

ἀ-ελπτέω, *ep.* i *jon.* očajavati (u *ep.* ἀελπτέοντες stoji εο kao jedan slog). Od

ἄ-ελπτος, 2., adv. **ἀέλπτως** (*poet.* -τα), (ἔλπομαι), *jon. poet.* i *poz.* nenadan, neočekivan, *insperatus,* što se mora držati za nemoguće, *desperatus;* ἐξ ἀέλπτου i ἐξ ἀέλπτων iznenada, *insperato.*

ἀέ-ναος, 2. [ᾱ], *jon.* **ἀεί-ναος,** *ep.* također **αἰενάων,** ουσα, ον (ἀεινάων od νάειν), koji uvijek teče, koji ne presahne; pren. trajan, postojan.

ἀεξί-φυλλος, 2. (ἀέξω, φύλλον), *poet.* koji lišće goji, lisnat.

ἀεξίφυτος, 2. *poet.* koji bilje hrani.

ἀέξω, v. αὐξάνω.

ἄ-επτος, ον (ἕπομαι), koji ne može slijediti.

ἀεργία, ἡ, **ἀεργός,** 2., v. pod ἀργία, ἀργός.

ἀέρθην, adv. *poet.* podignuto. Od

ἀείρω, otd. **ἄερθεν** i **ἀερθείς,** v. αἴρω.

ἀέριος, 2. i 3. (ἀήρ v. ἠέριος), u zraku, visok; zadušljiv, maglovit, ἀερία, ἡ, naime γῆ, *poet.* maglovita zemlja, t. j. Egipat.

ἄ-ερκτος, 2. (ἕρκος), neograđen.

ἀεροβατέω (ἀήρ, βαίνω), po zraku tabati; pren. mudrovati.

ἀεροδρομέω, zrakom trčati.

ἀεροειδής, ές, zrakolik.

ἀερο-κάρδαξ, ἄκος, ὁ =

ἀερο-κώνωψ, ωπος, ὁ, komarac.

ἀερο-μαχία, ἡ, borba u zraku.

ἀερο-μετρέω, zrak mjeriti, cjepidlačiti.

ἀερο-νηχής, ές, zrakom ploveći.

Ἀερόπη, ἡ, žena Atrejeva, mati Agamemnonova i Menelajeva.

ἀερο-πόρος, ον, i ἀερό-φοιτος, ον, zrakom prolazeći.

ἀέρρω, *eol. poet.* = ἀείρω, v. αἴρω.

ἀερσί-πους, genit. ποδος, ὁ, ἡ (ἀείρω), *ep.* noge dižući, oštra kasa.

ἀερώδης, -ῶδες (εἶδος), *poet.* zračan (var.).

ἄεσα, ἀέσαμεν, ἄεσαν, ἀέσαι i *hom.* ἄσα, **ἄσαμεν,** *ep.* def. aor., srodan s **ἄημι** (ᾰ, ᾱ augment), boraviti, baviti se, sa ili bez **νύκτα,** prenoćiti.

ἀεσιφροσύνη, *ep.* nesmotrenost, dat. plur. u mojim ludim mislima, u mojoj nepromišljenosti. Od

ἀεσί-φρων, ονος, 2. *ep.* = ἀασίφρων od ἀάω i φρήν [ᾰ], oštećene pameti, stoga: nepromišljen, zaslijepljen, lud (Il., 23, 603), pomaman (Od. 21, 301).

ἀετός, οῦ, ὁ, *jon.* i *poet.* **αἰετός** (αἰϝετός srodno s *avis,* ᾰ), **orao,** glasnik Zeusov i proročka ptica; podj. pridj. vladalaca i vojnički znak u Perzijanaca i Rimljana. N. T. u poslovici se

misli na lešinare, περκνόπτεροι, ili brkute (kostolome). Otd.

ἀετο-φόρος, ὁ, *poz.* lat. *aquilifer*, orlonoša.

ἀετώδης, 2. (εἶδος), *poz.* orlolik, ἀετῶδες βλέπειν oštro vidjeti kao orao.

ἄζα, ἡ, *ep. poz.* (ἄζω), **1.** suša, suhota, vrućina. **2.** plijesan, gad.

ἀζαλέος, 3. *ep. poet. poz.* suh, βῶς štit od suhe volujske kože, dakle od volujske kože, δρος gora sa suhim drvima.

Ἀζάν, ᾶνος, ὁ Azanjanin, v. Ἀζήν.

ἀζάνω [α ᾰ], *ep.* isušiti; pas. presahnuti.

Ἀζεΐδης, αο, ὁ, sin Azejev (Ἀζεύς), Aktor.

ἀζηλία, ἡ, prostota, jednostavnost.

ἄ-ζηλος, 2. bez zavisti, t. j. **a)** nezavidan. **b)** = ἀ-ζηλοτύπητος, nezaviđen. **c)** nevoljan, jadan.

ἀ-ζήλωτος, 2. komu ne treba zavidjeti.

ἀ-ζήμιος, 2. bez gubitka, nekažnjen, napose **a)** Tuk. koji ne kazni. **b)** Sof. neporočan, nekriv (El. 1091).

Ἀζήν, ῆνος, ὁ, *jon.* mj. Ἀζάν, čovjek iz Azanije u sjev. Arkadiji.

ἀ-ζηχής, 2. *ep.* (od ἀ-διεχής), trajan, neprestan. Neutr. kao adv.

Ἄζιρις, ἡ, mjesto u Marmarici u Libiji, s. Temineh.

ἄζομαι, pas. *ep.* sahnuti, sušiti se.

ἄ-ζυμος, 2. (ζύμη kvas) beskvasan, sladak, N. T. i slikovno: čist od kvasa grješnoga; τὰ ἄζυμα jevrej. *mazzôth*, slatki hljebovi. Pren. nepomiješan, čist.

ἄ-ζυξ, ὕγος, ὁ, ἡ (ζεύγνυμι), *poet.* nesvezan, neoženjen, neudat; pleonast. s genit. εὐνῆς γαμηλίου.

ἄζω, samo prez. pas. sušiti se, sahnuti.

ἅζω (osn. ἁγ, ἅγος, ἁγν-ός), *poet.* štovati, obič. med. *ep.* i *poet.* (u prez. i impf.), τινά, ili plašiti se, žacati se, ἀμφί τινι, s inf. ili podr. reč. s μή.

ἄ-ζωστος (ζώννυμι), 2. neòpasan.

Ἄζωτος, ἡ, u S. T. Ašdōd, s. Esdud, jedan od pet savezničkih gradova filišćanskih u Palestini.

ἀ-ηδής, 2. (ἦδος), neugodan, mrzak. Adv. **ἀηδῶς**, bez slasti, bez radosti, nerado, ἀηδ. διακεῖσθαί τινι ili ἔχειν πρός τινα mrziti na koga ili na što, nenavidjeti, ne trpjeti; οὐκ ἀηδῶς veoma rado. Kompar. ἀηδέστερον. Otd.

ἀηδία, ἡ, mrzost, nenavidost; takođ. zlovoljnost, dosada.

ἀηδονιδεύς, ὁ, slavujevo mlado.

ἀηδόνιος, 2. slavujev.

ἀηδονίς, ίδος, ἡ, *poet. buk.* slavuj.

ἀηδών, όνος, ἡ i ὁ, takođ. **ἀηδώ**, οῦς, ἡ, *poet.* (ἀείδω, ᾰ) **slavuj.** Kod Hom. personif. **Ἀηδών**, ἡ, kći Pandareja, žena Zeta, mati Itila, kojega je prevarivši se ubila pak onda ljuto oplakivala.

ἀήθεια, *poet.* i *jon.* ἀηθίη, ἡ (ἀήθης), nevičnost, nesviklost.

ἀηθέσσω, *ep.* ne biti vičan čemu, τινός. Od

ἀ-ήθης, 2. (ἦθος), nevičan, **a)** o ljudima: nenaučan na što (τινός), u neobičnom stanju, razjašnjeno sl. partic. Sof. Trah. 860. **b)** o stanju i događajima: neobičan. Adv. **ἀήθως**, preko navade.

ἄημα, τὸ, *poet.* duhanje, vjetar. Od

ἄημι (ἄϝημι, ᾰ), ἄησι, ητον, inf. ἀῆναι i *ep.* ἀήμεναι, part. ἀέντες, impf. ἄη, med. i pas. ἄημαι, part. ἀήμενος; impf. ἄητο, dihati, **duhati,** vijati, stoga pas. vjetrom bivati povijan, dakle po vjetru ići (Od. 6, 131). Pren. δίχα σφιν θυμὸς ἄητο na dvije im se strane talasala ili bješnjela je misao (Il. 21, 386).

ἀήρ, ἐρος, ἡ (u Hom.) i ὁ (počevši od Herod.), (ἄϝημι, *ep.* ᾱ, *poet.* ᾰ) gen. *jon.* i *ep.* ἠέρος i t. d., u Hom. donji zrak, vazduh, tamna magla (Il. 14, 288), naprotiv αἰθήρ, čisti gornji zrak; stoga magla, oblačine, tama. U poz. uop. **zrak;** ἰσόμοιρος, naime γῆς (Sof. El. 87.), jednakoga dijela, naime trećina svijeta. U plur. svakojak zrak. N. T. poslovica εἰς ἀέρα λαλεῖν.

ἄησις, ἡ, *poet.* = ἄημα.

ἀήσσητος, 2. = ἀήττητος.

ἀήσυλος, 2. *ep.* = αἴσυλος.

ἀήσυρος, 2. *poet.* zračan.

ἀήτης, ου, ὁ (ἄημι, ᾰ), *ep.* koji duše (Od. 9, 139), s gen. ἀνέμοιο vjetar, što puše.

ἄητο, ἄητον, v. ἄημι.

ἄητος [ᾰ], 2. *ep.*, **αἴητος**, 2. *ep.* (ἄημι): θάρσος ἄητον, bijesna, mahnita drskost; πέλωρ αἴητον neman, što puše.

ἀήττητος, 2. (ἥττα), nepobijeđen, nedobitan.

ἀθάλασσος, 2. *poz.* bez (dodane) morske vode.

ἀ-θαλλής, 2. *poz.* koji se ne zeleni.

Ἀθάμας, αντος, ὁ, sin Eolov, kralj orhomenski, muž Nefelin, otac Friksov i Helin, oženio se poslije u Tesaliji Inom, v. r.

ἀ-θαμβής, 2. *poz.* nebojazan, neustrašljiv.

ἀθαμβία, ἡ, *poz.* neustrašljivost; = ἀθαυμαστία, stanje prosto od strasti.

Ἀθάνα, v. Ἀθηνᾶ.

ἀθανασία, ἡ (ἀθάνατος), besmrtnost, *poz.* i za ἀμβροσία.

ἀθανατίζω (ἀθάνατος), **1.** *jon.* i *poz.* proglasiti se besmrtnim. **2.** *poz.* učiniti besmrtnim; pas. biti vječan.

ἀ-θάνατος, 2., *ep.* i *poet.* takođ. 3. (‒◡◡◡, *at.* takođ. ◡◡◡◡), **1.** besmrtan, suprotno θνητός, οἱ ἀθάνατοι bogovi. *Poet.* se stoga tako zove i sve, što bogovima pripada, na pr. αἰγίς, stoga i ἀθ. ἀρετή božje veličanstvo; u filoz. govoru: od smrti isključen. **2.** o stvarima i stanju: neprolazan, vječit. **3.** napose zvala se tako četa od 10.000 biranih pješaka perzijskih, kojima su već za života bili određeni nasljednici; pa tako i pojedinac od njih ἀθάνατος ἀνήρ (Herod. 7, 31).

ἄ-θαπτος, 2. *ep.* i *poet.* nepokopan.
ἀ-θαρσής, 2., adv. -ῶς, *poz.* bez smjelosti, plašljiv.
ἀ-θέᾱτος, 2. **1. akt.** ne videći, koji nije vidio, *τινός* nešto. **2. pas.** *poz.*, nevidljiv, što se ne smije vidjeti.
ἀ-θεεί, adv. (zapr. lokativ od *ἄθεος*), *ep.* samo jednom: *οὐκ ἀθ.* = *σὺν θεῷ.*
ἀ-θείαστος, 2. *poz.* samo *οὐκ ἀθ.* = bogom nadahnut, od boga dat.
ἀ-θέλεος, 2. nemajući volje, koji ne će.
ἄ-θελκτος, 2. nesvladan, stalan.
ἄθεμις, ιτος, poet. nepravedan.
ἀ-θεμίστιος, 2. *ep.*, **ἀθέμιστος,** 2. i **ἀθέμιτος,** 2. **1.** o djelima, stanju i t. d. bez zakona, nezakonit, nepravedan, grješan. **2.** o ljudima: koji prezire zakone, bez zakona i prava živi, bezakon, surov.
ἄθεος, 2. bez boga, t. j. **1.** bezbožan, osob. bez vjere, supst. *ὁ ἄθ.* bezbožnik. **2.** *poet.* od boga ostavljen, bez božje pomoći. Adv. **ἀθέως,** superl. *-ώτατα,* **a)** bezbožno. **b)** od boga zapušteno. Otd.
ἀθεότης, ἡ, bezbožnost.
ἀθεραπευσία, ἡ, zanemarivanje.
ἀ-θεράπευτος, 2. nenjegovan, zanemaren.
ἀθερής, 2. *poet.* djevičanski.
ἀθερίζω, *ep.* malo cijeniti, prezirati, svagda s neg.
ἄθερμος, 2. bez topline.
ἀ-θέρμαντος, 2. *poet.* neugrijan.
ἄθεσμος, 2. *poz.* koji nema zakona, bez zakona.
ἀ-θέσφᾰτος, 2. *ep.* i *poet.* zapr. što ni bog ne može izreći(?), dakle neiskazan, golem, silan, dug, mnog.
ἀθετέω, *poz.* zapr. činiti nešto za *ἄ-θετον*, neprimljeno (*τίθημι*), dakle ukloniti, ukinuti, zabaciti. Otd.
ἀθέτησις, ἡ, poz. ukidanje.
ἀθέτως, adv. part. grješno, nezakonito.
ἀ-θεώρητος, 2. *poz.* **1.** nevidljiv, koji se ne da istražiti. **2.** koji se ne osniva na teoriji i nauci.
Ἀθηνᾶ, *ᾶς, ἡ,* stegn. od *Ἀθηνάα, jon. Ἀθήνη, dor. Ἀθάνα* i *-αία, ep.* **Ἀθηναίη,** pak *poet.* i *at.* takođ. **Ἀθηναία, 1.** boginja **Atena,** *Minerva,* kći Zeusa, po potonjoj priči nikla iz njegove glave, simbol umjetnosti udružene sa snagom, stoga zaštitnica gradova u mirno doba i predstojnica umjetnosti, osob. ženskih vještina, ali i čuvarica gradova u ratu protiv izvanjih neprijatelja i tako boginja rata i zaštitnica junakâ; osob. čuvarica grada Atene; v. i *γλαυκῶπις* i *Παλλάς.* **2.** *Ἀθήνη* u Hom. Od. 7, 80 = *Ἀθῆναι,* grad Atena.
Ἀθῆναι, *ῶν, αἱ,* **1.** Atena, glavni grad u Atici; lok. termini **Ἀθήναζε, -ησιν, -ηθεν. 2.** takođ. = *Ἀττική.*
Ἀθηναῖος, 3. atenski, *ὁ Ἀθ.* Atenjanin, fem. *Ἀτθίς* i *Ἀττική, τὸ Ἀθήναιον* hram Atenin.
ἀθηνιάω čeznuti za Atenom.
ἀθήρ, έρος, ὁ (*ἄνθος*), osje; rt, šiljak.
ἀ-θήρευτος, 2. nelovljen.
ἀθηρη-λοιγός (*ἀθήρ*), *ὁ, ep.* koji osje kvari, proročki izričaj za vijaču (jer se vijanjem žita osje lako kida).
ἄ-θηρος, 2. bez lova, bez divljači.
ἄ-θικτος, 2. (*θιγγάνω*), **1.** *poet.* i *poz.* netaknut, čitav, s gen.: *ἄθ. ἡγητῆρος* bez vođa. **2.** *poet.* koji se ne smije dirati, svet.
ἀθλεύω i **ἀθλέω,** *ep.* i *jon.* takođ. **ἀεθλεύω** i **ἀεθλέω** (*ἆθλος*), **1.** nadbijati se, ili uop. boriti (biti) se. **2.** pren. napinjati se, mučiti se, muku trpjeti, *τί* nešto trpjeti, nečim se mučiti, robovati (Il. 24, 734). Otd.
ἄθλημα, τὸ, **1.** borba, muka. **2.** oruđe za posao. **3.** bojna nagrada.
ἄθλησις, ἡ, poz. atletska vježba.
ἀθλητήρ (*ἀθλέω*), *ῆρος, ep.* i **ἀθλητής,** *οῦ, ὁ,* atlet, bojac u javnim igrama, majstor, vještak, osob. u tjelesnoj snazi i vještini; također kao pridjev konjâ za bojne igre prikladnih. Otd.
ἀθλητικός, 3. *poz.* atletski.
ἆθλιον, *τὸ, ep.* **ἀέθλιον** (isp. *ἄθλιος, ἆθλος*), **a)** bojna nagrada. **b)** boj, nadbijanje. **c)** bojno oruđe.
ἄθλιος, 3. i 2., adv. **ἀθλίως** (*ἆθλος*), mučan, nesrećan, kukavan, jadan.
ἀθλιότης, *ητος, ἡ,* muka, nevolja.
ἀθλο-θέτης, *ου, ὁ* (*τίθημι*), bojni redatelj, bojni sudija, počasna služba (*-θετία, -θεσία*), a koji bi je vršio, odlikovao bi se grimiznom haljinom.
ἆθλον, *τὸ, ep. jon.* i *poet.* takođ. **ἄεθλον** (osn. *ϝεθ*, isp. lat. *vas, vadis*), **1.** bojna nagrada; uop nagrada, dar (Il. 23, 620). **2.** u plur. = *ἆθλος,* nadbijanje, natjecanje, također *ἄεθλ' ἀγώνων, ἆθλα πόνων* nagrada za muke, *poet.* podnošenje nevolje, mučenje. **3.** bojno oruđe.
ἆθλος, *ὁ, ep.* i *jon.* također **ἄεθλος, 1.** nadmetanje, boj, megdan. **2.** pren. muka, teškoća.
ἀθλο-φόρος, 2. *ep., ep. poet.* i *jon.* takođ. **ἀεθλοφόρος,** koji dobija bojnu nagradu, dobitan, pobjednički.
ἄ-θολος i *ἀθόλωτος,* 2. *poz.* bez gada.
ἀ-θόρῠβος, 2., adv. **-όβως,** bez nemira, bez strasti, miran.
Ἀθόως, v. *Ἄθως.*
ἄ-θραυστος, 2. *poet.* i *poz.* **1.** neslomljen, nepovrijeđen. **2.** neslomljiv, nedobitan.
ἀθρέω, Hom. aor. *ἀθρήσειε, ῆσαι,* adj. verb. *ἀθρητέον,* **1.** pozorno, trajno i dobro motriti, gledati, razglédati. **2.** paziti, prosuditi, promisliti, aps. ili *τινά, τί,* i *εἴς τι, ἄθρει vide,* s *εἰ, ἐάν, ὡς, μή,* i t. d.
Ἀθριβίτης *νόμος, ὁ,* atribitski kotar u istoč. dijelu donjega Egipta, grad *Ἄθριβις.*
ἀθροίζω, *at.* i **ἁθροίζω,** adj. verb. **ἀθροιστέον** (*ἀθρόος*), **a)** skupljati, sabirati, namaći, dovući. **b)** gomilati, zgrtati. — **pas.** skupljati se,

u mnoštvo složiti se, o vojskama: složiti se, sastati se, aps. i ἔκ τινος. Pren. πνεῦμα ἀθρ. odahnuti, o duhu sa i bez εἰς ἑαυτόν, razabrati se, osvijestiti se. **med.** **a)** oko sebe, kod sebe, za se skupljati. **b)** kupiti se, sabrati se, aps. ili εἴς τι. Otd.

ἄθροισις, εως, ἡ skupljanje, gomilanje.

ἄθροισμα, τό, **a)** skupljanje, skupština. **b)** sila, mnoštvo.

ἀ-θρόος, 3. i 2., stegn. *poz.* **ἄθρους,** *al.* **ἀθρόος** pisano, (ἀ kopul. i θρόος buka), u jednu hrpu skupljen, **1.** zajedno, na skupu, zbijen, stisnut, na hrpi, o selima: nagusto ležeći, o vojnicima: u zbijenim redovima. **2.** podjedno, najednom ἀθρόα πάντ' ἀπέτισεν. **3.** obilno, brojno. Napose ἀθρόον ἐμβοᾶν zajedničku viku podizati, ἀθρόῳ στόματι jednoglasno, ἄθρους ὤφθη viđen je s čitavom vojskom, τὸ ἀθρόον svakolika vojska, glavna vojska. Adv. **ἀθρόως,** najedamput.

ἄ-θρυπτος, 2. *poz.* nerazmažen, εἰς γέλωτα ne udarajući u smijeh.

Ἄθρυς, υος, ὁ, pritoka Istrova, s. Jantra.

ἀθυμέω, s augm. ἠθ., adj. verb. **ἀθυμητέον,** biti ἄθυμος, dakle plašljiv, rđa, žalostan, neveseo, zlovoljan biti ili postati, klonuti duhom, bojati se, i to τινί, ἔν, ἐπί τινι za što, πρός τι nemam volje za što; pak s akuz. ili inf.: sa strahom i brigom na što misliti, pa tako i s part. i različnim zavisnim rečenicama. Otd.

ἀθυμία, ἡ, plašljivost, tuga, zla volja (i u plur.); ἀθυμίαν ἔχειν plašljiv biti, παρέχειν τινί plašiti koga.

ἄ-θυμος, 2. plašljiv, tužan, zlovoljan (πρός τι). Adv. **ἀθύμως,** *animo abiecto,* kompar. ἀθυμότερον, plašljivo, ἔχειν i slič. πρός τι nemati volje za što.

Ἄθυρ ili Ἀθύρ, ὁ, indekl., egip. mjesec, odgovara atič. pianepsionu (list.—stud.).

ἄθυρμα (ἀθύρω, ἄ), τό, *ep.* igra, šala, nakit.

ἀθυρμάτιον, *poz.* demin. od **ἄθυρμα,** v. r.

ἀθυρόγλωττος, 2. *poet.* koji nezauzdano brblja.

ἀθυροστομέω, *poet.* (konjekt.) glasno govoriti. Od

ἀ-θυρό-στομος, 2. (στόμα), *poet.* nemajući vrata (bravu) pred ustima, neprestano brbljajući, brbljav.

ἄ-θυρσος, 2. *poet.* bez tirza.

ἀ-θύρω [⏑ – –], *ep.* i *poet.* igrati se, (o)pjevati, veseliti se.

ἀθύρωτος, 2. (θύρα), *poet.* bez vrata ili zavora; prenes. nezauzdan.

ἄθυστος, 2. *poet.* ἱερὰ **ἄθυστα** žrtve, koje ne daju dobra znamenja, nesrećne.

ἄ-θυτος, 2. *poet.* **1.** nežrtvovan. **2.** Ksen. koji nije žrtvovao.

ἀ-θῷος, 2. **a)** nekažnjen, pošteđen, siguran, τινός za što, u čem, od čega. **b)** nedužan, N. T.

ἀ-θώπευτος, 2. *poet.* nemilovan, kome se ne laska.

ἀ-θωράκιστος, 2. neoklopljen, bez oklopa.

Ἄθως, ω, ὁ, *ep.* **Ἀθόως,** όω, akuz. Ἄθω, *jon.* i *staroat.* i Ἄθων, gora Atos na maked. poluotoku Halkidici; adj. **Ἄθωος,** 3.

αἰ *dor. eol.* i *ep.* = εἰ, **1.** ako, da li, *si,* u Hom. svagda αἴ κε, ako možda, da li možda, s konj., i u neupr. govoru s optat. (Il. 7, 387). **2.** u želji: αἲ γάρ, αἲ γὰρ δή da bogdice, ej da, s optat., rijetko s inf., gdje je onda inf. aps.

αἶ, *poet.* jao!

αἶα, *ep.* i *poet.* zemlja. Kao vlastito ime **Αἶα** najstarije ime Kolhide. Otd. **Αἰαίη,** ἡ, *ep.* **a)** pridj. Kirkin. **b)** νῆσος, njezino obitavalište.

αἴαγμα, τό, *poet.* stenjanje, jadanje, cviljenje.

αἰάζω, fut. αἰάξω, *poet.* i *poz.,* govoriti αἶ, t. j. jecati, stenjati, cviljeti, jadati, s akuz. oplakivati.

αἰαῖ, *poet.* uzvik od bola, jao! jao! podvostručeno αἶ.

Αἰάκης, εος, ο, Samljanin, **a)** otac Polikratov i i Silosonov. **b)** sin Silosonov.

Αἰακίδης, ὁ, sin Eaka (Αἰακός), koji je sin Zeusov i Eginin i kralj otoka Egine, poslije jedan od sudija u podzemnom svijetu, t. j. Pelej, ili i unuk Eakov, t. j. Ahilej, pa tako οἱ Αἰακίδαι Eak i njegovi potomci, Pelej, Telamon, Ahilej i Ajant, koji se štovahu na Egini. Spomenik Eakov, što ga ondje postaviše Eginjani, τὸ **Αἰάκειον.**

αἰακτός, 3. (αἰάζω), *poet.* **a)** oplakivan. **b)** oplakujući.

I. **αἰᾱνής,** 2. strahovita lica, strašan, mrk, taman, νυκτὸς κύκλος, τέκνα Eumenide; bolan, tužan, jadan.

II. **αἰᾱνής,** 2., adv. αἰανῶς, *poet.* vječan.

αἰανός, 3., kasno izmišljena riječ mjesto I. αἰανής, što v.

Αἰαντίς, ίδος, ἡ, t. j. φυλή, deveta atička fila (pleme); njezini članovi οἱ **Αἰαντίδαι.**

Αἴας (Αἴϝας), αντος, vokat. Αἴας i Αἶαν, ὁ, **1.** ὁ Ὀϊλῆος ili Λοκρός, sin Oilejev, vođ Lokrana, dobar kopljanik i trčalac. **2.** ὁ Τελαμώνιος, sin Telamona, kralja salaminskoga, brat Teukrov, najveći (μέγας) i poslije Ahileja najhrabriji grč. junak pod Trojom. On je poslije Ahilejeve smrti uzalud htio da dobije njegovo oružje, pa je zato po potonjoj priči poludio i sam se ubio. Adj. Αἰάντειος, 3.

Αἰγαί, ῶν, αἱ, **1.** grad u Ahaji, na sjevernoj obali Peloponesa, s glasovitim hramom Posidonovim (Il. 8, 203). **2.** kršan otok među Hijem i Tenom, Hom. **3.** = Αἰγαῖαι, v. r., Plut. **4.** takođ. Αἰγή, grad u Makedoniji, Pelti na sjever, s. razvaline kod sela Vodene.

Αἰγαῖαι, αἱ, grad u Misiji blizu Kime, pripadajući eolskom savezu.

Αἰγαῖος, 3. egejski, πόντος, πέλαγος i t. d. Egejsko more; zvano i τὸ **Αἰγαῖον.**

Αἰγαίων, *ωνος, ὁ,* drugo ime za *Βριάρεως.*

Αἰγάλεως, *ω, ὁ,* u Tuk. *τὸ Αἰγάλεων ὄρος,* južna grana Parnesa među Atenom i Eleusinom, s. Skarmagna.

αἰγανέη, *ἡ, ep.* koplje ili strijela.

Αἰγείδης, *ου, ὁ,* pl. *Αἰγεῖδαι, οἱ,* **1.** naziv Atenjana, v. *Αἰγεύς,* 1. **2.** porodica u Sparti.

αἴγειος, 3., v. *αἴγεος;* supst. *τὸ αἰγ.* kozje meso.

Αἴγειρα, *ἡ,* grad u Ahaji, s. Paleo Kastro.

αἴγειρος, *ἡ, ep.* crna topola, drvo podzemnoga svijeta.

αἰγελάτης, ὁ (*αἴξ, ἐλαύνω*), *poz.* kozogonja, kozar.

αἴγεος, 3., i **αἴγειος,** 3. (*αἴξ*), kozji; *τυρός* kozji sir; napose od kozje kože. Supst. *jon. ἡ αἰγέη,* t. j. *δορά,* kozina, kozlina.

Αἰγεύς, *έως, ὁ,* **1.** sin Pandionov i Etrin, kralj atenski, otac Teseja, koji se zato zove *ὁ Αἰγείδης,* kao što se Atenjani zovu *Αἰγεῖδαι.* **2.** potomak Kadmov, štovan u Tebi.

Αἰγή, *ἡ,* = *Αἰγαί* 4.

Αἰγιαλά, *τὰ,* i **Αἰγιαλία,** *ἡ,* v. *Αἰγιλία, ἡ.*

αἰγιάλειος, 2. *poz.* = *αἰγιαλίτης,* v. r.

Αἰγιαλεύς, *έως, ὁ,* sin Adrastov, jedan od Epigona, heroj jedne file u Sikionu, primoraca **Αἰγιαλέες** (isp. *Αἰγιαλός* 1.).

αἰγιαλίτης, ου, i fem. *αἰγιαλῖτις, ιδος, poz.* koji boravi na obali morskoj.

αἰγιαλός, *ὁ* (*αἶγες — κύματα*), žal, brijeg. Otd.

Αἰγιαλός, *ὁ,* **1.** pređašnje ime primorju ahajskomu, kojega se stanovnici zvahu *Αἰγιαλέες* (v. *Αἰγιαλεύς*). **2.** grad i okoliš Henetâ u Paflagoniji (Il. 2, 855).

αἰγί-βοτος, 2. *(αἴξ, βόσκω), ep.* koji koze hrani, bogat kozama, supst. fem. kozji pašnik.

Αἰγικορεῖς, *οἱ,* jedna od četiriju starih fila (plemena) atičkih, nazvana po sinu Jonovu *Αἰγικόρης* ili od *αἰγικορεύς* kozar.

Αἰγιλά, *τὰ,* v. *Αἰγιλία, ἡ.*

Αἰγίλεια, *ἡ,* otok kod Eubeje.

Αἰγιλία, *ἡ,* otok između Krete i Peloponesa, s. Cerigotto.

Αἰγίλια, *τὰ,* mjesto kod Eretrije na Eubeji.

αἰγίλιψ, *ῖπος, ὁ, ἡ,* visok, strmenit, vrletan. Otd.

Αἰγίλιψ, *ἡ,* kotar na Itaci.

αἴγιλος, ὁ, buk. orlina, nekaka trava.

Αἴγιλος, gen. sing. *dor. -ω, ὁ,* **1.** heroj jedne at. općine. **2.** ta općina (inače *Αἰγιλιά*), na glasu sa svojih smokava.

Αἰγιμιός, ὁ, sin Dorov, otac Pamfilov, kralj na Pindu i heroj Dorana.

Αἴγῖνα, *ης, ἡ,* **1.** otok u Saronskom zalivu, s. Egina. **2.** kći riječnoga boga Asopa, mati Anakova, po kojoj je onaj otok nazvan. Stanovnik otoka *ὁ* **Αἰγινήτης,** adj. **Αἰγῖναῖος,** 3. i *-ητικός,* 3.

Αἴγιον, *τὸ,* grad u Ahaji, s. Vostizza; stanov. *οἱ Αἰγιεῖς.*

αἰγί-οχος, *ὁ* (*αἰγίς, ἔχω*), *ep.* egidonoša, pridj. Zeusov i Atenin.

αἰγιπόδης, ep. i

αἰγί-πους, *ποδος, ὁ, jon.* kozonog.

αἰγί-πυρος, ὁ, buk. kozji žar, nekaka trava.

αἰγίς, *ίδος, ἡ,* **I.** (*αἴξ*) *poet.* kozina, i *jon.* egida, oklop od kozine, kako ga na pr. Atena nosi u doba poslije Hom. **II.** (*αἴξ, ἀίσσω*) *poet.* **a)** bura (Esh. *ὁ*). **b)** *ep.* i *poet.* Zeusov mjedeni štit, koji mrakom, gromom i munjom plaši, i Atenin štit od oblaka, kojim se katkad i Apolon služi.

Αἴγισθος, *ου, ὁ,* sin Tijestov, koji je zaveo Klitemnestru i umorio Agamemnona, a poslije je njega umorio Orest.

Αἰγίτιον, *τὸ,* grad u jugoist. Etoliji.

αἰγλάεις dor. mj. *αἰγλήεις.*

αἴγλη, *ἡ, poet.* sjaj, blistanje, osob. sjaj sunčani, bijeli dan. U plur. zublje. Otd.

αἰγλήεις, *εσσα, εν, poet.* sjajan, svijetao.

αἰγο-κέρως, ωτος i *ω, ων, ὁ,* kozorog.

αἰγο-πρόσωπος, 2. *jon.* kozjega lica.

Αἰγὸς ποταμοί, *οἱ,* grad i rječica u tračk. Hersonesu, s. Galata.

αἰγῦπιός, *ὁ (γύψ), jon.* i *poet.* jastrijeb.

Αἰγύπτιος, 3. (u epikâ, kad zadnji slog postaje dug, ponajviše trojesložno) egipatski, **ἡ Αἰγυπτίη,** naime *χώρα,* Egipat, *ὁ Αἰγ.* Egipćanin.

Αἰγυπτιστί, adv., *jon.* na egipatski način, egipatskim jezikom.

Αἰγυπτογενής, 2. *poet.* u Egiptu rođen, rodom iz E.

Αἰγυπτόνδε, *ep.* k egipatskoj rijeci, k Nilu.

Αἴγυπτος, **1.** *ἡ,* Egipat. **2.** *ὁ,* rijeka Nil. **3.** *ὁ,* kralj egipat., sin Belov, brat Danaja, kojega se kćeri udaše za sinove Egiptove pak ih onda ubiše.

αἰδέομαι (osn. *αἰδεσ,* isp. *ἀναιδής* i *αἰδώς*), *ep.* i *poet.* takođ. *αἰδεῦμαι* i **αἴδομαι,** ali samo u prez. i impf., *at.* dep. pas.: *αἰδοῦμαι, αἰδέσομαι, ᾐδέσθην* (*ᾐδεσάμην* i *ᾔδεσμαι* v. dolje c), *ep.* imper. prez. *αἰδεῖο* od *αἰδέεο,* fut. takođ. *αἰδέσσομαι,* aor. *ᾐδέσατο* i *αἰδέσσατο* (konj. *-έσεται* i *-έσσεται*) i *αἰδέσθην,* 3. pl. *-εσθεν* mj. *-έσθησαν, poet.* i *poz.* aor. pored *ᾐδέσθην* takođ. *ᾐδεσάμην,* **žacati se, stidjeti se, žapati se, bojati se,** svagda o moralnom žacanju, osob. s obzirom na bogove, časne ljude i stvari, koje sa strahom treba štovati: **a)** aps. *αἰδούμενος* stidljiv, *αἰδεσθείς* od strahopočitanja, i *τὸ αἰδεῖσθαι* čednost. **b)** tranz. žacati se od koga *τινά,* ili čega *τί,* štovati ga. Često slijedi inf.: ustručavati se, žapati se što činiti, ili part. [ali ne *μήπως,* jer Il. 17, 95 *μήπως* ne zavisi od *αἰδεσθείς*]. **c)** u sudbenom govoru: na smilovanje skloniti, sebi pomiriti, *αἰδέσασθαί τινα* (Dem. 23, 72); ktomu part. perf. *ᾐδεσμένος* onaj, koji je pomilovao te je pomiren (Dem. 23, 77). Otd.

αἰδέσιμος, 2. *poz.* častan.

αἴδεσις, εως, ἡ, oproštenje.

ἀίδηλος, 2. (od *ἀίδης*), **1.** s adv. *ep.* i *poet.* kau-

zativno, zapr. koji čini nevidljivim, ništi, t. j. poguban; rastrošan (Od. 16, 29). **2.** *poet.* pas. uništen. **3.** *poet.* nevidljiv, mračan, taman.

αἰδήμων, 2. (αἰδέομαι), stidljiv, sramežljiv, čedan.

Ἀΐδης, v. ᾅδης.

ἀΐδιος, 2. (ἀεί, α), vječan; ἐς ἀΐδιον zauvijek.

αἰδοῖα, τὰ, (muški i ženski) stid. Od

αἰδοῖος, 3. (αἰδώς), *ep.* i *poet.* **1. akt.** stidljiv, obziran. **2. pas.** od koga se tko žaca, častan, čestit, koji obzir zaslužuje (kao prosjaci, bogoradnici; tako i kao supst.). Adv. **αἰδοίως,** *ep.* časno, s poštovanjem.

αἴδομαι, v. αἰδέομαι.

Ἄϊδος, Ἄϊδι, v. ᾅδης.

Ἀϊδόσδε, *ep.* u Had; također. **Αἰδόσδε.**

αἰδό-φρων, 2. (αἰδώς, φρήν), *poet.* blag, milostiv, osob. prema strancima.

ἀιδρείη, ἡ, *ep.*, **ἀιδρηΐη, ἡ,** *jon.*, i αἰδρίη, *poet.* neznanje, nevještina, i u plur. Od

ἄ-ιδρις, 2., gen. ιος i εος [◡◡◡], (ϝιδ, οἶδα), *ep.* i *poet.* ne znajući, neuk, nevješt, koji ništa ne sluti.

ἀιδροδίκης, ου, ὁ, *poet.* koji ne pozna pravde, bezakon.

Ἀϊδωνεύς, ῆος, ὁ, v. ᾅδης.

αἰδώς, όος, όι, όα, stegn. οῦς, οῖ, ῶ, ἡ. **1. a)** moralni strah, stid, poštenje. **b)** strah, štovanje, obzir, τινός prema kome ili čemu; ali περί τινα, πρός τινα ili τι, ἐπί τινι strah od koga ili čega; oproštenje. S inf: strah nešto učiniti. **2.** *ep.* što sram budi, dakle **a)** sramota, rug. **b)** stid, tajni ud. — Kao boginja smilovanja, *poet.* Ζηνὶ σύνθακος.

αἰεί, v. ἀεί, **αἰει-γενέτης,** ἄο, 2., v. ἀειγενής.

αἰέλ-ουρος (od ἀϝισελ-), ὁ = αἴλουρος, *jon.* mačka.

αἰέν (*dor.* αἰές), v. ἀεί.

αἰε-νάων, v. αἰέναος.

αἰέν-υπνος, 2. *poet.* koji do pokoja (sna) vječnoga vodi.

αἰετός, ὁ = ἀετός, v. r.

ἀΐζηλος (Il. 2, 318), stara varijanta tumačena sa nevidljiv.

αἰζηός, produž. **αἰζήιος,** 2. oboje *ep.*, jak, sjenit. Kao supst. jak momak, čovjek.

Αἰήτης, ου, *ep.* gen. sing. -αο, ὁ, **1.** sin Helijev i Persin, kralj kolhidski, brat Kirkin, otac Medejin. **2.** stalno ime kolhidskih kraljeva.

αἴητος = ἄητος, v. r.

αἰητός, ὁ, *dor.* i *poet.* = ἀετός.

Αἰθαιεύς, έως, ὁ, stanov. iz Αἴθαια u Lakonici.

αἰθάλη, ἡ, *poz.* = ὁ αἴθαλος.

αἰθαλίων, ωνος (αἴθαλος), *buk.* smeđ, crnomanjast.

αἰθαλόεις, εσσα, εν, *ep.* **1.** zadimljen, čađav, garav. **2.** *poet.* također. ognjen, žarki. Od

αἴθαλος, ὁ (αἴθω), *poet.* i *poz.* čađ, čađa. Otd.

αἰθαλόω, *poet.* spaliti.

αἶθε, *dor.* i *ep.* mj. εἴθε, ej da, da bogdice, kamo sreće, *utinam.*

αἰθέριος, 3. (u prozi 2.), *poet.* i *poz.* u zraku, u visini, eterski, nebeski; visok.

Αἴθη, ἡ, riđan, ime konju.

αἰθήρ, έρος, ἡ (tako svagda u Hom.), inače ὁ (u Eur. ὁ i ἡ) (αἴθω), **1.** eter, čisti, gornji, svijetli zrak, nebo, protivno ἀήρ, pa kako Olimp do etera seže, **2.** sjedište bogova, pa tako i Zeus buru dovodi αἰθέρος ἐκ δίης. **3.** *poet.* i *poz.* uop. zrak, svijetlo, vedrina. **4.** dah; dim.

Αἴθικες, οἱ, tesalsko pleme na Pindu.

Αἰθιοπία, *jon.* **-ίη, ἡ,** ili također. ἡ Αἰθιοπίη χώρη, Etiopija, zemlja u istoč. Africi, s. Habeš. Ktome

Αἰθιοπεύς, έως, akuz. pl. Αἰθιοπῆας, i **Αἰθίοψ,** οπος, ὁ, fem. **Αἰθιοπίς,** ίδος, rjeđe ἡ **Αἰθίοψ** (αἴθω, ὤψ), zapr. s opaljenim licem, pak **a)** etiopski, **b)** Etiopljanin, **c)** Αἰθίοψ također. rijeka u Africi.

Αἰθιοπικός, 3. etiopski, λίθος etiopski kamen, t. j. opsidijan.

αἶθος, ὁ i τὸ, *poet.* požar.

αἰθός, 3. *poet.* spaljen, opaljen, crven kao vatra.

αἴθουσα, ἡ, naime στοά (αἴθω), *ep.* galerija, trijem, t. j. gore pokrit hodnik bilo na prednjem dijelu kuće ili unutra u dvorištu do zida unaokolo (stoga i u plur.). Tu bi se sunčali, veće posuđe spremali; tu bi spavali stranci.

αἴθ-οψ, οπος, ὁ, ἡ (αἴθω, ὤψ), **1.** usjao, žarki, a o dimu: crvenkast. **2.** ognjevit, ražaren (v. l.).

Αἴθρα, ας, ἡ, kći Pitejeva, žena Egejeva, mati Tesejeva.

αἴθρη, ἡ, *jon.*, proz. *at.* obl. **αἰθρία** (‿◡‿), *jon.* također. **αἰθρίη,** ἡ (αἴθω), **1.** nebeska vedrina, vedro vrijeme, čist, vedar zrak, αἰθρίας οὔσης ili samo αἰθρίας za vedra neba. **2.** vedro nebo, vedar zrak, ὑπὸ τῆς αἰθρίας pod vedrim nebom.

αἰθρη-γενέτης, ου, *ep.* i **αἰθρη-γενής,** 2. *ep.* u eteru rođen, ili koji pravi vedar zrak, koji vedri.

αἰθρία, ἡ, v. αἴθρη.

αἰθριο-κοιτέω, *buk.* pod vedrim nebom spavati. Od

αἴθριος, 2. (αἴθρη), *buk.* i *poz.* jasan, vedar, hladan τὸ αἴθριον velik, otvoren prostor.

αἶθρος, ὁ (αἰθήρ), *ep.* jutarnja zima, mraz.

αἴθυια, ἡ, ronac, gnjurac, nekakva ptica.

αἰθύσσω, *poet.* žestoko micati, tresti.

αἴθω, samo prez. i impf. **1. akt. a)** tranz. zapaliti, užgati. **b)** intr. buknjati, buktjeti (Sof. Ai. 286), gorjeti, svijetliti se. **2. pas.** upaliti se, gorjeti. Pren. τῷ ἔρωτι upaliti se od ljubavi. Otd.

αἴθων, gen. ωνος, *poet.* također. ονος, ὁ, ἡ, **1.** gorući. **2.** o boji: ognjevit, sjajan, svijetao. **3.** vatren, žestok.

Αἴθων, *ωνος, ὁ,* riđan, ime **a)** koje Odisej sebi daje (Od. 19, 183). **b)** ime konjma.

αἴκ' mj. *αἶκε,* v. *αἰ.*

αἰκάλλω, poet. milovati, *τινά.*

αἴκεια, *ἡ,* v. *αἰκία.*

αἰκέλιος, poet. = *ἀεικέλιος.*

ἀϊκή, *ἡ* (*ἀίσσω* [*α ι*]), *ep.* žestoka naloga ili navala.

αἰκής, 2. *poet.*, adv. **αἰκῶς.** *ep.*, v. *ἀεικέλιος.*

αἰκία, *ἡ* [*ι*], i **αἴκεια,** *ep.* i *jon.* **ἀεικείη** (*εἰκός*), besputno postupanje, zlostavljenje, osob. tjelesna pogrda.

αἰκίζω, v. *ἀεικίζω.* Otd.

αἰκισμός, *ὁ,* i *poet. αἴκισμα, τὸ,* zlostavljenje.

Αἶκοι, οἱ, poz. Ekvi u Laciju.

ἄ-ικτος, 2. *ep.* (*ἱκνέομαι*), nepristupačan.

ἀϊκῶς, *ep.* adv. mj. *ἀεικῶς,* sramotno, pogrdno.

αἴλινος, *ὁ* (obič. izved. od *αἶ* i *λίνος,* v. r.), *poet.* **1.** tužaljka. **2.** adj. *poet.* tužan.

αἴλ-ουρος, ου, ὁ, ἡ (v. *ἀειλ-*), mačak, mačka.

αἷμα, *τὸ,* **1. krv,** koja teče, u plur. potoci krvi, *ὑπὸ τοῦ αἵματος ἐκλιπεῖν* od gubitka krvi umrijeti. **2.** kao uvjet životu = **život, snaga,** stoga *αἷμα ἐκπίνειν ψυχῆς* ispijati kome krv. **3.** prolivena krv, **krvoproliće,** umorstvo (i u plur.), *τοὔμφυλον αἷμα* krvničenje, *αἷμα φυσᾶν* disati za krvlju, *ἀγρεύειν* otimati se za ubijanjem. **4. krv, rod,** takođ. *θεῶν; ὁ πρὸς αἵματος* consanguineus, rođak po krvi, *αἷμα ἐμφύλιον* krv iste loze. **5.** u N. T. navlastito **a)** krv Kristova, t. j. sam Krist; ili **b)** čovjek uop.

αἱμα-κουρία, *ἡ,* = *αἱμο-κουρία.*

αἱμακτός, 3. (*αἱμάσσω*), okrvavljen, krvav.

αἱμάς, *άδος, ἡ,* mlaz krvi (Sof. Fil. 696).

αἱμᾰσιά, *ᾶς, ἡ,* **1.** *ep.* trnje, *αἱμασιὰς λέγειν* trnje kupiti za ogradu; ograda; pak uop. **2.** nasip ili (preko reda naslagan) zid; obič. šibom obrastao.

αἱμάσσω, -ττω, s fut. *dor. αἱμαξεῖ,* aor. 1. pas. *αἱμάχθην, poet.* i *poz.*, i **αἱματόω** (*αἷμα*), okrvaviti, krvlju kaljati, *αἱμάσσειν βωμοὺς ξείνων ἄταν* žrtvenike krvlju nesrećnih stranaca omastiti; uop. raniti, ubijati (Sof. Ant. 1175).

αἱματ-εκχυσία, ἡ, N. T. krvoproliće.

αἱματηρός, 3. i 2. (*αἷμα*), *poet.* krvav, t. j. **a)** okrvavljen, krvlju omašten. **b)** koji od krvi sastoji, od krvi dolazi; tako *φλόξ* plamen, što suklja iz krvi žrtve, *δρόσος* sveta voda, *στόνος* jadanje poradi krvave rane, *αἱματηρὸν ἐξανθεῖν* krvavo procvasti.

αἱματη-φόρος, 2. *poet.* koji nosi krv (umorstvo).

αἱματίζω = *αἱμάσσω.*

αἱματόεις, *εσσα, εν* (*αἷμα*), *ep.* i *poet.* **1.** krvav, **a)** okrvavljen, podbuo od krvi. **b)** koji krv prolijeva, krvoprolitan. **2.** pren. crven kao krv, žarkast.

αἱματο-λοιχός, 2. (*λείχω*), ližući krv.

αἱματο-πότης ili *πώτης, ου, ὁ,* koji pije krv, krvopilac, krvolok.

αἱματο-ρρόφος, 2. *poet.* srčući krv.

αἱματό-ρρυτος, 2. *poet.* = sl.

αἱματο- i **αἱμο-στᾰγής,** 2. *poet.* (*στάζω*), okrvavljen, krvav.

αἱματο-σφαγής, 2. *poet.* okaljan krvlju ubijenih.

αἱματόω i **αἱμάττω** = *αἱμάσσω.*

αἱματ-ώδης, 2. (*εἶδος*), krvolik, krvav.

αἱματ-ωπός, 2. *poet.* kao krvav, krvolok, krvav.

αἱμο-βᾰφής, 2. (*βάπτω*), *poet.* u krv umočen.

αἱμο-βόρος, 2. *buk.* koji krv troši, krvolok = *αἱμό-διψος.*

αἱμο-κουρία, *ἡ* (*κείρω*), *poet.* krv, prolijevanje krvi za žrtvu na grobu, pokojniku za ublaživanje.

Αἱμονίδης, *ου, ὁ,* Hemonov sin, t. j. **1.** Meon, Il. 4, 394. **2.** (v. l. *Αἱμονίδης*) Laerko, Il. 17, 467.

αἱμο-ρρᾰγής, 2. (*ῥήγνυμι*), *poet.* koji krvlju teče, *φλέψ* žila.

αἱμό-ρραντος, 2. (*ῥαίνω*), *poet.* okrvavljen, krvav.

αἱμορροέω, N. T. bolovati od krvotoka.

Αἷμος, *ὁ,* gora na sjeveru Trakije, Makedonije i Ilirije, s. Balkan.

αἱμο-σταγής, 2. = *αἱματο-σταγής,* v. r.

αἱμο-φόρυκτος, 2. *ep.* krvlju okaljan, sirov, *κρέα.*

αἱμυλία, ἡ, poz. umiljato vladanje. Od

αἱμύλιος, 2. *ep.* i **αἱμύλος,** 3. *poet.* i *poz.* (*αἱμ* = saim = sât), mudar, lukav, prijazan, laskav, podmukao.

I. **αἴμων,** *ονος, ὁ, ep.* vješt, iskusan.

II. *αἵμων* (*αἷμα*), *poet.* krvav.

Αἵμων, *ονος, ὁ,* **1.** junak pod Trojom. **2.** sin Kreonov, ljubavnik Antigonin. **3.** potok u Beotiji.

αἰν-αρέτης, *ου, ὁ, ep.* strahovito hrabar.

Αἴνεια, *ἡ,* grad na Halkidici u Termajskom zalivu.

Αἰνείας, *ep.* gen. *ᾱο* i *εἰω, ὁ,* sin Anhisov i Afroditin, vojvoda dardanski.

αἴνεσις, ἡ, N. T. = *αἶνη,* hvala.

αἰνέω, ponajv. *ep.* i *poet.* i *jon.*, dok *at.* proza ima složenice (v. *ἐπ-αινέω*): *αἰνέσω* (*ep.* i *-ήσω*), *ᾔνεσα* i *αἴνεσα* (*ep. ᾔνησα*), *ᾐνέθην,* pored *ep.* spor. obl. u prez. med. **αἰνίζομαι** (*αἶνος*), pominjati, osob. pohvalno, stoga hvaliti, slaviti; takođ. obećavati, preporučiti, zapovjediti.

αἴνη, *ἡ, jon.* = *αἶνος,* hvala, slava, *laus.*

Αἰνησίδημος, *ὁ,* sin Patekov, otac Teronov, tiran u Agrigentu.

Αἰνιᾶνες, *οἱ* (sing. *Αἰνιάν, jon. Αἰνιῆνες*), pleme u jugozap. Tesaliji; adj. **Αἰνιᾱνικός,** 3.

αἴνιγμα, *τὸ,* zagonetka, taman govor. Otd.

αἰνιγματίας, ου, ὁ, poz. zagonetno govoreći.

αἰνιγματώδης, ὁ, ἡ, s adv. *-δῶς,* zagonetan.

αἰνιγμός, ὁ, poet. = *αἴνιγμα.*

αἰνίζομαι = *αἰνέω.*

αἰνικτηρίως, adv. *poet.* zagonetno, i

αἰνικτός, 3. *poet.* zagonetan, od

αἰνίσσομαι i *(at.)* **αἰνίττομαι**, dep. med. (s αἰνιχθέντα u pas. smislu), aps. zagonetke ili tamno govoriti, s τί nešto tamno nàtuknuti, takođ. s ὅτι, s πρός τινα ili τι na nekoga nišaniti.

αἰνο-βίης, ου, ὁ (*βία*), *poet.* strašno jak.

αἰνό-γἄμος, 2. *poet.* = *αἰνόλεκτρος*.

αἰνόθεν, *ep.* adv. od *αἰνός*, zapr. od strahovitoga, *αἰνῶς* = posve strašno.

αἰνό-θρυπτος, 2. *buk.* strašno razmažen.

αἰνο-λαμπής, 2. (*λάμπω*), *poet.* strašno svijetao.

αἰνό-λεκτρος, 2. *poet.* na nesreću oženjen (udat).

αἰνο-λέων, οντος, ὁ, buk. strašan lav.

αἰνό-μορος, 2. *ep.* i *poet.* zlosrećan.

αἰνο-πἄθής, 2. (*παθεῖν*), *ep.* koji strašno trpi.

αἰνό-πἄρις, ὁ, poet. zlosrećni Paris.

αἰνο-πάτηρ, ὁ, vok. *αἰνόπατερ*, *poet.* zlosrećan otac.

αἶνος, *ὁ, ep. jon. poet.* i *poz.* govor mudar, koji treba razjašnjenja, uop. govor, osob. pohvalan govor, hvala; rijek; takođ. basna.

Αἶνος, *ἡ*, grad u Trakiji, na ušću Hebra, s. Enos, s adv. *Αἰνόθεν* iz Ena. Stanov. *ὁ Αἴνιος*.

αἰνός, 3. *ep. jon.* i *poet.* strahovit, strašan, silan, gromoran. Adv. **αἰνῶς**, strašno, jadno, silno, vrlo; skupa s *αἰνόθεν*, v. r.

αἰνο-τόκεια, ἡ, buk. zlosrećna mati.

αἴνυμαι, *ep.* dep. med., samo prez. i impf. bez augm. otimati, uzimati, grabiti, skidati (Il. 11, 374), *τί*, ali i *τινὸς* od nečega.

αἴξ, ili **αἴξ**, *αἰγός*, dat. plur. *ep.* *αἴγεσιν, ἡ*, koza, *ὁ*, jarac, *ἄγριος* divlji jarac.

ἀίξασκε, v. *ἀίσσω*.

Αἰξωνεύς, *έως, ὁ*, žitelj atičkoga sela **Αἰξωνή**, poradi zla jezika na zlu glasu.

Αἰολεῖς, *jon.* *-έες, οἱ*, jedno od četiri glavna plemena helenska. Adj. **Αἰολικός**, 3. i osob. fem. *Αἰοληΐς*, *poet.* i **Αἰολίς**, *ίδος, ἡ*. To i kao supst. **1.** staro ime Tesaliji. **2.** gradovi Kalidon i Pleuron s njihovim okolišem. **3.** kraj u Misiji. **4.** eolsko narječje.

Αἰολίδης, *ὁ*, v. *Αἴολος*.

αἰόλλω (*αἰόλος*), *ep.* brzo tamo amo micati, vrtjeti i kretati, obraćati.

αἰολο-θώρηξ, *ηκος, ὁ, ep.* s trepetljivim (sjajnim) oklopom.

αἰολό-μητις, ιος, ὁ, ἡ, poet. lukav, podmukao.

αἰολο-μίτρης, *ου, ὁ, ep.* s trepetljivim (sjajnim) pojasom.

αἰολό-πωλος, 2. *ep.* koji ima brze konje.

Αἴολος, *ὁ (versicolor)*, gen. *ep.* takođ. *Αἰόλοο* ili *Αἰόλου*, **1.** sin Helena i nimfe Orseide, otac Sisifov, Ksutov i Kretejev (stoga **Αἰολίδης**), kralj tesalski i pradjed Eoljana. **2.** Sin Hipotov i Melanipin, po drugima Posidonov i Arnin, gospodar Eolskoga otoka, *ἡ Αἰολίη νῆσος* i *Αἰόλου νῆσοι*, t. j. Liparskih otoka, nadzornik vjetrova. Od

αἰόλος, 3. *ep.* i *poet.* **1.** brzo pomičan, koji se hitro kreće i vrti, okretan, *πόδας αἰόλος* hitronog, *ὄφις, δράκων* koji se brzo uvija, *σφῆκες μέσον αἰόλοι* u sredini okretne ose, *οἶστρος* nemirni obad. **2.** šaren, t. j. brzo mijenjajući boju, osob. o oružju, svijetao, *νύξ* zvjezdana, i *σάρξ* meso mještičavo od rane. Otd.

αἰολό-στομος, 2. *poet.* koji zagonetno govori.

Αἴπεια, *ἡ*, grad u Meseniji na moru.

αἰπεινός, 3. i **αἰπήεις**, *εσσα, εν*, v. *αἰπύς*.

αἰπολέω (*αἰπόλος*), *poet.* ovce, koze pasti; uop. pasti.

αἰπόλια, *τά*, *jon.* i *poet.*, koze, stado koza, izrečeno i s *αἰπ. αἰγῶν*. Od

αἰ-πόλος, *ὁ* (*ἀϝι*, got. *avis* = lat. *ovis*, *πολ* = *colere*), *ep.* koji ovce pase, *ἀνήρ*. Supst. ovčar, pastir; obič. s dod. *αἰγῶν* kozar.

αἰπός, 3. *ep.* = *αἰπύς*, v. r.

αἶπος, *εος, τό*, *poet.* strmen, vrlet, gora.

αἰπυμήτης, ου, poet., koji navisoko teži, visoko stoji.

αἰπύνωτος, 2. *poet.* na strmeni.

αἰπύς, *εῖα, ύ, ep.*, **αἰπός**, 3. *ep.*, **αἰπήεις**, *εσσα, εν, ep.*, **αἰπεινός**, 3. (= *αἰπεσινός*) *ep.* i *poet.* strmenit, t. j. uzbrdo i nizbrdo presrtan, stoga **a)** visok, vrletan, *βρόχος αἰπύς* strmi konopac (Od. 11, 278). **b)** stanje, u koje se naglo padne, naprasit, prijek, *ὄλεθρος, φόνος;* ili mučan, težak, *πόνος*.

Αἴπυτος, sin Elata, kralja fesanskoga u Arkadiji; otd. adj. *Αἰπύτιος τύμβος*, na gori Kilenskoj.

αἱρέσιμος, 2. (*αἱρέω*), dobitan, koji se može osvojiti.

αἵρεσις, *εως, ἡ*, **1.** (*αἱρέω*) otimanje, uzeće, osvojenje. **2.** (*αἱρέομαι*) **a)** izbor ***α)*** uopće i ***β)*** određenje za čast i službu, napose ***γ)*** sklonost, na što (genit.) i *πρός τινα* prema kome. **b)** odabrano, odluka, načelo, mišljenje, stoga stranka, (filoz.) sljedba, N. T. vjerska sljedba.

αἱρετέον, adj. verbale od *αἱρέω*, v. r.

αἱρετίζω (*αἱρετός*), izbirati, N. T.

αἱρετικός, 3. koji stranke pravi, N. T.

αἱρετός, 3. **1.** (adj. verb. od *αἱρέω*) **a)** koji se može uzeti, osvojiti, svladati. **b)** koji se može shvatiti, razumjeti. **2.** (od *αἱρέομαι*) **a)** izabran, biran, *οἱ αἱρετοί* odbor, *αἱρ. βασιλεῖς* izborni kraljevi. **b)** što treba uzeti, više cijeniti, poželjeti.

αἱρέω, *at.* fut. *αἱρήσω* i *-σομαι*, aor. (od kor. *ἑλ, ϝελ*) *εἷλον* i *εἱλόμην*, perf. *ᾕρηκα, ᾕρημαι* (u med. i pas. znač. za akt. i med.); pas. (za akt. i med.) fut. *αἱρεθήσομαι*, fut. 3. *ᾑρήσομαι*, aor. *ᾑρέθην*, nadalje *epski* impf. *ᾕρεον*, aor. takođ. *ἕλον* i *ἑλόμην*, uz iter. *ἕλεσκον*, *jon.* impf. *αἵρεον* i *εόμην*, perf. *ἀραίρηκα* i *ἀραίρημαι*, i *poz.* i N. T. fut. *ἑλῶ*, aor. *εἷλα* i *εἱλάμην*.

I. Akt. i pas. **uzimati, 1. spopasti, pograbiti,** *τὶ χερσί* nešto rukama, *ἐν χερσί* što u ruke, *εἵματα* odjeću za nagradu uzeti, *χροΐ* obući (Od. 4, 750), s genit. zgrabiti, koga spo-

pasti, uhvatiti (Il. 21, 102), u trku stići, κατὰ πόδας ustopice stići ga, s dvostr. akuz.: koga zateći (Sof. Ant. 385), ili τινὰ ἐπὶ μάσταχα χερσίν kome usta začepiti; τινὰ χειρός koga za ruku primiti (Il. 1, 323), i τινὰ προτὶ οἷ koga k sebi privući, obuhvatiti, i sa samim akuz.: koga zagrliti (Il. 21, 508). Pren. τύχη, χόλος, ὕπνος i t. d. αἱρεῖ με obuzima, poduzima (Od. 4, 596), hvata me, ili i ὁ λόγος, ἡ γνώμη misao me osvaja, svjetuje, uči; ὁ λόγος αἱρεῖ razum uči, zahtijeva (Hdt. 2, 53), ὡς ἐμὴ γνώμη αἱρέει kako moja misao (stvar) shvaća = po mojem mišljenju, također τὰ βουλεύματα αἱρεῖν osnove preteći, aps. ἔνθεν ἑλών odavde počevši. **2. oduzimati, a)** skidati, τί ἀπ' ἀπήνης nešto s kola, i pren. ἀγὼν ᾑρέθη pobjeda bi odnesena. **b)** silom oteti, **ugrabiti,** τὸν βίον πρόδοτον život metnuti na kocku, ili s akuz. dijela: τὸν ἄτη φρένας εἷλε njemu ludost ugrabi pamet, pa tako i mjesto, lađe i t. d. na silu uzeti, **osvojiti** (Sof. Fil. 113), **zauzeti** (Il. 2, 37), često s dodacima, kao βίᾳ, κατὰ κράτος ili αἰχμῇ παρά τινος oteti ih kome na silu, i o ljudima: **uhvatiti, uloviti,** (Il. 17, 488), **zarobiti, u šake dobiti, srušiti** (Plat. Apol. 28 B), često s dod. kao ἔγχει kopljem zahvatiti; koga **raniti, ubiti** (Il. 16, 306), a to i bez dod., pa tako ἑλών dodano ka κατακτεῖναι (stoga također τὸ πατρῷον αἷμα očinsku krv proliti), i slič. o optuženima: koga metnuti u osudu (osuditi), s genit. na pr. παρανοίας kome ludost dokazati, obličiti; τὴν γραφὴν αἱρεῖν parnicu dobiti. U dobrom smislu: koga **osvojiti, pridobiti, opčiniti.** Kao pas. je ἁλῶναι od ἁλίσκομαι običnije.

II. Med. i p a s. **sebi, sâm uzeti 1.** nešto **sebi** ili **svoje uzeti,** τὶ μετὰ χερσίν što među svoje ruke uzeti, τόξα ἀπὸ πασσάλου luk svoj s klina skinuti. **2.** k sebi uzeti, **a)** p r i m i t i, p o l u č i t i, p o s t i ć i, s dvostr. akuz.: koga zateći kao, ili sa σῖτον, δεῖπνον, δόρπον i t. d. ručati (Il. 2, 399), večerati (Il. 18, 298). **b)** pren. ὕπνου δῶρον blagodat sna uživati (Il. 7, 482), ἦτορ ohrabriti se (Il. 5, 529), φιλότητα oprijateljiti se, πεῖραρ k meti stići, ὅρκον τινός i τινί uzeti od koga zakletvu (Od. 4, 746; Il. 22, 119). **3. birati,** često s dvostr. akuz., za što, jednom također s dod. ὡς i s ἐπί τινι i jednom i s ἐπί τινος za nešto, ili sa sl. inf., d a t o č i n i, pak uop. s e b i š t o izabrati, zato odrediti, stoga ἑλόμενος po svom izboru, svojoj volji, i s partic. φεύγοντες αἱροῦνται običavaju bježati, rado bježe; ali slijedi i inf. Također p r i s t a t i z a k i m, na pr. τὰ σφέτερα za njihovom strankom, pridružiti se kome, i s μᾶλλον, μᾶλλον ἤ, ἀντί, πρό τινος nešto **voljeti,** ali to isto katkad znači i bez tih dodataka. **4.** za s e b e o t e t i, k o m e u g r a b i t i, ἐκ χειρῶν ili τινός τι kome što otimati.

῎Α-ιρος, ὁ, Ne-Ir, koji naskoro više ne će biti Ir, dakle uop. ga više ne će ni biti, z l o s r e ć n i I r.

αἴρω (od ϝαρjω), *atički* (proz. i poet.) i *ep.*, fut. ἀρῶ i ἀροῦμαι, *poet.* također -έομαι [ᾱ], aor. ἦρα i ἠράμην (konj. ἄρω, opt. ἄραιμι i t. d. s ᾱ), perf. ἦρκα i ἦρμαι, pas. aor. ἤρθην, fut. ἀρθήσομαι [ᾱ], i **ἀείρω** (iz ἀ-ϝερjω, kor. ϝερ), *ep. jon.* i *poet.*, impf. ἤειρον i ἄειρον, ἠειρόμην i ἀειρόμην, aor. ἤειρα i ἄειρα, ἠειράμην i ἀειράμην, pas. ἠέρθην i ἀέρθην, plpf. *ep.* ἄωρτο (svagda ᾰ).

I. akt. tranz. i **pas. dizati, 1.** sa zemlje **podići, dizati,** na pr. τὸ σημεῖον bojni znak (zastavu, štit), stoga d a t i z n a k, ἔγχος ἄντα τινός koplje na koga, μάστιγας ἐφ' ἵπποιιν bičevima na konje zamahivati, ὑψόσ' ἀείρας ἔμβαλε t. j. visoko zamahnuvši, φορβήν od zemlje trgati, s ἔξω koga odnijeti, ὀφθαλμόν oko podići ili svrnuti, τεῖχος *exstruo*, τὰς ναῦς ἀπὸ τῆς γῆς lađe otisnuti od zemlje. **2. pas. podići se, porasti, uzdići se,** μάχαιρα ἄωρτο mač višaše; osob. p o d i ć i s e, k r e n u t i, ταῖς ναυσί lađama krenuti na more, slič. τῷ στρατεύματι i t. d. s vojskom krenuti. **3.** pren. n e š t o p o d i ć i, p o v e ć a t i, ἐπὶ μεῖζον θυμόν više se o h r a b r i t i, νόμους zakone visoko cijeniti; također učiniti da što krene, στόλον vojnicu preduzimati, πόλεμον ustati na oružje (Hdt. 7, 156), slič. νόστον. U p a s. u z b u n i t i s e, p o d i ć i s e, p o p e t i s e (Od. 12, 432), n a d a h n u t i s e, s akuz., κέαρ, νοῦν, ili s μέγας, λαμπρός. **4.** d i z a t i, h v a t a t i, u k l o n i t i, m a k n u t i, n o s i t i (Il. 6, 264), često u part. s λαβεῖν spojeno, pače i pleonast. s ἀείρειν odnijeti, na pr. ἆθλον; u p a s. biti dignut. Pren. νίκην pobjedu odnijeti, dobiti, δειλίαν biti prekoren s nejunaštva.

II. akt. intr. a) o suncu: i s h o d i t i *(poet.).* **b)** o brodovima i mornarima (zapr. ἄγκυραν αἴρειν): o d j e d r i t i. **c)** (kao često pas.) krenuti, otputovati, τῷ στρατῷ i slič.

III. Med. 1. nešto za sebe ili svoje podići, **odnijeti, uzeti, dobiti, steći** (Od. 1, 240), sebi pribaviti pomagača, slič. bojnu nagradu, pobjedu i t. d. odnijeti, s dat. za koga ili također kod koga. Pren. δίκας παρά τινος osvetiti se kome (Sof. El. 34), ὄγκον naduti se. Često = aktivu kao u Sof. Trah. 1255., i tako πέτρον kamen podići, ἱστία jedra razapeti (Hdt. 8, 94), βοήν viku podići, također αὐτόν t. j. mrtva na odar dići. **2.** p o d n o s i t i (Od. 4, 107), p r e u z e t i, p r e d u z e t i, teret, rat, pogibao, ὅπλα oružje pograbiti, κλοπὰν ποδοῖν krišom pobjeći (Sof. Ai. 247).

῎Αϊς, ιδος, ὁ, v. ῞Αιδης.

αἶσα, ἡ (od αἰκ-jα, srod. s *aequus*), *ep.* i *poet.* **1.** jednaki dio, koji komu pripada, τινός i ἀπό τινος čega, pak s u đ e n j e, u s u d, s u d b i n a, ili dio života, v i j e k (Il. 1, 416), c i l j ž i v o t a, i slič. ἤματος αἶσα; ἴσῃ αἴσῃ na istu sreću, κακῇ

αἴσῃ na nesreću, *ἔτι ἐλπίδος αἶσα* (Od. 16, 101) još ima nade, *ἐν θανάτοιο αἴσῃ* u smrti, *ἐν καρὸς αἴσῃ* v. IV. *κάρ*. Tako uop. što (komu) pripada (mjera, cilj), *κατ' αἶσαν* kako dolikuje, pravo, *τεὰν κατ' αἶσαν* po tvojoj zasluzi, *ὑπὲρ* ili *παρ' αἶσαν* preko, protiv usuda (Il. 6, 487; 16, 780), krivo (Il. 3, 58), *αἶσά μοί ἐστι* sa sl. inf.: suđeno mi je, zapalo mi; *αἶσα ἄπλατος* ludilo (Sof. Aj. 255). — **2.** naoko personif. ***Αἶσα***, *ἡ*, kao *Μοῖρα*, boginja usuda, lični usud, odluka Zeusova i ono, što je po dogovoru bogova određeno.

Αἴσηπος, *ὁ*, rijeka u Maloj Misiji, s. Čaltaldere.

αἰσθάνομαι, dep. med., *αἰσθήσομαι, ᾐσθόμην, ᾔσθημαι*, spor. obl. **αἴσθομαι** (*ἀίω*, od *ἀϝισ-θομαι*) **osjećati**, sjetilima (*ταῖς αἰσθήσεσιν*) **opažati, zamijetiti**, ponajv. sluhom (sa i bez *ἀκοῇ*), ali takođ. njušiti (*τῇ ὀσμῇ*), vidjeti i taknuti. Pren. duhom opažati, **paziti, motriti**, *τῇ ἡλικίᾳ* po starosti, koje aps., pa stoga *αἰσθανόμενος* kao adj., koji može prosuditi, razuman, koje s akuz., gen. ili s upitnim česticama: *εἰ, ὅτε, ὅτι, ὡς*, često tako, da se subj. zavisne rečenice prevuče u glavnu, *ψυχὴ θεῶν ᾔσθηται ὅτι εἰσί*, pa stoga i tako, da se mj. zavisne rečenice part. ili adj. dodaje genitivu ili akuz. ili i nominativu: *ᾔσθετ' ἠδικημένη*. Rjeđe stoji još i *περί τινος* ili *ὑπό τινος* od koga saznati, pa isto tako rijetko slijedi akuz. s inf. Otd.

αἴσθημα, *τὸ, poet.* opažanje.

αἴσθησις, *εως, ἡ*, **1.** osjećanje, opažanje sjetilima, osob. osjećajem, opažanje, znanje o čem, i tako o pokojniku: osjećanje da ga nema, *αἰσθήσεις τῶν θεῶν* tjelesno ili živo gledanje bogova (Pl. Fedr. 111, c), *αἴσθησιν ἔχειν τινί* javiti se, očitovati se komu, *προστιθέναι* komu što pokazati, *αἴσθησιν παρέχειν* dati priliku da osjeti, udariti u oči ili takođ. odati. **2.** čuvstvo, čulo, sjetilo, *sensus*.

αἰσθητήριον, *τὸ, poz.* sjetilo.

αἰσθητικός, 3. *poz.* što se tiče opažanja, osjećanja; što se može osjetiti.

αἰσθητός, 3. i 2. adj. verb. od *αἰσθάνομαι*, koji se sjetilima može opažati.

αἴσθομαι, v. *αἰσθάνομαι*.

ἀίσθω (kor. *ἀϝ, ἄημι*), *ep.* izdisati.

αἰσιμίαι, αἱ, πλούτου, poet. što bogatstvu dolikuje, blaženstvo. Od

αἴσιμος, 2., takođ. 3. (*αἶσα*), *ep.* **1.** od usuda određen, suđen, neminovan, *αἴσ. ἦμαρ* suđeni, smrtni dan, *αἴσιμόν ἐστι*, obič. sa sl. inf., volja je sudbine. **2.** pristojan, primjeren, pristao, *αἴσιμος φρένας* zdrave pameti, *αἴσιμα εἰπεῖν ταῦτα* to pravo izreći, *αἴσιμα πίνειν* umjereno piti, *ἀμείνω δ' αἴσιμα πάντα* najbolje je mjera u svemu.

αἴσιος, 2., *poet.* i 3. (*αἶσα*), (adv. *poet. αἰσίως*) **a)** dobrosrećni, povoljan, **b)** koji dolazi u dobar čas.

Αἰσκυλῖνος λόφος, ὁ, poz. Esquilinus mons.

Αἰσονίδης, ὁ, buk. Jason kao sin Esonov.

ἀίσσω [ᾱ ῑ], *ep.*, u trag. *ᾄσσω*, *at.* *ᾄττω* (od *ϝικ-ή*), *ep.* fut. *ἀίξω*, aor. akt. *ἤιξα, ἀῖξα* (*ἀῖξαι*) pored iterat. *ἀίξασκον*, med. *ἀίξασθαι*, pas. *ἠίχθην, ἀιχθῆναι*, *poet.* *ᾄξω, ᾖξα, ᾄξας*, **1. intr.** brzo kretati se, treptjeti, lepetati se (Od. 10, 495), hitjeti, odjuriti, srnuti, *ἀπό τινος* od koga, s inf. *πέτεσθαι* brže odjuri, zatim navaliti, nasrnuti, na što, katkad s *ἀντίος, πρόσσω, διαπρό* (skroz naskroz prodrijeti), pak uzdići se, uzviti se, suknuti, porinuti. Pas. dep. = akt. pren. o duhu, brzo kamo okrenuti ili prenijeti se, o stanju, na pr. *μόχθος, γάμος* kao vjetar navaliti ili razviti se. **2. tranz.** *χέρα* rukom mahati, *πρός τι*, i tako u pas. *κόμη ἀίσσεται* kosa se lepeće (Sof. OC. 1261).

ἄ-ιστος, 2. (*ἀ-ϝιστος, ἰδεῖν*), *ep.* i *poet.* (stegn. *poet.* jednom *αἶστος*), **1.** više neviđen, neviđen, nepoznat, neznatan (Esh. Ag. 450), i proleptično: da me nitko ne bi više vidio (Il. 14, 258); iščeznuo, uništen. **2.** *poet.* ne znajući. Otd.

ἀιστόω, *ἠίστ.* i *ᾔστωσα*, zatrti, pustošiti; pas. *ἀιστώθησαν* nestati, propasti.

ἀ-ίστωρ, ορος, ὁ, ἡ, nevješt, neuk.

αἰσυλο-εργός, 2. *ep.* grješan, opak (var.).

αἴσυλος, 2. *ep.* i **ἀήσυλος**, 2. *ep.* nepristojan, opak, grješan.

Αἰσυμῆθεν, iz *Αἰσύμη*, grada u Trakiji.

αἰσυμνάω (*αἶσα*), *poet.* pravdu dijeliti, stoga gospodovati, vladati, *τινός*. Otd.

αἰσυμνητήρ, *ῆρος, ep.* i **αἰσυμνήτης**, *ου, ὁ, ep.* (= *αἰσο-μνήτης, aequitatis memor*), bojni redar, bojni sudija; uop. vladalac; *κοῦρος αἰσ.* mladi knez, knežević.

Αἰσχίνης, **1.** Sokratov vjerni učenik, koji je tobože pisao dijaloge. **2.** sin Atenjanina Atrometa, glasit govornik, protivnik Demostenov, rodio se 389., tužio 336. Ktesifona (v. r.); preminu u zatočenju na Rodu 314. **3.** inače lično ime.

αἶσχος, *εος, ους, τὸ*, sramota, rug, poruga; o spoljašnjem: grdoba. U plur. sramota, ružni govori.

αἰσχροκέρδεια, *ἡ*, gadno gramženje za dobitkom, lakomstvo. Od

αἰσχρο-κερδής, 2. (adv. N. T. *-ῶς*), koji gadno gramzi za dobitkom, lakom.

αἰσχρολογέω gadno govoriti. Otd.

αἰσχρολογία, ἡ, gadni govori.

αἰσχρό-μητις, *ιος, ὁ, ἡ, poet.* koji sramotno svjetuje.

αἰσχρο-ποιός, 2. *poet.* koji sramotno radi.

αἰσχρός, 3. (*αἶσχος*), **ružan, a)** spolja grdan, stoga s *τὴν ὄψιν*, uop. nepristojan, nedostojan, nepodoban *πρός τι* (ali to znači i: ružan s obzirom na što). **b)** u moralnom smislu: **sramotan**, pogrdan, *αἰσχρὰ ᾄσματα* sramotne pjesme.

Supst. τὸ αἰσχρόν sramota, grjehota, τὰ αἰσχρὰ sramotna djela, τὸ αἴσχιον tužniji položaj, αἰσχρόν (ἐστι) sa sl. inf. ili εἰ: ne dolikuje, sramota je, αἴσχιστα ὁμιλεῖν najružnije općiti. Komp. αἰσχίων, αἴσχιον (*poz.* takođ. αἰσχρότερος), superl. αἴσχιστος. Adv. **αἰσχρῶς**, komp. αἴσχιον, superl. αἴσχιστα, sramotno, ružno. Otd.

αἰσχρότης, ητος, ἡ, grdoba, rugoba.

αἰσχρουργία, ἡ (osn. ἐργ), svršavanje nepristojnih, nemoralnih čina, bludnost.

Αἰσχύλος, ὁ, sin Euforionov iz Atene, prvi od tri velika tragika, koji se borio u perzijskim ratovima, živio 525.—456. pr. Is.

αἰσχύνη, ἡ (αἶσχος), **1.** sramoćenje, **sramota**, i u plur., s gen. sramota sa čega, ἐπ' αἰσχύνῃ na sramotu, εἰς αἰσχύνην φέρειν τι nešto za sramotu držati i označiti, αἰσχύνην περιάπτειν, προσβάλλειν τινί sramotiti koga. **2. stid,** ὑπὸ (τῆς) αἰσχύνης od stida, i δι' αἰσχύνης ili ἐν αἰσχύνῃ (i αἰσχύναις) ἔχειν τι stidjeti se, žacati se, s gen. (od) čega, ali i ἐπί τινι i ὑπέρ τινος za što, ili sa sl. inf., ali αἰσχ. πρός τινα štovanje prema komu. **3. sramoćenje,** skrnavljenje, osob. pogrđivanje ženskoga poštenja, i u plur. Stoga

αἰσχυντέον ἐστίν (adj. verb. od αἰσχύνομαι) treba se stidjeti, žacati, τινά, koga, od koga.

αἰσχυντήρ, ὁ, *poet.* preljubnik.

αἰσχυντηρός, 3. i αἰσχυντηλός, 3. stidljiv.

αἰσχύνω (αἶσχος), **1. akt.** f. αἰσχυνῶ, aor. ᾔσχυνα, tranz. ružnim činiti, **a)** nagrditi, nakaziti, stoga part. perf. pas. ᾐσχυμμένος, *ep.*, nagrđen, i prez. αἰσχυνόμενος sramoćen. **b)** pren. pogrditi, sramotiti, opadati. **2. med.-pas. αἰσχύνομαι,** fut. αἰσχυνοῦμαι, aor. ᾐσχύνθην, stidjeti se, žacati se, aps., ali obič. τινά koga, τί čega; τινί čega (i za koga); pak ἐπί τινι, περί i ὑπέρ τινος, ili ἔν τινι, na pr. ἐν τοῖς ἔργοις u bojevima držati se poštenja, osim toga s inf., part. ili sa zavis. rečenicama (εἰ, ὡς, ὅτι i t. d.).

Αἴσων, ωνος i ονος, ὁ, **1.** sin Kretejev i Tirin, otac Jasonov, kralj u Jolku. **2.** inače lič. ime.

Αἴσωπος, ὁ, bajni osnivač grč. basne u prozi, rob na Samu oko 550. pr. Is.; odatle **Αἰσώπειος** 3.

ἀΐτας *dor.*, i ἀΐτης, ου i εω, ὁ, *poet. buk.* ljubavnik.

αἴ τε, *dor.* mj. εἴτε.

αἰτέω, **1.** moliti, iskati, tražiti, prositi, aps. ili τινά (osob. i o bogovima, koji se za što mole), ὁδόν moliti za odlazak, τινά τι i τὸ αἴτημα τὸν δῆμον; τὶ ἀπό i ἔκ τινος, ali τινί τι nešto za koga izmoliti. Mj. τί takođ. gen. partit, na pr. ἱππέων; češće slijedi inf. **2.** med. s *jon.* imper. αἰτέο mj. αἰτέον, nešto za sebe ili svoje iskati, takođ. sebi izmoliti za neko vrijeme, uzajimati (pas. ᾐτημένος uzajmljen), i to s jednakom konstr. kao akt., ili takođ. (Eur.) τινά τινος, uop. često = akt. moliti. Otd.

αἴτημα, τὸ, i **αἴτησις**, εως, ἡ, zahtjev, molba, τινος za što.

αἰτητός, 3. (adj. verb. od αἰτέω), *poet.* izmoljen.

αἰτία (αἴτιος), ἡ, **uzrok, 1.** povod, uzrok čemu, *causa*, obič. s gen. ili inf. sa i bez τοῦ, ἡγεῖται τῆς αἰτίας prvi je povod tome, slič. αἰτίαν ποιεῖν. **2.** krivnja, *culpa*, i tužba, okrivljivanje, *crimen*; αἰτίαν λαμβάνειν, φέρειν, ὑπέχειν τινός, ἐν αἰτίᾳ γίγνεσθαι, bivati okrivljen poradi čega, i to ὑπό τινος, αἰτιῶν ἀναπλῆσαι u krivnju zaplesti, αἰτία θανάτου krivnja, koja je smrt zaslužila; **αἰτίαν ἔχω a)** uzrok, povod imati, ἔχθρας; **b)** kriv biti; **c)** biti okrivljen, kao pas. za αἰτιάομαι, ὑπό τινος, ὡς s part. — αἰτία ἔχει τινά krivnja pada na koga, ali αἰτίῃ ἔσχεν bi okrivljen. — αἰτίαν ὑπέχω primam prijekor, krivnju na se, odgovaram za što, εἴτε τις (τούτων) χρηστὸς γίγνεται εἴτε μή; αἰτίας παρέχειν davati povod okrivljivanju, i αἰτίαν ἐπιφέρειν, ἐπάγειν, προστιθέναι, νέμειν τινί i κατά τινος ili ἐν αἰτίᾳ (ἐν αἰτίαις, i δι' αἰτίας) ἔχειν, τιθέναι, ποιεῖσθαι, βάλλειν τινά kriviti koga, također i αἰτίᾳ βάλλειν τινά koga izlagati tužbi, i οὐκ ἐπ' ἄλλον ἐμᾶς ἁρμόσει ἐξ αἰτίας nigda to ne će od moje krivnje (otkinuto) drugomu prilikovati, t. j. na nj svaliti se. Konstr. kao gore pod 1., ili sa ὡς i slič. zavis. rečen.

αἰτιάασθαι i **αἰτιάζομαι**, v. αἰτιάομαι.

αἰτίᾱμα, τὸ, okrivljivanje, tužba. Od

αἰτιάομαι, dep. med., *ep.* rastegn. αἰτιόωνται, opt. αἰτιόῳο, αἰτιόῳτο, αἰτιάασθαι, ᾐτιάασθε i ᾐτιόωντο, *at.* obl. αἰτιάσομαι, ᾐτιασάμην, ᾐτίᾱμαι (med. i pas.), ᾐτιάθην, adj. verb. **αἰτιᾱτέον** (αἰτία), **kriviti, tužiti,** prekoravati, kao krivnju ili uzrok pripisivati, iskazati, podmetati, o kome nešto tvrditi (pas. ktomu αἰτίαν ἔχω, takođ. **αἰτιάζομαι**), aps. ili s akuz. lica i gen. stvari, osim toga τινά τι, osob. ako pronn. i adjj. u neutr. stoje mj. supst., pak τινός τι, τινὰ περί, ὑπέρ τινος i u zavis. rečen. s inf. ili ὅτι, ὡς, εἰ.

αἰτιατική, ἡ (sc. πτῶσις), gram. t. t. akuzativ.

αἰτίζω, *ep.* prositi, zaprositi (samo prez.).

αἴτιον, τὸ, zapr. neutr. od sl. **1.** uzrok, razlog, prvi uzrok, τὸ αἴτιον πόσις σός; αἴτιον δὲ a uzrok je, bio je. **2.** krivnja, N. T.

αἴτιος, 3. kriv čemu, uzrok, početnik čemu (τινός), i o čem dobru (πολλῶν κἀγαθῶν), i to τινί za koga. Rado slijedi inf. sa članom ili bez njega, ili zavis. rečen. s εἰ i t. d. Kompar. αἰτιώτερος, superl. αἰτιώτατος.

αἰτίωμα, τὸ, u N. T. = αἰτίαμα, okrivljivanje, krivljenje.

Αἰτναῖος, 3. koji pripada (gori ili gradu) **Αἴτνη**, t. j. Etni na Siciliji, **πῶλος** sicilski, t. j. brz konj.

Αἰτωλία, ἡ, kraj u Heladi; žitelj ὁ **Αἰτωλός**, adj. *ep.* **Αἰτώλιος**, 3. i **Αἰτωλικός**, 3. Kao osob. fem. **Αἰτωλίς**, ίδος, ἡ.

αἴφνης, adv. *poet.* iznenada. Ktomu

αἰφνίδιος, 2. prijek, naprasit, nenadan, nagao, τὸ αἰφνίδιον iznenađenje. Adv. -ίως, *poet.* takođ. -ίδια iznenada, iznebušice.

αἰχμά, αἰχμάεις, αἰχμάτας i sl., *dor.* mj. αἰχμή i t. d.

αἰχμάζω, fut. άσω, *ep.* άσσω (αἰχμή), *ep.* i *poet.* (koplje) mahati, s dod. αἰχμάς, ili χέρα πρός τινι rukom protiv koga mahati (Sof. Ai. 97), ili općeno s τάδε izvojštiti.

αἰχμαλωσία, ἡ (αἰχμάλωτος), *poz.* zapr. ratno sužanjstvo, pak uop. **1.** ropstvo, i o stvarima: zapljena. **2.** roblje, N. T.

αἰχμαλωτεύω (αἰχμάλωτος), zarobiti, N. T.

αἰχμαλωτίζω (αἰχμάλωτος), *poz.* **1.** zarobljivati, loviti, τινά takođ. N. T. **2.** pren. koga pod svoju vlast dobiti, pokoriti, podložiti.

αἰχμαλωτικός, 3. *poet.* zarobljenički, što pripada zarobljenicima.

αἰχμαλωτίς, ίδος, ἡ, *poet.* zarobljenica; takođ. adj. τὰς χέρας αἰχμ. Fem. za:

αἰχμ-άλωτος, 2. (αἰχμή, ἁλίσκομαι, ᾰ), **1.** kopljem t. j. u ratu ulovljen, αἰχμάλωτον λαμβάνειν zarobiti, ὁ, ἡ αἰχμ. zarobljenik, zarobljenica, robinja, τὰ αἰχμ. zarobljeno, osob. τὰ ἀνδράποδα, ἡ αἰχμ. δουλοσύνη sužanjstvo zarobljenih. **2.** ulovljen, zaplijenjen, za životinje i stvari. **3.** N. T. koji se u sužanjstvu nahodi.

αἰχμή, ἡ, rijetko u prozi, **1)** mjedeni rt na koplju, pak onda i koplje. **2.** pren. **a)** rat, αἰχμῇ = κατὰ πόλεμον. **b)** bojna momčad. **c)** ratna sila, vlast. **d)** oštrina, βέλεος o bijesu i ludilu. Otd.

αἰχμήεις, *poet.* ubojni.

αἰχμητά, *ep.* i **αἰχμητής**, οῦ, ὁ, rijetko u prozi, kopljanik, suprot. strijelac; pak uop. bojac, zatočnik. Kao adj. kopljem mašući, ubojni.

αἰχμο-φόρος, ὁ, *jon.* i *poz.* kopljonoša, osob. o tjelesnoj straži.

αἶψα, adv. *ep.* i *poet.* zapr. naprečac, dakle: brzo, iznenada, odmah, u općen. rečen. *ep.* takođ. αἰψά τε. Otd.

αἰψηρός, 3. koji je brzo tu, λῦσεν ἀγορὴν αἰψηρήν raspusti brzu (prolept. koja se brzo razilazi) skupštinu.

I. ἀίω (◡◡‿) (osn. ἀϝ), *ep.* i *poet.*, samo u prez. i impf. (bez augm.), isp. ἐπαΐω, opažati, doznavati, osjećati, ponajv.: čuti, slušati; pak i: ćutjeti (πληγῆς), vidjeti, znati, aps. ili s gen. (kod lič. obj.) ili akuz. Slijedi takođ. zavis. rečen. s ὅτι, ὡς ili relativ.

II. ἀίω (= ἀίσθω, ᾰ), impf. ἄιον, dihati, izdisati, ἦτορ.

αἰών, ῶνος, akuz. rijetko αἰῶ trag., ὁ, *ep.* i *poet.* takođ. ἡ (osn. αἰϝ, isp. αἰεί, lat. *aevum*), **vrijeme**, osob. **a)** vijek, usud života, uop. život. **b)** dugo vrijeme, vječnost, πάντα τὸν αἰῶνα svega vijeka, δι' αἰῶνος svejednako, takođ. τὸν δι' αἰῶνος χρόνον. U N. T. εἰς αἰῶνας αἰώνων u vremèna vreménâ; ἀπὸ τοῦ αἰῶνος otpamtivijeka, αἰῶνες prolazni svijet; οὗτος, ἐνεστώς, ὁ νῦν vrijeme do Kristova povratka, ὁ μέλλων, ἐρχόμενος, vrijeme slave poslije njega; ali αἰὼν οὗτος takođ. = *hoc saeculum* = ovaj naraštaj, zemski ljudi, bog ovoga svijeta = vrag, sotona. Otd.

αἰώνιος, 2. i 3. vječan.

αἰώρα, ἡ (ἀείρω), ljuljajka. Otd.

αἰωρέω, pas. aor. ἠωρήθην, **1.** *tollo*, uvis dizati, vješati. Pas. *pendeo*, visjeti, titrati, περί τι o lađama: ljuljati se, bacati se *(iactari)*, o ljudima: lunjati, potucati se. **2.** duševno: *animo pendeo*, neizvjestan, napet biti, ὑπέρ τινος i ἐν τῷ κινδύνῳ biti u opasnosti, nasupr. i αἰωρ. ἔν τινι visjeti o kom. Otd.

αἰώρημα, τὸ, *poet.* kolebanje, i sa φόνιον ubojna smrtna zamka.

αἰώρησις, ἡ, *poz.* višenje, treptanje.

Ἀκαδημαϊκός, 3. akademski, osob. Platonova filozofska škola, koja se zvala ἡ **Ἀκαδήμεια** od gimnazija **Ἀκαδήμεια** (Ἀκαδημία) na Kefisu, 6 stadija od Atene, gdje je Platon poučavao. τὸ Ἀκαδημαϊκὸν ἐπεπόνθει t. j. izgubio je nadu, da će doći do (apsolutne) istine. Supst. ὁ Ἀκ. pristalica te škole.

ἀκαθαρσία, ἡ, zloća, grješnost.

ἀκαθάρτης, ητος, ἡ, bolje τὰ ἀκάθαρτα τῆς N. T. Apok. 17, 4.

ἀ-κάθαρτος, 2. (καθαίρω), **1.** nečišćen, nečist, o duši. **2.** neokajan.

ἀ-κάθεκτος, 2. *poz.* koji se ne da zadržati, nedržljiv.

ἀκαιρέομαι, u N. T. nemati prilike.

ἀκαιρία, ἡ, **1.** nezgodno vrijeme, neprilika, nezgodan položaj. **2.** nezgodnost, bestaktnost. Od

ἀκαίριμος, 3. *poz.* = ἄκαιρος, v. r.

ἄ-καιρος, 2. nezgodan, nepriličan, neprikladan, u nezgodno vrijeme pokušan, nevrijedan, ἐς ἄκαιρα *incassum*, dosadno, γνώμα ἄκαιρος ὄλβου misao bez prilike, da na sreću teži, t. j. koja priliku za sreću ne traži. Adv. **ἀκαίρως**, u nezgodno vrijeme, nepriličho, bez potrebe.

ἀ-κάκας, ου, ὁ, *dor.*, ἀκάκης *poet.* = ἄκακος.

ἀκάκητα, *ep.* mj. ἀκακήτης, ὁ (od aor. ἀκακεῖν, ἀκᾰ), pomoćnik, spas, spasitelj, oslobodilelj.

ἀκακία, ἡ, nedužnost, nevinost. Od

ἄ-κᾰκος, 2. nezao, nedužan, bezazlen, bezilan.

ἀκαλα-ρρείτης, ου, ὁ (ἀκᾰλός, t. j. miran, ῥέω), *ep.* koji tiho teče.

ἀ-καλλής, 2. *poz.* nelijep.

ἀ-καλλώπιστος, 2. *ep.* nekićen.

ἀκᾰλυπτος, 2. *poet.* i *poz.*, i **ἀ-κᾰλυφής**, 2. *poet.* nezastrt, nepokrit.

Ἀκᾰμαντίς, ίδος, ἡ [ᾰ], naime φυλή, peto atičko pleme (fila), po Tesejevu sinu Akamasu, v. r.

ἀκαμαντό-πους, πουν, ποδος, *poet.* neumornom nogom.

ἀ-κάμᾱς, *αντος, ὁ, ἡ, ep.* i *poet.*, i **ἀκάματος,** [⏑⏑⏑], 2. i 3. *ep. poet.* i *poz.* (*κάμνω*), neumoran, lak, neumorno hodeći, neiscrpljiv (takođ. *ἀκᾰμής*).

Ἀκᾰμᾱς, *αντος, ὁ,* **1.** ime nekojih junaka pod Trojom. **2.** sin Tesejev i Fedrin, u pot. priči vođa atenski pod Troju.

ἀ-καμπής, *έος,* 2. *poz.* i **ἄκαμπτος,** 2. (*κάμπτω*), negibak, ukočen, tvrd. Pren. *πρός τι* neumitan, neumolan, tvrdoglav.

ἄκανθα, *ἡ* (*ἀκή, ἄ*), *jon.* i *poz.* **1.** trn, bodljika. **2.** egipatsko i indijsko drvo, vrsta bagrena, *Akazia Katechu.* **3.** oštrljasta kost na kičmenici, stoga hrtenica sama. **4.** čekinja. **5.** domišljatost, *spinosa.*

ἀκάνθινος, 3. *jon.* i *poz.* od bagrenova drva.

ἀκανθίς, ίδος, ἡ, buk. češljugar, češljugarka.

Ἄκανθος, *ἡ,* grad na Halkidici na Strimonskom zalivu, osnovan od Andranâ; stanov. *Ἀκάνθιος.*

ἄκανθος, ὁ, buk. medvjeđa stopa, tratorak.

ἀκανθ-ώδης, 2. (*εἶδος*), *jon.* i *poz.* bodljiv, pun trnja, bodalja.

ἀ-κάρδιος, 2. *ep.* bez srca.

ἀκαρής, 2. (od *κείρω,* što se ne da strići, jer je prekratko, o kosi) [⏑⏑], *ἐν ἀκαρεῖ* zakratko, *μηδ' ἀκαρῆ* nimalo, *παρ' ἀκαρῆ* za dlaku.

ἀκαριαῖος, 2. *poz.* sitan, malen.

Ἀκαρνᾶνες, *οἱ* [ᾰ], žitelji zemlje **Ἀκαρνᾱνία** u srednjoj Grčkoj. Adj. otd. **Ἀκαρνανικός,** 3.

ἀκαρπία, ἡ, poet. i *poz.* neplodnost.

ἀ-κάρπιστος, 2. *poet.* = *ἀκάρπωτος.*

ἄ-καρπος, 2. s *poet.* adv. **ἀ-κάρπως,** bez ploda, **1.** neplodan. **2.** od šta nema ploda, koji čini neplodnim.

ἀ-κάρπωτος, 2. *poet.* besplodan, *νίκας ἀκ. χάρις* milošću data pobjeda bez ploda t. j. bez žrtve zahvalnice (Sof. Ai. 176).

ἀκασκαῖος [ᾰ], (od *ἦκα*), 3. *poet.* blag, koji tiho blista.

Ἄκαστος, *ὁ,* sin i nasljednik Pelijin u Jolku, brat Alkestidin.

ἀ-κατάγνωστος, 2. N. T. neporočan, besprijekoran.

ἀ-κατακάλυπτος, 2. N. T. nezastrt, nepokrit.

ἀ-κατάκριτος, 2. N. T. bez sudbene istrage.

ἀ-κατάληπτος, 2. *poz.* nedokučljiv, nepojmljiv.

ἀκαταληψία, ἡ, nesposobnost za shvatanje bitnosti.

ἀ-κατάλληλος, 2. *poz.* koji ne pristaje jedan uz drugoga, ne slažući se, neskladan.

ἀ-κατάλῠτος, 2. N. T. neprolazan.

ἀ-κατανόητος, 2. neshvatljiv, nepojmljiv.

ἀ-κατάπαστος (*πέπασμαι*), nesit (v. l.).

ἀ-κατάπαυστος, 2. *poz.* nedovršen, neutažljiv, nesit, neprestan, *τὸ ἀκ.* nesvrgljivost; *ἁμαρτίας* koji neprestano griješi.

ἀ-κατάσκευος, 2. adv. *-ως, poz.* bez priprave, neučinjen, nekonstruiran.

ἀκαταστασία, ἡ, poz. nepostojanstvo, nemir, buna.

ἀ-κατάστᾰτος, 2. *poz.* nepostojan, nemiran.

ἀ-κατάσχετος, 2. *poz.* koji se ne da ukrotiti.

ἀ-καταφρόνητος, 2. *poz.* koji se ne smije prezirati, ugledan, čašćen.

ἀ-κατάφευστος, 2. *jon.* neizmišljen.

ἀκάτειος, 2. k *ἄκατος* pripadajući; tako *ἀκ. ἱστός* (v. r.) i *τὰ ἀκάτεια* (*ἀκάτια*), *sc. ἱστία,* omanja jedra na manjoj katarci (suprot. *μεγάλα ἱστία* na glavnoj).

ἄκατος, *ου, ἡ,* i *jon. ὁ,* s *poet.* spor. obl.

ἀκάτη [ᾰ ᾰ], *ἡ,* i demin. **ἀκάτιον, τὸ** (od osn. *ἀκ,* dakle zapr. adj. šiljast), **1.** laka splav, čamac, i gusarska lađa. **2.** *τὰ ἀκάτια,* jedra, isp. *ἀκάτειος.*

ἄ-καυστος, 2. (*καίω*), nepopaljen.

ἀκαχεῖν, aor. inf., *ἀκάχημαι,* perf. od

ἀκᾰχίζω, intenz. prez. za *ἀκαχεῖν* (osn. *ἀχ,* v. *ἄχομαι*), *ep.* i *jon.* s vremenima kao od *ἀκαχέω,* aor. 2. akt. *ἤκαχον,* med. *ἠκαχόμην,* aor. 1. akt. *ἀκάχησα,* perf. med. *ἀκάχημαι, -ησθαι, -ήμενος* i *ἀκηχέμενος,* (*-ῆσθαι, -ημένος*); 3. pl. *ἀκήχηνται* i *ἀκηχέδαται,* 3. plur. plpf. **ἀκαχείατο** = *ἀκάχηντο.* **1. akt.** žalostiti, vrijeđati, *τινά.* **2. med.** žalostiti se, tugovati, žaliti, u perf. biti žalostan, aps. s *θυμῷ* i *θυμόν,* ili s gen. *ἵππων* poradi konjâ, dat. *θανόντι* za mrtvim t. j. da je umr'o, ili *μοί* zarad mene, i s partic. *μή τι θανὼν ἀκαχίζεο* ne tuguj, što si umr'o.

ἀκαχμένος, 3. [ᾰ], *ep.* part. perf. pas. (od osn. *ἀκ, acuo*), zašiljen, naoštren, *ἀκ. ὀξέι χαλκῷ* s oštrim mjedenim rtom.

ἀκείομαι, v. *ἀκέομαι.*

Ἀκελδαμά, Ἀκελδαμάχ = *aram. chaqal dĕmā,* krvava njiva, N. T.

ἀ-κέλευστος, 2. *poet.* nezapovjeđen, svojevoljan.

ἀ-κενόδοξος, 2. *poz.* bez nadutosti, taštine.

ἀκέντητος, 2. *poet.* nepodbadan.

ἄ-κεντρος, 2. bez bodlje, bez ostruge.

ἀκέομαι, *ep.* **ἀκείομαι** [ᾰ] (osn. *ἀκεσ* od *ἄκος*), dep. med., fut. *ἀκέσομαι* (i *ἀκεῖται*), aor. *ἠκεσάμην,* adj. verb. *ἀκεστός, ep.* i *poet.* aor. također s *σσ,* imper. prez. *ἀκέο,* mj. *ἀκέεο,* fut. *ἀκεῦνται* mj. *ἀκέσονται* zapr. umiriti, pak liječiti, *τί* i *τινά,* utišati, na pr. žeđ gasiti, ili pren. opet urediti, popraviti, na pr. *νῆας,* uop. opet popraviti.

ἀ-κέραιος, 2. (*κεράννυμι*), zapr. nepomiješan, *integer, intemeratus,* čist; pren. (N. T. bezilan, bez lukavstva), čitav, nepokvaren (aps. i *τινός* od čega), svjež, neopustošen, nerazvaljen, takođ. proleptično: da ostane neoštećen, neopustošen (Dem. 1, 28). Supst. *τὰ ἀκέραια,* naime *χωρία,* od neprijatelja nenapadnuti krajevi.

ἀ-κέραστος, 2. nepomiješan sa —, čist od —.

ἀ-κέρατος, 2. bez rogova, šušav.

ἀ-κέρδεια, ἡ, poet. nedobivanje.

ἀ-κερδής, *έος,* 2. bez dobitka, t. j. **1.** koji ne nosi dobitka, nekoristan; *poet.* sa *χάρις,*

nemio, poguban. 2. koji ne traži dobitka, nesebeznao, nesamoživ.

ἀ-κερσε-κόμης, ου, ὁ (κείρω), ep. nestrižene kose, dugokos, znak mladosti, za Apolona.

ἀκέρως, ων = ἀκέρατος.

Ἀκεσίνης [ᾰ ῑ], ου, ὁ, 1. rijeka u Indiji, s. Henab. 2. primorska rijeka u Siciliji.

ἄκεσις, εως, ἡ (ἀκέομαι), jon. i poz. liječenje.

ἄκεσμα (i ἄκημα), τὸ (ἀκέομαι), ep. i poet. samo u plur. lijekovi, ljekarije; v. ἄκος.

ἀκεστήρ, ῆρος, ὁ (ἀκέομαι), poet. koji liječi; pren. koji bijes liječi, blaži.

ἀκεστής, οῦ, ὁ (ἀκέομαι), liječnik; krpar.

ἀκεστική, ἡ, krojačka vještina.

ἀκεστός, 3. adj. verb. od ἀκέομαι, ep. i poz. izlječiv, pren. za liječenje ili popravak podoban.

ἄκεστρα, ἡ (isp. ἀκεστής), poz. igla za šivanje.

ἀκέστρια, ἡ, poz. švalja, krpa.

ἀκέστωρ, ορος, ὁ, poet. spasitelj, pridj. Apolonov.

ἀκεσ-φόρος, 2. poet. s gen. spasonosan.

ἀ-κέφαλος, 2. bez glave, στίχος heksametar s kratkim prvim slogom; nedovršen; οἱ ἀκέφαλοι bezglavci, bajni stvorovi u Libiji.

ἀκέων [ᾰ], ep., zapr. partic. s fem. ἀκέουσα, akuz. mask. ἀκέοντα i dual. ἀκέοντε, ali takođ. indeklin.; ktomu ep. adv. **ἀκήν** (od neobič. ἀκή, srod. ἀκαλός), mučke, tiho, nijemo, ἐγένοντο zamuknuše, bez buke, tiho, mirno.

ἀ-κήδεστος, 2. ep. (κήδω), **ἀ-κήδευτος,** 2. poz. (κηδεύω) i **ἀ-κηδής,** gen. έος, 2. ep. i poz. (κῆδος), 1. pas. nespravljen, zanemaren, osob. nepokopan. 2. akt. (ἀκηδής) nemaran, τινός za što, nebriga, bezbrižan, bešćutan (Il. 21, 123). Adv. **ἀκηδέστως,** akt., ep. ni za koga ne mareći, neštedice, nemilice.

ἀκηδέω, aor. 1. ἀκήδεσα i ἀκηδῆσαι (ἀκηδής), ep. i poet. zanemarivati, τινός.

ἀ-κήλητος, 2. neopčinjen, koji se ne da opčiniti, ne može ukrotiti; pren. negibak, tvrd.

ἄκημα, τὸ = ἄκεσμα.

ἀκήν, akuz. silentium; v. ἀκέων.

ἀκηράσιος, 2. ep. 1. čist, nepomiješan. 2. neoštećen, još nepopasen. Od

ἀ-κήρᾰτος, 2. 1. (κεράννυμι) nepomiješan, čist. 2. (κήρ) čitav, potpun, netaknut, neoštećen, neiscrpen (o trgovištu).

ἀκήριος, 2. ep. 1. (κήρ) neoštećen. 2. (κῆρ) a) bez duše. b) strašljiv, rđa, o samom strahu rečeno.

ἀ-κήρυκτος, 2. od glasnika neoglašen, πόλεμος, a) nenaviješten, neslavan. b) nenaviješten, nenadan, o ratu. c) rat, u kojem se ne prima κῆρυξ s ponudama pomirljivim, nepomirljiv rat, slič. ἔχθρα. Uop. ἀκ. μένει ostaje ne dajući glasa o sebi. Adv. **ἀκηρυκτεί** i **ἀκηρύκτως,** bez pratnje glasnikove.

ἀ-κήρωτος, 2. poz. voskom nenamazan.

ἀκηχέδαται, ἀκηχεμένη i slič., v. ἀκαχίζω.

ἀ-κίβδηλος, 2. neizopačen; pren. bez lukavstva, pošten. Adv. **-δήλως** čisto.

ἀκιδνός [ᾰ], 3. ep. sitan, jadan; Hom. samo komp. ἀκιδνότερος.

ἀ-κίθᾰρις [ῐ], 2. poet. bez citare.

ἄ-κικυς, υος, ὁ, ἡ, ep. i poet. bez snage, slab.

ἀκινάκης, ου, ὁ (⏑–⏑–), u Her. takođ. εος, εα, perz. riječ: malen, krivuljast mač.

ἀ-κίνδῡνος, 2. bez pogibli, siguran, s gen. od čega. Supst. τὸ ἀκ. sigurnost, ἐκ τοῦ ἀκ. bez opasnosti, zapr. iz neopasnoga položaja, τὸ οὐκ ἀκίνδυνον to, što se od pogibli ne plaši. Adv. **-ύνως,** sigurno, zacijelo; takođ. sa supst. spojeno: τὴν ἀκ. δουλείαν sigurno, izvjesno ropstvo. Kompar. ἀκινδυνότερον, superl. ἀκινδυνότατα.

ἀ-κίνητος [ῐ], 2. 1. nepokrenut, nedirnut, netaknut, neuzdrman, stoga: stalan, nepomičan, i tako τἀκίνητα διὰ φρενῶν φράσαι što je u grudima čvrsto bilo zatvoreno, izreći, t. j. tajnu otkriti; βαίνειν ἐξ ἀκινήτου ποδός stupati nepomičnom nogom, t. j. umrijeti. 2. koji se ne da maknuti, nepromjenit, koji se ne smije dirati, tvrdoglav (Sof. Ant. 1024), pak i = ἀπόρρητος, ili = svet, ili neobratljiv. Adv. **-ήτως,** čvrsto, nepromjenito.

ἄκιρος ili ἀκιρός [⏑⏑], 3. buk. budalast, tup, lud, gen. fem. εἰς ἀκίρας (δόμον).

ἀκίς [ᾰ], ίδος, ἡ, poz. šiljak, rt (osn. ἀκ, acuo).

ἀ-κίχητος, 2. (κιχάνω), ep. i poet. nedostižan.

ἀκκίζομαι, dep. med. (od ἀκκώ, tašta žena), gizdati se, maziti se, kaćunati se, pretvarati se.

ἀ-κλαγγής, 2. nijem; v. l. ἀκραγεῖς.

ἄ-κλαυστος, 2. poet. i poz., i **ἄκλαυτος,** 2. ep. i poet. (κλαίω, ᾰ), bez suza, 1. pas. neoplakivan, osob. bez tužaljke, φίλων od prijatelja. 2. akt. ne plačući, nekažnjen.

ἀ-κλεής, έος, ὁ, ἡ, akuz. εᾶ, jon. εῆ, ep. έα mj. εέα, plur. takođ. **ἀκληεῖς,** neslavan, bez slave. Adv. **ἀκλεῶς,** ep. **ἀκλειῶς** i **ἀκλεές,** neslavno, sramotno.

ἄκλειστος, 2. staroat. **ἄκλῃστος,** nezaključan, nezatvoren.

ἀκλειῶς i **ἀκληεῖς,** v. ἀκλεής.

ἄ-κληρος, 2. bez dijela, nasljedstva, stoga siromašan, oskudan; poet. takođ. bez ždrijeba, neždreban.

ἀ-κληρωτί, adv. bez ždrebanja.

ἄκλῃστος, v. ἄκλειστος.

ἄ-κλητος, 2. (καλέω), nezvan, nepozvan.

ἀ-κλῐνής, 2. (κλίνω), ne naginjući se, čvrst.

ἄ-κλιτος, 2. poz. gram. t. t. koji se ne može sklanjati ni sprezati.

ἄ-κλυστος, 2. i 3., poet. i poz. neuzburkan, nepoplavljen.

ἀκμάζω (ἀκμή), cvjetati, biti u naponu; tako o žitu, kad se potpuno (koncem svibnja ili početkom lipnja) razvilo. Pren. o bolesti i t. d.

biti najjači; *μᾶλλον ἑαυτῶν* sami sebe nadmašiti; s dat.: nečim dobro skunabljen, jak biti, s inf. ili *ἔς τι* imati snage za što; s partic.: *τὰ πάντα ἀκμάζει ἐπιμελείας δεόμενα* treba opreznosti najveće (Ksen. Kir. 4, 2, 40); bezlič. *ἀκμάζει* hora je, pravi čas, s inf.

ἀκμαῖος, 3. *poet.* i *poz.*, i **ἀκμηνός,** 3. *ep.* (*ἀκμή*), **1.** u punom cvijetu, izrastao, odrastao, snažan; pren. još ne umoran. Supst. *τὸ ἀκμαῖον τοῦ χειμῶνος* najljuća zima; *vigens*, jakostan, sjenit. **2.** *poet.* u pravo doba, u dobar čas, *ἀκμαῖος μόλοι ἄν* ala bi došao u dobar čas. Adv. *poz.* *ἀκμαίως ἔχειν* biti u naponu.

ἄ-κμᾰτος, 2. *poet.* mj. *ἀκάματος*, što je sumnjivo, v. l.

ἀκμή, *ἡ* (osn. *ἀκ*, *ἀκόνη*, *ἄκρος*, isp. *ἀκίς*), **1. šiljak,** na pr. na plamenu, prstima, nogama (Sof. OR. 1034. 1243), **oštrina,** na pr. očiju; poslov. *ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς*, nožu na oštricu t. j. u osudnom času biti. **2.** pren. najviša točka, vrh, **a) cvijet, zrelost,** vrijeme cvata, čilost, pa tako i cvijet, t. j. najjača momčad, glavna snaga (i u plur.), i o svakojakom stanju, vršak, na pr. ljeta, zime, najviši stupanj, vrijeme napona, najbolje snage. **b)** pravi ili zgodni, **dobri čas,** sa i bez *καιροῦ*, *ἀκμή* (*ἐστί*) *τινος* hora je, treba nešto činiti, *οὐχ ἕδρας ἀκμή* ne smije se (mirno) sjediti; *ἐς ἀκμήν* u zgodan čas; sa sl. inf.: hora je, osudni čas za nešto. Akuz. **ἀκμήν** kao adv.: u taj čas, baš; još jednako.

ἀκμηνός, 3. *ep.* potpuno izrastao.

ἄκμηνος, 2. (od *ἄκμη*, *eol.* = *νηστεία*), *ep.* tašt, *σίτοιο* neokrijepljen hranom, gladan.

ἀ-κμής, *ῆτος*, *ὁ*, *ἡ*, *ep.* i *poz.* neumoran, čil.

ἀκμό-θετον, τὸ (*τίθημι*), kovački panj. Od

ἄκμων, *ονος*, *ὁ*, **1.** supst. *ep.* i *jon.* nakovanj. **2.** adj. *poet.* neumoran, *λόγχης* u kopljanom boju.

ἄκνηστις, *ιος*, *ἡ* (srod. *ἄκανθος*), *ep.* hrtenica, kičmenjača.

ἀκοή, *ἡ*, *ep.* **ἀκουή** (*ἀκούω*), **1. sluh,** kao sjetilo, stoga i uho, osob. u plur., *διεφθαρμένος τὴν ἀκοήν* gluh; *ἀκοὴν διδόναι τινί* koju stvar slušati. **2. čuvenje,** *ἔκαθεν γίγνετ' ἀκουή* čuje se već izdaleka; *ἐξ ἀκοῆς* po čuvenju, *ἀκοῇ εἰδέναι, λέγειν* i slič. po čuvenju znati, po predaji pripovjediti, *μετὰ πατρὸς ἀκουήν* da čujem za oca, *ἀκοαὶ λόγων* slušanje pričâ, t. j. čuvene priče, i *αἱ ἀκ. τῶν προγεγενημένων* pričanja o pređašnjim događajima. Stoga **3. vijest,** glasina, pričanje, **glas,** *ἀκοῆς κρείσσων* silniji od svoga glasa. **4.** u N. T. čuvena propovijed, propovijed o evanđelju; *πίστεως* propovijed o zakonu.

ἀ-κοίμητος, 2. *poet.* i *poz.* bez sna, neumoran; vječan.

ἀ-κοινώνητος, 2. *poet.* i *poz.* **a)** nezajednički, ne pripadajući općemu dobru. **b)** bez zajednice, nedruževan, neprijazan, nečovječan.

ἀ-κοίτης, *dor.* *ας, ου, ὁ*, fem. **ἄκοιτις,** *ιος*, akuz. plur. *ις*, *ἡ* (*ἀ* kopul. i *κοιτη*), *ep.* i *poet.* drug, drugarica u postelji, muž, žena.

ἀ-κολάκευτος, 2. *ep.* nemilovan, laskanjem nepokvaren.

ἀκολᾰσία, *ἡ* (*κόλασις*), nezauzdavanje, raskalašnost, pretjerano raskošje; u plur. raskalašno življenje.

ἀκολασταίνω, bludno, raskalašno živjeti.

ἀκολάστημα, τὸ, *poz.* nemoralnost, raskalašnost.

ἀ-κόλαστος, 2. nekažnjen, nezauzdan, raskalašan, bezočan, drzak. Adv. **-άστως,** nezauzdano, raskalašno. Komp. *ἀκολαστοτέρως ἔχειν πρός τι* odveć neumjeren biti u čem.

ἄκολος, *ου*, *ἡ*, *ep.* zalogaj, komad.

ἀκολουθέω (*ἀκόλουθος*), **1.** ići za kim, slijediti, pratiti, stići, na pr. *ἐπὶ τὸ μνῆμα* pratiti do groba; aps., ali obič. s *τινί*, i *μετά τινος, σύν τινι, παρά τινα*, i s dod. *ὄπισθεν, ὕστερον.* **2.** pren. povoditi se po kome, pristajati, slagati se, pridružiti se, *τοῖς πράγμασιν* ili *τῇ γνώμῃ* s razborom slijediti, pristajati, *τῷ λόγῳ* razumjeti ga. **3.** N. T. učenik ili pristalica biti.

ἀκολουθία, ἡ (*ἀκόλουθος*), postepeni razvoj, pratnja, zaključak, izvođenje.

ἀ-κόλουθος, 2. (*κέλευθος* i *ἀ* kopul.) jednoga puta s kim, stoga **1.** koji prati koga, ide za njim, i kao supst. *ὁ* i *ἡ ἀκόλουθος* pratilac, sluga, sluškinja, *οἱ ἀκ.* pratnja. **2.** pren. koji slijedi iz, *τινός*, koji pripada kamo, primjeren, sličan, *τινί*, ali i *τινός*. Adv. *poz.* *ἀκολούθως*, primjereno, prema; poradi čega, *τινί*.

ἀκόλυμβος, 2. *poz.* *ep.* koji ne zna plivati.

ἀκομιστίη, *ἡ* (*κομίζω*), *ep.* nĕglĕd, nikakva njega (Od. 21, 284).

ἀ-κόμπαστος, 2. *poet.*, i *ἄ-κομπος*, 2. *poet.* nekićen, bez sjaja.

ἄ-κομψος, 2. **1.** nekićen, priprost. **2.** neprikladan, nerječit.

ἀκονάω, brusiti, oštriti; takođ. u med.

ἀ-κόνδυλος, 2. bez bubotaka.

ἀκόνη, *ἡ* (osn. *ἀκ*, v. *ἀκίς*), brus.

ἀ-κονιτί (-τεί), adv. bez praha, osob. bez prašine na rvalištu, stoga bez boja, bez muke.

ἀκόνῑτον, *τὸ*, *poz.* klobučić, jedić, otrovna biljka.

ἄκοντι, *poz.* adv., v. *ἄκων* II., nerado.

ἀκοντίζω, aor. 1. *ἠκόντισα*, *ep.* *ἀκόντισσα* (*ἄκων* I.), **1.** koplje bacati ili metati, uop. bacati, hitati, aps. i *δουρί, δοῦρα* i slič.; pak *τινός* za kim, takođ. *τινί, εἴς τινα* i *ἐπί τινι*, kao i *τινά*; *εἴς, πρός τι* takođ. pogoditi, raniti, *ὑπέρ τινος* preko koga; pas. biti pogođen. **2.** *poet.* takođ. intr.: prodrijeti, sjati.

ἀκόντιον, τὸ (*ἄκων* I.), koplje, 5—6 stopa dug prut željeznim šiljkom okovan, u sredini držalice s privezanim kožnim remenom (*ἀγκύλη*), za koji bi se koplje prihvatilo i za neprijateljem bacalo; *ἀκοντίου βολή, φορά*, dohvat koplja, kopljomet.

ἀκόντισις, εως, ἡ, i **ἀκοντισμός**, ὁ, *poz.* (ἀκοντίζω), bacanje koplja, boj na koplja.

ἀκόντισμα, τὸ, **1.** bacanje koplja, ἐντὸς ἀ-τος na kopljomet. **2.** *poz.* bačeno koplje. **3.** rana od koplja, i plur. = ἀκοντισταί.

ἀκοντιστής, οῦ i -τήρ, ῆρος, ὁ, *poet.* kopljem oružani, kopljanik. Oni sačinjavahu s praćarima i strijelcima lako oružanu pješadiju. I kao adj. kopljometan.

ἀκοντιστικός, 3. prikladan za metanje koplja.

ἀκοντιστύς, ύος, ἡ, *ep.* boj na koplja.

ἀκοντοδόκος, 2. *poet.* koji prima koplje, od koplja pogođen.

ἀκόντως, adv. od ἄκων II., nerado.

ἄ-κοπος, 2. koji ne umara.

ἀκοπία, ἡ, krijepljenje.

ἀ-κόπριστος, 2. negnojen.

ἀ-κόρεστος, 2., *poet.* **ἀ-κόρετος**, i ἄκορος, 2. *poet.* (κορέννυμι), **1. pas.** nenasićen, nesit, neumoran, τινός, na pr. αἰχμῆς u boju kopljanom; stoga o stanju: neprestan, neiscrpljiv. Superl. ὁ πάντων **ἀκορέστατος**, kao od ἀκορής, koji nije bio zadovoljan (mjestima svakomu pristupačnim), najpreuzetniji. **2. akt.** koji ne zadovoljava ili ne zasiti, ἀκορεστοτέρα.

ἀκόρητος, 2. **1.** *ep.* = ἀκόρεστος. **2.** (κορέω) *poet.* nepometen, nečist, musav, prljav.

ἄκος, εος, τὸ (ἦκα), ono što blaži, ustuk (ἄκεσμα lijek), τινός čemu; uop. sredstvo, za što τινός i protiv, pomoć, na pr. κακῶν, τῶν ἡμαρτημένων. Poslov. κακὸν κακῷ διδόναι ἄκος zlo zlim liječiti.

ἀκοσμέω (ἄκοσμος), protiv reda raditi, nepristojno raditi, nepokoran biti. Otd.

ἀκόσμητος, 2. **1.** neuređen. **2.** neopremljen, nenadaren (Pl. Prot. 321, C). **3.** prost, jednostavan.

ἀκοσμία, ἡ, **1.** nered. **2.** neurednost, nepristojnost. **3.** nepokornost, oporitost.

ἄ-κοσμος, 2. *poet.* i *poz.* bez reda, osob. nepristojan, nepokoran. Adv. **ἀκόσμως**, *jon.* i *poet.* bez reda.

ἀκοστάω ili **ἀκοστέω** (ἀκοστή [ᾰ] ječam) *ep.*, samo ἵππος ἀκοστήσας ἐπὶ φάτνῃ konj, koji se obilno ječmom hranio na jaslama.

ἀκουάζομαι, *ep.* prez. δαιτός za gozbu čuti, t. j. biti pozvan.

ἄκουαι, αἱ, *eol.* uši.

ἀκουή, *ep.* = ἀκοή, v. r.

ἄ-κουρος, 2. *ep.* bez sina, bez muškoga nasljednika.

ἀκούσιος, 3. i 2. (ἄκων II), nerad, nesvojevoljan, usilovan; nemio. Adv. **ἀκουσίως**.

ἄκουκα, *dor.* mj. ἀκήκοα, v. ἀκούω.

ἄκουσμα, τὸ (ἀκούω), čuveno, **a)** ἥδιστον ἄκ. uhu najslađe uživanje. **b)** čuven nauk, čitanje, pripovijest.

ἀκουστός, 3. koji se može čuti, οὐδ' ἀκ. koji se ne može slušati, nečuven. Adj. verb. od

ἀκούω [ᾰ], ἀκούσομαι, ἤκουσα, ἀκήκοα (*dor.* takođ. ἄκουκα), ἠκηκόειν (ἀκηκόειν), ἤκουσμαι, ἠκούσθην, ἀκουστός i ἀκουστέος, fut. *poz.* takođ. ἀκούσω. **1.** ušima razbirati, **čuti,** aps. πρὸς χάριν s veseljem, ἀλλοτριώτερον nerado, πρὸς ἡδονήν samo slušati, što se komu mili, οἱ ἀκ. slušači, ὡς ἀκοῦσαι kad se onako čuje, t. j. bez ispitivanja, πηγὴ ἀκούουσα izvor čuvenju, sluh. O sudijama: branidbu slušati, koga slušati. **Lice,** preko kojega se što čuje, stoji u gen., često s dod. part., ali i παρά, ἀπό, ἐκ τινος. **Stvar,** za koju se čuje da jest ili da se dogodila, stoji ili u akuz. na pr. τὸ ὄρυγμα o jarku čuti, pa tako τί τινος nešto iz čijih usta, takođ. s dod. part.; ili mj. akuz. stoji i inf. ili relat. zavis. rečen. Ali stoji takođ. περί τινος ili sam gen., kao i mi što možemo reći: nešto i o nečem čuti. O čeljadetu čuti: akuz. ili gen., često s dod. part., πατρὸς τεθνηῶτος za oca da je mrtav (Od. 1, 289), i πτώσσοντας ἅπαντας da se svi sàviru (Il. 7, 129), ili περί τινος, ili slijede različne, osob. relat. zavisne rečen., ili inf. kod posrednog opažanja *(fando audire)*, dok partic. stoji kod neposrednoga. Subjekt zavisne rečenice tada često prelazi kao obj. u glavnu, na pr. τὸν Δαίδαλον οὐκ ἀκήκοας ὅτι ἠναγκάζετο. Pri tom prez. često ima značenje perf., a impf. značenje plpf., kao i mi što velimo: »čujem, da« mj. »znam po čuvenju i mogu još čuti«. **2.** pren.: **a)** koga **slušati,** htjeti slušati (Il. 16, 515), **uslišiti** (Il. 1, 381), **pokoravati se** (Od. 7, 11), koje aps., koje τινός, takođ. τί τινος, na pr. μῦθον ἄλλου poslušati riječ drugoga, rijetko τινί, gdje jednom još part. u gen. stoji (Il. 16, 531). — Sof. El. 226. τίνι πρόσφορον ἀκούσαιμ' ἔπος od koga ću čuti korisnu riječ? **b)** N. T. takođ. povladiti; παρὰ τοῦ θεοῦ unutra glas Božji razabrati; razumjeti. **3.** svoje ime čuti, nešto **vrijediti,** na glasu biti; ἀκούω κακός, κόλαξ čujem, da me nazivaju zlim, laskavcem; εὖ, καλά, κακῶς i t. d. περί τινος poradi čega na dobru, zlu glasu biti, i ὑπό τινος od koga biti hvaljen, pogrđivan. Govorilo se i πρός τινος ili se metao ktomu inf. ili zavis. rečenice sa ὡς i t. d., ἤκουον πρῶτοι εἶναι govorilo se, da su oni prvi, bili su na glasu kao prvi (Her. 3, 131). **4.** med. = aktiv (Il. 4, 331).

ἄκρᾱ, ἡ, *jon.* **ἄκρη**, *ep.* takođ. **ἄκρις**, ιος, ἡ (ἄκρος), krajnji kraj, osob. prema gore, dakle šiljak, vrh, vis, okuka, rt, tvrđava; κατ' ἄκρης, *atički* κατ' ἄκρας, svrh glave, odozgo (do dolje), *a vertice*, t. j. stubòkom, sasvim.

ἀ-κράαντος [◡_ _◡], 2. v. ἄκραντος.

Ἀκρᾰγας, αντος, ὁ (*poz.* ἡ), Agrigent, grad i rijeka u Siciliji, s. Girgenti. Otud žitelj **Ἀκραγαντῖνος**.

ἀ-κρᾱγής, 2. *poet.* nijem, v. l. ἀ-κλαγγής.

ἀκρ-āής, έος, 2. (ἄκρος, ἄημι), *ep.* silno duhajući, koji jedra nadimlje, povoljan.

Ἄκραι, ῶν, αἱ, grad na jugu Sicilije, s. Palaz-

zuolo. Ali **Ἀκραῖον λέπας**, stijena blizu Sirakuse, ili **Ἀκραία**, ἡ, kao pridjevak Here, štovane na tvrđavi.

ἀκραῖος, 3. *poz. poet.* = ἄκρος, šiljast, oštar.

Ἀκραιφίη, πόλις, ἡ, grad u Beotiji na Kopaisu, s. Kardica.

ἀκραιφνής, ές, čist, nepomiješan; čil, jak, nepovrijeđen.

ἄ-κραντος, 2. *poet.*, *ep.* **ἀκράαντος** (κραίνω), **1.** nedovršen, bezuspješan, zaludan, tašt; ἄκραντα kao adv. **2.** beskrajan.

ἀκρᾱσία, ἀκρᾱτεια i **ἀκρᾱτία**, ἡ, neumjerenost, τοῦ βίου u uživanju, raskalašnost (i u plur.), suprotno ἐγκράτεια.

ἀ-κρᾰτής, 2., adv. -ῶς (κράτος), bez snage, slab, ἑαυτοῦ nad sobom, dakle: neumjeren, raskalašan, aps. i τινός u nečem, ὀργῆς u srdnji neumjeren, ἀφροδισίων razbludan, raspušten.

ἀκρατισμός, ὁ, *buk.* doručak.

ἀκράτιστος, 2. *buk. pransus;* sumnj. v. l. (ἀκρατισμῷ kod zajutarka); oboje od ἀκρατίζομαι ručati (ujutru).

ἀκρᾱτοποσία, *poz.*, i *jon.* **ἀκρητοποσίη**, ἡ, pijenje vina bez vode.

ἀκρᾱτο-πότης, ου, ὁ, v. ἀκρητοπότης.

ἄ-κρᾱτος, 2., *jon.* **ἄκρητος** (κεράννυμι), **1.** *merus*, n e p o m i j e š a n, suh, osob. o vinu: bez vode, ὁ ἄκρατος i bez οἶνος vino bez vode, *merum*, i tako ἄκρ. σπονδαί ljevanice čista vina; i o krvi, pren. jak, o piću. **2.** pren. č i s t, u p u n o j s n a z i, j a k, ž e s t o k, n e u m j e r e n.

ἀ-κράτωρ, ορος, ὁ, [ᾰ ᾰ], *poet.* nemoćan, nejak.

ἀκραχολία, ἡ, naprasitost.

ἀκρά-χολος, 2. žestok, nabusit; -χλοος sasvim blijed [ᾰ ᾰ].

ἀκρεμών, όνος, ὁ, *poet.* grana, grančica, ȍdvoda.

ἀκρ-έσπερον, adv., *buk.* kasno uveče.

ἄκρ-ηβος, 2. *buk.* u naponu.

ἀκρητοποσίη, ἡ, v. ἀκρατοποσία.

ἀκρητο-πότης, ου, ὁ, *jon.* koji vino pije bez vode.

ἄκρητος, 2. v. ἄκρατος.

ἀκρίβεια, ἡ, **1.** subj. t o č n o s t, brižljivost, temeljitost; štedljivost; oštrina, stega; u plur. αἱ ἀκρ. τῶν νόμων točne odredbe zakona, εἰς τὴν ἀκρ. φιλοσοφεῖν do krajnosti tjerati filozofiju, ἡ ἀκρ. τῶν κινδύνων veličina ili blizina opasnosti, τῆς διώξεως oštar, žestok progon. **2.** obj. točno stanje, točna istina. Od

ἀκρῑβής, 2. t o č a n, b r i ž l j i v, čestit, oštar, savjestan, marljiv, štedljiv; o stvarima i pojmovima: točan, koji sasvim pristaje, tijesan, uzak, točno određen, istinit, potpun; ὁ ἀκριβέστατος τῶν λόγων nepobitni, najjači razlog; εἰς (τὸ) ἀκριβές posve prikladno = ἀκριβῶς. — Supst. τὸ ἀκριβές oštrina, strogo pravo, krajnja točnost, τὸ ἀκρ. ἔς τινα pomnjivo, brižno vladanje prema kome. — Adv. **ἀκρῑβῶς**, t o č n o, brižljivo, oštro, prikladno; ἀκρ. καὶ μόλις jedva jedvice. Kompar. ἀκριβέστερον, superl. ἀκριβέστατα.

ἀκρῑβολογέομαι, dep. med. (ἀκριβο-λόγος točno govoreći) brižljivo ispitivati, aps. i περί τινος.

ἀκρῑβόω (ἀκριβής), u nečem b i t i t o č a n, dakle **a)** točno poznavati, na pr. τὰς τάξεις, mjesto u redovima, dobro razumjeti. **b)** točno izvršiti, svoje dobro raditi. **c)** točno pitati, ispitati, N. T.

ἀκριδοθήρα, ἡ, *buk.* stupica za skakavce, nekakva mreža (druga v. l.: -θήκα, ormarić za sk.).

ἀκρίς, ίδος, ἡ, *ep.* i *poz.* i N. T. skakavac.

ἄκρις, ιος, v. ἄκρα.

ἀκρῐσία, ἡ, **1.** nerasudnost, nestašica suda. **2.** nered, zbrka, zabuna, smetnja; naopakost.

Ἀκρίσιος, ὁ, sin Abin, praunuk Danajev, kralj u Argu. Stoga

Ἀκρισιώνη, ἡ, kći Akrisijeva = Danaja *(Danae).*

ἀκρῐτό-μῦθος, 2. *ep.* beskrajno brbljav, lud, brbljav, ὄνειροι nejasni, ludi.

ἄ-κρῐτος, 2. (κρίνω), **1.** p a s. **a)** n e r a z l u č e n, zamršen, zbrkan, pust, ἄκρ. τύμβος zajednički grob, ἄκρ. μῦθοι zamršeni, ludi govori, blebetanje. **b)** n e o d l u č e n, stoga ***α)*** neriješen, ἔτι ὄντων ἀκρίτων (bez subj.) dok nije presuda pukla. ***β)*** komu se ne smije suditi, samovlastan. ***γ)*** neizmjeran, prekomjeran (Od. 18, 174); kao brojni pojam: nebrojen, bezbrojan. ***δ)*** bez (sudačke) potrage, bez presude i prava, *indicta causa.* ***ε)*** nepodložan nikojoj presudi. **2.** a k t. *jon.* koji ne pravi razlike, ne sudi ili ne će da odluči (Her. 8, 124), samovoljan. Adv. ἄκριτον beskrajno *(infinite)* i **ἀκρίτως** n e o d l u č n o, τὸ ἀκρ. ξυνεχές neodlučno (neosudno) trajanje.

ἀκριτό-φυλλος, 2. *ep.* lisnat, šumnat.

ἀκριτό-φυρτος, 2. *poet.* zamršen, smeten, ispremiješan.

ἀκρόᾱμα, τὸ, čuveno, predmet čuvenja, čitanje, glazba i t. d.

ἀκροᾱματικός, 3. *poz.* za slušanje određen, u s m e n.

ἀκροάομαι, dep. med., ἀκροάσομαι, ἠκροασάμην, **1.** slušati, p o z o r n o s l u š a t i; τινός τι od koga što; i sa samim gen. ili akuz. stvari; tako isto τινὸς λέγοντος. **2.** paziti na što τινός, stoga: pokoravati se τινός.

ἀκρόᾱσις, εως, ἡ, **1.** slušanje. **2.** pokornost, τινός prema kome. **3.** *poz.* takođ. čitanje, predavanje.

ἀκροᾱτήριον, τὸ, *poz.* **1.** slušalište. **2.** sudnica, N. T.

ἀκροᾱτής, οῦ, ὁ, **1.** slušač, slušatelj, *auditor.* **2.** *poz.* čitalac. **3.** poznavalac, N. T.

ἀκροβατέω (kao od ἀκρο-βάτης), šumke t. j. navrh prstâ ići.

ἀκροβολίζομαι (ἀκρο-βόλος = ἀκροβολιστής), dep. med., aor. ἠκροβολισάμην zapr. izdaleka bacati, pak č a r k a t i s e, τινί s kim, i πρὸς ἀλλήλους među sobom; pren. ἔπεσι. Otd.

ἀκροβόλισις, εως, ἡ, i **ἀκροβολισμός**, ὁ, čarkanje, περί τινος, ἀκρ. ποιεῖσθαι = ἀκροβολίζεσθαι.

ἀκροβολιστής, οῦ, ὁ, koji izdaleka gađa, čarkaš, pripadajući lakoj četi.

ἀκρό-βολος, ὁ, *poet.* odozgo pogođen.

ἀκροβυστία, ἡ, N. T. aleksandr. od ἀκροποσθία, lakorina, stanje, dok tko nije obrezan, ἐν ἀκρ. ὤν poganin.

ἀκρογωνιαῖος, ὁ, sa i bez λίθος, N. T. ugalni kamen.

ἀκρό-δρυα, τὰ (δρῦς), voćke; voće s tvrdom ljuskom, orasi, kesteni.

ἀκρο-θίνια [ιν], τὰ (θίς), **a)** najgornje od hrpe, osob. od ratnoga plijena, prva žrtva, posvetni dar. **b)** u N. T. plijen. Otd.

ἀκροθινιάζομαι, *poet.* sebi izbirati.

Ἀκρό-θῳον, τὸ, i **Ἀκρόθῳοι**, οἱ, grad na Atosu kod glavice Akrata.

ἀκρο-κελαινιόων, *ep.* part., koji se na površini crni, s mrkom površinom, Skamandar (Il. 21, 249).

ἀκρο-κνεφές, τὸ, početak sumračja, zaranci.

ἀκρό-κομος, 2. **a)** *ep.* kukmast, tjemenokos, ćubast, nadimak Tračana, jer su na tjemenu kosu vezali. **b)** pren. *poet.* o drveću: gore lisnat.

Ἀκρο-κόρινθος, ὁ, tvrđava korintska.

ἀκρο-κυματόω, navrh valova ljuljati se.

ἀκρό-λοφος, ὁ, vrh brijega.

ἀκρό-μαλλος, 2. (μαλλός), *poz.* s dugim pramenima, runjama.

ἀκρο-μανής, έος, *jon.* veoma bijesan, ludak.

ἀκρο-πενθής, 2. *poet.* veoma tužan.

ἀκρο-ποδητί, adv. (πούς), *poz.* šumke t. j. navrh prstâ idući.

ἀκρό-πολις, εως, ἡ, gornji grad, tvrđava, osob. ona u Ateni (154 metra visoka), koja je sva bila bogovima posvećena te likovima i spomenicima iskićena, sadržavajući i državno blago i popis državnih dugova.

ἀκρο-πόλος, 2. (πέλομαι), visoko se dižući, visok.

ἀκρο-πόρος, 2. (πείρω), *ep.* koji krajnje probada, koji skroz naskroz bode, oštro'rt.

ἀκρό-πτολις, ἡ, *poet.* = ἀκρόπολις.

ἄκρος [ᾰ], 3. (osn. ἀκ, v. ἀκίς), **1. a)** krajnji, gornji, višnji, šiljast; ἄκρῳ Ὀλύμπῳ na krajnjem vrhu Ol., Περγάμῳ ἄκρῃ na tvrđavi pergamskoj, i tako ἄκρη πόλις = ἀκρόπολις, ἀκροτάτη πόλις visovi gradski, ἀκρ. πεδίον okrajak ravnine, ἀκρότατον παρ' οὐδόν na najvišem pragu, ὕδωρ ἄκρον površina vode, μυελός sasvim unutra, ἄκρῳ ῥυμῷ na kraju rude (ojce), ἄκρ. χείρ, πούς kraj ruke, noge, ὦμος gornji dio ramena; pren. ἐπ' ἄκρων (ποδῶν) ὁδοιπορεῖν šumke t. j. navrh prstâ ići, ἄκροισι κρασπέδοις krajnjim okrajcima od jedara, t. j. vrlo opreznom plovidbom. **b)** o vremenu: kasan, ἄκρα νύξ pónoći (Sof. Aj. 285). **2.** pren. što je u svojoj struci najviše, najbolje, μάντις, s ἀρετήν po dobroti; ali i s ὀργήν žestoke ćudi, ψυχὴν οὐκ ἄκρος neosobit junaštvom, ali ἄκρον γιγνεσθαι junački se držati (Hdt. 5, 112). — Supst. οἱ ἄκροι *nobiles*, τὸ ἄκρον krajnje, šiljak, visina, vrh, glavica, rt (Od. 3, 278), rub. Plur. φέρεσθαι *palmam ferre*, τὰ ἄκρα τῆς φάλαγγος spoljašnje krilo falange, κατ' ἄκρον na krajnjoj točki neprijateljskoga krila, τὸ ἀκρότατον najviša točka; κατ' ἄκρας (ἄκρης), v. ἄκρα. — Adv. **ἄκρον** i **ἄκρως** veoma, do krajnosti. Superl. ἀκρότατον, Sof. OR. 876 (v. l.).

ἀκρο-στόλιον, τὸ, *poz.* visoki kraj lađe s nakitom.

ἀκρο-σφαλής, 2. (σφάλλω), nagnut na pad, mijenu, pak uop. nagnut.

ἀκρο-τελεύτιον, τὸ, krajnji kraj, refrain.

ἀκρότης, ἡ, *poz.* = τὸ ἄκρον.

ἀκροτομέω, gore odrezati.

ἀκρ-ουρανία (isp. ἀκρό-πολις), ἡ, nebeski dvori.

ἀκρο-φύσιον, τὸ, puhalica u mješine.

ἀκροχειρίζομαι, rukama pograbiti, spopasti (kod rvanja), jakariti se.

ἀκρό-χλοος, 2. *buk.* vrlo blijed.

ἀκρό-χολος = ἀκράχολος žestok, goropadan.

ἀκρο-χορδών, όνος, ἡ (χορδή), *poz.* bradavica s tankim drškom, uop. bradavica.

ἄ-κρυπτος, 2. *poet.* nepokriven.

ἀ-κρύσταλλος, 2. *jon.* bez leda.

ἀκρωμία (ὦμος), ἡ, pregnutina među plećima, lopatica, pleće, greben.

ἀκρωνία, ἡ, *poet.* krnjenje, sakaćenje (sumnjivo).

ἀκρωνυχία, ἡ (ὄνυξ), ὄρους vrh gore. Od

ἀκρ-ώνυχος koji nožnim prstima dira.

ἀκρ-ώρεια, ἡ, gorski vrh. Otd.

Ἀκρώρειοι, οἱ, grad i kraj u trifilskoj Elidi, kojemu se stanov. zvahu takođ. Ἀκρώρειοι.

ἀκρωτηριάζω i dep. med. **-άζομαι**, krajnje odrezati ili otepsti, kod lađa prednji dio s nakitom, kod likova lice; uop. krnjiti, nakaziti, uništiti. Od

ἀκρωτήριον, τὸ (ἄκρος), krajnji, gornji dio, dakle rt, glavica, vrh (takođ. s οὔρεος), vrh pročelja, kljun u lađe (takođ. s νεώς), na tijelu: krajnji udovi.

ἀκρώτης, ου, ὁ, vođ, v. l.

ἀκταίνω, *poet.* brzo kretati se.

ἀκταῖος, 3. zapr. koji leži na obali, stoga ἀκταῖαι πόλεις za oznaku nekojih gradića u Joniji.

Ἀκταίων, ωνος, ὁ, unuk Kadmov, teban. junak i od Hirona obrazovan lovac, kojega je srdita Artemida pretvorila u jelena te su ga njegovi vlastiti psi razderali.

ἀ-κτένιστος, 2. *poet.* nepočešljan.

ἀ-κτέριστος, 2. *poet.* nepokopan; pren. bez grobnih darova (κτερίσματα), nesvečano sahranjen.

I. **ἀκτή**, ἡ (ἄγνυμι ili ἀκ, v. II.), **I. 1.** obala, strmenita obala, strma stijena (Od. 10, 89), ἀπ' ἀκτῆς pravcem od obale; ponor Aherontov, podzemnoga svijeta, ἡ ἀκτὴ πρὸς ἑσπέρου θεοῦ. **2.** svaki uzvišeni rub, kao grebeni beotske

Nise, pa tako uop. prevlaka, kao zemlja, gdje je ležao Epidaur, i Ahileju posvećeni otok Leuke (*ἀκτὴ λευκή*), ili *ἀκτὴ χρυσαλακάτου κόρας* obala tesalska (Artemide Ortigije), pak okoliš salmideski u Trakiji (*ἀύπνους ἀκτάς*), gdje je more vrlo nemirno (*ἄυπνοι*) i gdje je negda stanovao Finej: *καλὴ Ἀκτή* jedan kraj u Siciliji, pak *Ἀκτή* poluotok kod gore Atosa (Tuk. 4, 109), ili *πρὸς Πυθίαις ἢ λαμπάσιν ἀκταῖς* obala između Pitiona i Eleusine, »zubljàna obala«, jer su se tu palile zublje i tako slavile Panihide. **3.** glavica, rt, i svaki vis, na pr. *ἀκτὰ βώμιος* rub žrtvenika. (Otud **ἄκτιος θεός** bog zaštitnik obale.)

II. **ἀκτή**, *ἡ, ep.* (*ἄγνυμι*), (krupno) samljeto žito; *Δημήτερος ἀκτή* ili s *ἀλφίτου* ječmeno brašno ili od njega načinjeno jelo.

ἀ-κτήμων, *ονος, ὁ, ἡ* (*κτῆμα*), *ep.* i *poz.* bez imanja, siromah, s gen.: u čem.

ἄ-κτητος, 2. koji se ne može steći.

ἀκτινηδόν, adv. (*ἀκτίς*), *poz.* nalik na zrâke.

Ἄκτιον, *τὸ*, grad i glavica u Akarnaniji, s. Azio; adj. *Ἀκτιακός; τὰ Ἄκτια* tamošnje igre u čast Apolonu.

ἄκτιος, 2. (*ἀκτή*), koji obalu štiti.

ἀκτίς, *ῖνος, ἡ*, dat. plur. **ἀκτίνεσσιν** i **ἀκτῖσιν**, zrâka, osob. sunca, ali i ognja, *ἀνὰ μέσσαν ἀκτῖνα* s južnoga neba (Sof. OC. 1247); takođ. svijetlo, sjaj i *Διὸς ἀκτίς* svjetlica, munja.

ἄ-κτιτος, 2. *ep.* nesagrađen, neosnovan.

Ἀκτορίων, *ωνος, ὁ*, dual *Ἀκτορίωνε* blizanci sinovi Aktorovi, Eurit i Kteat.

ἄκτωρ, ορος, ὁ (*ἄγω*), *poet.* vođ.

ἀ-κυβέρνητος, 2. *poz.* bez krmara, nekrmljen.

Ἀκυιτανία, ἡ, poz. Akvitanija u jugozap. Galiji. Otd.

Ἀκυιτανοί, οἱ, poz. Akvitanci.

Ἀκύλας (od Aquilas), Židov iz Ponta, pokršten i pomagač apostola Pavla.

ἄκυλος, *ἡ, ep.* pitomi žir, plod sladunov.

ἀκύμαντος, 2. *poet.* valovima nèplâkan, miran, tih, bez vjetra.

I. **ἀκύμων**, *ονος, ὁ, ἡ, poet.* i *poz.* = *ἀκύμαντος*.

II. *ἀκύμων*, 2. [*κυέω*], *poet.* neplodan.

ἄ-κυρος, 2. **1.** koji nije pravomoćan, nije valjan, ne vrijedi; **ἄκυρον ποιεῖν τι** nešto obarati, ukinuti, takođ. samo slabiti. **2.** koji nema vlasti nad čim. Otd.

ἀ-κυρόω, *poz.* ukidati, dokinuti.

ἀ-κύρωτος, 2. *poet.* nesiguran.

ἀκωκή, *ἡ* (osn. *ἀκ*, isp. *ἀκίς, ἄ*), *ep.* i *poz.* šiljak, oštrice.

ἀ-κώλυτος, 2., adv. *-ως*, nesmetan, slobodan.

I. **ἄκων**, *οντος, ὁ* (osn. *ἀκ*, isp. *ἀκίς* i *ἀκωκή, ἄ*), koplje, kraće i lakše nego *ἔγχος*.

II. **ἄκων** [*ᾱ*], *ουσα, ἆκον, at.* (ali i *ep.*), stegn. od **ἀ(ϝ)έκων**, gen. *οντος, ούσης, οντος, ep.* i *jon.* nesvojevoljan **1.** preko volje, nerad, nemio, *οὐδὲ αὐτῷ ἄκοντι ἦν* sa sl. inf., nije ni njemu bilo krivo, t. j. bilo mu milo; takođ. **2.** nesvojevoljno učinjen, bez namjere, nehotice, aps. i *τινί; ἄκοντός τινος* preko čije volje, *σὲ βίῃ ἀέκοντος ἀπηύρα νῆα* t. j. uzeo ti je preko volje, premda se nijesi privolio. Supst. *τὸ ἀκούσιον τῆς γνώμης ἔς τι* nemar za što, mržnja na što. Adv. **ἀκόντως, ἀκουσίως**, *ep.* **ἀέκητι** (obič. s *τινός*) i *poz.* *ἀκοντί* protiv volje, nesvojevoljno, nerado, nemilo.

Ἀλάβανδα, *τά*, grad u Kariji, s. Arabhissar.

ἀλάβαστος, ὁ, = *ἀλάβαστρος*.

Ἀλάβαστρα, *τά* grad u Frigiji (var. *-βανδα*).

ἀλαβαστροθήκη, ἡ, posuda za pomasti.

ἀλάβαστρος [*ᾰλᾰ*], i *ἀλάβαστος, ὁ*, vrsta oniksa, pak od njega napravljena kutija, kutijica za pomast, s gen. *μύρου*. (*Buk.* i N. T. takođ. *ἀλάβαστρον, τό*.)

ἅλαδε [*ᾰ ᾰ*] (*ἅλς*), adv., *ep.* na more, i *εἰς ἅλαδε*.

ἀλαζονεία, *ἡ*, razmetanje, proganjanje, veličanje, torlanje, laganje. Od

ἀλαζονεύομαι, dep. med., razmetati se, veličati se, torlati.

ἀλαζονικός, 3. (adv. *-κῶς*), torlak, razmetljiv, hvastav. Od

ἀλαζών, *όνος, ὁ, ἡ* (*ἀλάομαι, ᾰ*), zapr. potukač, potucnja, pak adj. razmetljiv, hvastav, lažljiv. Supst. vjetrogonja, hvališa, vjetrenjak, torlak.

Ἀλαζῶνες, *οἱ*, skitsko pleme u onom kraju, gdje su Dnjepar i Bug najbliži.

ἀλάθέως i slič., *dor.* mj. *ἀληθέως*.

Ἁλαί, *ῶν, αἱ*, atička sela sa slanim izvorima, i to **a)** *Ἀραφηνίδες* na istočnoj obali (Eur.). **b)** *Αἰξωνίδες* na zapadnoj obali (Hel.).

ἀλαίνω [*ᾰ*], *poet.* = *ἀλάομαι*, potucati se.

ἀλαλά [◡◡–], *ᾶς, ἡ, poet.*, **ἀλαλαγά** [◡◡◡–], *ἡ, poet.*, *ἀλάλαγμα, τό, poz.*, **ἀλαλαγμός**, *ὁ, jon.*, *poet.* i *poz.*, **ἀλαλητός**, *ὁ, ep.* i *poet.* **1.** bojna vika, pak uop. vika, pobjedničko pocikivanje. **2.** jauk.

ἀλαλάζω [◡◡––], *ἀλαλάξομαι*, aor. *ἠλάλαξα*, **1.** bojni klik *ἀλαλά* ili bojni poklič pustiti, pošto se idući na neprijatelja otpjevao pean, aps. ili *τινί* k bogu, uop. vikati (u N. T. zvečati), sa *νίκην* pobjedu klicati; med. = aktivu. **2.** jaukati, vrištati, smrtnu viku dići.

ἀλάλημαι, v. *ἀλάομαι*.

ἀλαλητός, v. *ἀλαλά*.

ἀ-λάλητος, 2. N. T. neiskazan.

Ἀλαλίη, *ἡ, poz.* Alerija, grad na Korzici.

ἄλαλκε i sl., v. *ἀλέξω*.

Ἀλαλκομενηίς, *ίδος, ἡ, ep.* pridj. Atene, tako prozvane po gradu Alalkomeni u Beotiji, gdje je imala hram (podsjeća na *ἀλαλκεῖν* obraniti, pomoći).

Ἀλαλκομένιος, *ὁ*, beotski mjesec = *at.* memakterionu, našemu studenomu.

ἄ-λαλος, 2. u N. T. **a)** nijem. **b)** koji čini nijemim.

ἀλαλύκτημαι (zapr. perf. od ἀλυκτέω = ἀλυκτάζω, ἀλά), *ep.* biti u brizi i u strahu.

ἀ-λάμπετος, 2. *poet.*, i **ἀ-λαμπής,** 2. *poet.* i *poz.* (λάμπω), neobasjan, taman, ἀλαμπὴς ἡλίου nerasvijetljen suncem; pren. πρὸς δόξαν.

ἀλάομαι, (ᾰλ i ᾱλ), dep. pas., imp. ἀλόω *ep.* mj. ἀλῶ od ἀλάεο, impf. ἠλώμην, ἆτο, aor. ἠλήθην (*poet.* ἀλήθην), perf. **ἀλάλημαι** s prez. znač., stoga takođ. ἀλάλησθαι, ἀλαλήμενος naglašeno, plpf. ἀλάλητο. **1.** b l u d i t i, p o t u c a t i s e, osob. o prosjacima, apsol. i ἐπὶ πόντον, ὑπεὶρ ἅλα preko mora, κατὰ δῶμα po kući, ἐπὶ ξένης, i *poet.* takođ. sa samim akuz.: ἀλᾶσθαι γῆν protumarati; ἔκ τινος od koga biti protjeran, pa tako aps. takođ.: u zatočenju živjeti. **2.** *poet.* **a)** u svome mišljenju k o l e b a t i s e. **b)** čega (τινός) ne imati.

ἀλαός [ᾰ ᾱ], 2. *ep.* i *poet.* koji ne vidi, s l i j e p, ἀλαὸν ἕλκος ὀμμάτων rana, od koje se gubi vid očinji.

ἀλαο-σκοπέη, ili **-πή,** ἡ, *ep.* slijepa, t. j. nemarna straža.

ἀλαόω, aor. 1. ἀλάωσα, [ᾰ ᾱ] (ἀλαός), *ep.* oslijepiti, τινὰ ὀφθαλμοῦ kome oko zaslijepiti, lišiti ga oka.

ἀλᾰπαδνός, 3. *ep.* koji se lako svladati može, stoga: s l a b, n e m o ć a n. Od

ἀλαπάζω, fut. -άξω, aor. ἀλάπαξα, gotovo samo *ep.*, uzimati, izručiti, iscrpsti, uništiti, svladati, τινά koga ubiti, ili u nevolju turiti, upropastiti (Od. 17, 424).

ἄλας, ατος, τὸ, u N. T. = ἅλς, pren. mudrost.

ἀλαστέω, *ep.* nešto ne moći pregorjeti, s r d i t i s e. Od

ἄλαστος, 2. (λαθέσθαι), *ep.* i *poet.* koji se ne da pregorjeti, nesnosan, neprestan; komu se ne može prostiti: strašan, proklet; strahovit. Otd.

ἀλάστωρ, ορος, ὁ, i *poet.* **ἀλάστορος,** 2. **1.** *poet.* koji krivnju osvećuje, osob. o božanstvu, d u h o s v e t n i k, mučitelj, i adj. ἀλάστορος na osvetnika nalik. **2.** zločinac.

ἀλάτας i slič., *dor.* mj. ἀλήτης i slič.

ἀλαωτύς, ύος, ἡ (ἀλαόω), *ep.* zasljepljivanje.

Ἀλβανοί, οἱ, stanov. zemlje Ἀλβανία, koja leži na istoku od Iberije u Kavkazu, današnji Širvan ili Dargestan.

ἀλγεινός, 3. i *ep.* **ἀλεγεινός,** 3., komp. ἀλγεινότερος, i *poet.* **ἀλγίων,** superl. ἀλγεινότατος i **ἄλγιστος** (ἄλγος), **1. bolan,** tužan, težak, dosadan, sa sl. inf. — Supst. τὰ ἀλγεινά muka, bol, nevolja, τὸ ἀλγεινότατον najbolnije mjesto; Sof. OC. 1174 *cuius sermones omnium aegerrime feram.* *Ep.* sa sl. inf. t e ž a k, i neutr. ἄλγιον, *ep.* s t i m g o r e. **2.** koji bol osjeća, t r p i (Sof. OC. 1664). Adv. **-νῶς,** *ep.* bolno, ἀλγ. φέρω žao mi je.

ἀλγέω (ἄλγος), konj. aor. *ep.* ἀλγήσετε, **1.** tjelesno: bol o s j e ć a t i ili t r p j e t i, bolovati; τί na kojem udu; ὀδύνησι ljute bolove trpjeti. **2.** duševno: b i t i u b r i z i, gristi se, srditi se, τὴν ψυχήν u sebi; s part. ἀλγῶ κλύουσα žao mi je, što čujem, ili ὀφθείς što me vidiš; s akuz. općenitih pojmova, ἄλγος, πρᾶξιν, τὸ σόν i slič.; s dat. ili ἐπί i ἔν τινι, διά τι, περί τι; rijetko s gen. i περί τινος.

ἀλγηδών, όνος, ἡ, **ἄλγημα,** τὸ, i *poet.* **ἄλγησις,** ἡ (ἀλγέω), ponajv. u plur. i ponajv. tjelesno: b o l, muka; predmet bola ili jad, ἀλγηδὼν ὀφθαλμῶν zasljepljivanje.

ἀλγινόεις, εσσα, εν, bolan; mučan.

ἄλγιστος, ἀλγίων, v. ἀλγεινός.

ἄλγος, εος, ους, τὸ, b o l, jad, muka, tuga, izvor bola.

ἀλγύνω (v. kod ἀλγέω), fut. -υνῶ, *poet.* i *poz.* **1. akt.** bol zadavati, vrijeđati, ž a l o s t i t i, τινά, takođ. s dvostr. akuz.: τούτῳ οὐδέν μ' ἀλγυνεῖς tim me ne ćeš ucvijeliti. **2. med.-pas.,** aor. ἠλγύνθην s fut. med. bol osjećati, žalostiti se, i o kaznima, konstr. s part. ili τινί ili τί.

ἀλδαίνω (srod. s ἄλθομαι), aor. 2. ἤλδανον, *ep.* i *poet.* promicati, povećavati, poljepšati.

ἀλδήσκω (ἀλδαίνω), **1.** i n t r. *ep.* rasti, uspijevati. **2.** t r a n z. *buk.* njegovati.

Ἀλέα, *jon.* -έη, ἡ, pridj. Atene, pod kojim se štovala u Tegeji i Mantineji.

I. **ἀλέα,** ἡ, *jon.* **ἀλέη** (srod. s εἵλη i εἵλησις), *ep.* i *poz.* **1.** toplina, osob. sunčana. **2.** prisoje.

II. **ἀλέα** [ᾰ] *ep.*, i *jon.* **-έη,** ἡ (ἀλέομαι), **1.** izbjegavanje. **2.** zaštita, τινός od koga.

ἀλεαίνω (ἀλέα), *poz.* **1.** t r a n z. grijati. **2.** i n t r. grijati se.

ἀλέασθαι, v. ἀλέομαι.

ἀλεγεινός, 3., v. ἀλγεινός.

ἀλέγω, *ep.* i *poet.*, ali samo u prez., **ἀλεγίζω,** *ep.* i samo u prez. i imperf., i **ἀλεγύνω,** *ep.*, b i t i p a ž l j i v, štovati koga τινός, paziti na nj; s negacijom: n e m a r i t i τί ili τινός; οὐκ ἀλέγουσαι nemarne (Od. 19, 154); brinuti se za što, mariti, na pr. δαῖτα ἀλεγύνειν gozbu zgotavljati ili ići na gozbu, ručati; starati se, paziti, ἄτης μετόπισθε κιοῦσαι hitro ići za nesrećom.

ἀλεεινός, 3. (ἀλέα, ᾰ), **1.** grijući. **2.** topal.

ἀλεείνω, v. ἀλέομαι.

ἀλέη i **Ἀλέη,** ἡ, v. ἀλέα i Ἀλέα.

ἀλεής, 2., ὕπνος, tobože = ὑπὸ τὴν ἀλέαν τοῦ ἡλίου za podnevne žege; drugi pak čitaju ἀδεὴς πόνος ἐσθλός (Sof. Fil. 864).

ἀλείατα, τὰ, v. ἄλευρα.

ἄλειμμα, τὸ (ἀλείφω), **1.** mast, pomast. **2.** *poz.* pomazanje.

ἀλείπτης, ου, ὁ (ἀλείφω), *poz.* pomazač, osob. učitelj atletâ, koji je morao određivati življenje i opravljati pomazanje.

ἀλείς, v. εἴλω.

Ἀλείσιον, mjesto u Elidi; Ἀλεισίου κολώνη brežuljak Alisijski.

ἄλεισον [ᾰ], τὸ, *ep.* velika čaša od kovine s uzvišenom izradbom, kondir.

ἀλείτης, ου, ὁ (ἀλιτεῖν, ᾰ), *ep.* zločinac, grješnik.

ἀ-λειτούργητος, 2. prost od državne daće, s gen. λειτουργιῶν.

ἄλειφα, τὸ, *poet.*, i **ἄλειφαρ,** ατος, τὸ, *ep.* i *jon.* [ᾰ] **1.** pomast, mast, osob. za pomazanje mrtvih prije spaljivanja. **2.** uop. ulje. **3.** *buk.* takođ. smola. Od

ἀλείφω [ᾰ], fut. ἀλείψω i ἀλείψομαι, aor. ἤλειψα i ἠλειψάμην, perf. akt. ἀλήλιφα, pas. ἀλήλιμμαι, takođ. ἀλήλειμμαι i ἤλειμμαι, aor. pas. ἠλείφθην (λίπα, *lippus*), **1. akt.** mazati, pomazati, osob. poslije kupanja, u Hom. obično s λίπ' ἐλαίῳ maslinovim uljem, takođ. samo s λίπα, uop. mazati, namazati, stoga ἐπ' ὠσίν (κηρόν) voskom uši zamazati; slikovno uzeto od palestre: ἑαυτὸν ἐπί τι za nešto vježbati se. **2. med.** mazati se, χρόα tijelo s λίπα, ili μύροις; παρά τινι učiti kod koga rvanje, vježbati se u rvanju. Otd.

ἄλειψις, εως, ἡ, *jon.* mazanje.

ἀλεκτοροφωνία, ἡ, N. T. kukurijekanje.

ἄλεκτρος, 2. **1.** neoženjen, neudata. **2.** zlo oženjen, zlo udata (= δύσλεκτρος), γάμων ἁμιλλήματα nesrećna želja za ženidbom (udajom). Kao adv. ἄλεκτρα neoženjeno, neudato.

ἀλεκτρυών, όνος, ὁ, fem. -ύαινα, ἡ, i *poet.* i *poz.* **ἀλέκτωρ,** ορος, ὁ (*splendens*, v. ἠλέκτωρ), pijetao. Njega bi Asklepiju žrtvovali, koji bi ozdravili (isp. Plat. Fed. 118. A). Poslov. πτήσσει ὡς ἀλεκτρυών spustio krila kao kokot, o žalosnima.

ΑΛΕΚ (osn. ἀλκ-ή, *arceo*, isp. ἀλέξω), osob. *ep.* i *poet.*, **1.** akt. braniti, odbijati, aor. 1. opt. ἀλέξαιμι, aor. 2. red. ἄλαλκον, inf. -κέμεναι, -κέμεν i -κεῖν. **2.** med. braniti se, odbijati, τινά ili τί, fut. ἀλέξομαι, aor. konj. ἀλεξώμεθα, inf. ἀλέξασθαι.

ἄλεν i **ἀλέν, ἀλέντες,** v. εἴλω.

Ἀλεξάνδρεια, ἡ, **1.** grad u Egiptu, s. Skanderik. **2.** grad na Paropamisu. **3.** grad na Tanaisu. Žitelj **Ἀλεξανδρεύς**. Adj. Ἀλεξανδρινός.

ἀλεξανδριστής, οῦ, ὁ, *poz.* pristalica Aleksandrov.

ἀλέξ-ανδρος, 3. (ἀλέξω, ἀνήρ), koji ljude odbija; počasno ime Parisovo. Poslije je

Ἀλέξανδρος često lično ime, osob. tesalskih, makedonskih i epirskih knezova.

ἀλεξανδρώδης, 2. (εἶδος), *poet.* nalik na Aleksandra.

ἀλεξ-άνεμος, 2. *ep.* koji vjetar odbija, koji od vjetra brani.

ἀλέξημα, τὸ, sredstvo za obranu, lijek, ustuk.

ἀλέξησις, εως, ἡ, *jon.* i *poz.* obrana, pomoć.

ἀλεξητήρ, ῆρος, *ep.* i **ἀλεξήτωρ,** ορος, ὁ, *poet.* branič, pomoćnik, zaštitnik. Otd.

ἀλεξητήριος, 2. za obranu prikladan, koji štiti.

ἀλεξί-κακος [ῐ], 2. *ep.* i *poz.* koji od zla brani.

ἀλεξί-μορος, 2. *poet.* koji od smrti brani.

ἀλεξι-φάρμακον, τὸ, ustuk.

ἀλέξω [ᾰ], osob. *ep.* i *jon.* (osn. ἀλκ-ή, isp. oblike pod *ΑΛΕΚ*), prez. inf. ἀλεξέμεναι i -έμεν, fut. ἀλεξήσω i ἀλεξήσομαι, aor. akt. opt. ἀλεξήσαιμι, ἀλεξήσειε, **1. akt.** odbijati, τί i τινί τι od koga što, koga od čega braniti, ali i τινός τι od koga što, i samo τινί koga braniti; takođ. aps.: pomagati (Ksen. Kir. 4, 3, 2). **2. med. a)** ἀλέξεσθαί τινα koga od sebe odbijati, braniti se od koga, takođ. vraćati milo za drago (Ksen. Anab. 1, 9, 11), pa tako i τί nešto od sebe odvraćati, i τινί kome pomagati ili nešto štititi. **b)** aps.: braniti se.

ἀλέομαι, ἀλεύομαι i **ἀλεείνω,** *ep.* i *poet.*, impf. ἀλέοντο, aor. 1. ἠλεύατο i ἀλεύατο, konj. ἀλέηται i ἀλεύεται (mj. ἀλεύηται), opt. ἀλέαιτο, imper. ἄλευαι, ἀλέασθε, inf. ἀλέασθαι i ἀλεύασθαι (ἄλη, ᾰ) — uklanjati se, izbjegavati, umaći, kriti se od; kloniti se, τί, rijetko τινά, na pr. θεούς srdnji bogova uklanjati se, t. j. žacati ih se; s inf. kloniti se, t. j. zazirati, ostaviti se, ne usuditi se.

ἄλεται, v. ἅλλομαι.

ἀλέτης, ου, ὁ (ἀλέω), koji melje, ὄνος gornji mlinski kamen.

ἀλετρεύω, v. ἀλέω.

ἀλετρίς, ίδος, ἡ (ἀλέω), *ep.* meljući, γυνή robinja, koja melje žito.

Ἀλευάδαι, ῶν, οἱ, Aleuadi, jedna od najodličnijih porodica u Tesaliji, po Heraklidu Ἀλεύας zvana.

ἄλευρα, τὰ, i *ep.* **ἀλείατα,** τὰ (ἀλέω), brašno, osob. pšenično. (U N. T. takođ. sing. τὸ ἄλευρον.) Isp. **ἄλφιτον**.

ἀλεύω, fut. ἀλεύσω, aor. imp. ἄλευσον, odvraćati, ukloniti. Med. v. ἀλέομαι.

ἀλέω [ᾰ], samo aor. 1. ἤλεσα, *ep.* ἄλεσσα, i perf. pas. ἀληλεμένος i -εσμένος, ἀλεστέον, *ep.* spor. obl. **ἀλετρεύω,** mljeti.

ἀλεωρή, ἡ (ἀλέομαι, ᾰ), **1.** *ep.* izbjegavanje, bijeg. **2.** *ep.* i *jon.* obrana, zaštita, τινός od čega.

ἄλη [ᾰ], ἡ, *error*. **1.** tumaranje, potucanje, ἄλη ἐξέπεμψε t. j. u suludom tumaranju, koliko izvana (πλάνῃ), toliko iznutra (μανίᾳ). **2.** ἄλαι βροτῶν, *poet.*, zavođenje (vjetrovima).

ἀλήθεια, ἡ, *ep.* i *jon.* **ἀληθείη,** s krazom ἁλήθεια (ἀληθής), **1. istina,** πᾶσαν ἀληθείην παιδός potpunu istinu o sinu. **2. zbilja,** prava istina, περί τινος, takođ. istinski, pravi način, τοῦ ἐπαινεῖν; τῆς ἀλ. ἡττᾶσθαι ne moći ništa protiv istine, μετ' ἀληθείας i κατὰ τὴν ἀ., kao σὺν i ἐπὶ τῇ ἀ. po istini, istinito, ὑπὲρ τῆς ἀλ. istini za volju, τῇ ἀλ. i ταῖς ἀλ. uistinu; slič. ἐπ' ἀληθείας; plur. istinite prilike, pravi odnošaji. **3. istinitost,** iskrenost.

ἀληθείς i slič., v. ἀλάομαι.

ἀληθεύω i *jon.* **ἀληθίζομαι,** **1.** istinit biti, istinu govoriti, s akuz.: nešto po istini kazi-

vati ili javljati (Ksen. Anab. 4, 4, 15), ili riječ održati; pas. ἐπὶ τούτοις ἀληθευομένοις pod uvjetom, ako je to istina. **2.** *poz.* takođ. istinom učiniti. Od

ἀ-ληθής, *dor.* ἀλαθής, έος, 2. (λήθω, λαθεῖν), **1.** koji ne taji, iskren, pošten, pouzdan (κριταί), prav, τὸ ἀληθές ljubav istine. **2.** otvoren, **istinit,** siguran, pouzdan (Sof. El. 1040), ἀληθές i τἀληθές (u Herod. τὠληθές), ἀληθῆ i τἀληθῆ εἰπεῖν istinu reći, τὸ ἀληθές istina, zbilja, stoga τῇ ἀπὸ τοῦ ἀληθοῦς δυνάμει s našom pravom snagom, ili πᾶν τἀληθές potpuna istina, ἀληθεῖ λόγῳ i τὸ ἀληθές *re vera*, takođ. ἀληθέστατα, μετὰ τοῦ ἀληθοῦς po istini, ἐς τὸ ἀληθές tako te je istina izišla na vidjelo. Kao ironično pitanje s pritegnutim naglasom, ἄληθες; *itane vero?* zaista? Kao odgovor ἀληθές i ἀληθῆ istina. Adv. **ἀληθῶς** i *jon.* **ἀληθέως,** takođ. neutr. adj. **ἀληθές,** kompar. ἀληθέστερον, superl. ἀληθέστατα istinito, zbilja, doista, u *atič.* ponajv. ὡς ἀληθῶς = τῇ ἀληθείᾳ, i sa supst.: ὁ ἀληθῶς οὐρανός.

ἀληθίζομαι, v. ἀληθεύω.

ἀληθινός, 3. istinit, prav, στράτευμα ἀλ. vojska pravih vojnika; zbiljski.

ἀληθό-μαντις, εως, ὁ, *poet.* istinit prorok.

ἀληθοσύνη, ἡ, *poet.* = ἀλήθεια, v. r.

ἀλήθω, *poz.* = ἀλέω.

Ἀλήιον πεδίον, τὸ, plodna ravnica u istočnoj Kilikiji.

ἀ-λήιος, 2. (λήιον), *ep.* bez polja, siromašan, bez imanja.

ἄ-ληκτος = ἄλληκτος.

ἀλήλε(σ)μαι, v. ἀλέω.

ἀλήλιφα, ἀλήλιμμαι, v. ἀλείφω.

ἄλημα, τὸ (ἀλέω), zapr. brašno; *poet.* pren. previjan čovjek, podmuklica.

ἀλήμεναι, ἀλῆναι, v. εἴλω.

ἀλήμων, v. ἀλήτης.

ἀληνής, 2. *poet.* vrlo požudan ili pohlepan, τινός za čim.

Ἄληξ, ηκος, ὁ, rijeka u Brutiji, s. Alece.

ἀ-ληπτος, 2. (λαμβάνω), koji se ne može dohvatiti, nedostižan, nedokučljiv, neshvatljiv. Kompar. manje dostižan.

ἀλής, έος, ἐες, έσι, έας (za εἴλω, srod. ἅλις, α), *jon.* u cjelinu složeno, hrpimice, listom, najednom, = ἀθρόος.

ἄληται, v. ἄλλομαι.

ἀλητεία, ἡ, obilaženje. Od

ἀλητεύω, fut. -εύσω, *ep.* i *poet.* = ἀλάομαι, potucati se, skitati se, prebijati se (Od. 12, 330).

ἀλήτης, ου, i *ep.* **ἀλήμων,** ὁ, ἡ (ἀλάομαι, ἀ), *vagus* skitački, potukački, nestalan, na pr. βίος. Supst. *erro* bjegunac, beskućnik, stranac (Od. 14, 124), prosjak, potucnja; *poet.* ἀλήτης πόνων koji se potuca u mukama = nakon mučnoga tumaranja (Sof. Ai. 888).

ἀλητικός, 3. prosjački, poput prosjaka.

Ἀλθαία, ἡ, *jon.* Ἀλθαίη, kći Testijeva, žena Enejeva (Οἰνεύς), mati Meleagrova.

ἄλθομαι, *ep.* pas. s fut. med. ἀλθήσομαι, ozdraviti, zacijeliti (Il. 5, 417).

ἁλία, *dor.* i **ἁλίη,** *jon.*, ἡ (α, isp. ἀλής), skupština, osob. narodna.

ἁλιάδης, ου, ὁ (ἅλς), *poet.* mornar.

ἁλι-αής, 2. (ἄημι), *ep.* koji na moru duha, sa suhe zemlje.

Ἁλιάκμων, ονος, ὁ, glavna rijeka u Makedoniji, sada Vistrica.

Ἁλίαρτος, ὁ, grad u Beotiji, s. Mazi. Stanov. ὁ **Ἁλιάρτιος.**

ἁλιάς, άδος, ἡ (ἅλς), *poz.*, naime κύμβα, ribarski čamac.

Ἁλιάς, άδος, ἡ, okolina grada **Ἁλιαί** u Argolidi. Stanov. οἱ **Ἁλιεῖς.**

ἀ-λίαστος [ῐ], 2. (λιάζομαι), *ep.* i *poet.* postojan, uporan, neprestan. Neutr. kao adv.

ἀ-λίβας [ῐ], αντος, ὁ, bez soka, obamr'o.

ἀλίβατος, 2. *dor.* mj. ἠλίβατος.

ἁλι-βαφής, 2. (βάπτω), *poet.* u moru nakvašen (var).

ἀλίγκιος, 2. (ἀ, ἧλιξ), *ep.* i *poet.* jednak, nalik, τινί.

ἁλί-δονος, 2. (δονέω), *poet.* po moru bacan.

ἁλιεία, ἡ, *poz.* ribolov, ribanje. Od

ἁλιεύς, έως, ῶς, *jon.* ῆος, ὁ (ἅλς), adj. mornar, ἐρέται veslači na moru. Supst. **a)** mornar, brodar. **b)** ribar; u Arijana 6, 23, zovu se tako indijski ihtiofazi (ribožderi); pa tako i stanov. od Ἁλιαί u Argolidi. Otd.

ἁλιευτικός, 3. (ἁλιεύς), koji pripada ribarima, πλοῖον ribarski čamac.

ἁλιεύω, *poz.* ribu loviti, ribati.

I. **ἁλίζω** [α], aor. akt. ἥλισα, pas. ἡλίσθην, perf. pas. *jon.* ἅλισμαι, ἀλίσθαι (ἀλής), skupljati, sabirati; pas. skupljati se, sabirati se.

II. ἁλίζω (ἅλς), N. T. soliti.

Ἁλιζῶνες i Ἁλίζωνοι, οἱ, narod na Pontu u Bitiniji.

ἁλι-ήρης, 2. *poet.* koji po moru vesla.

ἀλίθιος, 3. [α], *dor.* mj. ἠλίθιος.

ἀ-λιθος, 2. bez kamenja, nekamenit.

Ἁλικαρνασσός, ili **-νᾱσός,** *jon.* **-νησός,** ἡ, glavni grad u Kariji, s. Budrun. Stanov. ὁ **Ἁλικαρνασσεύς,** ili **-νᾱσεύς,** *jon.* **-νησεύς.**

ἀλικία, *dor.* mj. ἡλικία.

ἁλί-κλυστος [α ῐ], 2. *poet.* morem plákan.

ἀλίκος, *dor.* mj. ἡλίκος.

ἁλί-κτυπος, 2. (κτυπέω), *poet.* **1.** morem udaran ili šiban. **2.** koji na moru buči.

Ἁλικυαῖοι, οἱ, stanov. Alikije, grada na Siciliji, kod s. Salemi.

Ἀλιλάτ, ἡ, arap. ime za Ἀφροδίτη Οὐρανία.

ἀ-λίμενος [ῐ], 2. **1.** bez luke. **2.** bez utočišta. Otd.

ἀλιμενότης, ητος, ἡ, nestašica lúkâ.

ἄ-λιμος, bez glada, koji glad tiša.

ἁλι-μυρήεις, ήεσσα, ῆεν, *ep.* koji u more šumi ili žubori (Od. 5, 460).

ἀλινδέω i ἀλίνδω, valjati; ἠλινδημένος koji se potucao, boravio je, ἔν τινι.

ἀλινδήθρα, ἡ, *poet.* (po)igrište, igralište (za konje); pren. ἐπῶν.

ἅλινος, 3. (ἅλς, ᾰ ῑ), *jon.* od soli sastojeći.

ἆλιξ *dor.* mj. ἧλιξ.

I. **ἅλιος**, 3. i 2. (ἅλς, ᾰ ῐ), koji moru pripada, koji u moru nastava, γέρων morski starac (Nerej), θεαί morske boginje, Nerejide, νύμφαι, takođ. ἀθάναται ἅλιαι i samo ἅλιαι; ili πλάτα εὐήρετμος po valovima dobro što pljuska; slič. Sof. Aj. 357.

II. **ἅλιος** [ᾰ ῑ], 3. *ep.* i *poet.*, adv. **ἅλιον** i **ἁλίως**, naprazno, uzaludan, uzalud.

ἅλιος, ὁ, *dor.* mj. ἥλιος.

ἁλιο-τρεφής, έος, 2. *ep.* u moru hranjen ili živući.

ἁλιόω (ἅλιος II.), *ep.* i *poet.* osujetiti, uništiti, βέλος uzalud odapeti, τοὔπος prijetnju ostaviti praznu, t. j. neispunjenu.

ἀ-λῑπᾰρής, 2. *poet.* nekićen, priprost.

ἁλί-πεδον, τὸ, ravnina na moru, osob. ona na Pireju.

ἁλί-πλαγκτος, 2. (πλάζω), koji preko mora dolazi.

ἁλί-πλᾱκτος, 2. *dor.* mj. ἁλίπληκτος (πλήσσω), *poet.* morem udaran ili šiban.

ἁλί-πλοος, 2. (ἅλς, πλόος), *ep.* koji se u moru nahodi; ἁλ. θεῖναι τείχεα zidove u more splaknuti.

ἁλι-πόρφῠρος, 2. *ep.* od morskoga grimiza, pravim grimizom mašten.

Ἁλιρρόθιος, ὁ, sin Posidona i Eurite.

ἁλί-ρροθος, 2. *poet.* koji na moru buči, πόροι bučne staze morske.

ἁλί-ρρυτος, 2. *poet.* morem plákan i okružen, ἄλσος more samo.

ἅλις (⏑⏑), adv. (ϝάλις, εἴλω, isp. ἁλής), **1.** *ep.* hrpimice, jatomice, brojno, mnogo. **2.** dovoljno, dosta, katkad pravi predikat, kao ἅλις πόνος muke dosta, naime οὐπὶ νηὸς πόνος, i tako uz εἶναι i t. d., često s ispuštenom kopulom, ἅλις i stime dosta! ἅλις δέ οἱ sc. ἔστω; s genit. ili partic. ἅλ. νοσοῦσ' ἐγώ dosta što bolujem; sa sl. ὡς, ὅτι, i protivno od ἄγαν, umjereno (Eur. Med. 630).

Ἆλις, ιδος, ἡ, *dor.* mj. Ἦλις.

Ἁλίσαρνα, ἡ, grad u Misiji.

ἀλίσγημα, τὸ, N. T. poganjenje, skrnavljenje.

ἁλίσκομαι [ᾰ, samo Il. 5, 487 ᾱ], dep., fut. ἁλώσομαι, aor. ἑάλων (s dvostr. augm.) i ἥλων, perf. ἑάλωκα i ἥλωκα, adj. verb. ἁλωτός; *ep.* aor. konj. ἁλώω, ἁλώῃ mj. ἁλῶ, ἁλῷ, opt. ἁλῴην i ἁλοίην, inf. ἁλώμεναι i ἁλῶναι, perf. *dor.* ἁλώκαντι = ἑαλώκασι, *capi.* **1. uhvaćen**, uzet, otet, pograbljen, dostignut biti, ὑπό, πρός τινος i ἁλ. πρός τινα uhvaćen pred koga biti doveden, τί; čemu? u koju korist? **2.** pren. **a)** sa i bez θανάτῳ biti ubijen, poginuti; uop. opčinjen, svladan, prinuđen, osvojen, dobiven biti, čim τινι, na pr. ἀπάταις, νίκῃ, ἔρωτι i t. d., takođ. ἔν τινι i aps., ἁλοὺς ἐφόνευσα t. j. prilikama natjeran ubih. **b)** zatečen, obličen, osramoćen, kriv biti, koje aps., koje s akuz. općenita pojma: πολλά, γραφάς, koje s gen. i ἐπί τινι ili s part., na pr. ψευδόμενος u laži zatečen ili ulovljen biti (Hdt. 7, 102).

ἁλί-στονος, 2. *poet.* koji od mora tutnji.

ἄ-λιστος, 2. *ep.* (λίσσομαι), kome se ne moli, neštovan.

ἁλιστός, 3. (ἁλίζω), *ep.* slan.

ἀλιταίνω (ἀλάομαι), aor. ἤλιτον, *ep.* i *poet.* grješno vrijeđati ili kršiti, obič. med. aor. ἀλιτόμην = akt., s τινά i τί o koga ili o što se ogriješiti, sagriješiti, *eol.* part. prez. ἀλιτήμενος griješeći, θεοῖς bogovima (Od. 4, 807).

ἁλι-τενής, 2. (τείνω), pružajući se na moru, stoga zarubast, plitak.

ἀλιτήμων, ονος (ἀλιταίνω), *ep.*, **ἀλιτήριος**, 2. *at.*, **ἀλιτηρός**, 2. *poet.* i **ἀλιτρός**, 2. *ep.* **1.** opak, grješan, τινί, τινός prema. **2.** zavodnik, grješnik, kuga, propast, pak samo: domišljan (Od. 5, 182), obješenjak.

ἀλιτηρι-ώδης, 2. poguban.

ἀλιτρία, ἡ, *poet.* grijeh, zločin.

ἀλιτρός, v. ἀλιτήμων.

ἁλί-τρυτος, 2. *buk.* od mora umoran.

ἁλί-τῠπος, 2. *poet.* pas. morem bijen ili udaran; supst. *poet.* akt. mornar, brodar.

Ἀλκαῖος, slavan lirik na Lezbu (oko 612. pr. Is.), adj. -αϊκός.

ἀλκαῖος, 3. (ἀλκή), *poet.* jak, čvrst.

ἄλκαρ, τὸ, *ep.* obrana, protiv τινός.

ἀλκή (osn. ἀλκ, *arceo*, v. ΑΛΕΚ), dat. ἀλκῇ, *ep.* ἀλκί, **1.** brána, obrana, pomoć, ἐς ili πρὸς ἀλκὴν τρέπεσθαι braniti se, slič. ἐς ἀλκὴν ὑπομεῖναι, χωρεῖν, τινός i τινί za koga, na pr. ἀλκήν τινος τιθέναι protiv koga naći pomoć, ἀλκὴν ποιεῖσθαι braniti se, ali takođ. ἀ. τινὸς ποιεῖσθαι komu pomagati. Stoga **2.** borba, bitka, što pomaže, jakost, vojska, snaga, hrabrost. Personificirano kao boginja prikazivana na egidi.

Ἄλκηστις, ιδος, ἡ, kći Pelijina, žena Admetova.

Ἀλκιβιάδης, ου, ὁ, poznati Atenjanin, sin Klinije, 452—404., rođak Periklov, učenik Sokratov, veoma darovit, ali slaba značaja.

ἄλκιμος, 2. i 3. (ἀλκή), jak, hrabar; s dod. πρὸς τοὺς ἐναντίους, ἐς ἀλκήν ili τὰ πολέμια.

Ἀλκί-νοος, ὁ, kralj Feačana na Sheriji.

ἀλκί-φρων, 2. *poet.* hrabar, srčan.

Ἀλκ-μαίων, bolje **Ἀλκμέων**, ωνος, ὁ, **1.** sin Amfijarajev i Euripilin, vođ Epigonâ pod Tebom. **2.** praunuk Nestorov, praotac slavne atenske porodice **Ἀλκμεωνίδαι**, među njima Ἀλκμέων, **a)** posljednji doživotni arhon g. 752., i **b)** sin Megaklov, g. 612.

Ἀλκμάν, ᾶνος, ὁ, grčki lirik rodom iz Sarda,

življaše oko 660. pr. Is. u Sparti, osnivač korske lirike.

Ἀλκμήνη, ἡ, žena Amfitrionova, mati Heraklova.

ἀλκτήρ, ῆρος, ὁ (osn. ἀλκ, v. ἀλέξω), *ep.* branič, osvetnik (Il. 14, 485), obrana, κυνῶν od pasa.

Ἀλκυόνη, ἡ, pridj. Meleagrove žene Kleopatre. Od

ἀλκυών, όνος, ἡ (*at.* ἀλκ., prislonjeno uz ἅλς), *ep.* i *poet.* ženka zimoroda, koja odvojena od mužjaka neprestano cvili.

ἀλλά, vezn. (od ἄλλος zapr. drukčije), označuje protivno ili različno, i to kod pojedinih članova rečenice ili kod čitavih rečenica, dakle: **ali, no,** i poslije negacije: **nego,** ili poslije rečenica s εἰ i slič.: **no.** *Ep.* takođ. ἀλλά τε. Katkad završujući **da,** ili odvraćajući **ne.** Stoji li u sredini rečenice, treba dodati prednju rečenicu s εἰ; s negacijama i u ironičnom pitanju znači **a ne,** ili samo: **ne;** ἀλλ' οὐ ali ne, ἀλλ' οὐδέ pače ni; εἰ μὴ — ἀλλά γε *si minus — at,* (ἀλλ' οὖν γε *at certe*), εἰ — ἀλλ' οὖν ali bar; οὐ μὴν ἀλλά ali, pak; ἀλλὰ καὶ ὥς ali pored toga. Posl. negacija, osobito s ἄλλος i ἕτερος, pak posl. pitanja istoga smisla ili negativne vrste i posl. οὐ μᾶλλον i slič. znači ἀλλ' ἤ ili i sam ἀλλά: **već ako, osim ako,** pak u odgovoru: **e da! dobro, ne!** u pitanjima, usklicima: **kako?** u pozivu i slič.: **nuder, dakle, dabogme, tako — jer,** kod više nanizanih pitanja: **ili,** i spojeno s γάρ: **ali, da, no dakako.**

ἀλλᾰγή, ἡ (ἀλλάσσω), mijena, promjena.

ἀλλάλαιν, ἀλλαλᾶν i slič., *dor.* = ἀλλήλων v. r.

ἀλλαντο-πώλης, ου, ὁ, *poet.* prodavač kobasica. Od

ἀλλᾶς, ᾶντος, ὁ (*allium* češnjak?), kobasica.

ἀλλάσσω i **ἀλλάττω** (osn. ἀλλακ, ἄλλος), fut. ἀλλάξω i ἀλλάξομαι (takođ. pas.), aor. ἤλλαξα i ἠλλαξάμην, perf. ἤλλαχα i ἤλλαγμαι, aor. pas. ἠλλάχθην, fut. ἀλλαχθήσομαι, u prozi češće aor. 2. ἠλλάγην i fut. 2. ἀλλαγήσομαι, adj. verb. ἀλλακτός i -τέος, zapr. drukčije praviti, prenarediti, stoga **1. akt.** promijeniti, mijenjati, τινί s kim; uop. ostaviti; ἐξ ἕδρας sa svoga puta skrenuti. **2. med.** za sebe promijeniti, od svoga mijenjati, τί τινι nešto s kim, ἔς τι u nešto se pretvoriti; pren. τὶ ἀντί τινος zamijeniti što čim, τινός za što; uop. zamijeniti. **3. pas.** oprostiti se, ἀλλαχθῆναι, rastaviti se, otkinuti se, ἀλλαγῆναι.

ἀλλαχῇ i **ἀλλαχοῦ**, adv. drugdje, drugamo, ἄλλος ἀλλαχῇ jedan ovamo, drugi onamo, kud koji, ἄλλοτε — ἀλλαχῇ sad ovamo, sad onamo.

ἀλλαχόθεν, *poz.* N. T. od druguda.

ἀλλαχόθι *poz.* = ἀλλαχῇ.

ἀλλαχόσε = ἄλλοσε, drugamo.

ἄλλεγον, ἀλλέξαι, v. ἀναλέγω.

ἄλλῃ, adv., zapr. dat. fem. od ἄλλος **1.** mjesto: **a)** drugdje, takođ. τῇ ἄλλῃ (t. j. ὁδῷ) drugim putem, (t. j. χώρᾳ) na drugom mjestu. **b)** drugamo, ἔρχεταί τι izgubi se, izgine, ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ovamo i onamo, ἄλλος ἄλλῃ kud koji; takođ. s gen. mjesta. **2.** za način: drukčije, βούλεσθαι druge želje imati, ἄλλῃ πολλαχῇ na svakojaki drugi način, ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ na ovaj i onaj način t. j. svakojako.

ἀλληγορέω, N. T. nešto inako t. j. slikovno označivati.

ἀλληγορία, ἡ, *poz.* alegorija.

ἄλληκτος, 2. *ep.* i *poet.* mj. ἄ-ληκτος, neprestani. Neutr. kao adv.

ἀλληλούια, hebr. = hvalite Gospodina! Aleluja! N. T.

ἀλληλοφᾰγία, ἡ (φαγεῖν), *jon.* proždiranje među sobom.

ἀλληλοφθορία, ἡ (φθείρω), iskop ili zatiranje među sobom.

ἀλληλο-φόνος, 2. *poet.* koji se među sobom ubijaju, samo plur.

ἀλλήλων, samo gen., dat., akuz. plur. i dual. (*ep.* ἀλλήλουν mj. ἀλλήλοιν) (postalo podvostručenjem od ἄλλος, pri čem prvo ἄλλος treba uzeti kao subjekt, čega radi sve zajedno može stajati samo u kos. pad.), **jedan drugoga,** drugomu, drugoga, uzajmično, naizmjence, među sobom. Od. 12, 102. πλησίον ἀλλήλων *sc.* εἰσίν blizu su jedna drugoj.

ἄλλην, adv., t. j. ὁδόν, drugamo, v. ἄλλος.

Ἀλλόβρīγες, οἱ, galski narod u s. Dauphiné i Savoji, *Allobroges.*

ἀλλο-γενής, 2. N. T. od drugoga naroda.

ἀλλό-γλωσσος, 2. *jon.* drugoga jezika.

ἀλλογνοέω (ἄλλος, νόος), *jon.*, part. aor. ἀλλογνώσας mj. ἀλλογνοήσας za drugoga držati, krivo poznavati.

ἀλλό-γνωτος, 2. *ep.* drugima poznat, stoga: nama tuđ.

ἀλλοδᾰπός, 3. tuđ, stran. Supst. stranac.

ἀλλο-ειδής, 2. ili **ἀλλο-ϊδής**, 2. (ἰδεῖν), *ep.* drugolik, drukčiji, tuđ. (Od 13, 194. ἀλλοϝιδέα četverosložno ‿‿‿‿ sa sinicezom).

ἄλλοθεν, adv. od drugud, ἄλλοθεν ἄλλος koji odavde, koji odande, ἄλλοθέν ποθεν odnekale drugud. Ksen. Anab. 1, 10, 13 = drugamo (drukčije mjesno shvatanje).

ἄλλοθι, adv., **1.** drugdje, na drugom mjestu, ἄλλοις ἄλλοθι jednima ovdje, drugima ondje, ἄλλοθι οὐδαμοῦ drugdje nigdje; takod.: u tuđini, i s gen. ἄλλοθι πάτρης daleko od domovine (Od. 2. 365), γαίης na drugom mjestu zemlje. **2.** drukčije, inače, ἄλλοθί πῃ nekako drukčije. Herod. 3, 73, naoko mj. ἄλλοσε, ali v. l.

ἀλλό-θροος, 2., stegn. **ἀλλόθρους**, *ep. jon.* i *poet.* koji drukčije t. j. tuđim jezikom zbori, uop. tuđ, stran, na pr. γνώμη.

ἀλλο-ϊδής, 2. v. ἀλλοειδής.

ἀλλοῖος, οία, οῖον, drugolik, drukčiji, različit, ἄλλοτε ἀλλοῖος sad ovakav, sad onakav, kakokad.

Pren. s τὰς γνώμας drugačiji po mišljenju. Adv. **ἀλλοίως,** kompar. ἀλλοιότερον nešto drukčije. Otd.

ἀλλοιόω, akt. mijenjati, pas. mijenjati se, i to na gore: pokvariti se (Ksen. Kir, 3, 3, 9); τὴν γνώμην premisliti se. Otd.

ἀλλοίωσις, εως, ἡ, promjena, preobraženje.

ἄλλοκα, *dor.* mj. ἄλλοτε.

ἀλλόκοτος, 2. (= ἀλλό-ποσος?) drugačiji, **a)** različit, promijenjen, τῶν πάρος. **b)** neobičan, čudan, naopak, nečuven, protivuprirodan.

ἅλλομαι, dep. med., fut. ἁλοῦμαι, aor. 1. ἡλάμην ἅλασθαι [ᾰ], aor. 2. ἡλόμην, ἅληται, ἅλοιτο, ἁλέσθαι [ᾰ], pak *ep.* aor. ind. ἆλσο, ἆλτο (ἄλσο, ἄλτο), konj. ἅλεται, part. ἅλμενος, *buk.* fut. ἁλεῦμαι (kor. ἁλ, ἁλ-jo-μαι, lat. *salio*), **1. skakati,** za strijelu: letjeti, skakutati, plesati, ὑψηλά visoko skakati, εἴς τι u ili na, πρός τι prema čemu, κατά τινος sa čega dolje, ἔκ, ἀπό τινος sa čega, od čega; pren. εἴς τινα i ἐπί τινι (iznenada) na koga nasrnuti ili navaliti (Il. 21, 536). **2.** u N. T. trčati, i o vodi: teći.

ἀλλο-πρόσ-αλλος, ὁ, *ep.* koji se od jednoga okreće k drugomu, nestalan, kakav kojemu (Il. 5, 831).

ἄλλος, -η, -ο, gen. plur. fem. u Herod. ἀλλέων (od ἀλ-jος lat. *alius*), **1. drugi,** kad adj., kad supst., pa tako s τίς, ili s gen.: ἄλλος Ἀχαιῶν. **2.** = *alter*, **drugi** od dvojice, gdje se ponajv. ponavlja, ἄλλος μέν, ἄλλος δέ i slič. jedan, drugi, ἄλλος καὶ ἄλλος *alius super alium*, ἄλλος ἄλλον τρόπον *alius alia (ratione)*, ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ἐπωνυμίᾳ s više imena; ili gdje se izmjenjuje sa ἕτερος, τὰ μὲν i dr., takođ. ὁ ἕτερος — ὁ ἄλλος, kod brojeva χίλιοι καὶ ἄλλοι t. j. tisuća drugih; τῇ ἄλλῃ (t. j. ἡμέρᾳ) sjutradan, ἄλλην t. j. ὁδόν *ep.* drugamo. **3.** ὁ ἄλλος **ostali,** οἱ ἄλλοι (s krazom u Herod. ὦλλοι), u Hom. i samo ἄλλοι ostali, takođ. ἄλλοι οἱ πλεῦνες (kao supstantiv. izraz) većina ostalih, τὰ ἄλλα, τἄλλα ili τἆλλα, τὸ ἄλλο ostali dio. **4. drugačiji, a)** različit, tu i s gen. ἄλλα τῶν δικαίων = ἄδικα, ili sa sl. ἤ. **b)** tuđ. **c)** stran, bilo protivno istini: kriv, bilo o pravu: naopak; *diversus, alienus.* **5.** naoko pleonastički, gdje se prevodi s *insuper, praeterea,* **osim toga, svrh toga, inače** ili **uopće,** ἄλλοι τοσοῦτοι isto toliki, ἅμα τῇγε καὶ ἀμφίπολοι κίον ἄλλαι ona i osim nje sluškinje, ἄλλα ῥάκη ktome i prnje ili dronjci, i tako uz kompar. i t. d.

Adverb. stoji osim u ἄλλῃ, ἄλλην, ἄλλως takođ. u ἄλλο, τοῦτ' ἄλλο, οὐδὲν ἄλλο, τἄλλα, uostalom, inače (Il. 23, 454), slič. ἐς τὰ ἄλλα, κατ' ἄλλο οὐδέν, τά τε ἄλλα — καί koje s drugih razloga, koje osobito zato, nesamo — već i, ἄλλο τι (naime ἐστί) sa i bez ἤ zar ne? ἄλλο γε ἤ (naime ὅτι) ἀφροσύνη πρόσεστι je li što drugo nego, τί ἄλλο ἤ što drugo negoli —, gdje svuda treba u misli dodati glagol ποιεῖν, πάσχειν i t. d.

Adv. **ἄλλως drukčije, inače, 1.** na drugi način, u drugom pogledu, s drugom namjerom, u drugo vrijeme. **2.** drukčije nego što treba, bolje, gore, uzalud, nasumce, bez brige, tek onako, samo, osob. kod supst. ἄλλ. μῦθος tek priča; isto tako τὴν ἄλλως uzalud. **3.** uostalom, drugda (Od. 15, 513), inače; Il. 20, 99: i onako, t. j. i bez pomoći bogova. — S τέ: i u drugom pogledu, uostalom, i inače i tako, ἄλλως τε καί i s drugih razloga pa i, osobito, poglavito, pogotovo, sa sl. εἰ, ἤν, ili supst., adj., partic., rijetko: i osim toga.

ἄλλος, 3. *eol.* = ἠλεός, lud, budalast.

ἄλλοσε, adv., drugamo, s gen. na pr. τῶν χωρίων, ἄλλος ἄλλοσε kud koji, ovaj ovamo, onaj onamo, ποὶ ἄλλοσε nekamo drugamo.

ἄλλοτα, *eol.* = ἄλλοτε.

ἄλλοτε, adv. drugda, u drugo vrijeme, inače, ἄλλοτε μὲν — ἄλλοτε δέ i slič.: sad — onda, čas — čas, slič. τότε μέν — ἄλλοτε δέ i t. d. ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε kadikad, gdjekad, ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλον sad na ovoga, sad na drugoga (konja).

ἀλλοτριο-επίσκοπος, ὁ, N. T. koji se u tuđe poslove pača.

ἀλλοτριονομέω davati ili dijeliti kome, što drugomu pristaje.

ἀλλοτριοπραγμοσύνη, ἡ, neumjesna radljivost.

ἀλλότριος, 3., adv. **-ίως** (mj. ἀλλοτέριος, od ἀλλότερος, ἄλλος), **tuđ,** t. j. **a)** *alienus*, koji pripada drugomu, ne nama, protivno: ἴδιος, τοῖς σώμασιν ἀλλοτριωτάτοις χρῶνται upotrebljavaju svoje tijelo kao da je posve tuđe, ἀλλοτρίοις γναθμοῖς γελᾶν s tuđim, t. j. nagrđenim licem smijati se, sklibiti se, ἀλλότριον γίγνεταί τι nešto prelazi u tuđe ruke, κρατουμένων πάντα ἀλλότρια pobijeđenima ne pripada ništa, τὰ ἀλλότρια tuđe imanje, tuđa korist. **b)** *externus*, stran, inozemski, protiv. οἰκεῖος, stoga i neprijateljski, ἡ ἀλλοτρία, naime χώρα, neprijateljska zemlja; pak protiv. rodbinstvu: tuđ, pa stoga uop. neprijazan, protivan, τινός komu, *abalienatus.* **c)** neobičan, nepristojan, τινός za koga. Otd.

ἀλλοτριότης, ητος, ἡ, otuđivanje.

ἀλλοτριόω (ἀλλότριος), **1. akt.** otuđiti, odbijati, odvraćati, τί τινι i τί τινος, kao τῶν σωμάτων τὴν πόλιν grad lišiti njegovih građana; ἀπό τινος otkupiti. **2. pas.** otuđiti se, t. j. **a)** tuđih ruku dopasti. **b)** postati neprijazan, τινί kome, i πρός τι prema čemu. Otd.

ἀλλοτρίωσις, εως, ἡ, lišavanje, t. j. odbijanje.

ἄλλοφος, 2. *ep.* mj. ἄ-λοφος, bez perjanice.

ἀλλοφρονέω (ἀλλό-φρων druge misli), *ep.* i *jon.* **a)** na što drugo misliti, zamisliti se ili drukčije misliti (Herod. 7, 205). **b)** bez svijesti ili omamljen biti (Il. 23, 699).

ἀλλό-φυλος, 2. drugoga plemena ili naroda, tuđ, stran.
ἀλλοχόθι = ἀλλαχοῦ, *poz.*
ἀλλό-χρους, 2. *poet.* promijenjene boje.
ἀλλό-χροος, 2. *poet.* strana lica.
ἀλλῦδις, *ep.* adv., drugamo, obič. s ἄλλος, *alius alio* jedan ovamo, drugi onamo, kud koji, ἄλλ. ἄλλη sad (ovamo) ovako, sad (onamo) onako.
ἀλλύεσκε i slič., v. ἀναλύω.
ἄλλως, v. ἄλλος.
ἅλμα, τὸ (ἅλλομαι), skok, skakanje.
ἅλμενος, v. ἅλλομαι.
ἅλμη, ἡ (ἅλς), **1.** slana, t. j. morska voda, takođ. gad ili nečist od morske vode, kad se posuši, morska so (Od. 6, 219); *poet.* more. **2.** slana voda, salamura, oštrina, *salsugo.* Otd.
ἁλμήεις, *poet.* slan; morski.
ἁλμυρίς, ἰδος, ἡ, *poz.* salamura, slano jelo; plur. okolina kod Pireja.
ἁλμυρός, 3. (ἅλμη), **1.** slan, ὕδωρ morska voda. **2.** gorak, ljut, ἁλμυρὰ κλαίειν gorko plakati.
Ἄλμωπες, οἱ, stanov. Almopije (**Ἀλμωπία**), pokrajine u Makedoniji.
ἀλοάω, *ep.* **ἀλοιάω** [ᾰ] (srod. ἀλέω?), zapr. mlatiti, pren. lijemati, tući.
ἄ-λοβος, 2. bez krila ili resica; kaže se za jetru žrtvovanih životinja, kao nepovoljno znamenje.
ἀλογέω (ἄλογος), *ep. jon.* i *poz.* **1.** ne imati obzira, ne paziti, ne mariti (Herod. 8, 116), prezirati, aps. i τινός. **2.** *poz.* biti bezuman = ἀλογεύομαι. Otd.
ἀλογία, *jon.* -ίη, ἡ, **1.** negled, nemar, preziranje, ἐν ἀλογίῃ ἔχειν, ποιεῖσθαί τι, ἀλογίην ἔχειν τινός ne mariti za što, također ἐν ἀλογίῃσιν ἔχειν τινός zapr. nahoditi se u nemaru za što. **2.** *at.* nestadak razbora, nerazboritost, nedosljednost.
ἀλογιστία, ἡ, *poz.* nepromišljenost, nesmotrenost, nerazboritost.
ἀ-λόγιστος, 2., adv. **-ίστως** (λογίζομαι), **1.** nepromišljen, nesmotren, τὸ ἀλόγιστον bezumlje, nerazboritost. **2.** *poet.* **a)** nedokučljiv. **b)** što se ne da računati, zao.
ἄ-λογος, 2., adv. **ἀλόγως, 1.** bezuman, nerazborit, bezrazložan. **2.** razumu protivan, bez smisla. **3.** neočekivan, koji se ne da očekivati. **4.** neopisan, bez govora, nijem.
ἀλόη, ἡ, aloj, no u N. T. istoč. drvo s mirisavim drvom, Calambac.
ἁλόθεν, *ep.* adv. (ἅλς), od ili s mora, ἐξ ἁλόθεν iz mora.
ἀλοιάω, v. ἀλοάω.
ἀ-λοιδόρητος, 2. **1.** nepogrđen, **2.** koji ne grdi.
ἀ-λοίδορος, 2. *poet.* koji ne grdi.
ἁλοίη, v. ἁλίσκομαι.
ἀλοιφή, ἡ (ἀλείφω), **1.** maz, mast, osob. svinjska, bilo na mesu ili rastopljena. **2.** pomast, pomazanje. **3.** mazanje.

Ἁλόννησος, ἡ, otok i grad u Egejskom moru, Peparetu na istok.
(ἄλοξ), οκος, ἡ (nom. se ne upotrebljava, od ἕλκω), *poet.* **1.** brazda, razor; pren. πατρῷαι ἄλοκες očeva bračna postelja; τέκνων ἄλοκα σπείρειν djecu sijati. **2.** uop. poželjak (isp. αὖλαξ).
Ἀλόπη [ᾰ], ἡ, **1.** grad u Ftiotidi, Hom. **2.** grad u Lokridi, Tuk.
Ἄλος ili **Ἅλος,** ἡ, grad u Ftiotidi.
ἀλοσύνη, ἡ [ᾰ], *buk.* ludost.
ἁλοσ-ύδνη, ἡ [ᾰ], *ep.* morska kći, pridj. Amfitrite i Tetide.
ἁλ-ουργής, 2. i **ἁλ-ουργός,** 3. (ἐργ, ᾰ), zapr. morem izrađen, morskim grimizom mašten, od pravoga grimiza, crven kao grimiz, τὰ ἁλουργῆ grimizni prostirači, grimizne haljine.
ἁλουργίς, ἰδος, ἡ, *poet.* i *poz.* grimizna haljina.
ἀλουσία, *jon.* ίη, ἡ, *jon.* i *poet.* zapr. nepranje, gad, nečist (u plur.). Od
ἄ-λουτος, 2. *poet.* i *poz.* neopran, neokupan.
ἄ-λοχος, ἡ (ἀ kopul. i λέχος), drugarica u postelji, žena, inoča.
ἀλόω, imp. prez., v. ἀλάομαι.
Ἀλπεινός, 3. *poz.* alpski.
Ἄλπεις, εων, αἱ, Alpe.
Ἀλπηνός, ἡ i **Ἀλπηνοί,** οἱ, grad epiknemid. Lokrana kod Termopila.
Ἄλπις, ιος, ὁ, rijeka In.
ἄλπνος, 3. *poet.* superl. **ἄλπνιστος,** željen, mio, ugodan.
ἅλς, ἁλός (lat. *sal*, ᾰ), **1.** ὁ, so, zapr. zrno soli, οὐδ' ἅλα δοίης, t. j. ni najmanje; obič. u plur. **2.** ἡ (ponajv. *poet.*) more.
ἅλσο, ἆλσο, v. ἅλλομαι.
ἄλσος, εος, τὸ (kor. ἀλ u ἄναλτος, lat. *alo*, srod. ἀλδαίνω), sveti gaj, uop. gaj, šumica, lug, ali takođ. = τέμενος posvećeno mjesto; tako se zove ravnina uz rijeku Inah, Ionin gaj, i okolina tebanska, *poet.* πόντιον ἄλσος površina morska. Otd.
ἀλσώδης, 2. *poet.* nalik na gaj.
ἁλτῆρες, ων, οἱ (ἅλλομαι), olovne držalice (u rukama kod skakanja).
ἁλτικός, 3. (ἅλλομαι), na skakanje brz, skočan.
Ἄλτις, ιος i εως, ὁ, sveti gaj Zeusov u Olimpiji.
ἆλτο, ἅλτο, v. ἅλλομαι.
Ἀλυάττης, ου, *jon.* εω, ime nekojih lidijskih kraljeva, kao oca Kresova.
Ἀλύβᾶς, αντος, ἡ, grad nepoznata položaja.
Ἀλύβη, ης, ἡ (◡◡–), grad na južnoj obali Crnoga mora sa srebrnim rudnicima.
Ἀλύζεια (Ἀλυζία), ἡ, grad u zapadn. Akarnaniji, s. Porto Candello.
ἁλυκίς, ἰδος, ἡ (ἅλς), *poz.* slano vrelo.
ἁλῠκός, 3. slan.
ἀλυκτάζω, v. ἀλύω.
ἀλύξαι, v. ἀλύσκω.
ἄλυξις, εως, ἡ (ἀλύσκω), *poet.* izbjegavanje.

ἄλῡπος, 2., adv. **-ύπως**, superl. -πότατα, i *poet.* **ἀλύπητος**, 2. **1.** bez jada, bez bola, neožalošćen, κακῶν nevoljom, ἄτης bez jada i nevolje, τὸ ἄλυπον = ἡ ἀλυπία nebriga, radost, dobra volja. **2.** koji ne dosađuje ili ne žalosti.

ἄλῠρος, 2. *poet.* bez lire, bez pjesme.

ἄλυς, υος, ἡ (ἀλύω), *poz.* danguba, besposlica.

Ἅλυς, υος, ὁ, glavna rijeka u Maloj Aziji, s. Kizil-Irmak.

ἀλυσιδωτός, 3. (ἅλυσις), *poz.* pleten kao lanac; θώραξ lančani oklop.

ἅλῠσις, εως, *jon.* ιος, dat. ι, ἡ, lanac.

ἀ-λῡσιτελής, 2. bez koristi, škodljiv, štetan. Adv. **-λῶς** bez koristi, na štetu.

ἀλύσκω, *ep.* i *poet.*, fut. ἀλύξω, aor. ἤλυξα, ἀλύξαι, s jačim *ep.* oblicima **ἀλυσκάζω** i **ἀλυσκάνω** (jednako bježati, ἀλεύομαι, ᾰ), **1.** uklanjati se, izbjegavati, umaći, aps. i s akuz.: ἤλυξα ἑταίρους, uklonih se drugovima, ali i s gen.: čega se oprostiti, za to ne trpjeti ili platiti. **2.** tumarati, izvan sebe biti.

ἀλύσσω, v. ἀλύω.

ἄ-λῠτος, 2. nerazdrješljiv, čvrst; pren. bez otkupljenja, beskrajan.

ἄ-λυχνος, 2. bez posvjeta.

ἀλύω (ῠ, ali Od. 9, 398 i *at.* ῡ), *ep. poet.* i *poz.* samo prez. i imp., s *ep.* spor. obl. **ἀλύσσω** i s *jon.* **ἀλυκτάζω** (ἄλη, ᾰ), **1)** nestalan biti, *erro;* u Plut. dangubiti, bazdrkati. **2.** pren. ne znati za se, bješnjeti, mahnitati, **a)** od bola, dakle: prenemagati se (Il. 5, 352). **b)** od radosti. **c)** s περὶ θυμῷ kao opojen biti željom. Sad aps., sad λύπᾳ, sad ἐπί i ἔν τινι.

ἄλφα, τὸ, alfa, ime prvoga slova.

ἀλφάνω, *ep.* i *poet.*, aor. ἦλφον, opt. 3. pl. ἄλφοιν mj. ἄλφοιεν (osn. ἀλφ), donositi, namaći, nabavljati, τινί τι.

Ἀλφειός i *poet.* **Ἀλφεός**, ὁ, **1.** Alfej, rijeka u Arkadiji i Elidi, s. Alfeo. **2.** bog rijeke Alfeja.

ἀλφεσί-βοιος, 3. (ἀλφάνω, βοῦς), *ep.* i *poet.* koji donosi goveda, παρθένοι djevojke, koje roditeljima darivanjem svojih prosaca mnogo goveda stječu, dakle: mnogo prošen (Il. 18, 593).

ἀλφηστής, ὁ (ἀλφεῖν), *ep.* i *poet.* koji teško radi. (Drugi: hljebojeđa, ἀλφι- = ἄλφιτον i ἔδω).

ἄλφῐτον, τὸ (po Curtiusu kor. ἀλφ. lat *albu-s*), **1.** ječam. **2.** obič. u plur., ječmena kaša, uop. krupno brašno, v. ἀκτή, suprotno ἄλευρον, jedno od najobičnijih jela narodnih, stoga nazvana μυελὸς ἀνδρῶν, mozak junaka. **3.** hljeb, kruh, jelo, hrana, πατρῷα ἄ. očinsko imanje.

ἀλφιτοποιΐα, ἡ, gotovljenje ječmenoga brašna.

ἀλφῐτοσῑτέω, jesti ječmenu kašu ili ječmeni hljeb.

ἄλφοιν, v. ἀλφάνω.

Ἀλωεύς, έως, *ep.* ῆος, sin Posidonov, otac bogomrskih Aloida Ota i Efijalta.

ἀλωή ili **ἀλφή** [ᾰ], ἡ, *ep.* i *buk.* (ἀλοάω), **1.** nabijeno gumno. **2.** poravnjena i zasađena zemlja, pitomina, pitoma zemlja; vinograd, bašča, *buk.* i plur. Otd.

Ἀλωΐς i Ἀλφάς, ἡ, *buk.* zaštitnica gumna (Demetra). Ἀλῷα, svetkovina za gumna.

ἀλώῃ, ἀλώμεναι, ἁλόντι i slič., v. ἁλίσκομαι.

ἅλων, v. ἅλως.

ἀλωπεκέη, ἡ, *jon.*, *at.* stegn. **-κῆ**, naime δορά, lisičina.

Ἀλωπεκῆθεν, adv., iz Ἀλωπεκή ili Ἀλωπεκαί, i **Ἀλωπεκῆσι**, adv., u Alopeci, at. selu (demu).

ἀλωπεκίας, ὁ, *poz.* riđo, riđan (konj).

ἀλωπεκίζω, *poet.* biti kao lisica, lukav, podmukao biti, lisičiti se.

ἀλωπεκίς, ίδος, ἡ, lisičina, tračka šubara od lisičine.

Ἀλωπεκόννησος, ἡ, grad na tračkom Hersonesu.

ἀλώπηξ, εκος, ἡ, lisica.

ἅλως, ω i ωος, *poet.* i ἅλων, ἅλωνος, ἡ, N. T. **a)** gumno. **b)** okruglina, obod štita. **c)** žito, N. T.

ἁλώσιμος, 2. (ἁλίσκομαι), **1.** koji se može osvojiti, *expugnabilis;* pren. **a)** koji se može dobiti, dobitan. **b)** koji se može dostići, shvatiti, ἐμῇ φροντίδι. **2.** βάξις ἁλ. *poet.* = βάξις ἁλώσεως glas o uzeću.

ἅλωσις, εως, ἡ (ἁλίσκομαι), osvojenje, uzeće, zarobljenje, sužanjstvo, ἁλῶναι ἅλωσιν pasti u roblje.

ἁλωτός, 3., rijetko u prozi 2., adj. verb. od ἁλίσκομαι, **1.** koji se može osvojiti ili svladati. **2.** koji se može otkriti ili naći.

ἀ-λώφητος, 2. *poz.* bez prekida, neprestano.

ἁλώω, v. ἁλίσκομαι.

ἄμ, *ep.* i *poet.* od ἀνά, ispred β, μ, π, φ, ψ.

ἅμα, *dor. poet.* i ἁμᾷ (ὁμοῦ), **1.** kao **adv. a) u isto vrijeme**, *simul*, jedva ili tek što; u isto doba, kad; često ἅμα τε — καί a podjedno, a ktomu i, ἅμα μὲν — ἅμα δέ koje — koje, ne samo — već i, ἅμα — καὶ ἅμα premda — opet, καὶ ἅμα i osim toga, *at.* takođ. ἅμα τε καὶ ἅμα. S part. i gen. aps. dok, čim, baš kad i, ἅμα πορευόμενοι još na putu. **b)** zajedno, *una*, ἅμα γενόμενοι kad se sastadoše ili skupiše. **c)** jednako, *pariter*.

2. kao **prijedlog**, s dat. **zajedno sa, a)** o vremenu, ἅμα (τῇ) ἡμέρᾳ na osvitku, o svanuću, ἅμα κήδεϊ kako nastade tuga. **b)** ἅμα Θόαντι zajedno s Toasom, οἱ ἅμα τινί nečija pratnja ili okolina. **c)** jednako kao, *ep.* ἅμα πνοιῇς ἀνέμοιο kao kad vjetar duha, kao i vjetar (Od. 1. 98).

Ἀμάδοκος, ὁ, vladar Odrisa, **a)** Am. I., koncem 5. stoljeća, prognan od Seuta. **b)** sin njegov Am. II., od 359.—351., suvladar Kersobleptov.

ἁμαδρυάς, άδος, ἡ, *poet.* νύμφη, nimfa drveta, koja s njim živi i umire.

Ἀμαζόνες [ᾰ], αἱ, s *jon.* spor. obl. **Ἀμαζονίδες**, sing. ἡ Ἀμαζών, Amazonke, mitski bojovan

ženski narod na Termodonu na Pontu, poslije i na donjem Tanaisu i u Libiji; nadimak efeske Artemide (grč. narodna etimologija naklapaše o odrezanim prsima: ἀ-μαζος).

ἀμαθαίνω (μαθεῖν), biti neznalica.

ἀ-μᾰθής, 2. (μαθεῖν), neupućen i neuk; i o stvarima, na pr. δόξαι bez smisla, surov. Konstr. s τινός i τί u čem. *Poet.* takođ.: nepoznat. Adv. **-θῶς**, kompar. ἀμαθέστερον, **a)** neprocjenljivo. **b)** neuko, nevješto. Otd.

ἀμᾰθία, ἡ, neznanje, neobrazovanost, nepromišljenost; τινός nepoznavanje čega.

ἄμαθος [ᾰ ᾰ], ἡ, = ἄμμος, pijesak, prah. Otd.

Ἀμαθοῦς, οῦντος, ἡ, grad na juž. obali Kipra sa hramom Afroditinim, s. Limisso. Stanov. ὁ **Ἀμαθούσιος**.

ἀμαθύνω (ἄμαθος), *ep.* i *poet.* zapr. u prah pretvarati, dakle: uništiti.

ἀμαιμάκετος, 3. (μαιμάω), *ep.* i *poet.* bijesan; strašan.

ἄμαλα, τήν, = ναῦν, Esh. suppl. 842. 847 treba čitati mj. ἐπαμίδα.

ἀμαλδύνω [ᾰ], *ep.* porušiti, razvaliti.

Ἀμάλθεια, ἡ, *poz.* nimfa ili djevica s bikovljim rogom, iz kojega je tekao nektar i ambrozija; zato poslov. κέρας Ἀμαλθείας o velikom obilju.

ἀμαλλο-δετήρ, ῆρος, ὁ (ἄμαλλα, snop, i δέω), *ep.* vezilac snopova. (Isto *buk.* ἀμαλλο-δέτης.)

ἀμᾰλός, 3. *ep.* i *poet.* mekan, nježan.

Ἀμᾱνός, ὁ, gora između Kilikije i Sirije, s. Almaday. Otud αἱ **Ἀμανικαὶ** πύλαι, gorski prijelaz na Tauru, s. prijelaz Demir Kapu.

ἀμάντεσσι, *dor.* dat. pl. mj. ἀμῶσι, v. ἀμάω.

ἅμαξα i *ep.* **ἄμαξα**, ἡ (ἅμα, ἄγω), **1.** kola na četiri točka, osob. teretna kola, u Hom. (ἅρμα, bojna kola na dva točka) s gen. tereta; βοῦς ὑπὸ ἁμάξης (kao u *poz.* ἁμαξεὺς βοῦς) vo za jaram. Poslov. ὥσπερ ἐξ ἁμάξης riječi kao iz kolâ, jer su se kod žetelačkih svetkovina u Ateni ljudima s kolâ rugali; ἡ ἅμαξα τὸν βοῦν kola vuku vola, t. j. naopak svijet. **2.** *ep.* kao zviježđe: kola, veliki medvjed.

ἁμαξεύς, έως, ὁ, v. pod ἅμαξα. Otd.

ἁμαξεύω, *jon.* i *poz.* biti vozač ili kirijaš, voziti se, τινί na čem, na pr. ζεύγει βοῶν. Pas. prikladan za vožnju ili vozidbu biti.

ἁμαξ-ήρης, 2. (ἀραρίσκω), *poet.* na kolima pričvršćen, θρόνος sjedalo u kolima; τρίβος cesta.

ἁμαξιαῖος, 3., koji napunjuje tovarna kola, velik.

ἁμαξίς, ίδος, ἡ, *jon.* demin. od ἅμαξα.

ἁμαξ-ιτός i *ep.* **ἀμαξιτός**, 2. (εἶμι), prikladan za vozidbu, stoga sa i bez ὁδός, ἡ ἀμ. cesta, ἐν τριπλαῖς ἀμ. na raspuću ili rasputici. Kao vlastito ime

Ἁμαξιτός, ἡ, grad na zapadnoj obali Troade.

ἁμαξο-πηγός, ὁ (πήγνυμι), *poz.* kolar.

ἁμαξο-πληθής, *poet.* = ἁμαξιαῖος.

ἆμαρ, *dor.* mj. ἦμαρ.

ἀ-μάραντος, 2. i ἀμαράντινος, 2. (μαραίνω), u N. T. koji ne vene, trajan.

ἀμάρη [ᾰ ᾰ], ἡ (μύρω), *ep.* konao, jarak.

ἁμαρτάνω, ἁμαρτήσομαι, ἥμαρτον (*ep.* ἤμβροτον), ἡμάρτηκα, pas. ἡμάρτηται, ἡμαρτήθη, adj. verb. ἀναμάρτητος, *poz.* ἁμαρτήσω, ἡμάρτησα (osn. μερ, μέρος i ἀ privat.), zapr. **ne dostići**, i to **1.** promašiti (cilj), ne pogoditi, τινός. **2.** pren. ne postići, **a)** zabrazditi, τινός, na pr. μύθων skrenuti, πληγῆς καιρίας ne zadati smrtne rane, ὑμῶν ja vas ne pogađam, t. j. ne dobijam to (τοῦτο) od vas, γνώμης krivo misliti. **b)** aps. zaći s cilja, varati se, griješiti, *pecco*, ili s ἁμαρτίαν, ἁμαρτήματα i neutr. adj., na pr. ἀνθρώπινα kao čovjek ili ljudski griješiti, takođ. ἔπη (naime λέγων), γνώμῃ krivo misliti; osim toga τινί, ἔν τινι u čem, kao i εἴς, περί τινα ili τι ogriješiti se o koga ili što; stoga i pas. Rjeđe s partic. **c)** izgubiti (Od. 9, 512), štetovati, τινός. **d)** nešto (τί) ne postići, od koga τινός, uzalud koga što moliti. **3.** *ep.* zaboraviti, kratiti, δώρων (Il. 24, 68). Otd.

ἁμαρτάς, άδος, ἡ, *jon.*, **ἁμάρτημα**, τὸ, **ἁμαρτία**, ἡ, i **ἁμάρτιον**, τὸ, *poet.* pogrješka, bludnja, krivnja, περί τι.

ἁμαρτέω, stari *ep.* sporedni oblik za ὁμαρτέω, v. r.

ἁμ-αρτῇ ili **ἁμαρτῇ** (osn. ἀρ, ἀραρίσκω), *ep.* zajedno, podjedno.

ἁμαρτήσειεν, -τήσαντες, *ep.* var., v. ὁμαρτέω.

ἁμαρτί-νοος, 2. *poet.* mahnit, lud.

ἁμαρτο-(ϝ)επής, 2. (ἔπος), *ep.* koji krivo, neprikladno, uludo govori.

ἀμαρτύρητος, 2. *poet.* i

ἀ-μάρτῠρος, 2. bez svjedočanstva, neposvjedočen.

ἁμαρτωλή, ἡ, *poet.* = ἁμάρτημα.

ἁμαρτωλός, 2. *poz.* grješan; N. T. grješnik, težak grješnik (martoloz).

ἀμαρυγή, ἡ [ῠ], sijevanje, blistanje.

ἀμάρυγμα [ᾰ ᾰ], τὸ (ἀμαρύσσω), sjaj, blijesak, trzanje.

ἀμαρύσσω, *poet.* činiti da sijeva, blista.

Ἄμᾱσις, ιος i ιδος, ι, ιν, **1.** kralj egipatski. **2.** vojvoda perzijski.

ἁματροχάω, samo part. *ep.* -χόων (τρέχω), zajedno trčati (drugi: ἅμα τρωχῶν, Od. 15, 451).

ἁματροχιή, ἡ, *ep.* sukob ili sraz točkova.

ἀ-μάτωρ, *dor.* mj. ἀμήτωρ.

ἀμαυρίσκω, *poet.* = ἀμαυρόω.

ἀ-μαυρός, 3., komp. adv. **-ρότερον** (= ἀμαρϝος, od μαρ u μαρμαίρω), *ep. poet.* i *poz.* **1.** nesvijetao, taman, mračan, nejasan, slab, neznatan. Stoga **2.** koji ne vidi, slijep, κῶλον slijepa t. j. slijepčeva noga. Otd.

ἀμαυρόω, aor. 1. pas. *jon.* ἀμαυρώθη, *jon. poet.* i *poz.* zamračiti, slabiti. Otd.

ἀμαύρωμα, τὸ, i **-ωσις**, ἡ, *poz.* smrkavanje, zamračivanje.

ἀμᾱχανία i **ἀμάχανος**, *dor.* mj. ἀμηχανία, ἀμήχανος.

ἀμαχεὶ i **ἀμαχητί,** v. ἀμάχητος.

ἀμάχετος, 2. *poet.* koji se ne da svladati, nedobitan.

ἀ-μάχητος, 2. i **ἄ-μᾰχος,** 2. (*μάχομαι* i *μάχη*), **1.** akt. **a)** koji nije bio u boju, nije se borio. **b)** u N. T. bez svadljivosti. **2.** pas. nesvladan, nedobitan, neodoljiv, *πρός τι* za što, u čem. Adv. **ἀμᾰχεί** i **ἀμαχητί,** bez boja, bez kapi krvi.

ἀμάω (*ἄ*, srod. lat. *meto*), *ep. jon.* i *poet.* **1.** akt. kositi, pren. odrezati, pokositi (Sof. Ant. 602), i s *καλῶς* žeti. **2.** med. *ep.* sebi žeti, skupljati, *γάλα* mlijeko, kad se usiri, rukama skupiti u sir.

ἀμβ-, iznajpr. *dor.*, zatim i *ep.* i *poet.* skraćeno (čemu ima tragova i u *jon.* i *at.* prozi) od *ἀναβ-*, stoga **ἀμβαίνω, ἀμβάλλω, ἄμβασις, ἀμβάτης, ἀμβατός,** mj. *ἀναβαίνω* i t. d., v. r.

ἀμβᾰτός, 2. *dor.* i *ep.* mj. *ἀναβ.* (*ἀναβαίνω*), kamo se možeš popeti.

ἄμβῐκος, ὁ, poz. čaša s uzvinutim rubom.

ἀμβλήδην, *ep.* i *jon.* adv. mj. *ἀναβλήδην, ἀναβολάδην* (*ἀναβάλλομαι*), počinjući, udarajući, navirući, *γοόωσα* udari u jauk.

ἀμβλίσκω, pobaciti, pometati.

ἀμβλύζω, poz. poet. = *ἀναβλύζω*, v. r.

ἀμβλύνω, 1. zatupiti; pren. slabiti, sa sl. inf.: da se što ne učini. **2.** ublažiti. **3.** uništiti. Od

ἀμβλύς, *εῖα, ύ* (*ἀ-μλ-υς*, isp. *ἀμαλός*), slab, nemoćan, tup, pren. zatupljen, neosjetljiv, hladan, mlak, mlitav, slab; *τὴν φύσιν* sposobnostima, *ἀμβλύτερος εὐνοίᾳ* hladniji po sklonosti; *τινί* preblag, preslab prema komu, ali i *πρός* i *εἴς τι*. Otd.

ἀμβλύτης, ἡ, tupost, tupoglavstvo; plašljivost.

ἀμβλυωπία, ἡ, slab vid.

ἀμβλυωπός, 3. *jon.* kratkovid, mutan.

ἀμβλυώττω, biti slaba vida.

ἀμβλ-ωπός, poet. i

ἀμβλ-ώψ, ῶπος, poet. kratkovid.

ἀμ-βόαμα, τὸ, poet. glasna vika.

ἀμβολάδην, *ep.* i *jon.* uzavreo, ključajući, krkljajući (Il. 21, 364).

ἀμ-βολάς, *άδος, ἡ, γῆ,* nasuta zemlja.

ἀμ-βολή, ἡ, poet. = *ἀναβολή*, uvod u pjevanje, preludij.

ἀμβολι-εργός, 2. *poet.* koji posao odgađa, lijen.

Ἀμβρακία, *ἡ,* v. *Ἀμπρακία*.

ἀμβροσία, *ep.* i *jon.* **-ίη,** *ἡ,* **a)** ambrozija, zapr. besmrtnost, stoga hrana bogova i njihovih konja. **b)** pomast, mast za bogove. Pren. oblaznica, okrepa. Od

ἀμβρόσιος, 3. i *poet.* takođ. 2., **ἄμ-βροτος,** 2. *ep.* i *poet.* (*βροτός* i *ἀ* priv.), **1.** besmrtan po prirodi, natprirodan, koji pripada bogovima; božanski, divan. **2.** koji potječe od božanstva, božanski, svet, tako *νύξ, ὕπνος*.

ἀμβροτό-πωλος, 2. *poet.* s božanskim konjma.

ἀμβροτεῖν, v. *ἁμαρτάνω*.

Ἄμβρωνες, οἱ, poz. keltsko pleme u Galiji.

ἄμβων, ωνος, ὁ, poz. umbo, trbušata ploha, trbuh, pupak ili kvrga na štitu.

ἀμβώσας, v. *ἀναβοάω*.

ἀμέ, dor. = *ἡμᾶς*.

ἀ-μέγαρτος, 2. (*μεγαίρω*), *ep.* i *poet.* **1.** tužan, jadan, silan, strašan. **2.** klet, koban, poguban. **3.** (odviše) podatljiv.

ἀμεγέθης, 2. (*μέγεθος*), *poz.* nevelik, pren. neuzvišen.

ἀ-μέθυστος (*μεθύω*), **1.** trijezan. **2.** supst. *ἡ,* ametist, dragulj.

ἀμείβω (*ἄ*, srod. lat. *migrare*), *ἀμείψω* i *ἀμείψομαι* (*poet.* i u pas. znač.), *ἤμειψα* i *ἠμειψάμην*, pas. *ἠμείφθην*, **1. akt. mijenjati,** i to **a)** *ep.* intr. *ἐν τάξει* pravilno vraćati se, *οἱ ἀμείβοντες* rogovi na krovu (Il. 23, 712). **b)** obič. tranz. mijenjati, zamijeniti, *τί τινος* nešto čim, *πρός τινα* s kime mijenjati se, *γόνυ γουνός* koljeno metati pred koljeno, t. j. polagano koračati (Il. 11, 547). Osob. često o mijeni mjesta, na pr. *τὰς θύρας, βηλόν* prekoračiti, proći, isto tako *ἑστίαν, στέγας* ostaviti, ili takođ. seliti na koje mjesto. **c)** *poet.* vratiti, naplatiti, sa *χάριν*.

2. med. ἀμείβομαι, za sebe mijenjati, **promijeniti, a)** aps. *ἀμειβόμενος* na izmjenu, *ἀμ. θρῴσκων* skače naizmjence, *κατὰ οἴκους* ide od kuće do kuće (Od. 1, 375). **b)** *τινός* nečim zamijeniti, ili *δίκας* kazan sebi naprtiti. **c)** često sa (ali i bez) *μύθῳ* odgovarati, i to *τινά*, ali i *τινί* (stvarno, na pr. *τοῖσδε* s ovim riječima) i *τί* nešto vratiti, stoga i *τοὺς φίλους τι*, ali i *πρός τι* na što odvratiti, i aps. odvratiti. **d)** vratiti, nagraditi: *χάριν* ili *δώροισι, τινὰ* i *τινὶ ἀντί τινος*. **e)** obići mjesto, ostaviti ga ili otići onamo, *πόλιν ἐκ πόλεως* grad s gradom zamijeniti, *ἕρκος ὀδόντων* preko ograde zubi unići i izići.

ἄμεικτος, 2. (*μείγνυμι*), koji se ne miješa, **a)** za ljude i zemlje: nedruževan, divlji, pust. **b)** za stvari: neskladan, koji se ne slaže, *τινί* s kim.

ἀ-μείλικτος, 2. *ep.* i **ἀμείλῐχος,** 2. *ep. poet.* i *poz.* (*μειλίσσω*), nepomirljiv, nemio, tvrd, otresit.

Ἀμεινίας, *ου, ὁ,* **1.** mlađi brat Eshilov. **2.** inače lično ime.

ἀμείνων [*ᾰ*], *ονος,* 2., adv. **ἄμεινον,** bolji, prikladniji, hrabriji, čestitiji, ugledniji, *optimates;* podobniji, probitačniji; *ἀμείνω δ' αἴσιμα πάντα*. Često s inf., *ἀμείνους ἂν εἶεν κήδεσθαι* valjada bolje razumiju brinuti se.

ἀμειξία (*ἀμιξία*), *ἡ* (*ἄμεικτος*), nestašica saobraćaja, *ἀλλήλων* međusobnoga, *χρημάτων* nikakav promet u novcu, veresiji.

ἄμειψις, *εως, ἡ* (*ἀμείβω*), *ep.* izmjena, promjena.

ἀμέλγω [*ᾰ*], fut. *ἀμέλξω*, aor. *ἤμελξα*, perf. pas. *ἤμελκται* (osn. *μελγ*, lat. *mulgeo*, starosl. mlêsti), *ep. poet. buk.* **1. akt. a)** musti. **b)** srkati. **2. med.**

za se musti. **3.** pas. *ὄϊες ἀμελγόμεναι γάλα* ovce, iz kojih se mlijeko muze, ovce muzare.

ἀμέλει, zapr. imper. od *ἀμελέω*, ne brini se, pak adv. sigurno, zacijelo, doista; često iron.

ἀμέλεια, *ἡ* (*ἀμελής*), i *poet.* *ἀμελία, ἡ,* **a)** *neglegentia,* nebriga, nemar, ravnodušnost. **b)** pas. *neglectio,* zanemarivanje, *τινός* slaba pažnja na što, negled, *ἐν ἀμελείᾳ τιθέναι τινά* ne mariti ili ne brinuti se za koga.

ἀμελετησία, *ἡ,* zanemarivanje. Od

ἀ-μελέτητος, 2., adv. **-τήτως,** nepripravan, (*περί*) *τινος* neupućen u što, nevješt.

ἀμελέω (*μέλει*), biti nemaran, zanemarivati, *τινός* (rijetko *τί, ἐπί τινι*), ne brinuti se, propustiti, s inf. sa i bez *τοῦ; ἀμελῶν ἐρωτᾶν* mjesto da pita, *ἀμ. τοῦ ὀργίζεσθαι* ne srditi se; takođ. aps. biti bez brige, nemaran, i u pas. *ἠμελημένος* zapušten, zanemaren, slabo pohođen. Vrlo često, a u Hom. svagda, s negac.: dobro paziti, ne gubiti s vida. Od

ἀ-μελής, 2. (*μέλω*), adv. **-ῶς,** **1.** akt. bezbrižan, nemaran, *τινός* u čem, *ἀμελῶς ἔχειν* (*περί*) *τινος* ili *τι* ne mariti, ne brinuti se za što. **2.** pas. zanemaren, zapušten.

ἀμελητέος, έα (*ἀμελέω*), koji se mora zanemariti; *οὐκ ἀμελητέα ἐστί τινος* treba se za što brinuti.

ἀμελητί adv. *poz.* bezbrižno. Od

ἀμέλητος, 2. *poet.* za što se ne treba brinuti, što na koga ne spada.

ἀ-μέλλητος, 2. (*μέλλω*), *poz.* koji se ne smije odlagati ili odgađati.

ἄ-μεμπτος, 2. (*μέμφομαι*), **1.** pas. neporočan, nezazoran, bez mane, *τὴν ἰδέαν τοῦ σώματος* po stasu. **2.** akt. zadovoljan, *ποιεῖν τινα* zadovoljiti koga. Adv. **ἀμέμπτως,** **a)** bez prigovora, slavno. **b)** pravo, bez pogibli.

ἀμεμφής, 2. **1.** *poet.* neporočan, besprijekoran. **2.** *poz.* koji ne kara.

ἀμεμφία, ἡ, poet. neporočnost.

ἄμεναι [ᾰ], *ep.* inf., pored inf. fut. *ἄσειν,* med. *ἄσεσθαι,* aor. 1. akt. *ἆσα,* opt. *ἄσαιμι,* inf. *ἆσαι,* med. *ἄσασθαι,* adj. verb. *ἄ-ατος, ἆτος* (kor. *sa,* lat. *sa-tur, satis*), *satiare.* **1.** akt. nasititi, *τινά, τινός* čega; nasititi se čega, *τινός.* **2.** med. zasititi, *ἦτορ σίτοιο* srce jelom okrijepiti.

Ἀμένας, α, ὁ, potok, koji teče kroz sicilski grad Etnu.

ἀ-μενηνός, 2. i 3. *ep.* bez snage i svijesti, *κάρηνα* klonule glave, *ὀνείρων* bez bića, ništav, sa *ζῶς,* živ mrtav (Il. 5, 887). *Poet.* i *poz.* takođ. (kao od *μένω*) lutajući (Sof. Aj. 890), nestalan. (Slič. *poet.* *ἀ-μενής.*)

Ἀμένθης, ου, ὁ, egip. mjesto pokojnih.

ἀμενηνόω, *ep.* oslabiti, otupiti, ništiti.

ἀμέρα, *ἡ,* i slič., *dor.* mj. *ἡμέρα* i slič.

ἀμέργω [ᾰ] (srod. *ὀμόργνυμι*), *poet.* trgati, brati.

ἀμέρδω, *ep.* i *poet.* **1.** (*ἀ* priv. i *μέρος*) kome (*τινά*) što otimati, što mu pripada (*τινός*), uzeti mu pravo; uop. lišiti; pas. nešto izgubiti, *δαιτός* ne dobiti jela, ostati kratkih rukava. **2.** (od *μαρ*) sjajem zasjeniti; nagrditi, *ἔντεα.*

ἀ-μερής, 2. bez dijelova, nerazdjeliv.

ἀ-μέριμνος, 2. *poet.* nepažen, odnemaren, Sof. Aj. 1206. (U N. T. bezbrižan.)

ἀμέριος i **ἄμερος,** *dor.* mj.. *ἡμέριος, ἥμερος.*

ἀμερό-κοιτος, 2. *poet.* mj. *ἡμ.,* koji obdan spava.

ἀμές, *dor.* mj. *ἡμεῖς,* v. *ἐγώ.*

ἄ-μεσος, 2. *poz.* neposredan.

ἀ-μετάβλητος, 2. i *ἀ-μετάβολος,* 2. *poz.* nepromjenit.

ἀ-μετά-θετος, 2. N. T. nepromjenit.

ἀ-μετα-κίνητος, 2. N. T. nepomičan.

ἀ-μετα-μέλητος, 2. poradi čega se ne treba kajati; N. T. koji ne će da se kaje, okoreo.

ἀ-μετα-νόητος, 2. N. T. koji ne će da se kaje.

ἀ-μετά-πειστος, 2. *poz.* koji se ne da okrenuti, od svoga mišljenja odvratiti.

ἀ-μετά-πτωτος, 2. nepromjenit, stalan.

ἀ-μετά-στατος, 2. nepromjenit, koji se ne da premjestiti.

ἀ-μετα-στρεπτί (*στρέφω*), adv., ne obzirući se, glavom bez obzira.

ἀ-μετά-στροφος, 2. nepromjenit.

ἀ-μετά-τρεπτος, 2. *poz.* koji se ne da odvratiti, postojan.

ἀμέτερος, *dor.* mj. *ἡμέτερος.*

ἀμέτρητος, v. *ἄμετρος.*

ἀμετρία, *ἡ* (*ἄμετρος*), bezmjerstvo. **a)** nerazmjerje. **b)** bezbrojnost. **c)** pretjerivanje.

ἀμετρο-(ϝ)επής, 2. *ep.* koji bez kraja govori, pretjeran brbljavac.

ἄ-μετρος, 2., adv. **-έτρως** (*μέτρον*), i *ep.* i *poet.* **ἀ-μέτρητος,** 2. (*μετρέω*), **1.** neizmjeran, nebrojen. **2.** bez mjere, neizmjeren, neumjeren.

ἀμεύομαι, dor. poet. = *ἀμείβομαι,* natkriliti, previsiti.

ἄμη (srod. s *ἀμάω,* ᾰ), *ἡ,* lopata; vedro.

ἀμῇ [ᾰ], adv. (od zastarjelog *ἀμός* = *τίς*), sa *γέ πῃ* nekako, u neku ruku. (Slič. *poz.* *ἀμηγέπῃ* nekim načinom.)

ἀμήν, N. T. jevr. *âmēn,* čvrst, vjeran. **1.** *ὁ ἀμήν* riječ amen, t. j. potvrda. **2.** adv. = grč. *μήν,* **a)** zaista. **b)** neka dakle bude.

ἀ-μήνιτος, 2. i adv. **-ίτως** (*μηνίω*), *jon. poet.* i *poz.* koji se ne srdi, bez srdnje, *οὐκ ἀμήνιτος θεῶν* (bura,) što nije nastala bez srdnje bogova.

ἀμητήρ, *ῆρος, ὁ* (*ἀμάω,* ᾰ), *ep.* kosac, žetelac.

ἄμητος, *ὁ* (*ἀμάω,* ᾰ), *ep. jon.* i *poz.* žetva, nažanj.

ἀμητός, όν, košen.

ἀ-μήτωρ, gen. *ορος,* 2. (*μήτηρ*), **1.** bez matere. **2.** *poet.* rođen od matere nejednaka staleža. **3.** *poet.* nematerinski, *μήτηρ ἀμ.* mati nemati, t. j. zla (Sof. El. 1154). **4.** U N. T. čija mati ne stoji u rodoslovlju.

ἀμηχανέω (*ἀμήχανος*), ne znati sredstva, bez sredstva i pomoći biti, *τινί* po, u neprilici biti,

τί, πρός τι i (περί) τινος poradi čega; takođ. s neupr. pitanjima ili s inf.: ne znati pomoći, biti u neprilici, ne moći; oskudan ili potreban biti. Otd.

ἀμηχανής, 2. *poet* = ἀμήχανος, v. r.

ἀμηχᾰνία, *jon.* **ίη,** *dor.* ἀμαχανία, ἡ, očajanje, nevolja, smutnja, neprilika, oskudica. U Herod. kao božanstvo uz Πενία.

ἀ-μήχᾰνος, 2. (μηχανή), **1.** akt. koji ne zna što bi: bez pomoći, nevoljan, u neprilici, τινός poradi koga, s εἰς i πρός τι ili inf. nepodoban, neprikladan, nemoguć (Sof. Ant. 90). **2.** pas. s kojim se ništa ne može učiniti: **a)** koji se ne može izvršiti, težak, nemoguć, nedostižan, nerazumljiv, ἀμ. ἔργα djela, koja se ne mogu popraviti, νόσος i slič. bez spasa, κάλλος neodoljiv; sa sl. inf. ὁδὸς ἀμ. εἰσελθεῖν put, kojim se ne može prolaziti (Ksen. An. 1, 2, 21), pa tako ἀμήχανόν ἐστι sa sl. inf. nije moguće, μὴ ἐγγένηταί σφι da se to kod njih dogodi; kao supst. ἀμήχανα nemoguće stvari; ἀμήχανος ὅσος neiskazano velik. **b)** nedobitan, negibak, tvrdoglav (Il. 10, 167), neodoljiv, neumoran, neizmjeran, τὸ πλῆθος po množini; πιθέσθαι nikako se ne daš uvjeriti (Il. 13, 726). Adv. -άνως.

ἀ-μίαντος, 2. (μιαίνω, ῑ), *poz.* neoskvrnjen, ἡ ἀμ., *poet.* sveto more.

ἀ-μιγής, 2. (μιγ, μείγνυμι), koji se ne miješa, τινός čim, nepomiješan, čist.

ἄμικτος, pravo ἄμεικτος, v. r.

Ἀμίλκας, α, ὁ, Hamilkar, **1.** sin Hanonov (ili Magonov), kartaški vojvoda, od Gelona kod Himere 480. potučen. **2.** Barkas, otac Hanibalov.

ἅμιλλα, ἡ (ἅμα, ᾰ), **a)** *certamen*, **nadmetanje**, nadbijanje; uop. boj, ποιεῖν biti, τινί dopustiti, τιθέναι upriličiti, τινός nadbijanje u čem, χαρίτων u dražestima, ili s adj. βακχία ἅμ. bakhovo nadmetanje (nogu, t. j. ples). **b)** uop. naprezanje kao za opkladu, *contentio*, **živo nastojanje**, φιλόπλουτος otimanje o bogatstvo; slič. πολύτεκνος živa želja za mnogom djecom, ali s μείζους težnja na više stvari; takođ. sa ὅπως. Otd.

ἁμιλλάομαι, obič. dep. pas., ἁμιλλήσομαι, ἡμιλλήθην, ἡμίλλημαι (rijetko *poet.* i *poz.* aor. ἡμιλλησάμην, i *poet.* ἡμιλλήθην u pas. znač.), adj. verb. **ἁμιλλητέον, a)** nadmetati se, nadbijati se, natjerivati se, τινί ili πρός τινα s kim, natjecati se, uop. prepirati se; ali τινί znači takođ. u čem ili čim; o što ἐπί ili πρός τι, ali i περί i ὑπέρ τινος. **b)** uop. živo nastojati, i osob. takođ. hitjeti, ἁμ. ἐπί τι jagmiti se oko šta, otimati se o šta; pa tako i εἰς Ἄργος, πρὸς τὸν Κλεομένη, takođ. s inf. Otd.

ἁμίλλημα, τὸ, *poet.* živo nastojanje; ἁμιλλήματα γάμων živa želja za udajom (Sof. El. 494).

ἁμιλλητήρ, ῆρος, ὁ, *poet.* koji se utrkuje, τρόχους τελεῖν hitrim projuriti trkom, hitro kružiti (Sof. Ant. 1065).

ἀ-μίμητος [ῑ], 2. koji se ne može nasljedovati.

ἀμῖν, *dor.* mj. ἡμῖν.

ἀμιξία, ἡ, pravilno ἀμειξία, v. r.

ἄμ-ιππος, 2. **1.** *poet.* brz kao konj. **2.** ἄμιπποι, οἱ, brzići, t. j. lako oružani, koji, konjanicima dodani, sad bi za njima uzjahali, sad opet u boj poskakivali.

ἀμίς, ίδος, ἡ, **1.** [ᾰ] vrčina. **2.** [ᾱ] *poet.* lađa.

ἄ-μισθος, 2. bez plate, besplatan, neplaćen. Adv. **ἀμισθί** bez plate, χρημάτων, zabadava.

ἀμιτρο-χίτωνες [ῑ], οἱ, *ep.* u haljini bez pojasa, pridjev Likijaca.

ἀμιχθαλόεις, εσσα, εν, *ep.* pridjev Lemna, po tumačenju starih nepristupačan (ἄμεικτος); može biti (ὀμίχλη): koji se puši (Il. 24. 753), kao vulkanski otok.

ἀμμ-, *poet.* mj. ἀναμ. i t. d.

ἅμμα, ατος, τὸ (ἅπτω), **1.** zamka, uzao, čvor, vrvca. **2.** kod rvanja, u plur.: obuhvatanje rukama.

ἄμμε, ἄμμες, ἀμμέων, ἄμμι, *eol. dor.* i *ep.* mj. ἡμᾶς, ἡμεῖς, ἡμῶν, ἡμῖν, v. ἐγώ.

ἀμμένος, *jon.* mj. ἡμμένος od ἅπτω, v. r.

ἀμ-μένω, v. ἀναμένω.

ἀμμέτερος, *eol. poet.* = ἡμέτερος.

ἄμμι, εως, τὸ, *poz.* kumin, kim.

ἄμ-μιγα, ἀμμίξ i ἀμμίξας, mj. ἀνάμιγα, ἀναμίξ i ἀναμίξας.

ἀμμορίη, ἡ, *ep.* mj. ἀμορία, suprotno μοῖρα, nesreća. Od

ἄμ-μορος, 2. (μόρος), *ep.* i *poet.*, i **ἄ-μορος,** 2., *poet.* **1.** koji nema dijela, τινός. **2.** nesrećan.

ἄμμος, i *ep.* **ἄμαθος,** ἡ (ψάμμος, ψάμαθος), **a)** pijesak, osob. poljski, prah. **b)** ἄμμος takođ. pijeskom posuta ploha, jahalište.

Ἀμμοῦς, ὁ, egipat. ime Zeusa, i **Ἄμμων,** ωνος, ὁ, Amon, pridjev Zeusov u Libiji, stoga **Ἀμμωνία,** ἡ, kraj u Libiji; **-ώνιοι,** njegovi stanov., **Ἀμμωνιάς,** άδος, ἡ, i **Ἀμμωνίς,** ίδος, ἡ, libijska.

ἀμνάς, άδος, ἡ, *poz.* (fem. za ἀμνός), ovčica, djevojče.

ἀμνάσειεν, *dor. poet.* = ἀμ-μνάσειεν, ἀναμνήσειεν.

ἀμναστέω, *dor.* mj. ἀμνηστέω.

ἀμνεῖος, 3. *buk. agninus*, jagnjeći.

ἀ-μνημόνευτος, 2. *poet.* i *poz.* nepomišljen, nepomenut, φόνος zaboravljeno.

ἀμνημονέω, 1. ne sjećati se, aps. opraštati, inače τινός i τί, takođ. sa sl. ὅτι. **2.** ostaviti nepomenuto.

ἀμνημοσύνη, ἡ, *poet.* zaborav.

ἀμνήμων, 2. koji se ne sjeća, zaboravan.

ἀμνηστέω (od *buk.* ἄ-μνηστος, 2. zaboravljen), ne opominjati se, praštati; ἀμνηστούμενος zaboravljen. Otd.

ἀμνηστία, ἡ, *poz.* zaboravljanje, osob. učinjene

nepravde, dakle: pomilovanje, amnestija, i u plur.

ἀμνίον, τὸ, *ep.* zdjela, u koju se hvatala krv od žrtve, zdjelica za žrtvu.

Ἀμνισός, ἡ, luka ili pristanište u Knosu, na sjev. obali Krete.

ἀμνίς, ἰδος, ἡ, *buk.* jagnješce. Demin. od

ἀμνός, ὁ i ἡ (od ἀβ-νός, lat. *agnus*), *poz.* jagnje.

ἀ-μογητί, *ep.* adv. bez muke, lako.

ἀμοθεί (ἀμ.), *lak.* adv. (ἅμα), jednoglasno, jednodušno.

ἀμόθεν i *at.* **ἁμόθεν,** adv. (ἀμός = τὶς, ἄ), odnekuda, odnekle, sa (γέ) ποθεν makar otkuda.

ἀμοιβαῖος, 3. i 2. s *ep.* fem. **ἀμοιβάς,** άδος, za promjenu određen, izmjeničan, βιβλία pisma za odgovor; ἐμπορία trgovina mijenjanjem, mijenjanje.

ἀμοιβή, ἡ (ἀμείβω, ᾰ), vraćanje, t. j. **a)** nagrada, uzdarje, naknada, τινός za što, takođ. u plur. **b)** *jon.* odgovor. **c)** *poet.* i *poz.* takođ. mijena ili zamijenjeno.

ἀμοιβηδίς, *ep.* adv., izmjenice, naizmjence.

ἀμοιβός [ᾰ], ὁ, **1.** *ep.* zamjenik, ἀμοιβοί vojnici za zamjenu. **2.** *poet.* adj.: za naknadu ili zamjenu (Sof. Ant. 1067), τινός za koga.

ἀμοιρέω, *poz.* ne imati dijela, τινός.

ἄ-μοιρος, 2. (μοῖρα), *expers*, **1.** bez učešća u dobru ili zlu, bez dijela, isključen ili izbačen, τῶν κάτωθεν θεῶν podzemnim bogovima ukraćen ili otet; prost od čega, bez čega, τινός. **2.** siromašan, nesrećan.

ἀμολγεύς, έως, ὁ, *buk.* i demin. ἀμόλγιον, τὸ, *buk.* muzlica.

ἀμολγός, ὁ, *ep.* i *poet.* νυκτός tmina, gluho doba (Il. 22, 317. Od. 4, 841).

ἄ-μομφος, 2. *poet.* **a)** besprijekoran. **b)** koji ne prekorava.

ἄ-μορος, 2., v. ἄμμορος.

ἀμορφία, ἡ, *poet.* i *poz.* grdoba, rugoba. Od

ἄ-μορφος, 2. grdan, nakazan, ružan; neviđen, sramotan. Superl. *jon.* takođ. ἀμορφέστατος.

ἆμος, *dor.* = ἦμος kada.

ἀμός i **ἁμός** [ᾰ], 3. *eol.* i *ep.* mj. ἡμέτερος (v. ἄμμες), naš, takođ.: moj.

ἄμοτον [ᾰ], *ep.* adv. *(im-modicus)*, neprestano, jednako, udilj.

ἀμοῦ, adv. za ἀμός = τὶς, sa γέ που negdje; isp. ἀμῇ.

ἀμουσία, ἡ, neobrazovanost. Od

ἄ-μουσος, 2. muzama tuđ, neumiješan, neobrazovan, surov, περί τι.

ἄ-μοχθος, 2. bez muke. Adv. **ἀμοχθεί,** *poet.* bez napora.

ἀμπ-, *poet.* i *jon.* skraćeno mj. ἀναπ. u ἀμπάλλομαι, ἀμπετάσας, ἀμπείρω i slič.

ἀμπελεών, ῶνος, ὁ, *buk.* vinograd.

ἀμπέλινος, 3. (ἄμπελος), *jon.* i *poz.* od vinove loze, οἶνος lozovina, vino (od grožđa), καρπός grožđe.

ἀμπελόεις, εσσα, εν, jednom i 2 svršetka, *ep.* pun loza, lozorodan (Il. 2, 561). Od

ἄμπελος, ἡ, trs, čokot, vinova loza, često kolektivno; ἀμπέλου ῥοή sok iz loze, lozovina. Kao vlastito ime ὁ **Ἄμπελος,** glavica na maked. poluostrvu Sitoniji, s. Kartoli.

ἀμπελουργέω (ἐργ), gojiti lozu.

ἀμπελουργία, ἡ, vinogradski posao.

ἀμπελουργική, ἡ, *sc.* τέχνη, vinogradarstvo.

ἀμπελουργός, ὁ, *poz.* vinogradar.

ἀμπελών, ῶνος, ὁ, *poz.* vinograd.

ἀμπεπαλών, v. ἀναπάλλω, omaške.

ἀμπερές, *ep.* u tmezi, v. διαμπερές.

ἀμπετ- mj. ἀναπετ-.

ἀμπεχόνη, ἡ, i *buk.* ἀμπέχονον, τὸ, odijelo, osob. gizdava gornja haljina. Od

ἀμπ-έχω, *ep.* impf. ἄμπεχον mj. ἀμπεῖχον, med. ἠμπειχόμην, i **ἀμπίσχω,** impf. (ne aor.) ἤμπισχον, **1.** akt. okruživati, obuhvatati, odjenuti, pokrivati (Od. 6, 225), τινί čim, πρόσωπά νιν krije joj obraze (Sof. OC. 315). **2.** med. imati na sebi, biti odjeven ili obuven, τί čim.

Ἄμπη, ἡ, grad na ušću Tigrisa.

ἀμ-πηδήσας, v. ἀναπηδάω.

ἀμπ-ίσχω, v. ἀμπέχω.

ἀμπλάκημα, τὸ, *poet.* i **ἀμπλακία,** ἡ, *poet.* prekršaj, pogrješka.

ἀμπλάκητος, 2. *poet.* kriv, τινί komu. Od

(ἀμπλακίσκω), aor. 2. **ἤμπλακον** (otud takođ. bez potrebe ἀπλακεῖν i slič.), perf. ἠμπλάκηται, *poet.* griješiti, τάδε u tom, s gen. nešto promašiti, ne učestvovati, μόρου ne mrijeti s kim, ne postići, πατρός oca ne moći raniti, ἀμπλακοῦσα aps. koja ništa ne postiže.

Ἀμπλίας = Ἀμπλίατος N. T. kršćanski Rimljanin.

ἀμ-πνέω, **ἄμ-πνευμα,** **ἀμπνεῦσαι,** **ἄμπνυε,** **ἀμπνύνθη,** **ἄμπνυτο,** v. ἀναπνέω i t. d.

ἀμ-πνοή, v. ἀναπνοή.

ἀμπνύνθη, **ἄμπνυτο,** **ἄμπνυε,** v. ἀναπνέω.

Ἀμπρᾰκία, ἡ, grad u Epiru, s. Arta, poslije **Ἀμβρακία,** stanov. **Ἀμπρακιώτης** i **Ἀμπρακιήτης,** fem. **Ἀμβρακιῶτις,** ιδος, adj. **Ἀμπρακικός,** 3.

ἀμ-πτάμενος i slič., v. ἀναπέτομαι.

ἀμπτυχή, v. ἀναπτ.

ἀμπυκτήριος, 3. (ἀμπυκτήρ uzda), κατ' ἀμπυκτήρια στομίων pustivši uzdu; Sof. OC. 1069. sumnj. mj.

ἄμπυξ, ῦκος, ὁ ili ἡ (ἀμπέχω), *ep.* i *poet.* obruč, **1.** načelak u gospođa, kapa. **2.** *poet.* točak.

ἄμπωτις, εως, *jon.* ιος, ἡ (od ἀνάπωτις od ἀναπίνω), *jon.* i *poz.* morska osjeka.

ἀμυγδάλινος, 3. od badema (ἀμυγδάλη) napravljen, χρῖμα bademovo ulje.

ἀμύγδαλον, τὸ, -ος, ἡ i -άλη, ἡ, badem, menduo.

ἄμυγμα, τὸ (ἀμύσσω, ᾰ), *poet.* raščupavanje.

ἀμυγμός, ὁ, *poet.* mrcvarenje.

ἄμυδις, *ep.* adv. *eol.* (od ἅμα, ᾰ), **a)** o vremenu:

podjedno; odmah. **b)** o mjestu: širom, hrpimice.

ἀμυδρός [ἄ], (isp. ἀμαυρός), taman, nejasan, nečitljiv, slab; ἀ-ὸν βλέπειν biti kratkovid.

ἀ-μύητος, 2. **1.** (μυέω) neupućen u tajne (misterije). **2.** (μύω) što se ne zatvora, što zijeva.

ἀ-μύθητος, 2. neiskazano mnog.

'Αμύκλαι, ῶν, αἱ, stari glavni grad u Lakoniji, ispod Sparte, kod s. Slavohori. Stanov. -κλαιεῦς i -κλαῖοι; τὸ **'Αμυκλαῖον,** tamošnji hram Apolonov. Otd. i

ἄμυκλαι, αἱ, *buk.* neka vrsta cipela.

ἀμυκλαΐζω, govoriti kao Amikljani, t. j. lakonski.

ἄμυλος [◡◡◡], ὁ, *buk.* kolač od najboljega brašna.

ἀ-μύμων, ονος, 2. (μῶμος?), *ep.* sa spoljašnjim vrlinama, č e s t i t, divan, ὃς ἂν ἀμύμονα εἰδῇ tko nezazorno misli.

ἄμυνα, ἡ, *poz.* (ἀμύνω), obrana, vraćanje, osveta.

ἀμυναθεῖν, ἀμυντέον, v. ἀμύνω.

ἀμυνίας, ου, ὁ (ἀμύνω), *poet.* sposoban za oružje.

'Αμύντας, ου, *jon.* **'Αμύντης,** εω, ὁ, ime nekojih makedon. knezova i vojvoda, od kojih je **1.** Aminta I., sin Alketin, vladao od 540.—498.; **2.** Aminta II. oko 390. i **3.** Aminta III. (II.), sin Aridejev, otac Filipa II., po prilici 389.—369.

ἀμυντήριος, 3. i ἀμυντικός, 3. za obranu podoban; supst. τὸ ἀμυντήριον obrana, sredstvo za obranu.

ἀμύντωρ, ορος, ὁ, *ep.* i *poet.* branič, zaštitnik.

ἀμύνω, fut. ἀμυνῶ i ἀμυνοῦμαι, aor. ἤμυνα i ἠμυνάμην, adj. verb. **ἀμυντέον,** *jon.* fut. ἀμυνέω i t. d., part. -εῦντες, i *poet.* aor. **ἠμύναθον** (μύνη, ἄ), **1. akt. braniti, odbijati, odvraćati, a)** τινί τι od koga što, τί protjerati, τινί za koga, pomoći mu. **b)** τί τινος nešto od koga, θυμοῦ βέλη ψυχῆς strijele ljutine odbijati od duše; τινός, na pr. νηῶν lađe braniti, ili περί τινος za koga obraniti, osvetiti ga, τί τινι odmastiti nešto čim, ili samo τινί nečim suzbijati. **c)** τί ili τινί zlu doskočiti, s inf. biti u pomoći ili na ruku u čem; napokon aps. τὰ ἀμύνοντα sredstva za zaštitu. **2. med. od sebe odbijati,** braniti se, pomoći sebi; **svetiti se,** odmastiti, i to τί nešto, od nečega, τινά na kome, protiv koga, τινός za što, τινί nečim, τοῖς ὁμοίοις *rependere*, vratiti milo za drago ili šilo za ognjilo; aps.: braniti se, boriti se, τινί s nečim ili za koga, περί ili ὑπέρ τινος za što ili poradi čega, slič. ἐπί τινι ili samo τινός za što, ili s dvostr. akuz. 'Ερινῦς τάδε t. j. Erinije tako od sebe odbijati; s partic. λέγων govorom.

'Αμύργιοι, οἱ (perz. *Humavarka)*, skitsko pleme Sačana, Aralskomu jezeru na istok.

ἀμύσσω [ἄ], *at.* **-ττω** (srod. *mucro*), *ep. jon.* i *poz.* i z g r e p s t i, izmrcvariti, pren. raniti, parati, žalostiti, θυμὸν χωόμενος srce jadom.

ἀμυστί, adv. *poet. poz.* ne zatvorajući usne (μύω), na dušak.

ἀμυστίζω [ἄ], *poet.* pijančiti.

ἄμυστις, ιδος, ἡ, *poet.* **1.** velik nategljaj, gutljaj, kod pijančenja. **2.** pijančenje.

ἀμυχή, ἡ, i *buk.* ἀμυχμός [ἄ], ὁ (ἀμύσσω), parotina, žilj, rana, zarezotina.

ἀμφ-, *poet.* skraćeno mj. ἀναφ-.

ἀμφ-αγαπάζω i **ἀμφαγαπάζομαι,** prijazno, gostoljubivo primiti, dočekati.

ἀμφ-αγείρομαι, samo *ep.* aor. ἀμφαγέροντο i *ep.* **ἀμφ-ηγερέθομαι** (u tmezi), τί skupljati se oko čega. Otd.

ἀμφαγέρομαι, *buk.* takođ. u prez. = pređ.

ἀμφάδην, adv. *poet.* = ἀμφαδίην.

ἀμφάδιος, 3. *ep.* mj. neobič. ἀναφάδιος (ἀναφαίνω), očit, poznat, istinit. *Ep.* adv. **ἀμφαδίην** i **ἀμφᾰδά** kao i **ἀμφᾰδόν** (oboje neutr. od ἀμφαδός = ἀμφάδιος), javno, očito, poznato, nepritajeno, u otvorenom boju.

ἀμ-φαίνω, v. ἀναφ-.

ἀμφ-αΐσσομαι, *ep.* samo u tmezi, okolo nasrtati, ἀμφὶ δὲ χαῖται ὤμοις griva niz grebene pada (Il. 6, 510).

ἀμφ-άκης, v. ἀμφήκης.

ἀμφ-ᾰλείφω, *ep.* u tmezi, okolo namazati.

ἀμφ-ᾰρᾰβέω, *ep.* okolo naokolo zveketati.

ἀμ-φᾰσίη, ἡ, *ep.* mj. ἀναφασίη, ἡ, ἐπέων njemota; stoga *(buk.)* zabuna, prepadanje, tajanje.

ἀμφ-ᾰϋτέω, *ep.* u tmezi, naokolo zazvečati.

ἀμφ-ἀφάω i med. **ἀμφαφάομαι,** *ep.*, part. prez. -φόων, *ep.* rasteg. mj. -φῶν, inf. prez. med. -φάασθαι mj. φᾶσθαι, impf. -φόωντο mj. -φῶντο, okolo o p i p a t i, τόξον rukovati lukom.

'Αμφεῖον, τὸ, spomenik Amfionov kod Tebe.

ἀμφελικτός, 2. *poet.* u krug savit. Od

ἀμφ-ελίσσω, *poet.* obaviti, ogrliti.

ἀμφ-έπω = ἀμφιέπω, v. r.

ἀμφ-έρχομαι, samo u aor. ἀμφήλυθον, *ep.* okolo obići.

ἀμ-φέρω, v. ἀναφ-.

ἀμφ-εχάνε, v. ἀμφιχάσκω.

ἀμφ-έχυτο i slič., v. ἀμφιχέω.

ἀμφ-έχω, *poz. ep.* i *poet.* za ἀμπέχω, v. r.

ἀμφ-ηγερέθομαι, v. ἀμφαγείρομαι.

ἀμφ-ήκης, 2., *dor.* **ἀμφ-άκης,** εος (osn. ἀκ, ἀκ-ίς), *ep.* i *poet.* na obadvije strane oštar, dvosječan, dvoplatan.

ἀμφ-ήλυθε, v. ἀμφέρχομαι.

ἄμφ-ημαι, *ep.* u tmezi, okolo sjediti.

ἀμφ-ηρεφής, 2. (ἐρέφω), okolo pokrit, zatvoren, zaklopljen.

ἀμφ-ήρης, 2. *poet.* okolo sklopljen ili uglavljen.

ἀμφ-ηρικός, 3. (ἐρέσσω), s dvostrukim veslima, ἀκάτιον gusarski čamac.

ἀμφ-ήριστος, 2. (ἐρίζω), *ep.* s dvije strane pobijan, neodlučen, ἀμφήριστον ἔθηκε bio bi ostavio neodlučeno, t. j. jednako stigao (Il. 23, 382).

ἀμφί (lat. *amb- am- an-*), **na obadvije strane uokolo,** ali tako da više znači u z a š t o, a περί o k o l o, d u ž č e g a, ἀμφὶ περὶ κρήνην

okolo izvora, ali περί τ' ἀμφι τε τάφρον ovdje i ondje duž jarka.

A) Adv. oko, okolo, unaokolo, s obadvije strane.

B) Prepoz. 1. s gen. a) za mjesto: **oko, kod, blizu** (otuda) (rijetko). **b)** za oznaku zanimanja čim, povoda čemu: **s obzirom na, o, od, poradi,** πάντα τὰ ἀμφ' ἐμοῦ sva nepravda, što se na meni počinila. **2. s dat.** (ne u *at.* prozi), **a)** o mjestu: **o, preko, na, uz,** ἥριπεν ἀμφ' αὐτῷ sruši se preko njega, ἀμφὶ μέσσῃ προσκείμενος njoj o sredini ležeći, ἀμφ' ὀβελοῖσι πείρειν na ražnjeve nataknuti, da je meso oko njih, slič. kod βάλλειν, στῆσαι, τιθέναι i t. d.; ἀμφ' ἑνὶ δούρατι βαῖνε objaše gredu. **b)** o duševnom zanimanju nečim, kao kod gen., **od, za,** μάχεσθαι ἀμφί τινι za koga, t. j. poradi koga boriti se, slič. γοώμενος, φοβεῖσθαι i t. d. **3. s akuz. a)** o mjestu: **oko, uz, kod,** ἀμφὶ ῥέεθρα uz rijeku, ἀμφὶ ψάμαθον po pijesku, i tako uop. po kojem, na kojem mjestu, ali takođ. o boravku oko koje ličnosti, οἱ ἀμφί τινα nečiji ljudi, čete, pratnja, οἱ ἀμφ' Ἀτρείωνα Atrid i njegovi pratioci, pače οἱ ἀμφὶ Δημοσθένην ljudi kao Dem., t. j. stranačke glave kao on, pa tako i οἱ ἀμφὶ Σιμίαν = Σιμίας. Slič. u neutr. τὰ ἀμφί τι što kojoj stvari pripada, nje se tiče, pa tako često mj. samoga gen. Slič. τὰ ἀμφί τινα. Stoga se govorilo takođ. ἔχειν, εἶναι, διατρίβειν ἀμφί τι nečim biti zabavljen, nešto opravljati, oko čega nastojati. **b)** samo duševno: **o, za,** μῦθος ἀμφί τινα priča o kome, φρονήματα ἀμφί τινα osjećanje prema kome, ἀμφ' αὐτὸν σχολὴν ἔχειν imati vremena sobom se baviti. **c)** o vremenu i stanju: ὁ ἀμφὶ τὸν χειμῶνα χρόνος vrijeme u zimsko doba, obič. kad se vrijeme označuje po prilici, *sub,* **oko, pod,** i kad se broj označuje po prilici, ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν ἔτη oko 20 godina.

ἀμφιάζω, N. T. = ἀμφι-έννυμι.

ἀμφί-ἀλος, 2. morem optočen, plakan; između dva mora.

Ἀμφιάρᾱος, άου, *at.* άρεως, ω, ὁ, gatar i kralj u Argu, a njegovo proročište (kod Oropa) Ἀμφιάρειον.

ἀμφίασμα, τὸ, *amiculum,* odijelo, odjeća.

ἀμφ-ἰάχω, *ep.*, part. pf. ἀμφιαχυῖα, okolo vikati ili cviljeti (Il. 2, 316).

ἀμφι-βαίνω, *ep.* i *poet.* **1.** obilaziti, τί oko čega, ἠέλιος μέσον οὐρανὸν ἀμφιβεβήκει sunce stajaše nasred neba; perf. osob. štiteći stajati nad čim. **2.** uop. opkoliti, okružiti, obuzeti, τινά i τινί.

ἀμφι-βάλλω, *ep.* i *poet.*, fut. med. *jon.* ἀμφιβαλεῦμαι, *amicio,* **1. akt. a)** prebaciti, ogrnuti, nametnuti, τινά τι (u tmezi), takođ. samo τί ili τινί na što; pren. ὕπνον τινί uspavati koga, i u akt. mj. med. *ep.* μένος snagom se opasati, oružati. **b)** obuhvatati, obujmiti, τινί nešto, na pr. γούνασι, τινὰ χερσίν koga zagrliti; spopasti, zgrabiti. **c)** *poet.* preseliti se, ići kamo (εἴς τι). **d)** pren. *poz.* dvoumiti, kolebati se. **2. med.** sebe zagrnuti, metnuti na se, aps. i τί, na pr. τρίχα nositi.

ἀμφίβᾰσις, ιος, ἡ (ἀμφιβαίνω), *ep.* Τρώων gen. subj. zaštita trojanska = obrana kroz Tr.

ἀμφί-βιος, 2. *poz. ep.* dvoživ, u vodi i na kopnu; uop. dvostruk.

ἀμφί-βλημα, τὸ, *poet.* ogrtač, okolina.

ἀμφίβληστρος, 2. (ἀμφιβάλλω), koji opkoljuje, τὸ -ρον mreža, pruglo (Herod. 1, 141); odjeća što steže, katkad sa ὑφαντόν; pojas. Plur. pren. okovi, smetnje, zapreke.

ἀμφιβολία, *jon.* -ίη, ἡ, *jon.* i *poz.* **1.** sumnjiv položaj, dvoumica. **2.** svađa, prepirka. Od

ἀμφί-βολος, 2., adv. -όλως (ἀμφιβάλλω), **1.** okolo napadnut, ἐν ἀμφιβόλῳ γίγνεσθαι biti strijelama okolo na dohvatu. **2.** što se dvojako može okrenuti, dvoličan, nepouzdan, neizvjestan, neodlučan, dvoumičan, zbunjen (sa i bez γνώμῃ), ἐς ἀμφίβολον τίθεσθαι dvoumiti, za nesigurno držati, sumnjati, ἐν ἀμφιβόλῳ σοι γέλως ἦν nijesi znao, bi li se smijao ili plakao. **3.** *poet.* ogrnut; supst. neutr. odijelo.

ἀμφί-βουλος, 2. *poet.* neodlučan, dvoumičan.

ἀμφί-βροτος, 2. *poet.* koji unaokolo čovjeka štiti.

ἀμφι-βώμιος, 2. *poet.* koji žrtvenik okružuje.

ἀμφι-γνοέω, impf. ἠμφεγνόουν i ἠμφιγνόουν (νοέω, od γνοέω), biti nesiguran, dvoumiti, ἐπί τινος pri čem; i s neupr. pitanjem. (Isp. ἀμφινοέω.)

ἀμφι-γυήεις, ὁ (γυῖον), *ep.* pridjev Hefestov, po starima: dvostruko hrom; bolje: *ambidexter,* spretan na obje strane, jak rukama, poslenik, majstor.

ἀμφί-γυος, 2. (γυῖον), **1.** *ep.* dvočlan, dvo'rtan, za koplje (sa šiljkom gore i dolje). **2.** *poet.* rukama i nogama jak.

ἀμφι-δαίω, *ep.* perf. ἀμφιδέδηα, okolo gorjeti, planuti.

ἀμφι-δάκνω, *poz. poet.* naokolo glodati; ugristi se u što, τί.

ἀμφι-δάκρυτος, 2. *poet.* veoma oplakivan.

ἀμφί-δᾰσυς, εια, υ, *poet.* na obje strane runjav; *ep.* naokolo resama urešen.

ἀμφι-δέαι, αἱ (δέω), *jon.* vez, kopča, grivna (Herod. 2, 69).

ἀμφι-δέξιος, 2. *jon.* i *poet.* zapr. na obje strane dešnjak, *ambidexter,* veoma vješt; dvosječan, dvoličan; uop. s obje strane, oba.

ἀμφι-δηριάομαι, *poet.* dep. med., prepirati se o što, τινί.

ἀμφι-δήρῑτος, 2. prijeporan, neodlučan.

ἀμφι-δῑνέω, *ep.* unaokolo vrtjeti, κολεὸν ἀμφιδεδίνηται držak je optočen (Od. 8, 405); obviti, obliti (Il. 23, 562).

Ἀμφίδολοι, *οἱ,* grad u trifilskoj Elidi; tako se zovu i njegovi stanov.

ἀμφι-δονέω, buk. vrtjeti.

ἀμφιδοξέω, poz. dvoumiti, neodlučan biti.

ἀμφί-δοξος, 2. *poz.* neodlučan.

ἀμφί-δρόμος, 2. *poet.* koji optrkuje, okružuje; otud **τὰ ἀμφιδρόμια,** godovno, kada bi dijete, pošto mu bude 5—7 dana, nosili oko kućnoga žrtvenika i nadijevali mu ime.

ἀμφι-δρυφής, *έος,* 2. *ep.* i **ἀμφί-δρυφος,** 2. *ep.* (*δρύπτω*), izgreben, *ἄλοχος* koja je od tuge obraze izgrebla (Il. 2, 700).

ἀμφί-δυμος, 2. (*δύω*), *ep.* dvostruk, *λιμήν* luka, u koju se s dvije strane može unići.

ἀμφι-δύομαι, med., *poet.* oblačiti (sebi), *χροΐ τι* na tijelo nešto.

ἀμφι-έζω, *poz.* = *ἀμφιέννυμι.*

ἀμφι-έλισσα, *ep.* fem. adj. *ἀμφιέλιξ* (*ἑλίσσω*), dvostruko zavinut, sprijed i ostrag; na oba kraja svinut.

ἀμφι-έννυμι i **ἀμφι-εννύω,** *at.* fut. *ἀμφιῶ,* aor. *ἠμφίεσα, ep.* fut. *ἀμφιέσω,,* aor. *ep.* i *poet. ἀμφίεσα,* i u tmezi *ἀμφὶ—ἕσσα, induere,* **oblačiti,** zapr. prebaciti, ogrnuti, *εἵματα, ἱμάτιον, χλαῖναν,* takođ. dati obući; *τινά τι* komu što obući, *τινά τινι* koga čim odjenuti. **Med. ἀμφιέννυμαι,** impf. *ἠμφιέννυτο,* fut. *ἀμφιέσομαι,* aor. *ἠμφιεσάμην,* perf. med. i pas. *ἠμφίεσμαι, ep.* aor. *ἀμφιέσατο* i *ἀμφὶ —ἑέσσατο,* **obući sebi,** *τί* što.

ἀμφι-έπω i **ἀμφέπω,** *ep.* i *poet. curare,* **1. akt. a)** *τινά, τί,* oko — z a b a v l j e n b i t i, *στίχας* bojne vrste ređati; *κρέα* prirediti, *βοῦν* žrtvovati, *δόμους σκῆπτρά τε* u kući gospodariti, *Ἰταλίαν* štititi. **b)** o neživim subjektima: b i t i o k o č e g a, ali svagda s djelovanjem, tako o vatri: oko čega se razgorjeti (Il. 16, 124). **2. med.** (u tmezi), *τινά* napopasti koga (Il. 11, 483), saletjeti ga.

ἀμφίεσμα, *τὸ* (*ἀμφιέννυμι*), odijelo, odjeća.

ἀμφι-εύω, *ep.* u tmezi, opaliti, sprljiti.

ἀμφ-ιζάνω, *ep.* na čem (*τινί*) sjediti.

ἀμφί-ζευκτος, 2. *poet.* s obadvije strane, t. j. mostom spojen ili sastavljen.

ἀμφι-θαλής, gen. *έος,* 2. (*θάλλω*), *ep. poet.* i *poz.* **1.** koji na obje strane cvjeta, t. j. još oca i mater ima, *patrimi et matrimi.* **2.** obilan, bogat, takođ. *κακοῖς* nevoljama.

ἀμφι-θέατρον, τὸ, amfiteatar.

ἀμφί-θετος, 2. (*τίθημι*), *ep.* koji se s obje strane može postaviti, *φιάλη* sa dva povraza (Il. 23, 270).

ἀμφι-θέω, *ep. τινά* trčati oko koga.

ἀμφί-θηκτος, 2. (*θήγω*), *poet.* dvosjekli, dvoplatan.

ἀμφί-θρεπτος, 2. (*τρέφω*), *poet.* okolo zgrušan, stinut.

ἀμφί-θυρος, 2. s dvojim vratima, s dvostrukim ulazom, sprijed i ostrag.

ἀμφι-καλύπτω, *ep.* **1.** o g r n u t i, sakrivati, omotati, kriti, primiti k sebi, pren. *ἔρως με φρένας* ljubav mi uzela ili zastrla pamet, *νὺξ ὄσσε* noć zastrla oči. **2.** *τινί τι* koga čim zagrnuti, nečim pokriti, *ῥάκος κεφαλῇ* tralje navući preko glave, *βλέφαρα* naime *ὄμμασι* oči zaklopiti, *νύκτα μάχῃ* noću zastrti bitku, *ὄρος πόλει* goru podići oko grada.

ἀμφι-καρὴ σφέλα, dvoglava podnožja, kao s dva sjedala, t. j. velika; v. l. u Od. 17, 231.

ἀμφι-κεάζω, *ep.* part. aor. *ἀμφικεάσσας,* pocijepati, oguliti (Od. 14, 12).

ἀμφί-κειμαι, *poet.* okolo ležati, *ἐπ' ἀλλήλοισιν* među sobom se zagrliti, *μόρος μοι* ubistvo me davi, *ἐπ' ὀλέθρῳ* pored smrti (sinove).

ἀμφι-κίων [ῐ], *ονος,* 2. *poet.* stupovima okružen ili kićen.

ἀμφι-κλάω, aor. *ἀμφέκλᾰσε, poz. ep.* naokolo razbiti.

ἀμφί-κλυστος, 2. (*κλύζω*), *poet.* optočen, oplakan.

ἀμφί-κομος, 2. (*κόμη*), *ep.* okolo kosmat; pren. lisnat.

ἀμφί-κρᾱνος, 2. *poet.* dvoglav.

ἀμφί-κρημνος, 2. *poet.* naokolo presrtan ili vrletan.

ἀμφι-κτίονες [ῐ], *οἱ* (*κτίζω*), *jon.* izokolni žitelji, međaši, susjedi.

Ἀμφικτύων, *ονος,* sin Deukaliona i Pire, *heros eponymos* Amfiktionija; v. sl. r.

Ἀμφικτύονες, *οἱ* (zapr. *Ἀμφι-κτίονες,* zatim privezano o mitskoga Amfiktiona), Amfiktionjani, savez iznajpr. susjednih država za zajedničko svetkovanje i čuvanje narodopravnih odnošaja. Obič. se razumijeva **a)** 12 savezničkih država ili njihovi poslanici, što sačinjavavahu **pilejsku** amfiktioniju te se u proljeću sastajahu u Delfima, da slave Apolona, a u jeseni u Anteli kod Termopila, da bi slavili Demetru. **b)** drugi je takav savez delski, kojemu je središte bio hram Apolonov na Delu. — Otd. **a) Ἀμφικτυονίς,** *ίδος, ἡ,* pridjevak Demetre štovane u Anteli. **b) ἀμφικτυονία,** *ἡ,* amfiktionski savez. **c) ἀμφικτυονικός,** 3. koji se tiče amfiktionskoga saveza ili amfiktionaca, na pr. *συνέδριον,* ili *δίκαι* od njih presuđene raspre, *προφάσεις* požale ili tužbe amfiktionaca.

ἀμφι-κύπελλος, 2. *ep., δέπας* čaša s dvije ručice.

ἀμφί-κυρτος, 2. *poz.* dvostruko zavinut, srpolik, kao mjesec.

ἀμφι-λαφής, 2. (adv. *-ῶς*) (*λαβεῖν*), koji daleko zahvata, v e l i k, golem, obilan.

ἀμφι-λᾰχαίνω, *ep.* opkopavati, prekopavati.

ἀμφι-λέγω, ovamo i onamo govoriti, prepirati se, *τί* riječati se ili koškati se o što. Otd. adj. verb. **ἀμφίλεκτος,** v. *ἀμφίλογος.*

ἀμφιλογέομαι, poz. (*ἀμφίλογος*) = *ἀμφιλέγω.*

ἀμφιλογία, *ἡ,* prepirka, svađa, *ἀμφιλογίαν* ili *-ας*

ἔχειν o čem je moguće prepirati se, što se može pobijati.

ἀμφί-λογος, 2., adv. ἀμφιλόγως, i *poet.* **ἀμφίλεκτος**, 2. (ἀμφιλέγω), **1.** pas. prijeporan; neizvjestan, sumnjiv; ἐς ἀμφίλογον ἰέναι dvoumici podložen, sumnjiv biti, τὰ ἀμφίλογα raspre, prepirke, περί τινος. **2.** akt. koji se prepire ili gloži, τινί oko šta.

ἀμφί-λοξος, 2. *perobliquus*, sasvim kos, taman.

ἀμφί-λοφος, 2. *poet.* koji vrat okružuje, Sof. Ant. 351. (v. l.); ili: grivast.

Ἀμφιλοχία, ἡ, kraj u Akarnaniji, kojega se stanovnici zvahu **Ἀμφίλοχοι**; glavni grad njihov bijaše Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικόν, s. Filoki, osnovan od sina Amfijarajeva iz Arga **Ἀμφίλοχος**, koji je s Mopsom osnovao grad Μάλλος te je u dvoboju od njegove ruke poginuo.

ἀμφι-λύκη, ἡ (kor. λύκ, lat. *luceo*), νύξ, *ep.* osvitak, praskozorje, prozorje, *diluculum*.

(ἀμφι-μαίομαι), *ep.* samo imper. aor. ἀμφιμάσασθε, okolo otrti, obrisati.

ἀμφι-μάτορες, οἱ, *dor.* mj. ἀμφιμήτορες, *poet.* od dvije matere, polubraća, polusestre.

ἀμφι-μάχομαι, fut. -μαχοῦμαι, dep. med., *ep.* oko kojega mjesta boriti se, i to **a)** s akuz. podsjedati, udarati, jurišati. **b)** s gen. za koga ili u čiju zaštitu boriti se.

ἀμφι-μέλας, -αινα, -αν, *ep.* unaokolo taman ili crn, φρένες crn crncat, tminom zastrt, bilo po položaju poprečnice u dubini tijela, ili od srdnje, kako tumači Doederlein (Il. 1, 103, Od. 4, 661).

ἀμφι-μυκάομαι, *ep.* dep. med., aor. ἀμφέμυκον, perf. ἀμφιμέμυκα (često i u tmezi), okolo mukati. rikati, ječati (Od. 10, 227), tutnjiti, škripati (Il. 12, 460).

ἀμφι-νεικής (νεῖκος), 2. *poet.* i **ἀμφινείκητος**, 2. *poet.* (νεικέω), za koga se otimaju, žestoko prošen.

ἀμφι-νέμομαι, med., *ep.* unaokolo nastavati, τί.

ἀμφι-νοέω, *poet.* dvojako misliti, skanjivati se, neodlučan biti, ἐς τέρας naprama čudnoj pojavi. (Isp. ἀμφιγνοέω.)

ἀμφι-ξέω, aor. ἀμφέξεσα, *ep.* okolo strugati, gladiti.

ἀμφι-πέλομαι, *ep.* dep. (samo prez. i impf.), biti oko koga, τινί oko koga lebditi, koga okruživati.

ἀμφι-πένομαι, dep. (samo prez. i impf.), *ep.* **a)** τινά zabavljati se s kim ili oko koga, biti oko koga, njegovati, dvoriti; u zlom smislu: spopasti, napopasti. **b)** τί namaknuti.

ἀμφι-περικτίονες, ων, οἱ, *poet.* koji naokolo stanuju.

ἀμφι-περιπτώσσω, *poz. ep.* naokolo se kriti od straha.

ἀμφι-περιστέφω, *ep.* pas., τινί naokolo okružiti, oviti, ovjenčati.

ἀμφι-περιστρωφάω, *ep.* na sve strane kretati.

ἀμφι-περιφθινύθω, *ep.* naokolo propadati, sušiti se.

ἀμφι-πίπτω, *ep.* i *poet.*, aor. 2. ἀμφέπεσον, τινά oko koga pasti, na koga se baciti, πόσιν (naime od tuge), στόμασιν pasti na njeno lice, naime da ga cjeliva.

ἀμφι-πίτνω, *poet.* obuhvatiti, obujmiti, γόνυ.

ἀμφί-πλεκτος, 2. *poet.* koji obuhvata, omotava, v. κλῖμαξ.

ἀμφί-πληκτος, 2. *poet.* okolo bijen, unaokolo slomljen.

ἀμφι-πλήξ, ῆγος, ὁ, ἡ (πλήσσω), koji s obje strane udara, t. j. gađa, dvoplatan, dvosječan; ἀρά prokletstvo, što bije od oca i matere.

ἀμφι-πολεύω, *ep.* i *jon.*, tranz. τί oko čega baviti se, brinuti se, nastojati oko šta (Od. 24, 244); u Od. 20, 78 treba dodati αὐτάς biti oko njih, da ih dvore (iron.).

ἀμφι-πολέω, *poet.*, intr. oko koga (τινί) biti, τιθήναις biti u kolu vilâ hraniteljicâ.

Ἀμφίπολις, ἡ, grad u Trakiji, s. Emboli. Stanov. οἱ **Ἀμφιπολῖται**.

ἀμφί-πολος, 2. (πέλω), (nema ga u *at.* prozi), **1.** oko koga zabavljen, služeći. **2.** *poet.* mnogo posjećivan. — Supst. na pr. ἡ, sluškinja, dvorkinja (prostije služavke bijahu δμωαί). Ali tako se zvahu i svećenice i kod Sof. **Κύπρις** kao posrednica volje božje.

ἀμφι-πονέομαι, *ep.* dep. med., oko koga (τινά) ili čega (τί) truditi se, nešto prirediti, gotoviti, takođ. s part.

ἀμφι-ποτάομαι, *ep.* dep. med., oblijetati oko šta, τί.

ἀμφί-πτολις, ὁ, ἡ, *poet.* sa dva grada, **ἀνάγκη** sila, koju tko podnosi, jer ima dvostruki grad.

ἀμφι-πτυχή, ἡ, *poet.* zagrljaj, grljenje.

ἀμφί-πυλος, 2. *poet.* sa dvoja vrata, za dva krila u vratima dvorskim.

ἀμφί-πυρος, 2. *poet.* vatrom okružen, pridj. Artemidin, jer nosi zublje u obje ruke.

ἀμφί-ρρυτος, 2. *jon.*, **ἀμφί-ρυτος**, 2. i 3. *ep.* i *poet.* (ῥέω), unaokolo optočen, oplakan.

ἀμφίς (ἀμφί), *ep.* **A) adv.**, **1.** s obadvije strane, *utrobique*, **okolo**, naokolo, ἀμφὶς εἶναι biti unaokolo, t. j. nastavati, ali Il. 7, 342 za jarak, što tabor opkoljuje; ἔχειν obuhvatati, okružiti, takođ. imati na sebi, na pr. ζυγόν i ὀλίγη δ' ἦν ἀμφὶς ἄρουρα t. j. malo je bilo zemlje okolo oružja. **2.** *utrimque*, **na, s obadvije strane. 3.** = *dis-*, **raz-**, stoga ἔχειν, *distineo*, rastavljati, ἀ. ἀγῆναι na dvoje prelomiti se, pa tako ἀ. εἶναι, μένειν rastavljen, dalek, udaljen biti ili ostati, τιμὴν ἀ. ἄγοντες ἕκαστος, t. j. svaki pobaška ili za se, φράζεσθαι, φρονεῖν za sebe, t. j. različno misliti, εἴρεσθαι ἀ. ἕκαστα svako napose, t. j. jedno za drugim, ἀ. Ἀχαιοῖς ἄλλ' ἀποδάσσασθαι polovicu udijeliti Ah., kao **ἄνδιχα**.

B) prijedlog, *circa*, ponajv. iza padeža, **1.** s **gen. a)** unaokolo, odsvakud, **b)** *extra*, uda-

ljeno, izvan, sa strane. **2.** s **dat.** samo ἄξονι ἀμφίς oko osovine. **3.** s **akuz.** oko.

ἀμφίσ-βαινα, ἡ (βαίνω), *poet.* nekaka zmija, koja može naprijed i natraške puzati.

ἀμφισβασίη, ἡ, *jon.* = ἀμφισβήτησις.

ἀμφισβητέω, impf. ἠμφισβήτει i ἠμφεσβήτει, tako augm. mijenja i aor., perf. i aor. pas. ἠμφισβητήθη; fut. med. kao pasiv; *jon.* **ἀμφισβατέω** (kao od ἀμφίσβατος, βαίνω), **1.** razići se ili rastavljen biti, svađati se, biti u svađi, prepirati se, pravdati se, prigovarati se, τινί s kim ili čim, isto tako πρός τινα i περί, ὑπέρ τινος za što. **2.** nasuprot tvrditi: εἶναί τι ili zavis. reč. s ὡς, ὅτι; **a)** pobijati, dvoumiti, τί nešto, ili πρός τι, na pr. πρὸς τὴν παρακαταθήκην, za postignuće čega, ili μὴ εἶναι = ὡς οὐκ ἔστι, niječno: οὐκ ἀ. μὴ οὐκ εἶναί τι; pas. ἀμφισβητεῖται μὴ εἶναί τι tvrdi se, da nešto nije. **b)** sebi prisvajati, τινός i περί τινος ili τι. **c)** aps.: pobijati, ne slagati se, i τὰ ἀμφισβητούμενα prijeporne stvari. Otd.

ἀμφισβήτημα, τὸ, stvar raspre.

ἀμφισβητήσιμος, 2. prijeporan, sumnjiv, neodlučen, ἐν ἀμφισβητησίμῳ εἶναι sumnjiv, neizvjestan biti.

ἀμφισβήτησις, εως, ἡ, prepirka, dvoumica. Otd.

ἀμφισβητητικός, 3. prepiranju ili pravdanju vješt.

ἀμφισβήτητος, 2. pobijan, prijeporan, neodlučen.

Ἄμφισσα, ἡ, grad u ozolskoj Lokridi, kod sad. Salone; stanov. οἱ **Ἀμφισσῆς.**

ἀμφ-ίσταμαι, s aor. 2. ἀμφέστην, 3. plur. takođ. ἀμφέσταν mj. ἀμφέστησαν, *ep.* i *poet.*, aps. okolo stajati (tu i u tmezi), i pren. o grmljavini: okolo oriti se (Sof. OC. 1497), ili τινί oko čega, τινά oko koga stajati, ἄστυ podsjedati grad; κεναῖς τραπέζαις stajati oko praznih stolova.

ἀμφι-στέλλω, *ep.* u tmezi, odijevati, vezati, τινί oko čega; *buk.* oblačiti, τί nešto.

ἀμφίστομος, 2. (nema ga u *at.* prozi), s dvostrukim ušćem ili otvorom; λαβαί oba povraza, obje ručice; φάλαγξ koja se licem okreće na dvije protivne strane.

ἀμφι-στρατάομαι, *ep.* impf. 3. pl. -όωντο, dep. med., s vojskom opkoliti.

ἀμφι-στρεφής, έος, 2. *ep.* koji se vije, vijući se.

ἀμφί-στροφος, 2. *poet.* koji se ljulja, ljuljajući se.

ἀμφι-τάμνω, *jon.* mj. ἀμφιτέμνω, *ep.* u tmezi, okolo presjeći, τί, opkoliti, otimati (Il. 18. 528).

ἀμφι-τείνω, okolo obaviti, omotati.

ἀμφι-τειχής, **2.** *poet.* koji zidove opkoljuje.

ἀμφι-τίθημι, *ep.* **1.** akt. metati oko, τινί τι metnuti što na koga, okružiti (često u tmezi). **2.** med. metnuti na sebe, ξίφος mač opasati.

ἀμφί-τομος, 2. (τέμνω), *poet.* dvoplatan, dvosječan.

ἀμφί-τορνος, 2. *poet.* okolo zaokružen, zaobljen.

ἀμφι-τρέμω, *ep.* (u tmezi), okolo drhtati.

ἀμφι-τρέχω, perf. -δέδρομεν s prez. značenjem, *poet.* optjecati, opkoljavati.

ἀμφι-τρής, ῆτος, ὁ, ἡ, ali i uz neutr. (osn. τερ od τετραίνω), *poet.* s dvostrukim otvorom.

Ἀμφιτρίτη [ῑ], ἡ, Nereida, personifikacija morske vode, kad šumi; takođ. meton. more.

ἀμφι-τρομέω, *ep.* veoma drhtati, τινός za koga (Od. 4, 820).

Ἀμφιτροπαιεύς, ὁ, čovjek iz sela Amfitropa u antiohijskoj fili atičkoj, označeno i sa ὁ **Ἀμφιτροπῆθεν.**

Ἀμφιτρύων, ωνος, ὁ, sin Alkejev, muž Alkmenin, otac Heraklov, kralj u Tirinsu, poslije u Tebi. Otd.

Ἀμφιτρυωνιάδης, ου, ὁ, *poet.* = Heraklo.

ἀμφί-τυπος, 2. *poz. ep.* dvosjekli.

ἀμφί-φαλος, 2. *ep.* sa dva grebena ili prijegiba.

ἀμφι-φανής, 2. *poet.* naokolo vidljiv.

ἀμφι-φοβέομαι, samo *ep.* (Il. 16,290), 3. plur. aor. pas. **ἀμφεφόβηθεν** mj. -ήθησαν, razbjeći se, τινά oko koga.

ἀμφι-φορεύς, ῆος, ὁ, *ep.*, i od toga skraćeno **ἀμφορεύς,** έως, ὁ (ἄμφω, φέρω), **1.** *ep.* vrlo velik čunjast vrč s dva povraza. **2.** (ἀμφορεύς) određena mjera za kapljevine ili za suhe stvari, na pr. za žito, gdje je polovina jednoga medimna, vedro, *amphora.*

ἀμφι-φράζομαι, *ep.* dep. med., na sve strane, t. j. dobro promisliti (u tmezi).

ἀμφι-χάσκω, aor. 2. *ep.* i *poet.* **ἀμφέχανον,** zijevati oko, τινά.

ἀμφι-χέω (v. χέω), *ep.* aor. akt. ἀμφέχευα, med. ἀμφεχύτο, pas. ἀμφεχύθην, *circumfundo*, **1. akt.** okolo širiti ili metati, τινί oko koga ili čega (i u tmezi). **2. med.-pas.**, *ep.* s aor. med. i pas., *circumfundi*, okolo širiti se, raznijeti se, τινά oko koga, o kome, i Il. 23, 764: prije nego će ga zamotati prašina, tako je naime bio blizu; ili o ljudima: zagrliti; aps. i τινά.

ἀμφί-χρυσος, 2. *poet.* unaokolo pozlaćen.

ἀμφί-χυτος, 2. *ep.* okolo nasut, nabačen.

ἀμφιῶ, εῖς, fut. za ἀμφιέννυμι, v. r.

Ἀμφίων [ῐ], ονος, ὁ, **1.** sin Zeusov i Antiopin, brat Zetov, vještak u pjevanju i citaranju, koji je sagradio Tebu. **2.** inače lično ime.

ἀμφόδιον, τὸ, *poz.* i ἄμφ-οδον, τὸ, N. T. cesta, ulica.

ἀμφορεύς, έως, ὁ, v. ἀμφιφορεύς. Demin. otd.

ἀμφορίσκος, ὁ.

ἀμφοτερό-γλωσσος, 2. *poet.* dvojezičan, dvoličan.

ἀμφότερος, 3. (ἄμφω), *ambo*, s **obje strane,** ali takođ. **oba,** kad se govori samo o dvojici; obič. plur., pače i uz dual imenice, ali takođ. ἀμφοτέρω i ἀμφοτέροιν. Ἀμφ. σκέλεα prednje i stražnje noge, ἀμφοτέρῃ i κατ' ἀμφότερα *utrāque*, obič. na suhu i na moru, takođ.: s dvostrukih razloga, ἀπ' ἀμφοτέρων *utrimque*, sa ili na obje strane, ἐπ' ἀμφότερα *utroque*, na obje strane, takođ. κατ' ἀμφοτέρους (naime γονέας) t. j. po

ocu i materi, δι' ἀμφοτέρων kroz obje ruke, slič. ἀμφοτέρῃσιν, naime χερσίν, objeručke. Neutr. sing. u Hom. kao adv. ἀμφότερον oboje zajedno (sa sl. τε — τε, τε — καί, καί — καί ili samo καί), slič. ἀμφότερα oboje, na oba načina, na suhu i na moru. — Adv. osim **ἀμφοτέρῃ** i **ἀμφότερα, -ον** (v. gore) još

ἀμφοτέρωθεν s obje strane, s gen., *utrimque*.

ἀμφοτέρωθι na obadvije strane, *in utraque parte*.

ἀμφοτέρως na obadva načina, *utroque modo*.

ἀμφοτέρωσε *ep.* na obje strane, *ad utrumque latus*.

ἀμφ-ουδίς (οὖδας), *ep.* sa zemlje.

ἀμ-φράσσαιτο, v. ἀναφράζομαι.

ἄμφω *(ambo)*, gen. i dat. za sva 3 roda -οῖν, **oba podjedno** (ali ἑκάτερος, *uterque*, svaki osobito [baška]), μίαν ἄμφω τὼ ἡμέρα λογίζεσθαι oba dana za jedan računati. Za pojedina lica i stvari kao za dvije stranke, pa tako ἐξ ἀμφοῖν s obje strane mj. među sobom (Sof. OC. 1425). Često s glag. u plur.

ἀμφ-ώβολος, ὁ, neko koplje, valjada s dva šiljka.

ἀμφ-ώης, *buk.* (οὖς), = ἄμφωτος.

ἄμφ-ωτος, 2. (οὖς), *ep.* s dvije ušice, s dvije ručice, s dva povraza.

ἀ-μώμητος, 2. *ep.*, adv. **-ήτως,** *jon.*, i **ἄ-μωμος,** 2. *jon.* i *poet.* n e p o r o č a n, neprijekoran, bez prijekora.

ἄμωμον, τὸ, N. T. indijsko balzamsko drvo.

ἀμῶς, adv. od ἀμός, sa γέ πως n a n e k a k a v n a č i n, n e k a k o; pisano takođ. ἀμωσγέπως (isp. ἀμῇ, ἀμοῦ).

I. **ἄν** [ᾰ, izuzeci u Hom. tek naoko, možda s lat. *an* srodno].

A) iznajpr. a d v. **možda, valjada,** kojoj upotrebi ima još tragova u Homera.

B) obič. m o d a l n i a d v. izričući **ublaženu tvrdnju.** Ἄν pokazuje

1. uz **indikativ a) prošlih vremena** (jer uz glavna ne može stajati) *α)* **irealni** odnos: bilo bi nešto, ali nije (bilo), εἴχετ' ἄν *haberetis (at non habetis)*. *β)* **iterativni:** ἔπαισεν ἄν tad bi ga tukao (pripadom), *mulcabat*. *γ)* **potencijalni** odnos prošlosti: εἶδες ἄν *cerneres*, tad bi bio vidio; εἶπας ἄν tad bi se moglo reći. **b) futura,** budućnost sa sumnjom *ep.* i u lir. mjestima u **tragikâ,** αὐτὸν ἂν πύματόν με κύνες ἐρύουσι mene će valjada (prema prilikama) najposlije psi povlačiti.

2. uz **opt.** stoji kao **potencijal** prez., gdje mi upotrebljavamo p o t e n c i j a l ili m o ć i, s m j e t i, h t j e t i. Često iz udvornosti odriješitu tvrdnju samo ublažuje.

3. s **konj.** spaja se ἄν u čitavom vijeku grčk. jezika **a)** u prednjem dijelu p o g o d b e n i h r e č e n. **b)** u v r e m e n s k i m r e č e n. sa ὅτε, ἕως, ἔστε, πρίν, ἐπεί, ἐπειδή. **c)** u n a m j e r n i m r e č e n. sa ὡς i ὅπως i **d)** u r e l a t. r e č e n. svagdje, gdje se očekuje, da će onaj događaj jednom ili više puta u sadašnjosti ili budućnosti nastati. Osob. daje r e l a t. rečenicama značaj općene relat. rečenice (*quisquis, quicunque*, kojigod). — Nasuprot voli epski jezik konj. sa (ili bez) ἄν u smislu indikativa fut.

4. uz **inf.** i **part.** stoji ἄν svagda tako, kao da u orat. fin. stoji optat. ili indik., ili kad se tuđa tvrdnja, gdje je uz glag. stajao ἄν, ponavlja.

Katkad se ἄν radi jasnoće ponavlja, katkad treba glag. u misli dodati, katkad stoji uz εἰ.

II. **ἄν** [ᾱ], mj. ἐάν, kraza κἄν = καὶ ἐάν.

III. **ἄν, 1.** *ep.* i *poet.* skraćeno mj. ἀνά, ispred ν, δ, θ, στ, σχ i τ. **2.** *poet.* skraćeno mj. ἄνα, v. r.

ἀν-, negat. prvi slog, kao lat. *in-*, njem. *un-* (srodno s ἄνευ, *ohne*, takođ. νη-), obično pred vokalima: ἀν-αίτιος, nedužan, isp. ἀνά(ϝ)εδνος; inače ponajv. u ἀ *(privativum)* skraćeno.

ἆν, kraza mj. ἃ ἄν.

ἀνά [ᾰ ᾰ], skraćeno ἄν (lat. *an* u *anhelo*), **A) adv.** g o r e, n a t o m, pleonast. kod ἀνίστατο, često samo naoko adv., kad stoji u tmezi i pripada glagolu.

B) prijedlog, na, po, uz, protivno κατά.

1) s **gen.,** *ep.* samo u ἀ. νηὸς βαίνειν ulaziti u lađu, gdje može biti i tmeza.

2. s **dat.,** *ep.* i *poet.* **na, navrh,** na pr. ἀ. σκήπτρῳ gore na žezlu, ἀ. ἀλλήλῃσιν ἔχονται vise jedno o drugom t. j. nad drugim, takođ. ἂμ βωμοῖσι τιθέναι na stalak metnuti, da stoji gore, kao *collocare in aliqua re*, no u grč. tu stoji i akuz.

3. s **akuz.** prema uzvišenijem predmetu, **na, uz,** ἀ. τὸν ποταμόν uz vodu, ali i: preko vode, rijeke, pak uop. **a) kroz, duž,** ἀ. ἄστυ duž grada, kroz grad (tu bi se reklo i κατά), ἀ. δῶμα ili δώματα kroz kuću, u kući, ἀν' Αἰγυπτίους u Egiptu, slik. ἀ. στόμα ἔχειν nositi na jeziku. Pren. μάχην ἀ. κυδιάνειραν ἵσταμαι = ἐν μάχῃ, ἀ. τοὺς πρώτους ἔσαν bijahu među prvima, αἱ ἀ. μέσσαν ἀκτῖν' o podnevnim zrakama, od juga, slič. οἱ ἀ. τὸ πεδίον ἄνθρωποι ljudi u ravnici, pak ἀ. θυμὸν φρονέειν i slič. u duhu razmišljati; πᾶσαν ἀν' ἰθύν kod svakoga zagona, preduzeća, ἀν' ἰθύν upravo gore, ἀ. λόγον u razmjerju, razmjerno, prema, ἀ. κράτος prema silama, što življe, što brže. **b)** o v r e m e n u, ἀ. νύκτα preko noći, ἀ. χρόνον po vremenu, ἀ. πᾶσαν ἡμέραν svaki bogovetni dan. **c)** k o d b r o j n i h o z n a k a, **do, oko,** nabrajajući do najvišega broja, ili **po** kod distributivnih, ἐξ λόχους ἀ. ἑκατὸν ἄνδρας po sto momaka, zapr. do sto momaka. (Ovaj prijedlog stoji *poet.* i za svojim padežem **bez** anastrofe.)

ἄνα, 1. *ep.* i *poet.* mj. imper. ἀνάστηθι ustani! hajde! (onda nema elizije). **2.** vok. od ἄναξ, v. r.

ἀνάβα mj. ἀνάβηθι, v. ἀναβαίνω.

ἀνα-βαθμός, ὁ, *jon.* i *poz.* stepenica, stuba, ljestvica, ἀναβαθμῶν τρόπον kao stube na razmake.

ἀναβαίνω, *dor.* i *ep.* **ἀμ-βαίνω, I. intr.** *ad-, conscendere,* **uzlaziti, 1.** popeti se, uspeti se, s akuz. τὸ οὖρος, ali i ἀνά, εἰς, ἐπί τι i ἐπί τινος, pače i κατά τι ili s ἄνω, rijetko s dat: νεκροῖς preko mrtvih koračati; često aps.: gore ići, penjati se, na pr. k hramu. Napose **a)** u lađu ulaziti, sjesti (takođ. s ἀνὰ νηός), ukrcati se, εἰς Τροίην za Tr., put Troje. **b)** na suho ići, *descendo,* ἐς, ἐπί, πρός τι, διὰ τοῦ πεδίου ili παρὰ τὸν πατέρα, πρός τινα i aps. **c)** na pučinu morsku zavesti se, *in altum vehi,* odjedriti. **d)** sa i bez ἐπὶ τὸν ἵππον uzjahati (na) konja; tu i pas. (uz)jahati se. **e)** o govorniku: doći, stupiti, εἰς τὸ πλῆθος pred skupštinu, ἐπὶ τὸ βῆμα stupiti na zborište, ili slič. ἐπὶ, εἰς τὸ δικαστήριον doći pred sud, i o glumcu: ἐπὶ τὸν ὀκρίβαντα na pozorište, pak o svjedoku: svjedočiti, τινί za koga; ἀνέβη εἰς Ἄρειον πάγον počeo je vijećničku službu na A.; često aps. ustati. **2.** o falangi: dalje krenuti. **3.** napose za rijeku: nabujati, ἐπὶ ἑκκαίδεκα πήχεας; za biljke u N. T.: visoko narasti; za zgrade: dizati se, *exstrui;* za gospodstvo: ἔς τινα na koga prelaziti, *transire;* za događaje: *cedere,* proteći, proći, ὡς ἑτέρως nenadano, zlo.

II. tranz. popeti se, **1.** s akuz.: οὐρανόν, ὑπερῷια, prenes. za glasinu, ἀναβαίνει ἀνθρώπους širi se među ljudima. **2.** o životinjama: opasti, oprcati, τὰς θήλεας ἵππους.

III. faktitiv. *ep.* i *jon.* aor. 1. akt. ἀνέβησα odvesti na (naime lađu), ili ἐπὶ καμήλους τινά reći da uzjaše, i aor. med. νῶ ἀναβησάμενοι pošto nam dadoše da uđemo.

ἀνα-βακχεύω, 1. *poet.* uskliknuti. **2.** *poet.* i *poz.* takođ. tranz. uzbuniti koga.

ἀνα-βάλλω, *dor.* i *ep.* **ἀμβάλλω, A) akt. 1.** uzbacivati, nabacati, τὴν γῆν, ili τινὰ ἐπὶ ἵππον koga dići na konja. **2.** natrag bacati, pren. zatezati, odlagati, na pr. ἄεθλον, ili ὑμᾶς sprečavaju vas u vašim odlukama (Dem. 8, 52; 9, 14). — Pas. ἀνεβλήθη bi odgođen. **B) med. 1.** prebaciti, ogrnuti, τήν τήβεννον haljinu, pren. zapodjesti, zametnuti, μάχας (Herod. 5, 49.) **2.** započeti, pjesmu (Od. 1, 155) i govor, s inf. **3.** odgađati, zatezati, τὰ χρήματα s primanjem novaca, i to ἐς τρίτην ἡμέραν, εἰς αὖθις i slič., ili sa sl. inf., τὸ ποιεῖν ili μὴ οὐ μηχανήσασθαι.

ἀνα-βαπτίζω, *poz.* ponovo zagnjuriti.

ἀνά-βασις, *poet.* **ἄμβασις,** εως, ἡ, **1.** uzlazak, τινός, εἴς, ἐπί τι na nebo, na goru, zid, konja, stoga *abstr. pro concr.* ἄμβασις πωλικά sve viteštvo; napose putovanje u gornje krajeve, τῶν Ἐπιπολῶν put gore u Epipolu; osob. vojnica mlađega Kira na brata Artakserksa Mnemona i Ksenofonov opis te vojnice, takođ. natpis Arijanova spisa o vojnici Aleksandrovoj. **2.** prijelaz, uzlaz, stepenice, stube.

ἀνα-βασσαρέω, *poet.* u tmezi, glasno klicati.

ἀνα-βαστάζω, *poz.* dizati i nositi, uprtiti.

ἀνα-βάτης i **ἀμβάτης,** ου, ὁ, koji se penje, osob. konjanik, takođ. upravljač slonova; na kolima do kočijaša još dva ἀμβάται (ili παραβάται), bojnika. Otd.

ἀναβατικός, 3. za penjanje prikladan, koji hitro uzjaše, ἐπὶ τοὺς ἵππους.

ἀνα-βέβρυχεν, *ep.* perf. s prezent. značenjem (za βρυχάομαι, Zenodot čitaše ἀναβέβροχεν), izvire, ključa.

ἀνα-βιβάζω, fut. -βιβῶ, ᾷς, aor. -εβίβασα, adj. verb. -στέον, **I. akt. 1.** gore voditi, na kakav vis, lomaču, ἐπί, κατά τι; napose **a)** u lađu, ἐπὶ τὰς ναῦς, ukrcati. **b)** u kola, na konja (ἐπὶ ἵππον) posaditi, takođ. dizati na konja, a to takođ. aps. **2.** pren. glasove pravo udesiti na više ili niže. **II. med.,** fut. ἀνα-βιβῶμαι, -ᾶται, aor. ἀν-εβιβασάμην, **1.** k sebi dati uzlaziti, ἐπὶ τὸ ἅρμα k sebi uzeti u kola; napose: za sebe, u svojoj stvari koga dovesti pred sud; osob. i suparnika pozivati na odgovornost. **2.** pren. podići se, popeti se, εἰς τὴν ἄκραν τιμήν do najviše časti. **3.** *poz.* = akt.

ἀνα-βιόω, 1. akt., intr. aor. ἀνεβίων, perf. ἀναβεβίωκα, opet oživjeti, katkad s πάλιν, *revivisco.* **2. med.** tranz., aor. ἀναβιώσασθαι, opet oživiti, *in vitam revoco.* Vidi sl.

ἀνα-βιώσκομαι, prez. i impf., obič. **1.** intr. opet oživjeti, opet se probuditi. **2.** rijetko tranz. opet oživiti, opet povratiti u život, Plat. Krit. 48, c.

ἀνα-βλαστάνω, fut. -στήσω, aor. -έβλαστον, *jon.* opet procvjetati, iznova podići se (Herod. 7, 156), ἔκ τινος, i o nesreći.

ἀνα-βλέπω, pogledati (gore), **a)** aps. progledati, vid opet dobiti. **b)** εἴς, πρός τινα ili takođ. samo τινί na koga ili što gledati, kao potporu, zaštitu, ili iz štovanja, takođ. samo: gledati za kim, i duševno: πρὸς τὸ πᾶν; *poet.* takođ.: opet ugledati. Otd.

ἀνάβλεψις, ἡ, u N. T. vraćanje vida.

ἀνάβλησις, ιος, ἡ (-βάλλω), *ep.* odgađanje, zatezanje.

ἀνα-βλύζω i ἀνα-βλύω, *poz.* **1.** izvirati, provreti. **2.** *poet.* učiniti da provre.

ἀνα-βοάω, *jon.* takođ. **ἀμβοάω,** aor. 1. *jon.* ἀνέβωσα mj. ἀνεβόησα, **1.** *eiulare,* zaviknuti od radosti, udivljenja ili bola, glasno (μέγα) klicati, vikati, zaoriti, glasno doviknuti, za pijetla: glasno kukurijekati. **2.** s akuz. nešto glasno vikati ili reći, ξυμφοράν na glas oplakivati, ili s inf. glasno na što pozivati.

ἀνα-βολεύς, έως, ὁ, *poz.* koji koga diže na konja,

stremenodrža, kod kraljeva ponajv. veliki dostojanstvenici.

ἀνα-βολή, ἡ (*poet.* takođ. ἀμβολή), **1.** nasip. **2.** o g r t a č, kratka spartanska kabanica (i način, kako se nosila). **3.** o d g a đ a n j e, z a v l a č e n j e, **ἀναβολὴν ποιεῖν** odgađanje uzrokovati, izraditi, *ποιεῖσθαί τινος* nešto zatezati, odlagati, *ἐς ἀναβολὰς ποιεῖσθαί, πράττειν τι* nešto zavlačiti, odgađati.

ἀνα-βράχειν, *ep.* def. aor., indik. ἀνέβραχε, jasno z v e k n u t i, prasnuti, škrinuti.

ἀνα-βρόξαι, *ep.* def. aor. 1., opt. ἀναβρόξειε, i aor. 2. pas. part. ἀναβροχέν, opet usrkati, ὕδωρ ἀπολέσκετ' ἀναβροχέν nesta vode tim, što bi opet progutana.

ἀνα-βρυάζω, *poet.* kliknuti, ciknuti, viknuti.

ἀνα-βρυχάομαι, zarikati, zaridati, zajaukati.

ἀναβῶσαι, v. ἀναβοάω.

ἀνά-γαιον, τὸ, N. T. blagovalište u gornjem katu.

ἀν-αγγέλλω, zapr. n a t r a g j a v i t i, kući j a v i t i, uop. o b a v i j e s t i t i, javiti, τινί τι ili περί τινος, takođ. s part. ἀνηγγέλθη τεθνεὼς Τολμίδης.

ἀνα-γελάω, nasmijati se, glasno udariti u smijeh, aps. i ἐπί τινι nad kim.

ἀνα-γεννάω, *poz.* i N. T. opet roditi, nanovo stvoriti; pas. N. T. opet se roditi.

ἀνα-γιγνώσκω, *jon.* i *poz.* **ἀναγινώσκω, 1. a)** *cognosco,* d o b r o, t o č n o u p o z n a t i, spoznati. **b)** p r e p o z n a t i, priznati, *agnosco.* **2.** *lego, recito,* č i t a t i, τί, takođ., premda rijetko, τινός, t. j. o kome što čitati, i ἔκ τινος iz čega čitati, τινί kome čitati ili dati čitati, često aps., pače i bez subj., osob. u govorima, kod pozivanja sudbenoga pisara, koji je morao spise čitati. **3.** kod Her. u aor. 1. ἀνέγνωσα, n a g o v o r i t i, privoljeti koga, τινά sa sl. inf. ili ὡς, pa tako u pas. ἀνεγνώσθη i ἀνεγνωσμένοι ἦσαν.

ἀναγκάζω, ἀναγκάσω, ἠνάγκασα, ἠνάγκακα i t. d., adj. verb. -στός, -στέον, -στέοι (ἀνάγκη), *cogere,* s i l i t i, n a t j e r a t i, p r i n u d i t i, primorati; silom izraditi, iskati, nagovoriti; za potrebno držati, dokazivati da je nužno; τινά koga, sa sl. inf. ili akuz. s inf., ali i τινά τι koga na što, i ἔς τι ili samo τί nešto silom izraditi, i Sof. OC. 589 bez obj. sa samim inf.; ἀναγκάζων s i l o m; u pas. δεινοῖς ἠναγκάσθην nesreća me usilovala, natjerala; slič. ἐς τοῦτο ἠναγκάσμεθα, ὥστε nužda nas je dotle dotjerala, da; ἠναγκασμένος silom natjeran, prisiljen.

ἀναγκαίη, ἡ, fem. od. ἀναγκαῖος, nužda, nevolja.

ἀναγκαῖος, 3. i 2. (ἀνάγκη), **1.** za s t v a r i i stanje: ***necessarius,*** k o j i s i l i, primorava, neminovan, silan, **nuždan,** neizbježan, o d p r i j e k e p o t r e b e, **potreban,** φύσις silovit prirodni nagon, ξυμφοραί prijeke potrebe, μῦθος nasilna riječ (Od. 17, 399), ἦμαρ dan ropstva, τύχη ropski usud (Sof. Aj. 485), inače: sila sudbine, sudbina, takođ. silovita smrt, u opreci prema prirodnoj (Sof. El. 48), pak uop. s v e š t o j e o d p r i j e k e p o t r e b e, n u ž n o, i stoga i samo n a j p o t r e b n i j e. Često sa sl. inf., kao ἀναγκαῖόν (ἐστι); i εἰσὶν ἔνιαι τῶν ἀποκρίσεων ἀναγκαῖαι διὰ μακρῶν τοὺς λόγους ποιεῖσθαι nekoji se odgovori svakako moraju davati dugačkim govorima. — **Supst. τὸ ἀναγκαῖον,** potreba, s i l a, ἀναγκαῖον silan razlog, τἀναγκαῖα i τὰ ἀναγκαιότατα najsilnije životne potrebe, prirodne potrebe, prirodna nužda, sila; takođ. kao u Tuk. 1, 84. što je najpotrebnije, onda: najglavnije stvari, *fatalia,* što se ne može promijeniti, što svakidanja potreba ište. τὸ ἀναγκαῖον tobože *beot.* oznaka za t a m n i c u. **2.** za l j u d e: *necessarii,* **a)** od prirode dani, prirodni prijatelji, r o đ a c i. **b)** πολεμισταί bojnici od nevolje, δμῶες ropske sluge, protivno θῆτες slobodni nadničari.

Adv. **ἀναγκαίως,** pod silu, n u ž n o, svakako, ἀν. ἔχει τινί sa sl. inf.: potrebno je za koga, ili sa sl. akuz. i inf.: potrebno je, treba da, mora.

ἀναγκαιότης, ητος, ἡ, krvno srodstvo.

ἀναγκαστός, 3., adj. verb. od ἀναγκάζω, usilovan, prisiljen, često uz part. ἀναγκαστοὶ ἐκβάντες; -ῶς, adv., N. T.

ἀνάγκη, i *ep.* i *jon.* **ἀναγκαίη,** ἡ, *necessitas,* s i l a, p o t r e b a, n u ž d a, **a)** fizična i moralna, prirodni zakon, u plur. prirodne potrebe, rodbinske sveze; unutrašnji nagon, suđenje, *fatum,* udes, usud, sudbina, ἄποτμος nazvana i pored boginje Πειθώ personificirana (Herod. 8, 111). **b)** spoljašnja sila kroz prilike (u plur. okovi), neizbježnost, Κενταύρου δολοποιὸς ἀνάγκα Kentaurov zlobni čar; sila, muka, mučenje (ponajv. u plur., ali Eur. Bakh. 552 i u sing.), ἐς ἀνάγκας ἄγεσθαι biti odveden na muke; silni razlozi, κατὰ δύο ἀνάγκας sa dva silovita razloga; nužda, osob. u plur.: κακότητος ἀνάγκαι zla sudbina; uop. p o t e š k o ć e, neprilike, nestadak sredstava, τίς σ' ἀνάγκη τῇδε προτρέπει tko te tjera u tu nuždu, ἐς ἀνάγκην ἀφῖχθαι biti usilovan, δι' ἀνάγκης εἶναι biti natjeran, primoran, slič. ἐν ἀνάγκαις στρατεύεσθαι, t. j. po zakonitoj dužnosti. Govorilo se često ἀνάγκη πᾶσα, πολλὴ ἀνάγκη sa i bez ἐστί potrebno je, posve prirodno, suđeno je, sa sl. akuz. i inf., i ἀνάγκῃ, ἀναγκαίῃ, ἀναγκαίηφι p o d s i l u, pod zapovijed, svakako, takođ. akt.: s i l o m, pak: ὑπ', ἐξ, μετ', δι' ἀνάγκης od sile, bola, nužde ili potrebe, κατ' ἀνάγκην trudno, mučno, i κατ' i πρὸς ἀνάγκην od sile, od nevolje; slič. μὴ ξὺν ἀνάγκῃ bez potrebe.

ἀνα-γνάμπτω, *ep.* natrag savijati, δεσμόν okov riješiti; — p a s. ἀνεγνάμφθη previti se, saviti se.

ἄν-αγνος, 2. *poet.* nečist, grješan.

ἀνα-γνωρίζω, opet prepoznati. Otd.

ἀναγνώρισις, ἡ, i *poz.* -γνωρισμός, ὁ, prepoznavanje.

ἀνά-γνωσις, εως, *jon.* ιος, ἡ, **1.** *jon.* prepoznavanje. **2.** čitanje.

ἀνά-γνωσμα, τὸ, *poz.* što se čitalo, štivo.

ἀνα-γνώστης, ου, ὁ, *poz.* čitač, čatac.

ἀναγόρευσις, εως, ἡ, **a)** javan oglas, τοῦ στεφάνου poradi počasnoga vijenca. **b)** *poz.* takođ. izbor javnim oglasom. Od

ἀν-αγορεύω (ἀν-ερῶ, ἀν-εῖπον, ἀν-είρηκα i t. d.), javno oglasiti, νικῶν ἀνηγορεύετο proglašen bi pobjednikom; osob. βασιλεύς javno biti proglašen kraljem, isto tako konzulom i t. d. (i o javnom izbornom prijedlogu). Uop. javno se proglasiti za što, ili τὰς φυλάς kotare zvati, prozivati na glasanje.

ἀνά-γραπτος, 2. napisan.

ἀνα-γρᾰφεύς, έως, ὁ, *scriba publicus,* državni tajnik. Tako se zvao na pr. Nikomah, koji je uspostavio Solonove zakone.

ἀναγρᾰφή, ἡ, pisanje, bilježenje, popis, kao τῶν νόμων ili τῶν θυσιῶν na kamenim stupovima; plur.: državni spisi; ἡ περὶ τοὺς βίους sastavljanje životopisâ. Od

ἀνα-γρᾰ́φω, 1. javno napisati, u državne spise i spomenike zabilježiti, τὶ ili τινὰ ἐν στήλῃ λιθίνῃ, ἐς τὸν τρίποδα, ali brahilog. takođ. στήλας, εὐσέβειαν ἀναγράφειν na spomen-stupove napisati, na sačuvanje pobožnosti kod bilježenja (zakonâ) misliti, pa tako i aps. τέτταρα ἔτη ἀνέγραψεν četiri je godine proveo bilježeći (zakone). **2.** javno, u ime države zabilježiti, τί, pa tako i za pisca: u spisu pominjati. — Pren. u pas. biti zapisan, παρά τινι εὐεργέτης i t. d. kao dobrotvor, neprijatelj i t. d. **3.** risati, konstruirati, lik opisati (takođ. med.).

'Αναγυράσιος, ὁ stanovnik općine (demosa)

'Αναγυροῦς, koja pripadaše atič. fili 'Ερεχθηΐς.

ἀν-άγω, A) akt. 1. *sursum duco,* **gore voditi,** gore donijeti ili pratiti, u hrv. često samo: odvesti, odnijeti, **a)** za ljude: εἰς τὴν βουλήν voditi ih pred areopag (jer je ležao u gornjem gradu), pa tako i τινὰ εἰς 'Αθήνας koga voditi u Atenu na odgovornost; za mrtve (τῶν φθιμένων): iz podzemnoga svijeta opet ih voditi gore; napose: od obale koga odvesti u unutrašnju zemlju, ili takođ. od obale na pučinu i preko nje odvesti koga, tako u Troju, ili uop. koga preko mora odvesti ili odnijeti. **b)** za stvari: novac na akropolu t. j. u državnu blagajnu nositi; (νῆας) πρός τι odjedriti, otploviti kamo (u Herod. 8, 76. zavisi τὸ κέρας od κυκλούμενοι). **c)** pren. za zgrade, nasipe: podizati, graditi, τὸ κάρα kad se tko razbudi: dignuti glavu, αἷμα krv bacati, i τἀνθρώπεια zemsko uzvisivati, εἰς κεφάλαιόν τι nešto do neke svote dotjerati ili povisiti, τὴν ἀρχὴν τοῦ γένους εἰς Τύλλον *Αττιον voditi lozu plemena gore do T. A.; παιᾶνά τινα pean zapjevati, *poet.* τίμιόν τινα koga visoko štovati. **2. natrag voditi,** kući voditi, τινά, osob. pak *reducere,* vojsku iz bitke, takođ. aps. povući se natrag, uzmicati, ustuknuti, i to ἐπὶ πόδα licem prema neprijatelju, natraške. **3.** uop. **a)** koga **kamo dovesti,** *deducere,* na pr. εἰς τὴν πόλιν, ili ἐς μέσσον koga privesti, naime od vrata u sredinu dvorane; u N. T. uop. predstaviti. **b)** za stvari: θυσίας žrtve na žrtvenik donijeti, žrtvovati, i tako ἑορτήν svečanost slaviti (τινί u čast kojemu božanstvu, slič. χορούς zborove voditi); *tribuere,* εἰς μῆνιν ἀνάγειν τι nešto odbijati na srdnju, ili λόγους εἰς γνώμας καὶ περιόδους govore slagati u rečenice i periode; *poet.* takođ. ponavljati.

B) pas. i **med. 1.** pas. biti odnesen gore, na pr. u gornji grad, takođ. biti odvučen kao tamničar, πρός, ἐπί, παρά τινα. **2.** (aor. pas. i med.) iz luke navesti se na more, *in altum provehi,* (ταῖς ναυσίν) odjedriti, otploviti, suprotno: κατάγεσθαι, i to ἔκ, ἀπό τινος od mjesta, ἐπί τι ili ἐπί τινος u ili prema, put. **3.** pren. za one, koji govore, s εἰς τοὺς παρόντας k nazočnima okrenuti se, ὡς λέξων da govori, pa tako uop. zaustiti, spremati se, ὡς ἐρῶν da prozbori. Otd.

ἀναγωγή, ἡ, polazak lađe, odlazak, ἔς τι put kojega mjesta.

ἀν-άγωγος, 2. (ἀγωγή), bez odgoje, surov; za životinje: neizvježban.

ἀν-αγώνιστος, 2. ne zalazeći u nadbijanje.

I. **ἀνα-δαίω,** fut. -δάσομαι, iznova dijeliti. — med. među se podijeliti.

II. **ἀνα-δαίω,** *poet.* ἀνδαίω, zapaliti, užeći.

ἀναδασμός, ὁ (I. ἀναδαίω), razdioba, (γῆς) razdioba zemlje na jednake dijelove.

ἀνάδαστος, 2. (I. ἀναδαίω), *poz.* nanovo podijeljen.

ἀνα-δέδρομα, v. ἀνατρέχω.

ἀνα-δείκνῡμι, *jon.* aor. 1. akt. ἀνέδεξα, pas. ἀνεδέχθη, visoko pokazivati, *ostendere,* τί, τινὶ ὁρᾶν τι komu što pokazati da gleda, uop. pokazivati, πύλας vrata širom otvoriti; pren. proslaviti, objaviti (ὑμᾶς ἐν ἀνθρώποις), εἰκόνας αὐτῶν njima kipove postaviti, posvetiti, ili *se praestare,* ἑαυτὸν ὕπατον konzulom se pokazati, τινὰ δυνατόν koga moćnim učiniti. Otd.

ἀνάδειξις, εως, ἡ, *poz.* pokazivanje, svečano imenovanje za službu.

ἀνα-δέκομαι, v. ἀναδέχομαι.

ἀν-άδελφος, 2. bez brata i sestre.

ἀναδενδράς, άδος, ἡ, loza uzgojena na drvetima.

ἀνα-δέξαι, v. ἀναδείκνυμι.

ἀνα-δέρκομαι, s aor. 2. ἀνέδρακον, *ep.* pogledati gore, ὀφθαλμοῖσιν oči opet otvoriti, podići.

ἀνά-δεσις, ἡ, *poz.* navezivanje, privezivanje.

ἀνα-δέσμη, ἡ, *ep.* i *poet.*, i ἀνάδεσμος, ὁ, *poet.* povezača, upletnjak, ukosnici u gospođa.

ἀνά-δετος, 2. *poet.* koji navezuje, privezuje.

ἀνα-δέχομαι, *jon.* **ἀνα-δέκομαι,** dep. med., *ep.*

aor. ἀνεδέγμην, **1.** na sebe uzimati, preuzimati, uhvatiti (εἴς τι), podnositi, primiti, σατράπην. **2.** *suscipere*, zateći se kome, obećati, ujamčiti se, τινί sa sl. inf. fut., τὴν πίστιν zadati, i ὑπέρ τινος, πρός τινα. **3.** *recipere*, k sebi uzeti, preuzeti, primati, παρά τινος.

ἀνα-δέω, **1.** **akt.** (-δήσω, -έδησα, -δέδεκα, part. prez. takođ. -δῶν), **a)** privezati, povezati, ovjenčati, τινά τινι koga čim, takođ. bez dat.; u pas. χρυσῷ ἀναδεδεμένος τοὺς πλοκάμους. **b)** pren. ἔς τι privezati o što, na pr. svoj rod o kojega boga, t. j. izvoditi lozu od njega. **2.** **med.** (prez. takođ. -δοῦνται, -δούμενος), **a)** sebi nešto gore privezati, na pr. κρωβύλον τῶν τριχῶν kovrtanj iznad čela. **b)** uza se, t. j. na svoju lađu privezati. **c)** takođ. samo: privezati, opasati. Otd.

ἀνάδημα, τὸ, *poet.* takođ. ἄνδημα, povezača, povijuša, konda.

ἀνα-διδάσκω, **1.** iznova poučiti, t. j. bolje uputiti. **2.** jasno, dobro poučiti.

ἀνα-δίδωμι, **1.** tranz. **a)** gore dati, *edere*, učiniti da se što uzdigne, izraste, izvire, rađati, puštati od sebe ili širiti, τί. **b)** pružati, N. T. predati, prikazati, τινί τι kome što udijeliti, τῷ δήμῳ ψῆφον dati narodu da glasuje. **2.** intr. *jon.* izvirati, provirati.

ἀνά-διχος, 2. iznova (na pr. prizivom) pred sud iznesen, stoga takođ. nevaljao, *irritus*, ništav.

ἀνα-διπλόω, podvostručiti.

ἀνά-δοσις, εως, ἡ, *poz.* unutrašnji nagon; izrastanje.

ἀνά-δοτος, 2. što treba vratiti.

ἀναδοχή, ἡ (ἀναδέχομαι), *poet.* preuzimanje, trpljenje, na pr. πόνων.

ἀνα-δρἄμεῖν, v. ἀνατρέχω.

ἀναδρομή, ἡ, uzlaženje, popravljanje.

ἀνα-δύνω, *ep.* = ἀνα-δύομαι.

ἀνα-δύομαι, *dor.* i *ep.* takođ. **ἀνδύομαι,** med., ἀναδύσομαι, ἀνέδῦν, ἀναδέδῦκα, *ep.* opt. aor. ἀναδύῃ (mj. -νίῃ) i mješ. aor. med. ἀνεδύσετο, **1.** izroniti, izići, τινός iz čega; ali κῦμα nad valove. Ἀναδυομένη, koja se podigla iz mora, Afrodita. **2.** uzmicati, ustuknuti, oklijevati, šćućuriti se, savrijeti se, aps. i s ἔς τι, ili s πόλεμον boju se uklanjati, otimati, izbjegavati ga.

ἀνάδῦσις, ἡ (ἀναδύομαι), pomaljanje otokâ, sunca iz mora; Σπαρτῶν, bolje ἀνάδοσις.

ἀνά-εδνος, 2. *poet.* (ἕδνον), bez prosačkih darova.

ἀν-ἄείρω, *ep.* aor. 1. ἀνάειρα, **1.** podizati, χεῖρας ἀθανάτοισι ruke k besmrtnicima; gore povući, na pr. ljestve u lađu, pošto su svi unišli; napose i za rvače, koji jedan drugoga dižu i hoće da bace o zemlju. **2.** odnijeti, kao bojnu nagradu.

ἀνά-ελπτος, 2. *ep.* nenadan, neočekivan.

ἀνα-ζάω, N. T. opet oživjeti, pren. o novom rođenju.

ἀνα-ζεύγνῡμι i **-νύω,** **1.** tranz., *jon.*, zapr. opet upregnuti, pak pren. opet krenuti, na put otpraviti, τινά. **2.** intr. dalje krenuti, osob. kući zaputiti. Otd.

ἀνάζευξις, ἡ, *poz.* polazak.

ἀνα-ζέω, *poet.* i *poz.* uzavreti, navreti, vrvjeti.

ἀνα-ζητέω, potražiti, ispitivati.

ἀνα-ζυγή, ἡ, *poz.* = ἀνάζευξις.

ἀνα-ζώννυμαι, med., N. T. opasati se, pren. aps. spremati se.

ἀνα-ζωπῠρέω, **1.** tranz. obnoviti, opet oživiti. **2.** intr. *poz.* oporaviti se, opet oživjeti.

ἀνα-θάλλω, N. T. učiniti da nešto proklija; pren. = obnoviti.

ἀνα-θάλπω, *poz. poet.* nanovo ugrijati.

ἀνα-θαρρέω i **ἀνα-θαρσέω,** opet ohrabriti se, sa i bez πάλιν; πρός τι i (ἐπί) τινι po čem, u što uzdati se.

ἀνα-θαρρύνω, opet hrabriti, sokoliti.

ἀνά-θεμα, τὸ, N. T. proklet, iz općine istjeran, iznajpr. = ἀνάθημα.

ἀναθεματίζω, N. T. proklinjati.

ἀνα-θερμαίνω, *poz.* **1.** opet ugrijati. **2.** pren. raspaliti.

ἀνά-θεσις, ἡ, postavljanje.

ἀνα-θέω, *poz.* gore pohitjeti, πρός τι.

ἀνα-θεωρέω, *poz.* nanovo ispitivati.

ἀνα-θηλέω (ἀναθάλλω), *ep.* opet pozelenjeti.

ἀνάθημα, τὸ (ἀνατίθημι), postavljeno, osob. **1.** zavjetni dar (oružje, sudovi, odjeća, likovi, dragocjenosti svake ruke). **2.** posvećena zgrada, *poz.* uop. javna zgrada. **3.** uop. nakit, ures.

ἀνα-θλίβω, *poz. poet.* gore pritisnuti.

ἄν-αθλος, 2. za boj neprikladan, bez boja.

ἀνα-θολόω, mutiti.

ἀνα-θορεῖν, v. ἀνα-θρῴσκω.

ἀνα-θορῠβέω, zavikati, vikom ili živo povladiti, aps. ili sa sl. ὡς εὖ λέγοι ili ὡς εὖ εἰπόντος.

ἀνά-θρεμμα, τὸ, *buk.* othranjeno, pitomac.

ἀν-ᾰθρέω, dobro ogledati, ispitati, ἔκ τινος po čem.

ἀνα-θρῴσκω, *ep.* i *poz.*, aor. 2. ἀνέθορον, poskočiti, skoknuti, ἐπί τι na što, takođ. aps.

ἀνα-θυμίασις, ἡ, *poz.* isparivanje.

Ἄναια, τὰ, grad na obali jonskoj, nasuprot Samu. Stanov. **Ἀναιίτης**; adj. fem. Ἀναιῖτις.

ἀναίδεια, *jon.* **-είη,** ἡ, bestidnost, bezočnost, ἀναιδείην ἐπιειμένος koji se ogrnuo bezočnošću, bezočnik, ἐπιβῆναι ἀναιδείης udariti putem drskosti. Od

ἀν-αιδής, έος, οῦς, 2. (αἰδώς), adv. **-ῶς,** **1.** bestidan, bezobrazan, drzak, bezočan. **2.** za stvari i čine: sramotan, nemio, bezobziran, drzak, zloban, ἐς ἀναιδὲς δός μοι σεαυτόν podaj mi sebe za drsku laž.

ἀν-αιδία, ἡ, *poz.* N. T. mj. ἀναίδεια.

ἀναιδομάχας, α, *poet.* koji se bezočno, bez milosrđa bori.

ἀν-αιθύσσω, *poet.* raspirivati.

ἀν-αίθω, poet. zapaliti, raspiriti; intr. raspaliti se.

ἀν-αίμακτος, 2. *poet.* i *poz.* neokrvavljen.

ἀναίματος, 2., i *ἄν-αιμος,* 2. *poet., ep.* **ἀν-αίμων,** 2., bez krvi. Otd.

ἀναιμό-σαρκος, 2. *poz. poet.* s mesom bez krvi.

ἀναιμωτί, adv. *ep.* i *poz.* bez (kapi) krvi, bez boja.

ἀναίνομαι, dep. med., impf. *ἠναινόμην,* aor. *ἠνηνάμην, ep. ἀνήνατο,* zabaciti, tajati, poricati (Od. 14, 149), kratiti se, ne htjeti, aps., ili s inf. ili part.: *ὁρῶν* mrzi me gledati, *νικώμενος οὐκ ἀναίνομαι* ne stidim se biti pobijeđen.

ἀναίρεσις, *εως, ἡ,* **1.** dizanje i sabiranje ranjenih i osob. poginulih, i njihov pogreb. **2.** uklonjenje, ukidanje zakonâ i uredaba. **3.** ništenje, ubistvo. Od

ἀν-αιρέω (v. *αἱρέω*), *ep.* aor. 2. med. takođ. *ἀνελόμην, jon.* perf. *ἀναραίρηκα,* plpf. pas. 3. plur. *ἀναραιρέατο,* **I. akt.** i **pas.** *tollere,* **1.** dizati, *ἀπὸ χθονός* sa zemlje, pa tako **a)** kosti mrtvih iz zemlje otkopavati, i uop. ranjene dizati, mrtve sahranjivati; **b)** ždrebove podići i tumačiti, stoga uop. proricati (Hdt, 9, 33), *τί, περί τινος* ili s inf. ili akuz. i inf. U partic. često uz glagole »uzeti, nositi, dati«. **2.** ukloniti, odnijeti. **3.** oteti, maći, ukinuti, uništiti, ukapiti, razvaliti, i u pas. — Pren. *τὰς χάριτας* ne mariti za blagodarnost.

II. med. 1. k sebi uzdizati, podići na ruke, u ruku uzeti, na pr. *τὰ ἄεθλια* oružjem rukovati; napose: mrtve sahranjivati, *ossa legere* (Plat. Apol. 32 B); u N. T. (dijete) pod svoje primiti. **2.** sa sobom odnijeti, ponijeti, odvesti, sebi prisvojiti (*τὰ πράγματα*), *πυρὸς βάρος* iz žara pepeo izbirati. **3.** sebi, za svoju potrebu uzimati, na pr. uzimati jela, dijete začeti, zatrudnjeti, zanositi; *τινά* koga uzeti u službu, pren. *ἐπιφροσύνας* omudriti, doći k pameti, slič. *γνώμην, φιλοψυχίην.* **4.** svoje podići, pograbiti, odnijeti, na pr. pobjedu (Hdt. 9, 64.), bojnu nagradu, i sramotu, neprijateljstvo, kazan; *ἀγῶνας ἀναραιρηκώς* ili *ἀνῃρηκώς* pobjednik u gdjekojim borbama. **5.** preuzimati, na pr. rat zametnuti, ili *πόνους ὑπέρ τινος* i slič.

ἀν-αίρω, poet. podići.

ἀναισθησία, *ἡ,* neosjetljivost, ravnodušnost, tupoglavstvo.

ἀναισθητέω, biti neosjetljiv, tupoglav, ništa ne osjećati. Od

ἀν-αίσθητος, 2., adv. **-ήτως,** **1.** akt. bez osjećaja, tupoglav, kratkovid, nepažljiv, nemaran, rasijan; *τὸ ἀναίσθητον* nemar. **2.** pas. neosjetljiv, bez bola.

ἀν-αισιμόω (*αἶσα*), *jon.* riječ, bez simpl., augm. samo u perf. *ἀνησίμωκα* u Ksen., upotrijebiti, potrošiti, *ἔς τι* na što, sa *ἵνα* ili s partic.: *τὸν χοῦν ἀναισίμου* (impf. bez augm.) *παραχέουσα* uzela zemlju, da naspe humak. Otd.

ἀναισίμωμα, *τὸ, jon.* upotrijebljeno, trošak, *τῇ στρατιῇ.*

ἀν-αΐσσω, *at.* **ἀνᾴσσω** ili **-ττω,** aor. *ἀνήϊξα, at. ἀνῇξα, ep. poet.* i *poz.* skočiti, *ἅρμα* na kola; *ὀρθαί* pravce skočiti; izvirati.

ἀναισχυντέω (*-ντος*), bezočan, bestidan biti; *διαλεγόμενος* tako je drzak, te govori. Otd.

ἀναισχυντία, *ἡ,* besramnost.

ἀν-αίσχυντος, 2., adv. **-ύντως,** bezočan, besraman, *πρός τι* za što, *ἐς ἀναισχύντους θήκας* za bestidne pogrebe, jer upotrijebiše tuđe lomače.

ἀν-αίτιος, 2. rjeđe 3., bez krivnje, nekriv, nedužan, koga treba riješiti, *τινός* (od) čega, *παρά τινι* pred kim.

ἀν-αιωρέω, buk. uvis podići i držati da lebdi.

ἀνα-καγχάζω, glasno nasmijati se, prasnuti u smijeh.

ἀνα-καθαίρω, **1.** odbaciti, uništiti, *χώραν* zemlju očistiti od neprijateljâ. **2.** pas. *poz.* razvedriti se.

ἀνα-καθίζω i med. **-ομαι,** uspravo sjesti, *εἰς* (*ἐπὶ*) *κλίνην.*

ἀνα-καινίζω, part. perf. pas. *ἀνακεκαινισμένος,* obnoviti.

ἀνα-καινόω, N. T. obnoviti, ponoviti. Otd.

ἀνακαίνωσις, ἡ, N. T. obnavljanje.

ἀνα-καίω, fut. *-καύσω* i t. d., *ep. jon.* i *poz.*, **1.** akt. i pas. zapaliti; pren. u pas.: u ljutini planuti. **2.** med. sebi zapaliti.

ἀνα-κᾰλέω, *poet.* **ἀγκαλέω** (takođ. u tmezi, v. *καλέω*), **1. akt. a)** prozivati, *ὀνομαστί* poimence, zazivati, zvati, osob. bogove; vikati; glasno, općeno imenovati, kao Sof. Fil. 800. **b)** natrag zvati, sa i bez *πάλιν.* **2. med. a)** k sebi, u pomoć zvati, osob. bogove. **b)** pozvati, hrabriti, batriti. **c)** pred sud zvati. **d)** natrag zvati, osob. dati na uzmak trubiti.

ἀνα-κᾰλύπτω, otkriti, odjapiti, *retego;* — med. dignuti prijevjes.

ἀνακαλυπτήριον, τὸ, poz. darovi, kad bi nevjesti svečano skidali prijevjes.

ἀνα-κάμπτω, **1.** tranz. *poz.* previjati, svijati. **2.** intr. okrenuti se, obrnuti se.

ἀν-ἄκανθος, 2. *jon.* bez dlaka, bez kičmenice.

ἀνα-κάπτω, *jon.* hlapiti i progutati.

ἀνα-καρύττω, *dor.* mj. *ἀνακηρύττω.*

ἀνά-κειμαι, 3. plur. *jon. ἀνα-κέαται,* dep. med., = *ἀνατέθειμαι,* **1.** postavljen, posvećen biti, osob. o zavjetnim darovima. **2.** pren. **a)** *ἀνάκειταί τινι ἡ ἡγεμονία* dosuđeno je komu, njemu pripada. **b)** predan biti, podati se. **c)** *ἔς τι* za što određen, posvećen biti, na tom se osnivati. **3.** N. T. za stolom ležati.

Ἀνακεῖον, poslije *at.* i **Ἀνάκειον,** *τὸ,* hram Dioskurâ, jer *Ἄνακες* je sveto ime Dioskurima.

ἀνα-κέλᾰδος, ὁ, poet. uzvik.

ἀνα-κέλομαι, zazivati.

ἀνα-κεράννῡμι (u tmezi *ep.* i u Eur.), aor. *ep.* ἀνὰ—κέρασσεν, zapr. namiješati (t. j. vino na vodu), pak razmiješati, pomiješati, κρητῆρα οἴνου, ali takođ. τί τινι, na pr. βακχεῖα (bakhičnu viku) πνεύματι αὐλῶν.

Ἄνακες, 'gospoda', ime Dioskurâ; v. Ἀνάκειον.

ἀνα-κεφἄλαιόω, N. T. pod jednu glavu metati, združiti u jednu cjelinu.

ἀνα-κηκίω [ĭ], provaliti, izvirati, poteći (Il. 7, 262; 23, 507).

ἀνα-κηρύσσω, *at.* **-ττω**, preko glasnika proglasiti, osob. koga za pobjednika proglasiti.

ἀνα-κινδῡνεύω, *jon.* iznova se baciti u pogibao, nanovo kušati, s dat. i inf. ili part.: nečim.

ἀνα-κῑνέω, **1.** *jon.* uvis podignuti ili zamahnuti. **2.** opet uzbuditi, ugrijati, uop. pobuditi. Otd.

ἀνακίνησις, εως, ἡ, *poet.* pobuda; priprava, početak boja.

Ἀνάκιον (Ἀνάκειον, Ἀνακεῖον), τὸ, hram Dioskurâ, od Ἄνακες 'gospoda', svetoga imena Dioskurâ.

ἀνάκιον, τὸ, gornja soba, ambar (var. Ksen. An. 5, 4, 29; v. ἀνώγαιον).

ἀνα-κίρνημι, *poet.* = ἀνακεράννυμι.

ἀνα-κλάζω, fut. -κλάγξω, aor. 1. ἀνέκλαγξα, aor. 2. ἀνέκλἄγον, zapr. zavikati, za psa: zalajati.

ἀνα-κλαίω i **ἀνακλαίομαι**, fut. -κλαύσομαι, aor. part. *poet.* ἀγκλαύσασα, udariti u plač, proplakati, plakati, jadati, τί i τινά što ili koga oplakivati, τινί pred kim.

ἀνά-κλασις, εως, ἡ, *poz.* uzvijanje, previjanje. Od

ἀνα-κλάω, perf. pas. -κέκλασμαι, **1.** uvis saviti ili vući. **2.** *poet.* natrag zakrenuti.

ἀνα-κληρόω, *poz.* nanovo ždrebati.

ἀνάκλησις, εως, ἡ (ἀνακαλέω), **1.** zazivanje. **2.** pozivanje natrag, (τῇ σάλπιγγι) σημαίνειν ἀνάκλησιν dati na uzmak trubiti. Otd.

ἀνακλητικός, 3. koji zove, natrag poziva.

ἀνα-κλίνω [ῑ], (v. κλίνω), part. aor. *ep.* ἀγκλίνας mj. ἀνακλίνας, **1. akt. a)** *ep.* prislanjati, nasloniti, πρός τι i πρός τινι; αὐγήν pustiti zraku. **b)** *ep.* i *jon.* prislonjeno potegnuti natrag, stoga θύρην otvoriti, νέφος oblak skidati (Il. 8, 395), λόχον skrovište otvorati (suprotno: ἐπιτίθημι). **c)** *poz.* i u N. T. posaditi za sto. **2. pas. a)** nasloniti se. **b)** sjediti za stolom.

ἀνα-κλώθω, *poz.* opet raspresti, t. j. razvrći, uništiti.

ἀνα-κογχῠλιάζω (κόγχη), grlo ispirati.

ἀνα-κοινόω, **1.** akt. saopćiti, τινί τι ili περί τινος, na odluku ostaviti, predati. **2.** med. sebe ili svoje misli saopćiti, τινί τι ili περί τινος; τῷ Ἴστρῳ τὸ ὕδωρ utjecati u Istar (Hdt. 4, 48).

ἀνακολουθία, ἡ, i τὸ ἀνακόλουθον, napuštanje konstrukcije, anakolut. Od

ἀν-ακόλουθος, 2. bez sljedbe, bez saveza, sveze.

ἀνα-κομάω, opet prolistati.

ἀνακομῐδή, ἡ, ponovno postizanje; *poz.* povratak. Od

ἀνα-κομίζω, inf. aor. *poet.* ἀγκομίσσαι, **1.** akt. **a)** gore otpremati, stoga i uz vodu, uop. dobavljati. **b)** natrag donijeti. **2.** pas. i med. **a)** biti natrag nošen, uzmicati, vraćati se, često s ἐπ' οἶκον spasti se. **b)** svoje, svoj plijen, svoje potrebe odnijeti, uop. otpraviti. **c)** svoje opet dobiti, pribaviti.

ἀν-ακοντίζω, *ep.* i *jon.* izvirati, šikljati.

ἀνακοπή, ἡ, *poz.* **a)** usporena, t. j. zaostala voda. **b)** udaranje valova. Od

ἀνα-κόπτω, *ep.* i *poz.* odbijati, otiskivati, takođ. ustavljati, priječiti, i pas. u govoru zapinjati.

ἀνα-κουφίζω, **1.** uzdići, podići, κάρα βυθῶν glavu iz dubine. **2.** pas. takođ. odlahnuti, i = ἀναπτερόομαι. Otd.

ἀνακούφισις, εως, ἡ, *poet.* polastica, olakšanje, κακῶν.

ἀνα-κράζω, ponajv. *jon.*, aor. ἀνέκραγον, **1.** aps. kriknuti, izdirati se. **2.** kliknuti, viknuti, sa ὡς, ὅτι, takođ. s anticipacijom, τοῦτον ἀνέκραγον, ὡς παίσειε, ili s inf.; μέγα na glas, ili πολεμικόν ubojnu riječ izustiti.

ἀνάκρᾱσις, εως, ἡ (ἀνακεράννυμι), *poz.* miješanje.

ἀνα-κρεμάννῡμι, aor. *dor.* i *ep.* part. ἀγκρεμάσας, objesiti, τί τινι, ἔς τι, ἔκ τινος o što; takođ. koga vješati.

Ἀνακρέων (-κρείων), οντος, ὁ, lir. pjesnik iz Teja (Τήϊος) u Joniji, na dvoru Polikratovu i Pisistratovaca; na njegovu su poslije spjevane erotske pjesme Ἀνακρεόντεια.

ἀνα-κρίνω [ῑ], **1.** akt. ispitivati, pitati, preslušavati, τινά ili τί, περί τινος i εἰ. **2.** med. (πρὸς ἑαυτούς) pravdati se, svađati se, koškati se. Otd.

ἀνάκρῐσις, εως, ἡ, *jon.* **1.** ispitivanje; prethodna sudbena istraga. **2.** pogovor, prigovor.

ἀνα-κροτέω, pljeskati.

ἀνάκρουσις, εως, ἡ, **1.** potiskivanje, νεώς veslanje unatrag. **2.** priječenje. **3.** započinjanje; uzmah.

ἀνα-κρούω, **1. akt.** natrag tiskati, silom ustavljati, uop. priječiti, sa i bez ὀπίσω. **2. med. a)** πρύμναν lađu polako natrag veslati, da je kljun okrenut k neprijatelju, takođ. [ἐπὶ] πρύμναν (*in puppim remigo*), uop. polako uzmicati, πρὸς τὴν πόλιν, τί nešto priječiti, smetati, ἁρμονίαν svojim nastojanjem preudesiti. **b)** započeti pjesmu, sviranje, preludirati.

ἀνα-κτάομαι, med. sebi opet steći, opet postići, sa i bez ὀπίσω, uop. sebi pribavljati, dobiti, τινὰ φίλον koga za prijatelja; ἑαυτόν oporaviti se, opet k sebi doći.

Ἀνακτόριον, τὸ, rt i grad na Ambračkom zalivu u Akarnaniji. **-ρία**, ἡ, okolina njegova, **-ριος**, ὁ, stanov.

ἀνακτόριος, 3. (ἀνάκτωρ), *poz.* gospodski, gospodarov.

ἀνάκτορον, τὸ, *jon. poet.* i *poz.* stan bogova, svetište u hramu, takođ. plur. Od

ἀνάκτωρ, ορος, ὁ (ἀνάσσω), *poet.* vladalac.

ἀνα-κυκλέω, *poet.* i *poz.*, takođ. *-κυκλόω, poz. poet.* u krugu okretati, vrtjeti, *revolvo;* ponavljati, πρὸς ἑαυτόν u sebi, δέμας tijelo oporavljati.

ἀνακύκλησις, εως, ἡ i ἀνακύκλωσις, obrtanje, okret, optok.

ἀνα-κυμβᾰλιάζω, *ep.* sa zveketom prevrnuti se.

ἀνα-κύπτω, 1. pomaljati se, a) podići glavu, pogledati gore. b) izroniti; iskobeljati se. 2. N. T. podići se.

ἀνα-κωκύω, *poet.* zavrištati, glasno zajaukati, takođ. tranz. ὄρνιθος φθόγγον ptičjim glasom.

ἀνά-κωλος, 2. kusast, kratak.

ἀνακῶς, adv., pažljivo, ἔχειν τινός paziti na što.

ἀνακωχεύω, *jon.* (*at.* ἀνοκωχεύω, v. ἀνοκωχή), augm. ἀνεκώχ., 1. tranz. ustavljati, priječiti; na pučini morskoj osidrati ili križati, jedriti unakrst (τὰς νέας), takođ. o kolima; *jon.* τὸν τόνον τῶν ὅπλων održati napeta užeta. 2. intr. (*jon.*) za ljude: stati, ne ići dalje (Herod. 9, 13), za lađe: biti osidran. Od

ἀνακωχή (*at.* ἀνοκωχή, od ἀνέχω, isp. συνοχωκώς), ἡ, sprečavanje, zadržavanje, odmor, κακῶν od nevolja; osob. uvjerica, primirje, ἀνακωχὴν ποιεῖσθαι πρός τινα i δι' ἀνακωχῆς γίγνεσθαί τινι s kim uvjeriti se, učiniti primirje.

ἀνα-λάζομαι, *buk.* opet primiti.

ἀν-ᾰλᾰλάζω, zavikati, osob. bojnu viku podići.

ἀνα-λαμβάνω, fut. -λήψομαι, aor. -έλαβον, perf. pas. -είλημμαι, adj. verb. -ληπτέον, **primati, 1. akt.** a) uvis, u ruke uzeti, osob. ὅπλα oružje pograbiti, ili haljine obući. b) pren. zadržati, sebi uzeti, primati, (εἰς ἑαυτόν) u službu uzeti, ili ἑστιάσει, τιμῇ koga počastiti, odlikovati, potpomagati, pridobijati, pak sa i bez μεθ' ἑαυτοῦ sa sobom uzeti, povesti, osob. vojnike, tako da se part. ἀναλαβών uz glag. kretanja često mora prevesti s prijedl. **sa.** c) na sebe uzimati, preuzimati, službu, posao, ulogu, τιμωρίαν kažnjivanje. d) preda se uzeti, spis i slič.; *aggredior.* e) opet uzeti, opet dobiti, opet primiti, opet prihvatiti, (τὸν λόγον) ponoviti (Plat. Apol. 19 A); (μνήμῃ) sjećati se (napamet učiti). f) opet podignuti, opet oporaviti, opet dobiti, popraviti, τινί za koga, (ἑαυτόν) oporaviti se; *restituo.* g) natrag uzeti, pogrješku ispraviti (Sof. Fil. 1249). h) *poz.* zauzeti, zahtijevati mjesto.

2. **med.** i **pas.** (aor. N. T. takođ. -ελήμφθη), a) πρός τι k čemu biti uzet, s njim biti spojen. b) opet dobiti. c) oporaviti se. d) na se uzeti, τί podvrći se, pogibli, parnici, i t. d.

ἀνα-λάμπω, 1. zasjati se, sinuti, rasplamtjeti se. 2. opet planuti ili buknuti. 3. opet osvijestiti se, oporaviti se. 4. tranz. opet pustiti da sine.

ἀν-αλγής, 2. *poz.* = ἀνάλγητος.

ἀναλγησία, ἡ, neosjetljivost, tupoglavstvo. Od

ἀν-άλγητος, 2., adv. -ήτως (*poet.*), 1. neosjetljiv, nemilosrdan, bez smilovanja. 2. za stvari: bez bola.

ἀν-αλδής, 2. (ἀλδαίνω), *jon.* ne uspijevajući, slab.

ἀνα-λέγω, *ep.* **ἀλλέγω,** aor. inf. ἀλλέξαι (takođ. u tmezi), 1. akt. (*ep.*) pobirati, kupiti. 2. med. i pas. a) za sebe sabirati. b) spis čitati, ἀναλεγόμενος koji je zabilježen, za koga se pripovijeda.

ἀνα-λείχω, *jon.* polizati.

ἀν-αλήθης, 2. *poz.* neistinit, neiskren, lažan.

ἀνάλημψις, *poz.* kao var. slijed.

ἀνάληψις, εως, ἡ (ἀναλαμβάνω), 1. priznavanje djeteta. 2. oporavljanje, opravka, popravljanje. 3. N. T. ponovno primanje, u nebo; povratak k ocu, o uzašašću Isusovu.

ἀν-αλθής, 2. *buk.* koji nije ljekovit.

ἀν-άλιος, *dor.* mj. ἀνήλιος.

ἀν-άλιπος, 2. (*buk.*) *dor.* mj. ἀν-ήλιπος, bez crevalja, bos.

ἀν-ᾱλίσκω i **ἀνᾱλόω,** *at.* ἀνᾱλώσω, ἀνήλωσα, ἀνήλωκα, ἀνήλωμαι, ἀνηλώθην, ἀναλωθήσομαι, ἀναλωτέος, *poz.* (i u starim izdanj. atič.) i bez augm. ἀνάλωσα i t. d., 1. **trošiti,** potrošiti, χρόνον, λόγον, aps. trošiti, s τινί, ἔν τινι, ὑπέρ τινος, εἴς τι, πρός τι, ἐπί τι i ἐπί τινι na što ili za što; uop. potrošiti. 2. ništiti, ubijati; — med. ubiti se, o samodavljenju.

ἀναλκείη, ἡ, plur. *ep.* nemoć, strašljivost. Od

ἀν-αλκής, 2. (ἀλκή), *jon.* nemoćan, slab.

ἄν-αλκις, ἴδος, ὁ, ἡ (ἀλκή), akuz. ἀνάλκιδα i ἄναλκιν, bez snage, slab, strašljiv, ὁ πάντ' ἄναλκις potpuna rđa.

ἀν-αλλοίωτος, 2. *poz.* nepromjenljiv.

ἀν-άλλομαι, dep. med., aor. *buk.* ἀνάλατο, skoknuti.

ἀναλογία, ἡ (ἀνάλογος), 1. primjeren razmjer, sklad. 2. *poz.* odnošaj (matem.), proporcija, geometrička vrsta. 3. *poz.* kao gram. t. t. pravilnost, analogija.

ἀνα-λογίζομαι, dep. med., u sebi sračunati, promisliti, opet prosuditi, razumjeti. Otd.

ἀναλογισμός, ὁ, razmišljanje, promatranje, razbor.

ἀνά-λογος, 2. koji je prema λόγος, razmjeran, primjeren, τινί. Adv. *poz.* ἀνάλογον i ἀναλόγως, u jednakom razmjeru.

ἄν-αλος, 2. N. T. koji ne soli.

ἀν-αλόω, v. ἀναλίσκω.

ἄν-αλτος, 2. (ἀλ-δαίνω), *ep.* koji se ne da zasititi, nesit.

ἀνα-λύζω, *poz.* zaridati.

ἀνάλῦσις, εως, ἡ, rješenje, κακῶν konac nevoljâ, u N. T. smrt.

ἀναλῡτήρ, ὁ, *poet.* osloboditelj, spasitelj. Od

ἀνα-λύω, *ep.* **ἀλλύω** (ῠ, ali ῡ pred σ i u ἀλλύουσα, i u *ep.* iterativu impf. ἀλλύεσκε) (takođ. u tmezi), **I. akt.** 1. razdriješiti, rasparati, odriješiti, osloboditi, ἔκ τινος od čega. 2. N.

T. intr. **a)** vratiti se. **b)** preminuti, mrijeti. **II. med.** (od sebe) opet popraviti, *τί* što.

ἀνάλωμα, *τὸ* (*ἀναλίσκω*), potrošeno, i

ἀνάλωσις, *εως, ἡ,* trošenje, trošak, izdatak.

ἀναλωτής, οῦ, ὁ, rasipač, rasipnik.

ἀναλωτικός, 3. rasipan.

ἀν-άλωτος, 2. (*ἁλίσκομαι*), neosvojen, nedobitan, pren. *ὑπὸ χρημάτων* nepodmitljiv.

ἀνα-μαιμάω, *ep.* bješnjeti po čem, *τί.*

ἀνα-μανθάνω, *jon.* razaznati, pronaći.

ἀν-αμάξευτος, 2. *jon.* teretnim kolima neprohodan.

ἀν-αμάρτητος, 2., adv. **-ήτως, 1.** akt. bez pogrješke, nekriv, *τινός* čemu, i *τινί* komu; nepromjenit (Ksen. Kir. 8, 7, 22). **2.** pas. nepogriješen.

ἀνα-μᾱρυκάομαι, *poz.* mj. *ἀναμηρυκάομαι* = *ἀναμᾰσάομαι,* preživati.

ἀνα-μάσσω, *ep. jon.* i *poet.* **1.** *poz.* prepočinjati (glinom ili voskom), učiniti snimak; med. sebi prepočinjati, graditi. **2.** otrti, obrisati, *τί τινι* što čim, *ἔργον κεφαλῇ* o glavu obrisati (kao svećenik što briše nož na glavi zaklane žrtve) = glavom platiti.

ἀνα-μάχομαι, dep. med., aor. inf. *-χέσασθαι,* opet boriti se, boj obnoviti, *ἧτταν* popraviti; *λόγον* opet započeti, također: pobijati.

ἀν-άμβατος, 2. (*ἀναβαίνω*), (o konju) neoklopljen, bez jahača.

ἀνα-μέλπω, buk. zapjevati.

ἀνα-μείγνῡμι (*-μίγνυμι*), i *ep.* i *jon.* **ἀνα-μίσγω,** *dor.* i *ep.* part. aor. *ἀμμείξας* (također u tmezi), fut. pas. *-μειχθήσομαι,* fut. III. *-μεμείξεται,* perf. pas. 3. pl. *jon. ἀνα-μεμείχαται* (prije svi oblici sa *ι* pis.), **1.** akt. *admisceo,* primiješati, umiješati, *τί τινι* i *εἴς τι.* **2.** pas. miješati se, *τισί* među nekoje, ili *ἔν τισι.* Part. *ἀναμεμειγμένοι* bez razlike.

ἀνάμειξις (*-μιξις*), *εως, ἡ,* miješanje, podmetanje.

ἀνα-μένω, *poet.* **ἀμμένω, 1.** tranz. pričekati, *τινά* koga čekati, *τὸ πορίζεσθαι* odgađati, *νύκτα* noć istrajati, provesti. **2.** intr. ostati, ustrajati, obič. sa *ἕως ἄν,* ili s akuz. i inf.

ἀνά-μεσος, 2. *jon.* koji se nahodi u sredini, usred zemlje.

ἀνα-μετρέω, 1. akt. **a)** *ep.* i *poet.* natrag mjeriti, još jednom prevaliti, *Χάρυβδιν* kroz H. natrag plivati. **b)** uop. izmjeriti, odmjeriti. **2.** med. *poet.* **a)** prošlost ponavljati. **b)** svoje k čemu domjeriti, dati; *δάκρυ* suzu prikazati, *εἴς τι.* Otd.

ἀναμέτρησις, ἡ, poz. ocjena, štovanje.

ἀνα-μηρυκάομαι, poz. dep. med., preživati.

ἀνά-μιγδα, v. *ἀναμίξ.*

ἀνα-μίγνῡμι, pravilno *ἀναμείγνυμι,* v. r.

ἀνα-μιμνῄσκω, 1. akt. fut. *ἀναμνήσω* i t. d., sjećati, opominjati, *τινά τι* koga čega, ali i *τινά τινος* ili sa sl. inf.; također samo *τινά* (osob. u odgovorima), i *τί,* pomenuti, također aps. **2. pas.**

ἀνα-μιμνῄσκομαι (*-μνησθήσομαι, -εμνήσθην*), sjećati se, opominjati se, *τί* ili *τινός, περί τινος* i sa zavis. reč. (*ὡς, ὅτι*) ili s part.

ἀνα-μίμνω, *ep.* mj. *ἀναμένω.*

ἀναμίξ, ἀνάμιγδα, *poet.* i *ἄμμιγα, poet.* (*ἀναμείγνυμι*), adv. pomiješano, svesebice.

ἀνάμιξις, *εως, ἡ,* v. *ἀνάμειξις.*

ἀναμίσγω (samo prez. i impf.), v. *ἀναμείγνυμι.*

ἀνάμνησις, *εως, ἡ* (*ἀναμιμνήσκω*), sjećanje, uspomena, N. T. *ἁμαρτιῶν* ispovijedanje. Otd.

ἀναμνηστικός, 3. *poz.* koji se lako sjeća, opominje.

ἀναμνηστός, 3. čega se tko sjeća.

ἀνα-μολεῖν, poet. aor. 2., u tmezi, prodrijeti.

ἀνα-μορμύρω [ῡ], *ep.* s iterat. obl. impf. *ἀναμορμύρεσκε,* pjenušiti se, uzavreti.

ἀναμοχθίζομαι, poet. zajecati, zastenjati.

ἀνα-μοχλεύω, *poet.* i *poz.* podignuti što na ozib, polugom, razbiti.

ἀν-αμπλάκητος, 2. i **ἀναπλάκητος,** *poet.* koji ne griješi, nišan ne promaši, sigurno gađa.

ἀνα-μυχθίζομαι, poet uzdahnuti (*-μοχθίζομαι*).

ἀν-αμφίλεκτος, 2., adv. *-ως, poz.* nepobitan, izvjestan.

ἀν-αμφίλογος, 2., adv. **-ογα** i **-όγως,** nepobitan, jasno određen, bez dvoumice ili sumnje.

ἀν-αμφισβήτητος, 2., adv. **-ήτως,** = *ἀν-αμφίλογος, -λόγως.*

ἀν-ανδρείη, ἡ, jon. i **ἀνανδρία,** *ἡ.* nejunaštvo, strašljivost. Od

ἄν-ανδρος, 2. **1.** *poet.* i *poz.* bez muža, neudata, udovica, također prolept. *ἄνανδρος κοίτα* da bude bez muža. **2.** *poet.* bez ljudi. **3.** muževnoj dobi neprimjeren. **4.** muževnomu značaju neprimjeren, nemuževan, strašljiv, kukavica, rđa, s dod. *τὰ εἰς τὸν πόλεμον.* — Supst. **τὸ ἄνανδρον** strašljivost, nejunaštvo. — Adv. **ἀν-άνδρως,** *διακεῖσθαι* ili *ἔχειν,* biti rđa, kukavica, *πρός τινα.*

ἀν-άνδρωτος, 2. *poet.* bez muža, lišena muža.

ἀνα-νέμομαι, dep. med., fut. *jon. -νεμέομαι,* nabrajati. *Buk.* i: čitati, kazivati.

ἀνα-νέομαι, dep. med., *ep.* **ἀννέομαι,** 3. sg. *ἀννεῖται,* opet izlaziti.

ἀνα-νεόω, *poet.* **1.** akt. ponavljati, obnavljati. **2.** med., aor. *poet. ἀννεώσασθαι,* **1.** ponoviti. **2.** *poet.* u pameti obnoviti. **3.** N. T. obnoviti se.

ἀνα-νευστικός, 3., adv. *-κῶς, poz.* niječući, odbijajući. Od

ἀνα-νεύω, fut. *-νεύσομαι, poz. -σω* (i u tmezi), zapr. glavu podići i njom odmignuti, čim bi Grk označio nijekanje; stoga: migom odbijati, zanijekati, odbiti, kratiti, *τινί τι* ili sa sl. inf., također aps. reći: ne, pak *χαρήατι* ili *ὀφρύσι τινί* migom braniti kome.

ἀνα-νέω, aor. *-ένευσα, poz. poet.* izroniti, pren. oporavljati se.

ἀνα-νέωσις, *εως, ἡ,* obnavljanje.

ἀνα-νήφω, poz. opet otrijezniti; opet se otrijezniti.

ἀν-ανθής, 2. bez cvijeta, slab; ocvao.

ἄν-αντα, adv. uzbrdo.

ἀν-ανταγώνιστος, 2. **1.** bez protivnika, bez borbe, bez natjecanja. **2.** *poz.* koji se ne može suprotiti.

ἀν-άντης, ἄναντες, *ep.* (ἄντα), **1.** uzbrdo, strmenit, prijek, takođ. πρὸς τὸ ἄναντες; suprotno: κατάντης. **2.** mučan, težak.

ἀν-αντίλεκτος, 2. i *ἀν-αντίρρητος,* 2., adv. *-ήτως, poz.* koji se ne može pobiti ili odbiti.

ἀν-αντιφωνησία, ἡ, poz. neodgovaranje.

ἀν-αντιφώνητος, 2. bez odgovora.

ἀν-άνυτος, 2. *buk.* = *ἀνήνυτος,* koji se ne može izvršiti, neizvršljiv.

ἄναξ, *ἄνακτος,* dat. plur. *ep. ἀνάκτεσιν* (ϝάναξ), najviši, gospodar, zapovjednik, **1.** za bogove, osob. Apolona, kao Il. 1, 390; vokat. ὦ ἄνα, *poet.* i *jon.* s krazom ὦναξ, najviše o bogovima, osob. Apolonu. **2.** za ljude: **a)** vladalac, knez, vojvoda, četovođa, upravljač; Agamemnon kao vrhovni vojvoda **ἄναξ ἀνδρῶν,** Orsiloh pak **ἄναξ ἄνδρεσσιν;** *poet.* vezano s βασιλεύς. **b)** plur. gospodstvo, vlada nad zemljom, takođ. o jednom čovjeku, na pr. Teseju, Sof. OC. 295; knezovi i velikaši, na pr. Tiresija. **c)** gospodar, t. j. vlasnik.

Ἀναξαγόρας, *ου, ὁ,* lično ime, osob. filozof iz Klazomene, prijatelj Periklov, učitelj Euripidov i Tukididov, kao **ἄθεος** prognan iz Atene, umrije u Lampsaku g. 428., star otprilike 70 god.

ἀνα-ξαίνω, *poz.* razgrepsti, opet raskinuti, obnoviti.

Ἀναξανδρίδας, *ου, jon. -ης, εω, ὁ,* ime spartan. kraljeva, **a)** Agijad, sin Leonov, savremenik Kresov, otac Leonidin. **b)** Euripontid, sin Teopompov, otac Arhidama II.

ἀνα-ξηραίνω, *ep.* i *jon.* aor. 1. konj. *ἀγξηράνῃ,* sušiti.

ἀναξία, *ἡ* (možda fem. od *ἀνάξιος*), nevrijednost, t. j. nerazmjernost, nejednakost vrijednosti.

Ἀναξίβιος, *ου, ὁ,* spartan. nauarh kod Bizanta oko 400., poslije (389.) harmost u Abidu.

ἀναξι-βρόντας, ου, poet. vladajući gromovima.

Ἀναξίλαος, *jon. -λεως, dor. -λᾶς, ὁ,* **1.** tiran u Regiju oko 500.—476. **2.** inače lično ime.

ἀναξιοπαθέω, poz. srditi se na nedostojno postupanje.

ἀν-άξιος, 2. i *at.* takođ. 3., nevrijedan, i to **a)** aps. nevrijedan, nevaljao, bez cijene, kao robinja (Sof. El. 189). **b)** s gen. ili s inf. nedostojan i nevrijedan čega, ne zaslužujući što, manje vrijedan ili dostojan, nego (od) τινός. Adv. **ἀναξίως,** nedostojno, aps., i s gen. ἑαυτῶν sebe nedostojno.

ἀνα-ξυνόω, dor., var. l. = *ἀνακοινόω* (Hel. 1, 1, 30).

ἀναξυρίδες, *αἱ,* perz. riječ, duge, široke hlače, kako su ih nosili Perzijanci i drugi barbarski narodi. *Poz.* i u sing.

ἀνα-ξύω, odgrepsti, izgladiti.

ἀνα-οίγεσκον, *ep.* impf. iter., otvorali bi, od *ἀνοίγω.*

ἀνάπαιστα, *τά, poz.* u anapestima složene podrugljive pjesme, *anapaesta carmina.*

ἀνά-παλιν, adv., **1.** obrnutim redom, naopako. **2.** drugom, drugi put.

ἀνα-πάλλω, *ep. poet.* i *poz.* **1. akt.,** part. aor. 2. *ep.* redupl. *ἀμπεπαλών* mj. *ἀναπεπαλών,* zavitlati, zamahnuti, ἔγχος ἀμπεπαλών trgnuvši koplje na hitac; pren. pokrenuti, potjerati. **2. pas.** *ep.* i *poet.,* s *ep.* aor. med. 3. sg. *ἀνέπαλτο,* uvis skočiti, đipiti, propeti se.

ἀνάπαυλα, *poet.* ἄμπαυλα, i **ἀνάπαυσις,** *poet.* ἄμπαυσις, *εως, ἡ,* mir, odmor, oporavljanje, mirovanje, τινός od čega ili u čem, κατ' ἀναπαύλας na odmore, naizmjence.

ἀναπαυστήριος i **ἀναπαυτήριος,** 2., *jon.* **ἀμπαυστήριος,** za odmor podoban, θῶκος počivalo, sjedalo. — Supst. τὸ — ον sve što daje počinak, vrijeme počinku. Od

ἀναπαύω, *jon.* **ἀμπαύω,** **1. akt. a)** *ep.* činiti da tko prestane čim, τινά τινος, priječiti, odvratiti. **b)** dati počivati ili otpočinuti, ἑαυτόν odmarati se, τὸ στράτευμα vojsku odmarati; τινά τινος dati komu odmorak od čega (takođ. u pas.). **c)** *poet.* svršiti, βοήν viku, glas ustaviti.

2. med. ἀναπαύομαι, a) ići na počinak, leći, otpočinuti, odmarati se, ἀπό i ἔκ τινος od čega. **b)** uop. smiriti se, mirovati, ne biti uznemirivan ili kažnjen, s part.: οὐκ ἀναπαύεσθαι ποιοῦντα raditi bez odmora ili počinka; s gen., na pr. τῆς διανοίας okaniti se, proći se namjere. **c)** pren. *poz.* umiriti se, ἔν τινι kod čega, ὅπου gdje.

ἀνα-πείθω, **1.** akt. privoljeti, nagovoriti, zavesti, takođ. darovima, s inf. sa i bez ὥστε, takođ. sa ὡς i konj. i opt., rjeđe sa ὑπέρ τινος. **2.** pas. preumiti, odumiti, premisliti se, biti nagovoren, zaveden, ὑπό i πρός τινος.

ἀνα-πειράομαι, dep. med., kušati, pokušati, vježbati, aps. i *τινός,* u čem.

ἀνα-πείρω, *ep. jon.* i *dor., ep.* aor. part. akt. *ἀμπείρας,* nataknuti, nabosti, aps. i ἐπί τινος na što.

ἀνα-πεμπάζομαι, med., u sebi još jednom promisliti. Takođ. u akt.

ἀνα-πέμπω, **1.** gore slati, **a)** pustiti, na pr. glasove. **b)** na uzvišenije mjesto, od obale u unutrašnju zemlju ili u glavni grad, ili k višemu sudu. **2.** *poz.* natrag slati.

ἀνα-πέταμαι, poz. poet. = *ἀναπέτομαι.*

ἀνα-πετάννυμι i **-νύω,** i *poz. -τάω* (v. *πετάννυμι*), *ep.* aor. *ἀνεπέτασσα,* imp. *ἀμπέτασον,* perf. pas. 3. plur. *jon. ἀναπεπτέαται,* 3. sg. *poz. ἀναπεπέ-*

τασται, 1. *ep.* i *poet.* razastirati, razviti, takođ. slik. τὴν ἐμπορίαν. 2. otvorati, pristupačnim činiti. Osob. u part. perf. pas. otvoren, pristupačan, slobodan, δίαιτα življenje na čistom zraku, ali ὄμματα ἀναπεπταμένα izbuljene oči, t. j. drzak pogled.

ἀνα-πέτομαι, fut. ἀναπτήσομαι, aor. ἀνεπτόμην, -επτάμην, -έπτην, part. *poet.* **ἀμπτάμενος,** poletjeti, αἰθερία u zrak, odletjeti, pren. skočiti, od radosti ili straha; izmaći.

ἀνα-πήγνυμι, pribosti, nataknuti, part. perf. 2. -πεπηγυῖα intr. nataknuta, ὑπέρ τινος na što.

ἀνα-πηδάω, aor. *dor.* i *ep.* ἀμπηδήσας, skočiti, **a)** sa sjedala, osob. na besjedu. **b)** ἐπί τι na što, osob. na konja, i bez ἐπὶ τὸν ἵππον, kao Ksen. An. 7, 2, 20; πρὸς τὸν πάππον vješati se o djeda.

ἀνά-πηρος, 2. bogaljast, kljast, nemoćan, slab.

ἀνα-πιδύω, *poz.* pustiti da izvire ili šiklja.

ἀνα-πιέζω, *poz.* potisnuti gore ili natrag.

ἀνα-πιεσμός, ὁ, *poz.* potiskivanje gore.

ἀνα-πιλέω, *ep.* gore tiskati, stiskati.

ἀνα-πίμπλημι, fut. -πλήσω i t. d., 1. *ep.* i *jon.* do vrha napuniti, ispuniti, μοῖραν suđenje izvršiti, t. j. doista pretrpjeti, slič. κακά, πλέω i t. d. 2. napuniti, osob. okužiti, τινά τινος, kao na pr. αἰτιῶν ἀναπλῆσαι u svoju krivnju zaplesti.

ἀνα-πίνω, fut. -πίομαι, takođ. u tmezi, posrkati, progutati.

ἀνα-πίπτω i *poet.* **ἀμπίπτω,** aor. 2. ἀνέπεσον, N. T. takođ. ἀνέπεσα (i med.), 1. natraške padati, pasti, pren. **a)** (Tuk.) uzmicati. **b)** sa i bez ταῖς γνώμαις, *animo cadere*, duhom klonuti. 2. leći za sto, N. T. i *poz.* 3. u perf.: biti zapušten, sporo se radi oko čega.

ἀνα-πίτνημι, inf. -πιτνάμεν, *dor. poet.* mj. -πετάννυμι.

ἀναπλάκητος, v. ἀναμπλάκητος.

ἀνα-πλάσσω, *at.* -πλάττω, 1. akt. prenapravljati, uop. obrazovati, izmišljati. 2. med. *jon.* novo graditi, opet podići.

ἀνα-πλέκω, *poz.* naplesti, zaplesti.

ἀνα-πλέω, fut. -πλεύσομαι i t. d., i *jon.* **ἀναπλώω,** 1. uz vodu ploviti. 2. na pučinu voziti se, ἐς Τροίην. 3. na (otvorenom) moru voziti se, ὀπίσω natrag ploviti.

ἀνά-πλεως, gen. ω, 2. (fem. takođ. ἀναπλέα), 1. napunjen, τινός čim. 2. okaljan, skrnavan, pokrit, τινός čim.

ἀνα-πληρόω, 1. ispunjavati, izvršiti, opet napuniti, dopuniti, τινός i τινί čim. U pas. ἀνεπληρώθη ὁ ἥλιος sunce se opet ispunilo. 2. opet popraviti. 3. N. T. τόπον τινός zapremiti, mjeru napuniti, motriti, potvrditi.

ἀναπλήρωσις, εως, ἡ, dopunjivanje, upotpunjivanje.

ἀνά-πλοος, ὁ, stegn. **ἀνάπλους,** 1. plovidba uz vodu. 2. *poz.* plovidba kući. 3. pristanište.

ἀν-απλόω, *poz.* razastrti, otvoriti.

ἀνα-πλώω, v. ἀναπλέω.

ἀνά-πνευμα, *dor. poet.* ἄμπνευμα, i

ἀνάπνευσις, εως, ἡ, odahnuće, t. j. 1. odušak, odmor, πολέμοιο od rata. 2. počivalište. Od

ἀνα-πνέω, inf. aor. *dor.* i *ep.* ἀμπνεῦσαι mj. ἀναπνεῦσαι, aor. 2. imp. ἄμπνυε, *poz.* takođ. ind. ὕ; aor. 1. pas. ἀμπνύνθη, i aor. med. ἄμπνυτο, oboje u aktivnom smislu. 1. dahnuti, uzdisati, protivno ἐκπνεῖν (pren. nadimati se). 2. odahnuti, oporavljati se, opet se podići, aps. i τινός ili ἔκ τινος od čega; ἐκ σέθεν po tebi, s part., τειρόμενοι od nevolje. 3. izdisati, isparivati, τί. Otd.

ἀναπνοή, ἡ, *poet.* takođ. **ἀμπνοή,** 1. disanje, ἀμπνοὰς ἔχειν *(poet.)* živjeti. 2. odušak, odahnuće, oporavljanje, odmor, τινός od čega. 3. *poz.* takođ. oduška.

ἀν-απόδεικτος, 2. nedokazan, koji se ne da dokazati. Adv. *poz.* nedokazano.

ἀνα-ποδίζω (ἀνά, πούς), 1. *jon.* tranz. činiti da ide natrag, ustuknuti, vraćati, κατά τι opet na što povratiti, ἑωυτόν poreći, odreći. 2. *poz.* intr. stupiti natrag, uzmicati.

ἀν-απόδραστος, ον, komu se ne može izmaći.

ἀν-άποινος, 2. bez otkupa, zabadava.

ἀν-απόλαυστος, ον, koji se ne može uživati.

ἀνα-πολέω, opet obrnuti; *poet.* ponoviti.

ἀν-απολόγητος, 2. koji se ne da ispričati; N. T. nepodoban braniti se.

ἀνα-πομπή, ἡ, dizanje, θησαυρῶν kopanje blaga.

ἀνα-πόμπιμος, 2. vraćen, poslan k višemu sudu.

ἀνα-πομπός, ὁ, *poet.* koji gore šalje.

Ἄναπος, ὁ, 1. rijeka kod Sirakuse, s. Anapo. 2. pritoka Aheloja u Akarnaniji.

ἀνα-πράσσω, *at.* **-ττω,** utjerivati, iskati, τὶ παρά τινος, ὑπόσχεσιν obećano, τὰ παρὰ σοῦ što ti duguješ.

ἀνα-πρήθω (πρήθω), *ep.* zapr. gore dunuti, protisnuti, proliti, δάκρυ (Od. 2, 81).

ἀνα-πτερόω, opet okrilatiti, pren. uzdrmati, uzbuditi, ἐθείρας ὀρθίους ἀνεπτέρωκα kosa mi se ježi; γυναῖκα oteti, na otmicu odvesti (Herod. 2, 115).

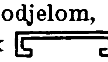
ἀνα-πτέσθαι, -πτήσομαι i slič., v. ἀναπέτομαι.

ἀνα-πτοέομαι, *poz.* uzbuniti se.

ἀνα-πτοιέω, *buk.* poplašiti.

ἀνα-πτύζω, *poz.* uzgr. oblik za ἀναπτύω, što v.

ἀνά-πτυξις, ἡ, *poz.* razvitak, razvoj. Od

ἀνα-πτύσσω, 1. razvijati, razmotati, σύγγραμμα knjigu; pren. otkriti, τὶ πρὸς φῶς. 2. vojnički: τὸ κέρας oko krila skrenuti, obrnuti se tako, da četa oko krajnjega momka naprijed ide u kutu od 90°, učiniti zavoj oko krila; slič. τὴν φάλαγγα, gdje oba krila učine okret, jedno desno, drugo lijevo, i s odjelom, koji mirno stoji, prikazuju ovaj oblik ; nasuprot

τὸ κέρας ἐς φάλαγγα dugačku povorku razviti u široku frontu. Otd.

ἀνα-πτυχή, *poet.* ἀμπτυχή, ἡ, otkrivanje, otkriće; ὄμμα ἀμπτυχαί τε otvoranje očiju.

ἀνα-πτύω, fut. pas. -πτυσθήσεται, *poet.* i *poz.* ispljunuti, vrcnuti, uvis prsnuti.

ἀν-άπτω (ἅπτω), **A)** privezati, **1. akt.** svezati, o što ἔκ τινος, na pr. Od. 12, 51. 179 αὐτοῦ sc. ἱστοῦ; takođ. ἀγάλματα zavjetne darove objesiti, t. j. bogovima posvetiti, prikazati, pa tako θύρσους, naime χειρί, i pren. μῶμον prišiti sramotu, obrukati, τινί. Ali τὶ εἴς τινα ili εἴς τι kriviti koga, αἷμα s umorstva. **2. med.** sebi ili svoje privezati, kao ἐκ τοῦδε πρυμνήτην κάλων za nj naše uže; χάριτας udijeliti, κῆδος rodbinstvo sklapati; ἀρχήν sebi prisvojiti, ναῦν sa sobom odvesti.

B) zapaliti, πῦρ; pren. raspaliti, podažgati, θυμῷ.

ἀνα-πυνθάνομαι, dep. med., ispitati; τὶ πραττόμενον saznati, da se nešto namjerava ili o nečem radi (Ksen. An. 5, 7, 1). Otd.

ἀνάπυστος, 2. *ep.* i *jon.* ispitan, opće poznat.

ἀνα-πωμάζω (πῶμα), *poz.* dizati poklopac, otklopiti.

ἀν-αραιρηκώς, v. ἀναιρέω.

ἄν-αρθρος, 2. **1.** bez članaka, nezglobljen. **2.** *poet.* sa slomljenim zglobovima, posve nemoćan.

ἀν-ἀρίθμητος, i *poet.* **ἀν-άριθμος**, 2. **1.** nebrojen, neizmjeran, τινός u čem, θρήνων beskrajan u jadanju. **2.** *poet.* necijenjen.

ἀν-άριστος (ἄριστον, ᾰ), 2. bez ručka, tašt.

ἄν-αρκτος (ἄρχω), 2. bez gospodara, neodvisan.

ἀναρμοστέω (-στος), ne slagati se, ne biti udešen. Otd.

ἀναρμοστία, ἡ, nesklad, neskladnost.

ἀν-άρμοστος, 2. neskladan, neprimjeren, nepriskladan, osob. bez sklada, τινί i πρός τι.

ἀνα-ροιβδέω, v. ἀναρροιβδέω.

ἀν-αρπαγή, ἡ, plur. *poet.* otmica.

ἀν-αρπάζω, aor. ἀνήρπασα i *poet.* takođ. ἀναρπάξας, pas. *poz.* ἀνηρπάγη, **1.** akt. **a)** uvis trgnuti, gore iznijeti, istrgnuti, μάχης ἄπο iz bojne vreve, τὰ ὅπλα. **b)** odvući, ugrabiti, oteti, ukloniti, uništiti, oplijeniti, τινά τι. **2.** med. (fut.) brzo odvući, uništiti, zatrti. Otd.

ἀναρπάξ-ανδρος, *poet.* koji ljude grabi, mori.

ἀν-άρπαστος, 2. (takođ. ἀναρπαστός, *poet.* fem. ἀναρπαστά), *abreptus*, ugrabljen, πρός τινος od koga.

ἀνα-ρρήγνῡμι, **1.** tranz. **a)** rastrgati, raskidati, rascijepati. **b)** prodrijeti, razderati, razbiti. **2.** intr. provaliti; samo Sof. OR. 1075, inače pas., na pr. εἴς τι na što, dati se na što navesti.

ἀνα-ρρηθείς i **ἀναρρηθῇ**, v. ἀνειπεῖν.

ἀνά-ρρησις, εως, ἡ, javan oglas.

ἀνα-ρρῑπίζω, *poz.* opet raspiriti, potaknuti.

ἀνα-ρρῑπτέω (samo prez. i impf.) i

ἀνα-ρρίπτω, uvis bacati, takođ. ἐς τὸ ἄνω, ἅλα (πηδῷ) more (veslom) uspljuskivati, uzljuljati (Od. 10, 130). Napose τὸν κύβον kocku (iz čaše) bacati, περί τινος, ἀνερρίφθω κύβος *iacta esto alea;* κίνδυνον, μάχην usuditi se zaći u pogibao, u boj; ἀναρρ. ἐς ἅπαν τὸ ὑπάρχον sav imutak metati na kocku, zapr. bacati kocku na s. i.

ἀνα-ρρῑχάομαι, rukama i nogama penjati se.

ἀνά-ρροια, ας, ἡ (ῥέω), osjeka.

ἀνα-ρροιβδέω i **ἀνα-ροιβδέω**, *ep.* opet usrkati.

ἀνα-ρροφάω (-έω), natrag srkati.

ἀνα-ρρώννῡμι, iznova krijepiti, opet hrabriti; pas. opet osiliti, ἐκ τῆς νόσου oporaviti se.

ἀν-άρσιος, 2. i 3. (ἀραρίσκω), *ep. jon.* i *poet.* **a)** uporan, protivan, neprijazan, neprijateljski; ἀνάρσιον ἐποιέετο držao je to za otvoreno neprijateljstvo; — supst. ἀναρσίων ἐπέμολε došlo je od neprijateljâ. **b)** nepriličan, neugodan, gnusan, grdan.

ἀν-αρτάω, **1.** akt. objesiti, pas. ἀνηρτῆσθαι ἔκ τινος od čega zavisjeti, εἴς ili πρός τινα milovati koga, pribiti se kod koga; takođ.: dati se ustavljati. **2.** med. **a)** s akuz.: sebi koga podvrći, njegovu milost osvojiti. **b)** *jon.* s inf. spremati se na što.

ἀν-άρτιος, 2. neprav, neupravan, lih.

ἀν-αρχία, ἡ, **a)** stanje bez gospodara ili vojvode. **b)** nezakonito stanje države, kad se ne priznaje glava, razuzdanost, anarhija. (U Ateni se tako zvala godina »bez arhonata« Ol. 94, 1 = 404.) Od

ἄν-αρχος (ἀρχή), 2. bez vođa.

ἀνα-σαλεύω, *poz.* prodrmati, protresti, promućkati.

ἀνα-σειράζω, *poet.* s pravoga puta odvraćati.

ἀνα-σείω, **1.** potresti, uvis mahati, na pr. τὰς χεῖρας rukama, κόμην pustiti kosu da se vija. **2.** *poz.* dignuti uvis, uzdići. **3.** pren. N. T. buniti.

ἀνα-σεύομαι, *ep.*, aor. med. ἀνέσσυτο provre, briznu, prsnu.

ἀνά-σιλλος, ὁ, *poz.* čupava kosa.

ἀνα-σκάπτω, *poz.* iskopavati, okopati, πόλιν utvrditi.

ἀνα-σκεδάννυμι, *poz.* poplašiti i raspršati.

(ἀνα-σκέπτομαι), daje fut. i aor. za ἀνασκοπέω.

ἀνα-σκευάζω, **1.** akt. i pas. **a)** uprtiti i otpravljati (ἀγορὰν εἴσω), spremiti (τέμενος). **b)** ukinuti, uništiti, ukloniti; pas. τράπεζα mjenjačnica je propala; ἀνεσκευάσμεθα propali smo. **2.** med. svoje imanje otpravljati, bjegati s njim, ἔς τι nekamo; uop. odseliti se.

ἀν-άσκητος, 2. neuvježban.

ἀνα-σκινδυλεύω, *poz.* nabosti, raspeti.

ἀνα-σκιρτάω, *poz.* poskočiti, propinjati se.

ἀνα-σκολοπίζω, fut. ἀνασκολοπιεῖσθαι pas., *jon.* i *poz.* nabiti na kolac.

ἀνα-σκοπέω, potpuno ili točno promisliti, prosuditi.

ἀνα-σοβέω, poplašiti; pas. protiviti se, krčumati se.
ἀνα-σπἄράσσω, *poet.* uvis trgnuti, iščupati.
ἀνάσπαστος, 2., takođ. ἀνασπαστός, **a)** *poet.* odvučen, πύλης prolept. tako da se otvoriše. **b)** *jon.* i *poz.* iz domovine protjeran, odveden, preseljen. Od
ἀνα-σπάω (v. σπάω), **1.** uvis ili gore vući, na pr. lađe na suho vući; usisati, usrkati; (χεροῖν) *evellere*, iščupati Kiteron, t. j. dignuti ga iz temelja, slič. o biljkama; pren. λόγους hvaliti se, τινί kome ili pred kim; miris uvlačiti, ὡς πλεῖστον τῆς ἡδονῆς što više uživati. **2.** razmetati, rastaviti, σκηνήν. **3.** otvoriti, raskopati, τύμβους grobove. **4. med.** *ep.* ἔγχος koplje opet izvući.
ἄνασσα, ἡ, *ep.* i *poet.* fem. od ἄναξ, gospodarica, takođ. za boginje.
ἀν-άσσατος, 2. *buk.* i *dor.* mj. ἀήσσητος, nepobijeđen.
ἀνάσσω, fut. -ξω, aor. med. ἀνάξασθαι (ϝανακjω, ἄναξ), *ep.* i *poet.* **1. akt. a)** gospodovati, zapovijedati, vladati, τινί, τινός, takođ. γῆς βαρβάροισι t. j. zemljom vladati nad barbarima, rijetko τί, na pr. ὁ παντ' ἀνάσσων koji je gospodar svemu, češće aps. ili s μετά τισι, ἐν τισι med nekojima, ili ἐν τινι na jednom mjestu. **b)** gospodar ili vlasnik biti čemu, u čem ili čim vladati, obič. dat. τινί, ali τιμῆς imati počasnu službu, i to τισί med nekojima. **2. pas. a)** biti pod vlašću, τινί čijom. **b)** biti rukovan, držan, σκῆπτρον παρά τινι netko upravlja žezlom. **3. med.** biti vladalac, γένεα kroz ljudske vijekove.
ἀν-άσσω, v. ἀναΐσσω.
ἀναστἄδόν, *ep.* adv. (ἀνίστημι), dupke stojeći, stojećke, ustajući.
ἀνα-σταλύζω, *poet.* zaplakati, zajecati.
ἀνάστἄσις, εως, *jon.* ιος, ἡ, **1.** (ἀνιστάναι) postavljanje, i to **a)** pustošenje, kretanje stanovnikâ iz njihova sijela, protjerivanje, premještanje, τῆς Ἰωνίης, a o mjestima takođ. iskop, propast. **b)** podizanje, namještanje. **2.** (ἀναστῆναι) ustajanje, i to **a)** s tabora, s kojega mjesta, odlazak. **b)** *poet.* *poz.* i N. T. uskrisivanje, buđenje, uskrsenje.
ἀναστἄτήρ, ῆρος, ὁ, *poet.* i
ἀνα-στἄτης, ου, ὁ, iskopnjak, zatirač.
ἀνάστἄτος, 2. (ἀνίστημι), poplašen, protjeran, poremećen, na ustanak spreman (Herod. 1, 106); ἀνάστατον ποιεῖν rastjerati, opustošiti, upropastiti; Her. 1, 177 podložiti, pokoriti. Otd.
ἀναστἄτόω, buniti, zavesti, N. T.
ἀνα-σταυρόω, na kolac nabiti, na krst pribiti.
ἀνα-στέλλω, **1.** akt. **a)** *poz.* zadignuti, zavratiti, *sursum tollo*. **b)** uzbijati, potiskivati, s pas. **2.** med. *poet.* i *poz.* haljinu zapreći, uzgrnuti.
ἀνα-στενάζω, osob. *jon.* *poet.* i *poz.*, **ἀναστεναχίζω**, *ep.*, **ἀναστενάχω** i med. **ἀναστενάχομαι**, *ep.*, i *poet.* **ἀναστένω**, **1.** aps. zaječati, glasno stenjati. **2.** τοῖα ἀνεστέναζες takvo ti bješe stenjanje; τί oplakivati, glasno naricati, jadikovati za što, takođ. γόοις.
ἀνα-στέφω, *poet.* i *poz.* ovjenčati; pas. ovjenčati se.
ἀνα-στολή, ἡ, *poz.* zavraćanje, zabacivanje.
ἀνα-στομόω, otvorati; τὸν ποταμόν rijeku odvoditi.
ἀνα-στρέφω, **I. akt. 1.** tranz. **a)** prevrnuti, okrenuti, τὴν καρδίαν t. j. sasvim uzdrmati, potresti. Pas. ὄρος ἀνέστραπται gora bi izvrnuta; pren. pretvoriti, prenarediti. **b)** obrnuti, t. j. natrag voditi, ἐς ᾄδου, ἐς μάχην; δίκην kazan obnoviti. **2.** intr. ošijati, ošijati se, opet se protiv neprijatelja okrenuti. **II. med.** i **pas. a)** obrnuti se, bjegati, opet stati, vraćati se i za stvari: τοῦτο ἀνέστραπται to je sad obrnuto. **b)** obraćati se, prometati se, boraviti, baviti se, ἔν τινι, κατά, περί τι, takođ. γαῖαν u kojoj zemlji tumarati (Od. 13, 326); ὡς δεσπότης vladati se kao gospodar (Ksen. An. 2, 5, 14). Otd.
ἀναστροφή, ἡ, **1.** tranz. ošijavanje, okretanje, izvraćanje. **2.** intr. **a)** obraćanje, okret. **b)** *poet.* *poz.* i N. T. boravljenje, življenje.
ἀνα-στρωφάω, *ep.* intenz. od ἀναστρέφω, obraćati, πάντῃ na sve strane.
ἀνα-σύρομαι, med., *poz.* haljine zadignuti, odjapiti se, otkriti se.
ἀνα-σφάλλω, opet se podići, (ἐκ) νόσου od bolesti pridići se, ozdraviti.
ἀνα-σχεθεῖν, **ἀνασχέμεν**, **ἀνάσχεο**, **ἀνασχέσθαι**, v. ἀνέχω.
ἀνα-σχετός, 2. i **ἀνσχετός**, v. ἀνεκτός.
ἀνα-σχίζω, *jon.* i *poz.* rasparati.
ἀνα-σχινδὔλεύω, na kolac nabijati, na krst pribiti (ἀνασκινδ.).
ἀνα-σῴζω (v. σῴζω), **1.** akt. opet spasti, opet dobiti, vratiti, τὸν μῦθον πρὸς τὴν ἀλήθειαν t. j. na pravo stanje. Her. 6, 65 (nešto zaboravljeno) opet dozvati u pamet, spominjati. **2.** med. **a)** za sebe spasti, sebi opet prisvojiti. **b)** = akt. opet dobiti, postići, takođ. τινά τινος koga oda šta izbaviti.
ἀνα-τἄράσσω, uzbuniti, pobrkati, poremetiti.
ἀνάτἄσις, εως, ἡ (ἀνατείνω), *poz.* **1.** napinjanje, uspon. **2.** natezanje uvis; φρονήματος nadutost, kičeljstvo.
ἀνα-τάσσομαι, N. T. razvijati.
ἀνα-τατικός, 3. (ἀνατείνω), *poz.* nadut, kičeljiv.
ἀν-ατεί, v. ἄνατος.
ἀνα-τείνω (v. τείνω), **1. tranz. a)** uvis pružati ili držati, τὴν χεῖρα na molitvu ili zakletvu, ili na odobravanje, ili pred neprijateljima za znak pomirljivosti (Ksen. Kir. 4, 2, 17); ὀφρῦς obrve podići; pren. ἑαυτὸν ἐπί τινι uzvisivati se, veličati se, razmetati se čim. **b)** pružati, širiti, τὸ κέρας krilo rastegnuti. **2. intr.** *jon.* i *poz.* **a)** uvis se dizati, pružati, str-

šiti, pren. uzdizati se. **b)** protezati se. — **3. med.** *τί* nešto uvis podići, na pr. mač trgnuti, stoga uop. prijetiti; pren. nešto uvis potjerati, vrijednost povećati. **4. pas. a)** biti nataknut, *ἀετὸς ἐπὶ δόρατος ἀνατεταμένος* orao s razapetim krilima nataknut na motku. **b)** *τοῦ ὠτός* za uho biti potegnut (zapr. uvis biti povučen).

ἀνα-τειχίζω, zidove iznova sazidati. Otd.

ἀνατειχισμός, ὁ, iznovično zidanje zidova.

ἀνατέλλω, 1. *ep. poet.* i *poz.* tranz. dati da što izađe ili iznikne; uop. napraviti, *ἀπό τινος* od čega. **2.** intr. *oriri,* izlaziti, poteći, izniknuti, *ἔκ τινος.*

ἀνα-τέμνω, razrezati, parati.

ἀνᾱτί, v. *ἄνατος.*

ἀνα-τίθημι, I. akt., *poet.* aor. akt. 3. pl. *ἀνέθεν,* **1.** postavljati, i to zavjetni dar, hram; posvetiti, podići, *τινί τι* komu što i *τὶ εἴς τι* ili *ἔν τινι* što na kojem mjestu ili na mjesto. **2.** nametati, i to **a)** zapr. natovariti, naprtiti, *ἐπί τινα,* i *εἰς τὰς χεῖρας* u ruke metnuti. **b)** prišiti, *ἐλεγχείην* rug, *τινὶ ἐπὶ τὴν κεφαλήν* na glavu, kriviti; ostaviti, predati, *τί τινι,* ili sa sl. inf. pa tako i: pripisivati. **3.** natrag uzeti, oteti, *τοῦ κατθανεῖν* od smrti ukloniti (Sof. Aj. 476). **II. med. 1.** svoje naprtiti, *ἐπί τινα,* takođ. aps. natovariti, pren. *ἑαυτήν* predati se, *τινί.* **2.** uzimati natrag, na pr. mišljenje promijeniti, ili takođ. uop. okrenuti, *πάντα* sve, ili drugo mjesto doznačiti, premjestiti; sa sl. inf. *οὐκ ἀνατίθεμαι, μὴ οὐκ εἶναί τι* ne uzimam natrag, da je nešto. **3.** odgađati. **4.** N. T. razlagati, pričati.

ἀνα-τῑμάω, *jon.* cijenu povisiti.

ἀνα-τῑνάσσω (i u tmezi), *poet.* potresti, gore bacati.

ἀνα-τλῆναι, ἀνα-τλάς, inf. i part. aor. *ἀνέτλην* (*τλῆναι*), fut. *-τλήσομαι, tolerare,* pretrpjeti, podnositi, *φάρμακα* čine, čarolije.

ἀνατολή, ἡ (*ἀνατέλλω*), *dor.* i *ep.* takođ. **ἀντολή,** obič. u plur. ishod, osob. sunca, istok, *poz.* i istočni kraj, istok. *Ortus, oriens.*

ἀνατομή, ἡ (*τέμνω*), *poz.* razrezivanje; zarez.

ἄν-ᾱτος, 2. (*ἄτη*), adv. **ἀνᾱτεί, -τι, 1.** *poet.* nepovrijeđen, nekažnjen, *Λοξίου κότῳ* srdnjom Apolonovom, *κακῶν* nepovrijeđen nevoljama (koje Tebi od Atenjana prijete). **2.** *poet.* neškodljiv.

ἀνατρεπτικός, 3. izvraćajući, razvaljujući. Od

ἀνα-τρέπω, *poet.* takođ. **ἀντρέπω,** perf. *-τέτροφα* i *-τέτραφα,* **1.** postaviti naglavce, oboriti, *τράπεζαν* novčano propasti; pobijati; uništiti; pren. *χαράν* veselje života, *τὴν τύχην, τὴν ἐλευθερίαν,* takođ. sa *προρρίζους* stubokom; upropastiti. **2.** vratiti, natrag odvesti. **3.** *poet.* probuditi, što drijema. **4.** pas. i med. (aor. *ἀν-ετράπετο*), izvrnuti se, prevaliti se, natrag pasti, propasti, sunovratiti se, takođ.: biti potučen,

ἀνα-τρέφω, fut. *-θρέψω* i t. d., **1.** othranjivati, odgajati, pas. odrasti; pren. *τὸ φρόνημα, φιλοτιμίαν,* hrabrost, častoljublje podažgati. **2.** opet hraniti, pošto je tko koga hranio.

ἀνα-τρέχω (v. *τρέχω*), perf. *ep.* *ἀναδέδρομα* (i u tmezi), **1.** ustrčati, gore trčati ili juriti, popeti se, *πρός τι* i *τί;* skočiti; niknuti, prsnuti, podići se; pren. brzo se popeti. **2.** *ep.* i *poz.* s *ὀπίσω, αὖτις,* natrag hitjeti, brzo uzmicati, vraćati se. **3.** *poz.* popravljati, opet ispraviti.

ἀνάτρησις, εως, ἡ (*ἀνατιτράω*), *poz.* provrtanje, trepanacija.

ἀνα-τρίβω, češće trti, *πρός τινι;* napose **a)** natrti. **b)** gladiti, blazniti.

ἀνατροπεύς, έως, ὁ, iskopnjak, ništitelj.

ἀνα-τροπή, ἡ, prekretnja, iskop.

ἀνα-τροφή, ἡ, *poz.* othrana, odgoja.

ἀνα-τῠλίττω, *poz.* odmotati i smotati; *λόγους πρὸς ἑαυτόν animo volvere.*

ἀνα-τυπόω, poz. med. sebi predstavljati, pomišljati.

ἀν-αύγητος, 2. *poet.* mračan.

ἄν-αυδος, 2. *ep. poet.* i *poz.* (*αὐδή*), s *poet.* spor. obl. **ἀν-αύδητος,** 2., i *dor. poet.* **ἀναύδᾱτος** (*αὐδάω*), **1.** nijem, koji ćuti, takođ. tajom, u tišini. **2.** nečuven.

ἄν-αυλος, 2. *poet.* bez sviranja na fruli, bez veselja.

ἀν-αυξής, 2. *poz.* koji ne uspijeva.

Ἄναυρος, ὁ, rijeka u Tesaliji, kasnije apelat.

ἄναυρος, ὁ, *poet.* bujica.

ἄ-ναυς, *poet.* u *ἄνᾱες νᾶες* brodovi, koji više nijesu brodovi, razbijeni brodovi.

ἀν-αΰω, buk. u aor. *ἀνάϋσαν,* glasno viknuti.

ἀνα-φαίνω (i u tmezi), **1. akt.** tranz. (*-φανῶ, -έφηνα, -πέφαγκα*), pokazivati, **a)** učiniti da što sine ili zasja, na pr. *ἄστρα,* aps. oganj živo podjariti, luč paliti (Od. 18, 310); *ἐπεσβολίας* drsko brblati; obič. **b)** oglasiti, objaviti, s akuz. i inf. *ἀναφήνω σε τόδ' ὀνομάζειν* daj mi obznaniti, da te tako imaju zvati, s part. *θυσίας διδούς* pokazuje, da žrtve prinosi. **2. med. intr.** i **pas. ἀναφαίνομαι** s perf. 2. *ἀναπέφηνα,* pojaviti se, pokazati se; s part. jasno je, da, *elucere, apparere;* s part. jasno je, da; *ἀνεφάνη μούναρχος ἐών* pokazao se odjedared samodršcem. **3.** *poz.* *ἀναφανέντες* ugledavši, N. T.

ἀν-αφαίρετος, 2. *poz.* koji se ne da oteti.

ἀνα-φᾰλαντίας, ου, ὁ, *poz.* koji iznad čela nema kose, ćelav.

ἀναφανδά, *ep.,* i **ἀναφανδόν** (*φαν, φαίνω*), adv. očito, očevidno, javno.

ἀνα-φέρω, fut. *ἀνοίσω,* aor. akt. *ἀνήνεγκον* i t. d., *jon.* aor. akt. *ἀνένεικα,* inf. *jon.* (*ἀνῷσαι*), *ἀνοῖσαι* mj. *ἀνενεγκεῖν,* aor. pas. *ἀνηνείχθην,* adj. verb. **ἀνοιστέος,** s *jon.* spor. obl. **ἀναφορέω.**

A) akt. i **pas. I.** tranz. **1. gore nositi,** odnijeti, donijeti, iz dubine na površinu, od obale u unutrašnju zemlju, N. T. *θυσίας* na žrtvenik — prikazivati, u blagajnu na tvrđavi, uop. k višemu donijeti, saopćiti, na pr. kojemu bogu, pred narod, senat (*εἴς τινα, πρός*

τινα); pak: podići, uvis dignuti, iskopati, gore voditi (o cesti), zakašljati i izbaciti (krv), uzdahnuti, primiti boju; pren. uznositi, podizati, τινὰ ἔκ τινος. **2. natrag nositi,** voziti, odnositi, uop. vezati što o što τὶ ἐπί i εἴς τι, pak τινί i εἴς τινά τι, **a)** komu što pripisivati ili prišivati, na pr. αἰτίαν, takođ. **b)** na koga što svesti, vezati, osob. τὴν γένεσιν svoju lozu; **c)** ἐς λογισμόν dozivati u pamet; javiti komu (Sof. Ant. 272), εἴς τινα, παρά τινα, takođ. εἴς τι u koje mjesto, na odluku predložiti, τί i περί τινος, i aps. izvijestiti, razložiti, i λόγον τῆς ἀρχῆς račun davati. **3.** uzimati na sebe, podnositi, κινδύνους. **II.** intr. **1.** podići se, ἐκ πολλῆς δυνάμεως πρὸς τὸν πόλεμον, uop. oporavljati se, ἔκ τινος. **2.** pozivati se, ἐπί τι i τινί na što ili koga.

B) med. 1. za sebe ili svoje odnijeti, otpravljati. **2.** iz sebe izvoditi, uzdahnuti (Il. 19, 314). **3.** oporaviti se, opet se dozvati, od čuđenja i t. d.

ἀνα- i *poet.* **ἀμ-φεύγω,** gore bježati, ἐπί τι; *effugio,* biti odriješen.

ἀν-αφής, 2. koji se ne smije dirnuti, bez tijela, mekan.

ἀνα-φθέγγομαι, dep. med., *poz.* na glas zavikati, glasno izreći.

ἀνα-φλέγω, *poet.* i *poz.* **a)** zapaliti, ἀνεφλέγη izgorje. **b)** pren. ἔρωτα ljubav upaliti, pas. ἀνεφλέχθη εἴς, πρός τι.

ἀνάφλεξις, ἡ, upala.

Ἀναφλύστιος, ὁ, čovjek iz sela (dema) Ἀνάφλυστος (file Ἀντιοχίς) u jugoist. Atici, s. Anaviso.

ἀνα-φλύω (u tmezi), *ep.* uzavreti, uskipjeti, usključati.

ἀνα-φορά, ἡ, **1.** podizanje, zatiranje, oporavljanje. **2.** odnos, ἐπί, πρός τι, pozivanje, prišivanje krivnje, ἔχειν davati; naknada u koga, εἴς τινα, περί τινος; izvještaj πρός, ἐπί τινα; ostavljanje na volju.

ἀνα-φορέω, v. ἀναφέρω.

ἀνα-φράζομαι, *ep.* dep. med., opt. aor. ἀμφράσσαιτο, opet prepoznati.

ἀν-αφρόδιτος, 2. (Ἀφροδίτη), *poz.* **1.** nesrećan u ljubavi (εἴς τὰ ἐρωτικά). **2.** bez dražesti, bez ljubavi.

ἀνα-φρονέω, opet se opametiti.

ἀνα-φροντίζω, *poet.* i *poz.* opet premisliti, točno promisliti.

ἀνα-φυγή, ἡ, *poet.* i *poz.* bježanje; uzmicanje, uzmak.

ἀνα-φύρω, *jon. poet.* i *poz.* primiješati, ἀναπεφυρμένος αἵματι krvlju okaljan, okrvavljen.

ἀνα-φυσάω, gore duhati, izbacivati; pren. naduhati; pas. naduhati se.

ἀναφύσημα, τὸ, izdisanje.

ἀνα-φύω, 1. akt. tranz. (-φύσω, -έφυσα i t. d., *poz.* takođ. -πέφυκα), dati da niče, istjerati; takođ. pren. kao πλῆθος συκοφαντῶν. **2.** med. intr. **ἀνα-φύομαι** (-φύσομαι, -έφυν), **a)** izniknuti, izrasti, narasti, pren. δίκαι iznikoše, izlegoše se parnice protiv njega. **b)** *jon.* opet rasti.

ἀνα-φωνέω, *poz.* klicati, glasno kazivati, οἱ ἀναπεφωνηκότες pređašnji javni oglasnici.

ἀναφώνημα, τὸ, *poz.* uzvik, poklič.

ἀναφώνησις, ἡ, klicanje; zdravica.

ἀνα-χάζω i dep. med. **ἀναχάζομαι,** part. aor. *ep.* ἀναχασσάμενος, ustuknuti, uzmicati, obič. s ὀπίσσω, ἐξοπίσω, ἄψ, πάλιν ili s ἐπὶ πόδα natraške, t. j. s licem okrenutim neprijatelju.

ἀνα-χαίνω, aor. ἀνέχανον, *poz. hiare,* zinuti.

ἀνα-χαιτίζω (χαίτη), nakostriješiti se; jahača zbaciti, pren. prevrnuti.

Ἀνάχαρσις, ιος ili εως, ὁ, Skićanin kraljevskoga roda, koji je u vrijeme Solonovo došao u Atenu te su ga poslije ubrajali među sedam mudraca.

ἀνα-χάσκω = ἀναχαίνω, v. r.

ἀνα-χέω (v. χέω), **1.** akt. *ep.* (u tmezi) priliti, **2.** pas. *ep.* izlijevati se, **a)** utjecati, εἴς τι. **b)** razliti se, εἰς εὖρος. **c)** za oblake: izliti se.

ἀνα-χοή, ἡ, izliv; provala vulkana.

ἀνα-χορεύω, *poet.* u kolu plesati, **a)** τί kolo voditi. **b)** τινά u kolu slaviti.

ἀνα-χράομαι, dep. med., **1.** upotrebljavati. **2.** maknuti, ubiti.

ἀνα-χρέμπτομαι, dep. med., hrakati.

ἀνά-χυσις, ἡ, *poz.* izlijevanje, prostiranje; neuredno življenje, raskalašnost.

ἀνα-χωρέω, s adj. verb. **-ρητέον, 1.** ići natrag, uzmicati, ustupati, katkad s ἄψ, ὀπίσω, εἰς τοὐπίσω i πάλιν, ὑπό τινος pred kim, ἔκ τινος od kojega mjesta, ἔς ili πρός τι, παρά τινα, ἐπί τι i ἐπί τινος nekamo; osob. ἐπ' οἶκον ili οἴκαδε kući, ali ἐπὶ πόδα natraške s licem okrenutim neprijatelju *(pedem referre);* pak: ustuknuti, udaljiti se, ukloniti se, žacati se. **2.** *jon.* dalje doći, prelaziti, ἔς τινα na koga. Otd.

ἀναχώρησις, εως, *jon.* ιος, ἡ, **1.** koje svojevoljni uzmak, koje βιαιοτέρα odlazak pod silu, često s πάλιν; uzmicanje; zabit, samoća; τὴν ἀναχ. ποιεῖσθαι početi uzmicati, ἀναχ. σημαίνειν na uzmak trubiti, σπένδεσθαι slobodan odlazak dopustiti. **2.** zaklon, utočište.

ἀνα-χωρίζω, pustiti uzmicati ili natrag ići, natrag voditi.

ἀνα-ψηφίζω, još jednom dati glasovati.

ἀνάψυξις, ἡ (ἀναψύχω), N. T. oporavljanje, odmorak, hladovanje.

ἀναψυχή, ἡ, *poet.* i *poz.* ohlađivanje, okrepa, odmor, oblaznica. Od

ἀνα-ψύχω, 1. tranz. ohladiti, okrijepiti, τὰς ναῦς lađe metnuti na suho, τὰς αὐλαίας zavjese sušiti; pren. odmarati, oporavljati. **2.** intr. i pas. okrijepiti se, ponačiniti se, oporavljati se, τινός od čega.

ἀν-δαίω, *poet.* mj. Π. *ἀνα-δαίω,* zapaliti.

Ἄνδακα, *ων, τὰ,* indijski grad onkraj Ganga.

ἀν-δάνω (osn. *σϝαδ,* isp. *ἡδύς, ἥδομαι, ἄσμενος*), impf. *ἥνδανον, ep.* takođ. *ἐήνδανον* i *jon.* *ἑάνδανον,* fut. *(jon.) ἁδήσω,* aor. *ἔἅδον, ep. εὔἅδον* (t. j. *ἔϝαδον*) i *ἅδον,* perf. 2. *ep. ἕαδα,* nema ga *at.* pr., sviđati se, goditi, militi se, *τινί* komu; zadovoljiti koga, takođ. s dod. dat. *θυμῷ, κραδίῃ* t. j. u srcu ili *μύθοισι* besjedama, ili s inf., i aps. s ispuštenim dat. *ἑαδὼς μῦθος* umiljata, ugodna besjeda. Eur. Med. 11: *ἁνδάνουσα (τούτοις) ὧν ἀφίκετο χθόνα φυγῇ πολιτῶν* tako se sviđajući onima, u kojih je zemlju bježeći iz domovine došla.

ἄν-δημα, poet. mj. *ἀνάδημα,* povezača.

ἄνδηρα, τὰ, buk. lijeha, lija, slog.

ἀν-διδοῖ, poet. = *ἀναδίδωσι.*

ἄν-διχα, adv. (*ἀνά, δίχα*), *ep.* nadvoje, popole.

Ἀνδοκίδης, *ου,* sin Leogorin, atički govornik i politik, rodio se oko 440., umr'o oko 390.

ἀνδρᾰγᾰθέω (*ἀνήρ, ἀγαθός*), *poz.* biti dobar, hrabar čovjek, junački se držati; *τὸ ἠνδραγαθημένον, poz.* junačko djelo.

ἀνδραγάθημα, τὸ, poz. isto kao

ἀνδρᾰγᾰθία, *ἡ* (*-θέω*), muževnost, hrabrost, *ἐς πολέμους ὑπὲρ τῆς πατρίδος* ili *περὶ μάχας,* uop. čestitost, vrlina; plur. junačka djela.

ἀνδραγαθίζομαι (*-θέω*), dep. med., graditi se poštenjakom, takođ. s akuz. *τόδε* nečim se gizdati kao dužnošću poštenjakovom.

ἀνδρ-άγρια, *ων, τὰ, ep.* odora, zaplijenjeno oružje.

ἀνδρᾰκάς, adv. (*ἀνήρ*), *ep.* i *poet.* čovjek po čovjek, svaki napose = *κατ' ἄνδρας.*

ἀνδραπόδεσσι, v. *ἀνδράποδον.*

ἀνδρᾰποδίζω (*-ποδον*), fut. *-ιῶ,* aor. *ἠνδραπόδισα* i t. d., *jon.* fut. *-ιεῖται* u pas. znač., perf. pas. *ἀνδραπόδισμαι* i *ἠνδραπ.,* **1.** akt. koga baciti ili prodati u roblje. **2.** med. zarobiti koga, sebi podložiti, pokoriti, ljude hvatati i prodavati. Otd.

ἀνδραποδισμός, *ὁ,* zarobljivanje, pokoravanje.

ἀνδραποδιστής, *οῦ, ὁ* (*-ίζω*), koji ljude prodaje, koji robove pa i slobodne ljude hvata, da ih proda; pren. *ἀνδρ. ἑαυτοῦ* koji svoju slobodu prodaje; N. T. ljudokradica.

ἀνδραποδο-κάπηλος, ὁ, poz. trgovac robovima, ropski trgovac.

ἀνδρᾰποδον, *τὸ, ep.* metapl. dat. *ἀνδραπόδεσσι* (*ἀνήρ, πούς*), **1.** rob, osob. u ratu zarobljen. **2.** ropska duša, prost, neobrazovan čovjek, geak.

ἀνδραποδώδης, *ῶδες* (*εἶδος*), koji ropski, prostački misli ili radi. Adv. **-δῶς,** u ropskom stanju.

ἀνδρ-αχθής, *έος,* 2. (*ἄχθος*), *ep.* ljudima teret, koji ljude tereti.

ἀνδρεία, ἀνδρία, *jon.* **ἀνδρηίη,** *ἡ* (*ἀνδρεῖος*), muževnost, hrabrost, junaštvo, postojanstvo; *νόμων — τρόπων* naloženo — prirođeno; takođ. za životinje.

ἀνδρ-είκελος, 2. čovjeku sličan; neutr. mesna mast (boja).

ἀνδρεῖος, 3., adv. **-είως,** i *jon.* **ἀνδρήιος,** 3. (*ἀνήρ*), *virilis,* muški, **a)** koji muškarcu pripada, *ἱμάτια* muške haljine, *τὸ ἀνδρεῖον* muški ud. **b)** muževan, hrabar, junačan, slobodan, postojan, čestit, *τὸ ἀνδρεῖον,* hrabrost, muževnost, junačka snaga, *virtus;* plur. muške gozbe. **c)** pren. *αὐλός* krupna frula debela glasa. Otd.

ἀνδρειότης, *ἡ,* = *ἀνδρεία.*

ἀνδρει-φόντης, *ὁ* (kor. *φεν, ἔπεφνον*), *ep.* ljudomora.

ἄνδρεσσι, v. *ἀνήρ.*

ἀνδρεύμενος, ἀνδρεών, *jon.* mj. *ἀνδρούμενος, ἀνδρῶν,* v. r.

ἀνδρηίη, *ἡ,* i **-ήιος,** 3. *jon.* mj. *ἀνδρεία, -εῖος,* v. r.

ἀνδρηλᾰτέω, protjerati, prognati. Od

ἀνδρ-ηλάτης, ου, ὁ (*ἐλαύνω*), *poet.* koji tjera u zatočenje.

ἀνδρία, spor. obl. od **ἀνδρεία,** v. r.

ἀνδριαντίσκος, *ὁ,* demin. od *ἀνδριάς, poz.* mali lik, kipić.

ἀνδριαντοποιέω (*-ποιός*), likove, kipove praviti.

ἀνδριαντο-ποιία, *ἡ* (*-ποιέω*), kiparstvo.

ἀνδριαντο-ποιός, *ὁ,* kipar.

ἀνδριάς, *άντος, ὁ* (*ἀνήρ*), čovječji lik, kip; pren. od mila *καλὸς ἀ.* lutka, luče, u Demost. ironički.

ἀνδρίζω (*ἀνήρ*), učiniti čovjekom, podizati na noge; med. s adj. verb. **ἀνδριστέον,** pokazati se mužem.

ἀνδρικός, 3. muževan, hrabar, junačan. Adv. *-κῶς,* takođ.: dobro.

ἀνδρίον, τὸ, buk. čovječić.

ἀνδριστί, buk. adv. kao veliki, ljudski, muževno.

ἀνδρό-βουλος, 2. (*βουλή*), *poet.* ozbiljan kao muž.

ἀνδρο-βρώς, ὁ, ἡ, poet. ljudožder.

Ἀνδρόγεως, ω, ὁ, sin Minojev.

ἀνδρό-γῠνος, 2. (*γυνή*), pola muža pola žene, **1.** dvorodan; supst. *ὁ,* dvospolac, hermafrodit. **2.** *jon.* uškopljenik, slabić, mrlutina. **3.** oslabljen, iscijeđen; *ὁ,* razbludnik.

ἀνδρο-δάικτος, 2. (*δαΐζω*), ljudomoran.

ἀνδρο-θνής, *ῆτος, ὁ, ἡ* (**θνήσκω**), *poet.* ljudomora, koji ljude uništava.

ἀνδρο-κμής, ὁ, ἡ, poet. ljudomoran, koji ljude ubija.

ἀνδρό-κμητος, 2. (*κάμνω*), *ep.* od ljudi izrađen, umjetan.

Ἀνδρο-κράτης, *ους, ὁ,* heroj štovan u Plateji.

ἀνδρο-κτᾰσία, *ἡ* (*κτείνω*), *ep.* i *poet.* ljudomorstvo, ubijanje ljudi (ponajv. u plur.).

ἀνδροκτονέω, poet. ubijati muža, čovjeka. Od

ἀνδρο-κτόνος (*κτείνω*), *jon.* i *poet.* koji ubija čovjeka, muža.

ἀνδρ-ολέτειρα, *ἡ, poet.* koja ljude uništava, ljudomorka.

ἀνδρο-ληψία, ἡ, ἀνδρολήψιον, τὸ, hvatanje, grabljenje ljudi.

ἀνδρο-λογέω, ljude kupiti, za rat.

ἀνδρο-μανής, 2. *poz.* koja bijesno traži muškarce, upaljenica.

Ἀνδρομάχη, ἡ, kći Eetiona, kralja hipoplačke Tebe, žena Hektorova, mati Astijanaksova.

Ἀνδρομέδα, *jon.* **-δη**, ης, ἡ, **1.** kći Kefeja, kralja etiopskoga, koja se, da se ublaži Posidonov gnjev, imala baciti pred morsku grdosiju od Posidona poslanu; o stijenu prikovanu spasao je Persej. **2.** suparnica Sapfina. **3.** inače ime.

ἀνδρόμεος, 3. (ἀνήρ), *ep. humanus*, čovječji, ljudski, αἷμα, κρέας, χρώς; ψωμοί komadi čovječjega mesa, ὅμιλος ljudska vreva.

ἀνδρο-μήκης, 2. dug ili visok kao čovjek.

ἀνδρόομαι, pas. part. *jon.* ἀνδρεύμενος, aor. ἠνδρώθην, konj. *jon.* ἀνδρωθέωσι, postati čovjek (τὴν ἡλικίαν); muževno raditi.

ἀνδρό-παις, ὁ, mladić muževna mišljenja.

ἀνδρο-πλήθεια, ἡ, *poet.* svjetina, mnoštvo ljudi.

Ἄνδρος, ἡ, jedan od Kikladskih otoka, s. Andro. Adj. Ἄνδριος, 3. Stanov. οἱ **Ἄνδριοι**.

ἀνδρό-σφιγξ, ιγγος, ὁ, muška sfinga, u Egipćana, sastojeći iz lavljega tijela s muškom glavom, različita od ženske sfinge helenske.

ἀνδροτής, ῆτος, ἡ, *ep.* s kratkim prvim slogom, nemoguća riječ; možda stara jezična pogrješka mj. δροτῆτα (od ἀνερ-; kao staro δρώψ iz ἄνδρωψ), muževna snaga = ἀνδρία (sumnj. var. l.): v. ἀδροτής.

Ἀνδροτίων, ωνος, ὁ, sin politika Androna, učenik Isokratov, kojega je Demosten kao politika ponovo pobijao; napisao atičku povijest.

ἀνδρο-τυχής, 2. koja dobije muža.

ἀνδροφαγέω, *jon.* = **ἀνθρωποφαγέω**.

ἀνδρο-φάγος, 2. (φαγεῖν, ἄ), *ep.* ljudožderan. Kao lično ime **Ἀνδροφάγοι**, narod Skitama na sjever.

ἀνδρο-φθόρος, 2. (φθείρω), *poet.* ljudoguban.

ἀνδρό-φθορος, 2. ubijen; **αἷμα** krv ubijena čovjeka.

ἀνδρο-φόνος, 2. (kor. φεν, ἔπεφνον), ljudomora, koji ljude ubija; supst. ὁ, ubilac.

ἀνδρο-φόντης, ου, ὁ, *poet.* ubojica.

ἀνδρώδης, ῶδες (εἶδος), adv. -δῶς i superl. -δέστατα, *poz.* ljudolik, muževan, srčan.

ἀνδρών, ῶνος, ὁ, **ἀνδρεών**, ὁ, i ἀνδρωνῖτις, ιδος, ἡ, *jon.* muška soba, dvorana za muškarce, *conclave virorum.*

Ἄνδρων, ωνος, ὁ, sofistički obrazovan politik u Ateni, tužitelj Antifonov 411., poslije poradi državnih dugova dugo u tamnici.

ἀν-δύεται, *dor.* i *ep.* mj. ἀναδύεται.

ἀν-έβωσε, *jon.* mj. ἀνεβόησε.

ἀν-έγγυος, 2. neujamčen, stoga **1.** nesiguran. **2.** za djevojke: nezaručena, za žene: nezakonito udata. **3.** za djecu: nezakonita.

ἀν-εγείρω, **1.** akt. probuditi; pren. ohrabriti, osokoliti. **2.** med.-pas. s aor. ἀνήγρετο i ἀνηγέρθη, probuditi se. Otd.

ἀνέγερτος, 2. *poz.* neprobuđen; **ὕπνος** san, od kojega nema probuđenja.

ἀν-έγκλητος, 2. (ἐγκαλέω), bez prigovora, neprijekoran, **διαγίγνομαι** ostati bez prijekora, na pr. **ταῖς διαίταις**. Adv. **-κλητί**.

ἀν-έγκλιτος, 2. *poz.* nepomičan, ne ustupajući, ne popuštajući.

ἀνεγκωμίαστος, 2. neslavljen.

ἀν-έγνω, v. ἀναγιγνώσκω.

ἀν-εδέγμεθα, v. ἀναδέχομαι.

ἀνέδην, adv. (ἀνίημι), **1.** pušteno, bez smetnje, naprosto, upravo, nemarno (Sof. Fil. 1153). **2.** raskalašno, obilno.

ἀν-έδραμε, v. ἀνατρέχω.

ἀν-εεδνος, v. ἀνάεδνος.

ἀν-εεργον, v. ἀνείργω.

ἀν-έζω, v. ἄνεῖσα.

ἀν-έῃ, *ep.* mj. ἀνῇ, od ἀνίημι, v. r.

ἀν-εθέλητος, 2. *jon.* nepoželjen, neugodan.

ἀνέθω, v. ἀνήνοθα.

ἀν-είκαστος, 2. (εἰκάζω), *poz.* komu nema ravna, bez premca.

ἀν-ειλείθυια, ἡ, *poet.* koja još nije rodila.

ἀν-ειλέω i **ἀν-είλλω**, natrag potisnuti; med. stisnuti se u se, skupiti se.

ἀν-είλημμαι, v. ἀναλαμβάνω.

ἀνειμένως (part. perf. pas. od ἀνίημι), nezauzdano, neumjereno; nemarno; i u boljem smislu: slobodno.

ἄν-ειμι, impf. *ep.* ἀνήιον (εἶμι), **1.** izlaziti, o suncu; popeti se, gore ići, od obale u grad, od žala u dubinu zemlje (Od. 10, 274); provaliti, probiti, χρωτὶ ὕδωρ. **2.** vraćati se (kući). **3.** *ep.* doći, obratiti se, ἔς τινα zamoliti koga (Il. 22, 492).

ἀν-είμων, 2., gen. ονος (εἷμα), *ep.* bez odjeće.

ἀν-εῖνται, v. ἀνίημι.

ἀν-ειπεῖν, aor. akt. za ἀναγορεύω, s aor. pas. ἀνερρήθην, glasno vikati, prikričati, τινί, javno oglasiti, osob. o glasniku; i preko glasnika, **ὑπὸ κήρυκος**, dati oglasiti, i to τί, kao **στέφανον**, ali i s inf. ili ὅτι, i tako **πάντα τὰ χαλεπὰ ἀνειπεῖν τινι** kome najoštrijom kazni dati javno zaprijetiti.

ἀν-είργω, *ep.* **ἀν-εέργω**, *jon.* impf. ἀνέεργον, potiskivati, uzbijati, obraniti, braniti, sa sl. μή i inf.

ἀν-είρομαι, u prez. i impf. samo *ep.* i *jon.*, fut. ἀνερήσομαι, aor. ἀνηρόμην (inf. *ep.* takođ. ἀνέρεσθαι naglašeno), pitati, koga τινά, za što τί.

ἀν-ειρύω, v. ἀνερύω.

ἀν-είρω, *jon.* prikopčati, nanizati (Herod. 3, 118), objesiti, περί τι.

ἄν-εῖσα, *ep.* def. aor. 1. (εἶσα, za kor. ἑδ, σεδ, ἕζω ne upotrebljava se, lat. *sedeo*), opt. ἀνέσαιμι,

part. ἀνέσαντες, gore posaditi, gore odnijeti, ἔς τι.
ἀν-είσοδος, 2. *poz.* nepristupačan.
ἀνεισφορία, ἡ, *poz.* oprost od ratne poreze.
ἀν-έκαθεν, adv. (ἄνω, ἑκάς), *jon. poet.* i *poz.* odozgo; pak: od davnine, osob. što se tiče roda i koljena, često sa τό ili τά.
ἀν-εκάς daleko, uvis, visoko gore.
ἀν-έκβατος, 2. (ἐκβαίνω), bez izlaza.
ἀν-εκδιήγητος, 2. N. T. neiskazan, neizrečen.
ἀν-έκδοτος, 2. (ἐκδίδωμι), neudata.
ἀν-εκλάλητος, 2. N. T. neiskazan, neizrečen.
ἀν-έκλειπτος, 2. N. T. neiscrpljiv (θησαυρός).
ἀν-εκπίμπλημι, opet napuniti.
ἀν-έκπληκτος, 2., adv. **-ως** (ἐκπλήσσω), neustrašljiv; supst. τὸ -ότατον najveća neustrašljivost.
ἀνεκπληξία, ἡ, neustrašljivost.
ἀν-έκπλυτος, 2. koji se ne da oprati, izbrisati, iskorijeniti.
ἀνεκτέος, 3. (ἀνέχομαι), koji se mora podnositi.
ἀνεκτός, 3. rijetko 2., i **ἀνασχετός,** *ep.* i *poet.* **ἀνσχετός,** 2., adj. verb. od ἀνέχομαι, adv. **ἀνεκτῶς,** k o j i s e m o ž e p o d n o s i t i, d o p u s t i t i, ponajv. s negac. οὐκ ἀνασχετὸν ποιεῖσθαι držati za nesnosno, često sa sl. inf. na pr. βλέπειν *adspectu.*
ἀν-έκφραστος, 2. neiskazan.
ἀν-έλεγκτος, 2., adv. **-έγκτως, 1.** neispitan, nepobijen. **2.** nepobitan, nepogriješan.
ἀν-ελέγχω, *poet.* iznova obličiti.
ἀν-ελεήμων, 2. N. T. nemilosrdan.
ἀν-ελέητος, 2. nepomilovan, za koga nema smilovanja.
ἀν-έλεος, 2. N. T. nemilosrdan.
ἀν-ελευθερία, ἡ, **a)** prosto mišljenje, prostota, i prijekor s neslobodna mišljenja. **b)** ropsko zanimanje, škrtost, tvrdoća. Od
ἀν-ελεύθερος, 2. neslobodan, slobodna čovjeka nedostojan, prost, neplemenit.
ἀν-ελίττω, razmatati, otklopiti, *evolvo.*
ἀν-έλκω ili **-κύω,** fut. ἀνελκύσω, **1.** u v i s v u ć i, osob. brodove na suho; luk napinjati. **2.** m e d., *ep.* sebi izvući, iščupati, ἔγχος svoje koplje iz tijela pogođenoga neprijatelja.
ἀν-έλλην, ὁ, ἡ, *poet.* negrčki, nehelenski.
ἄν-ελπις, ιδος, ὁ, ἡ, *poet.* bez nade, σωτηρίας spasu.
ἀν-έλπιστος, 2. **1.** p a s. **a)** neočekivan, n e n a d a n. Supst. τὸ ἀνέλπιστον nenadan događaj, neočekivana pojava. **b)** čemu se nije nadati, ἀνέλπιστον καταστῆσαί τινι, ὡς ugrabiti kome svaku nadu, da i t. d. Supst. τὸ ἀνέλπιστον τοῦ βεβαίου pouzdanje, kojemu se više nije nadati, τὸ ἀν. takođ.: očajanje. **2.** a k t. ne očekujući, bezbrižan, b e z n a d e, koji očajava, s inf., ili εἴς τινα bez nade protiv koga, naime moći ustrajati. Adv. **ἀνελπίστως,** preko očekivanja.
ἀν-έμβατος, 2. *poz.* nepristupačan.
ἀ-νεμέσητος, 2. bez prijekora, neporočan, pristojan, besprijekoran, περί τι.
ἀ-νέμητος, 2. nepodijeljen, bez dijela.
ἀνεμίζω, *poz.* i N. T. vjetrom gibati.
Ἀνεμό-δρομοι, letivjetrovi, vjetroteče, smiješno građena riječ.
ἀνεμόεις [ᾰ], εσσα, εν, *jon.* **ἠνεμόεις** (ἄνεμος), *ventosus,* **1.** vjetrovit, zračan, αὔρα γένοιτο kad bi bar dah povoljna vjetra kući dunuo! **2.** brz kao vjetar (Sof. Ant. 352).
ἀνεμόομαι, pas., od vjetra nadimati se, lepetati se.
ἄνεμος [ᾰ], ὁ (kor. ἀν, isp. lat. *anima* i *animus*), **1.** v j e t a r, vjetromet, vihar. (Homer poznaje četiri vjetra: Eura, Nota, Zefira i Boreju. Često spojeno sa sinonimima: ἀνέμοιο i ἀνέμων θύελλαι, ἀήτης, ἀυτμή, ἄελλα vihar, πνοιαί, αὔρα dahovi vjetreni. Njima se žrtvovalo, osob. Boreji). Pren. o l u j a, b u r a. **2.** U N. T. strane svijeta, od kojih četiri glavna vjetra duhaju. **3.** pren. nestalnost, N. T.
ἀνεμο-σκεπής, έος, 2. (σκέπας), *ep.* koji od vjetra brani.
ἀνεμό-στροφος, 2. s vihorom.
ἀνεμο-τρεφής, έος, 2. (τρέφω), *ep.* v j e t r o m h r a n j e n, ἔγχος, koplje od drveta, koje je izloženo bilo vjetrovima te je otvrdnulo.
ἀνεμο-φόρητος, 2. od vjetra odnesen, otpuhnut.
ἀν-έμπληκτος, 2. neuzdrman.
ἀνεμόω, naduhati; pas. od vjetra nadimati se, lepetati.
ἀν-εμπόδιστος, 2., adv. -ίστως, bez sprečice, slobodno.
ἀνεμώδης, ῶδες, vjetrovit.
ἀνεμ-ώκης, 2. *poet.* brz kao vjetar.
ἀνεμώλιος, 2. *ep.* zapr. vjetrovit, prazan, nekoristan, z a l u d a n, koji ništa ne opravlja, ne koristi (Il. 20, 123); -α βάζειν uludo govoriti; kao adv. ἀνεμώλιον.
ἀνεμώνη, ης, ἡ, sasa, šumarica.
Ἀνεμ-ώρεια, ἡ, grad u Fokidi kod Delfâ.
ἀν-ενδεής, 2. *poz.* **1.** neoskudan, obilan. **2.** nepotreban, τινός čega.
ἀν-ένδεκτος, 2. N. T. nedopušten.
ἀν-ενδοίαστος, 2. o kom nema sumnje ili dvoumice.
ἀν-ένεικα i **ἀν-ενεικάμην,** v. ἀναφέρω.
ἀν-εξάλειπτος, 2. neizbrišljiv.
ἀν-εξέλεγκτος, 2. **1.** koji se ne može točno saznati, ni dokazati ni pobiti. **2.** neispitan. **3.** bez mane, bez pogrješke.
ἀν-εξέργαστος, 2. nedovršen.
ἀν-εξερεύνητος, 2. N. T. koji se ne može ispitati, nedokučljiv.
ἀν-εξέταστος, 2. neispitan, βίος život bez ispitivanja; οὐδὲν ἀνεξέταστον ἠμέληται ništa se nije propustilo, te bi ostalo neispitano.
ἀν-εξεύρετος, 2. koji se ne može pronaći.
ἀνεξία, ἡ (ἀνέχομαι), ustrpljenje.
ἀνεξι-κακία, ἡ, *poz.* ustrpljenje, strpljivost.

ἀνεξί-κακος, 2. *poz.* strpljiv.

ἀν-εξιχνίαστος, 2. N. T. koji se ne može naći, nedokučljiv, zapr. komu se ne može u trag (ἴχνος) ući.

ἀν-έξοδος, 2. *poz.* bez izlaska.

ἀν-έορτος, 2. *poet.* nesvečan, ἱερῶν isključen od svečanih žrtava.

ἀν-επάγγελτος, 2. nepozvan, neuzvan.

ἀν-επαίσθητος, 2. koji se ne može osjetiti ili opaziti.

ἀν-επαίσχυντος, 2. N. T. koji ne treba da se stidi.

ἀν-έπαλτο, v. ἀναπάλλω.

ἀν-έπαφος, 2. nedirnut, nepovrijeđen, čitav.

ἀνεπαχθῶς, adv. (od ἀν-επαχθής, *poz.* koji ne dosađuje), bez dosađivanja, bez sile, pristojno. Superl. ὡς ἀνεπαχθέστατα što pristojnije.

ἀν-επιβούλευτος, 2. bez zasjede. Supst. τὸ ἀνεπιβούλευτον, bezazlenost.

ἀν-επιδεής, 2. nepotrebit, τινός.

ἀν-επίδικος, 2. neprijeporan; fem. kći kao neprijeporna baštinica.

ἀν-επιείκεια, ἡ, nepravičnost, neprijaznost, tvrdoća. Od

ἀν-επιεικής, 2. koji ne popušta, neprijazan, nepravičan. Adv. -ῶς, besputno, nepristojno.

ἀν-επίκλητος, 2., adv. -ήτως, bez prijekora.

ἀν-επίληπτος, 2., adv. -ήπτως, koji se ne smije dirati, τινί od koga; neporočan, siguran.

ἀν-επίξεστος, 2. neuglađen, nedovršen.

ἀν-επίρρεκτος, 2. još neupotrijebljen (za žrtve).

ἀν-επίσκεπτος, 2. (ἐπισκοπέω), 1. pas. negledan, neuzet u obzir. 2. u adv. -έπτως, akt. *jon.* nepromišljeno, bez razloga (Herod. 2, 45).

ἀν-επίστατος, 2., adv. -στάτως, *poz.* nemaran, bez uviđavnosti i znanja.

ἀνεπιστημοσύνη, ἡ, neznanje. Od

ἀν-επιστήμων, 2. ne znajući, neprikladan, nevješt, τί ili (περί) τινος u čem, ili sa ὅτι, ili relat. zavis. reč.

ἀν-επίσχετος, 2., adv. -έτως, *poz.* koji se ne da ustaviti.

ἀν-επίτακτος, 2. bez zapovijedi, bez sile.

ἀν-επιτήδειος, 2., *jon.* -τήδεος, 3. nepodoban, neprikladan, neprilićan, nemio, protivan, oduran, takođ. sa sl. inf. Adv. -είως, suprotno s εὖ, kako tako.

ἀν-επιτηδειότης, ητος, ἡ, *poz.* nespretnost, nesposobnost.

ἀν-επιτήδευτος, 2. *poz.* bez vještine napravljen, koji se umjetno ne da izraditi.

ἀν-επιτίμητος, 2. neukoren, neprekoravan.

ἀν-επίφθονος, 2., adv. -όνως, koji ne zavidi, ne prigovara, bez zlobe, pakosti, τινί za koga, sa sl. inf., ἀνεπίφθονον εἴρυσον ἔγχος trgni mač bez zazora.

ἀν-επίφραστος, 2. *poet.* 1. neopažen. 2. neočekivan.

ἀν-επιχείρητος, 2. *poz.* na koga se ne može navaliti.

ἀν-έραμαι, aor. ἀνηράσθην, iznova zamilovati, τινός nešto.

ἀν-έραστος, 2. *poz.* 1. nezaljubljen, bez ljubavi. 2. neljubljen, nemio; neljubazan.

ἀν-έργαστος, 2. neobrađen (sumnj. var. l.).

ἄν-εργος, 2. *poet.* neizrađen, neizveden.

ἀν-ερεθίζω, 1. razdražiti. 2. pas. iznova težiti, τινός na što. (Kod Ksen. Mem. 3, 5, 7. sumnj. var. l., drugi: ἀνερασθῆναι.)

ἀν-ερείπομαι, dep. med., aor. ἀνηρ., *ep.* gore odvesti, ugrabiti.

ἀν-ερέσθαι, v. ἀνείρομαι.

ἀν-ερεύγομαι, *poz.* izlijevati se.

ἀν-ερευνάω, nanjušiti.

ἀν-ερεύνητος, 2. neispitan.

ἀν-έρομαι, v. ἀν-είρομαι.

ἀν-έρπω i **ἀν-ερπύζω**, samo prez. i impf. (ἀνεῖρπον), *poet.* i *poz.* gore puzati, penjati se.

ἀν-ερρήθην, v. ἀνειπεῖν.

ἀν-ερυθριάω, početi crvenjeti se.

ἀν-ερύω, *ep.* u tmezi, i *jon.* **ἀν-ειρύω**, gore povući, razapeti. (Isp. αὐερύω.)

ἀν-έρχομαι (v. ἔρχομαι), aor. *ep.* ἀνήλυθον, 1. gore ići, penjati se, gore doći, stići, ἄστυδε u grad; pren. uzrasti, rasplamtjeti se, razasjati se. 2. vraćati se, opet dolaziti, πρὸς φῶς, takođ. s ἄψ i αὖτις. 3. *poet.* εἴς τινα do koga stajati, o kom visjeti.

ἀν-ερωτάω, ispitivati, τινά koga, τί što, τινά τι i τινὰ ὑπέρ τινος.

ἀν-έσαιμι i **ἀν-έσαντες**, v. ἀνεῖσα.

ἄν-εσαν i **ἀν-έσει** (Od. 18, 265), v. ἀνίημι.

ἄνεσις, εως, *jon.* ιος, ἡ (ἀνίημι), 1. popuštanje, τῶν κακῶν nevolje. 2. polastica, odmor (i u plur.); u N. T. slobodniji zatvor; umor.

ἀν-έσσυτο, v. ἀνασεύομαι.

ἀν-έστιος, 2. *ep.* i *poz.* bez ognjišta, bez domovine.

ἀν-έσχεθε i slič., v. ἀνέχω.

ἀν-ετάζω, N. T. potraživati, ispitivati.

ἀν-ετέον (ἀνίημι), treba popustiti.

ἀν-έτλην, v. ἀνατλῆναι.

ἄν-ετος, 2. *poz.* raspušten, raspleten (o kosi); bezobrazan, drzak.

ἄνευ (od negac. ἀν, beot. ἄνις), **prijedlog** s gen., **bez**, *sine*. Napose **a)** bez sudjelovanja, bez zapovijedi, naloga. **b)** daleko, udaljeno, prosto od, ἄνευ δηίων slobodan od neprijateljâ; bez čije pomoći, ne gledajući na što, ne računajući, daleko od koga, ἄνευ τοῦ s inf. a da ne, pored toga što, καὶ ἄνευ τοῦ s inf.: i ako se ne *(nisi)*. — Katkad iza padeža.

ἀν-ευάζω, aor. inf. ἀνευάσαι (εὐοῖ), *poz.* bakhantski pocikivati, τὸν θεόν bogu.

ἄνευθε(ν) (ἄνευ), *ep.* 1. adv. odvojeno, daleko, s κιών odlazeći. 2. prijedlog s gen. = ἄνευ.

ἀν-εύθετος, 2. N. T. nezgodno položen.

ἀν-εύθυνος, 2. koji nije dužan davati računa,

neodgovoran, *τινός* za što; za stvari: za što ne treba davati računa.

ἄν-ευκτος, 2. *poet.* ne želeći, nepoželjen.

ἀνεύρεσις, *εως, ἡ, poet.* i *poz.* nalaženje. Od

ἀν-ευρίσκω (v. *εὑρίσκω*), aor. akt. 3. pl. N. T. *ἀνεῦραν*, pas. *ἀνευρέθην*, adj. verb. *-ρετέον*, **1.** iznalaziti, pronaći, često sa sl. part. **2.** opet naći.

ἀν-ευρύνω, *poz.* raširiti, proširiti.

ἀν-ευφημέω, glasno vikati: *εὐφήμει!* (kao: Bože, pomozi!) stoga: od tuge ili bola glasno zavikati.

ἀν-εύχομαι, molbu uzeti natrag.

ἀνέφελος [*α ep.*], 2. *ep. poet.* i *poz.* bez oblaka, vedar; pren. nepokrit, otvoren, jasan (Sof. El. 1246).

ἀν-έφικτος, 2. (*ἐφικνέομαι*), *poz.* nedostižan.

ἀν-εχέγγυος, 2. neujamčen; *γνώμη* neodlučnost, bojažljivost.

ἀν-έχω, I. akt., impf. *ἀνεῖχον*, fut. *ἀνέξω* i *ἀνασχήσω*, aor. *ἀνέσχον*, *ep.* prez. 3. sing. konj. *ἀνέχῃσι*, aor. inf. *ἀνασχέμεν*, *ep.* i *poet.* aor. *ἀνέσχεθον*, inf. *ἀνσχεθέειν*, sa spor. obl. **ἀνίσχω** (također. u tmezi i samo u prez. i impf.), **1.** tranz. **a)** uvis, **gore držati,** uzdići, *πρὸ τῆς ὄψεως* i *ἀπὸ ἕθεν* od sebe gore, *χεῖρας* ruke podići na boj, ili *τοῖς θεοῖς* na molitvu, *εὐχάς* molbe uzašiljati (s podignutim rukama), slič. *φῶς* svijetlo pokazati; *τὶ θεῷ τινι* kao posvetni dar uvis držati, ili ga za svjedoka zazivati; *μαζόν* pokaza mu kunući se sisu (Il. 22, 80); pren. visoko, upravo uzdržati, *εὐδικίας* pravdu dijeliti; uzvisiti, štovati, rado tražiti, na pr. (za *ἀηδών*) *κισσόν;* unapređivati. **b)** ustavljati, sprečavati, *τινά τινος* koga u čem; *μή* i inf. sačuvati ga, da ne. **2.** intranz. **a)** podići se, viriti, **stršiti,** *ἔς τι* pružiti se u što, *πρός τι* ležati prema; izlaziti, izroniti (Od. 5, 320), izvirati, na pr. *πηγὴν ἀνίσχουσαν* kao apoz. za *ὕδωρ;* pren, *καμάτων* iz trudova iskobeljati se, preboljeti, svladati ih. **b)** ustaviti se, okrajčiti, zatrajati se, oklijevati, s part. kolebati se u čem.

II. med. ἀνέχομαι, impf. *ἠνειχόμην*, fut. *ἀνέξομαι* (*ἀνασχήσομαι*), aor. *ἠνεσχόμην*, perf. *ἠνέσχημαι*, adj. verb. *ἀνεκτός*, *-τέος* i *ἀνασχετός*, *ep.* fut. inf. *ἀνσχήσεσθαι*, aor. *ἀνεσχόμην* (*poet.* *ἠνσχόμην*), imper. *ἀνάσχεο* i *ἄνσχεο*, adj. verb. *ἀνσχετός*, **1.** ispružiti, podići, za stvari, koje pripadaju subjektu. Obič. *ἀνασχόμενος* zamahnuvši (Od. 14, 425), pruživši se, na boj, *σχίζῃ* cjepanicom, ili za znak veselja. **2.** (upravo) **držati se** (Il. 5, 285), podnositi (Il. 18, 430), **ustrajati** (Od. 4, 595) (također. part., često pleon. uz *φέρειν* i slič.); miran ostati, *ξυμφοραῖς* poradi moga (nesrećnoga) položaja, mirno čekati (Od. 11. 375); s *τινά* ili *τινός* ili part. trpjeti, podnositi, i to **a)** *τί* ili *τινός* nešto, *τινά* ili *τινός* koga trpjeti, na pr. *ξείνους* gostoljubivo primiti (Od. 7, 32). **b)** vrlo često s part. pripustiti, trpjeti da što biva; *ἀνέξομαι κλύουσα* mirno ću slušati; rijetko s inf. *οὐκ ἀνέχομαι κινδυνεύειν* ne usuđujem se boriti se.

ἀνεψιά, *ᾶς, ἡ*, bratučeda, sestrična.

ἀνεψιαδοῦς, *οῦ, ὁ*, sin bratučedin.

ἀνεψιός [Il. 15, 554 *ῑ*], *ὁ* (*ἀ* kopul. i *νεπ, nepos*), nećak, sinovac, uop. čiča, stric.

ἀνεψιότης, *ητος, ἡ*, rod po stricu, rodbina.

ἄνεω, ἄνεῳ (od *ἄναϝος, αὐδή*), *ep.* s plur. od *γίγνομαι* i *εἶναι*, jednom *ἧστο:* ćutke, mučke, tiho, *silens*,

ἀν-έῳγα, perf. *poz.* = *ἀνέῳγμαι*, otvoren sam; **ἀνέῳγον, ἀνέῳξα** i slič. od *ἀνοίγνυμι*, v. r.

ἀν-έωνται, perf. pas. od *ἀνίημι* = *ἀνεῖνται*.

ἄνη, ἡ (*ἀνύω*), *poet.* izvršivanje.

ἀν-ηβάω, opet pomladiti se; uop. postati mlad.

ἀνηβητήριος, 2. *poet.* koji opet pomlađuje.

ἄν-ηβος, 2. (*ἥβη*), nedorastao.

ἀν-ηγεμόνευτος, 2. *poz.* bez vođa, bez gospodara.

ἀν-ηγέομαι, dep. med., *jon.* nabrajati.

ἀνηγέρθη, ἀνήγρετο, v. *ἀνεγείρω*.

ἀν-ήδυντος i **-υστος**, 2. (*ἡδύνω*), *poz.* bez začina, neugodan.

ἀν-ήῃ, v. *ἀνίημι*.

ἀνήθινος [*ᾰ, ῑ*], 3. *buk.*, od kopra (napravljen).

ἄνηθον, τὸ, *buk.* i N. T. kopar.

ἀν-ηθοποίητος, 2. *poz.* bez točnoga karakteriziranja.

ἀν-ήιον, v. *ἄνειμι*.

ἀν-ήκεστος, 2. (*ἀκεστός, ἀκέομαι*), *insanabilis*, neizlječiv, poguban, *irreparabilis*, koji se ne da popraviti, nepovratljiv, neumitan; koji se ne da preboljeti, pregorjeti, zatrti, utišati, *χαρά* divlja radost, iz koje bi se pogubna nesreća porodila. Adv. **-ως** neumolno, nemilo, okrutno.

ἀν-ήκοος, 2. (*ἀκοή*), koji ne čuje ili nije čuo, *τινός* što, neupućen u što.

ἀν-ηκουστέω, ne slušati, aps. i *τινός, jon.* također. (kao *ἀπειθέω*) *τινί* koga, ne pokoravati se, ne poslušati. Od

ἀν-ήκουστος, 2. (*ἀκούω*), *poet.* koji se ne može slušati, strašan, grozan.

ἀν-ήκω, 1. doći gore, popeti se, gore segnuti, stići; *πρόσω ἀρετῆς* do velikoga stepena kreposti; obič. s *εἰς* ili *ἐπί τι*, na pr. *εἰς οὐδὲν ἀνήκει* to nije ništa, *ἀνήκει τι εἴς τινα* nešto visi o kom, do njega je (Herod. 6, 109), *γεωπεῖναι ἐς τὰ μέγιστα ἀνήκοντες* do krajnosti siromašni zemljom. **2.** *pertinere*, protezati se, odnositi se na što, *εἴς τι* visjeti o čem. **3.** *poz.* i N. T. = *προσήκειν*, dolikovati, *τὸ ἀνῆκον* dužnost, *τὸ οὐκ ἀνῆκον* nepristojnost, bespuće.

ἀν-ηλεής, ές i N. T. *ἀν-ηλεήμων*, nemilosrdan.

ἀν-ηλέητος, 2. *poz.* koga ne treba žaliti.

ἀν-ήλιος, 2. *poet.* i *poz.* bez sunca, negrijan

suncem; τὸ ἀνήλιον, *poz.* nestadak sunčanoga svijetla.

ἀν-ήμελκτος, 2. (ἀμέλγω), *ep.* nepomuzen.

ἀν-ήμερος, 2. *poet.* neobrađen, surov, divlji.

ἀνηνάμην i slič. v. ἀναίνομαι.

ἀν-ήνεμος, 2. (ἄνεμος), *poet.* bez vjetra, χειμώνων bez burnih vjetrova.

ἀν-ήνοθε, *ep.* perf. 2. i plpf. od ἀνέθω (ἄνθος), sukljati, izvirati, šikljati.

ἀν-ήνυστος, *ep.* i **ἀνήνυτος**, 2. (ἀνύω), koji se ne može izvršiti, beskrajan, neuspješan, zaludan.

ἀν-ήνωρ, ορος, ὁ (ἀνήρ), *ep.* strašljiv; uštrojen, uškopljen.

ἀν-ηπύω [ῠ], *buk.* zavikati.

ἀνήρ, ὁ, gen. ἀνδρός, *ep.* i *poet.* ἀνέρος, vok. ἄνερ, dat. plur. ἀνδράσι, *ep.* ἄνδρεσσι (osn. νερ sabin. *nero = fortis, strenuus*), **1.** *vir*, **muž**, *mas*, protivno: žena, ali i ἵππος, i kao (oženjen) čovjek, *maritus*, i l j u b a v n i k, čemu je protivno πόσις. **2.** zreli, odrasli muž, za oružje podobni momak. **3.** čovjek, junak, kao počasna oznaka knezova, herojâ i dr. (protivno ἄνθρωπος), ali takođ. ἀνὴρ δήμου čovjek iz naroda i dr. Za oznaku staleža složeno: ἀ. μάντις gatar, ἀ. προΐκτης prosjak; ali i u pozivu ὦ ἄνδρες, ὦ ἄ. δικασταί, βουλευταί, πρέσβεις, i obič. ὦ ἄ. Ἀθηναῖοι (Dem. nigda ὦ Ἀθ.), isp. gospodo moja, *Messieurs*. Pak = m o m č a d, u vojsci, stoga οἱ ἄνδρες u Ksen. č e t e ili takođ. n e p r i j a t e l j i, i pješak, a protivno ἵππος (konjaništvo) Ksen. Kir. I, 4, 20; momčad na brodu. **4.** č o v j e k, suprotno: božanstvo, ali tu ponajv. u plur., a samo kod pjesnikâ u sing. **5.** ἀνήρ ὅδε **a)** o n, **b)** j a; πᾶς ἀνήρ svatko, i κατ' ἄνδρα čovjek po čovjek. **6.** οἱ ἄνδρες **a)** pojedini ljudi ili stanovnici, protivno αἱ πόλεις, **b)** katkad = τὶς j e d a n ili n e k o j i. Član ὁ često izostaje. (α je zapr. kratko, ali u arzi, u trojesloženim padežima i u krazi ἁνήρ takođ. dugo; u *jon.* je kraza ὡνήρ.)

ἀνηρείψαντο (var. l. ἀνηρέψαντο), aor. od ἀν-ερείπομαι (ili ἀν-ερέπτομαι).

ἀν-ήριθμος, 2. *poet.* mj. ἀνάριθμος.

ἀν-ηρόμην, v. ἀν-ερωτάω.

ἀν-ήροτος, 2. (ἀρόω), *ep. poet.* i *poz.* neoran, nepooran.

ἀν-ησεῖν, inf. fut. *dor.* od ἀνίημι.

ἄνησον, i ἄννησον, τὸ, *jon.* = ἄνηθον *buk.*, kopar, *anisum.*

ἀν-ήσσητος, *buk.* -ήσσατος, nepobijeđen.

ἄνητον, τὸ, gen. *eol.* ἀνήτω, *poet.* = ἄνηθον, v. r. i ἄνησον.

ἀν-ήφαιστος, 2. *poet.* nezapaljen, hladan.

ἀν-ῆφθω, 3. sing. imper. perf. pas. od ἀνάπτω.

ἀνθ-αιρέομαι, dep. med., aor. ἀνθειλόμην, **1.** birati koga mjesto drugoga. **2.** *poet.* otimati se s kim o šta.

ἀνθ-αλίσκομαι, pas., opt. aor. ἀνθαλοῖεν, *poet.* u zamjenu biti uhvaćen.

ἀνθ-αμιλλάομαι, nadmetati se, natjerivati se, ἐς τὴν γῆν kao za opkladu veslati prema suhoj zemlji.

ἀνθ-άμιλλος, ὁ, *poet.* suparnik, takmac.

ἀνθ-άπτομαι, *jon.* **ἀντ-άπτομαι**, dep. med., τινός, **1.** m e đ u s o b o m ili t a k o đ e r m a š a t i s e č e g a, otimati (Herod. 3, 137). — **2.** pren. **a)** prihvatiti se, baviti se, takođ. što uhvatiti, postići. **b)** u zlom smislu: p o g r a b i t i, k o r i t i, spopasti, na pr. za bolesti, koga (τινός) pritisnuti, ili i inače s kim (τινός) otimati se, περί τινος.

ἀνθεινός, 3. = ἀνθινός.

ἀνθ-εκτέον i **ἀνθ-εκτέα**, v. ἀντέχω.

ἀνθ-έλκω, fut. -ξω, **1.** a k t. **a)** nasuprot, t. j. na drugu stranu vući. **b)** odvući. **2.** m e d. protiviti se, opirati se.

ἄνθεμα, τὸ, *poet.* = ἀνάθεμα, v. r.

ἀνθεμίζομαι, *poet.* cvijet ubrati.

ἀνθέμιον, τὸ, c v i j e t (ἄνθος, isp. ἀνήνοθε), ἐστιγμένος ἀνθέμια na cvijeće nalik, izbockan, tetoviran (Ksen. An. 5, 4, 32). Otd.

ἀνθεμόεις, εσσα, εν, *ep. poet.* p u n c v i j e ć a; obilno cvijećem urešen, u kovanom radu.

ἄνθεμον, τὸ, *poet.* cvijet.

ἀνθεμό-ρρυτος, 2. (ῥέω), *poet.* koji iz cvijeća izvire.

ἀνθεμ-ουργός, ἡ, *poet.* cvjetarka, t. j. pčela.

ἀνθεμοῦς = ἀνθεμόεις.

Ἀνθεμούσιος, 3. antemuski; ὁ, čovjek iz Antemunta (**Ἀνθεμοῦς**, οῦντος), grada u Makedoniji.

ἀνθεμώδης, ῶδες, *poet.* cvjetolik.

ἄν-θεο, *ep.* mj. ἀνάθου, od ἀνατίθημι.

ἀνθερεών, ῶνος, ὁ (ἀνθέω), *ep.* b r a d a, osob. podvoljak, podbradak, χειρὶ ὑπ' ἀνθερεῶνος ἑλεῖν rukom uzeti za bradu, u znak molbe.

ἀνθέριχος, ὁ, *buk. poz.* vlat, stabljika, peteljka.

ἀνθέριξ, ικος, ὁ (isp. ἀθήρ, ἔρος), *ep.* i *jon.* osje na klasu, klas, uop. vlat, s t a b l j i k a, na pr. od asfodela (Herod. 4, 190).

ἄνθεσαν, *ep.* mj. ἀνέθεσαν od ἀνατίθημι.

ἀνθεστήρια, τὰ, trodnevna svetkovina cvijeća, proljetna svetkovina u 8. atič. mjesecu, koji se zove

ἀνθεστηριών, ῶνος, ὁ = druga polovina veljače i prva ožujka.

ἀνθεσ-φόρος, 2. (φέρω), *poet.* cvjetonoša, *florifer*, stoga ἀνθεσφόρια, τὰ, svetkovina u slavu Persefoninu.

ἄν-θετο, *ep.* mj. ἀνέθετο, od ἀνατίθημι.

ἀνθέω (ἄνθος), **1.** *ep.* i z n i k n u t i, klijati. **2.** c v j e t a t i; φοινικίσι od grimiznih haljina sjati se, osob. kao *floreo* pren. za stanje, razvitak, ugled, s τὰ κράτιστα biti u najljepšem cvijetu, i za bolest: otela je mah, s dat. δόξῃ biti na vrhu svoje slave, ἐπιθυμίαις rastopio se od

požuda, **νεκροῖς** mrtvima je pokrit, slič. *ἐπί τινι*, na pr. *ἐφ' ὥρᾳ* biti u naponu, *ἐπὶ ταῖς ἐλπίσι* nadama biti u cvijetu (Dem. 2, 10), *πρός τι*, na pr. *πρὸς χάριν* t. j. biti u volji, milosti, zapr. odlikovati se milošću.

ἄνθη, ἡ (ἄνθος), cvijet, cvjetanje.

Ἀνθηδών, *όνος, ἡ*, grad beotski na Euripu, s. Skroponeri.

ἀνθ-ήλιος, 2., var. l. mj. *ἀντήλιος*, v. r.

ἀνθηρός, 3. (*ἀνθέω*), *floridus*, pren. svjež, nov, za boje: šaren, za glazbu: veseo, umiljat, i *μανίας ἀνθηρὸν μένος* ljuta žestina bjesnoće.

ἀνθ-ησσάομαι, pas., kome (*τινί*) se opet pokoriti.

ἀνθίζω, *jon.* i *poet.* (*ἄνθος*), šarati, mastiti, bojadisati; pas. *ἠνθισμένος ὧδε* za starca: ovako sjedinom procvao (Sof. El. 43).

ἀνθινός, 3. (*ἄνθη*, cvijet), *ep.* i *poz.* od cvijeća, biljni, *εἶδαρ* biljna hrana.

ἀνθ-ίστημι, *jon.* **ἀντίστημι, 1. akt.,** fut. *ἀντιστήσω*, aor. *ἀντέστησα*, nasuprot staviti, *ἐπ' οἴκημα* na kuću, *τροπαῖον* također pobjednički spomenik podići.

2. med. **ἀνθ-ίσταμαι,** fut. *ἀντιστήσομαι*, aor. *ἀντέστην* (*jon.* i *ἀντεστάθην*), perf. *ἀνθέστηκα*, nasuprot stati, opirati se, ukopistiti se, suprotiti se; *τινί* i *πρός τινα*, takođ. *ὑπέρ τινος* braniti koga. Za stvari, aps.: išlo je nakrivo, prigovaralo se.

ἀνθοβάφεια, ἡ, maštenje u šareno. Od

ἀνθοβαφής, 2. *poz.* šareno bojadisan.

ἀνθοβαφική, ἡ, mastilački zanat.

ἀνθοβάφος, ὁ, mastilac.

ἀνθοβολέω (*βάλλω*), *poz.* cvijećem nabacivati se, posipati, *τινά*.

ἀνθο-δόκος, 2. *buk.* koji cvijeće prima.

ἀνθοκρατέω, cvijećem vladati.

ἀνθό-κροκος, 2. (*κρέκω*), *poet.* šareno protkan.

ἀνθολογέω, *poz.* cvijeće brati; kupiti.

ἀνθολογία, ἡ, poz. branje cvijeća.

ἀνθ-ομολογέομαι, *poz.* **1.** među sobom pogađati se. **2.** N. T. komu se ispovijedati. **3.** *τινί* slaviti, blagodariti.

ἀνθομολόγησις, ἡ, poz. uzajamno obećanje, pogodba.

ἀνθονομέω, *poet.* cvijeće popasti. Od

ἀνθονόμος, 2. *poet.* koji cvijeće pase, cvijećem obilan.

ἀνθ-οπλίζομαι, med., nasuprot oružati se.

ἄν-θορε, v. *ἀναθρῴσκω*.

ἀνθ-ορμέω, nasuprot počivati na sidru, *τινί* i *πρός τινα*.

ἄνθος, *εος, ους, τὸ*, gen. plur. *ἀνθέων* (*ἀνέθω*, isp. *ἀνήνοθεν*), **1.** ponikao, klica, mladica, *ἁλός* možda: nečisto busenje, morski cvijet, onda: cvijet, cvat. **2.** pren. **a)** o valu: pjena. **b)** o masti (boji): svježost, dražest, *ἀνεῖναι* sinjaviti. **c)** o dobi: napon, *ὢν ἄνθος* (Sof. Trah. 549) od kojih djevojaka u cvijetu, *τῆς πόλεως* najjača momčad u gradu, *robur*. **d)** uop. najvrednije, najljepše od čega; *μανίας* napadaj bjesnila.

ἀνθοσμίας, *ου, ὁ* (*ὀσμή*), koji cvijećem miriše, osob. *οἶνος* staro, plemenito vino, koje ima miris (*bouquet*).

ἀνθοσύνη, ἡ, poet. cvijet.

ἀνθρακιά, *jon.* **-ιή**, *ἡ* (*ἄνθραξ*), *ep. poet.* i N. T. kup žeravica, žar, žerava.

ἀνθρακίας, *ου, ὁ, poz.* crn kao ugljen, s *ἰδεῖν*.

ἀνθρακόω, *poet.* na ugljen spaliti. Od

ἄνθραξ, *ακος, ὁ*, žar, žerava.

ἀνθρωπ-άρεσκος, 2. N. T. koji ljudima hoće da se sviđa.

ἀνθρώπειος, *jon.* **ἀνθρωπήιος,** 3., **ἀνθρώπινος** i *poz.* *ἀνθρωπικός*, 3. koji se čovjeka tiče, od ljudi potječe, čovječji, ljudski, zemaljski, *ἔργον* ljudsko djelo, *ἀνθρωπίνη σοφία* znanje, što čovjeku dolikuje, tako u N. T. *ἀ-ινον λέγω* govorim kao čovjek = *κατ' ἄνθρωπον* (Gal. 3, 15), *γενεή* rod ljudski, protivno: herojski. — Supst. *ἡ ἀνθρωπηίη* (*δορά*) ljudska koža, *τὸ ἀνθρώπειον, τὰ ἀνθρώπεια, τὸ ἀνθρώπινον, τὰ ἀνθρώπινα* ljudsko biće, čovjek i što se njega tiče, ljudski usud, ljudski rod, ljudske vještine, ljudske potrebe, t. j. poslovi naših bližnjih. Adv. **ἀνθρωπείως, ἀνθρωπίνως,** *poz.* takođ. **ἀνθρωπικῶς,** na ljudski način, čovječno, smjerno, na čovječju, ljudskim glasovima. Kompar. *ἀνθρωπινώτερον* za čovjeka pristalije.

ἀνθρώπιον, *τὸ* (*ἄνθρωπος*), dijete čovječje, čovječić, mališ, od preziranja ili sažaljavanja, *homuncio*.

ἀνθρωπίσκος, ὁ, čovječić.

ἀνθρωπο-δαίμων, 2. *poet.* obožavan čovjek.

ἀνθρωπο-ειδής, 2. (*εἶδος*), *jon.* i *poz.* čovjekolik, u čovječjoj prilici.

ἀνθρωπο-κτόνος, *ὁ* (*κτείνω*), *poet.* i N. T. ljudomora, *homicida*. Ali

ἀνθρωπό-κτονος, 2. *poet.* od ljudi ubijen.

ἀνθρωπό-μορφος, 2. *poz.* imajući ljudski oblik, sličan čovjeku.

ἀνθρωπο-ποιία, ἡ, poz. građenje ljudi.

ἄνθρωπος, *ὁ*, **čovjek,** napose muž, po rodu, protivno: žena, u N. T. takođ. oženjen čovjek; *οἱ ἄνθρωποι* čovječanstvo, svijet, *τἀνθρώπων* t. j. *τὰ ἀνθρώπων* čovječji život, svijet, takođ. *τὰ ἐν ἀνθρώποις* u svijetu, *ἐξ ἀνθρώπων* iz svijeta, ali kod člana *οἱ, αἱ ἐξ ἀνθρώπων* koji se god mogu pomisliti, *πρὸς ἀνθρώπους λέγειν* med svijetom razglasiti, slič. *εἰς ἀνθρώπους* u svijet, *οἱ ἔπειτα ἄνθρ.* potomstvo. Napose narodi, *ἠῷοι* istočni; stanovnici, čete, momčad, ljudi, stoga uz *ὑπογραμματεῖς* (ljudi) pisari, *ὁδίτης* (čovjek) putnik, pa tako za robove i druge, ponajv. s preziranjem, i to kod usklika, ali uop. često za »netko, jedan«, i uz superl., kao uz *ἄριστος*, takođ. s *πάντων ἀνθρώπων* kao

ponajbolji; član ὁ često izostaje. Sa ἡ znači: žensko čeljade, hetera, robinja. Kraza je u *jon.* za plur. ὤνθρωποι, u vok. ὤνθρωπε.

ἀνθρωποσφαγέω, *poet.* ljude klati.

ἀνθρωποφαγέω, *jon.* ljude ili ljudsko meso žderati.

ἀνθρωποφαγία, ἡ, *poz.* ljudožderstvo. Od

ἀνθρωπο-φάγος, ὁ (φαγεῖν), *poz.* ljudožder.

ἀνθρωπο-φυής, έος, 2. *jon.* na čovjeka nalik.

ἀνθρώσκω, v. ἀναθρ.

ἀνθ-υβρίζω, *poet.* i *poz.* za osvetu opet zlostaviti.

ἀνθ-υπάγω, za osvetu opet tužiti.

ἀνθ-υπατεύω, *poz.* biti prokonzul, τινός nad čim. Od

ἀνθ-ύπατος, ὁ, *poz.* prokonzul.

ἀνθ-υπείκω, *poz.* uzajamno popuštati, τινί. Otd.

ἀνθύπειξις, ἡ, uzajamno pokoravanje.

ἀνθ-υπ-όμνυμαι, nasuprot zaklinjati se.

ἀνθ-υποπτεύομαι, pas., za što biti pod sumnjom, sa sl. inf. fut.

ἀνθ-υπουργέω, *poet. poz.* = ἀντυπουργέω, v. r.

ἀνθ-υφίσταμαι, mjesto drugoga ustati.

ἀνία, τὰ [ᾰ ῑ], *dor.* mj. ἡνία, v. r.

ἀνία [ᾰ ῑ], *jon.* **ἀνίη,** ἡ, sve, što tugu uzrokuje: muka, teret, bijeda, bol. Otd.

ἀνιάζω, *ep.*, samo prez. i impf. ἀνίαζον (ῑ), **1.** tranz. žalostiti, ozlovoljiti. **2.** intr. biti žalostan, mrzovoljast; θυμῷ gristi se, s dušom se boriti (Il. 21, 270; Od. 22, 87), κτεάτεσσιν brigom za svoje imanje biti uznemirivan; isp. ἀνιάω.

ἀν-ιάομαι, 3. plur. prez. *jon.* ἀνιεῦνται, *jon.* dep. med., opet liječiti.

ἀνιαρός [⏑⏑-⏑], 3., *jon.* i *ep.* **ἀνιηρός** (ἀνιάω), **1.** akt. **a)** dosadan, mučan, strašan. **b)** koji žalosti, vrijeđa, neugodan, τινί. **2.** pas. žalostan, tužan. — Kompar. *ep.* takođ. ἀνιηρέστερος, superl. ἀνιαρότατος. — Adv. **-ῶς,** na način koji vrijeđa, neugodno; ἀν. φέρειν žalostiti se čega radi.

ἀν-ίατος [ῐ ᾰ], 2., adv. **-άτως,** neizlječiv, pren. nepopravljiv.

ἀν-ιάχω, *poet.* zaviknuti; pren. glasno slaviti.

ἀνιάω, fut. ἀνιάσω, aor. ἠνίασα, *jon.* -ήσω i t. d., **1. tranz.** žalostiti, vrijeđati, dosađivati, napastovati, τινά, takođ. s dvostr. akuz. τί ταῦτ' ἀνιᾷ (med.) με čemu ta uvreda za me? Slič. πλείω τινά, takođ. s part. time što i t. d.; aps. dodijati, dogrdjeti. **2. med.-pas. ἀνιάομαι,** fut. ἀνιάσομαι, aor. ἠνιάθην, perf. ἠνίαμαι, *jon.* -η-, *ep.* prez. opt. 3. pl. ἀνιῴατο, **a)** dosađuje mi, τινί nešto, kao σοὶ παρεόντι tvoja nazočnost, što si ovdje. **b)** postajem zlovoljan, mrzovoljast, žalostim se, τινί ili ἐπί τινι, ili s akuz. τοῦτο to me tišti, i s part. ne godi mi; ἀνιηθείς, ἀνιαθείς i ἀνιώμενος ozlovoljen, zlovoljan, nerad.

ἀνιδιτί, adv. bez znoja, bez napora.

ἀν-ίδρυτος, 2. neumoran, nestalan, koji zazire od ljudi.

ἀν-ίδρωτος [ῑ], 2. *poet.* neoznojen. Adv. **ἀνιδρωτί,** bez znoja, bez napora, t. j. polagano, tromo.

ἀν-ίερος [ῐ], 2. nesvet, bezbožan, *impius.*

ἀν-ίημι [ῑ], impf. ἀνίην i ἀνίειν [ῑ], εις, ει, fut. ἀνήσω, aor. 1. ἀνῆκα, -εῖμεν, perf. ἀνεῖκα i t. d., *ep.* prez. part. ἀνιέμενος, fut. ἀνέσει (Od. 18, 265?), aor. akt. 3. pl. ἄνεσαν, konj. ἀνῄῃ i ἀνέῃ, *jon.* perf. pas. ἀνέωμαι uz ἀνεῖμαι.

I. akt. tranz. 1. gore slati, učiniti da što iz dubine izvire, poteče, bukne, nikne, izraste; od sebe pustiti. **2. ispustiti** (što se drži ili je vezano), popustiti (što napeto); stoga: pustiti na slobodu, otpustiti, odriješiti, pustiti (Sof. El. 229), (ἔκ) τινος iz čega, τινά koga, podjedno s oznakom dijela ἐμὲ θυμὸν ὀδύνη ἀνίει; ἀν. τὴν κόμην raspustiti kosu, stoga τὴν κόμην ἀνείς s raspuštenom kosom, ili ἀν. τὰς τρίχας αὔξεσθαι pustiti kosu da raste; riješiti, τί što, πύλας otvorati, τὸν ἵππον konju pustiti uzdu (Sof. El. 721), i tako τῷ δήμῳ τὰς ἡνίας narodu pustiti uzde, τινὰ πρὸς τὰ ἔργα pustiti koga (da ide) na posao, μάχεσθαι otpustiti u boj. Slič. εἴς i ἐπί τι nešto nečemu ostaviti, uop. nešto propustiti, zapustiti, razdriješiti, ostaviti (Sof. Aj. 1214), štedjeti, blažiti, otpustiti, popustiti, prepustiti, τινί τι, pa tako i (θεῷ) τι bogu što posvetiti, ili s inf. i part. propustiti što, ili mlitavije raditi. **3.** nešto ispustiti, t. j. poslati, πρός τι, ili s inf. nadražiti, potaći, da tko što čini (Il. 5, 405; 16, 691), τινί za koga. **4.** vratiti, kući slati (Od. 18, 265).

II. akt. intranz. popuštati, τινός u čem, prestati, često s part.: što raditi.

III. pas. i med. 1. ostavljen, zanemaren, određen, prikazan **biti,** plijen postati, τινὶ εἴς τι; osob. u part. perf. ἀνειμένος ἐς τὸ ἐλεύθερον na slobodu pušten, svojoj samovolji prepušten, i tako bez dod.: slobodan, nevezan, nečuvan; ὁ δῆμος λίαν ἀνεθείς kojemu se previše popušta; ili takođ.: mlitav. — Adv. ἀνειμένως. **2.** med. svoje ili nešto za sebe razdriješiti, na pr. κόλπον njedra razdrijiti (Il. 22, 80), αἶγας koze za sebe (t. j. za jelo) odrijeti (Od. 2, 300).

ἀνιηρέστερον i **ἀνιηρός,** v. ἀνιαρός.

ἀνίκα, **dor.** mj. ἡνίκα.

ἀν-ικέτευτος, 2. *poet.* koji ne moli.

ἀ-νίκητος [ῑ], *dor.* **ἀνίκατος,** 2. **1.** nepobijeđen, nedobitan, nepobjedljiv, μάχαν u boju. **2.** pren. neizlječiv, κακόν, onda uop. jak, *invictus.*

ἀν-ίλαστος, 2. *poz.* nepomirljiv.

ἀν-ίλεως [ῑ], N. T. nemilosrdan, samo Jak. 2, 13; v. ἀνέλεος.

ἀν-ιμάω, uvis vući, osob. za remen.

ἄνιος, 2. *poet.* = ἀνιαρός.

ἀν-ιππεύω, *poet.* s konjma povesti se.

ἄν-ιππος, 2. *jon.* i *poet.* **1.** bez konja. **2.** za konjaništvo nepodoban.

ἀν-ίπταμαι, *poz.* = ἀναπέτομαι, v. r.

ἀνιπτό-πους, ποδος, ὁ, ἡ, *ep.* s neopranim nogama, kod žrtve boginji Γαῖα, pridjev za Σελλοί. Od

ἄ-νιπτος, 2. *ep. poet.* i *poz.* **1.** neopran. **2.** *poet.* koji se ne može oprati, zatrti.

ἄν-ισος, 2. (ι *jon.*, ῑ *at.*), adv. -ίσως, nejednak; pren. nepravičan. Otd.

ἀν-ισότης, ητος, ἡ, nejednakost.

ἀν-ισόω (ἀνά, ἰσ.), jednačiti; pas. *jon.* biti jednak.

ἀν-ίστημι, **A) tranz. I. akt.,** fut. ἀναστήσω, aor. ἀνέστησα, *ep.* fut. ἀνστήσω, aor. imper. ἄνστησον, part. ἀνστήσασα, **1. postavljati;** učiniti, zapovjediti ili dati, da tko ustane; dizati, τινὰ χειρός koga za ruku podići, često sa ἐξ ἕδρας i t. d. Za vojnike: dignuti, na polazak tjerati; ἱκετεύοντα ἀνέστησαν reći da ustane, i tako molbama kraj učiniti; za poglavarstvo: svrgnuti. Napose **a)** za stanovnike kojega mjesta: istjerati ih, krenuti, dignuti (Od. 6, 7), ἀπό τινος, odmamiti, (zvijeri) dignuti, (skupštinu) dignuti, *exturbare,* rastjerati (Il. 1, 191). **b)** oda sna ili smrti probuditi, uskrisiti; pren. opet uzbuniti; uop. potaknuti, podražiti, nadražiti, τινί na koga (Il. 7, 116). **2.** uspraviti, ispraviti da bude upravo (ὀρθόν), podići, namjestiti, sagraditi, osob. opet sagraditi. **II. pas.** i aor. 2. akt. ἀνέστην, biti dignut, otjeran, Ἑλλὰς οὐκέτι ἀνισταμένη t. j. koja stanovnikâ više ne mijenja, ἀναστῆναι ὑπό τινος od koga biti protjeran. **III. med.** aor. 1. ἀνεστησάμην tranz. sebi sagraditi, πόλιν (Herod. 1, 165).

B) intr. prez. **ἀνίσταμαι,** fut. ἀναστήσομαι, aor. 2. ἀνέστην, perf. ἀνέστηκα, *ep.* aor. 2. du. ἀνστήτην, 3. plur. ἀνέσταν, inf. ἀνστήμεναι, part. ἀνστάς, *poet.* imper. ἀνίστω mj. ἀνίστασο, **1. ustati,** i oda sna, pobuniti se, podići se, ἔκ τινος ili s adv. na -θεν, također s ἀπό, pak *ep.* τοῖσι među njima, εἴς τι na što (na kakvo mjesto) stati, ἐπί τι da se što počne. Napose **a)** ustati kao prorok, vođ i t. d.; ustati i govoriti, ὑπέρ τινος za koga, ponajv. s part., rijetko s inf. Ali τισί među nekojima. **b)** na boj podići se, i s ponovljenim ἄν (ἀνά), i τινί na koga. **c)** *convalesco,* ozdraviti, oporaviti se, ἐκ τῆς νόσου, aps. uskrsnuti. **d)** za čete: krenuti, otići, ἔς τι kamo. **2.** uzdići se, ἀνεστηκώς uzvišen, visok.

ἀν-ιστορέω, *poet.* ispitati, priupitati.

ἀν-ιστόρητος, 2. nepomenut, nepoznat.

ἀν-ίστω, mj. ἀνίστασο.

ἀν-ίσχω, v. ἀνέχω.

ἀνίσωσις, εως, ἡ (ἀνισόω), držanje u ravnotežju.

ἀν-ιχνεύω, *ep.* i *poz.* nanjušiti, uvrebati.

Ἀνίων, ωνος, ὁ, Anion, pritoka Tibera, sada *Teverone.*

ἀν-νεῖται, v. ἀνανέομαι.

ἀν-νέφελος, 2. *ep.* = ἀ-νέφελος, v. r.

ἄννησον, v. ἄνησον.

Ἀννίβας, α, ὁ, Hanibal.

ἀνοδία, ἡ, *poz.* besputan ili neprohodan kraj. Od

I. **ἄν-οδος** (α privat.), 2. neprohodan, *invius.*

II. **ἄν-οδος,** ἡ (ἀνά, ὁδ.), **1.** uzlazak, put na visinu. **2.** putovanje ili kretanje ili hod na goru, na tvrđavu i t. d., osob. vojnica 10.000 Grka u gornju Aziju.

ἀν-οδύρομαι, dep. med., zajaukati.

ἀ-νοήμων, 2. *ep.* nerazuman, bezuman.

ἀ-νόητος, 2., adv. **-ήτως, 1.** akt. *amens,* nerazborit, nerazuman, bezuman, ταῖς ψυχαῖς. **2.** pas. koji se ne da pomisliti, pameću nedohvatljiv.

ἄνοια, *poet.* **ἀνοίᾱ,** *jon.* **-ίη,** ἡ (ἄνους), *amentia,* bezumlje, nepromislenost, ludost; N. T. zloba.

ἀν-οίγνυμι i **ἀνοίγω,** impf. ἀνέῳγον, fut. ἀνοίξω, aor. ἀνέῳξα, ἀνοῖξαι, perf. akt. ἀνέῳχα, pas. ἀνέῳγμαι, aor. pas. ἀνεῴχθην, ἀνοιχθῆναι, 3. fut. ἀνεῴξεται, adj. verb. ἀνοικτέον; *ep.* impf. također ἀνῷγον i iter. ἀναοίγεσκον, *poet.* aor. ἀνῷξα, *poz.* perf. ἀνέῳγα sa značenjem ἀνέῳγμαι i ἤνοικται, *aperio,* **otvorati,** otključati, κληῖδα zasovnicu otisnuti, također. pren. φρενῶν, t. j. iskreno, bezilno predati se, πῶμα ἀπὸ χηλοῦ dignuti poklopac s kovčega, διαθήκας oporuku otvoriti; τὸ στόμα, u N. T., govoriti. Pren. *poet.* otkriti. Također: spremiti, na ograšje izaći ili ući (u tom znač. ἤνοιγον, ἤνοιξα (?) Ksen.).

ἀν-οιδέω, nabujati, θυμῷ planuti gnjevom (Herod. 7, 39).

ἀν-οίδησις, ἡ, *poz.* bujanje, rastenje.

ἀν-οίκειος, 2. *poz.* neprimjeren, nezgodan; koji se ne slaže, τινός i τινί sa čim.

ἀν-οικίζομαι, 1. pas. dalje gore, t. j. prema sredini zemlje ležati. **2.** med. dalje gore (ἔς τι) naseliti se.

ἀν-οικοδομέω, 1. *jon.* sagraditi, *exstruo.* **2.** opet sagraditi, popraviti.

ἄν-οικος, 2. *jon.* = ἄοικος.

ἀνοικτός i ἀνοικτέον, adj. verb. za ἀνοίγω, *poet.*

ἀν-οίκτως, *poet.* adv. od *poet.* ἄν-οικτος, bez smilovanja, Sof. OR. 181: nepožaljeno.

ἀν-οιμώζω, osob. *poet.* i *poz.* uzdahnuti, zajaukati, aps. i ἐπί τινι nad kim.

ἀνοιμωκτί, *poet.* adv. od *poet.* ἀν-οίμωκτος, neoplakivano, nekažnjeno.

ἄνοιξις, εως, ἡ (ἀνοίγνυμι), otvoranje; sa τοῦ στόματος, u N. T., govor.

ἀνοιστέος, 3. koji treba da se javi, v. ἀναφέρω.

ἀνοιστός, 2., verb. adj. za ἀναφέρω, *jon.* javljen, dojavljen, prijavljen, ἔς τινα kod koga, komu.

ἀν-οιστρέω, *poet.* podažgati, podbadati, u bakhovski bijes podbosti, ἐπί τινα.

ἀνοίσω, v. ἀναφέρω.

ἀνοκωχεύω (ἀνοκωχή), *poet.* ustavljati, miriti; *jon.* ἀνακωχεύω, v. r.

ἀν-οκωχή, ἡ (v. ἀνακωχή), odmor, osob. primirje, uvjerica.
ἀν-ολβίη, ἡ, jon. nesreća.
ἀν-όλβιος, 2. *jon.*, i **ἄν-ολβος**, 2. *poet.* **a)** nesrećan, jadan, *ἦμαρ* zlosrećni dan. **b)** zlosrećan, nerazuman, bezuman.
ἀν-όλεθρος, 2. *ep.* neuništen, neupropašćen.
ἀνολκή, ἡ (*ἀνέλκω*), izvlačenje (brodova na suho).
ἀν-ολολύζω, *poet.* i *poz.* **1.** intr. *ululo, eiulo*, glasno zavikati, vičući moliti se, bilo veselo: uskliknuti, ili tužno: u glas zaurlati, i to *τὸν νεανίαν* za momkom, *οἷα λαγχάνει*. **2.** tranz. na veselje potaknuti.
ἀν-ολοφύρομαι [ῡ], dep. med., **1.** aps. glasno protužiti. **2.** tranz. u glas naricati, *τινά* za kim.
ἄν-ομβρος, 2. *jon.* i *poet.* bez kiše.
ἀνομέω (*ἄνομος*), nezakonito postupati.
ἀνομία, ἡ (*ἄνομος*), **1.** bezakonje. **2.** grijeh, N. T.
ἀν-ομίλητος, 2. *poz.* nedruževan, neskladan, nečovječan, ne poznajući, *τινός*.
ἀν-όμμᾰτος, 2. *poet.* bez očiju, neokat, za onoga koji spava.
ἀν-όμοιος, 2., adv. **-οίως**, nesličan, nejednak, ne tako dobar, *τινί*.
ἀν-ομοιότης, *ητος, ἡ* (*-μοιος*), nesličnost, nejednakost.
ἀνομοιόω, nesličnim učiniti; pas. nesličan postati.
ἀν-ομολογέω, ob. med. **-έομαι**, **a)** pogađati se, dogovarati se, složiti se, *πρός τινα* s kim; s inf. sročno izjaviti, da. **b)** opet se dogovoriti, pogoditi, *τί* za što.
ἀν-ομολογούμενος, **1.** neodlučen. **2.** koji pobija.
ἀνομολογία, ἡ, poz. pobijanje, protivurječje.
ἄ-νομος, 2., superl. *-ώτατος*, adv. **-όμως**, **1.** nezakonit, protiv zakona, neuredan, zločinački, okrutan. **2.** *poet.* bez melodije, napjeva, *νόμος* zlosrećno pjevanje.
ἀν-όνητος, 2. **1.** koji ne pomaže, zaludan, ništav. **2.** akt. koji nema užitka, *τινός* od čega, *ἀνόνητον ποιεῖν τινά τινος* lišiti koga užitka u čem.
ἄνοος, 2., stegn. **ἄνους, ουν**, bezuman, lud, bez sjećanja.
'Ανόπαια, τά, staza preko gore Ete.
ἀν-οπαῖα, ntr. plur. *ep.* kroz odušku ili dimnjak gore (Od. 1, 320, nejasno tumač.).
ἄν-οπλος, 2., v. *ἄοπλος*.
ἀν-όργᾰνος, 2. bez oruđa ili spreme.
ἀν-όρεκτος, 2. koji nije željan; neukusan, oduran.
ἀν-ορθόω (impf. *ἀνώρθουν*), **1.** uspraviti, uspravo sačuvati. **2.** opet ispraviti, opet podignuti, sa i bez *αὖθις*, i to *ἀσφαλείᾳ* do stalnosti.
ἄν-ορμος, 2. *poet.* bez pristaništa; *ὑμέναιος* (t. j. *γάμος* mj. *ὅρμος*) *δόμοις ἄνορμος* bračna luka, koja za kuću nije luka (već propast).
ἀν-όρνυμαι, *ep.* med. = pas. s aor. *ἀνῶρτο*, podići se, ustati (u tmezi).
ἀν-ορούω, *ep.* pojuriti, skočiti, hitro ustati, *τισί* među nekojima, *ἔκ τινος* otkud, *ἔς τι* stati na što, ali *Ἠέλιος ἀνόρουσεν ἐς οὐρανόν* Helije se zaveze na nebo.
ἀν-όροφος, 2. *poet.* bez krova.
ἀν-ορύττω, *poz.* otkopati, iskopati, izgrnuti.
ἀν-ορχέομαι, poet. od radosti poigrati, poskočiti.
ἀν-όσιος, 2. (*poet.* takođ. 3.), adv. **-ίως**, nesvet, *impius*, bezbožan, opak, poguban, grozan, zločinački; — supst. *ὁ ἀν.* grješnik, zlotvor, *τὰ ἀνόσια* grozote; — neposvećen, *νέκυς* pogrebom nepočašćen, *ὀσμή* smrad grozote, t. j. od takoga mrtvaca. Otd.
ἀνοσιότης, *ητος, ἡ*, bezboštvo.
ἀν-οσιουργέω, poz. bezbožno postupati.
ἀν-οσιουργία, ἡ, poz. zločinstvo.
ἀν-οσμία, ἡ (*ὀσμή*), *poz.* stanje bez mirisa.
ἄ-νοσος, *jon.* **ἄνουσος**, 2. **1.** bez bolesti, zdrav, *ἔτος ἄνοσον ἐς τὰς ἄλλας ἀσθενείας* godina, u kojoj nema drugih bolesti. **2.** *poet.* neškodljiv.
ἀ-νόστῐμος i **ἄ-νοστος**, 2. *ep.* i *poet.* bez povratka, koji se ne vraća, *ἀνόστιμον τιθέναι* povratak kratiti.
ἀν-οτοτύζω, *poet.* zajaukati, jadikovati, naricati.
Ἄνουβις, *ιδος, ὁ*, akuz. *ιν*, Anubis, egipatski bog s pasjom glavom, sin Neftide i Osirisa. **'Ανουβίδειον, τό**, svetište Anubisovo.
ἀνουθέτητος, 2. neopomenut, koji se ne da opominjati.
ἄ-νους, v. *ἄνοος*.
ἄ-νουσος, v. *ἄνοσος*.
ἀν-ούτατος, 2. *ep.* neranjen, osob. mačem. Adv. **ἀνουτητί**, ne ranjavajući.
ἀνοχή, ἡ (*ἀνέχω*), ustavljanje, **1.** u plur. uvjerica, primirje. **2.** u sing. N. T. ustrpljenje.
ἀνοχμάζω, poz. držati uvis.
ἄν-οψος, 2. (*ὄψον*), bez smoka, bez ribe.
ἄνπερ = *ἤνπερ, ἐάνπερ*.
ἄν-στα = *ἀνάστα*, **ἀν-στάς** = *ἀναστάς*, v. *ἀνίστημι*.
ἀν-στρέψειαν, mj. *ἀναστρέψειαν*.
ἀν-σχεθέειν i slič., v. *ἀνέχω*.
ἄν-σχεο, ἀν-σχήσεσθαι od *ἀνέχομαι*, v. *ἀνέχω* II.
ἀν-σχετός, *ep.* i *poet.* mj. *ἀνασχετός* 3. (*ἀνέχομαι*), koji se može podnositi.
ἄντα (srod. s *ἀντί, ἄντην*), *ep.* i *poet.* **A) adv. 1.** nasuprot, licem u lice, *στῆ δ' ἄντα σχομένη* stade njemu nasuprot, *ἄ. θεοῖς ἐῴκει* nalikovaše bogovima u lice = potpuno, ili *ἄ. ἰδεῖν* ravno pogledati, *ἄ. τιτύσκεσθαι* upravo preda se nišaniti. **2.** protiv, prema, *ἄ. ἀνασχομένω* zamahnuvši jedan na drugoga.

B) prijedlog s gen. **1.** za mjesto: *ante*, pred. **2.** *contra*, protiv.
ἀντ-ᾰγοράζω, nasuprot kupovati.
ἀντ-ᾰγωνίζομαι, dep. med., fut. *at. -ιοῦμαι*, aor. *-ίσασθαι, jon.* fut. *-ιεῦμαι*, **a)** nasuprot boriti se, *τινί* protiv koga stajati u borbi (u ratu ili u sudu), *τί* u čem. **b)** nadbijati se, *ἔν τινι* u čem, slič. s part. *ὑποκρινόμενος* nadmetati se u

kakvoj ulozi, ili s inf. natjecati se s kim u tom, da i t. d. Otd.

ἀντἄγωνιστής, *οῦ, ὁ,* protivnik, suparnik, takmac, *τινός* u čem.

ἀντ-αδικέω, opet činiti nepravdu, vraćati šilo za ognjilo, žao za sramotu.

ἀντ-ᾴδω, poz. nadmetati se u pjevanju.

ἀντ-ἀείρω = *ἀνταίρω.*

ἀντ-αιδέομαι, među sobom ili opet štovati.

ἀνταῖος, 3. (*ἄντα*), *poet.* nasuprot, na pr. *πλαγά οἱ ὡρμάθη* dojuri mu smrtni udarac, *ἀνταίαν μ' ἔπαισεν* (*πληγήν*) sprijeda me pogodi. Kao lično ime *ὁ* **'Ανταῖος,** 60 lakata visok gorostas, sin Posidonov i Gejin, libijski kralj, kojega je Heraklo u rvanju pobijedio.

ἀντ-αίρω, *jon.* **ἀντ-αείρω,** aor. *ἀντῆρα,* **1. akt.** n a s u p r o t p o d i z a t i, **a)** obič. elipt. i naoko intr. *τινί* i *πρός τινα* komu protiviti se. **b)** nasuprot čemu (*τινί*) dizati se, ležati. **2. med.** *χεῖράς τινι* ruke na koga podići (neprijateljski), *ὅπλα* pa tako i *πόλεμον;* takođ. aps. *τινί* i *πρός τι* opirati se, suprotiti se kome.

ἀντ-αιτέω, nasuprot iskati.

ἀντακαῖος, *ὁ, jon.* jedna vrsta j e s e t r e.

ἀντ-ακολουθέω, uzajamno pratiti, *τινί.*

ἀντ-ἀκούω, fut. *-ούσομαι,* nasuprot čuti, aps. i *ἀντί τινος* za nešto čuti što drugo; s prolepsom: *τοῦτον ὡς τεθάψεται* za njega da će...

ἀντ-ἄλἄλάζω, poet. i *poz.* također podići bojnu viku.

'Ανταλκίδας, *ου, ὁ,* Spartanac, koji je g. 387. pr. Is. uglavio sramotan za Grčku mir s perzijskim kraljem, *ἡ ἐπ' 'Ανταλκίδου γενομένη εἰρήνη.*

ἀντ-αλλαγή, ἡ, poz. razmjena; otkupljenje.

ἀντ-άλλαγμα, τὸ, poet. i *poz.* razmijenjeno; otkupnina, cijena. Od

ἀντ-αλλάσσω, 1. a k t. *τί* nešto p r o m i j e n i t i; pas. *ἀντηλλαγμένος τοῦ τρόπου* običnomu načinu protivan. **2.** m e d. *τί* sebi što promijeniti, t. j. nešto dati, *τινός* za što.

ἀντ-ἄμείβομαι, *jon.* i *poet.* dep. med., impf. *ἀντ-αμείβετο,* **1.** n a s u p r o t o d v r a t i t i, o d g o v o r i t i, *τινά τι* komu što, ili *τινί* ili *τὶ πρός τινα* prema kome što. **2.** n a p l a t i t i, vraćati, *τινί* ili *τινά τινι* (kome) što.

ἀντ-ἄμύνομαι, med., odvraćati, *τινά τινι* odmastiti, komu čim platiti.

ἀντ-αναβῐβάζω, nasuprot gore metnuti, učiniti da se tko mjesto drugoga popne.

ἀντ-ανᾰ́γω, 1. akt. a) t r a n z. nasuprot gore povesti, osob. lađe na debelo more protiv neprijatelja voditi. **b)** i n t r. ususret voziti se, *τινί* komu, *ναυσί* s brodovima. **2. med.** s aor. pas. i med. *ἀνταναχθείς* i *ἀντανάγαγόμενος, τινί* krenuvši na koga (morem).

ἀντ-αναιρέω, prebiti ili ukinuti jedno za drugo, *τί* (u računu).

ἀντ-αναλίσκω, poet. opet zatrti, t. j. smaknuti, ubiti.

ἀντ-αναμένω, od svoje strane, sam čekati.

ἀντ-αναπίμπλημι, od svoje strane, sam puniti.

ἀντ-αναπληρόω, nasuprot puniti, **τοὺς ἀπορωτάτους πρὸς τὸν εὐπορώτατον** najsiromašnije k najbogatijemu u jedan broj primiti, da nastane ravnotežje.

ἄντ-ανδρος, 2. *poz.* zamjenik, *suffectus.* Lično ime **"Αντανδρος,** *ἡ,* grad u Misiji na Adramitskom zalivu, s. Antandro. Stanov. *ὁ* **'Αντάνδριος.**

ἀντ-άνειμι, nasuprot uzići, *τινί.*

ἀντ-ανίσταμαι, intr. med., *poet.* i *poz.* nasuprot ustati, upinjati se, otimati se, *τινὶ ἐς χεῖρας* tako da dođe do šaka.

ἀντ-ανοίγω, poz. nasuprot otvoriti; *τὰ ὄμματά τινι* ravno u nešto gledati.

ἀντ-ἄξιος, 3. u zamjenu vrijedan, *τινός* isto toliko vrijedan.

ἀντ-αξιόω, nasuprot iskati.

ἀντ-απαιτέω, nasuprot natrag iskati, *τὴν δωρεάν* uzdarje, ljubav u zajam iskati.

ἀντ-απαμείβομαι, poet. = *ἀπαμείβομαι.*

ἀντ-αποδείκνυμι, nasuprot dokazati.

ἀντ-αποδίδωμι, 1. t r a n z. o p e t, uzajamno v r a ć a t i, opet nagraditi, odvratiti, *τὸ ὅμοιον* ili *ἴσον* vratiti milo za drago, ili primjereno od sebe dati, učiniti, dopustiti, da se podudara, *τί τινα.* **2.** i n t r. među sobom podudarati se, slagati se. Otd.

ἀνταπόδομα, τὸ, naknada, N. T.

ἀνταπόδοσις, *εως, ἡ,* **1.** vraćanje. **2.** naknada. **3.** u N. T. nagrada.

ἀντ-άποινα, τὰ, poet. naknada.

ἀντ-αποκρίνομαι, N. T. nasuprot govoriti, pravdati se.

ἀντ-αποκτείνω, opet u zamjenu ili za naknadu ubijati.

ἀντ-απολαμβάνω, nasuprot, za naknadu dobiti.

ἀντ-απόλλῡμι, 1. a k t. opet ili za naknadu pogubiti. **2.** m e d. i perf. 2., *jon.* i *poet.*, nasuprot poginuti, i to *ὑπέρ τινος* za osvetu za koga.

ἀντ-αποφαίνω, za protivni dokaz napominjati (part.), da.

ἀντ-άπτομαι, v. *ἀνθάπτομαι.*

ἀνταράξας, poet. mj. *ἀνταράξας* (var.).

ἀντ-αρκέω, fut. *-έσω, poz.* protiv čega dostajati, *τινί* i *πρός τι* biti komu ravan, premac.

ἀντ-αρκτικός, 3. (*ἄρκτος*), ležeći nasuprot velikomu medvjedu, sjeveru; antarktički.

ἀντ-ασπάζομαι, dep. med., također grliti, opet dobro primiti, opet pozdraviti.

ἀντ-ατῑμάζω, (konjekt.), *poet.* žao za sramotu vraćati.

ἀνταύγεια, ἡ, odsjev, zasjenjivanje.

ἀντ-αυγέω, poet. odsijevati.

ἀντ-αυδάω, *poet.* opet komu progovoriti, *ζῶντας θανοῦσιν ἴσα* živima jednako kao mrtvima.

ἀντ-αφίημι, poet. nasuprot proliti, *δάκρυ.*

ἀντ-αχέω, v. ἀντηχέω.

ἀντάω, *ep. jon.* i *poet.*, s *jon.* impf. ἤντεον; **ἀντιάω,** *ep.* (rastegn. **ἀντιόω**), fut. ἀντιάσω, stegn. ἀντιῶ, *ep.* ἀντιόω; **ἀντιάζω,** *jon. poet.* i *poz.*; i **ἄντομαι,** *ep.* i *poet.* samo u prez. i impf. (ἄντα, ἀντίος), **1. akt. intr. doći ususret, a)** ići ususret (Il. 7, 231), τινός i τινί, u neprijateljskom smislu: udariti, navaliti, i pren. ὅθι διπλόος ἤντετο θώρηξ gdje se oklop predvostručio, u dvije struke složio. **b)** slučajno naći, sukobiti se, namjeriti se na koga, aps. ὁ ἀντιάσας koji mu drago; kod stvari: μάχης pobiti se, u boju učestvovati, **δαίτης** baš na ručak doći, s kim ručati, ἔργων takvim se poslovima baviti, ὀπωπῆς naći pogled, t. j. nešto tako zateći, ἱρῶν (o bogovima) žrtve primati, uop. učestvovati, τῶν ἀπό τινος iskusiti, pretrpjeti što od koga. **c)** za stvari: namjeriti se, τινός na što, i tako Sof. Ant. 982, gdje je σπέρμα akuz. bližnje oznake za ἃ ἄντασ' Ἐρεχθειδᾶν t. j. koja po krvi seže do Erehtida. **2. akt. tranz.** pristupiti kamo, na pr. λέχος zajedno ležati, namjeriti se na koga ili što, napasti, ali obič. izići pred koga, δώροισι s darovima; slič. doći pred koga s molbama, uop. moliti, τινά, s dod. πρός τινος, takođ. samo πρός (t. j. πρὸς τούτου), ὅ τι σοι φίλον ἐκ σέθεν tako ti toga, što ti je kod kuće milo, ὑπέρ τινος za koga. **3. med.** ἀντιᾶσθαι biti kod čega, τινός.

ἀντ-εικάζω, nasuprot porediti.

ἀντείνω, *poet.* mj. ἀνατείνω.

ἀντ-ειπεῖν, v. ἀντιλέγω.

ἀντ-είρομαι, v. ἀντερέσθαι.

ἀντ-εισάγω, 1. nasuprot ili mjesto čega (ἀντί τινος) uvesti ili uvući. **2.** *poz.* uzajmice uvesti (u službe).

ἀντ-εισφέρω, nasuprot predložiti.

ἀντ-εκθέω, *poz.* nasuprot provaliti.

ἀντ-εκκλέπτω, nasuprot ukrasti.

ἀντ-εκκόπτω, zato izbiti.

ἀντ-εκπέμπω, nasuprot izaslati.

ἀντ-εκπλέω, τινὶ ἐς τὴν εὐρυχωρίαν komu ususret zaploviti na otvoreno more.

ἀντ-εκτείνω, *poet.* nasuprot pružati, αὑτόν τι nastojati kome biti jednak.

ἀντ-εκτίθημι, *poz.* nasuprot oglasiti, naime edikt protiv konzulova.

ἀντ-εκτρέχω, ususret provaliti.

ἀντ-εκφέρω, nasuprot metnuti.

ἀντ-ελαύνω, nasuprot voziti se.

ἀν-τέλλω, *poet.* mj. ἀνατέλλω.

ἀντ-ελπίζω, ἄλλα drugomu zato nadati se.

ἀντ-εμβάλλω, nasuprot provaliti, navaliti, uzajmice navaliti.

ἀντ-εμβιβάζω, mjesto koga ukrcati, τινά, takođ. bez akuz. momčad promijeniti.

ἀντ-εμπίμπλημι, fut. ἀντεμπλήσω, zato, t. j. za nagradu napuniti, τί τινος nešto čim.

ἀντ-εμπίμπρημι, *jon.* zato zapaliti.

ἀντ-εξαιτέω, *poz.* također od svoje strane iskati predaju čiju.

ἀντ-έξειμι, nasuprot izići.

ἀντ-εξελαύνω, *poz.* nasuprot kretati (što), sc. ναῦν, ἵππον nasuprot jedriti, jahati.

ἀντ-εξέρχομαι = ἀντέξειμι.

ἀντ-εξετάζω, *poz.* **1.** nasuprot ispitivati, nasuprot porediti, τινί i πρός ili παρά τι s. čim. **2.** med. mjeriti se s kim (τινί), ἐπὶ τοῖς ὅπλοις otimati se s kim o oružje.

ἀντ-εξιππεύω, *poz.* protiv koga jahati.

ἀντ-εξόρμησις, εως, ἡ (ἐξόρμησις), nasrtanje.

ἀντ-επάγω, 1. tranz. od svoje strane neprijateljski voditi na navalu, τινί τινα ili τι, takođ. s τινά krenuti na koga. **2.** med. krenuti na koga, πρός τινα.

ἀντ-επαινέω, opet hvaliti.

ἀντ-επανάγομαι, na navalu krenuti, odjedriti.

ἀντ-έπειμι (εἶμι), aps. krenuti, τινί ili πρός τινα na koga, nasrnuti na što, κατὰ τὰ ὄρη duž gora.

ἀντ-επεξάγω, bojni red također rastegnuti.

ἀντ-επέξειμι (εἶμι), krenuti, πρός τινα na koga, οὐδὲ καθ' ἕτερα ni po suhu ni po moru, τοῖς ἱππεῦσι s konjaništvom.

ἀντ-επεξελαύνω = ἀντεπέξειμι.

ἀντ-επεξέρχομαι = ἀντεπέξειμι.

ἀντ-επιβουλεύω, ἐκ τοῦ ἴσου, lukavstvo vraćati za lukavstvo, uop. opet navaliti, τινὶ ἐκ τοῦ ὁμοίου na isti način kome prijetiti navalom.

ἀντ-επιγράφω, nešto drugo napisati.

ἀντ-επιδείκνυμαι, med., *poz.* nasuprot nešto od sebe (πρός τι) pokazati, nasuprot svoju vještinu pokazati.

ἀντ-επιθυμέω, nasuprot iskati; u pas. ἀντεπιθυμοῦμαι τῆς ξυνουσίας željni su također opet mojega društva.

ἀντ-επικουρέω, od svoje strane opet pomagati.

ἀντ-επιλαμβάνομαι, također spopasti.

ἀντ-επιμελέομαι i **-επιμέλομαι,** dep. pas., nasuprot brinuti se, spremati se, sa sl. ὡς, ὅπως.

ἀντ-επιπλέω, (također) nasuprot ploviti (var.).

ἀντ-επιστέλλω, *poz.* opet pisati, pismeno odgovarati, τινί.

ἀντ-επιστρατεύω, od svoje strane također opet zavojštiti, τινί na koga.

ἀντ-επιτάσσω, nasuprot iskati od koga (τινί), sa sl. inf.

ἀντ-επιτειχίζομαι, med., sebi također tvrđave graditi, ἐκείνοις protiv njih.

ἀντ-επιτίθημι, nasuprot predati, naložiti, ἐπιστολὴν διαπέμψαι pismeni odgovor da se odašalje.

ἀντ-επιχειρέω, *poz.* raditi protiv koga, τινί.

ἀντ-εραστής, οῦ, ὁ, protivnik u ljubavi, suparnik.

ἀντ-εράω, *poet.* i *poz.* **1.** opet ljubiti. **2.** suparnik biti u ljubavi.

ἀντ-ερείδω, **1.** tranz. nasuprot uprijeti, upeti, *βάσιν* t. j. stupati. **2.** intr. upinjati se, uprijeti se. Otd.

ἀντέρεισις, ἡ, poz. otpor.

ἀντ-ερεῖν i **ἀντερῶ,** v. *ἀντιλέγω.*

ἀντ-ερέσθαι, inf. od *ἀντ-ηρόμην,* aor. od *jon.* prez. **ἀντ-είρομαι,** impf. *ἀντειρόμην,* nasuprot ili opet pitati; poradi jedne izjave pitati.

ἀντ-ερύομαι, poet. nasuprot povući na tezulji; pren. jednako visoko cijeniti.

ἀντ-έρως, *ωτος, ὁ,* uzajamna ljubav.

ἀντ-ερωτάω, nasuprot, opet pitati (isp. *ἀντερέσθαι*).

ἀντ-ευεργετέω, dobročinstvo nagraditi, ljubav vraćati; opet dobro činiti komu, *τινά.*

ἀντ-ευνοέω, opet dobro misliti, sklon biti, *τινί.*

ἀντ-ευποιέω (takođ. *ἀντ' εὖ ποιέω* pis.) = *ἀντευεργετέω.*

ἀντ-εφορμέω, *poz.* nasuprot neprijatelju o sidru ležati.

ἀντ-έχω, fut. *ἀνθέξω,* aor. *ἀντέσχον* i t. d., adj. verb. **ἀνθεκτέον** i **ἀνθεκτέα,** sa spor. obl. **ἀντίσχω,** **A)** u **akt. 1. tranz. držati pred,** *τί τινος, ὀμμάτων χεῖρ' ἐπίσκιον κρατός* pred očima ruke držati, da zasjene glavu, ali *ὄμμασιν αἴγλαν* oči zakloniti od sjaja sunčanog. **2. intr. držati pred,** izdržati, t. j. **a)** potrajati, trajati. **b)** dostajati, doteći, *ἐς ὅσον ὁ ποταμὸς οὐκ ἀντέσχε τὸ ὕδωρ παρέχων τῷ στρατῷ* rijeka ne davaše vojsci dosta vode, pa tako i Herod. 7, 58: *οὐκ ἀντίσχοντα τότε τῇ στρατιῇ τὸ ῥέεθρον,* gdje je *τὸ ῥ.* akuz. bližnje oznake, kao i *ἀντ. τὰ τοῦ πολέμου* ustrajati u ratovanju. **c)** držati se, odoljeti, opirati se, upinjati se, *τινί* i *πρός τινα* ili *τι* držati se protiv koga ili čega; s part. *πολιορκούμενοι ἀντεῖχον* izdržaše opsadu, ali negat. s *μὴ οὐ* i inf. = ne ustručavati se, da.

B) med. 1. *ep. τί τινος* nešto za sebe (t. j. za svoju zaštitu) protiv čega držati, *ἀντίσχεσθε τραπέζας ἰῶν* držite svoje stolove protiv strijela. **2. a)** *τινός* držati se čega ili za što, i to: nešto čvrsto držati, čega čvrsto se držati, *τῶν ὄχθων* držati se pristranaka, potražiti ih; pren. brinuti se neprestano, *τοῦ πολέμου* ne odustajati od rata, *τῶν χρημάτων* i slič.: jednako se mučiti, brinuti za što, *τῆς θαλάσσης* držati se mora, t. j. dati se na mornarstvo. **b)** u N. T. takođ. držati s kim, njegovati, podupirati. **c)** aps. *poet.* držati se (Sof. Fil. 893).

ἀντέω, *jon.* mj. *ἀντάω,* v. r.

ἄντη, *ἡ* (*ἄντομαι*), *poet.* moljenje (u plur.).

ἀντ-ήλιος, 2. *poet.* **a)** istočni. **b)** suncem obasjan, prisojan, *θεοί* pred palačom postavljeni likovi bogova. **3.** *poet.* suncolik, kao sunce.

ἄντην, *ep.* adv. (*ἄντα*), nasuprot, **a)** protiv, *βάλλεσθαι* sprijed biti pogođen; *κατακτείνω* u otvorenom dvoboju. **b)** u lice, pred očima, vidljivo, očevidno, netajeno. **c)** kod oznake sličnosti: prema komu, okom u oko.

ἀντ-ήνωρ, ορος, ὁ, ἡ (*ἀνήρ*), *poet.* umjesto čovjeka.

Ἀντήνωρ, *ορος, ὁ,* ugledan, rječit Trojanac, muž Atenine svećenice Teane, s kojom je imao jedanaest hrabrih sinova: *οἱ* **Ἀντηνορίδαι.**

ἀντ-ηρέτης, ου, ὁ, poet. protivnik u veslanju, protivnik.

ἀντ-ήρης, 2. *poet.* suprotan, nasuprot upravljen, **1.** *πληγαί* koji odjekuju (*sc. τοῖς θρήνοις*), o busanju, koje prati naricanje. **2.** neprijateljski.

ἀντ-ηρίς, *ίδος, ἡ* (*ἐρείδω*), **1.** poduporanj, stup za podupiranje gornjih greda. **2.** prozor. **3.** *poet.* nozdrve konjske.

ἄντηστις, *ἡ* (*ἀντάω*), *ep.* sretanje, *κατ' ἄντηστιν* upravo nasuprot.

ἀντ-ηχέω, *dor.* **ἀντ-αχέω,** *poz.* **1.** intr. odjekivati. **2.** tranz. nasuprot vikati, zapjevati, *τί τινι.*

ἀντί (sanskr. *anti,* lat. *ante*), **prijedlog** s gen. (stoji *poet.* i za svojim padežem bez anastrofe), prvo znač.: **prema,** ali rijetko u mjesnom pogledu, gdje se govorilo *ἄντα* i *ἀντία* (samo Ksen. Anab. 4, 7, 6 *ἀνθ' ὧν* za kojima, sumnj. v. l.). Stoji **a)** za oznaku zamjene: mjesto, za, prema, pred, *ἀντὶ τῶν ἑαυτοῖς γιγνομένων* za ono, što ih ide, za njihove pristojbe; često s inf. s članom (*jon.* i bez člana), i u *ἀνθ' ὧν, ἀνθ' ὅτου* zato, da. **b)** za oznaku izjednačivanja: mjesto, jednako, spram čega, zato, *ἀντὶ παίδων τῶνδε* koliko su ti ove djevojke mile, t. j. moja ti molba bila jednaka spasu ovih djevojaka, stoga i pleon. uz kompar. **c)** često koliko i: poradi, *ἀντὶ τοῦ, ἀνθ' οὗ* zašto, poradi čega. Stoga iza kompar. = *ἤ.*

ἀντία, neutr. plur. od *ἀντίος,* v. r.

ἀντιάζω, v. *ἀντάω.*

ἀντι-άνειρα, *ἡ* (*ἀνήρ*), *ep.* muškara, pridj. za Amazonke.

ἀντιάω, v. *ἀντάω.*

ἀντι-αχέω, dor. i *buk.* = *ἀντηχέω.*

ἀντι-βαίνω, **1.** na što (*τινί*) stati. **2.** stati protiv, protiviti se, *τινὶ πρός τι* komu u čem.

ἀντι-βάλλω, **1.** opet nasuprot gađati. **2.** govore izmjenjivati. **3.** N. T. govor postavljati protiv govora.

ἀντίβασις, *εως, ἡ* (*ἀντιβαίνω*), *poz.* upinjanje, protivljenje.

ἀντιβατικός, 3. *poz.* koji se upinje, protivi.

ἀντί-βιος, 3. (*βία*), *ep.* nasuprot silom se služeći, neprijateljski, ljut (Od. 18, 415). Adv. **ἀντιβίην,** *ep.* protiv, suprot, *ἔρχεσθαι* u boj ići, *πειρηθῆναί τινι* u boju ogledati se s kim (Il. 21, 226).

ἀντι-βλέπω, gledati u oči, ravno pogledati, *τινί,* ali i *εἴς τι, πρός τι.*

ἀντίβλεψις, ἡ, upravno gledanje, pogledanje.

ἀντι-βοάω, buk. ususret vikati.

ἀντι-βοηθέω, **a)** zato opet pomagati. **b)** drugima nasuprot pomagati.

ἀντιβολέω, impf. ἤντι- i ἠντεβόλει, aor. *ep.* ἀντεβόλησα (ἀντίβολος), 1. *ep.* ići ususret, τινός, na pr. μάχης t. j. učestvovati, doći u; pren. ἐπητύος blagost naći; sa stvarnim subj.: γάμος svadba će doći. 2. *ep.* τινί *occurro*, slučajno sresti, na koga ili što namjeriti se, zateći; φόνῳ biti kod ubistva; takođ. aps. 3. *at.* τινά *adeo*, na koga se obratiti, moliti ga, takođ. sa sl. inf. Otd.

ἀντιβόλησις, εως, i **ἀντιβολία**, ἡ, moljenje, vruće moljenje.

ἀντι-βροντάω, *poz.* nasuprot grmjeti.

ἀντι-γενεηλογέω, aor. ἀντεγενεηλόγησαν, *jon.* drugu lozu izvoditi.

ἀντιγνωμονέω (ἀντι-γνώμων drugoga mišljenja), biti protivnoga mišljenja, sa sl. inf.

Ἀντιγόνη, ἡ, kći Edipova i Jokastina, sestra Eteoklova, Polinikova i Ismenina, zaručnica Hemonova.

ἀντιγονίς, ἡ, *poz.* ime posude za piće.

Ἀντιγονίς, ίδος, ἡ, ime 1. jedne svete atenske trijere. 2. *poz.* jedne atičke file.

Ἀντίγονος, ὁ, 1. ime više knezova i vojskovođâ maked. vremenâ; napose a) vojskovođa i nasljednik Aleksandrov, umr'o g. 301. b) njegov unuk, sin Demetrija Poliorketa, po svojem rodnom mjestu (*Γόννοι*) prozvan *Γονατᾶς*, rođen 310., umr'o 239. c) *Δώσων* ili *Ἐπίτροπος*, vladar u Makedoniji od g. 230., umr'o 220. 2. inače lično ime.

ἀντι-γραφεύς, έως, ὁ, 1. u atenskom vijeću: perovođa, tajnik. 2. uop. priglednik, kontrolor, poreznik.

ἀντι-γρᾰφή, ἡ, 1. *poz.* protivuspis, πρός τινα περί τινος. 2. optužnica pred sudom, *libellus*. 3. prigovor protiv zakonitosti kakve tužbe.

ἀντί-γρᾰφος, 2. jednako pisan, prijepis, stoga ἀντίγραφον, τὸ, prijepis.

ἀντι-γρᾰ́φω, 1. aps. opet pisati, a) pismeno odgovoriti. b) naprotiv pisati, λόγον. 2. med. a) prigovor (ἀντιγραφήν) protiv kake tužbe predati; takva se predaja zvala ἀντίγραψις. b) pismeno tražiti baštinu.

ἀντι-δάκνω, *jon.* opet gristi.

ἀντί-δειπνος, 2. *poz.* zamjenik kod ručka.

ἀντι-δεξιόομαι, dep. med., uzajmice pružati desnicu, pozdravljati, τινά.

ἀντι-δέομαι, od svoje strane moliti, τί τινος nešto od koga.

ἀντι-δέρκομαι, *poet.* upravo pogledati.

ἀντι-δέχομαι, *poet.* nasuprot ili uzajmice primati i dobiti.

ἀντι-δημᾰγωγέω, *poz.* protiv koga ulagivati se narodu.

ἀντι-διαπλέκω, πρός τι, izvraćajući nečemu prigovarati, zabavljati.

ἀντι-διατίθεμαι, N. T. nasuprot stati.

ἀντι-διδάσκω, *poet.* nasuprot učiti.

ἀντι-δίδωμι, nasuprot ili zato davati, δῶρον uzdarje dati, uop. vraćati, ἀμοιβόν τινος za što, pa tako τινός τι nešto dati za što, χάριτας milo za drago, τιμωρίαν, δίκην ἀντ. kazan trpjeti za što, takođ. τοὺς αὐτοὺς λόγους isto opet tvrditi, ἔλεον blag biti. Napose razmjenu imutka nuditi, što je u Ateni bivalo, kad bi koji građanin, kojemu je javna daća namijenjena, mislio, da ju je trebalo bogatijemu građaninu naprtiti. Taj je onda morao birati razmjenu imutka ili javni teret.

ἀντι-διέξειμι, nasuprot opisivati.

ἀντιδικέω (impf. ἠντιδ. i ἠντεδ.), protiv koga voditi parnicu, περί τινος; od čega (πρός τι) braniti se. Od

ἀντί-δικος, ὁ (δίκη), suparnik pred sudom, οἱ ἀντίδικοι stranke u parbi, takođ. uop. protivnik.

ἀντι-δοξάζω, biti protivnoga mišljenja. Od

ἀντίδοξος, 2. protivnoga mišljenja.

ἀντί-δοσις, εως, ἡ, razmjena, osob. razmjena imutka i ponuda razmjene, v. pod ἀντιδίδωμι; ποιεῖσθαι ἀντιδόσεις τινί dopustiti, da tko njemu naprćene daće drugomu namijeni.

ἀντι-δουλεύω, *poet.* opet služiti, τινί.

ἀντίδουλος, 2. *poet.* koji slugu zamjenjuje.

ἀντί-δουπος, 2. *poet.* odjekujući.

ἀντι-δράω, *poet.* i *poz.* činom vraćati, ἀντί τινος za što, πρὸς τὰς πράξεις za čin vratiti čin, τινὶ κακῶς vratiti šilo za ognjilo, zapr. u zajam zlo činiti.

ἀντιδρομέω, *contra curro*, ususret trčati.

ἀντι-δωρέομαι, dep. med., opet nadariti, τινά τινι ili τινί τι, ili τί uzdarje dati, takođ. aps.

ἀντι-ζητέω, nasuprot tražiti.

ἀντί-θεος, 3. *ep.* bogolik, odličan.

ἀντι-θερᾰπεύω, opet štovati.

ἀντίθεσις, εως, ἡ (ἀντιτίθημι), opreka, osob. kao retorska figura, sveza protivnih izričaja.

ἀντι-θέω, fut. -θεύσομαι, *jon.* utrkivati se, τινί s kim.

ἀντί-θῠρον, τὸ, *ep.* i *poet.* u plur., predsoblje, *vestibulum*, ali κατ' ἀντίθυρον, *ep.* u prostoru nasuprot vratima.

ἀντι-κάθημαι, *jon.* **ἀντι-κάτημαι**, nasuprot sjediti, za čete: nasuprot ležati, taborovati.

ἀντι-καθίζομαι, *jon.* **ἀντι-κατίζομαι** = ἀντικάθημαι.

ἀντι-καθίστημι, *jon.* **ἀντι-κατίστημι**, fut. ἀντικαταστήσω, 1. akt. tranz. a) nešto drugo opet postavljati, naknaditi, zamijeniti, nagovarati, hrabriti. *Restituo*. b) nasuprot postaviti, πρός τινα, opet natrag odvesti, ἐπί τι. 2. med. intr. s aor. ἀντικατέστην i perf. ἀντικαθέστηκα, a) τινός ili ἀντί τινος na čije mjesto stupiti ili postavljen biti. b) nasuprot postaviti se, na put stati, nasuprot stajati.

ἀντι-κᾰκουργέω, opet škoditi ili zlostaviti, τινά.

ἀντι-κᾰλέω, N. T. nasuprot, t. j. opet pozvati.

ἀντι-καταθνήσκω, *poet.* aor. ἀντικατθανεῖν, opet umrijeti.

ἀντι-καταλείπω, zato ostavljati, mjesto sebe ostaviti drugoga.

ἀντι-καταλλάσσομαι, *at.* **-ττομαι,** med., τί τινος ili τὶ ὑπέρ τινος nešto čim zamijeniti, nešto nuditi za naknadu za nešto (τὶ πρός τι); takođ. pas.

ἀντι-κατατείνω, nasuprot postaviti.

ἀντι-κατηγορέω, uzajmice tužiti.

ἀντι-κάτημαι i **ἀντικατίζομαι,** v. ἀντικαθ.

ἀντι-κατίστημι, v. ἀντικαθίστημι.

ἀντί-κειμαι, nasuprot ležati, protivan biti; N. T. pravdati se za; ὁ ἀντικείμενος protivnik.

ἀντι-κελεύω, nasuprot zapovjediti.

ἀντί-κεντρος, 2. *poet.* kao ostan, što bode kao ostan (o bolu i sramoti).

ἀντι-κηδεύω, τινὰ πατρός, *poet.* koga kao oca štovati.

ἀντι-κηρύσσω, *poet.* poreći zapovijed i dati drugu.

ἀντι-κλάζω, aor. ἀντέκλαγξεν, *poet.* **1.** dati, da se nasuprot razliježe, τί τινι. *Reboo.* **2.** intr. nasuprot razlijegati se, odjekivati.

ἀντι-κλαίω, impf. ἀντέκλαιον, *jon.* i sam plakati.

Ἀντίκλεια, ας, ἡ, **1.** kći Antolikova, žena Laertova, mati Odisejeva. **2.** kći Aristotelova.

ἀντι-κνήμιον, τὸ, golijen.

ἀντι-κολακεύω, *poz.* opet laskati, τινά.

ἀντι-κομίζω, *poz.* također od svoje strane donositi.

ἀντι-κομπάζω, nasuprot veličati se.

ἀντι-κόπτω, nasuprot tiskati; nasuprot stati, žestoko opirati se, upinjati se.

ἀντί-κρουσις, εως, ἡ, **1.** otpor, suproćenje. **2.** izmjenični govori.

ἀντι-κρούω, zapr. nasuprot tiskati, stoga uop. biti protivan, suprotan, biti na putu, smetati, τινί i πρός τι.

ἀντικρύ (ῠ) i **ἄντικρυς** (ἀντί), **1.** (ἀντικρύ) **a)** *ep.* i N. T. kao **ἄντην,** upravo nasuprot, protiv, u lice, takođ. s gen. *Contra; ex adverso.* **b)** upravo, ravno, upravo skroz, upravo kraj. *Recta.* **2.** (ἄντικρυς) upravo, sasvim, skroz, posve, očito, otvoreno, sa članom kao adj. očit, očevidan, odriješit, prav, istinit.

ἀντι-κτόνος, 2. *poet.* koji uzajmice ubija.

Ἀντίκῠρα, ἡ, *jon.* **Ἀντικύρη, 1.** grad u juž. Fokidi na Krisejskom zalivu, s. Aspra Spitia (Liv. 32). **2.** grad Malijaca na Sperheju blizu tesalsko-grč. međe (Her.). **3.** grad u juž. Lokridi (Liv. 26 i 28). Stanov. ὁ **Ἀντικυρεύς.**

ἀντικύρω, *poet.,* aor. ἀντέκυρσα, na nešto se namjeriti, skobiti, sresti, τινί; o ratu: koga zadesiti, ugrabiti, s part. ἀντέκυρσα ὁρμισθείς desilo se, da i t. d.

ἀντιλαβή, ἡ (ἀντιλαμβάνω), držak, pren. prigovor, prilika za napadaje, slabost, slaba strana.

ἀντι-λαγχάνω, τὴν μὴ οὖσαν (δίκην) podići ništovnu tužbu protiv ništave, t. j. ne po propisu izrečene odluke, τὴν δίαιταν ništovnu tužbu protiv izbraničke presude, τὴν ἔρημον podići izuzetnu tužbu zato, što protivna stranka nije došla.

ἀντι-λάζομαι i -λάζυμαι, *poet.* spor. obl. za ἀντιλαμβάνω.

ἀντι-λαμβάνω (v. λαμβάνω), adj. verb. **ἀντιληπτέον,** s *poet.* spor. obl. ἀντιλάζομαι, **1. akt. a)** zato uzimati, zato za naknadu dobiti. **b)** čvrsto držati; **pas.** zapeti. **2. med.** držati se čega, stoga **a)** pograbiti, spopasti, uhvatiti se za što, τινός. **b)** prihvaćati se, primiti se, ugrabiti, τινός za što zauzimati se, latiti se čega, za što raditi, dokopati se čega, postići; τοῦ ἀσφαλοῦς umaći, naoko aps. (s pomišlj. τοῦ ἔργου), ili περὶ τῆς σωτηρίας raditi oko spasa, pa tako i u part.: pačati se, miješati se u što. **c)** za stvarne subj.: stvar, govor i t. d. zanima, prima se, mene μου.

ἀντι-λάμπω, *poet.* i *poz.* nasuprot svijetliti, takođ. na smolenicu odgovarati.

ἀντίλαμψις, εως, ἡ, odsijevanje.

ἀντι-λέγω, fut. ἀντερῶ, aor. **ἀντ-ειπεῖν,** rijetko ἀντιλέξαι, perf. ἀντείρηκα, fut. pas. ἀντειρήσομαι, adj. verb. -λεκτέον, i *poet.* **ἀντιλογέω,** nasuprot govoriti, t. j. **1.** protivno očitovati, **a)** pobijati, prigovarati, aps. i τινί kome, τινί ili πρός τι čemu, περί τινος za što prepirati se, ali ὑπέρ τινος u korist čiju, u prilog čemu; uop. **b)** protiviti se, prosvjedovati, nijekati, opoplastiti se. **c)** iskati, tražiti; u pas. ἀντιλεγόμενον što netko traži kao svoje. **2.** nasuprot reći ili tvrditi, ἴσα ili τί τινι, ili sa sl. inf., kojemu se i μή — pa, ako je sprijed negacija, μὴ οὐ dodaje, ili sa ὡς, ὅτι, ὡς (rijetko ὅτι) οὐ.

ἀντί-λεκτος, 2. prijeporan, pobijan, sumnjiv.

ἀντίλημψις, -λήμψομαι, *poz.* spor. obl. za -ληψις, -λήψομαι.

ἀντι-ληπτέον, v. ἀντιλαμβάνω.

ἀντί-ληψις, εως, ἡ, **1.** (ἀντιλαμβάνω) primanje nasuprot. **2.** (ἀντιλαμβάνομαι) **a)** prilika za prihvatanje, prihvat. **b)** sprečica; prigovor. **c)** iskanje. **d)** bolovanje od napadaja koje bolesti. **3.** N. T. pomoć.

ἀντιλογέω (ἀντίλογος), v. ἀντιλέγω. Otd.

ἀντιλογία, ἡ, **1.** govor, odgovor, uzajmično raspravljanje. **2.** prigovor, pobijanje, τινός, na pr. χρησμῶν, i πρός τι protiv čega, stoga i: sudbena obrana.

ἀντι-λογίζομαι, nasuprot promisliti, uzeti u obzir.

ἀντι-λογικός, 3. za pobijanje podoban, voljan, λόγος govor za prepiranje. Supst. οἱ ἀντιλογικοί vještaci u prepiranju, pravdaši. Od

ἀντί-λογος, 2. *poet.* protivan (u govoru).

ἀντι-λοιδορέω i med., nasuprot grditi.

Ἀντίλοχος, ὁ, sin Nestorov.

ἀντι-λυπέω, opet žalostiti. Otd.

ἀντιλύπησις, ἡ, *poz.* uzajamno žalošćenje.

ἀντί-λυρος, 2. *poet.* na liru nalik (glasovi).

ἀντί-λυτρον, τὸ, N. T. otkupnina.
ἀντι-μαρτῠρέω, *poz.* nasuprot svjedočiti.
ἀντι-μαρτύρησις, ἡ, *poz.* protivno svjedočanstvo.
ἀντι-μαρτύρομαι, λέγων, svjedočim uz zakletvu ovako.
ἀντι-μάχομαι, u boju nasuprot stajati.
Ἀντίμᾰχος, ὁ, 1. Trojanac. **2.** Kolofonjanin, ugledan pjesnik oko 400 pr. Is. **3.** inače lično ime.
ἀντι-μεθέλκω, *poet.* opet vući na drugu stranu.
ἀντι-μεθίσταμαι, okrenuti se i nasuprot stati.
ἀντι-μειρᾰκιεύομαι, *poz.* πρός τινα prema kome se opet drsko vladati.
ἀντι-μέλλω, fut. -μελλήσω, τὶ ἐκ τοῦ ὁμοίου isto tako čekati.
ἀντι-μέμφομαι, nasuprot koriti.
ἀντι-μέτειμι, uzajmice kao za opkladu tražiti što, otimati se o što.
ἀντι-μετρέω, *poz.* izjednačivati; N. T. nasuprot mjeriti, naplatiti.
ἀντι-μέτωπος, 2. čelom u čelo.
ἀντι-μηχᾰνάομαι, dep. med., odrediti, izdavati odredbe protiv čega (πρός τι), upotrijebiti sredstvo (τί) protiv, σβεστήρια κωλύματα brinuti se za gašenje.
ἀντι-μίμησις [ῑ], εως, ἡ, od protivnika pokušano nasljedovanje.
ἀντιμισθία, ἡ, naknada, N. T.
ἀντί-μισθος, 2. *poet.* nagrađujući za što.
ἀντί-μολπος, 2. (μολπή), *poet.* nasuprot ječeći, τινός prema kome, ἄκος ὕπνου lijek od sna, koji san tjera.
ἀντί-μορφος, 2. *poz.* nalik napravljen.
ἀντι-ναυπηγέω, 1. brodove isto tako graditi. **2.** kod gradnje brodova upotrijebiti sredstva protiv, πρός τι.
ἀντι-νῑκάω, *poet.* opet pobijediti.
ἀντινομία, ἡ (νόμος), *poz.* protivurječje zakona u sebi, ἐν ἀντινομίᾳ γίγνομαι kod mene se radi o dva zakona, koji se sami pobijaju.
Ἀντίνοος, 1. prosac Penelopin. **2.** ljubimac cara Hadrijana.
ἀντί-ξοος, 2. (ξέω), *jon.* i *poz.* -ξους, ουν, zapr. nasuprot strugan, stoga: neprijateljski, protivan.
ἀντιόομαι, med.-pas. s fut. ἀντιώσομαι i aor. ἠντιώθην, *jon.* i *poet.* nasuprot stati, stupati, τινί, ἐς μάχην.
Ἀντιόπη, ης, ἡ, 1. kći Asopova, mati Amfiona i Zeta. **2.** žena Tesejeva.
ἀντίος, 3. (ἀντί), **1.** *adversus*, protivan, suprotan, nasuprot, s lica, ἔσσῃ ti ćeš stupiti pred njega, ἔστη stade pred njega, konstr. s τινός i τινί, takođ. ἐκ τῆς ἀντίης, ἐκ τοῦ ἀντίου s protivne strane, ἀντία οἴσω ja ću biti protivnik. **2.** pren. *contrarius*, protivan, uporan, λόγοι ἀντίοι ἢ οὓς ἐγὼ ἤκουον govori sasvim različni od onih, što sam ja slušao. **3.** kao *ep.* i *jon.* adv. ἀντίον i ἀντία nasuprot, u lice, pred, ukopce, protiv, τινός, i ἀντίον αὐδᾶν τινα odgovarati kome, gdje akuz. visi o αὐδᾶν, ali σέθεν ἀντίον εἰπεῖν tebe pobijati.
ἀντιοστᾰτέω, *poet.* suprotiti se.
Ἀντιόχεια, ἡ, ime mnogim gradovima (po nekom Ἀντίοχος). Najznatniji bijaše na Orontu u Siriji. Stanov. ὁ Ἀντιοχεύς.
Ἀντιοχίς, ίδος, ἡ, deseta staroatička fila.
Ἀντίοχος, lično ime osob. sirskih kraljeva, od sina Seleuka Nikatora 280. pr. Is. do Ant. XIII. nazvanoga Ἀσιατικός, 68. posl. Is.
ἀντιόω, v. ἀντάω i -ιόομαι.
ἀντι-πᾰθής, 2. *poet.* i *poz.* koji protivno djeluje, protivan.
ἀντί-παις, αιδος, ὁ, ἡ, *poet.* i *poz.* **1.** koji je prevalio djetinjske godine, odrastao. **2.** *poet.* djetinjast.
ἀντί-πᾰλος, 2., adv. **-λον** i **-άλως** (πάλη), zapr. nasuprot rvući se; stoga **a)** *adversarius*, nasuprot boreći se, protiveći se, τινί i πρός τινα ili τι. — Supst. protivnik, suparnik; zatočnik; ἐχθρός oružani neprijatelj. **b)** primjeren, *par*, ravan, jednako jak, τινί, o boju: *anceps*, neodlučan, δέος strah s jednake snage, τριήρης jednako velik ratni brod; τὸ ἀντίπαλον suparništvo, opreka, jednaka jakost, suproćenje, ἀντίπαλόν τι τῆς ναυμαχίας neodlučna točka u boju, ἀντίπαλα ναυμαχεῖν neosudno boriti se; ἀντίπαλα ili εἰς ἀντίπαλον καθιστάναι τι ravnotežu u čem vratiti, ἐς ἀντίπαλα καθεστάναι više ne biti jači.
ἀντι-παραβάλλω, držati jedno suprot drugomu, porediti, isporediti, aps. i τὶ πρός τι, τί τινι.
ἀντιπαραγγελία, ἡ, *poz.* protivničko traženje javne službe. Od
ἀντι-παραγγέλλω, od svoje strane zapovjediti; *poz.* u isto doba tražiti istu službu, τινί s kim.
ἀντι-παρᾰγω (στρατόν), suprot kome duž njegova reda krenuti, τῷ στόλῳ pokraj brodova ploviti. Otd.
ἀντιπαρᾰγωγή, ἡ, *poz.* kretanje nasuprot komu i duž čega, takođ. kao taktična vježba.
ἀντι-παραθέω, nasuprot neprijatelju duž svoga pročelja trčati.
ἀντι-παρακᾰλέω, aor. pas. -κληθείς, nasuprot pozivati, sokoliti, ἐπί τι ili sa sl. inf.
ἀντι-παρακελεύομαι, dep., nasuprot pozivati koga, τινί i s inf.
ἀντι-παραλῡπέω, opet štetu činiti.
ἀντι-παραπλέω, nasuprot duž obale jedriti.
ἀντι-παρασκευάζομαι, nasuprot kome, τινί, oružati se, ἀλλήλοις uzajmice.
ἀντι-παρασκευή, ἡ, oružana neprijateljska sila.
ἀντι-παρατάσσομαι i **-ττομαι, 1. med.** nasuprot stati u bojni red, τινί i πρός τινα, onda uop. stati nasuprot. **2. pas.** ἀντιπαρατεταγμένος nasuprot stojeći u bojnom redu, i ἀπὸ τοῦ ἀντιπαραταχθέντος u otvorenom bojnom redu.

ἀντι-παρατίθημι, nasuprot komu ili čemu, *τινί*, postavljati.

ἀντι-πάρειμι, nasuprot, na obali, u istoj visini naprijed ići, poći jedan protiv drugoga.

ἀντι-παρεξάγω, 1. tranz. *poz.* kome nasuprot (*ἀντί*) svoje čete jednakim pravcem (*παρά*) izvesti; *ἵππον τινί* potjerati konja protiv koga. 2. intr. krenuti kome ususret duž jednoga pravca (*παρά*) iz pređašnjega položaja (*ἐξ*), uop. vojevati, zavojštiti na koga.

ἀντι-παρέξειμι, *poz.* uzajmice ugibati se.

ἀντι-παρέρχομαι, N. T. (nasuprot) prolaziti.

ἀντι-παρέχω, nasuprot pružati; opet uzrokovati.

ἀντι-παριππεύω, *poz.* kome duž ili kraj čega ususret jahati.

ἀντι-παρρησιάζομαι, prostodušno govoriti jedan drugomu.

ἀντι-πάσχω, fut. *ἀντι-πείσομαι* i t. d. (takođ. u tmezi), opet pretrpjeti, *τὶ ἀντί τινος* za što, s *μεῖζον* veéma, takođ. *χρηστά* dobro opet primati.

ἀντι-πᾰτᾰγέω, nadječati, *τινί* što.

ἀντι-πέμπω, 1. ususret slati. 2. natrag slati, opet poslati, *φαμένη* odgovor; opet poručiti; pustiti da se glas odbije, *ἐς ἀλλήλας* uzajmice odjekivati. 3. mjesto koga ili u zamjenu za što slati. Otd.

ἀντίπεμψις, *εως, ἡ, poz.* odjek.

ἀντι-πενθής, 2. *poet.* koji opet tugu uzrokuje.

ἀντι-περαῖα (*-πέραια*), *τά*, *ep.* protivna, druga obala.

ἀντι-πέρᾱν (*jon.* **-ην**), **ἀντι-πέρας,** adv. nasuprot; sa članom: koji leži nasuprot kome ili čemu, *τινός*. Supst. *τὸ ἀντιπέρας* zemlja nasuprot, protivna, druga obala.

ἀντι-περιίσταμαι 1. intr. nasuprot postaviti se; prelaziti u što. 2. *poz.* pas. naizmjence odmjerivati se jedno prema drugomu.

ἀντι-περιλαμβάνω, opet, uzajmice grliti.

ἀντι-περίστασις, *εως, ἡ,* uzajmično ulaženje.

ἀντι-περιχωρέω, *poz.* ići za neprijateljem pazeći, kuda se skita.

ἀντί-πετρος, 2., v. *αὐτό-πετρος*.

ἀντί-πηξ, *ηγος, ἡ, poet.* sklopljen ormar, koš.

ἀντι-πίπτω, *poz.* naopako ispasti, protivan biti.

ἀντι-πλέω, ususret jedriti.

ἀντι-πλήξ, *ῆγος, ὁ, ἡ* (*πλήσσω*), *poet.* valom bijen, šiban.

ἀντι-πληρόω, a) dopunjati. b) *τὰς ναῦς* od svoje strane ili protiv neprijatelja vojskom nakrcati.

ἀντι-πνέω, fut. *-πνεύσομαι, poz.* nasuprot duhati.

ἀντίπνοια, *ἡ,* nepovoljan vjetar.

ἀντίπνοος, 2. *poet.* nasuprot duhajući, nepovoljan.

ἀντι-ποθέω, također čeznuti ili željkovati.

ἀντι-ποιέω (takođ. u tmezi), 1. akt. opet učiniti, *ἀντ' εὖ ποιεῖν* opet dobro činiti. 2. med. nasuprot kome ili od koga (*τινί*) iskati, tražiti, *τινός* nešto, podjedno s kim tražiti, natjecati se, preti se s kim za što; prisvajati, na što težiti; nadmetati se; protiviti se.

ἀντί-ποινος, 2. (*ποινή*), *poet.* koji služi za odmjenu, *ἀντίποινά τινος πάσχειν* za koga trpjeti kazan za naknadu, *λαμβάνειν* osvetiti koga.

ἀντι-πολεμέω, a) također oružje pograbiti. b) uzajmice ratovati. c) *τινί* u ratu se s kim ogledati.

ἀντι-πολέμιος, *ὁ, jon.* i **ἀντι-πόλεμος,** *jon.* i *staroat.* = *πολέμιος*, neprijatelj.

ἀντι-πολιορκέω, također podsjedati.

Ἀντίπολις, *εως, ἡ, poz.* grad u južnoj Galiji, sada *Antibes*.

ἀντιπολῑτεία, *ἡ, poz.* protivna politika, protivna stranka, *πρός τινα*. Od

ἀντι-πολῑτεύομαι, *poz.* *τινί* biti čiji politički protivnik, protiv njega u državi raditi; protivnoj stranci pripadati.

ἀντι-πορεύομαι, pas. s fut. med., također krenuti, podići se.

ἀντι-πορθέω, *poet.* od svoje strane razvaliti.

ἀντί-πορθμος, 2. *poet.* na morskom tjesnacu nasuprot ležeći.

ἀντί-πορος, 2. protivan, nasuprot ležeći, *τινί* i *τινός*.

ἀντι-πρᾱκτικός, 3. *poz.* nasuprot radeći.

ἀντίπραξις, *ἡ, poz.* rad protiv čega, protivljenje.

ἀντι-πράττω, *jon.* **ἀντιπρήσσω,** nasuprot raditi, suprotiti se, *τινί* ili aps., *τὰ μέγιστα, οὐδέν,* u glavnoj stvari, ni u čem.

ἀντι-πρεσβεύομαι, dep. med., također poslanike slati.

ἀντι-προβάλλομαι, protivan prijedlog (*-προβολή*) iznijeti.

ἀντι-πρόειμι, također ići ususret, uop. ususret krenuti, *τινί* krenuti na koga.

ἀντί-προικα, *gratis*, kao zabadava.

ἀντι-προσαγορεύω, *poz.* odzdravljati, *ἐξ ὀνόματος* poimence.

ἀντι-πρόσειμι, nasuprot primicati se.

ἀντι-προσερρήθην, aor. pas. za *ἀντιπροσαγορεύω*, opet pozdraviti.

ἀντι-προσκαλέομαι, nasuprot tužbu podnijeti.

ἀντι-προσφέρω, također pridonijeti.

ἀντι-πρόσωπος, 2. upravo nasuprot gledajući, stojeći, *τινί*.

ἀντι-προτείνω, nasuprot ispružiti.

ἀντί-πρῳρος ili **ἀντίπρωρος,** 2. s kljunom lađenim okrenutim prema neprijatelju ili moru, *proram advertens*, stoga *ναῦς ἀντιπρώρους ἔχειν τινί* s brodovima biti okrenut prema neprijatelju, i *καταστῆσαι* upravo nasuprot poređati, *γίγνεσθαί τινι ἀντίπρωρον* licem nasuprot kome stajati, *ἀντιπρώρους ἐμβάλλειν, προσπίπτειν* sprijed navaliti; *ἀντίπρωρον* (akuz. mask.) *ξυγκροῦσαι* s prednjim krajem sraziti se, *ταῖς ναυσὶν ἀντιπρώροις χρῆσθαι* na prednji kraj s prednjim krajem

navaliti; pren. uop. nasuprot okrenut, τάδ' ἀντίπρωρα βλέπειν to živ licem gledati.

ἀντί-πυλοι ἀλλήλῃσι αὐλαί, *jon.* dvorovi s vratima okrenutim jedna prema druginia (jer je šest dvorova ležalo u jednom redu).

ἀντί-πυργος, 2. *poet.* πέτρα dižući se nasuprot kao kula.

ἀντι-πυργόω, *poet.* nasuprot kao kulu podići.

ἀντι-ρρέπω, *poet.* ravan, jednak biti težinom. Otd.

ἀντίρροπος, 2., adv. **-όπως, 1.** jednako težak, τινί i τινός čemu, **ἄγειν ἄχθος λύπης ἀντίρροπον** jednako težiti kao žalosni teret u drugoj zdjelici = protivno breme žalosti podnositi (Sof. El. 119), takođ. aps. ἀντίρροπα protivuteža, protivuvrijednost. **2.** pren. jednak, ravan komu.

ἀντι-σηκόω, *poet.* **a)** jednako težiti. **b)** nasuprot odmjeriti. Otd.

ἀντισήκωσις, ιος, ἡ, *jon.* uspostavljenje ravnoteže, izjednačivanje.

Ἀντισθένης, ους, ὁ, često ime, na pr. **1.** spartan. vojvoda 411. pr. Is. **2.** bogat savremenik Sokratov, koji je dobio više pobjeda korovima. **3.** učenik Sokratov, osnivač ciničke filoz. škole i učitelj Diogena iz Sinope.

ἀντι-σκευάζω, protivno urediti.

ἀντι-σκώπτω, *poz.* opet rugati se.

ἀντ-ισόομαι, pas., izjednačivati se, πρὸς τὸ πλεῖον s većinom.

ἀντίσπαστος, 2. *poet.* do protivne strane trzajući, ὀστέων koji prodire do kosti. Supst. stopa u stihu: ⏑ – – ⏑. Od

ἀντι-σπάω, *poet.* i *poz.* **1.** na drugu stranu vući. **2.** med. *poz.* s druge strane vući na svoju.

Ἄντισσα, ἡ, grad na Lezbu. Stanov. ὁ **Ἀντισσαῖος.**

ἀντί-σταθμος, naknađujući, koji zamjenjuje, pren. τοῦ θηρός naknada za zvijer.

ἀντι-στᾰσιάζω, stvoriti protivnu stranku, nadmetati se, τινί s kim; οἱ ἀντιστασιάζοντες protivna stranka.

ἀντί-στᾰσις, ἡ, **1.** protivna stranka. **2.** suprotenje, otpor; ἴση ἀ. ravnoteža.

ἀντι-στᾰσιώτης, ου, ὁ, član protivne stranke, protivnik.

ἀντιστᾰτέω, protivan, uporan biti. Od

ἀντι-στάτης, ὁ, *poet.* nasuprot stojeći, ἀνήρ protivnik. Od

ἀντ-ίστημι, *jon.* v. ἀνθίστημι.

ἀντι-στοιχέω, u lijepom redu nasuprot stajati, kao kod plesanja kola. Od

ἀντί-στοιχος, 2. *poet.* koji naporedo ide, prati.

ἀντι-στρᾰτεύομαι, 1. ratovati s kim, τινί. **2.** pren. N. T. protiviti se.

ἀντι-στρᾰτηγέω, *poz.* protiv koga vrhovno zapovjedništvo imati, biti vojvoda.

ἀντι-στράτηγος, ὁ, **1.** neprijateljski vojvoda. **2.** zamjenik vojvodin, u Rimljana *propraetor.*

ἀντι-στρᾰτοπεδεύομαι, med., aps. ili τινί (kome) nasuprot podići oko, nasuprot utaboriti se, nasuprot vojevati, ναυσί s brodovima; *poz.* takođ. akt.

ἀντι-στρέφω, *poz.* protivni pravac uzeti, na stranu skrenuti. Otd.

ἀντίστροφος, 2. nasuprot stojeći, τινί, primjeren. Otd. ἡ **ἀντιστροφή,** zapr. okretanje, napose ošijavanje zbora (kora) u plesu, koje je kretanje pređašnjoj στροφή potpuno odgovaralo, pak: pri tom pjevane riječi, protivna strofa, kitica.

ἀντι-σύγκλητος, ὁ, *poz.* protivusenat *(antisenatus).*

ἀντι-συμποσιάζω τινί, kome za prkos simpozion sastaviti, napisati.

ἀντι-σφαιρίζω, biti protivnik kod loptanja.

ἀντ-ισχῡρίζομαι, dep., protivnu tvrdnju izricati, περί τινος o čem.

ἀντ-ίσχω, v. ἀντέχω.

ἀντί-ταγμα, τὸ, *poz.* protivna sila, τινί.

ἀντί-ταξις, εως, ἡ, ređanje vojske ili brodova nasuprot.

ἀντι-τάσσω, *at.* **-τάττω,** perf. pas. 3. pl. ἀντιτετάχαται = ἀντιτεταγμένοι εἰσίν, **1. akt.** nasuprot postavljati, τινά τινι i πρός τι. **2. pas.** biti nasuprot postavljen, τινί i πρός τι; perf. ἀντιτεταγμένος nasuprot stojeći, pren. τῇ γνώμῃ ἀλλήλοις, slič. takođ. ἀντιταττόμενος protivnik, πρός τι čemu, i ὑπέρ τινος za koga, njegov branič, ἀντιταχθείς valjada i: koji je nasuprot stao = ἀντιταξάμενος. — Supst. τὰ ἀντιτεταγμένα namještena protivna sila. **3. med. a)** ustati, postavljati se, πρός τι, πρός τινα ili τινί protiv koga. **b)** svoje postaviti nasuprot, na pr. τὸ τολμηρότερον svoju hrabrost nasuprot pokazati.

ἀντι-τείνω (v. τείνω), **a)** *contra tendo,* protiviti se, upinjati se, kočoperiti se; nasuprot staviti, na pr. ludost za ludost vratiti, **πολλὰ ἀντιτείνασα** pošto se dugo branila, nakon duga suprotenja, ili τινί, πρός τι komu ili čemu otimati se, λόγῳ riječima. **b)** *poz.* nasuprot protezati se, τινί.

ἀντιτείχισμα, τὸ, nasuprot podignuta utvrda.

ἀντι-τέμνω, *poet.* nasuprot rezati, φάρμακα pripraviti lijek za ustuk.

ἀντι-τεχνάομαι, dep. med., *jon.* i *poz.* protivne vještine nasuprot upotrijebiti, τάδε, ovo. Otd

ἀντι-τέχνησις, εως, ἡ, uzajmična vještina ili lukavstvo protiv koga.

ἀντί-τεχνος, ὁ (τέχνη), suparnik u kojoj vještini.

ἀντι-τίθημι, 1. nasuprot staviti, τί τινος. **2.** metnuti ili postaviti, τινός protiv čega, *compenso,* takođ. sa sl. inf. odgovarati, prigovarati. **3.** metnuti ili davati, τινός za što.

ἀντι-τῑμάω, 1. akt. i pas. opet počastiti, opet odlikovati. **2.** med. **a)** za sebe nasuprot, t. j. drugu kaznu predložiti, o optuženiku. **b)** jednako cijeniti, držati nešto (τί) jednako vrijednim kao drugo (τινός).

ἀντι-τῑμωρέομαι, med., opet osvetiti se, τινά kome.

ἀντι-τίνω, *poet.,* fut. -τείσω i t. d. (v. τίνω), **1.** akt.

zato platiti. **2.** med. **a)** sebi nešto (*τί*) za što (*τινός*) dati isplatiti, t. j. nečim osvetiti se za što. **b)** *τινὰ ἀντιτείσασθαι δίκην τινός* učiniti, da tko za što trpi ili plati.

ἀντι-τολμάω, nasuprot usuditi se, smjelo raditi, *πρός τινα* suprot kome.

ἀντί-τολμος, 2. *poet.* koji se nasuprot usuđuje.

ἀντί-τομος, 2. *poet.* nasuprot rezan; *τὸ ἀντίτομον* (*φάρμακον*) ustuk.

ἀντι-τοξεύω, opet strijele bacati, opet strijeljati.

ἀντιτορῆσαι, def. aor. 1. (isp. *τορεῖν*), *ep.* **1.** skroz probušiti, *τινός* što. **2.** provaliti, prodrijeti, razbiti, *τί*.

ἄν-τῑτος, 2. *ep.* (mj. *ἀντί-τιτος, ἀντιτίνω*), opet naplaćen, *ἔργα* osveta, plata, *παιδός* za sina.

ἀντι-τρέφω, opet (ot)hraniti.

ἀντι-τυγχάνω, nasuprot postići ili dobiti, *τινὸς ἀπό τινος* što od koga.

ἀντι-τῠπέω, protivan udarac uzrokovati, protiviti se. Od

ἀντί-τῠπος, 2. i 3. (*τύπτω*), **1.** akt. koji udara natrag, protivan udarac uzrokuje, *τί* koji što odbija, uzbija, s *τύπος* spojeno za malj i nakovanj, odboj (Herod. 1, 67); za boje: odveć žarka, za tvari: tvrd, koji ječi, tutnji, *γᾷ*. **2.** pas. nasuprot ili sprijed pogođen, da natrag posrće, Sof. Ant. 134. (var. l.). **3.** uporan, neprijateljski, *τὰ ἀντίτυπα* nezgode, neugodnosti. **4.** *τὸ ἀντίτυπον*, N. T. slika, ugled, uzor, od *τύπος*.

ἀντι-τύπτω, opet tući.

Ἀντιφάτης, *ep. αο*, s metapl. akuz. *-ῆα, ὁ* [*ᾰ*], **1.** Trojanac. **2.** lestrigonski kralj. **3.** sin vidioca Melampa iz Pila.

ἀντιφερίζω (*ἀντιφέρω*), *ep.* staviti se suprot kome (*τινί*), porediti se, mjeriti se, *τί* u čem.

ἀντί-φερνος, 2. (*φερνή*), *poet.* mjesto prćije.

ἀντι-φέρω (v. *φέρω*), nasuprot staviti, pas. *ep. occurro*, nasuprot stati se, protiviti se, *μάχῃ* u boju ogledati se, *μένος τινί* u snazi s kim, *ἀργαλέος Ὀλύμπιος ἀντιφέρεσθαι* teško je Zeusu opirati se.

ἀντι-φεύγω, *poet.* *ἀντί τινος* mjesto koga ići u zatočenje.

ἀντί-φημι, prigovarati, pobijati.

Ἀντίφημος, *ὁ*, Rođanin, osnivač Gele na Siciliji.

ἀντι-φθέγγομαι, *poet.* i *poz.* **1.** prigovarati. **2.** odjekivati.

ἀντι-φῐλέω, opet ljubiti.

ἀντι-φιλονικέω, *poz.* nasuprot truditi se, aps.

ἀντι-φιλοσοφέω, protivno mudrovati, *τινί*.

ἀντι-φῐλοτῑμέομαι, *poz.* dep. pas. s fut. med., otimati se o prvenaštvo, *πρὸς τὴν δόξαν τῶν ἔργων* o čast za koje djelo.

ἀντι-φῐλοφρονέομαι, *poz.* opet uljudan biti.

ἀντι-φλέγω, nasuprot svijetliti, dati.

ἀντί-φονος, 2. *poet.* koji opet ubija, *ἀντ. δίκας δώσουσι* platit će uzajmičnim ubistvom. *ἀντ. στόμα* ždrijelo spremno na ubistvo u zamjenu.

ἀντι-φορτίζω (*φορτίον*), *poz.* nakrcati povratnim tovarom.

ἀντί-φραξις, εως, ἡ, *poz.* zatvoranje, zakrčivanje.

ἀντιφράττομαι, *poz.* zatvorati se, *τινί* protiv koga.

ἀντι-φῠλᾰκή, *ἡ*, **1.** *πρὸς ἀλλήλους* stanje, kad se čuva jedan drugoga, *mutua cautio*. **2.** protivna straža.

ἀντι-φῠλάττομαι, med., opet se čuvati, *τινά* koga.

Ἀντῐφῶν, *ῶντος, ὁ*, **1.** iz Ramnusa, govornik i politik, kao žestok oligarh 411. pogubljen. **2.** iz Kefisije, drug Sokratov. **3.** sofist i tumač znamenjâ u Ateni u doba Sokratovo. **4.** izdajica, po nastojanju Demostenovu 344. smaknut.

ἀντι-φωνέω, *poet.* i *poz.* nasuprot reći, i to **a)** aps. odgovarati (Sof. Aj. 773). **b)** *τί* nešto odgovarati, odvraćati, takođ. *τινά τι* komu što odvraćati, prigovarati.

ἀντί-φωνος, 2. (*φωνή*), *poet.* prateći, *τινί* ili *τινός* neskladan.

ἀντι-χαίρω, aor. *ἀντεχάρην*, *poet.* od svoje strane radovati se, pocikujući ići kome ususret (var.).

ἀντι-χᾰρίζομαι, dep. med., opet se pokazivati ugodljiv, *τινὶ ὑπέρ τινος* komu iz blagodarnosti za što.

ἀντί-χειρ, ὁ, *poz.* palac.

ἀντι-χειροτονέω, protivno glasovati.

ἀντί-χθων, ἡ, *poz.* protivuzemlja, koja se po Pitagor. nauci sa zemljom nasuprot kreće oko središta vasionoga svijeta u najdubljoj dubini (unutrašnjosti) njegovoj.

ἀντι-χορηγέω, suparnik biti u horegiji.

ἀντι-χράω, samo aor. 3. sg. *ἀντέχρησε*, *jon.* dostajati, *τινί*.

ἀντί-χριστος, ὁ, N. T. samo u Ivana, koji je možda riječ napravio: Protivukrst; njemu je za to slika i prilika car Neron.

ἀντι-ψάλλω, *poet.* skladno udarati u žice kojega nastroja, *τινί* za što, *φόρμιγγα ἐλεγείοις* pratiti formingom.

ἀντί-ψαλμος, 2. *poet.* skladan.

ἀντι-ψηφίζομαι, dep. med., *poz.* protivno glasovati.

ἀντί-ψηφος, 2. koji protivno glasuje.

ἀντί-ψυχος, 2. za život dan.

ἀντλέω (*ἄντλος*), grabiti, crpsti, izgrabiti, i u pren. smislu: iscrpsti, istrošiti. Otd.

ἄντλημα, τὸ, N. T. vedro, kabao.

ἀντλία, *ἡ*, *poet.* i **ἄντλος,** *ὁ*, *ep.* i *poet.* *sentina*, **1.** morska voda u lađi, uop. morska voda. **2.** najdonji prostor u lađi. **3.** *ἄντλος* *poet.* takođ. burno more.

ἀντ-οδύρομαι, *poz.* nasuprot kukati, i sâm jadikovati.

ἀντ-οικοδομέω, *poz.* **1.** nasuprot graditi, *πύργον τινί* toranj. **2.** na mjestu pređašnjega sagraditi.

3. med. s *ἀντί τινός τι* razvaljeno mjesto u zidu zazidati.

ἀντ-οικτίζω, i *poet.* *ἀντ-οικτείρω, -οικτίρω,* opet sažaljavanje pokazati.

ἀν-τολή, v. *ἀνατολή.*

ἄντομαι, v. *ἀντάω.*

ἀντ-όμνυμι, nasuprot zakleti se.

ἀντ-ονομάζω, drukčije zvati, *τὴν πόλιν Μεσσήνην* gradu nadjenuti novo ime Mesena.

ἀντ-ορύσσω, *jon.* nasuprot potkopati ili prorovati.

ἀντ-οφείλω, nasuprot dugovati.

ἀντ-οφθαλμέω, N. T. upravo u oči gledati, pren. opirati se, boriti se protiv.

ἀν-τρέπω, v. *ἀνατρέπω.*

ἄντρον, *τὸ,* pećina, spila, *antrum.* Otd.

ἀντρ-ώδης, *ῶδες,* pun pećina.

Ἀντρών, *ῶνος, ὁ,* primorski grad u jugoist. Ftiotidi.

ἄντυξ, *ὔγος, ἡ,* obruč, **1.** *ep.* sa i bez *σάκεος* ili *ἀσπίδος,* okrugli obod na štitu; obruč od kovine, što obrubljuje i obuhvata kožne slojeve od štita, krajnji optok, *πυμάτη.* **2.** naslon ili optok od kolâ, kolni vijenac, često u plur., jer je ostrag otvorena kola obuhvatao dvostruk oblučac (*διτταὶ ἄντυγες*), gornji i donji. Tu su se pričvršćivale i uzde. **3.** *poet.* okruglina, svod, konjic (na liri).

ἀντ-υποκρίνομαι, *jon.* mj. *ἀνθ.,* nasuprot odgovarati.

ἀντ-υπουργέω, *jon.* mj. *ἀνθ., τί* uslugu vraćati za uslugu, vratiti milo za drago, *τινί τι.*

ἀντωμοσία, *ἡ,* (*-όμνυμι*), **1.** zakletva tužiteljeva, da on iz pravednih razloga tuži, uop. tužba pod zakletvom, pismena tužba, optužnica. **2.** zaprisezanje stranaka pred sudom, prije no se počne rasprava, da će svoju stvar po duši zastupati.

ἀντ-ωνέομαι, nasuprot nuditi, *τινί* koga natjerati, podići cijenu; aps. otkupiti.

ἀντωνυμία, ἡ, poz. zamjenica, pronomen.

ἀντ-ωπός, 2. *poet.* i *poz.* upravo pred očima; *τὸ ἀντωπόν* prednja strana.

ἀντ-ωφελέω, opet pomagati, *τινά* kome uslugu vraćati za uslugu; pas. opet imati korist.

ἀν-υβριστί, adv. *poet.* bez obijesti, ne vrijeđajući. Od

ἀν-ύβριστος, 2. *poet. poz.,* adv. *-ως,* **1.** akt. koji ne pogrđuje, koji ne zlostavi. **2.** pas. nezlostavljen, nepogrđen.

ἀν-υγραίνω, poz. navlažiti, namočiti.

ἀνυδρία, *ἡ,* nestašica vode, suša.

ἄν-υδρος, 2. (*ὕδωρ*), *jon. poet.* i *poz.* **1.** bez vode, suh, *ἡ ἄνυδρος* pustinja. **2.** *poet.* za mrtvaca: bez kupanja i žrtava.

ἀν-υμέναιος, 2. *poet.* bez svatovske pjesme, neudat, neoženjen, bez svadbe; bez radosti; adv. *ἀνυμέναια* kao djevojka.

ἄνυμι [ᾰ], *ep.* i *buk.,* s impf. akt. *ἄνυμες,* pas. *ἤνυτο, ἄνυτο,* spor. obl. za *ἀνύω,* v. r.

ἀν-υμνέω, poet. i *poz.* glasno opjevati, vrlo slaviti, *τινί τι* u koga što.

ἀ-νύμφευτος, 2. *poet.* **1.** neoženjen, neudat (Sof. El. 165.), bez zaruka. **2.** nesrećno oženjen ili udat; *γονά* dijete iz nesrećnoga braka (var.).

ἄ-νυμφος, 2. *poet.* neoženjen, neudat, *νύμφη ἄ.* zlosrećna mlada; takođ. bez mladoženje i mlade; preljuban.

ἀν-ύπαρκτος, 2. *poz.* koga uistinu nema, pomišljen, uobražen, idealan.

ἀν-υπέρβλητος, 2. (*ὑπερβάλλω*), koji se ne da nadmašiti, nedobitan, beskrajan.

ἀν-υπεύθυνος, 2. **1.** neodgovoran, *τὸ ἀνυπεύθυνον* bezgranična vlast. **2.** bez prijekora ili prigovora.

ἀν-υποδησία, ἡ, bosonogo hodanje.

ἀν-υποδητέω, poz. hodati bosonog.

ἀν-υπόδητος, 2. neobuven, bosonog; *poz.* iron. = filozof.

ἀν-υπόδικος, 2. *poz.* neizložen parnici.

ἀν-υπόθετος, 2. **1.** bez temelja, osnova. **2.** bez pretpostavke, apsolutan.

ἀν-υπόκριτος, 2. N. T. nelicemjeran, bezilan.

ἀν-υπονόητος, 2. nesumnjiv.

ἀν-ύποπτος, 2. **1.** nesumnjiv. **2.** *poz.* koji ne sumnja, *βέβαιος εἰς τὸ ἀνύποπτον* prost od svake sumnje. Adv. **-όπτως,** bez sumnje.

ἀν-υπόστᾰτος, 2. (*ὑποστῆναι*), stalan, neodoljiv, *πρός τι.*

ἀν-υπότακτος, 2. *poz.* i N. T. **1.** akt. koji se ne će pokoriti, uporan. **2.** pas. nepodložen, samostalan.

ἀνυσι-εργος, 2. [ᾰ, ῠ, ῐ], *buk.* marljiv.

ἀνύσιμος, 2., adv. *-σίμως* (*ἀνύω*), koji spori ili djeluje, uspješan, *εἴς τι, τὸ διὰ πάντων ἀνύσιμον* moć unapređivanja, koja se u svim djelima pokazuje.

ἄνῠσις [ᾰ], *εως, ἡ* (*ἀνύω*), *ep.* ispunjaj, postizanje svrhe, uspjeh, *ἄνυσις οὐκ ἔσσεται αὐτῶν* ne će ništa opraviti, *οὐκ ἄνυσιν δήομεν* ne postizavamo ništa (isp. *ἡ ἄνη*).

Ἄνυσις, *jon. ιος, ὁ,* **1.** egipat. kralj, kojemu se ne može odrediti vrijeme. **2.** glavni grad za *νομὸς* **Ἀνύσιος** u Egiptu, egip. Unas.

ἀνυστός, *at.* **ἀνυστός,** 3. (v. *ἀνύω, ἀνύω, ἄ*), koji se može izvršiti; *ὡς ἀνυστόν* (*ἐστιν*) koliko se može, koliko je moguće.

Ἄνυτος, bogat kožar (*βυρσοδέψης*) u Ateni. Odličan pristalica stranke Trasibulove, ugledan čovjek, koji je bio jedan od tužitelja Sokratovih te valjada stoga najviše kriv osudi Sokratovoj.

ἀνύτω, ἀνύτω, v. *ἀνύω, ἀνύω.*

ἀν-υφαίνω (*ἀνά, ὑφ.*), iznova, opet tkati.

ἀνύω, *at.* **ἀνύω,** i **ἀνύτω,** *at.* **ἀνύτω** [ᾰ ῠ], imperf. *ἤνυ(τ)ον,* fut. *ἀνῦσω* i *ἀνῦσομαι,* aor. *ἤνῠσα* i *ἠνῠσάμην,* perf. akt. *ἤνῠκα,* pas. *ἤνῠσμαι,* aor. *ἠνύσθην,*

fut. ἀνυσθήσομαι, adj. v. ἀνυστός (isp. ἀνήνυτος), svi oblici i u atičana još mnogo s ᾰ pisani, *ep.* fut. i ἀνύω, fut. i aor. takođ. sa σσ, i *buk.* ἀνυσάμαν.

I. akt. 1. tranz. izraditi, izvršiti, dovršiti, opraviti, *conficio*, **a)** τί, na pr. μικρόν malo izraditi, γαστρὶ φορβάν hrane za tijelo uloviti, ἀρωγάν pomoć pribaviti; suđenje ispuniti, takođ. navijestiti, da će se jednom ispuniti, gdje riječ božja ili proročka s ispunjajem pada u isti čas; ili o bogovima: breme naprtiti (Sof. Aj. 951). **b)** put prevaliti (Od. 4, 357), često bez ὁδόν, tako ὅσσον, ili bez obj., πρός, ἔς τι, pa baš i Ἅιδαν, θάλαμον k Hadu, u bračnu odaju (Hadovu) putovati, stići (Sof. Aj. 606); dalje doći (putujući). **c)** *ep.* uništiti, potrošiti. **2. intr. doći k cilju, napredovati, a)** s part. i adj. οὐκ ἀνύω φθονέουσα zavidnim upinjanjem ne mogu ništa opraviti, εὐδαίμων ἀνύσει dokopat ćeš se sreće (Sof. Fil. 711), ἠνύσατ' ἐκτοπίαν φλόγα vi ste plamen uklonili. **b)** s akuz. i inf., rijetko *poet.* s inf. **c)** aps., stoga s μᾶλλον, ili οὐκ ἤνυτον t. j. ono, što su htjeli; part. uz imperat., na pr. δὸς ἀνύσασα = brže. **d)** *poet.* jednom τινός (? Sof. OC. 1755 treba jamačno dopuniti: τίνος χρείας [τυχεῖν χρῄζετε ὥστε] ἀνύσαι, a što je to, što vi želite postići?).

II. pas. svršiti se, **a)** o vremenu: νὺξ ἄνεται noć je na izmaku, πέμπτῳ ἔτεϊ ἀνυμένῳ na izmaku pete godine. **b)** za ljude: biti othranjen.

III. med. za sebe postići, τί, za sebe izraditi (Od. 16, 373), χάριν ἐπί μοι t. j. na meni.

I. **ἄνω** [ᾱ, samo Il. 18, 373 ᾰ], *ep. poet.* i *jon.*, impf. ἦνον i ἤνετο, = ἀνύω, v. r.

II. **ἄνω** adv. (ἀνά), **1.** za prostor: *supra*, **gore,** i: **prema gore,** *sursum*, gore, od obale prema dubini suhe zemlje. **2.** za vrijeme: prije, za spise: dalje gore. **3.** Napose u svezi **a)** s glagolima: ἄνω καθῆστο narod sjeđaše gore, t. j. na Pniksu, ὅσσον Λέσβος ἄνω ἐντὸς ἐέργει što L. prema gore, t. j. sjeverno prema Troji, zatvora, ἄνω στρατεύεσθαι u unutrašnju zemlju, ἔτι ἄνω još dalje u dubinu, ali ἄνω πορεύεσθαι samo: dalje ići, krenuti, ἄνω τρέπειν gore okrenuti, glavu životinji natrag zakrenuti, ἄνω ποταμῶν χωροῦσι παγαί izvori teku uz vodu, tijek se prirodi mijenja. Pren. ἄνω βλέπειν još biti u životu, ἡνίκ' ἦσθ' ἄνω dok si još gore boravio, αὔξων ἄνω iznoseći na svijetlo, izvršujući, ἄνω τιθέναι uzvisiti. **b)** uz imenice i sa članom: αἰθέρος ἄνω gore u zrak, ὁ ἄνω κύκλος nebo, ὁ ἄνω βασιλεύς kralj gornje zemlje (Perzije), οἱ ἄνω živi, ali i: koji su na visini, i οἱ ἄνω θεοί bogovi gornjega svijeta, οἱ ἄνω δυνατοί moćnici u gornjoj zemlji (Perziji), ali οἱ ἄνω τόνοι takođ. gornji (viši) glasovi, ἡ ἄνω Ἀσίη gornja Azija, t. j. što leži Egejskomu moru na istoku, ἡ Ἅλυος ποταμοῦ ἄνω Ἀσίη gornja Azija s onu stranu Halisa (bez Lidije), ἡ τῆς Φασήλιδος ἄνω što leži prema istoku, a nerijetko i prema sjeveru, v. Herod. 1, 142, isp. sa 1, 72, ali ἡ ἄνω ὁδός put u dubinu (unutrašnjost) zemlje, αἱ ἄνω πράξεις unutrašnji poslovi, ἡ ἄνω πόλις gornji grad, ali i: grad u dubini zemlje, slič. αἱ ἄνω πύλαι gornja vrata, οἱ ἄνω ξύμμαχοι saveznici u gornjim krajevima, τὸ i τὰ ἄνω, *superiora*, visina, τὸ ἄνω gore, takođ. vojska gore na visini. **c)** često spojeno ἄνω κάτω τιθέναι ili ποιεῖν što je gore, to dolje okrenuti, t. j. sve preokrenuti, ἄνω (τε) καὶ κάτω, takođ. samo ἄνω κάτω, *susque deque*, gore dolje, uzduž i poprijeko; uop. ovamo onamo.

Kompar. **ἀνωτέρω,** više, dalje naprijed, Σάμου od Sama; προκόπτεσθαι s mjesta maknuti. Superl. **ἀνώτατα** i **ἀνωτάτω,** najviše, na najvišoj točki.

ἀνῶ, konj. aor. 2. od ἀνίημι.

ἄνωγα [ᾰ], *ep. jon.* i *poet.*, star perf. bez augm. s prez. znač. (samo Sof. OC. 904 sjeća na perfekt), 2. sing. ἄνωγας, 3. ἄνωγεν, 2. sing. imp. ἄνωχθι, 3. ἀνωγέτω, obič. ἀνώχθω, 2. plur. ἄνωχθε, inf. ἀνωγέμεν mj. ἀνωγέναι, plpf. sa znač. impf. ἠνώγεα, 3. sing. ἠνώγει(ν), ἀνώγει; uzato još oblici od prez. **ἀνώγω,** impf. ἤνωγον i ἄνωγον, fut. ἀνώξω, aor. 1. ἤνωξα, *iubeo*, **zapovijedati, nalagati,** opominjati, tjerati, τί i τινά, rijetko τινί (samo Od. 20, 139), često sa sl. inf. ili akuz. i inf.

ἀνώ-γαιον, *at.* **ἀνώγεων,** ω, τὸ (γαῖα), gornji boj (kat) kuće, stoga **a)** žitnica. **b)** blagovalište u gornjem boju, N. T. (isp. ἀνάγαιον i ἀνώγεων).

ἀνῷγεν, *ep.* 3. s. impf. = ἀνέῳγε, od ἀνοίγω.

ἀνώγω, v. ἄνωγα.

ἀνωδυνίη, ἡ, *jon.* bezbolnost.

ἀν-ώδυνος, 2. (ὀδύνη), *poet.* bezbolan; koji bol tiša. Adv. **-ύνως,** *poz.* bola ne zadajući ili ne trpeći, bez bola.

ἄνωθεν, adv. (ἄνω), *desuper*, **odozgo,** i to **1.** za mjesto: s vrha, s gornjega dijela koje stvari, οἱ ἄνωθεν bojci na palubi, οἱ ἄνωθεν οἰωνοί ptice gore, ἄνωθεν στεγανοί gore pokriveni. Napose **a)** *coelitus*, s visine, s neba; takođ. pren. s visokoga stajališta, τὰ ἄνωθεν što više gore leži, općeno. **b)** iz gorskoga kraja, iz unutrašnje zemlje, od Perzije, takođ. od grada, pa tako i naoko mj. ἄνω, kad se izražuje dolazak, na pr. ἐκ τῆς ἄνωθεν Μακεδονίας iz gornje Makedonije. **2.** za vrijeme: odiskona, οἱ ἄνωθεν πρόγονοι pradjedovi, πονηρός oduvijek zločest, ἐν τοῖς ἄνωθεν χρόνοις u stara vremena. **3.** u N. T. takođ. od početka, iznova, opet; πάλιν ἄ. opet od početka.

ἀν-ωθέω, fut. ἀνώσω, aor. ἀνέωσα i t. d., **1.** oti-

snuti, ἀνώσαντες πλέον 'plovljahu otisnuvši (lađu od zemlje), pren. τὴν πόλιν εἰς τοὺς πολεμίους grad na laku ruku ostaviti neprijatelju. **2.** med. *jon.* od sebe potisnuti, silom odbiti.

ἀν-ώιστος, 2. (οἴομαι), *poz.* neslućen, nenadan. Adv. **ἀνωιστί,** *ep.*

ἀν-ώλεθρος, 2. (ὄλεθρος), koji se ne može uništiti, neprolazan.

ἀνωμᾰλία, ἡ, neravnost (tla), nejednoličnost, nejednakost. Od

ἀν-ώμαλος, 2. (ὁμαλός), adv. **-άλως, 1.** neravan, o tlu, τὸ ἀνώμαλον neravnost. **2.** nejednak, različit.

ἀνωμοτί, adv., bez zakletve. Od

ἀν-ώμοτος (**ὄμνυμι**), 2. **a)** koji se nije zakleo. **b)** na koga se nije položila zakletva.

ἀν-ωνόμαστος, 2. *poet.* neiskazan.

ἀν-ώνῠμος, 2. (ὄνυμα *eol.* mj. ὄνομα), **1.** neimenovan, bezimeni, θεαί = Erinije; nemajući imena, ἐπὶ τοῦ δικαστοῦ da izvršuje službu suca. **2.** neslavan.

ἀνώξω, v. ἄνωγα.

ἀνωρίη, ἡ, *jon.* nevrijeme, nezgodno vrijeme, na pr. τοῦ ἔτους, sa sl. inf. πολεμέειν. Od

ἄν-ωρος, 2. (ὥρα), *jon.* = ἄωρος.

ἀνῷσαι, *jon.* mj. ἀνοῖσαι, v. ἀναφέρω.

ἀν-ώσαντες, v. ἀνωθέω.

ἀνώτατος, 3. (ἄνω), *jon.* najgornji, najviši, *supremus.* O **ἀνωτάτω** v. ἄνω.

ἀνωτερικός, 3. N. T. više gore ležeći. Od

ἀνώτερον, adv., N. T. više ili prije.

ἀνωτέρω, v. ἄνω.

ἀν-ωφελής, 2. (ὄφελος), nekoristan, jalov, nevaljao, škodljiv (Pl. Prot. 334 a).

ἀν-ωφέλητος, 2. (ὠφελέω), neupotrijebljen, nekoristan, nevaljao.

ἄνωχθι i slič., v. ἄνωγα.

ἀν-ώχῠρος, 2. neutvrđen.

ἀξέμεν i **ἀξέμεναι,** *ep.* inf. fut. i aor., v. ἄγω.

ἄ-ξενος, 2., *jon.* i *poet.* **ἄ-ξεινος,** negostoljubiv. Kao vlastito ime **Ἄξεινος,** ὁ, Crno more.

ἄ-ξεστος, 2. *poet.* neotesan.

ἀξία, ἡ (zapr. fem. od ἄξιος), vrijednost, *pretium, dignitas,* **a)** primjerena cijena ili vrednoća, procjena, čast, οἱ ἐπ' ἀξίας ljudi u časti i vlasti, ugledni ljudi. **b)** *meritum,* što pripada, osob. plata, kazan, κατὰ (τὴν) ἀξίαν po vrijednosti, zasluzi, πρὸς τὴν ἀξίαν s obzirom na zaslugu, σὺν τῇ ἀξίᾳ po činu i po zasluzi, ali: ὑπὲρ τὴν ἀξίαν preko zasluge, i παρὰ τὴν ἀξίαν preko zasluge, bez krivnje.

ἀξι-αφήγητος, *poz., jon.* **ἀξιαπήγητος,** 2. vrijedan da se pripovijeda ili spomene.

ἀξι-έπαινος, 2. hvale vrijedan. Superl. -ότατος.

ἀξι-έραστος, 2. ljubazan.

ἀξίνη [ῑ], ἡ, sjekira, osob. *ep.* bojna sjekirica, *ascia.*

ἀξιο-βίωτος, 2. vrijedan da se živi.

ἀξιό-εργος, 2. za posao podoban.

ἀξιο-θαύμαστος, 2. udivljenja vrijedan.

ἀξιο-θέᾱτος, *jon.* **ἀξιοθέητος,** 2. vrijedan da se vidi ili spomene, sa τὸ μέγεθος što se tiče veličine.

ἀξιό-θρηνος, 2, *poet.* vrijedan da se oplakuje.

ἀξιο-κοινώνητος, 2. vrijedan zajednice.

ἀξιό-κτητος, 2. vrijedan da se ima.

ἀξιό-λογος, 2. vrijedan govora, znatan, znamenit, ugledan. Adv. **-λόγως,** na znamenit način, čestito.

ἀξιο-μακάριστος, 2. srećan i presrećan, superl. *beatissimus.*

ἀξιό-μᾰχος, 2., adv. -άχως, boja vrijedan, t. j. **1.** vrijedan da se napada. **2.** u boju ravan, τινί i πρός τινα, s inf.

ἀξιό-μισος, 2. *poet.* mržnje vrijedan.

ἀξιο-μνημόνευτος, 2. spomena vrijedan, znamenit.

ἀξιό-νῑκος, 2. pobjede, cijene vrijedan, kompar. sa sl. inf.: vredniji da što dobije.

ἀξιο-πενθής, 2. *poet.* vrijedan da se žali.

ἀξιό-πιστος, 2. vjerodostojan, pouzdan, εἴς τι.

ἀξιο-πρεπής, 2. dostojanstvu primjeren.

ἀξι-όρατος, 2. *poz.* vrijedan da se vidi.

ἄξιος, 3. (ἄγω), *compensans,* jednako težak, primjeren, *par, dignus,* ravan, **dostojan,** primjeren (τινός), čestit, vrijedan, *aequus,* pravedan, zaslužio (dobro kao zlo), **a)** aps., tako Od, 1, 318, dobit ćeš dar primjeren uzdarju = koji naknađuje; τίς ἂν ἀξίαν μεταβάλοιτ' ἂν σιγὰν λόγων t. j. tko bi putno radio, kad bi i t. d.; ἄξιον εἶναι biti naknada, ἄξιον ἀλφεῖν što čestito donijeti. **b)** s gen., osob. πολλοῦ (πολέος), ὀλίγου, οὐδενός mnogo, malo, ništa vrijedan, ἦμαρ ἄξ. πάντων koji za sve muke daje naknadu, παντὸς ἄξ. osobito vrijedan. **c)** podjedno s dat. τινὸς ἄξιός τινι za koga što vrijedan, i εἴς ili πρός τι nešto vrijedno u kojem pogledu. **d)** s inf. ἐπαινεῖσθαι hvale vrijedan, πάσχειν koji zaslužuje da trpi, takođ. s pukim inf. akt. ἄξ. συμβαλέειν vrijedan da se poredi. Vrlo često bezlič. ἄξιον (obič. bez ἐστί) primjereno je, vrijedno, pravo, pohvalno, pametno, putno je, dolikuje, τινί za koga, ili s akuz. i inf. ili s inf. — Adv. **ἀξίως,** na primjeren, zgodan, dostojan način, s pravom, po zasluzi. Superl. ἀξιώτατον, najcjenje, πρίασθαι, πωλεῖν.

Ἀξῖός, οῦ, ili **Ἄξιος,** ου, ὁ, rijeka u Makedoniji, s. Vistrica.

ἀξιό-σκεπτος, 2. vrijedan da se promisli ili prosudi.

ἀξιο-σπούδαστος, 2. vrijedan mara.

ἀξιο-στράτηγος, 2. koji je zaslužio biti vojvoda.

ἀξιο-τέκμαρτος, 2. koji potpuno dokazuje; takođ. kompar.

ἀξιό-χρεως, εων, gen. ω, nom. plur. mask. ἀξιόχρεῳ, neutr, ἀξιόχρεα, superl. ἀξιοχρεώτατος (χρεία),

potrebi primjeren, stvari odgovarajući, stoga: podoban, valjan, čestit, znatan, vrstan, vrijedan, temeljan, napose: vjerodostojan, τινός stvari primjeren ili vrijedan, ili πρός τι za što, ili s inf. podoban nešto učiniti, ἐπ' ἀξιόχρεων za vrijedno preduzeće.

ἀξιόω (ἄξιος), primjerenim učiniti, **I. akt. 1.** za primjereno držati, cijeniti, τινός, τινί čim počastiti; i *poet.* bez takvih dodataka: visoko cijeniti, štovati, τινά. **2.** *dignor*, za primjereno cijeniti, za pravo držati, iskati, *postulo*, htjeti, prisvajati, tražiti, zahtijevati, franc. *prétendre*, predlagati, moliti, sebi dopustiti, ali takođ. htjeti čekati, zadovoljavati se, τί ili sa sl. inf., takođ. moliti τινά τι. **3.** uzeti za vjerodostojno, vjerovati, misliti, držati, s inf., ἵνα, ὅπως. **II. pas.** i **med. 1.** pas. biti držan za dostojna, τινός ili s inf.; biti cijenjen, slavljen, ἔν τινι biti držan za vrijedna. **2.** med. držati se za vrijedna, τινός čega. **3.** = akt. držati za vrijedno, izmoliti sebi, τί. Otd.

ἀξίωμα, τὸ, 1. *dignatio*, štovanje, vrijednost, dostojanstvo (takođ. σώματος), ugled, visoka čast, *auctoritas*, εἶναι ἐν ἀξιώματι ὑπό τινος biti od koga štovan, οἱ ἐν ἀξιώματι časni, ugledni, ἀξίωμά τινος odlično mišljenje o čem, ἀπό τινος po čem, πρός τι za što. **2.** *auctoritas*, *poet.* volja, pravac, želja, zahtjev. **3.** *poz.* *enuntiatum*, aksiom, načelo bez dokaza uzeto za istinu. Otd.

ἀξιωματικός, 3. *poz.* dostojanstven.

ἀξίωσις, εως, *jon.* ιος, ἡ, **1.** štovanje, počast, čast, ugled, čin, παρά τινι i εἴς τινα (Herod. 6, 130 časna želja). **2.** mišljenje, nazor, παρά τινος. **3.** zahtjevi, takođ. neopravdani, stoga: drskost, πρός τινα i ἀπό τινος tražbina, molba, τὰ τῆς ἀξιώσεως zasluge i zahtjevi.

ἀ-ξόανος, 2. (ξόανον), bez izrezuckanih likova božjih.

ἀξονηλατέω, *poet.* vrteći osovinu upravljati, onda uop. upravljati (državom).

ἀξον-ήλᾰτος, 2. (ἄξων, ἐλαύνω), *poet.* koji se oko osovine vrti.

ἀ-ξυγκρότητος, 2., v. ἀσυγκ.

ἄ-ξῠλος, 2. **1.** (ἀ intenz.) neiskrčen, t. j. pun drva. **2.** *jon.* (ἀ privat.) bez drva ili drveća.

ἀξυμβ- i **ἀξυν-,** v. pod ἀσυμβ- i ἀσυν-.

ἄξων, ονος, ὁ (lat. *axis*, stsl. ось, valjada srod. s ἄγω), *ep.* **1.** osovina, osob. od kolâ, u plur. i za točkove. **2.** takođ. drvene zakonske ploče u Ateni, koje su se na osovini mogle okretati. **3.** dvostruka vrljika na konjskim žvalama. **4.** *poz.* osovina kugle zemaljske.

ἄοζος, ὁ, *poet.* sluga kod žrtve.

ἀοιδή, ἡ, *ep.* i *poet.*, stegn. ᾠδή (ἀείδω, ᾄ), pjesma, i to **a)** pjevanje. **b)** pjesma. **c)** predmet pjevanju, priča.

ἀοιδιάω, *ep.* pjevati.

ἀοίδιμος, 2. *jon. poet.* i *poz.* opjevan, slavan; *ep.* zloglasan. Od

ἀοιδός, ὁ, ἡ (ἀείδω, ᾄ), *ep.* i *poet.*, zapr. adj., stoga takođ. ἀ. ἀνήρ, obič. supst. ὁ ἀ. pjevač, pjesnik, uop. vjesnik u stihovima: sfinga, jer je svoje zagonetke zadavala u stihovima (Sof. OR. 36); čovjek s basmama (ἐπῳδαί), kojima liječi.

ἀοίκητος, 2. nenastanjen, gdje se ne može nastavati.

ἄοικος, 2. bez kuće i kućišta, bez zavičaja.

ἄ-οινος, 2. bez vina, t. j. koji vina ne pije ili nema, krajevi i ljudi; Eumenide, jer im se prikazivahu žrtve bez vina.

ἄ-οκνος [⏑⏑], 2. bez oklijevanja, *impiger*, odrješit, voljan, hoćak, τινός u čem. Adv. superl. **ἀοκνότατα,** najpovoljnije, najbrže.

ἀολλήδην, adv. *buk.* skupa. Od

ἀολλής, 2. (εἴλω i ἀ kopul.), *ep.* i *poet.* gusto zbijen, hrpimice, četimice, svi skupa, i za dvojicu: jedan tik do drugoga. Otd.

ἀολλίζω, *ep.*, aor. akt. ἀόλλισσα, pas. inf. ἀολλισθήμεναι, sabirati, skupljati; pas. skupljati se.

ἄ-οπλος, 2. i **ἄν-οπλος,** 2. bez oružja, osob. bez štita, nenaoružan, goloruk = γυμνός, bez obrane, ἅρματα kola bez srpova.

ἄ-οπτος, 2. neviđen.

ἄορ, ἄορος, τὸ (ᾰ, ali u arzi takođ. ᾱ), metapl. akuz. ἄορας (od ἀείρω, obješeno), mač, koji se nosio viseći o prekoramici (ἀορτήρ); Od. 17, 222 kao čestit, počasni gostinski dar.

ἀ-όρᾱτος, 2. **1.** koji ne vidi. **2.** neviđen, nevidljiv, τινί; adv. tajom, kradom.

ἀόργητος, 2. *poz.* koji od srdnje ne plane.

ἀ-όριστος, 2. **1.** neomeđen (stoga: neobrađen), uop. neodređen, bez roka, takođ. prolept. tako da je »bez određena roka, neizvjesno« (Dem. 4, 36). **2.** osob. *poz.* kao gram. t. t. ὁ ἀόρ. (χρόνος), aorist.

ἄ-ορνος, 2. *poz.* bez ptica, ἄορνα ὕψη kojih ptica ne doseže, stoga ἡ Ἄορνος (πέτρα) ime, koje su Grci davali nekojim dvorovima u Indiji, takođ. grad u Baktriji, ἡ Ἄ. (sa i bez λίμνη) i ὁ Ἄ. (κόλπος) *lacus Avernus* kod Kume. *Aornus.*

ἀορτέω (ἀείρω), *poet.* objesiti.

ἀορτήρ, ῆρος, ὁ (ἀείρω), *ep.* remen, na pr. na torbi, osob. prekoramica, takođ. u plur.

ἄ-οσμος, 2. (ὀσμή), bez vonja, koji zadaje čim, smrdljiv.

ἀοσσέω (srod. *socius*), *buk.* pomagati. Otd.

ἀοσσητήρ, ῆρος, ὁ, *ep.* pomoćnik, branič, zaštitnik.

ἄ-ουτος, 2. (οὐτάω), *ep.* neranjen.

ἀ-όχλητος, 2., neutr. τὸ ἀ. dokolica, tenan.

ἀπαγγελία, ἡ, izvještaj, kaža, pričanje. Od

ἀπ-αγγέλλω, impf. iterat. *ep.* ἀπαγγέλλεσκον, fut. *ep.* ἀπαγγελέω, aor. *jon.* takođ. ἀπήγγελον, **1.** ja-

vljati, kazivati, glas donijeti, τὶ παρά τινος, uop. javiti, pripovijedati, navijestiti, (πάλιν) natrag javiti, *referre;* rijetko aps. ὁ ἀπαγγέλλων koji to javlja, opet pripovijeda. **2.** oglasiti, obznaniti, očitovati, obič. τί τινι, ali i εἰς, πρός, ἐπί τινα, i mj. τὶ περί τινος zavis. reč. sa ὡς, ὅτι, ili lični pas. s part. javljeno bi o njemu da. **3.** N. T. takođ.: hvaliti, slaviti.

ἄπαγε (zapr. imperat. od ἀπάγω), *poet.* kao uzvik: otale s tim!

ἀ-πᾰγής, 2. (παγῆναι), *jon.* nečvrst, nekrut.

ἀπ-ᾰγῑνέω, *jon.* (ἀπάγω), otpravljati (danak).

ἀπ-αγόρευσις, εως, ἡ, umor.

ἀπ-ᾰγορεύω, fut. **ἀπερῶ,** pas. ἀπορρηθήσομαι, aor. **ἀπεῖπον,** v. r., perf. akt. **ἀπείρηκα** i kod Luk. ἀπηγόρευκα, **kratiti,** t. j. **1. tranz. a)** *negare,* kratiti, zabranjivati, obič. μὴ ποιεῖν τι, *desinere,* i τινί komu, takođ. sa sl. akuz. i inf. **b)** odgovarati, *dissuadeo,* πολλά ozbiljno, živo. **c)** otkazati, odreći se, τί, na pr. σπονδάς. **2. intr.** *deficere,* klonuti, umoran, tup biti ili postati, τινί od čega, τῷ πολέμῳ u ratu se više ne moći držati; εἰς, πρός τι za što, ili s partic. umoriti se, zasititi se što činiti, takođ. ὑπό τινος onemoćati od čega, i za stvari: τὰ ἀπαγορεύοντα što se ne može upotrijebiti.

ἀπ-αγριόομαι, pas., podivljati, *efferor; poz.* razljutiti se.

ἀπαγρίωσις, ἡ, podivljalost.

ἀπ-άγχω, 1. akt. *ep.* i *poz.*, aor. ἀπάγξαι, zadaviti, ugnjaviti, zagušiti, τινά. **2.** med., fut. ἀπάγξομαι, aor. -ηγξάμην, objesiti se, ἔκ τινος o što, οἱ ἀπαγχόμενοι samoubilci.

ἀπ-άγω, I. akt. *abduco,* **odvoditi, 1.** odvesti, otpravljati, odvući, maknuti, εἰς ili πρός τι ili τινά, napose **a)** za čete: zapovjediti da krenu, krenuti, ἀπό i ἔκ τινος, i elipt. (στρατιάν) otići, dalje krenuti. **b)** o zarobljenima, zločincima, tuženima: zatvoriti, odvesti, u tamnicu ili na smrt, παρά τινος i εἰς τὸ δεσμωτήριον ili τὴν ἐπὶ θανάτῳ (*sc.* ὁδόν). **2.** odvesti i privesti, na pr. ἵππους, ili (ὀπίσω) natrag otpremiti, αὖτις πατρίδα γαῖαν ili οἴκαδε, ἐπ' οἶκον kući odvesti, i bez dodatka Il. 18, 326; zavesti, *seducere,* ἐπί τι, ἀπό τινος. **3.** otpravljati, predati, izručiti, predano, dug, na pr. danak. **4.** pren. τὴν ἀπαγωγήν tužbu izvesti, τὰς ὄψεις oči odvratiti, τὸ ἱμάτιον kabanicu sa čega (ἀπό τινος) odvući, τινί (na pr. τῷ σώματι) preko čega, τὰς χεῖρας εἰς τοὐπίσω ruke vezati naopako, τὴν γνώμην misao odvratiti, ἐπί τι. **5.** intr. naime ἑαυτόν (Ksen. Kir. 7, 2, 5), otići, kamo krenuti.

II. med. sa sobom ili svoje odnijeti; uzeti za ženu. Otd.

ἀπᾰγωγή, ἡ, *deductio,* **a)** otpravljanje od jednoga mjesta na drugo. **b)** prijedlog, da se obličen zločinac zatvori. **c)** *jon.* i *poz.* isplaćivanje danka.

ἀπ-ᾰδεῖν, έειν, *jon.* mj. ἀφαδεῖν, v. ἀφανδάνω.

ἀπ-ᾴδω, ne slagati se u pjevanju, krivo pjevati.

ἀπ-ᾰείρω, v. ἀπαίρω.

ἀπ-ᾰθᾰνᾰτίζω, 1. besmrtnim učiniti; kod Geta: osobitim ubistvom besmrtnim učiniti, i tako k bogu Zamolksisu otpremiti. **2.** u besmrtnost vjerovati.

ἀπάθεια, ἡ, *poz.* neosjetljivost, stoički mir. Od

ἀ-πᾰθής, 2., adv. -ῶς (πάθος), **a)** koji nije osjetio, koji ne poznaje, prost, τινός od čega, ponajv. o zlu, *inexpertus.* **b)** aps. bez jada, nepovrijeđen, nekažnjen, bez gubitka, i to ὑπό i ἀπό τινος i s akuz. τὸ πρόσωπον u licu. **c)** koji ne osjeća, neosjetljiv, πρός τι za što; tup za što, καλῶν; bez strasti, mudar (stoički); τὸ ἀπαθές, *poz.* neosjetljivost, ὑπό τινος.

ἀπαιδευσία, ἡ, neobrazovanost, surovost (ὀργῆς, ljutine). Od

ἀ-παίδευτος, 2., adv. -εύτως, neučen, neobrazovan, nevješt, τινός u čem, ili sa zavis. reč. i ὡς.

ἀπαιδία, *jon.* -ίη (ἄπαις), neimanje djece.

ἀπ-αίνυμαι, impf. ἀποαίνυτο, *ep.* dep., oteti, ukratiti, uzeti, τί i τί τινος kome što.

ἀπ-αιολάω, *poet.* pomutiti, smesti; τινά τινος koga za što prevariti. Otd.

ἀπαιόλημα, τὸ, *poet.* prijevarno otimanje, prijevara.

ἀπ-αιρέω, i **ἀπαιρεθέω** mj. ἀφαιρεθῶ, v. ἀφαιρέω.

ἀπ-αίρω, impf. iterat. *jon.* ἀπαιρέεσκον (drugi ἀπαίρεσκον), fut. ἀπᾰρῶ, s *ep.* spor. obl. **ἀπ-αείρω** (v. αἴρω), *tollere,* **1. tranz.** odizati, τί što, maći, ukloniti od τινός, τὰς νῆας brodove krenuti; u N. T. oduzeti. **2.** obič. naoko intr. *proficisci* (elipt.), krenuti, odjedriti, *movere,* otputovati, πρεσβείαν na poslanstvo; ἀπό, ἔκ τινος i samo τινός od kojega mjesta, i εἰς, πρός τι kamo. **2. med.** ukloniti se, otići, πόλιος iz grada.

ἄ-παις, ἄπαιδος, ὁ, ἡ, **1.** bez djece, često s dod. ἄπαις γόνου i slič., bez potomka, ἀπ. οὐσία imanje bez zakonitih baštinika. **2.** *poet.* takođ.: ne više dijete.

ἀπ-αίσιος, 2. zloslutan, zloguk.

Ἀπαισός, grad u Maloj Misiji = *Παισός.*

ἀπ-αΐσσω, v. ἀπᾴσσω.

ἀπ-αισχύνομαι, pas. s fut. med. ἀπαισχυνοῦμαι, od stida odustati što.

ἀπ-αιτέω, s *ep.* spor. obl. **ἀπ-αιτίζω,** *deposco, repeto,* iskati, tražiti, natrag iskati, τί τινα i παρά τινος od koga što, sjetiti koga čega, opomenuti koga na što, λόγον τινά od koga račun iskati, εὐθύνας učiniti odgovornim; pas. od mene se ište, opominju me. Otd.

ἀπαίτησις, εως, ἡ, iskanje, tražbina.

ἀπ-αιτίζω, v. ἀπαιτέω.

ἀπ-ᾰκρῑβόω, odmjeriti, posve točno izraditi, dotjerati.

ἀ-πάλαιστρος, 2. *poz.* neokretan, tipav.

ἀπ-άλαλκε i slič., v. ἀπαλέξω.

ἀ-πάλαμνος, 2. i *poet.* **ἀπάλαμος**, 2. (παλάμη), zapr. bez ruke, *ep.* **1.** nespretan, zbunjen, neodlučan, neradin. **2.** s kojim se ne može ili je teško postupati, prkosan. **3.** *poet.* koji se ne može spasti, zlosrećan.

ἀπ-ἄλγέω, **1.** pregorjeti, *τί* što, *patior.* **2.** biti bez moralnog čuvstva, N. T.

ἀπ-ἄλείφω, izbrisati.

ἀπ-ἄλέξω, fut. -ξήσω, *ep.* aor. 2. **ἀπάλαλκον**, *ep.* i *poet.* **1.** braniti, odbijati, *τινά* i *τινά τινος* koga od koga, t. j. braniti ga od koga, ali *τινὰ κακότητος* koga od zla čuvati, takođ. *τί τινι.* **2.** med. *poet.* od sebe odbijati, braniti se, *πρός τι.*

(ἀπ-άλθομαι), def. fut. ἀπαλθήσομαι, *ep.* potpuno liječiti, izliječiti, izvidati, *τί.*

ἀπαλλαγή, ἡ (ἀπαλλάσσω), rastavljanje, t. j. **1.** oslobođenje, spasenje, *τινός* od čega. **2.** rješavanje, *τινός*, stoga: odlazak, uzmak, rastajanje, *τοῦ βίου* sa životom; takođ. raspust, raženjivanje.

ἀπ-αλλακτιάω, *poz.*, i

ἀπαλλαξείω, željeti osloboditi se, *τινός* čega.

ἀπάλλαξις, ἡ, *jon.* **1.** rješavanje, oslobođenje. **2.** *jon.* uzmak. Od

ἀπ-αλλάσσω, *at.* **-ττω** (v. ἀλλάττω), fut. med. -άξομαι i u pas. znač., impf. i aor. u Herod. takođ. bez augm., adj. verb. **ἀπαλλακτέον**, *removeo*, **I. akt. 1.** tranz. **a)** maknuti, uklanjati, *λόγον* govor prekinuti, *σφαγῆς χεῖρα* trgnuti ruku od ubijanja, *γῆς πρόσωπον* pogled od zemlje odvratiti. **b)** *dimitto*, koga (*τινά*) pustiti, osloboditi, *τινός* i *poet.* takođ. *ἔκ τινος* od čega, *amoveo*, koga otpustiti, njega se riješiti, svrgnuti, napose rukodavca primiriti, *placare.* **2.** intr. proći (Dem. 18, 65; Hdt. 5, 63), umaći, *ἀπό τινος* ili s part., *χαίρων* srećno prolazim; takođ. s adv., na pr. *πῶς ἀπήλλαχεν ἐκ τῆς ὁδοῦ;* kako mu je put prijao?

II. pas. 1. u čisto pas. znač. **a)** osloboditi se, oprostiti se, *τινός* i *ἀπό τινος* čega, otkinuti se, *βίου* od života, takođ. aps. rastati se sa životom, preminuti. **b)** umiriti se, dati se umiriti. **c)** N. T. takođ. riješiti se koga = pomiriti se, *ἀπό τινος.* **2.** intr. **a)** otići, udaljiti se, *ἔκ τινος, ἀπό τινος* od kojega mjesta, takođ. *τινὸς ἀπαλλάττεσθαι ἔς τι, ἐπί τινος* krenuti u zemlju, *πρός τινα* ka komu, *ὀπίσω* opet kući krenuti, pak: riješiti se čega, dovršiti, kraj učiniti, na pr. *τῶν λόγων* govorima (Sof. El. 1335), i *σύν τινι* čim biti gotov, stoga perf. *ἀπήλλαγμαί τινος* oprostio sam se čega, i *jon.* *πολλὸν ἀπηλλαγμένοι θεῶν* posve različiti od bogova. **b)** s part. ili inf. okaniti se, *εἰπὼν ἀπαλλάγηθι* reci pa neka ostane tako, ili *κρῖναι ὀρθῶς οὐκ ἀπήλλακτο* nije bio bez oštra suda.

3. s obj. *τινά*, na pr. *πόδα ἐκ γῆς* maknuti nogu iz zemlje, otići.

ἀπ-αλλοτριόω, otuđiti.

ἀπαλό-θριξ, τρῐχός, ὁ, ἡ, *poet.* s mekom kosom.

ἀπ-ἄλοιάω, *ep.* mj. ἀπαλοάω, zapr. izmlatiti, pren. razbiti, razmrskati.

ἀπᾰλός, 3. mladenački svjež, nježan, mekan, *ep.* ἀπαλὸν γελᾶν slatko se smijati. Otd.

ἀπᾰλότης, ητος, ἡ, mladost, nježnost, mekota.

ἀπᾰλο-τρεφής, έος, 2. *ep.* gojan, ugojen.

ἀπαλό-χρως, gen. χρωτος, i ἀπαλόχρους, 2. s mladenački nježnom kožom.

ἀπαλύνομαι, pas., postati mek, gibak.

ἀπ-αμαλδύνω, *poet.* sasvim zamračiti.

ἀπ-ᾰμάω (s tmezom), *ep.* i *poet.* pokositi, odsjeći (Od. 21, 300).

ἀπ-αμβλίσκω, *poz.* pometnuti, pobaciti.

ἀπ-αμβλύνω, slabiti (tranz.); med. oslabiti, onemoćati, *εἴς τι* za nešto, i *τί* s obzirom na što, u čem.

ἀπ-αμβροτεῖν, v. ἀφαμαρτάνω.

Ἀπάμεια, ας, ἡ, grad **1.** na Orontu u Siriji. **2.** na Meandru u Velikoj Frigiji. **3.** u Bitiniji.

ἀπ-ᾰμείβομαι, dep. med., *ep.* impf. ἀπαμείβετο, s aor. pas. ἀπημείφθην (samo Anab. 2, 5, 15), u govoru zamijeniti, odvratiti, *τινά*, takođ. aps. odgovarati.

ἀπ-αμελέομαι, pas., *jon.* i *poet.* biti posve zanemaren ili prezren.

ἀπ-αμμένος, *jon.* mj. ἀφημμένος, v. ἀφάπτω.

ἀπ-αμπλακεῖν, inf. *poet.* aorista ἀπήμπλακον, = ἀφαμαρτεῖν, prevariti se.

ἀπ-ᾰμύνω, **1.** odbijati, odvraćati, braniti, *τινί τι* koga od čega. **2.** med., *ep.* i *jon.* braniti se, štititi se, *τινά* koga od sebe odbijati, *τινί* nečim, *ἀπό τινος* od čega.

ἀπ-ᾰναίνομαι, dep. med., aor. -ηνηνάμην, *ep. poet.* i *poz.* posve nijekati, odbiti, aps. i *τί.*

ἀπ-αναισχυντέω, krajnju besramnost pokazati (*τοῦτο* s tvrdnjom).

ἀπ-ανᾱλίσκω (v. ἀνᾱλίσκω), od toga trošiti, potrošiti, za ljude: pogubiti, *τὰ ἀπαναλισκόμενα* gubitak momčadi.

ἀπ-ανδρόομαι, *poet.* postati muž.

ἀπ-ᾰνευθε i pred samoglasn. **-θεν**, *ep.* **1.** kao **adv. a)** daleko, u daljini (Il. 19, 374). **b)** odvojeno, napose.

2. kao **prijedlog** s gen., često i za njim, daleko, daleko od čega, *ἀπάνευθε θεῶν* bez pomoći ili znanja bogova.

ἀπ-ανθέω, precvjetati, uvenuti.

ἀπ-ανθίζω, *poet.* i *poz.* **1.** akt. cvijeće brati, pren. grditi. **2.** med. *poz.* sebi brati, kupiti.

ἀπ-ανθρᾰκόω, *poz.* na ugljen spaliti.

ἀπανθρωπία, ἡ, *poz.* neuljudnost, nepažljivost. Od

ἀπ-άνθρωπος, 2., adv. -ώπως, *poz.* **1.** neljudski, neprirodan, bez čuvstva. **2.** *poet.* pust, t. j. bez ljudi; ljudima mrzak.

ἀπ-ανίστημι, 1. akt. tranz. krenuti, na odlazak privoljeti koga. 2. med. **ἀπανίστἄμαι** (-στήσομαι, -έστην, -έστηκα), krenuti se, podići se, iseliti se, ἔκ i ἀπό τινος otkuda, ἔς τι kamo; uop. okaniti se, s part. *πολιορκέων* podsjedanja.

ἀπανταχόθεν, adv. (ἅπας), *poz.* odsvakud, s gen. *τῆς γῆς* sa svih strana svijeta, *undique.*

ἀπανταχοῦ, adv., *poet.* svuda, *ubique.*

ἀπ-αντάω, fut. -ήσομαι, **sretati,** stoga 1. za ljude a) prijazno sastajati se, ukobiti se, ići ususret, udesiti se, skobiti se, *τινί* s kim, ἐς ili ἐπὶ τόπον na kojem mjestu; uop. na kojem mjestu naći se, pojaviti se, doći kamo, ἐπί τι do čega, poradi čega, ἐς μάχην na megdan, *πρός τι* na ročište; odvratiti. b) neprijateljski na put stati, *τινί, πρός τινα* i ἐπί τι; uop. upinjati se, protiviti se. 2. o stanju: zateći, zadesiti, dogoditi se, prikladovati, ići od ruke.

ἀπάντη (-ῃ), *ep.* adv. (ἅπας), a) svakuda, na sve strane. *Quaquaversum.* b) svuda, *κύκλῳ* okolo naokolo. *Ubique.*

ἀπάντημα, τὸ, *poet.* susreća, susret.

ἀπάντησις, εως, ἡ (-άω), 1. sretanje, sastajanje, *κατὰ τὰς ἀπαντήσεις* kod sretanja. 2. odgovor.

ἀπ-αντικρύ i *jon.* **ἀπ-αντίον,** adv., upravo nasuprot, *τινός* kojoj zemlji, *ἡ ἀπαντίον ἀκτὴ* obala nasuprot, druga obala.

ἀπ-αντλέω, *poz.* 1. izgrabiti, crpsti iz čega, *exhaurio.* 2. isprazniti, oblakšati, uništiti.

ἀπ-άντομαι, *poet.* sresti.

ἀπ-ἄνύω, *ep.* sasvim dovršiti, *οἴκαδε (τὴν ὁδόν)* prevaliti put kući.

ἅ-παξ (ἁ kopul. i kor. *παγ, πήγνυμι,* ujedno sastavljen), adv. 1. jednom, odjedamput, takođ. *εἰς ἅπαξ* zajedamput; takođ.: jedamput zauvijek, odmah. 2. jednostruko. 3. jednom, označujući, da se nešto najposlije ispunilo, osob. poslije *ἐπεί, ὡς, εἰ, ἐάν* i slič.

ἀπαξάπαντες i t. d., *cuncti simul.*

ἀπαξαπλῶς, adv., *poz.* sasvim, posve bez izuzetka.

ἀπ-αξιόω, za nedostojna držati, *τινός* čega, stoga: mrziti, prezirati, *τί, τινά* ili s inf., pak uop. ustručavati se, izbjegavati. (*Poet.* takođ. med. = akt.)

ἀπαξός (ἀπ.), 3. *jon.* jedini svoje vrste (var.).

ἀπαππαπαῖ, *poet.* uzvik i glas od bola.

ἄ-παππος, 2. *poet.* bez djeda ili pradjeda, *φάος οὐκ ἄπαππον Ἰδαίου πυρός* svijetlo, što ravno potječe od Idejskog ognja.

ἀπ-άπτω, *jon.* mj. ἀφάπτω.

ἀ-παράβἄτος, 2. *poz.* nepovredljiv; neprolazan, nepropadljiv; N. T. koji se ne može naslijediti.

ἀπ-αραιρῆσθαι, *jon.* mj. ἀφῃρῆσθαι, v. ἀφαιρέω.

ἀ-παραίτητος, 2., adv. **-ήτως,** 1. neumolan, neumitan, *περί τι* u čem. 2. *poz.* neukloniv, neizbježan.

ἀ-παρακάλυπτος, 2., adv. -ως, nesakriven, otvoren, bez tajanja.

ἀ-παρά-κλητος, 2. nepozvan.

ἀ-παρακολούθητος, 2. *poz.* nedosljedan.

ἀ-παράλλακτος, 2. *poz.* nepromjenit, jednak.

ἀ-παραλόγιστος, 2. *poz.* koji se ne da varati.

ἀ-παραμύθητος, 2. *poz.* neutješljiv, bez oblakšavanja.

ἀ-παράμυθος, 2. *poet.* (ἀπ; jednom ᾰπ), koji se ne da ublažiti, neumolan, neumitan.

ἀ-παρασκεύαστος i **ἀ-παράσκευος,** 2. nespreman, neoružan.

ἀπ-ἄράσσω, aor. ἀπήραξα i ἀπάρ. (i u tmezi), smrskati, rasplašiti, hitrim udarcem odsjeći da prašti, *χαμᾶζε* na zemlju tresnuti, odrubiti (Il. 14, 497), *ἀπό τινος* i *τινός* od čega, *κρᾶτα βίου* glavu brzo sa životom rastaviti, t. j. sijekući glavu ubiti.

ἀ-παράτιλτος, 2. nečupan gizdelinski.

ἀ-παράτρεπτος, 2. neodvratljiv.

ἄπ-αργμα, τὸ = ἀπαρχή.

ἀπαρέμφατος, 2. *poz.* (παρ-εμφαίνω), koji ne označuje jasno, koji se ne odnosi na lice, stoga *ἡ ἀπ.* (*sc.* ἔγκλισις) kao gram. t. t. infinitiv.

ἀπ-ἄρέσκω, inf. aor. med. *ep.* ἀπαρέσσασθαι, 1. akt. ne sviđati se, aps. i *τινί* komu. 2. med. (takođ. Il. 19, 183) *ep.* posve pridobiti, sasvim pomiriti, potpunu zadovoljštinu dati.

ἀ-παρήγόρητος, 2. koji se ne da ublažiti ili utješiti; nagao, *ποιῶν.*

ἀ-παρθένευτος, 2. *poet.* nedjevojački.

ἀ-πάρθενος, 2. *buk.* ne više djevica, *poet.* *παρθένος ἀπάρθενος* zlosrećna djevojka.

ἀπ-ἄριθμέω, 1. izbrojiti, nabrojiti, *enumero.* 2. otplatiti, vratiti, *reddo.* Otd.

ἀπᾰρίθμησις, εως, ἡ, nabrajanje.

ἀπ-αρκέω, fut. -έσω, *poet.* i *poz.* 1. potpuno dostajati ili dotjecati. 2. zadovoljiti se.

ἀπ-αρνέομαι, *at.* dep. pas., ἀπαρνήσομαι, -ηρνήθην (-αρνηθήσομαι akt. Sof. Fil. 927), aor. *ep.* i *poz* -ηρνήσατο, pobašiti, nijekati, tajati, kratiti, *τί* s pleon. *μή* (*μὴ οὐ*). N. T. *ἑαυτόν* sam sebe zatajati.

ἄπ-αρνος, 2. 1. *jon.* koji udara u bah, niječe, s *μή* i inf., ili s gen., koji što niječe ili taji. 2. *poet.* ukraćen, odbijen.

ἀπ-αρράσσω, v. ἀπαράσσω.

ἀπ-αρτάω, 1. **tranz.** a) dalje objesiti, t. j. ukloniti, svlačiti, *τὸν λόγον τῆς γραφῆς* govor od predmeta tužbe udaljiti, osob. u perf. pas. ἀπηρτημένος udaljen, *ταῖς παρασκευαῖς* oružanjem, *χρόνοις* po vremenu. b) objesiti, *ἔκ τινος* o što, pren. *τινά τινι* koga o što prikovati. 2. **intr.** udaljiti se, *ἐς ἀλλοτρίαν πᾶσαν* u posve tuđu zemlju.

ἀπ-αρτί [ῐ], adv., *jon.* točno, baš, precizno.

ἀπάρτι, adv. N. T. odmah.

ἀπαρτία, ἡ, *poz.* *publica auctio*, javna dražba.

ἀπαρτίζω, *poz.* zaključiti.

ἀπαρτιλογία, ἡ, *jon.* točan račun, potpuna svota.

ἀπ-άρτιον προγράφειν, *poz.* svoje imanje na javnu prodaju nuditi.

ἀπαρτισμός, ὁ, N. T. svršavanje.

ἀπ-άρδω, *jon.* i *poz.* **ἀπ-αρύτω,** odgrabiti, pren. oduzeti, τί τινος što od čega.

ἀπαρχή, ἡ, prvine, prva žrtva, ponajljepše i ponajbolje od novoga imanja prikazano bogu, stoga: počasna žrtva, obič. u plur., *primitiae*. Od

ἀπ-άρχομαι, dep. med. (katkad u tmezi), počinjati, i to žrtvu osob. posvećujući bogovima prvo od čega, na pr. jela, obič. τινός od čega počasnu žrtvu prikazati, stoga i τριχῶν sa svojom odrezanom kosom (koja se za znak posvete mrtvima najprije u oganj bacala) žrtvu započeti, i brahilog. τρίχας kosu odrezati, baciti je u oganj i tako žrtvu započeti; *primitias offero*.

ἄπαρχος, ὁ, *poet.* knez, vladar; stara var. mj. ἔπαρχος.

ἅ-πᾱς, ἅπᾱσα, ἅπαν [*ep.* ᾰ ᾰ, *poet.* ᾰ ᾱ] (ἀ kop., isp. σύμπας), svesebice, posve, svak, sa članom sprijed: čitavi, cijeli, sav, s adj. ἀργύρεος ἅπας sav od srebra, u plur. *cuncti*, svi skupa, kao neutr. ἐξ ἅπαντος εὖ λέγειν iz svačega lijepe riječi raspredati, i tako uop. ἐξ ἅπαντος iz svega, περὶ τῶν ἁπάντων o cjelini, ἐς ἅπαν posve, sasvim, ali παρὰ ἅπαν duž čitavoga prvoga reda, i ἅπαντα (Ksen. Kir. 4, 2, 22) sve sami.

ἀπ-ασπάζομαι, *poz.* u N. T. na odlasku zagrliti (var. ἀσπ.).

ἀπ-ασπαίρω, *poet.* dalje praćati se.

ἀπ-ᾴσσω, *poet.*, i *ep.* **ἀπ-αΐσσω,** dolje skočiti, odjuriti, aps. i τινός sa čega, pren. od čega zastraniti, γνώμης izgubiti svijest (Sof. Aj. 448).

ἄ-παστος, 2. (πατέομαι), *ep.* tašt, natašte, ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος bez jela i pića.

ἀπ-αστράπτω, *poz.* (kao munju) sjaj isijevati.

ἀπ-ασχολέω, radom odvraćati.

ἀπᾰτάω [ᾰ], impf. ἠπάτων, fut. ἀπατήσω i t. d., aor. *ep.* ἀπάτησα, *dor.* ἀπάτᾱσα, fut. pas. ἀπατήσομαι i *poz.* -ηθήσομαι (ἀπάτη), **1.** *decipere*, varati, bezumiti, prelastiti, τινά τι koga u čem ili čim. **2.** pas. τί γὰρ οὐκ ἐμοὶ ἔρχεται ἀγγελίας ἀπατώμενον; koja vijest dolazi k meni, da me ne bi varala, t. j. da ne bi bila lažna? Part. perf. ἠπατημένος prevaren, φωτός za čovjeka. (Plat. Prot. 323ᵃ ne zavisi ὡς od ἀπατᾶσθαι, nego od sl. τόδε τεκμήριον.)

ἀπ-ᾰτερθε, pred samoglas. **-θεν,** *ep.* i *poet.* **1. adv.** odvojeno, rastavljeno, izdaleka, *seorsum*. **2.** kao **prijedl.** s gen., daleko od, udaljen od, *absque*.

ἀπατεύω, *poet.* = ἀπατάω, v. r.

ἀπατεών, ῶνος, ὁ, varalica.

ἀπάτη, ἡ, *fraus*, prijevara, *dolus*, lukavstvo, podmuklost, *ep.* također bez zla smisla, τινός varanje koga, ali također s obzirom na što, kao λεχέων osujećena nada u vjenčanje, i ἐρώτων bezumlje ugađati strastima.

ἀπατήλιος, 2. *ep.* i **ἀπατηλός,** 3. i 2. prevarljiv, prijevaran, samo za stvari, ἀπατήλια εἰδώς pun laži i prijevare; za ljude ἀπατητικός, 3.

ἀ-πάτητος, 2. *poz.* neugažen, nezbijen, buhav.

ἀπ-ατῑμάω, *ep.* i *poet.* -άζω, posve obružiti, izgrditi.

Ἀπατούρια, ων, τὰ (πατήρ i ἀ kopul.), nekakva porodična svetkovina, koju su članovi atičkih fratrija u mjesecu Πυανεψιών iznajpr. 3, poslije 4 dana među sobom slavili. Tad bi građani djecu u svoje fratrije upisivali. Tu je svetkovinu jonsko pleme uop. slavilo.

ἀπ-ᾴττω, *at.* = ἀπ-ᾴσσω.

ἀ-πάτωρ, ορος, ὁ, ἡ (*poet.* također s neutr. ἀπάτορα τέκεα), **1.** bez oca, s gen. πατρός; ἐμοῦ bez moga očinskoga blagoslova. U N. T. komu se za oca ne zna (?). **2.** neočinski, πότμος udes od neočinskoga čina.

ἀπ-αναίνομαι, *poz.* *ep.* pas., posušiti se.

ἀπ-αύγασμα, τὸ, N. T. odsjev, zraka.

ἀπ-αυδάω, *poet.* i *poz.* **1.** *vetare*, zakratiti, prigovarati, zabraniti, s μή i inf., kao Sof. OR. 236, γῆς τῆσδε u ovoj zemlji. **2.** otkazati, zamuknuti, odreći se, plašiti se, klonuti, oslabiti, kao ἀπαγορεύω.

ἀπ-αυθᾱδιάζομαι, *poz.* i **ἀπ-αυθᾱδίζομαι** (αὐθάδης), dep. med., s tvrdoglavim uobraženjem raditi, obijesno vladati se ili ponijeti se, ἐπί τινι kojom prilikom.

ἀπ-αυθημερίζω, još isti dan vratiti se, εἴς τι.

ἀπ-αυράω, samo u impf. ἀπηύρων, -ας, -α, 3. pl. -ων, part. aor. ἀπούρας, i od ἀποῦραι naprav. fut. akt. ἀπουρήσουσι (drugi ἀπουρίσσουσι), (srod. ϝερύω, *verrere*), *ep.* i *poet.* **1.** *auferre*, oduzeti, otimati, ugrabiti, τί, τινά τι, ali i τινί τι, ali ne τινά τινος, jer Il. 1, 430 i Od. 4, 646 ἀέκοντος je gen. aps., i Od. 18, 273 zavisi gen. od ὄλβον. **2.** učestvovati, korist ili štetu imati od šta.

ἄ-παυστος, 2. koji se ne da utišati, umiriti; neprestani, beskrajni.

ἀπ-αυτομολέω, prebjeći (k neprijatelju).

ἀπαφίσκω, *ep.* aor. ἤπᾰφον, **1.** zavesti, varati, prelastiti. **2.** med. = akt.

ἀ-πέδιλος, 2. *poet.* neobuven, bos.

ἄ-πεδος, 2. (πέδον i ἀ kopul.), ravan, τὸ ἄπεδον *jon.* ravnica, plosnina.

ἀπ-έειπε, v. ἀπεῖπον.

ἀπ-έεργε, v. ἀπείργω.

ἀπ-εθίζω, perf. ἀπείθικα, *poz.* odučiti.

ἀπ-εῖδον, v. ἀφοράω.

ἀπείθεια, ἡ, **1.** neposlušnost, nepokornost, πρός τινα. **2.** N. T. nevjera. Od

ἀπειθέω, *ep.* i *poet.* **ἀπιθέω** (ἀπειθής), **1.** nepokoran biti, τινί, ne poslušati. Također aps.,

kao na pr. Ksen. Kir. 4, 5, 19, gdje je καλοῦντος gen. aps., i u τοῖς ἀπειθήσασι τῶν στρατηγῶν t. j. neposlušnim vojvodama. **2.** N. T. biti bezvjernik.

ἀπ-είθη, *jon.* mj. ἀφείθη od ἀφίημι.

ἀ-πειθής, 2., adv. -ῶς (πείθομαι), **1.** koji se ne da nagovoriti, nepokoran, τινί. **2.** N. T. nevjeran, bezvjeran, *infidelis*.

ἀπ-εικάζω, fut. -άσομαι, adj. verb. **ἀπεικαστέον**, naslikati, nasljedovati, prepočinjati, povoditi se po, τινί τι nešto s čim porediti.

ἀπ-εικώς i **ἀπεικότως**, v. ἀπέοικα.

I. **ἀπ-ειλέω**, *jon.* perf. pas. ἀπείλημαι, aor. part. ἀπειληθείς, u škripac natjerati, skučiti, stisnuti, ἔς τι u što, ἐς ἀπορίην, ἐς στεινόν u nepriliku metnuti.

II. **ἀπειλέω**, aor. ἠπείλησα, *ep.* impf. du. ἀπειλήτην, **1.** prijetiti, groziti se, τί τινι; sadržaj prijetnje slijedi obič. s inf. fut., ali i aor., ili ὅτι. **2.** *ep.* obreći, obećati (Il. 23, 872). **3.** (prijeteći) hvaliti se (Od. 8, 383). **4.** N. T. med. = akt.

ἀπειλή, ἡ, **1.** prijetnja, πρός τινα, i za konja: nemirno držanje, τίς ἔστ' ἀπειλὴ λέγειν; kako to može biti prijetnja, kad se kaže? **2.** gizdavo obećanje, veličanje, torlanje.

ἀπείλημα, τὸ, *poet.* prijetnja.

ἀπειλητήρ, ῆρος, ὁ, *ep.* hvalilac, hvališa, torlak.

ἀπειλητήριος, 2. *jon.* i **ἀπειλητικός**, 3. prijeteći, λόγοι prijetnje.

ἀπ-είλλω (-ίλλω), isključiti, zatvoriti vrata pred kim.

I. **ἄπ-ειμι** (i u tmezi), inf. ἀπεῖναι (v. εἰμί), konj. 3. prez. *ep.* ἀπέῃσι, impf. ἀπέην, 3. plur. ἄπεσαν, fut. ἀπέσσομαι i ἀπεσσεῖται, *abesse*, **udaljen,** izočan, **dalek biti,** uop. ne biti, τινί u koga (*poet.* biti mrtav), τινός ili ἀπό τινος od čega ili koga, τὰ ἀπόντα što nije tu, čega nema, οἵ τ' ὄντες οἵ τ' ἀπόντες svi skupa, isp. Sof. El. 306.

II. **ἄπ-ειμι**, inf. ἀπιέναι (v. εἶμι), imper. ἄπιθι i ἄπει, *ep.* impf. -ήιε, adj. verb. **ἀπιτέον**, *abire*, **odlaziti,** otići, o mjesecu: biti na izmaku, ἐκ, ἀπό τινος i εἰς, ἐπί τι, ἐπί τινος, πρός τινα, natrag ići (πάλιν), ἐπ' οἶκον ići kući, takođ. prijeći, παρά τινος od, ὥς, παρά τινα do koga, ἐς κόρακας do bijesa, *abire in malam rem*. Pren. ἀπῇσαν ἐκ τῆς βοηθείας vratiše se, pošto pritekoše u pomoć; ἐπ' ἀγαθά *assequi*; takođ. *decedere*, umrijeti. U indik. prez. često u fut. značenju: otići ću. Kao part. kod mnogih glag. u smislu: idem da učinim; o ἀπιὼν οἴχομαι v. οἴχομαι.

ἀπ-εῖπον i **ἀπ-εῖπα** (v. εἶπον), *ep.* takođ. ἀπέϝειπε i ἀπόϝειπε, inf. takođ. ἀποϝειπεῖν i ἀπειπέμεν, part. takođ. ἀποϝειπών (u arzi ō), aor. za ἀπόφημι ili ἀπαγορεύω (v. r.), **I. akt. otkazati, 1.** *ep.* otvoreno izreći, ἀπηλεγέως bezobzirno, κρατερῶς krepko izgovoriti; navijestiti, oglasiti, τί. **2.** otkazati, odreći, zakratiti, nijekati, τί. **3.** zabraniti, ukratiti, τινί sa sl. inf. i μή, *veto*. **4.** odreći se, proći se, μῆνιν ἀπειπεῖν τινι ostaviti se srdnje na koga (Il. 19, 75), *abdico*. **5.** intr. nestati (Dem. 3, 8), klonuti, t. j. snagu i srčanost gubiti, onemoćati, aps. ili τινί čim, na pr. σώματι tjelesno, ili τούτῳ stoga očajati, *deficio*. **II. med.** *jon.* i *poz.* ἀπειπάμην, **a)** zakratiti (Hdt. 6, 100), ne dati, odbiti. **b)** odreći se, τί čega, ili aps. ostaviti se, pustiti, na pr. službu.

Ἀπειραίη, ἡ, *ep.* Apirejka, i **Ἀπειρηθεν**, iz Ἀπείρη, velike »beskrajne« nepoznate zemlje na sjeveru.

ἀ-πείραστος, 2. N. T. koji nije pokušao.

ἀ-πείρᾱτος, *jon. ep.* i *poet.* **ἀπείρητος**, 2. (πειράομαι), nepokušan, t. j. **a)** pas. što se još nije kušalo, neprokušan, οὐδὲν ἀπείρατόν ἐστί τινι sve je pokušao, διὰ τὸ ἀπείρατον jer se iz iskustva još ne poznaje. **b)** akt. koji nije pokušao, bez učinjena pokusa, neiskusan, bez iskustva, nevješt, koje aps. kao Od. 2, 170: a da nijesam istine svojega proricanja iskusio, koje τινός u čem.

ἀπ-είργω, *jon.* **ἀπέργω**, *ep.* **ἀποϝέργω**, pored *ep.* produlj. obl. aor. **ἀποϝεργαθεῖν** i **ἀπειργαθεῖν**, **1.** zaključati, presjeći, rastaviti, omeđiti, zatvoriti, ἐντός obuhvatiti, i za vojsku: ostaviti mjesto na strani. **2.** priječiti, ustaviti, τινά ili τί τινος od čega odvratiti, potisnuti, maknuti, isključiti; aps. zagraditi.

ἀπειρέσιος, 3. *ep.* i *poet.*, i **ἀπερείσιος**, *ep.* (ἄπειρος I.), bezgraničan, neizmjeran.

Ἀπειρηθεν, v. Ἀπειραίη.

ἀπ-είρηκα, **ἀπ-είρημαι**, perf., v. ἀπαγορεύω.

ἀπείρητος, v. ἀπείρατος.

ἀπειρία, ἡ (ἄπειρος III.), neiskustvo, nevještina, neprikladnost, τινός u čem ili od čega, ἀπειρίᾳ, ὑπ' ἀπειρίας i δι' ἀπειρίαν s neznanja.

ἀπείριτος, 2. *ep.* beskrajan.

ἀπειρό-δακρυς, 2. *poet.* koji suzâ ne poznaje.

ἀπειρό-κακος, 2. koji ne poznaje zla ili bola, τὸ ἀπειρόκακον neiskustvo u zlu.

ἀπειροκᾰλία, ἡ, prostota, surovost, plur. prostačko vladanje. Od

ἀπειρό-κᾰλος, 2., adv. **-άλως**, komp. -ώτερον, koji za ljepotu ne zna, nezgrapan, neuljudan, besputan.

ἄ-πειρος, 2. **I.** (πεῖραρ, πέρας) *immensus*, neomeđen, beskrajan, neizmjeran, bezbrojan, s dod. τὸ πλῆθος.

II. (πείρω) *non perforatus*, bez otvora, za glavu i ruke (haljine).

III. (πεῖρα) neiskusan, τινός, na pr. γνώμης, adv. **ἀπείρως**, komp. ἀπειρότερον, ἔχειν, aps. ili τινός, πρός τι.

ἄ-πειρος, ἡ, v. ἤπειρος.

ἀπειροσύνη, ἡ, *poet.* = ἀπειρία.

ἀ-πείρων, *ep.* i *poet.* **1.** (πέρας) *infinitus*, bez-

granIčan, beskrajan, δεσμοί iz kojih se ne može uteći. **2.** (πεῖρα) neiskusan.

ἀπ-είς, v. ἀφίημι.

ἀπ-εκδέχομαι, N. T. očekivati.

ἀπ-εκδύομαι, N. T. svući se i oružati se za boj, pak: svladati.

ἀπέκδυσις, ἡ, N. T. skidanje haljina, polaganje.

ἀπ-εκλανθάνομαι, *ep.* med. s imper. aor. redupl. ἀπεκλελάθεσθε, zaboraviti, τινός, t. j. okaniti se (Od. 24, 394).

ἀπ-ελαύνω (v. ἐλαύνω), pored **ἀπελάω,** impf. ἀπέλα, **1.** tranz. odvesti, ukloniti, uzeti, τινί τι, takođ. odbiti, otpremiti, izbaciti, isključiti, koje aps., kao Dem. 18, 135, gdje je τούτου μέλλοντος nezavisan gen., koje εἰς τόπον na koje mjesto, ili τί τινι što od koga, τινά τινος koga od čega. **2.** (στρατόν, ἑαυτόν) otići, krenuti dalje, odjahati, ἔς τι, παρά τινα, kod Arijana i τὸν ἵππον. **3.** pas. i med. **a)** biti protjeran, τινός iz čega, τῆς φροντίδος oduzeta mu pomisao. **b)** odustati, τινός, morati odreći se čega. **c)** otići.

ἀπ-ελεγμός, ὁ, N. T. obličenje, ukor, preziranje. Od

ἀπ-ελέγχω, potpuno pobijati; obličiti, dokazati krivnju.

ἀ-πέλεθρος, 2. (πέλεθρον), *ep.* neizmjeran, neutr. kao adv. ἀπέλεθρον neizmjerno daleko.

ἀπελευθερικός, 3. *poz.* koji pripada među slobodnjake. Od

ἀπ-ελεύθερος, ὁ, ἡ (takođ. -έρα), slobodnjak, *libertus, a.* Ktomu

ἀπελευθερόω, učiniti slobodnjakom. Otd.

ἀπελευθέρωσις, ἡ, oslobođenje ili otpuštanje roba.

ἀπ-ελεύσομαι, fut. za ἀπέρχομαι, v. r.

ἀπ-έλκω, v. ἀφέλκω.

ἀπελλάζω, *lakon.* riječ mj. ἐκκλησιάζω.

Ἀπελλῆς, οῦ, slavan slikar, **1.** savremenik Aleksandrov. **2.** Ptolemeja Filopatora (221—204).

ἀπ-ελόμενος i slič., v. ἀφαιρέω.

ἀπ-ελπίζω, **1.** *desperare,* očajavati, zdvajati. **2.** u N. T. od koga čemu nadati se.

ἀπ-εμέω (i u tmezi), aor. *ep.* ἀπέμεσσε, izbljuvati, izbaciti, *evomo.*

ἀπ-εμνήσαντο, v. ἀπομιμνήσκομαι.

ἀπ-εμπολάω, zapr. prodavati, izdati, χθονός lukavo iz zemlje otpraviti.

ἀπ-έναντι, adv. N. T. nasuprot, pred, protiv.

ἀπ-εναντίον, adv., upravo nasuprot, ἡ ἀπεναντίον protivna, druga obala. *Ex adverso.*

ἀπ-εναρίζω (u tmezi *ep.*), otimati, skidati (oružje), τινά τι.

ἀπ-ένεικα i **ἀπενειχθῆναι,** v. ἀποφέρω.

ἀπένθεια, ἡ, stanje bez žalosti, radost.

ἀπ-ενθεῖν, *dor.* mj. ἀπ-ελθεῖν.

ἀ-πενθής, 2. *poet.* i *poz.* (πένθος), ne tugujući, bez žalosti.

ἀ-πένθητος, 2. *poet.* koji ne tuguje.

ἀπ-ενιαυτίζω, i **ἀπ-ενιαυτέω,** godinu dana (ili dulje) izbivati.

ἀπ-εννέπω, *poet.* **1.** zakratiti, zabraniti, τινὰ θαλάμων kome ulaz u sobe, τί, ili akuz. s inf.; *veto.* **2.** željeti da nema, prokleti.

Ἀπέννινα ὄρη, τὰ, takođ. ὁ Ἀπεννῖνος i τὸ Ἀπεννῖνον, Apenini.

ἀπ-έοικα, part. *at.* **ἀπεικώς,** perf. u znač. prez., biti nevjerojatan, ἀπεικός nevjerojatno, besputno. Adv. **ἀπεοικότως,** obič. **ἀπεικότως,** svagda s negacijom: s pravom, ne bez razloga, posve prirodno.

ἄ-πεπλος, 2. *poet.* neodjeven, τινός čim.

ἀπ-έπλων, *jon.* aor. za ἀπο-πλώω = ἀπο-πλέω, v. r.

ἀπεπτέω, ne probavljati. Od

ἄ-πεπτος, 2. (πέσσω), nezreo, mlad; neprokuhan.

ἅπερ, neutr. od ὅσπερ, kao adv., i *poet.* **ἀπερεί** = ὥσπερ, kao, *veluti.*

ἀπεραντολογία, ἡ, *poz.* beskrajno, opširno naklapanje, τῶν ῥημάτων bujica praznih riječi, sve same prazne riječi.

ἀ-πέραντος, 2. i ἀπεράτωτος, 2. (περαίνω, περάω), beskrajan, *infinitus.*

ἀ-πέρᾶτος, 2. *poet.* nedohitan, neispitljiv.

ἀπ-εργάζομαι, dep. med. (s perf. u akt. i pas. znač.), **1.** odraditi. **2.** *elaborare,* izraditi, napraviti, tvoriti, dogotoviti, dovršiti, učiniti, τινά τι koga čim, ἀπείργασταί μοι ja sam dokazao.

ἀπεργᾶσία, ἡ (-άζομαι), zgotavljanje, izrađivanje, pribavljanje, učinak, *confectio, effectio.*

ἀπεργαστικός, 3. podoban učiniti, τινός.

ἀπ-έργω, v. ἀπείργω.

ἀπ-έρδω, *jon.* samo aor. 1. part. ἀπέρξας, svršiti (Herod. 4, 62).

ἀπερεί, v. ἅπερ.

ἀπ-ερείδω, **1.** *poz.* **akt.** učvrstiti, uprijeti, ὄψεις; pak intr. ὄψις pogled je uprt; uprijeti se, zapeti, počivati. **2.** **pas.** i **med.** **a)** intr. podbočiti se, nasloniti se, τινί na što; πρός τινα na koga. **b)** tranz. τὶ εἴς τι nešto kamo upraviti, τὴν πρὸς τὸ λυποῦν δυσμένειαν svoj gnjev iskaliti na onom, što žalosti, πρὸς τὴν γῆν na zemlju postaviti.

ἀπ-ερεῖν, v. ἀπαγορεύω.

ἀπερείσιος, 2. v. ἀπειρέσιος.

ἀπ-έρεισις, εως, ἡ, pritiskanje (jezika).

ἀπ-ερημόω, osamiti; pas. biti ostavljen.

ἀ-περίεργος, 2. neumiješan, prirodan.

ἀ-περιλάλητος, 2. koji se ne da nadbrbljati.

ἀ-περίληπτος, 2. *poz.* neograničen.

ἀ-περιμέριμνος, adv. -ίμνως, neoprezno.

ἀ-περινόητος, 2. *poz.* nedokučljiv, neshvatljiv.

ἀ-περίοπτος, 2. koji se ne obzire, τινός na što, koji zlo čuva.

ἀ-περίσκεπτος, 2. nepromišljen. Adv. -έπτως, komp. -τότερον, bez mudrovanja, bezbrižno.

ἀ-περίσπαστος, 2. *poz.* nevučen tamo amo, τὸ

ἀπερίσπαστον τῆς ἐξουσίας ostajanje zapovjedništva u istim rukama. Adv. N. T. ἀπερισπάστως bez smetnje, sprečice.

ἀ-πέρισσος, v. ἀπέριττος.

ἀ-περίτμητος, 2. N. T. neobrezan.

ἀ-περίτροπος, 2. *poet.* koji se ne obzire na što, ne mari za što (drugi: koji se ne da obratiti).

ἀ-πέριττος, 2. *poz.* bez preterećivanja, τὸ ἀπέριττον jednostavnost.

ἀπ-έρξαντες, v. ἀπέρδω.

ἀπ-έρριγα, v. ἀπορριγέω.

ἀπ-έρρω, *poet.* otići, tornjati se.

ἀπ-ερύκω, **1.** ustavljati, odvraćati, odbijati, odbraniti, τινά i τί, τί τινι što od koga, ili τί τινος i ἀπό τινος. **2.** med. *poet.* uzdržati se, aps. (naime govora).

ἀπ-έρχομαι (v. ἔρχομαι), fut. ἀπελεύσομαι, *discedere*, odlaziti, otići, rastati se, ukloniti se, Sof. OC. 1165 τῆς δεῦρο ὁδοῦ od puta, t. j. putem otići, kojim je ovamo došao; ἔκ τινος poslije čega vratiti se, ili *remittere aliquid;* (πάλιν) ići natrag, vratiti se, ἐπ' οἶκον, οἴκαδε kući, ἥσσῃ s porazom otići, ἀπῆλθε κινδυνεύσας izvući se iz pogibli. Konstr. (ἀπό) τινος od čega, εἴς, πρός τινα, i tako παρά τινος πρός τινα od koga prijeći k drugomu, takođ. aps. odmetnuti se, ἐπί τι da se donese, ἀπελθὼν ἀπό τινος udaljen od koga. Pren. maknuti se, ἐξ ἀνθρώπων promijeniti svijetom, τοῦ λόγου govora okaniti se, εἰς τὴν ἀρχαίαν φύσιν, *relabi*, natrag pasti u staru navadu. N. T. dobiti što, platu, sve i t. d.; biti daleko; med. uzdržati se (ἀπό) τινος.

ἀπερωεύς, έως, ὁ, *ep.* prečitelj, razbijač (Il. 8, 361). Od

ἀπ-ερωέω, *ep.* uzmaći, τινός od čega.

ἀπ-έρωτος, 2. *poet.* bez ljubavi.

ἆπ-ες, v. ἀφίημι.

ἆπ-εσαν, v. ἄπειμι I.

ἀπ-εσθέομαι, perf. part. -ησθημένοι, svukavši sa sebe haljine, goli.

ἀπ-έσσουε, -εσσούα ili -εσσύη, *lak.* za ἀποσεύομαι = ᾤχετο, *decessit*, otišao je, pao je, v. ἀποσεύω.

ἀπ-εσσύμεθα, -έσσυτο i slič., v. ἀποσεύω.

ἀπεστώ, οῦς, ἡ (ἄπειμι I.), *jon.* izočnost, τινός od čega, *absentia.*

ἀ-πευθής, 2. (πυνθάνομαι), *ep.* **1.** neispitan, nepoznat (Od. 3, 88). **2.** ne znajući (Od. 3, 184).

ἀπ-ευθύνω, *dirigere, poet.* **1.** upravo načiniti, upravljati, popravljati, kazniti, ravnati. **2.** dati običnomu pravcu protivni, χέρας δεσμοῖς ruke vezati naopako.

ἀπ-ευκτός, 3. *poet.* proklet, poguban; slič. *poet.* ἀπεύχετος.

ἀπ-ευνάζω; bolje ἀπ' εὐνασθέντος, v. εὐνάζω.

ἀπ-εύχομαι, **1.** željeti ili moliti da što prođe, τί, ili inf. s μή da što ne bude. **2.** želju uzeti natrag. **3.** proklinjati.

ἀπ-ευωνίζω, *poz.* sniziti cijenu.

ἄπ-εφθος, 2. *jon.* rastopljen, očišćen, χρυσός žežen.

ἀπ-εχθαίρω, *ep.* **1.** žestoko mrziti, pozlobiti. **2.** (τινί τι) omraziti, ogaditi.

ἀπ-εχθάνομαι, dep. med., fut. ἀπεχθήσομαι, aor. ἀπηχθόμην, perf. ἀπήχθημαι, *potonji* prez. ἀπέχθομαι (v. l. Il. 21, 83) (ἔχθος), **1.** pas. omrznuti, postati mrzak (Od. 2, 202), učiniti se mrskim, aps. ili τινί i πρός τινα kod koga, i ὧν ἀπήχθεσθε, t. j. τούτων ἅ t. j. mržnje, koje ste se dostali. **2.** med. *ep.* komu (τινί) postati neprijatelj; οἱ ἀπεχθανόμενοι protivnici.

ἀπέχθεια, ἡ (-χθής), omraza, nenaklonost, mržnja, u plur. neprijateljstvo, πρός τινα prema komu i u koga, ali πρὸς ἀπέχθειαν mrsko, nerado.

ἀπέχθημα, τὸ, *poet.* predmet mržnje.

ἀπ-εχθής, 2. *poet.* i *poz.* mrzak, grozota. Adv. **-ῶς**, s akt. znač. nazubno, neprijateljski.

ἀπ-έχθομαι, v. ἀπ-εχθάνομαι.

ἀπ-έχρη, impf. za ἀποχρῇ, v. ἀποχράω.

ἀπ-έχω, fut. ἀφέξω i ἀποσχήσω, aor. ἀπέσχον (i u tmezi) i t. d., s *ep.* spor. obl. **ἀπ-ίσχω**, adj. verb. **ἀφεκτέον**, **I. akt. tranz.** i **pas.** *prohibere, arcere*, **uzdržavati**, **1. a)** odbijati, odbraniti, uzdržavati, isključiti, τινά (τί) τινος, ali τί τινι koga od čega braniti, čuvati. **b)** uop. rastavljati, *amovere*, uklanjati, (ἀπό) τινος. **2.** primati, dobiti, τί, καρπόν plod, koji komu ide, dobiti; ἀπέχει, u N. T. bezlič. dosta je. **II. akt. intr.** *distare*, **biti udaljen**, daleko, (ἀπό) τινος, s akuz. na pr. σταδίους, ὁδόν, ἴσον, jednako daleko; οὐδὲν ἀπέχει *nihil obstat*, ništa ne smeta, τινός *abstinere*, uzdržati se, pren. ἀποσχὼν τεσσαράκοντα σταδίους μὴ φθάσαι ἐλθών samo još 40 stadija, pa bi ga bio pretekao; aps. stoji u Ksen. Kir. 7, 2, 18., jer ondje gen. Δελφῶν zavisi od πρόσω. **III. med. a)** τινός, *abstinere*, kloniti se čega, uzdržavati se, od vina (Od. 9, 211), okaniti se, odustati, štedjeti, takođ. s inf. (sa i bez τό) ili ὥστε μή. **b)** svoje, osob. ruke uzdržati od čega (τινός).

ἀπεψία, ἡ (ἄπεπτος), neprobavljivost.

ἀπ-έψω, *jon.* mj. ἀφέψω, fut. ἀπεψήσω, perf. pas. -έψημαι, skuhati, rastopiti.

ἀπ-έωσε, v. ἀπωθέω.

ἀπ-ηγέομαι i sl., v. ἀφ.

ἀπ-ηθέω, *poet.* prosijati.

ἀπ-ηκριβωμένως (-ακριβόω), adv., s najvećom pomnjom.

ἀπ-ηλεγέως, *ep.* adv. (ἀλέγω), bezobzirno, otvoreno.

ἀπ-ῆλιξ, ικος, *jon.* mj. ἀφῆλιξ, preko mlađane dobi, vremešan.

ἀπ-ηλιώτης, zapr. *jon.*, i **ἀφ-ηλιώτης**, ου, ὁ (ἥλιος, ἀπό), sa i bez dod. ἄνεμος, istočni vjetar, ustoka, πρὸς ἀπ. ἄνεμον prema istoku.

ἀ-πήμαντος, *ep.* i *poet.* (πημαίνω), **1.** pas. ne-

oštećen, neokrnjen, bez opasnosti. **2.** akt. neškodljiv.

ἀπ-ήμβροτον, v. ἀφαμαρτάνω.

ἀπημοσύνη, ἡ, neoštećenost, zdravlje.

ἀ-πήμων, 2. (πῆμα), *poz.* i *poet.* bez jada, stoga **1.** neoštećen, neokrnjen. **2.** neškodljiv, bezopasan. **3.** spasonosan, povoljan, probitačan, prijazan.

ἀπήνη, ἡ, *ep. poet.* i *poz.* kola na četiri točka, obič. bi se zapregle mazge ili volovi, = ἅμαξα; ναῖα ἀπ. lađa; *poet.* takođ. zaprega.

ἀπ-ηνήναντο, v. ἀπαναίνομαι.

ἀπ-ηνής, έος, 2. (zapr. s odvrnutim licem, od star. ἦνο, ispor. πρανής, προσηνής, ὑπήνη), neprijazan, neljubak, tvrd, krt, hrapav.

ἀπ-ῆνθον, *dor.* = -ῆλθον.

ἀπ-ηόριος, 2. *poet.* viseći; κλῶνες daleko raširene grane.

ἄ-πηρος, 2. *jon.* i *poz.* neosakaćen, nenakazan.

ἀπ-ηρτημένως, adv. part. perf. pas. od. ἀπαρτάομαι, *poz.* daleko.

ἀπ-ήχημα, τὸ, *poz.* odziv, jeka.

ἀπ-ήχησις, *poz.* odzivanje, jeka.

ἀπ-ήωρος, 2. (ἀείρω), *ep.* na stranu viseći, *dependens,* visok (Od. 12, 435).

Ἀπία [ᾰ], γῆ, Pelopones, osob. Argolida; takođ. Ἀπίς. Stanov. Ἄπιοι.

ἀπ-ιάλλω (*lak.* riječ), odaslati.

Ἀπιδανός, οῦ, *jon.* **Ἠπιδανός,** ὁ, pritoka Penejeva u Tesaliji, s. Vlaho Jani.

ἀπ-ίημι, v. ἀφίημι.

ἀ-πίθᾰνος, 2., adv. -άνως, **1.** koji ne uvjerava, nevjerovan, nevjerojatan, nesklapan, napr. ἀπίθανον λέγεις. **2.** koji teško vjeruje, tvrdoglav.

ἀπιθανότης, ἡ, nevjerojatnost.

ἀπῑθέω, v. ἀπειθέω.

ἀπ-ικνέομαι, v. ἀφικνέομαι.

ἄπιξις, v. ἄφιξις.

ἀπ-ίλλω (isp. ἀπείλλω), isključiti, zatvoriti vrata pred kim.

ἀπῑνύσσω (kao od ἀ-πίνυτος), *ep.* **1.** biti bez svijesti, κῆρ ἀπινύσσων obeznanjen, izvan sebe. **2.** nerazborit biti.

ἄπιον, τὸ, i *poz.* **ἄπιος,** ἡ, kruška.

ἄπιος, 3. (ἀπό, ᾰ), *ep.* i *poet.* udaljen, dalek.

Ἄπιος, peloponeski, po mitskom kralju argolskom Apisu.

ἀπ-ῑπόω, *jon.* iscijediti, istiještiti.

Ἆπις, ιος i ιδος, akuz. ιν, ὁ, **1.** u Egiptu kao bog štovani bik i po njemu prozvani grad, v. d. **2.** sin Apolonov, liječnik i gatar iz Naupakta. **3.** sin Foronejev, star kralj argolski. **4.** ἡ, grad u Egiptu, u Mareotidi na libijskoj međi u dolini Boum Adjoubah.

ἀπ-ῑσόω, *jon.* i *poz.* izjednačiti, jednačiti, τῇ ἀξίῃ s vrednotom.

ἀπιστέω, s augm. ἠπ., (ἄπιστος), **1. a)** ne vjerovati (N. T. biti bezvjeran), aps. i τινί ili τινί τι, sumnjati, dvoumiti, τί o čem, οὐδέν, sa sl. akuz. i inf. ili inf. s μή. **b)** ne pouzdavati se, *poet.* ne povjeriti, s negac.: ne kratiti, τινί sa sl. inf., ne vjerovati, τινί komu ili čemu, takođ. aps., σμικροῖς u malom, τάδε u tom; u pas. biti sumnjiv ili zazoran, za stvari: ostati neizvjestan. **c)** pas. lično: ne vjeruje mi se. **2.** ne slušati, nepokoran biti, ne dati se nagovoriti, τινί od koga, i aps.

ἀπ-ίστημι, v. ἀφίστημι.

ἀπιστία, ἡ, **1.** nevjera (i slaba vjera N. T.), neizvjesnost, dvoumica, sumnja, ὑπὸ ἀπιστίας nevjere radi, εἰς ἀπιστίαν ἰέναι dvoumiti, τινός, τινί ili περί τινος o čem, εἴς, πρός τι ili sa sl. inf. i μή. Takođ.: slabo shvatanje. **2.** nevjera, nepostojanstvo, πρός τινα. **3.** *jon.* nevjerojatnost, ἐς ἀπ. ἀπῖκται to se već ne može vjerovati. Od

ἄπιστος, 2., adv. -ίστως (πίστις), **1.** pas. **a)** nepouzdan, sumnjiv, nevjeran, τινί i πρός τινα (prema) komu. **b)** nevjerojatan. **2.** akt. koji ne vjeruje, sumnja, nepovjerljiv, sumnjiv. (N. T. ὁ ἄπ. poganin, *infidelis.*) **3.** *poet.* neposlušan, τινί. Otd.

ἀπιστοσύνη, ἡ, *poet.* = ἀπιστία.

ἀπ-ισχῡρίζομαι, dep. med., upirati se, oružati se protiv, πρὸς τὰς ἡδονάς.

ἀπ-ίσχω, v. ἀπέχω.

ἀπ-ιτέον, v. ἄπειμι II.

ἀπλαΐ, ῶν, αἱ (ἁπλοῦς), lakonske crevlje s jednostrukim potplatom, papuče.

ἀπλάκημα, τὸ, *poet.* (po konjekt.) = ἀμπλάκημα, v. r.

ἀ-πλανής, 2. koji ne luta; ὁ, zvijezda stajaćica.

ἄ-πλαστος, 2. (πλάσσω), *poz.* bez oblika, nerazvijen, φωνή neuglađen, neizvrnut, prirodan.

ἀπλᾰτής, 2. (πλάτος), *poz.* bez širine.

ἄ-πλᾱτος, 2. (πελάζω), *poet.* nepristupačan, užasan, strašan (αἶσα o ludilu); koji se ne da pobijati.

ἄ-πλετος, 2. neizmjeran, osob. nebrojeno mnogo.

ἄ-πλευστος, 2. (πλέω), τὸ ἄπλευστον more, kojim se još nije jedrilo.

ἄ-πληκτος, 2. nepogođen, kome ne treba poticanja.

ἀ-πλήρωτος, 2. nesit.

ἀπληστία, ἡ, nesitost. Od

ἄ-πληστος, 2. (πίμπλημι), **1.** neispunjen, prazan, ostavljen, κοίτη, t. j. od muža. **2.** koji se ne da ispuniti, nesit, τινός u čem; takođ. neizmjeran. Adv. **ἀπλήστως,** nesito, neštedice, nemilice, ἔχειν ili διακεῖσθαι πρός τι nesit biti u čem.

ἄπλητος, 2. neutr. adv., *poet.* = ἄπλατος.

ἄπλοια, ἡ (ἄπλους), za plovidbu nepovoljno vrijeme, tišina, ὑπὸ ἀπλοίας poradi nestašice duboke vode ili vjetra, δεινῆς ἀπλοίας (gen. uzroka) jer je teško bilo odjedriti. U plur. protivni, nepovoljni vjetrovi.

ἀπλοΐζομαι (ἁπλόος), dep. med., pošteno raditi, ἅπαντα πρός τινα u svem prema komu.

ἁπλοϊκός, 3. *poz.* jednostavan, prost, bezilan.

ἁπλοΐς, ἰδος, *ep.* fem. adj. za ἁπλόος, χλαῖνα jednostruko prebačena kabanica, isp. δίπλαξ.

ἁπλόος, stegn. **ἁπλοῦς**, ή, οῦν (od ἁ t. j. = *sa* jedan i kor. πελ-), *simplex*, **jednostavan**, jednostruk, φάλαγξ bojni red bez pričuve, τὸ ἁπλοῦν jednostruki dio; pren. *sincerus*, prirodan, iskren, prostodušan, otvoren, bezilan, pošten, istinit, πρός τινα; prosto tako, bezuvjetno tako, εἰς ἁπλοῦν φέρει to je jednostavno, κατὰ τὸ ἁπλοῦν prosto, nedužno. Komp. **ἁπλούστερος**, *jon.* i -όστερος; -ώτατος. Adv. **ἁπλῶς**, sup. **-ούστατα**, *prorsus*, posve, sasvim, prosto; napose također: zacijelo, svakako, upravo, slobodno, *denique* ukratko, *omnino* uopće, općeno; ἁπλῶς εἰπεῖν da rečem ukratko.

ἄ-πλοος, stegn. **ἄπλους**, ουν (πλέω), 1. kojim se ne može ploviti. 2. za plovidbu nepodoban; komp. -ώτερος za plovidbu manje prikladan.

ἁπλότης, ητος, ἡ (ἁπλόος), prostota, prostodušnost.

ἄ-πλουτος, 2. *poet.* i *poz.* bez bogatstva; τὸν πλοῦτον ἄπλουτον ἀπεργάζεσθαι učiniti ga bez vrijednosti.

ἁπλόω, *ep.* i *poz.* razviti, raširiti; pren. učiniti razumljivim, jasnim.

ἄ-πλυτος, 2. (πλύνω), *poet. poz.* neopran.

ἄ-πνευστος, 2. *ep.*, adv. *at.* **-στί** (πνέω), 1. bez preduška, na dušak, *uno spiritu*. 2. koji ne diše, koji se obeznanio.

ἄ-πνοος i **ἄπνους**, 2. 1. bez promaje. 2. bez disanja, mrtav.

ἀπό (= lat. *ab*, njem. *ab*, *ä*), stoji kao **adv.** gotovo samo kod pjesnikâ i Herodota, gdje se obično uzima t. zv. tmeza, većinom se pak upotrebljava kao

prijedlog s gen. (*ep.* i *poet.* iza riječi, na koju se proteže, nagl. ἄπο) i označuje izlazak, udaljivanje, odlazak, i to

A) lokalno, 1. od kojega mjesta **dolje**, ἀψαμένη βρόχον ἀπὸ μελάθρου pričvrstivši uže o gredu, slič. στᾶσ' ἀπὸ ῥίου na grebenu stojeći, ἀφ' ἵππον θηρεύειν *ex equo*, ἀφ' οὗ μέσος među tim, i οἱ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν koji stoje na kućama, οἱ ἀπὸ τῶν πύργων = οἱ ἐν τοῖς πύργοις ἀπ' αὐτῶν, i slič. τοὺς ἐκ τῶν πόλεων λαβών; pleon. u ἀπὸ Τροίηθεν. **2. od** kojega mjesta **daleko**, ἀπ' οἴκου εἶναι biti daleko od domovine, ἀπ' ἀνδρὸς εἶναι od muža rastavljeno živjeti, φθείρεσθαι ἀπό zavođenjem dati se rastaviti od —, tako i = *prae* označujući smetnju = od N. T.; ἀπ' ὀφθαλμῶν, ἀπ' οὔατος, ispred očiju, daleko od sluha; κεκρυμμένος ἀπ' ἄλλων sakriven od drugih; pren. ἀπὸ θυμοῦ ne po srcu, mrzak, ἀπὸ μαθημάτων γίγνεσθαι oprostiti se učenja, ἀπὸ τρόπου neprilično, ἀπὸ τοῦ ὄντος daleko od istine, ἀπὸ δόξης protiv mišljenja, ἀπ' ἐλπίδων protiv očekivanja, ἀπὸ ῥυτῆρος pustivši uzdu (u tom smislu često ἄπο naglašeno). Partitivno εἷς ἀπὸ πολλῶν jedan između mnogih, i kod oznake daljine ἀπὸ σταδίων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τῆς Μέμφεως prebačeno mj. σταδίους ἀπὸ τῆς Μ. 120 stadija od M. (daleko).

B) kauzalno za rod i povod. Dakle **1.** ἵπποι ἀπ' Ἀξιοῦ konji iz kraja od A., οἱ ἀπ' ἐκείνων njihovi potomci (Ksen. Kir. 7, 1, 45), ἀπὸ γένους potječući od porodice, također: nasljedan, ἀπὸ θνητῶν γυνή smrtna žena, slič. ὁ ἀπὸ τῆς βουλῆς član vijeća, τὰ ἀπὸ τοῦ Πέρσου izjave Perzijančeve, τὰ ἀπό τινος komu otete stvari, pa tako često mj. samoga gen. ἀπὸ τῆς ἐλαίης οἱ κλάδοι, αἷμα ἀπὸ Τρώων trojanska krv (Il. 12, 431). **2.** Oznaka povoda, **a)** oznaka tvari (rijetko). **b)** sredstava, kojima se što postizava: ζῆν ἀπό τινος od šta živjeti, ἀπ' ἐλαχίστων χρημάτων od posve neznatnoga imutka, pak συλλέγειν στράτευμα ἀπὸ τῶν χρημάτων vojsku kupiti novcem (Ksen. An. 1, 1, 9), οὐκ ἔχει ἀφ' ὧν ἀγοράσεται nema otkud kupiti; slič. ὠφελεῖν τινα ἀπό τινος komu čim koristiti, στέφανος ἀπὸ ταλάντων ἑξήκοντα vijenac vrijedan 60 talanata, ἀτελὴς γίγνομαι ἀπὸ μικρῶν ἀναλωμάτων oslobađam se od daća za male žrtve, tako isto ἀπὸ τοῦ τραύματος διασῴζειν, ἀπὸ στόματος εἰπεῖν napamet govoriti. **c)** povoda kojemu stanju: φόβος ἀπό τινος od koga zadani strah, σχολὴ ἀπό τινος mir od čega; tako kao posredni povod uz glag., dok ὑπό označuje neposredni uzrok: θαυμάζομαι ἀπό τινος dive mi se poradi čega, τιμᾶν τινα ἀπό τινος koga poradi čega odlikovati, štovati, πράττεσθαι ἀπό τινος čijim nastojanjem postati, ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίνειν po samim djelima suditi, ἀπὸ τῆς ὄψεως sudeći po licu, θεῶν ἄπο preko bogova, ἀπὸ τοῦ βελτίστου po boljinku državnom, ὅσον ἀπὸ βοῆς ἕνεκα (pleon.) koliko se vikanjem moglo, dakle samo naoko, pa tako ἀφ' αὑτοῦ sam od sebe, za sebe, bez tuđe pomoći, ἀπὸ σημείου na znamenje, ἀπὸ συνθήματος po dogovoru, pak ἀπὸ βιοῖο s lukom, ἀπὸ γνώμης s razborom; ἀπὸ τῶν καρδιῶν *ex animi sententia*, po duši, i ἀπὸ μιᾶς jednoglasice N. T.; ἀπὸ σπουδῆς zbilja, živo, ἀπὸ τοῦ ἴσου u jednakom razmjeru, pravično, ἀπὸ (τῆς) ἴσης na jednak način, s jednakim dijelom, ἀπὸ τοῦ ἀδοκήτου neočekivano, ἀπὸ τοῦ προφανοῦς otvoreno, ne tajeći, ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου svoje volje, ἀπὸ γλώσσης po kazivanju ili usmeno, ἄρχοντας ἀπὸ κυάμου καθίστασθαι činovnike ždrebati. Često za opisivanje genitiva, pa tako i τὰ ἀπὸ τῆς νήσου *quae de insula narrantur*, πυθέσθαι ἀπὸ τῆς Ξέρξου στρατιῆς za Kserksovu vojsku čuti.

C) temporalno: od, ἀπὸ παίδων od djetinjstva, izmalena, ἀπὸ τούτου ili τοῦδε *exinde*, τὸ ἀπὸ (s krazom τὠπό) τούτου *postea* (Her. 1, 130; 2, 99), ἀφ' οὗ, ἀφ' οὗ χρόνου *ex quo*, otkad, ἀπὸ παλαιοῦ od davnine, brahilog. ἡμέρῃ δεκάτῃ ἀφ' ἧς παρέλαβε τὸ τεῖχος *decimo die post captam*

arcem, dakle mj. ἡμ. δεκ. ἀπὸ ταύτης ἧ παρέλαβε, i ἀφ' ἑσπέρας kad je nastalo veče (Ksen. An. 6, 1, 23); δεύτερος ἀπό —, *secundus a* —.

ἀπο-αίνυμι, v. ἀπαίνυμαι.

ἀπο-αιρέομαι, v. ἀφαιρέω.

ἀπο-βάθρα, ἡ, ljestve ili daska za iskrcavanje.

ἀπο-βαίνω (v. βαίνω), pored aor. ἀπέβην *ep.* takod. ἀπεβήσετο (često u tmezi), **I. intranz. 1.** *abscedo, abeo*, odlaziti, odstupiti, ἐλπίδες ἀπέβησαν izmakoše; (ἔκ) τινος od čega, ili πρός, κατά τι kamo, μετ' ἀθανάτους k bogovima. Napose: silaziti, *descendo*, izići, pristati (νηός, ili ἀπὸ, ἐκ τῶν νεῶν), pak εἰς, ἐπί, κατά τι u kojoj zemlji, i ναυσίν s brodovima, takođ. περί τι, ili s konja sjahati, iz kola izići, (ἐξ) ἵππων, i aps. **2.** *succedere, evenire*, izlaziti, N. T. εἰς — na što; svršiti se, dogoditi se, ispuniti se (ἡ ὑπόσχεσις), ἀπό, παρά τινος od čega, od koga, ili s advv. πῶς, πῇ, ὅπη, ili s dat.; kao supst. τὸ ἀποβαῖνον, τὰ ἀποβαίνοντα, takođ. s krazom τὠποβαῖνον, τὸ ἀποβάν, *eventus*, τὸ ἀποβησόμενον ili τὰ—να uspjeh. **3.** često s adj.: dokazati se, postati, ili εἴς τι za što napredovati.

II. faktitiv., *jon.* aor. 1. ἀπέβησα, iskrcati, na suho iznijeti.

ἀπο-βάλλω, 1. zbaciti, odbaciti, skinuti, pren. ὀμμάτων ὕπνον s očiju protjerati sanak, τινός sa čega, takođ. lađe sa κοντός od obale (ὅθεν) otisnuti, ἐς πόντον na more zavesti se; med. zabaciti. **2.** izgubiti (Her. 8, 65), pren. zaboraviti.

ἀπο-βάπτω, *jon.* i *poz.* zagnjuriti, umočiti, ἔς τι u što.

ἀπόβᾰσις, εως, ἡ (ἀποβαίνω), izlazak iz lađe (ἀπὸ, ἐκ τῶν νεῶν), **1.** pristajanje, pristanak, τινὸς i τινί u kojoj zemlji, ἐπί τινα protiv koga, ἀπόβασις μάλιστά ἐστι pristanak je lak, ἀπόβασιν ἔχειν pristajanje dopustiti. **2.** *poz.* odlazak, izlaz.

ἀποβᾰτήριος, 2. *poz.* koji pripada pristanku, Ζεὺς ἀπ. zaštitnik pristanka, davalac srećna pristanka. Od

ἀπο-βᾰ́της, ου, ὁ, *poz.* koji silazi, osob. s konja ili s kolâ; koji bi s konja ili kolâ usred trka skočio na drugoga konja ili na druga kola.

ἀπο-βιάζομαι, dep. med. (s aor. pas. u pas. znač.), otisnuti, silom otjerati, ἔς τι; uop. silom natjerati.

ἀπο-βῐβάζω, 1. iskrcati, iz lađe na suho iznijeti, aps. i εἴς τι. **2.** med. *jon.* svoje ljude iskrcati (ἀπὸ τῶν νεῶν).

ἀπο-βίωσις, εως, ἡ, smrt.

ἀπο-βλάπτω, škoditi, pas. s gen. (*poet.*) na svoju nesreću koga izgubiti.

ἀπο-βλαστάνω, *poet.* i *poz.*, aor. -έβλαστον, izniknuti, τινός iz čega.

ἀποβλάστημα, τὸ, mladica, potomak, *proles*.

ἀπόβλεπτος, 2. *poet.* u čudu gledan. Od

ἀπο-βλέπω, 1. akt. pogledati, često s pojmom udivljavanja i pouzdanja, πρός, εἴς τινα ili τι na koga ili što, za kim ili čim, paziti na, takođ. κατά τι; N. T. takođ. oštro pogledati na, εἴς τι. **2.** med. takođ. motriti, razgledati. **3.** pas. uzet sam na oko, dive mi se.

ἀποβλητέος (-βάλλω), koji se mora zabaciti.

ἀπόβλητος, 2., adj. verb. od ἀποβάλλω, *ep.* i *poz.* koga treba odbaciti, nevrijedan, prezren (Il. 2, 361).

ἀπο-βλύζω, *ep.* splaknuti, iz usta proliti (Il. 9, 491).

ἀποβολή, ἡ, **1.** odbacivanje, razmetanje, gubitak. **2.** u N. T. takođ.: zabacivanje.

ἀπο-βουκολέω, pustiti da otumara od stada, pren. nemarom pustiti da se izgubi, τινά τινι odvratiti koga, lišiti koga čega (Ksen. Kir. 1, 4, 13).

ἀπόβρεγμα, τὸ, naliv, od -βρέχω, nakvasiti.

ἀπὸ-βρίζω, part. aor. -ξας, *ep.* naspavati se.

ἀπο-βώμιος, 2. *poet.* od žrtvenika dalek, bezbožan.

ἀπό-γειος (γῇ), dalje od zemlje, **1.** αὔρα suhozemski vjetar, koji je od mraka do pred zoru s grčkih obala duhao prema moru. **2.** τὸ ἀπόγειον udaljenost planetâ od zemlje; plur. τὰ ἀπόγεια, *poz.* uže (kojim se lađa na kopnu privezivala), λύειν, t. j. čamac odriješiti.

ἀπο-γεισόω, dati ili praviti komu strehu ili zaklon (γεῖσον), τί τινι.

ἀπο-γεύομαι, med., okusiti, τινός, *degusto*.

ἀπο-γεφῡρόω, *jon.* zajaziti, nasipom vodi oteti.

ἀπο-γηράσκω, *poet.* postajati star, starjeti.

ἀπο-γίγνομαι, *jon.* **-γίνομαι** [ῐ], **1.** aps. **a)** izbivati, umrijeti, οἱ ἀπογενόμενοι pokojni. **b)** N. T. pren. τινί za nešto biti mrtav, ostaviti se čega. **2.** ne biti nazočan, biti izočan, ne biti ondje. **3.** biti daleko, izostati, ne učestvovati, τινός.

ἀπο-γιγνώσκω, 1. od optužbe riješiti, τινός. **2.** odumiti, okaniti se nade, stoga: proći se čega, odreći se, očajati, τινός i τινά, τί ili s inf. (s τό, τοῦ, μή ili samim inf.). **3.** pas. biti bez nade, ἀπεγνωσμένος izgubljen čovjek.

ἀπο-γλαυκόομαι, *poz.* dobiti bionu (γλαύκωμα), oslijepjeti.

ἀπόγνοια, ἡ (ἀπογιγνώσκω), očajanje, τινός.

ἀπόγνωσις, ἡ, *poz.* očajanje.

ἀπόγονος, 2. *oriundus*, lozu vukući, podrijetlom, τινός od čega, za ljude i stvari; supst. ὁ ἀπ. potomak, koje sin, kći, koje i osob. unuk, potomak u potonjem koljenu, *proles, posteri*.

ἀπογρᾰφή, ἡ, prijava, popis imovine, osob. porezna listina, u Rimljana *census;* napose **a)** popis denuncijacijâ. **b)** odvjetnička tužba poradi nezakonitoga držanja javnih novaca. **c)** popis za δημευόμενα; ali i inventar tuženoga s dokaznicom o stjecanju. **d)** tužba poradi sporoga plaćanja dospjelih dugova državnih. Od

ἀπο-γράφω, 1. **akt.** i pas. **a)** napisati, osob. zabilježiti u imenik, u dužničku knjigu, *ἑαυτὸν ὀφείλοντα* kao dužnika, *ἔχειν τι* kao primaoca. **b)** u spise, u zapisnik dati, na pr. *ἀπογραφάς*, ili imena, imovinu prokazati, uop. tužiti. **2. med. a)** upisati se, osob. za vojnika, *εἰς τὴν τάξιν πρὸς τὸν ταξίαρχον* kod taksijarha dati se upisati u red, *τὴν πρόσοδον* za koji prijedlog dati se zabilježiti za predlagača; takođ.: (nezakonitoga) sina u fratrije (bratstva) kao člana plemenskoga dati upisati. **b)** sebi zabilježiti. **c)** dati zapisati. **d)** tužbu (*δίκην*) dati zabilježiti, predati, *τινί* protiv koga; = akt.

ἀπο-γυιόω, *ep.* posve uzeti, oslabiti (Il. 6, 265).

ἀπο-γυμνάζω, *poet.* dobro vježbati.

ἀπο-γυμνόω, zagaliti, svući; med. svući se.

ἀπο-δαίομαι, fut. *ep.* -δάσσομαι, aor. *buk.* ἀπεδάσσαο, 1. *ep.* dio (od svojega) dati i podijeliti, *τινί τι*, takođ. *τινί τινος*. 2. *jon.* razdijeliti, izlučiti.

ἀπο-δάκνω, perf. pas. -δέδηγμαι, odgristi, zagristi.

ἀπο-δακρύω, plakati, oplakivati, *τινά*, *defleo*.

ἀπο-δαρθάνω, *poz.* naspavati se.

ἀποδάσμιος, 2. *jon.* rastavljen, odvojen (od matere zemlje). Od

ἀπο-δασμός, ὁ, odio.

ἀπο-δεής, ές (δεῖ), bez potpune momčadi.

ἀπο-δειδίσσομαι, *ep.* (u tmezi), zastrašiti.

ἀπο-δείκνῡμι, *poz.* takođ. **ἀποδεικνύω,** fut. -δείξω i t. d., *jon.* -δέξω, -έδεξα, -δέδεγμαι, **1. akt. a)** pokazivati, predočiti, dokazati; pas. *ἀποδειχθείς* i *ἀποδεδειγμένος* priznat; sa sl. part. ili adj. kao nešto pokazati, dokazati, da. **b)** doznačiti, *τινί τι* kome što prikazivati, kao zalog ili svojinu ostaviti, dati, posvetiti, uvrstiti. **c)** iskazivati, postavljati, izabrati, *designare*, u kojem svojstvu pokazati, čim učiniti, uzrokovati; takođ. sa sl. inf. **2. med. a)** od sebe pokazati, dokazati, očitovati, *τί* ili *ὅτι*, *ὡς* ili sa sl. inf. **b)** *τὴν γνώμην* svoje mišljenje izreći. **c)** pokazati kakav svoj posao, *ἔργον* zemljište mjeriti.

ἀποδειλίᾱσις, εως, ἡ, *poz.* plašljivost, *πρός τινα*. Od

ἀπο-δειλιάω, biti strašljiv, plašiti se, takođ. *τινά* od koga žacati se, *τοῦ* s inf.

ἀπόδειξις, εως, ἡ, *jon.* **ἀπόδεξις,** gen. plur. *dor.* ἀποδείξιων (ἀποδείκνυμι), 1. razlaganje, pokus, dokaz, *τινός* čemu, *demonstratio*. 2. izvršivanje, *ἔργων*.

ἀπο-δειροτομέω, *ep.* vrat prerezati, zaklati, *τινά*.

ἀπο-δείρω, *jon.* = ἀποδέρω, v. r.

ἀπο-δεκᾰτόω (-τεύω), N. T. desetiniti, *τί;* desetinu iskati od koga, *τινά*.

ἀπο-δέκομαι, *jon.* = ἀποδέχομαι, v. r. Otd.

ἀποδεκτέος, 3. *poz.* koji se mora odobriti.

ἀπο-δεκτήρ, ῆρος (ili -δέκτης, ου), ὁ, poreznik, *exactor*. U Ateni financijalna vlast od 10 članova (prije *κωλακρέται*).

ἀποδεκτός, 3. *poz.* koji se može prihvatiti, odobriti.

ἀπόδεκτος, ον, *poz.* i N. T. *gratus*, mio, dobro došao.

ἀπο-δέξασθαι i **ἀπόδεξις,** v. ἀποδείκνυμι i ἀπόδειξις.

ἀπό-δερμα, τὸ, *jon.* odrta koža. Od

ἀποδέρω, *jon.* **ἀποδείρω,** odrijeti, *τὸν πατέρα τὴν ἀνθρωπηίην* ocu kožu svući.

ἀπόδεσμος, ὁ (ἀποδέω), *poz.* trak na prsima, *fascia*, svežanj, *fasciculus*.

ἀποδέχομαι, *jon.* **ἀποδέκομαι,** dep. med. s adj. verb. ἀποδεκτέον, *accipere*, 1. primati, dočekati, uzeti, *παρά τινος*, takođ. *τινά* koga, opet primiti, u zlom smislu: *δυσχερῶς, ἀγρίως* zlo uzimati. 2. pren. *intelligere*, razumjeti, povladiti, vjerovati, *τινός τι* komu što, ili zavis. reč. s *ἐάν*, gen. aps. sa *ὡς*, pak i samo *τινός* pohvaliti koga, *poz.* i *τινά τινος* koga poradi čega, ili s *περί τινος* što vjerovati, naime *αὐτοῦ λέγοντος*, i *τινά*, *sectari*, držati se koga, pristajati za kim.

I. **ἀπο-δέω,** fut. -δεήσω, *egere*, oskudijevati, *τινός* čim, t. j. manji biti od, takođ. zaostajati za čim, osob. za brojeve *τάλαντα τριακοσίων ἀποδέοντα μύρια* 9700 talanata; s dod. *τὸ μέγεθος* po veličini; *τοσοῦτόν τινος distare a* —.

II. **ἀπο-δέω,** fut. -δήσω, odvezati, uvezati.

ἀπο-δηλόω, *poet.* i *poz.* očitovati.

ἀποδημέω (ἀπόδημος), augm. ἀπεδ., red. ἀποδεδ. u tuđini biti, putovati, takođ. s dod. *ἀπὸ τῆς ἑωυτῶν, ἐκ τῆς πόλεως*, ili *εἴς τι* kamo, *κατά τι* za nečim zaputiti. Otd.

ἀποδήμησις, ἡ, putovanje (u tuđu zemlju); boravak u tuđini.

ἀποδημητής, οῦ, ὁ, koji rado putuje.

ἀποδημία, ἡ (-έω), boravljenje u tuđini, putovanje, izočnost iz domovine, *ἐξ οἴκου* i *ἐκεῖ*.

ἀπό-δημος, 2. N. T. putujući po svijetu.

ἀπο-διαιτάω, augm. ἀπεδιῄτ., red. ἀποδεδιῄτ., presuditi kome u prilog, *τινί*.

ἀπο-διδράσκω, *jon.* **-διδρήσκω,** fut. -δράσομαι [ᾰ], *jon.* -δρήσομαι; aor. -έδραν, -έδραμεν, -έδρασαν, *poet.* -έδρᾰν, konj. -δρῶ, -δρᾷς (*poz.* -δράσῃ), inf. -δρᾶναι, *jon.* -έδρην, -δρῆναι; perf. -δέδρακα, *jon.* -δέδρηκα, *aufugere*, **pobjeći,** osob. za robove, umaći, strugnuti, stoga i: zavrijeti se, zavući se (*ἀποφεύγειν* ne biti stignut), *τινά* komu uteći, tajom nestati, ili *ἔκ τινος* iz kojega mjesta, takođ. o stanju, *τὰ πράγματα* prištedjeti posao, *τινί, περί τινος* čim dati odvratiti se, i *ἔκ τινος* sudbini umaći, *εἰς τὸ μὴ ποιεῖν* prestati raditi.

ἀπο-δίδωμι, N. T. part. prez. neutr. -διδοῦν, 3. plur. impf. -εδίδουν, 3. sing. konj. -δοῖ, 1. *reddere*, **akt. a)** nešto primljeno, dužno, obećano davati, (*πάλιν* ili *ὀπίσω*) **vraćati,** *referre*, otplatiti, naknaditi, nagraditi, *τὴν ὁμοίην* (t. j. *δίκην*), takođ. *λώβην* okajati, trpjeti, i tako *εὐχάς*, pak *ἱστορίαν* (t. j. dužnu pripovijest), *λόγους* osnove

*

osvetljive davati, *ἰσχύν* trajnost dati; troškove naknaditi, obič. *τινί*, ali i *εἰς τινα*, *εἰς τι*, na pr. *τὸ ὅμοιον ἀποδιδόναι ἐς αὔξησιν*, t. j. po jednakoj mjeri u visini dodavati. **b)** uop. što podati, na pr. *τοὺς ὅρκους* zakletve polagati (ali svagda ugovorene, obećane), priznati, dosuditi (hvalu i slič.), takođ. ostaviti, prepustiti, *περί τινος* ili *εἰς τὸ δημόσιον*, pak dopustiti, pravo dati ili vratiti, naložiti. **c)** izvijestiti, *εἰς τὴν βουλήν*. **d)** prodavati. **e)** *poz.* razlagati, tumačiti, definirati, izricati svoje mišljenje.

2. med. ἀπο-δίδομαι, a) od sebe davati, prodavati, s gen. cijene, na pr. *τοῦ εὑρόντος* pod svaku cijenu (v. *εὑρίσκω*). **b)** vraćati, N. T. naplatiti, *κακὸν ἀντὶ κακοῦ*.

ἀπο-δικεῖν, inf. od def. aor. *ἀπ-έδικες*, imper. *ἀπόδικε*, *poet.* odbaciti, odbiti.

ἀποδικέω (*δίκη*), pred sudom braniti se.

ἀπο-δινέω, *jon.* izmlatiti, vrijeći, u najstarije doba, kao u nas još i sad, s konjma, koji su se na gumnu okolo tjerali.

ἀπο-δίομαι, *ep.* poplašiti, *τινὰ ἐκ μάχης* (var. *ἐξαποδίομαι*).

ἀποδιοπομπέομαι, dep. med. (*ἀπό*, *Διός*, *πομπή*), Zeusu prikazanom pokajnom žrtvom nešto odvratiti; okajati, čistiti; mrziti, zabaciti, od sebe ukloniti.

ἀπο-διορίζω, *poz.* i N. T. odijeliti.

ἀπο-διώκω, otjerati, protjerati, rasplašiti, *ἔκ τινος*, *πρός τι*.

ἀπο-δοκεῖ, bezlič., ne sviđa se, zapušta se, sa sl. inf., i *μή* s inf., *displicet*.

ἀπο-δοκιμάζω i *jon.* **ἀπο-δοκιμάω,** *reicio*, zabaciti, odbiti, dokinuti, *τί* ili takođ. sa sl. inf. sa članom i bez njega, napose za koga se kod izbornog ispita, *δοκιμασία*, pred helijastima našlo da je kriv, njega od časti isključiti, čim je uop. gubio pravo na državne časti, tako isto: brisati koga iz vojničkog imenika (*ἔκ τινος*).

ἄπ-οδος, *ἡ*, *jon.* mj. **ἄφοδος**.

ἀπόδοσις, *εως*, *ἡ* (*ἀποδίδωμι*), vraćanje, *τινί* komu, plata.

ἀποδοχή, *ἡ* (*ἀποδέχομαι*), **1.** primanje vraćenoga; odobravanje N. T.; *poz.* priznanje, hvala. **2.** *poz.* prijazno susretanje, dočekivanje.

ἀπο-δοχμόω, *ep.* na stranu nakriviti.

ἀπο-δράς, -δρᾶσαι i **ἀποδρῆναι,** v. ἀποδιδράσκω.

Ἀποδρασσιππίδης, *ου*, bježikonjic (Aristofan).

ἀπόδρᾶσις, *εως*, *jon.* **ἀπόδρησις,** *ἡ* (*ἀποδιδράσκω*), bježanje, uzmicanje, bijeg.

ἀπο-δρύπτω, *ep.* i **ἀπο-δρύφω,** *ep.*, aor. 1. pas. *ἀπέδρυφθεν* mj. *-ησαν* (i u tmezi), ogrepsti, odrijeti, razderati, *ἔνθα κ' ἀπὸ ῥινοὺς δρύφθη* tu bi mu se koža ogulila.

ἀπο-δύνω, v. ἀποδύω.

ἀπ-οδύρομαι, oplakivati, *τινά; τινί, πρός τινα* pred kim jadikovati.

ἀπο-δυσπετέω, *poz.* sa zlovoljom čega kaniti se.

ἀποδυτήριον, *τὸ*, (u kupalištu) soba za svlačenje. Od

ἀπο-δύω, 1. akt. (*-δύσω*, *-έδυσα*), svlačiti, skidati, *τινά εἵματα* komu haljine, *exuo* (ktomu *ἀποδέδυκα* tranz., samo Ksen. An. 5, 8, 23).

2. med. ἀπο-δύομαι i *ep.* **-δύνω,** fut. *-δύσομαι*, aor. 2. *ἀπέδυν*, perf. akt. *ἀποδέδυκα*, svlačiti se, *ἀποδύομαι εἵματα*, *vestem meam* [kao pas. *exuor veste;* ktomu *-δέδυμαι* i *-εδύθην*], takođ. aps. svući se, *ἀποδύς* svukavši haljine; pren. *πρός τι* spremati se na što, *accingor*.

ἀπο-δῷσι, aor. konj. od *-δίδωμι*, *reddat*.

Ἀπόδωτοί (*Ἀπόδωτοι*), *οἱ*, barbarski narod u sjev. i ist. Etoliji.

ἀπο-(ϝ)είκω, *ep.* umaći, *τινός* otkud, pren. odreći se čega, *κελεύθου θεῶν* t. j. časti i blaženstva bogova.

ἀπο-ειπεῖν i slič., v. *ἀπειπεῖν*.

ἀπο-εργαθεῖν i **ἀποέργω,** v. *ἀπείργω*.

ἀπο-(ϝ)έρρω (lat. *verro*), otd. aor. **-έερσε** i **-ερσε,** *ep.* def. aor. 1., konj. *ἀποέρσῃ*, opt. *ἀποέρσειε*, rastaviti, rastjerati, otisnuti, otplaviti, otrgnuti, odnijeti.

ἀπο-ζάω, inf. *-ζῆν*, tavoriti, živariti.

ἀπο-ζεύγνυμαι, *poet.* pas., aor. 2. *ἀπεζύγην*, *τινός* od koga biti rastavljen, otrgnut.

ἀπ-όζω, *jon.* vonjati, mirisati, *τινός* po čem, *redolere*.

ἀπο-ζώννυμι, *-ύω*, vojnika otpustiti.

ἀπο-θαρρέω (*-ρσέω*), hrabriti se, *ὅρκοις*.

ἀπο-θαυμάζω, *jon.* **ἀποθωυμάζω,** fut. *-άσω*, veoma začuditi se, *τί* čemu, ili s part.

ἄποθεν, v. *ἄπωθεν*.

ἀπο-θεραπεύω, izliječiti.

ἀπόθεσις, *εως*, *ἡ* (*ἀποτίθημι*), **1.** skidanje, spremanje. **2.** soba za svlačenje.

ἀπο-θεσπίζω, *poz.* proroštvom navijestiti, *τί* i *περί τινος* sa sl. akuz. i inf.

ἀπό-θεστος, 2. (*θέσσασθαι*), *ep.* odbačen, prezren.

ἀποθέται, *αἱ*, *poz.* provalija kod Lakedemona, kamo bi nakaznu djecu strovaljivali.

ἀπόθετος, 2. (*ἀποτίθημι*), **1.** sačuvan, skupocjen. **2.** tajan. **3.** zastario.

ἀπο-θέω, fut. *-θεύσομαι*, otrčati, brzo otići.

ἀπο-θεωρέω, *poz.* izdaleka motriti. Otd.

ἀποθεώρησις, *εως*, *ἡ*, *poz.* promatranje.

ἀποθήκη, *ἡ* (*ἀποτίθημι*), **1.** sprema, žitnica. **2.** *jon.* nagomilano, *ἀπ. ἔς τινα ποιεῖσθαι* zalog zahvalnosti kome dati, t. j. sebi osigurati pravo na buduću blagodarnost.

ἀπο-θηλύνω, *poz.* umekšati, *πρὸς οἶκτον*, *delenio*, *οἶνον* blažiti.

ἀπο-θηριόω, *efferare*, pustiti da podivlja; pas. podivljati.

ἀπο-θηρίωσις, *ἡ*, *poz.* podivljanje.

ἀπο-θησαυρίζω, *poz.* i N. T. nagomilati, nakupiti.

ἀπο-θλίβω [ῑ], *poz. poet.* i N. T. iscijediti, istisnuti, *τινός*.

ἀπο-θνήσκω, fut. *-θάνοῦμαι*, aor. *-έθανον*, perf. *-τέθνηκα*, part. perf. *ep. ἀπο-τεθνηώς* (u prozi osob. u fut. i aor. češće nego *simplex*), **1.** preminuti, umirati, mrijeti; *θάνατον* (lijepom) smrću, *ἐκ* i *ὑπό τινος* od čega, takođ. *τινί* i *ἀπό τινος;* biti smaknut, na smrt osuđen, *ὑπό τινος* od koga poginuti, biti ubijen, *πρὸς αὑτοῦ* samo-daviti se; u perf.: biti mrtav. **2.** N. T. obamirati, *τινί* čega odreći se, N. T.

ἀπο-θορεῖν, inf. aor. od *ἀπο-θρώσκω*, v. r.

ἀπο-θρασύνομαι, pokazati se drzak, bezobrazan.

ἀπο-θραύω, *poet.* i *poz.* otrgnuti, *τί τινος* što od čega, uop. razbiti, razmrskati.

ἀπο-θρηνέω, *poz.* oplakivati, žaliti (takođ. mrtvaca).

ἀπο-θρίζω (iz *-θερίζω*), *poet.* odrezati.

ἀπο-θρύπτω, slomiti, smrskati.

ἀπο-θρώσκω, aor. **ἀπέθορον**, *ep.* i *jon.* **1.** skočiti (dolje), (*ἀπό*) *τινος* sa čega. **2.** *ep.* skočiti na, popeti se, *τινός* od čega.

ἀπο-θύμιος, 2. (*θυμός*), *ep.* i *jon.* nemio, neugodan.

ἀπο-θυννίζω, učiniti tunom (ribom), t. j. kao posve ludo zabaciti.

ἀπο-θύω, kao dužnu žrtvu prikazati.

ἀπο-θωυμάζω, v. *ἀποθαυμάζω*.

ἀ-ποίητος, 2. koji se ne može načiniti.

ἀπ-οικειόω, *poz.* **1.** akt. učiniti prijateljem. **2.** med.-pas. **a)** pridružiti se. **b)** postati srodan, sličan, *τινί*.

ἀπ-οικέω, **1.** daleko od koga (*τινός*) nastavati. **2.** *ἐκ τινος* od kojega mjesta oseliti se; pas. *poet. ἡ Κορίνθος ἐξ ἐμοῦ μακρὰν ἀπῳκεῖτο* mj. proz. *ἐκ Κορίνθου ἀπῴκουν*.

ἀποικία, *ἡ* (*ἄποικος*), *colonia*, naselje, *ἀπ. ἐκπέμπειν, ἄγειν, καθιστάναι*, osnivati, *deducere*.

ἀπ-οικίζω, **1.** preseliti; pas. iseliti se, (*εἴς τι*) premjestiti, *ἐκ τόπων* s mjesta. **2.** s akuz. mjesta: naseliti, kolonizirati. Ktomu

ἀπ-οικίς, *ίδος, ἡ*, **1.** fem. za *ἄποικος*. **2.** supst. naselje.

ἀπ-οικοδομέω, zagraditi, zatvoriti.

ἄπ-οικος, 2. i kao osob. fem. **ἀπ-οικίς**, *ίδος, ἡ*, dalek od domovine, iseljenik, *γῆς* iz zemlje, naseljenik; za gradove: naselje.

ἀπ-οικτίζομαι, *jon.* jadikovati, *πρός τινα* pred kim.

ἀπ-οιμώζω, fut. *-ξω*, *poet.* oplakivati, *τινά* ili *τί* koga ili što, *πρὸς αὑτήν* u sebi, *deploro*.

ἄ-ποινα, *ων, τά* (od *ἀπό-ποινα*, v. *ποινή*), upr. otplata, stoga **1.** krvnina. **2.** otkupnina, *τινός* za koga. **3.** pokora, globa, naknada za krivnju i kazan, *τινός* za što, *multa, poena*. Otd.

ἀποινάω, krvninu iskati; pas. krvninom, otkupninom biti otkupljen.

ἀποινά-δικος, 2. *poet.* koji pokoru određuje.

ἀπ-οίχομαι, dep. med., **1.** *ep.* izočan, udaljen biti, kloniti se, *τινός* (od) čega, *absum*. **2.** *jon.* i *poet.* odjuriti, umaći, *evado*. **3.** *poet.* i *poz.* *decessisse*, propasti, preminuti.

ἀπο-καθαίρω, **1.** otrti, obrisati, čistiti, izlučiti. **2.** med. *τί* (*τινός*) sebi što otrti, ruku o (*εἰς*) otarak, pogrješke ostaviti se. Otd.

ἀποκάθαρσις, *εως, ἡ*, čišćenje, izlučivanje, *χολῆς* žuči.

ἀπο-κάθημαι, v. *ἀποκατ.*

ἀπο-καθίστημι, N. T. takođ. *ἀποκαθιστάνω* i *-άω*, **1.** akt. (*-στήσω* i t. d.), *restituere*, opet u staro stanje povratiti, opet uspostavljati, *τινά* ili *τί*, i to *εἴς τι*, na pr. *εἰς ὀρθόν*, otpraviti. **2.** pas. i intr. (aor. *-εστάθην* i *-έστην*), biti povraćen ili uspostavljen, N. T. *τινί* kome biti vraćen, doći k njemu.

ἀπο-καίνυμαι, *ep.* nadmašiti, nadvisiti, *τινά τινι* koga čim, *supero*.

ἀπο-καίριος, 2. *poet.* = *ἄκαιρος*.

ἀπο-καισαρόομαι, med.-pas., dati se zacariti, zacariti se.

ἀπο-καίω, *ep.* opt. aor. *ἀποκήαι* (u tmezi), **1.** spaljivati, sagorjeti. **2.** ispaliti, o liječniku. **3.** ukočiti, o zimi i oluji; pas. smrznuti se.

ἀπο-καλέω, **1.** odazvati, natrag zvati, *τινά τινος*. **2.** na stranu zvati. **3.** *τινά τινα* ili *τί τι* glasno, otvoreno nazvati, obič. u zlom smislu, takođ. *τινὰ ὄνομά τι* komu ime nadjesti.

ἀπο-καλύπτω, **1.** *revelare*, otkrivati, objaviti; part. perf. pas. bestidan. **2.** med. *poz.* otkriti se, očitovati se, *πρός τινα* kome. Otd.

ἀποκάλυψις, *εως, ἡ*, *poz.* **1.** otkrivanje, otkriće. **2.** N. T. pojavljanje, pojava, *τοῦ κυρίου, τῆς δόξης* i t. d. **3.** objava, pouka.

ἀπο-κάμνω, adj. verb. *ἀποκμητέον*, umoriti se, od umora proći se čega, *τί*, okaniti se, *ἐλπίσιν;* s part. ili inf.: ne mariti što raditi, ostaviti se čega.

ἀπο-κάμπτω, skrenuti.

ἀπο-καπύω, *ep.* aor. *ἀποκάπυσσα* (u tmezi), izdahnuti.

ἀπο-καρᾰδοκία, *ἡ*, N. T. očekivanje.

ἀπο-καρπίζομαι, *poz. poet.* za se ubrati.

ἀπο-καρτερέω, *poz.* dožaliti se, više ne moći snositi, naime život, gladom ubiti se.

ἀπο-καταλλάσσω, N. T. opet pomiriti.

ἀποκατάστᾰσις, *εως, ἡ* (*ἀποκαθίστημι*), *poz.* vraćanje (u predašnje stanje), *restitutio;* povratak zvijezda i godišnjih vremena; N. T. *τῶν πάντων* iznovično stvaranje svijeta.

ἀπο-κάτημαι, *jon.* mj. *ἀποκάθημαι*, odvojeno, nasamo sjediti.

ἀποκαυλίζω (*καυλός*), otrgnuti.

ἀπο-κάω, v. *ἀποκαίω*.

ἀπό-κειμαι, na strani ležati; stoga: biti spremljen, čuvati se, *reservari*, *παρά τινι* kod koga, takođ. komu biti osiguran, određen, sa sl. inf., da što postigne; zanemaren ležati.

ἀπο-κείρω, fut. *-κερῶ*, *ep.* *-κέρσω* (i u tmezi). **1.**

akt. *ep. poet.* i *poz.* **a)** odrezati, prerezati; *poet.* takođ.: uništiti, oplijeniti. **b)** ostrići, *ὁ ἀποκείρων* brijač. **2.** med. sebi ostrići ili dati strići, na pr. kosu za znak žalosti; pas. takođ. biti porobljen, lišen.

ἀπο-κερδαίνω, aor. *poz.* *-κερδᾶναι,* korist vući iz čega, koristiti se.

ἀποκεφᾰλίζω, poz. i N. T. odrubiti glavu.

ἀπο-κηδεύω, *jon.* odžaliti koga, *τινά* (Herod. 9, 31).

ἀπο-κηδέω, *ep.* biti nemaran.

ἀπο-κήρυκτος, 2. *poz.* ono, čega se tko javno odrekao; izbačen, od nasljedstva isključen, razbaštinjen.

ἀποκήρυξις, *εως, ἡ, poz.* javno razbaštinjenje, kad se otac odriče sina, što je u Ateni bilo slobodno samo nakon sudačke presude. Od

ἀπο-κηρύσσω, *at.* **-ττω,** fut. *-ξω* (i u tmezi), javno dati oglasiti, pak osob. **a)** nešto izgubljeno. **b)** nešto za odaće, stoga: prodavati. **c)** nešto zabraniti, s inf. i *μή.*

ἀποκινδύνευσις, *εως, ἡ,* opasan pokus. Od

ἀπο-κινδῡνεύω, učiniti smion pokus, *ἔν τινι* na kom, osob. usuditi se zaći u opasan boj, *πρός τινα* s kim, *εἴς τι* za što, ili *περί τινος* nešto metnuti na kocku. Slič. u pas.

ἀπο-κῑνέω, iterat. aor. *ἀποκινήσασκε, ep.* odmaknuti, oteti, otjerati, *τινός* od čega.

ἀπο-κλάζω, fut. *-κλάγξω, poet.* pustiti glas, oglas oglasiti.

ἀπο-κλᾴζω, fut. *-κλᾴξω,* aor. part. *-κλᾴξας, buk.* = *ἀπο-κλείω.*

ἀπο-κλαίω, fut. *-κλαύσομαι,* **1.** akt. **a)** intr. udariti u plač; takođ. prestati plakati. **b)** tranz. oplakivati, *τινά* koga, ili isplakati svoju muku, *παρά τινι* pred kim. **2.** med. *poet.* svoju nesreću (*κακά*) oplakivati.

ἀπόκλεισις, εως, ἡ, isključenje; zaključanje.

ἀπο-κλείω, *staroat.* **-κλῄω,** *jon.* **-κληίω,** plpf. pas. *-εκεκλείμην,* 3. pl. *jon. ἀποκεκλέατο,* aor. *-εκλείσθη, excludere,* **1.** zaključati, zakrčiti, zabraviti, začkati, isključiti, vrata zaključati, vojn. presjeći, odsjeći, *τινός* od čega, takođ. *τί τινι,* i *ἐκ γῆς* od suhe zemlje, ili *τινί* u čem, čim; iz oporuke isključiti; ograničiti, zaustaviti. **2.** med. = akt., *τινά* koga odsjeći, zapriječiti. **3.** pas. takođ.: uzdržati se od čega.

ἀπο-κλέπτω, ep. ukrasti.

ἀπο-κληρόω, ždrijebom birati, ždrebati, (*ἐκ*) *τινος, ex* —; pas. ždrijebom zapasti.

ἀπόκλῃσις, *ἡ,* = *-κλεισις.*

ἀπο-κλίνω [ῑ], fut. *-ῐνῶ,* aor. pas. *-εκλίθην, poz.* *-εκλίνθην, declinare,* **1.** tranz. zakrenuti, odvraćati; na stranu nagnuti, pren. *ὄνειρον* san drukčije tumačiti; *ἑαυτόν* natrag nasloniti se. **2.** intr. **a)** ugibati se, stramputicom krenuti. **b)** uzmaći, natrag ići, *πρός τινα.* **c)** *inclinare,* nagnuti se, *πρός, ἐπί τι* na što, uzeti pravac prema. **3.** pas. *vergere, (se) inclinare,* nagnuti se, biti na izmaku, o danu, suncu, ali i o strani svijeta, koja se od juga prema sunčanom zapadu (*πρὸς δύνοντα*) naginje. Otd.

ἀπόκλισις, εως, ἡ, poz. spuštanje, zastranjivanje.

ἀπόκλιτος, 2. naginjući se.

ἀπο-κλύζω, **1.** akt. splakati, takođ. pren. **2.** med. od sebe splakati.

ἀποκμητέον (*-κάμνω*), treba se umoriti.

ἀπο-κναίω i *-κνάω, at. -κνῆν, -κέκνησμαι* i *-κέκναισμαι,* ostrugati; istrošiti, mučiti, kostolomiti, jade zadavati.

ἀπ-οκνέω, s adj. verb. *ἀποκνητέον,* **1.** aps. plašljivo ustuknuti, oklijevati. **2.** *τί* žacati se od čega, *πρός τι* bojažljivo zatezati čim, tako sa sl. inf. Otd.

ἀπόκνησις, *εως, ἡ,* protivnost, nesklonost, *τινός* prema čemu.

ἀπο-κοιμάομαι, dep. pas., **1.** potpuno naspavati se. **2.** posamce, vani spavati.

ἀποκοιτέω, od svoje postaje daleko spavati. Od

ἀπό-κοιτος, 2. *παρά τινος* ili *τινός* koji posamce spava.

ἀπο-κολοκύντωσις (*κολόκυνθα* tikva), potikvičenje (mj. apoteoza), podrugljiv spis na cara Klaudija.

ἀπο-κολυμβάω, plivanjem spasti se.

ἀπο-κομῐδή, *ἡ,* uzmak, povratak. Od

ἀπο-κομίζω, fut. *(at.) -ιῶ,* **1.** akt. odnijeti, natrag nositi, ukloniti, odvesti, vratiti. **2.** med.-pas. takođ.: otići, uzmaći, *ὀπίσω, πάλιν, ἐπ' οἶκον, ἀπό τινος.*

ἀπόκομμα, τὸ (*ἀποκόπτω*), *poz.* i *buk.* odbijeno, odlomak.

ἀποκοπή, *ἡ,* zapr. odbijanje, odrezivanje, *πεδίων poz.* strme uvaline među ravninama, *praerupta;* ukidanje, *χρεῶν* brisanje dugova. Od

ἀπο-κόπτω (*ep.* i u tmezi), **1.** odbiti, odsjeći, odrezati, *παρήορον* povodniku uže (Il. 16, 474), okresati, ili *τινὰ ἀπό τινος* protjerati; pas. *ἀποκόπτομαι τὴν χεῖρα* ruka mi se odsijeca; med. *plangi,* žaliti za kim, *τινά.* **2.** *praecidere,* nadu presjeći (pas. *ἐλπίδος ἀποκοπῆναι*), vlast krnjiti, glas ustaviti.

ἀπο-κορῠφόω, *jon.* kratko odgovoriti, *τινί.*

ἀπο-κοσμέω, *ep.* raspremati (Od. 7, 232).

ἀπο-κοττᾰβίζω, posljednje kapi vina iz čaše na zemlju ili o mjeden sud pljusnuti.

ἀπο-κουφίζω, *poet.* i *poz.* oblakšati, osloboditi, *τινός* od čega.

ἀπο-κραιπαλάω, vino odspavati.

ἀπο-κρᾰτέω, *jon.* nadmašiti, *τινά,* i *τινί* čim.

ἀπο-κρεμάννῡμι, aor. *-εκρέμασεν, ep.* otoboliti, spustiti; pas. *poz.* otoboliti se, visjeti, aor. 1. *ἀποκρεμασθέντες* viseći o čem.

ἀπό-κρημνος, 2. presrtan, strmenit, vrletan; *poz.* *τὰ ἀπόκρημνα* presrtna dubina.

ἀπόκριμα, τὸ, N. T. odluka, zaključak. Od

ἀπο-κρίνω, fut. *-ῐνῶ* i t. d. (v. *κρίνω*), **1.** akt. *dis-*

cerno, odvajati, izlučivati, rastavljati, razlikovati, birati, ἓν δυοῖν κακοῖν, τινός od čega, različnim učiniti ili za različno držati, katkad s dod. χωρίς; zabacivati. **2. pas.** i **med. a)** odvojen, rastavljen biti, razići se, rastati se, izlaziti, ἔς τι u što. **b)** razlikovati se, τινός od čega.

3. med. ἀπο-κρίνομαι, fut. ἀποκρῖνοῦμαι, aor. ἀπεκρῖνάμην i (rijetko *at.*, često *poz.*) ἀπεκρίθην, perf. ἀποκέκριμαι akt. i pas., u N. T. fut. ἀποκριθήσομαι, također akt., **a)** odgovarati, πρός τι, πρός τινα, pak τί nešto odgovoriti. **b)** u N. T. zaustiti, početi govoriti, svagda s obzirom na pređašnje izjave i činjenice. Otd.

ἀπό-κρῖσις, εως, *jon.* ιος, ἡ, odvajanje; odgovor, πρός τι.

ἀποκριτέον, adj. verb. **1.** od ἀποκρίνω, treba isključiti. **2.** od ἀποκρίνομαι, treba odgovoriti.

ἀπό-κροτος, 2. (κρότος), tvrd, *durus, asper*.

ἀπο-κρούω, 1. akt. i pas. (perf. -κέκρουμαι, aor. -εκρούσθην), odbijati, uzbiti, zabaciti, τινός od čega; pren. odvraćati, τινός od čega. **2.** med. od sebe odbiti, odbraniti.

ἀπο-κρύπτω, 1. akt. i pas. sakrivati, skutati, τί τινι, zamračiti, zastrti, μύθῳ pričom; θανάτοιο νόσφιν τινά koga od smrti sakriti, smrti oteti; učiniti da se što ne vidi, iz očiju izgubiti; τινά učiniti da nas tko ne vidi, ispred očiju iščeznuti; ali τινά τι kome što tajati. **2.** med. **a)** sakrivati se, τινά od koga. **b)** svoje, nešto od sebe zatajati; kriti, τινός što. **c)** τινά koga za sebe sakrivati (i zadržati ga). **d)** τινά τι kome što tajati. **e)** uop. zatajati. Otd.

ἀπό-κρυφος, 2. sakrit, tajan; neutr. τινός bez čijega znanja.

ἀπο-κτάμεναι, -κτάς i sl., v. ἀπο-κτείνω.

ἀπο-κτείνω, *at.* fut. -κτενῶ, aor. -έκτεινα, perf. -έκτονα, za pas. služi ἀπο-θνήσκω ili pas. obl. od ἀν-αιρέω, nadalje *ep.* i *poet.* aor. akt. ἀπέκτανον i ἀπέκτᾰμεν, inf. -κτάμεν(αι), med. ἀπέκτατο i -κτάμενος u pas. znač., *poz.* perf. ἀπεκτόνηκα i aor. pas. ἀποκτανθῆναι u N. T., ktomu spor. obl. **ἀποκτείνυμι, ἀποκτίννυμι** i **ἀποκτιννύω,** i *poz.* ἀποκταίνω (-κτέννω) u N. T., **ubiti,** ukapiti, zaklati, usmrtiti, pogubiti, dati smaknuti, na smrt osuditi, aps. i τινά, kao i τινί čega radi, ὑπό τινος od koga dati ubiti (mučiti).

ἀπο-κυέω, *poz.* rađati, proizvesti. Otd.

ἀποκύησις, εως, ἡ, rađanje, proizvođenje.

ἀπο-κυλίω [ῑ], *poz.* odvaljati; pas. skotrljati se.

ἀπο-κωκύω, *poet.* glasno oplakivati, τινά.

ἀπο-κωλύω, zapriječiti, uzdržati, ne puštati; τινά τινος, s inf. (i μή).

ἀπο-λαγχάνω, 1. *jon.* i *poet.* (ždrijebom) dobiti, τί nešto, i τινός od čega. **2.** *poet.* i *poz.* također.: ništa od čega ne dobiti.

ἀπο-λάζυμαι, *poet.* = ἀπολαμβάνω.

ἀπο-λακτίζω, *poet.* i *poz.* odbiti, otisnuti, prezreti. Otd.

ἀπολακτισμός, ὁ, *poet.* odbacivanje.

ἀπο-λαλέω, *poz.* izbrbljati.

ἀπο-λαμβάνω (v. λαμβάνω), *jon.* fut. ἀπολάμψομαι, pas. perf. -λέλαμμαι, aor. ἀπελάμφθην, **1.** odatle oduzimati, **a)** izuzeti, izvaditi, *eruere*, pojedince uzeti, ἀπολαβών napose, posamce (nešto činiti). **b)** na stranu uzeti, sam preduzeti, sa i bez μόνος. **c)** odvojiti, odrezati, ograditi, na pr. mjesto, τινί čim. **d)** koga zaključati, zatvoriti, opkoliti, uhvatiti, zaokupiti, zadržati, priječiti. **e)** oteti, ugrabiti. **2.** uzimati, primati, osob. što komu ide, opet dobiti, primiti. **3.** N. T. prihvatiti, dočekati, t. j. zborom i tvorom podupirati.

ἀπο-λαμπρύνομαι, *jon.* pas., proslaviti se, s fut. med., τινί čim.

ἀπο-λάμπω, *ep.* i *poet.* **1.** akt. sjati, sijevati, i aps. odsijevati, τινός od čega, τί nešto. **2.** med. = akt.

ἀπόλαυσις, εως, ἡ (ἀπολαύω), uživanje.

ἀπόλαυσμα, τὸ, *poz.* uživano, užitak.

ἀπολαυστός, 2. *poz.* koji se može uživati. Od

ἀπο-λαύω, fut. -λαύσομαι, aor. -έλαυσα, *poz.* -ήλαυον i -σα, perf. -λέλαυκα (λάω I., zapr. za sebe oduzimati), odatle imati za uživanje, koristovati se čim, uživati, imati dio, ugrabiti dio; u zlom smislu: zahvaljivati za što (Ksen. Kir. 4, 3, 19); τινός nešto uživati, τί τινος i ἀπό τινος od koga što, također. τινός τινος od koga što na svoju korist okrenuti, ili samo τί imati uživanje, korist, i aps. uživati. *Poz.* također. s kim (τινός) šalu zbijati, rugati se.

ἀπο-λεαίνω, *poz.* gladiti, ugladiti; napose: sasvim obrijati.

ἀπο-λέγω, 1. *eligo*, izbirati, između više njih (gen.); med. *poz.* sebi izbirati, ἔκ τινος. **2.** zabaciti, med. odreći se, ostaviti se čega, τί.

ἀπο-λείβομαι, *ep.* pas., dolje kapati, ὀθονέων ὑγρὸν ἔλαιον s platna ulje.

ἀπο-λείπω (i u tmezi), s *poz.* spor. obl. **ἀπολιμπάνω,** *relinquo*, **I. tranz. 1. ostavljati,** čitavo ostaviti, osob. prazno, razmak ostaviti, ὡς πλέθρον u razmaku po prilici od jednoga pletra (Ksen. An. 6, 3, 11), ili dio ostaviti prazan, γυνὴ μέγαθος ἀπὸ τεσσέρων πηχέων ἀπολείπουσα τρεῖς δακτύλους žena, koja je veličinom bila za tri prsta manja od 4 lakta, μικρὸν, βραχὺ ἀπολείπω s inf. sa i bez τοῦ: zamalo, pa bih bio, radio ili trpio, tako isto τὶς ἀπολείπει τι τῆς ἀρετῆς nešto mu još treba vrline; *remittere*, propustiti, promašiti, popustiti, τί (τὸ ῥέεθρον strujom, množinom vode), ili sa sl. inf.: napokon za sobom ostaviti, najpače u trku, pak onda uop., περί τι. **2.** ostaviti, na cjedilu ostaviti, izgubiti.

II. intr. a) izlučiti, otkrenuti se, ἔκ τινος,

uop. odustati što. **b)** stati (nit govora ostaviti). **c)** nestajati (Od. 7, 117), snagu, srčanost gubiti, iščeznuti, premaći se, preminuti, ne biti, *deficio*.

III. pas., fut. -λειφθήσομαι i -λείψομαι. **1.** aps. **ostati, zaostati, preostati,** ne ići s kim, odijeliti se, ἔν τινι, N. T. pridržan biti; pren. ne znati za što, ne imati posla čim. **2.** τινός, **a)** od koga biti rastavljen ili isključen, rastati se s kim, često s negacijom: čvrsto se koga držati. **b)** za kim zaostajati, lošiji biti. **c)** držati se na stranu, ne učestvovati. **d)** ne postići, promašiti, izgubiti što, takođ. sa sl. inf. i τοῦ.

IV. med., u duši ostaviti, t. j. naumiti ostaviti.

ἀπο-λείχω, N. T. oblizati.

ἀπόλειψις, εως, ἡ (ἀπολείπω), ostavljanje, uzmak, odlazak, ἀπόλειψιν ποιεῖσθαί τινος otkud otići; takođ. raspust, razvod, rastava (braka).

ἀπό-λεκτος, 2. izabran, *electus*.

ἀ-πολέμητος, 2. *poz.* ratom neuzbunjen, miran.

ἀ-πόλεμος, 2., adv. -έμως, *ep.* i *poet.* **ἀπτόλεμος**, **1.** *poz.* miran. **2.** za rat nepodoban. **3.** *poet.* nedobitan. **4.** *poet.* s **πόλεμος** zlosrećan rat.

ἀπ-ολέοντες, ἀπ-ολεῦντες i sl., v. ἀπόλλυμι.

ἀπο-λέπω, oguliti, *poet.* μάστιγι ljudski izbičovati, izdevetati.

ἀπ-ολέσκετο, *ep.* iter. aor. od ἀπόλλυμι, svagda bi ga nestalo.

ἀπο-λευκαίνω, *poz.* obijeliti.

ἀπο-λήγω, *ep.* (često ολ kao dug slog), prestati, okaniti se, proći se čega, prestati čim, τινός, s part., εἴς τι *desinere in* —, svršavati se čim.

ἀπο-ληρέω, ludo brbljati.

ἀπό-ληψις, εως, ἡ (ἀπολαμβάνω), opkoljavanje.

ἀπο-λιμπάνω, v. ἀπολείπω.

ἄ-πολις, ι, gen. ιδος, *jon.* ιος, dat. *jon.* ἀπόλῑ, **1.** bez zavičaja, prognan. **2.** neprijatelj države, *hostis*. **3.** bez ustava, bez naroda. **4.** *poz.* takođ.: bez grada, i *poet.* s **πόλις** grad, koji više nije grad.

ἀπ-ολισθάνω, omaknuti se, okliznuti se, εἴς τι.

ἀ-πολίτευτος [ῐ], 2. *poz.* koji ne učestvuje u državnim poslovima, koji nije državnik, što njemu ne dolikuje.

ἀπο-λιχμάω, fut. -ήσομαι, *ep.* oblizati.

ἀπολλήγω, v. ἀπολήγω.

Ἀπολλόδωρος, ου, **1.** iz Falerona, zanesen štovatelj Sokratov. **2.** sin mjenjača Pasiona u doba Demostenovo. **3.** sin Asklepijadov, učenik Panetijev, ὁ γραμματικός, o. 145. pr. Is., spisatelj mitologije βιβλιοθήκη. **4.** sin Trasilov u doba Isejevo — i mnogi drugi.

ἀπ-όλλυμι, takođ. **-ύω**, **I. akt.** tranz., *at.* fut. ἀπολῶ, aor. ἀπώλεσα, perf. ἀπολώλεκα, plpf. ἀπωλωλέκειν, ktomu prez. *jon.* 3. pl. ἀπολλῦσι, fut. *jon.* ἀπολέω, *poz.* i N. T. ἀπολέσω, aor. *ep.* ἀπόλεσσα, *perdere*, **1. pogubiti, upropastiti,** uništiti; ubiti, smaknuti, kidisati; razoriti, zatrti, žrtvovati, razmetati; **οἱ ἀπολλύντες** ubilci; **τινά** ili τί, i τινός za što metnuti **na** kocku; **takođ.** htjeti umoriti. **2.** izgubiti, štetovati, ὑπό τινος kroz koga, ἀντί τινος za nagradu za što, *amitto*.

II. med. intr. **ἀπ-όλλυμαι**, takođ. **-ύομαι**, *at.* fut. ἀπολοῦμαι, aor. ἀπωλόμην, perf. ἀπόλωλα, plpf. ἀπωλ. i ἀπολώλειν, ktomu *ep.* aor. ἀπόλοντο, opt. ἀπολοίατο, iter. ἀπολέσκετο, *perire*, **1. poginuti, propasti,** umrijeti, pasti, zaglaviti, ὀλέθρῳ, ὄλεθρον, μόρον u nesreću pasti; **κακῶς** ἀπόλοιτο *(male) pereat!* ὁ κάκιστ' ἀπολούμενος prokletnik, **ἀπολλύμενος** koji je u opasnosti, γένος τοκήων propasti, izroditi se, **ὁ ἀπολούμενος** ništarija, ništavac; konstr. ὑπό τινος od koga ili čega, **τινί** po čem, **διά τι** poradi čega, slič. ἔκ τινος. **2.** izgubiti se, u aor. i perf. propasti, nestati, iščeznuti, ἔκ τινος iz čega, **τῷ** φόβῳ od straha gubiti se, i s part. time, što; ἀπόλωλα gotov sam, propao sam.

ἀπολλύων, ὁ (part. od pređ.), N. T. iskopnjak, zatirač.

Ἀπόλλων, ωνος, ὁ, akuz. takođ. Ἀπόλλω, vok. Ἄπολλον [ᾰ; u arzi i u četverosož. padež. ᾱ], Apolon, sin Zeusa i Latone, osob. bog proricanja i pjevanja, kao i strijeljanja.

Ἀπολλωνία, *jon.* ίη, ἡ, **a)** gradovi, **1.** u Iliriji, blizu ušća rijeke Aoja, s. Poljina, **2.** u Trakiji na Pontu, miletsko naselje, *poz.* Sozopolis, s. Sizebolu. **3.** u Misiji, u Teutraniji. **4.** na Halkidici, Olintu na sjever. **5.** na sjevernoj obali Krete. **6.** u dubini Sicilije. **7.** lokr. tvrđava kod Naupakta. **8.** u Bitiniji na Rindaku, s. Abulonija. **9.** u Asiriji. **10.** u Troadi. — **b)** ostrvo u Pontu na bitinskoj obali, s. Kirpeh.

Ἀπολλώνιον, τὸ, Apolonov hram.

Ἀπολλώνιος, ου, **1.** ὁ Ῥόδιος, spjevao Ἀργοναυτικά, u Aleksandriji, oko 280—200. pr. Is. **2.** iz Tijane u Kapadokiji, novopitagor. filozof i čudotvorac, oko 80. po Is. **3.** ὁ Μόλων, učitelj retorike na Rodu, prijatelj Ciceronov. **4.** još mnogi drugi.

Ἀπολλώς, ώ, ών (ώ), aleksandr. židov, poslije kršćanin i drug sv. Pavla.

ἀπολογέομαι, dep. med., s augm. ἀπελογ., perf. ἀπολελόγημαι, takođ. u pas. znač., s adj. verb. **ἀπολογητέον** (λόγος), **1.** poricati, t. j. *se purgare*, sam braniti se, pričati se, pravdati se, takođ. ὑπὲρ ἑαυτοῦ; sa ὅτι, ὡς i zavis. reč., ili τί *excusare aliquid*, ἔς τι *contra*, ali i τὴν δίκην u parnici i τὰς διαβολάς protiv opadanja braniti se, potvore odbijati, ali **περί** i ὑπέρ τινος *ob rem*, **πρός** τινα i τινί *apud aliquem*, **πρός τι** protiv, nasuprot čemu, ἔργῳ činom, **κατηγορίαις** protiv tužaba. **2.** odgovarati, *respondere*, ὑπέρ τινος prosvjedovati za koga, braniti ga. Otd.

ἀπολόγημα, τὸ, *poz.* branidba, izgovaranje.

ἀπολογία, ἡ, branidba, pravdanje, govor za obranu, τινός i ὑπέρ τινος čega radi, **πρός τινα**

od koga, *ἀπολογίαν ποιεῖσθαι* braniti se, *τινί* koga pravdati, *εἰς ἀπ. καταστῆναι* ustati na obranu, *τὰς ἀπ. ἀναφέρειν τινί* i *εἴς τινα* svoju obranu vezati o koga, zaklanjati se za koga, *ἀπολογίᾳ χρῆσθαι* braniti se, *ἀπολογίαν διδόναι* dopustiti komu da se brani.

ἀπο-λογίζομαι, dep. med., **1.** račun davati, razlagati, *περί τινος*. **2.** nabrajati. Otd.

ἀπολογισμός, *ὁ*, **1.** polaganje računa kojega činovnika, *τινός* o službi. **2.** (o)pravdanje, *ὑπέρ τινος*.

ἀπό-λογος, ὁ, pripovijetka, takođ. esop. basna.

ἀπ-ολοίατο, *ep.* mj. *ἀπόλοιντο*, v. *ἀπόλλυμι*.

ἀπ-ολολύζω, poet. pojačeni *ὀλολύζω*.

ἀπο-λούω (*ep.* i u tmezi), *abluere*. **1.** a k t. oprati, splakati, *τινά τι* s koga što. **2.** m e d. sebi oprati, *lavari*, splaknuti, *τί τινος* nešto sa čega.

ἀπ-ολοφύρομαι, dep. med., glasno ili dosta jadikovati, zadnji jauk prikazati, *τινά* komu.

ἀπο-λῡμαίνομαι, *ep.* dep. med., nečist (na pr. kugu) sa sebe skidati, čistiti se. Otd.

ἀπολῡμαντήρ, *ῆρος, ὁ,* spremač, *δαιτῶν* čankoliz.

ἀπό-λῠσις, *εως, ἡ,* odrješenje, *τινός* od čega.

ἀπολυτικῶς ἔχειν *τινός* voljan biti koga riješiti ili osloboditi. Od

ἀπό-λῡτος, 2. *poz.* oslobođen, neodvisan.

ἀπο-λυτρόω, za otkupninu predati. Otd.

ἀπολύτρωσις, ἡ, spasenje, otkup.

ἀπο-λύω (katkad u tmezi; *ῡ* u prez., *υ* pred *σ*, inače *ῠ*), *solvere*. **1. akt.** o d r i j e š i t i, ispustiti, otkopčati, osloboditi, od čega (*ἀπό*) *τινος*; napose **a)** koga za otkupninu (*ἀργυρίου*) pustiti (otpraviti, otpustiti; ženu otpraviti, muža ostaviti N. T.), pustiti. **b)** odriješiti, *τῆς αἰτίας* od krivnje, kao i s inf. i *μή*, *absolvo*; uop. **c)** razvezati, osloboditi. **2. med.** i **pas. a)** n e š t o (*τί*) s a s e b e o d r i j e š i t i, o s l o b o d i t i s e, o p r o s t i t i s e, osob. pravdati se, oprati se, *se purgare*, *πρός τινα* pred kim. **b)** po sebi, svojim naporom nešto (*τί*) ukloniti, *τινά τινος* koga od čega osloboditi, ili *τινὰ χρυσοῦ* koga svojim zlatom otkupiti. **c)** aps. riješiti se čega, na pr. sa životom rastati se, u pas. pretrpio sam, zapr. od svojih okova biti riješen; pak: rastati se, o t i ć i.

ἀπο-λωβάω, *poet.* n a r u ž i t i, aor. pas. *ἀπελωβήθη*, on se pogrdio.

ἀπ-ολώλη, -ολώλειν, plpf. 2. od *ἀπόλλυμι*, med.

ἀπο-λωτίζω, poet. νέους prvi cvijet brati, *κόμας* ugrabiti.

ἀπο-μαγδᾰλία, ἡ, poz. komad hljeba za otiranje ruku.

ἀπο-μαίνομαι, *poz.* i z b j e š n j e t i, prestati bješnjeti.

ἀπο-μᾰλᾰκίζομαι, -μαλθακίζομαι i *-κόομαι, poz.* s aor. pas., pokazati se mekan, *πρός τι* za što.

ἀπο-μανθάνω, fut. *-μαθήσομαι*, *dediscо*, odučiti se.

ἀπο-μαντεύομαι, po čem slutiti, po čem zaključivati ili suditi.

ἀπο-μᾰραίνομαι, pas., sahnuti, blijedjeti, ginuti.

ἀπο-μάσσω, *abstergere*, **1.** a k t. o t r t i, *κενεὰν* (*χοίνικα*) praznu slamu mlatiti. **2.** m e d. prepočinjati, patvoriti. **3.** m e d. sa sebe što otrti ili otresti, N. T.

ἀπο-μαστῑγόω, *jon.* šibati, išibati.

ἀπο-μᾰτᾰΐζω, *jon.* nepristojno vladati se, eufem. mj. odadrijeti.

ἀπο-μάχομαι, **1.** *desuper pugnare*, odozgor boriti se, na pr. s kolâ, sa zidova i t. d., *ἀπό τινος*. **2.** *propulsare*, boreći se uzbijati, nešto (*τί*) živo odbijati, *reniti*. **3.** *τινί* i *πρός τινα* otimati se, braniti se.

ἀπό-μᾰχος, 2. (*μάχη*), koji ne ide u boj, ili zato, što je drugdje upotrijebljen, ili zato, što je za boj nesposoban.

ἀπο-μερίζω, razdijeliti, rastaviti.

ἀπο-μετρέω, odmjeriti, *τί τινι* nešto čim, *metior*.

ἀπο-μηκύνω, produžiti.

ἀπο-μηνίω [*ῐ* u prez., u fut. i aor. *ι*], *ep.* jednako srditi se, *τινί* na koga, i aps.

ἀπο-μῑμέομαι, dep. med., perf. i u pas. znač., podražavati, nasljedovati, p o v o d i t i s e. Otd.

ἀπομίμησις, *εως, ἡ, poz.* podražavanje, nasljedovanje.

ἀπο-μιμνῄσκομαι, fut. *ἀπομνήσομαι*, aor. *ἀπεμνήσθην*, *ep.* *ἀπεμνησάμην*, s j e ć a t i s e, *τινί τι* komu što ne zaboraviti, *χάριν τινί*.

ἀπό-μισθος, 2. **1.** bez plate. **2.** isplaćen, otpušten.

ἀπο-μισθόω, iznajmiti; za platu najmiti.

ἀπομνημονεύματα, *τὰ*, znamenitosti, spomeni, natpis djela Ksenofonova „*Memorabilia*"; zabilježene pričice. Od

ἀπο-μνημονεύω, **1.** *memoria tenere*, pamtiti, sa sl. *τωὐτὸ οὔνομα θέσθαι* za spomen toga nadjesti ime, *τινί τι* komu što n e z a b o r a v i t i. **2.** iz spomena kazivati, uop. p o m i n j a t i, pričati, *τὰ ἀπομνημονευόμενα = ἀπομνημονεύματα*, *commemoro*. **3.** sjećati se, *τί*, *memini*.

ἀπο-μνησῐκᾰκέω, *jon.* sjećati se pretrpljene nepravde, *τινί* nazuban biti, zub imati na koga.

ἀπ-όμνῡμι i **-ύω,** i med., zaklinjati se, p o d z a k l e t v o m t v r d i t i, takođ. s dod. *ὅρκον* položiti, obič. negat. *abiurare*, sa sl. inf. (i *μή*), kao i sa *ὡς οὐκ*. Ali *κατὰ τῆς θυγατρός* glavom svoje kćeri, *θεοὺς ἀπομνύναι* kleti se bogovima, da ne —, *ἀρχήν* ili *ὑπὲρ, περὶ τῆς ἀρχῆς* svečano odreći se službe (i med.).

ἀπό-μοιρα, ἡ, poz. dio.

ἀπο-μονόομαι, pas., *τινός* biti od čega isključen, aps. biti ostavljen sâm.

ἀπ-ομόργνῡμι, fut. *ἀπομόρξω* i t. d., *ep.* **1.** a k t. o b r i s a t i, t. j. **a)** otrti. **b)** brisanjem čistiti. **2.** m e d. sebi obrisati, *παρειὰς χερσί* obraz rukama otrti.

ἀπό-μουσος, 2. (*μοῦσα*), *poet.* neuk. Adv. **-μούσως,** *poet.* krivo.

ἀπο-μῡθέομαι, *ep.* dep. med., odgovarati, odvraćati, *τινί τι* koga od čega.

ἀπο-μυκτίζω, podrugljivo odbijati.

ἀπο-μύττω, adj. verb. *ἀπομυκτέον* (v. *μυκτήρ, μύζα*), *emungere,* **1.** akt. useknuti, pren. **a)** naučiti pameti, opametiti. **b)** obrisati, prevariti. **2.** med. useknuti se.

ἀπ-οναίατο, -όναιο, v. *ἀπονίναμαι.*

(ἀπο-ναίω), *ep.* i *poet.* defekt. glag. = *ἀποικίζω.* Otd. samo **a)** aor. 1. akt. *ἀπένασσα,* drugamo preseliti, uop. kamo premjestiti, opet natrag slati. **b)** aor. 1. med. *ἀπενάσσατο,* oseli se, *τινὰ ἀπό τινος* koga od čega oseliti, protjerati. **c)** aor. 1. pas. *ἀπενάσθην* daleko se naselih, daleko od čega (*τινός*) bih bačen.

ἀπο-ναρκόομαι, pas., sasvim ukočiti se.

ἀπο-νεκρόομαι, pas. *poz.* postati leš, umrijeti.

ἀπο-νέμω, perf. *-νενέμηκα,* **1.** akt. i pas. pridodijeliti, dodijeliti, **a)** dati, pružati. **b)** uračunati u što, *τινί.* **2.** med. dobitak od čega (*τινός*) imati, vući.

ἀπο-νενοημένως, očajno.

ἀπο-νέομαι, *ep.* (samo prez. i impf.), otići, kući ići, vraćati se, *ἔκ τινος πρός τι* od kojega mjesta kamo, obič. samo *πρός, ἐπί, ἔς τι.*

ἀπο-νεύω, na stranu nagibati se; otkrenuti se.

ἀπο-νέω, *poet.* med., rasprtiti, *στέρνων ἀπονησαμένη* kad grudi svoje ulakšam.

ἀπ-ονήμενος, -ονήσομαι, -όνητο, v. *ἀπονίναμαι.*

ἀ-πόνητος, 2. *poet.*, adv. **-ητί,** superl. *-ητότατα, jon. poet.* i *poz.* bez truda i napora, bez muke, nekažnjeno.

ἀπο-νήχομαι, dep. med., *poz.* otplivati, plivanjem spasti se.

ἀπονία, *ἡ* (*ἄπονος*), lijenost, besposlenost, bezbolnost.

ἀπο-νίζω (samo prez. i impf.) i **-νίπτω,** fut. *-νίψω* aor. *-ένιψα, abluere,* **1.** akt. oprati, aps. *τινά, τὶ ἔκ τινος.* **2.** med. **a)** oprati se, *τινί* čim **b)** sebi nešto (*τί*) oprati. **c)** *ep.* sa sebe oprati *τί.* **d)** aps. prati se, kupati se.

ἀπόνιμμα, *τὸ, poz.* voda za pranje.

ἀπ-ονίναμαι, *ep. jon.* i *poet.* med., fut. *-ονήσομαι,* aor. 2. *-ωνήμην, ep. -ονήμην,* opt. *-όναιο* i *-οναίατο,* nešto uživati, dobit ili radost od čega (*τινός*) imati, takođ. aps.

ἀπο-νίπτω, v. *ἀπονίζω.*

ἀπο-νοέομαι, dep. pas. s fut. med., sam sebe napustiti, *ἀπονενοημένος* očajnik, drznik. Otd.

ἀπόνοια, *ἡ,* bezumlje, nesmisao, drskost, očajanje.

ἄ-πονος, 2., adv. **-όνως,** komp. *-ώτερον,* superl. *-ώτατα,* **1.** besposlen, lijen, mekoput. **2.** bez bola ili muke, lak.

ἀπο-νοστέω, vratiti se, kući doći, često s *ἄψ, ὀπίσω, ἐπ' οἶκον, τινός* iz koje zemlje. Otd.

ἀπονόστησις, *εως, ἡ, poz.* povratak kući.

ἀπο-νόσφι, pred samoglas. **-σφιν,** *ep.* **1.** kao **adv.** napose, posamce, daleko, na strani. **2.** kao **prijedlog** s gen. udaljen od, daleko od.

ἀπο-νοσφίζω, *poet.* rastaviti, udaljiti, *τινά τινος,* t. j. porobiti, ali *τί* (mjesta) kloniti se.

ἀπο-νυκτερεύω, *poz.* *τινός* odakle preko noći izostati.

ἀπο-νυστάζω, *poz.* zadrijemati.

ἀπο-νωτίζω, *poet.* u bijeg natjerati, s *φυγῇ.*

ἀπό-ξενος, 2. *poet.* **1.** negostoljubiv, za *πόντος ἄξεινος,* v. r. **2.** s gen. otuđen, prognan iz kojega mjesta.

ἀπο-ξενόω, *poet.* i *poz.* **1.** otuđiti, *τινά τινος* koga čemu, takođ. prognati. **2.** med. u tuđoj zemlji biti. Otd.

ἀποξένωσις, *εως, ἡ, poz.* boravljenje u tuđini.

ἀπο-ξέω, fut. *-ξέσω, ep.* i *poz.* ostrugati, ugladiti, odrezati, lako odsjeći (Il. 5, 81).

ἀπο-ξηραίνω, perf. pas. *ἀπεξηρασμένος,* **1.** akt. osušiti, sušiti. **2.** pas. *jon.* posušiti se.

ἀπ-οξύνω [*ῡ* u prez.], **1.** akt. *ep.* i *poz.* zašiljiti, zaoštriti, *ἐρετμά;* pren. jasno napraviti, na pr. *τὴν φωνήν* nadvikati se, odrijeti se vičući. **2.** pas. postati kiseo, kiseliti se.

ἀπο-ξυράω, *jon.* ostrići, *τινὰ τὴν κεφαλήν.*

ἀπό-ξυρος, 2. *poz.* oštro odsječen, presrtan, strm.

ἀπο-ξύω, kao *ἀποξέω,* ostrugati, pren. *γῆρας* starost svući (kao zmija svlak), t. j. pomladiti se (Od. 9, 446). Med. = *ἀποστλεγγίζομαι* prah i znoj sa sebe ostrugati.

ἀπο-πάλλω, odbaciti; pas. *poz.* odskočiti.

ἀπο-παπταίνω, *jon.* fut. *ἀποπαπτᾰνέω, ep.* zvjerati, da se uteče.

ἀπο-παρθενεύομαι, *jon.* prestati biti djevica.

ἀπό-πᾰτος, *ου, ὁ,* stolica, izmetine.

ἀπο-παύω, **1.** akt. učiniti da što prestane, ustaviti, priječiti, *τί* i *τινά,* Sof. OC. 1777, gdje *θρῆνον* iz sl. člana ovamo pripada; *τινὰ ἐρώτων* kome ljubavni užitak ugrabiti; takođ. s inf. **2.** med. **a)** okaniti se (*ἔκ*) *τινος* čega, kraj učiniti. **b)** aps. prestati, svršiti se.

ἀπό-πειρα, *ἡ,* pokus, *ποιεῖσθαι μάχης* s načinom boja, *ναυμαχίας* pomorske bitke, takođ. pomorska vježba.

ἀπο-πειράω i **-άομαι,** dep. pas. s fut. med., učiniti pokus, *τινός* i *τινί* čim, kušati, iskušati, ogledati. Često slijedi zavis. reč. s *εἰ.*

ἀπο-πέμπω, *dor.* i *ep.* 3. sing. fut. **ἀππέμψει,** **1.** akt. **a)** odaslati, otpustiti, pustiti (*ἔκ τινος*), pratiti, poslije nauka otpustiti; poslati, poručiti. **b)** natrag slati, često s *πάλιν, ἐπ' οἶκον* i slič. **2.** med. od sebe odvratiti, otpraviti, otpustiti, osob. ženu, rastati se s njom. Otd.

ἀπόπεμψις, *εως, ἡ,* otpust, raspust.

ἀπο-περάω, *poz.* prevesti, *traicio.*

ἀπο-πέτομαι i *poz.* **ἀφ-ίπταμαι,** aor. *ep.* *ἀπεπτάμην* (katkad u tmezi), odletjeti, uzletjeti, natrag letjeti, odjuriti, iščeznuti.

ἀπο-πεφασμένως (*ἀποφαίνω*), ***disertis verbis,*** rječito.

ἀπο-πήγνυμι, s fut. pas. *ἀποπαγήσομαι,* **1.** akt. smrznuti, dati da se smrzne. **2.** pas. smrznuti se.

ἀπο-πηδάω, dolje skočiti, *ἀπό τινος,* odskočiti, odmaknuti se, pren. *τινός* odmetnuti se od koga.

ἀπο-πίμπλημι, fut. *ἀποπλήσω* i t. d., ispunjavati, *τὸν χρησμόν* proroštvo ispuniti; upotpuniti; zasititi, zadovoljiti, utišati, *πρός τινα τὸ θυμούμενον* ljutinu na kom iskaliti.

ἀπο-πίνω, *jon.* otud piti.

ἀπο-πίπτω, *ep.* aor. konj. *-πέσῃσιν,* spasti, ispasti, *ἀπό* ili *ἔκ τινος* od čega ili sa čega pasti.

ἀπο-πλάζομαι, *ep.* (i *buk.*), u aor. pas. *ἀπεπλάγχθην,* otjeran, bačen biti, (*ἀπό*) *τινος* od čega; pren. odskočiti, odbiti se.

ἀπο-πλανάω, **1.** akt. *poz.* na bludnju zavesti. **2.** med. s aor. pas. *ἀπεπλανήθην,* otud udaljiti se ili zabluditi, aps. i *τινός* od čega. Otd.

ἀποπλάνησις, εως, ἡ, zastranjivanje.

ἀπο-πλάσσομαι, med. *poz.* sebi lik praviti.

ἀπο-πλέω, fut. *-πλεύσομαι* i *-πλευσοῦμαι* i t. d., *ep.* **ἀποπλείω** i *ep.* i *jon.* **ἀπο-πλώω,** aor. 2. *ἀπέπλων,* **1.** odjedriti, otploviti, *ἔκ, ἀπό τινος, εἰς τι, ἐπί τινος* i *ἐπί τι, πρός τινα.* **2.** natrag ploviti, *ὀπίσω, πάλιν.*

ἀπό-πληκτος, 2. (*ἀποπλήσσω*), komu je pala kap, uop. tjelesno i duševno onemoćao i ukočen; besvijestan, obeznanjen.

ἀπο-πληρόω, kao *ἀποπίμπλημι,* **1.** akt. ispunjati, o željama: zasititi, namiriti, za ljude: zadovoljiti. **2.** pas. ispuniti se, izvršiti se. Otd.

ἀποπλήρωσις, *εως, ἡ, poz.* namirivanje, zadovoljavanje.

ἀποπληρωτής, ὁ, izvršitelj.

ἀπο-πλήσσομαι, pas. *poet.* posve onesvijestiti se.

ἀπό-πλοος, *ὁ,* stegn. **ἀπόπλους** (*ἀποπλέω*), **1.** supst. odlazak brodom, *ἐν τ. ἀπόπλῳ* uop. na putu, za vožnje. **2.** adj. *poz. poet.* odilazeći lađom.

ἀπό-πλυμα, τὸ, poz. pomije, splačine.

ἀπο-πλύνω, oprati, splakati; impf. iterat. *ep.* **ἀποπλύνεσκε, ποτὶ χέρσον** na obalu naplaviti, izbaciti (var.).

ἀπο-πλώω, v. *ἀποπλέω.*

ἀπο-πνέω, *ep. jon.* i *poz.,* fut. *-πνεύσομαι, ep.* takođ. **ἀποπνείω,** **1.** izdisati, *τινός* vonjati čim, često pren. *τὶ εἴς τι* dati da što prelazi u nešto, riješiti se čega. **2.** *jon.* i *poz.* od čega duhati ili vonjati, *ἀπό τινος* i samo *τινός.*

ἀπο-πνίγω, **1.** akt. (*-πνίξω, -έπνιξα*), ugušiti, stoga: zadaviti, utopiti. **2.** pas. (*-πνιγήσομαι, -επνίγην*), zagušiti se, utopiti se, pren. *ἐπί τινι* od jeda na koga ugušiti se.

ἀπό-πολις i **ἀπόπτολις,** *ι,* gen. *ιδος, poet.* dalek od domovine, protjeran.

ἀπο-πομπή, ῆς, ἡ, poz. otpravljanje, uklonjanje.

ἀπο-πορεύομαι, dep. pas., otići, *πρός τινος* od koga.

ἀπο-πραΰνω, poz. potpuno ublažiti.

ἀπο-πρίω, *jon.* i *poz.* otpiliti.

ἀπο-πρό, **1. adv.** *ep.* daleko, *procul.* **2. prijedlog** s gen. *ep.* i *poet.* udaljeno, daleko od, *procul ab.*

ἀπο-προαιρέω, aor. 2. part. *ἀποπροελών, ep.* oduzeti, *τινός* od čega.

ἀπο-προέηκε, v. *ἀποπροΐημι.*

ἀπό-προθε(ν), *ep.* adv., izdaleka, obič. iz daljine, daleko. (Od. 7, 244 naoko mj. *ἀπόπροθι.*)

ἀπό-προθι, *ep.* adv., u daljini, daleko.

ἀπο-προΐημι, *ep.* aor. 1. *ἀποπροέηκα,* **1.** daleko odaslati, otpravljati, odapinjati. **2.** ispustiti.

ἀπο-προτέμνω, *ep.* aor. 2. part. *ἀποπροταμών,* odrezati, *τινός* od čega.

ἀπό-πτολις, v. *ἀπόπολις.*

ἄπ-οπτος, 2. (osn. **οπ,** v. *ὁράω*), *poet.* i *poz.* **1. a)** izdaleka viđen, vidljiv, *ἀπό τινος* otkuda, stoga *ἐν ἀπόπτῳ ἔχειν τι* imati što na vidiku. **b)** *poet.* nevidljiv. **2.** *τινός* daleko od čega, na pr. *ἄστεως, ἐξ ἀπόπτου* izdaleka (ne s obale).

ἀπόπτυστος, 2. *poet.* ispljunut, mrzak, protivan. Od

ἀπο-πτύω, **1.** ispljuvati, izrigati; impf. iter. *ep.* *ἀποπτύεσκε* izbacivaše neprestance. **2.** pren. *poet.* mrziti, prezreti, od sebe baciti.

ἀπο-πυνθάνομαι, *jon.* ispitati, pitajući doznavati.

ἀ-πόρευτος, 2. *poz.* neprohodan.

ἀπ-ορέω, *jon.* mj. *ἀφοράω.*

ἀπορέω, s augm. *ἠπ.* (*ἄπορος*), **1. akt.** i **med.** bez sredstava, dakle: u sumnji, neprilici biti, oskudan biti, kolebati se, oskudijevati, *τινός* čim ili u čem, pak *περί τινος* i *τι* ili *ἔς τι* s obzirom na što, ali *τινί* po čem, *ἠπορημένος* u neprilici. Često sa sl. neupr. pitanjem: ne znam stalno, ili sa sl. inf. ne mogu, ne usuđujem se što činiti, ili s *sl.* **2. pas.** doći u nepriliku, *ἀπό τινος* po čem; *τὸ ἀπορούμενον* i *ἀπορηθέν* o čem se sumnja, pitanje o kojem se radi; slič. *τὸ ἠπορημένον* nametnuto pitanje, teškoća, sumnja. Otd.

ἀπορητικοί, οἱ, poz. skeptici.

ἀ-πόρθητος, 2. *ep. jon.* i *poet.* **a)** nerazvaljen (Eur. Med. 826 bez tuđih elemenata); *ἀπ. λείπει* t. j. diže podsjedanje. **b)** koji se ne može uništiti, razvaliti.

ἀπ-ορθόω, *poet.* zapr. uspravljati, pak uop. pravac dati, *τί* u čem.

ἀπορία, *ἡ* (*ἀπορέω*), neprilika, smutnja, teškoća, strašljivost, nevolja, oskudica, nužda (često s plur.), *τινός* neprilika čim ili s kim, oskudica u čem, nevolja s kim, slič. *περί τι* ili sa sl. inf. **2.** pren. poteškoća, prijeporna stvar; *ἀπορίαι τῶν λόγων* doskočice, iz kojih se tko ne može iskopati. Takođ. personif. uz *Πενία.*

ἀπορίομες, *dor.* za *ἀποροῦμεν,* v. *ἀπορέω.*

ἀπ-όρνυμαι, *ep.* med., od kojega mjesta dalje krenuti, polaziti.

ἄ-πορος, 2. (*πόρος*), **1.** neprohodan, *invius,* besputan, nepristupačan, bez izlaza, bez putova, pren. težak, nemoguć, očajan, nena-

knadljiv, nerazložit, često sa sl. inf.; takođ. ἐν ἀπόρῳ εἶναι ili ἔχεσθαι sa sl. inf. u neprilici biti, ne moći što učiniti, ὡς ἐν ἀπόροις koliko je u neprilici bilo moguće, τὸ ἄπορον neprilika, teškoća, nevolja, smetnja. Napose: neodoljiv, takođ. s dod. inf. προσφέρεσθαι komu se ne može lako doskočiti, superl. koji najviše neprilika zadaju, najnepriličniji. **2.** bez sredstava, **a)** potrebit, oskudan, takođ. s dod. τῇ οὐσίᾳ. **b)** nepodoban, nesposoban, nemoćan, bez pomoći, ἐπί τι ili sa sl. inf., takođ. s dod. τῇ γνώμῃ.

Adv. **ἀπόρως**, komp. -τέρως i -τερον, opasno, nevoljno, oskudno, sirotinjski; s ἔχειν, **a)** biti nemoguće. **b)** ne moći. **c)** biti oskudan, oskudijevati, τινός u čem; ἀπ. διατιθέναι u neprilike, u nevolju metati i slič.

ἀπ-ορούω, *ep.* **a)** dolje skočiti. **b)** odskočiti, natrag skočiti.

ἀπο-ρραθυμέω, od slabosti propuštati, ne pokazati volje, τινός s tromosti čega ostaviti se ili što odustati.

ἀπο-ρραίνω, *jon.* otprskati, pustiti, τινός od čega.

ἀπο-ρραίω, *ep.* odbijati, otisnuti, τινὰ ἦτορ komu život uzeti, τινὰ χρήματα koga s imanja protjerati.

ἀπο-ρραντήριον, τὸ, *poet.* kropionica.

ἀπο-ρράπτω, *jon.* opet zašiti.

ἀπο-ρραψῳδέω, kao rapsod kazivati.

ἀπο-ρρέω, fut. -ῥυήσεται, aor. -ερρύη, **1.** dolje teći, otjecati. **2.** pren. **a)** gubiti se, iščezavati. **b)** otpadati, spasti, ἵππου, odriješiti se, ἔκ τινος. **c)** istjecati od (τινός), dokle μέχρι τινός, dokle protezati se.

ἀπο-ρρήγνυμι, *ep. poet.* i *poz.* **1.** akt. tranz. trgati, otkidati, iščupati, odbiti, rastaviti, βίον život silom skončati. **2.** med.-pas. s aor. ἀπερράγην, (silom) otrgnuti se, rastaviti se, τινός, prsnuti.

ἀπο-ρρηθῆναι, v. kod ἀπεῖπον. Otd.

ἀπόρρημα, τὸ, zabrana.

ἀπόρρησις, εως, ἡ, zabranjivanje, odricanje, zakraćivanje.

ἀπό-ρρητος, 2. *interdictus*, **1.** zakraćen, zabranjen; Sof. Ant. 44. *sc.* ὄν, *cum interdictum sit civitati;* ἀπόρρητόν τινι ποιεῖσθαι πρὸς μηδένα λέγειν zabraniti komu, da nikomu ne kazuje. **2.** koji se ne da reći, **a)** *infandus*, što je reći besputno, grubijanštine ili gadne stvari, zastario (o riječima). **b)** *tacendus*, tajan, što treba tajati, πρός τινα komu, περί τι s obzirom na što, takođ. tajanstven, *arcanus;* τὸ ἀπόρρητον tajna, takođ. polit., τὸ θρυλούμενον mnogo spominjana, naime da se Pidna ostavi Filipu za Amfipol, koji će on za Atenu zauzeti; u plur. takođ. misterije (tajne), i ἀπόρρητα ποιεῖσθαι ili ἐν ἀπορρήτῳ ποιεῖσθαι narediti, da se drži tajno; δι' ἀπορρήτων tajom, potajno; λόγος ἐν ἀπορρήτοις λεγόμενος tvrdnja tajne nauke.

ἀπο-ρριγέω, samo *ep.* perf. 2. s prez. znač. ἀπέρριγα, žacati se, s inf. od straha propustiti (Od. 2, 52).

ἀπο-ρρίπτω i **-πτέω** (prez. i impf.), zbaciti, odbaciti, zabaciti, pren. o govoru, izbaciti, baciti, εἴς τινα na koga, μῆνιν i slič. proći se srdnje, stoga ἐς τὸ μηδέν nešto sasvim odbaciti, stoga uop. zabacivati, izbaciti, (ἔκ) τινος, prezirati, ὁ ἀπερριμένος izmet, rđa; med. baciti se u more, N. T.

ἀπόρριψις, ἡ, odbacivanje.

ἀπο-ρροή i **ἀπόρροια**, ἡ, otjecanje, otoka.

ἀπο-ρροιβδέω, *poet.* odgraktati, βοάς u glas kriještati (Sof. Ant. 1008).

ἀπο-ρροφάω i **-έω**, odsrkati, τινός kušati što.

ἀπο-ρρύπτω, *poz.* oprati, čistiti.

ἀπό-ρρυτος, 2. otječući; što ima otoku.

ἀπο-ρρώξ, ῶγος, ὁ, ἡ (ῥώξ), otrgnut, stoga: strmenit, vrletan. Supst. ἡ ἀπορρώξ otkinut komad čega, Στυγὸς ὕδατος ἀπορρώξ otoka (Od. 10, 514), ἀμβροσίης καὶ νέκταρος samotok.

ἀπ-ορφανίζομαι, pas., *poet.* i *poz.* sirotovati, biti sirota, ἀφ' ὑμῶν, N. T.

ἀ-πόρφυρος, 2. bez bagrenoga traka.

ἀπ-ορχέομαι, *jon.* dep. med., zaigrati, τί, t. j. plesanjem što izgubiti, γάμον (Herod. 6, 128).

ἄπος, τὸ, sumnj. var. l., umor, klonulost? (drugi αἶπος).

ἀπο-σαλεύω, izvan luke, na otvorenom moru ležati, ἐπ' ἀγκύρας, -ῶν; udaljiti se.

ἀπο-σαφέω i -σαφηνίζω (σαφής), razjasniti, tumačiti.

ἀπο-σβέννυμι, **1.** akt. tranz. (-σβέσω, -έσβεσα, pas. -έσβεσμαι, -εσβέσθην), ugasiti, utrnuti, zatrti. **2.** med. intr. **ἀπο-σβέννυμαι**, s fut. -σβήσομαι, aor. -έσβην, perf. -έσβηκα, ugasiti se, uginuti, izaći iz običaja, gubiti se, umuknuti, pa tako za ljude, u kojima se oganj ili život gasi.

ἀπο-σείομαι, med., sa sebe stresti, zbaciti, oturiti, odbiti, τί.

ἀπο-σεμνύνω, **1.** akt. iskititi. **2.** med. *poet.* veličati se, šepiriti se čim, τί.

ἀπο-σεύω, otjerati, samo u *ep.* aor. 2. med. ἀπεσσύμην [ῠ] i t. d., othitjeti, odjuriti, aps. i τινός od čega, ἔς τι kamo, i u ἀπεσσούα gotov je, mrtav (pokvarena var. l. za ἀπέσσουε, *lakon.* perf. 2., ili za ἀπεσσύη, aor. 2. pas.).

ἀπο-σημαίνω, **1.** akt. pokazivati, εἴς τινα na koga, περί τινος dati znak o čem. **2.** med. **a)** *jon.* po čem (τινί) za sebe razabrati, spoznati. **b)** zapečatiti, zaplijeniti.

ἀπο-σήπομαι, pas. s perf. 2. ἀποσέσηπα, otrunuti, ὑπὸ ψύχους τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν ἀποσεσηπώς komu su se od zime prsti na nogama smrznuli i otpali.

ἀπο-σιμόω, ugibati, s lađama zaokruživši pristajati. U pas. perf. s τὴν ῥῖνα prćast nos imati.

ἀπ-οσιόομαι, v. ἀφοσιόομαι.

ἀπό-σιτος, 2. *poz.* = ἄσιτος tašt, prazan.

ἀπο-σιωπάω, 1. umuknuti. 2. *poz.* prešutjeti, oćutkivati, šutjeti. Otd.

ἀπο-σιώπησις, εως, ἡ, *poz.* zamukivanje.

ἀπο-σκάπτω, zatvorati jarkom.

ἀπο-σκεδάννῡμι (v. σκεδάννυμι), spor. obl. **ἀπο-σκίδνημι,** 1. akt. *dissipare*, rastjerati, raspršati, protjerati, ἀπό τινος maknuti, raspustiti, pren. ugušiti, θυμοῦ u srcu. 2. pas. *dispergi*, raspršati se, rastrkati se, udaljiti se, ἀπό τινος i aps., od vojske otići.

ἀπο-σκέλλομαι, pas. aor. 2. ἀπέσκλην uz perf. akt. ἀπέσκληκα, *poet.* i *poz.* isušiti se, usahnuti, zgrčiti se.

ἀπο-σκευάζω, 1. akt. uklanjati, otpravljati, otkrivati (krov). 2. med. *poz.* a) sebi s vrata skidati. b) prtiti, na put spremati se, N. T. (var. ἐπισκ.).

ἀπο-σκευή, ἡ, *poz.* posuđe, što treba spremiti; prtljaga.

ἀπό-σκηνος, 2. (σκηνή), posamce živući, protivno: σύσσιτος. Otd.

ἀπο-σκηνόω, daleko biti u okolu, τινός od koga.

ἀπο-σκήπτω, 1. tranz. *jon.* (sa čega) silom dolje bacati, lupiti, ἔς τι. 2. intr. *jon. poet.* i *poz.* εἴς τι na što bacati se, padati, izlaziti, ἐς φαῦλον na sitnicu.

ἀπο-σκιάζω, sjenu bacati. Otd.

ἀπο-σκίασμα, τὸ, N. T. sjena, trag.

ἀποσκιασμός, ὁ, *poz.* bacanje sjene, na sunčanoj uri, γνωμόνων: oznaka vremena po tome.

ἀπο-σκίδναμαι, v. ἀποσκεδάννυμι.

ἀπο-σκίμπτω, *poet.* = ἀποσκήπτω.

ἀπο-σκλῆναι, v. ἀποσκέλλομαι.

ἀπο-σκοπέω, s fut. **ἀποσκέψομαι,** od kojega mjesta kamo gledati, pogledati, obzirati se, ogledati, πρός, εἴς τι i τί na što. *Poz.* med. = akt.

ἀπο-σκοτόω, zamračivati.

ἀπο-σκυδμαίνω, *ep.* veoma srditi se, τινί, *irascor*.

ἀπο-σκυθίζω, *poet.* (kao Skite) sasvim ostrići.

ἀπο-σκυλεύω, *buk.* ugrabiti.

ἀπο-σκώπτω, porugama nabacivati se, τινί na koga, akuz. ὁπόσα *quicquid*.

ἀπο-σμάω, *poz.* obrisati.

ἀπο-σμήχω, otrti.

ἀπο-σμύχω, aor. pas. ἀπεσμύγην, *poz.* u sebi ginuti, venuti.

ἀπο-σοβέω, 1. akt. rasplašiti, rastjerivati. 2. med. od sebe otjerati. 3. akt. intr. = brzo pobjeći, othladiti.

ἀπο-σπᾰράσσω, *poet.* otrgnuti.

ἀπόσπασμα, τὸ, otrgnuto, komadić od čega. Od

ἀπο-σπάω, fut. -άσω i t. d., 1. akt. tranz., *avello*, otrgnuti, otkidati, izvlačiti, svlačiti, τινός i ἀπό τινος od čega, ali kao ἀφαιρεῖσθαι takođ. τινά τι. 2. akt. intr. otići, udaljiti se, razvući se, otkinuti se, τινός od čega. 3. pas. a) biti otrgnut, rastavljen. b) rastati se, udaljiti se, τινός i ἀπό τινος od čega, aps. odvojiti od koga. 4. med. na svoju korist otkinuti.

ἀπο-σπείρω, *poz.* posijati, razasuti.

ἀπο-σπένδω, fut. -σπείσω, 1. izlijevati, osob. žrtvu ljevanicu bogovima, *libare*, i to a) sasvim izliti, ili b) jedan dio od cijeloga žrtvovati, ili c) *poet.* žrtvu svršiti.

ἀπο-σπεύδω, živo odvraćati, odgovarati, zastrašivati, τί i τινά sa sl. inf.

ἀποστᾰδά i **ἀποστᾰδόν,** *ep.* adv. (ἀφίστημι), daleko stojeći, udaljeno, izdaleka.

ἀπο-στάζω, fut. -στάξω, *poet.* kapati, pren. prkos mahnitosti popušta.

ἀποστασία, ἡ, *poz.* 1. otpad. 2. razmak, udaljenost. (ἀποστάσιον), ἀποστασίου βιβλίον N. T. pismo o raspustu, knjiga raspusna.

ἀπόστᾰσις, εως, ἡ (ἀφίσταμαι), 1. razmak, daljina, *distantia*. 2. otpad, odmetačina, τινός čija, τινός i ἀπό τινος od koga, ἔκ τινος iz kojega društva (saveza), ἀπόστασιν ποιεῖσθαι i ἀφίστασθαι odmetnuti se, ἀπόστασιν πράσσειν otpaditi.

ἀποστᾰτέον, v. ἀφίστημι.

ἀποστᾰτέω (ἀποστάτης), 1. daleko stajati, različit, protivan biti, koje aps., koje s gen. 2. odvraćati se, ustezati se, odmetati se, τινός od koga ili čega.

ἀποστᾰτήρ, ῆρος, ὁ, *dor.* koji se protivi.

ἀποστᾰ́της, ου, ὁ (ἀφίσταμαι), *poz.* otpadnik. Otd.

ἀποστατικῶς ἔχειν, *poz.* na otpad biti sklon.

ἀποσταυρόω, zakoliti, koljem ograditi.

ἀπο-στεγάζω, N. T. krov otkriti, skinuti.

ἀπο-στεγνόω, *poz.* pokrivati; zatrpavati.

ἀπο-στέγω, *poet.* štititi od, odbijati; pokrivati.

ἀπο-στεινόω, *buk.* suziti.

ἀπο-στείχω, *ep. jon.* i *poet.* odlaziti, ἀνὰ νῆσον po otoku, οἴκαδε kući vratiti se, εἴσω od koga otići unutra.

ἀπο-στέλλω, aor. 2. pas. ἀπεστάλην, 1. odaslati, izaslati, osob. s nalozima, πρός, παρά τινα komu, na koga, takođ. τινί i πρός, εἴς, ἐπί τινα τόπον na koje mjesto, takođ. περί τινα τόπον u koji kraj, u naselja; ali ἐπί τινα poslati po koga (Herod. 8, 64), i protiv koga; za stvari, govore, naloge: priposlati, pa tako i kod *poz.* mj.: pisati. 2. a) natrag slati, otpustiti, ἐπ᾽ οἶκον. b) u zlom smislu: potisnuti, protjerati (γῆς), otpremiti. 3. pas. a) odaslan, bačen biti. b) odlaziti.

ἀπο-στέργω, *poet.* prestati ljubiti, mrziti na što, τί.

ἀπο-στερέω, 1. akt. a) ugrabiti, otimati, τινά τινος (τινά ili τί), *privo qm. re.* b) kratiti, ne dati, τινά τι otimati komu što, i τί τινος, αὐτὸν ἄλλον oteti se drugomu, ili τοὺς δεσπότας ἑαυτοῦ ne dati se gospodarima, ili sa sl. inf. i μή ne dati komu, da; οἱ ἀποστεροῦντες varalice. c) ἀποστερεῖ με, *poet.* nedostaje mi, nemam. 3. pas. s fut. -στερήσομαι (rijetko

-στερηθήσομαι), biti lišen, izgubiti što (τινός i τί); Sof. Aj. 782. ako smo ga izgubili (drugi: ἀφυστερήμεθα ako smo zakasnili). Otd.

ἀποστέρησις, εως, ἡ, ukraćivanje, otimanje.

ἀποστερητής, ὁ, otimač, lupež.

ἀπο-στερίσκω, *poet.* = ἀποστερέω, τινά τινος.

ἀπο-στεφανόω, *coronā privare* oteti vijenac.

ἀπό-στημα, τὸ, *poz.* **1.** razmak, udaljenost. **2.** kao medic. t. t. čir, izrastao, guka.

ἀπο-στίλβω, *ep.* i *poz.* zasjati se, sinuti, ἀλείφατος od namazanog ulja (Od. 3, 408).

ἀπο-στλεγγίζομαι, strugačem sa sebe ostrugati.

ἀποστολεύς, έως, ὁ (-στέλλω), pomorski povjerenik, 10 nadzornika u Ateni za otpravljanje ratnih brodova.

ἀποστολή, ἡ (-στέλλω), **1.** odašiljanje; *poz.* poklon, dar. **2.** apostolska služba, N. T.

ἀπόστολος, 2. (-στέλλω), **1.** *jon.* poslanik, putnik (Herod. 5, 38), εἴς τινα τόπον, *legatus.* **2.** izaslano brodovlje, ekspedicija. **3.** N. T. apostol, u užem i širem smislu.

ἀποστοματίζω, **1.** kazivati. **2.** N. T. ispitivati.

ἀπο-στομόω, zatupiti.

ἀπο-στράτηγος, ὁ, islužen ili svrgnut vojvoda.

ἀπο-στρᾰτοπεδεύομαι, med., daleko od koga (τινός) imati òkô.

ἀπο-στρέφω, aor. *ep.* iterat. ἀποστρέψασκε, pas. -στρεφθείς i -εστράφη, -στραφῆναι, *averto,* **1. tranz.** **a)** o d v r a ć a t i, otkrenuti, natrag okrenuti, zakrenuti, πρός τι, uop. pravac promijeniti; τινά τινος koga odvratiti od koga; pas. plpf. 3. pl. *jon.* -εστράφατο τοὺς ἐμβόλους bijahu svoje kljunove skrenuli. **b)** navrnuti, τὸν πόλεμον εἰς Μακεδονίαν prenijeti. **c)** dati ili učiniti da se tko okrene, vraćati koga, na povratak nagnati, u bijeg natjerati (Il. 15, 62), rasplašiti, τινά τινος koga od čega odvratiti ili povratiti; često bez obj. **2. intr.** obrnuti se, zakrenuti se (Od. 11, 597), natrag pojuriti. **3. med.** i **pas.** s fut. med. **a)** o d v r a ć a t i s e, τινά ili τί od koga ili čega, mrziti, prezirati, stoga ἀπεστραμμένοι λόγοι riječi, koje se tomu protive ili to zabacuju, *aversor.* **b)** okrenuti se, v r a ć a t i s e, bježati, odmetnuti se, τινός od koga. Otd.

ἀποστροφή, ἡ, **1.** a k t. *poet.* i *poz.* odvraćanje, potiskivanje. **2.** p a s. p o m o ć, z a k l o n, sredstvo (za zaštitu), uporište, τινός i ἀπό τινος od čega, stoga uop. zaklon, utočište.

ἀπόστροφος, 2. *poet.* odvraćen, na stranu svraćen (Sof. Aj. 69).

ἀπο-στῠγέω, perf. sa znač. prez., *jon. poet.* i *poz.* m r z i t i, nenavidjeti, preziranjem zabaciti, s akuz., i s akuz. i inf.

ἀπο-στῠφελίζω, fut. -ξω, *ep.* silom otjerati, odrinuti (Il. 18, 158), τινός od čega.

ἀπο-σῡλάω, oteti, oplijeniti, τινά i τινά τι.

ἀπο-συνάγωγος, 2. N. T. iz sinagoge izbačen.

ἀπο-συρίζω, pas. žuboreći razlijegati se.

ἀπο-σύρω, odvući, otrgnuti, odrijeti.

ἀπο-σφάζω i **ἀπο-σφάττω,** fut. -ξω, **1.** a k t. zaklati, u b i t i. **2.** m e d. ubiti se (mačem), probosti se.

ἀπο-σφᾰκελίζω, **1.** *jon.* od vučca umrijeti, smrznuti se. **2.** *poz.* takođ. od padavice umrijeti.

ἀπο-σφάλλω, **1.** a k t. *ep.* s pravoga puta odvratiti, zanijeti, pren. τινὰ πόνον komu osujetiti trud (Il. 5, 567). **2.** p a s. spuzati se, spasti, pren. τινός sa čega zaći, promašiti što.

ἀπο-σφάττω, v. ἀποσφάζω.

ἀπο-σφενδονάω, ἀλλήλοις, među sobom dobacivati (svadljive riječi).

ἀπο-σφίγγω, *poz.* stisnuti, ἀπεσφιγμένος, zbijen; pren. o starom, ozbiljnom umjetničkom slogu.

ἀπο-σφρᾱγίζω, *poz.* i *poet.* takođ. u med., zapečatiti.

ἀπο-σχίζω (i u tmezi), o c i j e p i t i, otrgnuti, rastaviti, otkinuti. Pas. rastaviti se, rascijepati se, raspasti se (Od. 4, 507), τινός i ἀπό τινος od koga.

ἀπο-σχοινίζω (sa σχοῖνος, povučenim užetom) odijeliti, izlučiti, τινός.

ἀπο-σχολάζω, *poz.* provoditi svoju dokolicu, odmarati se, ἔν τινι čim.

ἀπο-σῴζω, **1.** a k t. od čega (τινός) s p a s a v a t i, εἴς τι kamo spasti. **2.** p a s. *jon.* spasti se, εἴς τι srećno stići kamo.

ἀποτακτός, 2. (ἀποτάσσω), *jon.* navlaš određen za što, izabran (Herod. 2, 69).

ἀπο-τάμνω, v. ἀποτέμνω.

ἀπο-τάσσω, **1.** r e đ a t i, t. j. osobito mjesto doznačiti, odrediti, narediti, τὶ εἴς τι, τὴν τάξιν ἐς μῆκος taborski pravac u dužinu rastegnuti. **2.** med. od čega odijeliti se, odreći se, N. T.

ἀπο-ταυρόομαι, med., *poet.* bik postati, δέργμα τινί buljiti u koga, ljuto poglédati.

ἀπο-τᾰφρεύω, jarkom ograditi, učvrstiti.

ἀπο-τείνω, *extendo,* **1.** t r a n z. rastezati, p r u- ž a t i, τὰ δόρατα koplja trgnuti (za navalu), s ispušt. φθόγγον otegnuti glas, i πρὸς αὐτόν do njega glas pustiti. **2.** i n t r. smjerati, nišaniti, ὅποι ταῦτα *quorsum pertineat,* p r o t e- z a t i s e, s e z a t i, μακρόν dugo ustrajati, πόρρω daleko zalaziti. **3.** p a s. protezati se, ἀποτεταμένος protegnut, izlazeći, ἔκ τινος (ali takođ.: oštro ocrtan).

ἀπο-τειχίζω, zidovima ili utvrdama učvrstiti ili ograditi, opkoliti. Otd.

ἀπο-τείχῐσις, εως, ἡ, utvrđivanje.

ἀπο-τείχισμα, τὸ, ograđivanje, zaziđivanje, utvrđivanje.

ἀπο-τειχισμός, ὁ, *poz.* = ἀποτείχισις, ἡ, v. r.

ἀπο-τέλεσμα, τὸ, *poz.* **1.** dovršivanje, svršetak, cilj. **2.** dovršeno djelo.

ἀπο-τελευτάω, svršavati se, napokon prelaziti, εἴς τι u što.

ἀποτελεύτησις, εως, ἡ, svršetak, posljedak; konačni prijelaz, εἴς τι.

ἀπο-τελέω, **1.** dovršiti, izvršiti, ἐπιθυμίαν strast namiriti, zadovoljiti, s adj. *efficio, reddo*; ἀποτετελεσμένος *perfectus et absolutus*. **2.** otplaćivati, ispunjati, podmirivati, naime dug, obećanje (Ksen. Kir. 3, 2, 16), *persolvo*. **3.** kao *reddere* činiti. **4.** pas. **a)** potpun postati, dozreti. **b)** pokazati se, περί τι na čem.

ἀπο-τέμνω, adj. verb. ἀποτμητέον, *jon.* **ἀποτάμνω**, **1.** akt. **a)** odrezati, prerezati, odrubiti, otkinuti. **b)** odijeliti, rastaviti, omeđiti (Herod. 1, 72), ustuknuti, pren. odbiti. **2.** pas. **a)** τὰς κεφαλάς izgubiti glavu. **b)** vojnički: biti odsječen. **3.** med. **a)** sebi odsjeći, sebi prisvojiti, χώραν. **b)** sebi nešto odrezati, rastaviti, omeđiti.

ἀπό-τευξις, ἡ, *poz.* neuspjeh, neuslišana molba.

ἀπο-τήκομαι, pas. *jon.* i *poz.*, aor. ἀπετάκην, rastapati se, ginuti, nestati.

ἀπο-τηλοῦ, *ep.* adv., daleko, u daljini.

ἀ-ποτί-βἄτος, 2. *dor.* i *poet.* mj. ἀπρόσβατος.

ἀπο-τίθημι, *ep.* aor. 2. med. konj. ἀποθείομαι (-θήομαι), (i u tmezi), **I. akt. 1.** skidati, odlagati. **2.** ukloniti, spremati, sačuvati, pohraniti, povjeriti, τινί. **3.** uspostaviti, ὅμοια τοῖς πάλαι. **II. med. 1.** od sebe maknuti, jamiti, baciti, položiti, skinuti, τινός od čega, ἐπί τινι na što; pren. od sebe odbiti, ukloniti, svršiti, odreći se, propustiti. **2.** sebi spremiti (Il. 16, 254), ostaviti, εἴς τι, čuvati, odgoditi.

ἀπο-τίκτω, *pario*, rađati.

ἀπο-τίλλω, *jon.* iščupati, očerupati. Otd.

ἀπότιλμα, τό, *buk.* iščupano, kunadra.

ἀπο-τῑμάω, procjenjivati, τινός na koliko, *aestimo;* kao nepokretan zalog uložiti; pas. kao nepokretan zalog biti uknjižen; med. kao nepokretan zalog uzeti, sebi procijeniti i dati platiti; τι πρὸς τὰς δέκα μνᾶς za svojih 10 mina na nešto nepokretan zalog (hipoteku) staviti. Otd.

ἀποτίμημα, τό, jamčevina.

ἀποτίμησις, ἡ, držanje procjembe; zaloga.

ἀπό-τῑμος, 2. *jon.* i *poet.* malo cijenjen, mrzak.

ἀπο-τῑνάσσω, *poet.* i N. T. stresti, odbaciti.

ἀπο-τίνω [ῐ *ep.*, ῑ *at.*], fut. -τείσω i t. d. (prije pisano -τίσω, v. τίνω), s *ep.* i *jon.* **ἀποτίνυμαι** [ῐ], **1. akt.** platiti, dug podmiriti, napose **a)** globu, τὴν ἀξίαν primjerenu (kazan) platiti, pretrpjeti, τί nešto za što (τινός) platiti, s τινί za koga platiti, trpjeti, σὺν μεγάλῳ ἀπέτεισαν σὺν σφῇσιν κεφαλῇσι skupo platiše svojom glavom; παθεῖν ἢ ἀποτεῖσαι tjelesno trpjeti ili globu platiti. **b)** dobročinstvo nagraditi, μισθὸν ἀπ. platiti. **2. med.** sebi što dati platiti, τινά τινος od koga za što, πολέων ποινήν za mnoge kazan sebi pribaviti, mnoge osvetiti, βίας τινί za nasilje kome svetiti se, ali i τινός. Obič. koga osvetiti, uop. kazniti, τινά i aps. svetiti se.

ἀπο-τμήγω, *ep.* = ἀποτέμνω.

ἄ-ποτμος, 2. *ep.* i *poet.* nesrećan, *infelix*.

ἀπο-τολμάω, drsko usuditi se, drsko govoriti, aps. i sa sl. inf.; part. perf. pas. = drzak.

ἀπο-τομή, ἡ, odsijecanje.

ἀποτομία, ἡ, N. T. otresitost, strogost. Od

ἀπότομος, 2. (ἀποτέμνω), odsječen, stranovit, vrletan, strmenit, ἐς προσβολήν odviše strm za pristajanje. Adv. ἀποτόμως, oštro, strogo.

ἀπο-τοξεύω, strijele bacati, odapinjati.

ἄ-ποτος, 2. (πίνω), **1.** akt. koji ne pije, bez pića. **2.** pas. *jon.* i *poz.* koji se ne da piti.

ἀπο-τρέπω, *averto*, **1. akt.** odvraćati, okrenuti, otjerati; pren. odvratiti, sačuvati, i za ljude: odbiti, otpaditi, zaplašiti, odvratiti, τινά τινος koga od čega, i τινί čim, takođ. s inf. (sa i bez τοῦ ili μὴ οὐ) i s part. **2. pas.** i **med. a)** odvratiti se, okrenuti se, vratiti se, sa i bez αὖτις, πάλιν, ἐπ' οἶκον. **b)** biti odvraćen, zaplašen, dati se odvratiti, (ἔκ) τινος od čega, okaniti se čega, τινί čim, takođ. s part. ustručavati se što činiti, oklijevati, s τί nešto od sebe odvratiti, nešto izbjegavati, prezirati, od sebe odbijati. Aps. ἀποτετραμμένος, nesklon.

ἀπο-τρέχω, fut. -θρέξομαι i -δρἄμοῦμαι, aor. 2. ἀπέδρἄμον, pobjeći, otići.

ἀποτρῑβή, ἡ, otiranje, izder, trošenje.

ἀπο-τρίβω [ῑ], **1.** akt. *ep.* otrti, očešati, očistiti, πολλά οἱ ἀμφὶ κάρη σφέλα ἀνδρῶν ἐκ παλαμάων πλευραὶ ἀποτρίψουσι njegova će rebra otrti mnoga podnožja u glavu mu bačena rukama junaka; *buk.* oprati. **2.** med. sa sebe otrti, izbrisati, τὴν ἀδοξίαν, dakle kao ljagu; *poz.* odbijati.

ἀποτρόπαιος, 2. **1.** koji nesreću odvraća, θεός, *averruncus*. **2.** *poz.* od čega se tko odvraća, mrzak. Od

ἀποτροπή, ἡ (-τρέπω), odvraćanje, uklonjanje, odbijanje, strašilo, τινός od čega.

ἀπότροπος, 2. (ἀποτρέπω), **1.** pas. **a)** *ep.* odvrnut, rastavljen, udaljen, daleko od ljudi. **2.** *poet.* od čega se tko odvraća, užasan. **3.** akt. *poet.* koji odvraća, *averruncus*, τινός.

ἀπότροφος, 2. (ἀποτρέφω), *jon.* u tuđini odgojen.

ἀπο-τρύω, *poet.* i *poz.* **1.** akt. satrti, istrošiti, pren. pustiti da se izjalovi. **2.** pas. i med. **a)** τινός dati se čim izmučiti, istrošiti. **b)** sebi na korist iscrpsti, γᾶν za sebe izriti, preriti.

ἀπο-τρώγω, *buk.* i *poz.* odgristi; otkinuti.

ἀπο-τρωπάω, *ep.* = ἀποτρέπω, odvraćati, τινά, τί; med. τινός od koga odvraćati se, δακέειν da bi grizao = mjesto da bi grizao.

ἀπο-τυγχάνω (v. τυγχάνω), ne postizati, τινός izgubiti, nesrećan biti.

ἀπο-τυμπἄνίζω, izlijemati, na mrtvo ime izbiti.

ἀπο-τύπτομαι, med., *jon.* prestati busati se, t. j. tugovati.

ἀπο-τυφλόω, *poz.* zaslijepiti (oči).

ἀπ-ούρας i slič., v. ἀπαυράω.

ἀπουρήσουσι, var. l. u Il. 22, 489., v. ἀπαυράω.

ἀπ-ουρίζω (οὖρος), *ep.* fut. -ουρίσσουσι, međe pomaknuti, manjiti, ἀρούρας.

ἄπ-ουρος, 2. (ὅρος), *poet.* dalek od međe, udaljen, τινός od čega.

ἄ-πους, ὁ, ἡ, gen. ἄποδος, bez noge, hrom.

ἀπουσία, ἡ (ἀπεῖναι), izočnost, *absentia.*

ἀπο-φαίνω, *monstrare.* **I. akt.** pokazivati, otkrivati, prokazati, dokazati, razlagati, ἐς ὄψιν očevidom; iskazati, predložiti, τινά τινα koga za što imenovati, označiti, obič. s dod. adj. ili part., ali i sa sl. ὅτι, ὡς.

II. pas. i **med. ἀπο-φαίνομαι, 1.** biti dokazan, prokazan. **2.** u aor. 2. jednom ἀπεφάνην, objaviti se (sumnj. var. l.). **3. a)** od sebe pokazivati, izricati, dokazati, na vidjelo iznositi, očitovati, γνώμην svoje mišljenje izreći, mišljenje očitovati, ἔργα (svoja) djela izvršavati, λογισμόν račun davati, uop. nešto očitovati; aps. svoje mišljenje izreći, izjaviti se, περί τινος ili sa sl. inf. **b)** pokazivati se, svoju vještinu dokazati.

ἀπο-φάργνυμι, v. ἀποφράγνυμι.

ἀπόφᾰσις, εως, ἡ, **1.** (ἀπόφημι) nijekanje, *negatio,* protivno: κατάφασις. **2.** (ἀποφαίνω) izricanje mišljenja, mnijenje, **a)** govor, riječ, rečenica. **b)** odgovor. **c)** tumačenje. **d)** sud.

ἀπο-φάσκω, *poet.* i *poz.* = ἀπόφημι, *negare.*

ἀπο-φέρβομαι, *poet.* popasti, uživati.

ἀπο-φέρω (v. φέρω), *ep.* aor. 1. ἀπένειχα, *aufero, asporto,* **I. akt.** i **pas. 1. odnositi,** ukloniti, ἀπό τινος, odvesti, otrgnuti, zanijeti, πρός i εἴς τι, stoga i: ugrabiti. **2.** kamo donijeti, dobaviti, napose **a)** *defero,* donijeti, javljati, izvijestiti, napisano prokazati, takođ. tužbu protiv koga (τινί ili κατά τινος) predati, πρός τινα kod koga, λόγον račun davati. **b)** *refero,* natrag, opet donijeti, otpraviti, platiti, namiriti, otplatiti, prinijeti. **II. med. 1.** za sebe odnijeti, na pr. δόξαν. **2.** opet sa sobom odnijeti, ponijeti, opet kući donijeti.

ἀπο-φεύγω, impf. u iterat. obl. ἀποφεύγεσκε, fut. -ξομαι (isp. ἀποδιδράσκω), *effugio,* uteći, umaći, pobjeći, τινά komu, ἔκ τινος iz čega, ali takođ. τί ili inf. s μή; napose znači osudi, tužbi, δίκην, γραφήν, tužitelju umaći, biti riješen, pače o stvarima, kao τὰ ψηφίσματα t. j. prijedlozi i njihovi predlagači biše riješeni, *absolvor.* Otd.

ἀποφευκτικά, τά, sredstva za odriješenje.

ἀπόφευξις, ἡ, bijeg.

ἀπό-φημι, 1. *ep.* otvoreno izreći, javiti, tako isto med. **2.** nijekati, tajati, nećati se, odbiti, aps., τί ili inf. s μή.

ἀπο-φθέγγομαι, N. T. izjaviti, reći.

ἀπό-φθεγκτος, *poet.* bez riječi, nijem.

ἀπόφθεγμα, τὸ (ἀποφθέγγομαι), izjava, domišljata rečenica. Otd.

ἀποφθεγμᾰτικός, 3. *poz.* duhovit, domišljat, sentenciozan.

ἀπο-φθείρω, uništiti, zatrti. U pas. *poet.* takođ.: u nevolju pasti, γῆς iz zemlje otići, *poz.* tornjati se.

ἀποφθῐνύθω, *ep.* pogibati, θυμόν, akuz. obzira.

ἀπο-φθίνω, *ep.* i *poet.* (*ep.* ι, *at.* ῐ), **1.** tranz. (-φθίσω, -έφθισα i -φθείσω, -έφθεισα), ništiti, rušiti, razvaliti, ubiti, ukinuti. **2.** intr. i pas. **ἀπο-φθίνομαι** s *ep.* aor. med. ἀπέφθιτο (ali ι u opt. ἀποφθίμην), i pas. 3. pl. ἀπέφθιθεν, propasti, mrijeti, ὀλέθρῳ i slič., pren. ginuti, *pereo.*

ἀπο-φθορά, ἡ, *poet.* propast, pogibija.

ἀπο-φλαυρίζω, *jon.* malo cijeniti.

ἀπο-φοιτάω, otići, πρός τινα; praštati se, izostati, παρά τινος s kim, od koga.

ἀπό-φονος, 2. *poet.* iz umorstva potekao.

ἀποφορά i **-ή,** ἡ (ἀποφέρω), *jon.* i *poz.* **1.** utjerivanje, pobiranje, τῶν φόρων daćâ. **2.** daća, osob. samostalnih robova svome gospodaru.

ἀπο-φορτίζομαι, *ep.* oprostiti se tereta.

ἀπο-φράγνῡμι i **ἀποφράσσω** ili **-άττω. I.** akt. zatvorati, zapušavati, zagraditi, aps. i τί ućutkati. **II.** med. **1.** ograditi se, τί protiv čega; τὸ πρᾶγμα κύκλῳ unaokolo braniti se od čina. **2.** sebi koga (τινά) zagraditi, put mu presjeći. Otd.

ἀπόφραξις, εως, ἡ, zakrčivanje, zagrađivanje, zatvoranje.

ἀπο-φράς, άδος (φράζω), naime ἡμέρα, *poz.* zloslrećni, crni dan, na koji se nije držala ni skupština ni sud. Za take su vrijedila tri posljednja dana svakoga mjeseca i 25. targeliona, kao i onih 7 dana, kad su se mrtvima prikazivale žrtve; *dies nefastus.*

ἀπο-φράσσω, *at.* -ττω, aor. pas. ἀπεφράγην, zapušiti, začkati, *poz.* usta začepiti; isp. ἀποφράγνυμι.

ἀπο-φυγγάνω = ἀποφεύγω.

ἀποφῠγή, ἡ (ἀποφεύγω), **a)** bježanje, oslobođenje, sigurnost od čega. **b)** izgovor (tu i u plur.), *effugium.*

ἀπο-φῡσάω, *poz.* otpuhnuti.

ἀποφώλιος, 2. *ep.* i *poet.* **1.** nekoristan, ništav, bezuspješan, εὐναί bez poroda. **2.** zarastao, nakazan (Od. 8, 177). **3.** nepodoban, sramotan.

ἀπο-χάζομαι, dep. med., *ep.* uzmicati, τινός od čega.

ἀπο-χᾰρᾰκόω, *poz.* kolcima ograditi, učvrstiti.

ἀπο-χειροβίωτος, 2. koji od svojih žuljeva živi.

ἀπο-χειροτονέω, **1.** kod glasovanja zabaciti, τί, svrgnuti, τινά τινος, takođ. ἑαυτόν τινος. **2.** μή — εἶναι narodnom odlukom proglasiti, da što nije. **3.** odriješiti, τινός.

ἀπ-οχετεύω, prokopom odvoditi.

ἀπο-χέω, *ep.* aor. ἀπέχευα (u tmezi), **1.** akt. izlijevati, prolijevati. **2.** pas. opasti, isteći. **3.** med. prez. *poet.* ἀποχεύεσθαι, pustiti od sebe da teče, razlijevati.

ἀποχή, ἡ (ἀπέχω), *poz.* uzdržavanje.

ἀπο-χόω, ruševinama i zemljom ograditi, zagraditi.

ἀπο-χραίνω, sjeniti, sutoniti.

ἀπο-χράω, 3. sing. **ἀπόχρη** (ἀποχρῇ), plur. -ῶσι (*dor.* -έοντι), konj. 3. sing. -χρῇ, inf. -χρῆν, part. -χρῶν, ῶσα, ῶν, impf. 3. sing. ἀπέχρη, fut. -χρήσει, aor. ἀπέχρησε, *jon.* prez. -χρέω, 3. sing. -χρᾷ, inf. -χρᾶν, impf. -έχρα, **1. akt. dostajati, dovoljan biti,** doteći, koje lično, često s part., kao πινόμενος za piće, koje bezlično s inf., ili s ἤν, ili s dat. part., kao σφὶ ἡγεομένοισι (Herod. 7, 148) oni bi se zadovoljili, kad bi dobili hegemoniju; ἀποχρῶν dovoljan. **2. pas.** s impf. *jon.* ἀπεχρᾶτο, biti namiren, zadovoljiti se, τινί čim, ili sa sl. inf. Katkad bezlič. s inf. = akt. **3. med. a)** nešto (τινί) dobro upotrijebiti, sasvim iscrpsti, stoga: istrošiti, pače i: ubiti (Tuk. 3, 81); **b)** u drugu (krivu) svrhu upotrijebiti, τινὶ ἐπί, πρός τι, stoga i: zlo upotrijebiti. Otd.

ἀπο-χρεόντως, *dor.* = χρώντως, v. r.

ἀπο-χρήματος, 2. *poet.* koji imanje troši.

ἀπόχρησις, ἡ, N. T. zla upotreba, zao potrošak.

ἀποχρώντως, adv. part. prez. od ἀποχράω, dovoljno.

ἀπ-οχῡρόω, *poz.* osigurati, πρός τι protiv čega.

ἀπο-χωλόω i -εύω, posve osakatiti, pas. ohronuti, biti uzet.

ἀπο-χώννῡμι, *poz.* mj. ἀπο-χόω, v. r.

ἀπο-χωρέω, fut. -ήσομαι, **1.** odlaziti, udaljiti se, odstupiti, iz suda, iz parnice, koje aps., koje τινός, ἀπό, ὑπό τινος. **2.** uzmicati, natrag ići, sa i bez πάλιν, εἴς, πρός, κατά τι i ἐπί τινος prema kojemu mjestu. **3.** ukloniti se, ἐπὶ τὰ ἀναγκαῖα ići zaradi sebe napolje, takođ.: prelaziti. **4.** za tekućine: izlučivati se. Otd.

ἀποχώρησις, εως, ἡ, **a)** uzmak, bijeg, povratak (kući). **b)** utočište (u plur.). **c)** = τὰ ἀποχωροῦντα, ispražnjivanje tijela. **d)** zahod.

ἀπο-χωρίζω, 1. odijeliti, izlučiti, izbirati. **2.** N. T. u pas.: dijeliti se; ἀπ' ἀλλήλων otići.

ἀπο-ψάω, 3. sing. -ψῇ, inf. -ψῆν, **1.** akt. *poet.* obrisati, τὶ ἀπό τινος. **2.** med. sebi otrti, χεῖρας, ἱδρῶτα εἰς οὐδέν ni na čem.

ἀπο-ψηφίζομαι, 1. dep. med. s fut. -ιοῦμαι, **a)** izjaviti se protiv čega, protivno glasovati, zabaciti (Ksen. An. 1, 4, 15), τί, na pr. zakonsku osnovu, τινά koga kod izbora. **b)** glasovanjem koga (τινός) odriješiti. Takođ. aps. **2.** pas. biti riješen, zabačen, τοῦ πολιτεύματος građansko pravo gubiti = biti izbačen.

ἀποψιλόω, *jon.* i *poet.* ćelavim napraviti, zagaliti, ogoluzniti, lišiti.

ἄπ-οψις, εως, ἡ, *jon.* vidik, i *poz.* pogled.

ἀπο-ψύχω, 1. akt. i pas. **a)** izdisati, obeznaniti se, izdahnuti, (βίον) dušu pustiti. **b)** rashladiti, pas. ἀποψυχθεὶς ἱδρῶ od znoja ohladnio (Il. 21, 561). **2.** med. *ep.* hladiti se, ἱδρῶ ἀπεψύχοντο osušiše sebi znoj (Il. 22, 2).

ἀπ-πέμψει, v. ἀποπέμπω.

Ἄππιος, ου, *Appius;* Ἄππιος φόρος = *forum Appii*, grad na Ἀππία ὁδός, 43 rimske milje od Rima.

ἀπραγία, ἡ, *poz.* nerad.

ἀπραγμοσύνη, ἡ, **1.** stanje onoga, koji je ἀπράγμων, neumiješanje, politički mir, ἡ τῶν λόγων ἀπρ. govorima preporučeno načelo nepačanja. **2.** nerad, besposličenje. Od

ἀ-πράγμων, 2., adv. **-μόνως,** prost od zadjevica i neprilika, stoga **1.** besposlen, neradin, dokolan, τὸ ἄπραγμον nerad. **2.** lak, bez muke, ugodan.

Ἀπραγόπολις, šaljivo: Neradingrad, Dokongrad.

ἀπρακτέω, ništa ne postići, παρά τινος. Od

ἄ-πρακτος, 2., *jon.* **ἄπρηκτος** (πράσσω), **1.** tranz. **a)** koji ništa ne izradi, na pr. ἀπονέεσθαι (Il. 14, 221), *infecta re*, vratiti se ne obavivši ništa, γίγνομαι ne postizavam ništa; bezuspješan, zaludan, nekoristan, tašt, *irritus*, ἐλπίς Pl. Prot. 345, c. **b)** nepodoban za rad, nepraktičan, neprikladan, ἡμέρα ἄπρ. dan neprikladan za javne poslove. **2.** pas. **a)** *ep.* protiv čega se ništa ne može opraviti, nedobitan. **b)** koji se ne da izvršiti, neizvršen, neobrađen, i tako οὐδὲ μαντικῆς ἄπρακτος ὑμῖν εἰμι pače vi me i proročkom vještinom iskušavate (Sof. Ant. 1022). — Adv. **ἀπράκτως, a)** ne opravivši ništa, bez uspjeha, *re infecta.* **b)** neradino, besposleno.

ἀπραξία, ἡ, nerad; *poz.* sudbeni praznici.

ἄ-πρᾱτος, 2. (πιπράσκω), još neprodan.

ἀπρέπεια, ἡ, nepristojnost; nečistoća. Od

ἀ-πρεπής, 2. (πρέπω), nepristojan, besputan, sramotan, τὸ ἀπρεπές sramotan odnošaj, nepoštenje.

ἄ-πρηκτος, v. ἄπρακτος.

ἀ-πρίᾱτος, 2. i 3., *poet.* i *ep.*, adv. **-άτην,** nekupljen, bez otkupnine pušten (na slobodu), bez plate (Od. 14, 317).

ἀπριγδα, adv., sveđer, jednako.

ἀπριγδό- i ἀπριξτόπληκτος, 2., *poet.* (ἀπρίξ), neprestano bijen, tučen.

Ἀπρίης, ου, ὁ, kralj egipatski od 589.—569. pr. Is.

ἀ-πρίξ, adv. (πρίω, α kopul.), zapr. sa stisnutim zubima, stoga: čvrsto, neprestano, ἔχειν, λαμβάνειν.

ἀ-προβούλευτος, 2. koji nije prije od vijeća ispitan ili se nema ispitati.

ἀπροβούλως, *poet.* adv., nepromišljeno.

ἀ-πρόθῡμος, 2., adv. **-θύμως,** nesklon, nerad.

ἄ-προικος, 2. (προίξ), bez vijena, prćije.

ἀ-προμήθεια, ἡ (προμηθής), neopreznost.

ἀ-προμήθητος, 2. *poet.* nepromišljen.
ἀ-προνόητος, 2., adv. -ήτως, prenagao, bezbrižan; adv. neoprezno.
ἀ-πρόξενος, 2. *poet.* bez milogosta.
ἀ-προοιμίαστος, 2. bez predgovora.
ἀ-πρόοπτος, 2. *poet.* nepredviđen.
ἀ-πρόσβᾰτος, 2. *poz.* nepristupačan.
ἀ-προσδεής, 2. *poet.* koji ktomu ne treba, τινός, i aps. sam sebi dovoljan.
ἀ-πρόσδεικτος, 2. *poet.* koji se ne može pokazati = veoma visok (var. l. sumnj.).
ἀ-προσδόκητος, 2., adv. -ήτως, **1.** pas. neočekivan, nenadan, često lično, kao ἀπροσδόκητος προσπεσών iznebuha navalivši, ἐξ ἀπροσδοκήτου iznenada, iznebušice, iznevest, τὸ ἀπροσδόκητον neočekivano. **2.** akt koji ne očekuje, ne sluteći, takođ. inf. i μή, part. i ὡς, ἀπροσδόκητοι ὡς μαχούμενοι ne očekujući, da će se boriti.
ἀ-προσήγορος, 2. *poet.* tvrd, nepristupačan.
ἀ-πρόσῖτος, 2. (προσιέναι), *poz.* nepristupačan, τινί.
ἀ-πρόσκλητος, 2., γνῶσις, presuda protiv koga, koji nije pozvan na sud.
ἀ-πρόσ-κοπος, 2. N. T. bez spoticanja, **1.** ravan, bezazlen, ne zadajući smutnje. **2.** mirne duše.
ἀ-πρό-σκοπος, *poet.* koji naprijed ne vidi.
ἀ-πρόσμᾰχος, 2. *poet.* i *poz.* nedobitan.
ἀ-πρόσμεικτος (-μικτος), 2. *jon.* koji nema saobraćaja, τινί s kim.
ἀ-πρόσοιστος, 2. *poet.* neodoljiv; -οίστως ἔχειν biti nepristupačan.
ἀ-προσόμῑλος, 2. *poet.* nedruževan, mrzovoljast, usovan.
ἀ-πρόσφορος, 2. *poet.* nepristupačan.
ἀ-προσωπολήπτως, adv. N. T. ne gledajući na ličnost.
ἀ-προτίμαστος, 2. (προτι-μαίω), *ep.* netaknut.
ἀ-προφάσιστος, 2., adv. -ίστως (προφασίζομαι), bez izgovora, bez omišljanja, bezobziran, bezuvjetan, bez suproćenja, dragovoljan.
ἀ-πρόφᾰτος, 2. *poz. ep.* neproreĉen, neočekivan.
ἀ-προφύλακτος, 2. koji se ne da odvratiti.
ἄ-πταιστος, 2. N. T., adv. -αίστως, bez mane, bez smutnje.
ἄ-πτερος, 2. *ep.* i *poet.* (πτερόν), **1.** nekrilat, bez krilâ; pren. μῦθος koji ne odleti, dobro cijenjen i prihvaćen. **2.** golušav; Esh. Ag. 276. koji se nije usnio (san je krilat).
ἀ-πτήν, ῆνος, ὁ, ἡ (πτηνός), goluždrav, golušav.
ἀ-πτο-επής, 2. (πτόα, ἔπος), *ep.* koji drsko govori, smjelorek (Il. 8, 209).
ἀ-πτόλεμος, 2., v. ἀπόλεμος.
ἁπτός, 2., koji se može zgrabiti. Od.
ἅπτω, fut. ἅψω i ἅψομαι, aor. ἧψα i ἡψάμην, perf. pas. i med. ἧμμαι, aor. pas. ἥφθην, adj. verb. ἁπτός, ἁπτέος, kod Her. i bez augm. ἅψατο, ἅφθη i ἅμμαι, **I.** *nectere*, **vezati, pripinjati, 1.** akt. (ponajv. *poet.*) pripeti, prikopčati. **2.** pas. *ep.* prionuti, prilijepiti se. **3.** med. **a)** *ep.* sebi prikopčati, τὶ ἀπό τινος nešto uza što privezati. **b)** prihvatiti, nešto spopasti, navaliti, dotaknuti, primiti se čega, prijetiti čemu, pobijati (tvrdnju), latiti se čega, progoniti, dokučiti, aps. i τινός; Il. 8, 339 ἰσχία τε γλουτούς τε epekseget.: odostrag ščepati (gristi).
II. *accendere*, **zapaliti, 1.** akt. zapaliti, τί (τινός samo kao gen. partit.) što. **2.** med. zapaliti se, užgati se. **3.** pas. gorjeti.
ἀ-πτώς, ῶτος, ὁ, ἡ (πίπτω), koji ne pada, koji čvrsto stoji.
ἄ-πτωτος, 2. **1.** *poz.* koji ne koleba, ne pada, ne pogrješuje. **2.** *poz.* gramat. t. t.: bez padeža (πτῶσις), nesklonljiv.
ἀπύ, *eol.* = ἀπό.
ἄπῡγος, 2. (πυγή), *poet.* bez guzova, mršavih guzova.
ἀ-πύλωτος, 2. vratima nezatvoren.
ἄ-πυργος, *poet.* i *ep.* **ἀπύργωτος**, 2. bez kulâ, neutvrđen.
ἄ-πῡρος, 2. *ignis expers*, **1.** *ep.* ognjem nedirnut, stoga za kotlove i tronoge: nov. **2.** na ognju nezgotovljen, stoga: nekuhan, ἄριστον hladan ručak, χρυσός nerastopljeno, suho zlato. **3.** *poet.* nezapaljen, ἱερὰ ἄπυρα nesvršene, neprihvaćene žrtve.
ἀ-πύρωτος, 2. *ep.* = ἄπυρος, 1.
ἄ-πυστος, 2. (πυνθάνομαι), **1.** pas. *ep.* i *poet.* **a)** o kom se ništa nije čulo, nečuven, bez glasa. **b)** koji se ne čuje, nerazumljiv. **2.** akt. *ep.* koji ništa nije čuo, neuk, τινός nevješt čemu, koji za što ne zna.
ἀπύω, *dor.* mj. ἠπύω.
ἀπφῦς, gen. ύος, *buk.* tata, babo.
ἀπ-ῳδός, 2. (ᾠδή), *poet.* i *poz.* **1.** koji neugodno glasi, nesročan (τινός). **2.** koji više ne kukuriječe, grakće.
ἄπωθεν, takođ. **ἄποθεν** pis., adv. (ἀπό), **1.** izdaleka. **2.** daleko; *poz.* i kao prijedlog s gen.
ἀπ-ωθέω (i u tmezi), impf. -εώθουν, fut. -ώσω, aor. -έωσα i t. d. (v. ὠθέω), *jon. poet.* i *poz.* takođ. bez augm. ἀπώθουν, -ῶσα, -ώσατο, -ῶσμαι, i *poz.* takođ. -ώθησα, *depello*. **1. akt. oturati,** otjerati, odbiti, τινά (ἔκ) τινος, otisnuti, zanijeti, uzbiti, potisnuti, strgnuti, takođ. τινί τι od koga što odvratiti. **2. med.** od sebe turiti, protjerati, maknuti, τινὰ ἔκ τινος što od sebe odbiti, odvratiti, *repudiare*, prezirati, τὴν αἰτίαν ἀφ' ἑαυτοῦ ἐπί τι krivnju sa sebe baciti na što.
ἀπ-ώλεια, ἡ, N. T. gubitak, propast.
ἀπ-ώμοτος, 2. (ἀπόμνυμι), *poet.* **1.** pas. koji je zakletvom odbijen ili se smije odbiti. **2.** akt. koji je zakletvom što odrekao ili odriče.
ἀπ-ώρων, *jon.* za ἀπ-εώρων, v. ἀφ-οράω.
ἄπωσις, εως, ἡ (ἀπωθέω), istjerivanje.
ἀπωστός, 3., adj. verb. od ἀπωθέω, **1.** *jon.* i *poet.* otjeran, prognan, τινός iz čega. **2.** *jon.* koji se mora protjerati.

ἀπωτάτω, adv., superl. za *ἀπό*, sasvim daleko, što dalje, *τινός* od čega.

ἀπωτέρω, adv., kompar. za *ἀπό*, dalje.

ἄρα [◡◡], *ep.* pokrać. **ἄρ** i enkl. **ῥά** (stara pronom. osn.), označuje usku svezu, neposredno, vremeno ili logično sastajanje ili neposrednu posljedicu čemu, dakle što na to ili iz toga slijedi, **1.** *ep.* baš, upravo, tad, odmah; *ἐπεί ῥα, ὅτι ῥα* smjesta. **2.** dakle, baš, dakako. **3.** baš, dabogme, uz *ἦν* i dr. impf. dakle zbilja (ako si se bolje uputio). **4.** sa *ὡς, ὅτι* i rel. naime, da, s *εἰ, ἐάν,* da, možda, s *μή* da ne bi možda; *εἰ ἄρα* ako uopće; *εἰ μὴ ἄρα, nisi forte,* već ako —. Često i s *τοί*, u krazi *τἄρα,* nuder, s *οὖν* dakle, sad.

ἆρα, 1. upitna riječ, obično na početku rečen., lat. *-ně,* katkad afirmativno, kao svagda *ἆρ' οὐ, nonne,* zar ne?, katkad i niječno, kao svagda *ἆρα μή, num,* ta valjada ne?; kod neupr. pitanja: da li, katkad sa sl. *ἦ*. **2.** *poet.* poradi ritma mj. *ἄρα.*

I. **ἀρά,** *ἡ, jon.* **ἀρή** [iz *ἀρϝά,* zato *ᾰ ep. in arsi* i *jon.*, inače *ᾱ*], **1.** *preces,* molitva, molba, sa sl. akuz. i inf., obič. u zlom smislu: proklinjanje, kletva, osob. u plur., kako se često prije javnih rasprava, protiv neprijateljâ države, i uop. kod molitava i žrtava izricalo, *ἀρὰς ἀρᾶσθαι, ποιεῖσθαι, πνεῖν, ἐξανιέναι, θέσθαι* prokletstvo izreći. **2.** *poet.* personif. kao boginja prokletstva i osvete, pratilica Erinijâ ili i one same, *dirae.*

II. *ἀρά* [ᾰ], *ep.* v. II. *ἀρή.*

ἀραβέω, aor. 1. *ἀράβησα* (*ἄραβος*), *ep.* zvektati, zvečati.

Ἀραβία, *ἡ,* Arabija, u doba Ksenofonovo takođ. južna Mesopotamija, poslije obuhvata i zemlju egipatsku do Nila; dijelovi *ἡ εὐδαίμων Ἀρ., ἡ ἔρημος Ἀρ., ἡ Πετραία Ἀρ.* — *Ἀραβικός* i **Ἀράβιος,** 3. arapski, Arapin, ovaj takođ. zvan **Ἄραψ;** *Ἀρ. χῶρος* jedan kraj u Egiptu na arapskoj među.

Ἀράβιος, *ὁ,* rijeka u Gedrosiji, s. Pourally.

ἄραβος, *ὁ, ep.* (*ἀράσσω*), tutanj od udarenoga tijela, zveka, zvektanje, *ὀδόντων* škrgut.

ἄραγμα, *τὸ* (*ἀράσσω*), *poet.* zvektanje, zveket.

ἀραγμός, *ὁ, poet.* zveka, urnebes, lupa, *στέρνων* busanje, *planctus.*

Ἄραδος, *ου, ἡ,* ostrvo i grad blizu obale feničke, s. Arvad; stanov. *Ἀράδιοι.*

ἆραι, inf. aor. od *αἴρω,* v. r.

Ἀραιθυρέα, *ἡ,* grad i kraj u Argolidi, potonji Flijus. Stanov. *-εεύς.*

ἀραιός, 3., takođ. **ἀραιός** pisano, *ep.* i *poz.* tanak, slab, tijesan, uzak, slabačak, nježan; *δένδρα* daleko jedno od drugoga.

ἀραῖος, 3. i 2. *poet.* koji kletvi (*ἀρά*) pripada, *dirus,* stoga **a)** *Ζεύς,* bog kletve, koji se kod proklinjanja zazivlje, *γονή* rod kletve, Erinije. **b)** proklet, *exsecratus, ἀραῖον λαμβάνειν τινά* koga kletvom vezati. **c)** koji prokletstvo nosi, poguban, *τινί.*

ἀραίρηκα i slič., v. *αἱρέω.*

ἀραίωμα, τὸ, poz. praznina između dvije stvari, prostor.

Ἀράξης, *ου, ὁ,* **a)** rijeka u Armeniji, s. Aras; Herodot ju je zamjenjivao s Oksom i Jaksartom. **b)** drugo ime za Haboras, s. Habur u Mesopotamiji. **c)** rijeka u Skitiji, Volga?

ἀράομαι, *jon.* **ἀρέομαι** [ᾱ], dep. med., fut. *-άσομαι,* aor. *ἠρασάμην,* perf. med. i pas. *ἤραμαι,* adj. verb. *ἀρατός, ep.* i *jon. ἀρήσομαι* i t. d., *ep.* konj. aor. *ἀρησόμεθα* mj. *-ώμεθα* (*ἀρά,* isp. *ἀράω*), *precari,* **1.** *ep.* i *poet.* moliti (se), *τινί* boga. **2.** zavjetovati (Il. 23, 144), moliti se, *vota facere,* s inf., takođ. sa *ἕως* i opt.; zaželjeti se, *τινά.* **3.** *jon.* i *poet. mala imprecari,* proklinjati, željeti, *τινί τι,* osob. s *ἀράς.*

ἀραρίσκω, poglavito *ep.* i *poet.*, rijetko *at.*, takođ. *buk.* i *poz.* (od redupl. osn. *ἀρ-αρ,* isp. lat. *artus* usko složen), **I. tranz. akt.** i **pas.**, impf. *ἀράρισκε,* aor. 1. *ἦρσα* i *ἄρσα,* aor. 2. red. *ἤραρον* i *ἄραρον* [◡◡◡], aor. pas. 3. plur. *ἄρθεν* mj. *-θησαν, artare,* **slagati,** stoga **1.** sastavljati, vezati, učvršćivati, *τί τινι* nešto sa čim složiti, u što strpati, spremiti, *ἀλλήλους βόεσσι* sa štitovima stisnuti se (Il. 12, 105), i tako aor. pas. *ἄρθεν* zbiti se jedan do drugoga. **2. a)** (slaganjem) napraviti, graditi (Il. 16, 212), *τί τινι* nešto čim ili od čega. **b)** pren. *μνηστῆρσι θάνατον* proscima smrt pripraviti (Od. 16, 169). **3.** opremiti (Od. 1, 280), oskrbiti, *τί τινι* nešto čim, pren. *θυμὸν ἐδωδῇ* srce jelom okrijepiti, *τινὰ φρένας* kome dušu razveseliti. **4.** udesiti, *γέρας κατὰ θυμόν* počasni dar po mojoj želji izabrati (Il. 1, 136).

II. intr., perf. *ἄραρα, ep. ἄρηρα,* part. mask. *ἀρηρώς,* fem. *ἀραρυῖα,* plpf. *ἀρήρειν* i *ἠρ., ἠρήρεισθα,* i aor. 2. akt. *ἤραρον* (Il. 16, 214; Od. 4, 777), **1.** složen, zbijen, učvršćen biti (Il. 12, 56), *τινί* čim, od čega; uop. **pristajati,** čvrsto sjediti, stajati (Od. 5, 361); aps. *ἀρηρώς* čvrsto pristajući (Il. 4, 134), učvršćen, čvrsto zatvoren, *τινί* od čega složen, skunabljen čim, za što zgodan, ili *ἔν τινι* u čem, *ἐπί τινος* na čem, *ποτί τινα* o što čvrsto prislonjen. Pren. *οὐ φρεσὶν ᾗσιν ἀρηρώς* u svojoj misli nestalan, t. j. duha nerazborita, *ταῦτ' ἄραρε* stalno je, izvjesno, odlučeno je, spoznalo se. **2.** dobro opremljen, dobro oskrbljen biti, *τινί* čim. **3.** pren. priličan, ugodan biti, sviđati se, militi se (Od. 4, 777).

III. med. intr. aor. (*ἤρμην*) *ἄρμενος* pričvršćen, pristajući, *τινί* čemu ili na što. Otd.

ἀρᾱρότως, adv., dobro pričvršćeno, pristalo.

ἀράσσω, fut. *ἀράξω,* aor. akt. *ἤραξα,* pas. *ἠράχθη,* fut. *dor. -αξῶ, jon. poet.* i *poz.* (isp. *ῥάσσω*), **1.**

akt. udarati, tući, lupati, kuckati, *τί* u, na, o što, *τινί* čim, pren. *τινί τινα* bacati što na koga, nabacivati se, na pr. pogrdama, obasuti ga. **2.** pas. **a)** biti tučen. **b)** udariti se o što, *τῇ γῇ* o kopno, nasukati se, nasjesti.

ἀρᾱτός, 3. (*ἀράομαι, ᾰ*), *poet.* poželjen, proklet, zlosrećan.

Ἄρατος, *ὁ,* **1.** iz Sikiona, rođen 270. pr. Is., vojvoda eolskoga saveza, umr'o 213. pr. Is. **2.** pjesnik iz Solâ u Kilikiji, prijatelj Antigonov i Teokritov, živio je otprilike od 310.—240. pr. Is.

Ἄραυρις, ὁ, rijeka u Galiji Narbonskoj, s. Héraut.

Ἀραχναῖον *αἶπος,* gora u Argolidi, s. Arna.

ἀράχνη, *ἡ, poet.* i *ἄραχνος, ὁ, poet.* pauk, lat. *aranea.* Otd.

ἀράχνιον, *τὸ,* paučina.

Ἀραχωσία, *ἡ,* satrapija u istočnoj Perziji, s. Kandahar, nazvana po rijeci *Ἀραχωτός,* s. Arakandab. Stanov. **Ἀραχωτοί.**

Ἄραψ, v. *Ἀραβία.*

ἀράω, moliti se, otd. samo inf. prez. (impf.) *ἀρήμεναι* (Od. 22, 322), inače *ἀράομαι.*

Ἄρβηλα, *ων, τὰ,* grad u sjev. Asiriji, s. Erbil.

ἀρβύλη, *ἡ, poet., buk. ἀρβυλίς, ἡ,* **1.** crevlja, cipela, koja je čitavu nogu do gležnja pokrivala. **2.** stajalište kočijaševo sprijed u kolima.

Ἀργαδεῖς, *οἱ,* starojonska fila u Atici.

Ἀργαῖος, *ὁ,* ime makedon. kraljeva, osob. sina Arhelajeva, koji je od g. 383.—381. vladao i 359. opet protiv Filipa ustao kao pretendent.

ἀργᾰλέος, 3. (od *ἄλγος,* mj. *ἀλγαλέος*), *ep.* i *poz.* težak, mučan, bolan, dosadan, *βόες* koje je teško dobiti, često s dat. i inf., *ἀργαλέος Ὀλύμπιος ἀντιφέρεσθαι* teško je Olimpljaninu suprotiti se.

ἀργᾷς, v. *ἀργής.* **ἀργᾶς,** v. *ἀργῆς.*

Ἀργεῖος, 3. *Argivus,* argejski, supst. Argivac, u Hom. naziv za sve Grke, jer su Argivci bili najugledniji narod pod Trojom; *ἡ* **Ἀργεία, 1.** Argivka. **2.** argivska zemlja, Argolida. **3.** amfilohička Argolida.

ἀργεῖ-φόντης, *ου, ὁ,* od starih tumačen kao ubilac Arga, jer je Hermej na zapovijed Zeusovu ubio stookoga Arga (*Ἄργος πανόπτης*), kojega je Hera postavila za stražara Ijoni (*Ἰώ*), pretvorenoj u kravu (Ov. Met. 1, 668 i sl.); spočetka jamačno: koji se u sjajnom svijetlu ukazuje (od *ἀργής* i *φαίνω*), sjajan, pridjevak Hermeja, glasnika božjega.

ἀργεννός, 3., v. *ἀργής.*

Ἀργεννοῦσαι, v. *Ἀργινοῦσσαι, αἱ.*

ἀργεστής, *ep.* gen. *ᾶο, ὁ* (*ἀργής*), *ep.* i *poz.* pridjev juga, jer je od njega zrak bistar i proziran, vedreći.

ἀργέτι, α, v. *ἀργής.*

ἀργέω (*ἀργός* II.), **1. a)** besposličiti, lastovati, odmarati se, počivati, *otior.* **b)** za stvari: neupotrijebljen ležati. *γῆ* netežena zemlja. **2.** pas. *ἀργεῖταί τι* nešto se zanemaruje.

ἀργής, *ῆτος,* dat. i akuz. *ep.* takođ. **ἀργέτι,** *ἀργέτα, ὁ, ἡ, ep.* i *poet.,* sa spor. obl. **ἀργεννός,** 3. *ep.* i *poet.,* **ἀργῆς,** *dor.* i *poet.* **ἀργᾷς,** stegn. od *ἀργήεις,* 3., i **ἀργινόεις,** 3. *ep.* (kor. *ἀργ,* isp. *ἄργυρος,* lat. *argentum, argutus*), bijel, sjajan, krečovit, blistav, svijetao, naočit, hitar.

ἀργῆς, *dor.* **ἀργᾶς,** *ᾶ, ὁ* (*ἀργής*), **1.** nekaka zmija. **2.** nadimak Demostenov.

ἀργῇς iz *ἀργήεις,* v. *ἀργής, ῆτος.*

ἀργηστής, οῦ, poet. i *buk.* sjajnobjel = *ἀργής.*

ἀργία, *ἡ* (*ἀργός* II.), stegn. od **ἀεργία,** *ep.* **-ίη** [ῐ], nerad, lijenost, osob. takođ.: zanemarivanje obrta; takođ. u plur. i u dobrom smislu: odmor, počinak, dokolica.

ἀργι-κέραυνος, 2. (*ἀργής*), *ep.* u vedrini ili bistro, sjajno sijevajući, pridjevak Zeusov. Supst. svjetličar, munjobija.

Ἄργιλος, *ου, ἡ,* grad u Bisaltiji u Makedoniji. Stanov. *ὁ* **Ἀργίλιος.**

ἀργῖλ-ώδης, 3. (*ἄργιλος* bijela glina, *εἶδος*), *jon.* i *poz.* glinast, glinen, *argillosus.*

ἀργῑνόεις, 3., v. *ἀργής.*

Ἀργῖνον, *τὸ,* rt kod Eritre u Joniji, s. Kap Blanc.

Ἀργινοῦσσαι, -νοῦσαι, *ῶν, αἱ* (*scil. νῆσοι,* od *ἀργινόεις,* v. *ἀργής*), tri malena otoka na obali Eolide, nasuprot lezbičkom predbrežju Malea; poraz Spartanaca g. 406. pr. Is.

ἀργι-όδους, *όδοντος, ὁ, ἡ* (v. *ἀργής*), *ep.* bjelozub.

ἀργί-πους, *ποδος, ὁ, ἡ* (v. *ἀργής*), *ep.* i *poet.* sa sjajnim nogama, t. j. **1.** bjelonog. **2.** brzonog.

Ἄργισσα, *ἡ,* grad u Tesaliji, poslije Argura.

ἄργματα, *τὰ* (*ἄρχω*), = *ἀπάργματα, ἀπαρχαί,* prva žrtva, prvine, posvećenje, naime odrezani komadi žrtvovane životinje, koji se u čast bogovima spaljivahu (Od. 14, 446), *primitiae.*

Ἀργόθεν, adv., iz Arga, *ex Argis.*

Ἀργόλας = *Ἀργεῖος;* fem.

Ἀργολίς, *ίδος, ἡ,* supst., okoliš Arga; otd. adj. *Ἀργολικός,* i

ἀργολίζω, držati s Argivcima, pristajati uz A.

Ἀργοναῦται, οἱ, **1.** Argonauti (brodari na lađi Argi), koji su se vođeni od Jasona iz Arga vozili u Kolhidu, da donesu zlatno runo. **2.** *poz.* pjesma Apolonija Rođanina o toj vožnji.

Ἄργος, *ου, ὁ,* **1.** sin Zeusov i Niobin, kralj i heroj u Argu. **2.** sin Agenorov ili Inahov i Zemljin s očima po čitavom tijelu (stoga *πανόπτης*), od Here postavljen Ijoni za stražara, od Hermeja ubijen.

Ἄργος, *εος, ους, τὸ,* ime nekojih gradova grč. **1.** u Peloponesu, glavni grad u Argolidi na Inahu, s. Argi, s pridj. **Ἀχαιικόν. 2.** kraj, kojim vladaše Agamemnon, s glav. gr. Mikenom. **3.** *Ἴασον, μέσον,* čitavi Pelopones. **4.** tesalska ravnica na Peneju, s pridj. *Πελασγικόν,* v. *Ἀργεῖος.*

5. τὸ Ἀμφιλοχικόν, na Ambrakijskom zalivu u Akarnaniji.

I. **ἀργός,** 3. (isp. ἀργής), *ep.* bijel, bjeličast; za pse: brzonog, aps. i s πόδας.

II. **ἀργός,** 2., *poz.* takođ. 3., stegn. iz *(ep.)* **ἀ-ϝεργός, 1.** akt. neradin, lijen, dokolan, spor, za stvari: zaludan, nekoristan, ἔς τι za što. **2.** pas. **a)** netežen, neobrađen, *incultus.* **b)** neučinjen, neizvršen, οὐκ ἐν ἀργοῖς πράττεσθαι ne ostaviti neuređeno, *infectus.* — Adv. **ἀργῶς, 1.** lijeno, nemarno, mlitavo, ἔχειν πρός τι. **2.** nepodobno, nepromišljeno, nezgrapno.

Ἄργουρα, ἡ, **1.** pređašnja Argisa u Tesaliji. **2.** mjesto kod Halkide na Eubeji.

ἀργυρ-άγχη, ἡ (ἄγχω), »srebrna gr'onica«, kad je tko podmićen, da ne govori, pa se izgovara, da ga grlo boli, pa zato šuti.

ἀργῠρ-ἀμοιβός, ὁ, mjenjač, ἀργῠρἀμοιβικῶς, adv. *poz* kad se sve meće na zlatnu tezulju.

ἀργύρ-ασπις, ιδος, ὁ, ἡ, *poz.* sa srebrnim, t. j srebrom okovanim štitom, ἀργυράσπιδες, οἱ, birana makedon. četa Aleksandra Vel., kojoj je on prije indijske vojnice dao štitove srebrom okovane.

ἀργῠρειος, 3. (ἀργυρεύω), samo ἔργα i μέταλλα, srebrne rude, supst. τἀργύρεια, isto.

ἀργύρεος, 3., stegn. **ἀργῠροῦς,** ᾶ, οῦν (ἄργυρος), srebrn, od srebra pravljen, ili srebrom okovan ili urešen, posrebren.

ἀργυρ-ήλᾰτος, 2. *poet.* od srebra kovan.

ἀργυρικός, 3. *poz.* koji se tiče srebra ili novca.

ἀργύριον, τὸ (ἄργυρος), srebro, osob. izrađeno i kovano srebro, srebrnjak, novac (u N. T. srebrnjak = *at.* τετράδραχμον), takođ. otkupnina (εἰσπράττεσθαι, iskati); τὰ ἀργύρια, srebrni rudnici, srebrne rude.

ἀργύριος, 3. *dor.* = ἀργύρεος.

ἀργυρο-γνώμων, ὁ, *poz.* novčani vještak, koji se razumije u plemenite kovine.

ἀργυρο-δίνης, ου, ὁ, *ep.* sa srebrnim virovima.

ἀργυρο-ειδής, 2. *poet.* srebrolik.

ἀργυρό-ηλος, 2. *ep.* srebrnim čavlićima urešen, srebrokitan.

ἀργυρο-κόπος, ὁ, N. T. i *poz.* (srebrar), zlatar, kujundžija.

ἀργυρολογέω (-λόγος), impf. ἠργυρολόγει, novac utjerivati, porezu nametati, τινά kome.

ἀργυρολογία, ἡ, utjerivanje novaca; ucjenjivanje. Od

ἀργυρο-λόγος, 2. (λέγω), koji novac utjeruje, ναῦς lađa za pobiranje danka.

ἀργυρό-πεζα, ἡ, *ep.* bjelonoga, pridjev Tetidin.

ἀργυρό-πους, ποδος, ὁ, ἡ, srebronog, sa srebrnim nogama.

ἀργυρό-ριζος, 2. *poet.* sa srebrnim korijenjem (ῥίζα), poradi pješčana tla, u kojem ima srebra.

ἀργυρο-ρρύτης, ου, ὁ, *poet.* srebrotek, srebrostruj.

ἄργῠρος, ὁ (ἀργός I., lat. *argentum*), srebro.

ἀργυρο-στερής, 2. *poet.* koji za srebro, novac vara.

ἀργυρό-τοιχος, 2. *poet.* sa srebrnom oplatom, srebroplatan.

ἀργυρό-τοξος, 2. *ep.* sa srebrnim lukom, pridjev Apolonov; takođ. kao supst. srebroluk.

ἀργυροῦς, v. ἀργύρεος.

ἀργύρωμα, τὸ, *poz.* srebrno posuđe.

ἀργυρ-ώνητος, 2. za novce kupljen. Supst. kupljeni rob ili robinja.

ἀργῠφεος, 3. *ep.* i **ἄργῠφος,** 2. *ep.* (I. ἀργής i ἀργός), bijel kao srebro.

Ἀργώ, οῦς, ἡ, Arga, lađa Argonautâ, takođ. **Ἀργῷον** σκάφος nazvana.

Ἀρδέα, ἡ, *poz.* grad u Laciji; stanov. οἱ Ἀρδεᾶται.

ἄρδευσις, ἡ, *poz.* polijevanje, natapanje. Od

ἀρδεύω, *poet.* i *poz.* = ἄρδω.

ἄρδην, adv. (= ἀέρδην, v. αἴρω), **1.** *poet.* uvis uzdignuto. **2.** uklonjeno, stubokom, posve, πάντες svi listom, silno.

ἄρδις, *jon.* -ιος, akuz. pl. **ἄρδις** mj. -ιας, ἡ, *jon.* i *poet.* šiljak, rt od strijele.

ἀρδμός, ὁ, *ep.* napojište, pojilo. Od

ἄρδω, impf. iterat. ἄρδεσκε, aor. ἦρσα, ἄρσω, natapati, plaviti, zalijevati, napajati.

Ἀρέθουσα, *ep.* -η, *buk.* Ἀρέθοισα, **1.** izvor na zapadnoj strani Itake, s. Lebados (Hom.). **2.** izvor kod Halkide na Eubeji (Eur.). **3.** izvor na ostrvu Ortigiji kod Sirakuse (Teokr., Luk.). **4.** *poz.* grad u Makedoniji, poslije Rentina (Plut.).

ἀρειή, ἡ, *ep.* (isp. I. ἀρά), proklinjanje, kletva, prijetnja.

Ἄρειος, 2. i 3., *jon.* **Ἀρήιος,** takođ. ἄρειος i ἀρήιος pisano, Areju posvećen, uop. ubojit, bojovan, na pr. ὅπλα, hrabar, junački, Ἄρ. πεδίον t. j. Martova poljana, *campus Martius*, u Rimu, Ἄρειος πάγος, ὄχθος, takođ. u pl. Ἄρ. πάγοι, Arejev brežuljak, nasuprot akropoli u Ateni. Tu je vrhovno sudište gradsko imalo svoje sjednice, ἡ ἐξ Ἀρ. πάγου βουλή ili ἡ ἐν Ἀρ. πάγῳ βουλή; njegovi se članovi zvahu οἱ ἐξ Ἀρ. πάγου, i Ἀρεοπαγῖται, postati član ἀναβῆναι εἰς τὸν Ἄρ. πάγον. Otd. adj. ὁ **Ἀρεοπαγιτικός,** natpis govorima Lisijinim i Isokratovim.

ἀρεί-φατος, 2. *poet.* **1.** ratoboran. **2.** = ἀρηίφατος.

ἀρείων, ονος, ὁ, ἡ, ἄρειον, τὸ (ἀρι-), *ep.* i *poet.* bolji, čestitiji, plemenitiji, jači, hrabriji, moćniji. Neutr. ἄρειον kao adv.

Ἀρείων, ονος, ὁ, v. Ἀρίων, 2.

ἄ-ρεκτος, 2. *ep.* mj. ἄρρεκτος (ῥέζω), neučinjen, nedovršen, *infectus.*

Ἀρελᾶτε, τὸ, *poz.* grad na Roni, s. Arles.

ἀρέομαι, *jon.* mj. ἀράομαι.

Ἀρεοπαγίτης i slič., v. Ἄρειος.

ἀρές, vok., v. II. ἀρής.

ἀρέσαι, v. ἀρέσκω.

ἀρέσθαι, inf. aor. 2. za ἄρνυμαι.

ἀρέσκεια, ἡ, N. T. ugodljivo držanje. Od
ἀρεσκεύομαι, poz. pokazivati se uslužnim, ugodljivim.
ἀρεσκόντως, adv. part. prez. akt. od *ἀρέσκω,* ugodljivo, udovoljujući, dovoljno, *τινί.*
ἀρέσκω (osn. *ἀρεσ, ἀρ* u *ἀραρίσκω*), fut. *ἀρέσω* i *ἀρέσομαι,* aor. *ἤρεσα* i *ἠρεσάμην,* pas. *ἠρέσθην,* adj. verb. *ἀρεστός, ep.* med. obl. i sa *σσ,* **1. akt. a)** opet popravljati, izravnati, takođ. s dod. *ἄψ, reparare.* **b)** kod lič. subj.: *placare,* zadovoljiti, ublaživati koga, *τινά,* čim *τινί.* **c)** *placere,* **dopadati se,** mio biti, *τινί,* s inf., takođ. *τινά iuvat,* godi, part. *ἀρέσκον,* prihvaćeno, povoljno, *τινί.* **2. pas. a)** ugodan postati ili biti, omiljeti, *ἀρεσκόμενος* ugodan. **b)** biti zadovoljan, zamilovati, *τινί* nešto, ili sa sl. gen. apsol., i to i bez subj.: prija. **3. med. a)** sebi što (*τί*) popraviti, opet izravnati, naknaditi, pak *τινά* koga ublažiti, udobrovoljiti, pomiriti, *τινί* čim, *δαιτί* gozbom, dati komu pomirnu gozbu. **b)** dati sâm komu nešto (*τινί τι*), da mu udovoljiš.
ἀρεστός, 3. (adj. verb. za *ἀρέσκω*), usrdno primljen, ugodan, mio, *τινί.* Adv. **-στῶς,** *τινί, jon.* ugodljivo, prijatno.
ἀρετάω, *ep.* vrijediti, napredovati, cvjetati. Od
ἀρετή [ᾰ], *ἡ* (srod. *ἀρείων*), vrsnoća, čestitost, podobnost, dobrota, savršenost, izvrština, jakost, prikladnost, spretnost, ljepota, čast, sreća, uspijevanje, vrlina, duševna veličina, krepost, pravičnost, plemenitost (*εἴς τινα, περί τινα*), usrđe, zasluga, nedužnost, vještina, plemenito mišljenje, ili i hrabrost, pa tako osob. u plur. junačka djela, takođ. slava s kreposti, junačka slava.
ἀρεύιος, eol. poet. = *Ἀρήιος.*
I. **ἀρή,** *ἡ, ep.* i *jon.* = *ἀρά* I., v. r.
II. **ἀρή,** *ep.* [ᾰ] (= *τὸ ἄρος*), nesreća, propast, pogibija, *ἀρὴν ἀμῦναι, ἀρῆς ἀλκτῆρα γενέσθαι.*
ἄρηαι, v. *ἄρνυμαι.*
ἀρήγω [ᾰ], **1.** pomagati, u pomoć priteći, aps. i *τινί* komu, kao i *τινί* čim. **2.** *poet. τί,* nešto odbraniti, odbijati, *τί τινι* nešto od koga. Otd.
ἀρηγών, *όνος, ὁ, ἡ, ep.* pomoćnik, pomoćnica.
ἀρηΐ-θοος, 2. *ep.* brz u boju.
Ἀρηι-κτάμενος ili **ἀρηικτάμενος,** 3. (*κτείνω*), u boju ubijen ili pao.
Ἀρήιος, v. *Ἄρειος.*
Ἀρηΐ-φατος ili **ἀρηΐφατος** (*φεν, ἔπεφνον*), 2. *ep.* u boju poginuo.
ἀρηΐ-φιλος, *ὁ, ep.* od Areja ljubljen, ratoboran, bojovan.
ἀρήμεναι, v. *ἀράω.*
ἀρημένος, 3., *ep.* part. pas. [ᾱ], stari su to tumačili s *βεβλαμμένος,* slomljen, srvan, *τινί* čim, ili *ὑπό τινος* pod bremenom kakim.
ἀρήν (*ϝάρν,* srod. *ἀρνηός*), **ἀρνός,** *νί, ἄρνα, νε,* plur. *νες, νῶν, νάσι, ep. ἄρνεσσι, ἄρνας,* ovca, jagnje (v. takođ. *ἀμνός*).
ἄρηξις, *εως, ἡ, poet.* (*ἀρήγω*), pomoć, *τινός* od čega.
ἄρηρα, v. *ἀραρίσκω* II.
ἀρηρομένος, 3., v. *ἀρόω.*
Ἄρης, *ὁ, at.* *Ἄρεως* i *Ἄρεος, Ἄρει, Ἄρη* (i *Ἄρην*), *Ἄρες, ep.* *Ἄρηος, Ἄρηι* i *Ἄρεϊ* (*Ἄρῃ*), *Ἄρη(ν),* vok. takođ. *Ἄρες, jon.* *Ἄρεος, Ἄρεϊ, Ἄρεα* (takođ. *poet.*), [ᾰ, u arzi *ep.* i *trag.* ᾱ], Arej, naočiti bog rata i bitaka, sin Zeusov i Herin, *Mars,* **1.** simbol silovite, surove hrabrosti, protivno Atena. On ima moć doći i nemir zametnuti, pak otići i time mir povratiti. **2.** simbol ratne bjesnoće, *ferocia* (Il. 13, 444 *ἀφίει μένος* on »zaustavi polet«, jakost), rat, boj, ubistvo, ranjavanje, takođ. kuga, uop. pogibija, stoga: *στυγερός* i *μέλας* nazvan, *Ἄρεα συνάγειν* boj zametati, slič. *ἐγείρειν Ἄρεα.*
ἀρής, vok. *ἀρές,* poguban (od II. *τὸ ἄρος,* = II. *ἀρή*).
ἄρησθε, ἄρηται, konj. za aor. 2. *ἀρόμην* od *ἄρνυμαι,* v. r.
Ἀρήτη, *ης,* žena feačkoga kralja Alkinoja.
ἀρητήρ, *ῆρος, ὁ* (*α, ἀράομαι*), *ep.* svećenik, zapr. molitelj za narod.
ἄ-ρητος, 2., *ep.* za *ἄ-ϝρητος, at. ἄρρητος,* neiskazan (drugi: *ἀρητός,* poželjen, v. *ἀράομαι,* isp. *ἀρατός*).
Ἄρητος, ου, ὁ, jon. = *Ἄρατος,* 2., v. r.
ἄρθεν, v. *ἀραρίσκω.*
ἀρθμέω, *ep.* (*ἀρθμός*), složiti se, ujediniti se.
ἄρθμιος (v. *ἀρθμός*), 3. *ep.* i *jon.* združen, oprijateljen, *τινί, consors.* Supst. *jon. τὰ ἄρθμια* sloga, *ἐς ἀλλήλους.*
Ἄρθμιος, *ὁ,* iz Zeleje u Troadi, proksen atenski, oko 460. na Kimonov prijedlog sa čitavim koljenom proklet, jer je bio posrednik perzijskih pokušaja podmićivanja.
ἀρθμός, ὁ, poet. (osn. *ἀρ,* v. *ἀραρίσκω*), prijateljstvo.
ἀρθρο-κηδής, koji zglavke, udove oštećuje.
ἄρθρον, τὸ (osn. *ἀρ,* v. *ἀραρίσκω,* lat. *artus, articulus,* srod. rame), **1.** ud, član, zglavak, *ποδός* = noga, *τῶν κύκλων* = oči, pak: zglob, u plur. *jon.* i za spolne udove. **2.** *poz.* kao gramat. t. t. *articulus,* član. Otd.
ἀρθρόω, dijeliti na članke, članiti, *τὴν φωνήν* govoriti razgovijetno, *articulo.*
ἀρι- [ᾰ], srod. s *ἀρείων, ἄριστος, ἐρι-,* nerazdrješljiva čestica, dobro, veoma, vrlo, *per-.*
Ἀριάδνη, *ης,* kći Minojeva, koju je Tesej odveo i ostavio.
Ἀριαῖος, *ὁ,* prijatelj i četovođa mlađega Kira, a poslije njegove smrti izdajica grčkih vojvoda i pristalica Artakserksa, protiv kojega se kao satrap u Sardu g. 394. opet pobunio.
ἀρί-γνωτος, 2. i 3., *ep.* koji se lako poznaje, dobro poznat, zloglasan.

ἀρί-δακρυς, 2. *poet.* veoma suzan.

ἀρι-δείκετος, 2. *ep.* veoma pokazivan, stoga: odličan, ἀνδρῶν između —, kao kakav superl., *clarissimus*.

ἀρί-δηλος, *jon.* i **ἀρίζηλος,** od -δῆλος, 2. i 3., *ep.*, adv. **-ζήλως,** *ep.* veoma jasan, veoma vidljiv, veoma glasan, znatan, odličan, vrstan.

ἀριθμέω, fut. ἀριθμήσομαι pasivno, inf. aor. 1. pas. *ep.* ἀριθμηθήμεναι (ἀριθμός), *numero*, **1.** akt. brojiti, nabrajati, sračunati, δίχα na dvije jednake pole brojiti. **2.** pas. bivati izbrojen, dati se brojiti, εἴς τινας, ἔν τινι, (ἐν μέρει) τινῶν među što, vrijediti. **3.** med. u sebi (ne u glas) brojiti. Otd.

ἀρίθμημα, τὸ, *poet.* brojeno, broj.

ἀρίθμησις, εως, ἡ, brojenje.

ἀριθμητικός, 3. koji na brojenje ili računanje pripada, aritmetski, ἡ ἀριθμητική (τέχνη) računarska vještina, nauka o brojevima.

ἀριθμητός, 3. *poz.* i *buk.* što se može brojiti, malo.

ἀριθμός [ᾰ], ὁ (osn. ἀρ, v. ἀραρίσκω), **1.** red, *numerus*, broj, (τὸν) ἀριθμόν, ἀριθμῷ, takođ. εἰς (τὸν) ἀριθμόν na broj, takođ. po izvjesnom broju, ἐς ἀριθμὸν εἰπεῖν i slič. brojevima, po broju označiti, εἰς ἀριθμὸν ἐλθεῖν dati brojiti se. **2.** brojenje, nabrajanje, δι' ἀριθμῶν po razredima, οἱ τακτικοὶ ἀριθμοί pregledavanje odjelâ, ἀριθμὸν ποιεῖν brojidbu upriličiti, ποιεῖσθαι brojiti. **3.** pren. broj, množina, *mensura*, količina, τῆς ὁδοῦ, ili τῶν λόγων nebrojene prazne riječi.

ἄριμα, jedan (skitski).

Ἄριμα, τά, ili -μοι, οἱ, ἐν Ἀρίμοις u Arimskoj zemlji u Kilikiji.

Ἀριμαθαία, ας, ἡ, Arimateja, grad Samuilov u Efrajimu, jevr. Râmâh.

Ἀριμασποί, οἱ, mitski jednooki narod u južnoj Sibiriji, koji je zlato čuvao. Ἀριμάσπεια ἔπη pjesma Aristejina o A.

Ἀρίμινον, τό, grad u Umbriji, s. Rimini.

Ἀριοβαρζάνης, ους, ὁ, **1.** perz. satrap u Eolidi i Maloj Frigiji g. 387.; poslije se od perz. kralja odmetnuo, i g. 362. rođeni ga je sin Mitradat izdao te bi na krst pribijen. **2.** vojvoda Darija Kodomana protiv Aleksandra. **3.** Φιλορωμαῖος, g. 92. od Rimljana za kralja postavljen u Kapadokiji, gdje su ga više puta protiv Mitradata branili; g. 62. odstupio.

ἀρι-πρεπής, gen. έος, 2. (πρέπω), *ep.* veoma ugledan, pristao, sjajan, divan, odličan, τισί među nekojima, *eximius*.

ἀρί-σαμος, 2. *buk.* očevidni.

Ἄρισβα, ἡ, grad na Lezbu, s. Musa.

Ἀρίσβη, ἡ, grad u Troadi; **Ἀρίσβηθεν,** adv., od Arizbe.

ἀρίσημος, *ep. poet.* opće poznat (ispor. ἀρίσαμος).

Ἀρισταγόρας, ου, ὁ, ime nekojih maloazijskih tirana, osob. miletskoga, koji je g. 499. jonski ustanak podigao i g. 497. u boju s Edoncima na Strimonu pao.

Ἀρίσταρχος, ου, ὁ, **1.** oligarh u Ateni, oko 407. smaknut. **2.** spartan. harmost u Bizantu oko 400. **3.** prijatelj Sokratov. **4.** prijatelj Demostenov. **5.** astronom iz Sama, cvao 280.—260. **6.** glasovit knjižničar i filolog iz Samotrake, učitelj u Aleksandriji oko 180.—145. — i drugi.

ἀριστάω [ᾰ] (ἄριστον), ručati, doručkovati, *prandeo*.

Ἀριστέας, ου, *jon.* -έης, -έεω, ὁ, **1.** čudotvorac iz Prokonesa, spjevao Ἀριμάσπεια ἔπη u 6. vijeku pr. Is. **2.** četovođa u Kirovoj vojsci — i drugi.

ἀριστεία, ἡ (ἀριστεύω), *poet.* i *poz.* junačko djelo, okrunjeno junaštvo; takođ. u plur. (U Il. češće natpis: junaštvo.)

Ἀριστείδης, ου, ὁ, **1.** sin Lisimahov, poznati aten. državnik, »Pravedni«, umrije oko g. 467. **2.** njegov unuk, učenik Sokratov — i drugi.

ἀριστεῖον, τό, *jon.* **ἀριστήιον** (-στεύω), *at.* plur. nagrada za hrabrost ili za druge zasluge, na pr. τῆς σοφίας, uop. pobjednička nagrada.

ἀριστερός [ᾰ], *ep.* gen. **ἀριστερόφιν,** **1.** lijevi, nalijevo, (χείρ) lijeva, ali τὸ ἀριστερόν lijevo krilo, ἐπ' ἀριστερά ili ἀριστερόν nalijevo, ἐπ' ἀριστερόφιν, ἐπ' ἀριστερὰ χειρός lijevo; napose **a)** ἡ ἀριστερά (dop. χείρ) ljevica, ἐξ ἀριστερᾶς slijeva, ἐν ἀριστερᾷ nalijevo, τινός od čega. **b)** (dop. ὁδός), krivi put. *Sinister*. **2.** *ep.* i *poet.* pren. zlokoban, zloguk (jer je grčki motrilac pticâ gledao na sjever). **3.** za ljude: nezgrapan, naopak, nerazborit, tako ἐπ' ἀριστερὰ φρενὸς ἔβας t. j. na naopake, bezumne namjere. *Laevus*.

ἀριστεύς, έως, *ep.* ῆος, plur. ῆες, ὁ (ἄριστος), najbolji, najvrsniji, osob. u plur. najugledniji i najodličniji, boljari, *optimates*. Otd.

ἀριστεύω, impf. iterativ. obl. ἀριστεύεσκε, *praecello*, **1.** prvi, najvrsniji, najhrabriji, najbolji biti, odlikovati se, τινός pred kim (μεθ' ἡμέας), τινί čim, ili takođ. u inf. ili s gen. i inf. Takođ. sa stvarnim subj. ἡ γνώμη t. j. nadvladava. **b)** s akuz. nešto za nagradu odnijeti, na pr. τὰ πρῶτα prvu bojnu nagradu dobiti, *primas ferre*, ili τὰ πρῶτα καλλιστεῖα najveću ljepotu (Hesionu) za nagradu dobiti.

ἀριστήιον, τό, v. ἀριστεῖον.

ἀριστίζω, *poet.* doručkom počastiti.

ἀριστίνδην (ἄριστος), adv., po porodičnom plemstvu; takođ.: po hrabrosti, zasluzi, vrsnoći.

Ἀρίστιππος, ου, ὁ, **1.** iz tesal. knežev. roda Aleuada u Larisi, učenik Gorgijin, milogost mlađega Kira. **2.** iz Kirene, slušač Sokratov, osnivač kirenske (hedonističke) filozofske škole, rođen oko 435., umr'o oko 360.

Ἀριστοβούλη, pridjev Artemidin. Od

ἀριστό-βουλος, 2. *poz.* koji najbolje svjetuje.

Ἀριστόβουλος, ου, ὁ, **1.** iz Kasandrije (Potideje), išao s Aleksandrom na vojnicu, koju je opisao;

djelo su upotrijebili Arijan i Plutarh. **2.** mnogi kraljevi u Judeji — i drugi.

'Αριστογείτων, *ονος*, **1.** ubilac Hiparhov. **2.** atički govornik, protivnik Demostenov.

'Αριστόδημος, *ου, ὁ*, **1.** Heraklid, preko svojih blizanaca sinova Euristeja i Prokla praotac obiju kraljevskih kuća spartan. **2.** junak mesenski u drugom mesenskom ratu, oko g. 725. **3.** jedan od tri stotine u Termopilama, koji je pao kod Plateje. **4.** skrbnik kralja Agesipola, pobjednik kod Nemeje g. 394. **5.** Kidatenjanin, *ὁ μικρός*, učenik Sokratov. **6.** Metaponćanin, slavan tragički glumac i poslanik Atenjana k Filipu g. 346. — i drugi.

ἀριστοκρᾰτέομαι, imati aristokratski ustav.

'Αριστοκράτης, *ους, ὁ*, **1.** ugledan Atenjanin, član zbora od četiri stotine, kao strateg kod Arginusâ g. 406. smaknut. **2.** atenski politik, za kojega je Demosten napisao 23. govor. **3.** književnik iz Sparte na početku carskoga doba, napisao *Λακωνικά*, koje je Plutarh upotrijebio.

ἀριστοκρᾰτία, *ἡ*, gospodstvo boljarâ, aristokracija.

ἀριστοκρᾰτικός, 3. aristokratski, ustavu aristokratskomu sklon, njemu pripadajući, *οἱ ἀρ.* ljudi aristokr. mišljenja, aristokrati.

ἀριστό-μαντις, *εως, ὁ, poet.* koji izvrsno proriče, prorok.

'Αριστομένης, *ους, ὁ*, četovođa i junak mesenski u drugom mesenskom ratu.

ἄριστον (*ἦρι*, stoga *α*), *τὸ*, r u č a k, z a j u t r a k, kod Hom. o sunčanom rođaju blagovan, poslije tek oko podne; osob. jelo određeno za zajutrak, *ἄριστον ἐπισιτίζεσθαι* po ručak ići, *prandium*.

'Αριστόνικος, *ου, ὁ*, **1.** Maratonjanin, govornik u doba Demostenovo. **2.** Frearanin, pristaša Demostenov. **3.** okrutan tiran u Metimni, od Aleksandrovih vojvoda ulovljen i od Lezbljana ubijen.

ἀριστοποιέομαι (kao od *ἀριστο-ποιός*), augm. *ἠριστ.*, dep. med., svoj ručak gotoviti, r u č a t i; part. prez. takođ. pas. ručak, doručak.

ἄριστος, 3. [ᾰ], superl. za *ἀγαθός* (isp. *ἀρείων* i *ἀρετή*), **najbolji**, p r v i, n a j v r s n i j i, n a j č e s t i t i j i, n a j h r a b r i j i, najjači, najugledniji, n a j p l e m e n i t i j i, optimat, najplemenitijega roda, s gen. i *ἔν τισι* među nekojima, s dat. *τινί* u čem, s akuz. na pr. *εἶδος* po stasu ili takođ. s inf. U razgovoru: moj dragi! Kraza *ὥριστος* (drugi *ὤριστος*). Neutr. *ἄριστον* veliko dobro, *τὰ ἄριστα* najbolje, nagrada, *ἄριστα γίγνεσθαι* najbolje svršavati se, *ἄριστα πράττειν* najbolje sreće biti, ili takođ. boljinak imati pred očima. Adv. **ἄριστα**, n a j b o l j e, *ἀκούειν* biti na najboljem glasu, *συμφέροι σφῷν* sreća vas pratila!

"Αριστος, *ου, ὁ*, **1.** iz ciparske Salamine, povjesnik o Aleksandru Velikom. **2.** iz Askalona, akadem. filozof, prijatelj Ciceronov.

'Αριστοτέλης, *ους, ὁ*, filozof iz Stagire, 384.—322. pr. Is.

ἀριστο-τόκεια, *buk.* koja rađa najbolju djecu, mati najbolje djece.

ἀριστό-τοκος, 2. *poet.* dijete čestitih roditelja.

'Αριστοφᾰ́νης, *ους, ὁ*, **1.** atički pjesnik komedijâ, oko 452.—388. pr. Is. **2.** Bizanćanin, aleksandrijski knjižničar i kritik, oko 200. pr. Is.

'Αριστοφῶν, *ῶντος, ὁ*, **1.** slikar iz Tasa oko 430., brat Polignotov. **2.** iz Azenije, znamenit govornik i državnik oko svršetka peloponeskoga rata i politički radin do g. 350. **3.** atenski arhon Ol. 112, 3 = 330./329. pr. Is.

ἀριστό-χειρ, *ειρος, ὁ, ἡ, poet.* s najhrabrijom desnicom, *ἀγών* nadmetanje u hrabrosti (Sof. Aj. 937).

ἀρι-σφᾰλής, 2. (*σφάλλω*), *ep.* gdje se tko lako oklizne, vrlo klizak.

ἀρι-φρᾰδής, gen. *έος*, 2. (*φράζομαι*), **1.** *ep.* v e o m a j a s a n, koji se lako poznaje. **2.** *poet.* v e o m a r a z b o r i t. — Adv. *ἀριφραδέως*, jasno.

'Αρίφρων, *ονος, ὁ*, **1.** otac Ksantipov, djed Periklov. **2.** brat Periklov — i drugi.

'Αρίων, *ονος, ὁ*, **1.** slavan pjesnik i glazbenik iz lezbijske Metimne, koji je na dvoru tirana Perijandra (625.—585.), prijatelja umjetnosti, živio i radio; kažu, da je on prvi bakhovsku svečanu pjesmu, ditiramb, umjetnički razvio i od zborova dao pjevati. **2.** ime konjma, osobito konja Adrastova, koji ga je spasao pred Tebom (krivo *'Αρείων*).

'Αρκάς, *άδος, ὁ*, Arkađanin, stanovnik iz **'Αρκαδία**, *jon.* **-ίη**, *ἡ*, zemlje u sredini Peloponesa. Adj. **'Αρκαδικός**, 3. Otd. *τὸ 'Αρκαδικόν = τὸ 'Αρκ. ὁπλιτικόν*.

ἄρκειος (mj. *ἄρκτειος*), 3. medvjeđi.

'Αρκεισιάδης, *ου, ὁ*, sin Arkisijev (*'Αρκείσιος*), t. j. Laert.

'Αρκεσίλαος, *ου, ὁ*, ime nekojih kraljeva u Kireni, od kojih je **a)** Ark. I. živio oko 590.; **b)** Ark. II. *ὁ χαλεπός* oko 560.; **c)** Ark. III., sin Feretimin, oko 525. poklonio se Kambisu i 510. bio ubijen; **d)** Ark. IV., posljednji kralj kirenski, skoro poslije 460. protjeran — i drugi.

ἄρκεσις, *εως, ἡ* (*ἀρκέω*), *poet.* pomoć, sporenje, *πρός τινος* od koga.

ἀρκετός, 3. N. T. dovoljan.

ἄρκευθος, *ἡ*, *buk. poz.* borovica.

ἀρκέω (kor. *ἀρκ, ἀλκ, arceo*), **I. akt.**, fut. *ἀρκέσω*, aor. *ἤρκεσα*, **1.** *arcere*, **odvraćati**, uzdržavati, odbraniti; aps. i *τί* ili *τινί τι*, takođ. *τινί τι ἀπό τινος* komu nešto od čega. **2.** bez akuz. samo *τινί* kome p o m a g a t i, *defendo*, pa tako i aps.: pomaže (Sof. Aj. 728); stoga **3. a)** b e z l i č. **ἀρκεῖ**, *sufficit*, d o s t a j e, dovoljno je, *τινί*, ili sa sl. inf. ili *ὅτι, ἐάν*, i s *ἐπὶ πλεῖστον*,

dotraje, ostaje. Part. ἀρκῶν dovoljan, obilan, τὰ ἀρκοῦντα dovoljna potreba. **b)** lično: **dostajem,** ravan sam komu, mogu, ἔργα *poet. perficere*, izdržati, dotrajati; s part. θνῄσκουσα moja smrt će dostajati; s πρός, εἴς τι ili τινα, *sufficio, satis est*. **II. pas.** ἀρκοῦμαι, s *poz.* aor. ἠρκέσθην, udovoljava mi se, zadovoljavam se, τινί čim, ali i aps. ili s ὅτι. Otd.

ἄρκιος, 3. *ep.* dovoljan, siguran (Il. 10, 304), τινί za koga.

ἄρκος, τὸ (ἀρκέω), (sumnj.) **1.** *poet.* obrana, utjeha, τινός od čega. **2.** *poz.* mj. ἄρκτος, v. r.

ἀρκούντως, adv. (ἀρκέω), *satis*, dosta, dovoljno, namireno, ἔχειν dostajati, doteći.

ἄρκτειος, 3. (ἄρκτος), medvjeđi.

ἀρκτέος, 3., adj. verb. **1.** od med. ἄρχομαι, *poet.* koji treba da se počne, ἀρκτέον, naime ἐστί, treba početi, τί nešto. **2.** od pas. ἄρχομαι, *poet.* treba sobom dati vladati, treba pokoravati se.

ἀρκτικός, 3. *poz.*, s kompar. i superl., sjeverni. Od

ἄρκτος, ὁ i ἡ, *poz.* ἄρκος, srod. s lat. *ursus* (iz *urcsus*), *ursa*, **1.** medvjed, medvjedica, mečka. **2.** ἡ, veliki (ἡ μείζων) medvjed ili kola, ἅμαξα, skup od 7 zvijezda, *septem triones* (orаći volovi), koje nama nigda ne zalaze, stoga uop. sjever. **3.** ἡ ὀλίγη ἄρκτος mali medvjed, po kojem su se Feničani na moru ravnali.

ἀρκτ-οῦρος, ὁ, čuvar medvjeđi, pratilac medvjedov, po drugom shvatanju pastir volova, Bootes; poslije je ono prvo bilo ime glavne zvijezde, koje je jutarnji ishod na početku rujna označivao početak jeseni.

ἀρκτῷος, 3. *poz.* sjeverni.

ἄρκυς, υος, ἡ (srod. *ark* presti, v. ἀράχνη), *jon. poet.* i *poz.* mreža, pren. *poet.* zamka, prijeka pogibao, najv. u plur. Otd.

ἀρκύ-στᾰτος, 2. i 3., *poet.*, koji u mrežu hvata, stoga τὰ ἀρκύστατα i ἡ ἀρκυστασία, mreža, zamka.

ἅρμα, ατος, τὸ (osn. ἀρ, v. ἀραρίσκω), **1.** najv. u plur. **kola,** osob. bojna kola, na dva točka, s konjma i sa dva momka: jedan bojac, παραιβάτης, drugi kočijaš, ἡνίοχος; služila su osob. za prvu navalu; zatim: kola za utrkivanje, pak: svatovska kola, koja su išla po mladu, prijevjesom zastrtu; najposl. bilo je i srponosnih kola, ὡπλισμένα, o kojima v. pod δρεπανηφόρος. **2.** konji i kola, zapregnuta kola, sprega, pače i konji sami.

ἄρμα, τὸ (αἴρω), *ep.* što se uživa, hrana.

Ἁρμαγεδ(δ)ών, N. T. grad u Palestini (Megiddo?).

ἁρμᾰλιή, ἡ, *buk.* pridijeljena hrana, jelo.

ἁρμ-άμαξα, ης, ἡ, pokrita istočna gizdava kola, i: kola za putovanje, kočije, osob. za žene i djecu, sa zastorima, koji su se mogli zadići i spustiti; ali katkad i: teretna kola.

ἁρμάτειος, 3. (ἅρμα), **1.** koji kolima pripada, na kolima se nahodi, na pr. δίφρος kolno sjedalo. **2.** *poet.* μέλος napjev.

ἁρματεύω, *poet.* (ἅρμα), voziti se.

ἁρματηλᾰσία, ἡ, vozidba s bojnim kolima, dvoprežnim kolima. Od

ἁρματηλατέω, *jon.* i *poz.* na kolima voziti se. Od

ἁρματ-ηλάτης, ου, ὁ (ἐλαύνω), kočijaš, osob. kod utrkivanja.

ἁρματ-ήλᾰτος, 2. *poet.* na točku okretan.

ἁρματο-δρομία, ἡ, *poz.* utrkivanje kolima.

ἁρματό-κτῠπος, 2. *poet.* koji kolima zvekće.

ἁρματο-πηγός, 2. (πήγνυμι), *ep.* koji kola gradi, ἀνήρ kolar.

Ἁρματοῦς, οῦντος, ὁ, grad i rt na Elejskom zalivu u Eolidi.

ἁρμα-τροχιή, ἡ (τροχός), *ep.* kolovoz, kolomija.

Ἀρμενία, ἡ, Armenija, zemlja u Aziji, koja se istočno zvala Velika Armenija, s. Erzerum, Kars, Van, i Erivan, a zapadno Mala Armenija, s. Aladuli, τὰ ὄρη τῆς Ἀρμ. u Velikoj Armeniji područje gore Masije, s. Karadže-dag. Otd. adj.

Ἀρμένιος, 3., stanov. ὁ Ἀρμ., kod Ksen. **ὁ Ἀρμ.** takođ. kralj armenski, τὸ Ἀρμ. οὖρος grana Antitaura u Maloj Armeniji.

ἄρμενον, τὸ, *buk.* jedro. Od

ἄρμενος, 3., v. ἀραρίσκω III.

Ἁρμήνη, ἡ, luka sinopska, s. Aklimen.

ἁρμογή, ἡ, *poz.* spajanje, sastavljanje; pren. sloga.

ἁρμόδιος, 3. *poet.* koji zajedno pristaje, dobro zatvora, udoban, priličan. — Adv. *poz.* **ἁρμοδίως,** zgodno, podesno.

Ἁρμόδιος, ὁ, Atenjanin, koji je ubio Hiparha.

ἁρμόζω, *ep.* i *poet.*, **ἁρμόττω,** *at.* proza, fut. -όσω i -σομαι, aor. ἥρμοσα i -σάμην, perf. (akt. *poz.* ἥρμοκα), med. i pas. ἥρμοσμαι, aor. pas. ἡρμόσθην, fut. ἁρμοσθήσομαι, adj. verb. ἁρμοστός, *jon.* perf. pas. ἅρμοσμαι (ἁρμός), slagati, **1. akt. a)** tranz. **spajati,** slagati, vezati, τί τινι, τὶ πρός τι što o što, pren. βάσει βάσιν t. j. korak za korakom ići; pren. zaručiti; takođ. zavezati, ἔν τινι; τινὶ τεύχεα ἐπὶ χροΐ oružje po tijelu udesiti. **b)** intr. **pristajati,** zgodno sjediti, τινὶ περί τι, ili: slagati se, ἐπί, πρός τινα, i bezlič.: **ἁρμόζει,** dolikuje, pristaje, sa sl. akuz. s. inf. Part. ἁρμόζων koji pristaje, τινί i πρός τι. **2. pas.** ugođen, udešen bivati, aps. na pr. δωριστί o dorskoj harmoniji, takođ. s dod. akuz. τὴν ἁρμονίαν u harmoniju, sklad; ἡρμοσμένος prav; pren. πρός τι ili τινί prikladan biti, ili s dat. τοῖς νόμοις prema zakonima biti udešavan. **3. med. a)** za sebe spajati, τινά zaručiti se s kim; τί τινι nešto sebi čim pripojiti ili prilijepiti. **b)** svoje udesiti, složiti, na pr. λύραν svoju liru. **c)** ravnati se, πρός τι.

ἁρμοῖ, adv., *poet.* i *buk.* ἀρμοῖ, baš. upravo. onomadne.

ἁρμο-λογέω, *poz. poet.* sastavljati.

ἁρμονία, ἡ (ἁρμόζω), **1.** *ep.* i *jon.* **spajanje,** slaganje, pa stoga i: vez, skoba. **2.** sveza, ugovor, najv. u plur. **3.** sklad, u nošnji, slogu; suglasje; u glazbi: sklad, harmonija. **4.** lično ime **Ἁρμονία,** kći Zeusova, žena Kadmova, mati Musâ u Eur. Med. 834. Otd.

ἁρμονικός, 3. skladan, harmoniji vješt; τὰ ἁρμ. što pripada glazbi, glazba.

ἁρμός, ὁ (osn. ἀρ, v. ἀραρίσκω), *poet.* i *poz.* spajanje, zglob, dakle i mjesto, gdje su dva tijela složena, *commissura*, stoga: pukotina, *rima* (u N. T. zglavak), klin, kolac.

ἅρμοσμα, τὸ, *poet.* zglobljeno.

ἁρμοστήρ, ῆρος, obič. **ἁρμοστής,** οῦ, ὁ, i *poet.* ἁρμόστωρ, ορος, ὁ (ἁρμόζω), reditelj, upravitelj, **1.** ime spartanskih namjesnika u njihovim savezničkim i osvojenim gradovima. **2.** namjesnik, kojega je koji grad namjestio u naselju, ako je ovo od njega bilo zavisno. **3.** namjesnik, zapovjednik, *praefectus*.

ἁρμοστός, 3. *poz.* primjeren, τινί čemu. Od

ἁρμόττω, v. ἁρμόζω.

ἄρνα, v. ἀρήν. Otd.

ἀρνακίς, ίδος, ἡ (od ἀρνο-νακίς, νάκη), kožuh, opaklija.

ἄρνειος, 3. jagnjeći ili ovčji, κρέα jagnjetina, φόνος ubijanje ovaca ili stadâ.

ἀρνειός, pravo **ἀρνηός,** ὁ (osn. ἀρν u ἀρήν), *ep.* ovan; zapr. adj. stoga ἀρν. ὄις ovan.

ἀρνέομαι, *at.* dep. pas., ἀρνήσομαι, ἠρνήθην, ἤρνημαι, *ep. jon. poet.* i *poz.* aor. ἠρνησάμην, *negare* — **reći ne, nijekati,** stoga **a)** odbijati, odreći, braniti, kratiti, τί i τινί τι, često takođ. aps. **b)** tajati, pobašiti, zatajati, aps. ili τί, ili s akuz. i inf. (s μή) ili ὅτι i ὡς (s οὐ).

ἀρνευτήρ, ῆρος, ὁ, ronac, *urinator*.

Ἄρνη, ἡ, **1.** grad u Tesaliji. **2.** grad u Beotiji.

ἀρνηός, v. ἀρνειός.

ἀρνήσιμος, 2. *poet.* koji se smije ili mora tajati, *infitiandus*.

ἄρνησις, εως, ἡ, tajanje, nijekanje.

ἀρνίον, τὸ (ἀρήν), jare; runo.

Ἄρνισσα, ἡ, grad u Makedoniji kod Ostrove.

ἀρνός, v. ἀρήν.

ἄρνυμαι (stnjem. *arnôn*, žeti), dep. med., *ep.* i *poet.*, fut. ἀροῦμαι [ᾰ], aor. 1. ἠράμην, ἤραο i t. d., aor. 2. ἀρόμην, konj. ἄρωμαι i t. d., inf. ἀρέσθαι, postići, **1.** žeti, odnijeti, u prez. takođ. *de conatu;* takođ. za druge (τινί) steći, zaslužiti, dobiti. **2.** sačuvati, nastojati sačuvati.

ἀροίμην, ἀρόμην i slič., v. ἄρνυμαι.

ἀρόμμεναι ili ἀρώμεναι, *ep.* inf. prez. za ἀρόω.

I. ἄρος, τὸ, *poet.* korist.

II. ἄρος, τὸ, nesreća, propast.

ἄροσις, εως, ἡ (ἀρόω), **1.** *ep.* oranica, *arvum.* **2.** *poz.* oranje.

ἀροτήρ, ῆρος, i ἀρότης, ου, ὁ, *ep. jon. poet.* i *poz.* orač, *arator;* takođ. βοῦς ἀ. oraći vo.

ἄροτος, ὁ (ἀρόω), **1.** oranje, teženje, uop. ratarstvo. **2.** *poet.* vrijeme oranju od jednoga oranja do drugoga, dakle: godina. **3.** *poet.* sjetva, usjev, posijano polje; pren. sjetva djece, rađanje djece.

ἀροτρεύς, ὁ, *buk.* = ἀροτήρ.

ἀροτριάω, *poz.* = ἀρόω.

ἄροτρον, τὸ (ἀρόω, lat. *aratrum*), plug.

ἀροῦμαι, s ᾰ, v. ἄρνυμαι; s ᾱ, v. ἀείρω, αἴρω.

ἄρουρα [ᾰ], ἡ (rijetko u *at.* pr.), (ἀρόω, lat. *arvum*), **1.** oranica, njiva, polje. **2.** određen komad oranice (plug ili jutro zemlje, u Egiptu 100 πήχεις, v. r., u Heladi samo 50 četvornih stopa). **3.** pren. krilo materino. **4.** uop. zemlja. **5.** personif. = Γαῖα. Otd.

ἀρουραῖος, 3. i *poz.* ἀρουρ(ε)ίτης, ου, koji polju pripada, poljski, seoski, *agrestis*, μῦς poljski miš; seoski glumac.

ἀρούριον, τὸ, *poet.* demin. od ἄρουρα, komadić zemlje.

ἀρόω, inf. prez. ἀρόμμεναι (-ώμεναι), i aor. akt. ἤροσα, pas. ἠρόθην, *ep.* 3. plur. prez. ἀρόωσι i part. perf. pas. ἀρηρομένος (lat. *aro*), **1.** orati, težiti, obrađivati, saditi. **2.** pren. *poet.* oploditi, τινά; u pas. potjecati, rođen biti.

ἁρπᾰγή, ἡ (ἁρπάζω, lat. *rapina*), **1.** grabljenje, otimanje (Ksen. Kir. 5, 2, 17), grabež, otmica, plijenjenje, takođ. u plur.; ἁρπαγὴν ποιεῖν dati pliјeniti, ποιεῖσθαι plijeniti. **2.** plijen, stoga ἁρπαγὴν ποιεῖσθαί τι nešto sebi uzeti za plijen, ugrabiti.

ἁρπάγη, ἡ, *poet.* grablje.

ἁρπαγμός, ὁ, N. T. grabež, plijen.

Ἁρπάγιον, τὸ, grad na Propontidi, blizu Kizika, gdje je, vele, Ganimed ugrabljen.

Ἅρπαγος, ου, **1.** ministar Astijagov. **2.** vojvoda Darija Histaspisa.

ἁρπάζω, *at.* fut. -άσομαι i -άσω, aor. ἥρπᾰσα, perf. ἥρπᾰκα i t. d., *ep.* i *poz. (jon.?)* takođ. ἁρπάξω, ἥρπαξα, ἡρπάχθην i *poz.* aor. 2. pas. ἡρπάγην, fut. -γήσομαι (kor. ἁρπ, lat. *rapio*), **grabiti,** spopasti, uhvatiti, pograbiti, otrgnuti, ἀπό, ἐκ, παρά τινος, brzo oteti ili uzimati, robiti, na otmicu odvesti, plijeniti, ogoluzniti, poharati, τί ili takođ. τινὰ μέσον koga brzo zgrabiti oko pasa, ali takođ. aps., ἁρπάζοντες ἀπογεύονται t. j. *raptim*, brzo, na jagmu; pren. πεῖράν τινος lukav naum čiji uhvatiti i osujetiti; καιρόν brže prihvatiti i upotrijebiti. Otd.

ἁρπακτήρ, ῆρος, ὁ, *ep.* i *poet.* ἁρπακτής, οῦ, razbojnik.

ἁρπακτικός, 3., adv. -κῶς, *poz.* razbojnički.

ἁρπᾰλέος, 3. *ep.*, adv. **-λέως** (kor. ἁρπ, ἁρπάζω), *ep.* **1.** zamamljiv, dražestan. **2.** lakomo tražen. **3.** lakom, brz.

ἁρπαλίζω, *poet.* primati, dočekati.

ἅρπαξ, ἄγος, ὁ, ἡ (ἁρπάζω, lat. *rapax*), **1.** grabljiv, grabežljiv. **2.** supst. **a)** *poet.* i *poz.* raz-

bojnik. **b)** *ep.* grabež, otmica. **c)** *poz.* motka s kukom.

ἅρπασμα, τὸ, *poz.* otmica, grabež.

Ἅρπασος, ὁ, sjeverna otoka Araksova, s. Džoroh (Čorok-su).

ἁρπεδόνη, ἡ (ἁρπάζω), uže, nit, prekoramica na oklopu.

ἅρπη, ἡ (kor. ἁρπ, v. ἁρπάζω), **1.** *ep.* ptica grabilica, valjada nekakav jastrijeb, *harpa.* **2.** (za lat. *sarpo, sarmentum*), *poet.* srp.

Ἅρπῖνα ili **Ἁρπίνη,** ἡ, grad u dolini Alfeja blizu Olimpije (Tuk. 5, 50, 3).

Ἁρπίνη, ἡ, okolina od Arpina.

Ἅρπυια, ἡ, obič. u plur., Harpija. One su bile boginje oluje, i kojih bi bez traga nestalo, za njih bi se reklo: H. ih ugrabiše.

ἅρπυς, ἡ, *poet.* zanosno oduševljenje.

Ἀρραβαῖος, ὁ (krivo Ἀρριβαῖος), ime knezova u maked. pokrajini Linkestidi, **a)** u vrijeme pelopon. rata. **b)** u vrijeme Filipa II. maked. — i drugi.

ἀρραβών, ῶνος, ὁ, kapara, zalog.

ἀ-ρραγής, ές, nepretrgljiv, nekidljiv, ὄμμα suho.

ἄ-ρρατος, 2., adv. **-άτως** (ῥαίω), neslomljiv, neumoran.

ἄ-ρραφος, N. T. bez šva.

ἀρρενικός, 3. (ἄρρην), *poz.* muški, *virilis.*

ἀρρενογενής, *masculini generis.*

ἀρρενόομαι (ἄρρην), *poet.* pas., muško postati.

ἀρρενωπία, ἡ, muževna spoljašnjost, muževnost. Od

ἀρρεν-ωπός, 2. *poz.* muževna obličja.

ἄ-ρρηκτος, 2. (ῥήγνυμι), nema ga *at.* pr., nekidljiv, nepretrgljiv, nerazorljiv, neprobojan; uop. čvrst, gust; pren. trajan.

ἄρρην, v. ἄρσην.

ἀρρηνής, 2. *buk.* ljut, pakostan, za pse.

ἄ-ρρητος, 2. *poet.* takođ. 3. **1.** nerečen, nekazan, zatajen, ili neizrečen (Sof. Ant. 556), nerazjašnjen. **2.** što treba prećutjeti, neiskazan, bilo kao tajanstveno, sveto, τινί, bilo kao gadno, ogavno, ἄρρητ' ἀρρήτων što se nipošto ne smije izreći, ῥητὰ καὶ ἄρρητα, sve, što ti na neoprani jezik dođe, *dicenda tacenda,* javno i tajno. **3.** iracionalan, u matematici.

Ἀρριᾶνοί, οἱ, narod na tračkom Hersonesu.

Ἀρριᾶνός, ὁ, Flavije, pisac iz Nikomedije u Bitiniji pod Hadrijanom, živio otprilike do 180.

Ἀρριβαῖος, v. Ἀρραβαῖος.

ἄρριχος, ὁ i ἡ, košara.

ἀρρυθμία, ἡ, nestadak razmjerja, nerazmjerje. Od

ἄ-ρρῠθμος, 2. bez razmjerja, nerazmjeran.

ἀ-ρρυσίαστος, 2. *poet.* neodveden za taoca.

ἀρρωδέω, *jon.* impf. ἀρρώδεε, perf. ἀρρώδηκα, v. ὀρρωδέω.

ἀρρωδίη, *jon.*, v. ὀρρωδία.

ἀ-ρρώξ, ῶγος, ὁ, ἡ (ῥώξ), *poet.* bez pukotine (Sof. Ant. 251).

ἀρρωστέω (ἄρρωστος), slab biti, stoga: bolestan biti, pobolijevati. Otd.

ἀρρώστημα, τὸ, slabost, pobolijevanje, nelagod, bolest.

ἀρρωστία, ἡ (-στέω), **1.** = ἀρρώστημα. **2.** bojažljivost, prituga, nemar, τινός za što. **3.** nestadak snage, nesposobnost za što, τινός.

ἄ-ρρωστος, 2., adv. **-ώστως** (ῥώννυμι), slab, bez snage, bolešljiv, bolestan, nelagodan, ἔς τι.

ἄρσαι i slič., v. ἀραρίσκω i ἄρδω.

Ἀρσάκης, ου, ὁ, ime mnogih Perzijanaca i Međana, osob. osnivača partijske dinastije Arsakidâ (od 250. pr. Is. do 226. posl. Is.).

ἀρσενικός, 3., v. ἀρρενικός.

ἀρσενο-γενής, 2. *poet.* muškoga roda.

ἀρσενο-κοίτης, ου, ὁ, N. T. koji siluje dječake, zlostavitelj dječakâ.

ἀρσενό-παις, *poet.* koji se sastoji od muške djece.

ἀρσενο-πληθής, 2. *poet.* sastojeći se od mnoštva muškaraca.

ἄρσην, ενος, ὁ, ἡ, ἄρσεν, τὸ, *at.* **ἄρρην,** *novojon.* **ἔρσην, 1.** muški; i za divlju maslinu, jer se pitoma zvala ženska. Supst. ὁ ἄρσην, ἄρρην, muž, muškarac. **2.** pren. jak, sjenit.

Ἀρσινόεια, τὰ, svečanost Arsinojina, koja se slavila kao božica. V. sl. r.

Ἀρσινόη, ἡ, **1.** kći Ptolemeja I. i Berenike (v. r.), žena Lisimahova i poslije svoga brata Ptolemeja II. Filadelfa. **2.** ime drugih kneževskih gospođa u Egiptu. **3.** grad u srednjem Egiptu, isprva Krokodilopolis, s. El Fayyûm, i dr.

ἀρσί-πους, ποδος, *poet.* = ἀερσίπους.

ἄρσις, εως, ἡ, *poz.* ukidanje, uništenje; negacija.

Ἀρταβάζης, ου, ὁ, **1.** kralj armenski u doba Krasovo i Antonijevo. **2.** kralj medijski u isto doba.

Ἀρτάβαζος, ου, ὁ, perz. četovođe i satrapi, **1.** u doba Kserksovo. **2.** u doba Artakserksa Mnemona i Oha, 362.—352.

Ἀρτάβᾱνος, ὁ, **1.** brat Darija I., stric Kserksov. **2.** milosnik Kserksa, kojega je g. 465. ubio, našto ga je Artakserkso dao pogubiti.

ἀρτάβη, ἡ, *jon.* perzijska mjera = $1^1/_{16}$ mědimna = 55,8 litara.

Ἀρτάκη, ἡ, grad kod Kizika, s. Artaki.

Ἀρτακίη, izvor, **1.** u zemlji Lestrigonâ. **2.** kod Kizika.

ἀρταμέω, *poet.* klati, raskomadati. Od

ἄρτᾰμος, ὁ (τέμνω), mesar, kuhač.

ἀρτάνη, ἡ (ἀρτάω), *poet.* uže.

Ἀρταξέρξης, ου, ὁ, **1.** Art. I. Μακρόχειρ, sin Kserksov, od g. 465.—425. kralj perzijski. **2.** Art. II. Μνήμων, sin Darijev, kralj perzijski od g. 405.—362. **3.** Art. III. Ὦχος, kralj perzijski od g. 362.—338. pr. Is. **4.** Art. Βῆσσος, nametnu se poslije Darijeve smrti za vladaoca Azije te bi od Aleksandra na četiri komada rasječen.

Ἀρταφρένης (-φέρνης), εος, ους, ὁ, ime nekojih

Perzijanaca, osob. brata Darija I., satrapa sardskoga oko g. 500., i njegova sina, koji je g. 490. kod Maratona potučen.

ἀρτάω, *jon.* **ἀρτέω** (ἀείρω, osn. ἀϝερ), ἀρτήσω i t. d., perf. *jon.* ἤρτημαι i ἄρτημαι, 3. pl. ἀρτέαται, **1. akt.** objesiti, ἀπό τινος i ἐπί τι o što vješati. **2. pas. a)** biti obješen, i u perf. ἠρτῆσθαι visjeti, ἀπό, ἔκ τινος, i samo τινί, na čem, čim. **b)** pren. o čem zavisjeti, na čem se osnivati, iz čega izlaziti. **3. med.** vješati se, s ἔς τι, i samo τί, na pr. ναυμαχίην na pomorsku bitku spremati se, ili sa sl. inf.

Ἀρτεμᾶς, ᾶ (mj. Ἀρτεμίδωρος), prijatelj sv. Pavla.

ἀρτεμής, 2. (isp. ἄρτιος), svjež, zdrav.

Ἄρτεμις, gen. -ιδος, akuz. -ιν, ἡ, Artemida, upr. koja kolje (ἄρταμος, ἀρταμεῖν), jer njezin kult pokazuje mnogo krvnih žrtava; u Rimljana *Diana,* kći Zeusova i Letina, sestra Apolonova, boginja lova, stoga nosi luk i strijele (ἰοχέαιρα). Ona je ostala vazda djevica, i njoj se pripisuje prirodna smrt ženâ. Otd.

Ἀρτεμίσιον, τὸ, mjesto posvećeno Artemidi. Tako se među ostalim zvao i rt i primorski kraj Eubeji na sjeveru, s. rt Sirohori, glasovit poradi poraza perzijskih brodova g. 480. pr. Is.

Ἀρτεμίσιος, ὁ, mjesec u Sparti, otprilike atički Munihij, julijanski travanj.

Ἀρτεμισία, ας, ἡ, **1.** kći Ligdamisova u Halikarnasu, kraljica karijska, borila se kod Salamine g. 480. **2.** kći Hekatomnova i žena svoga brata Mausola, kojega je g. 353. kao gospodarica u karijskoj satrapiji naslijedila i sagradila mu Mausoleion, umrla g. 351.

ἀρτέμων, ὁ, N. T. jedro iznad natkošnjaka.

Ἀρτ-επίβουλος, ὁ, *ep.* koji vreba na kruh, kradikruh, komič. oznake za miša.

ἀρτέω, *jon.* mj. ἀρτάω. Otd.

ἄρτημα, τὸ, **1.** *jon.* obodac, ušnjaci. **2.** *poz.* obješen uteg.

ἀρτηρία, ας, ἡ (ἀρτάω), zapr. žila, pak ἀρτηρίαι πνεύμονος dušnik (takođ. ἀ. τραχεῖα), *arteria aspera.*

ἄρτι, adv. (osn. ἀρ, ἄρτιος), upravo, baš, odmah, onomadne, doskora, N. T. ἕως ἄρτι dosad, ἀπ' ἄρτι odsad, sa članom αἱ ἄρτι ξυμφοραί nedavne nezgode, ἄρτι μὲν — ἄρτι δέ sad — sad, *modo, nuper.*

ἀρτιάζω (ἄρτιος), igrati se liho ili tâko, takati se.

ἀρτιάκις, adv., tâko, t. j. tâkim brojem pomnoženo.

ἀρτι-βρεχής, 2. (βρέχω), *poz. poet.* istom poškropljen.

ἀρτι-γέννητος, 2. N. T. onomadne rođen.

ἀρτί-δακρυς, υ, *poet.* taj čas ili odjedamput u suzama.

ἀρτί-δροπος, 2. *poet.* baš utrgnut, ovaj čas oskvrnjen.

ἀρτι-έπεια, *ep.* fem. za

ἀρτι-επής, 2. (ἔπος), *ep.* vrstan ili vješt u govoru; ἀ. μύθων blebetalo, junak na jeziku.

ἀρτι-ζυγία, ἡ, *poet.* baš ili istom uglavljena sveza.

ἀρτίζομαι χορόν, *buk.* u kolo se hvatati.

ἀρτι-θανής, 2. *poet.* onomadne umr'o.

ἀρτί-κολλος, 2. (κολλάω), *poet.* **1.** dobro prilijepljen, pripojen. **2.** pristao.

ἀρτι-μαθής, 2. *poet.* baš istom učen.

ἀρτι-μελής, 2. s upravnim, zdravim udovima.

ἄρτιος, 3. (osn. ἀρ, v. ἀραρίσκω, lat. *artus*), **usko spojen, a)** upravan, pristao, koji pristaje, primjeren, zgodan, οἱ φρεσὶν ἄρτια ᾔδη bio je s njim jedne misli; razuman, čedan, pristojan. **b)** čestit, onakav kako treba, savršen, ἄρτ. εἰμι ποιεῖν τι biti spreman nešto činiti. **c)** za brojeve: tâk (suprotno: περισσός lih), *par.* Adv. **ἀρτίως,** baš, onomadne; ὁ ἀρτ. πόσις novi muž.

ἀρτι-παγής, ές, baš (u zemlju) zabijen.

ἀρτί-πλουτος, 2. *poet.* baš obogaćen ili u dio pao.

ἀρτί-πους, ποδος, ὁ, ἡ, πουν, τὸ (rijetko u *at.* prozi), *ep.* skraćeno **ἀρτίπος,** zdravih nogu, stoga: hitar, brz, hitrim korakom.

ἄρτισις, εως, ἡ (ἀρτίζω = ἀρτύω), *jon.* uredba, περὶ τὸ σῶμα spoljašnja nošnja.

ἀρτι-τελής, 2. baš posvećen ili ređen.

ἀρτί-τοκος, 2. (τίκτω, τεκεῖν), *poz.* netom rođen.

ἀρτι-τρεφής, *poet.* baš evo dojen.

ἀρτί-φρων, 2. (φρήν), veoma razuman, koji dobro poznaje, γάμων.

ἀρτί-χριστος, 2. *poet.* istekar namazan.

ἀρτο-κόπος, ὁ, ἡ (ἄρτος i lat. *coquo*), pekar, pekarica.

ἀρτοποιία, ἡ, pečenje hljeba. Od

ἀρτο-ποιός, ὁ, pekar.

ἀρτοπτεύω, kruh peći (konjekt.).

ἀρτό-πωλις, ιδος, ἡ, *poet. poz.* prodavačica hljeba.

ἄρτος, ὁ, hljeb, osob. pšenični, kolači, često u plur.

ἀρτοσιτέω, hljeb jesti.

ἀρτοφαγέω, *jon.* = ἀρτοσιτέω.

Ἀρτο-φάγος, *ep.* hljebojeđa.

ἄρτυμα, τὸ (ἀρτύω), *ep. poz.* začin, mirodija.

ἀρτῦναι, οἱ (ἀρτύνω), nekakvo poglavarstvo u Argu.

ἄρτυσις, εως, ἡ, zgotavljanje.

ἀρτύω [ῠ], ἀρτύσω i t. d., i *ep.* **ἀρτύνω** [ῡ], fut. -ῠνέω, aor. pas. ἀρτύνθην (osn. ἀρ) *aptare.* **1. akt. i pas. a)** *ep.* spajati, sklapati, pripojiti, dometnuti, slagati. **b)** uop. *parare,* zgotavljati (u N. T. začinjati), priređivati, naređivati, izmišljati, ψεύδεα laži kovati. Pas. započeti (iznova). **2. med.** *ep.* sebi pričvrstiti, τὶ ἔν τινι nešto o što, sebi što udesiti; pren. βουλήν svoj savjet narediti, t. j. savjete smisliti i davati.

Ἀρύββας, ου, ὁ, kralj moloski oko g. 350. pr. Is.

ἀρυστήρ, ῆρος, ἡ, *jon.* mjera za kapljevinu = κοτύλη. Od

ἀρύω [ῠ], *at.* takođ. **ἀρύτω,** *jon.* **ἀρύσσω,** aor.

ἤρῦσα i ἠρῦσάμην, *haurio*. **1.** akt. crpsti, vaditi, grabiti. **2.** med. za sebe, za svoju potrebu grabiti, crpsti, ἀπό i ἔκ τινος od, iz čega, τί što, ali i τινός od zalihe dio uzeti, pren. πλοῦτον (sebi) prisvajati.

ἀρχ-άγγελος, ὁ (ἀρχι- jevr. *săr, princeps*), N. T. aranđeo.

ἀρχ-αγέτας, *lak.*, i ἀρχαγός, *poet.*, v. ἀρχηγ.

ἀρχαιό-γονος, 2. *poet.* od prastara roda.

ἀρχαιολογέω (-λόγος), **1.** drevne priče pričati. **2.** starinski pisati. Otd.

ἀρχαιολογία, ἡ, **1.** pričanje starih priča. **2.** starinarstvo.

ἀρχαιό-πλουτος, 2. *poet.* od davnine bogat.

ἀρχαιο-πρεπής, 2. častan po starini, drevni.

ἀρχαῖος, 3., adv. **-αίως** (ἀρχή), *antiquus, priscus*, **1.** otpamtivijeka, prapočelan, prastar, star, starinski, odvajkada, drevni, davnašnji, djedovski, ξένοι odmah u početku najmljene čete; ili: već upotrijebljen, istrošen, spojeno s παλαιός: star i odiskona, takođ. prolept.: tako da ostari, trajan. **2.** negdašnji, prvašnji, pređašnji, stariji. Supst. τὸ ἀρχαῖον glavnica, τὰ ἀρχαῖα, imovina od starine, kuća i kućište, εἰς τἀρχαῖα u staro stanje, ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου od davnine, od staroga doba, tako isto τὸ ἀρχαῖον kao adv. davno, negda.

ἀρχαιοτροπία, ἡ, *poz.* starovjersko držanje. Od

ἀρχαιό-τροπος, 2. starovjerski.

ἀρχαιρεσία, ἡ, i *poz.* **ἀρχαιρέσια,** τὰ (kao od ἀρχ-αιρέτης činovnike birajući), izbor činovnikâ, izborna skupština, najv. u plur., stoga ἀρχ. ὑπατικά. Otd.

ἀρχαιρεσιάζω, *poz.* izborne skupštine držati, za činovnika birati.

Ἀρχεβιάδης, ου, ὁ, zloglasan lakonist u Ateni oko g. 350. pr. Is.

ἀρχέγονος, 2. *poz.* koji uzrokuje postanje.

Ἀρχέδημος, ὁ, rječit aten. demagog pod konac pelopones. rata, prijatelj Kritonov i pristalica Sokratov.

ἀρχεῖον, *jon.* **ἀρχήιον,** τὸ, **1.** poglavarska zgrada, gradska vijećnica, vijećnica, najv. u plur. *curia*. **2.** poglavarstvo, *magistratus*.

ἀρχέ-κακος, 2. *ep.* zlotvor.

ἀρχέ-λαος, ὁ, *jon.*, i *dor.* ἀρχέ-λας, α, vojvoda, *dux populi*.

Ἀρχέλαος, ου, ὁ, **1.** spart. kralj u vrijeme Likurgovo. **2.** sin Perdike II., kralj makedonski g. 413.—399., silom se dokopao vlasti, zatim širio grčki duh, prijatelj Euripidov i Platonov. **3.** strateg u Susijani i g. 324. satrap u Mesopotamiji. **4.** tragički glumac oko g. 300. pr. Is. **5.** vojvoda Mitridatov, od Sule 85. kod Orhomena potučen. **6.** sin Heroda Velikoga, od g. 4. pr. Is. kralj u Judeji, poslije prognan u Galiju. **7.** inače lično ime, također nekojih izbliže nepoznatih pisaca.

ἀρχέ-λειος, ὁ, *poet.* vojvoda.

Ἀρχέμορος, ὁ, sin Likurgov, kojemu su u čast osnovane Nemejske igre.

ἀρχέ-πλουτος, 2. *poet.* osnivač bogatstva.

Ἀρχέστρατος, ὁ, **1.** aten. vojvoda g. 432. i u pelopones. ratu. **2.** dramski pjesnik u isto doba. **3.** inače lično ime.

ἀρχέτας, ὁ, *dor.* mj. ἀρχέτης (ἄρχω), *poet.* četovođa, knez, θρόνος ἀρχ. vladalački prijesto.

ἀρχέ-τυπον, τὸ, *poz.* pralik, original.

ἀρχεύω (ἀρχός), *ep.* voditi, zapovijedati, τινί.

ἀρχέ-χορος, 2. *poet.* kolovođa.

ἀρχή, ἡ (ἄρχω), **1.** *principium*, **početak, a)** počinjanje, takođ. u plur., kad na pr. označuje u govoru prvo razlaganje. Može se prevesti i kao: kraj, svršetak, na pr. kod lanca, užeta i t. d. **b)** iskon, povod, uzrok, izvor. **c)** načelo, element, *initium, primordium*, izvor. Napose ἐξ ἀρχῆς, ἀπ' ἀρχῆς otpočetka, stoga *α)* sprijeda, iznova. *β)* od davnine, odvajkada, *antiquitus*, oduvijek, odavno; ὁ ἐξ ἀρχῆς γινόμενος kad si se jednom rodio, ἐν ἀρχῇ u davnini, κατ' ἀρχάς isprva, najprije, odmah, takođ. τὸ κατ' ἀρχάς, ἀρχήν i τὴν ἀρχήν u početku, najprije, isprvine, najv. s negacijom: nikako, nipošto (Ksen. Kir. 1, 2, 3), takođ.: niti, uopće ne. **2.** vođenje, stoga: **vlada,** gospodstvo, vrhovno zapovjedništvo, vrhovna uprava, τινός i κατά τινος nad kim, ἐκ τῆσδε τῆς ἀρχ. otkad sam preuzeo zapovjedništvo; državna služba, ἀρχὴν ἄρχειν, ἐν ἀρχῇ εἶναι i slič. službu vršiti, αἱ ἀρχαί poglavarske časti, poglavarstva, državni činovnici, vlada, arhontat, takođ. οἱ ἐπ' ἀρχαῖς zvani. *Magistratus*. **3. vlast,** država, kraj, kojim se vlada, namjesništvo, *imperium*.

ἀρχη-γενής, 2. (γένος), *poet.* uzrokujući, τινός što.

ἀρχηγετεύω, *jon.* i **-τέω,** *poet.* počinjati, ἀπό τινος (Sof. El. 83); imati vrhovno gospodstvo, τινός nad kim. Od

ἀρχ-ηγός, 2., **ἀρχ-ηγέτης,** ου, ὁ, i fem. **ἀρχηγέτις,** ιδος, ἡ, **1.** koji prvi povod daje ili vrhovnu upravu ima, stoga s ἀνήρ, φώς, čelovođa, upravitelj, glavar. **2.** početnik, pradjed, kao pridj. Apolonov i Atenin: osnivač(ica) grada.

ἀρχῆθεν, adv., odiskona, isprvice, odmah isprva.

ἀρχήιον, τὸ, v. ἀρχεῖον.

ἀρχι-γραμματεύς, έως, ὁ, *poz.* prvi tajnik.

Ἀρχίδαμος, ὁ, ime spartan. kraljeva, **1.** Arh. I. vladao u vrijeme drugoga mesenskog rata. **2.** Arh. II. vladao od g. 468.—427.; po njemu se zove prvo doba pelopones. rata Arhidamski. **3.** Arh. III., unuk pređašnjega, sin Agesilajev, pao g. 342. u Italiji. **4.** Arh. IV., unuk pređašnjega, g. 294. od Demetrija Poliorketa pobijeđen. **5.** Arh. V., unuk pređašnjega, pobjegao

poslije smrti svoga brata Agisa III. g. 241. u Meseniju te bi na povratku g. 227. ubijen.

ἀρχίδιον, τὸ (ἀρχή), službica, mali činovnik.

ἀρχιερατικός, 3. N. T. (što se tiče) velikoga svećenika.

ἀρχ-ιερεύς, *jon.* i *poz.*, i *jon.* **ἀρχῖρεύς,** ili **ἀρχιέρεως,** ω, ὁ, vrhovni ili veliki svećenik, jevr. *cohën haggādôl,* plur. predašnji veliki svećenici; takođ. prijevod lat. *pontifex maximus.*

ἀρχιερωσύνη, ἡ, *poz.* veliko svećeništvo, mjesto svećenika *pontifex maximus* u Rimu.

ἀρχιθεωρέω, biti ἀρχι-θέωρος, glava svetoga poslanstva; -θεωρία vođenje svetoga poslanstva.

ἀρχι-κέραυνος, 2. *poz.* koji vlada munjom.

ἀρχί-κλωψ, ὁ, *poz.* harambaša, glavar razbojnički.

ἀρχικός, 3. (ἀρχή), za gospodovanje, zapovijedanje, za državne službe podoban ili ovlašten, γένος vladalački dom, πυθμήν vl. loza; takođ. u superl.: koji svoje gospodstvo može najdalje raširiti, ili s gen. ἀνθρώπων podoban ljudima vladati.

ἀρχι-κυβερνήτης, ου, ὁ, *poz.* glavni krmar.

Ἀρχίλοχος, ὁ, slavan jampski pjesnik iz Para, koji je živio otprilike od g. 680.—640.

Ἀρχιμήδης, ους, ὁ, slavan matematik iz Sirakuse, živio otprilike od g. 280.—212.

Ἀρχῖνος, ὁ, aten. govornik i državnik, drug Trasibulov.

ἀρχι-οινοχόος, ὁ, *poz.* glavni vinotoča.

ἀρχι-πειρατής, ὁ, *poz.* gusarski harambaša.

ἀρχι-ποιμήν, ένος, ὁ, N. T. vrhovni pastir.

ἀρχ-ιρεύς, v. ἀρχιερεύς.

ἀρχι-συνάγωγος, ὁ, N. T. predstojnik sinagoge.

ἀρχιτεκτονέω, *poz.* biti graditelj, stoga uop. uređivati, graditi, izumjeti.

ἀρχιτεκτονικός, 3. graditeljev, graditeljski. Od

ἀρχι-τέκτων, ονος, ὁ, graditelj, poduzetnik, neimar, *architectus.* Napose zvao se tako u Ateni zakupnik glumišta (θεατρώνης), jer je glumišne zgrade morao držati u redu.

ἀρχι-τελώνης, ὁ, N. T. vrhovni carinar.

ἀρχι-τρίκλινος, ὁ, N. T. vrhovni stolnik.

ἀρχι-υπασπιστής, ὁ, *poz.* poglavica hipaspistâ.

ἀρχός, ὁ, *ep.* i *poet.* vođ, čelovođa, vojvoda, glavar brodova, uop. najugledniji, takođ. ἀρχὸς ἀνήρ.

Ἀρχύτας, ου (α), ime nekojih pjesnika, književnika, osob. Pitagorovac iz Tarenta, prijatelj Platonov, znamenit kao matematik, mehanik, vojvoda i državnik, živio oko g. 400.—360. pr. Is.

ἄρχω, fut. ἄρξω i ἄρξομαι (ovo često pasivno), aor. ἦρξα i ἠρξάμην, perf. (akt. *poz.* ἦρχα) pas. ἦργμαι, aor. pas. ἤρχθην, adj. verb. **ἀρκτέον,** *incipio.* **I. akt.** i **pas. biti prvi** ili **sprijed,** i to **1.** po mjestu i vremenu: **a)** naprijed ići (na putu), voditi, aps. i τινί, takođ. ἔν τισι među nekojima, i ὁδόν τινι komu put pokazati, ali takođ. ὁδοῖο i κατὰ κέλευθα. S part. stoji u svezi, ali ne u konstr., na pr. στήσας ἦρχε pošto je odmjerio, pođe naprijed. **b)** ići naprijed (u stanju), dakle: **početi** (se), *oriri,* otpočinjati (se), ili takođ.: biti početak, *auctorem esse,* povod, uzrok biti, aps. ili τινός, ali i τί, na pr. (Il. 9, 102) σέο δ' ἕξεται ὅττι κὲν ἄρχῃ tebi će obisnuti (prišivat će se, *tribuetur*), što (savjetom) uzrokuje, τὶ λυπηρόν najprije dražiti, započeti, τινός u čem, τοῖσι — μύθων med njima zapodjesti govore, ἔκ τινος čim, ili inf. ἀγορεύειν, ili part. ἦρχε κιών počne hoditi. Dat. τισί znači među nekojima, i ἔκ τινος od čega. Često objačano s πρῶτον, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς i slič. **2.** s obzirom na čast i ugled: biti na čelu, veći biti, nadvisivati, silan biti, **vladati,** zapovijedati, gospodovati, biti čelovođa, arhon, takođ. početi gospodovati, zavladati (to osob. u aor.) i na to težiti, aps. i τινός, *neatički* τινί, ali i τί, na pr. τὴν ἀρχήν, ταὐτά na isti način, ili ἔν τινι. **Pas.** perf. ἦργμαι, aor. ἤρχθην s fut. med. biti u vlasti, ὑπό, ἔκ τινος čijoj, i ὑπό τινι, pod kim biti, pokoravati se, sobom dati vladati. Part. ὁ ἄρχων zapovjednik, vođ, arhon, poglavarstvo, τὸ ἄρχον svemogućnost, božanstvo, ὁ ἀρχόμενος podanik.

II. med. a) prvi put što činiti, t. j. počinjati, osob. žrtvu, latiti se, kušati, τινός čim, takođ. kod čega, τοῦ λόγου, πολέμου, slič. ἀπό, ἔκ τινος ili ἔν τινι, ali i apsol. ἀρχόμενος u početku, i s ἀπό τινος, često: odmah počevši od koga, ne izuzevši ga. S inf. ἤρξατο δακρύειν poče plakati, suprotno ἐπαύσατο (N. T. s inf. često gotovo = preteritu, kao *il allait pleurer* udari u plač, plakaše), i s part., na pr. ἤ. δακρύσας isprva plakaše, protivno εἶτα ἐγέλασεν. **b)** kod stvarn. subj. na pr. zemalja takođ.: protezati se. **c)** napose kod žrtava = ἀπάρχομαι, uzeti prvo, na pr. πάντων μελέων od svih udova (za božanstvo).

ἄρχων, οντος, ὁ, zapr. part. od ἄρχω, v. r. Napose u Ateni: arhon, član vrhovne vlasti, državni činovnik. Bilo ih devet, od kojih se prvi, po kojem se označivala godina, naprosto zvao ἄρχων ili ἐπώνυμος, drugi ἄρχων βασιλεύς, treći πολέμαρχος, ostala šestorica θεσμοθέται.

ἀρωγή, ἡ (ἀρήγω), **1.** pomoć, zaštita, melem, ἐπ' ἀρωγῇ τινι komu u prilog (Il. 23, 574), στρατιῶτις ratna potpora, τινός čija, za što. **2.** pomoćna vojnica.

ἀρωγός, 2. (ἀρήγω), od pomoći, spasonosan, probitačan, τινί komu, ali τινός i πρό τι za što, u čem. Supst. pomoćnik, potpora, osvetnik, τινός, na pr. ἐλπίδων ili ἐντέων, koliko Orest ocu pomaže, da dođe do svoga prava, ναός pokretač lađe.

I. **ἄρωμα,** τὸ, mirodija, mirisave trave.

II. ἄρωμα, τὸ (ἀρόω), *arvum,* njiva.

ἄρωμαι, konj. aor. **1.** za αἴρω [ᾰ]. **2.** za ἄρνυμαι [ᾰ].
ἀρώμεναι (-όμμεναι), *ep.* inf. prez. za ἀρόω, v. r.
ἀρωματο-φόρος, 2. *poz.* koji nosi mirisave trave.
ἀρώσιμος, 2. (ἀρόω), *poet.* orni, koji se može posijati.
ἄς, *dor.* **1.** = ἧς, rel. **2.** *buk.* = ἧως, ἕως.
Ἀσά, kriva var. l. mj. Ἀσάφ. N. T. Mt. 1, 7.
ἆσαι, ἄσαιμι, v. ἀάω i ἄμεναι.
ᾆσαι, v. ᾄδω.
ἄσαμεν, v. ἄεσα.
ἀ-σάλευτος, 2. *poet.* i *poz.* ne kolebajući se, postojan, stalan.
ἀσάμενος, v. ἀσάομαι.
ἀσάμινθος, ἡ (ᾰ ᾰ), *ep.* banjica, kada, korito.
ἄ-σαντος, 2. (σαίνω), *poet.* nemilosrdan.
ἀσάομαι [ᾰ] (ἄση), pas., imper. ἀσῶ, i part. *poet.* ἀσάμενος mj. ἀσώμενος, *jon.* žalostiti se, τὴν ψυχὴν ἐπί τινι u srcu za što.
ἀσαρκία, ἡ, mršavost. Od
ἄσαρκος, 2. *poz.* nemesnat, mršav.
ἄσασθαι, v. ἄμεναι.
ἄσατο, v. ἀάω.
ἀσάφεια, ἡ, nejasnoća, neizvjesnost, tmuša. Od
ἀ-σαφής, 2. nejasan, dvoličan, taman, νὺξ ἀσαφεστέρα ἐστίν obnoć je veća nejasnoća. Adv. **-φῶς**, nesigurno, sumnjivo, bez vidljiva uzroka, slijepo.
ἀσάω, ἀσῶ, v. ἀσάομαι.
ἄ-σβεστος, 2. i 3. (σβέννυμι), *ep. poet.* i N. T. neugašljiv, pren. neprestani, neizmjeran, beskrajan.
ἀσβολάω, *poz.* čađom crniti.
ἀσβόλη, ἡ, *poet.* i **ἄσβολος**, ἡ, *poz.* čađ.
Ἀσέα, ας, ἡ, mjesto blizu Megalopola u Arkadiji; stanov. οἱ Ἀσεᾶται.
ἀσέβεια, ἡ, bezvjerstvo, bezbožnost, pakost, περὶ θεούς. Od
ἀσεβέω (-βής), ogriješiti se o božanstvo ili svetinju, bezbožno raditi, grješno oskvrniti; aps. i εἴς ili περί τινα, katkad sa znač. perf., οἱ ἀσεβοῦντες skvrnitelji. Otd.
ἀσέβημα, τὸ, bezbožnost.
ἀ-σεβής, 2. bezbožan, grješan, opak, aps. i περί τινα.
ἄσειν, v. ἄμεναι.
ἀ-σείρωτος, *poet.* bez povoca.
ἀσελγαίνω (-γής), fut. -γήσω, raskalašan, obijestan biti, plahovati, *lascivio.*
ἀσέλγεια, ἡ, obijest, drskost, plahovanje, pohotljivost. Od
ἀσελγέω = ἀσελγαίνω, v. r. Od
ἀσελγής, 2., adv. **-γῶς**, raskalašan, rastrošan, drzak.
ἀ-σέληνος, 2. bez mjeseca, *illunis.*
ἄ-σεμνος, 2. *poz.* nepošten, nečastan.
ἀσεπτέω, *poet.* = ἀσεβέω. Od
ἄ-σεπτος, 2. *poet.* = ἀσεβής.
ἄσεσθε, v. ἄμεναι.

ἀσεῦμαι, *dor.* fut., v. ἀείδω.
ἄση, ἡ (ἄμεναι [ᾰ], zasititi), *taedium*, zapr. presitost, dakle: dosada, zlovolja, muka, prituga.
ἀ-σήμαντος, 2. *ep.* komu se ne zapovijeda, dakle: bez vođa.
ἄ-σημος, 2. (σῆμα), **1.** bez znamenja, χρυσός nekovano, *non signatus;* stoga takođ.: neslavan, neznatan. **2.** *jon. poet.* i N. T. koji ne daje znaka, stoga: nerazumljiv, koji ne označuje, neopažen. Supst. τὰ ἄσημα βοῆς nejasni glasovi vike.
ἀ-σήμων, 2. *poet.* = ἄσημος.
ἀσθένεια, *jon.* **-είη** i **-ίη**, ἡ, nemoć, slabost, bolest, takođ. βίου, imovine, t. j. oskudica, ili takođ.: slabost. Od
ἀσθενέω (-νής), nemoćan biti, N. T. prema kome εἴς τινα, slab biti, pobolijevati, bolovati, N. T. νόσοις. Otd.
ἀσθένημα, τὸ, N. T. grješka od slabosti.
ἀ-σθενής, 2., adv. **-ῶς**, slab, nemoćan, nejak, *infirmus*, τῷ σώματι i τοῖς χρήμασι slab, bez vlasti, *inops*, πρός τινα, takođ.: neznatan, nedorastao, i o razmještaju vojske: bez dubine. Supst. τὸ ἀσθενές slabost, pak slič. ἐς ἀσθενὲς ἔρχεται izlazi na sićušno.
ἀσθενίη, v. ἀσθένεια.
ἀσθενόω, slabiti (prel.).
ἆσθμα (ἄσθμα, **ᾆσθμα**), τὸ (isp. ἄημι, αἴσθω), teško, kratko dihanje, sopljenje, sipnja, zaduha, ἔχετο ἀργαλέῳ ἄσθματι teško se zadihao, teško je disao. Otd.
ἀσθμαίνω (ᾆσθμ.), *ep. poet.* i *poz.* teško dihati, zrak hvatati, sopiti, krčati, hripati (Il. 10, 496).
Ἀσία [ᾰ ῐ], ἡ, Azija, označuje gdjekad uop. istok, Ἀσία γῆ, kadšto opet dio Afrike s Malom Azijom, kad samo Malu Aziju, kad opet perzijsku državu, stoga ἡ ἄνω i ἡ κάτω Ἀσία gornja i prednja Azija, ili ἐντὸς ili ἐκτὸς τοῦ Ταύρου. N. T. obič. *Asia proconsularis*, Act. 2, 9 samo Misija, Lidija, Karija. — Adj. **Ἀσιανός** i *jon.* **Ἀσιηνός**, 3., ὁ Ἀσ. Azijac, ili **Ἀσιάς**, άδος, ἡ, *poet.* azijski.
Ἀσιαδάτης, ου (perz.: dar od *ashya*, čistoga), perz. konjanički pukovnik.
Ἀσι-άρχης, ὁ, N. T. azijarh, jedan od deset krajišnika biranih u jeseni između najbogatijih predstojnika vjerskih igara u čast bogovima i rimskomu caru, koje je taj predstojnik plaćao. Birao ga je prokonzul između one desetorice.
Ἀσιατογενής, 2. *poet.* potječući iz Azije.
Ἀσιδάτης, ου (perz. *ashidàla, donum puritatis*), Perzijanac.
ἀ-σίδηρος, 2. *poet.* i *poz.* bez željeza, bez mača.
ἄ-σιχος, 2. *poz.* negadljiv u jelu.
Ἀσίνη, ἡ [⏑⏑–], **1.** grad u Argolidi, s. Porto Tolo. **2.** grad na južnom šiljku Mesenije. **3.** grad u Lakoniji, između Tenara i Gitiona. Stanov. ὁ **Ἀσιναῖος**.

ἀ-σινής, gen. -έος, 2. (σίνομαι), **1.** pas. *ep. jon.* i *poet.* neozlijeđen, neoštećen. **2.** akt. koji ne vrijeđa, neškodljiv (Hdt. 1, 105), miran, koji nepovrijeđeno čuva. Adv. **-ῶς** ne čineći štete, superl. ὡς ἀσινέστατα što manje škodeći.

Ἄσιος [ᾰ], 3. azijski, λειμών azijska livada u Lidiji, južno od Tmola na Kajistru (asir. *asu*, istok).

ἄσις [ᾰ], ιος, ἡ, *ep.* mulj, blato.

Ἀσίς, ίδος, ἡ [‿‿], *poet.* (dod. γῆ) = Ἀσία.

ἀσῑτέω (ἄσιτος), ne jesti, gladovati. Otd.

ἀσῑτία, ἡ, *jon. poet.* i N. T. neblagovanje, gladovanje, suhotinja, post, i u plur.

ἄ-σῑτος, 2. bez jela, posteći, tašt.

ἀσκαλαβώτης, ου, ὁ, *poet.* vrsta gušterâ, valjada: geko.

ἄ-σκᾰλος, 2. *buk.* neraskopan, neplijevljen.

Ἀσκάλων, ωνος, ἡ, grad Filišćana u Palestini, s. Askalon.

Ἀσκανίη, ἡ, kraj u Maloj Aziji na Askanskom jezeru na međi misijskoj i frigijskoj.

ἀ-σκαρδαμυκτεί ili **-τί** (σκαρδαμύσσω), adv., ne trepćući, ne žmigajući, uprijevši oči, ne trenuvši okom.

ἀ-σκελής, 2. (σκέλλω, s ἀ protet.), *ep.* zapr. usahnuo, stoga: iznemogao, slab. — Adv. **ἀσκελέως,** i neutr. ἀσκελές uz ἀεί, tvrdo, čvrsto, neumitno, neprestano.

ἀ-σκέπαρνος, 2. *poet.* neotesan, hrapav.

ἄ-σκεπτος, 2. (σκέψασθαι), **1.** nepromišljen, neoprezan. **2.** pas. neispitan. Adv. **-έπτως,** bez obzira, neobzirno, ἀσκ. ἔχειν τινός ne osvrtati se na što.

ἀ-σκευής, 2. (τὸ σκεῦος), *jon.*, i **ἄ-σκευος,** 2. (ἡ σκευή), *poet.* bez oruđa, bez oružja, neoružan, s gen. ἀσπίδων τε καὶ στρατοῦ bez zaštite štitova i vojske.

ἀσκέω, impf. 3. sg. *ep.* ἤσκειν mj. ἤσκεεν, mar i brigu ulagati, **1.** *ep. jon.* i *poet.* vješto, umiješno, umjetnički **izrađivati,** obraditi, s vještinom praviti, na pr. χορόν t. j. umjetnički prikazati, isto tako: umjetno gladiti; uop. takođ. umjetnički kititi, sa i bez κόσμῳ i slič. dativâ: kititi, stoga ἠσκημένος urešen, umjetno kićen, aps. t. j. slikarijom i rezbarijom, koje τινί čim, takođ. u zlom smislu: λόγῳ prijevarom spremljen, koje aps. ἀσκήσας kod drugih glag. = adv. umjetno. **2.** truditi se, τί oko čega, na pr. τὴν ἀλήθειαν nastojati oko istine, uop. nešto vježbati, u čem **vježbati se,** baviti se čim, takođ. τινά koga uvježbati, i τινά τι koga u čem, pa tako πρός τι ili τινὰ ἐπί τινα koga vježbanjem učiniti jakim protivnikom. U pas. ἤσκηται ἄμεινον εἰς ἀγῶνα on je za boj bolje spreman, ἠσκημένος uvježban, t. j. vješt, vrstan čovjek, takođ. s inf. **3.** aps. **vježbati se,** osob. u tjelesnim vježbama, εὖ ἠσκηκώς dobro izvježban, sa sl. inf. privikavati se što činiti. **4.** med. marljivo raditi, živo nastojati, sa sl. inf. da se nešto učini.

ἀσκηθής, 2. *poz.* neozlijeđen, neokrnjen, zdrav, čitav.

ἄσκημα, τὸ (ἀσκέω), vježbanje.

ἄ-σκηνος, 2. *poz.* bez krova.

ἄσκησις, εως, ἡ (ἀσκέω), vježba, osob. tjelesna, i čitavo življenje atleta, kao Ksen. Mem. 3, 14, 3; za biljke: njega; (takođ. za filozof. zvanje). Konstr. τινός u čem, πρός τι za što ili s adj. πολεμική za rat.

ἀσκητέος, 3., adj. verb. od ἀσκέω, što treba vježbati, ἀσκητέον mora se vježbati.

ἀσκητής, οῦ, ὁ, umjetno uvježbani, osob. atlet po zvanju, pren. s καλῶν κἀγαθῶν ἔργων izvježban u svakoj vrlini.

ἀσκητός, 3. **1.** *ep.* umjetno ili brižno izrađen, νῆμα tanko preden. **2.** za vježbu podoban ili vježbe potreban.

Ἀσκληπιός, ὁ, u Hom. i Sof. tesalski knez i vrstan liječnik. Njegovi sinovi (**Ἀσκληπίδαι** i **Ἀσκληπιάδαι**) bijahu Podalirije i Mahaon. Od njih su se izvodili οἱ **Ἀσκληπιάδαι,** glasita liječnička škola na Kosu, Rodu i u Knidu. Asklepija su poslije držali za sina Apolonova i Koronidina, i za boga liječničke vještine. Hramovi njegovi (osob. na glasu bijaše hram u Epidauru na Saronskom zalivu) zvahu se τὸ **Ἀσκληπιεῖον** ili τὸ **Ἀσκληπιοῦ.**

ἄ-σκοπος, 2., adv. *poz.* ἀσκόπως (σκοπέω), **1.** akt. *ep.* i *poet.* bez cilja i svrhe, neoprezan, nepromišljen, ne pazeći, τινός na što. **2.** pas. *poet.* **a)** neviđen, neproračunat, neočekivan. **b)** koji se ne može vidjeti, nedogledan, beskrajan, χρόνος, nedokučljiv, nedohvatljiv, koji se ne da proračunati.

ἀσκός, ὁ, **1.** kožna mješina, osob. za spremanje vina, αἴγειος od kozine, kozja, ili βοός volujski mijeh, *uter.* **2.** uop. *ep.* i *jon.* koža, *cutis.*

Ἄσκρα, ἡ, grad na Helikonu u Beotiji, postojbina Hesiodova, koji se zato zove Ἀσκραῖος (ποιητής).

ἀσκώλια, τά, svetkovina mjehova, na 2. dan seoskih Dionisija, gdje se jednom nogom plesalo na mijehu namazanu uljem.

ἀσκωλιάζειν, na jednoj nozi stajati ili plesati.

ᾆσμα, τὸ, *jon.* **ἄεισμα** (ᾄδω), pjevanje, pjesma, osob. podrugljiva.

ἀσμενίζω, *poz.* dopuštati sebi, τί, zadovoljiti se, zadovoljan biti, τινί čim.

I. **ἄσμενος,** 3., adv. **ἀσμένως** sa superl. ἀσμενέστατα i -αίτατα, (ἥδομαι, ἁδ-εῖν = ἡσμένος) veseo, radostan, voljan, rad, u hrv. se često prevodi adv.; ἐμοὶ δέ κεν ἀσμένῳ εἴη bilo bi mi milo, ἄσμ. πόθῳ poradi ispunjene želje.

II. **ἄσμενος,** 3. spasen, φύγεν ἄσμενος ἐκ θανάτοιο.

ἀ-σόλοικος, 2. *poz.* prikladan.

ἀσοφία, ἡ, *poz.* ludost. Od

ἄ-σοφος, 2. *poet.* bezuman.

ἀσπάζομαι, dep. med. (*σπάω*, zapr. k sebi vući), *amplecti*, **1.** prijazno primati, dočekati, pozdravljati, takođ. nježno praštati se, *τινά* s kim, pa tako i s *τὰ ὕστατα*, često *ταῖς χερσί* i slič., i *τινά τι* koga za što pozdravljati; *ἀσπάζεσθαι ἐᾶν* = *χαίρειν ἐᾶν*. **2.** nježan biti, voljeti, milovati, ljubiti, poljubiti, *φιλῶ καὶ ἀ. ὑμᾶς* želim vam sve milo i drago.

ἀ-σπαίρω (= *σπαίρω*, s *ἀ* protet.), *ep. jon.* i *poet.* trzati se, palucati, praćati se, *πόδεσσι* batrgati se, *palpito;* kočoperiti se, otimati se.

ἀσπάλαθος, ὁ [*α ᾰ ᾰ*], nekakav bodljikav grm.

ἀσπάλαξ, ἄκος, ὁ, krtica.

ἀσπάραγος, *ὁ, poz.* šparga, kuka.

ἄ-σπαρτος, 2. (*σπείρω*), *ep.* **1.** nesijan. **2.** neposijan, na ugaru.

Ἀσπασία, *ἡ,* **1.** Milećanka, ljubavnica Periklova. **2.** iz Fokeje, ljubavnica mlađega Kira i poslije Artakserksova.

ἀσπάσιος, 3. i 2., *ep.*, adv. **-ίως,** *ep.* i *poet.*, i **ἀσπαστός,** 3., adv. *jon.* **-ῶς** (*ἀσπάζομαι*), **1.** dobro došao, mio, drag, ugodan; *ἀσπαστότερον* milija stvar. Neutr. *ἀσπαστόν* kao adv. milo. **2.** veseo, radostan, zadovoljan, rad, *ἀσπάσιον τόνγε κακότητος ἔλυσαν* na njegovu radost spasoše ga.

ἄσπασμα, *τὸ* (*ἀσπάζομαι*), *poet.* pozdrav, milovanje, zagrljaj.

ἀσπασμός, ὁ, poet. i *poz.* pozdrav, pozdravljanje.

Ἄσπενδος, *ἡ,* grad u Pamfiliji, s. Minugat. Stanov. *ὁ* **Ἀσπένδιος.**

ἄσπερμος, 2. (*σπέρμα*), *ep.* bez sjemena, bez potomaka.

ἀ-σπερχές (*σπέρχω* i *ἀ* intenz.), *ep.* adv., hitro, stoga: živo, žestoko, marljivo, neprestano (Il. 16, 61).

ἄ-σπετος, 2. (od osn. *σεπ*, reći), *ep.* i *poet.* neprestan, neizmjeran, beskrajan. Neutr. **ἄσπετον** kao adv. silno.

ἀσπιδη-στρόφος, 2. *poet.* štitom (o remenu, *κανών*) mašući.

ἀσπιδη-φόρος, 2. (*φέρω*), *poet.* koji nosi štit, štitonoša.

ἀσπίδιον, τὸ, poet. štitić.

ἀσπιδιώτης, *ου, ὁ, ep.* štitom oružan, štitonoša.

ἀσπιδό-δουπος, 2. *poet.* lupajući štitom.

ἀσπιδ-οῦχος, ὁ, poet. štitonoša.

ἀσπιδο-φέρμων, 2. *poet.* oružan (drugi od *φέρβω*, od rata hraneći se).

ἄ-σπιλος, 2. (*σπῖλος* mrlja), N. T. bez ljage i neoskvrnjen.

ἀσπίς, *ίδος, ἡ,* **1.** **štit,** i veliki obli, velik kao vojnik, *ἀμφιβρότη,* i mali okrugli, *πάντοσ' ἐίση,* najviše od jakih volujskih koža, na njima mjedena ploča, kvrga, *ὀμφαλός,* u sredini, a kite, *θύσανοι,* na rubu. Nosio se na remenu, *τελαμών,* te je imao ruče ili drške, *κανόνες, πόρπακες,* ili samo jednu *ὀχάνη.* Budući da se nosio na lijevoj strani, značilo je *ἐπ' ἀσπίδα* lijevo kren, *παρ' ἀσπίδα* ili *ἀσπίδας* lijevo, ali i: pokraj štita. Pren. zaklon, zaštita, ograšje. *Scutum.* **2.** teško oružani vojnici, *ὀκτακισχιλίη ἀσπίς* vojska od 8000 štitonoša, ali i u plur.: *ἐπ' ἀσπίδας πέντε καὶ εἴκοσι τάττεσθαι* oklopnike na 25 momaka dubine vrstati, pa tako i *ἐπ' ἀσπίδων τετάχθαι.* *Scutatus.* **3.** ime jedne otrovne zmije, aspida.

Ἀσπίς, *ίδος, ἡ,* **1.** Klupea, kartaški grad. **2.** tvrđava u Argu.

ἀσπιστήρ, *ῆρος, ὁ, poet.*, **ἀσπιστής,** *οῦ, ὁ, poet.* i **ἀσπίστωρ,** *ορος, ὁ, poet.* štitom naoružan.

ἄ-σπλαγχνος, 2. *poet.* bez utrobe, bez srca, strašljiv.

ἄ-σπονδος, 2. (*σπονδή*), **1.** bez žrtve, *ἀνελέσθαι τοὺς νεκροὺς ἀσπόνδους* mrtve dignuti bez uvjerice, *τὸ ἄσπονδον* neutralnost. **2.** nepomirljiv, za ljude i stvari.

ἄ-σπορος, 2. (*σπείρω*), neposijan.

ἀ-σπούδαστος, 2. *poet.* koji se ne treba poželjeti, što ne treba raditi.

ἀ-σπουδεί, *poz.*, i *ep.* **ἀσπουδί** (*σπουδή*), adv., bez napora, bez muke, bez otpora, mirno.

ἅσσα, *jon.* mj. *ἅτινα,* v. *ὅστις.*

ἄσσα, *jon.* mj. neutr. *τινά,* nešto, nekoje.

Ἀσσάρακος, *ὁ,* sin Trosov, otac Kapisov, pradjed Anhisov.

ἀσσάριον, *τὸ, poz.* **1.** rimski *as,* zapr. deminutiv, stoga uop. neznatna svota = filir, para. **2.** oduška, zalistak, ventil.

Ἀσσησίη, *ἡ,* pridj. Atene od Asesa, mjesta kod Mileta.

Ἀσσίναρος i **Ἀσινάριος,** *ὁ,* rijeka u Siciliji, s. Fiume di Noto.

ἆσσον, adv., komp. za *ἄγχι* (nema *at.* pr.), bliže, *τινός* komu, takođ. *μᾶλλον ἆσσον* sve bliže. Otd. nov *ep.* kompar. **ἀσσοτέρω,** i superl. **ἀσσοτάτω,** bliže, sasvim blizu, s gen.

Ἄσσος (i *Ἀσσός*), *ου, ἡ,* grad u Misiji na Atramitskom zalivu, s. Bejram ili Behrem Kalesi, na strmoj stijeni.

Ἀσσυρία, *ἡ,* **1.** kraj u Aziji, Asirija, s. Kurdistan, s glav. gradom Niniveh (*Νῖνος*), ali Her. tako naziva i **2.** južnu Asiriju s Babilonom, a potonji pisci i **3.** Siriju. Ksen. pak **4.** tako zove asirsku državu uop. Adj. **Ἀσσύριος,** 3. Stanov. *ὁ* **Ἀσσ.,** kod Ksen. i njihov kralj.

ᾄσσω, *at.* stegn. mj. *ἀΐσσω,* v. r.

ἀ-σταθής, 2. *poz. poet.* i **ἀ-στάθμητος,** 2. **1.** nestalan. **2.** koji se ne može odmjeriti, izračunati, nepouzdan, nesiguran, neodređen, *τὸ ἀστάθμητον* neodređenost.

Ἄστακος ili *Ἀστακός,* **1.** *ὁ,* branič tebanski protiv Argivaca. **2.** *ἡ,* grad u Akarnaniji, s. Dragomestre.

ἄ-στακτος, 2. (*στάζω*), adv. **-κτί** [*ῐ*], koji ne kaplje, obilno izvirući, *poet.* takođ. suze roneći.

ἀ-στάλακτος, 2. *poz.* ne kapljući.
ἀστάνδης, ου, ὁ, *poz.* otprilike: vrhovni poštar, perz. riječ.
ἀ-στᾰσίαστος, 2., adv. -άστως, bez stranačkih borbi, πρὸς σφᾶς αὐτούς među sobom.
ἀστᾰτέω, *poz.* nepostojan, zbunjen biti.
ἀ-στᾰφίς, ίδος, ἡ (ἀ protet.), suho grožđe, sušci, *uva passa.*
ἄ-στᾰχυς, υος, ὁ (ἀ protet.), *ep.* i *jon.* klas, vlat.
ἀ-στέγαστος, 2. bez krova, τὸ ἀστ. stanje bez krova.
ἀστεΐζομαι, *poz.* vladati se kao čovjek iz grada, kao obrazovan, duhovit; tako govoriti.
ἀστεῖος, 3. i 2., adv. **-είως** (ἄστυ), gradski, stoga: gospodski, obrazovan, duhovit.
ἄ-στειπτος, 2. (στείβω), ili **ἄστιπτος**, *poet.* nepogažen, neutrt, τινί od koga (Sof. Fil. 2).
ἀστεισμός, ὁ, *poz.* dosjetka; dosjetljiva riječ ili dosjetljiv čin.
ἀ-στεμφής, 2., adv. **-φέως** (στέμβω, uzgr. obl. za στείβω), postojan, čvrst; neutr. takođ. kao adv.
ἀ-στένακτος, 2. *poet.* ne uzdišući, bez uzdisaja.
ᾀστέον, adj. verb. od ᾄδω, pjevati, v. ἀείδω.
ἄ-στεπτος, 2. *poet.* neovjenčan, nečašćen.
ἀ-στεργάνωρ, ορος, ὁ, ἡ, *poet.* bez ljubavi k mužu, zazirući od udaje.
ἀ-στεργής, 2. (στέργω), *poet.* bez ljubavi, neprijateljski.
Ἀστέριον, τὸ, mjesto kod Magnesije u Tesaliji, poslije Piresia.
Ἀστερίς, ίδος, ἡ (zvijezdin otok), malo ostrvo između Itake i Kefalenije, s. Daskalio.
ἀστερόεις, εσσα, εν (ἀστήρ), *ep.* pun zvijezda, = ἀστεροειδής, zvjezdan, zvjezdolik, stoga: sjajan.
ἀστεροπή, ἡ (ἀστήρ), *ep.* i *poet.* munja, svjetlica; v. ἀστραπή. Otd.
ἀστεροπητής, οῦ, ὁ, *ep. poet.* i *poz.* munjobija, pridjev Zeusov, *fulgurator.*
ἀστερ-ωπός, 2. *poet.* zvjezdan, zvjezdast.
ἀστέφανος, 2. *poet.* i **ἀ-στεφάνωτος**, 2. neovjenčan.
ἀστή, ἡ, *jon.* domaća žena, građanka, urođenica (fem. od ἀστός).
ἀστήρ, ὁ, gen. έρος, dat. plur. ἀστράσι *(stella, astrum, Stern)*, zvijezda, ὀπωρινός ilijnštak; uop. ognjena zračna pojava, meteor; pren. za odlične ljude i stvari.
ἀ-στήρικτος, 2. N. T. nepoduprt, slab.
ἀ-στιβής, 2. i ἄστιβος, 2. (στείβω), *poet.* nepogažen, neprohodan, besputan.
ἀστικός, 3. (ἄστυ), gradski; supst. gradski čovjek ili gospodin, kicoš.
ἄ-στικτος, 2. (στίζω), *jon.* neizbockan, netetoviran.
ἄ-στομος, 2. (στόμα), **1.** *poet.* i *poz.* tvrdoust, nepovodljiv. **2.** *poz.* koji se ne da kaliti.
ἀστό-ξενος, ὁ, *poet.* u tuđini rođen građanin.
ἄ-στοργος, 2. bez ljubavi.
ἀστός, ὁ (ἄστυ), žitelj, urođenik, građanin, sugrađanin.
ᾆστος, 2. *poet.* = ἄιστος.
Ἄστουρα, τὰ, gradić u Laciji, s. Torre d' Astura.
ἀστοχέω, *poz.* i N. T. **1.** ne pogoditi cilja, promašiti, τινός. **2.** κατά τινος ogriješiti se o koga.
ἄστοχος, 2. (στοχάζομαι), koji dobro ne smjera, koji ne može pogoditi.
ᾀστόω, *at.* stegn. od ἀιστόω.
ἀστράβδα, adv. *poet.* (ἀστράπτω), sjajno.
ἀστρᾰ́βη, ἡ, **1.** sedlo, nalik na naslonjač, u kojem se sigurno sjedilo, osob. za razmažene, za žene i bogaljaste. **2.** tako osedlana mazga. Otd.
ἀστρᾰβίζω, *poet.* kao mazga služiti.
ἀστρᾰγάλη, ἡ, *poet.* = ὁ ἀστράγαλος.
ἀστραγαλίζω, kockati se. Od
ἀστρᾰ́γᾰλος, ὁ, **1.** *ep.* vratni kralježak, zatiljak, u plur. kralješci. **2.** gležanj, članak, pa stoga **3.** u plur. kocke, kockanje (Il. 23, 88), jer su se isprva kocke pravile od gležanja nekojih životinja.
ἀστραπαῖος, *poz.* sijevajući.
ἀστραπή, ἡ (od ἀστεροπή), munja, svjetlica; jasan sjaj, N. T.
ἀστραπή-φορος, 2. (φέρω), *poet* od munje ili u munji donesen.
ἀστράπτω, *poet.* στράπτω (ἀστεροπή), **1.** sijevati, t. j. svjetlicu, munje bacati, pren. sijevati, t. j. sjati se, τινί od čega. **2.** *poet.* bacati svijetlo.
ἀστρατεία, ἡ, **1.** oslobođenje od vojničke dužnosti. **2.** izbjegavanje vojničke dužnosti.
ἀ-στρᾰ́τευτος, 2. (στρατεύω), bez vojničke službe, koji nije služio.
ἀ-στρᾰτήγητος, 2. koji nije bio vojvoda.
ἄ-στρεπτος, 2. *bulc.* ne obzirući se.
ἀστρο-γείτων, 2. *poet.* blizu zvijezda.
ἀστρολογία, ἡ, zvjezdarstvo. Od
ἀστρο-λόγος, 2. (λέγω), zvjezdarski; ὁ, zvjezdar, astronom.
ἄστρον, τὸ (v. ἀστήρ), zviježđe, ali takođ., kao ἀστήρ, pojedina zvijezda, i gotovo samo u plur., gdje ἄστρα znači i nebo, ἄστροις σημαίνεσθαι u tuđini, pustinji putovati, i ἄστρων εὐφρόνη zvjezdana noć, ὑπὲρ ἄστρων preko zvijezda, t. j. preko cilja. Pren. u sing.: jasna ili zlokobna zvijezda, τινί za koga.
ἀστρονομέω, zvijezde motriti.
ἀστρονομία, ἡ, = ἀστρολογία.
ἀστρονομικός, 3. astronomski.
ἀστρονόμος = ἀστρολόγος.
ἄ-στροφος, 2. (στρέφω), koji se ne vrti, ne obzirući se, bez kretanja.
ἀστρ-ωπός, 2. *poet.* zvjezdan.
ἄ-στρωτος, 2. (στρώννυμι), nepokriven.
ἄστυ, τὸ (ϝάστυ, osn. ϝασ), gen. *at.* -εως, inače -εος, **grad,** često s gen. njegova imena, osob. glavni grad nasuprot pokrajinskim grado-

vima ili pokrajini ili državi (*πόλις*) ili savezu građanskomu, stoga: Atena protivno Pireju ili Faleronu, a i Rimu, pak grad s okolinom, donji grad (Herod. 1, 14), *κατ' ἄστυ* (svuda) u gradu, zapr. po gradu; **ἄστυδε,** adv., u grad. U plur. naselja, stanovi.

Ἀστυάγης, *ου* i *ους, jon. εω,* dat. *η, ει, εϊ, ὁ,* kralj medijski, djed Kira starijega.

ἀστυ-άναξ, κτος, poet. vladalac grada. Otd.

Ἀστυ-άναξ, *κτος, ὁ,* sin Hektorov i Andromahin.

ἀστῠ-βοήτης, ili **ἀστῠ-βοώτης,** *ου, ὁ* (*βοάω*), *ep.* vičući po gradu (Il. 24, 701).

ἀστυγειτονομέομαι, poet. blizu grada nastavati.

ἀστῠγείτων, 2. blizu grada, uop. susjedan, međaš, *ὁ ἀστυγείτων,* prvi susjed, međaš.

ἄστυδε, adv., v. *ἄστυ.*

ἀστυδρομέω, poet. grad jurišati.

ἀστύ-νικος πόλις, poet. pobjednički grad, naime Atena.

ἀστυνομικός, koji pripada *ἀστυνόμος*-u. Od

ἀστυ-νόμος, 2. (*νέμω*), koji štiti grad, *θεοί* (Zeus, Apolon, heroji), *ὀργαί* nagoni, koji gradove ili države osnivaju i uređuju, *ἀγοραί* skupštine, koje upravljaju državama. Takođ. supst. *οἱ ἀστ.* atenski činovnici za nadziranje cestâ i javnih gradnja, 5 u gradu i 5 u Pireju, u Rimljana *aedilis.*

Ἀστύοχος, *ὁ,* spartan. nauarh g. 412.

ἀστυ-πολέω, poz. hodati po gradu, živjeti u gradu.

Ἀστυρηνή, pridj. Artemidin, po gradiću *Ἄστυρα, τά,* između Antandra i Atramiteja u Misiji.

ἀ-συγγνώμων, 2. koji ne oprašta, nemilosrdan.

ἀ-συγκόμιστος, 2. od žetve nespravljen.

ἀ-σύγκριτος, 2. *poz.* neusporedljiv.

ἀ-συγ(*staroat.* **ξυγ**)**κρότητος,** 2. nesklepan, neuvježban.

ἀ-συκοφάντητος, 2. nepotvoren, koji ne kleveće.

ἀ-σύλητος, 2. = *ἄσυλος.*

ἀ-συλία, *ἡ* (*ἄσυλος*), *poet.* i *poz.* nepovredljivost, sigurnost od zlostavljanja.

ἀ-συλλόγιστος, 2. nelogičan, ne u obliku silogističnom. Ktomu adv. **ἀ-συλλογίστως,** *poz. ἔχειν τινός* nešto ne moći proračunati.

ἄ-σῡλος, 2. (*συλάω*), *poet.* i *poz.* neporobljen, nepovrijeđen, nepovredljiv, siguran od progona. Supst. *τὸ ἄσυλον,* naime *ἱερόν,* svetinja, gdje je čovjek siguran od progona, utočište. Adj. *ἀσυλαῖος.*

ἀ-σύμ-(*staroat.* **ξύμ**)**βατος,** 2. koji se ne sjedinjuje, *διὰ τὸ ἀξύμβατον* jer nema pomirenja. Adv. **-άτως,** *poz. ἔχειν* ne htjeti nagoditi se.

ἀ-σύμ(*staroat.* **ξύμ**)**βλητος,** 2. (*συμβάλλω*), *poet.* koji se ne može pronaći, neshvatljiv, *μαθεῖν* što se ne može razumjeti.

ἀ-σύμβολος, 2. *poz.* koji ne pridonosi, nekoristan.

ἀσυμμετρία, *ἡ,* nerazmjerje. Od

ἀ-σύμμετρος, 2. bez razmjerja, stojeći u nerazmjerju, aps. ili *τινί* i *πρός τι* prema čemu.

ἀ-συμπαγής, ές, nezbijen, nejedar, bez čvrstih mišica.

ἀ-σύμ(*staroat.* **ξύμ**)**φορος,** 2., adv. **-όρως,** neprobitačan, neprimjeren, škodljiv, *τινί, εἴς* i *πρός τι, ἀξύμφορον δρᾶν* nekorisno raditi, *τὸ ἀ.* šteta.

ἀ-σύμφῡλος, 2. *poz.* nesrodan, nesličan, tuđ, neskladan, *τινί* u čem.

ἀ-σύμ(**ξύμ**)**φωνος,** 2. neskladan, nesložan, *τινί* i *ἔς τινα* s kim.

ἀ-συνάρτητος, 2. *poz.* koji nije u svezi, nespojen.

ἀ-σύνδηλος, pojačeni *ἄδηλος, poz.*

ἀσυν(*staroat.* **ξυν**)**εσία,** *ἡ,* nerazboritost, nerazum. Od

ἀσυνέτημι, eol. poet. = *ἀσυνετέω,* ne razumjeti. Od

ἀ-σύν (*staroat.* **ξύν**)**ετος,** 2. (*συνίημι*), **1.** akt. nerazborit, neviješt, nerazuman, nespretan, neprikladan, takođ. s dod. *γνώμῃ,* i s *ἔς τι* za što, *ἔν τινι* pri čem. **2.** *poet.* nerazumljiv.

ἀ-συνήθης, 2. *poz.* nenavikao, neobičan.

ἀ-συνήμων, 2. (*συνίημι*), *poet.* nerazuman.

ἀ-σύν (*staroat.* **ξύν**) **θετος,** 2. **1.** (*συντίθημι*) nesastavljen. **2.** (*συντίθεμαι*) nepouzdan, vjeroloman.

ἀ-σύνοπτος, 2. nerazumljiv.

ἀ-σύν(*staroat.* **ξύν**)**τακτος,** 2. neuređen, nepostavljen na svoje mjesto, osob. bez pravoga vojničkoga reda, bez stege, bez zajedničke sveze, *ἀναρχία* nejedinstvo u vrhovnom zapovjedništvu; nerazređen.

ἀ-συντόνως, adv., superl. *-νώτατα,* nenapeto, mlitavo, polagano, sporo, *ἔχειν πρός τι.*

ἀσύ(*staroat.* **ξύ**)**στατος,** 2. (*συνίστημι*), nespojen, nesložan, neublažljiv.

ἀσύφηλος, 2. *ep.* lud, opak. Neutr. kao adv. *μ' ἀσύφηλον ἔρεξεν* gadno je sa mnom postupao.

ἀσυχαῖος, ἄσυχος, ἀσυχία, *dor.* mj. *ἡσ-.*

ἀ-σφάδαστος, takođ. *-δαστος,* 2. *poet.* bez trzanja, siguran.

ἄ-σφακτος, 2. *poet.* neklan.

ἀσφάλαξ, κος, ὁ, poz. = *ἀσπάλαξ,* krtica.

ἀσφάλεια, *jon.* **-λείη,** *ἡ,* čvrsto stajanje, *ἀσφαλείᾳ ἀνόρθωσον* na sigurno stanje uspravi; čvrsto stupanje, *πρὸς τὸν πηλόν* po blatu sigurnost, bezopasnost, osiguravanje, odredba za sigurnost, sigurna pratnja, pouzdanost, zaštita, izvjesnost, oprez, razboritost, *κατὰ* (*τὴν*) *ἀσφάλειαν* u sigurnosti, *ἀσφαλείᾳ* sigurnosti radi, ali takođ.: oprezno, *ἐς ἀσφάλειαν ποιεῖσθαί τινα* sebi koga osigurati, ali *τὴν ἀσφ. τινι ποιεῖν* ili *παρέχειν* komu sigurnost pribaviti, i *πρὸς ἀσφ. τινα τρέπειν* koga na njegovu sigurnost upozoriti. Od

ἀ-σφᾰλής, 2. (*σφάλλομαι*), ne padajući, ne kolebajući se, koji nije u pogibli, čvrsto stoji, **siguran,** osiguran, bez opasnosti, pouzdan, oprezan, *πρός τι* ili s inf.; *ἐν ἀσφαλεῖ* u sigurnosti, *ἐξ ἀσφαλοῦς* sa sigurnoga staja-

*

lišta, siguran, τὸ ἀσφαλές sigurnost, bezopasnost. — N. T. koji potkrepljuje. — Adv. **ἀσφαλῶς,** *jon.* i *ep.* **ἀσφαλέως,** ili **ἀσφαλές,** stalno, čvrsto, πρός τι nepomično, postojano, neprestano, pren. sigurno, t. j. bez kolebanja, ili: u sigurnosti, bez opasnosti, pouzdano, oprezno, izbjegavajući svaku slabost (Isokr. 4, 11, gdje se sada čita ἀφελῶς), ἀσφ. βουλεύεσθαι sigurnim putem udariti. Kompar. ἀσφαλέστερον, superl. -έστατα. Otd.

ἀσφαλίζομαι, N. T. osigurati, sigurno čuvati, aor. pas. -ισθῆναι u pas. smislu, N. T.

ἄσφαλτος, ἡ, asfalt, zemljana smola, često upotrebljavana za maz. Otd. ἀσφαλτῖτις λίμνη Mrtvo more.

ἀσφάραγος, ὁ (srod. s φάραγξ, φάρυγξ), *ep.* grkljan, grlo, dušnjaci.

ἀσφοδελός, 2. (ἀσφόδελος, *ep. bulc.* i *poz.* asfodil, zlatoglav, biljka nalik na ljiljan), *ep.* i *poz.* koji zlatoglavom rodi, λειμών asfodilska livada u podzemnom svijetu.

ἀσχάλλω, *ep.* i *poet.* produž. **ἀσχάλάω,** i *ep.* rasteg. **ἀσχαλόω,** 3. sing. prez. ἀσχαλάᾳ mj. ἀσχαλᾷ (σχολή), zlovoljan, nestrpljiv biti, srditi se, žalostiti se, τινός i ἐπί τινι sa čega, ili s part., ἐμὲ ἀσχαλόωσι μένοντες nestrpljivo me očekuju.

ἄ-σχετος, *ep.* takođ. **ἀάσχετος,** 2. (ἔχω, osn. σεχ), koji se ne može držati, neodoljiv, nezauzdan, akuz. μένος u srdnji ili snazi, goropadan, πένθος ἄσχετον nedobitna tuga.

ἀσχημονέω, biti ἀσχήμων, **1.** nepristojno vladati se, besputan biti. **2.** *poet.* i N. T.: zapasti u nepristojan položaj, pogrdu trpjeti.

ἀσχημοσύνη, ἡ, nepodoba, grdoba, takođ. nepristojnost. Od

ἀ-σχήμων, 2. grdan, besputan, nepristojan, ἀ. ἂν φανεῖσθαι τὸ τοῦ Σ. πρᾶγμα da će S. biti nagrda.

ἀσχολέω (ἄσχολος), *poz.* **1.** akt. lišiti dokolice, zabavljati, priječiti. **2.** pas. biti zabavljen, aps. i περί τι čim. Otd.

ἀσχολία, ἡ, nedostatak dokolice, posao, περί τι oko čega, zadržavanje, smetanje, τινός u čem, u plur. poslovi, nemir, ἀσχολίαν ἄγειν i ἔχειν imati posla, ne imati vremena, περί τινος za što, ἀσχολίαν κατασκευάζειν ili παρέχειν zadavati posla, bacati klipke pod noge, smetati; takođ.: od nečega odvraćati, sa sl. inf. sa i bez πρός τι.

ἄ-σχολος, 2. (σχολή), bez dokolice, **1.** zabavljen, ἔς, περί τι čim. **2.** koji ne daje dokolice.

ἀσ-ώδης, 2. (ἄσις), *poet.* zamuljen, pijeskom zasut.

ἀ-σώματος, 2. netjelesan.

Ἀσωπός, οῦ, ὁ, **1.** rijeka u Beotiji, s. Asopo; stanovnici tamošnjega kraja Ἀσωπία zovu se οἱ Ἀσώπιοι. **2.** bog rijeke Asopa, sin Okeanov i Tetidin, otac Antiopin, Ἀσωπιάδες κόραι nimfe te rijeke. **3.** rijeka u Ftiotidi.

ἄ-σωστος, 2. *poz.* kome nema spasa, nesnosan.

ἀσωτεύομαι, *poz. poet.* raskošno živjeti.

ἀσωτία, ἡ, oblapornost, proždrljivost, plahovanje, raskalašnost, rasipanje. Od

ἄ-σωτος, 2. (σώζω), adv. -ώτως, bez spasa izgubljen, pokvaren, poguban.

ἀτακτέω, **1.** ogriješiti se o red, osob. kao vojnik o stegu, otimati se vojničkoj dužnosti. **2.** raskalašno živjeti, N. T. Od

ἄ-τακτος, 2. (τάσσω), neuređen, smeten, zamršen, pust, raskalašan, osob. za vojnike: koji ne stoji u redu, ἄτακτος γίγνομαι smetem se, ἄτ. ποιεῖν smesti, pobrkati; takođ. uop. bez stege. — Adv. **ἀτάκτως,** bez reda, neuredno, razuzdano, takođ. protiv reda, kakav bi morao biti (Dem. 3, 34), o vojnicima: bez reda, bez stege; kompar. ἀτακτότερον, prilično neuredno.

ἀ-ταλαίπωρος, 2., adv. **-ώρως,** mrzeći na posao, napor, bez muke, stoga: ravnodušan; *jon.* τὸ ἀταλαίπωρον mržnja na posao i napor.

Ἀταλάντη, ἡ, **1.** otok u Opuntskom zalivu, s. Talanti. **2.** grad u Makedoniji na Aksiju. **3.** mati Partenopejeva, kći Jasova iz Arkadije, drugarica Artemidina, lovica, koja je postala žena Milanionu (ili Hipomenu), pošto ju je po lukavstvu sa zlatnim jabukama pobijedio u trku.

ἀ-τάλαντος, 2. (ἀ kopulat.), *ep.* zapr. koji jednako teži, stoga: jednak, sličan, τινί, takođ. τινί τι komu u čem.

ἀταλά-φρων, ονος, ὁ, ἡ (ἀταλός, φρήν), *ep.* i *poet.* djetinje misli, lud.

ἀτάλλω, *ep.* **1.** veselo skakutati, živo poigravati, skakati, igrati se, s dod. νέαν ψυχήν u djetinjoj nedužnosti. **2.** krijepiti. Od

ἀταλός, 3. [ᾰ, ᾰ], *ep.* i *poet.* mlađan, nježan, djetinjski, vedar, veseo, ἀταλὰ φρονεῖν djetinjski veseo biti.

ἀ-ταμιεύτως, adv. *poz.* rasipno.

Ἄταξ, ακος, ὁ, *poz.* rijeka u Galiji kod Narbone, s. *Aude.*

ἀταξία, ἡ (ἄτακτος), nered, nedostatak stege ili pokornosti, osob. kod vojske.

ἀτάομαι (α, ᾰ, ἄτη), *poet.* pas., samo prez., biti mučen ili postati zlosrećan.

ἀτάρ [ᾰ ᾰ], svagda u početku rečenice, označujući opreku ili prigovor, rijetko odgovarajući čestici μέν: a, ali, no, pak, i opet, ipak; osob. u pitanju i ondje, gdje se govor prekida te se brzo prelazi na što drugo: da, ta.

ἀ-τάρακτος, 2., supst. -ότατον, i *poz.* ἀ-τάραχος, 2. **1.** koji se ne da uznemiriti, neustrašljiv. **2.** neuznemirivan, miran.

ἀ-ταραξία, ἡ, *poz.* stanje bez strasti, duševni mir.

ἀτάρβακτος, 2. *poet.*, **ἀ-ταρβής,** 2. *ep.* i *poet.*, i **ἀτάρβητος,** 2. (ταρβέω), *ep.* i *poet.* neboja-

žljiv, bez straha, τῆς θέας kod pogleda. Kao adv. **ἀτάρβητα,** drsko.

᾿Ατάρβηχις, εως, ἡ, grad u egipatskoj Delti, posl. Afroditopolis, s. Hibin-el-Koum.

᾿Αταρνεύς, έως, *jon.* έος, ὁ, kraj i grad u Misiji, s. Dikeli-Köi. Kraj se zove takođ.

᾿Αταρνεῖτις χώρα, stanov. ᾿Αταρνείτης, *jon.* **᾿Αταρνείτης,** ου, ὁ.

ἀταρπιτός i **ἀταρπός,** ἡ, *ep.* mj. ἀτραπιτός, ἀτραπός, staza.

ἀταρτηρός, 3. *ep.* strahovit, zlokoban, poguban.

ἀτασθαλία, ἡ (ἀτάσθαλος), *ep.* i *jon.* nepromišljenost, obijest, opačina, samo u plur., ἔς τι prema čemu.

ἀτασθάλλω, *ep.* biti opak, samo u part. prez. Od

ἀτάσθαλος, 2. (ἄτη, ἄτ), *ep.* i *jon.* nepromišljen, obijestan, grješan, opak, goropadan, prkosan, nepristojan, besputan.

ἀ-ταύρωτος, 2. *poet.* djevičanski.

ἀταφία, ἡ, *poz.* nepokopanje, stanje nepokopanoga. Od

ἄ-ταφος, 2. (θάπτω), nepokopan.

ἅτε, neutr. plur. od ὅστε, *jon.* i *poet.* kakovo, koje struke, što; u Hom. samo kao pronom., *jon.* i *at.* adv., u kojoj vrsti, poput, onako kao, kao što, često s δή, osob. pak u partic. rečenicama: budući da, budući naime da.

ἄ-τεγκτος, 2. *poet.* i *poz.* nepokropljen, neumekšan, nedirnut.

ἀ-τειρής, 2. (ἀ priv. i τερσ-αίνω), poglavito *ep.*, o tjelesnoj i duševnoj svježosti, svjež, svijetao, χαλκός sjajan, φωνή jasan; za junake: čil, preduzimljiv (drugi od τείρω nedobitan, koji se ne može svladati).

ἀ-τείχιστος, 2. **1.** bez zidova, bez tvrđava, neutvrđen. **2.** nepodsjedan.

ἀ-τέκμαρτος, 2. (τεκμαίρομαι), bez znaka, koji se ne može označiti, taman, nesiguran, koji se ne može proračunati, naprijed vidjeti. Adv. **-άρτως** ἔχειν ne dati se sigurno odrediti.

ἄ-τεκνος, 2. *poet.* i *poz.* bez djece, takođ. **ἄτ.** παίδων bez djece; osob. bez sinova.

ἀτέλεια, ἡ, *jon.* **-λείη** i **-λίη** (ἀτελής), oprost od daća, dužnosti, državnih tereta, τινός od čega, javno otpuštanje.

ἀ-τέλεστος, 2. (τελέω), **1.** *ep.* akt. bezuspješan, nekoristan, zaludan. Neutr. ἀτέλεστον kao adv. bez kraja i konca. **2.** pas. neispunjen. **3.** neupućen, τινός u što.

ἀ-τελεύτητος, 2. **1.** *ep.* nedovršen, neispunjen. **2.** *poet.* s kim se ne može izići na kraj, doći dalje, neumolan.

ἀ-τέλεστος, 2. *poet.* beskrajan.

ἀ-τελής, 2. (τέλος), **1.** bez kraja, nedovršen, neopravljen, bezuspješan, bez vrijednosti, kod ljudi: ne opravivši ništa. **2.** nesavršen, nepotpun, nezreo, τί u čem nesrećan, τινός isključen, ne učestvujući, oskudijevajući, nesposoban, περί τι, πρός τι za što, *irritus.* **3.** bez tereta, prost od poreza, čist dobitak, osob. oprošten od državnih tereta, τινός od, καρπῶν prost od davanja plodova, ali ἀπὸ μικρῶν ἀναλωμάτων (u zamjenu) za mali trošak prost od teretâ.

ἀτέμβω, *ep.*, samo u prez. **1.** akt. oštetiti, prekratiti, pren. varati. **2.** pas. biti lišen, izgubiti, τινός nešto, na pr. νεότητος mlađanu snagu.

ἀ-τενής, 2., adv. **-νές** i **-νῶς** (τείνω s ἀ kopulat.), naporan, napet, uprt, ukočen, čvrst, ustrajan, neumitan, neumolan. Otd.

ἀτενίζω, *poz.* oštro pogledati, εἴς τι ili τινα, na koga (kao uzor) gledati.

ἄτερ, *ep. poet.* i *poz.* prijedlog s gen. **1.** bez, osim. **2.** rastavljeno od, daleko od. Često pleon. uz gen. ili negacije, kao **οὔτ' ἄτης ἄτερ** još prost od nesreće.

ἀ-τέραμνος, 2. *ep.* i *poet.* tvrd, neumolan.

ἄτερθε(ν) (ἄτερ), *poet.* bez, osim.

ἀ-τέρμων, 2. *poet.* bez kraja, beskrajan, πέπλος plašt samotvor.

ἄτερος [ᾰ], 3. gen. **θατέρου,** v. ἕτερος.

ἀ-τερπής, 2. (τέρπω), **1.** nemio, neugodan, tužan. Komp. ἀτερπέστερος ἔς τι manje ugodan za što. **2.** *poet.* koji se ne raduje čemu.

ἄ-τερπος, 2. *ep.* = ἀτερπής.

ἀ-τευχής, 2. *poet.* neoružan.

ἀτεχνία, ἡ, neumješnost, neprikladnost. Od

ἄ-τεχνος, 2. bez umjetnosti, **1.** nespretan, neumiješan. **2.** umjetnosti protivan. — Adv. **a)** ἀτέχνως bez umjetnosti, neumjetno, prosto, nevješto. **b) ἀτεχνῶς** baš, upravo, sasvim, osob. u poredbama.

ἀτέων, part. od ἀτέω (ἄτη, ᾰ), *ep.* i *jon.* zaslijepljen, zaluđen, drzak (Il. 20, 332 sa sinicezom).

ἄτη [ᾱ], ἡ (ἀάω), (nema ga u *at.* pr.), **1.** sljepoća, obmana, ludilo, osob. kao kazan Božja. **2.** krivnja, prekršaj, opačina, osob. koliko se griješi u obmani. **3.** nesreća, šteta, propast, jad; takođ. što nevolju donosi: bolest, kazan; takođ. ljudi, koji nesreću donose ili na nju podsjećaju: Sof. OC. 532. **4. Ἄτη,** personif., boginja nesreće, koja šalje obmanu.

ἄ-τηκτος, 2. (τήκω), nerastopljen.

ἀ-τημέλητος, 2. (**τημελέω,** brinuti se), zanemaren, nenabavljen, negajen. Adv. **-ήτως** i *poz.* **ἀτημελῶς** (od ἀτημελής) ἔχειν biti zanemaren ili u neredu.

ἀ-τημελής, ές, bezbrižan, zanemaren, nemaran, τινός.

ἀτηρία, ἡ, šteta, nesreća. Od

ἀτηρός, 3. (ἄτη), ponajv. *poet.*, koji nosi nesreću.

ἀτήσιμος poguban (konj. u Sof. Ant. 4).

᾿Ατησῖνος, ὁ, s. Adidža (rijeka).

᾿Ατθίς, ίδος, ἡ, atički; supst. *poet.* **1.** Atika. **2.** atička povijest. **3.** atički govor. **4.** ime žensko.

ἀ-τίετος, 2. *poet.* nepoštovan, koji prezire.

ἀτίζω (isp. ἄτιτος 3.), *ep.* i *poet.* ne štovati, bez brige biti, prezirati.

ἀτῑμᾰγελέω, *buk.* stado ostaviti, pobjeći. Od

ἀτῑμ-ᾰγέλης, ὁ, *buk.* koji stado prezire.

ἀτῑμάζω (ἄτιμος), impf. iterat. obl. ἀτιμάζεσκον, n e š t o v a t i, p r e z i r a t i, prezirno postupati, g r d i t i, oskvrnuti, zametavati, τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν ne vjerovati u ljudsku slabost, ἔπη ἀτιμάζειν τὴν πόλιν govorima grad ponizivati, τάφου ἀτιμάζειν τινά ukratiti kome čast pogreba, μή μ' ἀτιμάσῃς τὸ μὴ οὐ θανεῖν σὺν σοί ne drži me za nedostojnu da s tobom umrem; s inf. ne mariti ili prezreti, da se što čini. Otd.

ἀτῑμαστήρ, ῆρος, ὁ, *poet.* skvrnitelj.

ἀτίμαστος, *poet.* nečašćen, preziran.

ἀτιμάω (ἄτιμος), *ep.* i *poet.* = ἀτιμάζω.

ἀ-τίμητος, 2. **1.** *ep.* n e p o š t o v a n, prezren. **2.** *at.* δίκη ἀτ., parnica, u kojoj kazan ne odmjeruje sudac, već je ona zakonom određena.

ἀτῑμία, ἡ (ἄτιμος), n e č a s t, oskvrnjivanje, preziranje, zametavanje, kazan gubitka časti; uop. n e p o š t e n j e, ἐν ἀτιμίᾳ ἔχειν τινά koga prezirati. Nerijetko u plur. N. T. s r a m o t a, πάθη ἀτιμίας sramotne želje. Napose djelomično ukraćivanje građanskih prava, ali i progonstvo, po kojem svatko prognanike smije ubiti.

ἀτῑμο-πενθής, 2. *poet.* koji se žalosti poradi sramote. Od

ἄ-τῑμος, 2. (τιμή), **nečastan, 1. a)** n e p o š t o v a n, p r e z r e n, osramoćen, aps. i τινός nedostojan čega, Sof. El. 1214, ὧν ἱκόμην nevrijedan onoga, po što sam došao, na gubitku, tako i τῆς πόλεως. **b)** za stvari i stanje: p o g r d a n, s r a m o t a n, nevrijedan, ἀτιμοτέρα ἕδρα ne tako časno mjesto, ἀτιμότερον εἶναι manje štovan biti, u vrijednosti padati. Napose **2.** koji je izgubio građanska prava, izvan zaštite zakonske, bez poštenja, nepošten, z a t o č e n, proklet; često samo: koji ne smije vršiti nekoja građanska prava, ἄτιμον βάλλειν ili στέλλειν τινά koga odbaciti, ἄτ. ποιεῖν *α)* prezreti, *β)* počasna prava oduzeti, οἶκον ἄτιμον ἔδειν bez naknade. **2.** *ep.* i *poet.* n e p r o c i j e n j e n, kao χάρις οὐκ ἄτιμος πόνων naporima primjerena plata; osob. sudbeno neprocijenjen, stoga: nekažnjen. Adv. **ἀτίμως**, sramotno.

ἀτῑμόω (ἄτιμος), sramotiti, pogrditi, osob. prognati, prokleti.

ἀ-τῑμώρητος, 2. **1.** (τιμωρέομαι) n e o s v e ć e n, nekažnjen, ἀτ. γίγνεσθαι osveti ili kazni umaći. **2.** (τιμωρέω) bez pomoći.

ἀτίμωσις [ι], εως, ἡ (-όω), *poet.* sramoćenje.

Ἀτιντᾶνες, οἱ, narod u istočnom Epiru.

ἀτῑτάλλω, *ep.* (ἀτάλλω, ἄ), samo prez. i aor. 1. ἀτίτηλα, **1.** o d g a j a t i, njegovati, hraniti. **2.** *buk.* nakititi.

ἄ-τιτος, *ep.* i *poet.*, i **ἀ-τίτης**, ὁ, *poet.* (τίω, ῐ), **1.** neosvećen. **2.** neokajan, neplaćen. **3.** neštovan, necijenjen, držan za nevrijedna, τινός.

ἀτίω, *poet.* ne častiti.

ἄ-τλας, αντος, ὁ (ἀ intenz. i τλῆναι), nosilac, osob. kip kao nosilac, pak kao vlastito ime

Ἄ-τλας, αντος, ὁ, **1.** bog, koji drži stupove, štono nebo nose. **2.** gora Atlas u zapadnoj Africi, s. Darah. Stanovnici toga kraja zvahu se οἱ **Ἄτλαντες**, a ἡ **Ἀτλαντίς**, naime θάλασσα, more s onu stranu Heraklovih stupova, Atlantsko. Adj. (za 1. i 2.) **Ἀτλαντικός**, 3. **3.** pritoka Istrova.

ἄ-τλᾱτος, *dor.* mj. ἄτλητος.

ἀτλητέω, *poet.* ne moći trpjeti. Part. ogorčen, srdit. Od

ἄ-τλητος, 2. (τλῆναι), **1.** *ep. jon.* i *poet.* nesnosan. **2.** *poet.* što se ne može ili ne smije preduzimati; opasan.

ἄ-τμητος, 2. (τέμνω), **1.** nedjeliv. **2.** nepodrezan, neopustošen.

ἀτμίζω, pušiti se, isparivati se. Od

ἀτμίς, ίδος, ἡ, para.

ἀτμός, ὁ (ἄημι, srod. s njem. *Atem*), *poet.* para, sapa, *halitus.*

ἄ-τοιχος, 2. *poet.* bez stijene.

ἄ-τοκος, 2. ne rodivši, neplodan.

ἀ-τόλμητος, 2. *poet.* koji se ne može ili ne smije poduhvatiti.

ἀτολμία, ἡ, strašljivost, bojažljivost, plašljivost. Od

ἄ-τολμος, 2., adv. **-όλμως**, plašljiv, πρός i εἴς τι.

ἄ-τομος, 2. (τέμνω), **1.** *poet.* n e p o d r e z a n, λειμών nepokošena, budući bogovima posvećena. **2.** n e r a z d j e l i v, neznatan, malen; ἡ ἄτομος (*sc.* οὐσία), *poz.*, i τὸ ἄτομον u Demokrita i Epikura: posljednja, nerazdjeliva tvar, element, atom; pren. ἐν ἀτόμῳ u jedan čas, N. T.

ἀτονία, ἡ, mlitavost, tromost, slabost. Od

ἄ-τονος, 2., adv. **-όνως**, klonuo, iznemogao; bez glasa.

ἄ-τοξος, 2. *poz.* **1.** bez luka. **2.** strijeljanju nevješt.

ἀτοπία, ἡ, što je neobično, neobičnost, čudesnost, protivurječje, pa takođ.: grdoba. Od

ἄτοπος, 2., adv. **-όπως**, ne na svom mjestu, stoga: n e o b i č a n, č u d e s a n, vratoloman, besputan, neukusan, neprikladan, nesklapan, bezuman, oduran, τὰ ἀτοπώτατα najveće bezumlje.

ἆτος, 2. *ep.* stegn. iz ἄατος (v. ἄμεναι), nesit, τινός čega.

Ἄτοσσα, ης, ἡ, **1.** kći Kirova, žena Kambisova, poslije Darija Histapisa, mati Kserksova. **2.** žena Artakserksa II.

ἄτρακτος, ὁ (τρέπω), **1.** vreteno. **2.** strijela.

ἀτρακτυλ(λ)ίς, ίδος, ἡ, *buk.* bodljiva biljka, upotrebljavana za vretena.

Ἀτραμύττειον (pravi oblik; var. -τιον, -ττειον, -ττιον, takođ. Ἀδραμ.), τὸ, primor. grad u Misiji, s. Edremit; adj. -τηνός.

ἀ-τραπιτός, *ep.* i **ἀτραπός,** *ἡ,* staza, osob. gorska staza, nogostup.

Ἀτρείδης, *ου,* i **Ἀτρείων,** *ωνος, ὁ,* sin Atrejev (*Ἀτρεύς*), Agamemnon i Menelaj, u plur. *οἱ Ἀτρεῖδαι, Ἀτρεῖδαι* za obadvojicu.

ἀτρεκείη, *ἡ, jon.* nešto pouzdano, pravi razvitak koje stvari, istina. Od

ἀτρεκής, 2., adv. **-κῶς,** *jon.* **-κέως** (*τρέκω = τρέπω,* lat. *torqueo*), nema ga u *at.* pr., n e i s k r i v l j e n, neizvrnut, točan, s i g u r a n, izvjestan, upravo tolik, pouzdan, istinit, nepritajen. Supst. *τὸ ἀτρ.,* prava istina; neutr. takođ. kao adv. *poet.*: ako se pravo uzme.

ἀ-τρέμα, pred samoglas. **-μας** (*τρέμω*), adv., b e z k o l e b a n j a. **1.** potpuno, sigurno, Plut. Tem. 27 (sumnj.). **2.** nepomično, mirno, neutralno, tiho, polagano. **3.** s adj.: prilično. Otd.

ἀτρεμαῖος, 3. *poet.* miran, tih.

ἀτρεμεί, poet. = *ἀτρέμας.*

ἀτρεμέω, *jon.* i *poz.,* i *jon.* **ἀτρεμίζω,** fut. *ἀτρεμιεῖν,* med. *ἀτρεμιεῖσθαι,* **1.** a k t. ne drhtati, ne strepiti, ne micati se, mirovati, ostati miran, umiriti se, *ἐπί τινος* i *ἐπί τινι.* **2.** m e d. sačuvati sebi mir. Od

ἀ-τρεμής, 2., adv. *poet. ἀτρεμέως* (*τρέμω*), koji se ne koleba, miran, nepomičan. Otd.

ἀτρεμία, *ἡ,* nepomičnost, mirovanje, mir.

ἀτρεμίζω, v. *ἀτρεμέω.*

ἄ-τρεπτος, 2. (*τρέπω*), *poz.* **1.** nepromjenljiv. **2.** nesvrnut, nepromijenjen, *πρός τι* ne osvrćući se na što.

ἄ-τρεστος, 2. (*τρέω*), ponajv. *poet.,* adv. *-στί,* koji ne strepi, neustrašljiv, nebojazan.

Ἀτρεύς, *έως, ep. ῆος, ὁ* (*ἀ*), unuk Tantalov, sin Pelopov i Hipodamijin, brat Tijestov, otac Agamemnonov, Menelajev i Anaksibije, žene Strofijeve, kralj mikenski.

ἄ-τρητος, 2. = *ἀτρύπητος.*

ἀ-τρίακτος, 2. (*τριάζω*), *poet.* nepobijeđen.

ἀ-τρῖβής, 2. n e t r t, t. j. **1.** neotvrdnuo; za putove i mjesta: neutrt, netaknut. **2.** neistrošen, neoštećen.

ἄ-τριπτος, 2., *ep.* i *poet.* **1.** = **ἀτριβής.** **2.** nemlaćen.

Ἀτρόμητος, *ὁ,* otac govornika Eshina.

ἄ-τρομος, 2. (*τρόμος*), *ep.* koji ne strepi, b e z s t r a h a, nebojazan, neustrašljiv (o snu: tvrd), *imperterritus.*

Ἀτροπάτης, *ου, ὁ,* čelovođa Medijanaca kod Gaugamele i poslije satrap u Mediji.

Ἀτροπατηνή, ἡ, sjeverozap. pokrajina medijska na Kaspijskom moru.

ἀτροπίη, ἡ, poet. negipkost, neokretnost, ukočenost.

ἄ-τροπος, 2. *buk.* **1.** nepromjenit. **2.** **Ἄτροπος,** *ἡ,* ime jednoj od tri usudnice (*Μοῖρα*): koja se ne da odvratiti.

ἀτροφέω, poz. ne imati hrane; ginuti.

ἄ-τροφος, 2. (*τροφή*), slabo hranjen, suh.

ἀ-τρύγετος, 2. **1.** po starima od *τρυγάω,* bez žetve, t. j. n e p l o d a n, pust, *ep.* pridjev mora i etera. **2.** po novijima od *τρύω:* neumorno talasajući se, trepetljiv.

ἀ-τρύμων, 2. *poet.* = *ἄτρυτος.*

ἀ-τρύπητος, 2. (*τρυπάω*), *poz.* neprovrtan, neprobušen.

ἄ-τρῦτος, 2. (*τρύω*), *jon. poet.* i *poz.* koji se ne može satrti, n e i s c r p l j i v, koji ne popušta, neizmjeran.

Ἀτρυτώνη ili **ἀτρ.,** *ἡ* (*ἄτρυτος*), neumorna, nesvladana, nedobitna, *ep.* pridjevak Atenin.

ἄ-τρωτος, 2. (*τιτρώσκω*), **1.** neranjen. **2.** koji se ne može raniti, *τινί* i *ὑπό τινος* od čega.

ἅττα ili *ἅσσα* = *ἅτια* = *ἅτινα,* v. *ὅστις.*

ἄττα ili *ἄσσα, staroat.* neutr. *τινά.*

ἄττα (lat. *atta* tatica, got. *atta*), *ep.* prijazno govore mlađi ljudi starijima: babo, čika, čiča = *πάππα, τέττα, ἄππα.*

Ἀττάλεια, ἡ, grad u Pamfiliji, osnovan od Atala II. Filadelfa, s. Antali.

Ἄτταλος, *ὁ,* **1.** ujak Kleopatre, žene Filipa II. **2.** nekoje vojvode u Aleksandrovoj vojsci. **3.** tri kralja pergamska, od kojih je **a)** At. I. *Σωτήρ* vladao od g. 241.—197. **b)** At. II. Filadelf mnogo politički djelovao već uza svoga brata Eumena II. od g. 192. i kraljevao od g. 159.—138. **c)** Atal III. Filometor, rođen g. 171., vladao od g. 138.—133. i ostavio svoju kraljevinu oporukom Rimljanima.

ἀτταταῖ, *poet.* usklik od bola.

ἀττέλεβος, *ὁ, jon.* vrsta skakavaca bez krila.

Ἄττης, *ου,* takođ. **Ἄττις,** *ιδος, ὁ,* nekakvo božanstvo Frižana i Liđana, po priči ljubavnik Kibelin, koji se poslije svoje smrti u njezinim hramovima štovao, čega radi se i njegovo ime u mističkom zaklinjanju nahodilo; katkad izjednačen s Dionisom.

ἀττικίζω (*-ικός*), držati s Atenjanima. Otd.

ἀττίκισις, εως, ἡ, atičko vladanje i govorenje.

ἀττικισμός, *ὁ,* naginjanje k Atenjanima, pristajanje za A.

Ἀττικός, 3. atički; **-κή,** *ἡ,* **1.** zemlja Atika (*ἀκτική*). **2.** Atenjanka.

Ἄττις, v. *Ἄττης.*

ᾷττω, *at.* mj. *ᾄσσω,* v. *ἀίσσω.*

ἀτύζω (intenz. za *ἀτέω, ἀ*), *ep.* i *poet.* **I.** a k t., aor. *ἀτύξαι, buk.* p l a š i t i. **II.** p a s., s *ep.* a o r. *ἀτυχθείς,* i *poet.* **1.** s m e t e n biti, onesvijestiti se, prestraviti se, prepasti se (part. plašljiv, usplahiren, omamljen), od čega *τί,* s inf. (*ὥστε*) *ἀπολέσθαι* (Il. 22, 474): prestrašena, tek što ne izdahne. **2.** biti rasplašen, od straha bježati, uteći, *πεδίοιο* kroz ravninu.

ἄ-τυμβος, 2. *poz.* bez groba.

ἀ-τυράννευτος, 2. tiranu nepodložan.

ἀτυφία, *ἡ, poz.* čednost. Od

ἄ-τῦφος, 2. bez nadutosti, čedan, skroman.

ἀτῠχέω (ἀτυχής), perf. ἠτυχηκέναι, κώς, aor. pas. ἀτυχηθέντα, **1.** aps. cilj promašiti, osob. kod moljenja, stoga: biti odbit, neuslišan, παρά τινος od koga; uop. nesrećan biti; stoga ὁ ἀτυχῶν i ὁ ἠτυχηκώς nesrećnik, ali τὰ ἀτυχηθέντα nesrećan svršetak. **2.** τινός nešto promašiti ili ne postići, ἔν τινι u čem ne imati sreće, ἀτ. κτώμενος kod naumljena dobitka ili stjecanja. Otd.

ἀτύχημα, τὸ, pojedina nezgoda, nesreća.

ἀ-τυχής, 2. (τύχη), od usuda ostavljen, nesrećan; zanemaren, zapušten, zaslijepljen. Otd.

ἀτυχία, ἡ, nesreća.

αὖ, isprva mjesno: natrag, označuje **1.** ponavljanje radnje, opet, drugom, drugi put, često s πάλιν, αὖθις, pače i s αὖθις πάλιν spojeno, iznova opet, takođ.: već opet jednom. **2.** pobijanje, suproćenje: ali, nasuprot, također, no, pak, nadalje, pa još, često s δέ i stoga takođ. čestici μέν odgovarajući, s negacijama također ne, ne rijetko stoji među prijedl. i imenicom.

αὐαίνω, at. **αὑαίνω,** augm. ηὐ- (αὐ-), **1.** akt. tranz., fut. αὐᾰνῶ, aor. ηὕᾰνα, jon. ηὔηνα, sušiti, πρὸς τὸν ἥλιον; βίον ginuti, venuti. **2.** med.-pas., s fut. αὐᾰνοῦμαι, aor. ηὐάνθην, usahnuti, sušiti se, pren. ginuti (Sof. Fil. 954).

αὐγάζω (αὐγή), ep. i poet. **1.** akt. **a)** zapr. obasjati, pren. za nečim gledati. **b)** N. T. sjati, svijetliti. **2.** med. τί nešto jasno vidjeti, opaziti, spoznati.

Αὐγείας, takođ. -έας, ου, kralj u Elidi, čiju je staju Heraklo očistio.

αὐγή, ἡ, **1.** svijetlo, zraka, osob. sunčana, sa i bez ἡλίου; ὑπ' αὐγὰς ἠελίοιο, Διὸς αὐγαί svijetlo Zeusovo ili neba; ὄμμα αὐγᾶς očinji vid. **2.** sjaj, sijevanje, sjajna ljepota, plur. očinje zrake, oko.

Αὐγηιάδης, ου, ὁ, sin oca Αὐγείας = Agasten.

Αὔγιλα, ων, τὰ, oaza u dubini Marmarike (Libije), s. Audsjelah.

αὐδάζομαι, aor. ηὐδάξατο, jon. spor. obl. za

αὐδάω, ep. i poet., i poet. **αὐδάομαι,** fut. -ήσω i t. d., s ep. aor. iter. αὐδήσασκε, dor. αὐδάσω i t. d., aor. pas. αὐδαθείς, τί ili sa sl. inf., govoriti, besjediti, nazivati (osob. u pas. ηὐδήθη), zvati, klicati, zapovjediti, κραυγήν podići viku, takođ. ἀντίον αὐδᾶν τινα komu (pro)govoriti, ἔπος ἀντίον αὐδᾶν τινα komu riječ reći, odgovoriti. Od

αὐδή, ἡ, ep. i poet. **1.** glas, govor, besjeda, poziv; rijetko: cvrkutanje. **2.** kaža, glasina, vijest, ἔργων o tvojim djelima. Otd.

αὐδήεις, εσσα, εν, ep. ljudskim govorom nadaren, rečeći.

αὔδω, ως, ἡ, eol. poet. = αὐδή, ἡ.

αὐερύω, impf. αὐέρυον, aor. αὐέρυσα (ἀνά, ϝερύω), ep. **1.** aps. zapr. gore vući, natrag potegnuti, zakrenuti, naime vratom životinji za žrtvu. **2.** opet izvući.

αὐθ', v. αὖτε. **αὐθ'** = αὐτό, αὐτά pred spir. asp.

αὐθάδεια i poet. **αὐθᾱδία,** ἡ, samoljublje, drskost, obijest, tvrdoglavstvo. Od

αὐθ-άδης, 2. (αὐτός i ἧδος, ἥδομαι), samoljubac, drzak, preuzetan, tvrdoglav, bezobziran, prkosan. Otd.

αὐθᾱδίζομαι, dep. med., part. od kičeljistva ili nadutosti. Otd.

αὐθάδισμα, τὸ, poet. dokaz drskosti ili preuzetnosti.

αὐθαδό-στομος, 2. poet. drsko, prkosno govoreći.

αὐθ-αιμος, 2. poet. i **αὐθ-αίμων,** 2. poet. iste krvi, bratski, sestrinski, rođak po krvi.

αὐθ-αίρετος, 2., adv. -έτως, po svom izboru, po svojoj krivnji; στρατηγοί po svom ličnom izboru.

αὐθ-έκαστος, 2. poz. **1.** prirodan, iskren; koji otvoreno uvjerava, oštar, strog. **2.** tvrdoglav, prkosan.

αὐθεντέω, N.T. biti svoj gospodar, gospodariti. Od

αὐθ-έντης, ου, ὁ, stegn. od poet. **αὐτο-έντης.** **1.** početnik, uzročnik, izvršitelj, ubilac, krvnik; samovladar. **2.** **θάνατος** smrt svoja ili svoje porodice.

αὐθ-ημερόν, adv., istoga dana, stoga: bez odlaganja, smjesta.

αὐθι, ep. adv. **1.** na mjestu, t. j. ovdje, ondje. **2.** odmah.

αὐθι-γενής, 2. poet., i **αὐτιγενής,** jon. (γένος), na mjestu postao, urođen, domaći, tuzemski, θεός domaće božanstvo, ποταμός zemaljska rijeka.

αὖθις, jon. i poet. **αὖτις (αὖ),** adv. **1.** opet, natrag, naizmjence. **2.** ali, pak, nadalje. **3.** unapredak, drugi put, οἱ αὖθις potomci. Često spojeno s εἰς αὖθις i s αὖ πάλιν. Takođ. odgovara mj. δέ čestici μέν.

αὐθ-όμαιμος, 2. poet. rođeni rođak, brat.

αὐίαχος, 2. (ἀ kopul. i ϝιαχή), ep. zajedno, skupa vičući.

αὐλαία, ἡ (αὐλή), poz. zavjes, osob. pred čadorom, u plur. rupci za zavjes, tapete.

αὖλαξ, ἄκος, ἡ, ep. jon. poet. buk. (od ἄϝλαξ, kor. ϝελκ, ἕλκω, isp. ἄλοξ i ὦλξ), **1.** brazda, razor. **2.** otkos.

αὔλειος, 3., at. takođ. 2. (αὐλή), koji pripada predvorju ili dvorištu, osob. ἡ αὔλειος, naime θύρα, kod Hom., Her. i ep. αἱ αὔλ. θύραι, vrata od dvorišta, t.j. vrata, na koja se s ceste ulazi u predvorje, οὐδὸς αὔλ. prag na dvorišnim vratima.

αὐλέω (αὐλός), **1.** akt. **a)** na fruli svirati, (τινί) τι (kome) što. **b)** uop. svirati, puhati, duhati, τῷ κέρατι u rog. **2.** pas. oriti se od sviranja frulâ. **3.** med. sebi na fruli dati svirati.

αὐλή, ἡ (ἄημι), **1.** otvoren, zračan prostor pred kućom, **dvorište,** i to izvanje za gospodar-

stvo, marvinsko dvorište, i popločeno unutrašnje dvorište, predvorje s trijemom (αἴθουσα), stoga αὐλῆς θύραι ili θύρετρα vrata, na koja se iz kuće ide u dvorište, ali αὔλειαι θύραι vrata, koja sastavljaju obadva dvorišta; i o čadorima, spilama u labirintu; tamnica, pače uop. prednji trijem, predsoblje. **2.** ograda oko dvorišta, obor. **3.** dvor, stan, i to za seoske kolibe kao i za kneževske palače ili prijestolnice. U sing. i plur.

αὔλημα, τὸ (αὐλέω), što se na fruli svira, pjesma za frulu.

αὔλησις, εως, ἡ, sviranje na fruli.

αὐλητήρ, ῆρος, ὁ, *poet.* i **αὐλητής,** οῦ, ὁ (αὐλέω), frulač, sa i bez ἀνήρ.

αὐλητικός, 3. koji se tiče frulanja, ἡ αὐλητική, naime τέχνη, frulačka vještina.

αὐλητρίς, ίδος, ἡ, frulačica.

αὐλίζομαι, dep. bez fut. (*poz.* fut. pas.) s aor. med. i pas. (αὐλή), u torovima pod vedrim nebom (osob. noću) biti zatvoren, noćivati pod vedrim nebom; stoga uop. boraviti, taborovati.

αὐλικός, 3. (αὐλή), *poz.* koji pripada dvoru, οἱ αὐλικοί dvorani.

αὔλιον, τὸ (αὐλή, avlija), svako unaokolo ograđeno mjesto pod vedrim nebom, tor, spilja, također u plur.

αὖλις, ιδος, ἡ, *ep.* konak na polju, θέσθαι napraviti noćište; počivalište, loža.

Αὐλίς, ίδος, ίδα i (Eur.) Αὖλιν, ἡ, luka u Beotiji, s. Vati.

αὐλίσκος, ὁ, *poet.* dem. od αὐλός, frulica.

αὐλο-ποιός, ὁ, koji gradi frule, frular. Od

αὐλός, ὁ (ἄημι), **1.** *ep.* svaka cijev, osob. cijev na šiljku kopljanom, cijevi od kovče, i debeo mlaz krvi zove se αὐλὸς παχύς. **2.** svaka svirala, osob. frula, od trske, drveta, kosti ili kovine, s piskom, stoga više nalik na današnju klarinetu. Potekla je najprije iz Azije, stoga **Φρύγιος,** te se razlikovahu ἀνδρήιοι i γυναικήιοι s dubokim i visokim glasom, pa se često na obadvije zajedno sviralo, pri čem bi sprijed privezali remen, da ne uteče zrak. Uza sviranje na fruli: ὑπὸ αὐλοῦ, ὑπὸ τὸν αὐλόν, ali i: po njezinim glasovima; πρὸς (τὸν) αὐλόν slavile su se svetkovine (Bakhova i Kibelina), slavile se gozbe, plesalo se i polazilo u bitku.

αὐλῳδός, οῦ, ὁ, vještak na fruli, koji je podjedno pjevač, jedno i drugo na izmjenu.

αὐλών, ῶνος, ὁ, i *poet.* također ἡ, **1.** svaka uvala između gora i obala, ždrijelo, dolina, dubodolina, draga, klanac, također πόντιαι αὐλῶνες more sa zalivima i klancima. **2.** jarak, prokop.

Αὐλών, ῶνος, ὁ, **1.** dolina, kojom jezero Bolbe utječe u Strimonski zaliv. **2.** dolina i grad na rijeci Nedi na međi Trifilije, Arkadije i Mesenije.

αὐλ-ῶπις, ιδος, ἡ (ὤψ), *ep.* αὐλ. τρυφάλεια kacida sa cijevi za perjanicu.

αὐξάνω, u prez. i impf. također **αὔξω,** augment. ηὐξ- (αὐξ-), pored *ep. jon.* i *poet.* **ἀέξω** (ἀϝέξω, lat. *augeo*), fut. αὐξήσω, aor. ηὔξησα i t. d., **1. akt. a)** tranz. sporiti, **množiti,** povećavati, povisiti, dati da dođe tko do snage, dati da doraste, πόνοις naporima čeličiti, i πένθος (kao τρέφειν) tugovati; uop. blagosiljati, uzvisiti, slaviti, ἀνταλλαγὰν πόνων za naknadu za muke, naknadu za što povisiti (lakom smrću); čim pretjeravati. **b)** intr. *poz.* N. T. rasti, dorasti, εἰς do čega, jačati, τινί. **2. med.** i **pas.,** fut. αὐξήσομαι, aor. ηὐξήθην, perf. ηὔξημαι, **množiti se,** rasti, odrasti, uspijevati, dizati se, podići se, prolept. s nom. μέγας i slič., tako te se visoko podigao, tako da je postao velik, katkad sa ἐς πλῆθος ili τινί u čem, ἔς τι, πρός τι na što, ἐπί τινι kojom prilikom. Ktomu:

αὔξη, ἡ, = αὔξησις.

Αὐξησίη, ἡ, boginja uspijevanja.

αὔξησις, εως, ἡ, množenje, povećavanje, rašćenje, napredak, podizanje.

αὐξίμος, ον, napredan.

αὔξω, v. αὐξάνω.

I. αὐονή, ἡ (II. αὔω), *poet.* vika, ἄρρηκτος nesavladljivo blebetalo.

II. αὐονή, *dor.* -νά, ἡ, *poet.* suša. Od

αὖος, 3. (I. αὔω), suh, osušen, neutr. αὖον kao adv. muklo, hrapavo, αὖον ἀυτεῖν praskati kao suho drvo, kad se cijepa; *poz.* siromašan.

ἄ-υπνος, 2. bez sna, *ep.* i *poet.* **a)** budan. **b)** o vremenu i stanju, kad se ne spava: ἀκταί morem bijeni žali, κρῆναι nepresušni. **c)** *poet.* koji ne miruje, nemiran.

αὔρα, ἡ, *jon.* **αὔρη** (ἄημι), *aura*, dah, promaja, zrak, vjetar, osob. hladan povjetarac s vode ili hladan jutarnji zrak, blag, povoljan vjetar. U plur. s gen. ἀνέμων, i ἐν αὔραις τρέφεσθαι od zraka živjeti.

αὔριον i **αὖρι** (adv. od ἠώς, *eol.* αὔως, lat. *aurora*), sjutra, uop. unapredak, naskoro, ἐς αὔριον i αὔριον ἐς nasjutra, dosjutra, također εἰς τὴν αὔριον; ἡ αὔριον, ἡ ἐς αὔριον ἡμέρα sjutrašnji dan, često αὔρ. πρωί sjutra ujutru, i αὔρ. τηνικάδε sjutra u to doba.

Αὔσονες, ων, οἱ, *poz. Ausones*, prastanovnici srednje i južne Italije; od adj. Αὐσόνιος, 3. izveden je supst.

Αὐσονίη, ἡ, *poz.* Italija.

αὐσταλέος, 3. (αὖος), *ep.* zapr. suh, čupav, pust. prljav.

αὐστηρία, ἡ, *poz.* i **αὐστηρότης,** ητος, ἡ, trpkost, pren. oštar, strog značaj. Od

αὐστηρός, 3. (αὖος), trpak, kiseo, pren. (stoga s τὸ ἦθος) oštar, strog, ozbiljan.

αὐστηρότης, v. αὐστηρία.
αὔτ' = αὐτό, αὐτά.
αὔτ' = αὖτε.
αὐτ-άγγελος, 2. koji je sam svoj glasnik, sam javlja, τινός što.
αὐτ-άγρετος, 2. 1. *ep.* sam izabran = αὐθαίρετος. 2. *poet.* koji sam bira, dobrovoljan.
αὐτ-άδελφος, 2. *poet.* rođeni, supst. rođeni brat.
αὔτ-ανδρος, 2. *poz.* zajedno s momčadma.
αὐτ-ανέψιος, 2. rodbinski; supst. rođeni bratučed, rođena bratučeda.
αὐτάρ (αὖτε, ἄρα), *ep.* zapr. ali baš (Il. 1, 133); pak = δέ, 1. poslije μέν, takođ. s ἄρα i αὖτε. 2. u početku rečenice kao *sed, vero*, često pred pron. ὅ, ὅγε ili ἐγώ, takođ. s ἐπεί *cum vero*. (Isp. ἀτάρ.)
Αὐταριᾶται, οἱ, ilirsko-tesprotski narod na dalmatinskim gorama.
αὐτάρκεια, ἡ, zadovoljstvo samim sobom. Od
αὐτ-άρκης, neutr. **αὔταρκες**, sam sebi dovoljan, koji dovoljno pomaže, siguran, nezavisan, πρός, εἴς τι prema čemu ili za što, i ἔν τινι u čem, takođ. sa sl. inf.: zadovoljan. N. T. (malim) zadovoljan, umjeren; superl. koji je najlakše sam sobom zadovoljan. Supst. τὸ αὔταρκες zadovoljstvo samim sobom. — Adv. **αὐτάρκως**, superl. αὐταρκέστατα na svoje najveće zadovoljstvo.
αὖτε, *ep.* i *poet.* adv. (αὖ τε), 1. opet, opet jednom. 2. ali, no, nasuprot, pak, i čestici μέν odgovarajući i za oznaku nastavka.
αὐτ-επάγγελτος, 2. 1. sam se nudeći. 2. koji se sam poziva (Lukijan).
αὐτ-επιτάκτης, ὁ, koji po svojoj vlasti zapovijeda, samodržac, samovlasnik. Otd.
αὐτεπιτακτικός, 3. samovlasnički; ἡ -κή samovlašće, vještina samovlašća.
αὐτ-επώνυμος, 2. *poet.* istoga imena; supst. imenjak.
αὐτ-ερέτης, ου, ὁ, koji je sam veslač, t. j. podjedno veslač i vojnik.
ἀυτέω [ῠ], = Π. αὔω, *ep.* i *poet.* i samo u prez. i impf., 1. vikati, zvati, τινά koga. 2. za stvari: ječati, tutnjiti. Od
ἀυτή, ἡ (Π. αὔω), *ep.* i *poet.* vika, graja, osob. bojna vika, stoga takođ. bitka.
αὐτ-ήκοος, 2. (ἀκούω), koji je na svoje uši čuo, τινός nešto.
αὐτ-ῆμαρ, *ep.* adv., i **αὐτημερόν**, *jon.* mj. αὐθημερόν, istoga dana.
αὐτι-γενής, 2. *jon.* mj. αὐθιγενής, v. r.
αὐτίκα [ῐ], adv. (od αὐτι-, lokala osn. αὐτ, αὐτό, i past. -κα, *actutum*), 1. smjesta, odmah, odmah zatim, često pojačano s μάλα; ὁ αὐτίκα časoviti, ili takođ. isti, baš napomenuti, τὸ αὐτίκα sadašnji čas, sadašnjost, αὐτίκα τε καί čim, kako —, uz part. kao αὐτίκα γενόμενος odmah poslije poroda. 2. asindetski često: odmah, napriliku, upravo.

αὖτις, *jon.* mj. αὖθις, v. r.
ἀυτμή [ᾰ], ἡ, *ep.* i **ἀυτμήν**, ενος, ὁ, *ep.* (ἄημι), dah, 1. promaja, vjetar. 2. para, dim, plamen.
αὑτό i t. d. v. ἑαυτοῦ.
αὐτο-βοεί, adv. (βοή), kod prve bojne vike, kod prve navale.
Αὐτο-βορέας, ου, ὁ, *poz.* Boreja glavom.
αὐτό-βουλος, 2. *poet.* samovoljan.
αὐτο-γενής, 2. *poet.* γάμος istokrvna svadba.
αὐτο-γέννητος, 2. *poet.* samorođen, κοιμήματα bračni zagrljaji.
αὐτογνωμονέω, po svojoj volji raditi.
αὐτό-γνωτος, 2. *poet.* koji sam sudi, tvrdoglav, samovoljan.
αὐτό-γρἄφος, 2. *poz.* svojom rukom pisan.
αὐτο-δἄής, 2. (δαῆναι), *poet.* sam ili od sebe naučen.
αὐτο-δάικτος, 2. *poet.* sam od sebe ubijen.
αὐτό-δεκα, ravno deset.
αὐτό-δηλος, 2. *poet.* od sebe jasan.
αὐτο-δίδακτος, 2. (διδάσκω), *ep.* i *poet.* samoučen, obrazovan.
αὐτό-δἴκος, 2. (δίκη), koji ima sam svoju sudbenost.
αὐτό-διον, *ep.* adv., smjesta, odmah.
αὐτο-ένει, *buk.* iste godine (var. αὐτοέτει).
αὐτο-έντης, ου, ὁ, *poet.* = αὐθέντης, v. r.
αὐτό-ετες, *ep.* adv., iste godine, za godinu dana (isp. αὐτοένει).
αὐτόθεν, adv. 1. mjesno: s istoga mjesta, odavde, odande, često s prijedl. αὐτ. ἐξ ἕδρης odmah ili ravno sa sjedala; često: odavle, gdje se govornik nahodi, od kuće, i οἱ αὐτόθεν ljudi iz okoline, izokolni. 2. o vremenu: odmah odsad, stoga: smjesta, odmah, ovaj čas. 3. pren. s toga razloga, odatle; stoga takođ.: slobodno, bez okolišenja.
αὐτόθι, adv., odmah na istom mjestu, *ibidem*, odmah ovdje, ondje, često takođ.: ovdje, t. j. u našem gradu, i sa παρ' (kao u παρ' αὐτίκα) baš tu.
αὐτο-κἄσίγνητος, ὁ, ἡ, *ep.* i *poet.* rođeni brat, rođena sestra.
αὐτο-κατάκριτος, 2. N. T. sam po sebi osuđen.
αὐτο-κέλευστος, 2. = **αὐτο-κελής**, 2. *jon.* bez zapovijedi, sam od sebe.
αὐτό-κλαδος, 2. *poz.* zajedno s granjem.
αὐτό-κλητος, 2. (καλέω), *poet.* i *poz.* samozvan, t. j. nezvan, nepozvan.
αὐτό-κομος, 2. 1. *poet.* s naravnom kosom, svojom kosom. 2. *poz.* zajedno s kosom ili lišćem.
αὐτοκρἄτής, 2. i **αὐτο-κράτωρ**, ορος, ὁ, ἡ (κράτος), sam svoj gospodar, nezavisan, samostalan, koji ima bezgraničnu vlast, uop. neograničen, osob. za vojvode i poslanike, stoga i prijevod za lat. *imperator*. Kao »ovlašten« stoji s περί i s inf., kao »bezgranični

gospodar« s τινός nad čim. Kod stvari: λογισμός diktatorski, μάχη bez zapovjedništva.

αὐτό-κτιτος, 2. *poet.* prirodan, naravan.

αὐτοκτονέω, *poet.* sami među sobom ubijati se.

αὐτο-κτόνος, 2. (κτείνω), *poet.* zapr. koji sam sebe, pak i svoje ubija. Adv. **-όνως**, *poet.* sam, svojom rukom ubijajući.

αὐτόκτονος, 2. *poet.* uzajmičnim ubistvom učinjen.

αὐτό-κωλος, 2. *poet.* sa stegnima, koja se sastoje samo od kostiju i kože.

αὐτό-κωπος, 2. *poet.* zajedno s drškom.

αὐτο-λήκυθος, ὁ, koji (od siromaštva ili tvrdoće) uljanicu sam (na rvalište) nosi, prostak, čankoliz, muktaš.

Αὐτόλυκος, sin Hermijin, otac Antikleje, matere Odisejeve.

αὐτο-μάρτυς, υρος, ὁ, ἡ, *poet.* vidok, očevidac.

Αὐτοματία, ἡ, *poz.* koja sama dolazi, boginja sreće, *Fortuna*.

αὐτοματίζω, samovoljno raditi. Od

αὐτό-ματος, 2. (μέμαα), koji se sam kreće, N. T. koji se sam otvora, od svoje volje, **1.** koji se sam od sebe događa, koji svoje volje što čini, od sebe, bez ljudske pomoći, prirodan, gdje se adj. obič. prevodi adverbom. **2.** bez tuđe pripomoći. **3.** slučajan, ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου, takođ. s krazom ἀπὸ ταὐτομάτου, ili ἐκ τοῦ αὐτομάτου svoje volje, slučajno, na prirodan način. — Adv. -άτως, *poz.* samo od sebe, slučajno, na prirodan način.

Αὐτομέδων, οντος, ὁ, sin Diorin, kočijaš Ahilejev iz Skira.

αὐτο-μήτωρ, ἡ, *poet.* rođena mati.

αὐτομολέω (αὐτόμολος), augm. *at.* ηὐτομ., *jon.* αὐτομ., sam od sebe ići, osob. za vojnike: prijeći, k neprijatelju prebjeći, πρός i ἐς τινα ka komu, i ἐς τι na koje mjesto, ἐκ i παρά τινος od koga. Otd.

αὐτομολία, ἡ, prebjeganje, takođ. u plur., i αὐτομολίᾳ ἐχώρησαν = ηὐτομόλησαν.

αὐτό-μολος, 2. (μολεῖν), koji sam od sebe ide, u ratu: prelazeći, τριήρης, ἀνήρ. Supst. ὁ, prebjeg, παρά τινος.

Αὐτονόη, ἡ, kći Kadmova, žena Aristejeva, mati Akteonova.

αὐτονομέομαι (αὐτόνομος), po svojim zakonima ili nezavisno živjeti, sam sobom vladati. Otd.

αὐτονομία, ἡ, politička nezavisnost, samostalnost.

αὐτό-νομος, 2. (νόμος), koji po svojim zakonima živi, po svom izboru, slobodan, nezavisan, osob. politički samostalan.

αὐτο-νυχί [ῐ], *ep.* adv. (νύξ), istu noć.

αὐτό-ξυλος, 2. *poet.* od samog drveta, sasvim drven.

αὐτο-παθῶς, adv. *poz.* iz svoga iskustva.

αὐτό-παις, αιδος, ὁ, *poet.* rođeni, pravi sin.

αὐτό-πετρος, 2. od prirodnoga (živoga) kamena, neotesan (konjektura mj. ἀντίπετρον, što ne da smisla).

αὐτο-πήμων, 2. *poet.* koji sam sebi škodi.

αὐτό-ποιος, 2. (ποία, πόα), *poet.* samorast.

αὐτό-πολις, ιος, ἡ, *dor.* samostalna država. Otd.

αὐτο-πολίτης, ὁ, građanin nezavisne države.

αὐτόπους, οδος, neutr. πουν, svojim nogama, βαδίζειν.

αὐτό-πρεμνος, 2. *poet.* skupa s korijenom, sasvim.

αὐτο-πρόσωπος, 2. sam glavom, bez krinke, ὁρᾶν τὸ κάλλος = nezastrto.

αὐτ-όπτης, ου, *jon.* εω, ὁ (osn. οπ, v. ὁράω), očevidac.

αὐτο-πυρίτης, ὁ, ἄρτος, *poz.* prost pšeničan hljeb, za koji se uzimalo brašno zajedno s mekinjama.

αὐτό-ρριζος, 2. *poet.* sam od sebe ukorijenjen, od prirode osnovan.

αὐτός, ή, ό, takođ. όν (poglav. ταὐτόν), sam, isti, on, *ipse*. **A)** pron. protivnosti, **1.** kad sam stoji **a) sam,** sam glavom, nasuprot svemu drugomu: on (naglašeno). Protivnost se katkada kazuje part., αὐτή τε καὶ τὸν υἱὸν ἔχουσα ona sama sa svojim sinom, καὶ αὐτός također, *(et) ipse*. **b)** od sebe, svoje volje. **c)** sam za se, bez drugih, sam, αὐτοί ἐσμεν *entre nous*, katkad s dod. οἶος, μόνος, αὐτὸς καθ' αὐτόν sam za se. **d)** uz nomen, koji obič. ima član, ***α)*** baš, upravo, točno, neposredno, usred, sam sobom, *ipse*. ***β)*** u dat. zajedno sa (takođ. sa σύν), αὐταῖς (ταῖς) ναυσί. **2.** kad je sastavljeno **a)** s pron. pers. sad refleksivno (osob. u sastavljenim oblicima ἐμαυτοῦ i t. d.), sad za istavljanje ličnosti, *ipse*, αὐτὸν ἐμέ i αὐτόν με sama mene, mene istoga, gdje pron. pers. katkad izostaje, αὐτὸν ἐλέησον t. j. meni; katkad umetnuto τοῖς αὐτὸς αὐτοῦ πήμασιν βαρύνεται. **b)** kod pron. pos., kojima se dodaje u gen., ἐμὸν αὐτοῦ χρεῖος ista moja, moja vlastita nužda. **c)** kod pron. demonstr., baš to, upravo, tako isto uz ἕκαστος svaki napose, i uz brojnike, kao što samdrugi, samtreći, tako i πέμπτος αὐτός on sampeti, dakle sa druga četiri. **3. ὁ αὐτός, ἡ αὐτή, τὸ αὐτό,** *at.* stegn. takođ. αὐτός, αὐτή, ταὐτό i ταὐτόν, ταὐτοῦ i t. d., *jon.* ωὐτός, ωὑτοί, τωὐτό, *idem*, **isti** (u Hom. i bez člana u ovom smislu). Često konstr. s dat. τωὐτὸ ὑμῖν isto kao i vi, u pokraćenoj poredbi (isp. κόμαι Χαρίτεσσιν ὁμοῖαι), ἄλλην εἰκόνα σοι λέξω ἐκ τοῦ αὐτοῦ γυμνασίου τῇ νῦν mj. ἐξ οὗ τὴν νῦν; tako isto slijedi καί i ὥσπερ. Adv. stoji u ἐν ταὐτῷ εἶναι, μένειν, γίγνεσθαί τινι na istom mjestu s kim biti ili sastati se, takođ. bez τινί ostati skupa, ἐν τῷ αὐτῷ θεῖν trčati u istom pravcu, zajedno. Tako isto εἰς (ἐπὶ) i κατὰ τὸ αὐτό, ali ἐν τῷ αὐτῷ u isto vrijeme, podjedno, κατὰ τὰ αὐτά na isti način.

B) kao upravni pron. pers. 3. lica u kosim padežima **αὐτοῦ, αὐτῷ, αὐτόν** i t. d. = ***eius,***

ei, i t. d., **njega, njemu** i t. d. (u Hom. još veoma rijetko); katkad iza nomena poslije umetnute reč. epeksegetično kao Plat. Rep. 398ª *ἄνδρα — εἰ ἀφίκοιτο — προσκυνοῖμεν ἂν αὐτόν.* U N. T. imaju rukopisi često krivo refleksivni obl. *αὑτοῦ* i t. d. mj. upravnoga *αὐτοῦ* i t. d. (Tischendf.).

C) U sastavinama pokazuje *αὐτό-* **1.** *ipse, proprius,* **2.** *solus,* **3.** *simul, una,* **4.** *solidus,* **5.** *germanus,* **6.** *praesens,* sam glavom, živ, *Αὐτολέων,* **7.** *sponte.*

αὐτόσε, adv., baš onamo.

αὐτο-σίδηρος, 2. *poet.* sasvim od željeza.

αὐτό-σσυτος, 2. *poet.* sam od sebe pokrenut, t. j. dolazeći.

αὐτο-στάδίη, *ἡ* (*στάδίη*), *ep.* boj izbliza, gdje se momci biju prsa u prsa (Il. 13, 325).

αὐτό-στολος, 2. (*στέλλομαι*), *poet.* koji sam oruža ili oprema.

αὐτό-στονος, 2. *poet.* koji za se uzdiše.

αὐτο-σφαγής, 2. (*σφάττω*), *poet.* svojom rukom ili rukom svojih ubijan.

αὐτο-σχεδά, *ep.*, v. *αὐτοσχεδόν.*

αὐτοσχεδιάζω (*-έδιος*), **1.** bez priprave raditi, smjesta činiti, aps. i *τί*, napose: b e z p r i p r a v e g o v o r i t i. **2.** često takođ. nasumce (sumice) raditi ili suditi, kao po mraku hvatati, aps. i *περί τινος.*

αὐτοσχεδίη, *ἡ, ep.* b o j i z b l i z a, ograšje, samo dat. i akuz. *αὐτοσχεδίην πλήσσειν* i slič. izbliza raniti. Od

αὐτοσχέδιος, 2. *poz.* bez priprave sastavljen. Od

αὐτο-σχεδόν, *ep.* i **αὐτοσχεδά,** *ep.* adv. (kao *αὐτὸν ἔχων* protivnika sam grabeći), p o s v e b l i z u, *μάχεσθαι* prsa u prsa, u boju izbliza.

αὐτο-τελής, 2. **1.** u sebi savršen, stoga **a)** a p s o l u t a n. **b)** n e z a v i s a n. **2.** koji sam sebi porez nameće.

αὐτό-τοκος, 2. *poet.* zajedno s bremenom (žena).

αὐτο-τράγικός, 3. čisti tragički, pravi glumački (Dem. 18, 242).

αὐτοῦ, adv., *eodem loco,* **1.** n a i s t o m m j e s t u, ovdje, ondje, često s bližom oznakom mjesta, s prijedl. ili s *ἔνθα, ἐνθάδε* na mjestu, s *ταύτῃ* na tom istom mjestu, pak o mjestu onoga, koji govori: ovdje kod nas, ili aps. ovdje! stoj! **2.** s m j e s t a, odmah.

αὑτοῦ, *at.* stegn. *ἑαυτοῦ,* v. r. Za N. T. v. *αὐτός* na kraju.

αὐτουργέω, poz. posao sâm vršiti, *τί* nešto sam opravljati.

αὐτουργία, *ἡ, poet.* i *poz.* s a m o s t a l n o o p r a v l j a n j e, **1.** samorad, *τινός* čega, aps. lični rad. **2.** *poet.* ubistvo. Od

αὐτ-ουργός, 2. (osn. *ἐργ*), k o j i s a m r a d i, sam stvara, osob. koji od svojih žuljeva živi, koji sam svoju zemlju teži.

αὐτόφι, -όφιν, *ep.* gen. i dat. sing. i plur. od *αὐτός,* svagda s prijedl. *ἀπ' αὐτόφιν,* i *καὶ ἄμμ παρ' αὐτόφιν* t. j. *παρ' αὐτοῖς ἡμῖν* među nama samima, Il. 23, 640 za njih; *ἐπ' αὐτόφιν* kod njega.

αὐτο-φόνος, 2. *poet.*, i **αὐτο-φόντης,** *ου, ὁ, poet.* k o j i s a m u b i j a, t. j. koji sebe ili svoje ubija, *αὐτοφόνα κακά* ubistvo rođaka; ubilac.

αὐτό-φορτος, 2. *poet.* i *poz.* **1.** svojim bremenom natovaren. **2.** skupa s tovarom.

αὐτο-φυής, *έος,* 2., adv. **-ῶς,** sam od sebe postao, p r i r o d a n, od prirode.

αὐτό-φωνος, 2. *poz.* koji sam ječi, sam govori.

αὐτό-φωρος, 2. (*φώρ*), u krađi sam zatečen, uop. u činu zatečen, o b l i č e n, *ἀμπλακήματα* po sebi otkrita zločinstva, osob. *ἐπ' αὐτοφώρῳ* baš u činu, *ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐξελέγχειν* nepobitnim činjenicama obličiti, ili *ἐπιδεῖξαί τι* činjenicama nešto dokazati.

αὐτό-χειρ, *ρος, ὁ, ἡ,* s v o j o m r u k o m, napose **1.** koji s v o j o m r u k o m ubija, na pr. sebe, svoje, *αὐτόχειρι σὺν μιάσματι* mj. *σὺν μ. τῆς αὐτοχειρίας αἱμάσσεται* krv mu poteče od rođačke ruke; takođ. supst. r u k o s t a v n i k, začetnik (*τινός*), ubilac. **2.** *poet.* pas. svojom rukom svršen. Otd.

αὐτοχειρί, adv. *poet.* svojom rukom.

αὐτοχειρία, *ἡ,* čin svršen svojom rukom. U dat. *αὐτοχειρίᾳ* adv. svojom rukom.

αὐτό-χθονος, 2. *poet.* zajedno s otadžbinom.

αὐτό-χθων, 2. neutr. *αὔτοχθον,* iz same zemlje potekao ili rođen, starosjedilac.

αὐτο-χόωνος, 2. *ep.* mj. *αὐτόχωνος,* stegn. od *αὐτοχόανος,* od sebe lijevan, t. j. pun, masivan (Il. 23, 826, meteorni kamen?).

αὐτό-χρημα, adv. *poet.* i *poz.* doista, zacijelo, sasvim.

αὔτως, *poet.* takođ. **αὕτως** (adv. od *αὐτός*), adv. **1.** *eodem modo,* b a š t a k o, osob. *ὣς δ' αὔτως,* i sa *ὧδε.* **2.** *sponte,* već i onako, s *καί,* i tako (Il. 9, 598), s a m o, samo tako, posve. **3.** *sic (temere),* t e k o n a k o, s *μάψ* uzalud, utoma.

Αὔφενς, ὁ, poz. rijeka *Ufens* u Laciji.

αὐχενίζω (*αὐχήν*), *poet.* vrat prerezati, *τινά* komu.

αὐχένιος, 3. (*αὐχήν*), *ep.* koji šiji pripada, *τένοντες* vratne žile.

αὐχέω (srod. *εὔχομαι?*), dičiti se, uop. ponosito tvrditi, sa sl. inf. Otd.

αὔχημα, *τὸ,* **1.** drska hvala. **2.** ono, čim se tko može hvaliti, sjaj, ures, ponos, kičeljistvo.

αὐχήν, *ένος, ὁ* (srod. *ὀχέω*), **1.** š i j a, zatiljak, uop. vrat. **2.** svaka uža veza, **a)** zemska užina, prevlaka. **b)** morski tjesnac, klanac. **c)** *jon.* ždrijelo, klanac (na suhu) (Herod. 7, 223). **d)** kosa (gorska). **3.** *jon.* grlo, gdje se rijeka razlijeva u otoke, delta (Herod. 4, 89).

αὔχησις, *ἡ* (*αὐχέω*), hvastanje, razmetanje, veličanje.

αὐχμέω (αὐχμός), **1.** suh biti. **2.** čupav, prljav biti. Otd.

αὐχμήεις, 3. *ep.* i **αὐχμηρός**, 3. **1.** suh. **2.** pren. hrapav, prljav, podivljao, mrk; pak samo: oštar, uživanju nesklon.

αὐχμός, ὁ (I. αὔω), **1.** suša, takođ. u plur. **2.** gad, nečist.

αὐχμ-ώδης, 2. *jon.* i *poet.* = αὐχμηρός.

I. **αὔω** (osn. *us*, lat. *uro*, isp. εὕω), *ep.*, *at.* **αὔω** (obič. ἐν-), zapaliti, stoga: sušiti, *ἄλλοθεν αὔειν* odrugud oganj donositi (Od. 5, 490).

II. **αὔω** ili **ἀύω** [⏑‒‒], *ep.* i *poet.*, impf. *αὖον*, fut. *ἀύσω*, aor. *ἤυσα*, *dor.* *ἄυσα* (ἄημι), **1.** intr. **a)** glasno vikati, zvati; često pojačeno s *μακρόν*, *μέγα*, *δεινόν*, *ἐπὶ μακρόν* nadaleko. **b)** za mrtve stvari: (za)zvečati (Il. 12, 160), oriti se. **2.** tranz. *τινά* zvati koga.

ἀφ-αγνίζω, *poet.* **1.** akt. pomirnu žrtvu prikazivati, *τινί*. **2.** med., fut. *-ιοῦμαι*, za sebe, (pomirnom žrtvom) čistiti se.

ἀφαίρεσις, *εως*, *ἡ*, oduzimanje, otimanje, ukidanje; kao t. t. odbidba. Od

ἀφ-αιρέω, *ep.* takođ. **ἀποαιρέω**, *jon.* **ἀπαιρέω** (v. αἱρέω), *jon.* iter. impf. *-ρέεσκον*, perf. *ἀπαραίρηκα*, *-αραίρημαι* (*poet.* *ἀφαιρήσει* pas. Eur. Tro. 1278), **I. akt.** i **pas. oduzimati,** uklanjati, maknuti, zatrti, izbrisati, *τί* nešto, *τινός τι* s koga što, t. j. komu što odreći, ukratiti, takođ. *τινί τι* koga od čega oprostiti, otpustiti mu što, i *τινά τι* kome što uzeti, stoga takođ. *ἀφ. τι* nešto umaliti, stegnuti, okrnjiti. U pas. *ἀφαιρεῖσθαί τι* biti lišen čega, izgubiti što, katkad i *τινός*. **II. med.,** *ep.* imp. *ἀποαίρεο*, **1. za sebe oduzimati,** stoga aps. otimati, pak *τί* što odnijeti i *τινός τι* **a)** nešto od čega oduzeti. **b)** oteti, obič. *τινά τι* kome što uzeti, ukratiti, koga čega lišiti; napokon i *τινί τι*. **2.** po sebi oduzeti, t. j. **a)** dovršiti ili priječiti, tamaniti, i **b)** *ἀφαιρεῖσθαί τινα* (*εἰς ἐλευθερίαν*) koga istrgnuti ili osloboditi, napokon *ἀφαιρεῖσθαί τινα μὴ ποιεῖν* ne dati komu da što čini.

ἀφ-άλλομαι, *ep.* i *poz.*, fut. *ἀφαλοῦμαι*, odskočiti, dolje skočiti, *τινός* sa čega.

ἄ-φᾰλος, 2. *ep.* bez *φάλος*-a, t. j. bez kreste ili zaslona (na kacidi).

ἀφ-ᾰμαρτάνω, aor. *ep.* *ἀφάμαρτον* i *ἀπήμβροτον* (i u tmezi), s gen. **1.** promašiti, ne pogoditi. **2.** *(ep.)* izgubiti, lišen biti.

ἀφαμαρτο-επής, 2. = ἁμαρτοεπής, *ep.* koji u govoru ili od stvari zastranjuje.

ἀφ-ανδάνω, *ep.* *jon.* i *poet.*, inf. aor. *jon.* *ἀπαδεῖν*, ne sviđati se, *τινί*.

ἀφάνεια, *ἡ*, **1.** neznatnost, nizina. **2.** *(poet.)* iščezavanje, uništenje. Od

ἀ-φᾰνής, 2. (*φαίνομαι*), *non apparens*, **1.** neznatan, nepoznat, neslavan, neugledan. **2.** koji se ne pojavljuje, stoga **a)** skutan, sakriven, iščezao, uništen, zaboravljen, nevidljiv; *οὐσία* gotov novac, gotovina, glavnica; protivno *φανερά*. **b)** taman, neizvjestan, nesiguran, nejasan, bezrazložan. Supst. *οἱ ἀφανεῖς* izgubljeni, *τὸ ἀφανές* neizvjesnost uspjeha, pa tako *ἀφανῆ γίγνεσθαι* izgubiti se, *ἀφανῆ εἶναι* nestati, ne biti, *οὐκ ἀφ. εἰμι ποιῶν τι* činim nešto javno, takođ. *ποιῶ τι ἀφανὴς ὤν* t. j. u potaji, *ἐν (τῷ) ἀφανεῖ* na tamnom mjestu, u tmini, tajom, u nesigurnosti, *ἐκ τοῦ ἀφανοῦς* iz potaje, neopaženo, *εἰς ἀφανές* u tamne, t. j. nepoznate krajeve. Adv. **ἀφανῶς**, nevidljivo, neopaženo, *οὐκ ἀφ. μάχεσθαι* junački boriti se. Otd.

ἀφᾰνίζω, *e conspectu removeo*, akt. i pas. **1.** nevidljivim činiti, ukloniti, maknuti, uništiti, razvaliti, ubiti. **2.** neznatnim činiti, iskriviti, zamračiti, oslabiti, umaliti, zatajiti, prećutjeti, mimoići. Otd.

ἀφάνισις, *εως*, *ἡ*, i *ἀφᾰνισμός*, *ὁ*, *poz.* iščezavanje.

ἄ-φαντος, 2. *ep.* i *poet.* (*φαίνομαι*), neviđen, nevidljiv, iščezao; *φῶς* neočekivano svijetlo.

ἀφ-άπτω, *poz.*, *jon.* **ἀπ-άπτω**, prikopčati, na pr. *ἅμματα ἐν ἱμάντι* uzlove u remen praviti; *ἀπαμμένος* viseći.

ἄφαρ, adv. *ep.* i *poet.* odmah, smjesta, objašnjeno s *αὐτίκα* odmah smjesta.

Ἀφαρεύς, *έως*, *ep.* *ῆος*, i *poet.* *Ἀφάρης*, *ητος*, *ὁ*, **1.** Grk pod Trojom. **2.** otac Linkeja, Ide i Pisa, kraljeva u Meseniji. Adj. *Ἀφαρήϊος*.

ἄφαρκτος, v. *ἄφρακτος*.

ἀ-φάρμακτος, 2. *poz.* neotrovan, bez otrova.

ἀφαρπαγή, *ἡ*, *poz.* otmica.

ἀφ-αρπάζω, fut. *-άσω* i t. d., *ep.* *-άξω* i t. d., osob. *ep.* *poet.* i *poz.* *abripio*, otrgnuti, *τί τινος* i *ἀπό τινος*, ugrabiti, oteti.

ἀφάρτερος, 3., *ep.* kompar. od *ἄφαρ*, brži, hitriji.

ἀφᾰσία, *ἡ*, = **ἀμφασίη**, njemota.

ἄφασον, imp. aor. od *ἀφάσσω*.

ἀφάσσω, fut. *ἀφάσω*, aor. *ἤφασα* (*ἀφάω*), *jon.* opipati, dirati.

ἄ-φᾰτος, 3. *jon.* *poet.* i *poz.* neiskazan, golem, nebrojen.

ἀφαυρός, 3. (*φάϝος*), *ep.* slab, iznemogao, nejak, obič. komp. i superl.

ἀφάω, intenzivni oblik od *ἅπτομαι*, samo part. prez. *ἀφόωντα*, *ep.* rasteg. mj. *ἀφῶντα*, opipati, pretražiti.

ἀ-φεγγής, 2. *poet.* bez svijetla, koji ne svijetli; *ἀφεγγές* noćni užas.

ἀφ-εδρών, *ὁ*, N. T. zahod.

ἀφέῃ, *ep.* mj. *ἀφῇ*, **ἀφέηκα** mj. *ἀφῆκα*, v. *ἀφίημι*.

ἀφειδέω, ne štedjeti, ne paziti, zanemariti, aps. i *τινός*. Od

ἀ-φειδής, 2. (*φείδομαι*), koji ne štedi, nesmiljen, ne pazeći, aps. i *τινός*. Adv. **-ῶς**, *jon.* **-έως**, **1.** mnogo, obilno. **2.** bez smilovanja, okrutno. **3.** neustrašljivo. Komp. *ἀφειδέστερον*, superl. *ἀφειδέστατα*. Otd.

ἀφειδία, *ἡ*, N. T. bezobzirnost, okrutnost.

ἀφ-εῖδον, u N. T. = ἀπεῖδον.
ἀφεκτέον (ἀπέχομαι), treba se uzdržavati.
ἀφέλεια, ἡ, *poz.* prostota, jednostavnost. Od
ἀ-φελής, 2., adv. **-ῶς,** zapr. nenadut, stoga: prost, nekićen, jednostavan, περί τι; supst. τὸ ἀφελές prostota, jednostavnost.
ἀφ-έλκω, *jon.* **ἀπ-έλκω** (v. ἕλκω), otkinuti, odvući, isisati, (ἀπό) τινος od čega, pren. ἐπί τι na što pritegnuti.
ἀφελότης, ἡ, N. T. = ἀφέλεια.
ἀφ-ελπίζω, u N. T. = ἀπελπίζω.
ἄφενος, τὸ, i rijetko ὁ ἄφενος, *ep.* obilje, bogatstvo, imutak. Otd. ἀφνειός i εὐηφενής, v. r.
ἄφ-ερκτος, 2. *poet.* isključen, odvraćen.
ἀφ-έρπω, *poet.* otići, ukrasti se, odšuljati se.
ἄ-φερτος, 2. *poet.* nesnosan, poguban.
ἄφεσις, εως, ἡ (ἀφίημι), **1.** *poz.* odašiljanje, odapinjanje strijela. **2.** otpust, oslobođenje (oboje i u plur.), stoga N. T. oproštenje, ἁμαρτιῶν.
Ἀφεταί i **Ἀφέται,** ῶν, αἱ, mjesto na zalivu od Magnesije.
ἀφετέος, 3., adj. verb. od ἀφίημι, koga treba pustiti ili otpustiti.
ἄφετος, 2. (ἀφίημι), pušten, osob. za životinje, τινί božanstvu posvećen.
ἄ-φευκτος, 2. *poz.* = ἄφυκτος.
ἀφ-εύω (εὕω), osmuditi, perf. p. ἠφευμένος.
ἀφ-έψω, *at.* skuhati, = *jon.* ἀπέψω, v. r.
ἀφέωμαι, perf. pas. za ἀφίημι.
ἀφή, ἡ, **1.** (ἅπτω) *jon.* užizanje, περὶ λύχνων ἀφάς oko doba, kad se luči pale, podnoć, kad se smrači. **2.** (ἅπτομαι) doticanje, hvatanje (na pr. žicâ); čuvstvo; N. T. zglavak.
ἀφ-ηγέομαι, *jon.* **ἀπ-,** *abduco,* **1.** odvući, uop. naprijed ići, voditi, τινός koga. **2.** pripovijedati, razlagati, navoditi; *jon.* perf. pas. τὸ ἀπηγημένον što je navedeno. Otd.
ἀφήγημα, τὸ, *jon.* **ἀπ-,** i **ἀφήγησις,** εως, ἡ, *poz.,* *jon.* **ἀπ-,** ιος, ἡ, pripovijetka, pričanje.
ἀφ-ηδύνω, *poz.* zasladiti.
ἀφ-ήκω, stići, prispjeti; odnositi se na što, εἴς τι.
ἀφ-ῆλιξ, vremešan, = *jon.* ἀπῆλιξ.
ἀφ-ήμενος, 3. (ἧμαι), *ep.* part., daleko ili posamce sjedeći (Il. 15, 106).
ἀφ-ημερεύω, preko dana izbivati.
ἀφηνιάζω (ἡνία, τὰ), *poz.* uzde zbaciti, uteći.
ἀφήτωρ, ορος, ὁ (ἀφίημι), *ep.* strijelac, Apolon (Il. 9, 404).
ἀφθαρσία, ἡ, *poz.* neprolaznost; N. T. takođ. nepokvarenost, čistota. Od
ἄ-φθαρτος, 2. (φθείρω), *poz.* i N. T. neprolazan.
ἄ-φθεγκτος, 2. (φθέγγομαι), *poet.* bez glasa, tih.
ἄ-φθιτος, 2. (φθίνω), *ep. poet.* i *poz.* neprolazan, vječan.
ἄ-φθογγος, 2. *jon. poet.* i *poz.* bez glasa, nijem.
ἀ-φθόνητος, 2. *poet.* nezaviđen.
ἀφθονία, ἡ, **1.** nezaviđenje, spremnost, usrđe (Pl. Prot. 327 b), punomoć. **2.** suvišak, mnoštvo, obilje, εἰς ἀφθονίαν napretek. Od
ἄ-φθονος, 2. (komp. takođ. ἀφθονέστερος, superl. -έστατος), bez zavisti, t. j. **1.** prost od zavisti, podašan; obilan, blagosloven, ἐν τοῖς ἀφθονωτάτοις στρατοπεδεύεσθαι t. j. u najbogatijim krajevima. **2.** nezaviđen. **3.** obilno darovan, obilat, bogat, dovoljan, ἐν ἀφθόνοις βιοτεύειν u obilju živjeti, obilno imati za život, πολὺς καὶ ἄφθονος ili ἄφθονος καὶ πολύς u dovoljnoj množini. Adv. **ἀφθόνως,** obilno, napretek, ἀφθ. ἔχειν τινός obilno ili dosta imati čega.
Ἄφιδνα, ἡ, i **Ἄφιδναι,** αἱ, atička općina (δῆμος) u fili Leontis. Ἀφίδναζε u Afidnu.
ἀφ-ίδρυμα, τὸ, *poz.* prepočinjanje; podružnica.
ἀφ-ιδρύω, *poet.* drugamo premjestiti.
ἀφ-ίδρωσις, ἡ (ἱδρόω), znojenje.
ἀφ-ιερόω, *poet.* i *poz.* okajati, osvetiti.
ἀφ-ίημι [ῐ], *jon.* **ἀπ-ίημι** (v. ἵημι), impf. 1. sing. ἠφίειν i ἀφίειν, 3. sg. ἠφίει i ἀφίει, 3. pl. ἠφίεσαν i ἀφίεσαν, aor. med. imper. ἀφοῦ, ἄφεσθε, *ep.* (i u tmezi) impf. ἀφίει, aor. ind. 3. sg. ἀφέηκε, dual 3. ἀφέτην, konj. 3. sg. ἀφήῃ i ἀφέῃ, *jon.* impf. ἀπίει, ἀπίεσαν, pak ἀπήσω, ἀπῆκα, ἄπες, ἀπείς, ἀπείθην, ἀπείμην (plpf.), *poz.* aor. pas. ἠφείθην i u N. T. takođ. prez. ἀφίω, impf. ἤφιον, perf. pas. ἀφέωμαι, aor. pas. ἀφέθην.

A) akt. i pas., i to: **I. tranz. odaslati, 1. a)** otpustiti, ženu otjerati, rastaviti se, ἐπί τι ili s inf., osob. o strijelama (koje se same zovu τὰ ἀφιέμενα): bacati, odapinjati, χερός iz ruke (pas. takođ.: vrcati, Il. 4, 77); pak ἑαυτὸν εἴς τι baciti se u što, na što; takođ. ispustiti, proliti, zbaciti; spustiti, ἐπί τι; τί τέλος ἀφ.; što proriče? pa tako ἔπος ili φωνήν pustiti glas (Dem. 1, 8), θυμὸν, ὀργὴν εἴς τινα srdnju na kom iskaliti. **b)** rastjerati, odbaciti, izgubiti, *amitto;* izdisati, pustiti, ostaviti. **c)** *omitto,* pustiti, propustiti, ne paziti, zanemariti, mimoići. **2.** ispustiti, lađi tijek pustiti, εἰς τὸ πέλαγος na more pustiti, naoko intr. na more zavesti se, na slobodu pustiti (sa i bez ἐλεύθερον, *manu mittere*), odriješiti, *absolvo,* osloboditi, τινός od čega, takođ. τινί τι komu što ostaviti (Dem. 6, 20), ustupiti, dopuštati, otpustiti, oprostiti, odumiti, s inf., takođ. s μή; konju pustiti uzdu, pustiti ga, εἴς τινα, ἑαυτόν τινος i ἔκ τινος riješiti se čega, iskopati se, πρός τι da se tko svrne na što, ili τῶν αἰχμαλώτων t. j. nekoje zarobljenike pustiti. **II. intr. popuštati,** prestati, s part. što činiti.

B) med. ἀφίεμαι a) oprostiti se čega (τινός), ostaviti se, rastati se, odustati što. **b)** svoje pustiti, otprskati, ἔς τι u što. **c)** aps. *jon.* odjedriti, dalje broditi.
ἀφ-ικάνω [ᾰ], *ep.* spor. obl. za prez. i impf. od
ἀφ-ικνέομαι, *jon.* **ἀπ-,** dep. med., fut. ἀφίξομαι,

aor. ἀφικόμην, perf. ἀφῖγμαι, *jon.* perf. 3. plur. ἀπίκαται, plpf. ἀπίκατο, *buk.* imper. aor. 2. sg. ἀφίκευσο, **kamo doći, 1.** stići, dospjeti, *pervenio*, ἐς τοσοῦτον τύχης, tako daleko u sr.; pren. o stanju: koga snaći, spopasti, nastati; takođ. vratiti se. Često sa samim akuz. *(ep.)*, ali takođ. s εἰς, εἰς τόξευμα na dohvat, s ἐπί, πρός, παρά, κατά i ὑπό τι. Često s dat. komu doći (u pomoć), εἰς λόγους ἀφ. τινί s kime doći u razgovor, slič. διὰ λόγων ἀφ. τινί s kim dogovarati se. **2.** u koje stanje pasti, zapasti, ἐς, πρός, ἐπί τι na što, εἰς πάντα, ἐπὶ πάντα sve pokušati, ἐς ὀξύ zašiljivati se, ἐς ὀλίγον ἀφίκετο τὸ στράτευμα νικηθῆναι malo te bi vojska bila pobijeđena (mjestimice), εἰς τὸ ἴσον τινί doći na isto kao drugi, isto raditi kao i drugi, ἐς ἔχθος τινί zavaditi se, διὰ μάχης ἀφ. τινί pobiti se s kim. Otd.

ἀφίκτωρ, ορος, ὁ, *poet.* bogoradnik, pribjegar.

ἀ-φιλάγαθος, ὁ, ἡ, N. T. koji dobro ili dobre ne ljubi.

ἀ-φιλάργυρος, 2. N. T. netvrd, nelakom.

ἀ-φιλήδονος, 2. *poz.* koji ne voli zabava.

ἀ-φίλητος, 2. *poet.* neljubljen.

ἀφιλία, ἡ, *poz.* neimanje prijateljâ.

ἀ-φιλοπλουτία, ἡ, *poz.* = ἀφιλοχρηματία.

ἄ-φιλος, 2. **1.** bez prijateljâ. **2.** neoprijateljen, nemio. Adv. **-ίλως**, **1.** bez prijateljâ. **2.** nerado.

ἀ-φιλότιμος, 2., adv. ἀφιλοτίμως, *poz.* bez častoljublja, bez plemenitih težnja, πρός τι, bez velikodušnosti, οὐκ ἀφιλότιμος dosta skupocjen. Supst. τὸ ἀφιλότιμον nestaša častoljublja.

ἀ-φιλοχρηματία, ἡ, preziranje bogatstva.

ἄφιξις, εως, ἡ, *jon.* **ἄπ-**, ιος (ἀφικνέομαι), **1.** dolazak, ἡ εἴς τινα τόπον ἀφ. dol. na ili u koje mjesto, ἡ ἐνθάδε, ἐνταῦθα ἄφιξις to, što se ovamo dolazi. **2.** odlazak, polazak, putovanje u koje mjesto, τὴν ἀφ. ποιεῖσθαι εἴς τινα ili ἐπί τινος putovati do koga, zaputiti kamo. **3.** *poet.* molba za zaštitu ili pomoć.

ἀφίοτε, ἀφίομεν i slič., *poz.* mj. ἀφιεῖτε, ἀφίεμεν i slič., v. ἀφίημι.

ἀφ-ιππάζομαι, *poz.* i **ἀφιππεύω**, odjahati, natrag jahati.

ἄφ-ιππος, 2. neprikladan za jahanje; nepodoban za konjanika.

ἀφ-ίπταμαι, v. ἀποπέτομαι.

ἀφ-ίστημι, *jon.* **ἀπ-** (v. ἵστημι), **A) tranz. I. akt.** i **pas.** (ἀποστήσω, ἀπέστησα, ἀπεστάθην), **na stranu metati, 1.** maknuti, ukloniti (Hdt. 9, 23 naime τοὺς ἵππους), τινὰ στρατηγίας skinuti, ἑαυτὸν ἀπό τινος ukloniti se čemu, odreći se čega. **2.** držati daleko, odvraćati, τὶ εἴς τι nešto u sigurnost odnijeti. **3.** odvraćati, otpaditi, otuđiti, τινός i ἀπό τινος. **II. med.** ἀφίσταμαι s fut. ἀποστήσομαι, aor. ἀπεστησάμην, **1.** od sebe ili za sebe odvraćati. **2.** sebi dati odmjeriti ili platiti, τὸ χρεῖος t. j. zlo zlim (žao za sramotu) vratiti.

B) intr. ἀφ-ίσταμαι, fut. ἀποστήσομαι, aor. ἀπέστην, perf. ἀφέστηκα i t. d., fut. 3. ἀφεστήξω, adj. verb. ἀποστατέον, *ep.* perf. opt. ἀφεσταίη, part. ἀφεσταότες, plpf. ἀφεστήκει i ἀφέστασαν, *jon.* perf. ἀπέστηκα i t. d., part. ἀπεστεῶτες, plpf. ἀπέστασαν, **odstupati, 1.** na stranu stupiti, udaljiti se, ἔκ τινων; u vremenima prošl.: daleko stajati, držati se na stranu, odustati, razlikovati se, aps. i τινός od čega. **2.** rastaviti se, **odmetnuti se**, aps. ἀφεστώς otpadnik i pobjegao rob, i τινός, ἀπό τινος, i τινί kome, t. j. od koga, ὑπό τινος po kome, εἴς τι od čega k čemu okrenuti se, πρός ili εἴς τινα ka komu prijeći, odmetnuti se. **3.** udaljiti se od čega (τινός), ἔκ τινος iz koje zemlje, τινός čemu uklanjati se; nešto odustati, odreći se, τινί komu u prilog, nešto izgubiti, okaniti se, aps. i τινός, na pr. φρενῶν zbuniti se, izgubiti svijest.

ἄφλαστον, τὸ, *ep.* i *jon.* slika i njom ukrašen šiljak krme, jabuka (i u plur., i to kod jedne lađe).

ἄ-φλεκτος, 2. *poet.* nespaljen.

ἀφλοισμός, ὁ (φλοῖσβος), *ep.* pjena, jed.

ἀφλύαρος, 2. *poz.* nebrbljav, ozbiljan.

ἀφνειός, 2. i 3. *ep.*, i **ἀφνεός**, 3. *poet.* (ἄφενος), bogat, moguć, imućan, τινός (i τινί) čim.

ἄφνω, adv. (isp.. ἄφαρ), naglo, naprasito, iznenada.

ἀ-φόβητος, 2., *poet.* i **ἄ-φοβος**, 2., adv. **-όβως**, **1.** neprestrašen, τινός čim, nebojazan, bezbrižan. **2.** koji straha ne zadaje, pitom. Otd.

ἀφοβία, ἡ, *poz.* nebojažljivost, ὑπέρ τινος čega radi.

ἄφ-οδος, ἡ, *jon.* **ἄπ-**, **1.** odlazak, polazak, osob. povratak, uzmak, οἴκαδε. **2.** mjesto za uzmak.

ἀ-φοίβαντος, 2. *poet.* nečišćen, nečist.

ἀφ-ομοιόω, **1.** sličnim praviti, prepočinjati, ἑαυτῷ τι predstavljati sebi nešto slično ili jednako, ἑαυτὸν πρός τι pretvoriti se u što. N. T. pas. sličan postati. **2.** poređivati, τί τινι.

ἀφ-ομοίωμα, τὸ, slika i prilika.

ἀφ-οπλίζω, **1.** *poz.* oružje oteti, τοῦ τόξου. **2.** med. *ep.* razoružati se, svoje oružje skinuti.

ἀφ-οράω (v. ὁράω), *jon.* **ἀπορέω**, impf. ἀπώρεον, ἀπώρων, **1.** na stranu gledati, natrag gledati. **2.** izdaleka vidjeti, na što pogledati, nešto (τί) opaziti, uprijeti oči na što (i u pren. smislu), i to εἴς, πρός τινα ili τι, uop. biti okrenut prema čemu.

ἀ-φόρητος, 2. (φορέω), nesnosan.

ἀφορία, ἡ (ἄφορος), neplodnost.

ἀφ-ορίζω, i *ep.* **ἀπ-ουρίζω** (ὁρίζω), **1.** omeđiti, **a)** odijeliti, rastaviti, τινός i ἀπό τινος od čega. **b)** odrediti, ustanoviti, definirati. **2.** razlučivati, napose **a)** isključiti, γᾶς protjerati iz zemlje, τιμάς umaliti. **b)** osvojiti, χώραν. **c)** iza-

brati, N. T. 3. *ep.* ἀπουρίζω, ἀπούρας, v. to i ἀπαυράω.

ἀφ-ορμάω, 1. **akt.** krenuti, podići se, udariti, aps. (ἔκ τινος) s kojega mjesta, i πεῖραν za napadaj. 2. **med.-pas.** aps. otići, krenuti se, poći, otputovati, na pr. ναῦφιν odjuriti, otploviti.

ἀφ-ορμή, ἡ, ishodište, stoga 1. uporište. 2. pren. sredstvo, pomagalo, rukunica, povod, prilika, pravo na što, aps. ili τινός, εἴς i πρός τι čemu, osob. zaklade, prometna glavnica. 3. zadatak (tema) govoru. 4. *poz.* (protivno ὁρμή) nenaklonost, odvraćanje.

ἀφ-ορμίζομαι, *poet.* med., ναῦς χθονός s brodovima od suhe zemlje odjedriti.

ἀ-φόρμικτος, 2. *poet.* bez citaranja.

ἄφ-ορμος, 2. (ὁρμή), koji odlazi, ἐμᾶς χθονός iz moje zemlje.

ἄ-φορος, 2. (φέρω), 1. neplodan. 2. *poet.* koji čini neplodnim.

ἀφ-οσιόω, *jon.* **ἀπ-,** žrtvama čistiti od grijeha, čistiti, τινά, ob. med. **ἀφοσιόομαι,** *jon.* **ἀπ-,** 1. sebe od grijeha čistiti, od vjerskoga straha odbiti, τὰς ἀράς kletve ukinuti. 2. svetu dužnost vršiti, dužnost savjesti ispunjati, aps. ili τῇ θεῷ prema boginji, λόγιόν τι zapovijed proroštva izvršiti, točno se nje držati, τὴν ἐξόρκωσιν pod zakletvom preuzetu dužnost vršiti. 3. poradi vjerske sumnje izgovarati se, τί na što. Otd.

ἀφοσίωσις, ἡ, *poz.* čišćenje od grijeha, ἀφοσιώσεως ἕνεκα da se savjest umiri, takođ.: naoko, τιμῆς ἀφοσίωσις štovanje naoko, prazna počast.

ἀφόωντα, v. ἀφάω.

ἀφρᾰδέω, *ep.* biti nerazborit, nepromišljeno govoriti ili raditi. Od

ἀ-φραδής, 2. *ep.*, i *ep.* adv. **-δέως** (φράζομαι), nepromišljen, nesmotren, nerazborit; obeznanjen.

ἀφρᾰδίη, ἡ (ἀφραδέω), *ep.* nerazum, ludost, nepromišljenost, nesmotrenost, neznanje, neiskusnost; τινός u čem. Često u plur.

ἀφραίνω (ἄφρων), *ep.* = ἀφραδέω.

ἄ-φρακτος, 2. (φράσσω), neograđen, neutvrđen, bez zaštite, za lađe: bez krova, za ljude: neoružan, bez zaklona, τινός čijega; πρός τινα protiv koga.

Ἀφράνιος, ὁ, Rimljanin, 1. Λεύκιος, pristaša Pompejev. 2. Σίλων, centurion u ratu s Partima god. 161/2. posl. Is.

ἀ-φράσμων i adv. **-μόνως,** *poet.* = ἀφραδής.

ἄ-φραστος, 2. *jon.* i *poet.*, adv. **-άστως,** koji se ne može opaziti, tajan, nedokučljiv, neočekivan; mahnit.

ἀφρέω, *ep.*, imperf. *ep.* ἄφρεον (ἀφρός), pjeniti se, bacati pjenu, στήθεα po prsima (Il. 11, 282).

ἀ-φρήτωρ, ορος, ὁ (φρήτρη), *ep.* neprijatelj svoga plemena, nesvojtljiv (Il. 9, 63).

Ἀφρο-γενεία, ἡ, iz pjene rođena.

ἀφρίζω, *poet.* i *poz.* = ἀφρέω.

ἀφροδισιάζω, ljubav uživati, πρός τι upaliti se. Od

ἀφροδίσιος, 3. koji pripada ljubavnomu uživanju, ὅρκος ljubavna zakletva; τὰ ἀφροδίσια, 1. ljubavno uživanje, τινός s kim. 2. muški i ženski stid. — Τὸ Ἀφροδίσιον hram Afroditin, plur. svetkovina A. Od

Ἀφροδίτη [⏑⏑‒‒], ἡ (tobože ἐξ ἀφροῦ δυομένη; *Astarte*), 1. Afrodita, boginja ljubavi, ljubavnog uživanja, dražesti i ljepote. Na Kiteri je imala krasnih hramova, stoga Κυθέρεια. 2. pren. *poet.* i *poz.* ljubav, ljubavno uživanje, uop. uživanje, radost.

Ἀφροδιτία (-σία), ἡ, inače nepoznato mjesto u Lakoniji.

ἀφρονέω (ἄφρων), samo part. prez., *ep.* nerazborit, lud biti, ludo raditi.

ἄ-φροντις, ιδος, ὁ, ἡ, *poz.* bezbrižan.

ἀφροντιστέω, biti bezbrižan, τινός u čem; ὅπως ne mariti zato, što. Od

ἀ-φρόντιστος, 2. *poet.* i *poz.* nepromišljen, nepripravan. Adv. **-ίστως,** 1. bez promišljanja, nepromišljeno. 2. s ἔχειν takođ.: bez brige, bezbrižan biti.

ἀφρός, ὁ, pjena, jed, u plur. mjehuri od pjene.

ἀφροσύνη, ἡ (ἄφρων), nesmisao, nerazbor, nepromišljenost, bezumlje; luda drskost, πρός τινα, takođ. nesvijest od pijanstva (Ksen. Kir. 4, 2, 41). U plur. dokazi ludosti.

ἄ-φρουρος, 2. nečuvan, bez straže (posade).

ἀφρώδης, 2. (εἶδος), pjenolik.

ἄ-φρων, 2. (φρήν), adv. **-όνως,** komp. -εστέρως, nerazborit, bezuman, obeznanjen, mahnit, bijesan. Supst. τὸ ἄφρον bezumlje, nerazumno (naime: tijelo).

ἀφ-υδραίνομαι, *poet.* oprati se.

ἀφύη, ἡ, srdjela, gen. plur. -ύων.

ἀ-φυής, 2., adv. **-υῶς** (φύω), bez prirodnoga dara, nedarovit, πρός τι; τὸ σῶμα bez tjelesnih podobnosti. Otd.

ἀ-φυΐα, ἡ, *poz.* nedarovitost.

ἄ-φυκτος, 2. (φεύγω), komu se ne može uteći, neizbjegljiv, ἐν ἀφύκτῳ ἔχεσθαι ne moći umaći.

ἀφῠλακτέω, ne paziti, aps. i τινός na što. Od

ἀ-φύλακτος, 2. 1. nečuvan, nezaštićen, bez straže (posade). 2. koji se ne čuva, bezbrižan. (Neutr. kao adv.) Supst. τὸ ἀφ. nebriga u straženju. 3. od čega se tko ne može braniti, neizbježan, neizbjegljiv. Adv. **-άκτως,** bez opreza.

ἄ-φυλλος, 2. *ep. poet.* i *poz.* bez lišća, bez maslinove grančice.

ἀφ-υπνίζω, *poet.* i *poz.* iza sna buditi; pas. oda sna probuditi se.

ἀφ-υπνόω, N. T. zaspati.

ἀφυσγετός, ὁ, *ep.* mulj, brkaonica.

ἄ-φυσος, 2. (φυσάω), koji ne nadima.

ἀφύσσω, fut. ἀφύξω, *dor.* ἀφυξῶ, i **ἀφύω,** *ep.* i

poet., aor. ἤφυσα i ἄφυσσα, imper. ἄφυσσον (tako isto med.), 1. grabeći uzimati, crpsti, ἀπό i ἔκ τινος iz čega, ἔν τινι u što; *opes* gomilati, skupljati, σοί za tebe (Il. 1, 171). 2. med. sebi grabiti, vaditi, uklasti, pren. zgrtati.

ἀφ-υστερέω, *poz.* 1. akt. prekasno doći, zakasniti. 2. pas. -ημένος, ukraćen, ustegnut, N. T.

Ἄφυτις, ιος i εως, ἡ, grad na poluotoku Paleni u Halkidici; adj. Ἀφυταῖος.

ἀφύω, v. ἀφύσσω.

ἀ-φώνητος, 2. *poet.*, i **ἄ-φωνος**, 2., adv. **-ώνως**, 1. bez glasa, bez govora, nijem, s gen. τῆς ἀρᾶς na kletvu. 2. *poz.* τὸ ἄφωνον (*sc.* γράμμα) konsonant. Otd.

ἀφωνία, ἡ, njemota, zamukivanje.

ἄφωνος, v. ἀφώνητος.

ἀ-φώτιστος, 2. (φωτίζω), *poz.* nerasvijetljen.

Ἀχαιίη, ἡ (ἄχος), pridjev Demetrin u Atici, koja tuguje, tužna.

ἀχαΐνη, ἡ, *poz. poet.* jelen od godine dana; uop. jelen.

Ἀχαιμένης, εος, ους, ὁ, vok. Ἀχαίμενες, 1. mitski praotac perzijskih kraljeva. 2. pradjed Darijev oko g. 650. 3. brat Kserksov, namjesnik u Egiptu. Otd.

Ἀχαιμενίδαι, οἱ, plemenita porodica perzijskoga plemena Pasargadâ, kojemu je pripadao perzijski kraljevski dom. Otd.

Ἀχαιμένιοι, οἱ, *poz. poet.* = Perzijanci.

Ἀχαιός, 3. ahejski, *Achivus*, οἱ Ἀχαιοί, αἱ Ἀχαιαί, Ahejci, Ahejke, stanovnici i peloponeskoga i tesalskoga kraja Ahaje, potonji obič. Ἀχαιοὶ Φθιῶται, *poet.* često Grci, Grkinje uop. Ktomu fem. **Ἀχαιιάς**, άδος, ἡ, **Ἀχαιΐς**, ίδος, ἡ, ahejski, ἡ Ἀχ. ahejska zemlja ili Ahejka, **Ἀχαιικός**, 3. i *at.* **Ἀχᾱικός**, 3. ahejski.

ἀ-χάλινος, 2. *poet.* i *poz.* bez uzde, nezauzdan.

ἀ-χάλκευτος, 2. *poet.* ne od mjedi, s gen. ἀσπίδων bez mjedi na štitovima, t. j. bez mjedenih štitova.

ἀχάνη [ᾰ] ἡ, *poz.* kovčeg, *arca*.

ἀ-χᾰνής, 2. (ἀ intenz., χαίνω), *poet.* i *poz.* zijevajući, *hians*, s otvorenim ustima, zinuvši; uop. daleko protežući se, neizmjeran.

ἀ-χαράκωτος, 2. *poz.* koljem neograđen, neutvrđen.

ἄ-χᾰρις, ὁ, ἡ, ρί, τὸ, gen. ιτος, **ἀχάριστος**, 2., pak *jon.* i *poz.* **ἀχάριτος**, 2., 1. neugodan, nemio, žalostan, χάρις ἄχαρις nedraga ili nenagrađena ljubav ili usluga, κακῆς γυναικὸς χάριν ἄχαριν ἀπώλετο hvala, žalibože hvala ženi zločestoj pogibe. 2. neblagodaran, t. j. a) koji hvale ne iskazuje, εἴς, πρός τινα komu. b) za što se hvala ne daje. 3. bez milosti. Komp. ἀχαρίστερος i ἀχαριστότερος, superl. ἀχαριτώτατος. — Adv. **ἀχαρίστως**, 1. bez zahvalnosti, οὐκ ἀχ. ἔχει μοί τι πρός τινος ne ostaje mi nešto bez čije blagodarnosti. 2. nerado. Otd.

ἀχᾰριστέω, nezahvalan biti, πρός τινα ili τινί komu pokazati se neugodljivim, i οὐδέν ἀχ. τινί komu nikake usluge ne kratiti. Otd.

ἀχᾰριστία, ἡ, 1. neblagodarnost. 2. omaljivanje. 3. nestaša dražesti.

ἀχάριστος i **ἀχάριτος**, v. ἄχαρις.

Ἀχαρναί, ῶν, αἱ, općina at. file Οἰνηΐς. Stanov. **Ἀχαρνεύς**. Ἀχαρνῆσι u Aharni.

ἀχάτης, ου [ᾰ ᾱ], *poz.* ahat.

ἀ-χείματος, 2. *poet.* prost od oluja.

ἄχειρ, ὁ, ἡ, i ἀχειρής, 2. *poz. ep.* = ἄχειρος.

ἀχείρητος, 2. *poet.* nenačinjen ljudskom rukom (v. l.).

ἀ-χειροποίητος, 2. N. T. nenapravljen ljudskim rukama.

ἄ-χειρος, 2. bez ruku, τὰ ἄχειρα leđa.

ἀ-χείρωτος, 2. nesvladan.

Ἀχελῷος, ὁ, *ep.* **Ἀχελώϊος**, Aheloj, 1. velika rijeka u Grčkoj, koja dolazi s gore Lakmona, dijeli Akarnaniju i Etoliju i utječe u Jonsko more; često se spominje kao riječni bog. 2. ime više drugih rijeka, na pr. Il. 24, 611. 3. *poet.* metonim. za vodu uop., Eur. Bakh. 625. — Adj. fem. -ωΐς, -ίδες πόλεις gradovi u rijekama.

ἄχερδος [ᾰ], ἡ, takođ. ὁ, *ep.* i *poet.* 1. bijeli glog, *crataegus oxyacanthus*, takođ. za ograđivanje upotrebljavan. 2. divlja kruška.

Ἀχερδούσιος, ὁ, stanov. atičke općine (δῆμος) Ἀχερδοῦς, koja pripadaše hipopontskoj fili.

ἀχερωΐς, ίδος, ἡ, *ep.* bijela topola.

Ἀχέρων, οντος, ὁ, Aheron, 1. (bezdana ili) rijeka u podzemnom svijetu, u koju se Piriflegeton i Kokit izlijevaju. 2. rijeka u Tesprotiji, koja utječe u Jonsko more, sada Mavro Potamo. Otd. a) **Ἀχερούσιος**, 3., Ἀχερουσία λίμνη jezero u Tesprotiji, kroz koje teče Aheron. b) **Ἀχερουσιάς**, άδος, ἡ λίμνη veliko jezero podzemnoga svijeta; Χερρόνησος poluotok kod Herakleje u Bitiniji.

ἀχέτᾱς, ου, ὁ, takođ. ἀχέτᾰ, *dor.*, *at.* ἠχέτης (ἠχέω), zvečan, pjevajući.

ἀχεύων i **ἀχέων** [ᾰ] (ἄχομαι), *ep.* i *poet.* part., koji ječi, stenje, koji se grize, tužan, turovan, aps. kao Sof. El. 159, θυμόν, κῆρ u srcu; τινὸς εἵνεκα koga radi.

ἀχέω [ᾱ], *dor.*, v. ἠχέω.

ἀχήν, ῆνος [ᾰ], *buk.* siromašan, oskudan. Otd.

ἀχηνία [ᾰ], ἡ, *poet.* siromaštvo, oskudica, τινός u čem.

ἀχθεινός, 3., adv. -ῶς (ἄχθος), dosadan, neugodan.

ἀχθηδών όνος, ἡ, = ἄχθος, dosađivanje, δι' ἀχθηδόνα za uvredu.

ἄχθομαι (osn. ἀχθες u ἄχθος), dep. pas., fut. ἀχθέσομαι i ἀχθεσθήσομαι, aor. ἠχθέσθην, **natovaren, opterećen biti**, i to: 1. *ep.* i *poet.* napréen, natovaren biti, τινός čim, τινί za koga. 2. pren. a) *ep.* bolovima (τινί) natovaren, napréen biti, ili ἕλκος od rane, rana me boli. b) nelagodno mi je, bol osjećati, tužan,

zlovoljan, sit biti, *κῆρ* u srcu, *μηδέν* ni u čem, *τί* nešto, *τινί* i *τινός* poradi čega ili koga, tako isto *ἐπί τινι, περί τινος*, ali *ὑπέρ τινος* u čije ime. Često s dod. part. (na pr. *ἤχθετο δαμναμένους* žalostio se, što su pobjeđivani; riječ se tada može često prevesti s nerado), ili sa spor. reč. sa *ὅτι*, ili *εἰ, διότι*.

ἄχθος, *εος, ους, τὸ*, **teret, breme, 1.** tovar. **2.** pren. tegoba, muka, briga, strahota, *ἄχθος ἀρούρης* breme zemaljsko, poslov. za nevaljalce, pa tako *ἄχθος γυναικῶν* nepotreban teret (što se sastoji od) ženâ.

ἀχθοφορέω, *poz.* breme nositi, biti napréen. Od

ἀχθο-φόρος, 2. (*φέρω*), *jon.* bremenoša.

Ἀχιλλεύς, *poet.* takođ. **Ἀχιλεύς**, *έως, ep. -ῆος, ὁ*, Ahilej, sin Pelejev i Tetidin, čelovođa mirmidonski. Otd. adj. **Ἀχίλλειος**, 3., *δρόμος* poluotok na ušću Boristenovu; *τὰ Ἀχίλλεια* (*sc. ἄλφιτα*) fini, gospodski hljeb.

Ἀχίλλειον, *jon.* **-ήιον**, *τὸ*, utvrda, **1.** kod Sigeja, s Ahilejevim grobom (Her., Arijan). **2.** kod Smirne (Ksen. Hel.).

ἀ-χίτων, gen. *-ωνος*, 2. bez hitona (donje haljine).

ἀχλαινία, ἡ, poet. neimanje gornje haljine.

ἄ-χλοος, 2. stegn. *ἄχλους, ουν, poet.* koji se ne zeleni.

ἀχλυόεις, *εσσα, εν, poet.* mutan, taman, tužan. Od

ἀχλύς [*ῡ, ep.* u nom. i akuz.], *ύος, ἡ, ep. poet.* i *poz.*, tamni dim, tama, nevidjelica, magla, napose: smrtni mrak, smrtna noć (na samrti, u nesvijesti ili u teškoj tuzi). Otd.

ἀχλύω, *ep.*, aor. *ἤχλυσε*, tamnjeti, smračiti se.

ἄχνη, *ἡ, dor. ἄχνα*, sve s površine obrisano, stoga **1.** *ep.* pljeva. **2.** *ep.* i *poet.* pjena, morska (*ἁλός*), ili rosa, i *δακρύων* grozne suze, *πυρός* dim. **3.** *poz.* prašina.

ἄχνυμαι, dep. (v. *ἄχομαι*), samo u prez. i impf., *ep.* i *poet.* bol osjećati, žalostiti se, takođ. mrzovoljast biti, *κῆρ* u srcu, *τινός* poradi koga ili *τί* čega radi. Isp. *ἀκαχίζω*.

ἄ-χολος, 2. *ep.* bez žuči, t. j. koji gnjev rastjeruje, ustuk od srdnje (Od. 4, 221).

ἄχομαι (kor. *ἀχ*, isp. *ἀχεύω, ἄχνυμαι, ἀκαχίζω*), samo prez. pas., *ep.* žalostiti se, zlovoljan biti.

ἀ-χόρευτος, 2. *poet* i **ἄ-χορος**, 2. *poet.* neslavljen kolom, bez glazbe i pjesme, tužan i žalostan.

ἄχος, *εος, τὸ* (kor. *ἀχ, ἄχομαι*, lat. *angor*, njem. *Angst*), bol, tuga, žalost, grižnja, strašilo, takođ. u plur. na pr. *ἄχεα ἄχεσιν* nevolja za nevoljom, *τινός* koga radi.

Ἀχραδίνη (ili *-δινή*), *ἡ*, istočni dio Sirakuse.

ἄ-χραντος, 2. (*χραίνω*), neoskvrnjen, čist.

ἀχράς, άδος, ἡ, poz. divlja kruška (drvo i plod).

ἀχρειόομαι, pas., *ἠχρειώθησαν* (var. l. *ἠχρεώθ.*) N. T. ništa ne valjati. Od

ἀ-χρεῖος, 2., *jon.* **ἀχρήιος**, bez koristi, nekoristan, *inutilis*, nepodoban, neprikladan, nesposoban, nevaljao, nepodoban za vojničku službu, *τὸ ἀχρεῖον* slabost. Neutr. kao adv., stoga *ἀχρεῖον ἰδών* smeteno pogledavši, *ἀχρ. ἐγέλασσεν* nasmija se bez uzroka, t. j. pretvarajući se.

ἀ-χρηματία, *ἡ*, oskudica novčana, siromaštvo, nedoskudica.

ἀ-χρήματος, 2. *jon. poet.* i *poz.* (*χρῆμα*), bez novaca, bez imuća, siromašan.

ἀχρημοσύνη, *ἡ, ep.* = *ἀχρηματία*. Od

ἀ-χρήμων, 2. *poet.* = *ἀχρήματος*.

ἀχρηστία, ἡ, neupotrebljivost, nesposobnost, neupotrebljavanje. Od

ἄ-χρηστος, 2., adv. **-ήστως** (*χράομαι*), nepodoban, nekoristan, bez dobitka, nevaljao, *πίπτει θέσφατον* ne ispunjuje se, *τινί* komu, *εἴς τι* za nešto, *poz.* neupotrijebljen, nov; prevarljiv, poguban.

ἄχρι, *at.* takođ. pred samoglasn. bez *ς*, istom poslije takođ. **ἄχρις**, **1. adv.** blizu dotičući se, dosežući, u predmet sam prodirući.

2. prijedl. s gen., za kojim kadšto stoji, **do,** sve do, **a)** o prostoru, katkad kod prijedl. *εἰς, πρός, ὑπό*. **b)** o vremenu, *ἄχρι παντός* jednako, bez prestanka. **c)** o mjeri i načinu, *ἄχρι τῆς ἴσης* jednako daleko, *ἄχρι τοῦ θορυβῆσαι* do pljeskanja.

3. veznik *ἄχρι* (*οὗ*), dok, dokle, s indikat. kod svršenih radnja, s konj. *ἄχρι* (*οὗ*) *ἄν* kod nesvršenih radnja i u općenim rečen.

ἄ-χρυσος, 2. bez zlata ili zlatna uresa.

ἀ-χρώμᾰτος, 2. (*χρῶμα*), bez masti ili boje.

ἄ-χρωστος, 2. (*χρώννυμι*), *poet.* netaknut.

ἀχυρμιή, *ἡ, poz.* hrpa pljeve (Il. 5, 502).

ἄχυρον [*ᾰ*], *τὸ*, obič. plur., pljeva, izmlaćene ili izmljevene ljuske.

ἀχώ, *ἡ*, i **Ἀχώ**, *dor.* mj. *ἠχώ*.-

ἀ-χώριστος, 2. nerastavljen, nerazdjeliv; bez mjesta.

ἄψ (*ἀπό*, lat. *abs*, zapr. dalje), *ep.* adv. **1.** za mjesto: natrag, ostrag, dalje od čega; i kao prijedl. s gen. **2.** opet, takođ. s *πάλιν* i *αὖθις*.

ἄ-ψαυστος, 2. (*ψαύω*), **1.** nedirnut, netaknut, nedodirljiv, *τινί* za koga. **2.** akt. *poet.* koji se nije dotaknuo, *τινός*.

ἀ-ψεγής, 2. *poet.* neukoren (Sof. El. 496).

ἀψεύδεια, ἡ, **1.** neprevarljivost, istinitost. **2.** pouzdanost, stalnost.

ἀψευδέω, ne lagati, istinit biti, *πρός τινα* prema komu. Od

ἀ-ψευδής, 2., adv. *jon.* **-δέως**, neprevarljiv, istinit, uistinu.

ἀ-ψεφής, 2. *poet.* za što ne treba mariti, svejednak (sumnj. var. l.).

ἀψηφοφόρητος, 2. *poz.* koji nije dao svoga glasa kod glasovanja ili izbora.

ἀψι-μαχέω (*ἀψί-μαχος* čarkajući, čarkaš), *poz.* čarkati se, lako navaliti. Otd.

ἀφιμάχία, ἡ, *poz.* čarkanje, prva laka navala; gloženje, svađa.

ἀφίνθιον, τὸ, pelen.

ἀψίς, i *jon.* **ἀφίς,** ῖδος, ἡ (ἅπτω), **1.** *ep.* spajanje, vezanje, *λίνου* zamke ili očice u mreže. **2.** obruč od točka, uop. točak.

ἅψις, εως, ἡ (ἅπτομαι), doticanje.

ἀψόρροος, 2. stegn. -ρους, ουν (ἄψ, ῥέω), *ep.* koji natrag teče, Okean, koji okolo zemaljske ploče sam u sebe opet teče, okružan, zavojit (Il. 18, 398).

ἄψορρος, 2. (ἄψ, ὄρσος, osn. ερσ, lat. *errare*), *ep.* i *poet.* koji se natrag kreće, natrag teče. Neutr. sing. kao adv. **1.** natrag. **2.** opet.

ἅψος, εος, τὸ (ἅπτω), *ep.* sveza, osob. udova, stoga: član, zglob.

ἀ-ψόφητος, 2. *poet.* i **ἄ-ψοφος,** 2. *poet.*, ali adv. **-φητί,** i u prozi, bez buke, tiho, s gen. *ὀξέων κωκυμάτων* tiho, bez glasna kukanja (Sof. Aj. 321).

ἄ-ψυκτος, 2. (ψύχω), koji ne ohladni.

ἀψυχία, ἡ, strašljivost, nejunaštvo. Od

ἄ-ψῦχος, 2. (ψυχή), *poet.* **1.** bez duše, bez života. **2.** strašljiv, nejunačan.

ἀῶθεν, *dor. poet.* mj. *ἠῶθεν.*

ᾀών, *dor.* mj. *ἠιών.*

Ἀῷος, rijeka u Iliriji, s. Vajusa.

ἀωρί, *poet.* i *buk.* adv., u nevrijeme, noću.

ἀωρίη, ἡ, *jon. poet.* nevrijeme, napose: nemila dob.

ἀωρό-νυκτος, 2. *poet.* u gluho doba noći. Od

I. **ἄ-ωρος,** 2. i *jon.* **ἄν-ωρος,** 2. (ὥρα) **1.** koji pada u nevrijeme ili postaje prije vremena, nezreo. **2.** nelijep, ružan, gadan, nakazan (Od. 12, 89).

II. **ἄωρος,** 2. (ὁρᾶν), *poet.* nevidljiv.

ἄωρτο, *ep.* plpf. pas. od *ἀείρω, al.* *αἴρω* (v. r.), višaše.

ἀώς, ἡ, *dor.* mj. *ἠώς.*

ἀωτέω [ᾰ] (od osn. ἀϝ, v. *ἰαύω*), *ep.* čvrsto spavati, *ὕπνον.*

ἄωτος, ὁ, *ep.* **1.** kunadra, runje, paperje, *οἰὸς ἄωτος* ovčja vuna. **2.** od nje pravljena postelјina. **3.** praćica, jer su joj obadva kraka bila spletena od vune (Il. 13, 599. 716). **4.** *poet.* najbolje, najljepše svoje struke.

B.

B, drugo slovo u grč. azbuci, kao brojni znak = 2.

βᾶ, *poet.* vok. od *βᾶς* = *βασιλεύς,* kralju!

-βα (u *εἴσβα, ἔμβα, ἀνάβα*), *poet.* i *poz.* mj. -βηθι.

βαβαί ili **βαβαῖ,** uzvik udivljenja: gle, gle! ala!

βάβαξ, ακος, ὁ (βαβάζω), brbljavac.

Βάβριος, ὁ, pozni pjesnik basni, valjada u 3. stolj. po Is.

βαβύκα, ἡ, *lak.* riječ, most.

Βαβυλών, ῶνος, ἡ (staroperz. *Babirus*), Babilon, grad u Babiloniji na Eufratu na mjestu, gdje sad leži Hilah, *ἐν Βαβυλῶνι* u okolini babilonskoj. Otd.

Βαβυλώνιος, 3. i 2. babilonski; glasovite i cijenjene bijahu babilon. tkanine; ἡ **Βαβυλωνία** (γῆ, χώρα), Babilonija, sada Irak Arabi; οἱ **Βαβυλώνιοι,** stanov. te zemlje.

βάγμα, τὸ (βάζω), *poet.* govor.

βαγώας, ὁ, *poz.* perz. riječ = *εὐνοῦχος.*

βάδην, adv. (βαίνω), **1.** korakom, korak za korakom, polagano, nasuprot: *δρόμῳ,* osob. u vojničkom jeziku, *τοῦ βάδην ἐπιλαθέσθαι* zaboraviti korak držati, i *βάδην ταχύ* brzim korakom, gdje bi vojnici ostajali u svom redu, što kod *δρόμῳ* nije bilo moguće. **2.** pren. pomalo, *ὑπακούειν.* **3.** *poet.* takođ.: pješice.

βαδίζω, fut. *-ιοῦμαι,* aor. *ἐβάδισα,* adj. verb. **βαδιστέον** (βάδος hod, βαίνω), stupati, osob. korakom, koračati, hodati, protivno: *τρέχω;* ići, zaputiti, *ἐπί, εἴς τι, παρά τινα,* takođ. za konjanike: krenuti; pren. *περί, ἐπί, πρός τι* prelaziti na što, primiti se, latiti se čega, na što ići, takođ. s part. fut., ali *ἐπί τινα* na koga navaliti, udariti, *ὁδόν* i *ὁδῷ* putem putovati, *ταύτην* ovamo, ovuda, i za stvari: teći, napredovati, *ἔς τι* nešto doseći, *διά τινος* kroza što proći, t. j. obavljati se. Otd.

βάδισις, εως, ἡ, i **βάδισμα,** τὸ, stupanje, hod, *τὰ βαδίσματα* kicošenje mladih filozofa.

βαδιστής, οῦ, ὁ, *poet.* pješak, hodac. Otd.

βαδιστικός, 3. *poz.* sposoban za hodanje, koračajući.

βάζω, fut. *βάξω,* perf. pas. *βέβακται, ep.* i *poet.* brbljati, govoriti.

βάθι, *dor.* = *βῆθι.*

βαθέη, *jon.* fem., adv. **βαθέως,** i

βάθιστος, superl., v. *βαθύς.*

βαθμός, ὁ, *poet.* i *poz.* (βαίνω), stepen, prag; čast, dostojanstvo.

βάθος, εος, ους, τὸ (osn. βαθ, spor. obl. *βένθος*), **1. dubina,** visina, prema stajalištu, *ἐς βάθος διαχωρεῖν* o gori: duboko uzmicati, uvalu ili kut sačinjavati; bezdana, vis. **2.** o svakom protezanju, *β. τριχῶν* dužina kose; pren. *πλούτου* obilato bogatstvo. Napose u vojn. smislu: dubina, t. j. broj momaka, što stoje jedan za drugim, *ἐς βάθος ἐκτάττειν* vojsku tako namjestiti, da dobije veću dubinu, a manje čelo, osob. za navalu.

βαθρεία, ἡ, *poet.* = *βάθρον.*

βάθρον, τὸ (osn. βα, βαίνω), osnova, na kojoj što počiva, stoji, stoga **1.** temelj, zemlja, ἑστίας, Σαλαμῖνος. **2.** stepenica, stube, ljestve. **3.** sjedalo, klupa svakojaka; o kipovima: podnožje, stalak; o kući »prag«; γῆς krilo zemaljsko, takođ. o podzemnom svijetu; κινδύνου, *poet.* prijeka, najbliža pogibao.

βᾰθύ-βουλος, 2. *poet.* dubokouman.

βᾰθύ-γαιος, 2. (γῆ), *jon.* s dubokom zemljom, plodan; protivno: kamenit.

βᾰθυ-δινήεις, εσσα, εν, *ep.* i **βαθυδίνης** [ι], ου, ὁ, *ep.* s dubokim virovima.

βαθύ-δοξος, 2. *poet.* duboko, t. j. veoma slavan.

βᾰθύ-ζωνος, 2. (ζώνη), *ep.* i *poet.* duboko opasan, iznad kukova opasan, tako da haljina sačinjava i nekakav prsluk; pak isto što: lijepo odjeven.

βᾰθυ-κήτης, 2. s dubokim ždrijelom.

βᾰθύ-κολπος, 2. (κόλπος), *ep.* i *poet.* **1.** duboko opasan, kao βαθύζωνος, ali rečeno samo za Trojanke. **2.** prsat.

βαθυ-κτέανος, 2. *poet.* s velikim posjedom, bogat.

βαθύ-λειμος, 2. (λειμών), *ep.* s travnim livadama (Il. 9, 151).

βαθυ-λήιος, 2. (λήιον), s visokim usjevom, t. j. plodan.

βαθύνω, fut. -ὺνῶ (βαθύς), **1.** tranz. dupsti, izdupsti, τὴν φάλαγγα bojni red učiniti dubokim, mnoge redove jedan za drugim uvrstati, ἐξ ὅσων ἐγὼ τὴν φάλαγγα βαθυνῶ kako duboko uvrstam bojni red. **2.** intr. pružati se u dubinu, izdupsti se.

βαθύ-ξῠλος, 2. *poet.* s gustim drvljem.

βαθυ-πλόκᾰμος, 2. *buk.* gustokos, gustovlas.

βαθύ-πλουτος, 2. *poet.* veoma bogat.

βαθυ-πόλεμος, 2. *poet.* sav ratom zabavljen.

βαθυ-ρρείτης, ου, *ep.* i **βαθύρροος,** stegn. **βαθύρρους,** 2. (ῥέω), *ep.* i *poet.* koji duboko ili obilno teče.

βαθύ-ρριζος, 2. *poet.* duboko ukorijenjen.

βᾰθύς, βαθεῖα, βαθύ, *jon.* fem. βαθέη i βαθέα, komp. βαθύτερος, *poet.* βαθίων, *dor.* βάσσων, superl. βαθύτατος, *poet.* βάθιστος (βάθος), **1. dubok** ili visok, već prema stajalištu, ἠιών strmenit žal, φάλαγξ dubok bojni red, v. pod βάθος. Pren. ὄρθρος βαθύς rano jutro, ἑσπέρα kasno veče, φρήν dno duše *(alta mens)*, ἤθεα βαθέα iz dublje obrazovanosti izvađen, uglađen. **2.** dubok, t. j. obilan, gust, visoko obrastao, ἀήρ gust zrak, λαῖλαψ silan vihar. **3.** duboko protežući se, prostran, na pr. αὐλή. Stoga takođ. *poz.* τὸ βαθύ što duboko leži, iz dna srca dolazi. — Adv. **βαθέως,** duboko, καθεύδειν u tvrdu snu ležati.

βαθυ-σκᾰφής, 2. (σκάπτω), *poet.* duboko iskopan, dubok.

βαθύ-σκιος, 2. *buk.* s gustom sjenom.

βαθύ-σπορος, 2. *poet.* s gustim usjevom, rodan.

βαθύ-σχοινος, 2. *ep.* s gustim rogozom.

βαθύτης, ἡ, *poz.* = βάθος.

βαθύ-φρων, 2. *poet.* dubokouman.

βαθύ-φυλλος, 2. *buk.* s gustim lišćem, lisnat, šumnat.

βαθυ-χάϊος, 2. *poet.* (od) visoka plemstva, plemenit.

βαθυχαιτήεις, εσσα, εν, *poet.* dugokos, duge grive.

βαθύ-χθων, 2. *poet.* s dubokom zemljom, plodan.

βαίνω (osn. βη, βα: βᾰ, prez. βᾰν, srod. lat. *venio*), **I. intranz.,** *at.* fut. βήσομαι, aor. ἔβην, perf. akt. βέβηκα (pas. -βέβᾰμαι i aor. pas. -εβάθην v. pod παρα- i συμ-βαίνω), adj. verb. βᾰτός i βᾰτέος, pak *epski* aor. ind. 1. sg. βῆν, 3. du. βάτην, 3. pl. βῆσαν, ἔβᾰν, βάν i -βᾰσαν, konj. βήω (βείω), βήῃ i βέῃ, βήομεν (βείομεν), inf. βήμεναι, i *aor. mixtus* ἐβήσετο s konj. βήσεται (Il. 15, 382) i imper. βήσεο, perf. ind. 3. pl. βεβάασι, inf. βεβάμεν, part. m. βεβαώς, ῶτος, f. βεβαυῖα i βεβῶσα, plpf. 3. pl. βέβᾰσαν, i *poet* (*dor.*) βάσομαι, ἔβαν, βέβακα, aor. imper. 2. sg. (takođ. *poz.*) εἴσβα, ἔμβα, ἀνάβα (2. pl. ἀνάβᾰτε), perf. ind. 3. pl. βεβᾶσι, inf. βεβάναι (takođ. *jon.*), part. mask. βεβώς, ῶτος, i *buk.* fut. βασεῦμαι,

1. *ep.* **koračati,** stoga **a)** ἀμφί τινι, περί τινος jašući sjediti na, stajati nad čim. **b) stupati** da se ide, koračati, βῆ δ' ἴμεν(αι) pođe da ide. **2. hoditi, ići, a)** stupati, stati, ἐπί τινος i ἐπί τινι na što, ἀμφί τινι β. koga štititi, ὁδόν putem ili stazom ići, pa tako i pren. λαμπρὸν ὑπόδρομον t. j. put nebeski prevaliti. Vrlo često s neutr. adj. μεγάλα velikim koracima, εὔρυθμα po taktu (slič. μετὰ ῥυθμοῦ) stupati. **b)** odlaziti, umaći, udaljiti se, uklonjati se, sići, ἐν i ἐπὶ νηυσί odvesti se, pa tako i ναῦς βεβῶσας, τινί komu uteći, ostaviti ga, ἐν καθαρῷ βῆναί τινι komu ukloniti se, tako da je za nj put čist, t. j. otvoren. Pren. proći, nestati, θανάσιμον βεβηκέναι putem smrti otići, uop. preminuti, umrijeti. Slič. o stvarima: πῇ ὅρκια βήσεται; kamo će doći savez? što će biti od njega? **c)** kamo ići, stupiti, dići se, doći, stići, prispjeti, εἴς τι, οἰκόνδε, ἐπί τινος i atrakcijom ἔν τινι, i samo τί, na pr. Θήβας u Tebu, νέας, δίφρον na lađe, na kola, pa se tu govorilo ἐπί τινι β. ka komu pristupiti, ali takođ.: na koga navaliti, μετά τινα ići za kim, ali takođ.: proganjati ga, pak μετ' ἴχνιά τινος ići za čijim tragom, μετά τι ići za nečim. Pren. ἐς τοσοῦτον ἐλπίδος tako daleko u nadi, ἐπ' ἀριστερά za ludim pothvatom ići, ἐπ' ἔσχατα do krajnosti doći, ἐν τύχῃ σωτῆρι sa spasonosnom odlukom, ili s neutr. adj. οὐ κατάμεμπτ' ἔβητον nijeste ovamo došli, da biste se zato morali potužiti. Dod. part. označuje način od βαίνειν, na pr. ἔβαν φέρουσαι pođoše vodeći, t. j. odvedoše, i part. fut. namjeru njegovu, na pr. ἔβη ἐξεναρίξων da bi ih razoružao. **3.** perf. **βεβηκέναι** znači često koraknuo sam, **stajati** (μάχη βεβηκυῖα *stabilis pugna*), boraviti, lebditi,

titrati, o vjetru: duhati, *ἐπ' ὄμμασι* sleći se na oči, nahoditi se, biti, *ἔν τινι, ἐπί τινος*, na pr. *ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς* na oštricu britve, t. j. u najvećoj pogibli, stoga *εὖ βεβηκέναι* čvrsto stajati, *εὖ βεβηκώς* dobar, u dobru stanju, za ljude: srećan, drukčije *ἐν τέλει* koji je u službi i časti, i tako poslovica: *βοῦς ἐπὶ γλώσσῃ μέγας βέβηκεν* ima lokot na ustima, ne smije reći, što zna. **II. tranz. 1.** stupati, stati na što, *νέας, δίφρον* (I. 2. c.) **2.** faktitivno samo *ep. jon. poet.* i *poz.*, fut. *βήσω*, aor. *ἔβησα*, konj. *ep. βήσομεν, -σετε*, učiniti da ide, voditi, popeti i skinuti, *ἀφ' ἵππων* baci ih s kola. **3.** za životinje: opasati, oprcati; med. dati opasati, oprcati; i u pas. *βαίνεσθαι*.

βαΐον, *τὸ*, N. T. palmova grančica.

βαιός, 3. *poet.* malen, sitan, neznatan, takođ. s malom pratnjom. Neutr. kao adv. malo.

Βαίτερρα, *ἡ*, grad u Galiji Narbonskoj, sada *Béziers*.

βαίτη, *dor.* **-α**, *ἡ*, *jon.* i *buk.* seljačka i pastirska odjeća od kože, kožuh.

Βάκις, *ιδος, ὁ*, glasovit gatar iz Beotije u neodređeno vrijeme (8.—6. stoljeća pr. Is.).

βακτηρία, *ἡ* (lat. *bac-ulu-m* pored *βῆναι*), batina, palica, žezlo. Bilo je znak sudačke vlasti.

Βάκτρα, *τὰ*, glavni grad Baktrijane u Aziji na rijeci Baktros (današnji Balk). Otd. **Βάκτριος**, 3. baktrijski, *οἱ* **Βάκτριοι**, stanov. toga grada, *ἡ* **Βακτρία**, sa i bez *χώρα*, zemlja Baktrana, obič. *ἡ* **Βακτριανή**, odakle *οἱ* **Βακτριανοί**, stanov. grada i zemlje.

βάκτρευμα, τὸ, poet. = *βακτηρία*.

βάκτρον, τὸ, poet. i *poz.* = *βακτηρία*.

βακχάω, poet. (*Βάκχος*), tumarati, bučati, ludovati, = *βακχεύω*.

Βάκχειος, i **-εῖος**, 3. *jon.* i *poet.* sa spor. obl. **Βάκχιος**, 3. *poet.*, **Βακχιώτας**, *ὁ*, *poet.* i **Βακχικός**, 3. *poz.* bakhički, pridjev Dionisa, koliko je uzrok bješnjenju i bučanju, takođ. samo *ὁ Βάκχειος* i *Βάκχ. θεός* nazvan; pridjev beotske Tebe, gdje se Dionis rodio. Bilo je *ὄρχευμα Β.* bakhičkoga plesa, takođ. samo *Βάκχειον* zvana, pak *τὰ Βακχεῖα* divlja zveka od timpana (Eur. Bakh. 130); uop. je taj adj. značio sve, što se Bakha tiče, od njega potječe, što se pokazuje oduševljeno i pijano. Napose zvala se *ἡ Βακχεία* Bakhova svečanost, i stoga: ludovanje, bješnjenje, bijes, takođ. svečano nakićeni pohod Bakhov u Indiju (Arijan 6, 28, 1).

βάκχευμα, *τὸ*, *poet.* i *poz.*, i **βάκχευσις**, *εως, ἡ* (*βακχεύω*), *poet.* bakhička svečanost, bakhičke misterije (tajne), bakhantski čin.

Βακχεύς, *έως, ὁ* = *Βάκχος*, v. r.

βακχεύσιμος, 2. *poet.* bakhički oduševljen ili zanesen.

βάκχευσις, *ἡ*, v. *βάκχευμα*. Od

βακχεύω, *poet.* i *poz.*, i **βακχιάζω** (*Βάκχος*), *poet.* **1.** Bakhovu svetkovinu svetkovati, Bakhovu slavu slaviti, *βακχεύουσα Παρνάσιος κορυφή* vrh Parnasov, oko kojega se svijet vrze, jer je tu Dionis noću sa svojom pratnjom orgije slavio. **2.** govoriti ili raditi kao čovjek od Bakha nadahnut i zanesen, biti zanesen, bijesan, *περί τινα* oko koga bučati i bješnjeti, silno uzbunjen biti, bučeći tumarati. **3.** tranz. koga zanijeti ili oduševiti.

βάκχη i **βακχίς**, *ίδος, ἡ*, *poet.* bakhantica, bakhički zanesena, *baccha*, upp. svaka zanesena, bijesna.

Βακχιάδαι, *ῶν, οἱ*, potomci Bakhisovi, prastara vladalačka porodica u Korintu, 747./657.

βακχιάζω, v. *βακχεύω*.

βακχικός, 3., **βάκχιος**, 3. i **βακχιώτας**, v. *Βάκχειος*.

Βακχίς, *ἡ*, v. *βάκχη*.

Βάκχος = *Ἴακχος*, i **Βακχεύς**, *ὁ*, **1.** Bakho, pronalaznik i bog vinogradarstva ili vina. **2.** bakhant, štovatelj Bakhov, i uop. pravi zanesenjak.

Βακχυλίδης, *ὁ*, pjesnik iz Julisa na otoku Keju, savremenik i takmac Pindara i Simonida.

Βαλαάμ, Bileam = svjetska varalica, N. T.

βᾰλᾰν-άγρα, *ἡ*, ključ, čaklja, kojom se vadi klin iz skakavice, *clavis*, v. *βάλανος*, 2.

βᾰλᾰνεῖον, *τὸ*, toplo kupanje, kupalište.

βᾰλᾰνεύς, ὁ (**βάλανος**), kupalac.

βᾰλᾰνη-φάγος, 2. (*φαγεῖν*), *jon.* i *poz.* koji se žirom hrani (Herod. 1, 66).

βαλανη-φόρος, 2. (*φέρω*), *jon.* koji datulama rodi.

βάλανος, *ἡ*, **1.** žirka, žir, plod jedne vrste hrasta, takođ. kolektivno mj. plur., uop. svaki žiru slični plod, osob. urma, datula. **2.** gvozden klin, kojim se skakavica na dovratniku pričvršćivala, da se vrata nijesu mogla otvoriti.

βαλάντιον, *τὸ*, kesa (za novce).

βαλαντιοτομέω, biti kradikesa. Od

βαλαντιο-τόμος, ὁ (*τέμνω*), kradikesa.

βαλβίς, *ῖδος, ἡ* (*βα*, v. *βηλός*), *poet.*, **1.** na trkalištu pregradak, gdje su se ređala kola, dok se nije spustilo uže, kojim se taj pregradak zatvorao. **2.** prag, *ἄκραι* cilj na vrhu = vrh zidova, kruna, vijenac na kuli.

βάλε, interj. s opt., *poet.* kamo sreće da! o da

βαλήν, ῆνος, ὁ (Baal), *poet.* kralj.

βαλιός, 3. *poet.* bijel, šaren. Otd.

Βαλίος, *ep.* šarac, ime konju.

βαλλάντιον, v. *βαλάντιον*.

βάλλω (osn. *βελ* u *βέλος*, *βαλ: βλη*), *at.* fut. *βαλῶ* i *-οῦμαι*, aor. *ἔβαλον* i *-όμην*, perf. akt. *βέβληκα*, med.-pas. *βέβλημαι*, aor. pas. *ἐβλήθην*, fut. pas. *βληθήσομαι*, fut. 3. *βεβλήσομαι*, adj. verb. *βλητός* i *βλητέος*, ktomu *epski* fut. *βαλέω* (takođ. *jon.*) i *βαλεῦμαι*, aor. konj. 2. sg. *βάλησθα*, opt. *βάλοισθα*, ind. iter. *βαλέσκετο*, pak akt. (*ἔβλην*), *-βλήτην*, *-βλήμεναι* i med. u pas. značenju *ἔβλητο*, konj. *βλήεται* (i *ξύμβληται*), opt. *βλῇο* (*βλεῖο*), inf. *βλῆσθαι*, part. *βλήμενος*, perf. 3. pl. *βεβολήαται*,

kao i part. *βεβολημένος, jon.* impf. iter. *βαλλέσκετο* i aor. imper. *βαλεῦ*, **I. akt. A) tranz. 1. bacati,** *λίθοις* i slič. (N. T. *ῥαπίσμασι* ćušati, priušiti), odapinjati, gađati, *τινά* ili *τί* koga ili što strijeljati, izmetati, *σκοπόν* u nišan pogoditi, i *ἐπὶ σκοπόν* u nišan gađati, *εἴς τι* i *ἔν τινι* u čem. Pren. *εἴς τι* u što survati ili zaplesti, takođ. *ἔν τινι* i *μετά τι*, pak *δέσμιον κατὰ δρομάδ' ἄμπυκα* u verige svezati koga na kotač, koji se okreće, *λύπην τινί* jad kome dobaciti kao sjeme, zadavati, slič. *τινὰ αἰτίᾳ* tužbu baciti na koga, okriviti ga. **2.** uop. pokretati, obraćati, tjerati, nagibati, tresti, *ὄμματα* pogled ili oči odvratiti, s *πρόσθε* = prestići; pak: odbaciti, zbaciti, skinuti, protjerati, *γῆς ἔξω*; tako isto: položiti, metnuti, *τὶ ἀμφί, περί, πρός τι*, na pr. *χεῖρα, χεῖρε* pograbiti, obuhvatiti, zagrliti, *δάκρυ ἀπὸ ὀμμάτων* proliti, *ἔπος* nabaciti; prostrti, obući, ogrnuti, *ἀμφί τινι* i *ἀμφί τι* oko čega, takođ. samo *τί* što obući, i *τινί* komu dobaciti, *ἐπί τινι* o što pričvrstiti, *ὄμμασι* pred očima stvoriti, *φιλότητα μετ' ἀμφοτέροισι* oprijateljiti obojicu, sklopiti prijateljstvo među obojicom. **3. pogađati,** aps., raniti, ubiti, *τινά* i *τινά τινι* koga čim, ili takođ. *τινά τι* koga u što, na pr. *στῆθος* u prsa udariti, zgoditi, tako isto *τινὰ κατά* ili *πρός τι*, i pren. *ἐς γόνυ τὴν πόλιν* gradu udarac zadati. Pren. *κακοῖς* strijelama potvore, ili *ἄχεϊ βεβολημένος* bolom pogođen, takođ. s dod. *κῆρ* u srcu. **4.** uop. pogoditi, dotaknuti, dakle: poprskati, posuti, do ušiju doprijeti (takođ. *δι' ὤτων*), za miris: udarati (u nos); *κηλίς, μύσος*, tako isto obasjati i t. d. **B) intr.** padati, srtati, trčati, hitjeti, *εἴς τι* do čega i *περί τι* oko čega.

II. med. sebi što prebaciti, ogrtati, *ἀμφί τινι*, takođ. *γόνον ἐς γαστέρα* zanositi; nabacati, *χάρακα πρὸς τῇ πόλει*; dobaciti, baciti, *ἄγκυραν*, i pren. *ἐν θυμῷ, εἰς θυμόν, ἐς* i *ἐπὶ νοῦν, μετὰ* i *ἐν φρεσί* u srcu nositi, u srce sebi usaditi, razmišljati, prosuditi, paziti, misliti (Il. 20, 196), *τί* na što (jednom stoji tako i akt.), slič. *ἐπ' ἑωυτοῦ* sam na sebe uzimati.

βαλός, ὁ, dor. mj. *βηλός*.

βαμβαίνω, *ep.* i *buk.* tepati, *ep.* zubima (ili čeljustima) cvokotati (Il. 10, 375).

βᾶμες, dor. mj. *βῶμεν*, v. *βαίνω*.

βάν, *ἔβαν* = *ἔβησαν*, v. *βαίνω*.

βᾰναυσία, *ἡ, jon.* -*ίη*, zanatska rukotvorina. Od

βᾰναυσος, 2. koji radi, tjera obrt, *τέχνη* zanat; *ὁ βάναυσος* zanatnik, prost građanin, prezirno, ako je tko zanat tjerao sam, a ne preko robova, jer bi zanat odvraćao od viših potreba građanskih i ljudskih, stoga: prost, nizak.

βάξις, *εως, ἡ* (*βάζω*), *poet.* kaža, priča, glas, glasina, *σοῦ* o tebi, vijest, rečenica.

βαπτίζω (*βάπτω*), **1.** umočiti, zagnjuriti, grabiti, pren. *βεβαπτισμένος* nakvašen, t. j. pijan. **2.** N. T. i *poz.* krstiti, i pren. nadariti, obasuti. Otd.

βάπτισμα, τὸ, i *βαπτισμός, ὁ, poz.* namakanje, kupanje, pranje, napose: krštenje.

βαπτιστής, ὁ, krstitelj.

βαπτός, 3. *poet.* i *poz.* umočen, obojen, omašten, zagrabljen. Od

βάπτω (srod. *βαθύς*), *βάψω, ἔβαψα, βέβαμμαι, ἐβάφην, poet.* i *poz.* **umakati, I. tranz. 1.** akt. **umakati,** namakati, aps. i *ἔν τινι*, pren. *τὸ ἔγχος πρὸς στρατῷ* koplje u vojsci omastiti, napose umakanjem **a)** kaliti. **b)** u boju umakati, mastiti. **c)** nagrabiti. **2.** med. **a)** ličiti se, rumeniti se. **b)** sebi što dati mastiti (bojadisati), *τί*. **II. intr.,** aor. zaroniti, potonuti.

βάρ, hebr. sin, N. T.

βάραθρον, *τὸ*, i osnovni obl. *jon.* ***βέρεθρον*** (kor. *βορ*, lat. *vorago*), ždrijelo, bezdana, napose grotlo u Ateni ***Βάραθρον*** na obronku tvrđave, u koje su na smrt osuđene zločince bacali, stoga uop. razbojnička pećina. Otd.

βαραθρώδης, 2. *poz.* nalik na provaliju.

βαρβᾰρίζω, **1.** vladati se kao barbar, napose **a)** govoriti barbarski, povoditi se po stranim običajima. **b)** griješiti u jeziku. **2.** pristajati za barbarima, osob. Perzijancima.

βᾰρβᾰρῐκός, 3. **1.** koji pripada barbarima, barbarski, inozemski, stran, negrčki, *τὸ βαρβαρικόν* barbarstvo, barbarski rod, barb. vojska, perzijska vojska (*γένος, στράτευμα*), i *ἐς τὸ β.* na barbarsku, nisko, kukavno, prosto. Osob. se tako označuje, što je perzijsko i tračko, ali takođ. što se tiče robova, jer su oni ponajv. bili iz inozemstva. **2.** pren. barbarski, surov, okrutan. — Adv. -*ῶς*, **a)** na negrčkom, t. j. perzijskom jeziku. **b)** *poz.* surovo, neuglađeno. Komp. *βαρβαρικώτερον*.

βαρβαρισμός, *ὁ, poz.* **1.** upotreba inozemskih običaja i jezika. **2.** jezična pogrješka, upotreba stranih riječi i fraza.

βαρβαριστί, poz. = *βαρβαρικῶς*.

βάρβᾰρος, 2. (lat. *balbus, balbutio*), **1. negrčki,** inozemski, barbarski, *νόστος βάρβαρος* povratak u barbarsku zemlju, *λέχος* ženidba s inozemkom, *πόλεμος* rat s barbarima. — Supst. **a)** *ὁ βάρβαρος*, svaki koji ne govori grčki, inozemac, sa *Ἕλληνες* spojeno: sav rod ljudski. **b)** *ἡ βάρβαρος*, najme *γῆ*, barbarska zemlja, takođ. *βάρβαρος γῆ*, zemlja što pripada barbarima. **c)** *ὁ βάρβαρος* kolekt. Perzijanac ili perzijski kralj (isp. Turčin), a tako su se zvali i Egipćani, pa i robovi, jer su se dobavljali iz Skitije, Frigije, Karije, Kapadokije, pak strijelci, jer su bili Skićani i Tračani. Demost. ovako rado označuje Makedonjane i makedonskoga kralja Filipa; *πᾶν τὸ βάρβαρον* sve,

što je bilo barbarsko. 2. neobrazovan, surov, divlji; ovdje također u superl.

βαρβαρόομαι, pas., *poet.* postati barbar, pren. podivljati, βεβαρβαρωμένος smeten ili nerazumljiv.

βαρβαρό-φωνος, 2. (φωνή), *ep.* i *jon.* koji stranim (barbarskim) jezikom govori (Herod. 9, 43).

βάρβῑτον, τὸ, i *βάρβιτος, ἡ* i *ὁ, poet.* i *buk.* glazbalo sa mnogo žica nalik na liru, barbit.

βάρδιστος, 2. *poet.* mj. βράδιστος, v. βραδύς.

βάρδοι, οἱ, poz. bardi, pjevači i pjesnici kod Keltâ.

βαρέω (βάρος), βαρήσω i t. d., *ep.* part. perf. βεβαρηώς, *ep. poet* i *poz.*, teretiti, dosađivati, pritiskati; *ep.* οἴνῳ βεβαρηώς = N. T. ἐν κραιπάλῃ βεβαρημένος pijan.

Βαρθολομαῖος, Bar Tolmaj, sin Tolmajev, jedan od 12 apostola Kristovih.

Βαριησοῦς, Bar Ješuâ, sin Jesusov. N. T. — *Βαριωνᾶς*, Bar Jônâh, sin Jonin, ap. Petar. — *Βαρνάβας*, Bar nâbâ, sin propovijedi.

βᾶρις, *ιος, ἡ, jon.* (*poet.* također ιδος), **1.** (egipat.) čamac, nekakav splav. **2.** *poz.* kula, palača.

Βάρκη, *ἡ*, **1.** grad u Kirenajici, poslije Ptolemais, s. Mardsjeh. Otd. *Βαρκαῖος*, 3. libijski. **2.** mjesto u Baktrijani.

βάρναμαι, poet. = μάρναμαι.

βάρος, *εος, ους, τὸ* (βαρύς, lat. *gravitas*), **1. težina,** breme. **2.** pren. **a)** *poet.* i *poz.* sila, teret, izobilje. **b)** *poz.* znamenitost, ugled, N. T. ἐν βάρει εἶναι; dostojanstvo, ozbiljno držanje, moć, snaga, πρός τι. **3.** nevolja koja tišti, jad, pritisak, briga, zlovolja, μέγα βάρος ἔχων najteže, ἐπὶ βάρος ἄπλετον na najveću zabunu, βάρη udarci sudbine; σιγῆς β. mučanje je opasno.

Βάρρων, *ὁ*, Varon, rimsko ime muško.

βαρυ-άλγητος, 2. *poet.* koji teško vrijeđa (Sof. Aj. 200).

βαρυ-ἀχής, 2. (ἄχος), *poet.* koji teško stenje.

βαρυ-βόας, ου, ὁ, poet. koji jako viče, glasno ječi.

βαρυ-βρεμέτης, *α, ὁ, poet.* i **βαρύ-βρομος**, 2. *poet.* i *poz.* (βρέμω), koji teško grmi, gromovnik; pren. koji strašno zvekće.

βαρυ-βρώς, *ῶτος, ὁ, ἡ* (βιβρώσκω), *poet.* koji ljuto grize, στόνος jadanje nad čirom, koji ljuto grize (Sof. Fil. 688).

βαρύ-γδουπος, 2. *poet.* = βαρύδουπος.

βαρυ-γούνατος, 2. *buk.* s teškim koljenima, trom.

βαρυδαιμονέω, poet. biti od zloduha podsjednut, biti nesrećan. Od

βαρυ-δαίμων, 2. *poet.* i *poz.* teškim udesom naprćen ili tišten, nesrećan.

βαρύ-δικος, 2. *poet.* koji se ljuto osvećuje.

βαρυ-δότειρα, ἡ, poet. koja nosi nesreću.

βαρύ-δουπος, 2. *buk.* koji muklo uji ili buči.

βαρυ-ηχής, 2. *buk.* koji glasno ili muklo ječi.

βαρύ-θροος, 2. *buk.* koji silno buči, toroče.

βαρυθυμέω, poz. biti zlovoljan, sjetan, srdit.

βαρυθῡμία, *ἡ, poz.* zlovolja. Od

βαρύ-θῡμος, 2. *poet.* i *poz.* zlovoljan, sjetan, ljutit.

βαρύθω, *ep.* = βαρύνω, intr. opterećen biti (Il. 16, 519).

βαρύ-κοτος, 2. *poet.* koji se žestoko srdi.

βαρύ-κτυπος, 2. *ep. poet.* koji strašno buči, grmi.

βαρυ-μάνιος, 2. *buk.* = βαρύμηνις.

βαρύ-μηνις, *ι*, akuz. *ιν, poet.* koji se žestoko ljuti.

βαρύνω, *ep.* i *poz.*, -ῠνῶ, ἐβάρῠνα, ἐβαρύνθην (βαρύς, lat. *gravo*), **1.** akt. teretiti, tištati, dosađivati. **2.** pas. **a)** biti opterećen, ὑπό τινος, τινί i διά τι, tako isto: otežati (Od. 5, 321), uzet biti, τί na čem, na pr. γυῖα na udovima, uop. umoriti se. **b)** pren. osjećati se mučen, τινί čim, rasrditi se, τί ili τινά na što ili koga, ali također τινί.

βαρυ-πενθής, 2. (πένθος), teško ili vrlo žalostan.

βαρυ-πεσής, 2. *poet.* koji teško pada.

βαρύ-ποτμος, 2. *poet.* i *poz.* nesrećan, klet, zao; superl. βαρυποτμώτατος.

βᾰρύς, *εῖα, ύ*, komp. βαρύτερος, superl. βαρύτατος (srod. *gravis*), **težak**, **1.** pun težine, ugledan, znatan. **2.** žestok, jak. **3.** težak, dosadan, neugodan, ἡδονή ljubav, koja me tišti, aps. i τινί komu, po čem; pak: ljut, gorak, zlovoljan, opasan, osjetljiv, poguban, nezdrav. **4.** težak, t. j. natovaren, **a)** teško oružan. **b)** trom, uzet, nelagodan, σὺν γήρᾳ i ἐν γήρᾳ ili τοῖς σώμασι πρός τι διὰ τὴν ἀσθένειαν, također βάσις naime od tereta bolesnikova, i s inf. ἀείρεσθαι odviše trom, umoran, da bi se podigao. **5.** o glasu: **a)** jak, silan, dubok, mukao. **b)** duboko držan, dubok; kao t. t. ἡ βαρεῖα (sc. προσῳδία), *accentus gravis*, teški naglasak. — Adv. **βαρέως**, i u Hom. također **βαρύ** i **βαρέα**, teško, jako, glasno, οὐ β. ne žestoko, blago; obič.: φέρειν zlovoljan biti, zabavljati, *moleste ferre*, β. ἔχω uzimati za zlo, ali i: zlo mi je.

βαρυ-σίδηρος, 2. *poz.* težak od željeza.

βαρύ-σταθμος, 2. *poz.* težak têžom (na tezulji).

βαρὺ στενάχων, 2. *ep.* teško uzdišući.

βαρύστονος, 2., adv. **-όνως** (στένω), **1.** teško ili jadno uzdišući, za zle glumce. **2.** *poet.* za čim ljuto treba žaliti, žalostan.

βαρυ-σύμφορος, 2. (συμφορά), *jon.* teškim jadom pogođen, obuzet (Hd. 1. 45).

βαρύτης, *ητος, ἡ* (βαρύς), **1.** težina, teža; tromost, sporost. **2.** *moles, molestia*, **a)** teškoća, teret, jaram. **b)** prkos, oholost, tvrdoća. **3.** dubljina glasa.

βαρύ-τῑμος, 2. *poet.* i N. T. visoko štovan; skup.

βαρύ-φθογγος, 2. *ep. poet.* jako ili duboko zvečeći, ričući.

βαρύ-φρων, 2. *buk.* koji velike stvari snuje.

βαρύ-ψῡχος, 2. (ψυχή), *poet.* sjetan, malodušan (Sof. Aj. 320).

βᾶς, v. βᾶ.

βᾰσᾰνίζω, na kamenu kušaču (βάσανος) nešto

držati i trti, stoga: ispitivati, 1. kušati, je li što pravo, također uop. kušati, *ἐν τῷ πυρί*, pretraživati, *τί, περί τινος* o čem, i *τινά* koga preslušati, [saslušati, osob. mučenjem, stoga 2. mučiti. 3. *poz.* uop. kostolomiti, kinjiti. Otd.

βασανισμός, ὁ, poz. i N. T. mučenje, muka, i

βασανιστής, *ὁ*, i *poet.* fem. *βασανίστρια*, ispitač, mučitelj, tamničar.

βάσανος, *ἡ* (tuđa riječ?), 1. kamen kušač; ispit, potraga, dokaz za što, *probatio*, (*ἔλεγχος confutatio*, dokaz protiv čega), *τινός*. 2. istraga, potraga mučenjem, takođ. u plur. (zapr. mučila). 3. uop. muka, N. T.

βασιλέα, ἡ, rijetko *poet.* = *ἡ βασίλεια.*

βασίλεια, *ἡ, ep.* i *poet.* fem. za *βασιλεύς, jon.* **βασιλήϊη**, *poz.* **βασίλισσα**, *ἡ*, kraljica, kneginja, kraljeva kći.

βασιλεία, *jon.* **βασιληΐη**, *ἡ* (*βασιλεύω*), kraljevina, kraljevstvo, kraljevska čast i vlast.

βασιλείδιον, τὸ, poz. dem. od *βασιλεύς*, kraljić.

βασίλειον, *τὸ, jon.* **βασιλήϊον**, ponajv. u plur., 1. kraljevski dvor, takođ. dvor kraljevskih namjesnika (satrapâ), u taboru kraljevski čador, čador vojvodin. 2. *jon.* kraljevska, osob. perzijska državna blagajna. 3. *poz.* kraljevsko dostojanstvo i njegov znak, dijadem (u sing. i plur.), stoga *poz.* takođ. = *βασιλεία.*

βασίλειος, 2. i 3., *jon.* **βασιλήϊος**, 3., s osob. *poet.* fem. **βασιλίς**, *ἡ*, i *ep.* i *poet.* **βασιληΐς**, *ἴδος, ἡ*, kraljevski. Otd. supst. *ἡ βασιλίς*, kraljevska gospođa, kraljica. Od

βασιλεύς, *έως, ep. ῆος* i *έος, jon. έος*, kadšto akuz. sing. *βασιλῆ*, nom. plur. *βασιλῆς* i *-εῖς*, akuz. pl. *βασιλέας, poz.* i *βασιλεῖς*, 1. **kralj**, vladalac, knez, poglavica, čelovođa, postavljen od Zeusa, stoga *διοτρεφής*. 2. svaki odlični čovjek, kraljević, ili od zemaljskoga plemstva, takođ. gospodar, domaćin (Il. 18, 556), pa tako i za zazivanje bogova, osob. Zeusa, ili pren. uzeto za orla, kralja ptica, za zakonê kao kraljeve država i t. d. Napose zvao se 3. a) u Ateni drugi arhon *βασιλεύς*, koji je nadzirao čitavo bogoslužje i rukovao krimi-nalnim parnicama. b) od perzijskih ratova ovamo zvao se kralj perzijski *βασιλεύς* ili *ὁ μέγας β.* sa članom (*ὁ*) i bez njega. c) N. T. rimski car. — Iznajpr. adj., stoga *ἀνὴρ βασιλεύς*, pa i komp. i superl. *βασιλεύτερος, βασιλεύτατος*, veći i silniji, najveći, najsilniji kralj. Otd.

βασιλεύω, 1. kralj ili kraljica biti, kraljevati, vladati, *ἐν Ἰθάκῃ κατὰ δῆμον, ὑπὸ Πλάκῳ*. 2. onda u aor.: zakraljiti se, zavladati, uop. gospodovati, zapovijedati, *τινός, ep.* takođ. *τινί*, N. T. *ἐπί τι;* pas. biti u vlasti, pod kraljem živjeti. 3. *poz.* takođ.: za kraljem pristajati. 4. N. T. kraljevski živjeti.

βασιλήϊη, v. *βασιλεία.* **βασιληΐς**, v. *βασίλειος.*

βασιλικός, 3. 1. **kraljevski**, koji kralju pripada, od njega potječe, osob. za kralja perzijskoga, ali i za orla kao kralja ptica, *οἱ βασιλικοί* dvorani. 2. kraljevskim sposobnostima i svojstvima nadaren, tu i u superl., što kralju dolikuje, na pr. *βασιλικὸν ἀπολάμπει*, i *βασιλικὴ τέχνη* kraljevska vještina. Supst. *τὸ βασιλικόν* kraljevski način i običaj. 3. uop. divan, krasan. Supst. *ἡ βασιλική* kraljevski dvor, u Rimu javna zgrada s dvostrukim trijemovima za javni promet. — Adv. **-ῶς**, na kraljevski, kneževski način, s kraljevskim sjajem.

βασιλίς, *ίδος, ἡ* (v. *βασίλειος*), kraljevska gospođa, kraljica.

βασίλισσα, *ἡ*, v. *βασίλεια.*

βάσιμος, 2. (*βαίνω*), prohodan, pristupačan, aps. i *τινί*.

βάσις, *εως, ἡ* (*βαίνω*), 1. korak, hod, noga, stupanje, *βάσιν οὐκ ἔχων* koji ne može hoditi, hrom, *τοῦ με τήνδ' ἐφίστασαι βάσιν;* što mi dakle ustavljaš korak? *βάσιν ἐπεμπίπτειν τινί* ususret hitjeti komu. 2. na što se staje, tlo, zemlja, pren. potpora, *τροχῶν βάσεις* valjada: obruči točkova. 3. *poz.* (geometr.) temeljna crta, baza.

βασκαίνω (*βάσκανος*), koga (*τινά*) opadati, bijediti, ureći (N. T. opčiniti), zavrljivati, uop. zavidjeti, protivnik biti, *τινί* (*ἐπί*) *τινος, poz. τινά τινος*. Otd.

βασκανία, *ἡ*, opadanje, opast, ogovor, uroci, opčinjavanje, čin, sijeri, potvoranje.

βάσκᾰνος, 2. (*βάζω?*), zloban, opadljiv. Supst. opadač.

βάσκε (*ep.* imper. od *βάσκω* = *βαίνω*), samo u svezi *βάσκ' ἴθι* zapr. miči se, idi i donesi, pa kako mi velimo: hajde! idi! naprijed! *Vade, age*, franc. *allons.* (*Poet.* takođ.: hodi!)

βᾶσσαι, dor. = *βῆσσαι.*

βασσαρέω, poet. klicati od veselja, veseliti se, tumarati.

βασσάριον, *τὸ, jon.* demin. od tračk. *βασσάρα*, libijska lisica.

βάσταγμα, *τὸ, poet.* što se nosi, breme. Od

βαστάζω, *βαστάσω, ἐβάστασα, poz. ἐβαστάχθη*, 1. dizati, podići, uzdignuti. 2. nositi, držati, sačuvati, u pameti, pren. dužnost kao teret nositi, stoga: podnositi, trpjeti, N. T.

βάταλος, ὁ, v. *βάτταλος.* *βάτην* = *ἐβήτην*, v. *βαίνω.*

βατέω, buk. skočiti na, oprcati.

βατία, ἡ, poet. = I. *βάτος.*

βατο-δρόπος, 2. (*δρέπω*), koji trnje lomi.

βατός, 3. (*βαίνω*), = *βάσιμος*, v. r.

I. **βάτος**, *ἡ* (i *ὁ*), *ep. buk.* i *poz.* kupina (grm), uop. trnje.

II. *βάτος, ου, ὁ*, jevr. bath, mjera za kapljevinu, oko 36 litara, N. T.

βατράχειον, τὸ, žablja boja, boja zelena kao žaba.

βατραχο-μυο-μαχία, ἡ, poz. ep. boj žabâ i mišâ.

βάτραχος, *ὁ*, žaba.

Βάτταλος, ὁ, nadimak Demostenov, valjada »Jecavi« (βατταρίζω).

βαττολογέω, N. T. blebetati, klapinjati.

Βάττος, ὁ, **1.** osnivač Kirene, oko g. 630.; njegovi potomci οἱ Βαττιάδαι. **2.** B. II. vladaše (iza Arkesilaja I., v. r.) oko g. 570. **3.** B. III., ὁ χωλός, oko g. 540. **4.** B. IV., ὁ καλός, oko g. 500.

βαΰζω, *buk.* βαΰσδω (βαυ, *baubor*, hrv. bauk), *poet.* lajati, zvati, vikati, oplakivati.

βαφεύς, έως, ὁ (βάπτω), mastilac.

βαφή, ἡ (βάπτω), umakanje, **1.** *poet.* usjaloga željeza u mrzlu vodu, da otvrdne, kaljenje; nađenje, u ulju i masti, da omekša. **2.** u boju, dakle: mašćenje, bojadisanje; stoga **3.** mast, boja, i κρόκου βαφαί božurne haljine.

βδέλλα, ἡ (isp. βδάλλω musti), *jon.* i *buk.* pijavica.

βδέλυγμα, τὸ (βδελύττομαι), N. T. omrazito, grdoba.

βδελυγμία, ἡ (βδελύττομαι), gađenje, gadljivost, gnusoba.

βδελυκτός, 3. N. T. omrazit.

βδελύκ-τροπος, 2. *poet.* gadan, gnusan.

βδελῠρία, ἡ, gadno držanje, nesnošljivost. Od

βδελῠρός, 3. (βδέω, lat. *visio*), gadan, omrazit, bezočan. Ktomu

βδελύττω, *poz.*, **1.** akt. uzrokovati gađenje; part. ἐβδελυγμένος omražen, oduran. **2.** med.-pas. βδελύττομαι, βδελύξομαι, ἐβδελύχθην i ἐβδέλυγμαι, oduravati, mrziti, bojati se, τί čega.

βδύλλω, *poet.* = βδελύττομαι.

βεβάᾱσι, v. βαίνω.

βέβαιος, 2. i 3., adv. **-αίως,** komp. -ότερον i -οτέρως, superl. -ότατα (βέβαα), čvrsto stojeći, čvrst, trajan (za strijele: pouzdan, koja ne promaši, Sof.), stoga: pouzdan, siguran, vjerodostojan, postojan, τὸ βέβαιον sigurno, izvjesnost, sigurnost, čvrstoća. Otd.

βεβαιότης, ητος, ἡ, čvrstoća, sigurnost, utvrda, potvrda.

βεβαιόω (βέβαιος), **I. akt. 1.** tranz. **učvrstiti, a)** potvrditi, tvrdo obećati i svjerovati (Ksen. Kir. 8, 8, 2), τὴν πρᾶξιν nešto dopustiti. **b)** pravno: zajamčiti, dati zadovoljštinu. **2.** intr. παρά τινι biti priznat u koga. **II. med. 1.** sebi koga ili što osigurati; tvrditi. **2.** u sebi učvrstiti, tvrdo vjerovati. **3.** = akt. σφᾶς αὐτούς kriјepiti se. Otd.

βεβαίωσις, εως, ἡ, utvrđivanje, potvrda, jamstvo.

βεβαιωτής, οῦ, ὁ, *poz.* pouzdanik, jamac.

βεβαιωτικός, 3. *poz.* koji pripada k potvrđivanju, potvrđujući.

βεβάμεν, βεβάσθαι, βεβαώς i slič., v. βαίνω.

βεβαρηώς, v. βαρέω.

βέβηλος, 2. (βαίνω), pristupačan, k čemu svatko smije pristupiti, neposvećen, λόγια poznata proroštva; za ljude: neupućen, nesvet, βέβηλα neposvećena mjesta, ἐν βεβήλῳ na neposvećenu mjestu. Otd.

βεβηλόω, N. T. oskvrnuti.

βεβλήαται, βεβολήατο i slič., v. βάλλω.

βεβουλευμένως, adv., promišljeno.

Βέβρυκες, ων, οἱ, tračko pleme u Bitiniji.

βεβρώθω, *ep.* = βιβρώσκω, jesti.

βεβρώς, ῶτος, v. βιβρώσκω.

βεβώς, ῶτος, *poet.* i *poz.* = βεβηκώς, v. βαίνω.

βέῃ, βείομαι i **βείω,** v. βέομαι i βαίνω.

βέκκος ili **βέκος,** τὸ (βεκός), (frigij. riječ), hljeb.

Βέλβινα, ἡ, **1.** ostrvo u Saronskom zalivu, s. S. Gregorio d' Arbori. Stanov. ὁ **Βελβινίτης** [ῑ]. **2.** mjesto u Lakoniji.

Βέλγαι, ῶν, οἱ, *Belgae*, Belgijci.

βέλεμνον, τὸ (zapr. τὸ βαλλόμενον), *ep.* i *poet.* = βέλος.

Βελίαλ, ὁ, *bĕlijaal*, *nequitia*, bolje Βελίαρ, ὁ, po sirskom izgovoru ili = *bel jaar*, *dominus silvae* (N. T.).

Βελλεροφόντης, ου, i -φῶν, ῶντος, ὁ, zapr. ubilac Βέλλερος-a, pridjevak Hiponoja, sina Glaukova.

Βελλοάκαι, οἱ, *poz.* *Bellovaci*, Belovačani, narod u Belgiji.

βελόνη, ἡ, *poz.* **1.** šiljak strijele. **2.** igla.

βέλος, εος, ους, τὸ (βάλλω), **strijela, koplje,** metanj, uop. oružje, stoga i mač (Sof. Aj. 658); uop. što se baca, na pr. munja, grom, bura, tuča i t. d., ἐκ βελέων, kasn. obič. ἔξω βελῶν izvan dohvata strijele, i εἴσω ili ἐντὸς βέλους na dohvatu strijele. Pren. o blagoj smrti, o trudovima i uop. za ono, što brzo i silno u dušu prodire, tako za sažaljavanje, i θυμοῦ ili θυμῶν za silnu ljutinu; N. T. napast.

βελο-σφενδόνη, ἡ, *poz.* strijela paljenica.

βέλτατος, *poet.* = βέλτιστος, v. βελτίων.

βέλτερος, 3. *ep.* i *poet.* = βελτίων, v. r.

βελτιόω, *poz.* poboljšavati, popravljati.

βελτίων, ονος, 2., adv. **βέλτιον,** i *ep.* i *poet.* **βέλτερος,** kompar. za ἀγαθός, **bolji,** naročito moralno bolji, hrabriji, vještiji, korisniji, τί, ἔν τινι u čem, περί τινα prema kome, ili s inf., ἐπὶ τὸ βέλτιον na bolje, u bolje stanje; *melior*. Ktomu superl. **βέλτιστος,** 3. *poet.* takođ. βέλτατος i *dor.* βέντιστος **najbolji,** najčestitiji, najkorisniji, najprikladniji, ὁ β. čestiti, ὦ βέλτιστε moj dobri, dragi, οἱ β. najbolji, boljari, τὸ βέλτιστον najbolji dio, cvijet ili dobra stvar, državni boljinak, οἱ τοῦ βελτίστου zastupnici dobre stvari, rodoljupci, slič. οἱ τὰ βέλτιστα λέγοντες, i tako κατὰ τὸ βέλτιστον s najboljom namjerom, t. j. s namjerom, da se državni boljinak unaprijedi ili spori, παρὰ τὸ βέλτιστον protiv državnoga boljinka, ili takođ. protiv pristojnosti, πρὸς τὸ βέλτιστον za (tvoje) dobro. Kao adv. **βέλτιστον** i **βέλτιστα,** najbolje, najzgodnije, πράττω najbolje mi je.

Βενδίδειον, τὸ, svetište Bendide, tračke boginje Mjeseca. Njoj se svetkovala svake godine svetkovina u Pireju (Βενδίδεια).

βένθος, εος, ους, τὸ, *ep.* i *poet.* = βάθος, obič. u

plur., dubina, morska dubina, ὕλης šumska česta, βένθοσδε u dubinu.

βέντιστος, *dor.* = βέλτιστος, v. βελτίων.

βέομαι i **βείομαι** (βίος), *ep.* fut., živjet ću.

βέρεθρον, v. βάραθρον.

Βερενίκη i Βερνίκη, ἡ, maked. = Φερενίκη, takođ. Βερ(ρ)ονίκη, *Veronica*, **1.** kći Lagova, žena nekoga Makedonca Filipa, zatim oko 317. Ptolemeja I. i mati Ptol. II. Filadelfa i Arsinoe (Βερενικεία θυγάτηρ). Po njoj je Pir prozvao **2.** jedan grad u Epiru. **3.** kći Mage, kralja kirenskoga, žena Ptolem. III. Euergeta i sama kraljica kirenska oko 250.; njezina kosa prenesena na nebo. **4.** kći židovsk. kralja Agripe I., rođena g. 28. posl. Is., udata za svoga ujaka Heroda iz Halkide, zatim za Polemona iz Kilikije, onda kod svoga brata Agripe II., s kojim je g. 60. prokuratora Festa u Cesareji pozdravila — i druge.

Βέρ(ρ)οια, ἡ, grad u Makedoniji blizu Termejskoga zaliva južno od Pele, od Rimljana zvan *Berytus*, s. Verija ili Kara Veria. Stanov. ὁ **Βεροαῖος**.

βῆ, *poet.* mj. ἔβη, v. βαίνω.

βηλός, ὁ (βαίνω), *ep.* i *poet.* prag.

Βῆλος, ὁ, **1.** Baal = gospodin, u babilonskom bogočašću najviši bog, kao Zeus u Helenâ. Otd. Babel, stan Belov. αἱ **Βηλίδες** πύλαι Belova vrata u Babilonu. **2.** muško ime.

βῆμα, τὸ (βαίνω), **1.** stopa, trag, korak (takođ. kao mjera). **2.** stepen, sjedalo na stijeni, uzvišeno mjesto, zborište, besjedište, sudački stolac. U Ateni na Pniksu, brežuljku nasuprot Akropoli.

βῆμεν, βήμεναι, βῆν, βήομεν, βῆσα i **βησάμην**, v. βαίνω.

βήξ, βηχός, ὁ, kašalj.

βήρυλλος, ἡ i ὁ, *poz.* berilj, dragi kamen.

βῆσσα, *ep.* i *poet.*, *dor.* **βᾶσσα**, ἡ (βαθύς), gudura, ždrijelo, takođ. u plur. ὑπὸ βάσσαις duboko dolje u gudurama.

βήσσω, *at.* **-ττω** (βήξ), kašljati.

βητ-άρμων, ονος, ὁ (= βάσιν ἁρμόττων), *ep.* plesač.

βήω (βείω), konj. aor. od βαίνω, v. r.

βία, ἡ, *jon.* **βίη**, *ep.* dat. βίηφι, *vis*, **1.** tjelesna snaga, uop. jakost, **sila**, opisivanje jakih ljudi: βίη Ἡρακλῆος i Ἡρακλείη silni Heraklo. **2.** nasilje, sila, opačina, često u plur., takođ. za stvari, ὁ βίᾳ iznuđeni. — Adv. **βίᾳ** silom = βιαίως, oružanom rukom, βίᾳ τινός komu u prkos. Slič. πρὸς βίαν, ἐκ βίας, μετὰ βίας; βίᾳ φέρεσθαι uteći, βίᾳ πορεύεσθαι proturati se. Otd.

βιάζω, akt. samo Od. 12, 297, inače svagda dep. med. **βιάζομαι**, -άσομαι, -ασάμην, βεβίασμαι. **I. med. 1.** siliti, usilovati, iznuditi, τὶ βιασάμενος ili s inf. namećući se, često = βίᾳ, ἐς τὰ ἔξω prodrijeti, probiti se, εἴσω i εἴσω τινός silom prodrijeti, provaliti, πρός τι boriti se protiv čega. **2.** svladati, natjerati, prisiliti, ἑαυτόν samodaviti se, istisnuti, prkositi, τινά, τοὺς νόμους zakone prekršiti, τινί čim, ἐπί τι za što. **II. pas.** **βιάζομαι**, βεβίασμαι, ἐβιάσθην, biti pritiješnjen, svladan, τί u čem silu trpjeti, biti na što prisiljen, prinuđen, ὄνειδος ὀργῇ βιασθέν prijekor bačen u srdnji, ἄλλοθεν βεβιασμένος odrugdje silimice odveden; s inf. biti prinuđen što činiti.

βίαιος, 3. i 2. (βία), **1.** akt. silan, silovit, stoga: nezakonit, βίαιον kao supst. nasilje, βίαιον ποιεῖν silu upotrijebiti, βιαίοις ἔνοχος kriv za bezakonja, silovito ukraćivanje i t. d., stoga takođ.: oštar, bezobziran, žestok. **2.** pas. usilovan, primoran, žestok, prinuđen, skučen, natjeran, prisiljen. Kao adv. πρὸς τὸ βίαιον. — Adv. **βιαίως**, komp. βιαιότερον dosta žestoko stiješnjeno, i βιαιότατα.

βιαιότης, ητος, ἡ, nasilje.

Βίας, αντος, ὁ, **1.** ime Grkâ i Trojanaca pod Trojom. **2.** brat vidioca Melampa. **3.** iz Prijene, jedan od sedam mudaraca, savremenik Kresov — i dr.

βιαστής, ὁ (βιάζομαι), N. T. silovit čovjek, nasilnik.

βιάω, *ep. poet. jon.* i *poz.* = βιάζομαι, **1.** akt. i pas., samo perf. βεβίηκα, pas. aor. βιηθείς, pritješnjavati. **2.** med., 3. plur. prez. βιόωνται, imper. 3. sing. βιάσθω, 3. plur. impf. βιόωντο, 3. plur. opt. βιῴατο, fut. βιήσομαι, aor. ἐβιησάμην, pritješnjavati, ψεύδεσσί τινα nadmudriti; μισθόν τινα komu platu na silu kratiti.

βιβάζω, fut. -άσω i βιβῶ, aor. ἐβίβασα (kauzativ od βαίνω), dati da dođe, donijeti, podići.

βιβάς (βίβημι), i **βιβάσθων** (osn. βα), *ep.* part., koračajući, μακρά široko k., ὕψι visoko k.

βιβλαρίδιον i βιβλάριον, τὸ, knjižica. N. T.

βιβλιάριον, τὸ, *poz.*, βιβλιδάριον, τὸ i **βιβλίδιον**, τὸ, demin. od βιβλίς = βιβλίον, knjižica, pismo.

Βίβλινος οἶνος, biblinsko vino, s Biblinskih gora u juž. Trakiji.

βιβλιο-γράφος, ὁ, *poz.* pisac knjiga.

βιβλιο-θήκη, ἡ, *poz.* zbirka knjiga, knjižnica.

βιβλιο-κάπηλος, ὁ, *poz.* knjižar.

βιβλίον ili **βυβλίον**, τὸ, demin. od βίβλος, knjižica, knjiga, računica, pismo, list.

βίβλος, ἡ, zapr. liko papirove stabljike, takođ. βύβλος pisano (v. r.), pak od njega najprije u Egiptu napravljeni papir, stoga: knjiga, pismo.

βιβρώσκω (osn. βρω, βορ, lat. *vorare*), *poz.*, otd. *at.* samo perf. akt. βέβρωκα, pas. βέβρωται, aor. pas. ἐβρώθη (fut. i aor. uzima se od ἐσθίω), ktomu *ep.* spor. obl. **βεβρώθω** i fut. βεβρώσεται u pas. znač., i *poet.* part. perf. akt. βεβρώς, ῶτος, **jesti**, pojesti, potrošiti, izjesti, τί i τινός.

Βιθῦνοί ili Θρᾷκες Βιθυνοί, οἱ, iz Trakije dose-

ljeni stanovnici azijskoga kraja Bitinije na Crnom moru.

βῖκος (βίκος), ὁ (semitska riječ), trbušast sud s uskim grlićem za vino, vodu i dr. s povrazima: **vrč**, bokara.

βιό-δωρος, 2. *poet.* koji život daruje.

βιο-θάλμιος, 2. (θάλλω), *ep.* koji u životnoj snazi buja, u naponu.

βίος, ὁ (srod. s lat. *vivus*, isp. βέομαι), **1.** **život**, i to ljudski (ζωή fizično jestastvo), što se tiče vremena, trajanja, življenja, kobi; h r a n a (tu i za životinje), obrt, i m a n j e. **2.** uop. ljudski život, s v i j e t, ž i v i; ὁ βίος ἅπας cijeli svijet. **3.** životopis. — Stoji takođ. u dualu i plur. διὰ βίου, παρὰ τὸν βίον kroz život, za života, ἐπὶ τῷ βίῳ za život, σατυρικοὶ τοῖς βίοις rugači po zanatu, βίον ποιεῖσθαι i slič. ἀπό τινος hranu otkud namicati, živjeti o čem.

βιός, ὁ, *ep.* luk.

βιο-στερής, 2. (στερέω), *poet.* bez hrane, potrebit (Sof. OC. 747).

βιοτεύω, život uzdržavati, živjeti, ἀπό τινος.

βιοτή, ἡ, osob. *poet.*, i *ep.* i *poet.* βίοτος, ὁ, ž i v o t, osob. življenje, hrana, imovina, dobra. Od

βιόω, prez. *poz.*, u *at.* mj. toga ponajv. βιοτεύω ili ζῆν, ali općen. fut. βιώσομαι, aor. 2. ἐβίων inf. βιῶναι, part. βιούς, όντος (opt. krivo βιῴμην), rijetko *(poz.)* ἐβίωσα, inf. βιῶσαι, perf. akt. βεβίωκα, pas. βεβίωταί μοι, *vixi*, adj. verb. **βιωτέον** (βίος), **1.** a k t. **živjeti**, βίον τινά život provoditi, pa tako i τί za života što činiti, τὰ σοὶ κἀμοὶ βεβιωμένα što smo ja i ti za života učinili. **2.** m e d. **a)** *jon.* živariti (Herod. 2, 177). **b)** tranz. *ep.* o ž i v i t i, u životu držati, spasti (Od. 8, 468).

Βισαλτία, *jon.* **-ίη**, ἡ, kraj u Makedoniji između Aksija i Strimona. Stanov. οἱ **Βισάλται** ili τὸ Βισαλτικὸν ἔθνος.

Βισάνθη, ἡ, grad na Propontidi, s. Rodosto.

Βίστονες, οἱ, tračko pleme, ἡ **Βιστονίς** (λίμνη) dubok zaton kod Abdere.

Βίων, ωνος, ὁ, **1.** poslanik Tibronov ka Ksenofonu. **2.** ὁ Βορυσθενίτης, filozof u 3. stolj. prije Is. **3.** idilski pjesnik iz Smirne oko 100. prije Is. — i dr.

βιώσιμος, 2. *jon.* i *poet.* (βιόω), **1.** za život podoban, koji se može spasti. **2.** vrijedan da se živi, οὐ βιώσιμόν ἐστί μοι ne mogu živjeti, takođ. u plur.

βίωσις, ἡ (βιόω), N. T. življenje, život.

βιωτικός, 3. N. T. koji se na život odnosi, svjetski.

βιωτός, 3. = βιώσιμος.

βλᾰβερός, 3., adv. **-ῶς**, š k o d l j i v, poguban. Od

βλάβη, ἡ, i **βλάβος**, ους, τὸ (βλάπτω), **1.** **šteta**, k v a r, g u b i t a k, zator, οὐδεμία βλάβη nije šteta, ἐπὶ (τῇ) βλ. τινός na čiju štetu. **2.** za ljude: koji štetu uzrokuje, n e s r e ć a, p r o p a s t, ništavac, θεῶν βλάβαι kazan Božja, za Erinije.

βλάβομαι, *ep.* pas. = βλάπτομαι, v. r.

βλαδύς, 3. *jon.* šupljikast, mlohav, naduo.

βλαισός, 3. *ep. poet. poz.* svinut prema vani, sabljastih nogu; pren. vijući se.

βλᾱκεία, ἡ, slabost, t r o m o s t, nemarnost. Od

βλᾱκεύω (βλάξ), slab, trom, mlitav, spor, nemaran biti. Ktomu

βλᾱκικός, 3. = βλάξ.

βλάξ, βλᾱκός, ὁ, ἡ, akuz. βλᾶκα (mj. μλάξ = μαλακός), slab, t r o m, m l i t a v, nemaran, tunjav, blesast; ništavac, nitkov. Komp. βλακότερος, superl. βλακίστατος (drugi βλακότατος).

βλάπτω (βλάβη), βλάψω, ἔβλαψα, βέβλᾰφα, βέβλαμμαι, ἐβλάβην i ἐβλάφθην, βλαβήσομαι i βλάψομαι u pas. znač., *epski* aor. pas. 3. plur. βλάβεν, **1.** **škoditi**, o š t e t i t i, pakostiti, dirati, v r i j e đ a t i, τινά τι i *poet.* τινά τινος koga u čem. Pas. βεβλαμμένος ἦτορ u srcu oštećen, t. j. života lišen, πολλὰ βλάπτεσθαι zlo proći, takođ. ἔν τινι u čem, i ἀπό, ἔκ τινος čim, kao i διά τινος po čem. **2.** p r i j e č i t i, s m e t a t i (Od. 13, 22), τινά τινος komu u čem, γούνατα učiniti da klecaju koljena. Pas. biti ustavljen, zaostati, ἐνὶ ὄζῳ na grančici, κατὰ κλόνον u bojnoj vrevi. **3.** s m e s t i (Il. 9, 512), omamiti, opsjeniti, v a r a t i, prelašćivati, često φρένας ili γνώμην.

βλαστάνω (βλάστη), fut. βλαστήσω, aor. ἔβλαστον, i *poz.* ἐβλάστησα (intr. i tranz.), perf. βεβλάστηκα (i *poet.* ἐβλάστηκα), u N. T. konj. prez. βλαστᾷ, **1.** i n t r. k l i j a t i, n i c a t i, za ljude: odrasti, ἔκ i ἀπό τινος od koga poteći, takođ. samo τινός od čega, i ἀνθρώπου φύσιν βλαστεῖν čovječju prirodu imati, kao βλάστην βλαστεῖν, uop. potjecati, proizlaziti, postati. **2.** *poz.* t r a n z. s a o r. ἐβλάστησα, činiti da što raste, p r o i z v o d i t i, roditi. Ktomu

βλάστη, ἡ, **βλάστημα**, τὸ, i *jon.* i *poz.* **βλαστός**, ὁ, **1.** k l i c a, m l a d i c a, list, grana, ponikao, biljka, pren. potomak. **2.** pren. u plur. postanje, rođenje, rastenje.

βλαστημός, ὁ, rastenje, mladica.

βλασφημέω (βλάσφημος), perf. βεβλασφήμηκε, u govoru iskriviti, na pr. τὴν φωνήν, osob. čiji glas, z l o g o v o r i t i, g r d i t i, opadati, περί τινος i *poz.* τινά. Otd.

βλασφημία, ἡ, p o g r d a, psovanje, opast, kleveta, εἴς i πρός τινα; napose u N. T. hula na Boga. Od

βλάσφημος, 2. *poz.* (iz βλαπσ-φημος, v. βλάβος, upr. koji štetu govori), k o j i g r d i, k o j i b i j e d i, opada, osob. u neutr.: zla riječ, pogrdna riječ; u N. T. bogohulan i ὁ βλάσφημος opadač.

βλαῦται, αἱ, nekake gospodske, podvezane papuče, opanci.

βλαχή, ἡ, *dor.* mj. βληχή.

βλαψί-φρων, 2. *poet.* slabouman.

βλεῖο, 2. sg. opt. *ep.* aor. βλῆσθαι, od βάλλω, v. r.

βλεμεαίνω, *ep.* prkositi, kočiti se, τινί čim (Il. 8, 337).

βλέμμα, τὸ, i βλέπος, τὸ, *poet.* pogled.

βλεπτός, 3. *poet.* vrijedan da se vidi. Od

βλέπω, βλέψω i βλέψομαι, ἔβλεψα, βλεπτός, **1. gledati,** vidjeti, motriti, τί pogledati, ogledati, pak εἰς, πρός, ἐπί τι ili τινα na što, za čim ili kim, ἐναντίον τινι ili samo ἐναντίον na što pogledati, oštro motriti. Pas. pokazati se. Vrlo često s neutr. adj., na pr. σεμνόν ozbiljno, δεινὸν βλέποντες t. j. strašna pogleda; σκότον βλ. tminu gledati, t. j. slijep biti, i φάος (ἥλιον) βλ. živjeti. **2.** na što gledati, ὥς, εἰς, πρός, ἐπί τι ili τινα t. j. imati na oku, osvrtati se, paziti, εἰς θεούς u bogove uzdati se, tako isto εἴς τι, ἔξω; pa takođ. ograničiti se na što (N. T. čuvati se čega). **3.** pren. spoznati, razumjeti, uvidjeti, aps. biti pametan, razborit. **4.** kamo gledati, okrenut biti, takođ. za mjesta i stvari: ležati prema, εἰς, κατά, πρός τι. Otd.

βλεφᾰρίς, ίδος, ἡ, obič. u plur., trepavica.

βλέφᾰρον, τὸ (βλέπω), **1.** vjeđa, kapci kod očiju, kanje (svagda u plur.). **2.** *poet.* oko (ponajv. u plur.), βλ. λύειν Sof. Ant. 1302 ugasiti smrtnom tminom vid očinji.

βλέψις, ἡ, *poz.* viđenje, gledanje.

βλήεται, βλήμενος, βλῆτο (βλητέον), v. βάλλω.

βλῆμα, τὸ (βάλλω), *jon.* i *poet.* hitac, rana.

βλῆτρον, τὸ, *ep.* (željezna) veza, kolutić.

βληχέομαι, *buk.* blejati. Od

βληχή, ἡ, *ep.* i *poet.* (lat. *balatus*), **1.** blejanje, bleka. **2.** *poet.* uop. dreka, vriska.

βληχρός, 3. (βλάξ), *poz.* slab, νόσος potajna bolest.

βλίττω (μέλι), aor. ἔβλισα, med izrezati ili vaditi.

βλοσῠρός, 3. strašan, mrk, namrgođen, ozbiljan.

βλοσυρό-φρων, 2. *poet.* prkosan.

βλοσυρ-ῶπις, ιδος, ἡ (ὤψ), *ep.* mrkogleđa (Il. 11, 36).

βλωθρός, 3. (srod. s βλάστη), *ep.* visok, tanak, tanan.

βλώσκω, *poet.* hoditi, prez. (u κατα- i προ-βλώσκω) za μολεῖν, v. r. i προβλώσκω.

βο-άγριον, τὸ (βοῦς ἄγριος t. j. bivo), *ep.* volujski štit.

Βοάγριος, ὁ, gorska rijeka u istoč. Lokridi.

βόᾱμα, τὸ, *dor.* mj. βόημα (βοάω), *poet.* vika.

Βοανεργές = *běnē rägäsch, filii tonitrus,* sinovi groma, za sinove Zebedejeve.

βοᾶτις, ιδος, ἡ, *poet.* vičući.

βό-αυλος, ὁ, *buk.* volovska staja.

βοάω (βοή), *at.* βοήσομαι, ἐβόησα i t. d.; *ep.* u prez. 3. sing. rastegn. βοάᾳ, 3. pl. βοόωσιν, part. βοόων, *ep.* i *jon.* βώσομαι, ἔβωσα i -άμην, βεβωμένος, ἐβώσθην, **1. intr.** glasno zvati, **vikati,** ἐπί τινι na što, μακρά daleko, σμερδνά strašno, μέγα silno oriti se, ujati, ποτὶ χέρσον o kopno šumeći udarati. **2. tranz.** zvati, dozivati, zazivati, **a)** τινά koga, takođ. glasno imenovati, glasno slaviti, stoga u pas. poznat, slavan biti. **b)** glasno dovikivati, s inf. τινὶ μὴ θεῖν da ne trči, i sa ὅτι ili ὡς, takođ. samo τί, na pr. ὅπα, ἰωήν zajaukati, slič. ὅρκους.

βοεικός, 3., i *ep. jon.* i *poet.* **βόειος** ili **βόεος,** 3. (βοῦς), goveđi, volovski, ζεύγη β. jaram volova, od volovske kože, otd. ἡ βοείη i ἡ βοέη, naime δορά, goveđa koža, stoga: volujskom kožom presvučen štit.

βοεύς, έως, ὁ (βοῦς), *ep.* remen od goveđe kože na jedru.

βοή (isp. γόος i lat. *boare*), **1.** glasno **zvanje,** jak glas (i u plur.), uka, vika. **2.** jauk, i osob. bojna vika, stoga: bojna vreva, ὅσον ἀπὸ βοῆς ἕνεκα samo vikom, praznom grajom, βοὴν ἀγαθός dobar u bojnoj vici ili u boju. **3.** moleći usklik, molba, molitva, ὑπ' εὐφήμου βοῆς uz pobožan govor, s mučanjem. **4.** o glasovima ptica, lire, frule i o šumu morskom. **5.** *poet.* = βοήθεια dozvana pomoć.

βοηγενής, 2. *poet.* potekao od govedâ.

βοηδρομέω (-όμος), *poet.* i *poz.* priteći u pomoć.

Βοηδρόμια, τὰ, svetkovina u slavu pomagača u boju Apolona; βοηδρόμια πέμπειν boedromije slaviti svečanim ophodom i gozbom; ove se slavljahu u mjesecu, koji se zove

Βοηδρομιών, ῶνος, ὁ, treći atički mjesec = rujan —listopad.

βοη-δρόμος, 2. *poet.* hiteći u pomoć.

βοήθεια, ἡ, pomoć, potpora, β. χρημάτων novčana p., ἑαυτῷ svoja (lična) pomoć. Napose **1.** u ratu, stoga: pomaganje, zaštita, ἐκ τῆς β. ἀπῄεσαν vratiše se, pošto bjehu pritekli u pomoć, ἐπὶ τὴν β. ἥκειν po pomoć doći, βοήθειαν βοηθεῖν, ποιεῖσθαι doći u pomoć, pomagati. **2.** lijek. **3.** pomagalo, probitak, i napose pomoćna vojska, osob. brže bolje sakupljena. U plur. pomoćne čete. Od

βοηθέω, *at.* βοηθήσω i t. d., adj. verb. βοηθητέον, *jon.* takođ. βωθέω, ἐβώθεε, ἐβώθησα (βοηθός od βοηθόος), u pomoć priteći na poziv, priskočiti; εἰς ili ἐπί τινα τόπον na koje mjesto na obranu polaziti, ali β. ἐπί ili πρός τινα ili τι protiv koga ili čega u rat poći, pomagati, τινί (ἀντία τινος) komu (protiv koga), na obranu čega krenuti, ali takođ. ὑπέρ τινος u čiju korist ustati, i tako uop. *iuvare,* pomagati, podupirati; τῷ θεῷ prava božanstva štititi, braniti, τοῖς πράγμασι državnu korist čuvati, τινὶ τὰ δίκαια pomagati komu, da se svojih prava dokopa, μικρά komu malu uslugu činiti, o liječniku: liječiti. Otd.

βοήθημα, τὸ, *poz.* = βοήθεια.

βοηθητικός, 3. *poz.* na pomoć spreman, pomoćan.

βοη-θόος, 2. (βοή i θέω), **1.** *ep.* koji u bojni metež hita, u boju nasrće, nasrtljiv, ubojni. **2.** *buk.* uop. pomažući. Otd. skraćeno

βοηθός, 2. koji pomaže, τινί i πρός τι. Kao supst. mask. i fem. pomagač, pomoćnik, pomoćnica, pomoć, βοηθὸν πέμπειν u pomoć slati.

βοηλασίη, ἡ, *ep*. odgonjenje govedâ, otimanje govedâ, uop. plijenjenje. Od

βοηλατέω, *poz*. goveda goniti, poljski posao govedima raditi, orati. Od

βο-ηλάτης, ου, ὁ (βοῦς ἐλαύνω), **1.** *ep*. koji goveda goni ili upravlja, kirijaš, govedar, sluga za goveda. **2.** *poet*. takođ. koji goveda muči. Otd.

βοηλατική, ἡ, sa i bez βοῶν, govedarstvo.

βοη-νόμος, 2. *buk*. = βουνόμος.

βοητός, ύος, ἡ, *ep*. = βοή.

βόθρος, ου, ὁ (βάθος, isp. *fodio*, *fos-sa*), rupa, jama, jarak, izdubina.

βό-θυνος, ὁ, N. T. jama, čatrnja.

Βοίβη, ἡ, grad u kraju *Thessalia Pelasgiotis*, s. Bio. Otd. adj. **Βοίβιος**, 3. i fem. **Βοιβηίς**, ίδος, ἡ.

βοΐδιον, τὸ, demin. od βοῦς, kravica.

Βοιόν, τὸ, grad u Doridi, s. Astako.

βοιωταρχέω, biti beotarh. Od

βοιώτ-αρχος, ὁ (takođ. βοιωτάρχης, ου), beotarh. 7—11 beotarha bili su svake godine birani upravitelji državnih i ratnih poslova beotskoga saveza. Teba, kao država predsjednica, davaše njih dvojicu. Otd.

βοιωταρχία, ἡ, beotarhova služba.

Βοιωτία, ἡ, »zemlja govedâ«, zemlja u Heladi. Otd. adj. **Βοιώτιος** i -ικός, 3. Stanov. *ep*. ὁ **Βοιώτιος** i ὁ **Βοιωτός**. Otd.

βοιωτιάζω i *poz*. βοιωτίζω, **1.** τῇ φωνῇ beotski govoriti, t. j. široko, nezgrapno, grubo. **2.** držati s Beoćanima, pristajati za B.

Βόλβη, ἡ, jezero u Makedoniji, s. Bešik ili Konios. Po Rehiju utječe u Strimonski zaton.

Βολβιτῖνον, τὸ, στόμα, drugo ušće Nilovo (kod Rosette).

βολβός, ὁ, *poet*. i *poz*. glavica luka, luk.

βολή, ἡ (βέλ-ος, βάλλω), b a c a n j e, h i t a c, μέχρι βολῆς na dohvat, pa tako i hitac u kockanju, ili χιόνος t. j. pramen snijega. Često pren. βολαὶ ὀφθαλμῶν pogledi, ἡλίου zrake sunčane; takođ. zalijevanje gljiva.

βολίζω, N. T. baciti olovnicu. Od

βολίς, ἡ, N. T. hitalo (olovnica, kalamir).

Βόλισκος (Βόλισσος), ἡ, grad na Hiju.

βόλομαι, *ep*., i βόλλομαι, *buk*. = βούλομαι.

βόλος, ὁ (βάλλω), *poet*. i *poz*. **1.** b a c a n j e, obič. ribarske mreže. **2.** mreža, pruglo, ἐς βόλον καθίστασθαι zatrčati se u mrežu.

βομβέω (isp. bubnuti), zujati, šobotati, zvečati. Otd.

βομβηδόν, *poz*. adv., zujeći.

βομβητής, *poz*. *poet*. zujeći.

βόμβος, ὁ, onomatop., šobotanje.

βομβυλιός, ὁ, ἡ, bumbar.

Βοόζ, od jevr. *boăs*, muž Rutin, N. T.

βορά, ἡ (βιβρώσκω), *jon*. *poet*. i *poz*. žderanje, krma, h r a n a, plijen.

βορβορο-κοίτης, ὁ, *ep*. koji leži u mulju.

βόρβορος, ὁ, mulj, blato (i u plur.); napose muljevita rijeka u podzemlju.

βορβορ-ώδης, 2. (εἶδος), pun mulja.

βορέας, ου i α, ὁ, *jon*. **βορέης**, αο i εω; **βορρῆς**, *at*. **-ᾶς**, ᾶ, **1.** s j e v e r n i v j e t a r (ἄνεμος), točnije sjevero-sjevero-istok. **2.** strana svijeta: s j e v e r, πρὸς ili εἰς βορέαν ἄνεμον prema sjeveru, πρὸς βορέαν τινός čemu na sjever, takođ. πρὸς βορέαν ἀνέμου i κατὰ βορέαν na sjeveru. **3.** kao lično ime **Βορέας**, Boreja, sin Astrejev i Eojin, muž Oritije, nastavajući u Trakiji.

Βορεάς, άδος, ἡ, kći Borejina, žena Finejeva, Kleopatra.

Βορειαῖος, *poet*., i **Βόρειος**, 2. *poet*. i *poz*., *jon*. βορήιος, 3. koji pripada sjeveru, s j e v e r n i, θάλασσα *Pontus Euxinus*, λιμήν sjeverna od obiju luka na Tenedu.

βορός, 3. proždrljiv, pojedljiv.

βορραῖος, 3. *poet*. = βόρειος.

βορρᾶς, v. βορέας.

βόρυς, υος, ὁ (bolje δρυς), *jon*. libijska životinja, valjada kakva gazela.

Βορυσθένης, ους, ὁ, **1.** rijeka u evrop. Sarmatiji, s. Dnjepar. Otd. Βορυσθενίτης, u Herod. -νεΐτης, fem. Βορυσθενῖτις, stanovnici oko Boristena, τὸ Βορυσθενεϊτέων ἐμπόριον = Olbija. **2.** grad na toj rijeci, takođ. Βορυσθενίς, ἡ, zvan, s. Kudak.

βόσις, εως, ἡ (βόσκω), *ep*. krma, paša.

βοσκή, ἡ, *poet*. = βόσις.

βόσκημα, τὸ, **1.** što se pase, u plur. stoka na paši, stado; uop. ugojena marva, domaća životinja. **2.** *poet*. paša, hrana; pren. uživanje. Od

βόσκω, inf. *buk*. βόσκεν, fut. βοσκήσω, **1.** a k t. *pasco*, **a)** *ep*. i N. T. **pasti**, na pašu tjerati. **b)** k r m i t i, h r a n i t i, othraniti, uzdržavati, γαστέρα želudac puniti; bolest hraniti. **2.** m e d., impf. iter. -έσκοντο, fut. *dor*. -κησοῦμαι, adj. verb. βοσκητέος, **a)** aps. h r a n i t i s e, pasti, κατά τι, pren. veselo rasti, ἐν τοῖς χώροις, uop. razvijati se. **b)** τί što popasti, potrošiti, τινί u čem uživati, ili s part. βόσκονται ὀχεύοντες.

Βόσ-πορος, ὁ, »goveđi gaz«, ime nekojih morskih tjesnaca, osob. **1.** ὁ Θρᾴκιος Β., takođ. samo Β., tjesnac carigradski. **2.** ὁ Κιμμέριος Β. tjesnac od Kaffe. Otd.

Βοσπόριος, 3. bosporski, na pr. ποταμοί t. j. Helespont, i ἐν τῷ Βοσπορίῳ u bosporskom okolišu, t. j. na Helespontu.

βόστρῠχος, ὁ, *poet*. i *poz*. uvojak, vitica, kovrčica, na pr. Βερενίκης (*poet*. i za munju). Otd.

βοστρυχηδόν, *poz*. adv., kovrčasto, kudravo.

βοτάμια, ίων, τὰ, pašnici (sumnj. var. l.).

βοτάνη [ᾰ], ἡ (βόσκω), paša, krma, trava.

βοτήρ, ῆρος, ὁ (βόσκω), *ep*. *poet*. i *poz*. p a s t i r, οἰωνῶν ptičji gatar, κύων βοτήρ čobanski pas.

βοτόν, τὸ, adj. verb. od βόσκω, marva (koja pase), osob. ovca.

βοτρυδόν, adv. *ep.* i *poz.* grozdoliko, u jednoj gomili.

βοτρυόεις, εσσα, εν, poet. grozdan.

βοτρυό-παις, buk. grozdonosan.

βότρυς, *υος,* akuz. pl. takođ. *βότρυας, ὁ,* (zreli) grozd.

βοτρυχ-ώδης, 2. *poet.* kovrčast, kudrav.

βοτρυ-ώδης, 2. *poet.* grozdolik, grozdan.

Βοττία i **Βοττιαία,** *ἡ,* takođ. *ἡ* **Βοττική** i *Βοττιαῖς χώρα,* kraj makedonski na desnoj obali donjega Aksija. Stanov. *οἱ* **Βοττιαῖοι.**

βου-, označuje u složenicama pojam g o l e m e v e l i č i n e (volovskoga).

βούβαλις, *ιος, ἡ, jon.* afrički jelen, antilopa.

βούβαστις, *ιος, ἡ,* egipat. boginja Basta, prikazivana s mačjom glavom. Njoj su bile mačke svete. Otd. **Βούβαστις,** *ὁ,* hram ili stan Bastin, grad, s. Tel-Basta, i *ὁ Βουβαστίτης νομός,* u Delti.

βου-βότης, ου, ὁ (*βόσκω*), *poet.* govedar.

βού-βοτος, 2. (*βόσκω*), *ep.* koji goveda hrani.

βού-βρωστις, *εως, ἡ* (*βιβρώσκω*), *ep.* nesit glad, krajnja bijeda (Il. 24, 532).

βουβών, *ῶνος, ὁ, ep.* i *poz.* žlijezde oko tajnog uda; okolina tajnog uda, slabina, trbuh. Otd.

βουβωνιάω, poet. bolovati na žlijezdama tajnoga uda.

βου-γάιος, *ὁ, ep.* hvališa, torlak, hvastavac (podrugljivo).

Βούδειον, *τὸ,* grad u Ftiotidi ili Epiru ili Magnesiji.

Βουδῖνοι, *οἱ,* sarmatski narod između Dona i Volge u juž. Saratovu, valjada slavensko pleme.

Βούδορον, *τὸ,* glavica i tvrđavica na Salamini nasuprot Megari.

βου-θερής, 2. *poet.* goveda sunčajući, *λειμών* livada, gdje pasu goveda.

βου-θόρος, 2. *poet.* koji na krave skače.

βουθυτέω, goveda žrtvovati. Od

βού-θυτος, 2. *poet.* određen za žrtvovanje bikova.

βουκαῖος, ὁ, buk. koji goni volove, orač.

Βουκάτιος, ime mjeseca, **1.** delfskoga = *at.* Boedromionu (rujan—listopad). **2.** beotskoga = *at.* Gamelionu (siječanj—veljača).

βού-κερως, gen. *ω,* 2. *jon.* i *poet.* s volovskim rogovima.

Βου-κεφάλας, *α, ὁ, poz.* najmiliji konj Aleksandra Vel., stoga **Βουκέφαλα,** *τὰ* i *ἡ,* indijski grad na Hidaspu.

βουκολέω (*βουκόλος*), *ep.* i *poet.* **1.** a k t. goveda pasti, čuvati, takođ. s *βοῦς,* ali i o konjma, pren. **a)** *φροντίσιν πάθος* nesreću brigama popasti, u brigama o njoj razmišljati, blažiti. **b)** *poz.* varati, zavoditi. **2.** m e d. pasti.

βουκολιάζω, buk., dor. -άσδω, fut. *-αξῶ,* ponajv. u med., pastirske pjesme pjevati.

βουκολιαστής, οῦ, ὁ, buk. pjevač ili sastavljač pastirske pjesme.

βουκολίη, *ἡ, ep. jon.* stado goveda, čorda. Otd.

βουκολικός, 3. *buk.* koji se pastira tiče, s *ἀοιδή* pastirska pjesma; *τὰ βουκολικά* pastirske pjesme.

βουκόλιον, *τὸ,* stado goveda, čorda.

Βουκολίων, *ωνος,* **1.** *ὁ,* muško ime. **2.** *ἡ,* grad u Arkadiji, između Mantineje i Laodikija.

βου-κόλος, *ὁ, dor.* **βωκόλος** (= *βουκόλος,* lat. *colo*), koji goveda čuva, *ἀνήρ.* Kao supst. g o v e d a r.

βοῦκος, ὁ, buk. koji goveda goni, volar.

βουλαῖος, 3. koji svjetuje, o bogovima.

βούλ-αρχος, ὁ, poet. začetnik savjeta.

βουλεία, *ἡ,* **1.** vijećnička čast. **2.** vijeće.

βούλευμα, *τὸ* (*βουλεύω*), o d l u k a, z a k l j u č a k, uop. o s n o v a, naum, *τινός,* rijetko: savjet; *τῶν αὐτῶν βουλευμάτων εἰσίν* oni su iste pletke pleli, *αὐτός εἰμι τῷ βουλεύματι* ja sam istoga mišljenja. Otd.

βουλευμάτιον, τὸ, poet. neznatna osnova.

βουλευτήριον, *τὸ,* **1.** vijećnica. **2.** vijeće; neutr. adj. od

βουλευτήριος, koji vijeća, supst. *ὁ,* takođ. *τὸ, poet.* savjetnik.

βουλευτής, *οῦ, ὁ,* **1.** adj. *ep. β. γέροντες* starci u vijeću. **2.** supst. s a v j e t n i k, vijećnik, član vijeća; član senatorskoga staleža u Rimu, senator; član visokoga vijeća (*συνέδριον*) u Jerusalimu. Otd.

βουλευτικός, 3. koji svjetuje, v i j e ć n i č k i; osob. što članu vijeća pripada, *ὅρκος* senatorska zakletva, *τὸ β.* = *ἡ βουλή.*

βουλευτός, 3. *poet.* svjetovan, odlučen. Od

βουλεύω, fut. *βουλεύσω* i t. d., pravilno, fut. med. *βουλεύσεται* takođ. pasivno, adj. verb. **βουλευτέον.**

1. akt. a) s a v j e t t r a ž i t i, **vijećati,** svjetovati se, *βουλάς,* i: savjet davati, svjetovati, *βουλήν, ἀπὸ κοινῶν ξυνόδων* u zajedničkim skupštinama, *περί τινος* o čem, *τινί* za koga, t. j. svjetovati ga, brinuti se za nj, uop. što s v j e t o v a t i, *τί,* sa i bez *τινί;* takođ. sa sl. inf. **b)** i z m i š l j a t i, snovati, na što misliti, aps. ili s akuz. ili sa sl. *ὅπως* ili inf.; o d l u č i v a t i, *τὰ φρεσί* i *τί τινος* protiv koga, *περί τινος* o kome, *ἐς μίαν* jednodušan biti. U pas. *τὰ βουλευόμενα* savjeti, *τὰ βεβουλευμένα* odlučeno, odluke, osnove; *εὖ βεβούλευται* dobro se posavjetovao. **c)** napose: b i t i č l a n o m v i j e ć a, *οἱ βουλεύοντες* članovi vijeća, *ἐβούλευσα* postao sam član vijeća, u Ateni: pripadao sam vijeću, *βουλή* (v. r.).

2. med. a) savjetovati se, u s e b i r a z m i š l j a t i, *εἰ* da li —, u sebi o d l u č i t i, pregnuti, smisliti, **zaključiti,** *βεβουλευμένος* odlučen, na pr. *ἀπάτην, περί, ὑπέρ, πρός τινος* o kom, za koga, brinuti se za koga, misliti na nj, s inf. ili *ὅπως* i s drugim zavis. reč. **b) posavjetovati se,** dogovarati se, *ἅμα* ili *σύν τινι, μετά τινος, καθ' ἑαυτούς* ili *ἐν τῇ στρατιᾷ,* i to *περί τινος* i *ἔκ τινος* ili *πρός τι* prema čemu, s obzirom na što. **c)** za sebe dobro ili zlo svjetovati, za sebe

skrbiti, dobro činiti, razborito ili zlo postupati, ἀσφαλέστερον sigurnijim putem udariti. Od

βουλή, ἡ (βούλομαι), **1. savjet** koji se daje, naum, dogovor, osnova (Od. 11, 437); svjetovanje, razmišljanje, razboritost, βουλὴν προτιθέναι ili -τίθεσθαι, ποιεῖσθαι περί, ὑπέρ τινος i ἐπί τινι, kao i sa sl. inf. vijećati, βουλήν δούς naime ἑαυτῷ u sebi promišljajući, slič. βουλὴ γίγνεταί τινι, ali ἐν βουλῇ ἔχειν vijećati, biti baš u vijećanju. **2.** savjet, zaključak, odluka, volja. Konstr. kao pod 1. **3.** vijeće, skupština, već u Hom. Napose **a)** u Ateni vijeće od 500 ždrijebom (ἀπὸ κυάμου) biranih građana, koji po 35 ili 36 dana njih po 50 ljudi upravljahu javnim poslovima i sačinjavahu savjetno poglavarstvo za narodnu skupštinu (ὁ δῆμος, ἡ ἐκκλησία), stoga stvaraše odluke (ψηφίσματα) ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος, u Tukid. također bez člana βουλὴ καὶ δῆμος; βουλῆς ὤν član vijeća, plur. οἱ ἐκ τῆς βουλῆς; ἐκ βουλῆς od vijeća. Kako se svake godine iznova biralo, govorilo bi se ἐκ τῆς προτέρας βουλῆς za pređašnjega vijeća, pak αἱ ἄλλαι βουλαί vijeće pređašnjih godina. **b)** najviše sudište u Ateni ἡ βουλὴ (ἡ) ἐν Ἀρείῳ πάγῳ ili ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου, nešto pred to vijeće iznijeti: εἰς τὴν βουλὴν ἀνάγειν. **c)** *poz.* rimski senat (ἡ σύγκλητος), i βουλὴν συνάγειν *senatum convocare*, οἱ ἀπὸ βουλῆς *senatores*. Otd.

βουλήεις, 3. *poet.* dobro svjetovan, razborit.

βούλημα, τὸ (βούλομαι), što se htjelo, htijenje, volja, namjera, osnova.

βούλησις, εως, ἡ = βούλημα; ἡ τοῦ φαγεῖν β. tek, apetit; βούλησιν ἐλπίζει nada se, da će mu se želja ispuniti; βουλήσει od srca.

βουλη-φόρος, 2. (φέρω), *ep.* koji savjetuje, savjetnik, Ἀχαιῶν njihov poglavica.

βουλιμιάω (βού-λιμος i -λιμία velik glad), biti gladan kao vuk.

βούλιος, 3. *poet.* = βουλήεις.

βούλομαι, dep. pas., βουλήσομαι, ἐβουλήθην, βεβούλημαι, augm. katkada također ἠβουλ., *ep.* spor. obl. **βόλομαι**, *buk.* βόλλομαι, **htjeti, željeti,** rad biti (ali ἐθέλω biti spreman, gotov na čin), **1.** htjeti, željeti, iskati, namjeravati, i za neživo: značiti, **a)** aps., stoga βουλόμενος *volens, lubens*, svoje volje, rado, ali i: uz najbolju volju, μὴ βουλόμενος *invitus*, protiv volje, ὁ βουλόμενος tkogod hoće, koji mu drago, takođ. ὃς βούλῃ = *quivis*, τὸ βουλόμενον namjera, βουλομένῳ μοί ἐστι hoću, ὡς μὴ βουλόμεθα i kod prošlih događaja uop. i u poslov.: bogme zlo, u zao čas; εἰ βούλει ili εἰ δὲ βούλει ako ti je volja, ako izvoliš, često za ublaživanje imperat. = *sis (si vis)*, često samo za nastavak govora, pak, još i to, ili takođe, i tako samo βούλει uz konj. kao naše »hoću li, da«. **b)** s akuz. τί βουλόμενος; s kojom namjerom? i tako τί τινι komu što željeti, ne zavidjeti, odlučiti, udijeliti, osob. o bogovima, jer je volja i izvršenje nablizu. Slič. τά τινος držati s kim, ali obič. s inf. (prez. i aor., rijetko fut.) ili akuz. s inf., gdje βουλόμενος često znači samo: s tom namjerom, da bi. **2.** sa i bez πολύ ili μᾶλλον **voljeti,** radije htjeti, sa sl. ἤ, ἤπερ, ali takođ. bez ἤ.

βου-λυτός, ὁ (λύω), *ep.* vrijeme, kad se isprežu volovi, popodne. Otd. adv. **βουλυτόνδε**, poslijepodne.

βοῦνις, ιδος, ἡ (βουνός), *poet.* bregovit.

βου-νόμος, 2. *poet.* (νέμω), koji goveda pase ili hrani, ἀγέλαι stada govedâ, što pasu.

βουνός, ὁ, *jon.* i N. T. brežuljak, oglavak. Otd.

βουν-ώδης, ὧδες, *poz.* nalik na brežuljak.

βου-πλήξ, ῆγος, ἡ (πλήσσω), **1.** *ep.* ostan, badalj. **2.** dvosječna sjekira.

βου-πόρος, 2. (πείρω), ὀβελός ražanj, što probada goveče.

Βουπράσιον, τὸ, grad i rijeka u sjevernoj Elidi.

βού-πρωρος, 2. *poet.* s volovskom glavom, vologlav.

βοῦς, *dor.* βῶς, gen. βοός, dat. βοΐ, akuz. βοῦν, *ep.* također βῶν; dual βόε, βοοῖν; plur. βόες, βοῶν, βουσί, *poet.* βόεσσι, akuz. βοῦς, *ep. poet.* i *poz.* βόας, *dor.* βῶς, ὁ i ἡ (lat. *bos*, staronj. *chuo, Kuh*), **1. bik,** vo, krava, uop. **goveče;** Homer upotrebljava u plur. mask., ali označuje bika takođ. sa βοῦς ἄρσην (ἔρσην) ili ταῦρος βοῦς; β. ἀφ' ἀμάξης ujarmljeni vo. Poslov. βοῦς (novac s volovskom slikom) ἐπὶ γλώσσῃ βέβηκε ima lokot na ustima, ἡ ἅμαξα τὸν βοῦν to je naopak svijet; ἡ βοῦς takođ. pren. za ženu. Napose znači **2.** βοῦς govedska koža, stoga njom presvučeni štit, volujski štit.

Βούσῑρις, ιδος, ὁ, **1.** sin Posidonov, star kralj egipatski, koji je strance žrtvovao. **2. Βούσῑρις**, ιδος, ἡ, »mjesto Osirisovo«, grad u Nilskoj Delti, tako prozvan po tamošnjem grobu Osirisovu, po svoj prilici današnji Abukir. Otd. adj. **Βουσιρίτης** νόμος okružje busiritsko.

βού-σταθμον, τὸ, i βούσταθμος, ὁ, *poet.* (σταθμός), staja za goveda.

βού-στασις, ἡ (στάσις), *poet.* staja za goveda.

βου-σφαγέω (σφάττω), *poet.* goveda klati.

βούτης, *poet.* (βοῦς), adj. govedski; φόνος pokolj govedâ; supst. govedar.

βούτομον, τὸ, *buk.* močvarna biljka, lisičji šaš.

Βουτώ, οῦς, οῖ, οῦν, ἡ, **1.** grad u Nilskoj Delti s glasovitim hramom i proročištem Latone, koja se sama zvala Buta, Mut (noć). **2.** grad u donjem Egiptu blizu Arabije, nepoznata položaja (Herod. 2, 75).

βουφονέω, *ep.* goveda klati. Od

βου-φόνος, 2. (φονεύω), *poet.* koljući ili žrtvujući goveda, sa smicanjem (pokoljem) govedâ.

βουφορβέω, impf. ἐβουφόρβουν, *poet.* goveda pasti.

βουφόρβια, *ων, τὰ, poet.* krd govedâ, čorda. Od **βου-φορβός,** 2. (φέρβω), koji goveda hrani ili pase, *ὁ β.* pastir.

Βουφράς, *άδος, ἡ,* mjesto kod Pila u Meseniji.

βού-χιλος, 2. *poet.* koji goveda hrani.

βο-ώνης, ὁ, kupac govedâ, u Ateni činovnici, koji su kupovali goveda za žrtve.

βο-ῶπις, *ιδος, ἡ* (βοῦς, ὤψ), *ep.* kravook, s krupnim, velikim očima, koje se uzimahu za znak ljepote. Pridjevak žena, osob. boginje Here.

βοώτης, ου, ὁ (βοῦς), *poz. poet.* govedar, pastir. Kao vlastito ime

Βοώτης, *ου, ὁ* (βοῦς = βούτης), zviježđe Arkturovo pred zviježđem Medvjedovim (*septem triones* volovi).

βραβεία, ἡ, poet. odluka, rješidba.

βραβεῖον, τὸ, N. T. bojna nagrada. Od

βρᾰβεύς, *έως, ὁ,* akuz. sg. βραβῆ, plur. βραβῆς, bojni sudija, uop. sudac, izabrani sudac, knez.

βραβευτής, *οῦ, ὁ* = βραβεύς, dolazi više u prozi.

βρᾰβεύω, **1.** bojne nagrade dijeliti, osob. odlučivati, riješiti, *τὰ δίκαια* pravice. **2.** pren. upravljati.

βράβῦλον, τὸ, buk. turgulja ili trnjina (vrsta šljive).

βράγχια ili *βραγχία, τὰ, buk.* i *poz.* riblje škrge.

Βραγχίδαι, *οἱ,* svećeničko pleme, koje je tobože potjecalo od Apolonova sina Branha (Βράγχος). Bilo je na čelu hramu i proročištu Apolona Διδυμεύς-a u Didimi kod Mileta. Mjesto se ono po njima zvalo također *αἱ* **Βραγχίδαι.**

βράγχος, *ὁ,* promuklost, gr'onica.

βράδινος, 3. *eol.* = ῥαδινός, 3. vitak, tanak, žustar; kićen, spretan.

βρᾰδύνω (βραδύς), βραδυνῶ, ἐβράδυνα, ἐβεβραδύκειν, **1.** *(poet.)* tranz. otezati (u pas.). **2.** intr. oklijevati, zadocniti, zabavljati se, zadržati se, *παρά τινι.*

βραδυπλοέω, N. T. polagano ploviti.

βραδυ-πόρος, 3. *poz.* koji polagano hodi.

βραδύ-πους, ὁ, ἡ, poet. polaganim korakom.

βρᾰδύς, *εῖα, ύ,* komp. βραδύτερος i *poz.* βραδίων, **βράδιον,** superl. βραδύτατος, *ep.* i *buk.* takođ. βράδιστος, adv. **βραδέως,** komp. *-δύτερον,* **polagan,** trom, težak, pren. spor, zametan, lijen, tunjav, tup, sa sl. inf. ili *τινί* u čem, takođ. dockan, opoznio, zakasnio (Sof. Trah. 399). Supst. *τὸ βραδύ* sporost, i *τὸ βραδύτατον* najteži dio vojske, koji najpolaganije odmiče (oklopnici). Otd.

βραδυτής, *ῆτος, ἡ,* sporost, tromost, lijenost, i u plur.

βραϊδίως, adv. *buk.* = ῥᾳδίως.

βράκαι, αἱ, poz. hlače galske, *bracae.*

βράκος, τὸ (ϝράκος), *buk.* skupocjena ženska haljina.

Βρασίδας, *ου, ὁ,* sin Telisov, vojvoda spartanski g. 431.—422.; u Amfipolu gdje je pao štovan kao heroj; otd. *οἱ* **Βρασίδειοι** (στρατιῶται) vojnici Brasidini.

βράσσομαι, poet. uskipjeti, uzavreti, nabujati.

βράσσων, v. βραχύς.

βράστης, ὁ (βράσσομαι), *poz.* uskipljenje, onda: potres s okomitim udarcima.

Βραυρών, *ῶνος, ὁ,* mjesto u Atici s hramom i prastarom slikom Tauridske Artemide, s. Vraona. Adj. **Βραυρώνιος,** 3.

βράχεα, *έων, τὰ* = βραχέα, plitka mjesta, gazovi, pličine.

βραχεῖν, *ep.* def. aor. 2., indik. ἔβραχε i βράχε, pucati, praskati, škripati, gruhati, zvečati, tutnjiti, riknuti; takođ. za riku Aresovu i za visku ranjena konja.

βραχίων, ιστος, v. βραχύς.

βραχίων [ῐ], *ονος, ὁ,* mišica, ruka, *πρυμνὸς βρ.* rame, pa tako i bez *πρυμνός, brachium.*

Βραχμᾶνες, *οἱ,* indijski *brahmânas,* bramini, **1.** najviša kasta u Indiji, t. j. svećenici i naučnjaci. **2.** valjada i plemena, koja pristajahu za bramaizmom.

βραχύ-βιος, 2. kratkovjek.

βραχυ-λογέω, poz. kratko govoriti, biti kratak u izričaju.

βραχυλογία, *ἡ,* kratkoća u izričaju.

βραχυ-λόγος, 2. (λέγω), koji kratko govori, kratak u izričaju.

βρᾰχύνω (βραχύς), *poz.* pokratiti (na pr. uvod), napose: slog kratko upotrebljavati.

βραχύ-πορος, 2. koji kratko optječe, tijesan.

βρᾰχύς, *εῖα* (*jon.* -έα), *ύ,* komp. *-χύτερος* (-χίων) i **βράσσων,** superl. *-χύτατος* i *-άχιστος* (lat. *brevis* od *bregvis*), **kratak,** o prostoru i vremenu; plitak, bliz; nenadan; malen, malo, prost, neznatan, za ljude: nizak. Supst. *βραχύ* i *βραχύ τι* rječca, mali dio, sitnica, *τὸ βραχύ τι* to za nešto neznatno uzeto. Tako isto *βραχέα* malo, kratki govori, sitnice, malo ostataka. — Adv. *βραχύ, βραχύ τι* i *βραχέα,* kao i **βραχέως,** malo, tek malo, ne daleko. Komp. *βραχύτερα* manje, mnogo kraće, superl. *βραχύτατον, ὡς βράχιστα* što kraće, pak *ἐν βραχέι* ili *ἐν βραχεῖ* kao i *ἐν βραχέσιν* ili *βραχέως* ukratko, t. j. **1. skoro. 2.** u malo riječi. **3.** nedavno, *ἐν βραχεῖ χάριν* mj. *ἐν βρ. χ. οὖσαν* milost od kratke muke, *ἐν βρ. ξυνθείς* dvolično: ukratko, i: kratko govoreći, što sam (lukavo) izmislio. Tako isto *ἐν βραχυτέροις,* naime *λόγοις,* i *ἐν βραχυτάτῳ* u što kraćem vremenu, ili: sa što manje riječi, slič. *διὰ βραχέων* i *διὰ βραχυτάτων,* ali *διὰ* i *ἐκ βραχέος* u maloj daljini ili iz male daljine, *ἐπὶ βραχύ* što se na malo proteže = malo ili: nedaleko; slič. *ἐς βραχύ* nakratko, *κατὰ βραχύ* polagano, u kratkim hodovima ili u malim odjelima, pomalo, namalo, ukratko, *τὸ κατὰ βρ. λίαν* odviše zbijena kratkoća. Otd.

βραχύτης, ητος, ἡ, kratkoća, brzina; pren. βρ. γνώμης kratkoumnost.

Βρέα, ας, ἡ, grad u Trakiji.

βρέγμα, τὸ, *poz. ep.* prednji dio glave, gornji dio lubanje.

βρέμω, jednom **βρέμομαι**, *ep.* i *poet.*, samo u prez. i impf., *ep.* takođ. **βρομέω** (lat. *fremo*), mumljati, krkljati, šumiti, zujati, oriti se, uop. bješnjeti.

βρενθύομαι, dep. med., samo u prez. i impf., kopuniti se, vladati se kao kakav βρένθος t. j. vodena ptica ponosita hoda, šepiriti se, hvaliti se, razmetati se.

Βρεντέσιον, -τήσιον i -δέσιον, τὸ, *Brundusium*, grad u Kalabriji, s. Brindisi.

βρέτας, τὸ, gen. εος, plur. βρέτη, *poet.* drven lik božji.

Βρεττανῶν νῆσοι, i -ανίδες, αἱ, Engleska i Škotska; ispor. Πρεττανία i slično.

Βρεττία, ἡ, Brutij u donjoj Italiji; stanov. **Βρέττιοι**, οἱ, *Bruttii*.

βρέφος, εος, ους, τὸ, **1.** *ep.* i N. T. nerođen plod u utrobi. **2.** novorođe, dijete, takođ. sa νέον ili ἄρτι τεχθὲν βρ. označeno; za životinje: mlado. Otd. demin. βρεφύλλιον, τό.

βρεχμός, ὁ, *ep.* prednji dio glave, tjeme.

βρέχω, ἔβρεξα, βέβρεγμαι, ἐβρέχθην (možda srod. s lat. *rigare*), **1.** pokropiti, nakvasiti, smočiti; u pas. smočiti se. **2.** *poz.* i N. T. **a)** kišjeti, takođ. bezlično βρέχει kiša pada. **b)** dati da kiši, ἐπί τινα na koga.

βρῑ-, u nekojim složenicama (isp. βαρύ): težak.

Βριάρεως, gen. -εω, ὁ, zamašni, božansko ime storukoga gorostasa, koga su ljudi zvali Egeon. [Trojesložno ◡◡‒.] Od

βρῐαρός, 3. (βρίζω), *ep.* težak, zamašan.

Βρίγαντες, οἱ, narod u Britaniji.

Βριγάντιοι, οἱ, pleme u Vindeliciji (Βριγάντιον Bregenz).

Βρίγες, v. Βρύγοι.

βρίζω (osn. βρι), aor. ἔβριξα, *ep.* i *poet.* otežati, zaspati, spavati, uop. *(ep.)* dremovan biti, lastovati, besposlen biti.

βρι-ήπυος, 2. (ἠπύω), *ep.* koji jako viče, glasno riče.

βρῖθος, τὸ, *poet.* = βριθοσύνη.

βρῑθοσύνη, ἡ, *ep.* težina, breme, teret. Od

βρῑθύς, εῖα, ύ, *ep.* i *poet.* težak, zamašan.

βρίθω [ῑ], impf. βρῖθον, fut. βρίσω s *ep.* inf. βρισέμεν, aor. ἔβρισα, perf. βέβριθα s prez. znač., i med. **βρίθομαι** (βρι), **1.** *ep.* težak biti, teško natovaren biti, τινί čim. **2.** pren. **a)** sa svom silom baciti se na neprijatelja, žestoko navaliti, saletjeti, aps. i ἐπί τινα. **b)** pretezati, jači biti, svladati, τινί čim. **3.** *poet.* tranz. natovariti, teretiti.

Βρικίνναι, αἱ, tvrđavica Leontinaca na Siciliji, s. Li Brisgi.

Βριλησσός, ὁ, gora u Atici, s. Turko-Vuna, takođ. Πεντελικὸν ὄρος, 1119 m visoka, s glasovitim mramorom.

βρῑμάομαι (od βρίμη gnjev, βρι), dep. med., impf. ἐβριμῶτο i ἐβριμοῦτο, aor. βριμήσαιο, ljutiti se, planuti, τινί na koga. (Βριμώ Hekata.)

Βρῑσηίς, ίδος, ἡ, kći Brisejeva (Βρισεύς), Hipodamija, ljubavnica Ahilejeva.

Βρόγγος, ὁ, rijeka u Mesiji, s. Sava.

βρόδον, τὸ, *eol. poet.* = ῥόδον.

βρομέω, *ep.* = βρέμω, v. r.

Βρόμιος, ὁ, *poet.* pridj. Bakhov, takođ. za Bakha samoga, koji buči. Od

I. **βρόμος**, ὁ (βρέμω), *ep. poet.* i *poz.* **1.** štropot. **2.** prasak.

II. βρόμος, ὁ, *poz. poet.* zob.

βρονταῖος, 3. *poz.* (βροντή), grmeći.

βροντάω, *ep. poet.* i *poz.* grmjeti. Od

βροντή, ἡ (βρέμω), **1.** grom, u plur. grmljavina, bura. **2.** *jon.* preneraženost, nesvjestica.

βρόντημα, τὸ, *poet.* = βροντή.

βροντησι-κέραυνος, 2. *poet.* sijevajući i grmeći.

βρότειος, 2. i 3. *poet.*, **βρότεος**, 3. *ep.* i *poet.* i **βροτήσιος**, 3. *poet.* (βροτός), smrtan, čovječji, ἐν τοῖς βροτείοις u ljudskim stvarima.

βροτόεις, εσσα, εν (βρότος), *ep.* krvav, ljudskom krvlju poprskan.

βροτοκτονέω, *poet.* ljude ubijati. Od

βροτο-κτόνος, 2. (κτείνω), *poet.* koji ljude ubija, ljudomora, **θυσίαι** ljudske žrtve.

βροτο-λοιγός, 2. *ep.* i *poet.* koji ljude smiče, ljudomora.

βρότος, ὁ, *ep.* rijeka, αἱματόεις rijeka, mlaz krvi.

βροτός, ὁ, ἡ (mj. μροτός, kor. μορ, = lat. *mortalis*), *ep.* i *poet.* smrtan. Supst. (bez člana) smrtnik, čovjek. Otd.

βροτο-σκόπος, 2. *poet.* koji ljude motri.

βροτο-στυγής, 2. *poet.* ljudima mrzak ili omrazit.

βροτο-φθόρος, 2. *poet.* koji ljude ništi, ljudoguban.

βροτόω (βρότος), *ep.* samo part. perf. pas., okrvavljen, krvav (Od. 11, 41).

βροχή, ἡ, N. T. kiša, pljusak.

βρόχθος, ὁ *buk.* grkljan.

βρόχος, ὁ, zamka za vješanje, uop. uže.

βροχύς, βροχέως, *eol. poet.* = **βραχύς, βραχέως.**

βρῦ, τὸ, *poet.* riječ od tepanja; **βρῦν εἰπεῖν** zahtijevati piti.

βρυάζω, *poet.* nešto izbijati, izbacivati.

βρυγμός, ὁ, N. T. grizenje, škrgutanje.

Βρύγοι, οἱ, takođ. **Βρίγες**, trački narod, sjeverno od Bereje u Makedoniji.

βρύκω i med. [ῡ] (βρύχω), *poet.* škrgućući zgristi, pren. za bolesti: trzati, vrtati, izjedati.

βρύον, τὸ, *poz.* mahovina, osob. morska.

βρῡχάομαι, dep., perf. βέβρυχα (s prez. znač.), βρυχηθείς (βρύχω), *ep.* (samo perf.), *poet.* i *poz.* bukati, rikati, krčati, ujati (zapr. o lavovima). Otd.

βρύχημα, τὸ, *poz.* urlanje, rika, huka.
βρύχιος, 2. *poet.* **1.** (βρυχάομαι) koji tutnji, šumi. **2.** (ὑπόβρυχα) pod vodom, dubok.
βρύχω, samo u prez. i impf., *poet.* zubima cokotati; *poz. poet.* τὸ στόμα škrgutati, zube kesiti, u N. T. i bez στόμα.
βρύω [ῡ], samo prez. i impf. (βαρύς), **1.** intr. *ep.* i *poet.* klijati, tjerati, zelenjeti se, klokotati, nabreknuti, pun biti, τινί i τινός čega. **2.** tranz. izbijati, dati da izvire, N. T.
βρῶμα, τὸ, i **βρῶσις,** εως, ἡ, i *ep.* **βρώμη** i **βρωτύς,** ύος, ἡ (βιβρώσκω), **1.** hrana, jelo, jedenje ili blagovanje. **2.** izjedanje.
βρώσιμος, 3. *poet.* i N. T. = βρωτός.
βρωτήρ, ῆρος, ὁ, ἡ, *poet.* koji ždere, troši.
βρωτός, 3. (βιβρώσκω), koji se može jesti, τὸ βρωτόν, τὰ βρωτά jelo.
βρωτύς, ύος, ἡ, v. βρῶμα.
Βυβασσίη, ἡ, χερόννησος, uski prilaz u Kariji s gradom Bibasom, istočno od Knida.
βύβλινος, 3. *ep.* i *jon.* **1.** zgotovljen od bibla, od biljke nalik na papirus. **2.** od konoplje ili lika.
βυβλίον, τὸ = βιβλίον, knjiga.
βύβλος (isp. βίβλος), ἡ, *jon.* i *poet.* biblova ili papirova stabljika, *cyperus papyrus,* i liko njezino. Rasla je u močvarama i jezerima egipat. Delte. Od njezinih stabljika zgotavljao se papir, čamci, jedra, rogožine, crevlje, a njezin se donji dio jeo.
Βύβλος, ἡ, **1.** grad u Fenikiji, sjeverno od Sidona, s. Džebeil, stanov. Βύβλιος. **2.** grad u Nilovoj Delti, stanov. -ιος.
Βυζάντιον, τὸ, grad u Trakiji na Bosporu, s. Carigrad. Otd. adj. **Βυζάντιος,** 3. bizantski.
βύζην (t. j. βύσδην, v. βύω), adv., zapr. puno, stoga: nagusto stisnuto, jedno tik do drugoga.
βυθίζω, *poz.* utopiti; pas. utonuti.
βύθιος, 3. *poz.* dubok (i o glasu). Od
βυθός, *poet.* i *poz.*, **βυσσός,** *ep.* i *jon.*, ὁ, dubina, osob. morska dubina; uop. bezdana, ἀθεότητος.
βύκτης, ου, ὁ, *ep.* koji uče (sova, βύζα), koji uji, zvizgav.
Βύκχι, *eol. poet.* = Βάκχε.
βυνέω, samo prez. i impf., nagnječiti; v. βύω.
βύρσα, ἡ, *jon. poet.* i *poz.* odrta koža, uop. koža. Otd.
βυρσ-αίετος, ὁ, *poet.* kožni orao (Kleon).
βυρσεύς, ὁ, N. T. kožar.
βυρσίνη, ἡ, *poet.* remen od kože.
βυρσο-δέψης, ου, ὁ (δέψω), kožar.
βυρσο-παγής, 2. *poz.* kožnat.
βυρσο-παφλαγών, όνος, ὁ, *poet.* kožni Paflagonac (kožar Kleon).
βυρσο-πώλης, ου, ὁ, *poet.* trgovac kožama.
βυρσο-τενής, 2. *poet.* = βυρσότονος.
βυρσό-τονος, 2. *poet.* kožom prevučen, κύκλωμα talambas.
βύσσινος, 3. *jon.* i *poet.* (βύσσος), od bisa zgotovljen.
βυσσοδομεύω (kao od βυσσο-δόμος, δέμω), *ep.* duboko, t. j. tajno izmisliti, odlučiti; ὀργήν potajno srditi se.
βυσσόθεν, *poet.* adv., od dna gore, iz bezdane (Sof. Ant. 590).
βυσσός, v. βυθός.
βύσσος, ἡ, nekaka tanka lanena ili pamučna tkanina.
βυσσό-φρων, 2. *poet.* = βαθύφρων, lukav, previjan.
βύω, *ep.* i *jon.* (impf. ἐβύνουν, od βυνέω), pas. βέβυσμαι, ἐβέβυστο, ἐβύσθη, βυστός, kljukati, napuniti, τινός.
βῶ, v. βαίνω.
βωθέω i t. d., v. βοηθέω.
βωλά, *dor.* mj. βουλή.
βῶλαξ, ἡ, *buk.* = βῶλος.
βωλάριον, τὸ, *poz.* grudica, zrnce. Demin. od
βῶλος, ἡ, gruda (zemlje), *gleba;* grumen, i *poet.* sunčani kotur, sunce.
Βωμιῆς, ili Βωμιεῖς, έων, οἱ, etolsko pleme oko izvora Euenova.
βώμιος, 3., *poet.* takođ. 2., koji pripada žrtveniku (βωμός), koji obuhvata žrtvenik, ἀκτά stepenica od žrtvenika.
βωμίς, ίδος, ἡ, *jon.* demin. od βωμός, mali vis, stepenica, stupanj.
βωμο-ειδής, 2. (εἶδος), *poz.* sličan žrtveniku, τὸ β. ploča slična žrtveniku.
βωμολοχεύομαι (-χος), dep. med., lakrdijaš biti. Otd.
βωμολοχία, ἡ, ulizivanje, lakrdisanje.
βωμολοχικός, 3. *poz.* lakrdijaški.
βωμο-λόχος, 2. (λοχάω), *poz.*, ispr. za odrpanu čeljad, koja oko žrtvenika zija, ne bi li štogod od žrtava isprosila ili ugrabila, obič. za prosta lakrdijaša, τὸ βωμολόχον lakrdisanje, prosto šaljenje, takođ.: prosta šala.
βωμός, ὁ (βαίνω, βῆμα), **1.** *ep.* vis, podnožje, podloga, stalak, kod kolâ: nogači (Il. 8, 441), podnožje u kipa. **2.** napose **žrtvenik,** u općen. rečen., gdje se ne misli na koji određeni, često u plur. Od ἐσχάρα se β. razlikuje tim, što je β. imao stepenice ili jednu ἀνάβασις, a ἐσχάρα je bila samo podnica osnovana na zemlji. *Β.* je bio utočište bogoradnikâ, a kod osobito svečanih prilika uzimahu sudije glasovnice sa žrtvenika Atenina.
βῶν, βῶς, v. βοῦς.
βώσας, v. βοάω.
βωστρέω (βοάω), *ep.* zvati, zazivati, osob. u pomoć, τινά.
βωτι-άνειρα, ἡ (βόσκω, ἀνήρ), *ep.* hraniteljica ljudi ili junakâ.
βώτωρ, ορος, ὁ (βώσκω), *ep.* koji pase, pastir, ἀνήρ.

Γ.

Γ, *γάμμα*, treće slovo grčk. azbuke, stoga kao brojka γ' = 3.

γᾶ, *dor.* i *eol.* mj. γῆ. (γά, *dor.* mj. γέ.)

γαγγάμη, ἡ, i γάγγαμον, τὸ, *poz.* mrežica, osob. za lov kamenicâ, *poet.* δουλείας.

Γάγγης, ου, ὁ, najveća rijeka u Indiji.

γάγγραινα, ἡ, N. T. zapr. čir nalik na rak-ranu; pren. bezumna brbljavost.

Γάδειρα, *jon.* **Γήδειρα**, ων, τὰ, ostrvo i grad u Španiji, s. Cadix, *Gades* = *qadesh* sveta; stanov. Γαδειρεύς; adj. Γαδειραῖος πορθμός *fretum Gaditanum*; Γαδειρίδες πύλαι stupovi Heraklovi.

Γαδρωσία (i Γεδρ.), ἡ, zemlja u Aziji, s. Beludžistan. Stanov. οἱ **Γαδρώσιοι** i **Γάδρωσοι**.

γάζα, ἡ (perz. riječ), *poz.* riznica, kraljevsko blago.

Γάζα, ἡ, **1.** grad na južnoj međi palestinskoj, s. Gazah; stanov. ὁ **Γαζαῖος**. **2.** grad u Sogdijani (Arijan, 4, 2, 1. 3).

γαζοφυλάκιον, τὸ, riznica, N. T.

γᾶθεν, *dor.* mj. γῆθεν. — γαθέω, *dor.* mj. γηθέω.

γαῖα, ἡ, *ep. poet.* i *poz.* mj. γῆ. Otd.

γαιάοχος, ὁ, *dor.* = γαιήοχος.

γαιήιος, 3. *ep.* zemaljski, υἱός sin Zemlje, pridj. Titijev.

γαιή-οχος, 2., *dor.* γαιά-οχος (γαῖα, ἔχω), **1.** *ep.* koji zemlju obuhvata, pridj. Posidonov, zemljodrža, zemljonoša. **2.** zemlju štiteći.

γάιος, 2. *dor.* mj. γήιος, **1.** koji se u zemlji nahodi. **2.** podzemni.

Γαίσων, ωνος, ὁ, rijeka u Joniji, koja Mikali na jug utječe u Meandrijski zaton.

γαίων, *ep.* part. prez. od γαίω (zapr. γαϝίω, isp. *gavisus*, γηθέω i ἀγαίομαι), ponosit, τινί na što, oslanjajući se, radujući se.

γάλα [ᾰ ᾰ], gen. γάλακτος, τὸ (lat. *lact*, nom. *lac*), mlijeko, N. T. pren. početni nauci evanđelja. Otd.

γαλᾰ-θηνός, 2. (θῆσθαι), *ep.* i *jon.* koji mlijeko sisa, sišče, napršče, stoga: mlad, nježan.

γαλακτο-πότης ili **πώτης**, ου, ὁ (πίνω), *jon.* i *poet.* mljekopija, koji od mlijeka živi.

γαλάνα i γαλάνεια, *dor.* = γαλήνη.

γαλᾰνόω, *poet.* miriti.

Γαλάξια, τὰ, *poz.* svetkovina mlijeka u Ateni, kad bi se Kibeli žrtvovala mliječna kaša (γαλαξία).

γαλαξίας, ου, ὁ, sa i bez κύκλος, kumovska slama, mliječni put.

Γαλάτεια, nimfa, i ime lađi.

Γαλατία, ἡ, stanov. ὁ **Γαλᾰτης**, adj. **Γαλατικός**, 3. **1.** kraj u Maloj Aziji. **2.** Galija.

γαλε-άγρα, ἡ, *poz.* lasolovka, kunolovka, pak: željezna krletka.

γαλέη, *poz.* i *ep.*, v. γαλῆ.

γαλεός, ὁ, *poz.* kučak, morski pas.

γαλεώτης, ὁ, *poz.* **1.** vrsta guštera = ἀσκαλαβώτης. **2.** *poz.* sabljar (riba).

γαλῆ, *poz. ep.* γαλέη, ἡ, lasica; mačka.

γᾰλήνη, ἡ (kor. γαλ, sjati se), tišina, mir (takođ. pren.), τινός od čega; osob. bezvjetarje, napose morsko, i *poet.* tiho, mirno more, γαλήνην ἐλαύνειν po tihom moru ploviti. Otd.

γαληνίζω, *jon.* umiriti vjetrove, umiriti more.

γᾰληνός, 3. *poet.* miran, tih, blag, εἴς τινα; ἐκ κυμάτων γὰρ αὖθις αὖ γαλήν'(ά) ὁρῶ poslije oluja vidim opet morsku tišinu. (U ovom stihu Eur. Orest. 270 kažu da je neki glumac rekao γαλῆν — lasicu — pa su ga zato ispsikali.)

Γαληψός, οῦ, ἡ, **1.** grad na Halkidici na Toronejskom zalivu (Her.). **2.** grad u Trakiji na podnožju gore Pangeona (Tuk.).

Γαλλικός, 3. *poz.* *Gallicus*, galski.

γᾰλόως, ἡ, gen. γαλόω, nom. plur. γαλόῳ, *ep.* zaova, muževa sestra.

Γάμβρειον (-ριον), τὸ, grad u Misiji.

γαμβρός, ὁ (γαμέω), svaki rođak po ženidbi, dakle **1.** muž kćerin, zet. **2. a)** svojak, svak, djever. **b)** šurak, šurjak (t. j. muž sestrin i brat ženin). **3.** *poet.* takođ. tast, svekar; zaručnik.

γαμετός, 3. udat; osob. **γᾰμετή** (γυνή), žena, gospođa, νόμῳ zakonita.

γαμέτης, ου, ὁ, suprug, muž. Od

γᾰμέω (prez. nema u Hom.), *at.* fut. γαμῶ, -εῖς, aor. ἔγημα, perf. γεγάμηκα, γεγάμημαι, *ep.* i *jon.* fut. γαμέω, *poz.* fut. γαμήσω, aor. akt. ἐγάμησα, pas. ἐγαμήθην (γάμος), **I. akt. 1.** o muškom: **ženiti se,** svatove slaviti (Plut. Per. 7), uzeti za ženu, biti sa ženom; ὁ γεγαμηκώς oženjeni, ἔκ τινος iz čije kuće, u koji rod priženiti se, tako isto ἄνευ χρημάτων bez novaca, τινά, tako i Ἀδρήστοιο θυγατρῶν jednu od Adr. kćeri, ili ἄλοχον i γυναῖκα ἐς οἰκίαν za ženu uzeti u kuću, ili γάμον γαμεῖν ženidbu sklapati, pak γάμους τοὺς πρώτους ἐγάμει Κῦρον δύο θυγατέρας prvi i drugi put se oženio dvjema kćerima Kirovim, ili s Πέρσῃσι s obzirom na Perzijance, da dobiju kraljevske potomke; slič. λέκτρα. **2.** o ženi: ironički Eur. Med. 606 Medea veli Jasonu »kad sam se tobom oženila«; u N. T. udati se.

II. pas., ἡ γεγαμημένη ili *poz.* γαμηθεῖσα udata, i *buk.* γαμεθεῖσα djevojka, koja se prosi.

III. med. fut. γαμοῦμαι, -ῇ, aor. ἐγημάμην (za *ep.* γαμέσσεται v. dolje). **1.** o ženi: zaručiti se, udavati se, aps. ili τινί. **2.** za roditelje: **a)** svoju kćer dati prositi, τινί od koga, udati je ili udomiti. **b)** za sina prositi djevojku (? Il. 9. 394, gdje treba mjesto γαμέσσεται čitati γε μάσσεται, potražit će).

*

γαμήλευμα, τὸ, poet. ženidba, udaja, uop. brak.

γᾰμήλιος, 2. (*γαμέω*), *poz.* svatovski. — *γαμηλία, ἡ, sc. θυσία,* žrtva ili svadbena gozba, čast, koju bi mladoženja članovima svoje fratrije ili bar bližnjim rođacima davao, što se zvalo *γαμηλίαν εἰσφέρειν.*

Γαμηλιών, *ῶνος, ὁ, poz.* sedmi atički mjesec, konac siječnja i početak veljače, nazvan od *γαμέω*, jer se u njemu većina ženidbi sklapala.

γαμίζω, N. T. kćer udomiti, udati.

γαμικός, 3. svadbeni, *τὰ γαμικά*, **a)** ženidbeni poslovi. **b)** svadba, svadbena svečanost.

γάμιος, 3. *buk.* = *γαμικός.*

γαμίσκω, poz. i N. T. = *γαμίζω.*

γάμμα, *τὸ*, indekl., slovo gama, *ὥσπερ γάμμα ἑκατέρωθεν τὴν ἑαυτῶν τάξιν ποιήσαντες*, t. j. u ovom obliku: Γ˥.

γαμμο-ειδής, 2. *poz.* imajući oblik slova game, *Γ*.

γᾱ-μόρος, *ὁ, dor.* mj. *γεωμόρος*, v. r.

γάμος, *ὁ*, i **γάμοι**, *οἱ* (*γᾰμέω;* k osnovi *γεν: γα*, sufiks *μο*), **svadba**, i to **1.** svadba, s v a d b e n a s v e č a n o s t, *γάμον τεύχειν, ἀρτύειν* svadbu slaviti; osob. svadbena gozba, stoga *γάμον δαινύναι, ἑστιᾶν, ἐπιτελεῖν, πονεῖν, θύειν* dati svadbenu gozbu, svadbovati. **2.** vjenčanje, ž e n i d b a, u d a j a, obležanje, takođ. izvan braka, stoga: grljenje, raskalašnost, *τινός* s kim, i *μεθημερινοὶ γάμοι* eufemistički za svakidanji raskalašni život (Dem. 18, 129). Otd. *γάμους γαμεῖν* ženiti se, *τοὺς πρώτους γάμους γαμεῖν* prve gospođe prositi; slič. *συγγίγνεσθαί τινι ἐπὶ γάμῳ* ili *πρὸς γάμον ἄγεσθαί τινα;* ali: *γάμους ποιεῖν* biti provodadžija, i *τὸν γάμον καταπράττεσθαί τινι* komu pomoći do ženidbe ili udaje, napokon *περὶ τὸν γάμον λυπεῖσθαι* što se tiče braka, t. j. preljubom biti uvrijeđen. **3.** (osob. u plur.) v j e n č a n a, i kao takva u kuću primljena, tako o Joli (Sof. Trah. 1139), i *γάμον λαβεῖν γενναῖον* ženu uzeti iz plemenite kuće, slič. kao *τοὺς πρώτους γ. γαμεῖν.*

γαμφηλαί, *ῶν, αἱ, ep.* **1.** čeljust, ralje, samo za životinje. **2.** *poet.* kljun.

γαμψός, 3. *poz.* svinut.

γαμψ-ῶνυξ, *ῠχος, ὁ, ἡ* (*γαμψός* svinut, *ὄνυξ*), *ep.* i *poet.* krivonokti.

γᾰνάω, part. *ep.* rasteg. *γανόων* (*γάνος*), *ep.* i *poet.* sjati (se), blistati (se), treptjeti, sjajan biti; *θεούς* slaviti.

γαναέντες, poet. kao od *γανάεις* = *γανάοντες*, slaveći.

Γανδάριοι i **Γανδαρῖται**, *οἱ*, azijski narod u pokrajini Margijani i Paropanisu (Parapamisu).

γάνος, *εος, τὸ* (*γαίω, γάνυμαι, ᾰ*), *poet.* s j a j, ljepota, ures, n a k i t, napose: okrepa, oblaznica, *μελίσσης γάνος* med.

Γάνος, τὸ i *ὁ*, Trački grad na Propontidi.

γανόω (*γάνος*), *poet.* i *poz.* svijetlati, laštiti; pren. naslađivati; m e d. naslađivati se, *τινί* i *ἐπί τινι.*

γάνυμαι, fut. *ep.* *γανύσσομαι* (*γάνος*), dep. med., spor. obl. *γανώσεται, ἐγανώθη*, veseliti se, n a s l a đ i v a t i s e, radovati se čemu, *φρένα* u srcu, *τινί* i *ἐπί τινι.*

Γᾰνῠ-μήδης, *εος, ους, ὁ*, Ganimed, sin Trosov, vinotoča Zeusov.

γά-πεδον, τὸ, dor. i *poet.* mj. *γήπ-*, zemlja, okolina.

γᾱ-πετής, 2. *dor.* i *poet.* mj. *γηπ-*, na zemlju pao.

γᾱπονέω, dor. i *poet.* mj. *γήπ-*, zemlju težiti. Od

γᾱ-πόνος, dor. i *poet.* mj. *γηπόνος*, koji zemlju teži.

γά-ποτος, 2. *dor.* i *poet.* od zemlje upit.

γάρ [*ᾰ, in arsi* pred dva kratka sloga takođ. *ᾱ*], čestica postala od *γέ* i *ἄρα*, označuje **1.** nešto kao očevidno, ili izvjesno, ili kao uzrok: *enim*, **jer.** Stoji li razložni dio rečenice sprijed, onda znači **da;** ako je prednja reč. izostala, opet znači d a, i u pitanju t a, kao *τίς γὰρ εἶ;* u odgovoru = d a, j e s t. **2.** tumačenje: **naime.** Često se s n a i m e očekivana, oglašena vijest ili izjava uvodi: Esh. Ag. 267, Sof. El. 690, Tuk. 1, 3, 1 *πρὸ γὰρ τῶν Τρ.* **3.** potvrdu: d a b o g m e, d a k a k o, d o i s t a. **4.** u pitanju i uskliku znači posljedicu: j e r, d a k l e. **5.** s drugim česticama: *ἀλλὰ γάρ* ali dakako, *γὰρ οὖν* naime, jer svakako, *καὶ γάρ etenim* ili *nam et*, *γὰρ δή* jer zacijelo, jer već; *εἰ* (*ep. αἰ*) *γάρ utinam;* *ἦ γάρ* zaista! *πῶς γάρ;* pa zašto? *γάρ τοι* jer zacijelo; *γάρ τε namque;* *ἦ γάρ;* zar ne? Nigda ne stoji u početku rečenice, već katkad na trećem, pače na petom mjestu. Kadšto prelazi *γάρ* sasvim u hipotetsku reč., ili se glavna reč. tako usko prislanja uz rečenicu s *γάρ* parentetski umetnutu, da se iz ove u pameti nešto mora onoj dodati.

γαργαλίζω (*γάργαλος*), čkakljati; pas. čkakljanje, podražaj osjećati.

γαργᾰλισμός, *ὁ*, čkakljanje, takođ. u plur.

γάργᾰλος, *ὁ* (lat. *gurgulio*, njem. *gurgeln*) = *γαργαλισμός.*

Γάργᾰρον, *τὸ*, južni rt trojanske gore Ide sa hramom Zeusovim, s. Kaz-Dagh.

Γαργαφία κρήνη, na Kiteronu kod Plateje u Beotiji.

γάρον, τὸ, poz. oštra riblja umaka.

Γαρούνας, α, ὁ, poz. rijeka u Galiji, *Garumna*, s. Garonne.

γᾶρυς i *γαρύω, dor.* mj. *γῆρυς* i *γηρύω.*

γαστήρ, *ἡ*, gen. *γαστρός, poet.* takođ. *γαστέρος* i t. d., **1. a)** t r b u h, ž e l u d a c; nadjeven želudac: kuljen. **b)** pren. glad, račenje, proždrljivost, *ep. γαστέρι πενθῆσαι* želucem tugovati, t. j. postom. **c)** u N. T. pren. izjelica. **2.** utroba materija, *ἐκ γαστρός* od utrobe materinje. **3.** *poet.* svod.

γάστρα, *ἡ* i **γάστρη**, *ἡ, ep.* **1.** trbuh u posude. **2.** trbušast lonac.

γαστρίζομαι, pas., *poz.* kljukati se, toviti se.

γαστριμαργία, *ἡ*, proždrljivost (takođ. u plur.). Od

γαστρίμαργος, 2. proždrljiv; *ὁ γ.* proždrljivac.

γαστρο-ειδής, 2. (*εἶδος*), *poet.* trbolik; trbušat.

Γαυγάμηλα, *ων, τὰ*, mjesto u Asiriji, s. Karmelis.

γαυλικός, 3. koji pripada trgovačkoj lađi (γαυλός); χρήματα tovar lađeni. Od

γαυλός, ὁ, **1.** *ep.* muzlica, kravljača. **2.** *jon.* kabao, vedro (Herod. 6, 119). **3.** *jon.* teretna lađa, osob. fenička, s gen. tereta, γ. παντοίων ἀγαθῶν.

γαυρίαμα, τὸ, poz. oholost. Od

γαυριάω, hvaliti se, propinjati se, oholiti se, kočiti se, τινί čim; *buk.* takođ. med.

γαυρόομαι, pas., *poz.* γεγαυρωμένος, ἐγαυρώθη, γαυρωθήσομαι = γαυριάω.

γαῦρος, 2. (γαϝίω), *poet.* i *poz.* veseo, ponosit, ohol, hvastav, ὑπό τινος. Otd.

γαυρότης, ητος, ἡ, poz. raskalašnost, obijest.

γαύρωμα, τὸ (γαυρόομαι), *poet.* gizda, dika.

γδουπέω, v. δουπέω.

γέ (*dor.* γά), enklit. čestica, što značenje riječi, za kojom pristaje, ojačuje i istavlja bilo uzvisujući ili stežući. Može se u lat. prevesti kod stezanja sa *quidem, certe*, u hrv. sa bar, doduše, no, kod uzvisivanja sa pače, baš, upravo, pak εὖ γε sa baš lijepo, γὲ δή sa dakako, ali se često ne može nikako prevesti. osob. kad stoji kod ličnih i pokaznih zamjenica: ἔγωγε ja, *equidem*. Obič. stoji iza riječi, koju naglašuje.

γεγάασθε, poz. ep. za γεγένησθε, γεγόνατε, v. γίγνομαι.

γεγάκειν, dor. poet. za γεγακέναι = γεγονέναι.

γεγάμεν, γεγαώς, -υῖα i **γέγονα**, v. γίγνομαι.

γέγηθε, v. γηθέω.

γέγωνα, *ep.* perf. 2. s prez. znač. (isp. γον, γνω, γιγνώσκω), 3. sing. γέγωνε takođ. s aor. znač., imper. γέγωνε, part. γεγωνώς, otd. izvedeno **γεγωνέω, γεγώνω, γεγωνίσκω**, inf. *ep.* takođ. γεγωνέμεν, impf. *ep.* γεγώνευν, ἐγεγώνει, fut. γεγωνήσω, oglasiti se, glasno vikati ili govoriti, navijestiti, oglasiti, τινί komu glasno dovikivati, prikričati. Otd.

γεγωνός (zapr. part. perf.), **1.** adv. *poz.* jasno. **2.** adj. neutr. *poet.* glasan.

γεγώς, γεγῶσα, *poet.* part. perf. od γίγνομαι, v. r.

γέεννα, ἡ, od *ge hinnôm* dolina Hinom, jada, negda mjesto Molohovih ognjeva, zatim stovarište strvinâ i dr., gdje su zato ognjevi gorjeli za desinfekciju γέεννα τοῦ πυρός, stoga u N. T. pakao. (Otd. franc. *le gêne!*)

γεηπόνος, 2. poz. poet. obrađujući ili nastavajući zemlju.

γεηρός, 2. zemljan.

Γεθσημανῆ (-ανεί) gat šomnâh, tijesak za masline, komad zemlje ispod Maslinove gore s onu stranu Kidrona, s. Džesmanija.

γείνασθαι, *ep.* i *poet.*, v. γείνομαι, 2.

γείνομαι (osn. γεν, γίγνομαι), **1.** prez. i impf. *ep.* pas. roditi se, biti rođen, *gignor.* **2.** aor. ἐγεινάμην, *ep. poet. jon.* i *poz.* (konj. aor. 2. sg. γείνεαι mj. -ηαι), tranz. roditi, *gigno*, rađati; ἡ γειναμένη mati; οἱ γεινάμενοι roditelji, *parentes; poet. poz.* takođ. o domovini.

γεῖσον, τὸ, poet. streha, vijenac, vrh, krov.

γειτνίασις, εως, ἡ, *poz.* susjedstvo, u plur. susjedni narodi. Od

γειτνιάω, **1.** susjedan biti, aps. i τινί, γειτνιῶν susjed. **2.** *poz.* sličan biti.

γειτονέω, poz. poet. = γείτων εἰμί. Od

γείτων, ονος, ὁ, ἡ (γῆ, γηίτης), adj. susjedan, supst. susjed, međaš, τινί i τινός. Pren. ἐκ γειτόνων εἶναι srodan, sličan biti.

Γέλα, ας, *jon.* ης, ἡ, grad na jugozap. obali sicilskoj. Stanov. ὁ Γελῷος i Γελῶος.

γελαίσας, eol. poet. part. = γελώσης.

Γέλας, α, ὁ, rijeka kod Gele.

γελασείω, desid. od γελάω, rad sam smijati se, hoće mi se smijati.

γελάσιμος, 2. smiješan.

γέλασμα, τὸ, poet. smijanje; pljuskanje.

γελαστής, οῦ, ὁ, *poet.* rugač, podrugljivac.

γελαστός, 3. podsmijevanja vrijedan, na porugu. Od

γελάω, stegn. **γελῶ**, *at.* γελάσομαι, ἐγέλασα, γεγέλασμαι, ἐγελάσθην, γελασθήσομαι, γελαστός, *ep.* **γελόω** i **γελοιάω**, part. rasteg. γελόωντες, γελώοντες i γελοιῶντες, impf. γελώων, aor. ἐγέλασσα (*poz.* fut. takođ. γελάσω), **1. intr. smijati se**, veseo, dobre volje biti, takođ. za lijepe krajeve, μάλα ἡδύ od srca, vrlo slatko, χείλεσιν usnama, ne od srca, ili zloradice, ἐπί τινι i samo τινί komu ili čemu, slič. ἔν τινι. Aor. ἐγέλασσα udarih u smijeh, moradoh se smijati, smijao sam se. **2. tranz.** τί podsmijevati se čemu, stoga: γελῶμαι smiju mi se, rugaju mi se, ali, kao καταγελᾶν, takođ. τινός i εἴς τινα, pa γέλωτα γελᾶν ἔν τινι brukati se, podsmijevati se komu.

Γελέων, οντος, ὁ, sin Ionov, po kojem je, kažu, jedna od četiri starih jonsko-atičkih fila prozvana Γελέοντες.

γελοιάω, *ep.* = γελάω.

γελοῖος, *ep.* **γελοίιος**, 2., adv. **γελοίως**, kompar. -ότερον (γέλως), **1.** smiješan, da se smiješ. **2.** uzrokujući smijeh, smiješan, dosjetljiv. Supst. γελοῖον smiješna stvar, τὸ γ. šala, γελοῖα lakrdije, ἐπὶ τὰ γελοιότερα podrugljivo.

γελοίωντες kriva var. l. mj. γελοιῶντες, v. γελάω.

γελόω i *γελώοντες*, v. γελάω.

Γέλων, ωνος, **1.** sin Dinomenov iz Gele, skrbnik sinova tirana Hipokrata 491. pr. Is., zatim osvajač i tiran sirakuski 485., zet Terona iz Akragasa, pobijedio Kartažane u dvostrukoj bitki kod Himere g. 480., našto bi proglašen kraljem, † 478. g. Njegov je sin Hijeron. **2.** sin i suvladalac Hijerona II. sirakuskoga, † 216. g. pr. Is.

Γελωνοί, οἱ, narod u europ. Sarmatiji bez određenih međa.

Γελῷοι, v. Γέλα. **γελώοντες**, v. γελάω.

γέλως, ὁ, gen. γέλωτος, dat. γέλωτι, *ep.* takođ. γέλῳ (drugi γέλω), akuz. γέλωτα, *poet.* takođ. γέλων ili γέλω (γελάω), **1. smijanje, smijeh,** τῷ γέλωτι εὐφραίνεσθαι od srca smijati se, ἐπὶ γέλωτι da bude smijeha, za šalu, γέλωτα παρέχειν, ποιεῖν, τεύχειν, τιθέναι u smijeh natjerati, τινί koga, μηχανᾶσθαι smišljati, kako će biti smijeha, γέλωτα ποιεῖν ἔκ τινος prisiliti koga na smijeh, εἰς γέλωτα τρέπειν τι na smiješno izvraćati, γέλωτα ἄγειν smijati se, γέλως ἔχει τινά netko se mora smijati, tako isto γέλωτός τι ἐνέπεσέ τινι nekoga obuze smijeh poradi nečega, γέλωτα ὀφλισκάνειν učiniti se smiješnim, zapr. smijeh zaslužiti, γέλῳ ἐκθανεῖν (gotovo) umrijeti od smijeha. **2.** predmet smijanju, smiješna stvar, b r u k a, r u g, γέλως sa i bez ἐστί smiješno je, γέλως γίγνομαι postajem, εἰμί τινι jesam komu na porugu, γέλωτα τίθεσθαί τινα ili τι koga ili što izvrgavati rugu, slič. ἐν γέλωτί τι τίθεσθαι, ali γέλων πολὺν συντιθέναι mnogo smijeha umiješati, uz velik smijeh.

γελωτοποιέω, na smijeh tjerati, šalu zbijati, šaliti se. Otd.

γελωτοποιία, ἡ, *poz.* lakrdisanje.

γελωτο-ποιός, ὁ, šaljivac, lakrdijaš.

γεμίζω (γέμω), p u n i t i, tovariti, τινός čim; m e d. lađu krcati.

γέμος, τὸ, *poet.* težak teret, što tišti. Od

γέμω, samo prez. i impf. (lat. *gemo*), p u n, napunjen, natovaren b i t i, τινός čim.

γενεά, ᾶς, ἡ, *jon.* **γενεή** (osn. γεν, v. γίγνομαι), **rod,** i to **1.** *gens*, kao zajednica potomaka iste krvi, **a)** kolektivno: p l e m e, k o l j e n o, p o r o d, potomstvo, p o r o d i c a; takođ. pojedini potomak (tu i u plur. za žene i djecu). **b)** p o d r i j e t l o, loza, r o đ e n j e, r o d, γενεὰν εἶναι rodom biti, ἀπὸ γενεᾶς od rođenja, od dana rođenja. **c)** porodična osobina, ἐκ γενεῆς naslijedan; stoga takođ. plemstvo, pasmina. **2.** p o k o l j e n j e, n a r a š t a j, ljudski vijek, ἐπ' ἀνθρώπων γενεάν za jedan ljudski vijek, obično po 33 godine računajući, stoga 3 ljudska vijeka = 100 godina, i uop. vijek, doba.

γενεᾱλογέω, *jon.* **γενεηλ-,** biti γενεα-λόγος, rodopis sastavljati, τινά čiju lozu ili rod nabrajati, ἀπό τινος počevši od čega, ἑωυτόν svoj rod kazivati, τὴν πατριήν τινος čiji rodopis (podrijetlo) kazivati. Takođ. pas. ταῦτα γεγενεηλόγηται to je njihov rodopis. Otd.

γενεαλογία, ἡ, rodopis, popis djedova.

γενέθλη, ἡ, *ep.* i *poet.* (osn. γεν), **1.** = γενεά, (ἐκ) γενέθλης εἶναι potjecati, lozu vući. **2.** postojbina. Otd.

γενέθλιος, 2. **1.** *poet.* koji plemenu pripada, θεοί pradjedovski bogovi. **2.** porođenju pripadajući, βλάσται prvi zameci porođenja, napose **a)** τὰ γενέθλια svetkovina ili s v e t k o v a n j e d a n a r o đ e n j a, uop. svetkovina onih, koji se zovu γενέται, γ. ἑστιᾶν dati gozbu u slavu dana rođenja. **b)** ἡ γενέθλιος, *poz.*, naime ἡμέρα, d a n r o đ e n j a.

γένεθλον, τὸ, *poet.* **1.** potomak, u plur. koljena, naraštaji, τὰ τῶν θνητῶν γ. rod ljudski. **2.** podrijetlo, loza.

γενειάς, άδος, ἡ, *ep.* i *poet.* (γένειον), **1.** b r a d a, dlake (u plur.). **2.** podbradak (često u plur.), vilice, lice. U zakletvi πρὸς γενειάδος tako ti brade.

γενειάσδω, *buk.* = γενειάσκω.

γενειάσκω i **γενειάω,** fut. *jon.* -ήσω, imati ili dobivati bradu, obradatiti, dorasti, biti muž; γενειήσας prvobradac (Od. 18, 176).

γενειήτης, ου, ὁ, *buk.* i *poz.* bradat.

γένειον, τὸ (srod. s γένυς, γνάθος), **1.** b r a d a, podbradak, i u plur. U zakletvi πρὸς γενείου tako ti brade! **2.** *poz.* g r i v a.

γένεο, *ep.* mj. ἐγένου, v. γίγνομαι.

γενέσιος, 2. (γένος), **1.** koji p l e m e n u pripada, θεοί bogovi plemena, pradjedovski. **2.** p o r o đ e n j u pripadajući, τὰ γενέσια godišnjica smrti, daća (Herod. 4, 26); N. T. svetkovina na dan rođenja.

γένεσις, εως, ἡ, dual τοῖν γενεσέοιν (γίγνομαι), **1. rođenje,** p o r o d, p o d r i j e t l o, postanje, razvoj ἐξ ἑκατέρου εἰς ἄλληλα iz jednoga u drugo; vrelo, izvor. **2.** stvorenje, stvor. **3.** rod, naraštaj = γενεά.

γενετή, ἡ (osn. γεν), *ep.* i *poz.* p o r o đ e n j e; ἐκ γενετῆς od porođenja.

γενέτης, *dor.* **γενέτας,** ου, ὁ, *poet.* i **γενέτωρ,** ορος, ὁ, *jon.* i *poet.* **1.** r o d i t e l j, pradjed. **2.** rođeni, s i n. **3.** *poet.* = γενέθλιος.

Γενετυλλίς, ίδος, ἡ, pridjev Afrodite kao zaštitnice rađanja; isp. *Venus Genetrix.*

γενηΐς, ίδος, kontr. γενῇδος, ἡ, *poet.* (srod. s γένυς), bradva, sjekira.

γένημα, *poz.* pis. mj. γέννημα, v. r.

γενικός, 3. *poz.* **1.** koji rodu pripada, generalni (općeni); suprotno: εἰδικός. **2.** ἡ γενική (sc. πτῶσις), genitiv.

γέννα, ἡ, *poet.* = γένος. Otd.

γεννάδας, ου, ὁ, plemenit po rodu ili značaju.

γενναῖος, 3. (*poet.* i 2.), adv. **-αίως** (γέννα), **1.** podrijetlu primjeren, p r i r o đ e n, biću primjeren, osob. plemenita roda, dakle: p r a v, prave vrste, p l e m e n i t, γονῇ γενν. po rodu već plemenit. **2.** č e s t i t, valjan, pošten, vrstan, hrabar, junačan, dobre volje, ὦ γενναῖε dragi, dobri, predobri, takođ. ironički. Supst. τὸ γενναῖον p l e m e n i t o s t, plemenito srce, velikodušnost, postojanstvo. **3.** za stvari: p r a v, i s t i n i t, jak, δύη iskren bol. Otd.

γενναιότης, ητος, ἡ, **1.** prirođeno plemstvo, plemenito srce, p l e m e n i t a d u š a. **2.** o tlu: prirodna plodnost.

γέννασις, *dor.* mj. γέννησις.

γεννάω (γέννα), 1. akt. roditi, a) oploditi, uop. stvoriti, proizvoditi, σῶμα μέγα gromorodan narasti (Sof. Aj. 1056). b) N. T. i o materi: roditi; pren. obratiti na vjeru. 2. med. iz sebe proizvoditi, τί. Otd.

γέννημα, τὸ, 1. rođeno, stvorenje, a) potomak, dijete. b) plod, plaća. c) djelo. 2. prirođen način, priroda, ćud. 3. tvorenje, proizvođenje.

γέννησις, εως, ἡ, stvaranje, rađanje, proizvođenje.

γεννητής, οῦ, i **γεννήτωρ,** ορος, ὁ (γεννάω), tvorac, u plur. roditelji; nasuprot zvahu se οἱ γεννῆται onih 30 građana i otaca, koji sačinjavahu zajedno jedan γένος.

γεννητός, 3. (γεννάω), rođen, stvoren, smrtan.

γεννικός, 3. = γενναῖος, v. r.

γένος, εος, ους, τὸ (γίγνομαι), *genus*. — I. **rođenje,** podrijetlo, rod, γένος εἶναι t. j. biti po rođenju, rodom, *natū*, potjecati, τινός ili ἔκ τινος od koga, stoga (τὸ) γένος, γένει po rodu, po podrijetlu, ἐκ ili ἀπὸ γένους nasljedan, γένει ὕστερος mlađi, ὅθεν ἡμιόνων γένος domovina mazgi, *origo*. II. konkretno: što je postalo, stvorenje, **rod,** stoga: 1. potomak, dijete, i u plur. potomstvo, *poz.* οἱ ἀπὸ γένους. 2. kolektivno: a) *natio*, **pleme,** narod, porodica, rod, stoga: rodbinska sveza, rodbina, ἐν γένει εἶναί τινι ili ἀπὸ γένους εἶναί τινος biti s kim u rodu; nasuprot τῶν (= τούτων) ὕπαι γ. Sof. Ant. od te svojte; τοῖσιν ἐν γένει = τοῖς πρὸς ili ἀπὸ γένους rođaci, takođ. ὁ κατὰ γένος προσήκων, protivno οἱ ἔξω γένους, ali se οἱ ἀπὸ γένους zove i plemstvo, i γένος uop. plemenit rod, plemstvo (takođ. u plur.), πλούσιον γένος visok, bogat rod. b) *genus*, vrsta, rod, γ. θεῶν = θεοί, ἀνδρῶν, ἀνθρώπων, θνητῶν i slič. rod ljudski, ali πολὺ γένος ἀνθρώπων velik broj ljudi, tako isto γ. γυναικεῖον, θῆλυ, i βοῶν t. j. goveda, slič. ἵππειον, ili τὰ τῶν ὄνων γένη stvorovi kao magarci. c) razred, o političkom razdjeljenju; o zanimanju (Herod. 2, 164), brodarâ, gatarâ i t. d. uop. vrsta, broj. d) *ep.* jednake dobi, ἀνδρῶν ljudski vijek, *saeculum* (Od. 3, 245), ovdje = γενεά, τὸ πρόσθεν γένος pređašnji naraštaj.

γέντο, *ep.* 3. sing. aor. 1. pograbi, zgrabi. 2. sinkop. mj. ἐγένετο, v. γίγνομαι.

γένῠς, υος, ἡ, dat. plur. *ep.* γένυσσι, akuz. γένυας i γένυς, *ep.* i *poet.* (lat. *gena*), 1. čeljust, vilica, brada, plur. ralje. 2. pren. oštrice u sjekire, sjekira.

γεραιός, 3. (γῆρας, ⏑⏑⏑). star, za ljude i stvari. Supst. starac, stara gospođa, osob. često u pozivu. Komp. **γεραίτερος** (*maior natu*), οἱ γεραίτεροι takođ. senatori, poslanici. Superl. **γεραίτατος.** Otd.

γεραιό-φρων, 2. *poet.* stare, iskusne pameti.

γεραίρω (γέρας), počasnim darom odlikovati, štovati, τινά τινι.

Γεραιστός, οῦ, ὁ, ἡ, južni rt i grad na Eubeji, ispr. hram i gaj Posidonov, s. Capo Mandili, grad Geresto; otd. Γεραίστιος, 3.

Γεράνεια, ἡ, gora između Megaride i Korinta; s. Makri Plagi.

γερανοβοτία, ἡ, hranjenje ždralova. Od

γέρᾰνος, ἡ (lat. *grus*), ždral, γέρανον ὀρχεῖσθαι plesati ples nalik na let ždralova.

γεραός, 3. *poet.* = γεραιός.

γερᾰρός, 3. (γεραίρω), rijetko u prozi, a) častan, štovan, osob. po starosti ili po staležu; stoga b) star, takođ. τὴν ὄψιν po licu. Komp. γεραρώτερος.

γέρας, αος, stegn. ως, dat. αι, ᾳ, nom. plur. *jon.* γέρεα, *ep.* i *at.* γέρα (*ep.* ᾰ, *at.* ᾱ), mj. γέραα, gen. γεράων, stegn. γερῶν, τὸ (srod. s γέρων?), 1. počasni dar, počasna nagrada, osob. od ratnoga plijena, pak uop. dar, poklon, nagrada, plata. 2. *ep.* pren. častan nalog, čast, dostojanstvo, odlikovanje, časna služba, počasno pravo; θανόντων t. j. posljednja počast.

γεράσμιος, 2. *poet.* = γεραρός.

Γεράστιος, μήν, ὁ, spartanski mjesec = *at.* elafebolionu.

Γέργῑθος, ἡ (takođ. **Γέργις**), grad u Troadi. Stanov. οἱ **Γέργῑθες** ili **Γεργίθιοι.**

Γερήνιος, ὁ, Hom. pridjevak Nestorov, Gerenski, po gradu ili okolišu ἡ Γερηνία na Mesenskom zatonu, gdje se Nestor rodio ili kamo bješe pobjegao, kad je Heraklo Pil razvalio.

Γερμάνιοι, οἱ, *poz.* Καρμάνιοι zvani, narod u današnjem Kermânu (Perziji).

Γερμᾱνοί, οἱ, *poz.* Germani, adj. **Γερμανικός,** 3. Otd. ἡ Γερμανική, Njemačka.

γεροντᾰγωγέω (kao od γεροντ-αγωγός), *poet.* i *poz.* starca voditi, njegovati.

γεροντία, ἡ, *poz.* = γερουσία.

γεροντικός, 3. starački.

γερόντιον, τὸ, demin. od γέρων, starčić, uop. stari, starac.

γερουσία, ἡ, vijeće staraca, senat; N. T. skupština starješinâ; *poet.* poslanstvo.

γερούσιος, 3. *ep.* *senatorius*, koji starima ili članovima vijeća pripada ili dolikuje, njih se tiče; οἶνος počasno vino (veća mjera) starješinâ kod kralja, γ. ὅρκος zakletva starješinâ.

γέῤῥον, τὸ, pleter, stoga 1. građa trgovačkih čadorova u Ateni. 2. štit od pletera s oblikom duguljasta četverokuta, presvučen kožom i popločen mjedenim pločama, kako ga nošahu osob. Perzijanci, Babilonci i Haldejci.

Γέῤῥος, ὁ, 1. rijeka. 2. kraj duž nje u sjev. Skitiji. Njegovi stanov. οἱ **Γέῤῥοι.**

γεῤῥο-φόρος, 2. (φέρω), štitonoša, t. j. vojnik s pletenim štitom; γεῤῥοφόροι lake čete s pletenim štitovima.

γέρων, οντος, neutr. i vok. γέρον, ὁ (isp. γραῦς, γραῖα, γεραιός, γῆρας), **1.** *ep. poet.* i *poz.* adj. star; ostario. **2.** supst. starac, οἱ γέροντες najstariji i najugledniji ljudi u narodu, u Hom. sami knezovi, u Sparti napose 28 članova vijeća (γερουσία), koji se pored 2 kralja o poslovima savjetovahu i zaključivahu, prije negoli će narodna skupština o njima raspravljati. *Poz.* takođ. = *maior*, stariji.

Γέται, οἱ, trački narod, koji još za Filipovo doba nastavaše na Hemu, ali se poslije povukao na sjever na Dunav te se zvahu Dačani. Zemlja *Γετία, Γετική.* Adj. *Γετικός.*

γεῦμα, τὸ, *poet.* stvar za kušanje, ogled, kušanje.

γεῦσις, ἡ, *poz.* kušanje, tek. Od

γεύω (osn. γευσ, lat. *gus-tus*), **1. akt.,** aor. ἔγευσα, kušati dati, τινά τι i τινός. **2. med. γεύομαι,** γεύσομαι, ἐγευσάμην, γέγευμαι, ἄ-γευστος, γευστέον, *buk.* prez. γεύμεθα mj. -όμεθα, **a)** kušati, okusiti, τινός što, πλειόνων ὄψων ἐπὶ τῷ ἑνὶ ψωμῷ k jednomu zalogaju hljeba uzeti više komada mesa, uop. izjesti, proždirati (Sof. Aj. 844), pren. τῶν κακῶν, τῆς φιλοτιμίας, τῆς τιμῆς. **b)** kušati, iskušavati, τινός koga ili što, τινί čim.

γέφῡρα, ἡ, **1.** *ep.* nasap (Il. 5, 88), osob. uz rijeke, da se ne razliju, ἡ ἐπὶ τῷ νάπει uzak put duž gudure. **2.** *ep.* pren. u plur. razmaci, ulice u bojnim redovima, kao kaki nasipi, koji bojnike rastavljaju, stoga: ulice bojnoga polja. **3.** most, γέφυραν ζευγνύναι ili ποιεῖσθαι ἐπί τινος ili γεφύρᾳ ζευγνύναι ποταμόν most graditi, λύειν rušiti, διαβαίνειν prelaziti preko njega, i ἐζευγμένη πλοίοις most od lađa, ξυλίνη *pons sublicius* u Rimu. Otd.

γεφῡρίζω, *poz.* bez straha grditi. Otd.

γεφῡριστής, οῦ, ὁ, *poz.* rugač.

γεφῡρόω (γέφυρα), **1.** aps. *ep.* nasap graditi, nasipati, zajaziti, ποταμόν rijeku zagaziti (Il. 21, 245), τινί čim, κέλευθον put (naspom) načiniti. **2.** most graditi, τί preko čega, ποταμόν rijeku premostiti, takođ. s dod. ζεύξαντας, i pren. τὸ καιόμενον premostiti goruću lomaču (Herod. 2, 107), ili ναυσὶ ἀκτήν obalu lađama opasati.

γεφύρωσις, εως, ἡ (-όω), *poz.* premošćivanje, građenje mosta.

γεω-γράφος, 2. *poz.* koji zemlju opisuje; ὁ γ. zemljopisac, geograf.

γε-ώδης, ῶδες (εἶδος), zemljolik, zemljan.

γεωλοφία, ἡ, *poz.* (zemljani) hum, brežuljak, valovit kraj.

γεώ-λοφος, 2. *poz.* brežuljast; supst.

γεώ-λοφος, ὁ i γεώλοφον, τὸ, brežuljak, vis.

γεωμετρέω, zapr. zemlju mjeriti, uop. nešto izmjeriti. Od

γεω-μέτρης, ου, ὁ, zemljomer, mjernik.

γεωμετρία, *jon.* **-ίη,** ἡ (-έω), zemljomjerstvo, geometrija. Otd.

γεωμετρικός, 3. geometrijski, ἡ γεωμετρική, naime τέχνη, geometrija.

γεω-μόρος, ὁ, ἡ, *dor.* **γᾱμόρος** (μείρομαι), **1.** iznajpr. koji je kod diobe zemalja kao nasljednik ili pobjednik komad zemlje dobio, gospodar zemlje, vlastelin, kojemu su starosjedioci kao kmetovi morali zemlju težiti. **2.** uop. bogataš, plemić.

γεω-πέδιον, τὸ, *jon.* mj. γήπεδον, zemlja, zemljište.

γεω-πείνης, ου, ὁ (πένομαι), *jon.* oskudan zemljom, koji ima malo zemlje ili slabe zemlje.

γεω-πόνος, 2. *poz.* koji obrađuje zemlju.

γεωργέω (-γός), zemlju težiti, obrađivati, baviti se ratarstvom, ὁ γεωργῶν ratar; τί obrađivati, ἔκ τινος od čega dobivati korist. Otd.

γεωργία, ἡ, **1.** ratarstvo, gospodarstvo, takođ. u plur., τινός obrađivanje čega. **2.** u plur. zemlje, koje treba obrađivati.

γεωργικός, 3. **1.** koji pripada ratarstvu, αἱ γ. πράξεις i τὰ γ. gospodarski poslovi, ἀνήρ ratar, seljak, γεωργικὸν βιβλίον spis o gospodarstvu. **2.** ratarstvu vješt.

γεώργιον, τὸ, N. T. njiva. Od

γε-ωργός, 2. (osn. ἐργ), koji zemlju teži; supst. ὁ γ. ratar, gospodar.

γεωρῠχέω, *jon.* (γε-ώρυχος, ὀρύττω), u zemlji kopati, potkopavati.

γῆ, ἡ, stegn. od γέα, *dor.* **γᾶ,** *ep.* i *poet.* **γαῖα,** gen. plur. γαιάων, *jon.* γεῶν (sumnjiva postanja), **1. zemlja (Zemlja) a)** kao cjelina, sastojeći se od dva dijela, Azije i Europe. Personif. kao boginja, koja se, jer je svuda nazočna, često zazivlje kod zakletve, žena Uranova, mati Erinijâ, Kerbera, Kiklopâ, Titanâ i t. d.; κατὰ (τῆς) γῆς, ὑπὸ γαίας pod zemljom, u podzemnom svijetu, ὁ κατὰ γῆς pokopani, ali κατὰ γῆς takođ. na kopnu, suhoj zemlji, kao κατὰ γῆν, πολλὴν γῆν velik dio zemlje, mnoge zemlje. *Tellus.* **b)** kao tvar: vrste zemlje, tlo, ἐπὶ γαίας ili γῇ na zemlji, κατὰ γῆς pod zemljom, zakopan; osob. takođ. plodna zemlja, polje, ali i zemski prah (Sof. El. 244), ὕδωρ καὶ γαῖα γένοισθε istruhnuli! γῆν τε καὶ ὕδωρ αἰτεῖν zemlje i vode iskati, kao znak potpune podložnosti. **2.** zemlja, t. j. omeđen komad zemlje, kraj, πατρὶς γαῖα domovina, γῆ μήτηρ maternja zemlja, stoga *poet.* naoko za grad, državu; tu isto tako često pleonastički dodano kao što eliptički ispušteno, kao u ἡ ἡμετέρα naša zemlja. Član može izostati u ἐκ γῆς sa sela, ἐν γῇ na zemlji, i slič. u παρὰ γῆν. *Ager.*

γη-γενέτης, ὁ (osn. γεν), *poet.* = γηγενής.

γη-γενής, 2. (γένος), od Zemlje rođen, sin Zemlje; Giganti, Sparti (Eur. Bakh. 264), Erehtej.

Γήδειρα, v. *Γάδειρα.*

γήδιον, τὸ, demin. od γῆ, dobarce.

γῆθεν, *poet.* adv., od ili sa zemlje, od temelja, t. j. čvrsto u temelju, iz groba.

γηθέω, aor. *ep.* γήθησα, perf. γέγηθα (s prez. znač.). (γαϝέω, lat. *gaudeo*), veseliti se, radovati se, veseo biti, s φρένα, κατὰ θυμόν, θυμῷ u srcu, i u part. γεγηθώς presrećan, γεγηθὸς δάκρυον suza radosnica, s part. ἰδών kad ugleda, i Ἀχιλλῆος κῆρ γηθεῖ φόνον δερκομένῳ Ahileju se srce smije, kad gleda pokolj; s akuz. i part. τάδε κατειργασμένα, ili νῶι προφανείσα (dual.), t. j. nama, kad se pojavimo, takođ. samo τάδε, ἐπί τινι ili sa sl. ὅτι, οὕνεκα.

γῆθος, τὸ, *poz.* veselje, radost.

γηθοσύνη, ἡ, *ep.* vesela ćud, veselje, radost, γηθοσύνῃ od radosti.

γηθόσυνος, 3. (γηθέω), *ep.* veseo, radostan, τινί sa čega, κῆρ u srcu.

γήινος, 3. (γῆ), **1.** od zemlje načinjen, zemljan. **2.** zemaljski.

γή-λοφος, ὁ, brežuljak, vis.

γῆμαι, γήμας, i t. d., v. γαμέω.

γηοχέω, *jon.* mj. γηουχέω, biti γη-οὖχος, vlastelin.

γηραιός, 3. (γῆρας), star.

γηραλέος, 3. *poet.* = γηραιός.

γηρᾶναι, γηράς, v. γηράσκω.

γῆρας, τὸ, gen. γήραος, *at.* γήρως, dat. γήραι ili γήραϊ, *at.* γήρᾳ (u N. T. γήρει kao od γῆρος), (v. γέρων, γεραιός), (velika) starost, γήραι ili ἐν γήρᾳ u velikoj starosti, τὸ γῆρας ἀποδύεσθαι pomladiti se. Pren. γήρως ἄλυπα u neprolaznom naponu, i tako γ. θυμοῦ staračka slabost, uop. slabljenje gnjeva. Otd.

γηράσκω i **γηράω,** fut. γηράσω i -άσομαι, inf. *poet.* γηρασέμεν (i γηρήσω), aor. ἐγήρᾶν (γηρᾶναι, γηράς) i ἐγήρασα (γηρᾶσαι, γηράσας), perf. γεγήρακα, **1.** starjeti, vetšati, βίον τοιοῦτον γηρᾶναι u takom životu ostarjeti, pren. postati zreo, dozreti, oslabiti, otupjeti, iznemoći, ginuti. **2.** *poet.* tranz. ostaviti da što stari

γηρησέμεν = γηρασέμεν, *poet.* inf. fut. od γηράσκω.

γηροβοσκέω, *poet.* = γηροτροφέω. Od

γηρο-βοσκός, 2. (βόσκω), *poet.* koji stare roditelje dvori, potpora starosti.

γηροκομία, ἡ (γηρο-κόμος), *poz.* oskrba starosti (u plur.).

γηρο-τροφέω, u starosti njegovati.

γηρο-τρόφος = γηροβοσκός.

γήρυμα, τὸ, *poet.* = γῆρυς.

Γηρυόνης, ου i ***Γηρυών,*** όνος, ὁ sin Hrisaorov i Kaliroin, gorostas sa tri tijela, vladalac na Eriteji ili u Epiru.

γῆρυς, ὕος, ἡ (osn. γαρ, lat. *garrio, garrulus*), *ep.* i *poet.* glas, zvuk. Otd.

γηρύω i med., *dor.* γαρύω [υ, rijetko ῡ], *poet.* glas pustiti, **1.** oglasiti, govoriti, priklapati, τινί s kim. **2.** pjevati, opjevati, τί što, τινί s kim za opkladu.

γήτης, ου, ὁ, stegn. mj. γηίτης (γῆ), seljak.

Γιγαντ-ολέτωρ, ὁ, uništitelj Giganata = Zeus.

γιγαντο-φόνος, ὁ, *poet.* koji Gigante ubija.

Γίγας, αντος, ὁ (osn. γεν), obič. plur., Giganti, u Odiseji narod gorostasan, divlji, bogovima mrzak i od njih napokon zatrt. Kod Hesioda već sinovi Geini. Poslije apelat. svaki gorostas, osob. gromoradni junaci, koji bogovima prkose. Takođ. adj. pridjev za Ζέφυρος, koji jako, silno duše.

γίγνομαι (osn. γεν u γένος, lat. *gen* u *genus*, *gigno* i *nascor*), fut. γενήσομαι, aor. ἐγενόμην, perf. γεγένημαι i γέγονα, *ep.* aor. 3. sg. sinkop. ἔγεντο, γέντο (takođ. *poet.*), iter. γενέσκετο, perf. 3. pl. γεγάασι, inf. γεγάμεν, part. γεγαώς, ῶτος, -αυῖα, plpf. 3. du. γεγάτην i kadšto 2. pl. med. γεγάασθε, *poet.* perf. part. γεγώς, ῶτος, -ῶσα, i *poz.* aor. ἐγενήθην (i u N. T.), (*ep. poet.* ἐγείνατο, v. γείνομαι), *jon.* i *poz.* prez. **γίνομαι, postajati, bivati.**

I. na svijet doći, nastajati, **1.** o ljudima: roditi se, ἐκ, ἀπό, παρά τινος i samo τινός od koga poteći, i o zemljama: οὐδὲ τῆς αὐτῆς Θρῄκης ne iz iste Trakije, ili τῆς ἐμῆς ψυχῆς γεγώς sin duše moje; perf. često s prez. znač.; γίγνεσθαι i γεγονέναι s εὖ, καλῶς biti dobra, plemenita roda, κάκιον γεγονέναι biti manje dobra roda, γέγονε ἔτη τρία ima mu tri godine, slič. ἀμφὶ τὰ ἑκκαίδεκα ἔτη γενέσθαι imati oko 16 godina, ὑπὲρ τὰ στρατεύσιμα ἔτη γεγονέναι prevalio sam godine vojničke dužnosti. **2.** o stvarima: postati, dogoditi se, proizlaziti, rasti, τινός unići (Ksen. An. 5, 3, 4), dogoditi se [s inf. ili ὥστε s inf., N. T. καὶ ἐγένετο ili ἐγένετο δέ s **a)** καί i glavnom reč., **b)** bez καί, **c)** akuz. i inf. (τοῦ s inf.)], nastati, bivati, ili kao pas. (osob. med. ποιεῖσθαι), biti načinjen (ἔκ τινος od koga), uglavljen, slavljen, držan, prevaljen (ὁδός), u perf. biti tu, moguće, uređeno. O vremenu: prolaziti, ali i doći; o broju i mjeri: izlaziti, iznositi, protezati se, πλείους γίγνονται oni su u većini; ἐν ταῖς γιγνομέναις ἡμέραις za potrebni broj dana. Napose τὰ ἱερά (τὰ σφάγια) γίγνεται žrtve su povoljne (Ksen. An. 6, 2, 9), proriču sreću (Hdt. 9, 61). — S advv. *cedere*, κακῶς zlo prolaziti, ἐς δέον dobro se svršiti, θαυμασίως čudno biti, ἅμα τινὶ γ. oni su s njim zajedno, καθ' ἕν sjediniti se. Slič. ὁμοῦ, ὁμόσε približiti se, sastati se, ἐγγύς blizu doći, ἔξω γ. osloboditi se, ἄνω γ. gore biti, δίχα γ. rastati se, ἐκ τοῦ ἴσου τινί s kim imati jednaku korist, ili γ. ἐν οὐδενὶ τῶν παρ' ἐμοί dogodilo se bez ičega, što je do mene, t. j. posve bez moje krivnje. Tu slijedi u smislu prikladovati, za rukom poći takođ. inf. ili ὥστε. — Supst. τὸ γιγνόμενον i τὰ γιγνόμενα znači sad stvar, događaj, sad djelovanje, sad ono, što se obično zbiva, tijek, (pravi) razvitak stvari, istina, sad dobitak, dohodak, τὸ γεγενημένον ili γεγονός i τὰ γεγενημένα ili γεγονότα što se zbilo, događaj ili prošlost, posljedica, τὸ γενησόμενον budućnost, uspjeh.

II. u koje stanje dospjeti, nešto **postati,** preterit. postao sam ili bio sam, sa supst. i adj. kao predikatom; *πάντα γ.* u sve stvarati se, t. j. sve oblike primati (Od. 4, 417), *τὴν ἡλικίαν γ.* muževnu dob doživjeti, u nju doći, osob. s adj. sa znač. pokazati se, na pr. *ἀγαθὸν πρός τινα,* ili *ὅ τι γένωνται* što bi od njih imalo biti, ili s part. *γενοῦ μοι παῖς ἐτητύμως γεγώς* pokaži se vrijednim sinom, *ἢν ἀπιὼν γένηται ἔνθα* ako udaljujući se donde stigne, gdje i t. d., i tako *διεξιὼν γ.* i slič.

III. s kosim padežima, **a)** s **gen.** *γίγνεσθαί τινος* pripasti komu, čiji rob postati, za čijom strankom pristajati, na čiji račun doći, pripadati mu, pak u koji razred, broj doći, član zbora (na pr. *τῶν τριάκοντα*) postati, među njih pripadati; ali *ἑαυτῶν γίγνεσθαι* osvijestiti se, ohrabriti se, stati na svoje noge, napokon *μεγάλης ἐλπίδος γίγνεσθαι* uvelike nadati se. **b)** s **dat.** *γίγνεσθαί τινι* kome desiti se, pripasti, zapasti; *γνώμη τινί γ.* pasti na pamet; dopasti šakâ, dolikovati; *ῥώμη* raste mu hrabrost (srce), *οὐκ ἂν ἔμοιγε ἐλπομένῳ τὰ γένοιτο* tomu se ne smijem nadati (Od. 3, 228), ili *ἀσμένοις τοῖς σώφροσιν ἐγίγνετο* razboritima bijaše milo, ili s plur. neutr. *ἑκάστοις ἑτοῖμα γ.* svi bijahu gotovi.

IV. s prijedlozima: ***ἀπό τινος*** od koga poteći, od čega nastati; koga ostaviti, i u pret. biti daleko, prost od čega, gotov biti čim. — ***διά τινος*** kroza što, čim, *δι' ἀνοκωχῆς γ. τινι* s kim ugovor uglaviti, takođ. kroza što, t. j. preko čega voditi. — ***εἰς πλῆθος γ.*** narasti do znatne množine, *εἰς τὸν πόλεμον γ.* biti određen za rat; *ἔς τι* nešto postati, postati temeljni kamen, N. T. — ***ἔν τινι γ.*** u koje mjesto stići, komu doći, ili med svijetom biti, *ἐν Χριστῷ* kršćanin postati, *ἐν δικασταῖς* pred sudijama stajati; u zemlji biti ili boraviti, i *ἐν ἑαυτῷ* osvijestiti se, dozvati se, omudrati, *ἐν τούτῳ* to imati pred očima, ili *ἐν ἐγκλήματι* biti prekoravan, *ἐν τῷ αὐτῷ ξυμπτώματι γ.* u isti položaj zapasti, *ἐν τύχῃ* sumnjiv biti, *ἐν πείρᾳ τινός* općiti s kim; uop. do čega doći, stoga *ἐν ταῖς ἀρχαῖς* nastupio sam državne službe, *ἐν πολέμῳ* biti u ratu, *ἐν χερσίν* pobiti se na šake, uop. imati posla čim, *ἐν ποιήσει* u pjesništvu pokazati se. — ***ἐπί τινος*** na što doći, *ἐπὶ τῆς γνώμης* načelo sebi prisvojiti; *ἐπί τινι* ka komu, k čemu doći, od koga zavisan postati, komu šakâ dopasti, uz koga stajati, u čijoj vlasti biti; *ἐπί τινα* komu stiže *φωνή, ῥῆμα, ἐπαγγελία* N. T.; *ἐπί τι* na pr. *ἐπ' ἀμφότερα* obje stranke zastupati (k obadvjema naginjati). — ***κατά τινος,*** na pr. *κατὰ νώτου γ.* koga iza leđa spopasti, navaliti na koga straga; *κατὰ Ἰουδαίας* po J. raširiti se; *κατά τι* i *κατά τινα* na koje mjesto ili do koga doći, k njemu vratiti se, pret. kod koga biti, pren. *κατὰ ξυλλόγους* zgrnuti se. *κατὰ ξυστάσεις* skupljati se, držati sastanke, ***κατὰ σφᾶς αὐτούς*** *γ.* osamiti se, osamljen biti. — ***μετά τινος*** s kim složiti se, držati. — ***παρά τινος*** od koga zapasti; ***παρά τινι*** biti kod čega, k čemu prispjeti; ***παρά τι*** na čem osnivati se, od čega zavisjeti, ***παρά τινα*** ka komu doći. — ***περί τι*** u blizinu čemu doći, takođ. baviti se čim. — ***πρὸ ὁδοῦ*** naprijed doći, naprijed krenuti. — ***πρός τινι*** na koje mjesto prispjeti, pristati lađom, ka komu doći, k njemu otisnuti se; ***πρός τι*** kamo voditi, protezati se (o putu). — ***σύν τινι*** pristati za kim, čiju stranu držati. — ***ὑπό τινι*** komu u ruke pasti, pod čiju vlast, zaštitu doći, slič. ***ὑπό τινα*** komu podložan postati.

γιγνώσκω, *jon.* i *poz.* ***γινώσκω*** (osn. *γνω,* lat. *gnosco, notio*), *γνώσομαι, ἔγνων* (*γνῶναι, γνούς*), *ἔγνωκα, ἐγνώκειν,* pas. *ἔγνωσμαι, ἐγνώσθην, γνωσθήσομαι,* adj. *γνωστός* i *γνωτός* (v. napose), *γνωστέον, ep.* aor. ind. 3. du. *γνώτην,* konj. *γνώω, γνώομεν, γνώωσι,* inf. *γνώμεναι* i *poet.* *γνῶν* = *ἔγνων* (za aor. *ἔγνωσα* v. *ἀναγιγνώσκω* 2), **poznavati, prepoznavati, spoznati, 1. a)** saznati, spaziti, vidjeti, **razabrati,** i pregnantno: doznati na svoju štetu, *τί,* ili sa *ὅτι, ὡς, ὅ,* i upitnom reč. s *εἰ* i slič., i to katkad tako, da subjekt zavisne reč. kao objekt prijeđe u glavnu, *Τυδείδην οὐκ ἂν γνοίης, ποτέροισι μετείη,* ili s part. kod akuz. ili kod nom., na pr. *ἔγνωκα ἠπατημένη* vidjela sam, da sam prevarena, takođ. s gen. *ἀλλήλων,* i tako s gen. part. *γνῶ χωομένοιο* opazi, da se onaj srdi. **b)** znati, vidjeti, poznavati, razumjeti, *ἔγνως* = pravo reče; *ὄρνιθας* razumjeti se u let ptica, *τοὺς ἐπὶ τοῖς ἅρμασι* t. j. njihov način, *αὐτόν* svoju snagu, ili *τινά* prepoznati koga kao onoga, koji doista je, *τινὸς δῶρα* čije darove kao takve; zavis. reč. sa *ὅτι, ὡς,* inf., part.; *γνοὺς ἀπό τινος* kroza što opametio. **c)** u smislu staroga zavjeta: ženu spoznati. **2.** učiti, razumjeti se u što, zaključiti, spoznati, odsijecati, suditi, presuditi (Hdt. 6, 85), nalaziti, *ἔκ τινος* po čem, N. T. *ἔν τινι, κατά τι* na čem; *ἔγνωκα* ja mislim, ili: odlučio sam, imam načelo; često s *ἄλλως, οὕτω* ili *παρὰ τοσοῦτο* toliko, koje sa sl. gen. aps., često s dod. *ὡς,* koje *τί,* na pr. *ταὐτά* isto misliti, slagati se, *περί τινος,* ali ovo takođ.: protivnik biti komu, ili s inf., akuz. i inf. ili zavis. reč. sa *ὅτι; οὐκ ὀρθῶς γ.* varati se. — **3. pas.** i **med. a)** biti prepoznan, *τινί* po čem, ili od koga, i s part. *γνωσθησόμεθα ξυνελθόντες* vidjet će se, da smo se sakupili. **b)** poznat biti, *τινί* komu. **c)** zaključen, odlučen, određen biti, *κακῶς ἐγνωσμένα* zle namjere. **d)** (med.) poznavati se, ili **e)** *ἔγνωσμαι* odlučan sam, stalan u svom mišljenju.

Γίγωνος, *ἡ,* grad u Makedoniji, blizu Potideje.

γίνομαι, γινώσκω, v. *γίγνομαι, γιγνώσκω.*

γλάγος, το, *ep* = γάλα, mlijeko.
γλακτο-φάγος, 2. *ep*. sinkop. (φαγεῖν), koji se mlijekom hrani.
γλάμων, ωνος, ὁ, ἡ (γλαμυρός), krmeljiv.
γλάσσα, ης, ἡ (od γλαχjα), *jon*. = γλῶσσα.
Γλαύκη, **1.** *ep*. Nereida. **2.** kći kralja Kreona u Korintu, žena Jasonova. **3.** citaračica iz Hija. **4.** luka i grad na glavici Mikali u Joniji. **5.** *poet*. = Γλαυκῶπις.
γλαυκιόων, *ep*. part. rastegn. mj. γλαυκιῶν, sjajnook.
γλαυκ-ομμάτος, 2. (ὄμμα), svjetlook.
Γλαῦκος, ὁ, lično ime, **1.** sin Hipolohov, Likijac, milogost Diomedov. **2.** sin Sisifov, otac Belerofontov, glasovit ljevalac kipova iz Hija, koji je izmislio umjetnost, kako se spajaju kovine. Od njega da je potekla poslovica: οὐχ ἡ Γλαύκου τέχνη t. j. nikakova mudrolija, t. j. lako.
γλαυκός, 3. *ep. jon.* i *poet*. s j a j a n, s v i j e t a o, takođ. plavkast, za maslinu i ulje, stoga pridjev očiju: svijetle, plave; uop. svijetao, na pr. grožđe (ὀπώρα); o moru: glatko. Otd.
γλαυκότης, ἡ, *poz*. plavetna mast (boja).
γλαυκό-χρως, οος, akuz. οα, *poz*. svijetle boje.
Γλαύκων, ωνος, ὁ, **1.** atenski vojvoda kod Sibote g. 433. pr. Is. **2.** otac Harmidov. **3.** sin Aristonov, sinovac Harmidov, mlađi brat Platonov — i dr.
γλαυκ-ῶπις, ιδος, akuz. -ιδα i -ιν, i γλαυκώψ, ῶπος, ἡ (γλαυκός, stari mišljahu γλαῦξ i ὤψ, sovook), *ep. poet*. s j a j n o o k, svjetlook, pridjev Atenin; toga radi joj je sova bila posvećena. Takođ. supst. sjajnooka.
γλαῦξ i **γλαύξ,** κός, ἡ (γλαυκός), s o v a, Ateni posvećena, biljeg i grb grada Atene, γλαῦκ' εἰς Ἀθήνας, γλαῦκας Ἀθήναζε (φέρειν), *ligna in silvam*, nositi vodu u more, za nešto zališno.
γλαφυρία, ἡ, *poet*. glatkoća, uglađenost, plur. uljudnost. Od
γλᾰφῠρός, 3. (γλάφω — γλύφω), **1.** *ep*. i z d u b e n, š u p a l j, dupljast, za lađe: s v e d e n, λιμήν o položaju zaštićenu visovima. **2.** *poz*. pren. uglađen, umiljat, dražestan.
γλεῦκος, εος, τὸ, N. T. mastika, šira, slatko vino.
γλέφαρον, τὸ, *dor. poet*. mj. βλέφαρον.
γλήνη, ἡ (v. γλαυκός), **1.** *ep*. i *poet*. sjajno u oku, zjenica. **2.** *ep*. lutka, prezirno kao na pr. bebica (Il. 8, 164).
γλῆνος, εος, τὸ (v. γλαυκός), *ep*. prekrasan komad, nakit (Il. 24, 192).
Γλίσας, αντος, ἡ, beot. mjesto Tebi na sjeveroistok.
γλισχρεύομαι, *poz*. pokazivati se ljepljiv, lakom, tvrd. Od
γλίσχρος, 2. gnjecav, ljepljiv, žilav, pren. l a k o m, tvrd, oskudan, sirotinjski, neznatan, kukavan. — Adv. **γλίσχρως** s nategom, s mukom, jedva. Otd.
γλισχρότης, ητος, ἡ, *poz*. žilavost, pren. tvrdoća, skupost.
γλίχομαι [ῐ] (γλισχρος), d e p. m e d., samo u prez. i impf., zapr. na što lijepiti se, t. j. na što stalno t e ž i t i, n a s t o j a t i, truditi se oko čega, obič. τινός, takođ. περί τινος, ili zavisni inf., ili ὡς i indik. fut.
γλοιός, ὁ (v. γλίσχρος, *glu-s, glu-t-en*), *jon*. zapr. gusto, nečisto ulje, što na rvalištu sa znojem kapa s tijela, ili se kod čišćenja tijela sa στλεγγίς-om struže, pak uop. ljepljiva kapljevina, smola.
Γλοῦς, οῦ, ὁ, sin Tama, egipatskoga admirala Kira Mlađega; kasnije je prešao k Artakserksu.
γλουτός, ὁ, guz, mesna, u plur. stražnjica.
γλυκαίνω, *buk*. sladiti.
γλῠκερός, 3. *ep. poet*. i *poz*. spor. obl. od γλυκύς.
γλυκύ-δακρυς, 2. *poet*. koji slatke suze roni.
γλυκύ-δωρος, 2. *poet*. koji slatke darove daje.
γλυκυθῡμία, ἡ, *poz*. dobra volja, ganuće; nešto što dira, ganutljivo; prijaznost, nježnost. Od
γλυκύ-θῡμος, 2. *ep*. i *poz*. **1.** b l a g e ć u d i, prijazna srca. **2.** *buk*. koji ljubi udobnost i navraća na ljubav i blagost.
γλυκύ-καρπος, 2. *buk*. sa slatkim plodovima.
γλυκυ-μείλιχος, 2. *ep*. koji se slatko umiljava.
γλυκύ-μηλον, τὸ, *buk*. slatka jabuka, riječ od mila.
γλυκύ-πικρος, 2. *poet*. grkosladak.
γλῠκύς, εῖα, ύ, komp. *ep*. i *poz*. γλυκίων mj. obič. -ύτερος (lat. **dulcis**), s l a d a k, na pr. ὕδωρ protivno: slana, uop. l j u b a k, ugodan, mio, takođ.: milokrvan. Otd.
γλυκύτης, ητος, ἡ, sladost.
γλυπτός, 3. (γλύφω), *poz*. izrezuckan, izduben, graviran.
γλύφᾰνος, ὁ, *ep. poet. buk*. i γλυφεῖον, τὸ, dlijeto.
γλῠφή, ἡ, (γλύφω), *poz*. rezuckanje, urezuckano.
γλῠφίδες, αἱ, *ep. jon*. i *poet*. z a r e z i, dvije ili četiri odugačke udubine na kraju strijele, u koje bi se pera ili krila zaticala; uop. strijela (Il. 4, 122), pregibak strijele. Od
γλύφω (ῡ, lat. *glubo*), aor. ἔγλυψα, perf. pas. γέγλυμμαι, d u p s t i, osob. u kamen urezati.
γλῶσσα, *at*. **γλῶττα,** ης, ἡ (iz γλῶχjα, isp. γλωχίς), **1. jezik,** γλώσσας τάμνειν i ἐν πυρὶ βάλλειν jezike žrtvovanih životinja izrezati i spaliti, Hermesu na čast na koncu večere; p i s a k u frule. Napose kao oruđe za govorenje, stoga: h i t r i n a g o v o r a, dar govora, εὔτροχος brz, γλώσσῃ jezikom, protivno: činom, ἀπὸ γλώσσης, **a)** usmeno, protivno: pismeno. **b)** onako s jezika, bilo od srca ili naoko, olako. **2. govor,** j e z i k, često u plur., takođ. s τὰ ἀπὸ γλώσσης izraženo, i to **a)** i z r a z, govor, *vox*, izjava, γλῶσσαν ἱέναι i μεθιέναι govoriti jezik, ili πᾶσαν ἱέναι γλ. jezikom sve nišaniti, slič. γλώσσῃ χρῆσθαι, γλῶσσαν νομίζειν, ali φθονερὰν ἐξῶσαι γλώσσας ὀδύναν jadikovati i grditi. **b)** napose n a r j e č j e, κατὰ γλ. τὴν σφετέραν u svom jeziku; takođ. samo γλῶσ-

σαν po jeziku. c) dijalektična ili zastarjela riječ. 3. u N. T. takođ.: plameni jezik.

γλωσσαλγία, ἡ (γλώσσ-αλγος brbljav, ἄλγος kao bolest. strast), *poet.* jezičava brbljavost.

γλωσσό-κομον, τὸ, N. T. korice, spremica, kesa.

γλωχίς, ῖνος, ἡ (γλώξ osje, γλῶσσα), *ep.* i *poet.* svaki šiljak što strši, vrh, *cuspis*, stoga: rt strijele i jezik (šiljak) od remena, kojim se ruda s klincem na jarmu vezala, klinčev rt (Il. 24, 274).

γναθμός, ὁ, *ep.* i *poet.* = γνάθος.

γνάθος, ἡ (srod. s γένυς), čeljust (takođ. obraz), metonim. grizenje. *Poet.* takođ.: **1.** oštrina, oštrice. **b)** ždrijelo, klanac.

γναμπτός, 3. *ep.* **1.** savijen, zavinut. **2.** gibak, okretan. Od

γνάμπτω, fut. γνάμψω i t. d. (srodno κάμπτω, νάπη), **1.** *ep.* savijati. pregibati. **2.** *poet.* skloniti, privoljeti.

γνάπτω = κνάπτω. Otd.

γναφεῖον, τὸ, valjarica, valjarska radionica.

γναφεύς. έως, ὁ (v. κναφεύς i κνάπτω), valjar, suknar. Otd.

γναφευτική, ἡ, naime τέχνη, valjarska vještina.

γνάψις, ἡ, valjanje, striženje sukna.

γνήσιος, 3., adv. **-ίως** (osn. γνη, γεν, γένος), pravoga roda, zakonit; uop. prav, čestit, valjan, plemenit, u pravom i potpunom smislu.

γνόφαλλον, τὸ, *eol. poet.* (= κνάφαλλον), **1.** vuna **2.** jastuk.

γνόφος, ὁ, *poz.* i N. T. tmina; u plur. tmasti oblaci. Otd.

γνοφώδης, 2. *poet.* taman.

γνύξ, *ep.* adv. (mj. γόνυξ od γόνυ), poklečke, γν. ἐριπεῖν klecati.

γνυφή, ἡ, *poet.* gudura.

γνῶ, γνώμεναι, v. γιγνώσκω.

γνῶμα, τὸ (γνῶναι), *jon.* i *poet.* **1.** znamen. **2.** znanje, mišljenje.

γνωματεύω (γνῶμα), prosuđivati.

γνώμη, ἡ (γνῶναι), **spoznaja, 1.** razbor, spoznanje. **a)** koliko ga ja imam, stoga: razmišljavanje, misao, nazor, **mišljenje,** uvjerenje, odluka, osnova, namjera, svrha, s τινός na pr. τοῦ τείχους svrha zidu, ili s inf., s ὡς, ὅτι i slič.; γνῶμαι δύσφοροι utvare, tlapnje, γνώμης ἁμάρτημα naopaka osnova, πάσῃ τῇ γνώμῃ posve promišljeno ili ozbiljno, *poet.* κακοὶ γνώμαισι bez razbora; γνώμῃ φρενῶν od sve duše, po duši, μετὰ γνώμης posve razborito, slič. γνώμην, τῇ γνώμῃ, ταῖς γνώμαις, i ὑπὸ γνώμης po mišljenju, sudu, τινός čijem, u duhu čijem; ἀπὸ γνώμης i ἀπὸ τῆς γνώμης, **α)** nerazborito, **β)** protiv želje, **γ)** navalice, s τινός na pr. ἀφ' ἑαυτοῦ γνώμης od svoje volje, prema čijoj namjeri, po uvjerenju; κατὰ γνώμην po želji, po volji (Herod. 5, 3), prema razboru, παρὰ γνώμην protiv (svoga) uvjerenja, protiv očekivanja, μιᾷ γνώμῃ jednodušno, jednoglasice I tako ἔχω (τὴν) γνώμην mislim, περὶ τοῦ πρήγματος τὰ ἔμπαλιν (τὰ ἔμπ. adv.) moje je mišljenje o toj stvari protivno, ταύτῃ πλεῖστος γνώμην εἰμί ovako poglavito odsijeca moja pamet, ili ταύτῃ τῇ γνώμῃ πλεῖστός εἰμι ovo mišljenje prihvaćam sasvim, slič. ἡ πλείστη γνώμη ἐστί τινι sa sl. inf. netko misli poglavito ovako, pa tako takođ. γνώμῃ ἔχειν περί τινος i γνώμης ἔχεσθαι, takođ. πάντων γνώμην ἴσχειν mišljenje imati o svemu, pak γνώμην συμβάλλεσθαι razmišljati, ἐν ταῖς γνώμαις λαβεῖν τι misao metnuti u glavu, upamtiti, zapamtiti, τούτων γνώμας προδιδάσκειν o tome prije (= u pravo vrijeme) uvjeriti, ἐπὶ τῆς γν. γίγνεσθαι doći na misao (ali ἐπὶ γνώμης εἶναι opominjati se, promisliti se); γνώμῃ i τῇ γνώμῃ ἁμαρτάνειν takođ.: nada koga prevari. **b)** izrečeno mišljenje, *iudicium*, **sud,** smisao, (kojega mjesta), glas, **savjet,** prijedlog, misao, rečenica, γ. σύμπασα cjelokupni sadržaj, τὴν γνώμην διδόναι izricati svoj sud, γνώμην εἰσφέρειν ili ποιεῖσθαι predložiti, iznijeti prijedlog (Herod. 3, 80), ali γν. ποιεῖσθαι znači takođ.: odluku ili zaključak stvoriti, γνώμας ποιεῖσθαι vijećati, γνώμας προθεῖναι vijećanje odrediti, γνώμη προτίθεται vijeća se, τῇ γνώμῃ προστίθεσθαί τινος ili τίθεσθαί τινι čije mišljenje prihvatiti, za nj glasovati, slič. πρὸς τὴν γνώμην τινὸς ἑστάναι u duhu držati s kim, τῇ γνώμῃ ἀφεστηκέναι u srcu odmetnuti se, τὴν γνώμην τινὸς παρασκευάζειν čije mišljenje na to navraćati, na to pripravljati, γνώμης μὴ τυγχάνειν svojim mišljenjem ne prodrijeti, παρὰ γνώμην kojemu prijedlogu protivno. **2.** moć spoznanja, duševna moć, **razum, pamet, duh,** duša, srce, čuvstvo, misao, mišljenje, pregnuće, nagibanje, γνώμην διαφθείρειν od dobrih načela udaljiti se, ἐν γνώμῃ γεγονώς τινι komu srcu prirastao, mio, πρός τινα γνώμην ἔχειν na čijoj strani biti, s njim držati, isp. 1, b, τὸ πλεῖστον τῆς γν. ἔχειν najviše na to nagibati, προσέχειν τὴν γνώμην τινί na što pažnju svrnuti, konstr. s part. fut. i ὡς, takođ. aps. paziti, διὰ μιᾶς γνώμης γίγνεσθαι prihvatiti jednu misao, složiti se, γνώμῃ κολάζειν promišljeno, iz načela kazniti (Ksen. An. 2, 6, 9), τῇ γνώμῃ (i τὴν γνώμην) δουλοῦσθαι duhom klonuti.

γνωμίδιον, τὸ, dem. od γνώμη, *poet.* i *poz.* malena osnova.

γνωμολογία, ἡ, *poz.* govorenje znamenitim rečenicama, zbirka općenih rečenica.

γνωμονικός, 3. (γνώμων), u prosuđivanju vješt, koji zna suditi, razborit.

γνωμόνιον, τὸ, *poz.* kazaljka (na uri, spravi).

γνωμο-τύπος, 2. *poet.* koji kuje, izmišlja mudre rečenice.

γνώμων, ονος, ὁ, ἡ (γνῶναι), **1.** znalac, poznavač, sudac, izbrani sudac, napose: nadzornik svetih

maslina u Ateni. **2.** *jon.* i *poz.* kazaljka na sunčanom satu, t. j. okomiti prutić, koji je dužinom svoje sjene pokazivao doba dana, stoga uop. kazivač dana. **3.** *poet.* mjerilo.

γνώομεν, 1. plur. konj. aor. od *γιγνώσκω*.

γνωρίζω, fut. *at.* -*ιῶ* (*γνῶναι*, i srod. lat. *gnarus*), **1.** spoznati, poznavati, opaziti, upoznati, *τινά* dobro se upoznati s kim, prijateljski općiti s kim. Pas. prepoznat, poznat, smatran biti. **2.** *poet.* i *poz.* takođ. obznaniti, objaviti, obavijestiti, očitovati.

γνώριμος, 2. (i 3.), adv. -*ίμως* (*γνῶναι*), **1.** koji se može poznati, lako razumljiv. **2.** poznat, u živoj uspomeni, priznat, *τινί* komu ili od koga; prijatelj, učenik čiji; *γνώριμον γίγνεσθαι* pokazati se vrsnim, oprijateljiti se s kim. **3.** *οἱ γνώριμοι* uglednici, poglavice, odličnici.

γνώρισις, *εως*, *ἡ*, **1.** poznanstvo. **2.** znanje.

γνώρισμα, *τὸ* (*γνωρίζω*), biljeg, znak.

γνωσιμαχέω (kao od *γνωσι-μάχος*), sa svojim mišljenjem razdvojiti se, premisliti se, aps., ili sa sl. inf. i *μή* priznati, da nešto nije tako (Herod. 8, 29).

γνῶσις, *εως*, *ἡ* (*γνῶναι*), spoznanje, i to **a)** prepoznavanje, mišljenje. **b)** znanje; mišljenje, ćud. **c)** sudačka presuda, sud. **d)** pas. glas (o kome).

γνωστήρ, *ῆρος*, *ὁ*, poznavalac koje stvari, osob. koji istovetnost koje ličnosti posvjedočuje, stoga: jamac, svjedok, *cognitor*.

γνώστης, *ὁ*, jamac, uop. znalac.

γνωστικός, 3. za prosuđivanje prikladan, razborit.

γνωστός, 3. (*γνῶναι*), **1.** *poet.* i N. T. poznat, stoga i: prijatelj, rođak. **2.** *at.* i *poet.* koji se može poznati, razumljiv, shvatljiv, *τὰ γνωστὰ* spoznaja.

γνωτός, 3. i 2., *ep.* i *poet.* **1.** poznat; supst. rođak, takođ. brat, sestra. **2.** razumljiv.

γοάω i ***γοάομαι***, najv. *ep.* i *poet.*, fut. *γοήσομαι*, *ep.* prez. i ***γοάω***, inf. *γοήμεναι*, impf. 3. pl. *γόων* i iterat. obl. *γοάασκεν*, aor. *γόον* (*γόος*, srod. *βοάω*), jadikovati, jaukati, aps. ili *ἀμφί τινα*, *τινά* ili *τί* koga, osob. mrtvaca, ili što oplakivati, takođ. s dvostr. akuz. *πολλὰ ὀδύρματα γοᾶσθαί τι* u mnogom jadanju žaliti za čim.

Γωβρύης, v. *Γωβρύας*.

γογγύζω, *poz.* i N. T. mrmlati, zlovoljan biti.

γογγύλη, *ἡ*, i ***γογγυλίς***, *ίδος*, *ἡ*, *poz.* okrugla repa.

γογγύλος, 3. okrugao.

Γογγύλος, *ὁ*, **1.** Eretranin za Darija i Kserksa, koji je pristajao za Međanima. **2.** njegov potomak u Ksenofonovo vrijeme.

γογγυσμός, *οῦ*, *ὁ*, N. T. mrmlanje, zlovolja.

γογγυστής, *οῦ*, *ὁ*, N. T. koji mrmla, zlovoljnik, čangrizavac.

γοεδνός, 3. *poet.* i ***γοερός***, 3. (*γοάω*), *poet.* vrijedan oplakivanja, koji jauče.

γοή, *ἡ*, v. *γόος*. ***γοήμεναι***, v. *γοάω*.

γόης, *ητος*, *ὁ* (*γοάω*), **1.** upr. koji urla. **2.** koji čarolije urla, bajač, vrač, varalica.

γοητεία, *ἡ*, čarolija, opsjena. Od

γοητεύω (*γόης*), opčiniti, čarolijama ili činima k sebi primamiti, opsjeniti, varati.

Γολγοί, *οἱ*, *buk.* grad na Kipru, gdje se osobito štovala Afrodita.

γόμος, *ὁ* (*γέμω*), tovar lađeni, tovar, breme; teret, balast.

γομφίος, *ὁ* (*γόμφος*), naime *ὀδούς*, kutnjak.

γομφό-δετος, 2. *poet.* i *γομφο-πᾰγής*, 2. *poet.* klinovima spojen, čavlima skovan.

γόμφος, *ὁ*, *ep.* kolac, klin, čavao.

γομφόω, *poet.* klinovima spajati.

γόμφωμα, *τὸ*, *poz.* zglob, sveza.

γομφωτικός, 3. za zglobljavanje prikladan, njemu vješt.

γονεύς, *έως*, *ὁ* (osn. *γεν*), roditelj, otac, za životinje: staro, takođ. djed (na pr. *πέμπτος*), pradjed, u plur. *οἱ γονεῖς* ili *γονῆς* roditelji.

γονή, *ἡ* (osn. *γεν*, v. *γίγνομαι*), *poet.* često plur. mj. sing., **1. rađanje,** stoga **a)** rođenje, rod, plemstvo, koljeno, *γονῇ γενναῖε* pravi kneževiću, *ὁ μηδὲν ὢν γοναῖσιν* dijete prostih ljudi, *γονῇ γεραιτέρᾳ* starijega poroda, t. j. stariji. **b)** rođeno, potomstvo, potomak, porod, dijete, *σωμάτων φιλτάτων* t. j. bratovo, *γονὴ ἀραία* prokleto koljeno, Erinije; uop. rod, pleme. **2.** ono što rađa, sjeme.

γονίας, *ὁ*, *poet.* koji rod mori, rodomora(?).

γόνιμος, 2. *τινός* za rađanje podoban, snažan, čestit, valjan.

Γόννος, *ἡ*, grad Perebljanâ na Peneju, ključ k dolini Tempe; stanov. *ὁ Γονναῖος*.

Γονόεσσα (*γοννός*, brežuljast), *ἡ*, grad na glavici kod Pelene.

γόνος, *ὁ* (osn. *γεν*), = *γονή*, stoga **1.** rođenje, rod, koljeno, *γόνῳ γεγονώς* ili *γόνῳ υἱός* rođeni sin. **2.** potomak, sin, potomstvo. **3.** ono što rađa, sjeme.

γόνῠ, *τὸ*, gen. *γόνατος* i t. d., *ep. jon.* i *poet.* *γούνατος* i t. d., *ep.* takođ. *γουνός*, *γουνί*, plur. *γοῦνα*, dat. plur. *γούνεσσι* (lat. *genu*, got. *kniu*), **1.** koljeno, *γ. κάμπτειν* koljena savijati, sjesti. U plur. *τὰ γόνατα* krilo, *ἐπὶ γόνασι* na krilu, pa kako su se bogovi pomišljali, gdje su darove i usude ljudske na svoje krilo pometali, značilo je *θεῶν ἐν γούνασι κεῖται* odluka leži u krilu bogova. No koljena su Homeru glavno sijelo tjelesne snage, stoga (*ὑπο*)*λύειν γούνατά τινος* znači: ubiti, slič. *δαμνᾶν*, *βλάπτειν γούνατα* koljena skršiti, t. j. slabiti, *ἐς γόνυ βάλλειν τινά* koga udariti, oboriti, i tako *λύεται γούνατά τινος* klecaju mu koljena, on se stropošta, slič. *ἵζεσθαι ἐπὶ γοῦνα* klecati. Zato su koljena bila i predmet zaklinjanja (kao *ψυχή*); stoga bi bogoradnik obuhvatio koljena onomu, komu se moli, *ἅψασθαι*, *λαβεῖν* ili *λαβέσθαι*, *ἑλεῖν γούνων*,

pak *χεῖρας βαλεῖν ποτὶ* ili *ἀμφὶ γούνασί τινος, λιτανεύειν γούνων,* takođ. *ὑπὲρ γούνων* grliti koljena komu, moliti ga, *πρὸς σὲ γουνάτων* tako ti koljenâ. Slič. znači *ἱκέσθαι γούνατά τινος* čijim koljenima primaknuti se, moliti koga za zaštitu, ili *ἀντίον ἐλθεῖν γούνων, κιχάνειν γοῦνα, ἐς γόνατα πίπτειν τινί* ili *τινός;* ali *προσπίτνω σε γόνασιν* molim te na koljenima, pa tako i *γονάτων τῶν σῶν ἱκεσία γίγνομαι.* **2.** peta, čvor, koljence na nozi (Herod. 3, 103) i na klasovima.

γουνπετέω, N. T. pred kim pasti na koljena. Od

γουν-πετής, 2. *poet.* na koljenima, poklečke.

γόον i **γοόω,** v. *γοάω.*

γόος, *ὁ* i **γοή,** *ἡ,* dat. plur. *γοῇσι* (ponajv. u plur.), (v. *γοάω*), *ep.* i *poet.* **1.** jadanje, jauk, osob. naricanje, takođ. tužaljka, *τινός* za kim. **2.** (*γοή*) urlikanjem izrečene čarolije, zaklinjanje, bajanje.

Γοργίας, *ου, ὁ,* **1.** iz Leontina, došao kao poslanik g. 427. u Atenu, da za svoju postojbinu dobije pomoć protiv Sirakuse. Ovdje je osnovao štovanje sofističke retorike te su ga po svoj Grčkoj slavili kao kićena govornika i učitelja budućih državnika; umr'o u velikoj starosti oko 375. **2.** retor u Ateni, učitelj Ciceronova sina Marka.

Γόργος, *ὁ,* kralj salaminski na Cipru — i dr.

γοργός, 3. žestok, **1.** divlji, strašan, s *ἰδεῖν.* **2.** živ, hitar, okretan.

γοργύρη, *ἡ, jon.* podzemna tamnica.

Γοργώ, *όος,* stegn. *οῦς,* i **Γοργών,** *όνος, ἡ* (*γοργός*), zapr. koja ukočeno gleda, **1.** Gorga, nakazna, strašna avet, koja je, kažu, imala osob. strašnu glavu, od koje bi se, kad je pogleda, čovjek okamenio. Po Hom. je stanovala u podzemnom svijetu, no poslije, kad se uzimalo da ih ima tri, držalo se, da su to kćeri Forkisove, pa da stanuju s onu stranu Libije u blizini Hesperidâ, stoga *Γοργόνων Λιβυσσᾶν γένος.* Najgroznija je med njima Medusa; imala je na glavi zmije mjesto kose. — Otd. kao adj. **Γόργειος,** 3. i kao supst. *τὸ* **Γοργόνειον,** Medusina glava na oklopu ili štitu Paladinu. **2.** kći spartanskoga kralja Kleomena, a žena Leonidina. **3.** inače žensko lično ime.

γοργ-ῶπις, *ιδος, ἡ, poet., γοργ-ωπός,* 2. *poet.* i *γοργώψ, ῶπος, poet.* ljuta pogleda.

Γοργῶπις *λίμνη,* kod Korinta na Istmu.

Γόρδιος, *ὁ, jon.* **Γορδίης,** gen. *Γορδίεω,* ime frigijskih kraljeva; na kolima prvoga od njih nahodio se glasoviti čvor od jarma, što ga je Aleksandar presjekao. Držali ga za osnivača Gordija (**Γόρδιον,** *τὸ*), staroga glavnoga grada Frigije na Sangariju.

Γορδυαῖα *ὄρη, τὰ,* gore Gordijejaca (*Γορδυαῖοι, poz. Γόρδοι* Kurdi, *Γόρδοχοι* Kardusi), jedan dio Taura na jugozapadu Armenije, s. gore Čudi.

Γορπιαῖος, ὁ, poz. makedonski mjesec, otprilike naš kolovoz.

Γόρτῡν, *ῦνος, ἡ,* grad na Kreti. Njegove razvaline kod današnjega Hagioi Deka. Stanov. *ὁ Γορτύνιος.*

Γορτῡνία, ἡ, makedonski grad u dolini Aksija.

γοῦν, *jon.* **γῶν** (*γὲ οὖν*), čestica **1.** zapr. *certe quidem,* bar, svakako, zaista, zacijelo; osob. navodeći primjere, gdje se iza općene oznake za potvrdu pominje pojedinački slučaj. **2.** slabljenjem čestice *γε: igitur,* dakle, potom. **3.** često se (osob. u potvrdnom odgovoru: dakako) ne zna, ne bi li bilo bolje pisati *γ' οὖν,* gdje treba svaku česticu uzeti napose: *γέ* naglašujući, *οὖν igitur.*

γουνάζομαι, i samo prez. **γουνόομαι,** impf. *γουνούμην, ep.* dep. med. (*γόνυ*), komu koljena obuhvatiti, grliti; poklečke, ponizno moliti, *τινά;* moliti, *ὑπέρ τινος* za koga, (*πρός*) *τινος* koga kim zaklinjati, ali *γούνων γουνάζεσθαι* koga tako mu koljenâ, poklečke moliti. Takođ. s dvostr. akuz. *πολλὰ θεοὺς γουνούμενος* vruće moliti, i tako *πολλὰ γ. τινά* s molbom komu zateći se.

γουνός, *ὁ* (od *γόνυ* pregibak), *ep.* brežuljak, glavica, *γουνὸς ἀλωῆς* vinograd (Od. 11, 323); uop. okuka, rt, visina (Herod. 4, 99).

Γουραῖος, *ὁ,* pritoka Indova, s. Pančkora; *Γουραῖοι* stanovnici duž nje.

γρᾴδιον, stegn. od *γραΐδιον, τὸ,* stara žena, baka.

γραῖα, *ἡ* (zapr. fem. za *γραῖος = γεραιός*), *ep.* i *poet.* stara; srozana, usukana. Supst.: starica, stara žena.

Γραῖα, *ἡ,* prastar grad u Beotiji, kojega se okolina zvala *ἡ* **Γραϊκή.**

Γραικός, 3. *Graecus,* iznajpr. ime stanovnikâ oko Dodone, zatim kod Rimljana ime svih Grka, u Plut. za lat. prezirno *graeculus.*

Γράκχος, *ὁ, poz.* = lat. *Gracchus; οἱ Γρακχεῖοι* pristaše obaju poznatih pučkih tribuna.

γράμμα, *τὸ* (ponajv. u plur.) (*γράφω*), **1.** pisano slovo, N. T. protivno *πνεῦμα.* **2. a)** spis, knjiga, pismena odredba, dokaznica. N. T. zadužnica, *τὰ ἱερὰ γρ.* Sveto pismo. **b)** napose: natpis, pismo, popis. **3.** (samo u plur.) čitanje i pisanje, uop. početni nauci, gramatika, takođ. književnost, *γράμματα διδάσκειν, μαθεῖν, ἐπίστασθαι;* pak takođ. nauke (znanosti). **4.** slika.

γραμματεία, ἡ, poz. tajnička služba.

γραμματείδιον i *-τίδιον, τὸ,* mali spis, pisamce, mala isprava. Od

γραμματεῖον, *τὸ,* **1.** pločica (za pisanje). **2.** pisana isprava, zadužnica, računska knjiga.

γραμματεύς, *έως, ὁ* (*γράμμα*), **1.** tajnik, pisar. U Ateni je bilo biranih državnih tajnika, ali i drugih činovnika toga imena, tako na pr. **a)**

ὁ γρ. τῆς βουλῆς t. j. pisarnički ravnatelj; **b)** kod vojske γραμματεῖς činovnici za ukonačivanje i isplaćivanje. **2.** u N. T. književnici. Otd.

γραμματεύω, tajnik biti, tajničku službu vršiti.

γραμματική, ἡ, **1.** azbuka. **2.** gramatika. **3.** jezična obrazovanost. **4.** naučnjakinja; fem. od

γραμματικός, 3. **1.** čitanju i pisanju vješt. **2.** *poz.* osnovni učitelj, jezičar, naučnjak.

γραμμάτιον, τὸ, *poz.* demin. od γράμμα, spisić, pisamce, listić, plur. spisi.

γραμματιστής, οῦ, ὁ, **1.** *jon.* tajnik, na pr. u pratnji kralja perzijskoga. **2.** osnovni učitelj, školnik.

γραμματο-δῐδάσκᾰλος, ὁ, *poz.* učitelj, = pređašnjemu.

γραμματο-κύφων, ωνος, ὁ (κύπτω), koji kod spisâ ili u pisarni čuči.

γραμματο-φόρος, ὁ (φέρω), *poz.* listonoša.

γραμματο-φυλάκιον, τὸ, *poz.* arkiv.

γραμμή, ἡ (γράφω), crta, oris; pren. *buk.* τὸ ἀπὸ γραμμᾶς κινεῖν λίθον posljednji kamenčić vući, u krajnjoj nevolji biti.

Γρᾱνῑκός, takođ. Γράνῑκος, ὁ, *jon.* **Γρήνικος,** rijeka u Misiji, na kojoj je Aleksandar prvu bitku protiv Perzijanaca dobio, s. Kodža.

Γραὸς στῆθος, ους, τὸ, brežuljak Tanagri na jugozapad.

γραπτός, 3. (γράφω), *poz.* pisan, usađen.

γραπτύς, ύος, akuz. pl. ῦς mj. ύας, ἡ, *ep.* grebotina, parotina.

γραῦς, gen. γραός, akuz. γραῦν, pl. γρᾶες, γραῶν, γραυσί, γραῦς, ἡ, *ep.* takođ. **γρηΐς** ili γρῆυς, dat. γρηΐ, *jon.* **γρηῦς,** γρηός (γεραιός), b a b a, s t a r i c a, stara gospođa, stara, takođ. γυνὴ γρηῦς, pojačeno γρ. παλαιή. Poslije Hom. najv. prezirno: stara baba.

γρᾰφεῖον, τὸ, *poz.* pisaljka = γραφίς.

γρᾰφεύς, έως, ὁ, **1.** slikar. **2.** *poz.* takođ. tajnik.

γρᾰφή, ἡ, što je o p i s a n o i opis **1. a)** o r i s, ἐς γραφήν po glavnim crtama; s l i k a, κατὰ γραφήν kao slika. **b)** slikanje, slikarstvo. **2.** p i s a n o: **a)** s p i s, pisane crte. **b)** spis, pismo, isprava. **c)** napose: pismena t u ž b a, i to u javnim ili državnim parnicama, nasuprot δίκη tužba u privatnim stvarima; uop. kriminalna tužba, γραφὴν γράφεσθαι ili διώκειν tužbu podići, takođ. još s jednim akuz. τινά protiv koga, ali τινός ili περί τινος poradi čega. Slič. γραφὰς ἐπάγειν τινί na koga udariti kriminalnim tužbama, γραφὴν εἰσέρχεσθαι odgovarati se na tužbu, γραφὴν φεύγειν kriminalno biti optužen, ὑπό τινος od koga, γρ. κατά τινος tužba protiv koga.

γρᾰφικός, 3. koji slikanju ili pisanju pripada, **1.** ὑπόθεσις građa za opis. **2.** ἡ γραφική slikarska umjetnost.

γρᾰφίς, ίδος, ἡ, i *poz.* **γραφεῖον,** τὸ, pisaljka, osob. za pisanje na voštanim pločicama, pak i za pisanje na glasovnicama.

γρᾰ́φω (srod. stsl. гребѫ), γράψω i -ψομαι, ἔγραψα i -άμην, γέγρᾰφα, γέγραμμαι, ἐγράφην, γραφήσομαι i γεγράψομαι. **I. akt.** i **pas.** zapr. **parati, češati,** pak **1.** *ep.* okrznuti, g r e c a t i, i tako: urezati, ukopati, kakve znakove, na pr. ἐν πίνακι. **2.** s l i k a t i, τί i τινά. **3.** u kamen usjeći ili u vosak ugrepsti, dakle: **pisati,** pismena pisaljkom praviti, εἴς τι u što, knjige pisati, takođ. εἰς τὰς ἐπιστολάς u pisma pisati, ili aps. pisma pisati, pismeno javiti, sa sl. inf. ili ὡς, ὥστε, ili τί nešto pismeno javiti, opisati, napisati, popisati, τινά o kom javiti, koga pismeno sjetiti, pak περί τινος o čem, τινί komu pisati, pismeno naložiti, τοῖς αὐτοῖς ῥήμασι istim riječima pisati. **4.** r i s a t i, c r t a t i, konstruirati. **5.** napose **a)** νόμον γράφειν *legem ferre*, prijedlog iznijeti, zakon sastaviti, dati, uop. pismene odredbe dati, ἐν τοῖς νόμοις nešto pismeno odrediti. **b)** γράφειν τινά τινα koga kao nešto označiti ili prokazati, za nešto, na pr. za baštinika, vojvodu odrediti, predložiti, stoga u pas. za nešto vrijediti, za što biti imenovan, i s τινός kao čiji (štitnika, προστάτου) štićenik javno biti upisan, držan. **c)** (pismeni) p r i j e d l o g d o n i j e t i, uop. p r e d l a g a t i, aps. ili s τὰς αὐτὰς συλλαβάς predložiti što istim riječima, stoga τὰ γραφέντα prijedlozi, ὁ γράφων predlagač; ili predložiti, τί, na pr. παράνομα nezakonito, takođ. γνώμην γρ. εἰς τὸν δῆμον i τιμὰς γρ. εἰς τὴν βουλήν, i γρ. ἕτερα παρὰ ταῦτα protivno predlagati.

II. med. i **pas. 1.** z a s e b e ili s e b i n a p i s a t i, pren. φρενῶν ἔσω sebi u srce upisati. **2.** sebi što slikati, napisati ili dati napisati. **3.** napose: pismenu t u ž b u (γραφήν) p o d n i j e t i, tužiti, i to τινά (protiv) koga, τινός poradi čega, τί nešto istaviti kao predmet tužbe, stoga ὁ γραψάμενος tužitelj, τὰ γεγραμμένα tužbeni spisi, tužbeni predmeti, γραφείς optužen, τοῦτον τὸν ἀγῶνα poradi toga zločina.

γραώδης, 2. N. T. na način starih žena.

γρηγορέω = ἐγρήγορα, od ἐγείρω, N. T. bdjeti.

Γρήνῑκος, ὁ, v. Γρανικός.

Γρηστωνία, ἡ, makedonska pokrajina između Aksija i Strimona.

γρηῦς ili **γρηΰς,** ἡ, v. γραῦς.

γρῑπεύς, έως, ὁ, *buk.* ribar. Od

γρῖπος, γρῖφος, ὁ, ribarska mreža (zagonetka).

γριφώδης, 2. zagonetan.

γρόσφος, ὁ, *poz.* nekakvo koplje.

γρῦ, glasak, piskac, οὐδὲ γρῦ ni mrvice, ni najmanje.

γρύζω, aor. inf. γρύξαι, *poz.* i *poet.* pisnuti.

γρυλλίζω, *poz.* ciktati, roktati.

Γρύνειον i **Γρύνεια,** grad s lukom u Eolidi, 40 stadija od Mirine, sa hramom Apolonovim.

γρυνός, γρουνός, ὁ, požar.

γρυπ-άετος (-αίετος), ὁ, *poet.* bajna ptica, pola grifa pola orla.

γρυπός, 3. (v. γρύψ), savinut, osob. krivonos, s orlovim nosom. Otd.

γρυπότης, ητος, ἡ, krivina, osob. orlova nosa.

γρύψ, gen. γρυπός, ὁ, grif, orlolav, bajna ptica sa četiri noge, koja je čuvala zlato, u baktrijsko-indijskoj gori i na zlatorodnoj pjeskovitoj ravnini do nje.

γύαια, τά, *poet.* užeta, kojima je lađa privezana za kopno = πρυμνήσια.

γύαλον, τὸ (γύης), *ep.* i *poet.* **1.** izbočiti svod oklopa, θώρηκος, osob. prednji, dakle prsni oklop. **2.** gorski vrhovi; ali **3.** takođ. nešto šuplje: pećina, spilja, dolina (Pind.).

Γυγάδας, ὁ, *dor.* blago Giga **(Γύγης),** bogata kralja lidijskoga u Delfima (vlad. g. 716.—678.).

Γυγαίη, ἡ, **1.** λίμνη, jezero kod Sarda, s. jezero Marmora. **2.** žensko ime.

γύης, ου, ὁ, *ep.* **1.** srod. s γυῖα, (Hesiod) ralica, pak *poet.* dolina vijugasta. **2.** (γῆ) oranica, njiva, polje, ἀρώσιμοι χἀτέρων γύαι za sjetvu ima i drugih njiva.

Γύθειον, τό, primorski grad i pristanište spart. brodova između Maleje i Tenara.

γυῖα, τά, *ep.* i *poz.* zapr. pregipci na nogama (ποδῶν) i rukama, čakalj, pregibak (ruke), pak udovi sami, koliko imaju zglavak. Otd.

γυιο-βαρής, 2. *poet.* koji udove tereti.

γυιο-βόρος, 2. (βορά), *ep.* koji udove ždere ili izjeda.

γυιο-πέδη, ἡ, *poet.* negve.

γυιόω (γυιός, uzet, hrom), *ep.* osakatiti, polomiti.

Γύλιππος, ὁ, spart. vojvoda, koji je g. 414./413. Atenjane u Siciliji pobijedio.

γυμνάζω, s adj. verb. **γυμναστέον** (γυμνός), **1. akt.** zapr. koga gola vježbati, pak pren. **a)** vježbati, naprezati, jačati, privikavati, izvještiti, sa sl. inf.: da nešto čini, ili εἴς τι za što, τινί čim. **b)** *poet.* i u zlom smislu: mučiti. **2. pas. i med.** tjelesno se vježbati, rvati, pren. vježbati se, privikavati se ili naviknuti, ὑπό τινος i to τινί čim, takođ. σύν τινι t. j. spojeno s čim, ali περί τι u čem, takođ. τί nešto uvježbati, vježbati.

γυμνάς, άδος, ὁ, ἡ, *poet.* **1.** = γυμνός. **2.** kod rvanja go, kao rvačica gola. **3.** *poet.* takođ. s ποδί vješt nogom.

γυμνασία, ἡ, vježbanje.

γυμνασιαρχέω (-χος), biti gimnazijarh. Otd.

γυμνασιαρχία, ἡ, služba gimnazijarhova.

γυμνασί-αρχος, ὁ (ἄρχω), gimnazijarh (liturgija kao počasna služba u Ateni), koji je morao atlete i rvače do budućih svečanih igara hraniti, plaćati, i valjada rvalište kititi.

γυμνάσιον, τὸ (γυμνάζω), **1.** vježbanje, osob. tjelesno, stoga περὶ τὸ σῶμα, pa tako i vježb. konja, pren. takođ. γ. ἀρετῆς i t. d. **2.** rvačka škola, s trkalištem δρόμος i rvalištem παλαίστρα. U Ateni tri: Λύκειον, Ἀκαδημία, Κυνόσαργες (γυμν. Ἡρακλέους.). **3.** jedna filozofska škola.

γύμνασμα, ατος, τὸ, *poz.* tjelesna vježba.

γυμναστέον (γυμνάζω), treba se vježbati.

γυμναστής, οῦ, ὁ (γυμνάζω), učitelj tjelesnih vježbi, koji je osob. morao obučavati buduće atlete. Od παιδοτρίβαι razlikovahu se većom vrijednošću i tim, što su bili upućeni u teoriju o biću čitave gimnastike. Otd.

γυμναστικός, 3. sklon na tjelesne vježbe, vješt u gimnastici, ἡ γυμναστική (τέχνη) gimnastika, ὁ γ. nastojnik tjelesnih vježbi.

γυμνής, ῆτος, i **γυμνήτης,** ου, ὁ = γυμνός, lako oružan pješak, t. j. praćar, strijelac, kopljanik i štitonoša.

γυμνητεία, ἡ, lako oružana pješadija.

γυμνητεύω (γυμνής), **1.** biti lako oružan vojnik. **2.** N. T. takođ. go, otkrit biti.

γυμνητικός, 3. (γυμνής), koji se tiče lako oružanih, ὅπλα njihovo oružje, luk, praćice i laki štitovi.

γυμνικός, 3. (γυμνός), gimnički, koji pripada tjelesnim vježbama, gimnastički, ἀγών nadmetanje u rvanju i u tjelesnim vještinama (uop. protivno onomu, što se zove μουσικὸς i katkad takođ. ἱππικὸς ἀγ.). Stih ἅλμα, ποδωκείην, δίσκον, ἄκοντα, πάλην skok, trk, metanje koluta i koplja, rvanje — nabraja njegove dijelove, koji se u cijelosti zovu πένταθλον.

γυμνο-παιδίαι, αἱ, svetkovina, koja se svake godine u slavu onih, što su kod Tireje pali, slavila u Sparti usred ljeta u to ime, da bi se orhestička i gimnastička vještina pokazivala, s plesovima u oružju uz pratnju pjesama.

γυμνός, 3. **1. go,** neodjeven, za stvari: go, iz korica, iz tobolca trgnut ili izvađen (takođ. = γυμνικός). Pren. lišen, τινός čega, bez čega, prazan, goloruk. **2.** često: **a)** lako odjeven, bez kabanice ili gornje haljine, u donjoj haljini. **b)** neoružan, osob. bez oružja za obranu, bez obrane, takođ. γυμνὸς (τῶν) ὅπλων. Supst. τὰ γυμνά golota, vojnič. otvoreno desno krilo.

Γυμνο-σοφισταί, ῶν, οἱ, *poz.* gimnosofiste, jedna vrsta indijskih mudaraca, koji življahu goli u šumama, u dvije sljedbe, Bramani i Samanejci.

γυμνότης, ἡ, N. T. = γύμνωσις.

γυμνόω (γυμνός), **1.** akt. zagaliti, odgrtati, svući haljine, lišiti, τινά τινος, τὸ τεῖχος sa zida rastjerati vojnike, u zidu probiti otvor. **2.** pas. ogoljeti, razdrljiti se, svući, τινός što, osob. za vojnike: biti bez oružja, nezaštićen, στέρνον na prsima; ogoljeti, za udove sa strane otrgnute, γυμνωθὲν τὸ ξίφος goli mač. Otd.

γύμνωσις, εως, ἡ, **1.** zagaljivanje, golota. **2.** golotinja, nepokrita strana, nezaštićena strana.

γυναικάριον, τό, N. T. ženica.

γυναικεῖος, *jon.* **γυναικήιος,** 3. i 2. (γυνή), **1.** ženski, ženama prirođen, δῶρα darovi za podmitu žene, γ. χείρ žena sa svojom vlastitom

rukom, μόρος smrt žene, ali γυναικεία θεά boginja ženâ, *bona dea* u Rimljana. **2.** γυναικηίη = γυναικωνῖτις, ženska soba, ženski stan.
γυναικίας, ου, ὁ, *poz.* ženar, prelac.
γυναικίζομαι (γυνή), *poz.* živjeti kao žena, ἐς τὸ ἑταιρικόν na način heterâ (milosnicâ). Otd.
γυναικισμός, ὁ, *poz.* ženarsko držanje.
γυναικό-βουλος, 2. μήτιδες, *poet.* ženske pletke.
γυναικο-γήρῦτος, 2. (γηρύω), *poet.* od žena govoren, κλέος žensko naklapanje.
γυναικοκρᾰσία i **-τία,** ἡ (kao od γυναικο-κρατής), *poet.* ženska vlada.
γυναικό-μῑμος, 2. *poet.* koji žene nasljeduje, za ženama se povodi.
γυναικό-μορφος, 2. (μορφή), *poet.* u ženskom obličju.
γυναικο-πληθής, 2. *poet.* pun žena.
γυναικό-ποινος, 2. (ποινή), *poet.* koji se osvećuje žene radi.
γυναικο-φίλας, ὁ, *buk.* ženar, prijatelj žena.
γυναικώδης, 2. (εἶδος), *poz.* ženski, na ženskinje nalik.
γυναικών, ῶνος, ὁ, i **γυναικωνῖτις,** ιδος, akuz. -ιν, ἡ (γυνή), **1.** ženska soba. Bila je u stražnjoj kući, dok je prema ulici bila ἀνδρωνῖτις. **2.** žene, harem, εἰς τὴν γυναικωνῖτιν κατέφυγε tražio je pomoć od harema.
γυναι-μανής, gen. -έος, 2. (μαίνομαι), *ep.* pomaman za ženama, lud ženar.
γύναιον, τὸ, žena, milosnica, bludnica. Od
γύναιος, 3. *ep.* = γυναικεῖος.
Γύνδης, ὁ, pritoka Tigrisova, s. Dijâla.
γῠνή, ἡ, gen. γυναικός, vok. γύναι, dual τὼ γυναῖκε, **žena,** gospođa, **1.** ženska glava, žensko, protivno: muška glava, muško, katkad prezirno za muškarca; pak također sluškinje, ženska družina. Često, osob. u Hom., sa supst. spojeno, γυνὴ ταμίη ključarica i t. d. U sing. kolektivno za čitavi rod, ženskinje (Herod. 7, 39), i u plur., da se općeno izrazi, o jednoj. **2.** žena, supruga, također inoča. **3.** gazdarica, gospodarica. **4.** smrtnica, protivno: boginja. Otd.
γύννις, ιδος, ὁ, *buk.* mekoput čovjek, prelac, švrćo.
γῡπάριον, τὸ, *poet.* dem. od γύπη, jastrebovo gnijezdo, razbojnička spila, kukavna kolibica.
γῡπιὰς πέτρα, ἡ, *poet.* jastrebova klisura, jastrebac.
γύπινος, 3. (γύψ), *poz.* jastrebov.
Γῦραί, αἱ (naime πέτραι), također **Γυραίη** πέτρη, *ep.* **1.** klisure kod rta Kafareja na Eubeji ili kod ostrva Mikona. **2.** gora na Tenu.
γύργαθος, ὁ, *poz.* košara.
γῡρός, 3. (isp. lat. *curvus*), *ep.* gurav, kriv, izbočen, ὤμοισιν na plećima zaobljen, plećat. Otd.
γῡρόω, *poz.* zaobljivati, opkoljivati, naokolo iskopavati.
Γυρτώνη, ἡ, grad u Tesaliji na Peneju, s. Salambrija. Stanov. **Γυρτώνιοι,** οἱ.
γύψ, gen. γῡπός, ὁ, *ep.* dat. plur. γύπεσσι, jastrijeb.
γύψος, ἡ, sadra, kao ličilo i maz. Otd.
γυψόω, *jon.* sadrom namazati, okrečiti.
Γωβρύας, ου, *jon.* **Γωβρύης** ili **Γοβρ.,** εω, ὁ, perz. lično ime, **1.** asirski poglavica, koji je pristao za star. Kirom. **2.** otac Mardonijev. **3.** vojvoda Artakserksov.
γῶν, *jon.* mj. γοῦν, v. r.
γωνία, *jon.* **-ίη,** ἡ (srod. s γόνυ), **1.** ugal, kut; ὀρθὴ γωνία pravi kut. **2.** kutomjer. **3.** ugalni kamen, N. T.
γωνιασμός, ὁ, *poet.* mjerenje kutomjerom.
γωνι-ώδης, 2. (εἶδος), uglast.
γωρῡτός, ὁ, *ep.* tuljac, nožnice za luk.

Δ.

Δ, četvrto slovo u grčkoj azbuci, stoga kao brojka δ' = 4.
δα-, nerazdjeliv slog u početku za jačenje značenja = veoma, v. δάσκιος, δαφοινός, pak isp. ζα-.
δᾶ, 1. u *at.* česticama za zaklinjanje φεῦ δᾶ, πόποι—, οἰοῖ— i **2.** u οὐ δᾶν, također δάν, čini se da su dijalekt. spor. oblici za Ζεῦ i Ζῆνα.
ΔΑ, defektivna osn.: učiti, učiti se (odakle δι-δά-χή, δι-δά-σκω), od koje se osob. u epskom jeziku sačuvalo:

1. fut. **δαήσομαι** i aor. **ἐδάην,** konj. δαήω (δαείω), δαῶμεν, inf. δαῆναι i -ήμεναι, učiti, upoznati (s genit. Il. 20, 487); saznati.

2. redupl. aor. akt. **δέδαεν,** (na)učio je, τινά τι koga što.

3. redupl. inf. aor. med. **δεδαέσθαι** ili δεδάασθαι točno upoznati se, ispitati, τινά.

4. perf. **δεδάηκα,** naučio sam, t. j. poznavati, znati, razumjeti; part. δεδαηκώς i δεδαώς, *ep. buk.* također part. med. δεδαημένος poučen, vješt, iskusan, τί u čem.

Δάαι, οἱ, *Dahae,* skitski narod, osob. na istočnoj obali Kaspijskoga mora, u današnjem Dahistanu.
Δαβίδ, ὁ, indekl. N. T. i *poz.* David.
δαγύς, ῦδος, ἡ, *buk.* voštana lutka.
δᾳδουχέω, zublje držati i posvijetliti; pas. *poz.* od lučonoše dobivati svijetlo. Od
δᾳδ-οῦχος, 2. (δᾴς, ἔχω), koji zublje drži, stoga se tako zvao svećenik, koji je kod eleusijskih misterija, po svoj prilici dok je trajala žrtva, držao zublju: najviša časna služba do hijerofantove, nasljedna najpr. u porodici Kalijinoj i Hiponikovoj, a poslije u kući Likomidâ.

δᾶείω, δαήμεναι, δαῆναι, v. *ΔΑ.*

δᾶήμων, gen. -ονος, 2. (δαῆναι), vješt, iskusan, razborit, ἔν τινι i τινός ili s inf.; superl. δαημονέστατος.

δᾶήρ, έρος, ὁ, vok. δᾶερ, gen. plur. δαέρων (dvojesložno), (= δαϝερ, lat. *levir*), *ep.* djever, mužev brat.

δᾶήσομαι, v. *ΔΑ.* **δάηται,** v. II. **δαίω,** 2.

δαΐ, v. δάς.

δαί, *at.* mj. δή, samo u pitanju sa τί ili πῶς spojeno, da bi se izrazilo udivljavanje ili radoznalost: pa kako to? što to? zbilja?

δαιδάλεος, 3. *ep.* i *poet.* umjetan, krasno i ljepušno izrađen, šaren, urešen, kitnast.

δαιδάλλω (δαι-δαλ-, lat. *dolare*), umjetno izdjeljati, ukrasiti, kititi, τινί čim. Otd.

δαίδαλμα, τὸ, *buk.* i *poz.* umjetno djelo, umjetnina.

δαίδαλον, τὸ, *ep.* umjetan posao, umjetno djelo. Neutr. od

δαίδαλος, 2. *poet.* = δαιδάλεος.

Δαίδᾰλος, ὁ, zapr. umjetnik, stoga skupno ime za različne atičke i kretske vještake u rezbarstvu i graditeljstvu. Homer poznaje jednoga D. iz Knosa na Kreti, koji je isklesao umjetno kolo. U Atici se držao D. za sina Eupalama iz Atene i oca Ikarova. On je sagradio labirint na Kreti te je sebi i svomu sinu napravio krila, da odande uteče. Otd. adj. **Δαιδάλειος,** 2. od Dedala izmišljen, dedalski.

δαιδαλόω, *poet.* = δαιδάλλω.

δαΐζω [ᾰ, rijetko ᾱ], fut. δαΐξω, aor. ἐδάϊξα, part perf. pas. δεδαϊγμένος, part. aor. pas. δαϊχθείς (δαίομαι), *ep.* i *poet.* **1.** dijeliti, razdijeliti, rastrgati, cijepati, razbiti, raščupati, stoga: utući, ubiti, δεδαϊγμένος ἦτορ u srce, t. j. smrtno ranjen, τινί čim, ἔκ τινος od čega. **2.** pren. ἐδαΐζετο θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν = srce se u grudima paraše od nemira i bola, bješe uzbuđeno, δαϊζόμενος κατὰ θυμὸν διχθάδια ὥρμαινε između dvije misli pocijepan ili kolebajući se, ali φρεσὶν ἔχων δεδαϊγμένον ἦτορ noseći u grudima srce raskidano brigom, tugom ili bolom.

δαΐ-κτάμενος, 3. *ep.* u boju ubijen (ako ne treba pisati δαΐ κτ.).

δαϊκτήρ, ὁ, *poet.* i δαΐκτωρ, ὁ, koji srce para, poguban.

δαιμονάω, bješnjeti, mahnit, lud biti, περί τι pri čem; δόμος κακοῖς kuća je od boga bijena nesrećom.

δαιμονίζομαι, *poz.* i N. T. bjesomučan, bolestan lud biti.

δαιμόνιον, τὸ, neutr. od δαιμόνιος, **1.** božansko biće, božanstvo, καινα nova, = krivi bogovi. **2.** sablast, duh. **3.** N. T. nečastivi duh, vrag. **4.** u Sokrata: na najnježnijoj moralnoj osjetljivosti i savjesti osnovan glas božji, koji od zla odvraća.

δαιμόνιος, 3. i 2., adv. **-ίως** (δαίμων), **1.** od boga poslan, od boga učinjen, od boga suđen, božanski, τὰ δαιμόνια božja volja ili takođ. tajne božanstva, prirodni zakoni. **2.** nadljudski, izvanredan, natprirodan, čudesan, divan, i tako sve, što navješćuje djelovanje više moći ili budi udivljavanje ili strah; često u pozivu ὦ δαιμόνιε, da se izrazi udivljavanje poradi neobična govora ili čina, od δαίμων-a obuzet, stoga sad: čestiti, čudače, sad: ludače, jadniče, zlotvore; δαιμονιώτατα, adv., po najvidnijem djelovanju božanstva.

δαιμονιώδης, ῶδες (I. δαίμων, 5), N. T. vražji, đavolski.

I. **δαίμων, ονος, ὁ, ἡ,** *deus,* **1. božanstvo** (bog, boginja), često kao θεός i θεά bez člana, makar se govorilo o određenom, i to kao moćno ili strašno biće, koje može isto tako dobro činiti kao i zlo, ali češće **2. zao duh, demon,** poguban usud, zla kob (tako o sljepoti, Sof. O. C. 76), propast, smrt (što je suđeno, t. j. smrt Il. 8, 166), πρὸς δαίμονα preko volje božje, protiv usuda, κατὰ δαίμονα po božjoj volji, ἐν δαίμονι u božjoj ruci, σὺν δαίμονι s bogom, s pomoću božjom. **3.** duh ili bog zaštitnik (ἱερὸς δ. sveti genij), uop. podređeno božanstvo, kao drugi razred između bogova i herojâ. **4.** *poet.* takođ. duh pokojnih, duh. **5.** vrag, đavao, N. T.

II. δαίμων, *poet.* = δαήμων.

δαίνῡμι, osob. *ep. poet. jon.*, ne u *at.* prozi (v. δαίομαι), **1. akt.,** δαίσω, ἔδαισα, **dijeliti,** dodijeliti, podijeliti komu njegov dio, napose τάφον, γάμον τινί komu davati daću ili svadbenu gozbu (Il. 19, 299), ali τινά koga častiti, τινί čim. **2. med.,** prez. konj. 2. sing. δαινύῃ _◡◡, 3. sing. opt. δαινῦτο mj. δαινυῖτο, i 3. plur. δαινύατο, impf. δαίνυ' mj. ἐδαίνυο, ἐδαίνυσο, fut. δαίσομαι, aor. ἐδαισάμην, adj. verb. ἄ-δαιτος, sebi dodijeliti, dati se častiti, jesti, gostiti se, takođ. δαῖτα, κρέα; τινός od čega. **3.** pren. o Hadu: duše progutati (Sof. El. 543); ugrabiti; i o grizenju bola ili bolesti.

δαίομαι (osn. δα, akt. δαΐζω i δαίνυμι, isp. δατέομαι), osob. *ep. jon.* i *poet.*, fut. δάσομαι, *ep.* σσ, aor. ἐδᾰσάμην, *ep.* σσ, iter. δασάσκετο, perf. δέδασται, 3. plur. δεδαίαται, aor. pas. *poz.* -δασθείς, **I. med. dijeliti, 1. a)** sebi dijeliti, razdijeliti, τινί τι što među koga, ἔς τι u što ili na što podijeliti, i tako ἄνδιχα na dvoje, stoga **b)** razderati, rastrgati (Il. 23, 21; Od. 18, 87). **2.** među sobom razdijeliti. **3.** uop. dijeliti, udijeliti, τί τινι komu što, takođ. δ. μοίρας τι nešto na dijelove raskomadati = na dijelove dijeliti. **II. pas.** *ep. jon.* i *poet.* biti podijeljen (osob. u perf.), διχθά na dvoje, κατὰ τάδε u evo ovo,

τινί kod koga. Pren. δαίεταί μοι ἦτορ srce mi se cijepa, t. j. para.

δάϊος, 3. (takođ. 2.), i *ep.* **δήϊος**, 3. (gdje ηι često treba čitati η), (δαΐς), **1.** *ep.* i *poet.* ubojit, poguban. neprijateljski. Takođ. supst. neprijatelj, zlotvor. **2.** *poet.* koji ubija, muči. **3.** *poet.* nesrećan, jadan.

δαϊό-φρων, 2. *poet.* kivan.

δαΐς, ἴδος, ἡ, **1.** δαϝίς (od δέδηα) zublja, v. δᾴς. **2.** **δαΐς**, *ep.* samo **ἐν δαϝί** (mj. δαΐδι), bojna žestina, boj.

δαίς, δαιτός, ἡ (δαίομαι), **1.** **gozba**, obrok, čast, ἐίση pravo podijeljena, koja komu pripada, takođ. s gen. κρεῶν. Poslov. Ἀγαμεμνονεία, kod koje je Ag. iz potaje ubijen (Sof. El. 283). **2.** jelo, obrok.

δαισθείς, aor. pas. od δαίω.

Δαίσιος, ὁ, makedonski mjesec, atički targelion.

δαιταλεύς, έως, ὁ (δαίς), *poet.* koji se časti, oblaporni.

δαίτη, ἡ. *ep.* = δαίς, jelo, gozba; *ep.* adv. **δαίτηθεν**, od gozbe.

δαιτρεύω (δαιτρός), *ep.* meso raskomadati, razrezati, dijeliti, uop. razdijeliti, podijeliti.

δαιτρόν, τὸ (δαίομαι), *ep.* podijeljeno, namijenjena mjera.

δαιτρός, ὁ (δαίομαι), *ep.* mesosječa, koji meso reže, dijeli, i to meso kod gozbe. Otd.

δαιτροσύνη, ἡ, *ep.* rezanje mesa kod ručka.

δαιτῠμών, όνος, ὁ (δαίς), gost, takođ. zvanica (Od. 4, 621), i kao adj. ἀνὴρ δ.

δαιτύς, ύος, ἡ, *ep.* = δαίς, gozba.

δαΐφρων, gen. -ονος, ὁ, ἡ (δαῆναι, φρήν), *ep. poet.* i *poz.* vješt, prokušan, za junake, za žene u umjetnim radovima; uop. iskusan, pametan.

I. **δαίω**, dijeliti, samo u med., v. δαίομαι.

II. **δαίω** (osn. δαϝ), gotovo samo *ep.* i *poet.* **1. akt.** tranz. **zapaliti**, užgati, φλόγα plamen, ἐκ κόρυθος πῦρ iz šljema oganj sipati, takođ. τὴν χώραν ognjem popaliti. **2. med.** = **pas. δαίομαι**, intr., s aor. med. (ἐδᾰόμην), konj. δάηται, pas. part. δαισθείς i perf. 2. δέδηα, plpf. δεδήειν, **a)** gorjeti, plamtjeti, svijetliti. **b)** pren. kao plamen bješnjeti, širiti se, ὄσσα δεδήει glas se bio brzo raznio, bješe pukao, οἰμωγὴ δέδηε t. j. razliježe se (Od. 20, 353).

δακέ-θῡμος, 2. *poet.* koji srce grize, dušu para (Sof. Fil. 705).

δάκετον, τὸ, *poet.* = δάκος.

δακνάζομαι, *poet.* žalostiti se.

δάκνω, fut. δήξομαι, aor. ἔδᾰκον, perf. δέδηχα, δέδηγμαι, aor. ἐδήχθην (osn. δηκ: δακ i δεγκ), **1.** gristi, bosti, τί nešto ili u što; τὸν δάκτυλον nokte griskati u neprilici. **2.** pren. zgristi, τὸ στόμα usne gristi, bol zgrizati. **3.** vrijeđati, žalostiti, ozlojediti, ὡς δάκνει t. j. kako te nešto muči (Sof. Trah. 1217), osob. u pas., τινί čim, i ἐν ili ἐπί τινι u čem ili nad čim, ili s part. tim što, takođ. δηχθεὶς τὴν καρδίαν t. j. u srcu; ali Sof. Fil. 378 pripada πρὸς ἃ 'ξήκουσεν k ἠμείψατο.

δάκος, εος, τὸ, *poet.* zapr. ugriz, ubodac, i tako grabljiva zvijer, koja grize, škodi, neman.

δάκρυ, (*at.* samo dat. plur. δάκρυσι), i *at.* **δάκρῠον** (*ep.* gen. δακρυόφιν), τὸ, (starolat. *dacruma*), **1.** suza, πολὺ δάκρυον mnogo suzâ, μείζω ἢ κατὰ δάκρυα teže nego što zaslužuje suzu, φιλάδελφα δ. suze sestrinske ljubavi. **2.** sok od biljke, što izvire kao kap, smola.

δάκρυμα, τὸ (δακρύω), *poet.* = δάκρυ; πέμπειν δ. tugu slati.

δακρυο-γόνος, 2. *poet.* koji suze izbija, uzrokuje.

δακρῠόεις, εσσα, εν (δάκρυον), *ep.* i *poet.* pun suza, suzan, **1.** koji mnogo plače, suze roni, neutr. kao adv.: δακρυόεν γελᾶν kroz plač smijati se. **2.** koji suze nosi, vrijedan da se oplakuje.

δάκρῠον, τὸ, v. δάκρυ.

δακρυ-πετής, 2. *poet.* koji suze uzrokuje, izbija.

δακρυ-πλώω (bolje δάκρυ πλώω), *ep.* u suzama plivati (o pijanu čovjeku, kojemu su suzne oči).

δακρυ-ρροέω, *poet.* suze liti ili roniti, χαρᾷ od radosti. Od

δακρύ-ρροος, 2. (ῥέω), *poet.* koji suze roni.

δακρυσί-στακτος, 2. *poet.* mokar od suza.

δακρυτός, 3. *poet.* (δακρύω), oplakivan, koga treba oplakivati.

δακρυ-χέων, ουσα, ον, *ep.* i *poet.* suze roneći, plačući.

δακρύω, fut. δακρύσω i t. d. (δάκρυ), **1.** intr. **a)** plakati, suze liti, takođ. od radosti, πολλά mnoge suze roniti, ἐπί τινι nad čim, na pr. ἤλεκτρον ἐπί τινι, ili s part. što se nešto dogodilo, ili γόους plakati i jaukati. **b)** pas. suzama kvasiti se, stoga u perf. δεδάκρυνται biti pun suza, u suzama plivati. **2.** tranz. oplakivati, τινά i τί, τὴν τύχην τῇ φωνῇ nad udesom plačnim glasom jadati.

δακτῠλήθρα, ἡ, rukavica.

δακτυλιαῖος, 3. *poz.* širok kao prst, otprilike 2 *cm* (v. δάκτυλος, 3.).

δακτυλιογλυφία, ἡ, umjetnost rezanja kamenja. Od

δακτύλιος, ὁ (δάκτυλος), prsten, prsten pečatnik.

δακτυλό-δεικτος, 2. prstima pokazivan, slavan.

δάκτῠλος, ὁ, plur. *buk.* i τὰ δάκτυλα, **1.** prst, ἐπὶ δακτύλων συμβάλλεσθαι na prstima izračunati. **2.** (nožni) prst, sa i bez ποδῶν, ὁ μείζων nožni palac; često **ἄκροισι δακτύλοις** navrh prstâ, šumke; ὁ μέγας palac, nožni palac. **3.** širina prsta kao mjera za dužinu, 20·5 mm, δακτύλων τεσσάρων ἕνεκα t. j. putem od usta do želuca. **4.** daktilsko mjerilo u stihu.

Δάκτυλοι Ἰδαῖοι, οἱ, *poz.* čarobni demoni u službi Kibelinoj, po priči izumitelji obrađivanja kovina, štovani u Frigiji, Kreti i Samotraki.

δαλέομαι, *dor. poet.* = δηλέομαι.

Δάλιος, *dor.* mj. Δήλιος, delski (pridjev Apolonov).

*

δαλός, ὁ (δαίω, zapr. δαϝ-λός), *ep. poet.* i *poz.* požar, napose ugarak, takođ. cjepanica za spaljivanje.

δαμάζω, rijetko u prozi, pak *ep.* **δαμνάω,** i *ep.* i *poet.* **δάμνημι, δάμνἄμαι,** 2. sing. med. δαμνᾷ, impf. akt. 3. sing. *ep.* takođ. δάμνα, fut. δαμάσω i δαμάω, 3. sing. δαμᾷ, *ep.* rastegn. δαμάᾳ, 3. plur. *ep.* rastegn. δαμόωσιν, aor. 1. ἐδάμἄσα i ἐδάμασσα, aor. 1. med. 3. sing. konj. δαμάσσεται mj. δαμάσηται, perf. pas. δέδμημαι, plpf. 3. plur. δεδμήατο, aor. pas. ἐδαμάσθην, ἐδμήθην i ἐδάμην, 3. plur. ἔδαμεν i δάμεν, *dor.* i *ep.* = ἐδάμησαν, konj. δαμήω (δαμείω), inf. δαμῆναι i δαμήμεναι (osn. δαμ, lat. *domare*), **krotiti, I. akt.** i **pas. 1. a)** za životinje: pitomiti, krotiti, ujarmiti, birati, na pr. konja t. j. vježbati. **b)** pren. djevojku na udaju natjerati, Sof. Ant. 827 zagrliti, udati, udomiti, τινί; pas. τινί biti zlostavljen, silovan. **2. a)** svladavati, presvojiti, pobijediti, osob. u boju svladati, ubiti, τινί po kome (u pas. τινί, ὑπό τινι ili ὑπό τινος, ἔκ τινος, ὑπὸ χερσί τινος od koga), takođ. πληγῇσιν isprebijati, bičovati; pak: pokoriti, i stoga: vladati, pas. pokoren biti, perf. i plpf. podložan biti, služiti, τινί. **b)** pren. o udesu i stanju: svladavati, slabiti, i molbama, δμηθήτω neka se dade molbama svladati, t. j. namoliti. **II. med.** = akt. φρένας οἴνῳ vinom omamiti.

δἄμάλη, *poet.* i **δάμἄλις,** εως, ἡ, *poet.* i N. T. junica, tele; *poet.* djevojče.

δαμαλή-βοτος, 2. *poet.* pasen od junadi.

δαμάλης, ου, ὁ, *poet.* i *poz.* pobjeditelj, krotilac.

δαμαλίζω, i med., krotiti.

δάμᾱρ [δᾰ], αρτος, ἡ, upr. koja vlada kućom (δόμος i ἀρτ-ύω), stoga: žena, supruga, παντελής t. j. žena, koja ima djece; draga.

Δᾱμάρᾱτος, ου, ὁ, v. Δημάρατος 1.

Δαμασίας, ου, ὁ, jak atlet iz Amfipola, pobjednik u 115. Ol.

δἄμἄσί-μβροτος, 2. (βροτός), *poet.* koji smrtnike svladava.

Δαμασκός, ἡ, Damask, gl. grad Sirije; stanov. ὁ Δαμασκηνός.

Δᾱμάτηρ, *dor.* mj. Δημήτηρ.

δαμείω, δάμεν, δαμήμεναι, v. δαμάζω.

Δαμίη, ἡ, boginja epidaurska, može biti Demetra.

δάμναις, *eol. poet.* = δαμνᾷς.

δαμνάω i **δάμνημι, δαμόωσιν,** v. δαμάζω.

δαμο-δόκος, 2. *poet.* koji prihvaća narod, pun naroda (var. λαοδόκος).

δᾱμόσιος, *dor.* mj. δημόσιος, οἱ περὶ δαμοσίαν (σκηνήν) *contubernales regis* u Sparti.

Δάμων, ωνος, atenski sofist i glazbenik, učitelj Periklov i Sokratov.

Δᾶν, akuz. *buk.* = Ζᾶν, v. Ζεύς.

Δάνα, ἡ ili τά (stari drukč. obl. za Θόανα), grad u Kapadokiji, Tijana na Tauru, s. Kilisa-hisar.

Δανάη [⏑⏑–], ἡ, Danaja, kći Akrisijeva, roda Danajeva, ljubavnica Zeusova, mati Persejeva.

Δαναός, ὁ, sin Belov, brat Egiptov, bjegunac iz Egipta, osnivač Arga oko 1500. pr. Is. Stoga οἱ **Δαναοί** i οἱ **Δαναΐδαι,** Danajci, stanovnici Arga, dakle = Ἀργεῖοι, ili uop. Heleni. Ali

Δαναΐδες, αἱ, 50 kćeri Danajevih.

δᾰνείζω, 1. akt. novce davati na kamate. uzajimati, τί τινι. **2.** med. uzimati novce na kamate, uop. uzajimati, ἐπί τινι na što, na pr. na kakve kamate. Od

δάνειον [ᾰ], τὸ (δάνος, τὸ = zajam, osn. δᾰ, *dăre, dōnum*), zajam, t. j. na kamate dat ili uzet novac, ponajv. bez člana, ἐν δανείοις γενέσθαι pasti u dug.

δάνεισμα, τὸ (δανείζω), zajam; δ. ποιεῖσθαι, uzeti z.

δανεισμός, ὁ (δανείζω), uzajimanje novaca na kamate, kamatarstvo, ponajv. u plur., takođ. s ἐπί τινι na kakav zalog, na određene kamate.

δᾰνειστής, οῦ, ὁ (δανείζω), koji daje novce na kamate, kamatnik, rukodavac. Otd.

δανειστικός, 3. *poz.* na uzajimanje spreman, kamatnički. Supst. ὁ δ. kamatnik, rukodavnik.

δανίζω i δανιστής, N. T. = δανείζω i δανειστής, v. r.

δάνος, τὸ, *poet.* dar; novac uzajmljen na kamate.

δᾱνός, 3. (δαίνω), *ep.* koji može gorjeti, suh.

δάος [ᾰ], εος, τὸ (δαίω), ugarak, oganj, zublja.

Δᾶος, ὁ, *Davus*, lično ropsko ime u komediji.

Δαουείδ, ὁ, indekl. = Δαβίδ, N. T.

δᾰπᾰνάω, δαπανήσω i t. d., perf. δεδαπάνημαι, med. i pas., *jon.* 3. pl. prez. med. δαπανέονται, **I.** akt. trošiti, **a)** aps. trošak praviti, i **b)** τί što trošiti, rasipati ili upotrijebiti, εἴς τι, ἀμφί τι na što, i ἀπό τινος od čega, ali τὴν πόλιν grad troškovima slabiti, baciti ga u trošak; pas. biti istrošen, zatrt. **2.** med. od svoga trošiti, τὶ εἴς τι. Od

δᾰπᾰνη, ἡ (δάπτω, *daps*), i **δαπάνημα,** τὸ (-νάω), **1. a)** trošak, izdatak; aps. i εἴς τι, često u plur., ἀπὸ τῆς αὐτῆς δ. kod jednakih troškova, οἰκίη ἀνδρῶν δαπάνη momčad na svoje troškove, δαπάνῃ ζημιοῦν onim, što potroši, svojom rasipnošću kazniti, δαπάνην δαπανᾶν troškove praviti; ἡ ἐν τῇ φύσει prirođen. **b)** pren. κοῦφα δαπάνα sa sl. inf. ne stoji mnogo, lako je. **2.** sredstvo za trošak, novčano sredstvo, παρέχειν, takođ. συμβάλλειν t. j. danak. Otd.

δᾰπᾰνηρός, 3. i **δάπανος,** 2. **1.** koji pravi troškove, rastrošan, rasipan. **2.** osob. δαπανηρός koji zahtijeva troškove, skup, skupocjen; adv. **-ηρῶς.**

δάπεδον [ᾰ], τὸ, **1.** tlo, zemlja, ravnina. **2.** podina, dvorište (Od. 10, 227), podboj.

δάπις, ιδος, ἡ (valjada tuđa riječ), zastirač, prostirka, sag.

δάπτω (osn. δαπ, isp. *daps*, proširivanje od osn. δα, δαίομαι), *ep.* i *poet* žderati, trošiti, ras-

trgati, izmrcvariti; pren. glodati, kostolomiti, ili takođ. potrošiti, spraskati.

δάργμα, *τὸ,* v. *δράγμα.*

Δάρδανος, *ὁ,* sin Zeusov i Elektrin, otac Ilov i Erihtonijev, osnivač grada **Δαρδανίη** u Maloj Aziji na Helespontu, i kako je odonud osnovana Troja, pradjed Trojanaca. Otd. adj. **Δαρδάνιος,** 3. koji od Dardana potječe, po njemu nazvan. Patronim. otd. *οἱ* **Δαρδανίωνες** = *Δαρδάνιοι,* i **Δαρδανίδης,** *ὁ,* sin ili potomak njegov, t. j. **a)** Prijam, **b)** Il. — **Δαρδανίη,** *ἡ,* mali kraj kod Troade na Helespontu, pod vladom Enejinom. Njegovi se stanovnici zvahu **Δαρδάνιοι, Δάρδανοι,** fem. **Δαρδανίς,** *ίδος, ἡ.*

Δάρδανος, *ἡ,* grad na Helespontu (azij. strana). Stanov. **Δαρδανεύς,** *ὁ.*

δαρδάπτω (reduplic.), *ep.* rastrgati, pren. spraskati.

Δάρδας, *ατος, ὁ,* rijeka u Siriji, s. Balis.

δᾱρεικός, *ὁ,* sa i bez *στατήρ,* darik, perzijski novac vrijedan 20 at. drahama (po prilici 24 krune). Na jednoj je strani bila slika kraljeva, a na drugoj slika strijelca.

δαρειογενής, poet. koji potječe od Darija.

Δᾱρεῖος, ime od nekoliko perz. kraljeva, od kojih je vladao **1.** Dar. I., sin Histaspov, od g. 521.—485. **2.** Dar. II. Ohos ili Notos od g. 424.—405. **3.** Dar. III. Kodoman od g. 336.—330. pr. Is.

δαρθάνω, obično složen, aor. *ἔδαρθον* (i *ep. ἔδρᾰθον*), perf. *δεδάρθηκα* (kor. *δαρ-θ,* lat. *dor-m-i-o*). s p a v a t i.

δαρό-βιος, 2. *poet.* koji dugo živi, dugovječan. Od

δᾱρός, 3. *dor.* (takođ. *at.*), mj. *δηρός,* v. r.

δᾴς, *δᾳδός, at.* stegn. od **δαΐς,** *ἴδος,* dat. *δαΐ, ἡ* (*δαίω*), **1.** oganj, z u b l j a, luč. **2.** sing. takođ. kolekt. borovina, luči, stoga *πολλὴν δᾷδα.* **3.** *ep.* i *poet.* ratni požar, rat, bitka.

δάσασθαι, δασάσκετο, v. *δαίομαι.*

δά-σκιος, 2. *ep.* i *poet.* v e o m a s j e n a s t, pren. kitnast, gustokos.

Δασκύλειον, *τὸ,* kod *poz.* **Δασκύλιον,** prijestolnica satrapa bitinijskoga. Otd. fem. *ἡ* **Δασκυλῖτις** *σατραπεία,* dask. satrapija, koja zapremaše sjeverni dio M. Azije.

Δάσκων, *ωνος, ὁ,* **1.** osnivač Kamarine. **2.** brežuljak kod Sirakuse, s. Punta Caderini.

δάσμευσις, *εως, ἡ,* dioba.

δασμολογέω (*-λόγος*), danak utjerivati, *τινά* od koga, nametnuti mu porezu; takođ. med.

δασμός, *ὁ* (*δαίομαι*), **1.** d i o b a. **2.** razdijeljena poreza, daća, d a n a k, takođ. u plur. i s gen. *χρημάτων, δ. φέρειν* danak plaćati, *ἀποφέρειν, ἀποδιδόναι* i *ἀπάγειν* namiriti, nasuprot *λείπειν* ne platiti ga. Pren. *δασμὸν τίνειν* kamate nositi, korist davati.

δασμοφορέω, danak, porezu davati. Od

δασμο-φόρος, 2. (*φέρω*), koji plaća danak, uharačen, *τινί, ὑπό τινος* i *ὑπό τινα.*

δάσομαι, δάσσασθαι, v. *δαίομαι.*

δασπλῆτις, *ἡ, ep.* koja ljuto gađa, neprijateljski se približava, strašna.

δασύ-κερκος, 2. *buk.* gustorep.

δασύ-μαλλος, 2. *ep.* i *poet.* gustorun.

δασύνω, zgustiti, zbiti, gusto zaposjesti.

δᾰσύς, *εῖα* (*jon. έη*), *ύ,* lat. *densus,* g u s t o o b r a s t a o, osob. **a)** kosmat, rutav. **b)** lisnat. **c)** šumnat, šumovit, aps. i *τινί* ili *τινός* čim, od čega. Stoga supst. *τὸ δασύ* gušta, česta.

δασύ-στερνος, 2. (*στέρνον*), *poet.* rutavih prsiju.

δατέομαι, dep. med. (samo prez. i impf.), impf. *ep. δατεῦντο, ep.* i *jon.* spor. obl. od *δαίομαι, divido,* **1. a) dijeliti,** među sobom p o d i j e l i t i. *μένος Ἄρηος* postojanstvo Aresovo, t. j. jednakom hrabrošću boriti se. **b)** sebi pridijeliti, t. j. primiti (Il. 8, 550). **c)** uop. d o d i j e l i t i, nešto od sebe. **2.** *τὶ* ili *τινὰ ποσσί* gaziti, tapkati (Il. 23, 121), *ἐπισσώτροις* satrti, rastrgati (Il. 22, 354).

δᾰτήριος, 3. *poet.* koji dijeli.

δᾰτητής, ὁ, djelitelj.

Δᾶτις, *ιδος, ὁ,* Međanin, poznati vojvoda Darija I., kod Maratona potučen.

Δάτον, *τὸ,* grad u Trakiji, s. Eski-Cavallo.

Δαυλίς, *ίδος, ἡ,* grad i kraj u Fokidi, istoč. od Delfa, poslije *ἡ* **Δαυλία,** s. Dhavlia. **Δαύλιος,** *ὁ,* stanovnik, *poet.* takođ. *Δαυλιεύς.* Adj. fem. **Δαυλιάς,** *άδος, ἡ,* Dauljanka, osob. Filomela, kraljica daulijska, takođ. pridj. slavujev.

δαυλός, 2. *poet.* **1.** gusto obrastao. **2.** sakriven.

δάφνη, *ἡ,* l o v o r o v o d r v o, lovorova grančica, l o v o r, *πάγκαρπος* zvan po svetom lovoru u Delfima, koji se odlikovao svojim velikim plodovima. Kao lično ime

Δάφνη, *ἡ,* **1.** nimfa, kći rječnoga boga Peneja, od Apolona ljubljena i u lovor pretvorena. **2.** **Δάφναι** *αἱ Πελούσιαι,* utvrđeno mjesto u donjem Egiptu, s. Safnas.

δαφνηφορέω, poz. lovorove vijence nositi. Od

δαφνη-φόρος, 2. (*φέρω*), *poet.* i *poz.* koji lovor nosi, lovorovim vijencem kićen.

Δάφνις, ιδος, ὁ, **1.** lijep mladić na Siciliji, sin Hermeja i jedne nimfe, rano umr'o; pastiri ga poštuju kao heroja. **2.** inače lično ime, osob. pastirsko.

Δαφνοῦς, *οῦντος, ἡ,* mjesto kod Klazomene u Joniji.

δαφνώδης, 2. *poet.* nalik na lovor, lovorom zasađen.

δᾰ-φοινεός, 2. *ep.* i **δα-φοινός,** 2. *ep.* i *poet.*, **1.** zapr. veoma crven, na pr. *αἵματι* od krvi; rumenkast, smeđ. **2.** *poet.* veoma krvav.

δαψίλεια, ἡ, poz. izobilje. Od

δαψῐλής, 2. (*δάπτω*), **1.** za ljude, *poz.*: koji mnogo troši, podašan, podatljiv. **2.** za stvari, *jon.* i *poz.*: o b i l a n, bogat. Adv. **-λῶς,** *buk. -λέως,*

superl. -λέστατα, takođ. *al.*, obilato, rasipno, ζῆν krasno živjeti.

δέ, postpoz. čestica, koja obič. stoji na drugom, no često i na trećem mjestu rečenice, **1.** suproteći sa μέν u prednjem članu, ili, ako na protivnost ne treba pripravljati, i bez njega, pa tako i kod ponavljanja iste riječi ili riječi istoga značenja, ili u pitanjima, odgovorima, poslije hipotetskih, komparativnih, relativnih prednjih rečenica: a, ali, no, pak. **2.** nasuprot stavljajući i stoga vežući u prijelazu od jedne stvari k drugoj, u dodacima za razjašnjenje, umecima, takođ. poslije part., kao iza ἐπειδή, ὄφρα i slič.: i, jer, naime, ta, dakle. Često se i ne može prevesti na hrv. **3.** u svezi s drugim česticama, καὶ — δέ (*ep.* καὶ δέ) i u drugu ruku, ali također, također i, međutim, svrh toga, osob. kod nabrajanja. Slič. οὐδὲ — δέ također ne; ali: δὲ καί ali pače, δέ τε ili δὲ — τέ i također, ali također, δ' αὖ nasuprot, δὲ δή ali opet, no ovako, δέ γε nasuprot, δ' οὖν svakako, no ipak, međutim, εἰ δέ već ako, osim ako.

-δε, nerazdruž. enklit. čestica (pron. osn. = tu), **1.** ponajv. do nominalnih obl., i to u akuz., za oznaku kretanja ili pravca prema kojemu mjestu: u, prema. Takođ. katkad sa sl. εἰς, ili stoji s gen. Ἄϊδόσδε, naime δόμον. Rjeđe uz adjektive kao u ὄνδε δόμονδε. **2.** *pronomen demonstrativum suffixum* (ὅδε, τοιόσδε, τοσόσδε), pojačeno, pokazno: ovaj ovdje i t. d., još deklinirano u: τοῖσδεσσι.

δέατο, *ep.* defekt. preter. (osn. δει, isp. δοάσσατο), činilo se.

δέγμενος, v. δέχομαι.

δεδάασθαι, δέδαε, δεδάηκα, δεδαώς, v. ΔΑ.

δεδαίαται i **δέδασται,** v. δαίομαι i δατέομαι.

δεδέαται, mj. δέδενται, v. I. δέω.

δέδεγμαι, v. δέχομαι, u Her. takođ. od δείκνυμι.

δέδηα, δεδήει, v. II. δαίω, 2.

δέδηγμαι, δέδηχα, v. δάκνω.

δέδια, v. δείδω.

δεδίσκομαι, 1. = δειδίσκομαι. **2.** = δεδίττομαι.

δεδίττομαι, aor. part. δεδιξάμενος, *ep.* **δειδίσσομαι,** dep. med., fut. δειδίξεσθαι, aor. δειδίξασθαι (*causativum* od kor. δι, v. δέδια), **1.** tranz. plašiti, u strah natjerati, rasplašiti, τινὰ ἀπό τινος. **2.** intr. *ep.* bojati se, prepasti se, plašiti se.

δεδμήατο, δέδμημαι i sl. od δαμάζω, ali **δεδμημένος** i **δέδμητο** takođ. od δέμω.

δέδοικα, v. δείδω.

δεδοκημένος, očekujući, budan, v. δοκάω.

δέδορκα, v. δέρκομαι.

δέδουπα, v. δουπέω.

δεδραγμένος, v. δράσσομαι.

δέδρομε, v. τρέχω (δεδράμηκα samo u kompoz.).

δέελος, v. δῆλος.

δέησις, εως, ἡ (IV. δέω), molba, molitva, πᾶσαν δέησιν δεῖσθαι ili ποιεῖσθαι sa sl. inf. vruće moliti, da i t. d.

δεῖ, v. III. δέω.

δεῖγμα, τὸ (δείκνυμι), ogled kakve robe, δ. περιφέρειν ogled robe kod sebe nositi, uop. ogled, primjer, dokaz, ἐκφέρειν iznijeti dokaz. Otd.

Δεῖγμα, τὸ, mjesto, gdje se roba izlaže, skladište, bazar u Pireju.

δειγματίζω, N. T. na sramotu pokazivati, sramotiti.

δειδεκτο, δειδέχαται, -ατο, v. δείκνυμι, II, 2.

δειδήμων, gen. -ονος, 2. (δείδω), *ep.* plašljiv, strašljiv, rđa.

δείδια, δείδιθι, v. δείδω.

δειδίσκομαι (δηδίσκομαι) i **δεδίσκομαι** (samo prez. i impf.), *ep.* pozdravljati, τινί čim. na pr. δέπαϊ čašom, t. j. nazdraviti.

δειδίσσομαι, v. δεδίττομαι.

δείδοικα, *ep.* mj. δέδοικα. Od

δείδω, fut. δείσομαι, aor. 1. ἔδεισα, perf. (sa znač. prez.) **δέδοικα** i **δέδια,** 1. pl. δέδιμεν ili δεδίαμεν, δέδιτε, konj. δεδίῃ, -ωσι, imper. *poz.* δέδιθι, part. δεδιώς, plpf. ἐδέδισαν (-ίεσαν), nadalje *epski* aor. ἔδδεισα (iz ἔδϝεισα), perf. **δείδοικα** i **δείδια,** imper. δείδιθι, inf. δειδίμεν, plpf. 3. sg. δείδιε (kao impf.), 3. plur. δείδισαν (kor. δϝει: δϝι u δίω bježati, lat. *di-rus;* δείδω tek od δέδϝοια i samo u tom obliku),

1. intr. bojati se, biti u brizi ili u strahu, plašiti se, περί, ὑπέρ τινος za što ili za koga biti u strahu, περί τινι za koga brinuti se, takođ. samo τινός; ali τῷ θορύβῳ od vike prestrašiti se. **2. tranz. plašiti se,** bojati se, τινά i τί koga, čega, na pr. ἀδεὲς δέος plašiti se poradi nepotrebne nužde, takođ. strahopočitanje imati, τινά prema kome; τὸ δεδιός strah. — U zavis. rečen. slijedi μή s opt. ili konj. (s indik. samo Od. 5, 300, jer se briga odnosi na nešto, što se već dogodilo), ili ὅπως μή s indik. fut. ili s konj., ili μὴ οὐ da ne, ὡς, ὅπως ili μή s konj., s inf. akuz. i περί τινι i μή; takođ. samo s inf. bojati se, žacati se.

δειελιάω (samo part. aor. -ήσας), *ep.* užinati, večerati, naime između δεῖπνον i δόρπον.

δειελινός, 3. *buk.* = δείελος.

δείελος, 2. (δείλη), *ep.* popodnevni, večernji, ἦμαρ večer.

δεικανάομαι (δηκ-), *ep.*, samo 3. pl. impf. rastegn. -όωντο, pozdravljati (v. δείκνυμι II, 2).

δεικανάω, *buk.* pokazivati.

δείκηλον, τὸ (δείκνυμι), *jon.* i *poz.* mimičko prikazivanje; tako se na pr. u noćnoj službi u Saisu prikazivanje muke Osirisove zvalo τὰ δείκηλα. Otd.

δεικηλίκτης, *dor.* -ας, ὁ, prikazivač, glumac.

δείκνῦμι i **δεικνύω,** δείξω i δείξομαι, ἔδειξα i ἐδειξάμην, δέδειχα, δέδειγμαι, ἐδείχθην, δειχθήσομαι, adj. verb. **δεικτέον** (*ep.* perf. med. vidi dolje

pod II, 2.), *jon.* δέξω, ἔδεξα, δέδεγμαι, ἐδέχθη, *dor.* δειχθήσειν = -θήσεσθαι (lat. *dic-o*), **pokazivati,** stoga **I. akt. 1.** na vidjelo iznositi, ἔκ τινος, pren. Ἄρη ratu dati povod, τὸ τέρμα cilj odrediti, takođ. τινά τι koga za nešto učiniti, koga kao što pokazati. **2.** pokazati, gdje i kako je što, τί ili τινά τι, takođ. koga predstaviti, ali ἔς τι ili τινά na što ili koga pokazivati, slič. samo τί. Pren. komu što pokazati, protumačiti, razložiti, dokazati, koga što učiti, takođ. pokazati da se što ima, τὴν δύναμιν svoju moć razvijati, uop. dokazati, aps. ili τί i τί τινι, pak sa sl. εἰ, ὅτι, ὡς ili s part. u akuz. ili nom., na pr. ἔδειξαν περιγενόμενοι dokazaše, da su jači. **3.** bezlično: δείξει pokazat će se. **II. med.** *ep.* **1.** = akt. **2.** = δειδίσκομαι, δεικανάομαι, *ep.* perf. 3. pl. δειδέχαται, plpf. 3. sg. δείδεκτο, 3. pl. δειδέχατο (zapr. δηδ-), pozdravljati, τινά; κυπέλλοις čašama, t. j. nazdraviti.

δεικτικός, 3. *poz.* vješt da pokaže.

δείλαιος, 3., osob. *ep.* i *poet.* = δειλός, jadan, bijedan, tužan, δειλαία δειλαίων κυρεῖς jade primaš jadna; δείλαιε τοῦ νοῦ τῆς τε συμφορᾶς jadan, što si nesrećan i što to znaš.

δείλη, ἡ, popodne do sumraka; δείλη πρωία rano popodne, vrijeme poslije 12 sati (tako i bez πρωία u tom smislu Ksen. An. 1, 8, 8), δ. ὀψία kasno popodne, sumračje, večer, stoga τῆς δείλης večerom, περὶ, ἀμφὶ δείλην podveče, πρὸς δείλην predveče, i poslijepodne.

δειλία, ἡ (δειλός), strašljivost, kukavština.

δειλίασις, εως, ἡ, *poz.* = δειλία. Od

δειλιάω, N. T. strašljiv biti.

δειλινός, 3. *buk.* i *poz.* popodnevni, večernji, isp. δειελινός i δειελιάω.

δείλομαι, samo δείλετο, zađe, v. l. za δύσετο, Od. 7, 289.

δειλός, 3. (kor. δϝι u δίεμαι, δείδω), **plašljiv, 1.** nemoćan, jadan, čemeran, kukavan, siromašan, sirotinjski, δειλαὶ δειλῶν καὶ ἐγγύαι ἐγγυάασθαι jadno je i kukavno preuzimati jamstva za jadnike i kukavice (kao Ares). **2.** sramotan, ništav, gadan, κέρδος. **3.** rđa, strašljiv, πρός τι prema čemu.

δεῖμα, τὸ (δείδω), **1.** strah, strava, užas, briga, i u plur., τινός od ili zaradi čega, ali δεῖμα Ἐρινύων od Erinija zadan strah. **2.** *poet.* i *poz.* akt. ono što strah zadaje, strašilo, strahotinja, stoga πᾶν δεῖμα grdosija potpuna, skroz na skroz.

δεῖμαι i sl., v. δέμω.

δειμαίνω, samo prez. i impf., **1.** intr. bojati se, biti zabrinut, aps. i ἀμφί, περί τινι za koga, slič. ὑπέρ τινος ili sa sl. μή, strašiti se, τί i τινά. **2.** *poet.* tranz. uplašiti. Otd.

δειμαλέος, 3. **1.** *poz. ep.* strašan, užasan. **2.** *buk.* plašljiv.

δείμομεν i sl., v. δέμω.

δειματόω, *jon.* i *poet.* plašiti, τινά.

Δεῖμος, ὁ, *ep.* strah (δειμός), personif. kao sluga i kočijaš Aresov.

δεῖν, katkad mj. δέον (kao πλεῖν mj. πλέον), aps. part. od δεῖ, kad (dok, premda) je potrebno. Ali i inf. za δέω I., II. i III.

δεῖνα, ὁ, ἡ, τοῦ δεῖνος, τῷ δεῖνι, τὸν δεῖνα, taj i taj, neki, poznati, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα taj i taj, ovaj ili onaj; takođ. u plur. οἱ δεῖνες, τῶν δείνων, i τὸ δεῖνα, još to, još jedno!

Δεινίας, ου, ὁ, povjesnik iz Arga, napisao oko g. 230. Ἀργολικά.

δεινο-θέτης, ὁ, *buk.* koji zlo uzrokuje, zlonoša.

δεινολογέομαι (δεινο-λόγος, koji strašno besjedi), dep. med., *jon.* i *poz.* ljuto tužiti se, ὅτι.

Δεινομένης, ους, ὁ, **1.** otac tiranina Gelona i Hijerona na Siciliji oko g. 490. **2.** sin Hijerona I., koji mu je predao Etnu, grad osnovan g. 476. **3.** inače lično ime.

δεινό-πους, gen. -ποδος, 2. *poet.* sa strašnom nogom, strašnim korakom (Sof. OR. 418).

δεινός, 3. (δέος, δείδω), sve što strah, udivljavanje zadaje, **strašan,** stoga **1.** strahovit, užasan, takođ. buran, na pr. ἀγορή; neutr. δεινόν ili δεινά kao adv. i τὸ δ., τὰ δ., strašilo, strahotinja, pogibao, nesreća, nužda, sila, τὰ εἰς ἡμᾶς δεινά pakost na nas; takođ. nesnosan, tvrd, zlopak, δεινὸν ὂν οὐ δεινόν zlo, ali nije nesnosno; uop. čega se treba bojati, δεινὸν γίγνεται (ili ἐστίν) zlo je, ako, ili: treba se bojati, μή, i odnoseći se na subj. οὐδὲν δεινοὶ ἔσονταί τοι, μὴ βοηθέωσι ne će biti straha, da bi pomagali, stoga δεινὸν ili δεινὰ ποιεῖσθαι ili ποιεῖν za zlo uzeti, upropastiti se, ali takođ.: nepravdu činiti, sramotno postupati. U ovom smislu takođ. δεινὰ ἐργάζεσθαι, ὑβρίζειν, κατηγορεῖν, nasuprot δεινὰ ili δεινὸν παθεῖν zlo iskusiti ili pretrpjeti, slič. δεινὸν ἔχει τί τινα. **2. a)** izvanredan, neobičan, silan, čudesan, žestok, δεινότατον ἑαυτοῦ εἶναι sam sebe daleko preteći. **b)** čestit, jak, vrstan, vješt, s inf. ili τί u čem, takođ. τινί i περί τι ili περί τινος. — Adv. **δεινῶς,** strašno, izvanredno, silno, veoma, uz adj., ili δ. φέρειν veoma zabavljati ili zamjerati, διατίθεσθαι strašno uzbuđen biti, δ. εἶναι ἐν φυλακῇσι silno biti na oprezu, δ. ἔχειν ἐνδείᾳ veoma zlopatiti, veliku nuždu trpjeti (oskudicu hrane), ἔρωτι silno upaliti se, ἐν αἰσχύνῃ strašno stidjeti se. Takođ. aps. u odgovoru: δεινῶς γε žalibože. Otd.

δεινότης, ητος, ἡ, **1.** strašno, strahovito, strogost, oštrina. **2.** snaga, sila, vještina, razboritost, lukavstvo, na pr. u političkim pletkama (Plut. Per. 24). **3.** govornička vještina, sila u govoru, sa i bez ἐν τοῖς λόγοις, takođ. sofistička vještina.

δεινόω, samo aor. 1. ἐδείνωσα (δεινός), strašnim učiniti, uveličati, pretjeravati. sa i bez ἐπὶ τὸ μεῖζον. Otd.

δείνωσις, εως, ἡ, **1.** pretjeravanje. **2.** *poz.* negodovanje, srdžba.

δειν-ώψ, ῶπος, ὁ, ἡ, *poet.* strašna pogleda, za Eumenide, jer sve vide.

δείους, τοῦ, v. δέος.

δειπνέω (δεῖπνον), fut. δειπνήσω, u Hom. uop. blagovati, jesti, u Atičana blagovati glavni obrok, večerati, samo s akuz. τὸ ἄριστον δ. zajutrak (kao glavni obrok) jesti, δεῖπνα πολυτελῆ δ. za bogataškim stolovima blagovati.

δείπνηστος, ὁ, *ep.* vrijeme jelu.

δειπνίζω, aor. 1. ἐδείπνισα, part. *ep.* δειπνίσσας, gostiti, častiti, nahraniti, τινά, *cena excipio.* Od

δεῖπνον, τὸ (srod. s δάπτω, δαπάνη i lat. *dapinare*), **1.** jeđa, jelo, ručak, u Hom. protivno od ἄριστον, δόρπον ili običnoga čalabrčka, redovni obrok, koji se po vremenu dana i prema prilikama mijenjao. **2.** u Atičana svagda glavni obrok, koji se počinjao oko sunčanog zapada, ἀμφὶ δεῖπνον ἔχειν jesti; osob. u plur. takođ. o svečanim častima, gozbe. Nasuprot zvala se *δ.* Ἑκάτης zadnjega dana svakoga mjeseca Hekati prikazivana pomirna žrtva od jelâ (osob. jajâ), koja su se postavljala na raskršća i koja bi često siromašni ljudi i cinici razgrabili. **3.** jelo, τέκνων za jelo predložena djeca; za životinje: hrana. Ktomu

δειπνοποιέω (kao od δειπνο-ποιός), **1.** akt. *(poz.)* ručak prirediti. **2.** med. sebi ručak dati zgotoviti, jesti.

Δειραδιώτης, ὁ, stanovnik atičke općine (δῆμος) Δειράδες.

δειράς, άδος, ἡ, takođ. δεράς (= δειρή), *poet.* gorsko bilo, εἰναλία šljeme ostrva.

δειρή, ἡ, *ep.* i *poet.*, u prozi takođ. **δέρη,** *dor.* **δέρα,** ἡ (srod. s lat. *dorsum*), **1.** vrat, šija, τὰ ἀπὸ τῆς δ. đerdan. **2.** grkljan.

δειροτομέω (kao od δειρο-τόμος), *ep.* vrat prerezati, glavu odrubiti, τινά komu.

δείρω, *jon.* mj. δέρω, v. r.

δεισ-ήνωρ, gen. -ορος, ὁ, ἡ (δείδω, ἀνήρ), *poet.* bojeći se muža, var. l.

δεισιδαιμονία, ἡ, *poz.* strašljivost od bogova, strah božji, praznovjerje, takođ. u plur. Od

δεισι-δαίμων, ονος, 2. (δείδω), **1.** bogobojazan. **2.** *poz.* praznovjeran.

δέκᾰ, οἱ, αἱ, τὰ (lat. *decem*, stsl. десѧть), indekl. deset, τὰ δέκα deset (kao broj), takođ. za neodređenu množinu. U Atič. οἱ δέκα oblast, koja se sastojala od deset lica, *decemviri.* — Kod brojeva iznad 10 do 19 metao se manji broj s καί sprijed, τέσσαρες καὶ δέκα 14, ali kod oznake dana u mjesecu govorilo se ἕκτῃ ἐπὶ δέκα = 16-oga, i slič. Kod brojeva iznad 100 stoji δέκα sprijed, δέκα καὶ ἑκατόν = 110. Kasniji (i već Dem.) vele δεκαδύο, δεκατρεῖς, δεκατέσσαρες, δεκαπέντε.

δεκαδ-άρχης, *poz.*, **δεκάδ-αρχος,** i *jon.* **δεκάρχης,** ὁ, čelovođa od 10 momaka, ali Arijan An. 7, 23, 3 vođ jedne dekade (δεκάς, v. r.). Otd.

δεκαδαρχία i **δεκαρχία,** ἡ, vlada desetorice, **a)** koju je Sparta, poslije kako je Atena od Lisandra osvojena, u saveznim i osvojenim državama postavila. **b)** koju je Filip u Tesaliji postavio. **c)** u Plut. decemvirat.

δεκᾰδεύς, έως, ὁ (δεκάς), koji pripada istoj vojničkoj dekuriji.

δεκα-ετής, οῦς, 2. i **δεκ-έτης,** ους, ὁ (ἔτος), desetogodišnji. Otd.

δεκαετία, ἡ, *poz.* (vrijeme od) deset godina.

δεκάζω (faktitiv. za δεκ-, δέχομαι), mititi.

δεκάκις, adv., deset puta, uop. za: često, *decies.*

δεκά-μηνος, 2. od deset mjeseci, deset mjeseci star.

δεκά-μνοος, -μνους, 2. (μνᾶ), *poet.* i *poz.* težak deset mina, oko 436 grama.

δεκ-άμφορος, 2. *poet.* koji drži 10 amfora.

δεκα-πέντε, petnaest.

δεκά-πηχυς, 2. *jon.* i *poz.* od deset lakata.

δεκα-πλάσιος, 3. i *poz.* δεκα-πλασίων, 2. deseterostruk, τὸ δ. deseterostruko (slič. ἡ δεκαπλασία).

δεκά-πλεθρος, 2. deset pletara dug.

δεκα-πλοῦς, 2. = δεκαπλάσιος.

δεκ-άρχης, ου, ὁ, i **δεκαρχία,** ἡ, v. δεκαδάρχης i δεκαδαρχία.

δεκάς, άδος, ἡ (δέκα), desetorica, broj od deset, osob. vojnikâ, ali tu znači takođ. uop. četa, odjel vojnika, stoga: odjel od 16 momaka (Arijan An. 7, 23, 3).

δεκασμός, ὁ (δεκάζω), *poz.* podmita, podmićivanje, osob. u sudaca, i u plur.

δεκά-σπορος, 2. *poet.* χρόνος, vrijeme od deset usjeva, t. j. godinâ.

δεκα-στάτηρος, ὁ, *poz.* vojnik sa 10 statera (40 kruna) mjesečne plate.

δεκαταῖος, 3. (δέκατος), desetodnevni, desetoga dana, za deset (devet) dana.

δεκα-τάλαντος, 2. od deset talanata.

δεκα-τέσσαρες, α, *poz.* N. T. četrnaest.

δεκατευτήριον, τὸ, desetinara, carinara. Od

δεκᾰτεύω, **1.** deseti dio čega, osob. plijena, božanstvu posvetiti. **2.** τινά za narod, posve istrijebiti. **3.** τινά od koga desetinu utjerivati. Od

δεκάτη, ἡ, fem. od δέκατος, deseti dio, desetina, osob. od posvećena plijena. Otd.

δεκατη-λόγος, ὁ, carinar.

δέκᾰτος, 3. deseti. Uop. kao okrugli broj.

δεκατόω, N. T. desetinu utjerivati, τινά od koga i u pas.

δεκά-φῡλος, 2. *jon.* na deset plemena podijeljen.

δεκά-χῑλοι, 3. (χίλιοι), *ep.* deset tisuća.

Δεκέλεια, *jon.* **-λέη,** ἡ, mjesto i općina (δῆμος) u sjevernoj Atici u Hipotontidskoj fili, s. Koriokleides. Stanov. **Δεκελεύς,** ὁ, adj. **Δεκε-**

λειχός, 3. dekelejski, πόλεμος druga polovina peloponeskoga rata poslije utvrđenja Dekeleje, od g. 413. Adv. **Δεκελεῆθεν** i **Δεκελειόθεν**, od Dekeleje.

δεκ-έτης, ους, v. δεκαετής.

δέκομαι, v. δέχομαι. Otd. adj. verb.

δεκτέος, 3. koga treba primiti.

δέκτης, ου, ὁ (δέχομαι), *ep.* prosjak.

δεκτικός, 3. *poz.* sposoban za primanje, koji može primiti ili vješto prima, τινός što.

δέκτο, v. δέχομαι.

δεκτός, 3. N. T. koji se može primiti.

δέκτωρ, ὁ, *poet.* koji što na sebe prima, νέον αἵματος branič istom prolivene krvi.

δελεάζω, nešto kao meku o što (περί τι) pričvrstiti, pak uop. τινά τινι koga čim n a m e č i t i. p r i m a m i t i i uhvatiti, dakle opčiniti; takođ. τί τινι na što nataknuti meku (Her. 2, 70). i ἐπί τινα protiv koga. Od

δέλεαρ, ατος, τὸ (kor. δελ, v. δόλος, lat. *dolus*), m e k a, o m a m, mamljenje, omamljivanje, dražilo, τινός na što.

δελέασμα, τὸ, *poz.* = δέλεαρ.

Δέλτα, τὸ, indekl. **1.** četvrto slovo u grč. azbuci. **2.** donji Egipat između dva glavna rukava Nilova. **3.** poluostrvo tračko blizu Bospora. **4.** τοῦ Ἰνδοῦ, ostrvo Πατταλήνη ili Πάτταλα, na ušću Inda.

δελτίον, τὸ, *jon.* demin. od **δέλτος**, pločica za pisanje.

δελτο-γράφος, 2. *poet.* koji na pločicu piše, φρήν duša, koja pamti.

δελτόομαι, *poet.* sebi što zabilježiti. Od

δέλτος, ἡ, obič. u plur., p l o č i c a z a p i s a n j e, drvena ploča namazana voskom, ali i od mjedi; uop. ispisana ploča, glasovnica, isprava, spis.

δέλφαξ, ἄκος, ἡ, *jon.* svinja.

Δελφικός, v. Δελφοί.

Δελφίνιος, 3. pridjev Apolonov; stoga

Δελφίνιον, τὸ, **1.** hram Apolonov u Ateni, i do njega sudište, ἐπὶ Δελφινίῳ. **2.** tvrđavica na Hiju.

δελφινο-φόρος, 2. (φέρω), koji pliskavicu nosi, κεραία motka s mjedenim pliskavicama određena, da se na neprijateljski brod baci i da ga probuši.

δέλφιξ, ικος, ἡ, *poz.* tronožni sto s teškim srebrnim pločama, na koji se postavljalo skupocjeno posuđe.

δελφίς, ῖνος, takođ. δελφίν, ὁ, **1.** p l i s k a v i c a, dupin, morska svinja. **2.** ratna sprava nalik na pliskavicu od željeza ili olova, koja je bila položena na križu od broda te se na neprijateljske brodove spuštala ili bacala, da ih probuši.

Δελφοί, ῶν, οἱ, D e l f i, glasovito proročište Apolonovo u Fokidi na podnožju Parnasovu, prije Πυθώ. Južno od grada prostiralo se Krisejsko polje. gdje su se pitske igre slavile. Tu su se i amfiktionci sastajali; s. selo Kastri. Δελφοῖς u Delfima. Otd. adj. **Δελφικός**, 3. delfski, ἆθλα bojne nagrade u pitskim igrama. Ali **Δελφός**, ὁ, Delfljanin, stanov. delfski. Ktomu fem. **Δελφίς**, ίδος, ὁ, Delfljanka, uop. kao adj.

δέμας, τὸ (δέμω), *ep.* i *poet.*, samo nom. i akuz., s t a s, r a s t, spoljašnja p r i l i k a. osob. lijep. visok stas, tako da je δέμας (lijep) uzrast *(statura)*, φυή (lijepo) lice *(facies)*, a εἶδος je kao generični pojam = lat. *species;* uop. t i j e l o, i često samo opisuje, *corpus;* kao akuz. po stasu, na način, poput, τινός.

δέμνια, τὰ (δέμω), *ep.* i *poet.* k r e v e t, postelja, τιθέναι, στορέσαι postaviti ili prostrijeti.

δεμνιο-τήρης, ου, ὁ (τηρέω), *poet.* koji u postelji leži, pobolijeva; koji gnijezdo čuva.

δέμω, aor. ἔδειμα, konj. *ep.* δείμομεν mj. δείμωμεν, perf. pas. δέδμημαι, plpf. ἐδέδμητο, med. aor. ἐδειμάμην (lat. *domu-s*, hrv. *dom*), **1.** a k t. *ep. jon.* i *poet.* g r a d i t i, zidati, uop. sazdati, urediti. **2.** m e d. *ep.* i *poz.* sebi graditi, ili = akt.

δενδίλλων, εἴς τινα, *ep.* part., na koga pogledajući.

δένδρεον, v. δένδρον.

δενδρήεις, εσσα, εν, *ep.* pun drveća, šumovit.

δένδριον, τὸ, *eol.* = δένδρεον, v. δένδρον.

δενδρίτης, ου, fem. -ῖτις, ιδος (δένδρον), *poz.* koji pripada drvetu, ἄμπελος δ. na drvetu uzgojena loza.

δενδρό-κομος, 3. *poet.* drvećem šumnat.

δενδροκοπέω (kao od δενδρο-κόπος), drveće sjeći, χώραν zemlju isjeći, t. j. pustošiti.

δένδρον, i *ep. jon.* i *poet.* **δένδρεον** (δενδρέῳ, έων dvojesložno), *jon.* i *at.* **δένδρος**, εος, ους, τὸ, nom. plur. δένδρεα, dat. δένδρεσι (redupl. od δρῦς, δόρυ), d r v o, stablo. Otd.

δενδρο-πήμων, 2. *poet.* drveću škodljiv.

δενδροτομέω (τέμνω), = δενδροκοπέω.

δενδρο-φόρος, 2. *poz.* koji drvećem rodi.

δενδρῶτις, ιδος, ἡ, *poet.* drvećem obrastao.

δεννάζω, *poet.* r u g a t i s e, grditi, τινά, i κακὰ ῥήματα δ. psovkama ružiti. Od

δέννος, ὁ, *jon.* i *poz.* p o g r d a, psovka.

δεξαμενή, ἡ (fem. part. aor. 1. od δέχομαι s promijenjenim naglasom), *jon.* i *poz.* s p r e m i c a, p o s u d a, osob. za vodu, čatrnja.

δεξιά, *jon.* -ιή (iznapr. fem. od δεξιός), i *ep.* **δεξιτερή**, ἡ (naime χείρ), *dextera*, d e s n i c a, desna ruka, ἐκ δεξιᾶς s desne strane, zdesna, ἐν δεξιᾷ nadesno, na desnoj strani, τινός. Često za znak pozdrava i pristajanja: rukovanje, ugovor, obećanje, τὴν δ. προτείνειν ruku pružiti, δ. διδόναι ruku dati, obećati, δεξιὰς δοῦναι καὶ λαβεῖν među sobom obećati vjernost, vjeru zadati, δεξιὰς φέρειν obećanja donositi, δεξιάν τινος ἐπαινεῖν čiju vjernost hvaliti.

δεξί-μηλος, 2. *poet.* koji ovce prima, za žrtvu.

δεξιο-βόλος, ὁ, upr. koji baca desnom rukom, t. j. praćar, N. T.

δεξιο-λάβος, ὁ, N. T. praćar.

δεξιόομαι, dep. med., δεξιώσομαι, ἐδεξιωσάμην, pas. ἐδεξιώθην (δεξιά), desnicom pograbiti, desnicu dati, aps. i τινά t. j. komu za pozdrav ili oproštaj ruku dati, stoga: praštati se s kim, πολλά često, ili: koga pozdravljati, ἐπαίνοις τινά pohvalnim riječima koga pozdraviti, nasuprot θεοῖς, *precari*, bogovima moleći se desnu ruku podići; i uop. pozdraviti, na pr. ἀπὸ τοῦ τείχους, ili kao lat. *prehensare*, τὸν δῆμον na narod obratiti se za što, od naroda što moliti.

δεξιός, 3., *dexter*, **1. desni,** na desnu ruku, s desne strane; u taktici: koji se nahodi na desnom krilu, stoga τὸ δεξιόν sa i bez κέρας desno krilo, ἐπὶ δεξιά, ἐπὶ δεξιόφιν, ἐπὶ τὰ δεξιά, εἰς τὸ δεξιόν nadesno, na desnu ruku, ἐκ δεξιῶν zdesna, desno; napose ἡ δεξιά, **a)** (dodaj χείρ) desnica; v. δεξιά. **b)** (dodaj ὁδός) pravi put. **2.** dobrosrećni, povoljan, osob. o letu ptica i drugim znamenjima božjim, jer je grčki gatar gledao prema ponoći (jugu), te su dobrokobne ptice od jutra (istoka) njemu dolijetale zdesna. **3.** pren. vješt, okretan, čestit.

δεξιό-σειρος, 2. (σειρά), *poet.* zapr. konj u četveropregu, koji je trčao krajnji nadesno. Morao je biti najjači, desni logov. Stoga se zove Ares δεξιόσειρος, jer je tebanska bojna kola kao najplemenitiji konj utrkivač vodio k pobjedi, jak, silan pomoćnik, »desnicom junak« (Sof. Ant. 140).

δεξιότης, ητος, ἡ (δεξιός), vještina, spretnost, znanje.

δεξιόφιν, v. δεξιός.

δεξί-πυρος, 2. *poet.* koji oganj prima.

δέξις, εως, ἡ, *poet.* primanje, doček.

δεξιτερός, 3. *ep.* = δεξιός (zapr. njegov kompar.), v. r.

δεξιτερῆφι = δεξιᾷ, v. δεξιός.

δεξίωμα, τὸ (*poet.* δεξιόομαι), **1.** stiskanje ruke, u plur. prijateljstvo, pozdravljanje. **2.** povoljna stvar.

δεξι-ώνυμος, 2. *poet.* = δεξιός.

δεξίωσις, εως, ἡ (δεξιόομαι), *poz.* **1.** pozdravljanje (stiskanjem ruku). **2.** iskanje službe.

δέξο, v. δέχομαι. **δέξω,** v. δείκνυμι.

δέομαι, v. IV. (δέω), δέομαι.

δέον, v. III. (δέω), δεῖ. Ktomu

δεόντως, *poz.* adv., pristojno, dolično.

Δεύνυσος, *eol. poet.* = Διόνυσος.

δέος, gen. δέους, *ep.* takođ. **δείους,** τὸ (prvotno δϝεῖος, kor. δϝεῖ, v. δείδω), **1. strah,** sujma (takođ. moralna bojazan), često s φόβος spojeno, gdje δέος označuje strah od budućega zla, a φόβος više nenadani strah, ὑπὸ (τοῦ) δέους, διὰ δέος, δέει od straha, τινός od čega ili od koga, ἡμέτερον od nas, ali i ἔς τινα s obzirom na koga, i παρά τινος od koga zadavani strah, δέος ἐστὶ μή treba se bojati da, slič. s inf.; δέος ἴσχειν = δειμαίνειν, sa sl. akuz., slič. τεθνηκέναι δέει biti mrtav od straha, ἀδεὲς δέος δεδιέναι uludo bojati se. **2.** uzrok strahu, οὔ τοι ἔπι (ἔπεστι) δέος ne trebaš se bojati (ni na što obzirati se).

δέπας, αος, τὸ, plur. nom. δέπα, dat. δεπάεσσι i δέπασσι, *ep.* i *poet.* čaša, kupica, samo Il. 11, 632 velik vrč, u kojem se vino miješa s vodom. Bila je obično zlatna ili je imala pozlaćen rub, te je često bila umjetno izrađena; δ. οἴνου čaša vina.

δέπαστρον, τὸ, *poet.* demin., čašica.

δέραιον, τὸ, *poet.* đerdan, ogrlica.

δέρας, ατος, τὸ, *poet.* koža = δέρμα.

δεράς, άδος, ἡ, *poet.* brežuljak, hum = δειράς.

δέργμα, τὸ (δέρκομαι), *poet.* pogled.

Δέρδας, ου ili α, ime knezova u maked. pokrajini Elimiji, **1.** stric Perdike II., oko 432. (Tuk.) **2.** u doba Amintino, oko 380 (Ksen.)

δέρη, ἡ, = δειρή, vrat, šija.

δέρκομαι, *ep. poet.* i *poz.* dep. (pas.), *ep.* impf. iterat. δερκέσκετο, aor. ἔδρακον, perf. (s prez. znač.) δέδορκα, i *poet.* aor. ἐδέρχθην s akt. znač., **1.** intr. **a)** gledati, često s neutr. adj., kao δεινόν strašno gledati, πῦρ ὀφθαλμοῖσι δεδορκώς oganj sipajući iz očiju; δεδορκώς videći, zdravih očiju, protivno: τυφλός. **b)** svijetlo sunčano vidjeti, živjeti, stoga δεδορκώς živ. **2.** tranz. vidjeti, pogledati, opaziti, smotriti, τινά, τί.

Δερκυλίδας, ου, ὁ, lukav spartan. vojvoda, od g. 411.—389. djelovao osob. u Aziji.

δέρμα, τὸ (δέρω), **1.** koža, i to odrta, neučinjena koža. **2.** koža, koja je još na tijelu. **3.** ustrojena koža, mijeh (Od. 2, 21). Taj je služio za bojnu nagradu. **4.** ljuska na plodovima i koža na životinjama. Otd.

δερματικόν, τὸ, kožarina, t. j. novac dobiven za prodane kože žrtvovanih životinja, koji je tekao u državnu blagajnu.

δερμάτινος, 3. kožan.

δερμάτιον, τὸ (δέρμα), nježna koža.

δερματουργικός, 3. koji kožarstvu pripada.

δέρος, τὸ, *poet.* koža = δέρμα.

δέρρις, εως, ἡ, koža, osob. kože, koje su se kod opsadnih radnja upotrebljavale za zaštitu i zastiranje.

Δερσαῖοι, οἱ, trački narod na lijevoj obali Strimona.

δέρτρον, τὸ (δέρω), mrežica, što jetru i utrobu obavija; crijevnjak.

Δερτῶσσα, ἡ, grad u Španiji, s. Tortosa.

δέρω, *jon.* **δείρω** (osn. δερ, stsl. держ), akt. δερῶ, ἔδειρα, pas. δέδαρμαι, ἐδάρην, adj. verb. δρατός i -δαρτός, **1.** kožu odrijeti, oguliti, τί. **2.** pren. zlostavljati, tući, δέρα poslov. uzalud mučiti se.

δεσμά, δέσματα, v. δεσμός.

δεσμεύω i u N. T. δεσμέω (δεσμός), vezati, u tamnicu bacati.

δεσμή (δέσμη), ἡ (I. δέω), svežanj.

δέσμιος, 2. *poet.* i *poz.* **1.** svezan, okovan, ulovljen. **2.** koji veže. Od

δεσμός, ὁ, plur. δεσμοί i δεσμά, *poet.* također **δέσματα**, τὰ (I. δέω), **1. a)** vez, na pr. oglav, povodac, remen za prezanje, i na vratima, uže, puto, uzao; pače klinci, čavli (Il. 18, 379). **b)** obič., osob. u plur., okovi, tamnica, stoga δεσμοῖς u tamnici. **2.** za žensku kosu nakit na glavi, uplici (Il. 22, 468).

δεσμο-φύλαξ, ὁ, N. T. tamničar.

δέσμωμα, τὸ, *poet.* okov.

δεσμωτήριον, τὸ (δεσμόω vezati), **1.** zatvor, osob. državna tamnica. **2.** *poz.* za prijevod lat. *ergastulum:* stan robova, *bagno.*

δεσμώτης, ου, ὁ, i *poet.* i *poz.* fem. **δεσμῶτις**, ιδος, akuz. -ιν, ἡ (δεσμόω vezati), uznik, uznica, tamničar(ka), uhvaćeni; adj. *poet.* svezan, ulovljen.

δεσπόζω (isp. δεσπότης), **1.** akt. gospodovati, zapovijedati, aps. ili τινός komu ili čemu; pren. λόγου riječ razumjeti. **2.** pas. biti pod vladarom, pokoravati se vladaru.

δέσποινα (δεσ-ποτνια) i **δεσπότις**, ιδος, ἡ (δεσπότης), gospodarica, domaćica, također ἄλοχος i γυνὴ δέσποινα; uop. *poet.* vladika, kraljica, osob. za boginje.

δεσπόσιος, 2. *poet.* = δεσπόσυνος.

δεσποσύνη, ἡ, *jon.* bezgranično gospodstvo (Herod. 7, 102). Od

δεσπόσυνος, 2. (δεσπότης), koji gospodaru ili gospodarici pripada, εὐχαῖσι δ. molbama gospodarice.

δεσποτεία, ἡ, = δεσποσύνη. δεσποτέω = δεσπόζω.

δεσπότης, ου, ὁ, akuz. u Her. također δεσπότεα, vok. δέσποτᾰ (od δεμσ-πότης, δεμς gen. osn. δεμ u δόμος, a za πότης isp. lat. *potis* i *potestas*), **gospodar,** t. j. **1.** domaćin, osob. naprama robovima i slugama: kuće gospodar. **2.** vladalac, osob. bezgranični, stoga se tako zovu i bogovi. **3.** vlastelj, vlasnik. Otd.

δεσποτικός, 3., adv. **-ῶς**, gospodski, poput bezgranične vlastele ili gospode.

δεσπότις, v. δέσποινα.

δεσποτίσκος, ὁ, *poet.* demin., gospodičić.

δεταί, αἱ (zapr. fem. od δετός), *ep.* svezani luči, zublje, požar.

δευήσεσθαι i **δευοίατο**, v. δέομαι, IV. δέω.

Δευκᾰλίων, ωνος, ὁ, **1.** sin Minosov i Pasifajin, kralj na Kreti, otac Idomenejev, koji se zato zove **Δευκᾰλίδης** (kao od Δευκάλιος = Δευκαλίων). **2.** sin Prometejev, otac Helenov, kralj u Tesaliji. **3.** inače lično ime.

Δεύνυσος, *poet.* = Διόνυσος.

δευρί, pojačeno δεῦρο, ovamo, osob. s pantomimskim pokazivanjem na koje mjesto. Od

δεῦρο i *ep.* **δεύρω**, u plur. *ep.* i *poet.* obič. **δεῦτε**, adv. **1.** za mjesto: **a)** ovamo, amo. Također uz supst. ἡ δ. στρατεια vojnica ovamo; pojačeno δεῦρο τόδε. Katkad naoko ovdje, uz glagole mirovanja nakon kretanja ovamo, također. δεῦρο κἀκεῖ ovamo i onamo, μέχρι δεῦρο τοῦ λόγου do ove točke u govoru. **b)** s pojmom pozivanja, kao δεῦρ' ἴθι hodi ovamo. Stoga čestica za batrenje: hajde, deder, δεῦρ' ἄγε, ἄγε δεῦρο, često sa sl. imperat. ili konj., na pr. καί μοι δεῦρο εἰπέ pa ded reci mi, zapr. ovamo k meni pa reci; ali i sámo. **2.** za vrijeme: doslije, dosad, dodanas, obič. μέχρι (τοῦ) δεῦρο.

δευσο-ποιός, 2. (δεύω), koji stalno masti (bojadiše), koji ne sinjavi; neizbrišljiv, neprolazan.

δεύτατος, 3. *ep.* posljednji, superl. od δεύτερος.

δεῦτε, v. δεῦρο.

δευτερ-ἀγωνιστής, ὁ, drugi glumac; pren. koji zaprema drugo mjesto.

δευτεραῖος, 3. koji dolazi drugi dan, mj. adv., *jon.* ἐς τὴν δευτεραίην, τῇ δευτεραίῃ sjutradan.

δευτερεῖα, τὰ (ἆθλα), druga nagrada. Od

δευτερεύω, *poz.* biti drugi, τινί za kim drugu ulogu igrati.

δευτερό-πρωτος, 2. N. T. drugoprvi, σάββατον druga subota među prvima iza velike uskršnje subote.

δεύτερος, 3. (komp. od δύο), **drugi, 1.** po vremenu i redu, stoga također potonji, i s gen. ἐμεῖο δεύτεροι kasnije od mene, poslije moje smrti (Il. 23, 248), ili drugi, δεύτερον ἄχος drugi bol (poslije ovoga), μία καὶ δευτέρα jedna i druga, δεύτερος αὐτός samdrugi, on i još jedan, δευτέρῳ ἔτεϊ τούτων druge godine poslije; ἔλαβε μετ' ἐμὲ δεύτερος on uze odmah iza mene (kao drugi), δεύτερος πλοῦς poslov. za ponovan pokus. Neutr. kao adv. δεύτερον, također s αὖ, αὖτε ili αὖτις drugom, drugi put, zatim, opet. Tako isto i τὸ δεύτερον, (τὰ) δεύτερα. **2.** po časti: do koga, u drugom redu stojeći, δ. γίγνεσθαι drugu nagradu dobiti, δ. μετά τινα prvi do koga, ali i: za njim (stojeći), stoga također s gen., na pr. οὐδενὸς δεύτερος ne zaostajući ni za kim. — Supst. τὰ δεύτερα = δευτερεῖα druga nagrada (u Arijana 4, 18, 7 = 11 talanata), ili drugo mjesto (po činu), τὰ δεύτερα φέρεσθαι drugo mjesto zaprematí, τὰ δεύτερα λέγειν τινι igrati ulogu podložnu komu.

δευτέρως, adv. *poz.* u drugom redu, u manjoj mjeri.

I. **δεύω**, impf. iter. δεύεσκον, fut. δεύσω, **1.** *ep.* i *poet.* kropiti, kvasiti, namazati. **2.** što suho s vlažnim pomiješati, zamijesiti, začiniti. **3.** *poet.* prolijevati, na pr. αἷμα (Sof. Aj. 376).

II. **δεύω, δεύομαι**, v. II. i IV. δέω.

δέχαται, δέχθαι, v. δέχομαι.

δεχ-ήμερος, 2. (δέκα, ἡμέρα), desetodnevni. t. j. koji se ima ponoviti svaki deseti dan.

δέχνυμαι, *poz. poet.* mj. δέχομαι.

δέχομαι, *jon.* i *poet.* **δέκομαι**, dep. med., δέξομαι,

ἐδεξάμην, δέδεγμαι (akt. i pas.), ἐδέχθην, δεκτέον, ktomu *ep.* prez. 3. pl. δέχαται (Il. 12, 147), fut. 3. δεδέξομαι, i aor. med. ἐδέγμην, 3. sing. ἔδεκτο i δέκτο, imper. δέξο, inf. δέχθαι, part. δέγμενος očekujući (osn. δεκ), **primati, 1.** *accipio*, **a)** uzimati, primati, u sebe uzeti, čuti, razabrati, prihvatiti, mirno podnositi, trpjeti, dopustiti, τὶ παρά τινος što od koga, takođ. ἔκ τινος i τινός, ali χρυσόν τινος od koga primati, ili Od. 11, 327: ἀνδρὸς ἐδέξατο primi zlato za svoga muža kao nagradu, δ. τινί τι komu što uzeti, na pr. ἔγχος, ἐπὶ πόσῳ kako skupo kupiti, koliko za to dati. Napose τὰ δίκαια pravo uzeti. **b)** milostivo, prijazno, blagodarno primati, odobravati, pristajati, privoljeti se, htjeti, rad biti, τί ili sa sl. inf. ili akuz. s inf., takođ. voljeti, s μᾶλλον ili ἀντί τινος; δεχομένοις λέγεις prihvaćamo ti riječ za dobro znamenje. **c)** dočekati, čekati, vrebati, τί ili takođ. ὁππότε, εἰσόκε ili akuz. s inf. **2.** za ljude: **a)** koga prijazno, gostoljubivo dočekati, ugostiti. ἔν τινι, τινί i εἴς τι u čem, i τινί čim, i aps. ὁ δεκόμενος domaćin. **b)** koga za što primati, na pr. za saveznika, smatrati ga za što, na pr. ἄνδρα συμφοράν čovjeka za nesreću. **c)** dočekati koga neprijateljski, opirati se, izdržati, εἰς χεῖρας pobiti se na šake, τινί čim, takođ. κολοσυρτόν gungulu, i τὴν γνώμην mišljenje prihvatiti, da ga pobijaš. **3.** τινά, izmijeniti, nastaviti; za mjesta: odmah slijediti. **4.** intr. s ἔκ τινος iz čega izlaziti, slijediti, κακὸν ἐκ κακοῦ, ili: približiti se.

δέψω, aor. part. δεψήσας (δέφω valjati, gnjesti), *ep.* i *jon.* ugnječiti, umekšati, učiniti, ustrojiti.

I. **δέω**, *at.* δήσω i δήσομαι, ἔδησα, ἐδησάμην, δέδεκα, δέδεμαι (fut. 3. δεδήσομαι), ἐδέθην, δεθήσομαι, δετός; ktomu *ep.* aor. med. iterat. δησάσκετο, *jon.* plpf. 3. pl. ἐδεδέατο mj. ἐδέδεντο (osn. δεσ, δε), **1. akt. vezati, a)** privezati, objesiti, okovati, u tamnicu baciti, ὁ δεδεμένος uhvaćeni, uznik, χεῖρας τε πόδας τε vezanih ruku i nogu, τινί o što i čim, ili ἔς τι (ἐς πέδας i ἐν πέδαις), pak ἔκ τινος, παρά τινος, πρός τι, i s ἐπὶ θανάτῳ ili τὴν (naime δέσιν) ἐπὶ θανάτῳ na smrt; *ep.* takođ.: zavezati ranu. **b)** pren. sputiti, ustaviti, priječiti, μένος καὶ χεῖρας t. j. djelovanje, λόγοις riječima, ili s lokal. gen. τινὰ κελεύθου. **2. med.** *ep.* **a)** sebi što privezati, ὑπό τινι ili περί i παρά τι, ἀνὰ νῆα, ἐπὶ κληῖσιν, takođ. δίφρον ὄπισθεν ostrag za svoja kola. **b)** = akt. δράγματα ἐν ἐλλεδανοῖσι.

II. intr. **δέω**, zapr. δέϝω, fut. δεήσω, aor. ἐδέησα, perf. δεδέηκα, *eol.* i *ep.* **δεύω**, aor. ἐδεύησα (samo Il. 18, 100 δῆσεν), (osn. δευ, δεϝ), **zaostajati, udaljen biti,** stoga: promašiti, nedostajati, **trebati,** τινός što, ili opaziti da koga nema, katkad sa sl. inf., pak ὀλίγου, μικροῦ ἐδέησα s inf. aor. malo nijesam, gotovo, τοσούτου i τοσοῦτον toliko treba, obič. sa sl. inf. da i t. d. (τοσούτου δέω ἔξαρνος γενέσθαι ὥστε = *tantum abest, ut — ut —*), ili takođ. τοῦ πλεῦνος αἰεί ostajalo uvijek još više puta, koji se imao prevaliti, put se sve više otezao, ili τοῦτο οὐδὲν δεῖ to i nije od potrebe, i μηδὲν αὐτῶν δεήσει on ih ne će ni u čem trebati, stoga u part. κατὰ μικρὸν δεήσας γενέσθαι zamalo pa bi bio postao, samo što nije p., πεντήκοντα δυοῖν δέοντα ἔτη 50 godina manje 2. U inf. **ὀλίγου δεῖν** zamalo, gotovo.

III. bezlično **δεῖ**, δέῃ, δέοι, δεῖν, δέον, imperf. ἔδει, fut. δεήσει, aor. ἐδέησε, impf. *jon.* ἔδεε, **1. treba, potrebno je, nužno je,** sa sl. inf. što učiniti, dužan je, po ugovoru, suđeno mu je; mj. inf. slijedi takođ. ὅπως s indik. fut. **2.** nema, treba da i t. d., σὲ ἐλθεῖν, koje aps. bez subj. i inf., što ih treba primisliti, koje τινά i inf., koje τινί i inf., ili takođ. s gen. δεῖ τινος treba što, potrebno je, i s dod. akuz. τοῦτο ktome, i tako τί δεῖ; čemu to? ili δεῖ τινί τινος netko čega nema, treba mu, našto još obič. slijedi inf., ili πρός τι čemu, za što, *poet.* μέ τινος, μέ τι, part. εἰδὼς ἡμᾶς δέον znam, da moramo, ili ὁρῶ σοι τοῦτο δεῆσον, i aps. οὐδὲν δέον bez potrebe, εἰς οὐδὲν δέον za nepotrebne svrhe bačen, ὡς δέον ili δεῆσον kao da morate, takođ. samo δέον pored dužnosti, ili: ako treba, ἐς τὸ δέον ili samo ἐς δέον kad bi trebalo, kako dolikuje, pravo, što bi morao, u svoje vrijeme, zgodno, takođ. ἐς δέον ὢν ἐπαιτεῖς u dobar čas za ono, za što moliš. Slič. ἐν τῷ δέοντι kad treba, ali takođ. u zgodan čas, πρὸ τοῦ δέοντος prije vremena. Supst. **τὸ δέον** i **τὰ δέοντα** (ποιεῖν) dužnost, potrebno, potrebe, pravo. — Adv. **δεόντως** pristojno, dolično.

IV. **δέομαι** (med. za II. δέω), *at.* dep. pas., δεήσομαι, ἐδεήθην, δεδέημαι, *ep.* **δεύομαι**, fut. δευήσομαι, **1.** pokazati se u čem (τινός) nepotpun, **zaostajati,** τινός za kim, pa tako τῶν σῶν s tvoje strane propustiti. **2. trebati,** neimati, oskudijevati, koje aps. ὁ δευόμενος oskudni, koje τινός biti bez čega, takođ. τί τινος čim u čem oskudijevati, μηδὲν δεόμενος komu ne treba, koje s inf. ili ὡς s opt., ali i s dat. βραχέα μοι δεῖσθαι φράσαι da treba malo riječi od mene. **3.** potrebitim ili oskudnim pokazati se, osjećati se, očitovati se, dakle: željeti, iskati, **moliti,** τινός koga trebovati, koga moliti, takođ. iskati da se s kim govori; često s dod. inf. ili sa ὥστε i inf. da to učini ili da se to dogodi, ali takođ. παρά τινος, pak τινός za što moliti, pa tako i τινός τινος koga za što. Ali mj. gen. takođ. s akuz. ταῦτα tu molbu iznijeti, πᾶσαν δέησιν vruće moliti, ili ξύμφορα za što korisno moliti, i tako τί τινος koga za što moliti, od koga izmoliti, ali takođ. τινά τι. Mjesto nom. slijede takođ. zavisne rečenice, i to μή s inf. ili ὅπως s indik. fut., ili stoji

δεόμενος aps.: kao molitelj, štićenik, οὐδὲν, μηδὲν δεόμενος nerado, netražen(o).

δή, čestica (jednaka δαί, možda srod. s δῆλος), zapr. jasno, očevidno, očito, svakako; ona ne stoji nigda u početku rečenice, osim *ep.* u δὴ τότε, δὴ γάρ, δὴ πάμπαν. Upotrebljava se **1.** za vrijeme: *iam*, već, baš, odmah, tek, napokon, odsad, sad. **2.** o logičnoj odlučnosti: dakle, na pr. οὕτω δή tako dakle, u pitanjima τί δή a zašto (ποτέ zapravo)? u pozivu: λέγε δή ded reci, φέρε, ἄγε δή *agedum*, hajde dakle; λέγω δή dakle da kažem; često: ali da, baš, dakako, πολλοὶ δή vrlo mnogi; τότε δή tad istom, *tum vero;* κράτιστοι δή ponajjači, ἄλλοι δή nekaki drugi, ὡς δή naime, osob. u ironiji, καὶ — δή i zaista; iza ἄλλως, ος, α τε: καὶ δὴ καί i pogotovu također (još), obič. samo: osobito. I u krazi, koja je u događajima kao Il. 1, 131 μὴ δὴ οὕτως bolja, nego kako se obič. piše δ' οὕτως.

δη-άλωτος, 2. *poet.* siniceza od δηιάλωτος, v. r.

δῆγμα, τὸ, i *poz.* **δηγμός,** ὁ (δάκνω), ujed, ubodac, κατὰ τὸ δ. kad ubode. Pren. ugrižljivo u govoru.

δηδέχαται, -ατο, -δεκτο, v. δείκνυμι II. 2.

δηδίσκομαι, v. δειδίσκομαι.

δηθά, elid. **δήθ'** = δήν, *ep.* adv., dugo, dugo vremena.

δῆ-θεν, *poet.* i δῆθε, objačano δή, stoga **1.** za vrijeme: ἀνδρωθέντες δῆθεν pogotovu, kad bi bili došli do napona. **2.** stežući i ponajv. ironički: *scilicet*, tobože, kako se mislilo, naoko, dakako.

δηθύνω (δηθά), *ep.* dugo zatrajati se, skitati se, boraviti, oklijevati, opstrzati.

δηι-άλωτος, 2. *poet.* od neprijateljâ uhvaćen, zasužnjen.

Δηιάνειρα, ἡ, kći Enejeva (Οἰνεύς) ili Dionisova i Altejina, žena Heraklova.

δήιος, 3. *ep.* = δάϊος, neprijateljski. Otd.

δηιοτής, ῆτος, ἡ, *ep.* bojna vreva, bitka, boj, uop. smrtna pogibao, smrtna borba.

δηιόω, *ep.* mj. δῃόω.

Δηίφοβος, ὁ, sin Prijamov, djever Helenin, po potonjoj priči poslije muž njezin.

δηκανάομαι = δεικανάομαι, v. r.

δήκοτε, δήκου, v. δήποτε, δήπου.

δηκτήριος, 2. (δάκνω), *poet.* koji grize, vrijeđa. Ktomu

δηκτικός, 2. *poz.* koji grize, bode.

δηλα-δή, t. j. δῆλα δή (naime ἐστι), dakle zapr. posve je jasno. Kao adv. označuje izjavu kao očit ili ishitren čin, dakle: dakako, očito ili tobože.

δηλαυγῶς (δῆλος, αὐγή) βλέπειν sasvim jasno vidjeti, N. T. samo Mark. 8, 25 (var. za τηλαυγῶς).

δηλέομαι, *ep. jon.* i *poet.*, *buk.* δαλ., dep. med., *ep.* aor. konj. δηλήσεαι i -σεται, *dēleo*, upropašćivati, kvariti, oštetiti, raniti, ubijati, plijeniti, ogoluzniti, vrijeđati, τινά; ὅρκια zakletve kršiti ili lomiti, aps. škoditi, štetu počiniti, ὑπὲρ ὅρκια protiv ugovora griješiti. Otd.

δήλημα, τὸ, samo plur., *ep.* i *poet.* šteta, propast, pogibija, i to akt.

δηλήμων, gen. ονος, 2. (δηλέομαι), *ep.* i *jon.* koji oštećuje, poguban, ἀνθρώπων ljudima. Kao supst. iskopnjak, upropastitelj.

δήλησις, εως, ἡ (δηλέομαι), *jon.* oštećivanje, propast, ἐπὶ δηλήσει na pogibiju, ἐπὶ οὐδεμιῇ δηλήσει bez neprijateljske namjere.

Δήλια, τά, i **Δηλιάς,** v. Δῆλος.

Δήλιον, τὸ, grad na obali Beotije s hramom Apolonovim, poznat s bitke g. 424. pr. Is., u kojoj se Sokrat junački borio, s. Delis.

δήλομαι, *dor.* (*buk.*) mj. βούλομαι.

δηλονότι, adv., takođ. δῆλον ὅτι, očevidno, jamačno, zacijelo, ili takođ. samo: dakako, naime.

Δῆλος, ἡ, Del, jedan od Kiklada, s. Dili, s istoimenim glavnim gradom, rodni kraj Apolonov i Artemidin, stoga obadvoma svet. Otd. adj. **Δήλιος,** *dor.* **Δάλιος,** delski, pridjev Apolonov i kao supst. stanovnik delski. Fem. **Δηλιάς,** άδος (Eur. I. T. 1235 uz neutr.); τὰ **Δήλια** znači **a)** svakogodišnje odaslanje atenskoga svečanoga broda na Del za uspomenu Tesejeve vojne na Kretu. **b)** svečanost Apolonskih amfiktionija, koja se slavila svake četvrte godine na Delu. Onamo bi od grčkih gradova polazila poslanstva sa zborovima, pa bi se ondje nadmetala pjesmama u slavu Apolonovu, Artemidinu i Latoninu.

δῆλος, 3., *poet.* takođ. 2., *ep.* takođ. **δέελος** (kor. διϝ u δέατο, δῖος, lat. *die-s, sub divo?*), **očevidan,** jasan, očit, ἔκ τινος po čem, slič. τινί, ali to znači i: komu; δῆλός εἰμι s part. sa i bez ὡς, na pr. δῆλος ἦν οἰόμενος bilo je jasno, da misli, slič. δῆλός εἰμι ὅτι ili ὡς, takođ. δ. γίγνομαι pokazuje se na meni, ali se veli takođ. δῆλόν (ἐστιν) ὅτι ili ὡς, takođ. δῆλα ὅτι (isp. δηλονότι); δῆλον ποιεῖν dokazivati, s nom. i inf.: vi ste pokazali, da —. Često aps. δῆλον δέ sa sl. γάρ: dokaz je tomu, što. Otd.

δηλόω, fut. pas. δηλωθήσομαι i δηλώσομαι, **1.** tranz. objaviti, razjasniti, očitovati, oglasiti, razložiti, pokazati, i to τινί ili εἰς, πρός τινά τι ili περί τινος, takođ. sa sl. ὡς, ili ἔν i ἐπί τινι na čem ili kom, ἔκ τινος ili διά τι iz čega, po čem, takođ. s part. očigledno što činiti: χαλχαίνουσ' ἔπος očito promišljaš nešto teško. Često sa sl. ὡς ili ὅτι, takođ. εἰ, rjeđe s akuz. s inf. Tako isto s akuz. part. ili adj, ili s nom. part. δηλώσω γεγώς pokazat ću, da sam se rodio (jedamput *poet.* sa ὁρᾶν). **2.** intr. i impers. očitovati se, vidjeti se, pokazati se. Otd.

δήλωσις, εως, ἡ, dokaz, zapovijed, razlaganje,

dokazivanje, *δ. ποιεῖσθαι* natucati, *δ. ἔχει τινός* čini se, da.

δηλωτικός, 3. *poz.* označujući, objavljujući, *τινός*.

δημαγωγέω (*-γός*), (kao govornik) voditi narod ili uop. koga voditi, pletkama, laskanjem pridobijati, *τινά*. Otd.

δημᾰγωγία, *ἡ*, vođenje naroda, demagogija.

δημαγωγικός, 3. *poet. poz.* što dolikuje demagogu, demagoški.

δημ-ᾰγωγός, *ὁ* (*ἄγω*), vođ ili upravitelj naroda, uop. državni govornik, državnik.

Δημάδης, [ᾱ], *ου, ὁ*, atenski državnik, znamenit protivnik Demostenov, od Antipatra smaknut g. 318. pr. Is., od Plutarha nazvan *ναυάγιον Ἀθηνῶν*.

δημακίδιον, τὸ, poet. narodić.

Δημάρᾱτος, *ου, ὁ*, **1.** sin Aristonov, kralj spartanski, koji od Kleomena protjeran oko 491. pobježe **k** Dariju te je Kserksa pratio na vojnici u Grčku; njegovi potomci (*οἱ ἀπὸ Δημαράτου*) vladahu još **g.** 399. malim krajem u Eolidi. **2.** prijatelj Filipov i Aleksandrov — i drugi.

δημαρχέω, ja sam *δήμαρχος*, **a)** u Ateni: općinski načelnik. **b)** u Rimu: pučki tribun. Otd.

δημαρχία, *ἡ*, čast demarha u Ateni, tribunat u Rimu.

δημαρχικός, 3. *poz.* koji pripada demarhu ili tribunu, tribunski. Od

δήμ-αρχος, *ὁ* (*ἄρχω*), **a)** općinski ili seoski načelnik, kakih je bilo osim u Ateni još i u Egiptu. **b)** u Rimljana: pučki tribun.

Δημᾶς, ᾶ (*Δημήτριος*), iz Tesalonike, nevjerni drug sv. Pavla.

Δημέας, *ου, ὁ*, sin govornika Demada — i dr. Atenjani.

δημ-εραστής, ὁ, prijatelj naroda.

δήμευσις, *εως, ἡ* (*χρημάτων*), zapljena imovine, konfiskacija. Od

δημεύω (*δῆμος*), činiti javnim, t. j. **a)** zaplijeniti, *δεδημευμένων* kad je došlo do zapljene. **b)** oglasiti. **c)** *poet.* narodu dati.

δημηγορέω, biti *δημηγόρος*, pred narodom, javno govoriti, *πρὸς χάριν* po volji, *πρὸς ἡδονήν* kako se rado sluša, ili aps. *ὁ δ.* part. javni govornik, ili *τί*, na pr. *λόγους* javne govore besjediti, što kao narodni govornik razlagati, uop. *dissero*, opširno pretresati i u govoru razglabati, pa tako i *ὑπέρ τινος*, ali *ἔν τισι* ili *πρός τινας* pred skupštinom govoriti, *ὡς* u narodnoj skupštini besjediti i predložiti, da. Part. često uz *εἶπεν* i slič. treba prevesti: u govoru k narodu, u državnom govoru. Otd.

δημηγορία, *ἡ*, javni državni govor, govor pred narodom, u narodnoj skupštini, uop. djelovanje na narod.

δημηγορικός, 3. **1.** dobar ili podoban, da se pred narodom pretresa. **2.** vješt govoru pred narodom. Od

δημ-ηγόρος, *ὁ* (*ἀγορεύω*), narodni ili državni govornik; također koji u govoru zavarava. (*Poet.* i kao adj.)

δημηλᾰσία, ἡ, zatočenje, progonstvo. Od

δημ-ήλᾰτος, 2. *poet.* iz naroda protjeran.

Δημήτηρ, *at. Δήμητρος, Δήμητρι, Δήμητρα, Δήμητερ*, ktomu *ep.* također *Δημήτερος, -τερι, -τερα, buk. Δαμάτερι, poz.* također **Δήμητρα**, *ας, ἡ*, Demetra, Cerera, koja je davala zemske plodove (*Δήμητρος ἀκτή, καρπός* t. j. žito, hljeb) i Eleusinske misterije, mati Persefone (Kore). Njezin se hram zvao **Δημήτριον**, *τὸ*, kao na pr. na Kolonu (Sof. OC. 1600).

Δημήτριος, **1.** *ὁ Πολιορκητής*, sin Antigonov, kralj makedonski g. 294.—287. pr. Is. **2.** *ὁ Φαληρεύς*, rođen g. 345. pr. Is., učenik Teofrastov i Menandrov, upravitelj atenski g. 317.—307., veoma slavljen, zatim na smrt osuđen, savjetnik Ptolomeja Lagija, od njegova sina prognan, † g. 283.; bio je izvrstan državnik, govornik i naučnjak. **3.** sin kralja Filipa V. makedonskoga, brat Persejev, oko 200. pr. Is. **4.** kralj sirski, *Σωτήρ* g. 161.—150. **5.** njegov sin *Νικάτωρ* g. 147.—126., zarobljenik i zet kralja Arsaka partijskoga, poslije u domovini ubijen.

δημίδιον, τὸ, poet. narodić.

δημιο(ϝ)εργός, = *δημιουργός*.

δημιο-πληθής, 2. (*πλῆθος*), *poet.* čega u naroda mnogo ima, *κτήνη* bogata imovina narodna.

δημιό-πρατος, 2. *poet.* zaplijenjen i javno prodan.

δήμιος, 2. i 3. (*δῆμος*), **1.** adj. *ep. poet.* koji se naroda ili javnoga blagostanja tiče, javan, *ἕλκος* rana države, *πρῆξις* narodna stvar, *αἰσυμνῆται* od naroda birani, *δήμια πίνειν* na zajednički trošak piti, t. j. od zajedničkoga vina u čadoru glavnoga čelovođe. **2.** supst. *ὁ δήμιος* (naime *δοῦλος*) javni sluga, koji je u Ateni stajao pod t. z. jedanaestoricom te je morao smaknuće obaviti, stoga uop. krvnik.

δημιουργέω, zapr. biti *δημιουργός*, t. j. obrt tjerati, pak uop. **1.** obrazovati, na pr. *τὸν υἱὸν εἰς ἀρετήν* sina u kreposti. **2.** tvoriti, proizvoditi. Otd.

δημιούργημα, τὸ, poz. posao, vršenje, radinost, poslenost.

δημιουργία, *ἡ*, **1.** obavljanje obrta, običan rad, s gen.: izvršivanje, vrsnoća, na pr. *τῶν τεχνῶν*. **2.** umjetničko poslovanje; uprava, stvaranje. **3.** *poz.* stvaranje (svijeta).

δημιουργικός, 3. koji obrtu pripada, na pr. *τέχνη* ili *ἔθνος* ceh, općina. Od

δημι-ουργός, 2., *ep.* i *poet.* **δημιο(ϝ)εργός** (*δῆμος, ἔργ*), **1. adj.** koji javan, opće koristan obrt slobodno tjera, radi; napose **a)** vješt, koji razumije umjetnost. **b)** koji rad spori (*ὄρθρος*). **2. supst. a)** *opifex*, radnik, **obrtnik**, majstor, umjetnik, uop. *auctor*, tvorac, začetnik, stoga pren. također. fem. začetnica prijateljstva, vje-

štakinja u nagovaranju. Kao adj. s ἀνήρ vještak. **b)** upravitelj javnih poslova, u dorskim državama peloponeskim najviši činovnici.

δημο-βόρος, 2. (= δημιοβόρος, βιβρώσκω), *ep.* koji imanje narodno troši, izjelica naroda.

δημο-γέρων, οντος, ὁ, *ep.* i *poet.* starješina, po starosti i dostojanstvu u narodu štovan, prvi do kneza, i sam knez.

δημο-δόκος, v. δαμο-δόκος.

Δημόδοκος, ου, ὁ, **1.** slijep feački pjevač na Sheriji. **2.** inače lično ime.

δημόθεν, *ep.* adv., od naroda, iz naroda.

δημο-θοινία, ἡ, *poz.* hranjenje naroda, narodna gozba.

δημόθρους, 2. *poet.* narodu poznat, javan, δ. ἀναρχία stanje, gdje svi preko reda viču, narodni ustanak.

δημοκοπέω, biti δημο-κόπος, narodna udvorica, gramziti za ljubavlju naroda. Otd.

δημοκοπία, ἡ, *poz.* gramženje za ljubavlju naroda.

δημό-κραντος, 2. (κραίνω), *poet.* od naroda izvršen, određen, ἀρά kletva narodna.

δημοκρατέομαι (kao od δημο-κρατής), dep. pas. s fut. med., slobodnu (s καλῶς dobru), demokratsku upravu, ustav imati, δημ. ἔδωκέ τινι dade komu demokratski ustav. Otd.

δημοκρατία, ἡ, narodna vlada, demokracija, gdje svi građani imaju jednako pravo na odlikovanja i javne službe, gdje je najviša vlast u državi u pravih građana (a ne u pojedinaca ili tirana) u narodnoj skupštini.

δημοκρᾰτικός, 3. koji pripada demokraciji ili narodnoj vladi, koji je sklon, koji je demokratskoga mišljenja ili uvjerenja.

Δημόκρῐτος, ὁ, lično ime, osob. filozof iz Abdere (oko 460.—370.), osnivač atomistike.

δημό-λευστος, 2. (λεύω), *poet.* od naroda kamenovan, φόνος δ. ubistvo kamenovanjem (Sof. Ant. 36).

δημο-ποίητος, 2. *poz.* koji je postao građanin.

δημό-πρακτος, 2. *poet.* od naroda učinjen, izrađen.

δημο-ρρῖφής, 2. (ῥίπτω), *poet.* od naroda bačen.

δῆμος, ὁ (δαίομαι, odjel, općina, po starima: τὸ συνδεδεμένον πλῆθος), **1. a)** *ep.* općina, **župa, država, zemlja,** kraj, naselje narodno, na pr. ἐν δήμῳ Ἰθάκης i t. d., λαοὶ ἀνὰ δῆμον ljudi u zemlji, pren. δῆμος ὀνείρων carstvo sna. **b)** u Atici podrazredi deset Klistenovih fila, 174 na broj, župa, *tribus,* kotar, **općina,** stoga se govorilo ἐκ δήμου Δεκελεῆθεν, pa tako i bez prijedl., takođ. τῶν δήμων ili τὸν δῆμον; uop. seoska općina, protivno πόλις gradska ili državna općina (Herod. 1, 170). **2. a) narod,** općina, *civitas,* t. j. svi koliki žitelji koje zemlje. **b)** narod, nasuprot vladaocu ili boljarima, veliko, prosto mnoštvo, stoga δήμου ἀνήρ *homo de plebe,* takođ. ὅσοι τοῦ δήμου ἔσκον, i kao adj. δῆμος ἐών kao prost čovjek, δῆμος ὄντες kao ljudi iz naroda, ὁ δῆμος τῶν στρατιωτῶν prosti vojnici, nasuprot zapovjednicima. **c)** narod, *populus,* kao samostalna, slobodna cjelina, ἐν τῷ δήμῳ pred narodom, u narodnoj skupštini, općini, slič. εἰς τὸν δ. i t. d.; zaključna formula: ἔδοξεν τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων kao S. P. Q. R.; pak demokracija, δῆμον καταπαύειν, καταλύειν demokraciju ukinuti, ἐπὶ τῷ δήμῳ ξυνωμοσία urota protiv narodne vlade. **d)** narodna stranka, τῷ δ. βοηθεῖν, τὸν δ. κατάγειν i slič. narodnu stranku natrag voditi, ali takođ.: demokr. ustav opet uvesti.

Δῆμος, ὁ, sin Atenjanina Pirilampa, savremenik Sokratov, više puta poslanik na perz. dvoru; njegov sin bio na glasu s ljepote i gajenja paunova.

δημός, ὁ *(ab-dōm-en),* loj, salo, zapr. masna koža.

Δημοσθένης, ους, akuz. η i ην, ὁ, **1.** vojvoda u pelopon. ratu, sin Alkistenov, osvojio Pil, poslije zarobljen i u Sirakusi smaknut, u rujnu g. 413. **2.** najslavniji govornik, sin Demostenov, iz Peanije, g. 384.—322.

δημοσθενίζω, *poz.* nasljedovati Demostena, povoditi se za D.

δημοσιεύω, **1.** intr. *poz.* **a)** za javnu upotrebu služiti. **b)** javan život provoditi, državi služiti. **2.** tranz. zaplijeniti, općim dobrom učiniti.

δημόσιος, 3. (δῆμος), *publicus,* **1.** koji narodu ili državi pripada, općen, javan, na javne troškove priređen, δημόσιον γίγνεσθαι, ἀποδίδοσθαι, δ. εἶναι. **2.** ὁ δημόσιος državni rob. Morali su različne javne poslove obavljati, pa su bili gradska vojska, glasnici, pisari, sudbeni podvornici, pače i krvnici (isp. δήμιος). U Rimljana = *lictor.* **3.** (τὸ) **δημόσιον** i τὰ δημόσια: **a)** javni poslovi, država, τὰ δημόσια πράττειν javnim poslovima upravljati, τὸ δημόσιον προσιέναι dati se na državne poslove, τὰ δ. κρίνειν u državnim parnicama odlučivati, uop. τὸ δ. javni boljinak, javni život. **b)** opće dobro, državna blagajna, državni novci, takođ. zvani τὸ δ. ταμιεῖον državno blago. **c)** τὰ δ. γράμματα i τὸ δ. državni spisi, državni arhiv. **d)** državna tamnica. Dat. fem.

δημοσίᾳ, kao adv. *publice,* u ime, od (strane) države, po narodnom zaključku, na korist države, u državnom životu, javno, napose takođ. na javne troškove, δημοσίᾳ πράττειν dati se na javne poslove.

δημοσιόω, javno oglasiti; zaplijeniti, državnim dobrom učiniti.

δημο-τελής, 2. (τέλος), **1.** na državni trošak, javan. **2.** pridjev Dionisa (Dem. 21, 53 čitaj -λεῖ). Otd.

δημοτεύομαι, dep. med., jednomu δῆμος-u, atičkoj općini pripadati, i to Δεκελειόθεν iz Dekeleje.

δημότης, ου, ὁ (δῆμος), kao adj. s ἀνήρ, i kao supst. **1.** čovjek iz naroda, prost čovjek, nasuprot knezu. **2.** član istog δῆμος-a, općinar.

δημότις, ἡ, *buk.* zemljakinja.

δημοτικός, 3. **1.** koji narodu pripada, narodni, ἀγωνία nadmetanje s ljudima iz naroda, τὰ γράμματα pismo narodnoga govora. Supst. τὸ δημ. narod nasuprot senatu ili plemstvu. **2.** narodu povoljan, demokratski, čovjekoljubiv, građanski, popularan.

δημ-οῦχος, 2. (ἔχω), *poet.* **1.** komu pripada kotar, na pr. Kolon (Sof. O.C. 458), također s γᾶς stanovnik zemlje. **2.** s gen. χθονός gospodar zemlje, vladalac naroda.

δημο-φάγος, 2. *poet.* = δημοβόρος.

Δημοφῶν, ῶντος, ὁ, sin Tesejev, junak pod Trojom i kralj atenski — i drugi.

Δημοχάρης, ους, ὁ, govornik i državnik, nećak Demostenov.

δημο-χαριστής, 2. *poet.* koji narodu ugađa.

δημ-ώδης, 2. (εἶδος), narodan, običan, opće poznat, prost.

Δημῶναξ, ακτος, ὁ, stoički filozof s Kipra, rođen oko g. 90. po Is., prijatelj Lukijanov, umr'o je velikoj starosti u Ateni svojevoljno od gladi.

δημ-ωφελής, 2. opće koristan.

δήν, *ep.* i *poet.* adv., *diu*, dugo, dugo vremena (kratki slogovi ispred δήν katkad produženi, jer je = δϝήν). Otd.

δηναιός, 3. *ep.* i *poet.* koji dugo živi, dugo traje.

δηνάριον, τὸ, *poz.* rimski denar = $^{8}/_{9}$ jedne δραχμή, *denarius*, 10, kasnije 16 asa, τὸ ἀνὰ δην. dinar na momka i na dan.

δήνεα, τὰ, *ep.* odluke, savjeti, osnove, pletke, misli. Otd.

δηνεύω, *poet.* biti pametan, mudar.

δηξί-θυμος, 2. (δῆξις), *poet.* koji srce grize. Od δῆξις, ἡ (δάκνω), *poz.* zagrizanje, zadirkivanje.

δήξομαι, v. δάκνω.

δῇος, v. δήιος.

δῃόω, *ep.* i *at.* δῃώσω, ἐδῄωσα, δεδῃωμένος, ἐδῃώθην, stegn. iz *ep.* i *jon.* **δηιόω,** ktomu opt. 3. pl. δηιόῳεν, part. δηιόων, imperf. 3. pl. -όωντο, aor. pas. ἐδηιώθην (δήιος), neprijateljski postupati, sasjeći, razderati, istrijebiti, pustošiti, aps. i τί ili τινά; τινί čim. Pren. τὸν πώγωνα δεδῃωμένος *barbā privatus.*

δήποτε (δή ποτε), jednom, ikada; τί δήποτε; što za boga? *quid tandem?* ὅτου δ. ἕνεκα bog zna zašto.

δήπου (δή που), adv. **1.** valjada, jamačno, bez sumnje, rekao bih, misliš? **2.** naime, dabogme, dakako.

δήπουθεν, ali zaista.

δηριάομαι, *ep.*, 3. du. ind. δηριάασθον, imp. -άασθων, inf. -άασθαι, impf. 3. plur. δηριόωντο, dep., tući se, boriti se, ali ἐπέεσσι svađati se, περί τινος i ἀμφί τι o što, zbog čega. Od

δῆρις, ιος, ἡ, *ep.* i *poet.* boj, borba, svađa, nadmetanje.

δηρίω, *buk.* aor. ἐδήρισα i fut. med. -ίσομαι, *ep.* aor. δηρισάμην i kao od **δηρίνω:** 3. duala aor. pas. δηρινθήτην (δῆρις), = δηριάομαι.

δηρός, 3., *dor.* **δᾱρός** (δήν), *ep.* i *poet.* dugotrajan, dug, *diuturnus*, obič. neutr. kao adv. dugo, ἐπὶ δηρόν zadugo; v. δήν.

δησάσκετο i **δῆσε,** v. I. δέω.

δῆσεν, Il. 18. 100, ne bješe (mu mene), v. II. δέω.

δῆτα (δή), svakako, prirodno, doista, posve, sasvim, dakle; u pitanju: τί δ. kako to? pa kako? što zapravo? u odgovoru: dakako; οὐ δ. nikada, nikako.

δηχθείς, δηχθῆναι, v. δάκνω.

δήω, *ep.* prez. s fut. znač., naći ću, zateći ću, postići ću.

Δηώ, οῦς, ἡ, pridj. Demetrin.

διά [◡◡, u početku heksam. –◡, u arzi često ◡–], (srod. s **δύο** i **δίς**, kao lat. *dis* od *duis*), prijedlog, *poet.* također iza padeža, ali bez anastrofe.

A) s **gen. kroz, 1.** lokalno, **a)** prostiranje: **kroz,** preko, kod oznake cilja, kao διὰ τέλους skroz do kraja, t. j. potpuno, διὰ πλείστου na najveću daljinu, u najširem prostoru, διὰ πάντων ἐλθεῖν sve iskusiti; διὰ πάντων kroza sve ili: pred svima, u svemu. Može se dakle διά u hrvatskom prevesti i sa: u, na, duž, preko, διὰ τῆς θαλάσσης duž mora, δι' ὄρεσφι preko gore, διὰ χειρὸς ili -ῶν ἔχειν τι i slič. nešto u rukama držati ili imati, δι' ὀλίγων εἶναι biti u rukama nekolicine, διὰ στόματος u ustima, na jeziku, διὰ στέρνων u srcu, δι' οὐδενός ni za što; εἶναι ili ἔχειν, γίγνεσθαι διά τινος u kakvom položaju biti ili u nj zapasti, ἔρχεσθαι, ἰέναι, μολεῖν putem čega ići, krenuti putem, upuštati se, διὰ μάχης ἰέναι bitku zametati, pobiti se, δι' ὀργῆς i slič. u ljutini, διὰ φυλακῆς ἔχειν čuvati se, biti na oprezu, pak διὰ φιλίας ἔρχεσθαί τινι koga prijateljski susretati, διὰ πάσης ἀγωνίης ἔχειν kroza sve vrste boja protezati se, διὰ μιᾶς γνώμης γίγνεσθαι potpuno slagati se. **b)** razmak: u razmaku, u nekoj daljini, διὰ τριήκοντα δόμων u razmaku od po 30 slojeva (kućicâ), διὰ δέκα ἐπάλξεων iza svake desete krune, i tako διὰ πολλοῦ u velikoj daljini, δι' ἐγγυτάτου iz najbliže blizine, u najbližoj blizini. **2.** temporalno, **a)** protezanje: kroz, za, διὰ παντός jednako, διὰ μακροῦ dugo, δι' ὀλίγου na kratko vrijeme, διὰ τέλους do kraja, t. j. svagda, bez prekida; ὁ διὰ μέσου χρόνος vrijeme međutim; χρόνος διὰ χρόνου vrijeme za vremenom; διὰ τρίτου ἔτους svake druge godine (*jon.* također: nakon tri godine). **b)** razmak u vremenu: nakon, poslije, διὰ χρόνου poslije nekoga vremena, ali također: od vremena do vremena; οὐ διὰ μακροῦ ne zadugo,

naskoro. 3. instrumentalno: *per*, kroz, po, adv. *διὰ βραχυτάτων* posve kratko, *δι' αἰδοῦς* čedno, *διὰ ταχέων* ili *διὰ τάχους* u brzini, brzo. N. T. u kojem stanju: *διὰ προσκόμματος* na smutnju, sablažnjivo, *διὰ πίστεως* u vjeri, *διὰ δακρύων* kroz plač; *διά τινος* krivnjom čijom, poradi koga.

B) s **akuz.** 1. *ep.* lokalno: kroz, preko, u, na. 2. tempor. *ep.*: kroz, za, *διὰ νύκτα* preko noći. 3. kauzalno: povod, uzrok, razlog: *propter*, kroz, **poradi**, *διὰ δόξαν* zaradi slave, *διὰ τοῦτο ideo*, *δι' ὅ* = *διό*, *διόπερ qua de causa; διὰ τί cur? διά τινα* čijim sudjelovanjem; N. T. na čiju korist.

C) U **složenicama** označuje *διὰ* a) kretanje i širenje u prostoru i vremenu. b) rastavljanje kao naše: raz-. c) nadmetanje i međusobni rad.

Δία, *ἡ*, 1. staro ime otoka Naksa. 2. otok kraj Krete (?).

δια-βᾰδίζω, prelaziti.

δια-βαίνω (v. *βαίνω*), 1. intr. *ep.* i *poz.* koračati. 2. tranz. prekoračiti, prelaziti, prevaliti, *τί* ili *εἴς τι*, takođ. *διὰ ποταμοῦ* i *τὶ εἴς τι* ili *ἐπί τινα* preko čega (preko rijeke) prijeći, kamo ili na koga. Pren. *τῷ λόγῳ ἔς τινα* obratiti se na koga.

δια-βάλλω (v. *βάλλω*), **I. akt.** 1. a) tranz. bacati ili metati kroz, *τὶ διά τινος* prevesti, provesti. b) naoko intr. bez *νέας*: prebaciti, prijeći, *ἔς* i *πρός τι* ili *πέρην*, takođ. samo *τί*. 2. pren. a) riječima provlačiti, potvarati, tužiti, mraziti, opadati, *τινὰ πρός* i *εἴς τινα*, takođ. *τινί* i *ἔν τισι* kod koga, ili aps. i *ἔν τινι* ili *ἔκ τινος* iz čega, ili *τί* u čem grditi, stoga *τινά τι* koga u čem, ili *τινὰ τὰ μέγιστα* koga na pasja kola izgrditi, ili *τί τινος* komu što prebaciti, ili *τινὰ εἴς τι* koga u čem ružiti, takođ. samo *δ. ὅτι, ὡς* s potvorom kazivati, da. b) prezirati, zabaciti, *τί* i *τινά*. c) razvaditi, razdvajati, u pas. s *τινί*, često *πρός τινα*, komu mrzak biti. d) varati, prelastiti. **II. med.** = akt. *jon.* varati.

διάβασις, *εως*, *ἡ* (*διαβαίνω*), 1. prijelaz. 2. sredstvo zato: a) prijelaz, most, nogostup. b) gaz, brod, *τινός* rijeke.

δια-βαστάζω, *poz.* zapr. prenijeti, pak: rukom mjeriti.

διαβᾰτέος, 3., adj. verb. od *διαβαίνω*, preko koga treba prijeći.

διαβᾰτήρια, *τὰ* (*ἱερά*), žrtva za srećan prijelaz (preko međe).

διαβᾰτός, 3., adj. verb. od *διαβαίνω*, 1. prohodan. 2. pristupačan.

δια-βεβαιόομαι, dep. med., čvrsto uvjeravati.

διαβήτης, *ου*, *ὁ*, *poet.* šestilo, šestar.

δια-βιάζομαι, *poet.* posve usiljavati, *τινά* sa sl. inf.

δια-βῐβάζω, fut. *-άσω*, *at.* *-ῶ*, prevesti, prebaciti, prenijeti, dati da prijeđe, aps. ili *τινὰ εἴς τι, ἔκ τινος*, takođ. *τί* preko čega i *κατὰ γεφύρας* preko mostova.

δια-βιβρώσκω, razgristi, proglodati.

δια-βιόω, aor. 2. *διεβίων* (v. *βιόω*), 1. tranz. proživjeti, *χρόνον* ili s part. *μελετῶν* za svoga vijeka spremati se na to. 2. intr. život provoditi.

δια-βλαστάνω, *poz.* klijati.

δια-βλέπω, aps. 1. piljiti, buljiti, *πρός τινα* u koga. 2. ogledati se. 3. oči otvoriti, progledati. 4. N. T. prigledati, motriti.

δια-βοάω, *poz.* pas. *διεβεβόητο* i *διεβοήθη*, 1. za opkladu vikati, glasno tužiti se, *κατὰ σφᾶς αὐτούς*, sa sl. *ὡς*: razvikati; proslaviti, *πρός τινα* pred kim s dod. part., osob. u pas., gdje znači takođ.: izaći na glas. Otd.

διαβόητος, 2. *poz.* poznat, slavan, zloglasan.

διαβολή, *ἡ* (*διαβάλλω*), 1. akt. tužba, osob. neopravdana, potvora, opadanje, *κατά τινος*, *μεγάλη* teška, *διαβολὰς λέγειν ἐς ἀλλήλους* među sobom iznositi, *διαβολὴ τοῦ λόγου* opadačka glasina; opast, mržnja, *κατὰ τὰς ἰδίας δ. περί τινος* iz ličnih pletaka poradi čega. 2. pas. zlo mišljenje, zao glas, *τῶν πολλῶν* kod mnoštva, pogrda, *ἐπὶ διαβολῇ* za sumnjičenje, na sramotu, *τὰ ἐς τὰς ἐμὰς δ.* što se moje lične pogrde tiče, *τὰς δ. ἔχειν* biti prekoravan, *διαβολὴν οἴσει αὐτῷ πρὸς τὴν πόλιν* to će ga u državi omraziti, *ἐν διαβολῇ γίγνεσθαι* pasti u sumnju ili doći na zao glas, slič. *ἐν ταῖς δ. καθεστηκότες*, i *διαβολὴν καθ' ἑαυτοῦ παρέχειν* dati povoda opadanju. Nasuprot *τὰς δ. ἀπολύεσθαι, ἀπολογεῖσθαι* prati se od sumnje, braniti se od nje, takođ. *πρὸς διαβολὴν ἀπολογεῖσθαι*.

διάβολος (*διαβάλλω*) *ὁ*, 1. koji opada, grdi. 2. u N. T. opadač, i napose: vrag.

διαβόλως, adv., zlobno.

δια-βόρος, 2. (*βιβρώσκω*), *poet.* koji progriza, izjeda, *νόσος* kao rak.

διάβορος, 2. izjeden, proglodan, *πρὸς οὐδενός* ni od čega.

δια-βουκολέω, *poz.* jednako praznim nadama zadržavati (kao lat. *pascor*), stoga: zavaravati, titrati se.

δια-βουλεύομαι, posavjetovati se, vijećati, sa sl. *ὅπως* ili inf.

διαβούλιον, *τὸ*, *poz.* savjet, savjetovanje, odluka.

δια-βρέχω, *jon.* promočiti.

διάβροχος, 2. (*διαβρέχω*), prokisao, mokar, *ὕδασι*; napukao, probijen; težak (od vode).

δια-βῡνέομαι, *jon.* pas., takođ. *-βύνεται*, biti protaknut ili prosukan; med. sebi što probiti, *διὰ τῆς χερός*.

δι-ᾰγᾰνακτέω, *poz.* strašno se srditi, sa sl. part. jer ili što. Otd.

διαγανάκτησις, *ἡ*, *poz.* žestoka srdnja.

δι-αγγέλλω, 1. akt. svakud javiti; oglasiti,

kazivati, izbrbljati, aps. i τί τινι ili εἴς τινας ili sa sl. ὅτι. **2.** med. zapovijed među sobom saopćivati ili dovikivati.

δι-άγγελος, ὁ, izvjestitelj, τινός o čem.

δια-γελάω, **1.** tranz. podsmijevati se, izvrgavati ruglu, sa i bez τινά koga. **2.** intr. *poz.* smiješiti se, vedar biti, τὰ διαγελῶντα τῆς θαλάττης morska tišina.

δια-γεύομαι, *poz.* prokušati.

δια-γίγνομαι (v. γίγνομαι), srećno proći (ne umrijeti), održati se, život provoditi, τοσάδε ἔτη toliko godina ostati u životu, τὴν νύκτα noć probaviti, ili ἐν τοῖς ἐφήβοις zakonito vrijeme kod mladićâ provesti, uop. s ἔν τινι, naime ὤν, ustrajati kod čega. Obič. s adj. ili s part., gdje se u hrvatskom obično kazuje s adv. jednako, neprestano, ἄρχοντα δ. u vlasti ostati ili održati se. Takođ.: međutim proći.

δια-γιγνώσκω i *poz.* **-γῑνώσκω** (v. γιγνώσκω), **1.** dobro upoznati ili spoznati, razlikovati, prosuđivati, takođ. s εὖ; τί ili εἰ, ὅτι; διεγνωκώς εἰμι došao sam do uvjerenja. **2.** riješiti, presuditi, δίκην parnicu, aps. i s περί τινος, κρίσις διεγνωσμένη izrečena presuda. **3.** odlučiti se, pregnuti, riješiti, zaključiti, sa sl. inf. i aps. οὐ διεγνωκώς neodlučan. Ali διέγνωστο αὐτοῖς bjehu stalno odlučili.

δι-αγκυλόομαι, med., pograbiti remen od koplja (ἀγκύλη, *amentum*), (koji je na njegovu težištu pritvrđen); διηγκυλωμένος spreman na hitanje, s akuz.: oružje pograbiti i tako na hitanje spremno držati.

δια-γλάφω, *ep.* aor. -γλάψας, iskopati, izdupsti.

δια-γνώμη (samo Tuk.), ἡ, **1.** razlikovanje, spoznanje. **2.** rješenje, odluka, presuda, διαγνώμας ποιεῖσθαι presudu izreći, presuditi, περί τινος što, ali i razlikovati.

δια-γνωρίζω, N. T. obznaniti, oglasiti.

διά-γνωσις, εως, ἡ, raspoznavanje, rješenje, odluka.

δια-γνωστικός, 3. *poz.* koji raspoznavanju pripada ili je za nj sposoban.

δια-γογγύζω, N. T. veoma mrmljati.

Διαγόρας, ου, ὁ, **1.** glasovit atlet s Roda u vrijeme Pindarovo. **2.** filozof s Mela s pridjevom ὁ ἄθεος, god. 416. iz Atene prognan. **3.** inače lično ime.

δι-αγορεύω (-ερῶ, -εἶπον, -είρηκα), **1.** izreći, zapovijedati, τινί, sa sl. inf. ili ὑπέρ τινος. **2.** grditi, κακῶς τινα.

διάγραμμα, τὸ, **1.** nacrt, risanje, lik, osob. geometrički s primjerenim zadatkom, u glazbi ljestvica, skala, stoga ὥσπερ ἀφ' ἑνὸς διαγράμματος kao po jednoj glazbenoj ljestvici. **2.** zapovijed, edikt.

διαγραφή, ἡ, **1.** označivanje, međenje crtama. **2.** zapis. **3.** namira. Od

δια-γράφω, **1.** nacrtati, popisati (takođ. nacrt slike načiniti). **2.** pripisati, propisati, τινί τι. **3.** precrtati, zabaciti. Med. διαγράψασθαι δίκην okaniti se tužbe, odustati.

δια-γρηγορέω, N. T. probdjeti, aor. sasvim razbuditi se.

δι-αγριαίνομαι, *poz.* podivljati, razljutiti se, postati nemiran.

δι-αγρυπνέω, svu noć probdjeti.

δι-άγχω, *poz.* ugušiti, zadaviti.

δι-άγω, **1.** provoditi, prevoditi, ἐπί τι na koje mjesto, i ἐπί τινα do koga; prevesti se, na pr. lađom. **2.** provesti, proživjeti, **a)** akuz. ἔτη. **b)** svoj život probaviti, protavoriti, ἀπό τινος od čega, ἐν τοῖς σκευοφόροις kao bremenoša. **c)** boraviti, ἐν i ἐπί τινι. **d)** oklijevati. **e)** s adv. nahoditi se u stanju, položaju, ἐν τοῖς χαλεπώτατα, ἄριστα i t. d., ili s part. zatrajati se u stanju, na pr. σκοποῦσα διῆγεν razmišljavaše jednako, neprestano. **3.** kao kauzativ (od 2 b), učiniti da tko svoj život provodi, ἔν τινι. **4.** voditi, pratiti, τινά. **5.** izvršiti, dovršiti, provesti. Otd.

διάγωγή, ἡ, vođenje, življenje, sa i bez βίου; zabava.

δι-αγωνίζομαι, dep. med., u boju ogledati se, mjeriti se, boriti se, nadmetati se, aps. i τινί, πρός τινα s kim, ἀγῶνα δ. (odlučan) boj biti, ili ταῦτα i ἔν τινι u čem, takođ. μάχῃ bitku zametnuti. Napose λόγῳ besjedom nadbijati se, postići, sa sl. relat. rečen. i tako: pred sudom voditi parnicu, ὑπέρ τινος za koga protiviti se, nasuprot govoriti, περί τινος za što.

δια-δαίομαι, samo *ep.* i *jon.* aor. **διαδάσασθαι** (i u tmezi), **1.** dijeliti, razdijeliti, ἔς τινα na što. **2.** razvaliti.

δια-δάκνω, *poz.* akt. progristi; med. gristi se.

δια-δάπτω, *ep.* (u tmezi), rastrgati, razderati.

δια-δατέομαι, *ep.* (u tmezi), razdijeliti.

δια-δείκνῡμι (v. δείκνυμι,) *jon.* (δέξω i t. d.) i *poz.* **1.** tranz. prokazivati, na vidjelo iznijeti, dokazivati, pokazati, obič. sa sl. ὅτι, ali takođ. s part. διαδεξάτω κηδόμενος neka pokaže da mari, i (u pas.) διαδεικνύσθω ἐὼν πολέμιος neka bude proglašen za neprijatelja. **2.** intr. osob. *jon.* διέδεξε bilo je jasno, pokazalo se.

δια-δέκτωρ, gen. ορος, ὁ, *poet.* naslijeđen, baštinjen.

δια-δέξιος, 2. *jon.* veoma srećne kobi.

δια-δέρκομαι, *ep.* dep., aor. διέδρακον, progledati, τί.

διά-δετος, 2. *poet.* kroza što (τινός) provezan.

δια-δέχομαι, nešto od prеđašnjega vlasnika preuzimati, primati, τί, na pr. τὴν ἀρχὴν μετά τινα nasljednik čiji biti u vladi; pak sa i bez λόγον, παρά τινος riječ od koga preuzeti, poslije njega govoriti, ali takođ. samo τινί od koga preuzeti, t. j. zamijeniti ga, i tako bez dat., na pr. νὺξ ἀπωθεῖ διαδεδεγμένη πόνον noć tjera od prеđašnje primljenu nevolju; u raz-

macima (kod progona) zamijeniti, τοῖς ἵπποις drugim konjma.

δια-δέω (v. I. δέω), s obje strane svezati, obavezati, sa i bez ἀμφοτέρωθεν; διαδέδομαι τὴν κεφαλὴν διαδήματι glava mi je obavita vijencem; u pas. ἔν τινι na što biti vezan.

δια-δηλέομαι, *ep.* dep. med., veoma oštetiti, raskidati, sasvim razvaliti.

διά-δηλος, 2. posve jasan, aps. ili s part. očevidno, da.

δια-δηλόω, *poz.* posve jasno prikazati, τὶ γράμμασι.

διάδημα, τὸ (-δέω), **1.** uska povezača preko čela, načelak, trak za kneževski nakit, kruna, dijadem. U perzijskih kraljeva bio je trak modar i ponajv. protkan i na čalmi (τιάρα), u Aleksandra bijel i na šeširu (καυσία) pričvršćen. Stoji dakle također za **2.** kraljevsko dostojanstvo ili gospodstvo.

δια-διδράσκω, *jon.* **διαδιδρήσκω** (vremena kao ἀποδιδράσκω), pobjeći, uteći, otrčati; τινά ili τί komu ili čemu, ili ἐπὶ τὰ ἑαυτῶν u zavičaj, a ἔκ τινος od čega.

δια-δίδωμι, od ruke u ruke davati, po-, razdijeliti, razdavati, aps. i τί τισι što među nekoje, ili τινά τισιν εἴς τι koga među nekoje za što; pren. o glasinama, λόγον δ. razglasiti, raznijeti.

δια-δικάζω, presuditi parnicu kao sudac; obič. med. **a)** za se dati parnicu presuditi, parnicu voditi, sudbeno pravdati se, περί τινος. **b)** sebi dati suditi, na sud ići.

δια-δικαιόω, nešto kao pravo braniti, zastupati, braniti, τί.

διαδῐκᾰσία, ἡ, **1.** (διαδικάζω) presuda, odluka. **2.** (διαδικάζομαι) pravda za prednost, gdje svaka stranka tvrdi, da joj što prije pripada, ili da druga prije nje mora što činiti.

δια-δῐφρεύω, *poet.* utrkivati se kolima, φόνον τινός za čiju smrt natjerivati se.

διά-δοσις, εως, ἡ, **1.** razdioba, dio. **2.** dar.

διαδοχή, ἡ (διαδέχομαι), **1.** zapr. preuzimanje koje stvari, stoga: naslijeđe, nasljedstvo, vojnički: zamjena straže, τῇ φυλακῇ, ili za momčad u službi, ἀλλήλοις. Stoga διαδοχαῖς Ἐρινύων ἐλαύνεσθαι biti gonjen od Erinija, koje se izmjenjuju, i διαδοχαῖς ili διαδοχῇ naizred, naizmjence; κατὰ διαδοχήν naizmjence = ἐκ διαδοχῆς. Ali κατὰ διαδοχὴν χρόνου po redu u vremenu. **2.** potomstvo, sa i bez τῶν ἐπιγιγνομένων, ili momčad za izmjenu, s ἀποσταλῆναι. **3.** baština, nastavljanje, nastavak, ἀρετῆς, μανίας.

διάδοχος, ὁ, ἡ (διαδέχομαι), koji što mjesto koga preuzima, koga u čem zamjenjuje, τινός, i tako ὁ δ. nasljednik čiji, ali i τινί, t. j. koji slijedi za kim, njega izmjenjuje, i τινός u čem, osob. u zapovjedništvu, stoga δ. ὧν Λάχης ἦρχεν u zapovjedništvu nad brodovima, kojima zapovijedaše Lahes; najposlije i aps. za izmjenu, ili οἱ δ. osob. za nasljednike Aleksandra Velikoga; uop. nasljednik u zapovjedništvu, ali također momčad, koja izmjenjuje.

διαδρᾶναι, -δρῆναι i slič., v. διαδιδράσκω.

δια-δρᾱσι-πολίτης, ου, ὁ, *poet.* »bježigrađanin«, koji hoće da se ukloni dužnostima za državu.

δια-δρηστεύω, *jon.* pobjeći. (Var. za διαπρηστ.)

δια-δρομή, ἡ, *poet.* i *poz.* trkanje tamo amo, ἁρπαγαὶ διαδρομᾶν grabež u zabuni.

διά-δρομος, 2. *poet.* koji tamo amo trči, pren. δ. κίοσιν ἔμβολα stupovi, što se ruše jedan preko drugoga.

δια-δύομαι, med., διαδύσομαι, διέδυν, provući se, promaći, proći, aps. i διά τινος, ἔς τι i πρός τινα, stoga: umaći, uteći, τί čemu, i διά τινος nešto srećno svladati. Otd.

διάδῠσις, εως, ἡ, zavrzivanje, okolišanje, u plur.

δι-ᾴδω, *poz.* ne slagati se (u pjevanju, glazbi), disharmonirati.

δια-δωρέομαι, raspoklanjati, darovati, τινί.

δι-άει, v. διάημι.

δια-είδομαι, fut. -είσομαι, *ep.* med., **1.** tranz. od sebe što dati progledati, jasno pokazivati. **2.** intr. jasno pokazati se.

δι-ᾱείδω, *buk.* fut. -αείσομαι, za opkladu pjevati, natpijevati se.

δι-αέριος, 2. *poz.* zapr. kroz zrak, διαέρια λέγειν govoriti o stvarima u zraku.

δια-ζάω, *jon.* **δια-ζώω,** ostati živ, vjekovati, sa i bez τὸν βίον, ili s εὐαίωνα život provoditi, životariti, ἀπό τινος od čega, i s part. ποιηφαγέοντες od bilja.

διάζευγμα, τὸ, *poz.* lučni nasip, molo.

δια-ζεύγνῡμι (v. ζεύγνυμι), **1.** akt. i pas. raspregzati, rastavljati; odrezati. **2.** med. rastati se. Otd.

διάζευξις, εως, ἡ, rastavljanje, τινός od čega.

δια-ζητέω, ispitati, protražiti.

διάζωμα, *poz.* -ωσμα, τὸ (διαζώννυμι), **1.** pojas, pregača, περὶ τὰ αἰδοῖα. **2.** pren. **a)** uzak trak zemlje, pojas. **b)** zabat. Od

δια-ζώννῡμι, perf. pas. διεζωμένοι, **1.** akt. i pas. **a)** opasati, metnuti pregaču, stoga **b)** opkoliti, τί τινι što čim, i tako uop.: utvrditi. **2.** med. zapreći se, zasukati se.

δια-ζώω, v. διαζάω.

δι-άημι, *ep.* i samo 3. sing. impf. διάει ili διάη, propuhati, τί.

δια-θεάομαι, skroz na skroz, t. j. dobro promotriti.

δια-θειόω, *ep.* prosumporiti, sumporom čistiti.

δια-θερμαίνομαι, pas., ugrijati se, raspaliti se.

διάθεσις, εως, ἡ (διατίθημι), **1.** akt. razmještaj, poređanje, osnova, uredba, osob. također govorničko razlaganje, predavanje. **2.** pas. sta-

nje, raspoloženje, dispozicija; mišljenje 3. *poz.* gram. t. t. *genus verbi.*

διαθέτης, ὁ (διατίθημι), *jon.* reditelj.

δια-θέω, 1. protrčati kroza što, τί i διά τινος, ali takođ. τινί s kim utrkivati se. 2. trčati tamo amo, uspropadati se, ἔν τινι, ἀνά τι. 3. rastrkati se, raširiti se.

διαθήκη, ἡ (διατίθημι), 1. odredba, osob. što se tiče baštine i baštinika, oporuka, ponajv. u plur. takođ. o jednoj oporuci, διαθήκας (δια)τιθέναι, διατίθεσθαι oporuku napraviti, διαθηκῶν προσδοκία vrebanje na baštinu. 2. u N. T. a) zavjet = *běrit*, καινή kršćanski, Mat. 26, 28 nasuprot τῇ πρώτῃ Jevr. 9, 15. isp. Jerem. 31, 31. b) stari zavjet, ἡ παλαιά (Kor. 2. 3, 14).

δια-θολόω, *poz.* posve pomutiti, zamračiti.

δια-θορυβέω, veoma uznemiriti, τινά.

δι-αθρέω, *poet.* i *poz.* progledati, točno promatrati.

δια-θροέω, svagdje razglasiti, τί ili sa sl. ὡς.

δια-θρυλέω, razglasiti, svagda imati na jeziku; διατεθρύλημαι razglašen sam; διετεθρύλητο bilo je opće razglašeno, poznato; ἡ ἐκκλησία διετεθρύλητο odjekivala je.

δια-θρύπτω, perf. pas. διατέθρυμμαι, -τετρύφθαι, aor. διετρύφην [ὕ], 1. razbiti, razmrskati. 2. pren. razmaziti, razbluditi, učiniti koga ponosnim, komu rep podići, zaluditi; pas. laskanjem ili hvalom uzobijestiti se, uzoholiti se, naduti se. 3. med. *buk.* djevojčiti se, gizdati se, kopuniti se.

διαί, *poet.* mj. διά, v. r.

διαιβολίη, ἡ, *poet.* = διαβολή, opadanje.

διαιθριάζει, impers., raščinja se, vedri se.

δί-αιθρος, 2. *poz.* vedar, jasan.

δι-αιθύσσω, *poet.* brzo prevesti se, brzo proći.

δί-αιμος, 2. *poet.* i *poz.* krvav, δίαιμον ἀναπτύειν krv bacati.

διαίνω, aor. ἐδίηνα, *ep.* i *poet.* 1. pokropiti, okvasiti, namočiti. 2. *poet.* oplakivati. 3. med. plakati.

διαίρεσις, εως, *jon.* -ιος, ἡ (διαιρέω), rastavljanje, 1. dioba plijena ili novca. 2. nepokretni zalog, hipoteka. 3. razlikovanje, razlika. 4. *poet.* odluka.

διαιρετός, 3. 1. koji se može dijeliti, djeliv. 2. koji se može razlikovati, razređivati, λόγῳ riječima. 3. **διαίρετος,** 2. *poet.* razdijeljen.

διαιρετέον, adj. verb. od

δι-αιρέω (v. αἱρέω), *ep.* i u tmezi, perf. *jon.* διαραίρηκα, fut. *poz.* διελοῦμεν = διαιρήσομεν, **I. akt. rastavljati,** razlagati, i to 1. cijepati, razrezati, razložiti, razdriješiti, πυλίδα vratašca razbiti, ὀροφήν krov rastrgati, skinuti, σταυρούς otrgnuti, τὴν γέφυραν most porušiti. Takođ. s gen. part. τοῦ τείχους od zida (dio) srušiti, t. j. zid probiti, i supst. τὸ διῃρημένον prolom, otvor. 2. rastavljati, razlučivati. 3. dijeliti, t. j. a) razdijeliti, τί, τὶ εἰς μέρη, takođ. κατὰ μέρη, i διαιρεῖν τι μοίρας i μοίρας τινός zapr. nešto u dijelove pretvarati, ili od čega dijelove praviti, na dijelove razdijeliti, τοῖς μέτροις po mjeri. Slič. u pas. δώδεκα Περσῶν φυλαὶ διῄρηνται. b) razdijeliti, pridijeliti, τί i τί τινι. 4. razlagati, t. j. a) otržito tvrditi, τὶ περί τινος, tako isto odrediti ili protumačiti, razjasniti, karakterizirati, τοῖς ἔργοις činjenicama. b) razlikovati, τί sa sl. ὡς. c) odlučiti, riješiti, osob. raspre τὰς διαφοράς, uop. odlučiti, odrediti, s εἴτε.

II. med. διαιρέομαι, 1. sebi što (τί) razdijeliti, κατά τι na što, i bez akuz., κατ' ὀλίγας ναῦς brodove na male odjele razdijeliti. 2. među sobom dijeliti, sa i bez τὸ ἔργον među se podijeliti posao, ili s κατά τι s obzirom na što, ali τὶ κατὰ πόλεις nešto na pojedine gradove razdijeliti. 3. pren. sebi što (τί) urediti, što spoznati, odlučiti, razlikovati, sa sl. ὅτι, ili s inf.

δι-αίρω, 1. akt. uzdići, a) podići. b) ukloniti. c) dići se, krenuti, prevesti se, εἴς τι kamo. d) τὸ στόμα usta otvoriti, glas podići, διηρμένος uzvišen, τὸ στόμα otvorenim ustima. 2. med. a) podići se. b) nešto od sebe podići.

δι-αισθάνομαι, razlikovati.

δι-αΐσσω, v. διᾴσσω.

δι-ᾱϊστόω, *poet.* posve nevidljivim učiniti, uništiti.

I. **δίαιτα,** ἡ, **život,** a) življenje, takođ. sa ζωῆς, i ἡ ἔνδον domaći život, pak: način života, boravljenje, ἡ κατ' ἄνθη među cvijećem, i δίαιταν διαιτᾶσθαι život provoditi, *vitae ratio.* 2. hrana za život, životne potrebe, *victus,* hrana, ἡ οἴκοι δ. domaća hrana, δίαιταν ἔχειν παρά τινι u koga živjeti; stoga 3. boravište, τὴν δίαιταν i τὰ τῆς δ. ποιεῖσθαι boraviti, prebivati, ἔν τινι; prebivalište, stan; napos. soba, izba (na brodu); *habitatio.* 4. od liječnika propisano življenje, dvorba, dijeta, *curatio medica.* 5. pren. nastojanje, općenje.

II. **δίαιτα,** ἡ, obranička presuda, δίαιταν καταδιαιτᾶσθαι nju protiv koga (τινός) izraditi ili postići, ἐπιτρέπειν τινί povjeriti. Otd.

διαιτάω i **-άομαι,** impf. διῄτων i -ώμην, fut. διαιτήσω, aor. διῄτησα, perf. δεδιῄτηκα i -ημαι, aor. 1. pas. διῃτήθην; *jon.* prez. takođ. διαιτεῦνται, impf. διαιτᾶτο, aor. *poz.* ἐδιαίτησα. (Složenice ἀπο-, ἐκ-, κατα-, μετα- imaju dvostruk augm.)

1. akt. a) uzdržati u životu, osob. o liječniku, liječiti, *curo;* ὑπὸ δεσπότῃ služiti gospodaru. b) izabrani sudac biti, aps. ili τί sudački odlučiti, uop. presuditi, sa sl. ὅπως ἔχει. 2. **pas.** s fut. med. a) hraniti se, *ali,* živjeti. b) gdje živjeti, boraviti, ἐπ' ἀγροῦ ili παρά τινι. c) život provoditi, takođ. δίαιταν διαιτᾶσθαι, ili s akuz. neutr. adj. πολλὰ ἐς θεοὺς νόμιμα δεδιῄτημαι ja sam se držao vjerskoga običaja. d) = akt. Otd.

διαίτημα, τὸ, življenje, hrana.

διαιτητής, οῦ, ὁ, *arbiter,* izabrani sudac, u Ateni nekakav sud prve molbe u neznatnijim civilnim stvarima, **1.** αἱρετοί svojevoljno od stranaka izabrani privatni ljudi bez priziva. **2.** κληρωτοί, ždrebani, javne izbrane sudije, svake godine preko 100 (možda neko vrijeme 440) u deset odjela prema filama, za svaku parnicu od oblasti po jedan biran kockom, da prouči i riješi parnicu. Tu je bio slobodan priziv, ἔφεσις, na helijaste.

διακάής, ές, *poz.* usjao, goruć, vruć.

δια-καθαίρω, skroz na skroz, posve očistiti.

δια-καθαρίζω, N. T. = pređaš.

δια-κάθημαι, *poz.* na razmake sjedati, sjesti, ἐπί τινος na što.

δια-καίω, *jon.* i *ep.* **1.** progorjeti, sebi što (τί) ispaliti. **2.** pren. poticati, podjarivati, podažgati. τί ili τινὰ ἐπί τινα.

δια-καλύπτω, posve otkriti, zagaliti.

δια-κὰνάζω, *poet.* prošumjeti.

δια-καρτερέω, ustrajati, s part. postojan biti u, πρός τι protiv čega.

δια-κατελέγχομαι, med., N. T. sasvim pobiti.

δια-κατέχω, *poz.* zadržavati.

δια-κεάζω, *ep.* aor. διὰ — ἐκέασσα, rascijepati.

διά-κειμαι (v. κεῖμαι), biti ili nahoditi se u kojem stanju ili položaju, biti kakav, misliti (sa i bez τὴν ψυχήν, τὴν γνώμην) ili mišljenja biti, s adv. ὑπόπτως sumnjiv biti, ἀγροικοτέρως τὴν ψυχήν surovo srce imati, οἰκείως biti osobito sposoban, ταπεινῶς biti pokunjen, sjetan. Konstr. τινί, πρός τινα prema komu ili u koga, takođ. παρά τινι, οὕτω σὺ παρ' ἐμοὶ διάκεισαι tako ti stojiš kod mene, ili s πρός τι u čem, i kao pas. sa ὑπό τινος po čem, od čega, i za stvari aps. ἄμεινον ὑμῖν διακείσεται bit će za vas bolje, vi ćete bolje proći, ταῦτα πρᾴως διακείμεν' ἔχει on mora s njim blago postupati. Supst. ἐπὶ διακειμένοις pod uglavljenim uvjetima.

δια-κείρω, *ep.*, inf. aor. 1. διακέρσαι, zapr. prerezati, stoga: osujetiti, prekršiti (Il. 8, 8).

δια-κελεύομαι, dep. med., nagovarati, poticati, predlagati, svjetovati, τινί koga, takođ. ἑαυτῷ ohrabriti se, usloboditi se, i to τί što preporučiti, ili s inf. čemu, ili takođ. ὅπως; takođ. aps. među sobom se sokoliti ili sloboditi, nagoniti. Otd.

διακελευσμός, ὁ, uzajmično poticanje, slobođenje.

διά-κενος, 2. **1.** između čega prazan, τὸ διάκενον prazan razmak, praznina. **2.** tanak, mršav.

δια-κηρῡκεύομαι, dep. med., preko glasnika ugovarati, πρός τινα.

δια-κηρύττω, po glasniku oglasiti ili poručiti.

διακινδῡνευτέος, 3., adj. verb. od διακινδυνεύω, διακινδυνευτέα (nije *at.*) treba se usuditi ili usloboditi boriti, boj zametati.

δια-κινδῡνεύω, prkositi pogibli, usuditi se na boj izići, takođ. izložiti se pogibli, glavu metati u torbu, sa i bez μάχῃ ili μάχαις, πρό i ὑπέρ τινος za što, πρός τινα protiv koga, ogledati se s kim, περί τινος za što. Ali ἔς τι usuditi se udariti, na sreću udariti na što; a s part. pri čem izložiti se pogiblima, i aps. zaći u boj, takođ.: osudni boj zametnuti. U pas. perf. διακεκινδύνευται, s τινί, netko je pustio, da je dotle došlo.

δια-κινέω, žestoko pokretati, drmati, uzbuditi.

δια-κλάω, aor. *ep.* διέκλασα, **1.** prelomiti, κατὰ μικρόν na komadiće skršiti. **2.** slabiti.

δια-κλέπτω, aor. pas. -εκλάπην, ukrasti, kradom ukloniti, zatomiti, opasnosti oteti, *surripio.*

δια-κληρόω, **1.** akt. **a)** ždrebati, ždrijebom podijeliti, τινὰ ἐπί τινι koga komu kockom pridijeliti. **b)** dati ždrebati, τινά. **2.** med. među sobom ždrebati.

διακλήρωσις, ἡ, izbor ždrijebom, ždrebanje.

δια-κλίνω [ῐ], *poz.* uklonjati se, izbjegavati, τί.

διάκλισις, ἡ, *poz.* uklonjanje, uzmicanje.

δια-κλύζω, isplakati, τινί čim.

δια-κναίω, *poet.* zapr. istrugati, pak uop. kršiti, lomiti, pren. zatrti, uništiti, αὐτοῖς τοῖς μελάθροις skupa s odajom.

δια-κολλάω, *poz.* tutkaliti, lijepiti.

διακομιδή, ἡ, prijevoz, τινὸς εἴς τι.

δια-κομίζω, **1.** akt. prenositi, prevoditi (onamo ili natrag), uop. maknuti ili ukloniti, τὶ i τινὰ ἔκ τινος ἔς τι. **2.** pas. s fut. διακομισθήσεται, prenesen, na drugo mjesto odnesen biti, uop. prelaziti, kamo dospjeti, proći. **3.** med. svoje prijeko ili natrag donijeti, na pr. τοὺς νεκρούς svoje mrtve.

δῐᾱκονέω, impf. ἐδιακόνουν, fut. διακονήσω, aor. ἐδιακόνησα i t. d., *jon.* **διηκονέω,** διηκονήσω, *poz.* augm. u sredini: διηκονεῖτο i slič. (διάκονος), **1.** akt. služiti, τινί, u part. s τῷ δεσπότῃ u službi svoga gospodara služiti; osob. za stolom dvoriti. Ali τινί τι komu uslugu učiniti, koga u čem poslužiti. **2.** med. **a)** sam sebe poslužiti, sam učiniti. **b)** = akt. τινί τι ili također τοῖς ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς dobro po čijem nalogu, od koga natjeran činiti. Otd..

διακόνημα, τὸ, služba, usluga.

δῐᾱκονία, ἡ, **1.** služba, dvorba, u plur. nalozi, πρός τινα, τῆς δ. ἐπί τινι μέτειμι i ja sam pri tom poslužio. **2.** *poz.* priprava, domaća uredba. **3.** u N. T. takođ. služba đakonova (διάκονος).

δῐᾱκονικός, 3. za službu, za dvorbu prikladan, uslužan, marljiv. Takođ. komp. -κώτερος. *Officiosus, ad ministrandum aptus.* Od

διάκονος [ᾱ], ὁ, ἡ, *jon.* **διήκονος,** **1.** sluga, podvornik, uop. koji što ima da obavlja, *minister.* **2.** N. T. đakon, u užem smislu upravitelj milostinje, takođ. stolnik.

δι-ἄκοντίζομαι, fut. *-ιοῦμαι,* med., među sobom kopljima boriti se, nadmetati se kopljem.

διακοπή, ἡ, *poz.* rasjeklina, duboka rana. Od

δια-κόπτω, 1. tranz. **a)** rasjeći, raskrhati, presjeći, prerezati, osjeći, sasjeći, slomiti, probiti, razbiti, probosti, razvaliti, uništiti, aps. i *τί.* **b)** prekinuti, osujetiti, aps. **2.** intr. i pas. protući se, *πρός* i *εἴς τι* u što.

διακορής, 2. i

διά-κορος, 2. (*κορέννυμι*), posve sit.

Διακός, 3., *Διακὸν γένος = Δῖοι,* v. *Δῖον* 3.

διᾶκόσιοι, 3., *jon.* **διηκ.** (*dor. διακατίοι,* od *ἑ-κατό-ν*), dvjesta. Ako su drugi brojevi s tim spojeni, onda može veći i manji broj stajati sprijeda ili ostrag, ali svagda s *καί.* U sing. *ἵππος διακοσία* 200 konjanika.

δια-κοσμέω (i u tmezi), **1.** akt.ređati, razrediti, dijeliti, *ἐς δεκάδας* u redove razmjestiti, stoga: u red utjerati, narediti, urediti, udesiti, *τί,* i *τί τινι* nešto čim usavršiti. **2.** med. sebi što posve urediti. Otd.

διακόσμησις, *εως, ἡ,* odredba, usprema; raspored, uređenje (i u plur.).

διάκοσμος, *ὁ,* raspored, uređenje; bojni red.

δι-ακούω (*διακούσομαι* i t. d.), aor. *dor. διάκουσα,* do kraja slušati, uop. saslušati, preslušati, slušati, *τί,* ali takođ. *τινός* što ili koga, osob. kao učenik ili pristaša čija predavanja slušati.

διακρᾱνόω, *buk.* = *διακρηνόω* (*κρήνη*), učiniti da izvire.

δια-κρᾰτέω, *poz.* intr., držati se.

Διακρία, *ἡ,* sjeveroistočni dio Atike, od Pentelika do sjeverne međe. Njegovi stanovnici *οἱ* **Διάκριοι,** u doba Pisistratovo politička stranka.

δι-ακρῑβόω (*ἀκρῑβής*), **1.** akt. **a)** točno, brižljivo praviti, snimati, prepočinjati. **b)** skroz na skroz, dakle: točno ispitivati, točno upoznati, poznavati. **2.** med. točno razlagati, mozgati, dovijati se, ispitati, *περί τινος.* **3.** pas. *διηκριβωμένος,* sasvim točan, brižljiv.

διακρῐδόν, *ep. jon.* i *poz.* adv., odvojeno, stoga: odriješito, izvjesno, obič. sa superl. Od

δια-κρίνω [ῑ] (v. *κρίνω*), aor. 1. pas. *ep.* takođ. *διεκρίνθην,* inf. *διακρινθήμεναι* i *dor. διακριθῆμεν* mj. *διακριθῆναι,* **1. akt. rastavljati, odvajati,** lučiti; takođ. *χωρίς,* i to *τί* ili *τινὰ ἀπό τινος* od čega. Napose **a)** u svađi: razvaditi. **b)** razlikovati, ili takođ. izabrati, izvaditi. **c)** riješiti (sudačkom presudom), odlučiti, presudu izreći, suditi, aps. ili *δίκας,* uop. prosuditi, *τί,* ili takođ. o uspjehu, koji odlučuje, i oružjem odlučiti.

II. pas. s fut. pas. *διακριθήσομαι* i *ep.* i *jon.* med. *διακρινέομαι,* **1.** odlučen, odvojen, razlikovan biti, razlikovati se. **2.** rastaviti se, razići se, otići, aps. i *ἀπό τινος* od koga, takođ. od njega odmetnuti se, *πρός τινα* odijeliti se i pristati uz koga, *ἐπ' οἶκον* rastati se pa se kući odvesti. Napose **a)** u svađi: razvaditi se, koje *μάχῃ, αἵματι* svađu oružjem riješiti ili izravnati (takođ. za samo prekidanje poslije nastavljene borbe), i to *πρός τινα* s kim, koje mirno svađu izravnati, pogoditi se, pomiriti se, *περί* i *ὑπέρ τινος* za što. **b)** u N. T. dvoumiti. **3.** riješen biti, *διακριθῆμεν* neka se putem pravde odluči. Otd.

διάκρῐσις, *εως, ἡ,* **1.** dioba. **2.** razlikovanje. **3.** odluka, rješenje, presuda. **4.** *κόμης* namještaj kose, frizura.

διακρῐτέος, 3., adj. verb. od *διακρίνω,* što treba odlučiti, riješiti, *ταῖς δίκαις* parnicama.

διακριτικός, 3. koji služi ili je prikladan za razlikovanje, *ἡ διακριτική* (sa i bez *τέχνη*) vještina razlikovanja. Od

διά-κριτος, 2. *buk.* izvrstan.

δια-κροτέω, probiti, provrtati.

διάκρουσις, *ἡ,* boravljenje, zatezanje. Od

δια-κρούω, 1. akt. prekidati. **2.** med. otisnuti od sebe, *τινά* ili *τί* koga ili što odbijati, uklanjati, *τὸν νόμον* pobijati intercesijom, *vetare,* stoga **a)** nešto od sebe maknuti. **b)** koga odbijati, praznim obećanjima zavaravati. **c)** zatezati, odgađati, *τί* nešto.

διάκτορος, *ὁ, ep.* i *poz.* pratilac, provodič, glasonoša.

δια-κῠβερνάω, krmiti, preploviti kroza što; vladati, upravljati.

δια-κῠκάω, s *ἄνω καὶ κάτω,* ispremiješati; što je gore, to dolje okrenuti.

δια-κῡμαίνω, *poz.* zaljuljati, *τί* što, da se valovito giba.

δια-κύπτω, *jon.* kroza što ili iz čega (*διά τινος*) izvirivati.

δια-κωδωνίζω, ispitivati.

διακώλυσις, *ἡ,* sprečavanje, smetanje.

διακωλῡτής, *οῦ, ὁ,* koji priječi, priječitelj.

διακωλυτικός, 3. koji smeta, protivan.

δια-κωλύω [ῡ], priječiti, smetati, odbijati, *τί, τινά,* takođ. inf., katkad *μή,* ili *τινά* i *ὥστε μή* s inf., neobično *τὸν κύκλον,* t. j. rušenje bedema zapriječiti, dakle: štititi ga.

δια-κωμῳδέω, lakrdijaški rugati se, uop. rugati se, *τί.*

διἄκωχή, v. *διοκωχή.*

δια-λαγχάνω (v. *λαγχάνω*), **1.** ždrijebom razdijeliti, *τί,* uop. dijeliti, stoga prenes. na komade rastrgati. **2.** *poz.* ždrijebom biti označen.

δια-λακτίζω, *buk.* na komade rastrgati.

δια-λᾰλέω, *poet.* i *poz.* s kim brbljati, o čem razgovarati, izbrbljati.

δια-λαμβάνω (v. *λαμβάνω*), perf. pas. *jon. διαλέλαμμαι,* **1. rastavljati, raskidati,** t. j. **a)** dijeliti, razdijeliti, *θώρακες διειλημμένοι τὸ βάρος* oklopi, koji su svojom težinom (na pojedine dijelove tijela) dobro podijeljeni. **b)** rastavljati, odijeliti, odvojiti, lučiti, sa i bez

χωρίς, ἔς τι u što; ὅρους διαλαβεῖν međe označiti; χρώμασι διειλημμένος urešen. c) pren. napose nešto razmatrati, uzeti, misliti, vjerovati; διαλαβών u pojedinostima. d) u govoru odijeliti, stoga: διαλαβεῖν λέγοντα u govoru odahnuti, ili κατὰ μέρος τῇ συγκρίσει nešto pojedince uzeti preda se, stoga e) τὰς οἰκίας, t. j. odrediti kuće, kamo bi trebalo da se ide. 2. nešto razdijeljeno primati, svoj dio *(portionem)* dobiti, od više njih, koji se dijele, što primiti, dio dobiti. 3. među obje ruke zgrabiti (na pr. koplje), stoga a) pograbiti. b) kao izričaj u mačovanju: oko pasa uhvatiti. c) pren. διειλημμένος ὑπὸ τοῦ σωματοειδοῦς tjelesnim prožet. 4. duhom shvatiti, prosuđivati, razlagati, περί τινος o čem govoriti.

δια-λάμπω, prosjajivati, prosijevati, najviše u pren. smislu, ali takođ. ἡμέρα dan svanjiva (tako i aps., διαλάμποντος).

δια-λανθάνω (v. λανθάνω), neopažen, zaboravljen ostati, iščezavati, koje aps. διαλαθών neopažen, koje τινά, ili s part. διαλάθοιεν τοιοῦτοι γενόμενοι t. j. da su takovi postali.

δι-αλγής, 2. (ἄλγος), 1. *poz.* pas. od ljutih bolova mučen. 2. *poet.* akt. koji bol zadaje, bolan.

δια-λέγω, I. akt. 1. (-λέξω, -έλεξα) razbirati, izbirati, izlučiti, razlikovati, odijeliti, τί κατὰ γένη. 2. izgovoriti, govoriti o čem (-ερῶ, -εῖπον, -είρηκα), v. διεῖπον.

II. depon. **διαλέγομαι,** *at.* fut. διαλέξομαι (rijetko -λεχθήσομαι), aor. διελέχθην, perf. διείλεγμαι *ep.* aor. διελέξατο u znač. 1, 1. proračunavati, sebi što razmišljajući razlagati, razmišljati, prosuđivati. 2. razgovarati se, raspravljati, zabavljati se, aps. ili τινί i πρός τινα s kim, περί τινος o čem; takođ.: s kim o čem raspravljati, pa tako i sa sl. inf., ali διαλέγεσθαί τί τινι i πρός τινα s kim o čem dogovarati se ili što prorešetati. Često o Sokratu i njegovim učenicima, stoga takođ. dijalektikom baviti se, vješt biti u govoru. 3. uop. o čem (περί τινος) govoriti, τῇ πόλει javno besjediti, ἔν τινι pred kim, πρός τι da bi se što postiglo, ali takođ. πρὸς τὸν λόγον protiv tvrdnje, i πρός τινα ili τινί komu, κατὰ ταὐτά istim narječjem. 4. *poz.* biti kod čega, τινί.

διάλειμμα, τὸ, razmak (ἐκ διαλειμμάτων na razmake). stanka. Od

διαλείπω, 1. tranz. ostavljati između, a) prostor, na pr. ὅσον δύο πλέθρα ili τοσοῦτον, pa tako i u pas. διελέλειπτο δύο σταδίους ostao prostor od 2 stadije; propuštati, prestati, s part. (λέγων) zapeti, i negat. (takođ. part. pas.) neprestano, ἀνακαλῶν nazivati, διαβαλλόμενος biti bijeđen. b) vrijeme, οὐ πολὺ διαλιπών poslije nekoliko časova, χρόνον od vremena do vremena, i s ispušt. akuz. 2. intr. među tim biti ili ležati, a) za prostor: udaljen biti, ἀπό τινος od čega, i διαλείποντες u razmacima. Supst. τὸ διαλεῖπον razmak, b) za vrijeme: među tim proći, διαλιπόντων τριῶν ἐτῶν pošto među tim prođoše tri godine.

δι-αλείφω, *poz.* precrtati, izbrisati.

διαλεκτικός, 3. (διαλέγομαι), koji pripada raspravljanju, dijalektici, vješt ili prikladan, dijalektičan, ἡ διαλεκτική, naime τέχνη, vještina u raspravljanju, dijalektika.

διάλεκτος, ἡ (διαλέγομαι), 1. razgovor, usmeno raspravljanje, πρός τινα s kim. 2. *poz.* narječje.

διάλεξις, εως, ἡ, *poz.* = διάλεκτος.

δια-λεπτολογέομαι, *poet.* s kim (τινί) se domišljato razgovarati, potanko istraživati.

διά-λευκος, 2. *poz.* bjeličast, subjelast.

διά-ληψις, εως, ἡ, shvatanje; mišljenje.

διά-λιθος, 2. *poz.* gdjegdje draguljima urešen.

διαλλαγή, ἡ (διαλλάσσω), zapr. promjena, pak osob. promjena mišljenja, premišljanje, pomirenje, savez, najv. u plur., πρός τινα s kim. Napose stalan izraz za pomirenje narodne stranke s plemstvom poslije pada tridesetorice u Ateni.

διάλλαγμα, τὸ, *poet.* razmjena.

διαλλακτήρ, ὁ, *poet.* = διαλλακτής.

διαλλακτής, οῦ, ὁ, posrednik, pomiritelj, περί τινος.

δι-αλλάσσω, *att.* -άττω (v. ἀλλάττω), I. akt. 1. tranz. mijenjati, a) promijeniti, zamijeniti, za što drugo davati, primati, položiti; proputovati, proći, *permeare.* b) koga preokrenuti, pomiriti, τινά, s kim ili čim τινί. 2. intr. promijenjen, t. j. različan biti, τινί od koga, εἶδος po spoljašnjosti. Supst. τὸ διαλλάσσον τινός različnost koje stvari. — II. med. i pas. s fut. διαλλαγήσομαι, aor. διηλλάγην i διηλλάχθην, 1. različan biti, διηλλαγμένος različan, τινί u čem. 2. među sobom promijeniti, zamijeniti, mijenjati se, τινός t. j. odreći se čega, okaniti se (τῆς ἔχθρας = ἀλλάσσεσθαι ἀπὸ τῆς ἔχθρας). 3. pomiriti se, τινί ili πρός τινα s kim, takođ. aps. εὐμενῶς διαλλαττόμενος blago pomireni.

δια-λογίζομαι, dep. med., 1. u sebi razmišljati. 2. zajednički istraživati, ispitivati. Otd.

διαλογισμός, ὁ, istraživanje, misao, načelo, razmišljanje, dvoumljenje, sumnja.

διάλογος, ὁ (διαλέγομαι), razgovor, dijalog, περί τινος.

δια-λοιδορέομαι, dep. pas., oštro koriti, τινί koga.

δια-λῡμαίνομαι, dep. med., okrutno zlostaviti, mrcvariti, upropastiti, oštetiti, takođ. samo nagrditi, nakaziti, τινά i τί. Perf. διαλελύμασμαι *jon.* takođ. u pas. znač.

διάλῠσις, εως, ἡ (διαλύω), razdrešenje, rastava, ἡ τῶν γεφυρῶν οὐ διάλυσις nerazvaljivanje mostova; τῶν ὡμολογημένων kršenje ugovora, ili στρατοπέδου raspust vojske, διάλυσιν ποιεῖσθαι

rasuti se, δ. τῆς ἀγορῆς vrijeme kad se svijet razilazi s trga, tako isto δ. δανείων isplata dugova, pak napose (τοῦ πολέμου) završetak neprijateljstava, rata, stoga osob. plur. mirno rješenje, ugovor, pomirenje, πρός τινα.

διαλῦτής, οῦ, ὁ (διαλύω), razdrešitelj, izdajica, τινός.

διαλῦτικός, 3. na razdrešivanje prikladan. Od

διαλῦτός, 3. razdrešljiv. Od

δια-λύω, **I. akt.** i **pas.** **razdriješiti** na dijelove, stoga **1.** rastavljati, τινά; u pas. rastati se, otići, ἔκ τινος, na pr. ἐκ τῶν λόγων iz razgovora, ἀπ' ἀλλήλων razići se. **2.** upropastiti, uništiti, razoriti, razvaliti, razbiti, oslabiti; u pas. rastvoriti se, umrijeti. **3.** uop. uništiti, ukloniti, rasplašiti, okaniti se, savez, svezu razdriješiti, ali takođ. rat, svađu prekinuti, poravnati, ukloniti, aps. i τὸν πόλεμον, ili dug namiriti, sa i bez τὸ χρέος, φερνήν vratiti. **4.** skupštinu raspustiti, dignuti, i τὸν λόγον μεταξύ razgovor u sredini prekinuti. Često za vojsku: raspustiti je; pas. razići se, biti otpušten, rastrkati se, κατὰ πόλεις u gradove, ili po gradovima, kao κατὰ ἔθνη po pojedinim plemenima, ἐπ' οἶκον kući.

II. med. **1.** nešto (τί) među sobom prekinuti, prijateljstvo, ili neprijateljstvo, svađu, takođ. περὶ ἐγκλημάτων tužbe riješiti, uop. složiti se, pomiriti se, τινί i πρός τινα. **2.** od svoga namiriti, platiti. **3.** = pas. otići.

δια-λωβάω, *poz.* posve nakaziti ili osakatiti.

δι-ἄμᾰθύνω [ῡ], *poet.* posve u prah obratiti, uništiti, zatrti.

δια-μαλάσσω, *poz.* posve umekšati.

δια-μαντεύομαι, *poz.* sebi proricati, ὄρνισι po letu ptica.

δι-ᾰμαρτάνω (v. ἁμαρτάνω), posve varati se, omesti se, zaći, τινός od čega, nešto promašiti, ne postići, τοῦ παντός na posve krivom putu biti; takođ. nešto izgubiti, ne imati. Otd.

διαμαρτία, ἡ, bludnja, pogrješka, τῶν ἡμερῶν u danima, τόπου zalaženje, zabluda.

δια-μαρτῠρέομαι, pas., preko svjedokâ biti pobijan, sa sl. inf. i μή.

δια-μαρτύρομαι, dep. med., **1.** Boga ili ljude za svjedoke zazivati, poradi pretrpljene nepravde. **2.** zaklinjati se na što, uvjeravati, sa sl. ὅτι. **3.** zaklinjati = živo moliti, μὴ ποιεῖν τι da se što ne čini.

δια-μαστῖγόω, prošibati.

δια-μαστροπεύω, *poz.* svoditi, τὴν ἡγεμονίαν γάμοις komu vladu priskrbiti ženidbom.

δια-μάχομαι (v. μάχομαι), adj. verb. -χητέον (var. μαχετέον), boj biti do kraja, u njem ustrajati, (osudan) boj zametnuti, τινί, πρός τινα s kim, περί, ὑπέρ τινος za što, za koga ili što boriti se, braniti koga; sa zavis. reč. zato se boriti da, isposlovati, paštiti se, truditi se, izvojštiti, s inf. sa i bez μή, takođ. περὶ τούτων ὅπως, ili samo ὅπως ili ὅτι t. j. pravdati se ili tvrditi da, pobijati, i τί što kratiti, ne dati.

δι-αμάω, aor. *ep.* διάμησε, **I.** akt. raskositi, prerezati, presjeći, izgrepsti. **2.** med. sebi razgrepsti, odgrtati, otkopati.

δια-μεθίημι, *poet.* pustiti, propustiti.

δι-ἀμείβω, **1.** akt. promijeniti, zamijeniti, Ἀσιῆτιδα γαῖαν Εὐρώπας Aziju s Evropom, t. j. iz Europe doći u Aziju. **2.** med. **a)** sebi što za što zamijeniti, τί τινος ili τί τινι nešto s kim zamijeniti, τινός za što. **b)** aps. mijenjati (na pr. u ljubavi). **c)** nešto s kim mijenjati. **d)** što proputovati, put prevaliti.

δια-μειδιάω, smiješiti se.

δια-μειρᾰκιεύομαι, *poz.* dep. med., djetinjski svađati se, τινί s kim.

δι-άμειψις, εως, ἡ, *poz.* zamjena, izmjena, na pr. zarobljenih.

δια-μελετάω, provježbati, promisliti.

διαμέλλησις, εως, ἡ, oklijevanje, okrajanje, τὴν δ. ποιεῖσθαι τῆς φυλακῆς sa zaštitnim odredbama oklijevati. Od

δια-μέλλω, fut. -μελλήσω i t. d., jednako samo htjeti činiti, dakle: skanjivati se, oklijevati, stoga τὸ διαμέλλον otezanje, ustavljanje, okrajanje; s part., tako s περισκοποῦντας oklijevati, da se prije vidi, opstrzati, παριέντας oklijevanjem propustiti.

δια-μέμφομαι, oštro koriti, τί.

δια-μένω, **1.** ostati, ἔν τινι pri ili u čem. **2.** još jednako ostati, trajnost imati, τινί za koga, često s dod. ἔτι. S part. λέγων govorim neprestano, jednako, οὕτως ἔχουσα još jednako tako postoji. Takođ. s adj.

δια-μερίζομαι, **1.** akt. razdijeliti. **2.** med. **a)** razdijeliti se, razdvojiti se. **b)** među sobom dijeliti. **3.** pas. razdvojiti se, zavaditi se, ἐπί τινι i ἐπί τινα, N. T.

διαμερισμός, ὁ, dioba, N. T. nesloga.

δια-μετρέω, **1.** akt. i pas. **a)** promjeriti, izmjeriti, s akuz. i bez njega, περὶ τὸ τεῖχος, pak napose τὸ ὕδωρ po klepsidri odmjereno i određeno vrijeme za govor pred sudom odrediti. **b)** po mjeri razdijeliti. **2.** med. **a)** sebi dati odmjeriti, nakon izmjere među sobom razdijeliti. **c)** = akt. Otd.

διαμέτρητος, 2. *ep.* izmjeren, odmjeren.

διά-μετρος, ἡ, promjer, dijagonala; ἐκ διαμέτρου nasuprot, protivno; κατὰ διάμετρον dijametralno oprečno.

δια-μηχᾰνάομαι, dep. med., svеđer u poslu imati, smišljati, izvijati, sa sl. inf. ili ὅπως.

δια-μῑκρολογέομαι, *poz.* prema komu sitničariti, tvrdovati.

δι-αμιλλάομαι, dep., nadmetati se, τινί ili πρός τινα nadmećući se (kao za opkladu) s kim truditi se, τινί u čem, takođ. περί, πρός, εἴς τι ili sa sl. inf.

δια-μιμνήσκω, samo u perf. pas. *διαμέμνημαι,* čvrsto u pameti imati, dobro se sjećati.

δια-μισέω, poz. od dna duše mrziti.

δια-μιστύλλω, *jon.* iskomadati, s *κατὰ μέρεα* na komade razdijeliti, *τί.*

δια-μνημονεύω, **1.** u pamet dozivati, u pameti zadržati ili imati, sjećati se, *τί* ili *τινός.* **2.** čega opominjati se, pominjati, *τί,* s part. *διαμνημονεύεται ἔχων* još se pominje, da je imao.

δια-μοιράω, *poet.* razdijeliti, rastrgati; med. *ep.* i *poet.* na komade dijeliti, razdijeliti, *ἕπταχα* na sedam komada.

δια-μονή, *ἡ, poz.* trajanje.

δια-μόρφωσις, *εως, ἡ, poz.* uobličenje.

διαμπάξ (od *δι-ανα-παξ, πήγνυμι*), *poet.* i *poz.* adv., skroz na skroz, potpuno, aps., i s gen. kroza što.

διαμπερές (i u tmezi), adv. (od *διαναπείρω*), **1.** lokalno: skroz na skroz, posve kroz, sasvim, potpuno, *βέλος δ. ἐξέρυσ' ὤμου* on prevuče strijelu kroz pleće i izvuče je iz njega; takođ. s gen. sasvim kroz ili s dod. *διά τινος.* **2.** tempor.: bez prekida, postojano, takođ. s *αἰεί, ἤματα πάντα.*

διαμπερέως, jon. i *buk.* = *διαμπερές.*

δια-μῡδάλέος, 2. *poet.* koji skroz promoči.

δια-μῡθολογέω, prijateljski, potanko, nabožno zabavljati se, *περί τινος* o čem, *πρός τινα* s kim.

δι-αμφίδιος, 2. *poet.* odijeljen, različan.

δι-αμφισβητέω, prepirati se, pravdati se, *πρὸς ἀλλήλους, περί τινος* o čem. Otd.

διαμφισβήτησις, εως, ἡ, poz. dvoumica, neizvjesnost.

δι-ᾰναγκάζω, siliti, primorati, natjerati.

δι-αναπαύω, **1.** akt. međutim odmarati, *τί.* **2.** med. međutim odmarati se, oporavljati se.

δια-ναυμαχέω, osudan boj biti, uop. na moru boriti se, *τινί* i *πρός τινα* s kim.

δια-νάω, poz. protjecati.

δι-άνδῐχα, adv., *ep.* i *poet.* kao *ἄνδιχα,* **1.** dvojako, *μερμηρίζειν* dvojako misliti, ovamo onamo razmišljati, sa sl. *ἢ — ἤ.* **2.** razdijeljeno, *δῶκε* t. j. od dvojega jedno, stoga takođ. raz-, nadvoje.

δι-ανεκής, al. = *διηνεκής.*

διανέμησις, ἡ, poz. razdjeljenje.

δια-νεμητικός, 3. *poz.* voljan razdijeliti, dijeleći.

δια-νέμω (v. *νέμω*), perf. *-νενέμηκα,* aor. pas. *-ενεμήθην, poz.* fut. *-νεμήσεσθαι,* **1.** akt. **a)** razdijeliti, porazdijeliti, *τί τινι* kome što raz-, dodijeliti. **b)** raširiti, raznijeti, N. T. **2.** med. među sobom razdijeliti, dijeliti.

δια-νεύω, *poz.* namagnuti, *τινί* na koga.

δια-νέω, fut. *-νεύσομαι,* perf. *-νένευκα,* **1.** proplivati, preplivati, *ἔς τι* k čemu. **2.** pren. proturati se.

διάνημα, τὸ, predivo, nit.

δια-νήχομαι, *poz.* = *διανέω.*

δι-ανθίζω, poz. cvijećem vesti, uop. kititi.

δι-ανίστᾰμαι s intr. aor. 2. *διανέστην,* podići se, ustati, krenuti; pren. *τῷ ἀναγκαίῳ ξυμφόρῳ διαναστάς* prijekom potrebom na bistrenje prilika natjeran.

δια-νοέομαι, dep. pas. s fut. med., adj. verb. *-νοητέον,* **promišljati,** stoga **1.** razmišljati, prosuđivati, aps. i *περί τινος,* na pr. *κακῶς διανοηθεὶς περὶ τῶν οἰκείων* koji se zlo razumije u domaće svoje prilike. **2.** misliti, t. j. **mniti,** držati, *τί* ili *περί τινος,* ili s akuz. s inf. ili sl. *ὡς* misliti da, takođ. s part. i *ὡς* (gen. aps.). **3.** nešto na umu imati, naumiti, namjeravati, aps. ili *τί* ili s inf. (fut.) i bez njega, ili s part. fut. i *ὡς,* ili s *ὅπως* i indik. fut. Otd.

διανόημα, *τὸ,* pomišljeno, misao, istraživanje, odluka.

διανόησις, ἡ, misao, mišljenje.

δια-νοητικός, 3. *poz.* koji se tiče razuma; adv. *-κῶς* prema razumu, shvaćanju.

διάνοια, *ἡ* (*διανοέομαι*), **1. mišljenje,** stoga **a)** moć mišljenja, pamet, um; duša, *ἡ ὄψις τῆς δ.* duševno oko, *τῆς δ. τὸ βέβαιον* duševno postojanstvo, *τὴν δ. κινεῖν ἐπί τινι* duh svoj pokrenuti na što, i kao apoz. *τὴν διάνοιαν* u misli. **b)** mišljenje, ćud. **2. misao,** t. j. **a)** smjeranje, nakana, *ἔς τινα* prema kome, odluka, namjera, osnova, *ἀπὸ βραχείας δ.* po nenadanoj odluci, *τὴν δ. ἔχειν τινός* imati osnovu za što; stoga i **b)** preduzeće.

δι-ανοίγω, otvoriti, u N. T. (aor. *διήνοιξα,* perf. *διήνοιγμαι*) *διανοίγων μήτραν* prvorođeni; *νοῦν τινος* shvatanje otvoriti; tumačiti, razlagati.

διανομεύς, ὁ, poz. djelitelj.

διανομή, *ἡ* (*δια-νέμω*), dijeljenje, dioba, osob. žita, novaca, zemalja narodu.

δι-ανταῖος, 3. i 2. (*ἀντί*), *poet.* koji skroz prolazi ili prodire, neumolan, neumitan.

δι-αντλέω, zapr. iscrpsti, pren. pretrpjeti, ustrajati.

δια-νυκτερεύω, prenoćiti, noć provoditi, aps. i *ἔν τινι, ἐπί τινος* kod čega ili čim.

δι-ανύω, *ep.* i *poet.,* i **δι-ανύτω** (v. *ἀνύω*), posve dovršiti, izvršiti, dokončati, *ὁδόν* put prevaliti; s part. *ἀγορεύων* bješe do kraja pripovjedio.

δια-ξιφίζομαι, med. *poet.* boriti se s kim (*τινί*) s mačem u ruci, *περί τινος* za što.

δια-παιδᾰγωγέω, djecu voditi i zaposliti, stoga uop. **1.** pustiti, voditi. **2.** zabavljati, *τινά* zabavama (*τινί*) zadržavati, time provoditi, *τί; τὴν ἕξιν* o življenju, po kojem tko ostaje zdrav. **3.** varati.

δια-παιδεύομαι, pas., potpuno biti poučen.

δια-παλαίω, poz. τινί, s kim boriti se.

δια-πάλλω, poet. i *poz.* ždrijebom pridijeliti.

δια-πᾰλύνω, poet. smožditi, zdrobiti.

διαπαντός, adv. mj. *διὰ παντός,* posve.

δια-παπταίνω, poz. plaho se ogledavati, zazirati, zvjerati.

δια-παρατριβή, ἡ, N. T. prepiranje, svađanje.

δια-παρθενεύω, *jon.* i *poz.* lišiti djevičanstva, zlostaviti (djevojku), silovati.

δια-πασσαλεύω, *jon.* i *poz.* razapeti i pribiti, *τινὰ πρός τι.*

δια-πάσσω, fut. *-άσω, jon.* perf. pas. *-πέπασμαι,* među što sipati, *τινός* čega, *ἔς τι* među nešto.

δια-παύομαι, pas., sasvim prestati ili raspušten biti; med. stati.

δι-απειλέω, 1. akt. *jon.* i *poz.* veoma oštro prijetiti, aps. i sa *ὡς* i fut. 2. med. = akt., *τινί* komu.

διά-πειρα, *ἡ,* iskušavanje, kušnja, pokus, *τινός* čim, *ἐς διάπειράν τινος ἀφικέσθαι* što ili koga upoznati, *διάπειραν λαβεῖν τινος ἔν τινι* kušati što na kom.

δια-πειράω, poz. kušati, iskušavati; obič. med. ***διαπειράομαι,*** s aor. *-πειραθῆναι,* kušati, *τινός* što ili koga, stoga takođ. iskušavati koga, uop. upoznati (se), iskusiti, doznati.

δια-πείρω, *poet.* i *poz.* part. aor. *-πείρας,* konj. aor. pas. *-παρῇ, poz.* probosti, probušiti.

δια-πέμπω, 1. akt. a) od jednoga mjesta kamo slati, prevesti, puštati prijeko, otpravljati, aps. ili *τί, τινά, τινὰ πρός τινα, ἔς, κατά τι.* b) poslati okolo, razaslati. 2. med. svoje slati prijeko, ili od sebe što priposlati, aps., *τί τινι* i *πρός τινα.*

δια-περαίνω i med. ***-νομαι,*** s fut. i aor. 1. i adj. verb. *-περαντέον,* dovršiti, dokončati, dokrajčiti.

δια-περαιόω, poz. prevesti, prebaciti, obično u pas. ***δια-περαιόομαι,*** 1. = akt., *ἔς τι.* 2. iz korica biti trgnut.

δια-περάω, 1. *poz.* tranz. prevesti, *τινά.* 2. intr. prelaziti, prevesti se, *ἐπί, εἴς τι, τί* nešto prebroditi, preploviti. 3. pren. prodrijeti kroz, pretrpjeti.

δια-πέρθω (*διὰ παντὸς π.*), *ep.*, aor. 2. *διέπραθον,* 1. akt. stubokom razvaliti, posve opustošiti, uništiti. 2. med. u pas. znač., aor. *-επράθετο.*

δια-περονάω, *poz.* protaknuti, probušiti.

δια-πέτομαι, aor. *διεπτόμην* i *διεπτάμην* i *διέπτην,* prostor preletjeti, poletjeti, letjeti, razletjeti se, takođ. pren.

δια-πεύθομαι, v. *διαπυνθάνομαι.*

δια-πήγνυμαι, *poz.* med., sebi povješati, jedno o drugo objesiti, privezati, *τί.*

δια-πηδάω, preskočiti, skočiti.

δια-πιαίνω, buk. sasvim omastiti, posve utoviti.

δια-πίμπλαμαι, pas., perf. *-πεπλησμένος,* aor. *-επλήσθη,* svuda čim (*τινός*) napuniti se.

δια-πίνω [ῑ], za opkladu piti, pijančiti.

δια-πιπράσκω, 3. fut. pas. *-πεπράσεσθαι, poz.* prodavati.

δια-πίπτω (v. *πίπτω*), raspadati se, t. j. 1. raščiniti se, rastvarati se. 2. ne prikladovati, biti osujećen. 3. umaći.

δια-πιστεύω, povjeriti, *τινί τι.*

δι-απιστέω, poz. nimalo ne vjerovati.

δια-πλάττω, fut. *-άσω, poz.* obrazovati, oblikovati.

δια-πλέκω, 1. uplesti, obàviti, *ἔν τινι* među što. 2. doplesti, isplesti, *jon. τὸν βίον* predivo života svršiti.

διά-πλεος, 3. *poz.* pun puncat.

δια-πλέω i *poet. διαπλώω* (v. *πλέω*), 1. preploviti, prejedriti, o lađi. 2. prijeko (*πέραν*) jedriti, aps. ili *εἴς τι* u koje mjesto, takođ. *τί* nešto prevesti, i *τινί* čim ili na čem. Pren. *τὸν βίον* život prebroditi, proživjeti.

δια-πληκτίζομαι, poz. u šakanju nadbijati se, uop. koškati se, čarkati se, zadirkivati.

δια-πλήσσω, *ep.* razbiti, raskoliti, rascijepati.

δια-πλίσσομαι, poet. hodati raščepljenih nogu, t. j. gizdavo.

διάπλοος, stegn. ***διάπλους*** (*διαπλέω*), 1. adj. 2. a) prebrodljiv, gdje može prijeći, *τινί* netko. b) koji vesla prijeko i natrag. c) koji prolazi. 2. supst. *ὁ δ.* prijevoz, i to a) mjesto, gdje se prelazi, brod. b) vožnja prijeko, prijevoz, *πρός τι,* uop. vožnja po moru, *ἀπὸ τῆς οἰκείας.*

δια-πλώω, v. *διαπλέω.*

δια-πνέω, 1. provijati, propuhivati; pas. zapuhavan bivati, venuti. 2. *poz.* oporavljati se, *ἔκ τινος.*

δια-ποικίλλω, posve ili svuda našarati, uresiti.

δια-πολεμέω, 1. rat do kraja ratovati, rat dovršiti, *διαπεπολεμησόμενον* part. aps., jer će ratu biti kraj. 2. rat nastavljati, *πρός τινα* s kim jednako ratovati, boriti se, *τινί.*

διαπολέμησις, *εως, ἡ,* ratovanje do kraja, dovršivanje rata.

δια-πολιορκέω, podsjedati do kraja, podsjedanje dokončati.

δια-πολιτεύομαι, poz. biti komu (*τινί*) politički protivnik.

διαπομπή, *ἡ* (*διαπέμπω*), šiljanje onamo i natrag, šiljanje, *πρός τινα.*

δια-πονέω, 1. akt. a) s mukom raditi, izrađivati, vježbati, *τί,* pren. *οἶκον = διοικεῖν* upravljati. b) s nategom vježbati, obrazovati, čeličiti. 2. med. (s aor. med. i *poz.* takođ. pas.), a) naprezati se, naporom tijelo učvršćivati, ***ταῖς πορείαις*** hodom. b) nešto s naporom činiti, marljivo se vježbati u čem, ***τοιαῦτα*** u takim stvarima, ***μουσικήν*** baviti se glazbom. c) u N. T. biti srdit, ljutiti se.

διαπόνησις, *εως, ἡ,* vježbanje.

διά-πονος, 2. *poz.* ustrajan, tvrd. Adv. *-όνως* s mukom, s nategom.

δια-πόντιος, 2. prekomorski.

δια-πορεύω, 1. akt. prevesti, prebaciti. 2. pas. s fut. med., proći, proputovati, *τί,* takođ. ***μεταξύ τινος*** krosred čega, ***τὴν ὁδόν*** put prevaliti, aps.

hoditi. Pren. τὸν βίον put života prevaliti, ἐπί τινος na čem.

δι-απορέω, 1. akt. a) u velikoj neprilici, neizvjesnosti biti, neodlučan biti, sumnjati, s neupr. upit. reč. ili εἰ ne znati, ili s περί τινος dvoumiti o čem; takođ. τί, na pr. ταῦτα. **b)** zadati pitanje (ἀπορία), istraživati, τί što, ili πότερον — ἤ. **2. med.**, impf. -ηπορούμην, s aor. pas., sa sobom biti u neprilici, aps., i s neupr. pitanjem ili πρός τι kod čega.

δια-πορθέω, *ep. poet.* i *poz.* posve razvaliti, opustošiti, perf. pas. -πεπόρθημαι biti upropašćen.

δια-πορθμεύω, 1. tranz. prevesti, prebaciti, po vodi od jednoga mjesta (ἔκ τινος) na drugo (ἔς τι) otpremati, τινά. Pren. donijeti, τί τινι nešto kome. **2.** intr. prevesti se, τί preko čega.

δια-πραγμᾰτεύομαι, dep. med., **1.** ispitivati, istraživati, τί nešto. **2.** u N. T. dobitka radi poslom baviti se, nešto preduzimati.

διαπραθέειν, v. διαπέρθω.

διάπραξις, εως, ἡ (διαπράσσω), izvršivanje, namjera, πολιτική u državi.

διά-πρασις, ἡ, *poz.* potpuna prodaja.

δια-πράσσω, *at.* -πράττω, *ep.* i *jon.* -πρήσσω, **dovršiti, 1. akt. a)** dokrajčiti, kraju privesti, **izvršiti,** gotov biti, λέγων s pričanjem, izraditi, prevaliti put, κέλευθον, i πεδίοιο preko polja pretrčati, sa sl. inf. učiniti da, τινί τι kome što isposlovati. **b)** skončati, upropastiti, ubiti (svagda u pas. i to najv. u perf.). **2. med. a)** svoje poslove svršavati, uop. poslovati, raditi, τὰ τοῦ ἱπποκενταύρου sve kao hipokentauri raditi, vršiti, τί, πρός τινα prema komu, φιλίαν *foedus icere.* **b)** sebi pribaviti, steći, postići, isposlovati, proturati, τί, τὶ παρά τινος, τινί τι παρά τινος, i s inf. sa i bez ὥστε postići, izraditi da, takođ. παρά τινος s inf. od koga polučiti da. **c)** raspravljati, περί τινος. **d)** aps. svoju svrhu postići, odrediti, uglaviti, nakanu svoju izvesti, polučiti, παρά τινος kod koga, osob. ugovaranjem, stoga: pogađati se, ugovarati, δι' ἑρμηνέων, πρός τινα s kim, περί τινος o što.

διαπρεπής, 2., adv. **-ῶς,** odličan, izvrstan, krasan, τινί po čem. Supst. τὸ δ. sjaj.

δια-πρέπω, 1. intr. *poet.* i *poz.* odlikovati se, τινί čim. **2.** tranz. *poet.* τί nešto htjeti iskititi.

δια-πρεσβεύομαι, poslanike razaslati.

δια-πρήσσω, v. διαπράσσω.

δια-πρηστεύω, *jon.* rugati se, πρός τινα (sumnj. var. l. Her. 4, 79).

δια-πρίω [ῑ], perf. -πέπρισμαι, **1.** prepiliti, raspiliti. **2.** N. T. veoma srdit biti.

δια-πρό, *ep.* skroz na skroz, adv. bez padeža i s gen.

δια-πρύσιος, 3. i 2. (od δια-περύσιος, isp. πέρνσι), *ep.* i *poet.* koji prodire, daleko ječi: napose: koji sve probija, i pren. očit, jasan; — neutr. sing. kao adv. prodirući (glasno).

δια-πταίω, mucati.

δια-πτοέω, *ep.* **-πτοιέω**, rasplašiti, rastjerati, τινά τι koga čim.

δια-πτύσσω, aor. pas. -επτύχθην, rasklopiti, razastirati, pren. na svijetlo iznositi. Otd.

διαπτῠχή, ἡ, *poet.* sklapanje, savijanje, s δέλτου ili γραμμάτων više puta složeno pismo.

δια-πτύω, popljuvati, pren. prezirati.

δια-πυκτεύω, pesnicom boriti se, nadbijati se, τινί s kim, pren. svađati se, τινί.

δια-πυνθάνομαι i *poet.* **διαπεύθομαι**, dep. med., propitati, raspitivati, upitati, τί za što, ili τινός, s neupr. pitanjem, koga zapitati, da li i t. d.

διά-πῠρος, 2. **1.** usjao, ražaren, ognjen. **2.** pren. vatren, žestok, strastven. Otd.

διαπῠρόω, 1. razgnjeviti. **2.** *poet.* takođ. med. spaliti, sažeći.

δια-πυρπαλαμάω, *ep.* s vatrom raditi; pren. postupati podmuklo ili zlo.

δια-πωλέω, pojedince prodavati.

δι-αραίρηται, *jon.* perf. pas. od διαιρέω, v. r.

δι-ᾰράσσω, *ep.* i *jon.* probiti.

δι-αρθρόω, 1. akt. **a)** članovima slagati, τί. **b)** razglabati, raščinjati, uređivati, izrađivati part. perf. pas. lijepo složen. **c)** pren. *poz.* u izgovoru slog od sloga jasno rastavljati, artikulirano govoriti. **2.** med. sebi što po člancima (ili slogovima) slagati, φωνήν svoj glas za govor udesiti, artikulirati. Otd.

διάρθρωσις, εως, ἡ, *poz.* obrazovanje udova, okretnost.

διαρθρωτικός, 3. *poz.* za raščlanjivanje ili razjašnjivanje prikladan.

δι-ᾰριθμέω, 1. akt. pojedince nabrajati, izračunati, τί τινι. **2.** med. potpuno izbrajati, sebi proračunati; razlikovati, rasuđivati.

δι-αρκέω, fut. -έσω, **1.** dostajati, εἴς ili πρός τι čemu ili za što. **b)** aps. dosta jak biti, ustrajati, pretrpjeti (τῷ βίῳ πρός τι nešto još doživjeti). Otd.

διαρκής, 2. **1.** posve dovoljan, dosta, πρός ili εἴς τι za što, nečemu ravan, dorastao. **2.** trajan. — Adv. **-ῶς,** superl. εἰς τὸ γῆρας διαρκέστατα ζῆν tako živjeti, da se do starosti ima posve dosta.

διάρμα, τὸ (διαίρω, 1. c.), *poz.* prevoženje i mjesto gdje se prevozi, brod.

δι-αρμόζω, *poet.* i *poz.* **1.** rastavljati. **2.** umetati, urediti.

διᾰρπαγή, ἡ, *jon.* i *poz.* plijenjenje, grabljenje.

δι-αρπάζω (v. ἁρπάζω), *poz.* aor. pas. διαρπαγῆναι, **1.** rastrgati, razderati, otrgnuti, zadrijeti, razvući, ugrabiti. **2.** koga (τινά) oplijeniti, ogoluzniti.

δια-ρραίνομαι, *poet.* pas., dolje rominjati. ἔκ τινος.

δια-ρραίω, aor. pas. -ῤῥαισθέντες, fut. med. s pas. znač., *ep.* i *poet.* na komade rastrgati, razmrskati, uništiti, istrijebiti.

δια-ῤῥάπτω, *poz.* zašiti.

δια-ρρέω, aor. διεῤῥύην, perf. διεῤῥύηκα, **1.** protjecati, aps. ili διά τινος kroza što; isteći, napući, biti probijen. **2.** rasteći, stoga **a)** raspršati se. **b)** proći, nestajati. **c)** u raskošju (ὑπό τινος) rastapati se, slab, mlitav biti, venuti.

δια-ρρήγνῡμι (i u tmezi), u N. T. διαῤῥήσσω, **1.** **tranz.** **a)** akt. (-ῤῥήξω, -έῤῥηξα), rastrgati, probiti, prosukati, τί τινι nešto čim. **b)** med. (-ῤῥήξασθαι) silom proturati se, prolomiti, τὰς ἐπάλξεις pretprsja (Il. 12, 308).

2. **intr.** **δια-ρρήγνῠμαι** s fut. διαῤῥαγήσεται, aor. 2. διεῤῥάγην, perf. 2. διέῤῥωγα razderati se, rasprskati se, takođ. pren. ψευδόμενος puknuti od laži.

διαρρήδην, adv. (διαῤῥηθῆναι), naročito, izrijekom.

δια-ῤῥήσσω, v. **διαῤῥήγνυμι.**

δια-ρρῑπτέω (samo prez. i impf.) i **διαρρίπτω,** *ep.* iterativ. impf. **διαῤῥίπτασκεν,** **1.** bacati kroz, odapeti kroz. **2.** razbacati, na sve strane raspršati, ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ διεῤῥιμένοι razasute. **3.** među pojedine bacati, τινί τι t. j. razdijeliti. Otd.

διάρρῑψις, εως, ἡ, razbacivanje.

δια-ῤῥοή, ἡ, *poet.* prolaz, plur. takođ. πνεύματος dušnik.

δια-ῤῥοθέω, *poet.* natjerati, τινί τι koga u što.

διάρροια, ἡ (διαῤῥέω), protjecanje, osob. proljev.

δια-ρροιζέω, *poet.* prozujati, τινός kroza što.

διάῤῥους, ὁ (διαῤῥέω), *poz.* protoka, kanal.

δια-ῤῥύδᾱν, *poet.* adv., razlijevajući se.

διάῤῥυσις, ἡ, *poz.* protjecanje.

δια-ρρώξ, ῶγος, ὁ, ἡ (διαῤῥήγνυμι), *poet.* prodrt, prolomljen, τινί čim.

δι-αρταμέω, *poet.* raskomadati, rastrgati.

δι-αρτάω, *poet.* rasporiti, odrezati.

δια-σαίρω, *poz.* perf. -σεσηρώς, podrugljivo smijati se.

δια-σαλεύω, *poz.* silno potresti, pobrkati; pas. o nesigurnu hodu.

διασᾰφέω (σαφής), razjasniti, objasniti, jasno učiti, otržito tumačiti, τί ili sa sl. upit. reč.

δια-σαφηνίζω = **διασαφέω.**

δια-σείω, **1.** protresti, prodrmati, takođ. pren. uzdrmati, pomesti, zbrkati. **2.** mrcvariti, zlostaviti.

δια-σεύομαι, *ep.*, aor. 2. διέσσυτο, projuriti, protrčati, provesti se, aps. i τινά, na pr. on pohiti kroz narod, ili τινός kroza što skočiti ili provesti se, slič. (ἔκ) τινος iz čega skočiti.

δια-σημαίνω, (znamenjem) pokazivati, označivati, natuknuti, αὐτὸν βουλόμενον o sebi da, ili sa sl. neupr. upit. rečen. ili ὡς i opt.

διά-σημος, 2. (σῆμα), *poet.* i *poz.* koji se lako poznaje, odličan, διάσημα θρηνεῖ glasno jeca.

Διάσια, τά (Ζεύς, Διός), svetkovina boga Ζεὺς μειλίχιος, Zeusa pomiritelja, slavljena sjetnim obredima u Ateni izvan grada.

δια-σιλλαίνω, *poz.* rugati se, podrugivati se.

δια-σιωπάω, sve jednako, još i dalje šutjeti; *poet.* tranz. prešutjeti, oćutkivati.

δια-σκάπτω, prokopati, probosti, prolomiti, τί.

διασκᾰρῑφάομαι, dep. med. (σκάριφος dlijeto), razgrnuti, razgrepsti, pren. potkopati.

δια-σκεδάννῡμι (v. σκεδάννυμι), s *ep. jon.* i *poz.* spor. obl. **διασκίδνημι,** **1.** akt. rasipati, razbacati, raspršati, rastjerati, stoga στρατόν vojsku silimice rastjerati ili raspustiti, νῆα smrskati, razbiti; pren. rastvoriti, uništiti, νόμους i s tim spojeno takođ. τὴν γῆν. **2.** med.-pas. raspršati se ili rastrkati se, razdriješiti se, rasipati se, rasturiti se.

δια-σκέπτομαι, v. διασκοπέω.

δια-σκευάζομαι, med. **1.** spremati se, vojnič. u bojni red stati, svrstati se. **2.** sebi što spremati, pripravljati, ἔς τι za što.

δια-σκευή, ἡ, *poz.* uređenje, kićenje.

δια-σκευωρέομαι, med., sebi udesiti, prirediti.

διά-σκεψις, ἡ, razmatranje, istraživanje.

δια-σκηνέω, s adj. verb. διασκηνητέον, i **διασκηνόω,** **1.** tranz. rastrkano u stanove porazdijeliti, τινά. **2.** intr. u stanove razdijeliti se, po odjelima nastaniti se, κατὰ ili εἰς τὰς κώμας ili εἰς στέγας u selima ili u kućama. **3.** iz čadora udaljiti se.

δια-σκίδνημι, v. διασκεδάννυμι.

δια-σκιρτάω, *poz.* tamo amo skakati.

δια-σκοπέω, obič. samo u prez. i impf.; fut., aor. i perf. od **δια-σκέπτομαι,** koji je glag. u prez. i impf. u *at.* doba rijedak. **1.** **akt.** **a)** sa svih strana promatrati, dobro razmatrati, ispitivati, τινά ili τί. **b)** razmišljati, razmatrati, promišljati, *dispicere,* prosuđivati, aps., na pr. διασκοπῶν ἀνεῖχε razmišljajući bijaše neodlučan, ili τί, περί τινος i περί τι o čem, ili s neupr. upit. rečen. ili τοῦ πλοῦ ὅπῃ t. j. τόδε τοῦ πλ. ὅπῃ o povratku razmišljati, kojim bi putem, ili τί, ὅπως μή na što paziti, da ne bi. **2.** **med.** osvrtati se, u sebi razmišljati, u sebi istraživati, ispitivati, aps., τί i ὑπέρ τινος, takođ. πρός τι baciti oko na što.

δια-σκοπιάομαι, *ep.* dep. med., s visine na sve strane obzirati se, osvrćući se na sve strane uhoditi, raspitivati.

δια-σκορπίζω, *poz.* rasipati, razmetati, smrviti, poniziti.

δια-σκώπτω, među sobom šaliti se, šale zbijati.

δια-σμάω (σμάω), *jon.* istrti, isplákati, isprati, ποτήρια.

δια-σπαθάω, *poz.* prosipati, potratiti.

διασπᾰρακτός, 3. *poet.* rastrgan, izmrcvaren. Od

δια-σπαράσσω, -ττω, *poet.* i *poz.* rastrgati, izmrcvariti, τῷ λόγῳ.

διάσπασμα, ατος, τὸ, rastava, praznina.

διασπασμός, ὁ, *poz.* rastava, rasipanje, rasulo.

δια-σπάω (v. σπάω), **1. akt.** razvlačiti, stoga **a)** rastrgati, na komade raskidati, *τινά*, ili *τί* što probiti, takođ.: gotovo razderati od ljutosti, pak uop. uništiti, ukinuti, raskomadati, *γέφυραν* porušiti. **b)** rastavljati, *ἀπό τινος* od čega, *τὴν φάλαγγα* falangu na odjele rastvoriti. **2. pas.** rastrgan, uop. rastavljen biti, osob. za vojnike: rastaviti se, i *διεσπάσθαι* udaljen biti jedan od drugoga, *διεσπασμένος* rastrgan, rastavljen. Pren. *διασπώμενος πρὸς τὰς τοιαύτας ὑπηρεσίας* koji se na tolike službene poslove mora rastrgati. **3. med.** sebi koga na komade trgati.

δια-σπείρω, **1. akt.** (sjeme) rasipati, *τί τισι* nešto među nekoje; prosipati, rasteći, ili *λόγον δ.* glas raznijeti, razglasiti, *εἴς τινα*. **2. pas.,** fut. N. T. -*σπαρθήσομαι* sumnj., biti razasut, takođ. razbijen, rasprskan, rastavljen, rasuti se, rastrkati se, raspršati se, bježati, *κατά, εἴς τι*.

δια-σπεύδω, *poz.* marljivo baviti se, raditi, *πρός τινα* nastojati kod koga, s akuz. i inf.

διασπορά, ἡ, *poz.* rasipanje; *poz.* u N. T. rasap, progonstvo, i zemlje, u kojima su se razasuli židovi i kršćani.

δια-σπουδάζω i obič. med. **διασπουδάζομαι,** truditi se oko čega, *ἐπί τινι*, ozbiljno nečim baviti se.

δι-ᾴσσω i **-ττω,** stegn. iz *jon.* i *poet.* **διαΐσσω,** aor. *at.* *διῇξα*, brzo protrčati, prosukati, proletjeti, aps. i *ἔς τι*, osob. o letećim zvjezdama, *ὄρη* leventovati, vrljati po gorama. Pren. o bolu, *τινός* kroza što prodirati, ili *διᾴττοντες ἀστέρες* leteće zvijezde.

δια-σταθμάομαι, *poet.* odmjeriti, odrediti.

δια-στᾰσιάζω, *poz.* **1.** intr. među sobom u zavadi živjeti. **2.** tranz. buniti.

διάστᾰσις, εως, ἡ, **1.** (*διαστῆναι*) daljina, udaljenost, rastava, razmak; pren. razlaz, odbijanje, nesloga, *τοῖς νέοις ἐς τοὺς πρεσβυτέρους* t. j. (naumljena) zavada mlađih sa starijima. **2.** (*διαστῆσαι*) rastavljanje, razdvajanje.

διαστατικός, 3. koji buni, mutljiv.

δια-σταυρόομαι, med., koljem zagraditi, *τί*.

δια-στείχω, *poet.* prolaziti, odlaziti.

δια-στέλλω i *διαστέλλομαι,* rastavljati, razvući, razlikovati, odrediti, zapovjediti.

διαστέομαι, *buk.* tkati.

διάστημα, τὸ (*διαστῆναι*), mjesni i *poz.* vremeni razmak; napose **1.** u glazbi: interval. **2.** u geometriji: polumjer kruga; daljina.

δια-στοιβάζω, *jon.* začepiti, zapušiti, *τί τινος*.

δια-στοιχίζομαι, *poet.* posamce pridijeliti.

διαστολή, ἡ (*διαστέλλω*), *poz.* **1.** rastezanje, širenje. **2.** rastava, zarez, usjek. **3.** razlika, razmak, interval. **4.** prekidanje.

δια-στρατηγέω, *poz.* nepozvan graditi se vojvodom; *τὸν πόλεμον* rat kao vojvoda dovršiti.

δια-στρέφω, **1.** izvraćati, **a)** iščašiti, iskriviti; part. perf. pas. o očima: razrok. **b)** pren. *τὸ ἀληθές* ili *τὴν ἀλήθειαν* izvrtati; part. perf. pas. izvrnut, naopak. **2.** odvraćati, N. T. Otd.

διαστροφή, ἡ, *poz.* izvrtanje, smetnja.

διάστροφος, 2. *jon. poet.* i *poz.* izvrnut, bogaljast, kržljav, osob. za oči, gdje označuje kad slomljeni pogled umirućega, kad opet smeteni pogled bijesna čovjeka, stoga pren. *φρένες* smeten, zbunjen.

δια-στρώννῡμι, *poz.* uzglavlje metnuti i prostiračima zastrti, istapetati, *τί*.

δια-συρμός, ὁ, *poz.* provlačenje.

δια-σύρω, provlačiti, pročešljati, rugati se, obružiti, *τινά* ili *τί* nešto ismjehavati, podsmijevati se; takođ. *τί* sa sl. *ὅτι*.

δια-σφαιρίζω, *poet.* kao loptu tamo amo bacati, rastrgati i razbacati, *τί*.

δια-σφάλλομαι, *poz.* med.-pas., (potpuno) varati se.

διασφάξ, άγος, ἡ (*δια-σφάττω*), *jon.* pukotina, provalija (naime *πέτρα*), ždrijelo.

δια-σφενδονάω, **1.** razbacati iz praćice, na komade rastrgati, *τινά*. **2.** pas. silom raznesen biti, razletjeti se, odskočiti.

δια-σφενδονίζω, *poz.* odvitlati, baciti (iz praćice).

δια-σχηματίζω, obrazovati, oblikovati, *τὶ ἐπί τινι*.

δια-σχίζω, **1.** akt. rascijepati, rastrgati, razrezati. **2.** pas. biti rascijepan, razrezan, rastavljen, *τρίβῳ τινί* cestom s pravoga puta zaći.

δια-σῴζω, **1. akt.** i **pas.** srećno pronijeti, spasti, sačuvati, *τινά* ili *τὶ ἔκ τινος*, stoga: pričuvati, zadržati, prištedjeti, čuvati, *εἴς τι* za što, uop. pomoći, u životu sačuvati; pren. u pameti zadržati; — pas. biti sačuvan, srećno proći, spasti se, *εἴς τινα* kamo. **2. med. a)** sebi uzdržati, sačuvati, spasti, *τί*, takođ.: za sebe uzdržati, pridržati. **b)** svoje spasti, uzdržati, *τὸ μέτωπον τῆς φάλαγγος* čelo falange u pravcu držati na okupu. **c)** = akt. *τινὰ ἔκ τινος* koga od čega spasti.

διαταγή, ἡ, N. T. = **διάταγμα** naredba.

διάταγμα, τὸ, *poz.* (*διατάσσω*), naredba, uredba, osob. razmještaj vojnikâ.

δια-τάμνω, v. *διατέμνω*.

διάταξις, εως, ἡ (*διατάσσω*), naredba, namještaj, na pr. *τῆς πολιτείας* državni ustav.

δια-τᾰράττω, smesti, zabuniti, u nepriliku baciti, u strah natjerati, plašiti, *τινά;* pas. smesti se, *πρός τι* čim.

διά-τᾰσις, εως, ἡ, napinjanje, pren. naprezanje.

δια-τάσσω, *novoat.* **-ττω,** plpf. **pas.** 3. plur. *διετετάχατο*, **1. akt.** i **pas.** narediti, ređati, na svoje mjesto metnuti; rečeno razložiti; pak: porazmjestiti, pojedince postaviti, osob. držati u bojnom redu, uop. odrediti, zapovjediti, aps.

ili s akuz. i inf. ili indir. zavis. rečen. — Pas. određen, zapovjeđen, naređen biti, aps. i *περί τινος*, napose **a)** u redove biti uvrstan, ali takođ.: gdjegdje, na različnim mjestima biti smješten. **b)** imati nalog, s inf. — Supst. *τὰ διατεταγμένα* uredbe. **2. med. a)** smjestiti se po volji. **b)** s kim dogovoriti se.

δια-τἄφρεύω, poz. prokopom rastavljati, t. j. štititi.

δια-τείνω (v. *τείνω*), **I. akt. 1.** tranz. raspeti, pružiti, *τὶ ἐπί τι*. **2.** intr. protezati se, sezati, aps. i *πρός τινα* do čijega vremena sezati, t. j. živjeti. **II. med. a)** pružiti se, napeti se, naprezati se, paštiti se, aps. ili s inf., iz petnih žila raditi, *πᾶν* sve činiti, *πρός τινα* protiv koga, ali takođ. *πρός τι* za čim; part. *διατεινάμενος* s najvećom nategom, i *διατειναμένους παντὶ τρόπῳ (φεύγειν), ὅπως μή* napinjući se na svaki način, da ne bi. **b)** naglasiti, snažno uvjeravati, tvrditi, *τί* ili sa sl. *ὡς*. **c)** svoje (strijele svoje) napinjati (*τὰ παλτά*), svoja koplja pružiti protiv neprijatelja, aps. *διατεινάμενος* na boj spreman, s trgnutim kopljem.

δια-τειχίζω, zidom rastavljati, zatvorati, zagraditi, zazidati, *τί;* pren. uop. rastavljati. Otd.

***διατείχισμα, τὸ*, 1.** zid, koji dva prostora rastavlja, zid za opkop i zaštitu. **2.** dio grada, koji je od ostaloga grada zidom odijeljen, a služi za tvrđavu, stoga: tvrđava.

δια-τελευτάω, *ep.* (u tmezi), posve dovršiti.

δια-τελέω (v. *τελέω*), fut. *-έσω*, *at. -ῶ*, **1. tranz.** do kraja provesti, *τὸν βίον* život provoditi, pa tako *ἔτη* godine proživjeti ili (s dodanim u misli *τὴν ὁδόν*) put potpuno prevaliti. **2. intr.** do kraja izdržati, ustrajati, ostati; *ἐν τῇ ὁδῷ μετ' ἀλλήλων διὰ βίου* za života ostati zajedno svezan, obič. **a)** s dod. adj. nešto ostati, svagda, neprestano biti. **b)** s part. ostati zabavljen čim, jednako biti. **c)** često s dod. *ἀεί* ili akuz. vremena: dan čim provoditi.

δια-τελής, 2. (*τέλος*), neprestan, *αἱ πολλὰ διατελεῖς βρονταί* silni i neprestani gromovi.

δια-τέμνω, *ep.* i *jon.* ***διατάμνω*** (i u tmezi), **1.** prerezati, rasjeći, razrezati, takođ. s *δίχα*. **2.** razrezati, stoga: razdijeliti, razložiti.

διατεταμένως, adv. perfekta pas. od *διατείνω*, *poz.* s nategom, krepko.

δια-τετραίνω, *jon.* probušiti, provrtati.

δια-τήκομαι, pas., rastapati se.

δια-τηρέω, neko vrijeme ili do kraja sačuvati, dočuvati, na pr. *τὴν τάξιν* svoje mjesto održati, ne ostavljati, često s dvostr. akuz.: koga kao nešto, u njegovu stanju sačuvati, takođ. aps. paziti, sa sl. *μή;* N. T. *ἐμαυτὸν ἔκ τινος* držim se čist od čega.

δια-τίθημι, **I. akt. razlagati,** razređivati, **1.** ovamo onamo metati, ređati, na čisto izvesti; naređivati, određivati, osob. *ἀγῶνας* bojne igre prirediti, upriličiti. **2.** u kakvo stanje, položaj metnuti, udesiti, postupati, obič. s adv., na pr. *ἀπόρως* u nuždu natjerati; *ἀνηκέστως τινά* nagrditi koga, da mu nema lijeka (Her. 3, 155).

II. pas. (s perf. *διάκειμαι*) u koje stanje ili položaj dospjeti, pasti, stavljen biti, *ἐπ' ἀργίας* u nerad; događa mi se, (oko srca) mi je, obič. s adv., *οὐ ῥαδίως διατίθεσθαι* ne biti u dobrim rukama, zlo se postupa sa mnom, *αἰσχρῶς* gadno biti nagrđen, pokvaren, *ἐρωτικῶς* biti zaljubljen, *φιλικῶς διατ. πρός τινα* prijateljski kome misliti, biti kome prijatelj.

III. med. svoje urediti, **1.** svoju kuću urediti, oporukom odrediti, *τὰς διαθήκας* ili *τί;* N. T. *διαθήκην τινί* savez, ugovor sklopiti. **2.** uop. o svome odrediti, *ἐπιτρέπω σοί τι διαθέσθαι* ostavljam ti što da odrediš po volji. **3.** (na prodaju) pometati, prodavati, »raspolagati«, *τὴν ὥραν* nuditi na prodaju, prodavati. **4.** svoj govor urediti i to *τοῖς ὀνόμασιν εὖ τι* izrazima zgodno prikazati. **5.** uop. čim baviti se, tjerati, *τινί* (Plut. Kleom. 12). **6.** razvrći, *ἔριν ἀλλήλοις* svađu među sobom.

δια-τιμάω, poet. veoma štovati.

δια-τῑνάσσω, *ep.* i *poet.* (i u tmezi), **1.** rasklimati, razmrskati. **2.** prodrmati, *ἄνω κάτω*, na pr. *κάρα* tresti glavom.

δια-τμήγω, *ep.* i *bukv.*, aor. 1. *διέτμηξα* (*-έτμαξα*), aor. 2. *διέτμᾰγον*, **1.** akt. **a)** razrezati, rasjeći, pren. *λαῖτμα* more presjeći, prebroditi. **b)** rastaviti, raspršati. **2.** pas. s aor. 2. *διέτμᾰγεν* 3. plur. = *-άγησαν*, **a)** rasprskati se, raspući se. **b)** rastati se, raspršati se.

διατομή, ἡ, poet. i *poz.* rastavljanje, cijepanje.

διατόναιον, τὸ (*διατείνω*), *poz.* prijevornica.

δια-τοξεύομαι, med., u strijeljanju nadmetati se.

διά-τορος, 2. (*τορεῖν*), *poet.* i *poz.* probušen, pren. prodirući, glasan.

δια-τραγεῖν, v. *διατρώγω*.

δια-τρέπομαι, pas. aor. *διετράπην*, biti odvraćen, osramoćen, poplašen, *τινά* od koga.

δια-τρέφω, **1.** akt. potpuno hraniti, držati, uzdržavati, *τινί* čim ili kroza što, *ἀπό τινος* od čega. **2.** med.-pas. proturati se, *τινί* čim, prehraniti se, od čega živjeti; biti uzdržavan, *τινί* od koga.

δια-τρέχω (v. *τρέχω*), **1.** *τί*, protrčati, preploviti, kroza što proći, projuriti, takođ.: proturati se. Pren. *τὰ ἡδέα* sve slasti iskusiti. **2.** rastrčati se, t. j. raširiti se, među mnoštvom, *τινός*.

δια-τρέω, *ep.* i *poz.*, aor. *διέτρεσα* (i u tmezi), od straha raspršati se, rastrčati se, rasuti se.

διατρῑβή, *ἡ*, satiranje, trošenje, *mora*, osob. vremena, gubitak vremena, stoga **1.** zatezanje, zavlačenje, često u plur., takođ. s dod. *χρόνου, δ. ἔσται ἀμφί τι* trebat će vremena. **2.** boravak, boravljenje na kojem mjestu, osob. zabavištu. **3.** ono, čim se vrijeme troši,

stoga: zanimanje, nauk, zabava, saobraćaj, razgovor, obuka, predavanje, škola. **4.** školska zgrada, učilište, mjesto za obuku. Od

δια-τρίβω [ῐ, ali ῑ u aor. 2. pas. i u perf. -τετρῖφα], aor. 1. pas. -τριφθῆναι, 2. -ετρίβην, **1. tranz. satrti,** τί τινι nešto čim, pren. zatrti; osob. **a)** osujetiti, priječiti, ustaviti, zavlačiti, pa stoga s dvostr. akuz. Ἀχαιοὺς γάμον Ahejce svadbom zadržavati. **b)** χρόνον, ἔτη probaviti, provoditi, περί τι, ἔν τινι. U pas. proteći. **2.** obič. naoko **intr.** (*sc.* χρόνον), **a)** zatrajati se, zabaviti se, okrajati, ὁδοῖο polaskom oklijevati (kao κωλύειν), ili s part. nečim zadržavati se. **b)** gdje boraviti, gdje zabaviti se, παρά τινι kod koga, ἔν τινι ili περί τι negdje, μετά τινος s kim vrijeme provoditi, s njim družiti se, općiti, zabavljati se. **c)** nečim svoje vrijeme provoditi, nečim baviti se, kod čega pozabaviti se, nečim postupati, ἔν, ἐπί τινι, περί τι ili također περί τινα, ili s part. μελετῶσαι vježbaju se sveđer.

διά-τροπος, 2. *poet.* odvrnut, različan.

διατροφή, ἡ (διατρέφω), *poz.* hrana, živež.

δια-τρύγιος, 2. (τρύγη), *ep.* ὄρχος, voćnjak, vinograd s različnim rodom.

δια-τρυφέν, v. διαθρύπτω.

δια-τρώγω, aor. διέτρᾰγον, proglodati, τί.

δι-αττάω, prosijati.

δι-ᾴττω, v. δι-ᾴσσω.

διατύπωσις, εως, ἡ (δια-τυπόω obrazovati), *poz.* obrazovanje.

διαυγάζω, *poz.* i διαυγέω, *poz.* prosjajivati. Od

δι-αυγής, 2. *poz.* proziran.

δίαυλος, ὁ (**δίς, αὐλός**), **1.** dvostruko trkalište, dvostruka stadija, u kojoj je trkač, διαυλοδρόμης, morao trčati nesamo do mete, već i oko nje opet natrag, dakle: dvostruki trk, počevši od Ol. 14. uveden. **2.** svaki dvostruki put, povratak. **3.** *poet.* prolaz, morski tjesnac.

δια-φαγεῖν, v. διεσθίω.

δια-φάδην, *poet.* adv. (φᾰ-, φημί), izrečeno, naročito (proz. διαρρήδην).

δια-φαίνω, 1. tranz. prosvijetliti, otkriti, na svijetlo iznijeti. **2.** intr. prosijevati, prosjajivati, aps. i διά τινος, također bez subj. prosjajuje. **3.** pas. prosijevati, pokazati se, pojaviti se, svjetlucati se, zapr. i pren. τινός kroza što, νεκύων među mrtvima. Često s adj. ili part. kao nešto pokazati se.

δια-φάνδην (φᾰν, φᾰ), v. δια-φάδην.

διαφάνεια, ἡ, prozirnost. Od

διαφᾰνής, 2. (διαφαίνω), adv. **-ῶς,** prosijevajući, **a)** proziran, bistar. **b)** usjao, sjajan, s ἐκ πυρός i samo. **c)** pren. jasan, očevidan.

διαφερόντως, adv. part. prez. akt. od διαφέρω, **1.** različno, drukčije nego, sa sl. ἤ. **2.** izvrsno, (posve) osobito, τινός pred kim, ἑτέρῳ πρὸς ἕτερον γίγνεσθαι komu više ili osobito pripasti, δ. τι ἔχειν tu prednost imati.

δια-φέρω (v. φέρω), *ep.* i *jon.* aor. διήνεικα, pas. *jon.* διενείχθην, **I. akt. 1. pronositi, a)** prenositi, kamo nositi, aps. ili τί τι nešto preko čega; N. T. raznijeti (glas). **b)** do kraja, trajno nositi, tako o trudnima: donositi. Pren. τὸν αἰῶνα i slič. sav svoj vijek provoditi, τὸν πόλεμον rat trajno podnositi, nastavljati; katkad sa συνεχῶς objačano. Uop. podnositi, pretrpjeti. **2. raznositi,** t. j. **a)** na različne strane, tamo amo nositi, -micati, -kretati, -bacati. **b)** rasporiti, rastrgati, πάντα ἄνω καὶ κάτω. Napose τὴν ψῆφον dati glasovati, glas dati. **3.** činiti razliku, razlikovati, najv. bezlič., **διαφέρει,** razlika je, razlikuje se, οὐδέν, πᾶν δ. sve je do toga, često s τινί kome je do toga (stalo), s inf. ili εἰ, ἰδίᾳ τι αὐτῷ δ. njemu je lično ili samomu do toga. **4.** različan biti. τινός od čega ili koga razlikovati se, οὐδέν ni u čem, γλῶσσαν po govoru (naprema prije), (ἔν) τινι, εἴς i πρός τι. Osob. **5.** odlikovati se, ἐπὶ πολύ, aps. i τινός od koga, τινί, τί, ἔν τινι, εἴς, πρός τι čim, u čem, često također s inf. — Mjesto gen. slijedi također ἤ, πολὺ διέφερεν ἤ bilo je mnogo korisnije nego. Aps. **διαφέρων** različan, osobit, i μηδὲν διαφέροντας τετιμῆσθαι bez razlike, jednako biti štovan, t. j. ne više. Neutr. plur. **τὰ διαφέροντα** kao supst. **a)** osobitost; korist, dobit. **b)** prijeporne točke.

II. med.-pas. δια-φέρομαι (διοίσομαι, διηνέχθην, διενήνεγμαι), **1.** razlikovati se, τινί u čem, γνώμῃ svađati se, ili uop. razići se, razdvojiti se, ne slagati se, τί u čem, τὰ μικρά u sitnicama, svađati se, prepirati se, περί i ἀμφί τινος o što ili za što, περὶ τῆς τιμῆς cjenkati se, τινί i πρός τινα s kim, i aps. s οὐ i sl. εἰ ja se ne pravdam, ja ne branim. **2.** *poet.* s dod. αἰῶνα proživjeti (Sof. Aj. 511).

III. pas. tamo amo biti bacan, δι' ἀλλήλων φυγῇ potucati se.

δια-φεύγω (v. φεύγω), spor. obl. **διαφυγγάνω** za prez. i impf., pobjeći, umaći, također izbjegavati, kloniti se, aps., na pr. διαφεύγουσα gradeći se sramežljivom, pak τινά ili τί, τινὰ ἐκ χειρός kome iz šaka umaći, ali ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου isred boja, uop. ἔκ τινος iz kojega mjesta, pogibli, i ἐς, πρός τι, ἐπί τινος kamo ili u što, i τὸν ἐπίπλουν ἔξω τοῦ κέρως navali izvan krila (t. j. sa strane). Također τινά sa sl. inf. i μή umače pred njim te ne umrije. Pren. o rijeci: uzeti pravac ili poteći drugamo; o stvarima, djelima, koja se pameti, pozornosti otimaju, tajne ostaju, izmiču, ili koja se ne čine, na pr. ἀδίκημα δ. τινά.

διαφευκτικός, 3. koji lako umakne.

διάφευξις, εως, ἡ, bijeg, utočište.

δια-φημίζω, N. T. glas raznijeti, razglasiti.

δια-φθείρω (v. φθείρω, u prozi *simplex* rijedak), fut. -φθερῶ (-φθεροῦμαι u pas. znač.), aor. -έφθειρα, perf. akt. 1. διέφθαρκα, 2. διέφθορα (tranz. i intr. isp. 3.), pas. -έφθαρμαι (3. pl. *jon.* ἐφθάραται i plpf. 3. plur. -εφθάρατο), aor. pas. -εφθάρην, fut. -φθαρήσομαι, ktomu *ep.* fut. -φθέρσει, *jon.* impf. iterat. -φθείρεσκε, fut. akt. -φθερέω, i u pas. znač. -φθερέεται (var. -φθαρέεται).

1. sasvim upropastiti, uništiti, razvaliti, razoriti, pustošiti, sasjeći, smaknuti, ubiti, izmrcvariti; **pas.** propasti i t. d., ὑπό τινος ili διά τινος po kom, ali također. τινί čim ili od čega, na pr. λιμῷ od glada umrijeti, ili τοῖς λίθοις od kamenja, ἐν χερσίν u tučnji, περὶ τοῖς δορατίοις od kopalja (nataknuvši se na njih) poginuti. **2.** kvariti, **a)** na gore promijeniti, nagrditi, nakaziti, τί ili također. τινός (gen. part.), na pr. τοῦ χρώματος promijeniti, τὴν χεῖρα pustiti ruku da klone; ostaviti neupotrebljavano, zanemariti, tako isto: zapustiti, τὰ ξυμφέροντά τινος sreću čiju potkopati, τὸ σημαντήριον pečat, t. j. svoju dužnost kršiti; pak: oboriti, izopačiti, τί što, τὴν τύχην stvar osujetiti, τὰς ἐλπίδας nade uništiti. **b)** duševno, τὴν γνώμην mišljenje na gore mijenjati, od svojih dobrih načela odstupati, pa tako i čije mišljenje kvariti, njega ili nju zavesti, oskvrniti, podmititi (Dem. 9, 45), također. (ἐπὶ) χρήμασι. — U **pas.** biti osakaćen, nagrđen, aps. ili τί na čem, na pr. τὴν ἀκοήν gluh biti, τοὺς ὀφθαλμούς i slič. oslijepljen, vrljav biti, bolovati na očima; uop. pokvariti se, na pr. τὸ ὕδωρ, pak: gubiti, biti bijen, poremećen, onesvijestiti se, biti zaslijepljen, ταῖς γνώμαις izgubiti pamet, ili τὰς φύσεις posve pokvariti se, slič. τὴν ψυχήν, ali također. τῷ σώματι, i to ἐπί τινι pod čijim utjecajem; svoj ugled izgubiti, ἐν τῇ στρατιᾷ. **3.** perf. διέφθορα, *at.* tranz. uz διέφθαρκα, stoji u Hom. Od. 128 i *poz.* također. intr. = διέφθαρμαι, ja sam utučen, uništen, propao.

διαφθορά, ἡ (διαφθείρω), **1.** zator, iskop, propast, umorstvo (u plur.), s ὀμμάτων osljepljivanje (također. u plur.), διαφθοράν ἐφῆκέ τινί τινα baci komu koga da ga proždere. **2.** pokvarenost, kvarenje, zavođenje.

διαφθορεύς, έως, ὁ, kvaritelj, iskopnik.

δι-αφίημι, otpuštati.

δια-φῐλονῑκέω (krivo -φιλονεικέω), *poz.* među sobom nadmetati se ili nadbijati se, aps.

δια-φῐλοτῑμέομαι, *poz.* s kim (τινί) za opkladu jagmiti se i u čem (ὑπέρ τινος) čast tražiti.

δια-φλέγω, *poz.* progorjeti; hrabriti.

δια-φοιβάζω, *poet.* **1.** zanijeti. **2.** u bjesnilo vrći, διαπεφοιβάσθαι κακοῖς pobješnjeti s nesreće.

δια-φοιτάω, *jon.* **-έω,** svakud obilaziti, tamo amo ići, svakuda ići, τινός kroz zemlju ili po njoj.

διαφορά, ἡ (διαφέρω), **1.** različnost. **2.** prednost. **3.** razdor, nesloga, svađa, neprijateljstvo (također. u plur.), πρός τινα s kim, περί τινος poradi čega, διαφοράν τινι ἔχειν pravdati se, vući se klipka s kim, κατὰ διαφορὰν εἶναι nesložan biti, κατὰ δ. Συρακοσίων poradi neprijateljstva sa Sirakušanima. **4.** premetanje, διαφοραῖς πεσσῶν premetanjem kocaka.

δια-φορέω (i u tmezi), raznositi, **1.** odnijeti, prenijeti, παρά τινα. **2.** ugrabiti, oteti, ogoluzniti. **3.** raširiti, raznijeti, glas; πρόσοδον danak slati (Tuk. 6, 91); pas. također. biti bacan tamo amo. **4.** rastrgati, uništiti. Otd.

διαφόρησις, εως, ἡ, *poz.* plijenjenje.

διάφορος, 2. (διαφέρω), adv. **-όρως, 1.** različan, različit, raznovrstan, nesuglasan, τινός ili τινί čim, od čega, πολλά u mnogome, također. sa sl. ἤ. **2.** različna mišljenja, nesložan, neprijateljski, protivan, τινί, i to περί τινος u čem. **3.** odličan, izvrstan, οὐδέν ni u čem, τινός pred kim ili čim, πρός τι u čem.

Supst. τὸ **διάφορον** i osob. u plur. τὰ διάφορα, **a)** razlika, kontrast, τινὶ καί τινι između toga i toga. **b)** prijeporne točke, uzrok ili razlog svađi, nesloga, τινί i πρός τινα s kim, također. neprijateljstvo, τινός s kim ili prema kome. **c)** korist, τινί za koga, t. j. čija, τὰ δ. ἡμῖν ἐς τὰ μέγιστα naši najznamenitiji interesi. **d)** *poz.* novčani posao, novac, i napose: dobitak, kamate; također. globa.

διαφορότης, ἡ, *poz.* razlika.

διάφραγμα, ατος, τό, **1.** pregrada, prijeboj, pretin. **2.** *poz.* ošit, poprečnica, kao pregrada između pluće i jetre i ostale utrobe.

δια-φράγνυμι, *poz.* pregraditi, zagraditi koljem; διαπεφράχθαι biti ograđen, zaštićen.

δια-φράζω, *ep.* i samo aor. 2. redupl. διεπέφραδον, otržito obznaniti, javiti, τί i τί τινι.

δια-φρέω, fut. -φρήσουσι, propustiti.

δια-φυγγάνω, v. διαφεύγω. Otd.

δια-φῠγή, ἡ (i u plur.), bježanje, spasavanje, prilika bijegu, aps. i τινός ili ἔκ τινος od čega.

διαφῠή, ἡ (διαφύω), sve što je među što uraslo, **1.** članci i koljeno na trski i drugim biljkama. **2.** zglavci na životinjskom tijelu, koji udove rastavljaju i sastavljaju. **3.** razmak, pregrada, prijeboj, pukotina; zarez na kestenima, grašku.

διαφῠλακτέος, 3. koga treba sačuvati, adj. verb. od

δια-φῠλάσσω, *at.* **-άττω,** također. med., neprestano čuvati i bdjenjem sačuvati, uzdržati, τί, na pr. θυγατέρα παρθένον djevojaštvo svoje kćeri, τὴν πόλιν ἀσφαλῶς grad dobro promišljeno čuvati; pren. također. jednako promatrati, τί.

δια-φύομαι, fut. -φύσομαι, aor. διέφῡν, perf. -πέφῡκα, *jon.* i *poz.* zapr. među što rasti, ili biti srastao čim, pak: biti između čega, o vre-

menu: međutim proteći; perf. prostirati se prostorom, *τινός*.

δια-φῡσάω, otpuhati, razduhati.

δι-αφύσσω, *ep.*, aor. *διήφῠσα* ili *διάφυσσα* (i u tmezi), **1.** posve iscrpsti ili izgrabiti. **2.** pren. istrgnuti (Od. 19, 450).

δια-φωνέω, ne slagati se u glasu, pren. pobijati, opirati se, aps., *τινί* i *πρός τι*.

δια-φωνία, ἡ, poz. neslaganje (u glasu), disharmonija, različnost.

δια-φώσκει, *jon.* i *poz.* mj. *διαφαύσκει* (*φάϝος*), zora sviće, dani se.

δια-φωτίζω, *poz.* rasvijetliti, pren. *βίᾳ τόπον* sebi silom otvoriti put k mjestu.

δια-χάζω i med. aor. *-χάσασθαι*, razmaknuti se, uzmicati, rastavljati se.

δια-χᾰλάω, poet. raspustiti, otvoriti.

δια-χάσκω, poet. i *poz.* zinuti.

δια-χειμάζω, prezimiti, biti u zimovištu, aps. i *ἔν τινι*.

διαχειρίζω (*χείρ*), **1.** akt. franc. *maintenir*, pod rukama imati, upravljati, rukovati čim. **2.** med. po svojoj volji, po sebi ravnati; *poz.* i N. T. koga umoriti, ubiti. Otd.

διαχείρισις, *εως, ἡ*, rukovanje, upravljanje, *πραγμάτων* rasprava.

δια-χειροτονέω, dizanjem ruku glasovati, odlučiti. Otd.

διαχειροτονία, *ἡ*, glasovanje.

δια-χέω (v. *χέω*), aor. *διέχεα*, *ep. διέχευα*, perf. pas. *διακέχῠμαι*, **1.** akt. razliti ili rasuti, stoga **a)** rastvarati, raskomadati, uop. razvrći, rastopiti, i pren. osujetiti. **b)** izlijevati iz posude u drugu. **2.** pas. **a)** proliti se, proteći, pròkapati. **b)** pren. obliven biti (*εὐφραινόμενον* radošću), razveseliti se, radovati se; *διακεχυμένος* vedar. **c)** razići se, raspasti se; rastvoriti se.

δια-χλευάζω, poz. izrugivati se, *τινά* komu.

δια-χλῐδάω, *poet.*, part. perf. *διακεχλιδώς*, od mekuštva i raskošja rastapati se.

δια-χόω, *jon.* stari obl. mj. *διαχώννυμι*, *τὸ χῶμα* nasap podići, nasuti, *ἔς τι*.

δια-χράομαι, *jon.* **-χρέομαι, 1.** jednako ili obično baviti se, *τινί* čim, dakle upotrebljavati, služiti se, trpjeti, uop. imati. **2.** *τινά* komu činiti nasilje, t. j. silovito ili zlo postupati, zatrti ga, ubiti, umoriti.

διά-χρῡσος, 2. zlatom protkan, pozlaćen, *ἐσθής toga picta*.

διάχῠσις, *εως, ἡ* (*διαχέω*), prolijevanje, pak uop. zabava, veselje.

δια-χωρέω, 1. prolaziti, bezlič. *κάτω διαχωρεῖ σοι* imaš proljev. **2.** razići se ili rastaviti se, s *ἐς πλάτος* širiti se ili prostirati se (o zemlji), *ἐς βάθος* zalaziti u dubinu kao zaton.

δια-χωρίζω, odijeliti, rastaviti.

δια-ψεύδω, 1. akt. i med. lagati; lažima varati, *τινά*. **2.** pas. posve prevaren biti, varati se, aps. i *τινός* ili *περί τινος* u čem.

δια-ψηφίζομαι, med., (po redu) glasovati. Otd.

διαψήφισις, *εως, ἡ*, glasovanje sa *ψῆφοι*, glasovanje, *περί τινος*.

δια-ψῐθῠρίζω, *poz.* među sobom (*πρὸς ἀλλήλους*) šaptati.

δια-ψύχω, prozračiti, stoga: sušiti, prosušiti; slabiti.

δί-βαμος, 2. *poet.* dvonog.

διβολία, ἡ, poz. dvostruko šiljasto metalo, oštroperac.

δί-βολος, 2. *poet.* dvošiljast.

δί-γλωσσος, 2. vješt dvjema jezicima, koji dva jezika govori, *ὁ δ.* tumač, posrednik.

δί-γονος, 2. *poet.* dvojerodan, dvostruk.

δίδαγμα, *ατος, τὸ*, nauk, obuka.

διδακτικός, 3. N. T. poučan. Od

διδακτός, 3., *poet.* i 2. **1.** koji se može ili mora učiti, navijestiti, reći. **2.** *poet.* i N. T. učen, izučen, *νουθετήματα κείνης διδακτά* od nje naučene.

δίδαξις, εως, ἡ, poet. = *διδασκαλία*.

διδασκᾰλεῖον, *τὸ*, učionica, gdje su se muška djeca učila gramatici i muzici.

διδασκαλία, *ἡ*, **1.** nauk (i u plur.), nauka, pouka, *διδασκαλίαν παρέχειν* učiti koga. **2.** *χοροῦ* uvježbavanje i prikazivanje korova (zborova) ili jednoga kora (zbora) za pozorište (v. *χορός* i *ἡ τραγική*), napose potpuna trilogija, koju sačinjavahu 3 tragedije i jedna satirska drama te s kojom je pjesnik u dramskom nadmetanju mogao izići pred općinstvo. **3.** plur. popisi prikazivanih drama, pisaca, vremena i uspjeha njihova.

διδασκαλικός, 3. (*-λος*), **1.** koji nauku pripada, *λόγοι* propisi učiteljevi. **2.** poučan, *περί τινος* i *περί τι*, ili koji naukom saopćuje, rado poučava, *τινός* u čem.

διδασκάλιον, *τὸ*, **1.** *jon.* naučeno, znanje. **2.** *poz.* obič. plur. naukovina, školarina. Od

διδάσκᾰλος, *ὁ, ἡ*, **1.** učitelj, učiteljica, uop. učitelj, savjetnik, zavodnik, *τινός* u čem ili na što, takođ. o stvarima i stanju; *εἰς* i *ἐν διδασκάλου* i *εἰς διδασκάλων* (naime *οἰκίαν*) u učiteljevu kuću, u učiteljevoj kući, t. j. u školu, u školi, *τῶν δ.* ili *ἐκ διδασκάλων ἀπαλλαγῆναι* biti iškolovan, prevaliti školsko vrijeme. **2.** napose **a)** *δ. χοροῦ* učitelj zbora, zborovođa = *χοροδιδάσκαλος*. **b)** kasnije kod komedija takođ. pjesnik komedija, jer je on svoj komad i uvježbavao (v. *διδάσκω*).

διδάσκω (od *διδάχσκω*, *διδαχή*, od osn. *ΔΑ*, v. napose), fut. *διδάξω*, aor. *ἐδίδαξα* (*ep.* takođ. *διδασκῆσαι*), perf. *δεδίδᾰχα*, *-γμαι*, aor. pas. *ἐδιδάχθην*, fut. pas. *διδάξομαι*, *poz. διδαχθήσομαι*, adj. verb. *διδακτέον*, **I. akt. učiti** koga, **1.** poučavati, obučavati, obrazovati, biti učitelj (N. T. i

graditi se učiteljem); predavati, dokazivati, razlagati, propisivati, opominjati, zapovijedati, koje aps., stoga οἱ διδάσκοντες učitelji, koje τί što, ili mjesto toga inf. sa i bez ὥστε, ili zavis. reč. sa ὡς, ὅτι (διότι), ili makar kakva neupr. zavis. reč., ali takođ. περί τινος; koje τινά koga poučavati i t. d., i τινά τι, ἱππέα za jahača izvježbati; ili mj. toga s inf. ili zavisnim rečenicama, kao τινὰ ἐπ' ἀνθρώποις t. j. koga na ljudima, dakle protiv njih. **2.** napose δρᾶμα i διθύραμβον komad uvježbati, jer su pjesnici prije zborove, koji su drame i zborne (korske) pjesme izvodili, sami u pjevanju i plesanju vježbali, stoga i aps. glumu dati prikazivati, i τινά koga u glumi prikazivati.

II. pas. 1. biti poučen, učiti se, za što obrazovati se i t. d., aps. ili τί u čem ili s inf. ili ὡς, ὅτι, μή; u part. διδασκόμενος, takođ. s gen. πολέμοιο, početnik (nevješt) u ratnoj vještini; ili sa ὑπό, πρός τινος od koga, ali takođ. ἀπό τινος t. j. od čega uzeti povod, da se tko uvjeri. 2. dati se poučavati, sa sl. inf.

III. med. 1. iz ili od sebe sam učiti, sebi prisvojiti. **2.** τινά koga dati poučavati ili učiti, dati u nauk, i to τί u čem, tako σκυτέα koga dati crevljarski zanat izučiti. **3.** = akt. koga (τινά) u čem (τί ili inf.) upućivati. Otd.

διδᾰχή, ἡ, nauk, pouka, uputa, aps. ili sa ὥστε i inf., ἐκ διδαχῆς po uputi, διδαχὴν ποιεῖσθαι poučavati; λαλεῖν ἐν δ. N. T. poučavajući predavati.

δίδημι, spor. obl. za I. δέω, ind. 3. pl. διδέασι, impf. 3. sg. δίδη, imper. 3. pl. διδέντων, vezati.

διδοι, *poet.* imper. = δίδου.

διδράσκω (*simplex* samo *poz.* i vrlo rijetko, obič. ἀπο-, δια-, ἐκ-), fut. δράσομαι, aor. ἔδρᾱν, δρᾶναι, δράς, perf. δέδρᾱκα, pobjeći; v. ἀποδιδράσκω.

δί-δραχμος, 2. (δραχμή), od dvije drahme, ὁπλίτης δ. s dvije drahme plate; neutr. δίδραχμον, τὸ, dvodrahma, N. T. aleksandrijski novac = 2 atičke drahme = 1/2 *shekela* = 2 K.

Δίδῠμα [ĭ], τά, mjesto kod Mileta sa svetištem (Διδυμαῖον) Apolona Διδυμαῖος ili -μεύς; s. Jeronda ili Joran.

διδυμ-άνωρ, ὁ, ἡ, *poet.* koji se tiče dvaju muževa.

διδυμα-τόκος, 2. *buk.* koja rađa blizance.

διδυμάων, ονος, ὁ (δίδυμος), *ep.* blizanac, samo dual i plur., sad samo, sad spojeno s παῖς.

Διδύμη, ἡ, jedno od Liparskih ostrva, s. Panarija.

δίδυμνος, *poet.* = δίδυμος, v. r.

διδυμο-γενής, 2. *poet.* kao blizanac rođen.

δίδῠμος [ĭ], 3. i *poet.* takođ. 2. (redupl. od δύο), dvostruk, dvogub, takođ. dvojak, različan, Ἐρινύς t. j. Egist i Klitemnestra, ἅλς t. j. *Pontus Euxinus* i *Bosporus*, πέτρα t. j. Simplegade. U plur. δίδυμοι, **1.** blizanci (i δίδυμα, naime τέκνα). **2.** muda.

Δίδυμος, ου, slavan gramatik u doba Augustovo s pridjevom χαλκέντερος radiša, zapr. sa »željeznom utrobom«.

Διδώ, οῦς, ἡ, kći Belova ili Agenorova, žena Sihejeva, osnivačica Kartage; zvala se i Ἐλίσσα i Ἄννα te je iznajpr. bila fenička boginja mjeseca.

δίδωμι (osn. δω, δο, lat. *dă-re*), *at.* δώσω, ἔδωκα (*staroat.* samo u sing., dual i plur. svagda ἔδοτον, ἔδομεν i t. d., *novoat.* i *poz.* takođ. ἐδώκαμεν i slič.; konj. svagda δῷ, δῷς i t. d.), δέδωκα, δέδομαι, ἐδόθην, δοθήσομαι, δοτός i δοτέος, ktomu *epski* (a donekle i *jon.* i *poet.*) [kao od διδόω] prez. διδοῖς, διδοῖσθα, διδοῖ, διδοῦσι, imper. δίδωθι (*poet.* i δίδοι), inf. διδοῦναι, fut. διδώσω, inf. διδώσειν i δωσέμεν(αι), aor. ind. iter. δόσκον, konj. δώῃ i δώῃσιν, δώομεν, δώωσι, *dor.* prez. inf. διδῶν, fut. δωσῶ (neizvjestan je *jon.* i *poz.* opt. kao διδῴην, δῴην), — **davati, 1. a)** pružati, darovati, plaćati, udijeliti, uzajmiti, aps. κακῶς δ. zlo platiti, οἱ διδόντες davači, placi, τὸ διδόμενον plata, ali najv. τί ili τινί τι, takođ. τινί τινος (gen. partit.) kome što, kome (komad) čega dati, i πρός τινά τι kome što pružati, ali τί τινος nešto za nešto, kao i παρ' ἑαυτοῦ τι nešto od sebe dati, često s dod. inf. bliže oznake. Napose **b)** davati, činiti, frazeološki osob. *poz.* i N. T. ἐργασίαν *operam dare*, ἀπόκρισιν, δόξαν, αἶνον θεῷ slaviti, ἐγκοπήν smetati, ἐντολήν nalog, ἔλεος sažaljavati, ἀγάπην i t. d., ali takođ. klasički: δ. κακόν činiti, πεῖραν dokazati, πίστιν ili πίστεις zadavati, sigurnost dati (Od 19, 167), ἔκ τινος ujamčiti se, takođ. uvjeravati, slič. τὰ πιστά obećanje dati, ἔλεγχον opravdavati se, ali i: priliku dati opravdavanju, slič. ἀποδείξεις prilike pružati za pokazivanje, ὅρκον i ὅρκους zakleti se ili takođ. komu (τινί) zakletvu nuditi, λόγον i εὔθυναν ili εὐθύνας račun davati, i to takođ. λόγον δ. ἑαυτῷ t. j. promišljati, slič. kao βουλὴν δ., ali λόγον δ. znači takođ. podijeliti, davati riječ, ἀλλήλοις λόγον δ. razgovarati se o čem ili dogovarati se, pa tako i ἔπος δ. riječ na koga upraviti, ili ἀπολογίαν branidbu, t. j. repliku dopustiti, χώραν, τόπον δ. dati mjesta, θυμῷ καὶ μετάστασιν δ. daj i srdnji da prođe; uzmicati, χάριν δ. popuštati, δίκην ili δίκας kazan platiti, t. j. trpjeti, slič. ποινάς, τιμωρίαν, pa stoga i ὑπό τινος od koga biti kažnjen, ali takođ. pravnu odluku pripustiti, pravnomu postupanju podvrći se ili pravne odluke davati, tako isto δίκαια δ. pravo dati, i τιμωρίας kazni za to odrediti. **c)** θεοῖς bogovima posvetiti. **d)** θεοί bogovi daju, dijele, dosuđuju što, dovode, τί ili s inf., tu takođ. εὖ δ. dijele sreću, blagosiljaju, i εἰς τὰς ψυχάς τι usađuju što. **e)** τινά τινι koga komu za ljubav pustiti ili pomilovati, takođ. koga komu predati, osob. ἑαυτόν sebe pod čiju zaštitu metnuti, *poet.* takođ. bez ἑαυτόν predati se,

takođ. εἰς χεῖρας i ἑαυτὸν εἰς τὰ πράγματα sebe izlagati pogiblima, svoju glavu metnuti u torbu, τοῖς δεινοῖς predati se pogiblima, i to τινί ili ὑπέρ τινος za koga, slič. εἰς τὰ δοκοῦντα, πρὸς τὴν πεῖραν, ali χείλεσιν ὀδόντας gristi usne (od jada i t. d.). Napose takođ. f) τινά τινι (γυναῖκα ili γῆμαι) kome koju dati za ženu, udati za njega, pa tako i bez dat., slič. τινά τινι koga za što postaviti. 2. (samo prez. i impf.) htjeti dati, nuditi. 3. sa sl. inf. ili takođ. aps. ostaviti, omogućiti, dopustiti, potvrditi, pristati, naložiti, popustiti, ostaviti na volju; (αἰσχρά) ostavljati komu (kojemu dolikuje), Sof. Fil. 972. Part. δούς treba često prevesti s protiv, oko, sa.

δίε, v. δίω.

δι-εγγυάω, 1. akt. jamac biti za koga, jamčiti, τινός za koju svotu. 2. pas. διεγγυᾶσθαι τινί τινος komu za određenu jamčevinu (τινός) biti pušten.

διεγγύησις, ἡ, jamčenje.

δι-εγείρω, *poz.* razbuditi.

δι-έδεξε, v. διαδείκνυμι.

δι-έεργον, v. διείργω.

I. **δί-ειμι**, i adj. verb. διιτέον (εἶμι), prolaziti, provući se, τί i διά τινος, pren. pripovijedati, u prez. često kao fut. ja ću što pripovijedati.

II. **δί-ειμι**, fut. διέσομαι (εἰμί), sveđer biti, s part. prevodi se adverbom »neprestano«: var. l. διοίσει Mem. 2, 1, 24.

διει-πετής, (-πέτης), 2. var. l. mj. διιπετής, v. r.

δι-εῖπον, inf. διειπεῖν, *ep.* διαϝειπέμεν, defekt. aor. 2. s fut. διερῶ i perf. διείρηκα, zapr. doreći, pak potpuno i izvjesno ili točno reći, točno odrediti, τινί τι ili sa sl. akuz. s inf.; αἴνιγμα zagonetku odgonenuti; δ. ἀλλήλοισιν zajedno prorešetati.

δι-είργω, *jon.* **διέργω** (v. εἴργω), impf. *ep.* διέεργον, rastavljati, dijeliti, lučiti, osob. za zemlje, τὸ μέσον τινός mj. μέσον τινά, jer se zemlja u sredini dijeli, τινί čim, τινός od čega, takođ. s ἐπὶ θάτερα oboje rastavljati, pa tako isto s αὐτούς, što u misli treba dodati (Ksen. An. 3, 1, 2).

δι-είρηκα, v. διεῖπον.

δι-είρομαι, *ep.* samo prez., točno ispitivati, τί i τινά τι.

δι-ειρύω, *jon.* mj. **διερύω** (v. ἐρύω), provući, prevući, τί τι nešto preko čega.

δι-είρω, perf. διεῖρκα, protaknuti, διά τινος kroz ili u što.

Διειτρέφης, ους, ὁ, 1. otac atenskoga stratega Nikostrata, koji je g. 418. pao. 2. atenski vojvoda oko g. 412.

δι-έκ, pred samoglasn. διέξ, *ep.* skroz i napolje, sasvim skroz, τινός.

δι-εκβάλλω, *poz.* prolaziti, prevaliti, prijeći preko čega, τί.

διέκδυσις, ἡ, *poz.* izlaz. Od

δι-εκδύομαι, aor. -δῦναι, *poz.* provlačiti se, kroza što τί.

δι-εκθέω, *poz.* trčati skroz i napolje.

δι-εκπαίω, *poz.* protući se; redove neprijateljske probiti; Arijan An. 3, 14, 5. dodaj: iz Darijeva srednjega bojnoga reda.

δι-εκπεράω, ići kroz, jedriti kroz, prijeći, τί preko čega, kroza što, među čim.

δι-εκπίπτω, aor. -εξέπεσον, *poz.* za svako brzo kretanje: kroza što brzo projahati, provesti se, projuriti, provaliti, protući se, ἐπί τινα, i tako umaknuti, πρός τινα.

δι-εκπλέω, *jon.* **-πλώω** (v. πλέω), lađom provesti se kroz, projedriti, takođ. među čim probroditi, τί ili διά τινος, osob. gdje bi neprijateljev red probili, da im lađe na bokovima i veslima oštete pak ih onda odostrag napadnu; što su osob. Atenjani rado činili i što najprije pominje Herodot 5, 12 (διέκπλους, protivno kretanje κύκλος klupko).

διέκπλοος, ὁ, stegn. **διέκπλους**, 1. prolaz, prolazište, τῶν βραχέων. 2. probijanje reda neprijateljskih lađa (v. διεκπλέω), ali i prolaz brodova među sobom, kao mornarska vježba, διέκπλουν τῇσι νηυσὶ δι' ἀλλήλέων ποιεῖσθαι pustiti lađe da među sobom prolaze, ili pustiti slobodan prolaz kroz red brodova kod pristajanja.

δι-εκπλώω, v. διεκπλέω.

δι-έκροος, ὁ, *jon.* istjecanje.

δι-ελαύνω (v. ἐλαύνω), aor. 1. διήλᾶσα, 1. protjerati, goniti kroz, τινά τινος koga kroza što, pren. prosukati, probosti, probiti, τί τινος što kroza što, μέχρι τινός do čega, i to τινί čim, i τινά koga probosti, stoga pas. διεληλαμένος τὸν μηρὸν (ὀσσῷ *pilo*). 2. intr. projahati, aps. ili ὁδόν, uop. proputovati, proći kroz, i (o konjanicima) protući se.

δι-ελέγχω, posve pobijati, točno ispitivati.

δι-έλκω (v. ἕλκω), aor. part. -ελκύσας, razvlačiti.

διελῶ, οῦμεν, *poz.* fut. za διαιρέω, v. r.

δίεμαι (osn. δι), konj. δίηται, opt. δίοιτο, samo prez. med., *ep.* 1. tranz. plašiti, goniti, rastjerati, (ἀπό) τινος od ili sa čega. 2. intr. dati se plašiti, hitjeti, bježati, πεδίοιο poljanom, σταθμοῖο od obora; *poet.* takođ. plašiti se; v. δίω.

δι-εμπολάω, *poet.* prodavati, prometati, pren. τινὰ πρός τινα izdati.

δι-ενθυμέομαι, N. N. promozgati.

δι-ενιαυτίζω, *jon.* godinu dana preživjeti.

δι-ενοχλέω, neprestano dosađivati.

δι-εντέρευμα, τὸ (ἔντερον), *poet.* istraživanje crijeva, nauka o crijevima.

δι-έξ, v. δι-έκ.

δι-εξαγωγή, ἡ, *poz.* provođenje, življenje.

δι-εξαΐσσω, *buk.* brzo provesti se kroz, brzo projuriti.

δι-εξειλίσσω, *jon.* mj. διεξελίσσω, rastresati, rasprostirati.

δι-έξειμι (v. εἶμι), **1.** kroz nešto prolaziti ili izići, protući se kroza što, pak διά τινος kroz ili među što, tako isto μεταξύ τινος. **2.** pren. **a)** τὸ κακὸν διὰ παντὸς τοῦ σώματος. **b)** sa i bez τῷ λόγῳ potpuno ili po redu (ἐφεξῆς) u govoru razložiti, raspravljati, pripovjediti, također predavati, πρός τινα pred kim t. j. komu, τί, na pr. λόγους ἐπιταφίους ἐπί τινι nadgrobno slovo besjediti nad kim, ili τὰ πάθη ὡς οἰκτρά, ili περί τινος pak i καθ' ἕκαστον τούτων χωρίς, gdje je καθ' ἕκαστον kao καθ' ἕνα jednako distributivnoj zamjenici, svako napose uzimati, takođ. sa sl. ὡς.

διεξέλασις, ἡ, *poz.* provaljivanje, projahivanje.

δι-εξελαύνω (v. ἐλαύνω), *jon.* i *poz.* protjerati kroz, naoko intr. projahati, provesti se, probiti se, aps. i τί kroza što (takođ. preko rijeke), ali takođ. κατά τι jašući u što dospjeti, namjeriti se na što, παρὰ ἔθνος ἓν ἕκαστον provesti se od jednoga naroda do drugoga.

δι-εξερέομαι (I. εἴρω), *ep.* točno ispitivati, τινά τι.

δι-εξερπύζω i δι-εξέρπω, fut. -ύσω, *poz.* izmiljeti, ispuzati, provući se kroz.

δι-εξέρχομαι (v. ἔρχομαι), **1.** kroz nešto izlaziti, — prijeći, — prolaziti, aps. ili τί (βίον proživjeti) i διά τινος, ali ἐπί i εἴς τι do čega stići; pren. aps. provesti ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἄχρι τῆς τελευτῆς, ili τί kroza što proći, pretrpjeti, trpjeti, ili takođ. izvršivati, διὰ πάντων δ. k svima (redom) doći, sve svršiti, sve prokušati, sva sredstva iscrpsti, διὰ πασῶν τῶν ζημιῶν sve kazni poredom upotrijebiti. **2.** sa i bez λόγῳ u govoru razlagati, pripovijedati, također λόγους t. j. iznijeti, prikazati. **3.** prolaziti, minuti, o vremenu.

δι-εξηγέομαι, razlagati, pripovijedati, tumačiti.

δι-εξίημι, propustiti i spustiti, τινὰ διά τινος.

δι-εξοδεύω, *poz.* razlagati, raspravljati.

διεξοδικός, 3. *poz.* opširan. Od

δι-έξοδος, ἡ, **1.** prolaz, διέξοδοι ὁδῶν prijeke ulice glavne ceste, koje je presijecaju, prolaz, izlaz, ophod, put sunčev. Pren. svršetak, βουλευμάτων osnovâ, τῶν λόγων način, kako se razgovor vodi do kraja. **2.** potpuno razlaganje, opis, oris.

δι-εορτάζω, konj. aor. διεορτάσωσι, do kraja slaviti, τί.

δι-επέφραδε, v. διαφράζω.

δι-έπραθον, v. διαπέρθω.

δι-έπτατο, διέπτη, v. διαπέτομαι.

δι-έπω, *ep. poet.* i *poz.*, impf. διεῖπον, *ep.* δίεπον, nešto raditi, vršiti, upravljati, στρατόν vojsku ređati, ἀνέρας σκηπανίῳ s palicom kroz ljude prolaziti, da bi ih potisnuo i rasplašio.

δι-εργάζομαι (v. ἐργάζομαι), plpf. *jon.* διέργαστο, takođ. pas., *jon. poet.* i *poz.* uništiti, pogubiti, τί i τινά.

δι-έργω, v. διείργω.

δι-ερεθίζω, *poz.* još više dražiti.

δι-ερείδομαι, med., *poet.* i *poz.* **1.** upirati se, τινί. **2.** opirati se, protiviti se, πρός τι čemu.

δι-ερέσσω, aor. διήρεσα, *ep.* -ήρεσσα, proveslati, χερσί rukama dalje veslati; *poet.* tamo amo mahati.

δι-ερευνάω i **-άομαι**, med., nanjušiti, pretražiti, raspitivati, τί i τινά.

διερευνητής, οῦ, ὁ, pretražitelj, uhoda.

δι-ερίζομαι, aor. -ερισάμενος, med., *poz.* τινί s kim prepirati se.

διερμηνεία, ας, ἡ, tumačenje.

διερμηνευτής, οῦ, ὁ, N. T. tumač.

δι-ερμηνεύω, kadšto i bez augm., *poz.* razjasniti, tumačiti.

I. **διερός**, 3. *ep.* i *poet.* (δίαιτα), u životu, živ.

II. **διερός**, 3. (δίεμαι), hitar, πούς.

III. **διερός**, 3. (διαίνω?), tekući, topeći se, μέλη; mokar.

δι-έρπω, impf. διεῖρπον, *poet.* prolaziti, πῦρ kroz oganj (kao sud božji, kao u srednjem vijeku).

δι-ερύκω, rastavljati, zaprečivati.

δι-έρχομαι (v. ἔρχομαι), aor. inf. *ep.* διελθέμεν, **prolaziti, 1.** protrčati, koračati kroz, ići kroz ili preko, prelaziti; za rijeke: protjecati; za kola: provesti se, aps. ili τί, τινά i τινός kroza što ili kroz koji narod, pa tako i διά τινος; pak: protući se, te sa ὁδόν i slič. put prevaliti, εἴς τινα ili τι i to πρός τι dokle. Pren. za strijele, otrov, muke ljubavne: prodirati, projuriti, τί i τινός kroza što, N. T. τὴν ψυχὴν ῥομφαία i ἐκείνης (τῆς ὁδοῦ), uz βίον i slič. svoj vijek proživjeti, παιδείαν dječje nauke svršavati; nešto pretrpjeti; o glasu: raznijeti se, aps. ili s akuz. ili εἴς τινας među nekojima, pa tako i uop. izići, pokazati se. **2.** sa i bez λόγῳ razlagati, ἐν μήκει λόγων dugo govoriti; otržito očitovati, objaviti, pripovijedati, predavati, razjasniti, aps. ili τί i περί τινος ili sa sl. zavis. reč., i to τινί i πρός τινα, ali ἐπί τινος kod čega, što se čega tiče, pak i pročitati, promisliti, prosuditi. **3.** o vremenu: intr. proći, minuti, proteći.

δι-ερῶ, v. διεῖπον.

δι-ερωτάω, 1. ispitivati, τινά, τινά τι o čem, ili sa sl. zavis. reč. **2.** okolo ili svagda pitati.

διέσῃ, fut. 2. sg. od II. δίειμι.

δι-εσθίω, fut. διέδομαι, aor. διέφαγον, *jon.* progristi, proglodati.

δι-έσσυτο, v. διασεύω.

δι-ετής, 2. dvogodišnji.

διετήσιος, 2. (διά, ἔτος), kroz cijelu godinu razdijeljen.

διετία, ἡ, N. T. vrijeme od dvije godine (dana).

δι-έτμαγεν, v. διατμήγω.

δι-ευθύνω, popravljati, poučavati, ispravljati.
δι-ευκρινέω, točno lučiti, urediti; med. dobro prosuditi ili odrediti.
δι-ευλαβέομαι, veoma se čuvati.
δι-ευνάω, poet. na vječni počinak privesti.
δι-ευσχημονέω, poz. potpuno svoje dostojanstvo sačuvati.
δι-ευτυχέω, jednako imati sreće.
δι-έχω (i u tmezi, v. ἔχω), **1. tranz. držati rastavljeno,** rastavljati, cijepati, dijeliti, *τί* ili *τινὰ ἀπό τινος.* Osob. *παιδὸς βλάστας οὐ διέσχον ἡμέραι τρεῖς* tri dana ne dijeljahu rođenja dječakova, naime od njegova izloženja, t. j. nijesu prošla tri dana od njegova poroda (Sof. O. R. 717); *δ. χεῖρας* držati po srijedi (da se ljudi razvade); uop. odbijati, *τινά.* **2. intr. a)** protezati se, od kraja do kraja sezati, do kraja držati se, dakle *ὀϊστὸς ἀντικρύ* pomolila se na drugom kraju (Il. 5, 99), aps., *διά τινος* ili samo *τινός,* uop. pružati se, prostirati se, *ἔκ τινος ἔς τι.* **b)** držati se rastavljeno, stoga *α)* razilaziti se, razmaći se, dati mjesta, i tako *τὸ διέχον* razmak; također: raspući se. *β)* rasprostirati se, širiti se, rasprostraniti se. *γ)* udaljen biti, aps. i *ἀπό τινος* ili *τινός,* i to *πρός τι* prema čemu.
δι-εψευσμένος, adv. *-ως, poz.* lažan, neiskren.
δίζημαι, *δίζηται* i t. d., impf. *ἐδίζητο,* fut. *διζήσομαι* (*ζητέω*), dep. med., tražiti, potražiti, *τινά* ili *εἴ κου,* stoga **1.** nešto tražiti ili iskati, htjeti postići, nastojati sebi pribaviti, nastojati oko čega, truditi se za što, aps. i to *τινί* čim; ili *τί* i *τί τινι* kome što htjeti pribaviti, takođ. s inf. sa članom i bez njega. **2.** ispitivati, istraživati, na pr. *τὸ μαντήϊον* smisao proroštva, ili s neupr. upit. reč.
δίζομαι, poet. = *δίζημαι.*
δί-ζυξ, *ὕγος, ὁ, ἡ* (*ζυγόν*), *ep.* dvoprežan, po dvoje, dva a dva.
δίζω (*δίς, δύο*), impf. *δίζε, ep.* dvoumiti, ne znati, sa sl. *ἦ — ἦ* (Il. 16, 713).
Δίη, *ἡ,* maleno ostrvo pred Knosom kod Krete.
δι-ηγέομαι, dep. med., razlagati, pripovijedati, razjašnjivati, aps., *τί, τί τινι* ili sa sl. zavis. reč. i *ὡς,* kojoj se subj. katkad prevuče u glavnu rečenicu.
διήγημα, *ατος, τὸ,* **1.** pripovijedanje (pojedinoga događaja). **2.** navješćivanje, glas.
διήγησις, *εως, ἡ,* razlaganje, opširno pričanje, životopis.
δι-ηθέω, 1. tranz. procijediti, isprati, isplakati, *τί τινι.* **2.** intr. *jon.* prokapljivati, probijati (Hdt. 2, 93).
διηκονέω, διήκονος, διηκόσιοι, *jon.* mj. *διακ.*
δι-ήκω, *jon. poet.* i *poz.* **1.** prolaziti, prodirati, *διά τινος* kroza što. **2.** dosezati, *ἔκ τινος ἐπί* ili *ἔς τι* od čega do čega, *τί* ili *τινά* kroza što prodirati, do koga sezati ili oriti se.
δι-ημερεύω, čitav dan provesti, predaniti, *ἔν τινι* ili s part.
δι-ηνεκής, 2., *at.* takođ. *διανεκής* (*ἐνεγκεῖν*), trajan, neprestani, neprekidan, suvisli, tako *γέφυρα* (stalan) most, koji bez prekida vodi od jedne obale do druge, ili *ὦλκα διηνεκέα προταμοίμην* brazdu u jednom pravcu (ravno) do kraja vući, pak *ἀτραπιτοί* dugački, *ῥάβδοι* klinci, koji sežu do krajnjega oboda (*περὶ κύκλον,* Il. 12, 297), pa tako uop. daleko sežući, dug, velik, poslije i o vremenu: neprekidan, neprestani, *εἰς τὸ διηνεκές* = *in perpetuum; τὸ διηνεκὲς τῆς εὐτυχίας* stalnost sreće. — Adv. **διηνεκέως** i *at.* **διηνεκῶς,** sve jednako, od početka do kraja, stoga: opširno, potpuno, ili takođ. jasno, potanko.
δι-ήνεμος, 2. (*ἄνεμος*), *poet.* vjetru izložen, zračan.
διῆξε, aor., v. *διάσσω.*
δι-ήρεσα, v. *διερέσσω.*
δι-ήρης, 2. *poet.* dvostruko svezan, *τὸ διῆρες μελάθρων* gornji boj (kat) kuće.
Δίης u Trakiji, v. *Δῖον* **2.**
δι-ηχέω, poz. pustiti glas, dalje širiti, razglasiti.
δι-θάλασσος, 2. N. T. između dva mora, *bimaris, δ. τόπος* greben.
δί-θηκτος, 2. *poet.* dvosječan.
δί-θρονος, 2. *poet.* dvoprijestolan (Atrejevići, po Eshilu, a donekle i po Sofoklu zajednički vladajući).
δι-θύραμβος, *ὁ,* **1.** pridjevak Dionisov, tobože po njegovu dvostruku porodu od Semele i Zeusa. **2.** stara, kod Dionisovih svečanosti obična, živom mimikom praćena zborna (korska) i u kolu pjevana pjesma, koju je Arion umjetnički usavršio.
δι-ίημι (i u tmezi), **1.** prosukati, bacati kroza što, *τινός.* **2.** puštati koga kroza što, dopustiti mu prolaz *τινὰ ἐπί τινι.* Pren. *τοῦ στόματος φονάς μοι* prebacuje mi ubistvo. **3.** raspustiti, otpustiti, *ἔκ τινος* iz čega.
δι-ικνέομαι, fut. *διίξομαι,* aor. *διικόμην,* **1.** intr. prodrijeti ili doprijeti, *μέχρι τινός* do koga, aps. (strijelama) doseći, pogoditi. **2.** tranz. *ep.* prolaziti, t. j. razlagati, *τί.*
διι-πετής, 2. *ep. poet.* i *poz.* (*Διός, πίπτω*), **1.** *ep.* na zapovijed Zeusovu dolje padajući, poslan od Zeusa, osob. »nebotočan«, pridjev rijekâ, koje od kiše nastaju ili nabujaju. **2.** komp. *-ετέστερος* proziran, bistar, sjajan.
δι-ίπταμαι, poz. = *διαπέτομαι.*
δι-ιστέον, v. *δίοιδα.*
δι-ίστημι, A) tranz. 1. akt. i pas. (*διαστήσω, διέστησα, διεστάθην*), **rastavljati,** na različnim mjestima ili na razmake postavljati; pren. razdvojiti, i to *τινά τινος,* ili *εἰς μέρη* na dijelove cijepati. **2.** med. *διίσταμαι* (*διαστήσομαι, διεστησάμην*), rastavljati, nasuprot stavljati, *τινός.*

B) intr. δι-ίσταμαι, *διαστήσομαι, διέστην, δι-*

ἕστηκα, 1. pl. διέστἄμεν, 3. pl. διεστᾶσιν, **rastavljati se, razilaziti se** (u perf. rastavljeno stajati), dakle **1. rastati se,** zijevati, mjesta dati, τινί kome s puta ići, za vojnike: na različnim mjestima biti svrstan, κατὰ διακοσίους na hrpe od 200; pren. dijeliti se, rastati se, sa i bez χωρίς ili δίχα, ἐς ξυμμαχίαν ἑκατέρων na dvostruko savezništvo, κατὰ πόλεις na gradove; stoga takođ. razdvojiti se; otuđiti, εἰς δύο μέρη dijeliti se na dvije stranke, πρός τινα. **2.** razlikovati se, različan biti, φύσιν po svojoj prirodi.

δι-ισχῡρίζομαι, dep. med., **1.** za sebe sigurnost naći, oslanjati se ili tješiti se, περί τινος o čem umiriti se, ili sa sl. inf. **2.** zacijelo ili izvjesno tvrditi, τί ili sa sl. akuz. i inf. ili ὅτι.

Διιτρέφης, krivo pisano mj. *Διειτρέφης,* v. r.

δῖί-φιλος, 2. *ep.* = *Διὶ φίλος,* od Zeusa ljubljen, Zeusov ljubimac.

δῐκάζω, δικάσω, ἐδίκἄσα, δεδίκασμαι, ἐδεδίκαστο, ἐδικάσθη, *poz.* δεδικάσομαι, *ep.* aor. takođ. sa σσ, fut. inf. *jon.* δικᾶν, **1. akt. suditi,** sud izreći, presuditi, aps. ili δίκαια pravedno, ὅσια savjesno, slič. κατὰ τὸ ὀρθόν, uop. odlučiti, odrediti; zaključiti, smisliti, τί, stoga κρυπτάδια tajne osnove smišljati (i o gatarima, Herod. 1, 84) ili s akuz. i inf.; τινί kome pravdu krojiti, suditi, ἐς μέσον po pravdi, često δίκην δ. sud izreći, stvar presuditi, τινί za koga, pa tako τὰ κοινά o državnim prilikama suditi, slič. πάντα, takođ. τινί τι kome što dosuditi, na pr. φυγήν τινι ili γάμον ἄγαμον, takođ. s gen. ἐγκλήματος δ. (naime δίκην) o kakoj tužbi suditi. Napose οἱ δικάζοντες τῇ Ἱπποθωντίδι onih 40 sudija svake file, koji su po demima obilazili sudeći o sitnijim stvarima. Ali u pas. οἱ δικαζόμενοι uop. optuženi, suđeni. **2. med.** sebi dati suditi, doći u sud, na sudu braniti se, pravdati se, parbiti se, τινί ili πρός τινα s kim, δίκην ili δίκας δικάζεσθαι parnicu tjerati, ἀλλήλοις natjerivati se parnicama, i to περί τινος poradi čega, ali ὑπέρ τινος za koga tužbu predati.

Δίκαια, ἡ, grad u Trakiji, s. Kurnu.

Δικαιάρχεια, ἡ, grad Puteoli u Italiji.

δικαιέω, *jon.* = δικαιόω, v. r.

δικαιοδοσία, ἡ, *poz.* presuđivanje, pravosuđe.

δικαιοκρισία, ἡ, N. T. pravedni sud.

δικαιο-λόγος, svoje pravo braneći. Otd.

δικαιολογέομαι, svoje pravo čuvati, braniti se, ὑπέρ, περί τινος; akt. οἱ δικαιολογοῦντες braniči, odvjetnici.

δικαιολογία, ἡ, *poz.* branidba prava, πρός τινα protiv ili od koga, ὑπέρ τινος za koga.

δικαιοπραγέω, *poz.* pravedno postupati ili raditi.

δίκαιος, 3. *poet.* takođ. 2. (δίκη), **pravedan, 1.** za ljude: pravedan, koji pravedno radi, u Hom. koji pravo prema bogovima i ljudima ne krši, inače: koji se prema državnim zakonima vlada, pravičan, pošten, plemenit, dobar, bogodušan, takođ. samo: pravi, na pr. λογιστής (Dem. 1, 10); za životinje: kad su onakve, kako treba, podoban, koristan, izvježban (o konju). **2.** za čine: pravedan, zaslužen, prav, prema zakonima, zakonit, obrazložen, dostojan, pristojan. **3.** o stanju i stvarima: pravi, na pravednosti osnovan, pravedno stečen (πλοῦτος), pošten (πενία), temeljit, λόγος koji istavlja pravo (Tuk. 3, 44, 3), ἡσυχία ili εὐσέβεια t. j. tvoja sadašnja; napokon i o kolima: dobra, prikladna, i o polju: rodno, kad daje što treba, ili αἱ ὀργυιαὶ δ. εἰσι στάδιον jesu ravno st. Konstr. δ. ἐς, περί τι i τινα prema čemu ili komu, περὶ τὸν φόβον prema strahu. Nerijetko δίκαιον, rjeđe δίκαια (svagda bez kopule) sa sl. inf. pravo je da, ali još češće lično δίκαιός εἰμι s inf., koje: imam pravo, ovlašten sam, zaslužujem, koje: dužan sam, dolikuje mi, moram, po pravdi, s pravednim nakanama.

Supst. τὸ δίκαιον i **τὰ δίκαια** pravo (κακὸν δ. žalosno pravo), pravednost, pravda, pravičnost, ἐπὶ πᾶσι δικαίοις po pravdi i pravici; ali takođ. pravno postupanje, δικαίῳ χρῆσθαι pravno postupati (sumnj.), nasuprot ποίῳ δ. χρώμενοι s kojega pravnoga razloga, opravdavanje (τὰ δ. ὑπὲρ τῆς γραφῆς razlozi opravdanju), pravne odredbe, uvjeti, dužnosti ugovorne, τὰ πρὸς Θηβαίους δ. tražbine u Tebanaca, prava, ono što pripada, τελεῖν zakonite namete plaćati, takođ. τὸ δ. pravedna stvar. — **Fraze** jesu: τὰ δ. διδόναι pravo dati; λαμβάνειν svoje pravo tražiti, slič. δ. πράττεσθαι ili τιθέναι ἔκ τινος pravo po čem mjeriti; τὰ δ. λέγειν reći što je pravo, pravo imati, iskati što je pravo, ali takođ.: pravnoga načela čvrsto držati se; τῶν δικαίων μετέχειν biti dionik u suđenju (koje države); δίκαια ποιεῖν svoje činiti, održati obećanje; πράττειν činiti što je pravo. A govorilo se κατὰ τὸ δ. s pravnoga razloga, s pravom, slič. σὺν τῷ δ. na pravedan način, s (potpunim) pravom, ἐκ τοῦ δ. kako dolikuje, pa takođ. na pravedan način, τῷ δ. s pravom, ali τῷ σῷ δ. (ἐπισπέσθαι) prihvatiti tvoje mišljenje o tom, što je pravo; παρὰ τὸ δ. protiv pravde i pravice, πρὸς οὐδὲν δ. bez pravedna razloga. Više adv. stoji u δικαιότερα ἀποκρινοῦμαι za bolje opravdanje, πολλὰ καὶ δίκαια μέμφεσθαί τινι s potpunim pravom tužiti se na koga, τὰ δ. βοηθεῖν do prava pripomagati, τὸ δ. δυστυχεῖς κεκλήμεθ' ἄν, zapravo, t. j. ako pravo stanje stvari motriš.

Adv. **δικαίως,** komp. δικαιότερον, superl. δικαιότατα, na pravedan način, pravedno, s pravom, po pravu, kako je pravo, pouzdano, ozbiljno, po istini, nepristrano, po duši, po

zakonu i običaju, kako dolikuje, s dobrim razlogom, prirodno. Otd.

δικαιοσύνη, *ἡ*, **1.** pravednost, pravičnost, pravda. U sv. Pavla naprema židovima i židovskim kršćanima, ne po zakonskim djelima zasluženo, već vjerom darovano stanje nedužnosti: *ἡ (τοῦ) θεοῦ δ., ἡ ἐκ θεοῦ δ., ἡ διὰ πίστεως (κατὰ πίστιν) δ.* **2.** prava kakvoća, pravo stanje. **3.** pravosuđe.

δικαιότης, *ἡ = δικαιοσύνη.*

δικαιόω, fut. *-ώσω* i *-ώσομαι*, *jon.* **δικαιέω**, *eol. poet.* impf. 2. sg. *δικαίως*, zapr. pravo činiti, opravdavati, *τί*, stoga **1.** za pravo i pravedno držati, kao pravedno ili pravo spoznati ili smatrati, za dobro držati, *τί* ili s inf., stoga takođ.: iskati, tražbinu iznijeti; htjeti, željeti, tu i sa *ὥστε* i inf.; uop. suditi, tvrditi. **2.** suditi, kazniti, osuditi, uop. kušati. Otd.

δικαίωμα, *ατος, τὸ*, **1.** pravna tražbina, pravni razlog, pravna dedukcija. **2.** N. T. takođ.: pravo, pravednost, opravdavanje.

δικαίως, **1.** v. *δίκαιος*. **2.** *eol. poet.* 2. sg. impf. od *δικαιόω = ἐδικαίους*.

δικαίωσις, *εως, ἡ*, **1.** sudbeni poziv, tužba kod suda. **2.** sudbena kazan. **3.** pravo, pravna tražbina, uop. tražbina, zahtjev. **4.** mišljenje o pravu, mišljenje, samovolja. **5.** N. T. opravdavanje.

δικᾶν, *jon.* inf. fut. od *δικάζω*.

δῐκᾱνῐκός, 3. (*δικανός* odvjetnik), **1.** vješt pravu, stoga *ὁ δ. causidicus*, *ἡ δικανική* vještina odvjetnička, i kao adj. uop. odvjetnički. **2.** svadljiv, pren. opširan, dosadan.

δι-κάρηνος, *poz. ep.* dvoglav.

δικασπόλος, *ὁ* (*δίκας* [akuz. pl.] *πελόμενος* vršeći), *ep.* sudija, sudac, i kao adj. s *ἀνήρ*, *iudex*.

δικαστήριον, *τὸ*, **1.** sudište, sudnica, sud, mjesto suda, *εἰς τὸ δ. ἀναβαίνειν* i *εἰσέρχεσθαι* doći u sud, *εἰς τὸ δ. συλλέγεσθαι* pred sudom skupljati se, *ἐν τῷ δικαστηρίῳ* u sudu, pred sudom, *ἐν δ. λαβεῖν* koga pred sudom pograbiti, *πρὸ τῶν δ. κληρονομεῖσθαι* pred sudnicama za sudačku platu (3 obola) ždrebati. **2.** sudije, sudbena skupština, sud; *δ. παρασκευάζειν τινί* komu sud prirediti i pletkama sastaviti.

δικαστής, *οῦ, ὁ* (*δικάζω*), **1.** sudac, sudija, i to zapr. samo onaj, koji presudu izriče, *τινός* u čem, često kao poziv s *ἀνήρ*. **2.** uop. procjenitelj, osvetnik.

δικαστικός, 3. **1.** koji se sudije ili suda tiče, *νόμος lex iudiciaria* G. Grakha u Rimu, koji je moć senatovu stezao, *λήμματα* od Perikla uvedena sudačka plata u Ateni, isprva 1, poslije 3 obola. **2.** vođenju pravnih poslova vješt, pravu vješt, i *ἡ δικαστική* pravosuđe. **3.** *poz.* pren. kritičan.

δικάστρια, *ἡ*, *poz.* sutkinja.

δικεῖν, *poet.* inf. aor., baciti (isp. *δίσκος*).

δί-κελλα, *ης, ἡ* (*κέλλω*), dvozuba sjekira, trnokop. Otd.

δικελλίτης, *ὁ*, kopač.

δι-κέραιος, 2. *poet.* i *δί-κερως*, *ων*, gen. *ωτος*, akuz. mask. *ων* i *ωτα*, *ep.* i *poet.*, sa dva roga, dvorog.

δι-κέφαλος, 2. *poz.* dvoglav.

δίκη [ῐ], *ἡ* (osn. *δεικ*, *δικ*, u *δεικ-νυμι*, lat. *dic* u *iudex*, *dĭcis causa*), **uputa, način, pravo, 1.** običaj, navada, način, *θεῶν, βασιλήων* običaj kraljeva, *ἱππομαχίας* obični način konjaničkoga kreševa, *βροτῶν* način, usud smrtnički, *ἡ γὰρ δ., ὁπότε* tako biva, kad. Pa tako akuz. *δίκην* kao **adv. a)** poput, *τινός* (*instar*). **b)** poradi, radi, kao *χάριν*.

2. pravo, pravednost, *δίκης ἐς ὀρθόν* pazeći na pravo, na istinu, po istini, kako je dolikovalo, *δίκῃ ἀμείβεσθαι* putem (od strane) pravde odgovarati, povredu svoga prava dokazivati. Inače znači *δίκῃ* s pravom ili za osvetu, pa tako i *σὺν δίκῃ* s pravom, po dosadašnjem običaju, slič. *ἐν δίκῃ*, ali *ἐν χεροῖν δίκῃ* po pravu sile i s pravom sile, *κατὰ δίκην* po pravu, *πρὸς δίκης* po pravu, s razlogom, *πρὸς δ. ἔχει τι* po pravu ima nešto za sebe, t. j. prilike ga ispričavaju, *παρὰ δίκην* protiv prava, *ἄνευ δίκης* protiv zasluge, ali takođ.: bez parnice, bez prava i presude, *πέρα δίκης* preko pravde i pravice. — Personifik. **Δίκη** je boginja pravde i moralnoga zakona, koja vječne, etične zakone čuva, na pr. sveta prava mrtvih; kći i doglavnica Zeusova, od Temide rođena. Ona se zove *φονία*, jer umorstvo proganja, i *παλαίφατος*, jer je ljudima od početka preko bogova objavljena.

3. napose u sing. i plur. **pravna rasprava,** presuda; pravosuđe, pravna odluka, *δ. γίγνεται* izdaje se odluka, ali takođ.: rješava se parnica, *ἔν τινι* na kojem mjestu, *ἐγένετο* parnica je svršena, *δίκαι γενόμεναι* i *δικασθεῖσαι* izrečene presude, svršeni pravni poslovi, *δίκην εἰσιέναι* doći pred sud, *δίκη ἐπιτρέπεταί τινι* nekomu se povjerava da presudi, i *ἐπιτροπὴ δίκης* povjeravanje sudačke odluke, *δίκῃ κρίνειν* presudom odlučiti, ali takođ.: po pravu odlučiti, i s *ἐν δικασταῖς* pred sudijama, *ἐπὶ τῇ Κύρου δίκῃ* po odluci Kirovoj, *ἐν δίκῃ χρόνου* pred sudom vremena. Napose parbena rasprava (Plat. Fed. 58 C) i kazneno pravosuđe (Plat. Gorg. 478 R).

4. pravni posao, parnica, tužba, takođ. pismena tužba (Plut. Arist. c. 56), zapr. svaka tužba, ali u svezi s *γραφή* civilna ili privatna tužba, takođ. *ἰδία* zvana, dok je *δημοσία δ.* ili *γραφή* državna optužba, stoga *τὰς ἰδίας καὶ τὰς δημοσίας δ. κρίνειν* u civilnim i državnim parnicama suditi, *τίνος δίκη;* čega se tiče tužba? uop. *τινός* poradi čega, na pr. *δώρων* poradi

mita, *δ. πρός τινα οὖσα* komu predana ili podnesena, stoga *δίκαι ξυμβόλαιαι πρὸς ξυμμάχους* (o čem vidi pod *συμβόλαιος*) ili *τὰς ἀπὸ στρατείας δ. κρίνειν* držati ratni sud. Inače je *τὴν δ. κρίνειν* značilo: presudu izreći, stvar presuditi. Slič. *δίκην ψηφίζειν* i *δίκας δικάζειν* parnicu riješiti, odlučiti, ili *δ. δικάζειν τινί* komu pravo dijeliti, pravdu krojiti, ali *δίκας δικάζεσθαί τινι* za koga dati raspru riješiti, naprtiti mu parnice. S tim je srodno *διὰ δίκης ἰέναι τινί* s kime pravdati se, *ἐς δίκην ἄγειν* ili *ὑπάγειν τινά* koga pred sud voditi, zaplesti ga u parnicu, tužiti ga sudu, slič. *εἰς δίκας καταστῆσαί τινα* pozvati koga na odgovornost ili na sud, ali općeno je *ἐς δίκας προκαλεῖσθαί τινα* pozivati koga na pravno postupanje, ili *φθόνου δίκην εἰσάγειν οὐκ ἀδικήματος* od zavisti predati tužbu, gdje prekršaja nema, i *δίκην λαγχάνειν* tužbu predati (*τινὶ πρός τινα* protiv koga sudiji), jer je ždrijeb odlučivao red pojedinih tužbi, dakle zapr. izraditi, da se o kojem pravnom poslu ždreba, *δίκην ἑλεῖν, νικᾶν* parnicu dobiti. — Ovamo se opet govorilo *δίκῃ κινδυνεύειν* izlagati se parnici, *διὰ δίκης ἔρχεσθαι* stvar tjerati do parnice, *ἐς δίκην στῆναι* doći na odgovornost, slič. *σφᾶς αὐτοὺς παραδιδόναι εἰς δίκην* i *ἐπὶ δίκην καταβαίνειν* doći na pravno postupanje, ili *δίκην ἀγωνίζεσθαι* istjerati pravdu, dobiti parnicu, *δίκην θανάτου ἀπολογεῖσθαι* braniti se u parnici, gdje se radi o glavi, općeno *δίκην εἰπεῖν* svoju stvar pred sudom zastupati, braniti se, ali takođ. suditi, i *τὴν δ. εἰπεῖν κατὰ τινος* koga tužiti, slič. *τὴν δ. ἀναλαμβάνειν κατά τινος* t. j. preuzimati protiv koga, stoga *τῆς δίκης ἀκούειν τῆς ἀμφί τινος*, i *δίκη ἔρημος* postupanje *in contumaciam*, kad optuženi nije došao na sud.

5. p o p r a v u određena **kazan,** p l a t a, **globa,** z a d o v o l j š t i n a, *τινός* za što, docnije i o s v e t a, na pr. *Δημοσθένους δίκη* osveta, kazan za D., *δίκης δεσμωτήριον* za kazan određena tamnica. Govorilo se *δίκας* ***αἰτεῖν*** *τινος* kazan ili zadovoljštinu iskati za što, ali takođ. iskati pravnu odluku, slič. *δ.* ***αἱρεῖσθαι*** ili *αἴρεσθαι* htjeti kazan, dobiti kazan, *παρά τινος*, najobičnije *δίκην* ***λαμβάνειν*** zapr. kazan primati, utjerati, *παρά τινος*, dakle uop. koga na odgovornost, na kazan povući, kazniti ga, *τινός* za što, *ὑπέρ τινος* u čije ime, katkad i bez *ἱκανήν* u smislu: svoje pravo, dakle zasluženu, primjerenu kazan od koga iskati, na njemu izvršiti (Lisija 12, 84); ali *δ. λαμβάνειν* znači takođ. kazan dobiti t. j. trpjeti. Slič. znači *δίκην* ***ἐπάγειν*** kazneni prijedlog iznositi, ***τελέσασθαι*** proturati, ili *᾿Αμφικτυονικὰς δ. ἐπάγειν* koga amfiktioncima predati (na kazan).

Vrlo su obične ove sveze:

1. *δίκην* i *δίκας* ***διδόναι,*** **a)** b i t i k a ž n j e n, z a d o v o l j š t i n u d a v a t i. *ἀντιδιδόναι* opet kazan trpjeti, *τινός* za što, ali takođ. *ὑπέρ τινος* poradi čega, i to *τινί* od koga, a budući da onda znači b i t i k a ž n j e n, govorilo se i *ὑπό τινος*, sa članom obič. zasluženu kazan trpjeti, ali člana kadšto i nema (isto znači *δίκην ἐκτίνειν* ili *τίνειν, ἐπιτελέειν, παρέχειν τινί*). **b)** p r a v n i m p u t e m u d a r i t i, podvrći se kaznenom postupanju, sudačku odluku pripustiti. **c)** p r a v n o p o s t u p a n j e ili pravni put d o p u š t a t i, *τινί*, pa tako *ἴσας καὶ ὁμοίας*, takođ. *ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ ὁμοίοις δίκας διδόναι* na pravednosti i jednakosti osnovane pravne odluke dopuštati, *δ. διδόναι καὶ λαμβάνειν* pravo davati i uzimati. Slič. se govorilo i *δ. δ. ἀλλήλοις καὶ δέχεσθαι* među sobom pravne odluke o čem davati i uzimati, ili *αἰτεῖν καὶ δέχεσθαι*. **d)** z a s l u ž i t i k a z a n (na pr. *θανάτου*), izgubiti parnicu, *παρά τινι* kod suca.

2. *δίκην* ***ἔχειν,*** **a)** svoju kazan, *τὴν δίκην* svoju zasluženu kazan (ali i bez člana) imati, biti kažnjen. No isto znači takođ. **b)** imati zadovoljštinu, sa sl. *εἰ*, i **c)** parnice (*δίκας*) imati. Slič. znači *τὴν δίκην ὑπέχειν* zasluženu kazan trpjeti (kao *δίκης τυγχάνειν*), ili *τινί* komu platiti, dati zadovoljštinu, ali *δίκην ὑπέχειν* znači takođ. parnicu prihvatiti, njoj se podvrći.

3. *δίκην* ***διώκω*** *τινά* sudbeno progoniti, tužiti, *δίκην* ***φεύγω*** biti tužen; *δίκην διαφεύγω* biti riješen.

δικη-φόρος, 2. (*φέρω*), *poet.* koji kazan nosi, *ἡμέρα* dan osvete.

δι-κλίς, *ίδος, ἡ, ep.* (*κλίνω*), dakle zapr. dvostruko prislonjen, dvokrilan. Supst. *buk.* dvorišna vrata.

δικο-ρραφέω (*ῥάπτω*), *poet.* parnice prišiti, voditi parnice.

δι-κόρυμβος, 2. i ***δι-κόρυφος,*** 2. (*κορυφή*), *poet.* i *poz.* dvovrh.

δι-κότυλος, 2. *poz.* koji drži dvije kotile (*κοτύλη* = 1/4 litre).

δί-κρανος, 2. dvoglav; *τὸ δ.* vile.

δι-κρατής, 2. (*κράτος*), *poet.* dvovladan, dvovlastan; *᾿Ατρεῖδαι* oba Atrida, koji vladaju, *λόγχαι* s obje strane jak.

δί-κροτος, 2. (*κρότος*), koji dvostruko (s obje strane) šumi, *ῥόθια* valovi; koji dvostruko zveči, s dvostrukom kolotečinom; dvokrovka, t. j. lađa sa dva reda vesala (jedan nad drugim).

δικτάτωρ, ορος, ὁ, poz. diktator.

δίκτυες, *οἱ, jon.* »mrežnjaci«, nekakvi vuci u Libiji.

Δίκτυνα i ***Δίκτυννα,*** *ἡ* (*δίκτυον*), »mrežarica«, pridjevak Artemide kao boginje lova.

δικτυό-κλωστος, 2. (*κλώθω*), *poet.* mrežopletan, *σπεῖραι* prugla.

δίκτυον, *τὸ*, **1.** mreža, za lovljenje riba i drugih životinja. **2.** pren. zamka, mreža.

δικωπία, ας, ἡ, dvoveslarka.

δί-κωπος, 2. *poet.* dvovesli.
δί-λογος, 2. N. T. dvojezičan.
δί-λογχος, 2. (λόγχη), *poet.* dvokopljani, **ἄτη** dvoplatna, dvoguba *(publice privatimque)* nesreća.
δί-λοφος, 2. *poet.* dvovrh, pridjev Parnasov.
δί-μηνος, 2. *poz.* dvomjesečan, ἐς δ. na dva mjeseca, τὸ δίμηνον vrijeme od dva mjeseca.
δι-μναῖος, akuz. plur. *jon.* **διμνέως** (μνᾶ), *jon.* i *poz.* vrijedan dvije mine.
διμοιρία, ἡ (δίμοιρος), dva dijela, dvostruko.
διμοιρίτης, ου, ὁ, *poz.* **1.** vojnik, koji dobija dvostruku platu (za nagradu svoje hrabrosti), »dvoplaćenik«. **2.** čelovođa polovice jedne kohorte.
δί-μοιρος, 2. (μοῖρα), *poet.* (među dvoje) razdijeljen; *poz.* **τὸ δ.** **1.** polovica jedne litre (λίτρα), pô funte. **2.** dvostruki obrok (= διμοιρία).
δινάζω ili **δινάω**, *dor.* mj. **δινέω**.
Δίνδυμον, τὸ, gora u Frigiji, sada Murad-Dagh, gdje se frigijsko-lidijska boginja Kibela kao μήτηρ **Δινδυμήνη** *(Ops, Magna mater)* štovala
δινεύω, s impf. iterat. δινεύεσκον, *ep.* i *poet.*, i **δινέω** (δίνη), **1.** tranz. vrtjeti, mahati, ζεύγεα jaram volova unaokolo tjerati. **2.** intr. i pas. vrtjeti se, okretati se, oblijetati, tumarati, optrkivati, kružiti, na pr. za konje Helijeve (Eur. If. T. 192), obrtati, prevraćati.
δίνη [ῑ], ἡ (kor. δι u δίεμαι), vrtlog, osob. vir u vodi, takođ. vijavica, vihar, najv. u plur.; pren. *poet.* o kucanju srca. Otd.
δινήεις, 3. *ep.* i *poz.* **1.** virovit. **2.** *buk.* zaokružen.
δῖνος, τὸ, *poet.* **1.** = δίνη. **2.** vrtoglavica, omamica. **3.** lonac, posuda.
δῑν-ώδης, 2. (εἶδος), *poz.* virovit, o rijeci.
δῑνωτός, 3. (δινόω vrtjeti), *ep.* zaokružen, okruglo strugan, χαλκῷ δινωτός od mjedi okruglo izdjeljan (Il. 13, 406).
διξός, 3. (iz διχθός, od **διχθά** = δίχα), *jon.* = **δισσός**, v. r.
διό (δι' ὅ), čega radi, zašto; takođ. vežući rečenice mj. **διὰ τοῦτο** zato; često s **δή**.
διό-βολος, 2. (βάλλω), *poet.* od Zeusa bačen, uzrokovan, **κτύπος** grom.
Διο-γενέτωρ, ορος, ὁ, *poet.* roditelj Zeusov, ἔναυλοι spilja, gdje je Zeus othranjen.
διο-γενής, 2. *ep.* i *poet.*, **1.** (δῖον γένος ἔχων) uzvišena roda, pridjevak kraljeva i junakâ. **2.** (Διὸς γένος ἔχων) od Zeusa potekao, φάος.
Διογένης, ους, ὁ, lično ime, **1.** iz Sinope, 404.—323. g. pr. Is.; od Antistena primljen za učenika praktično je njegovu nauku o zališnosti potreba do smiješne krajnosti razvio, čega radi je nazvan ὁ κύων (od Platona Σωκράτης μαινόμενος); bio je kozmopolit. **2.** ὁ **Βαβυλώνιος** iz Seleukije, učenik stoika Hrisipa, veoma ugledan, stoga g. 155. pr. Is. u Rim poslan (s Karneadom i Kritolajem). **3.** iz Laerte u Kilikiji, napisao je u biografskom obliku povijest filozofije za neku Rimljanku Ariju, u doba cara Hadrijana.
δι-ογκόομαι, pas. *poz.* naduti se, oteći.
διό-γονος, 2. *poet.* od Zeusa potekao.
δι-οδεύω, *poz.* proputovati, prevaliti.
δι-οδοιπορέω, *jon.* = διοδεύω.
δί-οδος, ἡ, **1.** prolaz, τὴν δ. ψηφίζεσθαι glasovati zato, da se dopusti prolaz. **2.** prohod, put, takođ. prijelaz, put k vratima, hodnik; ἔς τι i ἐν τῷ πρόσθεν naprijed.
Διόθεν, *ep.* i *poet.* adv., od Zeusa, po Zeusovoj volji.
Δῖον u Makedoniji, v. Δῖον **3.**
δι-οίγω (v. οἴγνυμι), pogledu otvorati, kod širom otvorenih vrata, kao u kazalištu što je ἐκκύκλημα otvorao stražnji dio pozorišta, te se mogla vidjeti unutrašnjost palače, čadora i t. d. (Sof. Aj. 346), stoga δίχα na obje strane. Pren. o govorima: otvoriti ih i u unutrašnji smisao njihov prodirati.
δί-οιδα, skroz naskroz poznavati.
δι-οιδέω, intr. *poz.* sasvim oteći.
δι-οικέω, sasvim upravljati (οἰκέω), **1. akt.** i **pas.** upravljati, urediti, vladati, određivati, gojiti, aps. i τί, rjeđe **τινά, περί τινος** naredbe davati o čem; **ἀπό τινος** troškove od čega namirivati. U pas. biti vođen, ići, **τινί** čim t. j. za čim, **τὰ διῳκημένα** odredbe. **2. med.** sebi udesiti, nešto na svoju korist urediti, sebi prisvajati, nešto izraditi, nešto (za sebe) k odluci privesti.
διοίκησις, εως, ἡ, gospodarstvo, kućanstvo, uprava, uređenje čega, takođ. upravna načela čija, osob. u plur. provedbe onoga, što je zaključeno, i ἡ δ. služba kod državne uprave, stoga ὁ ἐπὶ τῆς δ. κεχειροτονημένος upravni činovnik, i ὁ ἐπὶ τῆς δ. στρατηγός upravni strateg, protivno: vojnički strateg.
διοικητής, οῦ, ὁ, *poz.* gospodar, upravitelj.
δι-οικίζω, fut. *at.* -ιῶ, med. -οικιοῖντο, posamce nastaniti, τὴν πόλιν stanovnike (osvojena) grada odijeljeno nastaniti, raseliti ih, uop. rastavljati, cijepati; med. posamce nastaniti se, ali takođ.: preseliti se.
διοίκισις, εως, ἡ (διοικίζομαι), preseljavanje.
διοικισμός, ὁ (-ίζω), *poz.* rastavljanje.
δι-οικοδομέω, pregradom zazidati, **τὸ πρὸς Μεγαρέας** stranu prema Megari prijekim zidom (između oba zidna kraka) zagraditi, **στοάν** trijem zidom (od ostaloga grada) odijeliti.
δι-οικονομέω, *poz.* naređivati, upravljati.
δι-οϊστεύω, *ep.* **1.** prostrijeliti što, **τινός**. **2.** aps. strijelom (do jedne točke) dobaciti. **καί κεν διοϊστεύσειας** ti bi mogao strijelom s jedne pećine do druge dobaciti (Od. 12, 102).
δίοιτο, v. **δίεμαι**.
δι-οιχνέω, *poet.* proći kroza što.

δι-οίχομαι (v. οἴχομαι), *jon.* perf. 3. plur. διοίχηνται, prolaziti, minuti; αἱ ἡμέραι τοῦ ἀριθμοῦ t. j. određeni je broj dana prošao; primicati se kraju, svršiti se.

Διοκλῆς, έους, *ep.* ῆος, ὁ, **1.** sin Orsilohov, knez u mesenskoj Feri. **2.** atenski bjegunac i poslije heroj Megarana. **3.** atenski arhon Ol. 92, 4 = g. 409. — i drugi.

διοκωχή, ἡ, prestajanje, popuštanje kuge (bolje nego δίακ.).

δι-ολισθαίνω, *poz.* takođ. διολισθάνω (v. ὀλισθάνω), aor. 2. part. διολισθών, prošuljati se, τινά umaći kome, ἄχρι τινός; okliznuti se, τὴν γλῶσσαν tepati.

δι-όλλῡμι (v. ὄλλυμι), **1. akt.** sasvim upropastiti, uništiti, poremetiti, pokvariti, τὰ ξύμπαντα πράγματα pustiti da sve propadne, ὑπό τινος od čega; posve zaboraviti. **2. med. δι-όλλυμαι,** s perf. διόλωλα, sasvim propasti, πρός i ἔκ τινος po kome, τινί od šta, takođ. doći do propasti i stoga ἀπό τινος ἐπί τι = ἔρχομαι ὀλλυμένη. S part. τὸν κίνδυνον ὑφορώμενοι pogibaju, t. j. ne mogu podnositi, što se moraju bojati pogibli. Sof. El. 679 διόλλυται prez. hist.

διόμαι, *poet.* var. za δίεμαι.

δι-ομαλίζω, intr. *poz.* ostati posve isti.

Διομέδων, οντος, ὁ, atenski vojskovođa u peloponeskom ratu.

Διομήδειος, 3. adj. od

Διο-μήδης, εος, ους, akuz. η i εα, **1.** sin Aresov, kralj tračkih Bitonaca, čije su kobile žderale ljudsko meso. **2.** sin Tidejev i Deipilin, Etoljanin, kralj grada Arga i Inaške ravnine, hrabar junak pod Trojom. **3.** inače lično ime.

δι-όμνῡμι, obič. med. **διόμνυμαι,** zaklinjati se, θεούς bogovima, pod zakletvom tvrditi, preklinjati se, kleti se, uvjeravati, aps. ili τί i u part. διομνύμενον ἀρνεῖσθαι pod zakletvom tajati, nijekati.

δι-ομολογέω, med. fut. -ήσομαι, aor. 1. med., adj. verb. διομολογητέον i -έα, **1.** akt. priznavati, s inf. **2.** med. među sobom sporazumjeti se, dogovoriti se, očitovati se, τινί protiv koga. **3.** pas. perf. διωμολόγηται, u ugovoru je određeno, sa sl. inf., ili dogovorom je odobreno, τινὶ πρός τινα.

Δῖον, τὸ, **1.** grad u Eubeji (Il. 2, 538). **2.** grad na Atosu; stanov. οἱ **Διῆς. 3.** grad u Makedoniji, na podnožju Olimpa; stanov. οἱ **Δῖοι,** adj. **Διακός.**

δι-ονομάζω, nazivati; perf. pas. biti na glasu, slavan.

Διονύσιος, ου, **1.** ὁ πρότερος, sin Hermokratov, tiran sirakuski g. 406.—367., ratovao je dva puta s Kartažanima i branio helenstvo u Siciliji; sumnjičav i okrutan. **2.** ὁ νέος, njegov sin i nasljednik g. 367., pozvao dva puta Platona k sebi g. 360., ali ga nije bio dostojan; od Timoleona zbačen s prijestola g. 343., umr'o u Korintu. **3.** Θρᾷξ, oko g. 100. pr. Is., napisao prvu grčku gramatiku. **4.** ὁ Ἁλικαρνασεύς, savremenik Augustov, napisao rimske starožitnosti i retorske spise. **5.** areopagit, od sv. Pavla pokršten

Διονυσόδωρος, ὁ, sofist iz Hija, savremenik Sokratov, koji je isprva u Turijama, zatim u Ateni živio i u vojvodskoj vještini poučavao.

Διόνυσος, *ep.* i *poet.* takođ. **Διώνυσος,** ου, ὁ (trački = Zeusov sin, Zeusov junak), sin Zeusov i Semelin, rođen na poljani oko Nise ili u Tebi, dojen i odgojen od nisejskih vila, koje su ga poslije kao Bromija u ophodu (θίασος) oblijetale; od Here progonjen i zato u slabine Zeusove ušit i tu odrastao. Pošto je Zeus slabine rasporio i dijete rodio (Διθύραμβος), poduze Dion. glasitu vojnicu preko Trakije u Frigiju, Siriju, Egipat i Indiju. No u Trakiji morade bježati od tamošnjega kralja Likurga, koji bi zato vrgnut među pećine. Kao boga vina i vinogradarstva štovahu ga osob. u Tebi i Ateni; zvali su ga Λυαῖος rješitelj briga, λύων μελεδήματα θυμοῦ, Μελπόμενος kao prijatelja Muzâ. Ne ubrajahu ga među olimpske bogove; no pošto je svoje božansko štovanje raširio po svem svijetu, povede svoju mater pod imenom Θυώνη u Olimp. Njega su slavili orgijastički, stoga se zove Βάκχος, Ἴακχος bučni, Βρόμιος, Εὔιος. U Ateni se kao dijete Ἴακχος udružuje s Persefonom, Κόρη, u Demetrinim misterijama.

Njegove se svetkovine zvahu **τὰ Διονύσια,** a bilo ih četvorih: **1.** male ili seoske Dionisije, τὰ κατ' ἀγρούς ili ἐν ἀγροῖς, u vrijeme, kad bi se mlado vino prvom kušalo (prosinac, siječanj = posideon), čemu pripadahu Ἀσκώλια. **2.** Leneje, Λήναια, svetkovina pretakanja u veljači (= gamelion) u Ateni; novo vino s velikom gozbom, ophodom, ἐξ ἁμαξῶν peckanje, komedije i tragedije. **3.** Antesterije u mjesecu antesterionu (= konac veljače). Prvi dan: načinjanje πιθοίγια, drugi: οἱ χόες svetkovina vrčeva = natpijanje, tajne žrtve; treći: χύτροι svetkovina lonaca, žrtvovanje variva za mrtve. **4.** velike, μεγάλα ili τὰ κατ' ἄστυ, ἐν ἄστει, ἀστικά, u elafebolionu (= ožujak —travanj), kroz šest dana, ophod s prastarim kipom Dionisovim, ditirambi u slavu njegovu (Δ. ἐλευθέριος), pak trodnevno prikazivanje novih drama s velikim sjajem uz nalogu stranaca. Glumište τὸ Διονύσου ili **Διονυσιακόν** θέατρον stajaše južno na podnožju Akropole, prema hramu Λήναιον. Druga bijahu τὸ ἐν Πειραιεῖ i τὸ πρὸς Μουνυχίδι Διονυσιακὸν θέατρον. Hram se njegov zvao τὸ **Διονύσιον.**

Διοπείθης, ους, *poz.* takođ. ου, **1.** vrač u doba

Periklovo, na zlu glasu poradi fanatizma i sujevjerja, neprijatelj filozofima i tužitelj Anaksagorin. **2.** atenski vojvoda u doba Demostenovo.

διόπερ, mj. δι' ὅπερ, **1.** zašto baš, zato baš, baš stoga, *quare*. **2.** s nekakom atrakcijom = διὰ τοῦτο διόπερ zato što, stoga.

διο-πετής, 2. *poet.* i *poz.* (Διός, πίπτω), s neba pao, osob. slika efeske Artemide (Astarte); isp. δυ-πετής.

δί-οπος, ὁ, *poet.* i *poz.* nastojnik, gospodar, zapovjednik.

δι-οπτεύω, aps. dobro paziti, naokolo vrebati, τί nešto točno ogledati, motriti, promatrati.

δι-οπτήρ, ῆρος, ὁ, *ep.* i *poz.* i διόπτης, ου, ὁ, *poet.* uhoda.

δί-οπτρον, τὸ, *poet.* i *poz.* ogledalo, zrcalo.

διορατικός, 3. *poz.* sposoban da progleda, τινός.

δι-οράω, **1.** skroz vidjeti, t. j. vidjeti, da što prosjajuje. **2.** progledati, jasno spoznati ili razabrati.

δι-οργίζομαι, *poz.* žestoko se rasrditi.

δι-όργυιος, 2. (ὀργυιά), s dod. βάθος, dva hvata (12 stopa) dubok.

δι-ορθεύω, *poet.* i

δι-ορθόω i med. **διορθόομαι,** s fut. i aor. 1., (sebi) što ispravljati, popravljati, τί ili περί τινος. Otd.

διόρθωμα, τὸ, popravljanje.

διόρθωσις, ἡ, popravak, **1.** popravljanje, kazan. **2.** uprava, ravnateljstvo. **3.** popravljeno uređenje, kritično popravljeno izdanje.

διορθωτής, ὁ, *poz.* popravljač.

δι-ορίζω, *jon.* **διουρίζω,** fut. -ιῶ i t. d., **I. akt.** i **pas.** **1. a)** ograničiti, omeđiti, uop. odijeliti, rastavljati, dijeliti. **b)** razlikovati, τί τινος što od čega, na čisto iznijeti, odrediti, tumačiti, τινί po čem; definirati. U pas. s παρά τινι kod nekoga se uzela izvjesna razlika, i part. aps. διωρισμένον sa sl. relativ. reč., budući da, dok je jasno bilo određeno. **2.** preko međe prenijeti, na pr. rat, τὶ εἴς τι. **II. med.,** perf. διώρισμαι, **1.** među sobom odrediti, utvrditi (Dem. 18, 111), sa i bez πρὸς ἀλλήλους među sobom, t. j. zajednički odrediti. **2.** = akt. aps. i τί, često sa sl. inf. ili εἰ, ὅτι, i to πρός τινα prema kome. Otd.

διορισμός, ὁ, **1.** razlikovanje. **2.** određenje pojma.

δι-όρνυμαι, *poet.* projuriti.

διορυγή, ἡ, *poz.* jarak.

διόρυγμα, τὸ, prokopano, prokop.

δι-ορύσσω, *at.* **-ττω** (i u tmezi), perf. pas. *at.* δι-ορώρυγμαι (*poz.* διώρυγμαι), plpf. διωρώρυκτο, **1.** prokopati, τί t. j. otvor, prokop kroza što praviti, probiti zid, takođ. prorovati; potkopati, podrovati. **2.** po dužini iskopavati, τί. **3.** otkopati, jarkom pregraditi, odijeliti, κατὰ πόλεις na gradove, t. j. jedan grad od drugoga odijeliti.

δῖος, fem. *ep.* i *lir.* δῖα, *at.* δία, neutr. δῖον, *poet.* takođ. 2. (od δίϝιος, od osn. διϝ, odakle Ζεύς i lat. *dīvus, sub divo*), *ep.* i *poet.* **1.** sjajan, uzvišen, naočit, krasan, Ἀχιλλεύς, συβώτης, δῖα θεάων svijetla boginja. **2.** kao Διός = Zeusov, sin ili kći, kao Artemida, Atena, Ajakidi i γάμοι brak sa Zeusom, slič. βροντή, πῦρ; *Dialis*. **3.** uop. božanski, uzvišen, divan.

διόσ-δοτος, 2. *poet.* od Zeusa darovan.

διο-σημεία, ἡ, *poz.* znamenja od Zeusa, božanska znamenja, osob. s neba, znamenja za vrijeme i čudesa.

Διόσ-κοροι, ων, οἱ, ili **Διοσκόρω,** οιν, τὼ, i *ep.* *jon.* i *poz.* **Διόσκουροι,** οἱ, sinovi Zeusovi, osob. oni od Lede, kćeri spartanskoga kralja Tindareja, t. j. Kastor i Polideuk (Poluks). Obič. ih prikazivahu kao lijepe mladiće na konju. Oni učestvovahu kod vojnice argonautske i u lovu kalidonskom, a poslije smrti biše primljeni u nebo, na kojem se kao zvijezde (blizanci, Δίδυμοι) sjaju i lađama put pokazuju; i električni se oganj sv. Ilije na njih svodio. Njihov se hram zvao τὸ **Διοσκόρειον** (-κούρειον).

διότι, **1.** mj. δι' ὅ τι pitajući: zašto, *quare*. **2.** mj. διὰ τοῦτο, ὅτι obrazlažući: zato, što; stoga. U *orat. obliq.* pored glavne reč. izrečene u infin. takođ. s inf. **3.** mj. ὅτι, da, što, *quod*.

Διοτίμα, ἡ, svećenica iz Mantineje u 5. stolj. pr. Is.

Διότῑμος, ὁ, **1.** sin Strombihov, atenski admiral g. 432., otac Strombihidov. **2.** atenski admiral na Helespontu g. 388. **3.** sin Diopitov, admiral g. 338., pristaša Demostenov i govornik. Aleksandar je g. 335. zahtijevao, da mu se preda.

διο-τρεφής, 2. *ep.* od Zeusa velik ili jak učinjen, od Zeusa, od boga hranjen, koje u osob. smislu, Od. 5, 378 ἄνθρωποι t. j. Feačani, koje uop. pridjev kraljeva i najodličnijih u narodu, kao ljudî od Zeusa zaštićenih, ali takođ. Skamandra, »Zeusov gojenac«.

Διοτρέφης, prije se tako čitalo mj. Διειτρέφης, v. r.

δι-ουρίζω, *jon.* = διορίζω.

Διόφαντος, ου, ὁ, **1.** Atenjanin, **a)** tužitelj Aristidov. **b)** znamenit govornik, prijatelj Demostenov. **c)** poslanik k Aleksandru Vel. **2.** prijatelj pjesnika Teokrita — i drugi.

δι-οχετεύω, *poz.* **1.** voditi kanalima. **2.** χώραν zemlju prokopima natapati.

δι-οχλέω, veoma dosađivati.

δί-οψις, ἡ, proziranje, opažanje.

δί-παις, ὁ, ἡ, *poet.* **1.** od dvoje djece potječući. **2.** dvoje djece imajući.

δι-πάλαιστος, 2. (παλαιστή), *poz.* dvije šake širok.

δί-παλτος, 2. (πάλλω), *poet.* dvostruko zamahnut, ξίφη od obadvojice (Oresta i Pilada) zamahnuti mačevi, στρατός od oba (Atrida)

sakupljena, i: u dvostrukom nasrtaju (Sof. Aj. 408).

δί-πηχυς, *υ*, gen. *εος*, nom. pl. neutr. *-χεα* i *-χη*, dva lakta dugačak, od dva lakta.

διπλάζω (*διπλόος*), *poet.* **1.** tranz. podvostručiti. **2.** intr. dvostruk biti.

δίπλαξ, *ακος*, *ἡ* (*πλέκω*), *ep.* i *poet.*, *duplex*, dvostruko složen. Supst. *ἡ*, naime *χλαῖνα*, dvoguba haljina, t. j. gornja haljina, plašt, koji se dvostruko može prebaciti.

διπλασιάζω = *διπλάζω*, podvostručiti.

διπλάσιος, 3., adv. **-ίως**, *jon.* **διπλήσιος**, 3., *poz.* **διπλασίων**, 2. (*διπλάζω*), dvostruk, dvaput tolik ili toliko. Često kao kompar. s *ἤ* ili gen., još jednom toliko kao. Supst. *τὸ διπλήσιον* dvostruki broj, dvostruko, i *διπλάσιον φέρεσθαι βέλος* t. j. još jedamput tako daleko.

διπλασιόω = *διπλάζω*, podvostručiti.

δί-πλεθρος, 2. dva pletra (po 100 stopa), dakle 200 stopa visok, dug, širok.

διπλῇ, v. *διπλόος*. **διπλήσιος**, v. *διπλάσιος*.

διπλόη, zapr. dvojina, stoga: pukotina, prijelom u željezu.

διπλοΐζω, *poet.* = *διπλάζω*, podvostručiti.

διπλοΐς, *ίδος*, *ἡ*, *poet.* = *δίπλαξ*.

διπλόος, *όη* (Her. *έη*), *όον*, stegn. **διπλοῦς**, *ῆ*, *οῦν*, *duplex*, **1.** dvostruk, dvogub, *διπλῆ φάλαγξ* dvostruka falanga, u dva odjela, svaki uvrstan kao falanga, gdje je jedan dio čitave falange za drugim odjelom stajao, katkad i tako, da su odjeli stajali leđa o leđa, čuvajući jedan drugoga; *διπλῇ χερί* t. j. jedan od ruke drugoga, ili *διπλῆν*, naime *πληγήν*, još jedan udarac; *τινός* još jednom tolik kao —. U plur. = dva. — Supst. *τὸ διπλοῦν* dvostruko, dvojina. **2.** dvojak, *ἔπος* dvolična riječ, s dvostrukim značenjem, *φύλοπις* zavada dviju sestara, *διπλοῦς* (akuz. plur.) *τέκοι* dvostruk plod. **3.** podmukao, lažljiv. — Adv. **διπλῇ**, s obje strane; dvaput toliko.

διπλόω = *διπλάζω*.

δί-πορος, 2. *poet.* sa dva puta.

δι-πόταμος, 2. *poet.* na dvije rijeke.

δί-πους, *-πουν*, *ποδος*, dvonog, dvije stope dugačak.

(**δί-πτυξ**), *υχος*, *ὁ*, *ἡ* (u nom. neobič.), i

δίπτυχος, 2. (*πτύσσω*), *ep. jon.* i *poz.* **1.** dvostruko složen, *δίπτυχα* (od *δίπτυξ*) *ποιεῖν*, naime *κνίσην*, salom dva puta obaviti debelo meso. **2.** uop. *poet.* dvojak, dvogub, dva.

δί-πυλος, 2. (*πύλη*), dvovratan, dvodveran, s dvostrukim ulazom; *τὸ* **Δίπυλον**, ime trijasijskih vrata na sjeverozapadu Atene, između unutrašnjeg i izvanjega Keramika.

Δίρκη, *ἡ*, **1.** kći Ahelojeva, nimfa; po njoj je prozvan **2.** izvor na zapadu Tebi. Adj. **Διρκαῖος**, 3.

δί-ρρυμος, *poet.* sa dvije rude.

δίς, adv. (od *δϝίς*, lat. *bis* od *dvis*, isp. dv-a, stoga *δισ-*, *δι-*, *διά*, lat. *dis-*, raz- = nadvoje), **dva puta**, dvostruko, *ἅπαξ καὶ δίς* jedamput i onda opet, slič. *δὶς καὶ τρίς* mj.: češće; N. T. *δὶς ἀποθανών* prije obraćenja i poslije odmetanja: duhovno mrtav. U složenicama gubi obič. ispred suglasnika svoj *ς*.

δισθανής, 2. (*θανεῖν*), *poz.* dva puta smrtan, dvosmrtan (Od. 12, 22).

δισκεύω, *poet.* i *poz.*, **δισκέω**, *ep.* (*δίσκος*), bacati se kolutom (diskom), *ἀλλήλοισιν* među sobom; *poet.* uop. bacati, metati.

δίσκημα, *τὸ*, *poet.* zbačeno.

δί-σκηπτρος, 2. *poet.* dva žezla držeći, *τιμή* Agamemnonova i Menelajeva zajednička vlada.

δισ-κοπάνιστος, 2. *poz. ep.* pečen od brašna dvaput presijana.

δίσκος, *ὁ* (mj. *δίκ-σκος*, od *δικεῖν* baciti), kolut, okrugla ili obla, plosnata, no u sredini odebela ploča od kamena, željeza ili drveta, kad bez rupe, kad s rupom i remenom u sredini za metanje. Bacati se kolutom bila je već u Homerovo doba obična igra. Ko bi kolut najdalje dobacio, dobio bi nagradu; *ψόφοι δίσκων* zvizga mjedenoga koluta, za znamenje.

δίσκ-ουρα, *τὰ* (*δίσκου οὖρον*), daljina kolutometa (diskometa), *ἐς δίσκουρα* na domet, koliko se može diskom dobaciti (Il. 23, 523).

δισμυριάς, *άδος*, *ἡ*, N. T. (broj) dvadeset tisuća.

δισ-μύριοι, 3. dvadeset tisuća.

δισσ-άρχης, *ου*, *poet.* *βασιλῆς*, dvostruko vladajući kraljevi, za Atride.

δισσός, 3. i **διττός**, 3., adv. *-ῶς*, *jon.* *διξός*, 3. (od *διχjός*, v. *δίχα*, *δϝίς*), dvostruk, dvojak, u plur. = *δύο*, stoga *δισσαὶ πύλαι* t. j. vrata od čadora dvaju Atrida (*δισσοὶ Ἀτρεῖδαι*), dakle dvostruka vrata obaju vojvoda; katkad razdvojen, različan, *τινί* po čem; dvoličan.

διστάζω, *poz.* dvoumiti, neodlučan biti.

δί-στολος, 2. *poet.* u dvostrukoj vojnici; dvojako ispraćen (Antigona i Ismena) od Kreonovih ljudi (Sof. OC. 1055).

δί-στομος, 2. (*στόμα*), *poet.* s dvostrukim ušćem, *δ. συμβάλλουσιν ὁδοί* sa dvije strane sastaju se putovi; *poet.* i N. T. dvosječan, dvoplatan.

δι-σύλλαβος, 2. *poz.* dvojesložan.

δισ-χίλιοι [*ῑ*], 3. dvije tisuće, *ἐν δισχιλίοις* u sudu dviju tisuća. Kod skupnih riječi također u sing.

δι-τάλαντος, 2. dva talanta vrijedan ili težak.

δί-υγρος, 2. *poet.* promočen, posut.

δι-υλίζω, N. T. procijediti.

δι-υπνίζω, oda sna buditi; pas. probuditi se.

διφάσιος, 3. (*δίς*, *φάσις*, *bi-farius*), *jon.* dvostruk, plur. = *δύο*.

διφάω, *ep.* tražiti, potražiti.

διφθέρα, *ἡ*, **1.** odrta i strojena koža, valjada i za odijevanje. **2.** što je od kože napravljeno:

a) neka vrsta sirove pergamene i od nje načinjene knjige. b) kožni krov na čadoru, pretini i naduvene sašivene kože, koje pojedine, koje u splavi svezane, da se po njima može prelaziti preko rijeke. Od takih koža pravile su se često torbe i mješine. c) torba, osob. u praćarâ. d) vez knjige.

διφθερίας, ὁ, čovjek u kožuhu = seljak.

διφθέρινος, 3. kožan.

Δίφιλος, ου, ὁ, iz Sinope, savremenik Menandra, živio s njim u Ateni kao pjesnik novije komedije, uzor Plautov i Terencijev — i drugi.

δίφραξ, ακος, ἡ, *buk.* = δίφρος.

διφρεία, ἡ (διφρεύω), vožnja, kola.

διφρευτής, οῦ, ὁ, *poet.* koji se na (zlatnim) kolima vozi, o suncu.

διφρεύω, *poet.* na kolima voziti.

διφρ-ηλασία, ἡ, *poet.* upravljanje kolâ, utrka na kolima.

διφρηλατέω, *poet.* na kolima voziti se po čem, τί.

διφρ-ηλάτης, ου, ὁ (ἐλαύνω), kočijaš, vozač.

δίφριος, 3. (δίφρος), *poet.* koji se nahodi na kolima, kolar.

διφρίσκος, ὁ, *poet.* demin. od **δίφρος**, mala kola.

δί-φροντις, ιδος, ὁ, ἡ, *poet.* dvojakoga smisla, dvouman, sumnjiv.

δίφρος, ὁ (od δί-φορος), **1.** podina kolna, kolni ormar, za kočijaša (ἡνίοχος) i bojca (παραιβάτης). Bio je okruglast i ostrag otvoren; takođ. stajalište kočijaševo. **2. a)** katkad bojna kola, ili takođ. putna kola sa dva sjedala (Od. 3, 324); uop. kola, ali nigda tovarna, osob. u plur. **b)** klupa bez naslona, takođ. stolac, službena stolica, *sella curulis* rimskih magistrata (konzulâ, pretorâ i edilâ), i eforâ.

διφροφορέομαι, *jon.* i *poz.* (od διφρο-φόρος »stoconoša«) pas., u nosilima dati se nositi.

δι-φυής, 2. gen. -έος, οῦς (φυή), dvolik, dvoličan.

δί-φυιος, 2. (φύω), *poet.* **1.** dvolik. **2.** dvostruke prirode, dvogub, διφυίοις Ταντολίδαισιν za Agamemnona i Menelaja.

δίχα (δίς, διχός), **I. adv.** raz-, **1.** na dvije hrpe, na dva mjesta, dvojako, dvostruko, u dvojakom pogledu; rastavljeno, odvojeno, tako ἐκ πάντων δ. sam samcat, nada sve druge, δ. λαβεῖν τὴν δύναμιν vlast naći razdvojenu, ἔχειν τὴν ἀρχὴν δ. ἀμφοτέρους ἐᾶν pustiti da obadvojica vlast drže u rastavljenu području. **2.** pren. dvojako, dvostruka mišljenja, nesložno, različno, protivno, τινὸς γνῶμαι podijeljeno, δίχα γίγνονται rastavljaju se, τινός od čega, δίχα εἰσί rastavljeni su, podijeljeni, δ. εἶναι dvojako biti, δ. ἐστί razlikuje se, τινός od čega, δίχα πεφυκέναι različna roda ili plemena biti.

II. prijedlog s **gen.**, za kojim obič. stoji, *poet.* i *poz.* odvojeno, rastavljeno, daleko od, bez; takođ.: bez znanja, zapovijedi, pomoći čije. Otd.

διχάδε, adv., na dvije strane.

διχάζω, razdijeliti, zavaditi, rastaviti.

δί-χαλα, v. δίχηλος.

διχῇ, adv. (δίχα), na dvoje; dvostruko.

δί-χηλος, 2., *poet.* δίχαλα, sa dva papka ili kopita, **1.** s raskoljenim papcima. **2.** sa dvije ruke.

διχ-ήρης, 2. *poet.* razdijeljen.

διχθά, *ep.* = δίχα, δ. κραδίη μέμονε dvojako čezne mi srce, kolebam se između dvije odluke.

διχθάδιος, 2. *ep.* dvojak, dvostruk, neutr. kao adv.

διχογνωμονέω, biti διχο-γνώμων, t. j. različna mišljenja.

διχόθεν, adv. (δίχα), sa dvije strane, pren. sa dva razloga.

διχό-μηνις, ιδος, *poet.*, fem. za

διχό-μηνος, 2. *ep. poet.* i *poz.* koji dijeli mjesec, u polovici mjeseca.

διχό-μυθος, 2. *poet.* dvoličan.

διχο-ρραγής, 2. *poet.* dvostruko pukao.

διχο-ρρόπως, adv. (ῥέπω), *poet.* na obje strane nagibajući se, neizvjesno.

διχοστασία, ἡ, *jon. poet.* -ίη, i *poz.* nesloga, razdor, takođ. neodlučnost.

διχοστατέω (δίχα, στῆναι), razići se, zavaditi se, aps. i πρός τινα.

διχοτομέω, na dvoje cijepati ili dijeliti; u N. T. po nekojima *flagellis discindere*.

διχό-τομος, 2. *poz.* na dvoje procijepan, σελήνη polumjesec.

διχοῦ, adv. *jon.* = δίχα.

διχό-φρων, 2. *poet.* neprijateljski.

διχῶς, adv. (δίχα), *poet.* = δίχα.

δίψα, ης, ἡ, žeđ.

δίψαιμι, *eol.* = διψάω, 3. pl. δίψαισι = διψῶσι.

διψαλέος, 3. *poz. poet.* i *poz.* = δίψιος.

διψάω, ῇς, ῇ, ῆτε i t. d., inf. διψῆν (*poz.* διψᾶς, διψᾶν), fut. -ήσω, aor. -ησα, perf. δεδίψηκα, žeđati, žedan biti, pren. živo željeti, τινός ili sa sl. inf.

δίψιος, 3. i διψαλέος, 3. (δίψα), *poet.* zapr. žedan, pak: suh.

δίψος, τὸ, = δίψα.

δί-ψυχος, 2. N. T. podijeljene duše, među zemsko i nebesko.

δίω, aor. ἔδιον, δίε (v. δίεμαι), *ep.* **1.** bojati se s μή ne, ili τινί za koga. **2.** trčati, bjegati.

διωβελία, ἡ, plaćanje dvaju obola na dan, isp. i θεωρικός.

δίωγμα, ατος, τὸ (διώκω), **1.** progonjeno, divljač. **2.** proganjanje, takođ. tropski.

διωγμός, ὁ (διώκω), *poet.* i *poz.* progonstvo.

δι-ώδυνος, 2. (ὀδύνη), *poet.* veoma bolan, s ljutim bolom.

δι-ωθέω (v. ὠθέω), **I. akt.** i **pas.** (perf. *poz.* δι-ῶσμαι), proturati, rasturati, otisnuti, otr-

gnuti, τὴν αἰχμήν prosukati, protaknuti. **II. med.**, impf. *at.* διεωθοῦντο, *jon.* διωθέετο, **1.** rasturati se, aps. od sebe otisnuti, odbijati, obraniti, prezreti. **2.** progurati se, proturati se, probiti, τί. Otd.

διώθησις, εως, ἡ, *poz.* probijanje.

διωκαθεῖν, v. διώκω.

διωκτέος, 3., adj. verb. od διώκω, koga treba progoniti, διωκτέα φαίνεται čini se da je probitačno progoniti (neprijatelja), uop. mora se progoniti, ići za čim.

διώκτης, ὁ, N. T. progonitelj. Od

διώκω, fut. -ξω i -ξομαι, aor. ἐδίωξα, perf. δεδίωχα, -ωγμένος N. T., aor. ἐδιώχθην, s pojačenim aor. **ἐδιώκαθον, I. akt.** pokrenuti, potjerati, goniti, stoga **1.** tjerati, ἅρμα, i to otjerati, aps. i ἔκ τινος, i potjerati. **2. a)** progoniti, ići u potjeru, pojuriti (*ep.* takod.: stići), natisnuti se, brzo slijediti (na pr. u trku), aps. i τινά, i to πρός, κατά, εἴς τι dokle, ἀπό τινος od čega, katkad s dod. δρόμῳ, κατόπιν, ili τὴν ἐπ' Ἀθηνῶν φέρουσαν (ὁδόν) putem u Atenu. **b)** pren. **α)** trčati za kim, revno tražiti, pristajati, τινά za kim, ili težiti na što, ići za čim, stoga: željeti, τί ili s inf. namjere, takođ. τὰ συμβάντα trčati za događajima, t. j. zakašnjavati. **β)** u govoru nastaviti, kazivati, τί. **γ)** sudbeno progoniti, tužiti, aps. ὁ διώκων tužitelj, ili τινά koga, τινός čega radi, ali stoji takođ. τινὸς ἕνεκα i περί τινος, nasuprot (περὶ) θανάτου na smrt tužiti, t. j. poradi kapitalnoga zločina (gdje je komu prema glavi), ili takođ. γραφὴν δ. τινά koga vući na sud, slič. δίκην tjerati parnicu, ili τί τινος nešto na čem tužiti, iznositi tužbu na što. **3.** intranz. brzo juriti, jahati, odjuriti, pohitjeti, potrčati, ἐπί τι. **II. med.** i **pas. 1.** kao čist pasiv **a)** biti progonjen, tužen, ὑπό τινος, N. T. τινί čega radi muke trpjeti. **b)** biti natjeran, nagnan, s inf. **3.** (med.) pred sobom tjerati, goniti, πεδίοιο koga poljem, δόμοιο od kuće.

διωμοσία, ἡ, zakletva tužitelja i tuženoga, v. ἀντωμοσία.

διώμοτος, 2. (διόμνυμι), *poet.* zaklet, zakletvom vezan, s inf. da što čini.

Δίων, ωνος, **1.** iz Sirakuse, šurjak starijega Dionisija, prijatelj Platonov. **2.** ὁ χρυσόστομος iz Pruse, govornik u doba Domicijanovo.

Διωναίη, ἡ, *buk.* pridjevak Afroditin. Od

Διώνη, ἡ (Διϝ-ώνη, »ona Zeusova«, t. j.) ‚žena Zeusova' i mati Afroditina.

δι-ώνυμος, 2. **1.** *poet.* sa dva imena, dvoimeni. **2.** *poz.* nadaleko slavan, glasit.

Διώνυσος, ὁ, v. Διόνυσος.

δίωξις, ἡ (διώκω), **1.** progon, proganjanje, takođ. sudbeno, kao tužba, οὐ κατὰ δίωξιν πολλήν ne progonjen žestoko, τὴν δ. ili τὰς διώξεις ποιεῖσθαι progoniti, progonstvo započeti. **2.** otimanje, nastojanje oko šta.

Διώρης, εος, ὁ, **1.** vojvoda Epejaca pod Trojom. **2.** otac Automedonov — i dr.

διώρυγμαι, *poz.* mj. διορώρυγμαι, v. διορύσσω.

δι-ῶρυξ, υχος, *jon.* takođ. υγος, ἡ (διορύσσω), jarak, prokop, lagum.

δι-ωρώρυκτο, v. διορύσσω.

δί-ωτος, 2. (οὖς), dvouh, sa dva povraza, sa dvije ručice.

δμηθῆναι, v. δαμάζω.

δμῆσις, ιος, ἡ (δαμάω, -άζω), *ep.* kroćenje.

δμήτειρα, ἡ (δαμάω), *ep.* dobitnica, pobjednica.

δμωή, ἡ, i *poet.* i *poz.* **δμωίς**, ίδος, ἡ (δμώς), **1.** robinja, koja je u ratu zarobljena, dakle različna od δούλη. **2.** sluškinja. U Hom. samo u plur. i to kao adj. uz γυναῖκες.

δμώς, δμωός, ὁ, gen. plur. δμώων (δαμάω), *ep.* i *poet.* zapr. svladani, stoga rob, i to **1.** u ratu zarobljeni, sužanj. **2.** rob, sluga, bio rođen rob ili kupljen ili zarobljen. **3.** sluga, najv. u plur., služinčad, t. j. robovi i robinje, katkad kao adj. uz ἄνδρες.

δνοπαλίζω, fut. -ξω (δονέω i πάλλω), *ep.* obarati, tamo amo bacati, prebaciti, izvrnuti.

δνοφερός, 3. *ep. poet.* i *poz.* taman, mračan.

δνόφος, ὁ, *poet.* tmina. Otd.

δνοφ-ώδης, 2. *poet.* = δνοφερός.

δοάσσατο (osn. δει, δέατο), *ep.* defekt. aor. med. s konj. 3. sing. δοάσσεται mj. δοάσσηται, učinilo se, *visum est.*

Δόβηρος, ἡ, grad u Peoniji, s. Debra. Stanov. οἱ **Δόβηρες.**

δόγμα, τὸ (δοκέω), mišljenje, mnijenje, odluka, osob. **1.** javni zaključak, stoga: naredba, rim. *senatus consultum;* δ. ποιεῖσθαι zaključak stvarati, zaključiti, sa sl. inf. **2.** filozofska nauka, »zasada«. **3.** vjerska zapovijed, propis, N. T.

δογματίζομαι, *poz.* sebi dati zakone propisati.

δοιδυκο-ποιός, ὁ (δοῖδυξ), *poz.* zgotavljač tučakâ ili tucalâ. Od

δοῖδυξ ili δοίδυξ, υκος, ὁ, tučak, tucalo.

δοιή, ἡ, *ep.* dvoumica, neizvjesnost, ἐν δοιῇ (εἶναι) dvoumiti, sa sl. inf.

δοιώ, *ep.* dual, dvostruk, i *ep.* plur. δοιοί, 3. (= δϝοιοί, δύο) dva, oba. Neutr. δοιά (Od. 2, 46) kao dvogubo, t. j. dvojako.

δοκάω, očekivati (od δέχομαι, δεκ), u part. perf. med. δεδοκημένος, očekujući, budan.

δοκεύω (δέχομαι), *ep. poet.* i *poz.* vrebati, zasjedati, τινά i ἀπό τινος odakle; paziti, uzeti na oko, oštro motriti.

δοκέω, fut. δόξω, aor. ἔδοξα, perf. δέδογμαι, u pjesnika takođ. δοκήσω, ἐδόκησα, δεδοκηκέναι pa *jon.* i δεδόκηται, **1. tranz. misliti, a)** mniti, slutiti, držati za što, nagađati, τί ili (akuz. s) inf., τί τινα što o kom, ili τί τι nešto držati

za što, pak *περί τινος* o čem nagađati da je; *ὡς δοκεῖ* Eur. If. T. 8 kako se misli. U part. *δοκοῦντας τρέπεσθαι ἐπὶ πολλά* u svom mišljenju obraćati se na mnoge strane. *δοκῶ* se često u govoru upleće: velim, mislim, čini mi se, rekao bih, valjada. U pas. vrijediti, *παρά τινι; τὰ δοκηθέντα* što se nagađalo, slutilo. **b)** zaključiti, *τί* i *περί τινος* o čem stvoriti zaključak; u pas. **δέδοκταί** *τινι* sa sl. inf. ili takođ. aps. *δέδοκται*, i ktomu kao apoz. *φυγαί*, stoga *τὰ δεδογμένα* zaključak, često s *τινί* čiji. **2. intr. činiti se, a)** zapriličiti, pokazati se; u hrv. treba često prevesti prilogom očevidno, part. *δοκῶν* naoko, ako, na pr. Tuk. 5. 16; *δοκεῖ φαίνεσθαι* čini se da je kao da, *ἔδοξέ μοι δοκεῖν* učini mi se kao da. Konstr. *τινί* i s inf. *δόκησε σφίσι θυμὸς ὣς ἔμεν* učinilo se da im je tako oko srca. Sudbeni jezik: pokazati se dokazanim. **b)** držati se, graditi se, s inf., drugima činiti se da je, vrijediti za što, pa tako *δοκῶ μοι* čini mi se, da ja, *videor mihi*, mislim, da ja —, *δ. ἰδεῖν* kao da vidim, čini mi se kao da ja, ljudi misle, da ja, ili: sviđa mi se, nalazim da je, s inf., *καλῶς*, ali takođ. **δοκεῖ** *μοι* čini mi se, mislim ili: sviđa mi se, namjeravam, odlučujem, smjeram, takođ. bez dat., najv. s inf. ili akuz. s inf., katkad s nom. *τάδε* ili s *περί τινος* što se tiče. Također *ὡς ἐμοὶ δοκεῖν* i samo *ἐμοὶ δοκεῖν* po mojem mišljenju, ali *τῷ δοκεῖν* kako se njemu činilo, ili *ὅσον δοκεῖν*, naime *εὐδαιμονεῖν*, u tobožnjoj sreći, takođ. u plur., *ὅσα δοκεῖν* koliko on o tome može suditi. O *δέδοκται*, v. 1, b. *τὸ* **δοκοῦν**, (*τὰ*) **δοκοῦντα** mišljenje, sumnja, odluka, zaključak, takođ. s dat. *παρὰ τὸ δοκοῦν ἡμῖν* protiv našega uvjerenja, *τὰ δοκοῦντα* kao protivno od *ἀποφάσκοντα* što se može vjerovati, ali *τὰ δοκοῦντα τοῖς ἀνθρώποις* opće prihvaćeni nazori, takođ. *δοκοῦν ἐστί τινι* nekomu se sviđa, netko je odlučio, smislio, namjerava. Napokon kao akuz. aps. stoji *δόξαν*, *δοκοῦν τινι* jer je odlučio, budući da je nakanio, i to katkad *ταῦτα* to, ili sa sl. inf. sa i bez *ὥστε*. Tako isto *δεδογμένον αὐτοῖς*. Otd.

I. **δοκή**, *ἡ* (*δοκέω*), *poet.* = *δόκησις*, mišljenje.

II. *δοκή*, *ἡ* (od *δεκ*, *δέχομαι*), *poet.* očekivanje (*ἐχθρῶν*), zasjeda.

δόκημα, *τὸ*, *poet.* mišljenje, klapa; *δοκήμασι σφαχθεῖσα* tobože ubijena.

δόκησις, *ἡ*, mišljenje, nagađanje, slutnja, klapa, uvjerenje, *τινός* o čem, *δόκησις ἀγνὼς λόγων ἦλθε* neosnovana klapa se raširila. Sa sl. inf., očekivanje da.

δοκιμάζω, fut. *δοκιμάσω* i t. d., perf. pas. *δεδοκίμασμαι*, *-σμένος*, aor. *-σθην*, fut. *-σθησόμενος*, *δοκιμαστέον* (*δόκιμος*), **1. ispitivati,** istraživati, prosuđivati, upoznati, spoznati, aps. ili *τί* i *τινά* koga, koliko vrijedi, i to *ἔκ τινος*, rjeđe *τινί* po čem, i *πρός τι* po mjerilu. **2.** za prokušano primiti, **odobravati,** preporučivati, odlučivati, *τί* ili s inf. ili zavis. reč. i *εἰ*, ali *τινά* koga nakon ispita izabrati, tako osob. *ἱππέας*, koji su se, kao i njihovi konji, samo nakon položena ispita pred vijećem (*βουλή*) primali; *μετὰ δεδοκιμασμένου* uz prokušano predavanje. **3.** napose: podrijetlo ispitivati, prije upisivanja u popis građanstva (*ληξιαρχικόν*). To se radilo u 18. godini. Stoga bi se reklo postati građaninom (*εἰς ἄνδρας*) *δοκιμασθῆναι*. Tako su se isto činovnici u Ateni poslije izbora, prije negoli će započeti svoje službovanje, pred vijećem ili kojim sudom ispitivali, da li imaju neka potrebna građanska svojstva, stoga *δοκιμασθησόμενον ἐλθεῖν* doći na činovnički ispit; ispitan *δοκιμασθείς*. Ali kod areopaga se ispit odnosio i na to, da li je prеđašnje službe neporočno vršio. Vitezovi (*ἱππεῖς*) su se poslije vlade tridesetorice jednom morali podvrći osobitoj istrazi, gdje bi morali svoju kaparu, *κατάστασις*, vratiti, ako su služili oligarhiji. Otd.

δοκιμασία, *ἡ*, ispit, istraga, pregledba, osob. činovnički ispit (v. *δοκιμάζω*). Za arhone bila su dva ispita, jedan poslije ždrebanja pred vijećem, drugi prema prilikama pred sudom.

δοκιμαστής, *οῦ*, *ὁ* (*-άζω*), ispitač, odobravatelj, osob. u Ateni državni činovnik, koji je činovničkim ispitom rukovao (v. *δοκιμάζω* 3).

δοκιμή, *ἡ*, N. T. **1.** kušnja (nesreća). **2.** potvrda. **3.** dokaz.

δοκίμιος, 3. *poz.* i N. T. pravi.

δόκιμος, 2., adv. **-ίμως** (*δοκέω*), prokušan, dokazan, čestit, pouzdan, ugledan, *παρά τινι* kod koga, velik, visok, viđen, naočit, izvrstan, slavan, *τινῶν* ili *ἔν τινι* među nekojima, *τί* u čem.

δοκίς, *ίδος*, *ἡ*, prutić, šiba, pruga.

δοκός, *ἡ*, i *ὁ* (*δέχομαι*), **1.** greda, balvan. **2.** očekivanje, *ἐχθρῶν* (var. *δοκῇσιν*, v. II. *δοκή*), po drugima: koplje.

δοκώ, *οῦς*, *ἡ*, *poet.* = *δόξα*, mišljenje, nazor.

δολερός, 3. (*δόλος*), lukav, podmukao, prepreden; prevarljiv (za ljude i stvari).

δολιό-μητις, 2. (*μῆτις*), *poet.* lukave ćudi.

δολιό-μυθος, 2. *poet.* *κέντρα* (Dejanirine) prijevarno nabrbljane bodljike = ljuti bolovi (konjektura mj. *δολομ.* ili *ὀλόεντα*).

δολιό-πους, *ποδος*, *ὁ*, *ἡ*, *poet.* lukavom nogom, potajnim korakom (pod lukavom izlikom pripušten).

δόλιος, 3. *ep.* i *poet.* = *δολερός*.

Δολίος, *ὁ*, rob Penelopin, otac Melantejev.

δολιό-φρων, 2. (*φρήν*), *poet.* lukave ćudi.

δολιόω, N. T. 3. plur. impf. *ἐδολιοῦσαν*, varati.

δολιχ-αυλος, 2. *ep.* dugouh, dugačak, *αἰγανέη*.

δολιχ-αύχην, gen. *-ενος*, 2. *poet.* dugovrat.

δολιχ-εγχής, 2. (*ἔγχος*), *ep.* s dugačkim kopljem

δολῐχ-ήρετμος, 2. (ἐρετμός), *ep.* s dugim veslima, dugovesli; brodovi i primorski narodi.

δολιχο-δρόμος, ὁ (δρόμος), trkač u dugom trku (δόλιχος).

δόλιχος, ὁ, dugačko trkalište, različne dužine, od 24, 21, 12, 7 stadija (po 600 grč. stopa); ovo posljednje još nije potpuna četvrtina milje. To se trkalište sedam puta, tri puta onamo i natrag pa opet do cilja, moralo prevaliti, dakle 1¼ zemljopisne milje u svemu; to se zvalo δόλιχον θεῖν u dugom trku trčati; δόλιχον κατατείνουσι τοῦ λόγου drže dugo utrkivanje riječima, t. j. govore beskrajne govore (var., isp. δολιχός).

δολιχός, 3. dug, za prostor i vrijeme, δολιχὸν κατατείνουσι τοῦ λόγου otežu svoje beskrajne govore. Neutr. sing. kao adv.

δολιχό-σκιος, 2. (σκιά), *ep.* dugosjen.

δολόεις, εσσα, εν (δόλος), *ep.* i *poet.* zloban, lukav, prepreden; za verige: lukavo skovane.

δολο-μήτης, ου, *ep.* i **δολό-μητις,** ιος, ὁ, ἡ, *ep.* i *poet.* pun lukavstva, prepreden, lukav, podmukalac.

Δόλοπες, οἱ, tesalsko pleme, poslije na Pindu u Epiru. Zemlja **Δολοπία,** ἡ.

δολο-πλοκίη, ἡ, *poet.* snovanje pletaka, lukava varka. Od

δολο-πλόκος, *eol.* δολό-πλοκος, 2. *poet.* snujući varke, varav.

δολο-ποιός, 2. *poet.* lukav, ἀνάγκα podmukle čarolije, za lukavstvo Nesovo, od kojega se Dejanira nije mogla obraniti.

δόλος, ὁ (lat. *dolus*), mamac, meka, prijevara, tako za trojanskoga konja i verige, što ih je Hefest nametnuo na Aresa; uop. lukavstvo, prijevara; u plur. kovarstvo, pletke, δόλῳ, ἐκ δόλου, ἐν, σὺν δόλῳ, takođ. δόλοισιν lukavo, δόλῳ ἀποθνήσκειν iz potaje biti ubijen.

δολοφονέω, iz potaje ili prijevare ubijati.

δολοφονία, ἡ, potajno umorstvo.

δολοφόνος, 2. (osn. φεν), *poet.* koji iz potaje ubija.

δολο-φρᾰδής, 2. *ep. poet.* = δολόφρων.

δολο-φρονέων, ουσα, ον, part. *ep.* i *poz.* lukavstvo izmišljajući, prijevaru smišljajući.

δολοφροσύνη, ἡ, *ep.* smišljanje lukavstva, prijevare, u plur. kovarstvo, pletke.

δολόφρων, 2. *poet.* koji misli na lukavstvo, koji hoće da prevari, varav.

δολόω (δόλος), nadmudriti, **1.** zavaravati, bezumiti, aps. ili τινά, i to τινί čim, ili πρός τινος po kome. **2.** pretvarati, μορφήν u što se preobući.

δόλωμα, τὸ, *poet.* lukavstvo, prijevara.

δόλων, ωνος, ὁ (δόλος), *poz.* batina s bodežom.

Δόλων, ωνος, ὁ, uhoda Hektorov, po kojem se deseta knjiga Ilijade zove Δολώνεια.

δολ-ῶπις, ιδος, ἡ, *poet.* prevarljiva oka, s prijevarom u pogledu.

δόλωσις, ἡ (δολόω), varanje, prelašćivanje, prijevara.

δόμα, τὸ, N. T. dar.

δόμεναι, δόμεν, *ep.* inf. δοῦναι, v. δίδωμι.

δομέω (δόμος, δέμω), *poz.* perf. pas. δεδομημένος, zidati, graditi.

δόμονδε, adv., *ep.* kući, u kuću, stoga kao protivno predvorju: u dvoranu, ὅνδε δόμονδε k svojoj kući.

δόμος, ὁ (δέμω), najv. *poet.* **zgrada, 1.** stan, kuća, koliko **a)** za hramove božje i carstvo Hadovo, koje se takođ. zvalo στύγιος δόμος, toliko **b)** za stanove ljudske, tu ponajv. u plur., jer su se obič. sastojali iz više soba, δόμοις, ἐν δ. ili δόμων ἔσω u kući, σοῖς δόμοις κωκύματα tužnjava, što stoji u tvojoj kući, δόμους i ἐς, πρὸς, ὡς δ. kući, ἐς δ. ἐφεστίους kući na ognjište. Pren., i to u sing. i plur., znači takođ. rod, porodica; tako isto: kućanstvo, očinski dom, zavičaj, domaja, μ' ἐκσῶσαι δόμοις postojbini mene sačuvati. **c)** staje za životinje, ovčarnica, obor. **2.** *ep.* soba, odaja, osob. za muškarce, ili blagovalište = μέγαρον. **3.** *jon.* naslaga, sloj, λίθου kameni. **4.** *poet.* kovčeg.

δομο-σφᾰλής, 2. (σφάλλω), *poet.* koji kućom trese.

δονᾰκεύς, ῆος, ὁ (δόναξ), *ep.* rît, tršćak. Ktomu

δονακόεις, 3. *poet.* pun trske.

δονακο-τρόφος, 2. *poet.* koji trsku hrani.

δονακό-χλοος, 2. (χλόα), nepravil. akuz. sing. mask. -όα, *poet.* koji se od trske zeleni. Od

δόναξ, ακος, ὁ, **1.** trska, u plur. trskovi klasovi. **2.** što je od trske napravljeno, na pr. strijela, pastirska svirala. Od

δονέω, osob. *ep. poet.* i *poz.*, pas. prez. part. *buk.* δονεύμενος, plpf. 3. sg. δεδόνητο, tamo amo micati, tresti, tamo amo tjerati ili plašiti, drmati, potresti, pas. gibati se, buniti se. Otd.

δόνημα, τὸ, *poz.* kretanje, potresanje.

δόξα, ἡ (δοκέω), **1. mišljenje, mnijenje, a)** predodžba, **misao,** cijena, očekivanje, ἡ πρώτη δόξα τινός prvi dojam, isprvično očekivanje čega, δόξα εὐάγγελος očekivanje dobre vijesti, τὸ πρὸς δόξαν σεμνόν dostojanstvo tek naoko, protivno: prava veličina; ἡ τῶν πολλῶν δ. javno mišljenje, ἡ παρὰ τῶν πολλῶν δόξα i πρὸς δόξαν βοᾶν, ἀπὸ δόξης protiv očekivanja, slič. παρὰ δόξαν protiv mišljenja, svoga uvjerenja, ili takođ. protiv očekivanja, pleon. s dod. ἢ ὡς κατεδόκεε, κατὰ δόξαν i δόξῃ po mišljenju, po vjerovanju, prema očekivanju, pleon. ἠπιστέατο δόξῃ mišljahu u svojoj pameti, δόξαν λέγω ja to samo tako mislim, κόμψευε τὴν δόξαν samo se ti šali svojom tlapnjom. Konstr. s τινός, περί τινος o čem, ili ἔς τινα vjera u koga, ἀπό τινος očekivanje od čega, ili sa ὥστε i inf. ili zavis. reč. i ὡς. **b)** rijetko konkr. očekivano, Lis. 19, 34. **2.** izvjesno mišljenje, namisao, **osnova,**

odluka, ἡ δ. συντάσσεται osnova se učvršćuje, ἀγὼν τῆς δ. nadmetanje poradi odluke. **3. a)** mišljenje, koje tko ima o drugom, **glas,** takođ. αἰσχρά, ali obič. dobri glas; dakle: slava, **ugled,** ἡ λεγομένη δ. razglašeni glas, οὐ πρὸς τῆς δόξης ne služi na čast, δόξαν ἔχω na glasu sam, o meni misle, s gen., inf., zavis. reč. i ὡς, ili ἀπό τινος drže me za, misli svijet da ja, glasit sam po, ἐν δόξαις ὄντες u najvećoj časti, u najvećem ugledu, konstr. τινός u čem, ili ἔς τι, na pr. ἐς τὰ πολέμια ratna slava. **b)** sa i bez κενή, taština, ἐκ δόξης κρατεῖσθαι taštini biti podložan. O'td.

δοξάζω, fut. δοξάσω i t. d., **1. a)** misliti, mniti, slutiti, držati za što, aps. ili s τί ili τινά, na pr. αὐτὸν ἐπὶ πλέον precjenjivati se, δόξας misli misliti, imati mišljenje. Konstr. takođ. s περί τινος ili akuz. s inf. **b)** izvjesnu misao prihvatiti, razmišljati, naumiti, i to μετ' ἀσφαλείας pouzdano. **2.** *poz.* slaviti, veličati.

δόξαν, v. δοκέω (potkraj).

δοξάριον, τὸ, dem. od δόξα, tašta slava.

δόξασμα, τὸ (δοξάζω), mišljenje, τὸ ὑφ' ἁπάντων ἰδίᾳ privatno mišljenje svih pojedinaca.

δοξαστός, 3. koji se može pomisliti.

δοξοκοπέω (δοξο-κόπος častoljubiv), *poz.* na časti težiti, revnjiv, ljubomoran biti, τί u čem.

δοξοκοπία, ἡ, *poz.* častoljublje.

δοξομανία, ἡ, *poz.* mahnito častoljublje.

δοξόομαι (δόξα), pas., *jon.* biti na glasu, s inf.

δοξόσοφος, 2. koji misli, da je mudar; umišljeni mudrac, mudrac naoko.

δοξοφαγία, ἡ, *poz.* velika žeđa za slavom.

δορά, ἡ (δέρω), odrta koža.

δοράτιον, τὸ, dem. od δόρυ, malo koplje, uop. motka, duga batina za nošenje, na pr. hrane.

δορατισμός, ὁ, *poz.* boj kopljem, bacanje kopalja.

δόρει, δόρη, δορί, v. δόρυ.

δορι-άλωτος, *poet.* **δουριάλωτος,** 2. (ἁλίσκομαι), zapr. kopljem, t. j. u ratu ulovljen, zarobljen, na juriš uzet, osvojen, pokoren, ἔκ τινος, δ. ποιεῖν πόλεις gradove na silu sebi prisvajati.

δορί-γαμβρος, 2. kopljem zaručen, bojna ili kopljana zaručnica.

δορί-δματος, 2. *poet.* mj. δορίδμητος, kopljem svladan.

δορι-θήρατος, 2. (θηράω), *poet.* u ratu ulovljen.

δορι-κανής, 2. (καίνω), *poet.* kopljem ubijen.

δορί-κτητος, 2. *poet.* i *poz.*, *ep.* **δουρίκτητος,** 3. (v. r.), kopljem stečen, zarobljen, zaplijenjen.

δορί-ληπτος, 2. ili δουρ. (λαμβάνω), *poet.* = δοριάλωτος.

δορι-μανής, 2. *poet.* i

δορί-μαργος, 2. *poet.* željan boja.

δορι-μήστωρ, ορος, ὁ, *poet.* u ratu iskusan, vještak u ratu.

δορι-παγής, 2. *poet.* od greda složen.

δορί-παλτος, 2. (πάλλω), *poet.* koji kopljem maše, χείρ desnica.

δορι-πετής, 2. *poet.* od koplja pao.

δορί-πονος, 2. *poet.* od koplja pritiješnjen.

δορι-πόνος, 2. *poet.* kopljem mašući, bojovan.

Δορίσκος, ὁ, ravnica i grad u Trakiji, s. Tuzla.

δορι-τίνακτος, 2. *poet.* kopljem potresen.

δορί-τμητος, 2. *poet.* kopljem proboden.

δορκαλίς, ίδος i ῖδος, ἡ, *poet.* demin. od

δορκάς, άδος, ἡ, i *poet.* δόρκη, ἡ (δέρκομαι), **1.** životinja slična jelenu sa sjajnim, lijepim očima, gazela, srna. **2.** *poet.* gležnjevi od srne, često upotrebljavani kao kocke.

I. **δορός,** ὁ (δέρω), *ep.* kožni mijeh, mješina, *uter.*

II. **δορός,** v. δόρυ.

δορπέω, *ep.* (δόρπον), impf. dual. δορπείτην i δορπήτην, večerati.

δορπηστός i **δόρπηστος,** ὁ, vrijeme večeri, večer.

δορπίη, ἡ, *jon.* mj. -ία, zapr. svečano, večernjom gozbom (δόρπον) svetkovano predvečerje jonske svetkovine »Apaturijâ«, pren. i na večernju slavu drugih svetkovina, na pr. egipatske svetkovine Dionisove.

δόρπον, τὸ, *ep.* večera, i u plur.

δόρυ, τὸ, *at.* i *jon.* δόρατος i t. d., *ep.* i *jon.* δούρατος i t. d., i δουρός, δουρί, δοῦρε, δοῦρα, δούρων, δούρεσσι, *poet* δορός δορί ili δόρει, i u plur. δόρη (δρῦς), **1.** *ep.* i *poet.* **drvo,** i to **a)** živo drvo: deblo, stablo. **b)** mrtvo: balvan, građa, greda, νήιον i δοῦρα νεῶν grede lađene, stoga i lađa, ἐπὶ ξυγῷ δορός na krmi lađenoj. **2.** od drva izdjeljano, na pr. o trojanskom konju, a osob.: motka, kopljača, motka za zastavu, šibe liktorske (Plut. Ti. Gr. 19), najposlije: kopljište; stoga često **a) koplje,** oružje za napadaj, sastojeći od dugačkoga, tankoga držala (ξυστόν) sa željeznim šiljkom (αἰχμή) i na donjem kraju opet sa željeznim šiljkom (σαυρωτήρ), da bi se moglo u zemlju zabiti. Bilo je obič. 12—16 stopa dugo i glavno oružje pješadije. Svaki je oklopnik nosio po dva, i to u desnoj ruci, zato ἐπὶ δόρυ znači na desnu ruku, desnokren! Bacanjem koplja započinjao bi se boj. **b)** lovačka sulica. **3.** pren. *bellum,* **a)** rat, boj, δουρί ratom, silom, δορὶ ἑλεῖν **α)** kopljem ubiti. **β)** zarobiti. **b)** konkr.: *hastatus,* kopljonoša, kopljanik, i **c)** kolekt. vojska; ἐν τροπῇ δορός kad je vojska bila potučena, i tako δ. πρόμαχον o prvoborcima, ξυνόν kao pomoć, pomagač u boju, ali δ. πολέμιον takođ. zarobljenici, sužnjevi.

δορυ-άλωτος, = δοριάλωτος, u ratu zarobljen, sužanj.

δορυ-δρέπανον, τὸ, srpasto koplje, t. j. koplje sa srpolikim vrškom.

δορύ-κρανος, 2. *poet.* kopljoglav.

δορύ-ξενος, ὁ, ἡ, *poet.* adj. kopljoljuban, gostoljuban; kao supst. koji je od neprijatelja

u ratu postao prijatelj ili ratni saveznik, ratni drug, uop. prijatelj, milogost.

δορυ-ξόος, ὁ, *poz.* kopljodjelja, »kopljar«.

δορυ-σθενής, 2. *poet.* kopljomoćan.

δορυσσόης, ητος, ὁ, ἡ, *poet.*, δορυσσόος, *poet.*, i **δορυσσοῦς**, stegn. od όος, 2. (σεύω), *poet.* kopljem mašući, bojovan, ubojni.

δορυφορέω, zapr. biti kopljonoša (δορυφόρος), pak nekoga kao tjelesni stražar ili pratilac pratiti, štititi, τινά ili τί, ali takođ. τινί komu biti pratilac, uop. biti predan, odan, οἱ δορυφοροῦντες sebeznale udvorice.

δορυφόρημα, τὸ, *poz.* i **δορυφορικόν**, τὸ, tjelesna straža. Napose κωμικά statisti u komediji, koji na pozorište (osob. kao pratioci) dolaze ne govoreći ni riječi.

δορυφορία, ἡ (-έω), oružana pratnja.

δορυφόρος, ὁ (φέρω), kopljonoša, **a)** pratilac, vojnik tjelesne straže, osob. u tirană. **b)** ljudi, koji nose motke, motkonoše, da odnesu plijen.

δοσίδικος, 2. starija var. l. mj. δωσίδικος, v. r.

δόσις, εως, ἡ (δίδωμι), **1. a)** davanje, dijeljenje. **b)** darivanje. **2.** dar, poklon, τινός i ἔκ τινος od koga, τινός čega, τινί kome.

δόσκον, iterat. za δοῦναι, δίδωμι.

δότειρα, *ep.* fem. za δοτήρ.

δοτέος, 3. koga treba dati, što treba dopustiti. Adv. verb. od δίδωμι.

δοτήρ, ῆρος, ὁ (v. δωτήρ), davač, takođ. razdavač, platac, τινός za što.

δότης, ὁ, N. T. = δοτήρ.

δοτική, ἡ (sc. πτῶσις), *poz.* gram. *t. t.* dativ.

δουλαγωγέω, N. T. kao s robom, t. j. zlo postupati, τινά s kim.

δουλεία, *jon.* **δουληΐη**, ἡ, **1.** ropstvo, pokorenje, ἐπὶ δουλείᾳ da pokori, osob. stranoj državi, uop. pokornost, τινός komu. **2. a)** služba, usluga, δουλείαν ili δουλείας δουλεύειν službu služiti ili vršiti. **b)** ropstvo, robija, družina, čeljad, rob, stoga i u plur., kao Eur. Bakh. 803, gdje se misli na tebanske bakhe.

δούλειος, *jon.* **δουλήιος**, 3. i 2. (δοῦλος), ropski, koji robu dolikuje, nizak, ἐσθὴς δουληίη ropska nošnja.

δούλευμα, τὸ (δουλεύω), *poet.* ropstvo, rob.

δουλεύω, s adj. verb. **δουλευτέον** (δοῦλος), **1.** rob, pokoren, podložan, sluga biti, služiti, pokoravati se, klanjati se, aps. ili τινί kome, τί u čem, τὰ μέτρια u pravednim stvarima, τὴν δουλείαν ropstvo podnositi, trpjeti, u njemu živjeti, takođ. samo službu vršiti. **2.** pren. τῇ γῇ ropski držati se zemlje, ἡδοναῖς, γαστρί i t. d., uživanju podati se, trbuhu ugađati.

δούλη, ἡ, v. δοῦλος.

δουληΐη, v. δουλεία.

δουλήιος, v. δούλειος.

δουλία i δουλίη, ἡ, *poet.* = δουλεια, v. r.

δουλικός, 3. (δοῦλος) = δούλειος, pravi atički oblik; τὸ δουλικόν, *poz.* ropstvo.

δούλιος, 2. i 3. *ep. jon.* i *poet.* = δούλειος; ἦμαρ dan ropstva.

Δουλίχιον, τὸ, ehinadsko ostrvo u Jonskom moru, s. Curzolari; u Homera pripada kefalonskoj državi te označuje valjada »dugački« poluotok Pale na otoku Kefaleniji. **Δουλιχιόνδε** (adv.), u Dulihij. Stanov. **Δουλιχιεύς**, ῆος, ὁ.

δουλιχό-δειρος, 2. *ep.* mj. δολιχ., dugovrat.

δουλοπρέπεια, ἡ, ropska ćud, ropsko mišljenje. Od

δουλο-πρεπής, 2. (πρέπω), koji robu dolikuje; pren. ropski, nizak po vladanju i mišljenju.

δοῦλος, 3. **1.** adj. ropski, koji robu ili robovima pripada, podložan, pokoren, Αἴγυπτον δουλοτέραν ποιεῖν t. j. još više zarobiti ili pokoriti. **2.** supst. ὁ δοῦλος, ἡ δούλη zapr. svladani neprijatelj, stoga: sužanj, rob, sluga, robinja, sluškinja, pak pokoreni, podanik u monarhičkim državama, osob. podanik perzijskoga kralja. Često takođ. pren. kao naše »rob, sužanj« (N. T. takođ.: učenik).

δουλοσύνη, ἡ, = δουλεία (više *poet.*), zapr. fem. od

δουλόσυνος, 2. *poet.* podložan.

δουλόω (δοῦλος), **1. akt.** i **pas.** učiniti robom (δοῦλος), zarobiti, pokoriti, pas. sa ὑπό τινος i ὑπό τινι; podložiti, τινί; pren. poniziti, poraziti, i u pas. τῇ γνώμῃ δεδουλωμένοι klonuvši duhom. Part. perf. podan, οἴνῳ, N. T. **2. med.** sebi koga podložiti, pokoriti, koga pod svoju vlast skučiti, uop. pritijesniti, aps. i τινά. Otd.

δούλωσις, εως, ἡ, pokorenje, zarobljivanje.

δουπέω, aor. ἐδούπησα i *ep.* ἐγδ. (srod. κτύπος, γδουπέω), perf. 2. δέδουπα, gruhati, šobotati, tutnjiti, praskati, πεσών kako pade; rušiti se da ječi, ἔς τι, ἐς τάφον pasti, uop. bučati, torokati, τινὶ πρός τι udarajući čim o što.

δοῦπος, ὁ (zapr. γδοῦπος, od κτύπος?), svaki šobot: tutanj, buka, vreva, urnebes, štropot, šum, sa χερόπληκτοι udarci što odjekuju.

δοῦρα i slič., v. δόρυ.

δουράτεος, 3. *ep.* (δόρυ), drven.

δούρειος, 3. = δουράτεος.

δουρ-ηνεκές, *ep.* neutr. kao adv. (ἐνεγκεῖν), kopljomet daleko, zapr. dokle koplje nosi ili leti.

δουρι-άλωτος, v. δοριάλωτος.

δουρι-κλειτός (samo mask.) i **δουρί-κλυτος** ili **δουρικλυτός** (samo mask.), *ep.* slavan kopljanik, t. j. slavan u metanju koplja.

δουρι-κμής, ῆτος, 2. *poet.* kopljem pritiješnjen.

δουρί-κτητος ili **δουρι-κτητός**, 3. v. δορίκτητος.

δουρίπληχθ(α), od δουρί-πληκτος, 2. *poet.* (πλήσσω), kopljem pogođen (valjada bolje: δουρίληφθ' od δουρίληπτος).

δουρο-δόκη, ἡ (δέχομαι), *ep.* spremica za koplja, kopljište, možda između dva stupa u megaru ili stalak uza stijenu.

δοχή, ἡ, primalo, t. j. **1.** spremica, posuda. **2.** N. T. doček, gozba.

δόχμιος, 3. *ep.* i *poet.*, **δοχμός**, 3. (δοχμή pedanj), ep. prijek, koji ide poprijeko, sa strane, nakrivo. Neutr. plur. δόχμια kao adv., koso skroz.

δοχμο-λόφος, ili -λόφης, gen. plur. ᾶν, ὁ (λόφος), s kosom ili naherenom perjanicom.

δοχμόω (δοχμός), *ep.* kriviti, savijati, pas. zguriti se, šćućuriti se.

Δραβησκός, ἡ, grad u makedon. zemlji Edonaca, Nestu na zapad.

Δράγγαι, οἱ, stanovnici kraja Δραγγιανή, perz. satrapije arijanske, staroperz. Daranka, takođ. Σαράγγεες i Ζαράγγαι, s. Sedžistan ili Sačka zemlja.

δράγμα ili **δρᾶγμα**, τὸ (δράσσομαι), *ep.* i *poz.* koliko se ujedamput može uzeti rukom, rukoved, šaka, homut, žitno klasje, takođ. snop ili usjev.

δραγμεύω, rukovedati. Od

δραγμός, ὁ, *poet.* hvatanje, grabljenje.

δραθεῖν, v. δαρθάνω.

δραίνω, *ep.* (δράω), htjeti što raditi.

δράκαινα, ἡ, *poet.* fem. za δράκων, zmaj, na pr. Hadov, pridjevak Erinija.

δρακεῖν, v. δέρκομαι.

δρακονθ-όμιλος, ὁ, *poet.* (nagađa se) koji vrvi od zmija.

δρακόντειος, 3. *poet.* zmajevski, zmajolik.

δρακοντό-μαλλος, 2. *poet.* sa zmijskim viticama.

δρακοντ-ώδης, 2. *poet.* zmajev, zmajevski.

δράκων, οντος, ὁ (δέρκομαι, ὀξυδερκὲς γὰρ τὸ ζῷον), **1.** zmaj, velika zmija, stoga takođ. δράκων ὄφις nazvan, izmišljena životinja, među ostalim i za lernejsku zmiju i kao zmajevo sjeme rečeno za Tebance, koji su (po priči) postali od zmajevih zubi. Služio je podjedno za simbol krvoločnosti (Sof. Ant. 126). **2.** zmija. **3.** partijski bojni znak.

δρᾶμα, τὸ (δράω), čin, napose čin prikazivan na pozorištu, *fabula scaenica*, gluma, igrokaz, pren. kao naš »igrokaz« živo i rado gledan čin ili događaj, na pr. ἐλεεινὰ δράματα εἰσάγειν tužne prizore prikazivati. Otd. demin.

δραμάτιον, τὸ, *poz.* mali igrokaz.

δραματουργία, ἡ, *poz.* sastavljanje, prikazivanje drame.

δραμεῖν, **δραμεῖσθαι**, v. τρέχω.

δράμημα, τὸ, *jon.* i *poet.*, i **δρόμημα**, τὸ, *poet.* trk, uredba utrkivanja, takođ. u plur.

δράξ, ἀκός, ὁ, ἡ, *ep.* rukoved, šaka.

δραπετεύω, umaći, odmagliti, pobjeći, takođ. τινά kome uteći. Od

δραπέτης, *jon.* **δρηπέτης**, ου, ὁ (διδράσκω), **1.** adj. bježan, pobjegao, κλῆρος t. j. ždrijeb, koji se, budući da je prevarljivo od zemlje (mjesto od kamena) napravljen, kod tresenja mrvi te stoga ne može da iskoči, raspadljiv. **2.** supst. prebjeg, uskok. Otd.

δραπετίδας, ὁ, *buk.* = δραπέτης.

δραπετικός, 3. *poz.* koji pripada prebjegu, robu uskoku.

δρᾶσείω, *poet.* desid. od δράω, htjeti raditi.

δράσιμος, 3. *poet.* što se mora raditi.

δρασκάζω (διδράσκω), pobjeći.

δρᾶσμός, ὁ, *poet.* i *poz.*, *jon.* **δρησμός** (διδράσκω), bježanje, bijeg, ἀπό τινος od čega, takođ. plur.

δράσσομαι, dep. med., fut. *poz.* δράξομαι, aor. -ξάμην, perf. δέδραγμαι, hvatati, rukom grabiti, osob. koliko se može rukom držati, aps. i τινός što spopasti, čvrsto uhvatiti se za što.

δραστέος, adj. verb. za δράω.

δραστήριος, 2. (δράω), preduzimljiv, praktičan, radin, ἔς τι u čem, τὸ δρ. odlučnost za rad.

δρᾶτός, 3. mj. δαρτός (δείρω), *ep.* odrt, oguljen.

δραχμή, ἡ (δράσσομαι), dakle: rukoved, drahma, kao utez u Ateni od 6.—2. stolj. pr. Is. = 4·32 grama, kao novac = 6 obola, po prilici 1 krunu vrijedan, ali jedna Αἰγινεία δρ. = 10 obola, korintska = 60 filira; δραχμῆς μετέχειν sjediti u vijeću (jer su vijećnici imali 1 drahmu dnevnice).

Δράψακα, τὰ, grad u Baktrijani, s. Kundus?

δράω, *at.* δράσω i t. d., perf. pas. δέδραμαι (stara var. -ασμαι), aor. ἐδράσθην, adj. verb. δραστέος, *ep.* prez. 3. plur. δρώωσι, opt. δρώοιμι, **1. intr. djelovati, raditi**, činiti, napose: služiti, kao sluga dvoriti; takođ. bez subjekta ταὐτὸν δράσει jednako će djelovati; οἶσθ' ὃ δρᾶσον; znaš li što (treba činiti)? **2. tranz.** τί što **izvršivati**, vršiti, činiti, τί τινα na kome što činiti, kome što učiniti, uslugu mu činiti, pa tako κακῶς *male*, εὖ *bene;* također činiti nešto neobično, καθ' ἡδονήν τι. Mjesto τινά govorilo se takođ. πρός τινα; τινί samo = služiti, službu vršiti, ili s adj., kao ἔνδικα δρ., kojemu pripada dat., ili kod dat. etičkoga. Nasuprot περί τι na čem, ili ἔς τι protiv čega što činiti, to jest: baciti se u što, i πρός τι s obzirom na što. Particip. stoji često kao supst.: ὁ δεδρακώς i ὁ δράσας rukostavnik, krivac, δράσαντι παθεῖν krivcu kazan! πᾶν δρῶν svaka usluga, ljubav, τὸ δρώμενον djelo, rad, τὰ δρ. osnove, sredstva, preduzeće, čini, poslovanje, ono što biva, događaji, učinjeno, izvođenje, kod vojske: kretnje, vježbe, manevar, τὸ δρασθέν svršeno.

δρεπάνη, ἡ, *ep.* i *poz.* (δρέπω), srp, kriv mač.

δρεπανη-φόρος, 2. (φέρω), srponosan, ἅρμα, t. j. kola, kojima su se rude sprijed svršavale željeznim šiljkom, a na jarmu su imala dugačke, željezne bodljike. Na osovini i na točkovima (bez žbica) bili su prikovani k zemlji okrenuti srpovi. Imala su dva točka, a upotrebljavahu ih osob. Perzijanci i Sirani.

δρεπανο-ειδής, 2. (εἶδος), srpolik.

δρέπανον, τὸ, uzgr. oblik za δρεπάνη.

δρέπτω, *buk.* i

δρέπω, *poet.* 1. akt., aor. ἔδρεψα, otrgnuti, rezati, τί. 2. med., fut. *buk.* δρεψεῦμαι, aor. δρέψασθαι, sebi ubrati.

δρηπέτης, *jon.* = δραπέτης, v. r.

δρησμός, ὁ, v. δρασμός.

δρηστήρ, ὁ i **δρήστειρα,** ἡ, *jon.* i *ep.* mj. δραστήρ i t. d. (δράω), sluga, sluškinja.

δρηστοσύνη, ἡ, *ep.* i *jon.* mj. δραστ., prikladnost, spretnost, vještina u dvorenju.

Δρῖλαι, οἱ, i **Δρίλαι,** pleme Sanjana (s. Džanik) u gori jugozap. od Trapezunta.

δριμύλος, 2. *buk.* malo oštar. Od

δρῖμύς, εῖα, ύ, 1. prodirući, oštar, ljut; gorak, trpak. 2. žestok, ljut, strog, neumitan, strastven, takođ. podmukao.

δριμύτης, ητος, ἡ, što grize, oštrina, oštroumlje, lukavstvo, žestina, strogost.

δρίος [ἴ], τὸ, plur. δρία metaplast. (δρῦς), *ep.* i *poet.* grm, česta, sa i bez ὕλης.

δροίτη, ἡ, *poet.*, korito, kada; lijes.

δρομαῖος, 3. i 2. *poet.*, i **δρομάς,** άδος, ὁ, ἡ, *poet.* i *poz.* trčeći, hitar.

δρομεύς, έως, ὁ (τρέχω), trkač, trčeći, u trku.

δρόμημα, τὸ, *poet.* = δράμημα, trk.

δρομικός, 3. za trčanje sposoban.

δρόμος, ὁ (osn. δραμ, v. τρέχω), **trk,** 1. trčanje, utrka, na kolima ili pješke, utrkivanje, stoga δρόμον τὰ τέρματα putovi trka; δρόμῳ u trku, u hitnji, iz zatrke, brzim korakom, na juriš, skokom; uz θέειν skokom dotrčati, kamo pohitjeti, slič. uz φεύγειν, za oznaku brzine. Poslov. δρόμον θέειν περὶ τοῦ παντός za pogibao, gdje je prema glavi. Pren. βλαβέντα λοισθίων δρόμων spriječen u zadnjem hodu, t. j. na porođaju. 2. *curriculum,* a) trkalište, tečaj, put, staza, οὐρίων δρ. μὴ πελάσαι ne primaknuti se zgodnomu putu, ne naći puta. b) mjesto za utrku ili trčanje, trkalište, vježbalište. Poslov. ἔξω δρόμου πίπτειν s puta zaći, zastraniti. — Kao lično ime ὁ **Ἀχιλλήιος δρόμος** Ahilejevo trkalište, uzak, sada potrgan trak zemlje na ušću Boristena (Dnjepra), gdje se po pričanju Ahilej utrkivao.

δροσερός, 3. *poet.* rosan, vlažan.

δροσο-βόλος, 2. *poz.* rosan.

δροσόεις, 3. *poet.* rosan, vlažan.

δρόσος, ἡ, ponajv. u plur. (isp. ἕρση), rosne kapljice, rosa, uop. svaka vlaga, stoga δρ. φονία krv. Pren. nježno, svježe; stoga: mladi od životinja, δρ. ἄεπτοι.

δρουίδαι, οἱ, *poz.* druidi, svećenici Keltâ.

Δρούσιλλα, ης, kći starijega Agripe, razuzdana žena namjesnika Feliksa u Judeji.

Δρυάς, άδος, ἡ, drijada, šumska nimfa (vila), koja je s drvetom, u kojem nastavaše, živjela i umrla.

Δρύας, αντος, ὁ, 1. lapit. 2. otac Tračanina Likurga.

δρύϊνος, 3. (δρῦς), *ep.* i *poet.* hrastov, od hrastovine.

δρῦμός, ὁ (δρῦς), *ep. poet.* i *poz.*, plur. οἱ δρυμοί i τὰ δρυμά, hrastova šuma, uop. šuma, drvlje, grmlje Otd.

Δρῦμός, ἡ, 1. grad u Fokidi. 2. mjesto na atičkobeot. međi.

Δρῡμοῦσσα, ἡ, jonski otok u Hermejskom zalivu.

Δρύοπες, οἱ, prastaro pleme među Parnasom i Etom, koje je poslije oselilo u Meseniju. Otd. **Δρυοπίς,** ίδος, ἡ, potonja Dorida.

Δρυὸς κεφαλαί, αἱ, uzak klanac Kiteronov u Beotiji.

δρυοτομική, ἡ, vještina sjeći drva.

δρύοχοι, οἱ (ἔχω), lađena rebra, bokonji, δ-ους τιθέναι, καταπηγνύναι, *poet.* ἐπιβαλέσθαι početi graditi lađu; ἐκ τῶν δ-ων sasvim iznova (graditi); Eur. El. 1163 τὰ δρύοχα za visoko drveće mlade šume.

δρυ-πετής, 2. (πέσσω), *poet. poz.* koji zori na drvetu, zreo.

δρύπτω (srod. δρέπτω), aor. δρύψα, pas. δρύφθην, 1. akt. *ep.* i *poet.* grepsti, drapati, otrgnuti, ἀπό τινος. 2. med., aor. δρυψάμενος, sebe izgrepsti, razdrapati, aps. i τί sebi što ogrepsti.

δρῦς, δρυός, ἡ, akuz. plur. δρῦς, rijetko δρύας (srod. s δόρυ, hrv. drv-o), drvo, osob. hrast, koji je Zeusu bio posvećen, zašto su u Dodoni svećenici ili svećenice šuškanje tamošnjega svetoga hrasta tumačili i po njem proricali; zato se on zove i πολύγλωσσος, a πατρῴα, jer navješćuje volju oca Zeusa. Poslov. οὐκ ἀπὸ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης δαρίζειν ne naklapati o hrastu ni o kamenu (t. j. prastare bajke), ili οὐκ ἀπὸ δρυός ἐσσι παλαιφάτου, οὐδ' ἀπὸ πέτρης, *non es e saxo sculptus aut e robore dolatus,* isp. naše: nijesi s neba pao.

δρῦ-τόμος, 2. *ep.* mj. δρυοτόμος (τέμνω), drva sijekući.

δρύφακτον, τὸ, i -ος, mask. plur. (φράσσω), (drvene) ograde oko sudišta i vijeća.

δρύφω, v. δρύπτω.

δρώοιμι, δρώωσι, v. δράω.

δῦ, δύη, δύμεν(αι), v. δύω II. 2.

δυάς, άδος, ἡ, dvojina, dvoje.

δυάω (δύη), *ep.* 3. plur. prez. δυόωσι, unesrećiti, upropastiti.

δύη, ἡ (može biti od osn. δαϝ, δαίω), *ep.* i *poet.*, jad, nesreća, nevolja, bijeda, bol, i u plur., δύαι νήστιδες glad; *ep.* gomilanje: δύης πῆμα kao naše: bijeda i nevolja.

δυη-παθος, 2. *ep.* koji trpi nesreću, nesrećan, mučan.

δυικός (*sc.* ἀριθμός), *poz.* gram. *t. t.* dual.

Δύμη, ἡ, grad u Ahaji na moru, s. Kaminica.

δῦνἄμαι, δύνασαι i t. d., (ῡ samo u *ep.* δῡναμένοιο),

augment u klasično doba obično ἐ, rijetko ἠ, *at.* dep. pas., fut. δυνήσομαι, aor. ἐδυνήθην (a kod Ksen. Her. Hom. također ἐδυνάσθην), perf. δεδύνημαι, ktomu rijetko i prez. ind. 2. sg. δύνῃ (*dor.* δύνᾳ) i impf. 2. sg. ἐδύνω, nadalje *ep.* aor. ἐδυνήσατο (konj. *poet.* δυνήσωνται) i *jon.* prez. ind. 3. pl. δυνέαται i impf. 3. pl. ἐδυνέατο, **moći, 1.** za ljude: m o ć i, snagu, vlast za što imati, **a)** aps. s inf., koji treba dopuniti (*poz.* i s ὥστε), moćan, moguć, jak biti (takođ. samo u fiz. smislu), οἱ δυνάμενοι moćni, mogućnici, ugledni ljudi, katkad s τινί u čem, ali takođ.: koji može, i κατὰ τὸ δύνασθαι kod njihove moći. Uz superlative iza ὡς i slič.: koliko se god može, š t o v i š e, na pr. ὡς ἐδύνατο τάχιστα, *quam celerrime potuit*, što je brže mogao, što brže, ali δύνασθαι παρά τινι vrijediti, moć (upliv) imati kod koga, i ἔν τινι u čem vrijediti. **b)** s inf. ili τί nešto, μέγα silan biti, mnogo moći, τινί čim, παρά τινι kod koga; takođ. moći što, t. j. ne biti protivan. **2.** za stvari: **vrijediti,** iznositi, z n a č i t i, namjeravati, τί, na pr. οὐδένα καιρὸν δύναται ne teži pravu mjeru, nema potpune težine, πρός τινά τι u koga što vrijediti ili moći, takođ. aps. τοὺς λόγους ὡς ἔργα δυναμένους κρινεῖ prosuđivat će govore kao da su napadaji činom; za novce: vrijediti. **3.** bezlič. Σπαρτιήτῃσι καλλιερῆσαι θυομένοισι οὐκ ἐδύνατο Spartancima nije imala uspjeti povoljna žrtva.

δυναμικός, 3. *poz.* moguć, djelotvoran, moćan, jak.

δύναμις, εως, *jon.* ιος, ἡ, dat. δυνάμει, *vis*, **snaga, jakost, 1.** konkret. **a)** osob. t j e l e s n a s n a g a (često u plur.), ἀπό τινος od čega, τινός. **b)** s i l a, v l a s t, p u n o m o ć, p o t p u n a v l a s t nad čim (ἐν δ. τινὸς εἶναι nešto u svojoj vlasti imati), j a k o s t, i stoga takođ. objačanje, τινός u čem, τῶν ἔργων stvarna (realna) moć (takođ. ironički isto što: nemoć), osob. *vires*. **c)** b o j n a s i l a, ratna sila, v o j s k a, čete, pomoćne čete, često u plur., πολιτικαί građanske čete, uop. ratna sredstva, pomoć. **2.** više duševno: s p o s o b n o s t, vještina, darovitost, *facultas*, δ. φύσεως snaga velikoga uma; osob. govornička snaga; N. T. čudotvorna moć, čudo. **3.** pren. u t j e c a j, v a l j a n o s t, djelovanje, *auctoritas*, τινί za koga, παρά τινι u koga, ili ugledan položaj; v r i j e d n o s t, iznos, svota, δυνάμει po imovini, παρὰ χρημάτων δύναμιν nad imovinu, ἐς i κατὰ δ. prema silama, po mogućnosti, ὑπὲρ δύναμιν preko mogućnosti, ali takođ. preko istinite moći drugu pomišljati, ἐκτὸς τῆς δ. izvan područja čije moći, izvan vlasti, ἀπ' ὀλίγης δυνάμεως χρημάτων kraj (ili od) slaba novčanog prometa.

δυναμόω, N. T. jakim činiti.

δύνᾰσις, εως, ἡ, *poet.* = δύναμις.

δυναστεία, ἡ, **1.** v l a s t, m o ć (takođ. u plur.), vlasno p o d r u č j e, vlasni položaj, moćni položaj u državi, gospodstvo, osob. s i l o v i t a v l a d a, silništvo, o vladi pojedinih ili nekojih mogućnika. **2.** *poz.* takođ. za δυνάστης, u plur. Od

δυναστεύω, v l a d a t i, **1.** gospodstvo imati, mogućnik ili vlastelj biti, biti na čelu državi ili državama, ugledno mjesto zapremati. Supst. τὸ δυναστεῦον vlast, koja vlada. **2.** *jon.* uop. tu biti, biti. Od

δυνάστης, ου, ὁ (δύναμαι), m o g u ć n i k, vladalac, gospodar, knez, mogućan čovjek u državi, uop. boljar, vlastelj.

δυνάστωρ, ὁ, *poet.* = δυνάστης.

δυνατέω, N. T. jak biti. Od

δῠνᾰτός, 3., adv. **-ῶς** (δύναμαι), **1.** a k t. *potens*, **moćan, moguć, a)** koji što može, moguć, δ. γίγνομαι mogu. **b)** k r e p a k, j a k, moćan, τινί po čem ili čim, ili sa sl. inf. **c)** s i l a n, u g l e d a n, m o ć a n, οἱ δυνατοί mogućnici, velikaši, plemići; τὰ δυνατώτατά τινος najmoćnije države, na pr. peloponeske. **d)** s p o d o b a n, s i l a n, p r i k l a d a n, *idoneus*, s inf., za stvari: prikladan. **e)** u posebnom smislu: još jak za posao, *validus*, koji državne potpore ne treba, suprotno ἀδύνατος, v. r. **2.** p a s. *facilis*, š t o s e u č i n i t i m o ž e, što je **moguće,** τινί komu, s inf., takođ. pleon. s γίγνεσθαι. Katkad odnoseći se na subjekt, ὁδὸς δυνατὴ πορεύεσθαι put, kojim se može dalje ići, prohodan put, ὅσον δυνατόν = ὡς δ. koliko je moguće, uza superl. što više. Supst. τὸ δ. moć, *facultas*, mogućnost, τὰ δ. moguće, što se može izvršiti, ὥς γε δυνατά što se tiče mogućnosti izvršenja, κατὰ i εἰς τὸ δ. prema silama, koliko je moguće, ἐκ τῶν δ. po mogućnosti, prema prilikama.

δύνῃ mj. δύνασαι, v. δύναμαι.

δύνω, spor. obl. za δύω s i n t r. znač. = δύομαι, v. δύω II, 2.

δύο, pak *ep.* i *poet.* **δύω** (lat. *duo*, hrv. dva), koje indekl., koje gen. δυοῖν (Sof. OR. 640 jednosložno) i *poz.* δυεῖν, *jon.* δυῶν, dat. δυοῖν, *jon.* δυοῖσι, *poz.* δυσίν, **dva,** i s dualom i s plur. Kao supst. δυοῖν ἕνεκα sa dva razloga, u dvojakom pogledu, οὐ παρ' ἓν οὐδὲ δύο ne poradi jedne ili dvije pogrješke (t. j. ne poradi malo pogr.), slič. δύο καὶ τρία, pak εἰς δύο po dva, dva po dva, *bini* (ali σὺν δύο ἐρχομένω kad dvojica idu zajedno), δυοῖν sa i bez θάτερον, sa sl. ἤ — ἤ, jedno od dvoga, τὰ δύο μέρη ili δ. μοῖραι dvije trećine.

δυοκαίδεκα, *ep.* = δώδεκα, dvanaest.

δυοκαιδεκά-μηνος, 2. *poet.* dvanaestomjesečni, godišnji.

δυοκαιεικοστός, 3. *poz.* dvadeset i drugi.

δυοκαιπεντακοστός, 3. *poz. dor.* pedeset i drugi.

δυόω, v. δυάω.

δύρομαι, *poet.* = ὀδύρομαι, jadati, jadikovati.

Δυρράχιον, τὸ, grad u Epiru, s. Durazzo.
δυσ-, i ispred στ, σθ, σπ, σχ **δυ-,** neodjeliv prednji slog, kao hrv. n e-, označuje nešto neprijazno, teško: Δύσπαρις zlosrećni Paris, δυσμήτηρ nemati.
δυσ-αγκόμιστος, 2. *poet.* koji se ne da vratiti, nenaknadljiv.
δυσ-άγκριτος, 2. *poet.* koga je teško razlikovati ili raspoznati.
δύσ-αγνος, 2. *poet.* nečist, bludan.
δυσ-άγων, 2. *poz.* s teškim borbama skopčan.
δυσ-άδελφος, 2. *poet.* koji se na nesreću zbratio, u nesrećnu bratstvu.
δυ-αερία, ἡ, *poz.* zlo, tmurno vrijeme.
δυσ-ᾱής, αέος, gen. plur. -αήων produž. mj. -αέων, 2. (ἄημι), *ep.* p r o t i v n o, žestoko d u h a j u ć i.
δυσ-άθλιος, 2. *poet.* veoma bijedan.
δυσ-αιανής, 2. *poet.* mrk, taman.
δυσ-αίθριος, 2. *poet.* mutan.
δυσ-αίων, ωνος, ὁ, ἡ, *poet.* koji jadno živi.
δυσ-αλγής, 2. *poet.* veoma bolan.
δυσ-άλγητος, 2. *poet.* koji ne osjeća bola, neosjetljiv, tvrda srca.
δυσ-αλθής, 2. (ἄλθομαι), *poz. ep.* koji se teško liječi, neizlječiv.
δυσ-άλιος, *dor.* = δυσήλιος.
δυσ-άλωτος, 2. (ἁλῶναι), koji se teško dade uloviti, teško stići, doseći, netaknut, τινός od čega.
δυσ-άμβατος, 2. *poet.* na što se teško popeti.
δυσ-αμερία, ἡ, *poet.* = δυσημερία.
δυσ-άμμορος, 2. *poet.* veoma nesrećan.
δυσ-ανακόμιστος, 2. koji se jedva može popraviti.
δυσ-ανάπειστος, 2. koji se teško dade uvjeriti.
δυσανασχετέω (ἀνάσχετος), *indignari*, **1.** za nesnosno držati, žaliti što, τί. **2.** zabavljati, srditi se, aps., τινί, ἐπί τινι i πρός τι čemu, na što. **3.** *poz.* nesnosno trpjeti, ὑπό τινος od čega.
δυσ-ανάτρεπτος, 2. *poz.* koga je teško oboriti ili prevrnuti.
δυσανδρία, ἡ, *poz.* k u k a v š t i n a, slabost (po drug.: nestašica muškaraca).
δυσ-άνεκτος, 2. koga je teško podnositi, nesnosan.
δυσ-άνεμος, 2. *dor.* mj. δυσήνεμος, *poet.* od vjetra bijen; buran, neutr. sing. kao adv.
δυσ-άντητος, koga tko nerado sretne, nemio.
δυσ-άνωρ, ορος, ὁ, ἡ, *poet.*, γάμος nesrećna udaja.
δυσ-απάλλακτος, 2. (ἀπαλλάσσω), **1.** koji se teško dade ostaviti ili pustiti. **2.** koji se teško dade odvratiti, tvrdoglav, uporan.
δυσ-απόδεικτος, 2. koji se teško može dokazati.
δυσ-απόκριτος, 2. na što je teško odgovoriti.
δυσ-απολόγητος, 2. *poz.* koji se teško može braniti.
δυσ-απόστατος, 2. *poz.* koji se teško može otkinuti ili otparati.
δυσ-απότρεπτος, 2. (ἀποτρέπω), koga je teško odvratiti.
δυσαρεστέω, *poz.* biti nezadovoljan, zlovoljan, neugodno mi je, τινί čime, poradi čega; takođ. med.
δυσ-άρεστος, 2. (ἀρέσκομαι), nezadovoljan, nepomirljiv.
δυσ-αριστοτόκεια, ἡ (τίκτω), mati nesrećna junaka.
δύσ-αρκτος, 2. *poet.* i *poz.* kojim je teško vladati.
δυσαρμοστία, ἡ, *poz.* nesklad, disharmonija. Od
δυσάρμοστος, 2. *poz.* koji se ne slaže, nesložan.
δυσαυλία, ἡ, *poet.* zlo nastavanje pod vedrim nebom. Od
δύσ-αυλος, 2. (αὐλή), *poet.* koji boravljenje pod vedrim nebom kvari, n e p r i j a t a n.
δυσ-αχής, 2. *poet.* prejadan.
δυσ-βάστακτος, 2. N. T. koji se teško dade nositi, nezgodan za nošenje.
δύσ-βατος, 2. (βαίνω), neprohodan, τὸ δ. neprohodan kraj, rđava zemlja.
δυσ-βάϋκτος, 2. *poet.* koji ljuto jadikuje.
δυσ-βοήθητος, 2. *poz.* komu je teško pomoći, koga je teško izliječiti.
δυσβουλία, ἡ (kao od δύσ-βουλος), *poet.* bezumlje, l u d a ili n a o p a k a o d l u k a, ἡ ἐξ ἐμοῦ od mene jedinoga smišljena, takođ. u plur.
δύσ-γαμος, 2. *poet.* γάμος zlosrećna ženidba ili udaja.
δυσ-γένεια, ἡ, n e p l e m e n i t o p o d r i j e t l o, nedostojno mišljenje, prostota. Od
δυσ-γενής, 2. *poet.* neplemenit.
δύσγνοια, ἡ, *poet.* bludnja.
δυσγνωσία, ἡ, *poet.* teškoća u spoznavanju.
δύσ-γνωστος, 2. koga je teško spoznati.
δυσ-γοήτευτος, 2. koga je teško opčiniti ili začarati.
δυσδαιμονία, ἡ, *poet.* n e s r e ć a, nevolja. Od
δυσ-δαίμων, 2. n e s r e ć a n, zlosrećan, δ. δαίμων neprijazan demon.
δυσ-δάκρυτος, 2. *poet.* **1.** koji je vrijedan da se vrlo žali, sažaljavanja vrijedan. **2.** veoma plačan, δάκρυα.
δύσ-δαμαρ, αρτος, ὁ, *poet.* po ženi nesrećan.
δυσ-διάβατος, 2. *poz.* preko čega je teško prijeći.
δυσ-διάθετος, 2. *poz.* (što je) teško urediti.
δυσ-διερεύνητος, 2. (što je) teško ispitati.
δύσ-εδρος, 2. (ἕδρα), *poet.* zlosrećan susjed, zlosrećna susjeda.
δυσ-ειδής, gen. έος, 2. (εἶδος), grdan, ružan.
δυσ-είκαστος, 2. *poz.* (što je) teško pogoditi.
δυσ-είματος, 2. *poet.* zlo odjeven.
δυσ-είσβολος, 2. *poz.* kamo je teško prodrijeti, nepristupačan; isp. δυσ-έσβολος.
δυσ-είσπλοος, 2. *poz.* kamo je teško dobroditi.
δυσ-εκβίαστος, 2. *poz.* (što je) teško svladati.
δυσ-έκθυτος, 2. *poz.* koji se žrtvama teško može odvratiti.
δυσ-εκλύτως, adv., *poet.* nerazdrešljivo.
δυσ-έκνιπτος, 2. (νίπτω), koji se ne da zatrti.
δυσ-εκπέραντος, 2. *poet.* (što je) teško svršiti.
δυσ-εκτέλεστος, 2. i δυσ-εκτέλευτος, 2. (var. l.), *poet.* koji se nesrećno svršava.
δυσ-έλεγκτος, 2. *poz.* koga je teško obličiti.

Δυσ-ελένα, ἡ, *poet.* zlosrećna Helena.
δύσ-ελπις, ιδος, ὁ, ἡ, bez nade, očajavajući.
δυσελπιστία, ἡ (-εία), *poz.* očajanje, zdvojnost.
δυσ-έλπιστος, 2. nenadan, bez nade, očajan, ἐκ δυσελπίστων iza nenadana viđenja.
δυσ-έμβατος, 2. (ἐμβαίνω), na što je teško stati, τὸ δ. nepristupačnost.
δυσ-έμβολος, 2. gdje je teško navaliti.
δυσεντερία, ἡ (ἔντερον), proljev, srdobolja. Otd.
δυσεντερικός, 3. *poz.* koji dolazi od proljeva, što mu pripada.
δυσ-εξαπάτητος, 2. koga je teško prevariti.
δυσ-εξέλεγκτος, 2. koga je teško pobiti.
δυσ-εξέλικτος, 2. *poz.* (što je) teško protumačiti.
δυσ-εξήνυστος, 2. *poet.* nerazdrešljiv.
δύσεο, δύσετο, v. δύω II, 2.
δυσεργία, ἡ, *poz.* teškoća u radu. Od
δύσ-εργος, 2. *poz.* **1.** pas. što je teško izraditi. **2.** akt. koga je teško skloniti na rad, neodlučan, lijen.
δύσ-ερις, ι, gen. ιδος, **1.** veoma svadljiv. **2.** *poz.* koji nesrećnu svađu uzrokuje.
δυσ-έριστος, 2. *poet.* koga je teško svladati, αἷμα φυσῶν dašćući za krvlju (materinom), koju je teško proliti (Sof. El. 1385).
δυσ-ερμήνευτος, 2. N. T. koga je teško protumačiti.
δύσ-ερως, ωτος, ὁ, ἡ, koji nesrećnu ljubav gaji, **1.** τινός prema čemu, s ἔρως zlosrećna ljubav. Supst. ὁ δ. na svoju nesreću zaslijepljeni ljubavnik. **2.** nesrećan u ljubavi. **3.** bez ljubavi, koji nema ljubavi.
δυσ-έσβολος, 2. nepristupačan, superl. δυσεσβολώτατος kao fem.
δυσ-εννάτωρ, ορος, ὁ, *poet.* zao drug u postelji.
δυσ-εύρετος, 2. (εὑρίσκω), koga je teško naći ili otkriti, ὕλη bez puta.
δυσ-έφικτος, 2. *poz.* do koga je teško doći.
δύσ-ζηλος, 2. *ep.* i *poz.* žestok, nabusit, pršljiv, gnjevljiv. Adv. *poz.* **δυσζήλως**, ἔχειν, revnjiv, ljubomoran biti, **πρός** τινα.
δυσ-ηλεγής, 2. (ἄλγος, ἀλγέω), veoma bolan, pun jada, *poz.* nesmiljen.
δυσ-ήλιος, 2. *poet.* i *poz.* zlo obasjan, taman.
δυσ-ημερία, ἡ, *poz.* **1.** nesrećan, koban dan, zla kob. **2.** neuspjeh.
δυσ-ήνεμος, 2. *poet.* = δυσάνεμος.
δύσ-ηρις, *poet.* = δύσερις.
δυσ-ηχής, 2. *ep.* (ἄχος), pun jada, pun nevolje, jadovit.
δυσ-θαλπής, 2. (θάλπος), *ep.* koji zlo grije, studen.
δυσ-θανατέω, teško mrijeti, s dušom boriti se. Od
δυσ-θάνατος, 2. *poet.* koji tešku smrt nosi.
δυσ-θέᾱτος, 2. *poet.* (koga je) mrsko pogledati, ὄμμα strašan pogled, prizor.
δύσ-θεος, 2. *poet.* bogu mrzak, bezbožan.
δυσ-θεράπευτος, 2. *poet.* s kojim je teško postupati.
δυσ-θετέομαι, pas., zlovoljan biti.
δυσ-θήρᾱτος, 2. i δυσ-θήρευτος, 2. *poz.* koga je teško uloviti, teško uvrebati.
δυσ-θησαύριστος, 2. (θησαυρίζω), *poz.* (koga je) teško sačuvati.
δυσ-θνῄσκων, 2. *poet.* teško umirući.
δυσ-θρήνητος, 2. *poet.* pun suza, θρῆνος u plačnom jadanju.
δύσ-θροος, 2. *poet.* zlozvučan, jadovit.
δυσ-θυμαίνω, *ep.* i **δυσθῡμέω** (-μος), *jon.* i *poz.*, i *poet.* med., neveseo, zlovoljan biti.
δυσθῡμία, ἡ, *aegrimonia*, **1.** zlovolja, u plur. povodi zlovolji. **2.** plašljivost. Od
δύσ-θῡμος, 2. **1.** turovan, neveseo, zlovoljan, pun kajanja, τινί čega radi, τὸ δ. zlovolja. **2.** plašljiv.
δυσί(ν), *poz.* dat. za δύο = δυοῖν.
δυσ-ίᾱτος [ι], 2. (ἰάομαι), *poet.* zapr. koga je teško izliječiti, t. j. teško popraviti, koji se ne da ublažiti.
δυσιερέω (kao od δυσιερής), *poz.* iz žrtve dobiti zlosrećna znamenja.
δύσ-ιππος, 2. konjaništvu nepovoljan ili neprikladan.
δύσις [ῠ], εως, ἡ (δύω), zalazak, osob. zapad sunca (ἡλίου) i zvijezdâ, na pr. Πλειάδων, Plejadâ, dne 26. listopada; stoga ἐς ἡλίου δύσιν o sunčanom zahodu, **πρὸς** ἡλίου δύσιν na zapad.
δυσ-κάθαρτος, 2. (καθαίρω), *poet.* koga je teško pomiriti, o Hadu, jer se u domu Labdakidâ umorstvo gomilalo.
δυσ-κάθεκτος, 2. (κατέχω), koga je teško zauzdati.
δύσ-καπνος, 2. *poet.* veoma zadimljen.
δυσκαρτέρητος, 2. *poz.* koji se teško podnosi.
δυσ-καταμάθητος, 2. koga je teško razumjeti ili dokučiti.
δυσ-κατάπαυστος, 2. *poet.* i *poz.* koga je teško umiriti, ublažiti.
δυσ-κατάπρακτος, 2. (καταπράσσω), koga je teško izraditi, izvršiti.
δυσ-κατάστατος, 2. (καθίστημι), koga je teško opet urediti.
δυσ-καταφρόνητος, 2. koji se ne smije prezirati.
δυσ-κατέργαστος, 2. (κατεργάζομαι), koga je teško zaraditi, teško postići, mučan, težak.
δυσ-κάτοχος, 2. koga je teško zadržati.
δύσκε, *ep.* iter. za δύομαι, v. δύω II.
δυσ-κέλᾱδος, 2. *ep.* i *poet.* koji odurno ječi, zlo zveči, φάμα zao glas.
δυσ-κηδής, 2. *ep.* pun briga, u teškoj brizi (Od. 5, 466).
δύσ-κηλος, 2. (κηλέω), *poet.* koji se ne da izliječiti.
δυσ-κίνητος (ι), 2., adv. -ήτως, **1.** teško pomičan, nepomičan, čvrst, s inf. **ἀναφέρειν** da se podigne, τὸ δ. tromost, nespretnost. **2.** pren. **a)** koga je teško zanijeti, uporan. **b)** slabe glave, tunjav.
δυσ-κλεής, έος, *ep.* akuz. -**κλέᾰ** mj. -κλεέα, 2., adv.

δυσκλεῶς (κλέος), **1.** neslavan, bez slave. **2.** na zlu glasu, sramotan.

δύσκλεια, ἡ, zao glas; *poet.* ogovaranje, sramota.

δυσ-κοινώνητος, 2. nepristao za drugovanje.

δυσκολαίνω (δύσκολος), aor. 1. *poz.* ἐδυσκόλᾱνα, neveseo, nezadovoljan, mrzovoljast biti, aps. ili τινί poradi koga ili čega, πρός τι pri čem.

δυσκολία, ἡ (-λος), **1.** nelagod, nezadovoljstvo, zlovolja. **2.** teškoća.

δυσ-κόλλητος, 2. *poz.* zlo slijepljen, pren. neskladan.

δύσ-κολος, 2. **1.** neveseo, namrgođen, zlovoljan. Supst. gunđalo, mumonja. **2.** što nezadovoljstvo uzrokuje, dosadan, mrzak, težak. — Adv. **-κόλως,** kompar. δυσκολώτερον ἔχειν, διακεῖσθαι, mrzovoljast, zle volje biti, aps. i s πρός τινα ili ὅτι.

δυσκόμιστος, 2. *poet.* koji se teško podnosi.

δύσκον, v. δύω II, 2.

δυσκρᾱσία, ἡ (δύσ-κρᾱτος, κεράννυμι), zla mješanija, na pr. sokova, osob. zraka, zla temperatura, (u plur.) nepovoljno vrijeme, zle vremene prilike.

δύσ-κρᾱτος, 2. *poz.* zlo pomiješan, zlo temperiran.

δύσ-κρῖτος, 2., adv. -ίτως (κρίνω), **1.** zlo razlučen, zamršen. **2.** koga je teško prepoznati, razlučiti. **3.** što je teško odlučiti, τινί.

δυσ-κύμαντος, 2. *poet.* na nesreću talasajući se, κακά nesreća uzburkanih talasa.

δύσ-λεκτος, 2. *poet.* što je teško izreći.

δύσ-ληπτος, 2. *poz.* koga je teško zgrabiti.

δυσ-λόγιστος, 2. *poet.* bezuman, nedokučljiv.

δύσ-λοφος, 2., adv. -όφως, *poet.* težak za šiju, **a)** koji se teško nosi. **b)** koji nerado nosi.

δύσ-λυτος, 2. *poet.* koga je teško riješiti.

δυσμαθέω, *poet.* teško shvatiti, upoznavati se u što, ne poznavati. Od

δυσ-μαθής, 2., adv. -ῶς. Komp. -θέστερον (μαθεῖν), **1.** akt. koji teško uči, nenaučljiv. **2.** pas. *poet.* koji se teško uči ili shvata, sa sl. ἰδεῖν što se ne može raspoznati, τὸ δ. što se ne može ispitati, budućnost, koje ne možemo naprijed dokučiti.

δυσμαθία, ἡ, tupoglavstvo.

δυσμαί, αἱ (δύω) = δύσις, zapad sunca i zvijezdâ; stoga ἀμφὶ, περὶ ἡλίου δυσμάς i ἦν ἥλιος ἐπὶ δυσμαῖς sunce nagibaše k zapadu; πρὸς δυσμάς prema zapadu.

δυσ-μάτωρ, ορος, ὁ, ἡ, *poet.* s κότος, srdnja nematere.

δυσμαχέω, s adj. verb. δυσμαχητέον, *poet.* i *poz.* na svoju nesreću boriti se, τινί s kim ili čim.

δύσ-μαχος, 2. koga je teško svladati, s kompar.; s inf. κρῖναι teško odlučiti.

δυσ-μείλικτος, 2. *poz.* koga je teško ublažiti.

δυσμεναίνω (δυσμενής), *poet.* *poz.* zlobiti kome, srditi se, τινί na koga ili što.

δυσμένεια, ἡ (δυσμενής), zlobljenje, neprijateljstvo, ἡ ἐκ σοῦ tvoje neprijateljstvo, πρός τινα prema kome, ἐν δ. εἶναι biti u zavadi. Takođ. u plur.

δυσμενέων, *ep.* part. mask., i

δυσ-μενής, 2. (μένος), zloban, neprijazan, neprijateljski, aps. i τινί (rijetko τινός) prema komu, za ljude i stvari. Supst. ὁ δ. neprijatelj, τὸ δ. srdnja, τὸ δ. τινος λαβεῖν gnjev oboriti na koga. — Adv. **-νῶς** ἔχειν, zlo misliti, biti neprijatelj, aps. i τινί ili πρός τινα komu.

δυσμενικός, 3. *poz.* neprijateljski.

δυσ-μεταχείριστος, 2. (μεταχειρίζω), s kim je teško postupati, komu je teško odoljeti, na koga je mučno navaliti, aps. i τινί.

δυσμή, v. δυσμαί.

δυσμήτηρ, ερος, ἡ, *ep.* nemati.

δυσ-μήτωρ, ορος, 2. adj. od nematere.

δυσμηχανέω, *poet.* biti δυσ-μήχανος, t. j. biti u neprilici, ne znati savjeta ni pomoći, sa sl. inf.

δύσ-μεικτος (-μικτος), 2. (μείγνυμι), koga je teško pomiješati, t. j. spojiti ili složiti, τινί čim.

δυσ-μίμητος [ῑ], 2. *poz.* koga je teško nasljedovati.

δύσ-μοιρος, 2. *poet.* i

δύσ-μορος, 2., adv. -ως, *ep.* i *poet.* koji ima nesrećan usud, zlosrećan, δύσμοιρ' ὁρᾶν tužna slika.

δυσμορφίη, ἡ, *jon.* grdoba. Od

δύσ-μορφος, 2. *poet.* grdan.

δυσ-νίκητος, 2. *poz.* koga je teško pobijediti.

δύσ-νιπτος, 2. *poet.* koga je teško oprati, teško otrti, ἔκ τινος sa čega.

δυσνοέω (δύσνους), *poz.* zlo misliti, zlobiti kome, τινί.

δυσ-νόητος, 2. (νοέω), N. T. koga je teško razumjeti.

δύσνοια, ἡ (δυσνοέω), zloba, neprijateljsko mišljenje, mržnja.

δυσνομία i -ίη, ἡ, *poet.* nezakonito postupanje.

δύσ-νοστος, 2., *poet.* νόστος, nesrećan povratak.

δύσ-νους, 2. stegn. od οος, neprijazan, neprijateljski, zloban; aps. i τινί.

δύσ-νυμφος, 2. *poet.* nesrećno zaručen.

δυσ-ξύμβολος, 2. (ξυμβάλλω), s kim se ne može općiti, nedruževan.

δυσ-ξύνετος, 2. teško razumljiv, nerazumljiv.

δύσ-ογκος, 2. *poz.* dosadan, težak.

δυσοδέω, *poz.* (δύσ-οδος), imati rđav put (δυσοδία), sporo odmicati.

δύσ-οδμος, 2. *jon.* mj. δύσοσμος (ὀσμή), gadna zadaha, smrdljiv.

δυσ-οδοπαίπαλος, 2. *poet.* kroz pećine neprohodan.

δύσ-οδος, 2. neprohodan, besputan.

δυσοίζω (isp. οἰζύς), *poet.* jadati, u strahu biti, bojati se, s dod. φόβῳ (plašljivo), τί čega.

δυσ-οίκητος, 2. gdje je zlo nastavati ili gdje se ne može nastavati.

δύσ-οιμος, 2. *poet.* koji vodi k nesreći, zlosrećan, koban.

δύσ-οιστος, 2. (οἴσω, φέρω), *poet.* i *poz.* **1.** koji se

teško može sebi odnijeti. **2.** *poet.* koji se teško može steći, zamučiti = δυσπόνητος. **3.** nesnosan.

δύσ-οκνος, 2. *poz.* vrlo spor, mučan.

δύσ-ομβρος, 2. *poet.* pljuskovit, βέλη udarci nemila pljuska (Sof. Ant. 358), kao kakve Zeusove strijele.

δυσ-όμιλος, 2. (ὁμιλέω), *poet.* i *poz.* na nesreću pridružen.

δυσ-όμματος, 2. *poet.* slijep.

δυσ-όρατος, 2. koga je teško vidjeti ili prepoznati.

δυσ-όργητος, 2. *poz. poet.*, i **δύσ-οργος**, 2. *poet.* srdit, napržit, jedovit, takođ. s dod. θυμῷ, i to drugima na nevolju (δυς), stoga takođ.: nedruževan.

δύσ-ορμος, 2. koji daje nezgodnu luku ili nepovoljno pristanište, negostoljuban, τὰ δ. mjesta, gdje nije zgodno lađom pristati.

δύσ-ορνις, ῑθος, ὁ, ἡ, *poet.* i *poz.* pod nepovoljnim znamenjima, nesrećan.

δυσ-όρφναιος, 2. *poet.* veoma taman.

δυσοσμία, ἡ (v. δύσοδμος), *poet.* gadan zadah, smrad.

δυσ-ουρέω, teško mokriti, imati boli kod mokrenja.

δυσ-ούριστος, 2. (οὐρίζω), *poet.* donesen vjetrom, koji je na nesreću povoljan.

δυσπαθέω, *poz.* **1.** teško trpjeti. **2.** neveseo, tužan, zlovoljan biti, aps. i πρός τι ili sa sl. εἰ.

δυσ-παίπαλος, 2. *poet.* vrletan, strmenit.

δυσπᾰθής, ές, **1.** koji teško osjeća, tvrd. Kompar. -έστερος. **2.** koji teško trpi.

δυσ-πάλαιστος, 2. (ponajv.) *poet.* **1.** koga je teško svladati, nedobitan. **2.** koji se teško izvršuje, težak, mučan.

δυσ-πάλαμος, 2., adv. -άμως, *poet.* bez pomoći; zao, poguban.

δυσ-παλής, 2. *poet.* = δυσπάλαιστος.

δυσ-παράβουλος, 2. *poet.* koga je teško svjetovati.

δυσ-παράθελκτος, 2. koga je teško ublažiti.

δυσ-παραίτητος, 2. *poet.* i *poz.* nepovratljiv, nepomirljiv.

δυσ-παρακολούθητος, 2. *poz.* koji teško slijedi, teško poima.

δυσ-παρακόμιστος, 2. *poz.* koga je teško otpremiti.

δυσ-παραμύθητος, 2. koga je teško tješiti, umiriti, utišati.

δυσ-πάρευνος, 2. *poet.* na nesreću oženjen ili udata, λέκτρον zlosrećni brak (Sof. Tr. 791).

δυσ-παρήγορος, 2. *poet.* koga je teško ublažiti.

Δύσ-πᾰρις, ιδος, ὁ, *ep.* i *poz.* zlosrećni Paris.

δυσ-πάριτος, 2. (πάρειμι), teško prohodan.

δυσ-πειθής, 2. (πείθομαι), adv. -ῶς, koga je teško nagovoriti, nepokoran, uporan.

δυσ-πείστως, adv. (πείθομαι), teško uvjeriti, okorjelo, tvrdoglavo.

δύσ-πεμπτος, 2. *poet.* koga je teško odaslati ili otpremiti.

δυσ-πέμφελος, 2. *ep.* (isp. παφλάζω), o moru: koje u zao čas uskipi, burno.

δύσ-πεπτος, 2. (πέσσω), teško probavljiv.

δυσ-πέρατος, 2. (περάω), *poet.* i *poz.* koji se teško provodi.

δυσ-πετής, 2., adv. *jon.* **-έως**, *poet.* -ῶς (πίπτω, πεσεῖν), koji teško pada, mučan, težak, s nategom, s inf.

δυσ-πεψία, ἡ (πέσσω), teško probavljanje, neprobavnost.

δύσ-πημα, ατος, τὸ, zla nesreća, sumnj. var. l., valjada δυσπήμαντ' zlosrećan, poguban.

δυσ-πινής, 2. (πῖνος), *poet.* veoma prljav.

δυσ-πίστως, adv., ἔχειν teško vjerovati, ne vjerovati.

δύσ-πλανος, 2. *poet.* nesrećno potucajući se ili tumarajući.

δύσ-πνους, stegn. od οος, 2. *poet.* koji žestoko duha, teško dišući, sopeći.

δυσ-πολέμητος, 2. (πολεμέω), s kim je teško ratovati.

δυσ-πόλεμος, 2. *poet.* nesrećan u ratu.

δυσ-πολιόρκητος, 2. koga je teško podsjedati ili osvojiti.

δυσ-πονέος, metapl. gen. za δύσπονος, 2. *ep.* i *poet.* (πονέω), mučan.

δυσ-πόνητος. 2. *poet.* koga je teško zaslužiti; koji nosi nevolju.

δυσ-πόρευτος, 2. gdje je teško putovati ili pristupiti, neprohodan, besputan, τινί za što.

δυσπορία, ἡ (-ρος), težak put, težak prijelaz, τινός preko čega.

δυσ-πόριστος, 2. *poz.* koga je teško nabaviti, τὸ δ. teškoća u dobavljanju čega.

δύσ-πορος, 2. preko čega se teško prelazi, besputan, neprohodan, nepristupačan, težak.

δύσ-ποτμος, 2., adv. -ότμως, *poet.* i *poz.* nesrećan, zlosrećan.

δύσ-ποτος, 2. *poet.* (što je) gadno piti.

δυσπρᾱγέω (δυσ-πραγής), *poet.* i *poz.* biti nesrećan. Ktomu

δυσπραξία, ἡ, pokvaren posao, uop. plur. zla sudbina, πρὸς θεῶν od bogova poslana nesreća.

δυσ-πρεπής, 2. *poet.* nepristojan, besputan.

δυσ-πρόσβατος, 2. (προσβαίνω), teško pristupačan.

δυσ-πρόσιτος, 2. *poet.* (εἶμι), teško pristupačan, neprijatan.

δυσ-πρόσμαχος, 2. *poz.* koga je teško svladati.

δυσ-πρόσοδος, 2. teško pristupačan; ἐχρέμπτετό τι δυσπρόσοδον hraknu odurno, gadno.

δυσ-πρόσοιστος, 2. (προσφέρομαι), *poet.* nepristupačan, neprijazan.

δυσ-πρόσοπτος, 2. *poet.* i *poz.* gadan pogledati, strahotan, grozan, koliko pogled znači nesreću.

δυσ-προσπέλαστος, 2. *poz.* = δυσπρόσβατος.

δυσ-πρόσωπος, 2. *poz.* gadna pogleda.

δυσ-ρᾰγής, ές (ῥαγῆναι), *poz.* žilav, gibak. Komp. -έστερος.

δύσ-ρῑγος, 2. *jon.* veoma ozebao, veoma zimoman.

δυσσέβεια, ή, *poet.* takođ. δυσσεβία, bezboštvo, opačina, s gen. παντὸς ἔργον t. j. svako bezbožno djelo, napose τὴν δυσσέβειαν ἐκτησάμην prijekor s bezbožnosti (Sof. Ant. 924).

δυσσεβέω, *poet. jon.* bezbožno raditi, bezbožan biti.

δυσ-σεβής, 2. (σέβομαι), *poet.* bezbožan, bezdušan, opak.

δύσ-σοος, 2. *buk.* bezbožan, opak.

δυσ-σύνετος, v. δυσξύνετος.

δυσ-τάλᾱς, αινα, ἄν, gen. ἄνος, *poet.* veoma jadan, nesrećan.

δύσ-τᾱνος, 2. *dor. poet.* = δύστηνος.

δυσ-τέκμαρτος, 2. *poet.* i *poz.* koga je teško raspoznati, taman.

δύσ-τεκνος, 2. *poet.* nesrećan s djecom.

δυσ-τερπής, 2. *poet.* koji veoma žalosti.

δύστηνος, *dor.* **δύστᾱνος,** 2. **1.** nesrećan, jadan, nevoljan. **2.** klet, bogovima i ljudima mrzak, gadan.

δυσ-τήρητος, 2. *poz.* koga je teško stražiti, čuvati.

δυσ-τιμάω, ne štovati (konjekt. Esh. Sept. 1047).

δύσ-τλητος, 2. (τλῆναι), *poet.* koga je teško trpjeti.

δυστοκέω (δύσ-τοκος), teško roditi.

δυστομέω (δύ-στομος), *poet.* grditi, τινά τι koga u čem.

δύ-στονος, 2. *poet.* koji se mora teško žaliti, jadovit.

δυσ-τόπαστος, 2. *poet.* i *poz.* koga je teško pogoditi ili spoznati.

δυσ-τράπεζος, 2. *poet.* koji gadna jela jede.

δυσ-τράπελος, 2. *poet.* (τρέπω) i **-τροπος,** 2. (τρόπος), koga je teško okrenuti, tvrdoglav, okorio (Sof. Aj. 913).

δυστυχέω (δυστυχής), aor. ἐδυστύχησα, pas. -ήθην, perf. δεδυστύχηκα, ne imati sreće, biti nesrećan, imati štete, biti zle sreće, napose eufem. u ratu biti poražen, u nadmetanju propasti, izgubiti megdan, εἴς τι i ἔν τινι; ὁ τύμβος δυστυχῶν tvoj neposvećeni grob (bez nadgrobnih darova); izjaloviti se, γένος τινί, ne ostavlja djece. Pas. pasti u nesreću, nesrećno svršiti se.

δυστύχημα, τὸ, nezgoda, nesreća, τινός u čem, napose eufem. **a)** tjelesna pogrješka. **b)** poraz.

δυσ-τῠχής, 2. (τύχη), adv. **-ῶς,** nesrećan, zlosrećan, koban, ὁ δ. δαίμων zao duh, κωκυτός jadno naricanje, što znači nesreću. Supst. οἱ δυστυχεῖς, **1.** nesrećnici. **2.** kukavice, jadnici; τἀμὰ δυστυχῆ moja nesrećna sudbina.

δυστυχία, ή, zla sreća, nesreća, takođ. u plur., δ. τοῦ πάθους nesrećno skončanje, ἐς τοῦτο δυστυχίας ἀφικέσθαι u toliku nesreću zapasti; napose: nesrećan udarac, poraz.

δύσ-φᾰτος, 2. *poet.* strahovit, koban.

δυσφημέω (-μος), *poet.* i *poz.* **1.** zloslutne riječi govoriti, naricati, aps. i τινά za kim. **2.** grditi, psovati.

δυσφημία, ή, *poet.* i *poz.* **1.** zloslutne riječi, pogubni govori, zloslutno proroštvo, ἄγριαι δυσφημίαι divlji glasovi, jadikovke. **2.** *poz.* pogrdan govor, psovke.

δύσ-φημος, 2. zloslutan; pogrdan.

δυσ-φιλής, 2. (φιλέω), *poet.* nemio, mrzak.

δυσ-φορέω (δύσφορος), impf. ἐδυσφόρουν, **1.** za nesnosno držati, mrzovoljast, žalostan biti, aps. i τινί ili ἐπί τινι poradi čega. **2.** *poz.* zlo nahoditi se.

δυσ-φόρμιγξ, ιγγος, ὁ, ή, *poet.* neskladan, **δ.** ἄτη umorstvo učinjeno uz pomaganju.

I. **δύσ-φορος,** 2. (φέρω), koga je teško nositi, **a)** težak, teretan. **b)** nesnosan, težak, dosadan. Supst. τὰ δ. teška nesreća, teški udarci usuda, i njihova posljedica, jad. — Adv. **-όρως,** τὰ ἐν σοὶ δυσφόρως ἔχοντα što te u srcu tišti; δ. ἄγειν τι na što veoma srditi se.

II. δυσ-φόρος, 2. *male ferens*, koji zaluđuje, γνῶμαι tlapnje.

δυσ-φροσύνη, ή, *poet.* i *jon.* briga, jad. Od

δύσ-φρων, 2., adv. -φρόνως (φρήν), *poet.* **1.** jadovit, turovan. **2.** zloban, neprijateljski, δ. λόγ zloba. **3.** nepromišljen, lud.

δυσ-φύλακτος, 2. (φυλάσσω), **1.** *poz.* koga je teško čuvati, sačuvati. **2.** *poet.* i *poz.* od koga je teško obraniti se.

δυσ-χείμερος, 2. (χεῖμα), nema *at.* proza, koji ima ljutu zimu, veoma studen, buran.

δυσ-χείρωμα, τὸ, *poet.* težak posao, τινί za koga; ili: neodoljiva navala, težak udarac, τινός.

δυσ-χείρωτος, 2. (χειρόομαι), koga je teško pobijediti, svladati.

δυσχεραίνω, fut. δυσχερᾰνῶ, aor. ἐδυσχέρᾱνα (δυσχερής), **1.** zlovoljan, nezadovoljan, srdit biti ili postati, **a)** τινί ili ἐπί τινι na što, također ἔκ ili ὑπό τινος od čega, πρός τι biti protiv čega, ili sa sl. ὅσοι εἰσποιοῦσιν mj. τοῖς εἰσποιοῦσιν. **b)** τί ili τινά τι ποιοῦντα za zlo uzimati, zlovoljno gledati, što on —, srdito odbijati ili zabacivati. Stoga u pas. biti mrzak komu, ὑπό τινος, mraziti se, τινί čim. **2.** ozlovoljiti, srditi, aps. ili ἐν τοῖς λόγοις u riječima kinjiti, tumačiti ih protivno smislu ili naumu govornikovu.

δυσχέρεια, ή, **1.** nelagod, neprilika. **2.** dosada, prituga.

δυσ-χερής, 2. (χείρ), zapr. s kim je teško rukovati, upravljati, stoga: neugodan, nepriličan, težak, dosadan, nemio, zakučast, lukav (Plat. Prot. 333 D), zloslutan (Dem. 18, 3); δυσχερές τι ποιεῖσθαι, εἰ nešto za nepriličnο držati, ako. — Adv. **δυσχερῶς,** **1.** mrzovoljasto, nerado, ἔχω πρός τι meni je nešto mrsko. **2.** mučno, teško.

δύσ-χῖμος, 2. (osn. χι u χιών), *poet.* grozan, oduran, strašan.

δυσχλαινία, ἡ, *poet.* loša odjeća.

δύσ-χορτος, 2. *poet.* zapr. gdje nema hrane, stoga: negostoljuban.

δύσ-χρηστος, 2., adv. -ήστως (χράομαι), koga je teško upotrijebiti, nepotreban, nevaljao, ἵππος kojim je teško upravljati.

δυσχωρία, ἡ (χῶρος), neprikladno tlo, zao kraj, neprikladan prostor, nepovoljan položaj.

δυσ-ώδης, 2. (ὄζω), smrdljiv. Otd.

δυσ-ωδία, ἡ, smrad.

δυσ-ώνυμος, 2. *ep.* i *poet.* zla ili nesrećna imena (Sof. Aj. 944), pak uop. mrzak, grozan, λέκτρα.

δυσωπέω (ὤψ), **1.** akt. **a)** oko vrijeđati. **b)** τινά zasramiti, osob. molbama umekšati. **c)** *poz.* žacati se. **2.** med. (nagrditi lice), bojati se, ustručavati se, žacati se, τινά ili τί koga ili čega.

δυσωρέω, *ep.* (ϝορ, v. II. οὖρος), zlu stražu stražiti (za pse), περί τινα.

δύτης, ου, ὁ (δύω), *jon.* ronac.

δύω (ῠ *ep.*, ῡ *at.* u prez. i impf.), **I. akt.** i **pas.** (rijetko *simplex*, često u kompoz. kao ἀπο-, ἐκ-, ἐν-, κατα-), **zagnjuriti, 1.** obič. **tranz.,** fut. δύσω, aor. ἔδυσα (δέδῡκα samo u ἀποδέδῡκα Ksen. An. 5, 8, 23; za aor. ἔδῡν i perf. δέδῡκα v. dolje II. 2.), pas. perf. δέδῠμαι, aor. ἐδύθην, **a)** utapati, zakapati, ναῦν, ὅπλα. **b)** ogrnuti, obući, τεύχεα, χιτῶνας, τὰ ὅπλα, τινά komu. **2. intr.** (veoma rijetko, samo δύων Hom. Il. 21, 232, Od. 5, 272, i δύεν Bion 9, 6), zalaziti.

II. med. **δύομαι zagnjuriti se u, zaroniti, 1.** rijetko tranz. (fut. δύσομαι, aor. ἐδυσάμην i *ep.* ἐδύσετο), sebi obući, πέπλον, ὅπλα (isp. 2, b); obično **2. intranz.,** *at.* fut. δύσομαι, aor. 2. ἔδῡν, δῦναι, perf. δέδῡκα, i *ep.* i *jon.* spor. obl. **δύνω** za prez i impf., nadalje *ep.* za aor. ind. 3. sg. δῦ, iterat. δύσκε, konj. δύω, -ῃς, -ῃ, opt. δύῃ i δῦμεν (mj. δυίη, δυῖμεν), inf. δύμεναι, i aor. mješ. ind. (ἐ)δύσετο, imper. δύσεο, part. δυσόμενος (Od. 1, 24), napokon *buk.* perf. inf. δεδυκεῖν, **a)** spustiti se, prodrijeti u što, unići, uvući se, uvesti se, utopiti se, umiješati se među, τί ili τινά u što, u koga, γαῖαν pod zemlju, t. j. umrijeti, νέφεα za oblake zaći, izgubiti se, τινά do koga ili za koga zavući se, uvijati se, takođ. koga pograbiti, takođ. s dvostr. akuz. dijela i cjeline, κραδίην 'Οδυσῆα, ili ἁρμὸν πρὸς στόμιον u pukotini do pravoga ulaza prodrijeti. Slič. ἔς, ὑπό, κατά τι, takođ. κατά τινος u što uleknuti se. **b)** napose *induo*, za odijelo, oružje, na oko tranz.: obući, ogrnuti, metnuti na, τί, ali i ἔν τινι, dok je Od. 22, 201 ἐς τεύχεα bolje uzeti za tmezu, gdje je τινί preko čega prebaciti slič. kao περί, ἀμφί τινι. Pren. ἀλκήν opasati se snagom. **c)** o suncu i zvjezdama: zalaziti, zapasti, i pren. propadati, o kući, životu.

δύω, v. δύο. **δυώ-δεκα,** v. δώδεκα.

δυωδεκά-βοιος, 2. (βοῦς), *ep.* dvanaest goveda vrijedan.

δυωδεκά-πολις, ι, gen. ιος, *jon.* Ἴωνες Jonjani od 12 gradova, t. j. saveza od 12 gradova u Maloj Aziji (Fokea, Eritra, Klazomena, Tej, Lebed, Kolofon, Efes, Milet, Mijus, Prijena, Sam i Hij).

δυωδέκατος, v. δωδέκατος.

δυωκαιεικοσί-μετρος, 2. *ep.* koji drži dvadeset i dvije mjere.

δυωκαιεικοσί-πηχυς, υ, *ep.* dvadeset i dva lakta dug.

δῶ, τὸ, samo nom. i akuz., *ep.* = **δῶμα,** dom, kuća.

δώδεκα, οἱ, αἱ, τὰ, postalo od starijega obl. **δυώδεκα,** *ep.* takođ. **δυοκαίδεκα,** broj indekl., dvanaest, *duodecim*.

δωδεκά-γναμπτος, 2. *poet.* dvanaest puta optrčan.

δωδεκάδ-αρχος i **δωδέκ-αρχος** (stara var. l. δωδεκαδ-άρχης), ὁ, vođ od 10 momaka ili jedne dekade u perzijskoj vojsci, koja je brojila dvije πεμπάδες, t. j. 10 prostih vojnika i dva časnika, računajući i njega (desetnika). Dvije takove dekade sačinjavahu jedan λόχος.

δωδεκα-πλάσιος, 3. *poz.* dvanaesterostruk.

δωδεκά-πηχυς, 2., dug dvanaest lakata.

δωδεκά-σκαλμος, 2. *poz.* sa dvanaest vesala, τὸ μέγεθος po veličini.

δωδεκά-σκῡτος, 2. sastojeći se od dvanaest kožnih komada, lopta.

δωδεκα-στάδιος, 2. *poz.* dvanaest stadija dug.

δωδεκαταῖος, 3. s dvanaestim danom, od dvanaestoga dana.

δωδέκατος i *poet.* **δυοδέκατος,** 3. dvanaesti, τῇ δωδεκάτῃ, naime ἡμέρᾳ, dvanaestoga, ἐν μηνί ili μηνός kojega mjeseca.

δωδεκά-φυλον, τὸ, N. T. dvanaest plemena izrailjskih.

δωδεκέτης, ους, *poz.* dvanaestogodišnji.

Δωδώνη, ἡ, prastaro sijelo proročišta Zeusova u Tesprotiji, jugoist. od Janine, u planini istočno od Olicike, iznad rijeke Δώδων. Proroštva se ondje davahu ili po šuštanju svetoga hrasta ili po letu svetoga goluba. Ktomu je lokativ **Δωδῶνι** = u Dodoni. Otd. **Δωδωναῖος,** 3. pridjevak Zeusa, djedovskog boga kuće Eakida; fem. **Δωδωνίς,** ίδος.

δῶμα, τὸ (δέμω), *dŏmus*, *ep. poet.* i N. T. **zgrada,** stoga **1.** stan, kuća, dom, **a)** o hramovima i stanovima bogova i o carstvu Hadovu. **b)** o stanovima ljudskim, ponajv. u plur. kao *aedes*; δωμάτων ἐξώπιος daleko od kuće. Pren., u sing. i plur., rod, porodica, νοσοῦντα δώματα o porodici Agamemnonovoj. Pače o čitavom gradu δῶμα Καδμεῖον = Teba.

2. *ep.* pojedina soba, osob. dvorana za muškarce, *μέγαρον*. 3. N. T. krov kuće, pod kojim se može nastavati. Otd. demin.:

δωμάτιον, *τὸ,* 1. mali hram, svetište, s dod. *μικρόν*. 2. soba, osob. unutrašnja soba, spavaća odaja.

δωματῖτις, *ιδος, ἡ, poet.* fem. za *δωματίτης*, kućni.

δωματόομαι, *poet.* kućama biti izgrađen.

δῶναξ, *ὁ, buk.* (v. *δόναξ*), pastirska svirala.

δωρεά, starije **δωρειά,** *jon.* **-ειή,** *ἡ* (*δίδωμι*, lat. *dōnum*), dar, poklon, osob. gostinski, počasni, zavjetni dar, žrtva; usrđe, probitak, čast, *δ. τινός* i *παρά τινος* darovi od koga. Često kao apozic., na pr. *δωρεὰν δοῦναί τι* nešto na dar dati. Stoga **δωρεάν** kao adv. na dar, zabadava, na prikaz; *ἡ ἐμὴ δωρεά* meni prikazan dar.

δωρέω, rijetko, *ep.* i *poet.*, obično

δωρέομαι (*δῶρον*), dep. med. s aor. *ἐδωρησάμην* (u pas. znač. *ἐδωρήθην*), perf. *δεδώρημαι* (akt. i pas.), *donare*, 1. darovati, pokloniti, podijeliti, davati, *τί* nešto, i *τινί* komu, stoga *τινὶ τὰ παρ' ἑαυτοῦ* kome svoju milost pokloniti; ali takođ. *τινά* koga darovati, skunabiti, i *τινί* čim. 2. pas. (*ἐδωρήθην*) biti nadaren, *παρά τινος* od koga, biti darovan, *τινί* komu. Otd.

δώρημα, *τὸ, poet.* i *jon.* = *δωρεά*, dar, poklon, *τινί* kome, *τῆς ξυνουσίας* probitak boravljenja; *τὸ σὸν δ.* poklon od tebe; takođ. u plur. o jednom daru.

δωρητός, 3. 1. *ep.* koji se daje darivati, darovima pomirljiv. 2. *poet.* i *poz.* darovan, (na dar) prikazan, poklonjen.

δωριάζω, *poet.* vladati se dorski u odijelu i jeziku, a) vrlo jednostavno odijevati se. b) dorski govoriti.

Δωριεύς, *έως, ὁ,* 1. sin spart. kralja Anaksandride, brat kralja Kleomena, Leonide I. i Kleombrota, koji se iz Sparte iselio i na Siciliji je pao. 2. sin Dijagorin s Roda, pobjednik u olimpijskim, istamskim, pitskim i nemejskim igrama, borio se u pelopon. ratu uz Spartance. 3. *οἱ* **Δωριεῖς,** v. *Δωρίς*.

δωρίζω, *buk.* i *poz.* govoriti dorskim govorom.

Δωρίς, *ίδος, ἡ,* zapr. fem. dorski, *νᾶσος Πέλοπος* t. j. Pelopones. Kao supst. 1. naime *γυνή*, Doranka. 2. naime *γῆ*, pokrajina Dorida u Heladi, takođ. ime jedne Nereide. Ali **Δώριον,** *τὸ,* mjesto u kraju Nestorovu, *οἱ* **Δωριέες, Δωριεῖς, Δωριῆς,** Dorani, jedno od glavnih plemena helenskih, potomci Dora (**Δῶρος**), sina Helenova i unuka Deukalionova, takođ. ime glavnomu gradu dorskomu u Doridi. Otd. adj. **Δωρικός** i **Δωριακός,** 3. dorski.

δωρίσδω, *eol. buk.* = *δωρίζω*.

Δωριστί, adv. dorski, 1. po dorskoj glazbenoj vrsti, koja se takođ. **Δώριος νόμος** zvala, t. j. ozbiljna, prosta dorska, a bila je najdublja te potječe, kažu, od Tračanina Tamirisa. 2. po dorskoj navadi, t. j. pobožno.

δωροδοκέω (-*δόκος*), 1. darove primati, osob. za mit, dati podmititi se, aps. i *ἀργύριον πολύ* zapr. mnogo novaca primati, mnogim se novcem dati podmititi, *ἐπί τινι* na što, za koju svrhu, na pr. *ἐπὶ τοῖς ὑμετέροις* na vašu štetu, takođ. *ἔν τινι* u, pri čem, 2. *poz.* podmititi, potkupiti, *τινά*, takođ. pas. Otd.

δωροδόκημα, *τὸ,* primljen dar, mit, *ἔν τινι* kod čega.

δωροδοκηστί, *poet.* adv., na (glasovni) način podmićivanja, podmićivanjem (riječ sjeća na *Δωριστί*).

δωροδοκία, *ἡ,* 1. primanje dara, stoga: podmitljivost. 2. mit, takođ. u plur. Od

δωρο-δόκος, 2. (*δέχομαι*), koji dar prima, podmitljiv, potkupljiv.

δῶρον, *τὸ* (*δίδωμι*), 1. = *δωρεά* dar; *δῶρα Ἀφροδίτης* darovi Afroditini, t. j. ljepota, ljubav. Ali *ὕπνου δ.* pokrepa od sna, *χρυσοῦ* dar u zlatu. Napose *δώρων δίκη* ili *δίωξις* parnica poradi podmićivanja. 2. podlanica (isp. *ἑκκαιδεκάδωρος*).

Δῶρος, 1. v. p. *Δωρίς*. 2. inače lično ime.

δωρο-φάγος, 2. *ep.* i *poz.* koji darove ždere, pohlepan za darovima.

δωροφορέω, biti *δωρο-φόρος*, t. j. darove prikazivati, *buk.* = *δωρέομαι*.

δωρύττομαι, *buk.* = *δωρέομαι*.

Δωρώ, οῦς, ἡ, darovateljica; *poet.* boginja podmićivanja i sikofanata.

δώς, *ἡ* (samo u nom), *ep.* *dōs*, davanje; dar.

δωσίδικος, 2. (*δίκη*), *jon.* koji se pravdi predaje, pravu podlaže, t. j. koji sam sebi ne pomaže.

δωτήρ, *ῆρος, ὁ, ep., δώτης, ου, ὁ, ep.* i **δώτωρ,** *ορος, ὁ, ep. poet.* i *poz.* (*δίδωμι*, lat. *dator*), davač, davalac, darovatelj.

δωτινάζω, *jon.* darove, prinose kupiti.

δωτίνη, *ἡ* (*δίδωμι*), *ep.* i *jon.* = *δωρεά*, dar; često kao apozic. *δωτίνην δοῦναί τι* nešto na dar dati.

δώτωρ, *ορος, ὁ* = *δωτήρ*.

δώωσι, *ep.* = *δῶσι*, v. *δοῦναι*.

E.

E, *ἒ ψιλόν*, peto slovo grč. azbuke, zvano *ει* te vrijedeći negda, prije g. 400., takođ. za *η* i za *ει*, koje je postalo stezanjem ili naknadnim otezanjem; kao brojni znak = 5.

ἐ protheticum (isp. *ἀ proth.*) nalazi se kao čisto glasovni predznak pred ἐλαχύς, ἐλεύθερος, ἐρείπω, ἐρεύγομαι, ἐρυθρός, pak u ἔεδνα, ἐείκοσι, ἐέλδωρ ispred digame.

ἒ, svagda podvostruč. ἒ ἒ, uzvik bola ili sažaljavanja, j a o, j a o! ej, ej!

ἑ, **1.** od σϝε, lat. *se*, hrv. *se*, enkl. akuz. sing. pron. refl. 3. lica, v. οὗ. **2.** akuz. sing. mask. fem. neutr. pron. pers. 3. lica = *eum, eam (eas), id.*

I. **ἔα**, imp. prez. = ἔαε, *poet.* impf. = εἴα, od ἐάω.

II. **ἔα**, uzvik udivljenja ili zlovolje, a h ! o h! a l a! Takođ. podvostruč.

III. **ἔα**, elid. ἔ', *ep.* i *jon.* mj. ἦν, v. εἰμί.

ἐᾶγα i **ἐάγην**, v. ἄγνυμι.

ἑαδα, ἑᾶδον i slič., v. ἁνδάνω.

ἑάλη, v. εἴλω, savre se.

ἐάν (od ἠάν, εἰ ἄν), takođ. **ἤν** i **ἄν** [ᾱ], s καί u krazi pisano κἄν, **1.** hipotetski, t. j. označujući neizvjesnost s nadom u rješenje, **ako. 2.** kao neupr. upitna čestica, d a l i, sa i bez πώς. U oba događaja s konj. **3.** elipt., tako da je jedan ili su oba glagola izostavljena, često ἐάν τε — ἐάν τε, *sive — sive*, s dvojakom glavnom rečenicom, ali je i tu kao često, osob. uz ἐάν (δὲ) μή, odnosni glagolski oblik izostavljen; pak takođ. ἐάν τε — καί b i l o — i l i, i l i — i l i. **4.** u N. T. takođ. iza relativa = ἄν.

ἑᾶνός, 3. (ϝεσανός od ἕννυμι), *ep.* adj., koji obavija, omata, mekan, podatan, za haljine i drugu odjeću.

ἑᾶνός, οῦ, ὁ, jednom εἱανός (ϝεσανός), *ep.* ženska haljina, oblačilo, *vestis*, takođ. s πέπλος.

ἔαξα, v. ἄγνυμι.

I. **ἔαρ**, ἔᾶρος (zapr. ϝέσαρ, lat. *ver*, stsl. *vesna*), stegn. *at.* ἦρος, ἦρι, *ep.* **εἶαρ**, τὸ, p r o l j e ć e, pramaljeće; πρὸς ἔαρ, ἐς τὸ ἔαρ za proljeće; ἅμα τῷ ἦρι u početku proljeća.

II. ἔαρ, τὸ (starolat. *assir*), krv.

ἐαρί-δρεπτος, 2. (I. ἔαρ i δρέπω), *poet.* u proljeću bran.

ἐαρίζω, proljeće provoditi.

ἐαρινός, *ep.* **εἰᾶρινός**, 3. koji pripada proljeću, proljetni, ἐαρ. πυλαία proljetna skupština amfiktionaca.

ἐαρο-σταγής, 2. (II. ἔαρ, στάζω), *poet.* krvlju kapajući, krvlju obliven.

ἐαρο-τρεφής, 2. *buk.* od proljeća hranjen.

ἔας, ἔατε, ἔασι, v. εἰμί.

ἔαται, *jon.* mj. ἧνται, v. ἧμαι.

ἑαυτοῦ, ῆς, οῦ, *jon.* **ἑωυτοῦ**, stegn. **αὑτοῦ** (ἓο αὐτοῦ) i t. d., p r o n. r e f l. trećega lica, **sama sebe, se.** U složenim rečenicama takođ. indirektno povratno. Tada odgovara našoj lič. zamj. trećega lica: n j e g a, n j e, n j e m u, n j o j i t. d. Još češće zastupaju ti gen. ἑαυτοῦ, ῆς i ἑαυτῶν pron. poses. trećega lica, gdje se odnosi na subj., a katkad i na obj.: **svoj**, *suus*. U plur. stoji često mj. ἀλλήλοιν, οις. Znamenita je upotreba kod superl., kompar. i njemu ravnih riječi, kao διπλήσιος, gdje se koja stvar po stupnju atributa sama sobom, t. j. s ostalim veličinama njezinih posljedaka ispoređuje: ἄριστα αὐτὴ ἑωυτῆς sama prema sebi najizdašnije, dakle (od svega) najizdašnije, αὐτὸς ἑωυτοῦ ῥέει πολλῷ ὑποδεέστερος dakle sam prema sebi, t. j. prema običnoj visini vode, pa tako i ἑαυτοῦ θερμότατον najtoplije i slič. S **αὐτός** *ipse*, αὐτὸς τὸν ἑαυτοῦ i τὸν αὐτὸς ἑαυτοῦ *suum ipse* i slič., još se više isključna snaga istavlja; ako stoji αὐτοῦ, αὐτῶν mj. ἑαυτοῦ, -ῶν, dodana je naročita opreka: ναυσὶν αὐτῶν τε καὶ τῶν συμμάχων; ovamo opet može se upotrijebiti kod tragikā αὐτός u nom. sa sl. kosim padežima, αὐτοῦ i t. d. (= pron. refleks.).

O s o b i t e su f r a z e: ἐν ἑαυτῷ γίγνεσθαι dozivati se, ἐφ' ἑαυτοῦ εἶναι biti pri svijesti, ἐν ἑαυτοῖς ἔχειν u sebi misliti. Eliptično stoji οἱ ἑαυτοῦ njegovi (ljudi), τὰ αὑτῶν njihovo, takođ. njihovi poslovi, njihova sijela, njihov značaj i t. d., ali τὸ αὑτοῦ znači takođ. što se njemu dogodilo, i τὰ αὑτοῦ njegovo podrijetlo, njegova loza, ὁ ἑαυτῆς njezin (budući) muž, ἡ ἑαυτοῦ njegova (buduća) žena, τὸ καθ' ἑαυτόν odvojeno, obaška, ἀφ' ἑαυτοῦ sam od sebe, svoje volje, καθ' αὑτό za se, sam.

Kod člana, gdje izriče s v o j e r o đ e n o ili v l a s t i t o, kod prijedloga i inače stoji ἑαυτοῦ nerijetko i kod d r u g o g a i p r v o g a lica, gdje bi se očekivalo σεαυτοῦ i ἐμαυτοῦ.

ἐάφθη, *ep.*, 3. sing. aor. 1. pas. (od ἰάπτω), spade (za njim).

ἐάω, *at.* impf. εἴων, fut. ἐάσω, aor. εἴᾶσα i t. d., fut. ἐάσομαι s pas. znač., adv. verb. ἐατέον, *epski* takođ. **εἰάω**, 3. sing. ἐᾷ, razvuč. ἐάᾳ, konj. 1. plur. ἐῶμεν (također dvojesložno), imper. ἔα i jednosložno (kao i kod Sof.), impf. εἴων, 3. sing. εἴα i ἔα, iterat. εἴασκον i ἔασκον, fut. 3. pl. ἐάσουσι trojesložno, aor. εἴᾶσα i ἔασα, *jon.* impf. samo ἔων, ἔα, **puštati, 1.** d o p u š t a t i, p r i p u š t a t i, aps. ili s akuz. i inf., ἐμὲ μόνον ἔασον εἰδέναι ja jedini to moram znati, s negac. οὐκ ἐᾶν p r i j e č i t i, kratiti, z a b r a n i t i, odvraćati, s inf. **2.** p u s t i t i, z a p u s t i t i, ostaviti u miru, okaniti se, propustiti, ostaviti čitavo, ne paziti, τί, takođ. s dod. inf., ἔα χαίρειν prođi se, zaboravi, ili adj., na pr. nenagrađeno (ἀχάριστον) ostaviti, τί. Takođ. aps. na pr. u imper. pusti! ostavi to!; na što ne gledati, τί ili τινά. **3.** p r o p u s t i t i, prestati, mimoići, aps. ili τί i inf.

ἑάων i **ἐάων**, v. ἐΰς.

ἑβδομ-αγέτης, ου, ὁ, *poet.*, pridjev Apolonov, t. j. sedmoga dana slavljen.

ἑβδομαῖος, 3. koji sedmoga dana što čini ili trpi.

ἑβδομάς, άδος, ἡ, poet. **1.** sedam, na pr. dana ili godinâ. **2.** *poz.* nedjelja od sedam dana.

ἑβδόματος, 3. *ep.* = *ἕβδομος.*

ἑβδομήκοντα, num. indekl., sedamdeset; *οἱ ἑβδ. Septuaginta,* oni učeni židovi (njih 70), koji su — tako vele — po nalogu Ptolemeja Filadelfa Stari zavjet preveli.

ἑβδομηκοντάκις, adv., N. T. sedamdeset puta.

ἑβδομηκοντ-οῦτις, ιδος, ἡ, fem. za *ἑβδομηκοντούτης, ους, poz.* sedamdesetogodišnji.

ἕβδομος, *ep.* ***ἑβδόματος,*** 2. (*ἑπτά*), sedmi, *ἑβδ. ἡμέρα* sedmi dan u mjesečnom mjesecu *(nonae)*, *τὸ ἕβδομον* sedmi put.

ἔβενος, *ἡ,* aban, abanovina.

Ἑβραῖος, Jevrej, i adj., takođ. *Ἑβραϊκός,* fem. *Ἑβραΐς; ἑβραϊστί* jevrejski. N. T.

Ἕβρος, *ου, ὁ,* glavna rijeka tračka, s. Marica.

ἔγ-γαιος, 2. i 3. *poet.* (*γῆ*), = *ἔγγειος.*

ἐγγεγάασι, v. *ἐγγίγνομαι.*

ἐγ-γείνασθαι, samo konj. 3. pl. *ἐγγείνωνται,* tranz. unutra rađati, v. *ἐγγίγνομαι* 4.

ἔγ-γειος, 2. **1.** što se na ili u zemlji nalazi. **2.** što se nahodi unutar međâ zemaljskih, u zemlji. **3.** što se sastoji od zemlje, *κτῆσις ἔγγειος* posjed, imanje. **4.** što na imanju kamate nosi, *τόκοι* kamate od imanja.

ἐγγελαστής, οῦ, ὁ, poet. rugač. Od

ἐγ-γελάω, *poet.* i *poz.* smijati se, rugati se, podrugivati se, *τινί* i *κατά τινος.*

ἐγ-γενής, 2., adv. ***-ῶς,*** **1.** (*ἐγγίγνομαι*), **a)** domorodan, domaći, tuzemski, *θεοί* domaći bogovi. **b)** *poet.* i *poz.* prirođen. — Adv. u djedovskoj vjernosti. **2.** (*γένος*), *poet.* i *poz.* koji plemenu pripada, srodan po krvi, Sof. OR. 1506 kao apozic. k *σφέ; τἀγγενῆ κακά* nevolje rođene kuće.

ἐγ-γενάω, poz. unutra roditi, *τινί* kome ucijepiti.

ἐγγήρᾱμα, *τό, poz.* posao, zanimanje starosti. Od

ἐγ-γηράσκω, fut. *-άσομαι,* pri tom ostarjeti, zarđati.

ἐγ-γίγνομαι i *poz.* ***ἐγγίνομαι*** [*ι*], *ep.* perf. 3. plur. *ἐγγεγάασιν,* **1.** u čem roditi se, postati, naći se, usađen, udahnut biti, dogoditi se, zapasti; perf. unutra biti, živjeti ili nastavati. Pren. *λήθη τινὸς ἐγγίγνεταί τινι* netko nešto zaboravlja. **2.** unutra ili među što doći, među čim biti ili protjecati, *τινί τινι* komu za što. **3.** bezlič. ***ἐγγίγνεται,*** aps. ili *τινί,* s inf. ili akuz. s inf., može se, moguće je, slobodno je, daje se prilika, takođ. sa *ὑπό τινος* od koga, ili *τινί* i *ἔν τινι;* stoga aps. u akuz. *ἐγγενόμενον* kad (mu) je bilo moguće. **4.** tranz. samo u aor. 1. *ἐνεγεινάμην,* v. *ἐγγείνασθαι.*

ἐγγίζω (*ἐγγύς*), *poz.* približavati se.

ἔγγιον, *poz.* kompar., i ***ἔγγιστα,*** superl. za *ἐγγύς,* v. r.

ἐγγλύσσω (*γλυκύς*), *jon.* biti sladak, sladiti.

ἐγ-γλύφω, aor. *ἐνέγλυψα,* urezati, ugrecati, aps. ili *ἔν τινι.*

ἐγγλωττο-τυπέω, poet. jezikom udarati.

ἐγ-γνάμπτω, *ep.* i u tmezi, pregnuti, ugnuti, v. *γνάμπτω.*

ἔγ-γονος, 2. **1.** rođak po plemenu, *τινός,* na pr. unuk, nećaka, Plut. Per. 3. **2.** uop. potomak.

ἔγ-γραφος, 2. (*γραφή*), *poz.* napisan, pismen, *ἔγγραφον ὁμολογεῖν* pismeno (naime u oporuci) dopustiti ili pristati.

ἐγ-γράφω, akt. i pas. **1.** urezati, crtati ili slikati na čem, *τινί* i *ἔς τι,* pren. utuviti, *τινί.* **2.** upisati, zabilježiti, zapisati, *τί* ili *τινά,* sa i bez *τινί* ili *ἔν τινι,* i to *πρός τινα;* pas. *ἐγγεγραμμένος τι* sadržavajući u sebi nešto ubilježeno ili zapisano. Napose **a)** zabilježiti u imenik, na pr. *εἰς τοὺς δημότας* koga među općinare upisati, *εἰς τοὺς ἀτίμους τινά* koga atimijom kazniti. **b)** (sa i bez *λόγον*) prijaviti se logistima za polaganje računa (Lis. 30, 5).

ἐγγυαλίζω, fut. *-ξω,* aor. 1. *ἐγγυάλιξα* (*γύαλον*), *ep.* uručiti, u ruke metnuti, predati, udijeliti, na ruku dati, podijeliti, *τί* i *τινά τι.*

ἐγγυάω, augm. *ἠγγύων* i *ἐνεγύων,* aor. *ἠγγύησα, ἐνεγ.,* perf. *ἠγγύηκα* i *ἐγγεγύηκα* i t. d., **1. akt.** i **pas. a)** zapr. kao zalog uručiti, ujamčiti se. Poslovica *ἐγγύα, πάρα δ' ἄτα* ujamči se, tvoja šteta. **b)** ugovorom obećati za ženu, zaručiti, *παῖδά τινι,* takođ. *τὸν γάμον;* pas. *ἐγγυῶμαί τινα* zaručujem koju, a zaručnica se zvala *ἐγγεγυημένη τινί.* **2. med. a)** ujamčiti se, koje aps. jamstvo preuzimati ili davati, koje s *ἐγγύην,* koje *πρός τινα* kod koga, i *τινά* za koga, takođ. *τί,* na pr. *τὰ μέλλοντα* ujamčiti se za budućnost, ili sa sl. inf. fut. pod jamstvom obećati, zateći se kome, da i t. d. **b)** sebi dati jamčiti, jamstvo primati; *δειλαὶ δειλῶν ἐγγύαι ἐγγυάασθαι* kukavno je jamčiti se za kukavice, t. j. jamstva za ništavce ništa ne vrijede. **c)** sklopiti ugovor za zaruke, zaruke primati, zaručiti se. Od

ἐγγύη, *ἡ* (*γυῖον*), **1.** uručivanje zaloga, pak uop. jamstvo, jamčevina. **2.** ugovor, kojim roditelji ili skrbnici daju kćer ili štićenicu komu za ženu, ženidbeni ugovor, zaruke; *τὴν ἐγγύην ποιεῖσθαι* ženidbeni ugovor sastavljati.

ἐγγυητής, *οῦ, ὁ,* jamac, *τινός* za što, ili sa sl. inf. zato, da što bude.

ἐγγύθεν, adv. (*ἐγγύς*), izbliza, ali takođ. u blizini, blizu, *ἐγγ. εἶναι* biti u blizini, **1.** za mjesto, aps. *ἐγγύθεν παρεῖναι* biti blizu (čega), ali *τινί* i *τινός* koga. **2.** za vrijeme: blizu. **3.** u bližnjem rodu, *εἶναί τινι.*

ἐγγύθι, *ep.* i *poet.* = *ἐγγύς.*

ἐγ-γυμνάζω, **1.** akt. *poz.* vježbati, *τινά τινι* koga u čem. **2.** med. u čem ili na čem (*τινί*) vježbati se; takođ.: među nekojima, *τισί.*

ἔγγυος, 2. koji jamstvo daje, *ὁ ἔ.* jamac; ujamčen.

ἐγγύς, kompar. *ἐγγυτέρω* i *-ρον* i *ἔγγιον,* superl. *ἐγγυτάτω, ἐγγύτατα* i *ἔγγιστα* (srod. s *ἄγχι, ἄγχω*), **blizu,** i to **1.** za prostor: blizu, u blizini,

τινός, rjeđe τινί, ὁ ἐγγύς susjedni, koji blizu nastava, leži, τὰ ἐγγύς τινος okoliš, okolina čija, ἐς τὸ ἐγγυτέρω (na)bliže, zapr. i pren., stoga αἱ ἐγγυτάτω ἡδοναί najbliže zabave, οἱ ἐγγυτάτω τῶν ὅπλων koji su oružju, t. j. upotrebi oružja najbliži, stoga ἐγγὺς γίγνεσθαι i πελάζειν doći blizu, u vojnič. smislu, pobiti se, τινί i τινός, ali τῶν συμφορῶν primaći se dohvatu nevolja, τῇ γνώμῃ τοῦ πάσχειν u duhu prenijeti se u najbližu blizinu trpljenja, takođ. sa samim inf. ἐγγὺς ἐλθεῖν ἁλῶναι zamalo biti uhvaćen. Ovdje se katkad može prevesti sa gotovo, skoro. Slič. ἐγγύτατα τῆς γνώμης ἔχεσθαι držati se što bliže smisla, ali ἐγγυτέρω καταστῆσαί τι nešto bliže primaknuti, ili λύπας ἐγγυτέρω καταθέσθαι tuzi bliže primaći (nego veselju), θανάτου ἐγγυτάτω τοὔπος ἀφῖκται ta riječ tjera u smrt. **2.** za vrijeme: (što je) blizu, skoro, aps. ili τινός, rjeđe τινί, ἐγγὺς τῶν ἔργων skoro iza čina, δι' ἐγγυτάτου u najbližoj blizini (vremena). **3.** o kakvoći: koji se primiče, sličan, i to τινός i τινί, ἐγγύτατα δηλῶσαι najtočnije objasniti, ἐγγὺς τείνειν τοῦ θανάτου gotovo jednak biti smrti, οὐδ' ἐγγύς ni izdaleka, nipošto, nikako. Uz brojeve gotovo i ἐγγύτατα gotovo ravno, takođ. s gen. ἐγγὺς μυρίων blizu, gotovo 10.000. **4.** o srodstvu: blizu, srodan, sa i bez dod. γένει ili γένους, aps. i τινός u rodu s kim.

ἐγ-γώνιος, 2. pravokutan.

ἐγδούπησαν, v. δουπέω.

ἐγείρω, **I. akt.** i **pas.**, fut. ἐγερῶ, aor. akt. ἤγειρα, pas. ἠγέρθην, adj. verb. ἐγερτέον, *ep.* aor. pas. 3. plur. ἔγερθεν mj. -ησαν, i N. T. perf. pas. 3. sing. ἐγήγερται, **1. buditi,** probuditi, aps. i τινὰ ἐξ ὕπνου, *poet.* i N. T. takođ. intr. probuditi se. **2.** pren. pobuditi, poticati, potjerati, što ili koga, i to τινί čim uzbuditi, poticati, podbadati, τί i τινά, učiniti; u pas. s inf. biti potaknut nešto učiniti. **II. med.** i **pas.** **ἐγείρομαι**, s aor. med. ἠγρόμην, pas. ἠγέρθην, *ep.* aor. med. ἐγρόμην, ἔγρετο, imper. ἔγρεο, inf. ἔγρεσθαι (-έσθαι), **buditi se,** razbuditi se, aps. i ἐξ ὕπνου. **III.** perf. **ἐγρήγορα,** plpf. ἐγρηγόρειν, ktomu *ep.* ἐγρήγορθα, imper. 2. pl. ἐγρήγορθε, inf. ἐγρήγορθαι (-γόρθαι), sa znač. prez., **budan biti,** aps. i ἀμφί τι, pren. brinuti se, bdjeti, stražiti, aps. i περί τινος.

ἔγεντο, *ep.* mj. ἐγένετο, v. γίγνομαι.

ἐγέρσιμος, 2. *buk.* koji se može probuditi.

ἔγερσις, ἡ, N. T. uskrsnuće, uskrs.

ἐγερτί, adv., *poet.* pobuđujući, potičući, budno, *excitando.* Ktomu

ἐγερτικός, 3. pobuđujući.

Ἔγεστα, ἡ, grad Segesta u zapadnoj Siciliji. Stanov. **Ἐγεσταῖος**, ὁ.

ἐγήγερται i slič., v. ἐγείρω.

ἐγ-καθέζομαι unutra sjesti, nastaniti se.

ἔγ-κάθετος, 2. nareden, podgovoren.

ἐγ-καθεύδω, *poz.* unutra spavati.

ἐγ-καθηβάω, *poet.* unutra odrasti.

ἐγ-καθιδρύω, *poet.* i *poz.* postavljati, τι nešto, τινί u što; ἐγκαθιδρυμένος τινί stolujući, sjedeći na.

ἐγ-καθίζω, *jon.* **ἐγκατίζω**, **1.** akt. na što posaditi, εἴς τι. **2.** med. **a)** intr. na što sjesti, na čem sjediti, učvrstiti se. **b)** *poet.* na čem osnivati, τί.

ἐγ-καθ-ίημι, *poz.* unutra slati.

ἐγ-καθίστημι, **I. tranz.** (-στήσω, -έστησα), unutra metati, τινὰ Μυκήναις u Mikenu, napose kao stražu (posadu) unutra smjestiti, ἔν τινι ili περί τι u čiji okoliš, uop. postaviti, τινά, ili namjestiti, urediti, τί, τύραννον τῇ πόλει za gospodara gradu nametnuti. **II. intr.** med. **ἐγκαθίστἄμαι,** fut. ἐγκαταστήσομαι, s aor. ἐγκατέστην i perf. ἐγκαθέστηκα, postavljen, namješten biti, biti gdje kao gospodar.

ἐγ-καθοράω, *poz.* unutra opaziti, koga ili što prepoznati.

ἐγ-καθορμίζομαι, med., u luku unići ili uvesti se.

ἐγ-καθόρμισις, ἡ, *poz.* ulazak u luku.

ἐγ-καθυβρίζω, *poet.* u čem plivati (pren.).

ἐγκαίνια, τά, N. T. svetkovina židovska na spomen opet sagrađenoga drugoga hrama. Ktomu

ἐγ-καινίζω, N. T. obnoviti, posvetiti.

ἐγκαιρία, ἡ, pravo vrijeme, (što je) primjereno. Od

ἔγ-καιρος, 2. u pravo vrijeme, pristao.

ἐγ-καίω (v. καίω), *poet.* i *poz.* **1.** zapaliti, πῦρ, *accendo.* **2.** užeći, u pas. ἐγκαίομαί τι meni se što užiže.

ἐγ-κακέω, *poz.* i N. T. postati umoran, nemaran, sustati (var.).

ἐγ-καλέω (v. καλέω), fut. *poz.* καλέσω, **1.** zazivati, dozivati, i to krivnju, prekršaj, stoga: duga (τί) sjećati, opominjati, prebacivati, prekoravati poradi čega, na pr. νεῖκος krivnju svađe na koga (τινί) bacati, i tako τίνος τὸν μέγαν χόλον κατ' αὐτῶν ἐγκαλῶν; otkud potječe svađa (zapr. svađa o što), što im je prebacuješ? μικρά τινι koga samo malo koriti. Tako isto sa sl. inf. ili ὅτι i ὡς. **2.** napose **a)** pred sudom koga (τινί) s prekršaja (τί) kriviti, koga čega radi (τινί τι) sudu tužiti, takođ. τινά τινος koga sa čega okrivljivati, pa tako **b)** uop. tužiti, ὑπέρ i περί τινος, tužiti se na što, optuživati, prekoravati, τινί, na pr. ταῖς τύχαις.

ἐγ-καλλωπίζομαι, med., *poz.* nečim gizdati se, hvaliti se, τινί komu i čim.

ἐγκαλλώπισμα, τό, ono čim se možeš hvaliti, divota.

ἐγ-καλύπτω, **1.** akt. i pas. sakrivati u čem, umotati, zastirati u što, ἔν τινι. **2.** med. zastrti se, na pr. kod spavanja, kod velikoga bola, pred izdahnuće, od stida ili da te ne prepoznadu.

ἐγ-κανάζω, *poet.* ulijevati.

ἐγ-καναχάομαι, *buk.* na što puhati.

ἐγ-κάπτω, *poet.* lakomo gutati, *αἰθέρα*, t. j. obraze naduhati.

ἔγ-καρπος, 2. rodan, *κάλυξιν ἐγκάρποις χθονός* sa cvjetnim čašicama rodom zemlje, *ἐγκ. τέλη* daće od plodova.

ἐγ-κάρσιος, 3. (isp. *ἐπικάρσιος*), prijek, kos, *δοκός*, t. j. što poprijeko leži, *ἐγ. τεῖχος* zid poprijeko.

ἐγ-καρτερέω, aps. sobom vladati, *τί* nešto postojano očekivati, *τινί* čega čvrsto držati se, ustrajati u čem.

ἔγ-κατα, *τά*, dat. plur. *ἔγκασι*, *ep.* unutrašnje, utroba, srce, pluća, jetra, želudac, crijeva; (*poz. ἔγκατον*).

ἐγ-καταβαίνω, *poet.* silaziti, *τί* u što.

ἐγ-καταβιόω, *poz.* u čem (*τινί*) život provoditi.

ἐγ-καταγηράσκω, aor. 1. **ἐγκατεγήρασα**, *poz.* u čem (*ἔν τινι*) ostarjeti.

ἐγ-καταδέω, unutra čvrsto svezati.

ἐγ-καταζεύγνῡμι, *poet.* čim (*τινί*) spajati.

ἐγ-κατακαίω, *poz.* u čem spaliti.

ἐγ-κατάκειμαι, *poet.* unutra ležati, spavati.

ἐγ-κατακοιμάομαι, pas. s fut. med., *jon.* unutra spavati, noćiti.

ἐγ-κατακρούω, *poet.* uzato topotati, plesati.

ἐγ-καταλαμβάνω, u čem, na čem, pri čem pograbiti, zateći, zgrabiti, uhvatiti, zasužnjiti, zaplijeniti, stići, takođ. slikovno, u stupicu, u mrežu uloviti; *ὅρκοις* zakletvama vezati; vojnič.: u što zatvoriti, podsjedati, aps. i *ἔν τινι*.

ἐγ-καταλέγω, 1. akt. *poz.* računati, ubrajati u što, *τινί*. 2. pas. s aor. *ἐγκατελέγην*, ubran, umetnut biti.

ἐγ-καταλείπω, unutra, kod čega ostavljati, *τί* sa i bez (*ἔν*) *τινι*, ali takođ. s dod. *παρά τινι* kod koga, uop. na cjedilu ostaviti, iznevjeriti se, *πίστιν* obećanja ne držati, takođ. *τινί* kome što ostaviti. U pas. zaostati, ostati, osobito u trku.

ἐγκατάληψις, *εως*, *ἡ* (*ἐγκαταλαμβάνω*), stanje, kad je tko pograbljen, dostignut.

ἐγ-καταμείγνῡμι, u što (*τινί*) miješati, metnuti među što, uvrstiti.

ἐγ-καταμένω, *poz.* u čem, na pređašnjem mjestu (za)ostati.

ἐγ-καταπήγνῡμι, *ep.* čvrsto zataknuti, *τινί* u što.

ἐγ-κατασκήπτω, 1. tranz. *poet.* na što odapeti, baciti, *τί*. 2. intr. a) pasti na što, udariti (o gromu). b) prodrijeti, spopasti.

ἐγ-κατασπείρω, *poz.* u čem rasuti, pas. biti razasut, *ταῖς πόλεσιν* po gradovima.

ἐγ-καταστηρίζω, aor. *-εστήριξα*, *poz.* u što učvrstiti, *τινί τι*.

ἐγ-καταστοιχειόω, *poz.* kao počelo usaditi.

ἐγ-κατασφάζω, *poz.* u čem (*τινί*) klati.

ἐγ-κατατέμνω, pod gomilom, *ἔν τινι*, urezati.

ἐγ-κατατίθεμαι, med., 3. sing. aor. 2. *ἐγκάτθετο* i imper. *ἐγκάτθεο*, *ep. buk.* i *poz.* za sebe unutra polagati, umetati, sakriti, *τί τινι* nešto u čem. Pren. *τι θυμῷ* t. j. nešto u duši razmišljati, *στέρνοις* k srcu primati, i *τέχνῃ* zapr. umjetničkim smislom shvatiti, svojom vještinom izraditi.

ἐγ-κατιλλώπτω, *poet.* podrugivati se.

ἐγ-κατοικέω, *poz.* u čem (*τινί*) nastavati.

ἐγ-κατοικοδομέομαι, pas., biti uzidan.

ἔγκαυμα, *τό* (*ἐγκαίω*), žig.

ἔγ-κειμαι, 1. na čem ležati, aps. i *τινί*, pren. unutra nahoditi se. 2. salijetati, *τινί* koga, u stisku natjerati, riječima, *λέγων*, ili takođ. aps. žestoko udariti, oružjem navaliti, potjerati, pritijesniti, žestoko proganjati. 3. prionuti, aps. ili *τινί* uza što, živo raditi oko čega, silom navaliti na što, stoga *πολὺς τοῖς συμβεβηκόσιν ἔγκειται* on se silovito poziva na nesrećni svršetak.

ἐγ-κείρω, *poet.* do kože ostrići.

ἐγκελευσμός, *ὁ*, *poz.* dozivanje, napose *ἐς ἀλλήλους* dovikivanje među sobom za skladno veslanje.

ἐγ-κέλευστος, 2. potaknut, pozvan, *ὑπό τινος*.

ἐγ-κελεύω, *poet.* i *poz.*, obič. med., poticati, podbadati, aps. i *τινί* koga, i *τί* na što, na pr. *τὸ πολεμικόν* na juriš trubiti, ili sa sl. inf.

ἐγ-κεντρίζω, N. T. ucijepiti.

ἐγ-κεράννῡμι i *ep.* **ἐγκεράω**, (i u tmezi i s *ep.* rastegn. 3. plur. impf. *ἐγκερόωντο* mj. *ἐγκερῶντο*), 1. akt. i pas. unutra miješati, umiješati, *τινί* u što; pas. perf. *ἐγκεκρημένοι ἦσαν*, naime *πόλεμοι πρός τινας* (v. l.) bilo je u tome i ratova protiv drugih. 2. med. sebi umiješati, udrobiti, zametnuti, zasnovati, *πρήγματα μεγάλα* velik pokret, nemire.

ἐγ-κερτομέω, *poet.* grditi.

ἐγ-κέφαλος, *ὁ* (*κεφαλή*), zapr. adj., ono što je u glavi, zatim s dodanim u misli *μυελός*, kao supst. mozak; o paomi: srce, jezgra, koja se može jesti.

ἐγ-κλείω, *at.* **ἐγκλῄω**, *jon.* **ἐγκληίω**, zaključati, 1. skakavicu spustiti, zaklipiti, *τί*. 2. zatvoriti, *τινί* u čem, ali *ἑρκέων* u području, obujmu opkopâ. Pren. *γλῶσσαν* usta držati zatvorena. 3. med. a) zaključati se. b) kod sebe zatvoriti.

ἔγκλημα, *τό* (*ἐγκαλέω*), tužba, optužba, **prijekor**, pogrda, takođ. krivnja, nepravda, *ἐς* ili *πρός τινα* protiv koga, ali *πρός τινα* takođ. s kim, *τινός* o čem, *ἔγκλημα* ili *ἐγκλήματα ἔχειν* tužiti se, *τινί* na koga, i *τί* poradi čega potužiti se, o stvarima: biti prekoravan. Nadalje znači a) *ἐγκλ. ἔχειν* biti izložen prigovoru, kao pas. od *ἐγκαλεῖν*. b) *ἐγκλ. ποιεῖσθαι* tužbe iznositi, tužiti se, *πρός τινα* na koga, ali *ἔγκλημά τι ποιεῖν* uzimati što za zločinstvo. c) *τὰ ἐγκλ. μετελθεῖν* tužbe progoniti, *τῷ ἴσῳ* pravdom, i u pas. *ἐγκλ. ἐταράχθη πρός τινα* tužba na koga izbila je

na javu. Ali **d)** ἐν ἐγκλήματι γίγνεσθαι ἔκ τινος čega radi biti prekoravan (Dem. 18, 251), i **e)** κοινὸν ἔγκλ. λαμβάνειν zajedničku tužbu za sve sadržavati.

ἔγ-κληρος, 2. *poet.* **1.** koji ima jedan dio, baštinik, baštinica, uop. učesnik, τινός. **2.** ἔγκληρα što je udijeljeno, kome (τινί) suđeno.

ἐγ-κλίνω [ῑ], **1. tranz.** kamo nagibati, okretati, τὶ ἔς τι; pas. okrenut, nametnut biti; nastojati, τινί oko čega. **2. intr.** i pas. naginjati se, **a)** nagnuti se, sagibati se, τινί čim, πρός τι na t. j. pred čim. **b)** krivim putem udariti, natrag trgnuti, spuštati se, o stanju i o suncu; ἐς ἑσπέραν k zapadu naginjati se. **c)** na stranu udariti, skrenuti, obrnuti se, okrenuti, uzmicati, aps. ili ταύτῃ ili τινά i τινί pred kim. Otd.

ἔγκλισις, ἡ, *poz.* **1.** nagibanje, naklon, spuštanje. **2.** gram. **a)** fleksija, os. načinâ. **b)** inklinacija akcenta.

ἐγ-κνώσσω, *buk.* unutra spavati (ἐνικνώσσω).

ἐγ-κοιλαίνω, *jon.* šupljinu unutra praviti, izdupsti.

ἐγ-κοίλιος, 2. (κοίλη), *poz.* koji se u trbuhu nalazi, trbušni; τὰ ἐγκ. grede za gradnju brodova.

ἔγ-κοιλος, 2. iznutra šupalj, izduben, τὰ ἔγκοιλα šupljine, dubine.

ἐγ-κοιμάομαι, dep. pas., *poz.* unutra spavati, (ἔν) τινι u čem, osob. u hramu, da bi se u snu od božanstva dobilo nadahnuće, proroštvo.

ἐγ-κοισυρόομαι, *poet.* perf. pas. part. sasvim postala kao Kesira (Κοισύρα), raskošna i bogata žena iz Eretrije.

ἐγ-κολάπτω, *jon.* i *poz.* ukopati, uklesati, τί τινι, ἔν, ἐπί τινι ili ἔς τι nešto u što.

ἐγ-κομβόομαι, N. T. sužanjski pâs pritegnuti, čvrsto prisvojiti.

ἐγκονέω, 1. intr. *ep. poet.* i *poz.* hitjeti, brz, marljiv biti, u part. hitro. žurno. **2.** tranz. *poet.* uskoriti, τί.

ἐγκοπεύς, ὁ, dlijeto.

ἐγκοπή, ἡ, N. T. sprečica, zadjeva, zapreka.

ἐγ-κόπτω, N. T. zabusati, put zakrčiti. zapriječiti.

ἐγ-κορδυλέω, *poet.* ogrnuti u pokrivače i rupce (κορδύλη).

ἐγ-κοσμέω, *ep.* unutra ređati, u čem (τινί) urediti, prirediti, τί (Od. 15, 218).

ἐγκοτέω, *poet.* na koga srditi se. Od

ἔγ-κοτος, ὁ, *jon.* i *poet.* srdnja, ἔχειν τινί zlobiti kome, i to τινός ili διά τι čega radi. Takođ. kao adj. srdit.

ἐγ-κράζω, izdirati se, τινί ili ἐπί τινα na koga.

ἐγ-κράτεια, ἡ (ἐγκρατής), **1.** *continentia*, svladavanje sama sebe, takođ. ἑαυτοῦ, uzdržavanje, τινός od čega, umjerenost, περί τι u čem, napose umjerenost u uživanju, πρὸς ἐπιθυμίαν, πρὸς ἡδονάς. **2.** *patientia*, ustrajnost, ustrpljenje, otvrđivanje, τινός na što.

ἐγκρατεύομαι, N. T. sam se svladavati.

ἐγ-κρατής, 2. (κράτος), **1.** koji drži, koji čvrsto drži, čvrst, ἐγκρατέστερόν τι ποιεῖν nešto više učvrstiti. **2. a)** koji što u svojoj vlasti drži ili ima, gospodar, zapovjednik, imalac, τινός čega, εἶναι nešto održati, καταστῆναι τῶν πραγμάτων dokopati se vlasti, takođ. aps. vladalac, ili s gen., koji treba nadodati, kao Sof. OC. 1022 ἐγκρατεῖς tvoji, što djevojke imaju u vlasti, ναὸς ἐγκρατῆ πόδα uže, što lađom vlada. **b)** pren. koji sobom vlada, stoga: umjeren, uzdržljiv, τινός u čemu, na pr. γαστρός u jelu. — Adv. **-ῶς,** krepko, žestoko. Komp. ἐγκρατέστερον.

ἐγ-κρίνω [ῑ], adj. verb. ἐγκριτέον, unutra birati, među što primati, pribrajati; pas. biti pripušten; takođ. ἐγκριθῆναί τισι umiješati se među.

ἐγ-κροτέω, *buk.* utabati, ugaziti, tući; med. *poet.* jedno o drugo udarati.

ἐγ-κρούω, *poz.* utisnuti, ubosti, potisnuti unutra.

ἐγ-κρύπτω, *ep.* i *poz.* u čem (τινί) sakriti, skutati.

ἐγκρυφιάζω, *poet.* skrivati se, igrati se skrivača.

ἐγ-κρυφίας, ου, ὁ, *poz.* ἄρτος, pod vrućim pepelom sakriven, t. j. pečen hljeb, pogača.

ἐγ-κτάομαι, u čem (ἔν τινι) imanja teći, naseliti se. Otd.

ἔγκτημα, τὸ, posjed u tuđoj općini.

ἔγκτησις, ἡ, *dor.* **ἔγκτᾱσις,** γᾶς καὶ οἰκιᾶν, pravo stjecati imanja u tuđoj zemlji.

ἐγ-κτίζομαι, *jon.* unutra osnivati.

ἐγ-κυκάω, *ep.* (u tmezi), umiješati, pomiješati, τί τινι nešto čim.

ἐγ-κύκλιος, 2. krugolik, okrugao, na pr. o zborovima: koji u krugu obilaze, o radu: koji ide redom, ili općeni: τὰ ἐγκύκλια i ἐγκ. παιδεία, μαθήματα krug općenih nauka i umjetnostî, kojima se svaki Grk morao u mladosti baviti, opća naobrazba.

ἐγ-κυκλόω, *poet.* i *poz.* **1.** akt. u krugu okretati, τί. **2.** med. u krugu okretati se, τί oko čega, nešto opkoliti.

ἐγ-κυλίομαι [ῑ], pas., u nešto umotati se, unutra valjati se, pren. εἰς ἔρωτας u ljubakanje zaplesti se.

ἐγκύμων, 2. (κύω) i **ἔγκυος,** 2. *jon.* i *poz.* noseći, trudan, skotan, pren. napunjen, τινός čim; τὴν ψυχήν u duši, duševno.

ἐγ-κύπτω, kamo šćućuriti se. **a)** aps. sagnuti se, spustiti se. **b)** nadviriti se, oštro na što pogledati.

ἐγ-κυρέω i **ἐγκύρω,** *ep. poet. jon.* i *poz.*, nema ga u *at.* prozi, fut. -κύρσω, *jon.* -κυρήσω, aor. 1. ἐνέκυρσα, *jon.* -ρησα, na koga ili što (τινί) nabasati, namjeriti se, zapasti, takođ. s gen., ἀλογίης ἐνεκύρησε πολλῆς t. j. nije se za nj ništa pitalo.

ἐγκωμιάζω, fut. -άσω, obič. -άσομαι (augm. ἐνεκωμ., perf. ἐγκεκ.), hvaliti, slaviti, τινά ili τὶ ἐπί τινι, διά ili κατά τι poradi čega ili u čem, takođ.

τινὰ πολλά koga uvelike hvaliti, u zlu smislu: ljudski nakititi. Od

ἐγ-κώμιον, *τὸ* (*κῶμος*), **1.** pohvalna pjesma ili riječ, pohvalni govor, slavljenje, *τινός* koga, čiji, ili *τινί, κατά τινος, εἴς τινα,* takođ. *εἴς τινα ἐπί τινι* na koga sa čega, ali *τὸ εἰς ἅπαντα τὸν λοιπὸν χρόνον ἐγκ. ὑμῶν* vaša hvala i dika dovijeka, i *ἐγκώμια τὰ κάλλιστα δεικνύναι κατά τινος* komu najbolju svjedodžbu dati, *ἐγκώμια νικᾶν* pobjedom u nadmetanju dobiti pohvalnu pjesmu. **2.** *laudatio funebris.* — Ispor. sl., 2.

ἐγ-κώμιος, 2. **1.** (*κώμη*), *ep.* u selu, seoski, domaći. **2.** (*κῶμος*), *poet.* i *poz.* koji pripada bakhičkoj svetkovini, osob. takovoj, u kojoj se pobjednik svečano prati kući.

ἐγρε-μάχας, *dor.* mj. *-ης, ου, ὁ, poet.* koji bojeve zameće, bojevan.

ἔγρεο, ἔγρετο, ἔγρεσθαι (*-έσθαι*), v. *ἐγείρω* II.

ἐγρήγορα, ἐγρήγορθα i slič., v. *ἐγείρω* III.

ἐγρηγοράω, bdjeti, samo u part. rasteg. *ep. ἐγρηγορόων* mj. *ἐγρηγορῶν,* budan (Od. 20, 6).

ἐγρηγορτί (*ἐγείρω, ι*), *ep.* adv., budno.

ἐγρήσσω, *ep.* (*ἐγείρω*), samo prez., bdjeti.

ἐγ-χαίνω, *poz.* fut. *-χανοῦμαι,* konj. aor. *-χάνῃ,* razvaliti usta, zijati, buljiti, *πρός τι* u što; u brk smijati se.

ἐγ-χαλινόω, 1. zažvaliti, osob. perf. pas. *ἐγκεχαλινῶσθαι* s akuz. *τὸ στόμα* žvale imati u ustima, biti zažvaljen. **2.** *poz.* pren. zauzdavati.

ἐγ-χαράττω, *poz.* dati ukopati, usaditi, *τί,* i to *τινί, εἴς τι, κατά τινος* u što; pas. sa *σημεῖον* imati biljegu.

ἐγ-χάσκω (*-χᾰνοῦμαι, -έχανον*), *poz.* zijevati na koga, *τινί,* pren. *poet.* podrugivati se, *τινί.*

ἐγχείη, *ἡ* (*ἔγχος*), *ep.* koplje, takođ. bacanje koplja.

ἐγχειρέω, impf. *ἐνεχείρουν,* plpf. 2. sing. *ἐγκεχειρήκης* (*χείρ*), ruku na što ili koga metati, **1.** ići na posao, *τινί* primiti se čega, latiti se, ili s inf. kušati, htjeti, početi, takođ. s inf. ili obj., koji treba dodati, na pr. treba dodati *κακοῖς* iz sl. *κακῶς* Sof. El. 1026. **2.** navaliti, *τινί,* i uop. (u govoru) raspravljati, svrnuti, *εἴς τι* t. j. na mišljenje, raspravljati o njemu. Otd.

ἐγχείρημα, *τὸ,* preduzeće, smjeranje.

ἐγχείρησις, *ἡ,* svršavanje, otaljavanje.

ἐγχειρητικός, 3. preduzimljiv, poduzetan.

ἐγχειρίδιον, *τὸ,* zapr. neutr. od *poet. ἐγχειρίδιος,* 2., što se drži u ruci, pak napose **1.** ručno oružje, kratak mač, bodež, *κατά τινος* protiv koga. **2.** *poz.* ručna knjiga, uputa.

ἐγχειρίζω, impf. *ἐνεχείριζον,* perf. *ἐγκεχείρικα* (*χείρ*), **1.** akt. uručiti, predati; podvrći, *τινί τι* ili *τινά.* **2.** med. nešto u svoje ruke, na sebe uzeti.

ἐγχειρί-θετος, 2. (*τίθημι*), *jon.* uručen.

ἔγχελυς, *υος,* nom. plur. *ep.* i *poz. -υες, poz. -εις,* gen. *-λεων, ἡ* (*ἔχις*), jegulja.

ἐγχελυωπός, 3. *poz.* s jeguljinim očima.

ἐγχεσί-μωρος, 2. *ep.* slavan kopljanik.

ἐγχέσ-παλος, 2. (*πάλλω*), kopljem mašući.

ἐγ-χέω (v. *χέω*), *ep.* prez. 3. sing. konj. *ἐγχείῃ* mj. *ἐγχέῃ,* aor. ind. 1. *ἐνέχεα* i *ep. ἐνέχευα* (takođ. u tmezi), **1.** akt. *infundo,* **a)** uliti, osob. natočiti, *οἶνον, τινί* komu, komu čašu napuniti, osob. za žrtvu ljevanicu, takođ. *τινί* u što, ili s dod. *πιεῖν,* ali takođ. **b)** puniti, usuti. **2.** med. sebi uliti, t. j. za svoju potrebu, *εἰς τὴν χεῖρα* u svoju ruku.

ἐγ-χλίω [*ι*], *poet.* uzobijestiti se, obijesno susretati, *τινί.*

ἔγχος, *εος, ους, τὸ, jon. ep.* i *poet.* **1.** koplje, što se sastoji u Homerovih junaka od dugačka, drvena držala (*δόρυ*), obič. jasenova, i mjedenoga šiljka (*αἰχμή*), koji se svršavao cijevlju (*αὐλός*), gdje bi se držalo učvrstilo; šest i više stopa dugo, u Hektora pače 11 lakata. Donji kraj držala (*σαυρωτήρ*) bijaše mjeđu okovan, da se uzmogne koplje zabusati. Služilo je za udaranje i hitanje, a imao je svaki junak po dva. **2.** uop. oružje, ubojito oružje, dakle i mač, i pren. *φροντίδος* branik ljudske dosjetljivosti.

ἐγ-χραύω, *jon. σκῆπτρον ἐς τὸ πρόσωπον, infligere,* udariti.

ἐγ-χρῄζοντα, τὰ, part. *poz.* potreba.

ἐγ-χρίμπτω, *ep. jon.* i *poet.,* i *ep.* **ἐνιχρίμπτω,** *ep.* aor. 1. *ἔγχριμψα,* pas. part. *ἐγχριμφθείς* i *ἐνιχρ.,* **1.** tranz. *appello,* silom pritjerati, utjerati, prodrijeti, navaliti, udariti o što, dotjerati, zadrijeti, *τινί* o što. **2.** intr. i pas. primaknuti se (Herod. 9, 98), pritisnuti se, *τινί* uza što ili koga, *ἀσπίδι* pritisnut na štit, zahvatiti, *τινί* što ili do čega, *ἀριστερὸς ἐγχριμφθήτω* neka se natisne lijevo (Il. 23, 338); uop. prodirati, blizu dopirati, *τινί* do čega.

ἔγχριστος, 2. *buk.* natrt, pomazan.

ἐγ-χρίω [*ι*], **1.** utrti, pomazati. **2.** utisnuti; intr. prodrijeti.

ἐγ-χρονίζω, pri čem vrijeme provesti, **a)** zadocniti se. **b)** u pas. zastarjeti, ukorijeniti se.

ἐγ-χωρέω, mjesta dati, dopustiti, *τινί,* obič. bezlično: ide, moguće je, slobodno je, još ima vremena, aps. ili *τινί,* sa sl. inf.

ἐγ-χώριος, 3. (takođ. 2.), domaći, domorodni. Kao supst. s *γῆς* žitelj, stanovnik, inače uop. urođenik, starosjedilac, praužitnik. — Adv. *τὸ ἐγχώριον,* po običaju.

ἔγ-χωρος, 2. (*χώρα*), *poet.* = *ἐγχώριος.*

ἔγχωσις, ἡ (*ἐγ-χόω*), *poz.* prilijevanje, dolijevanje.

ἐγώ, *dor.* i *ep.* staro **ἐγών** (lat. *egō*), gen. **ἐμοῦ,** *ep.* i *jon. ἐμέο, ἐμεῖο, ἐμεῦ, ἐμέθεν,* enklit. *μου, ep. μευ* (kraza: *ἐμοὖστι, μουστί, τοὐμοῦ* mj. *ἐμοῦ* ili *μοῦ ἐστι, τοῦ ἐμοῦ*), dat. **ἐμοί** (*dor. ἐμίν*), enklit. *μοι* (*ep.* takođ. gen.), samo u Hom. elid. *μ',* akuz. **ἐμέ,** enklit. *με,* elid. *μ'* (lat. *me,* hrv. me);

dual nom. i akuz. νῶι, νώ (νῶιν Il. 16, 99 sumnjivo), gen. i dat. νῶιν, νῷν (isp. lat. *nos*); plur. nom. **ἡμεῖς**, *jon.* ἡμέες, *eol.* ἄμμες (katkad = ἐγώ), gen. **ἡμῶν**, *ep.* ἡμείων, *ep.* i *jon.* ἡμέων (u Hom. dvojesložno), *dor.* ἁμῶν, dat. **ἡμῖν**, *ep.* i *poet.* ἥμιν, ἡμίν (v. l.), *staroeol.* ἄμμι(ν), takođ. ἧμιν, akuz. **ἡμᾶς**, *ep.* i *jon.* ἡμέας, *ep.* ἥμεας i ἧμας, *eol.* ἄμμε, — **ja**, mene i t. d„ nas dva i t. d., mi, nas i t. d.

Redovno stoji ἐγώ u oprekama, ali često takođ. bez osobite težine, ili se ispušta, gdje bi se očekivalo, slič. kao μέ što je često dodano, ili stoje enklit. oblici, gdje bi se očekivali naglašeni. Tako μοί često kao *dat. ethicus,* samo da bi se označilo, da je stvar onomu, koji govori, na srcu ili se inače na njega odnosi. — Čudno je ἐξ ἐμεῦ (Her. 6, 130) iz moje kuće, i μή μοι, *sc.* λέγε ili λέγετε, ne dolazi, ne spominji mi; nemojte mi govoriti o —.

ἔγωγε, *ego quidem,* naglašeno ja, ja bar, gen. ἐμοῦγε, dat. ἔμοιγε koliko je do mene, akuz. ἐμέγε. U odgovoru bez glagola: *ego vero,* da. Ali često i bez osob. naglašavanja.

ἐγῷδα, ἐγῷμαι, s krazom = ἐγὼ οἶδα, ἐγὼ οἶμαι.

ἐδάην, v. *ΔΑ.*

ἐδᾰνός, 3. (ἔδω), *poet.* koji se može jesti.

ἑδᾰνός, 3. (osn. σϝαδ, isp. ἁνδάνω), *ep.* ljubak, ugodan.

ἐδαφίζω, N. T. *solo aequare, pessumdare,* sravniti sa zemljom, razoriti.

ἔδᾰφος, εος, ους, τὸ, kraza: τοὔδαφος (kor. σεδ, *sedere* srod. οὖδας), ono, na čem što počiva ili hodi, (u plur.) **tlo,** zemlja, pod, temelj, ἐς ἔδ. *(solo tenus)* καθελεῖν, κατασκάπτειν sa zemljom sravniti, ἐχθρὸς τῷ τῆς πόλεως ἐδάφει o neprijatelju, koji bi grad stubokom rad zatrti.

ἔδδεισα, ἐδέδισαν, ἐδείδιμεν i slič., v. δείδω.

ἐδέδμητο, i slič., v. δαμάζω i δέμω.

ἔδεθλα, τὰ (osn. σεδ), *poet.* osnov, temelj, kao ἔδαφος.

ἔδεκτο, v. δέχομαι.

ἔδεσμα, τὸ (ἔδω), *poz. ep.* i *jon.* jelo.

Ἔδεσσα, ἡ, grad **1.** u Makedoniji. **2.** u Mesopotamiji, stanov. -σαῖος.

ἐδεστής, οῦ, ὁ (ἔδω), *jon.* izjelica.

ἐδεστός, 3. jeden ili žderan, πρός τινος; pren. izjeden, ἐξ αὑτοῦ istrošen sam u sebi.

ἐδήδεσμαι, ἐδήδοκα, ἐδήδοται, ἐδηδώς, v. ἔδω.

ἐδητύς, ύος, ἡ, *ep.* (svagda u gen.) (ἔδω), jelo, jestivo.

ἔδνα, *ep.* i *poet.*, i *ep.* **ἔεδνα,** τὰ (ispr. ϝέδνα, ἑδανός), cijena za zaručnicu, svadbeni darovi, ženinstvo, **1.** darovi prosca ocu zaručnice. **2.** darovi zaručnikovi zaručnici. **3.** darovi očevi zaručnici, vijeno, miraz.

ἑδνόω, *poet.* zaručiti, i **ἐεδνόομαι,** *ep.* vijenom darivati.

ἕδος, εος, ους, τὸ (osn. σεδ), *sedes*, sijelo, **1.** stolac. **2.** stan ljudi i bogova, t. j. hram. Najposlije takođ. za same kipove božje, takođ. s gen. ἕδος τῆς θεοῦ. **3.** οὐχ ἕδος ἐστί nije vrijeme da sjedam. **4.** zemlja (v. ἔδαφος), za opis kojega grada, ostrva: temelj, sjedište, Θήβης ἕδος.

ἕδρα, *ep.* i *jon.* **ἕδρη** (osn. σεδ, isp. lat. *sedeo, sella,* sijelo), **I.** sijelo, **1.** sredstvo za sjeđenje: **a)** sjedalo, stolac, ἕδραι, αἱ, redovi sjedalâ, sjedišta, odjeli; osob. počasno sjedište. **b)** stražnjica, sjedalo. **2.** mjesto: **a)** stajalište, prebivalište, stan, ναύλοχοι ἕδραι stanica za lađe, pren. **b)** zemlja, tlo, položaj, θεῶν ἕδραν λαμβάνειν kod bogova zaklonište ili pristanište naći, ἕδραν ἔχειν Τίρυνθι nastaniti se u Tirinsu, ἕδρας ἐφ' ὑμῶν κάμπτειν na sijelo k vama sjesti. Napose stan bogova, hram, svetište, gdje stoji lik božji i žrtvenik. **II.** sjeđenje, **a)** napose sjeđenje bogoradnikâ, stoga οὐχ ἧδ' ἕδρα σμικροῦ λόγου ovo sjeđenje (na žrtveniku Posidonovu), dakle ovo bogorađenje znači nešto veliko, ἕδραν ἔχειν, θοάζειν, προσθακεῖν kao bogoradnik sjediti. **b)** sijelo počinka, pren. zatrajanje, oklijevanje, οὐχ ἕδρας ἀκμή tu nema oklijevanja (Sof. Aj. 798). **III.** sjednica, vijeće, vijećnička skupština.

ἔδραθον, v. δαρθάνω.

ἑδραῖος, 3. i 2. (ἕδρα), čvrsto sjedeći, sa stalnim sjedištem, ili čvrsto stojeći; tiho sjedeći, miran, čvrst, stalan.

ἑδραίωμα, τὸ, N. T. potpora, potvrda.

ἔδρακον, aor. za δέρκομαι.

ἕδρᾰνον, τὸ, *poet.*, obič. u plur. **ἕδρᾰνα,** τὰ (osn. σεδ), *poet.* sijelo, sjeđenje, nerad.

ἑδριάομαι (ἕδρα), *ep.* dep. med., rastegn. inf. ἑδριάασθαι i impf. ἑδριόωντο, mj. ἑδριᾶσθαι, ἑδριῶντο, sjesti. Ktomu

ἑδριάω, *buk.* sjediti.

ἑδρο-στρόφος, 2. *buk.* sjedalo, stražnjicu obraćajući, ἀπὸ σκελέων nogama, t. j. podvijajući nogu.

ἐδυνάσθην, ἐδυνήθην, ἐδυνησάμην, ἐδύνω, v. δύναμαι.

ἔδω, u prez. ponajv. *ep.* i *poet.*, 3. plur. *dor.* ἔδοντι, ktomu *ep.* inf. ἔδμεναι, impf. ἔδον, iterat. obl. 3. sing. ἔδεσκε, perf. akt. part. ἐδηδώς, pas. ἐδήδοται, nadalje *ep.* i *poet.* i N. T. **ἔσθω,** samo prez. i impf.; u *at.* prozi **ἐσθίω** [ῐ], impf. ἤσθιον, fut. ἔδομαι, aor. 2. akt. ἔφαγον, perf. akt. ἐδήδοκα, pas. ἐδήδεσμαι, aor. pas. *(poz.)* ἠδέσθην, adj. verb. ἐδεστός i ἐδεστέος (N. T. fut. φάγομαι, 2. sing. φάγεσαι, v. r.), lat. *ĕdo,* — **jesti,** za životinje: žderati, aps. τὰ ἐσθίοντα što treba hrane; τί i τινός, uop. trošiti, uživati, pren. potrošiti, protepsti, spiskati, ἄλγεσι θυμόν srce od jada izjesti (Od. 9, 75), gristi se. Otd.

ἐδωδή, ἡ, jelo, hrana; krma za konje; meka za ribe.

ἐδώδιμος, 2., *jon.* 3. što se može jesti, uživati τὰ ἐδ. jestiva.

*

ἑδώλια, τὰ (ἕδος), *jon.* i *poet.* **1.** sjedište, stan, prebivalište. **2.** na lađi: veslarske klupe.
ἑέ, *poet.* mj. ἕ, v. I. οὗ.
ἔεδνα, v. ἕδνα.
ἐεδνόομαι, v. ἑδνόω. Otd.
ἐεδνωτής, οῦ, ὁ, *ep.* mj. ἑδνωτής, davalac ženinstva, otac zaručnice.
ἐεικοσά-βοιος, 2. *ep.* mj. εἰκοσ., dvadeset goveda vrijedan, nom. plur. ἐεικοσάβοια vrijednost, cijena od 20 junaca.
ἐείκοσι, ἐεικοστός, v. εἰκ.
ἐεικόσ-ορος, 2. *ep.* (osn. ἐρ, ἐρέσσω), sa dvadeset vesala.
ἐεισάμην i slič., v. εἶμι i εἴδομαι.
ἐέλδομαι, v. ἔλδομαι. Otd.
ἐέλδωρ, τὸ, *ep.* (ἐϝέλδωρ, od ϝελέσθαι), samo nom. i akuz., želja, žuđenje.
ἐέλμεθα, ἐέλσαι i slič., v. εἴλω.
ἐέλπομαι, v. ἔλπω.
ἐεργάθον, ἐέργνυμι, ἐέργω. ἐέρχατο i slič. *ep.* oblici, v. εἴργω.
ἔερδον = ἔρδον, v. ἔρδω.
ἐερμένος, ἔερτο, v. II. εἴρω.
ἐέρση, v. ἕρση. **ἐερσήεις,** v. ἑρσήεις.
ἐέσσατο, ἔεστο i slič., v. ἕννυμι.
ἐέσσατο, ἕζομαι, i aor. **ἑζόμην,** v. ΣΕΔ, II.
ἔη, mj. ᾖ, i **ἔην, ἔησθα, ἔῃσι,** v. εἰμί.
ἕηκε, v. ἵημι.
ἑήνδανε, v. ἁνδάνω.
ἑῆος, v. ἐύς.
ἑῆς, *ep.* gen., v. I. ὅς (ali **ἑῆς,** od ἑός, v. II. ὅς).
ἔησθα, ἔῃσι, v. εἰμί.
ἐθάς, άδος, ὁ, ἡ (ἔθος), vičan, τινός i *poz.* τινί čemu.
ἔθειρα, ἡ, u Pind. i tragikâ sing. i plur., lijepo gajena kosa na glavi, **kosa,** *ep.* u Hom. (ἔθειραι, αἱ) samo: konjska dlaka, griva i rep, takođ. konjske dlake na kacidi. Pren. *poet.* cvjetna kitica u biljke, u plur. takođ. lavlja griva.
ἐθειράδες, αἱ, *ep.* brada (dlake).
ἐθειράζω, *buk.* kosmat biti.
ἐθείρω (θέρω, θεραπεύω), *ep.* obrađivati, težiti, *colere.*
ἐθελημός, 2. *ep.* voljan, svojevoljan.
ἐθελοδουλεία (-λία), ἡ, svojevoljno ropstvo.
ἐθελό-δουλος, 2. koji se svoje volje pokorava, i otd. adv. *poz.* ἐθελοδούλως ἔχειν ropstvo hoćko podnositi.
ἐθελοθρησκεία, ἡ, N. T. bogoslužje, koje tko sam vrši.
ἐθελοκακέω, impf. ἠθελ., *jon.* i *poz.* (ἐθελόκακος), osob. hotimice (u boju) biti kukavica, ἐν τῷ ἔργῳ u kreševu.
ἐθελοντηδόν, ἐθελοντήν i **ἐθελοντί,** adv., svoje volje.
ἐθελοντήρ, ῆρος, ὁ, *ep.* (ἐθέλω), i
ἐθελοντής, οῦ, ὁ, **1.** adj. hoćak, svojevoljan, rad; često treba prevesti adv. svoje volje, rado. **2.** supst. svojevoljac, dobrovoljac.
ἐθελό-πονος, 2. voljan za posao, radin, radljiv.
ἐθελο-πρόξενος, ὁ, proksen. koji se sam nameće.
ἐθελούσιος, 3. i 2. voljan. hoćak, rad, ἐθελούσιόν ἐστι na volju je. Od
ἐθέλω i **θέλω,** impf. ἤθελον i ἔθελον, fut. ἐθελήσω i θελήσω, aor. ἠθέλησα i ἐθέλησα, perf. ἠθέληκα, plpf. ἠθελήκει, ktomu *ep.* prez. konj. takođ. ἐθέλωμι, ἐθέλῃσθα, ἐθέλῃσι i impf. iter. ἐθέλεσκον (Hom. ima samo oblik ἐθέλω, koji je takođ. u *jonsko-at.* prozi, *at.* poeziji i *bukol.* češći nego θέλω), — **1.** za ljude: **odlučan,** spreman, voljan **biti, htjeti,** mariti, namjeravati, svoje volje što činiti, μᾶλλον voljeti, običavati (v. βούλομαι), aps. odluku smisliti, odlučiti se, ili τί ili inf. ili akuz. s inf., gdje akuzativu često treba dodati inf., ili s ὄφρα (samo Il. 1, 133), ili uz konj. τί σοι θέλεις εἰκάθω; u čem da ti popuštam?, takođ. aps. εἰ θέλεις ako hoćeš, osob. u part. ἐθέλων ili θέλων svoje volje, drage volje, rado, θέλοντί ἐστί μοί τι nešto mi je po volji, želim što, ὁ ἐθέλων i ὁ θέλων takođ.: koji hoće, koji želi, tko mu drago; ἐς πλέον τοῦ θέλοντος πίπτειν pasti u suvišak (u previše) želja. **2.** za stvari: kao naše »htjeti«, podoban, moguć biti, trebati, običavati.
ἔθεν, *ep.* mj. I. οὗ, v. r.
ἐθηεύμε(σ)θα i slič., od θηέομαι, v. θεάομαι.
ἔθην, aor. pas. od ἵημι.
ἐθίζω, *at.* fut. ἐθιῶ, aor. εἴθισα, perf. εἴθικα, εἴθισμαι, plpf. εἰθίστο, aor. εἰθίσθην, adj. verb. **ἐθιστέον** (ἔθος), **1. akt.** navaditi, τινά, ili ἑαυτόν i sa sl. inf., koji takođ. ima uza se τό, gdje nadakle dvostruk akuz. stoji uza nj, **2. pas.** navaditi se, perf. εἴθισμαι vičan, navikao sam, σύν τινι čemu (samo Ksen. Kir. 1, 6, 33), ili s inf.; εἰθισμένον (što je) navadno. (Kod *poz.* tako takođ. akt.) Isp. εἴωθα pod ἔθων.
ἔθιμος, 2. *poz.* običan, navadan; ἔθιμα običaji, navade.
ἐθισμός, ὁ, privikavanje, običaj.
ἐθν-άρχης, ὁ, N. T. namjesnik, knez. Od
ἐθνικός, 3. (ἔθνος), *poz.* **1.** koji pripada narodu, narodni; adv. ἐθνικῶς po plemenima. **2.** N. T. poganski, ὁ ἐθνικός poganin.
ἔθνος, εος, ους, τὸ (zapr. σϝέθνος, sviklo mnoštvo), **četa,** hrpa, **narod,** pleme, puk, κατὰ ἔθνη po pojedinim plemenima ili županijama, svako pleme napose, za životinje takođ.: roj, čopor, stado. Napose **1.** razred ljudski. **2.** negrčka plemena. **3.** u N. T. po jevr. *gojim* τὰ ἔθνη takođ. neznabošci.
ἔθορον, v. θρῴσκω.
ἔθος, εος, ους, τὸ (zapr. σϝέθος, »prisvajanje«, od σϝε, gr. ἑ, i kor. glasa θε, isp. lat. *suētus,* njem. *Sitte*), navada, **običaj,** navičaj, takođ. s dod. σύνηθες t. j. duga vježba, ἐξ ἔθους iz na-

čela, obično, slič. κατὰ, διὰ τὸ ἔθ., ἐν ἔθει εἶναι običajan biti, slič. τούτῳ τῷ ἔθει καὶ τῷ τρόπῳ τῆς πολιτείας χρῆσθαι po ovim načelima i na ovaj način državom upravljati, ali ἔθος τὸ πρὸς τοκήων od roditeljâ baštinjeni navičaj (ovdje = ἦθος).

ἔθων, po svojoj navadi (samo *ep.*), obič. perf. 2. **εἴωθα**, plpf. εἰώθειν, *jon.* perf. ἔωθα, plpf. ἐώθεα (osn. σϝεθ u ἔθος), navadan biti, običavati, s inf., εἰωθώς običan, navadan, οἱ εἰωθότες obični govornici, κατὰ τὸ εἰωθός po običaju, τὰ εἰωθότα λέγεσθαι svakidašnje naklapanje.

εἰ, veznik, *ep.* i *dor.* takođ. **αἰ** (star lokativ pronom. osnove = »u tom slučaju, u tim prilikama, tako«). **ako, 1.** εἰ γάρ, s opt., *uti-nam* = εἴθε kad bi samo, kamo sreće da.

2. kao upitna riječ: **a)** kako = **da**, poslije θαυμάζω, ἀγανακτῶ i t. d. **b)** uz *verba tentandi* (πειρῶμαι) = da li, *si;* pak i bez njih. **c)** uop. = *si*, da li, sa i bez *verba interrogandi*, na pr. Platon Apol. 48 B; takođ. u dvostrukom pitanju εἰ—ἤ. Konstr. s indik. ili opt.; nasuprot s konj. dubitat., gdje se sumnja ili iščekuje uputa: οὐκ οἶδα εἰ δῶ bih li dao. Ovamo ide takođ. εἴτε — εἴτε *sive — sive;* pak εἰ da li, naoko = μή, *post verba metuendi*, da li (ne), da (Sof. Tr. 716. Eur. Andr. 60. Ksen. Kir. 6, 1, 17).

3. kauzalno: ako, budući da, jer.

4. kondicionalno = *si*, **ako, da, kad, a)** s indik. ***a) realis***, ako (kao što nema sumnje, da jest) εἰ θεός ἐστι, δίκαιός ἐστι. ***β)*** s *indic. obliquus (ex mente alterius)*, ako (kako ti tvrdiš, protivnici tvrde) —, onda ima, na pr. εἰ εἷς μόνος τοὺς νέους διαφθείρει Pl. Apol. 25 B. **b)** s konj. *expectat.* ako (kao što će se ili se mora pokazati, kako se može očekivati, kako je lako moguće ili vjerojatno), = ako slučajno. Već je počevši od Homera često, a kod Atičana u prozi redovno, uza nj konj. s **ἄν**, koje s εἰ združeno daje ἐάν = ἐάν ili ἤν ili **ἄν** (v. r.); (primjeri bez **ἄν:** Hom. Il. 1, 18. Eshil. Eumen. 225., Suppl. 86. Sof. OR. 198. Ant. 710. Eur. JA. 1240. Herodot. 8, 49). **c)** s potencijalom: ako možda (kako ćemo da uzmemo, bilo tako ili ne bilo), Hom. Il. 22, 219. Od. 12, 345. Plat. Protag 329 B. Dem. 4, 18. Ali redovno otpada ἄν (κέν) u prednjoj rečenici, dok u glavnoj redovno stoji. **d)** s irealom, t. j. s ind. impf. za sadašnjost. ind. aor. ili plpf. za prošlost: kad bi, da je (ali nije, ne može biti). Stražnja rečenica ima ista vremena (s ἄν).

5. koncesivno: εἰ καί i ako, καὶ εἰ pa makar; εἴπερ ako (bogme), kod Hom. s ind. i konj., inače εἴπερ ἄν, s opt. samo u *or. obliqua.*

6. pojedinosti: često je gotovo isto što da ili jer, εἰ δ' ἐθέλεις — bez stražnje rečen., jer ju je lako dodati, u Hom., kao Il. 6, 150; tako rijetke prednje rečen. s βούλοιο, ἐβούλετο, takođ. umetnute, Eur. Hec. 1206. 796. — **εἰ ἄρα** ako doista, ako uopće, **εἰ δέ** i **εἰ δὲ μή** (to i poslije ἐὰν μέν vrlo često), inače, ako ne, *alioquin;* **εἰ μή**, obič. **εἰ μὴ ἄρα**, ironično, *nisi forte*, već ako, **εἰ μή** *nisi*, = **πλήν**, stoga **εἰ μὴ εἰ**, *nisi si;* tako isto πλὴν εἰ i πλὴν εἰ μή; onda je εἰ μή i ἐὰν μή ukočeno = osim: εἰ μὴ ὅσον osim možda, εἰ μὴ διὰ τοῦτον da ovoga nije bilo = bez njega, bez njegova posredovanja; **εἰ τὰ μάλιστα**, *si vel maxime*, ako još toliko; **εἴ (πέρ) τις καὶ ἄλλος** ako uopće koji; **εἴ τις, που, ποθεν**, *si quis, qua, sicunde*, u smislu: gdjekoji, igdje, odnekale, Ksen. An. 5, 3, 3; **εἰ . . . ἀλλ' . . οὖν γε**, *si, sed certe quidem;* **εἴ (ἐάν) γε**, *si quidem*, ako bar (takođ. s περ iza εἰ); **εἰ δή** ako doista, ako baš, ako pak; **εἰ ἐτεὸν δή** kad već zaista; **εἰ δ' οὖν** ali ako ipak, ili: ali ako opet ne; **εἰ (καὶ) μή** ako (i) ne. U formuli u Hom. εἴ ποτ' ἔην γε moglo bi se uzeti po drugom značenju: da li je igda bio = zacijelo, on je to bio, pak: žalibože on je to bio —, ili po G. Curtiusu: ἤ, kao tužan usklik = eh, što je negda bio (pa više nije, budući da γέ naglašuje prošlost).

εἷα, εἰάθην, εἴασα i slič., v. ἐάω.

εἶα, lat. *eia*, usklik za podbadanje, ej! ded! deder! aps. i uz imperative.

εἰ δ' ἄγε, v. ispred εἰδάλιμος.

εἰαμενή, ἡ, *ep.* i *poet.* nizina, ledina.

εἰανός, *ep.* mj. ἑανός, v. r.

εἶαρ, εἰαρινός, v. ἔαρ, ἐαρινός.

εἴαται i slič., v. ἧμαι.

εἷατο, v. ἕννυμι.

εἵατο, *ep.* mj. ἧντο, v. εἰμί.

εἴβω i med. **εἴβομαι**, *ep.* i *poet.* mj. λείβω, roniti, prolijevati.

εἰ γάρ, v. εἰ 1.

εἴ γε, v. εἰ 6. prema kraju.

εἰ δ' ἄγε, *ep.* formula, od starih tumačena kao elipsa od βούλει: *sodes age;* ali tomu se protivi δ', koje često smeta, čega radi ga treba tumačiti kao δή, a εἰ kao zastarjeli imper. od εἶμι (kao u složenicama ἄπει, ἔξει), zato = ἴθι δὴ ἄγε (što za εἰ δέ na pr. Il. 9, 262 veoma dobro pristaje), *vade dum age*, deder, nuder; drugi vole uzeti εἰ = εἶα, što možda izlazi na isto.

εἰδάλιμος, 3. (εἶδος), *ep.* lijepa stasa.

εἶδαρ, ατος, τὸ (ἔδω), *ep.* i *buk.* hrana, jelo; takođ. krma i meka.

εἰδέα, ἡ, *poet.* N. T. = ἰδέα.

εἰδ-εχθής, 2. *poz.* gadna obličja.

εἰδέω, εἰδήσέμεν, εἰδήσω i slič., v. οἶδα.

εἰδοί, ῶν, αἱ, *poz.* rimski *Idus.*

εἴδομαι, *ep.* prez. med. (osn. ϝιδ, v. εἶδον), s aor. εἰσάμην, ἐεισ., **činiti se, a)** *appareo*, pojaviti se

činiti se, s inf. i bez njega. **b)** *simulo*, graditi se, držati se, s inf. **c)** sličan biti, nalikovati, *τινί τι* komu u čem, čim.

Εἰδομενή, *ἡ*, grad u maked. pokrajini Ematiji na Aksiju.

εἶδον, def. aor. za *ὁράω* (v. r.), od osn. *ϝιδ* = *ἐ-ϝιδ-ον* (lat. *video*, hrv. vidjeti), konj. *ἴδω* i t. d.. imper. *ἰδέ*, *ἴδε*, ktomu *ep.* ind. *ἴδον*, konj. *ἴδωμι*, inf. *ἰδέειν*, i iterat. *ἴδεσκε*, med. ***εἰδόμην***, *ep. jon. poet.*, a u kompoz. i u *at.* prozi, konj. *ἴδηαι*, imper. *ἰδοῦ* i kao interj. *ἰδού*, *ep.* ind. takođ. *ἰδόμην*, **1. vidjeti,** opaziti, sagledati, **a)** *ὀφθαλμοῖσιν* očima, t. j. jasno, slič. *ἐν ὀφθαλμοῖσιν* t. j. tako, da se viđena stvar u oku ukazuje. U inf. često kao točnija oznaka: na pogled, po spoljašnosti, *θαῦμα ἰδέσθαι* ili *ἰδεῖν* divno pogledati, t. j. divan pogled. Opisuje li se obj. u rečenici, a ono glagol stoji u akuz. participa, ali slijedi i rečen. sa *ὅτι*. **b)** uop. spoznati, opaziti, iskusiti, doživjeti, uživati, *τί*, na pr. *χάριν* milost. **c)** htjeti vidjeti ili saznati. **d)** pren. *ἐνὶ φρεσίν*, *τῇ διανοίᾳ* uvidjeti, razumjeti, *τὴν δίκην* pravo razabrati, *ἔπος ὀρθόν* (*ὄν*) vidjeti, da se riječ potvrđuje; stoga takođ. prosuditi, ispitati, tako *περί τινος* gdje prigledati, sa sl. upit. rečen. **2.** gledati, **pogledati,** razvidjeti, oko na što (*πρός*, *ἔς τινα*, *ἔς τι*) baciti, *ἐπί τι* preko čega, *κατ' ἐνώπια* = *εἰς ὦπα* u lice, slič. *ἐς ἄντα*, *ἄντην*, *ἄντα*; tako znači *ἰδεῖν τινα* sastati se s kim, govoriti s kim, pohoditi; kakve poglede bacati, *δεινὰ ἰδών*, *torva tuens*, tako isto *ἀχρεῖον*, smeteno.

εἰδοποιέω, *poz.* sliku praviti, naslikati, prikazati, *τί*.

εἶδος, *εος*, *ους*, *τὸ* (*εἶδον*), sing. i plur. **1.** *species*, spoljašnost čovjekova, lice, obličje, stas, napose: lice, *facies* (protivno uzrast, *statura*), oblik, često u akuz. *relationis:* oblikom, po obliku, stoga takođ. samo za opisivanje ljudi, kao *δέμας*, tako da takođ. *δασεῖα εἴδει παντοίων δένδρων* znači koliko i *δασεῖα παντοίοις δένδροις*, i *τὰ τῶν ζώντων εἴδη* živi uzori. Napose: obličje, ljepota. **2.** pralik, ideja, pojam, *notionis exemplar*, osob. Platonove ideje, *εἴδη*; *τὸ ἐπ' εἴδει καλόν* u ideji lijepo. **3.** kakvoća, *species*, *genus*, biće, vrsta, rod, *κατ' εἴδη τέμνειν* dijeliti na vrste. **4.** postupanje, stanje, oblik života, obličje države, položaj, *ἐν εἴδει τινὸς εἶναι* biti vrsta čega. **5.** N. T. **a)** prilika, *διὰ εἴδους* u nebeskoj prilici. **b)** vrsta, rod. Otd. demin.

εἰδύλλιον, *τὸ*, sličica, pjesma, osob. s prizorima iz seoskog i pastirskog života, idila.

εἰδωλεῖον, *τὸ*, kumirov hram, N. T.

εἰδωλό-θυτον, *τὸ*, što se kumiru žrtvuje, pak: preostalo meso žrtvenih životinja, N. T.

εἰδωλο-λατρεία, *ἡ*, idolopoklonstvo, neznaboštvo. Od

εἰδωλο-λάτρης, *ου*, *ὁ*, idolopoklonik, i svatko, koji učestvuje kod neznabožačkih obreda. N. T. Od

εἴδωλον, *τὸ* (*εἶδος*), **1.** prilika, slika, sjena, utvara i (sa i bez *σκιᾶς*) prividno tijelo, koje ima potpun oblik onoga, na koga ima biti nalik; *εἴδ. καμόντων* sjene podzemnoga svijeta, sjene pokojnikâ, aveti. **2.** slika (po čem). **3.** N. T. kumir, kumirska slika.

εἰδωλοποιέω, sliku praviti.

εἶεν, usklik (zapr. *εἴέν* s interaspir.), ili kao zaglavak: neka je, dobro dakle, dobro, ili kao prijelaz: dakle, nuder, dalje!

εἶθαρ, *ep.* adv. (*εὐθύς*), odmah.

εἴ-θε, adv., kad bi bar, dabogdice, s potencijalom ili ind. impf. i aor.

εἰκάζω, impf. *ᾔκαζον*, fut. *εἰκάσω* i *εἰκάσομαι*, aor. *εἴκασα* i *ᾔκασα*, perf. pas. *ᾔκασμαι* (*εἴκ.*), aor. pas. *ᾐκάσθην* (*εἰκ.*), adj. verb. *εἰκαστός* i *-τέος* (osn. *ϝικ*, v. *ἔοικα*), nalik praviti, **1.** na slici, dakle naslikati, *γραφῇ* slikati. U pas. jednak biti, *ἔς τινα* prema komu, part. *εἰκασμένος* i *εἰκασθείς*, sličan, jednak, *τινί*, takođ. *τοῖς τρόποις τινός* ili *τῇ ὁπλίσει τινός* t. j. komu po značaju, oružju. Takođ.: slikovno izraziti. **2.** u misli, t. j. porediti, *τί τινι* nešto čim, ili *τί τι*, na pr. *τί τοῦτ' ἂν εἰκάσειας;* čim bi ti to isporedio? što to može značiti? obič. *τί τε καί τι*. **3.** poređenjem pogađati, slutiti, zaključiti, očekivati, prokopati, tumačiti, prosuditi, aps. ili *τί* ili sa sl. relat. zavis. rečen., i to *ἔκ*, *ἀπό τινος* ili *τινί* po čem ili iz čega, *περί τινος* o kojoj stvari, (*ὡς*) *εἰκάσαι* koliko se može slutiti, valjada, po svoj prilici. U pas. s *ἐπί τι* o tome se naslućuje, ili sa sl. *διότι* nagađa se, zašto. Adj. verb. *εἰκαστός*, *similis*, *τινί*, takođ. *ὥστε* i opt.

εἰκαθεῖν, v. *εἴκω*.

εἰκαῖος, 3. *poz.* (*εἰκῇ*), nepromišljen, uzaludan.

εἰκαιότης, *ητος*, *ἡ*, ludost, taština, ništetnost.

εἰκάς, *άδος*, *ἡ*, dvadeseti (dan) u mjesecu. (Po dvadesetom boedromiona, kad se lik Ijakhov nosio u eleusinski hram (Anaktoron) u svečanu ophodu, zvao se [6-ti] dan velikih Eleusinija *εἰκάδες* ili *εἰκάς*.)

εἰκασία, *ἡ* (*εἰκάζω*), **1.** slikovno prikazivanje, slikanje. **2.** poređenje. **3.** naslućivanje, slutnja.

εἴκασμα, *τὸ*, *poet.* slika, prilika.

εἰκασμός, *ὁ*, *poz.* naslućivanje, slutnja.

εἰκαστής, *οῦ*, *ὁ*, pogađač, procjenitelj, *τινός* čega, *ἐπὶ πλεῖστον τοῦ γενησομένου* najdalje u budućnost.

εἴκατι, *dor. buk.* = *εἴκοσι*.

εἶκε, v. *εἴκω* II.

εἴκελος, 3. *ep.* i *jon.* (*ἔοικα*), sličan, nalik, *τινί*.

εἰκέναι = *ἐοικέναι*, v. *ἔοικα*.

εἰκῇ ili ***εἰκῆ***, adv., nasumce, utoma, uludo, bez uzroka, nepromišljeno, nemarno, N. T. takođ. uzalud.

εἰκονικός, 3. *ep.* koji vjernu sliku daje. Ktomu
εἰκόνιον, *τὸ, poz.* (*εἰκών*), sličica.
εἰκονολογία, ἡ, poz. govorenje u slikama, slikovni govor.
εἰκός, *ότος, τὸ,* = *ἐοικός*, od *ἔοικα* (v. r.), *jon.* **οἰκός**, zapr. slično, **1.** vjerojatno, prirodno, razumno, i *τὸ οὐκ εἰκός* neočekivano, **2.** pristojno, stoga (*τὰ*) *εἰκότα λέγειν, παρηγορεῖν* što je pravo iskati, zagovarati, pravo, *τὰ εἰκ. πάσχει* pravo mu je. — Kao adj., ali samo neutr., dolazi uz *πρᾶγμα*, i u *εἰκός* (*ἐστι*) vjerojatno je, prirodno, pristojno, pristalo, dosljedno, ili sa sl. inf. ili akuz. s inf., takođ. parentetično: *οἷον, οἷα, ὡς, ὅπερ, ὥσπερ, ᾗ εἰκός* kako se može očekivati, kako je istini prilično, prirodno, obično, takođ. sa članom *ὡς τὸ εἰκός* po svoj prilici, kako se čini, vjerojatno. Često u odgovoru: *εἰκός γε* ili *γοῦν* dakako, kako se samo po sebi razumije. — Više adverbijalno stoje *τῷ εἰκότι* i *κατὰ τὸ εἰκός* po svoj prilici, slič. *διὰ τῶν εἰκότων* i *μετὰ εἰκότος τινός, ἐκ τοῦ εἰκότος* ili: kako je vjerojatno, ili: po razumnom mišljenju, po svoj prilici, ili: kako je pravo, *ἀπὸ τῶν εἰκότων* koliko ljudi mogu prosuditi, ali *παρὰ τὸ εἰκός* bez prava, protiv jamstva, i *ἔξω τοῦ εἰκότος* kako nije istini prilično; isp. takođ. *ἔοικα*, 2. pri kraju.
εἰκοσα-έτης, *ους*, 2. (*ἔτος*), *jon.* dvadesetogodišnji, *μέχρι εἰκοσαέτεος* do dvadesete godine, zapr. do dvadesetogodišnjega. (Fem. ktomu jest *εἰκοσιέτις.*)
εἰκοσάκις, adv., dvadeset puta.
εἰκοσά-πηχυς, 2. = *εἰκοσίπηχυς.*
εἰκοσα-πλάσιος, 3. i *-πλασίων*, 2. *poz.* dvadeseterostruk.
εἴκοσι, pred samoglas. takođ. *εἴκοσ'* ili *εἴκοσιν*, *poet.* *ἐείκοσι(ν)* (*beot.* *ϝίκατι*, lat. *vīginti*), *num. indecl.*, dvadeset. U svezi s drugim brojevima stoji veći obič. ostrag, ali katkad i naopako.
εἰκοσιν-ήριτος, 2. (*ἀραρεῖν*), *ep.* dvadeseterostruko tako velik ili toliko, samo Il. 22, 349 = *εἰκοσάκις τόσος* (9, 379).
εἰκοσί-πηχυς, *jon.* i *poz.* **εἰκοσά-πηχυς**, 2. dvadeset lakata dug.
εἰκοσι-τέτταρες *(var. l.)*, *poz.* broj., dvadeset i četiri.
εἰκοσι-τρεῖς, poz. broj., dvadeset i tri.
εἰκόσορος, 2. *poz.* sa dvadeset vesala.
εἰκοστός, *ep.* **ἐεικοστός**, 3. dvadeseti. Supst. (*ἡ*) *εἰκοστή* dvadesetina, dvadeseti dio, danak od plodova zemskih ili od tovara lađenih atenskih saveznika.
εἰκότως, adv. (*εἰκός*), po vjerojatnosti, kako je pravo, posve prirodno, s pravom, pristojno, dostojno, s razlogom, *εἰκ. πράττει* ima pravo.
ἐίκτην, ἔικτο, ἔικτον, v. *ἔοικα.*

I. **εἴκω**, fut. *εἴξω* i *εἴξομαι*, aor. *εἶξα*, *ep.* iterat. 3. sing. *εἴξασκε*, *dor.* konj. prez. 3. pl. *εἴκωντι*, s *poet.* aor. 2. **εἰκαθεῖν** (osn. *ϝεικ: ϝικ*, lat. *vīces*), *cedo*, **uzmicati**, t. j. **1.** zapr. natrag ići, (*ὀπίσσω*) *τινί* pred kim, i *τινός*, rijetko *ἔκ τινος* iz ili od čega uzmaknuti, otići, stoga *τινί τινος* komu iz čega ukloniti se, naime od štovanja, ili takođ. dati mjesta, *τινὶ* (*τῆς ὁδοῦ*) kome s puta ići, takođ. pren.; Sof. Ant. 719 *καὶ δίδου μετάστ. θυμῷ* i daj srdnji mijenu; *μῆτίν τινι* komu popustiti u srdnji = oprostiti komu srdnju. **2.** pren. **a)** zaostajati, neznatniji, manji biti, *τινί τι* za kim, od koga u čem, *πόδεσσι* u trku (Od. 14, 221). **b)** za tijelo ili duh: popuštati, ne moći protiviti se, uop. popustiti, ustuknuti, *κακοῖς* nevoljama; slijediti, odazvati se (pozivu); *indulgere*, podati se, *τινί*, na pr. *τῇ ἡλικίῃ* mladenačkim željama (Her. 7, 18). **3.** naoko tranz. s akuz. *relationis* *εἶξαί τινί τι* (*πλοῦν, ἡνία*): ostaviti, dopustiti, *εἶξαι ἡνία ἵππῳ*, rijetko s inf. *διώκειν* da progoni.
II. **εἴκω**, sličan biti, činiti se (osn. *ϝεικ: ϝικ*, odakle *ἔοικα*, v. r.), samo impf. 3. sing. *εἶκε* činilo se dobro, zgodno, *τινί* s inf., Il. 18, 520.
III. *εἴκω*, *eol. poet.* = *ἥκω.*
εἰκών, *όνος* i t. d., i od *εἰκώ: εἰκοῦς*, akuz. *εἰκώ*, akuz. plur. *εἰκούς, ἡ* (osn. *ϝικ* u II. *εἴκω*, v. *ἔοικα*), slika, prilika, lik, kip, na pr. *ἀψύχους εἰκόνας ἀγαλμάτων*, pren. priča, poredba (Plat. Fed. 87 B), predodžba, slika i prilika.
εἰκώς, v. *ἔοικα.*
εἰλαπινάζω (*εἰλαπίνη*), *ep.* (samo prez.), častiti se. Otd.
εἰλαπιναστής, *οῦ, ὁ, ep.* drug u gozbi.
εἰλαπίνη, *ἡ, ep.* i *poet.* pijanka (poslije *συμπόσιον*), uop. čast, gozba.
εἶλαρ, *τὸ* (*εἴλω*), zapr. obor, *ep.* samo nom. i akuz. zaklon, obrana, *τινός* za što ili od čega.
εἰλ-άρχης, ου, ὁ, poz. konjanički pukovnik, od *εἴλη*, v. *ἴλη.*
εἰλάτινος, *poet.* mj. *ἐλάτινος*, v. r.
εἰλεγμένος, biran, od I. *λέγω*, v. r.
Εἰλείθυια, *jon.* **-θυίη**, *ἡ* (semit. *ioledeth* rodilja; naoko od *ἤλυθον, ἐλθεῖν*, naime, »koja se približava«), boginja porođaja, kći Zeusova i Herina, poslije isto što i Artemida. U Hom. ponajv. u plur.
εἰλεός, ὁ, **1.** zaplet crijevȃ, *ileus*. **2.** *buk.* (var. za *ἰλεός*), skrovište, rupa.
εἰλέω, v. *εἴλω.*
εἴλη, *ἡ* (isp. *ἴλη*), hrpa, četa, jato.
εἴλη, ἡ, sunčana toplina.
εἰληθερέομαι, poz. sunčati se.
Εἰλήθυια, *poz.* = *Εἰλείθυια.*
εἰλήλουθα, εἰλήλουθμεν i slič., v. *ἔρχομαι.*
εἴλησις, ἡ, sunčana žega, plamenjača.
εἴληφα, εἴλημμαι, v. *λαμβάνω.*
εἴληχα, εἴληγμαι, v. *λαγχάνω.*

εἰλιγγιάω (*poz.* ἰλ.), zavrtjeti se, mozak mu se zavrtio, teturati, posrtati, aps. i πρός τι kod čega, ὑπό τινος od čega. Otd.

εἴλιγγος, ὁ, *poz.* ἴλιγγος (kor. ϝελ u εἴλω), okretanje, vrtoglavica, omamica, i u plur.

εἰλικρίνεια, ἡ, *poz.* i N. T. čistota. Od

εἰλικρινέω, *poz.* čistiti.

εἰλι- i **εἰλι-κρινής**, 2., adv. **-ῶς** (εἴλη, ἡ, svijetlo sunčano), **a)** jasan kao sunce, očit, jasan. **b)** prav, čist, neporočan.

εἰλικτός, v. ἑλικτός.

εἰλί-πους, ποδος, ὁ, ἡ, *ep.* i *buk.* (samo dat. i akuz. pl.), (εἴλω), zapr. noge vukući (a ne dižući ih slobodno i visoko kao konji, ἀερσίποδες), sporonog, sporohodan, često uz ἕλιξ (v. r.), pridjev govedâ.

εἰλίσσω (od ἐϝελίσσω), **εἰλίχατο** i slič., v. ἑλίσσω.

εἰλι-τενής, 2. *buk.* koji se širi.

εἴλλω, *at.* spor. obl. za εἰλέω, εἴλω (v. r.), ἴλλω.

εἰλο-θερής, 2. *poet.* suncem opaljen.

εἰλόπεδον, τὸ, *ep.* prisoje (v. εἴλη), onaj dio vinograda, gdje se grožđe na trsovima sušilo; od njega se pravilo osob. jako vino (samotok).

εἴλυμα, ατος, τὸ (εἰλύω), *ep.* oblačilo, (Od. 6, 179) rubac (za zamatanje).

εἰλυφάζω, *ep.*, i *ep.* **εἰλυφάω**, part. rastegn. εἰλυφόων, valjati, vitlati (Il. 20, 492).

εἰλύω (osn. ϝελ, lat. *volvo*, isp. εἴλω), *ep.* i *poet.*, fut. εἰλύσω, perf. pas. εἴλυμαι, ali 3. plur. εἰλύαται, plpf. εἴλυτο, **1.** zamotavati, ogrtati, pokrivati. **2.** med. vući se, s nategom hoditi.

(εἴλω), *at.* **εἰλέω**, pravilno, u prez. takođ. **εἴλλω** (ἴλλω), *epski* εἴλω, aor. 1. akt. ἔλσα, inf. ἔλσαι i ἐέλσαι, perf. pas. ἔελμαι, aor. pas. ἐάλην [ᾰ], 3. plur. ἄλεν, inf. ἀλῆναι i ἀλήμεναι, part. ἀλείς, *jonski* part. prez. akt. εἰλεῦντα, med. impf. εἰλεῦντο (osn. ϝελ, lat. *volvo*), **svitlati**, stiskati, **I. akt. 1.** stjerati, skučiti, (ὁμοῦ) τινά, τινί k čemu, ili κατά, ἔς τι, ἐπί i ἔν τινι. **2.** zagnati, pritješnjavati, zaključati, zatvoriti, kriti, ἔν τινι i κατά τι; κεραυνῷ νῆ' ἔλσας ustavivši (Od. 7, 250); uop. ustavljati, zadržavati (Il. 2, 294), τινά, τινί čim. **II. pas. 1.** zbiti se, skupiti se, strčati se, načetiti se, stisnuti se (Il. 5, 823), aps. ili ἀμφί τι, εἴς τι, ἐπί τινι, περί τι. **2.** savrijeti, zguriti se, ὑπό τινι pod što, ἀλείς šćućurivši se, pak za bojnike: (na obranu) spreman, ili za zmije: viti se, ἐν ποσί pred nogama, u blizini.

εἵλως, ωτος, i **εἱλώτης**, ου, ὁ, fem. *poz.* εἱλωτίς, ίδος, ἡ, helot, državni robovi u Spartanaca, no koji sami nastavahu te bijahu pojedincima ostavljeni samo za službu, te od njih ne mogahu biti ubijeni ni prodani ni na slobodu pušteni, gdjekad takođ. s retor. pretjeravanjem rečeno i za Lakedemonjane, koji ne bijahu Spartanci (Isokr. 4, 111). Otd.

εἱλωτεύω, biti helot, uop. kao kmet služiti, τινι komu.

εἱλωτικός, 3. *poz.* helotski.

εἷμα, ατος, τὸ (ἕννυμι, za ϝέσμα, *eol.* ϝέμμα, isp. ἱμάτιον), nema ga u *at.* prozi, odijelo, haljina, noševo, osob. gornja odjeća, pokrivač, u plur. čitavo odijelo.

εἷμαι i slič., v. ἕννυμι ili ἵημι.

εἱμαρμένη i **εἵμαρται**, v. μείρομαι, **3.**

εἱμαρτός, 3. (μείρομαι, 3), *poz.* usudom određen, suđen.

εἱματοφθορέω, *poet.* odjeću ništiti, kvariti.

εἰμέν, *jon.* = ἐσμέν, **εἶμεν** = εἴημεν, v. εἰμί.

εἶμεν, *dor.* = εἶναι, od εἰμί.

εἰμές, *dor.* = ἐσμέν, od εἰμί.

εἰμί (osn. ἐς, dakle za ἐσμί, ispor. ἐσ-τί, lat. *es-t*, *es-se*, hrv. jes-t). Pregled:

atički prez. ind. εἰμί, εἶ, ἐστί(ν), ἐστόν, ἐσμέν, ἐστέ, εἰσί(ν), konj. ὦ, ᾖς i t. d., opt. εἴην i t. d., imper. ἴσθι, ἔστω, 3. pl. ἔστων, ὄντων ili ἔστωσαν, inf. εἶναι, part. ὤν, οὖσα, ὄν, impf. ἦ ili ἦν, ἦσθα, ἦν, ἦστον, ἤστην (ἤτην), ἦμεν, ἦτε i ἦστε, ἦσαν, fut. ἔσομαι, 3. sing. ἔσται, — ktomu

epski prez. ind. 2. sing. εἶς (εἷς) i ἐσσί, 1. plur. εἰμέν (takođ. *jon.*), 3. plur. ἔασι, konj. (takođ. *jon.*) ἔω, ἔῃς i t. d., nadalje 1. sing. εἴω, 3. sing. ἔῃσιν i ᾖσιν, opt. (takođ. *jon.*) ἔοις, ἔοι, i 2. plur. εἶτε, imper. 2. sing. ἔσσ' (t. j. ἔσσο), inf. ἔμ(μ)εναι i ἔμ(μ)εν, part. (takođ. *jon.*) ἐών, ἐοῦσα, ἐόν, impf. 1. sing. ἔα (takođ. *jon.*), ἦα, ἔον, iter. ἔσκον, 2. sing. ἔησθα, 3. sing. ἔην (takođ. *jon.*), ἤην (na početku stiha), ἦεν i iter. ἔσκε, 3. plur. ἔσαν (takođ. *jon.*), fut. ἔσσομαι, ἔσσεαι i t. d., 3. sing. ἔσ(σ)εται i ἐσσεῖται, nadalje

jon. impf. 2. sing *poz.* ἔας, 2. plur. ἔατε, *poet.* prez. 1. plur. ἐμέν (?), *dor.* prez. 3. plur. ἐντί, konj. ἔωντι, inf. ἦμεν i εἶμεν, *buk.* impf. 3. sg. ἧς, fut. ἐσσοῦμαι, ἐσσεῖται, i N. T. prez. imper. 3. sing. ἤτω, impf. 1. sing. ἤμην, 2. sing. ᾖς, 1. plur. ἤμεθα. — Enklitičan je, ali samo gdje je kopula, od εἰμί indik. prez. izuzevši obl. εἶ. Ali gdje označuje pravo bivstvovanje *(verbum substantivum)*, ili stoji u početku rečenice ili neposredno iza οὐκ, καί, εἰ, ὡς i elidiranog ἀλλ', τοῦτ' (ταῦτ'), ondje se naglašuje. Znači **biti**, i to

I. kao **pojmovna riječ** *(verbum substantivum)*, **biti**, živjeti (Od. 1, 289), dalje **trajati** (Plat. Fed. 70 B.), događati se, podići se, vladati se, boraviti; οὐκ ἔστι nije tako, nije moguće (o εἶεν, dakle dobro, deder, što se prije uzimalo kao opt. ili da je postalo od εἴη ἄν, v. pod **εἶεν**, usklik), τὴν οὖσαν ἡμέραν istoga dana, οὐδὲν εἶναι ništa ne značiti, ὁ οὐδὲν ὤν koji ništa nije ili ne vrijedi, ὁ μηδὲν ὤν pravi ništavac, ὁ ἐών pravi, istiniti (Her. 1, 95, 116), ὁ οὐκ ὤν mrtvac, οἱ ἐσόμενοι potomstvo, τὸ ὄν ono što jest, prapočelo svih stvari, takođ. ono što uistinu jest, stvar po sebi,

istina, *τὰ ὄντα* stvari koje jesu, takođ. prava dobra, imovina (Ksen. An. 7, 8, 22), *τά τ' ἐόντα τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα* sadašnjost, budućnost i prošlost.

Napose stoje **a) adv.** *τῷ ὄντι* uistinu, doista, takođ. sa članom *ὁ, ἡ τῷ ὄντι* pravi, prava, slič. *κατὰ τὸ ἐόν* po istini, pravo i pravedno. **b)** kao adj. *ἔστιν ὅς, ἦν ὅ τι, εἰσὶν οἵ, οἵτινες* ima ljudi koji, *sunt qui*, t. j. netko, gdjekoji, *οὐκ ἔστιν ὅς* nitko, nijedan. I u plur. i kosim padežima *ἔστιν οἵ, ἅ, ὧν, οὕστινας, ἔστι παρ' οἷς* i t. d., nekoji, kod nekojih i t. d., u pitanju *ἔστιν οἵτινες*. **c)** slič. s veznicima i adv.: *ἔστιν ὅτε* kadikad, *ἔστιν ἔνθα* negdje, *ἔστι που* gdjegdje, *οὐκ ἔσθ' ὅπου* ili *ὅπως* (i *poet. οὐκ ἔσθ' ὡς*) nikako; *οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ* svakako. Ali *ἔστι περὶ ἔνια ὥστε* kod nekojih je tako da. Tako može *ἔστι* i osob. *ἦν* pred dualima i pluralima stajati, kad se ta množina uzima za cjelinu. **d)** *ἔστι* s inf., koji katkad treba dodati, a katkad stoji i s dod. *ὥστε*, takođ. sa sl. akuz. i dat. s inf., tako je da, moguće, slobodno je, može se. U tom se smislu nahodi i inf. i imper., na pr. *ἔστω ἐπισκοπεῖν* to neka ostane zadatak potrage.

II. kao **kopula,** koja veže subjekt s predikatom, gdje ga takođ. treba prevoditi nesamo sa biti, već i sa značiti, vrijediti, sačinjavati, dogoditi se, doći, nastati. Kad stoji uz part., služi često samo za opisivanje finitnoga glagola. Ali: *οὐδ' ὁ κωλύσων ἦν (παρῆν)* nije bilo nikoga, koji bi to branio; *οἱ ψευδόμενοι ῥᾳδίως ἐνθάδε εἰσίν* tu se lako pojave lažljivci. Treba li subj. osob. istaviti, dodan je katkad participu takođ. član: oni su to, koji, i slič. Ali gdjekad takođ. treba part. uzeti napose, *ἐνθάδ' εἰμὶ σὺν φόβῳ διάγων* ja sam ovdje i to sa strahom (Ksen. An. 3, 3, 2). Part. *ὤν* kod adj. i supst. treba u **hrv.** često samo sa **kao** prevesti.

Kao bliže oznake za *εἶναι* pristupaju **1. prilozi** koje kao pridjevi, gdje ovih nema, koje da bi pokazali stanje, časoviti položaj, na pr. *οὕτως, καλῶς ἐστι*. **2. imenice,** i to **a)** u **genit.,** gdje znači: od koga ili iz čega potjecati, od koga lozu vući, od čega postati ili sastojati se ili biti napravljen, čim biti skunabljen, *ἄλλοτε ἄλλων ἐστὶ λόγων* on govori sad ovako sad onako; pak: čemu pripadati (Her. 3, 117; Plat. Prot. 324 C.), čiji biti, osobit biti, stoga takođ. imati, u čijoj vlasti biti (Ksen. An. 5, 5, 7), kojoj stvari ili ličnosti podan ili predan biti, predati se komu, *οὐδετέρων ὄντες* = neutralni; napokon: nečija je stvar, dužnost, navada, način, na tom se osnivati; u hrv. treba često reći: moći (Dem. 1, 16), običavati, morati. Slič. uz prijedloge **α)** *ἀπό τινος εἶναι* od čega poteći, ili takođ. od koga udaljen biti, ostaviti ga. **β)** *διά τινος εἶναι* sasvim biti u čem, na pr. *διὰ φόβου* u strahu biti, *διὰ μόχθων* s teškoćama spojen biti, *διὰ τοῦ σώματός εἰσιν* osnivaju se sasvim na tijelu, *διὰ πάντων ἦν ὡς* općeno se govorilo da. **γ)** *ἔκ τινος* čiji sin (kći) biti, od čega se sastojati, čemu pripadati. **δ)** *μετά τινος* na čijoj strani biti, koga ili što potpomagati. **ε)** *παρά τινος* došao sam od nekoga. **ζ)** *περί τινος* odnositi se na što. **η)** *πρός τινος* pristajati za kim, pogodovati komu ili čemu, *ἐάν τι ἡμῖν πρὸς λόγου ᾖ* ako što našoj svrsi služi; ali takođ. komu sopstven biti, u čijoj krvi, u stvari samoj ležati, na njegovu značaju osnivati se. — **b)** u **dativu,** meni je ili za mene je što, imam, privaljuje mi se. Često stoji uz taj dat. part. za oznaku načina, kako što djeluje, na pr. *ἐμοὶ ἀσμένῳ ἐστί* milo mi je, *ἔστι μοι βουλομένῳ* meni je po volji. Slič. uz prijedloge, **α)** *ἀμφί τινι* ticati se koga. **β)** *ἔν τινι* u kojem stanju biti, *ἐν ἀξιώματι εἶναι* ugledan biti, i to *ὑπό τινος* kod koga, *οἱ ἐν τέλει ὄντες* poglavarstvo; takođ. baviti se čim, tjerati što, pak: uz koga ili do čega biti (Plat. Prot· 310 E), na čem osnivati se, *ἐν σοὶ ἐσμέν* u tebe se uzdamo. **γ)** *ἐπί τινι* blizu čega biti, kod mjesta ili na mjestu nahoditi se, baviti se čim, raditi oko čega, u čijoj vlasti biti, do koga stajati, za što biti, *ἐπὶ μάντεσιν* o gatarima visjeti, od njih se dati voditi. **δ)** *παρά τινι* kod koga biti, *τὰ παρ' ἡμῖν νῦν ὄντα* naš sadašnji položaj. **ε)** *πρός τινι* na čem ili kod čega biti, čim biti zabavljen, *ὅλος πρὸς τῷ εἰρημένῳ* sasvim zaduben u razlaganje, *πρὸς δεινῷ* u strahoti biti. **ζ)** *σύν τινι* kod koga biti, podupirati ga, i za stvari: k čemu pridonositi, biti blizu čega, *σὺν τοῖς ὀρθοῖς λεγομένοις εἶναι* sastojati se u istinitosti govora. **η)** *ὑπό τινι* pod kim stajati. — **c)** u **akuzativu** s prijedlozima, **α)** *ἀμφί τι* biti čim zabavljen. **β)** *ἐπί τι* protezati se do čega, *ἐπί τινα* biti protiv koga, prijetiti mu. **γ)** *κατά τι* u kojem stanju biti, *κατά τινα* biti kod koga. **δ)** *παρά τινα* kod koga biti, ticati se njega. **ε)** *περί τι* oko čega, čim zabavljen biti, na što odnositi se, tomu pripadati. **ζ)** *πρός τινα* na koga odnositi se, s njim imati posla, vladati se prema njemu, pristati za kim, odmetnuti se ka komu, *εἶναί τι πρός τι* nešto čemu pridonijeti. **η)** *ὑπό τινα* pod kim stajati.

III. pleonastički; dok se često, osob. u indik. prez., rjeđe u inf., part. i impf. ispušta, stoji opet *εἶναι*, katkad takođ. još s dod. *ὡς*, pleonastički: **a)** *ἑκὼν εἶναι* zapr. s obzirom na to, da on to rado, svoje volje čini, t. j. rado i t. d., a to i kod kosih padeža, pak kod **τὸ ἐπ' ἐμοὶ** *εἶναι* koliko je do mene, **τὸ κατὰ τοῦτον** *εἶναι* koliko je do ovoga, bar što se njega tiče (Ksen. An. 1, 6, 9), *κατὰ τοῦτο εἶναι*

bar u tom (Plat. Prot. 317 A), **τὸ σύμπαν** εἶναι uopće, **τὸ νῦν** εἶναι u ovaj čas, zasad. **b)** poslije glagolâ zvati, imenovati, izabrati, učiniti, i poslije δίδωμι.

εἶμι (osn. εἰ: ἰ, lat. *e-o, i-mus, īre, iter*, hrv. i-ti), *atički* prez. ind. εἶμι, εἶ, εἶσι(ν), ἴτον, ἴμεν, ἴτε, ἴασι(ν), konj. ἴω, ἴῃς i t. d., opt. ἰοίην i ἴοιμι, ἴοις i t. d., imper. ἴθι, ἴτω, ἴτε, ἰόντων (ἴτων i ἴτωσαν), inf. ἰέναι, part. ἰών, ἰοῦσα, ἰόν, imperf. ᾖα, ᾔεις i ᾔεισθα, ᾔει(ν), ᾖτον i t. d. do ᾖσαν (ᾔεσαν), adj. verb. ἰτέον i ἰτητέον (od dijalekt. ἰτάω, *itare*), ktomu

epski (i *jon.*) prez. ind. 2. sing. εἶς i εἶσθα, konj. 2. sing. ἴῃσθα, 3. sing. ἴῃσιν, 1. pl. ἴομεν (kadšto ι, obič. ῑ), opt. ἰείη, inf. ἴμ(μ)εναι, impf. 1. sing. ᾖια (takođ. *jon.*) i ᾖιον, 2. sing. ᾔιες i ἴες, 3. sing. ᾔιεν (takođ. *jon.*), ᾖε(ν), ἴε(ν), 3. du. ᾐείτην, ᾔτην, ἴτην, 1. pl. ᾔειμεν, ᾔομεν, 3. plur. ᾖισαν (takođ. *jon.*), ᾔεσαν, ᾖιον, ἴσαν, fut. εἴσομαι, aor. εἰσάμην i ἐεισάμην (u značenju akt.). Prvo je značenje: m i c a t i s e, *vadere*, i to

I. nogama micati se, *ire*, dakle **ići**, pak u indik. prez., osob. u sing., već katkad u Homera, ali gotovo redovno u Atičana: i ć i ć u, pa tako i: d o ć i, p u t o v a t i, i to naprijed i natrag, sa i bez **πάλιν, αὖτις, ἄψ** i s **ἀντίον, ἄντα**, takođ. **ἀντίος, ὁμόσε τινί**, *obviam eo*, ususret ići, na koga ići, osob. neprijateljski. Aps. ἰοῦσι καὶ ἀπιοῦσι onima, koji tamo i amo idu, ὁ ἰών glasnik, pak ἰόντι kod oznake položaja mjestu: kad ideš. Uop. part. ἰών osob. upotrebljavaju tragici rado za življe kićenje; no katkad i za razdrešenje: μάχεσθε ἰόντες, *ite pugnatum*, idite pa se borite, idite u boj. I m p e r.: ***α)*** otale, miči se, putuj. ***β)*** nek ide zbogom, neka bude (što bog da), briga mene. ***γ)*** u pozivu (ἴθι i ἴτω), hajde! deder! i to aps. ili sa sl. imper. ili 1. plur. konj.

K o n s t r u i r a se **ἰέναι 1.** s **akuz.** cilja *(poet.)*, na pr. **οἴκους** u kuću, **χορόν** u kolo, **ὁδόν** putem udariti (Od. 10, 103), takođ. u pren. smislu, **ἄδικον ὁδόν** putem nepravde ići, ili s ispušt. **ὁδόν, τὴν ὀρεινήν** putem kroz gore ići. Slič. **τὸ μέσον, τὰ ἄνω** t. j. sredinu, gornji kraj proputovati, prevaliti. **2.** s **genit.** *ep.* **πεδίοιο** preko polja. **3.** s **dat.** u pren. smislu *aggredior*, za ubistvo, kome prijetiti, ili u dobrom smislu: komu pritjecati. **4.** s **prijedlozima, a) διά** τινος kroza što prolaziti, takođ. διὰ ὁδῶν preko puta; pren. u području čega kretati se, διὰ τύχης u srećnom položaju biti, διὰ μάχης na megdan izići, διὰ δίκης, διὰ πολέμου ἰέναι τινί i **πρός τινα** u zavadi biti s kim, ratovati s kim, ili διὰ φιλίας τινί koga prijateljski susretati, prijateljski pogađati se s njim, njemu se kao prijatelju povjeriti. **b) ἐκ** τινος iz čega izići ili proizlaziti, pren. κοινὰ ἐξ ἀμφοῖν ἴῃ t. j. napredovati, ići od ruke, prikladovati. **c) εἰς** τι i εἴς τινα kamo ili komu doći, ići, u što stupiti, εἰς Ἀΐδαο (δόμον) u Had ići, t. j. umrijeti; pren. ἔς τι na što ići, žuriti se, nešto početi (Her. 1, 122), na što doći, ἐς χεῖρας do šaka doći, pobiti se, εἰς τοὐμφανές na vidjelo doći, ἐς ἀμφίλογον, ἐς ἀπιστίαν sumnjiv, neizvjestan, nevjerojatan biti, i to ὑπέρ τινος, ili ἐς τὰ παραγγελλόμενα zapovijedi vršiti, ἐς λόγους τινί pogađati se s kim. **d) ἐπί** τι na koje mjesto ići ili doći, ἐπὶ δόρπον ići večerati, takođ. po što, na pr, ἐφ' ὕδωρ po vodu, tako isto ἐπί τινα ka komu ići, do koga doći, na nj skočiti, ali takođ. htjeti primaknuti se komu, navaliti na koga, udariti ili krenuti na koga, ἐπὶ τὴν ἀλλήλων uzajmično u zemlju provaliti. Pren. na što ići, na pr. ἐπὶ τὰ πράγματα na posao, ili čemu ususret ići, o govoru: na što prelaziti, i s πάλιν opet se na to svratiti, opet svrnuti, ali takođ. udariti na što, na pr. ἐπὶ τὰν φάτιν na čiju slavu. Često takođ. ἐπί τινι, ἐπὶ πολέμῳ na rat, ἐφ' οἷς pod kojim uvjetima, ἐπὶ κακῷ sa zlom namjerom, ἐπὶ τῷ ὀνόματι misleći, ἐπ' εὐτυχίᾳ odmiče, dobro ide! **e) κατά** τι u čem obilaziti, inače: za čim ići, na što misliti, ali κατὰ ἀσφάλειαν bez opasnosti putovati. **f) μετά** τινι ka komu, osob. u mnoštvo zalaziti. **g) παρά** τινα ka komu ići ili doći, ali **παρά** τι uza što. **h) πρός** τινα ili τι do koga ili na koje mjesto ići, doći, ali takođ. na koga nasrnuti, gdje se govorilo i πρός τινος; pren. **πρός** τι nečemu ići ususret, nešto preduzeti, do čega doći. **i) ὡς** τινα ka komu ići, ὡς ἀλλήλους tamo amo ići. **5.** s **inf.** ići da se što učini. **6.** s **part. a)** f u t. koje za oznaku namjere, s kojom se ide, koje da bi se uop. označilo, da se što baš hoće da učini; τὸν ᾖα λέξων λόγον što baš htjedoh reći. **b)** p r e z. samo za opisivanje, ᾔε ταύτην αἰνέων διὰ παντός njegov cijeli izvještaj smjeraše na njezinu hvalu.

II. za d r u g e k r e t n j e, na pr. **1.** za let ptica i pčela, ἐπὶ νηός ili ἐν νηί lađom voziti se. **2.** o kretanju stvari, o lađi, dimu, oluji, glasini i t. d.; o oružju: prodirati, **τινός** i **διά** ili διαπρό τινος kroza što; o v r e m e n u: prolaziti, ἔτος τέταρτον, ali takođ. približavati se, nastajati, ἠώς; o p j e v a n j u: razlijegati se; o g l a s u: širiti se; o događajima: teći, s **εἴς τινα** koga zateći, na koga doći, ili **πρός τι**, na pr. πρὸς καιρόν uspijevaju na vrijeme.

εἶν, v. ἐν.

εἰνά-ετες, *ep.* adv. (ἐννέα, ἔτος), devet godina, devetogodišnji.

εἰνάκις, *ep.* adv. mj. ἐννάκις (ἐν.), devet puta.

εἰνακόσιοι, αι, α, *jon.* mj. ἐνακ., devet stotina.

εἰνάλιος, v. ἐνάλιος.

εἰνά-νυχες, *ep.* adv. (ἐννέα), (kroz) devet noći.

εἰνάτερες, αἱ (lat. *ianitr-ī-ces*), *ep.* žene muževlje braće, j e t r v e.

εἴνατος, v. ἔνατος.
εἵνεκα, v. ἕνεκα. **εἰνί,** v. ἐν.
εἰνόδιος, v. ἐνόδιος.
εἰνοσί-γαιος, v. ἐννοσίγ.
εἰνοσί-φυλλος [ῐ], 2. (ἔνοσις), *ep.* koji lišće trese, šumovit.
εἴξασι, v. ἔοικα.
εἴξασκε i slič., v. I. εἴκω.
εἷο, *ep.* mj. I. οὗ, v. r.
εἰοικυῖαι, v. ἔοικα.
εἷος, v. ἕως.
εἶπα, v. εἶπον.
εἴπερ, takođ. εἴ περ pisano, pojačeno εἰ, **a)** zapr. ako baš, stoga: ako doista, bar ako, ako inače, ako naime, s indik. **b)** *ep.* takođ. kod opreka ka glavnoj rečenici: i ako, makar, pa makar (Od. 1, 167), baš i ako, s indik., opt. i konj. **c)** eliptično *α)* s glag., koji treba dodati, εἴπερ τις ili εἴπερ ἄρα, naime ti to činiš, stoga najviše; εἴπερ τις καὶ ἄλλος, ako igda ikoji = više nego itko. *β)* s ispušt. stražnjom rečen.: a ono on to može (Il. 1. 580).
εἴπῃν, *eol. poet.* = εἰπεῖν.
εἴ-ποθεν, takođ. εἴ ποθεν pisano, ako otkuda, da li otkuda.
εἴ-ποθι, *ep.* i *poet.* = εἴπου, eliptično: negdje, igdje, gdje mu drago.
εἶπον, defektivni aor. 2. za **λέγω** ili φημί (od osn. ϝεπ, u ϝέπος, lat. *vocare*), *atički* s pravilnom konjugacijom, i isto tako, ali rjeđe, **εἶπα** (to češće *jon.*), konj. εἴπω, opt. εἴποιμι (εἴπαιμι), imper. εἰπέ (εἶπον, -άτω), inf. εἰπεῖν (εἶπαι), part. εἰπών (εἴπας),

ktomu *epski* **ἔειπον** (ἔειπα *buk.*), konj. 1. sing. **εἴπωμι,** 2. sing. εἴπῃσθα, 3. sing. εἴπῃσι, inf. εἰπέμεν(αι), iter. εἴπεσκε(ν), i *jon.* u kompoz. med. -ειπάμην, -ειπάμενος, (fut. ἐρῶ, perf. akt. εἴρηκα i pas. oblici εἴρημαι, ἐρρήθην, ῥηθήσομαι i εἰρήσομαι, v. I. **εἴρω**),

reći, govoriti, očitovati, iznijeti, upitati, odgovoriti, odvratiti, takođ. s ἐναντίον; **pak:** zvati, iskati, zapovijedati, potvrditi, predložiti (u dekretima), takođ. sastavak izraditi (Dem. 18, 75 podvaljeno), ili takođ. htjeti reći, misliti, τί λέγεις (τοῦτο time); aps., stoga ὁ εἰπών govornik, predlagač, s dod. λέγων kad se same riječi navode, pak τί nešto, **περί, ὑπέρ τινος, ἀμφί τινι,** takođ. samo **τινός,** o čem ili o kom, **ὑπέρ τινος** za koga i mjesto koga, **κατά τινος** protiv koga, napose, εἰπεῖν τὴν δίκην braniti se. Mjesto akuz. **τί** slijedi takođ. inf. (svakako, kad znači: zapovjediti) ili akuz. s inf. ili zavis. rečen. sa ὡς, ὅτι, relat. i neupr. zavis. rečen. i upit. rečen., ili takođ. akuz. s part., označiti ih kao napisane (Lis. 19, 22), dok Il. 6, 479 ἀνιόντα doduše takođ. od εἴπῃσι zavisi, ali ga treba prevesti: kad se vraća. Ali **τινί, πρός τινα** (ka) komu, no φωνῇ u narječju, a takođ. τινά τι kome što reći, ili εἴς τινα jer se govornik pomišlja, kao da dolazi među slušače, inače: što se tiče, prema kome, ἔν i μετά τισι među mnoštvom, ali ἐν βραχυτέροις kraće reći, **πρός** τι na što odvratiti. — S **τινά** znači **a)** *ep.* komu prozboriti. **b)** koga nazivati. **c)** o kom govoriti, εὖ dobro o kom govoriti (Od. 1, 302), ali εἰς καλόν srećno, u dobar čas, i φίλως τινά komu prijazno reći zbogom. — Inf. sa i bez **ὡς** stoji često parentetski, ὡς εἰπεῖν tako reći; različno od λόγου ἕνεκα, *dicis causa* kao *façon de parler*, i od ὡς ἔπος εἰπ. ili da se pravo ili da se oštro reče, stoga **1.** zapravo, upravo. **2.** gotovo, prilično; ὡς συνελόντι ili οὐ **πολλῷ** λόγῳ εἰπεῖν jednom riječju, ukratko rečeno. Imper. εἰπέ μοι slično kao ἄγε takođ. kad se govori mnogima.
εἴποτε, takođ. εἴ ποτε pisano, *si quando*, ako igda, ako ikad, da li kad; s ind., konj. i opt.
εἴ (ἤ) ποτ' ἔην γε, v. εἰ na kraju.
εἴ που, ako gdje, ako može biti, *si forte*.
εἴ πως, obič. εἴπως pisano, ako kakogod, ako možda, da li možda.
εἶραι, αἱ (ἐρεῖν), *ep.* zborište, stjecište naroda u okolu.
εἴργαθον i slič., v. εἴργω.
εἱργμός, ὁ (εἴργω), **1.** zatvoranje, zaključavanje. **2.** tamnica. Otd.
εἱργμο-φύλαξ, ὁ, tamničar.
εἴργω i **εἵργω,** takođ. **εἴργνυμι,** εἵργνυμι (os. *poz.*), impf. εἶργον i ἧργον, fut. εἴρξω, εἴρξομαι **u med.** i pas. značenju, aor. εἶρξα, med. εἴρξατο (ἧρξ.), perf. pas. εἶργμαι (εἷργμαι), aor. pas. **εἴρχθην** (εἵρχθην), adj. verb. εἱρκτός i εἱρκτέον (εἰρκ.), ktomu

epski **ἐέργω** i **ἐέργνυμι** s plpf. **ἐέρχατο,** i **aor.** 2. ἐέργαθον, ἔργαθον i εἴργαθον (*poet.*), i *ep. jon.* i *poet.* **ἔργω, ἔργνυμι,** fut. ἔρξω, aor. ἔρξα, perf. pas. ἔργμαι, 3. plur. ἔρχαται, plpf. 3. plur. **ἔρχατο,** aor. pas. ἔρχθην (osn. ϝεργ, lat. *urg-e-o*, **hrv.** vrg-nuti). — **tiskati, odijeliti,** stoga **1. zatvorati** (*poz.* εἵργω), opkoliti, u tamnicu baciti, zaključati, τινά ili τί, s ἐντός unutra, ili **ἔν τινι** u što, ἐπὶ Κίρκης, naime δόμῳ, τινί čim ili preko koga. U pas. zatvoriti se, ἀμφί τι, i **part.** γέφυραι ἐεργμέναι nasuti nasipi u rijeci (drugi: ἐερμέναι, sastavljeni); uop. (čvrsto) držati koga, τινά. **2.** isključiti (*poz.* εἴργω), **ἀπό τινος** od čega rastaviti, s ἀμφίς razvrći, s **ἀπό τινος** takođ.: odbiti, ὅσον ἐκ νηῶν ἀπὸ πύργου **τάφρος** ἔεργεν sav prostor, što ga od lađa i (s druge strane) od zida jarak zatvoraše, **τινός** od čega dijeliti, θαλάσσης, γῆς od mora, od suhe zemlje odbijati, ili ἐκ γῆς καὶ ἐκ θαλάσσης sa suha i s mora zatvoriti; pren. od čega (ἀπό τινος) isključiti ili iz čega izbaciti, t. j. u čem prikratiti, (takođ. s τῆλε) ustaviti, ukloniti, priječiti, smetati, zabraniti, aps. i od čega, **τινός** i ἀπό τινος, ἔκ τινος iz čega, ili s part. σὲ χαίρουσαν,

t. j. tvoje ushićenje ustavljati, s adj. *ἐκεῖνον σκηνῆς ὕπαυλον*, t. j. od čadornoga dvorišta, ili s inf. sa članom i bez njega, ili *ὥστε* i s dod. *μή, μὴ οὐ* ili bez njega. U **pas.** takođ. zabranjen biti, ili (med.) držati se na stranu, uzdržavati se, prognati se, izostati, apsol. i *τινός* od čega. **3.** uop. skučiti, tiskati, *ἐπί τι* o što, *ἐπ' ἀριστερὰ λαόν*, *secerno*, narod (Trojance) nalijevo (letimice) presijecajući, i *τινὸς ἐκτός* iz čega tiskati ili tjerati.

εἰρέαται, *jon.* mj. *εἴρηνται*, v. I. *εἴρω* **1.**

εἰρερος, *ὁ* (II. *εἴρω*, vezati), *ep.* sužanjstvo, ropstvo, *εἴρερον* u ropstvo.

εἰρεσία, *poet.* i *poz.*, *jon.* i *ep.* **-ίη**, *ἡ* (*ἐρέσσω*), **1.** veslanje, udaranje vesala, *εἰρεσίῃ χρῆσθαι*, *εἰρεσίαν ποιεῖσθαι* veslati, slič. *εἰρεσίαν* (ispravak za *-σίας*) *ναῖ μεθεῖναι remigationem navi concedere* (*ζυγὸν ἐξόμενον occupato transtro*), ali *τὴν εἰρεσίαν ξυνέχειν* veslanje, veslače držati u redu. **2.** veslačka pjesma, uz koju se veslalo, stoga *εἰρεσίαν αὐλεῖν*. **3.** pren. svako žestoko kretanje.

εἰρεσιώνη, *ἡ* (*εἶρος, εἴριον*), *poet.* i *poz.* **1.** maslinova grančica omotana bijelom vunom, na koju je obješeno svakojakih jesenskih plodova, žetveni vijenac, koji se 8. pijanepsiona uz pjevanje žetelačkih pjesama u ophodu nosio. **2.** žetelačka pjesma, koja se uzato pjevala.

Εἰρέτρια, v. *Ἐρέτρια*.

εἴρηκα, εἴρημαι, v. I. *εἴρω* **1.**

εἰρήν, v. *ἰρήν*.

εἰρηναῖος, 3., adv. **-αίως** *(jon.)*, miran, *τινί* prema komu. U neutr. sa *ζῷον*, koje se ima u misli dodati, Her. 2, 68. Otd. kao supst. *τὰ εἰρηναῖα* (*γέρεα*), počasni darovi u mirno doba.

εἰρηνεύω, mirovati, u miru živjeti. Od

εἰρήνη, *dor.* **-να**, *ἡ* (od *εἴρω* I.), **mir**, ugovor o miru, mirno doba, uop. pokoj, *τινί* za koga, *ἐν εἰρήνῃ* i *ἐπ' εἰρήνης* u miru, dok mir traje, aps. *ἐν εἰρήνῃ λέγειν* mirno govoriti, *ὑπὸ τὴν εἰρήνην* kad se uglavljivao mir; no govorilo se *εἰρήνην ποιεῖσθαι* (među sobom, za sebe) mir uglaviti, sklopiti, slič. *συντίθεσθαι*, i *ποιεῖν τινι καί τινι* toga i toga miriti, pak osim *τινί* takođ. *πρός τινα* s kim, *ἔν τισι* među nekojima, *εἰρήνην πράττειν* mir praviti, *ἐπιτελεῖν* vršiti, držati, *πρεσβεύειν* kao poslanik o njemu ugovarati, *ἄγειν* držati se mira, *πρός τινα* s kim, ali = *παύεσθαι* takođ. s part., sa čim mira imati (slič. *ἔχειν*), *εἰρήνην καταλείπειν* jedan kraj ostaviti u miru, mirno otići, *τὴν εἰρήνην παραβαίνειν, λύειν* mir vrijeđati, kršiti, *τηρεῖν, διαφυλάττειν* držati ga.

Εἰρήνη, *ἡ*, jedna Hora, kći Zeusa i Temide; poslije boginja mira s kipom u Ateni od g. 449. pr. Is.

εἰρηνικός, 3. koji se mira tiče, miran, miroljubljiv, bestrastan, *εἰρηνικὰ φρονεῖν* mir voljeti. — Adv. **-κῶς**, *ἔχειν* mirnim pokazati se, mirovati.

εἰρηνοποιέω, *poz.* mir praviti. Od

εἰρηνο-ποιός, 2. miroljubljiv, ali kao supst. koji o miru ugovara, posrednik mira.

εἰρήσομαι, *ep.*, pitat ću, v. I. *εἴρω* **2**, ili **εἰρήσεται**, reći će se, fut. 3. za I. *εἴρω*, **1.**

εἰρίνεος, 2. *jon.* mj. *ἐρεοῦς*, od vune, vunen.

εἴριον, *τὸ*, *ep.* i *jon.* (*at.* *ἔριον*, isp. *εἶρος*), vuna, često u plur.; *εἴρια ἀπὸ ξύλου* pamuk.

εἰρκτέον, v. *εἴργω*. Otd.

εἰρκτή, *ἡ*, *jon.* *ἐρκτή*, zatvor, **1.** obor, tamnica, (*ἐν*) *εἰρκταῖσι* u tamnici; *ἐς τὴν εἰρκτὴν ἐσπίπτειν* biti zatvoren. **2.** soba za ženskinje.

Εἰρκτή, *poz.* *Ἑρκτή*, gorska tvrđava u Siciliji, stanov. *Ἕρκται*; **Εἰρκταί**, mjesto u Argu.

εἱρμός, *ὁ* (II. *εἴρω*), *poz.* ređanje, spajanje, vezanje.

εἰρο-κόμος, 2. (*κομέω*), *ep.* vunu izrađujući, predući.

εἰρο-πόκος, 2. *ep.* vunast, runjav.

εἶρος, *εος*, *τὸ*, *ep.* (od *ϝέρϝος*, isp. lat. *vervex*, ovan), vuna.

Εἶρος, gora u Indiji, kod Krokale.

εἰρύαται, εἴρυμαι, εἴρυσθαι, v. *ἐρύομαι*.

εἰρύαται, -το i **εἰρύω**, v. *ἐρύω*.

I. **εἴρω**, **1. akt.** i **pas.** **reći**, (osn. *ϝερ*, *verbum*), prez. i impf. samo *ep.* i *jon.*, ostala vremena pripadaju općenomu jeziku: fut. *ἐρῶ*, perf. akt. *εἴρηκα*, plpf. *εἰρήκειν*, perf. pas. *εἴρημαι*, plpf. *εἰρήμην*, fut. 3. *εἰρήσομαι*, aor. pas. *ἐρρήθην*, fut. pas. *ῥηθήσομαι*, adj. verb. *ῥητός, ῥητέον*, s uzgr. obl. fut. *ep.* i *jon.* *ἐρέω*, perf. pas. 3. plur. *jon.* *εἰρέαται*, aor. pas. *jon.* *εἰρέθην*, N. T. i *pozno* *ἐρρέθην*. —

1. a) govoriti, kazati, pričati, pripovijedati, aps. i *τί τινι* i *πρός τινα* komu, s *ἐπί τινι* komu govor, osob. nadgrobni, besjediti, *ἔν τισι* među nekojima, *ὡς ἐν αὐτοῖς ἡμῖν εἰρῆσθαι* među nama rečeno, *περί* i *ὑπέρ τινος* o čem, *πάλιν* prigovarati, pobijati. **b)** ureći, zapovjediti, oglasiti, obećati.

2. med. **εἴρομαι**, dati sebi nešto reći = **pitati;** prez. i impf. (*εἰρόμην* i t. d.) samo *ep.* i *jon.*, ali općeno su grčki: fut. *ἐρήσομαι* i aor. *ἠρόμην* (*ἔρωμαι, ἐροίμην, ἐρέσθαι*), s *ep.* nuzgr. oblicima fut. *εἰρήσομαι*, aor. imper. *ἔρειο* = *ἐροῦ*, inf. takođ. *ἔρεσθαι* naglašeno; *τί* pitati što, zato: *τινά τι* koga što, *κήδεα* za njihove mile, ili *περί τινος, ἀμφί τι* i *ἀμφί τινι* za što i za koga, ili neupr. pitanje. Il. 1, 513 misli se kao pitanje od 516.

II. **εἴρω** (osn. *σερ*, lat. *sero, series, ser-mo, sertum*), *ep.*, samo part. perf. pas. *ἐερμένος*, plpf. *ἔερτο*, **ređati, pripojiti,** skopčati, nizati, vezati, *ἐερμένος τινί* nanizan (Od. 18, 295).

εἴρων, *ωνος*, *ὁ* (isprva part. akt. za *εἴρομαι*) pitač, vragolan, koji se čini nevješt, ili se uopće pretvara.

εἰρωνεία, *ἡ*, **pretvaranje,** izgovaranje, i to osob.

a) nestašica ozbiljnosti, zavrzivanje, izlika, pod kojom se tko otima svojoj dužnosti, kao da mu sile premašuje. b) u govorima: pretvaranje, kao da se što ne zna, ne bi li se drugi dao uloviti i tako bio ismjehivan. c) kao retorska figura: kazivanje protivnoga onomu, što se misli. d) *poz.* licemjerstvo, pretvaranje.

εἰρωνεύομαι (εἴρων), dep. med., pretvarati se u govoru, drukčije misliti a drukčije govoriti, rugati se.

εἰρωνικῶς, adv., pretvarajući se, ironički, podrugljivo.

εἰρωτάω i **-τέω**, v. ἐρωτάω.

εἰς, *jon. dor.* i *staroat.* ἐς (u Hom. samo s metrič. razloga εἰς), (od ἐν-ς, *argiv. kret.* ἐν-ς, isp. ἐν), prijedlog s **akuz. unutra, u.** Često se meće iza svoga padeža. Označuje pravac u dubinu koje stvari ili u njezinu neposrednu blizinu, protivno ἐκ, stoga

1. o prostoru: u, do, na, prema, i to takođ. o ljudima, makar i bez sporednoga odnosa na prostor ili stan, ali to takođ. uz glagole »gledati na što« i t. d., gdje εἴς τι često znači isto, što i: uzeti obzir na što; slič. οὐδέ γ' ἐς θυμὸν φέρω ne mogu se ni sjetiti. Kod glagola »govoriti, navijestiti, oglasiti, objaviti, pojaviti se« i t. d., εἴς τινα u smjeru prema komu, u sredinu unutra, pred kim, stoga αἱ ἐς τὸ φανερὸν λεγόμεναι αἰτίαι javno kazivani razlozi, i ἀποδῦναι ἐς τὸ φανερόν na oči općinstvu, slič. ἐς ἀνθρώπους οὐκ ἄγνωστον t. j. u svijetu, tako λέγειν εἰς φῶς jasno govoriti (Sof. Fil. 577), ἐς πόλιν γόους javno naricanje; stoga mjesto ἐν uz glagole smjera ili kretanja, παρεῖναι εἰς τόπον biti nazočan na kojem mjestu, κατειληθῆναι ἐς Μέμφιν u M. biti zatvoren. Tako stoji εἰς brahilogično takođ. kod glagola, koji označuju samo početak kretanju, τὴν πόλιν ἐξέλιπον εἰς χωρίον ὀχυρόν ostaviše grad (te pobjegoše) u utvrđeno mjesto. εἰς ἀνάγκην κείμεθα u nuždu smo natjerani; slič. εἰς δόμους μένειν, t. j. unišao sam da unutra ostanem, pa tako i ὄντα εἰς τὸ δωμάτιον. Εἰς Ἀίδαο t. j. δόμον, εἰς ἐμαυτοῦ u moju kuću. Pleonastički stoji u εἰς ἄλαδε.

2. o stanju, u koje tko dospije, εἰς φόβον ἐλθεῖν pobojati se.

3. o vremenu: **a)** cilj: ἐς ἠέλιον καταδύντα do zalaska sunca, ἐτελεύτα εἰς νύκτα *sub noctem*, ἐς ἐμέ do moga vremena (Her. 1, 92); ἐς τί; dokle, ili kako dugo? ἐς ὅ dok ne, *jon.* pa tako i ἐς οὗ *jon.* (zapr. do onoga vremena, kad), ἐς τόδε dovde, dosad, do toga vremena, εἰς ὅτε dotle kad, t. j. dokle, ἐς πότε; dokad? **b)** trajanje: na, za, εἰς ἐνιαυτόν (na) godinu dana (Od. 4, 595), ἐς θέρος u ljetu, zapr. na ljeto, εἰς τρίτην (ἡμέραν) prekosjutra, za dva dana (Ksen. Kir. 3, 1. 42), ali takođ. distribut. ἐς ἔτος svake godine; ἐς τέλος na koncu, napokon, οὐκ εἰς μακράν ne za dugo, naskoro (Ksen. Kir. 5, 4, 21), οὐκ ἐς ἀναβολάς (ἀμβολάς) bez odgađanja, ἐς τὸ ὕστερον pak s adv. ἐς ὀπίσω, εἰς ἔπειτα unapredak, ἐς ὕστερον u potonje vrijeme, ἐς τόδε za ovo vrijeme, ἐς αὖθις za drugi put, εἰς ὀψέ poslije, εἰς ἅπαξ jednom za svagda, ili odjedamput, odmah.

4. uzročno, **a)** za oznaku svrhe ili uspjeha: za, ἐς ὅ čemu, zašto, οὐκ ἄμορφος εἶ ὡς εἰς γυναῖκας nijesi ružan, da ne loviš ženâ, ἐς μίαν (naime βουλήν) βουλεύειν, zapr. da budemo jednodušni. **b)** za oznaku odnošaja, obzira: s obzirom na, što se tiče, διαβάλλειν εἴς τι koga čega radi opadati, ali μέμφεσθαι εἰς φιλίαν znači takođ.: u pogledu prijateljstva koriti (Ksen. An. 2, 6, 30), ἐς τὰ ἄλλα u drugom pogledu, εἰς ἅπαντα u svakom pogledu, τὸ πᾶν ποιεῖν ἔς τινα sve činiti, što se koga tiče, t. j. sve s kim preduzimati, stoga εἴς τινα s kim, protiv koga, na koga, na pr. δέος εἴς τινα, i εἴς τι s obzirom na što, εἰς χρήματα u novčanim stvarima, δόξα εἰς ἀνδρειότητα, a uz λέγειν i slič. takođ. o kom ili o čem, (zapr. s obzirom na koga ili što), takođ. u koju svrhu, za, τὸ εἰς ἐμέ što se mene tiče, ἐς ἀριθμόν na broj. **c)** za mjeru i stupanj, prikladnost, način: ἐς δίσκουρα kolutu na domet, ἐς τὰ μέγιστα, ἐς τὰ μάλιστα najviše, ἐς ὅ dokle, ἐς πλῆθος mnogo, i kod brojeva: εἰς ἕνα na jednoga momka, momak po momak, εἰς δύο po dva momka, εἰς ἑκατόν po sto, ἐς τρίς (po) tri puta; ili: oko, otprilike, εἰς ἑξήκοντα ταλάντων λόγον otprilike svota od; ili napokon o mjerilu, po kojem se što čini; po, μὴ ἐς ὀλίγους οἰκεῖν imati ustav, gdje vlast nije u ruke dana nekolicini, ἐς Ἕλληνας τελεῖν daće plaćati po razmjerju Helenâ = Helenima pripadati, ἰέναι ἐς τὰ παραγγελλόμενα zapovijedi vršiti.

5. adverbijalno stoje: ἐς τὸ ἀκριβὲς εἰπεῖν t. j. točno, ἐς ὀρθόν uspravo, εἰς κάλλος pristojno (Ksen. Kir. 8, 1, 33), εἰς δύναμιν prema silama, ἐς τὸ βαρβαρικόν na barbarski način.

εἷς, μία, ἕν, gen. ἑνός, μιᾶς, ἑνός (ἕνς iz osnovnog obl. *sems*, isp. lat. *semel*, *singuli*, kao i ἅπαξ i ἅμα), **1.** jedan, jedna, jedno, takođ. sa članom za istavljanje, ἡ δὲ μία, ili ponovljeno kod razdiobe i inače εἷς μὲν — εἷς δέ jedan — drugi, rijetko s μόνος spojeno, takođ. samo u smislu: samo jedan, sam, jedini (Ksen. Kir. 4, 1, 17), ili s ὁ πρῶτος makar koji. Tako isto stoji ta riječ za istavljanje, kao lat. *iustissimus unus*, kod superl. ili uz οὐδείς nijedan jedini, μάλιστα μίαν πόλιν ἀδικεῖν najveća nepravda, što se državi može činiti, πλεῖστα εἷς ἀνὴρ δυνάμενος ὠφελεῖν koji više može koristiti no ikad koji čovjek; ali οὐχ εἷς više njih,

mnogi, i *οὐδὲ εἷς* baš nijedan, jače nego *οὐδείς*, dok *εἷς μή* stoji mj. *μηδείς*. *εἷς τινι* = *ὁ αὐτός τινι*. Adverb. stoji *εἰς ἕν* zajedno, *ἐς μίαν* naime *βουλήν* (Il. 2, 379) jednoglasno (v. pod *εἰς*), *ἐκ μιᾶς* naime *μητρός*, *καθ' ἕν* po jedno, pojedince, po komad, stoga *καθ' ἕνα* svaki napose, pak = *singuli*, pojedini, ali *καθ' ἕν γίγνεσθαι* ujediniti se, i *εἷς ἕνα* po momak, osob. uz *ἕκαστος*, i *ἓν πρὸς ἕν* pojedince uzeto. **2.** kao zamjenica = *aliquis*, *-qua*, *-quid*, jedan, neki, mj. *τίς*, često s dod. *τίς* (samo jedan jedini) i *ἕκαστος* (svaki), svaki pojedini, *unusquisque*.

εἷς, *ep.*, v. *εἰμί* i *εἶμι*.

εἷσα, v. *ΣΕΔ*, III.

εἰσ- i **ἐσαγγελεύς**, *έως*, *jon.* *έος*, *ὁ* (-*έλλω*), *jon.* i *poz.* dvoranin (komornik, koji javlja), u perz. kralja.

εἰσαγγελία, *ἡ*, prokazivanje, denuncijacija, kaznena prijava poradi oštećenih državnih interesa ili uop. kod zločinstava, za kojih progon nije bilo osobitih zakonskih propisa. Tužba se predavala vijeću ili narodu, kao na pr. tužba na nevoljnika, koji je od države dobivao potporu a nije je trebao, ili na činovnika, na pr. na vojvodu ili govornika poradi zloupotrebe uredovne vlasti ili poradi izdaje, ili radi grđenja Hermovih stupova, tužba poradi kršenja misterija. Od

εἰσ- i **ἐσαγγέλλω**, **1.** unutra javljati, unići i javiti, aps. i *τινά*, uop. navijestiti, oglasiti, izvješćivati, prijaviti, *τινί* i *πρός τινά τι*, ili *ὅτι*, *ὡς*, ili relat. zavis. rečen. ili s part. *πράσσων ἐσηγγέλλετο* javljalo se, da se pogađa. **2.** zločinstvo (*τί*) ili zločinca (*τινά*) poradi oštećenih državnih interesa vijeću ili narodu prokazivati, stoga *τινά τι* koga zaradi takoga zločinstva prokazati, mj. *τί* takođ. sa sl. inf.

εἰσαγγελτικός, 3., što se na *εἰσαγγελία* odnosi, nje tiče.

εἰσ- i **ἐσ-αγείρω** (takođ. u tmezi), *ep.* i *poz.* **1.** akt. unutra skupljati, *τινὰ ἔς τι*. **2.** med. unutra skupiti se, pren. *θυμόν*, opet se sabrati.

εἰσ- i **ἐσάγω**, impf. iterat. obl. *ἐσάγεσκον*, perf. *εἰσαγήοχα*, **I. akt. 1.** uvoditi, dovoditi, poslati po koga, aps. ili *τινά* i *τί*, i to *τί* ili *εἴς τι* kamo, takođ. *τινά τινι* ili *πρός τινα* ka komu, osob. ženu kući odvesti, oženiti se; pren. donijeti, uvući, voditi pred, *τί* ili *τινὰ ἔς τι* koga na što privoljeti. **2.** napose na sud voditi ili zvati, *τινά*, *τινός* čega radi, i *τινά τινι περί τινος*, stoga: tužiti, sa i bez *εἰς δικαστήριον*, *εἰς τὴν βουλήν*, ili s *δίκην* parnicu dići, ali takođ. samo o vrhovnoj računarskoj vlasti: onoga, koji je dužan polagati račun, lično dovesti pred sud na potvrdu nakon nađenoga u redu računa. **3.** u popis fratrija (*εἰς τοὺς φράτερας*) upisati, što se događalo kod svakoga novorođenčeta u prvoj godini na svetkovinu apaturija. **4.** prikazivati, *δράματα*, pren. prizore prikazivati. **II. med. 1.** kod sebe uvesti ili primiti, *ἔς τι* za svoga druga uzeti, osob. *γυναῖκα* ženiti se. **2.** za sebe (*sibi*) unijeti ili dopremiti. Otd.

εἰσ-αγωγή, *ἡ*, *poz.* dovođenje, privođenje.

εἰσαγώγιμος, 2. **1.** doveden (vodovodom). **2.** za sudbeno postupanje prikladan, *δίκη*, tužba, koja se smije pripustiti.

εἰσ-αεί, takođ. *εἰς ἀεί* pisano, adv., zauvijek, takođ. *τὸν εἰσαεὶ χρόνον* dovijeka.

εἰσ- i **ἐσαθρέω**, *ep.* i *buk.* smotriti, ugledati.

εἰσ-αΐω, *buk.* i *poz. poet.* čuti, poslušati, *τινός* što.

εἰσ- i **ἐσακοντίζω**, u što ili za čim koplja bacati, među što koplja hitati, strijeljati; aps., ili *ἔς τι*.

εἰσ- i **ἐσακούω**, slušati, saslušati, poslušati, aps. i *τινί* i *τινός* slušati koga, *τί* u čem (Her. 9, 60), ili takođ. *τινός* od koga čuti, na pr. *τοσαῦτα φωνήσαντος* koga toliko čuti govoriti, i *τί τινος* što od koga, iz čijih usta čuti, slič. *τινός*, *ὡς*, takođ. samo *τί* nešto, ili *ὀρθά* pravo čuti; takođ. po čuvenju znati, dakle: znati, *τινὰ θάλλοντα* da je tko u naponu.

εἰσ- i **ἐσάλλομαι**, dep. med., aor. 1. *ἐσήλατο*, aor. 2. *εἰσηλόμην*, inf. *εἰσαλέσθαι*, i *ep.* aor. *ἐσᾶλτο* (*ἔσαλτο*), skočiti unutra, skočiti na, brzo prodirati unutra, *τί* ili *εἴς τι* na ili u što skočiti, što na juriš osvojiti, pren. *τὰ δ' ἐπὶ κρατί μοι πότμος δυσκόμιστος εἰσήλατο* ovamo opet = ktomu se nesnosan usud na moju glavu svalio.

εἰσ-αμείβω, *poet.* unići, *πόλιν*.

εἰσάμην i slič., v. *εἴδομαι* i *εἶμι*.

εἱσάμην i slič., v. *ΣΕΔ*.

εἰσ-αναβαίνω, *ep.* (takođ. u tmezi), uspeti se, popeti se, uzlaziti, *τί* na što; ali takođ.: ukrcati se, *Ἴλιον* za I. (Od. 2, 172).

εἰσ- i *ἐσαναγκάζω*, na što siliti ili tjerati.

εἰσ-ανάγω, *ep.* uvesti, *τινά τι* koga u što.

εἰσ-ανεῖδον, *ep.* def. aor. (*εἶδον*), na što (*τί*) gore pogledati.

εἰσ-άνειμι, *ep.* uza što (*τί*) uzlaziti (Il. 7, 423).

εἰσ- i **ἐσάντα**, *ep.*, i *poet.* *εἰσάνταν*, adv., nasuprot, ravno preda se, *ἰδών* i *ἰδέσθαι* okom u oko.

εἰσ-άπαν mj. *εἰς ἅπαν*, *ep.* sasvim, posve, uopće.

εἰσ- i **ἐσάπαξ**, adv., najednom, odjedamput, takođ.: samo jednom, t. j. radije češće (Sof. Fil. 443).

εἰσ- i **ἐσαράσσω**, *jon.* i *poz.* unutra bacati, na što baciti, *τινὰ ἔς τι*, ili *τὴν ἵππον*, naime na pješadiju.

εἰσ-αρπάζω, unutra vući.

εἰσ- i **ἐσαῦθις**, adv., takođ. *εἰς αὖθις* pisano, za drugi put, jednom poslije, unapredak, zatim.

εἰσ-αφίημι, unutra slati ili pustiti.

εἰσ-αφικνέομαι, *jon.* **ἐσαπικνέομαι**, *ep.* **εἰσαφικάνω**, unutra dolaziti, stići, dospjeti, *τί* i

τινί do čega ili u što, τινά i ὥς τινα do koga, takođ. do cilja (τί) doći.

εἰσ- i **ἐσβαίνω, 1.** intr., fut. -βήσομαι, aor. εἰσέβην, ulaziti, ukrcati se, aps. ili τί i ἔς, πρός τι u što; pren. u nesreću (κακά) zapasti ili pasti, i o stanju: snaći, spopasti, τινί koga. **2.** fakt. u aor. 1. akt. εἰσέβησα, *ep.* i *poet.* uvesti, uputiti, τινά.

εἰσ- i **ἐσβάλλω,** fut. ἐσβαλῶ i t. d., **I. tranz. 1.** akt. i pas. unutra bacati, brzo unijeti, utjerati, uložiti, umetnuti, o rijeci: utjecati (Her. 4, 48), τί, i τινὰ ἔς τι, i τί kamo. **2.** med. koga u svoju lađu dopremiti, aps. i ἐς τὰς νέας. **II. intr.** bacati se unutra, uturati se, dospjeti, lađu pritjerati, pak sa i bez ἐπὶ πολέμῳ neprijateljski provaliti, prodrijeti, o rijeci: utjecati; aps. i εἴς τι u, takođ. εἴς i πρός τινα na koga nasrnuti, navaliti, takođ. πρός τινα (protiv koga) ἔς τι (u što) provaliti, ili s ἀφρόν (što treba u misli dodati), poprskati (Sof. Trah. 719).

εἰσ- i **ἔσβασις,** ἡ (βαίνω), ulaženje, silaženje, ἔς τι, osob. u lađe, ukrcavanje, takođ. u plur.

εἰσ- i **ἐσβατός,** 2. pristupačan, τινί komu, čemu.

εἰσ- i **ἐσβιάζομαι,** dep. med., silom uturati se ili natiskivati se, aps. ili poslovič. παρὰ θύραν, zapr. kraj vrata provaliti, t. j. sebi drugi put krčiti nego prirodni.

εἰσ- i **ἐσβιβάζω,** dati unijeti, dati unići, ἔς τι, osob. u lađe, ukrcati, na lađu dopremiti, sa i bez ἐς ili ἐπὶ νέας i slič.

εἰσ- i **ἐσβλέπω,** *jon. poet.* i *poz.* pogledati, ἔς τι na što.

εἰσ- i **ἐσβολή,** *dor.* **-λά,** ἡ (-βάλλω), **1.** provala, navala, aps. i ἔς τι, ili ἐσβολὴν ποιεῖσθαί τινι navaliti na što. **2.** *jon.* pristup, klanac, ušće, aps. i ἔκ τινος, ἔς τι, ἔς τινα, ἔν τινι, takođ. u plur. **3.** *poet.* uvod govora.

εἰσ- i **ἐσγράφομαι,** med., **1.** dati se upisati ili primiti, ἔς τι s dod. ἑαυτούς. **2.** *poet.* sebi što (τί) upisati, napisati.

εἰσ-δανείζω, na što uzaimati.

εἰσ- i **ἐσδέρκομαι,** dep., aor. ἐσέδρακον, perf. εἰσδέδορκα, *ep.* i *poet.* pogledati, smotriti, opaziti.

εἰσ-δέχομαι, *jon.* **ἐσδέκομαι,** dep. med., primati, unutra uzeti, pripustiti, s lok. gen. γῆς u zemlju, ili adj. ὑπόστεγον pod krov, takođ. ἔς τι pripustiti čemu, ili natrag dobiti, τινά i to ἀπ' ἐλπίδων protiv očekivanja.

εἰσδοχή, ἡ, *poet.* primanje.

εἰσ- i **ἐσδρομή,** ἡ, prodiranje, provala, navala.

εἰσ- i **ἐσδύνω,** *jon.* spor. obl. za

εἰσ- i **ἐσδύομαι,** intr. med. s aor. 2. akt. -έδυν, ulaziti, ušuljati se, prodirati, pren. prelaziti (Her. 2, 123), utisnuti se, ἔς τι, o stanju, bolu: obuzeti, probadati, τινί i τινά.

εἰσ-εῖδον, *ep.* **εἴσιδον,** i slič., v. εἰσοράω.

εἴσ- i **ἔσειμι, εἰσ-** i **ἐσέρχομαι,** fut. εἴσειμι, aor. εἰσῆλθον, ktomu *poet.* i *poz.* fut. ἐσελεύσομαι, aor. ἐσήλυθον, *dor.* εἰσῆνθον, i *poz.* ἐσῆλθα, **1. ulaziti,** unutra doći, pristupiti, pojaviti se, prodrijeti, koje aps. s dod. εἴσω ili u part. εἰσιόντι kad se ulazi, ili o jelima, τὰ εἰσιόντα što se jede, koje τί pred što, ὀφθαλμούς doći na oči, ili ἔς (πειρασμόν u napast, κόσμον na svijet), πρός, ἐπί τι, u, na što, do čega, takođ. pren. εἴς τι upuštati se u što, latiti se čega, što započeti, prihvatiti, ili μετά, πρός, παρά, ὥς τινα ka komu, pohoditi koga, πρός τινα takođ. protiv koga ustati, i εἴς τινας među nekoje biti primljen, među njih otići, ali N. T. εἴς τινα u koga unići, o zlim duhovima; za stvari: biti unesen, na pr. ἐσελθούσης τῆς τραπέζης. Napose **a)** ustati, da se govori, εἴς τινα pred kim, slič. za glumca, plesača, pa tako za poslanike i druge: biti pripušten u narodnu skupštinu, u senat, aps. i s εἰς τὴν σύγκλητον. **b)** pred sud ili narod (εἴς τινα) doći da koga tužiš, i u sud doći (εἰς δικαστήριον) kao tuženi (Plat. Gorg. 522 D), εἰς ὑμᾶς doći pred vaš sud, τὴν γραφήν biti tužen, ili o sudiji: u sud ići, da sudi, u perf. za sudiju biti postavljen, ὑπὲρ τῶν κοινῶν u ime države. **c)** započeti služiti (εἰς τὴν ἀρχήν), na vladu (εἰς τὰ πράγματα) doći, εἰς τὸ βουλευτήριον stupiti u vijeće, takođ. aps. ὁ εἰσιών. **2.** o stanju, mišljenju i t. d.: na koga doći, snaći, spopasti, obuzimati, nadahnuti, sinuti, pasti na pamet; o suzama: navrijeti; bliže doći (τὰ δεινά opasnost), aps. ili τινά i τινί komu, ἀπό τινος od čega, takođ. sa sl. akuz. s inf. ili ὡς.

εἰσ-ελαύνω, *ep.* **εἰσελάω** (v. ἐλαύνω), unutra tjerati, utjerati, ugnati, aps. i τινά, stoga s dod. ili pomišlj. ναῦν, ἅρμα, στρατόν doveslati, voziti se, unići, provaliti, prodrijeti, i to aps., ili εἴς τι u koje mjesto.

εἰσ- ili **ἐσεμάσσατο,** v. εἰσμαίομαι.

εἰσ-εμπορεύομαι, kao trgovac (ἔμπορος) onamo otputovati, uop. trgovati, uvoziti.

εἰσ- i **ἐσέπειτα,** adv., za poslije, unapredak.

εἰσ- i **ἐσέργνῦμι,** *jon.* zatvoriti, unutra metnuti.

εἰσ- i **ἐσερπύζω,** *poz.* umiljeti.

εἰσ-έρρω, fut. -ερρήσω i t. d., *poet.* unići, tornjati se unutra.

εἰσ-ερύω, *ep.* uvući, τί τι što u što.

εἰσ- i **ἐσέρχομαι,** v. εἴσειμι.

εἰσέτι, t. j. εἰς ἔτι, adv., *poz.* još i sad, još uvijek ili jednako.

εἰσ- i **ἐσέχω,** *jon.* i *poz.* intr. unutra sezati ili protezati se, prodrijeti, prosjati (Her. 8, 137), svoj izlaz imati, aps. ili ἔς τι i ἐπί τινος, i to ἔκ i ἀπό τινος.

εἰσ- i **ἐσηγέομαι,** adj. verb. ἐσηγητέον, **1.** uvoditi, predlagati, razlagati, takođ. prigovarati (Plut. Arist. 25), svjetovati, na što upo-

zoriti, aps. ili *τί*, takođ. *τινί τι*, pak *περί τινος* ili sa sl. inf. ili *ὡς*, *ὅπως*. **2.** nešto predavati, razlagati, tumačiti, učiti, *τί* ili *τινί τι*. Otd.

εἰσ- ili **ἐσήγησις**, εως, ἡ, podgovaranje.

εἰσ- i **ἐσηγητής**, οῦ, ὁ, koji uvodi, stoga: početnik, uzročnik, *τινός*.

εἰσ- ili **ἐσηθέω**, *jon.* uštrcati, *τὶ κατά τι* nešto kroz ili u što.

εἰσ- ili **ἐσήκω**, *poet.* i *poz.* dospjeti dokle, *πρός τι*.

εἶσθα, v. *εἶμι*.

εἰσ- ili **ἐσθρώσκω**, *ep.* i *poet.*, aor. 2. *ἔσθορον*, unutra skočiti, aps.

εἴσ-ιδον, *ep.* mj. *εἰσεῖδον*, v. *εἰσοράω*.

εἰσ- ili **ἐσιδρύομαι**, pas., *jon.* biti uzidan, u perf.: stajati, *τινί* komu.

εἰσ- ili **ἐσίζομαι**, *ep.* unutra sjesti, *λόχον* sjesti u zasjedu.

εἰσ- i **ἐσίημι**, **1.** akt. unutra slati, unutra puštati, *τὶ* i *τινὰ εἴς τι*, za rijeke: *τὸ ὕδωρ* utjecati. **2.** med. *ep.* sebi što (*τί*) tražiti, žudjeti.

εἰσίθμη, ἡ (*εἴσειμι*), *ep.* ulaz (u grad).

εἰσ-ικνέομαι, *poet.* prodirati.

εἰσ-ιτήρια, τά, žrtva, kad se počne vršiti služba, pa tako i žrtva vijeća u Ateni.

εἰσ- i **ἐσκαλέω** (i u tmezi), **1.** akt. unutra zvati, k sebi pustiti, pozvati, *τινά* aps. i *πρός τινα* ka komu. **2.** med. k sebi unutra zvati

εἰσ- i **ἐσκαταβαίνω**, *ep.* silaziti, ulaziti, *τί* u što.

εἴσ- i **ἔσκειμαι**, unutra metnut biti, kao perf. pas. od *ἐστίθημι*. Napose kod lađe: biti na njoj, aps.

εἰσ-κηρύσσω, *poet.* (preko glasnika) poručiti, *τί* o sudijama u igrama.

εἰσ- ili **ἐσκομιδή**, ἡ, dovoz, prijevoz, i u plur. Od

εἰσ- i **ἐσκομίζω**, **1.** akt. unositi, prinijeti, uvesti, unutra metnuti, *τί*, takođ. kući donijeti (Ksen. Kir. 1, 4, 9), aps. i *ἔς τι*, *παρά τινα*. **2.** pas. uvući se, ili (natrag) povući se, *ἔς τι*. **3.** med. **a)** za sebe *(sibi)*, t. j. za svoju upotrebu uvesti, *τί*, aps. i *παρά τι* kraj čega. **b)** svoje, svoju imovinu dopremiti, aps.

εἰσ-κρίνω, *poz.* unutra donositi; uvoditi. Otd.

εἴσ-κρισις, εως, ἡ, *poz.* uvođenje.

εἴσκω, v. *ἴσκω*.

εἰσ- i **ἐσλεύσσω**, *poet.* pogledati.

εἰσ- i **ἐσμαίομαι**, *ep.* samo aor. 1. *ἐσμασσάμην* mj. *ἐσεμασάμην*, zapr. dotaknuti se, pren. *θυμόν* i s dvostr. akuz. *τινὰ θυμόν* koga duboko u srce dirnuti, duboko u dušu zahvatiti ili prodrijeti, smutiti (Il. 17, 564).

εἰσ- i *ἐσμάττομαι*, *buk.* unutra turiti.

εἰσ- i **ἐσνέω**, doplivati, preplivati, *κατά τι* kroza što.

εἰσ-νοέω, *ep.* (i u tmezi), smotriti, opaziti, prepoznati, *τινά*.

εἴσ- i **ἔσοδος**, ἡ, **1.** ulaz, prilaz, aps. i *εἴς τι*, predvorje, takođ. ulazna vrata i pristup, *παρά τινα* ka komu. **2.** ulaženje, takođ. u plur. i napose **a)** uplaćivanje; u plur. dohoci. **b)** ulaz, *τῆς δίκης εἰς τὸ δικαστήριον* pripust tužbe, t. j. da je tuženi došao pred sud.

εἰσ-οικειόω, oprijateljiti se, činiti prijateljem, *τινί* čim.

εἰσοίκησις, ἡ (*εἰσοικέω*), *poet.* stan.

εἰσ- ili **ἐσοικίζομαι**, pas. i med., naseliti se, doseliti se, *ἔς τι*, takođ. pren. uvući se.

εἰσ- ili **ἐσοικοδομέω**, uzidati, za gradnju upotrijebiti, *τὶ εἴς τι*.

εἰσ-οιστέος, v. *εἰσφέρω*, I, 2.

εἰσ-οιχνέω, *ep.* i *poet.*, part. prez. *ep.* *εἰσοιχνεῦσαν*, ulaziti, dolaziti, *τί* do čega, u što.

εἰσόκε, pred samoglas. **-κεν**, takođ. *εἰς ὅ κε* pisano, *ep.* veznik, **1.** doklegod, dok, s konj., takođ. Od. 8, 318 sada bolja *var. l.* *ἀποδῷσιν*, ili s optat. **2.** doklegod ne, s konj.

εἴσομαι, v. *εἶμι* i *οἶδα*.

εἶσον, v. *ΣΕΔ*.

εἰσ-όπιν *χρόνου*, *poet.* u potonje vrijeme.

εἰσ-οπίσω, *poet.* adv., unapredak.

εἴσ- i **ἔσοπτος**, 2. (osn. *ὀπ.*, v. *εἰσοράω*), *jon.* vidljiv, *τὸ ἱρόν* naime s grada, koji je unaokolo uzvišeniji.

εἴς- i *ἔσοπτρον*, *τό*, *poet.* i *poz.* ogledalo.

εἰσ- i **ἐσοράω**, fut. *-όψομαι*, aor. *-εῖδον*, inf. *-ιδεῖν*, ktomu *ep.* prez. rasteg. *εἰσορόωσι* i *εἰσορόων*, med. *εἰσορόωντο* i *-ράασθαι*, aor. *εἰσῖδον*, inf. *-ιδέειν*, *jon.* prez. **ἐσ-ορέω**, **1. akt. a)** pogledati, razgledati, motriti, *τινά*, osob. veoma štovati, ali takođ. *ἔς τι* zaviriti u što, i *πρός τι* lakomo u što gledati, na pr. *πρὸς χάριν βορᾶς* za slatkom hranom, uop. opaziti, gledati, slutiti, vidjeti, razumjeti, promisliti, paziti. **b)** smotriti, ugledati, u inf. iza adj. i slič.: na pogled oku (Od. 10, 396). Konstr. s part. za *τινά*, ili sa sl. zavis. rečen. s *μή* i *ὡς*, pače i sa sl. gen. aps., *ὡς ἕρποντος εἰσορᾷς ἐμοῦ* ta ti vidiš, kako evo odlazim. **2. med.** sebi što razgledati, aps. i *τί*, uop. pogledati, osob. u inf. uz adj. *ὀξύτατον*, **ἀθάνατος** t. j. na pogled.

εἰσ-ορμάομαι, *poet.* nasrnuti, provaliti, *τί* u što.

εἰσ-ορμίζομαι, fut. *-ιοῦμαι*, aor. *-ωρμισάμην* i *-ωρμίσθην*, perf. *-ώρμισμαι*, u luku uvesti se.

ἔϊσος, 3. (*ἶσος*), *ep.* = *ἴσος*, v. r.

εἴσ-οψις, ἡ, *poet.* pogled.

εἰσ-παίω, aor. *-έπαισε*, intr., *poet.* bahnuti, pojuriti unutra.

εἰσ- i **ἐσπέμπω**, unutra slati ili poslati, slati, protiv koga slati, odnijeti, aps. i *τί τι* ili *ἔς τι* kamo, *εἴς*, *πρός τινα* ili *τινί* komu.

εἰσ- i **ἐσπέτομαι**, aor. 2. *-επτάμην*, ulijetati, *τί* u što. Pren. brzo širiti se, *τισί* među nekojima, *ἔς τι* u što.

εἰσ-πηδάω, fut. *-πηδήσομαι*, unutra skočiti, *εἴς τι*.

εἰσ- i **ἐσπίπτω** (v. *πίπτω*), unutra padati, **1.** prodirati, provaljivati, unutra baciti se,

navaliti, napasti, navrijeti, razliti se, utjecati, aps. i ἔς ili κατά τι u što. Pren. τινί napasti na koga. **2.** zapasti u što, unutra biti bačen, (ὑπό τινος) ἔς τι i τί u što.

εἰσ-πίτνω, *poet.* = εἰσπίπτω.

εἰσ- i **ἐσπλέω,** fut. -πλεύσομαι, aor. 1. -έπλευσα, *jon.* **ἐσπλώω,** ujedriti, uvesti se, prodrijeti, aps., na pr. ἐσπλέοντι zapr. onomu, koji jedri unutra, t. j. na ulazu, ili τί i εἴς τι, *poet.* takođ. τινί, ili παρά τινα kod koga unići, τινί prema komu jedriti, po moru dovesti se; doploviti, doći, ulaziti, τὰ ἐσπλέοντα uvezeno, aps. i τινί komu. Otd.

εἴσ- i **ἔσπλους,** stegn. od οος, ὁ, takođ. u plur. **a)** ulaz, ulaženje, plovljenje u što, aps. i ἔς τι. **b)** mjesto, gdje lađe pristaju, takođ. ulazni tjesnac (Tuk. 7, 41).

εἴσ-πνηλος, ὁ, *buk.* ljubavnik.

εἰσ-ποιέω, unutra metati, uvoditi, sjediniti, osob. u porodicu primiti, παῖδα dijete, ἑαυτόν τινι sebe dati posiniti, pak i ἑαυτὸν εἴς τι uturati se u što, sebi prisvajati, i med. u svoje savezništvo (τὸ συμμαχικόν) primiti; u pas. s τινί u što biti utisnut ili strpan, t. j. (nepravedno) što postići.

εἰσ-πορεύω, *poet.* uvesti; obič.

εἰσ-πορεύομαι, med.-pas. s fut. med., ulaziti, zadrijeti, aps. i εἴς τινα.

εἴσ- i **ἔσπραξις,** ἡ, utjerivanje, τινός čega. Od

εἰσ-πράττω, 1. akt. utjerivati, τινά τι od koga što. **2.** med. za sebe što od koga (τινά τι) utjerivati, κακὸν δίκαιον pogubno pravo = pogubno svetiti se.

εἰσ-ρέω, fut. -ρυήσεται, aor. -ερρύη, utjecati, aps. i διά τινος kroza što, τινί do čega.

εἰσ-τελέω, u koji razred primiti.

εἰσ- i **ἐστίθημι, 1.** akt. umetati, postavljati u što, τί ἔς τι. **2.** med. svoje unositi, osob. na lađu doprematì.

εἰσ- i **ἐστοξεύω,** *jon.* strijele unutra bacati, aps.

εἰσ- i **ἐστρέχω,** aor. 2. ἐσέδραμον, trčati unutra, prodirati, aps. i πρός τινα.

εἰσ- i **ἐσφέρω,** fut. εἰσοίσω, aor. 1. εἰσήνεγκον i -ήνεγκα, inf. εἰσενεγκεῖν, perf. akt. εἰσενήνοχα, pas. εἰσενήνεγμαι, aor. pas. εἰσηνέχθην, adj. verb. εἰσοιστέος, *jon.* aor. akt. ἐσήνεικα, perf. pas. inf. ἐσενηνεῖχθαι, aor. pas. ἐσηνείχθην, **I. akt.** takođ. s dod. εἴσω, **unutra nositi,** unositi, donositi, prinijeti, priskrbiti, u pravom smislu i pren., aps. ili ἔς τι, i τινί komu; napose **1.** ukazivati, namirivati, plaćati, τί τινι, osob. εἰσφοράν ili -άς daće platiti, stoga aps. za: porez plaćati, novac davati. **2.** iznositi, γνώμην mišljenje, uop. τὶ εἴς τινα predlagati komu, takođ. περί τινος, ἔς τι, pa tako zakon predložiti; i uop. što uvesti, namaći. **II. pas.** i **med. 1.** pas. u što (εἴς τι) zapasti. **2.** med. **a)** sa sobom odnositi, odvoditi, otpravljati. **b)** za sebe, za svoju potrebu unositi, τί i τὶ εἴς τι. **c)** med. = akt. uvoditi (Her. 2, 23), pronalaziti, izmisliti, τινί za koga.

εἰσ-φοιτάω, *poet.* ulaziti.

εἰσφορά, ἡ (-φέρω), prinos, daća, poreza, danak, osob. u Ateni izvanredna ratna poreza građana i meteka, kojom se namirivahu ratne potrebe, takođ. s dod. χρημάτων kao novčana daća, ili εἰσφ. κατὰ κτήσεις poreza prema imutku ili dohotku.

εἰσ-φορέω = εἰσφέρω, v. r.

εἰσ-φρέω, impf. -έφρουν i t. d., **1.** akt. puštati unutra. **2.** med. k sebi unutra puštati, τινά kome baciti se u naručje.

εἰσχειρίζω (χείρ), *poet.* mjesto ἐγχειρίζω, predati, povjeriti, τί τινι.

εἰσ- i **ἐσχέομαι,** pas., *ep.* i *jon.*, aor. 3. plur. *ep.* ἐσέχυντο, utjecati, navrvjeti (Il. 21, 610), τῇ ondje, κατά τι kroza što.

εἰσ-χέω, *poet.* aor. -χέας, uliti.

εἴσω i **ἔσω,** adv. (εἰς), **1.** unutra, uz akuz. i gen., i s prijedl. ἔσω ἐπί τινος, i prema dubini (unutrašnjosti) zemlje, ἀπό τινος. **2.** iznutra (ἔσω ἐν *jon.*), ali je ovo značenje često samo naoko, kad se izražuje pravac. Tu stoji takođ. često sa članom, ἡ ἔσω, οἱ ἔσω, ὁ ἔσω unutrašnji, koji je unutra, τὸ εἴσω unutrašnjost. Kompar. *jon.* ἐσωτέρω dalje unutra.

εἰσ-ωθέομαι, med., tiskati se unutra.

εἰσ-ωπός, 2. (ὤψ), *ep.* napomol, naočigled, imajući pred očima, ἐγένοντο νεῶν ugledaše lađe (Il. 15, 653).

εἶτα, adv. (od demonstr. εἰ [v. r.]/i τα), **1.** temporalno: **poslije, zatim,** nato, dalje, onda, osob. takođ. kod razdiobe, na pr. iza πρῶτον μέν, gdje se može i sa drugo prevesti i gdje ponajv. stoji bez δέ, takođ. iza part., gdje part. treba obič. razdriješiti sa premda, a εἶτα prevesti s pak (opet), pa onda, i nato. **2.** u pripovijedanju ili zaključivanju: potom, i tako, dakle; u pitanju: tako? dakle? pa ipak? S καὶ sačinjava krazu κᾆτα.

εἶται, εἶτο, 3. sing. perf. i plpf. pas. od ἕννυμι ili ἵημι.

εἴ-τε — εἴτε, *sive — sive,* bilo — ili, koje — koje, s ind., konj. i opt. **1.** u neupr. dvostr. pitanju: da li — ili. **2.** disjunktivno, osob. tako, da za svakom hipotet. prednjom rečen. slijedi posebna čitava ili elipt. stražnja rečen. Dem. 1, 18. Katkad stoji sprijed samo εἰ ili ἤ, ili εἰ μέν, ili slijedi ἤ, ἠὲ καί.

εἴω, *ep.* mj. ἔω, ὦ, v. εἰμί.

εἰῶ i slič. *ep.* mj. ἐάω.

εἴωθα, v. ἔθω. Otd.

εἰωθότως, adv. od part. εἰωθός, po običaju.

εἴων, impf. od ἐάω, v. r.

εἴως, *ep.* mj. ἕως, v. r.

ἐκ, pred samoglas. **ἐξ** = lat. *ex, ec, e.* **A) adverb.** i to mjesta: odatle, stoga često u tmezi.

B) prijedlog s gen. (*ep.* i *poet.* stoji također iza svoga padeža, pa se onda kadšto piše ἔκ, ἔξ): **iz, od (čega) dalje, sa 1.** lokalno: ἐκ γῆς, ἐκ θαλάσσης sa suhozemske, s morske strane, ἐκ βελέων izvan kopljometa, ali ἐκ τόξου ῥύματος strijeli na dohvat (Ksen. An. 3, 3, 15), *jon.* ἐκ τοῦ μέσου κατῆστο sjedne (pođe) izvan njihove sredine, t. j. nije više mario za to (Her. 3, 83). Često odgovara hrv. **na,** ἐκ δίφροιο καθήμενος t. j. s niske klupe, na kojoj je sjedio, στᾶσ' ἐξ Οὐλύμποιο s Olimpa, gdje je stajala, καθήμεθ' ἄκρων ἐκ πάγων t. j. s brežuljka motrasmo mrtvaca (Sof. Ant. 411); katkad stojimo mi na protivnom stajalištu: λιμὴν ὁ ἐκ Σιδῶνος φέρων t. j. u Sidon; osob. proleptično uz glagole »visjeti i pričvršćen, svezan biti« i slič., gdje mi velimo **o,** na pr. ἐκ πασσαλόφι κρέμασεν φόρμιγγα t. j. tako, te je o klinu visjela, ἐκ τῶν ζωστήρων φορεῖν φιάλας t. j. o pojasu (Her. 4, 40), i δαῖέ οἱ ἐκ κόρυθος πῦρ iz kacide, t. j. na njoj, προσφυὲς ἔκ τινος na njemu sjedeći, τὰ ἐκ νεώς što u lađi treba za plovidbu (podizanje katarke i t. d.). Slič. ἐκ τοῦ βραχίονος na ruci, ἐκ σκήπτρου ὁδοιπορεῖν opirući se o štap, ἐκ προηγητοῦ za rukom provodiča (Sof. Ant. 989), ἐξ ἑνὸς ποδὸς χειρώσεται t. j. od svoje jedne (zdrave) noge, upirući se o nju, pren. ἐξ ἐκείνων ἔχειν τὰς ἐλπίδας u one polagati svoje nade, i adverb. ἐκ πάντων između sviju, ali takođ. svima sredstvima, ἐξ ἀριστερᾶς s lijeve strane, οἱ ἐξ ἐναντίας ljudi s protivne strane, ἐκ χειρός u blizini, ἐκ τρίτων samtreći.

2. temporalno: ἐξ οὗ *ex quo,* otkako, ἐκ πολλοῦ od duga vremena, ἐκ τοῦ odonda, ἐκ τούτου odmah, ἐξ ἐκείνου od onoga vremena, poslije takođ. ἐκ τότε odonda, slič. ἐκ πάλαι, pa tako i ἐκ πολλῆς ἡσυχίας iza dugoga mučanja (Her. 1, 86), ἐκ νότων iza jugovine, ἐκ κυμάτων iza talasanja, ἐκ συναλλαγῆς poslije mira, ἐκ νυκτῶν obnoć, ἐξ ἡμέρας po danu.

3. kauzalno: od koga potjecati, što čuti, tu često kao ὑπό, παρά τινος, na pr. πάσχειν τι ἔκ τινος, ili po čijem nastojanju, kao u ἐκ θεόφιν πολεμίζειν s pomoću božjom (Il. 17, 101), ili: po, iza, nakon, ἐξ ἐμοῦ po meni, koliko je do mene, ὀνομάζειν ἐκ γενεῆς po svom plemenu nazivati, ἐξ ὑπερτέρας χερός iza pobjedonosne navale, ἐκ καταλόγου po novačenju, ali Ksen. Mem. 3, 4, 1 takođ.: počevši od novačenja služiti kao vojnik, ἐξ αὐτῶν, ἐκ τούτων po tom, od toga, ἐκ τῶν παρόντων po sadašnjim prilikama, ἐκ τοῦ zašto, zato, ἐκ τούτου od toga. Stoga za opisivanje adverbijâ: ἐκ τοῦ ἀδίκου nepravedno, ἐκ τοῦ ἐμφανέος, ἐκ τοῦ εὐθέος otvoreno, ἐκ ταχείας brzo, ἐξ ἴσου jednako, u jednakim prilikama (ἐξ ἴσου σοι τὸ δίκαιον καὶ ἡμῖν ti imaš jednako pravo kao i mi), ali takođ.: s istoga mjesta, u jednakoj visini.

4. o redu: ἡμέρῃ ἐξ ἡμέρης od dana do dana (Her. 9, 8), πόλις ἐκ πόλιος grad za gradom, ἐλπίδες ἐξ ἐλπίδων (Dem. 19, 18).

C) u **složenicama** znači: **a)** iz, izvana. **b)** gore. **c)** posve, vrlo, osobito, dobro (βαρβαρόω, διδάσκω, δῆλος).

Ἑκάβη, kći frigijskoga kralja Dimasa (ili Kiseja), sestra Asijeva, žena Prijamova.

ἑκαβόλος, *dor.* = ἑκηβόλος.

ἑκά-εργος, 2. (od ἑκά, osn. u ἑκών, ἕκητι i ϝέργον), *ep.* i *poet.*, adj. i supst., koji po volji radi, slobodno vlada (prije od ἑκάς i ϝείργω, koji odvraća [nesreću], spasava, spasitelj, zaštitnik).

ἕκᾰθεν, *ep.* i *poet.* adv., **a)** izdaleka. **b)** daleko. Od

ἑκάς (σϝε-κάς za se, napose, kao ἀνδρα-κάς), adv., komp. **ἑκαστέρω,** superl. **ἑκαστάτω.** — **daleko, 1.** lokalno: daleko, u daljinu. Kao prijedlog s gen., koji često stoji sprijeda, ali takođ. ἀπό τινος od koga. **2.** temporalno: *jon.* i *poet.* daleko, οὐχ ἑκὰς χρόνου u skoro vrijeme.

ἑκασταχόθεν, adv., od svake strane, odnekud, od svakoga (grada).

ἑκασταχόθι, *poz.* = ἑκασταχοῦ.

ἑκασταχόσε, adv., svakuda, svakamo, εἰδέναι t. j. znati put na svaku stranu, παρῆν na svakom mjestu.

ἑκασταχοῦ i *ep.* **ἑκάστοθι,** adv., na svakom mjestu, u pojedinim državama, αἱ ἑκασταχοῦ koje su već kada.

ἕκαστος, η, ον (v. ἑκάς), *unus quisque,* **svaki** napose, svaki pojedini, svaki, često objačano sa εἷς, τίς baš svaki, takođ. εἷς τις ἕκαστος svaki pojedini (od nas), ili (zapr. elipt.) u ὡς ἕκαστοι, pak αὐτὸς ἕκαστος svaki sam, t. j. svaki po sebi, svaki od svoje strane ili sam, pojedince, u plur. neutr. sve i sva. Kao skupna riječ u sing ima često glagol u plur. uza se, ili stoji kao apozic. uz plur., i tako iza πάντες, ὅστις; καθ' ἕκαστον, καθ' ἑκάστους, καθ' ἕκαστα, pojedince, momak po momak, komad po komad, u pojedinostima, ἐν ἑκάστῳ u svakom događaju, παρ' ἕκαστα u svakoj prilici; slič. τὰ καθ' ἕκαστα pojedino. U plur. napose kod skupova ljudi ili stvari. Sl. supst. ima ponajv. član. Otd.

ἑκάστοτε, adv., svagda, uvijek, obično, takođ. uz supst. metnuto: svagdašnji, poslije negacije: igda.

Ἑκαταῖος, ου, ὁ, **1.** sin Hegesandrov iz Mileta, logograf i geograf oko g. 500. pr. Is. (otprilike g. 549.—478.). **2.** filozof i povjesnik iz Abdere u doba Aleksandra Vel. **3.** tiran u Kardiji u isto doba, protivnik Eumenov.

ἑκατεράκις, adv., obadva puta.

ἑκάτερθε, pred samoglas. **-θεν,** *ep.* i **ἑκατέρωθεν,** adv., sa ili na obadvije strane, aps. i *τινός,* takođ. sa članom: koji je na obje strane.

ἑκάτερος (*ἑκάς, ἕκαστος*), 3. svaki od obojice, *uterque,* u plur. jedan i drugi (*ἀμφότερος, ambo,* par, obojica zajedno). Stoji li uz supst., tad obič. stoji član sa supst., a često slijedi takod. gen., kao *ἡμῶν,* ili stoji u pluralu i spojeno s *αὐτοί;* inače znači u plur. *utrique,* svaka od obiju stranaka ili obadvaju dijelova, takođ. za dva pojedina, ali samo kad sačinjavaju stranke ili kad svaka strana ima više redova, *ὡς ἑκάτεροι* svaka stranka na svoj način. Kao skupna riječ u sing. prima često plur. glagola ili stoji u sing. kao apoz. iza plur. — Adv. *καθ' ἑκάτερά τινος* s obje strane čega, *ἐφ' ἑκάτερα* na obje strane, prema oba krila, *τὰ ἐφ' ἑκ.* dijelovi s obje strane, *παρ' ἑκατέρων* s obje strane, i *παρ' ἑκάτερα* na obadvije strane, na objema obalama, *ἀφ' ἑκατέρων* sa ili na obadvije strane.

ἑκατέρωθε, poz., i **ἑκατέρωθεν** = *ἑκάτερθε,* v. r.

ἑκατέρωσε, adv., na ili sa obadvije strane.

Ἑκάτη, *ἡ,* Hekata (isp. uz *ἕκατος*), kći Persejeva i Asterijina, mistična, troglava i trolika čarobna boginja (koja na nebu vlada kao Selena, na zemlji kao Artemida, u podzemnom svijetu kao Hekata). Za nju su na koncu svakoga mjeseca na raspusticama postavljali jela, što bi ih siromasi potrošili (*Ἑκάτης δεῖπνον* ili *Ἑκαταῖα*).

ἑκάτη-βελέτης, *αο, ὁ, ep.* i **ἑκατη-βόλος,** 2. *ep.* (od osn. *ἑκ* u *ἑκών, ἑκά-εργος, ἑκηβόλος* i *ἕκητι*) koji po volji gađa koga hoće, sigurno pogađa, sigurni gađač; (prije od *ἑκάς* i *βάλλω* koji izdaleka gađa, strijelac iz daleka), kao adj. i supst. pridjev Apolonov.

ἕκατι, v. *ἕκητι.*

ἑκατογ-κέφαλος, 2. *poet.* stoglav.

ἑκατόγ-χειρος, 2. *ep.* i **ἑκατόγχειρ,** *ος, ὁ, ἡ, poz.* storuk, sa storukom snagom.

ἑκατό-ζυγος, 2. *ep.* mj. *ἑκατόν-ζυγος,* sa sto veslarskih klupa, hiperbolna oznaka najveće lađe, što se može pomisliti.

ἑκατομβαιών, *ῶνος, ὁ,* takođ. **Ἑκατ.** pisano, prvi mjesec u at. godini = $^1/_2$ srpnja i $^1/_2$ kolovoza, poznat po svetkovini *ἑκατόμβαια* (od *ἑκατόμβη*).

ἑκατόμβη, *ἡ* (*ἑκατόν, βοῦς*), iznajpr. žrtva od sto bikova, ali već u Hom. znači hekatomba uop. svečana žrtva, t. j. velika, javno prikazivana žrtva, kojoj pripadahu čak zavjetni darovi.

ἑκατόμ-βοιος, 2. (*βοῦς*), *ep.* sto goveda vrijedan. Supst. *ἑκατόμβοιον* nagrada od sto goveda.

ἑκατόμ-πεδος, *dor.* i *ep.*, i **ἑκατόμποδος,** 2. (*πούς*), sto stopa dug ili velik.

ἑκατόμ-πολις, 2. *ep.* stograd, sa sto gradova.

ἑκατόμ-πους, *ποδος, ὁ, ἡ, poet.* stonog, t. j. mnogonog, mnog, zapr. pridjev Nereida.

ἑκατόμ-πυλος, 2. (*πύλη*), *ep.* sa sto vrata, stodvarni.

ἑκατόν, *οἱ, αἱ, τὰ,* indekl. (*ἑν-κατόν, centum*), stotina, takođ. uop. mnogo. Stoga

Ἑκατὸν νῆσοι, skup ostrva između Lezba i suhe zemlje, sada Moschonesia. Otd.

ἑκατοντα-ετηρίς, ίδος, ἡ, sto godina, vijek, stoljeće.

ἑκατοντα-έτης, ους, ὁ, poz. stogodišnji.

ἑκατοντα-κάρᾱνος i *-κάρηνος,* 2. *poet.* = *ἑκατογκέφαλος.*

ἑκατοντα-πλασίων, ονος, ὁ, ἡ, N. T. stostruk.

ἑκατοντ-άρχης, *jon.* i *poz.*, i *at.* **ἑκατόνταρχος,** *ου, ὁ,* vođ od sto ljudi.

ἑκατοντάς, *άδος, ἡ,* stotina, hrpa od jedne stotine, osob. satnija (od sto) vojnika, *centuria.*

ἕκατος, *ὁ* (kraći oblik za *ἑκατηβόλος*), *ep.* koji nikada ne promaši, sigurno gađa (prije: koji daleko gađa), takođ. kao supst. Pridjev Apolonov.

ἑκατό-στομος, 2. *poet.* stoust, sa sto t. j. mnogo ušća, pridjev Nilov.

ἑκατοστός, 3. stoti.

ἑκατοστύς, *ύος, ἡ* = *ἑκατοντάς.*

ἐκ-βάζω, *poet.* navijestiti.

ἐκ-βαίνω, fut. *-βήσομαι,* aor. 2. *-έβην, dor.* spor. obl. **ἐκβάω** s part. prez. *ἐκβῶντες* (često u tmezi), **I. intr.** *exeo,* **1. izlaziti,** *τινός* i *ἔκ τινος, πέτρης* sa stijene skočiti, uop. nešto, zemlju, imanje ostaviti, ili pren. *τύχης* iz svog određenja istupiti. Napose sa i bez *νηός* ili *ἐκ τῆς νεώς* na suho izići, lađom pristati, ali aps. takođ. sići s kola, izići iz mora ili iz klanca, pa tako i *τί* ići uza, na pr. stube, ili preko čega prijeći, na pr. *Συρίαν* preko Sirije, uop. popeti se, pren. što prekoračiti, prekršiti, na pr. *τὸν ὅρκον,* pak *εἴς τι* ili s adv. mjesta: do čega izaći, pren. na drugi predmet prijeći, prekinuti, na misao zanijeti se. **2.** svršiti se, dogoditi se, ispuniti se, postati, *τινί* za koga, i *ἀπό τινος* iz čega, *κατὰ νοῦν* ili *γνώμην* po želji (Dem. 1, 16), stoga *τὸ ἐκβάν* svršetak, rješenje; ili s apoz. ili adj. nešto postati, *πρός τι* za što, *εἰς πλῆθος* na mnoge odnositi se. **II. kauzativno,** fut. *-βήσω* i aor. 1. *ἐξέβησα, ep. poet.* dati da izađe, iznijeti, izvesti, *τινά.*

ἐκ-βακχεύω, bakhički zanijeti, češće u pas. divlje uzbuditi se.

ἐκ-βάλλω (v. *βάλλω*), aor. 2. *ep. ἔκβαλον,* adj. verb. *ἐκβλητέον, eicio.* **I. akt. 1. tranz. izbaciti, a)** izbiti, zbaciti, izgurati, uop. učiniti da što ispadne, odroniti, *τινά* ili *τί,* i to *τινί τι* ili *ἐπί τινος* i *ἔς τι* o što, *τινὸς ἔκτοσε* i *ἔκ τινος* iz čega, napose koga ili što preko međe otpremiti, od kuće, iz zavičaja, iz zemlje tjerati ili protjerati, zatočiti, aps. i *γῆς,* takođ. *φυγάδας* u zatočenje tjerati, slič. (*ἐκ*) *τῆς ἀρχῆς, τῆς βουλῆς*

*

iz vlasti, iz službe istisnuti, s prijestola, iz senata baciti, takođ. kao kandidata istisnuti, učiniti da bude odbijen; glumca otjerati, pustiti ga da propadne; iz imanja izgurati, otjerati; ogoluzniti, lišiti, od čega isključiti, aps. i *τινός, ἔκ* i *ἀπό τινος*, ili takođ. *τινά τινι* koga za što, stoga u pas. s *τινός* nešto izgubiti (Sof. Aj. 944, Ant. 649), i s *εἴς τινα* k neprijatelju otisnut, njemu predan biti. **b)** pustiti da što ispadne, *τινός* iz čega, nešto odbaciti, proliti (Od. 19, 362), N. T. istrgnuti, izvući, izvaditi, prihvatiti; *τινί* o što, napose *ἔπος* i slič. riječ izbaciti, izreći, iznijeti, ali *λόγον* s *πάλιν* opet izvrnuti, pobiti (Plat. Krit. 46 B), pa i bez *πάλιν* zabaciti, i tako znači *ἐκβ. τι* uop. što žrtvovati, pustiti, prezreti, takođ. *τῆς ἑαυτῶν γνώμης*, slič. *τὰς ἐπιστήμας* gubitak znanja uzrokovati, ili *τὶ εἴς τι* nešto na što ili kod čega vući, zatezati (*δίκην εἰς τὴν ὑστάτην* parnicu do posljednjega dana). **c)** pustiti da što iz zemlje tjera, niče. **d)** *poz.* produljiti (crte). **2. intr.** istjecati, izvirati, *κατὰ μέσον* u sredini.

II. med. tranz. od svoga što iskrcati, izvesti.

ἐκ-βαρβαρόω, obrazovanost preko barbarâ ništiti. Otd.

ἐκβαρβάρωσις, ἡ, poz. uništavanje prosvjete preko barbara.

ἔκβασις, *εως, ἡ* (*ἐκβαίνω*), **a)** izlaženje, osob. na suho, pren. umaknuće, *τινός* iz čega. **b)** napose mjesto za izlaženje, *τινός* i *ἀπό τινος* iz čega, ili *θύραζε*, i *εἴς τι* prema čemu, osob. gorski klanac kao izlaz iz dolina i jaruga. **c)** *poz.* i N. T. izlazak, svršetak, uspjeh; konac, konac života.

Ἐκβάτανα, *ων*, stariji ob. **Ἀγβάτανα**, *τὰ*, glavni grad Medije, ljetna prijestolnica perzijskih kraljeva, staroperz. Hagmatana, jevr. Achmeta, s. Hamadân.

ἐκ-βάω, v. *ἐκβαίνω*.

ἐκ-βεβαιόομαι, med., *poz.* učvrstiti.

ἐκ-βιάζομαι, **1. pas.** *poet.* i *poz.* **a)** silom istisnut, istrgnut biti, *τινός* iz čega. **b)** pren. silom odvraćen, istisnut biti, aps. ili *μηδέν* ni u čem. **c)** *poz.* s mukom i nategom rađen biti. **2. med.** *poz.* **a)** silom za svoje svrhe odvraćati, *πρός τι* na što. **b)** silom k čemu turati se, nešto na silu uzeti, ali takođ. *τινά* koga svladati (*πολεμίους* probiti se) ili natjerati, prinuditi.

ἐκ-βιβάζω, pustiti izaći, tako *ποταμὸν ἔκ τινος* rijeku od čega odvoditi. Napose (*ἐκ τῶν νεῶν*) iz lađa izvesti, iskrcati. Pren. koga od čega odvraćati, ili privoljeti da se čega prođe, *τῶν δικαίων λόγων* od pravnoga stajališta.

ἐκ-βιβρώσκω (u tmezi), *poet.* izjesti, *τί*.

ἐκβλαστάνω, izniknuti.

ἔκ-βλητος, poet. izbačen.

ἐκ-βλύζω, *poz.* izvirati, provirati.

ἐκ-βοάω, glasno zavikati.

ἐκβοήθεια, *ἡ*, provala (podsjednutih). Od

ἐκ-βοηθέω, u pomoć priteći, uop. izlaziti, provaliti, navaliti, *ἔκ τινος* odakle, osob. iz podsjednutoga mjesta, *πρός* i *ἔς τι* prema čemu.

ἐκβολή, *ἡ* (*ἐκβάλλω*), **1. a)** izgon, *eiectio*, izmetanje. **b)** *poz.* iščašenje, ugon. **c)** izbačeno, izmet, balast, *ἐκβολαὶ νεώς* od mora izbačen tovar i momčad broda, nasukana lađa. **2.** istjerivanje, izviranje, **a)** klasanje žita i nicanje lišća. **b)** navala, provala, u pren. znač. **c)** istjecanje, ušće. **d)** umaknuće. **3.** zastranjivanje u pripovijedanju (*τοῦ λόγου*). **4.** gorski klanac (*τινός*), koji vodi napolje.

ἔκβολος, 2. (*ἐκβάλλω*), *poet.* zapr. izbačen (zabačen), pak protjeran, pobačen. Supst. *ἔκβολον πόντου* vodoplavno mjesto na obali.

ἐκ-βράσσω i *-ζω*, perf. pas. *-βέβρασται*, aor. pas. *ἐξεβράσθη, jon.* i *poz.* na obalu izbaciti, *εἴς τι*.

ἐκ-βροντάω, poet. gromom istresti.

ἐκ-βρῡχάομαι, dep. med., *poet.* napolje rikati, *στεναγμόν* jadikovku izbaciti, urlati.

ἔκβρωμα, *τὸ* (*-βιβρώσκω*), *poet.* zapr. izgrizeno, napose u plur. griz, pilotina, ostružine.

ἐκ-γαμίζω, N. T. udomiti, udati; pas. *nubo*, udati se.

ἐκ-γαμίσκομαι, N. T. dati se udomiti, udati.

ἐκ-γαυρόομαι, poet. dičiti se.

ἐκγεγάμεν, ἐκγεγαώς i slič., v. *ἐκγίγνομαι*.

ἐκ-γελάω, aor. *ἐξεγέλασα, ep. σσ*, **a)** glasno nasmijati se, takođ. s dod. *μέγα* silno. **b)** pren. probijati, izvirati.

ἐκ-γενέτας, *α, ὁ, poet.* mladica, potomak = *ἔκγονος*.

ἐκ-γενής, gen. *έος*, 2. (*γένος*), *poet.* bez porodice; otjeran. (Konjektura mj. *ἐγγενεῖς quamvis tibi cognatae*, i mj. *ἐκτενεῖς*.)

ἐκ-γίγνομαι (v. *γίγνομαι*), dep. med. (s *ep.* fut. *ἐκγεγάονται = ἐκγεγαῶτες ἔσονται*), perf. inf. *ἐκγεγάμεν*, part. *ἐκγεγᾱώς* (*at. poet. ἐκγεγώς*), plpf. dual. *ἐκγεγάτην*, **1.** *ep. jon.* i *poet.* rođen biti, roditi se, *τινός* od koga, ili *τινί* kome; perf. poteći, *τινός* od koga. **2.** iz čega (*τινός*) udaljiti se, rastati se. **3.** *jon.* svršiti se, proteći. **4.** iz čega postati, t. j. načinjen biti; ali takođ. proizlaziti, ispuniti se, prikladovati, za rukom poći, samo bezlično (ili u inf.), aps. ili *τινί* sa sl. inf. **5.** *ἐξεγένετο*, aor. za *ἔξεστι*, bilo je slobodno, dopušteno, moguće.

ἐκ-γλύφομαι, perf. *ἐξέγλυμμαι*, **1.** dlijetom izdjeljati, izdupsti; takođ. u pas. **2.** izleći.

ἔκγονος (*ἐκγίγνομαι*), **1.** adj. 2., od koga rođen, potječući. **2.** supst. *ὁ*, potomak, dijete i unuče; *ἡ* kći; plur. rođaci; *τὰ ἔκγονα* proizvodi; za životinje i: mladi.

ἐκ-δακρύω, *poet.* i *poz.* suze roniti.

ἐκ-δαπανάομαι, N. T. pas., žrtvovati se.

ἔκ-δεια, *ἡ*, zaostatak.

ἐκ-δείκνῦμι, *poet.* očito pokazati, τί ili sa sl. εἰ.
ἐκ-δειματόω, u strah natjerati, plašiti.
ἐκ-δέκομαι, v. ἐκδέχομαι. Otd.
ἔκδεξις, εως, ἡ, *jon.* preuzimanje, izmjena, nasljedstvo (Her. 7, 3), τινός u čem.
ἐκ-δέρκομαι, *ep.* gledati iz čega, τινός, ili κεφαλῆς ἔκ δ.
ἐκ-δέρω, odrijeti, kožu oguliti, aps. i τινά.
ἐκ-δέχομαι, *jon.* **ἐκδέκομαι,** dep. med., **1.** nešto od koga primati ili uzimati, τινί τι, preuzeti, primiti, na svoju korist obratiti, τί, ili tragom poći, naslijediti u čem, ali τὰ παρά τινος od koga što predano dobiti, učiti (Her. 2, 166); stoga aps. naslijediti (Her. 1, 16), stvar prihvatiti, pridružiti se, ἐκδεξάμενον εἰπεῖν odmah za kim govoriti. **2.** uzimati iz čega, zaključivati. **3.** dočekati, τινά čekati, ἔκ τινος poslije čega; ili s inf.
ἐκ-δέω (v. I. δέω), impf. *ep.* ἔκδεον, **1.** akt. *ep.* i *poet.* privezati, σανίδας vrata zatvoriti, τινός i τινί o što svezati, upregnuti. **2.** med. *jon.* i *poet.* sebi što svezati ili objesiti (Her. 4, 76).
ἔκ-δηλος, 2. sasvim jasan, očevidan, veoma odličan, μετὰ πᾶσιν među svima.
ἐκδημέω, aor. ἐξεδήμησα, **1.** izvan zemlje ići, u tuđinu ići. **2.** N. T. umrijeti. Od
ἔκ-δημος, 2. izvan zemlje, na putu, inozemski, dalek, aps. i τινός od koje zemlje.
ἐκ-διαβαίνω, *ep.* sasvim proći, τί kroza što.
ἐκ-διαιτάομαι, plpf. ἐξεδιῄτητο, u svom življenju promijeniti što, odstupiti, τί u čem, τινός od koga. Otd.
ἐκδιαίτησις, εως, ἡ, *poz.* promjena (življenja), τινός čega.
ἐκδίδαγμα, τὸ, *poet.* pokusni rad šegrtov. Od
ἐκ-διδάσκω (v. διδάσκω), **1.** akt. i pas. potpuno poučavati, obrazovati, učiti, τινά, τί, takođ. τινά τι ili περί τινος, ili mj. toga sa sl. ὡς ili inf. U pas. ἐκδιδαχθείς τινος od koga poučen. **2.** med. potpuno dati poučiti, τινά.
ἐκ-διδράσκω, *jon.* **-ήσκω** (vremena kao od ἀποδιδράσκω: -δράσομαι, -έδραν, -δρᾶναι, *jon.* -δρήσομαι i t. d.), uteći, pobjeći, ponajv. ἔκ τινος.
ἐκ-δίδωμι, *jon.* i *poz.* **ἐκδιδόω,** 3. sing. ἐκδιδοῖ, adj. verb. ἐκδοτέον, **I. akt. 1.** tranz. **a)** izdavati, predavati, žrtvovati, τί ili τινά, i to τινί komu, takođ. sa sl. inf.; napose spis izdati. **b)** iz kuće dati, udavati, i u perf. pas. udata biti, takođ. παρ' ἀνδρί. **c)** nešto za novac dati, iznajmiti, predati, κατὰ συγγραφήν po ugovoru, sa sl. inf. da se što učini, i s gen. cijene. **2.** intr. utjecati. **II. med. a)** svoje, svoju kćer iz kuće dati, udomiti, τινί, *eloco.* **b)** dati posiniti sinove ili kćeri, εἰς ἑτέρας οἰκίας.
ἐκ-διηγέομαι, N. T. ispripovijedati.
ἐκ-δικάζω, *poet.* i *poz.* **1.** osvetiti. **2.** raspru presuditi, δίκην. Otd.
ἐκδικαστής, ὁ, *poet.* osvetnik.
ἐκ-δικέω (ἔκδικος), *poz.* osvetiti; N. T. ἑαυτόν osvetiti se, τινὰ ἀπό τινος koga braniti od koga.
ἐκδίκησις, εως, ἡ, *poz.* kazan, osveta.
ἔκ-δικος, 2., adv. **-ίκως, 1.** koji je izvan prava, nepravedan. **2.** N. T. koji kazni.
ἐκ-διφρεύω, *poz.* iz kola baciti.
ἐκ-διψάω, *poz.* veoma žeđati.
ἐκ-διώκω, do napolje progoniti, protjerati, τινά.
ἔκδοσις, εως, ἡ (ἐκδίδωμι), **1.** izdavanje, predaja. **2.** iznajmljivanje, τινός kakoga posla. **3.** udaja. **4.** izdanje knjige.
ἔκδοτος, 2. (ἐκδίδωμι), predan, izdan, podan; ἔκδοτον ποιεῖν τινα ἔς τινα koga kome predati, uop. žrtvovati, παρέχειν ἑαυτήν samu sebe predati.
ἐκδοχή, ἡ (ἐκδέχομαι), **1.** *poet.* preuzimanje, nastavak, izmjena, τινός. **2.** N. T. očekivanje.
ἐκ-δρακοντόω, *poet.* zmajem učiniti.
ἐκ-δράς, -δρᾶναι, aor. 2. od ἐκδιδράσκω, v. r.
ἐκδρομή, ἡ (ἐκτρέχω), istrčavanje, **a)** vojnica, osob. težnja na izvanje osvajanje (Plut. Per. 21). **b)** navale vojnikâ određenih za napadaj (Tuk. 4, 127).
ἔκ-δρομος, ὁ, napadač, prvoborac.
ἐκ-δύνω, spor. obl. za ἐκδύομαι, v. ἐκδύω 2.
ἔκδυσις, εως, *jon.* ιος, ἡ, **1.** *jon.* ispuzanje, τὴν ἔκδ. ποιεῖσθαι izmiljeti (Her. 3, 109). **2.** izmaknuće, umaknuće, ἔκ τινος ili sa sl. inf. i μή. **3.** *jon.* izlaz, suprotno: ἔσοδος.
ἐκ-δύω, 1. akt. i **pas.** (-δύσω, -έδυσα, pas. -δέδυμαι, -εδύθην), svlačiti, τινά τι kome što. **2. med.** **ἐκ-δύομαι** i *ep.* **ἐκ-δύνω,** fut. -δύσομαι, aor. -έδυν, perf. -δέδυκα, *ep.* aor. opt. ἐκδῦμεν mj. ἐκδυῖμεν, **a)** tranz. sebi što svlačiti, skidati, τί, takođ. u pren. smislu: oholost. **b)** intr. izvući se, izići, τινός i ἔκ τινος iz čega, pren. otimati se, izmaći, umaći, τί i τινός nesreći. Otd.
ἐκ-δωριέομαι, perf. pas. ἐκδεδωριέννται (ako ne treba čitati -ωνται), *jon.* sasvim postati Doranin.
ἐκεῖ, adv., **ondje, 1.** lokalno: *ibi*, ondje, tamo, sa članom: tamošnji, onaj, τἀκεῖ tamošnji kraj, ali takođ. tamošnje prilike, rasprave, uop. tamošnje, ondje. Napose: u onom svijetu. **2.** naoko = ἐκεῖσε onamo, takođ. u onom svijetu, i slič. **3.** temporalno: *tum*, tada, onda. **4.** pren. u onom događaju, *ea in re*. S krazom κἀκεῖ = καὶ ἐκεῖ i onda, i slič.
ἐκεῖθεν, *ep.* i *jon.* **κεῖθεν,** adv., **odande, 1.** lokalno: *illinc*, odande, s one strane, τἀκεῖθεν ono od njega, takođ. od onoga čovjeka; uz glagole kretanja naoko mj. ἐκεῖ, tako κομιοῦντας τὰς ἐκεῖθεν ναῦς da dotjeraju tamošnje lađe, τοὐκεῖθεν (= τὸ ἐκεῖθεν) ἄλσους τοῦδε s onu stranu ovoga gaja, zapr. onaj dio, što od one strane ovoga gaja ovamo gleda (t. j. koji s one strane leži). Često sa članom: tamošnji, i τἀκεῖθεν odonud, ondje. **2.** temporalno:

odonda, iz onih vremena. **3.** kauzalno: odatle, tim.

ἐκεῖθι, *jon. ep.* i *poet.*, *ep.* i *jon.* κεῖθι = ἐκεῖ.

ἐκεῖνος, η, ο, *jon.* i *poet.* **κεῖνος**, s krazom κἀκεῖνος mj. καὶ ἐκ., pron. demonstr. (od ἐκεῖ i staroga ἔνος onaj) *ille*, **onaj (ondje)**, taj tamo, kao adj. ponajv. pred supst. sa članom. No kako uop. označuje ono, što se u govoru osob. ima pred očima, ili je onome, kome se govori, ili inače poznato, to može označiti i ono, što je upravo pred njim, da bi se bolje istaklo. Stoga stoji i pred relat. za takvi ili oni, isti, koji, ili pred sl. inf. i zavis. rečenicom sa ὅτι, εἰ ili neupr. upit. rečenicama. Katkad stoji iza supst. u jednoj istoj rečenici, da bi ih isticalo, ili takođ. iza relat. ili za αὐτός, ili sa οὗτος spojeno, na pr. τοῦτ' ἐκεῖνο to je baš ono dobro poznato, ili to, što hoću da kažem, i δεικτικῶς: κεῖνος ὅδε onaj ondje, a tako stoji katkad i bez ὅδε. No budući da pokazuje ono, što je izočno, zovu se pokojnici ἐκεῖνοι, i nedokučljivo kao protivno dokučljivomu ἐκεῖνο. Eliptično stoji u ἀλλ' ἐκεῖνο no to jošte (hoću da kažem). Adverbijalno: μετ' ἐκεῖνα zatim, poslije toga, ἐπ' ἐκεῖνά τινος s onu stranu čega.

Čisti **adverbi** jesu **1.** **ἐκείνῃ**, *ep.* κείνῃ, i -η, *illâ*, **a)** ondje, na onom mjestu, sa članom: tamošnji. **b)** na onaj način, onako. **2.** **ἐκείνως** i **κείνως**, na taj način, na ovaj način, u onom slučaju.

ἐκεινοσί, objačano ἐκεῖνος, onaj ondje.

ἐκεῖ-σε, *ep. jon.* i *poet.* **κεῖσε**, onamo, tamo, nato, aps. i s gen. dotle od čega, takođ. sa članom.

ἐκέκαστο, v. καίνυμαι.

ἐκέκλετο, v. κέλομαι.

ἐκεχειρία, ἡ (ἔχω, χείρ), **a)** prekidanje neprijateljstvâ, uvjerica, primirje, aps. i πρός τινα, ἐκεχειρίαν ἄγειν uvjericu držati. **b)** takođ. uvjerica, dok traju svetkovine, stoga: praznici.

ἐκ-ζέω, aor. -έζεσα, **1.** tranz. *poet.* uskuhati, uzbuditi. **2.** intr. *jon.* s εὐλέων, od crvi nabreknuti, vrvjeti.

ἐκ-ζητέω, N. T. uvrebati, osvetiti.

ἐκ-ζωπυρέω, *poz.* opet raspiriti.

ἔκηα, v. καίω.

ἐκηβολίη, ἡ, *ep.*, u plur. hici, koji sigurno gađaju, vještina u gađanju (prije od ἑκάς: vještina gađanja u daljinu). Od

ἑκη-βόλος, *dor.* **ἑκᾱ-βόλος**, 2. (od osn. ἑκ u ἕκητι, ἑκών i slič.), *ep. poet.* i *poz.* koji po volji, sigurno gađa, nikad ne promaša (prije od ἑκάς: koji daleko gađa). Supst. ὁ ἑκ. siguran gađač. Pridj. Apolonov.

ἕκηλος, *ep.* i *poet.*, i **εὔκηλος**, 2. (osn. ϝεκ u ἑκών, ἕκητι), *ep.* i *poet.* po želji, **a)** miran, bezbrižan. **b)** nesmetan, neuznemiren, besposlen. Kao adv. **ἕκηλα**.

ἕκητι, *ep.*, **ἕκᾱτι**, *dor.* i *at.* (*poet.*) (kor. ϝεκ, v. ἑκών), prijedlog iza gen., **a)** po volji, želji, milosti. **b)** poradi, po.

ἐκ-θαμβέομαι, N. T. upropastiti se, veoma čuditi se.

ἔκ-θαμβος, 2. N. T. sasvim začuđen.

ἐκ-θαμνίζω, *poet.* s korijenom istrijebiti.

ἐκ-θαρρέω, *poz.* veoma ohrabriti se, τινί čim ili sa čega.

ἐκ-θαυμάζω, *poz.* i N. T. veoma se čuditi, ἐπί τινι čemu.

ἐκ-θεάομαι, dep. med., *poet.* sasvim vidjeti, τι.

ἐκ-θειάζω, *poz.* bogom učiniti.

ἐκ-θεραπεύω, osobitom pažnjom učiniti prijateljem.

ἐκ-θερμαίνω, sasvim ugrijati; ἐκτεθέρμανται raspalio se, usjao se, τινί.

ἔκθεσις, εως, ἡ (ἐκτίθημι), *jon. poet.* i *poz.* izlaganje djeteta.

ἔκ-θεσμος, 2. *poz.* nedjeloredan, grozan, strašan.

ἔκ-θετος, 2. *poet.* i N. T. izložen.

ἐκ-θέω, istrčati, izletjeti, provaliti (za napadaj).

ἐκ-θηλύνω, perf. pas. ἐκτεθηλυμμένος, *poz.* sasvim razmaziti.

ἐκ-θηράομαι, *poz.* i

ἐκ-θηρεύω, *jon.* i *poz.* istjerati, uloviti, τινά.

ἐκ-θηριόω, *poet.* divljom zvijeri učiniti.

ἐκ-θλίβω [ῑ], aor. pas. konj. -θλιβῇ, istisnuti, otisnuti, potisnuti.

ἐκ-θνῄσκω, *ep. poet.* i *poz.*, aor. 2. *ep.* ἔκθανον mj. ἐξέθανον, obamirati, obeznaniti se, ὑπὸ δέους u smrtnom strahu biti, τινά od koga, i hiperbol. γέλῳ umirati od smijeha.

ἐκ-θοινάομαι, *poet.* izjesti.

ἐκ-θρῴσκω, *ep.* i *poet.*, aor. 2. ἐξέθορον, *ep.* ἔκθορον (i u tmezi), iskočiti, τινός iz ili od čega, ali takođ. ἔξω στηθέων, naime κραδίη, t. j. srce hoće da mi iz prsiju iskoči, tako jako kuca, i s ἀφορμός τινος iz područja koje zemlje brzo otići.

ἐκ-θυμιάω, *poet.* kaditi.

ἔκ-θῡμος, 2., adv. **-όμως**, *poet.* i *poz.* **1.** hrabar. **2.** strastven, žestok.

ἐκ-θύω, **1.** akt. *poet.* za pokajanje žrtvovati. **2.** med. *poet.* i *poz.* sebi žrtvom pomiriti, sebe od krivnje (ἄγος) oprati (Her. 6, 91), ali takođ. ὑπέρ τινος za koga pokajnu žrtvu prikazati, da bi se nesreća od njega odvratila.

ἐκ-καθαίρω, iščistiti, čistiti, pren. otrti, oplijeniti, istrijebiti, τινά.

ἐκ-καθεύδω, vani spavati, obnoć stražiti, *excubare*.

ἑκ-καί-δεκα, *οἱ, αἱ, τά, num. indecl.*, šesnaest, pak uop. za neodređen broj.

ἑκκαιδεκά-δωρος, 2. (δῶρον), šesnaest dlanova širok (Il. 4, 109).

ἑκκαιδεκά-πηχυς, *υ*, od šesnaest lakata.

ἑκκαιδέκατος, 3. *poz.* šesnaesti.

ἐκκαιδεκ-έτης, *ου, ὁ, poz.* od šesnaest godina.
ἐκκαιδεκ-ήρης, 2. *poz.* sa šesnaest veslarskih klupa.
ἐκ-καίω, *at.* **ἐκκάω,** fut. -καύσω, aor. -έκαυσα, perf. pas. -κέκαυμαι, fut. -καυθήσομαι, *poet.* aor. akt. part. -κέας, **1.** ispaljivati, t. j. usjalim željezom izbosti, i tako u pas. ἐκκάεσθαι τοὺς ὀφθαλμούς. **2.** upaliti, zapaliti, τί, pren. nešto raspiriti, podjariti, sklonim učiniti, τινὰ πρός τινα. U pas. svrućiti se, upaliti se.
ἐκκακέω (κακός), N. T. nemaran postati.
ἐκ-καλέω (i u tmezi), **1.** akt. **a)** napolje zvati, τινά, aps. i τινός iz čega. **b)** pren. uzbuditi, τινά, i to πρός τι na što, i τινί čim. **2.** med. **a)** k sebi izazivati. **b)** preko sebe prozivati, pozivati, τί na što, i podjedno s inf. kao bližom oznakom; uop. izmamiti, uzbuditi, uzdrmati.
ἐκ-καλύπτω (i u tmezi), **1.** akt. otkrivati, zagaliti, τί i τινά, na pr. ἀσπίδας, t. j. omot skinuti (*var. l.*); u pravom i pren. smislu. **2.** med. *ep.* zagaliti se, otkriti se.
ἐκ-κάμνω, umoriti se, uklatiti se, otupjeti, τινί od čega, τί u čem, πρός τι za što snagu i volju izgubiti, takođ. s dod. ταῖς γνώμαις, i to ὑπό τινος od čega.
ἐκ-καρπίζομαι, *poet.* kao plod tjerati, plodom uroditi.
ἐκ-καρπόομαι, med., **1.** plodove uživati. **2.** plodove za sebe brati, izgrabiti.
ἐκ-καταπάλλομαι, *ep.* med., samo aor. 2. οὐρανοῦ ἐκκατέπαλτο (ili ἐκ κ.), spusti se s neba.
ἐκ-κατεῖδον, *ep.* aor. 2., Περγάμου ἐκκατιδών (ili ἐκ κ.) pogledavši niz Pergam.
ἐκ-καυλίζω (καυλός), *poet.* sasvim iskorijeniti.
ἐκ-καυχάομαι, *poet.* dičiti se, veličati se, torlati, sa sl. inf.
ἐκ-κάω, v. ἐκκαίω.
ἔκ-κειμαι, 1. vani ležati; viriti, pomaljati se. **2.** otkrit biti. **3.** o djeci: izložen biti.
ἐκ-κενόω, isprazniti, **a)** istovariti. **b)** raseliti, opustiti.
ἐκ-κεντέω, N. T. probosti.
ἐκ-κεχυμένως, adv. od part. perf. pas. od ἐκχέω, proliveno, opširno.
ἐκ-κηραίνω, *poet.* zatrti, istrijebiti.
ἐκ-κηρύσσω, *at.* **-ττω, 1.** *poet.* javno dati oglasiti ili zapovjediti, sa sl. μή i inf. sa i bez τό. **2.** napose: koga preko glasnika javno dati istjerati, uop. iz zemlje izagnati, aps. ili ἐκ τινος ili s adv. mjesta.
ἐκ-κινέω, *poet.* uzbuditi, uzdrmati, krenuti (Sof. El. 557), τινά i τί, i to ἀπό τινος koga odakle uzbuditi, t. j. kome što uzbuditi, pren. riječ izustiti.
ἐκ-κίω (u tmezi), *ep.* izaći.
ἐκ-κλάζω, *poet.* pustiti glas.
ἐκ-κλάω, otrgnuti, razbiti.
ἐκ-κλείω, *jon.* **-ηίω,** isključivati, τινός iz čega, uop. **a)** (za)priječiti, aps. ili τινί čim. **b)** siliti, primorati.
ἐκ-κλέπτω, 1. ukrasti, odvesti, koga tajom otpremiti, lukavo oteti, τινά i τί, često s dod. τινός ili ἐκ τινος iz čega. **2.** za što prevariti, nešto zatajati. **3.** koga (τινά) bezumiti, zavaravati, zaluđivati, τινί čim.
ἐκ-κληίω, v. ἐκκλείω.
ἐκκλησία, ἡ (ἔκκλητος), **1.** narodna skupština, t. j. preko glasnika sazvani građani u slobodnim državama, pak uop. sazvana skupština, takođ. vojnička; ἐν ἐκκλησίᾳ i ἐπ' ἐκκλησίας u skupštini; zvala se σύγκλητος, ako je izvanredno bila sazvana; κυρία redovna; μικρά kod Ksen. Hel. 3, 3, 8 jamačno ὅμοιοι ili njihov odbor. Govorilo se: ἐκκλησίαν ἔχειν, ποιεῖν, συνάγειν, συλλέγειν, ἀθροίζειν, πληροῦν sastaviti, držati, διαλύειν i ἀφιέναι raspustiti je, γίγνεται, καθίσταται drži se, περί τινος. **2.** sakupljeni. **3.** soba za skupštinu, divan; mjesto skupštine. **4.** N. T. općina, crkva. Otd.
ἐκκλησιάζω, augm. ἐξεκλ. i ἠκκλ., **1.** skupštinu sazivati ili držati. **2.** u skupštinu narodnu ići, u njoj vijećati, raspravljati, aps. ili περί τινος o čem, i τί. Otd.
ἐκκλησιαστής, οῦ, ὁ, učesnik narodne skupštine.
ἔκκλητος, 2. (ἐκκαλέω), prozivan, οἱ ἔκκλητοι članovi narodnoga odbora.
ἐκ-κλίνω [ῑ], **1.** tranz. otkrenuti, **a)** skrenuti, sklanjati, odvratiti, τὶ ἀπό τινος. **b)** izbjegavati. **2.** intr. otkrenuti se, uzmicati, povlačiti se, aps. i πρός τι, takođ. τινά pred kim, koga kloniti se. Pren. pređašnje življenje mijenjati, na zlo naginjati, padati.
ἐκ-κλύζω, isplaknuti, ispirati.
ἐκ-κναίω, *buk.* istrošiti.
ἐκ-κνάω, *jon.* izgrepsti.
ἐκ-κοιλαίνω, *jon.* izdupsti.
ἐκ-κολάπτω, dlijetom ukloniti, aps. i ἀπό τινος.
ἐκ-κολυμβάω, *poet.* i *poz.* isplivati, plivanjem izmaći.
ἐκ-κομιδή, *ἡ, jon.* i *poz.*, uklonjanje, spasavanje, pogreb. Od
ἐκ-κομίζω, 1. akt. i pas. **a)** ukloniti, odnijeti, otpraviti, maknuti, τινός i ἐκ τινος iz čega, ἔς τι ili δεῦρο kamo; pas. bježati, u bijeg udariti. **b)** napose mrtvaca iznijeti, pokopati. **2.** med. svoje otpraviti (Her. 8, 20), spasti, aps. i τί, ἔς τινα ka komu. **b)** za sebe odnijeti, sebi što osigurati. **c)** *poet.* do kraja podnositi.
ἐκ-κομπάζω, *poet.* dičiti se, κατά τι čega radi.
ἐκ-κομψεύομαι, *poet.* dosjetljivo prikazivati.
ἐκκοπή, ἡ, *poz.* **1.** izrezivanje. **2.** urez, odstranjenje.
ἐκ-κόπτω, 1. izbijati, posjeći, pren. uništiti. Napose: vrata probiti, u kuću provaliti. **2.** izbiti, istjerati, silimice protjerati, τινά ili τί, i τινός iz čega.

ἐκ-κουφίζω, *poz.* **a)** podići. **b)** ulakšati.
ἐκ-κράζω, *poz.* zavikati.
ἐκ-κρέμαμαι, fut. -κρεμασθήσεται, o što vješati, (ἔκ) τινος.
ἐκ-κρεμάννυμαι, med., o što vješati se, čvrsto prihvatiti se, držati se, τινός za koga, biti mu odan, κατά τι za što.
ἐκ-κρήμναμαι, *poet.* = ἐκκρεμάννυμαι.
ἐκ-κρίνω [ῑ], adj. verb. ἐκκρῑτέον, **1.** izbirati, istumačiti. **2. a)** izlučiti, odijeliti. **b)** izbaciti. Otd.
ἔκκρῐτος, 2. biran, izvrstan.
ἔκκρουστος, 2. *poet.* kovana rada, kovan. Od
ἐκ-κρούω, izbijati, porinuti, otjerati, otisnuti, zadržavati, ἑαυτόν τινος od čega zastraniti, τοὺς λόγους osujetiti.
ἐκ-κυβιστάω, strmoglaviti se, u Ksen. o plesaču, naime iz kola, u kojem se bješe vrtio, skočiti ukovitlac.
ἐκ-κυλίνδομαι, *poet.*, i **ἐκκυλίομαι,** *ep.* i *poet.*, pas. fut. -κυλισθήσομαι, aor. -εκυλίσθη izvaliti se, ispasti, τινός i ἔκ τινος iz čega, pren. u što (εἴς τι) isteturati, na pr. εἰς ἔρωτας.
ἐκκύλισις, εως, ἡ, *poz.* valjanje, okretanje, obrtanje.
ἐκ-κῡμαίνω, istalasati se, izvijati se, pren. u hodu izići iz pravca, da se taj izboči, a drugi, da ne zaostanu, moraju trčati.
ἐκ-κυνηγετέω, *poet.* loviti, proganjati.
ἐκ-κύπτω, *poz. poet.* provirivati.
ἐκ-κωμάζω, *poet.* naglo odlaziti.
ἐκ-κωφέω *(poet.)* i -όω, zaglušiti.
ἐκ-λαγχάνω, *poet.* (od usuda) postići ili dobiti, τί.
ἐκ-λαλέω, izbrblati, τί.
ἐκ-λαμβάνω, izvaditi, t. j. **1.** (pogođen posao) preuzimati. **2.** primiti, dobiti. **3.** *poz.* po pojavi suditi, nagađati.
ἐκ-λάμπω, prosijevati, ogranuti, uop. pokazivati se, ἐπί τινι kod čega.
ἐκ-λανθάνω, s *ep.* spor. obl. ἐκ-ληθάνω (u tmezi) i *ep.* aor. 2. redupl. ἐκλέλᾰθον, **1.** akt. *ep.* učiniti ili pustiti, da tko nešto (τινά τι) sasvim zaboravi. **2.** med. **ἐκ-λανθάνομαι,** aor. *ep.* -λελάθοντο, -λελᾰθέσθαι, zaboraviti, τινός ili s inf., rjeđe τί.
ἐκ-λαπάζω, *poet.* izbaciti.
ἐκ-λατάσσω, aor. imper. -ξον, *poet.* izbaciti, izmetati. (Konj. Eur. Kikl. 152.)
ἔκλε᾽ = **ἐκλέεο,** *ep.* impf. med. od κλέω.
ἐκ-λεαίνω, izgladiti.
ἐκ-λέγω (v. λέγω), *al.* perf. pas. -είλεγμαι, aor. pas. -ελέγην, *jon.* i također Ksen. -λέλεγμαι, -ελέχθην, adj. verb. ἐκλεκτέος, **1.** akt. **izbirati, a)** pobirati, vaditi, τινά, τί ili s gen. part., ἔκ τινος iz čega. **b)** od koga (παρά τινος) iskati, novac utjerivati, danke pobirati. **2.** med. sebi izbirati, τινός i ἔκ τινος iz čega, uop. = akt. izvaditi (utjerivati).

ἐκλειπτικός, 3. *poz.* koji pripada pomrčanju sunca ili mjeseca.
ἐκ-λείπω, *poet.* spor. obl. **ἐκλιμπάνω, 1. tranz. ispuštati,** otpuštati, propustiti, ostaviti, proći se, τί čega, pa također. εἴς τι t. j. ostaviti i kamo ići ili bježati, čemu otimati se, ne držati, na pr. na što se tko zakleo, zakletvu kršiti. **2. intr. izostajati,** popuštati, prestajati (Her. 7, 239), premaći se, biti preskočen, θύρσον ἐκλελοιπότα nakita svojega lišena; otići, proći, nestati, ginuti, obeznaniti se, umrijeti, izostati, na pr. o suncu i mjesecu: pomrčati; τινί kome, ili s part. τιμῶσα prestati štovati. **3. med.-pas.** popuštati, nestajati, prestajati. Otd.
ἔκλειψις, εως, ἡ, **1.** tranz. *jon.* ostavljanje, izbjegavanje, popuštanje, τινός čije. **2.** intr. izostajanje, nestajanje, propast (Her. 7, 37), napose: pomrčina sunca i mjeseca.
ἐκ-λεκτός, 3. izabran.
ἐκ-λελυμένως, adv., sasvim nemarno.
ἔκλεο, v. κλέω.
ἐκ-λέπω, *jon.* i *poz.* izleći.
ἐκ-λευκαίνω, *poz.* sasvim pobijeliti.
ἐκ-λήγω, *poet.* posve prestati, s part.
ἐκ-ληθάνω, v. ἐκλανθάνω. Otd.
ἔκλησις, εως, ἡ, *ep.* potpuno zaboravljanje.
ἐκ-λιμπάνω, v. ἐκλείπω.
ἐκ-λιπαίνομαι, *poz.* mastan postati.
ἐκ-λῐπαρέω, *poz.* molbama privoljeti, τινά sa sl. inf.
ἐκλῐπής, 2. (ἐκλείπω), ispušten, ispao, preskočen, τινί od koga. Supst. ἐκλιπές τι τοῦ ἡλίου djelomično pomrčanje sunca, također. τῆς σελήνης τὸ πολὺ ἐκλιπές gotovo potpuno pomrčanje mjeseca. Inače znači τὸ ἐκλιπές uop. praznina, prekidanje, i propuštanje kakoga čina, mlitavost.
ἐκ-λογή, ἡ, **1.** izbor; pripovijest. **2.** *poz.* izvadak.
ἐκ-λογίζομαι, dep. med., izračunavati, prosuđivati, promisliti, aps. ili τί i περί τινος ili s relat. zavis. rečen. Otd.
ἐκλογισμός, ὁ, *poz.* procjena, proračunavanje.
ἐκ-λοχεύω i med. -ομαι, *poet.* izroditi.
ἔκλυσις, εως, ἡ (-λύω), oslobođenje, τινός od čega; također. nemoć.
ἐκλυτήριος, 2. *poet.* koji služi za oslobođenje, τὸ ἐκλυτήριόν τινι sredstvo za čiji spas. Od
ἔκλῠτος, 2., adv. -ύτως, *poet.* i *poz.* odriješen, lagan. Od
ἐκ-λύω i med. **-ομαι,** *solvo,* **otkupiti,** izbaviti, osloboditi, τινά (ἔκ) τινος koga od čega. Napose **1. razdriješiti,** t. j. otvoriti, na pr. usta (Sof. Aj. 1204). **2.** raspasivati, pojas skinuti. **3.** ukloniti, maknuti, platiti, dignuti, kraj učiniti, prekinuti (Dem. 18, 26), τινά i τί i s φόβοισι od straha. **4.** tromim učiniti, slabiti, τινά, i to πρός τι za što, slabljenjem smetati, smutiti, osob. u pas. onemoćati, klonuti

N. T., ἐκλελυμένος izmožden, ἐκλυθείς nemoćan, mlitav.

ἐκ-λωβάομαι, *poet.* pas. s τί, bruku trpjeti.

ἐκ-λωβίζω, *poet.* (u tmezi), zagaliti, otkriti.

ἐκ-μαίνω, **1.** akt. *poet.* u bjesnilo, strast natjerati, dražiti, brahilog. τινὰ δωμάτων, zapr. koga u bijes natjerati da skoči iz kuće, ili τί što raspaliti. **2.** pas. *jon.* i *poz.*, aor. ἐξεμάνην, upaliti se, planuti, bilo od vina, ili od srdnje, ὑπ' ὀργῆς, pa takođ. εἴς τινά τι protiv koga nešto činiti od mahnitosti.

ἐκ-μαίομαι, *ep.* aor. ἐκμάσσατο, izmišljati, pronalaziti.

ἔκμακτρον, τὸ (ἐκμάσσω), *poet.* otisak.

ἐκ-μανθάνω (v. μανθάνω), **1.** do temelja ili točno učiti, saznati. **2.** napamet učiti, sebi usaditi. **3.** ispitivati, proučavati, nanjušiti, naptati, u pret. točno znati, aps. ili od koga (παρά) τινος, ili takođ. sa sl. rel. zavis. reč., neupr. pitanjem, ili ὡς, εἰ, a to i tako, da subj. zavisne reč. postane obj. glavne.

ἐκ-μαραίνω, *buk.* pustiti da uvene.

ἐκ-μαργόω, part. = ἐκμαίνω.

ἐκ-μαρτυρέω, posvjedočiti.

ἐκ-μάσσατο, aor. za ἐκ-μαίομαι.

ἐκ-μάσσω, aor. pas. konj. -μαγῇ, **1.** akt. *poet.* i *poz.* otrti, τινί o što, ἐπί τινι čemu; takođ. uobličiti, pas. perf. ἐκμεμάχθαι τινός biti čija slika i prilika. **2.** med. *poz.* sebi uobličiti, upamtiti, τί.

ἐκ-μαστεύω, *poet.* nanjušiti, potražiti.

ἐκ-μείρομαι, *ep.* perf. ἐξέμμορα, takođ. ἔξ ἔμμ., dokopati se, τινός.

ἐκ-μελετάω, marljivo vježbati ili učiti.

ἐκ-μελής, 2. (μέλος), neskladan, pretjeran.

ἐκ-μετρέω, **1.** izmjeriti, mjeriti, *poet.* χρόνον vrijeme provesti. **2.** med., sebi ili za sebe što izmjeriti, mjerilo po čem (τί) uzimati; *poet.* τὴν Κορινθίαν ἄστροις χθόνα, t. j. po zvjezdama put u Korint izmjeriti.

ἕκ-μηνος, 2. (ἕξ, μήν), *poet.* od šest mjeseci, polugodišnji.

ἐκ-μηνύω, *poz.* izdati.

ἐκ-μηρύομαι, med., razvijati se, prolaziti, defilirati, pojedince izlaziti.

ἐκ-μῑμέομαι, dep. med., točno nasljedovati, potpuno iskazati, τί.

ἐκ-μισέω, *poz.* veoma mrziti.

ἐκ-μισθόω, iznajmiti, u najam dati.

ἐκ-μολεῖν i **ἔκμολε,** *ep.* aor. za -βλώσκω, izaći.

ἐκ-μουσόω, *poet.* temeljito poučavati, τινά τι koga u čem.

ἐκ-μοχθέω, *poet.* izvojštiti, pretrpjeti, τί; s mukom dogotoviti, steći; iskopati se, ukloniti se.

ἐκ-μυζάω, *ep.* i *poz.* isisati.

ἐκ-μυκτηρίζω, N. T. rugati se.

ἐκ-νέμομαι, *poet.* med. fut. -νεμεῖ, napolje postaviti, s πόδα ἄψορρον korak natrag okrenuti, t. j. otići.

ἐκ-νευρίζω, žile izrezati, slabiti.

ἐκ-νεύω, **1.** nagibati, (Ev. Iv. 5, 13) ukloniti se; nagnuti se na stranu, ukositi se. **2.** *poet.* migom na stranu zvati, τινά sa sl. inf.

ἐκ-νέω, aor. 1. ἐξένευσα, i *poz.* **ἐκνήχομαι,** isplivati, otplivati, ἐπί τι za čim, τινός plivajući spasti se iz čega, uop. umaći, εἴς τι.

ἐκ-νήφω, νήψω, *poz.* **1.** opet otrijezniti se. **2.** N. T. trijezan ostati.

ἐκ-νήχομαι, *poz.* = ἐκνέω.

ἐκ-νίζω, fut. ἐκνίψω, **1.** akt. oprati, pren. čistiti, okajati, τινί čim. **2.** med. sa sebe oprati, τί; pren. prati se, opravdavati se.

ἐκ-νῑκάω, potpuno pobijediti, prevladati; τινί za koga, ἐπὶ τὸ μυθῶδες izmetnuti se u priču.

ἐκ-νόμιος, 2. *poet.* neobičan, grdan.

ἔκ-νομος, 2., adv. **-όμως,** *poet.* i *poz.* koji zakon prekoračuje, stoga nepravedan, nezakonit, grješan.

ἐκ-νοστέω, *ep.* vratiti se (kući), τινός odakle (var.).

ἔκ-νους, 2., stegn. od -οος, *poz.* besmislen.

ἑκοντί, *poz.* adv. za ἑκών, svoje volje.

ἑκούσιος, 3. i 2., adv. **-ίως** (ἑκών), svojevoljan, voljan, svojom krivnjom učinjen. Supst. τὸ ἑκ. slobodna volja, dobra volja. Adv. je ἐξ ἑκουσίας, καθ' ἑκουσίαν = ἑκουσίως.

ἐκπαγλέομαι, samo u part. prez., *jon.* i *poet.* diviti se, veoma čuditi se, koriti, aps., τινά, i sa sl. ὡς. Od

ἔκ-παγλος, 2., adv. **-άγλως** (mj. ἔκπλαγλος, k ἐκπλαγῆναι od ἐκπλήσσω), gotovo samo *poet.*, čudesan, strašan. Kao adv. takođ. neutr. sing. i plur., takođ.: strahovito, bez kraja i konca, silno.

ἐκ-πᾰθής, 2. (πάθος), *poz.* posve strastven, πρός τι; Esh. Ho. 672 = 691 samo konjektura: žestok.

ἐκπαίδευμα, τὸ, *poet.* pitomac. Od

ἐκ-παιδεύω, odgajati, obrazovati.

ἐκ-παιφάσσω, *ep.* osvjetlati se.

ἐκ-παίω, *poet.* izbaciti, izvaliti, τινός iz čega; med. *poz.* probiti se.

ἔκ-παλαι, adv., *poz.* od ili prije duga vremena.

ἐκπαλής, 2. *poz.* iščašen, izvinut. Od

ἐκ-πάλλομαι, med., *ep.* i samo aor. 2. ἔκπαλτο, izviti se, prsnuti, τινός iz čega.

ἐκ-πατάσσω, *poet.* isturati, *ep.* φρένας ἐκπεπαταγμένος šenuo pameću.

ἐκπάτιος, 2. (πάτος), *poet.* s puta, u pustoš idući, izvanredan, golem.

ἐκ-παύω, **1.** akt. *poet.* posve pustiti mirovati. **2.** med. posve prestati.

ἐκ-πείθω, *poet.* i *poz.* nagovarati na kakav čin, τινά, samo ili s inf.; takođ. samo koga pridobiti, τινά.

ἐκ-πειράζω, N. T. (τινά) iskušavati.

ἐκ-πειράομαι, med. s aor. pas., *jon.* i *poet.* iskušavati, *τινός* koga.

ἐκ-πέλει, *poet.* bezlič., slobodno je, dolikuje, korisno je.

ἐκ-πέμπω, **1.** akt. izaslati, odaslati, zapovjediti da tko odlazi, otpustiti, otpremiti, *τινά,* izbaciti, *τί,* izvesti, privesti, i to *τινός* iz čega, *ἐς, πρός, παρά, ἐπί, ὥς τινα* ka komu, *ἐς, ἐπί, κατά τι, ἐπί τινι* za što, za koju svrhu, *ἐς τι* u što, u koju zemlju, do čega, ka kojoj vlasti. Napose **a)** *γυναῖκα* ženu otpustiti, otjerati. **b)** iznijeti, izvesti, ispratiti. **c)** u pas. otpušten, riješen biti, t. j. umrijeti. **2.** med. **a)** od sebe otpustiti ili otpremiti. **b)** *ep.* = akt. odaslati, zapovjediti da tko izlazi, istjerati, otjerati, sa i bez *φυγάδα, τινός* iz čega.

ἔκπεμψις, εως, ἡ, izašiljanje.

ἐκπεπταμένως, adv. od part. perf. pas. od *ἐκπετάννυμι,* zapr. razastrto, pren. raskalašno, preko mjere.

ἐκ-περαίνω, posve provesti, dovršiti, izraditi; pas. ispuniti se.

ἐκπέραμα, τὸ, *poet.* izlaženje. Od

ἐκ-περάω, **1.** izići i prolaziti, prodrijeti, prevesti se, *τί* preko čega, prevaliti, prolaziti kraj čega, *τί.* **2.** *poet.* popeti se, izaći.

ἐκ-πέρθω, *ep.* i *poet.* **1.** posve razvaliti, pren. u prah oboriti, opustošiti, *τινά* i *τί.* **2.** oplijeniti, kod pustošenja iznijeti, ugrabiti.

ἐκ-περίειμι, *poz.* i

ἐκ-περιέρχομαι, *poz.* od jednoga mjesta obilaziti, *τί* ili *τινά* oko kojega kraja ili njegovih stanovnika, *διά τινος* kroz koju zemlju, stoga o stvarima: vući se oko čega.

ἐκ-περιπλέω, *poz.* od jednoga mjesta oko čega (*τί*) ploviti.

ἐκπερισσῶς, adv., stim bolje, N. T.

ἔκ-πεσε, -πεσεῖν, v. ἐκπίπτω.

ἐκ-πετάννυμι, *poet.* i *poz.*, fut. ἐκπετάσω ili -πετῶ, perf. pas. ἐκπέπταμαι i *poet.* ἐκπεπέτασται, aor. ἐκπετασθείς, prostirati, razastrijeti, razapeti.

ἐκ-πέτᾰσις, ἡ, *poz.* razastiranje, otvoranje, osob. dizanje zastora.

ἐκ-πέτομαι, *poz.* izletjeti.

ἐκ-πεύθομαι, *poet.* propitati se.

ἐκ-πέφᾰται, *ep.* perf. pas. za osn. φεν, utamanjeno je, zatrto je, uništeno je.

ἐκ-πηδάω, *jon.* **-έω,** iskočiti, skočiti, provaliti, istrčati, *πρός τινα, ἐς τι.* Otd.

ἐκπήδημα, τὸ, *poet.* iskakivanje.

ἐκ-πιδύομαι, *poet.* izvirati.

ἐκ-πιέζω, *poz.* istisnuti.

ἐκ-πίμπλημι, ispuniti, napuniti, pren. **1.** upotpuniti, nadometnuti. **2.** nasititi, namiriti, ispuniti, okajati (Her. 1, 91), napuniti, potpuno namiriti, otplaćivati, dovršiti, podnijeti, *ἐνιαυτόν, δρόμους, κίνδυνον.* U pas. sit biti, *τινός* čega.

ἐκ-πίνω [ῑ], fut. ἐκπίομαι, aor. 2. ἐξέπιον, perf. ἐκπέπωκα, perf. pas. ἐκπέποται, aor. pas. -ποθέντ' (i u tmezi), *ep.* aor. akt. ἔκπιον, ispijati, isprazniti, isrkati, isisati, *τί* i *τινά.*

ἐκ-πιπράσκω, perf. pas. ἐκπέπραται, rasprodati.

ἐκ-πίπτω, fut. -πεσοῦμαι, aor. ἐξέπεσον, perf. ἐκπέπτωκα, **1. a) ispadati,** spasti, *τινός* sa ili iz čega, slič. za drveće: povaljen biti, na zemlji ležati, o rijeci: izlijevati se, utjecati, sa i bez *εἴς τι,* stoga i o riječima, glasini: ispasti, u govoru zapeti, ili raširiti se, aps. i *εἴς τι;* o proroštvima: izići, ispuniti se, *τινί;* za stvari: svršavati se, izići, *πρός τι* na što. **b)** pren. za imanje: nešto (*ἔκ*) *τινος* izgubiti (Her. 3, 14), nečega se morati odreći; izaći, izginuti, iz čega (*τινός*) biti istjeran (Ksen. An. 5, 2, 1), gonjen, bačen (Sof. Aj. 1156), aps. *οἱ ἐκπεπτωκότες* prognanici *(exules),* ili s *ἐκ τῆς πόλεως* i *ἀπό τινος εἴς τι;* i za mornare: biti bačen, s pravoga puta zaći ili na suho biti izbačen (Od. 7, 283), aps. i *παρὰ τὴν θάλασσαν* ili *πρός τι,* pa tako i za putnike i vojnike uop.: *ἐκ τῆς ὁδοῦ,* ili za natjecatelje, glumce, govornike: propasti (Dem. 18, 265), kod glasanja ostati u manjini; za vladaoce: *τῆς ἀρχῆς* s prijestola biti svrgnut, (*ἔκ*) *τινος* s državne uprave, sa službe dignut biti, slič. s part. i aps. s ispušt. *τοῦ ἐπιχειρήματος* ne imati sreće u čem, svladan biti (Sof. Antig. 675), pasti. Konstr. s *τινί* čim, *ὑπό* i *πρός τινος* od koga. **2.** ispasti, istrčati, provaliti, baciti se iz, *ἔκ τινος,* i s jakim znač. *ἐς τι* izletjeti i kamo pohitjeti, *Ἀθήναζε* bježati u Atenu, *πρός τινα* do koga dojuriti, i o rijeci aps. razliti se i s *εἴς τι* utjecati.

ἐκ-πίτνω, *poet.* = ἐκπίπτω.

ἔκ-πλεθρος, 2. *poet.* šest pletara, dakle jednu stadiju dug.

ἐκ-πλέω, fut. -πλεύσομαι i -πλευσοῦμαι, *jon.* **ἐκπλώω, odjedriti,** zavesti se, na more otisnuti se, otploviti, *τῇ νηί;* isplivati, aps. ili (*ἔκ*) *τινος* od čega dalje, i *ἔξω τινός* iz čega van, i *εἴς* ili *πρός τι* kamo, *ἐπί τι* ili *τινά* prema kome ili čemu, *ἐπί* i *κατά τι,* ali takođ.: na što, na koje preduzeće, *ἐπὶ κέρως* u dugoj povorci, ἐκπλ. *ἔξω τι* preko kojega mjesta, pa tako i bez *ἔξω, τὰς τῶν πολεμίων ναῦς* izvan dohvata neprijateljskih lađa, gdje je ἐκπλ. toliko kao *ἐκπλεύσαντα διαφυγεῖν.* Pren. *jon. τῶν φρενῶν, ἐκ τοῦ νόου* šenuti pameću (Her. 3, 155; 6, 12).

ἔκ-πλεως, ων, *at.* neutr. plur. ἔκπλεω i ἔκπλεα, ispunjen, pun, potpun, obilan.

ἔκ-πληγεν, *ep.*, i **ἐκ-πλήγνυμι,** v. ἐκπλήσσω.

ἐκπληκτικός, 3., adv. -ῶς, koji strah zadaje, stravičan.

ἔκπληξις, εως, ἡ, potres, stoga: strava, strah, *τινός* od koga, udivljavanje, strahopočitanje,

veliko štovanje, *ἔκπληξιν ἔχειν* prepasti se, *ἔκ. πρός τι* lud strah od čega.

ἐκ-πληρόω = *ἐκπίμπλημι*, napuniti, pren. a) namiriti. b) ispuniti, *ἔς τι* do kojega broja, *δέκατον ὄχον* broj od deset kola upotpuniti. Otd.

ἐκπλήρωσις, ἡ, poz. izvršivanje.

ἐκ-πλήσσω, *at.* **-ττω**, takođ. **ἐκ-πλήγνυμι**, (često u tmezi), 1. akt. izbijati, protjerati, rasplašiti, *τί* i *τινά;* zbuniti, smesti, omamiti, *τινά*, takođ. sa sl. inf. 2. pas. **ἐκπλήσσομαι**, fut. *ἐκπλἄγήσομαι*, aor. *ἐξεπλἄγην*, perf. *ἐκπέπληγμαι*, *ep.* aor. 3. plur. *ἔκπληγεν*, smesti se, upropastiti se, obezumljen, zbunjen biti, prepasti se, začuditi se; *φρένας, θυμόν* u srcu; *ὑπό τινι, ἐπί τινι, διά, κατά, πρός τι, τινί* i *τί* pri čem, čega radi, od čega, *τινά* plašiti se koga, bojati se njega, ali *τινί* i *πρός τι* takođ. zanesen biti za što, *ἐκπεπληγμένος φόβος* lud strah.

ἔκπλους, stegn. od *-οος, ὁ* (*-πλέω*), 1. izlaženje lađâ, izlazak, polazak, *ἔκ τινος* odakle, na pr. otplovljenje iz rijeke na more, takođ. *ὁ ἔξω ἔκπλ.* zvano, plovidba po moru, *ἔκπλουν ποιεῖσθαι* odjedriti. 2. mjesto izlaska.

ἐκ-πλύνω, isprati, *τί* nešto. Otd.

ἔκπλῦτος, 2. ispran, okajan.

ἐκ-πλώω, *jon.* = *ἐκπλέω*, v. r.

ἐκ-πνέω, 1. izdisati, o dahu: pustiti, takođ. u pas. Napose a) izdahnuti, sa i bez *βίον* umrijeti, *ὑπό τινος*. b) rigati, *τὸν θυμόν* gnjev. 2. duhati odakle, doujati, piriti, (*ἔκ*) *τινος* iz čega. Otd.

ἐκπνοή, ἡ, izdisanje.

ἔκπνους, 2. *poz.* bez daha.

ἐκ-ποδών, adv. = *ἐκ ποδῶν*, s puta, dalje, daleko, *τινί* i *τινός*, *ἐκπ. εἶναι* ili *γίγνεσθαι* od čega udaljen biti, nečemu (*τινί*) uklonjati se, udaljiti se, daleko biti, maknut biti, ne smetati, *ἐκπ. ποιεῖσθαι* s puta maknuti, ukloniti, sakriti, smaknuti, ubiti.

ἔκ-ποθεν, poz. ep., odnekuda, *τινός* iz čega.

ἐκ-ποιέω, 1. tranz. *jon.* dovršiti, izgraditi. 2. intr. *poz.* dostajati; bezl. moguće je. Otd.

ἐκποίησις, *ιος, ἡ, jon.* odmetanje; puštanje sjemena.

ἐκπολεμέω i **-όω**, zaratiti, zakrajiniti, u rat zaplesti, učiniti neprijateljem, zavaditi, *τί* ili *τινά*, i to *τινί* ili *πρός τινα* s kim. Pas. zavaditi se, neprijatelj postati. Otd.

ἐκπολέμωσις, ἡ, poz. zavada.

ἐκ-πολιορκέω, podsjedani grad osvojiti, podsjedana na predaju natjerati, podsjedanjem istjerati, *τὶ* i *τινὰ ἔκ τινος*, uop. svladati.

ἐκπομπή, *ἡ* (*ἐκπέμπω*), izašiljanje.

ἐκ-πονέω, I. akt. izrađivati, 1. zamučiti, zaraditi, dovršiti, zgotoviti, izvesti posao. 2. izraditi, s nategom vježbati se u čem, paštiti se, *τί, τινί* čim, *περὶ τοὺς θεούς* u bogočašću marljiv biti. 3. obrađivati, na pr. zemlju, ili izraditi, na pr. jelo probaviti (Ksen. Kir. 1, 2, 16), ali 4. *τινά* kogâ naporom umarati, naporom vježbati, *τί* i aps., *πρὸς μάθησιν* za napredak u naucima. **II. med. 1.** nešto obraditi, probaviti, na pr. hranu. 2. sebi zaraditi, *εὖ* srećno uputiti se, priviknuti, *τάδε* tomu. 3. dati za se izraditi.

ἐκ-πορεύομαι, dep. pas., izlaziti, krenuti se, hoditi, *διά τινος* kroz koji narod, *ἔς τι* kamo, *ἐπί τι* na što; proizaći, izvesti se, N. T. Ktomu akt.

ἐκ-πορεύω, poet. dati izaći, dovesti.

ἐκ-πορθέω, posve razoriti, oplijeniti. Otd.

ἐκπορθήτωρ, ὁ, poet. iskopnik.

ἐκ-πορθμεύομαι, poet., kao med. na lađi odvesti, kao pas. na lađi odvesti se.

ἐκ-πορίζω, fut. *-ιῶ*, 1. akt. pronaći, namaći, dobaviti, davati, učiniti. 2. med. sebi pribaviti, *τινί* čemu.

ἐκ-πορνεύω, N. T. objačano *πορνεύω*.

ἐκ-ποτέομαι, *ep. poet.* i *buk.* mj. *ἐκπέτομαι*, izletjeti, *Διός* od Zeusa, t. j. s neba, dakle: sletjeti, takođ. pren.

ἐκ-πράσσω, *jon.* **-πρήσσω**, I. akt. 1. *poet.* opraviti, t. j. a) dovršiti, *τί* i to *εἴς τι* za što, s obzirom na što. b) uništiti, smaknuti, *τινά*. 2. utjerivati, *τινά τι* od koga što, pren. *τί* nešto osvetiti, zapr. krvninu utjerati. II. med. *jon.* za sebe od koga (*πρός τινος*) krvninu (*φόνον*) utjerati, za umorstvo osvetiti se (Her. 7, 158).

ἐκπρεπής, gen. *έος*, 2., adv. **-ῶς**, izvrstan, odličan, izvanredan, znatan, *ἔν τισι* među nekojima. Od

ἐκ-πρέπω, poet. odlikovati se.

ἔκ-πρησις, ἡ, poz. zapaljivanje.

ἐκ-πρήσσω, v. *ἐκπράσσω*.

ἐκ-πρίω [*ῑ*], ispiliti, t. j. otpiliti, uop. izrezati.

ἐκ-πρόθεσμος, 2. *poz.* preko roka (*τινός*), zadocnio; *ὀφλήματος* spor u plaćanju; *ἀγῶνος* prestar, pa zato prost od borbe.

ἐκ-προθυμέομαι, poet. pojač. *προθυμέομαι*.

ἐκ-προΐημι, poet. ispustiti, izaslati.

ἐκ-προκαλέομαι, *ep.* med., k sebi izazvati, *τινα τινος* koga iz čega.

ἐκ-προκρίνω [*ῑ*], *poet.* više cijeniti, voljeti.

ἐκ-προλείπω, *ep.* izlazeći ostaviti, *τί*.

ἐκ-προτῑμάω, *poet.* osobito štovati, *τινί* čim.

ἐκ-προχέω, poet. izlijevati; pren. rasprostirati.

ἐκ-πτήσσω, poet. zaplašiti napolje, t. j. protjerati napolje.

ἐκ-πτοέομαι, poet. upropastiti se.

ἐκ-πτύζω, poz. spor. obl. za *ἐκπτύω*, v. r. Otd.

ἐκ-πτυσμός, ὁ, poz. pljuvanje.

ἐκ-πτύω, *ep. buk.*, impf. *-έπτῠον*, aor. *-έπτῠσα*, 1. ispljuvati. 2. mrziti, *τί* na što, N. T.

ἐκ-πυνθάνομαι, *ep. poet.* i *poz.* (i u tmezi). 1. ispitivati, raspitivati, aps. ili sa sl. *ἦ — ἦ* 2. saznati, doznati, *τί*.

ἐκ-πυρόω, *poet.* i *poz.* ognjem uništiti.
ἔκπυστος, 2. (ἐκπυνθάνομαι), razglašen, ἔκπ. γίγνεται za njegov se dolazak čuje.
ἔκπωμα, τὸ (ἐκπίνω), č a š a.
ἐκράανθεν, v. κραίνω.
ἐκ-ραίνω, aor. -έρρᾶνα, *poet.* isprskati, rasprskati.
ἐκ-ρέω, aor. 2. ἐξερρύην, perf. ἐξερρύηκα (i u tmezi), iscuriti, i s t e ć i, ἔκ τινος pomalo izgubiti se, ispasti; iz pameti ispasti, zaboravljen biti.
ἔκρηγμα, τὸ, *poz.* prodor i njim nastala provalija. Od
ἐκ-ρήγνῡμι, **1. tranz.** a k t. *ep.* i *poz.*, aor. ἐξέρρηξε, i s k r š i t i, iščupati, otrgnuti, τί τινος što od čega, ili pustiti da udari ili provali (na pr. νεφέλη ὄμβρον). **2. intr.** (akt. samo Sof. Aj. 762, inače) p a s. **ἐκρήγνῠμαι,** fut. -ραγήσεται, aor. -ερράγη, *jon. poet.* i *poz.* **a)** r a z b i t i s e, raspući se. **b)** p r o v a l i t i, navaliti, aps., i na koga okositi se, ἔς τινα (Her. 6, 129), καθ' ἡμᾶς probiti (red), tu gdje smo mi, t. j. protiv nas provaliti, ἐς τὸ μέσον razglasiti se.
ἐκριζόω (ῥίζα), N. T. iskorijeniti, istrijebiti.
ἐκ-ρῑπίζω, *poz.* raspiriti, raspaliti.
ἐκ-ρίπτω, izbacivati, z b a c a t i; τινός iz ili sa čega, τινὰ θαλάσσιον t. j. koga u more baciti.
ἐκ-ροή, ἡ, i
ἔκ-ροος, stegn. **ἔκρους,** ὁ, *jon.* i *poz.* i z l i v, ušće, aps. i ἔς τι.
ἐκ-ρύομαι, *poet.* istrgnuti, spasti.
ἐκ-σαόω, *ep.* = ἐκσῴζω, v. r.
ἐκ-σείω, *jon. poet.* i *poz.* istresti, τινός iz čega.
ἐκ-σεύομαι, *ep.*, s aor. med. ἐξέσσυτο i aor. pas. ἐξεσύθην, **1.** istrčati, n a p o l j e s u n u t i, prodrijeti (Il. 5, 293), τινός iz čega, kroza što. **2.** odjuriti (Il. 7, 1), pren. nestati, τινός sa čega (Od. 12, 366).
ἐκ-σημαίνω, *poet.* o b j a v i t i, izgovoriti.
ἐκ-σιωπάω, *poz.* posve ćutati.
ἐκ-σκεδάννῡμι, *poet.* rastjerati, rasplašiti.
ἐκ-σμάω, *jon.* izbrisati, čistiti (Her. 3, 148).
ἐκ-σπάω, *ep.* i *poet.*, aor. 1. med. ἐξεσπασάμην, *ep.* σσ (često u tmezi), **1.** a k t. i z v l a č i t i, τί. **2.** m e d. svoje, na pr. svoje koplje izvući, τινός iz čega.
ἐκ-σπένδω, *poet.* žrtvu izlijevati.
ἔκ-σπονδος, 2. (σπονδαί), iz saveza isključen, osob. riješen ugovornih dužnosti.
ἔκ-στασις, ἡ, *poz.* udivljavanje, ushit, zanos, ludilo.
ἐκ-στέλλω, *poet.* opremiti, okititi, τινί čim.
ἐκ-στέφω, *poet.* ovjenčati; češće p a s. o v j e n č a n b i t i, ἐξεστεμμένος ἱκτηρίοις κλάδοισιν svetim grančicama (koje bijahu omotane vunenim nitima) nakićen, t. j. noseći ih.
ἐκστρατεία, ἡ, p o l a z a k, odlazak vojske.
ἐκ-στρατεύω, **1.** a k t. i z l a z i t i (s vojskom), ἔς τι protiv čega, na što, τινί s kim. **2.** m e d. = akt.; ali perf. ἐξεστρατεῦσθαι vojnicu dovršiti (Tuk. 5, 55).
ἐκ-στρατοπεδεύομαι, dep. med., vani smjestiti òkô, vani utaboriti se, aps. i ἔξω τινός izvan čega, ἐπί τινος na čem.
ἐκ-στρέφω, *ep.* i *poz.* **1.** a k t. iskrenuti, istrgnuti, τινός iz čega. **2.** p a s. N. T. pokvariti se.
ἐκ-σῡρίττω, *poz.* ispsikati, izviždati.
ἐκ-σφραγίζω, *poet.* isključati.
ἐκ-σχίζομαι, *poz.* rascijepiti se, dijeliti se.
ἐκ-σῴζω i *ep.* **ἐκ-σαόω,** **1.** a k t. s p a s a v a t i iz čega (ἐκ) τινος, δόμοις za postojbinu. **2.** m e d. *jon.* i *poet.* svoje sebi spasti ili sačuvati.
ἐκ-σωρεύω, *poet.* nagomilati.
ἔκτα, ἔκταθεν i slič., v. κτείνω.
ἐκτάδην, *poet.* i *poz.* ispruženo, adv. za
ἐκτάδιος, 3. (ἐκ-τείνω), *ep.* p r o s t r a n, dalek.
ἑκταῖος, 3. *poz.* (ἕκτος), šestodnevni, šestoga dana.
ἔκ-ταμε i **ἐκ-τάμνω,** v. ἐκτέμνω.
ἐκ-τανύω, v. ἐκτείνω.
ἔκ-ταξις, εως, ἡ, *poz.* v r s t a n j e, postavljanje, osob. vojske u bojni red.
ἐκ-ταπεινόω, *poz.* učiniti malodušnim.
ἐκ-ταράττω, **1.** a k t. *poz.* veoma u z n e m i r i v a t i. **2.** p a s. smetan, p o p l a š e n b i t i, uplašiti se, aps. i πρός τι pri čem.
ἔκτασις, ἡ (ἐκτείνω), rastezanje.
ἐκ-τάσσω, *at.* **-ττω,** **1.** a k t. izvesti i ređati, uop. r e đ a t i, vrstati, ἐπί τι za što, osob. vojsku u bojni red razmjestiti. **2.** m e d. u bojni red razmjestiti se, uvrstati se, ἐπί τινι.
ἔκτᾰτο, v. κτείνω.
ἐκτέατο (= ἔκτηντο), v. κτάομαι.
ἐκ-τείνω, perf. pas. ἐκτέταμαι, *poet.* **ἐκτανύω,** aor. ἐξετάνυσσα, *ep.* σσ (i u tmezi), **1.** razapinjati, r a s t e z a t i, ispružiti, ἐπί τινι na čem, vojsku u dužinu namjestiti; p a s. raširiti se, ἐκτεταμένοι u dugoj povorci. Pren. **a)** nešto p r o d u ž i t i, sa i bez μακρόν ili μακράν, osob. govor duljiti, opširno razlagati, ili o vremenu: oteglo se, prošlo je. **b)** n a p i n j a t i, podbadati, u skok potjerati; u p a s. na muke raspet biti, sa strahom čekati. **2.** i s p r u ž i t i, sa z e m l j o m s a s t a v i t i, baciti, ἔν i ἐπί τινι u ili na što; p a s. ispružen biti, po dužini izvaliti se, ispružiti se, u pret. u snu: ispružen ležati.
ἔκ-τεισις, v. ἔκτισις.
ἔκ-τεισμα (-τισμα), τὸ, plaćena globa, krvarina.
ἐκ-τειχίζω, i z g r a d i t i, **a)** τεῖχος zid sazidati. **b)** zidom opasati, utvrditi, τί. Otd.
ἐκτειχισμός, ὁ, *poz.* utvrđivanje zidovima.
ἐκ-τεκνόομαι, med., *poet.* djecu rađati.
ἐκ-τελευτάω, **1.** t r a n z. *poet.* d o v r š i t i. **2.** i n t r. svršiti se.
ἐκ-τελέω, *ep.* **-λείω,** fut. ἐκτελῶ, aor. ἐξετέλεσα, *jon.* i *ep.* fut. -τελέω, aor. *ep.* -ετέλεσσα (i u tmezi), **1.** s v r š i t i, dokončati; u p a s. prolaziti. **2.** učiniti, o p r a v i t i, izvršiti, nešto srećno izvesti, ispuniti, τί, τινὶ γόνον komu dati potomka; p a s. ispuniti se.

ἐκ-τελής, 2. *poet.* savršen.

ἐκ-τέμνω, *ep.* i *jon.* **ἐκτάμνω,** aor. 2. ἐξέτᾰμον, *ep.* ἔκταμον, fut. 3. pas. ἐκτετμήσεσθον, **1.** izrezati, τινός iz čega, napose uštrojiti, uškopiti. **2.** izbiti, isjeći.

ἐκτένεια, ἡ, *ep.* udvornost; N. T. revnost, usrđe, ἐν ἐκτενείᾳ usrdno.

ἐκ-τενής, gen. οῦς, 2. *poet.* i *poz.* napet, udvoran. Adv. -ῶς od srca, usrdno, živo.

ἐκ-τεχνάομαι, dep. med., izmudriti, τί.

ἐκ-τήκω, **1.** tranz. *poet.* i *poz.* istopiti, znojem istjerati, zatrti. **2.** intr. pas. s aor. ἐξετάκην, opt. -τακείη, i perf. ἐκτέτηκα, nestajati, izmršaviti.

ἐκτη-μόριος i ἐκτήμορος, ὁ, *poz.* zakupnik, koji šesti dio dohotka smije zadržati, a 5/6 treba da plati gospodaru.

ἐκ-τίθημι, **1.** akt. izlagati, **a)** pokazivati. **b)** izlagati, τινά, napolje metnuti ili postaviti. **c)** istaknuti, nataknuti, τί. **2.** med. **a)** svoje, svoj plijen donijeti, εἴς τινας. **b)** razlagati.

ἐκ-τῑμάομαι, pas., *poet.* veoma štovan biti.

ἔκ-τῑμος, 2. *poet.* bez časti, koji štovanje krati, prolept. γονέων ἐκτίμους ἴσχουσα πτέρυγας γόων na sramotu roditeljsku naricanju krila ne razapinjući.

ἐκ-τινάσσω, *poz.* stresti, istresti, takođ. u med. Ktomu

ἐκ-τινάσσομαι, *ep.* pas. (i u tmezi), izbijen biti.

ἐκ-τίνω, fut. -τείσω (-τίσω), aor. -έτεισα (-έτισα), **1.** akt. otplaćivati, podmirivati, plaćati, naknaditi, okajati, τί i τινί τι, uop. nešto kao svoju dužnost činiti, vršiti. **2.** med. *poet.* sebi dati platiti, svetiti se, kazniti, τινά ili τί, na pr. ὕβριν κατά τινος sramotnu osvetu na kome izvršiti.

ἔκτῐσις, ἡ, plata, okajanje.

ἔκτισμα, v. ἔκτεισμα.

ἐκ-τιτρώσκω, aor. ἐξέτρωσα, intr. *jon.* pobaciti, pometnuti.

ἔκτοθεν, v. ἔκτοσθεν.

ἔκτοθι, adv., *ep.* vani, izvan, τινός.

ἐκ-τολυπεύω, *poet.* odmatati, nešto teško dokončati, opraviti.

ἐκτομή, ἡ, izrezivanje, izrezak, napose **a)** u lađi spavaća komorica. **b)** štrojenje, uškopljivanje.

ἐκτομίης, *jon.* mj. -ίας, ου, ὁ, uškopljenik.

ἐκ-τοξεύω, **1.** tranz. iz čega strijeljati, sa kojega stajališta gađati, uop. gađati, strijeljati. **2.** *jon.* tranz. strijele pobacati. **3.** intr. *poet.* iščeznuti.

ἐκτοπίζω, *poz.* udaljivati, premještati, zametnuti; part. perf. pas. udaljen, dalek. Od

ἐκ-τόπιος, 3. *poet.* i **ἔκ-τοπος,** 2. od mjesta dalje, udaljen, dalek, takođ. prolept. Sof. OR. 166, da je daleko. Supst. tuđinac, drugi. Adv. ἐκτόπως izvanredno.

ἐκ-τοπισμός, ὁ, *poz.* udaljenost; položaj izvan poznatih međa.

ἐκ-τορέω, *poz.* *ep.* izbušiti.

ἕκτος, 3. *sextus* (ἕξ), šesti; složen s deseticom, stoji pred njom. Dan u mjesecu: ἕκτῃ šestoga, ἕκτῃ ἐπὶ δέκα ili ἕκτῃ ἐπὶ δεκάτῃ τινός šesnaestoga.

ἐκτός, **1. adv. izvan, a)** vani, s ἀπό spojeno ili sa sl. εἰ μή već ako, ako ne, *nisi forte*, takođ.: prema vani, spolja, van, napolje; ἐκτὸς ἔρχεσθαι prestupiti, na pr. prisegu kršiti. **b)** pren. tuđe, ali i izrođeno, stoga οἱ ἐκτός strani, koji ne pripadaju porodici; τὰ ἐκτός spoljašnja dobra.

2. prijedlog s gen., za kojim stoji: izvan, rastavljeno, daleko od, osim, protiv.

ἔκτοσε, adv., *ep.* napolje, τινός iz čega.

ἔκτοσθε, pred samoglas. **-θεν,** *ep.* i *poet.*, i *ep.* i *poet.* **ἔκτοθεν, 1. adv.** spolja, vani, izvan; Od. 9, 239 αὐλῆς lok. gen.: vani u oboru. **2. prijedl.** s gen. izvan, daleko od.

ἐκ-τραγῳδέω, *poz.* tragički prikazivati, **a)** pretjerivati, slaviti, τί. **b)** koga iznijeti na (zao) glas, τινά.

ἐκ-τράπεζος, 2. *poz.* od stola odagnan, koji se ne da jesti.

ἐκ-τραχηλίζω, zapr. o konju: preko šije, dakle: strmoglavce zbaciti; pas. pren. strmoglavce baciti se u propast.

ἐκ-τρᾱχύνω, *poz.* hrapavim učiniti, pren. ozlojediti; perf. pas. -τετραχυσμένος i -υμμένος.

ἐκ-τρέπω, *jon* **ἐκτράπω,** **odvraćati, 1. akt. odvrnuti,** na pr. τὸν νῶτόν τινι kome leđa okrenuti, od njega bježati, ili ἀσπίδας θύρσοισι štitove okretati pred tirsima, τινά koga otjerati, pren. odvraćati, ali τί nešto odvoditi, izbjegavati, a πρός, ἔς τι od čega odvoditi i na što navoditi, takođ. εἴς τινα na koga navraćati, i το πιστὸν εἰς τὸ χεῖρον ili πρὸς τὸ ἀληθές u zlom smislu ili po istini tumačiti; τὶ ἀπό τινος ἐπί τι učiniti, da se koje svojstvo od čega obrati na što drugo. **2. pas.** s aor. 2. med. okrenuti se, obrnuti se, τινός od čega, na stranu ići, s puta sići, zastraniti (τινός τι od čega u čemu), preokrenuti se, promijeniti se (καθ' ἡδονάς), ali ἐπί τινος ili παρά τι okrenuti se i kamo krenuti, ὁδόν (drugim) putem udariti, τινά komu ići s puta, N. T. iščašiti; med. skrenuti ὁδοῦ (Her. 2, 80), ὀπίσω τινός odmetnuti se; τί izbjegavati.

ἐκ-τρέφω (*poet.* takođ. med.), fut. ἐκθρέψω, othraniti, odgajati.

ἐκ-τρέχω, aor. 2. ἐξέδραμον, perf. ἐκδεδράμηκα (i u tmezi), istrčati, provaliti, navaliti, aps. i ἔκ τινος. Pren. θυμὸς ἐκδραμών prekomjerna srdnja, koja je s puta skrenula (i sa mnom pobjegla).

ἐκ-τρίβω [ῐ, ali ῑ u aor. i fut. 2. pas.], fut. pas. ἐκτρῑβήσομαι, **1.** istrti, trenjem izmamiti, osob. oganj, stoga πέτροισι πέτρον t. j. (tvrd) kamen

(mekanima) trti, da se tako oganj iskreše. **2.** *jon. poet.* i *poz.* istrti, istrijebiti, zatrti, τί, takođ. πρόρριζον, aps. i ἔκ τινος, strti, istrošiti, τί i τινά. **3.** = τρίβω.

ἐκτροπή, ἡ, **1.** (ἐκτρέπω) odvraćanje, odvođenje. **2.** (ἐκτρέπομαι), zastranjivanje, πλαγία τῆς ὁδοῦ postrana ulica.

ἐκ-τροφή, ἡ, odgoja.

ἐκ-τρῡφάω, *poz.* oblaporan, raskošit postati.

ἐκ-τρῡχόω, zatirati, istrošiti, upropastiti, τινί čim.

ἔκ-τρωμα, τὸ, *poz.* nedonošče.

ἔκτυπε, v. κτυπέω.

ἐκ-τῡπόω, istiještiti, **a)** κατὰ γραφήν naslikati, izrezati. **b)** izraditi u relijefu. **c)** skovati, uobličiti.

ἐκ-τυφλόω, posve zaslijepiti, zasjeniti.

ἐκτύφλωσις, ἡ, *jon.* zasljepljivanje.

Ἕκτωρ, ορος, ὁ, Hektor, sin Prijamov i Hekabin, muž Andromahin, otac Astijanaksov; najveći junak trojanski. Adj. **Ἑκτόρεος,** 3. koji se Hektora tiče. Patron. **Ἑκτορίδης,** ὁ, Astijanaks.

ἑκῡρή, ἡ, *ep.* svekrva, fem. za

ἑκῡρός, ὁ (mj. σϝεκυρός, lat. *socer*), *ep.* svekar.

ἐκ-φαγεῖν, aor. za ἐξεσθίω, *poz.* izjesti, potrošiti.

ἐκ-φαιδρύνω, *poet.* sasvim polizati ili lizanjem iščistiti.

ἐκ-φαίνω (v. φαίνω), **1. akt.** na vidjelo iznijeti, pokazati, sa i bez φόωσδε na svijetlo iznijeti, ἐς ὀφθαλμούς pred oči staviti, pokazivati, oglasiti, javiti, saopćiti, πόλεμον πρός τινα kome očito rat navijestiti (Ksen. An. 3, 1, 16). **2. pas.** s aor. ἐξεφάνην i ἐξεφάνθην, *ep.* -φαάνθην, zasjati se (Il. 19, 17), pojaviti se, pokazati se, jasan postati, na glas izaći, nadoći ili izaći (Od. 12, 441), aps. i τινός iz čega. Otd.

ἐκφανής, 2. očevidan, jasan.

ἐκ-φάσθαι, v. ἔκφημι. Otd.

ἔκφασις, εως, ἡ, *jon.* rečenica, očitovanje, τινός iz čijih usta.

ἐκφάτως, adv. (ἔκφημι), *poet.* izrijekom.

ἐκ-φαυλίζω, *poz.* pokvariti, omaljivati, grditi.

(ἐκ-φένω), samo ἐκ-πέφαται, v. r.

ἐκφέρω (v. φέρω), fut. med. -οίσομαι i u pas. znač.; adj. verb. ἐξοιστέον, **1. akt. tranz. iznositi,** iznijeti, ili takođ. dati iznijeti, odnijeti, maknuti, τί i τινά, i to ἐπί, ἔς τι kamo i τινός ili ἔκ τινος iz čega. Napose **a)** mrtvaca iznijeti, τινός iz čega, uop. pokopati (Her. 7, 117). **b)** πόλεμον započeti (Dem. 1, 21), aps. i πρός τινα. **c)** odnijeti, tajom ukloniti, oteti, bojnu nagradu dobiti. **d)** izvesti, odvesti, koje k cilju, kao što njušenje psa ili put (τινά) vodi, koje sa sobom odvući, za poplašene konje, ili s pravoga puta odvesti, zavesti, aps. i ἔς ili πρός τι na što. **e)** proizvoditi, roditi (Her. 1, 193), dovesti, dobavljati, na vidjelo iznositi, pokazivati, javiti, razglasiti, među svijet iznijeti (Ksen. An. 5, 6, 17), pričati, raznijeti, aps. ili τινί i ἔς, πρός τινα; takođ. izreći. **2. akt. intr. a)** naime ἑαυτόν istrčati (iz ograde) kod utrkivanja. **b)** ἐς ὀρθόν ravno k meti juriti, ispuniti se (Sof. OC. 1426). **c)** svršiti se. **3. pas.** *ferri*, **a)** proturati se, prodirati, provaliti, τινός iz čega. **b)** dotjeran biti, prispjeti, stići, aps. i ἔς, κατά τινα, ἔς, πρός τι do koga, čega. **c)** pren. zanesen biti, na što (πρός τι) dati zavesti se, osob. sa i bez πρὸς ὀργήν na srdnju biti zanesen. **4. med. a)** svoje, imanje svoje (τὰ ἑαυτοῦ) odnijeti, nešto od sebe iznijeti, napose τὰ ὅπλα oružje pograbiti, γνώμην svoje mišljenje izreći (Her. 5, 36), κατὰ τωὐτό na isti način. **b)** za se nagradu, slavu iznijeti, sebi steći (Sof. El. 60). **c)** proizvoditi.

ἐκ-φεύγω, fut. -ξομαι, aor. 2. ἐξέφῠγον, *ep.* ἔκφῠγον, **1.** napolje bježati, pobjeći, izmaći, aps. ili τινός iz čega, ἀπό τινος daleko od koga (Sof. El. 383), napose za strijele: odletjeti. **2.** uteći, umaći, aps. i τινά ili τί, takođ. μικρόν ἐξέφυγε s τὸ i inf. i μή: jedva umaći da. Često τὰ πράγματα ἐκφεύγει αὐτόν i slič., ne ide mu od ruke, korist mu se izmiče.

ἔκ-φημι, i inf. prez. med. ἐκφάσθαι, *ep.* izreći, očitovati, javiti, navijestiti, τινί τι.

ἐκ-φθείρομαι, *poet.* propasti.

ἐκ-φθίνω (v. φθίνω), *ep.* i *poet.* posve uništiti, *ep.* samo 3. sing. plpf. pas. ἐξέφθιτο οἶνος νηῶν vino iz lađa bješe popito.

ἐκ-φλαυρίζω, *poz.* = ἐκφαυλίζω.

ἐκ-φοβέω, 1. akt. strahom napuniti, poplašiti, zaplašiti, τινά koga, τινί čim, τί u čem, čim, i κατὰ πάντα u svačemu. **2.** pas. *poet.* uplašiti se, u strahu biti, aps. i τινά od koga, ὑπέρ τινος za koga.

ἔκ-φοβος, 2. *poz.* uplašen.

ἐκ-φοινίσσω, *poet.* okrvaviti, τινί čim.

ἐκ-φοιτάω, *jon. poet.* i *poz.* izaći, ἔκ τινος iz čega.

ἐκφορά, ἡ (ἐκφέρω), iznošenje, (takođ. τῶν τεθνεώτων) pogreb.

ἐκ-φορέω, spor. obl. od ἐκφέρω, v. r.

ἐκφόριον, τὸ, *jon.* i *poz.* uneseno, u plur. prirod, rodina (Her. 4, 198). Od

ἔκ-φορος, 2. (ἐκφέρω), **1.** akt. koji iznosi, nosi napolje. **2.** pas. koji se ima među svijet raznijeti, oglasiti.

ἐκ-φορτίζομαι, pas., *poet.* kao roba natovaren biti.

ἐκ-φράζω, *poet.* točno opisati. Otd.

ἔκφρασις, ἡ, *poz.* točan opis.

ἐκ-φροντίζω, izmišljati, izmudriti, τί ili s neupr. pitanjem.

ἔκφρων, 2. (φρήν), bezuman, **a)** zanesen, uplašen, plašljiv. **b)** bijesan, mahnit.

ἐκ-φυγγάνω, *poet.* = ἐκφεύγω.

ἐκ-φυλάσσω, *poet.* brižno čuvati.

ἔκ-φῡλος, 2. (φυλή), *poz.* stran, neobičan, natprirodan.

ἐκ-φυσάω, *poet.* i *poz.* **1.** intr. provaliti. **2.** tranz. = ἐκφυσιάω.

ἐκ-φυσιάω, *poet.* ispuhati, izdihati, isprskati.

ἔκ-φυσις, εως, ἡ, *poz.* rastenje.

ἐκ-φύω, **1.** tranz. *poet.* i *poz.* rađati, pustiti da što izraste. **2.** intr. med. **ἐκφύομαι** s fut. ἐκφύσομαι, aor. ἐξέφυν i perf. ἐκπέφυκα, *ep.* part. ἐκπεφυῦιαι, postati, poteći; izrastao, rodom, od poroda biti, τινός od koga, iz čega.

ἐκ-φωνέω, *poz.* zaviknuti.

ἐκ-χαλινόω, *poz.* oduzdati, razuzdati.

ἐκ-χαυνόω, *poet.* naduhati.

ἐκ-χέω (v. χέω), **1. akt.** izlijevati, pren. sasuti svoj gnjev, εἴς τινα; δάκρυα suze roniti, ili izmamiti; rasuti, spiskati, protepsti, uništiti, prosuti, pokvariti, u perf. pas. izgubljen, zaboravljen biti. **2.** *ep.* **med.** aor. ἐκχεύατο, za sebe izliti, prosuti. **3. pas.** s *ep.* aor. ἐξέχυτο, ἔκχυτο, part. ἐκχύμενος, plpf. ἐξεκέχυντο, izliven, prosut biti, utjecati, izlijevati se, isteći, izjuriti, spustiti se. N. T. takođ.: u opačine srtati.

ἐκ-χορεύομαι, *poet.* med., (iz kola, t. j. zbora) izbaciti.

ἐκ-χόω, pas. perf. -κέχωσμαι, aor. -εχώσθη, *jon.* nasipati, t. j. nasutom zemljom povisiti; za rijeku: zamuljiti.

ἐκ-χράω, **1.** *jon.* doteći, dostajati; pren. goditi, τινί komu. **2.** *poet.* ἐξέχρη, navijestiti, τί, o proročištu.

ἐκ-χρηματίζομαι, globiti, τινά.

ἐκ-χύνω, N. T. = ἐκχέω.

ἔκχυσις, ἡ, istjecanje.

ἔκ-χυτος, 2. *poet.* izlit; pren. razuzdan.

ἐκ-χώννυμι, *poz.* spor. obl. za ἐκ-χόω, v. r.

ἐκ-χωρέω, **1.** izlaziti, **a)** otići, ἔκ τινος iz čega. **b)** pren. odreći se, τινός čega. **2.** ukloniti se, mjesta dati, τινί.

ἐκ-ψύχω, N. T. izdahnuti, umrijeti.

ἑκών, οῦσα, όν, adv. *poz.* ἑκοντί (part. prez. od kor. ϝεκ, željeti, htjeti, u ἕκητι, ἑκη-βόλος, ἕκηλος i dr.), **1.** svojevoljan, od volje, bez sile, s razlogâ razuma, rado, ἐμοῦ οὐχ ἑκόντος *me invito.* **2.** hotimice, navlaš, promišljeno, za stvari, pas.: samotvoran, svojevoljan (zlo, kazan). Često ἑκὼν εἶναι = ἑκών, dok ἑκών stoji uz glag. i partic., gdje bismo u hrv. očekivali adv.

ἐλάα, ἐλαία, *jon.* **-αίη,** ἡ (od ἐλαίϝα), **1.** maslina, posvećena Ateni, jer je ona po priči na Kolonu kod Atene prvu maslinu zasadila; stoga ἱερή. Isp. μορία. **2.** plod od masline, maslinka.

ἐλάαν, v. ἐλαύνω.

Ἐλαία, ἡ, grad u Eolidi.

Ἐλαιᾶτις, ἡ, kraj u Tesprotiji.

ἐλάϊνεος, 3. *ep.* i **ἐλάινος,** 3. *ep.* od maslinova drva napravljen.

ἔλαιον, τὸ (ἐλαία), maslinovo ulje, uop. ulje (takođ. zemljano), napose pomast, koja se upotrebljavala poslije kupanja te je bila mirisava, često λίπ' ἐλαίῳ, v. λίπα; lat. *oleum.*

ἔλαιος, ὁ (κότινος), divlja maslina, posvećena Heraklu, stoga ju je Heraklo iskao za svoju lomaču. Otd.

ἐλαιο-φόρος, 2. *poet.* i ἐλαιο-φυής, 2. *poet.* koji rodi maslinom.

ἐλαιό-φυτος, 2. *poet.* maslinama obrastao ili zasađen; ἡ ἐλ. maslinama zasađen kraj.

Ἐλαιοῦς, οῦντος, ὁ, grad u tračkom Hersonesu, sada Kritija, takođ. **Ἐλεοῦς** zvan; stanov. Ἐλαιούσιος.

ἐλαιο-φυτεία, ἡ, sađenje masline.

ἐλαιό-φυτος, 2. *poet.* i *poz.* maslinama zasađen.

ἐλαιών, ὁ, *poz.* maslinik, maslinov gaj, N. T. takođ. maslinova gora (inače τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν).

Ἐλαμίτης, ὁ = Ἐλυμαῖος, N. T.

ἕλ-ανδρος, 2. (ἑλεῖν), *poet.* koji ljude hvata, propast za muževe.

ἐλασείω (deziderativ od ἐλάω), *poz.* željeti hoditi.

ἔλασις, εως, ἡ (ἐλαύνω), **1.** protjerivanje, zatočenje, otjerivanje. **2.** hođenje, hod, vojnica, ἐπί τινα, tako isto: navala, osob. konjanička, pak uzlaz, ἔκ τινος.

ἔλασμα, τὸ (ἐλαύνω), *poz.* kovana kov, lim.

ἐλασσόω, *at.* **-ττόω,** **1. akt. umaljivati,** smanjivati, krnjiti, aps. i τινός od čega, iz čega, uop. zakidati, τινά i τινά τι koga u čem. **2. pas.,** fut. ἐλασσωθήσομαι, smanjati se, manji postajati ili biti, τινί u čemu, spasti, ginuti, kraći kraj izvući (Dem. 18, 3), zametnut biti, štetu trpjeti, na kvaru biti, zaostajati, τινί u čem ili po čem, takođ. πολλά u mnogome, πρός τι s obzirom na što, ἐπί τινι koga radi, οὐδέν s kim ništa ne gubiti, slič. s ἀπό τινος od čije strane, i τινός za kim zaostajati (Plat. Gorg. 459 C), ustupati, napose **a)** od svoga prava popuštati, ἔν τινι, i **b)** gori biti nego što se tko gradi, τινί u čem, pretvarati se (Isokr. 1, 49). Od

ἐλάσσωμα, *at.* **-ττωμα,** τὸ (-όω), **1.** pogrješka, mana, šteta. **2.** smanjivanje, περὶ τοὺς βίους imutka.

ἐλάσσων, *at.* **-ττων,** 2. (komp. iz ἐλαχ-jων, od ἐλαχύς = μικρός, lat. *lev-i-s,* hrv. lak), **manji,** neznatniji, kraći, lošiji, gori, napose **a)** za riječi: manje značeći negoli je u istinu. **b)** slabiji, pobijeđeni na bojištu. — οἱ ἐλάσσονες i τὸ ἔλασσον manjina, ali τὸ ἔλ takođ. manji dohoci (Her. 3, 95), i bez člana sa sl. inf., neznatna stvar; ἔλασσον ἔχειν kraći kraj izvući, u nazatku ili slabiji biti (Her. 9, 102), gore proći, νέμειν koga zametavati, ἐς ἔλασσον ξυντέμνειν omaljivati, ἐλάττων εἰμὶ παρά τινι zaostajem u milosti kod koga. Adv. ἐπ' ἔλαττον manje, ne toliko, i kao čist adv. **ἔλασσον,** *at.* **-ττον,** manje, stoga takođ. pred plur. No ἐλάττω manje puta, manje često = ἐλαττονάκις.

ἐλαστρέω, *ep. jon.* i *poet.* = ἐλαύνω, tjerati, veslati.

'Ελάτεια, ἡ, **1.** grad u Fokidi, s. Elefta (Her. i Dem. 6. i 18), poznat stoga, što ga je Filip zauzeo u rujnu g. 339. **2.** znamenit grad kasopejski u Epiru ([Dem.] 7, 32).

ἐλάτη, *dor.* **-άτα,** ἡ (ἐλαύνω), visoko uzrasla, **1.** omorika ili jela. **2.** *ep.* i *poet.* od jelovine izdjeljano, veslo. **3.** čamac.

ἐλατήρ, ῆρος, ὁ (ἐλαύνω), *ep.* i *poet.* gončin, osob. vozač, kočijaš, upravljač konjâ na pr. kod utrkivanja. Otd.

ἐλατήριος, 2. *poet.* koji razgoni.

ἐλάτινος i **εἰλάτινος,** 3. *ep.* i *poet.* omorikov, jelov, od jelovine.

ἐλαττονέω, *poz.* omaliti, N. T. manje imati.

ἐλάττωμα, v. ἐλάσσωμα.

ἐλαύνω, *poet.* **ἐλάω,** *at.* fut. ἐλῶ, ᾷς i t. d., aor. ἤλασα, med. ἠλασάμην, perf. akt. ἐλήλακα, plpf. ἐληλάκειν, perf. pas. ἐλήλαμαι, plpf. ἐληλάμην (ἠλήλ.), aor. pas. ἠλάθην, adj. verb. ἐλατέος, ktomu *ep.* prez. rastegn. **ἐλόω,** inf. ἐλάαν, fut. ἐλάσσω i ἐλάω, aor. ἔλασσα, konj. 2. sg. ἐλάσῃσθα, iter. ἐλάσασκε; plpf. 3. pl. ἐληλάδατο (-λέδατο, -λέατο), *jon.* i *poz.* perf. pas. ἐλήλασμαι i aor. pas. ἠλάσθην (osn. ἐλα), **I. tranz. 1.** akt. **a) goniti, tjerati,** krenuti, otjerati, protjerati, istisnuti, otpraviti, odvesti, rastjerati; u stisku natjerati, pritijesniti, mučiti, zlostaviti; τὰ πράγματα državu u propast tjerati; udarati, *ep.* πόντον ἐλάτῃσιν po moru veslima (Il. 7, 6); turati, tući, raniti (ali ne hitalom, nego svagda *comminus ferire*), aps., τί i τινά, i to τινός, ἔξω ili ἔκ τινος iz čega (takođ. φυγάδα), διά τινος kroza što, τινί čim, τινά τι koga kamo ili u što raniti, pak ἐς ili πρός τι kamo ili na što, πρός τινα do koga, οὐλήν požiljak zadrijeti. Napose ἵππον ili τὸν ἵππον jahati, ναῦς lađama upravljati, jedriti, veslati, νηῦς ἐλαυνομένη lađa što plovi, οἱ ἐλαύνοντες veslači. Ali φωνὴ διὰ τῶν ἄνω τόνων ἐλαυνομένη glas što se kreće u visini. **b) vući,** razgoniti, *ep.* ἀσπίδα kovati; povući, produžiti, na pr. zidove i slič., i to περί τι oko čega, ἔς τι do čega, παρά τι duž čega, διά τινος kroza što, ὄγμον *ep.* otkos pokositi. Pren. κολῳόν kriku dizati (Il. 1, 575). **2.** med. za sebe odagnati, τὶ ἔκ τινος.

II. intr. doista (osob. ἐλᾶν) ili naoko s pomišlj. ἑαυτόν, στράτευμα, ἅρμα, ναῦν, žuriti se, hitjeti, ići, **voziti se, jahati,** odjahati, dojahati, izjahati (takođ. ἐφ' ἵππων, ἐπὶ ζυγῶν), na pr. ἧκεν ἐλαύνων dođe jašući = dojaše, ἀντίον ἐλ. ususret jahati, **izići, hoditi,** takođ. s vojskom ići, aps. i ἐς, ἐπί τι kamo, na što, i ἐπί τινα protiv koga, navaliti na nj, slič. ἰθύ τινος, ali ὑπό τινος uza što, πρός τινα ka komu, ἀπό τινος od čega, διά τινος kroza što. Pren. ἐς τοσοῦτον, πρόσω τινός dotle doći, dotle dotjerati u čemu, πόρρω τινός daleko biti odmakao u čem, ili ἐς τριβάς zavrzivati, šarati, ἔξω τοῦ φρονεῖν mahnit biti.

ἐλᾰφᾱβολία, ἡ (βόλος), *poet.* lov na jelene, u plur. ἐλαφαβολίαις ἀδώροις s neblagodarnosti u lovu.

ἐλάφειος, 2. od jelena, κρέα jelenja divljač.

'Ελαφηβολιών ili **ἐλ.,** ῶνος, ὁ, deveti mjesec u atičkoj godini, u koji padahu elafebolije (lovačka svetkovina), od 17. ožujka do 15. travnja.

ἐλᾰφη-βόλος i **ἐλαφᾱ-βόλος,** 2. (βάλλω), *ep.* i *poet.* koji jelene strijelja ili lovi, ἀνήρ lovac.

ἐλαφο-κτόνος, 2. (κτείνω), *poet.* koji jelene ubija.

ἔλαφος, ponajv. ἡ, ali takođ. ὁ, jelen, košuta, *ep.* ἐλάφοιο κραδίην ἔχων koji ima jelenje srce, rđa.

ἐλαφρία, ἡ, N. T. lakomislenost. Od

ἐλαφρίζω, *poet.* **1.** učiniti lakim, dići; olakšati. **2.** pren. uzeti na laku ruku, ne cijeniti.

ἐλαφρό-νοος, 2. *poet.* lakomislen, lakouman.

ἐλᾰφρός, 3., adv. **-ῶς** (srod. s ἐλαχ-ύ-ς, isp. ἐλάσσων), **lagan, 1.** hitar, okretan, brz, θέειν u trku, takođ. s dod. πόδας ili ποσί. Napose *expediti,* lako oružani vojnici; uop. žustar, srčan, jak. **2.** lak (na vagi), pren. ne težak, ἐν ἐλαφρῷ ποιεῖσθαί τι nešto na laku ruku uzimati, μέχρι ἐλαφρᾶς ἡλικίας do kraja okretne dobi, još u njoj; uop. bez muke, koji se lako može dati, neznatan.

ἐλάχεια, ἐλαχεῖα, v. ἐλαχύς.

ἐλάχιστος, 3., superl. za ἐλάσσων, **najmanji,** najneznatniji, najkraći, περὶ ἐλαχίστου ποιεῖσθαι veoma malo cijeniti. Supst. οἱ ἐλ. veoma malo njih, (τὸ) ἐλ. još tako mali, što manji prostor, οὐκ ἐλάχιστον τῆς ὁρμῆς ni najmanje za smetenost, δι' ἐλαχίστου u najkraće vrijeme, δι' ἐλαχίστων najkraće, ἐπ' ἐλάχιστον što je manje moguće. **Adv.** (τὰ) ἐλάχιστα, **ἐλάχιστον** i τὸ ἐλ. ili τοὐλάχιστον najmanje, veoma malo, **παρ' ἐλάχιστον ἦλθε** s inf., franc. *il a failli,* samo što nije. Otd.

ἐλαχιστότερος, kud kamo najmanji, N. T.

ἐλαχύς, εῖα, ύ (= *lĕvis* mj. *legvis*), malen, neznatan, pozitiv za ἐλάσσων, ἐλάχιστος (samo Od. 9, 116 i 10, 509, ostalo kao λάχεια, ἐλάχεια).

ἐλάω, *ep.* i *poet.* = ἐλαύνω.

'Ελβώ, οῦς, ἡ, ostrvo na obali egipat. Delte, u s. jezeru Menzalehu.

ἔλδομαι i **ἐέλδομαι** (osn. ϝελδ, srod. s ϝελεῖν), *ep.* dep., samo u prez. i impf., željeti, čeznuti, željkovati, τινός ili τί sa sl. inf.; Il. 16, 494 u pas. znač.

'Ελέα, ας, ἡ (*atički* obl. za starije 'Υέλη = lat. *Velia*), grad (i okolica) u Lukaniji, sada razvaline kod Castel a Mare della Brucca, naseobina fočanska, naseljena g. 553., gdje je Ksenofan iz Kolofona oko g. 540. osnovao eleatsku filozofsku školu (Parmenid, Zenon).

ἐλεαίρω, *ep.* = ἐλεέω, v. r.

ἐλεάω, *poz.* = ἐλεέω.

ἐλεγεία, ἡ, *poz.* pjesma u distisima, elegija. Od

ἐλεγεῖον, τὸ (ἔλεγος), **1.** zapr. distih, sastojeći

od heksametra i pentametra. **2.** pentametar. **3.** pjesma (po obl.) sastojeći se od distiha. **4.** pjesnički natpis.

ἐλεγκτικός, 3. (ἐλέγχω), za pobijanje podoban, dijalektičan.

ἐλεγκτός, 2. koji se može pobiti.

ἐλέγμην, v. λέχω.

ἐλεγμός, οῦ, ὁ, N. T. kazan, prijekor.

ἔλεγξις, ἡ, *poz.* i N. T. ukor.

ἔλεγος, ὁ, *poet.* i *poz.* tužaljka, ἔλεγον ἀείδειν nešto u tužaljci opjevati.

ἐλεγχείη, ἡ (ἔλεγχος), *ep.* prijekor, rug, sramota.

ἐλεγχής, gen. έος, 2. (ἐλέγχω), *ep.* pogrđen, rđa. Superl. **ἐλέγχιστος.**

I. **ἔλεγχος,** εος, τὸ (ἐλέγχω), prijekor, bruka, sramota, osob. sramotna strašljivost, i apstr. mj. konkret. (κάκ') ἐλέγχεα (gadne) kukavice.

II. **ἔλεγχος,** ὁ (ἐλέγχω), **1.** dokazalo, kušnja, dokaz, εἰς ἔλ. ἐξιέναι, μολεῖν, καταστῆναι na dokaz izaći ili u dokazivanje upustiti se, χειρός dokaz junaštva, ἔργον dokaz činom, οἱ παρὰ τὰ πράγματα ἔλεγχοι ispitivanje po činjenicama, ἐλέγχῳ δοκιμάζειν po točnom dokazivanju ili računu ispitati; stoga: dokaz protiv, *confutatio* (dokaz za: βάσανος), pobijanje, ἔλεγχον ἔχειν pobijanje dopustiti, sam sebe pobijati, παραδιδόναι pružiti građu za pobijanje, omogućiti pobijanje. **2.** ispitivanje, uhođenje, istraga, u plur. οἱ ἔλ. περί τινα o kome, ἔλεγχον ποιεῖσθαί τινος nešto istraživati, ἔ. λαμβάνειν τινός nešto dokazivati, ἔλεγχον διδόναι dati istražiti, račun davati, opravdavati, ali takođ.: ukoren biti. Kao rečenična apozicija τῶνδ' ἔλεγχον πεύθου da to ispitaš, pitaj. Od

ἐλέγχω, fut. ἐλέγξω, aor. ἤλεγξα, perf. pas. ἐλήλεγμαι (-λεγξαι, -λεγκται, inf. -λέγχθαι, part. -λεγμένος), aor. pas. ἠλέγχθην, fut. ἐλεγχθήσομαι, adj. ἐλεγκτέον, **1.** pogrditi, sramotiti, grditi, koriti, prekoravati, osramotiti, okriviti, τινὰ ὑπέρ τινος, μῦθον ili πόδας t. j. tako, da se uzalud toliko govorilo ili tolik put prevalio. **2.** zastidjeti, obličiti, dokazati, pokazati (Plat. Prot. 331 E); pobijati, posramiti, (περί) τινα, ili τί nešto, ili takođ. s part. ili sl. ὡς, ὅτι; ali τινί čim, ἐπί τινι na čemu, ἐπ' αὐτοφώρῳ u samom činu, σὺν ξίφει s mačem ubilačkim. U pas. dati obličiti se ili takođ.: zabačen biti. Osob. **a)** nešto prebacivati, prekoravati. **b)** na istragu zvati, račun iskati od koga, kazniti N. T., istraživati, točno ispitati, aps., τινά i τί ili sa zavis. upitnom rečen., kojoj se subjekt često prenosi u glavnu kao objekt.

ἐλεεινολογία, ἡ, *poz.* govor, koji budi smilovanje.

ἐλεεινός, 3., adv. **-ῶς,** i **ἐλεινός,** 3. (ἔλεος), **1.** koji smilovanje budi, sažaljavanja ili smilovanja vrijedan, jadan. **2.** pun smilovanja, δάκρυον suza sažalnica (Od. 8, 531), ἐλεινὸν ὁρᾶν sažalno gledati (Sof. Fil. 1115). Supst. οὐδὲν ἐλ. nikakvo smilovanje. Neutr. plur. ἐλεεινά adv. jadno, kukavno.

ἐλεέω (ἔλεος), žaliti, sažaliti (se) (N. T. milostivo pomoći, τινά kome), smilovati se, kod imper. s πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ za Boga miloga, aps. i τινά komu, (τινός čega radi), stoga sa i bez λόγοις žaliti. Pas. smilovanje naći.

ἐλεημοσύνη, ἡ, *poz.* smilovanje, milostinja, podjela. Od

ἐλεήμων, 2. milostiv.

ἐλεητύς, ύος, ἡ (-έω), *ep.* = ἔλεος, smilovanje.

ἐλεινός, v. ἐλεεινός.

ἐλειο-βάτης, ὁ (ἕλος), *poet.* koji u močvari nastava, žabar.

ἕλειος, 2. (ἕλος), **1.** koji se u močvari nahodi, οἱ ἕλειοι stanovnici močvare. **2.** močvaran.

ἔλειπτο, *poz. ep.* mj. ἐλέλειπτο.

ἔλεκτο, v. I. λέγω i λέχω.

ἐλελεῦ, *poet.* i *poz.* bojni poklič, takođ. glasan jauk.

I. **ἐλελίζω,** aor. ἠλέλιξα, bojnu viku dići, kad se vojska primiče neprijatelju otpjevavši pean.

II. **ἐλελίζω** (srod. s ἑλίττω, *volvo*), *ep.*, aor. ἐλέλιξα, med. -ξάμην, i ἐλέλικτο, pas. ἐλελίχθην, 3. plur. -χθεν, vrtjeti. Stoga **1.** akt. **a)** okretati, uzdrmati, potresti. **b)** svoje na povratak skloniti. **2.** pas. **a)** uzdrman biti, tresti se, drhtati. **b)** obrnuti se, za vojsku, koja s bijega iznenada prelazi na napadaj. **3.** med. (aor. 1.) vijugati se, uspropadati se; (aor. 2.) drhtati.

ἐλελί-χθων, ονος, ὁ (II. ἐλελίζω), *poet.* koji zemlju potresa, kao kolovođa (kod plesa).

ἑλέ-ναυς, ἡ (ἑλεῖν, ναῦς), *poet.* koji lađe hvata, propast lađama.

Ἑλένη, ἡ, Helena, kći Zeusova i Ledina, žena Menelajeva.

Ἕλενος, ὁ, sin Prijamov i Hekabin, glasovit gatar.

ἔλεξα i **ἐλεξάμην** za I. i II. λέγω i za λέχω.

ἑλεό-θρεπτος, 2. (ἕλος, τρέφω), *ep.* iz močvare nikao, zapr. u močvari othranjen.

ἐλεόν, τὸ, *poet.* i **ἐλεός,** ὁ, *ep.* kuhinjski stô, služavnik, daska.

ἐλεός, 3. *ep.* kukavan, jadan; adv. ἐλεόν.

ἔλεος, ὁ (N. T. takođ. τὸ), **1.** pomilovanje, smilovanje, τινός s kim, ἔλεον ἔχειν smilovanje buditi, κατ' ἔλεον iz milosrđa; N. T. λαμβάνειν naći; sažaljavanje. **2.** retor. *term. techn.* = *commiseratio*, zaglavak apologije, u kojem tuženi navodi sudije na smilovanje.

Ἐλεοῦς, v. Ἐλαιοῦς.

ἑλέ-πτολις, εως, ἡ (ἑλεῖν, πόλις), *poet.* koja gradove osvaja, propast gradovima.

ἑλετός, 3. (ἑλεῖν), *ep.* koji se može uloviti, sa sl. inf. πάλιν ἐλθεῖν da se povrati.

Ἐλευθεραί, αἱ, mjesto na međi atičkoj i beotskoj, sada Kondura.

ἐλευθερία, ἡ, **1.** sloboda, neodvisnost, δι'

ἐλευθερίας ἐξελθεῖν na slobodu odrvati se, εἰς ἐλευθερίαν ἐξαιρεθῆναι kao slobodan čovjek zakonito biti reklamiran, ἐπ' ἐλευθερίῃ s obećanjem slobode. **2.** plemenitost.

Ἐλευθέρια, *τά*, svetkovina oslobođenja, koju su Heleni svake pete godine s utrkom i drugim vježbama Zeusu (Ζεὺς Ἐλευθέριος) na čast u Plateji slavili, na spomen pobjede od g. 479.

ἐλευθεριάζω, *poz.* govoriti i raditi slobodno, kao slobodan čovjek.

ἐλευθέριος, 2., adv. **-ίως,** komp. *-ώτερον*, superl. *-ώτατα*, **1.** na način slobodna čovjeka, njega dostojan, slobodan, slobodouman, podašan, plemenit, pristojan, uglađen, odličan; *τὸ ἐλευθέριον* plemenito vladanje, plemenitost, pristojnost. **2.** koji oslobađa, kao pridjev Zeusa u Plateji, zaštitnik slobode. Otd.

ἐλευθεριότης, *ητος, ἡ*, plemenito mišljenje, iskrenost, podatljivost.

ἐλευθερο-πρεπής, 2. slobodnu čovjeku pristojan Od

ἐλεύθερος, 3. i *poet.* takođ. 2., adv. **-έρως** (lat. *liber*), **1. slobodan,** slobodna roda, ne rob, nevezan, neodvisan, *ἀπό τινος* prema komu, samostalan, svoj gospodar, prost od prijekora, kazni. **2.** koji se svladava, **plemenit,** slobodouman, iskren, obrazovan; ali takođ. bezobziran. Za stvari: *ἀγορά* gdje se sve uklonjalo, što je slobodna čovjeka bilo nedostojno, dakle i o trgovini i o robi, govoru i t. d.; plemenit, velikodušan. Napose *ἦμαρ* t. j. sloboda (Il. 6, 455), *κρητήρ* vrč priređen u slavu oslobođenja domovine. Supst. (*τὸ*) *ἐλεύθερον* sloboda, slobodno mišljenje, *τῷ ἐλευθέρῳ* po svojoj slobodi, *ἐλευθέρως ξυμμαχεῖν* slobodan saveznik biti, *ἐλ. τεθραμμένος* plemenite obrazovanosti, dobre odgoje.

ἐλευθεροστομέω, *poet.* slobodno govoriti. Od

ἐλευθερό-στομος, 2. *poet.* koji slobodno govori.

ἐλευθερόω, slobodnim učiniti, **a)** osloboditi, *τινός* i *ἀπό τινος* od čega, *τινί* čim, *ὁ ἐλευθερῶν* osloboditelj; na slobodu pustiti (robove). **b)** *poet.* čisto držati, *στόμα* usta, t. j. bijeđenje ne izreći, i to *τὸ εἰς ἑαυτόν* što se njega tiče. Otd.

ἐλευθέρωσις, *εως, jon. ιος, ἡ*, oslobođenje, *ἀπό τινος* od koga. Napose puštanje robova na slobodu.

ἔλευσις, *ἡ*, N. T. došašće.

Ἐλευσίς, *ῖνος, ἡ*, grad i općina u Atici, na glasu po hramu Demetrinu i Persefoninu i po eleusinskim tajnama (*τὰ Ἐλευσίνια*), koje su se svake godine ophodima iz Atene slavile, s. Lepsina. Otd. adj. **Ἐλευσίνιος** [◡ – ◡◡◡], 3. eleusinski. **Ἐλευσίνιον,** *τό*, hram eleusinske Demetre u Ateni. Plur. Eleusinije, Demetrina svetkovina, velike od 9 dana u Ateni i Eleusini, male na Ilisu u Agri. **Ἐλευσῖνάδε,** u Eleusinu, **Ἐλευσινόθεν** iz ili od Eleusine.

ἐλεύσομαι, *ep. poet. jon.* fut. za *ἔρχομαι*.

ἐλεφαίρομαι (srod. *δλοφώιος*), *ep.* dep., aor. *ἐλεφηράμενος*, varati, bezumiti, aps. i *τινά*.

Ἐλεφαντίνη, *ἡ*, grad i ostrvo Nilovo u gornjem Egiptu, sada Gesiret el Sag.

ἐλεφάντινος, 3. od slonove kosti.

ἐλεφαντό-δετος, 2. *poet.* slonovom kosti ukrašen.

ἐλεφαντό-κωπος, 2. (*κώπη*), *poz.* bjelokoran, zapr. s drškom, s korama od slonove kosti.

ἐλεφαντομαχία, *ἡ*, *poz.* boj slonova.

ἐλεφαντό-πους, *-ποδος, ὁ, ἡ*, *poz.* s nogama od slonove kosti.

ἐλέφας, *αντος, ὁ*, **1.** slon, od starih upotrebljavan za rat. **2.** slonov zub, slonova kost, bjelokost.

Ἐλεών, *ῶνος*, mjesto u Beotiji; stanov. *ὁ* **Ἐλεώνιος.**

ἐληλάδατο, -λέδατο, ἐλήλᾰκα, ἐλήλᾰμαι, v. *ἐλαύνω*.

ἐλήλεγκται, ἐλήλεγμαι, perf. pas. od *ἐλέγχω*.

ἐλίγδην, adv. (*ἑλίσσω*), *poet.* uvijajući se.

ἔλιγμα, *τὸ* (*v. l. μίγμα*), klupko, mješavina, N. T.

ἐλιγμός, *ὁ* (*ἑλίσσω*), zavoj, vrtlog, osob. **a)** okuka, vijuganje putova. **b)** zamrsivanje (čvora).

ἑλικάμπυξ, *υκος*, *poet.* s povezačom obavitom oko čela.

Ἑλίκη, *ἡ* (od. *ἑλίκη* = lat. *salix*), primorski grad u Ahaji sa hramom Posidona, koji se po njem zvao **Ἑλικώνιος;** grad je g. 373. pr. Is. od potresa potonuo u more.

ἑλικηδόν, *poz.* adv., zavojito, uvinuto.

ἑλικο-βλέφαρος, 2. sa zavinutim trepavicama, s trepavicama lijepa oblika, lijepih očiju.

ἑλικο-δρόμος, 2. (*δραμεῖν*), *poet.* krivudajući.

ἑλικο-ειδής, 2. (*εἶδος*), *poz.* zavojit.

ἑλικτῆρες, *οἱ*, oboci, ušnjaci.

ἑλικτός, 3., takođ. *εἱλικτός* (*ἑλίσσω*), *poet.* zavojit, krivuljast.

Ἑλικών, *ῶνος, ὁ*, glasita gora u Beotiji, sjedište Musâ, koje se zato zvahu **Ἑλικώνιαι** ili **Ἑλικωνίδες** (*νύμφαι*), i *Ἑλικωνιάδες*.

Ἑλικώνιος, 3., **a)** koji Helikonu pripada, v. r. **b)** od Helike (v. r.), *ἄναξ* Posidon.

ἑλίκ-ωψ [*ῐ*], *ωπος, ὁ*, i **ἑλικ-ῶπις,** *ιδος, ἡ*, *ep.* sjajnook, krasnook.

ἐλῑννύω i **ἐλῑνύω,** fut. *-ύσω*, *jon. poet.* i *poz.* počivati, odmarati se, s part. *πυρέσσων* više ne imati groznice.

ἕλιξ, *ικος* (osn. *ϝελικ*), **1.** adj. *ὁ, ἡ*, *ep.* i *poet.* zavinut, zavojit, kriv, *βοῦς* krivorog (ili uz *εἰλίπους* = *ἑλικόπους* zavijajući noge). **2.** supst. *ἡ*, zavrnuto, zavoj, **a)** *ep.* narukvica, grivna. **b)** *poet.* neka vrsta bršljana. **c)** stržaja u loze. **d)** spirala, čekrk ili vitao na zavoje. **e)** *poz.* zavoj, na pr. krug, što ga sunce opisuje.

"Ελιξος, ου, ὁ, ugledan megarski čelovođa u Helespontu oko g. 412.

ἑλίσσω (ἑλ.), *ep.* (s inf. prez. ἑλισσέμεν i impf. ἑλίσσετο) i *poet.*, i **εἱλίσσω** (εἱλίσσω), od ἑϝελίσσω, *jon.* i *poet.* = *at.* ἑλίττω, v. r.

Ἐλισσῶν, ῶνος, ὁ, rijeka **a)** u Arkadiji, pritoka Alfejeva. **b)** u Elidi, takođ. "Ελισα, ὁ, i Εἰλισσών.

ἑλίττω i **εἱλίσσω** (osn. ϝελ, ϝελικ, *volvo*), kao i slijedeći oblici često sa spir. asper. pisano, impf. εἵλιττον, fut. ἑλίξω, aor. εἵλιξα, perf. pas. εἵλιγμαι, plpf. εἵλικτο, aor. pas. εἱλίχθην, adj. verb. ἑλικτός, ktomu *ep.* aor. med. konj. ἑλίξεται, i *jon.* plpf. pas. 3. pl. εἱλίχατο, **I. akt. viti, motati,** valjati, kotrljati, vitlati, okretati, vrtjeti, θιάσους, t. j. kolo voditi ili plesati, πλάταν veslom mahati i to ἅλιον po moru (Sof. Aj. 351). Pren. τοιαῦτα razmišljati, izvijati (Sof. Ant. 231), aps. i περί τι ili κύκλον u krugu. Napose **a)** naime ἵππους, zakrenuti oko mete (περί τι). **b)** u pas. obrnuti se, brzo se okrenuti, ἑλιχθείς na bijegu; ali takođ. δρόσον ἑλιχθεῖσα svetom vodom unaokolo pokropljena, ἀμφὶ χαίταν. **II. med. 1.** valjati se, uvijati se, probijati, ἀμφί τι kovrčiti se, viti se, tamo amo vrtjeti se, σὺν ἱμᾶσι u remenju zaplesti se, uspropadati se, žuriti se, περί τι, διά τι otisnuti se, krivuljasto povesti se. **2.** = akt. vitlati, mahati, pren. promišljati.

ἑλί-τροχος, 2. *poet.* koji točak ili kolo okreće.

ἑλί-χρυσος, ὁ, *buk.* zanovijet, bilina nalik na bršljan.

ἑλκαίνω, *poet.* imati ranu.

ἑλκεσί-πεπλος [ῐ], 2. (ἕλκω), *ep.* koji haljinu povlači.

ἑλκε-χίτων, gen. ωνος, ὁ, u dugoj haljini.

ἑλκέω, v. ἕλκω. Otd.

ἑλκηθμός, ὁ, *ep.* odvlačenje.

ἕλκημα, τὸ, *poet.* odvučeno, plijen.

ἑλκο-ποιός, 2. *poet.* koji rane zadaje.

ἕλκος, εος, ους, τὸ (lat. *ulcus*), **1.** rana, prišt, u plur. s gen. ὕδρου koja potječe od zmije, ἀραχθὲν ἀλαόν zadana rana sljepote. **2.** pren. zlo, nesreća.

ἑλκόω (ἕλκος), **1.** akt. raniti, ozlijediti. **2.** pas., *poz.* gnojiti se, ἡλκωμένος pun čirova, N. T.

ἑλκτικός, 3. koji privlači. Od

ἑλκυστάζω, *ep.* i **ἑλκύω** = ἕλκω, v. r.

ἕλκω (star. osn. σϝελκ, odakle σελκ [lat. *sulcus*] i ϝελκ), impf. εἷλκον, fut. ἕλξω, aor. 1. εἵλκῠσα, perf. εἵλκῠκα, εἵλκυσμαι, aor. pas. εἱλκύσθην, adj. verb. ἑλκτέον i ἑλκυστέον, ktomu *ep.* prez. inf. ἑλκέμεν(αι), impf. ἕλκε i ἕλκετο, *jon.* perf. pas. ἕλκυσμαι, *poz.* fut. ἑλκύσω, i od *ep.* spor. obl. **ἑλκέω** impf. ἕλκεον (εἷλκ.), fut. ἑλκήσω, aor. ἥλκησα, **I. akt.** i **pas. 1.** tranz. **vući,** trzati, zlostaviti, rastrgati, povlačiti, za sobom vući (Il. 24, 52), otezati, πρὸς ἑαυτόν k sebi privući; tako isto: potegnuti, napeti, nategnuti, na pr. tezulju, ili dolje vući, spuštati, svući, strgnuti, odvući od čega, προφάσεις t. j. zavrzivati (Her. 6, 86). Takođ. za požudu i za ono, što je vrijedno zaželjeti, ἐπί i πρός τι. Napose **a)** περιφορὰν δρόμου kružnicu trkom vući t. j. dobiti okrug, kad napeta uzica kružnicu vuče. **b)** ἴυγγα ἐπί τινι čarobno kolo za koga okretati, t. j. ljubavnika dočarati. **c)** πλίνθους opeke graditi. **d)** ἀέρα uvlačiti, srkati, udisati. **e)** pren. vući, upotrijebiti, koje aps. mrežu vući, koga u tamnicu vući, mjeriti (s akuz. mjere), koje τινά ili τί, i τινός o što, ali νειοῖο kroz polje, ἔκ τινος iz čega, ἀπό τινος od čega, εἴς τι u što ili prema čemu, ἐπί τι na što. **2.** intr. vući se, otegnuti se (Her. 7, 167). **II. med.** *ep.* svoje, mač trgnuti, χαίτας προθελύμνους sebi kosu s korijenom iščupati, τόξον ἐπί τινι luk protiv koga napeti (Ksen. An. 4, 2, 28). **b)** *poet.* za se vući, sebi prisvojiti.

ἑλκ-ώδης, 2. *poet.* pun čirova.

ἕλκωσις, εως, ἡ (ἑλκόομαι), gnojenje.

ἔλλαβε, i sl. *ep.* za ἔλαβε.

ἐλ-λάμπομαι, *jon.* i

ἐλ-λαμπρύνομαι, *poz.* med., sjati, odlikovati se, τινί čim.

Ἑλλάνῑκος, ὁ, logograf iz Mitilene na Lezbu, prije Tukidida, živio do poslije g. 406.

Ἑλλανο-δίκαι, οἱ, *poet.* zapr. helenske sudije, bojne sudije u olimpijskim igrama.

Ἑλλάς, άδος, ὁ, ἡ, **1. adj.** = Ἑλληνικός. **"Ελλην,** ηνος, ὁ, ἡ, i fem. **Ἑλληνίς,** *dor.* **Ἑλλανίς,** ίδος, ἡ, helenski. **2. supst.** ἡ, naime γῆ, **a)** u Hom. grad u Ftiotidi u Tesaliji, pak okoliš toga grada između Asopa i Enipeja, što je zajedno sa Ftijom vlastelinstvo Pelejevo; spojeno s Argom čitava Grčka, kojoj osim Helade u užem smislu poslije pripadaše sjeverna Grčka (Tesalija i Epir) i Pelopones, u Her. takođ. maloazijska Jonija; pak **b)** uop. Grčka. — Kao *abstr. pro concr.* često za Grke, dok se stanovnik grada i okoliša Helade i poslije stanovnik Grčke, uop. Grk zvao **"Ελλην,** ηνος, *dor.* **"Ελλᾱν.** (U N. T. neznabožac.) — Otd. adj. **Ἑλληνικός,** 3. **a)** helenski, grčki; osob. s πράξεις, πράγματα i slič., opći grčki poslovi, πάθος helenskomu gradu od Helenâ zadana nevolja. **b)** o značaju značilo je Ἑλληνικός pravo helenski, rodoljuban, οὐχ Ἑλλ. = βαρβαρικός, svaki nevjerni, okrutni čin. Supst. τὸ Ἑλληνικόν, *omne nomen Graecum,* helenstvo, Grčka, Grci, osob. grčka vojska, grčki tabor, τὰ Ἑλλ., grčke prilike, države, opće grčke prilike, grčka povijest; za Atenu: izvanja narodna politika. — Adv. **Ἑλληνικῶς** i **Ἑλληνιστί,** na grčki način, u grčkom jeziku, grčki. No Her. i drugi govorahu takođ. **Ἑλλήνιος,** osob. za bogove, koji Heladu čuvaju i njoj osob. pripadaju. Stoga τὸ Ἑλλήνιον svetište grčko u Egiptu.

ἔλλαχεν, *poet.* = ἔλαχεν.

*

ἐλλεβορίζω, čemerikom liječiti, k razumu dozivati, *τινὰ ἐπί τινι* koga pri čem. Od

ἐλλέβορος (*ἐλλέβ.*), *ὁ*, čemerika, lijek za čišćenje i bljuvanje, protiv ludila i slaboumnosti.

ἐλλεδανός, *ὁ* (*εἴλλω, ἰλλάς*), *ep.* slama, stȑonica, kojom se vezahu snopovi, gužva.

ἔλλειμμα, *τὸ*, **1.** propuštanje, *καθ' ὑμᾶς* vaše. **2.** zaostatak (kod danka). Od

ἐλ-λείπω, 1. tranz. unutra **ostavljati,** ostavljati, propuštati, zakasniti, aps. svoje dužnosti ne vršiti, ili *τί, οὐδὲν προθυμίας* posve voljan biti, slič. u pas. i *ἑαυτῷ πολλά* sebi mnogo kratiti, *τὸ μὴ οὐ πυθέσθαι* ne propustiti da se propitkuje, pa tako s inf. i part. takođ. u pas. zaostati, *εὖ ποιῶν* vraćanjem dobročinstava, ili njime prestati. **2. intr. zaostajati,** *τινί* za kim, *ἔν τινι, κατά τι* u čemu, *τινός* za čim; premaći se, ne imati, *τινός* čega, i za stvari: ne biti, ne dostajati, *τὸ ἐλλεῖπον* čega nema, nedostatak, *τινός* čega, pogrješka, krivnja, slič. *τὸ ἐλλειφθέν* propuštanje, grijeh s propuštanja, *κατ' ἐμέ* moj. Takođ. bezlič. *ὧν ἐνέλειπε τῇ πόλει* čega država nije imala. Otd.

ἔλλειψις, *εως, ἡ*, nedostatak.

ἔλλεσχος, 2. (*ἐν λέσχῃ*), *jon.* o čem se naklapa.

Ἕλλη, *ἡ*, kći Atamasova i Nefelina iz Orhomena, sestra Friksova; bježeći u Kolhidu utopila se u Helespontu, koji je onda po njoj dobio ime.

Ἕλλην i slič., v. *Ἑλλάς*. Otd.

ἑλληνίζω, aor. pas. *ἑλληνίσθην*, **1.** intr. grčki govoriti. **2.** tranz. pogrčiti, Grcima učiniti, i to *τὴν γλῶσσαν* po jeziku. Otd.

Ἑλληνιστής, οῦ, ὁ, N. T. Židov, koji govori grčki.

Ἑλληνο-ταμίαι, *οἱ*, saveznički blagajnici, atenski činovnici, koji su prinose (*φόροι*) aten. saveznikâ imali utjerivati i savezničkom blagajnom na Delu (oko g. 460. u Ateni) rukovati.

Ἑλλήσ-ποντος, *ὁ*, **a)** Helespont, more Helino (*Ἕλλη*, v. r.), sada tjesnac Dardanelski ili Galipoljski. **b)** takođ. zemlja, što leži na obali, *ἡ ἐν Ἑλλ. συμφορά* poraz kod Egospotama. Otd. supst. **Ἑλλησπόντιος,** *ὁ*, stanovnik kraja na Helespontu, i adj. **Ἑλλησποντιακός,** 3. helespontski, koji leži na Helespontu. Otd. **Ἑλλησποντίης** *ἄνεμος, jon.* vjetar od Helesponta (sjeveroistok), koji je plovidbi u Egejskom moru bio veoma škodljiv.

Ἑλλησποντο-φύλακες, οἱ, stražari na Helespontu za pregledanje žitnih lađa, koje su ulazile i izlazile.

ἐλλιμενικός, 3. (*λιμήν*), koji se na luku odnosi; *τὸ ἐλ.* lučka carina.

ἐλλιπής, 2. (*ἐλλείπω*), nepotpun, *πρός τι* ili *τινός* u čem, *τινί* po čem, *ἐλλιπεῖς γιγνόμενοι μνήμης* jer ih pamćenje ostavlja, *ἐλλ. τι* zaostajanje, *τινός* za čim, ili *τὸ ἐλλ. τινος* zaostajanje čega, nedostatak.

ἐλλισάμην i slič., v. *λίσσομαι*.

ἐλλιτάνευε, v. *λιτανεύω*.

ἐλλόβιον, *τὸ* (*λοβός*), *poz.* obodac, brnjica, ušnjaci.

ἐλλογάω i *-λογέω*, N. T. zaračunati, priračunati.

ἐλ-λόγιμος, 2. što u račun ide, znatan, odličan, glasit, slavan, *ἐπί τινος* čega radi, *εἴς τινα* kod koga.

ἐλλοπιεύω, buk. (*ἔλλοψ*, riba), ribariti.

ἐλλός ili **ἐλλός,** *ὁ* (srod. s *ἔλαφος*), *ep.* mlad jelen, jelenče.

ἐλλός, 3. *poet.* nijem, ili brz.

ἐλ-λοχάω, u zasjedi (*λόχος*) ležati, aps. ili *τινά* vrebati koga.

ἐλ-λοχίζω, 1. *poet.* = *ἐλλοχάω*. **2.** *poz.* tranz koga metnuti u zasjedu.

ἐλ-λύχνιον, *τὸ* (*λύχνος*), *jon.* stijenje, svještilo. Poslovica: *ἐλλυχνίων ὄζειν* po svještilu zaudarati.

ἕλξις, ἡ, odvlačenje, vlačenje.

ἕλος, *εος, ους, τὸ* (mj. *σέλος*, lat. *sŏlum, sŏlea*), vlažna nizina, livada, rudina. Napose u plur. močvarna i jezerima zapremljena obala od Mareotskoga do Serbonidskoga jezera u Egiptu, podvodni krajevi. Kao lično ime

Ἕλος, *ους, τὸ*, **1.** grad na moru u Lakoniji. **2.** grad i kraj u Elidi ili Meseniji.

Ἐλουήτ(τ)ιοι, οἱ, Helvetii.

ἐλόωσι, *ep.* rastegn. od *ἐλάω*, v. pod *ἐλαύνω*.

ἐλπίζω (*ἐλπίς*), fut. *(poz.) ἐλπιῶ*, aor. *ἤλπισα*, konj. *ἐλπίσω* (perf. *poz. ἤλπικα*, plpf. *-ίκει*), aor. pas. *ἐλπισθέν*, **očekivati, 1.** obič. **nadati se,** aps. ili *τί* čemu, ali takođ. *περί τινος* od čega, *παρά τινος* od koga, *τινί* u što svoje nade polagati ili uzdati se (N. T. takođ. *ἐπί* i *εἴς τινα, ἐπί* i *ἔν τινι*) ili sa sl. inf., obič. futura, rjeđe prezenta ili takođ. aorista sa i bez *ἄν*, ali takođ. sa *ὅπως, ὡς, ὅτι*. U pas. *τὸ ἐλπισθὲν ἥξειν* o čemu se nadalo da će —, aps. *παρὰ τὰ ἐλπισθέντα* protiv očekivanja. **2.** slutiti, bojati se, *τί* ili s inf. ili *μή*. **3.** misliti, mniti, držati, aps., *τί* ili s inf. prez., rjeđe aor., i akuz. s inf. **4.** tranz. varati (Luk.).

Ἐλπινίκη, ἡ, sestra Kimonova.

ἐλπίς, *ίδος, ἡ* (*ϝελπ, volupe*, isp. *ἔλπω*), **očekivanje,** stoga *ἐλπίς* (*ἐστι*) može se očekivati. Sa i bez *ἀγαθή, καλή*, **nada,** pouzdanje, i sa i bez *πονηρά* i slič. briga, strah; *ἐλπίσι* u (svojem) očekivanju, *ἴσχειν* čvrsto držati, *πέτεσθαι* u očekivanju treptjeti, *ἀγαθῇ ἐλπίδι* zaradi dobre nade, slič. *δι' ἐλπίδος* u nadi, *ἐπ' ἐλπίσιν* po očekivanju, u tjeskobnoj nadi, s očekivanjem ili nadom, *ἐπὶ ταῖς ἐλπ. ἀνθεῖν* na osnovi nada, na nadama procvjetati, *κατ' ἐλπίδα* u nadi, u očekivanju, *πρὸς τὰς ἐλπίδας* na te nade, *ὑπ' ἐλπίδων* sa zamamljivih nada, *ἐν ἐλπίσι τρέφω* u to se nadam, *εἰς ἐλπίδας διαλέγεσθαι* i *ἐλπίδας λέγειν* hrabriti, nadama tješiti, *ἐς ἐλπίδας προχωρεῖν* tako napredovati, da ima nade, *εἰς ἐλπίδα ἔρχεσθαι* dobijati nadu, *εἰς ἐλπίδας καθιστάναι τινά*

komu davati nade, slič. kao ἐλπίδα προθεῖναι nadu buditi. Ali παρ' ἐλπίδα ili ἐλπίδας, ἀπ' ili ἐκτὸς ἐλπίδος ili ἐλπίδων protiv očekivanja (Sof. Fil. 870, El. 1116), protiv mojih nada, bez nade, i ὑπὲρ ἐλπίδα preko, t. j. protiv nade (Sof. Ant. 363). Slič. τὸ ἐλπίδων ἄπιστον od moje nade nevjerovano, nenadano. — Konstr. s τινός u što, što se čega tiče, ἔς τινα ili ἔς τι u koga ili u što, slič. ἔν τινι i πρός τινα s kim, αἱ παρά τινος ἐλπίδες od koga pobuđene nade, i ἀπό τινος od čega, ili ἐλπίδας ἔχειν ἔκ τινος (N. T. εἴς τινα) svoju nadu u što polagati, dok τὴν ἐλπίδα ἔχειν ὁμοίαν ταῖς ξυμφοραῖς znači: očekivati budućnost prema pretrpljenim nezgodama. Osobito su katkad dodani pridjevi, kao ὑμέτεραι ἐλπ. u vas položene nade, μέλλουσαι nade u budućnost, κοινότοκοι u istu krv (brata). Često slijedi inf. fut., rjeđe prez. ili aor. sa i bez ἄν, katkad s dod. μή, ili zavis. rečen. sa ὥς, ὥστε. Napokon ono, u što se nada polaže, ili personif.

Ἐλπίς, *ίδος,* božica nade, mati Famina (*Φάμα*). Od

ἔλπω (osn. *ϝελπ,* lat. *volup-tas*), **1.** akt. prez. samo *ep.* davati nadu, *τινά* komu. **2.** med. **ἔλπομαι,** *ep. jon.* i *poet.* s *ep.* spor. obl. **ἐέλπομαι** i s perf. 2. *ἔολπα,* plpf. *ἐώλπειν,* očekivati, nadati se, takođ. samo: misliti; = *ἐλπίζω.* Otd.

ἐλπωρή, *ἡ, ep.* = *ἐλπίς.*

ἔλσαι i slič., v. *εἴλω.*

Ἐλυμαία i *-μαΐς, ίδος, ἡ,* jedan kraj u Perziji i Vel. Mediji.

Ἐλυμία, *ἡ,* grad u Arkadiji između Mantineje i Orhomena.

ἐλύομαι, *ep.* samo u aor. *ἐλύσθην, ἐλυσθείς* (*ϝελύω, volvo*), vijati se, sagibati se, šćućuriti se, krivudati, uvijati se, *πρός τι* uza što, *ὑπό τι* pod što, *ἐπί τι* vući na što. Otd.

ἔλυτρον (mj. *ϝέλυτρον, in-volucrum*), *τὸ,* omot, povlaka, korice, napose *jon.* bunar, kotlina, bassin.

ἑλ-ώδης, 2. (*ἕλος, εἶδος*), *poz.* obilan močvarnim nizinama, obilan livadama.

Ἐλωΐ ili Ἔλωι, sirski *elohi,* za jevr. *eli:* Bože moj.

ἔλων, v. *ἐλαύνω.*

ἔλωρ, *τὸ* (samo u nom. i akuz. sing., plur. *ἔλωρα*), *ep.* i *poet.,* i **ἐλώρια,** *τὰ, ep.* (*ἑλεῖν*), grabež, plijen, osob. za životinje; ili svaka nepravda, *Πατρόκλοιο ἔλωρα ἀποτίνειν* za Patroklovo umorstvo platiti.

Ἔλωρος, *ὁ,* rijeka u Siciliji, s. Abisso. Otd.

Ἐλωρινὴ ὁδός, cesta od ušća Elorova u Sirakusu.

ἐμ-αυτοῦ, *ῆς,* pron. refleks. prvoga lica, *jon.* **ἐμεωυτοῦ,** samo u gen., dat., akuz. sing. mask. i fem., mene samoga, **sebe,** pravilno samo refleksivno; u Hom. samo rastavljeno, na pr. *ἔμ' αὐτόν, me (ipsum).*

ἐμβάδες, *αἱ* (*ἐμβαίνω*), *jon.* i *poz.* beotski opanci od crvene kože, koji se remenjem preko nogu stezahu.

ἐμβαδόν, adv., *ep.* koračajući, pješice.

ἐμ-βαίνω (v. *βαίνω*), k aor. 2. *ἐνέβην, ep.* ind. *ἔμβην,* konj. *ἐμβέῃ, ἐμβήῃ,* k perf. *ἐμβέβηκα,* part. *ep. ἐμβεβαώς, poet. ἐμβεβώς,* plpf. 3. plur. *ep. ἐμβέβᾰσαν* (često u tmezi), **I. intr. 1. unutra stupati,** ulaziti, unutra penjati se, stupati, ukrcavati se, aps., osobito za one, koji idu na lađu, ili (*ἔν*) *τινι, ἔς τι* u što, *εἰς τὴν ὁδόν* putem udariti. Pren. na što (*ἔς τι*) pristati, u što stupiti, kamo poći, takođ. *τινός* na što stati, kamo doći. **2.** na što stati, na čem hoditi, ili koračati, poći prema, aps. ili *τινί;* perf. na čem stajati, *ἐπί τινι,* pren. pričvršćen biti, *κατά τι* na čem, ili *ἔν τινι* usred čega nahoditi se. **3.** nadoći, *ἀπό τινος* otkuda. **II. kauzativ,** aor. 1. *ἐνέβησα, ep. jon.* i *poet.* unijeti, utjerati, *τί,* pren. metati, *τινὰ ἔς τι* koga u što (Her. 1, 46).

ἐμ-βάλλω (v. *βάλλω*), aor. 2. *ep.* ind. *ἔμβαλον,* inf. *ἐμβαλέειν* (i u tmezi), **I. akt. 1.** tranz. **unutra bacati, a)** unutra **hitati,** turati, metati, unijeti, uvesti, unutra dati, prosuti, nametnuti, *τί* ili *τινά, μοχλόν* zaklipiti vrata (Ksen. An. 7, 1, 12), aps. ili *τινί, εἴς τι* u što, ali *τινί* takođ. komu, *τισί* među nekojima, *εἴς τινα* protiv koga, *εἴς τι* u što, takođ. *τί τινί τινι* komu što u što metnuti ili dati (Il. 21, 47); *πληγὰς* i *πληγήν* izbatinati (Ksen. An. 1, 5, 11), *χεῖρα δεξιάν* desnicu pružiti, slič. *χειρὸς πίστιν* dati ruku i obećati, pa tako i samo: obreći, ili *ἅρμα εἴς τινα* kolima na koga nasrnuti, i *κατά τι* prema kojoj strani. **b)** pren. uzrokovati, zadavati (Sof. Aj. 44, 7), *τινί τι* ili *τὶ εἴς τινα* kome što utuviti, uputiti ga, *τινὰ εἴς τι* koga u što uvaliti, zaplesti, dovesti, i s *ἄγοντες* u što uvesti, *λόγους, βουλὴν εἴς τινα περί τινος* kome što na vijećanje ili raspravljanje dati, pa tako i bez *λόγον* nešto razlagati, ili bez *περί τινος, λόγους ἐμβ.* razgovor zametnuti, ali *ψῆφον περί τινος* svoj glas dati o kom, *χρόνον τινί* vremena dobiti za što, i slič. *τί* nešto umetnuti (Plat. Prot. 342 E). **2.** naoko intr., s pomišlj. *ἑαυτόν, στρατόν* i slič., baciti se na što (*τινί*), dakle (naime *χεῖρας*) prihvatiti se čega, sebe (*ἑαυτόν*) ili svoju vojsku u što baciti, na što ili koga (*τινί*) navaliti, ili sa i bez *εἴς τι* na što udariti, provaliti, kamo ići, takođ. *διά τινος* ili s adv. mjesta, za rijeku, sa i bez *εἴς τι,* utjecati, izlijevati se (Plat. Fed. 112 D).

II. med. 1. kamo ili na što baciti se, provaliti, navaliti. **2.** za sebe unutra bacati, *τὶ θυμῷ* ili *εἰς τὸν νοῦν* u pamet uzeti (Il. 23, 313), nešto preduzeti, na što misliti (Dem. 18, 68). **3.** = akt. *τινά* koga kamo baciti, t. j. donijeti.

ἔμβαμμα, *τὸ* (*-βάπτω*), juha; umak, jelo na umak.

ἐμ-βαπτίζω, poz. i

ἐμ-βάπτω, umočiti, umakati.

ἐμβάς, άδος, ἡ, *poz.* cipela, u koju se može stupiti, papuča.

ἐμ-βασιλεύω (i u tmezi), *ep.* unutra ili čim (*τινί*) vladati ili kraljevati.

ἔμβασις, εως, ἡ (ἐμβαίνω), *poet.* i *poz.* ono, na što se stupa, **1.** zapr. podboj, pod, pak: crevlja, cipela, u životinja: kopito. **2.** stupaj, korak. **3.** *poz.* ulaženje u kupaonicu, stoga: potpuna kupelj (protivno *περίχυμα*).

ἐμβᾰσί-χῠτρος, ὁ (χύτρα), *poz. ep.* koji se zavlači u lonac.

ἐμβατεύω = ἐμβαίνω, stupati na što, *τί* i *τινός;* imanje preuzeti, *εἴς τι.*

ἐμβατήριος, 3. *poz.* koji koračanju pripada, *παιάν* pjesma koračnica.

ἐμβάτης, ὁ, crevlja, čizma, osob. tragički koturn.

Ἔμβατον, τὸ, morski tjesnac između Eritre i Hija.

ἐμβάφιον, τὸ (ἐμβάπτω), *jon.* plitka posuda za umakanje, koja je služila i za svjetiljku.

ἐμβέβασαν, ἐμβεβαώς, ἔμβη i slič., v. *ἐμβαίνω.*

ἐμ-βιβάζω, *at.* fut. -βιβῶ, aor. -εβίβᾰσα, **1.** akt. unositi, uvoditi, osob. u lađu (*ἐς τὰ πλοῖα*) i slič., dakle: ukrcati. **2.** med. isto.

ἐμ-βλέπω, perf. *poz.* ἐμβέβλοφα, pogledati, *τινί* i *εἴς τινα* na koga, *πικρότερον* mrk pogled baciti, pren. na što gledati, t. j. u što uzdati se.

ἔμβλημα, τὸ (-βάλλω), *poz.* onaj kraj koplja, što se zatakne u željezni šiljak.

ἐμ-βοάω, zazivati, dovikivati, viku dići.

ἐμβολεύς, ὁ, *poz.* klin, kolac.

ἐμβολή, ἡ (ἐμβάλλω), **1.** hitac. **2.** prodiranje, provala, *εἴς τινα* na koga, navala, za rijeke: ušće. Napose nasrtaj, napadaj kljunom lađenim, *ἐμβολὴν ποιεῖσθαι* lađu zakvačiti i pritegnuti. **3. a)** za provalu zgodna točka, klanac, ključ, *τινός* čemu, *πρός τινος* od čega. **b)** mjesto, gdje rijeka utječe. **c)** kljun lađeni, kad služi za navalu. **d)** glava zidodera.

ἐμβόλιμος, 2. *jon.* i *poz.* umetnut, *μήν* prijestupni mjesec, *intercalaris.* Od

ἔμβολον, τὸ, i **-λος,** ὁ (ἐμβάλλω), sve, što se umeće ili zatiče, **klin,** stoga **1.** *jon.* klinolik, od dvije rijeke zatvoren kraj, klinolik bojni red, pak uop. navalna četa. **2.** u plur. **a)** lađeni kljunovi, dvije jake, željeznim šiljkom okovane grede, koje bijahu učvršćene na prednjem kraju ratnih brodova, da bi neprijateljske lađe s boka zahvatile i probušile; stoga također *ἔμβολοι* = *rostra,* zborište na foru u Rimu. **b)** *poet.* grede na stupovima, s dat. *κίοσιν,* jer je *ἔμβολα* = *ἐμβεβλημένα,* i poslije također (u plur.) do zgrada dozidani trijemovi od stupova. **3.** *poet.* zasovnica, skakavica.

ἐμ-βραδύνω, *poz.* pri čem zatrajati se ili pozabaviti se.

ἔμ-βραχυ, adv., da se kratko reče, ukratko, uopće.

ἐμ-βρέμομαι, *ep.* unutra ujati, duhati.

ἐμ-βριθής, 2. (βρίθω), **1.** koji pritiskuje, tišti, težak, čvrst. **2.** pren. sa i bez *τὸ ἦθος,* ozbiljan, dostojanstven.

ἐμ-βρῑμάομαι, *poet.* brektati, dahtati u čem; N. T. pren. zlovolju pokazati, također: zabrinut biti.

ἐμ-βροντάω, munjom obeznaniti, pren. zabuniti. Otd.

ἐμ-βρόντητος, 2. munjom ošinut, gromom pogođen, omamljen, *ἐμβροντήτους ποιεῖν* strašnom olujom plašiti ih. Pren. zbunjen, lud, besmislen.

ἔμ-βρῠον, τὸ (βρύω), **1.** nerođen plod. **2.** *ep.* jagnje, što se istom okotilo.

ἐμέθεν, ἐμεῖο, ἐμέο, ἐμεῦ, v. *ἐγώ.*

ἐμέμηκον, v. *μηκάομαι.*

ἐμεμνέατο, *jon.* = *ἐμέμνηντο.*

ἔμεν, ἔμεναι, v. *εἰμί.*

Ἔμεσα, ης, i **Ἔμισα,** τὰ, grad u Siriji, s. Hems.

ἐμετικός, 3. koji se često na bljuvanje draži, *ὁ ἐμ.* izjelica, raskošnik. Od

ἔμετος, ὁ, *jon.* bljuvanje, u plur. sredstvo za bljuvanje; bljuvotina. Od

ἐμέω (osn. *ϝεμ,* lat. *vom-o*), fut. ἐμοῦμαι, aor. ἤμεσα, *ep.* ἔμεσ(σ)α, perf. *poz.* ἐμήμεκα, **1.** tranz. izbljuvati, bljuvanjem bacati, *τί.* **2.** bljuvati, bacati.

ἐμεωυτοῦ, v. *ἐμαυτοῦ.*

ἐμήμεκα, v. *ἐμέω.*

ἔμικτο, *ep.* aor. za *μείγνυμαι.*

ἐμίν, *dor.* = *ἐμοί.*

ἐμ-μαίνομαι, N. T. bješnjeti na koga, *τινί.*

ἐμμᾰνής, 2. (*ἐν μανίᾳ ὤν*), bijesan, mahnit, *τινί* od čega.

Ἐμμαους (Ἀμμ.), οῦντος, ἡ, selo **1.** 30 stadija od Jerusalima, s. Kulonih. **2.** 175 stadija od Jerusalima, kupalište, gdje je Juda Makabi Sirce potukao, *poz.* Nikopolis u Judeji.

ἐμ-μᾰπέως, *ep.* adv. (*μαπέειν* brzo pograbiti), odmah, hitro, brzo.

ἐμ-μάχομαι, *jon.* na čem boriti se.

ἐμ-μείγνυμι (-μίγνυμι), fut. -μείξω, *poet* i *poz.* umiješati, *τινί* u što, pren. *αὐταρκεῖ βοῇ* u dovoljan boj zaplesti, *τινά* (i tako ga iz ruku neprijateljevih izbaviti).

ἐμμέλεια, ἡ (-λής), *poz.* sklad, harmonija; ples uz pjevanje, glazbeni komad, što ga više njih pjevajući plešu, ples zbora (kora) u tragediji, uop. pristojan ples.

ἐμ-μελετάω, u čem vježbati, sebe u čem vježbati.

ἐμ-μελής, 2., adv. **-ῶς** i *poet.* **-έως** (μέλος), skladan, prikladan, vješt, spretan, čedan, dosjetljiv, uglađen, *μαθήματα ἐμμ.* finiji viši učevni predmeti.

ἐμ-μεμᾱώς, υῖα, ός (μάομαι), *ep.* part., nasrćući, navaljujući, žestok. Ktomu

ἐμ-μέμονα, *poet.* perf. (v. *μάομαι*), uzbuđen biti;

ἔπι μοι βάρος ἄπλετον mene tišti neizmjerna težina.

ἔμμεν i **ἔμμεναι**, v. εἰμί.

ἐμμενές, *ep.* adv., postojano, neprestance, spojeno s αἰεί.

Ἐμμενίδαι, οἱ, *poet.* vladalačka porodica u Agrigentu.

ἐμ-μένω, perf. ἐμμεμένηκα, **a)** unutra ili tu ostati; aps. i ἔν τινι, τῇ ἐσβολῇ kod provale unutra (u zemlji) ostati; pren. kod čega ustrajati, vjerno se čega držati, aps. i τινί ili ἔν τινι. **b)** za stvari: trajati, na pr. ἅπερ φῂς ἐμμενεῖ σοὶ τελοῦντι ti ćeš svjerovati, riječ održati; zapeti o što, aps. i τινί.

ἐμ-μεστόω, *poet.* i samo u tmezi, napuniti, τινός čega, čim.

ἐμμετρία, ἡ, skladan razmjer. Od

ἔμ-μετρος, 2. **1.** u stihovima. **2.** na mjere, umjeren, ἔμμετρα kao adv.

ἔμ-μηνος, 2. mjesečni, ἱερά mjesečna daća na dan Agamemnonove smrti.

ἔμ-μητρος, 2. *buk.* koji sadržava ili ima jezgru.

ἐμ-μίγνυμι, v. ἐμμείγνυμι.

ἔμ-μισθος, 2. koji je u službi; ἔμμισθον ποιεῖν τινα komu dati zaslugu, potporu; mirovinu davati.

ἐμμονή, ἡ (ἐμμένω), ostajanje.

ἔμμονος, 2. (ἐμμένω), koji tu ostaje, ustrajan, postojan, trajan.

ἔμμορα, v. μείρομαι.

ἔμμορος, 2. (μόρος), *ep.* koji ima dio čega, τινός.

ἔμμοτον, τὸ, *poet.* lijek, melem.

ἔμ-μοχθος, 2. *poet.* s mukom spojen.

ἐμός, 3. (osn. με, ἐμέ, lat. *meus*), **moj, 1. adj. a)** akt. moj, koji meni pripada, koji je meni u rodu, meni suđen, koji od mene potječe, meni se ima pripisati, kod supst. sa članom i bez njega; sa članom često postaje kraza οὑμός, τοὐμοῦ i t. d. Katkad se pojačava genitivom od αὐτός, moj rođeni ili vlastiti, ili se tumači drugim gen., τοὐμὸν αἷμα πατρός moja, naime očeva krv. Katkad i uz supstantivno upotrebljavane pridjeve, gdje naoko stoji mjesto ἐμοί. **b)** pas. ili obj. koji se mene tiče, ἐμὴ ἀγγελίη glas o meni (Od. 2, 97), αἱ ἐμαὶ διαβολαί opadanja protiv mene, ἡ ἐμὴ δωρεά dar, što si meni dao (Ksen. Kir. 8, 3, 13), τἀμὰ νουθετήματα meni dani nauci (Sof. El. 343), οὑμὸς πόθος čeznuće za mnom, φιλία ἡ ἐμή prijateljstvo prema meni. **2. supst.** (ὁ) ἐμός moj sin, ἡ ἐμή moja kći, ili takođ. moja zemlja, οἱ ἐμοί moji, moji rođaci, (stranačke) pristalice, takođ. koji su mi povjereni, (τὸ) ἐμόν ili τοὐμόν moja stvar, moje stanje, moj usud, moja korist, nešto od mene, moje obećanje, često = ja, pak adv. po mojem mišljenju, koliko je do mene, s moje strane, što se mene tiče, ne branim, τὰ ἐμά ili τἀμά moje, moje biće, moja stvar, moje imanje, moja zemlja, moja djela, moji rođaci.

ἔμπα, v. ἔμπας.

ἐμπάζω, hvatati, primati (za μαπέειν), obič. med.

ἐμπάζομαι, *ep.*, prez. i impf. ἐμπάζετο, samo u prenes. znač., paziti, mariti, brinuti se, τινός za što, na koga (τινά) osvrtati se.

ἐμ-παθής, 2., adv. -ῶς, komp. -έστερον (πάθος), veoma uzbuđen, osob. veoma žalostan, τινί čega radi, strastven, ἐμπαθῶς ἔχειν πρός τι.

ἐμπαιγμονή, ἡ, i ἐμπαιγμός, ὁ, poruga, podrugivanje, N. T. Od

ἐμ-παίζω, fut. -παιξοῦμαι, nema ga u *at.* prozi, na čem svirati, τινί; šale zbijati, aps. i τινί s kim, rugati mu se.

ἐμπαίκτης, ὁ, N. T. rugač, varalica.

I. **ἔμπαιος**, 2. *ep.* vješt, prikladan za što. na što (τινός) sklon, ili pun čega.

II. **ἔμπαιος**, 2. *poet.* (kao ἐμ-παίων), koji navaljuje, udara, τύχαι.

ἐμ-παίω (παίω udarati), intr., *poet.* unići, pokazati se, τινί komu.

ἐμ-πακτόω, *jon.* (u tmezi), iznutra zapušiti, začkati, začepiti, τινί čim.

ἐμπάλαγμα, τὸ, *poet.* zapletanje, grljenje. Od

ἐμ-παλάσσομαι, pas., unutra zaplesti se, poda što pasti, aps. i ἔν τινι.

ἔμπαλι, *poz. poet.* = ἔμπαλιν.

ἔμ-παλιν, sa članom τὸ ἔμπαλιν i u krazi τοὔμπαλιν, takođ. τὰ ἔμπαλιν, **1.** ostrag, natrag, takođ. εἰς τοὔμπαλιν. **2.** obrnuto, obratno (s ἀναστρέφειν: izvrnuti), protivno pređašnjemu, nasuprot, aps. ili s gen., ili s ἤ, na protivni način, τὰ ἔμπαλιν πεφυκέναι τινός protivnu prirodu od čega imati; τὸ ἔμπαλιν γνώμην ἔχω ἢ οὗτος ja protivno mislim nego ovaj. Takođ. kao supst. τοὔμπαλιν protivna strana, τινός čemu, i ἐκ τοὔμπαλιν s protivne strane.

ἐμ-παρέχω, pružati, davati, puštati, τινί sa sl. inf., ili τινά s inf. koga za što nuditi.

ἐμ-παροινέω, *poz.* vrijeđati, τινί koga.

ἔμπας i **ἔμπα**, *poet.*, *ep.* **ἔμπης**, adv. *ep.* i *poet.* (isp. παμπήδην i πᾶς), kao ἐν πᾶσιν, **1.** afirmativno: kod svega toga, svakako, posve, sasvim. **2.** koncesivno: uza sve to, opet, ipak; kod part. sa i bez περ znači kolikogod, makar još toliko, premda; = *at.* ὅμως.

ἐμ-πάσσω, fut. ἐμπάσω, aor. 1. ἐνέπασα, *ep.* σσ (i u tmezi), zapr. usuti, pren. utkati.

ἐμ-πατέω, *poet.* stupiti unutra, unići, τί u što.

ἐμ-πεδάω, *jon. (var. l.)*, u okove metnuti, vezati.

Ἐμπεδοκλῆς, έους, ὁ, iz Agrigenta, rođen oko g. 490. pr. Is., aristokrat, uvodi demokraciju g. 444., seli se u Pelopones i umre u tuđini oko g. 430. Bio je filozof (on je prvi uzeo t. z. četiri počela), državnik, prirodnjak, govornik, liječnik; štovahu ga kao čudotvorca i poslije kao heroja. Sastavio je više didaktičnih pje-

sama u *jon.* narječju. Njegovi su se nauci u staro doba prilično ispremiješali s Pitagorinim; v. *Πυθαγορικοί.*

ἐμπεδό-μοχθος, 2. *poet.* koji se uvijek nalazi u nevolji, stisci.

ἐμπεδορκέω (kao od *ἐμπέδ-ορκος*), *jon.* zakletvu vjerno držati.

ἔμ-πεδος, 2., adv. *-δον* i **-έδως** (*πέδον*), *ep.* i *poet.* zapr. u zemlji stojeći, t. j. nepomično stojeći, **čvrst,** stoga **a)** stalan, nepokolebljiv, neslabljen, netaknut. **b)** trajan, neprestani, svagdašnji. **c)** pren. neslomljen, stalan, čvrst, postojan, *τινί* kod čega, t. j. iskren, kako je naviješteno. Od

ἐμπεδόω, impf. *ἠμπέδουν* (var. *ἐνεπέδουν*), čvrsto držati, *τί τινι.*

ἐμπεδῶς, poet. (kao od *ἐμπεδής*) = *ἐμπέδως*, v. *ἔμπεδος.*

ἐμπειρία, *ἡ*, i u plur. (-*ρος*), iskustvo, *ἐκ πολλοῦ* mnogogodišnja vježba, vještina, poznanstvo, znanje, *τινός* čega ili u čem, *ἔν τινι* u čem, *περί τι* što se koje stvari tiče, ili sa sl. inf. da se što učini, *ἡ κατὰ τὴν πόλιν* poznavanje mjesta, napose: ratno iskustvo, vrlina; *ἐμπειρίᾳ* iz iskustva, iskustvom.

ἐμπειρο-πόλεμος, 2. *poz.* u ratu iskusan. Od

ἔμ-πειρος, 2., adv. **-πείρως** (*πεῖρα*), **1.** iskusan, vješt, poznat, aps. i *τινός* čemu i čim, *πρός τι* koji se u što razumije. **2.** djelima prokušan, iskušan, izvježban. Supst. *τὸ ἐμπειρότερον αὐτῶν* njihovo veće iskustvo. Adv. s *ἔχειν τινός* nešto ili nekoga iz iskustva poznavati, čemu vješt biti, čemu vičan biti, u stvar se razumjeti.

ἐμ-πελάζω i pas. **-ομαι,** *ep. poet.* i *poz.* približavati se, *τινί* i *τινός.*

ἐμ-περιέχω, poz. u sebi sadržavati; pas. biti sadržan.

ἐμ-περιπατέω, poz. u čem obilaziti.

ἐμπερόνημα, τὸ, buk. haljina preko ramena kopčama pričvršćena.

ἐμ-πετάννυμι, preko čega (*ἔν τινι*) prostirati, razapeti.

ἐμπεφύασι, *ἐμπεφυυῖα*, v. *ἐμφύω*, 2.

ἐμ-πήγνυμι (i u tmezi), *ep. poet.* i *poz.* zataknuti, zabijati, *τινί* u što, u čem učvrstiti. Pas. u čem (*τινί*) zapeti.

ἐμπηδάω, poz. na što skočiti, nasrnuti.

ἔμ-πηρος, 2. *jon.* sakat, bogaljast.

ἔμ-πης, v. *ἔμπας.*

ἐμ-πικραίνομαι (*πικρός*), pas., *jon.* ogorčen, srdit biti, *τινί* na koga.

ἐμ-πίμπλημι (*-πίπλημι*), *ἐνεπίμπλην, ἐμπλήσω, ἐνέπλησα* i *ἐνεπλησάμην, ἐμπέπληκα, ἐμπέπλησμαι, ἐνεπλήσθην, ἐμπλησθήσομαι* (i u tmezi), *ἐμπληστέος,* ktomu *ep.* prez. imper. akt. *ἐμπίμπληθι*, aor. pas. inf. *ἐνιπλησθῆναι*, i aor. med. *ἔμπλητο, -πληντο* (napuni se), **1. akt.** puniti, napuniti, ispuniti, nakljukati, *τί* i *τί τινος* čega, što čim, stoga: zasititi, *τινά*, i pren. ispuniti, opteretiti, natovariti. Pas. puniti se, zasititi se, umoriti se, *τινός* ili *τινί* od čega ili čim, ili sit biti koga, *ὕπνου* pun biti sna, *τινί* čim, ili s part. *θηρῶν* zasititi se lova, *ὑπισχνούμενος* umoriti se od obećavanja, ne moći dosta obećavati (Ksen. An. 7, 7, 46; Plat. Prot. 346 C). **2. med. a)** sebe ili svoje puniti, napuniti, *τινός* čim, zasititi se (koga, svoju osvetljivost). **b)** sebi što (*τί*) puniti, naliti ili dati napuniti, pren. *ἀγρίου μένεος θυμόν*, t. j. žestoko rasrditi se (Il. 22, 312).

ἐμ-πίμπρημι, *ἐμπίπρημι* i *ἐμπιπράω, ἐνεπίμπρην* (3. pl. *-πρᾰσαν* i *-πρων*), *ἐμπρήσω, ἐνέπρησα, ἐμπέπρημαι* i *-πέπρησμαι, ἐνεπρήσθην*, fut. 3. *ἐμπεπρήσομαι,* ktomu *ep.* prez. **ἐμπρήθω** i **ἐνιπρήθω,** fut. *ἐνιπρήσω*, aor. *ἔμπρησα*, inf. *ἐνιπρῆσαι*, **1.** upaliti, zapaliti, spaliti, često s *πυρί* objačano, *τί* ili *κατὰ μικρόν τινος* mali komad čega, u pas. *ἡ νῆσος ἐμπρησθεῖσα* požar, koji je na ostrvu buknuo. **2.** o vjetru *(ep.)*: duhati, *ἱστίον* u jedro.

ἐμ-πίνω [*ῐ*], upijati, osob. brzo, aps. i *τινός* čega.

ἐμ-πίπτω (v. *πίπτω*), aor. *ep. ἔμπεσον, poet.* spor. obl. **ἐμπίτνω,** *incĭdo,* upadati, pasti na što, nasrnuti, prodrijeti, jurišati, navaliti, udariti na koga, namjeriti se na što, kome doći na put, pasti u ruke, provaliti, spopasti, pasti na koga, doći ili spasti na što, upustiti se u što, kamo dospjeti, unići, doći do čega, aps. i *τινί* na što ili koga, *τῷ ῥοθίῳ* vesla pograbiti i veslati, *ἀλλήλοις* popadati jedni preko drugih, ali takođ. *ἔν τινι, ἐπί* i *εἴς τι* u ili na što, i s dvostr. dat., *τινὶ θυμῷ* kome pasti na dušu, t. j. na pamet, ili *τινὶ εἰς τὴν διάνοιαν* navaliti na čiju moć mišljenja.

ἐμπίς, *ίδος, ἡ*, komarac.

ἐμ-πιστεύω, povjeriti, *τινί τι.*

ἐμ-πίτνω, *poet.* = *ἐμπίπτω*, v. r.

ἐμ-πλάσσω, *-πλάσω, -έπλᾰσα, jon.* i *poz.* utisnuti, namazati, *ἔν τινι* čim.

ἐμ-πλέκω, perf. pas. *-πέπλεγμαι*, aor. 2. pas. part. *-πλακείς*, upletati, splesti, pas. upleten ili zapleten biti, zaplesti se, *τινί* u što. Otd.

ἔμπλεξις, ἡ, upletanje.

ἔμ-πλεος, 3., *at.* **ἔμπλεως,** *ων, ep.* i *buk.* **ἔμπλειος** i *ep.* **ἐνίπλειος,** 3. napunjen, pun, *τινός*, pren. *ὄμμα* punano, svježe, oštrije (sumnj. *var. l.* Sof. Tr. 1019).

ἐμ-πλέω, *-πλεύσομαι, -έπλευσα, jon.* **ἐμ-πλώω,** na čem (*τινί*) broditi, jedriti ili voziti se, *οἱ ἐμπλέοντες* ljudi na lađi.

ἐμπλήγδην, *ep.* adv. (*ἐμπλήσσω*), nerazborito, nepromišljeno.

ἐμπληκτικός, 3. *poz.* lud. Od

ἔμπληκτος, 2., adv. **-ήκτως** (*ἐμπλήσσω*), nerazborit, nepromišljen, naopak, nepouzdan, nepostojan, *τὸ ἐμπλήκτως ὀξύ* luda strast.

ἔμπλην, *ep.* adv. (*ἐμπελάζω*), blizu, najbliže, sasvim blizu, *τινός.*

ἐμ-πλήσσω, v. ἐνιπλήσσω.
ἐμπληστέος, **ἔμπλητο** i slič., v. ἐμπίμπλημι.
ἐμπλοκή, ἡ (ἐμπλέκω), *poz.* upletanje, N. T. τριχῶν *capillatura,* umjetna pletenica kose.
ἐμ-πνέω, *ep.* **-πνείω,** aor. 1. ἐνέπνευσα, *ep.* takođ. ἔμπνευσα, **1.** udahnuti, τινί dahnuti na što, τί u što. **2.** pren. nadahnuti, koga čim τινί τι ili s inf. U pas. napose: dahom ljubavi napunjen ili oduševljen biti. **3.** aps. dihati, živjeti, *ep.* aor. pas. ἐμπνύνθην opet povratiti se (drugi ἀμπνύνθην); isto tako *ep.* aor. med. ἔμπνυτο (pored ἄμπνυτο).
ἐμ-πνοή, ἡ, puhanje, duvanje na što.
ἔμ-πνοος, 2., stegn. **ἔμπνους,** dišući, još živ (os. za one, koji su već blizu smrti).
ἐμπνύνθην i **ἔμπνυτο,** v. ἐμπνέω 3.
ἐμποδίζω, impf. ἐνεποδ. (ἐμποδών), noge sprečavati, dakle **1.** sputiti, vezati, privezati (ἰσχάδας smokve za sušenje), ἐμπεποδισμένος τοὺς πόδας t. j. svezanih ili obavitih prednjih nogu (Her. 4, 60), pren. pas. u zamku pasti, srušiti se. **2.** u putu biti, smetati, priječiti, ustavljati, τινά koga, τί što, ili s inf. i μή, takođ. zadjeve podmetati, učiniti sumnjivim, τινά sa sl. ὅτι.
ἐμπόδιος, 2. (ἐμποδών), koji stoji u putu ili smeta, aps. ili τινί ili sa sl. inf. Supst. ἐμπόδιόν τι sprečica, zapreka.
ἐμπόδισμα, τὸ (ἐμποδίζω), smetnja, zapreka, zadjeva, sprečica, pren. kamen smutnje.
ἐμ-ποδών, adv. (πούς, po ἐκποδών građeno), pred nogama, stoga **1. u putu,** zapreka, ἐμπ. ἵστασθαι ili στῆναί τινι na put stati, smetati, slič. ἐμπ. γίγνεσθαι, εἶναι, εἴργειν, nasuprot ἐμπ. ποιεῖσθαι zaprekom učiniti, priječiti, aps. ili τινί komu, τινός u čemu, ili s inf., katkad s dod. μή, takođ. τί ἐμποδών, μὴ οὐχί što smeta da. — Supst. τὸ μὴ ἐμπ. što više ne smeta, ili ὥς σφι τὸ ἐμπ. ἐγεγόνεε καθαρόν kad je zapreka bila uklonjena (Her. 7, 183). **2.** što komu dođe u put ili pod ruku, ἐμπ. γίγνεσθαι doći pod ruku.
ἐμ-ποιέω (i u tmezi), unutra praviti, — metati, τὶ ἔν τινι, pren. unutra metnuti, — spraviti, — tvoriti, stoga: umetnuti, τὶ εἴς τι, slič. χρόνους, διατριβάς, τριβὴν ἐμποιεῖν τινι za što dobiti vremena kod koga, zatezanje uzrokovati, zatezati. Uop. uzrokovati, učiniti, zadavati, pribaviti, τινί τι, ali τινί sa sl. ὡς dovesti do uvjerenja da.
ἐμ-ποικίλλω, *poz.* uvésti ili utkati.
ἐμ-πολάω, impf. 3. sing. ἠμπόλα, perf. ἠμπόληκα (*poz.* ἐμπεπόλ.), ἠμπόλημαι, aor. pas. ἠμπολήθην, *ep.* impf. med. 3. plur. rasteg. ἐμπολόωντο, *jon.* perf. pas. ἐμπόλημαι (ἐμπολή), **1.** akt. kupovati. Pren. **a)** donijeti. **b)** od prodaje dobiti (Ksen. An. 7, 5, 4), od trgovine namaknuti, ili takođ. potkupiti. **c)** uop. trgovati. Sof. Aj. 978 eufemistički: jesi li pazario = jesi li svoje postigao? **2.** med. *ep.* za sebe nakupovati (Od. 15, 456), τι.
ἐμ-πολέμιος, 2. (πόλεμος), *jon.* koji se u ratu događa.
ἐμπολή, ἡ (isp. πωλέω), kupnja, trgovina, trg, trgovački dobitak.
ἐμπόλημα, τὸ (ἐμπολάω), *poet.* **1.** plata. **2.** trg, roba.
ἐμπολητός, 3. *poet.* (-λάω), utržen, kupljen.
ἔμ-πολις, εως, ὁ, *poet.* sugrađanin.
ἐμ-πολιτεύω, u gradu živjeti, biti građanin.
ἐμ-πομπεύω, *poz.* hvaliti se čim, torlati, veličati se, τινί.
ἐμ-πορεύομαι, dep. pas., *poz.* aor. med. opt. ἐμπορεύσαιτο, **1.** (πορεύομαι) onamo putovati. **2.** (ἔμπορος), **a)** τί čim trgovati. **b)** N. T. nadmudriti, varati.
ἐμπορευτικός, 3. = ἐμπορικός.
ἐμπορία, *jon.* **-ίη,** ἡ (ἔμπορος), trgovina, osob. pomorska, velika trgovina, πρός τινα s kim, napose: trgovački posao, κατ' ἐμπορίην poradi trgovine, u trgovini, takođ. u pren. smislu, slič. δι' ἐμπορίας. Takođ. uop. što nosi dobit. Ktomu
ἐμπορικός, 3. koji trgovini pripada, τέχνη trgovačka vještina, παρ' ἀλλήλων među sobom; χρήματα trgovi, roba, trgovačke glavnice.
ἐμπόριον, τὸ, tržište, trgovački grad, tovarište, lučko tržište, ἐμπ. θαλάσσιον pomorsko trgovište, ἐμπορίου κατασκευή dobitak inozemskoga tržišta, i time koristi za trgovinu, uop. katkad trgovina, stoga προστάται τοῦ ἐμπορίου činovnici za nadziranje i zaštitu trgovine. N. T. οἶκος ἐμπορίου trgovina, trgovački posao. Od
ἔμ-πορος, ὁ, *poet.* takođ. ἡ (περάω, πορεῖν), **1.** *ep.* i *poet.* isprva: tko na tuđoj lađi morem putuje, putnik, mornar; pak uop. putnik. **2.** (pomorski) trgovac, uop. trgovac naveliko.
ἐμ-πορπάομαι, *jon.* **-έομαι,** plpf. 3. pl. ἐνεπεπορπέατο, *jon.* i *poz.* med., sebi haljinu (τί) kopčom ili petljom pričvrstiti ili zataći.
Ἔμπουσα, ἡ, koja grabi (isp. ἐμπάζω), od Hekate poslana avet, strašilo, bauk.
ἐμ-πράκτως, *poz.* adv., radino.
ἐμπρεπής, 2. *poet.* odličan. Od
ἐμ-πρέπω, **1.** *jon.* i *poet.* istaviti se, odlikovati se, aps. ili τινί u čem, pren. ἄλγεσιν nevoljama biti okružen. **2.** *poz.* pristajati, dolikovati, resiti, τινί, παρὰ πολύ dobro, veoma.
ἐμ-πρήθω, v. ἐμπίμπρημι. Otd.
ἔμπρησις, εως, ἡ, spaljivanje.
ἐμπρησμός, ὁ, *poz.* požar.
ἐμπροίκιος, 2. dan kao vijeno (προίξ); τὸ ἐμπρ. vijeno, prćija.
ἔμ-προσθεν, pred suglasn. takođ. **-θε,** *buk.* ἔμπροθεν, adv., **pred, sprijed, 1.** lokalno: aps. s gen., na pr. ἔμπρ. τῶν πραγμάτων εἶναι pred

događajima biti, t. j. naprijed ravnati ih (Dem. 4, 39); sa članom prednji, ἡ ἔμπρ. Εὐρώπη prednja Evropa, govoreći sa strane azijske, strana evropska što gleda prema Aziji (Her. 7, 126), τὰ ἔμπρ. μέρη prednja strana. — Supst. τὰ ἔμπρ. što je sprijed, οἱ ἔμπρ. pređi, stari, ἐς τὰ ἔμπροσθεν i εἰς τοὔμπροσθεν naprijed, dalje, ἐκ τοῦ ἔμπρ. nasuprot, ἐν τῷ ἔμπρ. τινος sprijed pred kim. N. T. ἔμπρ. τινος pred čijom sudačkom stolicom, ili idući pred kim. Pren. ἔμπρ. ποιεῖσθαι naprijed, t. j. više staviti, više cijeniti. **2.** temporalno: prije, pred, takođ. s gen., ἔμπρ. τῆς γνώμης prije prijedloga; sa članom: pređašnji, prednji, skorašnji, prvašnji, ἐν τῷ ἔμπρ. prije. — Supst. τὰ ἔμπρ. (što je) prije rečeno. Otd.

ἐμπρόσθιος, 2. (koji je) sprijeda, prednji.

ἐμ-πτύω, *jon.* i *poz.* popljuvati, upljuvati.

ἐμ-πυκάζω, *buk.* unutra sakriti, pas. tajan, lukav biti.

ἔμ-πυος, 2. pun ognojenih čirova.

ἐμ-πυρι-βήτης, ου, ὁ (βαίνω), *ep.* koji nad ognjem stoji.

ἔμ-πυρος, 2. u ognju, ognjen, t. j. na ognju rađen, τέχνη Ἡφαίστου vještina ognjenih radnika. — Supst. τὰ ἔμπυρα, **a)** žrtva paljenica, po kojoj se ispitivala volja božja, gdje se životinja djelomice ili posve spaljivala, te se pazilo na to, da li se plamen prema nebu dizao ili se veoma dimilo, stoga εἰς ἔμπυρ' ἔρχεσθαι, ἐμπύρων γενέσθαι t. j. πειρᾶσθαι, i za gatara ἐμπύρων μισθοὺς φέρειν. **b)** mrtvačka žrtva, od mlijeka, ulja, meda i slič., stoga ἔμπ. φέρειν.

ἐμ-φαγεῖν, aor. 2. (za neobični prez. ἐν-εσθίω), naglo progutati.

ἐμ-φαίνω i **ἐμφανίζω** (-νής), pokazivati, uop. predočiti, na sebi imati, τί i τοῦτο, ὅτι; pas. pokazati se, biti opažen, odrazivati se, τινί u čem ili na kome.

ἐμφανής, 2. (φαίνω), adv. **-έως** i **-ῶς**, vidljiv, živ, javan, očevidni, očigledni, jasan, očit, razgovijetan, ἦμαρ τοὐμφανὲς τὸ νῦν τόδε današnji bijeli danak; τιμαῖς u sjaju svojih časti, u sjajnim častima, ἐμφ. γίγνεσθαι ἔργῳ, ὡς činom pokazati, kako, εἰς τοὐμφανὲς ἰέναι jasno pokazati se, εἰς ἐμφανὲς καταστὰς ὡς o kom se jasno vidjelo da, ἐς τὸ ἐμφανὲς γράφειν za javnost pisati, t. j. komu izdajnička pisma povjeriti. — Supst. τὸ ἐμφανές jasno, τἀμφανῆ očevidno stanje, ἐμφανῆ μαθεῖν (ostatke mrtvačeve) svojim očima prepoznati. — Adv. ἐκ τοῦ ἐμφανέος očito, ne tajeći, ἐν τῷ ἐμφανεῖ na njihove oči, ἐν τῷ ἐμφ. λέγειν τινά koga pred svim svijetom imenovati.

ἐμφανίζω = ἐμφαίνω, v. r.

ἐμφαντικῶς, *poz.* adv., jasno.

ἔμ-φασις, εως, ἡ (ἐμφαίνω), *poz.* **1.** pojavljivanje, **a)** slika, prilika. **b)** vid, prilika. **2.** naznačivanje, razjašnjivanje. **3.** naglašivanje, isticanje.

ἐμ-φέρβομαι, *buk.* unutra hraniti se.

ἐμφέρεια, ἡ, *poz.* sličnost, πρός τι. Od

ἐμφερής, 2. (nema ga u *at.* prozi), sličan, ravan, τινί komu, τί u ili na čem. Od

ἐμ-φέρω, **1.** akt. *poet.* unositi, pren. iznositi, τινί protiv koga, τί komu što prebacivati. **2.** med.-pas. u što zapleten biti, τινί.

ἐμ-φθέγγομαι, *poz.* pri čem glas pustiti.

ἐμ-φιληδονέω, *poz.* zabavljati se čim, radovati se čemu, τινί.

ἐμ-φιλοκαλέω, *poz.* u čem čast tražiti, τινί.

ἐμ-φιλοχωρέω, *poz.* rado gdje boraviti.

ἔμ-φοβος, 2., **1.** *poet.* strahovit. **2.** strašljiv, N. T.

ἐμ-φορέω, *poz.* **1.** akt. unositi, prenositi, premještati. **2.** med. **a)** nešto (τί) uzimati u se, uživati. **b)** napuniti se, aps. i τινός čega, nasititi se. **c)** proročište prečesto pitati, (vlast) zlo upotrebljavati. **3.** pas. biti nošen, τινί na čem.

ἐμ-φορτίζομαι, *poet.* pas., kao roba biti natovaren, pren. (drugi ἐκφ.).

ἔμφραγμα, τό, začepljivanje, pren. ἐμφράγματα ποιεῖσθαί τινος izvor čega začepiti. Od

ἐμ-φράσσω, *at.* **-ττω**, fut. -φράξω, aor. -έφραξα, aor. pas. part. ἐμφραχθείς, unutra trpati, ispuniti, začepiti, zatvoriti.

ἐμ-φρουρέω, kao straža ili posada unutra biti, pod stražom držati, aps.

ἔμ-φρουρος, 2. (φρουρά), **1.** koji pripada straži, posadi; οἱ ἔμφρουροι straža, posada. **2.** pod stražom nahodeći se, stražom čuvan, ἔμφρουρον ποιεῖν τι stražu ili posadu kamo metnuti.

ἔμ-φρων, gen. ονος, 2., adv. -όνως, -ονέστατα (φρήν), **1.** pri svijesti, pri pameti, razuman, ἔμφρ. καθίσταται dolazi k svijesti, osvješćuje se. **2.** razumom nadaren, razborit, pametan.

ἐμφύλιος, 2. i *ep. jon. poet.* takođ. **ἔμ-φυλος**, **2.** koji istomu plemenu ili narodu pripada, **a)** domaći: γῆ domaja, πόλεμος građanski rat. **b)** rođak po krvi; sa αἷμα *α)* krvna krivnja (umorstvo Lajevo). *β)* krv istoga doma (naime Jokasta i Edip u svom braku).

ἐμ-φυσάω **1.** *poz.* puhati, τινί u što. **2.** N. T. napuhati, nadimati.

ἔμφυτος, 2. prirođen, prirodan, μαντική (od bogova) usađen dar proricanja, πατρὸς αἷμα od oca dobit ili prirođen. Od

ἐμ-φύω, **1. akt.** (-φύσω, -έφυσα), tranz. usaditi, τί τινι (ἔν τινι). **2. med. ἐμ-φύομαι** (ἐμφύσομαι, ἐνέφυν, ἐμπέφυκα, s *ep.* 3. plur. ἐμπεφύασι, part. ἐμπεφυυῖα), roditi se u čem, prirasti, postati, rasti, (ἔν) τινι na i u čemu; pren. čvrsto se držati za što, učvrstiti se, ἐμπεφυυῖα obujmivši držati (Il. 1, 513); čvrsto uzdati se, τινί u što (takođ. baviti se čim), οἱ χειρί ili samo χειρί

ruku mu stisnuti ili čvrsto držati, ali *πρός τι ἐμπεφυκέναι* prirođen dar imati za što.

ἔμ-ψυχος, 2. dušom, životom nadaren, živ.

ἐν, *poet.* takođ. **ἐνί,** *ep.* **εἰν, εἰνί** i u anastr. **ἔνι** (lat., got., njem. *in*), **A) adv.,** osob. kod Hom. i onda pisano takođ. *ἔν,* napose u *ἐν δέ* i unutra, pri tom, na tom (tu često u tmezi), i međutim, t. j. jednako; takođ. mj. *ἔνεστι, ἐνῆν, ἐνῆσαν* unutra, na njem je, bilo je, osob. u obl. *ἔνι.*

B) prijedlog (katkad stoji i na drugom mjestu, i onda je *ἔνι* mj. *ἐνί* naglašen), s dat., **u, na, o,**

1. lokalno: gdje znači sad biti unutra, sad opet biti okružen, odjeven ili natovaren, stoga: među, pod, sa, kadšto i pred, *coram* (t. j. okružen slušačima). Ovamo ide *ἐν τοῖς* (među njima), što se nepromijenjeno sa svakim padežem i rodom superlativa spaja, = veoma, naj-, *ἐν τοῖς μάλιστα* najviše, na pr. *ἐν τοῖς πρῶτοι κατέθεντο,* zapr. *ἐν τοῖς καταθεμένοις πρῶτοι κατέθεντο,* dakle: najprije; *ἐν τοῖς βαρύτατα* najteže, pak u frazama kao *ἐν ἐπιστολαῖς ἴστε* vi to znate iz pisama, *ἐν ἐκπώματι πίνειν* što je u čaši, dakle iz čaše piti, kao franc. *boir dans un verre,* pak *ἐν ὀργῇ ἔχειν τινά* koga imati u svom gnjevu zatvorena, ljutiti se na koga, ili *ἐν αἰτίᾳ ἔχειν τινά* kriviti koga, slič. *ἐν αἰτίᾳ βαλεῖν,* ili *ἐν ἐλπίσι τρέφειν* živjeti u nadi. No *ἐν* znači takođ. biti o čem, na čem, blizu čega, kao i biti zabavljen čim: o, u, kod, na. Tako uz glag. kretanja podjedno označuje pojam mirovanja, stoga osob. u N. T. i kod part. perf. ili inih prošlih vremena, gdje na pr. znači: udaljiti se i sad gdje izočan biti; *ἔν τινος* (*sc. οἴκῳ* ili *δυνάμει*), kao u *ἐν ἑαυτοῦ εἶναι* pri svijesti biti, = *ἐν ἑαυτῷ εἶναι.*

2. temporalno: u, za, u vrijeme, *ἐν χρόνῳ* po vremenu, *ἐν καιρῷ in tempore, ἐν τάχει, ἐν ταῖς πληγαῖς* pod batinama, *ἐν τούτῳ, ἐν τούτοις, ἐν ᾧ* (ali *ἐν ᾧ ἄν* s konj. doklegod), *ὅσῳ* međutim, zatim, ali *ἐν τοῖσδε* i slič. znači takođ.: u takim prilikama, *ἐν τῷ αὐτῷ* na jednom mjestu zajedno.

3. uzročno, **a)** za sredstvo i oruđe: po, roz, i sam instr., osob. u N. T. = jevr. *bĕ*, *ἐν ἅλατι ἁλίζειν, ἀγοράζειν ἐν, ὄμνυμι ἐν, ἐν χερσὶ λαβεῖν* rukama pograbiti, zapr. u ruke uzeti, *κατακτείνεσθαι ἐν παλάμῃσιν* rukama ili pod rukama, *ἐν τοῖς τόξοις* lukom, *ἐν δόλῳ* lukavstvom, *ἐν τῷ ἀγγέλῳ* krivnjom glasnikovom, zapr. u njegovu prikazivanju, slič. *ἐν ὑμῖν κωλυθῇ* preko vas, *ἐν σοὶ σῴζομαι;* pak: *ὁρᾶν ἐν ὀφθαλμοῖς* t. j. očima (Od. 10, 385), *ἔν τινι δηλοῦν* na čem pokazivati, *σημαίνειν ἐν ἱεροῖς,* t. j. po žrtvama, *ἐν γυμναστικῇ παιδεύειν* tjelesno obrazovati, *ἐν αὔραις τρέφεσθαι* od zraka živjeti. **b)** o primjerenosti: po, prema, *ἐν νόμῳ* po zakonu, *ἐν μέρει* po redu, prema svomu dijelu, po izvjesnom redu, naizmjence, *ἐν ὁμοίῳ ποιεῖσθαι* jednako cijeniti, *ἐν ψήφῳ λέγειν* nabrajati, *ἐν ἑαυτῷ* mj. *ἐν σεαυτῷ* samo za tebe. **c)** o stanju, u kojem se tko nahodi: *ἐν χαρᾷ* (*ἐν ἐκστάσει* i dr. N. T., takođ. = kao *ἐν μυστηρίῳ, ἐν δωρεᾷ* za oblik pojave, za bitnu spojidbu *ἐν Χριστῷ, ἐν τῷ πατρί*). **d)** kod neutra pridjeva mj. adv.: *ἐν ἴσῳ* jednako, *ἐν τῷ φανερῷ* = *φανερῶς* i t. d.

C) u složenicama: **a)** u, čim skopčan, skunabljen. **b)** unutra. **c)** pod-; često postalo od imenične sveze: *ἐνθύμιος* = *ἐν θυμῷ.*

ἐν, *beot.* i *dor.* = *εἰς* s akuz.

ἐν-αβρύνομαι, poz. nečim veličati se.

ἐν-αγής, gen. *έος,* 2. (*ἄγος*), **a)** proklet, kriv, umorstvom okaljan, kako se na pr. Alkmeonidi zvahu u Ateni. **b)** zaklet, zakletvom vezan.

ἐν-αγίζω, *jon.* i *poz.* mrtvačku žrtvu prikazati, osob. heroju žrtvovati, ili takođ. *τί τινι* komu što za mrtvačku žrtvu prikazati. Otd.

ἐναγισμός, *ὁ, poz.* prikazanje mrtvačke žrtve.

ἐν-αγκαλίζομαι, poz. ogrliti.

ἐν-αγκυλάω, remen (*ἀγκύλη*) o što (konstr. ostaje Ksen. An. 4, 2, 28 sumnj.) pričvrstiti, naime o dugačke strijele barbarske, koje Grci tako upotrebljavahu za koplja (v. *ἀγκύλη*).

ἔν-αγχος, adv. (*ἄγχι*), nedavno, onomadne, odskora.

ἐν-άγω, onamo donijeti, na što tjerati, *τινά* koga, *τί* na što, ili oko čega nastojati, *τινί* čim ili s inf., sa i bez *ὥστε,* da se što čini.

ἐν-αγωνίζομαι, fut. *-ιοῦμαι, jon. -ιεῦμαι,* u čem, na čem (s dat. lica: među, na pr. *ὑμῖν* među vama) u borbi natjecati se, nadmetati se, boriti se.

ἐν-αγώνιος, 2. *poz.* koji na *ἀγών,* nadmetanje, t. j. glumištu pripada, ili ratu pripada, *ἐσθής* ratna kabanica.

ἐν-αίθρειος, 3., *poet., ἐναίθριος,* 3. (*ἡ αἰθρία*), pod vedrim nebom, *var. l. ὑπαίθρεια βέλη πάγων* ledene strijele nebeske.

ἔν-αιμος, 2. (*αἷμα*), koji ima krvi, krvav.

ἐναίρω i med. **-ομαι,** *ep.* i *poet.,* aor. akt. *poet. ἤναρον,* med. *ep. ἐνηράμην* (*τὰ ἔναρα*), (u bitki) uništiti, ubiti, smaknuti, pogubiti, *τινά* i *τί,* i *τινί* čim.

ἐν-αίσιμος, 2., adv. **-ίμως** (*ἐν αἴσῃ*), *ep.* i *poet.,* i *poet.* **ἐναίσιος,** 2., **1.** uredan, pristojan, prav i prikladan, pristao, zgodan, *ἐναίσιμα ἐργάζεσθαι* svoju dužnost vršiti; *ἐναισίου σοῦ* (mj. *συν-*) *τύχοιμι* da mi je tvoju milost steći! neutr. sing. kao adv. *ἐναίσιμον ἐλθεῖν* u dobar čas doći. **2.** koji od usuda dolazi, koban, znamenit, *ἐναίσιμα μυθήσασθαι* proricati.

ἐν-αιωρέομαι, poet. na čem tumarati ili vrljati.

ἐνάκις (*ἐννάκις*), adv., devet puta.

ἐνᾰκόσιοι, 3. (*ἐννέα, ἑκατόν*), devet stotina.

ἐν-ακούω, u krazi *κἀνακούσωμεν, poet.* što (*τινός*) slušati, prisluškivati.

ἐν-αλείφω, perf. -αλήλιμμαι, na što mazati.
ἐν-αλίγκιος, 2., *ep.* jednak, ravan, τινί komu, τί u čem.
ἐν-άλιος, 3. takođ. 2., *poet.* i *poz.*, *ep.* i *poet.* **εἰνάλιος**, 3. u moru, od mora, κῆτος morska neman, φύσις morski stvor, s πόντου morski, t. j. ribe, δρόσος morska voda, θεός morski bog (Posidon), δειρὰς εἰν. bilo u ostrva, ἔργον pomorska bitka; vješt na moru, λεώς.
ἐναλλάξ, adv., izmjenice, **a)** naizmjence, πρήσσειν biti u zamjeni. **b)** *poz.* na protivnu stranu. Od
ἐν-αλλάσσω, **1.** akt. *poet.* zamjenjivati, promijeniti, prenarediti, sa sl. akuz. s inf. tako okrenuti da. **2.** pas. i med. *poet.* **a)** sebi što (τί) mijenjati, zamijeniti, τινός čim; τί δ' ἐνήλλακται τῆς ἡμερίας νὺξ ἥδε βάρος; koji je jad ova noć donijela mjesto dnevnoga? **b)** općiti, τινί s kim. **c)** mijenjati se, κατ' ἔτος.
ἐν-άλλομαι, aor. 1. ἐνηλάμην, aor. 2. ἐνηλόμην, unutra skakati, priskočiti, nasrnuti, τινί u što ili prema čemu, ποδοῖν nogama gaziti, pren. na što (ἔς τι) nadoći.
ἔν-αλλος, 2. *buk.* obrnut, naopak.
ἔν-αλος, 2. *poet.* i *poz.* = ἐνάλιος.
ἐν-ἀμέλγω, *ep.* impf. ἐνάμελγε, u što (τινί) musti.
ἐν-άμιλλος (ἅμιλλα), 2. koji se s kim nadmeće, komu (τινί) ravan, ἐνάμιλλον τιθέναι τινά τι koga komu dati za utakmicu.
ἔν-αμμα, τὸ, *poz.* čvor.
ἔν-αντα, *ep.* i *poet.* adv., nasuprot, naprotiv, naoči, τινός i aps.
ἔν-αντι, adv., N. T. pred, u nazočnosti.
ἐναντί-βιον (βία), *ep.* adv., silu uzbijajući, uop. nasuprot, neprijateljski.
ἐναντιολογία, ἡ, protivurječje.
ἐναντιόομαι, pas. s fut. ἐναντιώσομαι, aor. ἠναντιώθην, perf. ἠναντίωμαι (var. ἐνηντίωμαι), **nasuprot** stati ili **stupiti**, nasuprot stajati, protivan ili mrzak biti, nasuprot duhati, protiviti se, upinjati se, opoplastiti se, pobijati, (ἐν τῷ λόγῳ) prigovarati, prosvjedovati, zabraniti, τινί i πρός τινα komu i protiv koga, τί u čem, τινός u kojoj stvari, εἰς i πρός τι s obzirom na što i protiv čega, περί i ὑπέρ τινος o čem, ili sa sl. inf. i μὴ οὐ, kad uz ἐναντ. stoji negacija. Takođ. aps., na pr. οἱ ἐναντιούμενοι protivnici. Od
ἐν-αντίος, 3., adv. **-ίως**, **1.** koji **nasuprot** stoji ili leži, u protivnom smjeru, koji ususret vodi, koji se sukobi, τραύματα odsprijed zadane rane, časne; vidljiv, aps. ili τινί komu. **2.** neprijateljski protivan, mrzak, neprijazan, protivurječni, obrnut, naopak, τινός i τινί komu, λόγος protivan govor, često uz glagole mj. adv., ἐναντίοι ἐχώρουν i t. d., ἐναντία ποιεῖν τινι komu protivno raditi, ali τἀναντία ποιεῖν τινα ἤ s kim posve drukčije postupati nego, i τὶ ἐναντίον πράττειν nešto protiv koga činiti, ἐναντία μάχεσθαί τινι protiv koga boriti se, μαρτυρεῖν τινι protiv koga svjedočiti, ili τἀναντία βοᾶσθαι nasuprot dići viku, ἐναντία ψηφίζεσθαι, λέγειν protivno glasati, pobijati, slič. τὴν ἐναντίαν (ψῆφον) θέσθαι τινί protivnoga mišljenja biti, τἀναντία στρέφειν obrnuti. **3.** supst. οἱ ἐναντίοι protivnici, neprijatelji, τινί i τινός čiji ili čega, τὸ ἐναντίον, τοὐναντίον, τὰ ἐναντία i τἀναντία protivno, naopako, obrnuto, protivni smjer, protivni utisak, i εἰς τοὐναντίον πράττειν πάντα sve naopako raditi. Često aps. τοὐναντίον, naopako, obrnuto. **4.** adverbijalno stoje: (τὸ) ἐναντίον i τοὐναντίον, (τὰ) ἐναντία i τἀναντία, **a)** nasuprot, naoči, u lice, naočigled, pred, aps. i τινός ili τινί, takođ. ἐκ τοῦ ἐναντίου nasuprot, i **b)** protiv, naprotiv, ukopce, nasuprot, protivno, naopako, obrnuto kao, aps. ili τινός i τινί. Često s πᾶν baš naopako. Pak ἐξ ἐναντίας s protivne strane, na protivnoj strani, nasuprot, naprotiv, sprijed, τὸ ἐξ ἐναντίας što ususret dolazi. Otd.
ἐναντιότης, ητος, ἡ (-όομαι), protivnost, naopako, protivurječje, aps. i τινός, na pr. τῶν λόγων filozofâ.
ἐναντίωμα, τὸ (ἐναντιόομαι), protivan događaj, smetnja, poniženje, τινί za koga.
ἐναντίωσις, εως, ἡ, prigovor, protivurječje.
ἐν-απεργάζομαι, u čem uzrokovati, τί τινι.
ἐν-απίημι, *jon.* mj. ἐναφίημι, utaknuti.
ἐν-απο-δείκνυμαι, pas., *jon.* pokazati se, ἔν τισι među.
ἐν-αποθνήσκω, pri čem, u čem umrijeti, ἔν τινι.
ἐν-αποθραύω, *poz.* nešto u čem otrgnuti, τί τινι.
ἐν-απόκειμαι, *poz.* unutra sačuvan ležati.
ἐν-αποκλάω, plpf. pas. ἐναπεκέκλαστο, otrgnut zapeti.
ἐν-απολαμβάνω, u što zatvoriti, odrezati, aps.
ἐν-απολείπω, *poz.* pri čem ostaviti.
ἐν-απόλλυμαι, pri čem pogibati.
ἐν-απονίζομαι, med., *jon.* sebi što (τί) oprati u čem, aps. ili ἔν τινι.
ἐν-αποσημαίνω, *poz.* unutra nagovijestiti.
ἐνάπτω, **1.** akt. *poet.* i *poz.* privezati. **2.** med. *jon.* i *poz.*, s part. perf. *jon.* ἐναμμένος, sebi pričvrstiti, sebi opasati, τί.
ἔνăρα, τὰ (ἐναίρω), *ep.* i *poet.* odora, ratni plijen.
ἐνάργεια, ἡ, jasnoća. Od
ἐν-αργής, 2. (I. ἀργός i ἀργής), adv. **-ῶς**, *jon.* **-έως**, komp. -έστερον, jasan, razgovijetan, vidljiv, očevidni, očit, živ, aps. i τινί za što ili komu jasan, τὸ ἐναργέστατον najrealnije.
ἐν-αρηρώς, υῖα, ός (part. perf. od ἐναραρίσκω), samo kao adj. *ep.*, umetnut, učvršćen.
ἐνάρης, εος, akuz. plur. εας, ὁ, *jon.* sustrimak, polutan. (Drugi: ἐναρής, έος, možda skitski?)
ἐναρίζω, fut. ἐναρίξω, aor. ἐνάριξα, rijetko *poet.* ἠνάρισα (ἔναρα), *ep.* i *poet.* τινά, često τινὰ ἔντεα komu oružje svlačiti, u boju smaknuti, uop.

ubijati; u pas. pren. o noći, koju svijetlo svladava.

ἐν-αριθμέω, *poet.* zapr. među što ubrojiti, pren. za što brojiti ili cijeniti. (Med. *poet.* = akt.)

ἐν-αρίθμιος, 2. *ep.* i

ἐν-άριθμος, 2. ubrojen, broju pripadajući, u broju, učesnik, pren. uračunat, cijenjen, *τισί* ili *ἔν τινι* među nekojima, pri ili u čem.

ἐν-αρμόζω i **-όττω,** fut. *ἐναρμόσω* i t. d. **1.** tranz. prilagoditi, *αὐτόν* snaći se, umiliti se. **2.** intr. čemu (*τινί*) pristajati; pren. ulagivati se, *τινί* komu.

ἐν-αρμόνιος, 2. suglasan, skladan, *ἐναρμόνιον μελῳδεῖν* skladno svirati.

ἐν-άρχομαι, *poz.* početi čime (*τινός*, N. T. *τινί*); napose *poet.* *τὰ κανᾶ* košaricama ječma = žrtvu započeti.

ἔναρχος, 2. *poz.* koji se nalazi u službi.

ἔνας, adv., *buk.* prekosjutra.

ἐν-ασκέω, *poz.* u čem vježbati.

ἐν-ασχημονέω, *poz.* ne vladati se pristojno, *τινί* u čem.

ἐναταῖος, 3. devetoga dana. Od

ἔνᾰτος, *ep.* **εἴνατος,** 3. (*ἐννέα*), deveti, *ἐνάτην ἡμέραν* devetoga dana, t. j. od osam dana, *ἐνάτῃ* devetoga.

ἐν-αύλεια, τὰ, poet. stanovi.

ἐν-αυλίζω, i med. s aor. pas. i med., svoju ložnicu gdje imati, gdje boraviti, unutra noćiti, aps. i *ἔν τινι*.

I. **ἔν-αυλος,** 2. (*αὐλός*), **1.** adj. *ὁ, ἡ*, koji još u ušima zuji. **2.** supst. *ὁ, ep.* i *poet.* zapr. u cijevi, potok (Il. 21, 283), rijeka, jaruga, jama (Il. 16, 71), jaz, korito riječno.

II. **ἔν-αυλος,** 2. (*αὐλή*), koji se u dvorištu (spilji) nahodi, kod kuće.

ἔναυσις, ἡ, poz. zapaljivanje. Od

ἐν-αύω, impf. *jon.* *ἔναυεν*, aor. inf. *ἐναῦσαι*, oganj (*πῦρ*) zapaliti, *τινί* = dati mu da oganj zapali, što prognaniku (*ἄτιμος*) nije bilo slobodno

ἐν-ᾰφᾰνίζομαι, pas., *ep.* u čem (*τινί*) nestati.

ἐν-αφίημι, pustiti unutra; isp. *ἐν-απίημι.*

ἔν-δαις, δαιδος, ὁ, ἡ, poet. sa zubljama.

ἐν-δάκνω, ugristi, zagristi.

ἔνδακρυς, υος, 2. *poz.* plačući.

ἐν-δακρύω, *poet.* pri čem suze roniti.

ἐνδάπιος, 3. *buk.* domaći.

ἐν-δατέομαι, *poet.* **1.** pas. okolo porazdijeljen, razaslan biti. **2.** med. dodijeliti; raščupati, dakle: grditi, *τί*, takođ. nabrajati.

ἐνδεής, 2., adv. **-ῶς,** komp. *-εστέρως* i *-έστερον* (*ἐνδέω*), **1.** koji oskudicu trpi, **potrebit,** *τινός*, *ἐνδεὴς τούτου γίγνομαι* ja u tom oskudijevam, *ἐνδεέστεροι βίου* potrebniji, *οὐδὲν ἐνδεὲς ποιεῖσθαι* ništa ne ostaviti ili ne štedjeti, t. j. ništa ne tajati; uop. nedovoljan, oskudan, nepotpun; adv. jedva jedvice; napose slabo upućen, koji ništa ne znači, aps. ili *τινί* i *τί* u čemu, *πρός τι* za što. — Supst. *ἐνδεές τι* mana (Ksen. Kir 8, 1, 40), *τὸ ἐνδεές* ograničeno, slabost, nepotpunost, nesavršenost; adv. s *ἔχειν* malo biti, nedostajati. **2.** zaostao, dužan, neznatan, osob. u kompar. (ali i u pozitivu), *τινί* u čem, *τινός* za čim, *τούτου ἐνδεᾶ φαίνεσθαι* u čem očekivanje ne ispunjivati, *τῆς δυνάμεως ἐνδεᾶ πρᾶξαι* za svojom vlasti zaostati, manje činiti, nego što je u čijoj vlasti, slič. *ἑαυτοῦ*, i *ἐνδεέστερός τινος* sa sl. inf. ne činiti tako rado kao drugi. — Supst. *τἀνδεᾶ* gore, nepriličnо. Adv. *ἐνδεεστέρως δηλοῦσθαι πρός τι* u razlaganju za čim zaostajati, *ἐνδεεστέρως ἔχειν* zaostajati.

ἐν-δεῖ, *ἐνέδει* i slič., v. II. *ἐνδέω.*

ἔνδεια, ἡ (*ἐνδεής*), oskudica, nestašica, aps. i *τινός* u čem, potreba, nužda, osob. nestašica dovoza, potrebito stanje, neimaština, siromaštvo, takođ. u plur.

ἔνδειγμα, τὸ, dokaz, očitovanje čega. Od

ἐν-δείκνυμι (v. *δείκνυμι*), **1. akt.** javljati, doznačivati. Napose: sudbeno prijaviti, prokazati, *τινά* ili takođ. *τινὰ ὥς τινα* koga kao nešto. **2. med. a)** komu (*τινί*) što od sebe pokazati, t. j. obreći, obećati. **b)** nešto od sebe pokazivati, dokazati, obličiti, *τί* i *τινί* i *πρός τινα* (komu pokazati se ugodljivim, udvoravati se), sa sl. *ὅτι, ὡς* ili neupr. upit. rečen. ili part. *ὤν*, da sam; napose: veličati se gizdati se. **c)** pokazivati, *τί τινι*. Otd.

ἔνδειξις, *εως, ἡ,* **1.** prijava, dokaz, *τινός* čega, *κατά τινος* protiv koga, napose prokazivanje, denuncijacija, ili osobita tužba protiv onih, koji bi protiv zakona koja mjesta polazili ili što uradili. **3.** N. T. pokazivanje.

ἕν-δεκα, *οἱ, αἱ, τὰ, num. indecl.*, **jedanaest.** Napose **a)** *οἱ ἕνδεκα* (naime *ἄνδρες*), jedanaestorica, vlast u Ateni, koja je tamnice nadzirala te se imala pobrinuti, da se kazne, poimence smrtne, izvrše, a podjedno je sudila zločincima, koji su se poslužili lukavstvom i silom te su za javnu sigurnost bili opasni. Njima se na pr. po *ἀπαγωγή* (v. r.) tužilo; stoga *τοῖς ἕνδεκα παραδοῦναί τινα* koga dati na smrt odvesti. Jedan od njihovih sluga bio je i onaj, što je osuđenima miješao otrov i t. d. **b)** N. T. jedanaestorica učenika.

ἑνδεκά-κλῑνος, 2. *poet.* tolik kao soba s jedanaest divana za stolom (*κλίναις*), ili s toliko dušeka, svaki za dvojicu.

ἑνδεκά-πηχυς, *υ,* gen. *εος,* 2., *ep.* jedanaest lakata dug.

ἑνδεκαταῖος, 3. za ili od jedanaest dana (što radeći). Od

ἑνδέκατος, 3. jedanaesti, *ἡ ἑνδεκάτη,* naime *ἡμέρα.*

ἐν-δέκομαι, v. *ἐνδέχομαι.*

ἐνδελέχεια, ἡ, trajanje. Od

ἐνδελεχής, 2., adv. *-ῶς* (*δολιχός*), trajan, neprekidan. Supst. *τὸ ἐνδελεχές* = *ἡ ἐνδελέχεια.*

ἐν-δέμω, *jon.* **1.** zagraditi, zazidati. **2.** *buk.* uzidati.

ἐν-δεξιόομαι, *poet.* desnicom obuhvatati.

ἐν-δέξιος, 3. (ἐν δεξιᾷ), *ep.* i *poet.* s desne strane, i stoga **a)** sreću značeći, srećan. **b)** vješt, spretan. — Akuz. ἐνδέξια kao adv., nadesno (kod gozbe, kod ždrebanja i t. d.).

ἔνδεσις, εως, ἡ, *poz.* uvezivanje, sveza.

ἐν-δέχομαι, *jon.* **ἐνδέκομαι, 1.** na sebe uzimati; primati, za vjerojatno ili istinito prihvatiti, dopustiti, na što pristati (Her. 7, 236), u što upustiti se, nešto prihvatiti; vjerovati, odobravati, aps. ili τί ili sa sl. akuz. s inf., takođ. slagati se, περί τινος u čem. **2.** pripustiti, dopustiti, i bezlič. ἐνδέχεται slobodno je, može se, moguće je, polazi za rukom, na pr. ἐνεδέχετο παρὰ τοὺς παρόντας καιρούς bilo je moguće u tadašnjim vremenskim prilikama, ili ἃ πολλὰ ἐνδέχεται to je u mnogim stvarima moguće; ἐνδεχόμενος moguć, τὰ ἐνδεχόμενα što je moguće, ἐκ τῶν ἐνδεχομένων po mogućnosti, koje s τινί, koje s inf. i s akuz. s inf. Otd.

ἐνδεχομένως, adv. od part. prez., koliko se može.

I. **ἐν-δέω,** ἐνδήσω, ἐνέδησα, ἐνδέδεμαι, ἐνεδέθην, **a)** uvezati, privezati, vezati, τί, ἔν τινι, εἴς τι u što ili o što. **b)** pren. koga (τινά) čim (τινί) vezati, zadužiti. **c)** zamrsiti, priječiti, i τινά τινι koga u što zaplesti.

II. **ἐν-δέω,** ἐνδεήσω, ἐνεδέησα, u čem priječiti, **nedostajati,** premicati se, aps. i τινός čega. Često bezlič. **ἐνδεῖ** nema, τινός čega, παντὸς ἐνδέει nema za to (da brat bude, kakav bi trebalo da je) upravo ništa, takođ. τινί τινος treba komu čega, nema u koga čega, na pr. πολλῶν ἐνέδει αὐτῷ, ὥστε σῖτον γίγνεσθαι trebalo mu još mnogo, da bi zaliha bila dovoljna, da dade što je odmjereno (Ksen. An. 7, 1, 41), slič. bez ὥστε s inf. i μή. —

Med. **ἐνδέομαι** s aor. pas. ἐνεδεήθην, vidjeti se spriječena, oskudijevati, biti bez čega, trebovati, τινός, rijetko τί.

ἔν-δηλος, 2., adv. **-ήλως,** superl. -ότατα, očevidni, jasan, razgovijetan, ἔνδηλοί εἰσί τινι očitovati se komu, odati, s part., na pr. βαρυνόμενοι pokazivati da su potišteni, ili ἐκείνοις ἔνδηλον ἦν βουλόμενον τὸ πλέον bilo im je jasno, da većina želi, ili ὧν ὅτι ἠσπάζετο; ἔνδηλόν τι ποιεῖν περί τινος dokazati što, ἔνδηλον τοῦτο εἶχε ὅτι jasno se razbiralo, da.

ἐνδημέω, augm. ἐνεδ., redupl. ἐνδεδ., kod kuće biti. Od

ἔν-δημος, 2. koji jest ili ostaje kod kuće, **1.** domaći, αἱ ἀρχαί unutrašnja poglavarstva, na pr. arhoni, nasuprot ὑπερόριοι kao vojvode; τὰ ἔνδημα domaći porezovni predmeti, na koje se u Atici morala plaćati poreza; superl. ἐνδημότατος koji svagda kod kuće boravi. **2.** unutrašnji, πράξεις poslovi.

ἐν-διαθρύπτομαι, *buk.* τινί djevojčiti se, nećati se prema komu.

ἐν-διαιτάομαι, unutra živjeti, aps. jednako u čem (ἔν τινι) boraviti; uop. udilj živjeti, jednako biti, ἔν τινι u kojoj zemlji, παρά τινι kod koga.

ἐν-διασπείρω, *poz.* rasipati, perf. pas. rasut ostati, πρός τι među što.

ἐν-διατάσσω, *jon.* unutra namjestiti i rediti.

ἐν-διατρίβω [ι], **1.** tranz. čim (τινί) provoditi, χρόνον, oko čega (περί τι) baviti se, aps. ondje boraviti, i to ὑπ' ἀνέμων burama zaustavljen. **2.** naoko intr. bez akuz. (χρόνον), gdje ili pri čem (τινί) baviti se, zatrajati se, ostati, oklijevati, aps. ili τινί i ἔν τινι čim ili pri čem, na čem, ili s part. **3.** komu rugati se, τινί.

ἐνδιάω, 1. intr. pod vedrim nebom boraviti, nastavati. **2.** tranz., impf. iter. -διάασκον, dati da pod vedrim nebom pase, pasti (sumnj. *var. l.* Teokr. 16, 38).

ἐν-διδύσκω, N. T. obući, τινά τι komu što; med. sebi obući, τί.

ἐν-δίδωμι, I. tranz. 1. unutra davati, u ruku davati, predati, pružati, τινί τι, uop. predati, ostaviti, prepustiti, τὶ πρός τι nešto za što žrtvovati, takođ. samo nešto ponuditi, ponude donijeti, na pr. φίλιόν τι prijateljske, ponuditi se da se što preda, ἑαυτόν τινι predati se komu. **2.** na ruku davati, glas ili znak davati, označiti, odrediti ili pružiti, uzrokovati, pribaviti, na što poticati, podbadati, zavesti, zadavati, τί ili τινί τι ili sa sl. inf., οὐδὲν συμβατικόν o pogađanju ništa ne htjeti znati. **3.** od sebe dati, pokazati (Her. 7, 52), očitovati, dokazati, τί. **4.** dopustiti (Her. 1, 91), popustiti, τί u čem, μικρὰ πρός τι malo se do čega poniziti. — **II. intr.** (zapr. s pomišlj. ἑαυτόν), **1.** predati se, popuštati, aps. i τινί čega radi ili u čem, uzmicati, μᾶλλον dalje pred kim, proći, spasti, παρά τι pod što, uop. podati se, naginjati, πρός τι. **2.** utjecati u što (Her. 3, 117).

ἐν-δίημι, *ep.*, 3. plur. impf. ἐνδίεσαν mj. ἐνεδίεσαν, razganjati, rastjerati.

ἔν-δικος, 2., adv. **-ίκως,** pravu primjeren, s pravom, pravno, pravedan, po zasluzi, osnovan, istinit, τινί u čijim očima, ili koji se komu čini pravedan, pristojan, odobren od koga. — Supst. τοὔνδικον (što je) osnovano, pravo, τὰ πάντων ἐνδικώτατα ἔχειν najveće pravo imati.

ἔνδινα, τά (ἔνδον), *ep.* utroba (Il. 23, 806).

ἐν-δινέω, *buk.* med. -εῦνται, unutra vrtjeti se.

ἔν-διος, 2. (t. j. ἔνδιϝιος), *ep. buk.*, i *poz. poet.* ἔνδιος (t. j. ἔνδιϝος), podnevni, u podne.

Ἔνδιος, ὁ, spartan. efor (g. 403. pr. Is.) i poslanik.

ἐν-δίφριος, ὁ (δίφρος), susjed za stolom.

ἔνδοθεν, adv. (ἔνδον), **1.** iznutra, iz kuće, aps. i τινός. Pren. sam od sebe, od mene. **2.** unutra, ponajv. s glagolima kretanja ili s obzi-

rom na one, koji su napolju te paze na ono, što iznutra dolazi, *τῶν ἔνδ. χωροῦντος*, t. j. *τινός*, ili s gen., na pr. *αὐλῆς*, gdje se ulaz u kuću već vidi. — Supst. *τὰ ἔνδοθεν* unutrašnje stanje.

ἔνδοθι, *ep.* i *ἐνδοῖ, buk.* = *ἔνδον.*

ἐνδοιάζω (*δοιή*), kolebati se, dvoumiti, ustručavati se, aps. i s inf. U pas. s *λόγῳ*, u tom posumnjati. Otd.

ἐνδοιαστῶς, adv., nestalno, dvoumno, dvolično.

ἐνδό-μυχος, 2. *poet.* u kutu unutra, u kutu provalije.

ἔν-δον, *ep.* takođ. **ἔνδοθι** (*δόμος*), adv. 1. unutra, osob. kod kuće, doma, pod ključem, u blagajni, ili: u gradu, u tvrđavi, *οἱ ἔνδον* koji su unutra, nazočni ili unutrašnji stanovnici, kućni stanari, rođaci, kućna čeljad; slič. stanovnici tvrđave; *τἄνδον* mj. *τὰ ἔνδον* što je unutra ili što se unutra ima činiti. Pren. unutrašnji. 2. unutra, aps. i *τινός*, na pr. *Διὸς ἔνδον* = *ἐν Διός* u domu Zeusovu.

ἐν-δοξάζω, N. T. dičiti.

ἔν-δοξος, 2., adv. **-όξως,** superl. *-ότατα* (*δόξα*), na glasu, glasit, slavan, štovan, ugledan, aps. i *παρά τινι* kod koga, *ἔς τι* s obzirom na što, *ἀπό τινος* odnekud, po čem.

ἐνδόσιμον, *τὸ* (*ἐνδίδωμι*), *poz.* 1. povod, *ἔς τι* čemu, na pr. *ἐνδ. τι παρέχειν ἐς σύμβασιν* pružiti priliku za nagodbu. 2. dozivanje nadglednika veslačâ, začinjanje.

ἔνδοσις, *εως, ἡ* (*ἐνδίδωμι*), *poz.* 1. znak, napose začinjanje, dozivanje nadglednika veslačâ (*κελευστής*). 2. popuštanje. 3. odijelo, nošnja.

ἐνδοτέρω, adv., kompar. od *ἔνδον, poz.* dalje unutra, *συστέλλειν* više stisnuti se.

ἐν-δουπέω, aor. *-δούπησε, ep.* unutra pljusnuti, *τινί* u što, *μέσσῳ* usred.

ἔν-δροσος, 2. *poet.* orošen, vlažan.

ἐν-δυκέως, adv. (isp. *ἀδευκής*), *ep.* pomnjivo, pozorno, brižno, ljubazno.

ἔν-δυμα, τὸ, poz. = *ἐνδυτόν.*

Ἐνδυμίων, *ωνος, ὁ,* od Selene ljubljen krasan mladić.

ἐν-δυναμόω, N. T. unutra krijepiti.

ἐν-δυναστεύω, 1. unutra gospodovati. 2. svojim ličnim ugledom dotle dotjerati, izraditi, *ὥστε.*

ἐν-δύνω, v. *ἐνδύω.*

ἔν-δυσις, εως, ἡ, N. T. oblačenje.

ἐν-δυστυχέω, aor. *-ῆσαι, poet.* i *poz.* u čem biti nesrećan, Eur. Bakh. 508, s tvojim imenom.

ἐνδυτήρ, *ῆρος, ὁ* (*-δύω*), *poet.* za ogrtanje, *πέπλος* stajaća haljina, koja se obuče samo za osobite zgode.

ἐνδυτόν, *τὸ, poet.* odijelo, *τινός* od čega, *σαρκὸς ἐνδυτά* mesnato odijelo, t. j. meso, što kosti pokriva. Neutr. od *poet. ἐνδυτός,* obučen. Od

ἐν-δύω, 1. **akt.** i **pas.** (*-δύσω, -έδῡσα, -δέδῡμαι, -εδύθην*), tranz. umotati, *τινά τι* koga u što, odjenuti ga čim, ili *κατὰ τωὐτό* isto tako.

2. med. **ἐν-δύομαι,** i *ep. jon. poet.* **ἐν-δύνω** (*-δυνέω*), s fut. *-δύσομαι*, aor. *-έδῡν*, perf. *-δέδῡκα*, i *poz.* aor. *ἐνεδυσάμην*, a) sebi obući, navući, *τί*. b) puzati u što ili poda što, ulaziti, šmuknuti u što, prodrijeti, aps. ili *τί, τινί, ἔν τινι* (sumnj.); *εἴς τι* u što, *τινί* komu. Pren. prodrijeti, upustiti se, dati se na što, uvući se, aps. ili *τινί* i *εἴς τι* u što, na što, *ἔκ τινος* iz čega. N. T. pren. obući, *ἀθανασίαν, τὸν καινὸν ἄνθρωπον, Χριστόν.*

ἐν-έδρα, *ἡ*, zasjeda, prijevara, lukavstvo, i plur.; *ἐνέδραν ποιεῖσθαί τινι* komu sjesti u zasjedu. Otd.

ἐνεδρεύω, aor. *ἐνήδρευσα* i *-σάμην*, perf. pas. (*poz.*) *-ηδρευμένος*, aor. *-ηδρεύθην*, fut. med. u pas. znač. *-εδρεύσοιντο* (*ἐνέδρα*), sjesti u zasjedu, zasjedati, vrebati na što, *ἔς τι* na kojem mjestu, *τινά* na koga, *τινί* čim, ali takođ. komu, naime zamke metati. U pas. vrebaju na mene.

ἔνεδρον, τὸ, = *ἐνέδρα*, N. T.

ἔν-εδρος, *ὁ, poet.* stanovnik, *τινός* čega.

ἐν-έζομαί τι, poet. sjesti u što.

ἐν-έηκε, v. *ἐνίημι.*

ἐνεῖκαι, v. *φέρω.*

ἐν-ειλέω, *poz.* i **ἐνείλλω, ἐνίλλω,** utisnuti, stiskati, *τινά τινι* koga u što, ili *τὶ ἔν τινι* nešto u što.

ἐν-ειλίσσω, *jon., at.* **ἐνειλίττω** i *ἐν-ελίττω*, aor. med. part. *ἐνειλιξάμενος*, perf. pas. part. *ἐνειλιγμένος*, a) pas. biti umotan, *τί* čim, *εἴς τι* u što. b) med. *jon.* zamatati se, *ἔν τινι* u što.

ἔν-ειμι, 3. sing. i plur. takođ. **ἔνι** mj. *ἔνεστι* i *ἔνεισι* (v. *ἐν*), 1. plur. *ep.* *ἔνειμεν* mj. *ἔνεσμεν*, 3. sing. opt. *jon.* *ἐνέοι*, impf. 3. sing. *ep.* *ἐνῆεν*, 3. plur. *ἔνεσαν* (često u tmezi), **biti unutra,** kod čega, na čem, među čim biti, unutra nahoditi se, unutra ležati, u svezi biti, događati se, nastati; ići ili moguć biti, za vrijeme: proći; napose u gradu, u kući, u tijelu, u ugovoru biti ili ležati, za ljude: u kome (*τινί*) biti, u njemu živjeti, nahoditi se, ima, *μηδὲν ὑμῖν ἐνόν* da do vas ništa nije stalo, da s vama nema ništa, sa superl. *ὡς ἔνι ἥδιστα* što ugodnije. Ili aps. ili (*ἔν*) *τινι* u čem, ili s adv. *οἴκοι* u kući. — Bezlič. **ἔνεστι,** ide, moguće je, može se, smije se, slobodno je, sa i bez dat. i sa sl. inf. ili akuz. s inf. — Part. **τὰ ἐνόντα,** s krazom *τἀνόντα*, ono što je unutra, što se nahodi, sadržina, što je bilo unutra, što je slobodno, moguće, što ide, *ἐκ τῶν ἐνόντων* prema činjenicama, po mogućnosti.

ἐν-είρω, *jon. poet.* i *poz.* uvezati, uvrstati; pas. part. perf. *ἐνερμένος*, uvrstan, propleten (Her. 4, 190), *περί τι* oko čega, t. j. čim.

ἕνεκα, -κεν, εἵνεκα, -κεν (od *ἕν-ϝεκα*, osn. *ϝεκ* u *ϝεκών*: poradi), prijedl. s gen., koji obično stoji sprijed, ali i ostrag, **radi, poradi,** što se tiče, koliko je do koga, *ἕνεκα τοῦ ἐθέλειν* da

hoćete, ἕνεκα τοῦ γίγνεσθαι da postane, τοῦ ἕνεκεν; zašto? τῶν ἕνεκα ἵνα ili ὅπως s namjerom, da, ὧν ἕνεκα zašto, porašta, ἕνεκα ἐκείνου njega radi, Ξενοφῶντος ἕνεκα nastojanjem Ksen., Ἀριστάνδρου ἕνεκα poradi proroštva A., ἐμοῦ γε ἕνεκα mene radi, ἕνεκά γε ψηφισμάτων kad bi bilo do zaključaka, po zaključcima, ἕνεκά γε ὀφθαλμῶν koliko zavisi od naših očiju, t. j. unatoč našim očima. Pleonastički: ὅσον ἀπὸ βοῆς ἕνεκα koliko se baš vikom moglo, t. j. samo naoko.

ἐν-ελίσσω i **ἐν-ελίττω,** v. ἐν-ειλίσσω.

ἐν-εμέω, *jon.* u što (ἔς τι) bljuvati.

ἐνενήκοντα, *οἱ, αἱ, τὰ, ep.* **ἐννήκοντα** (ἐννέα, lat. *nonaginta*), *num. indecl.*, d e v e d e s e t. Otd.

ἐνενηκοντούτης, *ους, ὁ,* stegn. mj. **ἐνενηκονταέτης,** *poz.* devedesetogodišnji.

ἐνενηκοστός, 3. devedeseti.

ἐνένιπε i slič., v. ἐνίπτω.

ἐνένωτο, *jon.* mj. ἐνενόητο, v. νοέω.

ἐνεός, 3. gluh i nijem; smeten, nijem.

ἐνέπω i **ἐννέπω** (osn. σεπ, mj. ἐνσέπω, isp. ἔσπετε i starolat. *inseque*), *ep.* i *poet.*, *ep.* impf. ἔννεπον, fut. ἐνισπήσω i ἐνίψω, aor. ἔνι-σπον, 2. sing. ἔνισπες, konj. ἐνίσπω, imper. ἔνισπε i ἐνίσπες, i *buk.* konj. aor. ἐνίψω, **1. zakazati,** glasno reći, z a p o v i j e d a t i, pričati, javiti, n a v i j e s t i t i, spomenuti, τινί komu, τί ili τινά nešto ili nekoga, τοῦ παιδὸς μῦθον, t. j. o sinu, ili s neupr. upit. rečen. ili ὅτι, ὡς, i tako da subj. zavisne rečen. dolazi kao obj. u glavnu, s akuz. s inf. ili s part., θανόντ' Ὀρέστην da je Orest mrtav. **2.** govoriti, kazati, p r o g o v o r i t i k o m u, aps. ili τινά ili πρός τινα.

ἐν-εργάζομαι, dep. med., kod kuće (t. j. u kući) svoj posao vršiti, tjerati, natjerivati se, o bludnicama. **2.** u n u t r a p r a v i t i ili r a d i t i, umetnuti, τί što, τινί u što, takođ. u pas. ἐνειργάσθη. Pren. uzrokovati, proizvesti, nadahnuti, τί, i to τινί u čem ili kome, πρός τι s obzirom na što, uvesti, τί nešto.

ἐνέργεια, *ἡ, poz.* **1.** rad, poslovanje; ἡ τῶν αἰσθητῶν ἐν. pokus, eksperiment. **2.** učinak. **3.** gram. *t. t.* aktiv. Od

ἐνεργέω (-γός), N. T. **1.** a k t. raditi, izvršiti, opraviti; biti u poslu. **2.** m e d. pokazati se, očitovati se. Otd.

ἐνέργημα, *τό, poz.* čin.

ἐν-εργής, 2. *poz.* i

ἐν-εργός, 2., adv. **-ῶς** (ἔργον), djelovan, r a d i n, πρός τι, čestit, za službu podoban, zabavljen, κάλλει svojom vrsnoćom, ἀπό τινος od koje stvari; krepak, energičan, koji nastoji da se iskopa, rodan, obilan, koji kamate nosi.

ἐν-ερείδω, *ep.* utisnuti, zabosti (Od. 9, 383), τί τινι nešto u što, pren. τὴν ψυχήν duh nepomično u što upirati; m e d. γόνυ svoje koljeno, τινί.

ἐν-ερευθής, 2. *poz.* rumenkast, nešto rumeneći se.

ἔνερθε, pred samoglas. **-θεν,** *ep. jon. poet.* i *poz.*, *ep.* i *poet.* takođ. **νέρθε,** i pred samoglas. **-θεν, 1. adv.** *ep.* i *poet.* o d o z d o, d o l j e, u podzemnom svijetu, οἱ ἔνερθε podzemni, na pr. θεοί Titani. **2. prijedlog** s g e n. *ep. jon.* i *poet.*, stoji sprijed i ostrag, p o d, i s p o d. Pren. s εἶναι pod kim biti, ne biti mu ravan. Od

ἔνεροι, *ων, οἱ* (ἐν, isp. ἔντερον), d o n j i, podzemni, i bogovi i sjene. Tako se Orest zove ἐνέρων ἀρωγός, jer svomu ocu, koji je u podzemnom svijetu, pomaže, da dođe do svoga prava. Kompar. ktomu **ἐνέρτερος,** 3. *ep.* i *poet.* dublje dolje, θεοί p o d z e m n i, hiperbol. ἐν. Οὐρανιώνων dublje dolje negoli Uranioni, t. j. Titani.

ἔνερσις, *εως, ἡ* (ἐνείρω), zadijevanje, zaticanje.

ἐνέρτεροι, *οἱ,* v. ἔνεροι.

ἐν-εσθίω, v. ἐμφαγεῖν.

ἐν-έσταχται, v. ἐνστάζω.

ἐνεστώς, *ῶτος, ὁ* (*sc.* χρόνος), *poz.* gram. *t. t.* prezent, sadašnjost.

ἐνετή, *ἡ* (zapr. fem. za ἐνετός, od ἐνίημι), *ep.* kopča, igla.

Ἐνετοί, *οἱ,* **1.** u Hom. narod u Paflagoniji. **2.** narod na Jadranskom moru, Veneti, stoga Ἐνέται πῶλοι, plemenita ždrebad.

ἐνετός, 3., adj. verb. od ἐνίημι, zatjeran, podvaljen, učinjen, ὑπό τινος.

ἐν-ευδαιμονέω, unutra (t. j. u životu) srećan biti, srećno živjeti.

ἐν-ευδοκιμέω, u tom svoju slavu tražiti, nešto na svoju slavu upotrijebiti.

ἐν-εύδω, *ep.* unutra ili na čem (τινί) spavati.

ἐν-ευλογέω, N. T. u kom blagosiljati, ἔν τινι.

ἐν-εύναιος, 2. (εὐνή), *ep.* koji se u postelji nahodi, δέρμα ἐνεύναιόν τινος koja komu služi za postelju; plur. τὰ ἐνεύναια postelje.

ἐνεχυράζω, **1.** a k t. i p a s. zaplijeniti. **2.** m e d. uzeti od koga zalog, τόκον za kamate. Od

ἐν-έχυρον, *τὸ,* z a l o g, koji se za sigurnost daje ili prima, ἐν. ἀποδεικνύναι τι nešto založiti, τὰ ἐνέχ. λαμβάνειν, ὡς potrebne zaloge uzeti, da.

ἐν-έχω, sa spor. obl. **ἐνίσχω, 1.** t r a n z. *jon.* u s e b i i m a t i, gajiti što (τί) prema komu (τινί). **2.** i n t r. **a)** *poz.* u čem n a h o d i t i s e. **b)** τινί srditi se, N. T. **3.** p a s. s fut. med. ἐνέξομαι, aor. ἐνεσχέθην i ἐνεσχόμην, biti čvrsto prihvaćen, zapeti ili objesiti se, τὴν φωνήν glasom zapinjati; pren. pritisnut, prikučen, terećen, p o g o đ e n b i t i, zapao sam, τινί i ἔν τινι.

ἐν-ζεύγνυμι, *poet.* svezati, stegnuti, τινά τι komu što, ἄρθρα ποδοῖν noge; ἔν τινι u što zaplesti.

ἐν-ζώννυμι, *poz.* privezati.

ἕνη (bolje **ἔνη** pisano, zapr. fem. za ἕνος, lat. *sen-ec-s*), **star; 1.** ἕνη καὶ νέα (naime ἡμέρα), s t a r i n o v, počevši od Solona onaj dan, kad je nastajala konjunkcija mjeseca sa suncem, gdje se onaj dio dana, koji pada pred konjunkciju, pribrajao prošlomu mjesecu od $29^1/_2$

dana, dakle ἕνη, a ostatak započetomu mjesecu, dakle νέα, a po tom zadnji ili prvi dan mjeseca. Za njim je slijedila νουμηνία. **2.** treći dan, prekosjutra.

ἐν-ηβητήριον, τὸ (ἡβάω mlad, živahan, veseo biti), *jon.* zabavište.

ἐνηείη, ἡ, *ep.* blagost, dobrota. Od

ἐνηής, 2. *ep.* blag, dobar.

ἐν-ήλᾰτον, τὸ, *poet.* **a)** stube u ljestava. **b)** čivija, zavoranj. **c)** odar.

ἐν-ήλικος, 2. (ἧλιξ), *poz.* odrastao.

ἔν-ημαι, *ep. buk.* unutra sjediti, τινί.

ἐνήνοθε, perf. 2. (osn. ἀνθ), unutra uzavreti, proključati (*var. l.* za ἀνήνοθε u Od. 17, 270).

ἐνηντιώθην, ἐνηντίωμαι, v. ἐναντιόομαι.

ἐνήρατο, v. ἐναίρω.

ἐν-ήρης, 2. *poz.* koji ima vesala.

ἔνθα, adv. (ἐν), demonstr. i relat., **1.** o mjestu: ***ibi*, ondje, tu, ovdje,** ili **gdje,** na kojem mjestu, i to pače u neupr. pitanju. Uz glagole kretanja: onamo, ovamo, kamo, zapr. onamo gdje. Često podvostručeno ἔνθα καὶ ἔνθα, ἔνθα μὲν — ἔνθα δέ, ἔνθα μὲν — πρὸς δὲ τούς, ἢ ἔνθα ἢ ἔνθα ovdje i ondje, tu i tamo, bilo ovamo ili onamo, tamo amo, gore dolje, onamo i natrag, uzduž i poprijeko, odsvakuda, ἔστιν ἔνθα kadikad, gdjekad. **2.** o vremenu i stanju: tada, onda, sada, takođ. s ἔπειτα ili ἔνθα δή tad baš, kada, i ἔνθα πρῶτον kako, čim. Otd.

ἐνθάδε, adv. **1.** o prostoru: **a)** onamo, tamo, ovamo. **b) ovdje, tu,** u tom, ondje, napose: ovdje u okolini, ovdje u gradu, tu u kući, ovdje na gornjem svijetu, οἱ ἐνθάδε ovdašnji, t. j. što ovdje žive na zemlji, τὰ ἐνθάδε što je na gornjem svijetu, ali i: ovdašnje države, krajevi, prilike, stanje, ἡ ἐνθάδε ovdašnji, t. j. naš grad, ovdašnja zemlja. **2.** o vremenu i stanju: ovdje, t. j. u sadašnjosti, sada, ondje, ili na onoj točki, u ovom položaju ili događaju.

ἐν-θᾱκέω, *poet.* na čem (τινί) sjediti. Otd.

ἐνθάκησις, εως, ἡ, *poet.* sjeđenje unutra, ἡλίου διπλῇ sunčano sijelo u jutarnjem i večernjem suncu.

ἔνθα-περ, adv., baš gdje, upravo ondje gdje, kamo.

ἐν-θάπτω, unutra pokopati, pogrepsti.

ἐνθαῦτα, v. ἐνταῦθα.

ἐνθεάζω, *jon.* od božanstva napunjen, bogom nadahnut, oduševljen biti, aps. i περί τι.

ἔνθεν, adv. (ἐν), **1.** o mjestu: **a)** demonstr. *inde*, **odavde, odande,** odatle, takođ. s gen. ili podvostr. ἔνθεν μὲν — ἔνθεν δέ od ove strane, na ovoj strani — od one, na onoj strani, odavde — odande, odovud i odonud, ἔνθεν καὶ ἔνθεν sa ili na obje strane, slič. ἔνθεν μὲν — ἑτέρωθι δέ. Pren. baš otuda, o podrijetlu. **b)** relat. *unde*, otkuda, odakle, tu gdje. **2.** o vremenu: *exinde*, otkad, odonda, poslije, pošto, zatim, nato, τὸ ἔνθεν ono dalje. **3.** o uzroku: *inde*, *ideo*, stoga, zato, i relat. čega radi. Otd.

ἐνθένδε, adv. **1.** o mjestu: *inde*, **odavde,** s te strane (od vas), **odatle,** odande, odovuda, t. j. iz našega mjesta, takođ. sa zborišta, οἱ ἐνθένδε ἑταῖροι ovdašnji drugovi, pa tako češće ὁ ἐνθένδε ovdašnji; osob. uz glagole kretanja, tako τὸν ἐνθ. πόλεμον διοριοῦμεν prenijet ćemo rat od nas. **2.** o vremenu: *exin*, odavde, odsad, τἀνθένδ' mj. τὰ ἐνθένδε ono dalje, ono što sad dolazi, ono što posad treba činiti. **3.** o uzroku i prilikama: stoga, odatle, s ποθέν otud otprilike.

ἔνθεν-περ, adv., otkuda, odakle baš.

ἔν-θεος, 2. božanstven, bogom nadahnut, na pr. Ἄρει, uop. oduševljen, τέχναι proročke vještine, γυναῖκες Tijade, ἔνθεον ποιεῖν τινα πρός τι koga za što oduševiti.

ἐν-θερμαίνομαι, pas., *poet.* iznutra usjati se, upaliti se, τινί od čega.

ἔνθετος, 2. *poet.* koji se može umetnuti.

ἐνθεῦτεν, v. ἐντεῦθεν.

ἔν-θηρος, 2. *poet.* pun divljači, s divljim mesom, nagrizen; podivljao, grdan pogledati.

ἐν-θνῄσκω, unutra i kod čega mrijeti.

ἐνθοῖσα, *dor.* = ἐλθοῦσα.

ἐν-θουσιάζω i **ἐνθουσιάω,** = ἐνθεάζω. Otd.

ἐνθουσιασμός, ὁ, zanos, oduševljenje.

ἐνθουσι-ώδης, 2. *poz.* oduševljen.

ἔν-θρυπτον, τὸ (θρύπτω), kolačići vinom začinjeni, pomiješani varivom, kolači.

ἐν-θρῴσκω, *ep.* i *poet.*, aor. 2. *ep.* **ἔνθορον** mj. ἐνέθορον, unutra skakati, unutra baciti se, τινί u što, takođ. skočiti, τινί na što, ***insilio*.**

ἐνθῡμέομαι, dep. s fut. ἐνθυμήσομαι, aor. ἐνεθυμήθην, perf. ἐντεθύμημαι i adj. verb. ἐνθυμητέον (ἐν, θυμός), duhom shvatati, **a)** izmišljati, τινί, osnove graditi, zasnovati, izvijati, naći, opažati. **b)** u srce vrgnuti, k srcu uzeti, u obzir uzeti, na što misliti, razmišljati, prosuđivati, ὁμοίᾳ πίστει s jednakim pouzdanjem, τί nešto, τινός, ἔκ, περί, ὑπέρ τινος na što, o čem, s neupr. upitnom rečen. ili relat. zavis. rečen. ὅτι, ὡς, ὅπως, i to nerijetko tako, da subj. zavisne reč. dolazi kao obj. u glavnu, takođ. s akuz. s inf. ili part. kod subj. u nom. (da on) ili kod obj. u akuz. Otd.

ἐνθύμημα, τὸ, **a)** misao, dosjetka, savjet, opomena. **b)** rečenica. **c)** eliptičan zaključak s jednom (ἐν θυμῷ u misli pridržanom) neizrečenom premisom.

ἐνθύμησις, ἡ, uvažavanje, razmišljanje, misao.

ἐνθυμία, ἡ, uvažavanje, ἐς ἐνθυμίαν τινί (ili τινά) προβάλλειν preporučiti komu što na uvaženje.

ἐν-θύμιος, 2. koji u srcu ili na pameti leži. koji k srcu ide, μή τοι λίην ἐνθύμιος ἔστω

ne budi za nj odviše zabrinut; sa čega smućen, ἐνθύμιόν οἵ τι ἐγένετο on je nešto držao za grijeh.

ἐνθυμιστός, 3. *jon.* = ἐνθύμιος; ἐνθυμιστόν τι ποιεῖσθαι držati za vrijedno da se uvaži, za opasno držati, za grijeh držati (Her. 2, 175) (*var. l.* ἐνθύμιον).

ἐν-θωρᾱκίζω, oklopom oružati; perf. pas. oklopljen biti.

ἔνι, 1. = ἔνεστι. 2. u anastrofi = ἐνί, v. ἐν.

ἐνιαύσιος, 3. i 2. godišnji, 1. t. j. godinu dana star. 2. jednogodišnji, godinu dana dug, na jednu godinu, od godine dana. 3. *jon.* i *poz.* godišnji, koji se svake godine vraća, od godine do godine. Od

ἐνιαυτός, ὁ, zapr. godišnjica, obljetnica, εἰς ἐνιαυτόν do godišnjice, kad mine puna godina onda obič. (kao ἔτος) **godina,** Διὸς ἐνιαυτοί godine Zeusove (kao reditelja vremena), ἐνιαυτόν kroz godinu, ἐνιαυτόν τινα po prilici godinu dana, τοῦ ἐνιαυτοῦ, κατ' ἐνιαυτόν svake godine, κατὰ τὸν ἐν. ἕκαστον u svakoj godini, κατ' ἐνιαυτόν takođ.: godinu dana dug.

ἐν-ιαύω, *ep.* unutra spavati ili nastavati.

ἐνιαχῇ, *jon.*, i **ἐνιαχοῦ** (ἔνιοι), adv. 1. s gen. na nekojim mjestima, τινός koje zemlje, koje knjige. 2. kadikad.

ἐν-ιδρύω, 1. akt. *poz.* unutra postavljati, τινί τι što u koga; pren. usaditi. 2. med. *jon.* sebi osnivati, podići, τί τινι nešto za koga. 3. *buk.* perf. pas. unutra sjedište imati.

ἐν-ίζω, sjedište imati, sjesti, τινί u što.

ἐν-ίημι [pr. ῐ, impf. ῑ], *ep.* aor. 1. ἐνέηκα mj. ἐνῆκα, *immitto,* **unutra slati,** 1. za lica: a) unutra tjerati, unutra puštati, τινά koga u rat ili među ostale. b) *ep.* pren. τινά τινι koga dublje u što voditi, ἀγηνορίῃσιν u njegovu oholost, učiniti ga oholijim, πόνοισι u nevolje baciti, ὁμοφροσύνῃσιν složiti, u sklad dovesti. c) uop. koga podgovoriti, nadražiti. d) naoko intr. s pomišlj. ἑαυτόν: unutra srnuti. 2. za stvari: unutra metati, unutra bacati, τί τινι; ἔν τινι, ἔς τι, na pr. πῦρ τινι ili ἔς τι nešto zapaliti. Napose *ep.* o lađi, πόντῳ naime νῆα odjedriti, zaploviti; pren. τινί τι, *ep.* i *poet.* komu što davati, nešto u kom buditi.

Ἐνιῆνες, οἱ, *jon.* mj. Αἰνιᾶνες, pleme na Eti u jugoist. Tesaliji.

ἐνι-κλάω, *ep.* mj. ἐγκλάω, skršiti, uništiti, osujetiti, τί.

ἐνι-κνώσσω, *buk.* mj. ἐγ-κνώσσω, unutra spavati.

ἑνικός, 3. (εἷς), *poz.* jednostruk; ἀριθμός jednina, singular, ἑνικῶς u jednini.

ἐν-ίλλω, spor. obl. za ἐν-είλλω, ἐν-ειλέω, v. r.

ἔνιοι, αι, α (obič. izvođenje ἔνι οἵ, *sunt qui* = *non nulli*), nekoji, ἔνιαί τινες τῶν πόλεων nešto malo država, ἔνια ἔστιν ἃ ima nešto, ἔνια μὲν — ἔνια δέ, takođ. ἔνιοι μὲν — οἱ δέ jedni — drugi, često s gen. part., τῶν ποταμῶν ἐνίων nekoje između rijeka, περὶ ὧν ἐνίων na nekojima od njih; neutr. plur. ἔνια, u nekim stvarima. Otd.

ἐνίοτε, adv. (ἔνι = ἔστιν ὅτε), nekoliko puta, gdjekad, kadikad.

Ἐνιπεύς, ῆος, ὁ, pritoka Penejeva u Tesaliji, s. Gura.

ἐνιπή, ἡ (ἐνίπτω), *ep.* oštra riječ, grdnja, prijekor, ukor, prijetnja, pogrda.

ἐνί-πλειος, *ep.* = ἔμπλειος, v. r.

ἐνι-πλήσσω, *ep.* mj. ἐμπλήσσω, intr. unutra pasti, unutra pljusnuti, zapasti, τινί u što.

ἐν-ιππάζομαι, med. *poz.* i

ἐν-ιππεύω, *jon.* unutra, na čem jahati.

ἐνι-πρήθω i slič., *ep.* = ἐμπίμπρημι, v. r.

ἐν-ίπτω (fut. ἐνίψω pripada k ἐνέπω), aor. 2. ἐνένῖπε i ἠνίπᾰπε [ῐ], *ep.* i *poet.*, *ep.* spor. obl. **ἐνίσσω** (k ἵπτομαι), oštro govoriti komu, okositi se (na koga), koriti, psovati, takođ. samo: opominjati, aps. i τινά sa i bez μύθῳ, takođ. zeugmom: ἔπεσιν ἠδὲ βολῇσιν grdnjama i hicima na koga navaliti.

ἐνι-σκίμπτω, *ep.* mj. ἐνσκίμπτω, na čem učvrstiti, prikopčati, τί τινι, na pr. οὔδει καρήατα stalno u zemlju glavu upirati (Il. 17, 437). Pas. s aor. ἐνισκίμφθη unutra zapeti ili zapasti.

ἐνί-σπες, ἐνι-σπήσω, ἐνί-σπω i slič., v. ἐνέπω.

ἐνίσσω, v. ἐνίπτω.

ἐν-ίστημι, A) **tranz. postavljati unutra,** 1. akt. (-στήσω, -έστησα), na što (ἔς τι) metati ili postavljati, τί. 2. med. ἐν-ίστᾰμαι (s fut. ἐνστήσομαι, aor. ἐνεστησάμην), preduzeti, započeti, τί.

B) intr. ἐν-ίστᾰμαι, s fut. ἐνστήσομαι, aor. ἐνέστην, perf. ἐνέστηκα (part. ἐνεστώς, v. napose), **unutra stupati,** 1. ondje postaviti se, u preter. u čem (ἔν τινι) stajati, unutra biti, aps. tu biti, ἐνεστώς, ὁ τότε ἐνστὰς πόλεμος tadašnji rat, ἔς τι doći na što, osob. εἰς τὴν ἀρχήν na vladu, početi vladati, pa tako i za βασιλεύς zakraljiti se, bez dodatka; napose *poz.* τὸ ἐνεστός sadašnjost. 2. postaviti se nasuprot, a) prijetiti, u plpf. o ratu: buknuo je. b) suprotiti se, protiviti se, opirati se, smetati, protivan biti, aps. ili τινί ili πρός τινα komu ili čemu, πρός τι s obzirom na što, ili sa sl. ὅπως μή.

ἐν-ισχύω, *poz.* 1. intr. a) u čem ojačati. b) ostati na snazi, doći na snagu. 2. tranz. N. T. krijepiti.

ἐν-ίσχω, v. ἐνέχω.

ἐνι-χρίμπτω, v. ἐγχρίμπτω.

ἐνίψω, fut. (i *buk.* aor. konj.) od ἐνέπω, v. r.

ἐννά-ετες, *ep.* adv., v. εἰνά-ετες.

ἐν-νάέτης, ου, ὁ, *poet.* stanovnik. Od

ἐν-ναίω (v. ναίω), *poet.* unutra nastavati, pren. u nečem (τινί) živjeti, od čega opkoljen biti.

ἐννάκις, *ep.* adv., v. εἰνάκις.

ἐννακισ-χίλιοι, *poz.* devet tisuća.
ἐννάσθη, ἐννάσσομαι, v. ἐνναίω.
ἔνναταρ, krivo pisano mj. ἔνατος.
ἐν-ναυπηγέω, u čem (ἔν τινι) brodove graditi, i s dod. τριήρεις ratne.
ἐννέα (mj. ἐν-νέϝα, lat. *novem*), *num. indecl.*, devet, takođ. kao okrugli broj, koji je kao trostruko trojstvo svet ugled imao, stoga τρὶς ἐννέα svečani izraz proroštava i gatarske vještine. Isp. lič. imena Ἐννεάκρουνος i Ἐννέα ὁδοί.
ἐννεά-βοιος, 2. (βοῦς), *ep.* devet bikova vrijedan.
ἐννεα-καί-δεκα, *num. indecl.*, devetnaest.
ἐννεακαιεικοσικαιεπτακοσιοπλασιάκις, adv., sedam stotina i dvadeset i devet puta.
Ἐννεάκρουνος, ἡ, prije Pisistrata zvana Καλλιρρόη, izvor na Himetu, kroz devet cijevi vođen u Atenu.
ἐννεά-μηνος, 2. *jon.* devetmjesečni.
Ἐννέα ὁδοί, αἱ, devet putova, kraj u Trakiji, gdje je poslije ležao Amfipol.
ἐννεά-πηχυς, 2. *ep.* devet lakata dug.
ἐννεα-πλάσιος, 3. *poet.*, i -πλασίων, 2. *poz.* deveterostruk.
ἐννεάς, άδος, ἡ, *buk.* devet (na broj).
ἐννεά-φωνος, 2. *buk.* deveteroglasan.
ἐννεά-χιλοι, *ep.* = ἐννακισχίλιοι.
ἕννεκα, *eol.* mj. ἕνεκα.
ἐν-νενώκασι, v. ἐννοέω.
ἔννεον, v. I. νέω.
ἐννε-όργυιος, 2. (εο treba čitati kao *jo*), *ep.* devet hvati dug.
ἐννεός, v. ἐνεός.
ἐν-νεοσσεύω, othraniti, kao u gnijezdu.
ἐννέπω, v. ἐνέπω.
ἐννεσίη, ἡ, *ep.* mj. ἐνεσία (ἐνίημι), nadahnuće, savjet, zapovijed.
ἐν-νεύω, *poz.* namignuti.
ἐννέ-ωρος, 2. (εω jednosložno, od *jωρα* = ὥρα godina), *ep.* devetogodišnji, βασιλεύς od devet godina, t. j. u devetogodišnjim rokovima, gdje se kraljevanje iznova ispitivalo pa, kad je odobreno, dobio bi kraljevstvo opet na devet godina. Takođ. uop. velik, potpuno odrastao.
ἐννήκοντα, v. ἐνενήκοντα.
ἐνν-ῆμαρ, *ep.* adv., devet dana (dugo), često sa sl. δεκάτῃ, naime ἡμέρᾳ.
ἔννηφιν, *ep.* adv., prekosjutra; isp. ἔνη, 2.
ἐν-νοέω, *at.* ἐννοήσω, ἐνενόησα, ἐννενόηκα i t. d., *jon.* aor. 1. part. ἐννώσας (mj. -νοήσας) i perf. ind. 3. pl. ἐννενώκασι (mj. -νενοήκασι), **1. akt.** u pameti imati, naumiti, promišljati, paziti; razmatrati, prosuditi, izmisliti, opaziti, razabrati, razumjeti, sebi predočiti, misliti, pribojavati se, bojati se, aps. ili τί ili inf. sa članom i bez njega, ὅτι sa i bez τοῦτο sprijed i slič., ili s neupr. upit. rečen., a to i tako, da subj. zavisne dolazi kao obj. u glavnu, ili μή, takođ. τί τινος nešto na kom, i τινός sa sl. ὡς na kom opaziti, da (Ksen. Kir. 5, 2, 18). Slič. ἔκ τινος iz čega, i ἀπό τινος po čemu, ili τὶ περί τινος osnovu, naum protiv koga smisliti. **2. med.-pas.** s fut. ἐννοήσομαι, aor. ἐνενοήθην, u sebi promisliti, prosuditi, slutiti, bojati se, τί, takođ. τοῦτο sa sl. inf., ἐκεῖνο, ὡς, ili s neupr. upit. rečen. ili ὅτι, εἰ, μή. Otd.
ἐννόησις, ἡ, misao.
ἔννοια, ἡ (ἐννοέω), misao, **1.** predodžba, ideja, razmatranje, promišljanje, shvaćanje, sumnjivost, τινός, o čem ili na koga, ἔνν. ἡμῖν ἐγένετο misao pade nam na pamet, ἔσχε αὐτόν obuze ga. **2.** mišljenje. **3.** pojam, περί τινος o čem.
ἔν-νομος, 2., adv. **-νόμως, 1.** (νόμος) **a)** u zakonu, zakonit, po zakonu, pravedan, οὔτ' ἔννομ' εἶπας tvoje riječi krše zakon (naime zapovijed, da imenujem ubilca Lajeva), ἔννομα πείσονται pravednu kazan. **b)** glazbeno: skladan. **2.** (νέμομαι), *poet.* unutra nastavajući.
ἐννοσί-γαιος (od ἐνϝοσίγαιος, ἴ), ὁ, *ep.* i **ἐννοσί-χθων,** ονος, ὁ (ὠθ u ὠθεῖν i γῆ ili χθών), *ep.* zemljotresac, pridjev Posidona kao začetnika potresa, često kao supst.
ἐννοσί-φυλλος, 2. *ep.*, v. εἰνοσί-φυλλος.
ἔν-νους, ουν, stegn. od -οος, -οον, pri pameti, razuman, razborit, γίγνομαι osvješćujem se.
ἐννοχλέω, *buk.* = ἐνοχλέω, v. r.
ἕννυμι (od ϝέσ-νυμι, osn. ϝες, isp. lat. *ves-tio*), u prozi samo u složenicama (v. ἀμφι-, ἐπι-έννυμι), *ep.* i *poet.*, fut. ἕσσω i -έσω, aor. ἕσσα i -εσα, med. ἑσσάμην, ἐεσσάμην i ἐσάμην, perf. ἕσμαι, ἕσσαι, ἕσται, i εἷμαι, εἷται, εἱμένος, plpf. ἕσμην, ἕσσο, ἕστο i ἕεστο i εἷτο, ἕσθην (3. du.), εἵατο (3. pl.), **1. akt.** *ep.* odijevati, oblačiti, τινά τι komu što. **2. med.** i **pas.** *ep.* i *poet.* sebi obući, na sebe metati, τί, pokrivati se, ἀσπίδας štitovima, ogrnuti se, τί čim. Perf. odjeven, obučen biti, τί čim, pren. λάινον χιτῶνα kamenom haljinom, t. j. kamenovan biti, χαλκῷ mjeđu okovan, ἀλκήν pun hrabrosti, τον σκότον tamom ogrnut, t. j. mrtav biti.
ἐν-νυχεύω, *poet.* noću boraviti na čem, potajno vrebati.
ἐν-νύχιος, 3. i 2. *ep.* i *poet.*, i **ἔν-νυχος,** 2. *ep.* *poet.* i N. T. noćni, u noći. Supst. οἱ ἐννύχιοι podzemne sjene, ἔννυχον i -α, N. T. adv., obnoć.
ἐν-νώσας, v. ἐννοέω.
ἐν-όδιος, 3., *ep.* i *poet.* **εἰνόδιος,** 3., na putu, ἐνοδία θεός Hekata (ona se ljuti, Sof. Ant. 1199, jer je Polinikovo mrtvo tijelo na otvorenu polju nepokopano ležalo).
ἐν-οικέω, u čem (τινί) nastavati, živjeti u, τι. Često aps. οἱ ἐνοικοῦντες stanovnici, žitelji, takođ. ukućani. Otd.
ἐνοίκησις, εως, ἡ, nastavanje.
ἐν-οικίζω, 1. akt. za stanovnika unutra metati,

naseliti, πόλεις t. j. gradove graditi i naseliti. **2.** pas. unutra biti naseljen, nastavati. **3.** med. na kojem mjestu naseliti se.

ἐν-οίκιον, τὸ (neutr. od ἐνοίκιος, 2. *poet.* u kući), najamnina.

ἐν-οικοδομέω, 1. akt. **a)** na čem graditi, aps. i ἔν τινι. **b)** uzidati, τί. **2.** med. sebi sagraditi, τί.

ἔν-οικος, 2. nastavajući, nastanjen. Supst. **1.** ὁ ἔνοικος stanovnik, stanar, τινός čega. **2.** τὰ ἔνοικα, *poet.* stan.

ἐν-οινοχοεῦντες, stara *var. l.* Od. 3, 472 (ulijevajući vino).

ἐν-ολισθαίνω, *poz.* unutra kliziti, uleknuti se, propasti.

ἐν-ομόργνυμαι, med., *poz.* na što natiskati; pren. komu saopćiti, τινί τι.

ἐνοπή, ἡ, *ep.* i *poet.* (ἐνέπω), **a)** glas, zvek. **b)** vika, napose: bojna vika, jauk.

ἐνόπλιος, 2. pod oružjem, ῥυθμός takt za ples u oružju. Od

ἔν-οπλος, 2. (ὅπλον), oružan.

ἔν-οπτρον, τὸ (osn. ὀπ), *poet.* ogledalo.

ἐν-οράω, *jon.* **-έω** (v. ὁράω), **1.** nešto vidjeti, opažati, spoznavati, razabrati, shvatati, doživjeti, (ἔν) τινι u čem ili na kome ili u, na kojoj stvari, τί što vidjeti, opaziti na kom ili na čem, često takođ. τινὶ ἔν τινί τι za koga nešto u kojoj stvari vidjeti, ili, s dod. adj. ili apoz., koga kao nešto prepoznati, περί τινος što se koje stvari tiče, ili s dod. part. u nom. ἐνεῖδον σχήσοντες bjehu uvidjeli, razabrali (ἔκ τινος iz čega), da bi imali, u dat. ὑμῖν ἐσομένοισι na vama vidjeti, da ćete biti (Her. 3, 53), ili akuz., na čem razabrati da, ili sa ὅπως i zavis. reč. **2.** gledati, pogledati, τινί (na) koga.

ἐνορκέω, *poz.* τινὰ κατά τινος zaklinjati kim, N. T. ἐνορκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον zaklinjem vas Gospodom.

ἔν-ορκος, 2., **1.** pod zakletvom, t. j. **a)** zakletvom vezan, po zakletvi dužan, τινί komu, ἔνορκον θέσθαι τινά zakletvom vezati. **b)** u ugovor uključen, κατά τι s obzirom na što. **2.** za stvari: zakletvom posvećen, potvrđen, θεῶν ἔν. δίκα zakletvom posvećeno pravo bogova; ἔνορκον ποιεῖσθαι s inf. fut. kleti se, da će se što učiniti.

ἐν-όρνυμι, *ep.* i *poet.* **1.** akt. s aor. 1. ἐνῶρσα, u kom (τινί) buditi, pobuditi. **2.** med. s aor. 2. ἐνῶρτο, među nekojima (τισί) nastati.

ἐν-ορούω, *ep.*, aor. 1. ἐνόρουσα (i u tmezi), gore, na što (τινί) skočiti, nasrnuti, navaliti.

ἐνόρχης, ου, ὁ, *buk.* jarac.

ἔν-ορχις, ιος, ὁ, *jon.* i *poz.*, i **ἔν-ορχος,** 2. *ep.* neuškopljen, neuštrojen.

ἔνος, 3. *poz.* prošlogodišnji, star; v. ἔνη.

ἔνοσις, εως, ἡ (osn. ὀθ, v. pod ἐννοσίγαιος), *poet.* potres (zemlje), πότνια nazvan, jer dolazi od boga.

ἐνοσί-χθων, ονος, ὁ, v. ἐννοσίγαιος.

ἑνότης, ητος, ἡ (εἷς), *poz.* jedinstvo, jednota.

ἐν-ουρέω, *jon.* pišati, ἔς τι u što.

ἐν-οφείλομαι, kao dug ili tražbina na čem stajati.

ἐν-οχλέω, augm. ἐνωχλ. i ἠνωχλ., *buk.* *(eol.)* ἐννοχλέω, na teret biti, dosadan biti, dodijavati, uznemirivati, smetati, τινί ili τινά koga ili što, takođ. s nom. part. λέγων svojim govorom, ili τοῖς ἀνθρώποις ἀναγκαζομένοις ljudima time, što se sile. Pas. uznemiren biti, teškoće imati, mučiti se, truditi se, aps. i περί τινος čega radi, takođ. s part. ἀκούων jer ili što čujem.

ἔνοχος, 2. (ἐνέχομαι), u čem čvrsto držan, osob. u kojoj stvari (τινί) (N. T. takođ. τινός), zapao, propao, izložen, podvržen, οὐδεμιᾷ ζημίᾳ nikakoj naknadi, *reus*, kriv, τινός čina, kazni (N. T. εἰς τὴν γέενναν), τινί pred kim, τοῖς βιαίοις silovitomu ukraćivanju kriv, τῇ γραφῇ tužbi izložen, tužbom napadnut, πᾶσι τούτοις εἶναι u svemu tome moći biti napadnut.

ἑνόω (εἷς), *poz.* sjediniti, učiniti jednim, τὰ ἡνωμένα pojedinosti, pojedinačna bića.

ἐν-ράπτομαι, 1. pas. *poet.* (i *poz.*), aor. ἐνερράφη, biti ušiven, τινί u što. **2.** med. *jon.*, ušiti, ἐνερράψατό τινα εἰς τὸν μηρόν ušije nekoga u bedro sebi.

ἐν-ρίπτω, *poz.* unutra bacati.

ἐν-σείω (v. σείω), *incutere*, *poet.* i *poz.* (i u tmezi), **1.** tranz. unutra tresti, — hitati, — turiti, — zujati (δι' ὤτων), aps. ili τί τινι što u koga, τινὰ ἀγρίοις ὁδοῖς na divlje putove tjerati, τὴν ναῦν τῷ χώματι prema naspu pritjerati, pren. unutra goniti, τινὰ εἴς τι koga u što, k čemu dobaciti, doturati. **2.** intr. unutra srtati, τισί među nekoje, εἴς τι u što.

ἐν-σημαίνομαι, med., označiti, pokazati, τοῦτο, ὅτι.

ἐν-σκευάζω, 1. akt. *poz.* odijevati. **2.** med., oružati se, odjesti se, βασιλικῶς kao kralj, ogrnuti se, τί čim, oružati se.

ἐν-σκήπτω, 1. tranz. *jon.* unutra bacati, τὶ ἔς τι nešto u što, pren. unutra slati, τί τινι, t. j. kome što baciti o glavu, biti ga čim. **2.** intr. **a)** udariti, o gromu. **b)** *jon.* i *poz.* udariti, provaliti, ἔς τι u što.

ἐν-σκίμπτω, v. ἐνισκίμπτω.

ἐν-σπείρομαι, pas., rasuti se, raširiti se.

ἔν-σπονδος, 2. (σπονδή), u savez ili u mir uračunan, stoga: saveznik, aps. i τινί ili τινός, ἐνσπόνδους ποιεῖσθαί τινας u savez primiti, καθιστάναι τινί koga uzeti za saveznika.

ἐν-στάζω, perf. pas. ἐνέστακται, *ep. jon.* i *poz.* ukapati, nadahnuti, usaditi.

ἔνστασις, ἡ, *poz.* otpor.

ἐνστάτης, ου, ὁ (ἐνίσταμαι), *poet.* protivnik, suparnik.

ἐν-στείνω, *poz. ep.* unutra sabiti.

ἐν-στέλλομαι, pas. perf. ἐνέσταλμαι, *jon.* odjeven, obučen biti, τί u što.

ἐν-στηρίζομαι, plpf. ἐνεστήρικτο, pas., *ep.* unutra biti učvršćen, unutra (τινί) zapeti ili zapasti.

ἐν-στρατοπεδεύω, i *jon.* med. **-ομαι,** praviti òkô unutra, taborovati u.

ἐν-στρέφω, **1.** akt. **a)** tranz. unutra vrtjeti, τί. **b)** intr. *poet.* natjerivati se gdje. **2.** pas. *ep.* unutra (τινί) vrtjeti se.

ἐν-σφραγίζω, pečatiti.

ἐνσχερώ (-σχερῷ), *poet.* adv. (valjada k σχεῖν), savezno, neprekidno. Isp. ἐπισχερώ.

ἔνταλμα, τὸ, N. T. = ἐντολή.

ἐν-τάμνω, v. ἐντέμνω.

ἐν-τανύω, *ep.* i *jon.* unutra napeti, remenje preplesti (Her. 5.25), tetivu o luk napeti; luk napeti.

ἔν-τασις, ἡ, napinjanje, natega; upisivanje, v. ἐντείνω 1, b. α.

ἐν-τάττω, **1.** akt. *poet.* uvrstiti; nasuprot staviti. **2.** pas. dati se uvrstiti ili smjestiti, τινί za što.

ἐνταῦθα, *jon.* **ἐνθαῦτα,** pojačeno **ἐνταυθί** [ῑ], adv., (ἐν), **1.** o mjestu: *hic,* ovdje, tu, ondje, i to često s gen. mjesta, na pr. τοῦ οὐρανοῦ na ovom mjestu neba, takođ. kao demonstr. (kod njih, tu) odgovarajući relat. παρ' οἷς, ὅπου. **2.** o vremenu: *exin,* tada, zatim, nato, potom, sad, μέχρις ἐνταῦθα doonda. **3.** o prilikama: utom, tada, *tum,* u tom događaju, tom prilikom, ktomu, ἐνταῦθ' ἔνι zavisi o tom (naime da mi se laska). Često u stražnjoj rečen. za jače istavljanje. Otd.

ἐνταυθοῖ, adv. **1.** ovamo, amo, *huc,* ἐ. μὲν — ἐ. δέ ovamo — onamo. **2.** = ἐνταῦθα.

ἐνταφιάζω, *poz.* mrtvaca pogrepsti, balzamirati, za pogreb prirediti. Otd.

ἐνταφιασμός, ὁ, balzamiranje mrtvih, N. T.

ἐν-τάφιος, 2. (τάφος), **1.** *funebris,* koji pogrebu pripada, stoga supst. **a)** τὸ **ἐντάφιον** pogrebna odjeća (obič. od skupocjene tkanine, jer su se mrtvi izlagali na ogled) ili mrtvačka ponjava. **b)** pogreb. **c)** ἐντάφια troškovi za pogreb. **2.** koji nadgrobnom spomeniku pripada, stoga **ἐντάφια** nadgrobna ili mrtvačka žrtva.

ἔντεα, ων, τὰ, *ep.* i *poet.* **1.** oružje za obranu, osob. oklop i nazuvače, ali takođ. štit, kacida i koplje. **2.** suđe, posuđe, osob. sudovi, *poet.* takođ. orma.

ἐν-τείνω (v. τείνω), **1. akt.** i **pas. a) napinjati,** τί i τινί o što. Pren. upeti, λόγιον εἴς τι svu učenost upeti, na što upotrijebiti. Pas. perf. partic. ἐντεταμένος napet, viseći, κατά τι u čem. **b)** uprezati, isprepletati (Her. 5, 25), τί τινι u što ili čim, u što objesiti, ταινίαις τι na nešto vrvce povješati. Pas. čim biti napet, u čem visjeti. Napose ***α)*** upisati (lik u kružnicu). ***β)*** πληγήν τινι koga ispruženom rukom udariti, tući, biti, ἔς τι o što udariti. ***γ)*** pren. utisnuti, stiskati, u stihove slagati, εἰς τὰ κιθαρίσματα napjevima podmetnuti. **b)** intr. *poet.* težiti na što. **2. med.** sebi što napeti, napose ἐκ τῆς ἀνειμένης ἁρμονίας βασιλικὴν πολιτείαν poslije mekanoga napjeva žice nategnuti na (oštriju) kraljevsku državnu upravu.

ἐν-τειχίζω (fut. opt. -χίσοιεν pored -χιοῖεν), **1.** akt. zidovima opkoliti ili učvrstiti, utvrđivati, τί na pr. ἀκροπόλεις, i slič. ἔν τινι tvrđave gdje graditi, u kojoj zemlji ili mjestu. **2.** med. **a)** = akt. **b)** sebi mjesto (τί) utvrdama opasati.

ἐν-τεκνόομαι, *poz.* unutra djecu rađati.

ἔν-τεκνος, 2. *poz.* koji ima djece.

ἐν-τελευτάω, unutra preminuti.

ἐν-τελής, 2. potpun, pun, čitav, bez mane, savršen, u dobru stanju. Supst. οἱ ἐντελεῖς ἄνδρες, kao οἱ ἐν τέλει, vlast, poglavarstvo, gospodari.

ἐν-τέλλομαι, dep. med., nalagati, naručiti, aps. i τινί τι ili sa sl. inf. pas.; τὰ ἐντεταλμένα naloženo, zapovijed, nalog.

ἐν-τέμνω, *jon.* **ἐντάμνω,** urezati, ugrepsti, ukopati, ἔν τινι u što. Napose **a)** ljekovite biljke narezati, stoga ἄκος lijek prirediti. **b)** zarezati u što, u grlo žrtve (ovce, konja, psa, čovjeka), osob. kod žrtava vjetrovima, podzemnima = mrtvačku žrtvu, pak uop. žrtvu prikazati, τινί komu (v. pod ἔντομος).

ἔντερον, τὸ (ἐν), **1.** crijevo, οἰός ovčje, žica. **2.** u plur. ljudska crijeva, utroba.

ἐντεσι-εργός, 2. *ep.* (ἐν ἔντεσιν ἐργαζόμενος), koji upregnut radi, t. j. tegli, vuče.

ἐντετᾰμένως, *jon.* adv. part. perf. pas. od ἐντείνω, napeto, svom silom, jako, žestoko.

ἐντεῦθεν, *jon.* **ἐνθεῦτεν,** objačano **ἐντευθενί** [ῑ], adv. (ἐν), **1.** o mjestu: *hinc, illinc,* **odavde,** odande, iz zemlje (sa ὅθεν), odatle. **2.** o vremenu: *deinde,* odonda, od toga vremena, odsad, zatim, *exin,* odmah potom, tada. Slič. (τὸ) ἐντεῦθεν, u krazi τοὐντεῦθεν, dalje, zatim, još i sad, ali takođ. slijedeće, što dolazi, kao τἀντεῦθεν ono dalje, što dalje treba činiti. **3.** o uzroku: stoga, zato, potom, odatle, tim, iz toga, katkad sa ὅπου.

ἐντευκτικός, 3. (ἐντυγχάνω), *poz.* koji sa sobom da govoriti, pristupačan, druževan.

ἔντευξις, εως, ἡ (ἐντυγχάνω), sastanak, pohod, dogovor, ἡ κατὰ πρόσωπον lični. Napose: pristup, audijencija, molba, πρός τινα do koga ili s kim.

ἔν-τεχνος, 2. umjetan.

ἐν-τήκω, **1.** akt. (-τήξω, -έτηξα), tranz. *poz.* utopiti, rastopljeno ulijevati, τινί u što. **2.** pas. **ἐντήκομαι** s aor. ἐντᾰκῆναι i perf. 2. ἐντέτηκε, intr. **a)** uliven, usađen ili utuvljen biti, τινί. **b)** pren. rastapati se, ginuti, τινί od čega.

ἐντί, v. εἰμί.

ἐν-τίθημι (v. τίθημι), *ep.* aor. 2. akt. inf. ἐνθέμεναι, *poet.* ἐνθέμεν, aor. 2. med. 3. sing. ἔνθετο, imper. ἔνθεο (i u tmezi), **1. akt.** unutra metati ili postavljati, metnuti preko, unositi, pren. u

što metati na pr. smisao, privlačiti, pobuditi, zadavati (na pr. strah), udijeliti, *τινί τι*. **2. med. a)** s obzirom na subj., na pr. nešto (*τί*) svoje, od sebe unutra metati, umetnuti, unositi, utovariti, *τινί, εἴς τι* u što (svoje), ili *τινά* koga na što (*τινί*) položiti, pren. *τινά τινι* koga za što ili na što podići, na pr. *ὁμοίῃ τιμῇ* na jednaku čast. **b)** sebi, za se unutra vrći, *τί*, pren. primiti, *χόλον θυμῷ* rasrditi se (Od. 24, 247), gnjevom dušu napuniti (Il. 6, 326), *μῦθον θυμῷ* riječ k srcu primiti.

ἐν-τίκτω, aor. *ἐνέτεκον*, na čem roditi, pren. u čem rađati.

ἔν-τῑμος, 2. u časti, **1.** štovan, odličan, cijenjen, ugledan, štovanja vrijedan, *τινί* i *παρά τινι* kod koga, *ἔντιμόν τι ἡγεῖσθαι* nešto visoko cijeniti, *ἔντ. τι ποιεῖν ἔν τινι* nečemu časno mjesto odrediti pri čem. Supst. *οἱ ἔντιμοι* uglednici, boljari, osob. plemići u Perzijanaca, *τὰ ἔντιμα* počasti, dostojanstva, ali *τὰ τῶν θεῶν ἔντιμα* što je kod bogova u časti. **2.** častan, što služi na čast, pristojan. Adv. **ἐντίμως** *ἔχειν* u časti, ugledan biti, *παρά τινι*.

ἐν-τινάσσω, *poz.* turnuti u što, nagaziti na koga ili što, *τινί*.

ἔντο, v. *ἵημι*.

ἔντοθεν, *ep.* = *ἔντοσθεν* (var.).

ἐντοίχιον, *τὸ* (*τεῖχος*), slika na stijeni.

ἐντολή, *ἡ* (*ἐντέλλομαι*), uputa, nalog, opomena, zapovijed; takođ. zakon; u sing. i plur.; *ἐντολὰς δοῦναι* naputke dati, *κατά τι* prema čemu.

ἐντομή, ἡ (*-τέμνω*), zarez; provalija, pukotina.

ἔντομος, 2. (*ἐντέμνω*), *jon.* i *poz.* urezan, osob. u neutr. pl. *ἔντομα*, naime *σφάγια*, žrtve klanice za protivne vjetrove i podzemnike. Glava bi se žrtvovanoj životinji navalice pritisnula k zemlji ili na stepenice od žrtvenika.

ἔντονος, 2., adv. **-όνως** (*ἐντείνω*), napet, napregnut, stoga pren. vatren, krepak, aps. i *περί τι*, žestoko branjen; *jon.* *τὸ ἔντονον* žestina, vatra.

ἔν-τοπος, 2. domaći, u okolini, žitelj mjesta.

ἐν-τορεύω, *poz.* uvajati, ugrepsti.

ἔντος, εος, τὸ, poet. oružje, oruđe; v. plur. *ἔντεα*.

ἐντός (*ἐν*), **1. adv. unutra,** *intus*, *ἐντὸς ποιεῖσθαι* ili *ἔχειν τι* ili *τινά* nešto ili koga uzeti u sredinu, takođ. s dod. gen. u sredinu čega metnuti, pak *ἐντὸς ποιεῖσθαι* i *ποιεῖν τι* takođ.: nešto uključiti, nešto zajedno uvući; *ἐντὸς γίγνεσθαι* unići, prodrijeti, unutra dospjeti. Sa članom znači: unutrašnji, i *ἡ ἐντὸς θάλασσα* sredozemno more, *τὰ ἐντός* unutrašnji dijelovi, *ἐκ τοῦ ἐντός* prema unutra. **2. prijedlog** s gen., pred kojim obično stoji, **a)** za mjesto: *intra*, unutra, u čijem području, s ove strane (Il. 2, 845), *ἐντὸς βέλους* na dometu strijele, *ἐντὸς τοῦ τείχους* u unutrašnjem dijelu zida, sa zida u gradu, ili *ἐντὸς ἑωυτοῦ γενέσθαι* ili *εἶναι* biti pri sebi (Her. 1, 119), umjeti se svladati, slič. *ἐντὸς τῶν λογισμῶν εἶναι* pri svijesti biti; takođ. iza čega, tako *ἐντὸς τοῦ ἀκριβοῦς* za oštrim. potpunim dokazom zaostajati, *οὐδ' ἐντὸς πολλοῦ* ni izdaleka, *ἐντὸς Πυλῶν εἶναι* Pile imati za leđima, biti s ovu stranu njihovu; takođ. među (= *μεταξύ*). **b)** o vremenu: za. Otd.

ἔντοσθε(ν), *ep.* = *ἐντός*.

ἐν-τρέπω, **1.** akt. *jon.* i *poz.* okretati, obraćati, *τὰ νῶτα* leđa; takođ.: promijeniti. **2.** pas. **a)** okrenut, t. j. dirnut biti. **b)** okrenuti se, obazirati se, oklijevati. **c)** na što (*τινός*) osvrtati se, za što ili za koga (*τινός*, N. T. takođ. *τινά*) mariti, sažaliti, štovati, žacati se od koga ili čega, takođ. s akuz. *μηδὲν ἐντραπῇς* okani se pitanja.

ἐν-τρέφω i med. *-ομαι*, unutra othraniti, *τινί*.

ἐντρεχής, 2. upućen u što, vješt. Od

ἐν-τρέχω, *ep.* i *poz.* unutra trčati; pren. unutra moći kretati se.

ἐντρῑβής, 2. o što trven, pren. radin. vješt, iskusan, *τινί* u čem. Od

ἐν-τρίβω [*ῑ*], **1.** akt. utrti, mazati, *τινά*, pren. *τινί τι* komu što učiniti ili zadati. **2.** med. *poz.* mazati ili ličiti se, *ἐντετριμμένη τοσαῦτα χρώματα* tako bojama naličena. Od

ἔντριμμα, τὸ, poz. ličilo, mast.

ἔντριψις, *εως, ἡ*, utiranje, osob. ličila.

ἔν-τρομος, 2. *poz.* dršćući.

ἐντροπαλίζομαι, *ep.* dep. med. (frekvent. od *ἐντρέπομαι*), često okretati se. Part. natrag obrnut ili natrag gledajući na neprijatelja, koji proganja.

ἐντροπή, *ἡ* (*ἐντρέπομαι*), *poet.* i *poz.* obzir. štovanje, *τινός*.

ἐντροπίη, ἡ, ep. lukavi okret; plur. pletke.

ἔντροφος, 2. (*ἐντρέφω*), *poet.* unutra odrastao, pren. *παλαιᾷ ἁμέρᾳ* dijete starih vremena, *μὲ μόχθῳ τῷδ' ἔθηκας ἔντροφον* ti si me toj bijedi predao.

ἐν-τρυφάω, zapr. u kojoj stvari raskalašan biti, veseliti se, plahovati, obijestan biti; *τινί* šale zbijati s kim, obijesno postupati. votati koga, podrugivati se, takođ. u čem (*τινί*) obijesno postupati. U pas. nagrđen biti, čiju obijest trpjeti.

ἐν-τρώγω, aor. *-έτραγον*, *poet.* i *poz.* glodati u što, pojesti.

ἐν-τυγχάνω (v. *τυγχάνω*), **1. slučajno** na koga ili što **naići,** namjeriti se, pasti, zateći, pronaći, naći, sresti ga, u što pasti, nešto doživjeti, postići, dobiti, za stvari: dogoditi ili desiti se, aps. na pr. *ὁ ἐντυχών* svaki koji ga sretne, *οἱ ἐντυχόντες* kojigod, ili *τινί* na koga naići, *τῷ ἀρίστῳ* na ručak doći, ručati, rjeđe *τινός*. **2.** s kim skobiti se, k njemu doći, pohoditi ga, obratiti se na nj, s njim općiti ili govoriti, moliti ga, progovoriti mu

3. baviti se knjigama, uzimati ih u ruke, čitati ih. Konstr. s *τινί*, rjeđe *τινός* ili *πρός τινα*. U pas. *ὑπέρ τινος* za koga biti zamoljen.

ἐν-τυλίσσω, poet. i N. T. umatati.

ἐντύνω i **ἐντύω** (ovo samo u impf.), 1. akt. *ep. poet.* i *poz.* dogotoviti, **a)** prirediti, *ἵππους* t. j. upreći, *δέπας τινί* t. j. miješati, *ἀοιδήν* započeti, *ἑ αὐτήν* kititi se. **b)** *poet.* poticati. **2.** med. *ep.* **a)** spremati se, osob. kititi se. **b)** sebi prirediti, *τί*.

ἐν-τῠπάς, *ep.* adv. (*τύπτω* ili *τύπος*), čvrsto zabijeno, *κεκαλυμμένος* čvrsto u kabanicu zamotan, tako da se udovi i glava u haljini razbiraju.

ἐν-τυπόω (*ἔντυπος*), *poz.* na čem otisnuti, naslikati, akt. i med.; N. T. *ἐν γράμματι λίθοις* pismom u kamen urezati, *τί*.

ἐντυχία, ἡ, poz. susret.

ἐνῡάλιος, *ὁ* (*Ἐνυώ*), ubojiti, bojovni, kao supst *ὁ* **Ἐνῡάλιος,** ratni bog, pridjev Aresa kao pratioca božice *Ἐνυώ* (v. r.), u Atičana takođ. samostalno kao sin Aresov i Enijin. K njemu se poslije otpjevana peana dizala bojna vika (*τῷ Ἐνυαλίῳ ἀλαλάζειν*); a imao je i na više mjesta osobite hramove (*τὸ Ἐνυάλιον*).

ἐν-υβρίζω, *poet.* i *poz.* o koga ili o što (*τινά* ili *τί*) ogriješiti se, zlostaviti ga, *τινί* čim.

ἔνυδρις, *ιος, ἡ, jon.* vidra.

ἔν-υδρος, 2. (*ὕδωρ*), u vodi, **1.** obilan vodom, vodom napunjen, natopljen. **2.** koji živi u vodi, *Νύμφαι* nimfe vodâ.

ἐν-υπάρχω, poz. unutra nahoditi se.

ἐνυπνιάζω i med. *-ομαι* s fut. pas. *poz.* i N. T. pri čem ili na čem sanjati. Od

ἐν-ύπνιον, *τὸ*, utvara, utvaranje u snu, takođ. *ὄψις τοῦ ἐνυπνίου* zvano, san, *ὁρᾶν* usniti; opći izraz za sve utvare u snu, dok se *ὄνειρος* napose zvao san pun znamenovanja.

ἐν-ύπνιος, *poet.* i *ἔνυπνος*, 2. *poz.* u snu javljajući se; neutr. = adv. u snu.

ἐν-υφαίνω, *jon.* i *poz.* utkati, *τί*, aps. i *τινί* u što. Otd.

ἐνυφαντός, 2. *buk.* utkan.

Ἐνῡώ, *οῦς, ἡ*, Enija, ubojita ratna božica, drugarica Aresova.

ἐνωμοτ-άρχης ili **ἐνωμότ-αρχος,** *ὁ*, zapovjednik jedne enomotije (*ἐνωμοτία*).

ἐνωμοτία, *jon.* **-ίη,** *ἡ*, zajedničkom kod žrtve položenom zakletvom udružena četa, zbor lakedemonskoga vojničkoga ustava, iznajpr. sastojeći se od 24, poslije takođ. od 32 momka, polovina jedne pentekostije (*πεντηκοστύς*), četvrtina jednoga loha (*λόχος*). Od.

ἐν-ώμοτος, 2. *poet.*, adv. **-ότως,** *poz.* (*ὄμνυμι*), zakletvom vezan, po zakletvi dužan, zaklet, *ὅρκοις* zakletvom, *θεῶν* zaklet bogovima, t. j. koji se zakleo bogovima; takođ. urotnik.

ἐνῶπα, v. *κατενῶπα*.

ἐν-ωπᾰδίως (*ὤψ*), *ep.* adv., licem u lice.

ἐνωπῇ, *ep.* adv. (od *ὤψ*, zapr. dat. od *ἐνωπή, ἡ*, pogled), pred čitavim svijetom, javno (Il. 21, 510; 5, 374).

ἐνώπια, *τά, poet.* lice, pročelje, prednji zidovi od kuće, *ep.* *παμφανόωντα* sjajni, jer su okrečeni.

ἐνώπιος, 2. *buk.* (*ὤψ*), vidljiv, nazočan; *ἐνώπιον* kao adv. N. T. pred, *τινός* kim, takođ. uz glag. kretanja, sjećanja i zaboravljanja; pak = na čiji mig ili pred čijim sudištem.

ἐν-ῶρσα i **ἐν-ῶρτο,** v. *ἐνόρνυμι*.

ἐνώτια, *τά* (*οὖς*), *poz.* oboci, ušnjaci.

ἐνωτίζομαι, N. T. doćuti.

ἐξ, v. *ἐκ*.

ἕξ, *οἱ, αἱ, τά* (starije *svex*, odakle grč. *ϝέξ*, lat. *sex*, njem. *sechs*), *num. indecl.*, šest. (U složenicama prelazi *ξ* ispred *κ, μ* i *π* u *κ*.)

ἐξαγγελία, *ἡ*, prijava, izbrbljanje (u plur.). Od

ἐξ-αγγέλλω, **1. akt.** i **pas., a)** napolje javiti, oglasiti, prijaviti, dojaviti, otkriti, izbrbljati; *οἱ ἐξαγγέλλοντες* koji javljaju; *τινί τι* ili *περί τινός τι*, sa sl. *ὡς* i to katkad tako, da subj. zavis. rečenice dolazi kao obj. u glavnu, ili sa sl. inf. ili part., na pr. *τοὺς Ἕλληνας ἀποδιδράσκοντας* da Heleni žurno odlaze. **b)** izjavljivati, glasno navijestiti, oglasiti, objaviti, zapovjediti, *τινί* i *πρός τινά τι*, ili sa sl. *οὕνεκα* (da), i *παρά τινος* od koga. **2.** med. **a)** *jon.* = akt. **b)** *poet.* od sebe navijestiti i obreći. Otd.

ἐξάγγελος, *ὁ*, vjesnik, glasnik, *ἐξ. γίγνεται, ὡς* on očituje, da. Napose zvahu se tako na grčkoj pozornici oni glasnici, koji su iznutra iz glavne zgrade izlazili javljajući gledaocima, što se u kući dogodilo, osob. umorstvo, za razliku od *ἄγγελος*, koji je dolazio spolja javljajući, što se dogodilo napolju ili u daljini.

ἐξάγγελτος, 2. oglašen, izdan.

ἐξ-αγίζομαι, *poet.* pas., posvećen, t. j. žrtvovan biti za okajanje ili pomirenje, *τινός* iz čega.

ἐξ-αγῑνέω, *jon.* = *ἐξάγω*.

ἐξάγιστος, 2. što je grijeh reći, što se ne smije govoriti.

ἐξ-άγνυμι, aor. *ἐξέαξε* (u tmezi), *ep.* skrhati, satrti, smrviti, *τί τινος* komu što.

ἐξ-αγοράζω i med. *-ομαι, poz.* kupiti, pokupovati, iskupiti.

ἐξ-αγορευτικός, 3. *poz.* vješt izreći. Od

ἐξ-αγορεύω, *ep. jon.* i *poz.* izreći, navijestiti, *τί*, iznijeti, izdati, *τί*, takođ. *πρός τινά τι*.

ἐξ-αγριαίνω i **ἐξ-αγριόω,** divljim, žestokim učiniti, rasrditi, pustiti da podivlja.

ἐξ-άγω (v. *ἄγω*), adj. verb. *ἐξακτέον*, *ep.* impf. 3. sing. *ἔξαγεν* (i u tmezi), **I. akt. izvoditi, 1.** za ljude: **a)** izvesti, odvesti, sa sobom voditi. iznijeti, odnijeti, pustiti da izađe, *τινά* i to *τινός* i *ἔκ τινος* ili s adv. mjesta iz čega, odakle, *ἔς τι* kamo. **b)** napose ***α)*** o božanskom vođenju:

(srećno) koga do cilja izvesti, ἐς τι kamo. **β)** o vojvodi: narediti da momčad izađe, sa sobom voditi ili uzeti (Ksen. An. 1, 5, 17), *πρό τινος* preda što izvesti, *προθύμως* učiniti da tko rado ide s kim. **γ)** robove odvesti, *ἐκεῖθεν* i *εἴς τι*. **δ)** koga izvesti, da ga ubiju (Her. 6, 91 Ksen. An. 1, 6, 10). — **2.** za stvari: **a)** izvesti ih, dalje voditi, izvan zemlje (*ἔκ τινος*) voziti. **b)** podići, nasuti, *τύμβον;* dalje pomaknuti. **c)** napose *Ἴακχον* svečani ophod Ijakhov (iz Atene u Eleusinu) voditi. **3.** pren. **a)** *τινὰ πρὸ φόωσδε* koga na svijetlo iznijeti, pustiti da dođe na svijet. **b)** koga zanijeti, zavesti, *ἐς, πρός, ἐπί τι* na što, ili sa sl. inf., *τινί* čim. **4.** naoko intr. s ispušt. akuz., izići, polaziti, krenuti, naprijed ili dalje ići, i to takođ. već u Hom. Il. 7, 336, *ἐπί τι* na što. **II. med. 1.** dati se odnijeti. **2.** (o kolima) izvesti se. **3.** komu što izmamiti, *ἔκ τινος*. Otd.

ἐξαγωγή, *ἡ,* izlazak (broda iz plićine) (Her. 4, 179), izlaz. **b)** izvoženje, *ἐπ' ἐξαγωγῇ* za izvoz, u inozemstvo.

ἐξαγώγιμος, 2. odvezen, *ἐ-ν ποιεῖν* za izvoz podobnim učiniti.

ἐξ-αγωνίζομαι *poet.* (do kraja) boriti se.

ἐξαγώνιος, 2. (*ἀγών*), zapr. *hors de cause, extra litem,* pak uop. koji ne pripada k stvari, koji ne ide na stvar.

ἐξά-γωνος, 2. *poz.* šesterokutni; *τὸ ἑξ.* šesterokut.

ἑξάδ-αρχος, *ὁ,* vođ od šest momaka, vodnik.

ἐξ-αδυνατέω, *poz.* nemoćan biti, sa sl. inf.

ἐξ-ᾴδω, **1.** zapjevati. **2.** *poet.* opjevati.

ἐξ-αείρω, v. *ἐξαίρω.*

ἑξάετες, *ep.* adv., šest godina (dugo), od *ἑξαέτης, ους, poz.* šestogodišnji, čemu je *buk.* *ἑξαέτις* fem.

ἐξ-αθροίζομαι, *poet.* izbirati i skupiti.

ἐξ-αθυμέω, *poz.* posve duhom klonuti.

ἐξ-αιάζω, *poet.* pojač. *αἰάζω,* u glas jaukati.

ἐξ-αιμάττω, okrvaviti, *ἵππον τῷ κέντρῳ* do krvi izbadati.

ἐξ-αίνυμαι, *ep.* dep. (samo prez. i impf.), izvaditi, otimati, ugrabiti, *τινά τι* komu što, brahilog. *ἐπὶ νηΐ* izvaditi i u lađu metnuti.

ἐξ-αίρεσις, *εως, ἡ,* *jon.* vađenje.

ἐξαιρετέος, 2., adj. verb. od *ἐξαιρέω,* koji se mora izbirati, **a)** *ἐξαιρετέον ἐστί τινα* treba koga odvojiti. **b)** *ἐξαιρετέος* koji se mora izbaciti, *ἔκ τινος*.

ἐξαίρετος, 2., adv. *-έτως* (*ἐξαιρέω*), izvađen, izuzet, **a)** *ἐξαίρετον ποιεῖσθαί τι* odijeliti, ili *τινά* izuzimati koga. **b)** prije drugih (*τινός*) biran, izabran, divan, osob. izabran komad plijena, ili osob. za što odabran, kao izabrano, povlašteno imanje, izuzetan, isključiv, osobit. **c)** adv. takođ. osobito.

ἐξαιρετός, 2. *jon.* koji se može izvaditi.

ἐξ-αιρέω (v. *αἱρέω*), *ep.* aor. 2. *ἔξελον, jon.* perf. pas. *ἐξαραίρημαι* (i u tmezi), **izuzimati, I. akt.** i **pas. 1.** izvaditi, isprazniti (Her. 3, 6), osob. utrobu žrtve, izvući, aps. ili *τινός* i *ἔκ τινος* iz čega, istovariti, aps. i *ἔν τινι* t. j. istovariti i u kojoj zemlji uvoziti. **2.** odijeliti, izbirati, *τινί* za koga, njemu što odrediti, dati mu što izabrati, stoga takođ. posvetiti, *τινί,* osob. stalan izraz za ono, što se za bogove ili i druge od plijena izbere. Napose takođ. izuzimati, *μητέρας ἐξελόντες* izuzevši matere (Her. 3, 150). **3.** uop. oduzimati, maknuti, uklo-niti, *θέσφατα* osujetiti, ukinuti, oteti, uzeti, pa tako u pas. *ἐξαιρέομαί τι* meni se što otima, ili ja se od čega oslobađam, stoga i: silimice oteti, uzeti, osvojiti, svladati, silom otjerati, protjerati, istjerati, dignuti, *τινός* i *ἔκ τινος* iz čega, uop. uništiti, stubokom razvaliti (Her. 8, 111), izvrnuti, osramotiti (Sof. OR. 908).

II. med. 1. sebi izvaditi, *τί τινος* što iz čega, oteti, *τὰ μεγάλα ἱστία* za bitku spremiti (velika bi se jedra skidala ili i na suhu ostavljala); zaplijeniti, *ἔκ τινος* ili *τινά τι* komu što uzeti ili oteti; slič. *τί τινος* i *τί τινι*. Napose: za sebe od koga (*τινός*) što odnijeti, na dar primiti; od svoga iz lađe izvaditi i to *ἐς τι* kamo iskrcati ili istovariti. **2.** izvaditi iz više njih, t. j. sebi izabrati, i s dvostr. akuz. koga ili što za što izabrati, ili takođ. s dat., napose: od plijena sebi najprije izabrati ili takođ. za svoje bogove. **3.** koga oteti, spasti, izbaviti, osloboditi, *τινός* i *ἔκ τινος* iz čega, napose iz ropstva, *εἰς ἐλευθερίαν,* pa tako i bez *εἰς ἐλ.* komu pomoći do slobode, htjeti osloboditi ga; takođ. u pas.

ἐξ-αίρω, *ep.* i *jon.* **ἐξαείρω** (v. *αἴρω*), **izdići, 1. akt. tranz.** podići, uzdignuti, uvis metnuti, uzvisiti, nabacati, odvesti, *οἴκοθεν* zapovjediti da odlazi, *ἔκ τινος,* pren. sa i bez *ὑψοῦ,* **a)** uzvisiti, moćnim učiniti, podići, dičiti. **b)** visoko držati, *βίον ἡδοναῖς* u radosti i veselju živjeti, slič. dušu podržavati, *τινί* u čem, ili *μένος πρός τι* pri čem rasrditi se; uop. uzbuditi. **2. akt. intr.** podići se, krenuti, otići. **3. pas.** podići se, precjenjivati se, *ἐλπίσιν κεναῖς* u praznim nadama plivati. **4. med. a)** (sebi) dignuti, odvesti. **b)** od sebe, t. j. svojom krivnjom nešto povećati, i gorim učiniti. — Isp. *ἐξάρνυμαι* (*ἐξήρατο*).

ἐξ-αίσιος, 2. i 3. preko mjere, golem, nepravičan, nepravedan. Supst. *ἐξαίσιος* bezočnik, silnik, *ἐξαίσιόν τι* nepravda.

ἐξ-αΐσσω, *ep.* (u tmezi) i *poz.,* akt. i pas. intr. iskočiti, izjuriti, odletjeti, *παλάμηφιν* iz ruku.

ἐξ-αϊστόω, *poet.* posve nevidljivim učiniti, uništiti.

ἐξ-αιτέω, 1. akt. i **pas. iziskivati,** iskati, tražiti, aps. i *τί* ili *τινά,* ili s akuz. s inf. i to *τινός* od koga; napose **a)** čiju predaju iskati. **b)** nečije robove na muke iskati. **2. med.** za

sebe iskati, moliti, τί ili s inf., i τινά koga moliti, ὑπέρ τινος za koga, ili τινά τι sebi od koga što izmoliti, pak i molbama postići. Napose: koga sebi izmoliti, t. j. a) čije pomilovanje, oslobođenje izmoliti, koga molbama osloboditi, iskopati, uop. izbaviti. b) čiju predaju (ἔκ τινος iz grada) iskati.

ἔξ-αιτος, 2. *ep*. biran, izvrstan.

ἐξ-αίφνης, adv. (isp. ἐξαπίνης), iznenada, odjedamput, nenadano, sa članom i supst. nenadani, i τὸ ἐξαίφνης za čas, s part. kako, čim.

ἐξ-ακέομαι, dep. med. (-ακέσομαι, -ηκεσάμην), posve izliječiti, opet popraviti, τί, pren. a) doskočiti čemu, τί. b) pomiriti, ublažiti, τί.

ἐξάκεσις, ἡ, *poet*. izlječenje.

ἑξακισ-μύριοι, 3. šest puta deset tisuća, šezdeset tisuća.

ἑξακις-χίλιοι, 3. šest tisuća.

ἐξ-ακολουθέω, *poz*. ići za kim, slijediti ga, τινί, N. T. klanjati se.

ἐξ-ακοντίζω, koplje bacati, hitala izmetati, stoga τοῖς παλτοῖς kopljima gađati. Pren. razglasiti, χεῖρας ruke brzo pružiti, τινός za čim, ili κῶλον nogu izbaciti, brže pobjeći, τινός otkuda.

ἑξα-κόσιοι, 3. šest stotina.

ἐξάκουστος, 2. *poz*. čuven, koji se može čuti. Od

ἐξ-ακούω, *poet*. i *poz*. čuti, osob. iz daljine, izdaleka čuti ili razabrati, τί što, τινός koga, τινά s part. da tko što čini, τὶ ὑπό τινος nešto od koga slušati, λόγῳ po čuvenju znati, τί.

ἐξ-ακριβόω, *poet*. i *poz*. posve točno uzimati, točno istražiti, τί.

ἐξακρίζω (ἄκρα), *poet*. popeti se.

ἐξακτέον, v. ἐξάγω.

ἑξά-κυκλος, 2. *jon*. sa šest kotača.

ἐξ-ᾰλᾰόω, *ep*. posve oslijepiti, τινά ili τί.

ἐξ-ᾰλᾰπάζω, aor. *ep*. ἐξαλάπαξα (ἀλαπαδνός), iscrpsti, isprazniti, a) πόλιν, presađivanjem starosjedilaca u drugo mjesto. b) oplijeniti, ogoluzniti, u ratu, stoga: razvaliti, razoriti, uništiti. c) *buk*. iscrpsti.

ἐξ-αλείφω, perf. pas. ἐξαλήλιπται, 1. posve pomazati, med. sebi namazati, τί, i to τινί čim. 2. izbrisati, istrti, ἔκ τινος iz čega, pren. sasvim istrijebiti ili iskorijeniti.

ἐξ-ᾰλέομαι, *ep*. (i u tmezi), i *poet*. **ἐξαλεύομαι,** dep. med. s aor. konj. ἐξαλεύσωμαι, i **ἐξαλύσκω,** fut. ἐξαλύξω, pored med., *poet*. ukloniti se, umaći, aps. i τί čemu.

ἐξ-αλίνδω, aor. akt. inf. ἐξαλῖσαι, perf. ἐξήλικα, *poet*. izvaljati, osob. pustiti da se konj na kupalištu naskače.

ἐξ-αλλάσσω, 1. akt. *poet*. a) mijenjati, zamijeniti, promijeniti, ostaviti. b) drugi pravac dati, ukratiti, τί što, τινός komu. c) intr. različan, t. j. odličan biti. 2. pas. različan biti, osob. ἐξηλλαγμένος neobičan. 3. med. *poet*. κακοῖς μηδέν ničim nevolje ne zamijeniti, t. j. ne doživjeti nikake promjene usuda.

ἐξ-άλλομαι, aor. 1. *poet*. ἐξηλάμην i 2. ἐξηλόμην, part. *ep*. aor. ἐξάλμενος, 1. iskočiti, izjuriti, τινός iz čega, διά τινος kroza što. 2. odskakati, dolje skočiti. 3. uvis skakati, propinjati se.

ἔξαλλος, 2. *poz*. koji se od drugoga razlikuje; osob. izvrstan.

ἐξ-αλύσκω s fut. ἐξ-αλύξω, v. ἐξαλέομαι.

ἐξ-αμαρτάνω, fut. -αμαρτήσομαι, aor. -ήμαρτον, perf. -ημάρτηκα i t. d., zabasati, promašiti (cilj, namjeru), griješiti, ogriješiti se, aps. ili τί, ništa ne opraviti, griješiti u čem ili protiv čega, na pr. prolept. οὐ δίκαια protiv prava griješiti, aps. ili περί i εἴς τι ili τινα u čem ili protiv čega, ἀνήκεστα ἐξ. ἔς τινα strahote na kom počiniti, τοιαῦτ' εἰς τὰ τῶν θεῶν tako se ogriješiti o božansko. Part. ἐξαμαρτανόμενος promašen. Otd.

ἐξαμαρτία, ἡ, *poet*. prekršaj.

ἐξ-αμάω, *poet*. i *poz*. pokositi, požeti, aps. ili θέρος imati žetvu; σπλάγχνα iščupati. U pas. ἐξημημένος ῥίζαν s korijenom iščupan ili istrijebljen.

ἐξ-αμβλόω, *poet*. neplodnim učiniti; τινά učiniti, da se mrtav rodi.

ἐξ-αμβλύνω, *poz*. posve zatupiti, slabiti.

ἐξ-αμ-βρῦσαι (v. ἀνα-βρύω, konjekt.), aor. *poet*. dati da izvire.

ἐξ-αμείβω, 1. akt. a) tranz. *poet*. zamijeniti, prognati; preko čega ići, proputovati. b) intr. izmjenjivati se, τινί čim, otići. 2. med. a) zamijeniti se čim, za čim dolaziti. b) nagraditi, naplatiti, τινὰ ποιναῖς (sumnj. *var. l.*).

ἐξ-αμέλγω, *poet*. izmusti, istiskati.

ἐξ-αμελέω, *jon*. i *poz*. posve zanemariti, τινός.

ἑξά-μετρος, 2. zapr. šesteromjeran, koji sastoji od šest metara ili stihovnih stopa, šesterostopan, heksametarski.

ἑξά-μηνος, 2. od šest mjeseci, ἡ i ὁ ἑξ. naime ὥρα i χρόνος, pô godine.

ἐξ-αμηχανέω, *poet*. iz neprilike izvući.

ἐξ-αμιλλάομαι, obič. dep. pas., *poet*. takođ. aor. med. ἐξημιλλησάμην, i ἐξαμιλληθῇ s pas. znač., (ἅμιλλας) u nadbijanju pobijediti, τινί koga, do kraja boriti se, utamaniti; τινὰ γῆς protjerati iz zemlje.

Ἐξαμπαῖος, ὁ, kraj na izvoru Hipanisovu = Bugovu, grč. Ἱραὶ ὁδοί.

ἐξ-αμύνομαι, *poet*. od sebe odbijati.

ἐξ-ανα-βρύω, v. ἐξ-αμ-βρῦσαι.

ἐξ-αναγιγνώσκω, *poz*. iščitati, čitati, τὶ πρός τινα komu što.

ἐξ-αναγκάζω, istiskivati, istjerati, πληγαῖς, τί τινι posve, čim nešto svladati, τινά koga u nuždu natjerati, siliti, na što skloniti ili privoljeti, takođ. sa sl. inf. da što čini.

ἐξ-ανάγω, 1. akt. *poet*. izvoditi. 2. pas. od

jednoga mjesta na debelo more zaploviti, odjedriti (Sof. Fil. 567), odvesti se, takođ. za lađe; pren. povisiti.

ἐξ-αναδύομαι, med. s aor. 2. ἐξανέδυν, izroniti, izaći, pomoliti se, τινός iz čega.

ἐξ-αναζέω, fut. -ζέσει, *poet.* pustiti da uzavre.

ἐξ-αναιρέομαι, *poet.* izvaditi.

ἐξ-ανακρούομαι, med., *jon.* otisnuti se s lađama (νηυσί) od kopna.

ἐξ-ανᾱλίσκω, posve potrošiti, upropastiti.

ἐξ-αναλύω, *ep.* posve odriješiti, osloboditi, izbaviti, τινά τινος koga od čega.

ἐξ-ανάπτω, *poet.* objesiti, τί, τινός o što; med. pren. sebi objesiti, pribaviti.

ἐξ-αναρπάζω, *poet.* istrgnuti, odvesti.

ἐξ-ανασπάω, *poet.* izvući, gore odvući, τί, i to (ἐκ) τινος iz čega.

ἐξ-ανάστασις, ἡ, N. T. uskrsnuće.

ἐξ-αναστέφω, *poet.* posve ovjenčati.

ἐξ-αναστρέφω, *poet.* nešto naglavce zbaciti, τί τινος.

ἐξ-ανατέλλω, *poet.* tranz. učiniti da što izlazi, pobuditi, τὶ ἔκ τινος; *buk.* proizlaziti.

ἐξ-αναφανδόν, *ep.* adv., sasvim javno.

ἐξ-αναφέρω, *poz.* intr. pomoliti se, izroniti.

ἐξ-αναχωρέω, iz čega otići i natrag ići, *devito*, uzmicati, povući se, aps. i πρόσω ἀπό τινος, takođ. s akuz. τὰ εἰρημένα ne htjeti svjerovati, otimati se obećanju.

ἐξ-ανδραποδίζω i med. **-ομαι,** fut. -ιοῦμαι, *jon.* -ιεῦμαι (u pas. i akt. znač.), činiti robom, u roblje odvesti, kao roba prodati, πόλιν žitelje grada; uop. zarobiti, pokoriti. Otd.

ἐξανδραπόδισις, ιος, ἡ, *jon.* robljenje (Her. 3, 140).

ἐξ-ανδρόομαι, *jon.* i *poet.* pas., perf. *jon.* ἐξανδρωμένος, **1.** do muža dozrijevati. **2.** *poet.* u muževe pretvoriti se.

ἐξ-άνειμι, *buk.* izlaziti, οὐρανοῦ na nebu.

ἐξ-ανεμόω, *poet.* **1.** naduhati. **2.** osujetiti.

ἐξ-ανέρχομαι, *poet.* opet izaći, γῆς.

ἐξ-ανευρίσκω, *poet.* i *poz.* pronalaziti, iznaći, izmisliti, τί.

ἐξ-ανέχω, *buk.* istavljati se među, τινῶν, pred τινός, *poet.* med. na sebe uzeti, podnositi, τί ili τινά, obič. s part. nom. κλύων slušati, akuz. ἐμὲ ξυνόντα da boravim među.

ἐξ-ανεψίω, dual, drugi bratučedi.

ἐξ-ανθέω, 1. intr. **a)** procvjetati, izlaziti, izbijati, provaliti, pun puncat biti, posut biti, ἕλκεσιν čirovima, pren. αἱματηρόν krvavo rascvjetati se, t. j. krvlju omastiti se; uop. pojaviti se. **b)** ocvjetati. **2.** tranz. *poz.* pustiti da niče, rađati.

ἐξ-ανίημι, *ep. poet.* i *poz.* **a)** izaslati, τί, pren. izbacivati. **b)** ispustiti, otpustiti, τί τινος nešto iz čega; popuštati, τί u čem, i s pomišlj. akuz. ἐμέ pustiti (Sof. Fil. 705).

ἐξ-ανίστημι, A) tranz. postavljati, 1. akt. (-στήσω, -έστησα), **a)** pustiti da ustane ili krene, istjerati, dignuti, podići, uspraviti, krenuti. **b)** otisnuti, protjerati, rastjerati, τινά ili τί, i to (ἐκ) τινος iz ili od čega. Napose πόλιν protjerujući žitelje grad opustošiti, zatrti. **2.** pas. ἐξανίστᾰμαι s aor. 2. ἐξανέστην, perf. ἐξανέστηκα, aor. pas. ἐξαναστάθην, iz sjedišta protjeran biti, ὑπό τινος od koga, ἔκ τινος iz kojega mjesta, ἔς τι kamo biti otpravljen, o zemljama: opustošen, zatrt biti.

B) intr. u med. **ἐξανίστᾰμαι** s fut. ἐξαναστήσομαι, aor. 2. ἐξανέστην i perf. ἐξανέστηκα, **ustati, a)** dići se, δειπνοῦντες od stola, ἐπί τινα na koga, provaliti. **b)** krenuti, δεῦρο ovamo ići, iseliti se, (ἐκ) τινος; pren. planuti, ὀργῇ gnjevom. **b)** protjeran, opustošen biti, v. A. 2.

ἐξ-αντλέω, *poet.* i *poz.* iscrpsti, pren. pretrpjeti.

ἐξ-ανύω, nema ga u *at.* pr., i **ἐξανύτω, 1.** akt. **svršavati, a)** izvršiti, navršiti, dovršiti, izvesti, izraditi, učiniti, ispuniti, obećati da će se ispuniti (gdje je volja uzeta za čin), naložiti (τινί τι) da izvrši, postići, dobiti, παρά τινος; napose: provesti, prevaliti, aps. i τί ili s akuz. s inf. **b)** ubiti, smaknuti, τινά. **c)** naoko intr. (s pomišlj. ὁδόν) put prevaliti, onamo ići, onamo stići, dospjeti, ἔς, πρός τι i ἐπί τινα. **2.** med. sebi isposlovati, pribaviti, τί.

ἐξα-πάλαιστος (-πάλαστος), 2. (παλαιστή), *jon.* od šest podlanica, koje sačinjavahu lakat (podrug stope).

ἐξ-απαλλάσσω, fut. pas. -αχθήσομαι i -αγήσομαι, iz čega ili od čega (τινός) osloboditi. U pas. aps. umaći, Sof. El. 1002, gdje ἄτης zavisi od ἄλυτος.

ἐξ-απαρτάομαι, perf. -ηρτῆσθαι, lebditi, visjeti.

ἐξ-απατάω, aor. 1. *ep.* ἐξαπάτησα, fut. pas. ἐξαπατηθήσομαι, ali takođ. ἐξαπατήσομαι, u pas. znač., adj. verb. ἐξαπατητέον (smije se varati), **1.** posve varati, zavaravati, prelastiti, varati, aps. ili τινά, takođ. τινά τι koga u čem, τινί čim, ἐπί τινι kod čega. **2.** νόσον bolest utišati, ublažiti.

ἐξ-απάτη, ἡ, prijevara.

ἐξ-απαφίσκω i -ομαι, *ep.* i *poet.*, aor. -ήπαφον i -όμην, varati, prelastiti.

ἐξά-πεδος, 2. (πούς), *jon.* šest stopa dug.

ἐξ-απεῖδον, *poet.* aor. za neobič. ἐξαφοράω, otkuda u daljinu vidjeti, τινά.

ἐξά-πηχυς, υ, šest lakata dug.

ἐξάπινα, adv., iznenada, iznebuha.

ἐξαπιναῖος, 3. i 2. nenadan; ktomu

ἐξαπιναίως i **ἐξαπίνης,** adv., iznenada, odjedamput, nenadano.

ἐξαπλασίων, ονος, 2. šesterostruk.

ἐξά-πλεθρος, 2. *jon.* šest pletara dug (v. πλέθρον).

ἐξα-πλήσιος, 3. *jon.* mj. ἐξαπλάσιος, šesterostruk, šest puta tako velik, τινός kao nešto.

ἐξ-απλόω, *ep.* i *poz.* razastrti; ἐξήπλωτο ležaše pružen.

ἐξ-αποβαίνω, *ep.* iz čega (τινός) izaći.

ἐξ-αποδίομαι, *ep.*, konj. -δίωμαι, otjerati, τινα μάχης (drugi μάχης ἔξ ἀπ.).

ἐξ-αποδύνω, *ep.* sa sebe svući, τί.

Ἑξάπολις, ιος, ἡ, sa šest gradova, Dorida u Maloj Aziji s Rodom.

ἐξ-απόλλυμι, **1.** akt. tranz. *poet.* posve uništiti, ubiti. **2.** med. s perf. 2. ἐξαπόλωλα, *ep. jon. poet.* i *poz.* propasti, izginuti, nestati, aps. i τινός iz ili od čega.

ἐξ-απονίζω, *ep.* čisto oprati, τί τινος nešto iz čega.

ἐξ-απ-οξύνω, *poet.* sasvim zaoštriti ili zašiljiti.

ἐξ-απορέομαι, *poz.* pas., u velike neprilike doći, N. T. očajati.

ἐξ-αποστέλλω, izaslati i odaslati, otpremiti, poslati.

ἐξ-αποτίνω [ῑ], *ep.* posve okajati, τί.

ἑξάπους, ποδος, ουν, ὁ, ἡ, šestonog.

ἐξ-αποφθείρω, *poet.* posve uništiti.

I. **ἐξ-άπτω**, *adnectere*, **1.** akt. o što prikapčati, objesiti, pričvrstiti, svezati, τινός i ἔκ τινος o što ili čim, s ἔς τι odakle dokle što vući, stoga takođ.: obući, ogrnuti, πρυμνήσια τὴν ναῦν lađu privezati uz troveslanice. **2.** med. **a)** sebi ogrnuti, obući. **b)** vješati se o što, aps., pren. baviti se čim (τινός). **c)** navaliti, τινός.

II. **ἐξ-άπτω**, *accendere*, zapaliti, raspiriti, τὶ διά τινος što čim.

ἐξ-απωθέω, *poet.* iz čega otisnuti.

ἐξ-αραιρημένος i slič., v. ἐξαιρέω.

ἐξ-αράομαι, *poet.* (u tmezi), ἀράς kletve izbacivati, kletvama proklinjati.

ἐξ-ἀράσσω, fut. -αράξω, *ep.* (u tmezi), izbiti, istući, τί.

ἐξ-αργέω, *poet.* pas., posve nemarno biti vršen biti odlagan.

ἐξ-αργυρίζω i *jon.* **ἐξ-αργυρόω**, posrebriti, u novac obratiti, τί.

ἐξ-αρέσκω, -αρεσκεύω, predobiti, τινὰ δώροις.

ἐξ-αριθμέω i med. izbrojiti, brojenjem dobiti, nabrojiti i izbrajati.

ἐξ-αρκέω (-αρκέσω, -ήρκεσα), **1.** za stvari: dostajati, dovoljan biti, aps. ili τινί komu ili čemu, πρός i εἴς τι za što, da se što postigne, πρός τινα za koga, ἐπί τινα prema kome. **2.** za ljude: dostajati, dovoljno moći, τὶ πρό τινος što za koga, naime činiti. **3.** bezlič. **ἐξαρκεῖ**, koje aps., dovoljno je, koje τινί dosta mu je, zadovoljan je, sa sl. ἐάν ili relat. zavis. rečen. ili inf. ili part.; ταῦτα παθόντι οὐκ ἐξ. αὐτῷ ovo (gorko) iskustvo nije mu bilo dosta. Otd.

ἐξαρκής, 2. *poet.* dovoljan, ἐξαρκὲς τιθέναι τι nešto kako treba obavljati ili svršavati.

ἐξαρκούντως, adv. part. pr. od ἐξαρκέω, ἔχειν zadovoljavati se.

ἔξαρμα, τὸ, *poz.* uzvišenje, πόλου polarna visina.

ἐξ-αρνέομαι, med. s aor. pas. ἐξηρνήθην, posve tajati, protiviti se, aps. ili τί, sa sl. μή i inf. Otd.

ἐξάρνησις, ἡ, kraćenje, odbijanje.

ἔξ-αρνος, 2. koji taji; ἔξ. εἶναι ili γίγνεσθαι uporno tajati, pobašiti, aps. ili πρός τινα prema kome, ili s inf. i μή ili s relat. zavis. rečen. ili ὡς i part., t. j. kao da sam —.

ἐξ-άρνυμαι, *ep.* aor. ἐξήρατο, za sebe odnijeti, zaplijeniti, Τροίης iz Troje.

ἐξ-αρπάζω, fut. pas. -ἐξαρπαγήσομαι, **1.** akt. i pas. istrgati, ugrabiti, τινά τινος koga iz čega. i samo τινά koga ispred očiju ukloniti, pogibli ili kazni oteti, osloboditi, izbaviti. Pas. -άζομαί τι *mihi aliquid eripitur.* **2.** med. za sebe ugrabiti, aps. οἱ ἐξηρπασμένοι koji su za sebe robili, ili τινά koga na njegovu korist pogibli oteti.

ἐξ-αρτάω, **1. akt.** odakle spuštati, otoboliti, o što (ἀπό τινος) vješati ili pričvrstiti, pren. navezati, zavisnim učiniti, τινά ili τί, i to τινός od čega ili koga. **2. pas.** s fut. med. o čem ili o kom (τινός i ἔκ τινος) zavisjeti, o čem (τινός) visjeti, čim skopčan ili svezan biti, čiji pristalica biti; o tlu: koso ležati, ocjedit biti (var. Tuk. 6, 96). **3. med.** čega (τινός) hvatati se, sebi što objesiti, πλεκτὰν παιδείαν jedra, ogrnuti što; ἐξηρτημένος πήραν koji je preko sebe prebacio torbu (isp. Hor. sat. 1, 6, 74); στρατόπεδον vukući za sobom vojsku.

ἐξ-αρτίζω, *poz.* dogotoviti, prirediti za što.

ἐξ-αρτύω, **1. akt.** i **pas.** oprematati, spremati, prirediti, udesiti, τί i to ἔς τι za što, τινί protiv koga. Pas. ἐξήρτυμαι opremljen, oskrbljen, skunabljen biti, aps. ili τινί čim, τὰ περὶ τὸ σῶμα na svom tijelu. **2. med.** **a)** spremati se, pripravljati se, πρός ili ἔς τι protiv čega ili za što, τὰ καθ' ἑαυτούς od svoje strane; uop. potrebno prirediti, τί s obzirom na što. **b)** sebi što spremati; urediti, svoje opremiti, prirediti, popraviti, τί, ἀπό τινος od čega, ἐπί, ἔς, πρός τι za što ili protiv čega.

ἔξαρχος, ον, koji počinje, *sc.* ἐστί = ἐξάρχει. Supst. početnik, osob. zborovođa, grlovođa, θρήνων koji tužaljke započinje. Od

ἐξ-άρχω, **1. akt.** početi, započinjati, vođ biti, zapjevati, *citare*, začetnik biti, τινί komu, ali τινός i τί čim ili čemu. Napose *ep.* βουλὰς ἀγαθάς prvi dati dobar savjet, ili s dvostr. akuz. λόγους ἐξάρχειν prozboriti komu, τινά, μολπάν θεούς, κανᾶ (ječmene) košare posvetiti. **2. med.** *ep.* i *poet.* početi, nešto (τινός) označiti, zapjevati, τί.

ἑξάς, άδος, ἡ (ἕξ), *poz.* broj šest.

ἐξ-ασκέω, **1.** *poz.* do kraja, dakle potpuno vježbati i postupati. **2.** *poet.* i *poz.* potpuno umjetno izraditi, τί, ili iskititi, oskrbiti, τινά τινι koga čim.

ἑξα-στάδιος, 2. *poz.* od šest stadija.

ἐξ-αστράπτω, N. T. sijevati.
ἐξ-ατιμάζω, *poet.* držati da je svejedno, sa sl. *εἰ.*
ἐξ-αυαίνω, aor. -ηύηνα i -αύηνα, aor. pas. -ηυάνθην, *jon.* i *poz. exsicco,* isušiti, τί. Pas. usahnuti.
ἐξ-αυγής, 2. *poet.* sjajan, svijetao.
ἐξ-αυδάω, *ep.* i *poet.* **1.** akt. izricati, otvoreno iskazati, uop. iznijeti, razlagati, aps. i τί, i to τινί komu. **2.** med. glas pustiti.
ἐξ-αυλίζομαι, iz okola ili stana krenuti, izaći, εἴς τι kamo.
ἐξ-αυτῆς, *poz.* od toga časa, odmah.
ἐξ-αῦτις, *ep.* adv. **a)** opet, iznova. **b)** o mjestu: natrag.
ἐξ-αυχέω, *poet.* uvelike hvaliti se, dičiti se, s part. λαβών da je uzeo, uop. tvrditi ili vjerovati, τί i s inf.
ἐξ-αύω, *poet.* (u tmezi), glasno zavikati.
ἐξ-ἀφαιρέομαι, *ep.* i *poet.* med. **1.** posve za se otimati i zatrti, τί i τί τινος kome što uzeti ili ugrabiti. **2.** εἰς ἐλευθερίαν τινά koga sasvim osloboditi.
ἐξ-αφανίζω, pojačeno ἀφανίζω.
ἐξ-αφίεμαι, pas., biti pušten, oslobođen, gotov biti, τινός čim.
ἐξ-αφίσταμαι, *poet.* med., odustati, otimati se, τινός čemu, odbijati što.
ἐξ-αφοράω, ne upotrebljava se, v. ἐξαπεῖδον.
ἐξ-αφρίζομαι, *poet.* med., opjeniti, iskaliti, pustiti da prođe.
ἐξ-αφύω, *ep.* izgrabiti, τί.
ἑξά-χειρ, ὁ, ἡ, *poz.* šestoruk.
ἑξά-χους, ουν, *poz.* koji drži šest mjerica.
ἕξ-αψις, εως, ἡ, *poz.* zapaljivanje, raspirivanje.
ἐξ-έβαν, v. ἐκβαίνω.
ἐξ-εγγυάω, jamstvom osloboditi, med. jamčiti; pas. -ᾶσθαι pod jamstvom, ἐπί τινι uz čije jamstvo otpušten biti, jer je bio reklamiran kao čovjek slobodan. Otd.
ἐξεγγύησις, ἡ, jamstvo.
ἐξ-εγείρω, probuditi, razbuditi, buditi; poticati; pas. pored aor. med. ἐξηγρόμην probuditi se, razbuditi se.
ἐξ-έγερσις, ἡ, *poz.* probuđenje, ustajanje.
ἐξ-έδρα, ἡ, *poet.* i *poz.* društvena dvorana, divan, trijem.
ἔξ-εδρος, 2. (ἕδρα), *poet.* od svoga stana dalek, izvan, χθονός zavičaja.
ἐξ-έθορε, v. ἐκθρῴσκω.
ἐξ-εῖδον, *ep.* ἔξιδον, def. aor. za ἐξοράω, v. r.
ἑξείης, v. ἑξῆς.
ἐξ-εικάζω, sasvim slično praviti, upodobiti, upriličiti, pa tako i govorom prikazivati, u pas. sličan biti, nalikovati, τινί. Part. perf. pas. -ῃκασμένος; οὐδὲν — μένα ne izmišljeno.
ἐξ-ειλέομαι, *buk.* i *poz.* izvijati se, pobjeći.
ἐξ-ειλύομαι (aor. pas. -υσθείς), *buk.* izvijati se (var.).
I. **ἔξειμι** (εἰμί), **1.** *ep.* izlaziti, potjecati od, τινός (Od. 13, 130, gdje drugi prijedlog rastavljaju). **2.** bezlič. **ἔξεστι,** konj. ἐξῇ, opt. ἐξείη, imper. ἐξέστω, inf. ἐξεῖναι, impf. ἐξῆν, fut. ἐξέσται, aor. ἐξεγένετο, *licet,* slobodno je, dopušteno je, moguće je, može se, aps. ništa ne smeta, ili τινί s inf. ili s akuz. ili dativ s inf., οὐδὲ ἐθέλοντι ἐξῆν (ὑβρίζειν) pa da je i htio, ne bi bio mogao i t. d. Slič. ἔξεστιν ὑμῖν φίλους γενέσθαι, ali i s atrakc. ἔξεστί σοι ἀνδρὶ γενέσθαι *licet tibi viro evadere,* t. j. moćan i slavan; pače i nom. ἀποτελοῦντες stoji anakolutski (= ἐξουσίαν λαμβάνειν). Tako se isto aps. upotrebljava part. **ἐξόν,** *jon.* ἐξεόν, budući da je (bilo) slobodno, dopušteno, premda je (bilo) moguće, takođ. ὥσπερ ἐξόν kao da je dopušteno.
II. **ἔξ-ειμι** (εἶμι), *ep.* prez. ind. 2. sing. ἔξεισθα, inf. ἐξίμεναι (prez. s futur. znač.), adj. verb. ἐξιτητέον, **1.** za ljude: izlaziti, odlaziti, (ἐκ) τινος iz čega, što ostaviti, **κατὰ πύλας** kroz vrata, τί i εἰς, ἐπί τι za čim poći, što preduzeti, **πρός** i εἴς τινα ka komu, εἰς ἔλεγχον za ispitivanjem ići. Napose: na vojnicu izići, krenuti se, στρατείαν, ὁδόν; τινί i σύν τινι čim, ὑπέρ τινος za što, οὐκ ἐπὶ πολὺ ὑπό τινος ne usuditi se daleko pred kim. **2.** za stvari i stanje: prolaziti, proteći, minuti, prestati.
ἐξ-εῖπον i t. d., v. I. ἐξείρω.
ἐξ-ειργασμένως, *poz.* adv. (ἐξεργάζομαι), izrađeno, točno.
ἐξ-είργω, *jon.* **ἐξ-έργω,** izagnati, oplijeniti, odrezati, τί i τινά, i to τινός od ili iz čega, τινί čim. U pas. usilovan ili natjeran biti, kadšto i s ἀναγκαίῃ spojeno, ἔς τι na što, ili s inf., takođ. ὑπὸ τοῦ νόμου. Slič. τῷ νόμῳ ἐξείργοντο.
ἐξ-ειρύω, v. ἐξερύω.
I. **(ἐξ-είρω),** fut. ἐξερῶ, perf. ἐξείρηκα (I. εἴρω), i kao aor. **ἐξεῖπον** i **ἐξεῖπα,** **1.** akt. navijestiti, iznijeti, reći, odavati, aps. ili τί, τινί τι; ali τινά τι komu što kazati, o kom što govoriti; u aor. takođ.: do kraja govoriti. **2.** med. **ἐξείρομαι,** *ep.* i *jon.*, ali fut. ἐξερήσομαι i aor. ἐξηρόμην opć. se upotrebljavaju, ispitivati, τινά, pitati za koga τινός, ili s neupr. upit. reč.
II. **ἐξ-είρω** (II. εἴρω), *jon.* ispružiti, τί.
ἐξ-εκλάπην, v. ἐκκλέπτω.
ἐξέλασις, εως, *jon.* ιος, ἡ, **1.** tranz. *jon.* i *poz.* izgon. **2.** intr. polazak, odlazak, kretanje, ἐξέλασιν ποιεῖσθαι ἐπί τινα udariti ili navaliti na koga. Od
ἐξ-ελαύνω i **ἐξελάω** (v. ἐλαύνω), *ep.* fut. inf. ἐξελάαν, aor. ἐξέλασα i -ήλασσα, *jon.* i *poz.* aor. pas. ἐξηλάσθην (i u tmezi), **izgoniti,** nešto krenuti tako da izlazi ili odlazi, stoga **1.** izgoniti, istjerati, otjerati, pokrenuti, protjerati (Plat. Gorg. 466 D), τινά ili τί, takođ. (ἐκ) τινος sa čega. Napose **a)** (φυγάδα) u zatočenje otpremiti, prognati. **b)** ὀδόντας γναθμῶν zube iz čeljusti izbiti (Od. 18, 29). **c)** pren.

δίκην pravicu gaziti, παρρησίαν ἔκ τινος slobodu govora iz čega isključiti. **2.** odvesti, na pr. τὸν Ἴακχον ophod Ijakhov u Eleusinu, τὴν στρατιήν vojsku krenuti (Ksen. An. 1, 2, 5), pa tako naoko intr. s pomišlj. στρατόν, ἵππους, πόδα i t. d. krenuti se, poći, otići, ἔς τινα dalje krenuti, ἔς τι izvesti se, izjahati, izaći. **3.** izbijati maljem željezo, kovati, opeke praviti. **4.** med. = akt. otjerati, rastjerati.

ἐξ-ελέγχω, pf. pas. ἐξελήλεγμαι (-εγξαι, -εγκται, -έγχθαι), ispitivati, pretraživati, istraživati, na svijetlo iznijeti, prokopati, dokazivati, pobiti, obličiti, krivcem naći, osramotiti, kao krivo prikazati, ὥστ' ἐξελέγχειν tako da ga mnogi mogu obličiti, i οὐξελέγχων mj. ὁ ἐξ. koji će mu to dokazati; τινά ili τί, takođ. τινά τι koga u čem, ili s part. ἐξελέγχομαι διαβάλλων dokazuje mi se moje opadanje, τινί čim, i ἐξηλέγχθη ἐς τὸ ἀληθές pokazao se u pravom svom obliku.

ἐξ-ελευθερικός, ὁ, *poz.* koji se tiče slobodnjaka, sin ili potomak slobodnjakov.

ἐξ-ελευθεροστομέω, *poet.* otvoreno izreći, slobodno govoriti.

ἐξ-ελεύσομαι, v. ἐξέρχομαι.

ἐξελήλεγκται, v. ἐξελέγχω.

ἐξελιγμός, ὁ, *poz.* razvoj protiv neprijatelja, hod nasuprot, ili po vrstama, tako da se izmjenjuju krila, ili po gomilama, kad se čitav red okrene i stražnja vrsta dođe na čelo, gdje se izmjenjuju čelo i krila: tako bi bilo, kad neprijatelj ne bi sprijed navalio, budući da su u grč. hoplitskim vojskama (falangi) najbolji bojnici stajali u prvom redu (na čelu). Od

ἐξ-ελίσσω, *at.* **-ίττω, 1.** razvijati, napose: redove vojničke drukčije razmjestiti, tako da stražnji redovi dođu naprijed, v. prednju riječ. **2.** *poet.* i *poz.* u krugu okretati, potjerati, okolo tjerati. **3.** *poz.* naoko intr. (naime ἑαυτόν), zakrenuti, τὴν τάφρον oko jarka.

ἐξ-έλκω, aor. ἐξείλκυσα, adj. verb. ἐξελκτέον, **a)** izvlačiti, τινά i τί, izvaditi, ukloniti, τινός, ἔξω i ἔκ τινος iz čega. **b)** odvući, τί.

ἐξ-έμεν, v. ἐξίημι.

ἐξέμεν, v. ἔχω.

ἐξ-εμέω, aor. -εμέσειε, -έσαι, fut. pas. *poz.* -εμεθήσεται, izbljuvati, izbaciti.

ἐξ-έμμορε, v. ἐκμείρομαι.

ἐξ-εμπεδόω, vjerno držati (se), τί.

ἐξ-εμπολάω, ἐξημπόλησα, ἐξημπόλημαι, *jon.* **ἐξ-εμπολέω,** perf. pas. ἐξεμπ., *jon. poet.* i *poz.* **1.** rasprodati, sasvim prodati, pren. izdati. **2.** trgovinom steći, κέρδος trgovačke koristi dobiti.

ἐξ-εναρίζω, *ep.* aor. **1.** ἐξενάριξα, ubijenomu (τινά) odoru (τί) svući, skinuti mu oružje; uop. ubiti, ukapiti.

ἐξενθεῖν, -ενθοῖσα, *dor.* = ἐξελθεῖν i t. d.

ἐξ-επᾴδω, basmama istjerivati. U pas. *poet.* νουθετούμενοι φίλων ἐπῳδαῖς ἐξεπᾴδονται φύσιν čarom prijazne opomene svoje biće dati ublažiti.

ἐξ-επεύχομαι, *poet.* uvelike pri čem dičiti se.

ἐξ-επιπολῆς, *poz.* adv., površno, olako.

ἐξ-επίσταμαι, *jon.* 2. sg. -εαι, impf. 3. pl. ἐξεπιστέατο, točno poznavati, prepoznati, poznavati, znati, razumjeti, uvjeren biti, aps. ἐξεπιστάμενος po mojem najboljem znanju, τί ili τινά s part. znati za koga da on, ili sa sl. ὡς ili akuz. s inf., takođ.: naizust znati.

ἐξ-επίτηδες, adv., baš navalice, navlaš, izrijekom, hotimice.

ἐξέραμα, τὸ, N. T. ispljuvano.

ἐξ-εργάζομαι, dep. med., perf. ἐξείργασμαι u akt. i pas. znač., aor. med. i pas. *jon.* bez augm. ἐξεργ., **izrađivati,** t. j. **1. a)** izvršivati, dovršiti, svršiti, izgraditi, tjerati, vršiti, obavljati, činiti, stoga aps. οὐξειργασμένος mj. ὁ ἐξ. rukostavnik, krivac, ili τί nešto, i τινά τι učiniti komu što. Često ἐπ' ἐξειργασμένοις poslije svršena čina, t. j. prekasno, ali takođ. za učinjeno ili na cilju svoga teženja. **b)** uzrokovati, učiniti, τί ili s inf., stoga ἐξεργασμένος ἑωυτῷ κακόν krivac svojoj vlastitoj nesreći, i ὡς ἐξείργαστο αὐτῷ ἄφοβον τὸ τοῦ Πόρου kako mu pođe za rukom da ohrabri Pora; τὶ παρά τινος isposlovati, postići. **c)** *poz.* opširno razložiti. **2.** obrađivati, raditi, tèžiti, τί. **3.** upropastiti (Her. 5, 19), uništiti. Otd.

ἐξεργασία, ἡ, *poz.* izrađivanje, obrađivanje, τῆς γῆς zemlje.

ἐξεργαστικός, 3. vrstan da što izradi (τινός).

ἐξ-έργω, v. ἐξείργω.

ἐξ-ερεείνω i med. **-ομαι,** *ep.* ispitivati, propitkivati, pitati, vrebati, aps. i τί.

ἐξ-ερεθίζω, *poz.* podbosti, podažgati, dražiti, τινά.

ἐξ-ερείπω, *ep.* zapr. tranz., obarati, ali u aor. 2. ἐξήριπον, -ερῖπεῖν intr. stropoštati se, ispasti, τινός iz čega.

ἐξ-ερεύγομαι, *jon.* pas., zapr. izbljuvan biti, o rijeci: izlijevati se, στόμασι ušćima.

ἐξ-ερευνάω, *poet.* i *poz.* uhoditi, htjeti pronaći, ispitati, prokopati.

I. **ἐξ-ερέω,** v. I. ἐξείρω.

II. **ἐξ-ερέω,** *ep.* i **ἐξ-ερέομαι,** *ep.*, samo prez. i impf., **1.** akt. ispitivati, uhoditi, vrebati, aps. i τί. **2.** med. ispitivati, aps. i τινά koga, τινός o kom, ili s neupr. upit. rečen. Isp. I. ἐξείρω, 2.

ἐξ-ερημόω, posve opustošiti, osamiti, γένος kuću, t. j. zatrti, istrijebiti.

ἐξ-ερίζω, *poz.* u svađi ustrajati.

ἐξ-εριπεῖν, *ep.*, v. ἐξερείπω.

ἐξεριστής, ὁ, *poet.* uporni svadljivac.

ἐξ-ερμηνεύω, *poz.* točno opisati.

ἐξ-έρπω, izmiljeti, izgamizati; izaći.

ἐξ-έρρω, *poet.* tornjati se.

ἐξ-ερύκω, *poet.* odvraćati, *τί*, t. j. predusresti što.

ἐξ-ερύω i *jon.* **ἐξειρύω,** aor. 1. *ἐξείρυσα, ep. σσ,* i *ἐξέρῦσα, jon.* iterat. obl. *ἐξερύσασκε*, izvući, istrgnuti, *τί* i *τί τινος* nešto iz čega, ili *τινὰ ποδός* koga za nogu, *τί τινος* nešto o što.

ἐξ-έρχομαι (v. *ἔρχομαι*), aor. 2. *ep.* takođ. *ἐξήλυθον* (i u tmezi), **1. a) izlaziti,** otići, oseliti se, ostaviti (N. T. zli dusi: izaći; Isus: sići; inače takođ.: u javnost stupiti); krenuti vojsku, na vojsku ići, navaliti, takođ. govorom, aps. ili *τινός*, *ἐκ* ili *ἀπό τινος* i *τί* iz čega, odakle dalje, *ἐπί*, *εἴς τι* do čega ili kamo, na pr. *εἰς ἡσυχίαν* u samoću, *οὐδὲ ἐπὶ πολὺ διά τινα* ne usuditi se naprijed koga radi; pren. iz čega proizlaziti, *τί* nešto izvršiti; *ἐπί τι* na što zastraniti, *ἐπὶ πλεῖστον* za svojom koristi najdalje ići, *εἴς τινας* u kakav red ili broj stupiti ili zaći, *ἐκ παίδων* iz dječačke dobi izići, *δι' ἐλευθερίας μόλις* do slobode odrvati se. **b)** za stvari: izaći. **c)** za vrijeme: proći, minuti, navršiti se (Her. 2, 139), proteći, *τοῖσδε* od toga događaja. **2.** izaći, svršiti se, ispuniti se, *σαφής* pouzdanim pokazati se (Sof. OR. 1011), *κατ' ὀρθόν* dobro proći, na dobro okrenuti se (Sof. OR. 88), *ἄλλος* drukčiji postati.

ἐξ-ερῶ, v. I. *ἐξείρω*.

ἐξ-ερωέω, *ep.* s puta skrenuti, umaći, strugnuti (Il. 23, 468).

ἐξ-ερωτάω, *poet.* ispitivati; isp. I. *ἐξείρω*, 2.

ἐξ-εσθίω i *ἐξ-έσθω*, *poet.* izjesti, potrošiti.

ἐξεσίη, *ἡ*, *ep.* (*ἐξίημι*), poruka, poslanje, poslanstvo, *ἐξεσίην ἐλθεῖν* na poruke doći (Il. 24, 235; Od. 21, 20).

ἔξεσις, *ιος, ἡ* (*ἐξίημι*), *jon.* otpust žene, raspust.

ἐξ-έσσυτο, v. *ἐκσεύομαι*.

ἐξ-ετάζω, impf. *ἐξήταζον*, fut. *ἐξετάσω*, jednom *-τῶ*, aor. *ἐξήτασα*, perf. *ἐξήτακα*, perf. pas. *ἐξήτασμαι*, aor. *ἐξητάσθην*, fut. *ἐξετασθήσομαι*, adj. verb. *ἐξεταστέον*, *buk. (dor.)* aor. *ἐξήταξα*, **1. akt. ispitivati,** stoga, **a)** istraživati, pitati, kušati, objasniti, prosuditi, uzeti na oko, motriti, do dna ići, razmišljati, aps. na pr. *οἱ ἐξετάζοντες* ispitno poglavarstvo, ili *τί* ili *τινά* ili s neupr. upit. rečen.; *τὶ παρά τι* nešto ispitati po čem, *τινὰ πρός τινα* koga s kim isporediti, *τὶ πρός τι* nešto po čem izračunati, i *τινά τι* koga o čem ispitati. — Napose *α)* za vojske: pregledati, u pas. biti razgledan, ili: u paradi stajati. *β)* naći se na poklon. *γ)* pronađen biti, pokazati se (Dem. 18, 173), vladati se, *μετὰ τῶν ἄλλων* kao drugi (ali *μετά τινος* takođ.: pokazati se čijom pristalicom). **b)** ispitivati, pitati (Sof. Aj. 583), aps. i *τινά*, takođ. *τινά τι* koga za što (Plat. Gorg. 515 B), istraživati; preslušavati. **2. pas. a)** doći na preslušavanje; *ἐξηταζόμην ἀληθεύων* istraga je dokazala, da istinu govorim. **b)** na svijetlo izaći, potvrditi se, biti izračunat, nahoditi se. **3. med.** u sebi razmišljati, *τί*, suditi, *ἐπί τινι* po čemu. Otd.

ἐξετᾰσία, *ἡ*, *poz.* mj. *ἐξέτασις*.

ἐξέτασις, *εως, ἡ*, i **ἐξετασμός,** *ὁ*, ispit, istraga, potraga, nadgledanje, *τινός* čega ili o kom, ali takođ. *περί τι* što se koje stvari tiče, i *ἐξετασμὸν ποιεῖσθαί τινος ἐπί τινος* istragu o čem na čem voditi. Napose **a)** razgledanje vojske, vojnička smotra, *ἐξέτασιν ποιεῖν* ili *ποιεῖσθαι* držati smotru. **b)** *ἐξέτασις βουλῆς* *lectio senatus.*

ἐξεταστής, *οῦ, ὁ*, istraživač, napose: računarski nadglednik poreznih činovnika, u Ateni takođ.: najamnički nadglednik.

ἐξεταστικός, 3. (*-στής*), za istraživanje čega prikladan, *ἐξ. εἶναί τινος* imati što ispitati.

ἐξ-έτης, 2. (*ἔτος*), gen. *ους*, šestogodišnji, osob. za konja (potpuno odrastao, u naponu); drugi naglaš. *ἑξ-ετής*.

ἐξ-έτι, adv. i prijedl. s gen., *ed.* i *poz.* od, *πατρῶν*, odonda, odsada.

ἐξ-ευλαβέομαι, dobro se čuvati, *τινά*, kloniti se, *τί*.

ἐξευμαρίζω (*εὐμαρής*), *poet.* lako učiniti, ulakšati, i med. lako namaći.

ἐξ-ευμενίζομαι, *poz.* *τινά* koga sebi sklonim učiniti.

ἐξ-εύρεσις, *ιος, ἡ*, *jon.* i **ἐξεύρημα,** *τὸ*, *jon. poet.* i *poz.* izmišljanje, izum, *σφὶ τριξὰ ἐξευρήματα ἐγένετο* učiniše trostruke izume; izlaz, otkriće. Od

ἐξ-ευρίσκω (v. *εὑρίσκω*), adj. verb. *ἐξευρετέον*, **1.** iznalaziti, pronalaziti, naći, otkriti, izmisliti, potražiti, namaći, prihvatiti, steći, prisvojiti, mogućim učiniti, *τί* ili *τινά*, takođ. *τινά τι* koga kao nešto pronaći, ili *τινά* s part. da on, *τινί* za što ili koga; takođ. s neupr. upit. rečen. i pred njom *περί τινος* što se koje stvari tiče, ili s infin. U pas. *ὧδέ σφι ἐς τὴν ἕψησιν ἐξεύρηται* za kuhanje su pronašli ovo. **2.** med. *buk.* isto.

ἐξ-ευτελίζω, *poz.* posve malo cijeniti.

ἐξ-ευτρεπίζω, *poet.* pojačeno *εὐτρεπίζω*.

ἐξ-εύχομαι, *poet.* **1.** glasno dičiti se, dičeći pričati. **2.** glasno, t. j. živo željeti, s akuz. s inf.

ἐξεφαάνθην, v. *ἐκφαίνομαι*.

ἐξ-εφίεμαι, *poet.* med., zapovijedati, naložiti, s inf.

ἐξέχρη i **ἐξέχρησε,** v. *ἐκχράω*, 1. i 2.

ἐξ-έχω, stršiti, izaći.

ἐξ-έψω, *jon.* iskuhati.

ἔξ-ηβος, *poet.* koji je godine mladića navršio.

ἐξ-ηγέομαι, dep. med., **1. izvoditi,** odvesti, **voditi, a)** vođ biti, vrhovno zapovjedništvo imati, aps. i *τινός* nad kim, *τινί* ići pred kim, put kazivati, *ἐπί* i *εἴς τι* na koje mjesto, takođ. *τί* naprijed idući mjesto pokazati. **b)** pren. glavar biti, vladati, službu vršiti, upravljati, narediti, propisati, uputu dati, putiti (Her. 6, 134), primjerom prednjačiti, *χαλεπῶς* nesmiljeno vladati, *μετρίως* umjereno voditi, *τινά* koga,

stoga τὴν Πελοπόννησον μὴ ἐλάσσω, zapr. ne dati, da Pelopones pod njegovim vođenjem slabi; i τί ili τινός u čem, na pr. τῆς πράξεως u radu. 2. izvoditi, kao govornik, uop. izreći, razlagati, naznačiti, opisati, pričati, prikazati, razjasniti, tumačiti, priznati, aps. ili τί i περί τινος, ili s neupr. upit. rečen. ili akuz. s inf. Otd.

ἐξήγησις, εως, ἡ, 1. vođenje, ἡ ἐν κόσμῳ ἐ. razborito vršenje službe. 2. razlaganje, ἐξήγησιν ποιεῖσθαί τινι s relat. zavis. rečen., razlagati.

ἐξηγητής, οῦ, ὁ, 1. koji što kazuje, savjetnik, τινός čemu. 2. tumač, osob. čudesnih znamenja, uop. vjerskih obreda, čudilâ, napose u Ateni od delfskoga proročišta određeni svećenici, tumači prava, koji bi onomu, koji se ubistvom oskvrnio, kazivali način okajanja te bi ga tako od grijeha, ἄγος, čistili.

ἐξήκοντα, οἱ, αἱ, τὰ, *num. indecl.*, šezdeset.

ἐξηκονταετία, ἡ (-έτης 60-godišnji), *poz.* vrijeme od šezdeset godina.

ἐξηκοστός, 3. šezdeseti.

ἐξ-ήκω (prez. sa znač. perf.), 1. a) za ljude: izišao sam, došao sam ili stigao kamo, ὁδόν put sam prevalio, kući vratio se, pren. ἅλις ἵν' ἐξ. δακρύων dosta si plakao. b) za vrijeme: prošlo je, proteklo, minulo. 2. *jon.* i *poet.* ispuniti se.

ἐξ-ήλατος, 2. *ep.* istucekan (Il. 12, 295). (Aristarh: ἑξήλατος, sa šest naslaga.)

ἐξήλυσις, ιος, ἡ (ἐξελθεῖν), *jon.* izlaz, izlazak, ἔκ τινος iz čega.

ἐξ-ῆμαρ, *ep.* adv., šest dana.

ἐξ-ημερόω, *jon. poet.* i *poz.* 1. akt. posve pitomiti, oplemeniti, gajiti, krčiti, pripitomiti, od divljih zvijeri, nevolja osloboditi. 2. med. pripitomiti se, biti obrađivan.

ἐξημοιβός, 2. (ἐξαμείβω), *ep.* za mijenjanje.

ἐξ-ήπαφον, v. ἐξαπαφίσκω.

ἐξήρατο, v. ἐξάρνυμαι.

ἑξ-ήρης, 2. *poz.* (isp. τριήρης), sa šest redova vesala.

ἐξήριπε, v. ἐξερείπω.

ἑξῆς, *ep.* obič. **ἑξείης** (osn. σεχ u ἔχω), adv. 1. a) zapr. jedno do drugoga, t. j. redom, naizred, u redu, o naborima haljine: u zgodnim redovima dolje, πᾶν ἑξ. τεκμήριον svaki dokaz, koji se redom nadaje, ὁ ἑξ. bližnji po redu, srodan. b) jedno za drugim, τὰ ἑξῆς τινι ono što slijedi, τούτων ἑξ.; ἑξ. τινός; τὰ ἑξ. *cetera.* 2. za vrijeme: naskoro, ἡ ἑξῆς, N. T. sjutrašnji dan; τῇ ἑξῆς sjutradan.

ἐξ-ηττάομαι, *poz.* slabiji biti, stoga: popuštati, biti nadvladan, podleći, τινός komu ili u čem.

ἐξ-ηχέομαι, N. T. zaoriti.

ἐξ-ιάομαι, izliječiti, τινά ili τί; takođ.: odvratiti, opet popraviti.

ἐξ-ιδιόομαι, sebi posve prisvojiti.

ἔξιδον, v. ἐξοράω.

ἐξ-ιδρύω, *poet.* posaditi, τινά.

ἐξ-ίημι, aor. 2. inf. *ep.* ἐξέμεν i ἐξέμεναι mj. ἐξεῖναι, aor. 2. med. ind. ἔξεντο, imper. ἔξεο (često u tmezi), 1. akt. izaslati, napolje slati, poslati, ispustiti, izbaciti, τί i τινά, ἔς, ἐπί τινα i ἔκ τινος, pren. ἔρον želju ukloniti, utišati, ili πάντα κάλων sva jedra razapeti, t. j. sve učiniti, da se koja svrha postigne. 2. naoko intr. s pomišlj. τὸ ὕδωρ ili ῥεῦμα, izlijevati se, utjecati, ἔς τι. 3. med. *ep.* i *jon.* a) iz sebe slati, otpremiti, pren. ἔρον, t. j. utišati. b) od sebe slati, γυναῖκα rastaviti se s njom.

ἐξ-ιθύνω, *ep.* posve ispraviti, odmjeriti, τί.

ἐξ-ικετεύω, *poet.* usrdno moliti, s inf.

ἐκ-ικμάζω, *poet.* oplakivati.

ἐξ-ικνέομαι, dep. med. (*ep.* samo aor.), odakle dokle stići, prispjeti, prodrijeti, doći, dospjeti, postići, sezati, pružiti se, dobaciti (Her. 4, 139), dostići, aps. s τόδε τάχος s tom brzinom, ili τί, ἔς, πρός τι kamo, do čega, nešto postići, izvršiti, (ἔς) τινα do koga, ali takođ. τινός, stići, zateći, domašiti, polučiti, izvršiti, ali s ἐπί τι: dokle sezati, protezati se, osob. u daljinu, stoga ἐπὶ βραχύ ne ići daleko, ne doteći, ἐπὶ πλεῖστον najdalje sezati, ἐπὶ πᾶν τῷ ὀνόματι svuda poznat, slavan postati; πρός τι za što dostajati (Her. 4, 10), čemu ravan biti.

ἐξ-ιλάσκομαι, med., aor. ἐξιλασάμην, koga (τινά) sebi sklonim učiniti, ublažiti, pomiriti.

ἐξ-ίμεναι, v. I. ἔξειμι.

ἐξ-ιππάζομαι, *poz.* i ἐξ-ιππεύω, *poz.* izjahati, odjahati.

ἐξ-ίπταμαι, *poet.* izletjeti.

ἕξις, εως, ἡ (ἔχω), 1. držanje, kakvoća, stanje, osob. tjelesna kakvoća (τοῦ σώματος), podobnost, vještina. 2. vladanje, življenje. 3. N. T. takođ. prikladnost, vještina.

ἐξ-ισόω, s adj. verb. ἐξισωτέον, 1. akt. a) tranz. izjednačivati, τί, na pr. τὴν πόλιν jednakost u gradu uvesti, ili ζυγά jaram uz jaram voziti se, obič. τί τινι, na pr. τάσδε τοῖς ἐμοῖς κακοῖς njihov usud s mojom bijedom izjednačiti (Sof. OR. 1507), na pr. τὸ ἀντιλέξαι ili s pomišlj. dat. αὐτοὺς ἐξ. isto činiti (naime što i grad), ili s pomišlj. akuz. τοῖς Μαντινεῦσι svoj bojni red s mantinejskim izjednačiti, jednako daleko pružati se kao m., Sof. OR. 425 koji će te s tobom (γεννήσας i γεννηθείς) i s tvojom djecom izjednačiti. b) intr. τινί τι izjednačiti se u čem s kim; ali takođ. samo τινί povoditi se po kom. 2. pas. a) jednak učinjen biti, τινί čemu, διπλῆ φύλοπις οὐκέτ' ἐξισοῦται φιλοτασίῳ διαίτᾳ t. j. kavga dvoje djece ne izjednačuje se s ljubežljivim drugovanjem (Sof. El. 1061). b) dati isporediti se, τινί čim. c) jednak biti, διεξιόντα u svom trku, τινί komu, naime po dužini. 3. med. τινὶ πρός τινα u čem činiti isto što i drugi.

ἐξιστάνω, *poz.* prez. u N. T. = slijed.

ἐξ-ίστημι, A) **tranz.,** akt. (ἐκστήσω, ἐξέστησα), **istavljati,** uklonjati, iz običnoga položaja micati, φρενῶν ili ἐκ τοῦ φρονεῖν pamet uzeti, smesti, uop. mijenjati, promijeniti, τί i τὶ πρός τι nešto pokvariti do čega.

B) **intr.** u med. **ἐξίσταμαι,** fut. ἐκστήσομαι, aor. ἐξέστην, perf. ἐξέστηκα, **odstupati, 1.** otići, maknuti se, ukloniti se (Her. 3, 76), udaljiti se, bježati, (ἐκ) τινος od čega, τινί pred kojom stvari, ali takođ. pred kim, τινί τινος komu što ustupati. Pren. mijenjati se, prevrnuti se (o vinu), izvrći se; ἑαυτοῦ izvan sebe biti, πρός τι pri čem. **2.** τινός od čega ili koga otići, okaniti se, zapustiti, položiti, ostaviti, izgubiti, zaboraviti (Ksen. Kir. 3, 3, 54), τοῦ φρονεῖν svijest izgubiti, τοῦ τὰ δεινὰ ἀναλογίζεσθαι sebi pogibli izbiti iz glave. **3.** u perf. **a)** nagrđen, smeten biti, πρόσωπα ἐξεστηκότα nagrđena lica (Ksen. Kir. 5, 2, 34), **b)** daleko biti, τῶν πολιτικῶν od državnih poslova. **c)** katkad pristupa onda još akuz., καρδίας τὸ δρᾶν (dosta nerado) ali ja svladavam srce za čin, ili τινά komu ići s puta, ukloniti mu se, ustuknuti pred njim.

ἐξ-ιστορέω, *jon.* i *poet.* ispitivati, raspitivati, τί što.

ἐξ-ισχύω, *poz.* moći.

ἐξ-ίσχω, *ep.* napolje držati, τί τινος što iz čega pomoliti.

ἐξ-ίσωσις, εως, ἡ, *poz.* izjednačivanje, jednaka razdioba, τινός.

ἐξ-ίτηλος, 2. (ἐξιέναι), koji lako izlazi, ἐξ. ἔσεσθαι, γίγνεσθαι proći, izgubiti se, nestati, istrijebljen biti, izginuti, izumrijeti.

ἐξ-ι(τη)τέον, adj. verb. za II. ἔξειμι, treba izaći.

ἐξ-ιχνεύω, *poet.* i *poz.* nanjušiti, potražiti, τί, τινά, t. j. uhoditi, za čijim tragom ići, ili kao uzrok čemu pronaći.

ἐξ-ιχνοσκοπέω i med., *poet.* potražiti, τί.

ἐξ-ογκόω, uzvisivati, podizati; *poet.* ματέρα τάφῳ pokopati; *jon.* i *poet.* pas. nabreknuti, u pret. biti naduven, prepun; τὰ ἐξωγκωμένα sreća, τραπέζαις pretrpati se jelima, objesti se; nakitom na glavi (ὄγκος) lik glumčev povisiti. Pren. naduti se, veličati se, τινί čim. Otd.

ἐξόγκωμα, τὸ, *poet.* grobni humak, grob.

ἐξ-οδάω, *poet.* prodati.

ἐξ-οδεύω, *poz.* krenuti se.

ἐξοδίη, ἡ, *jon.* polazak, vojnica.

ἐξόδιον, τὸ, *poz.* **1.** svršetak glume. **2.** zaglavna igra nakon žalosne igre.

ἐξ-οδοιπορέω, *poet.* izlaziti, τινός iz čega.

ἔξ-οδος, ἡ, **izlazak,** t. j. **1.** mjesto za izlaz, ušće, utok. **2.** izlaženje, odlaženje, odlazak, polazak (iz koje zemlje), izočnost, ἐπ' ἐξόδῳ **da izađe,** ὡς ἐπ' ἐξόδῳ misleći na polazak, ἐξόδους ἕρπειν κενάς uzalud prošetati se, bez uzroka ukrasti se. Napose **a)** vojnički odlazak, polazak, provala (Ksen. Kir. 1, 5, 14), vojnica (Her. 9, 19), εἰς i ἐπί τι kamo ili na što, ἐπ' ἐξόδῳ θύεσθαι za srećni polazak, poradi njega žrtvovati. **b)** pohod, svečani ophod, ἑκάστῃ ἐπ' ἐξόδῳ kod svake povorke. **c)** izdatak, plaćanje. **d)** ispražnjenje tijela, stolica. **3.** pren. premicanje, iščezavanje, nestajanje, svršetak, konac, ἐπ' ἐξόδῳ εἶναι biti na izmaku. N. T. preminuće, smrt.

ἐξ-οδυνάω, *poet.* pojač. ὀδυνάω.

ἐξ-όζω, *buk.* -όσδω, mirisati.

ἔξ-οιδα, def. perf. s plpf. ἐξῄδη (v. οἶδα), *poet.* točno znati, **a)** dobro znati, razumjeti, τί ili inf., ili relat. zavis. rečen., ili part. uz obj. i uz subj., na pr. ἔξοιδ' ἀνὴρ ὤν znam, da sam čovjek. **b)** ingres.: točno ispitati. — Part. ἐξειδώς kao adj. s gen. vješt čemu.

ἐξ-οιδέω, *poet.* i *poz.* nabreknuti, u perf. ἐξῳδηκώς naduven.

ἐξ-οικειόομαι, med., *poz.* sasvim sebi prisvajati, τί.

ἐξ-οικέω, 1. akt. iz zavičaja iseliti se, εἴς τι. **2.** pas. posve nastavan, za stanove upotrebljavan biti.

ἐξ-οικήσιμος, 2. *poet.* za nastavanje prikladan, nastavan.

ἐξοικίζω (οἶκος), **1.** iz sjedišta protjerati, τινά, prognati, τί, τινός iz čega. **2.** *poet.* raseliti. **3.** med. *poz.* ostaviti.

ἐξ-οικοδομέω, izgraditi, sagraditi, nazidati, τί, γέφυραν most sagraditi.

ἐξ-οιμώζω, *poet.* udariti u tužnjavu, οἰμωγάς jadikovati, γόοισιν plačući naricati.

ἐξ-οινόομαι, *poet.* pas., opiti se, λυπρῶς na svoju nesreću.

ἐξοιστέος, adj. verb. za ἐκφέρω.

ἐξοιστρέω, *poz.* mahnitim učiniti, u bjesnilo natjerati.

ἐξ-οιχνέω, *ep.* 3. plur. -εῦσι, izlaziti, πύλας na vrata.

ἐξ-οίχομαι, *ep.* i *poet.* (i u tmezi), izišao sam, ἐς θεοῦ u hram kojega boga (prez. u znač. perf.).

ἐξ-οιωνίζομαι, dep. med., *poz.* nešto kao zlo znamenje izbjegavati, žacati se od toga.

ἐξ-οκέλλω, aor. ἐξώκειλα, **1.** intr. s pravoga puta zalaziti; o klisure bačen biti, razbiti se, nasukati se, takođ. navalice natrčati, πρός ili ἔς τι o što; u koji položaj (εἴς τι) biti zagnan. **2.** tranz. *poet.* dati nasukati se ili zabasati.

ἐξ-ολισθαίνω, *at.* -άνω, *ep. poet. poz.* ispuzati, τινός iz čega.

ἐξ-όλλῡμι (i u tmezi), **1.** tranz. posve uništiti, τινά i τί. **2.** intr. med. **ἐξόλλῠμαι** s perf. 2. akt. ἐξόλωλα, biti uništen, posve propasti, posve sam propao, ὑπό τινος od čega.

ἐξ-ολοθρεύω, N. T. istrijebiti.

ἐξ-ολολύζω, *poz. ep.* zaurlati.

ἐξ-ομηρεύομαι, med., *poz.* sebi za taoca uzeti.

ἐξ-ομιλέω, 1. općiti s kim, pridružiti se komu. 2. *poet.* za stvari: oko čega obavijati se, i u med. izvan njegova društva biti.

ἐξ-όμιλος, 2. *poet.* izvan saobraćaja, neobičan.

ἐξ-ομματόω, *poet.* razjasniti.

ἐξ-όμνυμι, fut. ἐξομοῦμαι, a) pod zakletvom nijekati, τί sa sl. negac. τὸ μὴ εἰδέναι. b) med. pod zakletvom odbiti, osob. ἀρχήν službu, svečano odreći se nje, οὐκ ἐξ. μὴ οὐ.

ἐξ-ομοιόω, 1. akt. posve sličnim činiti, τί i τινά τι koga čemu. 2. pas. posve sličan, dakle jednak postati, τί u čem. Otd.

ἐξ-ομοίωσις, εως, ἡ, *poz.* posao kojim se što čini sličnim, oponašanje, podražavanje.

ἐξ-ομολογέω, *poz.* pristati, obreći; med. priznati. Otd.

ἐξ-ομολόγησις, εως, ἡ, *poz.* priznanje.

ἐξ-ομόργνυμι, aor. ἐξώμορξεν (u tmezi), 1. akt. *poet.* obrisati. 2. med. sebi što obrisati, pak a) otisnuti se u što, εἴς τι (Plat. Gorg. 525 A). b) τινί τι komu svoje natrti, t. j. utisnuti, koga okužiti.

ἐξόν, v. I. ἔξειμι, 2.

ἐξ-ονειδίζω, *poet.* i *poz.* izgrditi, nagrditi, prebacivati, gadno prikazivati, aps. ili κακά pogrdama okositi se; pas. ἐξονειδισθεὶς κακά; ali takođ. τί nešto izgrditi.

ἐξ-ονομάζω, *ep. poet.* i *poz.* (često u tmezi), 1. ime nadijevati, imenovati. 2. imenom zvati, prozboriti; pak izricati, izreći, osob. s ἔπος ἔφατο.

ἐξ-ονομαίνω, *ep.* imenom zvati, izreći.

ἐξ-ονομα-κλήδην, *ep.* adv. (καλέω; i u tmezi), imenom, poimence.

ἐξ-όπισθεν, *ep.* ἐξ-όπισθε(ν) i -όπιθε(ν), ἐξόπιν, 1. **adv.** iza leđa, odostrag. 2. **prijedl.** s gen. iza.

ἐξ-οπίσω, *ep.* 1. = ἐξόπισθεν. 2. vremeno: zatim, unapredak.

ἐξ-οπλίζω, potpuno oružati, dati se naoružati, τινά koga, i τινί čim, ἀπό τινος čijim oružjem; pas. i med. oružati se, pod oružje stati, naoružan u redove stati, protiv neprijatelja ići. Otd.

ἐξοπλισία i **ἐξόπλισις**, εως, ἡ, oružanje, naoružavanje za boj, ἐν τῇ ἐξοπλισίᾳ dok se vrstala vojska.

ἐξ-οπτάω, *jon.* i *poet.* ispržiti, ispaliti, τί.

ἐξ-οράω (v. ὁράω), 1. akt. s aor. *ep.* ἔξιδον, a) vidjeti, gledati iz čega, μέγα razrogačiti oči. b) *poet.* izdaleka gledati. 2. med. *poet.* s aor. imper. ἐξιδοῦ, dobro prigledati, razmotriti.

ἐξ-οργίζω, rasrditi, ljutiti, τινά i to πρός τινα na koga.

ἐξ-ορθιάζω, *poet.* glasno zavikati.

ἐξ-ορθόω, uspraviti; med. popraviti se.

ἐξ-ορίζω (ὅρος), 1. akt. preko međe otpraviti, prognati, izložiti, τί. 2. med. *poet.* s τινός od koga izlaziti.

ἐξ-ορίνω [ι], *poet.* posve uzbuditi.

ἐξ-όριστος, 2. (ἐξορίζω), preko međe bačen (kao mrtvo tijelo).

ἐξ-ορκίζω, 1. dati zakleti se. 2. N. T. zaklinjati.

ἐξ-ορκιστής, οῦ, ὁ, N. T. zaklinjač, bajač.

ἐξ-ορκόω, dati da se tko zakune, zapriseći, uzeti zakletvu, τινά koga zakletvom vezati ili zadužiti, τί pri čem, ili s inf. fut. da će. Otd.

ἐξόρκωσις, ιος, ἡ, *jon.* zaklinjanje, zakletva.

ἐξ-ορμάω (i u tmezi), 1. tranz. istjerati, izjuriti, izaslati, na vojnicu privoljeti koga, εἴς τι na koje mjesto, πάλιν vratiti, uop. pokrenuti, natjerati, sokoliti, poticati, ἐπί τι na što (Ksen. An. 3, 1, 24), ili s inf. 2. intr. i pas. (takođ. aor. med.), napolje pohitjeti, sunuti (Od. 12, 221), brzo otići, ἀπό τινος od čega, φυγαῖσιν u hitrom bijegu, πρός τινα ka komu; napose: krenuti (Her. 9, 51). Pren. provaliti, žestoko buknuti. Otd.

ἐξ-ορμέω (ὅρμος), na debelom moru biti, izvesti se.

ἐξόρμησις, εως, ἡ, *poz.* 1. opomena, poticanje. 2. polazak, odlazak.

ἐξ-ορμίζω, na debelo more tjerati, ναῦν, izbaciti, *poet.* takođ. med. odmicati.

ἔξ-ορμος, 2. *poet.* koji se iz luke (τινός) kreće.

ἐξ-ορούω, *ep.* (u tmezi), iskočiti.

ἐξ-ορύσσω, *at.* **-ορύττω**, iskopavati, izbosti, τί.

ἐξ-ορχέομαι, 1. preko čega plešući prijeći. 2. *poz.* drugima što odati, izbrbljati, oskvrniti, koga izložiti smijehu, rugati se.

ἐξ-όσδω (ὄζω), *buk.* izdihati, mirisati.

ἐξ-οσιόομαι, *poz.* svetu dužnost vršiti.

ἐξ-οστρακίζω, glasovanjem crepovnim (ὀστρακισμός) prognati, uop. prognati. Otd.

ἐξοστρακισμός, ὁ, *poz.* zatočenje narodnom presudom.

ἐξότε, *poz. poet.* = ἐξ οὗ, otkako.

ἐξ-οτρύνω, poticati, podbadati, aps. ili τινὰ ἐπί τι koga na što, τινί čim.

ἐξ-ουδενέω i -όω, N. T. i -ίζω, *poz.*, i

ἐξουθενέω i -όω, N. T. malo cijeniti.

ἐξ-ούλης δίκη, tužba protiv onoga, koji se sudačkoj presudi ne pokori, tako isto i protiv onoga, koji koga iz njegova imanja protjera ili mu smeta, da svoje imanje ne prihvati ili da svoga prava ne vrši.

ἐξοῦντι, *dor.* fut. od ἔχω = ἕξουσιν.

ἐξουσία, ἡ (I. ἔξειμι), mogućnost, stoga 1. dopuštenje, sloboda nešto činiti, punomoć, pravo za što, τινός ili s inf., κατὰ τὴν οὐκ ἐξ. zato što nema prava, μᾶλλον ἐξουσίᾳ oni su bolje mogući, ἐπ' ἐξουσίας ἔπραττον dobili su potpunu slobodu, ἐπ' ἐξ. εἰρήνης pod zaštitom mira; uop. samovolja, ἐς τὴν δίαιταν u življenju. 2. vlast, prevlast, moć, nasilje, vlastoljublje, sila, aps. ἐξ. πλούτου moć novčana. Takođ. u

plur. ἐν ταῖς ἐξουσίαις u vrijeme vlasti, u sreći; takođ. časti, službe, N. T. prirodne sile, anđeli; demoni; prijevjes kao znak bračne vlasti. **3.** obilje, bogatstvo. Otd.

ἐξουσιάζω, *poz.* vlast, pravo imati za što ili nad kim, u pas. dati sobom vladati.

ἐξ-οφέλλω, *ep.* veoma umnožiti, τί.

ἐξοχετεύω, *jon.* odvoditi.

ἐξοχή (ἐξέχω), *poz.* ono što izviruje, **a)** prednost, κατ' ἐξοχήν poglavito, osobito, *par excellence.* **b)** uzvišen rad, relijefne slike; šiljak, kvrga.

ἔξοχος, 2. (ἐξέχω), *ep.* i *poet.* zapr. stršeći, uzdižući se, stoga pren. odličan, izvrstan, čestit, aps. ili τισί i τινῶν i ἔν τισι među nekojima, τί u čem. Superl. ἐξοχώτατος. Kao adv. *ep.* i *poet.* **ἔξοχον, ἔξοχα** i **ἐξόχως**, najviše među svima, pred svima, pred drugima, naprijed, često s dod. gen., na pr. ἄλλων, ili objač. sa μέγα ili kod superl. kud i kamo.

ἐξ-υβρίζω, uznositi se, uzobijestiti se, obijestan biti ili postati, griješiti, ἐς τόδε do toga stupnja, napose: buniti se, εἴς τινα protiv koga, τινί u čem, ἐπί τινι pri čemu, ὑπό τινος od ili protiv čega, τί nešto obijesno očitovati ili reći.

ἐξ-υλακτέω, *poz.* izlajati na što.

ἐξ-υμνέω, *poz.* glasno slaviti, glasno pjevati.

ἐξ-υπαλύσκω, *poz. ep.* umaći, uklonjati se, τί.

ἐξ-υπανίσταμαι, *ep.* samo u aor. 2. ἐξυπανέστην, iz kojega mjesta ili gdje (τινός) podizati se pod čim (ὑπό τινος).

ἐξ-υπεῖπα, *poet.* svjetovati koga, τινί sa sl. inf.

ἐξ-ύπερθε, *poet.* adv., odozgo, s τόδ' ovdje gore.

ἐξ-υπηρετέω, posve na službu biti, podati se, aps. i τινί čemu.

ἐξ-υπνίζω, *poz.* iza sna buditi.

ἔξ-υπνος, 2. N. T. oda sna probuđen.

ἐξ-υπτιάζω, *poet.* i *poz.* natrag skrenuti, natrag nagnuti se, upirati se, πρός τι; ἑαυτόν propinjati se (*poz.* takođ. bez ἑαυτόν).

ἐξ-υφαίνω, istkati, dotkati, τί. Otd.

ἐξύφασμα, τὸ, *poet.* tkanje.

ἐξ-υφηγέομαι, *poet.* naprijed ići.

ἐξ-υψόω, *poet.* uzvisivati, usavršivati.

ἔξω, adv. (ἐξ), **1. vani**, vanka, napolju, **izvan**, daleko, dakle: izvan kuće, grada ili u polju, na selu, izvan zavičaja, u tuđini, prognan, ili u moru, takođ. izvan mladosti, Sof. OC. 1131, ἔξω βλέπειν napolje gledati, ἔξω εἶναι ili γενέσθαι izišao sam, na vojsci ili takođ. pred zidovima biti. Stoga ὁ ἔξω izvanji, udaljeni, izočni, οἱ ἔξω ljudi izvan grada ili države, seljaci, prognanici, podsjedatelji, ἡ ἔξω πόλις izvanji grad, t. j. podgrađe, ἡ ἔξω ξυμμαχία izvanja sveza, ἡ ἔξω θάλασσα (Her. 1, 202) izvanje, otvoreno more, ocean, ali ὁ ἔξω πόντος ono more izvan Egejskoga, τὸ ἔξω izvanji dio, ἐς τὸ ἔξω βιάσασθαι silom proturati se ili put sebi prokrčiti, τὰ ἔξω ono što je napolju, imanja izvan grada, τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν izvanji dobici. **2. napolje, van,** dalje, τοῦ κόλπου prema van duž zatona, ἐκπλώσαντες ἔξω τὸν Ἑλλήσποντον preko Helesponta dalje ploviti, gdje akuz. visi o glag., ἔξω φέρειν napolje vaditi; s **gen. a)** za mjesto: izvan, dalje preko, s onu stranu, ἔξω βέλων izvan dometa strijelama. **b)** za vrijeme: preko, iza. **3.** pren. koje aps., koje s **gen.,** koje sa sl. ἤ, **a)** izvan, prost od, bez, preko međe čega, tomu ne pripadajući, *praeter*, protiv (Sof. Ant. 796), ἔξω καιροῦ na nezgodnom mjestu, ἔξω τῶν προκειμένων zastranjujući od predmeta, ἔξω τοῦ εἰκότος bez vjerojatnosti, ἔξω τοῦ θείου bez božanskog utjecaja, οὐδὲν ἔξω τοῦ φυτεύσαντος δρᾷς ti ništa ne činiš protiv oca, t. j. neslično svomu ocu (Sof. Fil. 892), ἔξω γίγνεσθαί τινος oprostiti se čega, ἔξω εἶναι τοῦ ἐπινοεῖν ne moći spoznati, ἔξω λόγου τίθεσθαι ne paziti, ne uračunati, οἱ ἔξω koji ne pripadaju porodici, τὰ ἔξω τῆς τέχνης što ne pripada umjetnosti. **b)** izuzevši, osim, ἔξω τούτων osim toga, odjelito od, pleon. s ἐλεύθερος prost od, kao što često i uz glagole složene s ἐκ stoji pleonastički. S krazom τἄξω, κἄξω mj. τὰ ἔξω, καὶ ἔξω.

ἔξωθεν (ἔξω), adv. **1.** izvana, s dod. ἀπ' Ἀθηνῶν izvana, iz tuđine, iz daleka. **2.** = ἔξω vanka, napolju, izvan, izvana, aps. i s gen., ἔξωθεν εἶναι τῆς συμφορᾶς usudu tuđ biti (Sof. El. 1144), τὸ ἔξωθεν σῶμα izvanje tijelo, οἱ ἔξωθεν λόγοι govori koji se ne tiču stvari (Dem. 18, 9), τὸ ἔξωθεν izvanja strana, lice, οἱ ἔξωθεν strani ili takođ. koji stoje izvana (Her. 9, 5), koji se ne nahode u broju, slušači, zapr. koji su osim sudija nazočni, τὰ ἔξωθεν izvanji dijelovi, stvari naprama van; takođ. spoljašnosti.

ἐξ-ωθέω, impf. ἐξεώθουν, fut. ἐξώσω, aor. 1. ἐξέωσα, plpf. ἐξεώκει, aor. pas. ἐξεώσθην, pak *poet.* fut. ἐξωθήσω, *poz.* aor. pas. ἐξώσθην, istisnuti, protjerati, τινά, (ἔκ) τινος iz čega, uop. isturati, otiskivati, potiskivati, napose sa i bez ἐκ τῆς τάξεως iz reda istisnuti i smesti, τινά ili τινὰ ἔς τι, osob. na suho, na obalu tjerati, πρός, εἴς τι. Pas. kamo (εἴς τι) turati se. Pren. **a)** φθονερὰν γλώσσας ὀδύναν zavidan bol izbaciti, t. j. zlobno grditi. **b)** otezati, ἔς τι do čega, odgurati, prezirati (Sof. Aj. 1148), τινά, i τί nešto odbiti, osujetiti.

ἐξώλεια, ἡ, potpuna pogibija, κατ' -είας ἐπαρᾶσθαι dušu proklinjati; ἐπιορκεῖν svojim spasom krivo zaklinjati se. Od

ἐξ-ώλης, 2. (ἐξόλλυμι), **a)** posve uništen, zatrt, izgubljen, ἐξώλεις καὶ προώλεις ποιεῖσθαί τινας s korijenom ih istrijebiti. **b)** djeloredno nesrećan, propao; kompar. ἐξωλέστερος.

ἐξωμιδοποιία, ἡ, dogotavljanje haljetaka (ἐξωμίδες).

ἐξ-ωμίς, ίδος, ἡ (ὦμος), haljina s jednim rukavom, tako da je desna ruka i dio prsiju ostao gô, kratak haljetak, zapr. nošivo robova i radnika, radničko odijelo.

ἐξωμοσία, ἡ, zakletva, da se što ne zna.

ἐξ-ωνέομαι, **1.** sebi iskupiti (iz množine), τινά. **2.** nešto pokupovati da ga više nema; τὴν φιλοτιμίαν παρά τινος kome častoljublje otkupiti, τοὺς κινδύνους τοῖς χρήμασι pogibli za novac od sebe odvratiti; τὰ σφάλματα opet popraviti.

ἐξ-ώπιος, 2. (ὤψ), *poet.* iz očiju, δωμάτων t. j. izvan pogleda u (unutrašnju) kuću.

ἐξωριάζω (ὥρα), *poet.* ne paziti na što, ne mariti za što.

ἔξ-ωρος, 2. precvjetao, uvenuo, *poet.* nezgodan, nepodoban, u nevrijeme.

ἐξώστης, ου, ὁ (ἐξωθέω), *jon.* i *poet.* koji istiskuje, koji s pravoga puta odvraća, protivan.

ἐξωτάτω, adv. (superl. od ἔξω), posve ili najdalje izvan(ka).

ἐξωτερικός, 3. osob. za spise filozofske (Pitagore, Aristotela): popularan, za nestručnjake i neupućene određen; protivno: ἐσωτερικός.

ἐξώτερος, 3. N. T. izvanji, krajnji. ἐξωτέρω, adv., *poet.* preko toga.

ἕο i **ἑοῖ**, *ep.* mj. οὗ, οἷ, v. I. οὗ.

ἔοι, v. εἰμί.

ἔοιγμεν, *poet.* = ἐοίκαμεν, v. ἔοικα.

ἔοικα, pravilan perf. 2. s prezentskim znač., plpf. ἐῴκειν (od osn. ϝικ u ἴκελος, II. εἴκω i εἰκών), ktomu *ep.* perf. 3. duala ἔικτον, part. mask. jednom εἰκώς, fem. εἰκυῖα, ἰκυῖα (jednom ἐοικυῖα), plpf. 3. duala ἐίκτην, 3. pl. ἐοίκεσαν, i 3. sg. med. ἤϊκτο, ἔικτο, *jon.* **οἶκα**, konj. οἴκῃ, part. οἰκώς, οἰκός, pak *poet.* 1. pl. ἔοιγμεν (pored ἐοίκαμεν), 3. pl. εἴξασι (pored ἐοίκασι), inf. εἰκέναι, part. εἰκώς, — **1. sličan biti, nalikovati,** činiti se, vjerojatan biti, τινί komu, τί u čem, θεοῖς ταῦτα ἔοικε to je nalik na bogove, takođ. s part. ἐπιβησομένοις ἐίκτην, zapr. bijahu slični onima, koji će da skoče gore, t. j. mislilo se da će se popeti, slič. ἔοικα λέγοντι čini se da kažem, često takođ.: *videor mihi,* meni je kao da, ja mislim, ἔοικας οἰομένῳ čini se da misliš, ταῦτα ἔοικε γιγνομένοις čini se da je to upriličeno. Ali takođ. s nom. part. ταῦτα ἔοικεν ἀπολλύμενα i s inf. — Kao akuz. stoji uza nj neutr. τὰ ἄλλα uostalom i οὐδὲν ἄλλο ἤ baš kao, na pr. οὐδὲν ἄλλο ἢ πόλει ἐῴκεσαν bijahu upravo nalik na grad, dok u ὥς σε ἔοικεν i slič. treba iz saveza inf. dodati. Kako se često parentetski govorilo ὡς ἔοικας, ὡς ἔοικεν i t. d., kako se čini, i kod Plut. takođ.: kako se govori, tako se ovdje katkad nahode pomiješane dvije konstrukcije, na pr. ὡς ἔοικεν οὐ νεμεῖν mj. οὐ νεμεῖ ὡς ἔοικεν i ἔοικεν οὐ νεμεῖν. **2. dolikovati,** prilikovati, pristojati se, ponajv. bezlič., ali jednom i lično u ἔοικα δέ τοι παραείδειν ὥστε θεῷ dolikuje mi da ti pjevam kao bogu (Od. 22, 348). Često stoji aps., inače s dat., inf. i akuz. s inf. Part. **ἐοικώς** i **εἰκώς** takođ. kao adj.: primjeren, priličan, pristao, pristojan, zaslužen, εἰκυῖα ἄκοιτις meni povoljna žena, οἰκότα ἐλπίζων u pravednoj nadi, τὰ οἰκότα εἴρηκας pravo je što si rekao, ἢν τὰ οἰκότα ἐκ τοῦ πολέμου ἐκβαίνῃ ako se rat po pravednom očekivanju svrši, θειότερον τοῦ οἰκότος koji većma božanski utjecaj potvrđuje, negoli je bilo prirodno te se moglo očekivati. Isp. εἰκός i II. εἴκω.

ἑοῖο, *ep.* gen. od ἑός, v. r.

ἔοις, **ἔον**, i ἐόν, v. εἰμί.

ἐόλητο, *buk.* bilo je zbito, stisnuto, v. εἰλέω.

ἔολπα, v. ἔλπω, 2.

ἔοργα i **ἐόργει**, v. ἔρδω.

Ἐορδαῖοι i **Ἐορδοί**, οἱ, žitelji pokrajine i grada **Ἐορδαία** ili **Ἐορδία**, ἡ, u sjeverozapadnoj Makedoniji. Otd. **Ἐορδαϊκὸς** ποταμός, rijeka ilirska, s. Devol.

ἑορτάζω, *jon.* **ὁρτάζω**, fut. *poz.* ἑορτάσω, impf. ἑώρτ., *jon.* ὅρταζον, aor. ἑώρτασα, ὁρτάσας, običajnu, određenu svetkovinu slaviti, aps. ili ἐν ἑορτῇ biti kod svetkovine, s akuz., na pr. γάμους, nešto kao svetkovinu slaviti. Od

ἑορτή, *jon.* **ὁρτή**, ἡ, često i u plur., božanska svetkovina, **svečanost,** svečan dan, svečano veselje, svetkovina, uop. veselje, zabava, ἑορτὴν ili ὁρτὴν ἀνάγειν, ποιεῖν, ἄγειν slaviti, svetkovati, sa sl. imenom svetkovine bilo u akuz., Ἀπατούρια i t. d., ili u gen., τῶν Παναθηναίων; τινί kojemu bogu u slavu, ili s gen. toga boga; a ἑορταὶ ἐπίθετοι zvahu se svetkovine poslije uvedene i narodnom odlukom starim Solonovim dodane. Poslovica bješe κατόπιν ἑορτῆς ἥκειν poslije svečanosti, t. j. kasno doći.

ἑός, ή, όν (starije σεϝός, starolat. *sovos*, lat. *suus*, hrv. svo-j, k ἕ mj. ϝέ, σϝέ), *ep.* i *jon.* pron. pos., **svoj,** njegov, njezin, v. II. ὅς.

ἐπ-αγάλλομαι, *ep.* med., ponositi se, gizdati se, τινί čim.

ἐπ-αγανακτέω, *poz.* srditi se na što, aps.

ἐπαγγελία, ἡ, i **ἐπάγγελμα**, τὸ, **1.** ponuda, objava, obećanje; zadaća. **2.** tužba protiv govornika, v. ἐπαγγέλλομαι, 3.

ἐπ-αγγελτικός, 3. *poz.* koji (mnogo) obećava.

ἐπ-αγγέλλω, **I. akt. 1. navijestiti,** objaviti, oglasiti, prijaviti, aps. i τινί sa sl. ὡς, ὅπως, osob. javno navijestiti ili objaviti, τί τινι ili τὶ ἔς τι što komu ili na kojem mjestu. **2.** daću navijestiti, narediti, zapovjediti, pozivati na što, ἦσαν ἑτοῖμοι ἐπαγγείλαντι bili su mu spremni na službu, ako ih pozove; τινί τι ili τινί s inf. ili s akuz. s inf., na pr. στρατιάν τινι ili εἴς τινα komu naložiti, da vojsku namakne, čete od koga iskati, stoga uop. iskati, tražiti,

τί ili s inf., i τινί obratiti se na koga, takođ. τινά koga na što zvati.

II. med., plpf. *jon.* ἐπάγγελτο, **1.** o sebi navijestiti, zateći se, nuditi se, izdavati se vještim u kojoj struci, ἀρετήν za učitelja kreposti (Plat. Gorg. 447 C), uop. obreći, nuditi se, spremnim se očitovati, obećati, aps. ili τί ili τινί τι ili s inf. sa i bez ὥστε, pa tako i obećanje, ponudu od drugih priopćiti. **2.** za sebe tražiti, iskati, zahtijevati, zapovijed izdati, s inf. Napose **3.** τινί koga na sud zvati, t. j. tužbu na dokimaziju protiv koga podići, da je javno govorio, premda je činom izgubio počasna prava te stoga nije ni smio javno govoriti.

ἐπ-αγείρω; *ep.* skupljati, pribirati, namicati, donositi, τί. Otd.

ἐπ-άγερσις, ιος, ἡ, *jon.* skupljanje, sabiranje, ἐπάγερσιν ποιεῖσθαι τοῦ στρατοῦ vojsku kupiti.

ἐπ-αγινέω, *jon.* spor. obl. za ἐπάγω, dovoditi.

ἐπ-αγλαΐζομαι, *ep.* med., dičiti se ili veličati se čim.

ἐπ-αγρυπνέω, *poz.* pri čem (ἐπί τινος) bdjeti.

ἐπ-άγω (i u tmezi), **I. akt. 1. privoditi, dovoditi,** donositi, aps. ili τινά koga, τί što, τινί za koga, ili τινί i ἐπί τι do čega. Pren. **a)** za ljude: koga (τινά) na što navesti, privoljeti, mamiti, zavesti, uplesti, ἐπί τινα protiv koga, ἐπί τι na što, εἴς τι u što, τινί za što. **b)** za stvari: nešto (τί) na što (τινί) upraviti, nešto donijeti (Sof. Aj. 1168), uzrokovati, τινί za koga ili komu. **2.** Napose **a)** koga (τινά) u boj voditi, vojsku voditi na neprijatelja (Her. 8, 112), zapovjediti da ide, ἐπί τινα na koga. I s pomišlj. akuz. στρατόν i slič. naoko intr., prići, poći na, nasrnuti, navaliti, τινί na koga. **b)** δίκην τινί na koga podići parnicu, zaplesti ga u parnicu (Dem. 18, 150), kazan predložiti, γραφήν τινι na koga tužbom udariti, αἰτίαν τινί tužiti se na koga. **c)** ψῆφον ἐπ. dati glasovati, aps. i τινί o kom. U pas. οὔπω ψῆφος ἐπῆκτο περὶ φυγῆς njegovo zatočenje još nije bilo zaključeno (Ksen. An. 7, 7, 57).

II. med. 1. a) za ljude: (ἑαυτῷ) k sebi dovesti, k sebi prizivati, u pomoć zvati, privući, privesti, τινά koga, εἴς τι kamo, napose u svojim govorima navesti, pomenuti, τινά. Pren. k sebi privlačiti, primamiti, pridobiti, τινά koga, ξυνοίκους za ukućane, διδασκάλους za učitelje dobiti, δεσπότην sebi za gospodara postaviti, također. navesti, sa sl. inf., da što učini. **b)** za stvari: sebi namaknuti, sebi pribaviti, na pr. φεύξειν Ἅιδα t. j. smrti umaći (Sof. Ant. 362), ali takođ. dopasti smrti. **2.** (τινά) koga protiv sebe pritjerati; ali τινὰ εἰς λόγους koga na razgovor privoljeti ili navesti. **3.** nešto (τί) učiniti, za svoje, na pr. za svoje saveznike (τινί). Otd.

ἐπαγωγή, ἡ, **1.** privlačenje, dozivanje. Napose **a)** u plur. povodi privlačenju, τινός koga. **b)** basme, zazivanja. **c)** u logici: indukcija. **2.** za stvari: dovoz.

ἐπαγώγιμος, 2. *poz.* uvezen, tuđ. Od

ἐπαγωγός, 2. zavodljiv, zamamljiv, podoban za nagovaranje, povodljiv, sa sl. gen. ili inf. na što, ili aps., stoga τὰ ἐπαγωγότατα ἔλεγε govorila je zamamno (Her. 3. 53).

ἐπ-αγωνίζομαι, *poz.* još ktomu, t. j. još jednom (u N. T. za što) boriti se.

ἐπ-ᾴδω (v. ᾄδω), fut. ἐπᾴσομαι, aor. akt. inf. ἐπᾷσαι, pas. part. -ᾳσθέντες, adj. verb. ἐπᾳστέον, stegn. od *ep.* **ἐπ-αείδω, 1.** ktomu, pri tom pjevati, τί. **2.** komu (τινί) pripijevati, pjevati, τί, θεῷ bogu u slavu pjevati. Napose: pjevanjem osvojiti, opčiniti, ili takođ. čarobnim pjevanjem, basmama, zaklinjanjem liječiti (na pr. krv ustaviti), bajati, aps. i τινί što ili koga.

ἐπ-αείρω, v. ἐπαίρω.

ἐπ-αέξω, *ep.* (u tmezi), sporiti, nasporiti (Od. 14, 65).

ἔπ-αθλον, τὸ, *poet.* i *poz.* bojna nagrada.

ἐπ-αθροίζομαι, pas., *poz.* ktomu se još skupljati.

ἐπ-αιάζω, *poz.* zapr. αἶ (jao) pri čem (τινί) vikati, jadikovati nad čim, koga (τινί) oplakivati, žaliti.

ἐπαιγίζω (αἰγίς), *ep.* sunuti, navaliti, žestoko duhati (Od. 15, 293).

ἐπ-αιδέομαι, dep. pas. s aor. ἐπῃδέσθην, *poet.* pri tom stidjeti se, uop. žacati se, stidjeti se, sa sl. inf. ili zavis. rečen. s εἰ.

ἐπαίνεσις, ἡ, *poet.* = ἔπαινος.

ἐπαινέτης, ου, ὁ, hvalilac, aps. i τινός. Od

ἐπ-αινέω (isp. αἰνέω), fut. ἐπαινέσομαι (i -αινέσω), aor. ἐπῄνεσα, perf. akt. ἐπῄνεκα, pas. ἐπῄνημαι, aor. pas. ἐπῃνέθην, fut. pas. ἐπαινεθήσομαι, adj. verb. ἐπαινετέον, *ep.* aor. ἐπῄνησα, s *eol.* spor. obl. **ἐπαίνημι, 1.** intr. povlađivati, pljeskati. **2.** tranz. odobravati, hvaliti, slaviti, javno odlikovati, blagodariti, čestitati, τί i τινά, takođ. τινά τι koga u čem, ili τινά τινος, τινὰ ἐπί τινι (takođ. εἴς τι) koga čega radi, ἔν τινι u čem, ἀπό τινος po čem, ali ἐπὶ τὰ γελοιότερα za porugu, često s inf., akuz. s inf., ὅτι, ὡς, εἰ, svjetovati, preporučiti, nagovarati, τί ili s inf. (Aor. ἐπῄνεσα takođ. u smislu: to [τί] sam ja pohvalio, dobro, ili sa σιγᾶν šuti.)

ἐπ-αινή, ἡ, *ep.* slavna, pozvana, eufem. pridjev Persefone, mj. αἰνή užasna.

ἔπ-αινος, ὁ, hvala, priznanje, slava, dika, pohvalan govor, pohvalna pjesma (ljudima, dok se ὕμνος odnosi na bogove), τινός čija i na koga ili što, ovo takođ. περί τινος, ἐπί τινι, ἔς τινα, takođ. τινός τινος čija hvala čemu, ὁ παρ' ἡμῶν ἔπ. nama izrečena hvala, naša hvala, napokon ἔπαινον ἔχειν πρὸς ὠφέλειαν hvalu dobiti zaradi koristi, u plur. ili pohvalne riječi,

pohvalni govori, ili hvale vrijedna svojstva, slava, stoga ἐπαίνους ἐπαινεῖν hvaliti što zaslužuje hvalu. Napose nagrada kao javno odlikovanje, uop. nagrada.

ἐπ-αίρω, *jon. ep.* **ἐπαείρω,** fut. ἐπαρῶ, aor. ἐπῆρα, ἐπάρας, perf. pas. ἐπῆρται, ἐπηρμένος, aor. -αρθῇς, -αρθείς, aor. akt. *ep. (jon.)* ἐπάειρε, part. ἐπαείρας, pas. ἐπαερθείς, **1. tranz.** uspraviti, uzdizati, **a)** podizati, gore pružati, gore metnuti, τινός na što, podići (na pr. φωνήν), pren. proslaviti, τί i τινά. Pas. u N. T. dizati se k nebu. **b)** uzbuniti, poticati, hrabriti, podbadati, privoljeti, zavesti, aps. ili τινά, sa sl. inf. ili ἐπί τι. U pas. takođ. nadražen biti, dati se navesti ili bezumiti (Her. 5, 91), podići se, πρός τινα ili τί protiv koga ili na što, τινί ili ὑπό τινος čim ili od čega. **2. intr.** podići se, **a)** πρός τινα na koga, aps. pustiti vjetar (Her. 2, 162); napose: **b)** uzobijestiti se, ponijeti se (Her. 9, 49), uzoholiti se, propinjati se, naduti se, klicati, radovati se, napet biti, τινί, ἐπί τινι, πρός τι, čemu, po čem ili s obzirom na što, takođ. s inf. **3. med. a)** podići se. **b)** sebi podići. **c)** svoje (ὅπλα oružje, βακτηρίαν batinu) podići, τινί na koga, τὴν κίδαριν čalmu, t. j. vrh njezin uspravo nositi, što je u Perzijanaca smio samo kralj, λόγους τινί govore protiv koga imati na jeziku (Dem. 18, 222), στάσιν γλώσσης vašu svađu.

ἐπ-αισθάνομαι, dep. med., ktomu osjetiti, obič. = simpl., opažati, osob. sluhom, čuti, uop. ćutjeti, osjećati, aps. ili τί τινος ili nom. part. καλούμενος da on i t. d.

ἐπ-ᾱΐσσω, *at.* **ἐπᾴσσω,** aor. 1. *ep.* ἐπήϊξα s iterat. obl. ἐπαΐξασκε, **1. akt. a)** na što nasrtati, navaliti, τινός ili τινί, τινά ili τί na koga ili što udariti, napasti, τινί čim, stoga takođ. τινί τινι na koga čim, εἴς τι u što, πόλιν natrag pohitjeti (Sof. Aj. 298). **b)** tranz. *poet.* hitro na što kretati. **2. med.** brzo micati se, žestoko zaletjeti se, naskakivati, žestoko težiti, τί na što (ali ne τινός, jer Il. 23, 628 visi ὤμων o ἀμφοτέρωθεν).

ἐπ-άϊστος, 2. (ἐπαΐω), *jon.* razglašen, προδιδούς zatečen kao otpadnik.

ἐπ-αισχύνομαι, fut. -υνθήσομαι, aor. ἐπῃσχύνθην, čega radi stidjeti se, žacati se, τινί čega radi, ili s nom. part., na pr. λέγων reći, ili s inf., τινά *poz.* takođ. stidjeti se koga.

ἐπ-αιτέω, *poet.* **1.** akt. ktomu ili vruće moliti, iskati, tražiti, τί što, i τινά koga, stoga takođ. τινά τι koga za što moljakati, τὸν καθ' ἡμέραν βίον za svakidanji hljeb prosjačiti. **2.** med. za sebe iskati, τί.

ἐπ-αιτιάομαι, dep. med., **1.** s αἰτίας uzroke prinositi, εἴς τι s obzirom na što. **2.** koga pri čem ili čim kriviti, krivnju bacati, na koga τινά ili što τί, i τινός čemu ili čega radi, ali takođ. μείζονα veću krivnju iznijeti. Uz akuz. lica i gen. stvari katkad stoji inf. ili rečenica sa ὅτι, tako ὅν πολλὰ δή μέ σοι τρέφειν μιάστορα ἐπῃτιάσω za koga si me svagda krivila da ti ga ja gajim za osvetnika, i κείνην ἴσον ἐπαιτιῶμαι τοῦδε βουλεῦσαι τάφον i onu ja jednako okrivljujem s odluke, da se on pokopa (inf. epekseget.). Takođ. u pas. ἐπαιτιαθείς okrivljen. **3.** žaliti, τί što.

ἐπ-αίτιος, 2. **1.** *ep.* i *poet.* koji je zajedno kriv, koji zajedno nosi krivnju, aps. **2.** okrivljen, τινός sa čega, ili za stvari: prijekoru podložan, prijekoran, mnogo prekoravan, tu i u superl. ἐπαιτιώτατος. **3.** τὰ ἐπαίτια, od suda određena kazan.

ἐπ-αΐω, impf. ἐπάϊον, aor. *jon.* -ήϊσε, -σαν, adj. -άϊστος (v. napose), *poet.* takođ. ἐπᾴω, **1.** na što (τί) slušati, uop. osjećati, opažati, aps. i τινός nešto ćutjeti. **2.** τὶ περί τινος i samo περί τινος ili samo τί τινος nešto se u koju stvar razumjeti, takođ. aps., ὁ ἐπαΐων vještak, stručnjak.

ἐπ-αιωρέομαι, *poz.* pas., plpf. -αιώρητο, fut. -αιωρηθήσεσθαι, visjeti nad, treptjeti, prijetiti, takođ. vojnički groziti se, τινί komu, i πολέμῳ ratom.

ἐπ-ακολουθέω, **1.** na što slijediti, ići za kim, o neprijatelju: progoniti, ići u potjeru, ἐπὶ πολύ daleko, ἐπὶ πλέον dalje. **2.** pren. **a)** tijek istraživanja slijediti, ili τοῖς ἐνοῦσιν stvar dalje istraživati, u tančine zalaziti, stoga takođ. nešto (τινί) razumjeti. **b)** πάθεσι strasti slušati ili podati im se, pa tako i **c)** povesti se, ravnati se po kome, s njegovom strankom držati. **d)** za stvari: popuštati, aps. i τινί. Otd.

ἐπακολούθημα, τὸ, *poz.* posljedica, τινός čega ili čemu.

ἐπ-ἀκουός, 2. *ep.* slušajući, τινός.

ἐπ-ἀκούω, aor. *ep.* ἐπάκουσα, **1.** zajedno slušati, ili slučajno, izdaleka čuti, aps. ili τί i τινός što ili koga, takođ. τί τινος što od koga, slič. sa sl. ὅτι. **2.** τινός i τινί poslušati, ugoditi, povoljiti. **3.** pren. τί nešto po čuvenju poznavati.

Ἐπακρία, ἡ, jedan od 12 staroat. gradova s okolinom.

ἐπ-ακρίζω, aor. -ήκρισε, *poet.* αἱμάτων umorstvima (dat.) doći do vrha, = ἐπ' ἄκρον ἐλθεῖν.

ἐπ-ακροάομαι, *poz.* = ἐπακούω.

ἐπακτήρ, ῆρος, ὁ (ἐπάγω), *ep.* zapr. ὁ κύνας ἐπάγων, stoga (ἀνήρ) lovac.

ἐπ-άκτιος, 3. (ἀκτή), *poet.* ležeći na obali, blizu mora.

ἐπακτός, 3. (ἐπάγω), doveden, izvana donesen ili tuđ, uz ἀνήρ = ξένος, prezirno: tuđinac, dotepenac, ali στρατός odsvakud skupljena, slič. δόρυ inostrani u pomoć pozvani kopljanici. Napose ὅρκος ponuđena zakletva.

ἔπ-ακτος, 2. ktomu stečen.

ἐπ-ακτρίς, ίδος, ἡ (ἀκτή), malen brod za plovljenje uz obalu, čamac.

ἐπ-αλαλάζω, fut. -αλαλάξομαι (*poz.* akt.), aor. -ηλάλαξα, takođ. prez. impf. med., pri tom podići bojnu viku, τῷ Ἐνυαλίῳ k Enijaliju, uop. ktomu vikati, viku podići.

ἐπ-αλάομαι, *ep.* dep. s aor. pas. (i u tmezi), potucati se, zabluditi, τί kamo, πόλλ' ἐπαληθείς nakon duga potucanja.

ἐπ-ᾰλαστέω, *ep.* na što planuti, srditi se.

ἐπ-αλγέω, *poet.* sa čega (τινός) bol osjećati.

ἐπ-αλείφω (*ep.* u tmezi), pomazati, natrti, zamatati, τινί τι komu što.

ἐπ-ᾰλέξω, fut. -ξήσω, *ep.* (i u tmezi), **1.** odbraniti, ukloniti, τί τινι nešto od koga. **2.** pomagati, τινί komu.

ἐπ-αληθεύω, potvrditi, τί.

ἐπ-αλκής, 2. *poet.* koji krijepi.

ἐπαλλαγή, ἡ, γάμων, *jon.* uzajmična sveza, uzajmična ženidba. Od

ἐπ-αλλάσσω, 1. akt. mijenjati i dati mijenjati, πολέμοιο πεῖραρ ἐπαλλάξαντες ἐτάνυσσαν rastegnuše naizmjence, za opkladu uže rata nad oba naroda. **2.** pas. o govoru: drukčije tumačen, izvrnut biti.

ἐπ-άλληλος, 2. *poet.* i *poz.* uzajmičan, ἐπ. χεροῖν o uzajamnom umorstvu, zbijen, gust.

ἐπ-άλμενος, v. ἐφάλλομαι.

ἔπαλξις, εως, *jon.* ιος, ἡ (ἐπαλέξω), obrana, pretprsje (Il. 12, 308), vijenac zidni, krunište zidinâ (Her. 9, 7), pren. ἔπ. πλούτου zaštita, što je bogâtstvo daje, εἴς τι od ili protiv čega.

ἐπ-άλτο i **ἔπ-αλτο,** v. ἐφάλλομαι.

ἐπ-αμαξεύω, *(jon.)* mj. ἐφαμ., *poet.* part. perf. pas. ἐπημαξευμένος (kolima) utrt, τινί čim (Sof. Ant. 251).

ἐπ-αμάομαι, dep. med., gomilati, zgrtati, τί.

ἐπ-αμβατήρ, ῆρος, ὁ, *poet.* koji se uspinje, koji na čem sjedi; pren. za osutak.

ἐπ-ᾰμείβω, *ep.* **1.** akt. mijenjati, izmjenjivati, τί τινι nešto s kim. **2.** med. naizmjence tamo amo ići, τινάς nekojima, νίκη ἐπαμείβεται ἄνδρας pobjeda mijenja se ljudima (Il. 6, 339).

Ἐπαμεινώνδας, ου ili ᾱ (*beot.* Ἐπαμιν.), sin Polimnisov iz Tebe, rodio se g. 418. pr. Is., pobijedio kosom falangom kod Leuktre g. 371., pao kod Mantineje g. 362.

ἐπαμίδα, v. ἄμαλα.

ἐπ-αμμένος, v. ἐφάπτω.

ἐπ-αμμένω, v. ἐπαναμένω.

ἐπ-ᾰμοιβᾰδίς, *ep.* adv. (ἐπαμείβω), naizmjence, jedno u drugo (Od. 5, 481).

ἐπαμοίβιος, 2. *ep.* izmjenjujući; ἔργα trgovina mijenjanjem.

ἐπ-αμπέχω, *poet.* i *poz.* ogrnuti, nasuti.

ἐπ-ᾰμύντωρ, ορος, ὁ, pomoćnik, zaštitnik (Od. 16, 263).

ἐπ-ᾰμύνω, u pomoć priteći, pomagati, aps. i τινί, za mjesta: štititi ih, o nevoljama: doskočiti, τινί.

ἐπ-αμφέρω, *poet.* mj. ἐπαναφέρω.

ἐπ-αμφοτερίζω, na obadvije strane naginjati se, kolebati se, neodlučan, dvoličan biti; stajati u sredini, neutralan biti.

ἐπάν i **ἐπήν** (ἐπεὶ ἄν), *jon.* **ἐπεάν,** pošto, kad, kako, čim, ἐπ. ὡς τάχιστα čim, s konj. za oznaku **a)** događajâ, kojima se nastajanje očekuje, osob. s konj. aor. = lat. fut. eksakt., gdje u *orat. obliq.* stoji i ἐπεί s opt. **b)** ponavljanja kojega čina ili događaja u sadašnjosti ili budućnosti, dok u prošlosti stoji opt. (kadgod).

ἐπ-αναβαθμός (-βασμός), ὁ, stupanj, stepenica.

ἐπ-αναβαίνω, na što (ἐπί τι) penjati se, aps. **a)** za konjanike: uzjahati. **b)** za neprijatelje: s mora u dubinu ili unutrašnjost ići. Pren. pomaći se, εἴς τι u viši položaj.

ἐπ-αναβάλλομαι, *jon.* med., odgađati, odlagati, τί.

ἐπ-αναβιβάζω, dati da se popne, dizati.

ἐπ-αναβληδόν, *jon.* adv., gore prebačeno.

ἐπ-αναγιγνώσκω, pročitati, čitati, τί.

ἐπ-αναγκάζω, na to usilovati, na to natjerati, aps. i τινά sa sl. inf.

ἐπ-άναγκες, adv., pod silu; ἐπ. εἶναι biti nužno; μηδὲν ἐπ. εἶναι da ne bude sile, τὰ ἐπ. N. T. potrebne stvari.

ἐπ-ανάγω, 1. akt. tranz. **a)** zapr. do čega gore voditi, na pr. ὡς ὑμᾶς, t. j. pred vas sudije; pren. dražiti, srditi. **b)** do čega (εἴς ili ἐπί τι) natrag voditi, zapovjediti da odlazi, u pravom smislu i pren. **2.** naoko intr. s pomišlj. στρατόν, ναῦς i t. d. vraćati se, uzmicati (Ksen. Kir. 4, 1, 3), natrag krenuti se. **3. pas.** s ταῖς ναυσί: **a)** na ili protiv koga (τινί) odjedriti, za navalu otisnuti se na more, komu ususret ploviti. **b)** biti bačen na obalu (Her. 4, 103). Otd.

ἐπαναγωγή, ἡ, **1.** vođenje gore. **2.** otplovljenje protiv neprijatelja, navala, τὰς ἐπ. ποιεῖσθαι udariti, navaliti.

ἐπ-αναδιπλάζω, *poet.* ponoviti.

ἐπ-αναθεάομαι, dep. med., ponovo promatrati, τινά.

ἐπ-αναθρώσκω, *poet.* aor. part. ἐπανθορών, pri tom skočiti.

ἐπ-αναιρέομαι, med. **1.** sebi uzimati; postići. **2.** na sebe uzeti, podvrći se, τί čemu. **3.** opet natrag uzimati, opozivati, osob. zakon.

ἐπ-αναίρομαι, med., aor. ἐπανήρατο, **a)** svoje (svoju batinu) na koga (τινί) podići. **b)** podići jedan na drugoga, δόρυ.

ἐπ-ανακαλέομαι, *poz.* med., opet natrag zvati, ἐπί τι.

ἐπ-ανάκειμαι, na tom (τινί) ležati, na to određen biti za kaznu.

ἐπ-ανακεφαλαίωσις, ἡ, *recapitulatio.*

ἐπ-ανακυκλέομαι, u krugu vrtjeti se.

ἐπ-αναλαμβάνω, ponavljati.

ἐπ-ανάληψις, ἡ, ponavljanje (jedne riječi).

ἐπ-αναμένω, *jon.* i *poet.* **ἐπαμμένω**, **1.** aps. dulje čekati. **2.** τινά koga čekati.

ἐπ-αναμιμνήσκω, opet sjećati, τινά s neupr. upit. rečen.

ἐπ-ανανεόομαι, opet obnoviti.

ἐπ-αναπαύομαι, *poz.*, fut. N. T. takođ. -παήσομαι, **1.** primiriti se kod čega, τινί. **2.** nasloniti se na što, počivati na kom.

ἐπ-αναπλέω i *jon.* **-πλώω**, na debelo more voziti se, odjedriti, natrag ploviti, ἐπί τινα protiv koga, pren. gore plivati, poplaviti, ἔπεα κακά ἐπ. pun ružnih riječi (Her. 1, 212).

ἐπ-αναρρήγνυμι, *poz.* opet rastrgati.

ἐπ-ανάσεισις, εως, ἡ, prijeteće vitlanje, mahanje, ὅπλων.

ἐπ-ανασκοπέω, opet razmatrati ili istraživati.

ἐπανάστασις, εως, ἡ (ἐπανίστημι), prekret, prevrat, plur. (dvostruka propast i) = prevrat prijestolja; ustanak, buna, τινί i ἐπί τινα na ili protiv koga; plur. *poet.*

ἐπ-αναστέλλω, *poz.* uzbiti, dići.

ἐπ-αναστρέφω, intr. okrenuti se.

ἐπαναστροφή, ῆς, ἡ, »povratak« posljednje riječi na početku iduće rečenice, na pr. Il. 12, 95.

ἐπ-ανατείνω, gore pružiti, ispružiti, τί, uop. dalje pružiti, rastegnuti (Ksen. Kir. 7, 1, 23), pren. ἐλπίδας nade davati.

ἐπ-ανατέλλω, *poet.* **ἐπαντέλλω**, *jon. poet.* i *poz.* **1.** intr. **a)** podići se, τινός od čega, izlaziti. **b)** *poet.* pojaviti se. **3.** tranz. uzdići, podići.

ἐπ-ανατίθημι, *ep.* inf. aor. 2. ἐπανθέμεναι, na to metnuti, primetnuti, σανίδας vrata zatvoriti.

ἐπ-αναφέρω, natrag odnositi, natrag voditi, τὶ εἴς τι, pripisivati τινί τι, stoga takođ. kojoj stvari pripisati, dojaviti; vratiti se.

ἐπαναφορά, ἡ, retor. figura, kod koje se više članaka rečenice istom riječju ili jednakim redom riječî započinju.

ἐπ-αναχωρέω, vraćati se, uzmicati (πάλιν), ἀπό τινος od čega, ἔς, πρός τι kamo, do čega. Otd.

ἐπαναχώρησις, εως, ἡ, uzmicanje, uzmak.

ἐπ-αν-διπλοίζω (διπλοῖζω), *poet.* ponavljati (konjekt.).

ἐπ-άνειμι (prez. indik. takođ. u znač. fut.), s adj. verb. ἐπανιτέον, i **ἐπ-ανέρχομαι**, **1.** gore ići, penjati se, uop. kamo doći, prijeći. **2.** opet natrag ići, kamo (εἴς i πρός τι ili τινα ili οἴκαδε i slič.) natrag doći, vratiti se. **3.** pren. **a)** u govoru na što (ἐπί τι, ἐκεῖσε) vratiti se. **b)** u što dublje zalaziti, takođ. sa sl. neupr. upit. rečen.

ἐπ-ανειπεῖν, javno ktomu obećati ili izložiti.

ἐπ-ανείρομαι, *jon.*, obič. fut. ἐπανερήσομαι, aor. ἐπανηρόμην, i **ἐπανερωτάω**, opet pitati, opet upitati, uop. pitati, aps. ili τινά τι ili sa sl. neupr. upit. rečen. ili εἰ.

ἐπ-ανελκύω, *poz.* protiv čega (suprot naspu na moru) vući, τὴν ναῦν.

ἐπ-ανέρχομαι = ἐπάνειμι, v. r.

ἐπ-ανέχω, k čemu (τινί) još podnositi, τί; intr. držati se čega, ἐπί τινι.

ἐπ-ανήκω, opet vratiti se ili biti natrag.

ἐπ-ανθέω, gore, na čem rasti, procvjetati, pren. **a)** o morskoj vodi, koja dižući se iz zemlje ishlapi i kristalne solne oblike kao cvjetove ostavlja. **b)** o mirisu i dahu svježosti i novosti, koji na čem počiva, uop. za vrline kojega predmeta.

ἐπ-ανθίζω, *poet.* i *poz.* uresiti, ἐρύθημά τινι rumenilo natrti; πόνοισι γενεάν rod nevoljama ovjenčati, κωκυτοῖς jadanjem iskititi; med. omastiti se ili oskvrniti se, αἷμα krvlju.

ἐπανθορόντες, *poet.* part. aor. od ἐπαναθρῴσκω, v. r.

ἐπ-ανιάω, žalostiti.

ἐπ-ανίημι (i u tmezi), **1.** *ep.* naustiti, koga (τινά) na ili protiv koga (τινί) nadrškati. **2.** pustiti, propustiti (Dem. 2, 30), okaniti se, τί.

ἐπ-ανισόω, izjednačiti, τί, u ravnotežje metnuti, τινὰ πρός τινα koga s kim.

ἐπ-ανίστημι, **1.** tranz. (-στήσω, -έστησα), postavljati, dati da ustane, opet uvesti, τί.

2. intr. u med. **ἐπανίσταμαι** s fut. ἐπαναστήσομαι, aor. -έστην, perf. -έστηκα, stati na, **a)** (za drugim) ustati, podići se (sa sijela). **b)** na koga (τινί) ustati, podbuniti se, takođ. aps. dizati bunu.

ἐπανῑτέον, v. ἐπάνειμι.

ἐπ-άνοδος, ἡ, put gore, povratak, svršetak.

ἐπ-ανορθόω, ima dvostruk augmenat: ἐπηνώρθουν, ἐπηνώρθωσα, ἐπηνώρθωμαι, **1.** akt. i pas. opet uzdići, uspostavljati, opet popraviti, opet na pravi put dovesti, podići, potpomagati, τί ili τινά, πλεῖστα veoma. **2.** med. svoje uspostaviti, nešto u svojem očitovanju ispraviti, nešto svoje popraviti, uop. = akt., nešto opet popraviti, nečemu (τί) doskočiti. Otd.

ἐπανόρθωμα, τὸ, i **ἐπανόρθωσις**, εως, ἡ, popravljanje, lijek, ustuk, τινός čemu, i ὑπέρ τινος branidba čija; takođ.: odgoja stega, uputa.

ἐπ-αντέλλω, v. ἐπανατέλλω.

ἐπ-άντης, 2. (ἄντα), strmenit, presrtan.

ἐπ-αντλέω, ktomu ili u što grabiti, crpsti, preliti, aps. i ἔς τι. Pas. iscrpen biti, izlijevati se.

ἐπ-άνω, adv., **1.** gore, gore nad, gore na, ozgo, aps. i τινός, pren. ἐν τοῖς ἐπάνω u pređašnjem, u prednjem. **2.** N. T. takođ.: više nego. Otd.

ἐπάνωθεν, adv., **1.** odozgo, u gornjem kraju. **2.** *buk.* prije, negda, o davnini.

ἐπ-άξιος, 3., adv. **-ίως**, dostojan, vrijedan, primjeren, po zasluzi, aps. i τινός, ili s inf. Napose: spomena vrijedan, znamenit.

ἐπ-αξιόω, *poet.* za vrijedno držati, za pravo cijeniti, s inf. τὶ δρᾶν misliti da se što mora činiti, uop. misliti (Sof. El. 658).

ἐπ-αξόνιος, *buk.* preko osovine.

ἐπ-αοιδή, ἡ, v. ἐπῳδή.

ἐπ-απειλέω, ktomu ili još, osim toga prijetiti, uop. groziti se, aps. ili τί čim, τινί kome prijetiti, pa tako i τινί τι, ili s inf. prijetiti da. Pas. πρὸς σοῦ τὰ δεῖν' ἐκεῖν' ἐπηπειλημένοι kad si nam ti ovdje tako strašno zaprijetio.

ἐπ-αποδύομαι, svući se protiv drugoga (za boj), oružati se, τινί protiv koga.

ἐπ-αποθνήσκω, poslije koga (τινί) mrijeti.

ἐπ-απόλλυμι, još ktomu izgubiti.

ἐπ-απολογέομαι, kao drugi branič govoriti.

ἐπ-απορέω, *poz.* dalje pitati; τὰ νῦν ἐπαπορηθέντα što se još mora pitati, što je još sumnjivo.

ἐπ-αποστέλλω, poslati za kim (kao nasljednika u službi).

ἐπ-άπτω, v. ἐφάπτω.

ἐπ-αρά, ᾶς, ἡ, *ep.* proklinjanje, kletva (Il. 9, 456).

ἐπ-αράομαι, *jon.* **-έομαι** (*ep. jon.* ᾱ, *at.* ᾰ), ktomu moliti ili željeti, τίνα τόνδ' ἐπηράσω λόγον; kakva želja leži u tvojoj riječi?, napose: komu (τινί) što zlo (τί) zaželjeti, proklinjati koga, također aps. sa sl. εἰ kletvu na što baciti, ako.

ἐπ-ᾰρᾰρίσκω, *ep.* **1.** tranz., samo aor. 1. ἐπῆρσα, uza što (τινί) nešto (τί) pripajati, pritvrditi, pričvrstiti. **2.** intr. perf. ἐπάρηρα i plpf. ἐπᾰρήρει, pričvršćen biti, pristajati.

ἐπ-ᾰράσσω, zalupiti, τί (Plat. Prot. 314 D). (Isp. ἐπιρρήσσω.)

ἐπ-άρᾱτος, 2. proklet, ἐπάρατον ποιεῖσθαί τινα proklinjati koga, ostaviti ga prokletim; ili za stvari: kletvom zabranjen, s inf. i μή.

ἐπ-άργεμος, 2. *poet.* zapr. s bijelom pjegom na oku (ἄργεμα, v. ἀργής), dakle: slijep, pren. taman, nerazumljiv.

ἐπ-άργυρος, 2. *jon.* srebrom okovan.

ἐπ-άρδω, *poz.* pokropiti, natopiti.

ἐπ-ᾱρή, ἡ, *ep.* prokletstvo, kletva.

ἐπ-ᾰρήγω (i u tmezi), pomagati, aps. i τινί.

ἐπ-αρήρει i slič., v. ἐπαραρίσκω, 2.

ἐπ-ᾰρίστερος, 2. *poz.* zapr. lijevi, pak pren. stepen, nespretan, naopak.

ἐπ-άριτοι, οἱ, birana stajaća saveznička vojska (5000 momaka), koja bi poslije bitke kod Leuktre g. 371. od arkadskoga saveza uređena.

ἐπάρκεια, ἡ, *poz.* i **ἐπάρκεσις**, εως, ἡ, *poet.* potpora, pomoć, γένους kako je otac od svoje djece ima pravo da ište. Od

ἐπ-αρκέω, fut. -αρκέσω, aor. -ήρκεσα, **1. intr.** dovoljan biti, dostajati, trajan ostati (Sof. Ant. 612), τινί za koga, izdržavati ga, pomagati mu. **2. tranz. a)** pomagati, podupirati, οἱ ἐπαρκοῦντες davači, τί čim pomagati, nešto dati, pružati (Plat. Prot. 321 A), τινί komu, također τινί τινος kome od čega davati. **b)** komu (τινί) dovoljnu pomoć pružati, pomagati mu, ugađati, dobro doći, i τί s obzirom na što dotjecati, čemu doskočiti, nešto zapriječiti, odvratiti, stoga: τινί τι od koga što (Il. 2, 873), obraniti koga (Od. 17, 568), nešto od koga ukloniti. Ktomu

ἐπ-αρκής, 2. *poz.* dovoljan, τινί.

ἐπ-αρκούντως, *poet.* adv., dovoljno, τινί komu (Sof. El. 354).

ἐπ-άρουρος, 2. (ἄρουρα), *ep.* koji na selu živi, seljak (Od. 11, 489).

ἐπ-αρτάομαι, pas., o čem visjeti, perf. pren. ἐπήρτηται κίνδυνος *impendet*, prijeti.

ἐπ-αρτής, 2. (ἀρτάω), *ep.* oružan.

ἐπ-αρτύω, *ep.* (i u tmezi), pripojiti, pritvrditi; pren. zato za kaznu odrediti.

ἐπ-αρχεία, *poz.* i **ἐπαρχία**, ἡ (-χος), *poz.* namjesništvo, osob. lat. *provincia*, pokrajina, stoga ὑπατική konzulska. Otd.

ἐπαρχικός, ὁ, *poz.* žitelj jedne pokrajine.

ἔπ-αρχος, ὁ (ἀρχή), *poet.* i *poz.* poglavar, zapovjednik, napose: lat. *praefectus*, predstojnik, stoga ἔπ. τεκτόνων, *pr. fabrum*, vojnički tribun, koji je prtljagom upravljao te strojeve i metala nabavljao.

ἐπ-άρχω, **1.** akt. još ktomu, t. j. **a)** još osim toga gospodovati, zapovijedati, τινός nad čim, imati to na tuđoj zemlji. **b)** svoju vlast raširiti, htjeti raširiti, τινός nad čim. **c)** zapovjednik, namjesnik biti. **2.** med. ritualno: (čašama) posvetiti, čaše za posvetu napuniti, δεπάεσσι (Od. 3, 340; 18, 418).

ἐπ-αρωγός, ὁ, *ep. poet.* i *poz.* pomoćnik, pomagač.

ἐπ-ασκέω, **1.** brižno ktomu raditi, dobro čim (τινί) ograditi (Od. 17, 266). **2.** nešto (τί) uvježbati, vježbati se u čem (Her. 6, 92), uop. posao vršiti, ἀρετὴν ἐς τὸ κοινόν svoju vrlinu za opće dobro htjeti ulagati, μνήμην spomen znamenitih događaja bilježenjem nastojati sačuvati (Her. 2, 77). Perf. pas. -ήσκηται običaj je, τισί u nekojih.

ἐπ-ασσύτερος, 3. (od ἐπ-αν-σύτερος, od ἐπ-ανασεύομαι, kor. σσυ), *ep.*, obič. u plur., rušeći se jedno preko drugoga, blizu ili gusto jedan do drugoga ili za drugim, hrpimice, gusto zbijen, κῦμα ἐπ. ὄρνυται val za valom diže se (Il. 4, 423). Otd.

ἐπασσυτεροτρίβής, 2. *poet.* koji brzo uzamance gađa.

ἐπ-ᾴσσω, v. ἐπ-αΐσσω.

ἐπ-αυγάζομαι, med., *poet.* rasvjetljivati, promatrati.

ἐπ-αυδάομαι, *poet.* med., koga (τινά) zazivati (na osvetu) (Sof. Fil. 395).

ἐπ-αυθᾱδιάζομαι (-δίζομαι), *poz.* još ktomu, pri tom biti prkosan, tvrdoglav.

ἐπ-αυλέω, *poet.* ktomu u frulu svirati.

ἐπ-αυλίζομαι, dep. s fut. med. i aor. med. i pas., u polju noćiti ili u okolu sjediti.

ἐπαύλιον, τὸ, *poz.* dobarce. Od

ἔπ-αυλις, εως, ἡ, *jon.* i *poz.* **1.** dvorac, majur, imanje. **2.** stan, ἔπαυλιν ποιεῖσθαι nastaniti se.

ἐπ-αυλος, ὁ, *ep.* i *poet.* plur. τὰ ἔπαυλα (αὐλή), obor, tor za prenoćivanje govedâ. U plur. s γᾶς, kao ukupni pojam, stan, obitavalište, i s genet. τᾶσδε χώρας atičko.

ἐπ-αυξάνω i **ἐπαύξω,** fut. ἐπαυξήσω i t. d., još množiti, nasporiti, uzvisiti, uzveličati, τί. U pas. osiliti. Otd.

ἐπαύξησις, ἡ, povećavanje.

ἐπαύρεσις ili **ἐπαύρησις,** εως, *jon.* ιος, ἡ (-ρίσκω), u plur. užitak, dobitak od čega, ταχείας τὰς ἐπ. καὶ πρὸς τὸ τερπνὸν ποιεῖσθαι brzo i ugodno uživati.

ἐπ-αύριον, ἡ, N. T. naime ἡμέρα, sjutradan.

ἐπ-αυρίσκω, *ep.* i *poet.*, akt. samo u aor. 2. inf. *ep.* ἐπαυρέμεν mj. ἐπαυρεῖν, i u med. fut. ἐπαυρήσομαι, aor. 2. ἐπηυρόμην (ili aor. 1. ἐπηυράμην), 2. sing. konj. *ep.* ἐπαύρηαι i ἐπαύρῃ, — **1. akt. a)** uživati, dobiti, postići, aps. i τινός. **b)** o strijelama: okrznuti, ozlijediti, darnuti (Il. 11, 391), aps. i τί nešto, τινός čega dotaknuti se. **2. med. a)** imati dio čega, i to u dobrom i zlom smislu: uživati, τινός što (Il. 18, 302), korist, štetu imati, okusiti, plodove brati, na pr. βασιλῆος (zločestoga) kralja na svoju štetu spoznati (Il. 1, 410). **b)** s akuz. čega dokopati se, dobaviti se (Od. 18, 106).

ἐπ-αϋτέω, *buk.* ktomu vikati.

ἐπ-αυχέω, *poet.* dičiti se čim (τινί), ili s inf. fut. nadati se, da.

ἐπ-αΰω, *poet.* pri tom vikati, zavikati.

ἐπ-αφάω, i *buk.* med., dotaknuti, gladiti.

ἐπ-αφή, ἡ, doticanje, čuvstvo.

ἐπ-αφίημι, na što odapeti, baciti ili hitati, dolje baciti, τὶ ἐπί τινα i τί τινι t. j. nešto na koga.

Ἔπαφος, ὁ, sin Zeusa i Ijone, koji se rodio na Nilu, grč. ime egipatskoga Apisa (v. r.).

Ἐπαφρᾶς, ᾶ, kršćanin u Kolosi.

ἐπ-αφρίζω, *poz.* zapjenušiti.

ἐπ-αφρόδιτος, 2. (Ἀφροδίτη), pun čara, dražestan; ljubimac Afroditin (Sula). Kao *nom. propr.* ime drugu sv. Pavla.

ἐπ-ἀφύσσω, *ep.*, aor. ἐπήφυσα, ktomu crpsti ili grabiti, priliti.

ἐπ-αχθής, 2. (ἄχθος), dosadan, težak, mrzak (τινί), tvrd, neuljudan, neiskren, nezgrapan, aps. i ἔς τινα prema komu, ili s inf. Supst. τὸ ἐπ. mrsko, τινός kod čega. Adv. *poz.* -ῶς.

ἐπαχθίζω, *poz.* teretiti.

ἐπ-άχθομαι, *poet.* brigu osjećati ili u brizi biti poradi —.

ἐπεάν, v. ἐπάν.

ἐπ-εγγελάω, čemu smijati se, aps., komu podsmijevati se, rugati mu se, ružiti ga, τινί i κατά τινος.

ἐπ-εγγυάω, jamca dati.

ἐπ-εγείρω, *ep.* i *jon.* aor. med. ἐπεγρόμην, -εγρέσθαι, 1. akt. oda sna buditi, τινά, pren. **a)** τινά ohrabriti, osokoliti. **b)** τί, opet uzbuditi. **2.** pas. i med. **a)** probuditi se, opet raspiriti se. **b)** pri čem razbuditi se.

ἐπ-έγεντο, *poet.* mj. ἐπεγένετο.

ἐπ-εγκελεύω, *poet.* ktomu poticati.

ἐπ-εγκεράννυμαι, med., u sebe primati.

ἐπ-εγχέω, *poet.* ktomu uliti, pren. podjedno ujediniti.

ἐπ-έδρη, ἡ, *jon.* mj. ἐφέδρα, podsjedanje.

ἐπ-έην, mj. ἐπῆν, v. I. ἔπειμι.

ἐπεί (ἐπί i εἰ, ἐπεί spond. u Od. 4, 13 i češće, ali ἐπειή kao anapest = ἐπεϳή Od. 9. 276), *ep.* takođ. **ἐπειή,** ἐπεὶ ἤ, **kad već,** prema prirodi riječi εἰ ili demonstr. stoga, ili relat. pošto, dakle logično i vremeno. **1.** veznik vremena: kad, pošto, dok, otkad (Sof. Ant. 15), ἐπ. τάχιστα kako, čim. Konstr. **a)** s indik., koji se katkad iz sveze mora nadopuniti. **b)** s opt. u *or. obliq.* i za oznaku ponovljenog čina u prošlosti, ili kad misao uopće treba da bude općena, kadgod, rijetko s ἄν, κέν. **c)** s konj. u općenim rečenicama, osob. s ἄν ili κέ, kad, čim. **d)** kod infin. u *or. obliq.* uz glavnu rečen. izraženu u infin., kad zavis. rečenicu takođ. treba navesti kao očitovanje onoga, o kom se pripovijeda. **2.** o uzroku: **a)** budući da, jer, kad, često takođ. uostalom, međutim, kad se komu govori, bez odnosne glavne rečen. (Il. 13, 86, gdje treba pridodati: deder dakle da se stim hrabrije borimo). **b)** jer (Plat. Gorg. 474 B), jer i, osob. poslije duže prednje rečen. i gotovo za γάρ, takođ. u početku pitanja, kod imper. ili uop. kad je ispuštena prednja rečen.: jer inače, ἐπεὶ καὶ budući da i, ἐπεί γε ta kad, ἐπεὶ οὖν kad jednom, ἐπεὶ δή kad evo, ἐπεί περ kad baš, ἐπεί τοι budući da, kad eto, αὐτίκ' ἐπεί τε *simul atque,* αὐτὰρ ἐπεί ali kad, ἐπεὶ ἄρ i ῥα kad dakle, čim, kako, ἐπεί τε *ep.* i *jon.* = ἐπειδή, inače samo za uže vezanje. Samo pjesnički se katkad ἐπεί meće iza druge riječi. ἐπεὶ οὐ često sinicezom stopljeno ἐπεϳου.

ἐπείγω, impf. ἤπειγον, aor. ἤπειξα, **1. akt.** i **pas.** tranz. **a)** tištiti, **tiskati,** tjerati, pritijesniti, goniti, τινά, u pas. πυρὶ ἐπειγόμενος ugrijan. **b)** tjerati, potjerati, otjerati, goniti, pokrenuti, stoga takođ.: uskoriti (Od. 19, 142), τί. **2.** intr. žuriti se, hitjeti, τὰ ἐπείγοντα hitno, hitan posao.

3. med. ἐπείγομαι, fut. ἐπείξομαι, aor. ἠπείχθην, **a)** tiskati se, navaliti, stoga: **hitjeti,** požuriti se, aps. ili s inf. ili part., δρόμῳ zagonačke, τοῖς ἐγκλήμασι poradi tužbi, ἔς, πρός, ἐπί τι do čega, za čim. **b)** za sebe živo nastojati, ubrziti, uskoriti, τί. **c)** zahtijevati, željeti. Part. ἐπειγόμενος kao adj. **a)** aps. hitan, brz, nagao. **b)** s gen. za čim hiteći, udeći, težeći, takođ. περὶ νίκης gonjen željom za pobjedom, ili s akuz. s inf. želeći da (Od. 13, 30).

ἐπειδ-άν (ἐπειδή — ἄν), veznik s konj. *expect.*, stoga konj. aor. = fut. eksakt. u lat.: kod prez. kad, dok, kod preter. pošto, kad, čim, ἐπειδὰν τάχιστα kako, čim. Slič. ἐπ. θᾶττον.

ἐπει-δή, veznik (u Hom. u arzi ἔπ. v. ἐπεί u poč.), **1.** o vremenu: pošto dakle, kad jednom, kad već, otkad, ἐπ. πρῶτα otkad jednom, ἐπ. τάχιστα kako, čim, obič. s indik. prošlosti, ali za oznaku ponavljanja u sadašnjosti također, premda rijetko, s konj., ili kad se navodi tuđe mišljenje i kod ponovljenih čina u prošlosti s opt., kad, kadgod, ili s inf. kao ἐπεί, v. r. **2.** za oznaku uzroka: kad baš, jer dakle, kad jednom, budući da, ἐπειδή γε jer eto, s indik. Kad se komu govori, također bez odnosne stražnje rečen. U Hom. u novijim izdanjima pisano također ἐπεὶ δή.

ἐπειδή-περ, veznik, kad jednom, kad baš.

ἐπειή, v. ἐπεί.

ἐπ-εικάζω, *jon.* i *poet.* još ktomu slutiti, nagađati, osob. u: (ὡς) ἐπεικάσαι i ἐπεικάζειν kako moram slutiti, valjada.

I. **ἔπ-ειμι**, inf. ἐπεῖναι, fut. ἐπέσομαι i t. d., *epski* σσ, impf. 1. sing. ἐπέην, 3. sing. ἐπῆεν, 3. plur. ἔπεσαν, **1. na čem,** pri čem, uza što, **nad čim biti** ili ležati, τινί, ἐν i ἐπί τινι, ἐπί τινος na čem, uza što biti ili ostati; stoga: biti na čelu. **2.** o vremenu: **a)** preostati, još ostati (Od. 4, 756). **b)** čekati; οἱ ἐπεσσόμενοι koji su kasnije rođeni. **3.** nad čim (ἐπί τινι) biti, osim toga biti. **4.** ἐπῆν i ἔπι (v. r.), bijaše ili jest pri tom, tu je, događa se.

II. **ἔπ-ειμι**, konj. ἐπίω, inf. ἐπιέναι, impf. 3. sing. *ep.* ἐπήιεν, 3. plur. ἐπήισαν. fut. *ep.* ἐπιείσομαι, aor. 1. med. *ep.* ἐπιεισαμένη (i u tmezi), u prez. često s futur. znač., **1. prići, pridolaziti,** nadoći, doći, približiti se, prispjeti, na um doći, nastati, prijetiti; ὁ ἐπιών koji baš nadođe, koji se namjeri, kojigod; τινά i τινί ka komu, na koga, τί do čega, na što, također sa sl. infin. Napose **a)** neprijateljski na što udariti ili nasrnuti, prići, ući, navaliti (Her. 7, 145), provaliti, progoniti, ἐπιών kod prve navale, ὁ ἐπιών napadač (Il. 5, 238), τὸ ἐπιόν vojska što dolazi, ili s δρόμῳ na juriš, βοῇ i slič.; τινά, τί, τινί, ἐπί, πρός τι, ἐπί, πρός τινα protiv koga ili čega, u zemlju provaliti, i εἴς τι do čega. **b)** o govorniku: ustati. **c)** o mnoštvu: obaći (Od. 15, 504), prolaziti kroza nj; pren. promatrati, τινάς. **2.** o vremenu: primicati se, blizu biti, slijediti (Ksen. An. 1, 7, 2, Kir. 2, 1, 23. Her. 9, 42), ὁ ἐπιών idući, slijedeći, εἰς τοὐπιόν naime ἔτος do godine (također: unapredak), slič. ἐς τὴν ἐπιοῦσαν (ἡμέραν) na sjutra, pa tako i τῇ ἐπιούσῃ i τῆς ἐπιούσης ἡμέρας sjutradan, ili τὰ ἐπιόντα što dolazi, slijedeće.

ἐπ-είνυμαι, *jon.* mj. ἐφέννυμαι, obući.

Ἐπειοί, οἱ, staro pleme u sjev. Elidi.

Ἐπειός, ὁ, Epej, sin Panopejev, graditelj trojanskoga konja.

ἐπ-ειπεῖν, def. aor., ktomu reći, na to pomenuti, dodati, τί (τινί pogrebni govor komu besjediti).

ἐπεί-περ, veznik, budući da, kad baš, jer baš.

ἐπ-είρομαι, prez. i impf. samo *jon.*, fut. ἐπερήσομαι (*jon.* ἐπειρήσομαι), aor. ἐπηρόμην, inf. ἐπερέσθαι (također -έρεσθαι), nasuprot pitati, opet ili dalje pitati, upitati, zadati pitanje, aps. ili τινά, τὸν δῆμον narodu, t. j. dati da glasa, τί za što, τινά τι, τινὰ περί τινος, ili s neupr. upit. rečen. ili μή. Napose: proročište, boga zapitati, također žrtvom, τινά, τί, ili s neupr. upit. rečenicom.

ἐπ-ειρύω, v. ἐπερύω.

ἐπ-ειρωτέω i slič., v. ἐπερωτάω.

ἐπ-εισάγω, ktomu zajedno uvoditi; med. za sebe ili kod sebe uvesti. Otd.

ἐπεισαγωγή, ἡ, **1.** mjesto za uvođenje. **2.** uvođenje, N. T.

ἐπ-εισαγώγιμα, τὰ, uvezena roba.

ἐπ-είσακτος, 2. izvana uvezen, tuđ.

ἐπ-εισβαίνω, kamo unutra (εἴς τι) ići za kim, sići, ući.

ἐπ-εισβάλλω, **1.** intr. još jednom provaliti. **2.** tranz. *poet.* još ktomu unutra baciti.

ἐπ-εισβάτης, ὁ, *poet.* prekobrojni putnik lađeni.

ἐπ-είσειμι i **ἐπ-εισέρχομαι**, još ući, ktomu još unutra baciti se, poći na koga, aps. i τινί do koga, ἡ ἐπεσελθοῦσα koja je (poslije prve u kuću) došla, maćeha; ali također uop. ući, uveden biti.

ἐπ-εισκυκλέω, *poz.* osim toga uvaliti, t. j. unijeti.

ἐπ-εισκωμάζω, uletjeti, drsko utisnuti se.

ἐπεισόδιος, 3. *poz.* koji još ktomu dolazi, tuđ, umetnut; τὸ ἐπ. dijaloški dio između korskih pjesama u tragediji, u komediji šaljivi umeci; uop. u epu i drami mali samostalni odlomci, također u govorima. Od

ἐπ-είσοδος, ἡ, *poet.* i *poz.* pridolazak, osob. *term. tech.* za dolazak glumčev.

ἐπ-εισπηδάω, ktomu unutra skočiti.

ἐπ-εισπίπτω, ktomu provaliti, prodrijeti, τινί na koga udariti, navaliti, napasti.

ἐπ-εισπλέω, fut. -πλεύσομαι (-πλευσοῦμαι), ktomu još dojedriti, još na obali pristati, osob. za navalu ujedriti.

ἐπ-εισφέρω, **1.** akt. *jon.* i *poet.* ktomu unijeti. **2.** pas. nadoći. **3.** med. sebi prinijeti.

ἐπ-εισφρέω, *poet.* još ktomu, zatim unutra pustiti. Aor. med. ἐπεισφρέσθαι sa sobom još ktomu unutra pustiti, τινὰ εἴς τι ili τινά τι.

ἔπ-ειτα, *jon.* **-τεν** (u krazi κἄπειτα), adv. **1. zatim,** još ktomu, **nato**, potom, izatoga, i kod nabrajanja iza πρῶτον (μέν), μάλιστα (μέν) i slič. (sa i bez δέ) zatim, dalje, pak. Sa članom ὁ ἔπ. potonji, τὰ ἔπ. μέλλοντα potonja budućnost

ὁ ἔπ. χρόνος potonje vrijeme, τὸν ἔπ. χρόνον zatim, ἐς τὸν ἔπ. χρόνον unapredak, οἱ ἔπ. ἄνθρωποι potonji ljudi. Stoga takođ. samo ἐν τῷ ἔπειτα u potonje vrijeme, unapredak, ἐς τὸ ἔπ. i samo τὸ ἔπ. za potomstvo, ἐς τὰ ἔπ. u potonje vrijeme, τὸ i τὰ ἔπ. takođ. bližnja budućnost, ili potonje, katkad podjedno označujući sadašnjost, ali οἱ ἔπ. potomci, potomstvo. **2.** u stražnjoj rečen., često samo da je istavi, pak, slič. iza uvjetnih čestica i participa. **3.** stoga, dakle, jer, ipak, opet, i opet, osob. u pitanjima i iza participâ.

ἐπ-εκβαίνω, još ktomu, za kim izaći ili lađom pristati, izaći ili prići, slijediti, aps. i ἔς τι.

ἐπ-εκβοηθέω, u pomoć priskočiti, uop. priteći, ususret pohitjeti.

ἐπ-εκδιδάσκω, ktomu još učiti, pokazati, dalje razlagati, τί ili sa sl. ὡς.

ἐπ-εκδιηγέομαι, dep. med. = ἐπεκδιδάσκω.

ἐπ-εκδρομή, ἡ (ἐπεκτρέχω), provala, napadaj.

ἐπ-έκεινα, takođ. ἐπ' ἐκεῖνα pisano, adv., s onu stranu, dalje preko, aps. i τινός, sa članom τὰ ἐπέκεινά τινος iza čega, na protivnoj strani čega, τὸ ἐπ. kraj s onu stranu, stoga ἐν τῷ ἐπ. s one strane, za čim.

ἐπ-εκέκλετο, v. ἐπικέλομαι.

ἐπ-έκερσε, v. ἐπικείρω.

ἐπ-εκθέω, hitro prodrijeti, na koga provaliti, nasrnuti, navaliti, aps. i ἔς τινα.

ἐπ-εκπίνω, *poet.* ktomu ispiti.

ἐπ-εκπλέω, za navalu isploviti.

ἐπ-έκπλους, stegn. od -οος, ὁ, navala (brodovima).

ἐπ-εκτείνομαι, N. T. za čim pružiti se.

ἐπ-εκτρέχω, τινί, = ἐπεκθέω.

ἐπ-εκφέρω, *poz.* još ktomu proizvesti, povećati.

ἐπ-εκχωρέω, *poet.* zatim krenuti se ili izaći (u boj).

ἐπ-έλασις, εως, ἡ, *poz.* polazak, navala, osob. na konju, konjanički napadaj.

ἐπ-ελαύνω (i u tmezi, v. ἐλαύνω), **1.** tranz. tjerati na što ili preko čega, **a)** kovinu: nakovati, nabiti (Il. 7, 223). **b)** nametnuti, kao okove metnuti, τινὶ ὅρκους komu zakletve, takođ. ἐπὶ τούτοισι na to. **c)** nešto protiv čega pokrenuti, τὴν στρατιήν svoju vojsku krenuti, s njom dolaziti (Her. 1, 164), aps. **2.** naoko **intr.** s ispušt. στρατιάν, ἵππον i slič. primicati se, dojahati, navaliti, τινί na koga, ἐπί τι na što, uop. pridoći, dovesti se, περί τι u okolinu čega, ἐρήμην kroz pustinju ići.

ἐπ-ελαφρύνω, *poz.* oblakšati.

ἐπ-ελέγχω, *poet.* nagrditi, krivo prikazati.

ἐπ-έλκω, v. ἐφελκύω.

ἐπ-ελπίζω, **1.** dati komu (τινά) da se nada, u njemu buditi nadu, ὡς. **2.** podjedno ili čemu nadati se, τί ili s inf. ili sa sl. ὡς.

ἐπ-έλπομαι, *poet.*, **ἐπι-έλπομαι,** *ep.* pri tom, ujedno, ktomu se nadati, τί i s inf. fut.

ἐπ-εμβαίνω, part. perf. *ep.* ἐπεμβεβᾱώς, **a)** *poet.* ἐπεμβάσει (med.) πόδα εἴς τι nogom stati na što; na što ili u što (τί ili εἴς τι) stati, na što stupati, u ili na što ići, unići, prići, perf. na čem (τινός) stajati. **b)** pren. sa i bez ποδί na koga (τινί) stati, nogom mu za vrat stati, takođ. κατά τινος koga nogama gaziti, t. j. zlostaviti.

ἐπ-εμβάλλω, **1.** tranz. još ktomu unutra bacati, na što bacati, τινά, στόμιά τινι komu ždrijelom svojim prijetiti, napasti ga; pren. γῆς σωτῆρα τῷ λόγῳ nuditi se govorom za spasitelja zemlje (Sof. OC. 464). **2.** intr. još osim toga utjecati.

ἐπ-εμβάτης, ου, ὁ, *poet.* koji uzlazi, osob. jahač.

ἐπ-εμπίπτω, *poet.* upasti, unutra zaletjeti se, τήνδε βάσιν takim korakom (Sof. Aj. 42), τινί u što.

ἐπ-εναρίζω, *poet.* još ktomu ubiti.

ἐπ-ενδίδωμι, *poet.* još ktomu dati, τρίτην τινί.

ἐπ-ένδυμα, τό, *poz.* gornja haljina.

ἐπ-ενδύνω, *jon.*, i *poz.* ἐπενδύομαι, sebi ktomu ili na to (ἐπί τι) još obući, τί. Otd.

ἐπενδύτης, ὁ, N. T. gornja haljina u ribarâ.

ἐπενήνοθε (v. ἀνήνοθε, jednako perfektu proz. ἐπανθέω), *ep.* 3. sing. staroga perf. s prez. znač., ili takođ. upotrebljavano kao impf., na čem sjediti ili ležati, aps. i τινά po kom teći (Od. 8, 365), na kom biti.

ἐπ-ενθρώσκω, *poet.* na što skakati, pren. na koga (ἐπί τινα) zaletjeti se.

ἐπ-εντανύω, *ep.* i **ἐπεντείνω,** -ταθείς, *poet.* i *poz.* o što napeti, o što upirati (Sof. Ant. 1235).

ἐπ-εντέλλω, *poet.* još ktomu naložiti.

ἐπ-εντύνω [ῡ], *ep.* i *poet.*, *ep.* takođ. **ἐπεντύω** [ῠ], **1.** akt. ktomu prirediti, spremati, opraviti, napose ἵππους spraviti, zapregnuti, χεῖρ' ἐπί τινι ruku za kim pružiti. **2.** med. *ep.* spremati se, ἄεθλα za bojne nagrade, naime da se dobiju.

ἐπ-εξάγω, nasuprot izvoditi, samo aps. **a)** dati da krene. **b)** krenuti, otići, ἀπὸ σφῶν svoje čelo (nalijevo) raširiti, rastegnuti, τῷ πλῷ πρός τι ploveći prema čemu. Otd.

ἐπεξαγωγή, ἡ, dalje rastezanje ili širenje.

ἐπ-εξαμαρτάνω, s adj. verb. -ρτητέον, još više griješiti.

ἐπ-έξειμι (prez. takođ. s fut. znač.), impf. 2. sing. ἐπεξῄεισθα, i **ἐπ-εξέρχομαι,** **1. a)** na koga neprijateljski izlaziti, prići, naprijed ići, krenuti se, progoniti ga, nasuprot stati, ususret ići, izaći, osob. iz grada provaliti, provalom uznemiriti, navalu preduzeti, aps. ili τινί na koga, τί nešto napasti, εἴς τι do čega ili u što, ἔκ τινος iz čega, κατὰ τὰς πύλας kroz vrata. **b)** pren. s kim (τινί i τινά) neprijateljski postupati, kazniti ga (takođ. riječima), osvetiti mu se, takođ. τινί ili τί nešto progoniti, napose: sudbeno koga tužiti, τινός čega radi. **2.** dalje ići, μάλιστα najdalje ići,

ἐπί τι do čega, ali τί kroza što ići, posve proći kroz; pren. opširno razlagati, pripovijedati, prikazati (Her. 1, 5), τί i περί τινος, ili što (τί) istražiti ili razložiti, τιμωρίας μείζους sve veće kazni nametati.

ἐπ-εξελαύνω, krenuti, izvesti protiv koga.

ἐπ-εξεργάζομαι, još ktomu počiniti, τί, napose *poet.* još jednom uništiti, τινά.

ἐπ-εξέρχομαι, v. ἐπέξειμι.

ἐπ-εξέτασις, εως, ἡ, ponovna smotra ili pregledba.

ἐπ-εξευρίσκω, *jon.* i *poz.* ktomu (παρὰ ταῦτα) iznaći, τί (Her. 2, 160).

ἐπ-εξῆς, v. ἐφεξῆς.

ἐπ-εξιακχάζω, *poet.* pocikivati.

ἐπεξόδια, τὰ, naime ἱερά, žrtve prije polaska ili na polasku protiv neprijatelja.

ἐπ-έξοδος, ἡ, izlaženje, odlazak, πρός τινα.

ἐπ-έοικα, *ep.* i *poz.* **1.** lično zapr. nalikovati, stoga: u skladu biti, slagati se čim, pristajati, dolikovati, dopadati se, sviđati se, τινί. **2.** bezlič. **ἐπ-έοικε** s plpf. ἐπεῴκει, dostoja se, dolikuje, pristojno je, priliкuje, τινί ili τινά s inf., takođ. s ispušt. inf. (μὴ δεύεσθαι), Od. 6, 93. 14, 511, ili samo ὡς ἐπέοικε, ὡς ἐπεῴκει. Part. *poet.* i *poz.* ἐπεοικώς jednak, sličan, skladan.

ἐπέπιθμεν, v. πείθω, 2. c.

ἐπέπληγον, v. πλήσσω.

ἐπ-έπλως, v. ἐπιπλέω.

ἐπεπόνθει, v. πάσχω.

ἐπ-έπταρε, v. ἐπιπταίρω.

ἐπ-έπω, v. ἐφέπω.

ἐπ-έραστος, 2. *poz.* ljubljen, milokrvan.

ἐπ-εργάζομαι, na tuđem mjestu (gdje su svete masline stajale) što mu drago sijati i saditi, uop. zemlju težiti, ὁ ἐπεργαζόμενος seljak, ratar. Otd.

ἐπεργασία, ἡ, teženje, **a)** pravo tuđu zemlju orati, uzajmično teženje zemlje. **b)** zabranjeno teženje svete zemlje.

ἐπ-ερεθίζω, *poz.* nadražiti.

ἐπ-ερείδω, aor. 1. ἐπέρεισα, *ep. poet.* i *poz.* **1.** na što (ἔς τι) upirati, nasloniti, potisnuti (t. j. svomu ili tuđemu udarcu još dodati snagu, Il. 5, 856), pren. naprezati, sjeknuti (pregolemom snagom), τί. **2.** intr. upirati se, τινί protiv koga, odupirati se.

ἐπ-ερέφω, *ep.* (u tmezi), pod krov spraviti, sagraditi, τί.

ἐπ-ερέσθαι, -ερήσομαι, v. ἐπ-είρομαι.

ἐπ-ερεύγομαι, *ep.* nasuprot rigati, nasuprot se izlijevati.

ἐπ-ερύω, aor. 1. ἐπέρυσα, *ep.* σσ (i u tmezi), *jon.* **ἐπειρύω, 1.** akt. *ep.* privlačiti, navući, τί τινι nešto čim, takođ. *ep.* na čem postavljati, τί. **2.** med. *jon.* na sebe obući, haljinu, τί.

ἐπ-έρχομαι (v. ἔρχομαι), *ep.* fut. ἐπελεύσομαι, aor. 2. ἐπήλυθον (i u tmezi), **1. prilaziti,** nadoći, bliže **pristupati,** doći, približiti se, primaći se za ljude i za stanje i vrijeme, τινί ili τινά do koga, komu, τινά takođ.: koga nenadano zateći, iznenaditi (Od. 4, 793), τί ili ἔς τι na koje mjesto ili kamo. Napose **a)** dati se na što, dospjeti do čega. **b)** εἴς τι do čega doći, u što pasti. **c)** ἐπί τινα na koga obratiti se, pred njega stati, pa tako i aps. stupiti naprijed, ustati. **d)** *incessit,* snaći, spopasti, obuzeti, na um pasti (Plat. Gorg. 485 E), τινά, τινί, sa sl. inf.; takođ. τινά na koga doći. **e)** stići, na mjesto određeno dospjeti (Tuk. 5, 66). **2.** u neprijateljskom smislu: na koga nasrnuti, dolaziti, na koga navaliti (Il. 20, 91), udariti, napasti, aps. ili τινί i πρός τινα, takođ. τί u što prodrijeti, na što navaliti, i ἔς τι na što poći. **3.** prijeko prelaziti, obaći, prolaziti, pohoditi, aps. i τί; za rijeke aps.: nabujati, protjecati, i τί preko čega razliti se. Pren. nešto izvršiti.

ἐπ-ερωτάω, *jon.* ἐπειρωτάω i -τέω, = ἐπείρομαι, v. r. (N. T. takođ.: iskati, zahtijevati.) Otd.

ἐπερώτημα (N. T. čeznuće; poglavarstveno dopuštenje), *jon.* **ἐπειρώτημα,** τὸ, i **ἐπερώτησις,** εως, *jon.* **ἐπειρώτησις,** ἡ, upit, pitanje.

ἐπ-εσ-, v. ἐπεισ-.

ἔπ-εσαν, v. I. ἔπειμι.

ἐπεσβολίη, ἡ, *ep.* razmetanje riječima, prazno naklapanje. Od

ἐπεσ-βόλος, 2. (ἔπος, βάλλω), koji se razmeće riječima, drsko govori, što mu dođe na jezik, brbljav.

ἐπ-εσθίω, ktomu (τινί) jesti, τί.

ἐπ-έσπε, v. ἐφέπω.

ἐπ-έσσεται, v. ἔπειμι.

ἐπ-έσσυται, v. ἐπισσεύω.

ἐπέσχεθον, *poet.* spor. obl. za ἐπέσχον, v. ἐπέχω.

ἐπ-έτειος, *jon.* **ἐπέτεος,** 2. (takođ. 3.), i **ἐπετήσιος,** 2. koji cijelu godinu traje (Od. 7, 118), godišnji.

ἐπέτης, ου, ὁ, ἡ, (nagađ.), *poet. assecla,* pratilac.

ἐπ-ευθύνω, *poet.* upravljati, χειρί vladati, χεῖρα podići (Sof. Aj. 451).

ἐπ-ευρίσκω, v. ἐφευρίσκω.

ἐπ-ευφημέω, *ep. poet.* i *poz.* **1.** pljeskati, odobravajući klicati, i s inf. pljeskajući iskati, aps. dobru sreću željeti, svoju radost pokazati. **2.** dobrokobne riječi ktomu govoriti, παιᾶνα za dobar uspjeh pjesmu ktomú (τινί) zapjevati.

ἐπ-εύχομαι, dep. med. (augment. u ἐπηυ- i ἐπευ-), **1. a)** ktomu željeti, božanstvu moliti se, božanstvo zazivati, uop. moliti se, izmoliti, željeti, aps. i τινί božanstvu, τί ili s inf. nešto izmoliti ili moliti se, da se što zbude, takođ. s λιτάς molitvu moliti. **b)** zlo, nesreću željeti, τινί i aps. proklinjati, kleti. **2.** dičiti se, hvaliti se, klicati, aps. ili τινί nad kim (pobijeđenim neprijateljem), τί τι nešto kao nešto slaviti, ili s inf.

ἐπ-ευωνίζω, cijene, t. j. jevtino praviti, jevtino prodavati.

ἔπεφνον, v. *ΦΕΝ*.

ἐπέφραδον, v. *φράζω*.

ἐπ-έχραον, *ep*. aor. od *ἐπιχραύω*.

ἐπ-έχω, fut. *ἐπισχήσω* i *ἐφέξω*, aor. *ἐπέσχον* (i *poet*. *ἐπέσχεθον*), *ep*. plpf. pas. 3. pl. *ἐπώχατο*, sa spor. obl. **ἐπ-ίσχω, I. akt. 1. a)** tranz. na čem, o čem, pri čem imati ili držati, *τί*, i to *τινί* na čem, stoga: pružiti, *τί τινι* komu što (Il. 22, 83), ili *τινά* navoditi, napose *τινά* koga nasuprot imati, stajati nasuprot komu. **b)** intr. na što držati, upravljati (naime sebe), *τινί* na koga ili što udariti, naperiti, *ἐπί τινι* ili *ἐπί τινα* na koga udariti, dići se (Her. 9, 59), *κατά τι* protiv čega krenuti se, i *ταύτῃ* prema kojemu kraju okrenut biti. Pren. svoje misli, svoju pažnju na što obraćati, misliti, odlučiti, sa sl. inf. ili dat., *cogito*. **2. a)** tranz. ustaviti, ne dati (Sof. El. 507), ostaviti, prekinuti, odgoditi, prestati, zatezati, *τί* ili *τινά*, i to *τινός* od čega, ili sa sl. inf. sa i bez *μή*, takođ. akuz. s inf. i *μή*, i s *τὸ ἐξαίφνης* za čas. **b)** aps. prestati, uzdržati se, na pr. od izvjesna suda, boraviti, zatrajati se, skanjivati se, napose: stati (Her. 1, 32), *δρόμῳ* u trku, *τινός* čim prestati, ali takođ. *περί τινος* s obzirom na što, ili s inf. sa i bez *τό*, oklijevati da se što čini (Sof. El. 1369), ili sa sl. *ἕως*, često s akuz. vremena, stoga *οὐ πολὺν χρόνον ἐπισχὼν ἧκε* nedugo zatim dođe, ili *ἐπισχὼν μικρόν* nakon kratka vremena. O stanju, vjetru i t. d.: držati, trajati. **3.** tranz. zapremati, protezati se, širiti se, nešto doseći (Il. 23, 238), u vlasti imati, prekriliti (Her. 7, 19), zabavljati, *τί* komad zemlje, *τινά* koga zadržavati, zabavljati, takođ. *ἐπὶ πολύ τινος* nadaleko što zapremiti ili prekriliti.

II. med. ἐπ-έχομαι, 1. kamo držati se, stoga *ἐπισχόμενος* nišaneći. **2.** svoje (*τὰ ὦτα* uši) začepiti. **3.** k sebi držati, pristaviti, nagnuti (čašu), *τί*. **4.** = akt. pružiti, nuditi, *τί*. **5. pas.** *ep*. *ἐπώχατο*, zabravljen, zatvoren biti.

ἐπ-ηβάω, v. *ἐφηβάω*.

ἐπ-ήβολος, koji se čega dokopao, koji što ima, *τινός* nešto; *ἐπ. γίγνομαι* postići.

ἐπ-ηγκενίδες, *αἱ* (od osn. *ἐγκ*, *ἐνεκ*, v. *φέρω*), *ep*. statve (Od. 5, 253), t. j. u lađe preko rebara (bokonja) izvana poprijeko pribijene grede.

ἐπηγορέω (kao od *ἐπ-ήγορος*), *jon*. nešto (*τί*) prebacivati, *τινί* tužiti se na koga.

ἐπ-ῄειν, v. I. *ἔπειμι*.

ἐπ-ηετανός, 2. (*ἐπί*, *ἀεί* s dodatkom *τανο*), *ep*. neprestani, svagdašnji, do vijeka trajan, vječan, obilan (Od. 8, 233). Neutr. sing. kao adv. svejednako, neprestano, *perpetuus*.

ἐπ-ῄισαν, v. II. *ἔπειμι*.

ἐπ-ῆκαν, v. *ἐφίημι*.

ἐπήκοος, 2. (*ἐπακούω*), **1.** tko čuti može, slušajući, slušač, *τινός* čega, *ἐπ. γίγνεσθαι* uslišiti. **2.** u neutr. o mjestu: gdje se čuti ili čuven biti može, *εἰς ἐπήκοον* koliko se čuti (dovikati) može (Ksen. An. 2, 5, 38; 3, 3, 1), i u superl. *ἐς τὸ ἐπηκοώτατον τοῦ οὐρανοῦ* na ono mjesto na nebu, gdje se moglo najbolje čuti.

ἐπηλυγάζομαι, med. (*ἐπῆλυξ*), svoje (*τὸ σφέτερον* svoju osobitu korist) zaklonjati, *τινί* čim; sakrivati se, *τινά* za kim.

ἐπ-ήλυθον, v. *ἐπέρχομαι*.

ἐπ-ῆλυξ, *υγος*, *ὁ*, *ἡ*, *poet*. koji zasjenjuje, sakriva.

ἔπ-ηλυς, *υδος*, *ο*, *ἡ*, *jon*. neutr. plur. *ἐπήλυδα*, i

ἐπηλύτης, *ου*, *ὁ* (*ἤλυθον*, *ἐλθεῖν*), **1.** adj. doseljen, izvanji, tuđ. **2.** supst. pridošlica, stranac, tuđinac, *ἔλθετ' ἐπήλυδες αὖθις* dođite i vratite se.

ἐπηλυσίη, *ἡ*, *ep*. začaravanje. opčinjavanje.

ἐπ-ημοιβός, 2. (*ἀμείβω*), *ep*. koji se izmjenjuje, *ὀχῆες* dvije suprotne zasovnice, koje su se na vratima turile jedna preko druge, *χιτῶνες* haljine za izmjenu.

ἐπ-ημύω, *ep*. (u tmezi), ktomu, pri tom migati, kimati.

ἐπήν, v. *ἐπάν*.

ἐπ-ηπύω, *ep*. pocikivati, klicati, *τινί*.

ἐπ-ήρᾰτος, 2. (*ἐράω*), *ep*. i *poet*. ljubljen, umiljat, dražestan, milokrvan.

ἐπηρεάζω, pletke plesti, groziti se, prijetiti, aps. i *τινί*, N. T. takođ. *τινά*, na kom ili na čem zavrljivati, vrijeđati ga, udariti ga, zlostaviti, škoditi mu. Od

ἐπ-ήρεια, *ἡ*, uvredljiva obijest, vrijeđanje, neprijateljsko postupanje; drskost, ogorčenje, ljutina, *κατ' ἐπήρειαν* na prijeki način, s prijetnjom.

ἐπ-ήρετμος, 2. (*ἐρετμός*), *ep*. **1.** na veslu, za veslanje spreman. **2.** s veslima.

ἐπ-ηρεφής, 2. (*ἐρέφω*), *ep*. koji pokriva (kao krovom), sveden, koji sjenu pravi.

ἐπ-ήρης, 2. (*ἀραρίσκω*), *poz*. opet opremljen, napose veslima.

ἐπ-ῆρσε, v. *ἐπαραρίσκω*.

ἐπ-ῇσαν, v. II. *ἔπειμι*.

ἐπητής, *οῦ*, *ὁ*, *ep*. razuman, razborit, čovječan, prijazan.

ἐπ-ητρῐμός, 2. *ep*. gusto jedan nad drugim ili do ili blizu drugoga, hrpimice.

ἐπητύς, *ύος*, *ἡ* (*ἐπητής*), *ep*. čovječnost, blagost, prijaznost.

ἐπ-ηχέω, nasuprot ječati, odjekivati, razlijegati se.

ἐπί (s lat. *ob* srodno), **A) adv. kod** čega, uza što, k čemu, na čem, **nato,** zatim, onda, *ἐπὶ δέ* nato, osim toga, pri tom. No često pripada glagolu, i kad za njim stoji te je *ἔπι* naglašeno.

B) kao **prijedlog I.** s **genit. 1.** mjesno na pitanje: gdje?, dakle **a) na, kod, u,** uz, blizu, pred, *ἐφ' ἵππου* na konju, *ἐπ' ἀνθρώπων* dokle

ljudi nastavaju, slikovno: ἐπ' εὐνάων, ἐπ' ἀγκυρέων ὁρμίζειν i slič. zapr. o sidrene kamenove, o sidra uprt, t. j. osidran biti, i slič. ἐπὶ προσπόλου μιᾶς o jednu sluškinju uprta. **b)** uz glagole kretanja za oznaku pravca, ali obič. s obzirom na to, da se na cilju hoće da se pozabavi: pravcem prema, do, na, αἱ ἐπὶ τούτου πράξεις čini, koji smjeraju na to. **2.** vremeno: u, kod, **za,** u vrijeme i za čijega vladanja, ἐπ' εἰρήνης za vrijeme mira, ἐπὶ προτέρων ἀνθρώπων u vrijeme pradjedova, ἐφ' ἡμῶν u naše doba, ἐφ' ἡμέρας obdan, ali takođ.: dan na dan, ἐπὶ τοῦ καιροῦ prema prilikama, ἐπὶ παντός u svako doba, u svakoj prilici. **3.** uzročno, **a)** za oznaku uzroka i povoda ili svrhe: po, od, kroz, po volji, pod vođenjem ili zaštitom čijom, za, ἐπ' ἀληθείας οὐδεμιᾶς protiv svake istine (Dem. 18, 17), ἐπ' ὅτεν zašto. **b)** za oznaku uprave: pri, nad, u pogledu, što se tiče, οἱ ἐπὶ τῶν πραγμάτων kojima su naloženi državni poslovi, koji upravljaju drž. poslovima (Dem. 18, 147), οἱ ἐπὶ τῶν ὅπλων vrhovni zapovjednici teško oružanih (Dem. 18, 38, 115), οἱ ἐπ' ἀξίας ljudi u časti i vlasti. **c)** distributivno: ἐπὶ τεττάρων po četiri, ἐφ' ἑνός pojedince, jedan za drugim, momak po momak (Ksen. An. 5, 2, 6), ἐπ' αὐτόφιν = ἐφ' ἑαυτῶν svaki na svom mjestu, za sebe, samostalno, τὸ ἐφ' ἑαυτῶν što se njih tiče, njihova privatna korist, ἐφ' ὑμείων kod ili za vas same, vi za sebe, ἐπ' ἑωυτῶν, ἑωυτῆς i slič. napose za se, ἐπ' ὑμῶν αὐτῶν među vama, t. j. za vas, ἐπὶ κέρως na krilu jedan za drugim (Ksen. Kir. 6, 3, 21), ἐπὶ μετώπου na čelu, ἐπὶ φάλαγγος sprijed u redu. **d)** adverbijalno: ἐπ' ἴσης na isti način (Sof. El. 1051), ἐπ' ἐξουσίας posve slobodno (Dem. 9, 61), ἐπὶ τῆς ἀληθείας uistinu, i slič.; N. T. ἐπὶ στόματος po očitovanju, ἐπὶ μαρτύρων; ἐπὶ ἀληθείας na osnovu istine; takođ. = περί τινος, λέγειν; = pred kim, ἐπὶ τῆς βάτου kod trna, t. j. na mjestu, gdje se govori o trnu.

II. s **dat. 1.** mjesno za oznaku boravljenja na kojem mjestu ili njegovoj blizini, ili kretanja s pomišlj. pojmom potonjega mirovanja: **na, pri, kod,** blizu, u blizini, kraj, za, iza, nad, pred, ka, osob. o redu: do, još do, osim, iza, ἐπὶ τούτῳ ktomu, pored ili osim toga, ἐπὶ τῷδε, ἐπὶ τούτοις nato, potom, zatim, ὄγχνη ἐπ' ὄγχνῃ kruška za kruškom (Od. 7, 120); u neprijateljskom smislu: protiv, na; zatim kod razmještaja, ἐπί τινι εἶναι za kim biti, οἱ ἐπὶ πᾶσιν stražnja četa, οἱ ἐπὶ τούτοις oni, koji su za njima. **2.** vremeno: na, kod, za, iza, u, ἐπὶ νυκτί u noći, t. j. dok je noć, ἐπ' ἤματι (za) jedan dan, ili takođ. dan na dan, svaki dan, ἐπὶ τῷδε, ἐπὶ τούτοις nato, zatim, τἀπὶ τούτοις što dolazi, slijedi, ἐπ' ἐξεργασμένοισι poslije svršena čina, ἐπὶ τοῖς τυχοῦσι kod svake prilike. **3.** uzročno, za oznaku **a)** uzroka, povoda, svrhe: **radi, iz, za, od** (tako osob. uz izraze uzbuđenosti), zaradi, na, s obzirom na, ἐπί τινι ἀεθλεύειν komu u čast nadmetati se, ili λέγειν govoriti, θνήσκειν ἐπί τινι mrijeti ostavljajući koga za baštinika; ἐπὶ θανάτῳ na smrt, takođ. da mu se smrt dosudi (Ksen. An. 1, 6, 10), ἐφ' ὅτῳ, ἐφ' ᾧ i slič. zato što, da, ἐπὶ τοῖς τοιούτοις zato, ἐπὶ τῷδε i τούτῳ u tu svrhu, ἐπὶ πᾶσι svakom prilikom, ἐπ' Ὀμφάλῃ na Omfalinu zapovijed. **b)** uvjeta: ἐπὶ τοῖσι αὐτοῖσι pod istim uvjetima, ἐπὶ τούτῳ, ἐφ' ᾧ pod uvjetom da, ἐπὶ τῇ Κύρου δίκῃ pod tim uvjetom, da Kir sudi, ἐπὶ τοῖς ἡμίσεσι pod uvjetom polovinâ, t. j. pod uvjetom, da im se polovina vrati, ἐπ' ἴσοισι u jednakom položaju; slič. u N. T. ζῆν ἐπί τινι od čega, συνιέναι ἐπὶ τοῖς ἄρτοις na osnovu hljebova. **c)** za oznaku cijene: za, po, ἐπὶ πόσῳ pošto, ἐπ' οὐδενί nipošto, ni pod koju cijenu, ἐπὶ (τοῖς) σώμασιν da dadu tijelo kao zalog. **d)** za oznaku predstojništva, zavisnosti, zabavljanja, poslovanja: **nad,** među, kod, οἱ ἐπὶ ταῖς μηχαναῖς za strojarstvo namješteni, οἱ ἐπὶ τοῖς πράγμασιν ὄντες državnici (Dem. 9, 2), ili ἐπί τινι εἶναι, γίγνεσθαι u čijoj vlasti biti, pod vlast čiju doći, ἐπ' ἐμοί ἐστι, γίγνεται do mene je, u mojoj je ruci, τὸ ἐπὶ σφίσιν koliko je u njihovoj vlasti, koliko je do njih. **4.** prilika kao pratnja, *poet.* ἐπὶ κωκυτῷ s jaukom.

III. s **akuz. 1.** o prostoru za oznaku kretnje ili pravca ili cilja: **na, ka, do,** sve do, blizu do —, i u neprijatelj. smislu: **protiv,** na, suprot, po kom, takođ. preko kakvoga prostora, preko, kroz, ἐπὶ τάδε τινός do preko čega, gdje mi katkad upotrebljavamo samo: u ili na, ἐπὶ πολύ na daleko, ἐπὶ μάστακα πιέζειν, ἑλεῖν preko ustâ stiskati ili zgrabiti, usta mu zatvoriti. Kod različnih akuz. u jednoj rečen. stoji ἐπί često kod drugoga tako, da se podjedno odnosi i na prvi akuz. **2.** o vremenu, označujući prostiranje do kojega časa: **do,** ἐφ' ἡμέραν do dana, ali takođ. za dan, jedan dan, ἐπὶ ἓξ ἡμέρας kroz šest dana, ἐπὶ χρόνον za neko vrijeme (Il. 2, 299), ἐπὶ πολύ za dugo vrijeme (Plat. Prot. 344 B). Slič. kod oznaka broja, mjere i prostora: oko, do, ἐπ' ὀλίγους malo njih jedan do drugoga, pojedince, ἐπ' ἀσπίδας πέντε καὶ εἴκοσι po dvadeset i pet momaka, ἐφ' ὁπόσον koliko. **3.** uzročno, **a)** za oznaku svrhe: za, ka, po, oko, ἐπὶ τὰς ναῦς k lađama, t. j. da preuzme zapovjedništvo nad lađama, ἐφ' ὅ τι zašto, stoga za oznaku predstojništva: nad. **b)** za oznaku primjerenosti: za, ἐπ' ἴσα (na)jednako. **4.** adverbijalno stoji τἀπὶ τὴν κόρην što se tiče djevojke, ἐπὶ τὰ γελοιότερα podrugljivo, i osob

ἐπὶ πλέον još više, ἐπὶ μᾶλλον i t. d., ἐπὶ πολύ, ἐπὶ μέγα.

IV. u složenicama, **1.** pri, na, o, po, do, preko. **2.** ktomu, opet, za. **3.** preko, prema i dr.

ἔπι, v. ἐπί. Ispustivši kopulu = ἔπεστι ili ἔπεισι, pri tom je, pri ruci je, događa se, aps. ili τινί nekomu je dato, takođ. sa sl. inf., v. I. ἔπειμι.

ἐπ-ιάλλω, aor. 1. ἐπίηλα, *ep.* (najv. u tmezi), dobaciti, poslati, privesti ili dovesti, počiniti (Od. 22, 49), nametnuti, τί τινι.

ἐπι-άλμενος, v. ἐφάλλομαι.

Ἐπιάλτης, εω, η, εα, *jon.* mj. Ἐφιάλτης, izdajica Grkâ kod Termopilâ (v. Ἐφιάλτης, 2).

ἐπι-ανδάνω, v. ἐφανδάνω.

ἐπ-ἰάχω, *ep.* (i u tmezi), samo prez. i impf., dovikivati, pocikivati, uop. zavikati, glasno vikati.

ἐπιβάθρα, ας, ἡ (ἐπιβαίνω), na čem se uzlazi, ljestve, pren. stepenica, prilika (τινός) čemu.

ἐπίβαθρον, τὸ, *ep.* vozarina putnika na lađi (ἐπιβάτης) (Od. 15, 449).

ἐπι-βαίνω (v. βαίνω), *epski* prez. inf. ἐπιβαινέμεν i za aor. 2. ἐπέβην, konj. 1. pl. ἐπιβείομεν (-βήομεν), inf. -βήμεναι, i aor. *mixtus* ἐπεβήσετο, imper. -βήσεο (i u tmezi), *poet.* ἐπίβα = -βηθι, **1. intr. a)** nogu nametnuti, **stati na,** stupati, obič. uzići, popeti se, penjati se, osob. iz nizine u vis, s mora na suho, ili u lađu ići, aps. i τινός (u Arijana takođ. τινί) ili τί, ἐπί τινος, ἐπί τι na što, na pr. τῆς νεώς, ἐπὶ νηός, ἐπὶ τὴν νῆα na brod stupiti, stoga aps. ἐπιβήσονται bit će na brodu, s dod. οὐδὲ ἄκρῳ ποδί ni nožnim palcem; napose: opasti, oprcati, τινί. **b)** preko čega ići, prelaziti, otići, proći, stupiti na što, odskakutati, τινός, τί i ἐπί τι, εἴς τι στόλῳ po čem voziti se, pren. ἀναιδείης u besramnost krenuti, uop. kamo krenuti (τινός), u što stupiti, nešto dostići, pograbiti. **c)** u neprijatelj. smislu: protiv — krenuti, ići, udariti, na koga navaliti, provaliti, na koga ustati, aps. i τινός ili τινί, na pr. ταῖς ναυσίν i νεώς na (neprijateljske) lađe (lađu) popeti se. Pren. o nesreći: na koga doći, snaći ga, spopasti ga, aps., τινά i πρός τινα. **2. kauzat.** *ep.* samo u fut. inf. ἐπιβησέμεν i u aor. ind. ἐπέβησα, konj. 1. pl. -βήσομεν, 2. pl. -βήσετε, imper. ἐπίβησον, dati da se popne, gore dovesti (Od. 7, 223), gore dopremiti, gore slati, τινός na, u što, σοροῦ pokopati, pren. uzdići, τινά, i to τινός do čega (Il. 8, 285).

ἐπι-βάλλω (i u tmezi), **1. akt. tranz. na što,** preko čega, o što **baciti,** — metnuti, — turiti, aps. ili τί τινι i ἐπί τι, ἱμάσθλην bičem udarati (Od. 6, 320), νόῳ razumno. Pren. **a)** nametnuti, τί τινι, φυγήν bježati (Her. 7, 3). **b)** riječima gađati, t. j. nazivati, τί. **c)** još ktomu baciti, τινὰ ἔς τι. **d)** ἵππον τινί na konju pojuriti prema komu. **2. intr.** kamo (τί) krenuti, ići, jedriti, nasrnuti, navaliti, τινί na koga, N. T. Mark. 14, 72 νοῦν τῷ ῥήματι opomenuti se. **b)** latiti se, početi, s inf., τοῖς κοινοῖς πράγμασι dati se na državne poslove. **c)** pasti, τινί ili ἐπί τινα na koga, pogoditi ga, τὸ ἐπιβάλλον (μέρος) dio, koji komu pripada (Her. 4, 115), i τὸ ἐπιβάλλον τινί dužnost, koja na koga otpada (Dem. 18, 254); bezlič. ἐπιβάλλει pripada (τινί), takod. s akuz. i inf., zadesilo ih da. **d)** *poz.* težiti, τινί na što.

3. med. ἐπιβάλλομαι, a) za sebe prebaciti, sebi nametnuti, τί, stoga ἐπιβεβλημένοι τοξόται strijelci, koji su strijelu već metnuli na luk, dakle: spremni gađati. **b)** preko sebe baciti, uplesti sebi, τί i τινί u što. **c)** baciti se na što, zaletjeti se na što (Il. 6, 68), na što nametnuti, nastojati, τινός ili sa sl. inf. (Dem. 18, 164).

ἐπι-βαρέω, N. T. opteretiti.

ἐπίβασις, εως, ἡ (ἐπιβαίνω), napadaj, pristup, povod, ἔς τινα ποιεῖσθαι prema komu uzeti.

ἐπι-βάσκω, *ep.*, kauz. od ἐπιβαίνω, uvesti u što, τινά τινος (Il. 2, 234).

ἐπι-βαστάζω, *poet.* na čem podići.

ἐπι-βατεύω, 1. biti ἐπιβάτης, na lađi biti, kao pomorski vojnik služiti, aps. ili ἐπί τινι na lađi. **2.** *jon.* i *poz.* na što stupiti ili stati, τινί, pren. **a)** svojim mislima na što ili do čega (τινί) popeti se, dotle uzdići se. **b)** na čem (τινός) počivati, osnivati se. Od

ἐπιβάτης, ου, ὁ (ἐπιβαίνω), **1.** koji se na što penje, tako ἐλεφάντων upravljač slonova; osob. koji je u lađu unišao, mornar, morski putnik, pomorski vojnik; takođ.: podvođa, mornarski časnik; jahač.

ἐπιβατός, 3. i 2. na koga se lako popeti (Her. 4, 62), pristupačan, τινί komu ili čemu.

ἐπι-βεβαιόω, *poz.* ktomu potvrditi.

ἐπι-βείομεν, -βήμεναι, -βήομεν, v. ἐπιβαίνω.

ἐπιβήτωρ, ορος, ὁ (ἐπιβαίνω), *ep.* koji se penje, ἵππων bojac na kolima. **2.** skočac, nerast ili bik.

ἐπι-βιβάζω, dati da tko uziđe ili se popne, dovesti, τινά, aps., τινί i ἐπί τι na što.

ἐπι-βιόω, aor. 2. ἐπεβίων (aor. 1. ἐπεβίωσα?), proživjeti, doživjeti, aps. διά τινος za vrijeme čega, τί nešto, τινί koga preživjeti, s τινί τι nešto neko vrijeme preživjeti.

ἐπι-βλέπω, na što (τί) ili na koga (εἴς τινα) pogledati, razmatrati, napose sa ζήλῳ zavidljivo na što (τινί) gledati.

ἐπί-βλεψις, ἡ, zagledanje, pogledanje.

ἐπίβλημα, τὸ (ἐπιβάλλω), preko čega prostrto, **a)** prostirač, βαβυλώνια babilonski, možda samo odatle razašiljani indijski i arapski, tkanine osobito vješto izrađene. **b)** N. T. zakrpa.

ἐπιβλής, ῆτος, ὁ (ἐπιβάλλω), *ep.* zapr. što se zatisne, zasovnica, prijevornica, zasunka.

ἐπι-βοάω (v. βοάω), *jon.* fut. med. ἐπιβώσομαι mj. ἐπιβοήσομαι, **1.** akt. dovikivati, τινί sa sl. inf. ili ὅτι. U pas. izvikan biti, τί sa čega. **2.** med. **a)** k sebi dozivati, prozivati, zazivati, u pomoć zvati, aps. i τινά. **b)** dovikivati, povlađivati, τί čega radi. **c)** = akt. dovikati, aps. ili s inf. i μή.

ἐπιβοήθεια, ἡ, pomaganje (uzajmično), uzajmična pomoć, τινί za koga. Od

ἐπι-βοηθέω, *jon.* **-βωθέω,** u pomoć doći, priteći, pohitjeti, uop. pomagati, τινί komu, πρός τινα protiv koga, ἔκ τινος iz kojega mjesta, ἄλλοσε drugamo.

ἐπιβόημα, τὸ (ἐπιβοάω), poklič.

ἐπιβόησις, ἡ, *poz.* dovikivanje.

ἐπιβόητος, 2. izvikan, na zlu glasu, περί τινος sa čega, τινί kod koga.

ἐπιβολή, ἡ (ἐπιβάλλω), **1.** nabacivanje, σιδηρῶν χειρῶν = zakačivanje; utiskivanje, σημείων; takođ. u plur. Napose **a)** ogrtač. **b)** naslagano kamenje, naslaga, τινός od čega. **2.** namet, daća, nametnuta omalena kazan. **3.** napadaj, preduzeće, osnova, naum.

ἐπι-βομβέω, *poz.* ktomu lupati, τυμπάνῳ talambasom.

ἐπι-βουκόλος, ὁ, *ep.* govedar-drug, pomoćni govedar, na pr. Filetije, pomoćnik natpastira, ἐπιβουκόλος ἀνὴρ βοῶν.

ἐπι-βούλευμα, τὸ, i **ἐπι-βουλή,** ἡ, tajno smjeranje, izdajnička osnova, pletka protiv koga (aps. i πρός τινα), lukavstvo, u plur. podmuklo mišljenje, zavjera, napadaj, τῆς ἐπιβ. διαμαρτάνειν svrhu lukavstva promašiti; ἐξ ἐπιβουλῆς i δι' ἐπιβουλήν **a)** po promišljenoj osnovi. **b)** lukavo, podmuklo.

ἐπιβουλευτής, οῦ, ὁ, *poet.* pletkaš, zasjedač. Od

ἐπι-βουλεύω, fut. med. ἐπιβουλεύσομαι s pas. znač., **1. akt.** i **pas.** potajno na umu imati, smjerati, osob. **a)** nešto neprijateljski zamisliti, lukavo zasnovati, nadmudriti, prijetiti, pogibli spremati, aps., stoga ἐπιβεβουλευκώς s podmuklom namjerom; τί ili s inf. ili τί τινι, ali takođ. samo τινί na koga vrebati, o glavi mu raditi. U pas. zasjedama izložen, u opasnosti biti, ἐπιβουλευθεὶς ἀνῃρέθη ubijen je iz zasjede; ili lukavo biti naveden, sa sl. ὅπως μή, τὰ ἐπιβουλευόμενά τινι osnove protiv koga; bezlič. pas. nešto se snuje, izmišlja. **b)** ne u zlu smislu: smisliti, snovati, sa sl. inf. spremati se, oko čega (τί) raditi, nešto namjeravati, zasnovati, takođ. τινί na nešto misliti ili za čim ići (Her. 3, 122), na što težiti (Plat. Gorg. 473 C), i sa sl. ὅπως paziti, na zgodan čas vrebati (Ksen. Kir. 1, 4, 13). — **2. med.** u sebi razmišljati.

ἐπι-βουλή, ἡ, v. ἐπιβούλευμα.

ἐπί-βουλος, 2., adv. *poz.* -ούλως (βουλή), na potajne napadaje spreman, aps. i τινί protiv koga, uop. lukav, podmukao.

ἐπι-βραδύνω, još ktomu oklijevati (*v. l.* ἔτι).

ἐπι-βρέμω, *ep.* i *poet.* uspirivati, šumeći raspiriti, τί, napose: učiniti da se sa šumom razliježe, τὶ ἐπί τινι.

ἐπι-βρέχω, pokropiti, nakvasiti.

ἐπι-βριθής, 2. *poet.* koji na čem (τινί) svom težinom leži.

ἐπιβρίθω [ῑ], *ep.*, aor. ἐπέβρισα, teško na čem ležati, svom težinom na što pasti, silno padati, oboriti se, pren. silom na što baciti se, navaliti, tištati, Διὸς ὧραι moćno pritisnuti, silno djelovati na što (Od. 24, 344).

ἐπιβρόντητος, 2. *poet.* obeznanjen, u nesvijesti.

ἐπι-βρύκω, *poet.* gristi, ὀδόντας škrgutati.

ἐπι-βρύω, *buk.* obilno nicati.

ἐπι-βύω, začepiti, med. τὰ ὦτα svoje uši.

ἐπι-βωθέω, *jon.* = -βοηθέω.

ἐπι-βώμιος, 2. *poet.* na žrtveniku, ἐπιβώμια ῥέζειν, *buk.* žrtvovati.

ἐπι-βωμοστατέω, *poet.* pri žrtveniku stajati (kao bogoradnik).

ἐπι-βώσομαι, *ep.*, i *buk.* ἐπιβῶται, v. ἐπιβοάω.

ἐπι-βώτωρ, ορος, ὁ (βόσκω), *ep.* pastir.

ἐπί-γαιος, 2. *jon.*, i **ἐπίγειος,** 2. koji je na zemlji, **a)** pri zemlji, prizemno. **b)** zemski.

ἐπι-γαμβρεύω, N. T. po pravu rodbinstva oženiti se.

ἐπι-γαμέω, **a)** ktomu ženiti se ili udavati se, τινί, ἡ ἐπιγαμηθεῖσα druga žena. **b)** djeci (τινί) drugom ženidbom u kuću dovesti, μητρυιάν, Ἀργολίδα. Otd.

ἐπιγαμία, ἡ, uzajmična ženidba iz jedne porodice u drugu, pravo uzajmične ženidbe iz jedne zemlje u drugu, što se u starom vijeku događalo samo po osobitim ugovorima. Inače brak s podanikom tuđe države nije bio zakonit, a djeca iz toga braka nijesu imala građanska prava.

ἐπί-γαμος, 2. za ženidbu ili udaju dorastao.

ἐπι-γαυρόομαι, pas., ohol, uznošljiv, obijestan biti, τινί sa čega.

ἐπι-γδουπέω, *ep.* stariji obl. za *poz.* ἐπιδουπέω, pri čem zagrmjeti, ktomu praskati.

ἐπί-γειος, 2., v. ἐπίγαιος.

ἐπι-γελάω, fut. -γελάσομαι, **a)** pri tom, ktomu smijati se, ἐπιγελάσας nasmiješivši se, s posmijehom. **b)** još ktomu podsmijevati se, rugati se, aps. i τινί čemu.

Ἐπι-γένης, ους, ὁ, akuz. η i ην, **1.** sin Antifona iz Atene, učenik i prijatelj Sokratov. **2.** sikofant u Ateni u doba vladanja od četiri stotine.

ἐπι-γεραίρω, ktomu počastiti, nagraditi, τινά.

ἐπι-γηθέω, *poet.* radovati se čemu.

ἐπι-γίγνομαι, *jon.* i *poz.* **-γίνομαι** (v. γίγνομαι), *poet.* aor. 3. sg. ἐπέγεντο (= -εγένετο), **1.** ktomu, zatim roditi se, potom dorasti, postati,

nato slijediti, nadoći, navaliti, proteći, *οἱ ἐπιγιγνόμενοι* potomci, *τὰ ἐπιγιγνόμενα* nove tvorevine, *τινί* iza koga roditi se, doći, živjeti, ili na što udariti. **2.** pridolaziti, nadoći, prići, nastati, dogoditi se, osob. neprijateljski primaći se, navaliti, napasti, snaći koga, komu nastati, koga zateći, zadesiti, aps. i *περί τινος* s obzirom na što, ili *τινί* koga, *οἷς ἀρχομένοις* u početku. (Il. 15, 358 *ὅσον τ' ἐπι* koliko.)

ἐπι-γιγνώσκω, *jon.* i *poz.* **-γῑνώσκω,** za aor. 2. *ἐπέγνων ep.* konj. 3. plur. *ἐπιγνώωσι,* **1.** upoznavati se, vidjeti, gledati, opaziti, razabrati, dosjetiti se, raspoznati (N. T. priznavati); progledati, opet prepoznati, izmisliti, *τί* ili *τινά,* ili samo ili s part. ili adj., takođ. *ἐπέγνω ψαύων μανίαις θεόν* sjeti se, da boga dira u bijesu (Sof. Ant. 960). **2.** ktomu, zatim izvijati, smisliti, odlučiti, *τί.*

ἐπιγλωσσάομαι (*γλῶσσα*), *poet.* pogrde govoriti, grditi.

ἐπι-γνάμπτω, *ep.* sagibati, zavinuti, *τί,* pren. okrenuti, na druge misli svraćati, zauzdavati, *τινά* i *τί.*

ἐπι-γνώμων, 2. **1.** razborit, uviđavan, supst. sudija, obranični sudac, osob. nadzornik svetih maslina u Ateni. **2.** *buk.* milostiv, blag.

ἐπί-γνωσις, ἡ, N. T. i *poz.* spoznanje, spoznaja.

ἐπι-γνῶσι, 3. plur. konj. aor. od *-γιγνώσκω.*

ἐπι-γονή, ἡ, poz. podmladak, potomstvo.

Ἐπί-γονοι, *οἱ,* zapr. potomci; pak osob. **1.** potomci sedmorice heroja palih pod Tebom, stoga i ime epske pjesme (kikličke), u kojoj su opjevani. **2.** Aleksandar je tako zvao u svojoj vojsci uvježbane čete iz zemalja poslije osvojenih. **3.** sinovi njegovih nasljednika (dijadosi) zvahu se takođ. tako.

ἐπιγουνίς, *ίδος, ἡ* (*γόνυ*), *ep.* noga iznad koljena, koji dio kao da na koljenu počiva, bedro, but, stegno.

ἐπιγράβδην, *ep.* adv. (*ἐπιγράφω*), okrznuvši, zadrijevši.

ἐπίγραμμα, *τὸ* (*-φω*), natpis, često u stihovima sastavljen. Otd. demin.

ἐπιγραμμάτιον, *τὸ,* pjesmica na koga u jednom distihu.

ἐπιγραφή, *ἡ,* **1.** = *ἐπίγραμμα.* **2.** po imutku proračunata ratna poreza, procjena, katastar, *χρημάτων.*

ἐπι-γράφω, **I. akt.** i **pas.** **1.** *ep.* na površini ogrepsti, zadrijeti, okrznuti, *τί* i *τινά τι* koga u što ili na čem (Il. 4, 139). **2.** crtarati, crtama označiti, *τί, τὴν γῆν* znakove na zemlji praviti, pak: na čem pisati, *τί* i *τινί* na što, natpis na što (*τινί*) metati, pa tako i *τινί* komu metati natpis, pren. počasti mu pripisati ili odrediti, ili takođ. komu što, na pr. pismo s natpisom uputiti. Slič. nešto (*τί*) natpisom označiti, stvari dati natpis ili naslov; u pas. natpis imati. **3.** koga u popis zabilježiti. **4.** (pismeno) nalagati, zapovjediti, *τινί τι.* **5.** N. T. (sebi) utuviti, čvrsto u pamet usaditi.

II. med. **1.** potpisati se, tužbu ili uop. ispravu potpisati, ili aps. sa sl. inf., da je on, ili *τοὔνομα ὡς Ἀθηναῖος,* i to *τινί* pod što, ili u pas. *τῇ δίκῃ κατήγορος,* t. j. na tužbi stajati kao tužilac; stoga takođ. na što (*τί*) izgovarati se. **2.** sebi na čem dati pisati, sebi metnuti, *τί; ἐπεγράφοντο* ispisaše svoje štitove. **3.** sebi ktomu pripisati, zabilježiti u listinu, *πολίτας πολλούς* mnoge građane primiti. **4.** sebi pridati. **5.** prikazanje čega naložiti.

ἐπί-γρῡπος, 2. nešto zavinut, s orlovskim nosom, sa zavinutim kljunom.

ἐπι-δακρύω, *poz.* ktomu plakati.

Ἐπίδαμνος, *ἡ,* primorski grad u grč. Iliriji, s. Durazzo. Stanov. **Ἐπιδάμνιος,** *ὁ.*

ἐπί-δᾱμος, 2. *dor.* mj. *ἐπιδήμιος,* v. r.

ἐπι-δανείζομαι, med., *poz.* sebi još ktomu uzajmiti.

Ἐπίδαυρος, *ἡ,* **a)** grad na istočnoj obali Argolide sa hramom i zmijom Asklepija, s. Pidauro. **b)** *Ἐ. ἡ Λιμηρά* grad na istočnoj obali Lakonije, s. Palaeo-Monembasia = Stara Malvasija. Adj. **Ἐπιδαύριος;** *ὁ Ἐπ.* Epidauranin, *ἡ* **Ἐπιδαυρία,** okoliš epidaurski.

ἐπι-δαψιλεύομαι, dep. med., još ktomu za boljinak dati, *τινά* koga, takođ. još ktomu obilno dati, *τινός τινι* čega komu, uop. još dometnuti, dalje izvesti, dodatak čemu dati, aps. i *τινί.*

ἐπι-δέδρομε, perf. za *ἐπιτρέχω.*

ἐπι-δεής (II. i III. *ἐπιδέω*), stariji obl. *ep.* **ἐπιδευής,** 2. **1.** potrebit, nepotpun, aps. i *τινός,* često s ispušt. kopulom, na pr. *ἄλλης μὲν λώβης οὐκ ἐπιδευεῖς,* naime *ἐστέ,* ne treba vam drugoga ruga, već ste me dosta obružili. **2.** neznatniji, zaostajući, *τινός* u čem, čim, takođ. *τινός τινος* neznatniji u čem od koga. Neutr. kao adv. *ἐπιδευὲς ἔχειν τινός* ne imati čega.

ἐπίδειγμα, *τὸ,* pokazano, dokaz, pokus, primjer.

ἐπι-δείκνυμι i **ἐπιδεικνύω,** aor. 1. *jon.* *-έδεξα,* **I. akt.** i **pas.** **1. pokazivati,** dati da se (gizdavo) pokaže, na oči privesti, *τί,* i *τί* ili *τινά τινι* upoznati koga s kim ili čim, *οἷς ἐκείνην ἐπιδεικνύειν ἑαυτῆς ὅσα* (naime *ἐπιδεικνύειν*) *καλῶς ἔχοι,* gdje gen. *ἑαυτῆς* od *ὅσα* visi, = neka im pokaže sve svoje draženosti, koliko pristojnost dopušta; tako isto: iznijeti, odlikovati, *τινά* dati mu priliku da se odlikuje. **2.** dokazivati, pokazivati, aps., i *ἐπίδειγμα* pružiti dokaz, osob. činom pokazati ili dokazati, *τί* ili *τινά,* na pr. *ἑαυτὸν θαρροῦντα* pokazati se hrabrim, slič. *τινά* ili *τί* s akuz. adjektiva, takođ. *περί τινος* nešto razložiti, isto tako sa sl. *ὅτι, ὡς* ili s akuz. s inf. ili s *μή* i inf. ili relat. zavis. reč., takođ. s nom. i inf., *ἐπιδεῖξαι σὺ χρηστὸς εἶναι,* t. j. da si dobra srca, ili u pas. s nom. i part. *ἢν ἐπιδειχθῶσιν ἀξιοῦντες* ako se dokazalo, da

oni i t. d., u pas. takođ. τινί čim. 3. prikazivati, opisivati, τινά s part. ili τινά τινι predložiti, o piscima: predavati, čitati, deklamirati, τί i τί τινι.

II. med. 1. čim (τί) pokazati se, nešto od sebe pokazivati, pred javnost ili na svijetlo iznijeti, nečim (τί) gizdati se, svojom se vještinom pokazati, s nom. part. ili τί, na pr. τὰ ἔργα primjere čovječnosti pokazati, τὶ ὥς τι ili τί s akuz. part., nešto kao što, ἔν τινι na kome ili na čem. **2.** = akt. pokazivati, prikazivati, dokazivati, τί ili τί τινι ili sa sl. ὅτι. Ktomu

ἐπιδεικτικός, 3. koji se pokazuje, o govorniku: gizdav, γένος λόγων (različ. δικανικόν, συμβουλευτικόν), ἐπιδεικτικὴ (τέχνη) gizdavo pokazivanje. Adv. **-ῶς,** za veličanje, da bi se govornička vještina pokazala.

ἐπίδειξις, εως, *jon.* **ἐπίδεξις,** ιος, ἡ, **1.** pokazivanje, izlaganje, ἐς i πρὸς (τὴν) ἐπίδειξιν ἀφικνεῖσθαι, βαδίζειν svijetu na oči doći, podložiti se motrenju, (τὴν) ἐπίδειξιν ποιεῖσθαι pokazati, dokazati, gizdav govor besjediti, svoju moć pokazati, sa sl. neupr. zavis. reč. **2.** napose **a)** pokazivanje, dokaz, pokus, kušnja, prigoda pokazati se. **b)** veličanje, τινός čim, gizdava besjeda; smotra.

ἐπι-δέκατος, 3. po deseti dio, poslije takođ. $1^1/_{10}$.

ἐπιδεκτικός, 3. (ἐπιδέχομαι), primajući, τινός što.

ἐπι-δέμνιος, 2. *poet.* na postelji.

ἐπι-δέξιος, 2 (ἐπὶ δεξιά nadesno), nadesno ili zdesna, ἐπιδέξια kao adv. nadesno, Od. 21, 141 računajući od stajališta vinotoče, nadesno od vrča. Taj se pravac držao da znači sreću, dakle: blagosloven, dobrosrećan, pak vješt.

ἐπίδεξις, v. ἐπίδειξις.

ἐπι-δέρκομαι, *ep.* pogledati.

ἐπι-δεσπόζω, *poet.* nad čim gospodovati.

ἐπι-δευεῖς, v. ἐπιδεής.

ἐπι-δεύομαι, v. pod III. ἐπιδέω.

ἐπι-δέχομαι, *jon.* **ἐπιδέκομαι,** ktomu primiti, τινά; N. T. gostoljubno primiti; primiti, prihvatiti, τινά.

I. **ἐπι-δέω, 1.** akt. (-δήσω, -έδησα), privezati, zavezati, u perf. pas. zavezan biti, aps. ili τὰ τραύματα kojima su rane zavezane ili zavite. **2.** med. (perf. -δέδεμαι), sebi zavezati ili prišiti, ἐπί τι o što.

II. **ἐπι-δέω,** nedostajati, τινός; μυριὰς ἐπιδέουσα χιλιάδος = 9000.

III. **ἐπι-δέομαι,** *ep.* **ἐπιδεύομαι,** dep. pas., **a)** trebati, ne imati, τινός čega. **b)** slabiji biti, τινός u čem ili od koga, zaostajati za kim, stoga takođ. τινός τινος za kim u čem.

ἐπί-δηλος, 2., adv. **-ήλως,** jasan, razgovijetan, vidljiv, θέλων μὴ ἐπίδηλος εἶναι τοῖς Ἕλλησι želeći, da Grci ne saznaju njegove nakane.

ἐπιδημέω, *ep.* **ἐπιδημεύω** (δῆμος), augm. ἐπεδ., red. ἐπιδεδ., **1.** u svom narodu, u zavičaju boraviti, kod kuće, nazočan biti, domorodac ostati, aps. i ἔν τινι u tuđem narodu biti, stoga: kući, u zavičaj vratiti se. **2.** kao tuđinac kamo doći, aps., ili εἴς τι kao tuđinac gdje baviti se, u tuđini biti, uop. boraviti, τινί na kojem mjestu.

ἐπιδημία, ἡ, boravak na kojem mjestu.

ἐπιδήμιος, 2. *ep.* i *jon.*, i *dor.* (*poet.*) **ἐπιδάμιος,** 2. (δῆμος), **1. a)** u narodu, domaći, πόλεμος građanski rat, takođ. u narodu raširen, narodan. **b)** kod kuće, u zemlji nahodeći se, nazočan. **2.** koji iz tuđine komu (τινί) dolazi, s εἶναι došao sam nekamo (τινί).

ἐπι-δημιουργοί, οἱ, nadzornici, nadglednici demijurgâ, t. j. ostalih gradskih poglavarstva u Peloponesu, iz metropole poslani u naselja.

ἐπι-διαβαίνω, 1. za kim drugim, zatim, također prelaziti ili prijeći, u potjeru ići. **2.** neprijatelju ususret kroza što ići, prijeći, aps. i τί preko čega dalje krenuti se.

ἐπι-διαγιγνώσκω, *jon.* još jednom promisliti.

ἐπι-διαιρέω, 1. akt. *poz.* među pojedine razdijeliti. **2.** med. *jon.* među se razdijeliti, τινάς nekoje, među pojedine gradove, stoga ἐπί.

ἐπι-διακρίνω [ῑ], posljednju presudu izreći.

ἐπι-διατάσσομαι, N. T. naknadno, dalje odrediti.

ἐπι-διατείνω, intr. raširiti se.

ἐπι-διαφέρομαι, pas., poslije biti prenesen, slijediti.

ἐπι-διδάσκω, ktomu, dalje učiti.

ἐπι-δίδωμι (i u tmezi), **I. akt. tranz. 1.** ktomu, još osim toga davati, dodavati, davati, τί τινι. Napose **a)** za vijeno davati, τί τινι. **b)** svojevoljan prinos dati državi osim dužnoga, od svoga imutka pridonositi, aps. i τί, na pr. ἐπιδόσεις novčane žrtve prinositi, takođ. τί τινι što za koga, i εἴς τι za što. **2.** uop. rado, drage volje dodati, τί τινι nešto čemu, dati, τινός od čega, komu što (τί τινι) dati, ostaviti, žrtvovati, εἴς τι za što, pa tako i ἑαυτὸν πρός ili εἴς τι sebe predati za što, čemu predati se. **3.** komu dati, aps., i predati, τί τινι. **II. akt. intr.** povećavati se, napredovati, rasti, aps. ili εἴς i πρός τι čim, ἐς τὸ ἀγριώτερον do većega bijesa rasti, ἐς τὸ μισεῖσθαι mržnju na sebe povećati, ili takođ. ἐπί τι, na pr. ἐπὶ τὸ μεῖζον povećati se, rasti, ἐπὶ τὸ βέλτιον na bolje krenuti se, takođ. ἐπί τινος πολύ u čemu veoma usavršiti se, i to τινί čim, ili μηδὲν ὁ βίος sreća života ni u čem se ne povećava. **III. med.** *ep.* za sebe dodavati, θεούς sebi bogove uzajmice dati za svjedoke ili jamce.

ἐπι-δίζημαι, *jon.*, i *buk.* ἐπι-δίζομαι, dep. med., još ktomu tražiti, τί, tražiti, ići tragom za kim, τινά sa sl. relat. zavis. rečen.

ἐπι-δικάσιμος, 2. (δικάζομαι), τινί koji čije pravo zastupa, njega brani.

ἐπί-δικος, 2. prijeporan, πρός τινα prema komu; takođ. o što se tko prepire.

ἐπι-δινέω, *ep.* **1.** akt. i pas. zavitlati, mahati, vrtjeti, aps., u pas. kružeći oblijetati (Od. 2, 151). — **2.** med. kod sebe što vrtjeti; pren. u sebi (ἑαυτῷ) mnogo prevraćati, promišljati (Od. 20, 218).

ἐπι-διορθόω, N. T. poslije popravljati.

ἐπι-διπλοΐζω, *poet.* ponavljati.

ἐπι-διφριάς, άδος, ἡ, *ep.* okrajak obruča kolnoga (Il. 10, 475) = ἄντυξ (po drugima: vagir).

ἐπι-δίφριος, 2. *ep.* koji se u kolima na sjedalu nahodi, δῶρα ἐπιδίφρια τιθέναι darove metnuti na kola u sjedalo.

ἐπι-διώκω, ići u potjeru, naklopiti se za kim, dalje progoniti, τινά sa i bez ἐπὶ πολύ, takođ. ἔς τι, μέχρι τινός do čega, uop. progoniti. U pas. biti progonjen, ὑπό i ἔκ τινος.

ἐπί-δοξος, 2. (δόξα), **1.** za stvari: *jon.* koji se može očekivati. **2.** za ljude: πολλοὶ ἐπίδοξοι τωὐτὸ τοῦτο πείσεσθαι mnogi imaju isto očekivati, mnoge čeka isto, οἱ ἐπίδοξοι ἁμαρτήσεσθαι koji će po svoj prilici što skriviti, koje aps., koje s inf. ili part.

ἐπι-δόρπιος, 2. *buk.* koji pripada večeri.

ἐπιδόσιμος, 2. što se još dodaje, kao dobrovoljni prinos.

ἐπί-δοσις, εως, ἡ (ἐπιδίδωμι), **1.** svojevoljni dar, dodatak, τινός čemu. Napose: svojevoljni prinos državi, τὰς μεγάλας ἐπιδ. ἐπιδιδόναι velike novce žrtvovati. **2.** prirast, proširenje. **3.** napredak, uspijevanje, πολλὴν ἐπίδοσιν λαμβάνειν uvelike napredovati, ἐπίδοσίς τινός ἐστι nešto se unapređuje, ἔκ τινος.

ἐπι-δουπέω, *poz.* v. ἐπιγδουπέω.

ἐπιδοχή, ἡ (ἐπιδέχομαι), kasnije primanje, ἐπιδοχαὶ τῶν πολιτειῶν primanje novih ustava.

ἐπι-δράττομαι, *poz.* mašati se čega (τινός), pograbiti što.

ἐπιδρομή, ἡ (ἐπιδραμεῖν), **1.** zatrka, nenadana navala, napadaj, τινί na što, ἐξ ἐπιδρομῆς od zagona (Her. 1, 6), (takođ. iznenada ili smjesta). **2.** *poet.* takođ.: prilaz.

ἐπίδρομος, 2. (ἐπιδραμεῖν), *ep.* i *poz.* **1.** kamo se trčati može, pristupačan, koji se može na juriš uzeti. **2.** *poet.* takođ.: koji se zalijeće ili približuje.

ἐπι-δύομαι, aor. inf. *ep.* ἐπιδῦναι (u tmezi), i u N. T. ἐπιδύω (imper. -δυέτω), nad čim zaći.

ἐπιείκεια, ἡ (ἐπιεικής), **1.** pristojnost, pravičnost, blagost, dobrota, πρός τινα, ili prijateljski prijedlog, τινός čemu. I u plur., na pr. ταῖς ἐπ. χρῆσθαι s popuštanjem, zapr. s obzirima, u korist dužnikovu, na račun oštroga pravnoga postupanja. **2.** djeloredan život, djelorednost. **3.** za lat. *clementia*, pa stoga personif. kao boginja sa hramom u Rimu.

Ἐπιείκεια (-κια, -κία), ἡ, mjesto kod Sikiona.

ἐπι-είκελος, 2. *ep.* (osn. ϝικ, ἔοικα), sličan, koji se može porediti, τινί.

ἐπι-εικής, 2. (εἰκός, ἔοικα), **1. a)** za stvari: pristojan, doličan, pravičan, pristao, čedan, primjeren; razborit, dobar, blag, koji ublažuje, αἱ ἐπιεικεῖς τῶν φύσεων bolji značajevi, ἐπιεικὴς τοῖος tako baš pravo, baš kako se pristoji. — Supst. τοὐπιεικές (τὸ ἐπ.) blagost, čovječnost, nasuprot krutomu pravu, stoga: blago postupanje, πρὸς τὸ ἐπ. s blagošću. Neutr. stoji često aps. ὡς ἐπιεικές kako se pristoji, ili sa sl. inf. ili akuz. s inf. **b)** za ljude sa i bez τὸν τρόπον: čestit, valjan, dobar, podoban, πρός τι, razborit, pravičan, umjeren, djeloredan, blag, pravedan, uredan, pohvalan, priličan. **2.** prividan, istini priličan, vjerojatan. — Adv. **-κῶς,** *jon.* **-κέως,** dovoljno, prilično, donekle, valjada, blago, pristojno, kako treba, veoma.

Ἐπιείκια (-κία), ἡ, v. Ἐπιείκεια.

ἐπι-εικτός, 3. (ϝείκω), *ep.* koji popušta, svagda s negac., dakle: **a)** neutr. bez popuštanja, što se ne da svladati. **b)** pas. nesnosan, nečuven (Od. 8, 307).

ἐπιειμένος, perf. pas. part. od ἐπιέννυμι, v. r.

ἐπι-είσομαι i slič., v. II. ἔπειμι.

ἐπι-έλπομαι, v. ἐπέλπομαι.

ἐπί-ελπτος, 2. *poet.* očekivan, čemu se možeš nadati, što se može očekivati.

ἐπι-έννυμι, *ep.* i *jon.* mj. ἐφέννυμι, aor. 1. ἐπίεσα, *ep.* σσ, med. ἐπιέσασθαι, perf. pas. 3. sing. ἐπίεσται, part. ἐπιειμένος (i u tmezi), **1.** akt. *ep.* ktomu oblačiti, prevlačiti, premetati, prostirati, τί. Pren. ἐπιειμένος obučen, opasan, oružan, τί čim. **2.** med. preko sebe prevlačiti, τί. Pren. oblačiti se, τί u što, pokrivati se (Her. 1, 47), γῆν zemljom, t. j. biti pokopan (Ksen. Kir. 6, 4, 6).

ἐπι-ζαρέω, *poet.* = ἐπιβαρέω, opteretiti.

ἐπιζάφελος, 2., adv. **-ῶς,** *ep.* koji veoma nabuja, žestok, vatren; veoma.

ἐπι-ζάω, *jon.* **-ζώω,** još dalje živjeti, tako dugo (kao tko) živjeti (v. ἐπιβιόω).

ἐπι-ζεύγνυμι i **ἐπιζευγνύω,** *jon. poet.* i *poz.* **1.** ujarmiti, privezati, među sobom svezati, uop. svezati, τινί čim, uza što. Napose **a)** crtu povući, διά τινος kroza što. **b)** zadane točke spojiti. **2.** zatvorati.

ἐπίζευξις, εως, ἡ, retor. ponavljanje jedne riječi.

Ἐπι-ζεφύριος, ὁ, zapr. prema zapadu ležeći, stoga Λοκροὶ Ἐπιζ. epizefirski Lokrani, u donjoj Italiji.

ἐπι-ζέω, aor. ἐπέζεσε, *jon. poet.* i *poz.* **1.** intr. nad čim kuhati se, zakipjeti, zapjeniti se, pren. kipeći ili paleći mučiti, paleći spopasti, τινά,

*

t. j. u njemu uzavreti, uskipjeti, *τινί*. **2.** *poet.* takođ. tranz. ugrijati.

ἐπί-ζηλος, 2. *poet.* komu se može zavidjeti, srećan.

ἐπι-ζήμιος, 2. koji zaslužuje kazan, kažnjiv, *τινί* od čega, obič. škodljiv, aps. i *τινί* komu.

ἐπι-ζημιόω, kazniti.

ἐπι-ζητέω, dalje tražiti, potražiti, progoniti, iskati, ne nalaziti, *τινά*.

ἐπι-ζώννυμι, *jon.* i *poz.*, pas. perf. *ἐπεζω(σ)μέναι*, aps. pripasane, t. j. tako da su haljinu ispod njedara čvrsto svezale, dakle gola gornjega tijela.

ἐπι-ζώω, v. *ἐπιζάω*.

ἐπ-ίηλε, v. *ἐπιάλλω*.

ἐπ-ίημι, v. *ἐφίημι*.

ἐπι-ήνδανε, v. *ἐφανδάνω*.

ἐπί-(ϝ)ηρα, *ep.* i *poet.* neutr. od *ἐπίηρος* (drugi pišu *ἐπὶ ἦρα*), *ἐπίηρα φέρειν τινί* komu l j u b a v, dobro č i n i t i, biti mu na ruku, l j u b a v p o k a z i v a t i.

ἐπιήρᾰνος, 2. *ep.* **1.** ugodan, povoljan, mio, *τινί*. **2.** moćan, vješt, *τινός*.

ἐπι-θαλάμιος, 2. *buk.* i *poz.* koji bračnoj ložnici pripada, svadben.

ἐπι-θᾰλασσίδιος i **-ττίδιος,** 2. i 3., **ἐπιθᾰλάσσιος** i **-ττιος,** 2. na moru ležeći, primorski, *ἐμπόριον* primorski trgovački grad, *τὰ ἐπιθαλάσσια πάντα* sva obala, primorski kraj.

ἐπι-θανάτιος, 2., N. T. na smrt osuđen.

ἐπι-θαρρέω, *poz.* na to oslanjati se, u to uzdati se.

ἐπι-θαρσύνω, *ep.* i *poz.* hrabriti, junačiti, *τινά*.

ἐπι-θεάζω, *poet.* bogove dozivati.

ἐπι-θειάζω, bogove zazivati, aps. ili s *τοσαῦτα* s tolikim riječima, tako, ili s inf. i *μή* (zazivajući bogove) zaklinjati (*τινά*) da ne učini nešto; pak: potvrdu bogova riječima (*τῷ λόγῳ*) dodati, stoga i božansko znamenje (*τί*) tumačiti.

ἐπιθειασμός, ὁ, zaklinjanje.

ἐπι-θερᾰπεύω, ugodljiv biti, sa štovanjem susretati, *τί* na što misliti, raditi oko čega.

ἐπίθεσις, *εως, ἡ,* **1.** (*ἐπιτίθημι*), *poz.* nametanje, polaganje, *χειρῶν*, N. T. **2.** (*ἐπιτίθεμαι*), navala, napadaj.

ἐπι-θεσπίζω, *jon.* i *poz.* **1.** na čem (*τινί*) sjedeći proricati, objaviti. **2.** za bogove i proročišta, koja su se pitala: pristati ili privoljeti na što, odobravati, sa sl. inf.

ἐπιθεσπισμός, ὁ, *poz.* pristanak, potvrda, od kojega proročišta.

ἐπιθετέον, v. *ἐπιτίθημι*. Od istoga

ἐπιθετικός, 3. koji lako ili hrabro navaljuje, preduzetan, aps. i *τινί* protiv koga.

ἐπίθετος, 2. (*ἐπιτίθημι*), d o m e t n u t, neprirodan, stoga: samovoljan, posvojen. Napose *ἑορταί* svetkovine poslije uvedene i narodnom odlukom starim Solonovim dodane. Neutr. *ἐπίθετον* = pridjev, *adjectivum*; *-θετικός* adjektivni, pridjevni.

ἐπι-θέω, *jon.* i *poz.* zatrčati se na koga.

ἐπι-θεωρέω, *poz.* još ktomu, također promatrati.

ἐπίθημα, *τὸ* (*ἐπιθεῖναι*), *ep.* i *jon.* n a m e t n u t o, **a)** z a k l o p a c. **b)** nadgrobni spomenik. **c)** *poz.* šiljak koplja. Otd.

ἐπιθηματουργία, ἡ, zgotavljanje zaklopaca ili pokrivačâ.

ἐπι-θιγγάνω, *poz.* dotaknuti se, *τινός*.

ἐπι-θολόω, *poz.* uprljati, zagaditi.

ἐπι-θορυβέω, pri tom bučati, povlađivati ili odbijati.

ἐπι-θρέξας, v. *ἐπιτρέχω*.

ἐπι-θρῴσκω, *ep.* i *poet.* priskočiti, na što (*τινός*) skočiti, ali takođ. *τινί* (ovo za porugu).

ἐπιθῡμέω (*θυμός*), augm. *ἐπεθ.*, svoj *θυμός* na što obraćati, za čim ž e l j u i m a t i, t e ž i t i, stoga: i s k a t i, nastojati, aps. ili *τινός* oko čega, s inf. zaželjeti se, tako osob. *τινός* koga, njegovo prijateljstvo ili društvo željeti. N. T. *ἐπιθυμίᾳ ἐ.* živo željeti. Supst. *τὸ ἐπιθυμοῦν* požuda, *τινός* za čim.

ἐπιθῡμητής, *οῦ, ὁ,* koji želi, teži, ljubavnik, prijatelj, *τινός* čega ili čiji, napose: učenik.

ἐπιθυμητικός, 2. željan. Otd.

ἐπιθῡμητικῶς, adv., željno, *ἔχειν τινός* čvrsto se držati čega.

ἐπιθυμητός, 3. vrijedan da se želi, poželjan.

ἐπιθῡμία, *jon.* **-ίη,** *ἡ* (*ἐπιθυμέω*), **1.** p o ž u d a, ž e l j a (*poet.* takođ. smjeranje), čeznuće, aps. i *τινός* za čim, ili s inf., stoga *ἐς ἐπιθυμίαν ἐλθεῖν τινος* zaželjeti se čega, ali takođ. *ἔς τινα* osobita ljubav prema komu, i *ταῖς ἐπιθυμίαις μείζοσι χρῆσθαι ἔς τι* strastveniji biti u čem. **2.** nagon, osob. *αἱ τοῦ σώματος ἐπιθ.* tjelesne p o ž u d e, tjelesna naslada. N. T. *σαρκικαί, σαρκός, ὀφθαλμῶν, κοσμικαί*.

ἐπι-θῡμιάματα, *τὰ*, *poet.* kâd.

ἐπι-θυμιάω, *poz.* kaditi.

ἐπ-ιθύνω, *poet.* naperiti, *χερί* rukovati, upravljati.

ἐπ-ιθύω, *ep.* nasrnuti, navaliti (Od. 16, 297), silom htjeti (Il. 18, 174), aps.

ἐπι-θύω [*ῠ* u prez., u fut. *ῡ*], *poet.* zatim žrtvovati ili zaklati, *τινί* komu.

ἐπι-θωύσσω, *poet.* uza što zvečati, *τινί*, takođ. dovikati.

ἐπι-ίστωρ, *ορος, ὁ, ἡ,* koji kod ili pored koga što zna, suznalac, sukrivac, *ἔργων* opakim djelima.

ἐπι-καθαιρέω, posve porušiti, *τί*.

ἐπι-καθεύδω, *poz.* na čem spavati.

ἐπι-κάθημαι, na tom sjediti, *τινί*, unutra ili pred čim ležati.

ἐπι-καθίζω, **1.** a k t. **a)** t r a n z. na što posaditi, postaviti, N. T. **b)** i n t r. na čem sjediti. **2.** m e d. aor. *ἐπεκαθίσαντο* sebi postaviti (stara *var. l.* Tuk. 4, 130).

ἐπι-καθίσταμαι, med., od sebe još metati pred, sebi postaviti, τί.

ἐπι-καινόω, *poet.* mijenjati.

ἐπι-καίνυμαι, perf. ἐπικέκασμαι, *ep.* (u tmezi), veoma odličan biti, τινί čim.

ἐπι-καίριος, 2. u zgodan čas, znamenit, podoban (θέσθαι udesiti), povoljan, čestit, vješt, koristan, potreban, τινός čemu, πρός τι za što, ili s inf. οἱ θεραπεύεσθαι ἐπικαίριοι koje treba liječiti, do kojih je zdravlja stalo. Napose οἱ ἐπικαίριοι najprikladniji, najmoćniji, najpotrebniji, zapovjednici u vojsci, čelovođe, viši časnici, ili uop. najugledniji, poglavice.

ἐπί-καιρος, 2. povoljan, zgodan; što zgodno leži, τὰ ἐπίκαιρα zgodno tlo; priličan; na opasnom mjestu (tijela).

ἐπικαίω, *ep.* (u tmezi), **1.** na tom spaljivati, τί, i to τινί bogu u slavu. **2.** *jon.* napaliti, na površini spaliti.

ἐπι-καλέω, I. akt. i **pas. 1.** dozivati, prizivati, zvati, pozvati, napose: zazivati, na pr. θεόν pa tako i τινί protiv koga, t. j. u ime božje pozivati ga. **2.** dovikivati, osob. **a)** nazivati, zvati, τινά τι komu pridjev nadjesti. **b)** prebacivati, kriviti, u grijeh upisivati, τινί τι, ali takođ. sa sl. ὅτι ili akuz. s inf. U pas. τὰ ἐπικαλεόμενα χρήματα blago, poradi koga se tko okrivljuje, i samo τὰ ἐπ. prijekori, okrivljenje. **II. med.** k sebi prizivati, dozivati, pozivati, u pomoć zvati, τινά, i to ἐπί τινι k čemu, ili sa sl. inf., ili σύμμαχόν τινα koga za bojnoga druga dozivati. Napose **a)** δῆμον na narod se pozivati, ἀπὸ τῶν δικαστῶν da se umakne sudačkoj osudi; slič. τοὺς δημάρχους. **b)** bogove, heroje i t. d. zazivati, takođ. sa σιωπῇ potajno u sebi. **c)** *jon.* na boj izazivati. **d)** pozvati (pred sebe), za efore.

ἐπικάλυμμα, τὸ, pokrivač, plašt; izgovor, N. T. Od

ἐπι-καλύπτω, pokriti, izgovarati se.

ἐπικαμπή, ἡ (-κάμπτω), savijanje, krivljenje, ἐς ἐπ. προϊέναι izbočiti se. Napose onaj razmještaj vojske, gdje su na krilima pročelni redovi nadesno ili nalijevo zakrenuli i učinili kut, da se licem uzmognu okrenuti na dvije strane i tako bokove braniti.

ἐπικαμπής, 2. *poz.* krivuljast, srpolik.

ἐπι-κάμπτω, savijati, uvijati, zakretati, napose za vojsku: skrenuti, krila nalik na kuku o glavnu četu prisloniti, ἐπί τινα protiv koga, v. ἐπικαμπή, ili ὡς εἰς κύκλωσιν zakrenuti, da se opkoli.

ἐπι-καμπύλος, 2. *ep.* zavijen, pognut.

ἐπίκαρ, zapr. ἐπὶ κάρ, *ep.* naglavce, ukovitlac.

ἐπικαρπία, ἡ, dohodak.

ἐπι-κάρπιος, 2 *poz.* plodonosan, koji plodove daje.

ἐπι-κάρσιος, 3. (κάρ), *ep. jon.* i *poz.* **a)** glavom naprijed nagnut, za lađe, kojima vjetar i valovi krmu visoko podižu. **b)** poprijeko, na stranu, takođ. s gen. na strani prema čemu. Supst. τὰ ἐπικάρσια (τῆς Σκυθικῆς) obje strane, što se prostiru od zapada prema istoku.

Ἐπικάστη, ἡ, = Ἰοκάστη, v. r.

ἐπι-καταβαίνω, također još ili protiv koga silaziti, aps. ili ἐς i πρός τι na mjesto, prema kojem kraju.

ἐπι-κατάγομαι, pas., još ktomu, poslije drugoga lađom pristati, stići.

ἐπι-καταδαρθάνω, pri tom zaspati.

ἐπι-καταίρω, *poz.* na to navaliti, τινί.

ἐπι-κατακλύζω, *jon.* još ktomu poplaviti, τί.

ἐπι-κατακοιμέομαι, *jon.*, mj. **-άομαι,** na što leći spavati (Her. 4, 172).

ἐπι-καταλαμβάνω, prestići, stići, τινά.

ἐπι-καταλλαγή, *poz.* namet kod mijenjanja, prid, *agio.*

ἐπι-καταμένω, preko običnoga vremena ostajati.

ἐπι-κατάρατος, 2. N. T. proklet.

ἐπι-καταρρέω, *poz.* na to rušiti se.

ἐπι-καταρρήγνυμαι, pas., *poz.* na što oboriti se.

ἐπι-καταρριπτέω, zatim srušiti se.

ἐπι-κατασφάζω i **-σφάττω,** *jon.* i *poz.* pri tom, na tom zaklati ili ubiti, τινά, i τινί do koga ili na čem.

ἐπι-καταψεύδομαι, ktomu lagati, τί, i to na čiju štetu.

ἐπι-κάτειμι, silaziti, ἔς τι do čega.

ἐπίκαυτος, 2. (ἐπικαίω), *jon.* gore na šiljku opaljen (da otvrdne).

ἐπί-κειμαι, opt. ἐπικέοιντο, fut. ἐπικείσομαι, *jon.* impf. 3. plur. ἐπεκέατο, dep., pri tom ležati, **1.** na tom, do čega, blizu ležati, pred tim biti, susjedan biti, aps. ili τινί i ἐπί τινος kod čega. Pren. za to određen biti (za kazan), vladati, tištiti, mučiti, prijetiti, čekati, pritiskati, za vratom sjediti, baciti se na koga, spopasti ga, nazuban biti, aps. i τινί. **2.** *poet.* i *poz.* takođ. pas., osob. part. ἐπικείμενος, na sebi imati.

ἐπι-κείρω, aor. 1. *ep.* ἐπέκερσα (i u tmezi), zarezati, pokositi, φάλαγγας razrijediti, ali μήδεα osujetiti, razvrći.

ἐπι-κέκλυκε, perf. za ἐπικλύζω.

ἐπι-κεκράαν-ται, -το, v. ἐπικραιαίνω.

ἐπι-κελάδέω, *ep.* (u tmezi), ktomu vikati, glasno povladiti.

ἐπι-κέλευσις, εως, ἡ, poticanje.

ἐπι-κελεύω, 1. akt. dovikivati, poticati, hrabriti, aps. ili τινά i τινί koga, i τί na što, u čem. **2.** med. zapovjediti, τινί s inf.

ἐπι-κέλλω, *ep.* aor. ἐπέκελσα, **1.** tranz. pritjerati, t. j. lađe na suho, dakle: pristati. **2.** naoko intr. pristati, t. j. s kljunom lađenim na plitku obalu zaploviti, tako da krma ostane u vodi, i za lađu: ἠπείρῳ uz obalu pristati.

ἐπι-κέλομαι, *ep.* i *poet.*, redupl. sinkop. aor. 2. ἐπεκέκλετο, dozivati, još ktomu zazivati, τινά.

ἐπι-κεράννυμι, *ep.*, inf. aor. 1. ἐπικρῆσαι mj. ἐπικεράσαι, pored *jon.* spor. obl. **ἐπι-κίρνημι,** ktomu miješati, unutra miješati, primiješati, τί. Za ἐπικεκράανται v. ἐπικραιαίνω.

ἐπι-κέρδια, τὰ (κέρδος), *jon.* trgovački dobitak.

ἐπι-κερτομέω, *ep. jon.* i *poz.* izgrditi, pogrditi, obružiti, rugati se, podsmijevati se, podrugljivo na što (τί) nišaniti, na što peckati, podsmijevati se čemu, blaže: podrugljivo progovoriti komu, τινά.

ἐπι-κεύθω, *ep.* i *poet.* sakrivati, zatajati, τί što, i τινά komu.

ἐπι-κήδειος, 2. *poet.* i *poz.* koji mrtvacu ili žalosti (κῆδος) pripada, τὸ ἐπικ. tužaljka.

ἐπικήριος, *poz.* i ἐπίκηρος, 2. **1.** podložen usudu, prolazan, trošan, loman. **2.** koban, opasan, škodljiv, poguban.

ἐπικηρῡκεία, ἡ, i *poet.* **ἐπικηρύκευμα,** τὸ, poruka preko glasnika, dogovaranje, pogađanje, aps. i πρός τινα s kim.

ἐπι-κηρῡκεύομαι, dep. med., glasnika odaslati, preko glasnika poručiti, preko poslanika o miru raspravljati, aps. ili τί, περί τινος ili inf., i to τινί, πρός, ἔς, ὥς τινα koga preko glasnika pozdraviti, s njim ugovarati, pogađati se, rasprave započeti ili ponuditi, οὐδέν ne pristati ni na kakvo dogovaranje, ἐπικηρυκευομένων s ispušt. τινῶν otkud su se dogovori zapodjeli.

ἐπι-κηρύσσω, *at.* **-ττω,** preko glasnika oglasiti, dati razglasiti, osob. nagradu ili kazan, τινί za koga, ἀργύριόν τινι ili ἐπί τινι ucjenu na čiju glavu ili uhićenje metnuti.

ἐπι-κίδνημι, *ep.* (σκεδάννυμι), **1.** akt. preko toga prosuti, pren. κακοῖς θυμόν na zlo spremati se ili »priučiti dušu« (Her. 7, 140). — **2.** med. širiti se, τί preko čega, ὅσον τ' ἐπικίδναται ἠώς dokle se zora razastrla (Il. 7, 451).

ἐπι-κίνδῡνος, 2., adv. **-όνως,** s opasnošću spojen, pogibli izložen, opasan, u pogibli, τινί za koga, ἐπικίνδυνον ἦν sa sl. inf., bilo se bojati da, i ἐν ἐπικινδύνῳ γίγνεσθαι biti u pogibli.

ἐπι-κίρνημι, v. ἐπικεράννυμι.

ἐπι-κίχρημι, *poz.* ktomu uzajmiti.

ἐπι-κλάω, -κλάσω, -έκλασα, -κέκλασμαι, -εκλάσθην, kršiti, lomiti, savijati, περί τι, ἔς τι oko čega, za što, pren. umekšati, dirnuti, aps. ili τινά, takođ. s πρὸς οἶκτον, obič. u pas. dati se umekšati, sa i bez τῇ γνώμῃ u srcu, svoj prkos dati skršiti.

I. **ἐπι-κλείω** (κλέος), *ep.* pri tom slaviti, povlađivati, τί.

II. ἐπι-κλείω (κλείω), akt. i med., zaključati, τὴν θύραν svoja vrata.

ἐπίκλημα, τὸ (ἐπικαλέω), tužba, okrivljivanje, takođ. tužba na samoga sebe.

ἐπί-κληρος, ἡ, *sc.* παρθένος, kći baštinica, t. j. kći, koja nije imala braće pak joj je pripala očevina. No da bi se imutak koliko toliko čuvao za mušku lozu, zato su bližnji rođaci imali pravo iskati, da se ona uda za kojega od njih, ili su pače mogli tražiti, da razvrgne brak sa svojim dojakošnjim mužem, ako ju je uzeo prije, negoli joj je zapala baština. Uop. baštinica čitavoga imanja.

ἐπι-κληρόω, ždrijebom dodijeliti.

ἐπίκλησις, εως, i *jon.* ιος, ἡ (ἐπικαλέω), **1.** pridjevak, prezime, ime, imenovanje; ἐπίκλησιν često aps. **a)** s pridjevom. **b)** po običnom kazivanju. **2.** ogovor. **3.** napose: priziv, apelacija na narodne tribune (τῶν δημάρχων), da svojim vetom protiv zaključka prosvjeduju (*intercedere*). **4.** *poz.* pozivanje.

ἐπίκλητος, 2. (ἐπικαλέω), dozvan, napose **a)** *jon.* na vijećanje sazvan, stoga οἱ ἐπίκλητοι skupština vijećnikâ. **b)** u pomoć pozvan, οἱ ἐπίκλητοι zazvani pomagači.

ἐπικλῐνής, 2. dolje nagnut.

ἐπι-κλίνω [ῐ], **1.** tranz. prislanjati, stoga takođ.: natrag sagibati, prignuti, pritisnuti, τί; u pas. ἐπικεκλιμένος naslonjen, prislonjen, stoga σανίδες prislonjena, t. j. zatvorena vrata, κεραῖαι uza zid prislonjene motke. **2.** intr. kamo (πρός τι) okrenuti se. **3.** pas. *poet.*: pri čem ležati.

ἐπί-κλοπος, 2. (κλέπτω, κλοπή), *ep.* i *poet.* sakriven, tajni, koji u potaji snuje, lukav, previjan, τινός u čem ili čim, supst. lupež.

ἐπι-κλύζω, -κλύσω, -έκλυσα, -κέκλυκα, tranz. plákati, splakati; poplaviti. U pas. zaliven biti, τινί od čega ili čim. Otd.

ἐπίκλυσις, εως, ἡ, poplava, povodanj.

ἐπι-κλύω, *ep.* aor. ἐπέκλυεν, saslušati, čuti, τί i τινός.

ἐπι-κλώθω, **1.** akt. pripresti, samo pren., iznajpr. za usudnice (Μοῖραι), koje svakomu svoj usud napredu, pak uop. za bogove: pridijeliti, odmjeriti, dati, τί τινι. **2.** med. kao dep. *ep.* za bogove: dosuditi, τί τινι, ili s inf. udijeliti.

ἐπ-ικνέομαι, v. ἐφικνέομαι.

Ἐπικνημίδιοι, Λοκροί, koji na gori Κνημίς na Malijskom zalivu nastavahu.

ἐπι-κοινόομαι, med., jedan drugomu priopćiti, savjetovati se, τινὶ περί τινος.

ἐπί-κοινος, 2. *jon. poet.* i *poz.*, i *ep.* **ἐπίξῡνος,** 2. zajednički, opći, učestvujući, ἐπίκοινα gram. riječi, koje vrijede za oba roda, *epicoena.* Kao adv. *jon.* ἐπίκοινα zajednički, u zajedničkoj rečenici.

ἐπι-κοινωνέω, nešto s kim (τινί) zajednički imati.

ἐπι-κολλάω, *poz.* prilijepiti, pripojiti.

ἐπι-κομπάζω, *poet.* i *poz.* i

ἐπι-κομπέω, čim hvaliti ili veličati se, aps. i τινί čim, i to τινί prema komu.

ἐπί-κοπον, τὸ, *poz.* panj, krljad. Od

ἐπι-κόπτω, *ep.* i *poz.* na to udarati, βοῦν goveče

(u glavu) udariti, t. j. ubiti, pren. na koga udariti riječima, koriti ga; med. *poet.* busati se, žaliti.

ἐπι-κοσμέω, ktomu kititi, krasiti, *τινά τινι*, i *λόγῳ* hvaliti.

ἐπί-κοτος, 2., adv. *-ότως, poet.* srdit.

ἐπικουρέω (*ἐπίκουρος*), **1.** u pomoć priteći, pomagati, aps. i **a)** *τινί* komu u ratu i u bolesti, *τί* protiv čega, *πολλά τινι* mnoge mu dobre usluge činiti, mnogo mu koristiti. **b)** *τινί* nečemu doskočiti. **2.** kao najamnik u tuđini služiti. Otd.

ἐπικούρημα, *τὸ*, i *ἐπικούρησις, ἡ, poet.* pomoć, obrana, *τινός* od čega, *τινί* za što.

ἐπικουρία, *jon.* **-ίη,** *ἡ* (*-ρέω*), pomoć, zaklon, osob. u ratu, pomoćne čete, takođ. u plur.

ἐπικουρικός, 3. **1.** koji se sastoji od pomoćnih četa. **2.** uop. koji služi za pomaganje. Otd. supst. *ἐπικουρικόν*, pomoćna četa. Od

ἐπί-κουρος, 2. (od *ἐπί-κορσος*, srod. s lat. *curro* od *curso*), koji bježi ka komu, pomažući, *ἥκειν* u pomoć doći, *καλεῖν* u pomoć zvati, *εἶναι* na korist biti, aps. ili *τινί* komu, *τινός* koji pomoć pruža protiv čega, na pr. *θανάτων* protiv ubistva, ili koji stvar kakvu brani, i tako uop. protiv, od čega braneći ili služeći. — Supst. saveznik, pomoćnik, pomoćnica, osob. u ratu: pristalica, stoga u plur. pomoćni narodi, pomoćne čete, uop. najamnik, *νῆες* pomoćni brodovi, *δεσπότης* branič.

Ἐπίκουρος, *ὁ*, **1.** Epikur, osnivač filozofske škole, rodio se g. 342. pr. Is.; on je učio, da je slast (t. j. prost biti od bolnoga stanja) najveća sreća, svijet je postao od atomâ, a bogovi nemaju nikakva utjecaja na svijet i čovječanstvo. Adj. otd. **Ἐπικούρειος,** i *οἱ* **Ἐπ.,** pristalice Epikurove, Epikurovci. **2.** i inače lično ime.

ἐπι-κουφίζω, *poz.* lakim, hitrim činiti; ulakšati, oblakšati, podizati, *τί*, i *τινά* koga podići, *τινί* čim, uop. sokoliti, poticati.

ἐπι-κράζω, poz. ktomu zaviknuti.

ἐπικραιαίνω, *ep.* s imper. aor. *ἐπικρήηνον*, perf. i plpf. pas. *-κεκράανται, αντο*, i **ἐπικραίνω,** *ep.* i *poet.* s aor. *poet. ἐπέκρᾱνα*, opt. *ep. ἐπικρήνειε*, svršavati, izvršivati, ispuniti, učiniti, *τί, τινί τι* i samo *τινί*, *χρυσῷ δ' ἐπὶ χείλεα κεκράανται* od zlata mu je rub izrađen.

ἐπί-κρᾱνον, *τὸ, poet.* glavica od stupa; *κεφαλῆς* povezača, ubradač.

ἐπικράτεια, *ἡ* (*-τής*), premoć, vrhovna vlast, vrhovno gospodstvo, napose: zemlja, kojom tko vlada, područje.

ἐπι-κρατέω, **1.** jači biti, pobjednik biti, pobijediti, svladavati, aps. (održati se, o glasini) i *τινός* koga ili što, takođ. *τί* nešto nadvladati, u čem pobijediti, *μάχῃ* u boju, bitku dobiti, *ναυτικῷ, πεζῷ* s brodovima, s kopnenom vojskom, jači biti, *κατὰ θάλατταν* na moru, *παρά τινι* pred kim (kao sudijom) dobiti pravo. *τινός* nad kim. **2.** u svoju vlast dobiti, preobladati, izvojštiti, osvojiti, dobiti, namaći, *τινός* što, *τῶν πραγμάτων* opet preobladati, s inf., izraditi da. **3.** gospodovati, zapovijedati, vladati, jači ili naprednji ili bolji biti, aps. ili *τινί* i *τινός* od koga ili čega, *τῶν ψήφων* njima vladati.

ἐπι-κρατής, 2. (*κράτος*), pobjedonosan, pobjednički, *ἐπικρατέστερον τῇ μάχῃ γίγνεσθαι* u bici pobijediti. Adv. **-τέως,** *ep.* s jačom silom, silimice, silno.

ἐπι-κράτησις, *εως, ἡ* (*-κρατέω*), nadvladanje, *τινός*.

ἐπι-κρεμάννυμαι, pas., i **ἐπικρέμαμαι,** dep. med., nad čim visjeti, nad čim lebdjeti, treptjeti, aps. i *τινί* dosuđen biti, čekati, prijetiti, *πολὺ μείζω (τιμωρίαν) τὴν ἤδη κατεψηφισμένην σφῶν ἐπικρεμασθῆναι* mnogo im je veća (kazan) u već određenoj dosuđena.

ἐπι-κρήηνον i **ἐπι-κρήνειε,** v. *ἐπικραιαίνω*.

ἐπι-κρηπίς, ῖδος, ἡ, poz. gornja cipela, coklja.

ἐπι-κρῆσαι, v. *ἐπικεράννυμι*.

ἐπι-κρίνω [*ῑ*], **1.** sudački odrediti, uop. svoj sud izreći, presuditi, aps. i *περί τινος* o kom, *τί* što. **2.** svjedoke saslušati (Plut. Cic. 7).

ἐπ-ίκριον, *τὸ*, greda jedrena, vislo.

ἐπίκρισις, ἡ, ponovno ispitivanje, ogledanje, suđenje.

ἐπι-κροτέω, nečim (*τί*) o što (*τινί*) lupati, živo povlađivati ili pljeskati, *τινί*.

ἐπι-κρούω, *poet.* i *poz.* na što (*τί*) udarati, *τινί* čim.

ἐπι-κρύπτω, **1.** akt. (i pas.) sakrivati, zatajati, tajno držati, *τί*. **2.** med. **a)** sakrivati se, *τινί* u čem, *τῷ ὀνόματι* za imenom sakrivati se. **b)** nešto od sebe ili svoga sakrivati, zatajati, tajno držati, aps. i *τί*, i to *πρός τινα* pred kim, *εἰς τὸ ὄνομα* pod imenom. Otd.

ἐπίκρυφος, 2. *poz.* sakriven, tajan.

ἐπι-κτάομαι, *jon.* **-κτέομαι,** sebi ktomu stjecati, pribaviti, primati, dodavati, *τί* i *τινά τινα*, koga za što, *ἀρχήν* svoju vlast raširiti.

ἐπι-κτείνω, **1.** *poz.* još ktomu ubijati. **2.** još jednom ubiti, poslovič. *τὸν θανόντα*.

ἐπίκτησις, *εως, ἡ* (*ἐπικτάομαι*), nov dobitak, nova korist, nov probitak.

ἐπίκτητος, 2. (*ἐπικτάομαι*), **1.** ktomu stečen, donesen, *ἀπό τινος* iz koje zemlje. **2.** novo dobiven. **3.** koji stvari ne pripada.

Ἐπίκτητος, *ὁ*, filozof iz Frigije, najprije rob, učio je pod Domicijanom u Rimu, poslije u Nikopolisu u Epiru.

ἐπι-κτυπέω, *poz.* ktomu bučati, vikati, napose na glazbilu (*τινί*) lupati, zveku praviti.

ἐπι-κυδής, 2. (*κῦδος*), ugledan, svijetao.

Ἐπικυδίδας, *ου* i *α, ὁ*, spartan. vojvoda u Peloponeskom ratu.

ἐπι-κῡΐσκομαι, *jon.* pas., opet zabrećati, prije negoli se prvi zametak okoti (Her. 3, 108).

ἐπι-κυλίω, *poz.* i **ἐπι-κυλινδέω,** na što, preko čega valjati, pas. preko čega valjati se.

ἐπι-κῡμαίνω, *poz.* dovaljati se, dotalasati se, τινί do koga.

ἐπι-κύπτω, naprijed nagibati se, prignuti se, ἐπί τι za čim, ili da se vidi unutra, εἴς τι, ali τινί uprijeti se na koga.

ἐπι-κῠρέω, aor. ἐπέκυρσα, **1.** *ep.* (u tmezi) namjeriti se na što (τινί). **2.** *poet.* takođ. nešto postići.

ἐπι-κῡρόω, potvrditi, odobriti, odlučiti, s καλῶς dobro svršiti, τί. U pas. biti potvrđen, svršiti se.

ἐπι-κωκύω, *poet.* uza što ili pri čem ili kome (τί i τινά) glasno jecati.

ἐπι-κωλύω [ῠ], smetati, priječiti, ne dati, aps. i τινά τι komu u čem smetati.

ἐπι-κωμάζω, *poz.* u svečanu ophodu (κῶμος) tarlabučući dolaziti. Pas. od obijesna postupanja trpjeti.

ἐπι-κωμῳδέω, podrugivati se.

ἐπί-κωπος, 2. *poz.* s veslima; τὸ ἐπ. veslanica, lađa s veslima.

ἐπι-λαβή, ἡ, *poet.* prihvatanje.

ἐπι-λαγχάνω (v. λαγχάνω), perf. ἐπιλέλογχα, *poet.* najposlije ždrijebom dobiti, na kraju biti izvjesni cilj čemu.

ἐπι-λάζυμαι, *poet.* čvrsto držati.

ἐπι-λαμβάνω (v. λαμβάνω), **I. akt.** i **pas. 1.** ktomu uzimati, od drugih sebi uzeti, još osim toga uzeti, τί. **2. a)** prihvatiti, pograbiti, zateći, τινά koga ili τί što spopasti, uhvatiti. N. T. τινός zauzeti se za koga. **b)** uzdržati, zaustaviti, τὸ ὕδωρ vodenu uru, τί τινος nešto od čega. **c)** na što namjeriti se ili naići, postići, τί, dokle (τινί) sezati (Ksen. An. 6, 3, 5), doživjeti, τί. **d)** uzeti, osvojiti. — **II. med.** za što (τινός) ili koga držati se, hvatati se, stoga uop. pograbiti, navaliti (i neprijateljski), dotaknuti se, shvatiti, dobiti, uhvatiti, prihvatiti se, zaplijeniti, zadržati, τινός nešto ili koga (teško s akuz.), ali τινί čim. Napose **a)** sa i bez τῷ λόγῳ riječima dirati u koga, koriti, grditi, upadati. **b)** na koga namjeriti se, imati koga pred sobom, nešto postići, dobiti, τινός.

ἐπι-λαμπρύνω, *poz.* osvijetlati, sjajno prirediti, τί.

ἐπί-λαμπτος, 2. *jon.*, v. ἐπίληπτος.

ἐπι-λάμπω, zatim i novo svijetliti, nad čim ishoditi, i s τινί na što sjati, pren. pomoliti se, nastati.

ἐπι-λανθάνομαι, fut. ἐπιλήσομαι, aor. ἐπελᾰθόμην, perf. ἐπιλέλησμαι (*poz.* takođ. pas.), i *ep.* i *jon.* **ἐπι-λήθομαι,** *dor.* (*poet.*) **ἐπι-λάθομαι** (i u tmezi), nešto ili koga pri tom, u tom zaboraviti, takođ. navalice zaboraviti, prećutjeti, neblagodaran biti, propustiti, ne učiniti, τινός i τί ili s ὅτι ili s part. γέροντες ὄντες da smo stari, ὑπό τινος ἄλλου poradi čega drugoga zaboraviti. Otd.

ἐπί-λᾱσις, ἡ, *dor. poet.* zaborav.

ἐπι-λεαίνω, *jon.* zagladiti, pren. preporučiti, iskititi, τί (Her. 7, 9).

ἐπι-λέγω (i u tmezi), **1. akt.** i **pas. a)** ktomu brati, izbirati, τινά, i to ἀριστίνδην između najboljih, zapr. prema dobroti. **b)** ktomu reći, pri tom imati na jeziku, dodati, takođ.: navesti, aps. i τί ili sa sl. ὡς i drugim zavis. rečen. Napose: dovikati, prebaciti. **2. med. a)** sebi ktomu brati, kupiti, sebi izabrati (Her. 3, 81), τινά, takođ. pročitati, čitati, τί. **b)** u sebi promišljati, razmišljati (Her. 7, 149), među sobom promisliti, pomenuti, starati se, stoga takođ.: u brizi biti, bojati se, τί ili sa sl. μή ili inf. fut.

ἐπι-λείβω (i u tmezi), *ep.* na to izliti, osob. žrtvu ljevanicu na plamen.

ἐπι-λείπω, **1.** intr. premaći se, pretrgnuti se, prekršiti se, nedostajati, ne doteći, ne biti, takođ. τινά, i u Plut. τινί komu, ἔν τινι pri čemu. **2.** tranz. ostaviti, τινά ili τὸ ῥέεθρον korito, t. j. rijeka je presahnula, pak: propustiti, τί. Pas. ἐπιλειπόμενον dio, koji zaostaje.

ἐπι-λείχω, *poz.* i N. T. polizati (var.).

ἐπίλειψις, εως, ἡ, nestajanje, τινός.

ἐπιλεκτ-άρχης, ὁ, *poz.* vođ birane čete. Od

ἐπίλεκτος, 2. (ἐπιλέγω), izabran, biran, stoga: velik, ugledan. Napose οἱ ἐπίλεκτοι četa biranih vojnika.

ἐπι-λέπω, *ep.* oljuštiti, oguliti (var.).

ἐπι-λεύσσω, *ep.* pogledati, τόσσον toliko pred sobom dogledati (Il. 3, 12).

ἐπί-ληθος, 2. (λήθη), *ep.* od čega se zaboravlja, τινός što (Od. 4, 221).

ἐπι-λήθω, *ep.*, aor. ἐπέλησα, činim ili puštam da se zaboravi, što τινός (Her. 3, 46 ἐπιλελήθέναι zaboravio sam; var. l. ἐπιλελῆσθαι); o ἐπιλήθομαι v. ἐπιλανθάνομαι.

ἐπι-ληΐς, ίδος, ἡ, zaplijenjen, zarobljen.

ἐπι-ληκέω, *ep.* ktomu topotati, skladno ktomu pljeskati.

ἐπιληπτικός, 3. *poz.* padavičav, goričav, τὰ ἐπιληπτικά padavica. Od

ἐπίληπτος, i *jon.* **ἐπίλαμπτος,** 2. (ἐπιλαμβάνω), pograbljen, **a)** zatečen u činu (Sof. Ant. 406), aps. i s part. ἀφάσσουσα kod pipanja. **b)** *jon.* obuzet. Od istoga je

ἐπιλήπτωρ, ορος, ὁ, *poet.* napadač, kudilac, τινός.

ἐπιλησμονή, ἡ, zaboravnost, N. T. Od

ἐπιλήσμων, 2., komp. -μονέστερον kao adv. (ἐπιλανθάνομαι), koji zaboravlja, koji se ne sjeća, zaboravan.

ἐπι-λήψιμος, 2. *poz.* prijekoran.

ἐπί-ληψις i -ληψία, ἡ, gorska bolest, padavica.

ἐπι-λίγδην, *ep.* adv., okrznuvši, zadrijevši.

ἐπι-λιμνάζομαι, pas., *poz.* postati jezero, *τινί* od čega.

ἐπι-λιπαίνω, *poz.* gore omastiti, *τινί τι.*

ἐπι-λιπής, 2. *poz.* = ἐπίλοιπος.

ἐπ-ιλλίζω, namigivati, *τινί* (Od. 18, 11).

ἐπι-λογίζομαι, dep. med. s aor. pas. i med., u sebi razmišljati, sa sl. *ὅτι.*

ἐπίλογος, ὁ (ἐπιλέγω), *jon.* i *poz.* **1.** razmišljanje, zaključak. **2.** konac govora, protivno *πρόλογος.*

ἐπί-λογχος, 2. *poet.* sa (željeznim) šiljkom.

ἐπί-λοιπος, 2. još ostao, zaostao, aps. i *ἐς τι, τὰ ἐπίλοιπα τοῦ λόγου* za pričanja, ali *τἀπίλοιπα τῶν λόγων* daljna odluka (Sof. Fil. 24).

ἐπι-λῡπέω, *jon.* još više žalostiti, *τινά.*

ἐπί-λῠσις, ἡ, *poet.* i *poz.* razdrješenje, **a)** oslobođenje. **b)** rješenje, tumačenje.

ἐπι-λύω, fut. med. *ἐπιλύσομαι* kao pas., **1.** akt. i pas. **a)** razdriješiti, u pas. oslabiti (ali Lis. 25, 33 sada *ἐπιλησθήσεσθαι*). **b)** u N. T. takođ.: tumačiti, odlučivati, pobijati. **2.** med. **a)** osloboditi, oprostiti, *τινά τι* koga od šta, braniti. **b)** platiti, na svoj trošak namiriti, *τί.*

ἐπι-λωβεύω, *ep.* čemu rugati se.

ἐπι-μαίνομαι, dep. med., *ep. poet.* i *poz.* živo željeti što ili koga (*τινί*), pomamiti se.

ἐπι-μαίομαι, *ep.* fut. *ἐπιμάσσομαι,* aor. 1. *ἐπεμασάμην,* obič. *σσ* (i u tmezi), dep. med., **1.** opipavati, dirati, grabiti, *τί, ἕλκος* ranu razgledati, *τινί* čim, *μάστιγι ἵππους* bičem konje ošinuti, takođ. samo *χειρ'* t. j. *χειρί* rukom mašati se za kim, t. j. oružanom rukom na koga udariti. **2.** nastojati nešto (*τινός*) dohvatiti, na što potegnuti (Od. 12, 220), težiti, *νόστου γαίης Φαιήκων* na povratak u zemlju Feačana (i odatle dalje) pregnuti (Od. 5, 344).

ἐπι-μανθάνω, poslije učiti, aps.

ἐπι-μαρτυρέω, posvjedočiti.

ἐπι-μαρτῠρία, ἡ, zazivanje (za svjedoka), *τινός* kojega boga. Od

ἐπι-μαρτύρομαι, **1.** za svjedoka pri tom zazivati, osob. *θεούς,* stoga: zaklinjati, *τινί* koga i s inf. i *μή* da što ne čini. **2.** svjedočiti.

ἐπι-μάρτῠρος, ὁ, *ep.* svjedok pri tom, samo o bogovima (možda pravilnije pisano *ἐπὶ μ.*).

ἐπι-μάσσομαι, v. *ἐπιμαίομαι.*

ἐπι-μαστίδιος, 2. (*μαστός*), *poet.* i *poz.* koji još leži na prsima maternjim, *βρέφος* napršče.

ἐπίμαστος, ὁ (*ἐπιμαίομαι*), *ep.* prljav, otrcan (Od. 20, 377).

ἐπιμαχέω (*ἐπίμαχος*), oružan pomagati, oružanom rukom štititi, *τινί.*

ἐπιμαχία, ἡ, savez za zaštitu, i po tom različno od *συμμαχία,* koja je savez i za zaštitu i za navalu.

ἐπί-μαχος, 2. (*μάχη*), na koga je lako navaliti, koji se može na juriš uzeti, koga je lako osvojiti, *τὰ ἐπιμαχώτατα* najslabija mjesta.

ἐπι-μείγνῡμι (-*μίγνυμι*), i med. **ἐπι-μείγνῠμαι,** sa spor. obl. **ἐπιμίσγω** i **-μίσγομαι,** fut. *-μείξω* i. t. d. (v. *μείγνυμι*), s kim miješati se, općiti, drugovati, *τινί* i *πρός τινα* ili *παρά τινα* s kim, *ἐς τὴν συμμαχίαν* savezništvom, *ἐς βουλήν,* stoga takođ. do koga putovati, doći. Napose aps. u boj miješati se, i *τινί* sraziti se, pobiti se.

ἐπι-μειδάω, *ep.* i **ἐπι-μειδιάω,** ktomu, pri tom smiješiti se, takođ. podsmijevati se, aps. i *τινί* čemu.

ἐπι-μειξία (-*μιξία*), *jon.* **-ίη,** ἡ, i *ἐπί-μειξις* miješanje, saobraćaj, općenje, *τινί, πρός* i *παρά τινα* sa ili među kim, takođ. u plur.

ἐπιμέλεια, ἡ (*ἐπιμελής*), i u plur., za ponovljene događaje ili za više njih, briga, mar, *τῶν ἔργων* u radu, takođ. *πρός τι* za što, trud, *ἐπιμέλεια αὐτῶν ἔσται* brinut će se za njih, *ταύτης ἐπιμελείας οὔσης περὶ ἀρετῆς* kad se toliko mari za krepost, *ἐπιμ. ἔνι τινί* on je podoban brinuti se, *ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι* brinuti se, na što paziti, misliti, *τινός* na koga ili što, rijetko *περί τινος;* ali *δι' ἐπιμελείας ἔχειν τινά* koga s usrđem susretati, usrđe prema komu pokazati. Adv. *ἐπιμελείᾳ* marljivo, promišljeno, i *δι' ἐπιμελείας* brižno, točno. Napose **a)** brižljivost, marljivost, pomnja. **b)** obrazovanost, obrazovanje, odgoja, *τινός.* **c)** opravljanje, rukovanje, uprava, nastojanje, vježbanje. **d)** pozornost, obzirnost, njega, mar, štovanje, i to *τινός* i *περί τινα,* ali takođ. pas., stoga *ὑπό τινος.* **e)** povjerenstvo, djelovanje komisije, djelovanje *ἐπιμελητής*-a (opreka: *ἀρχή,* stalna oblast).

ἐπι-μελέομαι, stegn. **-μελοῦμαι** i (osob. *staroat.*) **ἐπι-μέλομαι,** fut. *ἐπιμελήσομαι* (kasno *ἐπιμεληθήσομαι*), aor. *-εμελήθην,* perf. *-μεμέλημαι,* fut. pas. sumnjiv, s adj. verb. *ἐπιμελητέον,* dep. pas., **1. brigu imati, brinuti se,** zauzimati se, na što paziti, opraviti što, brižno paziti, brigu dokazati, *ἐπιμεληθείς* s marom, *τινός* za što ili koga, *τῶν ἄλλων* ostalo narediti, *περί τινος,* ili takođ. *πᾶσαν ἐπιμέλειαν* svu brigu obratiti na to, i *τί* opraviti, dobaviti, dati, pak s inf. i akuz. s inf. ili *ὅπως, ὡς, εἰ* i drugim zavis. rečen., takođ. s gen. i sl. *ὅπως* ili inf. Napose: čemu (*τινός*) biti na čelu, javnu službu (*τῶν κοινῶν, τῶν δημοσίων*) obnositi, *τῶν πραγμάτων* vlast vršiti, nadzirati, *τινός* što (Ksen. An, 4, 8, 25), pa stoga i aps. *οἱ ἐν τῇ πόλει ἐπιμελόμενοι* gradski poglavari. **2.** nešto vježbati, marljivo baviti se, truditi se oko čega, brigu i marljivost na što obratiti, *ἐπ. τοῦ ἐν τῇ πόλει διαλέγεσθαι* baviti se javnim predavanjima. **3.** za koga (*τινός*) starati se, mariti, na koga obzirati se, paziti ga, njegovati, i *τινά* oskrbiti ga. Otd.

ἐπιμελής, 2., adv. **-ῶς,** **1.** akt. koji se brine, zabrinut, brižan, marljiv, brižljiv, živo, marljivo, pažljivo, točno, vjerno, aps. i *τινός*

ili περί τι za što, oko čega. **2.** pas. ἐπιμελές τινι ἐστι ili γίγνεται svraća na sebe njegovu pozornost (Her. 5, 12), dužnost mu je, ἐπιμελὲς ποιεῖσθαι uzeti na brigu, mariti, s inf.; supst. τὸ ἐπιμελές briga, τινός za što.

ἐπιμελητέον, v. ἐπιμελέομαι. Otd.

ἐπιμελητής, οῦ, ὁ, povjerenik, upravitelj, zaštitnik, nadzornik, predstojnik, zapovjednik, aps. i τινός, na pr. ἐπιμ. τῶν δημοσίων προσόδων vrhovni blagajnik, ἐπιμ. ὁδοῦ povjerenik za gradnju cesta, lat. *curator viae*. Otd.

ἐπιμελητικός, 3. na brigu, ἡ ἐπ. (τέχνη) umjetnost brinuti se za koga.

ἐπι-μέλομαι, v. ἐπιμελέομαι.

ἐπι-μέλπω, *poet.* ktomu pjevati.

ἐπι-μέμονα, *poet.* težiti, ἔνθαπερ kamo, naime stići.

ἐπι-μέμφομαι, dep. med., nema ga u *at.* prozi, tužiti se na što, nezadovoljan biti, prekoravati, srditi se, τί, τινός i ἕνεκα ili ἔκ τινος čega ili koga radi, κατὰ ταῦτα baš zato, τινί ili τινά (na) koga, ili takođ. s relat. zavis. rečen., i τινί τι ili τινός, takođ. τινά τινος kome što prebacivati, koga čega radi koriti, srditi se na koga.

Ἐπιμενίδης, ὁ, pjesnik i gatar iz Knosa, θεολόγος ili καθαρτής (jer je Atenu g. 596. pr. Is. od Kilonove krivnje očistio), na Kreti zvan kuret, nazivao je sebe Eakom; kažu, da je jednom 57 godina u diktejskoj pećini spavao i 154 ili čak 299 g. živio. Poslije njegove smrti štovahu ga kao boga.

ἐπι-μένω, i *ep.* **ἐπιμίμνω**, **1.** pri tom ostajati, aps. i τινί ili ἐπί τινι kod koga ili čega. **2.** još ostati, ležati, sjediti, uopće ostati, čvrsto ležati, na tom držati, čekati, oklijevati, aps. ili ἔς τε (ἔστε), ὄφρα ili s inf., naime da se što učini, ili nato, da, takođ. sa samim konj. δύω dok obučem (Il. 6, 340). **3.** čekati, τινά.

ἐπ-ίμερος, 2. *jon. poet.* = ἐφίμερος, željen, žuđen.

ἐπιμεταπέμπομαι, poslije pojačenje slati, aps.

ἐπι-μετρέω, **1.** *jon.* odmjerivati, pridijeliti. **2.** *poz.* domjeriti, još dodijeliti, dodati, τί τινι nešto čemu ili komu što. **3.** *poz.* premjeriti, τί.

ἐπί-μετρον, τὸ, *buk.* suvišak, dodatak.

ἐπι-μήδομαι, *ep.* dep. med., izvijati, izmišljati, τί τινι nešto protiv koga.

Ἐπι-μηθεύς, έως, ὁ, sin Japetov, muž Pandorin, brat Prometejev, zapr. koji poslije razmišlja.

ἐπι-μηθής, 2. *buk.* oprezan.

ἐπι-μήκης, 2. *poz.* dug.

ἐπι-μήνιος, 2. mjesečni (hrana, žrtva).

ἐπί-μηνις (ἐπιμῆνις), ἡ, *ep.* srdžba (var. ἔπι μῆνις).

ἐπι-μηνίω, *ep.* srditi se, ljutiti se, τινί na koga.

ἐπι-μηνυτής, οῦ, ὁ, *poz.* prokazivač, sok.

ἐπι-μηχανάομαι, dep. med., **1.** *jon.* poslije truditi se, još ktomu izmišljati, pronaći, aps. i τί. **2.** protiv koga (τινί) izmišljati, izvijati, τί.

ἐπι-μήχανος, 2. (μηχανή), *ep.* koji protiv koga izmišlja, koji podgovara, τινός na što.

ἐπι-μίγνυμι, v. ἐμμείγνυμι.

ἐπι-μιμνήσκομαι, fut. -μνησθήσομαι, aor. ἐπεμνήσθην, perf. -μέμνημαι, *ep.* i *jon.* fut. ἐπιμνήσομαι, aor. *ep.* i *poet.* takođ. ἐπεμνησάμην (i u tmezi), opominjati se čega, sjećati se, pominjati, navesti, τινός i περί τινος, ili s akuz. neutr. zamjenicâ τάδε, τοσαῦτα to, toliko, τί u čem.

ἐπι-μίμνω, v. ἐπιμένω.

ἐπιμίξ, adv. (ἐπιμείγνυμι), *ep.* izmiješano, pomiješano, bez razlike.

ἐπιμιξία i ἐπίμιξις, v. ἐπιμειξία.

ἐπι-μίσγω, v. ἐπιμείγνυμι.

ἐπι-μολεῖν, *poet.* aor. (ἐπιβλώσκω), nadoći, pogoditi, τινός od koga. Ktomu

ἐπίμολος, 2. *poet.* koji navaljuje na koga (τινός).

ἐπίμομφος, 2. (ἐπιμέμφομαι), *poet.* **1.** prijekoran, nepovoljan. **2.** akt. koji kori, εἶναί τινι.

ἐπιμονή, ἡ (-μένω), ostajanje, boravljenje, ἔν τινι u čem, retor. term. gomilanje izričaja.

ἐπίμονος, 2. ostajući, trajan, ustrajan.

ἐπι-μύζω, aor. 1. ἐπέμυξα, *ep.* nad čim mrmljati.

ἐπιμύθιον, τὸ, nauka od basne.

ἐπι-μώομαι, *buk.* = ἐπιμαίομαι, iznaći, pronaći.

ἐπι-μωμητός, 3. *buk.* prijekoran.

ἐπιναυμαχία, pomorska bitka na zborištu brodova.

ἐπί-νειον, τὸ (ναῦς), sidrište, pristanište, luka.

ἐπινέμησις, ἡ, *poz.* širenje. Od

ἐπι-νέμω, fut. med. *poz.* -νεμήσομαι, **1.** akt. **a)** dati da popase. **b)** pridijeliti, podijeliti, τί τισι nešto među nekoje, τραπέζῃ na stolu. **2.** med. na čem pasti, popasti, pustošeći širiti se, opustošiti, aps. i τινά.

ἐπι-νεύω (i u tmezi), *adnuo*, namignuti, t. j. **a)** nagibati se, prema onima koji niže stoje naprijed klimati, κόρυθι šljemom (Il. 22, 314), ili **b)** domahivati, namigivati, za znak zapovijedi ili uslišene molbe, τινί čim, t. j. klimajući glavom što obećati ili dopustiti, ili τινί klimajući glavom komu što javiti, uop. klimati (glavom), t. j. potvrditi; takođ. samo kao znak zadovoljstva.

ἐπι-νέφελος, 2. (νεφέλη), *jon.* naoblačen, ἐπινεφέλων ἐόντων za naoblačena neba.

ἐπι-νεφρίδιος, 2. (νεφρός), *ep.* koji se nahodi o bubregu ili nad njim (Il. 21, 204).

I. **ἐπι-νέω**, aor. ἐπένησε, *ep.* i *poz.* pripresti, za boginje usuda, τινί τι kome što udijeliti, komu što dosuditi, λινῷ nitom životnim.

II. **ἐπι-νέω**, *jon.* i **ἐπι-νηνέω**, *ep.* ktomu gomilati, natovariti, τί τινος nešto čim, naslagati, τινά τινος koga na što (Il. 7, 428).

ἐπι-νήχομαι, *buk.* preko čega plivati.

ἐπι-νίκειος [ῐ], 2. *poet.* pobjedonosan, pobjednički.

ἐπι-νίκιος [ῐ], 2. (νίκη), koji pripada pobjedi, pobjedničkoj slavi, **a)** ἐπινίκιον naime μέλος

pobjedna pjesma, stoga ἐπινίκια κλάζειν pobjedničke pjesme pjevati, koga kao pobjednika slaviti. **b)** τὰ ἐπινίκια pobjednička nagrada, **πάντα τἀπ.** sve za to određene pobjedničke nagrade. **c)** naime ἱερά, pobjedničke žrtve, pobjednička gozba ili svečanost, **θύειν** prirediti žrtvu i svečanost poradi pobjede, **τοῖς ἐπ.** na pobjedničkoj svečanosti.

ἐπι-νίσομαι (-νίσσομαι), *poet.* preko čega (τινός) prijeći, o rijeci: zalijevati što.

ἐπι-νοέω i (*jon.* i *poz.*) med. **-έομαι**, s aor. pas. ἐπενοήθην, *poz.* aor. med. i perf. pas., misliti na što, osnove smišljati, na umu imati, izmišljati, izvijati, potražiti, namjeravati, smjerati, takođ. opažati, *sentire*, spoznati, τί, τὴν γῆν sav krug zemaljski svojim mislima ili osnovama obuhvatiti, ili s inf., takođ. part., οὐκ ἐπινοοῦσιν ἀθετοῦντες oni ne misle na to, da i t. d.

ἐπίνοια, ἡ, **1.** misao, pomišljaj, pronalazak, namjera, osnova, τινός na ili za što, ἐς ἐπίνοιαν ἰέναι ili ἔρχεσθαι doći na misao, (τὴν) ἐπ. σπεύδειν osnovu, želju za čim u sebi gajiti. **2.** *poet.* potonje spoznanje.

ἐπινομή, ἡ (-νέμω), *poz.* širenje (ognja).

ἐπινομία, ἡ (ἐπινέμω), uzajmično pravo na pašu.

ἐπι-νύμφειος, 2. i ἐπι-νυμφίδιος, 2. *poet.* svatovski, ὕμνος svatovska pjesma.

ἐπίνυσσεν, v. πινύσσω.

ἐπι-νυστάζω, *poz.* nad čim zadrijemati.

ἐπι-νωμάω, *poet.* **1.** tranz. udijeliti, (ἐπί) τινί τι komu što za usud. **2.** intr. približavati se komu.

ἐπι-νωτίζω, *poet.* na leđa uprtiti.

ἐπι-νώτιος, 2. *poz. ep.* i *poz.* sjedeći na leđima.

ἐπι-ξενόομαι, 1. zapr. gostoljubno biti primljen. **2.** *poet.* za svjedoka zazivati, τί, ili nešto za gostinski pozdrav donositi.

ἐπί-ξηνον, τὸ (ξέω), *poet.* panj, na kojem kuhar meso na sitno siječe; krvnički panj.

ἐπί-ξυνος, 2. v. ἐπίκοινος.

ἐπι-ξύω, aor. pas. part. -ξυσθείς, na čem strugati.

ἐπι-οίνιος, 2. *poet.* pri vinu.

ἐπι-οινοχοεύω, *ep.* točiti komu vino.

Ἔπιον, τὸ, grad u Trifiliji, takođ. Ἤπειον i Αἴπιον.

ἐπιορκέω, aor. -ώρκησα, perf. -ωρκήκασι (ἐπίορκος), krivo zaklinjati se, πρός τινος kojim bogom, ili θεούς bogove krivom zakletvom uvrijediti, slič. τὰς βασιλήιας ἱστίας. Otd.

ἐπιορκία, ἡ, kriva zakletva, prekršena zakletva, aps. i πρὸς θεούς.

ἐπί-ορκος, 2. **1.** po nakani: **a)** koji se krivo zakleo, krivokletnik. **b)** na što se tko krivo zakleo, ἐπίορκον takođ. kriva zakletva. **2.** po uspjehu: *ep.* na što se tko uzalud zakleo, (τὸ) ἐπίορκον uzaludna zakletva.

ἐπι-όσσομαι, *ep.* dep., (sa saučešćem) pogledati, τί na što.

ἐπί-ουρος, ὁ, *ep.* (οὖρος), nastojnik, čuvar, τινός, na pr. goveda, ali takođ. τινί zaštitnik, gospodar.

ἐπ-ιοῦσα, ἡ (naime ἡμέρα), dan koji danas (računajući od zore) nastaje, idući, sjutrašnji dan, v. II. ἔπειμι. Otd.

ἐπιούσιος, 2., N. T. za idući (sjutrašnji) dan određen, ἄρτος »svakidanji«, dovoljan.

ἐπι-όψομαι, v. ἐφοράω.

ἐπί-παγχυ, *buk.* pojač. πάγχυ, posve, sasvim.

ἐπι-παιανίζω, *poz.* pjevati ktomu pobjedničku pjesmu.

ἐπι-πάλλω, *poet.* nasuprot mahati.

ἐπί-παν, adv. (ponajv. ἐπὶ πᾶν pisano), uopće, u cjelini, obično, takođ. τὸ ἐπίπαν, i ὡς τὸ ἐπίπαν, ὡς ἐπίπαν.

ἐπι-παραθέοντας u Ksen. Hel. 5, 4, 51 treba rastaviti ἐπὶ π.

ἐπι-παρανέω, još ktomu nagomilati, τί.

ἐπι-παρασκευάζομαι, med., sebi još ktomu nabaviti, τί.

I. **ἐπι-πάρειμι** (εἰμί), pri tom ili u blizini biti, još ktomu pridoći.

II. **ἐπι-πάρειμι** (εἶμι), još ktomu pridolaziti, aps. i τί ili τινί duž čega ići, κατά τι na što (pored bojnoga reda) ići.

ἐπι-πάσσω ili **-ττω,** aor. akt. ἐπέπασα (*ep.* σσ), pas. part. ἐπιπασθείς (i u tmezi), na što sipati, zapr. i pren., τί i partit. τινός, i s ἐπὶ γάλα nešto na mlijeku začiniti. Otd.

ἐπί-παστος, 2. posut; *buk.* ἐπίπαστον φάρμακον, prašak za sipanje; τὸ ἐπ. kolač posut solju.

ἐπί-πεδος, 2. ravan, zarubast, τὰ ἐπίπεδα περί τι ravnine oko čega; komp. -δέστερος. Supst. τὸ ἐπίπεδον, *poz.* ravnica.

ἐπιπειθείη, ἡ, *jon. poet.* pouzdanje.

ἐπι-πείθομαι, *ep.* i *poet.* pas., dati se nagovoriti, skloniti, privoljeti, uop. pokoravati se, slušati, aps. i τινί, takođ. τινὶ ἐπέεσσι koga na riječi, t. j. poslušati čije riječi.

ἐπι-πελάζω, *poet.* (u tmezi), približiti, primicati, prikučiti, τινί τι.

ἐπι-πελεμίζομαι, *ep.*, aor. -πελεμίχθη, pri tom zadrhtati.

ἐπι-πέλομαι, *ep.* i *poet.*, part. aor. ἐπιπλόμενος, primicati se, nadolaziti, aps. i τινί.

ἐπι-πέμπω, 1. još ktomu slati, za kim poslati, τί i πρός τι do čega, pojačenje za kim slati. **2.** komu (τινί) priposlati, komu dosuditi, osob. o božanstvu, τί nešto, ili τινά koga poslati, takođ. drškati, navrkati, τινί na koga, kao pseto što se nadrška. Otd.

ἐπίπεμψις, εως, ἡ, pošiljanje, podjeljivanje, ἐπὶ πολλά na mnoga preduzeća. (Tuk. 2, 39, 3 stoji ἡμῶν αὐτῶν partit.)

ἐπι-πέτομαι, fut. -πτήσομαι, aor. ἐπεπτόμην, inf. -πτέσθαι, i ἐπεπτάμην, inf. -πτάσθαι, *poet.* i *poz.* takođ. ἐπιπτῆναι, doletjeti, priletjeti (τινί) do

koga (o strijeli), *καθ' ὅμιλον* među četu uletjeti, *ἐπί τι* na što.

ἐπι-πηδάω na što skočiti, osjeći se na koga.

ἐπι-πίλναμαι, *ep.* dep. med. (samo prez.), prilaziti, približavati se.

ἐπι-πίνω [ῑ], ktomu, nato piti, *τί*.

ἐπι-πίπτω, fut. *-πεσοῦμαι,* **1.** unutra pasti, na koga namjeriti se, napasti, navaliti, baciti se, pasti, *τινί* i *ἔς τινα* na koga ili na, u što, i za stanje i nevolju: spopasti, udariti, pogoditi, nastati, snaći, aps. i *τινί.* **2.** ktomu pasti, na što zapasti, o snijegu.

ἔπιπλα, *τά,* pomična imovina, oruđe, posuđe, prtljaga.

ἐπι-πλάζομαι, *ep.* pas., preko čega (*τί*) biti potjeran, lutati po (Od. 8, 14).

ἐπίπλαστος, 2., adj. verb. od *ἐπιπλάσσω, poz. illĭtus,* na to namazan, pren. napravljen, umjetan, lažan, licemjeran.

ἐπι-πλαταγέω, buk. ktomu pljeskati.

ἐπι-πλέκω, poz. splesti; pas. biti među sobom spleten.

ἐπί-πλεος, 3. *jon.* napunjen, pun puncat, *τινός* čega.

ἐπίπλευσις, *εως, ἡ,* navala, *ἀπό τινος* otkuda, *τὴν ἐπίπλ. ἔχειν* navalu imati u svojoj vlasti. Od

ἐπι-πλέω, fut. *-πλεύσομαι, jon.* **ἐπι-πλώω,** aor. 1. *ἐπέπλωσα* i uzato *ep. ἐπέπλων, -ως,* part. *ἐπιπλώς,* na čem ploviti, t. j. **a)** ploviti po, voziti se po, *τί* (i *τινί*). **b)** na lađama (*ἐπὶ τῶν νεῶν*) voziti se s kim, s kim na moru vojevati, *οἱ ἐπιπλέοντες* momčad na lađi. Napose: kao zapovjednik biti na lađi, sa i bez *ἄρχων,* ususret jedriti, prema čemu ploviti, doploviti, lađama (sa i bez *νηυσί*) navaliti, *τινί, ἐπί, πρός, ἔς τι* protiv koga ili prema čemu, u što, *ἐς ἐμβολήν* za navalu kljunom lađenim zatrčati se, *ἔκ τινος* iz čega, *ἐκ τοῦ ἀφανοῦς* iz nevidljivoga pravca, i za lađe za navalu dojedriti, na moru navaliti.

ἐπίπληξις, ἡ (*ἐπιπλήσσω*), prijekor, karanje.

ἐπι-πληρόομαι, med., opet momke pometati u, *τὰς ναῦς.*

ἐπι-πλήσσω, -ττω, na što udarati, *τινί* čim, pren. na koga navaliti, koriti, grditi, aps. i *τινί* (Il. 23, 580 *μ' = μοι*); takođ. *τινί τι* nekoga sa čega prekoravati, komu što prebacivati, ili sa sl. *ὅτι.*

ἐπίπλοα, *τά,* v. *ἔπιπλα.*

ἐπι-πλοκή, ἡ, nadovezanje, sveza.

ἐπι-πλόμενος, v. *ἐπιπέλομαι.*

ἐπί-πλοος, 2., neutr. pl. *ἐπίπλοα,* **1.** koji se na moru može otpremiti (Her. 1, 94; drugi čitaju *ἔπιπλα*). — **2.** *jon.* supst. *ὁ ἐπίπλους* i *τὸ ἐπίπλοον* (*πέλλα* koža), mrežica (crijevna).

ἐπίπλους, *ὁ,* stegn. od *-οος* (*ἐπιπλέω*), **1.** doplovljenje, približavanje brodova, navala na moru, napadaj, *ἐξ ἐπίπλου* kod prve navale (brodova), *τὸν ἐπίπλουν* i *τοὺς ἐπ. ποιεῖσθαι* sa i bez *τινί* ili *ἐπί τι,* prema komu ili čemu jedriti, navaliti, u plur. takođ. prilike za napadaje. **2.** brodovi, koji se približavaju, pomorska povorka.

ἐπι-πλώω, v. *ἐπιπλέω.*

ἐπι-πνέω, *ep.* **-είω, 1.** na što duhati, dopuhati, zapuhati, nadahnuti, *τινί* na što, čim; zaduhati se (Sof. Ant. 136), dopuhati, *τί* što. **2.** za čim, poslije duhati, *ἔκ τινος* prometnuti se iz vjetra. Otd.

ἐπίπνοια, *ἡ,* nadahnjivanje, oduševljenje, *πρός τι.*

ἐπί-πνους, 2., stegn. od *-οος,* nadahnut, oduševljen, *ἔκ τινος* od koga.

ἐπι-πόδιος, 3. (*πούς*), *poet.* na nogama, *πέδαι* negve.

ἐπι-ποθέω, željeti koga ili što, za čim čeznuti, biti bez koga ili čega, *τινά, τί.* Otd.

ἐπιπόθησις i *ἐπιποθία, ἡ,* čeznuće za čim, N. T.

ἐπιπόθητος, 2. željen, N. T.

ἐπι-ποιμήν, *ένος, ὁ, ἡ, ep.* čuvar, pastir, pastirica kod čega. (Možda bolje pisano *ἐπὶ π.*)

ἐπιπολάζω (*ἐπιπολή*), **1.** ozgo plivati, podići se, *βίῳ.* **2.** *poz.* baviti se čim.

Ἐπιπολαί, *αἱ,* visovi na sjeveru i zapadu od Sirakuse.

ἐπιπόλαιος, 2. izbočen, površan, t. j. nečvrst, lak.

ἐπι-πολή, *ἡ,* površina, *ἐξ ἐπιπολῆς* površno. Obič. kao adv. **ἐπι-πολῆς,** na površini, ozgo, zarubasto, *τινός,* takođ. uzdižući se, *τοῦ ἄλλου* nad okolinu.

ἐπι-πόλιος, 2. (*πολιός*), gotovo sjedoglav.

ἐπί-πολος, *ὁ, ἡ, poet.* sluga, sluškinja, pratilac, = *πρόσπολος.*

ἐπι-πομπεύω, *poz.* triumfirati nad čim, radovati se čemu, *τινί.*

ἐπι-πονέω, svoje volje ili neobično naprezati se.

ἐπί-πονος, 2., adv. **-όνως,** komp. *-ώτερον,* mučan, **a)** koji muke trpi, napore podnosi. **b)** naporan, pun briga.

ἐπι-πορεύομαι, *poz.* **1.** proći kroz, *τί* što. **2.** kamo ići.

ἐπι-πορπέομαι, poz. kopčom (*πόρπη*) sebi (na ramenu) pričvrstiti.

ἐπι-πόρπωμα, *τό, poz.* kopčom preko ramena pričvršćena gornja haljina.

ἐπι-ποτάομαι, perf. *-πεπότημαι, poet.* nad čim titrati ili lebdjeti.

ἐπιπρεπής, 2. naočit, glavit.

ἐπι-πρέπω, na tom odlikovati se, pokazivati se, lijepo iznositi se, pristajati, prikladovati, krasiti, *τινί* komu (koga), čemu ili čim.

ἐπι-πρεσβεύομαι, poz. svoje poslanike kamo slati.

ἐπι-προϊάλλω, *ep.,* aor. 1. *ἐπιπροΐηλα,* postaviti, metnuti, *τί,* i to *τινί* pred koga.

ἐπι-προΐημι [ῐ], *ep.,* 1. sing. aor. 1. *ἐπιπροέηκα,* inf. aor. 2. *ἐπιπροέμεν* mj. *ἐπιπροεῖναι,* **1.** tranz. na što (*τινί*) slati, *τινὰ Ἴλιον εἴσω* u Ilij poslati, *τινά τινι* do čega, i s inf., o strijelama:

odapeti, *τί, τινι* u koga. **2.** intr. na što jedriti, *τινί* prema čemu.

ἐπί-προσθεν, *poet.* takođ. *-σθε,* adv., **1.** blizu, tik do čega, pred, o mjestu, sa i bez genit., *ἐπ. ποιεῖσθαί τινα* koga preda se postaviti, za njega sakriti se, tako isto *κώμας* zakloniti se njima, *ἐπ. γίγνεσθαί τινι* biti komu u putu. **2.** *poet.* i *poz.* naprijed. Otd.

ἐπι-προσθέω, *poz.* biti pred čim, zaklonjati, smetati.

ἐπι-προχέω, ep. ktomu izlijevati, *τί.*

ἐπι-πταίρω, *ep.* aor. *ἐπέπταρε,* **1.** na što (*τινί*) kihnuti (Od. 17, 545). **2.** *buk.* milostiv biti.

ἐπι-πτυχή, *ἡ, poz.* postavljanje na što, u plur. *τῶν ῥακίων* zakrpe.

ἐπι-πυνθάνομαι, poslije ispitivati.

ἐπι-πωλέομαι, *ep.* dep. med., obilaziti, pohoditi, čim proći, motriti, *τί, obeo;* stoga

ἐπιπώλησις, ἡ, smotra (vojske), ime jednoga odsjeka Ilijade 4, 250 sl.

ἐπι-ῤῥαίνω, buk. pokropiti, *τί* čim, *τινί* što.

ἐπι-ῤῥάπτω, N. T. prišiti.

ἐπι-ρράσσω, v. *ἐπιῤῥήσσω.*

ἐπι-ῤῥαψῳδέω, ktomu pjevati, *ἔπη.*

ἐπι-ρρέζω (od *ϝρέζω*), *ep.*, impf. iterat. *ἐπιῤῥέζεσκον,* pri ili na čem žrtvovati.

ἐπιῤῥεπής, 2. *poz.* nagnut. Od

ἐπι-ρρέπω (od *ϝρέπω*), *ep.* i *poet.* **1.** intr. kamo nagnuti se, osob. kod tezulje, pren. *τινί* na koga spustiti se, komu zapasti. **2.** tranz. *poet.* **a)** dati da se spusti, *τὸ τάλαντον.* **b)** dosuditi.

ἐπι-ρρέω (od *-σρέω*), aor. *ἐπεῤῥύην,* na čem, preko čega (*τί*) teći, curiti, razliti se, u pravom smislu, i pren. obilno doći i biti donesen; part. prez. takođ. budući.

ἐπι-ῤῥήγνυμι, aor. *ἐπέῤῥηξε, poet.* pri tom razderati.

ἐπί-ῤῥημα (*ϝρῆμα*), *τὸ, poz.* prilog, *adverbium.*

ἐπί-ῤῥησις, ἡ, dodana rečenica.

ἐπι-ρρήσσω, *ep.* i *poet.* iterativni impf. *ἐπιῤῥήσσεσκον, poet.* i *poz.* takođ. **ἐπι-ρράσσω, 1.** tranz. zadrijeti, zalupiti, o zasovnici: silom zatisnuti je, o vratima: za sobom zalupiti; *poz. λίθον* navaliti kamen. **2.** intr. *poet.* udariti, navaliti.

ἐπι-ῤῥητορεύω, poet. kao retor dodati, brbljati, *τί* nešto deklamirati, *τινί* komu besjediti govor.

ἐπι-ρριπτέω (*ϝριπ-*, prez. i impf.), i *ep. poet.* i *poz.* takođ. **ἐπι-ρρίπτω,** na što, k čemu bacati, *τί* i *τινί* na koga.

ἐπιρροή, *ἡ* (*ἐπιῤῥέω*), utjecaj, kićenje, u plur. *ὁμοσπόροις ἐπιῤῥοαῖσιν αἱμάτων* prolivenom krvlju rođakâ.

ἐπι-ρροθέω, *poet.* i *poz.* zapr. bučati, tarlabukati, dovikivati, pren. *πολλὰ λόγοις τινά* na koga riječima okašati se ili vrijeđati ga (Sof. Trah. 263). Ktomu

ἐπίρροθος, *ep.* i *poet.* nasuprot ili ktomu bučeći, t. j. **a)** podbadajući, stoga supst. pomagač, pomoćnica, aps. i *τινί* ili *τινός.* **b)** čemu ususret bučeći, *κακά* bučne pogrde (Sof. Ant. 413).

ἐπι-ῤῥοίβδην, poet. adv., dolazeći s bukom.

ἐπι-ῤῥοιζέω, poet. dozujati, *φυγάς τινι* u zvizgav bijeg nagnati.

ἐπι-ῤῥομβέω, poet. uzato šuštati.

ἐπι-ρροφέω (*σροφ-, sorbeo*), *poz.* ktomu usrkati, još piti, *τινός.*

ἐπι-ῤῥυθμίζω, poz. zapr. u bolje stihove sknaditi; pren. odjenuti, dati lice.

ἐπι-ῤῥύομαι (*σρυ-, servo*), *poet.* spasavati.

ἐπίρρυτος, 2. (*ἐπιῤῥέω*), **1.** zaliven, natapan. **2.** *poet.* koji se razlijeva, pritekao.

ἐπι-ρρώννυμι, 1. akt. zapr. jačati, krijepiti, hrabriti, podbadati, *τινά.* **2.** pas. biti ohrabren, osokoliti se, *διά τι* čim, *πρός, ἔς τι* za što, junački prihvatiti. Bezlič. *poet. ἐπεῤῥώσθη κείνοις λέγειν* drznuše se reći (Sof. OC 667).

ἐπι-ρρώομαι, *ep.* dep. med., vrtjeti se oko čega (*τινί*), žuriti se, hitro raditi što; za kosu: prosuti se (Il. 1, 529), *ἀπό τινος* sa čega.

ἐπίσαγμα, *τὸ, poet.* **1.** teret, teškoća. **2.** povišivanje, rastenje. Od

ἐπι-σάσσω, -ττω, na što gomilati, na koga (*ἐπί τινα*) naprtiti, *τί,* koga čim opteretiti, takođ. *τινά,* na pr. *ἵππον* (jer su stari mjesto sedla imali samo pokrovac) konja opremiti.

ἐπίσειστος, 2. *poz.* zapr. stresen, *κόμη* kosa, koja se prosula. Od

ἐπι-σείω, *poet.* i *poz.*, *ep.* **ἐπισσείω** (v. *σείω*), **1.** ktomu ili ususret tresti ili mahati, *τί* i *τί τινι* nešto suprot koga, na pr. *αἰγίδα,* da nastane strava, pren. koga (*τινά*) s prijetnjom i kao drmajući nasuprot držati, prijetiti se čime, potaći. **2.** *poet.* potjerati, drškati.

ἐπι-σεύω, v. **ἐπισσεύω.**

ἐπί-σημα, τὸ, poet. = *ἐπίσημον,* znamenje, znak.

ἐπι-σημαίνω, 1. akt. **a)** tranz. označivati, javiti, *τί τινι,* uop. davati znak, **τοῖν ὀφθαλμοῖν** namagnuti. **b)** intr. za znak služiti, znakom biti, pokazivati se, kao znamenje pojaviti se. **2. med. a)** sebi što (*τί*) naznačiti, znakom obilježiti, *τί.* **b)** **τὰς εὐθύνας** na njih udariti pečat, t. j. potpisom i pečatom priznati ih valjanima, naime od sudbene vlasti; takođ. hvalu ili prijekor znakovima izraziti.

ἐπισημασία, ἡ, poz. **1.** označivanje. **2.** odlikovanje, pohvala.

ἐπίσημον, *τὸ, jon. poet.* i *poz.* biljeg, znak, grb, na pr. na štitovima, osob. *τῆς νεώς* znak broda (Her. 8, 88), a to su bile na kljunu ili na krmi naslikane glave od vepra, zmaja i t. d., po kojima su lađe dobijale svoje ime.

ἐπί-σημος, 2. znakom označen, stoga: kovan (Her. 9, 41), s natpisom, uop. jasan, vidljiv, ugledan, osobit, slavan, odličan, *τί* u čemu,

ἀπὸ τοῦ σχήματος po spoljašnjosti (bradi i kabanici), *τινί* komu.

ἐπίσης, *poz.*, v. *ἐπ' ἴσης* pod *ἴσος*, III, f.

ἐπι-σῑμόω, sklonito ili sa strane voditi, zakrenuti.

ἐπισῑνής, *ές*, oštećivanju izložen.

ἐπι-σῑτίζομαι, fut. *-ιοῦμαι*, aor. *-εσιτισάμην*, med., hranu uzimati, hranom oskrbiti se, *ἔκ τινος* ili *ἐκεῖθεν*, *ἐνταῦθα* odakle ili gdje, *τινί* za nešto, *εἴς τι* čemu, takođ. *τί*, na pr. *ἄριστον* ići po hranu za doručak.

ἐπι-σίτιος, *ὁ*, koji za hranu radi.

ἐπισῑτισμός, *ὁ* (*-σιτίζομαι*), **1.** dobavljanje hrane. **2.** zaliha hrane, *ἡμερῶν τεσσαράκοντα* za 40 dana.

ἐπι-σκεδάννυμαι, na što biti prosut.

ἐπισκεπτέος, 3. koga tko (*τινί*) treba da promatra. Takođ. neutr. *ἐπισκεπτέον* treba paziti, *τί* na što.

ἐπι-σκέπτομαι, v. *ἐπισκοπέω*.

ἐπι-σκευάζω, **1.** akt. **a)** opremati, natovariti, *τὶ ἐπί τινος* nešto na što, opet opraviti, opet uspraviti, popraviti. Napose **b)** za lađe: kalavatiti, šuperiti, *τί*. **2.** med. svoje (svoju lađu) opremati, natovariti; oružati se, spremati se. Otd.

ἐπισκευαστής, *ὁ*, koji oprema, i

ἐπισκευαστός, 3. opremljen.

ἐπισκευή, *ἡ* popravljanje, uzdržavanje, uop. gradnja.

ἐπί-σκεψις, *εως*, *ἡ*, istraživanje, motrenje, stoga **a)** istraga, pregledba. **b)** pohod (bolesniku).

ἐπί-σκηνος, 2. (*σκηνή*), *poet.* i *poz.* pred čadorom (?), pred svijetom, javan.

ἐπι-σκηνόω, N. T. u čem nastavati.

ἐπι-σκήπτω, **1. akt.** i **pas.** zapr. na što bacati, pak pren. nalagati, odrediti, zapovijedati, preporučiti, živo moliti, zaklinjati (*πρός τινος* kim), osob. i za odredbe ljudi na samrti; ponajv. usmeno, ali takođ. *διὰ γραμμάτων*, i to *τινί* komu; takođ. *τινά* komu moleći nalagati, i to *τί* ili *περί τινος*, stoga takođ. *τινί τι* i *τινά τι*, ili s inf. Napose i brahilog. naložiti i zaželjeti mu, ako ne —, stoga u pas. kletvom opterećen, kletvama okrivljen biti, *πρός τινος* od koga. **2. med.** podići se, *τινί* na koga, na pr. *μάρτυρι* vjerodostojnost svjedokovu pobijati ili ne priznati, takođ. *τινί τινος* koga čega radi tužiti. **3. intr.** *poet.* i *poz.* nasuprot udariti, nasuprot provaliti.

ἐπι-σκιάζω, *jon. poet.* i *poz.* zapr. zasjenjivati, pak: pokrivati, sakriti, *τί*, *τινί* N. T. U pas. *ἐπισκιασμένη ὄμμα* zastrta pogleda.

ἐπί-σκιος, 2. *poet.* **1.** koji zasjenjuje, zastire. **2.** zasjenjen, sjenovit.

ἐπι-σκιρτάω, *poz.* na što (*τινί*) skakati, uop. kao nogama gaziti, pogrditi.

ἐπι-σκοπέω i med. **-έομαι,** u prez. i impf., ostalo od **ἐπισκέπτομαι,** dep. med., na koga pogledati, na što gledati, razgledati, razmatrati, upoznati se; motriti, prigledati. Napose **a)** za kim gledati, nešto razgledati, pohoditi, *τί* i *τινά*, osob. bolesnika, stoga za liječnički pohod, i N. T. milostivo pogledati. **b)** sa i bez *τῇ γνώμῃ*, t. j. u duhu prigledati, promišljati, istraživati, na što paziti, ispitivati, s akuz. (takođ. Ksen. Anab. 3, 3, 18, gdje *αὐτῶν* visi od *τίνες*), ili *περί τινος*, koje sa *ὅπως*, ili neupr. upitnim rečen. (takođ. *εἰ*), takođ. *ὧδε* ovako. Otd.

ἐπισκοπή, *ἡ*, u N. T. pohođenje; nadziranje, biskupska služba.

I. **ἐπίσκοπος,** *ὁ*, *ἡ*, **1.** nadzornik, upravitelj, zaštitnik, -ica, *ἁρμονιάων*, t. j. čuvar ugovora, *νυχίων φθεγμάτων* zaštitnik noćnoga pocikivanja (tijaza Bakhova). Aleksandrovi *ἐπίσκοποι* nadzornici u pokorenim zemljama, koje za njihovu upravu, koje za čuvanje njegovih prava naprama domorocima. **2.** uhoda (ali Od. 1, 177 *var. l.* *ἐπίστροφος*, Il. 10, 38 *ἔπι σκοπόν* i 342 *ἔπι σκοπός*), Sof. OC. 112 *σῆς ἕδρας ἐπίσκοποι* vrebajući na tvoj boravak. **3.** u N. T. biskup, episkop.

II. **ἐπί-σκοπος,** 2. *jon. poet.* i *poz.* (nišan, cilj) *τινός* gađajući, sročan, *τινός* čim. Adv. *ἐπίσκοπα*, oštro gađajući.

ἐπισκοτέω (*σκότος*), zamračivati, pren. **a)** učiniti da se zaboravi, zastirati. **b)** smetati, *τινί* čemu. Ktomu

ἐπισκότησις, *εως*, *ἡ*, *poz.* zamračivanje, tmina.

ἐπι-σκύζομαι, *ep.* dep. med., aor. 1. *ἐπεσκυσσάμην*, na što razljutiti se, rasrditi se.

ἐπι-σκυθίζω, *jon.* komu dati skitski gutac, t. j. poslije jela dati nepomiješana vina (Her. 6, 84).

ἐπισκύνιον, *τὸ* (*σκῦ-τος*), *ep.* koža iznad očiju, za ljuta lava *κάτω ἕλκεται* vuče je dolje, naime preko očiju (Il. 17, 136).

ἐπι-σκώπτω, **1.** intr. pri tom rugati se, šaliti se, aps., ili podrugljivo pominjati, sa sl. *ὡς*. **2.** tranz. komu (*τινά*) ili čemu (*τί*) podsmijevati se, podrugivati se, peckati.

ἐπι-σμυγερῶς, *ep.* adv., jadno, kukavno.

ἐπισπαστήρ, *ῆρος*, *ὁ*, *jon.* biočug, zvekir, da se privuku vrata.

ἐπίσπαστος, 2. *ep.*, i *poet.* **ἐπισπαστός,** 3. sebi privučen, što je tko sam skrivio. Od

ἐπι-σπάω (v. *σπάω*), **1. akt.** i **pas.** **a)** privlačiti, odvući, *τινά*, pren. steći, *τί* (Sof. Aj. 756). U pas. **b)** pograbljen biti, *χειρί* rukom, naime da tko bude odvučen, i o moru: opet biti privučen, pren. biti zanesen, s inf. da se što učini (Dem. 5, 19). **2.** med. **a)** sebi privući, k sebi (*ἐφ' ἑαυτόν*) pritegnuti, sa sobom odvući, sebi pribaviti, sebi namaknuti, aps. i *τινά* ili *τί* (Her. 3, 72). **b)** dati se pridobiti, mamiti. **c)** = akt. privući, *τινί* sa sl. inf.,

na što skloniti, tako dirnuti koga (*τινά*) da (Ksen. Kir. 5, 5, 10), sa sl. inf. ili s part. **d)** za sobom vući, *τί*.

ἐπισπεῖν, v. *ἐφέπω*.

ἐπι-σπείρω, posijati, zasaditi.

ἐπίσπεισις, *ιος, ἡ, jon.* žrtvovanje, zalijevanje vinom kod žrtve. Od

ἐπι-σπένδω, **1.** akt. *jon. poet.* i *poz.* žrtvovati preko, vino (*οἶνον*) izliti, žrtvu ljevanicu prikazati, proliti, *κατά τινος* po čem, *ἐπί τινος* na što, i *τινί* na koga, na pr. *τοῖς ἱροῖσι* žrtvu posvetiti. **2.** med. još jednom savez uglaviti, nov savez sklopiti.

ἐπι-σπέρχω, **1.** tranz. pospješiti, tjerati na što, oko čega raditi, batriti, aps. ili *τινά*, i to *τοιαῦτα, κέντρῳ* podbadati, naime *τοὺς ἵππους*. **2.** intr. žestoko navaliti (Od. 5, 304). Otd.

ἐπισπερχῶς, adv., brzo, hitro, živo.

ἐπι-σπεύδω, **1.** tranz. pospješiti, nagoniti, potjerati, *τινά*. **2.** intr. priteći.

ἐπί-σποιμι, v. *ἐφέπω*.

ἐπισπονδαί, *αἱ* (*ἐπισπένδομαι*), nov savez.

ἐπί-σποροι, οἱ, poet. potomci.

ἐπι-σπουδάζω, poz. priteći.

ἐπί-σπω, ἐπι-σπών, v. *ἐφέπω*.

ἐπι-σσείω, v. *ἐπισείω*.

ἐπι-σσεύω, *ep.*, i *ἐπι-σεύω, poet.*, **1. akt.** prema komu (*τινί*) tjerati, kretati, takođ. nadražiti, nadrškati, *τί* i *τινά*, pren. *τί τινι* nagnati na koga (Od. 5, 421), na koga svaliti, poslati (Od. 18, 256; 20, 87). — **2. pas.,** osob. perf. **ἐπέσσυμαι**, kao prez., i plpf. *ἐπέσσυτο*, podjedno kao *ep.* aor., zapr. nagnan biti, stoga **a)** priteći, dojuriti, *ἐπεσσυμένος* (drugi *ἐπεσσύμενος* s nepravilnim naglasom) hitro, hiteći, aps. i *ἔς τι, ἀγορήνδε* i slič.. takođ. samo *τί* za čim, ili *τινί* do koga pohitjeti, i *πεδίοιο* poljanom juriti, otisnuti se (Il. 22, 26), napokon takođ. s inf. Pren. *εἴ τοι θυμὸς ἐπέσσυται* ako te želja na to goni, srce vuče (Il. 1, 173); aps. ili sa sl. *ὄφρα* ili inf. **b)** navaliti, nasrnuti, zaletjeti se, aps. ili *τινί* ili *τί* na što, *τινί* na koga, *τείχεος* na visoki zid. Pren. o vatri i vodi. Otd.

ἐπίσσυτος, hiteći, navirući, provaljujući.

ἐπί-σσωτρον, *τὸ, ep.* mj. *ἐπίσωτρον*, na drveni točak (*σῶτρον*) prikovano željezo ili obruč.

ἐπίστα, poet..= ἐπίστασαι.

ἐπισταδόν, *ep.* adv. (*ἐφίσταμαι*), pristupljujući, uzlazeći, pren. laćajući se (posla), prihvatajući se.

ἐπι-σταθμάομαι, *poet.* odmjerivati, razmisliti, prosuditi.

ἐπισταθμεύω, intr. nastaniti se, ukonačiti se, u pas: dobiti vojnike na stan.

ἐπισταθμία, ἡ, svraćanje u stan, ukonačivanje, osob. činovnika. Od

ἐπίσταθμος, *ὁ*, kraljevski postajni ili mjesni zapovjednik, u Perzijanaca.

ἐπισταλτικός, 3. (*ἐπιστέλλω*), *poz.* nalažući, kao gramat. *t. t. ἡ ἐπιστ.* (*sc. πτῶσις*), dativ.

ἐπίσταμαι, *-ασαι, -αται*, 3. pl. *ἐπίστανται*, konj. *ἐπίστωμαι, ἐπίστῃ* i t. d., opt. *ἐπισταίμην, ἐπίσταιο* i t. d., imper. *ἐπίστασο* (i *ἐπίστω*), impf. 2. sg. *ἠπίστασο* (i *ἠπίστω*), 3. pl. *ἠπίσταντο*, fut. *ἐπιστήσομαι*, aor. *ἠπιστήθην*, adj. verb. *ἐπιστητός*, ktomu *jon.* prez. ind. 2. sg. *ἐπίστεαι* (*poet. ἐπίστᾳ*), 3. pl. *ἐπιστέαται*, konj. 3. pl. *ἐπιστέωνται*, impf. 3. pl. *ἠπιστέατο* i *ἐπιστέατο* (*ἐπί* i *ἵσταμαι*), dep. pas., **1.** praktično: u što razumjeti se, poznavati, **znati**, i to kao umjetnost, vješt, uvježban, prikladan, podoban biti, moći, *τί*, čemu, za što ili što, na pr. *Ἕλληνα φάτιν* razumijem ili govorim grčki, ili s inf., *εἰ ἠπιστήθη μὴ πολυπραγμονεῖν* da je znao mirovati. Part. *ἐπιστάμενος* aps. vješt, iskusan, razuman (*ὁ ἐπ.* vještak, stručnjak), razborit, izvježban, prikladan, koje *τινός* u čem, koje *τινί* koji se u što razumije. **2.** teoretično: znati, poznavati, upoznati se, uvidjeti, razumjeti, naizust znati, *Συριστί* sirski znati; aps., na pr. *ἐπισταμένοις λέγειν* t. j. onima, koji to već znaju, koje *περί τινος* za što ili o kom, koje *τινά* ili *τί* koga ili što poznavati, za koga ili što znati, koje sa sl. *ὅτι, ὡς*, takođ. *τοῦτο ὅτι, ὡς*, kao uop. što se subj. zavis. rečen. često prevuče kao obj. od *ἐπίσταμαι*, koje s relat. zavis. rečen., koje s akuz. s inf., na pr. brahilog. *οὐδεὶς ἐπίσταταί με συμμαθεῖν τόπος* nijedno mjesto ne zna (za Ajasa), te bih i ja mogao doznati, što ono zna, koje s part., takođ. u nom. *ἐπίσταμαι ἥκων* znam da dolazim, ili takođ. s dod. *ὡς*. **3.** *jon.* i *poz.* sa i bez *δόξῃ* misliti, vjerovati, mnjavati, sa sl. *ὅτι, ὡς*, akuz. s inf. ili part., na pr. *εὖ ἠπίστατο σχήσων* znao je, da će imati.

ἐπισταμένως, adv., razumno, razborito, vješto, umjetno.

ἐπιστασία, *ἡ, poz.* (*ἐφίστημι*), **1.** pozor. **2.** nastajavanje, nadzor, vođenje, *τινός*.

ἐπίστασις, *εως, ἡ* (*ἐφίστημι*), **1.** upravljanje duha, promišljanje, razmatranje. **2.** brižljivost, briga. **3.** dolaženje ususret. **4.** ustavljanje; *φροντίδων ἐπιστάσεις ἔσχον* često me zaustaviše brige, dođoše mi gdjekoje misli s brigama (Sof. Ant. 225). **5.** N. T. takođ. strka, stiska, buna; bolje *ἐπισύστασις*.

ἐπιστατέω, s augm. *ἐπεστ.*, adj. verb. *ἐπιστατητέον*, biti *ἐπιστάτης*, t. j. nadstojnik (mladeži), predsjednik u senatu, zapovjednik u vojsci, uop. skrbnik biti čiji, aps. i *τινός*, stoga: na čelu biti, *τινί* čemu, imati što pod sobom, i *τοῖς τεχνίταις* umjetnicima biti na čelu, putiti ih, ali takođ. *τινός* nadzor, brigu imati za što, na pr. *τῶν ἔργων* za poslove, *τῶν πραγμάτων* na čelu biti cjelini, državom upravljati, ili *τοῦ εἶναι* brinuti se za to, da budu.

ἐπι-στάτης, *ου, ὁ* (*ἐφίσταμαι*), **1.** *ep.* onaj koji

pristupa, σὸς ἐπιστάτης koji tebi govori (od tebe prosi). **2.** u bojnom redu: koji za drugim stoji. **3.** *poet.* i *poz.* koji na čem (τινός) stoji, na pr. ἁρμάτων, ἐλεφάντων upravljač slonova. **4.** predstojnik, upravitelj, čuvar, nastojnik, zaštitnik, glavar, zapovjednik, knez. Napose **a)** sluge i svećenici za nadgledanje hramova, βώμιοι ἐπιστάται. **b)** sudija bojnih igara, kao nadzornik i procjenitelj javnih nagrada. **c)** predsjednik ili pročelnik vijećničkoga odbora pritanskoga. **d)** ἐπ. ἔργων (naime δημοσίων), izvanredno poglavarstvo u Ateni, koje bi se imenovalo za nadziranje i rukovanje javnim radnjama i gradnjama (τειχοποιοί i slič.). **e)** ἐπ. τῶν ὑδάτων vodeni nadzornik, valjada jedan od 10 ἀστυνόμοι, t. j. gradskih redarstvenih činovnika. Taj je morao paziti, da se odviše ne troši i nepravedno ne dijeli voda iz Kefisa i drugih malih potoka. **5.** vještak, znalac, τινός. **6.** N. T. = rabin. Otd.

ἐπιστατική, ἡ, naime ἐπιστήμη, vještina u nadziranju.

ἐπιστέαται, *jon.* = ἐπίστανται.

ἐπι-στείβω, *poet.* na što (τί) stupiti.

ἐπι-στείχω, *poet.* preko čega ili čim ići.

ἐπι-στέλλω, slati, priposlati; po vjesniku ili pismom poručiti, navijestiti, naručiti, pismeno priopćiti, javiti ili doglasiti, dokazati, pisati, nalagati, zapovijedati, aps. ili τί, ταῦτα ἐπιστείλας s tim nalozima, ili περί τινος ili s inf. ili sl. ὅτι, i to τινί, ἔς τι. U pas. ταῦτα ἐπεσταλμένοι, ὥστε s tim nalogom da, i τὰ ἐπεσταλμένα nalog, κατὰ τὰ ἐπ. ὑπό τινος po čijem nalogu, ali τὰ ἐπισταλέντα ἔκ τινος, ono, što mu je odakle bilo pisano, ali i: nalozi.

ἐπι-στενάζω, *poet.* i *poz.*, **ἐπι-στενάχω,** *poet.*, med. **-ομαι,** *ep.* (i u tmezi), i **ἐπιστένω,** *ep. poet.* i *poz.*, nad čim jecati, uzdisati, jadikovati, aps. i τινί.

ἐπιστεφής, 2. *ep.* do vrha, t. j. posve napunjen, pun puncat, τινός čega.

ἐπι-στέφω, **1.** akt. *poet.* komu (τινί) u čast napuniti, χοάς ljevanicu. **2.** med. *ep.* svojim radom dopuniti, zapr. natrpati, napuniti, τί τινος nešto čim.

ἐπιστέωνται, v. ἐπίσταμαι.

ἐπ-ίστημι, v. ἐφίστημι.

ἐπιστήμη, ἡ (ἐπίσταμαι), razumijevanje, znanje, nauka, znanost, spoznanje, predodžba, vještina, stručno znanje; takođ. nauka, studij, teorija, osob. ratna vještina, τινός čega, ἐπιστήμῃ λέγειν po najboljem znanju govoriti, τούτων ἔχω πάντ'(α) ἐπιστήμην to ja sve (dakle: dobro) znam; Sof. Ant. 721 πάντα πλέων pun puncat znanja i razbora.

ἐπιστήμων, 2., adv. **-μόνως** (ἐπίσταμαι), koji se u što razumije, znajući, učen, vješt, prikladan, razborit, pametan (βουλῇ, νόῳ), τινός u čem, ali i τί.

ἐπι-στηρίζομαι, *poz.* upirati se o što, nasloniti se, τινί.

ἐπι-στίλβω, *poz.* na čem sjati se.

ἐπίστιον, τὸ, *ep.* postajalište (Od. 6, 265), zaklon (za lađe).

ἐπ-ίστιος, 2. *jon.* mj. ἐφέστιος, v. r.

ἐπιστολεύς, έως, ὁ, **1.** listonoša. **2.** podadmiral, drugi zapovjednik brodova u Lakedemonjana. Od

ἐπιστολή, ἡ (ἐπιστέλλω), **1.** nalog, zapovijed, često u plur., τινός i παρά τινος od koga, λόγων ἐπιστολαί prosta poruka, protivno: realna uzdarja, takođ. sa sl. inf. sa i bez ὥστε, τὰς ἐπιστολὰς φέροντα πέμπει φυλάσσειν με šalje me ovamo s nalogom da čuvam njegovo dobro, ali τὰς ἐπιστολὰς πορεύειν nalog (time da idu do brežuljka) isporučiti. Adv. ἐπιστολαῖς i ἐξ ἐπιστολῆς τινος po naputku, po nalogu čijem. **2.** pismena poruka, pismo, često u plur. za jedno pismo *epistula*, τινός, ἀπό i παρά τινος od koga, τινί i πρός τινα komu, na koga, περί τινος o kome, ili sa sl. ὅτι, λύειν τὰς ἐπιστολάς pismo otvoriti, δι' ἐπιστολῆς pismeno. Otd.

ἐπιστολιᾱ-φόρος = ἐπιστολεύς.

ἐπιστολιμαῖος, 2. (-λή), u pismu sadržan, papirni.

ἐπιστόλιον, τὸ, *poz.* dem. od ἐπιστολή, pisamce.

ἐπι-στομίζω, fut. -ιῶ, zapr. žvale nametnuti, pren. usta zatvoriti ili začepiti, ućutkati.

ἐπι-στοναχέω, *ep.* ktomu, pri tom ječati.

ἐπιστρατεία, *jon.* **-τηίη** i *jon.* **ἐπιστράτευσις,** ιος, ἡ, vojnica, navala, koje aps., koje τινός na koga. Od

ἐπι-στρατεύω i med. **-ομαι,** krajiniti s kime, zavojštiti na koga, ratom udariti, provaliti, navaliti, u ratu biti, τί i ἐπί τι u što ili protiv čega, τινί i τινά na ili protiv koga.

ἐπί-στρεπτος, 2. *poet.* **1.** akt. koji oči na sebe svraća, naočit, lijep, srećan. **2.** pas. *poz.* koji se može vrtjeti.

ἐπιστρεφέως, *jon.* adv., hitro. Od

ἐπιστρεφής, 2. napet, pozoran, brižan, točan.

ἐπι-στρέφω, **1. akt.** tranz. i pas. **a)** navraćati, nakrenuti, skrenuti, ἥλιος ἐπ. τροπάς sunce se obraća, za suncostaj; udesiti, τὶ κατά τινα; osob. hitro ili silimce okrenuti, τινὰ μετά ili εἴς τινα koga okrenuti i povući (Il. 3, 370). Pren. τινά koga sa sobom povući ili i natjerati (takođ. čiju pozornost na se svratiti), s inf. i τί na što nagnati, silom iskati (Sof. Trah. 1182), πρός τι na što, ili εἰς ἑαυτόν k sebi privući. U pas. ἐπεστραμμένα (naime ἔπη) ozbiljno, otržito. **b)** okrenuti, obrnuti, τί, u pas. okrenuti se, obrnuti se. Pren. τινά na drugu misao navrnuti, učiniti da tko preumi, τί, na pr. τὸν λόγον smisao svoga govora (odlučno) promijeniti. U pas. drugamo okrenuti se, mijenjati se. **2. intr.** (naime ἑαυτόν) **a)** kamo ili prema komu (ἐπί τινα) okrenuti se, mjesto pohoditi.

b) obrnuti se, okrenuti se ili (kući) vratiti se. **3. med. a)** kamo obratiti se, kamo doći, pren. obzirati se na koga (*τινός*) (Sof. Fil. 595). **b)** okrenuti se, vratiti se. Otd.

ἐπιστροφάδην, *ep.* adv., tamo amo okrenuto, svakuda okrećući se, na sve strane.

ἐπιστροφή, ἡ (ἐπιστρέφω), **1.** okretanje, *τινός;* opomena, *κατά τι* što se čega tiče; kažnjenje; u N. T. obraćenje. **2. a)** obraćanje, promijenjen smjer, pren. briga, obzir, aps. i *πρός τινος* prema komu. **b)** obrtanje, saobraćaj, boravljenje, okret, prekret, i u vojnič. smislu: okretanje, obrat za navalu, skretanje, ošijavanje, napadaj, *κακῶν* (drugi: vraćanje). Plur. vrtlog, vir.

ἐπί-στροφος, 2. (-στρέφω), *ep.* **1.** pas. vrteći se, stoga: koji rado opći, *τινός* s kim, dočekljiv (Od. 1, 177). — **2.** akt. *poet.* pokretač, krivac, *τινός*.

ἐπι-στρωφάω, **1.** akt. *ep.* kamo okrenuti se, obilaziti (Od. 17, 486). **2.** med. *poet.* isto, takođ. vratiti se, *δῶμα*.

ἐπι-στύλιον, τὸ (στῦλος), *poz.* greda povrh stupova, arhitrav, glavna greda.

ἐπι-συνάγω, *poz.* i N. T. (s aor. -ῆξα), zato voditi na okup, skupljati. Otd.

ἐπισυναγωγή, ἡ, N. T. skupština, sjedinjenje.

ἐπι-συνδίδωμι, *poz.* popuštati, uleći se.

ἐπι-συντρέχω, N. T. pri tom strčati se.

ἐπι-σύρω, **1.** akt. nešto nadrljati, na brzu ruku činiti, preskočiti. **2.** med. za sobom vući, vući se, puzati; perf. pas. part. muklim glasom.

ἐπι-σύστασις, ἡ, N. T. zatrka, strka.

ἐπι-σφάζω i **-σφάττω,** fut. akt. -σφάξω, pas. -σφαγήσομαι, **1.** akt. nad čim klati, *τινά* koga (*ἑαυτόν*) na čem ubiti, napose *τί τινι* i *ἐπί τινι* nešto komu u slavu žrtvovati, komu daću prikazati. **2.** med. smaknuti se, *τινί* na kom ili nad kim (Ksen. Anab. 1, 8, 29 sa *ἑαυτόν*).

ἐπι-σφαλής, 2. (σφάλλομαι), **1.** za padanje nagnut, nepostojan. **2.** nesiguran, opasan. Adv. -ῶς, superl. *ἐπισφαλέστατα ἔχειν πρός τι* posve sklon biti na što.

ἐπι-σφοδρύνω, *poz.* zaoštriti, *τί*.

ἐπι-σφρᾱγίζομαι, med., svoj pečat udariti na što, na koga (*τινί*) žig (*τί*) pritisnuti, nešto obilježiti, označiti.

ἐπι-σφύρια, **τὰ** (σφυρόν), *ep.* kopče, kojima su se nazuvke (*κνημῖδες*) na gležnjevima skapčale.

ἐπι-σχέθοι, v. ἐπέχω.

ἐπι-σχερώ, *ep.* i *kasn.* adv. (*ἔχεσθαι*), suvisno, dakle: u jednom redu, jedan za drugim, redom; pomalo.

ἐπισχεσίη, ἡ (ἐπέχω), *ep.* držanje pred ili prema, pružanje, stoga: lažan razlog, izlika, zavrzivanje, *μῦθον* koje stvari.

ἐπίσχεσις, εως, *jon.* ιος, ἡ (ἐπέχομαι), suzdržavanje, prestajanje, stoga **a)** uzdržanje, umjerenost, sa sl. inf., kao kakav akuz. *relationis*. **b)** boravljenje, prebivanje, *ἔν τινι* na kojem mjestu.

ἐπι-σχετέον, *poz.* adj. verb. od ἐπέχω.

ἐπ-ισχῡρίζομαι, *poz.* ograditi se protiv čega, braniti ili kratiti se, s inf.

ἐπ-ισχύω, N. T. prijek postati, dogustiti.

ἐπ-ίσχω, v. ἐπέχω.

ἐπι-σωρεύω, *poz.* nagomilavati; mnogo potražiti.

ἐπίσωτρον, v. ἐπίσσωτρον.

ἐπιταγή, ἡ, N. T. = slijed. **1.**

ἐπίταγμα, **τὸ** (ἐπιτάσσω), **1.** nalog, zapovijed, naredba, raspis, aps. i *τινός* čega. **2.** *poz.* stražnja četa, pričuva.

ἐπιτακτήρ, ῆρος, ὁ (ἐπιτάσσω), nagonitelj; ἐπιτάκτης = *imperiosus*.

ἐπιτακτική, ἡ, sa i bez *τέχνη*, umjetnost zapovijedanja.

ἐπίτακτος, 2. (ἐπιτάσσω), ostrag smješten, *οἱ ἐπ.* stražnja četa, pričuva.

ἐπι-ταλαιπωρέω, ktomu izmučiti se, muku trpjeti.

Ἐπιτάλιον, **τὸ**, grad u Elidi, na Alfeju; stanov. **Ἐπιταλιεύς**.

ἐπι-τάμνω, *jon.* mj. ἐπιτέμνω, v. r.

ἐπιτανύω, v. ἐπιτείνω.

ἐπίταξις, ἡ (ἐπιτάσσω), naredba, zapovijed.

ἐπιτάραξις, ἡ, zabuna, smetnja. Od

ἐπι-ταράσσω, -ττω, *jon.* i *poz.* još ktomu zamrsiti, pobuniti, smetati, prekinuti, *τινά* i *τί*.

ἐπιτάρροθος, 2. *ep.* pomoćnik, pomoćnica, *τινί* čiji, *τινός* u čem.

ἐπίτασις, ἡ (τείνω), napinjanje.

ἐπι-τάσσω, -τάττω, i med. **-ομαι,** fut. med. ἐπιτάξομαι, *poet.* takođ. pas. **1.** kod, kraj, do čega postavljati, u pas. kod čega stajati, *τινί, ἐπί τινι, ἐπί* i *ἔς τινα;* takođ. namjestiti iza, sa i bez *κατόπιν* ili *ὄπισθέ τινος*, napose kao pričuvu, *πᾶσιν ἐπ.* najposlije, na kraju namjestiti; katkad s inf., da. **2.** komu nasuprot (*τινί* i *πρός τινα*) namjestiti. **3.** nad kim (*τινί*) postaviti, *τινὰ σατράπην* koga za namjesnika. **4.** propise ili naloge davati, odrediti, naložiti, zapovjediti, napose o liječniku: odrediti; *τινί* komu, *τί* što, stoga *τινί τι* ili s inf. U pas. ἐπιτάσσομαι, ali takođ. *τί τινι*, ili s inf., i aps., *τὰ ἐπιτασσόμενα* nalozi, zapovijedi.

ἐπιτάφιος, 2. (τάφος), koji pogrebu pripada, *ἀγών* pogrebna svečanost, pogrebne igre, koje su se upriličivale mrtvacu u čast (*ἐπί τινι*), *poz.* takođ. bez *ἀγών; λόγος* nadgrobni govor, kako se u Ateni osob. zvao govor, koji se kod zajedničkoga pogreba u boju palih građana besjedio, pri čem je govornika odredila država. (Slič. rimska *laudatio funebris*, ali ne po nalogu državnom.)

ἐπι-ταχύνω, pospješiti, uskoriti, ubrziti, *τί* što, ili goniti, *τί* na što, ili takođ. naprijed tjerati, *τινά*, i to *τῆς ὁδοῦ* putem, na putu.

ἐπι-τείνω, impf. iterat. ἐπιτείνεσκε (i u tmezi), *ep*

ἐπι-τᾰνύω, fut. -σσω (samo u tmezi), **1.** preko čega (ἐπί τι i ὑπέρ τινος) razapeti, prostirati, τί. Pren. κληῖδα zaporanj remenom iz šupljine zida u protivnu zadjesti, ili τί τινι nešto preko čega ili koga razastrti (Il. 16, 567), u pas. preko čega prostirati se; pren. o boju protegnuti se nad, τισί. **2.** napinjati, τί, preko čega žice nategnuti, naviti, povećati, povisiti, aps. i τί, na pr. τὴν φωνήν glas više ili jače podići ili napregnuti, ili τινά; u pas. biti napregnut, napet, uzbuđen biti, naprezati se, živo težiti, εἴς τι na što.

ἐπι-τειχίζω, tvrđavu graditi, utvrdu zidati, utvrditi se, aps. ili ἔν τινι u (neprijat.) zemlji, i τινί protiv čega, uop. učvrstiti, podići, φρούριόν τινι tvrđavu protiv koga, pren. protiv čega (τινί) nešto (τί) kao utvrdu graditi, podići. Otd.

ἐπιτείχισις, εως, ἡ, i **ἐπιτειχισμός,** ὁ, **1.** građenje tvrđavâ, utvrda, tvrđava, aps. i τινί ili κατά τινος protiv koga. **2.** utvrđivanje, τινός.

ἐπιτείχισμα, τὸ, opkop, utvrda, zid, ἐπί τι ili τινός protiv čega.

ἐπι-τελειόω, *poz.* svršiti. Otd.

ἐπιτελείωσις, εως, ἡ, *poz.* završivanje, svršetak, τῆς πολιτείας javnoga rada.

ἐπιτελέω, fut. -τελῶ i t. d., plpf. pas. -ετετέλεστο, **1. akt.** svršiti, izvršivati, dovršivati, učiniti, upotrijebiti, ispuniti, τὰ τῶν θεῶν službu bogova vršiti, τὰ νόμιμα po zakonu živjeti. Napose **a)** žrtvu obaviti, prikazati (Her. 1, 167), εὐχωλάς zavjete ispuniti, ὀρτάς *celebro,* slavu slaviti ili svečanosti svetkovati i to τινί božanstvu u čast, *instauro,* ἀγῶνα bojnu igru upriličiti, prirediti, λαμπάδα svetkovinu sa zubljama slaviti, t. j. utrku s gorućim zubljama u slavu ognjenim bogovima (Ateni, Hefestu, Posidonu) prirediti. **b)** danak platiti, namiriti (Her. 5, 49). — **2. med.** na sebe uzimati, τί kao dužan danak.

ἐπι-τελής, 2. (τέλος), svršen, izvršen, dovršen, učinjen, ispunjen, ἐπιτ. γίγνεσθαι doista dogoditi se, ispuniti se, τινί komu, izvršen biti, ἐπ. ποιεῖν nešto izvršiti, ispuniti, učiniti, τινί komu.

ἐπι-τέλλω i med. **-ομαι,** aor. -έτειλα, -ετειλάμην, perf. -τέταλμαι (i u tmezi), **1.** tranz. *ep.* nalagati, zadavati, povjeriti, zapovjediti, pozvati, reći; aps. i τί, τινί, i τί τινι, μῦθον riječju prijetiti, τινί komu usmen nalog dati, nešto na srce metnuti, συνθεσίας naloge ili zapovijedi davati; takođ. s inf. **2.** intr. *ep. poet.* i *poz.* izaći.

ἐπι-τέμνω, *jon.* **-τάμνω, 1.** akt. **a)** zarezati u što (τί), urezati, razrezati, τὴν πληγήν ranu zarezom raširiti. **b)** *poz.* pren. skratiti, stegnuti. **2.** med. sebi što (τί) zadrijeti.

ἐπί-τεξ, εκος, ἡ (τίκτω), *jon.* porođaju blizu.

ἐπιτερπής, 2. veselju podan. Adv. **-ῶς,** *poz.* zabavno, ugodno. Od

ἐπι-τέρπομαι, *ep.* med., zabavljati se, veseliti se, τινί čemu.

ἐπι-τετράφαται, v. ἐπιτρέπω.

ἐπίτευγμα, τὸ, *poz.* uspjeh.

ἐπίτευξις, ἡ, postizanje.

ἐπι-τεχνάομαι, *ep.* i *poz.* k čemu lukavo izmisliti, izvijati, τί. Otd.

ἐπιτέχνησις, εως, ἡ, dalje izmišljanje, popravljanje.

ἐπιτεχνητός, 3. *poz.* umjetan.

ἐπιτήδειος, 3. i 2., komp. -ότερος, adv. **-είως,** *jon.* **-ήδεος,** 3., komp. -εώτερος, adv. **-έως** (ἐπιτηδές), **1.** vješt, mio, ugodan, podoban, koristan, zgodan, čestit, **prikladan, pristao,** lasan, pogodan, potreban, prema svrsi, želji, za što stvóren, dostojan, koji je zaslužio, aps. i τινί komu ili čemu, za što, slič. ἐς i πρός τι, ili s inf., na pr. ἐφιππεύειν zgodan za konjaništvo (Her. 6, 102). Stoga: ἐπιτήδειόν (ἐστι) služi, zgodno ili potrebno je, s inf. i u ličnoj konstr. ἐνδυστυχῆσαι τοὔνομ' ἐπιτήδειος εἶ zaslužuješ poradi imena i t. d., ili *per attract.* τὸν ἐπ. ἔπαιεν, t. j. onoga, koji je zaslužio, naime παίεσθαι (Ksen. Anab. 2, 3, 11). Stoga ἐς τὸ ἐπ. καθιστάναι nešto po želji udesiti, ἐν ἐπιτηδείῳ na zgodnu mjestu, i **τὰ ἐπιτήδεια** što je zgodno, potrebno, koristi, napose: potrebe, hrana [jednom s dod. τὴν δίαιταν (Her. 2, 174)]. **2.** sklon, voljan, marljiv, poslušan, prijatan, predan, prijateljski, ὁ ἐπ. rođak, prijatelj, pristaša, učenik, τινί i τινός komu, čiji, οὐκ ἐπιτήδεια neprijateljstvo.

ἐπιτηδές, *at.* **ἐπίτηδες,** adv., navalice, hotimice, baš zato, navlaš, baš toga radi, aps. ili sa sl. ἵνα, ὅπως, ὅτι; ὥσπερ ἐπ. kao da mora biti tako.

ἐπιτήδευμα, τὸ, i **ἐπιτήδευσις,** εως, ἡ, u sing. i plur. zanimanje, nastojanje (ponajv. aps., ali takođ. τινός oko čega), uredba; učenje, umjetnost; vladanje, postupanje, rad, življenje, običaji, značaj.

ἐπιτηδεύω, impf. ἐπετήδευον, perf. ἐπιτετήδευκα, i pas. part. -τετηδευμένος, adj. verb. ἐπιτηδευτέον (ἐπιτηδές), marljivo raditi, marljiv biti, živo raditi oko čega, vježbati; baviti se, raditi, običavati, kao načela držati se, truditi se oko čega, nastojati. Napose: nešto umjetno izraditi, lukavo smisliti, koga izvježbati, πρός τι na što; ἐπιτηδεύοντες navlaš, navalice, ljudski; τί ili τινά, na pr. τὰ αὐτὰ ἐπιτηδεύματα jednako živjeti, isto tako činiti, ili sa sl. inf. ili ὅκως.

ἐπι-τήκω, *jon.* i *poz.* na čem topiti, τὸν κηρὸν ἐπὶ τὰ γράμματα voskom politi pismo.

ἐπι-τηρέω, pričekati, paziti, vrebati, τινά sa sl. part. ili ἤν ili inače relat. rečen., ili τί što.

ἐπι-τίθημι, adj. verb. **ἐπιθετέον** (često u tmezi), **I. akt. tranz.** i pas. **1. nametati, primetati,** dometnuti, na što postaviti, pristaviti,

τι i to τινί, τινός i ἐπί τι na što. Napose: jela metnuti (na stô), pa tako i žrtve na žrtvenik, dakle: žrtve prikazati, žrtvovati, τί τινι. Pren. a) nametnuti, naprtiti, pripraviti, uzrokovati, τί τινι, osob. kazan (δίκην) ili jaram nametnuti. b) davati, udijeliti, podijeliti, τί τινι, osob. πέρας kraj učiniti, završiti, ili τέλος ἐπ. τινί nešto dovršiti, svršiti, μύθῳ izvršiti, ispuniti je (Il. 19, 107). c) nalagati, otpravljati, τὶ ἔς τι, t. j. kamo, na pr. γράψας ἐς Αἴγυπτον ἐπέθηκε, naime τὰ γεγραμμένα (što od γράψας treba dodati), pošalje pismo u Eg. d) φρένα τινί misao na što svratiti, paziti. 2. k čemu metati, dometnuti, dodavati, pridati, τί i τί τινι. 3. metnuti pred što, da se zatvori, τί τινι, ali takođ. samo θύρας vrata zatvoriti, νέφος oblak sprijed metnuti, t. j. nebo zatvoriti (Il. 5, 751). II. akt. intr. baciti se na što, prihvatiti se čega, nešto preduzeti, aps. kao na pr. Her. 1, 96, gdje akuz. δικαιοσύνην zavisi od ἤσκεε, i 6, 60. ili τινί, osob. u neprijatelj. smislu: na koga udariti, iznebuha navaliti.

III. med. ἐπι-τίθεμαι, 1. sebi dati postaviti. 2. na sebe metnuti (Il. 10, 30), τί, i to τινί na što, ili χεῖρας svoje ruke položiti, τινί na što, ali *poet.* θυός pobješnjeti. 3. = akt. a) nametnuti, odrediti, kazan ili za kazan, τί, pa tako i τί τινι, ili φόβον τινί koga u strah natjerati. b) prihvatiti se čega, ići na što, nešto preduzeti, započeti, za ljude: napopasti koga, privrućiti komu, htjeti ga pridobiti, i neprijat. na koga navaliti (Her. 3, 76), koje aps., na pr. κατ' ἀμφότερα s obje strane, koje τινί, koje s inf.; takođ. pustiti koga (τινά) da navali, τινί (na koga). c) πύλας τοῖς ὠσίν svoje uši zabraviti.

ἐπι-τίκτω, *poz.* još ktomu roditi.

ἐπι-τῑμάω, *jon.* **-έω**, 1. izatoga, ili sve više štovati, τινά, mrtve. 2. *jon.* sudački dosuditi, koje δίκην ili τί što, koje aps. kazniti (Her. 4, 43). 3. nabaciti se na koga, prigovarati, prebacivati, karati, zavrljivati, nezadovoljan biti, καλῶς vješto, λόγῳ riječima, τινί koga prekoravati i t. d., ili što kuditi, τοῖς ἐνοῦσιν koriti što se u čem može (koriti), ali takođ. τί nešto prebacivati, i stoga takođ. τινί τι. Otd.

ἐπιτίμησις [ῑ], εως, ἡ, prigovor, prijekor.

ἐπιτῑμητής, οῦ, ὁ, *poet.* kudilac, karač.

ἐπιτῑμήτωρ, ορος, ὁ, *ep.* osvetnik, zaštitnik pribjegarâ i stranaca (za Zeusa).

ἐπιτῑμία, ἡ (-μος), 1. potpuno uživanje građanskih prava, koje se državnim dužnicima oduzimalo, protivno: ἀτιμία. 2. N. T. takođ. kazan.

ἐπιτίμια, τὰ [ῑμ], plata, τινός za što, a) u zlom smislu: šteta, i napose od sudija određena kazan, stoga ἐπ. διδόναι τινί kazan na kom izvršiti, τοῖς ἐπ. τινὸς ἔνοχος kazni za što podložan. b) *poet.* počasni darovi nadgrobni.

ἐπί-τῑμος, 2. (τιμή), u čast'ima, koji potpuno uživa građanska prava, protivno: ἄτιμος; χρήματα ἐπίτιμα imutak čovjeka, koji je ἐπίτιμος.

ἐπι-τίτθιος, 2. *buk.* koji još sisa.

ἐπι-τλῆναι, *ep.*, samo imper. aor. ἐπιτλήτω, strpljivo pri čem (τινί) izdržati, izdurati, na pr. μύθοισιν mirno ih slušati.

ἐπι-τολή, ἡ, obič. αἱ ἐπιτολαί (ἐπιτέλλω), (godišnji) ishod koje zvijezde.

ἐπι-τολμάω, *ep.* kod čega ustrajati, ostati postojan, s inf. i aps.; *poz.* takođ. usuditi se.

ἐπιτομή, ἡ, *poz.* izvadak, Cic.

ἐπίτομος, 2. (ἐπιτέμνω), *poz.* zapr. odrezan, stoga: skraćen, prikraćen, kratak, napose ἡ ἐπίτομος (ὁδός) stramputica, kojom se brže dolazi do željenoga cilja.

ἐπίτονος, 2. (ἐπιτείνω), *ep.*, ὁ, naime ἱμάς, kožni remen, kojim bi se křižak povukao na katarku i koji se zatim nazad privezao za palubu, jedreno uže (Od. 12, 423).

ἐπι-τοξάζομαι, *ep.* dep. med., u koga (τινί) strijele bacati, gađati, nišaniti.

ἐπι-τραγῳδέω, *poz.* ktomu tragediju prikazivati, pretjeravati.

ἐπι-τραπέω, *ep.* ostavljati.

ἐπιτράπω, *jon.* = ἐπιτρέπω.

ἐπιτρεπτέον i -τέα, treba ostaviti, adj. verb. od

ἐπι-τρέπω (v. τρέπω), *jon.* takođ. **ἐπιτράπω**, i *ep.* **ἐπιτραπέω**, *ep.* i *jon.* perf. pas. 3. pl. ἐπιτετράφαται, adj. verb. ἐπιτρεπτέον, A) akt. i pas. I. tranz. 1. navraćati, podavati predati, ostaviti (Od. 7, 149), povjeriti, τινί s akuz., koji treba dodati, čuvanje, stvar, osob. kad znači stvar predati na rješenje, stoga aps. upustiti se u pravno postupanje, i τινὶ δικαστῇ komu kao sudiji stvar povjeriti (Dem. 7, 7), τί bez dat., ali obič. τινί τι, na pr. οἶκόν τινι, t. j. da na nju pazi, θεοῖσι μῦθον stvar ostaviti bogovima, ἐλπίδι τὸ ἀφανὲς τοῦ κατορθώσειν neizvjesnost uspjeha ostaviti nadi. Napose komu (τινί) t. j. čijoj odluci njihovu sudbinu, περὶ σφῶν αὐτῶν, povjeriti, ili koju stvar, περὶ τούτων. Mjesto τί i τινί τι slijedi takođ. inf. ili dat. i akuz. s inf. 2. trpjeti, dopuštati, pustiti, τινί, s inf. i akuz. s inf.; napose komu vlast ili stvar (τὰ πράγματα) dati. S negacijom često isto toliko kao: zabraniti, kratiti, zapriječiti. U pas. ἐπιτραφθείς onaj, komu je nešto (gospodstvo) predano ili ostavljeno, slič. ὅτῳ ἐπιτέτραπται komu je slobodno, koji ima vlast, katkad s dod. akuz., na pr. ἐπιτρέπομαι τὴν δίαιταν odluka, presuda se ostavlja meni, οἱ ἐπιτετραμμένοι τὴν φυλακήν, τὰς πόλεις oni kojima je povjereno straženje, povjerena uprava države. 3. dati pravac, ἐπί τι kamo, odrediti, naložiti, zapovjediti (Ksen. Anab. 6, 3, 11), s

inf. ili s dat. i akuz. s inf. **II.** naoko intr. (naime ἑαυτόν), *ep.* i *jon.* τινί, t. j. **1.** nečemu popustiti, svladan biti (Il. 10, 79). **2.** komu na pr. zločincu popustiti, t. j. pustiti da zlo čini.

B) med. **ἐπι-τρέπομαι,** **1.** *ep.* kamo obratiti se, nategnuti se kamo, sa sl. inf. (Od. 9, 12). **2.** sebe ili svoje povjeriti, τινί, osob. na koga kao izbranoga sudiju obratiti se (Her. 5, 95), komu (τινί), t. j. čijoj presudi pokoravati se. **3.** = akt. povjeriti, τί τινι.

ἐπι-τρέφω, *jon.* i *poz.* kod sebe hraniti, pas. **a)** prirasti, οἱ ὕστερον ἐπιτραφέντες potonji. **b)** dorasti.

ἐπι-τρέχω, -δραμοῦμαι, -έδραμον, -δεδράμηκα, ktomu *ep.* aor. akt. part. -θρέξας, perf. -δέδρομα, **1.** dotrčati, pritrčati, na pr. u pomoć, nasuprot trčati, na pr. na juriš, udariti, navaliti, provaliti, aps. ἐπιδραμών iz zatrke, t. j. željno, lakomo (Her. 3, 135), ἐπιδραμόντες navalom, τινί nasrnuti na koga, ili τί na što udariti, napasti, ili ἐπί τι krajiniti protiv čega. **2.** trčati preko čega (Sof. Ant. 589) ili srnuti, pren. prolaziti, širiti se (Od. 6, 45), pojaviti se, τινί na kome.

ἐπι-τρίβω, fut. med. -τρίψομαι s pas. znač., perf. *poz.* ἐπιτετρῖφθαι (-τεθρῖφθαι), zatrti, pren. upropastiti, potrošiti, slabiti, pokvariti, nakaziti (Dem. 18, 180), opteretiti, kinjiti, τινά ili τί, i to τινί čim; ἐπιτρῖβείης vrag te odnio [ῐ, samo u aor. 2. pas. ῑ].

ἐπιτριηράρχημα, τὸ, duže trajanje i namirivanje trijerarhije.

ἐπίτριπτος, 2. otrt, previjan, ništav.

ἐπί-τριτος, 2. **1.** cjelina i trećina. **2.** u stihu stopa od 7 mora, jedne kratkoće i tri dužine.

ἐπιτροπαῖος, 3. (-τροπή), *jon.* skrbnički, kao skrbnik.

ἐπιτρόπευσις, ἡ, = ἐπιτροπή. Od

ἐπιτροπεύω, s augm. ἐπετρ., biti ἐπίτροπος, upravitelj, skrbnik, namjesnik, (posredno) vladati (ἄρχειν neposredno), τινός, ali takođ. τί nečim rukovati, upravljati, i τινά čiji skrbnik biti; perf. pas. ἐπιτετρόπευμαι.

ἐπιτροπή, ἡ (τρέπω), **1.** vlast, punomoć, *potestas*, služba izbranoga sudije, ἐπ. δίκης odluka izbranoga sudije. **2.** skrbništvo.

ἐπίτροπος, ὁ (ἐπιτρέπω), nadzornik, upravitelj dobara, namjesnik, skrbnik.

ἐπιτροχάδην, *ep.* adv., preko čega trčeći, t. j. okretno, brzo.

ἐπί-τροχος, 2. *poz.* okretan, hitar; ἐπίτροχα, adv., brzo jedno za drugim.

ἐπι-τρύζω, *poet.* ktomu zviždati, zujati, zučati.

ἐπι-τυγχάνω (v. τυγχάνω), perf. *poz.* -τέτευγμαι, **1.** τινί, na koga ili što naići, namjeriti se, pri tom zateći, ὁ ἐπιτυχών, **a)** kojigod, nebiran, običan, prost čovjek (Her. 2, 2). **b)** tko ima sreće, dobrosrećni; koga sresti, s njime sastati se, nešto zateći, naći. **2.** τινός nešto dobiti, do čega doći, što postići, takođ. s part. λέγουσα ἐπ. u svom govoru pogoditi (Her. 8, 103). **3.** aps. poći za rukom, osob. u pas. *poz.* ἐπιτετευγμένος uspio.

ἐπιτυμβίδιος, ον, koji grobu pripada; kukmate ševe κορυδαλλίδες u Teokr. s kukmom na glavi.

ἐπι-τύμβιος, 2. *poet.* koji grobu pripada; αἶνος nadgrobni govor, tužaljka, χοαί nadgrobni dar, grobna žrtva, Sof. El. 915 (*var. l.*).

ἐπιτυχής, 2., adv. -ῶς (ἐπιτυγχάνω), koji pravo pogađa, svoju svrhu postizava, srećan.

ἐπιτυχία, ἡ, postizanje kakve namjere, srećan napredak, sreća.

ἐπι-φαίνομαι, pas., fut. -φανήσομαι, na ili pri čem pokazivati se, pojaviti se, osob. iznenada, aps. i ἔν τινι, ἔς τι gdje, kamo, τινί pred kim. U N. T. i akt. = pas.

ἐπιφάνεια, ἡ, **1.** pojava. **2.** spoljašnjost, površina, osob. zemlje; uop. ploha, i u plur. **3.** slava, dostojanstvo. **4.** u N. T. bogojavljenje, takođ. budući dolazak Isusov kao sudije.

ἐπιφανής, 2., adv. **-ῶς,** superl. -έστατα (ἐπιφαίνομαι), **1.** vidljiv, prijegledan, aps. ili τινί komu, μέχρι τινός dokle. **2.** koji se lako poznaje, jasan, razgovijetan, očit, očevidan, nepritajen, takođ. lično ἐπιφανέστερον ποιεῖν τινα koga metnuti u jasnije svijetlo, i ἐπ. γένοιτο οἷος ἦν jasnije bi se pokazalo, kakav je bio čovjek. **3.** jasan, odličan, ugledan, znamenit, slavan, velik.

ἐπί-φαντος, 2. *poet.* vidljiv, još u životu.

ἐπίφασις, ἡ, **1.** pojava. **2.** očitovanje. **3.** veličanje, dičenje.

ἐπι-φαύσκω, fut. -φαύσω, N. T. nad čim izlaziti.

ἐπι-φέρω (v. φέρω), *jon.* aor. ἐπένειξα, sa spor. obl. **ἐπι-φορέω,** **I. akt.** **1. na čem nositi,** na što baciti, — sipati, aps. i τινί na što, takođ. na što pritjerati ili duhati. **2.** ktomu, nasuprot nositi, *inicio*, χεῖράς τινι ruke metnuti na koga, kidisati komu, zgrabiti ga, navaliti ili udariti na njega, slič. Ἀρηά, πόλεμόν τινι na koga zavojštiti (Her. 5, 81), i πόλεμον ἀκήρυκτον na koga ne navijestivši rata udariti, ὅπλα ἐπ. τινί oružjem navaliti, i ἐπί τινα oružje podići na koga, takođ. samo ἐπιφ. ἐπί τινα rat protiv koga započeti. Slič. δουλείαν τινί koga zarobiti, αἰτίαν τινί krivnju kome naprtiti, protiv koga iznijeti tužbu, prekoravati ga sa čega (Her. 1, 131), ali takođ. uzrok čemu navesti. Čega radi se tko okrivljuje, to stoji u gen. ili akuz. s ἐς, no katkad slijedi mj. αἰτίαν stvar, s koje se tko okrivljuje, u akuz., na pr. μωρίην, pak znači ἐπιφ. prebacivati, kriviti sa čega, τί (Her. 6, 112), s ψόγον koriti, pa tako uop. nešto učiniti, izvršiti, na pr. osvetu. **3. prinositi,** **a)** dono-

siti, prikazivati, davati, *ἐλευθερίαν* slobodu donijeti, *καινοτομίας* novotarije iznijeti, osob. žrtve komu (*τινί*) prinositi, i pren. *ὀργάς τινι* komu svoju sklonost, t. j. ugoditi ili popustiti mu, uop. iznijeti, donijeti, *ὑπερβολήν τινος* povećati. **b)** *τί ἐπί τι* što čim porediti, mjeriti.

II. med. i **pas. 1. na što baciti se,** nasrnuti, navaliti, udariti, zaletjeti se, aps. i *τινί* na koga navaliti, takođ. riječima: okositi se na koga (Her. 8, 61), i uop. za lađe, *βαρεῖαι ἐπιφ.* teško se kreću. **2.** nato, zatim doći, podići se, *τὰ ἐπιφερόμενα* buduće. **3.** sa sobom donijeti, osob. za ženu, vijeno (sa sobom) donositi.

ἐπίφημι, obećati (*var. l. ἐπιφήμισα* od sl.).

ἐπι-φημίζω, 1. akt. **a)** kobne riječi dovikivati, boga za začetnika označivati. **b)** reći, kazivati. **c)** *poz.* pripisivati, posvećivati. **2.** pas. o bogu: kao začetnik čemu označen biti, s nečim u svezu doveden, uop. božanski uzvišen biti. **3.** med. *jon.* riječi zloguke dovikivati.

ἐπιφήμισμα, *τὸ*, zloguk usklik.

ἐπι-φθάνω, *ep. poz.* prestizati, preteći.

ἐπι-φθέγγομαι, dep. med., ktomu vikati, klicati, *τί* (takođ. *τινί*) komu dovikivati; također za trubu: ktomu trubiti.

ἐπι-φθονέω, 1. *ep.* zavidjeti, zavidljivo kratiti, braniti, *τινί*. **2.** *jon.* mrziti na koga, *τινί*.

ἐπί-φθονος, 2. **1.** akt. *poet.* i *poz.* neprijateljski, nazuban, ljut, *τινί*. **2.** pas. komu se zavidi, mrzak, omražen, koji zavist ili mržnju budi, *τινί* i *πρός τινος* u koga, *τὸ ἐπίφ. λαμβάνειν ἐπί τινι* sebi zavist navući čega radi, *ἐπ. λόγος διελθεῖν* govor ti je mrzak, da to očituješ, t. j. mrsko ti je govorom to očitovati. Komp. *ἐπιφθονώτερος* odveć mrzak. Supst. *τὸ ἐπ.* mržnja. — Adv. **-όνως,** sa zavišću, zavidno, mrsko, *ἐπ. ἔχειν πρός τινα* zadivljiv biti komu.

ἐπι-φθύσδω, *buk.* ktomu ispljuvati, *despuere*.

ἐπι-φλέγω, 1. tranz. upaliti, zapaliti, spaliti; pren. sokoliti. **2.** intr. *poz.* gorjeti, žariti, o sunčanoj žegi.

ἐπιφοβέομαι, pri tom uplašiti se (?). Od

ἐπί-φοβος, 2. *poet.* i *poz.* koji strah zadaje.

ἐπι-φοινίσσω, intr. *poz.* na površini crvenjeti se, na grimiz zanositi.

ἐπι-φοιτάω, *jon.* **-έω,** često prilaziti, — doputovati, — doći, dotrčati, pohoditi, zatim doći; aps. ili *τινί, τινά* i *ἔς τι* do koga ili čega, koga ili što obaći. Napose: ponovo provaliti.

ἐπιφορά, *ἡ* (*ἐπιφέρω*), **1.** donošenje, dodatak (plati), doplatak, *πρός τι*. **2.** *poz.* dolaženje, navala (u plur.). **3.** zaključak, posljedica (u logici). **4.** ponavljanje jedne ili više riječi, osob. na kraju rečenica (u retorici).

ἐπι-φορέω, v. *ἐπιφέρω*. Otd.

ἐπιφόρημα, *τὸ*, *jon.* i *poz.* što se poslije donese (na stô), u plur. slatkiš.

ἐπίφορος, 2. (*ἐπιφέρω*), prema čemu (*ἔς τι* ili *τινί*) duhajući, kamo tjerajući, koristan, povoljan; *poet.* i *poz.* takođ. nagnut, presrtan, strmenit.

ἐπι-φράζω, obič. med. **-ομαι,** aor. 1. med. *ἐπεφρασάμην*, *ep. σσ*, konj. *ἐπιφράσσεται*, i s istim znač. *ἐπεφράσθην*, *ep.* i *jon.* u sebi razmišljati, razmatrati, promišljati, s akuz. *βουλήν*, *μῦθον* misao, takođ. sa sl. inf., da se izreče, uop. opažati, razabirati, vidjeti, čuti, spoznati, razumjeti, pogoditi (Her. 5, 9), otkriti, *τί*, ili na što misliti, izmisliti, izmudrovati, izvijati, domisliti se, *τί* i *τινί τι* ili sa *ὅκως*.

ἐπι-φράσσω, perf. pas. *-πέφραγμαι*. *poz.* **1.** akt. začepiti, zatvoriti. **2.** med. sebi začepiti, *τί*.

ἐπιφρονέω (*ἐπίφρων*), *ep.*, u Hom. samo part. prez., promišljen, razborit, razuman.

ἐπιφροσύνη, *ἡ* (*ἐπίφρων*), *ep.* pažljivost, razboritost, promišljenost, *ἐπιφροσύναι* mudre odredbe.

ἐπί-φρουρος, 2. *poet.* pri tom stražeći.

ἐπίφρων, 2., gen. *ονος* (*φρήν*), *ep.* pri tom razmišljajući, razuman, razborit, promišljen, s akuz. *βουλήν* u vijeću, za ljude i uz *μῆτις* i slič.

ἐπι-φύλιος, 2. *poet.* među plemena podijeljen.

ἐπι-φύομαι, intr. med. s fut. *ἐπιφύσομαι*, aor. *ἐπέφυν*, perf. *ἐπιπέφυκα*, *jon.* i *poz.* na čem ili pri čem (*τινί*) rasti, pren. prema komu dorasti, podići se, uop. ustati, aps. i *τινί* na koga ili što; *ἐπιφύς* koji se novo podigao.

ἐπι-φωνέω, *poet.* i *poz.* pri čem (*τινί*) klicati, iznijeti, *τί* glas pustiti, *τινί* blizu čega što zazvati, dovikati.

ἐπιφώνημα, *τὸ*, *poz.* i *ἐπιφώνησις*, *ἡ*, *poz.* uzvik, rečenica, retor. konačna rečenica.

ἐπι-φώσκω, N. T. svitati (o danu).

ἐπι-χαίνω, *poz.* na što zinuti, lakomo na što (*τινί*) težiti, zvocati, takođ. *τὸ στόμα*, osob. za one, koji vrebaju na baštinu.

ἐπι-χαίρω, čemu (*τινί*) (zlu) radovati se, aps. još tomu radovati se, i *τινά* s part. *εὖ πράσσοντα* čijoj sreći radovati se, s kim u sreći radovati se.

ἐπι-χαλαζάω (*χάλαζα*), tučom ili ledom koga obasuti.

ἐπι-χαλάω, *poet.* i *poz.* popustiti.

ἐπί-χαλκος, 2. *jon.* mjeđu prevučen, mjeden.

ἐπιχαρής, 2. *poet.* koji koga veseli, ugodan.

ἐπί-χαρις, *ι*, gen. *ιτος*, komp. **-ιτώτερος,** ugodljiv, ugodan, umiljat. Supst. *τὸ ἐπίχαρι*, prijatnost, umiljatost, milokrvno držanje.

ἐπιχαρίττα, *dor.* = *χαρίζου*, pokaži se ugodljiv.

ἐπιχαρίττως, adv., s veseljem.

ἐπί-χαρμα, *τὸ*, *poet.* radost sa čega, zlaradost i predmet zlaradosti.

Ἐπίχαρμος, *ὁ*, komički pjesnik, liječnik i prirodnjak iz Kosa, koji je oko g. 500. pr. Is. u Sirakusi živio.

ἐπί-χαρτος, 2. (-χαίρω), na radost, radostan, ugodan, osob. koji zlaradost budi.

ἐπιχειλής, ές (χεῖλος), *poet.* do ruba, t. j. gotovo napunjen, ne sasvim pun.

ἐπι-χειμάζω, pri tom zimovati.

ἐπίχειρα, *τὰ* (χείρ), kapara, plata, nagrada, *οὔτε ξιφέων ἐπίχειρα λαχοῦσα*, t. j. ne u boju ubijena, jer su rane i smrt plata mačeva za onoga, koji se njima bavi.

ἐπιχειρέω, s augm. *ἐπεχ.*, adj. verb. *ἐπιχειρητέον* i *-τέα* (χείρ), **1.** ruku polagati, *τινί* na što, ruku pružiti za čim. Napose: neprijateljski navaliti, nasrnuti, napasti, aps. i *τινί, ἐπί* i *πρός τινα* na koga, *τινί* čim (Her. 1, 11). U pas. biti napadan. **2.** uop. nešto prihvatiti, latiti se čega, preduzeti što, na što težiti, oko čega nastojati (Plat. Gorg. 521 D), kušati, početi, usuditi se, naumiti, namjeravati, aps. i *τινί*, na pr. *ἔργῳ* prihvatiti se posla (Her. 9, 27), ili *τοιούτοις ἔργοις* komu pada na pamet da takvo što učini, *τοῖς πράγμασι* svoje osnove izvoditi, i *τί* ili inf. U pas. *τὸ μὴ ἐπιχειρούμενον* propuštanje kojega preduzeća, *ἀπό τινος* s koje strane. Otd.

ἐπιχείρημα, *τὸ*, i **ἐπιχείρησις**, *εως, jon. ιος, ἡ*, preduzeće, smjeranje, započinjanje, bavljenje, svrha čega, nastojanje (Plat. Gorg. 502 B), osnova. Napose **a)** navala, *τινός* i *τινί* na koga, na što. **b)** zaključak (s dodanim razlozima). **c)** (*ἐπιχείρησις*) način postupanja kojom stvari, konačni zaključak.

ἐπιχειρητέον, i **-τέα**, v. *ἐπιχειρέω*.

ἐπιχειρητής, *οῦ, ὁ*, preduzetan, odlučan čovjek.

ἐπίχειρον, τὸ, pl. kapara, plata, v. *ἐπίχειρα*.

ἐπι-χειροτονέω, glasovanjem zaključiti, prijedloge (*γνώμας*) prihvatiti, izbor potvrditi, *ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος*, aps. i *τί*. Otd.

ἐπιχειροτονία, ἡ, glasovanje naroda, *-αν διδόναι, ποιεῖν* dati glasovati.

ἐπι-χέω (v. *χέω*), **1. akt.** s *ep.* aor. *ἐπέχευα*, ktomu, na to, preko čega (*τινί*) lijevati, na što (*τινί*) sipati, pren. *ὕπνον τινί* na koga slati, i *ἀνέμων ἀϋτμένα* dah vjetrova uzbuditi, *δούρατα* koplja metati. **2. med.** s *ep.* aor. *ἐπεχεύατο*, **a)** sebi na to sipati, *βέλεα* svoje strijele. **b)** *buk.* sebi dati natočiti. **3. pas.** u aor. *ἐπεχύθην* i *ep.* med. *ἐπέχυντο* (*poz.* takođ. u prez.), pren. navrvjeti (Il. 16, 295), *τινί* do koga ili u što, navaliti, *τινί* na koga, uop. pritjecati, razliti se.

ἐπι-χθόνιος, 2. (*χθών*), *ep.* koji na zemlji živi ili nastava, zemaljski. Kao supst. stanovnik zemlje, pozemljar.

ἐπι-χλευάζω, podrugivati se.

ἐπί-χολος, 2. (*χολή*), superl. *-ωτάτη, jon.* koji žuč pravi.

ἐπι-χορηγέω, poz. još ktomu davati, potpomagati.

ἐπι-χορηγία, ἡ, N. T. pružanje, potpora, pomoć.

ἐπι-χράομαι, med., *jon.* i *poet.* još ktomu trebati, živo općiti, ljubazno družiti se; takod. često upotrebljavati.

ἐπι-χραύω (srodno lat. *in-gruere*, v. II. *χραύω*) *ep.*, samo aor. *ἐπέχραον*, napasti, navaliti na koga ili što *τινί, μητέρι μνηστῆρες* saletješe je prosidbom (Od. 2, 50).

ἐπι-χρέμπτομαι, poz. pri tom pljuvati, *τινί*.

ἐπί-χριστος, 2. namazan, svijetao.

ἐπι-χρίω [ῑ], **1.** akt. *ep.* i *poz.* namazati, premazati, pomazati, *τί* ili *τί τινι* nešto čim. **2.** med. *ep.* namazati se, *τινί* čim.

ἐπί-χρυσος, 2. pozlaćen, zlatom obložen.

ἐπι-χρωματίζω, boju dati, omastiti.

ἐπι-χρώννυμι, namazati, takođ. *τί τινι*.

ἐπί-χυσις, ἡ, poz. nazdravljanje.

ἐπι-χωρέω, **1.** intr. prilaziti, primaći se; neprijateljski: dolaziti, dalje krenuti, navaliti. **2.** tranz. dopuštati, *τινί τι*, popustiti, *τοῖς ἀπιστοῦσιν* nepokornosti, ili *πρός τι*. Otd.

ἐπιχώρησις, *εως, ἡ, poz.* dopuštenje, *ἐπ. ὡς γιγνωσκομένων* kao da on za to zna i to dopušta.

ἐπι-χωριάζω, često kamo (*Ἀθήναζε*) dolaziti, općiti, često na kojem mjestu boraviti.

ἐπι-χώριος, 3. i 2. (*χώρα*), domaći, u zemlji pronalažen, domorodan, običajan, *τινός* komu. Supst. *ὁ ἐπ.* urođenik, domorodac, *τὰ ἐπ.* domorodne uredbe, dužnosti čije po domaćem običaju.

ἐπι-ψαύω, nema ga u *at.* prozi, površno dotaknuti (se), lako dirati, *τινός;* aps. dokučiti, *πραπίδεσσι* razumom, *ὀλίγον περ* malo osjetiti (Od. 8, 547).

ἐπι-ψεύδομαι, poz. pri tom lagati, nekomu što prišiti, *τινί τι*.

ἐπι-ψηλαφάω, pipati za što (*τινός* i *τί*).

ἐπι-ψηφίζω, **1.** akt. o čem dati glasati, osob. za predsjednika, *τινί* komu, pak: dati na glasovanje zakonski prijedlog, *ἐς τὴν ἐκκλησίαν* dati da skupština glasa, *τί* o čem, ili sa sl. inf., *τινά* od koga iskati glas. **2.** med. (svojim glasom) potvrditi, zaključiti, prihvatiti, aps. i *τί*.

ἐπί-ψογος, 2., adv. **-όγως**, *poet.* i *poz.* prijekoran.

ἐπι-ψύχω, poz. rashladiti.

ἐπ-ιωγαί, *αἱ, ep.* zakloništa, pristaništa, gdje se vjetrovi i valovi lome (Od. 5, 404).

ἔπλεο i **ἔπλευ, ἔπλετο**, v. *πέλω*.

ἔπληντο, v. *πελάζω*.

ἐπόδια i **ἐποδιάζω**, v. *ἐφοδιάζω*.

ἐποδώκει vrijedi u Esh. Perz. 656 kao *jon.* plpf. (mj. *ἐφωδώκει*) od *ἐφοδόω*, na put dovesti, krenuti; noviji *εὖ ποδούχει*, v. *ποδουχέω*.

ἐπ-οικέω, **1.** kao naseljenik kamo seliti se i ondje nastavati, kao naseljenik nastavati, **ἔν τινι;** u pas. od neprijateljâ biti podsjedan. **2.** pri čem, u čem, kod čega nastavati, aps. i **τινί**, čiji međaš biti, **ἔν τινι** i *τί* gdje nastavati, uop. stanovati, **ἔν τινι**.

ἐπ-οικοδομέω, I. akt. 1. sagraditi, *τί, ὑψηλότερον* više. 2. nad čim, na čem (*ἔν τινι*) graditi (također: popravljati); N. T. slikovno: na čem osnivati, graditi, *ἑαυτὸν τῇ πίστει*. II. med. sebi za zaštitu od čega sagraditi, podići, *τί*.

ἔπ-οικος, ὁ, ἡ, 1. pridošlica na tuđem mjestu, da se ondje naseli, naseljenik, stoga: tuđinac, uop. stanovnik, žitelj, *τινός* koje zemlje. 2. *poet.* međaš, susjed.

ἐπ-οικτείρω, bolje **-οικτίρω,** *poet.* sažaljavati, smilovati se, aps. i *τινά*.

ἐπ-οικτίζω, *poet.* na smilovanje potaknuti.

ἐποίκτιστος i **ἔπ-οικτος,** 2. (*οἶκτος*), *poet.* nevoljan, jadan.

ἐπ-οιμώζω, aor. *-ῴμωξε*, *poet.* nad čim jadikovati

ἐπ-οίχομαι, *ep. poet. buk.* 1. prilaziti, otići, doći, približiti se, aps. i *πάντοσε*. 2. *τινά*, a) moleći ili proseći pristupiti ili obratiti se. b) obići, proći, *obeo*, motriti. c) neprijateljski napasti, navaliti, *τινί* čim, *ἀνά τι* za strijele: odletjeti. 3. *τί* na što ići, na pr. *δόρπον* na večeru (da se pojede); po što ići, raditi što, ići za poslom (Il. 6, 492, Od. 1, 358), *ἱστόν* uz (okomiti) stan tamo amo ići, uza stan tkati (Od. 5, 62).

ἐπ-οκέλλω (isp. *ἐπικέλλω*), aor. *-ώκειλα*, 1. tranz. kamo tjerati, napose *τὴν νέα* lađu na suho tjerati, dati da pristane, na žal tjerati, dati da nasjedne. 2. intr. na suho ploviti, pristati, prema žalu ploviti, nasukati se, razbiti se, *ἔς, κατά τι, ἐπί τινι* o što, kod čega.

ἐπ-ολισθάνω, aor. *poz. poet.* *-ωλίσθησε*, preko čega klizati se, *τινί*.

ἐπ-ολολύζω i med. **-ομαι,** *poet.* nad čim (*τί*) klicati, ciknuti, *τινί* pocikivati.

ἕπομαι (osn. *ἑπ* od *σεπ* = lat. *sequi*; s tim nije srodno *ἕπω*, što v. napose), općeno upotrebljavano, *at.* impf. *εἱπόμην*, fut. *ἕψομαι*, aor. 2. u ind. redupl. sa sinkopom *ἑ-σπ-όμην* (*σπῶμαι, σποίμην, σποῦ*, inf. *σπέσθαι*, part. *σπόμενος*), ktomu *ep.* prez. imper. 2. sg. *ἕπεο* i *ἕπευ*, impf. također *ἑπόμην*, u aor. ind. 2. sg. *ἕσπεο*, pak i u načinima redupl. oblici: *ἕσπωμαι, ἑσποίμην, ἑσπέσθω, ἑσπόμενος*, i imper. 2. sg. *σπεῖο*, i *buk.* aor. 1. imper. (*ἐφ*)*εψάσθω* (? var.), — **slijediti,**

1. ići s kim, pratiti, ići za kim, poslije doći, kao zaštitnik ili osvetnik stajati uz koga, krenuti, hoditi, također klonuti za čim, na pr. *πέσε ἑσπόμενος δουρί* sruši se zajedno s kopljem (jer nije odmah iz njegova tijela izašlo Il. 12, 395). Često objačano sa *ἅμα*, u imper. isto što: ići s kim, doći, *ἕπεο προτέρω* dođi bliže (Il. 18, 387), u part. *οἱ ἑπόμενοι* pratioci, pratnja; s dat. ili katkad *ἐπί τινα* protiv koga zajedno krajiniti, na vojsku ići, ili *πρός τι* kamo za kim ići, osim toga s *μετά* i *σύν τινι*, i u slobodnijoj svezi *τὸν πατρῷον στόλον ξὺν Ἡρακλεῖ* sa H. ići; *σύν τινι* također koga pratiti (Od. 7, 304), i *μετά τινι* za kim ići (Il. 18, 234). 2. pren. za stvari kao naše »slijediti«, često s nečim spojen biti, i to *ἔκ τινος* preko koga. Slič. također *ὅσσα* (naime *ἕεδνα*) *ἔοικεν ἐπὶ παιδὸς ἕπεσθαι* koliko dolikuje dati kćerci miloj, da za njom idu (Od. 1, 278; 2, 197), ili *τρυφάλεια ἕσπετο ἅμα χειρί* kacida ostane u ruci (Il. 3, 376), *ἔπαλξις ἕσπετο* pretprsje nato se sruši. 3. moći slijediti, stizati, aps. i *τινί* koga. Pren. tjelesno: ne zaostajati za čim, odgovarati, prilikovati, duševno: nešto dokučiti, razumjeti. 4. snaći se, po kome ravnati se, za čijim mišljenjem pristajati, pokoravati se, slušati, aps. i *τινί*, stoga *κακοῖς* nevoljama pokoriti se, i *τοῖς παροῦσιν* snaći se u tadašnje prilike. 5. neprijateljski progoniti, goniti, aps. i *τινί*, i jednom *ἀμφί τινι*.

ἐπ-ομβρέω, *poet.* kišom smočiti.

ἐπ-ομβρία, 2, pljusak, poplava. Od

ἐπ-όμβριος, 2. kiši izložen.

ἔπ-ομβρος, 2. *poz.* kišovit.

ἐπ-ομμάδιος, 3. *eol. poet.* (*buk.*) = *ἐπωμάδιος*, 2.

ἐπ-όμνυμι i **-νύω,** prez. imper. *poet.* *ἐπόμνυθι*, fut. *-ομοῦμαι*, aor. *-ώμοσα* (i u tmezi), **1. akt.** a) na što zaklinjati se, aps. često u partic. *ἐπομόσας* zakletvom, ili *ὅρκον, ἐπίορκον* krivom zakletvom, ili *θεούς, ἥλιον* bogovima, suncem, i *τὴν φιλίαν* svojim prijateljstvom uvjeravati, ili sa sl. inf. sa i bez *ἦ μήν*. b) još ktomu kleti se, sa sl. *ὅτι*, ili *ὅρκον τινί* za kim zaklinjati se. **2. med.,** osob. aor., pri čem kleti se, pod zakletvom uvjeravati, *ἐπί τινος* kod koga, pred kim, *τινά* i *κατά τινος* bogom, i *κατὰ κυνῶν* psima, kako se obično Sokrat kleo.

ἐπ-ομφάλιος, 2. *ep.* na pupak, o pupku, *βάλεν σάκος μέσσον ἐπομφάλιον* t. j. pogodi štit usred kvrge = *ἐπ' ὀμφαλῷ*.

ἐπονείδιστος, 2., adv. **-ίστως** (*-ονειδίζω*), koji zaslužuje prijekor, sramotan, na zlu glasu.

ἐπ-ονομάζω, akt. i pas. a) po čem zvati, nazivati, *nomino*, ime nadjesti, aps. i *τῇ ἐπωνυμίᾳ τινός* po čijem imenu, također samo *τινός* i *ἀπό τινος* po kome, ili *πατρόθεν* po ocu, *αὐτοὺς ὀνομαστί* po svojem imenu. b) *τὸ οὔνομά τινος* čije ime reći ili zazvati.

ἐπ-οπίζομαι, *ep.* dep., bojati se, žacati se.

ἐποποιίη, ἡ, *jon.* epska pjesma.

ἐπο-ποιός, ὁ (*ἔπος, ποιέω*), *jon.* epski pjesnik.

ἐπ-οπτάω, *ep.* na čem peći, pržiti, *τί*.

ἐπ-οπτεύω, impf. *ep.* iterativ. obl. *ἐποπτεύεσκε*, na što gledati, (na) koga (*τινά*) pogledati, štiteći dolje gledati, *τί* nešto pregledati, nadgledati; uop. gledati.

ἐπ-οπτήρ, ῆρος, ὁ (osn. *ὀπ, ὄψομαι*), 1. *poet.* obzirući se, *τινός* na što. 2. ὁ, promatrač, stražar.

ἐπ-όπτης, ου, ὁ (osn. *ὀπ, ὄψομαι*), gledalac, svjedok, napose onaj, koji se do trećega i naj-

višega stupnja eleusinskih misterija popeo; koji je na svoje oči vidio, vidok, N. T. Otd.

ἐποπτικός, 3. koji posljednjoj, najvišoj posveti pripada, stoga *τὰ ἐπ.* najviše ređenje, uop. tajan, *ἐπ. διδασκαλίαι* tajne nauke, koje nijesu za svakoga.

ἐπ-οράω i **-έω**, v. *ἐφοράω*.

ἐπ-ορέγω, 1. akt. *ep.* pružati (u tmezi), *porrigo*. 2. med., fut. *ἐπορέξομαι*, aor. *ep. poet.* (i Ksen.) *ἐπωρέξατο* i *ἐπορ.*, u *at.* prozi *ἐπωρέχθην*, a) = akt. b) za kim (čim) ispružiti se, vinuti se, da se kome što pruži ili da se na nj udari (Il. 5, 335), koplje za napadaj potegnuti; pren. na što težiti, još više iskati, *τινός* (Her. 9, 34).

ἐπ-ορέω, *jon.* = *ἐφοράω*.

ἐπ-ορθιάζω, *poet.* uzdići, osob. glas glasno podići, *τινί* pri čem, ili komu pocikivati; *γόοις* zajaukati.

ἐπ-ορθοβοάω, *poet.* glasno viku podići, *τινί* prema komu.

ἐπ-ορθρεύομαι, med., *poz.* rano dići se, rano ustati.

ἐπ-ορμέω, v. *ἐφορμέω*.

ἐπ-όρνυμι i **-νύω**, *ep.* i *poet.* **I. akt.**, *ep.* aor. 1. *ἐπῶρσα* (takođ. u tmezi, i u tmezi *ὦρσεν ἔπι*), opt. *ἐπόρσειεν*, imper. *ἔπορσον*, 1. pobuditi, probuditi, *τί τινι*. 2. pritjerati, slati, *τί* i *τί τινι*, osob. neprijateljski: nadražiti, navrkati, naustiti, *τινά* i *τινά τινι* koga na koga, ili s inf. **II. pas.** **ἐπόρνυμαι**, s *ep.* aor. med. *ἐπ-ῶρτο*, ktomu ili pri tom podići se, krenuti, prihvatiti se, latiti se posla, neprijat.: navaliti, nasrnuti, aps. i *τινί* na koga (Il. 21, 324).

ἔπορον, v. *πορεῖν*.

ἐπ-όρονται, -όροντο, v. *ὄρομαι*.

ἐπ-ορούω, *ep.*, aor. 1. *ἐπόρουσα*, nasuprot skočiti, nasrtati, navaliti, brzo trčati, *τινί* prema komu ili do koga, takođ. *τινί τινι* ka komu čim, i *ἅρμα* na kola skočiti (Il. 17, 481). Pren. osvojiti, *τινί* koga (Od. 23, 343).

ἔπ-ορσον, v. *ἐπόρνυμι*.

ἐπ-ορχέομαι, ktomu ili na tom plesati.

ἐπ-ορώρει, Il. 23, 112, v. *ὄρομαι*.

ἔπος, *εος, ους, τὸ* (zapr. *ϝέπος*, isp. *εἰπεῖν*), **riječ**, izričaj, često protivno činu, i u *at.* prozi *ὡς ἔπος εἰπεῖν* 1. da se reče jaka riječ = gotovo, toliko koliko, osob. s *οὐδέν;* 2. da se reče prava riječ = zapravo, skoro; pa kolekt. govor, pripovijest, stoga o pjevaču u plur. pjesma, pjesnička pripovijest, junačka pjesma, *ἡ ἐπῶν ποίησις* epsko pjesništvo, u sing. stih, i tako *ἔπη ποιεῖν* stihove graditi. U Homera često jednako *λόγος*, koje riječi on još ne upotrebljava, dok mu je *μῦθος* više izraz unutrašnjosti, prijateljsko očitovanje srca, a ne govor po svom redu. Napose znači *ἔπος* a) rečenica, fraza, stoga *λόγοι ἔπεσι κοσμηθέντες* rečenicama iskićeni govori. b) obećanje, poslovica, riječ božja, savjet, zapovijed, želja. c) kaža, glasina (Sof. OT. 290). d) sadržina govora, stvar.

ἐπ-οτοτύζω, impf. *-ωτότυζε*, *poet.* jaukom zapjevati.

ἐπ-οτρύνω, 1. akt. a) za ljude: poticati, potjerati, *ἐς τὸ πρόσω* naprijed tjerati, sokoliti, opominjati, zapovijedati, aps. ili *τινά*, takođ. *πολλά τινα* koga veoma natjerati, rjeđe *τινί* (jer dat. najviše visi o drugim glagolima), često sa sl. inf. U zlom smislu: uzbuditi, zataći (Od. 8, 185). b) za stvari: potaći, podbosti, uskoriti (Od. 8, 31), *τί* ili s akuz. s inf. i *τινί τι* živo raditi oko čega protiv koga, ali takođ. *ξύνοδόν τινι* komu dati znak za navalu, nato podjariti ga, ili *ἀγγελίας* poslanstva slati u gradove. **2. med.** za sebe oko čega nastojati, *τί*, *poet.* takođ.: sebe potjerati.

ἐπ-ουράνιος, 2. i 3. na ili u nebu, nebeski. N. T. *σώματα* nebeska tjelesa, zvijezde pomišljene kao živi stvorovi. Supst. *ὁ ἐπ.* stanovnik nebeski, nebesnik, *τὰ ἐπ.* nebeske stvari ili darovi.

ἐπουριάζω, *poz.* i **ἐπουρίζω**, *poet.* i *poz.* tranz. lađe k cilju tjerati, *ὀθόνην* jedra naduti, *οὔτι ταύτῃ σὸν φρόνημ' ἐπούρισας* nije ti onamo poletjela misao; *πνεῦμα* krvavim dahom za kim duhati; intr. s punim jedrima ploviti.

ἐπ-ουρος, 2. *poet.* povoljno duhajući, povoljan, *αὔρα*.

ἐπ-οφείλω, aor. 1. *ἐπωφείλησα*, još dugovati, *τί*.

ἐπ-οφθαλμέω, *poz.*, **ἐπ-οφθαλμιάω**, *poz.*, i *ἐπ-οφθαλμίζω*, *poz.* (*τινί* i *πρός τι*) lakomo ili prijekim okom gledati na što.

ἐπ-οχέομαι, pas. s fut. med., 1. na čem jahati, voziti se, hoditi, aps. i *τινί* na čem. 2. *poz.* na čem hoditi.

ἐπ-οχετεύω, akt., navesti, prilijevati; med. k sebi navraćati, primati.

ἐποχή, *ἡ* (*ἐπέχω*), *poz.* ustezanje svoga suda, uzdržavanje od konačne odluke, *term. tech.* skeptikâ; u astrologiji: konstelacija, stoga *poz.:* stajalište, epoha.

ἔποχος, 2. (*ἐπέχω*), 1. akt. na čem sjedeći ili vozeći se, osob. siguran, vješt jahanju. 2. pas. a) *poz.* prohodan, plovan. b) *poet.* zapremljen, napunjen.

ἔποψ, *οπος, ὁ* (osn. *ἐπ-οπ*, lat. *up-up-a*), futavac, krebedjed; u njega se po priči pretvorio Terej, knez trački, koji se u Fokidi bio naselio.

ἐπόψιμος, 2. (*-όψομαι*), *poet.* koji se može pogledati.

ἐπόψιος, 3. (*ὄψις*), *poet.* 1. pas. vidljiv, *τόπος*, jer je visoko. 2. akt. koji sve vidi, o bogovima.

ἔποψις, εως, ἡ (-όψομαι), pogled, vidik, ἐπ' ὅσον ἐπ. τοῦ ἱροῦ εἶχε dokle je vidik hramu sezao.

ἔπραθον, v. πέρθω.

ἔπρηξα, v. πράσσω.

ἐπρίω, *poz.* = ἐπρίασο, od πρίασθαι, v. r.

ἑπτᾰ, οἱ, αἱ, τὰ (lat. *septem*), *num. indecl.* sedam.

ἑπτα-βόειος, 2. *ep.*, i **ἑπτά-βοιος,** 2. *poet.* (sastojeći) od sedam kožnih naslaga, sedmerokožan.

ἑπτά-δραχμος, 2. *buk.* sedam drahama vrijedan.

ἑπταένης, ἑπτάενες, *buk.* sedmogodišnji, =

ἑπταετής, οῦς, 2. i **ἑπταέτης,** ους, ὁ (ἔτος), sedmogodišnji; neutr. kao adv. ἑπτάετες (kroz) sedam godina.

ἑπτα-καί-δεκα, οἱ, αἱ, τὰ, *num. indecl.*, sedamnaest.

ἑπτακαιδέκατος, 3. sedamnaesti.

ἑπτάκις, adv., sedam puta.

ἑπτακισ-μύριοι, 3. *jon.* i *poz.* sedamdeset tisuća.

ἑπτακισ-χίλιοι, 3. *jon.* i N. T. sedam tisuća.

ἑπτά-κλινος, ον, sa sedam divana (oko stola).

ἑπτακόσιοι, 3. sedam stotina.

ἑπτά-λογχος, 2. (λόγχη), *poet.* sa sedam kopalja, sa sedam čelovođa, στόλος protiv Tebe (λόγχαι odlikovanje vođa).

ἑπτά-λοφος, ον, *septicollis*, sa sedam brežuljaka.

ἑπτα-μηνιαῖος, 3. *poz.* i **ἑπτά-μηνος,** 2. *jon.* i *poz.* sedmomjesečni, τὰ ἑπτάμηνα djeca od sedam mjeseci (t. j. koja su nošena samo sedam mjeseci).

ἔπταξαν, *dor.* aor. od πτήσσω.

ἑπτά-πηχυς, υ, gen. εος, sedam lakata dug.

ἑπτα-πόδης, ου, ὁ (πούς), *ep.* sedam stopa dug.

ἑπτά-πορος, 2. *poet.* sedmeroputan, za plejade; sa sedam rukava, o Nilu.

Ἑπτά-πορος, i Πολύπορος, ὁ, rijeka u Misiji, koja na gori Temnu izvire i nakon sedmerostrukoga vijuganja kod Kelene utječe u Adramitski zaliv.

ἑπτά-πῠλος, 2. (πύλη), *ep.* i *poet.* sedmerodverni, o beotskoj Tebi (jer egipatska se zvala stodverna), mjesto čega Sof. takođ. veli ἑπτάπυλον στόμα usta od sedmorih vrata.

ἑπτά-πυργος, *poet.* sa sedam kula.

ἑπτά-στομος, 2. (στόμα), *poet.* i *poz.* sa sedam usta, otvorâ, za Tebu = ἑπτάπυλος.

ἑπτα-τειχής, ές, sa sedam kula.

ἑπτά-τονος, 2. *poet.* sedmeroglasan.

ἑπτά-φθογγος, 2. *poet.* sedmeroglasan, sa sedam žica.

ἑπτᾰχα, *ep.* adv., sedmerostruko, t. j. na sedam dijelova.

ἑπτ-έτης = ἑπταετής.

ἐπτόημαι, ἐπτοῆσθαι, od πτοέομαι, v. πτήσσω.

Ἐπύαξα, ἡ, žena kiličkoga kneza Sijenesisa, ἡ Κίλισσα.

ἔπ-υδρος, v. ἔφυδρος.

ἕπω (osn. ἐπ od σεπ, baviti se, isp. lat. *sep-elire*, nije srodno sa ἕπομαι, *sequi;* to vidi napose), prosto samo *ep.*, složeno takođ. *jon.* i *poet.*, περιέπω takođ. u *at.* prozi, impf. (δι-)εἷπον ἕπον, iter. (ἐφ-)έπεσκον, fut. (ἐφ-)έψω, med. (περι-)έψομαι s pas. znač., aor. akt. ἐπ-έσπον, ἐπίσπῃ, -σποι, ἐπισπεῖν, (μετα)σπών, pas. (περι)εφθῆναι, — biti u gibanju, zabavljen biti, truditi se, s obj. zabavljen biti čim, biti oko čega, simpl. samo Il. 6, 321 τεύχεα svoje oružje pripremati, čistiti, inače ἀμφί, μετά, i t. d., koje riječi treba spajati s glagolom, v. ἀμφι-, δι-, ἐφ-, μεθ-, περιέπω.

ἐπωβελία, ἡ, globa (1 obol od drahme, t. j. oko 16 postotaka iskanoga iznosa), koju je (ako nije za sebe imao $^1/_5$ glasova) s tužbom propali tužitelj morao platiti tuženomu.

ἐπῳδή, i *ep. jon.* i *poet.* **ἐπ-αοιδή,** ἡ (ἐπᾴδω), **1.** hvalospjev i molitva kod žrtava u Perzijanaca, u kojoj su se svi bogovi i sveti dusi zazivali. **2.** čarobne pjesme (Sirenâ). Napose **a)** basma, bajanje za liječenje bolestî. **b)** čarolije, da se pridobiju prijatelji i ljubavnici, a to je: urok, napitak (φίλτρα) i t. d. Stoga o čaru utješljivih, prijaznih opomena, kojima se srce može prekrenuti.

ἐπῳδός, 2. (ἐπᾴδω), **1.** akt. koji basmama, natprirodnim sredstvima blaži, tiša, pomaže, τινός od čega, stoga supst. ὁ ἐπ. bajač, aps. i τινός od čega. **2.** pas. *poet.* po čem pjevan, t. j. nazvan, i napose **3.** ὁ, kraći pripjev, stih, refren, umetnuti stih. **4.** ἡ, zaglavna pjesma, iza strofe i protivustrofe.

ἐπώδῠνος, 2. *poet.* bolan.

ἐπ-ωθέω, fut. ἐπώσω, *poz.* otisnuti, utisnuti.

ἐπ-ωλένιος, 2. (ὠλένη), *ep.* na ili u rukama.

ἐπωμάδιος, ον, na plećima, ramenima.

ἐπ-ωμίς, ίδος, ἡ (samo u plur.), gornje pleće, gornji dio ramena, gdje se ključica s lopaticom sastaje, pak: ramena, i same ruke, γυμνὰς ἐξέβαλον ἐπωμίδας izbaciše gole ruke, t. j. ispružiše ih snažno; napokon takođ. haljina skopčana preko ramena.

ἐπώμοτος, 2. (ἐπόμνυμι), *poet.* **1.** pod zakletvom, na vjeru, Sof. Aj. 1113 *obstrictus;* v. ἐνώμοτος. **2.** ≐ ὅρκιος, onaj, kim se tko kune, zaštitnik zakletve.

ἐπωνυμία, *jon.* **-ίη,** ἡ (-νυμος), prezime, pridjevak, naziv po čemu, ime. U akuz. često adv.: po pridjevku, po imenu, slič. uz καλεῖσθαι, i konstr. sad *per appos.* (ἐπωνυμίαν ἔχει σμικρὸς εἶναι), sad s gen. imena, čemu pleon. kadšto i εἶναι pristupa, sad s gen. onoga, od koga ili čega je pridjevak uzet, ili mj. toga s **ἐπί, ἀπό,** κατά τινος, a to i ondje, gdje ἐπωνυμίην adverbijalno stoji uz καλέεται.

ἐπ-ωνύμιος, 2. *poet.* = ἐπώνυμος, v. r.; *poz.* τὸ ἐπ. = ἐπωνυμία.

ἐπ-ώνῠμος, 2. (ὄνυμα, ὄνομα), **1.** nazvan, prezimenom, ὄνομα ἐπ. imenom nazvan, obič. s obzirom na značaj ili usud lica, stoga: znamenit.

2. s gen. ili ἐπί τινος po kom ili po čem prozvan, istoga imena s kim, ἐπ. ποιεῖν τί τινος nešto po čem nazivati, i ἐπ. εἶναί τινος po čem biti nazvan, njegovo ime nositi. Napose zvao se u Ateni **a)** prvi arhon tako, po kojem se zvala godina, pa stoga njegova služba ἀρχὴ ἐπώνυμος. **b)** heroji, po kojima je nazvano 10 atenskih fila.

ἐπωπάω, *poet.* motriti. Od

ἐπ-ωπή, ή, *poet.* mjesto s dalekim vidikom, kula.

ἐπ-ώπτων, *ep.*, v. ἐποπτάω.

ἐπώρα, *jon.*, v. ἐφοράω.

ἐπ-ῶρσε, ἐπ-ῶρτο, v. ἐπόρνυμι, -νυμαι.

ἐπ-ωτίδες, αἱ (οὖς), grede na ratnim lađama, koje su virile kao uši s obje strane kljuna lađenog. Služile su za navalu i obranu, pa i zato, da se o njih objese izvučena sidra.

ἐπ-ωφελέω, pomagati, podupirati, u pomoć priteći, τινά (*poet.* i *poz.* takođ. τινί), takođ. τινά τι komu u čemu, ὃ μήποτ' ἐγὼ ἐπωφέλησα πόλεως ἐξελέσθαι = ὤφελον.

ἐπωφέλημα, τὸ, *poet.* pomoć, dodatak, βορᾶς jelu.

ἐπ-ώχατο, v. ἐπέχω, II, 5.

ἔραζε, adv., *ep.* na zemlju, k zemlji.

Ἐραί, ῶν, αἱ, grad u Joniji blizu Teja (Teos).

ἔραμαι, v. ἐράω.

ἐρανίζω, *poz.* novac i druge prinose kupiti, τινά ili παρά τινι, isprositi, τινί za koga; med. sebi što pribrati, pribavljati, uzajmiti.

ἐραννός, 3. (ἐράω), *ep.* umiljat, ljubežljiv, mio.

ἔρανος, ὁ (srod. s ἔριθος), 1. *ep.* prost prijateljski ručak (protivno εἰλαπίνη) na zajednički trošak, piknik, *poet.* uop. gozba, učesnik: ἐρανιστής. 2. prinos, što su ga članovi društva za uzajmično podupiranje plaćali, pa tako uop. dar zajedničkim prinosima namaknut, uop. prinos, prilog, milodar, žrtva, ljubav, potpora.

ἔρασδε, *dor.* mj. ἔραζε.

ἐρασθῆναι, aor. od ἔραμαι, v. ἐράω.

Ἐρᾰσινίδης, ου, ὁ, 1. vojvoda atenski, koji je (još s osmoricom, οἱ περὶ Ἐ-ην) g. 406. pr. Is. kod Arginusâ Lakedemonjane pobijedio, ali je na smrt osuđen zato, što mrtve nije pokopao niti je brodolomne spasao. 2. jedan Korinćanin.

Ἐρᾰσῖνος, ὁ, rijeka u Argolidi, s. Kefalari.

Ἐρασίστρατος, ὁ, 1. jedan od tridesetorice tirana. 2. iz Julisa na Kosu, glavni liječnik Seleuka Nikatora oko g. 304., na glasu anatom, pokopan kod Mikale. 3. inače lič. ime.

ἐρᾰσι-χρήματος, 2. koji novac ljubi, lakom za novcem, giban.

ἐράσμιος, 3. i 2., **ἐρᾰτεινός,** 3. *ep.*, **ἐραστός,** 3., i **ἐρατός,** 3. *ep.* i *poet.* (ἐράω), ljubljen, umiljat, ljubežljiv, milokrvan, mio, dražestan, željen, dobro došao, τινί komu.

ἐραστεύω, *poet.* = ἐράω. Od

ἐραστής, οῦ, ὁ (ἐράω), ljubitelj, štovatelj, prijatelj, pristaša. Bilo je pravilo, osob. u Sparti, da je svaki besprijekorni dječak imao svoga ljubavnika, a bila je dužnost svakoga plemenito odgojena muža, da traži ljubljena dječaka. Za stvari: ἐρ. ἐπαίνου željan slave, ἐρ. γίγνεσθαί τινος za što oduševiti se, ἐρ. εἶναι περί τι voljeti što.

ἐραστός, ἐρᾰτεινός i **ἐρᾰτός,** v. ἐράσμιος.

Ἔραστος, 1. pratilac sv. Pavla. 2. korintski blagajnički činovnik, N. T.

ἐρατίζω (ἐρατός), *ep.* živo željeti, τινός.

Ἐρατοσθένης, ους, ὁ, 1. jedan od tridesetorice tirana u Ateni, kojega je Lisija tužio kao sukrivca umorstvu svoga brata. 2. slavan geograf, gramatik, filozof i pjesnik iz Kirene, rođen g. 275. pr. Is., živio u Aleksandriji od g. 230. kao knjižničar, učitelj Aristofana iz Bizanta, do g. 194. 3. inače lično ime.

ἐρᾱτύω, v. ἐρητύω.

Ἐρατώ, οῦς, ἡ, Muza erotskog pjesništva i mimike.

ἐρατ-ώνυμος, 2. *poet.* s ljupkim imenom, ljubak.

ἐράω, u *at.* prozi samo običan u prez. i impf. akt. i u part. pas. ἐρώμενος, ἐρωμένη, ktomu od med. *ep.* prez. ind. 2. pl. rastegn. ἐράασθε i *dor. buk.* 3. pl. akt. ἐρᾶντι (ἐρῶντι), med. 2. i 3. sg. ἐρᾶσαι, ἐρᾶται, i pored toga *ep.* i *poet.* dep. **ἔρᾰμαι** s impf. ἠράμην, fut. ἐρασθήσομαι, aor. ἠράσθην (opće upotreblj.) i ἠρασάμην, ἐράσσατο, sve s akt. znač. (pridjeve ἐραστός i ἐρατός v. pod ἐράσμιος) — **živo željeti** ili **žudjeti,** τινός, svoju želju u čem nalaziti, zamilovati, zagledati se u što ili koga, podati se ljubavi (ἐρασθῆναι), nježno, strastveno ljubiti, osob. o tjelesnoj ljubavi, ἔρωτα ἐρᾶν ljubav, nagnuće gajiti, τινός, s inf., koji katkad ne stoji, kao Plat. conv. 204 D u τί ἐρᾷ, t. j. γενέσθαι αὐτῷ. U pas. ὁ ἐρώμενος ljubljeni, ljubimac (v. ἐραστής).

ἐργάδεις, οἱ, *poz.* = ἐργάται, v. Ἀργαδεῖς.

ἐργάζομαι (osn. ϝεργ u ἔργον), dep. med., augment. *at.* u ἠργ- (εἰργ-), redupl. u εἰργ-, *at.* ἠργαζόμην, ἐργάσομαι, ἠργασάμην, εἴργασμαι (u akt. i pas. znač.), ἠργάσθην, ἐργασθήσομαι, ἐργαστέος, *epski* s augm. i bez njega, *jon.* svagda bez augm. i redupl. (ἐργαζόμην, ἔργασμαι), fut. *buk.* ἐργαξοῦμαι.

I. intr. raditi, poslovati, obrt tjerati, ratarstvom baviti se, οἱ ἐργαζόμενοι radnici, osob. težaci, ratari, ὁ εἰργασμένος tvorac umjetnine, umjetnik, ἐργαζόμεναι ἠρίστων ručahu dok su radile, ali εἰργασμέναι ἐδείπνουν svršivši posao, ἔν τινι u radionici, τινί za koga raditi, σώματι (ἀφ' ὥρας) bludno griješiti. **II. tranz. 1.** nešto ili na čem (τί) raditi, nešto **obrađivati,** dogotavljati, prirediti, tjerati, čim baviti se, nešto preduzeti, izvršiti, svršiti, tvoriti, činiti, μητρῷον αἷμα mater ubiti, θαυμάσια πρός τι čudnovato ponijeti se

u čem. Napose τὴν γῆν, τὸ χωρίον zemlju, polje težiti, obrađivati (Her. 1, 17), ili dati težiti. Stoga u pas.: τὰ πρόσθεν εἰργασμένα pređašnja djela, τὰ εἰργασμένα κακά zla djela. **2. zaraditi,** sebi steći, zaslužiti (Her. 1, 24), uop. donositi, uzrokovati (Sof. Ant. 326), τί i τῷ σώματι svojim rukama (Her. 1, 93). — **3.** od koga što raditi, komu što (τινά i περί τινά τι) učiniti, na kom što činiti.

ἔργαθον, v. εἴργω.

ἐργαλεῖα, *jon.* **ἐργαλήϊα,** τά, oruđe, strojevi, περί, ἔς τι čemu.

ἐργάνη, ἡ, *poet.* tvoriteljica, činiteljica.

ἐργασείω, *poet.* dezid. od ἐργάζομαι, htjeti činiti, raditi.

ἐργασία, ἡ, *jon.* **-ίη,** takođ. u plur. (ἐργάζομαι), **1.** rad, radnja; zanimanje čim, bavljenje čim, obrt, napose **a)** (αἱ ἀπὸ τοῦ σώματος) bludnički obrt, κατ' ἐργασίην za obrt. **b)** ratarstvo, poljski rad. **2.** izrađivanje, zgotavljanje, tvorenje, teženje (zemlje), obrađivanje, poslovanje, rad oko čega (τινός). **3.** dogotovljeno, komad, lik, učinak, zarada, zasluga, dobit. **4.** ἐργασιαν διδόναι, N. T. truditi se.

ἐργάσιμος, 2. i 3. (ἐργάζομαι), što se može izrađivati, ὕλη šuma (od korisnoga drveća) za sječu; osob. o zemlji: obrađena, iskrčena. Supst. τὰ ἐργάσιμα obrađena zemlja, oranice.

ἐργαστέος, 3., adj. verb. od ἐργάζομαι, što se mora raditi, izraditi. U neutr. aps. treba raditi.

ἐργαστήριον, τό, **1.** radionica, tvornica, brijačnica i t. d., gdje bi se često ljudi sastajali na razgovor, τῆς μαντικῆς gatarska čatrlja. **2.** četa, hrpa.

ἐργαστικός i **ἐργατικός,** 3. **1.** radin, poslen, djelotvoran; τὸ ἐργατικόν radljivost, poslenost. **2.** obrađujući, τινός što.

ἐργάτης, ου, ὁ, fem. **ἐργάτις,** ιδος, ἡ, **1.** adj. radin, poslen, βοῦς vo za oranje. **2.** supst. rukostavnik, radnik, izvršitelj, τῶν ἐν πολέμῳ radljiv, vrijedan vojnik, napose sa i bez γῆς ratar, seljak, pastir, θαλάσσης ribar.

ἐργατήσιος, 3. *poz.* unosan, izdašan.

ἐργατικός, v. ἐργαστικός.

ἐργάτις, v. ἐργάτης.

ἐργατίνης, ου, ὁ, *buk.* seljak.

ἔργμα, τό, *poet.* = ἔργον, osob. velik čin.

ἑργμα, τό, zatvor, tamnica (*var. l.* ἕρμα isto).

ἐργο-δότης, ου, ὁ (δίδωμι), poslodavac, osob. najmitelj, koji posao iznajmljuje.

ἐργολαβέω, nešto po ugovoru preuzeti, ἀνδριάντας kipove po narudžbi preuzeti. Otd.

ἐργολαβία, ἡ, preduzimanje koje stvari za platu. Od

ἐργο-λάβος, 2. (λαβεῖν), zapr. koji posao preuzima za platu, pak uop. preduzetnik, τινός.

ἔργον, τό (ϝέργον, njem. *Werk*, isp. ἔρδω), **1. djelo** (N. T. ἀγαθόν, καλόν, ἄκαρπα, νεκρά), **čin,** preduzeće, izvršivanje, činjenica, uspjeh, djelovanje, ἀθανάτων djela božja (Il. 16 120), τῶν νεῶν preduzeće brodova, ἐγγὺς τῶν ἔργων brzo poslije čina, ἔργα πιστότερα jači dokazi vjernosti, ἐν ἔργῳ εἶναι u poslu biti, za poslom biti, raditi (Ksen. Kir. 7, 1, 27), ἔργου ἔχεσθαι prihvatiti se posla, slič. ἐπὶ τὸ ἔργον ἰέναι, ἔργον ἐποιχεσθαι, τὸ ἔργον ἐπιτιθέναι τινί nešto izvršiti (Her. 9, 92), dovršiti, αὐτῶν τὸ ἔργον γενέσθαι čast čina neka pripada njima; napose: opak čin, τὸ ἔργον τὸ περί τινα nasilje učinjeno komu. Često kao protivno riječi, govoru: stvar, položaj, zbilja, ἅμα ἔπος τε καὶ ἔργον ἐποίεε kako reče, tako i učini (Her. 3, 135), *per zeugma*, stoga (τῷ) ἔργῳ, (τοῖς) ἔργοις uistinu, u iskustvu. **2.** djelo, **rad,** posao, zanimanje, čin, svršavanje, postupanje, upotreba, obrt, umjetnost, pak i zabava, τὰ ἔργα τῶν πόνων muka i posao, ἔπλετο ἔργον ἅπασι svi dobiše posla, τὸ σὸν θεοῖσι δεικνὺς ἔργον pozivajući se naprema bogovima na tvoje zadano djelo, tvoju volju. Stoga ἔργον σόν ili τινός (ἐστι) sa sl. inf. sa članom i bez njega: stvar, posao, dužnost je (Sof. Fil. 15), οἷς τοῦτο ἔργον ἦν kojima to bješe naloženo, i bez dat. s inf. što prilike ište, potrebno je, korisno je, takođ. s gen. ἐπέδρης μὴ εἶναι ἔργον τινί da podsjedanje nikomu nije od koristi (Her. 1, 17), προθυμίας ἔργον do toga je; takođ. sa ὅπως, ἐμὸν τὸ ἔργον ὅπως moj je posao kako, t. j. za to se pobrinuti da (Plat. Prot. 335 B). Pojačeno sa i bez μέγα, πολύ težak je posao, teško, mučno, opasno je, pak takođ.: dično je, i tako πλείονος ἔργον ἐστί teže je, i οὐδὲν ἔργον (ἐστί) nije teško ili potrebno (Sof. Aj. 12). Stoga ἔργον ἔχειν s part. ili inf. živo raditi ili nastojati, na to misliti da, ali ἔργον μικροψύχου ποιεῖν sitničariti, pokazati se tjesnogrud; nasuprot ἔ. ποιεῖσθαί τι sebi što uzimati za posao. Vrsta posla ili radnja izbliže se označuje adjektivom ili supst., na pr. ἔργα πολεμήϊα, πολεμικά, πολέμου ratni poslovi, (bitke) ili poslovi ratne vještine, ali τὰ κατὰ πολέμους ili εἰς τὸν πόλεμον ἔργα ratna djela, i τοῖς ἔργοις τοῖς τοῦ πολέμου χρῆσθαι neprijateljska djela činiti, pak ἔργα θαλάσσια morski poslovi, t. j. plovidba (Il. 2, 614), ribarenje (Od. 5, 67), ἔργον ἰατρικόν zanimanje liječničko, ἔργα γάμοιο ili φιλοτήσια ljubav, ljubavno uživanje, i za životinje. Napose **a)** ἔργα ἀνδρῶν tegovi ljudski, t. j. ratarstvo, *agricultura*, kao osobito zanimanje muškaraca, čega radi ἔργον i samo znači ratarstvo, a ἔργα u plur. *arva*, obrađena polja, oranice (takođ. πίονα ἔργα), pa tako i imanje, οὔτε βοῶν οὔτ' ἀνδρῶν ἔργα ni oranice ni usjevi, ali ἔργα ἀνδρὸς διαχειρίζεσθαι znači muževna djela činiti, raditi kao muž. **b)** ἔργα γυναικῶν poslovi žena, t. j. nastojanje oko kućanstva, osob. tkanje, pre-

denje i drugi ženski kućni poslovi. **c)** ἔργον (μάχης), staronjem. *arbeit*, ratni posao, kreševo, boj (Il. 4, 175; 6, 522), juriš, rat, Τρωικὸν ἔργον trojanski rat, ἐν ἔργῳ εἶναι boriti se (Ksen. Kir. 7, 1, 27). **d)** uop. događaj. **3.** radom izrađeno, djelo, rukotvor, **umjetničko djelo,** gradnje, ἔργα δημόσια javne radnje, gradnje, stoga ἔργων ἐπιστάτης nadstojnik javnih radnja, ἐς τὰ ἔργα φοιτᾶν ići na nadgledanje gradnja, ἔργον Ἡφαίστου umjetna kovna radnja, ἔργα ἀργύρεια srebrni rudokopi. **4.** uop. djelo, posao, stvar, kakvoća, stanje, μέγα ἔργον silan komad (velikoga kamena) (Il. 5, 303), πᾶν ἔργον u svemu (Il. 1, 294).

ἔργω, v. εἴργω.

ἐργ-ώδης, 2. (εἶδος), mučan, težak; za ljude: dosadan.

ἐργωνία, ἡ, *poz.* preduzeće.

ἔρδω i *jon.* **ἔρδω,** impf. ἔρδον i ἔερδον, iter. ἔρδεσκον, fut. ἔρξω, aor. ἔρξα, perf. ἔοργα, 3. pl. *ep.* takođ. ἔοργαν, plpf. ἐώργειν, 3. sing. *jon.* ἐόργεε, (osn. ϝεργ u ἔργον, isp. ῥέζω) *ep. jon.* i *poet.* **1.** činiti, raditi, tvoriti, djelovati, izvršiti, namiriti, aps. ili τί i τί τινι, φίλα ljubav učiniti, često s dvostr. akuz., na pr. κακόν τινα, ili εὖ, κακῶς ἔρδειν τινά komu dobro, zlo činiti, takođ. samo ἔρξας τινά učinivši komu zlo, jer u ἔρδω, kao u ῥέζω, često leži pojam zla *(facinus, facio)*. Takođ. s πρός τινος, t. j. od koga na to zaveden. Napose **2.** prikazati, žrtvovati (Il. 2, 206), τί i τί τινι.

ἐρέα, ἡ (isp. ἔριον), *poz.* vuna.

ἐρεβεννός, 3. (Ἔρεβος), *ep.* taman, mračan.

ἐρέβινθος, ὁ (lat. **ervum**), rogačica, grašak.

ἐρεβο-διφάω, *poet.* pretraživati Ereb, podzemni svijet.

Ἔρεβος i **ἔρεβος,** εος, ους, *ep.* gen. Ἐρέβευς, Ἐρέβεσφιν, τὸ, *ep.* i *poet.* zapr. mrak, ὕφαλον podmorski, o morskoj dubini; pak osob. tamna bezdana zemska, dubine mrtvoga carstva, bezdana mrtvačka, stoga τὸ Ταρτάρου στυγνὸν πατρῷον ἔρεβος Tartarova očinska (jer krije i oca Laja) noćna groza, ali se zove takođ ἔρεβος ὦ φαεννότατον grobna tmina, koja me jasno svijetleći zove. Kod žrtava podzemnima okrenula bi se za žrtvu određena životinja prema dolje. *Ep.* adv. **Ἔρεβόσδε** u podzemni svijet, Ἐρεβόθεν *poet.* iz podzemnoga svijeta.

ἐρεβώδης, ῶδες, *poz.* mračan, taman.

ἐρεείνω, *ep.* i med. **ἐρεείνομαι,** *ep.* (I. εἴρω, 2), samo prez. i impf., pitati, τινά τι, ἀμφί τινι, takođ. μύθῳ.

ἐρεθίζω i *ep.* **ἐρέθω** (kauzat. za ἐρίζω), augm. ἠρεθ., dražiti, navrkati, τινά koga, osob. na srdnju, boj, ali takođ. na radoznalost, činiti da je rad znati, τινι čim, ali takođ na što podbadati, uop. žestoko uzbuditi, πνεῦμα ἠρεθισμένον brzo dihanje; vrijeđati, τινά, i za brige: uznemirivati, uzbuđivati. (*Dor.* ἐρεθίσδω.)

ἐρείδω, rijetko u *at.* prozi, osob. *ep. jon.* i *poz.*, ἤρειδον, ἐρείσω, ἤρεισα i ἠρεισάτο (ἐρήρεικα, *poz.*), ἐρήρεισμαι, ἠρείσθην, *ep.* aor. ἔρεισα, ἐρείσατο, perf. pas. 3. pl. ἐρηρέδαται, plpf. 3. sg. ἠρήρειστο, 3. pl. ἐρηρέδατο, **I. akt.** i **pas. 1.** tranz. **a)** (pod)upirati, čvrsto nasloniti, τί, τινί, πρός, περί τι, ἐπί τινι, ἐπί τινος na što. U pas. (perf.) περί τι naokolo uza zid prislonjen, t. j. postavljen biti, takođ. silom o što uprt, οὔδει sa zemljom sastavljen biti, i u perf. na zemlju pasti (Il. 7, 145). **b)** nešto (τί) udariti, πλαγάν udarac zadati; tiskati, gurati, [o što udariti, i τινά τινι koga čim pritijesniti, stoga pas. tiskan biti, prodrijeti (Il. 3, 358), διά τινος. Od. 22, 45 ἀλλήλοισιν ἐρείδονσαι mećući jednoga do drugog; ἀμνόν *buk.* za bojnu nagradu odrediti jagnje. **2.** intr. navaliti, κατά τινος na koga, νόσος; hitjeti. **II. med.** upirati se, nasloniti se, čvrsto stajati, takođ. uprijeti se ili upeti se jedan protiv drugoga, aps. i τινί čim, ili opirati se na što (βάκτρῳ na štap, *ep.* τινός), βάκτρῳ ἐρείδου περιφερῆ στίβον opirući se na štap idi krivudastom stazom, τινί čim.

ἐρείκη, bolje **ἐρίκη,** ἡ, *poet.* resulja, grmolika biljka.

ἐρείκω, 1. tranz. akt. razbijati, smrviti, cijepati, razmrskati, τὶ πρός τινι nešto o što. **2.** intr. *ep.* med. **ἐρείκομαι** s aor. 2. ἤρικον, rastrgati se, skršiti se, puknuti (Il. 17, 295), ἐρεικόμενος περί τινι oko čega, t. j. rascijepan, proboden (Il. 13, 441).

ἔρειο, v. I. εἴρω.

ἐρείομεν, v. II. ἐρέω.

ἐρείπια, τὰ, *poet.* i *poz.* upadanje, pad; razvaline, ruševine, pren. νεκρῶν ἀρνείων φόνου povaljeni leševi zaklane jagnjadi (Sof. Aj. 301). Od

ἐρείπω (osn. ῥειπ- s protet. ἐ, lat. *rīpa*, strmen, obala), rijetko *at.*, osob. *ep. poet.* i *poz.*, **1.** tranz. akt. (ἐρείψω, ἤρειψα), obarati, rušiti, porušiti, raskinuti, razvaliti, τί, pren. rušiti (Λαβδακιδᾶν γένος).

2. intr. pas. **ἐρείπομαι** s aor. 1. ἠρείφθην i aor. 2. akt. ἤριπον, konj. ἐρίπῃσιν, perf. akt. ἐρήριπα, pas. ἐρήριμμαι, plpf. ἐρήριπτο, *ep.* takođ. ἐρέριπτο i *poz.* ἤρειπτο, rušiti se, padati, srušiti se, γνύξ poklečke, ἔν τινι u što, εἴς τινα na koga, ἔκ τινος iz čega, o gromu: padati, udarati, pren. na koga (εἴς τινα) nasrnuti, udariti.

ἔρεισμα, τὸ (ἐρείδω), *poet.* i *poz.* potpora, osnova.

ἐρείψιμος, 2. *poet.* porušen.

ἐρειψι-πύλας, ου, *poet.* koji juriša na vrata.

ἐρειψί-τοιχος, 2. *poet.* koji zidove ruši.

Ἐρεμβοί, οἱ, nepoznat narod na istoku.

ἐρεμνός, 3. (mj. ἐρεβ-νός, ἔρεβος), *ep.* i *poet.* taman, crn, mračan.

ἔρεξα, v. ῥέζω.

ἐρέομαι, v. II. ἐρέω.

ἐρεοῦς, ᾶ, οῦν (ἔριον), vunen.

ἐρέπτομαι *(rapio)*, *ep.* dep. med., čupati. otrgnuti, žderati, potrošiti, *τί*.

ἐρέριπτο, v. ἐρείπω, 2.

ἐρέσθαι, v. I. εἴρω.

Ἔρεσος, *ἡ*, grad na Lezbu; stanov. **Ἐρέσιοι,** *οἱ*.

ἐρέσσω (osn. ἐρετ), aor. ἤρεσε, ἔρεσσε, **1. intr.** *ep. poet.* i *poz.* veslati, *τινί* čim, pren. *πτεροῖς τι* krilima veslati prema čemu. **2. tranz.,** *poet.* i *poz.* kao veslajući pokretati, doveslati, odveslati, *τί* pren. kretati, micati, turati; takođ. u sebi obraćati, t. j. razmišljati. U pas. upravljan biti, *ἐν μεταλλαγᾷ ἀνδρός* zamijenjen od drugoga čovjeka (Sof. Fil. 1120).

ἐρεσχηλέω, zapr. svađu zametati, pak: zadirkivati, peckati (drugi ἐρεσχελέω).

ἐρέτης, *ου, ὁ* (ἐρέσσω), veslač, vozar, mornar, samo u plur. Otd.

ἐρετικός, 3. koji se tiče veslačâ.

ἐρετμόν, *τὸ* (ἐρέσσω, *rēmus*), *ep.* i *poet.* veslo, ponajv. u plur., pren. *ἐρ. πτερύγων.*

ἐρετμόω, *poet.* opremiti veslima, ovesliti, *χέρας* t. j. u ruke uzeti vesla.

Ἐρέτρια, *poet.* **Εἰρέτρια,** *ἡ*, grad na Eubeji na Euripu, s. Porto Bufalo. Otd. *ἡ* **Ἐρετριαία,** kraj eretrijski, **Ἐρετριεύς,** *έως, ὁ*, Eretranin, **Ἐρετρικός,** 3. eretrijski.

ἐρευγμός, *ὁ*, podrigivanje, štucanje.

ἐρεύγομαι, impf. 3. sing. ἐρεύγετο, aor. 2. ἤρυγον, *jon.* i *poz.* fut. ἐρεύξομαι, aor. 1. ἐρεύξατο (osn. ἐρυγ s protet. ἐ, lat. *ē-ruc-tare*, osn. *rug*, hrv. rigati), *ep.* dep. med., **1.** intr. **a)** podrigivati se, rigati, bljuvati; pren. o moru: lomiti se, šumeći gore prskati, *ἤπειρόνδε* o brijegu lomiti se, o kopno biti. **b)** u aor. 2. rikati, *rŭgīre*. **2.** tranz. nešto (*τί*) izbaciti, i to *φόνον αἵματος* krvavo umorstvo, t. j. krv poubijanih zvijeri izbaciti, izbljuvati (Il. 16, 162); napose u N. T. glasno izreći.

Ἐρευθαλίων, *ωνος, ὁ*, arkad. junak pod Trojom.

ἐρευθέδανον, *τὸ*, *jon.* broć (boja).

ἐρεύθω, *ep.* aor. ἔρευσα (osn. ἐρυθ, v. ἐρυθρός), crveno mastiti, broćiti, *τί τινι* nešto čim, *γαῖαν αἵματι* zakrvaviti.

ἔρευνα, *ης, ἡ*, *poet.* i *poz.* potraživanje, *ἐρευνάν τινος ἔχειν* potragu voditi za kim. Otd.

ἐρευνάω, uhoditi, nanjušiti, potražiti, istražiti, aps. ili *τί*, na pr. *ἴχνια* stope, *μετ' ἴχνια* za stopama tražiti, *τὰς οἰκίας* kuće pretraživati, ali *κατά τινα* po čijoj uputi istraživati, a *χρείαν τινός* držati za vrijedno da se pronađe (Sof. OT. 725).

ἐρέφω, fut. ἐρέψω i ἐρέψομαι, aor. ἤρεψα, *ep.* ἔρεψα, i ἠρεψάμην, **1.** akt. svoditi, natkriti, krov praviti, pokrivati, pren. ovjenčati, tako na pr. Il. 1, 39 i tako *poet.* glavu, vrhove vrčeva ovjenčati, napuniti ih do vrha. **2.** med. *poet.* pokriti se, ovjenčati se, *τινί* čim.

Ἐρεχθεύς, *έως* i *έος*, *ep.* *ῆος, ὁ*, **1.** zemljotresac, kao Ἐριχθόνιος pridjevak, pak drugi oblik Posidonov. Njega je porodila Zemlja (on je dakle starosjedilac, autohton); Atena ga je odgajala i prenijela u svoj hram na Akropoli atenskoj, gdje je postao praheroj, tako da se Atika zvala takođ. *Ἐρεχθῆος γαῖα*. Njegov unuk, koji je poslije smrti svoga oca Pandiona bio kralj atenski, zvao se takođ. Erehtej te je s Praksiteom među ostalima rodio Orejtiju, koja je poslije od Boreje rodila Kleopatru, ženu Finejevu, pa zato ovu Sof. zove *σπέρμα ἀρχαιογόνων Ἐρεχθειδᾶν*, kao što čak i stanovnike poslije od Atičana osvojenoga ostrva Salamine kao prastare Atičane naziva potomcima Erehtejevim (*χθονίων ἀπ' Ἐρεχθειδᾶν* od nom. **Ἐρεχθεῖδαι**). Za Erehteja mlađega bio je eleusinski rat, što su ga Atenjani protiv Tračana i Eleusinjana i njihova kralja Eumolpa vodili. Po njemu se zove jedna atička fila **Ἐρεχθηίς,** *ίδος, ἡ;* s *θάλασσα* zdenac na Akropoli u **Ἐρεχθεῖον**-u, hramu Erehtejevu.

ἐρέχθω, *ep.* (isp. ἐρείκω), rastrgati, tamo amo trzati i htjeti rastrgati; *τί τινι* nešto čim, u pravom smislu i pren.

ἔρεψις, *εως, ἡ* (ἐρέφω), *poz.* krov.

I. **ἐρέω,** reći ću, v. I. εἴρω.

II. **ἐρέω,** s *ep.* konj. ἐρείομεν (isp. I. εἴρω, 2. med.), i med. **ἐρέομαι,** obadvoje *ep.* i samo prez. i impf., pitati, *τινά* i *τί*, tražiti, *τί*.

III. ἐρέω, *poet.* = ἐράω.

ἐρημάζω, *buk.* u samoći živjeti.

ἐρημαῖος, 3. *buk.* = ἐρῆμος.

ἐρημία, *ἡ*, **1. samoća,** samotinja, pustoš, pustinja, s gen. *βροτῶν* kraj bez smrtnikâ. **2.** o stanju: **a) samoća,** *ἐρημίαν ἄγειν, ἔχειν* u samoći živjeti, samoćovati. **b) osamljenost,** stoga: zaborav, nemoć, oskudica, izočnost, na pr. *ἐν ἐρημίᾳ ἀναφανῆναι* od svih prijatelja ostavljen biti, pak i: prosto, otvoreno polje. **c)** uop. nestašica, *τινός* čega, *κατ' ἐρημίαν* poradi nestašice, na pr. pomoćnikâ, ili *τῶν κωλυσόντων* ljudî, koji bi se mogli opirati.

ἐρημό-πτολις, *ιδος, ἡ*, *poet.* lišen postojbine.

ἐρῆμος, 3. i 2. *ep. staroat. (jon.)*, i **ἔρημος,** 2. i 3. **osamljen, a)** o mjestima i stvarima, o stanju: pust, neobrađen, opustio, nenastanjen, prazan, bez ljudi, nezapremljen, nečuvan; lišen, ostavljen, *ὁδός* neutrt, neprohodan, *ὅπλα* ostavljene straže, *ἅμαξαι* bez tegleće marhe, stoga sa sl. *φέρεσθαι* tako da su se mogli k vatri donijeti, i *ἔρημον ποιεῖν τι* mjesto isprazniti, vojsku izvesti, *τινός* od koga ili čega. O stanju, *πλάνος* pusto potucanje, o djeci, koja su ocu ugrabljena, slič. *πότμος*. — Supst. **ἡ ἔρημος,** naime *χώρα*, i **τὰ ἔρημα**

pustinja, pusti krajevi, neobrađena mjesta, od ljudi ostavljeno mjesto (Il. 5, 140, Her. 4, 18). — **b)** za ljude i životinje: osamljen, sam, bez ikoga, ostavljen, bez pomoći, lišen, bez matere, aps. i *τινός*, jednom takođ. *πρός τινος*. Napose *τὸ ἐρ.* stanje bez obrane, *ἡ ἔρημος δίκη* parnica, gdje parac nije na rok došao pred sud, stoga *ἐρήμην* (naime *δίκην*) *κατηγορεῖν* tužitelj biti, gdje se nitko ne brani, izočnoga tužiti, *ἐρήμῃ δίκῃ θάνατον καταγιγνώσκειν τινός in contumaciam* smrtnu osudu izreći ili na smrt osuditi, pa tako *ἐρήμην* (*δίκην*) *ὀφλεῖν in contumaciam* osuđen biti.

ἐρημόω, praznim, pustim učiniti, ostaviti, isprazniti, lišiti, ugrabiti, opustošiti, ogoluzniti, *τί* ili *τινά*, i to *τινός* (od) čega, *ἐρημωθεὶς ὑμῶν* bez vas. Otd.

ἐρήμωσις, *εως, ἡ, poz.* pustošenje, rušenje.

ἐρηρέδαται, -δατο, ἐρήρεισμαι, v. *ἐρείδω*.

ἐρήριμμαι, v. *ἐρείπω*, 2.

ἐρήσομαι, pitat ću, v. I. *εἴρω*, 2.

ἐρητύω, *dor.* **ἐρᾱτύω** (*ἐρύω*, *ῡ* u prez. i impf. [osim *ἐρητύειν* i *-τύοντο*], inače *ῠ*), *ep.* i *poet.*, fut. *ἐρητύσω*, aor. *ep.* *ἐρήτυσα*, iter. *ἐρητύσασκε*, aor. pas. 3. pl. *ἐρήτυθεν*, bez augm., **1. akt. a)** *arceo*, uzdržati, ustavljati, priječiti, ne dati (Il. 13, 280), aps. i *τινά* koga, i *τινί* čim. **b)** pren. *ep.* zauzdati, utajati, tiškati, miriti (Il. 18, 503), *τί* i *τινά*, u pas. biti zadržavan, *τινός* od čega, ili s inf. da se što učini. **2. med.** *ep.* kao dep., *τινά* koga ustavljati, stišavati (Od. 9, 493).

ἐρῐ- nerazdjeliva čestica, kao *ἀρι-* objačavajući pojam riječi, veoma.

ἐρῐ-αύχην, *ενος, ὁ, ἡ, ep.* visokovrat, s ponositim vratom ili šijom (Il. 10, 305).

ἐρι-βόας, ου, poet. koji daleko viče.

Ἐρίβοια, *ἡ,* žena Telamonova, mati Ajasova.

ἐρι-βρεμέτης, *ου, ὁ,* koji silno ili glasno grmi, gromovnik.

ἐρί-βρομος, 2. *ep. poet.* i *ἐρί-βρυχος,* 2. *ep.* koji jako, glasno buči, šumi, riče.

ἐρι-βρύχας, ου [⏑⏓––], *poet.* koji glasno rokće.

ἐρι-βῶλαξ, *ακος, ὁ, ἡ, ep.* i **ἐρί-βωλος,** 2. *ep.* grudast, velikogrud, plodan, o masnoj zemlji.

ἐρί-γδουπος, 2. *ep.* i **ἐρί-δουπος,** 2. *ep.* **1.** koji silno ili glasno grmi. **2.** koji glasno buči, silno ječi.

Ἐριγών, *όνος, ὁ,* rijeka u Makedoniji, zapadna pritoka Aksija, s. Cerna.

ἐρῐδαίνω (*ἐρίζω*), *ep.* i *poz.* s inf. prez. *ἐριδαινέμεν* i aor. 1. med. *ἐριδήσασθαι*, **svađati se, a)** pravdati se, gložiti se, bočiti se, aps. ili *ἀντία τινός* s kim, prkosno s kim bahtati se, inače *μετά τισι*, o prepiranju (*ἐπέεσσιν*). **b)** nadmetati se, nadbijati se, natječući mjeriti ili ogledati se s kim, suprot koga natjecati se za što, boriti se s njim, aps., *εἵνεκά τινος* za što, takođ. s inf.

ἐριδμαίνω (*ἐρίζω*), *ep.* dražiti, zadirkivati.

ἐρί-δμᾱτος, 2. *dor.* mj. *ἐρίδμητος* (*δαμάζω*), *poet.* koji veoma kroti.

ἐρί-δουπος, 2. v. *ἐρίγδουπος*.

ἐρίζω (*ἔρις*), fut. *ἐρίσω* (*poz.*), aor. *ἤρισα*, *ep.* impf. *ἔριζον*, iter. *ἐρίζεσκον*, aor. opt. *ἐρίσσειε* i med. konj. *ἐρίσσεται*, **1. akt. svađati se, a)** pravdati se, prepirati se, *ἀντιβίην τινί, πρός τινα* i *τινί, παρά τινι* kod koga, *ἕνεκά* i *περί τινος* čega radi; o prepiranju, stoga takođ. tvrditi, ne dati kratiti sebi da, s inf., i s neg. inf. protiviti se, opirati se. **b)** nadbijati se, nadmetati se, natjecati se, činiti isto što i drugi, aps. ili *τινί, πρός τινα* s kim, i to *τινί, περί τινος* o što, u čem, ili s inf., takođ. *τί*, na pr. *κάλλος* ljepotom. **2. med.** mjeriti se, ogledati se, *τινί* s kim, *τινί* u čem.

ἐρί-ηρος, 2. (*ἀρ-*), plur. metaplazmom *ἐρίηρες*, *ep.* zapr. usko združen, vjeran, mio, drag, svima ugodan.

ἐριθάκίς, ιδος, ἡ (*ἔριθος*), *ἡ, buk.* nadničarka.

ἐριθεία, ἡ, N. T. strančarstvo i pletkarstvo.

ἐρῐ-θηλής, 2. (*θάλλω*), *ep.* bujan, cvjetan, zelen, obilno rastući.

ἔρῑθος, *ὁ, ep.* nadničar, stoga za žeteoce, dječake, koji požeto kupe, fem. takođ. prelja.

ἐρῐκεῖν, aor. za *ἐρείκομαι*, v. *ἐρείκω*, 2.

ἐρίκη [ῐ], *ἡ,* bolje nego *ἐρείκη*, v. r.

ἐρῐ-κῡδής, 2. (*κῦδος*), *ep.* veličanstven, koji od bogova dolazi ili njima pripada, divan, čestit.

ἐρῐ-κύμων [ῠ[, 2. *poet.* veoma plodan, skotan, s mnogo mladih.

ἐρί-μῡκος, 2. (*μυκάομαι*), *ep.* koji veoma ili glasno riče.

ἐρῐνεός, *ὁ, ep.* i *poz.* divlja smokva, u Il. takođ. ime mjestu kod Ilije (po Strabonu kamenito smokvama zapremljeno mjesto, smokvenit brežuljak). Inače kao vlast. ime

Ἐρινεός, a) grad u Doridi, s. Paleohora. **b)** grad u Ahaji. **c)** rijeka u Siciliji, južno od Sirakuse.

Ἐρῑνύς i **ἐρῑνύς,** *ύος, ἡ,* u Plut. takođ. s **νν** pisano, plur. *αἱ Ἐρινύες*, akuz. *-ῦς*, *ep.* i *poz.* *-ύας*, **1.** Erinija, boginja osvete, oznaka prokletstva i kazni zle savjesti. koja stiže svaki zločin, napose počinjen na kojemu članu vlastite porodice; *χαλκόπους* mjedenonoga, jer čvrsto korača, *πολύπους καὶ πολύχειρ* sa snagom mnogih nogu i ruku, jer zločinca brzo i sigurno stiže pak je stoga *τανάπους*. Ta Erinije kazne zločince i poslije smrti u Erebu. Njihova je pratilica *Ἀρά*, jer u njoj Erinija uvrijeđenoga sebi daje oduška. Kao izvršiteljice Dike (Pravde) Erinije su kao stražarice vječnoga moralnoga reda i s Merama (*Μοῖραι*) u rodu, stoga takođ. označene kao *σεμναί*, pod

kojim su se imenom štovale u Ateni. One stoga kao osvetnice počinjene ὕβρις na zločinca bacaju ἄτη (propast). *Lucus Furinae* u Rimu grčki se označuje s ἄλσος Ἐριννύων. **2.** kao apelat. kletva, **a)** u sing. ili u plur. osvetničke kletve, zapr. zaželjeni bogovi osvetnici, μητρός od matere (Il. 21, 412), ali Λαΐου prokletstvo, koje leži na Laju (Her. 4, 149), i σή zao duh osvete, koji tebe muči i tvoj rod na svađu goni. Stoga: osveta, kazan i njezina posljedica: nevolja, propast, φρενῶν sljepota pameti (Sof. Ant. 599). **b)** za ljude: koji prokletstvo i pogibiju nose, tako za Medeju, koja propast nosi Jasonu, ὑπό τινος od koga, Egist i Klitemnestra kao ubilci.

ἔριον, τό, *at.* (i *ep.*), = *ep.* εἴριον, εἶρος, τό (v. r.), vuna. Otd.

ἐριό-στεπτος, 2. *poet.* vunom ovjenčan.

ἐρι-ούνης, ὁ, *ep.* i **ἐρι-ούνιος,** ὁ, *ep.* koji brzo trči, pridjevak Hermesov, takođ. kao lično ime (trčalac) i za Hermesa samoga.

ἐριουργέω (-γός, ἔριον), vunu izrađivati, vunom raditi.

ἐριπεῖν, ἐριπών, aor. za ἐρείπομαι, v. ἐρείπω, 2.

ἐρίπνη, ἡ, *poet.* urvina, strmac, obronak.

ἔρις, ιδος, ἡ, akuz. -ιν i *ep.* obič. -ιδα, **A)** kao apelat. **svađa, 1.** prepiranje, pravdanje, goženje, bočenje, nesloga, osob. u ratu, borba, stoga ἡ ἔρ. τῆς μάχης i slič. No govorilo se περί τινος o čem, τινῶν među nekojima, ἡ πρὸς ἀλλήλους unutrašnji razdor, ἔριδι μάχεσθαι svađati i boriti se, t. j. riječima, slič. ἔριδας νεικεῖν ili ἐν πολλῇ ἔριδι εἶναι žestoko svađati se, i s πρὸς ἀλλήλους zaujesti se među sobom, takođ. δι' ἐρίδων εἶναι biti u zavadi, i ἐγένετο ἔρις τοῖς ἀνθρώποις sa sl. inf. zavrglo se pravdanje među ljudima da i t. d., ἔριν συμβάλλειν τινί svađati se s kim, ali ἔριδι ξυνιέναι i ξυνελαύνειν posvaditi se (Il. 20, 66), zavrći svađu (Il. 20, 134), ili ἔριν τιθέναι ili στῆσαί τισι i ἔν τισι zavrći je među nekojima (Od. 16, 292), ἔριδα προβάλλειν, προφέρεσθαι zapodjesti svađu, takmiti se (Od. 6, 92), ἔριδα ξυνάγειν Ἄρηος pobiti se, ἔριν ἐκλύειν i διαλύειν svađi učiniti kraj, umiriti je. **2.** nadmetanje, natjecanje, τινός u čem i s kim, takođ. sa sl. inf., ἐξ ἔριδος od natjecanja (Il. 7, 111), κατ' ἔριν τινός za natjecanje s kim, ἔρις γίγνεται πρὸς σφᾶς αὐτούς, ᾧ nastane natjecanje među njima samim u tom, što, ἔριν ἐμβάλλειν τινί natjecanje buditi u koga (Ksen. Kir. 8, 2, 26), ἔρ. λόγων δοῦναι zametnuti razgovor, ἔριδα προφέρειν natjecanje pokazivati, προφέρεσθαι nadmetanje nuditi, ἀέθλων u bojnim igrama, τινί komu, među sobom ogledati se (Od. 18, 366), slič. ἔριν ἔχειν τινὶ ἐς τὸ μέσον među sobom u čem takmiti se.

B) personif. **Ἔρις,** ιδος, sestra i drugarica Aresova, začetnica boja i svađe. Ona je na svadbi Peleja i Tetide među goste bacila jabuku s natpisom τῇ καλλίστῃ.

ἐρίσδω, *dor.* mj. ἐρίζω.

ἐρι-σθενής, 2. (σθένος), *ep.* veoma silan, presilan, pridjevak Zeusov.

ἔρισμα, τό (ἐρίζω), *ep.* predmet, povod svađi.

ἐρι-σμάραγδος, 2. *poet.* i *poz.* koji glasno praska.

ἐρι-στάφυλος, 2. *ep.* s velikim grozdovima.

ἐριστικός, 3., adv. -κῶς, na svađu sklon, svadljiv, τέχνη, σοφία vještina u prepiranju.

ἐριστός, 3. *poet.* o što se mora pravdati, τὰ δὲ οὐκ ἐριστά o tom se ne treba svađati, τινί s kim, s dod. inf. πλάθειν da mu se tako približiš (Sof. El. 220).

ἐρι-σφάραγος, 2. *ep. poet.* koji glasno uji, strašno urliče.

ἐρί-τιμος, 2. veoma cijenjen, skupocjen, visok, uzvišen.

ἐρίφειος, 2. jareći.

ἐρίφιον, τό, N. T. jare, kozle; demin. od

ἔριφος, ὁ, ἡ, *ep.* i *poz.* jare, mlada koza, kozlić. Plur. zviježđe, kojemu je ishod navješćivao buru.

Ἐριφύλη, ἡ, kći Talajeva i Lisimahina, žena Amfijarajeva, koja je, narukvicom od Polinika podmićena, svoga muža natjerala na pogubnu vojnicu protiv Tebe odavši, gdje se on sakrio.

Ἐριχθόνιος, ὁ, **1.** sin Hefestov i Gejin, otac Pandionov, kralj atenski. **2.** sin Dardanov, otac Trosov.

ἐριώλη, ἡ, *poet.* vihar, vijor, nevrijeme, i prenes.

ἑρκεῖος, *at.* **ἕρκειος,** 2., zapr. koji predvorju (ἕρκος), kući pripada, u kući, u čadoru, pa kako je Zeus kao zaštitnik kuće svoj žrtvenik obično imao u dvorištu (αὐλή), pridjevak Zeusa, obiteljskoga boga, zaštitnika ognjišta, kuće i kućišta; ἡμῖν za nas. Na njegovu je žrtveniku Neoptolem ubio Prijama i tim se ogriješio najprije o Zeusa ἑρκεῖος-a.

ἑρκίον, τό, *ep.* demin. od

ἕρκος, εος, ους, τό, **1. ograda,** plot, αὐλῆς, stoga: dvorište, predvorje, obor, takođ. plur., i ἱερόν sveta ograda oko žrtvenika, τέμενος ili ἄλσος, i ἑρκέων Sof. Aj. 1274 u obujmu nasipa, t. j. u okolu, taboru. Slikovno χάλκειον ἕρκος mjeden plot, što ga štitovi oružanih za zaštitu brodova sačinjavahu; i ἕ. ὀδόντων ograda zubna (Il. 9, 409; Od. 10, 328), zubni redovi. **2.** *ep. jon.* i *poet.* krletka, mreža, zamka. Pren. zasjeda, obmana, εἰς ἕρκη κακὰ εἰσβάλλειν u pogubne mreže tjerati kao gonjenu zvijer, i εἰς ἕρκος πίπτειν u takvu mrežu pasti, slič. u plur. λέκτρων φίλτατα ἕρκη i χρυσόδετα ἕρκη γυναικῶν kroz mreže zlatom pletene, t. j. izdajom s podmićivanja (Sof. El. 836). — **3.** zaštita, zaklon, obrana (Il. 5, 5), τινός od čega, πολέμοιο zaštita od boja, pa tako isto za opisi-

vanje ἕρκος σφραγῖδος lik pečata kao zaštita protiv kvarenja.

ἑρκτή, ἡ, *jon.* mj. εἱρκτή.

Ἑρκύνιος δρυμός, *silva Hercynia*, Harz (gorje).

I. **ἕρμα**, τὸ, sve što služi za podupiranje i učvršćivanje kojega tijela, **1.** *ep.* zapr. potpora, poduporanj, osob. dugačke grede, koje bi se metale pod lađe na suho izvučene, da ne truhnu. **2.** pren. **a)** *ep.* za ljude: ἕρμα πόληος potpora, stup grada. **b)** *poz.* savorn'a, balast (što je lađi kao potpora), kamenje, pijesak i t. d.; uteg, koji bi se o laku stvar objesio, da se uzmogne bacati. Esh. Suppl. 580. ἑ. Δῖον breme, t. j. dijete od Zeusa. **c)** prud, greben, stijena na dnu morskom, na kojoj brod nasjedne. **d)** brežuljak, *poet.* ἕρμα τυμβόχωστον kao grobni humak svedena grobnica, koja mrtvoga tereti. (*var. l.* ἔργμα.)

II. **ἕρμα**, τὸ (isp. lat. *ser-ĕre*), *ep.* samo plur. što je nanizano, niz, par obodaca, ušnjaci (ὀδυνάων, tovar boli?).

III. **ἕρμα**, τὸ, *ep.* ὀδυνάων (ὁρμή), donositelj, izvor, uzrok, ili v. pređašnju riječ.

Ἑρμάδιον, τὸ, demin. od Ἑρμῆς, mali Hermes.

Ἑρμαῖ, οἱ, glave Hermesove, koje su se svršavale četverouglatim stupom, kakve su osob. u Ateni na ulicama i t. d. stajale. Od njihova obijesna nagrđivanja izlegla se poznata parnica hermokopidâ.

Ἑρμαῖος, 3. (Ἑρμῆς), *Mercurialis*, koji dolazi od Hermesa, za koji se njemu ima blagodariti, δόσις, ili Hermesu posvećen, λόφος Hermesova glavica na gori Neiju na Itaci; ὄρος ili λέπας, Hermesova gora na Lemnu, gdje je Hermes kao i na Imbru pripadao među štovane Kabire (nije tako dobro ἕρμαιος ili ἑρμεῖος); τὰ **Ἑρμαῖα**, Hermesova svetkovina, Ἑρμαίοις na svetkovinu H.

ἕρμαιον, τὸ, (Ἑρμῆς), nalazak na putu, koji se pripisivao milosti Hermesovoj, stoga pren. (θοὔρμαιον = τὸ ἕρμ.) nenadana dobit, dobrosrećan nalazak, krasan nalazak, sa sl. inf.

Ἕρμαιον, τὸ, mjesto sa hramom Hermesovim kod Mikalesa u Beotiji.

Ἑρμ-αφρόδιτος, ὁ, Hermafrodit, sin Hermesov i Afroditin.

Ἑρμάων, *dor.* obl. mj. Ἑρμῆς, v. r.

Ἑρμείας i slič., v. Ἑρμῆς, Hermija, Hermes.

Ἑρμεῖον, τὸ, v. Ἑρμῆς potkraj.

Ἑρμεώ-πολις, *Hermopolis magna*, grad u srednjem Egiptu.

ἑρμηνεία, ἡ (-νεύω), **1.** vrsnoća izjaviti se, jezik po daru prikazivanja i po prikazivanju. **2.** tumačenje, N.T. **3.** *poz.* gram. izričaj; uobličeni govor.

ἑρμήνευμα, τὸ, *poet.* tumačenje.

ἑρμηνεύς, έως, ὁ, i ἑρμηνευτής, ὁ, koji nešto jasno i razgovijetno oglašuje, vjesnik, glasnik, koji je kao takav bio nepovredljiv (Plut. Tem. 6), tumač. U Egiptu su sačinjavali osobit razred, a jedan je od njih Herodotu kod piramida bio vođ. Otd.

ἑρμηνευτικός, 3. koji tumačenju pripada, ἡ ἑρμηνευτική naime τέχνη umjetnost tumačenja.

ἑρμηνεύω, tumačiti, izreći, opisati, razlagati, istumačiti; tumačiti, iz tuđega jezika u poznati prevesti.

Ἑρμηρακλῆς, έους, Heraklo kao Hermes.

Ἑρμῆς, οῦ, ῇ, ῆν, ῆ, ὁ, *ep.* **Ἑρμείας**, gen. Ἑρμείαο, Ἑρμείω, Ἑρμέω, dat. Ἑρμείᾳ i (od Ἑρμέας) Ἑρμέᾳ, akuz. Ἑρμείαν, vok. Ἑρμεία, *jon.* **Ἑρμέης**, gen. Ἑρμέω, akuz. Ἑρμέην, Hermes, Hermija, **1.** lat. *Mercurius*, sin Zeusa i Maje, koja ga je u spilji gore Kilene u Arkadiji rodila, stoga Κυλλήνιος; glasnik bogova, ali više kao zaštitnik i posrednik, stoga διάκτορος, koji ljude na njihovim putovima prati (πομπός) pak i pokojne duše u podzemni svijet vodi, stoga χθόνιος, πομπαῖος, ψυχοπομπός. Na potplatima ima krila i u ruci čudotvoran štap, kojim ljudima oči uspavljuje i budi, stoga χρυσόρραπις; v. takođ. ἐριούνιος i ἀργειφόντης. On daje blagoslov, napredak i trgovinom stečeno imanje, stoga ἀκάκητα, σῶκος, podjedno je razborit i podmukao, stoga ἐύσκοπος, te je zaštitnik razboritih i lukavih ljudi. Ktomu se pokazuje i zaštitnikom glasnikâ, rječitosti i gimnastičke borbe, gdje bi njemu posvećeni pijetao do njega sjedio. **2.** *poz.* prehodnica Merkur. **3.** *poz.* srećan nalazak, nalazak, = ἕρμαιον. Otd. kao pridjev **Ἑρμαῖος**, 3. Hermesu posvećen, v. osob., i **Ἑρμεῖον**, τὸ, Hermesova svetinja u Atici na cesti iz Atene u Eleusinu.

Ἑρμησιάναξ, κτος, elegijski pjesnik iz Kolofona.

Ἑρμιόνη, ἡ, **1.** kći Menelajeva i Helenina, žena Neoptolemova (i Orestova). **2.** primorski grad u Argolidi sa hramom Demetrinim, zvan takođ. **Ἑρμιών**, όνος, ἡ. Ondje su mislili da je ulaz u podzemni svijet, sada Kastro. Otd. **Ἑρμιονεύς**, έως, ὁ, Hermionjanin, i kao adj. Ἑρμιονικός, 3. hermionski, na pr. hermionski grimiz; kao osob. femin. Ἑρμιονίς, ίδος, ἡ, kao supst. ἡ **Ἑρμιονίς**, naime γῆ.

Ἕρμ-ιππος, ὁ, **1.** sin Lisisov, pjesnik stare komedije u Ateni, koji je među ostalima udarao na Perikla, Aspasiju, Hiperbola. **2.** Smirnjanin, oko g. 220. pr. Is., pristaša Kalimahov, pisac velikoga biografskoga i literarno-historijskoga djela, koje Plutarh više puta pominje. **3.** inače lično ime.

ἑρμίς, ili **ἱν** [ῐ], ῖνος, ὁ (ἕρμα), *ep.* potpora, noga od kreveta.

Ἑρμιών, όνος, ἡ, v. Ἑρμιόνη, **2.**

Ἑρμογένης, ους, ὁ, **1.** sin bogatoga Hiponíka, brat Kalijin, vjeran pristaša Sokratov. **2.** inače lično ime.

ἑρμο-γλυφεῖον, τὸ, kiparska radionica.
ἑρμο-γλῠφος, ὁ, i -γλῠφεύς, kipar; -γλυφική, kiparstvo.
Ἑρμόδωρος, ὁ, iz Efesa, kažu, da je kao prognanik decemvirima pomagao kod redakcije zakonika XII ploča i da su mu zato postavili spomenik.
Ἑρμο-κοπίδαι, ῶν, οἱ, razbijači Hermesovih kipova (v. Ἑρμαῖ).
Ἑρμοκράτης, ους, vojvoda sirakuski g. 415. pr. Is.
Ἕρμος, ὁ, rijeka u Frigiji i Misiji, koja utječe u Smirnejski zaliv, sada Sarabad. Po njemu se zvala ravnina ispod Sarda Ἕρμου πεδίον.
Ἑρμοτύβιες, ίων, οἱ, pored Καλασίριες ime jedne od egipatskih vojničkih kasta, koja je svoje sjedište imala osob. u Delti, a dobila je ime od odjeće nalik na pregaču, ἡμιτύβιον.
Ἕρνικοι, οἱ, *poz. Hernici* u Laciji.
ἔρνος, εος, ους, τὸ, *ep.* i *poet.* mladica, vriježa, grančica, ogranak od drveća i ljudi.
ἑρξίης, ὁ (sumj. *v. l.*), tako prevodi Herodot ime Darije, perz. Dârayavaus, t. j. »koji ima dobra«.
ἔρξω, v. ἔρδω.
ἐρόεις, εσσα, εν, *poet. buk.* umiljat.
ἔρομαι, v. I. εἴρω.
ἔρος, v. ἔρως.
ἔροτις, *eol.* mj. ἑορτή.
ἑρπετόν, τὸ (ἕρπω), sve što gmiže, uop. što se miče, životinja (N. T. gmazovi), protivno: ljudi i ptice.
ἕρπυλλος, ὁ i ἡ, *poet.* majčina dušica, *thymus serpillum.*
ἑρπυστικός, 3. *poz.* koji puže, gamiže. Od
ἑρπύζω, i **ἕρπω** (osn. ἑρπ, lat. *serp-o*), nema ga u *at.* prozi, samo *ep. poet.* i *poz.*, impf. εἷρπον, fut. ἕρψω, *dor.* ἑρψῶ, aor. εἵρπυσα, **1.** micati se, obilaziti, hoditi, dolaziti, stoga takođ. ὡς τάχιστα, ili ἕρπε miči se, κέλευθον i slič., putem ići, put prevaliti, πρός τι do čega, pren. o stanju: πρόσω naprijed koračati, ili εἴς τι u koje stanje prijeći i t. d. **2.** gamizati, puzati (Il. 23, 225, Od. 1, 193), šumke ići, vucinjati se, aps. ili ἄλλοτ' ἄλλον t. j. πόρον s nategom tamo amo vući se, κατ' ἀνάγκην στίβον od nevolje povlačiti se putem (Sof. Fil. 207), pren. o stanju, vremenu i t. d.: naginjati se, prolaziti, doći, približavati se, παρά, ἀνά, ἐπί, εἴς τι, na pr. εἰς ἀφανές u budućnost, koja se ne može ispitati, takođ. τινί ka komu nadoći, snaći ga (Sof. Ant. 614), πρός τινα do koga došunjati se.
ἐρράδαται [ᾰ], v. ῥαίνω.
ἐρρήθην, v. I. εἴρω.
ἔρριγα, v. ῥιγέω.
ἔρρω, fut. ἐρρήσω, aor. ἤρρησα (zapr. ϝέρρω, srod. ἐρύω, *verrere*). vući se, u Hom. svagda sa zlim promišljajem nesreće, propasti, muke, teško hoditi, otići, nositi se, stoga u kletvama, ἔρρε idi u svoju propast, tornjaj se, nosi se, ἐρρέτω nek ide do bijesa, ἕκηλος ἐρρέτω neka mirno srće u pogibiju. Stoga: poginuti, propasti, izginuti, i s perf. znač. izgubljen, uništen biti, ἔρρει τἀμά propao sam.
ἐρρωμένος, 3., zapr. part. perf. pas. od ῥώννυμι, adv. **-ένως,** komp. -νέστερον i -νεστέρως, jak, krepak, sjenit, hrabar, junački, postojan, snažan, silan, žestok, u kompar. -νέστερος, superl. -νέστατος, kad aps., kad s dat. τῇ φύσει, ταῖς ψυχαῖς, ili takođ. ἐρρωμενεστέραις ταῖς ψυχαῖς, ταῖς γνώμαις s većom hrabrošću, kad s πρός τι za što.
ἔρση, ἡ, *ep.* i *jon.* **ἐέρση** (osn. ϝερσ), **1.** rosa, ἐέρσαι αἵματι μυδαλέαι krvave rosne kapljice, kao znak srdnje božje. **2.** pren. ἔρσαι pozna jagnjad.
ἑρσήεις, εσσα, εν, *ep.* takođ. **ἐερσήεις,** rosan, orošen, sočan; svjež, t. j. neistruhnuo.
ἔρσην, ενος, ὁ, *jon.* mj. ἄρσην, ἄρρην, muški.
ἐρυγγάνω (ἐρεύγομαι), *poet.* podrigivati se, τί.
ἐρύγμηλος, 2. (ἐρυγεῖν), *ep.* koji glasno riče, glasan rikač.
ἐρυγών, v. ἐρεύγομαι.
ἐρυθαίνομαι (ἐρυθρός), *ep.* crvenjeti se, pocrvenjeti.
Ἐρύθεια, ἡ, ostrvo kod Gadejre *(Cadix)*, gdje su po priči bila goveda Gerionova, krivo zvano poznije takođ. *Tartessus.*
ἐρύθημα, τὸ (ἐρυθαίνομαι), rumenilo, upala, rumenilo stida, takođ. u plur.
Ἐρῠθῖνοι, οἱ, grad u Paflagoniji.
Ἐρυθρὰ βῶλος, grad u donjem Egiptu.
Ἐρυθραί, αἱ, **1.** (takođ. Ἐρύθραι naglaš.), star grad beotski na Kiteronu, blizu Plateje, s. razvaline kod Pigadije. Njegova naseobina bio je **2.** (svagda Ἐρυθραί naglaš.), grad u Joniji. Otd. Ἐρυθραῖος, 2. eritrejski, ἡ -αία okoliš erit., οἱ Ἐρ. stanovnici.
ἐρυθραίνομαι, pas., i **ἐρυθριάω,** pocrvenjeti, zarumenjeti se (od stida).
ἐρυθρός, 3. (osn. ἐρυθ, lat. *ruber, rufus,* stsl. ръдръ, rumen od rud-men), crven, crvenkast, riđ, stoga
Ἐρυθρή, ἡ, ili **Ἐρυθρὰ θάλασσα** Crveno more, u širem smislu Indijski ocean s Arapskim i Perzijskim zatonom, takođ. ovaj sam. Ime je dobilo po priči od kralja Eritra na ostrvu Baraka u Perzijskom zatonu, ali vjerojatnije po svom crvenom pijesku. N. T. *sinus Heroopolitanus* najsjeverniji dio Arapskoga zatona.
Ἐρύκα, ἡ, *buk.* = Ἔρυξ *(var. l.)*.
ἐρύκω [ῡ], fut. ἐρύξω, aor. ἤρυξα, *ep.* impf. ἔρυκον, aor. 1. ἔρυξα, konj. 1. pl. ἐρύξομεν, aor. 2. redupl. ἠρύκᾰκον i ἐρύκᾰκον, inf. ἐρυκακέειν (ἐρύω), s *ep.* spor. obl. **ἐρῡκάνω** i **ἐρῡκανάω,** 3. pl. rastegn. -νόωσι, **1. akt.** zadržavati, t. j. **a)** kod sebe **α)** zadržati, držati, ne puštati (Il. 6, 217), τινά. **β)** ustavljati, priječiti, τινά, na pr. λαόν, naime u

bijegu, ili *τί*, na pr. *θυμόν* zauzdati srce, t. j. svoju volju (Od. 11, 105). **b)** od sebe odbijati, odvraćati, uzbijati, aps. ili *τινά* koga, i *τινός* od čega, takođ. *τινί τι* i *τὶ ἀπό τινος* odbiti od koga što (Il. 15, 450), i *μή* s inf. U pas. *ἀνέδην ὅδε χῶρος ἐρύκεται* moje se mjesto slabo brani = vama je otvoreno (Sof. Fil. 1153). **c)** rastavljati (Il. 10, 161). — **2. med. a)** zadržavati se, boraviti (Od. 4, 373). **b)** = akt. koga (*τινά*) odbijati, ustavljati (Il. 12, 285).

ἔρυμα, *τὸ* (*ἐρύομαι*), obrana, zaštita, zaklon, bedem, utvrđen oko, tvrđava; *τινός* **a)** čija ili čega. **b)** protiv čega; *τινί* za koga ili komu, *περί τι* oko čega.

ἔρυμαι, v. *ἐρύομαι.*

'Ερύμανθος [ῠ], *ὁ*, gora u Arkadiji na međi elidskoj, s. Ksirija. Otd. adj. **'Ερυμάνθιος,** 3. *θήρ* erimantski vepar, koji je okolinu psofidsku pustošio.

ἐρυμνός, 3. (od *ἐρύω*), zaštićen, čvrst od prirode, utvrđen. Supst. *τὰ ἐρυμνά* čvrsta, utvrđena mjesta, utvrde, opkopi.

ἐρυμνότης, *ητος, ἡ*, čvrstoća, utvrda.

Ἔρυξ, *υκος, ὁ*, gora i grad u zapadnoj Siciliji, gdje sada leži tvrđava San Giuliano. Otd. adj. **'Ερυκῖνος,** 3. koji gradu Eriksu pripada.

'Ερυξίμαχος, *ὁ*, sin Akumenov, liječnik i asklepijad u Ateni u vrijeme Sokratovo.

ἐρύομαι, impf. *ἐρύετο*, i **εἰρύομαι,** 1. pl. *εἰρυόμεσθα*, i bez spojnoga vokala **ἔρυμαι,** inf. *ἔρυσθαι*, impf. *ἔρυσο, ἔρυτο*, i **εἴρυμαι,** 3. pl. *εἰρύαται*, inf. *εἴρυσθαι*, impf. *εἴρυτο, εἴρυντο* i *εἰρύατο*, fut. *εἰρύσσομαι*, aor. *εἰρύσαο, εἰρύσατο* i *ἐρύσσατο* i slič., inf. *εἰρύσσασθαι* [ῠ, u fut. i aor. υ ponajv. ispred σσ], **1.** spasavati, *τινά* koga; čuvati, sačuvati, *τὶ φρεσίν* u srcu, štititi, *τινί*, paziti, vrebati. **2.** odbraniti, odbiti (Il. 5, 538), *τί* čuvati se od čega (Il. 8, 143).

ἐρυσ-άρματες, *-ματας* (*ἐρύω, ἅρμα*), *ep.*, samo plur., koji kola vuku.

ἐρυσίβη [ῑ], *ἡ*, i u plur. (osn. *ἐρυθ*, v. *ἐρεύθω*), medljika, koja se kao crveno brašno pojavljuje na žitnim klasovima.

ἐρυσί-πτολις, *ὁ, ἡ* (*ἐρύομαι, πόλις*), *ep.* koji grad spasava ili štiti.

ἐρυστός, 3. *poet.* vučen, *τινός* iz čega.

ἐρύω (zapr. *ϝερύσω*), *ep. jon.* i rijetko *poet.* takođ. **εἰρύω,** fut. *ἐρύσω*, *ep.* σσ i s izbačenim σ *ἐρύω*, aor. *εἴρυσα*, *ep.* σσ, konj. 1. pl. *ἐρύσσομεν*, perf. pas. i med. *εἴρυμαι*, 3. plur. perf. *εἰρύαται*, plpf. *εἰρύατο* i *εἴρυντο* [ῠ, υ ponajv. (ispred σσ) u fut. i aor.], **I. akt. 1. vući,** *ἔγχος* mač trgnuti, *τὸ τόξον* luk napeti, *πλίνθους* opeke graditi (Her. 2, 136), s *πάλιν* natrag vući, *ἔκ τινος* izvući, stoga *ἐκ κεφαλῆς* preko glave vući (Od. 8, 85), *ἐπί τινι* na koga povući, napeti, gore vući, *ἐπί τινος* za što, *ὑπό τι* poda što dolje vući, osob. *νῆα εἰς ἅλα* lađu u more otisnuti (Od. 8, 34), ili *ἤπειρόνδε, ἐπ' ἠπείροιο* na suho vući (da ne truhne), *ἐπὶ θινὶ* ili *ὁδὸν εἰρύαται* na žal, uz put su izvučene. — **2.** silom ili žestoko vući, dakle **a)** trgati, otrgnuti, oteti, *τί τινος, ἔκ, ἀπό τινος*, osob. *νεκρόν* mrtvaca odvući da ga neprijatelji ne bi zlostavili (Il. 5, 573), ili ga ugrabiti da mu se odora skine i on izmrcvari. **b)** vući, trzati, *τινά τινος* koga za što, *διά τινος, περί τι, εἴσω*, stoga za ptice i pse, koji mrtvo tijelo tamo amo povlače i tako rastrgaju (Il. 22, 67). — **II. med. 1.** k sebi, za sobom, za sebe, sebi ili svoje vući, svući, izvući, *τόξον* (svoj) luk napeti. **2.** k sebi privlačiti, osob. silom oteti, *τινά τινος* koga iz čega istrgnuti (Il. 5, 344), pa tako *νέκυν* mrtvaca otimati (Il. 17, 277), *τινί* neprijatelju oteti; *χρυσῷ* zlatom izmjeriti.

ἔρχαται, ἐρχθείς i slič., v. *εἴργω*. Otd.

ἐρχατάομαι, *ep.* spor. obl. 3. plur. impf. *ἐρχατόωντο* rasteg. mj. *ἐρχατῶντο*, pas., zatvoren biti.

'Ερχίασιν, lok., u at. općini Erhiji.

ἔρχομαι (od *ἔρ-σκομαι*, srod. osn. *ἀρ, ὀρ*), u Atičana gotovo samo u prez. indik. upotrebljavan, impf. rijetko u složenicama i gotovo samo *poz.* *ἠρχόμην*, atički obič. *ᾔειν*, i fut. *εἶμι* (v. r.) [ili *ἀφίξομαι, ἥξω*], i (od osn. *ἐλευθ, ἐλυθ, ἐλθ*) aor. 2. **ἦλθον,** konj. *ἔλθω* i t. d., imper. *ἐλθέ*, perf. **ἐλήλυθα,** plpf. *ἐληλύθει*,

ktomu *epski* fut. *ἐλεύσομαι* (takođ. *jon. poet.* i *poz.*), aor. *ἤλυθον*, inf. *ἐλθέμεν(αι)*, perf. *εἰλήλουθα*, 1. pl. *εἰλήλουθμεν*, part. *εἰληλουθώς* i *ἐληλουθώς*, plpf. *εἰληλούθει(ν)*, pak *buk.* (takođ. *poet.*) aor. *ἦνθον* i N. T. *ἦλθα*,

dolaziti, ići, koračati, prići, nadoći, doći; pojaviti se (N. T. u tijelu, na zemlji; s nebesa; na koga sići), stići (na pr. o vijestima), ususret ići (prijateljski i neprijateljski), otići, vratiti se sa i bez *αὖθις, πάλιν* i slič., takođ. voziti se, ploviti, za rijeke: teći, osob. kad se govori o njihovoj širini, takođ. kamo prodrijeti (Il. 10, 135), iščezavati, gubiti se.

Stoji koje aps., koje **1. s adv.** *εἴσω* unići (Sof. Aj. 670), *ὁμοῦ* sastati se, *ὁμόσε* početi se (Il. 13, 337), *ἐκτός* prekoračiti, na pr. *ὅρκων* zakletvu kršiti, krivo zakleti se; koje **2. s akuz. a)** *ὁδόν* i slič., ići na put, hoditi, putem ići ili put prevaliti (Od. 21, 20), *πλάνοις* tumarajući u brigama, *νόστον βάρβαρον* u barbarsku se zemlju vratiti, i *ἐξεσίην* na poruku ići. **b)** *τί* kamo ići, *τινά* na koga namjeriti se, zateći ga. **3. s gen.** *πεδίοιο* preko polja, poljem stupati (Il. 2, 785), ali *γῆς* iz koje zemlje doći (Sof. OC 572). **4. s dat.** *τινί* ka komu, zapr. za koga, po čijoj želji ili potrebi doći, doprijeti, komu zapasti, *ἔρχεταί τινί τι* ide komu što u prilog, *κακῶς τινι* komu na nesreću doći, *τοῖς 'Αθηναίοις τὰ γεγε-*

νημένα događaji stigoše u Atenu, biše dojavljeni Atenjanima, takođ. δόμοις u zavičaj doći. **5.** s **prijedlozima, a) ἀπό** τινος od koga doći, iz čega ponestajati. **b) διά** τινος kroza što prodrijeti, ali διὰ μάχης htjeti pobiti se, protiv koga (τινί) ustati na boj, bitku zametnuti, διὰ δίκης parnicu zapodjesti, parbiti se, διὰ πάντων τῶν καλῶν proći kroz sve, što je lijepo i dobro, sve dužnosti ispuniti (Ksen. Kir. 1, 2,15). **c) εἴς** τινα ka komu prispjeti, t. j. njemu zapasti, εἰς τοὺς τελείους među odrasle stupiti, εἴς τι kamo doći, na što ići, u što pasti, napose εἰς ἕν na jednu točku protezati se, εἰς ταὐτόν združiti se, sastati se, εἰς τοσοῦτόν τινος dotle doći ili dotjerati da (Plat. Gorg. 487 B), ἐς ἀσθενές na neznatno izlaziti, ἐς ἀλγεινά u nesreću zapasti, ἐς τὸ δεινόν zaći u pogibao, ἐς ἀριθμόν dati sastaviti se u broj, ἐς τοῦτον λόγον ὥστε dotle doći da, ali ἐς λόγους i ἐς λόγους τινί na razgovor doći, dogovarati se s kim, pogađati se, sastajati se, ἐς μάχην, ἐς χεῖράς τινι i πρός τινα u boj ići na koga, pobiti se (Her. 7, 9), ali εἰς παιωνίας χεῖρας namjeriti se na ruku, koja liječi, ἐς ὄψιν pokazati se, τινί doći komu na oči, pred koga doći (Her. 3, 42), napokon εἰς δικαστήριον doći na sud, εἰς ἐπιθυμίαν obuzima koga želja, εἰς ἐλπίδα dobiti nadu, εἰς ἔπαινον doći da se hvali, εἰς τὰ ὅπλα oružje pograbiti, ἐς ὀλιγαρχίαν stupiti u oligarhiju. **d) ἔκ** τινος odakle, iz čega dolaziti, iz čega proizlaziti. **e) ἐπί** τινα do i protiv koga ići, N. T. pred kojega sudiju; **ἐπί** τι kamo ili za čim doći ili ići, protiv čega ići, na što ići, na što doći, za čim ruke pružati, ἐπὶ τόδε do cilja doći, ἐπὶ τἀντίπαλον na protivno doći, ἐπὶ πᾶν sve moguće pokušati (Ksen. An. 3, 1, 18), ἐπ' οὐδέν ni do čega ne doći, ništa ne pomoći, ἐπὶ μέγα ἰσχύος do velike moći doći, ἐπί τινι po što, čega radi doći, ἐπὶ τιμωρίᾳ u pomoć doći, ἐπὶ νεῶν na lađi stići. **f) κατά** τι do čega dolje doprijeti. **g) μετά** τινα ka komu ići. **h) παρά** τινα ka komu doći, za kim pristati, napose παρὰ τὴν γυναῖκα i slič. kojoj otići da je uzme za ženu, da bude s njom, παρὰ μικρόν, παρ' ὀλίγον, παρ' ἐλάχιστον sa sl. inf. biti posve blizu da, παρὰ τοσοῦτον κινδύνου tik do pogibli proći, παρά τινος od koga doći. **i) περί** τινος čega radi doći. **k) πρός** τινα do koga, πρός τι do čega doći. **l) ὑπέρ** τινος preko čega prijeći. **m) ὥς** τινα ka komu doći.

6. s **apozic.** i adj. φονεύς kao ubilac doći, postati ubilac, βοηθός u pomoć doći. **7. frazeol.** s partic. **a)** ἦλθε θέουσα dođe trčeći, t. j. dotrča. **b)** s part. fut., rijetko prez. (kao ἀγγέλλων) doći da se što učini, baš htjeti, spremati se, u hrvatskom ga ovdje često treba prevesti adverbima: odmah, evo (Her. 7, 102); pak ἦλθε φθάμενος (trčeći) preteče (Il. 23, 779). Nasuprot stoji part. ἐλθών često pleonast.: οὐ δύναμαι μάχεσθαι ἐλθὼν δυσμενέεσσιν ne mogu ići i boriti se s neprijateljima, ἐλθοῦσα φωνεῖς πρὸς ταῖς ἐξόδοις došla si pa vičeš pred vratima.

Ἐρχομενός, ὁ i ἡ, i **Ἐρχομένιος,** ὁ, tako se pravo piše mj. *poz.* Ὀρχομενός, v. r.

ἐρωδιός, ὁ (lat. *ardea*), *ep.* obična čaplja. Držali su je za dobro znamenje (δεξιός) za tajna preduzeća.

I. **ἐρωέω,** *ep.* (I. ἐρωή), teći, περί τινι oko čega.

II. **ἐρωέω** (II. ἐρωή), *ep.*, **1.** intr. mirovati, počivati, popuštati, τινός od čega, ὀπίσσω zaostajati (Il. 23, 433). **2.** kauzat. učiniti da se tko okani, natrag tjerati ga. **3.** *buk.* otisnuti, ostaviti.

I. **ἐρωή,** ἡ (ῥώομαι, *ruo*, njem. *rasen*), *ep.* hitro kretanje, mah, zamašaj, navala, hitac, sila, snaga; δούρατος daljina kopljometa (Il. 23, 509), ali takođ. bačeno koplje (Il. 21, 251).

II. **ἐρωή,** ἡ (ἐρωϝή, njem. *Ruhe*), *ep.* i *buk.* prestanak, odmor, τινός od čega.

ἔρως, ωτος, *ep.* i *poet.* **ἔρος,** ου, ὁ (ἔραμαι), **1.** ljubavno čeznuće, ljubav, osob. spolna ljubav, slast, uživanje, čeznuće, želja, težnja, požuda; u plur. ljubavne slasti, ljubakanje, milovanje, ali takođ. požude, težnje, ili mj. sing., ako se stanje pomišlja kao ponovljeno i da se češće očituje; τινός prema komu ili čemu, takođ. πρός τι k čemu, ili s inf. sa i bez člana τοῦ. **2.** personif. ὁ **Ἔρως,** ωτος, Amor, bog ljubavi, sin Afroditin, prikazivan kao dječak s lukom i tulcem. Držali su ga podjedno za tvorca svake ljepote u životu, umjetnosti i nauke, a i ljubav sama kao da budi više težnje (τοὺς σοφίᾳ παρέδρους ἔρωτας). Deminutivi Ἐρώτιον, Ἐρωτάριον, Ἐρωτιδεύς.

ἐρωτάω, *jon.* **-έω,** *ep.* **εἰρωτάω,** impf. εἰρώτα (isp. I. εἴρω), **pitati, 1.** ispitivati, upitati, na pr. proročište, pitati, kao na pr. τὸ ἐρωτώμενον, τὸ ἐρωτηθέν predloženo pitanje, i τινά koga (tako i Lis. 23, 6, gdje gen. τῶν ἄλλων od ὅσους zavisi), pa takođ. za koga pitati, τί nešto i za što, takođ. τὰς πύστεις ἐρωτᾶν τινος komu zadati ili dati nabaciti pitanja, stoga τινά τι koga što ili za što pitati, osim toga ἀμφί τινι za koga, i περί ili ὑπέρ τινος za što, takođ. τὶ πρός τινα ili πρός τι nešto s obzirom na koga ili što pitati, i u pas. τί za što biti pitan, ὑπό τινος od koga, i s neupr. upit. rečenicama, εἰ i slič. **2.** *poz.* i N. T. takođ.: moliti. Otd.

ἐρώτημα, τό, i **ἐρώτησις,** εως, ἡ, pitano ili pitanje, aps. ili τινός za što, τοῖς ἐρωτήμασι τοῦ ξυνθήματος πυκνοῖς χρῆσθαι često za lozinku (dogovornu) pitati, takođ. περί τινος ili sa sl. εἰ. Napose lukava pitanja, kako ih zadaju odvjetnici u sudu.

ἐρωτικός, 3. (ἔρως), koji ljubavi pripada, koji se na ljubav odnosi, ljubavi podan, na ljubav sklon, ljubavni, zaljubljen, popašan, giban, aps. i πρός τι na što, ἐρ. ξυντυχία ljubavna zgoda,

λόγος ljubavni govor, ἐρ. ὀργή ljubomornost, λύπη uvrijeđena ljubav. Supst. τὰ ἐρωτικά **a)** ljubavne stvari, milovanje, ljubavne zgode, ljubavne sklonosti, aps. i πρός τι s obzirom na što, κατά τινας među ljudima. **b)** ljubavna vještina, ljubavna tajna. — Adv. **ἐρωτικῶς** kao ljubavnici, διατίθεσθαι ljubavno osjećati, zaljubljen biti, aps. i πρός τινα, slič. ἐρ. ἔχειν, διακεῖσθαί τινος i πρός τινα zaljubljen biti u koga, ljubav voditi s kim, ili požudu, želju imati na što.

ἐρωτίς, ίδος, ἡ, *buk.* ljuba, ljubaznica.

ἐρωτύλος, ὁ, *buk.* ljubavnik; ἐρωτύλα ἀείδειν ljubavne pjesme pjevati.

ἐς i sve složenice s ἐς, v. εἰς.

ἐσᾶλτο ili **ἔσαλτο**, *ep.* aor. od ἐσάλλομαι.

ἐσάμενος, v. ἑσσάμενος.

ἔσαν, v. εἰμί.

ἐσάπην, aor. 2. pas. od σήπω.

ἐσ-απικνέομαι, *jon.* v. εἰσαφικνέομαι.

ἔσβεσα, ἔσβην, aor. od σβέννυμι, v. r.

ἐσ-δίδωμι, unutra dati; intr. utjecati.

ἐσ-ελεύσομαι, v. εἰσέρχομαι.

ἐσεμάσσατο, aor. od εἰσμαίομαι, zahvati unutra.

ἐσέπτατο, aor. od εἰσπέτομαι, uleti.

ἐσεσάχατο, plpf. pas. 3. pl. od σάττω.

ἐσέχυντο, *ep.* aor. med. od εἰσχέω, nagrnuše unutra.

ἕσθαι, aor. 2. med. inf. od ἵημι.

ἐσθέομαι, pas., *jon.* i *poet.*, samo perf. *jon.* ἐσθημένος (*at. poet.* ἠσθ.), odjeven, τινί čim, τί u što.

ἔσθημα, τὸ, **ἐσθής**, ῆτος, ἡ, *ep.* **ἔσθος**, τὸ, i N. T. ἔσθησις, ἡ (osn. ϝεσ, v. ἕννυμι, lat. *ves-ti-s*), **1. odijelo, odjeća,** χρηστηρία svećenički nakit, τὰς ἐσθῆτας μεταβάλλειν radilo se u Rimu u vrijeme nevolje i tuge (javne i privatne), gdje bi magistrati svoja odlikovanja skinuli, senatori obukli vitešku nošnju, a optuženi se pokazali u lošem odijelu i nepočešljani. — ἐσθής obič. kao kolektiv. **2.** haljina, prostirka, sag, na pr. kao podloga postelje.

ἔσθην, v. ἕννυμι.

ἐσθίω, v. ἔδω.

ἐσθλός, 3. (osn. ἐς v. εἰμί, *eol.* i *dor.* ἐσλός), zapr. prav, istinit, stoga: dobar, **čestit, vrijedan, plemenit,** napose: plemenit (i po rodu), ugledan, imućan, hrabar, divan, spasonosan, povoljan, srećan, ἐσθλὰ ἀγορεύειν dobre, lijepe riječi govoriti, ἔν τινι u čem, κατά τινα o kome, slič. εἴς τινα, s inf. ἐσθλόν (naime ἐστι), pomaže, koristi. — Supst. οἱ ἐσθλοί plemeniti, odlični, τὸ ἐσθλόν, τὰ ἐσθλά sreća, dobro, dobra.

ἔσθορον, aor. od εἰσθρῴσκω.

ἔσθος, v. ἔσθημα.

ἔσθ' ὅτε mj. ἐστὶν ὅτε, *poet.* vrijeme je kad, kadikad, sa sl. ὅτε sad, sad.

ἐσθῶ, konj. aor. pas. od ἕζομαι, *considam* (*var. l.*).

ἔσθω, v. ἔδω.

ἐσιέμεναι, *ep.* fem. part. prez. med. od εἰσίημι, želeći unići.

ἐσκεμμένως (σκοπέω), adv., promišljeno.

ἔσκληκα, intr. perf. za σκέλλομαι, osušiti se.

ἔσκον, v. εἰμί.

ἐσλός, *eol. dor.* i *poet.* = ἐσθλός, v. r.

ἑσμός, ὁ (osn. σεδ), roj, pak uop. množina, obilje, jato.

ἔσοπτρον, τὸ, *ep.* ogledalo (od kovine).

ἑσπέριος, 3., *poet.* takođ. **ἕσπερος**, 2. (iznajpr. ϝεσπ., lat. *vesper*), **A) adj. 1.** o vremenu: večernji, uveče, ἑσπέριος ἦλθε došao je uveče, ἕσπερος (ἀστήρ) večernjača. **2.** o strani svijeta: zapadni. Stoga se i Pluton zove ἕσπερος θεός, jer se njegov stan pomišlja na zapadnom kraju svijeta, gdje sunce zalazi. **B) supst. 1.** ἡ **ἑσπέρα**, i ὁ **ἕσπερος**, **a)** večer, ἑσπέρας, ἀπὸ ἑσπέρας, εἰς (τὴν) ἑσπέραν uveče, večerom, ἀπό ἑσπ. εὐθύς kako nasta veče. **b)** večernja strana, zapad, πρὸς ἑσπέραν prema zapadu, τὰ πρὸς ἑσπέραν prema zapadnoj strani. **2.** τὰ ἕσπερα večernji sati.

Ἑσπερίδες, αἱ, Hesperide, kćeri Noći.

Ἑσπερῖται, οἱ, narod u zapad. Armeniji, sada Ispir.

ἔσπετε, mj. ἔν-σπετε (osn. σεπ, isp. ἐνέπω), *ep.* def. aor. 2. imper., kazujte, javite.

ἑσπόμενος, ἑσποίμην, ἕσπωμαι, *ep.* red. aor. od ἕπομαι, v. r.

ἐσπουδασμένως, adv. za part. perf. pas. od σπουδάζω, živo, ozbiljno.

ἑσσάμενος, Tuk. 3, 58, 5, k ἕζω, osnivati.

ἔσσευε, ἐσσεύοντο, ἐσσεύαντο i slič., v. σεύω.

ἐσσί, ἔσσ(ο), ἔσσομαι, v. εἰμί.

ἕσσο i slič., v. ἕννυμι.

ἑσσόομαι, v. ἡσσάομαι.

ἐσσοῦμαι, ἐσσεῖται, *dor.* fut. od εἰμί, v. r.

ἔσσυμαι, ἔσσυται i slič., v. σεύω.

ἐσσυμένως, adv. (od ἐσσυμένος, v. σεύω), *ep.* naglo, žurno, hitro, brzo.

ἑσσώθην, ἔσσωμαι, v. ἡσσάομαι.

ἔσσων, v. ἥσσων.

ἑστάμεν(αι), ἔσταν, v. ἵστημι.

ἔσ-τε (mj. ἔνσ-τε), *dor.* ἔστε **(sve) do, I. adv.** do, sve do, za mjesto i vrijeme, obič. s prijedl. ἐπί (πρός, εἰς) do. **II. veznik 1.** dokle, dok, s inf. **2.** (o vremenu) dok, dok ne, dok što ne nastane, s indik., koji u Ksen. Kir. 8, 8, 9 treba dopuniti, naime ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν, ili opt. bez ἄν (u *orat. obl.* i kod ponavljanja) ili s konj. obič. s ἄν o onom, što će da bude i što o uspjehu visi, *poz.* takođ. s akuz. s inf. **3.** doklegod, dok, s ind. impf., konj. prez. i u *orat. obl.* s opt.

ἑστήξω i **-ξομαι**, fut. za ἕστηκα, v. ἵστημι.

ἑστηώς, *ep.* part. od ἕστηκα.

ἑστία, ἡ (valjada srodno s ἐσχάρα, ne sa *Vesta*), *ep.* i *jon.* ἱστίη [*ep.* ι, *trag.* ῐ], **ognjište kućno,**

koje je stajalo usred kuće u dvorištu, stoga zvano *μεσόμφαλος*, i koje je podjedno bilo žrtvenik kućnih bogova, osob. Zeusa *ἑρκεῖος*-a, u Medeje takođ. žrtvenik Hekatin. Služio je za utočište svima, koji su tražili zaštitu, stoga **πρὸς τὴν ἑστίαν προσπίπτειν, ἐπὶ τὴν ἑστ. καθίζεσθαι,** a znak je prijateljstva i veze dviju porodica (na pr. tebanskih Labdakida i atenskih Egida), da bude *δορύξενος ἑστία κοινή*, t. j. njima otvoreno, a kod nazdravljanja bijaše običaj, *πρὸς ἑστίαν ἀναστῆναι καὶ πιόντα προσκυνῆσαι*. Zaklinjanje kućnim ognjištem držalo se kod Grkâ i Skitâ za osobito sveto. Pren. znači **1.** kućanstvo, sijelo porodično, kuća, porodica, pa tako osob. s *πατρῴα* domaja, očinski dom, zavičaj, stoga je Salamina Ajantu *πατρῷον ἑστίας βάθρον* prag djedovske zemlje, a Mikena se zove *Κυκλωπίδες ἑστίαι*, jer su je po priči sagradili Kiklopi. Kako je ognjište bilo kućno središte, govorilo se poslovič. *ἀφ' ἑστίας ἄρχεσθαι* od središta ili glavne stvari početi. **2.** žrtvenik, *ἡ Δελφική* ili *Πυθόμαντις* Apolonov žrtvenik u Delfima, *νασιῶτις* žrtveničko ognjište na Keneju u Eubeji. Pren. *χθόνιος* grob, jer je kćeri očev *τύμβος* od velikoga štovanja *βωμός*. **3.** personif. Vesta, kći Kronova i Rejina, boginja štitnica domaćeg ognjišta, kućâ i gradova, zvana *πατρῴα*, jer je boginja plemena i države. Po Herodotu bila je takođ. glavno božanstvo u Skitâ, a božanski praoganj i prasvijetlo Perzijanaca označivahu Grci svojom *Ἑστία* ili *Ἱστίη*. Otd.

Ἑστίαια, *ἡ, jon.* **Ἱστιαίη** i *ep.* **Ἱστίαια,** *ἡ*, **1.** grad na sjevernoj obali Eubeje, potonji *Ὠρεός*. Stanov. **Ἑστιαιεύς** i **Ἱστιαιεύς,** *ὁ*, i zemlja **Ἱστιαιῶτις,** *ἡ*. **2.** ime jednoga kraja u Tesaliji.

ἑστίαμα, *τό, poet.* (*ἑστιάω*), čast, gozba, *τινί* za koga, napose **ἑστίασις,** *εως, ἡ*, čašćenje naroda na državni trošak kod svetkovina, uop. javno hranjenje.

ἑστιάρχης i *ἑστίαρχος, ὁ*, domaćin, koji gosti.

Ἑστιάς, *άδος, ἡ, poz.* (*παρθένος*), svećenica Vestina, Vestalka, najv. u plur.

ἑστιάτωρ, ορος, ὁ, koji časti, domaćin, napose onaj, koji je u Ateni imao dužnost da podmiri troškove (liturgiju) za hranjenje članova svoga plemena. Od

ἑστιάω, s augm. *εἰ-*, impf. *εἱστίων*, fut. *ἑστιάσω*, aor. akt. *εἱστίᾱσα, -ᾶσαι*, perf. *εἱστίακα, -αμαι*, aor. pas. *εἱστιάθην*, takođ. med. prez. impf. fut., *jon.* **ἱστιάω,** impf. 3. sg. *ἱστία*, perf. pas. *ἱστίημαι*, na ognjištu (*ἑστία*) gostoljubno primiti, na čast zvati, hraniti, gostiti, častiti, dvoriti, aps. *οἱ ἑστιῶντες* častodavci, najviše *τινά* koga, ali takođ. *τί*, na pr. *νικητήρια* pobjedničku čast davati, pobjedničku slavu gozbom slaviti = *νικητήρια ἄγειν ἑστιῶντα*, slič. *γάμον* svadbu slaviti. U pas. biti pogošćen, *τινί* čim; uop. častiti se, napose: za inauguraciju čast davati (Plut. Tib. Gr. 4).

ἑστι-οῦχος, 2. (*ἑστία, ἔχω*), *poet.* koji sadržava domaće sjedište, domaći, zavičajni, *poet.* takođ. koji ognjište i kuću štiti.

ἑστιόω, *poet.* ognjište, kuću osnivati.

ἑστιῶτις, *ιδος, ἡ* (*ἑστία*), *poet.* koji se tiče ognjišta, kuće, s *ἔπουρος αὔρα* povoljan vjetar od kuće.

ἕσσο, v. *ἕννυμι*.

ἑστῶ, v. *ἵστημι* B.

ἕστωρ, *ορος, ὁ, ep.* čivija, klin, koji je na rudo nataknuti kolut koso držao, te se nije mogao ni naprijed ni natrag micati.

ἔσχ' = *ἔσχε* (v. *εἰμί*) ili takođ. = *ἔσχε* od *ἔχω*.

ἐσχάρα, *jon.* **-ρη,** *ἡ*, s *ep.* gen. i dat. **ἐσχαρόφιν,** **1.** ognjište, kućno ognjište, koje je služilo za grijanje, kad je bilo hladno, i za kuhanje, ali takođ. za žrtvenik. U Hom. (Od. 6, 52, 305) stoji na ravnoj zemlji u dnu dvorane za muškarce, stoga je tu sjedila domaćica sa svojim sluškinjama. I spilja Kalipsina imala je takvo ognjište. Budući da je podjedno služilo za kućni žrtvenik (samo što su se na njemu prikazivale žrtve paljenice, dok *βωμός* znači svaku visinu sličnu žrtveniku: *βώμιος, βωμιαῖος* sa stubama), tražili su bogoradnici jamačno i na njemu (*ἐπ' ἐσχάρῃ*) utočište. **2.** svako mjesto za oganj (*πυρός*, Il. 10, 418), i metonim. za imaoce ognjišta, koji su ljudi domaći te imaju svoju kuću (dimnjak); *vatillum*, roštilj. Otd.

ἐσχαρεών, ῶνος, ὁ, buk. ognjište.

ἐσχάρίς, ίδος, ἡ, poz. tava za ugljen.

ἐσχατιά, *ἡ, jon.* **-τιή** (*ἔσχατος*), krajnji, najdalji dio, rub, međa, kraj kojega mjesta ili okoline, stvari, na pr. *πολέμοιο* konac boja, stražnja četa, pa i krajevi krilima, osob. *ἀγροῦ*, najdalji kraj imanja, stoga i *ἐσχατιή* samo: od grada na ostrvu (osob. prema moru ili gori) udaljena zemlja, i *ἐσχατιαῖς* na krajnjem, najvišem rubu.

ἐσχατό-γηρως, ων, poz. u krajnjoj starosti.

ἔσχᾰτος, 3. (iz *ἐξ-κατος*, superl. od *ἐξ*), koji je najdalje vani, s komp. *-ώτερος*, sup. *-ώτατα*, **krajnji, 1.** lokalno: posljednji, najdalji, stražnji, zadnji, *ἐσχάτης πυρᾶς* (*genit. loc.*) na kraju grobnoga humka, *στήλη* t. j. *νύσσα* (v. r.) što stoji na oba kraja, *σάρκες* što je sasvim unutra, *ἔσχατον κατακεῖσθαι* najdonji ležati, *ἔσχατοι οἰχέομεν* t. j. na krajnjem kraju svijeta, i stoga izvan ljudskoga saobraćaja, *ἔσχατοι ἀνδρῶν* Etiopljani, nastavajući na rubu zemaljske ploče, slič. *ἔσχατοι τῆς ἀρχῆς* na krajnjim međama države. Adv. i supst. *ἔσχατα* na krajevima, *ἐπ' ἐσχάτῳ* ostrag, *ἐξ ἐσχάτων ἐς ἔσχατα* od jednoga kraja do drugoga (Her. 7, 100), *ἔσχατον* mjesto na međi, *τὸ ἔσχ.* krajnji vrh, *τὰ ἔσχατα* krajnji kraj, krajnji rub, krajnje krilo, okružja na međi, *παρ' ἔσχατα* mimo među. **2.** temporalno: posljednji, koji je naj-

poslije ostao, najposlije (N. T. ἡμέρα *novissima dies*), ἐς τὸ ἔσχατον, ἐς τὰ ἔσχατα donajzad, najposlije, napokon; adv. (τὸ) ἔσχατον najposlije (Plat. Gorg. 473 C). **3.** prenes. krajnje, najgore, posljednje, najviše, najveće, τὰ ἄκρα τῶν ἐσχάτων krajnje krajnosti, ἔσχατ' ἐσχάτων κακά najgore pogrde (Sof. Fil. 65), slič. τὰ ἔσχατα λέγειν ἀλλήλους jedno drugomu govoriti najveće pogrde, ἔσχατα ποιεῖν najgore činiti, τὰ ἔσχατα πάσχειν najgore (smrt) pretrpjeti, τὰ πάντων ἐσχατώτατα παθών, περὶ τῶν ἐσχάτων κινδυνεύειν stajati na rubu propasti, ἐν τοῖς ἐσχάτοις εἶναι u najvećoj pogibli biti, ὑπὲρ τῶν ἐσχάτων ἀγών borba za opstanak, ἐπὶ τὸ ἔσχατον, ἐς τοὔσχατον (τὸ ἔσχ.) do krajnosti, τινός čega. — Adv. **ἐσχάτως** do krajnosti, najvećma, najviše; ἔχειν biti na umoru, N. T.

ἐσχατόων, *όωσα*, zapr. *ep.* rasteg. part. od ἐσχατάω, krajnji, posljednji, δηίων neprijatelj, koji je zaostao, za mjesta: ležeći na međi.

ἐσχέθην, *σχεθῆναι*, *poz.* aor. pas. od ἔχω, v. r.

ἔσχεθον, *σχεθέειν*, *ep.* spor. obl. za ἔσχον, v. ἔχω.

ἔσω, **ἐσωτέρω**, v. εἴσω.

ἔσωθεν, adv. **1.** iznutra, van. **2.** na unutrašnjoj strani, unutra, ali takođ. s odnosom prema vani, aps. i τινός od čega.

ἐσωτερικός, 3. *poz.* unutrašnji, osob. za spise filozofâ, koji raspravljaju o sistemu u sasvim znanstvenom obliku; isp. ἐξωτερικός.

ἐσώτερος, komp. za ἔσω; τὸ ἐ. τοῦ καταπετάσματος što je iza zastora = presveto.

ἑταίρα ili **-ρη**, v. ἑταῖρος.

ἑταιρεία, -ρία, *jon.* **-ρηΐη**, ἡ (ἑταῖρος), društvo, bratstvo, prijateljstvo, napose: politički tajni klubovi, kako su ih osobito aristokrati u Ateni među sobom sklapali, da bi se među sobom kod izbora ili tužbi podupirali i od ohlokracije branili, poslije osob. da bi demokraciju srušili.

ἑταιρεῖος, 3. *ep. poet.* i *poz.*, **ἑταιρήιος**, 2, *jon.*, i **ἑταιρικός**, 3. koji se tiče prijatelja, prijateljice ili ljubaznice, prijateljski, ljubazan, ἵππος jezgra makedon. konjaništva (v. ἑταῖρος), ili Ζεύς kao zaštitnik prijateljskih zadruga. Supst. τὸ **ἑταιρικόν** duh društveni, skupština političkih prijatelja, urotnici. Adv. -κῶς, *poz.* kao bludnica, bludnički.

ἑταιρέω (ἑταῖρος), bludno živjeti.

ἑταιρηΐη, -ρήιος, v. ἑταιρεία, -ρεῖος.

ἑταίρησις, ἡ, bludno življenje.

ἑταιρία, v. ἑταιρεία.

ἑταιρίζω, *ep.*, takođ. **ἑταρίζω**, *ep.*, aor. 1. ἑταίρισα, *ep.* -ισσα, **1.** čiji (τινί) drug (ἑταῖρος) biti, komu pridružiti se. **2.** med. sebi koga (τινά) uzeti za druga, komu pridružiti se.

ἑταιρικός, v. ἑταιρεῖος.

ἑταιρίς, ίδος, ἡ = ἑταίρα, v. ἑταῖρος.

ἑταιρίστρια, ἡ, bludnica.

ἑταῖρος, 3., *ep. jon.* i *poet.* **ἕταρος** (nema ϝ, ali srod. s ἔτης), **A) adj.** oprijateljen, ἀνήρ, u superl. ἑταιρότατος, 2. najbolji ili prisni prijatelj, i τινός čiji. **B) supst. 1.** ὁ **ἑταῖρος**, **drug**, dobar **prijatelj**, pristaša, pomagač, pratilac, aps. ili τινός u čem, čiji, τινί komu, napose **a)** suplemenik, drugar, na pr. Il. 13, 709, gdje stoji kao apozic. uz λαοί. **b)** učenik, osob. od Sokrata tako nazivan. **c)** član koje heterije, Lis. 12, 43, v. ἑταιρεία. **d)** u makedonskoj vojsci zvala se četa od 2000 momaka, uzeta iz najboljih kuća cijele zemlje, οἱ ἑταῖροι, koji odlikovani činom i oružjem sačinjavahu gardu i jezgru konjaništva. Bili su razdijeljeni na osam odjela (ἴλας), od kojih se prvi zvao poglavito ἄγημα, ἴλη βασιλική, te im je bio zapovjednik najprije Filota, pak Hefestion i Klit. **e)** mali broj Aleksandrovih pouzdanika, koji su prva mjesta u vojsci zapremali, kralja u zamašnim stvarima savjetom podupirali te ga u bici i inače svagda pratili. Najodličniji među njima bila su sedmorica σωματοφύλακες. **2.** ἡ **ἑταίρα**, *jon.* **-ρη**, *ep.* **ἑτάρη**, drugarica, drûga, prijateljica, pomagačica, pratilica, aps. ili τινός i τινί; osob. ljubovca, bludnica, namiguša.

ἑταρίζομαι, v. ἑταιρίζω.

ἕτᾰρος, ὁ, v. ἑταῖρος.

ἔτᾰφον i **ἐτεθήπεα**, v. τέθηπα.

ἔτειος, 3. (ἔτος), *poet.* godišnji, μῆκος u dužinu, t. j. koji godinu dana traje, *annuus*.

Ἐτεοβουτάδαι, οἱ, pravi potomci Butadovi (Βουτάδης), atensko svećeničko pleme.

Ἐτεο-κλῆς, έους, *ep.* ῆος, akuz. έα, ὁ, sin Edipov i Jokastin (Epikastin), koji se sa svojim starijim bratom Polinikom pogodio, da će na izmjenu godinu dana vladati. No kad svoje obećanje nije držao, nastane tebanski rat, gdje se oba brata među sobom u dvoboju ubiju. Adj. *ep.* **Ἐτεοκλήειος**, *at.* -όκλειος, 3. Eteoklovski, βίη junačina Et.

Ἐτέο-κλος, ὁ, Argivac, jedan od sedmorice protiv Tebe.

Ἐτεό-κρητες, οἱ, pravi Krećani, prastari Krećani, pražitelji na Kreti.

Ἐτεό-νῖκος, ὁ, **1.** spartan. harmost kod Lezba i Tasa oko g. 412., oko g. 400. kod Bizanta. **2.** inače lično ime.

ἐτεός, 3. (osn. ἐς, εἰμί), *poet.* osob. *ep.*, i samo u neutru, istinit, prav. Neutr. sg. ἐτεόν kao adv. **a)** istinito, po istini. **b)** uistinu, doista, elipt. εἰ ἐτεόν περ ako se uistinu dogodilo, kako se dogodilo, slič. εἰ ἐτεόν γε, εἰ δ' ἐτεὸν δή ako zaista, ako doista.

ἑτερ-αλκής, 2. *ep. poet.* **1.** koji protivniku daje obrambenu jakost, νίκη koja preskače, mijenja (Il. 7, 26), *jon.* neodlučen, δῆμος momčad za pojačenje. **2.** koji jednoj strani daje po-

bjedu, odlučan (Il. 17, 627; Od. 22, 236). Adv. *jon.* **-έως,** s neodlučenim uspjehom.

ἑτερ-ήμερος, 2. *ep.* po dan izmjence (živući), Kastor i Polideuk, koji nerastavljeni jedan dan provođahu na gornjem, drugi u donjem svijetu (Od. 11, 303).

ἑτέρηφι, *ep.* dat. sing. fem. = ἑτέρῃ, v. ἕτερος, 1, b.

ἑτερό-γλωσσος, 2. tuđim jezikom govoreći.

ἑτερο-διδασκαλέω, drukčije učiti, N. T.

ἑτεροδοξία, ἡ, različno mišljenje. Otd.

ἑτερόδοξος, 2. drugoga mišljenja.

ἑτεροζυγέω, drukčijim ljudima pridružiti se, N. T.

ἑτερόζυξ, γος, 2, jednoprežan, *πόλις* bratskoga grada lišen.

ἑτεροιόομαι, *jon.* pas., drukčiji postati, drugi oblik primiti. Od

ἑτεροῖος, 3. (*ἕτερος*), druge vrste ili kakvoće, drukčiji, osobit. Otd.

ἑτεροιότης, ἡ, različnost, raznovrsnost.

ἑτεροίωσις, εως, ἡ, poz. mijena, promjena.

ἑτερό-πλοος, ους, 2. za jednu vožnju, *ἀργύριον* novac samo za vožnju onamo, takođ. *τὰ ἑτερόπλοα.*

ἑτερό-πτολις, ι, gen. *ιος, poet.* iz drugoga grada, tuđ.

ἑτερο-ρρεπής, οῦς, 2. *poet.* koji tezulju sad na jednu, sad na drugu stranu naginja, koji jednako mjeri, jednako težak.

ἕτερος, 3., često u krazi sa članom, *at. ἅτερος, ἁτέρα, θάτερον,* gen. *θατέρου,* dat. fem. *θατέρᾳ,* nom. akuz. pl. ntr. *θάτερα, jon.* mask. *οὕτερος,* ntr. **τοὔτερον, drugi, 1. a)** sa članom i bez njega za dva pomenuta ili kao poznata uzeta predmeta; stoga *οἱ ἕτεροι* protivna stranka, protivnici, neprijatelji, *ἕτερα ἅρματα* neprijateljska kola. Kod nabrajanja: drugi, *τῆς ἑτέρας* (Plat. Krit. 44) naime *ἡμέρας* drugi dan iza ovoga što nastaje, dakle: sjutra, *ἕτερον* drugo. U tom smislu stoje često dva *ἕτ.* jedan suprot drugoga, *ἕτ. μὲν — ἕτ. δέ, οὕτερος μὲν — ὁ δὲ ἕτ.,* ili mjesto jednoga **τὰ δέ, ἄλλος δέ,** i *ὁ μὲν — ἕτ. δέ* i slič., jedan — drugi, gdje katkad i prvo ili drugo *ἕτ.* ne stoji. Isto tako često stoje jedno do drugoga, na pr. *ἕτερα δ' ἕτερος ἕτερον ὄλβῳ παρῆλθεν* jedan drugoga nadvisuje bogatstvom ovako, drugi onako. **b)** za dva predmeta, od kojih se nijedan osobito nije pomenuo, jedan, svejedno koji, dakle: jedan od dvojice ili obojice, takođ. jedan, drugi, *ἑτέροις ἐπὶ λέκτροις* za ženidbu s drugom, *ἐξ ἑτέρων μύθων* iz drugih pripovijedaka, *ὁ ἕτερος τῶν στρατηγῶν* jedan od obadvije vojvode, *χειρὶ ἑτέρῃ* s jednom od obadvije ruke, ali takođ. s jednom, s drugom rukom, pa tako i bez *χειρί* samo *ἑτέρῃ, ἑτέρηφιν* s jednom, s drugom rukom (osob. s lijevom), *τῶν ἕτεροί γε παῖδα κλαύσονται* od kojih će jedni (bilo moji ili tvoji roditelji) svoje dijete oplakivati. S negac. *οὐδ' —, μηδ' ἕτερος* nijedan od obojice, gdje inače obič. *οὐδέτερος, μηδέτερος* stoji (osob. se umeću prijedlozi, na pr. *μηδὲ μεθ' ἑτέρων = μετὰ μηδετέρων*). S *τοιοῦτος, τοιόσδε* drugi te vrste, isto takav, također, *ἕτερον τοσοῦτο alterum tantum,* isto toliko, isto tako veliko, *ἕτερα τοιαῦτα* jednako, isto, i adv. isto tako *δυοῖν θάτερον* (takođ. *θάτερα*) sa sl. *ἤ — ἤ:* od dva događaja jedan, ili — ili. **2. a)** drugi, naprema mnogima, kao *ἄλλος, ἐξ ἑτέρων ἕτερ' ἐστίν* tu je jedno (jedna zgrada) do drugoga, tako da cjelina kao da nema kraja. Tu se može prevesti i sa osim toga (Ksen. An, 1, 4, 2), *καὶ ἕτεροι περίπολοι, ἑτέρας ναῦς πέντε καὶ εἴκοσι.* **b)** drugačiji, druge vrste, različit (Plat. Prot. 333 A.), protivan, koje aps., koje *τινός* od čega ili koga, stoga *τούτων ἕτεροι* (Ksen. An. 6, 2, 8) opet drugi, a ne ovi, slič. *ἕτεροι τῶν νῦν ὄντων,* koje *παρά τι* i *ἤ τι* nego nešto. Pa tako i: drukčije, nego što bi trebalo, nesrećno, zlo, *θάτερον* protivno, nesreća (Sof. Fil. 501).

Adv. fraze jesu: *καθ' ἕτερα* drugdje, na drugim mjestima; *θάτερα* druga, protivna strana; *ἐπὶ θάτερα* na drugu stranu, nasuprot, *ἐς τὰ ἐπὶ θάτερά τινος* na protivnu stranu, s onu stranu čega, *ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα* s druge ili s one strane, na drugoj strani, i dvostruko *ἐκ μὲν τοῦ ἐπὶ θ. — ἐκ δὲ τοῦ ἐπὶ θ.* na jednoj — na drugoj strani. Tako isto stoji akuz. *ἕτερα* adv. na jedan, drugi način, *θάτερα* drukčije, zlo, *ἕτερα τοιαῦτα* isto tako, v. gore. Eliptično stoji *ἑτέρᾳ, θατέρᾳ* te znači **a)** s pomišlj. *ἡμέρᾳ* sjutradan. **b)** s pomišlj. *ὁδῷ* drukčije, na drugi način, takođ.: drugamo. **c)** s pomišlj. *χειρί* v. gore, stoga *θατέρᾳ* na protivnoj strani.

Adv. ἑτέρως na drugi način, drukčije, *ὡς ἑτέρως* protivno, posve drugačije, zlo, *ἑτ. συμβαίνειν, secus accidere,* zlo svršiti se, ne poći za rukom (Dem. 18, 212).

ἑτερο-σχήμων, 2. *poz.* promijenjena oblika.

ἑτερ-όφθαλμος, 2. jednook, na jedno oko slijep.

ἑτερό-φωνος, 2. *poet.* tuđega jezika, koji tuđim jezikom govori.

ἑτέρωθεν (*ἕτερος*), adv., **1.** s druge strane. **2.** očevidno mj. *ἑτέρωθι,* na drugoj strani, sproću, naprotiv, nasuprot.

ἑτέρωθι (*ἕτερος*), adv., **1.** o mjestu: na drugoj strani, na drugom mjestu, drugdje, drugom prilikom, u daljini (Il. 5, 531). **2.** o vremenu: drugi put, odgovarajući prednjemu *τότε μέν.*

ἑτέρωσε (*ἕτερος*), adv., **1.** na drugu stranu. **2.** na jednu (ili drugu) stranu. **3.** na koju drugu stranu, drugamo, na stranu, sklonito.

ἐτέταλτο, v. *ἐπιτέλλω.*

ἐτετεύχατο i **ἐτέτυκτο,** v. *τεύχω.*

ἔτετμον, v. *τετμεῖν.*

'Ετεωνός, *ἡ,* grad u Beotiji na Asopu, poslije Skarfe.

ἔτης, *ου, ὁ* (*ϝέτης, suetus,* stsl. сватъ), ponajv. *ep.*

i *poet.*, samo u plur., rođaci, bratučedi, stričevići, istoplemenici, pristaše kućne, daljni rođaci, stoga također.: sagrađani, zemljaci.

ἐτησίαι, *ίων, jon. ιέων, οἱ,* sa i bez *ἄνεμοι*, sada (turski) *τὰ μελτέμια*, godišnji vjetrovi, koji osob. u srpnju i kolovozu sjeveroistočno od Helesponta, sjeverozapadno od Jadranskoga mora silno duhaju, da lađe prema sjeveru gotovo ne mogu ploviti; u noći utole, a kako se sunce diže, ojačaju. Dizahu se poslije suncostaja i trajahu 40—50 dana, ali se to vrijeme može pomaknuti do rujna. Zimi duhaju različni vjetrovi u grč. zemljama i vodama.

ἐτήσιος, 2. (*ἔτος*), **1.** koji godinu dana traje, godišnji. **2.** godišnji, koji se svake godine vraća, stoga *οἱ ἐτήσιοι ἄνεμοι* = *ἐτησίαι*, v. r., u Arijana također. monsuni (vjetrovi) na Indijskom moru, koji se od šest do šest mjeseci tako mijenjaju, da od svibnja do listopada duhaju jugozapadno i obrnuto od listopada do travnja sjeveroistočno te se uz jake oluje okrenu.

ἐτήτυμος, 2. (reduplicirano *ἔτυμος*), adv. *-ύμως*, *ep.* i *poet. verus*, istinit, istinski, po istini, prav. Neutr. *ἐτήτυμον* kao adv. pa tako u Sof. El. 1452 adv. za *τὸ ἐτήτυμον: ὡς ἐτητύμως*.

ἔτι (u arzi također. *ι*, lat. *et, et-iam*), adv., **1.** o vremenu: još, još sad, još dalje, još jednako, još jednom, već još, *ἔτι γε* sad još, *ἔτι καὶ νῦν* još i sad, *νῦν ἔτι* još jednako, *καὶ ἔτι* još i dalje. S negacijama, koje katkad za njim stoje, *οὐκέτι, μηκέτι*, ne više, ne dalje, za svako vrijeme. **2.** označujući pridolaženje i osob. uz kompar. povećavajući: još, pak, dalje, osim toga, još ktomu, još dalje, pored toga i *ἔτι δέ*.

ἔτλην, v. *τλῆναι*.

ἔτνος, *εος, τό*, kaša, osob. od graška ili graha.

ἑτοιμάζω, *ἑτοιμάσω, ἡτοίμᾰσα* i *ἡτοιμᾰσάμην, ἡτοίμασμαι* u med. i pas. značenju, **1.** akt. **pripravljati,** zgotoviti, spremati, dobaviti. **2.** med. **a)** sebi što prirediti, pripraviti, spremiti se na što (*τί*), sebi pribaviti, opremiti se čim (*τί*). **b)** = akt., na pr. prinijeti, *τί* i *τί τινι*. Otd.

ἑτοιμασία, ἡ, poz. i N. T. spremnost, pripravnost.

ἑτοῖμος, *at.* također. **ἕτοιμος,** 3. i 2., adv. *-οίμως* (*ἔτυμος?*), zapr. istinit, koji je tu, pripravan, naređen, **spreman, gotov,** oružan, hitar, spravan, voljan, odlučan, brz, prigotovljen, otvoren, očit, izvjestan, istinit, koji već postoji, već je tu, ispunjen ili koji se ispunjuje, *ἕτοιμον* (*ἐστί*) lako je, jasno, gotova je stvar; *ἑτοῖμον ποιεῖσθαί τινα* učiniti da tko bude spreman, i *τί* nešto spremiti dati, upriličiti, *ἑτοῖμα ἦν* sve je bilo spremno, *ἐξ ἑτοίμου* i *ὡς ἐξ ἑτοιμοτάτου* smjesta (Ksen. Kir. 5, 3, 57), odmah, *ἐξ ἑτοίμου ἐστί* može se učiniti, ide, lako je, *τινί* komu, *αὐτοὶ ἦσαν ἑτοῖμοι ἐπαγγείλαντι* bili su spremni da mu sami glavom (*αὐτοί*) služe, ako to od njih zaište, *ὡς ἕτοιμόν σφισιν ὄν* kao da im se ne može izmaći, *ἑτοῖμα γίγνεταί τινι* netko bude gotov; *ἐς* i *πρός τι* za što; s inf. sa članom *τό* i bez njega, ili sprijed sa *ὥστε*, također. s part. fut. — Supst. *τὸ ἕτοιμον* i *τὰ ἑτοῖμα* gotovo, ono što je običaj. — Adv. *ἑτοίμως ἔχειν πρός τι* za nešto oduševljen biti. Otd.

ἑτοιμότης, ἡ, spremnost, pripravnost.

ἔτορον, v. (*τορέω*).

ἔτος, *εος, ους, τό* (zapr. *ϝέτος*, lat. *vetus*), godina, u plur. uop. vrijeme, pa tako i *ὥρα ἔτους* ljetnje doba, *εἶναι ἐτῶν τριάκοντα* ima mi 30 godina, *ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν ἔτη* oko 20 godina, *δευτέρῳ ἔτεϊ τούτων* iza toga druge godine, ali *τρίτῳ ἔτεϊ τούτων* tri godine prije toga, *ἔτος εἰς ἔτος* od godine u godinu, *κατὰ ἔτος ἕκαστον* i *κατὰ ἔτος, ἑκάστου ἔτους* svake godine, na godinu, slič. *εἰς ἔτος, ὅσα ἔτη*, ali *πολλῶν ἐτῶν* (od) mnogo godina, *πολλὰ ἔτη* već prije mnogo godina, *ταῦτα τρία ἔτη* sad pred tri godine, slič. *τρίτον ἔτος τουτί*, ali *ἀπὸ εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν εἰς τετταράκοντα* između ljudi od 25. do 40. godine.

ἐτός, adv., samo s negac.: ne bez razloga.

ἔτραπον, v. *τρέπω*.

ἐτράφην i slič., v. *τρέφω*.

Ἐτύμανδρος, *ὁ*, rijeka u kraju Dranžanâ (Euergetâ), s. Hilmend.

ἐτυμολογία, ἡ (*ἔτυμος, λόγος*), *poz.* pravi smisao, osnovno značenje koje riječi.

ἔτυμος, 2. i 3. *ep.* i *poet.* (samo neutr.), adv. *-ύμως* (*ἐτεός*), **1.** istinit, istinski, prav, izvjestan, živ, razgovijetan, *ἔτυμον* i *ἔτυμα* istinito, istina. *ἔτυμον* također. kao adv. uistinu, doista, pa tako isto *ὡς ἐτύμως* u Eshila. **2.** *τὸ ἔτυμον*, kao gram. *t. t.* osnovna riječ.

ἐτωσιο-εργός, 2. *ep.* lijen za posao. Od

ἐτώσιος, 2. *ep.* uzaludan, bezuspješan, neudesan, prazan, beskoristan, *ἐτώσιον τιθέναι τι* osujetiti, razbiti, *δῶρα ἐτώσια χαρίζεσθαι* darove uzalud rasipati.

εὖ, *ep.* **ἐύ,** pravije **ἔυ** (*υ* svagda u arzi), (zapr. neutr. od *ἐύς*, v. r.), **1. dobro, valjano,** čestito, ljudski, pravo, pravedno, točno, lukavo, srećno, udobno, stoga *εὖ κατὰ κόσμον* lijepo u redu (Il. 10, 472), *εὖ δρᾶν, ἔρδειν, ποιεῖν* pravo u čem činiti, dobro činiti, i *τινά* komu, podupirati ga, potpomagati, ugodljivim pokazati se prema njemu, ali *εὖ πράττειν* imati sreće, sreću naći, dobro nahoditi se, *τὸ εὖ πράσσειν* sreća, boljinak, ali također.: nešto dobro izvršiti, otaljati, i *εὖ πράττεσθαί τινος* u kome, t. j. preko koga srećan biti. Slič. *εὖ βεβηκώς* od sreće visoko podignut, *εὖ πάσχειν* dobročinstva primati, biti potpomagan, dobro nahoditi se, *εὖ παθὼν εὖ δρῶ* milo za drago vraćam (Sof. Fil. 668), *εὖ φέρεσθαι* biti u sreći, *εὖ ἔχειν* u dobru stanju biti, dobro je, *τινί* u čem, *πρός τι* nešto

(na pr. jelo) dobro podnositi, *εὖ ἔχει* dobro je, *εὖ κατέχειν* do dobra cilja dospjeti, *εὖ παρασχόν* ako bude dobra prilika, *εὖ εἴη* okrenulo se na sreću, bilo srećno! *εὖ διδόναι* sreću davati, *εὖ ξυνεῖναι* sporiti, pomagati, slič. *παριστάναι, εὖ προσφωνεῖσθαι* srećan doček naći, *εὖ ἱκνεῖσθαι* nakon srećno dovršenih djela doći, *εὖ τίθεσθαι* dobro izvršiti, srećno dovršiti, dobro upravljati, dobro na oku držati, *εὖ λέγειν* dobro govoriti, pravo imati, *εὖ λέγεις* dobro si rekao, pravo imaš, *εὖ φρονεῖν* i *φρ. εὖ* dobro misliti (*τὰ σά* tebi), ili pametan, vješt, razuman, razborit, mudar biti, *οὐκ εὖ φρονεῖν* ne biti zdrave pameti. Ne rijetko stoji *εὖ γε* takođ. izvan konstrukcije, lijepo! pravo! dobro! izvrsno! pa to i u rugu. Supst. znači *τὸ εὖ* ono što sreću i blagoslov nosi, dobro sviju, ali takođ. pravo, dobro. **2.** služi *εὖ* takođ. samo za objačanje, *εὖ μάλα* veoma jako, *εὖ πάντες* baš svi.

εὗ i enklit. **εὑ**, *ep.* i *jon.* mj. *οὗ*, v. I. *οὗ*.

εὖα, ἡ, poz. rimska *ovatio.*

εὐαγγελίζομαι, fut. *-λιοῦμαι* (*εὐάγγελος*), med., **1.** veselu vijest, radostan glas javljati, *τινί* komu, *τί* nešto veselo navijestiti. **2.** u N. T., gdje se i akt. nahodi, augm. *εὐηγγ.*, **a)** evanđelje navijestiti, *τινί* (*τινά*) komu. **b)** u pas. ***α)*** biti naviješten. ***β)*** evanđelje slušati.

εὐαγγέλιον, τὸ, 1. nagrada ili dar za dobru vijest, *εὐαγγέλια θύειν, βουθυτεῖν* ili *ἑορτάζειν* žrtve zaradi srećne vijesti prikazivati, blagodarenje slaviti. **2.** uop. dobra vijest ili kaža, stoga **3.** u N. T. evanđelje o Isusu Kristu. Ktomu

εὐαγγελιστής, ὁ, N. T. evanđelist, misionar.

εὐ-άγγελος, 2. *poet.* koji dobro navješćuje, koji veselu vijest nosi, aps. ili *τινί* komu, i *τινός* o čem, ili s inf. *ἐλπίς* nada u dobre glase, *δόξα* vjera u dobru vijest.

εὐαγέω, *poet.* čisto živjeti. Od

εὐ-ἀγής, 2. (*ἄγος*), **1.** *poet.* i *poz.* zapr. od krvne krivnje čist, bez krivnje, svet, bogodušan, *λύσις*, kojom će se Edip očistiti. **2.** za stvari: čist, sjajan, svijetao, jasan, koji dalek pogled daje, *πύργος, ἕδρα* (ali mj. toga su slutili *εὐαργής*).

εὐ-άγητος, 2. *poet.* koji se lako kreće, pomičan.

εὐ-άγκαλος, 2. koji se lako na rukama nosi.

Εὐ-αγόρας, *ου, ὁ,* **1.** potomak vladalačke porodice u Salamini na Cipru, oslobodio je oko g. 410. pr. Is. svoju postojbinu, kojoj postade vladaocem; postavši pomalo gospodar ostrva stekao je za nj zasluga, osob. heleniziranjem; potpomagao je Konona, pobjednika knidskoga, pa stoga su ga Atenjani podupirali god. 391. protiv Perzijanaca; nakon teška boja dobi mir, ali ga g. 374. umoriše. Isokrat je na nj napisao pohvalan govor. **2.** inače lično ime.

εὐαγρία, ἡ, srećan lov. Od

εὔ-αγρος, 2. (*ἄγρα*), *poet.* srećan u lovu, srećan lovac, prolept. *ὁ λόγος* koji srećan uspjeh daje.

εὐ-άγωγος, 2. povodljiv, zgodan, udoban.

εὔαδε, v. *ἁνδάνω.*

εὐ-αδίκητος, 3. koga bez kazni možeš vrijeđati, koji se može nogama gaziti.

εὐάζω, *poet.* **1.** akt. intr. **a)** veselo *εὖα* klicati, klicati na Bakhovoj svečanosti, *μέλεσι* u pjesmama, *ἀβρότων ἐπέων εὐαζόντων* uz klicanje božanstvenih pjesama. **b)** klicati, *τινί.* **2.** med. klicanjem Dionisa (*Βάκχιον θεόν*) slaviti.

εὐ-αής, 2. (*ἄημι*), *jon.* i *poet.* povoljno, blago duhajući, prijatan.

εὔαθλος, 2. *poet.* **1.** akt. koji se srećno bori. **2.** pas. srećno borbom osvojen.

εὐ-αίρετος, 2. (*αἱρέω*), koji se lako može uzeti, osvojiti, pren. koji se može birati, spoznati.

εὐ-αίσθητος, 2., adv. *-ήτως*, **1.** koji se lako može opaziti ili razabrati. **2.** akt. koji dobro opaža.

εὐ-αίων, *ωνος, ὁ, ἡ, poet.* koji živi srećno, srećan: takođ. koji usrećuje; *ὕπνος* Filoktetov: povoljan za brodarske vojnike, jer mu lako mogu umaći.

εὐ-αλάκατος, 2. *buk.* s krasnim vretenom.

εὐ-άλιος, 2., v. *εὐήλιος.*

εὐ-άλωτος, 2. koji se lako može uloviti, uhvatiti, dobiti.

εὐ-άμερος, 2. *dor.* mj. *εὐήμερος, poet.* vedar, *φάος* vedri sjaj dana.

εὐάν [ᾰ], *poet.* veseli usklik bakhantica.

εὐ-ανάκλητος, 2. (*ἀνακαλέω*), *poz.* koji se lako može natrag zvati, lako preokrenuti.

εὐανδρέω (*-δρος*), *poz.* naselan, napučen biti, *τινί* čim. Otd.

εὐανδρία, *ἡ,* **1.** mnoštvo krasnih, hrabrih bojnika. **2.** *poet.* muževnost, hrabrost.

εὔ-ανδρος, 2. *poet.* **1.** bogat čestitim ljudima. **2.** koji ljude usrećuje.

Εὔανδρος, *ὁ,* Arkađanin, koji je, kako se pričalo, naseobinu odveo u Laciju.

εὐ-άνεμος, 2. v. *εὐήνεμος.*

εὐανορία, ἡ (*εὐήνωρ*), *dor. poet.* muževnost, srčanost.

εὐ-άνθεμος, 2. *poet.* obilan cvijećem, cvatući, i prenes.

εὐ-ανθής, 2. koji lijepo cvjeta, cvjetan, bujan, lijepe boje, sjajan.

εὐ-απήγητος, 2. *jon.* mj. *εὐαφήγητος,* koji se lako ili dobro može opisati.

εὐ-απόβατος, 2. (*ἀποβαίνω*), kompar. *εὐαποβατώτερος,* zgodan za pristajanje.

εὐ-απολόγητος, 2. *poz.* koji se lako može opravdati.

εὐ-αποτείχιστος, 2. koji se lako može bedemom pregraditi, lako zatvoriti, *δι' ἐλάσσονος* u užem krugu.

εὐαρεστέω (*-στος*), N. T. sviđati se, pas. radovati se čemu, *τινί.*

εὐ-αρέστως, adv. od (N. T.) *εὐ-άρεστος*, milo, ugodno, kompar. *εὐαρεστοτέρως διακεῖσθαί τινι* lakše povoljiti komu, lakše zadovoljiti koga ili ugoditi mu.

εὐ-αρίθμητος, 2. koji se lako može nabrojiti, malo njih.

εὔ-αρκτος, 2. *poet.* kojim je lako vladati.

εὐ-άρματος, 2. *poet.* kolima slavan, pridjevak Tebe.

εὐαρμοστία, ἡ, dobra sveza, primjerenost, prikladnost, gipkost, mekoća. Od

εὐ-άρμοστος, 2. dobro udešen, **1.** gibak, prikladan, *τινί* za koga, *εἴς τι* za što. **2.** priličan, shodan.

εὔασμα, *τὸ, poet.*, i *εὐασμός, ὁ, poz.* (*εὐάζω*), veselo klicanje, osob. bakhanata.

εὐ-αυγής, 2. bistar, koji daleko gleda (*var. l.* za *εὐαγής*).

εὐ-αφής, 2. *poz.* mekan, ugodljiv.

εὐ-άχητος, 2. *poet.* koji jasno zveči, milozvečan.

εὐ-βάστακτος, 2. (*βαστάζω*), *jon. poz.* koji se lako može nositi, lako pomičan.

εὔβατος, 2. pristupačan, preko koga je lako prijeći.

Εὔ-βοια, *ἡ* (*βοῦς*), **1.** Eubeja, ostrvo u Egejskom moru, rastavljeno Euripom od suhe zemlje, sada Negroponte, s glavicama Artemisijom (bitka g. 480. pr. Is.) i Kenejem, gdje je ležao grad Dion i gdje se štovao *Ζεὺς Κήναιος*, na sjeveru, i golom krečovitom gorom u unutrašnjosti (*ἄκραι, τὰ ἄκρα*), a na zapadu s plodnim ravninama, zvanima *τὰ κοῖλα*. Na njegovoj južnoj obali ležao je grad Karist, na sjevernoj obali Histijeja, poslije Orej; glavni je grad bio Halkis na Euripu. Stanov. *ὁ* **Εὐβοεύς**. Adj. **Εὐβοϊκός, Εὐβοεικός** i **Εὐβόειος**, fem. **Εὐβοΐς** i **Εὐβοΐς**, gen. *οῖδος* i *οἶδος, ἡ*. **2.** takođ. ime gradu na Siciliji.

εὐβοΐς, ίδος, ἡ, poz. (eubejski) kesten.

εὔ-βοτος, 2. (*βοτόν*), **1.** *ep.* s dobrim govedima na paši, bogat govedima. **2.** *buk.* ugojen, tovan.

εὔ-βοτρυς, *υ*, gen. *-υος, poet.* pun grozdova, grôzan.

εὐβουλία, ἡ, razboritost, dobra odluka, aps. i *περί τινος*. Od

εὔ-βουλος, 2. koji se dobro svjetovao, razborit.

Εὔβουλος, ime **a)** atenskoga arhona Ol. 96, 3 = g. 394. pr. Is. **b)** atenskoga pjesnika srednje komedije oko g. 376. pr. Is. **c)** atenskoga govornika i državnika, protivnika Demostenova. On je bio začetnik prijedloga, da se svi suvišci uzimaju za kazalište, a tko bi ih iskao za ratnu blagajnicu, neka se smakne. On je branio Midiju i Eshina protiv Demostena (*π. παραπρεσβείας*); i sam je kod ugovaranja o miru g. 346. od Filipa bio podmićen te je umr'o g. 330. pr. Is.

εὐ-γαθής, 2. *dor. poet.* veseo, radostan.

εὐ-γάθητος, 2. *dor.* mj. *εὐγήθητος, poet.* koji radost pobuđuje.

εὖ γε, v. *εὖ* (potkraj).

εὐγένεια, *ἡ* (*εὐγενής*), *poet. εὐγενία*, plemenito podrijetlo, takođ. u plur. Pren. plemenitost, plemeniti duh govora.

εὐ-γένειος, 2. (*γένειον*), *ep. ἠυγένειος* (takođ. *poz.*), s krasnom, t. j. jakom bradom, ili s krasnom, jakom grivom.

εὐ-γενέτης, ὁ, poet. = *εὐγενής*.

εὐ-γενής, 2., adv. *poz.* *-ῶς* (*γένος*), plemenita roda, plemenita koljena, plemenite vrste, uop. što plemenitu pripada, stoga i o plemenitoj spoljašnosti i o značaju: plemenit, velikodušan.

εὔ-γεως, ων, at. mj. *εὔγειος, poz.* s dobrom, plodnom zemljom.

εὔ-γλωσσος, 2. *poet.* koji dobro govori, lijepo pjeva. Otd.

εὐγλωττία, ἡ, poet. jezičavost.

εὖγμα, *τὸ* (*εὔχομαι*), **1.** *ep.* ohola riječ, torlanje (Od. 22, 249). **2.** *poet.* molitva, zavjet.

εὐ-γναμπτος, 2. (*γνάμπτω*), *ep.* dobro, lijepo zavinut.

εὐγνωμονέω, poz. pravičan, obziran biti. Ktomu

εὐγνωμοσύνη, *ἡ*, plemenito mišljenje, pravičnost, blagohotnost; takođ. razboritost.

εὐ-γνώμων, 2., adv. **-μόνως**, plemenito misleći, razuman, obziran, pravičan; blag, miran, bez gorčine, *εὔγνωμόν* (*ἐστι*) sa sl. inf. pravo je da. Supst. *ὁ εὐγνώμων* pravedan sudac, *τὸ εὔγνωμον* pravičnost.

εὔ-γνωστος, 2. (*γιγνώσκω*), lako vidljiv, koji se lako poznaje.

εὔ-γομφος, 2. *poet.* dobro prišit, dobro složen.

εὐγονία, ἡ, srećno rađanje djece.

εὔ-γραμμος, 2. *poet.* lijepo crtan, s krasnim crtama.

εὐ-γώνιος, 2. *poet.* pravokutan.

εὐ-δαίδαλος, 2. *poet.* umjetno izrađen.

εὐδαιμονέω, augm. *εὐ* i *ηὐ* (*-δαίμων*), srećan, blagosloven biti, sreću imati, imućan biti, aps. i *τί* u čem, na pr. *ἀληθινὴν εὐδαιμονίαν* pravu sreću uživati, takođ. *ἔν τινι* u čem, ili s part. kad nešto čini ili ima, *τὸ εὐδαιμονεῖν* blaženstvo.

εὐδαιμονία, *jon.* **-ίη**, *ἡ*, **1.** sreća, blaženstvo, *ἐν πάσῃ εὐδ. οἰκεῖν* u potpunom blaženstvu živjeti, aps. i *ἔν τινι* ili *περί τινα*, na pr. *πολλὴ εὐδ. ἂν εἴη περί τινα* to bi bila velika sreća za koga. **2.** srećno stanje, takođ. za životinje, srećan položaj, dobro stanje, blagostanje, imućnost. Takođ. personif. kao boginja.

εὐδαιμονίζω, augm. *εὐ* i *ηὐ* (*εὐδαίμων*), srećnim cijeniti, uop. slaviti, visoko cijeniti, aps. i *τινά* ili *τί* koga ili što, *τινά τινος* i *ὑπέρ τινος* koga čega radi, takođ. *ἐπί τινι* i *διά τι* ili sa sl. *ὅτι*, Sof. OC 144 on nije prve, t. j. najbolje sreće, da bi se mogao srećnim cijeniti = njegov usud nije nipošto najbolji, da bi se slavio.

εὐδαιμονικός, 3. koji se tiče blaženstva, koji usrećuje, τὰ εὐδαιμονικά ono, u čem stoji blaženstvo. Adv. **εὐδαιμονικῶς**, srećno.

εὐδαιμονισμός, ὁ, *poz.* cijenjenje srećnim.

εὐδαιμονιστέος, 3. (adj. verb. od -νίζω), koji se mora srećnim cijeniti.

εὐ-δαίμων, 2., adv. **-μόνως**, komp. -νέστερον, superl. -νέστατα, zapr. koji ima dobra demona (isp. Plat. Fed. 107 D), stoga: blažen, srećan, u srećnim prilikama, osob. o Ateni kao najmilijemu sjedištu bogova, aps. εὐδαιμόν γε dakako, to je velika sreća, i τί, na pr. πάντα u svemu, τινός poradi čega, u čem, τινί čim, po čem. Supst. τὸ εὔδαιμον sreća, οἱ εὐδαίμονες (dobro)srećni. Napose: blagosloven, imućan, bogat, i o samom imanju; οἱ εὐδ. bogatuni.

εὐ-δάκρυτος, 2. *poet.* suzan, koji je vrijedan oplakivanja.

Εὐδᾱμίδας, ου, ὁ, ime nekojih Spartanaca, **1.** Eud. I., kralj od g. 330.—300., sin Arhidama III., brat Agisa II., otac Arhidama IV. **2.** Eud. II., sin Arhidama IV., kralj u 3. vijeku, otac Arhidama V. i Agisa IV. **3.** brat Febidin, vojvoda protiv Olinta g. 384. pr. Is.

Εὐδάνεμος, ὁ, heroj sa žrtvenikom u Ateni.

εὐ-δάπανος, 2. *poz.* koji mnogo troška pravi, mnogo troši.

εὐ-δείελος ili **εὐ-δήελος**, 2. *ep.* (od δέελος, δῆλος), daleko vidljiv, pridjevak Itake i dr. ostrva i gradova.

εὔ-δειπνος, 2. *poet.* zapr. obilno hraneći, **a)** bogatim daćama štovan. **b)** δαίς obilna, svečana gozba.

εὔ-δενδρος, 2. *poet.* pun drveća.

εὔδηλος, 2. veoma jasan ili razgovijetan, ἔκ τινος i sa sl. ὅτι ili neupr. zavis. reč.

εὐδήσω, v. εὕδω.

εὐ-δία, ἡ (kor. διϝ, v. Ζεύς), **1.** dobro, tiho, vedro vrijeme, vedrina, osob. o morskoj tišini. **2. a)** dobra volja. **b)** ἐν εὐδίᾳ i ὑπ' εὐδίας εἶναι u sigurnosti, u luci biti.

εὐ-διάβατος, 2. preko kojega se lako može prijeći, koji se lako pregazi.

εὐ-διάβολος, 2. (διαβάλλω), koji se lako može potvoriti, krivu tumačenju izložen, πρός τινα kod koga.

εὐδιαίτερος, v. εὔδιος.

εὐ-δίαιτος, 2. (δίαιτα), koji umjereno živi, umjeren.

εὐ-διαλλάκτως, adv., *poz.* lako pomirljivo.

εὐ-διάλυτος, 2. *poz.* koji se lako može razvrći, uništiti.

εὐδιανός, 3. koji grije.

εὐ-διάφθορος, 2. *poz.* koji se lako može pokvariti.

εὐδιεινός, 3. **1.** = εὔδιος. **2.** ugrijan.

εὐδιέστατος, 3. *jon.* superl. od εὔδιος.

εὐδῐκίη, ἡ (δίκη), *ep.* pravednost, pravedna presuda, stoga u plur. εὐδικίας ἀνέχειν pravdu dijeliti, pravedno postupati (Od. 19, 111).

εὐ-διοίκητος, 2. *poz.* lako probavljiv.

εὔ-διος, 2., komp. εὐδιαίτερος, superl. *jon.* εὐδιέστατος, tih, miran, vedar.

εὔ-δμητος, obič. **ἐΰδμητος**, 2. *ep.* (δέμω), dobro, lijepo građen.

εὐδοκέω, *poz.* (isp. δοκέω), veselje imati u čem, na što spreman biti.

εὐδοκία, ἡ, N. T. veselje, dopadnost, želja.

εὐδοκιμέω, augm. εὐ i ηὐ, i **εὐδοξέω**, na dobru glasu biti, štovan, ugledan, slavan biti, hvalu zaslužiti, priznanje naći, sviđati se, ime steći, odlikovati se, τὸ εὐδοκιμεῖν čast, τινῶν, ἔν τισι, διά τινων među ili pred nekojima, παρά τινι kod koga cijenjen, štovan biti, ἀπό τινος sa čega, τινί i διά τι čim, po čem, takođ. sa sl. εἰ ili s part. tim što.

εὐδοκίμησις, ἡ, i u plur., ugled, štovanje. Od

εὐ-δόκῐμος i **εὔδοξος**, 2., adv. -όξως (δόξα), koji je na dobru glasu, visoko cijenjen, ugledan, štovan, glasit, slavan, divan, aps. i ἐπί ili ἔν τινι, εἴς τι u čem ili čega radi.

εὐ-δοξέω, na dobru glasu, slavan, odličan biti; v. i εὐδοκιμέω.

εὐδοξία, ἡ, i u plur., **1.** dobar glas, slava, ugled, čast, aps. i παρά τινι u koga, i osob. u plur. pohvalna svojstva. **2.** priznanje, pohvala.

εὔδοξος, 2., v. εὐδόκιμος.

Εὔδοξος, glasit liječnik, matematik i astronom iz Knida, u 4. vijeku pr. Is.

εὐ-δρᾰκής, 2. (δέρκομαι), *poet.* zapr. oštrovid, pak uop. koji lako vidi, čuje, πάντων sve.

εὐδρομέω, *poz.* (εὔ-δρομος brzo trčeći), brzo trčati.

εὔ-δροσος, 2. *poet.* dobro orošen, obilan vodom.

εὕδω, gotovo samo *ep. jon. poet.* (u *at.* prozi mj. toga καθεύδω, v. r.), augm. ηὑ i εὑ, *ep.* inf. εὑδέμεναι, impf. iter. εὕδεσκε, fut. εὑδήσω, **1.** spavati, počivati, takođ. ići spavati, zaspati, aps. i ὕπνον sna se nauživati, slič. εὐφρόνην, ili takođ. ὕπνῳ tvrdo spavati. **2.** pren. počivati, o smrtnom snu, ili leći, mirovati, osob. o moru, kad je mirno, napokon takođ.: biti bez brige.

εὐ-έᾱνος, 2. *buk.* dobro odjeven.

εὔ-εδρος, 2. *poet.* **1.** koji lijepo stoluje. **2.** s krasnim sjedalima ili veslačkim klupama. **3.** *jon.* koji dobro, čvrsto sjedi.

εὐ-ειδής, 2. (εἶδος), naočit, krasan.

εὐ-είμων, 2. *poet.* lijepo odjeven.

εὔειρος, *poet.* = εὔερος (ἔριον), krasnorun.

εὐ-έλεγκτος, 2. (ἐλέγχω), **1.** koji se lako može pobiti. **2.** što je lako dokazati.

εὔ-ελπις, ι, gen. ιδος, pun nade, koji nadu pobuđuje, aps. i ἐπί τινι u čem, πρός τι smjerajući na što, ili s inf.

εὐ-εξάλειπτος, 2. koji se lako može istrti ili izbrisati.
εὐ-εξαπάτητος, 2. (ἐξαπατάω), koji se lako može prevariti.
εὐ-εξέλεγκτος, 2. = εὐέλεγκτος.
εὐεξία, ἡ (εὐέκτης; εὖ, ἔχω), dobra kakvoća, osob. dobar tjelesni ustroj, normalno stanje duše i tijela, zdravlje, takođ. u plur.
εὐ-έξοδος, 2. *poet.* s dobrim ili lakim izlaskom, otkud je lako izaći.
εὐέπεια, ἡ, **1.** rječitost. **2.** lijep pozdrav, pobožna želja. Od
εὐ-επής, 2. (ἔπος), **1.** koji dobro govori. **2.** pas. *jon.* koji je dobro govoren, λόγος.
εὐ-επία, *poet.* = εὐέπεια, v. r.
εὐ-επίβατος, 2. *poz.* do koga je lako doći, na što se lako popeti.
εὐ-επιβούλευτος, 2. (ἐπιβουλεύω), pletkama lakše izložen.
εὐ-επίθετος, 2. (ἐπιτίθεμαι), na koga se lako može navaliti, napadajima izložen, τινί za koga.
εὐ-επιχείρητος, 2. *poz.* koga je lako pograbiti.
εὐεργεσία, *jon.* **-ίη**, ἡ (εὐεργετέω), **1.** dobro, plemenito postupanje, dobro tvorenje, moralno dobro djelo, protivno ἀδίκημα. **2.** napose: dobro djelo, dobročinstvo, dobra usluga, zasluga, aps. i εἴς τινα prema komu, εὐεργεσίαν προσφέρειν ili καταθέσθαι ἔς τινα komu dobro činiti, ἀπὸ τοῦδε kod ove prilike, ψηφίζεσθαί τινι εὐεργεσίαν komu priznati ime εὐεργέτης.
εὐεργετέω, augm. εὐε- i εὐη-, pas. perf. εὐεργ(εὐηρ)-γέτηται, plpf. -ητο, aor. -ηθείς, s adj. verb. εὐεργετητέον (εὐεργέτης), dobro raditi, osob. dobro činiti, dobročinstva činiti, aps., ili τινά komu, za koga steći zasluge, τινά τι, na pr. τινὰ μεγάλα komu velika dobročinstva ukazati, slič. τινὰ τὴν εὐεργεσίαν, takođ. τινά τινι komu čim, i τινός i ἀντί τινος za što. U pas. dobročinstvo primati, ὑπό τινος od koga, i to τί, na pr. μείζονα veća dobročinstva, τί malenkost (napojnicu) dobiti, ὑπ' ἐμοῦ, slič. ἄλλην εὐεργεσίαν, ali takođ. εἴς τι nekomu se pomaže do čega doći.
εὐεργέτημα, τὸ = εὐεργεσία, 2.
εὐ-εργέτης, ου, ὁ (-εργός), dobrotvor, zaslužan čovjek, čovjek koji je dobre usluge učinio, takođ. kao adj. s ἀνήρ, aps. ili τινός i τινί. Napose počasno ime onih muževa, koji su stekli zasluge za državu ili za vladaoca, osob. u Perziji, gdje su kraljevi vodili gotovo račun i popis svojih dobročinitelja, dok su u Ateni njihova imena s tim pridjevkom urezivali u javne počasne stupove (εὐεργέτην τινὰ ἀναγράφειν). Stoga su čitavi narodi, na pr. Arijaspljani, nosili to ime; tako isto i knezovi, na pr. Ptolemej III. Ktomu
εὐεργέτις, ιδος, ἡ, kao fem.
εὐεργής, 2. (osn. ἐργ, v. ἔρδω), *ep.* **1.** dobro ili marljivo izrađen ili napravljen. **2.** koji se lako izrađuje, χρυσός krasno kovano zlato. **3.** dobro učinjen, neutr. pl. εὐεργέα dobročinstva.
εὐ-εργός (osn. ἐργ), **1.** *ep.* akt. koji dobro ili pravo radi. **2.** *jon.* pas. koji se lako može izraditi.
εὐ-ερκής, 2. (ἕρκος), dobro ograđen, dobro čuvan.
εὐ-ερνής, 2. (ἔρνος), *poet.* koji dobro, veselo raste.
εὔ-ερος, 2. (ἔριον), *poet.* krasnorun (*var. l.* εὔειρος).
Εὐεσπερίδες, *αἱ*, grad na obali kirenskoj, s. Benghâzi. Stanov. **Εὐεσπερῖται**, *οἱ*.
εὐ-εστώ, οῦς, ἡ (osn. ἐς, εἰμί), *jon.* i *poet.* dobro stanje, zdravlje, blaženstvo, sreća.
εὐετηρία, ἡ (ἔτος), plodnost, obilje hrane.
εὐ-εύρετος, 2. koji se lako nađe.
εὐ-έφοδος, 2. lako pristupačan, na što se lako popeti, na koga je lako navaliti.
εὐζηλία, ἡ, *poz.* srećna težnja.
εὔ-ζυγος, 2. (ζυγόν), *ep.* dobro ujarmljen, o lađi: s dobrim veslačkim klupama, čvrstotvorna, uop. dobro složen, trajan.
εὔζωμον, τὸ, jedna vrsta kupusa.
εὔ-ζωνος, *ep.* **ἐύζωνος**, 2. (ζώνη), **1.** *ep.* lijepo opasan, krasnopojasan, pridjevak plemenitih gospođa. **2.** dobro opasan, t. j. visoko opasan, za ljude, koji hoće lakše da se kreću, stoga: lako zapregnut za put, i osob. spreman na boj, aps. i πρὸς τὴν μάχην, i o kolima. ἅρματα. **3.** uop. hitar, okretan, gotov, spreman, lak, osob. za lako oružane.
εὔ-ζωρος, 2. *poet.* posve nemiješan.
εὐ-ηγενής, 2. *ep.* i *buk.* = εὐγενής (ako možda ne treba u Hom. čitati εὐ-ηφενής [ἄφενος] obilat, bogat).
εὐηγεσίη, ἡ (ἡγέομαι), *ep.* srećna uprava, blagoslovno vladanje.
εὐηγορέω, *poet. dor.* εὐαγ., slaviti.
εὐήθεια, *jon.* i *poet.* **-είη** i **-ίη**, ἡ, dobroćudnost, bezazlenost, prostota, tupoglavstvo, ludost, εὐήθεια τοῦ πολέμου priprosto, blago ratovanje. Od
εὐ-ήθης, 2., adv. **-ήθως** (ἦθος), dobroćudan, iskren, nedotupavan, lud, luckast, εὐηθες λέγειν ludo govoriti, ili εὔηθές (ἐστι) sa sl. inf. ludo je, bilo bi ludo, ili πάντων εὐηθέστατοί ἐσμεν, εἰ bili bismo najveće lude, kad i t. d. — Supst. τὸ εὔηθες prostodušnost. Otd.
εὐηθία, i *jon.* **-ίη**, v. εὐήθεια.
εὐηθίζομαι, nedotupavno, glupo govoriti.
εὐηθικός, 3., adv. -ῶς, dobroćudan, nedotupavan.
εὐ-ήκης, 2. (ἀκή), *ep.* dobro zaoštren, veoma oštar.
εὐηκοέω (εὐήκοος), τινός rado komu povoljiti, ugoditi.
εὐηκόως, adv., voljno, rado.
εὐηλάκατος, 2. s krasnim vretenom.
εὐ-ήλατος, 2. (ἐλαύνω), gdje je lako voziti se ili

jahati, τὰ εὐήλατα kamo se lako dojahati može, otvoreni, ravni krajevi.

εὐ-ήλιος, *dor.* **εὐάλιος,** 2., adv. -λίως (ἥλιος), župan, prisojan, πῦρ sunčev žarki oganj.

εὐημερέω (ἡμέρα, εὐήμερος), *poet.* vedre dane imati, s r e ć a n b i t i, sreću imati, osob. u boju; Sof. OC. 616 ako su i za Tebu (politički) snošaji prema tebi sada povoljni (t. j. među Tebom i tobom). Ktomu

εὐημερία, ἡ, vedar dan, sreća.

Εὐήμερος, ὁ, Euhemer, kirenejski filozof na makedon. dvoru Kasandrovu, koji je u svojoj ἱερά ἀναγραφή, prapovijesti, tvrdio, da su bogovi iznajprije bili ljudi, koji su poslije svoje smrti dobili božanske časti, a grob je njihov sijelo najstarijega čašćenja božjega (isp. grob Zeusov na Kreti). Rimljanin Enije preveo je taj spis.

εὐ-ήνεμος, *dor.* **εὐ-άνεμος,** 2. (ἄνεμος), *poet.* i *poz.* dobro produvan, zračan.

εὐ-ήνιος, 2. koji se lako može upravljati.

Εὔ-ηνος, ὁ, **1.** sin Okeanov i Tetidin, bog rijeke etolske; rijeka Euen, poslije Likorma, sada Fidhari u Etoliji. **2.** sin Aresov i Demonikin, otac Marpese, koja se zato zove **Εὐηνίνη** [ῑ]. **3.** pjesnik i sofist iz Para, savremenik i učitelj Sokratov. **4.** inače lično ime.

εὐ-ήνωρ, ορος, ὁ, ἡ, *ep.* (ἀνήρ), muževan, koji junake oruža, krijepi, »viteški«.

εὐ-ήρατος, 2. *poet.* ljubazan, ljubljen.

Εὐηρείδης, ὁ, *buk.* sin Euera, t. j. Tiresija.

εὐ-ήρετμος, 2. (ἐρετμός), *poet.* veslima dobro opremljen, **a)** brzoplovan. **b)** koji dobro vesla.

εὐ-ήρης, 2. (osn. ἀρ, ἀραρίσκω), *ep. poet.* i *poz.* dobro složen, dobro udešen, zgodan, pridjevak vesla i veslanja.

εὐ-ήτριος, 2. lijepo tkan.

εὐ-ηφενής, 2. (ἄφενος), *ep.* imućan, bogat.

εὐ-θάλασσος, 2. *poet.* silan na moru, δῶρον dar divnoga mora.

εὐ-θαλής [*buk.* takođ. ᾰ], 2. *poet.* i *poz.* koji lijepo raste, cvjeta.

εὐθανατέω, *poz.* imati laku, lijepu smrt.

εὐθαρσέω, neustrašljiv biti. Od

εὐ-θαρσής, 2., adv. **-ῶς** (θάρσος), dobre volje, hrabar, srčan, neustrašljiv; sup. -έστατος.

εὐθενέω, *(jon.?)* i *poz.* **εὐθηνέω,** augment ηὐ i εὐ, **1.** a k t. biti u dobrim prilikama, u s p i j e v a t i, blagosloven biti, μεγάλως bujno cvjetati. **2.** m e d. s aor. pas. ηὐθενήθην, u moći rasti, c v j e t a t i.

εὐ-θεράπευτος, 2. (θεραπεύω), koji se uslugama lako može pridobiti, lako zadužiti.

εὐθετέω, pristajati, prikladovati, sposoban biti.

εὐθετίζω, *poz.* udesiti, urediti, τί.

εὔθετος, 2. (τίθημι), *poet.* i *poz.* dobro položen, prikladan, zgodan.

εὐ-θεώρητος, 2. (θεωρέω), *poz.* koji se lako može prepoznati ili lako razumjeti.

εὐθέως, v. εὐθύς.

εὔ-θηλος, 2. (θηλή), *poet.* s punim vimenom.

εὐθημοσύνη, ἡ, dobar red, dobro uređenje. Od

εὐθήμων, 2. *poet.* (τίθημι), koji redi, red ljubi.

εὐθηνέω, *(jon.?) poz.* mj. εὐθενέω, v. r.

εὐθήρατος, 2. *poet.* koji se lako lovi, lako može postići.

εὔ-θηρος, 2. (θήρα), *poet.* srećan u lovu, srećan lovac.

εὔ-θλαστος, 2. (θλάω), *poz.* koga je lako zdrobiti, zgnječiti.

εὐ-θνήσιμος, 2. (θνήσκω), koji laku, brzu smrt zadaje.

εὔ-θοινος, 2. *poet.* s γέρας čašćenje obilnom žrtvenom gozbom.

εὔ-θραυστος, 2. *poz.* = εὔθρυπτος.

εὔ-θριγκος, *poet.* s dobrim poševačem, dobro optočen.

εὔ-θριξ, *poet. buk.*, *ep.* **ἐύ-θριξ,** τριχος, ὁ, ἡ, lijepogriv, ljepokos.

ἐύ-θρονος, 2. *ep.* koji lijepo stoluje.

εὔ-θρυπτος, 2. (θρύπτω), *poz.* koji se lako krši, lomi, buhav, truo.

εὐθύ, adv., v. εὐθύς.

εὐθύ-γραμμος, 2. *poz.* u ravnoj crti, ravan.

Εὐθύ-δημος, 1. atenski vojvoda, koji je zajedno s Nikijom mir potpisao te je s njim vojevao na Sirakusu. **2.** sofist iz Hija, koji je neko vrijeme u Turijima i zatim u Ateni naučao; po njemu je prozvan jedan Platonov dijalog. **3.** sin Dioklov, zvan ὁ Καλός, prijatelj i učenik Sokratov. **4.** sin Kefalov, brat Lisijin. **5.** inače lično ime.

εὐθυ-δίκαιος, 2. *poet.* strogo pravedan.

εὐθύ-δικος, 2. (δίκη), *poet.* koji pravedno sudi, pravedan.

εὐθυδρομέω, N. T. pravim putem, upravo ići kamo.

εὐθυ-εργής, 2. *poz.* u ravnoj crti rađen.

εὐθυμαχία, ἡ, *poz.* otvorena bitka.

εὐθυμέω, 1. a) aps. dobre volje, milostiv biti. **b)** tranz. r a z v e s e l i t i. **2.** m e d. dobre volje, veseo biti, r a d o v a t i s e, aps. i ἐπί τινι.

εὐθυμία, ἡ, dobra volja, radost, veselje, u plur. zabave, radosti, slasti.

εὔθυμος, 2., adv. **-θύμως,** komp. -ότερον, **1.** *ep.* milostiv. **2.** d o b r e v o l j e, s mirom duševnim, vedar, bistar, živ, junačan.

εὐθύνη, *at.* εὔθυνα, ἡ, češće u plur. **εὔθυναι** i **εὐθῦναι,** αἱ (εὐθύνω), **1.** p o l a g a n j e r a č u n a, odgovaranje za pravo stanje (stoga εὐθύνη), τινός o čem, ili sa sl. ὡς, što ga je svaki birani činovnik, poslanik i uop. svaki, koji je izvanredno za više od 30 dana dobio kakav nalog, na koncu svoga djelovanja morao da polaže. To se zvalo εὐθύνας ἔχειν, ὑπέχειν ili εὐθύνην i εὐθύνας διδόναι, i iskati račun εὐθύνας

ἀπαιτεῖν. Koji ga nije mogao da položi, na njega bi pala atimija. Stoga **2.** parnica poradi položenih računa. **3.** uop. račun, odgovornost, kojoj je svaki govornik i vođ koje stranke bez osob. naređene kontrole bio izložen. **4.** u Platona pače: kazan krivaca.

εὔθυνος, ὁ, istražitelj, sudija, u Ateni deset sporednih činovnika (nadglednika) dodijeljenih logistima, vrhovnim nadzornicima svih činovnika, koji su s javnim novcima imali posla.

εὐθυντήρ, ῆρος, ὁ, *poet.* upravljač; kaznitelj.

εὐθυντηρία, ἡ (εὐθυντήρ upravljač, s οἴαξ = krmilo), *poet.* žabica od kormana, u kojoj je krma bila učvršćena te se mogla kretati.

εὐθυντήριος, 3. *poet.* koji vlada, upravlja. Za

εὐθύνω, augm. ηὐ i εὐ, fut. -ὐνῶ, *ep. jon.* i *poet.* **ἰθύνω,** aor. ἴθυνε [ι], konj. *ep.* ἰθύνομεν, -ετε, i aor. pas. *ep.* ἰθύνθην; takođ. med. (εὐθύς), **I. akt.** i **pas. 1.** ravno praviti, upraviti, τὶ ἐπὶ στάθμην nešto po ravnalu odmjeriti; pas. ἵππω ἰθυνθήτην konji opet stadoše ravno uz rudu. **2.** pren. τινά koga ispraviti, t. j. kazniti, τινί čim, τινός s prekršaja kriviti, tužiti ili krivcem naći. **3.** ravno upraviti, voditi, ravnati, τί, τινά, i to ἐπί, παρά τι ili s adv. mjesta. Pren. upravljati, τινά ili τί. ὁ εὐθύνων upravljač, krmar. **II. med.** ravnati, upraviti, τί nešto od sebe, i to ἐπί τινι ili τινος na koga, τινί čim.

εὐθυπλοκία, ἡ, ravno pletenje, tkanje.

εὐθυπορέω (εὐθύπορος), *poet.* ravno otići, pren. πότμος usud, koji srećno plovi.

εὔ-θυρσος, 2. *poet.* νάρθηξ, krasan, jer je θύρσος sinoniman s νάρθηξ.

εὐθύς, εῖα, ύ, *ep. jon.* i *poet.* **ἰθύς,** εῖα i έα, ύ [ι], **1. ravan,** u pravcu, prijek, εὐθυτέρα ὁδός prijeki, t. j. kraći put. — Supst. ἡ εὐθεῖα, **a)** (*sc.* ὁδός) ravni put. **b)** (*sc.* γραμμή) *poz.* kao matem. *t. t.* pravac, ἐπ' εὐθείας u pravcu, ravno. **c)** (*sc.* πτῶσις) *poz.* kao gram. *t. t.* nominativ. **2.** pren. prav, otvoren, pravedan, τὸν ἰθὺν ἔφαινε λόγον pokazao je prav govor t. j. *confessus est,* elipt. ἡ ἰθεῖα naime δίκη pravedna sudačka presuda, ili s pomišlj. ὁδός pravi put. Adv. τὴν ἰθέαν ili εὐθεῖαν, naime ὁδόν *rectā,* pravim putem, upravo, otvoreno, ἐκ τῆς ἰθέης (τέχνης) upravo, bez obzira, otvoreno, = ἰθέῃ τέχνῃ Herodot, πρὸς ἰθύ upravo nasuprot, ἐκ i ἀπὸ τοῦ εὐθέος i ἀπ' εὐθείας upravo, ravno, ἐς εὐθύ upravo, pravce, otvoreno.

Adv. **εὐθέως, εὐθύς, εὐθύ,** *ep. jon.* i *poet.* **ἰθέως, ἰθύς, ἰθύ, 1.** za mjesto (osob. εὐθύς, ἰθύς, εὐθύ i ἰθύ): upravo, pravce, ravno, *rectā* upravo prema čemu, upravo nasuprot, aps. ili τινός, ἐπί τινος, ἐπί i πρός τι i τινα upravo na što ili koga, ravno na što, takođ. blizu, odmah do. **2.** za vrijeme i prilike (osob. εὐθύς, εὐθέως, ἰθύς, ἰθέως): *illico,* smjesta, odmah, naprečac, od početka, od poroda, odjedamput, bez okolišenja, na primjer (da se odmah navede primjer), εὐθύς—γε baš, ovaj čas, ἔκ τινος odmah od izvjesna vremena ili od početka; ἐπεί, ὡς ili s part., kako, čim. Superl. *ep.* ἰθύντατα, na posve prav način. Otd.

εὐθύτης, ἡ, N. T. upravnost, ῥάβδος εὐθύτητος pravedno žezlo; i

εὐθύ-φρων, 2. *poet.* prave misli, blagohotan.

Εὐθύφρων, ονος, ὁ, muško ime, vok. Εὐθύφρον, lice u Platonovu dijalogu istoga imena.

εὐθυωρία, ἡ, pravac.

εὐθύωρον (εὐθύ, ὥρα hod), adv., ravnim putem, upravo.

εὐιάζω, *poet.* = εὐάζω.

εὐίλατος, 2. (ἵλεως), *poz.* vrlo milostiv, vrlo prijazan, vrlo blag.

εὔιος, 2. (εὐάν), *poet.* i *poz.* **1.** εὐοῖ vičući, kličući, pridjevak Bakha, koji se sad εὔιος Βάκχος ili θεός, sad samo Εὔιος zove, i εὔιον πῦρ oganj, t. j. zublje onih što viču εὐοῖ, t. j. tijadâ. **2.** uop. bakhovski.

εὔ-ιππος, 2. **1.** koji ima dobra konja. **2.** *poet.* koji ima lijepe konje, bogat konjma, viteški, ponosit, δῶρον dar lijepih konja.

εὐ-καθαίρετος, 2. koji se lako može svladati.

εὐ-κάθεκτος, 2. (κατέχω), koji se lako može držati u redu, kojim je lako vladati.

εὐκαιρέω, imati vremena, dati se na što.

εὐκαιρία, ἡ, **1.** pravo, zgodno vrijeme. **2.** pren. blagostojanje, bogatstvo, moć. Od

εὔ-καιρος, 2., adv. **-καίρως,** komp. -ρότερον, u pravo vrijeme, zgodan, prikladan.

εὐ-κάματος, *poet.* bez muke.

εὐ-καμπής, 2. (κάμπτω), *ep.* dobro, lijepo zavinut, *poz.* takođ. gibak, okretan.

εὐ-κάρδιος, 2., adv. -ίως, *poet.* srčan, hrabar, postojan.

εὐκάρπεια, ἡ, *poet.* i εὐκαρπία, ἡ, plodnost. Od

εὔ-καρπος, 2. pun plodova, plodan.

εὐ-κατάλυτος, 2. koji se lako može ukloniti, s komp. -τώτερος.

εὐ-καταφρόνητος, 2. koji se lako može prezirati, neznatan, sitan, οὐκ εὐκατ. ἐστι s njim se nije šaliti, aps. i ἔν τινι.

εὐ-κατέργαστος, 2. (κατεργάζομαι), **1.** koji se lako može učiniti; koji se lako može svladati. **2.** koji se lako može izraditi, probavljiv.

εὐ-κατηγόρητος, 2. koji se lako može okriviti.

εὐ-κέατος, 2. *ep. buk.* mj. εὐκέαστος (κεάζω), dobro cijepan, koji se lako cijepa.

εὐ-κέλαδος, 2. *poet.* koji dobro zveči.

εὔ-κερως, ων, *at.* mj. εὐκέραος (κέρας), *poet.* krasnorog, rogat.

εὔκηλος, *dor.* εὔκαλος, v. ἕκηλος.

εὐ-κίνητος [ι], 2. lako pomičan, hitar, okretan; razdražljiv.

εὐ-κίων [ι], *poet.* s krasnim stupovima.

ἔὔκλαρος, 2. *poet.* dobre sudbine, srećan.

εὐ-κλεής, *ep.* **ἐυκλ.,** **εὐκλεής** i **-κληής,** 2., akuz. sing. εὐκλέα mj. εὐκλεέα, εὐκλεᾶ, i akuz. plur. εὐκλεῖας mj. εὐκλεέας (κλέος), slavan, častan, glasit, slavljen, divan. Adv. **εὐκλεῶς,** *ep.* **ἐυκλειῶς,** na dobru glasu, slavno, osob. τελευτῆσαι i slič.

εὔκλεια, *at.* takođ. εὐκλείά, *ep.* **ἐυκλείη,** ἡ, **1.** dobar glas, slava, glasitost, takođ. ironički: lijepa slava, aps. i τινός, na pr. ὤν στέφανον εὐκλείας μέγαν kojih velik vijenac slave = στέφ. εὐκλεᾶ (Sof. Aj. 460); ali τί πατρὸς εὐκλείας ἄγαλμα μεῖζον; koji je zaklad veći od slave očeve? ili **πᾶσαν εὐκλ.** φέρων svakom najvećom slavom urešen, i napokon τινὰ εὐκλείης ἐπιβῆσαι koga do slave uzvisiti. **2.** pridjevak Artemide, t. j. slavna, koja je u Ateni imala hram, osnovan poslije pobjede kod Maratona, a tako i u Tebi i drugdje. Njezina se svetkovina zvala **Εὔκλεια, τά.**

Εὐκλείδης, ου, **1.** jedan od tridesetorice u Ateni g. 404. **2.** atenski arhon godine pomilovanja 403.: uspostavljanje Solonova ustava, uvedenje novoga jonskoga alfabeta sa 24 pismena i dr. **3.** iz Megare, jedan od najstarijih i najvjernijih učenika Sokratovih, osnivač megarske filozofske škole (Ἐριστικοί ili Διαλεκτικοί, οἱ ἀπ' Εὐκλείδου). **4.** slavan aleksandrijski matematik, oko g. 300. pr. Is., pisac glasovitih στοιχεῖα i astronomskih Φαινόμενα.

εὐκλεΐζω, aor. εὐκλέισα, *poet.* slaviti, častiti, dičiti.

ἐυκλήις, -ιδος, ἡ (κληίς), *ep.* dobro zatvoren. (ἀραρυῖα dobro složen, drugi: ἐϋ κληῖσ' ἀραρυῖα s dobrom ključanicom.)

εὐκλήρημα, τό, *poz.* dobar usud, srećna sudbina.

εὔκληρος, 2. *poet.* srećan.

ἐυ-κνήμις, -ιδος, ὁ, ἡ, *ep.* samo u nom. i akuz. pl., nazuvčari (ili od κνήμη, stegno: s lijepim, jakim stegnima ili nogama).

εὐ-κοινόμητις, ὁ, ἡ, *poet.* koji se zajedničkim savjetom dobro brine.

εὐκολία, ἡ, **1.** čednost u jelu, umjerenost, smjernost, περί τι u čem. **2.** lakoća (takođ. dar, πρός τι), uop. usrđe, prijaznost, πρός τι. Od

εὔ-κολος, 2., adv. **-κόλως,** smjeran, umjeren, u sebi zadovoljan, vedar, veseo; bez teškoće, lak, rad; εὐκόλως ἔχειν πρός τι naginjati na što.

εὐ-κομιδής, 2. (κομιδή), *jon.* dobro držan.

εὔκομος, 2. *poet.* ljepokos, ljeporun.

εὔ-κομπος, 2. *poet.* bučan.

εὔ-κοπος, 2. N. T. lagan, bez muke, komp. -κοπώτερον.

εὐ-κόσμητος, 2. *ep.* = εὔκοσμος.

εὐκοσμία, ἡ, dobar rad ili dobro uređenje, napose: uredno vladanje, djeloredn ost, čednost.

εὔ-κοσμος, 2., adv. **-κόσμως,** lijepo uređen, kitnast, kićen (Eur. Bakh. 235 *var. l.* εὐόσμος). Supst. τὸ εὔκοσμον ozbiljno držanje, ὡς εὐκοσμότατα što kićenije.

εὔ-κραιρος, 2. *poet.* s krasnim rogovima.

εὔ-κρατος, 2. dobro miješan.

εὔκρηνος, 2. *poet.* s dobrim vrelima, obilan izvorima.

εὔ-κριθος, 2. *buk.* rodan ječmom.

εὐκρίνεια, ἡ, čistota, zdravlje, svježina.

εὐκρινέω, dobro izbirati. Od

εὐ-κρινής, 2., adv. -νῶς (κρίνω), dobro uređen, **a)** čist, zdrav, uredan (o tijelu). **b)** razgovijetan, πάντα εὐκρινέα ποιέεσθαι sve u dobar red dotjerati.

εὔ-κριτος, 2. koji se lako može odlučiti, razgovijetan.

εὐ-κρότητος, 2. (κροτέω), *poet.* čekićem dobro tučen ili kovan.

εὔ-κρυπτος, 2. (κρύπτω), *poet.* koji se lako može sakriti.

εὐκταῖος, 3. (εὔχομαι), *poet.* **1.** posvećen, zavjetovan, *votivus*, na pr. za žrtvu, izmoljen, koji zavjet, molitvu sadržava, εὐκτ. χάρις zavjetni dar. — Supst. εὐκταῖα (zavjet) φαίνων t. j. što je zavjetovao dajući. **2.** zazivan, Θέμις zazivana za svjedokinju Jasonovih obećanja. **3.** koga treba poželjeti, poželjan.

εὐ-κτέανος, 2. *poet.* imućan.

Εὐκτήμων, ονος, arhon u Ateni g. 408., i drugi.

εὐκτικός, 3. *poz.* želeći; kao gram. *t. t.* ἡ εὐκτική (*sc.* ἔγκλισις), optativ, željni način.

ἐυ-κτίμενος, 3. *ep.*, i **ἐύ-κτιτος,** 2. *ep.* (osn. κτι, κτίζω), dobro građen, dobro nastanjen, dobro zasađen, dobro obrađen, stojni.

εὐκτός, 3. (εὔχομαι), **1.** *ep.* željen, poželjen. **2.** koga treba željeti, poželjan.

εὔ-κυκλος, 2. dobro, lijepo zaokružen, osob. o štitu; s krasnim točkovima.

εὐλάβεια, ἡ, u krazi ηὐλάβεια, **1.** opreznost, smotrenost, neodlučnost, staranje, razboritost, zdušnost, bojazan, τῶν πεπραγμένων u radu, πρός τινα i τι strah od koga ili čega. **2.** u N. T. strah božji, strah.

εὐλαβέομαι, augm. ηὐ i εὐ, dep. pas. s fut. εὐλαβήσομαι, aor. ηὐλαβήθην, perf. ηὐλάβημαι, adj. verb. εὐλαβητέον, **1.** paziti se, oprezno raditi; ustručavati se, žacati se, obzirati se, bojati se, uklonjati se, izbjegavati, koje aps., na pr. εὐλαβούμενον προσφέρειν s velikim oprezom upotrebljavati, koje τί ili τινά, koje s μή ili ὅπως μή, i to katkad tako, da se obj. zavis. rečenice prevuče u glavnu, koje s inf. sa članom i bez njega, pak sa i bez μή. **2.** *poet.* čuvati, brinuti se, bdjeti, aps. i τί.

εὐλαβής, 2., adv. **-ῶς,** komp. -εστέρως (λαβεῖν), **1.** koji oprezno prima ili postupa, oprezan, bojažljiv, aps. i περί τι pri čem, τὸ εὐλαβές zdušnost. **2.** N. T. bogobojazan.

εὐλαβίη, ἡ, *poet.* = εὐλάβεια.

εὐλάζω, fut. εὐλάξω, *dor.* εὐλαξῶ, orati (v. εὐλάκα).

Εὐλαῖος, ὁ, rijeka u Susijani, koja utječe u Per-

zijski zaliv, Ulaï, perz. Hoaspes, s. Kerkha. Od nje vodi prokop Kala-el-Hafar u Mignan do Tigrisa.

εὐλάκα, ἡ, *dor. poet.* (isp. αὖλαξ), raonik, lemeš, ἀργυρέᾳ εὐλάκᾳ εὐλάζειν u proročištu: srebrnim oralom orati = glad imati, gladovati.

εὔλειμος, 2. *poet.* i **εὐ-λείμων,** 2. *ep.* bogat livadama.

εὔ-λεκτρος, 2. (λέκτρον), *poet.* lijepo prikladan za bračnu postelju, dražestan, krasan, pridjevak Kipride: koja budi ljubav prema dražesnim nevjestama.

εὔ-λεξις, 2. *poz.* koji se dobro izrazuje.

εὐλή, ἡ (kor. ϝελ, ϝλη, viti, viti se, s ἐ protet.), c r v, samo u plur.

εὔ-ληπτος, 2., adv. **-λήπτως,** superl. -πτότατα (λαμβάνω), koji se lako može zgrabiti ili dobiti ili svladati, zgodan.

εὔληρα, τὰ (kor. ϝελ, ϝλη, viti se, s ἐ protet. = lat. *lorum* od *vlo-rum*), *ep.* uzda.

εὐ-λίμενος, 2. *poet.* s krasnom lukom.

εὐλογέω (εὔλογος), **1.** slaviti, τινά, πλεῖστ' ἐπαίνοις u najvećoj slavi slaviti. **2.** *poz.* i N. T. blagosiljati, usrećiti.

εὐλογητός, 3., N. T. uvelike hvaljen.

εὐλογία, ἡ (εὐλογέω), **1.** slavljenje, hvala. **2.** lijep izričaj. **3.** N. T. uljepšavanje riječima (protivno χρηστολογία); blagoslov, obilan dar, sveta večera ili pričest.

εὐλογίστως, *poz.* adv. od εὐλόγιστος (λογίζομαι), pametno, mirno.

εὔ-λογος, 2., adv. **-λόγως,** **1.** koji lijepo zveči, samo naoko, osob. za dobre izlike. **2.** r a z u m a n, iz dobrih razloga, dobro obrazložen, koji se dobro slaže, s pravom, osob. εὔλογον (naime ἐστί) sa sl. inf. S u p s t. τὸ εὔλογον pravo na što, τὰ εὔλογα prirodno. Adv. εὐλ. ἔχειν istinit biti.

εὔ-λογχος, 2. *poz.* koji ima srećan usud.

εὔ-λοφος, *poet.* s krasnom perjanicom; takođ. sa strpljivom šijom.

εὔ-λοχος, 2. *poet.* pomoćnik kod porođaja.

εὐ-λύρας, ὁ, *dor.* mj. -ρης, *poet.* s krasnom lirom.

εὔ-λυτος, 2. koji se lako razdrešuje, **a)** lagan, lako moguć. **b)** *poz.* hitar, žustar.

εὐμάθεια, ἡ, *poz.* **1.** lakoća u učenju i shvaćanju. **2.** volja za učenje.

εὐ-μᾰθής, 2. (μαθεῖν), **1.** koji se lako može učiti, razumljiv, razgovijetan. **2.** a k t. koji lako uči ili shvata.

Εὐμάθης, ους, jedan od tridesetorice u Ateni.

εὐμαθίη, ἡ, *poet.* = εὐμάθεια.

Εὔμαιος, ὁ, sin Ktesija, kralja ostrva Sirije, svinjar Odisejev.

εὐ-μάκης, *dor.* mj. εὐμήκης.

εὐ-μάρεια (-μάρια), *jon.* **-είη** i **-ίη,** ἡ, l a k o ć a, t. j. **a)** okretnost. **b)** udobnost, ugodnost. **c)** zgodnost, lakoća primanja, lako privikivanje na što (πρός τι), zaliha čega, εὐμαρείᾳ χρῆσθαι imati zgodno. Napose *jon.* kao franc. ***commodité*** za stolicu i zahod.

εὐ-μᾰρής, 2. *poet.*, adv. εὐμαρέως, u prozi **εὐμαρῶς** (μάρη = χείρ), l a k, **a)** zgodan, bez muke. **b)** koji lako tvori, lako pomaže, pun sredstava, pomoćnik.

εὔμαρις, ιδος, ἡ, *poet.* istočna muška obuća.

εὐ-μεγέθης, 2. (μέγεθος), **1.** znatno velik. **2.** od zamašaja, znamenit.

εὐμέλεια (μέλος), *poz.* dobro pjevanje, lijepa modulacija.

εὐμένεια, *jon.* **-είη,** ἡ, d o b r o t a, milost, παρά τινος od koga, πρὸς τὸ θεῖον pravo držanje prema božanstvu.

εὐ-μενής, 2., adv. **-ῶς,** komp. -εστέρως i -έστερον, *ep.* **εὐμενέτης,** ου, ὁ (μένος), d o b a r, s k l o n, m i l o s t i v, dobrostiv, prijazan, ljubazan; dobrosrećni; o putu: lagan, z g o d a n; aps. i τινί prema komu, ili s inf.: za što. — S u p s t. τὸ τῶν θεῶν εὐμενές milost bogova. — A d v. **εὐμενῶς** διατεθῆναι πρός τινα milostiv biti prema komu, dobro misliti komu.

Εὐμένης, ους, ὁ, **1.** iz Kardije, privatni tajnik i general Aleksandrov, od Antigona g. 315. pr. Is. smaknut. **2.** kraljevi pergamski: **a)** Eumen I. g. 263.—241. **b)** Eumen II. g. 197.—159., *amicus populi Romani*, sin Atala I., osnivač pergamske knjižnice.

Εὐμενίδες, αἱ, eufemistično ime Erinijâ, najprije u Sikionu, a zatim, kako je atenski areopag odriješio Oresta, takođ. u Ateni, gdje su se pravim imenom zvale Σεμναί. Otd.

εὐμενίζομαι, med., impf. ηὐμενίζετο, sebi sklonim učiniti, τινά τινι koga čim.

εὐ-μετάβλητος, 2. *poz.* = slijed.

εὐ-μετάβολος, 2. (μεταβάλλω), p r o m j e n l j i v, nepostojan.

εὐ-μετάδοτος, 2. N. T. koji rado dijeli, podašan, podatljiv.

εὐ-μεταχείριστος, 2. (μεταχειρίζω), s k i m j e l a k o p o s t u p a t i, **a)** lak, udoban; τὸ εὐμ. lakoća. **b)** dobroćudan. **c)** koga je lako pobijediti.

εὔ-μετρος, 2. (μέτρον), *poet.* dobro odmjeren.

εὐ-μήκης, 2. veoma dug, velik.

εὔ-μηλος, 2. (μῆλον), *ep.* pun ovaca.

Εὔμηλος, ὁ, sin tesalskoga kralja Admeta i Alkestide, četovođa pod Trojom.

εὐμηχανία, *poet.* i *poz.* mudra dosjetka.

εὐ-μήχανος, adv. *poz.* **-χάνως** (μηχανή), **1.** a k t. koji se zna dobro svjetovati, s p r e t a n, uman, vještački. **2.** p a s. dobro smišljen.

εὐ-μίμητος, 2. koga je lako nasljedovati.

εὐ-μίσητος [ῑ], 2. (μισέω), na koga treba veoma mrziti, veoma mrzak.

εὔ-μιτος, 2. *poet.* s krasnim, tankim nitom.

εὔ-μιτρος, 2. *buk.* lijepo opasan.

ἐυ-μμελίης, ὁ, *ep.* mj. εὐ-μελίης, gen. ἐυμμελίω

(μελία), s dobrim jasenovim kopljem, koplju vješt, kopljometnik.

εὔ-μνᾱστος, 2. *dor.* i *poet.* mj. εὔμνηστος (μιμνήσκομαι), koji pamti, pamtilac; εὔμν. δεῖμα τρέφουσα u strahu, koji me opominjao.

εὐμορία, ἡ, *poz.* **1.** srećno imanje. **2.** dobra kakvoća koje stvari. Od

εὔ-μοιρος, 2. (μοῖρα), **1.** dobro nadaren, usrećen čim. **2.** *poet.* srećan.

εὔ-μολπος, 2. *poet.* koji lijepo pjeva.

Εὔ-μολπος, ὁ, sin Posidonov i Hionin, knez trački, koji je u savezu s Eleusinjanima protiv Atenjana i njihova kralja Erehteja vojevao, da dobije Eleusinu. On je osnovao misterije (tajne) u Eleusini, i od njega su u Ateni οἱ **Εὐμολπίδαι** dobili ime. Ovoj svećeničkoj porodici (druga su bili Κήρυκες) pripadaše sveta služba u misterijama, te su se iz nje birali ἱεροφάντης i jedan ili više ἐξηγηταί, koji su staro sveto nepisano pravo, osobito božje i svećeničko pravo, imali tumačiti i prekršaje kod misterija kazniti.

εὐμορφία, ἡ, krasno obličje, ljepota, παρά τινι čija.

εὔ-μορφος, 2. (μορφή), *poet.* i *poz.* ljepolik, takođ. kićen, štovan. Superl. εὐμορφότατος.

εὐμουσία, ἡ, *poet.* i *poz.* smisao za umjetnost, umjetnički smisao, τινός za što. Od

εὔ-μουσος, 2. (Μοῦσα), *poet.* umiljat, dražestan.

εὐνάζω i **εὐνάω** (εὐνή), *ep.* i *poet.* **I. akt.** tranz. polagati, u zasjedu metati, τινά; pren. uljuljati, uspavati, umiriti, upokojiti, utišati, κακόν zlo, ublažiti, τινά i τί, i to τινί čim (Sof. Trah. 1005 treba čitati εὐνᾶσθαι mj. εὐνᾶσαι). **II. med.** i **pas.** **εὐνάζομαι** i **εὐνάομαι** s aor. ηὐνάσθην i ηὐνήθην (εὐν.), položiti se, osob. u postelju leći, spavati leći, spavati, τινί i παρά τινι kod koga ili čega, i (ἐν) φιλότητι u ljubavnom zagrljaju. Pren. ublažiti se, utišati se.

εὐ-ναιετάων, ουσα, ον (ναιετάω), *ep.* i **εὐναιόμενος**, 3. (ναίω), *ep.* dobro nastavan, naselan, za stanovanje zgodan, udoban.

εὐναῖος, 3. (εὐνή), *poet.* koji postelji pripada, mirujući, ležeći; ženidben. — Supst. ἡ εὐναία, **a)** gnijezdo. **b)** družica u krevetu. **c)** *sc.* ἄγκυρα, kamen, koji služi kao sidro.

εὐναστήριον i εὐνατήριον, v. εὐνή.

εὐνάτειρα, ἡ, *poet.* i *buk.* drugarica u postelji, fem. za

εὐνατήρ, ῆρος, i εὐνάτωρ, ορος, ὁ, *poet.* drug u postelji, muž.

εὐνάω = εὐνάζω.

εὐνέτης, ου, ὁ, *poet.* drug u postelji, muž. Od

εὐνή, ἡ, s *ep.* gen. εὐνῆφι, *poet.* takođ. **εὐναστήριον** i εὐνατήριον i εὐνητήριον, τὸ, oboje u plur. = sing. (od εὐδνή, k εὕδω), **1.** loža, i za vojnike: òkô, tabor, takođ. za životinje, stoga: gnijezdo, i ὕπνου γᾶς εὐναί spilje za drijemanje, gdje bi zaspali oni, koji su željeli dobiti proroštvo. Napose: ložnica, postelja (Od. 23, 179), krevet, posteljina, uzglavlje, pa tako i: bračna postelja, *lectus genialis*, zagrljaj, brak, ὀρθουμένης εὐνῆς u nepomućenom braku, οἱ εὐνὰς ὑποκλεπτόμενοι koji su za bračnu postelju varani; takođ. žena, stoga ἡ κάτω εὐνή žena, koja boravi u podzemnom svijetu. **2.** *poet.* mir, ležanje mrtvaca, mjesto počinku, grob (Sof. El. 428). **3.** (u plur.) *ep.* kamenovi, koji lađu ustale da miruje, bilo kao balast ili kao sidra, koja se privezivahu o užeta i s kljuna lađenog bacahu (βάλλειν) u more, dok bi se krma na suhu vezala o drveta ili kamenje.

εὐνῆθεν, *ep.* adv., iz postelje.

εὔνημα, τὸ, *poet.* ljubavni zagrljaj, brak.

εὐνητήριον, v. εὐνή.

εὐνήτρια, ἡ, *poet.* drugarica u postelji.

εὐνήτωρ, ορος, ὁ, v. εὐνατήρ.

I. **εὖνις**, akuz. ιν, ὁ, ἡ, *ep.* i *poet.* lišen, izgubivši.

II. **εὖνις**, ιδος, ἡ (εὐνή), *poet.* žena, nevjesta, mlada zaručnica.

ἐΰ-ννητος, 2. *ep.* mj. εὔνητος (νέω), lijepo preden, tkan.

εὐνοέω (εὔνοος), dobro misliti, povoljan, sklon biti, milostivim pokazati se, τινί.

εὔνοια, ἡ, *jon.* **-οίη** (sumnj.), (εὐνοέω), dobro, prijazno mišljenje, blagohotnost, sklonost, milost, saučešće, ljubazna revnost, εὔνοιαν ἔχειν milost uživati, ali i prijaznost pokazati (činom), τινί i εἴς, πρός τινα (prema) komu, ὡς εὐνοίας τις ἔχει = prema njegovoj sklonosti, ἐν εὐνοίᾳ ἔχειν τι prema čemu pokazati se sklonim, takođ. τὴν ἴσην εὔνοιαν ἀποδιδόναι jednako saučešće pokazivati, i εὔνοια i τὰ τῆς εὐνοίας (dokazi ljubavi) ποιεῖ očituju se, τινί kod koga, εἴς τινα prema kome. U plur. dokazi prijazna mišljenja, διδόναι dobrovoljne darove davati (Dem. 8, 25). Konstr. τινός i παρά τινος od koga, τινός, εἴς, πρός τινα i τινί prema kome, pa tako i σή i slič. prema tebi, i s akuz. s inf. prijaznu želju gajiti da; εὐνοίᾳ, κατ', δι' εὔνοιαν, ἐπ' εὐνοίᾳ, μετ' εὐνοίας prijazno, ljubazno, iz ljubavi, dobro misleći, δι' εὐνοίας s prijaznošću, dobrotom.

εὐνοϊκός, 3. (εὔνοος), ljubazan, prijazan; ktomu adv.

εὐνοϊκῶς, superl. -κώτατα, ljubazno, prijazno, εὐν. ἔχειν aps. i τινί ili πρός τινα dobro misliti komu.

εὐνομέομαι, augm. ηὐ i εὐ, dep. s fut. εὐνομήσομαι i aor. ηὐνομήθην (εὔνομος), dobro biti upravljan, dobro biti uređen, do boljega reda doći, dobar ustav imati ili dobiti.

εὐνομία, *jon.* **-ίη**, ἡ, **1.** dobro obdržavanje zakonâ, zakonitost, pravičnost. **2.** dobar zakonit red, dobar ustav.

εὔ-νομος, 2. koji ima dobre zakone.

Εὔνομος, ὁ, **1.** ugledan Atenjanin, kojega je

Konon oko g. 392. kao poslanika poslao k starijemu Dionisiju sirakuskomu, g. 389. zapovjednik brodova u Helespontu. **2.** inače lično ime.

εὔ-νοος, *ον, at.* **εὔ-νους,** *ουν,* s gen. plur. *εὐνόων, at. εὔνων,* komp. *jon. εὐνοέστερος, at. εὐνούστερος,* dobra mišljenja, dobro misleći, prijazan, sklon, aps. *εὔνους* (**πολίτης**) dobar građanin, rodoljubac; *τινί* prema komu, ili *εἴς τι* prema čemu. Superl. *εὐνούστατός τινι διὰ τάχους θανεῖν* iron. o maču, najbolji prijatelj komu za brzu smrt. Supst. *τὸ εὔνουν* sklonost, vjerna predanost, ljubav.

εὐνουχίζω, uštrojiti, uškopiti, N. T. Od

εὐνοῦχος, *ὁ* (*εὐνή, ἔχω*), zapr. čuvar postelje, eunuh, uškopljenik. U Aziji su služili kao čuvari žena te bi se često popeli do velikih časti u državi: komornikâ, dvorana.

εὖντα, dor. mj. *ἐόντα, ὄντα,* v. *εἰμί.*

εὐνώμας χρόνος (**νωμάω** mahati), vrijeme što jednako teče (naslućeno u Sof. Aj. 603, gdje se sada čita **εὐνῶμαι**).

Εὔ-ξεινος, *jon. poet.*, i ***Εὔξεινος,*** 2. zapr. gostoljuban, pa tako s *Πόντος, πόρος, οἶδμα* imena Crnomu moru (i pojedinim dijelovima njegovim, kao tračkomu Bosporu), koje se prije zvalo *ἄξεινος* negostoljubno, ali je poslije, kad bjehu Milećani na njegovim obalama osnovali različne naseobine (otprilike g. 660. pr. Is.), dobilo ime *Εὔξεινος* ili *Εὔξενος.*

εὔ-, *ep.* **ἐΰξεστος,** 3. (i 2.), i **ἐΰ-ξοος,** 2. *ep.*, gen. takođ. stegn. *ἐΰξου* (*ξέω*), dobro ili lijepo uglađen, gladak, dobro naoštren.

εὐξυμ- i **εὐξυν-,** v. *εὐσυμ-, εὐσυν-.*

εὔ-ογκος, 2. **1.** lak nositi, zgodan za rukovanje, podesan, zgodan. **2.** opsežan, kabast; jedar, pun.

εὔ-οδμος, 2. *buk.* i *poz.* mirisav.

εὔ-οδος, 2. zgodan za hod, lak, prohodan.

εὐοδόω, *poz.* voditi, srećno pratiti. Pas., *jon.* i N. T. dobro napredovati, *τινὶ εὐωδώθη τὸ πρῆγμα* za rukom poći (Her. 6, 73).

εὐοῖ, bakhovski veseli usklik: ijuju! *evoë.*

εὔ-οικος, 2. koji kućom dobro upravlja, dobar gospodar.

εὔ-οινος, 2. s dobrim vinom, obilat vinom.

εὔ-ολβος, 2. *poet.* veoma srećan ili imućan.

εὔ-ομβρος, 2. *poz.* obilat kišom.

εὐ-ομολόγητος, 2. koji se lako može dopustiti, jasan.

εὔ-οπλος, 2. (*ὅπλον*), dobro oružan.

εὐ-όπτητος, 2. (*ὀπτάω*), dobro pečen.

εὐοργησία, *ἡ, poet.* blagost, mirnoća.

εὐ-όργητος, *ον* (*ὀργή*), *jon.* i *poz.*, komp. *-τότερος,* adv. **εὐ-οργήτως,** bez strasti, mirno.

εὐορκέω, **1.** pravo, istinito zakleti se. **2.** svoje zakletve pošteno držati, *τινί.* Od

εὔ-ορκος, 2., adv. *-όρκως,* **1. a)** koji se pravo zaklinje, *εἴς τινα* (prema) komu. **b)** vjeran zakletvi, pošten, čovjek od riječi. **2.** za stvari: zakletvi primjeren, takođ. u superl. *εὐορκότατον,* i kao supst. *τὰ εὔορκα* zakletvi primjereno, pravo, aps. ili sa sl. inf., stoga *εὔορκόν τινί ἐστι* sa sl. inf. bez povrede njegove zakletve dopušteno mu je, da što čini.

εὐόρκωμα, τὸ, poet. držanje zakletve.

εὔ-ορμος, 2. *ep. poet.* i *poz.* s dobrim pristaništem, zgodan za pristajanje.

εὔοσμος, 2. (*ὀσμή*), *poet.* mirisav.

εὐ-όφθαλμος, 2. ljepook.

εὔ-οχθος, 2. *poet.* silno nagomilan, bogat, bujan.

εὐ-οψέω, poz. imati mnogo dobrih riba, biti bogat ribama.

εὐ-παγής, 2. *poz.* = *εὐπηγής.*

εὐπάθεια, *ἡ,* u plur. tjelesni užici, *ἐν εὐπαθείῃσι εἶναι* gostiti se, zabavljati se (Her. 8, 99; 1, 191).

εὐπαθέω, sebi ugađati, ugodno živjeti.

εὐ-παθής, 2. (*πάθος*), *poz.* razdražljiv, **πρός τι.**

εὐπαιδία, *ἡ,* imanje dobre djece, sreća s djecom.

εὔ-παις, *παιδος, ὁ, ἡ,* **1.** *jon.* i *poet.* koji ima dobru djecu, srećan u djeci. **2.** *poet.* čestit sin.

εὔ-πακτος, dor. i *buk.*. i *εὐπάξ, ᾶγος, ὁ, ἡ,* v. *εὔπηκτος.*

εὐ-πάλαιστρος, 2. *poz.* dobro izvježban u palestri; pren. spretan, vješt.

εὐ-πάλαμος, 2. (*παλάμη*), *poet.* vješt, umiješan.

Εὐπάλιον, *τὸ,* grad ozolskih Lokrana.

εὐ-παραίτητος, 2. (*παραιτέομαι*), *poz.* koji se lako da namoliti, povratljiv, pomirljiv.

εὐ-παραμύθητος, 2. (*παραμυθέομαι*), utješljiv, koji se dobro ili lako može ublažiti, *εὐπ. οὕτω τὸ δεινόν* to najprije ublažuje zlo.

εὐ-παρατύπωτος, 2. *poz.* što je lako patvoriti, koga je lako varati.

εὐ-πάρεδρος, 2. N. T. ustrajan.

εὐ-πάρθενος, *ἡ, poet.* srećna djevica.

εὐ-πάρυφος, 2. *poz.* s krasnim rubom (na odjeći), osob. o grimizu, i *ὁ εὐπ.* gospodski (odjeven); gizdelin, fićfirić.

εὐ-πατέρεια, *ἡ* (*εὐπάτωρ*), *ep.* i *poet.* kći plemenita oca, uzvišena.

εὐ-πατρίδης, *ου, ὁ,* i *poet.* **εὔ-πατρις,** *ιδος, ὁ, ἡ,* i *εὐ-πάτωρ, ορος, ὁ, ἡ* (*πατήρ*), od plemenita oca, *ἐλπίδες κοινοτόκων εὐπατριδᾶν* nade u plemenitoga rođenoga brata; uop. odličan, ugledan, plemenit, kao **εὐπατρίδαι** staroatički plemići naprema *γεωμόροι* i *δημιουργοί,* i kao rimski patriciji, ali takođ.: koji plemenito radi.

εὐπείθεια, ἡ, poz. poslušnost, pokornost. Od

εὐ-πειθής, 2., komp. *-θέστερος, εὐ-πιθής,* 2. *poet.*, **εὔπειστος,** 2. *poet.* (**πείθω** i **πείθομαι**), i **εὔ-πιστος,** 2. **1.** pas. koji se lako da nagovoriti ili lako sluša, pokoran, poslušan. **2.** akt. **a)** koji lako nagovara, lako dokazuje, siguran, vjerojatan. **b)** (*εὔπιστος*), *poet.* vjerodostojan.

Εὐπείθης, *εος,* otac prosca Antinoja.

εὐ-πέμπελος, 2. *poet.* koji se lako može odbiti.
εὐ-πένθερος, 2. *buk.* koji ima plemenita tasta (svekra).
εὔ-πεπλος, 2. *ep.* i *buk.* s krasnom gornjom haljinom, lijepo odjeven.
εὔ-πεπτος, 2. (*πέσσω*), lako probavljiv.
εὐ-περίστατος, 2. N. T. koji lako zapleće ili opkoljuje.
εὐ-πέταλος, 2. *poet.* lijepo lisnat ili šumnat, krasnolist.
εὐπέτεια, *jon.* -*είη*, *ἡ*, lakoća, laka upotreba čega, *τινός*.
εὐ-πετής, 2. (kor. *πετ* u *πέτομαι*, *πίπτω*, lat. *peto*), lagan, zgodan, aps. ili sa sl. inf. Adv. **-ῶς**, *jon.* **-έως**, s lakom mukom, lako, bez velikoga napora, bez teškoće, brzo, kod brojeva: gotovo.
εὐ-πηγής, 2. *ep.* temeljan, zdepast, sjenit.
εὔ-πηκτος, 2. *ep.* dobro spojen, čvrsto građen.
εὔ-πηνος, 2. (*πήνη*), *poet.* lijepo tkan.
εὔ-πηχυς, 2. *poet.* ljeporuk.
εὐ-πιθής, **εὔ-πιστος**, v. *εὐπειθής*.
εὔ-πλαστος, 2. koji se lako može uobličiti.
ἐύ-πλειος, 3. *ep.* pun puncat, dobro napunjen.
ἐυ-πλεκής, 2. *ep.*, **εὔ-πλεκτος**, *poet.*, i *ep.* **ἐύ-πλεκτος**, 3. (*πλέκω*), dobro (t. j. kruto) ili lijepo pleten, sukan, na pr. *δίφρος* koš u kolima.
εὐπλοέω (od *εὔ-πλοος*, 2. *buk.* koji srećno jedri), *poz.* srećno jedriti, *εὐπλοῶμεν* srećno preplovili!
εὔπλοια, *jon.* i *ep.* **-οίη**, *ἡ*, srećna plovidba, srećna vožnja, *εὐπλοίᾳ* srećnom vožnjom. Pren. o sreći uop.
ἐυ-πλόκαμος, 2. *ep.* s *ep.* fem. **ἐυπλοκαμίς**, *ῖδος*, *ἡ* (drugi -*άμις*), s krasnim pletenicama, ljepokos.
ἐυ-πλῠνής, 2. (*πλύνω*), *ep.* dobro opran, čist.
εὔ-πνους, 2., stegn. od *εὔπνοος* (*πνέω*), komp. **-πνοώτερος**, koji lijepo duše, **a)** zračan, za dihanje dobar; neutr. promaja. **b)** dobro dišući, isparujući; *buk.* takođ.: mirisav.
εὐ-ποίητος, 2. *ep.* s fem. **εὐποιητή**, dobro napravljen, lijepo rađen.
εὐποιία, *ἡ* (*εὖ ποιέω*), *poz.* dobročinstvo, dobrotvornost.
εὔ-ποκος, 2. *poet.* s dobrom vunom, ljeporun.
εὐ-πόλεμος, 2. *poz.* hrabar u ratu, valjan za ratovanje.
Εὔ-πολις, *ιδος*, *ὁ*, izvrstan pjesnik starije atičke komedije, umr'o oko g. 411.
εὔ-πομπος, 2. (*πέμπω*), *poet.* koji dobro prati, srećan vozač.
εὐπορέω, augm. *ηὐ* i *εὐ* (-*πορος*), **1. intr.** *εὔπορος* biti, dovoljna sredstva, zalihu, imutak, obilje, korist, dobar uspjeh imati, u obilju živjeti, ili dobro uspijevati, dobro imati, uop. moguć biti, moći, znati (Plat. Gorg. 478 A); izvršiti, moći, koje aps., koje *ἀπό τινος* čim, *πρός τι* za što sredstva naći, koje *τινός* čime obilovati, čega obilno imati, takođ.: dokopati se, za što sredstva naći, *χώρας* imati mjesta, lako moći pribaviti mjesto; koje s neupr. upit. rečenicama. **2. tranz.** obilno pribavljati, namaći, *λόγον* savjet.
εὐπορία, *ἡ* (*εὐπορέω*), lakoća da se što učini ili dobije, stoga: zaliha, obilje, izobilje, imutak (plur. imanje više njih), udobnost, blagostanje, pomoćna sredstva, pogodovanje, dobra prilika, zgoda, aps. ili *τινός* čega i na čem, *ἀπό τινος* od čega, *ἔν τινι* čim, ili s inf. da se što učini.
εὐ-πόριστος, 2. *poz.* koji se lako može nabaviti, *εὐπόριστα* (naime *φάρμακα*) domaći lijekovi.
εὔ-πορος, 2. **1.** pas. gdje se dobro može hoditi, prohodan, udoban, zgodan, lako pristupačan; pren. bez poteškoća, kojim je lako rukovati, koji se može izvršiti, podoban, prikladan, koristan, uop. lak, *τινί* komu, ili s inf. — Supst. *τὸ εὔπορον τῆς ἐλπίδος* korisna nada. **2.** akt. koji lako ide, laka hoda, okretan, vješt, koji mnogo može izvršiti, dobro oružan, bogato opremljen, koji ima dobra sredstva, imućan, bogat, aps. ili *τινί* čim, *πρός τι* za što. — Adv. **εὐπόρως**, lako, bez teškoće, obilno, *εὐπόρως ἐνεγκεῖν* znati lako privići se, lako se snaći. Komp. *εὐπορώτερον*.
εὐποτμέω, *poz.* (*εὔ-ποτμος*), srećan biti. Otd.
εὐποτμία, *ἡ*, *poz.* srećan udes, zlatno doba, sreća.
εὔ-ποτμος, 2. *poet.* i *poz.* srećna udesa, srećan.
εὔ-ποτος, 2. *poet.* dobar piti, pitak.
εὐ-πρᾱγέω (*εὐ-πραγής* srećan, od *πρᾶγος*), srećan biti, *κατά τινα* u kome, *οἱ εὐπραγοῦντες* srećnici.
εὐπρᾱγία, *ἡ* (*εὐπραγέω*), **εὐπραξία**, *jon.* **εὐπρηξίη**, *ἡ*, i *poet.* **εὔ-πραξις**, *εως*, *ἡ*, **1.** sreća u radu, srećan uspjeh, sreća, srećno stanje, *ἐπὶ εὐπραγίᾳ* i *εὐπραξίᾳ* kraj sreće, u sreći, slič. *ἐν εὐπρ.* Aps. i *τινός* u čem. U plur. srećni uspjesi, srećni slučajevi, imućnost. **2.** dobro tvorenje.
εὔ-πρακτος, 2. (*πράσσω*), koji se lako može činiti ili izvršiti, lako izraditi.
εὐπρέπεια, *ἡ*, dostojanstvena, kićena spoljašnost, spoljašnja pristalost; ljepota, N. T.; pristojno zavrzivanje, pristojna izlika, stoga *εὐπρ. λόγου* ili *λόγων* lijepe, zvečne riječi, *μετ' εὐπρεπείας* lijepim načinom, *δι' εὐπρέπειαν* za uljepšavanje.
εὐ-πρεπής, 2., adv. **-ῶς**, superl. -*έστατα* (*πρέπω*), **1.** pristojan, doličan, pristao. Komp. *εὐπρεπέστερος* = pozitivu, da bi se oštrina tvrdnje ublažila, koje aps., koje *τινί* za koga, i s inf. da se što čini. **2.** koji udara u oči, lijep, dostojanstven, častan; često s **τὴν ὄψιν**, *τὸ εἶδος*, *ἰδεῖν* lijep vidjeti, *οἱ*, *αἱ* **εὐπρεπεῖς** lijepi ljudi. **3.** lijep naoko, i *εὐπρεπὲς ποιεῖσθαί* (*τι*) nešto činiti tako, da je za koga naoko pristalo; osob. koji lijepo zveči, uz pristojnu

izliku ili zavrzivanje, zvečnim razlozima, samo naoko, lijepo prikriven, ἐκ τοῦ εὐπρεποῦς naoko, εὐπρεπέστατον τῷ λόγῳ kao izgovor najpriličnije, takođ. εὐπρεπές samo, s πρός τινα dobra izlika pred kim. Kao supst. τὸ εὐπρεπές ponuda, koja lijepo zveči, τὸ εὐπρ. τοῦ λόγου prividnost govora.

εὔ-πρεπτος, 2. *poet.* = εὐπρεπής.

εὐπρηξίη, v. εὐπραγία.

εὔ-πρηστος, 2. (πρήθω), *ep.* plamen, varničav.

εὐ-πρόσδεκτος, 2. N. T. ugodan, mio.

εὐπροσηγορία, ἡ, druževnost.

εὐ-προσήγορος, 2. (προσηγορέω), komu je lako progovoriti, koji lako progovori, prijazan.

εὐ-πρόσοδος, 2. lako pristupačan, u pravom smislu i pren., aps. ili τινί komu, ili sa sl. inf., προσκομίζεσθαι za dobavljanje hrane (Ksen. Kir. 6, 1, 23).

εὐ-πρόσοιστος, 2. *poet.* lako pristupačan, lagan.

εὐπροσωπέω, N. T. sviđati se. Od

εὐ-πρόσωπος, 2. (πρόσωπον), lijepa, prijazna lica, stoga: vedra pogleda, pren. λόγοι lijepe, krasne besjede, i εὐπρόσωπα ὑποκρίνεσθαι naoko krasno odgovarati.

εὐ-προφάσιστος, 2. (προφασίζομαι), kojim se tko dobro može izgovarati, αἰτία jak, temeljit razlog.

εὐπρυμνής, 2. *poet.* dobro osiguran. Isp.

εὔ-πρυμνος, 2. (πρύμνα), *ep.* i *poet.* o lađi: s dobro građenom, lijepo urešenom krmom.

εὔ-πρῳρος, 2. *poet.* s krasnim kljunom (o lađi).

εὔ-πτερος, 2. (πτερόν), *poet.* dobro krilat, brz.

εὔπτυκτος, koji se može dobro sklopiti, složiti, dobro složen, za stolac, *var. l.* mj. εὔτυκτος (Od. 4, 123).

εὔ-πυργος, 2. *ep.* i *poz.* s dobrim kulama, dobro utvrđen.

εὐ-πώγων, ωνος, 2. *poet.* s lijepom bradom, ljepobrad.

εὔ-πωλος, 2. *ep.* i *poet.* bogat lijepom ždrebadi, δῶρον dar lijepe omadi, uop. konjogojni.

εὐρ-ακύλων, ωνος, ὁ, N. T. *(Eurus, Aquilo)*, ime sjeveroistočnoga vjetra, u *Act. apost.* 27, 14; pisari ne znajući latinski iskriviše riječi u εὐροκλύδων, εὐρυκλύδων i εὐρακύδων.

εὐράξ, *ep.* adv. (εὖρος), zapr. u širinu, pak: sa strane, na strani.

εὐ-ραφής, 2. (ῥάπτω), dobro ili čvrsto šiven.

εὐ-ρείτας, v. εὐρρεής.

εὖρεμα, τό, *poet.* = εὕρημα.

εὑρεσιλογέω, *poz.* opsjeniti, izmišljati, izvijati.

εὕρεσις, εως, ἡ (εὑρίσκω), nalaženje.

εὑρετέος, 3., adj. verb. za εὑρίσκω, koga treba pronaći.

εὑρετής, οῦ, ὁ (εὑρίσκω), pronalaznik; fem. εὑρέτις, ιδος, ιν.

εὑρετικός, 3. (-ρετής), domišljat, umiješan.

εὑρετός, 3., adj. verb. za εὑρίσκω, pronađen, koga tko (τινί) treba da nađe.

εὕρημα, τὸ (εὑρίσκω), **1.** nađeno, nalazak, takođ. u plur.; nahod. Napose: dobar, srećan nalazak, nenadana dobit, nenadana sreća, εὕρ. εὑρίσκειν nenadanu sreću postići, εὕρημά ἐστί τινι s inf. sreća je za koga, εὕρημα ποιεῖσθαί τι nešto za dobitak i sreću držati. **2.** pronađeno, pronalazak; συμφορᾶς lijek.

εὔ-ρῑνος, 2. *poet.* i **εὔ-ρῑς**, ῥινος, ὁ, ἡ, *poet.* (ῥίς) dobra nosa, koji oštro njuška.

Εὐρῑπίδης (na natpisima takođ. Εὐριππ.), ου, ὁ, **1.** slavni tragik, sin Mnesarhov, rodio se g. 485. (po priči na dan bitke kod Salamine g. 480. na tom ostrvu), učenik Anaksagorin, Prodikov, Protagorin, prijatelj Sokratov; dva puta oženjen; napisao je otprilike 75 drama; premda je samo četiri puta ostao pobjednik, bili su njegovi komadi ipak svemu svijetu poznati; g. 408. otide iz postojbine te je poštovan živio kod Arhelaja u Peli do svoje smrti g. 406. Jedina do nas sačuvana satirska drama, Κύκλωψ, djelo je njegovo. **2.** inače lično ime.

εὔρῑπος, ὁ, tjesnac morski; napose zvao se tjesnac između Eubeje, Beotije i Atike, sada Egripski, ὁ **Εὔρῑπος**, na glasu stoga, što ima sedam puta plimu i osjeku.

εὔρῑς, v. εὔρινος.

εὑρίσκω (osn. εὑρ-ε), augm. i redupl. ηὑ i εὑ, općeno εὑρήσω i -ήσομαι, ηὗρον i -ρόμην, ηὕρηκα, ηὕρημαι med. i pas., ηὑρέθην, εὑρεθήσομαι, εὑρετός i -τέος, ktomu *ep.* aor. akt. inf. εὑρέμεναι, *dor.* fut. εὑρησῶ, i *poz.* i u N. T. aor. akt. εὗρα, med. εὑράμην (i *poz. poet.*), i εὕρησα, **I. akt. 1. naći,** što se traži, pronaći, iznaći, otkriti, izmisliti, izračunati, ispitati, uop. tražiti, pribaviti, τινά i τί, na pr. ἰδίους πολέμους ratove na svoju ruku, ali τέκμωρ Ἰλίου konac Iliju donijeti; τινί za koga, ali takođ. τινί čim, slič. διά τινος ili ἔκ τινος iz čega, ali παρά τινι kod koga, *poz.* πλέον εὑρίσκειν više stajati. **2.** slučajno naći, zateći (Il. 1, 498), postići (Her. 9, 28), τινά i τί, često s adj. i part., na pr. εὕρισκον αὐτοὺς μανέντες zapr. nađoše se, t. j. bili su gotovo bijesni. Napose εὑρεῖν πολλὸν χρυσίου t. j. pod veliku cijenu biti prodan (Her. 1, 195), τοῦ εὑρόντος ἀποδίδοσθαι za cijenu, koja se baš našla, dakle: za svaku cijenu prodan biti. **3.** pronaći, dovinuti se (Od. 4, 374), spoznati, vidjeti, otkriti, **a)** s akuz. adj. i part., τινὰ ἄδικον ὄντα da je tko nepravedan. **b)** sa ὅτι, ὅπως i verb. fin. **c)** rijetko s akuz. i inf. (naći, suditi da) ili sa sl. inf. (priliku naći da se što učini).

II. pas. nađen biti, τὰ εὑρημένα τοῖς ἄλλοις ono, što su drugi našli, εἴς i πρός τι za što, napose s adj. i part. biti pronađen kao nešto, uistinu pokazati se, izaći, ἀπό τινος iz čega,

dati se naći, pojaviti se, nastati, biti, σὺ οὗτος εὑρέθης nađoše te kao takva čovjeka, ti si to učinio, τίς ἂν σοι δρᾶν ἀμείνων εὑρέθη τὰ καίρια; tko bi se bio mogao naći bolji za valjan čin? ὅτῳ γάμοι ξυνόντες εὑρέθησαν ἀνόσιοι τέκνων u koga se našlo da ima groznu bračnu sreću; jezgrovito: ἅπαντα εὕρηται καθ' ἡμῶν pokazalo se, da je sve na nas napereno. Takođ. sa sl. εἰ.

III. med. 1. za sebe ili svoje naći, sebi pribaviti (Od. 9, 422), izmisliti, dobiti, steći, htjeti postići, pretrpjeti, τί, i to παρά, ἀπό τινος od koga, takođ. παρά τινι i ἐκ, ἀπό τινος iz čega, u čem, τινί za koga, komu, na pr. οἷ αὐτῷ κακόν sam na se navući sud, ali u znač. »sebi izraditi da što bude« slaže se s inf. ili akuz. s inf. **2.** = akt., napose komu (τινί) pribaviti, za koga (τινί) postići, παρά τινος od koga, sa sl. τί ili (akuz. s) inf.

εὐροέω (εὔροος), *poet.* i *poz.*, dobro teći, pren. **a)** govoriti da dobro teče, glatko govoriti, πρὸς τὴν ὑπόθεσιν za predmet. **b)** povoljan biti. **c)** srećno svršavati se. Otd.

εὔροια, ἡ, dobar tijek, pren. dobar napredak, uspjeh, τινός od čega, i napose λόγων punoća u govoru.

εὐρο-κλύδων, ωνος, ὁ, N. T. v. εὐρακύλων.

εὔ-ροος, 2., stegn. ους, *ep.* **ἐύ-ρροος,** 2., adv. *poz.* εὐρόως (ῥέω), ljepotok, s lijepim valovima, koji lijepo teče.

Εὖρος, ὁ, jugoistočni vjetar, Euro, jedan od četiri glavna vjetra u Homera.

εὖρος, εος, ους, τὸ (εὐρύς), širina, duljina, aps. ili s genit. mjere, takođ. s adj. τὸ εὖρος πλεθριαῖος; pa tako obič.: širinom, po širini, u širini.

ἐυ-ρραφής, 2. *ep.* (ῥάπτω), dobro, kruto šiven.

ἐυ-ρρεής, 2., gen. ρεῖος, stegn. od ρεέος, i **ἐυρρείτης,** 2., gen. αο, *ep.*, *poet.* εὐ-ρείτας (σρέω, ῥέω), ljepotok, s krasnim valovima.

ἐύ-ρροος, 2. v. εὔροος.

εὐρυ-άγυια, *ep.* fem. adj. samo u nom. i akuz., sa širokim ulicama, širokostazan.

Εὐρύαλος, ὁ, 1. sin Mekistejev, argiv. junak pod Trojom. **2.** plemenit Feačanin.

εὐρυ-άναξ, ακτος, *poet.* vladalac naširoko.

Εὐρυβάτης, ὁ, 1. glasnik Agamemnonov. **2.** glasnik Odisejev. **3.** argiv. vojvoda oko g. 490.

Εὐρύ-βατος, ὁ, 1. neki Efešanin, koji je Kresa izdao Kiru, premda je od Kresa dobio novaca, da vojsku kupi protiv Perzijanaca. Držahu ga za tip izdajice i zlobne varalice, stoga poslovica Εὐρυβάτου πρᾶγμα čin pravoga Euribata. **2.** zapovjednik brodova iz Kerkire u bici kod Sibote protiv Korinta, g. 432. pr. Is. **3.** inače lično ime.

Εὐρυβιάδης, ου (εω), sin Euriklidov, vrhovni zapovjednik grčkih brodova kod Artemisije.

εὐρυ-βίας, ου, ὁ, *ep. poet.* koji nadaleko vlada, nadaleko silan.

Εὐρυ-δίκη, ἡ, 1. žena kralja Kreona u Tebi. **2.** žena Orfeja, koju je ovaj, kad ju je zmija ujela te ona umrla, kušao da natrag dovede na gornji svijet. **3.** inače lično ime.

εὐρυ-δίνης, ου, *poet.* širokih virova.

εὐρυ-εδής, 2. (ἕδος), *poet.* široko nastavan, prostran.

Εὐρύηλος, ὁ, gora i tvrđa kod Sirakuse, sada Mongebellisi, prilaz u Ἐπιπολαί.

εὐρυθμία, ἡ, 1. prava vremena mjera, razmjerje, **2.** *poz.* pravi takt, ritam. **3.** umjereno, taktično vladanje.

εὔ-ρυθμος, 2. skladan, pristao, sklon, razmjeran, dobra držanja, prikladan, okretan. Neutr. plur. εὔρυθμα kao adv., εὔρ. βαίνειν odmjerenim korakom.

Εὐρύκλεια, ας, ἡ, kći Opsova, vjerna ključarica u kući Odiseja, koja je njega prva u njegovoj kući prepoznala.

εὐρυκλύδων, tobože istočni vjetar, koji talase šiba, koji naširoko valove valja, v. εὐρακύλων.

εὐρυ-κρείων, οντος, ὁ, *ep.*, takođ. εὐρὺ κρ. pisano, koji nadaleko vlada.

Εὐρύλοχος, ὁ, 1. drug i rođak Odisejev. **2.** neki hoplit iz Λουσοί u Arkadiji (Ksen. An.). **3.** spartan. vojvoda kod Naupakta g. 427. **4.** četovođa i poslanik Filipa makedonskoga. **5.** Egejac u okolu Aleksandra Vel. — i drugi.

Εὐρύμαχος, ὁ, 1. prosac Penelopin. **2.** ugledan Tebanac, beotarh oko g. 431. — i drugi.

Εὐρυ-μέδων, οντος, ὁ, **1.** brodna rijeka u Pamfiliji, sada Kepri-Su, na glasu s pobjede Kimonove nad Perzijancima, g. 469. pr. Is., i s pobjede Rođana pod Hanibalom nad sirskim brodovima, g. 190. pr. Is. **2.** atenski vojvoda, g. 427. i 425. poslan u Kerkiru, g. 425. i opet g. 415. u Siciliju, gdje je g. 413. pod Sirakusom pao. **3.** inače lično ime.

εὐρυ-μέτωπος, 2. (μέτωπον), *ep.* široka čela.

Εὐρυ-νόμη, ἡ (koja nadaleko vlada), **1.** ključarica Odisejeva (Od.). **2.** Okeanida, mati Haritâ i prije Reje (pored Ofijona) vladarica Olimpa, koja je s Olimpa bačenoga Hefesta u moru primila (Il.).

εὐρύνω, aor. 1. εὔρυνα (εὐρύς), širiti, rasprostraniti, ἀγῶνα bojište raširiti, τὸ μέσον u sredini ostaviti velik prostor.

εὐρύ-νωτος, 2. *poet.* širokih leđa, plećat.

εὐρυόδεια, ἡ (kao od εὐρύ-οδος), *ep.* širokih cesta, širokostazna, pridjevak zemlje, jer se po njoj na sve strane može putovati.

εὐρύ-οπα, ὁ, *ep.* mj. εὐρυόπης, nom. vok. i metaplast. akuz., *ep.* pridjevak Zeusov, dalekovid (ὀπ, ὤψ, *oculus*) drugi: dalekogrom, gromoglasan (od ϝόψ, *vox*).

εὐρύ-πορος, 2. *ep.* i *poet.* širokoputan, širokih putova, pridjevak mora, isp. εὐρυόδεια.

Εὐρυ-πτόλεμος, sin Pisijanaktov, tetak Alkibi-

jadov, branič optuženih vojvoda, koje bjehu pobijedile kod Arginusa g. 406., — i drugi.

εὐρυ-πυλής, 2. *ep.* širokih vrata.

Εὐρύ-πυλος, *ὁ*, **1.** sin Posidonov i Astipalejin. Njegovom je kćerju Halkiopom Heraklo rodio Tesala. **2.** sin Euemonov, vladalac u tesal. Ormenionu, pod Trojom ranjen i od Patrokla izliječen. **3.** sin Telefov, nećak Prijamov, kralj u Misiji, od Neoptolema ustrijeljen. **4.** inače lično ime.

Εὐρυπῶν, *ῶντος, ὁ*, sin Proklov, kralj spartanski, praotac Euripontidâ (*Εὐρυπωντίδαι*), jedne od kraljevskih porodica u Sparti.

εὐρυ-ρέεθρος, 2. (*ῥέεθρον*), *ep.* i **εὐρυ-ρέων**, *ουσα, ον* (*ῥέω*), *ep.* koji široko teče, koji u širokom koritu teče (drugi pišu *εὐρὺ ῥέων*).

εὐρύς, *εῖα, jon. έα, ύ, ep.* akuz. *εὐρέα* mj. *εὐρύν*, komp. *-ύτερος*, širok, prostran, napose: debeo ili daleko razastrt, daleko raširen.

Εὐρύ-σάκης, *ὁ* (širokoštit), sin Ajantov.

εὐρυ-σθενής, 2. (*σθένος*), *ep.* adj., daleko moćan, daleko vladajući, pridjevak Posidonov.

Εὐρυσθένης, *εος, ους, ὁ*, Heraklovac, sin Aristodemov, brat Proklov, od kojega je potekla kraljevska porodica Euristenida (*Εὐρυσθενίδαι*) u Sparti.

Εὐρυσθεύς, *έως, ep. ῆος, ὁ*, sin Stenelov i unuk Persejev, kralj u Mikeni, kojega je Alkmena Herinim posredovanjem prije rodila nego Herakla. Tim je on postao gospodar Heraklov te mu je naložio poznatih 12 poslova, od kojih je zadnji bio, da Kerbera dovede iz carstva tmine. No kad je Euristej poslije sinove Heraklove na njihovu bijegu u Atenu progonio, oni ga s pomoću Atenjana potuku i ubiju.

εὐρύ-στερνος, 2. (*στέρνον*), (*ep.*) *buk.* i *poz.* širokih grudi, uop. prostran.

Εὐρυτᾶνες, *οἱ*, divlji narod u Etoliji.

Εὐρυτίδης, *ὁ*, sin Euritov (*Εὔρυτος*, v. r.), Ifit.

εὐρύ-τιμος, 2. *poet.* nadaleko poštovan.

Εὐρυτίων, *ωνος, ὁ*, Euritión, kentaur, htio je na svadbi Lapita Piritoja njegovu nevjestu Hipodamiju oteti.

Εὔ-ρυτος, *ὁ* (obilno tekući), kao lič. ime napose **1.** sin Melanejev i Stratonikin, kralj ehalijski u Tesaliji, otac Iolin, Ifitov, Molionov i dr., na glasu strijelac, od Apolona ustrijeljen, jer ga je bio izazvao na nadbijanje. Kako drugi pričaju, ubio ga je Heraklo zato, što mu nije htio svoju kćer Iolu dati za inoču. Odisej je od njegova sina Ifita dobio luk, kojim je prosce postrijeljao. Po njemu se Ehalija zove *Εὐρύτου πόλις*. Otd. adj. **Εὐρύτειος**, 3. **2.** sin Aktorov (ili Posidonov) i Molionin, blizanac Kteata, s kojim se (po Hesiodu) srastao. Kod Epejana postadoše praoci vojvoda.

εὐρυ-φυής, 2. (*φύω*), *ep.* široko rastući, o širokom lišću ječmenom.

εὐρύ-χορος, 2. *ep.* i *poet.* zapr. s prostranim igralištima, stoga: širok, prostran, osob. za kolo bogova.

εὐρυ-χωρής, 2. *poz.* = *εὐρύχωρος*.

εὐρυχωρία, *jon.* **-ίη**, *ἡ*, širok prostor, široko, otvoreno polje, ravnina, ledina, takođ. za more, *ἐν εὐρυχωρίῃ* na otvorenom moru. Od

εὐρύχωρος, 2. prostran.

εὐρώδης, 2. (*ὁδός*), *poz.* širokostazan (var.).

εὐρώεις, *εσσα, εν* (*εὐρώς*), *ep.* i *poet.* pljesniv, truo, svagda o grobu i podzemnom svijetu rečeno. (Drugi *ἠερόεις*, v. r.)

Εὐρώπη, *ἡ*, Europa, **1.** kći Feniksova, ili po drugima Feničanina (Tiranina) Agenora i Telefaese, mati Minosova, Radamantisova i Sarpedonova od Zeusa, koji se pretvorio u bika te je nju odveo na Kretu. **2.** ime jedne strane svijeta, Europa, kojoj su u doba Herodotovo zapadne međe bile Eridan i Kositreni otoci, dok je sjeverna podjedno obuhvatala cijelu sjevernu Aziju i Sibiriju; katkad uzeto takođ. samo za Heladu naprema Aziji, t. j. Perziji. Otd. adj. *jon.* **Εὐρωπήιος**, mj. *Εὐρώπιος, poz. Εὐρωπαῖος.*

εὐρωπός, 2. *poet.* širok.

Εὐρωπός, *ὁ*, **1.** grad u Makedoniji, na Aksiju. **2.** grad u Kariji, stanov. **Εὐρωπεύς**, *έως, ὁ.*

εὐρώς, *ῶτος, ὁ*, plijesan, neopranština.

εὐρωστία, *ἡ*, *poz.* snaga, jakost. Od

εὔ-ρωστος, 2., adv. **-ρώστως** (*ῥώννυμι*), jak, krepak, silan, snažan; silom.

Εὐρώτας, *ου, ὁ*, rijeka u Lakonici, sada Vasilipotamo, u donjem tijeku Iri.

εὐρωτιάω, *poet.* i *poz.* pljesniv biti, pljesniviti.

ἐύς, *ὁ, ep.* i *jon.* takođ. **ἠύς, ἠύ**, *ep.* gen. *ἐῆος* (drugi *ἑῆος*), akuz. *ἐύν, ἠύν*, neutr. *ἠύ*, metaplast. gen. plur. neutr. *ἐάων* (drugi *ἑάων*), *ep.* **dobar**, lijep, čestit, plemenit. Neutr. **ἐύ** i **εὖ** oboje samo kao adv. (v. napose). Supst. *τὰ ἐά, ἐάων* (*ἑάων*), dobra.

εὖσα, *dor.* = *ἐοῦσα, οὖσα.*

εὔ-σαρκος, 2. (*σάρξ*), mesnat, krupan, debeo.

εὐσέβεια, *poet.* **-ία**, *ἡ*, strah božji, štovanje, dužnost prema bogovima, pobožnost, vjersko osjećanje, komu posvećena pobožna dužnost, savjest, sa članom u krazi *ηὐσέβεια* tvoja sadašnja pobožnost (Eur. If. T. 1202), ili *ἡ εὐσέβεια* dužnost pobožnosti, *πρὸς εὐσέβειαν λέγειν* svjetovati ono, što k pobožnosti vodi, dakle pobožno (Sof. El. 456), *εὐσέβειαν ἐκ πατρὸς κάτω θανόντος οἴσει* ponijet ćeš slavu, da si pobožno izvršila djetinju dužnost (Sof. El. 956), *εὐσεβείᾳ νομίζειν* držati se straha božjega, što su osob. Atenjani sebi pripisivali držeći se točno vjerskih obreda. Koje aps., koje *τινός* čija, i *τινός* ili *πρός τινα* prema božanstvu.

εὐσεβέω, pobožan biti, pun straha božjega biti, pobožnu dužnost vršiti, na pr. pobijajući barbare (Isokr. Paneg. 184), uop. dužnosti ispunjavati, djeloredno (moralno) raditi, djetinjski raditi, aps. ili *τὰ πρὸς θεούς* ili *εἴς* i *πρός τινα*.

εὐ-σεβής, 2., adv. **-ῶς,** superl. *-έστατα* (*σέβω*), duševan, pobožan, pobožnoj dužnosti ili pobožnomu običaju primjeren, točno držeći se svetih obreda, a za to se na pr. držalo i to, da se krvnom krivnjom oskvrnjenu škodi (Lis. 12, 24); uop. savjestan, kako treba, čist od krivnje. — Supst. *τὸ* **εὐσεβές** i *τὰ εὐσεβῆ* **a)** bogodušno, pobožnost. **b)** božansko pravo, časne odredbe. — *εὐσεβῶς διακεῖσθαι πρός τι* ili *τινα* s obzirom na što ili koga pobožno postupati, prema čemu pokazati se pobožnim.

εὐσεβία, v. *εὐσέβεια*.

εὔ-σελμος, *poet.* i *ep.* **ἐύ-σσελμος,** 2. (*σέλμα*), krovovima na kljunu i krmi dobro skunabljen, dobro nakrit.

εὔ-σεπτος, 2. (*σέβω*), *poet.* veoma častan.

εὔ-σημος, 2. (*σῆμα*), **1.** s dobrim znamenjima, dobre kobi. **2.** koji se po nekim znakovima (*τινί*) lako poznaje, jasan, s part. *καπνῷ δ' ἁλοῦσα νῦν ἔτ' εὔσημος πόλις* da je grad razoren, može se sad još po dimu poznati.

εὔ-σηπτος, 2. *poz.* koji lako truhne, lako se raspada.

εὐσθενέω, poet. (*εὐ-σθενής*), krepak, jak biti.

ἐύ-σκαρθμος, 2. (*σκαίρω*), *ep.* koji lako skače, brz.

εὐ-σκέπαστος, 2. (*σκεπάζω*), dobro pokrit. Neutr. superl. *εὐσκεπαστότατον* najsigurnije, najbolja zaštita.

εὐσκευέω (*εὔ-σκευος*), *poet.* dobro opremljen, na put spreman biti.

εὐ-σκίαστος, 2. (*σκιάζω*), *poet.* i *εὔ-σκιος,* 2. (*σκιά*), s dobrom sjenom, dobro zasjenjen.

εὔ-σκοπος, 2., *ep.* **ἐύ-σκοπος,** **1.** (*σκοπός*) *ep.* koji dobro nišani, dobro gađa. **2.** (*σκοπέω*) koji dobro vreba, oštrovid, ili za mjesta: gdje se možeš daleko obzirati, zgodan za vrebanje.

εὔσοια, *ἡ, poet.* spas, sreća. Od

εὔ-σοος, 2. (*σόος, σῶς*), *buk.* zdrav, čitav.

εὐσπλαγχνία, ἡ, poet. srčanost.

εὔ-σπλαγχνος, 2. N. T. pren. milosrdan, žalostiv.

ἐύ-σσελμος, v. *εὔσελμος*.

ἐύ-σσωτρος (*σῶτρον*), *ep.* s dobrim obručima, dobro okovan, s krasnim naplacima *(var. l.)*.

εὐστάθεια, *ἡ, poz.* čvrstoća, stalnost, *παρά τι* protiv čega.

εὐσταθέω, poz. biti u dobru stanju, miran biti. Od

εὐ- *poz., ep.* **ἐυ-σταθής,** 2. (*ἵσταμαι*), **1.** stalan, dobro osnovan. **2.** *poz.* lijepo građen, čvrst. **3.** krepak, vedar.

Εὐστάθιος, ὁ, biskup tesalonički, tumač Homerovih pjesama, u XII. vijeku.

εὐ-σταλής, 2. (*στέλλω*), dobro opremljen, *πλοῦς* srećna, laka plovidba, sa i bez *τῇ ὁπλίσει* lako oružan, uop. priprost, čedan; pristojno odjeven, pristojna držanja.

ἐυ-στέφανος, 2. *ep.* **1.** (*στέφανος*) s krasnom čeonom krunom (dakle s nepotpunim vijencem), krasno vjenčan (Il. 21, 511). **2.** (*στεφάνη*) dobro utvrđen, čvrsto obzidan, Teba.

εὔ-στολος, 2. *poet.* dobro opremljen.

εὔ-στομα, *jon.* i *poet.* adv., oprezan, *εὔστομ' ἔχε* šuti, čuvaj se, i *εὔστομά μοι κείσθω περὶ τούτων* o tom hoću da šutim.

εὐστομέω, *poet.* lijepo govoriti, pjevati, *εἴσω κατ' αὐτόν* unutra; također. = *εὐφημέω*.

εὔ-στομος, 2. (*στόμα*), s velikim ušćem; otd. neutr. plur. koji dobrokobne riječi zbori.

εὐστοχέω, poz. pogoditi nišan, *περί τι* vješt biti u čem, dobro pogoditi što.

εὐστοχία, *ἡ, poet.* vještina u gađanju, *εὐστ. τόξων* sigurno gađanje strijelom.

εὔ-στοχος, 2., adv. **-στόχως,** koji dobro nišani, dobro gađa; pren. zgodan, prav.

ἐύ-στρεπτος, 2. *ep.*, **ἐυ-στρεφής,** 2. *ep.* i **εὔ-** ili *ep.* **ἐύ-στροφος,** 2. (*στρέφω*), dobro sukan, dobro pleten, *ἐυστρεφής* (*ep.*) i *εὔστροφος* također. koji se dobro suče, gibak, koji se lako upravlja.

εὔ-στυλος, 2. *poet.* s krasnim stupovima (gdje je razmak stupova $2\frac{1}{4}$ puta tolik kao promjer stupova).

εὐσύμ-, *at.* **-ξύμβλητος,** 2. (*συμβάλλω*), koji se lako može tumačiti.

εὐ-σύμβολος, 2. i **εὐξ.,** za saobraćaj podoban, druževan; *poet.* također.: što je lako pogoditi.

εὐ-συνείδητος, 2. *poz.* koji ima dobru savjest, s dobrom savješću.

εὐ-σύνετος, 2. i **εὐξ.,** pas., lako razumljiv; akt. razuman.

εὔ-σφυρος, 2. *poet.* s krasnim gležnjima, ljeponog.

εὐσχημοσύνη, *ἡ,* dobro spoljašnje držanje, dobra spoljašnost, pristojnost.

εὐ-σχήμων, 2., adv. **-μόνως** i *poet.* i *poz.* *εὐσχήμως* (*σχῆμα*), zapr. lijepa oblika, lijepa držanja, stoga: pristojan, za govore: u kićenim izrazima ili kretnjama, doličan. Napose: koji uljepšava ili zabašuruje, N. T. ugledan, odličan.

εὐσχολέω, poz. lastovati, imati vremena, *τινός* za što. Od

εὔσχολος, 2. (*σχολή*), *poz.* besposlen, miran.

εὐσωματέω, poet. krupan, jak biti.

Εὔταια, *ἡ,* mjesto kod arkad. Mantineje.

εὐτακτέω, red držati, uredan biti, dužnost vršiti, pokoran, čedan biti, slušati.

εὔ-τακτος, 2., adv. **-τάκτως** (*τάσσω*), **1.** u dobru redu, dobro uređen. **2.** koji red drži, uredan, zakonit, pokoran, čedan.

εὐταξία, *ἡ* (*-κτέω*), dobar red; napose **a)** uredna državna uprava. **b)** stega, pokornost, uop. dobro vladanje. **c)** stoički: urednost, da se sve u svoje vrijeme čini ili ostavi, takt.

εὐ-τάρακτος, 2. *poz.* koji se lako može smutiti.

εὖτε, *ep. jon. poet.* i *buk.* mj. *ὅτε*. **I. veznik 1.** vremena, u Hom. obič. sa česticom u zavis. rečenici, ali započinje takođ. drugu rečenicu: u vrijeme kada, **a)** s indik. **b)** s konj. s *ἄν*, jednom i bez *ἄν*, o pomišljenom događaju, koji se uzima kao da u budućnosti nastaje: ako. **c)** s opt., kad se označuje ponovljen događaj iz prošlosti: kolikogod puta, kadgod. **d)** s *ἄν* i part. (dvojb.). **2.** kauzalno: jer, s indik.

II. *ep.* **adv.** poređenja, *quasi*, kao (dvojb.).

εὐ-τείχεος, 2. *ep.*, **εὐ-τειχής**, 2. *ep.* i *poet.* i *εὐ-τείχητος*, 2. *ep.* (*τεῖχος*), dobro, čvrsto obzidan. Il. 16, 57 treba čitati *-τειχέα* mj. *τείχεα*.

εὐτεκνία, *ἡ*, *poet.* obilje djece. Od

εὔ-τεκνος, 2. *poet.* i *poz.* srećan s djecom, rodan djecom (takođ. za životinje: mladima), i sa *χρησμοί* proroštva, koja obećavaju djecu.

εὐτέλεια, *ἡ*, *jon.* *-λείη*, **1.** *jon.* cjenoća, jevtinoća. **2.** priprostost, prostota, stiskanje, štedljivost, *μετ' εὐτελείας* bez prosipanja, *ἐς εὐτέλειάν τι σωφρονίσαι* izdatak razborito stegnuti, *ἐς εὐτ. ξυστέλλεσθαι* štedljivije ili cjenje urediti se.

εὐ-τελής, 2., adv. *-ῶς*, komp. *-έστερον* (*τέλος*), **1.** koji se lako može platiti, s malim troškom skopčan, malim troškom, cijene, jevtin, lak. **2.** koji malen trošak pravi, umjeren, štedljiv, sirotinjski, malim zadovoljan. Aps. i *περί τι* kod čega, u čem, ili *τὴν ὄψιν* u spoljašnosti. Supst. *τὸ εὐτ.* zadovoljstvo s malim. Adv. *εὐτελέστερον συσκευάζεσθαι* prostijom hranom oskrbiti se.

εὐτελίζω, *poz.* slabo cijeniti, zlo činiti, omaljivati.

Εὐτέρπη, Muza lirske poezije, stoga prikazivana s frulom.

εὐ-τερπής, 2. (*τέρπω*), koji razveseljava, godi.

εὐ-τέχνως, adv. (*τέχνη*), *poz.* umjetnički, vješto.

εὐ-τλήμων, 2. *poet.* koji dobro podnosi, ustrajan.

ἐύ-τμητος, 2. (*τέμνω*), *ep.* i *buk.* lijepo izrezuckan.

εὐτοκία, *ἡ* (*εὔ-τοκος*, koja lako rodi). *poz.* lako porađanje.

εὐτολμία, *ἡ*, *poet.* i *poz.* junaštvo, srčanost.

εὔ-τολμος, 2., adv. *poet.* i *poz.* **-τόλμως** (*τόλμα*), hrabar, srčan, neustrašljiv, smjelan, junački, svagda u dobrom smislu, dok je u *τολμηρός* često prijekor.

εὐτονία, *ἡ*, *poz.* **1.** pruživost, elastičnost. 2. čvrstoća, snaga.

εὔτονος, 2., adv. **-τόνως** (*τείνω*), kruto napet, koji se veoma može napeti, krepak, jak; *τὸ εὔτονον* energično, krepko postupanje.

εὔ-τορνος, 2. *poet.* dobro sukan, zaokružen.

εὐ-τράπεζος, 2. (*τράπεζα*), *poet.* i *poz.* s dobrim stolom, podašan, koji krasno gosti.

εὐτραπελία, *ἡ*, **1.** okretnost u šali i zgodnoj besjedi, takođ. u plur., aps. ili s *περὶ τὰ σκώμματα καὶ τὴν παιδιάν*. **2.** šaljenje, lakrdisanje, N. T. Od

εὐ-τράπελος, 2., adv. **-πέλως** (*τρέπω*), prometuran, okretan, uljudan, dosjetljiv.

εὐ-τρᾰφής, 2. i *ep.* **ἐυ-τρεφής**, 2. (*τρέφω*), dobro hranjen, gojan, jak, sjenit, dobro odgojen, za životinje: pretio; *poet.* takod: koji dobro hrani.

εὐ-τρεπής, 2., adv. **-ῶς** (*τρέπω*), dobro okretan, stoga: u dobroj spremi, spreman, opravljen, *εὐτρεπές τι ποιεῖσθαι* nešto opraviti, udesiti, u preter. nečim gotov biti. Adv. s *ἔχειν* u redu biti.

εὐτρεπίζω, augm. i red. *ηὐ* i *εὐ*, perf. *εὐτρέπισμαι*, i med. i pas., **1.** akt. i pas. opremiti, spremati, urediti, učiniti, spremno imati, aps. i *ἔς τι* za što; takođ.: popraviti. **2.** med. sebi što (*τί*) pripraviti, sebi koga (*τινά*) spremnim učiniti, na uslugu dobiti, nešto svoje dobro opremiti, urediti.

εὔ-τρεπτος, 2. *poz.* promjenljiv.

ἐυ-τρεφής, v. *εὐτραφής*.

Εὔτρησις, *εως*, *ἡ*, **1.** grad i kraj u Arkadiji, stanov. *Εὐτρήσιοι*. **2.** tespijsko mjesto u Beotiji, stanov. *Εὐτρησίτης*.

ἐύ-τρητος, 2. *ep.* dobro probušen.

εὐ-τριαίνης, *ου*, *ὁ*, *poet.* s lijepim trozubom, o Posidonu.

ἐύ-τριχος, 2. *poet.* = *εὔθριξ* (*v. l.*).

εὐτροφία, *ἡ* (*εὔ-τροφος* od *τροφή*), dobro hranjenje, gojenje.

εὔ-, *ep.* **ἐύ-τροχος**, 2. **1.** (*τροχός*) *ep.* i *poet.* s krasnim kotačima (takođ. dobro zaokružen). **2.** (*τρέχω*) koji brzo trči, brz, okretan, aps. ili *ἔν τινι*.

εὐτυκάζομαι, *poet.* spremno imati (sumnj. *var. l.*).

εὔ-τυκος, 2., *poet. jon.* i *buk.* gotov, spreman.

εὔ-τυκτος, 2. (*τεύχω*), *ep.* i *jon.* dobro rađen, dobro priređen, lijepo izdjeljan, krasan, krasnotvoran.

εὐτυχέω, augm. i redupl. *ηὐ* i *εὐ*, perf. akt. *ηὐτύχηκα*, pas. *ηὐτύχημαι* (*εὐτυχής*), preduzeti cilj postići, željeno polučiti, srećan biti u svojim preduzećima, uop. sreće imati, na dobro okrenuti se, dobro teći, povoljan biti za koga (*τινί*), koje aps. kao u *εὐτυχεῖτε* s bogom! srećni bili!, koje *τί*, na pr. *τὸ εὐτύχημα* sreće imati, ili u čem, *πάντα* u svemu, posve, *τοὺς πολέμους* u ratovima (Her. 1, 65), *οὐ τὰ πρὸς θεῶν εὐτυχεῖ* nije mu dobro od bogova (Apolona), ali takođ. *τινί* i *ἔν τινι* čim ili u čem srećan biti, sreće imati, *οἷς εὐτυχήκασιν οὐ μετρίως χρῆσθαι* svoju sreću zlo upotrijebiti, slič. *ἐν οἷς ηὐτύχησεν ἡμέρως χρῆσθαι*, napokon s part. *βαλών* bio je tako srećan, te pogodi. U pas. *ἱκανὰ τοῖς πολεμίοις εὐτύχηται* neprijatelji su imali dosta sreće.

εὐτύχημα, *τό*, i **εὐτυχία**, *ἡ*, srećno pogađanje cilja, postizavanje sreće, srećan uspjeh, sreća,

spas i blagoslov, srećan slučaj, srećan događaj, εὐτύχημα εὐτυχεῖν sreće imati, δι' εὐτυχίαν poradi dobre sreće, ἐπ' εὐτυχίᾳ u vašoj sreći, s vaše sreće, ἡ εὐτ. κατά τι u čem, κατὰ πόλεμον ratna sreća, περί τι kod čega, što se kod kojega mjesta događa. U plur. srećne prilike, dobro stanje, blagostojanje, μετ' εὐτυχίας poslije dobre sreće. Napose: darovi sreće, srećna svojstva, (tjelesne) vrline.

εὐ-τυχής, 2., adv. **-ῶς,** *jon.* **-έως** (τυχεῖν), **1.** *felix*, kome što prikladuje ili mu je išlo od ruke, srećan. **2.** *faustus*, koji služi na sreću, srećan, povoljan (Sof. El. 756), na sreću, aps. i τινί komu. — Supst. τὸ εὐτυχές sreća. — Adv. **a)** srećnim slučajem, εὐτ. πως nekakom srećom. **b)** s dobrim uspjehom, na sreću (Her. 3, 39).

εὐτυχία, v. εὐτύχημα.

Εὔτυχος, ου, mladić (*Act. apost* 20, 9).

εὔ-υδρος, 2. (ὕδωρ), obilan vodom, natopljen.

εὐ-υφής, 2. (ὑφαίνω, ὑφή), *poet.* lijepo tkan.

εὐ-φᾱμέω, v. εὐφημέω.

εὐ-φαρέτρας, *dor.* mj. -ης, ου, ὁ (φαρέτρα), *poet.* s krasnim tobočićem, pridjevak Apolonov.

εὐ-φεγγής, 2. koji krasno svijetli.

εὐφημέω, *dor.* **εὐφᾱμέω** (εὔφημος), povoljno govoriti, dobre, dobrokobne riječi upotrebljavati, uz ὀλολυγμός milozvečno, t. j. pocikujući oriti se, slaviti, pocikivati ili svih zlokobnih riječi čuvati se, osob. kod žrtava i vjerskih činova; stoga: bogodušno, pobožno šutjeti (Il. 9, 171), εὐφήμει, εὐφήμησον ni riječi bezbožne! pak: šuti o tom! ta ne govori tako! Bože sačuvaj! ili ne dao Bog! i οὐκ εὐφημήσεις; samo ne reci riječi grješne = ne griješi! Pas. εὐφημουμένη dobrim riječima, s pomoz' bog dočekati.

εὐφημία, ἡ, zapr. dobrokobne riječi (stoga *poz.* veseo poklič), pak: pobožna molitva, i osob. pobožno ćutanje, ἴσχειν pobožno šutjeti, ἐν εὐφ. τελευτᾶν u pokoju (dok nazočni šute) mrijeti.

Εὐφημίδης, ου, ὁ, potomak Eufema, jednoga od Minijevaca = Bat. (Drugi Εὐθυμίδης.)

εὐφημισμός, οῦ, ὁ, ublaživanje, oznaka zle stvari blažom riječju, na pr. πόντος εὔξεινος, Εὐμενίδες ili Σεμναί, osob. od vjerskoga straha, δεισιδαιμονίᾳ, ali i za retorske svrhe.

εὔ-φημος, 2., adv. **-φήμως** (φήμη), **1.** koji dobrokobne riječi govori, εὔφημα φώνει = εὐφήμει i εὔφ. βοή dobra besjeda, koja ne nosi zle slutnje (Sof. El. 730). **2.** koji se svake zlokobne riječi čuva, dakle: pobožno šuti, stoga εὔφ. φροντίς bogodušno raspoloženje. **3.** pren. **a)** koji sreću znači, srećan. **b)** svet, posvećen. Adv. s klikom, koji sreću navješćuje.

εὔ-φθογγος, 2. *poet.* miloglasan,

εὐ-φιλής, 2. (φιλέω), *poet.* **1.** pas. veoma ljubljen. **2.** akt. koji veoma ljubi.

εὐ-φίλητος, 3. *poet.* veoma ljubljen.

εὐ-φιλόπαις, παιδος, ὁ, ἡ (φιλέω, παῖς), *poet.* djeci mio.

εὔ-φλεκτος, 2. (φλέγω), koji se može zapaliti, koji se lako može spaliti, koji može gorjeti.

Εὔ-φορβος, ὁ, sin Pantojev, Trojanac, rani Patrokla, ali bude ubijen od Menelaja. Pitagora je tvrdio, da je prije u njegovoj slici i prilici na zemlji živio.

εὐφορέω, plodan biti, dobro roditi, N. T. Ktomu adj.

εὐφόρητος, 2. *poet.* koji se lako može podnositi.

Εὐφορίων, ωνος, ὁ, **1.** iz Atene, otac tragika Eshila. **2.** iz Halkide na Eubeji, epski i elegijski pjesnik u 3. vijeku pr. Is. — i drugi.

εὔ-φορος, 2., adv. **-φόρως** (φέρω), **1.** pas. koji se lako, zgodno može nositi, lako otpraviti, lagan. Adv. s ἐνεγκεῖν τι nešto uzeti na laku ruku. **2.** akt. koji lako kreće (*var.*).

εὐ-φραδέως, *ep.* adv. (φράζω), s rječitošću, rječito.

εὐ-, *ep.* takođ. **ἐυ-φραίνω,** augm. ηὐ i εὐ, fut. εὐφρᾰνῶ, aor. ηὔφρᾰνα, *jon.* fut. εὐφρανέω, aor. ηὔφρηνα (εὔφρων), **1. akt.** razveseliti, na radost biti, obradovati, veseliti, τινά i τί, i to τινί i διά τι čim, ἔν τινι kod čega, ili s part. ᾄδων pjevanjem. **2. med. εὐφραίνομαι** s fut. εὐφρᾰνοῦμαι (*jon.* 2. sg. -ανέαι), aor. ηὐφράνθην, radovati se, veseliti se, veseo biti, radost, veselje imati, aps. μηδέν τι μᾶλλον ni najmanje, πλείω više, πλεῖστα najviše, veoma, τινί čemu, ali τῷ γέλωτι od srca ili slatko smijati se. Takođ. part., na pr. εὐφραινόμενον διαχεῖται radost se razlijeva po njemu, ili νοσῶν u svojoj klapi veseo biti.

Εὐφραῖος, ὁ, iz Oreja u Eubeji, učenik Platonov u Ateni, i Filipov protivnik u Oreju.

Εὐφράτης, ου, *jon.* **Εὐφρήτης,** gen. εω, ὁ, Eufrat, koji izvire u Armeniji iz dviju izvor-rijeka, istočnoga i zapadnoga Eufrata, jevr. Prâth.

ἐυ-φρονέων, ουσα, ον, *ep.* (εὖ, φρονεῖν), koji dobro misli, razborit.

εὐφρόνη, ἡ (εὔφρων), *jon.* i *poet.*, zapr. milostiva, eufemizam za: noć, ἄστρων εὐφρ. zvjezdana noć, κατ' εὐφρόνην ἀεί svaku noć.

εὐ-, *ep.* **ἐυ-φροσύνη** [ῠ], ἡ, dobra volja, veselje, radost, zabava. Napose u plur. takođ. vesele gozbe.

εὐ-φροσύνως, adv., *poet.* veselo.

εὔ-, *ep.* takođ. **ἐύφρων,** 2., adv. *poet.* i *poz.* **-φρόνως** (φρήν), **1.** veseo, radostan, rado viđen, vedar. **2.** akt. koji veseli ili obraduje, prijazan, milostiv, koji dobro misli, razuman, ugodan, Διὸς εὔφρονι βήματι od Boga blagoslovenim (od Zeusa okrijepljenim) korakom, aps. i τινί koga, komu.

Εὔφρων, *ονος, ὁ,* Sikionac, vojvoda oko g. 369., u Tebi g. 366. ubijen.

εὐ-φυής, 2., sup. *-έστατος,* adv. **-ῶς** *(φυή),* **1.** *poet.* i *poz.* lijepa stasa ili rasta, vitak, lijepa lika, naočit, krasan. **2.** nadaren, darovit, duhovit, od prirode vješt, podoban, prikladan, aps. i *πρός* ili *εἴς τι* za što, ili takođ. s inf. — Adv. s *ἔχειν πρός τι* od prirode biti za što prikladan.

εὐφυΐα, *ἡ, poz.* dobar, lijep stas, ljepota, dobar duševni dar, zgodan prirodni položaj mjesta ili mora.

εὐ-φύλακτος, 2. *(φυλάσσω),* koji se lako može čuvati, *εὐφυλακτότερα αὐτοῖς ἐγίγνετο* mogli su lakše stražiti.

εὔ-φυλλος, 2. *(φύλλον), poet.* lisnat.

εὐφωνία, *ἡ,* dobar, jasan (ugodan) glas.

εὔ-φωνος, 2. *(φωνή),* glasovit, dobra, jaka, lijepa glasa.

εὔ-χαλκος, 2. *ep.* i *poet.* od lijepe mjedi, lijepo od mjedi izdjeljan, lijepo mjeđu okovan.

εὔ-χαρις, *ι,* gen. *ιτος,* **1.** mio, ugodan, ljubežljiv, uljudan, šaljiv, dosjetljiv. **2.** ljubazan, mio, u milosti. **3.** *poet.* milostiv.

εὐχαριστέω *(εὐχάριστος),* blagodaran biti, zahvaljivati.

εὐχαριστία, *ἡ,* **1.** blagodarno mišljenje. **2.** zahvaljivanje, N. T. **3.** *poz.* ono, za što se hvala izriče, sveta večera.

εὐ-χάριστος, 2., sup. *-ιστότατος,* adv. **-ίστως** *(χαρίζομαι),* **1.** ugodan, uljudan, dosjetljiv. **2.** zahvalan. Adv. *jon.* po miloj volji, blago.

εὐ-χαριτώτατος, 3., superl. za *εὐχάριτος = εὔχαρις,* ugodan.

εὔ-χειρ, *χειρος, ὁ, ἡ, poet.* vješte ruke, umiješan, umjetnički.

εὐ-χειρία, ἡ, poz. spretnost (ruke), hitrina, = *εὐχέρεια,* 1.

εὐχείρωτος, 2. koji se lako može svladati; superl. *poz. εὐχειρότατος* (?) mj. *εὐχειρωτότατος.*

εὐχέρεια, *ἡ,* **1.** lakoća, hitrina, aps. i *ἐν τῷ ποιεῖν* t. j. brzo izvršivanje. **2.** sklonost na što, lakoumnost.

εὐ-χερής, 2., adv. **-ῶς,** komp. *-έστερον (χείρ),* s kojim je lako postupati, povodljiv; miran, bezopasan, spreman; brzoplet, nemaran, lakomislen; za stvari: lak, bez muke, *ἐν εὐχερεῖ τι θέσθαι* za lako držati, prezirati.

εὐχετάομαι, *ep. = εὔχομαι,* v. r.

εὐχή, *ἡ (εὔχομαι),* **1.** molba, molitva, zavjet, želja, *εὐχῆς ἄξια* što samo od boga možemo željeti, *λυτηρίους εὐχὰς ἀνασχεῖν δειμάτων* uzdići molitvu za rješenje straha (Sof. El. 636), zapr. uzdignutim rukama k božanstvu upraviti m., *τὰς εὐχὰς ποιεῖσθαι, εὐχαῖς χρῆσθαι, εὐχὴν εὔχεσθαι* zavjetovati se, moliti molitvu, molitve, zavjete prikazivati, ali *εὐχὰς ἀποδοῦναι* zavjet ispuniti; koje aps., koje *τινός* božanstvu, ili od čega, koje sa sl. *ὡς.* **2.** *poet.* takođ. kletva.

εὔ-χλοος, 2. *(χλόη), poet.* zelen, pridjevak Demetre *(Χλόη)* kao boginje zelenih polja i usjevâ.

εὔχομαι, dep. med., augm. i redupl. *ηὐ* i *εὐ,* fut. *εὔξομαι,* aor. *ηὐξάμην,* perf. *ηὖγμαι* u med. i pas. znač., s *ep.* spored. obl. **εὐχετάομαι,** inf. rasteg. *εὐχετάασθαι,* impf. rasteg. *εὐχετόωντο,* **1.** dičiti se, hvaliti se, ponositi se, koje *ὑπέρβιον, αὔτως,* koje *τινί* čim, koje *ἐπί τινι* nad kim veličati se, klicati (sumnj.), koje s inf., i elipt. s ispušt. *εἶναι: ἐκ Κρητάων γένος εὔχομαι* dično vučem lozu iz Krete. **2.** svečano zavjetovati, zavjete prikazati, uvjeravati, obećati, osob. bogovima, aps. ili *τινί,* sa i bez inf. ili s ispušt. inf. *ἣν (θυσίαν)* naime *ἀποθῦσαι* (Ksen. An. 4, 8, 25). **3.** moliti se, moliti molitvu, želje izricati, željeti, zaželjeti, aps. i *τί,* na pr. *μέγα, μεγάλα* glasno, srdačno, ili *εὐχήν* zavjetovati se, ali *τἀγαθά* za sreću moliti, sebi sreću izmoliti, slič. *πολυκαρπίαν* za rodnu godinu, *τινί, πρός τινα* komu, ali *τινί* i *ὑπέρ τινος* takođ. za koga, ili s inf., takođ. s inf. fut. ili dat. ili akuz. s inf. **4.** uop. takođ. svoje štovanje pokazati, komu blagodariti. Otd.

εὖχος, *εος, ους, τὸ,* samo u nom. i akuz., *ep.* i *poet.* **1.** predmet ponosa, slava, čast, osob. ratna slava (tako *poet. εὖχος αἰχμῆς*), pobjeda. **2.** što se od bogova izmoli, uop. sebi želi, želja, *ἕν γέ μοι εὖχος ὀρέξατε* jednu mi ljubav učinite!

εὔ-χρηστος, 2. *(χράομαι),* koji se lako može trebati, zgodan, koristan, upotrebljiv, aps. i *πρός τι.*

εὔ-χροος, 2., stegn. *ους,* i *ep.* **εὐ-χροής,** 2. *(χρόα),* krasne ili dobre boje ili masti, komp. *εὐχροώτερος.*

εὔ-χρυσος, 2. *poet.* bogat zlatom.

εὔ-χυλος, 2. *(χυλός),* sočan, tečan.

εὐχωλή, *ἡ, jon.* i *ep.* *(εὔχομαι),* **1.** veličanje, torlanje, klicanje, pobjedničko klicanje. **2.** predmet dičenja, dika (Il. 4, 173; 22, 433). **3.** molitva, molba.

εὐχωλιμαῖος, 3. *jon.* i *poz.* zavjetom vezan.

εὐ-ψυχέω (χος), poz. biti srčan, hrabar; N. T. ohrabriti se; *εὐψύχει = have pia anima.*

εὐ-ψυχία, *ἡ,* hrabrost, junačko srce, *fortitudo.*

εὔ-ψυχος, 2. *(ψυχή),* hrabar, *πρός τι* za što. Supst. *τὸ εὔψυχον* hrabrost, *ἀπό τινος* od koga, *ἔς τι* za što.

εὕω, (kor. *us,* lat. *ūr-o, ussi*), aor. *εὗσα, ep.* osmuditi, osob. svinjama čekinje, *εὑόμενοι τανύοντο διὰ φλογός* pružiše ih preko plamena, da ih osmude.

εὐ-ώδης, 2. *(ὄζω,* perf. *ὄδωδα),* mirišljiv, mirisav, na pr. *κυπάρισσος* čempres (poradi mirisa smole).

εὐωδία, *ἡ,* miris, miomiris.

εὐ-ώλενος, 2. *poet.* krasnih lakata.

εὔ-ωνος, 2. u dobroj cijeni, cijene, jevtin, ἐν τοῖς κατὰ τὸν βίον εὐωνοτέροις διῆγεν ὑμᾶς on vam je u svima potrebama za život veću cjenoću pribavio.

εὐ-ώνυμος, 2. (ὄνυμα = ὄνομα), dobra imena, t. j. imenom dobre kobi, i napose eufemistički, da se ne kaže »lijevo«, što znači nesreću, mj. lijevi = ἀριστερός, stoga u vojničkom jeziku sa i bez κέρας: τὸ εὐώνυμον lijevo krilo.

εὐ-ῶπις, ιδος ἡ, *ep. poet.* **εὐώψ,** ῶπος, ὁ, ἡ, i εὐωπός, 2. *poet.* (ὤψ), ljepook, **a)** krasna ili mila pogleda, umiljato gledajući, pren. εὐὼψ ἀλκή pomoć, koja vedro gleda. **b)** koga je milo pogledati, dražestan.

εὐωχέω (kao od εὔ-ωχος, ἔχω), augm. ηὐ i εὐ, **1.** akt. dobro pogostiti, τινά koga na gozbu zvati, gozbu mu dati, takođ. τινά τι ili τινος koga čim obilno ugostiti, pren. razveseliti. **2.** med. i pas. **εὐωχέομαι** s fut. εὐωχήσομαι, aor. ηὐωχήθην, nasititi se, za životinje: obilno hrane imati, za ljude: častiti se, blagovati, naslađivati se, aps. i τί čim, što.

εὐωχία, ἡ, **1.** goščenje, čast. **2.** čašćenje, gozba, raskošan život, ἐν ταῖς εὐωχίαις kad su sebi ugađali, slič. εὐωχίας οὔσης jer se tu častilo i gostilo.

εὐ-ώψ, v. εὐῶπις.

ἐφάβικός i ἔφ-αβος, ὁ, *dor.* mj. ἐφηβ., ἔφηβος.

ἐφ-ἀγιστεύω i **ἐφ-αγνίζω,** oboje *poet.*, ktomu još držati se svetih obreda, osim toga posvetiti, kao žrtvu prinositi, ἃ χρή ili τὰ πάντα svaku žrtvu (Sof. Ant. 196).

ἔφἄγον, aor. 2. za ἐσθίω, v. ἔδω.

ἐφ-αιρέω (v. αἱρέω), ktomu uzimati, pas. ὁ ἐφῃρημένος μετά τινα poslije koga (i mjesto njega) izabrani.

ἐφ-άλλομαι (v. ἅλλομαι), dep. med., *ep.* aor. 3 sg. ἐπᾶλτο i ἔπαλτο, part. ἐπιάλμενος i ἐπάλμενος. **1.** gore skakati, τινός na što. **2.** *ep.* do koga poskočiti, brzo ili neprijateljski, aps. i τινί.

ἔφ-ἄλος, 2. (ἅλς), *ep.* i *poet.* koji na moru leži.

ἐφ-άμερος i -αμέριος, *dor.* mj. ἐφήμ., ἐφημ.

ἐφ-άμιλλος, 2., adv. **-μίλλως** (ἅμιλλα), **1.** pas. oko koga se živo prepiru, koji je predmet natjecanja, ἐφ. εὐνοίας κειμένης kad se radilo o tom, tko se pokazuje rodoljupcem (Dem. 18, 324). **2.** akt. koji se nadmeće, τινὶ πρός τι s kim o što, u nadbijanju ravan, uop. sličan, jednak, ravan, τινί komu ili čemu.

ἔφαν, v. φημί.

ἐφ-ανδάνω, *ep.* i *poz.*, *ep.* takođ. **ἐπιανδάνω,** sviđati se, pristajati, militi se, aps. i τινί.

ἐφ-άπαξ, adv., *poz.* za jedamput, jednom za svagda, najednom.

ἐφ-απλόω, *poz. poet.* preko rasprostrti.

I. **ἐφ-,** *jon.* **ἐπ-άπτω** (v. ἅπτω), **1. akt.** pripetljati, privezati, pren. zametnuti, zavrći, stoga pas. zapr. obisnuti, prikopčan biti, pren. suđen, određen biti, τινί komu, ili oskrbljen, nadaren biti, τινός čim, stoga ἐπαμμένος εἴδεος ljepotom nadaren (Her. 8, 105). **2.** med. dotaknuti se, opipati, dodirnuti se, rukama prihvatiti se (Od. 5, 348), u doticaj doći, učestvovati, pridružiti se, priskočiti, dokučiti, τινός koga ili što; takođ. za spoznaju: nešto shvatiti, razumjeti.

II. **ἐφ-άπτομαι,** med. *poet.* upaliti se.

ἐφάπτωρ, ορος, ὁ, *poet.* koji se dotiče.

ἐφ-αρμόζω, *dor.* ἐφαρμόσδω, **1.** tranz. udesiti, dometati, dodavati, τί (ali τὶ ἔς τινα nešto na koga protezati). **2.** intranz. pristajati, **a)** priljubljivati se. **b)** pristajati, τινί (Il. 19, 385). **c)** (geometr.) sukladan biti, ἐπί τι čim.

ἔφαψις, ἡ, *poet.* doticanje.

ἐφ-έδρα, *jon.* ἐπέδρη, podsjedanje, opsada.

ἐφ-εδρεία, ἡ, *poz.* sjeđenje, vrebanje, pričuvni položaj; isp. takođ. ἐπέδρη.

ἐφεδρεύω, **1.** pri čem sjediti, vrebati, u zasjedi ležati, aps. i τινί na što kebati, τοῖς καιροῖς τινος kome svakom prilikom za vratom sjediti. **2.** za pričuvu služiti i u pričuvi držati se. **3.** stati, ustaviti se.

ἔφ-εδρος, 2. (ἕδρα), **1.** *poet.* koji na čem (τινός) sjedi, jaše. **2.** pokraj čega sjedeći, koji keba, vreba, aps. i τινί na koga. **3.** za pričuvu služeći, stoga: koji na mjesto drugoga (τινός) stupa, ἔφεδρος βασιλεύς *jon.* nasljednik na prijestolu. Napose: atlet, koji kod ždrebanja, ako je broj bio lih, nije dobio protivnika te je s novim silama udario na već umornoga protivnika, nov protivnik, stoga pren. opasan protivnik.

ἐφ-έζομαι, impf. ἐφεζόμην (služi kao aor.), *ep.* i *poet.* dep. med. (v. ΣΕΔ, II), **1.** na što (τινί) sjesti, na čem sjediti. **2.** pri čem, pokraj čega sjesti.

ἐφ-έηκα, ἐφ-είην, ἐφ-είω, v. ἐφίημι.

ἐφ-εῖδον, *poz.* i N. T. mj. ἐπ-εῖδον.

ἐφ-εῖσα, *ep.* def. aor. 1., inf. ἐφέσσαι mj. -έσαι, med. ἐφεισάμην i ἐφεσσάμην, imper. ἔφεσσαι mj. -εσαι, part. ἐφεσσάμενος mj. -εσάμενος, i fut. inf. ἐφέσσεσθαι (i u tmezi) (v. ΣΕΔ, III.), **1. akt.** na što posaditi, na što, pri čem oložiti, τινά koga na lađi kamo dovesti, u lađu metnuti, Πύλονδε u (za) Pil. **2. med.** sebi što (τί) na što (τινί) metnuti, položiti, ili τινά τινος koga na što (na svoju lađu) dovesti, ἐς Λιβύην μ' ἐπὶ νηὸς ἐφέσσατο uze me u lađu za Libiju, t. j. obeća, da će me onamo dovesti.

ἐφ-εκτικός, 3., adv. -κῶς, *poz.* zadržavajući, neodlučan u sudu.

ἐφ-ελκύω, aor. med. ἐφελκυσάμην, pored **ἐφ-.** *jon.* **ἐπ-έλκω,** **1. akt.** i **pas. a)** privući, dovući, zapr. i pren., zamamljivati, τινί im. **b)** za sobom vući, τί ili τινά, i to ἔκ τινος

za što, pren. za sobom vući, donositi, τί. Pas. za čim vucinjati se, dati se vući, οἱ ἐπελκόμενοι koji su zaostali (Her. 4, 203). **2. med. a)** k sebi vući (Od. 16, 294), pren. k sebi primamiti, τινά, sebi privući, prisvojiti, τί. **b)** za sobom vući ili sa sobom odvući, τί i τινά, pren. sa sobom (σὺν αὑτῇ) voditi, sa sobom nositi, dovući, τί. **c)** svući (preko čega κατά τινος), τί.

ἐφ-έννυμαι, *poz. poet.* = ἐπι-έννυμαι, aor. ἐφέσσασθαι = ἐπι-έσσασθαι.

ἐφ-, *jon.* **ἐπ-εξῆς**, adv., u redu, po redu, redom, do (τινί), jedan do drugoga, jedan za drugim, uzamance, zasopce, sa članom τὸ ἐφ. ono što slijedi, pa tako i καὶ ὅσα ἐφεξῆς.

ἐφ-έπομαι (ἐπί i ἕπομαι = *sequi*), općeno upotrebljav., fut. ἐφέψομαι, aor. ἐφεσπόμην, konj. ἐπίσπωμαι, opt. ἐπισποίμην, imper. ἐπίσπου, inf. ἐπισπέσθαι, part. ἐπισπόμενος, *buk.* aor. 1. imper. ἐφεψάσθω (? var.), **1.** ići za kim, slijediti, takođ. s dod. ὄπισθεν, aps. i τινί koga, ποσίν *cursu* trkom; pren. slijediti, dati voditi se, pokoravati se (Od. 3, 215), primjer nasljedovati, povladiti, aps. i τινί komu ili čemu, o sreći: komu zapasti (Her. 1, 32; 7, 10). **2.** neprijat.: progoniti, natisnuti se za kim, najahati se, navaliti, aps. ἐξ ἐναντίης odsprijed, slič. ἐκ τοῦ ὄπισθεν, τινί na koga.

ἐφ-έπω (ἐπὶ i ἕπω, v. r.), *ep.* i *poet.*, *jon.* **ἐπ-έπω**, nema ga u *at.* prozi, impf. *ep.* ἔφεπον, iter. ἐφέπεσκον, fut. ἐφέψω, aor. ἐπέσπον, konj. ἐπίσπῃ, opt. ἐπίσποι, inf. ἐπισπεῖν, part. ἐπισπών (i u tmezi), biti za kim u gibanju, zaposlen biti, stoga **1.** aps. za kim doći, slijediti; za kim, na koga sunuti, poletjeti. **2.** tranz. **a)** progoniti, privrućiti, savitlati, pritijesniti, aps. i τινά. **b)** pred sobom tjerati, τινά i ἵππους τινί na koga goniti ih. **c)** živo raditi oko čega, brinuti se za što, πολλά, upravljati, vladati. **d)** mjesto proputovati i pohoditi, κορυφὰς ὀρέων, protrčati, πεδίον, στόμα ὑσμίνης projuriti kroz. Napose često **e)** πότμον, οἶτον, αἴσιμον ἦμαρ, θάνατον i dr. izvršiti, naći.

ἐφ-έρπω, *poet.* pripuzati, prišumati se, primicati se.

ἔφεσις, ἡ (ἐφίημι), **1.** težnja, τινός na što. **2.** priziv, parnica u kojoj ima utok; εἰς τὸ δικαστήριον priziv od presude činovnika na sud.

Ἔφεσος, ἡ, grad u Joniji na utoku Kajistrovu s glasovitim hramom Artemidinim, koji je g. 356. bio spaljen od Herostrata, poslije grčkim novcem opet sagrađen pod Dinokratom, oko g. 250. posl. Is., onda posve razvaljen od Gotâ; sada razvaline kod Ajasluka. Otd. adj. **Ἐφέσιος**, 3., stoga **a)** ὁ **Ἐφέσιος**, Efešanin. **b)** ἡ **Ἐφεσία**, *jon.* -ίη okoliš efeski. **c)** τὰ **Ἐφέσια**, svetkovina Artemidina u Efesu.

ἐφ-έσπερος, 2. *poet.* prema zapadu, zapadni,

ἐφ-έσσαι, ἔφεσσαι i slič., v. ἐφεῖσα.

ἐφ-εστᾰκα, *poz.* tranz. perf. = *at.* ἐπέστησα, od ἐφίστημι v. r.

ἐφ-έστιος, *jon.* **ἐπ-ίστιος**, 2. (ἑστία), nema ga u *at.* pr., koji pripada ognjištu ili žrtveniku, do žrtvenika, na žrtveniku, ognjištu, u kući, ἐφέστιον πῆξαι u ognjište zataći (Sof. El. 420), ἐφέστιον ἀπολέσθαι na svom ognjištu poginuti (Od. 3, 234), slič. ἐπ. ἦλθε kući; stoga i: kod kuće, domaći, ἐμὲ ἐφέστιον ἤγαγε δαίμων bog me navede k njezinu ognjištu (do prava ukućanina, Od. 7, 248), ἐφέστιοι ἑζόμεσθα sjedimo do tvoga ognjišta (kao bogoradnici), ἐπίστιόν τινι γίγνεσθαι štićenik na čijem ognjištu postati. A zaštitnik za ἑστία bijaše Ζεὺς ἐφέστιος ili ἐπίστιος = ἑρκεῖος.

ἐφ-εστρίς, *ίδος*, ἡ (ἕννυμι), *poz.* sukno ili pokrivalo, podjedno gornja haljina, kabanica, plašt.

ἐφέτης, ου, ὁ (ἐφίημι), zapovjednik; ἐφέται zvahu se u Ateni kaznene sudije (51 na broj) u krvnim zločinstvima.

ἐφετμή i **ἐφημοσύνη**, ἡ (ἐφίημι), *ep.* i *poet.* ponajviše u plur., nalog, zapovijed.

ἐφευρετής, ὁ, N. T. pronalaznik. Od

ἐφ-, *jon.* **ἐπ-ευρίσκω** (v. εὑρίσκω), **1.** pri tom naći, zateći, aps. ili τινά s part. ili adj. **2.** naći tražeći.

ἐφ-εψιάομαι, *ep.* dep. med., prez. ind. 3. sg. rastegn. ἐφεψιόωνται, ružiti, podrugivati se, grditi, τινί.

ἐφ-, *jon.* **ἐπ-ηβάω**, dorasti, mladić postati.

ἐφηβικός, 3. koji mladiću pripada. Od

ἔφ-ηβος, 2. (ἥβη), dorastao mladić, po prilici od 16. godine počevši, između παῖς i νέος. U Ateni zvahu se napose tako mladi ljudi od 18 godina, koji su bili u općinsku knjigu (ληξιαρχικόν) svoje općine (δῆμος) upisani te su građansku zakletvu položili. Takvi bi se momci unovačili te bi do 20. godine služili kao krajiški oružnici (περίπολος). Tim su bili proglašeni za punoljetne i samostalne.

ἐφ-ηγέομαι (i u tmezi), dep. med., **1.** *ep.* kamo voditi, τινά. **2.** u Ateni poglavarstvu zločinca tako prijaviti, da su ga mogli uhvatiti.

ἐφ-ήδομαι, pas., fut. ἐφησθήσομαι, aor. ἐφήσθην, čemu ili komu (τινί) radovati se, osob. zlaradice, τινί sa sl. part., na pr. Θηβαίοις ὁτιοῦν ἂν ἐφησθῆναι παθοῦσιν Tebancima svako zlo željeti.

ἐφ-ηδύνω, *poz.* ugodnim činiti, začiniti, τινί.

ἐφ-ήκω, nadoći, pridoći, ili tu biti.

ἐφ-ηλόω, perf. pas. -ήλωται, *poet.* pribiti, pričvrstiti.

ἔφ-ημαι, *poet.* dep., na čem, u čem (τινί) sjediti, na nešto sam došao, takođ. θινός na žalu; i τί kod čega.

ἐφημερία, N. T. **1.** dnevna služba. **2.** takođ. odio

svećenikâ, na kojima je bio red služiti u hramu.

ἐφ-ημέριος, 2. *ep. poet.*, i **ἐφ-ήμερος,** 2. *poet. at. proz.* i *poz.*, *dor.* ἐφάμ. i ἐφάμ. (ἡμέρα), na jedan dan, **a)** koji samo jedan dan živi, traje, djeluje; prolazan. ἐφημέρια φρονεῖν samo na danas misliti (za budućnost ne mariti), οἱ ἐφ. kratkovjeki rod od danas do sjutra (t. j. ljudi); φάρμακον otrov, koji isti dan, brzo djeluje. **b)** svakidašnji, dan na dan.

ἐφημερίς, *ίδος, ἡ, poz.*, osob. u plur., dnevnik, ἐφημερίδες βασίλειοι dnevnik Aleksandrov, što su ga Diodot iz Eritre i Eumen iz Kardije, tajnik Aleksandrov, o njegovu privatnom životu napisali. Upotrijebili su ga Plutarh i Arijan. Tako isto označuje Plut. Cezarove *commentarii de bello Gallico.*

ἐφημοσύνη, *ἡ*, v. ἐφετμή.

ἐφθάραται, v. φθείρω.

ἐφθίαθ' i **ἔφθιθεν,** v. φθίνω.

ἐφθός, 3., adj. verb. od ἕψω, kuhan.

Ἐφιάλτης, *jon.* **Ἐπιάλτης,** *ου, ὁ,* **1.** sin Aloejev (po priči Posidonov) i Ifimedejin, brat Otov; obojica bijahu gorostasi neizmjerne veličine i jakosti, koji su nebo htjeli na juriš uzeti, ali su ih Apolon i Artemida ubili; vrijedili su za primjer kažnjene ljudske obijesti. **2.** Meljanin, koji je Kserksu kod Termopila pokazao stramputicu preko Kalidroma (s. Monopati) te je poslije u Antikiri ubijen. **3.** državnik u doba Periklovo u Ateni, koji je g. 461. ustao na areopag te je nastojanjem svojih oligarhičkih protivnika g. 457. ubijen. **4.** državnik i govornik u Ateni za Filipa makedonskoga, koji je Atenjane od sveze s Makedoncima odvraćao, čega radi je Aleksandar g. 335. njegovu glavu iskao, ali uzalud. On uteče u Perziju, gdje je kod provale iz Halikarnasa zaglavio. **5.** inače lično ime.

ἐφ-ίδρωσις, *ἡ, poz.* znoj.

ἐφ-ίζω, *ep.*, impf. iterat. ἐφίζεσκεν, i produž. *ep.* i *poet.* **ἐφ-ιζάνω,** uza što, do čega, na što (τινί) sjesti, aps., τινί i ἐπί τινι.

ἐφ-ίημι, *jon.* **ἐπ-ίημι,** *at.* fut. ἐφήσω, aor. ἐφῆκα, ἐφεῖμεν i t. d., imper. ἔφες, perf. ἐφεῖκα i t. d. (v. ἵημι), *ep.* aor. ἐφέηκα, konj. ἐφήω (ἐφείω), [ῐ; u arzi dug ι u ἐφίεις, ἐφίει, ἐφιέμενος, osim Od. 24, 180.]

I. akt. tranz. 1. a) za ljude: na što, kamo, nasuprot slati, kamo pustiti (Ksen. Kir. 1, 1, 2), tjerati, τινά τινι, t. j. ka komu, ali takođ. τινὰ ἐπί τι ili sa sl. inf.; za životinje: τινά τινι pustiti da jedno drugo opase (Her. 4, 30), slič. τινά s inf. U neprijat. smislu: nagnati, dražiti (Il. 1, 518), na neprijatelja slati, dati navaliti, τινά, τινά τινι, τινὰ ἐπί τινα, ili τινά s inf. **b)** za stvari: otpustiti, pustiti, navoditi, τί i τί τινι ili τὶ ἐπί τι, u neprijat. smislu: na koga (τινί i ἐπί τινι) bacati, hitati, τί, takođ. χεῖράς τινι staviti ruke, šakom udariti (Od 20, 30). **2.** pren. **a)** komu (τινί) što (τί) slati, udijeliti, komu prirediti, dosuditi. **b)** popustiti, ostaviti, dopustiti (Ksen. An. 6, 4, 31), aps. ili τινί, τινί τι ili τινί s inf.

II. akt. intr. predati se, podati se, τινί.

III. med. ἐφίεμαι, 2. sg. ind. *poet.* ἐφίῃ (ἐφίει) = ἐφίεσαι, **1.** (od Hom.) nalagati, zapovijedati, aps. ili τί τινι ili s inf., takođ. s akuz. s inf. **2.** (poslije Hom.) dopustiti, osob. da se na subjektu što čini, τινί s inf. **3.** (poslije Hom., od II. ἵεμαι, vazda ι), **a)** težiti, iskati, željeti, aps. ili τινός (na) što, κερδῶν, ἀρχῆς, τί τῶν δυσφόρων ἐφίῃ; što težiš na nevolju? ili s inf., stoga χαίρειν τἄλλ ἐγώ σ' ἐφίεμαι inače ti u svemu želim milo i drago (= ugoditi) (Sof. Aj. 112.). **b)** na koga (τινός) paziti, takođ. neprijat., na nj nišaniti, smjerati na što (τινός).

ἐφ-, *jon.* **ἐπ-ικνέομαι,** dep. med., dokle stići, doći, prodrijeti, sezati, aps. i ἐπί, ἄχρι, πρός τι ili ἀλλήλων namjeriti se jedan na drugoga (Il. 13, 604); dalje dospjeti, dostići, zateći, pogoditi, τινός koga ili što, τῇ ἐπιμελείᾳ τινός, takođ. τινά, Ἑλλήσποντον μάστιγι πληγάς po H. udariti bičem (Her. 7, 35), i παρά τινος od koga, τινί čim, ili s part. nešto čim pogoditi, μᾶλλον dalje doći čim, λέγων ἄριστα u govoru (razlaganju) pogoditi najbolje (Her. 7, 9), φθεγγόμενον glasom doseći, da se može čuti.

ἐφικτός, 3. *poz.* **1.** koji se može dostići, izvršiti, ἐν ἐφικτῷ u blizini (αἰσθήσει da se može opaziti). **2.** dostižan, shvatljiv, dokučljiv.

ἐφ-ίμερος [ῑ], 2. *poet.* koji želju budi, željen, s inf.

ἐφ-ίππειος i **ἐφ-ίππιος,** 2. (ἵππος), na konju, χασαῖ konjske abajlije; τὸ ἐφίππιον, *poz.* konjski pokrovac.

ἐφ-ιππεύω, *poz.* dojahati, dojuriti, konjaništvom navaliti.

ἔφ-ιππος, 2. na konju (Ksen. Kir. 4, 2, 1 čitaj εὔιπποι), ἐφ. κλύδων vreva kolâ i konjâ, εἰκών lik na konju.

ἐφ-ίπταμαι, dep. med., *poz.* doletjeti. (Isp. ἐπιπέτομαι.)

ἐφ-ίστημι, *jon.* **ἐπ-** (v. ἵστημι), **A) tranz. I. akt.** i pas. (ἐπιστήσω, ἐπέστησα, ἐπεστάθην, i *poz.* perf. ἐφέστᾰκα), **1. na što,** preko čega **postavljati,** τί i τινά, i to τινί na što, nad čim, stoga pren. koga nad čim postaviti, namjestiti ga, dati mu moć, vlast nad čim, τινά, i to τινί i ἐπί τινι nad čim ili kim, ἐπί τι za što. **2.** kraj čega, pri čem, o što, do čega postaviti, metnuti, podići, τί, i to τινί pokraj, kod čega, ali takođ. τὸ σῆμα κύκλῳ oko nadgrobnog spomenika unaokolo postaviti (Her. 4, 72). **3.** utvrditi, **a)** odre-

diti, narediti, τί. b) ustaviti, zaustaviti (Ksen. Kir. 4, 2, 18; An. 1, 8, 15), priječiti, zauzdati, skučiti, aps. i to katkad naoko intr., kao Ksen. An. 1, 8, 15 (*sc.* τὸν ἵππον), ili τινά i τί, pa takođ. τινά τινος koga od čega uzdržati ili brahilog. τινά koga u njegovim mislima priječiti, zbuniti, upozoriti (Plut. T. Gr. 17). **4.** *poz.* (sa i bez νοῦν, διάνοιαν) misao skrenuti na što, na što paziti, τινί i ἐπί τινι.

II. med. ἐφίσταμαι, fut. ἐπιστήσομαι, aor. ἐπεστησάμην, nad što metnuti, na čelo postaviti, τινά.

B) intr. med. **ἐφ-ίσταμαι,** fut. ἐπιστήσομαι, s aor. 2. akt. ἐπέστην, perf. ἐφέστηκα, 3. pl. ἐφεστᾶσιν, fut. 3. ἐφεστήξω, ktomu *ep.* perf. inf. ἐφεστάμεν(αι), part. ἐφεσταότες, plpf. ἐφεστήκειν i ἐφέστασαν, *jon.* ἐπέστηκα, part. ἐπεστεῶτες, **1. pristupati,** postaviti se, stati, stajati kod do, kraj čega, na čem, nad čim ili kim, takođ., pren. ἅπασι τοῖς πράγμασι τεταραγμένοις na opću zabunu; približavati se, doći, na put stati, koga iznebuha zateći, iznenaditi, ili uz koga stajati, pomagati (Od. 24, 380), u perf. takođ. na mjestu biti, na oprezu biti, aps., na pr. τὸ ἐπιστάμενον, gornji dio (Her. 4, 2), (s akuz. samo Sof. Tr. 338, τήνδε βάσιν ἐφίστασθαί τινα komu tako na put stati), τινί, ἐπί, παρά τινι ili ἐπί τι. Napose **2.** na što ili za čim ići, baviti se čim. **3.** kod čega stajati i nadgledati, nad čim postavljen biti, nadzor, zapovjedništvo nad kim ili čim imati ili preuzeti, u upravu, na vladu stupiti, na čelu biti, nešto upravljati ili nadzirati, pozornost na što svratiti, nešto preduzeti, koje aps. οἱ ἐφεστηκότες, ἐφεστῶτες ili ἐπεστεῶτες nadzornici, poglavice, glavari (Sof. Aj. 1072, Her. 7, 117), i kao supst. s gen. čiji ili nad čim, takođ. kao adj. μόχθοι ἐφεστῶτές τινι nametnuti, zadani, koje τινί, ἐπί τινι takođ. ἐπί τινος nad kim ili čim postavljen biti, imati nalog za što. **4.** u neprijat. smislu: udariti na koga, podići se, prijetiti, vrebati (Il. 12, 326), čekati, snaći, zadesiti, aps. i τινί. **5.** ustaviti se, prekinuti, takođ. postaviti se, aps. ili τινός u čem, u što, τινί čim, ὡς ἐς μάχην stati u bojni red.

ἐφ-οδεύω, **1.** prići, obilaziti, okolo putovati. **2.** *poet.* takođ. koga, τινί, pratiti.

ἐφ-οδιάζω, *jon.* **ἐποδιάζω,** *jon.* i *poz.* **1.** akt. putnim potrebama oskrbiti, (za put) opraviti. **2.** med. τινί τι kao putninu komu dati platiti.

ἐφ-όδιον, *jon.* **ἐπ-όδιον,** τὸ (ὁδός), osob. u plur., putna sredstva, putna potreba, putnina, oprava, trošak, putni trošak, za put potrebna zaliha, hrana za put, aps. ili s dat. τοῖς στρατευομένοις sredstva za uzdržavanje vojnika. Pren. potpora, pomoć, τινός čemu, εἴς τι za što.

I. **ἔφ-οδος,** 2. pristupačan, τινί.

II. **ἔφ-οδος,** ἡ, **1.** prilaz, put, staza, aps. i ἐπί τι, do čega, ἀπό τινος odakle. Pren. ἐφόδῳ γνώμης putem mudre politike. **2.** pridolaženje, tečaj (prikazivanja), παρ' ἀλλήλους saobraćaj među sobom; u neprijat. smislu: dolazak, napadaj, navala, ἡ κατὰ θάλασσαν pomorska navala, ἐξ ἐφόδου odmah kod dolaska, kod prve navale; pren. ἡ πρώτη ἔφ. τοῦ λόγου prvi napadaj govora.

III. **ἔφ-οδος,** ὁ, koji putuje da što pretraži, kraljevski povjerenik, potonji lat. *circitor.*

ἐφόλκαιον, τὸ (ἐφέλκω, zapr. koji za sobom vuče), *ep.* krmilo, korman, motka kao veslo, samo dulje i sa širom lopatom (πηδόν); isp. πηδάλιον.

ἐφόλκιον, τὸ, *poz.* i ἐφολκίς, ἡ, *poet.* (ἐφέλκω), čamac za pristajanje, što se vuče za brodom, pren. čovjek, kojega tko za sobom vuče, pratilac.

ἐφολκός, 2. (ἐφέλκω), koji k sebi privlači, zamamljiv, ἐφολκὰ λέγειν. *Poet.* πρόλεσχος, ἐφ. brbljav, opširan u razgovoru.

ἐφ-ομαρτέω, *ep.* ići s kim.

ἐφ-οπλίζω, *ep.* aor. ἐφόπλισα, i *ep.* σσ, **1.** akt. pripremiti, opremiti, prirediti, τί. **2.** med. sebi što zgotoviti.

ἐφ-οράω. *jon.* **ἐπ-οράω,** *at.* impf. ἐφ-εώρων, fut. ἐπόψομαι, aor. ἐπεῖδον, -ιδεῖν, *ep.* fut. takođ. ἐπιόψομαι u znač. 2. (v. dolje), *jon.* prez. 3. plur. ἐπορέουσι, impf. 3. sg. ἐπώρα, *poet.* aor. med. ἐπιδώμεθα, ἐπιδέσθαι i ἐπιδόμενος u akt. znač.,

1. za kim ili čim gledati, na koga pogledati, N. T. ἀφελεῖν da se oduzme, ἐπί τι točno pogledati; razgledati, ogledati, uvrebati, pregledati; motriti, nadgledati, nadzirati. nešto razvidjeti; pohoditi, opraviti, brinuti se (Her. 1, 124), takođ. uop. vidjeti (Od. 11, 109), s πάλιν opet vidjeti, koje aps., koje τινά ili τί, na pr. τὰ πράγματα vidjeti, kako stvari stoje, τὰ μέλλοντα Sof. Tr. 1270 (bolje ἀφορᾷ). Često s part. ἄνδρας ἀποθανόντας opažati da ljudi ginu, ili s neupr. upit. rečen. Dolazi takođ. τινός: ogledati što. **2.** za određenu svrhu ogledati, izbirati, τάων (νεῶν), ἥ τις ἀρίστη onu, koja je najbolja (Od. 2, 294) (samo u Hom. i svagda u obl. ἐπιόψομαι, dok ἐπόψομαι ima ostala znač.). **3.** prigledati, strpljivo gledati, doživjeti, iskusiti, τί i τινά, obič. s adj. ili part., na pr. λιμὸς μαλθακόν σφ' ἐπόψεται glad će ga umekšati, ili s part. iskusiti, doživjeti da će.

ἐφορεύω (ἔφορος), **1.** (spartan.) efor biti. **2.** *poet.* uop. nadgledati, nadzirati.

ἐφ-όριος, 3. na međi, ἀγορά sajam na granici, gdje se ljudi iz susjednih kotara sastaju na trgovanje.

ἐφ-ορμαίνω, *poet.* nasrnuti, zaletjeti se.

ἐφ-ορμάω, I. akt. 1. nasuprot tjerati, poticati, nadražiti, τί i τί τινι t. j. na koga. **2.** na što tjerati, τινά τι koga na što (Sof. Aj. 1122).

II. **med.** s aor. pas. ἐφορμήθην, **1.** spremati se na što, nagnan, potaknut biti, željeti, iskati (Od. 4, 713), s inf. **2.** na što pohitjeti, priteći, zaletjeti se (Il. 15, 692), osob. u neprijat. smislu, nasrnuti, navaliti (Il. 17, 465), udariti, aps. i τινί čim, ili na koga. **3.** tranz. udariti na koga, napasti, τινά ili τί.

ἐφ-ορμέω, *jon.* **ἐπ-ορμέω,** s lađama ležati u luci i na neprijatelja vrebati, za stražu biti osidren, vrzati, vrebati, kebati, paziti, motriti, podsjedati, aps. sa i bez ναυσίν, t. j. s lađama, takođ. πεζῇ τε καὶ ναυσίν na suhu i na moru, koje τῷ λιμένι u luci krstariti, ili ἐκ θαλάσσης s morske strane; τινί na koga vrebati, na njega paziti, podsjedati ga, ili πρός, ἔν τινι pred čim osidrati se, kod čega stati ili stajati i paziti, slič. περί τι. Pas. sa i bez ναυσίν (lađama) biti opkoljen, podsjedan. (Tuk. 6, 49 ἐφορμηθέντες onamo okrenuti, bolje ἐφόρμησιν.) Pren. **a)** aps. vrebati, stražiti, takođ. slikovno: na koga, koji misli, da je stigao u luku mira. **b)** τοῖς καιροῖς τινος na čije neprilike (slabosti) vrebati.

ἐφορμή, ἡ (ἐφορμάω), **1.** *ep.* mjesto za provalu, pristup. **2.** navala, ἐκ γῆς s kopnene strane.

ἐφόρμησις, εως, ἡ (-μέω) i **ἔφ-ορμος,** ὁ (ὅρμος), **1.** stanica za lađe, ἔφορμος τῆς νυκτός noćna stanica. **2.** podsjedanje, opsada, blokada.

ἐφ-ορμίζομαι, med. s aor. pas., u luku ući, ἔς τι.

I. **ἔφ-ορμος,** 2. u luci osidran.

II. **ἔφ-ορμος,** ὁ, v. ἐφόρμησις, 2.

ἔφ-ορος, ὁ (osn. ϝορ, v. II. οὖρος, isp. lat. *vereor*), **1.** *poet.* nadzornik, čuvar, τῆσδε χώρας kao počasno ime. Napose **2.** ἔφοροι, οἱ, **a)** spartansko poglavarstvo, koje se sastojalo od pet lica, a birao ga svake godine sav koliki narod između sebe. Službovati bi počinjali na početku godine, o jesenskoj ekvinokciji, te bi svaki dan držali sjednice u svom ἀρχεῖον-u, gdje bi takođ. zajedno ručali. Prvi je od njih bio ἐπώνυμος godine. Uveo ih je — kažu — Likurg, a drugi opet vele: istom Teopomp (g. 757. pr. Is.). Moć njihova, isprva sudačka, i to u civilnim stvarima, postade znamenita, kad se protezala takođ. na ispitivanje (εὐθῦναι) poglavarâ, te su čak i kraljeve na svoj sud zvali i njima mogli kazni određivati (ali ne smrtnu, za koju je potreban bio osobit, od geronata i činovnikâ sastavljen sud). Osim toga imali su dio nadzora nad javnom stegom i odgojom, mogli su narod sazivati na vijećanje i glasanje, te su bili nesamo sudački zamjenici kraljeva, već i punomoćnici i poslovođe narodne skupštine (ἐκκλησία) u javnim, osob. izvanjim poslovima, čega radi je takođ. njihov utjecaj na vojsku i vojvode bio znamenit. **b)** u Ateni bi poslije bitke kod Egospotama takođ. postavljeno pet efora od naroda, ali zapr. od oligarhičnih udruga (heterijâ) s velikom vlasti, koji su među ostalim kao συναγωγεῖς τῶν πολιτῶν imali pravo sazivati građane koliko i kad im drago. To je bio uvod oligarhiji.

Ἔφορος, ου, grčki povjesničar iz Kime u Eolidi, koji je s Teopompom bio učenik Isokratov te je najprije napisao sveopću povijest (τὰ καθόλου otprilike od g. 1090.—340. pr. Is.), živio je otprilike g. 405.—330.

ἐφ-υβρίζω, koga zlostaviti, ružiti, podrugivati se, griješiti, aps. i τινί i τινά protiv koga, koga, takođ. τί nečemu rugati se, ili μέγα strašno griješiti, i κελαινώπαν θυμὸν τοῖς ἄχεσιν u svojoj crnoj duši ruga se jadima (Sof. Aj. 955), ἄλλα i sa sl. εἰ među ostalim podrugljivo pitati, da li.

ἔφ-υδρος, *jon.* **ἔπ-υδρος,** 2. (ὕδωρ), voden, mokar, **a)** koji kišu nosi. **b)** natopljen, zaliven, τινί čim.

ἐφ-υμνέω, **1. a)** ktomu, pri tom pjevati, aps. καλῶς divno zapjevati. **b)** τινά u čiju hvalu pjevati, opjevati ga. **2.** jadikujući izricati, τί, zapjevati, naričući zazivati, τινά, i τινί τι komu što zaželjeti, koga na što prokleti.

ἐφ-ύπερθε(ν) [ῠ], *ep.* adv., gore, ozgo, preko, povrh, odozgo.

Ἐφύρα, *jon.* **-ρη** [ῠ], ἡ, **1.** staro ime Korintu, koje Hom. po Aristarhu onda upotrebljava, kad na usta kojega svoga heroja govori, dok on sam veli Korint. **2.** star pelazgički grad na rijeci Seleisu u sjevernoj Elidi, u zemlji Epejaca, pa to i Od. 1, 259. 2, 328, jer Taf pjesniku leži južnije, negoli je doista ležao. **3.** prastar grad u Tesprotiji (u Epiru), takođ. na jednoj rijeci Seleisu, na Tesprotskom zalivu, poslije Kihir. **4.** grad u Tesaliji, potonji Kranon. Otd.

Ἔφυροι, οἱ, žitelji toga grada.

ἐφ-υστερίζω, poslije doći, τὰ ἐφυστερίζοντα koji poslije dolaze (poslije razdvojeni gradovi).

ἐφφαθά, aramejski *ètpathach* (imp. Ethpaal od *pàtach* otvoram), otvori se! N. T.

ἔχᾰδον, v. χανδάνω.

ἔχεα, v. χέω.

ἐχ-έγγυος, 2. (ἔχων ἐγγύην), **1.** akt. koji jamstvo daje, siguran, pouzdan, aps. i πρός τι za što. **2.** pas. *poet.* (jamstvom) osiguran, u sigurnosti.

ἐχέ-θῡμος, 2. *ep.* koji srce zna zauzdati, οὐκ ἐχ. lakouman.

Ἐχείδωρος, ὁ, rijeka makedonska, koja utječe u Termejski zaliv, s. Galiko.

Ἐχε-κράτης, ους, ὁ, **1.** iz Flijusa, učenik Pitagorovca Filolaja, učitelj Platonov. **2.** inače lično ime.

Ἐχεκρατίδης, ὁ, **1.** sin Ehekratov = Timon

atenski. **2.** tesalski tiran oko g. 454. pr. Is. **3.** sofist, prijatelj Fokionov

Ἐχέμμων, *ωνος,* sin Prijamov.

ἐχεμυθέω, *poz.* (*ἐχέ-μυθος* ćutljiv), ćutljiv biti, znati mučati.

ἐχε-νηΐς, *ίδος, ἡ,* akuz. plur. stegn. *ἐχενῇδας* (*ἔχω, ναῦς*), *poet.* koji lađu ustavlja.

ἐχε-πευκής, 2. (*πεύκη,* isp. *πευκεδανός*), *ep.* oštar, grk. (Drugi: šiljast.)

ἔχεσκον, v. *ἔχω.*

ἐχέ-στονος, 2. *buk.* koji uzdisaje uzrokuje.

ἐχέτη, ἡ, poz. rukunica, ručica (u pluga).

Ἔχετος, *ὁ,* mitski okrutan kralj u Epiru.

ἔχευα, v. *χέω.*

ἐχέ-φρων, 2., gen. *ονος* (*ἔχω, φρήν*), *ep.* razuman, razborit, mudar.

Ἐχέ-φρων, *ονος,* sin Nestorov.

ἐχθαίρω, fut. *-αρῶ,* aor. *ἤχθηρα, dor. ἤχθαρα, ep. poet.* i *poz.* (*ἔχθος*), **1.** akt. neprijatelj biti, mrziti, *τινά* ili *τί,* također *ἔχθος μέγα* veoma mrziti, veliku mržnju imati, aps. ili *τινά* na koga. **2.** pas. s fut. med. *ἐχθαροῦμαι,* aps. ili *ἔκ τινος* i *τινί* progonjen biti od koga, omražen, mrzak biti komu. Otd.

ἐχθαρτέος, 2., *poet.* adj. verb., na koga treba da mrzi, *τινί* tko.

ἐχθές, adv., jučer, v. *χθές.*

ἐχθοδοπέω, *ep.* mraziti se, zavaditi se s kim, *τινί.*

ἐχθοδοπός, 2. *poet.* (*ἔχθος,* možda osn. *ὀπ*), mrzak, neprijatelj.

ἔχθος, *εος, τὸ,* i **ἔχθρα,** *jon.* **-ρη,** *ἡ* (v. *ἐχθαίρω*), mržnja, neprijateljsko mišljenje, neprijateljstvo, nesklad, *ἔχθρα ἰδία* lično neprijateljstvo, *ἔχθος ἐχθαίρειν* mrziti, *εἰς ἔχθραν ἐμβάλλειν τινά* mraziti koga, zavaditi, *τὴν ἔχθραν συμπεραίνεσθαι* mržnju poticati, *δι' ἔχθους ἔχειν τινά* mrziti na koga, *ἔχθραν μεταπορεύεσθαι* mržnju poslušati, mržnjom dati voditi se, *τὴν ἔχθραν προΐστασθαι* za uzrok navesti, *πρὸς ἔχθραν λόγον ποιεῖσθαι* komu mrsko govoriti, *κατὰ* (*τὸ*) *ἔχθος, ἔχθραν, διὰ* ili *πρὸς* (*τὴν*) *ἔχθραν* iz mržnje, popuštajući mržnji, od neprijateljstva. Plur. *ἔχθεα,* povodi mržnji. Konstr. *τινός* koje: čija, ili: na koga, gdje se govorilo i *πρός τινα.*

ἐχθραίνω = *ἐχθαίρω,* mrziti.

ἐχθρο-δαίμων, 2., gen. *ονος, poet.* bogumrzak, nesrećan.

ἐχθρό-ξενος, poet. negostoljuban.

ἐχθρός, 3., komp. *ἐχθίων* (i *ἐχθότερος*), superl. *ἔχθιστος* i *poet.* također *ἐχθρότατος* (*ἔχθω, ἔχθος*), **I.** adj. **a)** mrzak, pakostan, gadan, oduran, aps. i *τινί* komu, *θεοῖς* proklet, također sa sl. inf. meni je protivno, odurno, što. **b)** zavađen, neprijateljski, aps. *ἐχθρά* neprijateljska zemlja (Esh. Ag. 453), i *τινί, τὰ μητρὸς ἔχθιστα συμβέβηκεν* srce mi je materino neprijatelj. **II.** supst. protivnik, neprijatelj, (*ἡ ἐχθρά* neprijateljica), *ἐχθρὸς ἀποδειχθείς* očit neprijatelj, *πατρικός* protivnik od davnine, aps. i *τινός* i *τινί* od koga; katkad: javan neprijatelj u oružju, *πολέμιος.* Adv. **ἐχθρῶς,** komp. *ἔχθιον* i *ἐχθροτέρως,* na oduran način, neprijateljski, *ἐχθρ. ἔχειν τινί* neprijatelj biti komu.

ἔχθω (samo prez. i impf.), **1.** akt., *poet.* mrziti, *τινά* i *τί.* **2.** pas., *ep.* i *poet.* omražen biti.

ἔχιδνα, *ἡ* (izvedeno od *ἔχις,* lat. *anguis*), **1.** *vipera,* otrovna guja, osob. ona, što druge otrovne zmije tamani, a ima dva gotovo usporedna reda zubi. Stoga popularno kao simbol zlobne pakosti. **2.** napose **Ἔχιδνα,** *ἡ,* **a)** za stražara svetišta nimfe Hrise određeni zmaj, koji je ujeo Filokteta. **b)** kći Hrisaorova i Kalirojina (ili Forkisova i Ketina), koja je bila pola djevojke pola zmije, od Tifona mati Kerberova i drugih nemani.

ἐχιδναῖος, 3. *poet.* gujski, zmijinji.

Ἐχῖναι, *αἱ, νῆσοι,* poslije **Ἐχινάδες,** *αἱ,* devet malih ostrva u Jonskom moru, blizu utoka Aheloja, a pripadaju Akarnaniji; najznamenitije je od njih Dulihion, poslije Artemita, sada poluostrvo Kurzolari. Nekoji su od njih sada brežuljci između zatona Anatolika i sadašnjega izljeva Aspropotama (Aheloja); ostala ostrva, što ih ima još i sad, zovu se danas Talkonata, Provati, Prasona, Pondiko, Nesi, Vasiladi. (Dulihion je u Odiseji dio kefalenskoga kraljevstva pod Odisejem.) Homer je uop. za Ehinade i Dulihion mislio da leže južnije, negoli doista leže.

ἐχινέες, *οἱ, jon.* nekaki libijski miši s bodljikavim dlakama.

ἐχῖνος, ὁ, jež.

Ἐχῖνος, *ὁ,* grad u južnoj Tesaliji, na sjevernoj obali Malijskoga zatona.

ἔχις, *εως, ὁ* (srodno s lat. *anguis*), *vipera,* guja, otrovna zmija s jednim otrovnim zubom na svakoj strani čeljusti.

Ἐχίων, *ονος, ὁ,* jedan od onih pet ljudi, što su ostali u životu, a izrasli su iz zmajskih zubi Kadmovih, muž Agavin, otac Pentejev.

ἔχμα, *τὸ, ep.* (*ἔχω*), **1.** ono što ustavlja, u putu leži, **a)** prepreka, sprečica, zapreka, na pr. *ἀμάρης ἐξ ἔχματα βάλλων* smeće iz jarka izbacujući (Il. 21, 259). **b)** zaštita, obrana, *τινός.* **c)** potpora, podloga, *νηῶν* kamenovi da se lađe učvrste. **2.** ono što čvrsto drži, vez, verige, *ἔχματα πέτρης* podloga ispod kamena (Il. 13, 139).

ἐχόντως, adv. za *ἔχων,* samo: *νοῦν ἐχόντως* i *λόγον ἐχόντως,* t. j. pametno.

ἔχραε, v. II. *χραύω.*

ἐχυρός, 3., adv. **-ῶς,** komp. *-ώτερον* (*ἔχω*), držeć, trajan, čvrst, utvrđen, siguran, izvjestan, prav, pouzdan, *ἐχυρὸν ποιεῖν τί τινι* nešto čim osigurati, *ποιεῖσθαί τι ὡς ἐν ἐχυρωτάτῳ* nešto htjeti što bolje osigurati (Ksen. Kir. 1, 6, 26), *ἐχυρὸν*

παρέχεσθαί τι nešto ujamčiti, jamstvo nuditi. Supst. (τὸ) ἐχυρόν što sigurnost daje, utvrda, čvrsto mjesto, ἐν ἐχυρῷ εἶναι u sigurnosti biti (Ksen. Kir. 3, 3, 27).

ἔχω (mj. ἔχω, osn. σεχ), *at.* impf. akt. εἶχον, med. i pas. εἰχόμην, fut. akt. ἕξω i σχήσω, med. ἕξομαι (veoma rijetko s pas. znač.) i σχήσομαι, aor. akt. ἔσχον (σχῶ, σχοίην i -σχοιμι, σχές, σχεῖν, σχών), med. ἐσχόμην, σχῶμαι i t. d. (posve rijetko u pas. znač.), perf. akt. ἔσχηκα, med. i pas. ἔσχημαι (*poz.* kao *verb. simplex*, klasički u složenicama), adj. verb. u složenicama kao ἀν-εκτός, ἀνα-σχετός i ἀφ-εκτέον, sa spor. obl. **ἴσχω** (mj. ἴσχω, kao μί-μν-ω prema μένω) za prez. i impf. akt. i med. = pas.,

ktomu *epski* prez. konj. 2. sg. ἔχῃσθα, 3. sg. ἔχῃσι, inf. ἐχέμεν, impf. akt. takođ. ἔχον, iter. ἔχεσκον, med. ἐχόμην, fut. akt. inf. ἑξέμεν, aor. akt. inf. σχέμεν, med. ind. 3. sg. σχέτο, opt. 3. pl. σχοίατο, i kao spor. oblik za aor. akt. (takođ. *poet.*) **ἔσχεθον**, σχέθον, inf. σχεθέειν, med. *buk.* -εσχεθόμην, perf. akt. (συν-)όχωκα, plpf. pas. 3. pl. (ἐπ-)ώχατο,

pak *dor.* fut. ἑξῶ, οὖντι, i *poz.* aor. pas. ἐσχέθην, σχεθῆναι, i u N. T. za impf. akt. 3. pl. εἶχαν i εἴχοσαν.

I. akt. A) tranz. ***teneo*, čvrsto držati,** imati, **1.** u rukama držati, zgrabiti, držati, τινί, ἐν, μετά, ἀμφί τινι, διά τινος u ruci, rukom i t. d., aps. ili τινά, takođ. τινά τινος koga o ili za što držati (Il. 4, 154), ili s prijedl. i adv. ὑπέρ τινος nad kim (Od. 6, 107), ἀπό τινος od koga, slič. s ἀντίον, πρόσθεν, ali τινί τι komu što pružati, držati skupa, ἧπαρ, ὀστέα. Pren. **a)** ἀγνοία μ' ἔχει drži me neznanje, ne mogu razumjeti, αὐτοὺς εὐεργεσίαι ἐκ Κροίσου εἶχον vezahu ih dobročinstva Kresova, dugovahu Kresu (Her. 1, 69), takođ. τινά τι, na pr. σὲ οἶνος ἔχει φρένας vino (t. j. njegovo djelovanje) osvojilo (zaludilo) ti pamet (Od. 18, 391). **b)** μετὰ χεῖράς ili διὰ χειρός τι nešto pod rukama imati, potonje takođ.: u ruci zadržati.

2. ***possideo*, imati,** dobio ili postigao sam, posjedovati, koje aps. ὁ ἔχων, οἱ ἔχοντες imućni, bogati, moćni, veliki, ili takođ. imalac, muž, i τὸ ἔχειν imanje, imutak, koje τί, na pr. τὰ χρήματα imovinu, imutak, τὰ πράγματα moć, ali takođ. τινός (gen. partit.) od čega imati, i to διά τινα, ὑπό, ἐκ, παρά τινος po kom, od koga, ἐν τινι u čem, u pas. čiji biti, βεβαίως bez opasnosti imati; ili takođ. *possīdo*, uzeti, zapremiti, osvojiti, osob. zemlju (Ksen. Kir. 3, 2, 12), stoga οἱ ἔχοντες pobjednici (Esh. Ag. 454), i ἔχων ἔχῃ ti si se ulovio sam u svojoj zamci, stoga uop. postići, dobiti, naći. Napose **a)** τινά ili τί τι koga ili što za ili kao što imati, slič. τινά ili τί s adj. i part., ali govorilo se takođ. εἰς i ἐπί τι za što. Stoga τινὰ (γυναῖκα) i slič. koga za ženu imati (Od. 4, 569; Ksen. Kir. 1, 5, 4), i u aor. uzeti je za ženu, pa tako u pas. τοῦ θυγάτηρ ἔχεθ' Ἕκτορι njegova kći bijaše žena H. (Il. 6, 398), slič. koga imati za ljubavnika ili ljubaznicu. **b)** plod (ἐν γαστρί) imati, stoga: zdjetna, trudna biti (Her. 5, 41). **c)** nastavati, τί, takođ. οἱ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἔχοντες. **d)** nešto u svojoj vlasti imati, nečim upravljati, κῆπον čuvati (Od. 4, 737), κίονας Heraklove, nadgledati, raditi, brinuti se.

3. ***gesto*, na sebi imati, nositi,** za odjeću, oružje i t. d. (Il. 18, 538., Ksen. An, 1, 5, 8), τί, i to περί τι oko, preko čega, ἀμφὶς ἔχ. τι nešto na sebi nositi.

4. ***contineo*, u sebi imati,** sadržati, na pr. δειλίαν, vladati, obuhvatati, moći držati, u sebi sadržavati, na pr. o knjigama: tako glasiti, o tom govoriti, ili ἐν τινι, na pr. ἐν ἑαυτοῖς biti uvjeren, imati uvjerenje, *sic habeo*, ὡς; pak σταθμόν težu sadržavati, ili αἴθρη ἔχει κορυφήν vedar zrak okružuje vršak (Od. 12, 76), ἔχει τι πρὸς δίκας (umorstvo) ima nešto prava za sebe, i to μοί meni u prilog. Napose **a)** trpjeti, podnijeti, izdržati, τί, τὴν δίκην kazan; za stanje, gdje se ono često očituje kao subj., a lice kao obj., *incessit*, spopada, hvata, tišti; obuzeti, snaći, odrediti, τὸν δεινόν τε ἔσχε spopade ga silno, κλέος μιν ἔχει slava ga obuzima, krasi, slič. λόγος ἀγαθός dobar glas. **b)** ovako sa supst. služi za **opisivanje** srodnoga sa supstantivima glagol. pojma, na pr. (τὴν) αἰτίαν ἔχειν odgovoran, kriv biti (Sof. Ant. 1296), povod dati (ali αἰτίας ἔχειν takođ.: imati razlog), ἀνάγκην ἔχειν biti prinuđen, τὴν αἴσθησιν pokazati se, biti opažen, δῆριν περί τινος otimati se o što, δίκην biti tužen, δίαιταν živjeti, život provoditi; δόξαν slavu steći, δουλείαν u sužanjstvo pasti, rob postati, ἔλεον smilovanje buditi, εὔνοιαν milost naći, ἔν τινι, i milostiv, sklon biti, πρός τινα, ἔγκλημά τινι tužiti se na koga, takođ. τινός morati tužiti se na što, ἔρευναν tražiti, raspitivati se, τὴν ἐπωνυμίαν ime dati, ali takođ. zvati se, ἔκπληξιν uplašiti se, θαῦμα začuditi se, θήραν loviti (Sof. Aj. 564), τινός koga, φυλακὰς ἔχειν stražu čuvati, stražiti (Il. 9, 471), καιρόν u dobar čas doći, dobar biti, τινί za što, μομφήν i μέμψιν morati tužiti se, εἴς τινα, i μνήμην sjećati se, ali takođ. pominjati, τὰς μεταβολάς mijenjati se, πράγματα poslove, t. j. neugodnosti imati, trpjeti, προσβολήν dati mjesto (prilike) za napadaj, πίστιν povjerenje uživati, παρουσίαν doći (Sof. Aj. 540), πρόφασιν izgovor dati ili takođ. imati, slič. συγγνώμην praštati, i: izgovor imati, διαβολὴν ἔχειν zlo misliti, i: u sumnju pasti, σιωπήν ćutati, ὕβριν objestan biti, bješnjeti (Od. 17, 169), φθόνον zavist buditi. No slično se govorilo takođ. δεινῶς ἐν αἰσχύνῃ ἔχειν ve-

oma stidjeti se, *δι' αἰτίαν* i *ἐν αἰτίᾳ ἔχειν* kriviti, prekoravati, *ἐν εὐνοίᾳ ἔχειν τινά* ili *τί* komu ili čemu dobro misliti, sklonim pokazati se, *ἐν ἡδονῇ* rado vidjeti, *ἐν θεραπείᾳ* ljubazno postupati, *ἐν ὀργῇ* mrzovoljast biti, srditi se na koga, *ἐν ὀρρωδίᾳ τι* pri čem u strahu biti, *διὰ φυλακῆς ἔχειν* oprezan biti, *ἐν φυλακῇ τι* ili *τινα* čuvati, pod stražom držati. Slič. s adj. *ἔλασσον, μεῖον ἔχειν* kraći kraj izvući, na šteti biti, (*τὸ*) *πλέον ἔχειν* korist vući, imati, *ἔκ τινος*, ali također. korist tražiti, zakidati koga, *ἴσον* jednak dio s kim dobiti, pravedno postupanje uživati, *τὰ ἄξια* dostojno mjesto dobiti. **c)** snagu, sredstvo, znanje za što ili čega u sebi imati, dakle ***α)*** moći, aps. ili s inf. (Il. 21, 242), ili neupr. zavis. rečen., rjeđe *τί*, na pr. *τὴν κύκλωσιν* moći zatvoriti, i *οἷά κ' ἔχωμεν* kako možemo, *ἀφ' οἵων ἔχοι* koliko može. ***β)*** čuo sam, znati, razumjeti (Il. 17, 476), poznavati, *τί*, na pr. *ἔχετε τὸ πρᾶγμα* t. j. eto vam, kako je s njim, i *πρός τινος* od koga, također. *τινά τι* koga kao nekoga poznavati, za što držati, i s part. *τινὰ λυπούμενον* naći koga žalosna, ili *τί ἄμεινον* nešto bolje znati.

5. kod sebe imati, uza se imati, na pr. gosta (Od. 17, 515), ili što, *ἐπ' ἀριστερά, ἐς τὰ δεξιά, ἐν ἀριστερᾷ*, slijeva, zdesna imati, nešto nalijevo, nadesno ostaviti, pren. *τινά* koga za sebe, na svojoj strani imati ili sa sobom dovesti, *τιμωρίας τινί* komu kaznu donijeti, *προσόδους* dohotke davati, *ὠδῖνας* boli uzrokovati (Il. 11, 272), *αἰσχύνην* sramotu donositi, *ἀγανάκτησιν* zlovolju buditi, *βοήν* ječati (Il. 18, 495).

6. *retineo*, držati, čvrsto držati, zadržati, *παρ' ἑαυτοῖς* kod sebe, uzdržati, vezano, u zatvoru držati, *ἐπί τίνι* nad čim, *ἔν τινι* u čem, *τὰ ἐπιτήδεια* t. j. ne prodavati ih, *τοῦτο παρ' ἐμαυτῷ* toga kod mene držati se, i *ἐλπίσιν ἴσχειν τι* nešto u svojem očekivanju čvrsto držati, *ἔχειν ἑαυτὸν ἔν τινι* kod čega zadržavati se, zatrajati se, *λόφον ὑπὸ ζυγῷ* šiju mirno držati pod jarmom, (*δήσας*) *ἔχω τινάς* držati koga u verigama. U pas. (i med. *neatički*) *ὁ ἁρπάζων ἔχεται* tko ide za plijenom, u vlasti je pobjednikovoj, *ἐν τέλεϊ τούτῳ ἔσχοντο* na tom kraju biše ustavljeni, nađoše tu svoj cilj, *ἄχεϊ σχομένη* tugom obuzeta, u očajanju, *ἐν ἀπόρῳ ἔχεσθαι* biti u neprilici, ili slikov. *νίκης πείρατ' ἔχονται ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσιν* uža pobjede drže u rukama besmrtni bogovi (Il. 7, 102). Pren. *ἐν φρεσίν, ἐν νῷ* zadržati u misli, kod sebe pridržati, u pameti zadržati, promisliti se; također. kratiti, *τινί τι*, ili skupa držati, *τί*. Napose: uspravo držati, podupirati, nositi, i pren. štititi, braniti (Il. 24, 730), uzdržati, starati se, nadgledati.

7. *impedio*, zadržavati, ustavljati, odvraćati, priječiti, tišati, krotiti, *τινά* i *τί*, također. *τινά τινος* koga od čega odvraćati, *παρά τινι* kod čega, i *τινί* čim, *διά τι*, na pr. *δι' ἡσυχίαν τινὰ ἔχ.* koga u miru držati, ili *ἑωυτοὺς κατ' οἴκους* držati se u svojim kućama, *εἶχε σιγῇ* zadržao je stvar ćutke kod sebe, ili *σχές, οὗπερ εἶ* stani, gdje baš stojiš (Sof. OC. 1171), *εὐφημίαν ἴσχε* šuti; *ἔχε* stanider, deder (Plat. Prot. 349 D); slikov. *πόδα ἐκτὸς ἔχειν τινός* nešto izbjegavati. Također. s dod. inf. koje za bližu oznaku, kao Il. 17, 182, gdje *ἀλκῆς* visi o *μεμαῶτα*, koje *τινά* s inf. ili samo s inf. sa članom i bez njega i s *μή, ὥστε μή* komu ne dati, da. S ispušt. subj. *ἔχει με, μήποθ'* odvraća me, da.

8. *teneo*, na što držati, upraviti, naperiti, *τί*, i to *τινί* i *ἐπί τινι, ἔς* i *πρός τι* na što, slič. *ἰθὺ τίνος* i *ὑπό τι* uza što, ili *Πύλονδε*, ali također. aps. (*ἵππους* ili *νῆας*) kamo voziti se (Her. 6, 95), jedriti, kamo pritjerati, na suho izaći (Sof. Fil. 305), *τινί, κατά, ἔς τι* pristati gdje, uza što (*τινί* također. čim), ali s *ἔς τι* također. kamo broditi, krmiti, i *πρός τινι* gdje stati, i za lađe: *νέες ἔσχον ἔς τι* lađe ploviše, također. za pješaka: udariti pravcem, *ἐπί τι*. Pren. *ὄμμα, νοῦν, ἀράν* oko baciti, misao, kletvu upraviti kamo, *τὴν γνώμην πρός τινα* svoje povjerenje staviti u koga i to *τινί, πρός τινα* ili *τι, ἐπί τινι*, ili *ἐπ' ἀμφότερα ἔχειν* između obje odluke kolebati se.

9. Part. **ἔχων** stoji **a)** često uz drugi glagol samo za točniju oznaku, pa ga u hrv. treba prevesti sa **sa**: *οἴχεαι ἔχων* (*αὐτήν*) ti utečе s njome, *χρήματα ἔχων* s novcima, *ἵππον ἔχων* na konju. **b)** kod *ἐστί* osob. kad treba kopulom više predikata obuhvatiti, *φύσιν ἔχον ἐστί* nešto je prema prirodi stvari. **c)** da se stanje označi kao trajno, *φλυαρεῖς ἔχων* ti si rođen = svagda brbljavac (Plat. Gorg. 490 C).

B) intranz. 1. biti, u stanju nahoditi se, osjećati, misliti, aps. *διατελέουσιν ἔχοντες* oni su još isti. **a)** s **adverb.** *εὖ* koje lično: dobro stajati, dobro nahoditi se, dobro biti, aps., ili *τί* u čem, *ἀμφί τινι* čim, *πρός τινι* za nešto, *ὑπό τινος* preko koga; koje bezlično: dobro je; *οἰκτρῶς* smilovanja je vrijedno; *σῖγα* šutjeti, slič. *εὔστομα; βαρέως* teško mi je, potišten sam, *κυρίως* po zakonu vrijediti, *φιλοσόφως* pokazati se filozofom, *μειόνως ἔχειν* manje vrijedan, nevrijedan biti, *ἡδέως τινί* ili *πρός τινα* komu dobro misliti, povoljan biti, *ὑπόπτως ἔχειν τινί* sumnjati na koga, slič. *χαλεπῶς, δυσμενῶς ἔχειν* i *ἀνακῶς ἔχειν τινός* paziti na koga, *οὐκ ἀχαρίστως μοι ἔχει πρὸς ὑμῶν* vi ste mi blagodarni, *καλῶς ἔχειν τινί* komu pristajati, dolikovati, *ἑαυτῆς ὅσα καλῶς ἔχει ἐπιδείκνυσι* pokazuje sve svoje čari koliko je pristojno, *καλῶς τινι ἔχει τὰ τῶν φαρμάκων* dobro je s njime, što se tiče lijekova, t. j. on pri tom ima čistu

savjest, τὸ καλῶς ἔχον pristojno, pristojnost, μαλακῶς ἔχειν ἀπό τινος naloš biti od čega. **b)** s **participom,** da se čin i stanje podjedno označi, na pr. θαυμάσας ἔχω (začudih se i još) čudim se (Sof. Fil. 1362), τοὺς δουλώσας ἔχεις koje držiš u sužanjstvu, ἔχομεν ἀνηρπακότες ugrabili smo te (još) imamo (Ksen. An. 1, 3, 14), εἶχε γενόμενον bilo se dogodilo. **c)** u **frazama:** κατὰ νοῦν ἔχειν τινί komu po ćudi, povoljan biti, slič. κατὰ τρόπον, ali σιγῇ šutjeti; osob. sa adv. (kao ὡς, πως, οὕτως) stajati u kakovom odnošaju prema komu, ὅπως ἂν ἔχωμεν u stanju, u kojem se nahodimo, Θηβαίων ἡμῖν ἐχόντων, ὡς ἔχουσιν kad se već Tebanci prema nama tako drže, ὡς εἶχε kako je bio, bez oklijevanja, smjesta, odmah (Her. 1, 114; Ksen. Kir. 3, 1, 7); često s gen. ὡς ὀργῆς ἔχω kako sam baš srdit (kod Her. takođ. ὀργῇ), ὡς ποδῶν εἶχον kako su brzo mogli (Her. 6, 116), slič. ὡς εἶχε τάχους što je brže mogao (Her. 8, 107); ὡς ἑκάστοις τῆς ξυντυχίας ἔσχεν kako je pojedinima slučaj donio, zapr. što se tiče susreće, učestvovanja u boju, οὕτω τρόπον ἔχειν takav biti, τοῖσι οὕτω ἔχει ὅρμον pristanište bilo je u njih takvo; ili s adv. i prijedl. οὕτως ἔχειν περί τινος o kom ili o čem tako misliti, uvjeren biti, ili οὕτως ἔχει περί τι i περί τινος tako je, tako stoji to, τινί i πρός τινα ili τι tako komu ili čemu misliti, ἀμφί τι zabavljen biti čim, kod čega zadržavati se (Ksen. An. 5, 2, 26), ali takođ. na što pomišljati, slič. ἀμφί τινα, na pr. ἀμφὶ ἑαυτόν sebe njegovati, ἔχειν ὑπέρ τινα biti iznad čije mjere ili moći, ἐπί τινι zlo komu misliti, neprijatelj biti.

2. a) ***permaneo,*** držati se, ne bježati, uspravo držati se, uzdizati se, čvrsto ustrajati, čvrsto držati (t. j. ne trgati se, ne kršiti se), ustrajati, miran ostati, aps. κατ' οἴκους kod kuće ostati, koga čvrsto držati se, na pr. oca (Sof. Aj. 1181). Napose **b)** u Sof. Tr. 709 u čem dio imati, od čega (τινός) visjeti.

3. ***pertineo,*** protezati se, pružati se, prolaziti, aps. λόγος ἔχει ide glas, διά τινος kroza što (na pr. πάσης ἀγωνίας kroza svaku vrstu boja) protezati se, svaku vrstu boja obuhvatati, ἐπί i ἔς τι do čega sezati, dopirati, do čega pružati se, kamo voditi, ἔς τινα na koga odnositi se, njega ticati se, περί τι oko čega sezati, ali περί τινος na što protezati se, o čem raditi, ὑπό τι do nablizu čega sezati, u blizini biti, πρὸς ἑσπέρην prema zapadu ići, ali ἐπί τινι biti komu neprijatelj.

4. uzdržavati se, τινός.

II. med. i **pas. 1. držati se,** ne bježati, čvrsto držati se, sputiti, potrajati, prionuti, zapeti, ostati, prihvatiti se čega, koje aps. στῆ ἄντα σχομένη stade nepomično (Od. 6, 141), ἴσχεσθε držite se, ali takođ. prestanite (baš kao ἴσχεν što znači: stani, budi miran, ćuti!) ili ἴσχετο φωνή glas zape (Od. 4, 705), ἀπόπληκτος ἔχῃ ti stojiš omamljen, koje τινά prema kome, koje τινός, ἄλλον λόγον drugo obrazloženje birati, ἔν τινι, ἐπί τινος na čem, ἄλγησις διαμπερὲς στέρνων ἔχεται ruje u grudima, ἐν ἀπορίῃσι ne imati mira, τινός, πρός, ἀνά τινι o koga ili što viješati se, prilijepiti se (Od. 12, 433), komu pridružiti se, za koga ili što držati se, čvrsto držati se (Od. 9, 435), kod čega ostati, τοῦ ἔργου posao dalje tjerati, ali takođ. primiti se posla, τοῦ πολέμου rat započeti, τῆς σωτηρίας oko svoga spasa raditi, ὅ τι ἐγγύτατα τῆς γνώμης što bliže držati se smisla, uop. τῆς γνώμης, τοῦ λόγου čvrsto držati se mišljenja, ostati kod tvrdnje, prijedlog preporučiti. Ali ἔχ. τινός znači takođ. protiv koga ustati, i τινός ili ἔκ τινος od koga biti držan, od koga ili čega zavisjeti (Il. 9, 102), takođ. sa sl. inf., τῆς πληγῆς hvatati se za mjesto, gdje je pogođen. Napose: do koga (τινός) biti, graničiti, međiti, za kim doći (Her. 4, 169), aps. τὸ ἐχόμενον što graniči, zatim dolazi, slič. τὰ ἐχόμενα τούτων ili τὰ τῶν ὀνειράτων ἐχόμενα što snima pripada, svakojaki sni, pa tako i τὰ καρπῶν, ἰχθύων ἐχ. vrste žitâ, ribâ. **2.** dati priječiti se, dati odvratiti se, uzdržati se, stati, okaniti se (Od. 20, 75), oklijevati, prestati, aps., pa tako i Her. 7, 237 κακολογίης πέρι što se tiče opasti, zapovijedam, da je se okane (naime αὐτῆς), ili τινός. **3.** držati, nositi, svoje ili od sebe, na pr. ἀπὸ ἕο od sebe otkloniti, χεῖρας odvratiti, izdržati, takođ. svoje ruke uzdržati, ἀσπίδα πρόσθε štit pred sobom nositi, držati (Il. 12, 294). **4.** pas. ἔχεσθαί τινι, biti od čega obuzet, snašlo me što, ali se u hrv. obič. uzima akt.: imati, tako συμφορῇ snašla me nesreća, κακότητι καὶ ἄλγεσι i sl., ili ἀγρυπνίῃσι ὑπὸ τοῦ κακοῦ zlo mu nije dalo spavati, κηληθμῷ ἔσχοντο osvoji ih ushit (Od. 13, 2), takođ. ἔν τινι, na pr. ἐν ἀπορίᾳ, ἐν κακοῖς u neprilici (Plat. Gorg. 522 A), nesreći ili nevolji biti, ἐν ἀπορίῃσι nemiran biti.

ἕψημα, τὸ, ono, što se može kuhati: juha, jelo; slatko jelo.

ἕψησις, εως, ἡ, kuhanje.

ἑψητός, 3. kuhan, varen.

ἑψιάομαι, imper. -αάσθων, impf. ἑψιόωντο, dep. med., *ep.* igrati se, šaliti se, veseo biti, zabavljati se, aps. i τινί čim.

ἕψω, impf. ἧψον, fut. ἑψήσω, aor. ἥψησα, *jon.* impf. akt. ἕψεε, aor. akt. ἕψησα, pas. konj. ἑψηθῇ, perf. pas. (ἀπ-)έψημαι, adj. verb. ἑψητός i ἑφθός, kuhati, variti.

ἔω, v. εἰμί.

ἔωθα i **ἐώθεα,** *jon.* perf. i plpf., v. ἔθω.

ἕωθεν (ἕως), adv., od jutra, u cik zore, u

praskozorje, jutros, αὔριον ἕωθεν sjutra ujutru. Isp. takođ. ἠῶθεν.

ἑωθινός, 3. (ἕως), **1.** jutarnji, ἑωθινῆς φυλακῆς pred jutro, lat. *sub quartam vigiliam*. Adv. τὸ ἑωθινόν rano ujutru, i ἐξ ἑωθινοῦ od jutra. **2.** *poz.* istočni, takođ. superl.

ἑωλοκρασία, ἡ, talog, omućine, kojima bi kod noćne pijanke najustrajnije pijanice svoje zaspale drugove polijevali; pren. za stare, neugodne pripovijesti, koje se stvari ne tiču. Od

ἕωλος, 2. (ἕως), od jučer, sinoćnji, napola utrnuo; mlakav, bljutav; στέφανος ἑώλων od uvenulog cvijeća.

ἐώλπει, v. ἔλπω, 2.

ἑῶμεν ili **ἕωμεν,** *ep.* konj. aor. (kao ἔβην) od defektivnoga ἄμεναι (v. r.), ἆσαι nasititi; s gen. πολέμοιο kad smo siti boja.

ἐῷμι, *at.* opt. prez. od ἐάω.

ἐών, ἔωντι i sl., v. εἰμί.

ἐῳνοχόει, v. οἰνοχοέω.

ἑῷος, 3., *poet.* takođ. 2., *jon.* ἠῷος (ἕως), **1.** jutarnji, ujutru. **2.** prema istoku ležeći, istočni. Isp. takođ. ἠοῖος.

ἑώρα, ἡ (v. αἰώρα od ἀείρω, αἴρω), *poet.* uže, kojim se tko objesi, πλεκταῖς ἑώραις zavrnutim užetom.

ἐώργει, v. ἔρδω.

ἑωρέω = αἰωρέω, sumnj. *var. l.*

ἕως, ἡ, gen. i akuz. ἕω, dat. ἕῳ, *jon.* i *ep.* **ἠώς,** *ep.* ἠόος, όι, όα, *ep.* i *jon.* ἠοῦς, οἷ, ῶ (*eol.* αὔως od αὔσως, srod. αὔριον, od kor. *vas, us* svijetliti, gorjeti, *uro, aurora*), **1. zora,** jutarnje svijetlo, ἅμ' ἠοῖ φαινομένηφιν kad zora sviće, t. j. rano ujutru, slič. ἅμ' ἠοῖ, ili ἅμα ἕῳ i ὑπὸ τὴν ἕω u cik zore, ἅμα τῇ ἕῳ ujutru, ili πρὸ τῆς ἕω prije zore. **2.** jutro, osvitak, ἕως γίγνεται zora puca, ἠῶ preko jutra, ἐξ ἠοῦς od jutra, ἐπὶ τὴν ἕω prema jutru, i za jutro drugoga dana, ἠοῦς sjutra ujutru, ἐς ἠῶ do sjutra ujutru, ili εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἕω na iduće jutro (Ksen. An. 1, 7, 1). **3.** jutarnje svijetlo, dan što sviće, ἦμαρ τέλεσε dovede dan, učini ga, jer je osvitak dana istom osvitom zore dovršen, stoga se dani broje po zorama. **4.** kao strana svijeta: istok, τὸ πρὸς τὴν ἠῶ ili πρὸς ἠῶ prema istoku (Her. 4, 40), i πρὸς πρώτην ἕω prema istoku obrnuto, gdje sunce najprije stoji, prema ishodu. (*Dor.* takođ. ἀώς.) **Ἕως,** ἡ, v. Ἠώς.

ἕως, [◡ – Od. 2, 78, inače treba izgovarati ili jednosložno ili – ◡, dakle ἧος, εἷος], *epski* takođ. **ἧος, εἷος** i **εἵως** (od relat. osnove), *poz.* (i Her. 2, 143?) također ἕως οὗ (v. dolje).

I. veznik vremena: **1.** za oznaku istodobnosti: **dokle, dok,** s ind., osob. prez., katkad s ispušt. kopulom, u stražnjoj rečen. zapr. τέως, ali takođ. katkad τόφρα, τόφρα δέ ili samo δέ. **2.** za oznaku posljednjega časa u vremenu: (dotle) **dok,** doklegod, s indik. i, ako se naumljen cilj izražuje, takođ. s konj. sa i bez ἄν ili κέ, ili poslije historijskoga vremena s opt. (sa i bez κέ), dok. **3.** (u Od.) takođ. katkad za oznaku namjere, da, e da, zato da, kao ὄφρα s optat. **4.** uop. kad.

II. kao **adv.** mjesto τέως, **1.** neko vrijeme, donekle, dotle, obič. s μέν spojeno, zapr. dok (ne), gdje se protivna misao ili stražnja rečen. kao sama sobom razumljiva iz saveza ima dopuniti, dakle zapr.: dokle se događalo ili dok je trajalo (Od. 3, 126: onda). **2.** s gen. kod brojeva, po oznaci stupnja, do kojega što dopire, do.

III. kao **prijedlog** (Her. 2, 143?), *poz.* i N. T. do, ἕως οὗ, ἕως ἑσπέρας, ἕως Ἰταλίας, ἕως τοῦ νῦν.

ἔωσα, v. ὠθέω.

ἔωσι, v. εἰμί.

ἕως-περ, adv., **1.** baš dokle, dok, s konj. i ἄν. **2.** dok upravo, s indik. ili konj. i ἄν.

ἑωσ-φόρος, 2. (u Hom. trojesložno) (ἕως, φέρω), jutronosan; kao supst. ὁ **Ἑωσφόρος** Danica (zvijezda), *Lucifer*.

ἑωυτοῦ, v. ἑαυτοῦ.

Z.

Ζ, šesto slovo grčkoga alfabeta, mjesto feničkoga Sain, kao brojni znak, jer je iznajprije ϝ (βαῦ) pred ζ stajao: ζ' = 7.

ζᾰ-, nerazdjeliva čestica = δια- (isp. δα), osob. s adj. složena za objačanje, zapr. *per-*, skroz naskroz, veoma.

Ζαβουλών (= *šĕbulôn* stan), Zebulon, Jakovljev 10. sin.

Ζάγκλη (Δάγκλη), ἡ, grad u Siciliji, potonja Μεσσάνα, s. Mesina. Stanov. ὁ **Ζαγκλαῖος.**

ζάγκλον, τὸ (δί-αγκλον), sicilska riječ za: srp, kosijer.

Ζαγρεύς, έως, ὁ, **1.** pridjevak Dionisa kao sina Zeusova i Persefonina, koga su Titani skoro poslije poroda rastrgali, na što je — kažu — Zeus njegovo srce, dok še još trzalo, pro-

gutao i njega nanovo rodio. Tako priča orfička legenda u misterijama Demetre i Kore. **2.** pridjevak Plutonov.

ζάδηλος, 2. *eol. poet.* = διαδήλητος (δηλέομαι), rastrgan, raskomadan.

Ζαδράκαρτα (ili Ζαδάκαρτα), τὰ, grad u Hirkaniji, zvan takođ. Karta (t. j. grad), sada po svoj prilici Asterâbâd blizu Kaspijskoga jezera.

ζαής, 2. *ep.*, gen. έος, akuz. heterokl. ζαῆν mj. ζαῆ (ζα-, ἄημι), koji žestoko duše, buran.

ζά-θεος, 3., *poet.* takođ. 2., *ep.* i *poet.* presvet, za mjesta i krajeve, koliko se držalo, da u njima nastavaju bogovi.

Ζάκανθα, ἡ, Sagunt u Španiji.

ζά-κορος, ὁ, *poz.* sluga u hramu, crkvenjak.

ζά-κοτος, 2. *ep.* mrzovoljast.

Ζάκυνθος, ἡ (od Ζ u Hom. ne postaje pozicija), ostrvo u Jonskom moru, sada Zante. Šumovita (ὑλήεσσα) danas više nije, ali ima dobrih oranica i izvrsnih vinograda. Glavni se grad isto tako zvao, stanov. *οἱ Ζακύνθιοι*.

Ζακχαῖος, (*śakkai* čist), lično ime jednoga carinarskoga nadčinovnika, N. T.

Ζάλευκος, ὁ, zakonoša epizefirskih Lokrana, oko g. 650. pr. Is.

ζάλη, ἡ, **1.** žestoko talasanje morsko, silni pljusak valova. **2.** plaha kiša, pljusak.

Ζάλμοξις, ιδος, ὁ, zvan takođ. Ζάμολξις, Get (Skićanin, Tračanin), oko g. 560. pr. Is., tobože najprije rob u Pitagore, zatim pušten na slobodu, steče blaga u Heladi, a vrativši se stane širiti etičko-vjerske i političke nauke, osob. vjeru u besmrtnost, poslije smrti štovan kao demon.

ζαλόω, ζαλωτύς, *dor.* mj. ζηλόω, ζηλωτός.

ζᾰ-μενής, 2. (μένος), ljut, zloban (Sof. Aj. 137).

Ζάν, v. Ζεύς.

Ζαπάτας, ου, ὁ, sirski Zaba, t. j. vuk (λύκος), pritoka Tigrisa, sada veliki Zab.

ζάπεδον, τὸ, *poet.* = δάπεδον.

ζα-πληθής, 2. *poet.* veoma pun.

ζά-πλουτος, 2. *jon.* i *poet.* veoma bogat.

ζαπρέπον, *poet.* mj. διαπρέπον, odlično.

ζά-πῦρος, 2. *poet.* koji veoma gori.

Ζάραγγοι i **Ζαραγγαῖοι**, οἱ, drukčiji izgovor i pisanje za Δράγγαι, na jezeru Ariji.

Ζαρίασπα, τὰ, drugo ime za Βάκτρα.

ζᾰτέω, *dor.* mj. ζητέω.

ζα-τρεφής, 2. *ep.* (τρέφω), dobro hranjen, debeo, jak.

Ζαύηκες, οἱ, narod u Libiji, sadašnji Zeuoagha u okolini Feza.

ζα-φλεγής, 2. (φλέγω), *ep.* pun vatrene snage, krepak.

Ζαχαρίας, ου (*śekarjâh*, koga Jahveh pominje), N. T. **1.** svećenik, otac Ivana Krstitelja. **2.** prorok staroga zavjeta.

ζα-χρεῖος, 2. (drugi ζάχρειος), *buk.* veoma siromašan.

ζα-χρηής, 2. (drugi ζαχρειής, od χραύω nasrnuti), *ep.* koji silno navaljuje, žestok.

ζά-χρῡσος, 2. *poet.* bogat zlatom, koji nosi mnogo zlata.

ζάω, kontr. ζῶ, ζῇς, ζῇ i t. d., opt. ζῴην, imper. ζῆ, ζήτω, inf. ζῆν, part. ζῶν, ῶσα, ῶν, impf. ἔζων (neizvj. i *poz.* ἔζην), ἔζης i t. d., fut. i aor. rijetko ζήσω (*poz.* ζήσομαι) i ἔζησα, obič. mj. toga β ι ώ σ ο μ α ι, ἐ β ί ω ν (v. βιόω), s *ep. jon.* i *poet.* spor. obl. **ζώω**, inf. *ep.* ζωέμεν i ζωέμεναι, *poet.* takođ. ζόω (od iste osnove kao βέομαι, βίος [v. r.], βιόω), *vivo*, **1. živjeti,** u ž i v o t u b i t i, t u b i t i, protivno: mrtav biti, sinonimno: βλέπειν, ὁρᾶν φάος ἠελίοιο, βιοῦν, aps. Δαρείῳ ζῶντι Dariju za života, τὸ ζῶν, τὰ ζῶντα ono što živi, οἱ ζῶντες ili ζώοντες živi, ljudi, μετὰ ζώντων εἶναι među živima biti, još živjeti, često s akuz. vremena ili ἀγαθὸν βίον i slič. dobro živjeti, ili δηλοῖς ἐξ ὧν ζῇς pokazuješ svojim životom, ali govorilo se takođ. βίῳ i o življenju nesamo αἰσχρῶς i slič. sramotno živjeti, već takođ. τινί, κατά, πρός τι, πρός τινα po čem svoj život, svoje vladanje udesiti, ili τινί, ἀπό, διά τινος, διά τι, σύν τινι od čega, čim živjeti (Her. 1, 203), ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς hranu kupovati, ne plijeniti. **2.** pren. n e o s l a b l j e n, j a k b i t i, t r a j a t i (savjeti, bure, zakoni); stoga svezano s ὤν, χρόνῳ τῷ ζῶντι καὶ παρόντι koliko vrijeme živi, dok je sadašnje, i umre, kad prođe, takođ.: još t i n j a t i, u s p o m e n u ž i v j e t i, i jezgrovito: u s p i j e v a t i.

Ζέα, ἡ, kotlina Pirejeva.

Ζεβεδαῖος (*śabdai* podatljiv), lič. ime muža Salomina, oca apostola Ivana i Jakova.

ζεγέριες, libijska riječ = βουνοί, *jon.* nekakvi miši.

ζειαί, αἱ, p i r, neka vrsta žita ili kukuruza, koje za krmu, koje za hranu služeći siromašnijima (*triticum Zea)*.

ζεί-δωρος, 2. (ζειαί, δῶρον), *ep.* koji žito daje, žitorodan.

ζειρά, *jon.* -ρή, ἡ, dugačka g o r n j a h a l j i n a do gležanja, u sredini prepasana, kakvu su nosili Arapi i Tračani (traćki konjanici).

Ζέλεια, ἡ, Zeleja, grad u gornjoj Troadi (od Ζ nema kao ni u Ζάκυνθος kod Hom. pozicije). Stanov. ὁ **Ζελείτης**.

ζέσσεν, v. ζέω.

ζευγηλατέω, jaram volova goniti, orati.

ζευγ-ηλάτης, ου, ὁ (ζεῦγος, ἐλαύνω), gončin, upravljač konjâ ili jarma volova, orač.

ζευγίσιον, τὸ (sa i bez τέλος), poreza, što su je plaćali ζευγῖται, v. ζευγίτης.

ζευγίτης, [ῑ], ου, ὁ (ζεῦγος), **1.** ime građanina trećega atičkoga procjembenoga razreda po razdiobi Solonovoj, uzeto od držanja jednoga

jarma volova sa žetvom od 150 medimna ili poreznom glavnicom od 1000 drahmi. **2.** *poz.* drug u bojnom redu.

ζεύγλη, ἡ (ζεύγνυμι), *ep. jon.* i *poet.* **1.** poduška jarma, blazinica, ajam, uop. j a r a m. **2.** *poet.* u plur. takođ. remeni, kojima se πηδάλια pričvršćivahu.

ζεῦγμα, τὸ (ζεύγνυμι), **1.** *poz.* spojeno, most. **2.** zaključano, stoga ζ. τοῦ λιμένος zatvoren ulaz, zatvor luke. **3.** jaram.

Ζεῦγμα, τὸ, grad u Siriji kod Samosate na Eufratu.

ζεύγνυμι i **-νύω,** fut. ζεύξω i ζεύξομαι, aor. ἔζευξα i ἐζευξάμην, perf. med. i pas. ἔζευγμαι, aor. pas. ἐζεύχθην i ἐζύγην, ktomu *ep.* prez. inf. ζευγνύμεναι i ζευγνύμεν (υ u Il. 16, 145, stoga takođ. ζευγνῦμεν pisano), impf. ζεύγνυον i slič. (kor. ζευγ: ζυγ, lat. *iungo*, v. ζυγόν, lat. *iugum*, stsl. иго), **I. akt. 1.** u j a r m i t i, upreći, ἵππους i slič., ὑπό τινα i ὑπό τι t. j. konje u što; pren. **a)** p o d j a r m i t i, pokoriti, vezati, privezati, usilovati, τινί i ἔν τινι čim, ili u zatvoru držati. **b)** slikovno pas. γάμοις τινός oženiti se kim, udati se za koga, ἐζευγμένη. **2.** uop. spojiti, s j e d i n i t i, z d r u ž i t i, s v e z a t i, aps. σανίδες ἐζευγμέναι zatvorena vrata, ili τινί čim, πρός, παρά τι o što, do čega. Napose **a)** za lađe: popravljati ih, vezove, t. j. spojne grede (ζυγώματα) umetnuti. **b)** γέφυραν most graditi (Her. 4, 88), aps. ili ἐπί τινι preko čega, na čem, i πλοίοις splavima, na splavi. No govorilo se i τὸν ποταμόν rijeku premostiti, i to takođ. πλοίοις sagraditi preko nje most od brodova. **II. med.** za sebe ili sebi ili s v o j e konje upreći ili dati upreći (Od. 3, 492). Otd.

ζεῦγος, εος, ους, τὸ, **1. a)** j a r a m, sprega, osob. volova, konjâ, βοῶν, βοεικόν volova, ὀρικόν mazgi. **b)** dvoprežna orma ili k o l a, takođ. četveropreg (Plat. Apol. 36 D), λευκόν bijelaca, μίσθιον kola za iznajmljivanje, najmljene kočije. **2.** uop. p a r, d v o j e, za ljude i stvari.

ζευγο-τρόφος, ὁ (τρέφω) *poz.* koji drži jaram ili spregu.

ζευκτήριος, 3. za spajanje prikladan; fem. supst. veza, N. T.; neutr. supst. *poet.* jaram.

ζευκτός, 3. svezan, ujarmljen; ζ. κάλαμοι pastirska frula.

Ζευξίδαμος ili **-δημος,** ὁ, Sparćanin kraljevskoga roda, otac Leotihidin.

Ζεύξ-ιππος, ὁ, **1.** slikar iz Herakleje, u doba Platonovo u Ateni. **2.** inače lično ime.

ζεῦξις, ιος, dat. ι, ἡ (ζεύγνυμι), *jon.* **a)** prezanje, način prezanja. **b)** premošćivanje, τινός kakve vode.

Ζεῦξις, ιδος, ὁ, glasovit slikar iz Herakleje, oko g. 430. pr. Is.

Ζεύς, vokat. Ζεῦ, kosi padeži: Διός, Διί, Δία, *ep.* i *poet.* od osn. Ζην: Ζηνός, Ζηνί, Ζῆνα i Ζῆν, *dor.* i *buk.* Ζᾶν i Δᾶν, (sve od kor. *div*, *dyu* sjati, svijetliti, odavle: δῖος, Διϝώνη, *dīvus*, *sub dīvo*, *dies* i *(D)iūpiter;* znači iznajpr. »sjaj nebeski«, pak personif.) **Zeus,** sin Kronov i Rejin, otac i kralj (βασιλεύς) bogova i ljudi, bog neba i začetnik svih prirodnih pojava, osob. groma i munje, čega radi je grom pored egide znamenje njegove moći, kao što on i nastava u eteru te je gospodar godišnjih vremena, a slavuj se zove njegov glasnik, jer navješćuje njegov dolazak (proljeće). Zatim je takođ. upravitelj reda u svijetu i njegovih usuda, osnivač kraljevske vlasti, zaštitnik poglavarstvâ, uop. svega božanskoga i ljudskoga prava, napose zakletve, gostoljublja (ξένιος), te se javlja tako isto kao zaštitnik boja (ἀγώνιος) kao i spasitelj (σωτήρ) i osloboditelj, napose kao osloboditelj Grčke i Atene od Perzijanaca (ἐλευθέριος), pa kao pomiritelj, t. j. zaštitnik onih, koji ga pokajnim žrtvama zazivaju (μειλίχιος), pače kao zaštitnik svetih maslina u Atici (μόριος). Bio je bog pelazgićkoga plemena (Πελασγικός) te je u Dodoni u Epiru imao prastaro proročište (Δωδωναῖος), kao što se i u Delfima oglašuje preko Apolona. Sestra i žena mu je Hera. Kao njegova d j e c a pominju se: **a)** A t e n a, koju je iz svoje glave rodio. **b)** od Latone A p o l o n i A r t e m i d a. **c)** od Alkmene H e r a k l o, koji se stoga zove takođ. Ζηνὸς Ἡρακλῆς. **d)** od Plute T a n t a l. **e)** od Persefone D i o n i s, kojega su Titani rastrgali, ali ga je on opet rodio iz sebe, ili od Semele, kojega je, kad e ona umirala, brže ušio u svoju slabinu, da ga onda opet rodi (διθύραμβος). Njime su se često zaklinjali, stoga πρὸς Διός, ili μὰ ili νὴ (τὸν) Δία tako mi boga (Zeusa), ili kao uzvik: ὦ Ζεῦ, te se u poslovici govorilo za veliko bogatstvo: τῷ Διὶ πλούτου πέρι ἐρίζειν, i za veliku vlast: πρὸς τὸν Δία τὴν χώραν νέμεσθαι. Njegov najglasovitiji lik bio je onaj, gdje na bogato urešenom prijestolu od cedrovine sjedi, što ga je Fidija prema Il. 1, 528 i d. od slonove kosti i zlata izdjeljao te je stajao u hramu u Olimpiji. Govori li se pak o Perzijancima, onda Ζεὺς πατρῷος znači perzijskoga boga *Ahuru Mazdu*, kasnije *Ormuzda*, sina neizmjernosti, tvorca i upravitelja svemira. Ζεὺς χθόνιος i καταχθόνιος napokon znači Plutona ili Hada, gospodara podzemnoga svijeta, koji se Zeus zove zato, što je u svom carstvu isto tako silan gospodar kao Zeus u eteru, te koji kao takav takođ. pod zemljom grmi.

ζεφυρίη, ἡ (naime πνοή, ε u arzi dugačko), *ep.* dah zefirov, poimenićeni fem. od adj. ζεφύριος.

ζέφυρος, ὁ (ζόφος), takođ. ἄνεμος ζ., **1.** a) zefir, z a p a d n i v j e t a r, jedan od četiri glavna

vjetra kod Hom., kad buran, kad kišovit i oštar, kad ugodan. **b)** i za oznaku strane svijeta: zapad. **2.** personif. **Ζέφυρος** kao vjetreni bog, kojemu je Harpija Podarga rodila konje.

ζέω, fut. ζέσω, aor. ἔζεσα, *ep.* impf. 3. sg. ζέε, aor. ζέσσε, (kor. ζες), kipjeti, vreti, τινός od čega, kuhati, krkljati, takođ. vreo biti, pren. visoko talasati se, bješnjeti.

Ζῆθος, ὁ, sin Zeusov i Antiopin, brat Amfiona, s kojim je Tebu sagradio, muž Aedonin, otac Itilov.

Ζῆλα, ων, τὸ, tvrđavica u unutrašnjosti Ponta.

ζηλεύω, *poz.* i N. T. mj. ζηλόω.

ζηλήμων, 2. *ep.* revnjiv, ljubomoran, zavidljiv.

ζῆλος, ὁ, **1.** revnost, usrđe, težnja, nagon, nasljedovanje, oduševljenje, πρός τι za što, τινός za koga ili što. U zlom smislu: zavist, revnjivost, ljubavna sumnja, ljubomornost, u plur. ljubomorna nagnuća i težnje, požude. **2.** predmet usrđa, udivljenja: ponosit sjaj, odlikovanje.

ζηλοτυπέω (-τυπος), revnjiv, ljubomoran biti, τινά ili τί na koga ili što.

ζηλοτυπία, ἡ, revnjivost, ljubomornost, περί τινα prema komu, revnjivo nasljedovanje, τινός u čem.

ζηλό-τυπος, 2. *poz.* (ζῆλος, τύπτω), zapr. ljubavnom sumnjom udaren, ljubomoran, revnjiv.

ζηλόω (ζῆλος), ζηλώσω, ἐζήλωσα, ἐζήλωκα, **1.** nasljedovati, živo povoditi se, živo težiti na što, aps. ili τινά i τί. **2. a)** zavidljivo diviti se, zavidjeti, aps. ili τινά ili τινά τινος i τινά τι koga čega radi ili u čem. **b)** srećnim cijeniti, aps. ili τινά i τινά τινος i τινὰ κατά τι koga čega radi ili u čem. **c)** N. T. otimati se o koga, htjeti pridobiti ga.

ζήλωμα, τὸ, *poet.* u plur., **1.** zaviđen položaj komu se tko divi, velika sreća, πατρός oca kao vladaoca velike države. **2.** težnje.

ζήλωσις, εως, ἡ, nasljedovanje, povođenje, τινός koga.

ζηλωτής, οῦ, ὁ, nasljedovač, oponašatelj, koji se divi. — N. T. koji živo radi za Mojsijev zakon (qannâ jevr.) kao Pinehas; apostol Simon zvao se ὁ ζηλωτής.

ζηλωτός, 3. i *poet.* 2. (ζηλόω), komu se dive, čuđenja vrijedan, napose **a)** komu treba ili je vrijedno zavidjeti. **b)** koji se ima srećnim cijeniti, srećnim cijenjen, aps. i τινί ili ὑπό τινος od koga.

ζῆμι, s impf. ἔζην, spor. obl. za ζάω, v. r.

ζημία, ἡ, **1.** gubitak, šteta, ἐπὶ ζημίᾳ na štetu, ἡ τῶν λόγων χάρις ζημία γίγνεται dražest govora štetu nosi, ἀδελφοὺς ζημίαν ἡγεῖται on drži braću za svoju štetu, τινός (od) čega. **2.** pokora, kazan, τινός (od) čega, osob. globa (novčana), s χρηματική, ali najviše bez toga; takođ. smrtna kazan, τοῦ θανάτου, ili ζημίαν θάνατον ποιεῖν ἐπί τινι smrt odrediti za kazan čemu, ali ζημία καθ' ἑκάστην χάρακα ἐπέκειτο στατήρ za svaki kolac bio određen zlatan novac za kazan, i διὰ πλῆθος τῆς ζημίας poradi veličine globe, slič. ζημίαν μεγάλην ἐκτεῖσαι.

ζημιόω, ζημιώσω, ἐζημίωσα, ἐζημίωκα i t. d., fut. pas. ζημιώσομαι i ζημιωθήσομαι, **1.** gubitak, štetu zadavati ili činiti, oštetiti, pakostiti, τινά, i to τινί čim, ili takođ. τινὰ μεγάλα, πλείω komu veoma, više škoditi. U pas. štetu imati, na gubitku biti (Plat. Gorg. 490 C), kvarovati, aps. i μεγάλα veliku štetu imati, veliku nevolju trpjeti, i περί τι kod čega izgubiti. **2.** kazniti, τινά ili τί, i to τινί čim, ili κατά τι prema prekršaju, osob. globiti, globom (χρήμασι) kazniti (Her. 6, 136), ali takođ. φυγῇ, πληγαῖς i θανάτῳ, stoga u pas. ψυχῇ τινος glavom čijom platiti.

ζημι-ώδης, 2. (εἶδος), škodljiv.

ζημίωμα, τὸ, kazan.

Ζῆν, Ζηνός, v. Ζεύς.

Ζηνόδοτος, ου, **1.** iz Efesa, odgojitelj Ptolemeja Filadelfa, koji ga onda postavi za knjižničara u velikoj knjižnici, gdje je stekao zasluga za kritiku i tumačenje Homerovih pjesama. **2.** iz Mala, gramatik i homerik.

Ζήνων, ωνος, ὁ, lič. ime, osob. filozofâ, **1.** iz Eleje, cvjetao oko g. 460. pr. Is., učenik Parmenida, s kojim je putovao k Sokratu u Atenu. **2.** iz Kitiona na Kipru, oko g. 300., osnivač škole zvane *Στοά*, bio visoko štovan, te bi javno na Keramiku pokopan. **3.** iz Tarsa, učenik stoika Hrisipa, naučao oko g. 200. pr. Is. **4.** epikurovac, kojega su slušali Ciceron i Atik.

ζητέω, *dor.* ζατέω (možda srod. s δίζημαι, ζῆλος), **1.** tražiti, potražiti, nanjušiti, pitati za koga, ispitati, prokopati, aps. ili τινά, τί. Napose: istraživati, pitati, ispitivati, τοὺς αἰτίους tko je kriv, ili φόνον umorstvo; i s neupr. zavis. rečen. **2.** sebi pribaviti htjeti, truditi se, težiti, nastojati, iskati, željeti, misliti na što, aps. i τί i τινά, οὐ ζητεῖν τινα ne htjeti znati za koga (ali Dem. 1, 15 ἅπαντα πρὸς ἡδονὴν ζητεῖν sve tražiti s obzirom na nasladu = u svemu samo dati voditi se obzirom na n.), τὰ ἔργα παρά τινος misliti, da je to čiji čin. Najčešće sa sl. inf.

ζητεύω, *ep.* = ζητέω.

ζήτημα, τὸ, **1.** traženo, zadatak. **2.** *poet.* traženje, potraga.

ζήτησις, εως, ἡ, traženje, potraživanje, raspitivanje, istraživanje, ζήτησιν ποιεῖσθαί τινος pitati za kim. Napose **a)** sudbena istraga. **b)** duševno ispitivanje, prosuđivanje.

ζητητέος, 3., adj. verb. od ζητέω, koga ili što treba

tražiti, raspitivati, na što se mora težiti, aps. ili s neupr. upitnom rečen.

ζητητής, οῦ, ὁ, pitač, tražitelj, i οἱ ζητηταί u Ateni, izvanredno poglavarstvo za ispitivanje dugova državnih dužnika.

ζητητικός, 3. na istraživanje sklon.

ζητητός, 3., *poet.* adj. verb. od ζητέω, tražen, vrijedan da ga traži, τινί tko.

ζητρεῖον, ζήτρειον (ζήτριον, ζατρεῖον, ζώτριον, ζωντεῖον), radionica za okovane robove, mlin (?).

ζιζάνιον, τὸ, semitskoga podrijetla, *poz.* ljulj (velebilje).

ζόη, ἡ, i *buk.* ζοῖα, v. ζωή.

Ζόννυξος, *eol.* mj. Διόνυσος.

ζοός, *dor.* mj. ζωός, v. r.

ζορκάς, άδος, ἡ, *jon.* mj. δορκάς, gazela.

Ζοροβάβελ (Ζοροβάβηλος) *śerubâbel* = *śerua bâbel*, u Babilonu rođen, vođ Židova, koji su se prvi vratili iz Babilonije.

ζοφερός, 3. *poz.* taman, mračan.

ζόφος, ὁ, *ep.* i *poz.* tmina, mrak, napose **1.** podzemna tmuša, carstvo sjena, podzemni svijet. **2.** mjesto sunčanoga zahoda, zapadna tama, stoga: zapad, večer. Otd.

ζοφώδης, ῶδες, *poz.* taman, mračan.

ζόω, *poet.* spor. obl. za ζώω, ζάω.

ζύγαστρον, τὸ (ζυγόν), dobro zavezana posuda, drven kovčeg, kovčežić.

ζυγείς, ζυγῆναι i slič., v. ζεύγνυμι.

ζυγη-φόρος, 2. *poet.* = ζυγοφόρος, koji jaram nosi.

ζύγιος, 2. *poet.* koji jarmu pripada, upregnut, zapregnut.

ζυγό-δεσμον, τὸ (ζυγόν, δεσμός), *ep.* i *poz.* remen jarmeni, kojim se jaram vezao za rudu, tako da je marha teglila za rudu; u Plut. o gordijskom čvoru.

ζῠγομᾰχέω (kao od ζυγο-μάχος), svojim jarmom boriti se ili gristi se, najpr. za volove, koji u istom jarmu tegle, pak: sa svojim ukućanima, svojim rođacima gložiti se, stoga: pravdati se, svađati se, πρὸς οἰκέτην. Uop. boriti se.

ζῠγόν, τὸ, s *ep.* gen. ζυγόφιν, i **ζῠγός,** ὁ, u plur. obič. ζυγά (lat. *jugum,* stl. иго (v. ζεύγ-νυμι), sve što dva predmeta jedan s drugim veže, dakle **1. a) jaram,** kojim su se dva vola u plug ili kola prezala. Ležao je na šiji životinja te se na rudi (ῥυμός) remenom ili užetom (δεσμός) i klinom (ἕστωρ) pričvršćivao; ζυγὸν ἵππων i ἵππειον. Upreći zvalo se ὑπὸ ζυγὸν ἄγειν (Od. 3, 383). Pren. za jaram ropstva (ζ. δουλείας, δουλοσύνης, δούλιον) upotrebljavano, pak i bez tih dodataka ima taj smisao, kao u λόφον ὑπὸ ζυγῷ ἔχειν šiju mirno držati pod jarmom, ili sa sl. inf. ἐπιθήσεις αὐτοῖς ζυγὰ τοῦ μὴ ὑβρίσαι nametnut ćeš im jaram (stražu), da ne i t. d. **b)** po tome se i sama zaprega, kola ili dvopreg zvao ζυγόν. **2.** konjic (Il. 9, 187), t. j. prečanica na formingi sa čivijama, oko kojih su se strune obavijale. **3.** u sing. i plur., veslačke klupe, t. j. poprečne grede među bokovima lađe, na kojima su veslači sjedili, stoga εἰρεσίας ζυγὸν ἕζεσθαι na veslačke klupe posaditi se; ali slikovno znači u riječima ἐπὶ ζυγῷ δορός sjedalo na krmi, gdje se naime Egist i Klitemnestra nahode, dok zbor pripada među momke veslače. **4.** most u riječima ζυγὸν βύβλινον εἰς ἅλα βάλλειν biblov jaram, t. j. od bibla pleten most u more metati. **5.** prečanica od tezulje, tezulja, ἐν τῷ ζυγῷ τι στῆσαι nešto procijeniti. **6.** u vojničkom smislu: red, vrsta, ἐν τῷ πρώτῳ ζυγῷ u prvoj vrsti.

ζυγοστατέω, *poz.* (ζυγο-στάτης), odmjeriti.

ζυγο-φόρος, 2. *poet.* koji jaram nosi.

ζυγόω (ζυγόν), *poz.* prečagom spajati.

ζυγωτός, 3. *poet.* dobro upregnut, naime sa 4 konja, 2 pod jarmom i po jedan logov (παράσειρος).

ζύθος (ζῦθος), τὸ i ὁ, pivo u Egipćana, Gala i Germana.

ζύμη, ἡ (osn. *jus*, lat. *iūs, iūris* juha), kvas, u N. T. takođ. pren. **a)** u dobrom smislu: čudesna moć carstva božjega, da prodire u srca ljudska. **b)** djelovanje krive nauke i zla življenja, grješno stanje.

ζῡμίτης, ου, ὁ, kiseo, naime ἄρτοι μεγάλοι t. j. τριχοίνικες od trećine mjerova brašna pečeni. Po obliku bili su u Grkâ hljebovi tanki i više nalik na našu pogaču nego na hljebac, pa zato su ih lomili, a nijesu rezali.

ζυμόω, N. T. kvasom miješati, da se što skisa.

ζωάγρια, τὸ (neutr. od adj. ζωάγριος od ζωός i ἀγρέω, živa uhvatiti), *ep.* i *jon.* zapr. nagrada za sačuvanje i spasenje života, plata za spas, δῶρα λάμψονται ζωάγρια (apoz.) Κροίσου darove će dobiti zato, što su život spasli Kresu (Her. 3, 36); ζωάγρια ὀφέλλειν τινί komu platu za spas dugovati, t. j. za život zahvaljivati (Od. 8, 462); ζωάγριον blagodarnost za spas domovine.

ζωγραφέω, po životu ili živa bića slikati.

ζωγράφημα, τὸ, slika.

ζωγραφία, ἡ, slikanje, slikarska umjetnost.

ζωγράφος, ὁ (ζωός, γράφω), slikar.

I. **ζωγρέω** (ζωός, ἀγρέω), živa uhvatiti, zarobljenomu život pokloniti, aps. i τινά. Uop. koga u životu sačuvati, koga živa u zatvoru čuvati.

II. **ζωγρέω** (ζωός, ἐγείρω), *ep.* krijepiti, oživljavati, θυμόν.

ζωγρίη, ἡ, *jon.* štеđenje zarobljenoga, pomilovanje, ζωγρίῃ λαμβάνειν, αἱρεῖν τινα koga živa uhvatiti, koga zarobljena dobiti.

ζῴδιον, τὸ, *jon.* dem. od ζῷον, dakle zapr. životinjica, pak **1.** likovi, uresi svake ruke, ži-

votinje, biljke, plodovi, *κρητῆρα ζῳδίων ἔξωθεν πιμπλάναι* na vrču likove na spoljašnjem rubu izdjeljati. **2.** *poz.* životinjski ili zvjezdani lik suncopasa.

ζωή, *ἡ, jon.* pa takođ. u Eur. **ζόη** (v. *ζάω*), *buk.* *ζοΐα,* život, fizična eksistencija, *ἐπὶ τῆς ζόης* i *παρὰ τὴν ζόην* za života, za vrijeme života. Napose **a)** življenje, način života, *δικαίην ζόην ἀποφαίνειν* pravedno življenje pokazivati, *ζ. ἔχειν* život provoditi. **b)** zarada za život, hrana, *τὴν ζόην ποιεῖσθαι, καταστήσασθαι, κτήσασθαι ἀπό τινος* od čega uzdržavati se, čim hraniti se. **c)** u Hom. svagda: imanje, imutak.

ζωηδόν, adv., *poz.* kao životinja.

ζωικός, poz. životinjski; ntr. pl. životinje.

ζῶμα, *τὸ* (*ζώννυμι*), **1.** oklopna pregača, od kože ili klobučine, na oklopu pričvršćena, kovanim pločicama (*πτέρυγες*) obložena, od pasa do koljena za zaštitu donjega tijela i bedara. **2.** pojas (Il. 23, 683). **3.** ženska tkanica, obič. bogato urešena, v. *ζώνη.*

ζωμός, *ὁ,* juha, čorba, *μέλας* razglašena crna juha, svakidanje jelo spartansko, poradi primiješane krvi zvana *αἱματία.*

ζώνη, *ἡ, dor.* **-να** (*ζώννυμι*), **1.** pas, pojas, **a)** tkanica od platna, u starih jedna od glavnih odjeća, kojom se široka gornja haljina, koja bi u hodu smetala, opasivala i njezina dužina prekraćivala, stoga: *ζώνην λύεσθαι* za vojnike i putnike: stati, odmarati se. Grci opasivahu svoj hiton baš iznad kukova. O ili u pojas zataknuo bi Grk mač i bodež (i novac). Spopasti koga za pojas bio je u Perzijanaca znak smrtne osude. Bio je kožnat, platnen ili vunen i često bogato urešen, osob. u žena, koje ga nošahu takođ. iznad kukova, tako da se haljina spuštala u borama. Kod perzijskih kraljica, kojima su za nabavljanje nakita bili određeni dohoci nekojih krajeva, znači *εἰς ζώνην δεδόσθαι* za namirivanje nakita biti dat. **b)** pren. Hom. Od. 11, 245 *παρθενίην ζ. λύειν* pas djevojački riješiti, pa tako stoji uop. za udaju. (U atičkom bio je *ζώνη* muški pojas, *ζώνιον* ženski pas; a u Homera je ženski pas *ζώνη,* a muški, osob. bojnikov, *ζωστήρ.*) **2.** (u Hom.) pren. mjesto na tijelu, gdje se pojas nosio, slabine, protivno *στέρνον.* **3.** *poz.* zona, pojas. — Kao vlast. ime

Ζώνη, grad u Trakiji, gdje je po priči Orfej pjevanjem pokretao šume i rijeke.

ζώννυμι i **ζωννύω,** fut. (*poz.*) *ζώσω,* aor. *ἔζωσα* i *ἐζωσάμην,* perf. pas. *ἔζωμαι* i *ἔζωσμαι,* adj. verb. *ζωστός, ep.* prez. med. konj. 3. pl. *ζώννυνται,* impf. 3. sg. *ζώννυτο* i iter. *ζωννύσκετο* (osn. *ζωσ*), **1.** akt. pasati, osob. za boj više. **2.** med. opasati se, *τινί* čim, i *περί τι* oko čega, na pr. *ῥάκεσιν* dronjcima, stoga takođ. *τί,* na pr. *μίτρην, ζώνην, χαλκόν* sebi pojas, mjed opasati, uop. opasati se, oružati se, osob. za boj ili bojnu igru.

ζῳο-γενής, 2. od životinje okoćen, životinjski.

ζῳογονέω (*ζῳο-γόνος* život rađajući), *poz.* **1.** nešto živo roditi, izleći, osob. o truhlim tvarima: kukce rađati. **2.** N. T. oživljavati, u životu držati.

ζῳο-γράφος, ὁ, buk. = *ζωγράφος,* slikar.

ζῷον, *τὸ,* takođ. **ζῶον** pisano (*ζῳός*), **1.** živo, živ stvor, stvorenje, osob. životinja. **2.** prepočeto biće, bilo vezeno, klesano ili slikano, likovi ili uresi svake ruke, ljudi, životinje, biljke, plodovi i t. d. (*τὰ*) *ζῷα γράφειν* likove, slike slikati, takođ. *ζῷα γράφεσθαί τι* sebi što dati slikati.

ζῳοποιέω, poz. na život buditi, oživiti.

ζῳός i **ζωός,** 3. i *ep.* **ζώς** (od *ζαός*), akuz. *ζών* (*ζάω*), živ, u životu.

ζῳο-τόκος, 2. *buk.* žive mlade rađajući.

ζῳοτροφία, ἡ, držanje životinja, marve.

ζῳοτροφικός, 3. koji pripada držanju marve.

ζῳο-φόρος, 2. *poz.* koji nosi životinje, *κύκλος* zodijak, suncopas.

ζωπυρέω (od *ζώ-πυρος,* t. j. *ζωός, πῦρ*), *poet.* i *poz.* usjao pepeo raspiriti, podjariti, opet zapaliti, rasplamtiti, uzbuditi.

ζώπυρος, τὸ (*ζωός, πῦρ*), *poz.* ostatak vatre za ponovno raspirivanje; uop. ostatak; iskra.

Ζώπυρος, *ὁ,* **1.** sin Megabizov i otac drugoga Megabiza, pomogao Dariju do predaje Babilona, postade ondje namjesnikom te bi od Babilonjana kod treće pobune ubijen. **2.** unuk pređašnjega, sin Megabizov i Anitide, kćeri Kserksove, pomagao ocu kod njegova ustanka, pobjegao u Atenu te bi kod navale na karski Kauno ubijen. **3.** iz Trakije, rob Periklov, pedagog Alkibijadov. **4.** inače lično ime.

Ζωροάστρης, ου, ὁ, Zarathustra, Zerdušt, perzijski zakonoša oko g. 800 pr. Is.

ζωρός, 2. *ep. jon.* i *poz.* (*ζώω, ζάω?*), zapr. krepak, stoga o vinu: nepomiješano, čisto. Samo kao neutr. komparativa, stoga *ζωρότερον κέραιε* miješaj vino jače, t. j. s manje vode i *ζωρότερον πιέειν* jače vino piti, jer su Grci svoja jaka vina pili obično s mnogo vode.

ζώς, v. *ζῳός.*

ζωστήρ, *ῆρος, ὁ* (*ζώννυμι*), pojas u bojnikâ, koji se oko tijela preko *μίτρη* za zaštitu donjega tijela (trbuha i slabina) pasao tako, da je zahvatao donji dio oklopa (*θώρηξ*) kao i gornji dio pregače (*ζῶμα*) i obadvoje čvrsto držao. Na oklopu je pričvršćen bio predicama i kopčama te je po svoj prilici bio izrađen od kože i šareno (*παναίολος, φοίνιξ φαεινός*), a jamačno kovanim uresom obložen (*δαιδάλεος*).

Uop. pojas, o koji su mač i bodež bili pričvršćeni, dakle: pojas za oružje u vojnika i amazonki, kojih je kraljici Hipoliti pojas oteo Heraklo, što se računa među 12 radova Heraklovih. Rijetko (Od. 14, 72) stoji uop. za pas, pojas, kojim su stari gornju haljinu (χιτών), što je hodu smetala, opasivali i zaprezali; isp. ζώνη.

Ζωστήρ, ἡ, rt na južnoj obali atičkoj, sada Kap Lombarda.

ζωστός, 3. *poz.* (ζώννυμι), koji se može ili treba opasati.

ζώστρα, ἡ, *buk.* vrvca.

ζῶστρον, τὸ, *ep.* = ζώνη, pojas.

ζωτικός, 3., adv. -ῶς (ζωή), koji životu pripada, pun života, **a)** živ, τὸ ζωτικὸν φαίνεσθαι živ izražaj, i ζωτικοτέρους ποιεῖν φαίνεσθαι τοὺς ἀνδριάντας kipovima dati življi izraz. **b)** krepak. ζωτικῶς ἔχειν rado živjeti, veseliti se životu.

ζώω, v. ζάω.

H.

H. sedmo slovo grčkoga alfabeta, namjesto istočnoga Chet, u starijem pismu (prije Euklida) zastupano slovom *E*; spočetka koje zatvoreno kao ē, koje otvoreno kao ae, a onda svagda zatvoreno; od poprilici 150. g. posl. Is. izgovaralo se općenito kao i; kao brojni znak η' = 8.

ἤ, *ep.* takođ. **ἠέ** (iz ἠ-ϝε, isp. lat. -vĕ), **I. disjunktivna** čestica (διαζευκτικός), **ili. 1.** Niže tako isto pojmove, koji se među sobom isključuju (lat. *aut*), kao i takve, koji se mogu zamijeniti (lat. *vel, sive*), katkad u znač. ili onda također, kao Lis. 25, 1, ili u znač. inače, osim. Često korelativno ἢ — ἤ ili — ili, *aut — aut*, ili: bilo — ili, *vel — vel*, takođ. ἤ — ἤ που ili možda (zar), ἤ τις ἢ οὐδείς jedan ili nijedan = jedva koji; ἤ τι ἢ οὐδέν toliko kao ništa. Mjesto jednoga, osob. prvoga ἤ, stoji katkad za objačanje jednoga člana disjunktivne rečen. takođ. ἤτοι, pa i εἴτε ili τέ stoji mjesto jednoga ἤ, a katkad drugi član disjunktivne rečen. otpada sasvim. **2.** u upitnim rečenicama stoji **a)** kao prava upitna riječ (kao *an*) u drugom članu upravnoga ili neupravnoga dvostrukoga pitanja, iza πότερον i slič. **b)** za uvod kakvoga pitanja, kojim se prije izrečeno točnije određuje, ili kao naslućujući izriče odgovor na pređašnje, gdje mi u hrvatskom obadva pitanja bez odnosne čestice uporedo mećemo i sumnju, koja leži u drugom pitanju, izražujemo sa možda. U prozi stoji često ἢ δῆλον ὅτι tako. Tumačiti ga treba eliptično, kad se na pr. pitanje pomišlja ovako: Tko je to učinio? (Je li tko drugi bio) ili si ti to bio? **c)** *neatički* **α)** u prostom neupravnom pitanju mj. εἰ, tako *ep.*, Her. 1, 65 u proroštvu; ali Esh. Ag. 478 treba jamačno čitati ἤ τοι θεῖόν ἐστί πῃ ψύθος (zaista to je valjada božansko varanje). **β)** *ep.* u neupravnom dvostrukom pitanju ἢ — ἤ, takođ. ἢ — ἤ ili ἠε pisano. Katkad nema ἤ u prvom članu.

II. kao isporedna čestica (συγκριτικός): **nego, već,** *quam*, iza komparat. ili iza komparativnih riječi, ἄλλος i slič., i iza negativnih rečen., slično poslije παρὰ δόξαν, kad ovo znači: na drugi način, ili iza φθάνειν, βούλεσθαι (voljeti), ἐπιθυμεῖν (više željeti). (Sof. Aj. 966 podvaljeno je, a Trah. 1020 veoma iskvareno). U drugom pak članu stoji redovno komparativ mjesto hrvatskoga pozitiva, kad se dva svojstva kojega predmeta označuju tako, da je prvo pretežnije od drugoga, ἐλαφρότεροι πόδας εἶναι ἢ ἀφνειότεροι radije brzonog nego bogat (ali takođ. brži nego bogatiji, Od. 1, 165). Stoji li ἤ iza komparativa, kojemu je već poredbeni genitiv pokazne zamjenice dodan, a to zamjenica naviješćuje slijedeći ἤ, na pr. τοῦδε κρεῖσσον ἢ ὅτε t. j. nego kad. Kao ovdje i katkad uz genitiv što stoji pleonastički ili se bar tako čini, tako u drugu ruku katkad takođ. izostaje sasvim, na pr. kod brojnih oznaka. Katkad stoji još i ὡς, ἢ ὡς nego kao, nego da. Negacija pristupa, οὐ (ἢ οὐ ili ἢ οὐκ, što kod pjesnikâ treba izgovarati najviše sinicezom), kad se oba člana među sobom isključuju ili je prvi takođ. negativno izražen.

ἦ (instr. pokazne zamjenice, zapravo: tako), adv., **1.** u pozitivnim rečenicama za potvrdu ili uvjeravanje (βεβαιωτικός): da, doista, uistinu, zacijelo, svakako, zaista (Il. 1, 78), često s drugim česticama, koje ili ***α)*** dobroćudno pouzdanje očituju, kao ἦ μέν (μήν, μάν) zacijelo i uistinu, zaista (osob. kod zakletve, Il. 1, 77), i ἦ ἄρα, ῥα, doista, ili ***β)*** uvjerenje osnovano na očevidnom opažanju, ἦ δή da zacijelo, ἦ μάλα da zacijelo, zacijelo rado (Od. 19, 474), ἦ μάλα δή jest, posve sigurno (Il. 18, 12), ἦ θήν doista, i slič. τοι (u krazi ἦ τἄν = ἦτοι ἄν), ἦ κάρτα dabogme, o da, ili ***γ)*** nesigurnost u suđenju, ἦ τε zacijelo, jamačno, ἦ νυ, ἦ που svakako valjada, zacijelo valjada (Sof. Aj. 987). Tu stoji svagda na čelu rečenice i to takođ. kod inf. u neupravnom govoru. **2.** u pitanju (ἐρωτηματικός), kad je onomu, koji pita, osob. do toga stalo, da pravo stanje stvari nađe: da?

doista?, tu ne rijetko spojeno s γάρ (zar ne? dakle doista? Plat. Gorg. 469 B, Prot. 312 E), δή, δῆτα, που, καί, οὖν, μή, takođ. μήν, ali stoji takođ. na čelu posebnoga pitanja iza općenoga, gdje mi u hrvatskom uzimamo možda, zar (Od. 10, 330; v. naprijed ἤ, s kojim se često zamjenjuje). Tu redovno stoji takođ. na čelu rečenice, ali katkad pred njim stoji vokativ ili uzvik.

ἤ ἤ, *poet.* uzvik: ej! aj!

ᾗ u ᾗ θέμις ἐστίν, kako je običaj, jest fem. relat. zamjenice.

ᾗ, ᾗ, instrum. (dat.) od femin. zamjenice relat. ὅς, ἥ, ὅ, kao lat. *quā*, uzeto kao adv., **1. gdje,** kamo, takođ. s gen. ᾗ τοῦ ὄρους i t. d. **2. kako,** koliko; sa superl. ᾗ (ἐδύναντ') τάχιστα *quam (poterant) celerrime* što brže (mogahu). **3.** zašto, s kojega razloga, osob. ᾗ δὴ καὶ μᾶλλον čega radi i stim lakše.

ἦ, impf. **1.** od εἰμί, *eram.* **2.** od ἠμί, *ait.*

ᾖα, impf. od εἶμι v. r., i ἤια I. i II.

ἥαται, ἥατο, v. ἧμαι.

ἠβαιός, 3. (u *Atičana* βαιός), *ep.* malen, neznatan, obič. s negacijom: nimalo, ni najmanji. Neutr. ἠβαιόν kao adv. malo, s neg. ni najmanje *(ne tantillum quidem).*

ἡβάσκω, dozrijevati, muževan postajati.

ἡβάω, ἡβήσω, ἥβησα, ἥβηκα, *ep.* prez. rasteg. opt. ἡβώοιμι, part. ἡβώοντες, ἡβώωσα (ἥβη), **1.** u zreloj dobi biti, u punoj mladenačkoj snazi, u naponu, mlad, krepak biti, punu muževnu snagu imati, οἱ ἡβῶντες odrasli momci, mladi ljudi. **2.** pren. **a)** za biljke: bujno vriježiti se. **b)** o stanju: mlađahan ostati.

ἥβη, ἡ, **1.** zrelost, **a)** stoga: mladost, mladenačka dob, napon, koji se počinje nicanjem brade, ἥβης ἱκέσθαι μέτρον stigao sam do cilja mladosti, t. j. odrastao sam, i ἱκάνειν muž, moma postati, slič. ἥβην ἱκέσθαι, ἥβης τέλος μολεῖν, ἐς ἥβην ἐλθεῖν, ὁρμᾶσθαι. **b)** mladenačka snaga. **c)** mlada četa, momčad koje zemlje. **d)** dob (života) uopće. **e)** *buk.* ἄβα, plur. ἄβαι, *virgines*, slikovno: *novellae*, keve (?). **2.** **Ἥβη**, ἡ, kao lično ime, Heba, kći Zeusova i Herina, žena Heraklova, u Hom. služavka bogova, poslije božica mladosti. Otd.

ἡβηδόν, adv., *jon.* i *poz.* **a)** u muževnoj dobi. **b)** (sa i bez πάντες), sva za oružje podobna momčad, momak po momak.

ἡβητήριον, τό, *poz.* zabavište.

ἡβητής, οῦ, ὁ, *poet.* i **ἡβητικός**, 3. mladenački; λόγοι razgovori mladićâ.

ἡβός, *dor.* ἁβός, 3. *buk.* mlad (druga *var. l.* ἅβαι, v. ἥβη 1, e).

ἠβουλόμην, ἠβουλήθην i slič., spor. obl. za ἐβ. od βούλομαι.

ἡβῷμι i **ἡβώοιμι**, v. ἡβάω.

ἠγάασθε, v. ἀγάομαι.

ἠγάθεος, 3. (ἄγαν, θεῖος), *ep.* presvet, pridjevak gradova, zemalja, gora.

ἠγάσσατο, v. (ἀγάζομαι), ἄγαμαι.

ἤγειρα, aor. **1.** od ἀγείρω. **2.** od ἐγείρω.

Ἡγέ-λοχος, ὁ, **1.** sin Hipostratov, čelovođa uhodâ i zapovjednik konjaničke čete pod Aleksandrom Vel. **2.** po svoj prilici drugi zapovjednik pod Aleksandrom, koji je imao da skupi brodove, s kojima je pokorio Hij i Lezb i najposlije pristao u Egiptu.

ἡγεμόνευμα, *dor.* ἁγ., τό, *poet.* vođenje.

ἡγεμονεύω (ἡγεμών), **1.** vođ biti, voditi, aps. i τινί kome, koga, takođ. s adv. ᾗ, πρόσθεν, ili s akuz. ὁδόν put pokazati, pren. ῥόον ὕδατι vodu voditi, ili τῆς σκέψεως istragu voditi. **2.** vojsku voditi, aps. i πρός τι kamo, stoga: voditi, zapovijedati, vladati, aps. i τινός ili τινί. Napose: hegemoniju, vrhovnu upravu nad drugim državama imati, stoga u pas. pod čijom hegemonijom stajati; v. ἡγεμονία.

ἡγεμονία, *jon.* -ίη, ἡ (ἡγεμών), vođenje vojske, mjesto vojskovođe (stoga i u plur.), vrhovno zapovjedništvo (takođ. samo mjesto vrhovnoga zapovjednika), vrhovna uprava, mjesto namjesničko, najviša vlast u državi. vrhovno gospodstvo, τινός nad kim; država. na pr. rimski *imperium.* Napose **a)** *principatus*, hegemonija, prvo mjesto, uprava savezničkih posala, takođ. u plur. τὰς ἡγ. διελεῖν t. j. jednu na moru, jednu na suhu. **b)** prvo mjesto u vodu, kao u Ksen. svaki dan promijenjeno prvo mjesto lohagâ s njihovim odjelima (λόχοι) u povorci, ili kod Aleksandra Vel., gdje su se pojedini odjeli konjanički i pješački također otvorajući povorku izmjenjivali, da bi svaki odio imao tu čast.

ἡγεμονικός, 3. **1. a)** *imperatorius*, koji ἡγεμών-u pripada ili je za nj podoban, πρὸς τὰ πονηρά koji na zlo navodi (Ksen. Kir. 2, 2, 25). Supst. (τὸ) ἡγεμονικόν načelo, koje vodi, dakle: glavno, princip. **b)** vješt da nešto započne, ἡγεμονικώτερος πρὸς τὴν φύσιν ταύτην vještiji u tom (t. j. da u dobrim uslugama prema bratu prvi počne tako misliti, da prvi pruži ruku na pomirenje). **2.** za vođenje prikladan ili podoban, ovlašten, zapovjedništva vrijedan, u upravi iskusan, ἡγεμονικώτατος najvještiji predstojnik; *imperatorius*, t. j. bivši imperator, πολιτεία položaj u državi, koji za zapovijedanje daje pravo, državna služba, slič. τάξις mjesto, stoga takođ. za gospodstvo podoban, moćan, silan. Adv. **-κῶς**, na način vojvode ili vrhovnoga gospodara, imperatora, carski, za rimske careve, osob. Augusta; ἡγ. ἔχειν neku vrhovnu vlast imati, za Atenu.

ἡγεμόσυνα, τά, naime ἱερά, žrtve blagodarnosti za srećno vođenje, prikazivane osob. Heraklu ἡγεμών-u.

ἡγεμών, όνος, ὁ i ἡ (ἡγέομαι), *dux*, **1. vođ,** vodilja, upravitelj, začetnik, poduzetnik, prethodnik, savjetnik, sa i bez (τῆς) ὁδοῦ, ili τοῦ πλοῦ kazivač, koje aps., koje τινός, πρός, ἐπί τι do čega, i za stvari: πόνοι, ἡγεμόνες τοῦ ζῆν ἡδέως muke, što pokazuju put k ugodnomu življenju. **2.** vođ, čelovođa, upravljač kola, kočijaš, četovođa, i to: vojvoda, vrhovni zapovjednik, nadvojvoda = στρατηγός, i časnik, satnik, uop. podvojvoda, t. j. čelovođa pojedinoga vojnoga odjela u ratu, i πρός τινα protiv koga. I Heraklo zvao se ἡγεμών kao zaštitni bog bojnikâ, te mu se kao takovu prikazivale žrtve, v. ἡγεμόσυνα. **3. gospodar,** vladalac, knez, vrhovni gospodar, upravitelj, činovnik, napose **a)** predstojnik, tako se na pr. zvao u Ateni onaj, koji je bio na čelu simorija (poreznih udruga). **b)** car, lat. *imperator* ili pokrajinski upravitelj, *legatus* i *procurator*. **c)** N. T. namjesnik, kao Pilat, Feliks, Fest; kao vlastito ime

Ἡγεμών, όνος, ὁ, **1.** arhon u Ateni Ol. 113, 2, t. j. 327. g. pr. Is. **2.** inače lično ime.

ἡγέομαι, *dor.* **ἁγ.,** dep. med., ἡγήσομαι, ἡγησάμην, ἥγημαι, ktomu *jon.* 3. pl. ἡγέαται, adj. verb. ἡγητέον (osn. ἀγ, lat. *sāgio*), **1. voditi,** i to **a)** kazivač biti (Od. 6, 300), ili: naprijed ići, naprijed krenuti se, ili za vojvodu: prednju stražu voditi, krenuti se, otići, za vojnike: kod prednje čete biti, naprijed biti, sa i bez πρόσθεν, ἔμπροσθεν, ἐς τὸ πρόσθεν, protivno od ἕπεσθαι, koje aps. τὸ ἡγούμενον prednja četa, čelo povorke, koje τινί kome, i to ἐπί, ἐς, πρός τι ili τινα, takođ. Ἴλιον εἴσω, κλισίηνδε ili ἐπὶ θάνατον na smrt naprijed ići, ἐκ Δουλιχίου μνηστῆρσι na čelu prosaca doći iz D. (Od. 24, 469), ili sa samim akuz. kao lokalnim akuz. cilja, na pr. πόλιν, ἄστεα, δόμον, ili napokon (ὁδόν) τινι koga putem voditi, t. j. put (po)kazivati (Od. 10, 263). Pren. u nečem naprijed ići, početak učiniti, početi, aps. ili τινί, τινός i τί u čem, na pr. τινὶ κερδοσύνῃ komu u lukavstvu dati primjer, ἡμῖν ὀρχηθμοῖο na ples voditi, za nas ples svojim sviranjem početi, nama svirati, udarati (Od. 23, 134), χοροῦ kolo povesti. **b)** osob. za četovođu: vođ biti, u bitku, u boj, na bojište vojsku voditi; pak uop. voditi (Il. 16, 169), put odrediti, povod dati, zapovijedati (Sof. Aj. 1106), na čelo postaviti se, na čelu biti, vladati, upravljati, napose: hegemoniju imati (v. ἡγεμονία), ἀπὸ τοῦ ἴσου kao ravnopravni, koje aps. οἱ ἡγούμενοι upravitelji, koje τινί i τινός koga ili nad kim i čim, i to ἔς τι, ali σφὶν ἐπὶ στίχας u redove uvrstane voditi ih u boj. Ali ἡγ. τινι εἴς τι značilo je takođ. komu ići u pomoć kamo. **2. misliti, vjerovati,** držati, koje τί za što, θεοὺς ἡγεῖσθαι u bogove vjerovati, vjerovati da ih ima, ili τὶ ἐπί τινα nešto komu za škodljivo držati (gdje drugi dodaju εἶναι), koje s dvostr. akuz. koga ili što za koga ili što držati (Plat. Gorg. 473 A), koje s inf. ili akuz. s inf., i to περὶ πλείστου najviše cijeniti ili do čega držati, ili περὶ οὐδενός, παρ' οὐδέν ni za što ne držati (u tom znač. takođ. perf. ἥγημαι = ἡγέομαι).

ἡγερέθομαι, *ep.* produž. od ἀγείρομαι, skupljati se.

ἤγερθεν, v. ἀγείρω.

Ἡγέστρατος, ὁ, atenski arhon Ol. 55, 2 = 559. g. pr. Is.

ἡγηλάζω, *ep.* spor. obl. od ἡγέομαι, voditi, τινά; takođ. τί, na pr. κακὸν μόρον zao usud nositi.

Ἡγήμων, ὁ, atički državnik i govornik, od Filipa podmićen i poslije, g. 318., sa svojim prijateljem Fokionom smaknut.

Ἡγησίας, ὁ, **1.** arhon u Ateni Ol. 114, 1, t. j. 323. g. pr. Is. **2.** sofist i retor iz Magnesije na Sipilu oko g. 300. pr. Is., glavni začetnik azijanskoga sloga, pisac nepouzdane povijesti Aleksandra Vel. **3.** kirenajik u Aleksandriji u 3. vijeku pr. Is.; tvrdio je, da je smrt bolja od života, te je tako svojim spisom Ἀποκαρτερῶν gdjekoje naveo na samodavljenje, stoga mu pridjevak Πεισιθάνατος.

Ἡγήσ-ιππος, ὁ, Sunjanin, at. govornik, savremenik i pristaša Demostenov, s nadimkom Κρωβύλος, po svoj prilici spisatelj 7. (Demostenova) govora περὶ Ἁλονήσου.

Ἡγησίστρατος, ὁ, **1.** četvrti sin Pisistratov s pridjevkom Θεσσαλός. **2.** inače lično ime.

ἡγητήρ, ῆρος, ὁ; **ἡγητής,** οῦ, ὁ, *poet.*; **ἡγήτωρ,** ορος, ὁ, *ep.* = ἡγεμών.

Ἧγις, *jon.* mj. Ἆγις, v. r.

ἤγουν, ili bar, *poz.* naime, to jest.

ἤγρετο, ἠγρόμην, aor. 2. od **1.** ἀγείρω. **2.** ἐγείρω.

ἠδέ, *poet.*, osob. *ep.* čestica, **i,** koje samo, koje tako, da sad slijedi καί, sad τέ, ili da stoji sprijed ἠμέν, μέν; ἠδὲ καί pak i — *et.*

ᾔδεα, ᾔδειν, v. οἶδα.

ἤδη (ἤ, δή), adv., **1.** *iam*, o vremenu (k budućnosti obrnuto, kao ἔτι k prošlosti) **a)** o sadašnjosti, katkad spojeno s νῦν: baš ili upravo sad, sada, već, odsad, sad napokon; adjektivno ἡ ἤδη κόλασις skorašnja kazan. **b)** o prošlosti: već. **c)** o budućnosti i to bližnjoj: odmah, baš, brže bolje, također: sada, baš sad, ἤδη ποτέ jedva jednom, ali takođ.: već gdjekad. **2.** o prostoru, o bližnjoj, neposrednoj blizini: već, naskoro. **3.** pren. **a)** o uzroku za posebno obrazloženje i upotrebu općene misli: ἤδη ὦν, ἤδη γάρ no dakle, ta ipak, dabogme, jednom, već sasvim. **b)** za uveličanje, osob. uz ἄλλος i slič. adj. još, uz kompar. pogotovu, ili uz brojeve i slič. pače, čak, uz pronom. demonstr. pogotovu i, uz supst. τὰ δὲ (παννυχίδων) ἤδη što se pak istom

— tiče, i na početku općenih rečen.: ἤδη δέ pače i, μέντοι ἤδη sad istom, dakako, jamačno već, ἤδη τοίνυν istina, dabogme, osob. često s καί objačano: pače i, ali i, zaista već, već doista; ali samo naoko stoji ἤδη mj. καί u svezi οὐ μόνον — ἀλλ' ἤδη, *non modo — sed iam.*

ᾔδη, v. οἶδα.

ἥδομαι, *dor.* ἁδ., dep., fut. ἡσθήσομαι, aor. ἥσθην, i *ep.* vrlo rijetko ἡσάμην (osn. σϝαδ: σϝάδ u ἡδύς, ἁνδάνω), radovati se, veseliti se, uživati, u čem veselje, radost imati, radostan biti, osob. za tjelesne utiske, koje aps. ἡδόμενος s veseljem, ἡδομένῳ ἐστί τινι milo je komu, veseli ga, koje (ἐπί) τινι čemu, na čem ili komu, ali *poet.* također τινός, kad znači: na njegovu radost, radosno uživati, ili s akuz. neutr. βραχέα ἡσθεῖσα iza kratke radosti, ili sa sl. ὅτι, ili s part. λαμβάνων ἥδεται rado uzima, ἥδομαι συνών rado drugujem, općim. Otd.

ἡδομένως, adv. od part., rado, s veseljem.

ἡδονή, *dor.* ἁδονά, ἡ, *pohomer.*, i *ep.* **ἧδος**, εος, τὸ (ἥδομαι), **1.** ugodno osjećanje, u dobrom i zlom smislu, dakle: **a)** radost, veselje, uživanje, užitak, korist, napose dobar kus; ili **b)** ćutilno uživanje, tjelesna požuda, raskošje, težnja za užitkom, slast (u plur. pohote, požude, veseo život), napose: zlaradost; αἱ ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἡδ. časoviti užici, ἡδοναῖς u radosti i veselju; ἡδονᾷ ἀκούειν rado ili s veseljem slušati, ὑφ' ἡδονῆς od radosti, od zlobe ili pakosti, καθ' ἡδονήν i -νάς, po želji, τὰ καθ' ἡδονήν ugodno, željeno, povoljno, θᾶσσον ἢ καθ' ἡδονὴν ποδός brže nego je nozi bilo zgodno, καθ' ἡδ. τι δρᾶν želji ugađati *(genio indulgere)*, καθ' ἡδ. λέγειν ugodne stvari reći, πρὸς ἡδονήν na radost (također: s obzirom na ugodno), također πρὸς τὴν ἡδ. naprema veselju, λόγος πρὸς ἡδ. ugodan govor, govor po želji, πάντα πρὸς ἡδ. ἀκούειν u laskavim govorima uživati, πρὸς ἡδ. λέγειν za veselje, za zabavu besjediti, πρὸ ἡδ. ἐστι rado se sluša, ἐν ἡδονῇ ἐστί τί τινι drago je komu (Her. 4, 139), također sa sl. inf., i za ljude ἐν ἡδ. εἶναι ugodan biti, ἐν ἡδ. ἔχειν τινά koga rado vidjeti, ἡδονῇ (ἐστιν) ἰδέσθαι veselje je pogledati, ἡδονῇ χρῆσθαι reći što je ugodno, ἡδονὴν διδόναι τινί koga po želji zadovoljiti, ἡδονὰς ἔχειν veselje rađati. Tako stoji ἡδ. i s genit. τοῦ σώματος tjelesni užitak, αἱ τῶν ἀφροδισίων ljubavni užici, λόγου dražest govora, ἀκοῆς uživanje za uho, ili τινός od čega, λόγων uživanje u besjedama, pa tako i s inf. i τοῦ, εἰ ὑμῖν ἡδονὴ (naime ἐστί, što uz ἡδ. često izostaje) τοῦ ἡγεμονεύειν ako vam je milo vodstvo, i slič. τινί ili ἐπί τινι u čem, ili αἱ διὰ τῶν σωμάτων (ili ἡ διὰ τοῦ σώματος) ἡδ. tjelesni užitak, ἡ διὰ τῶν χρημάτων dražest novca, ili s inf., v. gore, ili s εἰ u riječima: τοῖσιν ἐσελθεῖν ἡδονήν, εἰ μέλλοιεν ἀκούσεσθαι obuzela ih radost, što će čuti (Her. 1, 24). **2.** ono, što radost donosi, uzrok veselju, ugodnost, milost, ἡδονὰς φέρειν vesele glase nositi, βαρεῖαν ἡδονὴν νικᾶτέ με λέγοντες vaši me govori usiluju na milost, koja mi je teška, παντὸς εἶχε δρῶντος ἡδονήν imao je radost svake usluge, njemu se u svem povoljilo.

ἡδυ-βόας, *dor.* mj. ἡδυβόης, ου, ὁ (βοή), *poet.* slatkozvečan, blagoglasan.

ἡδυ-γέλως, ωτος, ὁ, ἡ, *ep.* slatko ili prijazno smiješeći se.

ἡδυ(ϝ)επής, *dor.* ἁδ., 2. (ἔπος), *ep.* i *poet.* milo zvečeći, **a)** o Zeusovu proroštvu, koliko će pomoći u nevolji. **b)** koji milo govori, blagoglasan.

ἡδύ-θροος, 2. *poet.* milozvečan, blagoglasan.

Ἡδύλειον (-εον), τὸ, gora u Fokidi i Beotiji.

ἡδύ-λογος, 2. *poet.* umiljato, laskavo zboreći.

ἡδυ-μελής, 2. *poet.* koji slatke, ljupke pjesme pjeva.

ἥδυμος (ἡδύς), sladak, okrepan (var. νήδυμος).

ἡδυνάμην, ἠδύνω i slič., spor. obl. za ἐδυνάμην, ἐδύνασο i t. d.

ἡδύνω, perf. pas. ἡδυσμένος, sladiti, tečno, ugodno činiti.

ἡδύ(ϝ)οινος, 2. sa slatkim vinom, koji slatkim vinom rodi.

ἡδύ-οσμον, τὸ, N. T. mirisava trava, vrtna metvica (= μίνθη).

ἡδυπάθεια, ἡ, ugodan život, razmaženo življenje, raskošje.

ἡδυπαθέω (ἡδυ-παθής), raskošan život provoditi, veselju biti podan.

ἡδύ-πνοος, 2. *dor.* ἁδ. (πνοή), *poet.* koji ugodno, t. j. blago duše, pren. koji blago zadahnjuje, ljupko dišući, miomirisan, pak: blag.

ἡδύ-πολις, ὁ, ἡ, *poet.* gradu mio ili ugodan.

ἡδύ-ποτος, 2. (πίνω), *ep.* sladak piti, pitak, ljubak.

ἡδύς, 3. i *ep.* jednom također 2., *dor.* **ἁδύς** (zapr. σϝαδύς, v. ἁνδάνω, lat. *suavis*, stsl. сладъкъ, njem. *süss*), kompar. ἡδίων, superl. ἥδιστος, **1.** za stvari: *suāvis*, ugodan, sladak, tečan, ljubak, blag, udoban; mio, ἡδύ (ἐστι) ugodno, milo je, τινί, i u istom smislu također u kompar. ili s ispušt. kopulom, kao često kod te riječi: κεἰ μηδὲν ἡδύ i ako je neugodno. Često sa sl. akuz. s inf. ili s inf., također s onakvima, koji se nama čine suvišni, kao ἔχειν, εἰπεῖν, φαγεῖν. Supst. τὸ ἡδύ ugodnost, što veseli, τὰ ἡδέα užici, veselja, zabave, τὰ διὰ τοῦ στόματος ἡδέα ugodno, što na usta ulazi. Neutr. ἡδὺ γελᾶν slatko, milo, od srca smijati se, u kompar. ἥδιον više od srca no obično. **2.** za ljude: veseo, prijazan, blag, ljubazan, drag, mio, i ironično: dobroćudan, bezazlen, aps. ili πρός τι, ili s inf. ἡδὺς συνεῖναι, συγγενέσθαι ljubazan u općenju. — Adv. ktomu **ἡδέως**

komp. ἥδιον, superl. ἥδιστα, **a)** veselo, radosno, s veseljem, rado, blagodarno, milo, zgodno. **b)** prijazno, ljubazno, ἡδ. ἔχειν τινί milostiv biti komu, ἥδιον ἔχειν πρός τινα koga radije slušati, radije s njim držati.

ἥδυσμα, τὸ (ἡδύνω), začina.

Ἠδῶνες i **Ἠδωνοί,** οἱ, trački narod na Strimonu i Nestu, nazvan tako po gori Edonu, ogranku Hema. Adj. otd. Ἠδωνός i **Ἠδωνικός,** osob. fem. **Ἠδωνίς,** ίδος, ἡ, edonski.

ἠέ, 1. *ep.* mj. ἤ. 2. *poet.* takođ. bolni uzvik.

ᾖε, ᾔει i slič., v. εἶμι.

ἠείδης, -δεις i slič., v. οἶδα.

ἤειρα, *ep.*, σὺν ἤειρε, v. συν-αίρω.

ἠέλιος, Ἠέλιος, v. ἥλιος, Ἥλιος.

ἠεν, v. εἰμί.

ἠέπερ, v. ἤπερ.

ἠέρα i slič., v. ἀήρ.

ἠερέθομαι, *ep.* spor. obl. za ἀείρομαι (samo 3. plur. prez.), visjeti, treptjeti, lebdjeti, prhati, φρένες pamet je prevrtljiva (Il. 3, 108).

ἠέριος, 3. 1. (za ἦρι), *ep. (jon.)* ujutru, rano. 2. (od ἀήρ) *ep. poet.* i *poz.* u zraku, zračni.

ἠερο-ειδής, 2. *ep.* mj. ἀεροειδής (εἶδος), zrakolik, proziran, Il. 5, 770 kao supst. = koliko čovjek u maglovitu daljinu dogledati može; inače: sinji, siv, naoblačen.

ἠερόεις, εσσα, εν, *ep. (jon.)* mj. ἀερόεις, sumračan, taman; pridjevak Tartara i zapadnoga kraja, ἠερόεντα κέλευθα tamne staze u Tartar, koje moraju voditi kroz sjenati zapad.

ἠέρος i t. d., v. ἀήρ.

ἠερο-φοῖτις, ιδος, ἡ (φοιτάω), *ep.* koji po tmini hodi, Erinija, koja iznenada zločinca stiže.

ἠερό-φωνος, 2. *ep.* u zraku, daleko, glasno vičući.

Ἠετίων, ωνος, ὁ, 1. kralj u plačkoj Tebi u Kilikiji, otac Andromahin, ubijen od Ahileja. 2. otac Kipselov. Otd. **Ἠετίδης,** ὁ, sin Eetionov = Kipsel. 3. atički heroj, po kom je — vele — prozvana Ἠετιώνεια. 4. kipar u vrijeme Teokritovo. 5. inače lično ime.

Ἠετιώνεια, ἡ, sjeverni rt na Pireju s kulom za zaštitu luke.

ἤην, v. εἰμί.

ἠήρ, *jon.* = ἀήρ.

ἠθάς, άδος, ὁ, ἡ, *jon.* mj. ἐθάς (ἦθος), *poet.* i *poz.* vičan, vješt = ἔμπειρος, stoga τινός čemu.

ἠθεῖος, 3. (ἦθος, *suetus, consuetudo,* s kim je tko vikao općiti), *ep.* mio, drag. Supst. dragović, kad se govori starijemu bratu, ili onomu, koji je komu kao brat; dakle izraz ljubavi i štovanja.

ἤθεος, v. ἠίθεος.

ἠθέω, *at.* ἠθέω, cijediti, prosijati; pren. *poet.* izmucati.

ἠθικός, 3. (ἦθος), *poz.* koji značaju pripada, djeloredan, miran, značajan, znamenit. ἠθ. λόγος ili ἡ ἠθική moralka, praktični dio filozofije; kao natpis: τὰ Ἠθικά, 1. nauka o djelorednosti, etika, **a)** Aristotelova, od koje još imamo ἠθ. Νικομάχεια, 10 knjiga. **b)** Rođanina Eudema u duhu Aristotelovu: ἠθ. Εὐδήμεια, 7 knjiga. **c)** ἠθ. μεγάλα, 2 knjige iz obadviju spomenutih sastavljene. 2. opisi značajeva, izgubljen spis Teofrastov, na kojega je mjesto došao izvod pod imenom ἠθικοὶ χαρακτῆρες. 3. ἠθ. ili συγγράμματα μεικτά, to je takođ. općeno ime za 70 po prilici rasprava Plutarhovih različite sadržine, za razliku od njegovih Βίοι παράλληλοι. Adv. **-ῶς,** *poz.* mirno, djeloredno, uglađeno.

ἠθμός, poslije ἠθμός, ὁ (ἠθέω procijediti), cjedilo, protak, sito.

ἠθοποιέω, *poz.* značaj obrazovati, oplemenjivati.

ἠθοποιΐα, ἡ, obrazovanje, oplemenjivanje značaja; crtanje značajeva.

ἠθο-ποιός, 2. koji značaj obrazuje ili oplemenjuje.

ἦθος, τὸ (osn. σϝεθ, ἔθος), 1. (samo u plur.) *ep. jon.* i *poet.* obično sjedište, boravište, stajalište, stan, zavičaj, stoga κατὰ ἤθη τὰ ἑκάστων već prema izokolnim narodima; za životinje: pašnik ili staja, kotac (Od 14, 411), o suncu: onaj dio svoda nebeskoga, otkuda se obično svaki dan počinje kretati, stoga τετράκις ἐξ ἠθέων ἀνατεῖλαι četiri puta sa svoga stajališta podići se, od svoga sijela izlaziti (Her. 2, 142). 2. **a)** (često u plur.) obično mišljenje ili postupanje, navada, običaj, ἐν τοῖς ὑμετέροις ἤθεσι ὥρισται takav je u vas običaj. **b)** moralna kakvoća, mišljenje, značaj, ćud, duševno biće, osjećaj, načela, djelorednost; βάρος ἠθῶν moralna ozbiljnost, φρόνημα ἠθῶν značajno mišljenje. Takođ. s dod. τῶν τρόπων, i često uz adj. u akuz. dodano: po značaju (Plat. Fedr. 243 C). **c)** za ljude same: τοιαῦτα ἤθη takva bića. **d)** značajno, prirodno prikazivanje, i to pismeno, mimično i usmeno, blažega, mirnoga duševnoga stanja (lat. *affectus*); protivno: πάθος.

I. **ἤια** (ι u arzi, inače ῑ, na kraju stiha sinicezom izgovoreno), τὰ, *ep.* = ἐφόδια, *viaticum,* putnina, uop. hrana, plijen divlje zvijeri.

II. **ἤια,** ίων, τὰ, *ep.* samo Od. 5, 368, pljeva, ljuske.

III. **ἤια,** v. εἶμι.

ἠίθεος [ῑ], *ep., at.* stegn. ἤθεος, ὁ *(viduus),* neoženjen mlad čovjek, momak.

ἤικτο i ἤιξαι, v. ἔοικα.

ἤιξε, v. ἀΐσσω.

ἠιόεις, εσσα, εν, *ep.* pridjevak Skamandrov (Il. 5, 36), ili (od ἠιών) visokih obala ili (od II. ἤια), pun rogoza.

ἤιον, v. εἶμι.

Ἠιόνες, αἱ, mjesto u Argolidi, pristanište Mikenjana, poslije razvaljeno.

ἤιος, ὁ, pridjevak Febov, nepoznata postanja i značenja, možda strjeljač (od ἵημι, Aristarh je čitao ἤιος), = ἀφήτωρ.

ἤισκον, impf. za ἐίσκω, v. ἴσκω.

ἠιών, *dor.* **ἀιών**, όνος, *poet.* ἠών, ἡ, obala, brijeg, žal, ἠιόνες προὔχουσαι visoke obale. Kao vlast. ime **'Ηϊών** ili **'Ηιών**, ἡ, **1.** trački grad na Strimonu, trgovačko mjesto za Amfipol. **2.** grad u trač. Hersonesu (Tuk. 4, 7).

ἦκα, adv. *ep.* (srod. s ἀκαλός), mirno, blago, tiho; pak uop. malo, nešto. Superl. ἥκιστος t. j. najpolaganiji, najmlitaviji.

ἤκαχε, v. ἀκαχίζω.

ἠκέσ(σ)ατο, v. ἀκέομαι.

ἤκεστος, 3. (srod. ἀκ-μή, ἀκ-ρός, *acer*), potpuno zreo, odrastao.

ἥκιστα, adv., zapr. neutr. plur. od neobič. adj. ἥκιστος, superl. za ἥσσων, v. r., najmanje, najrjeđe, ni najmanje; ἥκ. τοῦ λόγου razmjerno najmanje. U odgovoru, gdje je katkad dodano γε: nikako. Često s negac. οὐ kao *litotes:* najbolje, najviše, izvrsno, osobito. Nerijetko objačeno genitivom, kao πάντων ἀνθρώπων i slič., ili sa ὡς.

ἥκιστος, v. ἦκα.

ἥκου, *jon.* mj. ἥπου.

ἥκω, impf. ἧκον (često u znač. aor., a načini prezenta), fut. ἥξω, *dor.* ἡξῶ, *poz.* aor. ἧξα (N. T.) i perf. ἧκα (v. ἴκω), **1.** za ljude: **došao sam,** stigao sam, **ovdje sam,** zapao sam, dospio sam u položaj, upućen biti, i sa i bez πάλιν, **ἄψορρον** takođ.: vratio sam se, opet natrag biti, svagda s pojmom svršene radnje, koje aps., koje ἔκ, ἀπό τινος, παρά τινος ili οἴκοθεν i slič., od čega ili koga (ovamo), takođ. pren. ἐκ γενεᾶς poteći, lozu vući (ali s odnosom na vojnicu pod Troju), εἴς, παρά, ἐπί, πρός, ὥς τινα i τι k čemu (komu), do čega ili koga, ali ἐπί τινα znači takođ. protiv koga, navaliti na nj, ἐπί τι po što, t. j. u to ime, s tom namjerom, ili doći da se što donese, i slič. se govorilo takođ. ἐπί τινι, stoga ἐπ' ἀγαθῷ s dobrom nakanom, εἰς χεῖρας ἥκειν do šaka, u kreševo doći, εἰς καλόν u dobar čas, εἰς τοσοῦτον ἀμαθίας dotle u nerazboru dotjerati (Plat. Apol. 25 E), tako nerazborit biti, οὕτω πόρρω τῆς σοφίας toliko u mudrosti, uz πρός τι takođ. za što biti dozreo. Rjeđe stoji sam akuz. mjesta kamo, dok stoji i sa ὁδόν: putem doći, i slič. ὁδοῦ πάρεργον usput ili otprilike, ili stoji κατὰ θέαν za gledanje, ili περί τινος, διά τι pri tom, ili δι' ὀργῆς rasrditi se. Govorilo se takođ. *jon.* ἥκειν τινός došao sam do čega, postigao sam, imam, ὡρέων οὐχ ὁμοίως podneblje ne imati jednako dobro (Her. 1, 149), obič. s dod. εὖ, na pr. τοῦ βίου ἑωυτῶν u dobrim prilikama živjeti ili živio sam, u dobrom stanju biti (Her. 1, 31). τῶν χρημάτων imućan biti (Her. 5, 62), θεῶν χρηστῶν uživati milost bogova, pa tako i bez gen. εὖ ἥκειν biti u sreći. Nerijetko slijedi takođ. inf. ἥκομεν μανθάνειν mi smo (zatočenjem iz domovine) dospjeli u položaj, na to upućeni, da raspitujemo, τὰ δ' ἐν δόμοις (naime κακά) ἔοικας ἥκειν καὶ τάχ' ὄψεσθαι κακά čini se da si ovdje, da ubrzo gledaš drugu nesreću u kući, i παρ' ὀλίγον ἧκω sa sl. inf. malo nijesam došao, ἥκε μοι γένει sa sl. inf. zapalo mi rodbinstvom i t. d. No običnije s part., koji onda često samo služi za življe prikazivanje ili opisivanje, ἥκεις λέγων dolaziš tvrdeći, t. j. tvrdiš, ἥκω ἄγων donosim, dolazim sa, i s part. fut. namjeran sam, hoću da, idem da i t. d. Slično stoje napokon takođ. adj. uza nj: ἥκω κάκιστος zlo sam se ponio, bio sam zločest (kako sada vidim), ili ἥκω ἔχθιστος dolazim kao najmrži, ja sam omražen. **2.** za stvari, vrijeme, vijesti, stanje: doći, stići, približiti se, zapasti, zadesiti (Ksen. Kir. 1, 5, 13), dopasti, pasti na koga, koje aps. ili sa ἵνα i slič. ἵν' ἥκει τὰ μαντεύματα; što je (postalo) s proroštvima božjim?, koje τινί τινα (sumnj.), ἐπί, πρός, εἴς τινα ili τι komu ili do čega doći, dogoditi se, εἰς ὄνησιν ἥκειν τινί komu koristiti, ὅσα εἰς δύναμίν τινος koliko čija vlast seže, εἰς μέσον zapasti, ἐπὶ ἀκμήν dozreo sam.

ἠλαίνω, *buk.* (ἀλάομαι), tumarati, lud biti.

ἠλάκᾰτα [λᾰ], τά, *ep.* vuna na vretenu ili niti, koje se suču s preslice, stoga ἠλ. στρωφᾶν i **στρωφαλίζειν** predivo sukati, presti.

ἠλακάτη [ᾰ ᾰ], ἡ, *dor.* **ἀλ.**, vreteno, preslica; motovilo, čekrk.

ἠλασκάζω, *ep.* produženi spor. obl. za *ep.* **ἠλάσκω** (ἀλάομαι), **1.** tumarati, skitati se, oblijetati (Il. 2, 470), obilaziti (Il. 13, 104), aps. i κατά τι. **2.** (var. ἠλυσκάζω, isp. ἀλέομαι), jezgrovito s τί: pred čim okolo vrljati, oblijećući uklanjati se (Od. 9, 457).

ἠλάτο, v. ἀλάομαι.

ἤλδανε, v. ἀλδαίνω.

ἠλέ, vok. od ἠλός = ἠλεός, v. r.

'Ηλεί, v. 'Ηλί.

'Ηλεῖος, **'Ηλειακός**, 3. v. 'Ηλις.

'Ηλέκτρα, ἡ, **1.** kći Agamemnonova i Klitemnestrina. **2.** sestra Kadmova, po kojoj su, kažu, jedna vrata u Tebi (na južnoj strani grada baš naprema Kiteronu) svoje ime dobila **'Ηλέκτραι** πύλαι.

'Ηλεκτρίδες νῆσοι, jantarski otoci, Mleci.

ἤλεκτρον, τὸ, i *poet.* i *poz.* **ἤλεκτρος**, ὁ i ἡ (od ἠλέκτωρ, dakle zapr. sjaj, i to zlatoliki sjaj, kao Ksen. An. 2, 3, 15). Napose znači **1.** elektron, jasno zlato, pozlaćeno srebro, mješavina od zlata i srebra ($^4/_5$ zlata i $^1/_5$ srebra). Dobi-

valo se na Tmolu i iz Paktola u Lidiji, t. j. iz Sarda i iz Indije. **2.** jantar i u plur. jantarski koralji. Takih se našla sva sila u grobnicama, što ih je Schliemann otkrio u Mikeni; već su ga u Homerovo doba Feničani iz različnih primorskih mjesta Sredozemnoga mora (kao na pr. što istočna obala sicilska oko Katanije još dandanas daje jantar) dovozili Grcima. Po Herod. dolazio je od bajne rijeke Eridana, dakle od mletačke obale. Priča je naime pričala, dok su Helijade, sestre Faetonove, oplakivale Faetona, kojega je Zeus trijeskom bacio u Eridan, pretvoriše se one u crne topole, a suze njihove u jantar (čega radi se same zovu Elektride).

ἠλεκτρο-φαής, 2. *poet.* sjajan kao elektron.

ἠλέκτωρ, *ορος, ὁ* (valjada od osn. *ἀλκ*, sjati, svjetlucati se), *ep.* **1.** adj. svijetao, pridjevak Hiperionov. **2.** supst. žarko sunce.

ἠλέματος, 2. (isp. *ἠλεός*), *buk. ἀλ.*, tašt, lud.

ἠλεός, 3., *ep.*, vok. apok. *ἠλέ* mj. *ἠλεέ* (*ἄλη, ἀλάομαι*), **1.** pas. smeten, lud, zaluđen, i to *φρένας* u pameti, lud, luckast. **2.** akt. koji zaluđuje.

ἠλεύατο, v. *ἀλέομαι*.

ἠλήλατο, *ep.*, plpf. za *ἐλαύνω*.

ἤλθα, *ατε, αν, poz.* i N. T. mj. *ἦλθον*.

Ἠλί (*Ἠλεί, Ἡλί*) = jevr. *eli* Bože moj, ali *Ἡλί indecl.* otac Josipov.

Ἡλίας = jevr. *elijâhû, elijâh, robur domini*, prorok iz Tizbe pod Ahabom i Ahasjom; Židovi ga držahu za preteču Mesijina.

ἡλιάζομαι, **1.** sunčati se. **2.** sudija biti u helijeji.

ἡλιαία, *ἡ* (*ἁλής, ἁλία*), zapr. skupština, napose pak najveće atensko sudište, koje je najznamenitije javne stvari rješavalo, i odatle opet zbor sudački uopće, koji se sastojao od 6000 ždrijebom biranih porotnika, od kojih se sastavljalo 10 odjela po 500 sudija.

ἡλιακός, 3. (*ἥλιος*), *poz.* koji suncu pripada, *ἡ ἡλιακή*, naime *περίοδος*, ophod sunčani.

ἡλίασις, *ἡ*, sudačka služba u helijeji.

ἡλιαστής, *ὁ*, sudija u helijeji. Otd.

ἡλιαστικός, 3. sa *ὅρκος* sudačka zakletva; ntr. *τὸ ἡλ.* sudačka plata.

ἠλίβατος [ῐ], 2., *dor.* **ἀλ.**, obič. tumačeno: strm, vrletan; ali *poz.*: velik, silan, dubok.

ἤλιθα, *ep.* adv. (*ἅλις*), dovoljno, obilno, *ἤλ. πολύς* veoma mnogo (njih).

ἠλίθιος, 3. (v. *ἠλεός*), lud, luckast; za stvari: tašt, uzaludan. Otd.

ἠλιθιότης, *ἡ*, ludost, i

ἠλιθιόω, *poet.* zaluditi.

ἡλικία, *jon.* **-ίη** *ἡ* (*ἧλιξ*), **1. dob**, dob života, najprije za svaku dob, takođ. za djetinju i staračku dob, N. T. stas; stoga *ὑπὸ* (*τῆς*) *ἡλικίας* poradi velike starosti (Plat. Lah. 180 D), *ὑφ' ἡλικίας ἀποθνήσκειν* od starosti mrijeti, ili *ἐν τῷ ἀχρήστῳ τῆς ἡλ.* u staračkoj slabosti, *ἡλικία* po mojoj starosti, *ἔν τινι ἡλικίᾳ γενέσθαι* do neke starosti dospjeti, *παρ' ἡλικίαν* protiv prirode svoje starosti, *καθ' ἡλικίαν* prema ili po dobi, *οἱ καθ' ἡλικίαν* oni, koji su prema njegovoj dobi, *ἡλικίας γεγονώς* dobi, u dobi, pa takođ. prava, podobna dob sa sl. inf., na pr. *οἱ ἐν ἡλ. στρατεύεσθαι* za vojničku službu podobni, ili *ἡλ. τοῦ μανθάνειν*. No ponajviše **a)** dob, kad čovjek postane zreo za ženidbu (udaju), pubertet. **b)** snažna, jaka dob (*ἡλ. ἀκμάζουσα*) po prilici od 18. do 50. godine, stoga *ἐν τῇ καθεστηκυίᾳ ἡλικίᾳ* u najboljoj muževnoj dobi, u naponu, takođ. *ἐν τῇ ἡλικίᾳ* u mladosti, *οἱ ἐν ἡλ.* za oružje podobna mladež (Dem. 1, 28), *ἐν ἡλ. γενέσθαι* u zrelijoj dobi biti, *ἡλικίᾳ ὤν* još mlad, ili *πόρρω τῆς ἡλικίας* iznad mladenačke dobi (Plat. Gorg. 484 C), *ἔξω τῆς ἡλ.* iznad dobi, prevršivši godine za službu. **c)** mladenački žar. **d)** konkr. dobni razred (takođ. u plur.), vršnjaci, osob. drugovi iz mladosti, ili mlada momčad, u vojničkom smislu: koji su u najsnažnijoj dobi, jezgra vojske, *ὁπλιτῶν ἡλικία* odio oklopnički. **2.** vrijeme, vijek, *ἐπὶ τῆς νῦν ἡλικίας* za sadašnjega naraštaja, *ἡλικίην κατὰ Λάιον* po vremenu za Laja (Her. 5, 59), pa takođ. u plur. *πολλαῖς ἔμπροσθεν ἡλικίαις*. **3.** *poz.* takođ. tjelesna veličina, uzrast. Otd.

ἡλικιώτης, *ου, ὁ*, fem. **-ῶτις,** *ιδος, ἡ, poz.* i **ἧλιξ,** v. r.

ἡλίκος [ῐ], 3. (pripada relat. osnovi), kako star, (od) koje dobi; pren. kako velik, kako silan ili moćan.

ἠλινδημένος, part. perf. pas. od *ἀλινδέω*, onaj koji se mnogo potucao, koji se mnogo pozabavio, *ἔν τινι*.

ἧλιξ, *ικος, ὁ, ἡ* (od *σϝα-λι-κ*, od refleks. osnove: koji ima vlastita svojstva, t. j. ista, koja onaj koji govori ili o kom se govori), **1.** u jednakoj dobi, jednake dobi, supst. vršnjak, osob. za drugove iz mladosti, *θίασοι ἡλίκων* vršnjački krugovi. **2.** savremen, *ἱστορία* od savremenikâ pisana.

ἡλιό-βλητος, 2. (*βάλλω*), *poet.* od sunca pogođen ili opaljen.

ἡλιο-ειδής, 2. suncolik, suncu srodan.

ἡλιό-καυστος, 2., *dor. ἀλ.*, *buk.* suncem opaljen.

ἡλιό-κτυπος, 2. *poet.* = *ἡλιόβλητος*.

ἡλιόομαι, pas., od sunca obasjan ili opaljen biti.

ἥλιος, *ep.* i *poet.* **ἠέλιος,** *dor. ἀέλιος* i *ἅλιος* (kret. *ἀβέλιος*, predgrč. *σαϝέλιος*, lat. *sōl*), *sol*, **1.** sunce, *φάος ἡλίου* svijetlo dana, svijetlo života, stoga *φάος ἠελίοιο ὁρᾶν* kao *ἥλιον βλέπειν* = živjeti, i *οἱ ὑπὸ τὸν ἥλιον τοῦτον ἄνθρωποι* ljudi pod ovim suncem, t. j. na ovoj zemlji. O ishodu sunčanom veli se *ἀνιέναι, ἀνίσχειν, ἀνατέλλειν, ἐπανατέλλειν, ὑπερτέλλειν* (nad obzorje

podići se), ἀνέρχεσθαι, ἀνορούειν, ἀνανεῖσθαι, στείχειν πρὸς οὐρανόν, za podne μέσον οὐρανὸν ἀμφιβεβήκει, za poslijepodne μετενίσσετο βουλυτόνδε ili ἄψ ἐπὶ γαῖαν προτρέπεται, o zahodu (ἡλίου δυσμαί) δύειν ili δύεσθαι, ἐπιδύειν, καταδύειν, ἐμπίπτειν Ὠκεανῷ. O pomrčini sunca ἡλίου ἔκλειψις, ὁ ἥλιος ἐκλείπει, i o djelomičnoj τοῦ ἡλίου ἐκλιπές τι γίγνεται. **2.** sunčana svjetlost, sjaj sunčani, sunce, stoga ἐν ἡλίῳ κατακεῖσθαι, sunčana žega, τοῦ ἡλίου πλεονεκτεῖν, i u plur. zrake sunčane. **3.** kao strana svijeta, u Hom. svagda istok, čelopek, πρὸς Ἠῶ τ' Ἠέλιόν τε prema zori i suncu, protivno ζόφος, v. r. (ali ὑπ' ἠῶ τ' ἠέλιόν τε *toto terrarum orbe*). Poslije znači prema istoku πρὸς ἥλιον ἀνατέλλοντα, πρὸς ἡλίου ἀνατολάς ili ἀντολάς. Istočnjaci zovu se οἱ ἀφ' ἡλίου, točnije οἱ ἀπὸ ἡλίου ἀνατολέων; isp. takođ. ἡ ἀφ' ἡλίου βολῶν κέλευθος, ali prema zapadu πρὸς ἡλίου δύσιν. **4.** personificirano, kako se već u više gore navedenih fraza piše **Ἠέλιος** ili **Ἥλιος**, bog sunca, sin Hiperionov i Eurifaesin, muž Perse, koja mu rodi Eeta i Kirku. On se uzdiže na istoku iz Okeana te se u nj spušta uveče, zašto po potonjem mišljenju ima konje i kola, stoga izraz μὴ πολλοὺς ἔτι τρόχους ἁμιλλητῆρας ἥλιον τελεῖν ne će više mnoge brze ophode sunce navršiti. Budući da je on bog danjega svjetla i jasne vedrine, zato ga trebaju da razgoni strahote, pa kako sve vidi, zazivaju ga rado kod zaklinjanja i proklinjanja. Zato je on πρόμος, prednji bog bogova, koji neumorno na nebo uzlazi i s njega silazi, πρόμαχος i φύλαξ bogova i ljudi, koji se kod osobitih prekršaja, kao kad je Tijest u svađi s Atrejem zlatno jagnje ugrabio, čak na svom putu okrene (ἡλίου μετάστασις) ili pače prijeti, da će u podzemnom svijetu svijetliti. Njemu pripadaju u Apoloniji svete ovce, u Armeniji (uop. Perziji) sveti konji, i njegova stada u Trinakiji čuvaju Faetusa i Lampetija, koje je negda s nimfom Neerom rodio. Njemu se žrtvuju osob. konji, ali takođ. veprovi i bijeli ovnovi. Osobito su ga visoko štovali kao boga zaštitnika gradova u Argu i na Rodu, gdje je imao glasoviti kolos, i izvan Helade Perzijanci pod imenom Mitra, pa tako i Masageti i Skiti.

ἡλιο-στεγής, 2. *poet.* koji od sunca štiti, τινί nešto (var.).

ἡλιο-σκεπής ili **ἡλιο-στερής**, 2. koji od sunca brani, zasjenjuje (var.).

ἡλιο-στιβής, 2. *poet.* od sunca gažen, t. j. obasjan.

ἡλιοτρόπιον, τὸ, *poz.* **1.** suncostaja, solsticij. **2.** sunčana ura, sunčanik.

Ἡλιού-πολις, εως, ἡ, **1.** (u Herod. rastavljeno Ἡλίου πόλις), star egipatski grad Delti na istoku s glasovitim hramom sunčevim, egip. Mes-ra prijesto sunčev, Pe-ra kuća sunčeva, stoga u bibliji Beth-Šemeš, s. arap. 'Ain-Šems' izvor sunčev, vulgarno Anu, jevr. On zvan, na prokopu, što vodi u Crveno more. Ondje su štovali bika Mnevisa, i tu je nikla priča o Feniksu; sada ruševine kod Matarijeha. Stan. οἱ **Ἡλίου πολῖται**, *poz.* Ἡλιουπολῖται. **2.** grč. prijevod za Baal bek = grad Baalov u Kelesiriji blizu izvora Orontova. Baal se sad izjednačivao sa Zeusom, sad s Helijem.

Ἦλις, ιδος, akuz. Ἦλιδα, ἡ, zapr. *Fᾶλις* (kraj *Fαλεία vallis*), opsezaše **1.** pravu Elidu, kojoj se zapadni dio zvao ἡ κοίλη Ἦλις. **2.** Πισᾶτις. **3.** Τριφυλία; u svemu 46 četv. milja s neko 18.600 stanovnika. Glavni grad Elida. Adj. **Ἠλεῖος**, 3., stan. οἱ *Fαλεῖοι* (na natpisima i mangurama), **Ἠλεῖοι**.

ἤλιτε, v. ἀλιταίνω.

ἠλιτό-μηνος, 2. (ἀλιταίνω, μήν), *ep.* koji mjesec promaši, stoga: prerano rođen.

ἡλιῶτις, ιδος, ἡ, *poet.* koji suncu (ἥλιος) pripada, ἀκτίς sunčana zraka.

ἥλκησε, aor. od ἑλκέω.

ἧλος, ὁ (iznajpr. valjada *Fῆλος*, isp. lat. *vallu-s* kolac), klin, čavao, u Hom. klinčić za ures žezla, mača i čaše, inače za pričvršćivanje. Poslovica: ἥλῳ ἐκκρούειν τὸν ἧλον klin klinom izbijati, pogrješku popravljati pogrješkom.

ἤλυθον, v. ἔρχομαι.

ἤλυξα, v. ἀλύσκω.

Ἠλύσιον πεδίον, τὸ, Elisijska poljana, što su Grci uzimali kao sinonim sa **Ἅιδης**, mjesto pokojnih, osobito boravište Zeusovih rođaka (Radamanta i Menelaja, jer je zet Zeusov), koji ondje s tijelom, ne videći smrti, dalje žive. To je krasna poljana na zapadnom rubu zemlje na Okeanu. Poslije u podzemnom svijetu boravište blaženih i ljubimaca bogova, protivno: Tartar.

ἤλυσις, εως, ἡ, dolaženje, hod.

ἠλυσκάζω (ἀλύσκω), *ep.* uklanjati se, τί čemu.

ἦλφον, v. ἀλφάνω.

ἥλων = ἑάλων, v. ἁλίσκομαι.

Ἠλώνη, ἡ, grad u Tesaliji, poslije Λειμωνή.

ἧμα, τὸ (ἵημι), *ep.* bacanje, ἥμασιν ἄριστος u metanju koplja odličan.

ἥμαγμαι i sl., v. αἱμάσσω.

Ἠμαθίη, ἡ, starije ime Makedoniji.

ἠμαθόεις, εσσα, εν, i samo s dva dočetka (-όεις, -όεν), *ep.* mj. ἀμ- (od ἄμαθος), pjeskovit, pridjevak Pilu, jer je ležao na pjeskovitu žalu.

ἧμαι (osn. ἡσ, ἡσ) *ep. jon.* i *poet.* prezent, mj. kojega je u *at.* prozi običan κάθημαι (v. r.),

katkad sa znač. perfekta (v. 2), 3. sg. ἧσται, 3. pl. ἧνται, *ep.* ἧαται i εἵαται, *ep.* i *jon.* ἕαται, imper. ἧσο, ἥσθω, inf. ἧσθαι, part. ἥμενος, impf. ἥμην, 3. sg. ἧστο, 3. pl. ἧντο, *ep.* i *jon.* ἥατο, εἵατο i ἕατο, **1. sjediti,** ἥμενος ἢ ἕρπων; pak besposlen, nesrećan, tih, žalostan sjediti, takođ. vrebati ili u zasjedu sjesti, uop. boraviti, zadržavati se, takođ. za ono što stoji, puže, i kod part. od glagolâ, koji izriču stanje tjelesno ili duševno: biti u položaju, biti, koje aps., koje ἔν, ἐπί, ἀνά τινι, ἐπί τινος u, o, na čem, παρά τινι kod čega, μετά, ἔν τινι među nekojima, kod koga, ἀμφί τινα oko koga, takođ. samo τινί i pače τί u čem, do čega. **2.** *jon.* kao perf. pas za aor. εἷσα ili za ἱδρύω sagraditi, ἱρὸν ἧσται hram je sagrađen. **3.** *buk.* ἥμενος χῶρος mjesto, koje nisko leži.

ἥμαιθον, τὸ, *poz. poet.* pô obola.

ἦμαρ, v. ἡμέρα.

ἡμαρτημένως, adv. (ἁμαρτάνω), pogrješno, krivo.

ἠμάτιος, 3. (ἦμαρ), *ep.* **1.** preko dana, danju. **2.** svaki dan.

ἤμβροτον, v. ἁμαρτάνω.

ἡμεδαπός, 3. *nostras, atis,* naš, naš zemljak.

ἡμεῖς i t. d., v. ἐγώ.

ἠμελημένως, adv. (ἀμελέω), bezbrižno, ἠμ. ἔχειν nemarno odjeven biti.

ἤμελλον, ἠμέλλησα i slič., spor. obl. za ἔμελλον i t. d., v. μέλλω.

ἧμεν, *dor.* inf. od εἰμί (drugi: εἶμεν).

ἠ-μέν, *ep.* korelat. najviše od ἠδέ, ali takođ. od δέ, καί, τέ, kako — tako, stoga: i — i.

ἥμενος, 3. *buk.*, v. ἧμαι, 3.

ἡμέρα, *jon.* **-ρη,** *dor.* **ἁμέρα,** ἡ, *ep.* i *poet.* **ἦμαρ,** ατος, *dor.* **ἆμαρ,** τὸ, **1. dan,** i to bijeli dan, protivno: noć, stoga λευκόπωλος zvan, svijetla sprega danja, kao i vrijeme od jednoga sunčanoga ishoda do drugoga, koje aps., i to **a)** u gen.: dana, na onaj dan, danju, u plur. τριῶν ἡμερέων za tri dana (Her. 2, 115), ali takođ. svaki dan, i to sa i bez ἑκάστης, ἑκάστης ἡμέρας svaki dan (Plat. Prot. 318 A), τῆς ἡμέρας ὅλης čitav dan, ali διαλιπούσης ἡμέρας kad prođe jedan dan, ἡμέρας μέσης u podne, ἡμέρας ἤδη kad je već bio bijeli dan. **b)** u dat.: τῇ ἡμέρᾳ na onaj dan, ἤματι τῷδε i τῷ αὐτῷ baš na ovaj dan, danas, ἡμέρᾳ καὶ νυκτί za jedan dan i noć. **c)** akuz.: ἤματα πάντα uvijek, svagda, νύκτας τε καὶ ἦμαρ danju i noću, ἤματα danju, svaki dan, slič. πᾶσαν ἡμέραν καὶ νύκτα (čitav) dan i noć; ali τὴν ἡμέραν takođ. obdan, πᾶν, πρόπαν ἦμαρ čitav dan, ili τρίτην ἡμέραν αὐτοῦ ἥκοντος treći dan poslije njegova dolaska. **d)** s prijedl. ***α)*** ἅμα (τῇ) ἡμέρᾳ kako dan svane. ***β)*** ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν svaki dan. ***γ)*** ἀπὸ τῆς ἡμέρας od onoga dana. ***δ)*** δι' ἡμέρας preko dana, čitav dan. ***ε)*** ἐν (τῇ) ἡμέρᾳ na onaj dan, ali ἐν ταῖς ἡμέραις takođ. obdan. ***ζ)*** ἐξ ἡμέρας za dana. ***η)*** ἐπ' ἡμέρης ἑκάστης dan na dan, ἐφ' ἡμέρας τῆς νῦν na današnji dan, ἐπ' ἤματι za jedan dan, jednoga dana, ali takođ. dan na dan, svaki dan, = αἰὲν ἐπ' ἤματι, ali ἐφ' ἡμέραν i τὸ ἐφ' ἡμ. na jedan dan, ἐπὶ δύο ἡμέρας (na) dva dana, τὰ ἐφ' ἡμέραν što se danas dogodilo. ***ϑ)*** ἐς μίαν ἡμέραν u jednom danu. ***ι)*** κατ' ἦμαρ danas ili svaki dan, to isto καθ' ἑκάστην ἡμ. svaki bogovetni dan, ὁ, ἡ, τὸ καθ' ἡμέραν ili κατ' ἦμαρ sa i bez ἑκάστην ili ἕκαστον, svakidanji, a, e, ali καθ' ἡμέραν znači takođ. po danu. ***κ)*** μεθ' ἡμέραν po osvitku, po danu, ali takođ. sjutradan. ***λ)*** παρ' ἡμέραν za jedan dan, ali παρ' ἦμαρ ἡμέρᾳ dan za danom, παρ' ἡμέραν, παρ' ἦμαρ dan po dan, naizmjence, i ἡ παρ' ἡμέραν χάρις časovita milost jednoga dana. ***μ)*** πρὸ ἡμέρας prije osvita. ***ν)*** πρὸς ἡμέραν prema jutru. — Razlikovahu se pak osob. tri doba dana: ἠώς, μέσον ἦμαρ ili μέση ἡμέρα, takođ. μέσον ἡμέρας, i δείλη, ἦμαρ δείελον ili ὀψὲ τῆς ἡμέρας, kasno po danu, te se govorilo ἡμέρα ὑποφαίνει, διαφώσκει dan sviće, (ἡ) ἡμέρα ἐγίγνετο, ἦν svitaše, bješe dan, ali je to značilo takođ.: došao je (određeni) dan, (ἡ) ἡμ. ἐφῆκε dan je bio tu, i μέμβλωκε odmakao je. Dalje poznaje Homer ἦμαρ χειμέριον i ὀπωρινόν zimski i jesenski dan, ili ima χρεουργὸν ἦμαρ i ἡμέρα ταυροσφάγος žrtveni dan, dan za žrtvovanje bikova. Po tom pak, što dan nosi, zove se αἴσιμον, μόρσιμον ἦμαρ suđeni, kobni dan = dan smrti, slič. νηλεές, ὀλέθριον, κακόν, ili τερμία, τελευταία ἡμέρα, pak ὀρφανικόν dan osiroćenja ili sirotinjski, ali ἐλευθέριον dan slobode, νόστιμον dan povratka, ili uop. λευκή srećni, dobri dan, obič. izvedeno od običaja skitskoga i tračkoga, da se srećni dan označi bijelim, nesrećni crnim kamenom, ali je pravije valjada tako nazvan kao protivno strašnoj, tamnoj noći. Stoga naznačivaše

2. ἡμέρα takođ. **a)** vrijeme, vijek, život, uop. αἱ μακραὶ ἡμέραι dugi ljudski vijek, παλαιᾷ ἁμέρᾳ ἔντροφος u velikoj starosti, pa tako καθ' ἡμέραν takođ. uop. sada; ili **b)** usud, sudbina. Otd.

ἡμερεύω, dan provoditi; takođ. dane trajati, život provoditi.

ἡμερήσιος, 2. i 3., i **ἡμερινός,** 3., **ἁμέριος,** 2. *poet.* (*dor.*) mj. ἡμέριος, **1.** po danu, dnevni, koji danu pripada, φάος svijetlo dana, ἄγγελος dnevni glasnik. **2.** koji jedan dan traje, ὁδός dan hoda, χρόνος vrijeme od jednoga dana; pren. prolazan, zemaljski, smrtan. (Sof. Aj. 208 treba uz ἁμερίας dodati općeni supst. kao πράξεως, μοίρας: usud, jad [jučerašnjega] dana.)

ἡμερίς, ίδος, ἡ (sc. ἄμπελος), pitoma, plemenita loza, v. ἥμερος.

ἡμεροδρομέω, *poz.* trčati kao skoroteča.
ἡμερο-δρόμος, ὁ (ἡμέρα, δραμεῖν) skoroteča, brzotrk po zanatu. To su u Grčkoj bili izvježbani ulaci.
ἡμερο-θαλής ili -θηλής, 2. *poz.* koji milo, ljupko niče.
ἡμερό-κοιτος, *dor.* ἁμ., 2. *poet.* koji obdan spava.
ἡμερο-λεγδόν, *poet.* adv., dane brojeći.
ἡμερολογέω, *jon.* na dane brojiti, τὶ ἀπό τινος.
ἡμερολόγιον, τὸ, *poz.* računanje danâ, kalendar.
ἥμερος, *dor.* **ἅμερος** (?), 2., *jon.* takođ. 3., s osob. fem. **ἡμερίς**, ίδος, ἡ, adv. **ἡμέρως**, komp. -ρώτερον i -ρωτέρως, pitom, pripitomljen, za životinje i biljke, protivno: divlji, koji divlje raste, stoga za voćke ili vinovu lozu ili za plodove: umjetno odgojen, oplemenjen, δένδρα voćke, za zemlju: obrađivana. Pren. za ljude i stvari: uljudan, uljuđen, kulturan, obrazovan, blag. (Esh. Prom. 944 mj. τὸν ἡμέροις: ἐφημέροις = βροτοῖς.)
ἡμερο-σκόπος, ὁ (σκοπέω), dnevni stražar.
ἡμερότης, ητος, ἡ (ἥμερος), pitomost, blagost.
ἡμερό-φαντος, 2. (φαίνομαι), *poet.* koji se obdan javlja, ὄναρ dnevna utvara.
ἡμερο-φύλαξ, ακος, ὁ = ἡμεροσκόπος.
ἡμερόω (ἥμερος), **1.** akt. i pas. pitomiti, obrazovati, pokoriti. **2.** med. *jon.* i *poz.*, sebi koga (τινά) krotiti, pokoriti, ili koga pod jaram svoga kralja skučiti, njega komu podložiti. Od
ἡμέρωσις, ἡ, kroćenje, **a)** oplemenjivanje (voćaka). **b)** krčenje zemlje.
ἡμέτερος, *dor.* **ἁμ.**, 3. (ἡμεῖς), naš, od nas, za nas, koji nama pripada ili je u našoj vlasti, takođ. = od mene, katkad objačeno s αὐτῶν. Napose ἡ ἡμετέρα θάλασσα Sredozemno more, osob. Egejsko. Naoko supst. εἰς ἡμέτερον i ἐφ' ἡμέτερα (δῶμα i δώματα) u našu kuću, k našima, t. j. kući (Od. 15, 88). Slič. ἐν ἡμετέρου mj. ἐν ἡμῶν (Her. 7, 84), naime οἴκῳ, ili s pomišlj. χώρα: ἡ ἡμετέρα naša zemlja, naša domovina, naš zavičaj. Supst. τὰ ἡμέτερα naša imovina, naši poslovi, naš odnošaj, naša moć, naše nastojanje, τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν naše dužnosti, οὐκ ἐπὶ δώροις τὰ ἡμέτερα meni nije stalo do darova, ja ne idem za darovima. Uopće često = mi, i οἱ ἡμέτεροι naši, naši ljudi, naši sugrađani, naša vojska, naše pristalice. Kao adv. **ἡμετερόνδε**, k našima, u našu kuću.
ἡμέων, v. ἐγώ.
ἦμην, v. εἰμί.
ἥμην, v. ἧμαι.
ἠμί (srod. s lat. *āio*, *ad-āg-ium*), samo u tri oblika: ἠμί (velim), impf. 1. sg. **ἦν** (rekoh, često ἦν δ' ἐγώ) i 3. sg. **ἦ** (veli, reče, *at.* često u ἦ δ' ὅς).
ἡμι-, u složenicama kao lat. *sēmi* = pola. V. ἥμισυς.
ἡμί-ανδρος, ὁ, *poz.* pola muško, samo pola muškarca.
ἡμί-βρωτος, 2. (βιβρώσκω), pola jeden, pola potrošen.
ἡμι-γένειος, 2. *buk.* napola bradat.
ἡμι-δαής, 2. (δαίω), *ep.* pola izgorio.
ἡμι-δαρεικόν, τὸ, pola darika, po našem novcu otprilike 12 kruna.
ἡμι-δεής, 2. (δέω), što polovice nema, pola pun.
ἡμί-δουλος, ὁ, *poet.* pola rob.
ἡμί-εκτον, τὸ, polovica ἑκτεύς-a, t. j. dvanaesti dio jednoga μέδιμνος-a = 4·38 litre.
ἡμι-έλλην, ηνος, ὁ, *poz.* Polugrk.
ἡμί-(ϝ)εργος, 2. (osn. ἐργ), napola pravljen, napola gotov.
ἡμί-εφθος, 2. *poz.* (ἕψω), napola kuhan.
ἡμι-θανής, 2. N. T. = **ἡμιθνής.**
ἡμί-θεος, 2., *dor.* ἁμ., **1.** adj. pola božanstven, ἀνήρ, υἱός. Za takve se držahu heroji, koji su s Agamemnonom stajali pod Trojom, pak junaci u vojnici na Tebu, Argonauti i Heraklo, sin Zeusov, od kojega su spartanski kraljevi vukli lozu. **2.** supst. ὁ ἡμίθ. polubog.
ἡμι-θνής, ῆτος, ὁ, ἡ (θνῄσκω), polumrtav.
ἡμί-καυτος, 2. (καίω), *poz.* napola spaljen.
ἡμι-κύκλιον, τὸ, *poz.* zapr. polukrug, napose poluokrugla klupa u dvorištu kućnom, u vrtovima, šetalištima, vježbalištima, koja je služila za društvene zabave.
ἡμί-λεπτος, 2. (λέπω), *poet.* napola izljupljen (iz jajeta), napola izmilio.
ἡμι-μέδιμνον, takođ. ἡμέδιμνον, τὸ, polovica medimna (μέδιμνος) = 96 kotila = 26·7 litara.
ἡμι-μναῖον, i *poz.* ἡμί-μνεον, τὸ (μνᾶ), pola mine, u Atici otprilike 50 kruna.
ἡμι-μόχθηρος, 2. napola zločest.
ἡμιολία, ἡ, zapr. fem. od slijed., naime ναῦς, malena, lagana lađa, osob. gusarska (λῃστρική), koja se poradi lakoće upotrebljavala i za plovljenje uz obalu. Imala je samo polovicu veslača (otd. joj ime), da ostane mjesta za borioce.
ἡμι-όλιος, 2. (ἡμι, ὅλος), koji sadržava cjelinu i polovinu, podrug, podrug puta tako velik, τινός kao nešto. Supst. τὸ ἡμιόλιον podrug puta toliko.
ἡμιόνειος, εία (*jon.* έη), ειον, *ep.* i *jon.*, i **ἡμιονικός**, 3. koji mazgi pripada, ζυγόν jaram mazgovlji, ἅμαξα, ζεῦγος mazgovlja kola, sprega.
ἡμιόνιον, τὸ, *poz.* mazgica, demin. od
ἡμί-ονος, 2. **1.** adj. *ep.* i *jon.* polumagareći, t. j. mazgovlji, βρέφος ždrijebe mazgovlje, pren. βασιλεύς t. j. Kir, rođen od perzijskoga oca i medijske matere, kao mazga što je polutan od konja i magarca. **2.** supst. ἡμίονος, ἡ (rijetko ὁ), mazga. Skotnost se njezina poradi njene neplodnosti držala za čudo. Upotrebljavahu ih osob. u gorskim krajevima (stoga

δρεύς, οὐρεύς) za nošenje, teglenje i teženje; ἐφ' ἡμιόνων κείμενος t. j. na mazgovljim kolima. U Paflagoniji bilo je divljih mazgi, možda džagetaja.

ἡμί-οπτος, 2. = ἡμίοφθος, napola pečen, napola varen.

ἡμι-πέλεκκον, τὸ (πέλεκυς, κ asimilacijom podvostručen mj. ἡμι-πέλεκϝον), *ep.* sjekirica, po drugima: polusjekira, sjekira s jednim oštricem.

ἡμί-πεπτος, 2. (πέσσω), *poz.* napola kuhan, napola zreo.

ἡμί-πλεθρον, τὸ, polovica od πλέθρον-a, 50 (grčkih) stopa, τρία ἡμ. podrug pletra.

ἡμι-πλίνθιον, τὸ (πλίνθος), *jon.* poluopeka, kojoj je širina polovica dužine, dok su πλίνθοι najviše bile četvorne.

ἡμί-πνους, 2. *poz. ep.* napola dišući, polumrtav.

ἡμι-πόδιον, τὸ, *poz.* po stope.

ἡμι-σταδιαῖος, 3. *poz.* po stadija dugačak.

ἥμισυς, ἡμίσεια, ἥμισυ, *dor.* ἅμ., *at.* gen. ἡμίσεος, -ισείας (-ισέας), -ίσεος i t. d., plur. οἱ ἡμίσεις, αἱ ἡμίσειαι, τὰ ἡμίσεα, τῶν ἡμίσεων, τοὺς ἡμίσεις, τὰς ἡμισείας, *ep.* i *jon.* οἱ ἡμίσεες, *jon.* ἡ ἡμισέα, τοὺς ἡμίσεας, τὰς ἡμισέας, *pozno* τὰ ἡμίση i ἡμίσεια i τοῦ ἡμίσους ili ἡμίσεως, adv. ἡμίσεως (ἡμι, lat. *sēmi*), **pola**, obič. supst. **a)** ἡ ἡμίσεια (naime μοῖρα), polovina, ἐξ ἡμισείας napola, pola, i s gen. ἐπὶ τῇ ἡμισείᾳ τῆς γῆς za polovicu zemlje. **b)** (τὸ) ἥμισυ i u plur. (τὰ) ἡμίσεα, koje supst. polovina, N. T., τρεῖς ἡμέρας καὶ ἥμισυ tri dana i pô, koje kao apoz. τὰ ἅρματα τὰ ἡμίσεα polovica, napola, τὶ τῶν ἡμίσεων jedna polovica, ἐπὶ τοῖς ἡμίσεσι τῶν τότε ὄντων pod uvjetom, da im ostane polovina imanja, kakvo je bilo za njihova zatočenja, ili ἡμίσει za polovicu, ὑπὲρ ἥμισύ τινος preko polovine, više od polovine čega, ἡμισείας ἡμέρας πλοῦς po dana vožnje, zapr. vožnja jedne polovine dana. **c)** tako, da se riječ u rodu a najviše i u broju asimilirala imenici, kojoj je dio, σίτου τὸν ἥμισυν, ili s dod. πᾶς, ὁ ἥμισυς τοῦ ἀριθμοῦ ἅπας čitava polovica brojeva, takođ. τῆς στρατιᾶς (= τῶν στρατιωτῶν) τοὺς ἡμίσεις, slič. τοὺς ἡμίσεας τοῦ στρατοῦ.

ἡμι-τάλαντον, τὸ, pola talenta, χρυσοῦ, ali τρίτον ἡμ., podrug talenta, slič. ἕβδομον i ἔνατον $6^1/_2$ i $8^1/_2$ talenta.

ἡμι-τέλεστος, 2. (τελέω) i **ἡμι-τελής**, 2. (τέλος), napola dovršen, nepotpun, δόμος kuća od muža i gospodara ostavljena, dakle osirotjela kuća, prolept. ἡμιτελῆ τὸν δόμον καταλιπών, t. j. tako, da je sada osirotjela. Supst. τὰ ἡμιτέλεστα τῶν τειχῶν καὶ λιμένων napola dovršeni dijelovi zidova i lukâ.

ἡμί-τομον, τὸ (τέμνω), *jon.* odrezana polovina, polovica. Od

ἡμί-τομος, 2. *buk.* i *poz.* napola prerezan.

ἡμί-φλεκτος, 2. (φλέγω), *poz.* napola izgorio. Pren. *buk.* pola potrošen.

ἡμι-χόριον, τὸ, *poz.* polovica kora, polukor.

ἡμιωβελιαῖος (-βολιαῖος), 3. po veličini polovici obola jednak.

ἡμι-ωβέλιον (-ωβόλιον), τὸ, po obola.

ἡμι-ώριον i ἡμίωρον, τὸ, po sata, N. T.

ἦμος, *ep. jon.* i *poet.* veznik (od rel. ὅς), određuje vrijeme više nego ὅτε: u koji čas, **a)** kada, dok, s korelat. τῆμος, τότε, ἄρα i slič., κάτοιδεν ἦμος on zna vrijeme, kad, s preter. **b)** baš u vrijeme, kad. Svagda s indik. prošlih vremena (samo Od. 4, 400 konj.: svagda kad, kadgod).

ἠμπειχόμην i **ἤμπισχον**, v. ἀμπέχω.

ἤμπλακον, v. ἀμπλακίσκω.

ἠμύναθον, v. ἀμύνω.

ἠμύω, aor. ἤμυσα, *ep.* klimati, glavom καρήατι, oranica klanja se klasjem (Il. 2, 148), κάρη spustiti se, nakrenuti se; pren. klonuti, pasti, srušiti se (Il. 4, 290).

ἠμφεγνόουν, ἠμφεσβήτουν, v. ἀμφιγν., ἀμφισβ.

ἠμφιγνόουν, v. ἀμφιγνοέω.

ἠμφιέννυν, ἠμφίεσα, ἠμφίεσται, v. ἀμφιέννυμι.

ἠμφισβήτουν, v. ἀμφισβητέω.

ἥμων, ονος (ἵημι), *ep.* adj., kopljometan.

ἤμων, impf. od ἀμάω, *metebam.*

I. **ἤν** = ἐάν.

II. **ἤν** = *poet. poz.* lat. *ēn*, ἢν ἰδού i ἠνίδε.

III. **ἦν**, **1.** od εἰμί, **a)** *eram, erat.* **b)** *dor.* = *erant.* **2.** od ἠμί, *aiebam.*

ἠναντιώθην i slič., v. ἐναντιόομαι.

ἤναρον, *poet.* aor. 2. od ἐναίρω, v. r.

ἤνεγκον, ἤνεικα i slič., v. φέρω.

ἠνειχόμην, ἠνεσχόμην, v. ἀνέχομαι.

ἠνεμόεις, 3., v. ἀνεμόεις.

ἦνθον, *dor.* i *buk.* mj. ἦλθον, v. ἔρχομαι.

ἡνία, ἡ, remen na uzdi, uzda, λύειν iz remenja opet riješiti, ἐπέχειν pritegnuti. Obič. u plur. αἱ ἡνίαι i *ep.* τὰ ἡνία vođice, uzdice konjâ u kolima i jahanju, za razliku od χαλινός žvale, τὰ ἡν. ἐξ ἄντυγος τείνειν vođice na sjedalu pričvrstiti ili napeti, slič. κατατείνειν ὀπίσσω. Uzde su bile često zlatom i slonovom kosti obložene, u konja Helijevih zlatne. Pren. znači ἡνίας τινὶ ἀνιέναι, ἐφιέναι, χαλᾶν komu ili čemu pustiti uzdu ili popuštati; ἐφ' ἡνίαν nalijevo.

ἠνίδε, *buk.* gle, = ἢν ἰδού, v. II. ἤν.

ἡνίκα, *dor.* **ἁν.**, relat. veznik, u koji čas, u koje doba dana; pak uop. kada, u ono doba gdje, kako, pošto, ἡνίκα περ kad baš, ἡνίκα πρῶτον *cum primum*, s indik. prez. i pret. ili konj. s ἄν, i optat. sa i bez ἄν, kadgod, kako, čim, prema općenoj konstrukciji vremenih veznika.

ἡνιοποιεῖον, τὸ (kao od ἡνιο-ποιός), remenarska radionica.

ἡνιοστροφέω, *poet.* vođicama upravljati.

ἡνιο-στρόφος, ὁ (στρέφω), *poet.* kočijaš.

ἡνιοχεία, ἡ, kočijašenje.

ἡνιοχεύω, *ep.* i *poz.*, i **ἡνιοχέω**, uzdu držati, vo-

đicama upravljati, tjerati, zauzdati, ravnati, aps. i τί nešto, na pr. ἅρματα, ἵππους, λέοντας.

ἡνί-οχος, *ep.* takođ. **ἡνι-οχεύς**, ῆος, ὁ (ἡνία, ἔχω), zapr. koji drži vođice, uzdodrža, dakle: kočijaš, uop. vozač, u Hom. i poslije na bojnim kolima stajaše obič. bojcu junaku (παραβάτης) nalijevo. U Hom. se zove takođ. **ἡν. θεράπων** drug kočijaš, pa je tako isto bio bojac plemenita roda kao i παραβάτης, koji bi, kao Hektor, jamačno i u žestini boja, na pr. progona, sam pograbio vođice, baš kao poslije što se katkad događalo kod svečanoga utrkivanja u svečanim igrama. No i tu je bilo pravilo, da gospodari konjâ i kolâ nijesu kočijašili, već su to ostavljali u tome vještu čovjeku, koji bi nakon dobivene pobjede dobio kakvo odlikovanje. Pren. upravitelj, ravnatelj.

ἠνίπᾰπε, v. ἐνίπτω.

ἦνις, ιος, akuz. sing. ἦνιν (‿ ‿, drugi ἤνιν), akuz. plur. **ἦνῑς**, ἡ, *ep.* po svoj prilici: jednogodišnji, od godine dana.

ἤνοιγον, **-οιξα**, v. ἀνοίγνυμι potkraj.

ἤνοιχται, *poz.* = ἀνέῳχται, v. ἀνοίγω.

ἦνον, impf. za *ep.* ἄνω = ἀνύω, v. r.

ἠνορέη, ἡ, *ep.* i *poz.*, dat. ἠνορέηφι (ἀνήρ), muževnost, muževna hrabrost, snaga.

ἤνοψ, οπος, ὁ, ἡ, *ep.* (mj. σϝῆνοψ), sjajan, svijetao.

ἤν-περ, veznik, i ako, (bar) ako, s konj.

ἠν-σχόμην, v. ἀνέχομαι.

ἤντεον, *ep.*, v. ἀντάω.

ἤνυτο, impf. za *ep.* ἄνυμι = ἀνύω.

ἠνώγεα, **ἤνωγον**, **ἤνωξα** i slič., v. ἄνωγα.

ἠνώχληκα, **-ησα**, **-ουν**, i slič., od ἐνοχλέω, v. r.

ἦξε, v. ἄγνυμι.

ἧξις, εως, ἡ (ἥκω), *poet.* dolaženje, dolazak.

Ἠοῖαι, pjesma Hesiodova, katalog junakinja, s počecima u nabrajanju ἢ οἵη.

ἠοίη, ἡ, *ep.* jutro do podne, dopodne.

ἠοῖος, 3. (ἠώς), *ep. jon.* prema jutru, istočni, ἠοίη θάλασσα t. j. Meotida (**Μαιῶτις**, Azovsko more).

ᾖομεν, v. εἶμι.

ἦος, *ep.*, v. ἕως.

ἧπαρ, ᾰτος, τὸ (lat. *iecur*), jetra, utrobica, po mišljenju starih sijelo osjećajâ i strastî, uop. života; stoga se i osob. pazilo na njezinu kakvoću u životinja određenih za žrtvu (ima li oba krila ili nema), kad se po njihovoj utrobi proricalo. Pren. unutrašnjost, utroba, srce, πρὸς ἧπαρ χωρεῖν u srce prodirati, srce parati.

ἡπάτιον, τὸ, *poet.* i *poz.* mala jetra.

ἤπαφε, v. ἀπαφίσκω.

ἠπεδᾰνός, 3. *ep.* slab, nemoćan, loman.

Ἤπειον, τὸ, grad u južnoj Elidi.

ἠπειρο-γενής, 2. *poet.* na kopnu rođen, **ἔθνος**, Perzijanci.

ἠπείγετο, v. ἐπείγομαι.

ἤπειρος, *dor.* **ἄπ.**, ἡ, **1.** suha zemlja, kopno, **a)** protivno: more, κατὰ ἤπειρον po suhu, ὁ κατ' ἤπειρον πόλεμος suhozemski rat, ἐς τὴν ἤπ. i **ἤπειρόνδε**, prema kopnu, prema suhoj zemlji, protivno: na debelo more. **b)** protivno: ostrva, κατὰ τὴν ἤπ. na suhoj zemlji, πρὸς ἤπειρον prema kopnu; katkad u gen. dodano imenima mjesnim bilo za razlikovanje od ostrvâ istoga imena, kao u Ἀργεννοῦσαι τῆς ἠπείρου (na suhoj zemlji), ili za označivanje, da je tko bio u drugom kraju svijeta. **2.** kopno, unutrašnja zemlja, protivno: obala. Napose znači **Ἤπειρος**, ἡ, **a)** *Epirus*, onaj dio Grčke, što Ambrakijskomu zalivu leži na sjeveru. **b)** Akarnanija s Leukadijom, zvana ἤπ. μέλαινα. **c)** veliki kontinent, polovina zemlje, **α)** Azija (s Afrikom), i napose perzijska zemlja u Aziji. **β)** Europa. Stoga ἐφ' ἑκατέρας τῆς ἠπείρου na obadvije strane suhe zemlje, ili u plur. κατὰ τὰς ἠπείρους ili δισσαῖσιν ἀπείροις κλιθείς boraveći na jednoj od obiju polovina zemaljskih.

ἠπειρόω, učiniti suhom zemljom. Pas. postati suha zemlja.

ἠπειρώτης (*dor.* ἀπ.), ου, ὁ, **ἠπειρῶτις**, ιδος, ἡ, i otd. **ἠπειρωτικός**, 3. (ἤπειρος), na kopnu, suhozemski, koji suhoj zemlji pripada, suhozemac (protivno: ostrvljanin, νησιώτης, ili primorski grad, grad na ostrvu), ξυμμαχία savez suhozemske vlasti. Napose **a)** koji pripada Aziji ili perzijskoj državi ili Maloj Aziji, podanik perzijskoga kralja u Aziji, Perzijanac, čovjek iz Azije ili Male Azije. **b)** Epiranin, iz Epira. Supst. τὸ ἄλλο ἠπειρωτικόν ostali suhozemci (Ambračani, Leukađani i Enijađani), ili πᾶν τὸ ἠπειρωτικόν čitavo kopno.

ἤπερ, *ep.* **ἠέπερ**, nego upravo, nego baš, nego čak, takođ. samo za ἤ iza komparativa.

ᾗπερ (zapr. dat. od ὅσπερ), **1.** gdje, na kojem mjestu, aps. ili s gen. (u Arijana). **2.** na isti način kao, na koji način, u čem, kako baš, posve kao.

ἠπεροπεύς, ῆος, ὁ, i **ἠπεροπευτής**, οῦ, ὁ (zapr drukčije govoreći nego što misli), *ep.* varalica, koji lukavim govorima druge prelašćuje.

ἠπεροπεύω, *ep.* zaluđivati, lukavim govorima, aps. ili τινά, takođ. φρένα τινί i τινὰ ταῦτα koga u tom varati.

ἠπητής, οῦ, ὁ (ἠπάομαι krpiti), kŕpa.

ἠπιαίνω, *poz.* blažiti, oblakšavati.

ἠπίαλος, ὁ, *jon. poet.* i *poz.* groznica, zimica, protivno πυρετός vrućica.

Ἠπιδανός, ὁ, *jon.* mj. Ἀπιδανός, v. r.

ἠπιό-δωρος, 2. (δῶρον), *ep.* milostiv u davanju, koji ljubazno daruje, podašan.

ἤπιος, 3., *poet.* takođ. 2., adv. **-ίως**, **1.** prija-

zan, dobrodušan, blag, pravedan, milostiv, aps. ili *τινί* prema komu, *ἤπια εἰδέναι τινί* blag biti komu (Il. 8, 40), prijatelj biti komu (Od. 13, 405), ljubazno misliti komu (Il. 4, 361). Supst. *τὸ ἠπιώτερον* veća blagost, *ὡς ἠπίως* naoko blago i prijazno. **2.** akt. koji blaži, blag (Her. 3, 130). **3.** *poz. ἠπίως ἔχειν πρός τι* ravnodušan biti prema čemu, kompar. *ἠπιωτέρως*.

ἠπίστω, spor. obl. za *ἠπίστασο*, v. *ἐπίσταμαι*.

ἤ-που (također *ἤ που* pisano), zacijelo, doista, jamačno, *ἤπου δή* i *ἤπου γε δή* s prednjim *μέν* i bez njega, a kamoli.

ἤ που, *ep.* **a)** ili možda. **b)** nego možda.

ἠπύτα, *ὁ*, *ep.* mj. *ἠπύτης*, koji glasno viče, vikač.

ἠπύω, *dor.* **ἀπ.,** *ep.* i *poet.* **1.** tranz. vikati, glasno zvati *τινὰ μεγάλα*, zazivati, *τινά*, na pozdrav, zvati, imenovati, *τινά τινι* zvati, govoriti, *τινί* komu. **2.** intr. zvečati (Od. 17, 271), gruhati, šumiti (Il. 14, 399).

ἦρ, *ἦρα*, v. *ἔαρ*.

I. **ἦρα,** aor. 1. od *αἴρω*, *tollere*.

II. **ἦρα** (*ϝῆρα*, željeno), *ep.* ugodba, ljubav, pomoć, obič. s *ἐπιφέρειν* i *φέρειν*, *τινί* komu ugoditi, povoljiti, *θυμῷ* želji ugoditi. Isp. *ἐπίηρα*.

Ἥρα, *jon.* **Ἥρη,** *ἡ*, Hera, najstarija kći Kronova i Rejina, sestra i žena Zeusova i kao takva prva (*πρέσβα*) među boginjama, boginja brakova i porođajâ. Stoga su se žene zaklinjale njome, ali su zakletvu *νὴ τὴν Ἥραν* upotrebljavali i ljudi. Hera je ohola, željna vlasti, podmukla i ljubomorna. Zato što joj Paris nije dosudio nagradu ljepote, postala je neprijateljica Trojancima. — Djeca, koju je Zeusu rodila, jesu: Heba, Ilitija (*Εἰλείθυια*), Arej i Hefest, njezini najmiliji gradovi Mikena, Sparta i Argos. Po njoj su prozvani **1.** **Ἡραία,** grad na zapadu Arkadije u pokrajini *Ἡραιᾶτις*, sada razvaline kod Aianija na Alfeju. Stanov. *οἱ Ἡραιῆς*.

2. njezine svetkovine, **Ἥραια** ili **Ἡραῖα,** u Korintu, Samu, Argu i drugdje.

3. njezini hramovi zvahu se **Ἥραιον** ili **Ἡραῖον.** Najznatniji bijahu **a)** između Arga i Mikene, na podnožju brežuljka *Εὔβοια*, kad se dolazi od Istma nalijevo. To bijaše glavni hram argivske Here. Kad je g. 423. pr. Is. izgorio, sagrađen bi novi nešto niže, sjeverno od brežuljka Prosimne. U njemu se nahodio njezin gorostasni lik od Polikleta, sjedećke, od zlata i slonove kosti, na glavi vijenac, na kojem su Harite i Hore bile prikazane, u jednoj ruci sladun, u drugoj skeptar s kukavicom. Tu su se svake pete godine njoj u slavu svetkovale Hereje (*Ἡραῖα*) i Hekatombeje (Her. 1, 31). **b)** u Plateji s kipovima od Praksitela i Kalimaha, i na Kiteronu drven žrtvenik, kamo se svake 7. godine, kad bi se svetkovale male Dedale, 14 hrastovih likova Herinih donosilo i spaljivalo. Otd. njezin pridjevak *Κιθαιρωνία*. **c)** na Istmu kod Korinta stajaše jedan **Ἡραῖον** na rtu Geranejskom, po drugima na tvrđavi korintskoj, gdje je bio grob Medejine djece i gdje su bila ubijena, te se slavila pomirna svetkovina spomenuta od Eur. Med. 1382. **d)** na Samu je bio glasovit Hereon, što ga je sagradio Rek, ali su ga — tako pričaju — već osnovali Argonauti. Kažu, da je bio 372 stope dug i 189 stopa širok. **e)** u Epidauru. **f)** u Flijaziji. **g)** u Kerkiri.

4. **Ἡραῖον τεῖχος, τὸ,** utvrđeno mjesto u Trakiji, nedaleko od Perinta.

5. mjesec **Ἡραῖος** u Delfima (peti u godini, list./stud.), na Kreti i drugdje.

Ἡράκλεια, *ἡ*, **1.** (naime *ἐποποιία*) Heraklovka, pjesnika Rijana (oko g. 250 pr. Is.). **2.** (naime *πόλις*) Heraklov grad, trahinska (*ἐν Τραχῖνι*) Heraklija, grad na južnoj međi Tesalije. Stanov. *ὁ* **Ἡρακλεώτης.** **3.** *ἡ Ποντική*, grad u Bitiniji na moru, naseobina Megarana. Stanov. *ὁ* **Ἡρακλεώτης,** okolina *ἡ* **Ἡρακλεῶτις,** *ιδος*, naime *γῆ*. **4.** grad u Siciliji, *ἡ Μινῴα*, osnovan od Krećana, oko g. 500. od Spartanaca osvojen i Heraklija nazvan, zatim od Kartažana razvaljen i opet sagrađen, g. 133. pr. Is. od Rimljana naseljen. **5.** grad na zalivu tarentskom — i drugi.

Ἡράκλεια, τά, atenska svetkovina u čast Heraklu.

Ἡρακλείδης, *ου, ὁ*, **1.** *ὁ Ποντικός*, t. j. iz Heraklije na Pontu, slušač Platonov i Aristotelov, učen, ali uobražen, filozof i pisac nekojih filozofskih, gramatičkih i historijskih spisa. **2.** mlađi istoimeni gramatik. **3.** gramatik iz Mileta u vrijeme careva. **4.** inače lično ime. — Isp. *Ἡρακλεῖδαι* i *Ἡρακλῆς*.

Ἡράκλειος, 2. i 3. adj. za *Ἡρακλῆς*, Heraklov; *Ἡράκλεια λουτρά* topli izvori za kupanje; *νόσος* padavica; *στῆλαι*, v. dolje pod *Ἡρακλῆς*.

Ἡράκλειτος, *ὁ*, **1.** glasovit filozof iz Efesa oko g. 500. pr. Is., s pridjevkom *ὁ σκοτεινός*. **2.** inače lično ime.

Ἡρακλῆς, *-κλέους, -κλεῖ, -κλέα* (u pjesnika katkad trojesložno), rijetko *-κλῆ*, vok. *Ἡράκλεις*, *ep.* *-κλέης, -κλῆος, -κλῆι, -κλῆα*, *jon.* *Ἡρακλέης, -κλέος, -κλέι*, *poet.* dat. također *-κλέει*, vok. *Ἡράκλεες*, *poz.* akuz. pl. *Ἡρακλέας* (*Ἥρα, κλέος*), Heraklo, lat. *Hercules*, u Tebi rođeni sin Zeusa i Alkmene, koja je bila udata za Perseida Amfitriona, stoga se Heraklo zove i sin Amfitrionov. Mržnja i lukavstvo Here, koja je ustavila njegovo porođenje, lišilo ga gospodstva nad Perseidima, koje mu je Zeus bio namijenio. Heraklo je rastao, jak tijelom i duhom, i postao osobito vješt strijelac. Njegov hranitelj pošlje ga zato bojeći se njegove snage na selo, da pase stada, i tu se dogodi, te mu se

Krepost i Opačina približiše kao žene, nastojeći svaka da ga predobije. A kad je hrabrošću svojom oslobodio Tebu od teškoga danka, što ga je plaćala Orhomenjanima, dade mu tebanski kralj Kreon svoju kćer Megaru za ženu, koju je Heraklo kasnije zajedno s djecom u ludilu ubio. No ipak ostade sluga u Euristeja, kojemu je (12) određenih r a d o v a morao izvršiti (1. nemejski lav. 2. hidra iz Lerne. 3. vepar iz Erimanta. 4. košuta iz Kerinije. 5. ptice na Stimfalu. 6. pojas Hipolitin. 7. staja Augijina. 8. bik kretski. 9. kobile Diomedove. 10. goveda Gerionova. 11. zlatne jabuke u Hesperidâ. 12. dovlačenje Kerbera). Među ostalim dođe i u zemlju Hiperborejaca te rodi s Ehidnom, koja je bila pola žene pola zmije, tri sina, od kojih jedan, Skit, postade praotac Skitâ. Vrativši se iz zemlje Amazonki pristane u Troji i spase Laomedonovu kćer Hesionu od nemani poslane od Posidona, ali ne dobije za to obećanih konja, čega radi poslije brodovima i s nekoliko pratilaca zavojšti na Troju te je osvoji, a kad ga na povratku od Troje Hera baci na Kos i tamošnji žitelji na njega navale, ubije sam kralja Euripila i rodi s njegovom kćeri Halkiopom Tesala. Gerion nastavaše na ostrvu Eritiji kod Gada, i Heraklo na toj vojnici dođe k mnogim divljim narodima, u Egipat i Libiju, i postavi na međama Libije i Europe za svjedoke svomu putovanju svoja d v a s t u p a: **Ἡράκλειαι**, *jon.* **Ἡράκλεαι**, takođ. **Ἡρακλέους στῆλαι**, pod kojima se razumijevaju ovamo pravi stupovi, a onamo Abila, sjeverozapadni šiljak maloga Atlasa u Mauretaniji, i nasuprot gora Kalpa na današnjem tijesnu Gibraltarskom. Priča se naime, da je Heraklo raskinuo pećine, što sastavljaju Europu s Afrikom, i tako spojio Atlantsko sa Sredozemnim morem. Još drugi meću ih u Gadiru ili Tartes. Uopće se time označuje krajnji zapad. — Vraćajući se kući dođe zatim i u Italiju, te se tu poradi svojih goveda morao da rve s Eriksom, sinom Posidonovim, pa ga ubije. Pošto je tako svoju službu Euristeju svršio, svlada u dvoboju riječnoga boga Aheloja, koji je dugo i živo bio prosio D e j a n i r u, kćer Eneja, kralja pleuronskoga u Etoliji, i pođe odatle s Dejanirom u Tirint, nad kojim je gospodstvo baštinio po Amfitrionu. No kad je usput kentaur Nes, koji je putnike preko rijeke Euena prenosio, prenoseći htio Dejaniru da siluje, probode mu Heraklo strijelom srce. Nato kentaur umirući dade svoju otrovom Hidrinim pomiješanu krv Dejaniri kao čarobno sredstvo, kojim će sebi ljubav svoga muža sačuvati. Dejanira to uzme, pa kad Heraklo ugrabi Jolu, kćer Euritovu u Ehaliji i pošlje s drugim robljem naprijed u Trahis na Eti, kamo je Dejanira bila pobjegla od Euristeja sa svojim sinom Hilom, dočuje Dejanira za odnošaj Heraklov s Jolom i pošlje sad svomu mužu plašt namočen u onom Nesovu otrovu. No kako Heraklo kod svečane žrtve taj plašt ogrne, odmah ga stane strašno žariti, i on se u mukama dade odnijeti na Etu (Sofokl. Trahinjanke). Tu mu bješe Hil podigao lomaču, i Peantov sin Filoktet učini mu tu ljubav te zapali lomaču i dobije zato glasoviti luk Heraklov, bez kojega se Troja nije mogla da osvoji (Sofokl. Filoktet). Potom je Heraklo u zajednici sa Hebom živio kod bogova u Olimpu, dok je njegov sjen boravio u podzemnom svijetu (Homer. Nekyia), a u Heladi mu dopalo opće štovanje, jer su koje toplice (na pr. termopilske), koje putovi i putnici (*Ἡρ. ἡγεμών*), koje opet gimnazije bile pod njegovom zaštitom (*ἐναγώνιος, παλαίμων*), kao u Kinosargu, podgrađu na istočnoj strani atenskoj. Svete su mu bile topola, maslina, bršljan, toplice. Osim toga bilo je **Ἡράκλεια**, hramova Heraklovih, u Maratonu, Heroneji, Egini, Kalhedonu i u Tebi, gdje je stajao na jugozapadnom kraju grada te je klanac do njega vodio od Kadmeje. Po njemu se zvala i jedna vrsta čašâ (*Ἡρακλέους σκύφος*), jer se držalo, da je mnogo pio. Njime bi se zaklinjali: *μὰ* ili *νὴ τὸν Ἡρακλέα*, a *ὦ Ἡράκλεις* ili samo *Ἡράκλεις* veoma je običan izraz čuđenja i udivljavanja: oj Heraklo; za boga! gle, gle!

Od njegovih brojnih p o t o m a k a, *οἱ* **Ἡρακλεῖδαι**, izvodile su najmoćnije porodice svoje rodoslovlje. Tako **1.** od T e s a l a (v. gore) Aleuadi u Tesaliji. **2.** T l e p o l e m, kojega je Heraklo porodio s Astiohijom, bješe na Rodu osnovao mnoge gradove. **3.** Hil napokon i njegovi sinovi, koji su od Euristeja među ostalima u Atiku pobjegli i ondje u Demofona, sina Tesejeva, našli zaštitu, nijesu samo trećinom dorske zemlje vladali, već su i u više vojnica pokušali da osvoje Pelopones, dok ga otprilike 100 godina poslije Hilove smrti ne osvojiše, našto su blizanci Aristodemovi, unuci Aristomahovi a praunuci Hilovi, Proklo i Euristen, postali osnivači lakedemonske kraljevske kuće, dok je Temen dobio Argos, a Kresfont (oba Heraklidi) Mesenu. **4.** od Temena, sina Aristomahova, unuka Kleodejeva, dakle praunuka Hilova, izvodili su se Temenidi, osnivači makedonske kraljevine, pa su i Filip i Aleksandar odatle svoj rod izvodili tako, da je Aleksandar Herakla osobito štovao i sebi uzeo za primjer i ugled.

Ἡρακλήειος, 3. *ep.*, i *jon.* **Ἡρακλήιος**, 3. = Ἡράκλειος, v. r.

ἠράμεθα, (ἤραο) i slič., aor. od *ἄρνυμαι*, v. r.

ἤραρε, v. ἀραρίσκω I. i II.
ἠρασάμην i **ἠράσθην** od ἔραμαι, v. ἐράω.
ἤρᾰτο, 1. od ἄρνυμαι. 2. od ἔραμαι = ἐράω.
ἠρᾶτο, v. ἀράομαι.
ἦρε' = ἤρεο, ἤρου.
ἠρέμα (*poet.* takođ. ἠρεμί, ἠρεμεί), tiho, polagano, u tišini, mirno; malo, ἠρ. γελᾶν smiješiti se, ili: mirno, oprezno, polagano, korak po korak, pomalo.
ἠρεμαῖος, 3., s kompar. ἠρεμέστερος, adv. **-στέρως,** tih, miran, ἠρεμεστέρως ἔχειν mirniji biti.
ἠρεμέω (ἠρέμα), miran, tih biti, mirovati, stajati, ostati (Plat. Gorg. 527 B), τὸ ἠρεμεῖν mir(ovanje).
ἠρεμία, ἡ, tišina, mir.
ἤρεμος, 2., u N. T. = ἠρεμαῖος, v. r.
ᾕρεον, impf. od αἱρέω.
ἠρήρει i *poet.* ἠρήρεισθα, plpf. od ἀραρίσκω II.
ἠρήρειστο, plpf. pas. od ἐρείδω.
ᾑρήσομαι, 3. fut. pas. za αἱρέομαι, birati.
ἦρι, *ep.* adv., rano, ujutru, svagda μαλ' ἦρι ili ἦρι μάλα.
Ἠρίαι πύλαι, αἱ (ἠρίον), »Grobnička Vrata« Ateni na istoku, gdje je bilo groblje.
ἠρι-γένεια, ἡ (osn. γεν), *ep.* ujutru rođena, ranoranka, pridjevak boginje Eos. Takođ. kao lič. ime: boginja jutra.
Ἠριγόνη, kći Ikarija, koji je u atičkoj općini Ikariji uveo vino, dar Dionisov, i zato bio od pastirâ ubijen. Kad je Er. nakon duga traženja našla njegov grob, ubi se od žalosti, našto je kao djevica bila premještena u nebo, a njezin otac kao ‚Bootes' ili ‚Arkturos'. Tu je priču obradio Eratosten u elegiji istoga imena.
Ἠριδανός, ὁ, **1.** bajna rijeka, koja sjeverozapadno iz gore Ripeona dolazeći u Okean utječe. **2.** poslije uzeta za Pad. **3.** potok, koji je od Likabeta krosred Atene tekao, Dipilonu na jugu mimo gradski zid prolazio i na sjeverozapadu oko Pniksa u Ilis utjecao; rano natkrit i zamuljen.
ἤρικον, intr. aor. 2. za ἐρείκομαι, v. ἐρείκω, 2.
Ἤριννα, glasovita lirska pjesnikinja s jednoga grčkoga ostrva, prijateljica Sapfina, oko g. 600. pr. Is.
ἠρινός, 3. = ἐαρινός.
ἠρίον [ῐ], τὸ, humak, brežuljak, grob.
ἤριπον, intr. aor. 2. za ἐρείπομαι, v. ἐρείπω, 2.
Ἡριππίδας, ου, s Agesilajem u Aziji g. 396—91., zapovjednik brodova 389.
Ἡρκλᾶνον, τὸ, *poz.* grad Herkulanej kod Pompeja.
Ἡρόδικος, ὁ, **1.** liječnik iz Leontina, brat Gorgijin. **2.** iz Selimbrije, učen liječnik i učitelj gimnastike, pominje se kao učitelj Hipokratov. **3.** gramatik iz Babilona u 1. stolj. prije Is.

Ἡρόδοτος, ὁ, **1.** povjesnik iz Halikarnasa u Kariji, »otac povjesništva«, rodio se oko g. 480. pr. Is., u mladosti putovao u Egipat, na ostrva i u primorske krajeve Male Azije i Grčke, pak u Aziju i Afriku; oko g. 445. preselivši se sa Sama u Atenu pridruži se naseobini za Turije g. 444. pr. Is., bio oko g. 431. opet u Ateni te umrije prvih godina peloponeskoga rata, ne zna se, gdje. **2.** inače lično ime.
Ἡρόδωρος, ὁ, **1.** iz Herakleje u Pontu, povjesnik prije Herodota. 2. gramatik pod Kaligulom.
ἠρόμην, v. εἴρω.
ἦρος, v. ἔαρ.
ἤροσα, ἠρόθην, aor. od ἀρόω.
Ἡρόστρατος, iz Efesa, koji je zapalio hram Artemidin g. 356.
ἦρσα, v. ἀραρίσκω.
ἤρυγε, v. ἐρεύγομαι.
ἠρύκακον, v. ἐρύκω.
Ἡρώ, οῦς, ἡ, ljubaznica Leandrova.
Ἡρῴδας i Ἡρώνδας, ου, ὁ, pjesnik mimičkih jamba, mimijambâ, oko g. 270. pr. Is.
Ἡρῴδης, *poz.* Ἡρώδης, ου, ὁ, **1.** atenski arhon g. 60. pr. Is. **2.** prijatelj Ciceronov u Ateni. **3.** Atenjanin *Tib. Claud. Atticus Herodes,* ὁ σοφιστής, glasovit govornik i državnik, rodio se oko g. 103. posl. Is., konzul g. 143., takođ. učitelj careva L. Vera i Marka Aurela, † 179. **4.** još drugi Grci. **5.** Idumejci, **a)** sin Antipatrov, kralj judejski g. 37.—4., Veliki, koji je sagradio tvrđavu Ἡρώδειον 60 stadija daleko od Jerusalima, sada el-Fureidis; **b)** njegov sin Antipa, tetrah galilejski i perejski i t. d., muž svoje svasti (nećake?) Herodije; dao je Ivanu Krstitelju odrubiti glavu. Ἡρωδιανοί, pristalice Herodove. **c)** Herod Agripa, sin Aristobulov i Berenikin, unuk Velikoga; po milosti Kaligulinoj i Klaudijevoj kralj palestinski, † g. 44. posl. Is. On je dao smaknuti apostola Jakova Zebedejeva i sv. Pavla bacio u tamnicu. **d)** njegov je sin (Herod) Agripa II., u Klaudija u milosti, pak i u Nerona, vjeran Rimljanima kod ustanka pod Titom, poslije g. 70. kralj, umr'o za Trajana.
Ἡρῳδιανός, Elije, gramatik iz Aleksandrije, sin Apolonija Diskola, dođe po svoj prilici za Marka Aurela u Rim; njegov temeljiti spis περὶ καθολικῆς προσῳδίας radi o naglasu, količini i spiritu.
ἡρωικός, 3. (ἥρως), herojski, junački, τὴν ὄψιν po licu. Tako isto
ἡρῷος, 3. herojski (o stihu, heksametru).
ἡρωίνη, ης, = ἡρωίς, ἡ, fem. za ἥρως.
Ἥρων, ωνος, ime aleks. matematicima; najslavniji oko g. 100. p. Is.
Ἡρώνδας, ου, v. Ἡρῴδας,

ἡρῷον, τό, *jon.* **ἡρώιον,** svetinja kojega heroja, iznajprije grob herojev, a poslije i kakve historične ličnosti, pak uop. herojsko svetište, herojski hram.

ἥρως, ὁ, gen. ἥρωος (često sa skraćenim srednjim slogom), dat. ἥρωι, *poet.* ἥρῳ, akuz. ἥρω, *ep.* ἥρωα, elid. ἥρω', *jon.* ἥρων, akuz. plur. također. ἥρως pored ἥρωας, **1.** heroj, junak, plemić, u Hom. uop. svaki slobodni čovjek, poštenjak. **2.** polubog, srednje biće između bogova i ljudi, ponajprije svi oni, koji s očeve ili s materine strane potječu od kojega božanstva; onda napose duše pokojnikâ, *divi Manes.* **3.** niža božanstva pojedinih zemalja i gradova, osob. osnivači gradova i drugi dobročinci ili odlične ličnosti, kojima bi se prije boja molilo za pobjedu, kojima se žrtvovalo i mrtvačke žrtve (χοαί) na grob izlijevale. U Argu pripadahu čak među bogove zvane χθόνιοι θεοί. Oni zaštićivahu stanovnike, pa se stoga kod provale u tuđu zemlju zazivaju kao zaštitnici te zemlje, da se milost njihova dobije. (Po perzijskom nauku vjere bili su to Jazdi, među koje pripadahu takođ. slavni muževi, koji se primahu među bogove.)

Ἡρώων πόλις, ἡ, grad na prokopu u Crveno more u Donjem Egiptu, blizu današnjega Sueza, kod Abu-Kajšajda, po svoj prilici od kralja Ramesu-a II. (g. 1394.—28.) građena tvrđava Ramesu, jevr. Raëmses; odatle ime Heroopolitskomu zalivu.

ἧς, **1.** *poz.* mj. ἦσθα. **2.** *dor.* i *poz.* mj. ἦν i ἦσθα, v. εἰμί.

ᾖσα, aor. od ᾄδω, pjevati.

ᾖσαν, **1.** od εἶμι. **2.** *poet.* mj. ᾔδεσαν, v. οἶδα.

ἥσατο, *ep.* aor. mj. ἥσθη, od ἥδομαι.

ἠσθημένος, 3. *at. poet.* odjeven, v. ἐσθέω.

ᾖσμεν, *poet.* mj. ᾔδεμεν od οἶδα, v. οἶδα.

Ἡσίοδος, ὁ, epski pjesnik eolskoga plemena (iz Askre u Beotiji), otprilike 100 godina mlađi od Homera (između g. 900. i 800. pr. Is.). Budući pastir i ratar osnovao je prvu didakt. vrstu u svojim Ἔργα καὶ ἡμέραι, donekle gospodarstvene nauke o ratarstvu, brodarstvu i kućanstvu, sve skupa isprepleteno mitima, basnama i gnomama. Njemu se također, ali s manjom sigurnošću, pripisuju Θεογονία (stvorenje svijeta i miti o bogovimu), Ἀσπὶς Ἡρακλέους, Κατάλογος γυναικῶν i dr.

Ἡσιόνη, ης, ἡ, Okeanida, žena Prometejeva.

Ἠσκυλῖνος (Αἰσκυλῖνος) λόφος, *collis Esquilinus;* Ἠσκ. πύλη *porta Esquilina* na istočnoj strani Rima.

ἧσσα u trag. i Tuk., kod ostalih atičana **ἧττα,** ἡ (od ἡκ-ja, k ἥσσων, ἥκιστα), poraz, poniženje, i to najpr. u ratu, aps. ili τινός čije i u čem. Otd.

ἡσσάομαι ili **ἡττάομαι,** fut. ἡττήσομαι i (obič.) ἡττηθήσομαι, aor. ἡττήθην, perf. ἥττημαι, adj. verb. ἡττητέον i -τέα, *jon.* **ἑσσόομαι,** stegn. **ἑσσοῦμαι,** impf. ἑσσούμην, aor. ἑσσώθην, perf. ἕσσωμαι, **slabiji, neznatniji biti,** zaostajati, svladan biti, osob. parnicu izgubiti, koje aps. τὸ ἡσσῆσθαι poraz, τὸ ἡττώμενον svladani dio, koji ne može odoljeti, koje τί i τινί i ἔν τινι u čem, τινί također. od čega, čim, ὑπό, πρός τινος od koga, ili (odgovarajući komparativu, koji u riječi leži) samo τινός od koga ili čega, διά τινα preko koga, ἔν τινι pred kim ili čim, katkad s dod. partic. ἀντιδωρούμενον u uzdarjima, ili τινὸς εὖ ποιοῦντος zaostajati za kim u dobročinstvu. Pren. τῆς ἀληθείας ništa ne moći protiv istine, αἰσχροῦ dati se zavesti na sramotan čin, τοῦ ἀγρυπνεῖν noćnomu bdjenju ne moći odoljeti, τοῦ δεινοῦ priznati, da je koga svladala nevolja, τοῖς ὅλοις sasvim izgubljen biti, τοῖς λογισμοῖς razboritosti ne moći odoljeti. Od

ἥσσων, ἥττων, *jon.* **ἕσσων,** 2., kompar. bez pozitiva, ktomu superl. **ἥκιστος,** obič. kao nepravilni kompar. uzeto za adj. κακός (osn. ἡκ), *deterior,* **neznatniji, slabiji,** brojem manji, *inferior,* nepodobniji, niži, koji zaostaje. Napose: koji ne može odoljeti, svladan, pobijeđen, osvojen, predan; koje aps. τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιεῖν (Plat. Apol. 18 B) rđavu stvar učiniti sofistički dobrom, nepravdu pravdom, ὁ ἥττων podložnik, koje τί ili τινί u čem, na pr. τὸν νοῦν preslab u onom, što ja držim za pravo uvjerenje, ili koji čemu ne može odoljeti, τινός od koga ili čega, komu ne premac ili ravan, preslab za što, πόνου nejak za rad, τῶν αἰσχρῶν zloj stvari podan, χρημάτων podmitljiv, τιμῆς častoljuban. Neutr. **ἧσσον** adv. *minus,* manje, neznatnije, koje aps. καὶ μᾶλλον καὶ ἧττον više ili manje, ili τί za nešto, ili sa sl. ἤ ili gen. od koga ili čega, s neg. οὐχ, οὐδὲν, μηδὲν ἧσσον ne manje, unatoč tome, i kao *litotes:* više, stim više, isto toliko, οὐχ ἧσσον ἤ ne manje nego, upravo kao.

ἡσυχάζω, fut. -άσω, *poz.* -άσομαι, aor. ἡσύχασα (ἥσυχος), **1.** intr. mirovati, **a)** mir imati, miran biti, mirno ili ćutke stajati, ležati, ćutati, τὸ ἡσυχάζον noćna tišina. **b)** mirovati, počivati, odmarati se, mirno ležati, stati; ostati neutralan. **c)** umiriti se, stišati se, počivati, aps. ili τινί čim ili komu za volju, πρός τινι kod čega, περί τι oko čega. **2.** tranz. umiriti.

ἡσυχαῖος, *dor.* **ᾱσ.,** 3., komp. ἡσυχαίτερος, **ἡσύχιος,** 2. i **ἥσυχος,** 2., komp. ἡσυχώτερος, **miran,** ἡσ. γίγνεσθαι umiriti se; **a)** tih, miran, ćutke. **b)** polagan, oprezan, ὀργῇ ὑποτιθέναι ἥσυχον πόδα zapr. gnjevu mirnu nogu podmetati, t. j. gnjev toliko ustavljati, da mu brzi korak bude polaganiji. **c)** miroljubiv, umjeren, bez

strasti, besposlen. Adj. stoji često, gdje u hrv. očekujemo adv., na pr. ἥσυχος κατεθεᾶτο. Adv. izričaji pak jesu: ἐν ἡσύχῳ u miru, ἀφ' ἡσύχου ποδός ostajući mirno sjediti. Supst. τὸ ἥσυχον stanje mira, ljubav k miru.

ἡσῠχῇ, takođ. -χῆ pisano, i ἡσύχως, adv. za ἥσυχος, potajno, polagano, pomalo, tiho, slabo, blago, βλέπω, s adj. prilično.

ἡσυχία, *jon.* -ίη, ἡ, **mir,** tišina, ćutanje, nerad, dokolica, odmor, zadovoljstvo, nebriga, samotovanje, mirnoća, miroljublje, samoća, ἡσυχίαν ἄγειν mir uživati, u miru živjeti, mirovati, mir ljubiti, samotovati, miran ostati, ćutati, stati, počivati, ἡσ. πολλὴν ἄγειν u velikom miru živjeti, τὴν ἡσ. ἄγειν svoj obični mir držati, ili pomenutomu miru ili samoći podavati se. Slič. ἡσυχίαν ἔχειν miran biti ili mirno gledati, aps. i πρός τινα. Drugi su izričaji: ἐν ἡσυχίῃ τι ἔχειν, ἐν ἡ. σφέας αὐτοὺς ἔχειν oćutkivati, premučati, mirno šutjeti (Her. 5, 93), δι' ἡσυχίας ἔχειν τινά koga u miru držati. Adverb. fraze: καθ' ἡσυχίαν u miru, u tišini, na tenani, pomalo, polagano, mirno, takođ. za mira, κατὰ πολλὴν ἡσυχίαν posve mirno, καθ' ἡσυχίαν κεῖσθαι u miru ležati; za mrtve, za kojima se ne žali. Slič. ἐφ' ἡσυχίας u miru, μετὰ πλείστης ἡσυχίας posve bez smetnje, sasvim slobodno, ali ἐν τῇ ἡσ. u mirno doba, ἐκ τῆς ἡσυχίας ἐφάνη t. j. iz svoje samoće pomoli se, i Κορίνθου ἕνεκα ἡσυχίας da bi Korinćane držao u miru. Stoji koje aps., koje s τινός pred kim ili čim i čiji, ἡσ. τῶν ἀνθρώπων ἐγένετο περί τι nasta tišina oko čega, takođ. ἡ ἀπὸ τῆς εἰρήνης ἡσ. tišina (nastala) od mira, ili s inf. ἡσυχίαν ποιεῖν τινι πράττειν pustiti koga da radi.

ἡσύχιος, 2. i **ἥσυχος,** 2. = ἡσυχαῖος, v. r.

ἡσυχιότης, ἡ (-χιος), opreznost.

ἤ τ' ἄν = ἤτοι ἄν.

ἤ-τε, *ep.* **1.** ili također (jer τέ označuje položaj usporedni). **2.** ἤτε — ἤτε bilo — ili (v. ἤ), *sive.* **3.** da li, bolje εἴτε.

ἧτε ili ἦ τε, zaista, doista.

ἦτε, konj., ili kao ἤτην impf. od εἰμί.

ᾖτε, ᾔτην, impf. od εἶμι.

ἤτοι, 1. *ep.* = ἦ τοι (kako Bekker piše), zaista, doista, dakako, uistinu, dabogme, ipak, dakle, ἀλλ' ἤτοι no opet, ali ipak, ἤτοι μέν i prosto ἤτοι *ep.* često = μέν (pa tako i u ἀλλ' ἤτοι Od. 4, 456). **2.** = ἤ τοι, ili, obič. u korelaciji sa sl. ἤ ili.

ἦτορ, ορος, τὸ (srod. jetra, isp. ἦτρον), *ep. poet.* srce, ne kao dio tijela, ali sinonimno s κραδίη, κῆρ, i s θυμός, *animus*, i *anima*, srce, duša, sijelo osjećajâ i strasti, pače o želji za jelom, χάλκεον ἦτορ mjedena pluća.

ἠτριαῖον, ου, τὸ (od ἦτρον), komad od trbuha.

ἤτριον, τὸ, navitak, tkanje, protivno: κρόκη.

ἦτρον, τὸ (ἦτορ), trbuh, navlastito niže od pupka.

ἧττα, ἡττάομαι, ἥττων i slič., v. ἧσσα i t. d.

ἥττημα, τὸ, N. T. poraz, gubitak, šteta.

ἠυ- u složenicama, v. εὐ-.

ἠυ-γένειος, 2., v. εὐγένειος.

ἠϋγενής, 2. *ep.* = εὐγενής.

ἠύ-κομος, 2., *ep.* ljepokos.

ἠύς, ἠύν, μένος ἠύ, v. ἐύς.

ἠΰτε, *ep.* veznik (isp. εὖτε), **1.** kao kad, s ind. i konj. **2.** = ὡς ὅτε kao, kao što (kad), takođ. iza kompar.: μελάντερον ἠύτε πίσσα crnje nego smola.

Ἡφαιστιέες, οἱ, stanov. grada Hefestije na Lemnu.

Ἡφαιστίων, ίωνος, **1.** sin Amintin, vojvoda i prijatelj Aleksandra Vel., umrije malo prije njega. **2.** aleksandr. metrik, oko 150. posl. Is.

Ἡφαιστό-πονος, 2. *poet.* od Hefesta zgotovljen.

Ἥφαιστος, ὁ, *ep.* i *poet.* **1.** elementarni oganj, često neizvjesno, da li se misli on ili personificirani bog, πευκάεις oganj, što buknja od omorike (zubalja). **2.** Hefest, lat. *Volcanus*, sin Zeusov i Herin, bog vatre (u Hom. φλὸξ Ἡφαίστοιο) i onih mehaničkih vještina, kojima treba vatre, kovačkih radova, stoga κλυτοτέχνης, κλυτόεργος i χαλκεύς. Bio je stasom slabačak, hrom, jakih mišica (ἠπεδανός, χωλός, ἀμφιγυήεις). Njegova je žena u Il. Harita, u Od. Afrodita, njegovo boravište Olimp, gdje Zeusu vino toči i svoju kovačnicu ima. Na zemlji mu je najmilije mjesto Lemno poradi vulkana Mosihla, gdje takođ. ima svoje kovačnice, iz kojih ognjeni dimovi sukljaju. Pod Ilijom bio je prijatelj Grcima. U Ateni su se kod njegove svetkovine, Hefestijâ, noću utrkivali sa zubljama. — Tako zove Ksen. sveti oganj Perzijanaca i Herod. glavno božanstvo u Memfisu, Ptah-a, koji je ondje imao hram, **Ἡφαιστεῖον.** Prikazivahu ga prije kao patuljka na malim slikama, koje bi postavljali na kućnom žrtveniku.

Ἡφαιστό-τευκτος, 2. *poet.* od Hefesta načinjen.

ἠφείθη, v. ἀφίημι.

ἠφευμένος, v. ἀφεύω.

ἧφι, *ep.* mj. ᾗ, v. II. ὅς.

ἠφίει, ἠφίουν, v. ἀφίημι.

ἦχα, v. ἄγω.

ἠχέεις, neutr. pl. ἠχέεντα, *poet.* = ἠχήεις.

ἠχεῖον, τὸ, *poz.* tava za odjekivanje. Od

ἠχέω, s impf. iterat. obl. ἠχεσκε, *dor. buk.* ἀχέω (ἠχή), **1.** intr. ječati, zvečati, šobotati, razlijegati se. **2.** tranz. puštati glas, κωκυτόν jaukati, stenjati, stoga pas. zaoriti se.

ἠχή, *dor.* ἀχά, ἡ, i *buk.* i *poz.* **ἦχος,** ὁ (star. ϝαχά, osn. ϝηχ: ϝᾶχ, isp. ἰάχω), glas, zvek, jeka, buka, šum, zujanje, ἠχῇ s ukom i bukom, bučno (Il. 2, 209; 23, 212). Pren. brbljanje (takođ. govor).

ἠχήεις, εσσα, εν (ἠχή), *ep.* bučan, šuman, gromotan (Od. 4, 72).
ἤχημα, τὸ, *dor.* ἆχ., *poet.* ječanje.
ἧχι, *ep.* mj. ᾗ (I. ὅς), rel. adv., gdje.
ἦχος, v. ἠχή.
ἠχώ, *dor.* **ἀχώ**, gen. -όος, stegn. -οῦς, akuz. ἠχώ, ἡ (ἠχή), zvek, glas, jauk (Sof. El. 109), napose: jeka, pren. *jon.* glas (o kakom neobičnom događaju). Takođ. personifikacija **Ἠχώ**, ἡ. Otd.
ἠχώδης, ἠχῶδες, zvečeći, gromotan, koji odjekuje.
ἤψημαι, perf. pas. za ἕψω.
ἠῶθεν (ἠώς), *ep.* adv., odjutra, stoga: rano ujutru, zorom; obič. za iduće jutro: sjutra ujutru. Isp. ἕωθεν.
ἠῶθι (ἠώς), *ep.* adv., ujutru, svagda ἠ. πρό: pred jutro, prije zore.
ἠών, *dor.* ᾀών, v. ἠιών.
ἠῷος, v. ἑῷος.
Ἠώς, ἡ, takođ. **ἠώς** pisano, *eol.* Αὔως (od αὔσως, v. ἕως), Zora, lat. *Aurora*, boginja zore, kći Hiperionova i Eurifaesina ili Tejina, žena Titonova, mati Memnonova. Stan joj je u zapadnoj Eji, pak ona ujutru ustaje od ležaja svoga muža ili iz Okeana.

Θ.

Θ, osmo slovo grčk. alfabeta, na mjestu orijentalnoga Thet, stoga kao brojni znak θ' = 9.
θαάσσω, *ep.* inf. -σσέμεν, sjediti, v. θάσσω.
Θαδδαῖος, takođ. Λεββαῖος, zapr. Juda, jedan od 12 apostola.
θαέομαι, θαητός, *dor.* mj. θεάομαι, θεατός, v. r.
θαιρός, ὁ (srod. s θύρα, *fŏres*), *ep.* petica, šarke (plur.), čep u vratâ, gore i dolje na krilima od vrata, koji se okreće u udubini gornjega i donjega praga, stožer (Il. 12, 459); *poet.* osovina (od kolâ).
θᾰκέω, *poet. jon.* **θωκέω**, *poz.* θακεύω (θᾶκος), sjediti, aps. ili τινί i ἔν τινι na ili u čem, takođ. κατά τι o čem, i ἔν τισι među nekojima. Otd.
θάκημα, τὸ, *poet.* i **θάκησις**, εως, ἡ, *poet.* sjeđenje, sjedište, osob. sjeđenje bogoradnikâ u hramu, sjeđenje u hramu ili do žrtvenika.
θᾶκος (θάσσω), *jon.* i *poz.* **θῶκος**, *ep.* **θόωκος**, ὁ, **1.** sjedalo, stolac, takođ. u plur. θᾶκοι ἀναπαυστήριοι počivala; kraljevski prijesto (pred palačom), takođ. posvećeno i još poznije pokazivano mjesto u Tebi, gdje je gatar Tiresija po letu ptica proricao, u Sof. θᾶκος ὀρνιθοσκόπος zvano. **2.** sjednica, skupština; **θῶκόνδε** kao adv. u sjednicu. **3.** *poz.* sjedalo = zahod.
Θαλάμαι, ῶν, tvrđavica u Elidi, tako zvana po svojem zatvorenom, teško pristupačnom položaju.
θᾰλάμευμα, τὸ, *poet.*, **θᾰλάμη**, ἡ, *ep.* i *poet.* = θάλαμος, v. r.
θᾰλᾰμη-πόλος, ὁ, ἡ (πέλομαι), **1.** *poet.* stupajući u svadbenu ložnicu. **2.** napose: u spavaćoj sobi dvoreći, stoga **a)** ὁ, *poz.* uškopljenik, koji sobe za gospođe čuva. **b)** ἡ, *ep.* i *poet.* sobarica.
θαλαμίη, ἡ, naime ὀπή, *jon.*, rupa za veslo, t. j. rupa o boku lađenom, kroz koju je utaknuto veslo θαλαμίτης-a ili θαλάμιος-a, veslača na najnižoj klupi.
θαλάμιος ili **θαλαμιός**, ὁ, veslač najniže klupe (veslači srednje zvahu se ζευγῖται, najgornje θρανῖται).
θάλᾰμος, ὁ (često u plur. = sing.), **1.** ležaj, stan, osob. zatvoren, spilja, za životinje: skrovište, začkoljina, rupčaga. **2.** napose: stražnji dio kuće u prizemlju, stoga **a)** spavaonica, soba za mladence; Had se zove bračna ložnica, koja svima sprema počinak (παγκοίτης); kad se govori o mladim ljudima, osob. zaručenima, takođ. θ. Περσεφονείας. **b)** soba ili stan za žene, takođ. u prizemlju u stražnjem dijelu kuće. Sredozemno more θ. Ἀμφιτρίτης. **c)** *ep.* svaka zatvorena, malo pristupačna soba ostrag u kući u prizemlju, spremište za oružje, klijet, komora. **d)** uop. malen prostor, sobica. — Adv. θαλαμόνδε prema klijeti, komori.
θάλασσα, -ττα, ἡ (srod. s ταραχή), **1.** morska voda. **2. more, a)** protivno: zemlja, θαλάσσῃ χρῆσθαι brodariti, morem ploviti, **ἄπλους γίγνεται ὑπό τινος** postaje nesigurno od koga, **ἐμφέρεται** burno je, bjesni, **ὑπερέχει** valovi se nad kim sklapaju, **τὸ τῆς θ. κράτος** gospodstvo na moru, ἀπὸ θαλάσσης od mora, s obale morske, τὰ ἀπὸ θαλάσσης primorje, ἀπὸ θαλάσσης udaljeno od mora, od mora, διὰ θαλάσσης na moru, ἐκ θ. s morske strane, s mora, ἐν, ἐπὶ (τῇ) θ. na moru, ἐπὶ θάλασσαν prema moru, do mora, ἐς (τὴν) θάλασσαν prema moru, do mora, κατὰ θάλασσαν po moru, τὰ κατὰ θ. morsko blago, περὶ (τὴν) θ. po moru, πρὸς τῇ θ. na moru, πρὸς τὴν θ. po moru, τὰ πρὸς θάλασσαν po primorju. **b)** protivno: suha zemlja, kopno: ἐκ θ. ξυμμαχικόν t. j. od ostrvâ. **c)** protivno: Ὠκεανός, Sredozemno more, označeno takođ. sa ἥδε ἡ θ., ἡμετέρα, ἡ παρ' ἡμῖν, ἡ ἐντός, Ἑλληνική, t. j. more, uz koje Grci nastavahu, ili ἡ πρὸς Ἀθήνας more kod Atene, Ἀτλαντική i t. d. No poslije su tako nazivali i veliki Okean, dodajući μεγάλη ἡ ἔξω. **3.** napose tako

zvano Erehtejsko more u hramu Erehtejevu u Ateni, prirodni solni izvor, koji bi uzavr'o, kad bi jug duhao. Kažu, da ga je Erehtej Posidon svojim trozubom iz zemlje izbio.

θαλασσαῖος, 3. *poet.* = θαλάσσιος.

θαλασσεύω, u moru biti ili ležati.

θαλάσσιος, 3., *poet.* takođ. 2., *poz.* -ττιος (θάλασσα), koji moru pripada, koji se mora tiče, θαλάσσιον ἐκρίπτειν τινά koga u more baciti, ἔργα pomorski poslovi, brodarenje, ribarenje, ἀνήρ, ἄνθρωπος koji se bavi pomorstvom, takođ. samo: mornari.

θαλασσο- ili θαλαττοκοπέω, *poet.* po moru lupati, pren. bez razloga dizati viku.

θαλασσο- ili **θαλαττοκρατέω** (kao od θαλασσοκρατής), morem vladati, gospodstvo na moru (θαλασσοκρατία) imati, na moru jači biti, ναυσί brodovima.

θαλασσο- ili **θαλαττοκράτωρ**, ορος, ὁ, gospodar mora, γίγνεσθαι premoć na moru dobiti.

θαλασσό-πλαγκτος, 2. *poet.* na moru tamo amo bacan ili potucajući se.

θαλασσό-πληκτος, 2. *poet.* od mora šiban ili bijen.

θαλαττουργέω, *poz.* brodariti, ribariti. Od

θαλαττουργός, 2. koji na moru radi; supst. mornar.

θαλαττόω *poz.* učiniti morem.

θάλεα, έων, τὰ, *ep.* neutr. pl. od adj. θάλυς (v. θάλεια i θαλερός), krasni darovi, obilno uživanje hrane i pića, bujna, ubava gozba (Il. 7, 475; Od. 3, 421).

θαλέθω, *ep.* i *buk.* = θάλλω, samo prez. i impf., 1. intr. cvjetati, zelenjeti se, apsol. i τινί — pun, jedar biti od čega. 2. tranz. *buk.* donositi, roditi, τί.

Θάλεια, ἡ, 1. Nereida, kći Nerejeva i Doridina. 2. jedna od devet Muza, poslije napose držana za Muzu vesele igre. 3. inače lično ime. 4. *poz.* oznaka Herodotove treće knjige.

θαλερός, 3. *ep.* i *poet.*, s *ep.* fem. **θάλεια** (θάλλω), *poet.* koji cvjeta, cvatući, samo u pren. znač. kao simbol lijepa sjaja i pune jedrine, stoga a) svjež, čil, snažan, živ, γάμος udaja u naponu (Od. 6, 66), μηρώ gojna, silna bedra (Il. 15, 113), χαίτη puna, bujna griva (Il. 17, 439). 2. koji navire, bujan, krupan, δάκρυ obilan, mnog, δαὶς θάλεια obilna, divna gozba, φωνή, γόος jasan glas, jasan jauk, ὕπνος tvrd san. 3. supst. (αἱ) θάλειαι obilna sreća, radosti života.

Θαλῆς i **Θάλης**, ὁ, gen. Θάλεω, dat. Θαλῇ i -ητι, akuz. Θαλῆν, vok. Θαλῆ, 1. Tales iz Mileta, jedan od sedam mudaraca, prorekao je pomrčinu sunčanu od 28. svibnja g. 585. (ne 610.). 2. Θάλης, gen. Θάλητος, pjesnik i prijatelj Likurgov.

Θαλήτας, ου, ὁ, oko g. 620. pr. Is., pjesnik i glazbenik na Kreti i u Sparti, koji je uredio dorsku glazbu s Apolonovim bogoslužjem.

θαλία, *ep.* -ίη, ἡ (θάλλω), zapr. cvijet, pren. velika sreća, obilje, radost, ἐν πολλῇ θαλίῃ u bogatu obilju. Plur. radosti, svetkovanje, vesela gozba, kao θάλειαι, vidi pod θαλερός, 3. (uop. gozba).

Θαλία, v. Θάλεια.

θαλλός, ὁ, i *ep.* i *poet.* **θάλλος**, εος, τὸ, zelena grančica, osob. maslinova grančica, sa i bez ἐλαίας; kolekt. lišće. Pren. mladica, potomak ljudski sa spor. pojmom mladenačke snage i milote.

Θαλλώ, οῦς, ἡ, boginja rastenja.

θάλλω (aor. 2. ἔθαλον), perf. 2. τέθηλα (u znač. prez.), part. τεθηλώς, fem. *ep.* τεθάλυῖα, plpf. τεθήλει (osn. θαλ), 1. cvjetati, slavan i ugledan biti, u naponu biti, part. u cvijetu, bujan, pun snage, slavan. 2. pren. koje aps.: uspijevati, u najljepšim godinama biti, obilan biti, koje τινί čim cvjetati, u cvijetu biti, izobila imati čega, pun biti čega, βίῳ u punoj snazi cvjetati, μετὰ μνήμης u spomenu dalje cvjetati.

θάλος, εος, τὸ, v. θαλλός. — θάλεα, v. napose.

θάλπημι, *poet.* = θάλπω.

θαλπιάω, *ep.* = θάλπω, part. θαλπιόων, topal biti.

θαλπνός, 3. *poet.* grijući.

θάλπος, εος, τὸ, najv. u plur., toplina, vrućina, žega, aps. ili θεοῦ t. j. Helijeva. Pren. muka ognjena, oganj, žar.

θάλπω, aor. akt. ἔθαλψα, pas. ἐθάλφθην, perf. pas. τέθαλπται, 1. tranz. toplim činiti, a) grijati, žarko paliti, svrućiti, sušiti, aps. i τί, takođ. pren. o grčevima u bolesti. Pas. ugrijati se, znojiti se, uop. upaliti se, ἀνηκέστῳ πυρί od neizlječive vrućice. b) pren. *poz.* i u N. T. gajiti. 2. intr. zagrijati se, topal biti.

θαλπωρή, ἡ, *ep.* zapr. ugrijevanje, ali svagda pren. okrepa, utjeha, nada, uzrok radosti, veselje.

(θάλυς), neupotr. mask. za θάλεια, v. θαλερός.

θαλύσια, τὰ, naime ἱερά (θάλλω), *ep.* i *buk.* žetvena žrtva, žrtva prvinâ od poljskih plodova, koje se prinošahu bogovima (poslije samo Demetri).

θαλυσιάς, ἡ, ὁδός, *buk.* put k žetvenoj žrtvi.

θαμά, adv. (θαμέες, θαμειός), često, brzo uzamance, postojano.

θᾶμα, ατος, τὸ, *buk.* = θέαμα (sumnj. *var. l.*).

Θαμαναῖοι, perzijski narod blizu Karduške gore.

Θάμαρ, ἡ, snaha Judina (sv. Jakova).

θαμβαίνω, *poet.*, i **θαμβέω**, 1. *poz.* tranz. prestraviti, uplašiti, stoga pas. aps. i διά τινος od čega prepasti se. 2. *ep.* *poet.* i *poz.* intr. čuditi se, u čudu naći se, upropastiti se, aps. Od. 17, 367 τινά, ili τί začuditi se čemu; diviti se.

θάμβος, εος, τὸ (kor. ταφ u τὸ τάφος, ταφών i τέθηπα, v. r.), čuđenje, udivljavanje,

strava, prepadanje, θάμβει τόλμης sa čudnovate smjelosti preduzeća.

θᾰμειός, 3., *ep.* i u plur. *ep.* takođ. **θαμέες**, *οἱ, αἱ*, dat. θαμέσι, akuz. θαμέας (θαμά), č e s t, g u s t, nagusto jedan do drugoga, u gustom redu, hrpimice.

θαμέσι, dat. pl. za θαμέες, v. θαμειός.

θαμίζω (θαμά), **1.** ponovo ili često dolaziti ili ići, rado svraćati se, aps. θαμίζων εἰσιν ide često tamo amo, ili ἐπί τινα ka komu. **2.** *ep.* često biti, κομιζόμενος θάμιζεν bješe često podvoren (Od. 8, 451).

θᾰμῐνά, adv., zapr. neutr. plur. od neobič. θαμινός, č e s t o.

θαμνίσκος, ὁ, *poz.* demin. za

θάμνος, ὁ, u sing. i plur., šib, o g u m a k, šikara, g r m l j e; ali θ. ἐλαίης maslinov grm, rečeno za čitavo drvo.

Θαμοῦς, ὁ, mitski kralj u egipat. Tebi, isto što i bog Amon u Tebi.

Θαμύρᾱς, *ου, ὁ*, i **Θάμῠρις**, *ιος, ὁ*, akuz. *ριν* [ᾰ], Tamiris, po priči trački pjevač iz Pijeride na Olimpu, koji je došao u južnu Grčku (najprije u Beotiju na Helikonu) i obilazio kneževske dvorove.

θάμυρις, ἡ, skupština.

θᾰνάσιμος, 2., **θᾰνᾰτικός**, 3. i *poz.* **θανατόεις**, *εσσα, εν* (θανεῖν, θάνατος), *poet.* koji se tiče smrti, τύχαι smrtni usudi, γόος naricanje za mrtvim; s u p s t. θανάσιμα εὐωχεῖσθαι mrtvomu u čast davati daću. Napose **a)** s m r t o n o s a n, ubojit, ἀγέλα τῶν Μαινάδων naime za Penteja, δίκη θανατική parnica na život i smrt, kriminalna parnica, γνώμη glas za smrt ili smrtnu kaznu čiju. **b)** određen za smrt, mrtav, u m i r u ć i, θανάσιμον βαίνειν na smrt ići.

θανατάω, dezid. od θανεῖν, hoću da umrem, čeznem za smrću.

θανατη-φόρος, *dor.* **θανατᾱ-φόρος**, 2. i **θανατοφόρος**, 2. *poet.* (θάνατος, φέρω), smrtonosan, koji širi zarazu i njome smrt, smrtan, ubojni.

θανατικός i **θανατόεις**, v. θανάσιμος.

θανατόεις, *εσσα, εν, poet.* smrtonosan; v. i θανάσιμος.

θάνᾰτόνδε, *ep.* adv., u smrt, na smrt.

θάνᾰτος, ὁ (θανεῖν), **1.** s m r t, i to **a)** prirodna, koju Μοῖρα ili Κήρ donosi, stoga takođ. θανάτου μοῖρα zvana, kao θανάτου τελευτή, θανάτῳ i θάνατον θνήσκειν (kad supst. još uza se ima oznaku pridjevom ili genitivom), umrijeti smrću, τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἔξοδον ποιεῖσθαι u smrt (za domovinu) polaziti. U plur. načini smrti, ili smrt više njih. Pren. jednak smrti, čemeran kao smrt, sa sl. inf. da se što pretrpi. **b)** silovita smrt, u m o r s t v o, u b i s t v o, smaknuće, smrtna kazna, osob. rado u plur. za silovite smrtne događaje, θάνατοι αὐθένται ubistvo u svojoj porodici, θανάτων πύργος kula protiv smrtnih žrtava (sfinginih), τινός čija i smrt, koja od koga potječe ili prijeti; θανάτου δίκη parnica, koja prijeti životu ili glavi, θανάτου κρίνειν o životu i smrti suditi, θάνατος γίγνεται ὑπό τινος smrt dolazi od koga, θάνατον θανάτῳ ἀνύσασα izvršivši dvostruku smrt, ἐπὶ θανάτῳ ἄγειν ili ἀπάγειν na smrt voditi, ἐπὶ θανάτῳ συλλαβεῖν zgrabiti koga, da ga ubiješ. Stoji takođ. τὴν ἐπὶ θανάτῳ (ὁδόν) često eliptično, ἔδησε τὴν ἐπὶ θανάτῳ metnu u verige za smrt, i za prirodnu smrt κεκοσμημένος τὴν ἐπὶ θανάτῳ za smrt nakićen. **2.** kao lično ime **Θάνατος**, bog smrti, sin Noći, brat Sna. **3.** uzrok smrti, smrtna pogibao ili N. T. odricanje grijeha; δεύτερος = αἰώνιος na drugom svijetu; ψυχῆς grješan život.

θανατούσια (ἱερά), τὰ, mrtvačka svetkovina.

θανατο-φόρος, v. θανατηφόρος.

θανατόω, fut. med. θανατώσομαι s pas. znač. (θάνατος), **1.** u b i t i, na smrt osuditi ili dati osuditi, dati smaknuti, τινά, u pas. οἱ θανατούμενοι smaknuti, posmicani. **2.** ugušiti, učiniti da što prestane, i u pas. od čega (νόμῳ) biti oslobođen.

θανατώδης, 2. *jon.* smrtan, navješćujući smrt.

θανάτωσις, *εως, ἡ, poz.* smaknuće, gubitak života.

θάομαι, **a)** v. θεάομαι. **b)** v. θῆσθαι.

θάπτω (osn. ταφ), *at.* fut. θάψω, aor. 1. akt. ἔθαψα, perf. pas. τέθαμμαι, inf. τεθάφθαι, fut. 3. pas. τεθάψομαι, aor. 2. pas. ἐτάφην, fut. ταφήσομαι, adj. verb. θαπτέον, ktomu *jon.* perf. pas. 3. pl. τετάφαται (τεθάφαται), i aor. 1. pas. ἐθάφθην, mrtvo tijelo **sahraniti,** t. j. u Hom. doba spaliti ga i posakupljene kosti u zemlju z a k o p a t i, stoga ἐτέθαπτο ὑπὸ χθονός (pod zemlju bi sahranjen). Poslije se pored spaljivanja uobičajilo pokopavanje, tako te se potpuno mrtvo tijelo u lijesu spuštalo u zemlju, pak ta riječ onda znači svaku vrstu sahranjivanja, takođ. i polaganje u grobnicu; ἐπὶ τοῖς ἐκ τῶν πολέμων θαπτομένοις u čast pokopavanim žrtvama ratnim.

Θαργήλια, τὰ, aten. žetvena žrtva u slavu Apolonu i Artemidi.

Θαργηλιών, *ῶνος, ὁ*, jedanaesti mjesec atenski, polovina svibnja i lipnja.

θάργηλος, ὁ, hljeb pečen od žetvenih prvenaca.

θαρρᾰλέος, **θαρρέω**, **θάρρος**, **θαρρύνω**, v. θαρσ.

θαρραλεότης, ἡ, *poz.* smjelost, neustrašljivost.

θαρσᾰλέος, *novoat.* svagda **θαρρᾰλέος**, 3., i adv. **-λέως**, *ep.* **θάρσῠνος**, 2. (θάρσος), **1.** d r z a k, s l o b o d a n, smjelan, hrabar, s r č a n, neustrašljiv, p o u z d a n, pun pouzdanja, uzdajući se, ustrajan; ali takođ. bezočan, bezobrazan, aps. ili s τῇ γνώμῃ u srcu, ili τινί na (u) što, πρός τινα protiv koga junački uzdajući se, ili s inf. da se što učini. A d v. ἔχειν πρός τινα ili τι, nebojazan biti protiv koga ili čega. **2.** koji hrabri,

batri. 8. pas. za predmete, prema kojima je čovjek θαρραλέος: nepogibeljan, bezopasan. — Supst. bezopasnost, subj. sigurnost, pouzdanje.

θαρσέω, *novoat.* **θαρρέω** (θάρσος), hrabar, pun pouzdanja, miran biti, osjećati se sigurnim, držati se za sigurna, takođ. drzak, bezočan, smjelan biti, ili usloboditi se, osokoliti se, osob. u perf. i prez., stoga βεβαίως opet čvrsto uzdati se; koje aps., na pr. imperat. θάρσει ili θάρρει ne boj se! ni briga te, budi miran, bez brige, budi zadovoljan, srećan, katkad odmah u govor utisnuto ili s dod. μοί, inf. τὸ θαρσεῖν pouzdanje, srčanost, ili partic. θαρρῶν, θαρσέων, θαρσήσας, miran, srčan, drzak, bez straha, bezobrazan, τεθαρσηκώς ohrabrivši se, kao supst. τὸ θαρσοῦν pouzdanje, koje τί ili τινά s obzirom na što, čega radi; ili miran biti, uzdati se u koga, osloniti se na koga, vjerovati komu, čega ili koga ne bojati se, ὡς δυνατὰ πάνυ θαρσεῖν biti posve bez brige, što se tiče mogućnosti, drukčije ἀνόητον θάρρος θαρρεῖν ludo uzdati se, ili τινί od koga u čem biti ohrabren, u što uzdati se, osloniti se na što (Her. 3, 76), takođ. περί τινος pouzdano na što računati, οὐ θαρσεῖν u brizi biti za koga, ὑπέρ τινος, ili περί τινι zbog čega biti bez brige, slič. τινὸς οὕνεκα oslanjati se na što, ili ἔκ τινος po čemu uzdati se, ἀπό τινος od čega biti pun pouzdanja, ἐπί τι na što s pouzdanjem gledati, ἐπί τινι u što uzdati se, na što osloniti se, ali ἐπὶ πλεῖον samo: više pouzdanja imati, ἔς τι u što uzdati se, πρός τι za što drzak biti, i ἐν ᾧ koliko, dok. S inf. pouzdano vjerovati da, usuditi se, ili sa ὅτι pun pouzdanja biti zato što, ili sa ὡς uzdati se da, ili s part. κρατήσαντας uzdati se u što, da će pobijediti, ἰδόντας od pogleda ohrabriti se, ὁρῶν mirno gledati, ili s gen. aps. kod čega obijestan biti.

θαρσήσει, kriva *var. l.* Tuk. 7, 49, mj. ᾗ πρότερον ἐθάρσησε [Classen καὶ] κρατηθείς, *ut ante confisus est quamvis victus.*

θάρσος, *novoat.* **θάρρος**, τό, i (*poet.*) **θράσος**, (osn. θερσ, od čega θαρσ i θρασ, isp. Θερσίτης, θαρσύνω i θρασύς), sloboda, smionost, neustrašljivost, pouzdanje; u zlom smislu (osob. s *at.* θράσος): drskost, bezočnost, besramnost, takođ. kazna drskosti (Sof. El. 626); ὑπὸ θάρρους i θράσει hrabro, smjelo, αἰσχρὰ θάρρη θαρρεῖν sramotnu drskost pokazivati, θάρσος ἔλαβέ τινα opet se ohrabri, slično θάρσος λαμβάνειν; θάρρος ἐμποιεῖν hrabriti, i θάρσος τιθέναι τινὶ ἐν θρόνῳ pouzdanje kome vratiti i položiti ga (pouzdanje) na sjedište (proročišta), koje aps., koje τινός ili τινί u što, na pr. ἀοιδαῖς, ili περί τινος s obzirom na što, ili s inf., sa članom τὸ i bez njega. (*Poet.* takođ. što pouzdanje daje.)

θάρσυνος (mj. θαρσό-συνος), 2. *ep.* = **θαρσαλέος**, pouzdan, uzdajući se, τινί.

θαρσύνω, *ep. jon.* i *staroat.* spor. obl. za θρασύνω, v. r. (od θάρσος), *novoat.* **θαρρύνω**, s *ep.* impf. iter. θαρσύνεσκε, fut. θαρσυνῶ, aor. ἐθάρσυνα, 1. tranz. hrabriti, batriti, τινά, također ἦτορ τινι ἐν φρεσίν, τινί čim, ὡς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων koliko se prema prilikama moglo. 2. intr. *poet.* miran biti.

Θάσος, ου, 1. ἡ, otok u Egejskom moru, s. Taso, brojnim imanjima na tračkoj obali i tamošnjim zlatnim rudnicima obogatio, s gradom istoimenim. Adj. **Θάσιος**, κάρυα bademi; stanov. ὁ **Θάσιος**. 2. ὁ, vođ feničke naseobine, koja se, kažu, na Tasu nastanila.

θᾶσσον, *novoat.* **θᾶττον**, v. ταχύς.

θάσσω, *poet.* stegn. od *ep.* **θαάσσω**, samo u prez. i impf. (θᾶκος), sjediti, aps. i ἔν τινι na čem, ἐπί τινι do čega, takođ. τί nešto sam kao sjedište zapremio.

θάτερον i slič., v. ἕτερος, *poz.* τὰ θάτερα protivno, protivna strana.

θαῦμα, *jon.* **θῶυμα** i **θῶμα**, τὸ (kor. θαϝ = θαυ, isp. θέα), 1. čudo, čudilo, čudna slika, čudesno djelo, divan pogled, ukratko sve, što se s udivljavanjem gleda, koje aps., koje τινός čudo od čega, τινί za koga ili što, ili s inf., osob. ἰδεῖν i ἰδέσθαι pogledati, ili sa sl. neupr. upit. reč., kad je u njoj podjedno želja, da se zna. Stoji takođ. μέγα θαῦμα ili οὐ, οὐδὲν θαῦμα veoma čudnovato, nije čudo, koje aps., koje sa sl. samostalnom rečenicom. A govorilo se i θῶυμα ποιεῖσθαί τι nešto držati za čudo, takođ. θ. π. τινος i περί τινος čuditi se čemu (Her. 7, 99; 9, 58). 2. udivljavanje, čuđenje i sa stravom spojeno čuđenje (i u plur.), ἐν θαύματι εἶναι, γενέσθαι, ἔχεσθαι, ἐνέχεσθαι čuditi se, u čudu se naći, θαῦμα ἔχω i θαῦμα ἔχει με čudim se (Od. 10, 326), θ. ὑπέρχεταί τινα čudo, t. j. strah spopada koga.

θαυμάζω, fut. (θαυμάσω?, obič.) θαυμάσομαι, aor. ἐθαύμασα, perf. τεθαύμακα, -ασμαι, pas. aor. ἐθαυμάσθην, fut. θαυμασθήσομαι, adj. verb. θαυμαστός, *ep.* fut. sa σσ, impf. iter. θαυμάζεσκον, *poz.* aor. ἐθαυμασάμην, i u N. T. ἐθαυμάσθην i θαυμασθήσομαι u med. smislu; pored toga *jon.* (**θωυ**- i) **θωμάζω**, i *ep.* **θαυμαίνω**, fut. -ανέω, **1. čuditi se,** stoga takođ. mnogo do koga ili čega držati, štovati, cijeniti, i emfatično svoje štovanje izricati, hvaliti, koje aps., θαυμάσαι ἄξιος vrijedan udivljavanja, divan, koje **a)** τινά ili τί komu ili čemu diviti se, τὸ ἀπέχεσθαι ako se uzdržavaju, τινὰ ἐπί τινι komu čega radi, slič. διά τι i τούτων ἕνεκα. **b)** τινός čuditi se komu ili čemu, pa tako τί τινος komu čega radi čuditi se, pak τινός s part. ili sa sl. zavis.

rečen., sa ὅτι ili s inf. ili akuz. s inf. c) τινί čemu. d) sa zavis. rečen. sa ὅτι, ὡς, ὅπως, εἰ, ὅταν, ili s akuz. s inf., οἷον θαυμάζομεν Ἕκτορα αἰχμητήν τ' ἔμεναι kako se možemo diviti H., da je kopljanik (Il. 5, 601), osob. kad se predmet čuđenja postavlja kao činjenica. e) zapr. u pas. s part., μὴ παρὼν θαυμάζεται čudim se, da ga nema. 2. željan biti vidjeti, željeti nešto znati, sa sl. εἰ ili neupr. upit. rečen.

Θαυμᾰκίη, ἡ, primorski grad na Magnesiji u Tesaliji; ali Θαυμακοί tesalski primorski grad na Malijskom zalivu, i tesalski suhozemski grad na brežuljku do klanca Κοίλη od Farsala prema Otrisu, s. Dhomoko.

θαυμάσιος, 3., *pozno* takođ. 2., *jon.* **θωυμάσιος** (θαῦμα), **θαυμαστός**, *jon.* **θωυμαστός**, 3., i *ep.* θαυματός, 3. (θαυμάζω), divan, izvanredan, udivljavanja vrijedan, nedokučljiv, čudan, neobičan, nesklapan, ὁ θαυμάσιος divni, veliki junak, ὦ θαυμάσιε iron. čudni čovječe i t. d., θαυμάσια ἐργάζεσθαι čudno raditi, ali takođ. začudo daleko dotjerati, θαυμάσιόν τινα τὴν σπουδὴν περί τι ποιεῖσθαι mnogo mučiti se oko čega, θαυμάσια ἔπαθον bilo mi čudno oko srca, koje aps., koje τί, τινί i πρός τι u čem, θαυμασία τὴν δύναμιν čudesne snage, τινός čega radi, ili s inf. sa i bez τό, ili εἰ, εἰ μή; οὐ, οὐδὲν θαυμαστόν, s inf. ili εἰ i slič., nije čudo da, ako. Adv. **θαυμασίως** i **θαυμαστῶς**, čudno, θαυμ. ἔχω τινός čuditi se nečemu, čudno mi je nešto; pak θαυμαστὸν ὅσον *mirum quantum*, začudo koliko, i slič. θαυμαστὰ ὅσα i samo θαυμαστά: divota! θαυμασίως ili θαυμαστῶς ὡς začudo kako, čudesno, divno, θαυμαστῶς γε posve izvjesno ili odlučno.

θαυμασιότης, ητος, ἡ, *jon.* začuđenje, divljenje.

θαυμασμός, ὁ, *poz.* udivljavanje.

θαυμαστής, οῦ, ὁ, *poz.* štovatelj.

θαυμαστόομαι, pas., *poz.* biti gledan kao kakvo čudo.

θαυμαστός i θαυματός, v. θαυμάσιος.

θαυματοποιία, ἡ, sijeri, opsjena. Od

θαυματο-ποιός, ὁ (ποιέω), opsjenitelj, čarobnjak, koji ide po sajmovima pokazujući svoje vještine; to su zanimanje slobodni Grci sasvim prezirali.

θαυματουργία i -ουργός, = -ποιία, -ποιός.

Θάψακος, ἡ, bogat trgovački grad na ostrvu u Eufratu i obični prijelaz preko Eufrata, Thipsach u bibliji, s. brod ili gaz El Rammân kod Rake. Stanov. οἱ **Θαψακηνοί**.

θάψῐνος, 3. *poz.* žućkast.

θάψος, ἡ, *buk.* trava ili drvo za žućenje.

Θάψος, ἡ, prevlaka i grad 1. na istočnoj obali sicilskoj. 2. kod Leptisa u Bizaciji u *Africa propria*.

I. **θάω**, med. θῆσθαι (v. r.), sisati, γυναῖκα μαζόν na prsima žene; musti, γάλα.

II. **θάω**, *buk.* fut. θάσομαι, aor. imper. θᾶσαι, inf. θάσασθαι, v. θεάομαι.

-**θε**, dodatak, v. -**θεν**.

θέᾱ, *jon.* **θέη**, *dor.* θάα, ἡ (osn. θαϝ, u θαῦμα?), 1. gledanje, motrenje, pregledavanje, u vojnič. smislu: razgledavanje, uhođenje, aps. i τινός, κατά, ἐπὶ θέαν na pregledavanje, od želje za gledanjem, ὡς ἐπὶ θέαν τῆς Ἑλλάδος tobože da vidi Grčku, ἐπὶ τῇ θέᾳ τῇ αὐτοῦ kod njegova pregledavanja (palih neprijatelja), ali ἐπὶ θέᾳ τινός takođ.: da ga vide. 2. pogled, prizor, kazališna predstava, svečana igra, stoga i u plur.; τῆς θέας krasna li pogleda! kakva li prizora! 3. mjesto za gledanje, θέαν κατανεῖμαι počasna mjesta odrediti.

θεά, ἡ, gen. θεᾶς, dat. plur. θεαῖς, *ep.* takođ. θεῇς, θεῇσιν, *ep.* **θέαινα**, fem. od θεός, boginja, često kao adj. u svezi s drugim supst. θεὰ μήτηρ i t. d., u dualu ταῖν θεαῖν i μεγάλαιν θεαῖν za Demetru i Persefonu, ali ἄοινοι, σεμναί, ἀνώνυμοι, χθόνιαι θεαί Erinije, i Artemida: θ. φωσφόρος. Kao zakletva μὰ θεούς, μὰ θεὰς tako mi bogova i božica.

Θεαγγελεῖς, έων, οἱ, stanovnici karskoga grada (τὰ) Θεάγγελα.

Θεαγένης, ους, 1. tiran megarski oko g. 620. pr. Is. 2. pankratijast i pobjednik olimpijski iz Tasa (Θάσος). 3. inače lično ime.

Θεάγης, ους, učenik Sokratov — i dr.

θέᾱμα, *dor.* θᾶμα, τὸ, pogled, prizor, uživanje za oči, znamenitost, pojava, u apoz. za gledanje, τινός čega ili koga, takođ. s dod. inf. ἰδεῖν.

Θεανώ, οῦς, ἡ, 1. kći Kisejeva, svećenica Atenina u Troji, žena Antenorova i mati Antenoridâ. 2. inače žensko lično ime.

θεάομαι, dep. med., *at.* θεάσομαι, ἐθεασάμην, τεθέαμαι (aor. pas. *poz.* ἐθεάθην), θεατός, θεατέον, *ep.* i *jon.* **θηέομαι**, 2. sing. prez. opt. θηοῖο, part. θηεύμενος, impf. 3. sing. ἐθηεῖτο, 3. plur. (ἐ)θηεῦντο, aor. θηησάμην, opt. 3. sg. θηήσαιτο, 3. pl. θησαίατο, *dor.* θαέομαι, adj. verb. θαητός, *buk.* fut. θάσομαι, aor. imper. θᾶσαι, inf. θάσασθαι (θέα), **gledati**, pogledati, sa zanimanjem motriti, ogledati, opaziti, dok ὁρᾶν i ἰδεῖν označuju samo slučajno ćutilno opažanje, u vojnič. smislu: pregledavati, razgledavati, često sa spor. pojmom čuđenja, stoga takođ. čuditi se, diviti se, s dod. part. ἰδόντες, koje aps., koje τινά ili τί, τὰ ἑαυτῶν κακά svoju vlastitu nesreću, obič. s dod. part. ili adj. vidjeti koga gola, vidjeti koga gdje nešto radi; takođ. s dod. θυμῷ u srcu, ili ἔργῳ uistinu, koje sa sl. ὅτι, ὡς ili neupr. upit. rečenicom (Tuk. 3, 38 sada δρασθέν). Otd.

θεᾱρός, ὁ, *dor.* mj. θεωρός (v. r.); napose zvala se nadzornička vlast u Tegeji οἱ θεαροί (isp. θεωρός, 3.).

θεατής, οῦ, *jon.* **θεητής**, *ep.* **θηητήρ**, ῆρος, ὁ, gledalac, motrilac, znalac, poznavač, osob. gledalac u glumištu, pa kako se ondje gledanje i slušanje ujedinjuju, katkad takođ. slušač, aps. i τινός.

θεατός, *jon. poet.* θηητός, 3. (θεάομαι), što se može gledati, čemu se treba čuditi, što treba štovati, aps. i τινί tko; *dor.* θαητός, 3.

θεατρίζω, N. T. rugu izlagati.

θεατρικός, 3., adv. -ῶς, *poz.* za glumište određen, zgodan, veličajan, uznošljiv.

θεατρο-ειδής, 2., *poz.* sličan glumištu. Od

θέατρον, *jon.* **θέητρον**, τὸ (θεάομαι), glumište, kazalište; zapr. gledalište uop., pak napose **a)** za igrokaze, pozorište. **b)** gledaoci, kazališno općinstvo. **c)** igrokaz, gluma (osob. pantomime u Rimu). **d)** čitava zgrada skenskih kazališta. U njima se u Grčkoj nije samo glumilo, već su se i državna odlikovanja javno oglašivala, pače i ἐκκλησία se držala u glumištu, u Ateni često u onom ispod tvrđave, ali izuzetno i u Pireju (gdje su bila dva glumišta) u onome blizu Munihije (Lis. 13, 32. 55).

θεατρ-ώνης, ου, ὁ (ὠνέομαι), zakupnik glumišta, koji je dobijao ulazninu (θεωρικόν) pak je zato morao nositi troškove za uzdržavanje kazališne zgrade.

θέειον, τὸ, v. θεῖον.

θεειόω, *ep.* i *poet.* mj. θειόω (θεῖον), **1.** akt. sumporiti, sumporom zakaditi i čistiti. **2.** med. sebi nešto (τί) sumporom čistiti.

θεήϊος, 3. *buk.* = θεῖος, božanski.

θε-ήλατος, 2. (ἐλαύνω), **1.** *poet.* k bogu gonjen, za životinju, koja se vodi k žrtveniku. **2.** *jon. poet.* i *poz.* od božanstva suđen, zapovjeđen, objavljen. **3.** *poet.* za božanstvo podignut.

θέημα, τὸ, *jon. poet.* = θέαμα, pogled, prizor.

θεητής, v. θεατής.

θέητρον, v. θέατρον.

θειάζω (θεῖος), **1.** obožavati, božanski poštivati. **2.** proricati. Pas. θειάζεταί τι ἐπί τινι nešto se kazuje s proročanskim obzirom na nešto poznije.

θειασμός, ὁ, proroštvo; θειασμῷ προσθεῖσθαι do proricanja držati.

θειλό-πεδον, τὸ (kriva *var. l.* mj. θ' εἰλόπεδον), *ep.* prisoje (Od. 7, 123), župno mjesto, jedan dio vinograda, gdje se grožđe ostavljalo na trsovima da se suši, da bi se poslije od njega osob. jako vino pravilo.

θείνω, *ep.* i *poet.*, osob. u prez. i impf. upotrebljavano, s rijetkim *ep.* aor. 1. ἔθεινα, i *poet.* fut. θενῶ, aor. 2. ἔθενον, θενεῖν (srod. φεν-, πεφνεῖν i lat. *fendo* u *offendo, defendo*), biti, tući, stoga takođ. raniti, τινά, i to τινί čim, τινὰ τόξῳ παρ' οὔατα koga lukom udariti po ušima (Il. 21, 491). Pas. θεινομένου πρὸς οὔδεϊ kad bih ga udarao o zemlju (Od. 9, 459, gen. aps. mj. dat. poradi jasnoće).

θείομεν, v. τίθημι.

θεῖον, τὸ, *ep.* **θέειον** i **θήϊον** (iz θϝέσ-ειον, zadimljeno), sumpor, sumporni miris, takođ. za munju, koja se držala za sveto sredstvo za čišćenje.

I. **θεῖος**, ὁ (isp. τηθή, baba), stric, ujak, brat očev ili materin, ovo takođ. s dod. πρὸς μητρός.

II. **θεῖος**, 3., adv. **θείως** (za θεός, iz θϝέσιος), kompar. θειότερος, adv. -έρως, i *ep.* θεώτερος, θύραι više = samo za bogove, a ljudima nepristupačna, **1. božji, božanski,** koji božanstvu pripada, od božanstva potječe, od boga poslan, od božanstva suđen, po božjem suđenju, stoga takođ. čudnovat, natprirodan, θείῳ πυρί uz grmljavinu i svjetlicu Zeusovu. Neutr. sing. takođ. kao adv. i to u kompar. θειότερον τοῦ οἰκότος potvrđujući više no običan ili prirodan božanski utjecaj, jer su sve patnje djela božanska, a ona u Herod. 1, 174 opisana, činilo se, da su to još i više. U superl. ἐν τοῖσι θειότατον γενέσθαι t. j. kao božje suđenje. **2.** božanstvu posvećen, svet, χορός, ἀγών, ali θ. ἀγών znači takođ. skupštinu bogova. **3.** božanski, bogolik, divan, krasan, čestit, savršen, nesamo o ljudima, kao o pjevaču od boga nadahnutu, ili ironično: ὦ θειότατε božanski! divni! već i o stvarima, krasnom vinu, umjetnom plesanju, krasnoj kući, visokom i čvrsto građenom tornju. Supst. **1.** τὸ **θεῖον** **a)** biće božje, božanstvo. **b)** božanski utjecaj, božje znamenje, riječ božja, dar proročki. **c)** božanska navada, običaj bogova. **2.** τὰ **θεῖα** **a)** božje stvari, božja djela, tajna božanska. **b)** vjersko, sveto, vjera, strah božji. Otd.

θειότης, ἡ, **1.** N. T. božanstvo, veličanstvo božje. **2.** *poz.* božanska ljepota. **3.** *poz.* duševnost, pobožnost.

θειόω, v. θεειόω.

θείω, *ep.* **a)** = θέω, trčati. **b)** = (θήω), θέω, θῶ, konj. aor. od τίθημι.

θειώδης, ες, N. T. sumporast.

θέλγητρον, τὸ, *poet.* ublaživanje, okrepa.

θέλγω, aor. 1. pas. 3. plur. ἔθελχθεν *ep.* mj. -θησαν, zapr. gladiti, pak takvim ćutilnim draženjem svladati, **1.** opčiniti, zaglušiti, omamiti, uspavati, ὄσσε φαεινώ jasne, bistre oči kakvim činima opsjeniti (Il. 13, 435), zamračiti; ili čaranjem pretvoriti, τί i τινά. **2.** pren. o duhu, ponajv. u zlom smislu: koga spoljašnjim, pa i natprirodnim utjecajem duševne snage lišiti, opčiniti ga (Od. 10, 291), varati, zasjeniti, zaluditi, smesti, zavesti, τινά ili νόον pamet, razbor oteti, pomesti (Il. 12, 443), θυμόν srčanost slabiti (Il. 15, 321), i to τινί čim. Pas. ἔρῳ θυμὸν ἔθελχθεν opčini ih ljubav (Od. 18, 212), ili u dobrom smislu:

zanijeti, τινά τινι koga čim, νόημα srce umekšati, sa sl. inf. oduševiti ga za nešto.

θελεμός, 2. *poet.* sam od sebe dajući, samorodan.

θέλεος, 2. *poet.* hoćak, voljan.

θέλημα, τὸ, N. T. i θέλησις, ἡ, N. T. volja, zapovijed, želja, zadovoljstvo.

θελκτήριος, 2. (θέλγω), *poet.* zamamljiv, pun čara. Otd. **θελκτήριον**, τὸ, *ep.* i *poet.*, i **θέλκτρον**, τὸ, *poet.* sve što duše može začarati, a) čarolije, ἐπί τινι za koga priređene. b) draž est, radost, slast, θεῶν za bogove, takođ. o žrtvama ljevanicama za mrtve, kao θελκτήρια κείμενα νεκροῖς. c) *poet.* blažilo, sredstvo mirovno (Od. 8, 509).

θέλκτωρ, ορος, ὁ, ἡ, *poet.* = θελκτήριος.

θελξί-νοος i **-φρων**, 2. (φρήν), *poet.* koji srce začarava.

Θέλπουσα (Θάλπ.), = Τέλφουσα, izvor i grad u zapadnoj Arkadiji, kod sadašnje Vanene.

θέλυμνα, ων, τὰ = θέμεθλα, počeci, *semina rerum.*

θέλω, v. ἐθέλω.

θέμα, ατος, τὸ (τίθημι), stavak, tvrdnja, uložak, osnovna riječ; s adj. θεματικός, 3.

θέμεθλα, τὰ, *ep.*, i **θεμείλια**, τὰ, *ep.* mj. θεμέλια (*poz.*), *poz.* i N. T. takođ. u sing., i **θεμέλιοι**, οἱ, naime λίθοι (*poz.* takođ. u sing.), (τίθημι, θέμα), položeni temelj, donji temelji, osnova, θ. τιθέναι polagati temelj, ἐκ θεμελίων iz temelja, stubokom, sasvim. Pren. θέμεθλα Δίκης odredbe D., ὀφθαλμοῖο očni korijen (Il. 14, 493), στομάχοιο korijen grla, t. j. vrat, gdje leži ždrijelo (Il. 17, 47).

θεμελιόω, *poz.* 1. temelj polagati, τινί čim. 2. pren. N. T. učvrstiti.

θεμελίωσις, ἡ, *poz.* polaganje temelja.

θέμεν i **θέμεναι**, v. τίθημι.

θεμερ-ῶπις, ιδος, ἡ (θέμερος ozbiljan), *poet.* časna obraza.

θέμις, kao *appellat. indecl.*, ali akuz. θέμιστα, za plur. služi *ep.* θέμιστες, θέμιστας (θεῖναι), I. 1. upotrebom i običajem postavljeno, određeno, posvećeno, stoga: **odredba, pravo,** uredno: a) red, običaj, zakon, pravo, osob. božansko, božanska odredba, *fas* (δίκη ljudsko pravo, *ius*); θέμις (ἐστί) pravo, u redu je, slobodno je, οὐ γὰρ θ. αὐτῷ to nije njegov običaj; aps. ἣ (drugi ᾗ) θέμις ἐστί kako valja ili treba, *ut fas est,* ili s genit., dat. i sl. inf., tu kao *indecl.* b) ἀγορή τε θέμις τε sudište. 2. u plur. θέμιστες odredbe, ustanove, pravne naredbe, zakoni, pravne presude, sudovi, pravice, povlastice, pristojbe, obične daće; Διός zakoni od Zeusa, κρίνειν θέμιστας σκολιάς pravo iskrivljivati. II. **Θέμις**, gen. *at.* i *poz.* ιδος, i u Pind. i Plat. jednom takođ. ιτος, *jon.* ιος, *ep.* Θέμιστος, dat. Θέμιδι, *ep.* Θέμιστι, i akuz. Θέμιν, *ep.* Θέμιστα, vok. Θέμι, ἡ, Temida, kći Uranova i Gejina, personificirana pravednost i providnost, koja u Hom. na Olimpu vrši službu glasničku, poslije prisjednica Zeusova, stoga za svjedokinju obećanjâ zazivana ili kod zakletve; najstarija vlasnica delfskoga proročišta.

Θεμίσκῡρα, ας, *jon.* **-κύρη**, ἡ, ravnica u Pontu, Iru na istoku preko Termodona, zavičaj Amazonki.

θεμιστεῖος, 3. *poet.* pravedan, koji pravedno sudi.

θεμιστεύω, *ep. poet.* i *poz.* (θεμιστός), i *poet.* takođ. **θεμιτεύω** (θεμιτός), 1. pravdu dijeliti, νέκυσσιν mrtvim (podanicima); τινά, τινός zakonoša i sudija biti čiji, o ženi i djetetu, nad životom i smrću; stoga: vladati, upravljati, ali ὄργια slaviti ih na zakonit način. 2. proroštva davati, aps.

Θεμιστο-κλῆς, *jon.* **-κλέης**, ὁ, gen. έους, *jon.* έος, dat. εῖ, akuz. έα, 1. Temistoklo iz Freara, sin Neoklov, slavan vojvoda atenski i osnivač Pireja g. 493. i atičke pomorske vlasti; obnovitelj Pireja i zidova g. 477., zatim g. 471. prognan, pošto je poradi šurovanja s Perzijancima (Μηδισμός) osuđen; napokon je živio od milosti Artakserksove; umr'o g. 461. u Magnesiji. 2. jedan potomak njegov, prijatelj Plutarhov. 3. inače lično ime.

θεμιτός, 3. i *poet.* takođ. θεμιστός, 3. (θέμις), po starom običaju, pravedan, dopušten, po zakonu i pravu dopušten ili slobodan, aps. ili τινί i sa sl. inf., obič. s negacijom.

θεμόω (τίθημι), *ep.* učiniti, navesti na što, τί sa sl. inf.

-θεν, nerazdjelna čestica, dometnuta a) imenicama, da se označi kretanje od kojega mjesta (dalje). Katkad pridolazi još ἐκ ili ἀπό. b) prilozima kao ἄνωθεν i t. d., gdje ν često otpada. c) u ἐμέθεν, σέθεν, ἕθεν prelazi u znač. genitiva.

θέναρ, αρος, τὸ, *ep.* 1. dlan, podlanica. 2. *poet.* udubina na gornjoj ploči žrtvenika.

θενεῖν, θένης, θενών, od aor. ἔθενον za θείνω, v. r.

θέο, v. τίθημι.

θεοβλαβέω, *poet.* protiv bogova griješiti.

θεο-βλαβής, 2. (βλάπτω), od boga (ludilom) kažnjen, od boga zaluđen.

Θεογένης, ους, jedan od tridesetorice g. 404.

θεο-γεννής, 2. (γέννα), *poet.* božanskoga podrijetla.

Θέογνις, *jon.* Θεῦγνις, ιδος, ὁ, 1. eleg. pjesnik iz Megare između g. 550. i 500. pr. Is., aristokrat, revolucijom oštećen; pod njegovim imenom imamo djelomice podvaljenu zbirku općenih rečenica. 2. tragički pjesnik u Ateni, kasnije jedan od tridesetorice g. 404.

θεογονίη, *jon.* mj. -ία, ἡ, podrijetlo i rod bogova, stvaranje bogova, povijest bogova, kako ju je složio Hesiod. U Her. takođ. perzijske svete pjesme ili molitve, u kojima se zazivahu svi njihovi bogovi i čisti dusi.

θεό-γονος, 2. *poet.* od boga rođen.

Θεοδέκτης, *ου*, iz Faselisa u Likiji, učenik Isokratov, Platonov i Aristotelov; govornik i tragik, umr'o g. 340.

θεο-δίδακτος, 2. N. T. od boga učen.

θεό-δμητος, 2. (*δέμω*), *ep.* i *poet.* **1.** od boga ili bogova osnovan, za zidove trojanske, koje su, kažu, Posidon i Apolon sazidali, i atenske, kao Paladina grada. **2.** *poet.* za bogove sagrađen.

Θεό-δοτος, *ὁ*, retor i učitelj Ptolemeja XII., svjetuje, da se ubije Pompej, te bi g. 42. u Maloj Aziji od Bruta smaknut.

Θεό-δωρος, *ὁ*, **1.** sin Teleklov, unuk Rekov, rudolivac na Samu g. 600. pr. Is. **2.** iz Kirene, matematik, kojega je, kažu, Platon pohodio. **3.** *Θεόδ. ὁ ἄθεος*, kirenaik, osnivač škole po njemu zvane *Θεοδώρειοι*, pisac spisa o bogovima; on je radost proglasio za svrhu mudra čovjeka. **4.** retor i sofist iz Bizanta u vrijeme Sokratovo, po Platonu *λογοδαίδαλος*. **5.** tragički pjesnik i glumac u vrijeme Demostenovo. **6.** retor iz Gadare, učitelj Tiberijev za njegova zatočenja na Rodu. **7.** inače često lično ime.

θεο-ειδής, 2. bogolik rastom, dakle: plemenita, divna lika.

θεο-είκελος, 2. (*ἔοικα*), *ep.* = **θεοειδής**.

θεό-θεν, *ep.* i *poet.* adv., od bogova, od Zeusa, od boga, *divinitus*.

Θεοκλύμενος, *ὁ*, sin Polifidov, potomak Melampov, slavan gatar. **2.** sin Proteja, kralja egipat. (Eur.).

θεοκλυτέω, *poet.* i *poz.* bogove moliti za uslišenje, za svjedoke ih zazivati, bogovima moliti se, aps. ili *τινά* bogu moliti se, takođ. *ταῦτα* ovako.

θεό-κλυτος, 2. (*κλύω*), *poet.* zazivajući boga, da ga usliši.

θεό-κραντος, 2. (*κραίνω*), *poet.* od boga svršen.

Θεο-κρίνης, *ου*, *ὁ*, sikofant, pa kako se Eshin, pređašnji glumac, istim poslom bavio, zove se ovaj tragički Teokrin.

Θεόκριτος, *ὁ*, **1.** iz Atene, *ἐλαφόστικτος*, prijatelj Agoratov. **2.** historik i epigramatik iz Hija, od Aleksandrova nasljednika Antigona pogubljen. **3.** slavan pjesnik idilâ iz Sirakuse oko g. 260. pr. Is., prijatelj Aratov i Filetin. **4.** inače lično ime.

θεό-κτιτος, 2. *poet.* od boga osnovan.

θεολογεῖον, *τὸ*, *poz.* nekakva galerija nad pozorištem, s koje su govorili bogovi.

θεο-λογία, *ἡ*, istraživanje o bogu i božjim stvarima. Od

θεο-λόγος, *ὁ*, *poz.* koji poučava o bogu i božjim stvarima.

θεο-μανής, 2. *poet.* **1.** od bogova u ludilo nagnan, *στύγος* bijesna mržnja na bogove. **2.** od bogova potaknut.

θεό-μαντις, *εως*, *ὁ*, od boga nadahnuti gatar.

θεομαχέω (*θεομάχος*), protiv božanstva boriti se.

θεομαχία, *ἡ*, borba bogova među sobom.

θεο-μάχος, *ὁ*, N. T. koji se protiv boga bori.

θεο-μήστωρ, *ὁ*, *poet.* božanski savjetnik.

θεο-μισής, 2. (*μισέω*), bogovima mrzak, zlosrećni.

θεό-μορος, 2. *poet.* od boga udijeljen.

θεο-μυσής, 2. (*τὸ μύσος*), *poet.* bogu mrzak.

Θεονόη, *ης*, kći Protejeva.

θεό-πεμπτος, 2. *poz.* od boga poslan.

θεό-πνευστος, 2. N. T. od boga nadahnut ili dan.

θεο-ποιέω, *poz.* učiniti bogom, dati dijela od božanstva, učiniti božanstvo.

θεο-ποίητος, 2. (*ποιέω*), od boga tvoren ili učinjen.

Θεό-πομπος, *ὁ*, **1.** spartanski kralj oko g. 770. pr. Is. **2.** iz Hija, rodio se oko 380. pr. Is., učenik Isokratov, kao odvjetnik i govornik srećan, zatim povjesnik vremena Filipa makedonskoga, ali nije objektivan; mnogo ga je upotrijebio Diodor iz Sicilije i Trog Pompej. **3.** mitograf iz Knida, prijatelj Cezarov. **4.** inače lično ime.

θεο-πόνητος, 2. *poet.* od božanstva priređen.

θεο-πρεπής, 2. (*πρέπω*), *poz.* bogovima doličan, divan, krasan.

θεοπροπέω, *ep.* samo u part., proricati.

θεοπροπίη, *ἡ*, *ep.* i **θεοπρόπιον**, *τὸ*, *ep.* i *jon.* sve što bogovi objave i **θεοπρόπος** tumači, dakle: objava, zapovijed ili odluka bogova, proroštvo, *ἐκ θεοπροπίου* po proroštvu božjem, slič. *κατὰ τὸ θ.*

θεο-πρόπος, 2. (srod. *procus*, osn. *prec*, lat. *precari*), **1.** adj. *ep.* i *poet.* koji bogove pita, znamenja tumači, proriče. **2.** supst. *ὁ θ.*, **a)** *ep.* koji od božanstva date znakove tumači, gatar, prorok. **b)** *jon.* *poet.* i *poz.* koji je k proročištu poslan da pita, pitač proročišta.

θεό-πτυστος, 2. *poet.* bogu mrzak ili oduran.

θεό-πυρος, 2. *poet.* od boga raspaljen.

θέ-ορτος, 2. *poet.* od boga potekao.

θεός, *ὁ*, *ἡ*, *ep.* gen. i dat. plur. **θεόφιν** (*θεοί, ῶν, οῖς* kod pjesnika dosta često sa sinicezom osnovnoga vokala), valjada od *θϝεσός* dišući, **bog, božica, 1.** pojedini, određeni, tako *ὁ θεός* kakokad po smislu: Zeus, Apolon, Pluton, Bakho, Posidon, Ares, Helije, *ἡ θεός* Atena, Artemida, i *ἡ νερτέρα ἀφανής* Persefona, *τὼ θεώ* Demetra i Persefona, *οἱ δώδεκα θεοί* najviših dvanaest bogova u Grkâ, Rimljana i Egipćana, premda se među njih svuda ne računaju isti bogovi. Osim toga stoji *ἡ θεός* za kip ili hram božičin. No i heroji se zovu tako, kao Kolon, Erehtej, Hiron, Nioba ili Sokratov *δαιμόνιον*, pak u Sof. OC. 251 osob. štovano porodično božanstvo, napokon sve, što se pomišlja u svojoj vrsti kao veliko i silno, kao vrijeme pak i ista kuga. Tu često stoji plur., pa i kad se radi samo o jednom bogu,

osob. o Apolonu kao proroku, Sof. Fil. 198 i u Hom. često θεοί mjesto Ζεὺς καὶ θεοί kao davači usuda = μοῖρα. Član može izostati, i ako je govor o izvjesnom bogu. **2.** božansko biće, božanstvo, u sing. i plur. σὺν (τῷ) θεῷ, ξὺν τοῖς θεοῖς s bogom, s pomoću božjom, ako bog da, ako je volja bogova (Il. 9, 49), σὺν θεῷ εἰρήσεται t. j. bog će rečeno zacijelo ispuniti, slič. ἢν ὁ θεὸς θέλῃ, ἢν οἱ θεοὶ θέλωσι, βούλωνται, pak ὑπὲρ θεόν protiv volje božje (Il. 17, 327), ἄνευ ili ἄνευθε θεοῦ bez pomoći ili volje božje (Od. 15, 530), takođ. bez proroštva, μὴ θεῶν μέτα bez odredbe bogova, θεῶν ἐπὶ συντυχίαις po povoljnim odredbama bogova, ἐκ θεόφιν preko bogova, θεῶν ἕνεκα poradi bogova, takođ. samo θεοῖς po volji bogova, njima plaćajući, kao i τοῖς θεοῖς τιμωρεῖσθαι što se veli: bogovima davati zadovoljštinu, τὰ τῶν θεῶν božje suđenje, usud, ali takođ. božji zakon, ili žrtva, služba božja, τὰ ἐκ i πρὸς θεῶν darovi božji, volja božja, τὰ παρὰ τῶν θεῶν božanska znamenja, τὰ πρὸς, περὶ τοὺς θεούς bogoštovlje, vjerski običaji, uop. ono, što se bogova tiče. Napokon kao zakletva: θεὸς ἴστω; ili πρὸς (τῶν) θεῶν, takođ. s dodacima: Ὀλυμπίων πάντων, ili ὦ πρὸς θεῶν tako ti bogova, za boga, πρὸς θεῶν τῶν ὁρκίων pred bogovima kod zakletve zazvanim, ili ἰώ, ὦ θεοί, νή, μὰ (τοὺς) θεούς takođ. s dod. πάντας, pa tako i τοῖς θεοῖς εὔχομαι πᾶσι καὶ πάσαις molim se svima bogovima i svima božicama.

θεόσ-δοτος, 2. *ep. poet.* i *poz.* od boga dan.

θεοσέβεια, ἡ, strah božji.

θεο-σεβής, 2., adv. **-ῶς** (σέβομαι), bogobojazan, pobožan.

θεο-σέπτωρ, ορος, ὁ, *poet.* štovatelj bogova.

θεοσεχθρία, ἡ, omraza kod bogova.

θεόσσυτος i θεόσυτος, 2. *poet.* od boga uzrokovan, potaknut.

θεο-στυγής i θεο-στύγητος, 2. *poet.* i N. T. **1.** bogu mrzak. **2.** koji na boga mrzi.

θεό-ταυρος, ὁ, *buk.* bog-bik, u bika pretvoreni Zeus.

θεότης, ητος, ἡ, *poz.* božanstvo.

θεο-τίμητος [ῑ], 2. (τιμάω), *poet.* i *poz.* od bogova štovan, t. j. pobjedom ovjenčan.

θεο-τόκος, ἡ, *poz.* mati božja, bogorodica.

θεό-τρεπτος, 2. *poet.* od bogova obrnut, θεότρεπτα mijena sreće.

θεο-τρόφιος, 3. *poz. poet.* koji hrani boga.

θεουδής, 2. (od θεοδϝεής od δέος), *ep.* bogobojazan, t. j. pobožan, pravedan, duševan.

Θεο-φάνης, ους, ὁ, iz Mitilene, prijatelj Pompejev i pisac povjesničkoga djela o ratnim djelima Pompejevim.

Θεο-φάνια, τά, *jon.* proljetna svetkovina u Delfima svetkovana u slavu boga, koji se opet pojavio (ἐπιφανείς).

θεο-φιλής, 2. (φιλέω), od boga ljubljen, bogovima mio i drag, stoga: veoma srećan, i za stvari i stanje: veoma lijep. Ali adv. **-λῶς** (akt.) ἔχειν pokazati se prijateljem bogova.

θεόφιν, v. θεός.

θεο-φορέομαι, *poz.* pas., od boga ili božjega duha nadahnut ili oduševljen biti.

θεο-φόρητος, 2. (φορέω), *poet.* i *poz.*, i **θεό-φορος,** 2. (φέρω), *poet.* od boga oduševljen ili zanesen.

Θεό-φραστος, ὁ, **1.** filozof iz Eresa na Lezbu, g. 372.—287. pr. Is., učenik Platonov, zatim prijatelj i učenik Aristotelov; napisao je osim mnogih drugih (osob. botaničkih) spisa takođ. Ἠθικά, crtice o značaju. **2.** inače lično ime.

θεόφρων, ονος, 2. božanske misli, božanski mudar, božanski.

θεράπαινα i **θεραπαινίς,** ίδος, kao i **θεραπίς,** ίδος, ἡ (θεράπων), sluškinja.

θεραπαινίδιον, τό, *poz.* demin. od pređašnjega.

θεραπεία, *jon.* **-πηίη,** ἡ, i **θεράπευμα,** τό (θεραπεύω), **1.** služenje, posluživanje, posluga, usluga, udvornost, brižljiva pažnja, štovanje, poklonstvo kod dvora ili inače kod ugledna čovjeka, poštovanje, kada tko komu svakako hoće da se udvori: laskanje, udvoravanje, ἐν πολλῇ θεραπείᾳ ἔχειν τινά s kim veoma prijazno postupati, τινός prema komu, i παρά τινος od koga. Napose (τῶν θεῶν), štovanje bogova. **2.** obavljanje, usluga, postupanje, τινός čim ili s kim, πρός τι briga za što, napose **a)** njega, liječenje bolesnika (Plat. Prot. 345 A). **b)** sa i bez περὶ τὸ σῶμα, osobita njega, kićenje tijela. **3.** kolekt. služba (Her. 1, 199), služinčad, sluge, dvorani, ratna pratnja, ἱππική pratnja na konju (Ksen. Kir. 4, 6, 1).

θεραπευτήρ, ῆρος, **θεραπευτής,** οῦ (θεραπεύω), i **θεράπων,** οντος, i *poet.* θέραψ, πος, ὁ, nastojnik, sluga, momak, i to prije: svojevoljni, slobodna roda, u Hom. katkad takođ. plemenita roda, drug, subojnik. Tako se knezovi zovu θεράποντες Διός, junaci θεράποντες Ἄρηος. Poslije su to takođ. robovi, osob. pak momci, sluge hoplitske, kod Spartanaca uzimani između helotâ, ili druge sluge, često napose označeni kao ἀμφί τινα ili kao θεραπευτὴρ περὶ τὸ σῶμα tjelesni sluga čiji, ili θεράπων περὶ τὰ ἐπιτήδεια za dobavu potrebne hrane određeni sluga, kakvi su bili οἱ σιτοποιοὶ καὶ οἱ ὀψοποιοί pekari i kuhari, takođ. uop. štovatelj, skrbnik, gojitelj, τοῦ σώματος tijela.

θεραπευτικός, 3. udvoran, poslušan. (θεραπευτική, ἡ, njega, njegovanje.)

θεραπευτός, 2. što se brižnim nastojanjem može obrazovati. Od

θεραπεύω, θεραπεύσω, ἐθεράπευσα, τεθεράπευκα i t. d., fut. med. θεραπεύσομαι u pas. znač., adj. verb. θεραπευτός i -τέον (θέραψ), **1.** kao gojitelj

pomagati, sluga biti (Od. 13, 265), služiti, dvoriti, i τινά koga poslužiti, s njim uljudno, susretljivo, prijazno postupati, njemu ugodljiv biti, njemu pomnju pokazati, štovati ga, cijeniti, u pomoći biti, na službu biti (Sof. Fil. 149), predan biti, s njime držati, htjeti dobiti ga (Ksen. Kir. 5, 1, 17), kod koga udvoravati se, laskati mu, pridobijati ga, τινί čim nagraditi, podmititi, aps. τὸ θεραπεῦον udvorice. Napose a) bogove štovati. b) kod koga (τινά) udvoravati se, pokloniti se, τὰς θύρας zapr. čija vrata dvoriti, na poklonstvo dolaziti (Ksen. Kir. 8, 1, 6). 2. brigu svraćati na što, brinuti se, osob. dobro starati se za što, nešto vršiti, s kim brižno postupati, dvoriti, njegovati, takođ. liječiti, pak nešto podupirati, štedjeti ili pripravljati, uvježbati, na što misliti ili paziti, uskoriti, za čim trčati, robovati (Ksen. Kir. 5, 5, 41); ὁ θεραπεύων sluga, τινά, τί, na pr. τὴν γῆν zemlju težiti, obrađivati, τὴν τοῦ πατρὸς συμφοράν oca u nesreći njegovati ili dvoriti, τοὺς ὑπὲρ ἐχθρῶν καιρούς neprijateljima davati zgode (Dem. 18, 307), (N. T. τινὰ ἀπό τινος od čega liječiti), ili sa ὅτι, ὅπως, ili inf. sa i bez τὸ, ili akuz. s inf. Takođ. s dod. πάσῃ διαίτῃ s najtočnijom pomnjom, ἐπὶ θανάτῳ na smrt (za onoga, koji vreba na baštinu), ali ἐπί τινι takođ. na čiju štetu, πρὸς τὸ βέλτιστον s obzirom na najveće dobro. U pas. θεραπεύεσθαι εἴς τι za što obrazovati se (Plat. Prot. 325 C).

θεραπηΐη, ἡ, v. θεραπεία.

θεραπίς, ἡ, v. θεράπαινα.

θεράπνη, ἡ, *poet.* 1. sluškinja. 2. stan, boravište, domaja, začkoljina, jaruga, τῆσδε Θηβαίας χθονός. Otd.

Θεράπνη, ἡ, star ahajski grad na strmoj visočini nad Eurotom kod Sparte.

θεραποντίς, ίδος, ἡ, *poet.* koji se tiče sluškinje.

θεράπων i θέραψ, v. θεραπευτήρ.

θερεία, *jon.* **-ίη**, ἡ, *poet. jon. poz.*, naime ὥρη, ljetno doba.

θερέω, v. θέρομαι.

θερίζω, θεριῶ, ἐθέρισα, τεθέρισμαι, ἐθερίσθην (θέρος), 1. tranz. a) ljetinu kositi ili požeti, pren. pokositi, odsjeći, zatamaniti, τί. b) žeti, dobiti, za nagradu primiti. 2. intr. a) na suncu sjediti, pod vedrim nebom boraviti. b) ljetovati.

θερινός, 3. ljetni.

θερισμός, ὁ, N. T. kosidba, žetva, vrijeme žetve, polje od žetve.

θεριστής, οῦ, ὁ, žetelac.

θερίστριον, τὸ, *buk.* ljetna haljina.

Θερμά, ῶν, τά, toplice, ili mjesto s toplim vrelima na korintskoj prevlaci (takođ. Θερμά pisano).

θερμαίνω (θερμός), aor. ἐθέρμηνα, grijati, ugrijati, spaliti, spržiti, τί. Pas. ugrijati se, usjati se, aps. i s part. od čega, čim, pren. grijati se, τινί čim (Sof. Aj. 478).

θερμαντικός, 3. *poz.* zgodan za grijanje, koji grije.

θερμασία, ας, i **θερμότης**, ητος, ἡ (θερμός), grijanje, toplota, vrućina; θερμότης pren. takođ. žestina, strastvenost.

θερμαϋστρίζω, *poz.* ples plesati, koji je prikazivao kliješta (θερμαϋστρίς), što se otvoraju i zatvoraju, franc. *entrechat.*

θέρμη, ἡ, toplota, vrućina; u plur. napose a) vrućica. b) toplice (stara *var. l.* θερμαί). Ktomu

Θέρμη, ἡ, mjesto u Makedoniji, poslije Tesalonika. Adj. otd. Θερμαῖος, 3., na pr. Θ. κόλπος, Term. zaliv, sada zaliv Solunski.

θερμημερίαι, αι (ἡμέρα), *poz.* topli dani, toplo vrijeme.

θερμό-νους, 2. *poet.* topal, žestok, vatren.

Θερμο-πύλαι, αἱ, takođ. samo *Πύλαι* zvane, zapr. toplička vrata, po Leonidinu boju glasovit klanac, koji je jedini prolaz iz Tesalije u Lokridu i pravu Heladu. Bio je poprijeko 60 koračaja širok, ispresijecan rijekama, takođ. zidom presječen i zaklonjen tvrđavom Trahis, udaljenom 40 stadija. Sad je zemlja promijenjena i pijeskom iz onih rijeka naplavljena.

θερμός, 3. (θέρομαι), 1. topal, vruć, vreo; τὰ θερμά a) topli krajevi. b) krajevi s toplim kupeljima. 2. pren. a) u vatri, žestok, strastven, uzbunjen, ἀπό τινος. b) od čega čovjek gori ili ga probija vrućina, za bolove, muke.

θέρμος, ὁ, *poz.* vučji bob, divlja kava, hrana siromašnijih.

θερμότης. v. θερμασία.

θερμ-ουργός, 2. (osn. ἐργ), koji radi žestoko, smjelo, vratolomno.

θέρμω (θέρομαι), 1. akt. grijati, ugrijati, usjati. 2. pas. θέρμομαι, impf. *ep.* θέρμετο, ugrijati se, usjati se, aps. i τινί od čega.

Θερμώδων, οντος, ὁ, 1. rijeka u zemlji Halibljana (Pont) Irisu na istok, s. Termehčaj. 2. rijeka beotska, koja kod Tanagre u Asop teče, s. Laris.

θέρομαι, u prozi samo prez. i impf., *ep.* fut. θέρσομαι, aor. pas. ἐθέρην, konj. θερέω (osn. θερ, lat. *for-nax*, *fur-nus*, stsl. грѣти, горѣти), 1. ogrijati se, grijati se, πυρός na vatri, ἠελίῳ na suncu. 2. izgorjeti, πυρός od vatre (Il. 6, 331).

θέρος, τὸ, gen. εος, ους, *dor.* i *ep.* ευς, dat. θέρεϊ (v. θέρομαι, dakle zapr. kao *aes-tas* toplota), 1. toplo, vruće godišnje vrijeme, ljeto, vrijeme žetvi, (τοῦ) θέρευς, ἐν (τῷ) θέρει, θέρους ὥρᾳ ljeti, τὸ θέρος τοῦτο ovoga ljeta, περιιόντι τῷ θέρει u ljetu kad je prolazilo (bolje nego rkp. περιόντι tečajem ljeta), t. j. pod konac ljeta, κατὰ θέρος καὶ χειμῶνα poslije ljeta i zime (takođ. u plur.), gdje je Tuk., kako se

čini, ljeto računao sa 8, zimu sa 4 mjeseca. U vojnič. smislu: vrijeme, kad se može ići na vojsku, stoga *ἅμα ἦρι τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους* u proljeću budućega ljetnoga polugodišta, ili *περὶ τὸ φθινόπωρον τοῦ θέρους* oko kasne jeseni ove godine. **2.** ljetna žetva, žetva, pren. *δράκοντος ὄφεος θέρος* zmijska sjetva zmajeva.

Θέρσανδρος, ὁ, **1.** sin Polinikov iz Tebe s nadgrobnim spomenikom u Eleji u Misiji, gdje su mu kao heroju prikazivane mrtvačke žrtve. **2.** inače lično ime.

Θερσίτης, ου, ὁ (srod. *θάρσος*, drznik), najružniji Grk pod Trojom, razrok, hrom, gurav, sa svoga pogana jezika na zlu glasu brblavac.

θέσις, εως, ἡ (*τίθημι*), postavljanje, stoga **1.** položaj, *τινός* kojega mjesta, *αὐτάρκη θέσιν κειμένη* imajući neodvisan položaj, *ῥημάτων* red riječî. **2.** postavljanje, davanje zakona, ovdje i u plur. **3.** posinjenje, adopcija, *κατὰ θέσιν* ili *θέσει* (protivno *κατὰ φύσιν, φύσει*). **4.** stavka, postavljena tvrdnja.

θέσκελος, 2. od boga stvoren, samo za stvari, natprirodan, divan. Neutr. sing. kao adv.: *ἔικτο θέσκελον αὐτῷ* (Il. 23, 107).

θέσμιος, 3. i 2. (*θεσμός*), *jon.* i *poet.* zakonit, običajan, *θέσμιόν* (*ἐστι*) pravo je. Supst. *τὰ θέσμια* pravice, običaji.

θεσμο-θέται, οἱ (*τίθημι*), u Ateni od 9 ždrijebom biranih arhona posljednja šestorica, kojima je osob. čuvanje zakonâ bilo povjereno.

θεσμοποιέω, poet. zakone stvarati ili davati.

θεσμός, ὁ (*τίθημι*), *ep.* **1.** Od. 23, 296 *λέκτροιο θεσμός* krevet (od postelje). **2.** poslije: odredba, naredba, uredba, pravo, zakon, običaj, propis, zapovijed, *θ. πυρός* izvjesni red i slijed smolenicâ.

θεσμοφόρια i ***Θεσμοφόρια, τὰ,*** svetkovina božice *Δημήτηρ θεσμοφόρος*, zapr. svetkovina sjetve, stoga i slavljena u mjesecu sjetve. Slavila se u različnim krajevima grčkim, u Ateni pet dana od 9.—13. pijanepsiona, gdje su udate gospođe Demetru i Koru noćnim orgijama i strogim uzdržavanjem slavile. Osob. je strog bio post na drugi dan, *νηστεία*. Nazočnost muževa pri tom bila je zabranjena. Otd.

θεσμοφοριάζω, tezmoforije slaviti.

θεσμο-φόρος, 2. (*φέρω*), zakonosni, pridjevak Demetre, jer je ljude učila ratarstvo i time udarila temelj građanskomu društvu.

θεσμο-φύλακες, οἱ, zapr. stražari zakona, vlast u Elidi.

Θέσπεια, ἡ, i ***Θεσπιαί, αἱ,*** star grad u Beotiji. Stanov. *ὁ Θεσπιάδης*, obič. ***ὁ Θεσπιεύς***, nom. plur. *jon.* *Θεσπιέες*, *at.* *Θεσπιῆς*. Adj. otd. ***Θεσπικός,*** 3.

θεσπέσιος, 3., *poet.* takođ. 2., adv. ***-σίως*** (osn. *θεσ* u *θεός*, i *σεπ, σπ-ε*, reći, u *ἐνέπω* i *ἔσπετε*), rijetko u prozi, **1.** akt. božanski govoreći, božanski navješćujući. **2.** pas. od boga potekao ili nadahnut, stoga **a)** božanstven, *ἄντρον* spilja nimfi, *θεσπεσίῃ* naime *βουλῇ* kao adv. po božjoj odluci, po božjem suđenju (Il. 2, 367). **b)** natprirodan, uzvišen, divan, čestit, čudesan, silan, gorostasan, velik, mnog, *χαλκός* golema množina mjedenog oružja, *φύζα* velika, općena strava, i s asimilacijom *θεσπεσία ὡς ἡδεῖα διαγωγή* neobično ugodan život, i slič. *θεσπέσιον ὡς ἡδύ*, takođ. samo *θεσπέσιον οἷον*.

θεσπῖ-δαής, 2. (*δαίω*), *ep.* silno buktеći.

θεσπι-έπεια, ἡ, *poet.* fem. za neobič. *θεσπιεπής*, koja božanski govori, proriče.

θεσπίζω, fut. *-ίσω* (*dor.* *-ίξω*) i *-ιῶ*, *jon.* inf. fut. *θεσπιέειν*, *jon. poet.* i *poz.* proroštvo davati, proricati, aps. i *τί*, i to *τινί* komu, ili s akuz. s inf. u proroštvu naputiti da i t. d., pren. kao prorok objaviti, navijestiti, *τί*.

θέσπῐς, ιος, akuz. *θέσπιν, ὁ, ἡ, ep.* i *poet.* = *θεσπέσιος*, od božanstva oduševljen ili nadahnut.

Θέσπις, ιδος, ιν, iz Ikarije, savremenik Solonov, kažu da je ditirambima, pjevanim na Dionisovoj svetkovini, dodao i pripovijest i mimsko-orhestično prikazivanje mitâ pa da se je tako sam kao prvi glumac naličenim licem pokazivao (poslije su uvedene platnene obrazine).

θέσπισμα, τὸ (*θεσπίζω*), *jon.* i *poet.* proroštvo.

θεσπιῳδέω, proricati.

θεσπι-ῳδός, 2. (*θέσπις, ᾠδή*), *poet.* i *poz.* božanski pjevajući, bogom nadahnut, proričući, *τέχναι* proroštva, gatanja, *ὀμφαλὸς γῆς* Delfi.

Θεσπρωτοί, οἱ, pelasgičko glavno pleme potonjih stanovnika epirskih. Njihova zemlja, južno primorje, *ἡ* ***Θεσπρωτὶς*** *γῆ*.

Θεσσαλία, *jon.* ***-ίη***, *novoat.* ***Θετταλία, ἡ,*** Tesalija, zemlja u sjevernoj Grčkoj. Stanovnik *ὁ* ***Θεσσαλός,*** *novoat.* svagda ***Θετταλός,*** s osob. fem. ***Θετταλίς, ίδος, ἡ***. Oni sačinjavahu jedan od najvećih narodnih saveza u Heladi te bijahu među sobom nekim savezničkim odnošajem udruženi, ali ga je promijenio Filip makedonski, kojemu su se pridružili (stoga od Demost. nazvani *κατάπτυστοι*), i u čijoj su vojsci kao i u četama Aleksandra Vel. služili kao jahači. Kažu, da su oni koplje (*δόρυ*) pronašli (stoga *Θεσσαλῶν σοχάσματα*) pak se odlikovahu svojim dobrim konjma i svojim konjaništvom. Tamošnje pak žene držahu se za čarobnice, za koje se govorilo da bi mogle s neba skinuti mjesec. Šešir, nalik na kišobran, što su ga nosili osim putnikâ osob. seljaci i pastiri, zvao se po njima *Θεσσαλὶς κυνῆ*. Adj. otd. ***Θεσσαλός,*** 3., takođ. s osob. fem. ***Θεσσαλίς,*** i ***Θεσσαλικός*** ili ***Θετταλικός,*** 3. Zapadni kotar zemlje na Pindu zvao se *jon.* *ἡ* ***Θεσσαλιῆτις*** *γῆ*, *at.* *Θεσσαλιῶτις*.

Θεσσαλονίκη i ***Θεττ., ἡ,*** **1.** kći kralja Filipa,

žena Kasandrova, mati Antipatrova. 2. po njoj prozvan znamenit makedon. grad Tesalonika na Termajskom zalivu, s. Saloniki. Stanov. ὁ **Θεσσαλονικεύς**, έως.

Θεσσαλός, ὁ, 1. sin Heraklov. 2. četvrti sin Pisistratov, koji se inače zvao Hegesistrat. 3. sin Kimonov. 4. inače lično ime.

Θέστιος, ὁ, sin Aresov ili Agenorov, kralj u Etoliji, otac Ledin, Altejin i dr.; stoga **Θεστιάς**, άδος, ἡ, kći Testijeva, dakle 1. Leda (Eur., Teokr.). 2. Alteja (Esh., Ov.).

Θεστόρειος μάντις zove se Kalhas kao sin Testorov.

Θεστορίδης, ου, ὁ, sin Testorov, 1. = Alkmeon. 2. = Kalhas.

θεσφατη-λόγος, 2. *poet.* proričući. Od

θέσ-φᾰτος, 2. (θεός [od θϝεσός] i φᾰτός, v. φημί), 1. *ep.* i *poet.* od boga objavljen, prorečen ili određen, aps. i τινί komu, također. s dod. χρησμοῖσιν ili ἀδύτων ὕπο t. j. iz zemaljskoga ždrijela, mjesta proročkoga, stoga kao supst. **θέσφᾰτον**, τὸ, *fātum*, božje određenje, proricanje, proroštvo. 2. (φατός od φᾰ, φαίνω), *ep.* od boga stvoren, koji od njega dolazi, ἀήρ.

θετέον, v. τίθημι. Odatle i θετέος, 3. koga treba postaviti.

Θετίδειον, τὸ, mjesto u Tesaliji između novog i starog Farsala. Od

Θέτις, gen. ιδος, dat. Θέτι mj. ι, akuz. ιν, vok. Θέτι, ἡ, Tetida, morska božica, kći Nerejeva, žena Pelejeva, mati Ahilejeva. Ona nastava u dubini morskoj (ἁλοσύδνη t. j. *mari nata*) i to blizu zemlje trojanske.

θετός, 3., adj. verb. od τίθημι, 1. zapr. postavljen, metnut. 2. primljen, θ. παῖδα ποιέεσθαι koga posiniti.

Θευ- u *eol.* i *jon.* imenima = Θεο-.

Θεύθ, ὁ, egipat. bog Thot (Dhuti), bog mjeseca, mjere, napose mjerenja vremena, pisma i svake nauke; njegova sveta ptica bijaše ibis. Grci ga izjednačivahu sa svojim Hermesom.

I. **θέω**, *ep.* **θείω**, impf. iterativ. obl. θέεσκον, fut. θεύσομαι (osn. θεϝ), trčati, hitjeti, juriti, a) za žive stvorove, koje aps. i s dodacima, kao ταχύ, ὑπὸ σπουδῆς, δρόμῳ, koje τὴν ὁδόν na cesti, također. τὴν συντομωτάτην, πολέος πεδίοιο preko polja ravna, ποσί nogama, μετά τινα za kim hitati, εἴς, ἐπί τινα ili τι do čega ili koga, preko čega, ἐπί τινα također. prema komu, i πρός τι na što nasrnuti, περί τινος oko čega utrkivati se, nadbijati se, bilo brzim trčanjem, ili uop. za što izlagati se pogibli, i to sa i bez τὸν δρόμον, na pr. περὶ τοῦ παντός zalaziti u najveću pogibao. U part. s drugim glagolima znači: brzo, hitro, ἦλθε θέων dođe trčeći, t. j. hitro. b) za stvari (na pr. za rub štitnoga oboda), optjecati, trčati, letjeti, κατὰ κῦμα, κατ' οὖρον prema valu ili prema struji, povoljnim vjetrom (za lađu), ἀπὸ χειρός iz ruke izletjeti, ἀνὰ νῶτα po leđima ići (Il. 13, 547).

II. θέω, *buk.* jasno svjetlucati se, sjati se (Teokr. 25, 49).

θεωρέω, θεωρήσω i t. d. (θεωρός), 1. gledati, motriti, razgledati, vidjeti (vojnič. pregledavati) (N. T. također. opaziti); pred očima imati, prosuđivati, promisliti, na što paziti, τί i τινά, ovo potonje također. s part. gledati, kako netko i t. d., (N. T. također. τί sa sl. part. ili ὅτι), i to παρά τινι kod koga, ἔν τινι u ili na čem, πρός τι prema čemu, također. s neupr. upit. rečen. U part. θεωρεῖσθαι πρός τινα porediti se s kim. (N. T. također. pamtiti, razumjeti.) 2. napose: biti gledalac kod svečanosti, svetkovinâ, javnih igara, ići na svetkovinu, biti poslanik na svečanosti, biti na čelu žrtvenih društava (Dem. 28, 265), također. poslanike k svečanosti slati, koje aps., koje τί nešto gledati, εἴς τι na što ići, ili ἐν τοῖν ὀβολοῖν u glumištu sjediti na običnom mjestu za 2 obola. Otd.

θεώρημα, τὸ, 1. gledano, prizor. 2. poučak.

θεωρητήριον, τὸ, *poz.* mjesto za gledanje, gledalište, tribina.

θεωρητικός, 3. koji se bavi duševnim razmatranjem, teoretski, spekulativan, protivno: praktičan, na pr. državnik; ἡ θεωρητική (*sc.* ἐνέργεια), spekulacija.

θεωρία, *jon.* -ίη, ἡ (θεωρέω), 1. gledanje, razmatranje, aps. razgledanje, κατὰ θεωρίης πρόφασιν s namjerom da vidi svijet; radost, užitak gledanja, slast za oči (N. T. također. gledano, prizor); duševno naučno obrađivanje, znanost, nauka; spoznanje ili teorija (protivno: praksa). 2. napose: svečan ophod, svečana povorka, kako su ih države u mjesta srodna po plemenu slale, da bi i one njihove svetkovine slavile i s njima bogu žrtvovale, ἡ Ὀλυμπίαζε θ. svečani ophod u Olimpiju; ili također. svečano poslanstvo, žrtvena povorka, poslanstvo (sa zborovima), koje je svake godine iz Atene išlo na otok Del u spomen Tesejeva putovanja na Kretu, gdje se radilo o tom, da se Apolon, Artemida i Latona kao za natjecanje slave. Takvim svečanim povorkama pridružili bi se osim pravoga poslanstva također mnogi drugi građani, tako da su često bile slične današnjim časnim poklonstvima (proštenjima). A tako se zove i svaka svečanost s ophodima, zborovima i drugim sjajem za gledanje.

θεωρικός, 3. koji svečanosti pripada, stoga τὰ θεωρικά novci za svečanosti, glumište (na glavu po 2 obola, ali kod više dana i više), koji su se od Periklova vremena samo siromašnijima isplaćivali i naknađivali, da mogu i oni slaviti Dionisije i druge svetko-

vine, gdje je bilo što vidjeti (glumište) i gdje su se častili. Zato su se poslije uzimali višci one blagajne, što je zapravo bila određena za ratovanje. Zato je bilo postavljeno osobito poglavarstvo, ὁ περὶ τῷ θεωρικῷ t. j. predstojnik blagajne za svečanosti. Istom g. 339. pr. Is. (Ol. 110, 2) pošlo je Demostenu za rukom, da tu uredbu dokine.

θεωρίς, *ίδος, ἡ, ναῦς*, svečana lađa, na kojoj se svečano poslanstvo, *θεωρία*, svake godine vozilo na Del. Služila je i zato, da u ime države donese ili odnese poruke i novaca. Takođ. za čamac Haronov.

θεωρός, *ὁ* (kor. *θαν, θαϝ*, odakle *θαϝορός*, *dor.* *θεαρός*), gledalac, **1.** osob. svečani poslanik, t. j. poslanik srodne države, koji je dobio nalog, da u njezino ime kao gledalac učestvuje kod osobitih starih plemenskih svetkovina, svečanostî ili igara. Takva su se poslanstva slala poglavito iz naseobina u matice i obrnuto. **2.** od države k proročištu poslani, *θεωροὶ ἀφικνούμενοι* kad dolaze proročišta radi, uop. poklonik. Takođ. kao adj. s *ἀνήρ* spojen. **3.** *οἱ θεωροί* nadzorno poglavarstvo u Mantineji; isp. *θεαροί*.

θεώτερος, v. *θεῖος*.

Θῆβαι, *αἱ*, dat. *Θήβησιν*, *poet.* **Θήβη**, *ἡ*, **1.** Teba, najznamenitiji grad u Beotiji na Izmenu, slavan sa svojih kola, svoga frulanja, ali ne s obrazovanosti svojih stanovnika, postojbina Dionisova, zato *Βακχία* zvan, sa 7 vrata, od Kadma sagrađen, od Amfiona raširen, od Aleksandra Vel. g. 335. razvaljen, s. selo Thiva. Adv. **Θήβηθεν**, od T., **Θήβησιν** (*-ησιν*), u Tebi, **Θήβασδε**, *poet.* mj. *εἰς Θήβας*, u Tebu. Adj. **Θηβαῖος**, 3., akuz. plur. fem. takođ. **Θηβαΐας**, tebanski, supst. Tebanac, stanovnik tebanski; osob. fem. **Θηβαΐς**, *ΐδος*, kraj tebanski, ali takođ. natpis jedne epopeje. **2.** stari glavni grad gornjega Egipta (*Θηβαΐς, ΐδος, ἡ*) na Nilu, poslije zvan *Διὸς πόλις*, glasovit sa svoga hrama Amonova (t. j. Zeusova, kojega se razvaline sada zovu Umebeda, i gdje se u blizini nahodi topli sunčani izvor, koji sačinjava jezerce) i sa svoje veličine i bogatstva; *ἑκατόμπυλος* zvao se poradi mnogih pilona = ulazâ u hram; razvaline toga 140 stadija velikoga, od Kambisa oplijenjenoga, grada razasute su u 4 sela: Karnak, Luksor, Gurnu, Medinet-Abu. Adj. otd. **Θηβαιεύς**, gen. *έος*, **Θηβαῖος** i **Θηβαϊκός**, 3., na pr. *νομός, ὁ* **Θηβαῖος**, stanovnik Tebe. **3.** grad i kraj (*Θήβης πεδίον*) u Troadi ili Misiji na gori Plaku, stoga zvan *ὑποπλακίη*, negda od Ahileja razvaljen, zavičaj Andromahin, s. Lugia Hamam s ljekovitim izvorima, blizu mora.

Θήβη, *ἡ*, **1.** *Θῆβαι* u Beotiji. **2.** u gornjem Egiptu. **3.** u Misiji (*Θήβης πεδίον*). **4.** kći Asopova i žena Zetova. **5.** kći Jasonova i žena Aleksandra Ferskoga. **6.** inače lično ime.

θηγάνη, *ἡ*, *poet.* brus. Pren. podraživanje. Od

θήγω, *θήξω, ἔθηξα, τέθηγμαι, θηκτός*, s *poet.* spor. obl. **θηγάνω**, **1.** akt. brusiti, oštriti, *τί*, pren. podbadati, nadražiti, hrabriti, razjariti, *τί*, i to *εἴς* i *ἐπί τι*, u pas. *γλῶσσα τεθηγμένη* oštar jezik. **2.** med. sebi što (*τί*) oštriti.

θηέομαι, v. *θεάομαι*.

θήης, v. *τίθημι*.

θηητήρ, θηητός, v. *θεατής, θεατός*.

θήιον, *τὸ*, v. *θεῖον*.

θηκαῖος, 3. *jon.* koji služi za grobnicu, *οἴκημα* grobnica, raka, kako se još nahode u Egiptu osob. usječene u libijske gore i divno urešene.

θήκη, *ἡ* (*τίθημι*), posuda, kovčeg, škrinja, pretinac, ormar, *ἡ τοῦ χρυσίου θ.* ormar za zlato; takođ. nožnice. Napose: mrtvački lijes, grobnica, grob, grobni humak, raka (kako su bile u Egiptu obične), pače takođ. način pokopavanja, pogreb, kao *τάφος* = *ταφή*.

θηκτός, 3., *poet.* adj. verb. od *θήγω*, brušen, naoštren, oštar.

θηλάζω i med. *-ομαι*, **1.** dojiti. **2.** sisati.

θηλασμός, ὁ, *poz.* sisanje.

θηλέω, *ep.* = *θάλλω*, zelenjeti se, cvjetati.

θηλή, ἡ, dojka, sisa, i u plur.

θηλυ-γενής, 2. (*γένος*), *poet.* ženskoga roda, ženski.

θηλυδρίας, *poz.*, *jon.* *-ίης, ου, ὁ*, koji se vlada kao žensko, prelac (Her. 7, 153).

θηλυκός, 3. *poz.* = **θῆλυς**.

θηλυ-κρατής, 2. *poet.* koji ženama vlada.

θηλυ-κτόνος, 2. *poet.* koji ženskom rukom ubija.

θηλυ-μίτρης [ῐ], *ου, ὁ*, *poz.* kukmonoša, koji žensku kapu nosi (v. *μίτρα*).

θηλύ-μορφος, 2. (*μορφή*), ženskoga lika, stasa.

θηλύ-νους, 2. *poet.* ženski, ženske ćudi, ženskoga mišljenja.

θηλύνω, *ἐθήλυνα, τεθήλυμμαι* (*-υσμαι*), *ἐθηλύνθην* (*θῆλυς*), **1.** akt. *poet.* ženskim učiniti, pren. umekšati, u pas. moj se govor umekšao, od Tekmesina nagovaranja (Sof. Aj. 651). **2.** med. pokazati se kao žensko; *buk.* gizdati se.

θηλύ-πους βάσις, *poet.* stupaj ženske noge.

θῆλυς, *θήλεια*, *jon.* *θήλεα*, *θῆλυ*, 3., takođ. često 2. (k *θάω, θῆσθαι, θηλή*, lat. *fēlare, fēmina* = *θημένη*), **1.** *ep.* vlažan, mokar, *ἐέρση* (Od. 5, 467). **2.** zapr. dojeći, ženski, ženskoga roda, pače i kao pridjevak od *γυνή*, protivno *ἄρρην, ἀυτή* ženski glas, *νοῦσος* bolest u Skitâ, koja je sastojala u gubitku muževnosti i prihvaćanju ženskih osobina; supst. *ἡ θήλεια* ženka od životinja, na pr. kokoš, *τὸ θῆλυ* ženski rod; pren. ženski, mekoputan, u neutru *θῆλυ* žensko, slabo držanje. Komp. *ep.* *θηλύτεραι θεαί* ili *γυναῖκες* slabije, naprema muškomu rodu.

θηλύ-σπορος, 2. *poet* kao žensko rođen, ženski.

θηλύτης, ητος, ἡ (θῆλυς), ženski način, ženstvo, u plur. ἐσθήτων u haljinama, noševu.

θηλυ-τόκος, 2. *poz.* i *bulc.* ženske mlade rađajući.

θημών, ῶνος, ὁ (τίθημι), *ep.* gomila, hrpa, rujaga, kamara.

θήν, *ep.* enklit. čestica kao u prozi δήπου, takođ. iron. θήν που, valjada, jamačno, ἦ θην valjada zacijelo, οὔ θην teško, οὔ θην δή valjada nikako.

θηοῖο, opt. od θηέομαι.

θήομεν, v. τίθημι.

θήρ, θηρός, ὁ, i **θηρίον**, τό (lat. *fer-a*), zvijer, a) divlja zvijer, katkad s ἄγριος i slič. spojeno, grabežljiva zvijer, pren. nagrda, grdosija, nepodoba, na pr. za Kerbera (ἀνικάτου θηρός) i Kentaure, ili takođ. za ljude, odljud. 2. životinja, takođ. pitoma, ἄφοβος; ratni slonovi; uop. stvor, i o čovjeku.

θήρα, *jon.* **θήρη**, ἡ (θήρ), 1. lovljenje, lov, također lovni posao, θήραν ποιεῖν ili ποιεῖσθαι loviti, τινός zvijer, pren. živo traženje, teženje (Plat. Gorg. 500 D), gramženje, hvatanje čega ili koga (τινός), θήραν ili θήρας ἔχειν, ποιεῖσθαί τινος ili ἐπί τινα loviti nešto, uloviti, živim nastojanjem polučiti. b) *abstr. pro concr.* lovni plijen, lov, lovina, i u plur., πτηναὶ θῆραι krilata lovina, za ptice; pren. za ulovljenoga neprijatelja: lov.

Θήρα, *jon.* **Θήρη**, ἡ, 1. jedno od Sporadskih ostrva, s. Santorin; stanov. οἱ Θηραῖοι. 2. grad u Kariji (Arijan).

θηρ-αγρέτας, ὁ, *poet.*, i **θηραγρευτᾱς** (-αγρευτής), *poet.* lovac.

θήραμα, τό, lovni plijen, lov, u pravom smislu, i pren.: cilj.

Θηρα-μένης, ους, ὁ, 1. iz Keosa, sin Hagnonov, filozofski obrazovan, političkim razborom i rječitošću odličan, ali inače beznačajan čovjek (ὁ Κόθορνος), koji je g. 411. demokraciju srušio, zatim trijerarh bio kod Arginusâ i najposlije postao jedan od tridesetorice u Ateni. Kritija ga dade pogubiti. 2. inače lično ime.

θηράσιμος, 2. *poet.*, vrijedan da se lovi, na nj teži.

θηρᾱτέος, 3., adj. verb. za θηράω, koga treba loviti, hvatati, tražiti, dobiti.

θηρᾱτικός, 3. koji lovu pripada, lovni, lovački, τὰ θηρατικὰ τῶν φίλων vještina steći prijatelje.

θήρᾱτρον, τό, sprava za lov, zamka, mreža, i u pren. smislu.

θηράω, θηράσω, ἐθήρασα, τεθήρακα, ἐθηράθην, med.-pas. **θηράομαι** i t. d., *jon.* **θηρέομαι**, i u *at.* obič. **θηρεύω**, θηρεύσω, ἐθήρευσα, τεθήρευκα, ἐθηρεύθην (θήρα), loviti, lov upriličiti, u lov ići, uloviti, uhvatiti, zarobiti, pren. hvatati, loviti, za čim ići, nadmudriti, napasti, zasjedati, vrebati, aps. ili τινά, τί, i to τινί čim, ali i za koga.

θήρειος, 2. (θήρ), divlji, zvjerski, βία sila grdosijâ (Kentaurâ), θήρεια naime κρέα divljač.

θήρευμα, τό, *poet.* = θήρα.

θήρευσις, εως, ἡ, lovljenje.

θηρευτής, οῦ, **θηρητήρ**, ῆρος, *ep.* i **θηρήτωρ**, ορος, *ep.* (θηρεύω, θηράω), ὁ, 1. adj. loveći, vješt lovu. 2. supst. lovac, u pravom i pren. smislu.

θηρευτικός, 3. koji se lova tiče, lovački.

θηρεύω, v. θηράω.

θηρητήρ i **-ήτωρ**, v. θηρευτής.

Θήρη, ἡ, v. Θήρα.

Θηρικλῆς, έους, ὁ, glas. korint. umjetnik u glini i drvu oko g. 420.; po tom Θηρίκλειος, ον, ime finim, crno lakiranim trbušatim posudama za piće i miješanje, urešenim životinjskim likovima ili lišćem, κύλιξ, φιάλη, κρατήρ, ποτήριον, ὄργανον; poslije takođ. od plemenite kovine i stakla pravljene.

θηριομαχέω, *poz.* (-μάχης), sa životinjama boriti se.

θηρίον, τό, v. θήρ. Otd.

θηρι-ώδης, 2., adv. **-ῶδῶς** (εἶδος), 1. bogat životinjama, pun divljih životinja, θηριωδέστατον τῶν ὀρέων najdivljiji dio gore, gdje ima najviše zvjeradi, napose ἡ θηριώδης zemlja bogata zvjerinjem, naime Libija, onaj dio Afrike, koji se sada zove Biledulgerid. 2. poput divljih zvijeri, životinjski, zvjerski, divlji.

θηρίωσις, ἡ, *poz.* preobrazba u životinju.

θηροβολέω (kao od θηρο-βόλος), *poet.* zvijeri ubijati, τινί čim.

θηρο-κτόνος, 2. *poet.* koji zvjerad ubija; lovac, lovica.

θηρο-μιγής, 2. *poz.* sa zvijerima pomiješan, pren. za viku: smeten.

θηρο-τρόφος, 2. (τρέφω), *poet.* koji zvijeri hrani, zvjerad gaji. (Ali θηρότροφος, 2. koji se zvijerima hrani.)

θηρο-φόνος, 2. i 3. *poet.* = θηροκτόνος.

Θήρων, ωνος, ὁ, 1. sin Enesidemov, od Pindara slavljeni tiran agrigentski g. 487.—472. pr. Is., s Gelonom pobjednik kod Himere. 2. inače lično ime.

θής, θητός, ὁ (k θη, θεῖναι, συνθεσία *condicio*), kao adj. s ἀνήρ i kao supst., najamnik, nadničar, koji po pogodbi radi, siromašni slobodni ljudi, koji nemaju zemlje pak bogatoj vlasteli za nadnicu rade kao robovi. Napose po Solonovu ustavu četvrti i posljednji neoporezovani razred, τέλος (isp. θητικός). Oni bi u ratu služili samo kao lako oružani i na moru kao pomorski vojnici. Smjeli su dolaziti u narodnu skupštinu i u porotne sudove, a Aristid ih je i inače izjednačio s njihovim sugrađanima.

θησαίατο, v. θεάομαι.

θησάμενος, **θήσατο**, v. θῆσθαι.

θησαυρίζω (θησαυρός), metati u riznicu, t. j.

pobirati, skupljati ili spravljati, sahraniti, osob. nešto skupocjeno, τί i to ἔν τινι u čemu, παρά τινι kod koga, i za mumije, jer su ih držali za skupocjeno porodično vlasništvo. N. T. τινί komu, θησαυροὺς ἑαυτῷ. (Takođ. kao med.) Otd.

θησαύρισμα, τὸ, *poet.* skupljeno, zaliha.

θησαυρο-ποιός, ὁ, koji skuplja. Od

θησαυρός, ὁ (osn. θη, τίθημι), **1.** mjesto za spremanje, sprema, klijet, riznica, blagajnica (Ksen. An. 5, 3, 5), kakvih su mnoge helenske države imale u Delfima i u Olimpiji za spremanje i čuvanje svojih zavjetnih darova i svetih posuda; kovčeg blaga, ormar novaca, sa i bez χρημάτων (Her. 9, 106). **2.** nagomilano, spremljeno, zaliha, kućno imanje, položeno blago, zaklad, pren. kao naše »blago« za sve što je dragocjeno i skupo, sladak plijen (Sof. Ant. 30), ἱκτήριος obilje milosti, takođ. s gen. kao χρυσοῦ, τιμῶν i slič., ἄνθρακες (žeravice) ὁ θ. *sc.* γέγονε poslovica za prevarene nade. **3.** blago, milje, personif.

Θησεύς, έως, *ep.* ῆος, *jon.* έος, akuz. έα (τίθημι, osnivač), Tesej, jonski i osob. atički narodni heroj, sin Etrin i Egejev, ili Posidonov, kralj u Ateni, koji je Minotaura u Kreti ubio i ujedinjenjem građana atičkih u jedno mjesto potonju veličinu atensku osnovao. Umr'o je u Skiru. Njegove je kosti Kimon donio u Atenu, gdje su mu na sjeverozapadu grada sagradili divan hram (**Θησεῖον**). Sinovi su mu bili Akamas i Demofon (Θησέως κόροι), ali se i Atenjani zovu **Θησεῖδαι,** potomci Tesejevi (Sof. OC. 1066.), a Atika **Θησηὶς χθών.**

θῆσθαι, inf. prez. med. epskoga defekt., od kojega dolaze još 3. sing. i part. aor. med. **θήσατο** i **θησάμενος** (isp. θηλή, τιθήνη, lat. *fēlare*), sisati, musti, γυναῖκα θήσατο μαζόν sisao je na sisi žene.

θῆσσα, ἡ, fem. za θής, *poet.* kao adj. nadničarski.

θητεία, ἡ (θητεύω), služba za platu.

θητέρᾳ, kraza mj. τῇ ἑτέρᾳ.

θητεύω (θής), sluga, nadničar biti, za platu raditi ili služiti, takođ. s dod. ἐπὶ μισθῷ, aps. i τινί i παρά τινι kome i kod koga.

θητικός, 3. (θής), koji od nadničarâ sastoji, nadničarski; τὸ θητικόν (sa i bez τέλος), poreza najnižega Solonova poreznoga razreda, τὸ θ. τελεῖν plaćati tu porezu, t. j. pripadati najnižemu poreznomu razredu, v. θής.

Θήχης, ὁ, gora u Pontu na Parijadru između Erzeruma i Trapezunta, s. Tekijeh.

θήω, v. τίθημι.

-θι, dometak za tvorenje adverbijâ, koji označuje, da nešto jest na kojem mjestu ili i u koje vrijeme, na pr. αὐτόθι.

θιασεύω, *poet.* **1.** akt. **a)** u bakhovsko kolo (θίασος) uvesti ili primiti. **b)** u takvom kolu biti, plešući hoditi, χοροῖς u kolu. **2.** pas. svečanim osjećajem zadahnut biti, ψυχὰν ὁσίοις καθαρμοῖς u duši kod pobožnoga čišćenja (misterijâ). Od

θίασος, ὁ, **1.** svečani zbor bakhanata. Kod Bakha samoga sastoji se ponajprije od silenâ, satirâ, bakhanticâ, nimfâ, menadâ, kentaurâ, muzâ i t. d.; zatim ga povećavaju osob. žene, koje ogrnuvši okrvavljenu kožu od košute (νεβρίς) i noseći u ruci θύρσος, noću obasjane sjajem zubalja i kličući »euoe« uza zaglušni zvek bakhovske glazbe kolo igraju ili raspuštenom kosom zagonačke oblijeću. **2.** u drugim misterijama ophodi, u kojima bi ljudi koprom ili topolovim listom ovjenčani po ulicama obilazili, držeći u rukama pitome zmije, plešući i kličući εὐοῖ σαβοῖ. **3.** svečano društvo, koje se pod zaštitom kojega božanstva skupljalo na žrtve i žrtvenu gozbu. **4.** uop. savez, društvo za uzajamno podupiranje ili za kakav posao, udruga, ili za zabavu; εἶναι τοῦ θιάσου τινός pripadati čijemu društvu.

θιασώτης, ου, ὁ, *poet.* član kojega θίασος-a; osob. u slavu Bakhovu, član Bakhova kola.

Θίβρων, ωνος (Θίμβρων), Spartanac, u Aziji se bori protiv Perzijanaca g. 400., pao g. 392. u boju sa satrapom Strutom.

θιγγάνω, fut. θίξομαι (θίξω), aor. 2. ἔθιγον (kor. θιγ, lat. *fi-n-go, figulus*), dotaći, dirati, pograbiti, spopasti, zagrliti, takođ. pogoditi; crpsti, grabiti; upustiti se sa ženom, imati bračnu zajednicu, pren. uop. nečim baviti se, koje aps., koje τινός, a to i u θίγω τί σου; hoću li te se malo (τί) dotaknuti?; u Sof. μηδ' ἃ μὴ ἔθιγες ποιοῦ σεαυτῆς gdje se nijesi rukom dotakla, ne prisvajaj sebi djela, pripada akuz. podjedno na ποιοῦ σεαυτῆς. Rjeđe πρός τι dotaći se čega, do čega doprijeti, i to τινί čim, διά τινος kroza što. N. T. (kao jevr. *nāgah*) silovati, ozlijediti, τινός.

θιν-ώδης, 2. *poz.* pjeskovit. Od

θίς, θινός, ὁ, *ep. jon. poet.* i *poz.*, hrpa, gomila, osob. hrpa pijeska na moru, morski pijesak, pržina, prud, uop. obala, žal, ali također pijesak na dnu morskom, u pustinji, dakle uop. gomila pijeska.

Θίσβη, ἡ, *poz.* **Θίσβαι,** αἱ, grad u Beotiji na Helikonu s lukom, kod sadašnjega Kakosija.

θλάω (osn. θλασ), fut. θλάσω, aor. ἔθλασα, *ep.* σσ, perf. pas. τέθλασμαι, *ep.* zgnječiti, razmrskati, razbiti, τί (Il. 12, 384).

θλίβω, ἔθλιψα, τέθλιμμαι, ἐθλίφθην i ἐθλίβην [ι, ali ῑ u aor. 2. pas.], (*buk.* φλίβω, lat. *fligo*), **1.** akt. i pas. tiskati, dropiti, pren. pritijesniti, skučiti, mučiti, aps. i τί, i to τινί čim. N. T. ὁδὸς τεθλιμμένη uski, tijesni put. **2.** med. *ep.* sebi što (τί) rastrti, razmrviti, otrti. Otd.

θλῖψις i **θλίψις**, ἡ, N. T. ugnjetavanje, muka, τῆς καρδίας tjeskoba.

Θμουΐτης νομός, u donjem Egiptu, s glavnim gradom Tmuis, s. razvaline kod Tel-Tmaja.

θνᾱτο-γενής, 2. *dor.* = θνητογενής.

θνᾱτός, v. θνητός.

θνήσκω, pravilnije **θνῄσκω** pis. (osn. θαν i θνᾰ, θνη), *al*. fut. θᾰνοῦμαι, aor. 2. ἔθᾰνον, perf. τέθνηκα, part. τεθνηκώς, ότος, i pored toga τεθνάτην, τέθνᾰμεν, τεθνᾶσι, ἐτέθνᾰσαν, optat. τεθναίην, imper. τέθνᾰθι, -άτω, inf. τεθνάναι, part. τεθνεώς, ῶσα, ός, i od perf. fut. 3. τεθνήξω (*poz.* τεθνήξομαι), adj. verb. θνητός, ktomu *ep.* (i *jon.*) fut. θανέομαι (2. sg. *jon.* θανέαι), θανέεσθαι, θανεύμενος, aor. konj. 3. sg. θάνῃσι, inf. θανέειν, perf. part. τεθνηώς (τεθνειώς), ῶτος i ότος, fem. τεθνηυῖα, **mrijeti**, pogibati, ubijen biti, smrću kažnjen biti, u boju pasti, i: umirati, biti na samrti, i u fut. θανοῦμαι htjeti umrijeti, i τεθνήξω bit ću mrtav, u perf. biti mrtav (ali τεθνάναι takođ. umrijeti), part. pokojni, mrtvac, mrtvi, stoga τεθνηκὼς νεκρός ubijeni mrtvac, često s glagolima εἶναι, κεῖσθαι, οἴχεσθαι i dr. spojeno za opisivanje. Pren. propasti, ginuti, obamr'o sam, koje aps., koje ὑπό, πρός, ἔκ τινος od koga, takođ. ὑπὸ χερσί τινος čijom rukom biti ubijen, koje τινί **a)** čim ili od šta umrijeti, οἰκτίστῳ θανάτῳ najjadnijom smrću umrijeti; pren. i zbijeno, δέει τινά od straha pred kim umirati. **b)** λόγῳ, μηχαναῖσι po kazivanju, po lukavoj izmišljotini mrtav biti. **c)** čijom žrtvom pasti, platiti mu glavom, ili pren. za koga mrtav biti, t. j. više ne biti, ali Sof. El. 1152 τέθνηκ' ἐγώ σοι po tebi sam gotovo mrtva, i ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ τέθνηκεν moj je život otišao k mrtvima, otkad je Kreon smrtnu kazan oglasio; koje ἐπί τινι čega radi poginuti. N. T. pren. o duhovnoj smrti, ζῶσα τέθνηκε.

θνητο-γενής, 2. (γένος), *poet.* smrtna roda (gen), smrtan.

θνητο-ειδής, 2. poput smrtnih, smrtan.

θνητός, *dor.* **θνᾱτός**, 3., *poet.* takođ. 2., zapr. adj. verb. od θνήσκω, **1.** s m r t a n, čovječji, koji potječe od smrtnikâ, ἔργματ' οὐ θνητά djelo, koje ne potječe od smrtnika, θνατὰ φύσις ἀνέρων smrtno biće = φύσις θνατῶν ἀν. Komp. θνητοὶ μᾶλλον koje je lakše ubiti. S u p s t. ὁ θνητός smrtnik, čovjek, τὸ θνητόν **a)** smrtno, protivno božanstvu. **b)** živo biće, koje mora umrijeti, stvor; θνητά smrtno, što smrtnicima dolikuje, μὴ θνητὰ φρονεῖν oholiti se. **2.** *poet.* takođ. u m r' o, m r t a v.

θοάζω (θοός), *poet.* samo prez. i impf., **1.** t r a n z. brzo micati, brzo kretati, p o s p j e š i t i; θοάζων τὸ μεῖον κρεισσόνων κρατύνει burno krećući neznatnijim vlada silnijim. **2.** i n t r. brzo micati se, j u r i t i. **3.** *poet.* = θάσσειν, sjediti; ἕδρας τάσδε na ovim stubama (Sof. OT. 2).

Θόανα, τά, grad u Kapadokiji, Tijana na Tauru, s. Kilisa-hisar (Var. Δάνα).

Θόας, αντος, **1.** sin Boristenov, mitski kralj u Tauridi, kod kojega je Ifigenija bila svećenica Artemidina. **2.** sin Dionisov i Arijadnin, kralj na Lemnu, kod općega ubijanja muškaraca od svoje kćeri Hipsipile sakrit i zatim od žena nađen i ubijen. **3.** sin Andremonov, vođa Etolaca pod Trojom. **4.** satrap u Gedrosiji za vrijeme Aleksandrovo. **5.** inače lično ime.

θοἰμάτιον, τὸ = τὸ ἱμάτιον, v. r.

θοίνᾱμα, τὸ (θοινάω), *poet.* gozba.

θοινᾱτήρ, ῆρος, ὁ (θοινάω), *poet.* koji gozbu daje, domaćin.

θοινατήριον, τὸ, *poet.* = θοίνη.

θοινάτωρ, ορος, ὁ, *poet.* koji se gosti, gost.

θοινάω, θοινήσω, *dor.* θοινάσω i t. d., *ep.* i *poet.* koga č a s t i t i, g o s t i t i, τινά i δεῖπνον = δειπνίζειν, stoga δεῖπνον θοινᾶν τινά τινι koga čim dvoriti; pas. θοινηθῆναι nahranjen, pogošćen biti.

θοίνη, *dor.* **θοίνα**, ἡ (srodno lat. *fūnus*, daća?), g o z b a, pren. uživanje, veselje.

θολερός, 3. (θόλος, ὁ, glib), g l i b a v, b l a t a n, k a l j a v, k a l a n, mutan, o vodi, pren. θ. χειμών mutna bura strasti (Sof. Aj. 207); takođ. o zraku.

θολία, ἡ, *buk.* ženski šešir protiv žege.

θολοειδής, 2. *poz.* nalik na trulo ili kube, okrugao. Od

θόλος, ἡ, zapr. nešto okruglo, stoga **a)** o k r u g l a z g r a d a s trulolikim krovom, u Odiseji uzgredna zgrada između kuće i dvorišnoga zida, za spremanje oruđa, ropotarnica. **b)** u Ateni okrugli dom, gdje su pritani veći dio dana provodili, žrtvovali i na državni trošak jeli.

θολόω, *poet.* mutiti, uznemirivati.

I. **θοός**, 3. (mj. θοϝός od θέω), adv. **-ῶς**, *ep.* i *poet.* b r z, h i t a r, δαίς brzo gotov ručak, i to prolept., tako da brzo bude gotov, slič. θοὰν νύμφαν ἄγαγες mj. θοῶς, i *per hypallag.* θοὸν εἰρεσίας ζυγὸν ἕζεσθαι sjedati na brzoveznu veslarsku klupu, mj. ζυγὸν θοῆς εἰρ. Napose **a)** o bojniku: svagda spreman, hitar u boju, oružan, hrabar. **b)** o noći: h i t n a, jer u južnim krajevima noć brzo nastaje, bez dugoga sumračja. Adv. **θοῶς**, brzo; odmah, naskoro.

II. **θοός**, 3. *ep.* šiljat, νῆσοι. Otd.

θοόω, aor. ἐθόωσα, *ep.* zašiljiti, zaoštriti, ἄκρον sprijed.

θόρε, **θορεῖν**, v. θρῴσκω. Otd.

θορή, ἡ, *jon.* i **θορός**, ὁ, *jon.* muško sjeme, *semen genitale.*

Θορίκιος πέτρος sasvim nepoznata pećina kod Sof. OC. 1595, ne isto što

Θορικός, ὁ, naime δῆμος, mjesto i općina na istočnoj obali atičkoj, pripadajući akamant-

skomu plemenu (*φυλή*), sada razvaline kod Terika.

Θόρναξ, *ακος, ὁ,* gora sjeverno od Sparte, sada gora kod Paulejka.

θορνύομαι, dep. med. *jon.* (= *θόρνυμαι* od *θρώσκω*), pariti se (o zmijama).

θορός, v. *θορή.*

θορυβάζω, N. T. uznemirivati; med. mučiti se, posla imati.

θορυβέω (*θόρυβος*), 1. akt. a) bučati, tarlabukati, gungulu praviti ili uzrokovati, vikati, napose isto tako: svoje nedopadanje glasno očitovati (*ἄλλα καὶ ἄλλα* naizmjence tarlabukati), *ἐπί τινι* ili *τινί* pri čem, ili sa sl. *ὡς* i indik. ili part. fut., kao i: pljeskati, glasnim povlađivanjem prihvaćati. b) smetati, bukom prekidati, *τινά.* c) uop. pozornost pobuditi, smesti, zbuniti, plašiti, aps. ili *τινά.* 2. pas. (*θορυβηθήσομαι, ἐθορυβήθην, τεθορύβημαι*), biti uznemirivan, pobrkan, smeten, natiskivati se, zbuniti se, uzvrpoljiti se, u nemiru, osob. u bučnom nemiru biti, u brizi, nemiran, u strahu, izvan sebe biti, usplahiriti se, aps. ili *περί τι* sa čega, ili *ὡς* i gen. aps.

θορυβο-ποιός, *ὁ, ἡ* (*ποιέω*), *poz.* vikač, vikalo, podbadač. Od

θόρυβος, *ὁ,* u sing. i plur., buka, tarlabuka, vika, uka, osob. smeteno mrmlanje ili gungula, metež, zabuna, nemir (i o unutrašnjem nemiru), buran prizor, *θ-ον παρέχειν negotia facessere;* plur. burni znakovi nedopadanja i povlađivanja, burno odobravanje, *πολλῷ θορύβῳ* s mnogo vike, *διὰ πολλοῦ θορύβου* s velikom zabunom, koje aps., koje s dod. gen. *βοῆς,* koje *περί τινα* oko koga, *περί τινος* čega radi, *ἐπί τινι* od čega. Otd.

θορυβ-ώδης, 2. (*εἶδος*), 1. bučan. 2. koji uznemiruje, nemiran.

Θουκυδίδης, *ου, ὁ,* 1. sin Olorov iz dema Halimusa kod Atene, rodio se oko g. 464., pisac povijesti peloponeskoga rata do g. 411. i vojvoda, koji je skoro iza 403. silovitom smrću zaglavio. 2. sin Melesijin iz dema Alopeke, aristokrat i stoga protivnik Periklov, vojvoda i državnik, g. 433. prognan, ali se naskoro, kako se čini, vrati u Atenu. 3. unuk pređašnjega, učenik Sokratov. 4. inače lično ime.

Θούλη, ἡ, poz. ostrvo daleko na sjeveru.

Θουριάτης, *ὁ,* stanov. Turije u istočnoj Meseniji.

Θούριον, *τὸ,* vrh kod Heroneje u Beotiji s hramom Apolona *Θούριος.*

Θούριος i **Θουριεύς,** *έως, ὁ,* Turijanin, stanov. iz *Θούριοι,* grada velikogrčkoga u Lukaniji (donjoj Italiji), kao rimska naseobina zvan *Copiae,* sada *Terra nuova.*

θούριος, 3. *poet.* i **θοῦρος,** 2. *ep.* i *poet.,* fem. **θοῦρις,** *ιδος, ἡ, ep.* (*θορεῖν,* lat. *furere*), nasrtljiv, žestok, nalet(ica).

θόωκος, *ὁ,* v. *θᾶκος.*

Θρᾴκη, *ἡ, ep.* i *jon.* **Θρῄκη, Θρηΐκη,** *ἡ,* Trakija, 1. zemlja na sjeveru Helade, južno omeđena Egejskim morem, na sjeveru po Herod. Istrom i Skitijom, zapadno Jadranskim morem, kod Homera obuhvatajući sve zemlje, što leže na sjeveru od Tesalije, *Θρῃκῶν ὄρη* u Homera Stomij i Hem. Ondje je studena zima i stan vjetrova, ali rodi i vino, a ima i osob. zlatnih rudokopa. Poradi divlje hrabrosti žiteljâ, koji su bili pomoćni narodi Trojanaca, ima ondje Ares svoje sijelo. Sada Rumili. Stanov. se zove **Θρᾷξ** (*Θρᾴξ*), *κός, jon.* **Θρῇιξ,** *ικος,* i stegn. **Θρῇξ,** *κός.* Dijelili su se na različna plemena pa se zovu *ὄρειοι* kao žitelji u Rodopskoj gori, *αὐτόνομοι* t. j. od Filipa makedonskoga nepokoreni, no ponajviše ih je pokorio Aleksandar. Adj. otd. **Θρᾴκιος** i **Θρῄκιος,** *ep.* i *jon.* **Θρηΐκιος,** 3. s osob. fem. **Θρήισσα,** stegn. **Θρῇσσα,** *novoat.* **Θρᾷττα,** *buk.* *Θραΐσσα* i *Θρᾷσσα,* trački, Tračanka; stoga *Θρ. πόντος κλύδων* sjeverni dio Egejskoga mora, *Pontus Euxinus, Σάμος* Samotraka, *Θρῇσσαι, Θρῄκιαι πνοαί* i slič., o burama, kojima je zavičaj Tračko more. Supst. otd. *ἡ* **Θρηίκη** = *Θρᾴκη.* Adv. **Θρῄκηθεν,** od Tr., **Θρᾴκηνδε** u Trakiju. 2. *ἡ ἐν τῇ Ἀσίᾳ,* takođ. *ἡ Βιθυνὶς Ἀσία* azijska ili bitinska Trakija, krajina na obali azijskoj od Bospora do Herakleje, gdje nastavahu Tinjani i Bitinjani. Stanov. *οἱ* **Θρήικες.** 3. **τὰ ἐπὶ Θρᾴκης** poluotok Halkidika. 4. **Θρᾴκιον,** *τὸ,* mjesto do tračkih vrata u Bizantu. I u Amfipolu su bila tračka vrata.

Θρᾳκιστί, buk. po tračkom običaju, trački.

θρᾱνίτης [ῑ], *ου, ὁ* (*θρᾶνος,* sijelo), veslači gornjih triju redova, koji su imali najduža vesla i po tom najteži posao, ali takođ. dvostruku platu (1 drahmu mjesto obične plate od 3 obola).

θρασέως, v. *θρασύς.*

θράσος, *τὸ,* v. *θάρσος.*

θράσσω = *θράττω.*

Θρασύ-βουλος, *ὁ,* 1. tiran miletski, savremenik Perijandrov. 2. iz Kalidona, po svoj prilici jedan od 400 *περίπολοι* (udruga tuđinaca) kao i Apolodor, koja su obojica u uroti s Teramenom izdajničkoga Friniha u Ateni ubili g. 411. pr. Is.; zato je poslije dobio atensko građansko pravo. 3. iz Stirije, sin Likov, odličan kao vojvoda (bitka kod Arginusâ) i demokrat, srušio je tridesetoricu u Ateni g. 403.; napokon poslije g. 391. u Aspendu ubijen. 3. vojvoda i državnik, protivnik Alkibijadov. 4. inače lično ime.

θρασυ-κάρδιος, 2. (*καρδία*), *ep.* smjelan, srčan, slobodan, odvažan.

Θράσυλλος, takođ. **Θράσυλος** pisano, *ὁ,* 1. vojvoda

atenski počevši od g. 411., poslije pobjede kod Arginusâ smaknut. **2.** inače lično ime.

Θρασύ-μαχος, ὁ, **1.** iz Halkedona u Bitiniji, dođe oko g. 430. u Atenu, gdje je dugo bio sofist i ugledan učitelj govorništva. **2.** inače lično ime.

θρασυ-μέμνων, 2., gen. -ονος (μένω), *ep.* smjelan, ustrajan, vratolom.

Θρασυμένη λίμνη, *lacus Trasumenus* u Etruriji.

θρασυ-μήχανος, 2. *poet.* smiono preduzetan, smjelan.

θρασύνω, sa spor. obl. θαρσύνω, v. r. (θρασύς, θάρσος), **1.** akt. smionim činiti, hrabriti, τινά ili τί, i to τινί čim. **2.** med.-pas. θρασύνομαι s aor. ἐθρασυνάμην i ἐθρασύνθην, smjelan, drzak, prkosan biti, besramno govoriti ili raditi, torlati, hvaliti se, aps. ili πολλά silno, τινί u čem, ὑπέρ τινος za što, πρός τινα prema komu; τὸ θρασυνόμενον drsko pouzdanje.

θρασύ-πονος, 2. koji se smiono hvali.

θρασύς, εῖα, ύ, adv. **-έως,** komp. -ύτερον, superl. -ύτατα (isp. θάρσος, Θερσίτης), **1.** srčan, smjelan, nebojazan, junački, hrabar, pouzdan, pun pouzdanja. **2.** prkosan, obijestan, vratolom, bijesan, drzak, τινί za koga pouzdan, ili u čem, čim, ἔν τινι u koga ili u čem, πρός τι pun pouzdanja u što, takođ. sa sl. inf., *ep.* takođ. za stvari, πόλεμος bezobziran. **3.** siguran, neopasan.

θρασύ-σπλαγχνος, 2. i adv. -νως, *poet.* hrabra srca.

θρασυστομέω, *poet.* drsko govoriti.

θρασύ-στομος, 2. (στόμα), *poet.* koji drsko govori.

θρασύτης, ητος, ἡ (θρασύς), drskost, bezobraznost, takođ. u plur.

θρασύ-χειρ, ὁ, ἡ, *poet.* hrabre ruke.

θράττω (= ταράσσω), uznemirivati.

θραῦμα i θραῦσμα, τὸ (θραύω, *frustum*), *poet.* i *poz.* odlomak.

Θραῦστος, ἡ, gradić u Elidi.

θραυστός, 3. *poet.* slomljen. Od

θραύω, θραύσω, ἔθραυσα, τέθραυμαι (*poz.* -αυσμαι, ἐτέθραυστο), aor. ἐθραύσθην, adj. verb. θραυστός (osn. θραυσ, lat. *frustum*), satrti, razbiti, smožditi, razmrskati, pren. slabiti, skučiti.

Θρεῖα, Θρειώ, v. Θριάσιος.

θρέμμα, τὸ (τρέφω), odgojeno a) za ljude: pitomac, u zlom smislu: skot (Sof. El. 622). b) *poz.* i N. T. takođ. za domaće životinje: marha, stado, krd.

θρέξας, θρέξασκον, v. τρέχω.

θρέομαι, θρεῦμαι (v. θόρυβος), *poet.* samo prez., pustiti glas, osob. κακά naricati.

θρέπτειρα, ἡ (τρέφω), *poet.* hraniteljica.

θρεπτήρια, i *ep.* takođ. **θρέπτρα,** τὰ (τρέφω), **1.** hrana. **2.** plata za odgoju kao skup svega onoga, što dijete roditeljima od blagodarnosti za odgoju duguje.

θρεπτικός, 3. koji hrani.

θρέπτρα, τὰ, v. θρεπτήρια.

θρεῦμαι, v. θρέομαι.

θρέψα, v. τρέφω.

θρηνέω (θρῆνος), **1.** intr. jadati, vriskati, jaukati; οὔπω θρηνεῖς tvoje sadašnje jadikovanje još nije ništa; ἀοιδήν, ᾠδάς jadikovku započeti, tužnim glasom plakati, slič. θρηνοῦντα ᾄδειν i διάσημα jasno jecati, ali ἐπῳδὰς θρηνεῖν πρός τινι čarobnički blagoslov govoriti pri čem. **2.** tranz. τινά ili τί koga ili što oplakivati, žaliti, ὅσα koliko. Otd.

θρήνημα, τὸ, *poet.* jadanje, tužaljka.

θρηνητής, οῦ, ὁ, *poet.* i θρηνητήρ, ῆρος, ὁ, *poet.* koji plače, cvili.

θρῆνος, ὁ (θρέομαι), često u plur., jadanje, cviljenje, πολλοῖσι θρήνοις u vječnom jaukanju, osob. naricanje za mrtvim, tužaljka, kako je od rođakâ tražio običaj. To su bile frulom praćene žalovite pjesme kod pogrebâ i daća.

θρῆνυς, υος, ὁ (od kor. θερ, θρε, θρη podupirati, držati; lat. *fretus* poduprt), *ep.* podnožje, osob. uz θρόνος i κλισμός, ali takođ. klupica za noge krmara, koji sjedi na stražnjoj palubi (Il. 15, 729).

θρην-ώδης, 2. plačan.

θρηνῳδία, ἡ, tužaljka.

θρησκεία, *jon.* **θρησκηίη,** ἡ, **1.** *jon.* sveta služba, vjerska zapovijed, aps. i περί τινος u čem. **2.** *poz.* čašćenje boga, bogočašće, služba božja (τῶν ἀγγέλων služba anđelâ, N. T.); zakon, vjera; uop. štovanje, počitanje, πρός i περί τι. Od

θρησκεύω, *jon.* i *poz.* **1.** kao svetu zapovijed uvoditi i držati, vjerskim vježbama ili obredima podan biti. **2.** *poz.* štovati, obožavati, τινά. Otd.

θρῆσκος, 2. N. T. bogodušan, pobožan.

Θρῖα v. Θριάσιος.

θριαμβευτικός, 3. *poz.* i **θριαμβικός,** 3. *poz.* koji se tiče triumfatora ili triumfa, κηδεύματα po tazbini rod s triumfatorima, ὁ θριαμβικός bivši triumfator.

θριαμβεύω, *poz.* (θρίαμβος), slaviti slavlje, triumfirati (ἀπό τινος nad kim), kao triumfator ulaziti, N. T. τινά nad kim, takođ. činim ili dajem da tko triumfira; ὁ θριαμβεύσας bivši triumfator.

θριαμβικός, 3., v. θριαμβευτικός. Od

θρίαμβος, ὁ, *poz.* **1.** zapr. kod bakhovskih ophoda pjevani hvalospjev, pak svečana povorka, ophod pobjedničkoga Bakha kao vojvode po Italiji, pa tako i pridjevak samoga Bakha. **2.** kod Rimljana: triumf ili svečani ulaz pobjedničkoga vojvode u Rim. U triumfu ophoditi zvalo se θρίαμβον κατάγειν.

Θριάσιος, ὁ, trijasijski, od Trije (Θρῖα, ἡ) atičkoga dema; Θρ. πεδίον trijasijska poljana, plodna

ravnina između Trije i Eleusine. Do nje su vodila Θριάσιαι πύλαι, atenska vrata na sjeverozapadu grada, poslije zvana Δίπυλον. Adv. **Θριῶζε** u Triju, i **Θριᾶσι** u Triji.

θριγκός, ὁ, *ep. poet.* i *poz.*, i *poz.* demin. otd. **θριγκίον**, τὸ, **1.** vijenac, kruništе, izbočeni gornji dio na spoljašnjoj strani zida, θριγκοῖς ὑπ' αὐτοῖς iznad trijema na ulazu hrama, gdje bi obično plijen od junačkih djela (oružje neprijateljsko) objesili. **2.** ograda, plot. **3.** pren. vrh, zaglavni kamen. Otd.

θριγκόω, *ep.* i *poet.* vijencem ili kruništem opasati, gore ograditi (Od. 14, 10), τινί čim, pren. dovršiti. *Poet.* do vrha povećati, ἄτας.

θρίγκωμα, τὸ, *poet.* kruništе, vijenac.

θρίδαξ, ακος, ἡ, loćika, salata.

θρίζω, aor. ἔθρισε, *poet.* = θερίζω, pren. uništiti, istrijebiti.

Θρινακίη, ἡ, bajni, čarobni otok, »što leži u području trozuba«, dakle čudesni otok, kojim Posidon vlada, gdje su Helijeva goveda pasla, poslije krivo tumačeno da je to Sicilija.

θρίξ, τριχός, ἡ, dat. plur. θριξί, kosa, i to ne kao ures, stoga pogl. odrezana kosa, kolekt. takođ. vlasi, osob. takođ. kovrčica, uvojka, obič. u plur. kosa, ὀρθίας στῆσαι τρίχας kosu nakostriješiti, τρ. ἀρνῶν vuna, κάπρου čekinje; poslovica θρὶξ ἀνὰ μέσσον za dlaku, za vlas.

θροέω i med. -έομαι (θρόος), **1.** akt. i med. *poet.* pustiti glas, govoriti, oglasiti, navijestiti, vikati, reći, opjevati, aps. i τί nešto, τινί komu, s kim. **2.** pas. N. T. bojati se.

θρόμβος, ὁ (τρέφω, II. a), grumen, gruda, kap osob. (stinule) krvi, τινός od čega. Otd.

θρομβώδης, 2. (εἶδος), *poet.* grudolik.

θρόνα, τὰ (srod. τέρην), *ep.* cvijeće, kao ures u tkanju i vezivu, koje se bojom od osnove razlikuje. *Buk.* takođ. vračarske trave.

Θρόνιον, τὸ, glavni grad epiknemidskih Lokrana na Boagriju, kod današnjih Romana. Stanov. Θρονιεύς, adj. fem. -ιάς.

θρόνος, ὁ (isp. θρῆνυς), **1.** sjedalo, stolac, s ἁμαξήρης sjedalo u kolima; osob. visok naslonjač, pred koji se za udobno sjeđenje postavljao podnožak (θρῆνυς) i preko kojega se prebacivali rupci. Obič. umjetnički izdjeljan od skupocjene građe. **2.** napose **a)** u sing. i plur., počasno sjedalo, sjedalo kraljeva i poglavarâ, vladalačko sjedalo, prijestolje, tron, N. T. sudačka stolica, stoga takođ. u sing. i plur. mj. gospodstva samoga. **b)** sjedište bogova, hram.

θρόος, stegn. **θροῦς**, ὁ (θρέομαι), **1)** buka, tarlabuka, vika, glasan uzvik. **2.** govor, mrmljanje, glasina, aps. ili sa sl. ὡς.

θρυαλλίς, ίδος, ἡ, *ep.* stijenj; demin. τὸ θρυαλλίδιον ostatak stijenja.

θρυλέω (od θρῦλος, θρέομαι), mnogo govoriti, često pominjati, mnogo raspravljati, τί o čem, πρός τινας među nekojima, takođ. s περί τινος ili sl. ὅτι.

θρυλίζω, *ep.* neskladan glas, vrčanje na kitari proizvesti.

θρυλίσσω, aor. pas. *ep.* θρυλίχθη, razbiti (Il. 23, 396).

θρύλλος ili θρῦλος, ὁ, *poz. ep.* buka, vika.

θρύον, τὸ, **1.** *ep.* sita. **2.** kao lično ime **Θρύον** [ῠ], τὸ, i **Θρυόεσσα**, ἡ, grad na Alfeju u Elidi, potonji Epitalion.

θρυπτικός, 3. mekan, pren. nježan. Od

θρύπτω, θρύψω, ἔθρυψα, τέθρυμμαι, ἐθρύφθην, i *ep.* ἐτρύφην (τρύφος, isp. τρυφή), **1.** akt. rastrti, razmrviti, τῆς χιόνος τὰ θρυφθησόμενα mjesta, gdje će se snijeg topiti. **2.** pas. i med. **a)** u obilju rastapati se. **b)** veličati se, τινί čim. **c)** popuštati, nježnim pokazati se, namigivati, šurovati, πρός τινα. **d)** pretvarati se, takođ. mekušac biti.

θρύψις, εως, ἡ, mekuštvo, raskošje.

θρώσκω, fut. θοροῦμαι, aor. 2. ἔθορον, *ep.* fut. θορέονται, aor. 2. θόρον, inf. θορέειν (osn. θορ), *ep.* i *poet.* **1.** skakati, skokove praviti, poskakivati, letjeti, dohitjeti, ἐκ i ἀπό τινος ili κατὰ κῦμα (o ribi) ili ἐπί τινος, ἐπί, ἔν τινι, pa takođ. τί, skakutati po čem, stoga: brzim korakom kamo stupiti, kamo skočiti. **2.** priskočiti, nasrnuti, ἐπί i ἔν τινι na koga ili što. **3.** *poet.* tranz. opskočiti, oploditi.

θρωσμός ili **θρωσμός**, ὁ, *ep.* odskok, visina, vis, vrh.

Θυαμία, ας, ἡ, tvrđica na jugu od Sikiona na međi sikionskog i flijasijskoga područja.

Θύαμις, ιδος, ὁ, rijeka u Epiru, utječući nasuprot Kerkiri, s. Kalamas.

Θύαμος, ὁ, gora na sjeveroistočnoj međi akarnanskoj, s. Spartovuni.

θυάς, άδος, ἡ (θύω), *poz.* koja juri, bakhantica, tijada.

Θυάτειρα, ων, τὰ, grad u dubini sjeverne Lidije na rijeci Liku, s. Akhisar.

Θύβρις, ὁ, *poz.* = Θύμβρις.

θυγάτηρ, ἡ, *proz.* sink. θυγατρός, τρί, τέρα, vok. θύγατερ, u plur. θυγατέρες, τέρων, τράσιν, *ep.* takođ. θυγατέρος, θυγατέρι i θυγατέρεσσι, i θύγατρες, θυγατρῶν [ῠ, ali u četvero- i peterosložnim padežima u Hom. ῡ] (stsl. дъшти), kći. **2.** u N. T. takođ. potomstvo, i s gen. kojega mjesta ili grada kolekt. stanovnici, građani. Otd.

θυγατριδῆ, ἡ, kćerina kći, unuka.

θυγατριδοῦς, *jon.* **θυγατριδέος**, ὁ, kćerin sin, unuk.

θυγάτριον, τὸ, *poz.* demin. od θυγάτηρ, kćerka, mlada kći.

θυέεσσιν, dat. plur. od θύος.

θύελλα, ἡ (I. θύω i ἄελλα, ῠ; stsl. доунѫти *spirare*,

ακικατи *flare*), *ep.* i *poet.* žestoka navala vjetra, **1.** oluja, vihar, bura, često s *ἀνέμου* ili *ἀνέμων*, i *ποντία κινηθεῖσα* koja se od mora uzdiže, ali *πυρός* o vulkanskom vrenju i ujanju, pren. *ἄτης θύελλαι ζῶσι· δυσθνήσκουσα δὲ σποδός* bure nesreće šume silno i jedva dogarajući (izbija) pepeo (masnu paru bogatstva). Podjedno simbol nestajanja čovječjega bez traga. **2.** personif. kao vjetreni bogovi, koji u tračkim gorama buru dižu te su se držali za podložnike Borejine (Sof. Ant. 984).

Θυέστης, *ου, ὁ, ep.* i *eol.* **Θυέστα,** Tijest, sin Pelopsov, brat Atrejev, otac Egista, koji se stoga zove **Θυεστιάδης,** poslije Atreja vladalac u Mikeni i Argolidi, koja mu je zemlja podložna. Budući da je Atreju zlatoruno jagnje, što ga je ovaj imao od Hermesa, ugrabio i podjedno njegovu ženu Aeropu zaveo, te je toga radi bio prognan, pošalje Plistena, rođenoga sina Atrejeva, kojega bješe odgojio kao svoga, k njemu s nalogom, da Atreja ubije. No ovaj ubije poslanoga i time ni ne znajući svoga rođenoga sina, našto se držao kao da se pomirio, pak je Tijestu dopustio, da se vrati u Mikenu. No tu ubije Tijestova dva sina, Tantala i Plistena, te iznese njihovo meso na stô pred njihova rođenoga oca. To je zloglasna *Θυέστου δαίς*.

θυήεις, *εσσα, εν* (*θύω*), *ep.* koji po tamjanu miriše, pren. žrtvama okađen (Od. 8, 363).

θυηλή, *ἡ* (v. *θύος*, II. *θύω*), *ep.* i *poet.* **1.** žrtva paljenica, onaj dio, što se bogovima na čast spaljivao, žrtveni kolači, kadovi. **2.** ubistvo kao Aresu prikazana žrtva; osvojen i gorući grad kao propasti namijenjena žrtva zove se *ἄτης θυηλαί* (Esh. Ag. 819 po konjekt.).

θυηπολέω, svećenik (žrc) biti, žrtvovati, *εὐαγγέλοισιν ἐλπίσιν* nadajući se dobroj vijesti. Od

θυη-πόλος, 2. (*πέλω*), *poet.* i *poz.* svećenik (žrc) ili svećenica.

θυη-φάγος, 2. (*φαγεῖν*), *poet.* koji tamjan troši, tamjanom hranjen.

Θυῖα, *jon.* **Θυίη,** **1.** kći Kefisova, po kojoj su prozvane **Θυιάδες,** ili *Θυάδες*. **2.** mjesto u Delfima sa žrtvenikom vjetrovima. **3.** = *θυάς*.

θύϊνος, 3. (*τὸ θύον*), *poz.* s drveta života.

θυίω, *poet.* spor. obl. za I. *θύω*, v. r.

θύλᾰκος, *ὁ,* i demin. otd. **θυλάκιον,** *τὸ, jon.* i *poz.* **1.** vreća, kesa, ponajv. od kože. **2.** *poet.* takođ. široke hlače u Perzijanaca.

θῦμα (II. *θύω*), **1.** žrtvovano, uop. žrtveni dar svake ruke (na pr. *θύματα πάγκαρπα*), dim od žrtve, žrtva, takođ. za žrtvovane životinje i njihove dvogubo u loj zamotane kosti od bedara, kojima se katkad dodavala žuč, mjehur i ustrišci, i koje se spaljivahu; ali takođ. kolači nalik na životinje, kako ih siromašniji žrtvovahu, *θυμάτων ἄπο* odmah od žrtve, *θύματα τῆς ἁλώσεως ῥέζειν* žrtve za osvojenje (Ehalije) prikazivati, *τῆς θεοῦ* za božicu. **2.** žrtvovanje, *ὧδ' ἦν τὰ κείνης θύματα* tako je bilo s njezinim žrtvovanjem. Slič. *θ. λεύσιμον* nesita mržnja doma klicaše uz žrtvu kamenovanja (Klitemestrinu).

θῡμαίνω, *poet.* srditi se = *θυμόομαι*, na što *τινί*, Sof. Ant. 633 (*var. l. λυσσαίνων*).

θῡμ-αλγής, 2. (*θυμός, ἄλγος*), *ep. jon.* i *poet.* koji srce vrijeđa, bolan, koji bol osjeća.

θυμαρέω, *buk.* odobravati.

θῡμ-ᾱρής (*θυμός, ἀρέ-σκω*), 2. *ep.*, i **θυμ-ήρης,** 2. *ep.* koji srce veseli, srcu veselje, divan, ugodan, mio i drag, *θυμήρες κεραννύναι* ugodnu mješavinu prirediti.

Θύμβραρα, *τὰ,* grad u Lidiji kod Sarda.

Θύμβρη, *ἡ,* kraj u Troadi na Timbriju, *πρὸς Θύμβρης* prema istoku.

Θύμβριον, *τὸ,* grad u istočnoj Frigiji, s. Akshehr.

Θύμβρις, *ιδος, ὁ,* **1.** Tibera. **2.** druge rijeke.

θῡμέλη, *ἡ* (II. *θύω*), **1.** zapr. mjesto za žrtvovanje, stoga napose **a)** Dionisov žrtvenik u kazališnoj orhestri, oko kojega je kiklijski kor igrao kolo, pa tako uop. **b)** pozorište; *poz. οἱ ἀπὸ τῆς θυμέλης* glumci. **2.** lazila; s *Κυκλώπων poet.* kiklopski zidovi.

θυμελικός, 3. koji glumištu pripada, *ἄνθρωπος* glumac, *θέαι*.

θῡμηγερέω (*θυμός, ἀγείρω*), *ep.* samo u part. prez., povratiti se ili oporaviti se od nesvijesti.

θυμηδέω, *poet.* biti veseo, dobre volje.

θῡμ-ηδής, 2. (*ἦδος*), *ep.* i *poet.* koji srce veseli, srcu veselje.

θυμηδία, *ἡ* (*θυμηδής*), *poz.* veselje.

θυμήρης, v. *θυμαρής*.

θυμίᾱμα, *τὸ, jon. θυμίημα* (*θυμιάω*), **1.** kâd, često u plur. kadovi. **2.** kađenje, N. T.

θυμιατήριον, *jon.* **θυμιητήριον,** *τὸ,* kadionica, kadilo.

θῡμιάω, *θυμιάσω* i t. d., aor. *jon. ἐθυμίησα* (*θῦμα*), dimiti, uop. kaditi.

θυμίημα, θυμιητήριον, *τὸ,* v. *θυμια-*.

θυμικός, 3., adv. *-ῶς*, *poz.* strastven, vatren, žestok.

θῡμο-βόρος, 2. (*βιβρώσκω*), *ep.* i *poet.* koji srce grize, vrijeđa, takođ. s pleonastički dod. *φρένα*.

θῡμο-δακής, 2. (*δάκνω*), *ep.* koji srce grize, vrijeđa.

θῡμο-ειδής, 2. (*εἶδος*), žestok, hrabar, divlji, za konje: vatren; *τὸ θυμοειδές* strastvenost, srdžba, srčanost.

θῡμο-λέων, *οντος, ὁ, ep.* lavljega srca, lavlje hrabrosti.

θυμό-μαντις, *εως, ὁ, ἡ, poet.* proročkoga duha.

θῡμομαχέω (kao od *θυμο-μάχος*), *poz.* **1.** dušom boriti se, *πρός τι* protiv čega, ne moći snaći se u čem. **2.** srditi se, *τινί*, N. T.

θύμον, *τὸ, poz.* majčina dušica (biljka).

θυμόομαι, v. θυμόω.

θυμο-πληθής, 2. *poet.* pun gnjeva.

θῡμο-ραΐστής, *ου, ὁ* (ῥαίω), *ep.* koji život zatire.

θῡμός, *ὁ*, zapr. ono, što se miče, bjesni, vri (I. θύω, lat. *fūmus* i sl.), **1.** duša, srce kao **životna snaga,** život, snaga, napon, kojemu je sijelo u prsima i točnije u poprečnici (φρένες), θυμὸν (životnu snagu) ἀγείρειν, t. j. opet oporaviti se, život povratiti (Il. 21, 417), protivno: ἀποπνείω (Il. 4, 524). **2.** srce kao sijelo nježnoga osjećanja i žestoke strasti, uzbuđenje, živost, žestina, **hrabrost, gnjev,** zlovolja, usplamćenje (Il. 2, 196), stoga s ὀξύς spojeno, u plur. izbijanje srdnje, bješnjenje, τὸν θυμὸν ἐπανάγειν srdnju buditi, περὶ θυμῷ ἔχεσθαι srdnjom biti svladan (sumnj.), ἔστε καταστῆναι αὐτοῖς τὸν θυμόν dok se u njih uzrujanje stišalo, dok bjehu odahnuli; θυμῷ srčano, strastveno, u zlovolji. **3.** srce kao sijelo htijenja i mišljenja (Il. 9, 117): **a) volja,** želja, sklonost, nagon, težnja, πρὸς θυμοῦ po volji; τινός za čim ili s inf. **b)** odluka (Od. 9, 302), pomišljaj, misao. Pak uop. **c) ćud,** mišljenje, duh (Il. 17, 720), stoga kad tko sam sebi govori, θυμέ; παντὶ τῷ θυμῷ od srca, svom snagom, iz petnih žila, θυμῷ u srcu, i od srca, κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν u srcu i u duši, θυμόν, κατὰ θυμόν, ἀπὸ θυμοῦ, ἐκ θυμοῦ, uz glagole, koji izražuju duševnu radnju: u duši, u srcu, ali također ozbiljno, iskreno, od srca (Il. 9, 343), ali ἐκ θυμοῦ πίπτειν i ἀπὸ θυμοῦ εἶναι komu iz srca pasti, mrzak biti, njemu odsad daleko biti (Il. 1, 562), ἐν θυμῷ, ἐς θυμὸν βαλέσθαι ili βαλεῖν τι nešto u srce vrći (Il. 15, 566), ἐς θυμὸν φέρειν τι sjećati se (Sof. El. 1347), δίχα θυμὸν ἔχειν dvojako, t. j. različno misliti, i δίχα θυμὸς ὁρώρεται duh mi se nemirno koleba između dvije odluke; ἐν θυμῷ χαίρειν u sebi, u potaji.

θύμος, *ὁ*, majčina dušica (biljka).

θῡμοφθορέω, *poet.* srce zatrti, strahom mučiti se, uznemirivati se. Od

θῡμο-φθόρος, 2. *ep.* (φθείρω), zapr. koji srce zatire, stoga **a)** koji život ništi, ubojit, poguban, dušoguban, koji na umorstva nišani (Il. 6, 169). **b)** koji srce vrijeđa.

θῡμόω (θυμός), **1.** akt. aor. θυμῶσαι, sumnj. razgnjeviti. **2.** pas. s fut. med. θυμώσομαι, aor. ἐθυμώθην (*poet.* takođ. ἐθυμωσάμην), perf. τεθύμωμαι, rasrditi se, razljutiti se, užestiti se, žestok biti, ljutiti se, δι' ὀργῆς žestoko; τὸ θυμούμενον τῆς γνώμης ogorčenje srca; τινί i ἔς τινα na koga, εἴς τι na što, na pr. εἰς ἔριν, ali εἰς κέρας za vola: rogovima ljutinu pokazati, t. j. drži se tako, da rogovima ubode, ili s indir. zavis. rečen. ili s part., na pr. παθών na uvredu srditi se.

θυμώδης, *ῶδες, poz. poet.* **1.** srčan. **2.** ljutit.

θύμωμα, *τὸ, poet.* i θύμωσις, *ἡ, poz.* srdnja, ljutina.

θύννος, *ὁ* (θύνω), *poet.* i *poz.* tuna, tunina, koje dosta ima u Sredozemnom moru.

Θυνοί, *οἱ*, tračko pleme, iznajpr. blizu Salmidesa na Crnom moru nastavajući, poslije u Aziji na bitinskoj obali.

θύνω, v. I. θύω.

θυο-δόκος, 2. *poet.* koji prima kadove.

θυόεις, *εσσα, εν, ep.* i *poet.* talasan (Il. 15, 152).

θύον, *τὸ, ep.* i *poz.* mirisavo drvo nalik na čempres, cedar, kleka.

θύος, *εος, τὸ* (II. θύω, lat. *tus*), *ep. poet.* i *buk.*, ponajv. u plur., **a)** žrtva paljenica, kadovi. **b)** žrtva uopće.

θυοσκέω u Esh. Ag. 87 (mjesto rukopisnoga θυοσκινεῖς) žrtve prinositi (περίπεμπτα okolo poslane).

θυο-σκόος, *ὁ, ἡ* (θύος i osn. σκοϝ, κοϝ), *ep.* i *poet.* koji žrtve motri, znalac žrtava, koji iz plamena i pare proriče, uop. žrc, osob. onaj, koji žrtve vinske ređa pa se moli, čega radi je u Od. njegovo mjesto uz veliki vrč, nadgledač žrtava (Od. 21, 145).

θυόω (θύον), *ep.* samo part. perf. pas. τεθυωμένος, mirisav.

θύρα, *jon.* **θύρη,** *ἡ*, najviše u plur. (lat. *for-es*, stsl. двьрь), **1.** krilo od vratâ, vrata, i od pojedine sobe, pače u kolima vrata, i vrata od kuće ili grada, αὔλειος kućna vrata, koja su neposredno s ulice vodila u kuću, u Homera θύραι αὐλῆς ili αὔλειαι vrata od dvorišta, θύραι δικλίδες dvokrilna vrata, θύρη καταπακτή poklopna ili slijepa vrata, τὴν θύρην ἀνακλίνειν, ἀναπεταννύναι i slič. vrata otvorati, τὰς θύρας ἐπιθεῖναι ili προσθεῖναι, kao ἐπικλείειν, zatvorati ih; poslovica παρὰ θύραν εἰσβιάζεσθαι kraj vrata provaliti, sebi drugi put krčiti nego prirodni, θυρῶν od vrata, **θύρῃσι,** *dor.* i *poet.* **θύρᾱσι** (lat. *foris*), adv. kao i *ep.* **θύρηφι** i **θύρηθι** vani, pred vratima (Od. 14, 352 θύρηθι), ali θύρηθε, *at.* θύραθεν od vrata, izvana, iz tuđine, pak takođ. = θύρηθι vani, napolju, slič. ἐπὶ θύραις, πρὸ θυρῶν, stoga ἐπὶ i παρὰ Πριάμοιο θύρῃσιν (Il. 7, 346) kod vrata Prijamovih, t. j. pred dvorom, na tvrđavi, protivno: ἔνδον ili ἐντὸς θυρῶν unutra u kući. Pak ἐν ili εἰνὶ θύρῃσι u ili na vratima, na pragu, ἐν πρώτῃσι θύρῃσιν sprijed na vratima. Slič. περὶ θύρας, ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἔντοσθε θυράων, ali κατὰ τὰς θύρας kroz ili na vrata (iza prijedloga inače član kod te riječi ponajv. izostaje), διὰ θυρῶν na ili kroz vrata. No ta riječ znači takođ. **2.** kuća, te se govori osob. za dvor ili prebivalište odličnih ljudi, napose (αἱ βασιλέως θύραι) o dvoru perzijskoga kralja (kao visoka Porta), čega radi τὰς θύρας θεραπεύειν pokloniti se na dvoru ili kojemu odličnomu čovjeku, slič. ἐπὶ θύρας φοιτᾶν,

ἰέναι, παρεῖναι. Stoga znači ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις na perzijskom dvoru (Ksen. An. 1, 9, 3), i ἐπὶ θύραις na dvoru, οἱ ἐπὶ θύραις βασιλέως kraljevski dvorani. **3.** uop. prilaz, ulaz, na pr. u koju spilju (Od. 9, 243), prag, međa, ἐπὶ ταῖς θύραις τῆς Ἑλλάδος na pragu Grčke (Ksen. An. 6, 3, 23), i hiperbol. ἐπὶ ταῖς θύραις na njegovu pragu, t. j. u najbližoj blizini. **4.** po obliku, vratima slična ploča ili ograda (s okvirom od tamariskova drva i u sredini trskom prepletena). Otd.

θύρᾱζε, *ep.* i *poet.* adv. (zapr. θύρασδε, *foras*), **a)** na vrata, napolje pred vrata. **b)** uop. napolje, van, vani, izvan, stoga: od drugdje, protivno: ἔνδοθεν, aps. ili τινός i ἔκ τινος iz čega.

θύραθεν, v. θύρα.

θυραῖος, 3. i 2. (θύρα), *poet.* i *poz.* koji vratima pripada, i to **1.** vani stojeći uz vrata, pred vratima, na ulici, napolju, θυραῖον ἐλθεῖν, οἰχνεῖν izaći, θ. ἔχειν στίβον po vani hoditi. **2.** pren. **a)** izvan kuće, izočan, dalek. **b)** tuđ, ne svoj, δόξα tlapnja, koja dolazi izvana, neosnovana na prirodnoj potrebi.

θύρᾱσι, v. θύρα.

θυραυλέω (θύραυλος, θύρα, αὐλή), pod vedrim nebom živjeti, u polju ležati.

θυραωρός, ὁ, *ep.* mj. θυρωρός.

Θυρέα, *jon.* **Θυρέη,** ἡ, takođ. αἱ **Θυρέαι,** grad i okoliš u Argolidi na lakonskoj međi (u Kinuriji), adj. fem. **Θυρεᾶτις** γῆ, na glasu s krvavih bojeva među Argivcima i Spartancima, osob. Otrijadovih g. 546. pr. Is.; stanov. Θυρεᾶται čuvahu još gdjekoji stari običaj; prema istoku Θυρεάτης κόλπος.

θῠρεός, ὁ (θύρα), **1.** *ep.* vratni kamen, pred izlazom. **2.** *poz.* velik, duguljasto četverouglat štit nalik na vrata, rimski *scutum,* dok je ἀσπίς, *clipeus,* obal ili okrugao štit. Otd.

θυρεο-φόρος, štitonoša.

θύρετρα, τὰ (samo plur.), vrata = θύρα.

θύρη, θύρηθ' (θύρηθι), **θύρηφι,** v. θύρα.

Θυριεῖς, έων, οἱ, stanov. grada Θύριον u sjevernoj Akarnaniji.

θύριον, τὸ, *poz.* i **θυρίς,** ίδος, ἡ, dem. od θύρη, **1.** mala vrata, vratašca. **2.** (θυρίδες, αἱ), prozor, oblok.

θυρο-κόπος, ὁ (κόπτω), koji na vrata kuca, prosjači.

θυρόω (θύρα), kao vrata metnuti, τί τινι nešto na što.

θυρσο-μανής, 2. od tirsa bijesan, oduševljen. Od

θύρσος, ὁ, *poet.* i *poz.* tirs, laka, obič. od bršljanova drva ili nartekove trske ili od vinove loze napravljena palica, na gornjem kraju obavita bršljanom, često i s pinijevom resicom, pod kojom se kadšto skrivao željezan šiljak. Glavno znamenje bakhovske službe.

θυρσοφορέω, *poet.* i *poz.* tirs nositi; θιάσους s tirsom u ruci bakhovsko kolo igrati. Od

θυρσο-φόρος, ὁ (φέρω), *poet.* tirsonoša.

θυρώματα, τὰ (samo u plur.), vrata, διξά dvokrilna vrata, takođ. građa za vrata i od vratâ.

θυρών, ῶνος, ὁ (θύρα), *poet.* i *poz.* prednji dio kuće, trijem.

θυρ-ωρός, stegn. od *ep.* **θυραωρός,** ὁ (θύρα i osn. ϝορ, isp. kod ὁράω i οὖρος), vratar, čuvar vratâ (ἡ θυρ. vratarica, N. T.), koji je vrata otvorao i pridošlicu javljao, katkad mu i ulaz kratio. Imala ga svaka ugledna kuća. Kod Rimljana je imao i trskovu batinu. U Hom. takođ. pridjev pasa.

θῠσᾰνος, ὁ (I. θύω kretati, tresti), *ep. jon.* i *poz.* kita, rojta, resa, resica. Otd.

θυσανωτός, 3. *jon.* i **θῠσ(σ)ανόεις,** εσσα, εν, *ep.* kitama, resicama optočen, aps. i περί τι oko čega.

θύσθλα, τὰ (II. θύω), *ep.* i *poz.* svete sprave Bakhove slave, tirsi, zublje i t. d.

θυσία, *jon.* -ίη, ἡ, pohomerski, **a)** i u plur., žrtvovanje, žrtva, ἐν θυσίαις εἶναι žrtvama zabavljen biti, takođ. način žrtvovanja (Herod. 4, 60). **b)** žrtvovanje, i to iznajpr. kadovima (*suffimenta)*, protivno onomu sa ἱεροῖς t. j. *hostiis,* v. Her. 2, 63, onda svetkovina sa žrtvama, aps. i τινός kojega boga, ili τινί bogu, θυσίαν θύειν, ποιεῖν i ποιεῖσθαι žrtvu priređivati, svečanost sa žrtvom upriličiti, žrtve prinositi (N. T. ἀνάγειν, ἀναφέρειν, προσφέρειν θυσίαν τινί), θυσίαις χρῆσθαι žrtvu za proricanje upotrijebiti, po plamenu (da li je jasan ili se puši) ili po crijevima žrtvovanih životinja proricati. No bilo je takođ. θυσίαι ἐκ τῶν κύρβεων, πάτριοι t. j. starinske, djedovske, koje su poslije prestale, tako da se trošak za njih u zakup davao onomu, koji je najmanje iskao, i ἐκ τῶν στηλῶν t. j. takve, koje narod kod različnih prigoda bješe zaključio, pak κοιναί t. j. takve, u kojima su poslanici drugih država (θεωροί) učestvovali, kako je kod većih svečanosti redovno bivalo na prvi dan, napokon izvanredne žrtve blagodarne i svečanosti blagodarne kod veselih događaja, u Rimu zvane *supplicatio.* Ktomu

θυσιαστήριον, τὸ, N. T. žrtvenik, žrtva.

θύσῐμος, 2. (II. θύω), *jon.* i *poz.* za žrtvu prikladan, κτήνεα životinje za žrtvu.

Θυσσαγέται, ῶν, οἱ, velik skitski narod u današnjoj guberniji Permu, prema južnomu Uralu.

θυσ(σ)ανόεις, v. θυσανωτός.

Θυσσός (Θύσσος), ἡ, grad makedonski na Akti u Halkidici, sada Dhokiori ili Zografu.

θυστάς, άδος, ἡ (= θύσιμος), *poet.* adj. fem., koji žrtvi pripada, kod žrtve obavljen.

θῠτήρ, ῆρος, ὁ (θύω), *poet.* žrc, koji žrtvuje, καινῷ ἐν πεπλώματι u kićenu odijelu, jer se

samo u novoj, bar novo opranoj haljini običavalo žrtvovati. Tako isto *poz.* **θύτης**, ὁ.

θυτήριον, τὸ (θυτήρ), *poet.* žrtva, = **θῦμα**.

θυτικός, 3. (II. θύω), *poz.* koji žrtvi pripada.

I. **θύω**, *ep.* impf. θῦον, i *poet.* spor. obl. θυίω, ili **θύνω** [ῡ] (zapr. ujati, bučati; pak dimiti se, kaditi, žrtvovati [v. II. θύω], lat. *fūmus, suffire*, stsl. дымъ, дыхати), intr. *ep.* živo micati se, **juriti**, srtati, bješnjeti, ujati, šumiti, talasati se, pjeniti se, τινί u čem, od čega, čim, κατά τι u čem, διά τινος kroza što, ili s part.

II. **θύω** [ῠ, rjeđe ῡ], θύσω, ἔθυσα, τέθυκα, τέθυμαι, ἐτύθην, τυθήσομαι, θυτέον [ῡ ispred σ, inače ῠ] (isprva = prednjemu), tranz. **1. akt.** i **pas. a)** (spaljujući) **žrtvovati** (boga radi, njemu na čast), žrtvu kadnu ili paljenicu prikazati, žrtvenu gozbu slaviti, u Hom. još ne, kao poslije, takođ. za klanje žrtava (σφάξαι), već samo o prinošenju jela za žrtvu, osob. kao posveta gozbe; τί, τὰ ἱερά žrtvu prinositi, slič. θύματα ili τὰ ἐκ τῶν κύρβεων naime ἱερά (isp. θυσία), ili φλόγα καὶ καθαρμόν žrtvu paljenicu prinositi čišćenja radi, takođ. τινά za ljudske žrtve, kako su Grci na pr. Ifigeniju žrtvovali, i kako se osob. tauridskoj Artemidi prikazivahu, pak τινί komu, stoga τινί τι bogu što žrtvovati, ali takođ. τινί čim žrtvovati, ἀπό τινος od čega, ἀπὸ τῶν μισθωμάτων od najamnine, t. j. trošak za žrtvu ostaviti za neki novac onomu, koji najmanje ište, κατὰ τὰ πάτρια kako je od davnine običaj (v. θυσία), περί τι kod hrama, ὑπέρ τινος za nešto, ἐπί τινι čega radi. **b)** napose: klati, i za žrtvovanje (životinju, čovjeka), i za jelo, τινά ili τί, i τινί čim. N. T. ubijati. **c)** žrtvama ili žrtvenom gozbom slaviti. **2. med.** žrtvovati (čovjeka radi, koji se pitanjem ili molbom na božanstvo obraća), za sebe i svoje svrhe kao i od svojih sredstava žrtvu prirediti ili žrtvovati, sebi žrtvenu gozbu zgotoviti, za sebe dati žrtvovati, životinju za žrtvu dati zaklati, διαβατήρια za srećan prijelaz preko međe. Napose da bi se iz crijeva saznala čija sudbina ili kako će se što svršiti, takođ. žrtvu i njezinu utrobu ogledati za proricanje, i to τινί za koga, ali ἐπί τι s obzirom na što, takođ. žrtvu prikazati protiv čega, ἐπί τι čemu, čega radi, ili poradi vojnice na koga, dakle: protiv koga, ili takođ. da bi se čiji usud doznao, pak ὑπέρ, περί τινος za što, čega radi, ili neupr. upit. rečen. žrtvovati, da se sazna, da li, takođ. περί τούτου, εἰ.

θυ-ώδης, 2. (θύον, ὄδωδα), *ep.* i *poet.* po θύον-u (v. r.) mirišući, mirisav, na pr. θάλαμος, o mirisavom drvu, koje se spaljivalo za posvjet i grijanje ili upotrebljavalo za pokućstvo i oblaganje stijena.

θύωμα, τὸ (θυόομαι), kadovi, mirodije, = **θυμίαμα**, svagda u plur.

Θυώνη, obožavana Semela.

θωή ili **θωή**, ἡ (osn. θω: θη, τίθημι), *ep.* određena kazan, globa, bilo u marvi ili u novčanoj vrednoti, za pogrdu ili nepokornost prema općinskim poglavarima.

θωκέω, v. θακέω.

θῶκος, **θωκόνδε**, v. θᾶκος.

θῶμα, **θωμάζω**, *jon.*, v. θαῦμα, θαυμάζω.

Θωμᾶς, ᾶ, ὁ (jevr. *theôm*, δίδυμος), jedan od apostola Isusovih.

θῶμιγξ, ιγγος, ὁ, *jon. poet.* i *poz.* uže, uzica, στέφανος θώμιγγος u vijenac spleteno uže, kako su ga babilonske žene u hramu Afroditinu nosile na glavi za znak, da su se dale u službu božičinu.

θωμός, ὁ (τίθημι), *poet.* gomila, hrpa, rnjaga.

Θῶν, ῶνος, i **Θῶνις**, ιος, **1.** ὁ, egipatski namjesnik ili kralj, već u Od. 4, 228 nazvan plemićem; tumači se kao liječenju vješt kralj od Tebe Siphthas-Harmaïs-Thon. **2.** **Θῶνις**, ἡ, trgovački grad na kanopskom ušću kod s. Abukira.

θωπεία, ἡ, i **θώπευμα**, τὸ, laskanje.

θωπευμάτιον, τὸ, *poet.* mala ljubazna usluga.

θωπεύω, i *poet.* θώπτω, laskavac (θώψ) biti, laskati, ulagivati se, dvoriti, blažiti, τινά koga, ili τί, na pr. ὄνομά τινος slavi čijoj laskati, ali ταῦτα tako ponižavati se.

θωρακεῖον, τὸ (θώραξ), *poet.* prsobran, branište.

θωρᾱκίζω, ἐθωράκισα, τεθωράκισμαι (θώραξ), **1.** akt. i pas. oklopom oružati, oklopiti, τινά koga, takođ. konje, t. j. oružati na glavi i prsima oklopom, takođ. τινά τι koga što se čega tiče, u čem. Pas. τεθωρακισμένος oklopom oružan. **2.** med. obući oklop, oklopiti se.

θωράκιον, τὸ, *poz.* koš od jarbola.

θωρᾱκο-ποιός, ὁ (ποιέω), oklopčar.

θωρᾱκο-φόρος, *jon.* **θωρηκοφόρος**, 2. koji oklop nosi, oklopljen.

θώραξ, ακος, *jon.* i *ep.* **θώρηξ**, ηκος, ὁ (osn. θω: θη, τίθημι), **1.** oklop, od kovine, za gornji dio tijela od vrata do pojasa, gdje je svezana bila pregača. Na mjestu, gdje se oboje sastajaše, mogao se oklop zvati διπλόος. Sastojao se obič. od dvije mjedene kopčama spojene ploče, katkad pozlaćene, od kojih je jedna pokrivala prsa a druga leđa. Izvanji je rub bio obič. optočen kositerom. No bilo je i lagljih od kože ili zbaždanoga platna (λίνεος) — ovaj potonji katkad podvostručen — kao što je lakši bio i πεζικός pješački negoli ἱππικός konjanički oklop. **2.** pren. *jon.* izvanji čvrsti dio široka ali šuplja zida.

θωρηκο-φόρος, v. θωρακοφόρος.

θωρηκτής, οῦ (ὁ), *ep.* oklopljen, oklopom oružan. Od

θωρήσσω, *ep.* i *poet.*, aor. 1. ἐθώρηξα, *ep.* θώ-

ρηξα, konj. θωρήξομεν (v. θώραξ), 1. akt. oklopom oružati, oklopiti, oružati, τινά i τινὰ σὺν τεύχεσιν koga oružjem oružati ili mu ga dati. 2. med.-pas. s fut. θωρήξομαι, aor. ἐθωρήχθην, a) oružati se, aps. ili τινί, σύν τινι, takođ. τί τινι sebi nešto obući na što, i jezgrovito Ἐφύρους μέτα θωρήσσεσθαι oružan ići k Ef. b) (sa i bez οἴνῳ) opiti se.

θώς, θωός, gen. plur. θώων, ὁ, *ep. jon.* i *poz.* mesožder nalik na lisicu, čagalj.

θῶυμα, τὸ, **θωυμάζω**, **θωυμάσιος** i **θωυμαστός**, v. θαῦμα i t. d.

θωύσσω, aor. 1. θώυξεν mj. ἐθ., *poet.* a) aps. lajati, cičati, za mušice: zujati. b) τί nešto oglasiti, navijestiti, vičući izbaciti, i τινά koga zvati.

θώψ, θωπός, ὁ, laskavac, ulizica, udvorica.

I.

I, deveto slovo grčke azbuke. Kao brojevni znak ι′ = 10. U izgovoru je Iota bio samoglas, premda se katkad, osob. među samoglasnima, izgovarao konsonantski kao jod, u pjesmama počevši od Homera, na pr. Αἰγύπτιης i dr., u tragikâ osob. u ποιεῖν i pronom. oblicima s οι.

ι *demonstrativum* ili ἐπιδεικτικόν, može se u atičkom razgovoru na sve padeže pokaznih zamjenica objesiti (οὑτοσί, ὁδί), kada treba neposredno kao prstima na onaj predmet da se pokaže.

ἵ ili ἵ, dat. ἵν ili ἵν, zastarjeli pronom. oblik = lat. *is*, akuz. *im* = *eum*.

ἴα, v. ἴος.

ἰά, τὰ, v. I. ἰός.

ἰά, *poet* ἰή, *jon.* [⏑–], ἡ, glas, vika, zveka.

Ἰάειρος, ου, ὁ *(jäir)*, Jair, predstojnik sinagoge, N. T.

Ἰάζυγες, οἱ, sarmatsko pleme, prije na Azovskom moru, u doba Aleksandrovo u današnjoj Sedmogradskoj.

ἰαίνω, *ep.*, aor. 1. akt. ἴηνα, pas. ἰάνθην (zapr. ῑ, ali poradi augmenta i potrebe u stihu takođ. ι), 1. ugrijati, zagrijati, pa stoga i: rastopiti, umekšati, τί, i to τινί čim. 2. pren. ugrijati, razveseliti, okrijepiti, umekšati, dirnuti, θυμόν, i to τινί komu. U pas. od čega (τινί) usjati se, raspaliti se, θυμόν, φρένας ili ἐνὶ, μετὰ φρεσί i slič., ili τινί na kome.

ἰακχάζω, *jon.* i *poz.* vikati Ijakho, τί nešto kličući ili Ijakho vičući razglašivati.

Ἰακχεῖον, τὸ, svetište Ijakhovo u Ateni, najobičnije sijelo tumačâ sanova.

ἰακχή, ἡ, *poet.* = Ἴακχος, 3., isp. ἰαχή.

Ἴακχος, ὁ, 1. svečano ime mističnoga Bakha u Ateni i Eleusini, koji je kad sin kad muž Demetrin, takođ. sin Persefonin, ili sin Dionisa, s kojim se opet često poistovetuje. 2. svečano klicanje (ἰάκχω), koje se na šesti dan velikih Eleusinija kod velikoga Ijakhova ophoda od mnogo tisuća ljudi iz Atene u Eleusinu razlijegalo, praćeno orgijastičnim plesovima, uzvicima i inim bakhovskim obredima. Kažu, da je sam Ijakho tu pjesmu, Ijakha, izmislio. 3. *poet.* uop. vika, tužaljka, kao ἰακχή, ἡ, *poet.* 4. kao adj. *poet.* bakhovski.

Ἰακώβ, ὁ *(ja'kob)*, N. T. 1. sin Isakov. 2. otac Josipa, zaručnika bl. dj. Marije.

Ἰάκωβος, ου, ὁ, N. T. 1. sin Zebedejev, apostol, brat apostola Ivana, na zapovijed Heroda Agripe oko 44. g. posl. Is. smaknut. 2. sin Alfejev, apostol. 3. brat Kristov.

ἰάλεμος, ὁ, *poet.* adj., jadan; supst. jadanje, tužaljka. *Jon.* ἰήλεμος.

ἰάλλω, *ep.* aor. ἴηλα, slati, odaslati, poslati, pružiti, metnuti, τί, i to ἀπὸ τόξου, t. j. strijelu odapeti, ili ἐπί τι u što gađati, περί τι oko čega, takođ. τινά τινι na koga čim nabacivati se, t. j. vrijeđati (Od. 13, 141). Otd.

ἰαλτός, 3. *poet.* poslan.

Ἰάλυσός [ῑ], ἡ, *jon.* **Ἰηλυσός** ili **Ἰήλυσος**, grad na ostrvu Rodu, s. Jaliso.

ἴāμα, *jon.* **ἴημα**, τὸ (ἰάομαι), 1. lijek, aps. i pren. τινός od čega. 2. ozdravljenje, N. T.

ἰαμβειο-γράφος, ὁ, pisac jambâ; uop. klevetnik (var.).

ἰαμβεῖον, τὸ (ἴαμβος), stih sastojeći od jambâ, plur. jampska pjesma.

ἰαμβειο-φάγος, ὁ (φαγεῖν), jambožder, loš deklamator.

ἰαμβ-έλεγος, ὁ, polovica jampskoga i polovica daktilskoga stiha, ⏓–⏑––, –⏑⏑–⏑⏑–.

ἰαμβιάζω, *poet.* u jambima govoriti, rugati se, grditi.

ἴαμβος, ὁ, jamb, poznata stopa u stihu (⏑–); jampska rugalica.

Ἰαμίδαι, ῶν, οἱ, potomci Ijama, sina Apolonova i Euadnina, proročka porodica u Elidi i inače u Grčkoj.

Ἰᾶνες, οἱ, mj. Ἴωνες, v. r.

Ἰαξάρτης, ου, ὁ, rijeka u Sogdijani, koja utječe u Aralsko jezero, a po starima, koji Aralskoga jezera ne poznavahu, u Kaspijsko more. Često zamijenjena Tanaisom.

ἰάομαι (ι, rijetko ῑ), dep. med., ἰάσομαι, ἰᾱσάμην, ἴαμαι akt. i pas. (*poz.*), ἰάθην, ἰᾱτός, *jon.* ἰήσομαι, ἰησάμην, liječiti, zapr. samo za spoljašnje rane, aps. ili τινά, τί, pren. opet popraviti,

doskočiti, ukloniti, aps. i *τί*, i poslovica *κακὸν κακῷ ἰᾶσθαι* zlo zlim liječiti, klin klinom izbijati; *ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων* izliječiti se, N. T.

'Ιάονες, *οἱ*, i *'Ιαόνιος*, v. *'Ιων*.

'Ιαπετιονίδης, ὁ, ep. sin Ijapetov = Prometej.

'Ιαπετός, *ὁ*, Titan, sin Uranov i Gejin, brat Kronov, otac Prometejev, Epimetejev i roda ljudskoga uop., stoga kao poslovica za veliku starost: biti stariji od Ijapeta.

ἰάπτω, fut. *ἰάψω*, aor. akt. *ἴαψα*, pas. *ἰάφθη*, *ep. poet. buk.* **1.** tranz. slati, metati, hitati, za strijele, na pr. *βέλη εἴς τινα, ἐπί τινι; ὀρχήματα* kolo voditi; *αἶνον ἐπί τινι* zapr. hvalu na koga bacati, hvaliti ga. Pren. pogoditi, ozlijediti, *τινί* čim, *τινά τινι* koga čim. **2.** intr. kretati se, lebdjeti, treptjeti, hitjeti.

'Ιάπυγες, *ων, jon.* **'Ιήπυγες,** *οἱ*, narod u donjoj Italiji, nazvan po **'Ιάπυξ**-u (*υγος, ὁ*), sinu Dedalovu, koji se u Italiji nastanio. Ali *ὁ* **'Ιάπυξ,** sa i bez *ἄνεμος*, sjeverozapadni ili zapadnosjeverozapadni vjetar, jer zemlja Ijapigija ležala je Grcima na zapadnom sjeverozapadu. Zemlja se sama zvala **'Ιαπυγία,** *jon.* **'Ιηπυγίη,** *ἡ*, dio Kalabrije, sada terra d' Otranto. Adj. otd. **'Ιαπύγιος,** 3. stoga *ἄκρα 'Ιαπύγια* rt na jugu Kalabrije, s. Kap Leuka.

'Ιάρδᾰνος [*ῑ*], *ὁ*, **1.** rijeka na sjeverozapadu Krete. **2.** nepoznata rijeka u Elidi. **3.** inače muško ime.

'Ιάς, *άδος*, adj. fem. *jon.*, *ἡ*, **1.** Jonjanka. **2.** jonsko narječje.

'Ιασίδης [_ ◡◡ _], *ου, ὁ*, sin Ijasov, **a)** = Amfion iz Orhomena. **b)** = Dmetor iz Kipra.

ἰάσῐμος, 2. (*ἰάομαι*), izlječiv, ponajv. u pren. smislu: koji se opet da popraviti.

ἴασις [_ _ ◡], *εως, ἡ* (*ἰάομαι*), liječenje, izlječenje, pren. popravljanje, lijek, aps. i *τινός* (od) čega, *τινί* čemu.

'Ιασίων, *ωνος, ὁ*, sin Zeusov i Elektrin, ljubimac Demetrin, demon grozne dubine zemaljske.

'Ιασονία *ἀκτή, ἡ*, rt u Pontu između Kotiore i Sinope, sada Jasun ili Kap Vona.

῎Ιασος, *ὁ*, **1.** sin Euadnin od oca *῎Αργος πανόπτης*, otac Agenorov, vladalac u Peloponesu, po kojem je ovaj nosio ime *῎Ιασον ῎Αργος* ijasijski Argos. **2.** inače lično ime.

ἴασπις, *ιδος, ἡ*, jaspis, zelen dragulj.

'Ιασσεύς, *έως, ὁ*, stanov. Ijasa, karskoga grada i ostrva, sada Asyn-Kalessi.

ἰαστί (*'Ιάς*), adv., u jonskoj glasovnoj ljestvici.

'Ιάσων, **1.** *ep.* i *jon.* **'Ιήσων,** *ονος, ὁ*, sin Esonov i Polimedin, čelovođa Argonautâ. Njegov sin Euen zvao se **'Ιησονίδης,** *ὁ*. **2.** tiran ferski, zvan takođ. Prometej, *ταγὸς Θετταλῶν*, posrednik mira poslije bitke kod Leuktre; ubijen g. 370. **3.** iz Tesalonike, milogost apostola Pavla. **4.** inače lično ime.

ἰᾱτήρ, *ῆρος, poet., ep.* **ἰητήρ,** *ὁ* = *ἰατρός* (*ῑ*), liječnik. Otd.

ἰᾱτορία [*ῑ*], *ἡ, poet.* liječnička vještina.

ἰατός, 3. adj. verb. od *ἰάομαι*, izlječiv.

ἰᾱτρεία, *ἡ, poz.* = *ἴασις*.

ἰᾱτρεῖον, *τὸ*, liječnička kuća, bolnica.

ἰάτρευσις, εως, ἡ, liječenje. Od

ἰᾱτρεύω (*ἰατρός*), **1.** akt. liječnik biti, liječiti. **2.** med. sebe liječiti ili dati liječiti.

ἰᾱτρικός, *jon.* **ἰητρ.,** 3. koji se tiče liječnika ili njegove vještine, njoj primjeren, liječnički, vješt liječenju, aps. i *περί τι* u čem, *ἰατρ. περίοδοι* liječnički pohodi, *ἡ ἰατρική* sa i bez *τέχνη* ljekarska, liječnička vještina. (Slič. *τὰ ἰατρικά* liječnikovi poslovi, liječnička vještina.)

ἰᾱτρό-μαντις [*ῑ*], *εως, ὁ, poet.* svećenik i liječnik.

ἰατρός [*ῑ*], *jon.* **ἰητρός,** *ὁ* (*ἰάομαι*), liječnik, ranarnik, pren. pomoćnik, spasitelj, *τινός* od čega ili čiji.

ἰατταταῖ i *ἰατταταιάξ*, uzvik negodovanja, jao!

ἰαύω [*ῑ*], *ep.* i *poet., ep.* impf. iter. *ἰαύεσκον*, aor. inf. *ἰαῦσαι*, u tragikâ samo u prez. (isp. aor. *ἄεσα*) **1.** počivati, spavati, noćiti, *ἀύπνους νύκτας* noći bez sna provoditi, *ἐννυχίαν τέρψιν* slast noćnoga počinka uživati (Sof. Aj. 1183). **2.** *poet.* pustiti počivati.

ἰαχέω, v. *ἰάχω*.

ἰαχή, *dor.* *ἰαχά, ἡ* (iznajpr. *ϝιϝαχή*, srodno *ἠχή*, t. j. *ϝαχά*) i *ἴαχημα, τὸ, poet.*, vika, buka, poklič (stoga i u plur.). Od

ἰάχω (zapr. *ϝιϝάχω*, isp. s *αὔϊαχος* i *ἠχή*), *ep.* i *poet.* (isp. *ἀμφιαχυῖα*), i *poet.* **ἰαχέω,** **1.** intr. glasno vikati, zavikati, i za stvari: glasno zvečati, ujati, šumiti, zujati, oriti se, pištati, praskati. **2.** tranz. puštati glas, cvrčati (Od. 9, 393), *τί*, često *μέγα* i slič.

'Ιᾱωλκός, *ἡ*, v. *'Ιωλκός*.

'Ιάων, v. *῎Ιων*.

῎Ιβηρ, *ηρος, ὁ*, **1.** Iberanin, stanovnik zemlje **'Ιβηρία,** *ἡ*, što je značilo najsjeverniji dio Španije, možda i zemlju između Pireneja i Rone, a poslije čitavu Španiju. Adj. otd. **'Ιβηρικός,** 3. iberski, španjolski.

ἶβις, *ιος, ἡ*, akuz. plur. *-ις* (egipt. *hippen*), *jon.* ibis, egipatska ptica močvarica, koja je sveta bila Totu (*'Ερμῆς*).

῎Ιβυκος, *ου, ὁ*, lirik iz Regija, putovaše mnogo, bio i kod Polikrata na Samu; na putu na *῎Ισθμια* ubiše ga, kako se pričalo, razbojnici oko g. 520. pr. Is. (*αἱ 'Ιβύκου γέρανοι!*).

ἰγνύη i *ἰγνύς, ύος, ἡ* (*ἰν* = *ἐν* i *γόνυ*), *ep.* i *poz.* potkoljenica.

'Ιδαῖος, v. *῎Ιδη*.

῎Ιδακος, *ὁ*, mjesto na tračkom Hersonesu na Helespontu.

'Ιδάλιον, τὸ [_ ◡◡◡], *buk.* glavica i grad na Cipru sa hramom i gajem Afroditinim, koja se zato Verg. En. 1, 693 zove *Italia*.

*

Ἰδάς, dat. Ἰδᾷδι, konjekt. = Ἰδαίᾳ (sc. γῇ).
I. **ἰδέ**, *ep.* i *poet.* i, pa = ἠδέ.
II. **ἰδέ, ἴδε**, vidi, gle, imper. za εἶδον.
ἰδέα, ἡ, *jon.* **ἰδέη** [ῐ], (ἰδεῖν), vid, lice, **a)** spoljašnjost, lik, kakvoća, način, πᾶσαν ἰδέαν πειράσαντες pokušavši sva moguća sredstva, φύσις ἰδέης prirodna kakvoća; τριφάσιαι ἰδέαι tri pojave, vrste; διὰ μιᾶς ἰδέας u jednom jedinom obliku. **b)** napose: sa i bez λόγου način prikazivanja, oblik i vrsta govora, izraz. **c)** način, osnova. **d)** ideja, pralik, ideal.
ἰδεῖν, ἰδέειν, ἴδεσκον, v. εἶδον.
ἰδέω, v. οἶδα.
ἴδη, ἡ, *jon.* gora, šuma, ναυπηγήσιμος građa za brodove. Ktomu vlastito ime:
Ἴδη visoka gora, koja se iz Frigije vuče kroz Troadu i Misiju, s. Kas-dagh. Njezin pristranak tvori ravninu trojansku, a zapadni mu je ogranak glavica Lekton, gdje je ležala Eolida, njezin najviši vrh Gargaron, sada Karadagh. Otd. **Ἴδηθεν** od ili s Ide, i **Ἰδαῖος**, 3. idejski, koji Idi pripada, od nje dolazeći ili potičući, na Idi, s Ide, **a)** τὰ ὄρεα Idejska gora = Ἴδη, tako označena poradi različnih gorskih vrhova. **b)** pridjevak Zeusa, jer je na vrhu Gargaru imao žrtvenik i gaj. **c)** *poz.* Ἰδαῖον παιδίον = Ganimed. **d)** Ἰδ. Δάκτυλοι, v. Δάκτυλοι. **e)** muško lično ime.
ἴδηαι, v. εἶδον.
ἰδιοβουλέω i **-εύω** (kao od ἰδιό-βουλος), *jon.* po svojoj odluci raditi.
ἰδιο-γενής, 2. svoje, osobite vrste.
ἰδιογνώμων, 2. (γνώμη), *jon.* svojeglav, tvrdoglav.
ἰδιογονία, ἡ, rađanje od svoga roda.
ἰδιό-μορφος, 2. *poz.* osobita oblika.
ἰδιόομαι, sebi prisvajati.
ἴδιος [ῐ], 3. i 2. (k I. οὗ [od σϝοῦ], mj. σϝίδιος), komp. ώτερος, ώτατος i *poz.* αίτερος, αίτατος, **svoj, vlastit, 1.** koji pojedincu pripada, bilo kao protivno općenosti, ili naprema drugomu, bilo po spoljašnosti ili unutrašnjosti, dakle: privatan, koji privatnu čovjeku pripada, osobit, čudan, poseban, ličan (Her. 7, 147), πρῆξις privatan posao, διάφορα privatne svađe, građanski interesi, δίκη civilna parnica. Aps. i τινός komu, takođ. sa sl. inf. ili ἤ. U N. T. διάλεκτος materinji jezik, οἱ ἴδιοι rođaci, ὁ ἴδιος ἀνήρ muž, suprug, εἰς τὰ ἴδια u zavičaj, καιρῷ ἰδίῳ u svoje vrijeme, u pravo vrijeme. **2.** često mj. genit. zamjen. αὐτός, ili mj. pron. pos. i poses. genit. ἑαυτοῦ, ἑαυτῶν, ili naizmjence s njima ili sastavljeno sa σφέτερος, ἐπὶ τοῖς ἰδίοις τοῖς σφετέροις αὐτῶν, t. j. za svoje rođene, vlastite, ἑαυτοῦ τὸν στόλον ἴδιον ποιεῖσθαι vojnicu započeti kao preduzeće na svoju ruku. **3.** supst. **τὸ ἴδιον** svoja korist, osobitost, εἰς τὸ ἴδιον da ga učini svojinom, τὰ ἴδια što se pojedinca tiče, lično, privatne prilike, osobiti interesi, privatne parnice, privatna imovina, privatni život, τὰ ἴδια ἀνεπαχθῶς προσομιλεῖν u privatnom životu neprisiljeno općiti, κατ' ἰδίαν osobito, posamce, tajom. **4.** adv. **a)** **ἰδίᾳ** napose, sam za sebe, svoje volje, na svoju ruku, pojedince, samo, napose, baška, privatno, u svojim ličnim poslovima, u privatnom životu, kao privatna ličnost, kod kuće, u samoći, sam samcat, osob. rado kao protivno od δημοσίᾳ ili κοινῇ; τὰ ἰδίᾳ συμφέροντα svoja lična korist, τὰ ἰδίᾳ διάφορα privatni interesi, probici. **b)** **ἰδίως** na osobit način, čudno; u osobitom, užem, pravom smislu.
ἰδιό-στολος, 2. *poz.* o svom trošku opremljen.
ἰδιότης, ητος, ἡ (ἴδιος), osobitost, osobit način, osobina.
ἰδιό-τροπος, 2. *poz.* svoje ruke, osobit.
ἰδιο-τρόφος, 2 koji pojedince hrani ili uzdržava.
ἰδιο-φυής, 2. *poz.* osobite naravi ili kakvoće.
ἰδίω [ῐ ῑ], impf. ἴδιον, *ep.* (isp. ἱδρώς), znojiti se.
ἰδίωμα, τὸ, *poz.* osobitost.
ἰδίωσις, ἡ, odvojivanje, cijepanje.
ἰδιωτεία, ἡ, **1.** privatni život. **2.** *poz.* neznanje. Od
ἰδιωτεύω, 1. sam za sebe raditi ili živjeti, samoćovati, stoga takođ. bez ugleda biti, kao kakav ἰδιώτης, a protivno: kao ἄρχων. **2.** biti neznajša, τινός u čem. Od
ἰδιώτης [ῐ], ου, ὁ (ἴδιος). **1. adj. a)** privatan, samotan, stisnut, ἀνήρ, βίος. **b)** neuk, nevješt, nestručnjački, ὄχλος nadničari. **2. supst.** privatnik, **a)** protivno cjelini ili državi: pojedinac, čovjek iz naroda, građanin, u plur. narod. **b)** protivno dostojanstvenicima i činovnicima: koji nije u časti i vlasti, običan, prost, neznatan, neviđen čovjek, takođ. prost vojnik. **c)** protivno onomu, koji se bavi umjetnošću ili znanjem: nestručnjak, neznalica, na pr. u ljekarstvu ili vračarstvu, ili koji nije pjesnik ni govornik ni bojac; uop. šeprtlja. Konstr. s τινός i κατά τι u čem, i s kompar. pojmom i sl. ὡς i inf. odveć neiskusan, da. Otd.
ἰδιωτικός, 3. koji pripada privatnomu čovjeku, privatnim ljudima, privatan, prost, običan. Supst. ὁ ἰδ. = ἰδιώτης. Adv. **-κῶς**, poput prosta, (na pr. u tjelesnim vježbama) neuka čovjeka, nemaran, ἰδ. ἔχειν τὸ σῶμα tjelesno zanemaren biti.
ἴδμεν, ἴδμεναι, v. οἶδα.
ἰδνόομαι *ep.* i samo aor. ἰδνώθην, saviti se.
ἰδοίατο mj. ἴδοιντο, v. εἶδον.
Ἰδομενεύς, έως, *ep.* ῆος i έος, akuz. έα ili ῆα, **1.** sin Deukalionov, unuk Minojev, kralj u Kreti, hrabar junak pod Trojom. **2.** iz Lampsaka, učenik i prijatelj Epikurov, grčki povjesnik oko g. 300. pr. Is.
ἴδον, *ep.* mj. εἶδον.
ἰδού, adv. (od imper. ἰδοῦ, v. εἶδον), gle! evo!

ἰδρείη, ἡ, *ep.*, *buk.* ἰδρίη, znanje, iskustvo, aps. i τινός u čem.

Ἰδριὰς χώρη, ἡ, *jon.* kraj u Frigiji na rijeci Marsiji, na međi karskoj.

Ἰδριεύς, sin Hekatomnov, dinast karski u 4. vijeku pr. Is.

ἴδρις, ι, gen. ιος, *ep.* i *poet.* (ϝίδ-ρις za εἰδέναι, v. οἶδα), znalac, vješt, prikladan, spretan, razborit, aps. ili s κατὰ γνώμαν po mojem razumu, οὐδέν ni u čem, ništa ne znajući ili ne sluteći, obič. τινός u čem, ili s inf.

ἰδρόω, part. prez. ἰδρῶν, gen. ἰδροῦντος i ἰδρῶντος, *ep.* ἰδρώων, ώουσα, takođ. ἰδρῶσα (ἰδρώς), fut. ἰδρώσω, perf. -ωκα i -ωται, znojiti se, uop. vlagu puštati, aps. i s akuz. ἰδρῶ.

ἵδρυμα, τὸ, postavljeno, sagrađeno, **a)** kip (Eur. Suppl. 631 πόλεως pripada k ἐκκόμιζε). **b)** građevina, stan, sjedište kojega boga, hram, svetište. **c)** potpora, obrana.

ἵδρυσις, ἡ, podizanje, postavljanje, takođ. za vojničke pozicije u neprijateljskoj zemlji. Od

ἱδρύω [ῠ], ἱδρύσω i t. d., aor. 1. pas. *neat.* takođ. ἱδρύνθην (kao od spor. obl. ἱδρύνω), adj. verb. ἱδρυτέον [osn. ΣΕΔ, v. r.], **1. akt.** dati da tko sjedne, reći da tko sjedne ili otpočine, posaditi, smjestiti u oko, τινά, i to ἐν, παρά, ἐπί τινι, ἐπί τινος, ἐπί, εἴς τι. **2. pas.** sjesti, ugnijezditi se, nastaniti se, sjediti, počivati (Sof. Aj. 796), smiriti se, takođ. biti podignut. U perf. boraviti, baviti se, ležati, sagrađen (Her. 2, 59), podignut biti, čvrst biti, čvrsto stajati, osnivati se, i to πού, ἔν τινι, περί τι, ili ἔκ τινος od čega, πρός, ἔς τι kamo, prema kojoj strani, μετά τινος o što upirati se. **3. med.** sebi što osnivati, podići, graditi, osob. svetište kojega boga (τί i τί τινος). U perf. sagradio sam sebi hram kojega boga i njega se držim, ἵδρυνται ἱρόν = ἱδρυσάμενοι ἔχουσιν ἱρόν.

ἱδρώς, ῶτος, ὁ, i *eol.* ἴδρως, ἡ, dat. takođ. ἱδρῷ mj. ἱδρῶτι, akuz. ἱδρῶτα, *ep.* ἱδρῶ (osn. ϝιδ od starijega σϝιδ, lat. *sūdor*), **1.** znoj, sa znojem spojen napor. **2.** *poet.* za drugu vlagu.

ἰδυῖα, v. οἶδα.

ἴδω, **ἴδωμι** i slič., v. εἶδον.

ἵεμαι, ἵέμην, stara var. (za εἶμι): ići, žuriti se, mj. ἵεμαι, v. ἵημι II.

ἵεμαι, *ep.* dep., samo u prez. i impf. (vazda ι, prvotno ϝίεμαι, osn. *vī* u lat. *vīs* hoćeš i *invītus* nerado), siliti, težiti, zahtijevati, željeti, sa i bez θυμῷ, često u part. ἱέμενος živo težeći, željan, pohlepan, τινός na što, čega, i s inf. ili πρόσω οἶκαδε, i slič., u jeziku iza Hom. stopljeno s med. ἵεμαι od ἵημι (sa ῑ i bez ϝ), v. ἵημι.

ἴεν, **ἰείη**, v. εἶμι.

ἵεν, **ἵεις**, **ἱεῖς** i slič., **ἱέμεναι**, **ἵεν**, v. ἵημι.

Ἱερά (Ἱέρα), ἡ, jedno od Liparskih ostrva, s. Volcano.

ἱέραξ [ῐ], ακος, *dor.* i *ep.* ἴρηξ [ῐ], ηκος, ὁ (za ἱερός hitar, brz), jastrijeb, soko, takođ. pridjevak Antioha, brata Seleuka Kalinika.

ἱεράομαι, *jon.* ἱράομαι, dep. med., svećenik ili svećenica biti, u Herod. član nasljednoga zbora ili predstojnica kojega hrama biti, aps. i τινός kojega boga.

Ἱεράπολις, εως, ἡ, ime grada **1.** u Siriji, takođ. Bambyke, Mabôg, s. Membidj. **2.** u Frigiji, blizu rijeke Lika, zvan takođ. Kydrara, s. Pambûk-Kalessí.

ἱερατεία, ἡ, N. T. svećenička služba.

ἱεράτευμα, τὸ, N. T. = svećenička služba, svećeništvo kao dostojanstvo kršćana.

ἱερατεύω svećenik biti.

ἱερατικός, 3. i adv. -ῶς, *poz.*, svećenički, posvećen, svet.

ἱέρεια, ἡ, fem. od ἱερεύς, *jon.* ἱρεια i ἱρείη, *poet.* **ἱερία**, **1.** adj. svećenički. **2.** supst. svećenica. Kod Grkâ su naime svećeničku službu obavljali i ljudi i žene, pak su uop. ženska božanstva imala svećenice, koje su to postale ili po rodu ili po izboru ili po ždrijebu, i to već u nježnoj mladosti, kad su dozrijevale za djevice, da do svoje udaje vrše svećeničko zvanje, koje se sastojalo osob. od žrtava i molitava te je obično iziskivalo čistotu djevičansku. I u Egiptu je bilo u službi božanskoj svećenica udatih i neudatih, kojima je bila dužnost žrtve prinositi i u ophodima hoditi i slič., samo što nijesu mogle biti baš članovi svećeničkih zborova i t. d. kao u Grčkoj.

ἱερεῖον [ῐ], τὸ, *ep.* ἱερήιον, *jon.* ἱρήιον, **1.** životinja za žrtvovanje (Od. 11, 23 neobično o žrtvama za mrtve, mjesto čega inače stoji τόμιον ili ἔντομον). **2.** napose: ovca (kao najobičnija žrtva uz βοῦς, ὗς i dr.). **3.** (osob. u plur.) životinje za klanje.

Ἱερειχώ, v. Ἱεριχώ.

Ἱερεμίας, ίου, ὁ (*jirmijâhû*), Jeremija, na glasu prorok jevrejski, djelovaše od g. 627. do razorenja Jerusalima u tom gradu, a poslije u Egiptu.

ἱερεύς [ῐ], *jon.* i *ep.* ἱρεύς [ῑ], ὁ, gen. έως, *jon.* ῆος, nom. plur. *at.* ἱερῆς (ἱερός), svećenik, žrc, svećenik određenoga boga (τινός), koji je ponajprije službu okó hrama vršio prinoseći žrtve, a pored toga bavio se i tumačenjem volje božje po crijevima zaklanih žrtava. Stoga takođ. za rimsko *augur* (Plut. T. Gr. 4), dok je μέγιστος τῶν ἱερέων bio rimski *pontifex maximus*. Takođ. pren. ἱερεύς τις ἄτας.

ἱερεύω i **ἱρεύω** [ῑ], obadvoje *ep.*, impf. iter. ἱερεύεσκον (ἱερεύς), **1.** akt. i pas. **a)** posvetiti, zaklati, žrtvovati, τί i to τινί kojemu bogu,

takođ. τινί τινι kojem bogu za koga. **b)** uop. klati, jer su i od životinje za običnu potrebu određene bogovi nešto dobijali, τινί komu na čast. **2.** med. za sebe klati.

ἱερήιον, v. ἱερεῖον.

ἱερία, v. ἱέρεια.

Ἱεριχοῦς, οῦντος i Ἱεριχώ, οῦς, grad Jeriho na Jordanu.

Ἰέρνη, ἡ, Hibernija, Irska; takođ. Ἰέρνη i Ἰουερνία.

ἱερο-δόκος, 2. *poet.* koji žrtve prima.

ἱερό-θυτον, τὸ, N. T. meso od žrtve.

ἱερομηνία, ἡ, i **ἱερομήνια,** τὰ, **1.** vrijeme od mjesec dana, za koje su se svete igre upriličivale i sve razmirice pojedinih država, osobito članova u tim igrama, prekidale. Tako na pr. Καρνεῖος u Dorana, u koji padahu mnoge svetkovine: mjesec svetkovinâ; ἱερομηνίᾳ u svetac, na svečan dan, ἱερομηνίαις u vrijeme svetkovinâ. **2.** svako svečano vrijeme, pače i preko mjesec dana.

ἱερο-μνήμων, *dor.* **ἱερο-μνάμων,** ὁ, **1.** punomoćnik ili stalni savezni poslanik državâ, koje pripadahu amfiktionskomu savezu (njegov doglavnik πυλαγόρας, savjetnik). Hijeromnemoni naime sačinjavahu užu skupštinu te se naročito oni zvahu Ἀμφικτύονες. **2.** najviši činovnik u Bizantu, podjedno eponim (ἐπώνυμος) godine.

ἱερόν, τὸ, i **Ἱερὸν ὄρος,** v. ἱερός.

ἱερο-νίκης, ου, ὁ, *poz.* pobjednik u svetim javnim igrama.

ἱεροποιέω, biti ἱεροποιός, uop. žrtve obavljati.

ἱερο-ποιία, ἡ, *poz.* sveti čin.

ἱερο-ποιοί, οἱ (ποιέω), predstojnici žrtava, deset iz deset plemena izabranih muževa u Ateni, koji su morali paziti na to, da životinje za javne žrtve budu bez mane, i koji su uop. javne žrtve nadgledali.

ἱερο-πρεπής, 2. koji svetomu dolikuje, častan.

ἱερός, 3. takođ. 2. (ῐ, u arzi češće ῑ), *jon.* i *poet.* ἱρός [ῑ], **I.** zapr. brz, hitar, krepak, snažan, pa tako sačuvano u Hom. u ἱ. στρατός, ἰχθύς, φυλάκων τέλος, možda takođ. u opisivanju imena kojega kneza, ἱερὴ ἴς Τηλεμάχοιο, ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο. **II.** obično: svet, **1.** bogom blagosloven, koji sveti strah zadaje, **a)** jer nešto u osobitoj svezi stoji s bogovima ili s kojim bogom, ili pod njihovom zaštitom, kao knezovi, koji su pod Zeusovom zaštitom, ili δίφρος, kad ih vuku besmrtni konji, dar bogova. Tako Edip sebe zove ἱερὸς εὐσεβής τε, jer se po obećanju bogova gaju Eumenidâ približio, pa tako se grad Atena zove svet, jer su njegovi stanovnici starosjedioci te potječu preko Erehteja od Hefesta i Zemlje, pače i gorska bolest (padavica) držala se kao neposredno poslana od bogova za νοῦσος ἱρή. N. T. ἱερὰ γράμματα sveti, nadahnuti spisi. **b)** kao svojina, stvor, uredba bogova, na pr. zemlja, gora, vlaga, kiša, rijeke, osob. Sperhej, sveta rijeka zemlje (Sof. Fil. 1215), izvori, more, svijetlo, dan, kao čista počela, noć, pa tako napose kad se u čem moć božanstva očituje blagosiljajući ili prijeteći, tako bogom blagoslovljeno žito, gumno, maslina. **2.** bogu posvećen, koji bogovima pripada, tako životinje, koje su bogovima kao njima svete ostavljene (ἀνεῖται ἱρά) te se na ljudsku korist ne upotrebljavaju, pak krajevi, koji su kojemu bogu posvećeni, kao glavica Sunion Posidonu, i kao vlastito ime **Ἱερὸν ὄρος** gora u Trakiji blizu Hersonesa s tvrđavicom, sada Tekir Dagh. Stoga jezgrovito ἀπὸ ἱερᾶς νομῆς od žrtvovanih goveda, dotjeranih sa svetoga pašnika, πόλεμος o ratu, što ga je Sparta g. 448. ratovala poradi Apolonova hrama u Delfima, jer su ga Fočani oteli Delfljanima, τριήρης o lađi, koja se samo u javnoj službi i za svete svrhe upotrebljavala, kao u Ateni lađe Πάραλος i Σαλαμινία osob. za svečana poslanstva (v. θεωρία). — Konstr. s gen. (rijetko dat.) boga, kojemu je stvar posvećena, na pr. o ribama: ἱροὺς τοῦ Νείλου, t. j. bogu Nilu, ali τινὶ εἶναι ἱερόν znači takođ.: komu biti kao svet i bogu posvećen. **3.** pren. **a)** čestit, divan, ἱερὰ συμβουλή poslovica: sveta je stvar svjetovanje, t. j. pošteno svjetovati je sveta dužnost. **b)** s ἄσυλος spojeno nepovredljiv, koje za Platejce, da nitko na njih ne zavojšti ni da ih pokori, koje za rimske tribune, kojima je tijelo (σῶμα) bilo kao posvećeno.

Supst. **ἱερόν** [ῐ], *jon.* **ἱρόν** [ῑ], τὸ, posvećeno, protivno: ὅσιον (ὅσια), koje znači za običnu upotrebu dopušteno, neposvećeno, stoga **a)** zavjetni dar, komadi plijena (Il. 10, 571), u hramu položeni novci i dragocjenosti (Lis. 12, 99), prvijenci poljskih plodova (Her. 4, 33), sveti prinos. **b)** drugo bogovima posvećeno, životinje, koje su se hranile (Her. 2, 65). **c)** osob. u plur. žrtva (ἱερῶν za žrtvu, Sof. Trah. 995), životinja za žrtvu, i njezina utroba, kao i odatle uzeta žrtvena znamenja, dok σφάγια znači znamenja uzeta od micanja životinja za žrtvu: ἐν τοῖς ἱεροῖς φαίνεταί τις δόλος u utrobi žrtava nahodi se znamenje blizoga kovarstva. **d)** sveti kotar, stan, krov za lik božji (ἕδος, ἄγαλμα), svetinja, svetište, s različnim dijelovima i zgradama, gajem, pravim hramom (ναός, δόμος, σηκός), s trijemovima, riznicom (ὀπισθόδομος); κοινά općeni hramovi koje države: koje aps., koje τινός kojega boga. Napose zvaše se ἱρόν još i svetinja Zeusa Οὔριος na jednom visu u Bitiniji na Pontu, blizu ušća Bosporovih, s. Joro; stoga τὸ ἐπὶ στόματι ἱρόν i ἐπὶ τῷ ἱρῷ καθέζετο. Pak ἱερὰ ὁδός sveta cesta *α)* iz Elide u Olimpiju. *β)* iz Atene

u Eleusinu, preko jednoga klanca »Šarene gore« (*ποικίλον ὄρος*), na kojega je visu bio sagrađen *Πύθιον* u jonskom slogu; za njim nalijevo pitska obala (Sof.) i dalje obala zubalja kod Eleusine. e) vjerski obredi, štovanje, slava, svetkovina, *τὰ ἱερὰ πράττειν* zakonske obrede obavljati, *χρῆσθαι τῷ ἱερῷ* u slavi učestvovati, *εἴργεσθαι τοῦ ἱεροῦ θυσιῶν καὶ ἀγώνων* isključen biti od slave u žrtvama i junačkim igrama.

Ἱεροσόλυμα, τὰ i *ἡ*, i *Ἱερουσαλήμ, ἡ*, grad Jerusalim. N. T. pren. od Krista osnovana božja država. Stanov. *Ἱεροσολυμίτης*, fem. *-ῖτις, ιτιδος*.

ἱεροσυλέω (*ἱερόσυλος*), hram oplijeniti. Otd.

ἱεροσυλία, *ἡ*, robljenje svetinjâ, svetogrđe, i u plur.

ἱερό-συλος, *ὁ* (*συλάω*), koji plijeni hramove.

ἱερουργέω, N. T., obič. **ἱερουργέομαι** (*ἱερ-ουργός* žrc), med., *poz.* nešto sveto (*ἱερουργίας*) vršiti. Otd.

ἱερουργία. *ἡ*, *jon.* **ἱρουργίη**, *ἡ*, često u plur., vršenje svetih obreda, sveta služba, bogoslužje. Plut. zove *maiora auspicia* t. j. posvetu kurulskih magistrata *μέγισται ἱερουργίαι*.

ἱερο-φαντέω, *poz.* biti *ἱεροφάντης*, pokazivati svete znakove.

ἱερο-φάντης, *ου*, *jon.* **ἱροφάντης**, *ὁ* (*φαίνω*), posvetni svećenik, *τινός* kojega boga, osob. za nasljedne svećeničke porodice, koje su po nasljedstvu imale simbole i bogoslužne oblike (osob. Demetre) kao i za njih potrebno posuđe. U eleusinskim misterijama bio je to jedan od Eumolpida. On je kod mistične drame imao da pokaže svete simbole, pri čem je nosio dugu grimiznu haljinu. Fem. *poz.* *ἱερόφαντις, ἡ*, svećenica drugarica hijerofantova.

ἱεροφαντία, *ἡ*, *poz.* služba vrhovnoga svećenika kod Eleusinijâ.

ἱερο-φύλαξ, *ακος, ὁ*, *poet.* i *poz.* stražar hrama.

ἱερόω [ῑ], *jon.* *ἱρόω* (*ἱερός*), zapr. svetim učiniti, a) posvetiti, *ἱερῶσθαι* biti posvećen. b) *jon.* svetim proglasiti.

Ἱέρων, *ωνος, ὁ*, 1. sin Dinomenov, stariji, isprva vladalac u Geli, zatim u Sirakusi g. 478.—467. pr. Is., osvojitelj Naksa i Katane, koja je potom prozvana *Αἴτνη*, prijatelj naukâ i umjetnosti, podašan prema Simonidu i Bakhilidu, pohođen od Eshila, opjevan od Pindara. 2. Hijeron mlađi, koji je u 3. vijeku pr. Is. još jednom povratio doba cvjetanja grada Sirakuse te je u 2. punskom ratu pomagao Rimljanima. 3. inače lično ime.

Ἱερώνυμος, *ὁ*, 1. s Andra, olimpionik oko g. 480. pr. Is. 2. iz Kardije, mlađi savremenik Aleksandrov, prijatelj Eumenov, historik vremena dijadohâ, upotrijebio ga Plutarh. 3. Sirakušanin, unuk Hijerona II., kojega je g. 216. naslijedio; pomagao u 2. punskom ratu Kartažanima. 4. inače lično ime.

ἱερωσύνη, *jon.* *ἱρ.*, *ἡ*, svećenstvo, svećenička služba, aps. i *τινός* kojega boga, napose takođ. svećeničke časti, svećenička dobra (Her. 4, 161).

ἱζάνω i *ἵζω*, v. *ΣΕΔ*.

I. **ἰή** [ῐ, isp. *ἰώ*], uzvik bola, jao!

II. **ἰή,** *ἡ*, *jon.* glas (v. *ἰά*).

ἰήιος, 2., *poet.* 1. (*ἰή*) kukajući, uzdisaje budeći. 2. kao pridjevak Apolona, strijelac (isp. *ἤιος*).

ἴηλα, inf. **ἰῆλαι**, v. *ἰάλλω*.

ἰήλεμος, ὁ, v. *ἰάλ.*

ἰηλεμίστρια, *ἡ* (*ἰάλεμος*), *poet.* narikača.

Ἰηλυσός, v. *Ἰαλ.*

ἴημα, *τὸ*, v. *ἴαμα*.

ἵημι (u prez. ῑ, u impf. augmentom ι, osn. *ἡ : ἑ*, u prez. redupl. *ἰη : ἰε*, isp. lat. *serĕre* od *sise-re*, slati, bacati), *at.* 2. sg. *ἵης* ili *ἱεῖς* ili *ἱεῖς*, 3. sg. *ἵησι* ili *ἱεῖ* ili *ἱεῖ*, 3. pl. *ἱᾶσι*, konj. *ἱῶ*, opt. *ἱείην* (*-ἱοιμι* *poz.*, v. dolje), imper. *ἵει, -ἑτω*, inf. *ἱέναι*, part. *ἱείς*, impf. *ἵην* ili *ἵειν* i t. d., 3. pl. *ἵεσαν* i (*μέθ-*, *σύν-*) *ιεν*, fut. akt. *ἥσω*, med. *ἥσομαι*, aor. akt. *ἧκα* (*staroat.* samo u sing.; dual i plur. svagda *εἶτον, εἶμεν, εἶτε, εἶσαν*, poslije takođ. *ἥκαμεν* i slič., konj. i načini svagda *ὧ, ᾗς* i t. d.), med. *εἵμην, εἷσο* i t. d. (posve rijetko *ἡκάμην*), perf. akt. *εἷκα*, med.-pas. *εἷμαι*, aor. pas. *εἵθην*, fut. pas. *ἑθήσομαι*, adj. verb. *ἑτός* i *ἑτέος*,

ktomu *epski* prez. ind. 3. pl. *ἱεῖσι*, konj. 2. sg. *ἵῃσι* (*μεθ*)*ίῃσι*, inf. *ἱέμεν* i *ἱέμεναι*, impf. 3. pl. *ἵεν*, fut. (*ἀν*)*έσει* Od. 18, 265 (? var. *ἀνέῃ*), inf. (*μεθ*)*ησέμεναι* i *-σέμεν*, aor. akt. ind. *ἕηκα*, dual *ἕτην*, pl. *ἕμεν, ἕσαν* i *ἥκαμεν, ἧκαν*, konj. 1. sg. *ἥω, εἴω*, 3. sg. *ἧσι, ᾗῃ* i *ἕῃ*, inf. pored *εἶναι* takođ. *ἕμεναι* i *ἕμεν*, aor. med. ind. *ἕτο, ἕντο*,

jon. prez. ind. 3. pl. *ἱεῖσι*, konj. *ἱέω, ἱέωσι* (pored *ἱῶσι*), aor. *ἧκαν* i slič. češće, perf. pas. pored *εἷμαι* takođ. *ἕωμαι* (takođ. N. T. *ἀφ-έωμαι*); u *poznijih* (i u N. T.) aoristički oblici kao *ἥκαμεν, ἥκαντο*, i oblici kao od *ἵω* (*ἀφίομεν, συνίουσι, ἀφίοιτε* i slič.).

I. akt. 1. tranz. pokrenuti, slati, poslati, odaslati, otpustiti, bacati, metati, gađati (Sof. Aj. 154), glas pustiti, govoriti, izliti, pustiti, spustiti, objesiti, aps. ili *τινά* i *τί*, na pr. *ἀφώνως τὸ στόμα* mj. *φωνήν* bez glasa izustiti riječ, tiho šaptati, *μιμήματα* glasove oponašati, *πολλὰς χρόας* boju mijenjati; *τινός* na koga, *τινί* komu i čim, *ἐς τι* u što, *ἐκ, ἀπό τινος* iz, od čega, takođ. *τινὰ ποταμόνδε φέρεσθαι* koga vući k rijeci. 2. intr. kamo teći, istjecati, izvirati (Od. 7, 130), aps. i *ἐπί τι*.

II. med. **ἵεμαι**, 1. kamo krenuti, kretati se, ići, srtati, hitati, letjeti, sa i bez *δρόμῳ, εἰς, ἐπί* i *πρός τινα* ili *τι*, takođ. *κατά τι, ἐν πεδίῳ* u ravnicu (Od. 22, 304) i s inf. 2. baciti se na što

= težiti na što, poslije Hom. stopljeno s ἵεμαι = ϝίεμαι, što v. na str. 437.

ἴηνα, v. ἰαίνω.

Ἰήνυσος, ἡ, grad u Siriji blizu Gaze.

Ἰήπυγες, v. Ἰάπ.

ἴῃσι, *ep.* mj. ἴῃ, v. εἶμι.

ἴησις, ἡ, *jon.* = ἴασις, liječenje, iscjeljenje.

Ἰησονίδης, Ἰησόνιος i Ἰήσων, v. Ἰάσων i t. d.

Ἰησοῦς, οῦ, dat. οῦ, akuz. οῦν, vok. οῦ, ὁ, Isus (*jehôshua* t. j. čija je pomoć Jahveh).

ἰητήρ, ἰητός, ἰητρός, ἰητρικός, v. ἰατ.

ἰθα-γενής, 2. *jon. poet.* i *poz.*, i *ep.* ἰθαιγενής (ἰθύς, γένος), koji je pravim putem postao, t. j. a) u zakonitom braku rođen, zakonita roda. b) prirodnim putem postao, urođen, prvobitan.

Ἰθάκη [ῐ], ἡ, Itaka, malo ostrvo na istočnoj strani Kefalenije ili Same. Stari mišljahu, da je današnji Teaki Homerova Itaka; ali mnogo koješta se ne slaže s njegovim opisom; πανυπερτάτη moralo bi se razumijevati okomito kao najviši otok. Južni vis gore zvao se u Homera Νήιον, i pod njim ili na luci Reitronu, koja duboko zasijeca u suhu zemlju, ležao je grad Itaka. Otd. adv. Ἰθάκηνδε u Itaku, i Ἰθακήσιος, ὁ, Itačanin. Ἴθακος, ὁ, sin Pterelajev, star heroj, od kojega je, kažu, Itaka dobila ime.

ἰθεῖαν, ἰθέως, v. εὐθύς.

ἴθι [⏑⏑], zapr. imper. od εἶμι, idi, dođi, kao čestica: deder dakle! objačano s δή, οὖν.

ἴθμα, τὸ (εἶμι), *ep.*, plur., hod, kretanje.

ἰθύ, od ἰθύς, v. εὐθύς.

ἰθύ-θριξ, τριχος, ὁ, ἡ, *jon.* s glatkom kosom.

ἰθυμαχίη, ἡ (ἰθύ-μαχος koji se otvoreno bori), *jon.* otvorena bitka, otvoren boj, također s dod. ἐκ τοῦ ἐμφανέος.

ἰθύντατα, od ἰθύς = εὐθύς, na najpraviji način.

ἰθυντήρ, ῆρος, ὁ, *poet.* upravljač, kao adj. s οἴαξ korman, koji upravlja.

ἰθύνω, aor. akt. ἴθυνα, pas. ἰθύνθην, v. εὐθύνω.

ἰθυ-πτίων [ῐ, ῐ], ωνος, ὁ, ἡ (πέτομαι), *ep.* koji upravo leti.

I. ἰθύς [ῐ], εῖα, ύ, v. εὐθύς.

II. ἰθύς [ῐ], ύος, ἡ, samo akuz. ἰθύν (valjada kor. ἰ u εἶμι), *ep.* pravac u hodu, ἀν' ἰθύν upravo, ravno; stoga: napadaj, preduzeće, smjeranje, želja, težnja, nastojanje.

ἰθύ-φαλλος, ὁ, razuzdan čovjek.

ἰθύω [ῐ, ῡ], aor. ἴθυσα (ἡ ἰθύς), *ep.* i *jon.* ravno zatrčati se, upravo nasrnuti, navaliti, udariti, prodirati, ἰθύειν στρατεύεσθαι vojnicom svojom, oružjem svojim udariti kamo ili na koga; uop. težiti, željeti, nastojati; τινός na što, ili ἐπί, πρός τι, διά τινος, ili s mjesnim adv. ὅπῃ, ἔνθα, ili s inf.

Ἰθώμη [ῑ], ἡ, 1. lapitski grad u sjeverozapadnoj Tesaliji (u Hestijeotidi). 2. gorska tvrđava u Meseniji na gori istoga imena, sada u razvalinama, zvana Bolkane. Otd.

Ἰθωμήτας, α, ὁ, 1. pridjevak u Itomi štovanoga Zeusa. 2. *poz.* tvrđava itomska.

ἱκανός, 3., adv. -νῶς (ἱκέσθαι, ἱκάνω), dovoljan, primjeren, dosta velik, — mnog, — dug, dosta dobar u naobrazbi, dovoljno jak ili moćan, ovlašten, obilan, ravan, prikladan, podoban, jak, vješt, okretan, čestit, valjan, zgodan, prav, pouzdan, vjerojatan, doličan, pristojan, koje aps. ἱκανὸν εἶναι moći, ἱκανὸν ἐπεληλυθέναι dovoljnu pomoć imati, πλείω τῶν ἱκανῶν, πόρρω τοῦ ἱκανοῦ ili πλέον τοῦ ἱκανοῦ više nego dovoljno, također: preko mjere, odviše, koje s pleonastički dod. εἶναι, kao uz ἑκών, koje τί i τινί u, na čem, čim, τινί također za koga ili što, πρός, εἴς τι prema čemu, za što, πρός τινα prema komu, κατά τι u čem, koje s inf. (N. T. τὸ ἱκ. ποιεῖν τινι komu dati zadovoljštinu, λαμβάνειν dobiti z., također: dostojan). — Adv. s ἔχειν dovoljan biti, dosta prostran biti, u dobru stanju biti, do volje imati, zadovoljiti se, τινί čim, πρός τινα komu premac biti (Ksen. Kir. 6, 3, 22), također s εἶναι. Otd.

ἱκανότης, ἡ, vrsnoća, i

ἱκανόω, N. T. vještim činiti.

ἱκάνω, v. ἵκω.

Ἰκάριος, ὁ, sin Perijerov i Gorgofonin, brat Tindarejev i otac Penelopin. Pričaju, da je u Kefaleniji ili Sami nastavao i da ga je Bakho prvi učio lozu saditi, našto ga ljudi, kojima je svoga vina piti dao, ubiše.

Ἴκαρος [ῐ], ὁ, 1. sin Dedalov, koji je svojim voštanim krilima (v. Δαίδαλος) previsoko letio, u Egejsko more pao i utopio se. Od njega su, kažu, otok Ikar i jugoistočni dio Egejskoga mora, u kojem je taj otok ležao, dobili ime: Ἰκάριος πόντος, Ἰκάριον πέλαγος (i u plur.). Ovo je more bilo na zlu glasu sa svojih oluja. Lukijan je jedan spis nazvao Ἰκαρομένιππος, t. j. Menip kao drugi Ikar, koji je sebi izumio stroj za let. 2. Ἴκαρος, ἡ, a) otok u Egejskom (Ikarskom) moru blizu ostrva Sama, s. Nikarija. b) otok u Perzijskom zalivu.

ἴκελος, 3. *ep.* i *jon.* mj. εἴκελος [ῑ], iznajpr. ϝίκελος, nalik, sličan, τινί.

ἱκεσία [ῐ], ἡ (ἱκέτης), *poet.* i *poz.*, ἱκετεία, ἡ, i ἱκέτευμα, τὸ (ἱκετεύω), molba bogoradnika, a) bogorađenje, traženje zaštite, molba za pomoć, molba (i u plur.), aps. i τινός u, na koga, ἱκ. ποιεῖσθαι pozivati u pomoć, također na koljenima moliti, aps. i τινί u koga. b) način ili oblik molbe ili molbenice za zaštitu, μεγίστη najjači, τινός u koga, uop. zaštita.

ἱκέσιος, 3. i 2. *poet.* i *poz.*, ἱκετήσιος, 3. *ep.*, ἱκετήριος, 3., i *poet.* ἱκτήριος, 3., koji bogoradniku (ἱκέτης) pripada, na koljenima moleći

usrdno, od srca. Napose **a)** pridj. Zeusov, kao zaštitnika bogoradnikā. **b)** *ἱκτήρια φωτῶν ἀθλίων* = (dvostruku) pobožnu zaštitu (t. j. dvije sestre) čovjeka jadnika (Edipa); *ἱκετηρία, jon. -ίη, ἡ,* naime *ἐλαία,* znamenje pribjegara, i slič. *ἱκτήριοι κλάδοι* grančice pribjegarske. Obično bi naime pribjegari lovorikovu ili maslinovu grančicu vunom omotanu u rukama nosili i na žrtveniku onoga božanstva, pod čiju se zaštitu utjecahu, položili, stoga *ἱκετηρίαν τιθέναι* = moliti. Te bi se grančice poslije dobivene zaštite ili ispunjene molbe uklonile. Mjesto njih neka bi Eurisak (Sof. Aj. 1174) uvojku triju najbližih rođaka (brata, žene i sina) u rukama držao, kao jedino blago pribjegarsko (*ἱκτήριον θησαυρόν*), i do mrtvoga tijela za njegovu zaštitu, držeći se svečano kao *ἱκέτης,* kleknuo. Time je mrtvomu dao zaštitu Zeusa *ἱκέσιος.* N. T. takođ. = *ἱκεσία,* bogorađenje, pribjegarenje.

ἱκετα-δόκος, 2. *poet.* koji bogoradnike ili pribjegare prima.

Ἱκεταονίδης, *ου, ὁ,* sin Hiketaonov = Melanip, brat Prijamov, dakle stric Hektorov.

Ἱκετάων, *ὁ,* Hiketaon, sin Laomedonov.

ἱκετεία i **ἱκέτευμα,** *τὸ,* v. *ἱκεσία.*

ἱκετεύω [ῑ], bogoradnik (*ἱκέτης*) biti, aps. i tu često parentetski u govor umetnuto, ili kao pribjegar komu doći, *εἴς τινα,* uop. od srca ili ponizno moliti, *τινά,* ili s inf. ili akuz. s inf., takođ. sa sl. imper., i to *πρὸς γονάτων* na koljenima, *πρὸς ἱεροῖς* na svetim mjestima, *ἀντί τινος* u ime koga, t. j. tako mu tko bio drag.

ἱκετήριος, 3., v. *ἱκέσιος.*

ἱκέτης, *ου, ὁ, jon. poet.* i *poz.* fem. **ἱκέτις,** *ιδος, ἡ,* i *poet.* **ἱκτήρ,** *ῆρος, ὁ* (*ἵκω*), **1.** adj. koji po zaštitu dolazi, bogoradnik, za pribjegarstvo služeći. **2.** supst. bogoradnik, pribjegar ili pribjegarka, koji zaštitu traži, moli, aps. i *τινός* od koga, takođ. od kojega boga, i to *τινός τινος* moleći se komu u ime čega, takođ. sa sl. inf. Stoga takođ. bogoradnik, koji je bez pomoći (Od. 16, 422). Zapr. zaštita protiv progona ili čišćenje od krvi, uop. koji pomoć traži tim, što bi u kojem hramu uza žrtvenik, osob. Zeusa *ἱκέσιος,* ili uz ognjište i na nj sio i tako bio nepovredljiv. To se zvalo *ἱκέτην ἵζεσθαι, καθέζεσθαι,* aps. ili *τοῦ θεοῦ, ἐπὶ τὸν βωμόν, πρὸς τὰ ἱερά, ἐς τὸ Ἡραῖον, ἐν τῷ ἱερῷ Ποσειδῶνος,* ili kod Odrišana *ἐνδίφριοι.* Isp. takođ. *ἱκέσιος.*

Ἱκέτης, ου (ili *-ας, α*), *ὁ,* **1.** tiran leontinski oko g. 350. pr. Is. **2.** pitagorovac iz Sirakuse, prije Teofrasta. **3.** inače lično ime.

ἱκετήσιος, 3. v. *ἱκέσιος.*

ἱκέτις, *ἡ,* v. *ἱκέτης.*

ἵκηαι, *ep.* mj. *ἵκῃ* od *ἱκνέομαι,* v. *ἵκω.*

Ἴκκος, *ὁ,* atlet, olimpionik Ol. 77 (472).

ἰκμαλέος, 3. *poz.* vlažan, mokar.

ἰκμάς, *άδος, ἡ* (osn. *ικ* od *σικ*), vlaga, osob. kože.

ἴκμενος, 2. *ep.* zgodan, povoljan, osob. o vjetru.

ἱκνέομαι, v. *ἵκω.* Otd.

ἱκνευμένως, *jon.* mj. *ἱκνουμένως,* na zgodan način, u redu.

Ἰκόνιον, *τὸ,* star grad, u makedonsko i rimsko doba glavni grad Likaonije (kod Ksen. u Frigiji na međi likaonskoj), sada Konija i glavni grad pašaluka.

ἴκρια, *τὰ, ep* gen. i dat. *ἰκριόφιν,* takođ. **ἰκρία** naglašeno, *ep. jon.* i *poz.,* grede, lazila, osob. na lađi statve (potporne grede) u palube u prednjem i stražnjem dijelu, gdje se prema prilikama smještala i postelja; krov, paluba, daske (Od. 5, 163, 252).

ἴκταρ, adv. (kor. *ικ* i lat. *ico*), blizu, s gen.

ἴκτερος, ὁ, jon. žutica (bolest).

ἱκτήρ, v. *ἱκέτης.*

ἱκτήριος, v. *ἱκέσιος.*

ἰκτῖνος, *ὁ,* kobac, kokošar.

Ἰκτῖνος, na glasu graditelj u doba Periklovo; sagradio je hram u Eleusini, Partenon i hram Apolonov u Figaliji.

ἵκτιος, 2. *poet.* = *ἱκέσιος.*

ἵκτωρ, ὁ, poet. = *ἱκέτης.*

ἵκω, *ep.* s impf. *ἶκον,* aor. 2. konj. *ἵκωμι* i *aor. mixtus ἶξε, ἶξον,* pored produženih prezentskih oblika **ἱκάνω,** med. **-νομαι,** *ep.* i *poet.,* kao i **ἱκνέομαι,** stegn. **ἱκνοῦμαι,** općeno upotr. (*at. proz.* samo u složenicama), dep. med., fut. *ἵξομαι,* aor. *ἱκόμην,* perf. *ἷγμαι, ep.* i *jon.* prez. ind. *ἱκνεύμεθα,* part. *ἱκνεύμεναι, jon.* perf. pas. 3. pl. *ἵχαται,* plpf. *ἵκατο* [*ἵκω* s ῑ (samo *ἵκωμι* Il. 9, 414 s ῐ), nasuprot *ἱκάνω* i *ἱκέσθαι* s ῐ],

dolaziti, približavati se, stići, dokle dopirati ili popeti se; postići, dospjeti, zgrabiti, pogoditi, spopasti, ticati se; pripadati, dolikovati; s *οἴκαδε, αὖθις, ὑπότροπον* i slič. takođ.: vratiti se (Od. 11, 104); i napose: dolaziti kao pribjegar (*ἱκέτης*), stoga uop.: moliti, prositi. Koje aps., pri čem prez. često ima značenje perfekta: stigao sam kamo, *εὖ ἱκάνεις* dobro si išao, ali *εὖ ἵγμεθα* mi dolazimo u dobar čas, i *τοῖς ἰγμένοις* preko onih, koji su ovamo stigli; *ἱκνεύμενος jon.* koji pripada, dolikuje, *ἐν ἱκνευμένῳ χρόνῳ* u zgodan čas ili po vremenu, *μᾶλλον τοῦ ἱκνευμένου* odviše; koje *τί, ἔς, ἐπί, κατά, παρά, πρός, ὑπό τι* do čega, stoga *γοῦνά τινος* koga na koljenima moliti, *ἠῶ* sjutrašnju zoru dočekati, *ἐς λόγους τοὺς σούς* s tobom zametnuti razgovor (Sof. El. 407), *ὀστέον* do kosti prodrijeti, *οὖδας* zemlju doseći, *οὐρανόν* do neba seći, k nebu vinuti se, za ono što je u svojoj vrsti najviše, što sve nadmašuje; *τέλος μύθων* glavnu stvar u govoru svršiti; *χεῖρας* dopasti ruku; koje *τινά, τινί, εἰς, ἐπί, μετά τινα* ka komu, takođ. prez. u znače-

nju perfekta: biti s kim, i tako *τινά τι* ili *τινί τι* koga u što natjerati, koga u čem, pri čem zateći, ili s mjesnim prilozima *ἐνθάδε, δεῦρο* i t. d., ili *τινί* čim ili *ἐκ, ἀπό τινος* od čega, takođ. *Κρήτηθεν*, ili *διά τινος* kroza što; *πρός τινος* u ime čega moliti.

ἰλᾱδόν, *ep.* i *poz.* **ἰληδόν** (*ἴλη, ι*), adv., jatomice, hrpimice, širom, *ἰλ. τάττεσθαι* na čete (*ἴλη*) biti razmješten.

ἱλάομαι, *ep. poet.*, *ep.* takođ. *ἵλαμαι*, i **ἱλάσκομαι**, *ep. jon.* i *poz.*, posve rijetko u *at.* prozi, pak *ep. poet.* *ἱλέομαι* i *poz.* *ἱλεόομαι*, fut. *ἱλάσομαι*, *ep. σσ*, aor. med. *ἱλᾰσάμην*, *ep. σσ*, pas. *ἱλάσθην*, u N. T. u med. smislu imper. *ἱλάσθητι* (budi milostiv) [*ῑ*, ali augmentom ili arzom takođ. *ι*], isp. *ἵλημι*, **pomiriti**, uop. umilostiviti, sklonim učiniti, udobrovoljiti, obič. i u Hom. svagda o bogovima ili herojima, aps. ili *τινά* i to *τινί* čim.

ἵλᾱος, 2. *ep.* i *poet.* (na lirsk. mj.), *at.* obič. **ἵλεως, ων**, akuz. sg. m. f. *ἵλεω*, ntr. pl. *poz.* takođ. *ἵλεα* [*ῑ*], milostiv, ponajv. za bogove, za ljude: milokrvan, blag, dobar, vedar, aps. i *τινί* kome.

ἱλᾰρός, 3., adv. **-ῶς** (*ἵλαος, ι*, isp. lat. *hilaris, -iter*), vedar, veseo.

ἱλαρότης, ἡ, *poz.* vedrina (pren.), veselje.

ἰλ-άρχης, *ου, ὁ* (*ἴλη, ἄρχω*), *poz.* zapovjednik jedne konjaničke satnije (*ἴλη*), četovođa.

ἱλάσκομαι, v. *ἱλάομαι*. Otd.

ἱλασμός, ὁ, *poz.* i N. T. pomirenje.

ἱλαστήριον, τὸ, N. T. pomirbeno sredstvo.

Ἰλείθυ(ι)α, *ἡ*, pravi oblik za *poz.* *Εἰλείθυια*, v. r.

ἱλέομαι i *ἱλεόομαι*, v. *ἱλάομαι*.

Ἵλεως, v. *ἵλαος*.

ἰλεός, ὁ, *buk.* rupa, začkoljina (isp. *εἰλεός*).

ἴλη, *ἡ* (*ι*, star. *ϝίλη*), **1.** hrpa, jato, četa, mnoštvo, *κατὰ ἴλας* jatomice, četimice, osob. sa i bez *ἱππέων* o konjaništvu, kao lat. *ala equitum*, dakle: konjanička satnija, škadron. Po jakosti kad po 64, kad po 128 konja, u Rimljana *ala* (pomoćno konjaništvo) obič. 500 konjanika. Stoga *κατ' ἴλας* po (konjaničkim) četama, četimice. **2.** napose: odio spartan. momčadi.

ἰληδόν, v. *ἰλαδόν*.

Ἰλήιον πεδίον, *ep.* ravnina Ilska, blizu Ilija.

ἵλημι [*ῑ*], *ep.*, samo imper. *ἵληθι*, *buk.* *ἵλᾶθι*, i perf. konj. *ἱλήκῃσι*, opt. *ἱλήκοι* (s prez. znač., stoga po nekojima od prez. *ἱλήκω*), (*ἵλαος*), milostiv biti, aps. i *τινί* komu.

Ἰλιᾰκός, 3. ilski, trojanski, adj. za *Ἴλιος*, v. r., i ktomu kao fem.

Ἰλιάς, *άδος*, ilski, trojanski, *χώρη, γῆ, πατρίς* i dr., pa kao supst. **a)** trojanska zemlja, trojan. kraj. **b)** Trojanka, i osob. **c)** veliki Homerov ep, u kojem se opisuju bojevi pred Ilijem; *κακῶν Ἰλιάς* sijaset nevolja (poslovica); bila je takođ. *μικρὰ Ἰλ.* i od Daresa *Φρυγία Ἰλ.*

Ἰλίβερρις, ὁ, rijeka i grad u Narbonskoj Galiji, s. Elne, rijeka Tech (= *Ticis*).

ἰλιγγιάω [*ιλ*] i **ἴλιγγος**, *ὁ*, v. *εἰλιγγιάω* i *εἴλιγγος*.

Ἰλιονεύς, *ὁ*, sin Forbin, Trojanac.

Ἰλιονή, *ἡ*, kći Prijamova, žena tračkoga kralja Polimestora.

Ἴλῐος (*ϝίλιος*, *ῑ ι*, mjesto *Ἰλίου* s *ι* u drugom slogu čitaju drugi *Ἰλίοιο* ili *Ἰλίοο*), *ἡ*, glavni grad trojanske zemlje, po Homeru takođ. *τὸ* **Ἴλιον**, često opisano *Ἰλίου πτολίεθρον, ἄστυ, πόλις* i slič., od Ila sagrađen, zidove su zidali Apolon i Posidon; tvrđava s prijestolnicom i hramovima, osob. Ateninim, v. *Πέργαμον*; rijeka, na kojoj grad leži, zove se Skamandar ili Ksant. Historijski *Νέον Ἴλιον* (*τὸ νῦν Ἴλιον* u Strabona) i pod njim ostatke prastarih gradova 12 stadija daleko od mora opet je u Hisarliku otkrio Schliemann. — Ktomu adv. **Ἰλιόθεν** od Il., **Ἰλιόθι** *πρό* pred Il., *Ἰλιόνδε* u Ilij, *Ἰλιόφιν* = *Ἰλίου*. Stanov. **Ἰλιεύς**, plur. *Ἰλιεῖς*.

Ἰλισσός, *staroat.* **Ἰλισός**, *ὁ*, rječica u Atici, koja teče sa Himeta u ravninu, s Eridanom, s. Iliso.

ἰλλάς, *άδος, ἡ*, *ep.* zapr. sukano (od remenja ili vrbova šiblja), plur. užeta, konopci.

Ἰλλυριοί, *οἱ*, Iliri, *ὁ Ἰλλυριός* Ksen. Kir. 1, 1, 4 kralj ilirski. Pod Ilirima razumijevahu se nekoji narodi, koji nastavahu Italiji na istoku, a Tesaliji i Makedoniji na zapadu. No u užem smislu razumijevala se pod Ilirijom današnja Dalmacija, Bosna i jedan dio Arbanaske. Njezin je jedan dio Filip podložio Makedoniji. Adj. **Ἰλλυρικός**, 3. ilirski. Otd. supst. *τὸ* **Ἰλλυρικόν** Ilirija, lat. *Illyricum*, kod Rimljana primorje uz Jadransko more od Istre do Drilona s gorskim krajevima u zaleđu sve do Save i Drine.

ἴλλω (*εἰλέω, εἴλλω, εἴλω, ϝελ*), *poet.* inf. aor. *ἶλαι*, stiskati; suziti, zauzdavati. Pas. obraćati se, *ἄροτρα* kroz grude valovito vijugati se (Sof. Ant. 340).

Ἶλος, *ὁ*, **1.** sin Mermera iz Efire. **2.** sin Dardanov, kralj u Dardaniji. **3.** sin Trosov i Kalirojin, praunuk Dardanov, otac Laomedonov, brat Ganimedov; sagradio je Ilij (*Ἴλιος*). Grob mu je ležao u ravnini između Skejskih vrata trojskih i lađā ili okola grčkoga. Otd. **Ἴλιος**.

ἰλύς [*ῑ*], *ῠος* (*ύος*), *ὁ*, *ep. jon.* i *poz.* glib, blato, kal.

ἰλυώδης [*ῑ*], 2. *poz.* glibav, blatan.

ἱμάντινος, 3. *jon.* od (kožnoga) remenja pravljen. Od

ἱμάς [*ῑ*], *άντος, ὁ* (kor. *ῑ*, starije *σι*), kožni **remen.** Napose **1.** u plur. remenje, uža i remenje potonjega zaprega (*τμητοὶ ἱμάντες*, Sof. El. 737) i to **a)** uže. **b)** vođice, *πέπληγον ἱμᾶσιν* udarahu vođicama konjma po leđima (Il.

23, 362). **c)** remen, kojim su gornja kola na osovinu bila svezana (Il. 5, 727). **d)** bič. **2.** kao oružje i za odjeću: **a)** gornji remik na kacidi. **b)** donji remen na kacidi (Il. 3, 371). **c)** šakački remen (Il. 23, 684), od neučinjene volujske kože, veoma tanko rezan i osobito spleten, koji bi se oko podlanice omotao, da su prsti izvirivali i mogli se skupiti u pesnicu. **d)** čarobni pojas Afroditin (Il. 14, 214). **e)** remen na obući, kojim se poplati ili opanci (ὑποδήματα) na nogama pričvršćivahu. Obično je između palca i drugoga nožnoga prsta išao remen skopčan s drugim, koji se preko tabana vezao sa stražnjim remenjem; ili su bila dva remena pričvršćena s obadvije strane poplata. **3.** za različne domaće potrebe: **a)** remen na vratima (Od. 1, 442), kojim bi se zasovnica na zatvorenim vratima zatakla u rupu u stijeni i onda omotala oko zvekira. **b)** posteljni remenovi, na koje se polagahu komadi posteljine. **c)** remen na svrdlu.

ἱμάσθλη [ῐ], ἡ, remen na biču, uop. bič.

ἱμάσσω, *ep.*, aor. 1. ἵμάσα, konj. ἱμάσσω, -σσῃ (ἱμάς), bičovati, biti, tući, τινά, i to τινί čim; pren. γαῖαν pogoditi munjama (κεραυνοί).

ἱματίζω, N. T. odijevati.

ἱμάτιον, τὸ, θοἰμάτιον = τὸ ἱμ. (zapr. demin. od εἷμα, v. r., prva ι duga), **1.** gornja haljina, haljina, odjeća, t. j. četverouglat ili okruglasto rezan komad sukna, koje se obič. od lijeve ruke ostrag ispod desnoga pazuha uzimalo i s okrajkom preko lijevoga ramena bacalo. Za svečanosti bila je bijela. **2.** vreća prtena (u plur.).

ἱματιουργική, ἡ, krojačka vještina.

ἱματιοφορίς, ίδος, ἡ, *poz.* sprema za spravljanje odijela, vreća za odijela.

ἱμᾰτισμός [ῐ], ὁ, *poz.* zaliha odijelâ, N. T. odijelo.

Ἴμβρος, ἡ, eolski otok, s. Imbro, blizu Lemna na tračkoj obali, na glasu sa štovanja Kabirâ i Hermesa, s gradom istoga imena. Stanov. ὁ **Ἴμβριος.**

ἱμείρω i med. **-ομαι,** s aor. 1. med. ἱμειράμην, i pas. s akt. znač. ἱμέρθην (ἵμερος), *ep. jon.* i *poet.* čeznuti, iskati, željeti, željan biti, aps. i τινός za čim, što, čega, rjeđe τί ili s inf.

ἵμεν i **ἵμεναι,** v. εἶμι.

Ἱμέρα, *jon.* **-ρη,** ἡ, halkid. naseobina od Zankle g. 648. pr. Is., na sjevernoj obali sicilskoj, od Kartažana g. 409. pr. Is. posve porušena, postojbina Stesihorova (Ἱμεραῖος ποιητής); stanov. οἱ **Ἱμεραῖοι.** Razvaline kod Bonformela.

ἱμερ-άμπυξ, υκος, ἡ, *poet.* dražesnim trakom na čelu urešena.

Ἱμέρας, α, ὁ, sicilske rijeke **a)** kod grada Himere utječući na sjevernoj obali, s. Rio grande ili Termini. **b)** na južnoj obali utječući a na Herejskoj gori izvirući prima kod Ene slano jezero (negda granica između Sirakuse i kartaške zemlje), s. Fiume salso.

ἱμερόεις [ῐ], εσσα, εν, *ep.* i *poz.* **1.** koji čeznuće budi, osob. ljubavno čeznuće, dražestan, umiljat. **2.** željan, pun čežnje, dirljiv, koji u srce dira, γόος. Neutr. kao adv.

ἵμερος [ῐ], ὁ (od ἰσμερος od kor. ἰσ željeti, isp. ἰότης), također u plur., čeznuće, želja, osob. ljubavno čeznuće, ljubav, dražest, aps. ili τινός čija ili za kim ili čim, također πατρὸς γόοιο čeznuće za tugom za ocem, ali βλεφάρων ἵμερος νύμφας dražest, što (umiljatoj) djevojci sijeva iz očiju; također s inf.

Ἵμερος, ὁ, sin Afroditin i njezin pratilac kao personifikacija ljubavne čežnje.

ἱμερό-φωνος, 2. *poet.* ljupka, umiljata glasa.

ἱμερτός, 3. (ἱμείρω), *ep. poet. poz.* dražestan, ljubak.

ἴμμεναι, v. εἶμι.

ἱμονιά, ἡ (ἱμάς), *poz.* uže na zdencu.

ἵνα [◡◡], **I. adv. mjesta** (rijetko u *at.* prozi): **gdje,** demonstr. kao ἔνθα, tu, ondje, također s τέ spojeno, rjeđe: onamo gdje, kamo, ἵν' οἴχεται kamo ga je nestalo, kamo je otišao, ἵν' ἥκει kamo je dospjelo, što je nastalo (kretanje i mirovanje). Pren. o vremenu i prilikama: kad, dok, kojom prilikom, kod čega, u čem, κἀνταῦθ' ἵνα kod te zgode gdje; s gen. ἵνα ἔφρασε τῆς χώρης na onom mjestu, gdje reče, ἵν' εἶ κακοῦ gdje u nevolji stojiš, ἵν' ἕσταμεν χρείας u takvom položaju, ἅλις ἵν' ἐξήκεις δακρύων dosta si plakao.

II. veznik za oznaku namjere: **da, e da, e,** s opt. i konj. po razlici označenoj u gramatici s pravim i prividnim izuzecima. Ali također s indik. sporednih vremena (s kojim se ne smije zamijeniti *ep.* konj. s kratkim samoglasom, na pr. ἵνα εἴδομεν mj. εἰδῶμεν), kod nepostignute namjere; također s ἄν, kad je i kod date mogućnosti namjeravani učinak još mogao biti sumnjiv. Napokon ἵνα τί (γένηται; da se dogodi što?) čemu? zašto? i to s glagolom: ἵνα τί ταῦτα λέγεις; zapr.: ti to govoriš, da se dogodi što? t. j. čemu to govoriš (Plat. Apol. 26 C)? Često je ispred ἵνα ispao glagol, o kojem visi: tako velim, tako hoću da napomenem; često eliptično, na pr. u N. T. ἀλλ' (naime ἦλθεν) ἵνα μαρτυρήσῃ trebalo je da svjedoči; često treba glagol zapovijedi, poziva i slič. dometnuti, ἵνα s konj. gotovo = imperativu: ἡ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα neka se boji; i iza ἵνα često ne slijedi glagol. Finalna rečen. u konjunktivu nahodi se napokon (iza ἀξιοῦν izuzetno u podvaljenoj odluci amfiktionaca Dem. 18, 155) iza glagola zapovijedanja, opominjanja, molbe, iskanja, brige, iza bezlič. συμφέρει i dr., iza adjektiva ἄξιος, ἱκανός i slič. u N. T.

ἵνα-περ, *poz.* baš ondje gdje ili kamo.

Ἰνάρως, ω, i **-ῶς,** ῶ, ὁ, **1.** sin Psametihov, libijski knez. **2.** drugi Egipćanin.

Ἰνάχειος, 3. Inahov, κόρη, σπέρμα. Od

Ἴναχος, ὁ, sin Okeanov i Tetidin, otac Ijin, heroj i prvi vladalac u Argu, gdje rijeka Inah od njega ima svoje ime. Stoga Ἰνάχου ἄλσος, takođ. Ijin gaj zvan.

ἰνδάλλομαι (osn. ϝιδ, v. εἶδον), (izuzevši poznije) samo prez. i impf., p o l i c u č i n i t i s e, či n i t i s e, p o k a z a t i s e, aps. i τινί komu, takođ. τινί τινι na koga nalik biti po čijem mišljenju (Il. 17, 213). Takođ. bezlič. ὥς μοι ἰνδάλλεται ἦτορ (ovo kao akuz.), kako mi se čini u srcu, kako mi leži u spomenu.

ἴνδαλμα, τὸ, *poz.* slika, utvara.

Ἰνδικός i **Ἰνδός,** 3. indijski, koji Indiji pripada, koji se Indije tiče, **1.** ἡ **Ἰνδική,** sa i bez χώρα, takođ. Ἰνδία, Indija, koju su stari dijelili na Indiju s ovu i s onu stranu Gangesa, zemlja u Aziji, koja je ležala na Indu i istočno od Inda, kao i južno od ogranaka Imausovih do mora, s neodređenom granicom na istoku. Njezini se stanovnici zvahu οἱ **Ἰνδοί,** koje Dionis na svom osvajačkom putu nije mogao drukčije da svlada nego vinom. — ὁ Ἰνδός Ksen. Kir. 6, 2, 1, kralj indijski. **2.** Ἰ. κόλπος na jugu Indije, ali ne, kako je držao Aleksandar, u svezi s Hirkanskim morem.

Ἰνδός, ὁ, rijeka Ind, Sindhu t. j. rijeka, sada Sind, koji izvire na Paropanisu, pak utječe u Indijsko more, gdje tvori Deltu ili otok Patalenu.

Ἴνησσα, ἡ, grad u Siciliji na Etni, poslije Etna zvan, s. S. Maria di Licodia ili S. Nicolas di Arenis. Stanov. ὁ **Ἰνησσαῖος.**

ἰνίον, τὸ (‒◡◡, srod. ἶνες, ἴς, tetive, žile), *ep. buk.* i *poz.* stražnja kost u glavi, z a t i l j a k, š i j a.

ἶνις, ὁ, ἡ, *poet.* sin, kći.

Ἴνσομβρες, οἱ, *poz.* Insumbrani *(Insŭmbres).*

Ἰνταφέρνης, bolje **-φρένης** (perz. Viñdafranâ stjecatelj sjaja), jedan Perzijanac, savremenik Darija I.

Ἴνυκος, ου, ili **Ἴνυξ,** κος, ἡ, grad na Siciliji. Stanov. Ἰνυκηνοί.

Ἰνώ, όος, stegn. οῦς, ἡ, kći Kadmova i Harmonijina, žena Atamina, na koju je kao i na njezina muža Hera bacila ludilo zato, što je odgojila Dionisa. U ludilu ubije svoga rođenoga sina i svoje dvoje djece te se potom od tuge i žalosti baci u more. Poslije smrti njene štovahu je pod imenom Leukotea.

ἴξαλος, 2. *ep.* h i t a r, brz kao strijela, pridj. divljega jarca (Il. 4, 105).

ἰξευτάς, ὁ, *buk.* ptičar.

Ἰξίων, ίονος, ὁ, kralj u Tesaliji, muž Dijin, koji se zagledao u Zeusovu ženu Heru. Ali mjesto nje je posredovanjem Zeusovim zagrlio samo oblak. Za kazan za svoj grijeh bio je zatim u podzemnom svijetu privezan na ognjen točak, koji se neprestano vrtio. Njegova je žena (**Ἰξιονίη** ἄλοχος) od Zeusa rodila Piritoja.

ἶξον, *aor. mixtus* od ἵκω, v. r.

ἰξός, ὁ, lat. *viscum,* m e l a, i m e l a, i ono što se kuha od soka njezina lišća i ploda, koji je pun ljepiva, stoga takođ. l j e p a k; uop. sve zamamljivo.

ἰξύς, ύος, ἡ, *ep.*, dat. ἰξῦ mj. ἰξύι, s l a b i n a, slabobočina, iznad kukova.

ἰξώδης, ες (ἰξός), ljepiv, gnjecav.

Ἰόβας, α, ὁ, *Iuba,* **1.** sin Hijempsala II., kralj numidijski za vrijeme Marija i Sule, Pompeja i Cezara, umr'o g. 46. pr. Is. **2.** njegov sin od Cezara doveden u Rim, ondje odgojen, od Oktavijana g. 25. postavljen za kralja Numidije i Mauretanije, umr'o g. 23.; znamenit povjesnik, upotrijebljen od Plutarha, Apijana i dr. **3.** inače lično ime.

ἰο-δνεφής, 2. (ἴον, δνόφος), *ep.* ljubičast.

ἰο-δόκος, 2. (I. ἰός, δέχομαι), *ep.* koji strijele prima ili krije.

ἰο-ειδής, 2. (ἴον, εἶδος), *ep.*, i **ἰόεις,** 3. (ἴον), *ep.* ljubičast, tamnomodar, pridj. mora i željeza.

Ἰοκάστη [ῐ], ἡ, žena Lajeva, mati i žena Edipova, u Hom. Ἐπικάστη.

Ἰό-λαος, *at.* **Ἰόλεως,** ω, ὁ, sin Ifiklov i Automedusin, nećak i kočijaš Herakla, kojega je svakuda pratio i među ostalim u njegovu boju sa Hidrom potpomagao. Štovahu ga kao heroja, te su mu u Tebi pred pretidskim (istočnim) vratima gimnazija, trkalište i hram bili posvećeni (τέμενος Ἰολάου).

Ἰό-λας, α, takod. **Ἰόλλας** pisano, ὁ, sin Antipatrov, brat Kasandrov, vrhovni vinotoča Aleksandra Velikoga, koga su krivo potvorili da ga je otrovao.

Ἰόλη, ἡ, kći Euritova u Ehaliji, ljubaznica Heraklova (v. Ἡρακλῆς).

ἴομεν, mj. ἴωμεν, v. εἶμι.

ἰό-μωρος [ῐ], 2. *ep.* pridj. Argivaca, vješt s t r i j e l j a n j u, glasit strijelac.

ἴον [ῐ], τὸ (zapr. ϝίον, lat. *viola*) l j u b i c a, modra (μέλαν, *viola odorata*) i žuta (šeboj, **ἴον** κρόκεον, *Cheiranthus Cheiri*) i bijela (bijeli šeboj, **ἴον** λευκόν, *Cheiranthus incanus*).

ἰονθάς [ῐ], άδος, ὁ, *ep.* kosmat, zapr. bradat.

Ἰόνιος, 3., osob. πόντος, κόλπος, takođ. samo Ἰόνιος, Jonsko more, t. j. zapr. dio Jadranskoga mora, što leži na zapadnoj obali Grčke i Ilirije, prije uop. za Jadransko more.

ἰοπλόκαμος i ἰόπλοκος, 2. *poet.* s ljubičastim, tamnim kovrčicama.

Ἰόππη, ἡ, N. T. stara luka i grad u Palestini, s. Jâfa.

Ἰορδάνης, ου, ὁ (jevr. *jarden*), Jordan.

I. **ἰός** [ῑ], ὁ, plur. οἱ ἰοί i τὰ ἰά, *ep.* i *poet.* s t r i j e l a.

II. **ἰός** [ῐ], ὁ (mj. ϝισός, lat. *virus* mj. *visus*), **1.** *poet.* sok, μελισσᾶν, onda osob. **2.** otrov, ἰὸς αἵματος μέλας, t. j. crn i pun krvi Hidrine, t. j. otrovan. **3.** *at.* i *buk.* mjedenka, rđa od bakra, rđa.

ἴος, ἴᾰ, ἴον, *ep.*, gen. ἰῆς, dat. ἰῷ, ἰῇ, jedan, isti, akuz. τὴν ἴαν naime μοῖραν treba dopuniti iz διεμοιρᾶτο (Od. 14, 435).

Ἴος, ἡ [ῑ], jedan od malenih Sporada s istoimenim gradom i grobom i spomenikom Homerovim.

ἰο-στέφανος, 2. *poet.* ljubicama ovjenčan.

ἰότης [ῐ], ητος, ἡ (kor. ἰς iskati, željeti, isp. ἵμερος), *ep.* i *poet.* volja, odluka, savjet, zapovijed, podgovaranje; ἰότατι, *poet.* = χάριν radi.

ἰοῦ i **ἰού,** obič. dvostruko, **1.** uzvik bola: jao, jao! kuku, lele! tu spojeno s ὤ, sámo ili s nom. i vok., u stihu i izvan stiha. **2.** uzvik radosti ili takođ. samo udivljavanja: ju! ao, ao!

Ἰουδαία, ας, ἡ, naime γῆ, N. T. najjužniji od četiri dijela Palestine, takođ. ona sama.

Ἰουδαῖος, ὁ, Židov. Stoga **ἰουδαΐζω,** *poz.* kao Židov živjeti, i adj. **Ἰουδαϊκός,** 3., i adv. **-κῶς,** židovski, kao Židov.

ἰουδαϊσμός, οῦ, ὁ, židovstvo.

Ἰούδας, α (*jĕhûdâh,* slavljen), N. T. **1.** 4. sin Jakobov. **2.** po njemu nazvano pleme židovsko, takođ. ἡ Ἰούδα naime φύλη, γῆ. **3.** inače židovsko lič. ime, osob. Jude Ἰσκαριώτης-a t. j. *îsch* čovjek od Qerijôtha.

Ἰουλίς, ίδος, ἡ, Julis, glavni grad otoka Keosa, gdje sada leži grad Keos.

ἴουλος [ῑ], ὁ (od ϝίϝουλος vunat), *ep.* i *poet.* malje.

ἰόφ, uzvik gađenja: pi, ju.

Ἰοφῶν, ῶντος, ὁ, **1.** treći sin Pisistratov. **2.** sin Sofoklov, sam tragički pjesnik i otac mlađega Sofokla.

ἰο-χέαιρα [ῑ, ῐ u Pind.], ἡ (I. ἰός, χέω = ϝιοχέϝαιρα), *ep.* i *poet.* **1.** adj. koja strijele sipa, baca. **2.** supst. streljačica, t. j. Artemida.

ἰπνός, ὁ, **1.** peć, briježnjača. **2.** kao lič. ime Ἰπνοί, οἱ, grebeni uz obalu Magnesije, na sjevernom obronku Peliona.

ἰπόω, *poet.* pritisnuti.

ἱππ-αγρέται, ῶν, οἱ, čelovođe dvorske kraljeve straže u Lakedemonjana.

ἱππ-αγωγός, 2. (ἄγω), koji konje prevozi, sa i bez **ναῦς,** o lađama, koje su za prijevoz konjâ i konjanika određene, konjska lađa.

ἱππάζομαι, dep. med. (ἵππος), *ep.* konjma upravljati, voziti; poslije Hom. na konju biti, jahati, jezditi, koje aps., koje ἐπὶ τούτων (τῶν ἵππων), Her. 4, 110 što se ima razabrati iz ἱπποφορβίῳ, koje πρός τι kamo.

ἵππ-αιχμος, 2. (αἰχμή), *poet.* koji se na konju bori.

ἱππάκη, ἡ, konjski sir (u Skitâ).

ἱππ-ακοντιστής, οῦ, ὁ, *poz.* kopljanik na konju, pripadajući lakomu konjaništvu. Aleksandar je malo prije svoje vojnice na Marde takav odio osnovao.

ἱππ-αλεκτρυών, όνος, ὁ, *poet.* konj-pijetao (bajoslovna životinja na perzijskim sagovima).

Ἱππαλίδας, ὁ, *buk.* sin Hipalo-Kastora (ili = koji se razumije u konje).

ἱππαπαῖ, interj., komični usklik za konje, načinjen prema brodarskom uskliku ῥυππαπαῖ.

ἱππάριον, τὸ, dem. od ἵππος, konjic.

ἱππαρμοστής, οῦ, ὁ, *lak.* = ἵππαρχος.

ἱππ-αρχέω, hiparh biti, konjaništvom zapovijedati, koje aps., koje τινός.

ἱππ-άρχης, ὁ, *poz.* = ἵππαρχος.

ἱππαρχία, ἡ, **1.** čast ili čin ἵππαρχος-a, sa sl. gen. τῆς ἵππου. **2.** *poz.* velik konjanički odio od 512 konja, četa konjanička.

ἵππ-αρχος, ὁ, i *poz.* ἱππάρχης, ὁ (ἀρχή), čelovođa odjela konjaničkoga, vođa konjanički, zapovjednik konjanikâ. Bila su u Ateni dva, koji se birahu svake godine i kojima je 10 φύλαρχοι, konjaničkih satnika, bilo podređeno. Kod svečanih ophoda bili su odlikovani kao čelovođe građanstva na konju. U Olintu i i drugdje bilo je to podjedno ugledno poglavarstvo, u Plut. je to rimski *magister equitum*. Adj. ἱππαρχικός, 3. Otd.

Ἵππαρχος, ὁ, **1.** stariji sin Pisistratov, kojega su g. 514. Harmodije i Aristogiton ubili. Adj. Ἱππάρχειος. **2.** govornik, po kojemu je prozvan jedan (podvaljeni) dijalog Platonov. **3.** tiran u Eretriji, postavljen od Filipa makedonskoga. **4.** inače lič. ime.

ἱππάς, άδος, ἡ, **1.** *jon.* adj. fem. za ἱππικός, στολή konjanička odjeća, kaput za jahanje. **2.** supst. *poz.* **a)** u Ateni cenzus vitezova (ἱππεῖς, v. ἱππεύς, 3. b). **2.** *poz.* u Rimu cenzus vitezova (*equites*).

ἱππασία, ἡ (ἱππάζομαι), *poz.*, i **ἱππεία,** ἡ (ἱππεύω), **1.** upravljanje konjma, voženje, vožnja, jahanje, vježba, vještina u jahanju, jahačka vještina. **2.** (ἱππεία) konjaništvo = ἡ ἵππος (Ksen. An. 5, 6, 8).

ἱππάσιμος, 2. i 3. (ἱππάζομαι), za konjaništvo prikladan, za tlo. Pren. za ljude, koji se od koga (τινί) daju voditi i upotrijebiti, povodljiv.

ἱππαστικός, 3. *poz.* koji rado jaše.

ἱππάστριαι κάμηλοι, αἱ, *poz.* u jahanju birane (uvježbane) deve.

ἱππεία, ἡ, v. ἱππασία.

ἵππειος, 3. (ἵππος), *ep.* i *poet.* konjski, koji konju pripada, konjma zapregnut, ἱππείῳ γένει konjma i mulama, λόφος čelenka od konjske strune.

ἵππ-ερος, ὁ (ἔρως), *poet.* neobuzdana želja držati konje (građeno kao ἴκτερος, ὕδερος i slič.).

ἵππευμα, τὸ (ἱππεύω), *poet.* jahanje, u plur.

ἱππεύς, έως, *jon.* ῆος, ὁ, nom. plur. ῆς ili εῖς, *jon.*

ἐες i ῆες, akuz. *at.* ἐας (i εῖς) (ἵππος), konjanik, vitez, **1.** u Hom. kočijaš, upravljač konjâ ili kolâ, bojac na kolima; pak **2.** konjanik, u plur. obič. jahač na konju, ali takođ. jahač na devi. Plata im je bila u Ateni drahma na dan, a nosili su laku kacidu, oklop, obal štit, čizme i koplje sa dva šiljka, mač i bodež. **3.** Napose **a)** u Sparti vitezovi, t.j. kraljeva tjelesna straža od 300 po izbor momaka, koji su u ratu obič. služili pješke kao hopliti. **b)** u Ateni ἱππῆς drugi Solonov razred građanski, koji su morali imati 500—300 medimna godišnje, jaram volova i bojnoga konja, te su morali služiti kao konjanici. Poslije je to bila dužnost svih imućnijih. U mirno doba dobijali su za uzdržavanje određen iznos iz državne blagajne. **c)** u Rimu pripadnik drugoga staleža.

ἱππευτής, οῦ, ὁ, poet. na konju. Od

ἱππεύω i *jon.* med. **-ομαι,** jahač biti, jahati, u jahanju vježbati se; napose: na konju biti, kao konjanik služiti.

ἱππ-ηγός, poz. = *ἱππαγωγός;* takođ. kao supst. *ἡ ἱπ.* lađa za prevoženje konjâ.

ἱππηδόν, poet. adv., konjski, kao konji.

ἱππ-ηλάσιος [ᾰ], 3. *ep.* i **ἱππήλᾰτος,** 2. *ep.* i *poz.* (*ἐλαύνω*), za vožnju zgodan, utrt, *ὁδός* utrenik.

ἱππ-ηλάτα, *ὁ, ep.* i *ἱππηλάτης poet.* (*ἐλαύνω*), upravljač konjâ, vitez, pridj. junakâ.

Ἱππ-ημολγοί, *οἱ,* Hipemolžani, skitski nomadi, koji su se hranili kobiljim mlijekom (*ἀμέλγω*).

Ἱππία, *ἡ,* zapr. fem. za *ἵππιος,* v. r.; napose pridj. **a)** Atene, koja voli konje, jer ona spori konjogojstvo i pašu pak uči uzdama konje krotiti. Kao takvu štovahu je u Ateni, Tegeji i Olimpiji. **b)** jedne amazonske kraljice, **ἄνασσα** *ἱππία Ἀμαζών* Am. konjska kneginja.

ἱππι-άναξ, ὁ, poet. = *ἵππαρχος.*

Ἱππίας, *jon.* **Ἱππίης,** gen. *ἱεω,* **1.** sin glasovitoga Pisistrata i otac mlađega Pisistrata, koji je među ostalim žrtvenik 12 bogova u Ateni kao arhon posvetio. G. 520. morao je iz Atene uzmaći, našto je poslije Darija dražio na rat protiv Atene. **2.** tašt sofist i učitelj-putnik iz Elide, savremenik Sokratov. **3.** inače lično ime.

ἱππικός, 3. (*ἵππος*), **1.** konjski, koji konju pripada, često = *ἵππων, ἵππ. δρόμος* trka konjâ, stoga takođ. koji kolima pripada, *ναυάγια ἱππικά* komadi skršenih kola. Kao supst. *τὸ ἱππικόν* svi konji, sav podvoz; *τὰ ἱππικά* **a)** konjogojstvo. **b)** konji i kola i što ktomu pripada, *ἱππικῶν ὠκύπους ἀγών* natjerivanje u brzoj vožnji utrkivačâ (Sof. El. 688), takođ. zvan *ἱππικὸς ἀγών.* **2.** koji konjaniku, konjaništvu pripada, na konju, *δύναμις, λόχος* konjanička sila, konjanička četa, konjaništvo, *θεραπεία* konjanička pratnja, *μάχη* konjanička bitka; koji pripada viteškomu staležu (u Rimu), vitez. **3.** iskusan u postupanju s konjma, vješt ili izvježban u jahanju, dobar, okretan jahač ili jahačica, jahač, takođ. kao supst. Kao supst. **1.** *ἡ ἱππική* **a)** sa i bez *ἐπιστήμη,* jahačka vještina (Plat. Prot. 350 A). **b)** konjanička služba, služba kod konjaništva. **c)** navika jahanja, vježba u jahanju. **2.** *τὸ ἱππικόν,* **a)** ono što se konjaništva tiče, stoga: konjaništvo, konjanička vojska, takođ. zvana *ἱππ. στράτευμα.* **b)** *poz.* prostor od 4 stadije.

ἵππιος, 3. konjski (= *ἵππειος*); napose pridj. Posidona kao tvorca konja i Posidonu posvećenoga mjesta Kolona u Ateni.

ἱππιο-χαίτης, *ὁ* (*χαίτη*), *ep.* od konjske dlake, konjogrivan.

ἱππιο-χάρμης, *ου, ὁ* (*χάρμη*), **1.** *ep.* hrabar bojac na kolima. **2.** *poet.* bojac na konju, takođ. kao adj.

ἱππο-βάμων, 2., gen. *ονος* (*βαίνω*), *poet.* na konju, koji s konjma korak drži, kao konj brz.

ἱππο-βάτης, ὁ, poet. na konju, jahač.

ἱππο-βότης, *ου, ὁ* (*βόσκω*), *jon. poet.* i *poz.* zapr. koji konje drži. Napose zvahu se plemići u Halkidi tako, dakle: viteštvo, vitezovi, bogati gospodari. Otd.

ἱππό-βοτος, 2. *ep.* i *poet.* koji konje hrani.

ἱππο-βουκόλος, ὁ, poet. konjar.

Ἱπποδάμεια, *ἡ,* **1.** kći Enomaja, kralja od Pise u Elidi. Pelops je osvoji utrkom, našto se Enomaj sam ubije, a Pelops dobije s Hipodamijom još i vladu. **2.** inače žensko ime.

ἱππό-δαμος, 2. (*δαμάζω*), *ep.* koji konje pitomi, konjokrota, pridj. hrabrih bojaca.

Ἱππόδαμος, graditelj u doba Periklovo, koji je gradnjom Pireja rukovao i tržište (po njem zvano **Ἱπποδάμειος** *ἀγορά*) ukrasio.

ἱππο-δάσεια [ᾰ], adj. fem. *ep.*, s gustim konjskim dlakama, konjogrivna (kacida).

ἱππό-δεσμα, τὸ, poet. uzda.

ἱππο-δέτης, *ου, ὁ* (*δέω*), *poet.* koji za privezivanje konjâ služi, *ῥυτήρ* konjska uzda.

ἱππο-διώκτας, ὁ, buk. jahač, vitez.

ἱππο-δίνητος, 2. *poet.* koji igra konje.

ἱπποδρομία, *ἡ,* konjska utrka, utrkivanje na konju ili na kolima.

ἱππό-δρομος, *ὁ,* cirkus ili trkalište za konje. Pren. za nebeski put (Eur. If. T. 1137). Takođ.: konjska utrka sama, osob. rimske igre u cirkusu.

ἱππο-δρόμος, *ὁ* (*δραμεῖν*), *jon.* brzić, brzac, neka vrsta sicilskoga lakoga konjaništva.

Ἱπποθάλης, *ους, ὁ,* učenik Platonov i jedno lice u njegovu Lisisu.

ἱππόθεν, *ep.* adv., od ili iz konja.

Ἱπποθωντίς, *poz.* *-θοωντίς* (počevši od g. 165. posl. Is.: *-θεωντίς*), *ίδος, ἡ,* atička fila.

ἱππο-κέλευθος, 2. (*κέλευθος*), *ep.* koji put preva-

ljuje na konju, na kolima, bojac na kolima, vitez.

ἱππο-κένταυρος, ὁ, 1. hipokentauro, divlje prikaze, pola čovjeka pola konja, koje je najstarija priča smjestila u Tesaliju, gdje se jahačka vještina najprije uobičajila. 2. pren. *poz.* utvara.

ἱππο-κόμος, ὁ (κομέω), 1. konjušar, sluga. 2. prtljagaš, koji je i u boju sudjelovao.

ἱππό-κομος, 2. (κόμη), *ep.* i *poet.* od konjske strune, konjogrivan.

ἱππο-κορυστής, οῦ, ὁ (κορύσσω), *ep.* bojac na kolima, konjik.

ἱπποκρατέω (kao od ἱππο-κρατής), (neprijatelja) u jahanju preteći, konjaništvom pobijediti. U pas. za neprijateljem zaostajati konjaništvom.

Ἱππο-κράτης, ους, ὁ, 1. otac Pisistratov. 2. glasovit liječnik iz porodice Asklepijadâ na Kosu, koji je takođ. neko vrijeme, u početku peloponeskoga rata, u Ateni boravio, ali poziv ka kralju perzijskomu nije htio da primi. Ostavio je mnoge spise te je osnovao liječničku nauku, unaprijedio patologiju, terapiju i kirurgiju, a umr'o je oko g. 356. pr. Is. veoma star u tesal. Larisi. Njegovi su spisi napisani u novojonskom govoru. 2. podvojvoda Mindarov. 3. neki harmost u Kalhedonu. 4. inače lično ime.

ἱπποκρατία, ἡ (-έω), premoć u konjaništvu.

ἱππό-λοφος, 2. *poet.* s perjanicom od konjske dlake.

ἱππό-κρημνος, 2. *poet.* vratoloman.

ἱππό-κροτος, 2. *poet.* od konjâ bijen, od kopitâ konjskih ječeći.

Ἱππόλοχος, 1. sin Belerofonov, otac Glaukov. 2. inače lično ime.

Ἱππολύτη, ἡ, kći Aresova i Otrerina, kraljica Amazonki, nosila je od Aresa poklonjen pojas kao znak kraljevskoga dostojanstva, što joj ga je Heraklo oteo. U ratu, koji je poradi Antiope planuo s Atenom, pobijedi je Tesej, i ona uteče u Megaru, gdje je od jada umrla.

Ἱππόλυτος, ὁ, sin Tesejev, glavno lice istoimene Euripidove tragedije, u Ateni i drugdje poštivan kao heroj.

ἱππο-μανής, 2. (μαίνομαι), 1. *poet.* gdje konji obijesno skaču, konjsko igralište (Sof. Aj. 143). 2. τὸ-ές *buk.* nekaka trava: konjogriz?

ἱππομανία, ἡ, luda pomama za konjma ili utrkama.

ἱππομαχέω (ἱππό-μαχος), na konju boriti se, protiv konjaništva boriti se, konjaničku bitku zametnuti. Otd.

ἱππομαχία, ἡ, konjanička bitka, konjaničko kreševo, πρός τινα s kim.

ἱππόμαχος, *ep.* koji se bori na konju ili na kolima, konjik; *poz.* supst. ὁ ἱππ. konjanik.

Ἱππομέδων, οντος, ὁ, 1. jedan od sedmorice protiv Tebe, vladalac u Mikeni. 2. inače lično ime.

Ἱππομένης, ους, ὁ, sin Megarejev (ili Aresov), kralj u beot. Orhestu, pobjednik prosac Atalante.

Ἱππό-νικος, ὁ, 1. Atenjanin, koji se u vrijeme Solonovo obogatio. 2. sin Kalijin (koji je kupio dobra poznatoga Pisitrata), s pridjevkom Amon, djed slijedećega. 3. otac Kalije, Hermogena i Hiparete, koja se udala za Alkibijada, potekao iz bogate porodice eupatridske u Ateni. Njegova žena, koja se s njim rastala, postade žena Periklova. Bio je vrlo bogat, te je samo u svojim rudokopima imao 600 robova. Nikiji je pomogao pustošiti zemlju beotskih Tanagraca; pao je u bici kod Delija g. 424. pr. Is. 3. inače lično ime.

ἱππο-νώμας, ου, ὁ (νωμάω), *poet.* koji konje goni i pase.

ἱππο-πόλος, 2. (πολέω), *ep.* koji se konjma bavi, konje poigrava.

ἵππος, ὁ (stariji obl. ἴκκος mj. ἴκϝος, lat. *equus*), 1. **konj,** ἡ ἵππος kobila (takođ. θήλεια i θῆλυς, ždrijebac ἄρσην). No za vožnju i boj držale su se podobnijima kobile, stoga u Hom. ἡ ἵππος stoji češće nego ὁ ἵππος; na glasu bijahu osob. tesalske kobile. ἵππος κέλης je konj bîran (uvježban) u umjetnom jahanju, ἀθλητής bojni konj za igre i utrke. αἱ ἵπποι αἱ ὑπὸ τοῦ ἅρματος upregnuti, (τῷ) ἵππῳ, ἐπὶ (τοῦ) ἵππου, ἐπὶ (τῶν) ἵππων, ἐκ τοῦ ἵππου, σὺν τοῖς ἵπποις, ἵππον ἔχων na konju. Sing. stoji često mj. plur. No trojanski su junaci konje imali samo da im bojna kola vuku, a jahanje se kod Hom. pominje samo u poredbama kao umjetničko jahanje (Od. 5, 371; Il. 15, 679), ili od nevolje, ἵππων ἐπεβήσετο (Il. 10, 513), on skoči na konje, mjesto čega se poslije govorilo ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναβαίνειν, t. j. na konje uzjahati. Za žrtve klali su se samo bijeli konji, a to su Grci samo barbarskim herojima činili. Otd. znači 2. ta riječ u dualu i plur. **konje i kola,** ἵππων ἐπιβαίνειν na kola popeti se, ἀφ' ἵππων s kola (Il. 5, 13), slič. καθ' ἵππων, ἐξ ἵππων, kod Hom. i onda, kad je dodan pridjev, koji samo za konje ima značenje. Pače ἁλὸς ἵπποι stoji za lađe. 3. u plur. znač. a) u Hom. bojce na kolima, konjike. b) *poz.* konjski sajam. 4. poznije znači fem. ἡ ἵππος kolekt. **konjaništvo** (protivno: πεζοί), ἵππος μυρίη, χιλίη, deset tisuća, tisuća konjanika ili konja; stoga ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναβαίνειν u konjanike ići.

ἱππο-σείρης, ου, ὁ, koji konje kroti.

ἱππο-σόος, 3. (σόος [u λαοσσόος] od σεύω), koji konje goni ili vija.

ἱππό-στασις, εως, ἡ, *poet.* odmor konjâ.

ἱπποσύνη, ἡ (ἵππος), *ep.* i *poet.* 1. vještina upra-

vljati konjma i s kolâ boriti se, vještina kočijaška, i u plur. **2.** konjaništvo.

ἱππότης, *ου, ὁ, eol.* i *ep.* **ἱππότᾰ** (ἵππος), kočijaš, bojac s kolâ, osob. pridj. junakâ, stoga takođ. o at. heroju Kolonu, poslije: konjanik, vitez, i kao adj. na konju.

ἱππο-τοξότης, *ου, ὁ,* strijelac na konju, s praćicom i lukom, protivno: *ἱππεῖς ὁπλῖται,* koji su bili oružani mačem, štitom i t. d. U Aleksandrovoj vojsci bilo ih je 1000 momaka. Ali u Ateni upotrebljavahu se za gradske stražare pa se zvahu takođ. *Θρᾶκες* ili *Σκύθαι.*

ἱπποτροφέω (-τρόφος), red. -τετρόφηκα, konje hraniti, držati; kao konjanik služiti.

ἱπποτροφία, *ἡ,* često u plur., **1.** držanje konjâ, u Ateni dužnost i stvar časti za imućne građane. **2.** ergela, konjušnica. Od

ἱππο-τρόφος, 2. (τρέφω), koji konje drži, koje za službu državnu kao vitez, koje za veselje ili za utrkivanje, znak imućstva. Napose: trgovac konjma, konjodavac.

ἱπποτυφία, ἡ, poz. konjska oholost, t. j. neizmjerna oholost.

ἵππ-ουρις, samo nom. i akuz. (*ιν,* u arzi *ιν*), *ep.* adj. fem. (*οὐρά*), s konjskim repom, konjorepni.

ἱπποφορβία, ἡ, konjogojstvo.

ἱπποφόρβιον, *τὸ,* **1.** konjska paša, staja. **2.** ergela.

ἱππο-φορβός, *ὁ* (φέρβω), konjušar.

ἱππο-χάρμας, ου, ὁ, poet. — *ἱππιοχάρμης.*

ἱππών, *ῶνος, ὁ,* **1.** konjušnica. **2.** konjska postaja, poštanska postaja.

Ἱππῶναξ, *ακτος,* jampski pjesnik iz Efesa, oko g. 540.; u svojim podrugljivim stihovima metao je u zadnju stopu trohej ili spondej, stoga *χωλίαμβος* ili *σκάζων* hromi jamb; kažu da je i parodiju izumio.

Ἱππώνιον, *τὸ,* lat. *Vibo,* luka i grad u Brutiji u donjoj Italiji; s. Vivona, stanov. **Ἱππωνιεῖς,**

ἵπταμαι, *poz.* = *πέτομαι,* v. r.

ἵπτομαι, dep. med., *ep.* i *buk.* tištati, skučiti, pritijesniti, oštro kazniti.

ἱράομαι, ἱρείη, ἱρεύς, ἱρεύω, v. *ἱερ.*

Ἱρή, *ἡ,* grad Agamemnonov na Magnesijskom zalivu, po nekojima potonja Abija.

ἱρήιον, v. *ἱερεῖον.*

ἰρήν, *ένος, ὁ, jon.* mj. *εἴρην* (*εἰρήν*), zapr. muževan, stoga oznaka spartanskoga mladića počevši od 20. godine, kad je smio nadzirati mlađe ili kao vojnik zapovijedati manjim odjelom.

ἵρηξ, v. *ἱέραξ.*

ἰριο-ειδής, 2. *poz.* poput iride.

Ἶρις, *ιδος, ἡ,* akuz. *Ἶριν,* vok. *Ἶρι* (zapr. *ϝῖρις,* hitra, brza), **1.** Irida, kći Taumasova i Elektrina, glasnica bogova. **2.** *Ἶρις, ιος, ὁ,* akuz. *ιν,* rijeka u Paflagoniji, koja stopivši se s Likom utječe u Crno more, s. Kasalmak.

ἶρις, *ἶριν,* dat. plur. *ἴρισσιν* (zapr. *ϝῖρις*), duga, koja se držala za vijest s nebesa.

ἱρόν, ἱρός, ἱρουργία, ἱροφάντης, ἱρωσύνη, v. *ἱερ.*

Ἶρος, *ὁ* (*ϝῖρος* hitar), »glasnik«, pridj. prosjaka Arneja na Itaci.

ἴς, ἰνός, akuz. *ἶνα,* dat. plur. *ep. ἴνεσι, ἡ* (osn. *ϝι,* lat. *vis*), ponajv. *ep.* **1.** u plur. žile, tetive, mišice, živci, u sing. kolekt. mišičje, čitavi čvor mišica. **2.** mišica, t. j. tjelesna snaga, jakost, pa tako u opisivanju *ἲς Τηλεμάχοιο, Ὀδυσῆος;* isp. *βία* i *μένος.* **3.** kao lič. ime *Ἴς, ἡ,* grad i rijeka (*ὁ*) u Babiloniji s asfaltskim izvorima, s. Hit, 8 dana hoda od Babilona.

Ἰσαάκ, ὁ (*jizchâk* smijala se), sin Abrahamov i Sarin.

ἰσ-άγγελος, 2 N. T. jednak anđelu, kao anđeo.

Ἰσαγόρας, *ου, jon.* **-ρης,** *εω, ὁ,* atenski aristokrat i protivnik Klistenov, koji se nije mogao održati, premda mu je pomagao spart. Kleomen.

ἰσ-άδελφος, 2. *poet.* jednak bratu, kao brat.

ἰσάζω [ῐ], (ἴσος), akt. **1.** tranz. *ep.* i *poz.* u ravnotežje metati, izjednačiti, na pr. težu na obje strane tezulje. **2.** intr. jednak biti.

Ἰσαῖος, *ὁ,* iz Halkide, glasovit atički govornik, između g. 420. i 348. pr. Is., pisao je govore za privatne parnice, otvorio je govorničku školu, učio je Demostena samoga nekoliko godina.

ἰσαίτερος, v. *ἴσος.*

ἰσάκις, adv., isto toliko puta, *ἴσος ἰσ.* samo sobom pomnoženo = potencirano.

ἰσ-αμέριος, 2. *poet.* jednakoga trajanja života.

ἴσαμι, dor. i *buk.* = *οἶδα,* 3. plur. *ἴσαντι,* v. *οἶδα.*

ἴσαν, **a)** *ep.* mj. *ἤεσαν, ᾖσαν* od *εἶμι.* **b)** *ep.* mj. *ᾔδεσαν* od *οἶδα,* v. r.

ἰσ-άνεμος, 2. *poet.* kao vjetar (brz).

ἰσ-άργυρος, 2. *poet.* kao srebro, vrijedan kao i srebro.

ἰσ-άριθμος, 2. jednak na broj, isto tolik.

ἰσάσκετο, *ep.* iter. kao od *ἰσάω* (*ἰσάζω*), učiniti se jednakim ili ravnim, sebe jednako cijeniti, *τινί.*

ἰσηγορία, *jon.* **-ίη,** *ἡ* (*ἰσ-ήγορος, ἀγορεύω*), za sve jednaka sloboda neograničena govora, kojom se Atena osob. ponosila, stoga Ksen. ironički tako naziva stanje, kad pijani svi zajedno viču. Držali su je za glavni biljeg demokratske slobode i jednakosti, stoga uop. toliko kao: građanska sloboda, jednakost.

ἰσ-ήρετμος, 2. *poet.* s isto toliko vesala.

ἰσ-ήρης, 2. (osn. *ἀρ, ἀραρίσκω*), *poet.* jednako složen, jednak.

ἴσθμιον, *τὸ, ep.* ogrljak, đerdan, i to onaj što visi dolje. Od

ἰσθμός, *ὁ* (osn. *ἰ* u *εἶμι,* dakle zapr. hod, prilaz), užina, prevlaka. Tako *ὁ Κιμμερικός* Krim; *ὁ τῆς Παλλήνης* s Potidejom; *ὁ Λευκαδίων* na

ostrvu Leukadi, koja je kod Diorikta sa suhom zemljom negda bila u svezi, i dr. Napose pak zove se ὁ **Ἰσθμός** Korintska prevlaka, koja Pelopones veže sa srednjom Grčkom. Otd. adv. **Ἰσθμοῖ (-ῷ)**, na Istmu, i adj. **Ἴσθμιος** i Ἰσθμικός, 3. katkad jednako: korintski, tako Ἰσθμία χθών Korint. U plur. znači τὰ **Ἴσθμια** velike igre, koje su se tu u omorikovu gaju, posvećenu Posidonu, svake druge godine, i to svagda u prvoj i u trećoj godini olimpijade slavile. Za vrijeme igara navješćivani svečani mir, sastojeći od uvjerice, zvao se **Ἰσθμιάδες** *σπονδαί*, pobjednici Ἰσθμιονῖκαι, što je i natpis jednoj knjizi Pindarovih oda.

ἰσθμώδης, 2. (εἶδος), **1.** sličan prevlaci, poput prevlake. **2.** koji leži na prevlaci.

Ἶσις, ιδος, *jon.* ιος, dat. ι mj. ι, ἡ, Isida, egipatska glavna boginja, simbol Nilom, njezinim bratom i mužem (Osiris), oplođene zemlje (u drugom pogledu takođ. mjeseca), koja je nabujanje Nilovo proizvela, čega radi se njoj i oni, koji Nilom plovljahu, preporučivahu, što se poslije na brodare uop. protezalo. Za jednaku s njom držahu Iju (Ἰώ).

Ἰσκαριώτης, v. Ἰούδας.

I. **ἴσκω**, *ep.*, i **ἐίσκω**, *ep.*, i impf. ἤισκον (osn. ϝικ, mj. ϝικ-σκω, isp. ἔοικα), **1.** jednako ili slično praviti, *ἑαυτόν, τινά* ili *τί τινι*, *φωνὴν ἀλόχοις* mj. *φωνὴν φωναῖς ἀλόχων*, pa tako i: istinu oponašati, vjerojatno izmišljati, s partic. **2.** za jednako ili slično držati, *τινά τινι, πάντα* posve, *ἐνωπαδίως* očigledno, za jednako držati, — cijeniti, isporediti, *τινά* ili *τί*, i to *τί* u čem, *τινί* s kim ili čim. **3.** po sličnosti držati, slutiti, suditi, misliti, aps. ili s akuz. s inf.

II. **ἴσκω** (osn. σεκ, lat. *insece*, reći, isp. k ἐνέπω), Od. 22, 31; 19, 203 i *buk.* kazivati, pripovijedati.

Ἴσμἄρος, ἡ, grad kod Maronije u Trakiji s izvrsnim vinom (Ἰσμαρικός οἶνος). Ali kao adj. fem. **Ἰσμαρίς**, ίδος, λίμνη, Ismarsko jezero ondje.

Ἰσμήνη, ἡ, kći Edipova, sestra Antigonina.

Ἰσμηνίας, ὁ, **1.** Tebljanin, dugo glava demokr. stranke, smaknut g. 380. od Spartanaca. **2.** sin njegov, prijatelj Pelopidin. **3.** na glasu frulač iz Tizbe u Beotiji.

Ἰσμηνός, ὁ, **1.** gatar, koji je u svetištu Apolonovu kod Tebe bio pokopan. Stoga **Ἰσμήνιος**, pridj. Apolona u Tebi. Tamošnji hram njegov τὸ **Ἰσμήνιον** stajaše južno od Kadmeje blizu rijeke Ismena. **2.** rijeka u Beotiji, koja na brežuljku Ismeniju, ogranku Kiteronovu, izvire i kroz grad Tebu i tebansku ravninu teče. Ona je utjecala u Hilsko jezero, u koje danas u močvarnoj ravnini više ne dospijeva; s. Ismeno; odatle Ἰσμήνιος ὄχθος.

ἰσο-βασιλεύς, έως, ὁ, *poz.* ravan kralju.

ἰσογονία, ἡ, jednak rod, jednakost po rodu.

ἰσο-δαίμων, 2. *poet.* jednak bogu.

ἰσο-δίαιτος, 2. (δίαιτα), u življenju jednak, *πρός τινα* komu.

ἰσό-δρομος, 2. koji jednako trči, *τινί* i *τινός* s kim.

ἰσό-θεος [ῐ, u Eur. takođ. ῑ], 2. jednak ili sličan bogu.

ἰσο-κίνδῡνος, 2. pogibli premac.

ἰσό-κληρος, 2. *poz.* jednake sreće, jednakoga dijela.

ἰσο-κλινής, 2. jednako nagnut, stojeći u ravnotežju, *τινί*.

ἰσο-κρατής, 2. (κράτος), *jon.* jednake moći, *τινί* kao netko.

Ἰσοκράτης, ὁ, **1.** sin tvorničara glazbenih strojeva Teodora, rodio se g. 436. pr. Is., na glasu govornik i učitelj govorništva u Ateni. Od g. 392.—388. obučavao na Hiju, zatim u Ateni; njegovi su učenici bili govornici Isej, Likurg, Hiperid, povjesnici Teopomp i Efor, vojvoda Timotej. Ubio se sam u očajanju s bitke kod Heroneje g. 338. **2.** inače lično ime.

ἰσοκρατίη, ἡ, *jon.* jednako pravo pojedinaca u državi, slobodno građanstvo.

ἰσο-μάτωρ, ορος, ὁ, ἡ, *dor.* (*buk.*), materi jednak.

ἰσο-μεγέθης, ους, 2. jednako velik, *τινί* kao netko.

ἰσο-μέτρητος, 2. jednako mjeren, jednak po mjeri i težini.

ἰσο-μέτωπος, 2. s jednakim čelom, u istom pročelju.

ἰσο-μήκης, 2. jednako dug.

ἰσομοιρέω (ἰσόμοιρος), jednak dio ili jednaka prava imati, aps. ili *τινός* od čega ili u čem, *κατὰ τὰ μέρη* po pojedinim dijelovima, *πρός τινα* s kim.

ἰσομοιρία, ἡ, **1.** jednak dio ili čin, ravnopravnost, zajednica, aps. i *τινός* čija ili od čega. **2.** *poz.* razmjernost, pravi odnošaj.

ἰσό-μοιρος, 2. (μοῖρα) i *ep.* **ἰσό-μορος** [ῑ], 2. (μόρος), koji ima jednak dio, jednaku sreću, ravnopravan, ravan, *τινός* čim ili u čem; zrak γᾶς (sc. καὶ φάους kao od etera) ἰσόμοιρ. od zemlje imajući jednak dio (Sof. El. 87); *ἰσόμοιρον ποιεῖν* ili *ποιεῖσθαί τινα* davati jednak dio komu.

ἰσ-όνειρος, 2. *poet.* poput sna, jednak snu.

ἰσό-νεκυς, υος, ὁ, ἡ, *poet.* isto tako umr'o.

ἰσονομέομαι (ἰσόνομος), pod jednakim zakonima živjeti, isto pravo i istu slobodu imati, *μετὰ πολλῶν* kao i mnoštvo naroda, kako je to u demokracijama.

ἰσονομία, *jon.* **-ίη**, ἡ, jednakost u pravima, ravnopravnost, politička jednakost, građanska sloboda, sa i bez *πολιτική*, protivno: *ἀριστοκρατία* i *δυναστεία*. Napose: sloboda govora u općini, u sudu, pred poglavarstvom.

ἰσονομικός, 3. koji u demokraciji živi. Od

ἰσό-νομος, 2. ravnopravan; *ἐν ἰσονόμῳ* u ravnopravnosti.

ἰσό-παις, παιδος, ὁ, ἡ, *poet.* kao dijete, djetetu sličan.

ἰσο-παλής, 2. (πάλη), u rvanju ili boju jednak, koji se s jednakom srećom bori, premac, uop. jednak (κίνδυνος ravna, jednaka borba), τινί u čem.

ἰσό-πεδον [ι], τὸ, ravno tlo, ravnina, ploha; ἐν τῷ ἰσοπέδῳ μάχην συνάπτειν u ravnici boriti se.

ἰσό-πεδος, 2. (πέδον), *jon.* i *poz.*, u istoj, jednakoj ravnici, po tlu jednak, stoga: jednako visok, τινί kao nešto.

ἰσο-πλᾰτής, 2. (πλάτος), jednake širine, jednako debeo, τινί kao nešto.

ἰσό-πλευρος, 2. (πλευρά), istostraničan, πλαίσιον istostraničan četverokut, četvorina, obič. zvana πλινθίον.

ἰσο-πληθής, 2. (πλῆθος), brojem jednak, τινί kao netko.

ἰσο-πολίτης, ου, *poz.* jednaka prava s građanima, osob. za stanovnike rimskih municipija; fem. ἰσοπολῖτις πόλις grad s rimskim građanskim pravom.

ἰσό-πρεσβυς, 2. *poet.* starcu jednak.

ἰσορροπέω (ἰσόρροπος), jednako težak biti, držati ravnotežje.

ἰσορροπία, ἡ, ravnotežje.

ἰσό-ρροπος, 2. (ῥοπή), jednake težine, koji ima ravnotežje, neodlučen, koji ravnotežje drži, nepristran, takođ.: premac, ravan, aps. i τινί.

ἴσος, *ep.* ι, stoga **ἶσος** naglašeno, *at.* ι, katkad takođ. ι, (isprva ϝιτσϝο od osn. ϝιδ, *kret.* ϝισϝο, stoga) fem. *ep.* ἐίση (ι, s protet. ἐ), 3., komp. ἰσαίτερος, **jednak, I.** isti, sličan, i to brojem, jakošću, veličinom, kakvoćom, po činu, časti i t. d., (τὸν ἀριθμόν) isto tolik, isto tako malo, jednako jak, isto tako velik; kao i prije, primjeren, ravan, jednak, koji se nad druge ne uzdiže, stoga: prav, pravedan (Sof. Fil. 685), premac, nepristran, neutralan, aps. ἐίση δαίς primjerena gozba, νῆες koje se jednako ljuljaju, ἀσπὶς πάντοσ' ἐίση štit što unaokolo zaklanja, φρουρά čestita posada (Tuk. 7, 27), φρένες stalna misao, dobra pamet, δίκη na pravičnosti osnovana presuda, δικαστήριον nepristran, πολιτείαν ἰσαιτέραν καθιστάναι ustav više po načelu jednakosti postavljati, ἴση ἐς τοὺς ὑπηκόους συνδιαίτησις postupanje s podložnima kao sa sebi ravnima, οὐδὲν ἴσον (naime εἰσί) oni nijesu jedno isto (Luk. d. mort. 20, 3), ἴσον εἶναι izravniti se, jednak biti, οὐδέ ποτ' ἴσα ἔσσεται naknada, naime χρήματα; ἴσα (σφι) πρὸς ἴσα (γενέσθαι) isto za isto, milo za drago, šilo za ognjilo, ἴσος ἐν ἴσοις ἀνήρ među pravičnima pravičan. Često s dat. komu ili čemu, σταφύλῃ upravo kao uzica, ἴσον ἄγειν τινὰ τῇ κεφαλῇ τινος koga isto tako cijeniti kao svoju glavu (u poredbama treba ga često prevesti sa hrv. kao). — Dativ lica stoji takođ., kad se poredba samo tiče nečega, što tomu licu pripada, σοὶ ἴσον γέρας počasni dar tvojemu (σοὶ = τῷ σῷ) jednak. Ali govorilo se i πρός τινα komu ravan; a ἴσος τινί znači takođ.: jednak po čem, gdje još češće stoji akuz. ἴσος τὸ πλάτος καὶ τὸ μῆκος širok koliko dug. Stoji takođ. ἐπί τι nada što, i ἔν τινι do čega, pri čem, ili slijedi inf., pak se ἴσος slaže lično kao δίκαιος, οὐχ ὁ χρηστὸς τῷ κακῷ λαχεῖν ἴσος ne treba čestita s rđavim u primanju izjednačivati. Vrlo često odgovara riječi ἴσος riječ οἷος, ὡς, ὥσπερ, i to pače pleonastički u ὥσπερ ἐγώ iza prednjega ἐμοί, ili su poređeni predmeti s καί spojeni, ὅτῳ γε νοῦς ἴσος καὶ σοὶ πάρα za ljude koji misle kao ti, φίλον ἐκβαλεῖν ἴσον λέγω καὶ βίοτον t. j. to mi se čini isto kao glavu svoju baciti. — Kao što pak ἴση μοῖρα označuje jednak dio, tako stoji (ἡ) ἴση takođ. samo kao supst. u tom smislu, i uop. za: pravo, lat. *ius*, i slič. τῆς ἴσης καὶ ὁμοίας μετέχειν u jednakom pravu i jednakom zakonu živjeti, ili s pomišlj. τίσιν: ἴσην ἔτεισεν jednako je platio. — Još češće stoji (τὸ) ἴσον i τὰ ἴσα kao supst. isto, jednaki dio, jednaka prava, πρός τι za nešto, τινός čega, jednako vladanje, pravičnost, pravo, pravedan ustav, jednakost, τὰ ἴσα takođ. jednaki glasovi (Plat. Conv. 185 C).

II. S **glagolima:** ἴσον ἐμοὶ φάσθαι isto tako govoriti kao ja, ἴσον βουλεύεσθαι s istom vrijednosti glasati, ἴσον φρονεῖν aps. ili τινί slagati se, složan biti, politički jednako misliti, za čijom strankom ili za čijim savjetom pristajati, ἴσον νέμειν jednake časti i dostojanstvo dijeliti, τὸ ἴσον νέμειν pravedno postupati, slič. τὰ ἴσα νέμειν izjednačiti se, i za bogove: nepristran biti, u borbi ne pomagati ili ne ugađati ni jednomu ni drugomu protivniku, τὸ ἴσον δύνασθαι isto toliko moći, τὸ ἴσον ἔχειν jednaki dio nositi, i ἴσον ἔχειν jednako pravo, istu korist imati, τινί kao tko, pravedne pogodnosti dobiti, (τὸ) ἴσον μετέχειν na jednake dijelove imati, jednaku korist imati, ἴσων τυγχάνειν jednak dio dobiti (Ksen. Kir. 2, 2, 20), τῶν ἴσων προστυχεῖν dobiti što je pravo, pravednu platu, ἴσα ξυναπονεύειν izvoditi kretnje kako treba, kako treba kretati se.

III. Više **adverbijalno** stoje **1. a)** ἀπὸ τοῦ ἴσου na osnovu jednakosti, kao ravnopravan, kraj jednakih sredstava, kao jednako moćan, kao ἀπ' ἴσου ἐπιέναι zapr. iz istoga položaja kao i protivnik, t. j. ne iz osvete ili lakomosti, već od samoga strančarenja, slič. ἀπὸ τῆς ἴσης, naime μοίρας na osnovu jednakosti, i ὁ ἀπὸ τῆς ἴσης ἐχθρός zapr. po jednakom dijelu, naime neprijateljstva, t. j. s jednakom krivnjom. **b)** ἄχρι τῆς ἴσης sve dotle da bude jednakost, na jednak način. **c)** εἰς (τὸ) ἴσον καθιστάναι τι nešto

na istu visinu podizati, εἰς τὸ ἴσον καθιστάμενοι ἐμάχεσθε borili ste se u jednakim prilikama, t. j. na otvorenom bojištu, zapr. polažući sebe u isti položaj s njima, ili slič. ἐς ἴσον καθιστάναι τά τε ἔργα καὶ τοὺς λόγους tvoriti jednako kao i zboriti, ἐς ἴσον κατέστη dovelo je do istoga uspjeha, εἰς τὸ ἴσον ἀφικέσθαι τινὶ τῇ ἱππικῇ u jahanju dotjerati dotle, dokle i drugi (Ksen. Kir. 1, 4, 5), slič. ἐς ἴσον ἔρχεσθαι jednak biti, ali εἰς τὸ ἴσον ἡμῖν καταβαίνειν u ravnicu i na jednako tlo doći kao i mi. **d)** ἐν ἴσῳ na jednak način, u jednakoj mjeri, jednako, napose takođ. u jednakom pravcu, jednakim korakom (Ksen. An. 1, 8, 11), i ἐν τῷ ἴσῳ s pomišlj. εἶναι jednak biti, koje aps., koje τινί komu, ili ἐν ἴσῳ καί isto tako kao, ne više nego. **e)** ἐξ ἴσου, ἐκ τοῦ ἴσου jednako, na isti način, u jednakoj visini, tako isto kao i prije, s istoga mjesta, aps. i τινὶ εἶναι isto tako stajati, u istom položaju biti, ἀκροᾶσθαι nepristrano slušati, νέμειν t. j. po načelu jednakosti, bez svoje koristi, ἐξ ἴσου ἐπιστέλλειν s jednakoga stajališta, kao sebi ravnomu, t. j. sebi ravnomu pisati, ἀμύνεσθαι vraćati milo za drago, šilo za ognjilo, ἐκ τοῦ ἴσου γίγνεσθαι u istim prilikama dogoditi se, imati iste (teške) posljedice. **f)** ἐπὶ ἴσα neodlučeno, ἐπ' ἴσον na jednake dijelove, ἐπ' ἴσης (naime μοίρας), takođ. ἐπίσης pisano, na jednake dijelove, jednako, ἔχειν jednak biti, ἄρχειν τῆς πατρίδος domovinom jednako vladati, t. j. tako da se tko ne uzvisuje nad svoje sugrađane, da svaki građanin uživa svoja prava, dakle: blago, ἐπὶ τῇ ἴσῃ uz pravedne uvjete, ἐπὶ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ pod uvjetom potpune pravne jednakosti, ἐπὶ τῇ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ s potpunom ravnopravnosti, ali ἐπ' ἴσοισι ζῆν u istom položaju živjeti kao i drugi, ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ ὁμοίοις kraj pravednosti i jednakosti. **g)** κατὰ ἴσα τανύειν ostavljati u ravnotežju. **h)** περὶ ἴσου εἶναι καὶ pod istu cijenu kao. — Stoji takođ. **2.** neutr. sing. i plur. adverbijalno te znači kao što, isto tako, na isti način, jednakim načinom, jednako daleko, i stoji aps. ili s τινί kao netko, ali ἴσον ἐμοὶ βασίλευε kraljuj na jednake dijelove kao ja, ili slijedi καί.

IV. Adv. ἴσως, 1. po pravu jednakosti, osob. građanske jednakosti, u duhu jednakosti, pravedno. **2.** prema očekivanju, vjerojatno, valjada, po svoj prilici, možda, često s τάχα spojeno, s atičkom uglađenosti takođ. kod određenih tvrdnja, kao hrv. »jamačno, mislim, rekao bih, ta valjada, dakako« mjesto: svakako, pouzdano, i kod brojeva: otprilike, neko.

ἰσο-σκελής, 2. (σκέλος), istokračan; za brojeve: koji se može dijeliti na dvoje bez česnika, t. j. taki.

ἰσο-στάσιος, 2. (στάσις), *poz.* jednako težak, uop. jednak.

ἰσό-ταυρος, 2. *poet.* jednak biku, kao bik (sumnj. *var. l.*).

ἰσοτέλεια, ἡ, stanje čovjeka koji je ἰσο-τελής, t. j. štićenika koji je po dužnostima jednak građaninu; jednakost daća i državnih tereta kojega stranca s pravim građaninom.

ἰσο-τέλεστος, 2. *poet.* koji najposlije sve izjednačuje, θάνατος.

ἰσότης, ητος, ἡ (ἴσος), jednakost po njezinim različnim odnosima, stoga takođ. u dualu i plur., osob. politička u demokraciji, sa i bez δημοκρατική izjednačenje; takođ. istomjernost, jednakost, aps. i ἔς τινα kao u koga. N. T. takođ. pravičnost.

ἰσο-τιμία, ἡ, *poz.* jednakost u časti i pravima, jednako pravo na časti, jednak čin (položaj) kao u demokraciji. Od

ἰσό-τιμος, 2. (τιμή), *poz.* jednak u časti i pravima, jednako štovan; takođ. visoko cijenjen.

ἰσο-τριβής, 2. (τρίβω), *poet.* jednako boraveći, Kasandra s Agamemnonom zajedno na palubi, ναυτίλων σελμάτων.

ἰσοφαρίζω, *ep.* (φέρω), porediti se, s kim (τινί) ogledati ili mjeriti se, i to τί u čem.

ἰσο-φόρος [ῑ], 2. *ep.* (φέρω), koji jednako tegli, jednako jak, βόες (Od. 18, 373).

ἰσο-χειλής, 2. (χεῖλος), s rubom jednak, τινί; tako o rijeci, koja će da se razlije, i za predmete, koji u kapljevini gore plivaju, dakle s obodom pune posude jednaku visinu imaju.

ἰσοψηφία, ἡ, *poz.* jednako pravo glasanja.

ἰσό-ψηφος, 2. koji ima jednako pravo glasanja, **a)** koji ima jednak glas kao netko, τινί. **b)** koji ima jednak broj ili isto toliko glasova.

ἰσό-ψῡχος, 2. *poet.* i *poz.* jednakoga mišljenja.

ἰσόω [ῑ u Hom., ĭ *at.*] (ἴσος), **1.** akt. izjednačivati, τί ili τινά, i to τινί čim, na pr. τὰ τέρματα δρόμου ciljeve, mete trčanju, τῇ φύσει s krasnim tijelom, t. j. s onim, što se od njegove spoljašnosti očekivalo. **2.** med. i pas. jednako zvati se, ravan biti, aps. i τινί, i to ἔν τινι u čem.

Ἰσραήλ, ὁ (*jisrâel* = koji se s bogom borio), indekl. pridj. Jakobov, pren. njegovi potomci, Israjljani, ὁ λαὸς Ἰσρ. narod israjljski, γῆ Ἰσρ. t. j. Palestina. Otd.

Ἰσραηλίτης, ου, ὁ, Israjljanin.

Ἰσσηδόνες, οἱ, skitsko pleme, koje nastavaše u dubini velike Mongolske, u današnjim sijelima Sungarâ, sve do stare Serike. Još i sad se jedno finsko pleme zove »Iset-Donci«.

Ἰσσοί, οἱ, i **Ἰσσός**, ἡ, grad u Kilikiji, nedaleko od sirske međe, poznat s pobjede Aleksandrove nad Darijem g. 333. pr. Is.

ἱστάνω, *poz.* i N. T. (nesigurno u *at.*), spor. obl. za ἵστημι.

ἱστάω, *ep. jon.* i *poz.* spor. obl. za ἵστημι, v. r., prez. ind. ἱστᾷς, ἱστᾷ, imper. ἵστα, impf. 3. sg. ἵστα.

ἱστέον, treba doznati (οἶδα).

ἵστημι (osn. στη [στα]: στᾰ, lat. *stă*, hrv. sta, u prez. redupl. ἱστη [ἱστα]: ἱστᾰ, isp. lat. *sistere*), **A) tranz. I. akt.** i **pas.**, općeno u prez., impf., fut. i aor. 1. akt. i pas.: akt. impf. ἵστην, fut. στήσω, aor. 1. ἔστησα, pas. prez. ἵστᾰμαι, impf. ἱστάμην, aor. 1. ἐστάθην, fut. σταθήσομαι, adj. verb. στᾰτός i στᾰτέον, ktomu *epski* impf. akt. iter. ἵστασκε, i aor. 1. akt. 3. pl. ἔστᾰσαν (samo Il. 12, 56), *jon.* prez. (akt. 3. pl. ἱστέασι), pas. 3. pl. ἱστέαται, *buk.* fut. στασῶ i *poz.* perf. ἕστακα — **stavljati, 1.** postavljati, metati, dizati, otjerati; namjestiti, uspravljati, sa i bez ὀρθόν, pren. uvoditi kao nešto, potaći, početi, τί i τινά, i to πρός, κατά τι, πλησίον, ἄγχι τινός. Napose στίχας i slič., u bojni red vrstati (Ksen. Kir. 6, 3, 25), χορούς kolo igrati (Sof. El. 272), παννυχίδα τινί kojemu božanstvu noćnu slavu slaviti (Her. 4, 76), κτερίσματα daće donositi (Sof. El. 433), τινὶ ἀπό τινος. U pas. ἀγορὴ ἵσταταί σφι oni drže skupštinu. **2.** ustavljati, zaustaviti (Il. 21, 313), posaditi, zadržati (u trčanju), priječiti, smetati, činiti da se ukoči, τινά ili τί, na pr. νέας osidrati lađe, τὸ πρόσωπον lice ukočiti, poozbiljiti se, i nadopunjivanjem objekta naoko intranz. (Od. 7, 4) στῆσεν t. j. ἡμιόνους: stati. **3.** na tezulju metati, mjeriti, izmjeriti, odmjeriti (Il. 19, 247), aps. i τί, i to πρός τι prema čemu, τινί i ἔν τινι čim, na čem. N. T. μὴ στήσῃς (odmjeriti = pripisivati, uračunati) αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. **II. med.** u istim vremenima: prez. ἵσταμαι, impf. ἱστάμην, fut. στήσομαι, aor. ἐστησάμην (za ἕστᾰμαι i ἕστηκα kao perf. pas. za στήσασθαι v. συνίστημι, A. II.) — sebi ili za sebe metati, za sebe postaviti, sebi dati metnuti; pren. odrediti, narediti, uvesti, početi, τί.

B) intr. i refleks. med. ἵστᾰμαι, s impf. ἱστάμην, fut. στήσομαι, aor. 2. ἔστην, perf. ἕστηκα, plpf. εἱστήκειν ili ἑστήκειν, fut. 3. ἑστήξω, pri čem se u perf. pored pravilnih oblika ἕστηκα, konj. ἑστήκω i t. d. općeno upotrebljavaju kraći ἕστᾰτον, ἕστᾰμεν, ἕστᾰτε, ἑστᾶσι, plpf. ἕστᾰσαν, konj. ἑστῶ, opt. ἑσταίην, inf. ἑστάναι, part. ἑστώς, ῶσα, ώς (također ός), ῶτος, ώσης i t. d.;

ktomu *epski* k aor. 1. sg. στῆν, 3. pl. ἔστᾰν i στάν, konj. 2. i 3. sg. στήῃς, στήῃ, 1. pl. στήομεν (στείομεν) i στέωμεν (dvojeslož.), 2. pl. στήετε, 3. pl. στήωσι (στείωσι) στέωσι, inf. στήμεναι, iterat. στάσκεν, k perf. ind. 2. pl. također ἕστητε, imper. ἕσταθι, -άτω, -ατε, inf. ἑστάμεναι i ἑστάμεν, part. ἑστᾰότος i ἑστεῶτος i t. d.,

pak *jon.* prez. i impf. 3. pl. ἱστέαται, ἱστέατο, aor. konj. στέωμεν, στέωσι (perf. 3. pl. κατεστέαται, var. κατεστᾶσι), *poet.* u prez. imper. i impf. 2. sg. također ἵστω, *buk.-dor.* perf. ἑστάκαντι, i *pozno* perf. pas. ἕστᾰμαι, plpf. ἑστάμην, fut. 3. ἑστήξομαι — **postavljati se, stati, stupati, 1.** pristupati, stupiti pred, prilijepiti se, ostati; u perf. stupio sam, **stojim**, εἱστήκειν stajah; *poet.* također: ustati, podići se (Il. 2, 151); uzdići se; naježiti se (Il. 24, 359), stršiti, sa i bez ὀρθός, početi, zaoriti, u stanju biti, nahoditi se (Od. 7, 89), koje aps. ἑστώς još stojeći, mirno, τὰ νῦν ἑστῶτα što se sada događa, πᾶν τὸ χρείας ἱστάμενον svaka potreba, koja kad nastane, μὴν ἱστάμενος početak mjeseca, t. j. njegovih prvih deset dana (slično za godišnja vremena), πέλας priskočiti, εὖ dobro stajati, ὀρθῶς uspravo držati se, slič. ἐς ὀρθόν biti spasen, koje τινί uz ἐμποδών komu na put stati, komu na putu biti, smetati, ali ἐκποδών ići mu s puta, uklanjati se, κατά τινος protiv koga stajati, κατά i πρός τι po čem ravnati se, okomiti oko na što, πρὸς τὴν γνώμην τινός u duhu biti uz koga, pristajati, za čim ići, πρός τινα komu nasuprot stajati, ali obič. pridružiti se komu, μετά τινος za kim pristati, s kim složiti se, ὄπισθέν τινος za čim stajati; ali τινός, ἐπί τινος, τινί, ἔν, ἐπί τινι na čem, ἔκ τινος iz čega, παρά τινι, παρά τινα i τι kod koga ili čega, ἔς τι na ili u što, ἐς δίκην na sud doći, ἐς ἀρχήν na prijesto biti postavljen, postao sam vladalac, ὑπέρ τινος više čega, ἆσσον, ἐγγύς τινος komu bliže pristupiti, τινὸς προπάροιθεν pred kim, ἄντα τινός komu nasuprot stati, protiviti mu se, πρύμνηθεν νεώς pred krmom lađenom, τινὰ πέριξ koga opkoliti, također s akuz. objekta po osnovi srodnoga, στάσιν τινός čiji lik prikazivati. **2.** čvrsto stati, učvrstiti se, osnivati se, čvrsto stajati, mirno stajati, besposlen stajati (Il, 5, 485), ne raditi, počivati, mirovati (Dem. 10, 10), također odolijevati, koje aps. ἄνεμοι ἵστανται vjetrovi su postojani, duhaju jednako i trajno, ili τινί komu, ili ἐπί τινι na čem. N. T. držati se čega, ustrajati u čem, τινί i ἔν τινι.

Ἱστίαια (trojesložno) i **Ἱστιαίη**, ἡ, *ep.* i *jon.* mj. Ἑστίαια, v. r. Ktomu *jon.* **Ἱστιαιῆτις** γῆ.

Ἱστιαῖος, ὁ, **1.** sin Lisagorin, tiran miletski, oko g. 500. pr. Is. **2.** sin Tijemov, vladalac u Termeru u Kariji u doba Darijevo i Kserksovo. **3.** inače lično ime.

ἱστιάω, ἱστίη, v. ἑστιάω, ἑστία.

ἱστιητόριον, τό, *jon.* mj. ἑστιατήριον, gostionica za građane i goste, koji su došli na panegire (svečanosti).

ἱστίον, τό (od ἱστός), svako tkanje, sukno, napose: jedro, najv. u plur., ἐντίθεσθαι, ἀνερύειν, ἕλκειν jedra napinjati, raspeti, στέλλεσθαι, μηρύεσθαι skupiti, spustiti. Od velikih jedara na glavnoj katarci (τὰ μεγάλα ἱστία), koja bi se skinula,

kad se ide u boj, treba razlikovati manja na pobočnoj katarci (τὰ ἀκάτεια ἱστία); isp. ἱστός, 1.

ἱστο-δόκη, ἡ (δέχομαι), *ep.* vile ili žlijeb, za spuštenu katarku (Il. 1, 434).

ἱστο-πέδη, ἡ, *ep.* petica od katarke, u kojoj se katarka oko klina mogla povaliti (Od. 12, 50).

ἱστορέω i med. **-έομαι** (ἵστωρ), *jon. poet.* i *poz.* **1.** ispitivati, pitati, motriti, opaziti, saznati, doznati, iskusiti, upoznati se, koje aps., koje τινά koga i za koga, τί (za) što i s neupr. upit. rečen. i τινί čim. **2.** što se ispitalo i doznalo kazivati, ἔπος pripovijedati, pominjati, aps. ὁ ἱστορῶν koji pripovijeda, τὰ ἱστορούμενα i -ημένα pripovijetke, τί, περί τινος ili sa ὡς, ὅτι ili akuz. s inf. Takođ. lično u pas. κύων ἱστορεῖται ἐναλέσθαι priča se, kako je pas i t. d. **3.** u N. T. takođ. htjeti s kim upoznati se, pohoditi ga. Otd.

ἱστόρημα, τὸ, *poz.* povjesnička pripovijest.

ἱστορία, *jon.* **-ίη**, ἡ (ἱστορέω), **1.** *jon.* i *poz.* ispitivanje, ἱστορίῃσι ispitivanjem, παρά τινος koga, napose: povjesničko istraživanje. **2.** čuvenjem i pitanjem dobiveno znanje, obavijest, nauka, aps. i τινός ili περί τινος o čem, περὶ φύσεως prirodna nauka. **3.** *jon.* i *poz.* povjesničko opisivanje, povjesničko pripovijedanje, povjesnica, povijest, i u plur., ἐς ἱστορίης λόγον prema značaju povjesničkoga djela, ἡ πρώτη ἱστορία prvi dio (obećane) pripovijetke. Otd.

ἱστορικός, 3. povjesnički, historijski. Kao supst. ὁ ἱστ. povjesnik.

ἱστός, ὁ (ἵστημι), **1.** katarka, jarbol. Glavna katarka (μέγας ἱστός) stajaše usred lađe te je dvjema užetima bila privezana uz kljun i krmu; kad se lađa osidrala, tad je katarka ležala u lađi ili kraj lađe pa bi se na odlasku opet podigla. Podići je značilo je ἀείρειν, στῆσαι ili στήσασθαι, ἐντίθεσθαι, položiti je καθαιρεῖν. Pored nje imale su veće lađe blizu kljuna još jednu manju sporednu katarku (ἀκάτειος ἱστός). **2.** stan (za tkanje), na kojem bi se osnova za tkanje okomice vukla gore, tako da su niti visjele dolje, dok u nas navitak leži položito. Tkalja je dakle, i to već i poradi širine tkanja, morala stajati i tamo amo šetati (ἐποίχεσθαι), kad je rukama izmjenice ovamo čunak (κερκίς) za navitak poutke provlačila, a onamo cijevlju provučeni nit zbijala. Taj je način tkanja donekle još u istočnoj Indiji običan. **3.** osnova, navitak sam, stoga ἱστὸν στήσασθαι tkanje na stanu postaviti, t. j. navitak ili osnovu na stanu okomito postaviti, pa tako uop. tkanje.

ἱστουργέω (ἱστ-ουργός tkalac), *poet.* na stanu raditi, tkati.

ἱστουργία, ἡ, tkalački posao, tkanje.

Ἴστρος, ὁ, **1.** Dunav, Istar, pored Nila i Fasisa od starih označen kao jedna od najvećih rijeka, koja na nekoliko ušća utječe u *Pontus Euxinus*. Gornji se dio zvao i Δανούβιος. Istar izvire po Herodotu na krajnjem zapadu Evrope, teče kroz njezinu sredinu od zapada k istoku pak onda utječe na jugu. Adj. *jon.* **Ἰστρ[ι]ηνός**, na Istru, uop. skitski. Otd. je ime dobio i grad **Ἰστρίη**, koji je na južnoj obali Dobrudže ležao, s. Kostandži. **2.** grčki aleksandrijski pisac, učenik i rob Kalimahov.

ἴστω = ἴστασο, imper. i impf. 2. sg., v. ἵστημι, B.

ἵστωρ, ορος, ὁ, ἡ, takođ. **ἴστωρ** pisano (osn. ϝιδ, οἶδα, stsl. вѣд-ѣ-ти), znalac, vještak, τινός čega, u čem, razborit. Kao supst. *ep.* ὁ ἵστωρ, obrani sudac (Il. 18, 501).

ἴσχ-αιμος, 2. (αἷμα), koji krv ustavlja.

ἰσχαλέος, 3. *ep.* = ἰσχνός, suh.

ἰσχανάω, *ep.* prez. i impf. akt. i pas. ἰσχανάᾳς, νάᾳ, νόωσιν, νόων, νόωντο, i *ep.* iterat. obl. impf. ἰσχανάασκον, i **ἰσχάνω**, *ep.* spor. obl. od ἴσχω, ἔχω. **1.** tranz. držati, ustavljati, zadržavati, τινά. Pas. uzdržati se, okrajati, oklijevati, ἐπί τινι. **2.** intr. držati se čega, toliko kao: na što težiti, za čim ići, τινός ili s inf.; isp. ἰχανάω.

ἰσχάς, άδος, ἡ (isp. ἰσχνός), sušena smokva.

ἰσχιάζω, *poz.* u kukovima se njihati. Od

ἰσχίον, τὸ (ἰξύς), **1.** zapr. kuk, čašica, t. j. šupljina u kuku, gdje se glava bedrene kosti (μηρός) kreće. **2.** bedro, bok u ljudi i životinja, osob. gornji dio.

ἰσχναίνω, fut. ἰσχνᾰνῶ, aor. ἴσχνᾱνα, *jon.* ἴσχνηνα, **1.** sušiti, osušiti, činiti da tko smršavi. **2.** *poet.* slabiti, poniziti.

ἰσχνός, 3. (isp. **ἰσχαλέος**), suh, sušen, stoga: mršav, vitak, tanak, i to τὴν ἕξιν, takođ. o glasu: ἰσχνὸν φθέγγεσθαι t. j. tiho. Otd.

ἰσχνότης, ητος, ἡ, *poz.* suhota, mršavost.

ἰσχνό-φωνος, 2. *jon.* tanka glasa, var. za

ἰσχό-φωνος, 2. (ἴσχω, φωνή), *jon.* jecav, mucav.

ἰσχῡρίζομαι, **1.** dep. med., ἰσχῡριοῦμαι, ἰσχῡρισάμην, ἰσχῡριστέον, jakim, krepkim pokazati se, τῷ σώματι tjelesnu snagu imati, pren. **a)** svoju jakost u čem tražiti, na što (τινί) osloniti se (Plat. Gorg. 489 C). **b)** naprezati se, užestiti se, περί τινος, pri čem (τινί) ostati, kod svoga mišljenja ostati, čvrsto i postojano tvrditi, koje aps., koje τί i πρός τι protiv čega, ἀπό τινος po čemu, koje sa sl. ὅτι ili akuz. s. inf. **2.** pas. snagu dobiti, ὑπό τινος (Ksen. Kir. 6, 4, 18), pren. biti utvrđen, τινί čim. Od

ἰσχῡρός, 2., adv. **-ῶς**, komp. -ότερον (ἰσχύς), **1.** jak, krepak, sjenit, silan, čvrst, utvrđen, trajan, takođ.: teško probavan, koje aps., koje τί u čem, τινί od čega ili s inf. ἰδεῖν pogledati, naoko. **2.** pren. moćan, žestok, grabljiv, tvrd, uporan, težak, čestit, vrijedan, odlučan, silan, veoma, odriješit, hrabar, ἰσχυρὰς

φυλακὰς ποιεῖσθαι oštru stražu stražiti, veoma čuvati se, *ἰσχυρὰ παρακελεύεσθαι* ozbiljno opominjati. Također. sa sl. inf. Adv. *κατὰ τὸ ἰσχυρόν* oružanom rukom, oružjem (Her. 9, 2). Supst. *τὸ ἰσχυρότατόν τινος* najčvršće mjesto koje zemlje, tvrđava, *εἰς ἑκάτερα τὰ ἰσχυρότατα καθίστασθαι* u obadvojem (t. j. u vrućini i zimi) do najvišega stupnja doći, *οὐδὲν ἰσχυρὸν ἀπό τινος* nikakav jak napor od čije strane, *ἰσχυρῶς χαρίζεσθαι* veliku ljubav činiti, *φυλάττειν* sigurno čuvati.

ἰσχύς, *ύος, ἡ* (u dvojesložnim padežima *υ*, inače *ῡ*, od *ἴσχω*), snaga, jakota, osob. mlada, neslomljena jakost, čvrstoća, trajnost, težina, teret, pren. sila, moć, vojska, jak otpor, hrabrost, junaštvo, *ἰσχύι* silom, slič. *πρὸς ἰσχύος κράτος*, *ἰσχύι μάχης* bojnom snagom, *παρὰ ἰσχὺν τῆς δυνάμεως* pod snagu svoje moći, takođ. *πρός τινα* protiv koga. Ali *φύσεως ἰσχύς* duševna snaga. Otd.

ἰσχύω [*ῡ*], *ἰσχύσω, ἴσχυσα, ἴσχυκα*, jak, snažan, zdrav, moćan, silan biti, težak ili pretežniji biti, moći, takođ. osiliti, pretežniji postati, koje aps. *ἰσχύων* jak, koje s *μέγιστον* najviše vrijediti, *στρατοῦ* najjači biti u vojsci (Sof. Aj. 495), slič. *πλεῖστον* veoma mnogo moći, i *μεῖζον* veću vlast imati, *τί* nešto jači biti, *μηδέν* ne imati snage, koje *τινί* čim ili u čem, i to *πρός τινα* ili *τι* protiv koga ili što, slič. *κατά τινος* protiv koga, ali *κατὰ γῆν* na kopnu, *παρά τινι* kod koga, *ἔν τινι* u čem, *ἔκ τινος* i *διά τι* po čem, *ἐς χρημάτων λόγον* što se novca tiče, ili takođ. sa sl. inf. brahiloški, *ἴσχυσαν ὅσον γενέσθαι* t. j. dokle je išla (*τὸ κράτος*) zakonita vlast, da i t. d.

ἴσχω, v. *ἔχω*.

ἴσως, v. *ἴσος*.

Ἰταλία, *jon.* *-ίη, ἡ* (*ἴτ.*), Italija, osob. od Grkâ naseljena donja Italija, što se od Laosa i Metaponta proteže do tjesnaca sicilskoga. Stanov. *οἱ* **Ἰταλιῶται**, adj. *Ἰταλικός*.

Ἰταλός, *ὁ*, kralj Sikulaca, otac Sikulov i Romin, od kojega je, kažu, Italija dobila ime.

ἰταμός [*ῐ*], 3., adv. **-ῶς** (*εἶμι, ἴτης*), neustrašljivo navaljujući, drzak, smjelan, nebojazan, bezobrazan, *τί* u čem. Otd.

ἰταμότης, *ητος, ἡ*, drskost, bezočnost.

Ἴτανος, *ἡ*, grad na istočnoj obali Krete, s. Itagnia.

ἰτέα [*ῐ*], *jon.* *-έη, ἡ* (zapr. *ϝιτέα*, lat. *vī-tex, vī-men*), 1. *ep.* vrba. 2. *poet.* od vrbe spleten štit.

ἰτέϊνος, 3. *jon.* od vrbe, vrbov.

ἰτέον i **ἰτητέον**, adj. verb. za *εἶμι*, treba ići, v. *εἶμι*, tako isto za **ἴτην**.

ἴτης, *ου, ὁ* (*εἶμι*), koji drsko navaljuje, drzak.

Ἴτιον, *τὸ, poz.* glavica na sjevernoj obali Galije, *Itius portus*, danas Wissant kod Calais-a.

Ἰτουραία, kraj u Siriji, s. Jetûr, Damasku na jugoist., stanov. *Ἰτουραῖοι*.

ἴτριον, *τὸ, poet.* i *poz.* tanak kolačić od brašna i meda, gurabija.

ἴττω, *beot.* mj. *ἴστω*, v. *οἶδα*.

Ἰτύκη, *ἡ*, Utika, grad u Africi, stanov. *Ἰτυκαῖοι*.

Ἴτυλος, *ὁ* i **Ἴτυς** [◡◡], *υος, ὁ*, po Hom. sin Zetov i Aedone, i od ove svoje matere u ludilu ubijen. U atičkoj mu je priči Pandionova kći, Prokna, mati, koja ljutita s nevjere i okrutnosti svoga muža Tereja svoga sina Itisa zakolje i pred oca za jelo iznese. Objema je pričama zajedničko to, što mati, pretvorena u slavuja, neprestano za svojim Itisom cvili (glasovi slavujevi *ἰτὺτὺτυ-* uzeti za vokativ).

ἴτυς [*ῐ*], *υος, ἡ* (srod. s *ἰτέα*, v. r.), zapr. svaki zavoj, stoga 1. vijenac od točka, naplatak, vijenac od drvenih naplataka, takođ. možda sjedalo od kolâ = *ἄντυξ* (Il. 4, 486). 2. okrajak štita, štit.

ἴτω, v. *εἶμι*. Takođ. u smislu: neka ide, neka bude.

ἴτων, 3. pl. imper. = *ἰόντων*, v. *εἶμι*.

Ἴτων, *ωνος, ἡ* [*ῑ*], 1. grad kod Larise u Tesaliji ftiotskoj. 2. **Ἰτωνεῖς** *οἱ*, stanovnici grada Itone kod Lokrâ u donjoj Italiji.

ἰυγή, *ἡ, poet.* i **ἰυγμός** [*ῐ, at. ῑ*], *ὁ, ep.* i *poet.* (*ἰύζω*), vika, i to i: (radosno) klicanje, i: jauk, pomaganja, jecanje.

ἴυγξ, *γγος, ἡ*, vijoglavac, vrtoglavac, djetliću slična ptica, velika kao ševa. U starom vijeku pripisivahu joj čarobnu moć za povratak izgubljene ili prezrene ljubavi. Privezali bi je naime oko točka, koji bi zatim pjevajući basme i zazivajući ljubljeno čeljade okretali. I taj se čarobni točak zvao *ἴυγξ*, pak se stoga govorilo *ἕλκειν ἴυγγα ἐπί τινι* čarobni točak okretati, da bi se neko primamio ili uhvatio, koga mamiti.

ἰύζω (isp. *ἰή*) [*ῐ, trag. ῑ*], *ep.* i *poet.* glasno vikati, urlati. Otd.

ἰυκτά, ὁ, buk. zviždač, urlikač.

Ἰύρκαι, *οἱ*, velik skitski narod, od Volge do Urala, u današnjem Permu i zapadnom Tobolsku do Oba.

ἴφθῑμος, 3. i 2., *ep.* hrabar, jak, silan, čestit.

ἶφι, *ep.* adv. od *ἴς*, silno (*ϝῖφι*).

Ἰφι-άνασσα, *ἡ*, po Hom. i Sof. El. 157 kći Agamemnonova, po nekim pjesnicima isto što i *Ἰφιγένεια*, koje Homer još ne poznaje.

Ἰφι-γένεια, *ἡ*, kći Agamemnonova i Klitemestrina. Agamemnon je dade dovesti u Aulidu, da bi je žrtvovao i time srditu Artemidu ublažio i tišinu vjetrova uklonio. No dok je žrtva trajala, ukloni je Artemida ostavivši na žrtveniku mjesto nje košutu, te je prenese u Tauriju, gdje je bila predstojnica tamošnjega hrama, dok nije Orest po savjetu proročišta

onamo došao te je ona s njime nemilu zemlju ostavila. V. Ἰφιάνασσα.

Ἰφιγόνη, ἡ, *poet.* = Ἰφιγένεια.

Ἰφικλῆς, *buk.* κλέης, έους, ὁ, sin Amfitrionov, otac Heraklov.

Ἴφι-κλος [ῐφ], ὁ, sin Filakov iz Filake u Tesaliji, jedan između argonautâ, ukrade Nelejevoj materi Tironi goveda, koja joj gatar Melamp opet pribavi, pošto ga je Ifiklo godinu dana držao zarobljena. Otd. Ἰφικληείη βίη = Ἴφικλος.

Ἰφι-κράτης, ους, ὁ, slavan vojvoda atenski, koji je kod Leheona sa svojom najamničkom vojskom g. 392. lakedemonsku četu uništio; ovo su junačko djelo Atenjani uvelike slavili. Umr'o je oko g. 353. Ἰφικρατίδες, αἱ, od njega pronađene vojničke cipele. Njegova je sina Ifikrata Aleksandar zarobio, ali je s njime s počitanjem postupao.

ἴφιος, 3. (ἶφι, v. gore), *ep.* j a k, k r e p a k, gojan.

Ἴφιτος [–◡◡, jednom ––◡], ὁ, **1.** sin Euritov iz Ehalije, brat Jolin, argonaut, pokloni u Meseni, gdje je od Herakla sakrivene kobile tražio, Odiseju svoj luk, ali ga je Heraklo u Tirinsu, gdje je one kobile imao, strmoglavio s visine, odakle je Ifit uzalud svoje kobile izgledao. Za kazan za taj zločin prodan bi Heraklo u Lidiju. **2.** otac Arheptolema, koji se zato zove **Ἰφιτίδης**. **3.** inače lično ime.

ἰχανάω, *ep.* i *poz.*, prez. -νάᾳ, νόων, νόωσαν, za čim ići, t e ž i t i na što, τινός ili s inf.: Od. 2, 288. Il. 17, 572. 23, 300. Ktomu

ἶχαρ, τὸ, *poet.* želja, požuda (drugi ἴχαρ).

ἰχθυάω (ἰχθύς), *ep.* impf. iterat. obl. ἰχθυάασκον, ribati, ribe (τί) loviti.

ἰχθυ-βόλος, ὁ, *poet.* koji ribu gađa ili lovi.

ἰχθύδιον, τὸ, *poz.* dem. od ἰχθύς, ribica.

ἰχθυο-ειδής, 2. *jon.* i stegn. **ἰχθυώδης** (εἶδος), 2. *jon.* **1.** kao riba, sličan ribi. **2.** riban, bogat ribama.

ἰχθυόεις, εσσα, εν (ἰχθύς), *ep.* riban, bogat ribama.

ἰχθυο-τροφεῖον, τὸ, *poz.* umjetni ribnjak.

Ἰχθυο-φάγοι, οἱ, ribožderi, siromašni divlji narodi u Africi i na obalama Arabije, Perzije i Crvenoga mora, koji su donekle u spiljama bez porodične veze živjeli i sebe i svoju marhu ribama hranili.

ἰχθύς, ύος, ὁ, akuz. -ύν, *buk.* ύα, plur. nom. ἰχθύες (i *poz.* ἰχθῦς), akuz. ἰχθύας i ἰχθῦς [u dvojesl. padežima υ, inače ῡ], r i b a, sing. često mj. plur. kao i u hrv. Homerovim je ljudima riba bila samo hrana od nevolje, dok su je Sirani i Asirani, osob. stara Niniva, štovali kao nešto božansko, te su u Derketi imali svoju riblju božicu (Ksen. An. 1, 4, 9). Poslovica: ἀφωνότερος τῶν ἰχθύων nijem kao riba.

Ἰχθῦς, ύος, ὁ, akuz. ῦν (ύν), rt u Elidi blizu Feje, s. Kap Zanki.

ἰχθυ-ώδης, 2., v. ἰχθυοειδής.

ἰχνεύμων, ονος, ὁ, *poz.* i **ἰχνευτής**, οῦ, ὁ, *jon.* zapr. šunjalo, osob. i h n e u m o n, nekaka egipatska lasica, koja je Muti (Λητώ) u Egiptu bila posvećena.

ἰχνεύω, šunjati, njuškati, n j u š i t i, t r a ž i t i, aps. i τί. Od

ἴχνος, εος, ους, τὸ, s *ep.* spor. obl. **ἴχνιον**, τὸ, **1.** s t o p a, trag, osob. o divljači, μετ' ἴχνιά τινος βαίνειν ustopice za kim ići, ἴχνος ποδὸς τιθέναι κατά τι nogu kamo metati, stupati, κατ' ἴχνος ᾄσσειν za tragom hitjeti, slič. κατ' ἴχνη po tragu, tragom idući; ἴχνια ποδῶν ἠδὲ κνημάων, Il. 13, 71 (sumnj. *var. l.*), s obzirom na kretanje i sličnost: stas, lik, jakost. Često pren. t r a g, b r a z g o t i n a, τοῦ τραύματος biljeg od rane, požiljak. N. T. στοιχεῖν τοῖς ἴχνεσί τινος stope čije slijediti. **2.** metonim. u pjesnika: noga.

ἰχνοσκοπέω, *poet.* = ἰχνεύω.

ἰχώρ [ῑ], ῶρος, ὁ, akuz. *ep.* ἰχῶ mj. ἰχῶρα (srod. ἰκμάς), **1.** *ep.* k r v b o g o v a, eterska krvi slična kapljevina, koja teče u žilama bogova. **2.** voda u krvi, krvna surutka. Pren. νέος ἰχώρ nova smrt, nov slučaj smrtni. U plur. οἱ περὶ τὸν μυελὸν ἰχῶρες kičmena moždina.

ἴψ, ἰπός, ὁ (ἴπτομαι), *ep.* zapr. bušilac, burgijaš, c r v, koji rog i čokote toči (Od. 21, 395).

Ἰψός, ἡ, gradić u Frigiji, blizu Sinade, gdje je starac Antigon g. 301. kraljevstvo i život izgubio u boju s Lisimahom i Seleukom.

ἰώ [ῑ], *poet.* uzvik, a o, j a o, kod zazivanja i uzvika, bilo radosti ili bola, sad samo stojeći ili izvan stiha, takođ. podvostručeno, sad uz nom. i vokat., sad uz genit., sad s μοί, sad opet i s drugim česticama, kao αἰαῖ, ἒ ἒ, ὢ ὤ, aj! kuku! lat. *io, vae.*

Ἰώ, Ἰοῦς, ἡ, *jon.* akuz. Ἰοῦν, »žustra«, I j a, kći kralja Inaha u Argu (po drugima Pirenova ili Ijasova), od Zeusa (ili Here) u kravu pretvorena i od obada po cijelom svijetu do u Nil gonjena, našto su je poslije u Egiptu štovali kao Isidu.

ἰωά, ἡ, *dor.* = ἰωή.

Ἰωάννης, ου, ὁ (jĕhôchânân, od boga pomilovan), **1.** krstitelj (ὁ βαπτιστής), sin Zakarijin. **2.** apostol i evanđelist, sin Zebedejev. **3.** inače židovsko lično ime.

ἰωγή, ἡ (osn. ϝαγ u ἄγνυμι), *ep.* zapr. mjesto, gdje se vjetar lomi, stoga: z a k l o n, z a š t i t a, zavjetrina, τινός od čega (Od. 14, 533).

ἰωή, ἡ (od αὔω s redupl.), *ep.* i *poet.* g l a s, z v e k, zveka, šum, praskanje.

Ἰωήλ, ὁ, znamenit prorok oko g. 800. pr. Is.

ἰῶκα, *ep.* metapl. akuz. (kao od ἰώξ) od

ἰωκή, ἡ, *ep.*, i **ἰωχμός**, ὁ, *ep.* progon u boju, z a t r k a, j u r i š (takođ. u plur.), uop. bojna vreva, uka. Takođ. personif.: Ἰωκή.

Ἰωλκός [ῑ], ἡ, *ep.* **Ἰαωλκός**, ἡ (od Ἰαϝωλκός), Jolk, grad u Magnesiji na Pagasejskom zalivu, prije-

stolnica Pelijina, stoga Πηλιῶτις zvana, ročište argonautâ, poslije luka novoga grada Demetrije, s. Volo. Adj. otd. **Ἰώλκιος**, 3.

Ἴων, ωνος, ὁ, **1.** sin Ksutov ili Apolonov i Kreusin, praotac Jonjana i kralj atenski. **2.** sin Ortomenov iz Hija, trag. pjesnik u Ateni (g. 452. pr. Is.). **3.** inače lično ime.

Ἴωνες, *οἱ, ep. poet. buk.* **Ἰάονες** (od Ἰάϝονες, jevr. Jâvân), i *dor.* Ἴᾱνες, J o n j a n i, jedno od četiri glavna plemena grčka, prije glavni žitelji u Atici i Megari. Žitelji u Atici zadržaše to ime još i onda, kad je Jon već bio osvojio Egijal. Stoga se i stanovnici egijalski zvahu Ἴωνες i to Αἰγιαλεῖς, kao i zemlja od Suniona do Istma što se zvala Jonija. Poslije dobiše poglavito Jonjani, što se odseliše u Malu Aziju, to ime. Femin. otd. **Ἰωνίς**, *ίδος, ἡ.* Adj. **Ἰωνικός**, 3. i Ἰώνιος, 3, ali jezik ἡ Ἰάς, i Ἰαστί u jonskom narječju ili jonskoj glazbenoj ljestvici. — Zemlja između Karije i Eolide zvaše se sada **Ἰωνία**, *ἡ,* i *poet.* je γαῖα Ἰαονία Atena, kao matica jonskih država.

ἰῶτα, *τὸ, indecl.*, slovo i samoglasnik jota, pa kako je u jevr. jod najmanje slovo, N. T. pren. nešto neznatno.

ἰωχμός, *ὁ,* v. ἰωχή.

K.

K, *κάππα*, odgovarajući orijental. Kaph, deseto slovo u grč. alfabetu, kao broj κʹ = 20.

κ', mj. κέ ili καί.

κᾶ, *dor.* = κέν, v. r.

κάββαλε mj. κατέβαλε, v. καταβάλλω.

Καβάλιοι i **Καβηλέες**, *οἱ,* žitelji zemlje Kabalide u Maloj Aziji, između Pisidije i Karije. Zvahu se takođ. Lasonjani.

Κάβειροι ili Κάβιροι, *οἱ,* stara pelazgička božanstva, koja, isprva sluge i zastupnici velikih bogova (sem. gĕbîrîm, *potentes*), po vremenu zapremiše njihovo mjesto kao vlasnici izginula bogoslužja. Štovahu ih osob. na Samotraki i Lemnu tajnim službama (ὄργια). Na Samotraki pripadaše im Kadmo ili Kadmil; u Egiptu čini se da ih je bilo sedam na broj, a pored njih još Hefest kao njihova glava i otac.

Καβησσόθεν, adv., od Kabesa, grada u Trakiji na Hemu.

Καβύλη, *ἡ,* grad u unutrašnjoj Trakiji, od Filipa naseljen, s. Golovica na Tundži.

κάγ, *ep.* mj. κατά ispred γ.

κάγκᾰνος, 2. (isp. κακός), *ep.* suh, koji može gorjeti.

καγχαλάω (*ep.* rasteg. καγχαλόωσι, -λόων mj. -λῶσι, -λῶν), *ep.*, i **καγχάζω** ili **καχάζω**, *poet.* (isp. lat. *cachinnare*), g r o h o t o m s m i j a t i s e, k l i c a t i, takođ.: smijati se, podsmijevati se, rugati se (Sof. Aj. 199), i to βαρνάλγητα uvredljivo.

κἀγώ mj. καὶ ἐγώ.

κάδ, *ep.* mj. κατά ispred δ.

κάδδιχος, *ὁ,* lak. riječ = κάδος.

καδδραθέτην, v. καταδαρθάνω.

καδδῦσαι, v. καταδύω.

κᾱδεμών, κᾱδεστής i sl., v. κηδ.

καδίσκος, *ὁ,* demin. od κάδος, ž a r a z a g l a s a n j e, obič. dvije kod sudbenoga glasanja, za dvojake ψῆφοι, osudu i odrješenje. Bila je pak κ. κύριος, u koju bi se metali ψῆφοι, koji imaju zasada vrijediti. Bila je od mjedi te je imala pleten naglavak gore širok, dolje uzak ili nalik na lijevak. Druga posuda, zvana ἄκυρος κ., bila je drvena, a u nju bi se metali glasovni kamenčići, koji zasada nemaju vrijednosti.

Κάδμος, *ὁ,* iznajpr. beotski heroj, brat Europin, otac Semele (Κάδμου κόρη ili Καδμεία νύμφη) i Ine Leokoteje, muž Harmonijin, osnivač tebanske tvrđe **Καδμεία**, koja je stajala na ogranku Kiteronovu. Stoga se Teba i Beotija zovu takođ. **Καδμεία γῆ, χθών** ili **Καδμηὶς γῆ**, i prijesto u Kadmovoj zemlji Καδμεία ἀρχή, i stanov. tebanski Κάδμου νέα τροφή, λαός, πάροικοι, ili οἱ **Καδμεῖοι** i **Καδμείωνες**, kao potomci Kadmovi; a i Heraklo rođen u Tebi zove se **Καδμογενής**, a **Καδμηΐη** τις νίκη zvala se u poslovici pobjeda samomu pobjedniku pogubna, jer su se Edipovi sinovi otimajući se o gospodstvo u dvoboju među se ubili. Kadmejevci se pak zovu takođ. naseljenici u Prijeni, Kolofonu, Miletu, i Kadmo se zove i sin tirskoga kralja Agenora te se često drži za reprezentanta feničke seobe u Grčku. Καδμήια γράμματα, pismena što potječu iz Kadmova vremena, t. j. prastara.

κάδομαι, *dor. poet.* mj. κήδ., v. κήδω.

κάδος, *ὁ* (lat. *cadus*), posuda za čuvanje kapljevina, bure, οἴνου.

Καδούσιοι, *οἱ,* Kadušani, moćan, bojovan gorski narod u Mediji (Atropateni) na zapadnoj obali Kaspijskoga mora u današnjem Adserbejdžanu. Bili su dobri kopljanici.

Κάδυτις, *ιος, ἡ,* grad u Siriji (Palestini), koji se ne može točnije označiti, možda Gaza.

Κάειρα, *ἡ,* v. Κάρ.

καήμεναι, v. καίω.

καθά, καθάπερ, *jon.* **κατά, κατάπερ**, adv. = καθ' ἃ i t. d., o n a k o k a k o, kao, k a o š t o,

koje aps., koje tako, da mu *κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον* odgovara ili *εἰ* uza nj stoji, baš kao da.

καθ-, *jon.* **κατ-αγίζω**, aor. *καθήγισα* (*ἅγιος, ἅζω*), svetiti, posvetiti, stoga sarkastično za pse: rastrgane leševe (*σπαράγματα*) posvetiti *(var.)*, pak napose božanstvu za žrtvu prikazati, i to kao žrtvu paljenicu (sa i bez *ἐπὶ πυρῆς* ili *πυρί*), za žrtvu spaliti, osob. kadove, *τί* i *τινός*, i to *τινί* bogu na slavu; uop. spaljivati.

καθ-αγνίζω, perf. pas. *καθήγνισται*, *poet.* ognjem čistiti, spaliti, svetiti, posvetiti, *πυρί*, uop. čistiti.

καθ-αίμακτος, 2. *poet.* krvlju oskvrnjen ili omašten. Od

καθ-αιμάσσω, krvlju oskvrniti ili omastiti, okrvaviti, *τί*.

καθ-αιματόω, *poet.* i *poz.* = *καθαιμάσσω*.

κάθ-αιμος, 2. (*αἷμα*), *poet.* krvav.

Καθαῖοι, *οἱ*, bojevno pleme slobodnih Indijanaca, staroind. Kshatriya, s. Khati.

καθαίρεσις, *εως, ἡ* (*καθαιρέω*), rušenje, obaranje, razaranje, *τινός*.

καθαιρετέος, 3., adj. verb. od *καθαιρέω*, koji se mora porušiti ili svladati.

καθαιρέτης, *ου, ὁ*, pobjednik, *τινός* čiji. Od

καθ-, *jon.* **κατ-αιρέω** (v. *αἱρέω*), k aor. *καθεῖλον* konj. 3. sg. *ep.* *καθέλησι*, od perf. pas. part. *jon.* *καταραιρημένος* (i u tmezi), **I. akt.** i **pas. 1.** skidati, *τί*, i to *ἀπό τινος*, svući, *ὄσσε* oči zaklopiti, i to *τινί* komu. Napose: silom strgnuti (Plat. Gorg. 513 A), srušiti, razvaliti, *ἐς ἔδαφος* stubokom, do temelja, ili: oboriti (Plat. Prot. 343 C), na zemlju povaliti, svladati (Her. 1, 71), strmoglaviti, poniziti, *τί* i *τινά*. **2.** oduzeti, i to **a)** oteti (Her. 6, 41), maknuti, svršiti, ukinuti, istrijebiti, ukloniti, ugrabiti, *ἔκ τινος* od čega, ubiti (Sof. Aj. 516), osuditi, *ψῆφος καθαιροῦσα* osudan glas, i u pas. samodaviti se, *καθῃρημένος τὴν αἴσθησιν* lišen svijesti. **b)** uzeti, t. j. postići, dobiti, stići, *τί* i *τινά*, *τινί* čim, i *ἐξ ὄψεως μήκους* otkud se može dogledati, izdaleka pogoditi, zateći, *ἔν τινι* u čem (Sof. Ant. 379), i kao posljedica tomu: koga pograbiti, spopasti, s prijestola zbaciti, ili: nešto tako nahoditi, pokazivati, za račune. **II. med.** sebi nešto ili sebi svoje skinuti (Her. 3, 78), (takođ.: sebi izvojštiti).

καθαίρω, fut. *καθαρῶ*, aor. 1. *ἐκάθηρα* (katkad *ἐκάθαρα*, *ep.* *κάθηρα*), pas. perf. *κεκάθαρμαι*, *κεκαθάρθαι*, aor. *ἐκαθάρθην* (*καθαρός*), **I. akt.** i **pas. 1.** čistiti, t. j. **a)** oprati, otrti, *τί*, *πρόσωπα κάλλεϊ* ljepotom preobraziti ili krasiti, *γαῖαν πολλά* t. j. od nemani čistiti ili osloboditi, *τὴν νηδύν* t. j. drob izvaditi. Napose **b)** u liječničkom smislu: tijelo čistiti. **c)** u vjerskom smislu, *θεείῳ δέπας* čašu kađenjem i sumporom čistiti (Il. 16, 228), i tako kod vjerske posvete, gdje je bilo osobitih okajnih rečenica, te bi se posvetnici takođ. ili (vodom) kropili ili možda takođ. ilovačom i mekinjama trli, stoga: od skvrni i krivnje očistiti (Her. 1, 35), aps. ili *τινά, τί*, i *τινός* od krivnje, prekršaja. U pas. *ὁ καθαρθεὶς τὸν φόνον* (v. *καθαρμός*). **d)** *buk.* koga isprašiti, bičovati. **2.** čišćenjem ukloniti, oprati, *τί* i *τινά*, pa tako i *τινά τι* koga oprati s obzirom na što, s koga što oprati ili otrti. **III. med.** sebe čistiti, *τινί* čim.

καθ-άλλομαι, dep. med. (v. *ἅλλομαι*), aor. inf. *καθαλέσθαι*, part. *καθαλόμενος* (var. *καθαλάμενος*), dolje skočiti, spustiti se, oboriti se, za vjetrove, *εἴς τι*.

καθ-āμέριος, 2. *dor.* i *poet.*, v. *καθημ*.

κάθ-αμμα, τὸ, *poet.* vez, čvor.

καθ-ανύω, v. *κατ-ανύω*.

καθ-άπαξ, adv., jednom za svagda, jednom, posve, *οἱ καθάπαξ ἐχθροί* stari glavni neprijatelji.

καθάπερ, v. *καθά*.

καθαπερεί = *καθάπερ εἰ*, kao da, kao.

καθαπτός, 3. *poet.* privezan; skunabljen, opremljen.

καθ-άπτω, *jon.* **κατ-άπτω** (v. *ἅπτω*), *ep.* impf. *καθάπτετο*, **I. akt.** i **pas.** privezati, *ὤμοις τι* nešto preko ramenâ svezati, u pas. *βρόχῳ καθημμένη* u zamku spućena, t. j. obješena. (N. T. takođ. o što vješati se i *τινός* zgrabiti). **II. dep. med.** sebi što privezati, svezati, o što objesiti se, prihvatiti se čega, *τί*, baviti se čim, *τινός*, na što težiti, *τινός* pa tako i pren. **1.** u dobrom smislu: obratiti se na koga (*τινά*), sa i bez *ἐπέεσσιν* (osob. u Hom., gdje se samo tako nahodi) progovoriti mu, takođ. aps. i *jon.* *τινός* na koga kao svjedoka pozivati se, njega zazvati za svjedoka (Her. 6, 68). **2.** u zlom smislu: komu (*τινός*, *ep.* *τινά*) privrućiti, napopasti ga, koriti, žestoko udariti na njega, grditi, takođ. sa i bez *ἐπέεσσιν* (Il. 15, 127), gen. često s dod. partic., sa i bez *ὡς*, ili sa sl. *ὅτι*, takođ. aps.

καθάρειος, 2. = *καθάριος*. Adv. **καθαρείως** čisto (stoga: ne prolijevajući ništa); jasno.

καθαρειότης, *ητος, ἡ*, *poz.* čistoća.

καθαρεύω (*καθαρός*), **1.** *poz.* tranz. čisto držati, *τί*, i to *τινός* od čega. **2.** intr. čista uzdržati se, *ἀπὸ τοῦ σώματος* što se tijela tiče, *περὶ ταῦτα* u tom pogledu.

Καθαρή, ἡ, *poet. nom. propr.* jednoga izvora.

καθαρίζω, N. T. = *καθαίρω*, **1.** čistiti, čišćenjem ukloniti. **2.** moralno čistiti, riješiti. **3.** čistim proglasiti.

καθάριος, 2. (*καθαρός*), *poz.* čist; *poz.* *τὸ καθάριον* čistilo (sredstvo za čišćenje tijela).

καθαριότης, *ητος, ἡ*, čistota.

καθαρισμός, ὁ, N. T. = *καθαρμός*.

κάθαρμα, τὸ (καθαίρω), **1.** kod čišćenja bačeno, smeće, pren.: gad, izmet; izrod, vucibatina. **2.** prikazana žrtva za čišćenje. **3.** *poz.* krv prolivena za pomirnu žrtvu.

καθ-αρμόζω, plpf. pas. καθήρμοστο, *poet.* pripojiti, udesiti, τὶ ὑπό τινι.

καθαρμός, ὁ, i **κάθαρσις,** εως, ἡ (καθαίρω), čišćenje, τινός od čega, napose **a)** okajanje, pomirenje, na pr. poslije nedopuštenoga dolaska na sveto mjesto, osob. pak ubistva. Tu bi se obič. ovan ili svinjče zaklalo i krvlju iz njegove rane poprskale ruke ubilca, koji bi na ovnovu runu sjedio. Takođ. uop. kropljenjem vodom ili kod oskvrnjenih mjesta ognjem i sumporom i prinesenim žrtvama, kad se država, posvećeno državno mjesto, vojska, kuća kakimgod oskvrnjivanjem ili krivnjom okaljala, ili kad se uop. kakvo zamašno djelo htjelo da započne, na pr. kod vojske da se bitka zametne, gdje su se osobite žrtve prinosile. Prije su se i ljudi uzimali za pomirne žrtve za koju zemlju, i to se zvalo καθαρμὸν τῆς χώρας ποιεῖσθαί τινα ili καθαρμὸν θύειν za pomirenje žrtvovati. Bogove čišćenjem pomiriti zvalo se pak καθαρμὸν τῶν δαιμόνων θέσθαι bogovima pomirno posvećenje upriličiti (takođ. u smislu rimske *lustratio*). **b)** posvetno čišćenje prije vjerskih činova i kod ređenja za misterije, koje su se i same držale kao čišćenje i okajanje (v. καθαίρω).

κᾰθᾰρός, 3., adv. **-ῶς,** komp. -ώτερον (osn. καθ, lat. *castus* mj. *cad-tus*, Κασταλία), **čist,** t. j. **a)** bez nečistoće, čist, novo opran, bistar, nepomućen, zdrav; konstr. s gen. i *poz.* ἀπό τινος. **b)** bez drugih neobičnih ili nepriličnih predmeta, stoga κ. στρατός i τὸ καθαρὸν τοῦ στρατοῦ vojska bez slabih, bolesnih (Her. 4, 135) ili bez teglećega blaga, jezgra, glavne ili birane čete, ili καθαρὰ ἦν πάντα sve bijaše na čistu, u redu (Ksen. Kir. 8, 3, 9), ili ὥς σφι τὸ ἐμποδὼν ἐγεγόνεε καθαρόν kad je pred njima put bio pročišćen (Her. 7, 183), stoga ἐν καθαρῷ βῆναι t. j. mirno, bez smetnje, ἐν καθαρῷ naime τόπῳ na čistini, na čistu mjestu, διὰ καθαροῦ kroz otvorenu zemlju, gdje ništa nije u putu, koje aps., koje τινός od čega. **c)** pren. iskren, nepomiješan, s čistom namjerom, na pr. *per enallagen* καθαρὰν ἀνοῖξαι κλῇδα φρενῶν iskrenu ključanicu srca otvoriti, t. j. iskrenu predanost dokazati, ili prolept. κ. ὁ νοῦς ἐκκρίνεται tako da je nepomiješana ili čista. **d)** supst. τὸ καθαρὸν τοῦ πολιτεύματος izvorna čistota ustava; osob. bez mane i krivnje, neporočan, καθαρὸς θάνατος poštena smrt, t. j. ne na vješalima (Od 22, 462), za ljude osob. nedužan, nekriv, prost od krvne krivnje, aps. ili νόμῳ po zakonu, ili χεῖρας čistih ruku. Adv. **κᾰθᾰρῶς,** čisto, bistro, neokaljano; s čistom nakanom i mišljenjem; razgovijetno, bistro, jasno; točno. Otd.

καθαρότης, ητος, ἡ, čistota, neokaljanost.

καθ-αρπάζω, *poet.* otrgnuti.

καθάρσιος, 2. (κάθαρσις), koji čisti, pomiruje, pridj. Zeusa, koji je pod pridjevkom μειλίχιος bio glavar pomirenja, čišćenja, ili Dionisa, koji καθαρσίῳ ποδί pomirnim koracima treba da se Tebi približi, jer μίασμα leži na gradu. Supst. τὸ καθάρσιον čišćenje, pomirenje, osob. žrtva za čišćenje.

κάθαρσις, v. καθαρμός.

καθαρτής (καθάρτης), οῦ, ὁ (καθαίρω), čistilac, pomiritelj, koji učinjen zločin osvetom za nj izvršenom poravni.

καθαρτικός, 3. čisteći, koji čisti.

καθ-έδρα, ἡ, **1.** sjedište, ležaj. **2.** mirovanje, boravljenje. **3.** položaj onoga, koji sjedi. **4.** stolac; učiteljska stolica, N. T.

καθ-έζομαι (od -εδjομαι, osn. ἑδ- u ἕδος, *sedeo*, v. ΣΕΔ), impf. ἐκαθεζόμην, fut. καθεδοῦμαι, aor. pas. *poz.* ἐκαθέσθην, **1.** sjesti, posaditi se, čučati (εἰς γόνυ i πρόχνυ), sjediti. Napose **a)** u vojnič. smislu: **a)** u oko ili tabor stati, utaboriti se. **b)** kao bogoradnik sjediti, sa i bez ἱκέτης, uteći se, utočište tražiti, koje aps., koje ἐπί τινος, ἐπί, ἔν τινι, παρά, πρός τι, ὑπό τι, takođ. εἰς, ἐπί τι, i ἀγορῆνδε u vijeće. **2.** mirno sjediti (Od. 10, 378), sa i bez ἀτρέμα, skrštenih ruku sjediti, počekati (Od. 6, 295), ili: zatrajati se, boraviti, aps. i ἀμφί τι.

καθέηκα, v. καθίημι.

καθ-είατο, v. κάθημαι.

καθ-ειλίσσω, v. κατ-ειλίσσω.

καθ-ειμαρμένος, 3. (μείρομαι), *poz.* usudom stalno određen, dosuđen, suđen, osob. na čiju nesreću.

καθ-ειργνῦμαι i slič., v. κατείργω.

καθεῖς, bolje καθ' εἷς, N. T. mj. καθ' ἕνα, jedan za drugim, svaki napose.

καθ-εῖσα, *ep.* aor. 1. (v. kod ΣΕΔ), **1.** posaditi (τινά koga), dati da sjedne, ἐπί τινος, ἔν τινι, ἐπί τι, napose ἀγῶνα bojnu igru započeti. **2.** kamo smjestiti, kamo metnuti, gdje nastaniti, τινά, τινά τι koga kao što.

καθ-εκτέον, v. κατέχω.

καθ-εκτός, 3., adj. verb. od κατέχω, uzdržati, zadržati, τινί čim.

καθ-ελίσσω, v. κατ-ειλίσσω.

καθελκυσμός, ὁ, *poz.* vučenje dolje, spuštanje u more.

καθ-έλκω, impf. καθεῖλκον, fut. καθέλξω i -κύσω, aor. καθείλκυσα, perf. καθείλκυκα, -είλκυσμαι, *jon.* **κατ-ελκύω,** dolje vući, svući, osob. lađe (sa suha) u more vući, obič. bez εἰς τὴν θάλατταν, u more otisnuti ih, τί, ἔκ τινος iz čega, ἐπί, εἴς τι kamo.

καθ-εξῆς, adv. *poz.*, redom, naizred, jedan za drugim, N. T. ἐν τῷ κ. zatim.

κάθεξις, εως, ἡ (κατέχω), (čvrsto) držanje, tvrdnja, τινός koje stvari.

καθ-εσθῆναι, *poz.* aor. za καθέζομαι.

κάθετος, 2. (adj. verb. od καθίημι), spušten; ἡ κάθετος, *poz.* kalamir, olovo.

καθ-, *jon.* **κατ-εύδω**, impf. ἐκάθευδον i καθηῦδον (καθεῦδον), fut. καθευδήσω, spavati, počivati, aps. i ἔν τινι, ὑπό τινι, i μετά τινος kod koga, s kim; pren. mirovati, besposlen biti, mlitav biti, aps. i τινί čim.

καθ-ευρίσκω (v. εὑρίσκω), *poet.* i *poz.* naći, nalaziti, pas. zatečen biti, s partic.

καθ-εψιάομαι, *ep.* 3. plur. rasteg. καθεψιόωνται, dep. med., rugati se, ružiti, τινός.

καθ-έψω (v. ἕψω), aor. -ήψησα, *jon.* jako kuhati, popariti.

καθ-ηγεμών, όνος, ὁ, ἡ, *poz.*, *jon.* κατ-, vođ, τῆς πορείας kazivač puta, na lađama: vodič, pilot; pren. κακῶν.

καθ-, *jon.* **κατ-ηγέομαι**, dep. med., naprijed ići, voditi, aps. i pren. početi, s partic. nešto prvi činiti. Napose **a)** put kazivati, odvesti, koje aps. οἱ κατηγεόμενοι kazivači puta, koje sa ὁδούς i slič., i to τινί komu, ἐς, ἐπί τι kamo, takođ. samo τί, gdje znači: pokazati. **b)** naputiti, učiti, uvoditi, aps. i τινί koga, τινί τι ili τινί τινος koga što, ili τινός nešto početi, uvoditi. Otd.

καθηγητής, οῦ, ὁ, *poz.* učitelj, odgajatelj.

καθ-ηδυπαθέω, potratiti, protepsti, spiskati, lakoumno izgubiti, τί.

καθ-, *jon.* **κατ-ήκω**, **1.** u boj ići. **2.** silaziti, sezati, dolje do mora ili rijeke, uop. do nižega mjesta pružati se, aps. ili ἐς, ἐπί, πρός τι, i to ἀπό τινος. **3.** dospjeti, doseći, pružati se, pasti, εἴς τινα ili τι do ili na koga ili što, ili aps. nastati, stoga τὰ κατήκοντα, sa i bez πρήγματα, nastale prilike, što se dogodilo, ἐπὶ τοῖσι κατήκουσι πρήγμασι kraj sadašnjega položaja, po nastalim prilikama (Her. 7, 19). Osob. u svoje određeno vrijeme nastati, stoga ὁ καθήκων χρόνος potrebno ili pravo vrijeme, i bezlično καθήκει τινί s inf. dolikuje komu, pripada mu, dužnost je (Ksen. An. 1, 9, 7). Otd. τὸ καθῆκον što komu pripada, što je dopušteno; što se pristoji; dužnost.

καθ-ηλόω, *poz.* prikovati, klincima pričvrstiti ili pribiti, τὶ πρός τι.

κάθ-ημαι (isp. ἧμαι), samo u prez. i impf., konj. καθῶμαι, -ῇ, -ῆται, -ώμεθα, opt. καθήμην (καθοίμην), imper. κάθησο, -ήσθω, inf. καθῆσθαι, part. καθήμενος, impf. ἐκαθήμην (i καθήμην), ἐκάθησο, ἐκάθητο (ili καθῆτο i καθῆστο), 3. pl. ἐκάθηντο ili καθῆντο, *ep.* impf. 3. pl. καθήατο ili -είατο, *jon.* **κάτ-ημαι**, 3. pl. κατέαται, impf. 3. pl. (ἐ)κατέατο, *poz.* imper. 2. sg. κάθου, fut. καθήσομαι (augment u Hom. i tragikâ nigda ispred κατα),

sio sam, posadio sam se, **sjediti**, koje aps., koje τινί, na pr. θύρῃσι uz vrata, ili ἔν τινι i τισι u čem, kod čega, među nekojima, ἐπί τινος i ἐπί τινι na čem, παρά τινι kod koga, ἀμφί τι i περί τινι oko čega, okolo koga, ὑπό τινι pod, za čim (sakrit), ἔκ τινος od čega, na čem, na pr. ἐκ δίφροιο na (niskoj) klupi sjediti, ἄκρων ἐκ πάγων na visu brežuljka, ali ἐκ τοῦ μέσου ukloniti se, udaljiti se, istupiti i dalje se za stvar ne brinuti, χαμαί na zemlji sjediti, za znak žalosti. — Napose **a)** mirno, dostojanstveno sjediti, stolovati, slič. za sudije i narod u skupštini, uop. za nekoga, koji po poslu ili obrtu na određenu mjestu sjedi, sjednicu držati, zajedno sjediti, sakupljen biti, suditi, zabavljen biti, koje aps. οἱ καθήμενοι sakupljeni, koje ἐπί τινος ili ἔν τινι gdje, i ἐπί τινι za određenu svrhu, na pr. ἐπ' οἰωνοῖς za motrenje ptičjega leta kao gatar, takođ. za stô sjesti. **b)** za vojsku: stati, mirno ležati, utaboriti se, čvrsto stati, u oko pasti ili sjesti, namješten ili uvrstan biti, koje aps., koje ἐπί τινος, ἔν τινι gdje, i περί τι oko čega. **c)** uop. boraviti, zadržavati se, nalaziti se (Od. 20, 221), nastavati, οἴκοι kod kuće sjediti, ili ἔν τινι, πόρρω τινός. **d)** prijekorno: ostati sjedeći, miran ostati, lijeno ili skrštenih ruku sjediti (Her. 3, 134), mlitav biti, ništa ne raditi ili ne preduzimati, koje aps., koje ἔν τινι u kojem stanju ostati, ili s part. ἀπολωλεκότες τι vidjeti, gdje što od lijenosti propada, uop. za opisivanje participa, gdje ga često u hrv. treba prevesti sa: mirno, a particip kao *verbum finitum*.

καθ-ημερινός, 3. *poz.* i N. T., i **καθημέριος**, 3. **1.** što se danas događa, današnji, μοῖρα usud današnjega dana. **2.** svakidašnji, običan.

καθήνυσα, aor. za κατ-ανύω.

καθήσομαι, *at.* od καθίημι, *poz.* (N. T.) takođ. od κάθημαι, v. r.

καθ-ησυχάζω, *poz.* šutjeti.

καθ-ιδρύω, **1.** akt. *ep.* i *poet.* posaditi, τινά, pren. kamo smjestiti, τὶ εἴς τι. **2.** pas. i med. **a)** posaditi se, čvrsto sjesti, ἔν τινι. **b)** perf. -ίδρυμαι, sebi postaviti, podići, τί, na pr. lik božji.

καθ-ιερεύω i **καθ-ιερόω**, *jon.* **κατ-ιρόω**, svetiti, zavjetovati se, posvetiti, žrtvovati, τί ili τινά τινι (osob. božanstvu), takođ. svečano za imovinu proglasiti, οἴκημα kuću, i to za imovinu kraljevu u znak podložnosti. Otd.

καθιέρωσις, ἡ, *poz.* posveta.

καθ-ιζάνω, intr. spor. obl. za καθίζω, v. r. 2.

καθ-ίζω (i u tmezi), impf. ἐκάθιζον i καθῖζον, fut. (καθίσω), καθιῶ, aor. ἐκάθισα i καθῖσα, *ep.* aor. takođ. κάθισα, part. καθίσσας, *jon.* **κατ-ίζω**, fut.

κατίσω, aor. *κάτ-ισα*, *dor.* fut. *καθ-ιξῶ*, aor. part. *καθίξας*, **1. tranz. posaditi,** postaviti, smjestiti, premjestiti, *τινά*, i to *χωρίς* na stranu, dakle: maknuti, ukloniti, ili *ἐπί, ἔν τινι, ἐπί τινος, ἐγγύς τινος, εἴς, ἐπί τι.* Napose **a)** *ἀνδρῶν ἀγοράς* skupštine priređivati (Od. 2, 69). **b)** *τινὰ εἰς τὸν θρόνον* koga na prijesto posaditi, učiniti ga kraljem (Ksen. An. 2, 1, 4), i tako: činovnike postavljati. **c)** ostaviti koga na mjestu određenom za obrt da ga tjera, tako svoju kćer pustiti da za bludnost sjedi u čatrlji (*ἐπί τινος*). **d)** vojnike ili vojsku posaditi, ȍkȏ podići, smjestiti, postaviti, *τινά*, i to *ἔν τινι, ἐπί τινος, πρός* ili *εἴς τι.* **e)** uop. koga (*τινά*) u koje stanje metnuti, učiniti da on i t. d., koje s part., *κλαίοντά τινα* koga na plač natjerati, koje s inf. (Ksen. Kir. 2, 2, 14). **2. intr.,** kamo pripada i ***καθιζάνω*** i med. ***καθίζομαι*** s fut. *καθιζήσομαι* (*poz. καθίσομαι*) i *poet.* aor. *καθίσατο*, **sjesti, posaditi se,** nastaniti se, sjediti, aps. ili *ἔν, ἐπί, παρά τινι, ἐπί τινος, ἐπί, εἴς τι* ili *θῶκόνδε, μετά τισι* među nekojima. Napose **a)** za vojsku: stati, utaboriti se, u ȍkȏ sjesti, ugnijezditi se, *ἐπί τι* na kojem mjestu. **b)** za bogoradnike, sa i bez *ἱκέται*, sjesti, utočište tražiti, *ἐπὶ τοὺς βωμούς, ἐς τὸ ἱερόν.* **c)** za sudiju: suditi, pa tako za kakav posao ili obrt kamo (*εἴς τι*) sjesti, stoga takođ. kod stola ili za stolom sjediti, aps. i *ἔν τινι* na čem.

καθ-ίημι, *jon.* ***κατ-ίημι*** (v. *ἵημι*), fut. *καθήσω*, aor. *καθῆκα, καθεῖτον* i t. d., *ep.* aor. *καθέηκα*, 1. plur. *κάθεμεν*, inf. *καθέμεν* (i u tmezi), *jon.* 3. sg. prez. *κατίει*, **I. tranz. 1.** dolje slati, spuštati, pustiti, utopiti, zbaciti, strmeknuti, dolje kotrljati, *τινά, τί*, i to *ἔν τινι, εἴς τι* ili *χαμᾶζε*, i *ἀπό τινος*, Ksen. Hel. 2, 2, 20 kući pustiti, t. j. zatočenomu povratak dopustiti. Napose **a)** *τὰ δόρατα*, sa i bez *εἰς προσβολήν*, koplja spustiti za navalu. **b)** *τείχη* zidove spustiti, t. j. prema dolje graditi, *εἴς τι* dokle. **c)** *πεῖραν* kušati da se što dočuje, dogleda, i *δέλεάρ τινι* htjeti zamamiti koga. **2.** u boj ili nadmetanje slati, *τινά* ili *τί*. **II. intranz.** pored med., spuštati se, uleknuti se, kamo krenuti, podići se (Her. 7, 138), izrasti (zapr. sebi dati dorasti), *εἴς τι* i *ἔκ, ἀπό τινος*.

καθ-, *jon.* ***κατ-ικετεύω*** (i med. *-ομαι*), *jon. poet.* i *poz.* moliti, moliti se komu (*τινί*).

καθ-ικνέομαι, dep. med., fut. *καθ-ίξομαι*, aor. *-ικόμην*, *ep. poet.* i *poz.* dolje doći, silaziti, prispjeti, dospjeti, pogoditi, tući, obijati, aps. ili *τινά* ili *τί*, takođ. *τινός*, i to *τινί*, čim, za neugodne stvari.

καθ-, *jon.* ***κατ-ιππάζομαι***, *jon.* i *poet.* konjma pogaziti, konjaništvom svladati, opustošiti, uop. presvojiti, *τί*.

καθ-ιππεύω, *poet.* i *poz.* **1.** preko čega jahati, po čem (*τί*) jezditi. **2.** *poet* takođ.: konjaništvom svladati, pobijediti.

καθ-ίπταμαι, v. *καταπέτομαι*.

καθ-ίστα, imper. prez. mj. *καθίστη*, v. *καθίστημι*.

καθ-ιστάνω, *poz.* i *καθιστάω*, N. T. = *καθίστημι*.

καθ-ίστημι, *jon.* ***κατ-ίστημι*** (v. *ἵστημι*), **A) tranz. I. akt.** i pas. (prez. imper. 2. sg. akt. *καθίστα*, pak *καταστήσω, κατέστησα, κατεστάθην, κατασταθήσομαι, καταστατέον*), **1.** kamo **postavljati,** metati, uspraviti, podići, položiti, *τινά* i *τί*, *νῆα* lađu ustaviti (Od. 12, 185), *τινὰ πρῶτον* koga naprijed postaviti, i to *εἴς τινα, εἴς τι.* **2.** unutra postaviti ili metnuti, unijeti, odvesti, prenijeti, kamo računati, *ἐγγυτέρω* bliže primaknuti, *πάλιν* vratiti (Ksen. An. 1, 4, 13), opet kamo dovesti (Ksen. An. 4, 8, 8), *τινά* i *τί*, i to *τινί* komu, i *ἔν τινι, εἴς, ἐπί τι, Πύλονδε*, na pr. *εἰς τὴν ἐκκλησίαν* koga pred narodnu skupštinu dovesti, *εἰς κρίσιν* koga na odgovornost zvati, *τινά ποι* koga kamo na počinak položiti. **3.** odrediti, uvesti, postaviti, metnuti, učiniti (Sof. Ant. 653), izabrati, aps. *ὁ καταστήσας* koji je koga postavio, obič. *τινά* i to *τινά τινα* koga čim učiniti, ili s adj. *τὴν εὐλογίαν φανεράν* t. j. razbistriti, objasniti, ili *ἐπί τινος, ἐπί τι*, takođ. *ἔς τι* (na koje mjesto) ili sa sl. inf. **4.** odrediti, narediti, urediti, udesiti, u položaj ili stanje prenijeti, prevesti, zaplesti, na što navesti, uzrokovati, privoljeti koga, sa i bez *πάλιν* uspostaviti, *τινά* i *τί*, na pr. *τὸ πρόσωπον* mirni izraz lica povratiti, *νόμον* kao zakon odrediti, *τὴν ἄλλην Εὔβοιαν* ostale prilike na Eub. odrediti, *τινί* čim, obič. *ἔν τινι, εἴς, ἐπί, πρός τι, ἐπί τινα, τινὰ εἰς ταῦτα* dotle koga dovesti, *ἐς ἀπόνοιαν* u očajanje tjerati, *ἐς ἔθος τινός τινα* koga navesti na navadu u čem, privikavati, *τὴν πόλιν εἰς ὀλιγαρχίαν* gradu dati oligarhički ustav, slič. *τὰ ἐν Σικυῶνι ἐς ὀλίγους, τὰ πράγματα εἰς ὀλιγανθρωπίαν* broj žitelja umaliti, *εἰς τὰ αὐτά* u pređašnji položaj prenijeti, *ἐς ἴσον, ἀντίπαλόν τι* nešto do iste visine podići, u ravnotežje s čim dovesti, takođ. sa sl. inf., nešto dotle dotjerati, koga tako mrcvariti da i t. d. **II. med.** *καθίσταμαι*, fut. *καταστήσομαι*, aor. *κατεστησάμην*, sebi nešto ili svoje metnuti, postaviti, izložiti, podići, sebi nametnuti, *τί*, osob. (na svoju korist) urediti (Her. 4, 161), narediti, *ἐς τὸ ξυμφέρον τι* nešto svojoj koristi podložiti, *τὰς πόλεις ἐπὶ τὸ ὑμῖν ὠφέλιμον* državama dati uređenje vama korisno, *τὸν λόγον* govor sebi uzeti za zadatak. Napose: za sebe, na svoju korist ili zaštitu uvesti, pomenuti, *φυλακὰς τοῦ Πειραιῶς* vojskom zapremiti P., *τί* s apoz. ili adj. nešto kao nešto, *εἴς τι* za nešto, *πρός τι* prema čemu, takođ. *οὕτω, ὅπως*.

B) intr. med. ***καθίσταμαι*** s fut. *καταστήσομαι*, aor. 2. akt. *κατέστην*, perf. *καθέστηκα*, pl. *καθ-*

ἑστᾰμεν i t. d., plpf. καθειστήκειν (-εστήκειν), 3. pl. καθέστᾰσαν, fut. 3. καθεστήξω, *jon.* κατίσταμαι, impf. 3. pl. κατιστέατο, perf. κατέστηκα, 3. pl. κατεστέασι i κατεστᾶσι (nesig. 3. pas. κατεστέαται), part. κατεστεώς, plpf. κατεστήκεε (u Her. češće, gdje bi se očekivao perf.), **1. postaviti se, stati,** biti postavljen, podići se, nastaniti se, τίνι τρόπῳ καθέστατε; u kakom položaju, t. j. čemu ste se ovdje smjestili?, **pristupiti,** ustati, uveden biti, osob. o dolasku tuđih poslanika pred poglavarstvo (Her. 3, 46), takođ. vratiti se. U perf.: **stajati,** svoje sjedište imati, i to τί kao nešto, τῷ μέσῳ u sredini stajati, ἐπί τι ili τινα pred nešto ili koga. **2.** na što ići, kamo dospjeti ili doći, pristupiti k čemu, biti uveden (ὑπό τινος), za što nametnuti se, u što (kakvo stanje) pasti ili dospjeti, u perf. **biti,** u kojem stanju ili položaju nahoditi se. **3.** uop. postati, nastati, podići se, pojaviti se, u perf. tu biti, nastao sam, napravio sam se, umetnut biti, koje aps. κατέστησαν naime ἄρχοντες sastadoše se, konstituiraše se, θυμός τινι κατέστη netko se oporavlja, i s adv. εὖ u dobrom stanju biti, dobro ići, καλῶς dobro ležati, i s adj. ἔμφρων osvijestiti se, ili s τίς, τί nešto sam postao, kao nešto pokazati se, koje ὅποι κατέσταμεν, gdje smo kad stigosmo otpočinuli, koje s ἔν τινι, εἴς τι, na pr. ἐν τούτῳ καθειστήκει bilo je dotle došlo, ἐν τῷ ὁμοίῳ ostalo je, ἐν τῷ τοιῷδε u takvom stanju biti, ἐν ἴσῳ ravan biti, ἐν μοίρᾳ τινός zauzeti se za koga, ἔς τι, na pr. εἰς τύχας izložiti se mijeni sreće, εἰς ἔργον na čin biti nagnan, ἐς ἀρχήν u službu stupiti, započeti je, ἐς ἄλλα za druge poslove biti upotrijebljen, ἐς φυγήν u bijeg udariti, ἐς (τὸν) πόλεμον, ἐς μάχην u ratno stanje prijeći, oružje pograbiti, u rat ići, u bitku upustiti se, u bitku ići, ἐς τάξιν u bojni red stati, poređati se, εἰς κόσμον, εἰς τὸ δέον, ἐς εὐθύ u red postaviti se, u pravac stati, ἐς λόγους u vijeće, na dogovor sastati se, pogađati se s kim (τινί), ἐς τοῦτο dotle dospjeti, ἐς ταὐτά τινι u istom stanju biti kao netko, ἐς ἴσον κατέστη dovelo je do istoga cilja, i ἐς ἴσον καθίστασθαι jednako stajati; ali ἐπί τι nečemu podati se, ἐπί τινι prijetiti kome, opasan biti komu, πρός τινα protiv koga, na pr. boriti se s kim. **4.** čvrsto stati, čvrst položaj zauzimati, καταστάντες ἐμάχοντο uzevši čvrst položaj, dakle: u bojnim redovima, stoga ἐπὶ ὀκτώ po osam momaka, ἐξ ἐναντίας nasuprot stajati, uop. čvrsto stajati, τινί za koga, takođ. odlučan sam položaj zauzeo, odlučno sam počeo, početi. **5.** pren. **a)** leći, umiriti se (Her. 3, 80), καθεστώς mirno, spremno, ἡ καθεστηκυῖα ἡλικία ozbiljna, t. j. najbolja muževna dob. **b)** biti, vladati, običan biti, τινί u koga, osob. u part. εἶναί τινι καθεστηκός komu biti načelo, i bezlič. ἀεὶ καθεστῶτος sa sl. akuz. s inf., budući da je svagda načelo, da; u pret. osob. part.: običan, sadašnji, koji sada vrijedi, ἐκκλησίας καταστάσης budući da je skupština bila pozvana, οἱ καθεστῶτες ἐχθροί očiti neprijatelji, τὰ καθεστηκότα ono što jest; Sof. Ant. 1160 μάντις καθεστώτων prorok određenoga, t. j. suđenja, *fati*, isp. Aj. 1419; ἐπὶ τοῖσι κατεστεῶσι po sadašnjem (Solonovu) ustavu, παρὰ τὸ καθεστηκός protiv sadašnjega prava, protiv običaja.

καθό (καθ' ὅ), adv., koliko, čega radi.

καθ-οδηγέω, *poz.* put kazivati.

καθ-, *jon.* **κάτ-οδος**, ἡ, **1.** put dolje, silaženje, osob. silazak, put u donji svijet. **2.** put natrag, povratak, osob. sa i bez ἐς τὴν πατρίδα prognanikov u domovinu, κάθοδον ποιεῖν povratak dopustiti, πράττειν oko njega raditi.

καθολικός, 3. *poz.* koji se cjeline tiče, općen. N. T. ἐπιστολαί bez određenoga natpisa. Adv. *poz.* καθολικῶς sasvim općeno, uopće.

καθόλου, *poz.* i καθ' ὅλον ili τὸ καθόλον, općeno, uopće, sasvim.

καθ-ομιλέω, *poz.* općenjem, t. j. svojim vladanjem u općenju ili mirnim razgovorom osvojiti, dobiti, τινά ili τί, i to πρός τινος za koga.

καθ-ομολογέω, **1.** dopuštati, τί. **2.** *poz.* obećati, zaručiti, τινά τινι i u med.

καθ-οπλίζω, **1.** akt. **a)** oružati, naoružati. **b)** Sof. El. 1087 pjesn. rečeno za κατασκευάζω. **2.** med. oružati se.

καθόπλισις, εως, ἡ, oružanje, oprema.

καθ-οράω, *jon.* **κατ-οράω** (i u tmezi), fut. κατόψομαι, aor. κατεῖδον (*ep. jon.* i *poet.* u prez., impf., aor. takođ. med. u smislu akt.), **a)** ozgo dolje gledati. **b)** izdaleka vidjeti, ugledati, opaziti, gledati. **c)** pregledati, motriti, razgledati. **d)** razabrati, vidjeti; koje aps., koje τί ili τινά, takođ. s dod. part. ili adj. na pr. τὰς ναῦς μετεώρους lađe na pučini morskoj, ili sa sl. εἰ ili ὅτι, i to τῇ ὄψει na svoje oči, ἔν τινι u čem, ἔκ, ἀπό τινος sa čega, od ili iz čega, ἔς τι za čim, ὑπό τινος od čega; Ksen. Hel. 2, 3, 55, progledaj na.

καθ-ορμίζω, fut. -ορμιῶ, *poz.* -ορμίσω, utjerati, *poet.* σαυτόν = pren. *incurristi*, pak: lađom pristati, med. s aor. med. i pas. isto tako: osidrati se, pristati, ἔς τι, πρός τινι kod čega.

καθ-οσιόω, **1.** akt. *poz.* čistiti, τί. **2.** med. *poet.* posvetiti, τινά τινι. **3.** pas. *poz.* posvećen biti, τινί komu i čim, i to πρός τι. Napose za rimsku inauguraciju, kad bi od naroda izabranoga kralja augur odveo na tvrđavu, da bude potvrđen nebeskim znamenjima.

καθότι, *jon.* κατότι, mj. καθ' ὅ τι, kako se obič. i piše, **1.** koliko, kako. **b)** koliko, jer.

κάθου, *poz.* imper. mj. κάθησο, v. κάθημαι.

καθ-, *jon.* **κατ-υβρίζω**, **1.** intr. na grijeh na-

ginjati, griješiti. 2. tranz. obijesno postupati, ružiti, grditi, zlostaviti, nogama gaziti, okaljati, τινά i τινός i τινί, takođ. s dod. ταῦτα ὅτι tim da.

κάθ-υγρος, 2. *poz.* veoma vlažan, podbuo, nabrekao.

κάθ-υδρος, 2. (ὕδωρ), *poet.* vodan, obilat vodom, κρατήρ kotao za vodu.

καθ-υπάρχω, *poz.* tu biti, u dio pasti, privaliti se, τινί.

καθ-, *jon.* **κατ-ύπερθε** i **-θεν** a) odozgo, ozgo dolje, Φρυγίη καθύπερθε s gorske strane na istoku i sjeveroistoku, gdje je Ida omeđila zemlju. b) nad, više, gore, ozgo, λαοὶ καθύπερθε t. j. oni gore na zidu, ἡ κ. ὁδός gornji put (Kaspijskomu moru na istok), ἡ κ. χώρα zemlja s onu stranu, τὰ κατύπερθε sa i bez πρὸς βορῆν sjeverni dijelovi. Često s gen. κ. τινός iznad koga ili čega, na pr. Χίοιο iznad Hija, t. j. od Lezba nadesno i Hiju na zapad. c) pren. κ. γενέσθαι prevladati, presvojiti, aps., i τινός koga (τοσόνδε isto toliko), pobijediti. 2. *jon.* o vremenu: prije, pred, τούτων.

καθυπερτερέω, uzvišeniji biti, svladati, viši biti, τινός. Od

καθ-, *jon.* **κατ-υπέρτερος**, 3. komp. od καθύπερθε(ν), zapr. viši, pren. moćniji, jači, καθ. γίγνεσθαι premoć dobiti, jači postajati, aps. i τινός nad kim ili čim uzvišen biti, τινί ili ἔν τινι u čem. Ktomu kao superl. *jon.* **κατυπέρτατος**, 3. najviši, ἐν τῇ κατυπερτάτῃ τῆς γῆς u najgornjem kraju (v. κατύπερθε).

καθ-υπισχνέομαι, *poz* obećavati.

καθ-, *jon.* **κατ-υπνόω**, i *jon.* med. **-όομαι**, tvrdo spavati, zaspati, aps. i ἔν τινι.

καθ-υποκρίνομαι, pretvarati se, kao da si ovaj ili onaj.

καθ-υστερέω, *poz.* 1. zadocniti, zakasniti. 2. zaostati, τινός u čem, nešto zanemariti.

καθ-υφίημι i med. **-ίεμαι**, 1. popuštati, τὸ τίμημα globu manje zacijeniti. 2. aor. med. -είμεθα kukavno zapustiti, τί; odustati, odstupiti od čega.

καθώμεθα, καθῶμαι, konj. aor. od καθίημι, i prez. od κάθημαι, v. r.

καθ-ώς, adv., *poz.* kao, kao što, kako kad, jer (*at.* mj. toga καθά).

καί (ispred samoglasn. u κ' ili χ' elidirano, i u krazama stopljeno s ἀ u κἀ, sa ἁ u χἀ, s ἐ u κἀ, uz ἑαυτοῦ u χαὐτοῦ, uz εἰ u κεἰ, ali uz εἶτα u κᾆτα, uz ἡ u χἠ, uz ὅτι u χὤτι i t. d.), I. 1, pa, veznik, koji pojmove i rečenice svake ruke spaja, dok enklit. τέ samo srodne pojmove veže. 1. U grčkom jeziku nahodi se ta sveza često, gdje je mi u hrv. ne trebamo. Tako na početku rečenica i ondje, gdje veže πολύς s drugim adj., πολλοὶ καὶ ἀγαθοί mnogi čestiti, ali u Herodota πολλά τε καὶ κακά takođ.: mnogo i to rđavo. Drugda spaja καί govor bar nemarnije, gdje mi velimo: i tako, pa stoga, ili ga a) treba prevesti sa ili, kad veže protivno, osob. s negac. b) s: i to, naime, i još ktomu, ili, kod uzvisivanja, gdje Grk često još dodaje γέ ili ταῦτα. U svezama kao ὀλίγου τινὸς ἄξια καὶ οὐδενός, mećemo ili (Plat. Apol. 23 A), tako isto u ἕνα καὶ δύο i slič. c) s: pa sad, i opet, osob. u pozivu i na početku upitne rečenice. d) s: kao, kod riječi koje izriču pojam sličnosti i jednakosti, = lat. *atque*. e) s: kada, već — kad, kod vremenih oznaka, kad treba da se iskaže istovremeno nastajanje dviju prilika, osob. iza ἅμα i ἤδη, na pr. καὶ ἤδη ἦν μεσημβρία καὶ ἄνθρωποι ᾐσθάνοντο i već je bilo podne, kad ljudi opaze; tako i οὐκ ἔφθη εἰσελθὼν καὶ ἐξέπεσεν ὑπ' αὐτῶν jedva što je unišao, kad ga izbaciše = a oni ga —. 2. Stoji li καί dvostruko, znači: i — i, ne samo — već i, mjesto čega može stajati takođ. τέ — καί, koje više veže što zajedno ide. Tu često jači καί drugi član osob. ističe, ἄλλως τε καί sa sl. εἰ a osobito i, poglavito kad.

II. Više kao **također, i**, isto tako (lat. *quoque*), ili katkad: doista, baš, uistinu. Pamtiti treba καὶ αὐτός, καὶ οὗτος također, καὶ ταῦτα i to. — U grč. stoji često dvostruko, ili u drugom članu rečenice, na pr. što ti znaš, znam i ja: 1. ἃ καὶ σὺ οἶσθα, οἶδα κἀγώ. 2. ἃ σὺ οἶσθα, οἶδα κἀγώ, ili najčešće 3. ἐγῷδα ἅπερ καὶ σύ; slič. iza ὥσπερ. Tako i u izrazu οὗτός ἐστιν ἀγαθός, εἴπερ τις καὶ ἄλλος ovaj je dobar, ako je itko, naopako λαβέτω δὲ καὶ ἄλλος (*scil.* ὡς κἀγώ); ne prevodi se na početku stražnje rečenice: ὅτε — καὶ τότε. Kod uzvisivanja treba ga prevesti s: pače, čak (Il. 5, 362), još ktomu, što više, još (Il. 10, 556), na pr. καὶ μάλιστα pače najvećma, ili καὶ μάλα veoma rado, veoma; καὶ λίην nažalost i odviše, jao odviše; καὶ πάνυ veoma, pa tako u odgovorima, gdje uop. καί češće stoji, kao u καὶ κάρτα dabogme, jest, istina, zacijelo; pred brojnicima = punih, potpuno. Nasuprot kad se prelazi k manjemu, treba καί prevesti s: makar samo, samo i, već i, i još. Kod komparativa i drugih porednih riječi znači καί još; slič. kod upitnih riječi: τί χρὴ καὶ προσδοκᾶν; što tu još treba čekati? i u neupr. pitanju iza ὅπῃ, gdje odgovara lat. *cunque* ili *tandem*: gdje zaboga, gdje uopće, ta gdje.

III. U svezi s drugim česticama: καὶ γάρ jer i, jer zaista, ali takođ. = jer. Ali καὶ — γάρ, *nam vel*, καὶ τοῦτο γὰρ ζηλοτυπεῖς; ta jesi li i u tom revnjiv?, καὶ γὰρ δή jer, doista, jer uistinu, καὶ γὰρ καί jer i, καὶ γὰρ οὖν stoga i (Ksen. An. 1, 9, 8), καὶ γάρ ῥα jer istina, jer dakako, καὶ γάρ τε jer tako i,

καὶ γάρ τοι pa tako ... dakle, *καὶ — γέ* i to, i čak, pače i, *καὶ — δέ* (*ep.* takođ. *καὶ δέ*), ali također, *καὶ δή* i *καὶ δὴ καί* i pače (Her. 6, 137), osob. iza *ἄλλοι τε, ἄλλως τε,* gdje ga treba prevesti sa »kako uopće, inače, tako napose« ili kraće = napose, osobito, pogotovo pak; *ἐπειδὴ καί* koje s drugih razloga, koje i zato, što, *καὶ ἤδη* baš, baš evo, *καὶ μήν* **a)** i doista, pa zbilja, osob. u drami, gdje se novo lice najavljuje: *καὶ μὴν ὁρῶ* doista vidim; **b)** dakako; **c)** ali također; *καὶ (τοῦτο) μέν* = *(τοῦτο) μὲν οὖν* (to) pak — na početku koje periode, koje drugi dio donosi protivno (*δέ*); *ep. καί τε* dodaje nešto iste vrste i treba katkad prevesti s: i to, *καί τοι* i uistinu, napokon *καὶ εἰ, καὶ ἐάν* (*κεἰ, κἄν*), i ako, makar i, baš ako, pače ako, ali je tu *καί* katkad i samo vezna čestica, dakle: pa ako, ali *εἰ καί, ἐὰν καί* ako i, kad već, makar i, premda. Katkad mjesto rečenice s *εἰ* stoji part., i taj onda treba ponajviše prevesti, kao da *εἰ καί* stoji, kolikogod, premda, makar da, pa ako umaljuje: i samo; često takođ. samo s: i, također.

Καιάδας ili ***Κεάδας***, *ου, ὁ,* ždrijelo u Sparti, kao što je *Βάραθρον* bio u Ateni, kamo su bacali na smrt osuđene zločince ili njihovo mrtvo tijelo.

Καϊάφας, α, N. T. Josip, veliki svećenik oko g. 18. do 36. posl. Is.

καιετάεις (var. za *κητώεις*, v. r.), od

Καιέτας, ὁ, dor. poz. pukotina (u zemlji), ždrijelo.

Καιήτη, ἡ, poz. Caïeta.

καικίας, ὁ, poz. sjeverni vjetar.

Καικῖνος, *ὁ,* rijeka kod Lokrâ u donjoj Italiji, koja utječe u *sinus Scylacius*, sada Acinale ili Corace.

Κάϊκος, *ὁ,* **1.** rijeka u Misiji, koja je u Teutraniji izvirala, kraj Pergama tekla i naprema južnoj strani Lezba u Elaitski zaliv utjecala; s. Bakirčaj. Od nje ima svoje ime Kaička ravnina, ***τὸ Καΐκου πεδίον***, kroz koju teče i koja je bila najplodniji dio Misije. **2.** muško lično ime, na pr. jednoga mjenjača i dr.

Καίκουβον, τὸ, poz. ager Caecubus, močvarni kraj kod Taracine.

Καιναί, *αἱ,* velik grad u Mesopotamiji na Tigrisu, poslije Kane, Mashane ili Marhane zvan, sačuvao se u prostranim razvalinama pod imenom Kaláa Šerkat.

Καινεύς, *έως, ep. ῆος, ὁ,* sin Elatov, kralj Lapitâ, iz Girtona na Otrisu u Magnesiji; iznajpr. djevica *Καινίς*, kojoj je Posidon uslišio molbu, da postane muško, koje se ne može raniti. Otd. ***Καινείδης***, *ὁ,* **a)** sin Kenejev = Koron. **b)** potomak Kenejev = Eetion.

καινίζω (*καινός*), *poet.* obnavljati, novo kriti, sadržati; *ἀμφιβλήστρῳ* iznova zaplesti (ako nije ovdje možda *καινίζω*, od *καινίς*, zaklati), *ζυγόν* neobični jaram primiti.

καινο-παθής, 2. (*πάθος*), *poet.* novo t. j. nikad prije nepretrpljen, nečuven.

καινο-πηγής, poet. novo udešen, novo sastavljen.

καινο-πήμων, 2. *poet.* koji nečuveno trpi.

καινοποιέω (*καινο-ποιός*), *poet.* i *poz.* **1.** novo proizvesti, aps., stoga *καινοποιηθέν τι* nešto novo; nešto, što se novo dogodilo. **2.** *poz.* obnoviti, osob. uspomenu na što.

καινοποιητής, *οῦ, ὁ* (*-έω*), koji novo pronađe, pronalaznik novih užitaka i zabava, za koje je pod Kserksom bilo osobitih nagrada.

καινός, 3. (od *καιδ-νός*, za *καίνυμαι*), neobičan, izvanredan, **nov**, aps., i *πρός τι* s obzirom na što, **a)** što još nije bilo ili je nepoznato, stoga: nepoznat, neobičan, nečuven, čudesan, nenadan, neočekivan, *οὐδὲν καινότερον εἰσέφερε τῶν ἄλλων* on nije ništa novo uvodio kao ni drugi. Parentetski *οὐδὲν καινότερον* to nije ništa novo, *τὸ καινότατον* što je upravo nečuveno. Kao supst. *τὸ καινὸν τοῦ πολέμου* nenadano u tom ratu. Ali čisto adv.: *ἐκ καινῆς* iznova. A elipt. *τραγῳδῶν τῇ καινῇ*, naime *εἰσόδῳ*, kod prikazivanja novih tragedija, mjesto čega inače stoji *τραγῳδοῖς καινοῖς*. **b)** ono, što k dosadašnjemu dolazi, *καινὸν κῆδος* novo jačanje moći i potpora, kakve u postojbini nije imao, ženidbom u tuđini. **c)** što je prije kratka vremena dato, na pr. *μαντεῖα* za dodonska proroštva, koja su doduše sama sobom odavno data, ali su prema izreci Zeusovoj opet bila nova. Pa tako i bez dod. *μαντεῖα* samo *τὰ καινά* novo proroštvo (Sof. OR. 916). **d)** još nenošen, ili novo opran, za odijelo, kako je bilo obično kod žrtava. Stoga *θυτῆρα καινῷ καινὸν ἐν πεπλώματι* kićenoga žrca u kićenom odijelu. Napose *κ. πράγματα*, kao lat. *res novae*, za revolucije, prevrate, i *κ. ἄνθρωπος* za lat. *homo novus*, koji je prvi u svojoj porodici dobio kurulsku čast, novajlija. Adv. ***καινῶς*** na nov način, t. j. na način podoban za novije predmete, protivno: *ἀρχαίως*. Otd.

καινότης, *ητος, ἡ,* novost, svježost.

καινοτομέω (*καινο-τόμος*), zapr. nov kamen u rudniku načeti, pak pren. reforme ili promjene izvoditi, na dosadašnje udariti ili prevrnuti ga, aps. i *περί τι* u čem ili nešto (*τί*) novo činiti ili uvoditi; *τὰ καινοτομούμενα* preduzete novotarije. Otd.

καινοτομία, *ἡ, poz.* zapr. načinjanje, novo kidanje u rudniku, pak pren.: novotarija, novljenje, osob. u državnom ustavu, ali takođ.: nov pronalazak, aps. i *περί τι* u čem.

καινουργέω, novo praviti, nešto novo činiti, raditi, mijenjati, *τί*, novotarije uvoditi, *περί τινα* kod koga. Od

καιν-ουργός, 2. (osn. *ἐργ*), *poz.* **a)** akt. koji što

novo proizvodi. b) pas. novo napravljen, neobičan.

καινόω (καινός), 1. noviti, obnavljati, ἐπιφέρειν τὴν ὑπερβολὴν τοῦ καινοῦσθαι τὰς διανοίας preveliku promjenu mišljenja uzrokovati, t. j. u nečuvenim osnovama još mnogo dalje tjerati. 2. *jon.* = καινίζω prvom upotrijebiti, posvetiti.

καίνυμαι (osn. od καίδ-νυμαι, osn. καιδ : κἄδ), perf. κέκασμαι, κέκασσαι i t. d., plpf. ἐκεκάσμην (obič. u znač. prez. i impf.), *ep.* i *poet.* dep., 1. odlikovati se, isticati se, τινί čim, i ἐν ili μετά τισι, ἐπί τινας među nekojima. 2. nadmašiti, nadvisivati, preteći, τινά, i to u čem, τινί, ili inf. (Od. 2, 158).

καίνω, *poet.* fut. κανῶ, aor. ἔκανον, perf. κέκονα, pas. prez. i impf. (u prozi samo κατακαίνω i -κεκονότες u Ksen.), = κτείνω, ubijati.

καί-περ (u Hom. najv. umetnutim riječima rastavljeno, pisano takođ. καί περ), 1. i ako, premda, makar da, kolikogod, obič. s part., rijetko sa supst., adj. ili adv. bez part. (najviše s pomišlj. ὤν ili drugim partic.), i ako, bilo i. 2. rijetko (kod Atičana i poznih) kao veznik s ind. (kao *quamquam*), premda.

καίριος, 3. i *poet.* takođ. 2., adv. -ρίως, komp. -ιωτέρως, 1. za mjesto: na pravom mjestu, koji pravo mjesto pogađa, stoga: opasan, smrtonosan, πληγή smrtonosan udarac, pa tako i bez πληγῇ samo καιρίῃ smrtonosno, ili u neutr. καίριον opasno mjesto na tijelu, gdje su rane smrtonosne, ἐν καιρίῳ, κατὰ καίριον na smrtonosnu mjestu. 2. za vrijeme: u svoje, pravo vrijeme, zgodan, podesan, s korišću, takođ. καιρία στείχει ona dolazi u dobar čas. Supst. τὸ ἀεὶ καίριον što se svagda mora dogoditi, τὰ καίρια povoljni slučajevi. Adv. πρὸς τὸ καίριον πονεῖν što se tiče službe u pravo vrijeme, u službi u pravo vrijeme.

καιρός, ὁ, prava mjera, pravi razmjer, οὐδένα καιρὸν δύνασθαι ne imati težinu prave mjere, καιροῦ τυγχάνειν do cilja pogoditi, ὑπὲρ τὸν καιρόν preko mjere. 2. (i u plur.), pravi čas (takođ. sa συμφέρων), zgodan čas, dobar čas, dobra prilika (ali i od protivnika rečeno: neprilike, slabe strane, tako u τοῖς καιροῖς τινος ἐφορμεῖν, ἐφεδρεύειν), takođ. samo vrijeme, čas, i u plur. vremenske prilike, vremena, događaji, koje aps. ili s adj., kao στασιωτικοί prevratne krize, pobune, koje s τινός od čega, za što, za koga, λόγου povod riječi, ἔργων sredstva za čine, τῶν πραγμάτων za rad, zgodan čas za izvršivanje, brahilog. ὁ τῶν Ὀλυνθίων zgodna prilika, koju Olinćani svojim položajem daju. No govorilo se i εἴς τι, ili bi se dodao inf. sa i bez τοῦ, ili sa i bez ὥστε, gdje podjedno izostaje kopula često u καιρός ἐστι zgodan je čas, prilika je tu, vrijeme je, zgodno je. Tako u αἰσχρός ὁ κ. u taj čas bila je sramota, i καιρός sam samcat: čas je zgodan! Ali govorilo se καιρὸν ἔχει τι došlo doba čemu, događa se u dobar čas, i καιρὸν μᾶλλον ἔχειν τινί zgodniji biti za što, καιρὸν λαμβάνειν priliku dobiti ili naći, κατά τινος protiv koga, τοὺς ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν καιροὺς θεραπεύειν povoljnu priliku davati neprijateljima, ugađati im, καιρῶν παρείκειν najboljih prilika ne upotrebljavati, τοῦ καιροῦ ὑστερίζειν zgodan čas ne upotrebljavati, zgodno vrijeme promašiti, καιρὸν οὐδένα νομίζειν držati da nije zgodan čas. Taj καιρός drže Grci često za samostalan i tvoran, jer ima odluku u svemu (πάντων γνώμαν ἴσχων); jer tko zgodan čas uhvati, taj dobije.

Adverb. izričaji jesu: ἐν καιρῷ, εἰς, κατὰ καιρόν, takođ. samo καιροῦ i καιρόν u pravi, dobri čas, u horu, zgodno, κατὰ καιρόν ἐστι vrijeme je, οἱ ἐν καιρῷ πόνοι u pravo doba preuzeti poslovi, πάντα καιρῷ sve što dolikuje, ili ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ, ἐπὶ τούτῳ τῷ κ. u ovaj čas, ἐν καιρῷ τινι veoma zgodno, ἐν παντὶ κ. svakom prilikom, ἐς τὸν κ. τοῦτον u ovo vrijeme, ἐς αὐτὸν κ. baš u pravo vrijeme (Sof. Aj. 1167), κατ' ἐκεῖνον τὸν κ. u onaj čas, ili κατὰ τὸν κ. τοῦτον oko to doba, kod te zgodne prilike. Slič. κατὰ τοῦτο καιροῦ u taj čas, ἐν τῷ τοιούτῳ τοῦ καιροῦ u takom položaju. Ali ἐπὶ καιροῦ značilo je: smjesta, bez priprave, ἐπὶ τοῦ κ. prema prilikama, ἐπ' αὐτοῦ τοῦ κ. u osudnom času, πρὸς καιρόν pristalo, kako dolikuje, kako je podesno, ili takođ. za neko vrijeme, πρὸς τὸν ὑπάρχοντα κ. s obzirom na tadašnje prilike, καιροῦ πρὸς τοῦτο u takav položaj, ἡ πρὸς καιρὸν ἀτολμία plašljivost za govor bez priprave, μετὰ καιροῦ pripadom, prema prilikama, παρὰ (τὸν) καιρόν, koje: u nevrijeme, koje: prema prilikama, koje (*poet.*): protiv prava i pravice, παρὰ τοὺς παρόντας κ. kod tadašnjih prilika, πρὸ τοῦ κ. prije vremena, prerano, οὐκ ἐν καιρῷ ne u pravo vrijeme, prekasno, slič. ἐν οὐ καιρῷ u nevrijeme, i σὺν οὐδενὶ κ.

3. pravo, zgodno mjesto, οὗ καιρὸς εἴη gdje bi bilo zgodno, slič. ᾗ καιρὸς ἦν, ἔξω τοῦ κ. na nezgodnom mjestu. 4. prava kakvoća, korist, dobit, uspjeh, aps. ili τινός, na pr. χρόνου pogodnost pravoga časa, ἐπὶ σῷ καιρῷ na tvoju korist, μετὰ μεγίστων κ. s najzamašnijim posljedicama, ἐν καιρῷ γίγνεσθαί τινι komu probitačno biti (Ksen. Kir. 5, 1, 17), doći mu u dobar čas, isto: καιρὸν ἔχειν, ali takođ.: od zamašaja biti, znamenit biti, vrijediti, προσωτέρω τοῦ καιροῦ dalje negoli je bilo u redu, προϊέναι τοῦ κ. dalje ići negoli je zgodno (gdje genit. visi o komparat. pojmu u προϊέναι).

καῖρος, ου, ὁ, petlja, petljica. Otd.

καιροσέων, samo Od. 7, 107, po Aristarhu gen. plur. mj. καιροσσέων ili καιρουσέων od καιροεσσέων, od adj. καιρόεις (od καῖρος), s mnogim petljama, t. j. dobro spetljan, tanak. A da su se niti kropile uljem, to drugi hoće da dokažu iz Aten. 13, 582.

καιροφυλακέω, pravo vrijeme čekati, gajiti, njegovati.

Καῖσαρ, αρος, ὁ, **1.** lat. lič. ime Cezar. **2.** car, cesar.

Καισαρεία, ας, grad **1.** Filipi na Jordanovim izvorima, inače Panea, takođ. Neronija, s. Bânjas. **2.** na obali Palestine, od Heroda Vel. sagrađen, sjedište namjesnika *(procurator)* i mnogih Grka. **3.** u Mauretaniji.

καίτοι i **καίτοιγε**, t. j. καί τοι i καί τοί γε, zapr. također uistinu, i u Hom. gotovo svagda, pače i u atič. gdjegdje još jednom ili s više riječi rastavljeno, znači *atqui* **1.** pa ipak, ali, ali također, a ovako, no dakako, ipak, opet, kao lat. *quamquam* uvodeći glavne rečenice. **2.** *poet.* i *poz.* s part. = καίπερ, premda.

καίω, *staroat.* **κάω**, **κάω** (nigda kontrahirano; osn. καϝ, καυ), *at.* fut. καύσω, aor. ἔκαυσα, med. ἐκαυσάμην, perf. akt. κέκαυκα, pas. κέκαυμαι, aor. pas. ἐκαύθην, fut. pas. καυθήσομαι, adj. verb. καυτός (takođ. καυστός), ktomu *ep.* prez. inf. καιέμεν, aor. akt. ἔκηα i κῆα (ἔκεια), konj. 1. pl. κήομεν, opt. 3. sg. κήαι i t d., part. *poet.* κέας, med. κήαντο, part. κηάμενος, aor. pas. ἐκάην (takođ. *jon.* i *poz.*), inf. καήμεναι, fut. pas. *poz.* καήσομαι — **1. akt. a)** **zapaliti**, naložiti, užeći, raspiriti, τί. **b)** spaliti, paliti, opustošiti. **2. pas.** zapaliti se, užgati se, gorjeti, aps. i πυρί od vatre, ψάμμος κεκαυμένη usjao pijesak, u pren. smislu: žariti se, gorjeti, τὰ ἐντός unutra (od vrućice). **3. med.** sebi što (τί) zapaliti.

κάκ, skraćeno κατά ispred κ.

κάκ = καὶ ἐκ.

κακαγγελέω, *poet.* nesreću navijestiti. Od

κακ-άγγελος, 2. (κακῶν ἄγγελος), *poet.* koji nesreću navješćuje.

κακ-άγγελτος, 2. (ἀγγέλω), *poet.* za jad naviješten.

κακ-ανδρία, ἡ, *poet.* nemuževnost, κακανδρίᾳ nemuževno.

κἀκεῖ, **κἀκεῖθεν**, **κἀκεῖνος** = καὶ ἐκ.

κἄκη, ἡ (κακός), zloća, nevaljalština, zla kakvoća, zla namjera, kukavština; κάκη s plašljivosti; τῆς ἐμῆς κάκης ej moje plašljivosti!

κακηγορέω, zlo govoriti, ružiti, τινά. Od

κακ-ήγορος (ἀγορεύω), koji zlo govori, opadački. Otd.

κακηγορία, ἡ, opadanje, grdnja, i

κακηγορίου δίκη, tužba radi potvore ili grdnje.

κἄκία, ἡ (κακός), zloća, pokvarenost, nevaljalstvo, jadnost, nevolja, osob. **a)** moralna, stoga: zloća, pokvarenost, lakomislenost, zloba, bezbožnost, poganstvo, grijeh, za vojnika: kukavština, plašljivost. U plur. zlo mišljenje, zla nagnuća, opačine, μετὰ κακίας od zlobe, πᾶσαν ἔχει κακίαν to je najveća zloća, κακίαν ὀφλήσει držat ću ga za zla, za kukavicu. **b)** zao glas, zlo ime.

κακίζω, aor. pas. ἐκακίσθην, adj. verb. κακιστέον (κακός), **1.** akt. i pas. zlo činiti, koriti, grditi, kukavicom nazivati, τινά ili τί ili ὅτι, εἰ, takođ. s dod. partic. u nom. ili akuz. sa i bez ὡς, ili s dat., na pr. τύχῃ radi nezgode. **2.** med. s aor. pas. pokazati se rđavim, kukavicom, strašivcem, razmažen biti.

κακκανῆν, v. κατακαίνω.

κακκείοντες, v. κατακείω.

κακκεῖαι i **κακκῆαι**, v. κατακαίω.

κακό-βιος, 2. koji zlo, kukavno živi, tavori.

κακοβουλέομαι, *poet.* pas. (-όβουλος), biti zlo svjetovan, zlostavljen, zlo se sa mnom postupa.

κακοβουλία, ἡ, *poz.* naopaka odluka.

κακό-βουλος, 2. (βουλή), *poet.* zlo svjetovan.

κακό-γαμβρος γόος, *poet.* jadanje s nesreće zetove.

κακο-γαμίου δίκη, *poz.* tužba radi nezakonite ženidbe.

κακο-γείτων, ονος, 2. *poet.* = γείτων κακῶν, susjed nevolje.

κακό-γλωσσος, 2. *poet.* koji znači nesreću.

κακοδαιμονάω i **-έω** (κακοδαίμων), zapr. od zla demona biti mučen, stoga: ludovati, bjesomučan biti, bješnjeti.

κακοδαιμονία, ἡ, **1.** ludilo, ludost, bjesnilo. **2.** uop. nesrećno stanje, nesreća, nevolja.

κακο-δαίμων, 2. koji ima zla demona, klet, nesrećan; siromašak.

κακοδοξέω (κακό-δοξος), biti na zlu glasu. Otd.

κακοδοξία, ἡ, zao glas.

κακό-δοξος, 2. *poet.* na zlu glasu.

κἄκο-είμων, ον (ϝεῖμα), *ep.* zlo odjeven, odrpan (Od. 18, 411).

κακοεργίη, ἡ, i **κακοεργός**, 2., v. κακουργία i κακοῦργος.

κακοζηλία, ἡ, *poz.* zlo ili naopako povođenje (za kim), pretjerivanje.

κακοήθεια, ἡ (-ήθης), zlo mišljenje, zao značaj, zloba, osob. pogan jezik.

κακοήθευμα, τὸ, zloban čin. K

κακο-ήθης, 2., adv. **-ήθως** (ἦθος), zloban, nemoralan, podmukao.

κακό-θρους, 2., stegn. od κακόθροος, *poet.* koji zlo govori, opadački.

κακοθυμία, ἡ, *poz.* nenaklonost, mržnja, nemar.

Κακο-ΐλιος [ῑλ], ἡ, *ep.* zlosrećna Ilija (grad), koja je mnoge unesrećila.

κακο-κερδείη, *poet.* sramotna želja za dobitkom.

κακο-κρισίη, ἡ, *poz.* i *poet.* nepravedan sud.

κακολογέω (-λόγος), zlo govoriti, grditi, na zao glas iznijeti, prokleti.

κακολογία, *jon.* **-ίη**, ἡ (-γέω), zao govor, ruženje, potvora, aps. i ἔς τινα.

κακο-λόγος, 2. *poet.* i *poz.* opadački, klevetan.
κακό-μαντις, εως, ὁ, ἡ, poet. zloguk, zloslut.
κακο-μέλετος, 2. *poet.* koji nesreću pjeva.
κακο-μηδής, οῦς, 2. (*μῆδος*), *ep.*, i *κακο-μήτης, ου, ὁ, poet.* lukav, varav.
κἄκο-μήχανος, 2. (*μηχανή*), *ep.* zlotvoran, poguban.
κακόνοια, *ἡ* (*κακόνους*), zlo mišljenje, zloba, mržnja, neprijateljstvo, aps. *κακονοίᾳ* zlaradice, ili *πρός τινα* prema komu.
κακό-νομος, 2. *jon.* koji pod zlim ustavom živi.
κακό-νους, 2., *at.* plur. *κακόνοι*, superl. *κακονούστατος*, zla mišljenja, zlarad, nesklon, neprijatelj, aps. i *τινί*.
κακό-νυμφος, 2. (*νύμφη*), *poet.* koji se na čiju nesreću ženi (udaje), ili na (svoju) nesreću oženjen (udat).
κακό-ξεινος, 2. *jon.* i *ep.* mj. *κακόξενος*, **1.** koji zle goste ima. **2.** *poet.* negostoljuban.
κακοξενία, ἡ, poz. negostoljublje.
κακο-ξύνετος, 2., komp. *-ξυνετώτερος*, lukav, podmukao.
κακοπάθεια, bolje **-παθία,** *ἡ*, nevolja, oštećivanje; bolja, muka, nesreća. Od
κακοπαθέω, nesreću, poraze, nevolju, bijedu trpjeti, uopć. trpjeti, zlostavljen, mučen biti, aps. ili *τί* od čega, i to *ὑπό τινος* od koga, *τινί* čim, *ἐς οὐδέν* ni u čem. Od
κακο-παθής, 2. *poz.* **1.** koji nesreću, muku trpi. **2.** mučan, težak.
κακό-πατρις, ιδος, ἡ, poet. od neplemenita oca.
κακο-πινής, 2. (*πίνος*), *poet.* veoma gadan, podao, zlarad (Sof. Aj. 381).
κακοποιέω, zlo činiti, *ὅ τι πλεῖστα* što više, stoga takođ. *πολλά τινα* komu mnogo škoditi, i tako: oštetiti, neprijateljski postupati, *τί*. Kao
κακοποιία, *ἡ*, u plur., zločin, od
κακο-ποιός, 2. (*ποιέω*), koji zlo čini, *ὁ κ.* zločinac.
κακο-πολιτεία, *ἡ, poz.* zločest državni ustav.
κακό-ποτμος, 2. *poet.* zla suđenja, zlosrećan.
κακό-πους, *ποδος, ὁ, ἡ*, nevaljalih nogu.
κακοπρᾶγέω (*κακοπραγής*), nesrećan biti, *τὸ κακοπραγεῖν* nesreća.
κακο-πρᾶγία, *ἡ* (*-γέω*), nezgoda, nesreća.
κακοπραγμονέω, poz. lukavo raditi. Od
κακο-πράγμων, 2. lukav, podmukao.
κακορρᾰφίη, *ἡ* (kao od *κακορ-ράφος, ῥάπτω*), *ep.* i u plur., lukavstvo, podmuklost.
κακορ-ρήμων, 2. (*ῥῆμα*), koji zlo govori, nesreću navješćuje, zloslutan.
κακορροθέω (kao od *κακορ-ρόθος*), *poet.* grditi.
κἄκός, 3., komp. *κακίων, poet. κακώτερος*, superl. *κάκιστος* (osn. *κεγκ* [*καγκ*], sušiti, kinjiti); po značenju upotrebljavaju se i *χείρων* ili *χερείων, χερειότερος* i *χείριστος*, kao i *ἥσσων* za kompar. i superl. za *κακός*, koje treba isp., — **zao,** i to **1.** za spoljašnje stanje živih stvorova i mrtvih stvari, rđav u svojoj vrsti, neprav, ružan, kukavan, nepodoban, neprikladan, zaluđen, jadan, nekoristan, kriv, napose za vojnika: kukavica, strašivica, rđa, za stalež i podrijetlo: neplemenit, nizak, neznatan, prost, sirotinjski, koje aps., koje *τί* i *τινί* u čem, na pr. *γνώμην* i *γνώμαισι* lud, *πρός* i *εἴς τι* ili *εἴς τινα* s obzirom na što ili koga, *κακὸς πρὸς αἰχμήν* pred kopljem kukavica, junak na jeziku, ili s *τινός* zao protiv čega, ili s inf. takođ. u smislu: strašivac a da bi, *κακὸν γίγνεσθαι* ili *εἶναι* zlo držati se, svoje dužnosti ne činiti, *ἔν τινι* kod čega ili u čem pokazati se rđom. **2.** djeloredno **zločest,** zla mišljenja, zao, zlopak, ništav, opak, grješan, neblagodaran, nevjeran, *κακὸν γίγνεσθαι* zlo raditi. Često supst. *ὁ κακός* i *οἱ κακοί* zlotvor, zlikovac, kukavica, rđa i t. d., *τινί, εἴς, πρός, περί τινα* prema komu, *ἔκ* i *πρός τινος* od koga, sa čije strane. **3.** za stvari i stanje s obzirom na čije osjećanje ili čiji položaj: nedobar, rđav, **zao,** žalostan, nepovoljan, poguban, jadan, koji nesreću nosi ili navješćuje, zlosrećan, klet, poguban. Napose *κακοὶ λόγοι* i slič. pogrde, *κακόν τι ποιεῖν* zlo činiti, s *τινί* ili sl. inf.

4. neutr. (*τὸ*) **κακόν** i (*τὰ*) *κακά* kao supst. zlo, **a)** nesreća, jad, nevolja, bijeda, muka, klete stvari, pogubne prilike, neprilike, šteta, pogibao, pogibija, *τὰ κάκιστα* najžalosnije, najveća nesreća. **b)** zločinstvo, grijeh, zloća, opačina, tlapnja, *λαθραῖα κακά* potajne nevaljalštine, *τινός* protiv koga, i *ἔν τινι* kod koga; napose: grdnja, pogrde, u *διὰ κακῶν θεσπίζειν* takođ.: riječima, koje zlo nagovješćuju; pak: lukavstvo, pletke, *κακὰ κακῶν* svako zlo, *ἔσχατ' ἐσχάτων κακά* najgore zlo (na svijetu). Takođ. aps. *μέγα κακόν* bila bi silna nesreća, ili kao apoz. *Πριάμῳ κακά* na Prijamovu nesreću; *ἐπὶ* (*τῷ*) *κακῷ* s neprijateljskom namjerom, u neprijateljskom smislu, na nesreću, na štetu, za navalu, *τινός* na koga, *ἐν κακοῖς σοφός* u prijevari kovaran, lukav, *ἐν αὐτοῖς κακοῖς τοῖσιν μεγίστοις ὄντες* nahodeći se u najkrajnjoj pogibli, *κακὸν ἔχειν* nevolju trpjeti, *τοῖς κακοῖς χρῆσθαι* u bijedi čamiti, *κακοῖσιν μηδὲν ἐξαλλάσσεται* u njegovim jadima nema mijene, *βροτοὶ σὺν κακοῖς μεμειγμένοι*, t. j. zločinima opterećeni, *κακὸν* i *κακὰ πάσχειν* i to *ὑπό τινος*, zlo trpjeti od koga, *κακὸν* i *κακὰ ποιεῖν, ἐργάζεσθαι, διδόναι, παρέχειν τινά* i *τινί* komu zlo ili što nažao činiti, *κακὸν εἰπεῖν τινα* pogrditi koga, *πᾶσι κακοῖς κολάζειν* veoma oštro kazniti, *κακὰ ἐπιτηδεύειν* oko zlih stvari nastojati, za njih mariti, *κακοῖς βαλεῖν* pogrdama (kao strijelama) pogoditi, bacati se. Poslovica: (*τῷ*) *κακῷ* (*τὸ*) *κακὸν ἰᾶσθαι* zlo zlim htjeti liječiti. Slič. *κακὸν κακῷ διδόναι ἄκος* i *κακοῖς θηρᾶν κακά*. **c)** kao *concretum* kao lat. *pestis*, *τυκτὸν κακόν* zapr. hotimice i navlaš učinjeno i po tome

savršeno zlo (drugi: od ljudi samovoljno sebi učinjeno zlo), slič. *κακὸν ἀθάνατον* o Skili, ili *τὰ κακά* sirotinja, jadno leglo, *ἐν Θρᾴκῃ*.

Adv. **κακῶς,** komp. *κάκιον*, sup. *κάκιστα*, zlo, u zao čas, jedva, nevješto, nezgodno, nemarno, zlobno, kukavno, nepravo, kažnjivo, nedostojno, ružno, sramotno, jadno, bijedno, nevoljno, nesrećno, *κακῶς ἀπόλοιτο* jadno neka pogine, *κακὸν κακῶς ἀπολλύναι* zločinca u zlo svaliti. No govorilo se *κακῶς γίγνεταί τινι* nekomu je zlo, *κακῶς δρᾶν, ποιεῖν τινα* s kim zlo ili neprijateljski postupati, njemu zlo ili štetu činiti, vrijeđati ga, mrcvariti, i *τί* nešto opustošiti, *λέγειν* ružiti, psovati, *τινά* komu pogrde govoriti, grditi ga, *πράσσειν, ἔχειν, πάσχειν* (*ὑπό τινος*) biti u zlu stanju, položaju, pao sam u nesreću, zlo stajati, zlo živjeti, štetu trpjeti, kvarovati, u tankoj koži biti, ali *κακῶς ἔχειν τι* nešto zlo držati, zanemarivati, *κακῶς ἀκούειν* na zlu glasu biti, *ὑπό τινος* u koga, *κακῶς φρονεῖν* biti lud, ludovati, ili takođ. zlo misliti, *τινί* komu, *ἔρχεσθαί τινι* komu na nesreću ili u zao čas dolaziti.

κακό-σιτος, 2. gadljiv.

κακο-σκελής, 2. (*σκέλος*), slabih, tankih nogu.

κακό-σπλαγχνος, 2. *poet.* plašljiv.

κακοστομέω, *poet.* grditi, *τινά*.

κακό-στομος, 2. *poet.* pogana jezika, zlorek.

κακό-στρωτος, 2. (*στρώννυμι*), *poet.* zlo prosut, t. j. zlo prostrt, zlo ležeći.

κακό-σχολος, 2. (*σχολή*), *poet.* zla dokolica, t. j. koja zlu odgodu donosi.

κακοτεχνέω, zlim pletkama služiti se protiv koga (*εἴς τινα*).

κακό-τεχνος, 2. (*τέχνη*), *ep.* koji zlo kovarstvo kuje, zloban. Kompar. *κακοτεχνέστερος*.

κακότης, *ητος, ἡ* (*κακός*), **1.** zloća, bezboštvo, kukavština, kao *κακία*, v. r. **2.** zlo, bolja, zla sreća, nesreća, bijeda, osob. ratna nevolja, ratna bijeda.

κακοτροπία, *ἡ* (*κακό-τροπος*, zla značaja), nevaljalstvo.

κακοτυχέω, zlosrećan biti.

κακο-τυχής, 2. *poet.* nesrećan, sup. *-έστατος*.

κακουργέω (*κακοῦργος*), **1.** aps. zlo činiti, rđavo, zlobno, prevarljivo, zločinački raditi, takođ. samo: plahovati, s *μηδέν*, ili kinjiti, *ἐν τοῖς λόγοις*. **2.** štetu činiti, oštetiti, opustošiti, mrcvariti, zakidati, zaluditi, izvrnuti, iskriviti, Tuk. 6, 77, *scil. αὐτούς*, gdje dat. *τοῖς* visi o *λέγοντες*, ili, *τινά, τί*, takođ. *τινὰ πλείω* komu više škoditi. Otd.

κακούργημα, *τὸ*, i **κακουργία,** *ep.* **κακοεργίη,** *ἡ*, zao čin, lupeštvo.

κακοῦργος, 2., stegn. od *ep.* **κακο-εργός,** 2. (osn. *ἐργ*), **1.** koji zlo čini, zlo radi, bezbožan, zloban, zao, lupeški, prevarljiv. Supst. *ὁ κ.* lupež, bezbožnik, zločinac, zlikovac, razbojnik; konstr. s *τινός* koji komu zlo čini. **2.** koji štetu čini, škodljiv, poguban.

κακουχέω, N. T. zlo postupati, mučiti.

κακουχία, ἡ, **1.** zlostavljanje, pustošenje. **2.** jadan položaj, zlopata.

κακό-φατις, ιδος, ἡ, *poet.* koji zlo zveči, zloslutan.

κακο-φραδής, 2. (*φράζομαι*), *ep.* koji opada, zlomišljenik.

κακο-φραδίη, ἡ, *poz.* zlo mišljenje, zla nakana.

κακο-φρονέω, *poet.* zlo misliti. Od

κακό-φρων, 2. (*φρήν*), *poet.* **1.** nepromišljen, lud. **2.** koji dušu u zlo stanje baca, koji plaši. **3.** zlomišljenik.

κακο-φυής, 2. zle prirodne kakvoće.

κακό-χαρτος, 2. (*χαίρω*), *ep.* koji se raduje tuđoj nesreći, zloban, pakostan.

κακο-χράσμων, 2. *dor.* i *buk.* mj. *κακοχρήσμων*, veoma potreban, oskudan.

κακόω (*κακός*), **1.** akt. zlo činiti, zlostaviti, oštećivati, pustošiti, pokvariti, škoditi, slabiti, mrcvariti, pritijesniti, žalostiti, *τινά* i *τί*, i to *τί* u čem, *τινί* čim, ili *τί τινι* komu što. Napose: s roditeljima zlo postupati (v. *κάκωσις*). **2.** pas. zlostavljen, opustošen, oslabljen, progonjen, nevoljama zatečen biti, zlo trpjeti, u nesreću pasti, nevolju trpjeti, u nuždi biti. Napose: nagrđen, napadan biti, koje aps., koje *ὑπό τινος* od koga ili čega, *τινί* od šta, *τί* u čem.

κάκτανε, v. *κατακτείνω*.

κάκτος, ἡ, *buk.* bodljiva trava, bodljača, trn, *cactus Opuntia L.*

κακύνομαι, pas. (*κακός*), **1.** pokazati se zlim ili kukavicom. **2.** *poet.* pokvaren ili jadan biti.

Κακύπαρις, *εως, ὁ*, rijeka u Siciliji, južno od Sirakuse, s. Casibili.

κάκωσις, *εως, ἡ* (*κακόω*), **1. a)** zlo postupanje, zlostavljenje, kazan, slabljenje. **b)** kvarenje, potlačivanje, poniženje, poništenje, stiska, *τινός* od čega, *μετά τινος* iz čega potekla. **2.** napose **a)** *ὁ τῆς κακώσεως νόμος* zakon protiv rđava postupanja, ***α)*** s ocem i materom ili poočimom i pomajkom, riječima ili činom, zakraćivanjem sredstava za uzdržavanje, ukraćivanjem posljednje počasti, ***β)*** muževâ sa ženama, ***γ)*** s kćerima baštinicama, ***δ)*** s maloljetnima. **b)** kod Rimljana je nasuprot *κακώσεως δίκη* *actio repetundarum*, t. j. o globljenju činovnikâ u pokrajini.

καλάθίσκος, ὁ, *buk.* kotarica za vunicu.

καλαμαῖος, 3. *buk.* koji u klasovima (*καλάμη*) živi; *ἡ καλαμαία* (*sc. ἀκρίς*), nekakav skakavac, zvan takođ. *μάντις*.

καλαμευτής, ὁ, *buk.* kosac, žetelac. Od

καλάμη, *ἡ* (v. *κάλαμος*), **1.** šuplja stabljika žitna, žitni klas. **2.** strnjika, strn; pren. ostatak, izbirak. **3.** kolekt. slama, *πυρῶν* pšenična slama. Otd.

καλαμη-φόρος, 2. koji klas nosi.
καλαμίνθη, ἡ, (paprena) metva (biljka).
Καλαμίνθιος, ὁ, *poz. ep.* Metvičar, prijatelj metve (ime žabi).
καλάμινος, 3. *jon.* od trske (napravljen).
καλαμίτης, ὁ, i -μῖτις, ιδος, ἡ, = καλαμαῖος.
καλαμόεις, 3. *poet.* koji od trske potječe. Od
κάλᾰμος, ὁ (lat. *calamus, culmus*), trska, rogoz, šaš, uop. svaka biljka nalik na trsku ili travu, stoga takođ. klas, žitna stabljika. Napose **a)** dudaljka (κηροδέτης). **b)** trska za pisanje. **c)** prutilo (za udicu). **d)** motka za mjerenje.
καλαμο-στεφής, 2. *poz. ep.* okružen ili pokrit šašom ili trskom.
καλάνδαι, ῶν, αἱ, rimske *calendae.*
Κάλᾱνος ili **Καλᾱνός,** ὁ, **1.** zap. Sfines, jedan od golih indijskih mudaraca (gimnosofistâ), koji je Aleksandra komad puta pratio i najposlije se živ spalio. Inđani zvahu uop. filozofe, ili bramine Κάλανοι. **2.** inače lič. ime.
καλᾰσιρις, ιος, akuz. plur. ις, ἡ, *jon.* duga, platnena, dolje resama i kitama optočena egipatska haljina, koju su nosili i Perzijanci i Grci. Po njoj su prozvani **Καλασίριες,** akuz. ις, jedan dio egip. vojničke kaste, koji nastavahu ponajviše u zapadnom kraju donjega Egipta.
Καλ(λ)ατίαι i **Καλ(λ)αντίαι,** οἱ, indijski narod, zapr. garavi.
Καλαύρεια (-ρία), ἡ, ostrvo u Saronskom zalivu, nasuprot gradu Trezenu, glasovito sa svoga utočišta u hramu Posidonovu, gdje se Demosten otrovao; s. Poro.
κᾰλαῦροψ, οπος, ἡ (κάλος uže, i ϝρέπω, v. ῥέπω), *ep.* gore zavinuta pastirska palica sa zamkom (Il. 23, 845).
κᾰλέω, *at.* fut. akt. (καλέσω), καλῶ, -εῖς, med. καλοῦμαι (i u pas. znač.), aor. ἐκάλεσα, med. ἐκαλεσάμην, perf. akt. κέκληκα, med.-pas. κέκλημαι (opt. 2. sg. *poet.* κεκλῇο), aor. pas. ἐκλήθην, fut. pas. κληθήσομαι, fut. 3. κεκλήσομαι, adj. verb. κλητός, ktomu *epski* prez. inf. καλήμεναι, part. καλεῦντες, impf. iter. akt. καλέεσκον, med. καλέσκετο, fut. καλέω, aor. akt. i med. takođ. sa σσ, plpf. 3. pl. κεκλήατο, *jon.* perf. pas. 3. pl. κεκλήαται, s *ep.* i *poet.* spor. obl. **κικλήσκω** (ovo samo u prez. i impf.), (lat. *cala-re, calendae, nomen-cla-tor*).

I. akt. i pas. zvati, t. j. **1.** imenom zvati, po imenu zvati, nazivati, označivati, aps. i τινά, i to τινί τι koga čim (imenom) nazvati, pa stoga i ἣν καὶ ἅμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσιν koje se po imenu zovu i kola, i τινί čim; takođ. sa spor. rečenicama, gdje se može prevesti sa: tvrditi, grditi, ružiti, na pr. καλεῖ με, πλαστὸς ὡς εἴην zove me t. j. grdi me, da sam podmetnut, ili s inf. U pas. nazvan biti, zvati se, pa to i u prez. i impf., stoga u smislu hrv. »značiti« takođ.: nešto vrijediti, nešto biti, koje aps. ὁ καλούμενος tako zvani, gdje su istom potonji (kao Arijan) dodali οὕτω, koje sa ὑπό, πρός, ἔκ τινος od koga, ἀπό τινος i ἐπί τινι od, radi čega, i to s nom. nečim nazvan biti, zvati se tako, pri čem se broj glagolov katkad ravna po predikatu, kao u ὅπερ Ἐννέα ὁδοὶ ἐκαλοῦντο, ili τινός, τινῶν, koje: čijim sinom zvati se, jer je καλεῖσθαι pravi izraz za dodavanje očeva imena, na pr. u Ἔνδιος Ἀλκιβιάδου ἐκαλεῖτο Endijev otac zvao se Alk., koje: među nekoje ubrojen biti, računati se, zapr. vrijediti za ljude određena razreda. **2.** zvati, dozivati, na pr. za službu odazvati, natrag pozvati (prognanika), unutra zvati (onoga što kuca), sazvati, aps. ili τινά, i to τί, na pr. βουλήν u vijeće, ili εἴς τι, εἴς, πρός τινα, ἐπί τινι, ἀγορήνδε i slič., ili s inf., gdje znači: pozvati, moliti. U pas. zvan, pozvan, opomenut biti, ἔκ τινος i ἐπί τι. — Napose **a)** θεόν, θεούς, boga ili bogove zazvati, moliti, takođ. χώραν, t. j. za oproštaj pozdraviti, pa tako i bez θεόν, θεούς, ili s μάρτυρας, takođ. sa sl. inf.: uop. progovoriti komu. **b)** svjedoke zvati, za svjedoka zvati (Sof. Fil. 1324), τινά koga, pozvati na očitovanje, kao na odgovornost, stoga καλεῖσθαι ἐπί τι pred sud biti zvan na tužbu, t. j. poradi prekršaja. **c)** τὸν σαλπικτήν dati trubiti na uzbunu. **d)** u goste zvati, na gozbu pozvati, τινά, sa i bez εἰς δαῖτα, ἐπὶ δεῖπνον, ili ἐπὶ δείπνῳ, ali takođ. s εἰς τὴν σκηνήν i slič. **e)** N. T. pozivati, na blaženstvo i t. d. — **II. med.** (u aor.) **1.** k sebi zvati, k sebi dati pozvati, poslati po koga, k sebi sazvati, τινά, i to εἴς τινα ili τι, takođ. sa i bez ἀγορήνδε, u skupštinu dati pozvati, i τινί čim. **2.** nešto od sebe dovikati, zaželjeti, ἀράς τινι. Otd.
κᾰλήτωρ, ορος, ὁ, *ep.* vikač.
καλιά, ἡ, *buk.* koliba, gnijezdo.
καλινδέομαι (stariji spor. obl. od κυλινδέω), **1.** med. valjati se, u čem povlačiti se, ἔν τινι, pren. neprestance čime ili oko čega baviti se, vrtjeti se, ἔν τινι i ἀμφί τι. **2.** pas. odvaljan biti.
κάλκιος, ὁ, *poz.* rimska cipela, *calceus.*
Καλλάτηβος, ἡ, grad u Lidiji, s. Ala-Šehr.
Καλλατιανός, οῦ, ὁ, Kalatijanac, iz Kalatije ili Kalatide, grada tračkoga na Pontu, s. Mangalija.
καλλείπω, *ep.* mj. καταλείπω.
Καλλιάδης, ου, *jon.* εω, ὁ, **1.** atenski arhont Ol. 75, 1 ili g. 480. pr. Is. **2.** inače lično ime.
καλλίας, ου, *jon.* -ίης, ὁ, *poz. poet.* majmun.
Καλλίας, ὁ, **1.** sin Fenipov, otac Hiponika Amona. **2.** sin Hiponikov, unuk predašnjega, najbogatiji Atenjanin, išao negda (g. 449.?) takođ. kao poslanik u Perziju, otac Hiponikov; njegov sin Hiponik umr'o kod Delije g. 424. **3.** po-

tonjega sin, pastorak Periklov, lakouman rasipnik, služio pod Ifikratom u Leheonu g. 392., bio je g. 371. aten. poslanik u Sparti, poznat kao prijatelj sofistâ. **4.** gospodar u Halkidi, oko g. 350., najposlije g. 341. aten. građanin. **5.** inače lično ime.

Καλλίβιος, **1.** spartan. harmost u Ateni. **2.** Tegejanin.

καλλι-βλέφαρος, 2. *poet.* krasnih trepavica.

καλλι-βόας, *ου, ὁ* (*βοή*), *poet.* koji lijepo zveči.

καλλί-βοτρυς, *υ*, gen. *υος*, *poet.* krasnogrozdan, narcis, jer su mu cvjetovi nalik na grozdove.

καλλί-βωλος, 2. *poet.* s krasnom, rodnom zemljom.

καλλι-γάληνος, 2. *poet.* umiljate vedrine.

Καλλιγένεια, *ἡ*, *poet.* i *poz.* koja rodi lijepim.

καλλι-γέφυρος, 2. *poet.* s krasnim mostom.

καλλιγραφέω i med., *poz.* lijepo, t. j. u lijepom stilu pisati.

(καλλι-γύναιξ), *αικος, ὁ, ἡ* (nom. neupotr.), *ep.* bogat krasnim ženama ili djevojkama.

καλλι-δίνης [ῑ], *dor.* *-ας, ου, ὁ, poet.* s krasnim virovima.

καλλί-διφρος, 2. *poet.* koji se lijepo vozi, s krasnim kolima.

καλλι-δόναξ, *ακος, ὁ, ἡ, poet.* s krasnom trskom.

Καλλί-δρομον, *τὸ*, najistočniji dio gore Ete u Lokridi, blizu Termopilâ, s tvrđavicom, s. Kumaita.

καλλι-έλαιος, *ἡ*, N. T. pitoma maslina.

καλλιεπέω, krasno govoriti, pas. *κεκαλλιεπημένοι λόγοι ῥήμασί τε καὶ ὀνόμασιν* izrazima i riječima lijepo iskićene besjede. — Med. uljepšavajući dičiti se, sa sl. *ὡς*. Od

καλλιεπής, 2. koji lijepo govori.

καλλιερέω i med. ***-έομαι*** (kao od *καλλιερής, καλός* i *ἱερόν*), **1.** tranz. žrtvovati, **a)** da se povoljna znamenja *(omina)* dobiju za kakvo preduzeće. **b)** uz povoljna znamenja, srećno žrtvovati, *ἑαυτόν* sebe, ili sa sl. inf. sa i bez *ὥστε*, da se što učini. **2.** intranz., *jon.* često bezlič. *καλλιερεῖ* = *τὰ ἱερὰ καλὰ γίγνεται* žrtve uspijevaju, povoljne su, s inf. sa i bez *ὥστε*, aps. *καλλιερησάντων τῶν ἱερῶν* pošto se žrtve uz povoljna znamenja svršiše, ili s *τινί* za koga.

καλλι-ζυγής, 2. *poet.* lijepo uprežen.

καλλί-ζωνος, 2. (*ζώνη*), *ep.* lijepo opasan, krasnopojasan.

καλλί-θριξ, *τριχος, ὁ, ἡ, ep.* ljepogriv, ljeporun, za konje i ovce.

καλλί-καρπος, 2. *poet.* i *poz.* s krasnim plodovima, plodan, takođ. za *σμῖλαξ*, bršljanu sličnu biljku s bijelim cvjetovima, mirisavim kao ljiljan.

Καλλι-κολώνη, *ἡ*, Krasno humlje, brežuljak kod Ilije iznad Hisarlika.

καλλι-κόμας, *ου, ὁ, poet.* i ***καλλί-κομος***, 2. (*κόμη*), *ep.* ljepokos.

Καλλῐ-κράτης, *ους, ὁ*, **1.** graditelj, koji je zajedno s Iktinom Partenon gradio u Ateni i gradnju dugačkih zidova preuzeo, između Ol. 80—85. **2.** inače lično ime.

Καλλικρατίδας, *α*, **1.** spartan. nauarh g. 406., koji je Konona kod Mitilene opkolio, u pomorskoj bici kod Arginusa pao u more pa se utopio. našto Atenjani pobijediše. **2.** inače lično ime.

καλλι-κρήδεμνος, 2. *ep.* s krasnom povezačom.

Καλλί-μαχος, *ὁ*, **1.** iz at. sela Afidne, polemarh, koji se kod Maratona borio, gdje je i pao. **2.** inače lično ime, osob. Batijada iz Kirene; od Ptolemeja Filad. u Museion pozvan i ondje knjižničar od g. 260. do oko 235., slavan naučnjak, učitelj Eratostenov, Aristofana iz Bizanta i Apolodora Rodskoga; pjesnik hvalospjevâ u eleg. stihovima, epigramâ, elegijâ (na pr. *κόμη Βερενίκης*, po kojoj se povodio Katul), epa *Ἑκάλη*; izgubili su se njegovi histor. i gramat. spisi, osob. kritičan, po strukama udešen katalog aleksandr. knjižnice, koji sačinjava početak aleksandr. literarne historije.

Καλλι-μέδων, *οντος, ὁ*, makedonski pristalica, razrok govornik u Ateni, koji je s Fokionom na smrt osuđen. Bio je podjedno razvikan kao čovjek oblaporan, lakom ljubitelj ribâ, odakle mu pridj. *Κάραβος* (morski rak).

καλλί-μορφος, 2. krasna oblika, pristao.

κάλλῐμος, 2. *ep.* spor. obl. za *καλός*, v. r.

καλλί-νάος, 2. (*νάω*), *poet.* ljepotek, s krasnom vodom.

καλλί-νικος, 2. *poet.* i *poz.* **1.** koji lijepu pobjedu daje, *τινός* nad kim. Supst. pobjedodavac. **2.** koji lijepe pobjede dobija, pobjednički, *τινός* nad kim, pridj. Heraklov. **3.** koji pobjedu slavi; *στέφανος* pobjednički vijenac, *ὕμνος, ᾠδή* pobjednička pjesma. **4.** supst. **a)** *ὁ καλλίνικος* pobjednička pjesma, prozvana po refrenu *τήνελλα καλλίνικος* (hura!), za pozdrav pobjedniku kod bojnih igara, na pr. u Olimpiji. **b)** *τὸ καλλίνικον* pobjednička slava; pobjeda.

Καλλῖνος, *ου, ὁ*, iz Efesa, oko g. 776. pr. Is., osnivač (bojne) elegije; još se sačuvala pjesma, kojom u boj zove svoje zemljake.

Καλλι-όπη, *ἡ*, krasnoglasna, **a)** muza epske poezije, deveta (i najstarija) od devet muza; stoga natpis devetoj knjizi Herodotove povijesti; atribut: voštana ploča i pisaljka. **b)** *poet.* pridj. Jeke.

καλλί-παις, *παιδος, ὁ, ἡ*, **1.** imajući dobru djecu, s mnogo djece. **2.** *poet.* lijepo dijete.

καλλῑ-πάρῃος, 2. (*παρειά*), *ep.* krasnih obraza, ljepolik.

καλλι-πάρθενος, 2. *poet.* **1.** djevičanski lijep. **2.** s krasnim djevojkama.

κάλλιπε i slič., v. *καταλείπω*.

καλλι-πέδιλος, 2. *ep.* s lijepim poplatima.

καλλί-πεπλος, 2. *poet.* krasno odjeven.

καλλιπέτηλος, 2. *poet.* ljepolist.

καλλί-πηχυς, εως, ὁ, ἡ, poet. ljeporuk.
Καλλιπίδαι, *οἱ,* skitsko pleme više grada Olbije.
καλλι-πλόκαμος, 2. *ep.* ljepokos, s krasnim pletenicama.
Καλλίπολις, *ἡ,* **1.** grad u Siciliji, s. Gallodoro; stanov. grada *Καλλιπολῖται* (ili *-πολιῆται*). **2.** inače nepoznat grad u Kariji.
καλλι-πόταμος, 2. *poet.* s krasnim rijekama.
καλλί-πρῳρος (*-πρωρος*), 2. *poet.* s krasnim kljunom lađenim, ljepokljun, pren. krasna lica.
καλλί-πυργος, 2. *poet.* i **καλλιπύργωτος**, 2. *poet.* s krasnim tornjevima, dobro utvrđen.
καλλι-ρέεθρος, 2. (*ῥέεθρον*), *ep.* i *poet.*, i **καλλίρροος**, 2. *ep.*, *ep.* i *poet.* takođ. **καλλίροος**, ljepotek, koji krasno teče.
καλλιρρημοσύνη, *ἡ* (*καλλι-ρρήμων, ῥῆμα,* koji lijepo govori), *poz.* uljepšavanje, torlanje.
Καλλιρρόη, *ἡ,* izvor na Ilisu Ateni na jugoistok; v. *Ἐννεάκρουνος.*
Καλλι-σθένης, *ους, ὁ,* **1.** grčki povjesnik iz Olinta, rodio se oko g. 360., rođak i učenik Aristotelov, koji je Aleksandra na vojnici u Perziju pratio i oko g. 327. od njega poradi urote bio smaknut. **2.** inače lično ime.
καλλι-στάδιος, 2. (*στάδιον*), *poet.* s krasnim trkalištem.
καλλιστεῖον, *τὸ* (*κάλλιστος*), *poet.* **1.** nagrada ljepote. **2.** počasna nagrada za najljepši čin, nagrada junaštva.
καλλίστευμα, τὸ, nagrada ljepote, prednost ljepote. Od
καλλιστεύω i med. **-εύομαι** (*κάλλιστος*), *jon. poet.* i *poz.* najljepši biti, aps. i *τινός* od koga ili među drugima.
καλλι-στέφανος, 2. *poet.* s krasnim vijencima, o veselim gozbama, gdje su Grci na glavi imali vijenac.
Καλλί-στρατος, *ὁ,* **1.** sin Kalistratov iz Afidne, moćan atenski govornik, koji je g. 377. i 373. bio i vojvoda; g. 364. ili 363. morao je iz Atene bježati te je, vrativši se ipak kući bez dopuštenja, najposlije smaknut; njegov primjer, osob. govor o Oropu, oduševio je mladoga Demostena za govorničko zvanje. **2.** drugi vojvoda, koji je g. 413. u Siciliji na Asinaru pao. **3.** učenik Aristofana iz Bizanta, oko g. 150., marljiv tumač Homera, Aristofana, Euripida, Pindara.
καλλί-σφυρος, 2. *ep.* s krasnim gležnjima.
καλλί-τεκνος, 2. *ep.* koji ima lijepu djecu.
καλλιτεχνία, *ἡ* (*καλλί-τεχνος*), *poz.* ljepota umjetnoga rada.
καλλί-τοξος, 2. *poet.* s krasnim lukom.
καλλίτριχες, v. *καλλίθριξ.*
κάλλιψ', *ep.* mj. *κάλλιπε,* v. *καταλείπω.*
καλλι-φεγγής, 2. *poet.* koji krasno svijetli.
καλλί-φθογγος, 2. *poet.* koji lijepo zveči.
καλλί-φλοξ, ογος, ὁ, ἡ, poet. koji lijepo plamti.
καλλιφωνία, ἡ, poz. ljepota glasa.
καλλί-χορος, 2. *ep.* i *poet.* **1.** s krasnim poravnjenim plesalištima, pridj. gradova, gdje se božansko kolo vodi. **2.** *poet.* takođ.: s krasnim kolom, koji ktomu pripada.
καλλονή, *ἡ,* i mnogo češće
κάλλος, *εος, ους, τὸ* (*καλός*), **1.** ljepota, u Hom. samo za tjelesnu ljepotu, ali poslije takođ. uop. za izvrsnu kakvoću koje stvari, kao i za duševnu, djelorednu ljepotu, *κάλλος κακῶν ὕπουλον* spoljašnja divota, iznutra puna prišteva, *εἰς κάλλος* = *καλῶς,* s odlikom, čestito. **2.** konkretno: ljepotica, osob. u plur. *τὰ ἀρχαῖα κάλλη* drevne krasote, i: lijepo, lijepa stvar, sa sl. inf. i *τοῦ,* osob. u plur. krasne, umjetne radnje, tkanine, haljine, prostirke, ili s gen. *κάλλη τῶν ἱερῶν* divotni hramovi.
καλλοσύνη, ἡ, poet. = *κάλλος.*
καλλύνω (*καλός*), **1.** akt. *poet.* poljepšati, uljepšati. **2.** med. dičiti se, veličati se.
καλλωπίζω, **1.** akt. i pas. lice (*ὤψ*) krasiti, lijepo lice dati, kititi, resiti, *τί.* U perf. pas. kićen biti, *τὸ σῶμα* tjelesno, *τινί* čim. **2.** med. **a)** u čem uživati, uljepšati se, propinjati se, dičiti se, nešto za čast držati, u čem čast tražiti, koje aps., koje *τινί* i *ἐπί τινι* čim, u čem, *ἀπό τινος* od čega, *τί* s obzirom na što, ili sa *ὅτι* ili s inf. **b)** vrkočiti se, nećati se, *τινί* prema komu, ili s part. i *ὡς* kao da si i t. d. Otd.
καλλώπισμα, *τὸ,* i **καλλωπισμός**, *ὁ,* nakit, ures, *οἱ καλλωπισμοὶ οἱ περὶ τὸ σῶμα* tjelesni ures, pren. vrkočenje, nagvaždanje.
καλλωπιστής, *οῦ, ὁ,* koji se rado kiti, vrkoč, i to *τὰ περὶ τὴν ἐσθῆτα.*
καλο-διδάσκαλος, ὁ, N. T. učitelj dobra.
καλοκἀγαθία, *ἡ* (*καλὸς καὶ ἀγαθός*), sa i bez *τῶν τρόπων,* moralna dobrota, čestitost, vrlina, velikodušnost. Otd.
καλοκἀγαθικός, 3., adv. **-ῶς**, *poz.* plemenit, čestit, *τὸν τρόπον* po ćudi.
κᾶλον, τὸ, drvo (za građu, gorivo); plur. *dor.* takođ. = brodovi, brodovlje.
καλο-πέδιλα, τὰ (*κᾶλον*), *buk.* drvene cipele.
καλοποιέω, N. T. pravo raditi.
καλό-πους, *ποδος, ὁ* (*κᾶλον*), drvena noga, t. j. kalup.
καλός, 3. (od *καλ-ϝός,* stoga *ep. ᾱ, at. ᾰ, buk. ᾱ*), komp. *καλλίων,* superl. *κάλλιστος,* s *ep.* spor. obl. **κάλλιμος**, 3. **lijep**, **1.** po spoljašnjem obliku: lijep, krasan, sjenit, dražestan, mio, drag, umiljat, ljubak, ugodan, divan, pa to i u ironič. smislu. *Ἀ καλά* stoga je pridj. Artemide poradi njene osobite ljepote (Esh. Ag. 140). Stoji koje aps., koje s *τί* po čem, *τινί* čim, u čem, ili s inf. — Supst. *τὸ καλόν* ljepota, *τὰ καλά* krasne stvari, počasti, krasote, *τὰ κ. τοῦ βίου* užici, čari, ugodnosti ži-

vota. **2.** lijep za osobitu svrhu, *κάλλιστον ἀργύριον* najčišće srebro, stoga napose: p o d o b a n, p r i k l a d a n, z g o d a n, koji sreću znači, p o v o l j a n, srećan, u cvijetu, i z v r s t a n, divan, i to često u ironičnom smislu, aps. i *πρός, εἴς τι, ἐπί τινι* ili s inf. sa i bez *ὥστε*. A d v. *ἐν καλῷ* **a)** naime *τόπῳ:* na lijepu, zgodnu, prikladnu mjestu. **b)** naime *χρόνῳ:* u zgodno vrijeme, u dobar čas, u povoljnim prilikama, koji sigurno pogađa, u srećnom položaju, baš pravo (Sof. El. 376), slič. *εἰς καλόν*, pa tako stoji *ἐν καλῷ* kao *καλόν (ἐστι)* u tom smislu takođ. sa sl. inf. **3.** o unutrašnjoj kakvoći: lijep, p l e m e n i t, d i č a n, č a s t a n, pristojan, *οὐ* ili *μὴ καλόν* ništa dobro, nepristojno, neplemenito, sramotno, *κάλλιόν τι γεγονέναι* plemenitijega podrijetla biti, *καλόν (ἐστι)* lijepo je, dolikuje, dično je, časno je, aps. ili s dat. i sl. inf. — S u p s t. **a)** *ὁ καλός* k o j e kao častan pridjevak: dobri, dragi, tako na oslikanim žarama, N. T. *ὁ καλός* ili takođ. *τῷ καλῷ* ljubljenomu, dragomu, ironički *Κριτίᾳ τῷ κ.* iz usta Teramenovih (Ksen. Hel. 2, 3, 56), čestiti, k o j e u svezi s *κἀγαθός* gdje znači: p o š t e n j a k, slobodan čovjek, kakav treba da bude, krasan i plemenit, čestit i pošten, pristojan, dobar i izvrstan, dobar domorodac, pak takođ. čovjek dobro odgojen, odličan, aristokrat. Kod djelâ znači plemenita, dobra, a kod stvari takod. korisne, i u tom smislu stoji s *πρός τι*, stoga *τὸ καλὸν κἀγαθόν* koje: poštenje, čestitost, plemeniti čin, koje opet: ono, što je korisno. **b)** *τ ὸ κ α λ ό ν* moralno lijepo, dobro, časno, krepost, dostojanstvo, slava, pristojnost, red, *ἐν τῷ σφετέρῳ καλῷ ἀναβάλλεσθαι* t. j. u prilikama za njih časnim. U plur. *ἄλλα δ' ἀλλαχοῦ καλά* poslovica: drugi kraj, drugi običaj. Inače znači *τ ὰ κ α λ ά* sve lijepo i plemenito, sreća, čast, časti, časni poslovi, slava, vrline, junačka, slavna, dična, krasna djela. U Spartanaca, od kojih je izričaj Ksen. prenio i na Perzijance, označivaše *τὰ καλά* napose i s v e d u ž n o s t i i t e r e t e, koje je potpun građanin morao nositi, i č a s t i i o d l i k o v a n j a, koje je mogao iskati, stoga *οἱ διὰ πάντων τῶν καλῶν ἐληλυθότες*. — U Hom. stoji *καλόν* i *καλά* takođ. kao adv. lijepo, pristojno, kako dolikuje.

Adv. **καλῶς** (zamjenjuje takođ. adv. za *ἀγαθός*), komp. *κ ά λ λ ι ο ν* (takođ. *καλλιόνως*), superl. *κ ά λ λ ι σ τ α:* l i j e p o, **1.** s p r e t n o, dobro, k r a s n o, *κ. λέγειν λόγους αἰσχρούς* gadne naume lijepim riječima kititi. **2.** p r i k l a d n o, k o r i s n o, z g o d n o, pristalo, mudro, na pravi način, p r a v o, k a k o t r e b a, s dobrim uspjehom, srećno, povoljno, po želji (*κάλλιστα* posve po želji), ugodno, pristojno, dostojno, s plemenitim mirom, dostojanstveno, časno, sa častima, zgodno, svojski, ljudski, *κάλλιστα* s najvećom brigom. Aps. kod odgovorâ ili uzvikâ: lijepo, dobro, krasno! bravo! tako valja! *καλῶς εἶναι* pravo, dobro je, *κ. γεγονέναι* plemenita roda biti, *κ. καταψεύδεσθαι* t. j. časti ili poštenja radi, *οὐ κ. ταρβεῖς* tvoj strah nema razloga, *κ. φέρεταί τις* dobro je s kim. **3.** moralno lijepo, p l e m e n i t o, dično, p o š t e n o, s poštenom nakanom, v j e r n o, i s t i n i t o, junački, hrabro. Često iron., kao u riječima *κ. ἐφείσατο Ὀλυνθίων* lijepo li je poštedio Olinćane. Tako dakle znači **1.** *κ α λ ῶ ς ποιεῖν* **a)** dobro, pravo činiti. **b)** dobro učiniti, pa tako s part. *καλῶς ἐποίησας προειπών* dobro je, što si naprijed rekao, *καλῶς ποιῶν* takođ.: na svu (tvoju) sreću (hvala bogu! hvali boga!); ali uz druge glagole ili: srećom, ili za uljudnost: u ime božje, što mu drago. **2.** *κ α λ ῶ ς ἔ χ ε ι ν* **a)** tjelesno ili izvana: lijep biti, lijepo sastavljen biti. **b)** pravo, istinito, dobro biti, u dobru položaju biti, u dobru stanju nahoditi se, dobro stajati, *πάντα* u svemu, *πρός τινος* po kome, takođ. povoljno osjećati se, dobro napredovati ili odmicati, kao *καλῶς γίγνεσθαι*, pak: zgodan, prikladan, koristan, u dobar čas, pristojan biti, *ἐργάζεσθαι ἃ καλῶς ἔχει*, naime *ἐργάζεσθαι*, t. j. u čem se čast traži, *κ. ἔχει τινί* i to *τί* ili s inf. nešto je za koga probitačno, dično, dolikuje mu, pristoji se za nj, pristaje mu.

κάλος, *ὁ*, v. *κάλως*.

Κάλπης *λιμήν, ὁ*, grad i luka na obali bitinskoj u sredini između Herakleje i Bizantija, s. mjesto i luka Kirpeh.

κάλπις, *ιδος, ἡ* (*καλύπτω*, slič. *calpar* posuda za vino), *ep.* posuda za grabljenje vode, krčag.

καλύβη, *ἡ*, i *poz.* demin. *καλύβιον, τὸ* (*καλύπτω*), krov, k o l i b a, č a d o r.

καλυβο-ποιέομαι, *poz.* graditi sebi kolibe (iz granja i slič.).

Κάλύδναι, *αἱ νῆσοι*, Kalidnijska ostrva, Sporadska ostrva kod Kosa, koja svoje ime imaju od većega, koje se poslije zvalo *Κάλυμνα*. Stanov. *οἱ* **Καλύδνιοι.**

Καλυδών, *ῶνος, ἡ*, star grad u Etoliji na Euenu, glasovit s kalidonskoga vepra. Stanov. *ὁ* **Καλυδώνιος.**

Καλύκαδνος, *ὁ*, rijeka u Kilikiji, u srednjem vijeku Salef, s. Gök-su ili Erminek-su.

καλυκο-στέφανος, 2. *poet.* ružinin pupovima ovjenčan.

καλυκ-ῶπις, *ιδος, ἡ*, *poet.* ružičasta lica.

κάλυμμα, *τὸ* (*καλύπτω*), *ep. poet.* i *poz.* p o k r i v a l o, kako ga sterahu na bolne i mrtve. Napose: p o k r i v a l o z a g l a v u, **a)** u muškaraca u velikoj nevolji ili pred smrt. **b)** u žena: koprena, p r i j e v j e s, i to *κυάνεον* mrk za one, koje su u žalosti, ili u plur. o prijevjesima, u koje se zamatala zaručnica, kad bi po nju dolazili, i koje bi vjenčana mlada istom treći

dan poslije svadbe skinula, kad bi joj donosili darove, zvane ἀνακαλυπτήρια. c) pren. za ono, što razumijevanje koje stvari sprečava, N. T.

Καλυνδεῖς, οἱ, stanov. grada Kalinde na međi Likije. Adj. **-δικός,** 3.

κάλυξ, ὕκος, ἡ (καλύπτω), **1.** ljuska, mahuna, čaška (u cvijeta), κάλυκος ἐν λοχεύμασι kad sjetva klija. **2.** *ep.* u plur., ženski nakit od kovine na prsima ili pojasu, pregljica (Il. 18, 401).

καλυπτός, 3. *poet.* omotan, obavit.

καλύπτρα, ἡ, *ep.* i *jon.* -ρη, pokrivač, poklopac. Napose: koprena, prijevjes ili ubradač u žena. Od

καλύπτω, fut. καλύψω i -ψομαι, aor. ἐκάλυψα i -ψάμην, perf. med.-pas. κεκάλυμμαι, aor. pas. ἐκαλύφθην, adj. verb. καλυπτέος (srod. starolat. *calim* = *clam*, *occulere*), *ep. poet.* i *poz.* **I. akt.** i **pas. 1.** zastirati, omotati, pokrivati, **a)** τινά i τί, i to τινί čim. Pas. koje aps. zastrt biti, koje ἀσπίδι κεκαλυμμένος ὤμους pleća štitom pokritih, τινί u čem sakrit biti. **b)** τινί τι koga čim pokriti, zastrti, ili ἀμφί τινι i πρόσθε τινός nad kim ili pred kim štit držati (Il. 17, 132). **2.** pren. τινὰ ἔξω koga kriti, τὶ κρυφῇ καρδίᾳ nešto potajno u srcu kriti, τινὰ νυκτί koga ubiti, τάφῳ pokopati ga (Sof. Ant. 28), ili τὰς εὐδαίμονας Ἀθήνας sjajnu slavu atensku zamračiti. **II. med.** *ep.* zamotati se, pokriti se, aps. ili τινί čim.

Κᾰλυψώ, οῦς, ἡ (zapr. koja krije), kći Atlasova, koja je na ostrvu Ogigiji Odiseja, kad mu se lađa razbila, 7 godina kod sebe držala.

καλχαίνω, samo prez., *poet.* **1.** τί nešto pustiti da se u srcu lelija. **2.** uzbunjen, u brizi biti, ἀμφί τινι.

Κάλχας, αντος, ὁ, vok. Κάλχαν, sin Testorov, prorok i gatar Grkâ pod Trojom.

Καλχηδών, όνος, ἡ, grad u Bitiniji na ulazu u trački Bospor, s. Kadi Kiöj. Pokrajina zove se **Καλχηδονία,** *jon.* **-ίη,** stanov. **Καλχηδόνιος.**

καλῴδιον, bolje nego **καλώδιον,** τὸ, malo uže, uzica. Demin. od

κάλως, gen. ω, *jon.* i *ep.* **κάλος,** ὁ, uže, i to **1.** križna užeta, koja bi se s krajeva križa kroz kariku na katarci zajedno provukla i odatle na palubu spustila, da se uzmogne križ s jedrima gore povući ili spustiti. Poslovica: πάντα κάλων ἐξιέναι, ἐκτείνειν sva jedra razapeti, sve sile uložiti. **2.** uop. uže lađeno, uže, konopac, ἀπὸ κάλω παραπλέων po užu duž obale ploveći.

καλω-στρόφος, ὁ (στρέφω), *poz.* užar.

κάμ, *ep.* skraćeno κατά ispred μ.

κάμαξ, ακος, ἡ, dug komad drveta, motka, osob. **a)** *ep.* trsni kolac. **b)** *poet.* držalo od koplja.

καμάρα, *jon.* **-ρη,** ἡ, prostor sa svedenim krovom, stoga **1.** *poz.* soba, spavaonica, izba. **2.** *jon.* kočije, pokrita kola (Her. 1, 199).

Κᾰμᾰρῖνα, ἡ, grad na južnoj obali Sicilije, s. Camerina, naselje sirakusko. Adj. **-ναῖος,** 3.

καματηρός, 2. *jon.* i *poz.* **1.** umoran, izmučen, bolestan. **2.** mučan.

κᾰμᾰτος, ὁ (κάμνω), *ep. poet.* i *poz.* **1.** (što je) zarađeno. **2.** umor, muka (Od. 14, 417), napor, naporan rad, bijeda. U plur. takođ.: prinosi, trudovi, οὔτε τόκοισιν ἰηίων καμάτων ἀνέχουσι γυναῖκες niti mogu žene da podnesu trudove s jaukom, što ga porođaji uzrokuju, t. j. umiru u porođaju. **3.** umor, nemoć, slabost.

καματώδης, 2. *ep. poet.* umarajući, slabeći.

κάμβαλε, staro pisanje za κάββαλε.

Καμβύσης, ου, *jon.* εω, ὁ, **1.** otac Kira Starijega, iz kraljevske porodice Ahemenidâ, u početku 6. vijeka. **2.** sin i nasljednik Kira Starijega, kralj perzijski g. 529.—522. pr. Is., koji je osvojio Egipat.

κάμε, mj. ἔκαμε, v. κάμνω.

Κάμειρος, ἡ, i Καμειραῖος, 3., v. Κάμῑρος.

κάμηλος, ἡ i ὁ, deva, ἡ κ. takođ. kolekt. sve deve u vojsci.

Καμικός, ἡ, grad u Siciliji, s. Camestro.

κάμιλος, ου, ὁ, uže lađeno, uže o sidru (sumnj. *var. l.* mj. κάμηλος, Mat. 19, 24, Luka 18, 25).

κάμῑνος, ἡ, *jon.* peć za topljenje, topionica, viganj, peć za topljenje kovina, za pečenje opeka i t. d. *Poz.* takođ. krušna peć. Otd.

καμῑνώ, οῦς, ἡ, γρηῦς, *ep.* baba uz peć, grijačica, slika drske brbljavosti, kao u nas baba kestenara, piljarica (Od. 18, 27).

Κάμῑρος, ἡ, grad na zapadnoj obali ostrva Roda, danas Kamiro; otd. *poz.* Καμιραῖος, 3.

καμμονίη, ἡ, *ep.* mj. κατα-μονία, zapr. ustrajnost, stoga: uporan otpor, ustrajnost u boju, pobjeda.

κάμμορος, 2. *ep.* mj. κατά-μορος, nesrećan.

καμ-μύω, N. T. = κατα-μύω, aor. ἐκάμμυσα.

κάμνω, fut. καμοῦμαι, aor. ἔκαμον, perf. κέκμηκα, *ep.* aor. κάμον, konj. 3. sg. κάμῃσι (i redupl. κεκάμω, gdje ipak treba čitati κὲ κάμω), perf. part. κεκμηώς, gen. -ῶτος, akuz. plur. κεκμηότας (osn. καμ u κάματος), **I. akt. 1.** *ep.* tranz. s mukom ili nategom raditi ili zgotavljati, graditi, sagraditi, τί, osob. za umjetne radove. **2.** intr. umoriti se radeći, dakle **a)** izmučiti se, naprezati se, μάλα πολλά s inf. ili part. **b)** umoriti se, uklatiti se, klonuti, onemoćati, aps. κεκμηότες umorni, iznemogli, i to τινί komu, ili τί u čem, ili s part. ἐλαύνων veslajući, veslanjem umoriti se, naveslati se (Il. 7, 5), u Atičana često sa spor. pojmom dosade: sit biti čega, ne htjeti; s dat. u boju svladan biti, kraći kraj izvući; οἱ καμόντες koji su od umora klonuli, pokojni, *ep.* uop. mrtvi, no svagda kao sjene, nigda mrtva tjelesa; οἱ κεκμηότες eufemizam kao *defuncti*, koji su se namučili, prestali se mučiti. **c)** uop.

zlopatiti, u bijedi, u pogibli biti, nevolju, nuždu trpjeti, osob. za duševnu bolju: trpjeti, u zlu biti, *τινί* čim, kod čega, u čem. takođ. s akuz. *ἴσον λύπης* bolove jednako trpjeti, i *ὑπέρ τινος* za koga. Napose sa i bez *τὸ σῶμα* tjelesno trpjeti, bolovati, zanemoći. **II. med. 1.** nešto čim učiniti, *νῆσον ἐνκτιμένην* ostrvo dobro obrađenim. **2.** sebi zaraditi, zamučiti, steći, *τί*, i to *τινί* čim.

Καμπανία, *ἡ*, zemlja Kampanija.

καμπή, *ἡ* (*κάμπτω*), **1.** savitak, zavoj, na pr. okuka u rijeke. **2.** zakret u trkalištu, stoga slikovno *καμπὴν ποιεῖσθαι* natrag okrenuti. Otd.

κάμπιμος, 2. *poet.* zavinut, kriv.

καμπτήρ, *ῆρος, ὁ* (*κάμπτω*), savitak, zavoj, vojn. *πρόσω τὸν καμπτῆρα ποιεῖσθαι* daleko zaokružiti, naime: krilima, da se ne bi neprijatelju približila, dok ne stigne srednja četa.

κάμπτω (osn. *καμπ*, lat. *campus*, zapr. zavoj), fut. *κάμψω*, aor. akt. *ἔκαμψα*, pas. *ἐκάμφθην*, perf. pas. *κέκαμμαι*, **I. akt.** i **pas. 1.** tranz. saviti, iskriviti, skrenuti, zakrenuti, *τί* i to *εἴς τι;* napose: koljena prignuti od umora, da se otpočine ili sjedne. U pas. najv. pren. klanjati se, dati nagovoriti se ili skloniti se, dirnut biti, umekšati se, okrenuti, aps. i *ὑπό τινος* od čega, *ἐπί τινι* pri čem. **2.** intr. **a)** s pomišlj. *γόνυ* sjesti, spustiti se, *ἐπί τινος* na što. **b)** o trkalištu: oko mete (*νύσσα*) zakrenuti, pak uop. zaokružiti, na pr. o konju ljevaku. **c)** uop. okrenuti, zaokrenuti, oploviti, obići, aps. i *τί* oko čega. Pren. *τὸν βίον* tijek života okrenuti, t. j. život svršiti, ili *ἐγγύς τινος* blizu dotaknuti, pogoditi. **II. med.** svoje, svoje udove (*τὰ μέλη*) prignuti. Otd.

καμπῠ́λος, 3. zavinut, savit, kriv.

καμψί-πους, *ποδος, ὁ, ἡ, poet.* koji koljeno prigiba.

κἀν, kraza mj. *καὶ ἐν*.

κἄν, **1.** = *καὶ ἄν*, tako da *ἄν* pripada sl. opt. ili indik., ali i kao *ἄν* uz inf. i part., pa i, da također, pače i, takođ. *κἄν — κἄν* bilo — ili, i *κἄν εἰ* elipt., gdje iz rečenice s *εἰ* treba dodati glagol riječi *κἄν*, jači izraz za *καὶ εἰ* i ako možda. Slič. stoji *κἄν* takođ. uz jači adv. dodatak ili druge riječi, i to ili u smislu: makar i samo ili: pače možda u *κἂν ἐξακισμύριον*, gdje se *ἄν* ponavlja a *καί* znači: pače, što više. **2.** = *καὶ ἐάν*. **a)** i ako, premda, pa makar, pa bilo da, sa sl. *ὅμως*. **b)** pa ako.

Κανά, *ἡ*, mjesto kod Nazareta, s. Kana-el-Jelîl. Adj. *Καναῖος*.

κανακαῖος, N. T., kriva *var. l.* *κανανίτης, ου* (aram. *qan'ān*), revnjivac; apostol Simon.

Καναστραῖον ili *Καναστραίη ἄκρη*, glavica *Κάναστρον*, šiljak poluostrva Palene, s. Kap Paliuri.

κᾰνᾰχέω, *ep.* samo aor. *κανάχησε*, i ***καναχίζω***, *ep.* samo impf. *κανάχιζε*, ječati, zvečati, tutnjiti, grohotati, gruhati.

κᾰνᾰχή, *ἡ* (srod. s. *κανάζω* i lat. *can-o*), *ep.* i *poet.* štropot, zvek, žamor, zveket, grohotanje, *ὀδόντων* škripanje zubi.

καναχή-πους, *ποδος, ep. poet.* zvečnih kopita, topoćući.

καναχής, 2. *poet.* koji zveči, osob. koji jeca.

καναχίζω, v. *καναχέω*.

Κανδάκη, *ἡ*, kraljica u etiopskoj Napati.

Κανδαύλης, *ου, ὁ* (»koji pse davi«), **1.** lidijski kralj, zvan takođ. Mirsil (*Μύρσιλος*), iz dinastije Heraklidâ (Sandonidâ), koja je vladala od g. 1221.; srušio ga Giges g. 716. pr. Is. **2.** inače lično ime.

κάνδυς, *υος, ὁ*, kaftan, medijska i perzijska gornja haljina, koja se na prsima skapčala, sa širokim rukavima, koji su bili dugački do preko prstâ te su slobodno visjeli lepećući se u zraku. U prostih vojnika bijaše najviše kožna, u kraljeva i velikih vojvoda svilena, i to grimizna ili skerletna i bijela.

κᾰ́νεον, *τὸ*, stegn. ***κανοῦν***, *ep.* takođ. ***κάνειον***, zapr. košara od trske (*καννά*, trska), kotarica, osob. za smokve, kod ophoda, ili: zdjela za hljeb i osob. za sveti ječam kod žrtve; takođ. od mjedi i zlata.

κάνης, *ητος, ἡ, poz.* od rogoza ili trske spleten pokrivač ili hasura, kako su ih atenske žene nosile na šetnju.

Κάνης *οὖρος, τὸ*, krajnja gora nasuprot Arginusama u Eolidi.

κανηφόρος, *ἡ*, košaronoša, oznaka za plemenite atičke djevice, koje su kod velikih svetkovina u ophodu žrtvene darove i dr. svete stvari nosile na glavi. U graditeljstvu zovu se tako ženski likovi, što odgovaraju Atlantima.

κάνθᾰρος, *ὁ*, nekakav kukac, pren. kukcolik biljeg pod jezikom Apisa, štovanoga od Egipćana.

Κανθαρὸς λιμήν, *ὁ*, jedan od tri zatona u Pireju.

κανθήλια, *τά*, samar; brenta, putunja.

κανθήλιος, *ὁ* (*κάνθων*), *sc. ὄνος*, tovarni magarac.

κανθός, *ὁ, poz.* očinji kutić; pren. oko.

κάνθων, *ωνος, ὁ*, magarac, samar.

κανίσκιον, *τὸ, poz. poet.* kotarica.

κάννα, *ἡ*, obič. u plur., trska, rogoz i hasura (valjada uzeto iz semit.; hebr. *qâneh*, trska?).

κάνναβις, *ιος, ἡ* (lat. *cannabis*), *jon.* **1.** konoplja. **2.** haljina od konoplje, ovdje s akuz. *κάννάβιδα* (takođ. *κανναβίδα* naglašeno).

κάνναθρον, *τὸ* (isp. kod *κάνεον*), koš od kola.

καννεύσας, v. *κατανεύω*.

κανοῦν, v. *κάνεον*.

κανονίης, *ου, ὁ, jon.* visoko, tanko izrastao kao kolac, trska (*κανών*).

κανόνιον, *τὸ* (*κανών*), *poz.* štap, motka.

κανονιστέον, *poz.* adj. verb. od *κανονίζω*, treba nešto uzeti za ravnalo, *τὶ πρός τι*.

·*Κάντιον, τὸ,* pokrajina i predbrežje u jugoistočnoj Britaniji, s. Kent.

κάνυστρον, τὸ, poet. dem. za *κανοῦν*, kotarica.

Κάνωβος, *ὁ*, grad na zapadnom ušću Nilovu, koje se po njem zvalo **Κανωβικὸν** *στόμα*, ali i samo *τὸ* **Κανωβικόν**, sa hramom Serapisovim, kod današnjega Abukira.

κανών, *όνος, ὁ (κάννη)*, zapr. trskovača, uop. svaka ispravna palica, stoga **1.** mjerilo tesarsko, pren. pravilo, propis. **2.** *οἱ κ.* ruče na unutrašnjoj strani štita. **3.** cijev, čunak, koji niti u lancu okomito rastavlja (tâko i liho) i tako zijev pravi za poutku (Il. 23, 761). **4.** N. T. kotar.

κάπ, *ep.* skrać. mj. *κατά* ispred *π* i *φ*.

Κᾰπᾰνεύς, *έως, ep. ῆος, ὁ*, sin Hiponojev i Laodikin, jedan od sedam knezova pred Tebom. Bio je otac Stenela, koji se zato zove **Καπανηιάδης**, *ου, ὁ*, i **Καπανήιος** *υἱός*.

κἄπειτα, mj. *καὶ ἔπειτα*.

Καπερ(bolje *Καφαρ*)*ναοῦμ*, grad na zapadnoj obali jezera Genezareta blizu ušća Jordanova; s. Tel-Ham.

κάπετος, *ἡ (σκάπτω), ep. poet.* i *buk.* jaruga, jarak, grobnica, grob (Il. 24, 797), uop. jama (Il. 18, 564).

Καπετώλιον i *Καπιτώλιον, τὸ, poz.* Kapitolij.

κάπη, *ἡ, ep.* samo plur., jasle s krmom.

καπηλεία, ἡ, trgovina namalo, sitničarija.

καπηλεῖον, *τὸ*, dućan, osob. krčma. U nju zalaziti i što potrošiti u stara je vremena za slobodne ljude bila sramota. Od

καπηλεύω *(-λος)*, namalo trgovati, aps. i *τί* čim trgovati; ali takođ. razmetati se, propinjati se; pren. u N. T. varati, kvariti, patvoriti.

καπηλικός, 3. koji malomu trgovcu (*κάπηλος*) pripada; takođ. krčmarski.

κάπηλος, *ὁ* (lat. *caupo*), mali trgovac, kramar, sitničar, protivno: *ἔμπορος* veliki trgovac. (Fem. ktomu *poz. καπηλίς, ἡ*, kramarica, sitničarka, krčmarica.)

κἀπί = *καὶ ἐπί*.

καπίθη, *ἡ*, kapita, perzijska mjera = dva *χοίνικες* (= 2·18 lit.).

Καπιτώλιον, poz. v. *Καπετώλιον*.

καπνίζω, aor. *ἐκάπνισα, ep. σσ (καπνός)*, dim praviti, t. j. oganj zapaliti.

καπνο-δόκη, *ἡ (δέχομαι), jon.* i *poz.* dimnjak, ponajv. otvor u krovu, kroz koji se dim izvijao i sunce moglo u kuću sjati.

καπνός, *ὁ* (osn. *κϝαπ*, lat. *vapor*), dim, para, ognjena para (*κνίση* je masna para), takođ.: vodena para, para od udaranja valova o brijeg. Pren. dim, sitnica, prijevara. Poslovica: *καπνοῦ σκιά* sjena od dima, t. j. baš ništa.

καπνόομαι, poet. pas., u dim pretvoriti se.

κᾶπος, v. *κῆπος*.

Καππαδοκία, *jon. -ίη, ἡ*, perz. Kathpaduk, pokrajina u Aziji; prije većega obujma, raspadaše se u doba perzijsko u dvije satrapije, naime pontsku, zemlju Leukosiraca, i pravu južnu Kapadokiju na Tauru ili Veliku Kapadokiju; potonji je dio poslije sačuvao ime kao pokrajina; s. Kirmân = Karamanija. Stanov. otd. *ὁ* **Καππάδοξ**, *οκος*, i **Καππαδόκης**, *ου, ὁ*, s. Turkman. Bili su dobri vojnici i zvahu se *Σύριοι* ili *Λευκόσυροι*.

κάππεσον, v. *καταπίπτω*.

καπ-πυρίζω, buk. zapaliti se (mj. *καταπ.*).

κάπριος, 2. **1.** *jon.* oblika veprova, *πρῷραι* kljunovi lađeni sa veparskim slikama. **2.** *ep.* sa i bez *σῦς* = *κάπρος* nerast.

κάπρος, *ὁ* (umbr. lat. *caper*), sa i bez *σῦς*, nerast, divlja svinja. Veprovi se uzimahu za savezne žrtve.

κάπτω (cap-io), hlapiti, gutati.

Κᾰπύη, *ἡ*, grad Kapua u Kampaniji; stanov. *Καπυηνοί*.

κᾰπῡρός, 3. (srod. s *καπνός*), **1.** koji ugrije. **2.** koji izdiše, o glasu: jasan, *καπυρὸν συρίζειν* jasno u siringu svirati. **3.** *buk.* koji suši, troši.

Κάπυς, *υος, ὁ*, sin Asarakov, otac Anhisov.

κᾰπύω, po drugima **καπύσσω** (v. *καπνός*), dihati, v. *ἀποκαπύω*.

I. **κάρ**, *ep.* skrać. mj. *κατά* ispred *ρ*.

II. **Κάρ, Κᾱρός**, *ὁ*, akuz. sing. *Κᾶρα*, nom. plur. *Κᾶρες, οἱ*, Karanin, fem. *ep.* **Κᾰειρα** i **Κᾱρίνη**, *ἡ*, Karanka, stanov. Karije (**Κᾱρία**, *ἡ*), jugozapadne pokrajine Male Azije, s. Ejalet Anatoli. Bili su Liđanima i Mišanima srodno pleme, koje u prethelensko doba ne nastavaše samo na obalama južne Male Azije, već također na ostrvima Egejskoga mora (na pr. na Delu), pače i u Heladi (Megari, Hermioni, Epidauru), ali je od Dorana i Jonjana odatle otjerano i na azijsko kopno skučeno. Prije kao gusari na zlu glasu, poslije kao najamnici prezirani, dadoše povod poslovici: *οὐδ' ἐν Καρὶ ὁ κίνδυνος κινδυνεύεται* velika je stvar na kocku metnuta, i *τρία κάππα κάκιστα* Karanin, Kapadočanin, Krećanin. Kao bojovni Zeus zvao se Z. **Κάριος**, po drugima *καραιός* (v. r.), radi svoje velike glave. *Ὁ Κάρ* je u Dem. 5, 25 Idrijej, karski dinast od g. 349. Adj. otd. **Κάριος** i **Καρικός**, 3. i *τὸ* **Καρικόν**, naime *πεδίον*, karska je ravnina, kroz koju teče Meandar.

III. **κάρ**, u *ἐπὶ κάρ* = *κάρα*.

IV. **κάρ**, *τίω δέ μιν ἐν καρὸς αἴσῃ* (Il. 9, 378), po starom tumač. = *Καρός* kao Karanina = ništa, ali ne pristaje za Homerovo doba; prije će biti (srod. s *κείρω* = odrezak) = *flocci pendeo* ništa ne cijeniti.

κάρᾱ, *jon.* i *ep.* **κάρη**, *τὸ*, produž. od **κάρ**, gen. *κάρητος, καρήατος, κρατός, κράατος*, dat. *κάρητι, καρήατι, κάρᾳ* i *κρατί, κράατι*, akuz. sing. osim *κάρα* i *κάρη* takođ. *κρᾶτα* i *κάρ*, nom. plur. *κα-*

ρήατα, gen. plur. κράτων, dat. κρασί i κράτεσφι, akuz. κράατα, s *ep*. spor. obl. **κᾶρηνον, τὸ**, taj gotovo samo u plur., *dor*. κάρανον (srod. s κρανίον, κρήνη, lat. *cerebrum*), ne u prozi, — **glava,** ἐπὶ κάρ na glavu, strmoglav, ukovitlac; προβάλλων κάρα ἱππικῶν ὀχημάτων glavom upregnutih konja naprijed jureći; za lice: τὸ δύστηνον, jer je oslijepilo. Pren. **1.** o životu, ἐν τῷ ἐμῷ κάρᾳ θεός μ' ἔπαισε bog me udario u glavu, ili κινδυνεύματα ἐν τὠμῷ κάρᾳ, t. j. kod kojih se radi o mojoj glavi, koje su meni prema glavi. **2.** za opisivanje čeljadeta ili životinje, bilo uopće, bilo za milovanje kao ὦ κασίγνητον κάρα, ili da bi se označio uzvišeni položaj onoga, komu se govori: ὦ κράτιστον πᾶσιν Οἰδίπου κάρα. **3.** kod zakletve, kao kad se tko zaklinjao glavom Zeusovom. **4.** kao najviši, krajnji dio, **a)** gorâ: glavica, vrh. **b)** gradova: tvrđave. **c)** ἐπὶ κρατὸς λιμένος na vrhu, gore na kraju luke.

κᾶραβο-πρόσωπος, 2. *poz*. (κάραβος kukac), s licem kao kukac.

καρᾱδοκέω (kao od καρα-δόκος, isp. δοκεύω), ispružene glave za čim gledati, napeto nešto čekati, pomno paziti ili vrebati, vrzati, kebati, τί, i to takođ. s neupr. zavis. rečen. Jezgrovito: καραδοκῶν τἀπιόντα τραύματα pomnjivom pažnjom rane htjeti odbijati, koje prijatelju prijete.

καραδοκία, ἡ, *poz*. i N. T. očekivanje, čekanje s čežnjom.

καραιός, 3., glavat, pridjevak Zeusov kod Beoćana.

καρᾱνιστήρ, ῆρος, ὁ, *poet*. i

καρᾱνιστής, οῦ, ὁ, *poet*. koji glave stoji.

κάρᾱνος, ὁ, glava, poglavica, vrhovni vojvoda, namjesnik.

Κάρανος, ὁ, čelovođa najamničke čete, poslije hiparh u vojsci Aleksandra Vel.

καρανόω, *poet*. dovršiti.

καρά-τομος, 2. (τέμνω), *poet*. **1.** od glave odrezan. **2.** odrubljene glave, ali

καρα-τόμος, 2. *poet*. koji glavu reže, rubi. Otd.

καρατομέω, *poet*. glavu odrubiti.

καρβάν, ᾶνος, ὁ, ἡ, *poet*. i

κάρβᾱνος, 2. *poet*.. inozemski, tuđ.

καρβάτιναι, αἱ, grčke seljačke cipele od volujske kože.

Κάρδακες, οἱ, **1.** nekakvi perzijski i azijski momci, koji su od 20.—50. g. služili i, budući za rat odgojeni, živjeli od grabeža. **2.** neka vrsta dvorskih luđaka.

κάρδᾰμον, τὸ, dragušac. Stari su mislili, da ta biljka suši, čega radi su je osob. jeli Perzijanci.

Καρδᾰμύλη, ἡ, **1.** grad kod Leuktre u Lakoniji na Mesenskom zalivu, s. Skardamula. **2.** mjesto na Hiju, s. Kardamyli (Tuk. 8, 24).

καρδία, *jon*. **-ίη**, *poet*. **κρᾰδία** i *ep*. **-ίη**, ὁ (lat. *cor* [osn. *cord*]), **1.** srce, kao dio čovječjega tijela, sjedište kolanja krvi i života. **2.** pren. kao i u hrv. srce, **a)** kao sijelo strastî i osjećajâ, osob. srdnje, radosti i žalosti, snage, hrabrosti i plašljivosti, κ. ἔξω στηθέων ἐκθρῴσκει τινί srce komu skače iz grudi, izdaje ga junaštvo (Il. 10, 94). **b)** kao sjedište mišljenja, pameti i ludosti, uop. duša, duh, καρδίας ἐξίσταμαι τὸ δρᾶν ostavljam se svojega mišljenja pa činim tako. N. T. takođ.: savjest; dno duše. **3.** gornje ušće buraga, želudac (Tuk. 2, 49).

Καρδία, *jon*. **-ίη**, ἡ, grad na zapadnoj obali tračk. Hersonesa, s. Baklâburún, Karidija. Stanov. ὁ **Καρδιανός**, na pr. kralj Eumen i povjesnik Hijeronim.

καρδιο-γνώστης, ὁ, N. T. poznavalac srca.

καρδιό-δηκτος, 2. (δάκνω), *poet*. koji srce grize ili para.

κάρδοπος, ἡ, naćve, korito.

Καρδοῦχοι, οἱ, takođ. Gordijenjani, divlji, razbojnički gorski narod u Velikoj Armeniji na lijevoj obali Tigrisa, na međi Asirije, gdje se sada razmeću Kurdi ili Bilbajci (u sjevernom Kurdistanu). Adj. **Καρδούχειος**, 3.

κάρη, καρήατος, v. κάρα.

καρηβαρέω (καρη-βαρής, βάρος), spustiti glavu, pokljusiti se. Takođ.: tešku glavobolju imati.

κάρη κομόωντες, οἱ, *ep*. rastegn. od κάρη κομῶντες (κομάω), dugovlasi, pridj. Ahajaca s obzirom na dugu kosu, znak njihove slobode i narodni ures; samo bi ga mladić žrtvovao bogu zavičajne rijeke ili stariji ljudi milim pokojnicima.

κάρηνον, τὸ, v. κάρα.

Κᾶρησος, ὁ, *ep*. takođ. Καρησ(σ)ός, rijeka u Misiji, koja izvire na Idi a utječe u Esep, poslije Πίτυς.

καρητός, v. κάρα.

Καρία, ἡ, **Καρίνη**, ἡ, i **Κάριος**, 3., v. II. Κάρ.

Καριεύς, kriva *var. l.*, popr. **Καριδεύς** t. j. stanov. Καρίς-α, grada u Frigiji.

καρκαίρω, *ep*. zatutnjiti, potresti se, drhtati, τινί od čega.

Καρκινῖτις, ιδος, ἡ, grad na taurijskom Hersonesu, sada Akmešid.

καρκίνος [ῐ], ὁ (lat. *cancer*), **1.** rak. **2.** *poet*. nekakve verige.

Καρμανία, ἡ, perzijsko primorje na Perzijskom zalivu i Indijskom oceanu tamo do Gedrosije, s. Kirmân i duž obale Laristân. Stanov. οἱ **Καρμάνιοι**.

Κάρνεα, Κάρνεια, τὰ, velika narodna svetkovina Dorana, osob. Spartanaca, u isto vrijeme s Olimpijama, u Sparti od 7. dana mjeseca **Καρνεῖος** (kolovoz—rujan, Καρνεῖος ὥρα) kao ratna svetkovina slavljena devet dana u slavu Apolona Karnejskoga. Za svetkovine počivaše oružje.

καρόομαι, pas., *buk.* onesvijestiti se, obeznaniti se.
κάρος, ὁ, poz. smrtni san; vrtoglavica, zamavica.
καρός, gen. od *κήρ*, v. *κήρ* i IV. *κάρ*.
Κάρπᾰθος, *ἡ*, takođ. **Κρᾰπᾰθος**, ostrvo između Roda i Krete, sada Skarpanto, u Karpatskom (*ἐν Καρπάθῳ*) moru nazvanom po njemu.
καρπαία, *ἡ* (isp. *καρπάλιμος*), tesalski mimski ples u oružju.
καρπᾰλῐμος, adv. **-ίμως** (osn. *καρπ*, v. II. *καρπός*), *ep.* brz, hitar, hitan.
καρπίζω (*καρπός*), *poet.* oploditi, *τί;* med. žeti.
κάρπιμος, 2. *poet.* i *poz.* plodonosan, rodan.
Κάρπις, *ιος, ὁ*, pritoka Istrova, s. Drava.
καρπο-ποιός, 2. *poet.* = *κάρπιμος*.
I. **καρπός**, *ὁ* (lat. *carpo*), **1.** plod **a)** i od drveća i od loze i od polja, žito, takođ. s dod. *ὁ ἐν τῇ γῇ* i *ἐκ γῆς* i često kolekt. u sing. Napose: davanje u plodovima, donos u žitu. **b)** pren. proizvod, dohodak, korist.
II. **καρπός**, *ὁ*, članak od ruke, ručni zglavak za šašom, gdje se ruka miče (Il. 24, 671).
καρπο-τελής, 2. *poet.* koji plodu zrelost daje.
καρπο-τρόφος, 2. *poet.* = pređašnjemu, ako se ne piše bolje *κουροτρόφοι*.
καρπο-φάγος, 2. *poz.* koji plodove jede.
καρποφορέω, N. T. plod nositi, roditi, dobra djela činiti.
καρπο-φόρος, 2. plodonosan, rodan, plodan.
καρπόω (*καρπός*), **1. akt. a)** plod nositi, roditi. **b)** *poet.* kao plod proizvesti. **2. med.** sebi plod dati nositi, t. j. plodove brati, prisiliti na plaćanje danka, ogoluzniti, isisati, plijeniti, na svoju korist upotrijebiti, takođ. uop. odnijeti, steći, namaći, posljedice osjećati, plodove od čega žeti, uživati, aps. i *τί* i *τινά*, i to *ἔκ τινος* od čega.
κάρπωμα, τὸ, poet. plod.
κάρπωσις, *εως, ἡ*, uživanje, užitak.
Κάρραι, *αἱ*, grad u Mesopotamiji, s. Haran, gdje je Kras g. 53. pr. Is. potučen i ubijen. Stanov. *Καρραῖος, Καρρηνός*.
καρρέζουσα, v. *καταρέζω*.
κάρρων, 2. *laked.* = *κρείσσων*.
Κάρσος, *ὁ*, rijeka u Kilikiji, s. Merkes ili Makersi.
κάρτᾰ, adv. (*κάρτος*), rijetko u *at.* prozi, silno, veoma, *καὶ κάρτα* i *καὶ τὸ κ.* baš veoma, sad istom ljudski. Takođ. apsol. *καὶ κάρτα, ἢ κ.* da, zacijelo, dakako.
καρτερ-αίχμᾶς, ου, ὁ, poet. silan kopljanik.
καρτερέω (*καρτερός*), jak, čvrst, hrabar, postojan, stalan biti, obič. u zlu, na pr. u oskudici, u naporima (Ksen. Kir. 7, 5, 56), svladati se, uzdržati se, istrajati, ostati, aps. ili *τινί, ἔν, ἐπί τινι* u čem, kod čega, *πρός τι* protiv čega, takođ. *τινά* ili *τί* koga ili što postojano podnositi, takođ. s ispušt. obj. dopustiti (Eur. Med. 708 Wecklein: *κάρτα δ' ἔργοισιν θέλει*), s adj. *ἄσιτος* bez hrane ustrajati, bez hrane ostati, i s part. postojano ili ustrajno što raditi, takođ. osokoliti se, svladati se te činiti, ili s pas. *καρτερήσομεν ὑπὸ σοῦ εὐεργετούμενοι* (šaljivo) mi ćemo podnositi da nam dobro činiš, ili sa *ὥστε* i inf., dosta jak biti da, ili *ὥστε μή*, na pr. *δύνανται ἡδόμενοι καρτερεῖν, ὥστε μή* znaju se svladati ili zauzdati, da ne.
καρτέρημα, τὸ, dokaz ili primjer za *καρτέρησις*.
καρτέρησις, *εως*, i **καρτερία**, *ἡ*, postojano istrajanje, podnošenje, *τινός* čega, stalnost, postojanstvo, napor, hrabrost, uzdržavanje, svladavanje samoga sebe, vladanje samim sobom.
Καρτέρια, *τὰ*, otočić kod Smirne.
καρτερικός, 3. u trpljenju, podnošenju vješt, ustrajan, stalan, postojan, otvrdnuo, aps. i *πρός τι*.
καρτερό-θῡμος, 2. *ep.* jaka duha, postojan.
καρτερός, i *ep.* i *poet.* **κρατερός**, 3. (*κράτος*), jak, čvrst, stalan, silan, žestok, silovit, moćan, moguć, težak, uporan, tvrdoglav, tvrd, okrutan, *ἔργα* nasilje, ili takođ.: hrabar, junački, osob. junak u boju, takođ. izvrstan junak (Il. 1, 280), *πρός τι* u čem, ili *τινός* u čem jak, vještak u čem biti, stoga *κ. αὑτοῦ εἶναι* ili *γίγνεσθαι* držati se, svladati se, svoj gospodar biti, ili s inf. — Supst. *τὸ καρτερόν* sila, nasilje, *κατὰ τὸ κ.* na silu, silimice, silno, na juriš, *τὸ καρτερώτατον* najhrabriji dio (vojske) ili najčvršće mjesto (zemlje), *τὰ καρτερά* čvrsta mjesta, utvrde, *τὰ καρτερώτατα* (što je) najveće, najsilnije. — Adv. **καρτερῶς** i *ep.* i *poz.* **κρατερῶς**, jako, žestoko, silno, krepko, svojski, čestito, hrabro, junački, *κρ. ἑστάναι* čvrsto stajati, *ἔχεο κρ.* budi čvrst, drži se junački.
καρτερούντως, adv., postojano.
κάρτιστος, v. *κράτιστος*.
κάρτος, v. *κράτος*.
καρτύνω, v. *κρατύνω*.
Καρύαι, *ῶν, αἱ*, grad u Lakoniji blizu arkadske granice, s. zap. od Arahove, glasovit sa hrama Artemide *Καρυᾶτις*, kojoj su u slavu ondje djevojke svake godine kolo igrale, što se zvalo *καρυατίζειν*.
Κᾰρῠανδεύς, *έως, ὁ*, žitelj iz Karijande, ostrva s istoimenim gradom Halikarnasu na sjeverozapad, sada Karakojan.
καρῡκεία, *ἡ, poz.* slatko jelo. Od
καρύκη, ἡ, lidijska, slatka juha. Otd.
κᾰρύκῑνος, 3. crven kao krv, tamnocrven.
κάρυον, *τὸ* (srod. s lat. *ci-cer* i *carina* orahova ljuska), orah (*βασιλικόν* veliki orah), *τὰ πλατέα* možda Grcima u Ksenofonovo doba još slabo poznati pitomi kesteni.
κάρυξ i **καρύσσω**, v. *κηρ-*.
Κάρυστος, *ἡ*, grad na južnoj obali Eubeje, s

Karista. Adj. i stanov. **Καρύστιος**; δειρὰς Καρυστία, jugozap. rt eubejski.

καρφᾰλέος, 3. (κάρφω), *ep.* suh, pren. o zveku: mukao.

κάρφη, ἡ, i **κάρφος**, εος, τὸ, sve što je suho, kao suvar, suho klasje, sijeno, slama, pljeva. Otd.

καρφηρός, 3. *poet.* od suhoga klasja.

καρφολογέω, *poz.* suho klasje, pak uop. suvar kupiti.

κάρφω, *ep.* aor. κάρψα, stegnuti, dati da se skupi, sušiti.

καρχᾰλέος, 3. (κάρχαρος), *ep.* hrapav, δίψῃ od žeđi, t. j. suha grla.

καρχᾰρ-όδους, όδοντος, ὁ, ἡ, *ep.* i *poet.* i *poz.* i *buk.* καρχαρόδων, ὁ, oštrozub.

κάρχαρος, 2. (osn. χαρ u χαράσσω), *poz.* oštar, zubat, žestok, strastven.

Καρχηδών, όνος, ἡ, **1.** Kartaga, t. j. *Karth-chadašâh,* Novigrad, osnovana u 9. vijeku; prva osnova (»tvrđava«, *birtha*, Βύρσα) postade onda akropola, oko 60 m. visoka; manja (*qâtôn* κώθων) ratna luka s 200 brodarnica bila je daljim, takođ. obzidanim lukama opkoljena; grad je proširen na sjev. visočini (*me 'âlâh* Magala). G. 146. pr. Is. razvaljena, 122 kao *colonia Junonia* od Gaja Grakha, g. 19. pr. Is. od Augusta pod imenom *colon. Julia Karthago* pregrađena, g. 429.—534. sjedište Vandalâ, g. 647. od Arapa razvaljena. Stanov. **Καρχηδόνιοι**. **2.** *poz.* ἡ νέα, *Carthago nova* u Španiji.

καρχήσιον, τὸ, *ep.* i *poz.* u plur., gornji dio katarke.

Κάσ(σ)ανδρος, ὁ, sin Antipatrov, koji je udovicu i sirote Aleksandrove dao otrovati i sebe nametnuo za kralja makedonskoga, g. 335. do 296. pr. Is. — Κασσάνδρα, v. d.

κασᾶς, ὁ, akuz. pl. κασᾶς, du. κασᾶ, konjski pokrovac, abajlija, po drugima: jahaći kaput.

Κασθαναίη i -αία, takođ. Καστ-, grad na istočnoj obali tesalske Magnesije; Κασταναϊκὸν κάρυον kesten.

κασία, *jon.* -ίη, ἡ, kasijski lovor, mirisava kora nekakoga grma u Egiptu, Arabiji i Indiji, koja je katkad zamijenila cimet.

κασί-γνητος, 3. (κάσις i osn. γεν, γίγνομαι), *poet.* bratski, sestrinski. Supst. ὁ i ἡ **κασίγνητος** i ἡ **κασιγνήτη**, *ep.* i *poet.* rođeni brat, rođena sestra, ὁ κ. takođ. brat od iste matere, uop. bližnji rođak, osob. bratučed.

Κάσιον ὄρος, τὸ, gorovit ili pjeskovit brežuljak između Arabije i Egipta, blizu Pelusije, sada El Kas ili El Katih.

κᾰσις, ὁ, ἡ, vok. κάσι, *poet.* brat, sestra, pren. rođak.

Κασμένη, ἡ, i **Κασμέναι**, αἱ, grad na jugu Sicilije, osnovan od Sirakušana oko g. 648. pr. Is., možda s. Cacciola.

Κάσος [ᾰ], ἡ, ostrvo kod Kosa, s. Kaso.

Κασπάτυρος, ἡ, grad u Paktijiki u Indiji, na Gureju (Kameh-u), po Her. na Indu, jer Gurej utječe u Ind, s. Kabul.

Κασπιακός, 3. i **Κάσπιος**, 3. kaspijski, **1.** ἡ **Κασπία θάλασσα**, Kaspijsko more, osob. zapadni dio njegov, jer se istočni zvao takođ. Hirkansko more. **2.** αἱ **Κάσπιαι πύλαι**, *Caspiae portae*, Kaspijska vrata, glasovit klanac preko Kaspijske gore (sada Girduni-Sirdara), koji je jedini put iz sjeverozap. Azije u sjeveroist. pokrajine perzijskoga kraljevstva i u Indiju, južno od Kaspijskoga jezera (50° ist. duž. od Pariza). **3.** οἱ **Κάσπιοι**, Kaspljani, u istoč. Mediji, prema Partiji.

Κασσάνδρα, *ep.* **Κασσάνδρη**, ἡ, kći Prijamova i nesrećna proročica, koja je poslije osvojenja Troje zapala Agamemnonu, od Klitemestre zajedno s njime ubijena.

Κασσιτερίδες νῆσοι, αἱ, Kositrena ostrva, ime za Britaniju, jer jugozap. poluostrva njezina mnogo kositera kriju.

κασσίτερος, ὁ, *ep.* i *jon.* kositer, κασσιτέρῳ στεγνοῦν spajati kositerom, svarivati. Indijsko je ime *kastira* zajedno s kositerom preko semit. naroda došlo Grcima; u Hom. je služio osob. za ures, tako da su i nazuvke (κασσιτέροιο) samo za nakit kositerom bile našarane.

κάσσυμα, τὸ, v. κάττυμα.

Κασταλία, ἡ, sveti izvor na Parnasu kod Delfa, koji je ispod stijene Ὑάμπεια iz umjetno napravljene pećine protjecao kroz dragu gradom Delfima i pod gradom zajedno s izvorom Sibarisom najprije utjecao u Plist, a zatim s njime zajedno u luku krisejsku.

καστορνῦσα, v. καταστόρνυμι.

Καστωλοί, οἱ, lidijsko ime za Dorane. Otd.

Καστωλός, ἡ, grad u Lidiji, stoga **Καστωλοῦ** πεδίον, τὸ, Kastolska ravnina, gdje se većina perzijskih četa iz prednje Azije sakupljala, valjada blizu Sarda.

Κάστωρ, ορος, ὁ, **1.** sin kralja Tindareja (po priči Zeusov) i Ledin, brat Polideukov (obadva zajedno zovu se οἱ Διόσκουροι, v. r.), i Helenin, slavan konjomora, koji je bio u Kalidonskom lovu i na vojnici Argonautskoj. Rodio se smrtan i kad bi ubijen, podijeli Polideuk s njime besmrtnost. Provodila su obadva naizmjence dan na Olimpu, dan u podzemnom svijetu. **2.** inače lično ime.

κάστωρ, ορος, ὁ, *jon.* dabar.

κάσχεθε mj. κατέσχεθε, v. κατέχω.

κατά (i, kad stoji za padežom, **κάτα**), spor. obl. καταί, u složenicama pak s apokopom i apostrofom i *poet.* asimilacijom često kao κὰγ (γόνυ), κὰδ (δέ), κὰκ (κεφαλῆς), κὰμ (μέσον), κὰν (νύκτα), κὰπ (φάλαρα), κὰρ (ῥόον); tako isto *ep.*

u složenicama κάβ(βαλε), κάτ(θανε), κάλ(λιπε), καρ(ρέζουσα), i κά-σχεθε, κα-στορνῦσα.

A) kao samostalan **adverb** sa značenjem odozgo, dolje više se ne nahodi, ali stoji veoma često u t. z. tmezi, koju treba uzeti u osamljenim događajima, gdje κατά dolazi bez padeža; tako isto u κατὰ δὲ προτόνοισιν ἔδησαν ili u κατὰ συφεοῖσιν ἐέργνυ, gdje se dat. ne smije pritegnuti na κατά, i u slič. događajima.

B) kao **prijedlog** stoji **I.** s **genit.** **1.** o prostoru: **sa** — **dolje, niz,** na, od, preko — dolje, pod, dolje—sa čega, dolje—na, na ili u — dolje, dolje na što, na, unutra, pod, u, prema, κατ' ὀφθαλμῶν κέχυτο na oči bješe se prosuo, κατ' ἄκρης s vrha dolje, stubokom, posve, pa tako i slikovno: πατάσσειν κατὰ κόρρης za uši udarati, priušiti. **2.** pren. s obzirom na, u, na, κατά τινος λέγειν t. j. o kom, i κατά τινος ὀμνύναι na što zaklinjati se, ali ponajv. za oznaku neprijateljskoga utjecaja: **protiv** koga ili čega, na čiju štetu. Tako osob. u složenicama kao καταφρονεῖν, κατηγορεῖν τινος.

II. s **akuz.** pripadanja **1.** o prostoru: za oznaku protezanja i širenja po prostoru, i to najpr. u pravcu ozgo dolje, dakle: po, preko, uz — dolje, uop. **kroz, prema** komu ili čemu, **duž,** nasuprot, u okolici (Her. 1, 76), kod, blizu, **iza,** do, **za,** t. j. idući tragom, u, na, po (na pr. označujući dio tijela kod ranjavanja), k, kod, pred, κατ' οὐρον u zrak, κατὰ θάλατταν po moru, κατὰ πόλιν kod kuće, u zavičaj, slič. κατ' οἶκον, ali to znači takođ.: u kući, unutra, i ὁ κατ' οἶκον ukućanin (Sof. El. 1136), κατ' οἴκους znači svagda: unutra, κατὰ πρύμναν prema krmi, nasuprot krmi, οἱ κατά τινα (i τὸ κατά τινα) oni koji stoje suprot kome (osob. u boju), οἱ κατὰ σφᾶς njihovi protivnici, ali τὰ κατὰ τὴν χώραν što je u polju (niz polje), čim zemlja rodi, κατὰ τὸ αὐτό na istom mjestu, stoga κατὰ τὠυτὸ γίγνεσθαι slagati se. **2.** o vremenu: zapr. u blizini vremena, otprilike, oko, u doba, za vrijeme, za, preko, po, κατὰ φῶς ili κατ' ἦμαρ, καθ' ἡμέραν obdan, po danu (Ksen. Kir. 3, 3, 25), καθ' ἑκάστην ἡμέραν i καθ' ἡμέραν (u) svaki dan, ὁ καθ' ἡμ. svakidašnji, obični (Sof. OC. 1366), κατ' ἐνιαυτόν svake godine, na godinu (Ksen. An. 3, 2, 12), i tako slič. kod brojevnih oznaka: κατὰ ὀκτακόσια oko, otprilike osam stotina, κατ' οὐδέν gotovo ništa, κατὰ τὴν Καμβύσεω νοῦσον otprilike u vrijeme, kad je K. bolovao, οἱ κατ' ἐμέ moji vršnjaci, οἱ κατ' αὐτοὺς ἄνθρωποι njihovi savremenici (ali οἱ κατά τινα *poz.* takođ.: on sam), κατὰ τὸ αὐτό u isto vrijeme, κατ' ἀρχάς u početku, isprva. **3.** s obzirom na, što se tiče, radi, od, **prema, po,** naprema, stoga: tako mnog, tako velik kao, ili: poput koga ili čega, κατὰ τί; u čem? s koje strane? koliko? κατ' οὐδέν ni u čem (Her. 2, 101), κατ' ἄλλο οὐδέν ni za što drugo, κατὰ τοῦτο, κατὰ ταῦτα s obzirom na to, toga radi, prema tome, καθ' ὅ prema tome, καθ' ὅ τι ἄν na neki način, u komgod pogledu, κατὰ σέ na tvoj način, κατὰ λόγον po razmjeru, prema, καθ' ἅ kao i, = καθά, κατὰ ταὐτά na isti način, isto tako (Her. 6, 53), κατὰ τοὺς ἄλλους kao i ostali, κατὰ γένος po baštinstvu, κατὰ τὸν πατέρα s očeve strane, kao njegov otac, stoga adverb. κατὰ δύναμιν ili κὰδ δύναμιν prema silama, po mogućnosti, κατὰ πόδας u trku, κατὰ τὸ δῆγμα grizući, καθ' ἡσυχίαν u miru, mirno, κατὰ κέρας u dugoj povorci, κατὰ πρόσωπον sprijed, nasuprot, slič. κατ' ἀντιπέρας naprotiv, κατ' ὀρθόν na pravi put, pravo, κατὰ τάχος u brzini, na brzu ruku, κατὰ γλῶσσαν po kaži, po kazivanju drugih, κατὰ πρεσβείαν preko poslanstva, τὰ κατὰ Θήβας Teba i njezini odnošaji, njezini poslovi, τὰ καθ' ἡδονήν ono što se odnosi na uživanje, τὸ καθ' ἑαυτόν što se njega tiče, koliko je do njega, τὸ κατά τινα događaj s kim, κατὰ σφέας napose, baška, t. j. po pojedinim plemenima i rodovima, κατ' ἄνδρα pojedince, καθ' αὑτόν napose, posamce, ali takođ.: u svoje doba, καθ' ἑαυτό samo sobom, αὐτοὶ καθ' αὑτόν, αὐτούς svoje volje, κατὰ μικρόν pomalo, ἀποκρίνεσθαι s malo riječi, κατὰ πολλύ kud i kamo, κατ' ὀλίγα malo, κατ' ὀλίγους u malenom broju, u malenim odjelima, po malo njih, κατὰ πλῆθος u mnoštvu. Osob. stoji tako: **a)** za **mjerilo;** iza kompar. μεῖζον ἢ κατ' ἄνθρωπον (*poet.* ἄνδρα) φρονεῖν ljudsku mjeru htjeti premašiti (Sof. Aj. 761), tako isto μᾶλλον ἢ κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην σοφίαν ὠφελεῖσθαι veću korist postići negoli se od čovječje pameti može očekivati, t. j. dati se svjetovati od više mudrosti, μείζω ἢ κατὰ δύναμιν više nego ljudske sile mogu, πλείω ili στενώτερα ἢ κατὰ τὸ πλῆθος u većem broju ili pretijesno, negoli prema množini, t. j. prema (našoj) množini preveliko, pretijesno, βελτίονος ἢ κατ' ἄνθρωπον νομοθέτου εἶναι više nego čovječjega zakonošu odavati, μεῖζον ἢ κατ' ἄνδρα oholije negoli čovjeku dolikuje, μείζω ἢ κατὰ δάκρυα više negoli se dovoljno može oplakivati, κατὰ ταὐτά u istom odnošaju. **b)** za oznaku **razdiobe cjeline** na više manjih dijelova pojedince, dakle distributivno: κατὰ πόλεις po gradovima (Dem. 9, 26), slič. κατὰ κώμας t. j. bez veze državne zajednice (Her. 1, 96), κατὰ λόχους odio po odio (Ksen. Kir. 1, 4, 17), κατ' ἴλας četa i četa, κατὰ τάξεις po centurijama, καθ' ἕν pojedince, καθ' ἕνα svagda jedan po jedan, pojedince, καθ' ἓν ἕκαστον komad po komad, po jedan napose, κατ' ὀλίγας (ναῦς) na male odjele. Prepozicionalni izričaj postaje tu

često subj. ili obj., na pr. u κατὰ μίαν ἑκάστην πωλέεσκε.

C) u **složenicama** znači κατά takođ. **1.** odozgo dolje, dolje. **2.** nasuprot. **3.** posve, do kraja (objačava pojam καίω, φαγεῖν).

κατά, *jon.* = καθ' ἅ, v. κατά II, 3 i καθά.

κᾆτα, kraza od καὶ εἶτα.

κατ-αυγάζω, *poz.* obasjavati, rasvjetljivati.

κατα-βαίνω (v. βαίνω), fut. καταβήσομαι, aor. 2. κατέβην, (imper. *poz.* κατάβα i -βάτω) perf. καταβέβηκα, adj. verb. καταβᾰτέον, *epski* za aor. 2. ind. 3. pl. κατέβᾰν (takođ. *dor.*), konj. 1. pl. καταβήομεν (-βείομεν), i od med. *aor. mixtus* ind. κατεβήσετο, konj. καταβήσεται, imper. καταβήσεο,

I. intr. 1. silaziti, dolje ići, — k o r a č a t i, — s k o č i t i, — d o ć i, poći, k r e n u t i, τινός, ἔκ, ἀπό τινος od čega ili koga, τί, ἐς, ἐπί τι kamo, ἐντός τινος u što unutra, παρά τινα ka komu. Osob. **a)** iz grada na selo, na ravnicu, na obalu, ili iz dubine prema obali, u primorje, prema moru, tako isto od glavnoga grada, napose od kralja, u pokrajinu, ili ako je glavni grad niže ležao i više prema moru, kao na pr. Atena, takođ. u glavni grad, slič. za Spartu, pače za Rim (od Albe), ili u Argos, jer je taj grad ležao u niskoj ravnici (N. T. dolje od Jerusalima). Napose u gradu: na for, na tržište sići, jer je na pr. u Sparti ἀγορά na podnožju Akropole, ili na Kinosarges u Ateni, jer je taj ležao više prema obali, stoga takođ. κ. εἰς τὸ ἀρχεῖον jer je vijećnica stajala na tržištu, i ἐπὶ δίκην, ἐπὶ τὸν δῆμον, jer su se parnice vodile i skupštine držale na tržištu ili foru. Stoga se ta riječ upotrebljavala takođ. bez dodatka: na sud doći, prijaviti se sudu. **b)** na niže rvalište ili u arenu sići na boj, sa i bez εἰς ἀγῶνα, ἐπὶ μάχῃ, stoga takođ. bez dodatka: u boj krenuti ili u tabor ići. **c)** o govorniku: silaziti, sa zborišta otići. **2.** pren. **a)** k čemu prignuti se, upustiti se, ili u govoru ili na svršetku govora na što doći, po čem se govor ispoređuje s putem odozgo dolje, koje εἴς τι, koje s part., čim završiti. **b)** za stvari: od kojega višega dolaziti, τροφὴ παρὰ βασιλέως hrana i potpora, koja od kralja (perzijskoga) dolazi.

II. tranz. s akuz. *ep.* **a)** niza stube silaziti, κλίμακα κατεβήσετο. **b)** ὑπερώια iz gornje sobe silaziti. **c)** τεῖχος preko zida.

κατα-βακχιόομαι, *poet.* bakhovski oduševljen biti ili plahovati, κλάδοισιν grančicama ovjenčan.

κατα-βάλλω (v. βάλλω), k aor. 2. κατέβαλον *ep.* 3. sing. κάββαλε (κάμβαλε) mj. κατέβαλε (i u tmezi),

I. akt. i pas. 1. a) dolje bacati, zbaciti, s r u š i t i, o b o r i t i, p o r u š i t i (Her. 1, 17), p o v a l i t i, s a z e m l j o m s a s t a v i t i, u b i t i, zaklati (na pr. životinje za žrtvu), takođ. p o r a z b a c a t i, τί ili τινά i to εἴς τι, ἐπί τινος i ἐπί τι na ili pred što, ὥς τινα pred koga, komu, ὥς τι za što, τινί komu, ἀπό τινος od čega. **b)** pren. **α)** poniziti, umaliti, o m a l j i v a t i, neznatnije prikazati. **β)** spustiti (Od. 17, 302), pustiti da padne (Il. 5, 343), τινά i τί, i to παρά τινι. **γ)** temelj čemu polagati, začetnik biti, o s n i v a t i, početi, τί. **δ)** položiti (takođ. ἑαυτὸν ἐπί τινος na počinak), namiriti, platiti, τί, i to ἔν τινι i εἴς τι. **ε)** snijeti, dolje nositi, dolje (na morsku obalu) odnijeti, τί τινι. **ζ)** raširiti, raznijeti, φάτιν razglasiti. **η)** u kakvo stanje (strah, nepriliku i slič.) natjerati ili dovesti, τινὰ εἴς τι. **2. a)** z b a c i t i, o d b a c i t i, sa sebe baciti, τί. **b)** pren. **α)** odbiti, zabaciti. **β)** davati, donositi, unositi (Her. 2, 149).

II. med. od sebe položiti, udariti temelj, osnivati, izreći, raširiti.

κατα-βαπτίζω, *poz.* zagnjuriti.

κατα-βᾰρέω, *poz.* **1.** teretom p r i t i s k a t i, d o l j e v u ć i, τινά. **2.** dosađivati, N. T.

κατα-βαρύνω, N. T. dosađivati.

κατά-βασις, εως, ἡ (καταβαίνω), **1.** s i l a ž e n j e, osob. p u t o v a n j e, p o v r a t a k iz više unutrašnjosti prema morskoj obali, ἀπό τινος, i to ἄχρι τινός, εἴς τι. **2.** silazak, put dolje, ἀπό τινος od čega, ὑπό τι pod što, i εἴς τι do čega.

καταβασμός, ὁ, *poet.* = κατάβασις.

καταβατέον, v. καταβαίνω.

κατα-βαΰζω, part. aor. -βαΰξας, *jon. poet. poz.* lajati na koga, τινός.

Κατάδουπα, mali Nilov slap, sada Selâl.

κατα-βεβαιόομαι, dep. med., *poz.* čvrsto uvjeravati, s akuz. s inf.

κατα-βεβλημένως, adv. part. perf. pas. od καταβάλλω, odbačeno, prostački, ζῆν.

κατα-βείομεν, -βήομεν, -βήσεο, v. καταβαίνω.

κατα-βιάζομαι, dep. med., *poz.* svladati, presvojiti, sa sobom odvući, τινά.

κατα-βιβάζω, sići ili reći ili pustiti da silazi, prinuditi da siđe, dolje voditi, kamo prenijeti, pren. k čemu (naime πρὸς τὴν θάλασσαν) mamiti, τινά, i to ἀπό, ἔκ τινος i εἰς, πρός τι.

κατα-βιβρώσκω, perf. pas. καταβέβρωται, aor. 1. pas. κατεβρώθη, potrošiti, izjesti, požderati.

κατα-βιόω, aor. κατεβίων, proživjeti, provoditi, aps. ili ἔν τινι ili βίον.

κατα-βλακεύω, zanemariti, pokvariti, τί nešto.

κατα-βλάπτω, oštetiti, ozlijediti.

κατα-βλέπω, *poz.* odozgo dolje gledati, τί i εἴς τι.

κατα-βληχάομαι, *buk.* blejati na koga, jako blejati.

κατα-βλώσκω, *ep.* samo prez., ići, koračati kroza što, τί.

κατα-βοάω, fut. *jon.* καταβώσομαι, **vikati,** grditi, tužiti se, na koga i z d e r a t i s e, na koga ili što tužiti se, kriviti ga, aps. ili τινός koga, πολλά mnogim riječima, πρός τινα pred kim, περί τινος na što, ili sa ὡς i part. ili sa sl. ὅτι ili ὥστε s inf.

κατα-βοή, ἡ, v i k a, g l a s, glasina, τοῦ λέγεσθαι,

i to ἔς τι koja je kamo doprla da se govori (Tuk. 8, 87); obič. tužba, potvora, τινός na koga.
καταβόησις, ἡ, *poz.* vika na koga, okrivljavanje, pogrda.
καταβολή, ἡ (καταβάλλω), **1.** napadaj, πυρετοῦ vrućice. **2.** osnivanje, polaganje temelja, stvaranje (N. T. σπέρματος potomstva), pak namirivanje, plaćanje. **3.** *poz.* bolest očinja, obič. zvana katarakt.
κατα-βορβόρωσις, εως, ἡ, *poz.* zablaćivanje, okaljanje (zapr. muljem, βόρβορος).
κατα-βόσκω, *buk.* popasti, napasti.
κατα-βόστρυχος, 2. *poet.* kovrčast, kudrav.
κατα-βραβεύω, kao bojni sudija protiv koga odlučiti; N. T. za njegov spas prevariti.
κατα-βρέχω, *poet.* i *poz.* vrlo nakvasiti, navlažiti.
κατα-βρίθω, *buk.* teretom pritisnuti, teretiti; takođ.: natovaren biti.
κατα-βροντάω, *poz.* gromom poraziti, omanuti, zaglušiti.
κατα-βρόξειεν, *ep.* opt. aor. akt. (kao od καταβρόχω), progutati.
κατα-βροχθίζω, *poz.* progutati.
κατα-βυρσόω, kožama prevući, u kožu zamotati, τί i τινά.
κατά-γαιος, v. κατάγειος.
καταγγελεύς, έως, ὁ, vjesnik, N. T.
καταγγελία, ἡ, *poz.* navještenje, oglas.
κατ-αγγέλλω, **1.** oglasiti, navijestiti, ureći, zakazati, τί, i to τινί. **2.** slaviti, N. T.
κατάγγελτος, 2. izdan, odan.
κατά-γειος, i *jon.* **κατά-γαιος**, 2. (γῆ), **1.** pod zemljom, u zemlju uzidan s ulazom ozgo, podzemni. **2.** na zemlji, pridj. za στρουθός kao oznaka noja, jer στρουθός bez dodatka znači obič. vrabac.
καταγέλαστος, 2., adv. **-άστως**, sup. -ότατος, smiješan, na porugu, preziranja vrijedan, aps. i τινί po čem, čega radi. Od
κατα-γελάω (-γελάσομαι, -εγέλασα, -γεγέλασμαι, -εγελάσθην), podsmijevati se, smijehom radost odavati, rugati se, podrugivati se, smijati se, prezirati, koje aps. καταγελῶν za porugu, ili τινός (*jon.* τινί, *poet.* τί); takođ. u pas. καταγελῶμαι, i često s part. i ὡς, ili sa ὡς, εἰ i zavis. rečen.
κατά-γελως, -γέλωτος, ὁ, rug, poruga, τινός koga, čija, takođ. smiješni svršetak koje stvari.
κατα-γέμω, *poz.* sasvim pun, pretovaren biti, τινός čim.
κατα-γηράσκω, i *at.* **καταγηράω**, fut. καταγηράσομαι, aor. κατεγήραν i -εγήρασα, perf. καταγεγήρακα, starjeti, ostarjeti, aps. i ἔν τινι u čemu.
κατα-γίγνομαι, nahoditi se, boraviti.
κατα-γιγνώσκω i *poz.* **-γῑνώσκω** (v. γιγνώσκω), **1.** opažati, smotriti, upoznati se, saznati, iskusiti, doživjeti, osob. što škodi, stoga: zlo misliti, ne cijeniti, sumnjati, ἑαυτοῦ sam sebi biti svijestan, aps. i τί ili s inf. ili spor. rečen. sa ὡς, i to τινός o kom, stoga τινός s inf., takođ. τινά s part., ili τινός τι, τινὸς ἐπί τινι. **2.** izricati, suditi, osob. na čiju štetu, dakle: prebacivati, kriviti, na štetu riješiti, osuditi, aps. ili τινός koga ili što, i τί na što, τινὸς θάνατον koga na smrt, stoga πολλὴν ἐμοῦ κατέγνωκας δυστυχίαν ti me proglasuješ za veoma nesrećna, ali takođ. τὶ κατά τινος ili s inf. U pas. θάνατος αὐτοῦ κατεγνώσθη smrt mu je dosuđena, N. T. κατεγνωσμένος na zlu glasu.
κατ-αγίζω, v. καθαγίζω.
κατ-αγῑνέω, v. κατάγω.
κατα-γλώττισμα, τὸ, *poet.* poljubac jezikom.
κάταγμα, τὸ (κατάγω), ogrebena vuna, kunadra.
κατ-άγνῡμι (kor. ϝαγ), **I. akt. tranz.**, fut. κατάξω, aor. κατέαξα, u N. T. fut. takođ. κατεάξω (i u tmezi), razbiti, razlupati, razlomiti, razmrskati, τί i τινά τινος koga u čem, τινὰ τῆς κεφαλῆς komu glavu razlupati. **II. pas.** i **intr.** **κατ-άγνῠμαι**, aor. 2. κατεάγην (konj. u N. T. κατεαγῶ), part. κατᾰγείς, perf. 2. κατέᾱγα, razlomljen, razlupan biti, rasuti se, raspucati se, prsnuti; κατεαγὼς τὴν κλεῖν (čovjek) s razbitom ključicom (kotaocem), τὰ ὦτα razlupanih ušiju, za šakače; pren. ὁ κατεαγώς slomljen, iznemogao; slabić, slabotinja.
κατάγνωσις, εως, ἡ (καταγιγνώσκω), **1.** pretpostavljanje, mišljenje, τινός. **2.** osuda, τινός na što.
κατα-γοητεύω, opčiniti, začarati, zasjeniti, nadmudriti, τινά. Pas. varaju me, opsjenjuju me, zasjenjuju mi oči.
κατ-αγορεύω, prokazati, odati, τί τινι.
κατα-γράφω, **1.** *jon.* razgrepsti, grepsti, aps. **2.** prepočeti, prerisati, slikati, τί. **3.** *poz.* popisati, τινά, ili pripisati, pismeno prikazati, τί. **4.** *poz.* novačiti, στρατιώτας.
κατ-αγρέω, 3. sg. *eol.* κατάγρει, *poet.* prihvatiti (var.).
κατα-γυμνάζω, *poz.* veoma vježbati, vježbanjem privikavati, τινά s inf., i to τινί čim.
κατ-άγω (i u tmezi) (v. ἄγω), *ep. aor. mixtus* inf. καταξέμεν, *poz.* perf. καταγήοχα, s *ep.* i *jon.* spor. obl. **κατ-αγῑνέω**, **I. akt.** (i pas.), **dolje voditi,** svesti, snijeti, dolje pratiti, svinuti, svući, τινά ili τί, i to εἴς τι; uop. kamo voditi, donijeti, kamo tjerati, goniti, utjerati, i to zapr. s doista višega ili višim pomišljenoga mjesta, stoga s kopna k moru ili k lađama, s gorâ u kuću, stoga takođ. koga na Marsovu poljanu k izboru voditi kao natjecatelja, t. j. dovesti, ili koga u tamnicu voditi. — Napose **a)** nešto kao plijen odvesti, stoga φρόνιν poznavanje, glas sa svoga uhodarskoga putovanja natrag donijeti, ili θρίαμβον triumf slaviti, zapr. steći i po ulicama voditi; uop. odnijeti, odalečiti, rastjerati. **b)** ναῦν lađu u luku tjerati, uvesti, i u neprijat. smislu: lađe i mornare hvatati,

pak zatjerati, zanijeti, odnijeti (τινὰ Κρήτηνδε), ili vjetar i s njime valove s mora prema suhoj zemlji donijeti. c) prognane u domovinu i u stara prava, dakle prema prilikama i do vlasti natrag dovesti (Her. 6, 75; 5, 92; Ksen. An. 1, 2, 2), natrag zvati, sa i bez φυγάδας, također. uop. koga časti radi u grad ili k sebi zvati. d) koga u kakvo stanje metnuti, ili nešto kamo uvesti, dovesti. Konstr. τινά ili τί, i to εἴς, ἐπί τι, ὥς τινα, ἔκ, ἀπό τινος. **II. med. 1.** dolje (u ravnicu) u boj ići, uop. kamo krenuti, kamo svratiti se, vratiti se, εἴς, ἐπί τι, ἔκ τινος. **2.** s pučine morske u luku voziti se, uvesti se, protivno: ἀνάγεσθαι o brodovima i brodarima, u posljednjem događaju također. s dod. νηί, koje aps., koje τί ili ἔς τι kamo, slič. Ἰθάκηνδε. Otd.

καταγωγεῖον (-γώγιον), τὸ, = καταγωγή, 2.

καταγωγή, ἡ, **1.** pristajanje (lađom), iskrcavanje. **2.** mjesto za odmor, svratište, noćište (Her. 6, 35).

κατ-ἀγωνίζομαι, dep. med., *poz.* srvati, svladati, pobijediti, presvojiti, τινά.

κατα-δαίνυμαι, *buk.* pojesti.

κατα-δαίομαι (u tmezi), fut. -δάσομαι, *ep.* i *poz.* razdijeliti, rastrgati (Il. 22, 354).

κατα-δάκνω, *buk.* (u tmezi), zgristi.

κατα-δακρύω, **1.** intr. plakati, suze roniti. **2.** tranz. oplakivati, τί.

κατα-δαμάζομαι, med., svladati, τινά.

κατα-δαπανάω, upotrijebiti, potrošiti, aps. ili τί, i to εἴς τι.

κατα-δάπτω, *ep.* rastrgati, razderati, τί, i to zbijeno = δάψαντας καταφαγεῖν, i pren. ἦτορ καταδάπτεται kida se.

κατα-δαρθάνω, aor. κατέδαρθον, perf. καταδεδάρθηκα, *ep.* aor. κατέδραθον, 3. duala καδδραθέτην, konj. καταδράθω, zaspati, spavati, aps., ali također. τοιόνδε t. j. ὕπνον t. j. tako tvrdo, πολύ mnogo ili dugo, μίαν νύκτα jednu noć.

κατα-δεής, 2. **1.** nedostatan, nepotpun. **2.** ispražnjen, bez, τινός čega. — Adv. καταδεῶς, često u kompar. **κατα-δεέστερος**, oskudniji, manji, slabiji, koji zaostaje, τοῖς ὑπάρχουσιν imutkom, osob. često u neutr. kao adv., κ. πράττειν u gorim prilikama biti, κ. οὐδένων ne manje nego itko drugi.

(κατα-δείδω), samo aor. κατέδεισα, veoma bojati se, uplašiti se, prepasti se, koje aps., koje τί ili s inf.

κατα-δείκνῡμι (v. δείκνυμι), aor. *jon.* κατέδεξα, pokazati, obznaniti, otkriti, također. uvoditi, τί ili s inf. U pas. κατεδέδεκτο ἐοῦσα οὐδὲν χρηστή pokazalo se, da ne donosi sreće.

κατα-δειλιάω, od straha ili kukavštine previdjeti, zanemariti, τί.

κατα-δέομαι, dep. pas., aor. κατεδεήθην, izmoliti, molbama umiriti, τινός koga.

κατα-δέρκομαι, *ep.* i *poet.* dep. s aor. pas., dolje gledati, τινά na koga, pren.: i sam gledati, doživjeti, τί.

κατά-δεσμος, ὁ, čarobni uzao.

κατα-δεύω, *ep.* i *poet.* smočiti, okvasiti, τί τινος nešto čim.

κατα-δέχομαι, dep. med., primati, uhvatiti, τί, i to τινί, εἴς τι u što. Napose: prognanika opet pustiti u domovinu, kao κατάγω.

I. **κατα-δέω** (v. I. δέω), također. med. (i u tmezi), **1.** čvrsto svezati, prikopčati, τί ili τινά, i to τινί čim, ἐπί τινι o što, ἔν τινι u čem, napose ἐν δεσμῷ metnuti u verige, stoga τοὺς ἄλλους κατέδησαν τὴν ἐπὶ θανάτῳ, t. j. δέσιν, metnuti u gvožđe na smrt, pa tako i bez ikakvoga dodatka: nekoga u verige metnuti, vezati, φίλτροις καταδήσομαι čarobnim ću napitkom uz sebe privezati. **2.** N. T. zavezati. **3.** uop. osuditi, sa sl. inf.; pak: zavezati, sputiti, zatvoriti, priječiti, τί, i τινί čim. Napose: kovčege i vrata umjetnim uzlovima zatvoriti, τί.

II. **κατα-δέω**, fut. -δεήσω i t. d., *jon.* i *poz.* nedostajati, τινός čega, na pr. πυραμὶς εἴκοσι ποδῶν καταδέουσα τριῶν πλέθρων piramida, kojoj (sa svake strane κῶλον ἕκαστον) 20 stopa nedostaje do 3 pletra, ili πεντεκαίδεκα σταδίων, ὡς μὴ εἶναι i t. d. (putu) treba još 15 stadija za put od i t. d., ili ἐς τὸν ἀριθμόν ili samo τινός, καταδέουσα μιῆς χιλιάδος ἕνδεκα μυριάδες, t. j. 110.000 manje 1000, dakle 109.000.

κατά-δηλος, 2. **1.** odozgo (ὑπό τινος) vidljiv, τινί. **2.** veoma jasan, očevidan, jasan kao sunce, također. lično: κατάδηλος γίγνομαι, εἰμί biti prepoznat; očitovati, ne tajati, koje aps., koje τινί komu, ἔκ τινος iz čega, ἔν τινι u čem, ili sa sl. ὅτι, ὡς, ili s part. ili inf., λέγεται κατάδηλος εἶναι αἰσχυνθείς kažu, da se očevidno stidio, κατάδηλοι γίγνονται ὅτι ἔσῳζον pokazuje se, da su čuvali. Supst. τὸ κατάδηλον otkriće.

κατα-δημαγωγέω, *poz.* svojim vladanjem mnoštvo (τοὺς πολλούς) pridobijati. U pas. **a)** o narodu: dobiven biti, od koje ličnosti zamamljen biti. **b)** za polit. protivnike: u milosti narodnoj pretečen biti, izgubiti je, τινί čim.

κατα-δημοβορέω, *ep.* zapr. narodno blago trošiti, pak: u narodu ili zajednički trošiti.

κατα-διαιρέω, *poz.* dijeliti, razdijeliti.

κατα-διαιτάω, augm. κατ-εδιῄτων, redupl. καταδεδιῄτ., kao obranički sudac protiv koga (τινός) presuditi; med. δίαιτάν τινος sebi odluku obraničkoga sudije isposlovati, naime kao stranka protiv koga.

κατα-δίδωμι, *jon.* i *poz.*, *jon.* 3. sing. prez. -οῖ, intr. dolje izlijevati se.

κατα-δικάζω, **I. akt. 1.** presudu protiv koga izreći, koga τινός (N. T. τινά) osuditi, τί na što, ili s inf., pas. osuđen biti; također. bezlič. osuda se izriče. **2.** presudom svojom očito-

vati, sa sl. ὅτι. **II. med. 1.** sebi nešto (τί) dosuditi, i to od koga (τινός), dakle: komu što (globu) nametnuti (u svoju korist). **2.** presudu isposlovati, aps. i τινός protiv koga.

κατα-δίκη, ἡ, osuda, globa.

κατα-διώκω, 1. progoniti, otjerati, aps. ili τί i τινά, i to ἔς i ἐπί τι kamo. **2.** potražiti, τινά, N. T.

κατα-δοκέω i **κατα-δοξάζω, 1.** protiv istine, drukčije, krivo misliti ili suditi, uop. pogađati, slutiti, aps. **2.** o kom nepovoljno ili zlo misliti, sumnjati, aps. ili s akuz. i dat. s inf.

κατα-δουλόω, 1. akt. i pas. podložiti, pokoriti, τινά ili τί, i to τινί komu. **2.** med. zarobiti, sebi podvrći, pokoriti, uop. pod svoju vlast skučiti, τινά i τί, i to τινί čim.

καταδούλωσις, εως, ἡ, zarobljivanje, pokorenje, podvrgavanje, τινός koga ili čega, τινί komu.

Κατάδουπα, τὰ, t. z. mala katarakta (slap) Nilova, deseta i posljednja prema sjeveru, kod Sijene, sada Šelâl (t. j. slap, katarakta).

κατα-δράθω, v. καταδαρθάνω.

κατα-δρέπω, *jon.* otrgnuti, τί τινος nešto od čega.

καταδρομή, ἡ (καταδραμεῖν), zatrka na koga, napadaj, četovanje, navala.

κατά-δρομος, 2. *poet.* protrčan, μέλαθρα πυρὶ κατάδρομα u kojoj bjesni vatra.

κατά-δρυμμα, τὸ, *poet.* rastrganje.

κατάδρυμος, 2. *poz.* pošumljen.

κατα-δυναστεύω τινός, *poz.* = καταδουλόω τινά.

κατα-δύνω, intr. spor. obl. za καταδύομαι, v. καταδύω, II.

κατά-δυσις, εως, ἡ, *poz.* zagnjurivanje, silaženje, zalaženje.

κατα-δύω (v. δύω), **I. tranz.,** fut. καταδύσω, aor. κατέδῡσα, pustiti da potone, zagnjuriti, potopiti, utopiti, τί, osob. lađu, takođ. samo toliko oštetiti je da mora potonuti, probušiti je, aps. ili εἴς τι. Pren. τινὰ ἄχει koga u jadu utopiti. **II. intr.** med. **κατα-δύομαι** pored **κατα-δύνω,** fut. καταδύσομαι, aor. 2. akt. κατέδῡν, perf. καταδέδῡκα, pored *ep.* aor. akt. part. καδδῦσαι mj. καταδῦσαι i *aor. mixtus* κατεδύσετο, imper. 2. sg. καταδύσεο, **1.** zapasti, zaći (Il. 1, 475), utonuti, potonuti, takođ. ne moći više ploviti, oštećen biti, aps. i κατά τινος u što. **2.** pren. kamo unići (Od. 4, 246), umiljeti (Il. 19, 25), prodrijeti (Il. 3, 241), kamo okrenuti se; τί, εἴς, κατά τι, takođ. **a)** zavrijeti se, sakrivati se, zavući se, aps. i ἔς τι. **b)** sa i bez κατὰ τῆς γῆς u zemlju propasti, poginuti, ὑπό τινος od čega (Ksen. Kir. 6, 1, 35), propasti. **3.** naoko tranz. (isp. δύω, II, 2, b), obući, zaodjenuti se, τί, za oružje (Il. 6, 504).

κατ-ᾴδω, *poet.* i *poz.*, i *jon.* **κατ-αείδω, 1.** dolje pjevati, otpjevati. **2.** suprot komu, komu na dosadu pjevati. **3.** protiv čega ili koga (τινί) vračarske pjesme ili basme (τί) pjevati, koga ili što basmama zaklinjati.

κατα-είσατο, v. κάτειμι.

κατα-έννυμι, *jon.* i *ep.* mj. καθέννυμι, impf. **κατα-είνυσαν** (var. -είνυον, od ϝέσνυσαν, ϝέσνυον), perf. pas. καταειμένος, odijevati, pokrivati, τί, i to τινί čim.

κατ-αζαίνω, *ep.*, iterat. obl. aorista καταζήνασκε, isušiti, pustiti da se suši, τί.

κατα-ζάω, proživjeti, život provoditi, ἔν τινι u čem, μετά τινος čim ili s kim.

κατα-ζεύγνυμι, *jon. poet.* i *poz.* **1.** tranz. svezati ili sprezati, pren. vezati, zatvoriti, aps. i ἔν τινι. **2.** *poz.* intr. sjesti u oko, utaboriti se.

κατάζευξις, ἡ, *poz.* odmaranje, sjedanje u oko, taborenje.

κατα-ζώννυμαι, med., *poet.* i *poz.* sebi što (τί) opasati.

κατα-θαμβέομαι, med., *poz.* τινά, komu preko mjere diviti se.

κατα-θάπτω, *ep.* aor. 1. inf. κατθάψαι mj. καταθάψαι, pokopati, pogrepsti, sahraniti, τινά.

κατα-θεάομαι, 1. ozgo dolje gledati, motriti, razgledati, τί, i to ἀπό τινος. **2.** dobro promatrati, dobro promišljati, τί.

κατα-θείομαι i slič., v. κατατίθημι.

κατα-θέλγω, *ep.* i *poz.* opčiniti, začarati, činima pretvarati (ljude u životinje); takođ. samo: začarati.

κατά-θεμα, N. T. proklinjanje, što je zaslužilo prokletstvo; mj. ἀνάθεμα.

κατα-θεματίζω, N. T. proklinjati.

κατα-θέω, 1. intr. dolje trčati, dotrčati, nadoći, osob. s gorâ četovati, u koji kraj provaliti, na što zatrčati se, na juriš udariti na što, aps. ili ἀπό τινος, ἐπί τι. **2.** tranz. (neprijat.) prolaziti, τί čim.

κατα-θεωρέω = καταθεάομαι, 2.

κατα-θηλύνω, perf. pas. -τεθήλυμμαι, *poz.* razmaziti, raznježiti.

κατ-αθλέω, *poz.* **1.** u boju svladati, τινά. **2.** u boju jačiti se.

κατα-θλίβω, *poz.* tlačiti, ugnjetavati.

κατα-θνῄσκω, *ep.* i *poet.*, aor. κατέθανον, 3. sing. *ep.* κάτθανε, inf. κατθανεῖν, part. κατθανών, perf. κατατέθνηκα, inf. κατατεθνάναι i *ep.* κατατεθνάμεν, part. -τεθνηώς i -τεθνεώς, pomrijeti, umrijeti, (u boju) pasti; κατατεθνηῶτες νέκυες, νεκροί poubijani junaci.

καταθνητός, 3. *ep.* smrtan.

κατα-θορεῖν, v. καταθρῴσκω.

κατα-θορυβέομαι, pas., vikom biti ućutkan.

κατα-θρασύνομαι, med., *poz.* smjelim praviti se, držati se.

κατα-θραύω smrskati.

κατα-θρηνέω, *poet.* i *poz.* oplakivati, plakati.

κατα-θρῴσκω, *ep.* i *jon.*, aor. κατέθορον (takođ.

u tmezi), dolje skočiti, aps. i τί i ἀπό τινος preko čega i sa čega.

κατ-αθυμέω, posve snuždití se, duhom klonuti.

κατα-θύμιος, 3. (θυμός), **1.** *ep.* koji leži u pameti, misli, na srcu. **2.** *ep.* i *jon.* koji je po srcu, željen.

κατα-θύω, žrtvovati, za žrtvu zaklati, uop. klati ili takođ. posvetiti, τί, i to τινί komu; med. *buk.* τινά vračanjem koga siliti na ljubav.

κατα-θωρακίζω, oklopom oružati, ἵπποι κατατεθωρακισμένοι = κατάφρακτοι.

καταιβάτης, ου, ὁ, *poet.* i *poz.* (-βαίνω), **1.** tranz. koji dolje spušta. **2.** intr. koji se dolje vozi ili spušta.

καταιβατός, 2. *ep.* (-βαίνω), gdje se može silaziti, pristupačan, τινί komu.

καταιγίζω, *poet.* i *poz.* dolje juriti. Od

κατ-αιγίς, ίδος, ἡ, *poz.* vihar, bura, nagla oluja, orkan; takođ. plur.

κατ-αιδέομαι, med. s aor. pas. κατηδέσθην, *jon.* *poet.* i *poz.* **1.** stidjeti se, stidljiv, smeten biti, τινί (sa) čega, ili s inf. **2.** strah, počitanje, štovanje imati, žacati se od koga, aps., ili τινά, τί od koga ili čega.

κατ-αιθαλόω, *poet.* spaliti; pas. *poet.* i *poz.* pun čađi biti, garav biti od nje, τί po ili na čem.

κατ-αίθω, *poet.* popaliti, izjesti.

κατ-αικίζω, *ep.* mrcvariti, zlostaviti, nagrditi, *poet.* takođ. med., fut. κατ-αικιοῦμαι.

καταίνεσις, εως, ἡ, *poz.* pristanak, odobrenje. Od

κατ-αινέω, **1.** pristati, odobriti, prihvatiti, aps. ili τί, τινί, ἐπί τινι što, na što, ili s inf. ili akuz. s inf. **2.** *poet.* i *poz.* dopustiti, obećati, obreći, s inf.

κατ-αιρέω, v. καθαιρέω.

κατ-αίρω, zapr. skidati, ali samo intr. dolje doći, stići. Napose za lađe: pristati, dospjeti, aps. i ἔς τι.

κατ-αισθάνομαι, *poet.* potpuno spoznati, τί.

κατ-αίσιος, 2. *poet.* posve u redu, prav.

καταισχυντήρ, ῆρος, ὁ, *poet.* grdilac, skvrnitelj.

κατ-αισχύνω, **1. akt.** oskvrniti, sramotu praviti, pogrditi, obružiti, poniziti, sramotiti, nakaziti, pokvariti, τινά ili τί, i to τινί čim, ili s part., N. T. takođ. osramotiti. **2. med.** s aor. pas. stidjeti se, osjećati se osramoćenim, bojati se, τινά, τί koga, čega, ili sa sl. εἰ.

κατα-ίσχω, v. κατέχω.

κατ-αιτιάομαι, med., ali perf. κατῃτίαμαι i aor. κατῃτιάθην takođ. u pas. znač., krivnju bacati, prebacivati, kriviti, okrivljivati, tužiti, aps. ili τί, τινά.

καταῖτυξ, υγος, ἡ, *ep.* kacida, šljem.

κατα-καινίζω, *poet.* obnavljati, činiti novim.

κατα-καίνω, *poet.* spor. obl. za κατακτείνω, fut. κατακανῶ, aor. κατέκανον, perf. κατακέκονα, *dor.* fut. inf. καкκανῆν, ubiti, smaknuti, pogubiti.

κατα-καίριος, 2. *ep.* smrtonosan, τέλος smrtonosan konac (prije κατὰ κ.).

κατα-καίω i **-κάω**, **-κάω**, *at.* κατακαύσω, -έκαυσα, -κέκαυκα, -κέκαυμαι, -εκαύθην, -καυθήσομαι, ktomu *epski* prez. inf. κατακαιέμεν, aor. akt. κατέκηα, konj. 1. pl. κατακήομεν, inf. κατακῆαι i καкκῆαι, aor. pas. κατεκάην (takođ. *jon.*, ne *at.*), **1.** akt. zapaliti, spaliti, popaliti, u pepeo pretvoriti, τί. **2.** pas. popaljen, spaljen biti, ὑπό τινος, intranz. i apsol. izgorjeti.

κατα-καλέομαι, **1.** pas. biti dozvan, ἔκ τινος. **2.** med. *poz.* zazvati, τινά kojega boga.

κατα-καλύπτω (ponajv. u tmezi), **1.** akt. sasvim zagrnuti, zastrti, pokriti, τί i τινά, i to τινί čim. **2.** med. zastrti se.

κατα-κάμπτω, **1.** savijati, previjati; svoditi. **2.** *poet.* pren. prevaren biti u čem.

κατα-κανεῖν, v. κατα-καίνω.

κατα-κάρφομαι, pas., *poet.* skupiti se, osušiti se.

κατα-καυχάομαι, dep. med., N. T. hvaliti se komu; takođ. prezirno s kim postupati.

κατά-κειμαι (v. κεῖμαι), *epski* prez. 3. plur. κατακείαται, impf. κατεκείμην, 3. plur. *jon.* κατεκέατο, dep. med., samo prez., impf. i fut., leći, ležati, za stvari takođ.: stajati, napose: kod stola ležati, sakriven ležati, besposlen ležati, bolestan ležati (Her. 7, 229), pren. počivati, aps. ili ἔν, ὑπό τινι, ἐπί τινος gdje, παρά τινι kod koga, ili s part. za opisivanje: λυπούμενος, νοσῶν žalostan, bolan ležati, mj. tužan, bolestan biti.

κατα-κείρω, **1.** *ep.* zapr. ostrići, stoga pren. zatrti, potrošiti, ogoluzniti. **2.** med. *jon.* ostrići se (sebi), κεφαλήν.

κατα-κείω, *ep.* dezider. (ili zapr. akt. futur. obl.) za κατάκειμαι s imper. κατακείετε, konj. 1. plur. κατακείομεν mj. κατακείωμεν, part. καкκείοντες mj. κατακείοντες, htjeti leći, spavati ići, na počinak ići.

κατακέκονα, perf. od κατακαίνω, v. r.

κατα-κερματίζω, na komade isjeći.

κατα-κερτομέω, *jon.* i *poz.* grditi, ružiti, psovati, aps. i πολλά τινα koga jako.

κατακῆαι, κατακήομεν i slič., v. κατακαίω.

κατα-κηλέω, opčiniti, uspavkati, τί.

κατα-κηρόω, *jon.* navoštiti, voskom namazati, obložiti, τί.

κατα-κηρύττω, **1.** σιγήν, kao glasnik ćutanje nalagati, kako se obič. radilo prije svakoga oglasa. **2.** *poz.* kod dražbe dosuditi.

κατα-κλάζω, *buk.* = κλαΐζω (od κλαϝίζω, isp. κληϝίς, *clavis*), aor. med. -εκλάξατο, pas. -εκλάσθη, zaključati, zatvoriti, med. sa sobom.

κατα-κλαίω i med. **-αίομαι**, *poet.* oplakivati, τινά ili τί.

κατα-κλάω (v. I. κλάω), **1.** akt. i pas. razbiti, skršiti, otrgnuti, smrviti, τί, pren. **a)** uzdrmati, dirati, τινά, i u pas. srce je puklo, potreseno, ἡμῖν, i to δεισάντων (gen. aps. iza dat.) od straha

b) *poet.* i *poz.* slabiti, i o glasu: dolje vući ga, t. j. spuštati. **2.** med. *poz.* i za batrganje plesačevo i spuštanje glasa.

κατάκλειστος, 2. *poz.* zaključan. Od

κατα-κλείω (v. κλείω, perf. pas. κατακέκλειμαι [*poz.* -κέκλεισμαι], aor. κατεκλείσθην), *staroat.* **κατα-κλῄω, I. akt. 1.** zatvoriti, zaključati, u određene mjere stisnuti, zagnati, opkoliti, zatvoriti, *τινά*, i to εἴς τι, εἴσω τινός. **2.** zaključati, *τί*. **3.** pren. ustaviti, čvrsto držati, odrediti, *τινί*, na pr. νόμῳ, ili διά τι po čem, *τινά*, koga, εἰς ἀπορίαν u nepriliku metnuti ga, ili s akuz. s inf. **II. med.** zaključati se, ἔν τινι.

κατα-κληροδοτέω, N. T. (drugi κατα-κληρονομέω), ždrijebom ili za baštinu podijeliti, *τινί τι*.

κατα-κληρονομέω, N. T. (*var. l.* κατεκληροδότησαν) ždrijebom ili za baštinu porazdijeliti. *Poz.* takođ.: kockom dobiti.

κατα-κληρόω, *poz.* ždrebati, med. ždrijebom dobiti.

κατάκλησις, εως, ἡ (κατακαλέω), *poz.* zazivanje, τοῦ θεοῦ.

κατα-κλίνω [ῑ], **1. akt. a)** prignuti, položiti, na pr. na uzglavlje, leći ili posaditi, na ručak, *τί* ili *τινά*, i to εἴς τι, ἐπί τινι. **b)** srušiti, *τύραννον*. **2. med.-pas. κατα-κλίνομαι** s fut. κατακλιθήσομαι i -κλινήσομαι, aor. κατεκλίθην i κατεκλίνην, posaditi se, leći k stolu, na počinak, u postelju, aps. i εἴς τι, ἐπί τινος na ili za što, παρά τινι kraj koga, ὑπό τινι ispod koga.

κατάκλισις, εως, ἡ, lijeganje, osob. ležanje kod stola, παρά τινι kod koga; posamce: κ. γάμου ležanje uz ženu, ženidba, *jon.*

κατα-κλύζω, poplaviti, povodanj uzrokovati, aps., pren. nadmašiti, *τί*, i to *τινί* čim. U pas. obasut biti, *τινί* čim, χρυσίῳ podmićen biti. Otd.

κατακλυσμός, ὁ, zapr. poplava, osob. za Deukalionski potop (opći potop u N. T.), pren. κ. γεγενῆσθαι τῶν πραγμάτων da je one prilike kao kakva poplava odnijela (Dem. 18, 214).

κατα-κοιμάω i **κατα-κοιμίζω, 1. akt. a)** tranz. uspavati ili u krevet metnuti, leći na počinak, *τινά*, i to ἔς τι. Pren. umiriti, zaklopiti (ὄμμα), uspavati. **b)** intr. prespavati, u spavanju provoditi, *τί*. **2. med.-pas. κατα-κοιμάομαι** s aor. κατεκοιμήθην, leći spavati, zaspati, počivati, aps. ili παρά τινι kod koga, ἔν τινι pod čim, pren. slabiti, dogarati.

κατ-ακολουθέω, *poz.* slijediti, ići za kim.

κατα-κολπίζω, u zaliv unići, ἔς τι u zaton koje zemlje.

κατα-κολυμβάω zaroniti.

κατακομιδή, ἡ, snošenje na obalu, *τινός* čega. Od

κατα-κομίζω. 1. akt. dolje donijeti, snijeti, odnijeti, otpraviti, osob. iz unutrašnjosti k moru ili na obalu ili u grad, na pr. Atenu, koja je ležala na moru, *τινί* komu, ἐπί, εἴς τι do čega, ἔκ ili ἀπό τινος iz ili od čega. **2. pas.** sići, stići, na pr. lađom pristati, ἔς τι.

κατά-κομος, 2. (κόμη), *poet.* spuštenom kosom, kosmat, kudrav, *τινί* čim.

κατακονά, ἡ (καίνω, perf. κέκονα), *poet.* poguba, propast.

κατ-ακοντίζω, fut. -ιῶ, **1.** aps. koplja bacati. **2.** *τινά* koga kopljem ubiti, takođ. dati ubiti.

κατά-κοπος, 2. *poz.* izlomljen, umoran.

κατα-κόπτω, fut. 3. pas. κατακεκόψομαι (označujući, da će budući događaj zacijelo nastati), **1.** zatući, smicati, potući, ubiti, *τινά*, takođ. o životinjama za žrtve. **2.** po čem udarati, osob. kovati, *τί*. **3.** rasjeći, razdijeliti, rastrgati, porušiti, razbiti, razglodati, *τί*.

κατα-κορής, 2. *poz.* i **κατά-κορος,** 2., adv. **-κόρως,** do sitosti, pretjeran, preko mjere, s pretjerivanjem.

κατα-κοσμέω i med. **-έομαι,** u red metati, u dobrom stanju držati. Napose **a)** urediti, udesiti, *τί*, i to ἐπί τινι. **b)** kititi, krasiti, naresiti, sa hvalom istavljati. Otd.

κατακόσμησις, εως, ἡ, ređenje, usprema.

κατάκουσις, εως, ἡ, *poz.* čuvenje, slušanje, razumijevanje. Od

κατ-ακούω, 1. čuti, razabrati, aps. i *τινός* nešto. **2.** koga slušati, poslušati, *τινός* i *τινί* koga, ἐπί τινι u čem.

κατ-άκρας, *poet.* mj. κατ' ἄκρας ili κατ' ἄκρης (v. κατά), zapr. s vrha ili odozgo, uop. stubokom.

κατα-κρατέω, nadvladati, držati se, jači biti, vlast održati, koje aps., koje *τινί* čim.

κατα-κρεμάννυμι, *ep.* (u tmezi), objesiti, *τί*, i to ἔκ τινος o što.

κατα-κρεουργέομαι, *jon.* pas., razderan, rastrgan biti.

κατὰ κρῆθεν, v. κρῆθεν.

κατα-κρημνάομαι, *ep.* visjeti (dolje).

κατα-κρημνίζω, zbaciti, *τινά* koga. Od

κατά-κρημνος, 2. *poz. ep.* strmenit.

κατάκριμα, τὸ, N. T., v. κατάκρισις.

κατα-κρίνω [ῑ], osuditi, s inf. ili akuz. s inf. ili *τινί* (θάνατον) ili *τινός τι* komu što za kazan, kao njegov (bijedni) usud dosuditi, N. T. svojim primjerom osramotiti, osuditi.

κατάκρισις, ἡ, N. T. osuda.

κατα-κρύπτω, sakrivati, kriti, skutati, zatajati, zagrnuti, *τινά* ili *τί*, i to *τινί* čim, ὑπό τινι ili ἔς τι pod ili u što, εἰς τὴν γῆν pokopati. Od. 4, 247, αὐτόν kao refl. pron. pripada riječima ᾔσκεν i καταχρύπτων, u nošivu učini se drugomu čovjeku sličnim.

καταχρυφή, ἡ, *poet.* tajanje, izgovor.

κατα-κτάμεν i **-κτάμεναι,** v. κατακτείνω.

κατα-κτάομαι, dep. med., sebi posve ili sigurno stjecati, preuzeti, sebi prisvojiti, sebi priba-

viti, primiti, *τί*, i to s apoz. kao nešto, i *ἔκ τινος* iz čega.

κατα-κτείνω, fut. *κατακτενῶ*, aor. 1. *κατέκτεινα*, aor. 2. *κατέκτανον*, perf. *κατέκτονα*, ktomu *ep.* fut. akt. *κατακτανέω* (takođ. *jon.*), i med. *κατακτανέεσθε* u pas. znač., k aor. 2. imper. 2. sg. *κάκτανε*, ktomu (takođ. *poet.*) korijenski aor. akt. *κατέκταν*, inf. *κατακτάμεναι* i *-κτάμεν*, part. *κατακτάς*, med. part. *κατακτάμενος* s pas. znač., i pas. 3. pl. *κατέκταθεν* — **smaknuti**, u b i t i, ukapiti, pogubiti, *τινά*.

κατάκτησις, *εως, ἡ* (*-κτάομαι*), *poz.* stjecanje.

κατα-κυβεύω, prokockati.

κατα-κυκλόομαι, med., *poz.* opkoliti.

κατα-κυλίομαι [ῑ], pas., skotrljati se, spasti, srušiti se, aps. i *ἀπό τινος*.

κατα-κύπτω, *ep.* i *poz.* glavu oboriti, glavu naprijed nagnuti, sagnuti se, aps. i za čim *εἴσω τινός* i *ἔς τι*.

κατα-κυριεύω, *poet.* zapovijedati komu, *τινός*.

κατα-κυρόω, **1.** a k t. potvrditi, dopustiti, odrediti. **2.** *poet.* p a s. ispuniti se, *ταύτῃ* tako.

κατα-κωλύω [ῡ], spriječiti, zaustaviti, zadržavati, *ἔξω* ne puštati unutra, *τινά* ili *τί* ili s inf.

κατα-κωμάζω, *poet.* žestoko navaliti.

κατ-αλαζονεύομαι, dep. med., prema komu hvaliti se, veličati se.

κατα-λαλέω, *poz.* koga ogovarati, opadati. Ktomu *καταλαλιά, ἡ*, N. T. ogovor, opast.

κατά-λαλος, ὁ, N. T. opadač.

κατα-λαμβάνω, fut. *-λήψομαι*, aor. *-έλαβον*, perf. akt. *-είληφα*, pas. *-είλημμαι*, aor. pas. *-ελήφθην*, *jon.* fut. *-λάμψομαι*, perf. akt. *-λελάβηκα*, pas. *-λέλαμμαι*, aor. pas. *-ελάμφθην* (i u tmezi),

I. akt. 1. p o g r a b i t i, s p o p a s t i, osvojiti, oteti, oplijeniti, zapremiti, *τινά* ili *τί* i *τινός* koga, što, *τινί* čim, *τὰ πράγματα* stvari dobiti u svoje ruke, vrhovno zapovjedništvo preuzeti. **2.** zgrabiti, shvatiti (takođ. duševno N. T.), p o s t i ć i, s t i ć i, navaliti, uhvatiti, zateći (Plat. Prot. 314 E), iznenaditi, naći, n a m j e r i t i s e, sresti, *τινά* ili *τί*, često s dod. part. pa to i u pas., *καταλαμβανόμεθα ποιοῦντες* vidi se da činimo, i to *ἔν, ἐπί, πρός, παρά τινι*, u čem, kod koga ili čega, na pr. *κατειλημμένος εἰμὶ ἐν τοιαύταις ἀνάγκαις* u takve sam bijede i nevolje zapao. Često aps. nastati, stoga *τὰ καταλαβόντα* događaji, nastala nesreća (Her. 4, 161 *καταλαβοῦσαν sc. αὐτούς*) ili b e z l i č. sa sl. inf. *ἕνα κατέλαβε ἀποθανεῖν* zapr. jednoga snađe smrt, dakle: desilo se, te je umr'o (Her. 3, 118), i *καταλελάβηκέ με τοῦτο ἐκφῆναι* zapr. pograbilo me (naime nužda), sili me, da ovo očitujem. **3.** č v r s t o d r ž a t i, zadržavati, **a)** skučiti, pritijesniti, ustavljati, p r i j e č i t i, *τινά* ili *τί*, i to *τινί* čim, *οἱ ἐν τῇ πόλει κατειλημμένοι* u gradu zatvoreni, podsjedani. **b)** pokrivati (kaki otvor). **c)** napose *τὰς διαφορὰς* ili *τοὺς ἐρίζοντας* svađe dokončati, zavađene umiriti, *ὅρκοις* zakletvama vezati ili zadužiti, pa tako i bez takvoga dodatka, *σπονδαὶ κατειλημμέναι* t. j. s obveznom snagom uglavljen, ili *κ. τὸ ἐν τῷ στρατοπέδῳ βεβαιότερον* prilike u vojsci (oligarhiju) još jače učvrstiti.

II. med. 1. za sebe preuzeti, presvojiti, o s v o j i t i, za se oteti, *τί*. **2.** duhom shvatiti, d o k u č i t i, razumjeti.

καταλαμπτέος, 3., v. *καταληπτέος*.

κατα-λάμπω, **1.** obasjavati, prosvijetliti, r a s v i j e t l i t i, *τί*. **2.** *poet.* i *poz.* takođ. i n t r. svijetliti, svijetao biti.

κατ-αλγέω, *poet.* i *poz.* bol osjećati, bolno uzbuđen biti.

κατα-λέγω (*λέγω*, v. takođ. *καταλέχω*), *-λέξω*, aor. *-έλεξα*, perf. pas. *-είλεγμαι*, aor. *-ελέγην*, **1. akt.** i **pas. a)** p o r e d u p r i p o v i j e d a t i, pričati, kazivati, razlagati, predavati, pominjati, *τί*, **ali** takođ. *τινά* o kom pripovijedati, i to sa **sl.** *εἰ, ὅπως* ili inf., *ἐν μοίρῃ* kako dolikuje, *τινί* komu. Napose: rodoslovlje po neprekinutom redu nabrajati ili kazivati, stoga *καταλέγειν ἑωυτὸν μητρόθεν* po materinu rodu o sebi kazivati. **b)** i z b i r a t i, b i r a t i, *τινῶν* između nekojih (Her. 7, 6), *ἔκ τινων* iz kakve množine, ili *τί* nešto kamo računati, za što uzeti, držati. Napose **c)** zabilježiti, uvrstati, *τινά* koga u listinu (N. T. dvorkinjâ udovica i siročadi), *ἔς τι, ἔν τινι* u što, takođ. s gen. *τινῶν*, na pr. *οὐ κατελέγην τῶν πεντακισχιλίων* nijesam bio u popisu od 5000. Stoga takođ. **d)** sa i bez *στρατιώτην* za vojničku službu n o v a č i t i, vojsku kupiti ili momčad uvrštati, u pojedine odjele sređati. **2. med.** za sebe izabrati, novačiti, *τινά*.

κατα-λείβομαι, pas., v. *κατείβω*.

κατάλειμμα, τὸ, N. T. ostatak.

κατα-λείπω (v. *λείπω*), fut. med. *καταλείψομαι* takođ. u pas. znač., imperf. iterat. *καταλείπεσκεν*, *ep.* **καλλείπω,** fut. *καλλείψω*, aor. 2. u 3. sing. *κάλλιπε* i *κάλλιφ'*, inf. *καλλιπέειν*, sa spor. obl. **καταλιμπάνω,** — **I. akt. 1. ostaviti,** od koga ili čega udaljiti se, otići, z a s o b o m o s t a v i t i, osob. za baštinu, i to sa i bez *κληρονόμον* ili *διατιθέμενον* (oporukom) ostaviti za baštinu; zlobno ostaviti, na cjedilu ostaviti (Il. 21, 414), ili na mjestu ostaviti, izgubiti (Il. 12, 226); pak: prepustiti, na stranu ostaviti, pustiti, ne dirati (Ksen. Mem. 3, 2, 4), *τινά* ili *τί*, često s dod. apoz. ili adj. kao nešto, *τινί* komu, ili *ἔς τι* za neko vrijeme, *ἐς τὸ ἔπειτα* potomstvu, *ἐς ἀεί* zauvijek. **2.** koga ili što (*τινά, τί*) ostaviti, u životu ostaviti. **II. pas.** i **med. 1.** ostavljen, na cjedilu ostavljen ili takođ. sačuvan biti, stoga: **zaostajati,** ostati ležeći, preostati, aps. i *τινός* od čega ili za čim. **2.** (m e d.) sebi ostaviti, *τινά* ili sa *ἑαυτῷ* sebi sačuvati, za sebe čuvati, sebi zadržati, *τί* (Ksen. Mem. 1, 1, 8).

κατα-λεπτολογέω, *poet.* domišljatim riječima obarati.

κατα-λεύω (i u tmezi), aor. pas. -ελεύσθη, kamenovati, kamenjem ubiti, τινά.

(κατα-λέχω), osn. za fut. -λέξομαι, aor. -ελεξάμην i -ελέγμην, -έλεκτο, -λέχθαι, -λέγμενοι (λέχος, *lectus*), leći (u postelju ili spavati).

κατ-αλέω, aor. κατήλεσα, *ep.* σσ (i u tmezi), samljeti, τί.

κατα-λήγω, *poet.* i *poz.* prestajati, svršiti se, τὰ καταλήγοντα granica.

κατα-λήθομαι, *ep.* posve zaboraviti, τινός koga.

καταληκτικός, 2. koji prestaje, nepotpun; στίχος stih, koji na kraju nema jednoga ili više slogova.

καταληπτέος, 3. *poz.*, *jon.* **καταλαμπτέος**, 3., adj. verb. od καταλαμβάνω, **1.** *poz.* koji se može osvojiti, dobiti. **2.** *jon.* koji se mora ustaviti, καταλαμπτέος ἐστὶ ἡμῖν θανάτῳ moramo ga smrću spriječiti, moramo ga usmrtiti.

καταληπτικός, 3. koji se tiče shvatanja, razumijevanja, podoban da razumije; svijestan.

καταληπτός, 3., adj. verb. od καταλαμβάνω, **1.** koji se može uhvatiti, postići, polučiti. **2.** *poet.* takođ.: što nas zahvati, zadesi, snađe, θεόθεν.

κατάληψις, εως, ἡ (καταλαμβάνω), **1.** hvatanje, postizanje, stizanje, οὐκέτ' ἐν καταλήψει ἐφαίνετο (bez subj.) činilo se, da se više ne može stići. **2.** zapremanje, osvojenje, uzeće na pr. grada, navala, napadaj. **3.** shvatanje, razumijevanje. **4.** pojam, zamjećivanje.

κατα-λιθόω i N. T. καταλιθάζω, kamenovati.

κατα-λιμπάνω, v. καταλείπω.

κατα-λῑπαρέω, *poz.* od srca moliti.

καταλλᾰγή, ἡ (i u plur.), izmirenje, pomirba. Od

κατ-αλλάσσω, *at.* **-αλλάττω** (v. ἀλλάττω), **1.** akt. zapr. zamijeniti ili izmijeniti, pak poravniti, pomiriti, posredovati, apsol. i τινά. **2.** pas. pomiriti se, τινί N. T. dati pomiriti se s kim, ili πρός τινα s kim, τινός odričući se čega. **3.** med. **a)** sebi posredovati, ukloniti, τὴν ἔχθρην pomiriti se, i to τινί s kim. **b)** sebi nešto čim (πρός τι) zamijeniti, nešto čim promijeniti, ἀντί τινος čim zamijeniti, τί.

κατ-άλληλος, 2. *poz.* nasuprot jedno drugome, što je prema čemu ili komu; uop. prikladujući.

κατ-αλοάω, izmlatiti, izlijemati, satrti, τινά.

κατα-λογάδην, adv. (λόγος), **1.** u razgovoru. **2.** u prozi.

καταλογεύς, έως, ὁ, plur., izborni odbor, koji je poslije pada onih četiriju stotina g. 411. u Ateni imao da bira 5000 novih građana.

κατ-αλογέω, v. κατ-ηλογέω.

κατα-λογίζομαι, dep. med., **1.** pribrojiti, uračunati, koga u koji razred računati ili brojiti (ἔν τισι). **2.** sračunati, izračunati, prosuditi, τί.

κατάλογος, ὁ (καταλέγω), popis, listina, i to **a)** (τῶν) νεῶν popis brodova, ime drugoj polovini druge knjige Ilijade. **b)** popis, listina atenskih građana dužnih vršiti vojničku službu, stoga ἐκ καταλόγου ἀναγκαστοί po plemenskoj listini pod silu novačeni, ili οἱ ἐκ καταλόγου građani iz popisa novakâ, iz plemenske listine, koji vojničku službu vrše ili su za oružje podobni, protivno: saveznici i teti (θῆτες), i ἐκ καταλόγου στρατεύεσθαι državi kao vojnik služiti, otkad je ime upisano u listinu, dakle od propisane dobi; ὑπὲρ τοῦ κ. isluženi vojnici, veterani. Zato ta riječ stoji i za novačenje, κ. χρηστοί savjesna novačenja, i καταλόγους ποιεῖσθαι novačiti. **c)** listine, gdje su prinosi za trijerarhijske daće bili određeni (Dem. 18, 105). **d)** listina o proskripciji, koja je u Ateni u vrijeme Lisandra i s njegovim sudjelovanjem sastavljena (Lis. 25, 16).

κατά-λοιπος, 2. ostao, preostao.

κατ-αλοκίζω (u tmezi), *poet.* razgrepsti.

κατᾰ-λοφᾰδεια, *ep.* adv. (λόφος), na zatiljku, preko šije položeno, tako da su svezane noge jelenove, kroz koje je Odisej glavu promolio, niz prsa njegova visjele, na krkače (Od. 10, 169).

κατα-λοχίζω, *poz.* u λόχοι razdijeliti, uop. u vojsku primiti, τινά i τί, i to εἴς τι.

καταλοχισμός, ὁ, *poz.* razdioba na lohe (odjele), snubljenje na vojsku, novačenje.

κατα-λυγίζω, *poet.* svladati.

κατάλυμα, τὸ, *poz.* i N. T. noćište, konak; gornji sprat.

καταλύσιμος, 2. (-λύω), *poet.* neučinjen ili koji se opet može popraviti.

κατάλῡσις, εως, ἡ (καταλύω), **1.** razdrešivanje, razvaljivanje, zatiranje, svršavanje, konac, poniženje. Napose **a)** τοῦ πολέμου t. j. mir, i κατάλυσιν τοῦ πολέμου ποιεῖσθαι ostaviti se rata, svršiti ga. **b)** τῆς στρατιᾶς otpuštanje vojske. **c)** rasulo, pad, prekret, propast moćnoga državnika, vladaoca, ustava, države, stoga τῶν τυράννων ἐκ τῆς Ἑλλάδος izgon tiranâ iz Helade, τοῦ δήμου ukinuće, prevrat demokracije (takođ. samo naumljeni). **2.** mjesto za svraćanje putnikâ, svratište, noćište, soba za goste.

καταλύτης, ὁ, *poz.* koji se svraća u gostionicu, nastanjen vojnik.

κατα-λύω (ῠ, ali pred σ ῡ), **I. akt. 1. tranz. a)** *ep.* razdriješiti, odvezati, ispreći (Od. 4, 28), τινά. **b)** posve razdriješiti, razvaliti, porušiti, uništiti, satrti, svladati, ugnjetavati, poniziti, završiti, τί i τινά, takođ. s dod. part. γέφυραν, τὴν σκηνήν, τὸν λόγον most, čador porušiti, govor prekinuti, τὴν ἁμαρτίαν krivnju oprati, τὴν ἀρετήν u vrlini popustiti, τὰ ἐγκλήματα tužbe poravniti, τὸν πόλεμον rat dovršiti. Napose **a)** gospodstvo, poglavarstvo, moć poglavarstva, ustav, zakone, običaje, žrtve sru-

šiti, prevrnuti, ukinuti, ukloniti, ili silnika, državnoga glavara, moćna čovjeka srušiti, upropastiti, τὸν δῆμον, τὸ πλῆθος gospodstvo naroda, demokraciju srušiti, takođ. s gen. τινὰ τῆς ἀρχῆς koga svrći, s prijestola baciti. U pas. propadati, uginuti, i to ὑπό τινος od čega. β) skupštinu raspustiti, sakupljene, osob. vojsku raspustiti, otpraviti, otpustiti (Ksen. Kir. 6, 1, 15), τινά i τί, καταλελύσθαι ἐκ βασιλέως od kralja sa zapovjedništva svrgnut biti; takođ. τὸν πλοῦν vojnice okaniti se. **2. intr. a)** pomiriti se, složiti se, mir uglaviti, aps. ili τινί i πρός τινα s kim, ἐπὶ τῇ ἴσῃ pod pravednim uvjetima. **b)** stati (zapr. volove, konje ispreći), odmarati se, svratiti se, nastavati, stanovati, aps. ili παρά τινα komu, παρά τινι kod koga, πρὸς ἄριστον na ručak.

II. med. 1. svoju svađu ili svoj rat završiti, pa tako i bez osobitoga objekta: pogoditi se, pomiriti se (Her. 9, 11), mir sklopiti, aps. i τινί s kim. **2.** svoje završiti, na pr. βίοτον θανάτῳ svoj život smrću, pa tako i bez osobitoga objekta: prestati, τινί za koga.

κατα-λωφάω, *ep.* u tmezi, intr. oporaviti se, osloboditi se, τινός (od) čega.

κατα-μαλακίζω, raznježniti.

κατα-μαλάττω, *poz.* (μαλακός), umekšati.

κατα-μανθάνω, točno učiti, naučiti, stoga **a)** ogledati, razmišljati, ispitivati, istraživati, upoznati. **b)** smotriti, opaziti, saznati, dočuti, dokučiti, razumjeti, u perf. poznavati, znati, uvjeren biti; koje τί ili τινά, ali takođ. τινός od koga, na kom, pa tako i τί τινος nešto na kom, i to ἔκ τινος iz čega. Često s dod. part. πολλοὺς δυναμένους da su mnogi mogli, takođ. u nom. κατέμαθον ἀναστὰς μόλις opazih, da jedva mogu ustati, ili sa sl. ὡς, ὅτι.

κατα-μαραίνω, *poz.* učiniti da što mršavi, uvene, u pas. onemoćati.

κατα-μαργέω, *jon.* mj. καταμαργάω, biti bijesan, u ludilu, τινί poradi čega.

κατα-μάρπτω, *ep.* pograbiti, uloviti, stići.

κατα-μαρτυρέω, protiv koga svjedočiti, nešto (štetno) posvjedočiti, aps. ili τινός protiv koga ili čega ili τί nešto, pa stoga takođ. τινός τι protiv koga što. Stoji takođ. partic. sa ὡς kod τινός, ili slijedi inf.

κατα-μάχομαι, *poz.* svladati.

κατ-ᾰμάω, 1. akt. *poet.* u tmezi, pokositi. **2.** med. *ep.* καταμησάμην, na sebe nagrnuti, τί nešto (Il. 24,165).

κατ-αμβλύνω, *poet.* otupiti, κέαρ tvoje srce (protiv mene).

κατα-μεθύσκω, fut. καταμεθύσω, aor. κατεμέθυσα, opiti, τινά.

κατα-μείγνυμι (v. μείγνυμι), **1.** akt. primiješati, pomiješati, τινά ili τί, i to τινί s kim ili čim, εἴς τι čim, u što presaditi. **2.** med. pomiješati se, utisnuti se, εἴς τι u što.

κατ-αμελέω, perf. κατημέληκα, ne voditi brige, τινός za što, ne mariti, nemaran biti, aps.

κατάμεμπτος, 2. *poet.* prijekoran, dosadan.

κατα-μέμφομαι, dep. med., koriti, malo cijeniti, nezadovoljan biti, tužiti, žaliti, prekoravati, τινά koga, s kim, i to τινί za što, čega radi, takođ. s dod. partic. uz τινά, ili s πολλά mnogo, veoma.

κατάμεμψις, εως, ἡ, prijekor, tužba, τινός čija, ili sa sl. ὡς.

κατα-μένω, ostati, t. j. **a)** jednako trajati, ostati, zaostati, aps. i ἔν τινι. **b)** boraviti, nastaniti se, zatrajati se, živjeti.

κατα-μερίζω, razdijeliti, τισί među nekoje.

κατα-μετρέω, odmjeriti, dati podijeliti, τινί τι.

κατα-μηνύω, prijaviti, prokazati, τί nešto, τινός o kom, i to διά τινος po čem, πρός τινα komu.

κατα-μιαίνομαι, *jon.* pas., u crno, u žalost zaodjenuti se (Her. 6, 58).

κατα-μίγνυμι, v. καταμείγνυμι.

κατά-μομφος, 2. (μομφή), *poet.* = κατάμεμπτος.

καταμόνας, t. j. κατὰ μόνας, posamce.

κατ-άμπελος, 2. *poz.* zasađen lozom, obilat vinom.

κατ-αμπέχω, *poz.* i κατ-αμπίσχω, *poet.* ogrnuti, pokriti.

κατ-ᾰμύσσω, *buk.* ogrepsti, okrznuti, med. *ep.* i *jon.*, aor. 1. *ep.* καταμυξάμην mj. κατημ., sebi ogrepsti, τί nešto (Il. 5, 425).

κατα-μύω [ῡ], oči zaklopiti.

κατ-αμφικᾰλύπτω, *ep.* (u tmezi), sasvim zamotati, obaviti, kriti, τί τινι nešto čim.

κατ-αναγκάζω, 1. *poet.* utisnuti, vezati, okovati, τινί čim. **2.** siliti, primorati, iznuditi, aps. ili τινά s inf. ili akuz. s inf., i to ἔκ, ἀπό τινος čim, ili takođ. δεόμενοι molbama.

κατ-ανάθεμα, τὸ, N. T. proklinjanje. Otd.

καταναθεματίζω, proklinjati (oboje takođ. bez ανα).

κατα-ναίω, *poet.* akt., aor. -ένασσα, i med., dati nastavati; pas. (aor. κατενάσθην) nastavati, stanovati.

κατ-ανᾱλίσκω i **-ανᾱλόω,** augm. i redupl. -ανηλ- (i -αναλ-, krivo -ηναλ-), upotrijebiti, potrošiti, potratiti, τί, i εἴς τι na što. U pas. upotrijebljen biti, potrošiti se, otići, εἴς τι ili τινα na što ili koga, τινί čim, καταναλίσκεται αὐτοῦ οὐδὲν ἐς τὴν χώραν od nje (rijeke) ništa (nikakva voda) ne odlazi na zemlju, t. j. nema odvodnih jaraka u polja; takođ. satrt biti.

κατα-ναρκάω, N. T. dosađivati komu, τινός.

κατα-νάσσω, *jon.* nabiti (Her. 7, 36), τί.

κατα-ναυμαχέω, na moru pobijediti, τινά koga, ἔν τινι kod mjesta.

κατα-νείφω, -νίφω, fut. -νείψω, snijegom pokriti, snijeg zavija, zamete, χιόνι τὴν Θρᾴκην.

κατα-νέμω, I. akt. 1. pridijeliti, podijeliti,

razdijeliti, ostaviti, ustupiti, *τινά* ili *τί*, i to *τινί*, *ἔς τινα* komu, pod koga, *ἔς τι* u što uvrstiti, takođ. sa samim akuz. *δώδεκα μέρη* na dvanaest dijelova. **2.** popasti, *τί*. **II. med.** (s aor. med. i pas.) **1.** među se razdijeliti, *τί*. **2.** popasti, za sebe, za kožnu bolest, koja se širi po čitavom tijelu, takođ. aps. popasti.

κατα-νέομαι, *ep.* u tmezi (Il. *νέω*), o Merama, *τινί τι λίνῳ* komu nit i njime što otpresti.

κατα-νεύω, fut. *-νεύσομαι*, *ep.* aor. 1. part. *καννεύσας* mj. *κατανεύσας*, namagnuti, mahati, *κρατί* znak dati, namigivanjem pristati (Od. 15, 463), dopustiti, odobriti, obećati, aps. ili *τί* ili s inf., i to *τινί* komu.

κατα-νεφόω, *poz.* zamračiti.

κατα-νέω, *jon.* gomilati, naslagati.

Κατάνη, *ἡ*, grad na istočnoj obali Sicilije, sada Catania. Stanov. **-ναῖοι**, *οἱ*.

κατ-ανθρακόομαι, *poet.* pas., u ugljen pretvoriti se, u pepeo izgorjeti.

κατα-νίφω, *-νίψω*, v. *κατα-νείφω*.

κατα-νοέω, adj. verb. *-νοητέον*, opaziti, motriti, razmišljati, učiti, upoznati se s kim, spoznati, razumjeti, aps. ili *τί* ili *τινά* s part. o kom, da on; takođ. *περί τινος* o čem razmišljati, ili sa sl. *ὅτι*, *ὡς*, *εἰ*.

κατα-νόησις, *ἡ*, prosuđivanje, promišljanje.

κατ-άνομαι, *ep.* pas. (v. *κατανύω*), svršen, dogotovljen, potrošen biti.

κατα-νοτίζω, *poet.* (u tmezi), pokropiti, navlažiti.

κατ-αντάω, *poz.* **1.** dolje doći, doći do koga, unutra sezati. **2.** sretati, dogoditi se. **3.** uop. ići, dolaziti.

κατ-άντης, 2. koji nizbrdo ide, koji se naginje, *ἐς τὸ κάταντες* nizbrdo. Pren. *poet.* i *poz.* nagnut. — Adv. **κάταντα**, *ep.* i *poz.* dolje, nizbrdo.

κατάντησιν ili **-στιν**, v. *ἄντησις*.

κατ-αντικρύ (*υ*, kad je u arzi), adv., upravo nasuprot, *τινός* kojemu mjestu, kojoj rijeci i t. d., *κατ. τέγεος πέσε* pade upravo s krova, *καταντικρύ sc. κλίμακος* nasuprot stubama; *ὁ*, *ἡ*, *τὸ κ.* koji nasuprot leži, *ἐς τὸ κ. Κυθήρων τῆς Λακωνικῆς* na obali lakonskoj, koja leži naprema Kiteri; pren. nasuprot, aps. i *τινί* komu.

κατ-αντίον, *jon. poet.* i *poz.* adv. (= *καταντικρύ*), aps., *τινός* i *τινί* = **κατ-αντιπέρᾱς**, adv., *τινός*.

κατ-αντλέω, čim obasuti, *τί τινος*.

κατάνυξις, *ἡ*, N. T. zagluh, *πνεῦμα τῆς κ.* duh tvrdoglavstva; *οἶνος* vino za vrtoglavicu.

κατα-νύσσω, N. T. bosti, u srce ubosti, žalostiti; *κατενύγησαν* (*τῇ καρδίᾳ*) *τὴν καρδίαν*.

κατ-ανύω, *at.* **κατ-ανύτω**, *poet.* *καθ-ανύω* (v. *ἀνύω*), svršavati, **a)** prevaliti (put), stoga naoko intr. s ispuštenim *ὁδόν*, prispjeti, svratiti se, aps. i *ἔς τι* kamo, *νηί* lađom. **b)** završiti, izvršiti, ispuniti, dopustiti. **c)** Sof. El. 1451 *φίλης προξένου* do cilja došao = svrativši se k miloj domaćici; dvolično prema b: s (*κατά*) milom (iron.) domaćicom su gotovi.

κατα-ξαίνω, aor. pas. *-ξανθείς*, *poet.* i *poz.* razgrepsti, raščešati, raščupati, razbiti, ubiti, uop. satrti, *τινά*, i to *τινί*.

κατα-ξενόω, *poet.* gostoljubno primiti.

κατ-άξιος, 2., adv. **-ίως**, posve dostojan, *τινός* koga, *ἐμοῦ* meni premac.

κατ-αξιόω, **1.** za dostojna, vrijedna držati, *τινός* čega. **2.** *poet.* nešto za dolično držati, htjeti, iskati, zapovijedati, aps. i s inf.

κατα-ξύω, *poz.* = *καταξαίνω*, razgrepsti.

κατ-ᾴορος, *dor.* i *poet.* mj. *κατήορος*, koji visi.

καταπακτός, 2. (*καταπήγνυμι*), *jon.* dolje umetnut, *θύρα* slijepa vrata (Her. 5, 16).

κατα-παλαίω, u rvanju pobijediti, oboriti.

κατα-πάλλομαι, med., *ep.* aor. *κατέπαλτο*, dolje zaletjeti se, spustiti se, *ἔκ τινος* (Il. 19, 351). (Drugi *ἐκκατέπαλτο*.)

κατα-πάλτης, *ὁ*, *at.* pis. mj. *κατα-πέλτης*, v. r.

κατα-πάσσω i *-πάττω*, *poet.* i *poz.*, prosuti, posuti. Otd.

κατάπαστος, 2., *poet.* posut, kićen.

κατα-πατέω (takođ. u tmezi), pogaziti, zgaziti, nogama gaziti, pren. prezirati, *τί*.

κατάπαυμα, *τὸ* (*-παύω*), *ep.* mir, umirenje, oblakšica, *γόου* jada.

κατάπαυσις, *εως*, *ἡ*, *jon.* **1.** tjeranje u red, svrgnuće, svrgavanje koga, i *τινός τινος* koga sa čega. **2.** N. T. takođ. pokoj, počivalište.

κατα-παύω, *ep.* inf. *-παυέμεν*, **1.** tranz. učiniti da što prestane, završiti, dokončati, utišati, umiriti, ugušiti, istrijebiti, *τί*, i za lica *τινά* koga umiriti, čijemu radu kraj učiniti, htjeti spriječiti ga, odvraćati ga, smetati, zapriječiti, ustaviti, svladati (Od. 2, 244 *ἡμέας* ka *καταπαυέμεν*, da se svladamo), svrgnuti, srušiti, i eufemistički = ubiti (Il. 16, 618); *τινά τινος* koga od čega odvratiti, njemu oteti što, i u pas. biti svrgnut, *τινός* sa čega, na pr. službe. **2.** intr. N. T. počivati.

κατα-πεδάω, *ep.* (u tmezi), svezati, sputiti, *τινά*.

κατ-απειλέω, *poet.* prijetiti, *ἔπη* prijetnje izreći; *κατηπειλημένα* prijetnje.

κατα-πειράζω, kušati, *τινός* (var. *τί*).

καταπειρητηρίη, *ἡ*, *jon.* mj. *καταπειρατηρία* (*-πειράω*), olovnica (Her. 2, 28).

καταπέλτης, *ου*, *ὁ* (*-πάλλω*), *poz.* katapulta, teško grčko hitalo, zapr. poveće hitalo, koje bi osobitim napravama obič. dva čovjeka napela te bi ono strijele i kamenje bacalo. Moglo je ¼ do 2 kg teške strijele oko 1200 stopa daleko dobaciti; strijela dugačka do 1 m mogla je u daljini od 1000 stopa prodrijeti u drvenu stijenu do 5 cm. duboko. Bolje *-πάλτης*.

καταπελτικός, 3. *poz.* koji katapulti pripada, *βέλος* katapultna strijela.

καταπεμπτέος, 3. *poz.* koji se dolje slati ili otpraviti mora.

κατα-πέμπω, dolje slati, osob. u niži kraj, navlastice k moru slati, uop. odaslati, otpraviti, *τινά* ili *τί*, i to *τινί* ka kome, *ἐπί τι* do čega.

κατάπερ, v. pod *καθά*.

κατα-πέσσω, aor. *κατέπεψα*, *ep.* probaviti, prokuhati, *χόλον* jed progutati.

κατα-πετάννυμι, aor. akt. *κατεπέτασα*, perf. pas. *καταπέπταμαι* (i u tmezi), preko čega prostrijeti, prevjesiti, nešto o što povješati, pokriti, aps. i *τί τινα*.

καταπέτασμα, τὸ, N. T. zastor na presvetom.

κατα-πέτομαι, aor. akt. *κατέπτην*, med. *κατεπτόμην* i *κατεπτάμην*, konj. *κατάπτωμαι*, part. *καταπτάμενος*, i **καθίπταμαι**, *jon.* i *poz.* dolje letjeti, sletjeti.

κατα-πετρόω = *καταλεύω*, kamenovati.

κατα-πεφνεῖν (v. *φεν*), inf. aor. 2., ind. *κατέπεφνε*, part. *καταπεφνών* (ne tako dobro *-πέφνων* naglašeno), *ep.* i *poet.* ubiti, ukapiti, *τινά*.

κατα-πήγνυμι (nema ga u *at.* pr.), **1. tranz.**, akt. i pas., fut. *καταπήξω*, aor. akt. *κατέπηξα*, perf. pas. *(poz.) καταπέπηγμαι*, aor. pas. *(poz.) κατεπήχθην* — u zemlju zabiti, učvrstiti, zaglaviti, *τί*, i to *ἐπί, ἔν τινι* u što, *περί τι* oko čega. Supst. *καταπηγνύμενα* zabijeni predmeti, koci. **2. intr.** **κατα-πήγνυμαι**, s fut. *καταπαγήσομαι*, aor. *κατεπάγην*, perf. *καταπέπηγα*, pored *ep.* aor. med. *κατέπηκτο*, **a)** zapasti, učvršćen, zabijen biti. **b)** *poz.* stinuti se, smrznuti se.

κατα-πηδάω, dolje skočiti, silaziti, *ἀπό, ἔκ τινος* od, iz čega, *εἴς τι* u što.

κατα-πηκτός, 3., umetnut; *θύρα* slijepa vrata (var.).

κατα-πίμελος, 2. mašću pokrit, veoma tust.

κατα-πίμπλημι, posve napuniti, do vrha napuniti, obilno skunabiti, *τινά, τί*, i to *τινός* čim.

κατα-πίμπρημι, fut. *-πρήσω*, *poz.* popaliti, zapaliti, *τί*.

κατα-πίνω [ῑ], fut. *-πίομαι* (sumnj. *-πιοῦμαι*), aor. *-έπιον*, perf. *-πέπωκα*, aor. pas. *-επόθην*, ispiti, iskapiti, progutati, *τί*, takođ. *τινά* koga sa svim imanjem prisvojiti.

κατα-πίπτω (v. *πίπτω*), aor. 2. *ep.* *κάππεσον*, **1.** dolje pasti, srušiti se, spasti, aps. i *ἀπό τινος*. Pren. propasti, *εἰς ἀπιστίαν* činiti se nevjerojatno. **2.** survati se, (mrtav) pasti, upasti, u perf. razvaljen biti, koje aps., kako stoji u Ksen. Kir. 4, 5, 54, gdje se *ἐπὶ τῆς γῆς* odnosi na *παρέξομεν γέλωτα*, koje *ἁλί* u more, ili *ἔν, ἐπί τινι*. Pren. **a)** u perf. zapr. spao sam, ulegao sam, uop. nizak biti. **b)** *πᾶσιν παραὶ ποσὶ θυμός* svima pade hrabrost pod noge.

κατα-πιστεύω, *poz.* pouzdavati se.

κατα-πιστόομαι, med., *poz.* ujamčiti se, *ὑπέρ τινος πρός τινα* za koga kod koga.

καταπίστωσις, ἡ, *poz.* jamčenje.

κατα-πιττόω, smolom namazati, *τινά* da ga spale, sa smolom spaliti.

κατα-πλάσσω, *jon.* i *poz.* (i u tmezi), **1.** akt. namazati, zamazati, *τί τινι* nešto čim. **2.** med. sebi zamazati, namazati, *τί τινι* nešto čim, takođ. *τί τι*.

καταπλαστύς, *ύος, ἡ*, *jon.* namazano, prevlaka, kora (Her. 4, 75).

κατα-πλέκω, *jon.* i *poz.* dolje, t. j. do kraja plesti, pren. završiti, dokončati, *τί*.

κατα-πλέω (v. *πλέω*), *jon.* **καταπλώω**, dolje ploviti, **a)** s debeloga mora k obali ploviti, prevesti se, pristati lađom, uop. kamo jedriti, aps. i *ἐς, ἐπί τι* kamo, takođ. *οἴκαδε* ili *ἔς τινα*, i to *ἀπό τινος* odakle, sa i bez *νηί* ili *μετὰ νεῶν*. **b)** na rijekama niz vodu (*κατὰ τὸν ποταμόν*) prema moru (*ἐπὶ θάλασσαν*) voziti se, *ἔκ τινος* iz čega.

κατά-πλεως, 2. *at.* mj. *κατάπλεος*, napunjen, pun, *τινός* čim i čega.

καταπληκτικός, 3. (*-πλήσσω*), *poz.* strahovit.

κατα-πλήξ, *ῆγος, ὁ, ἡ* (*-πλήσσω*), *poz.* poplašen, smeten, zastrašen (*ἔκ τινος*), plašljiv, *πρός τι* od čega.

κατάπληξις, *εως, ἡ*, strah, trepet, bojazan, *ἐπί τινι* sa čega.

κατα-πλήσσω, *at.* **-πλήττω**, **1. akt.** (*-πλήξω, -έπληξα*), oboriti, poplašiti, potresti, prestrašiti, zastrašiti, *τινά* ili *τί*, i to *τινί* čim, ili *λέγων* svojim govorom, *ἐπὶ τὸ φοβεῖσθαι* do straha. **2. med.** *poz.* = akt.

3. pas. **καταπλήσσομαι**, fut. *-πλαγήσομαι*, aor. *κατεπλάγην* (*ep.* *-επλήγην*), perf. *καταπέπληγμαι*, *poz.* takođ. *καταπέπληγα*, — pokunjen, poplašen, potresen, smeten, zbunjen, zastrašen biti, klonuti, bojati se; perf. plašiti se, drhtati, aps. ili *τινί* od šta, *πρός τι* pri čem, *τί* ili *τινά* (od) koga ili čega, i to *οὐδέν* ni u čem, nipošto.

κατά-πλους, stegn. od *οος, ὁ* (*καταπλέω*), **1.** plovidba dolje, vožnja, prijevoz, osob. preko Stiksa. **2.** plovidba k obali, pristajanje lađom, *τοῖς δὲ ἀφειδὴς ὁ κ. καθεστήκει* privezoše se ne štedeći svojih lađa. **3.** prevaljeni put (Arijan An. 6, 4, 2).

κατα-πλουτίζω, obogatiti, *τινά*.

κατα-πλώω, v. *καταπλέω*.

κατα-πνέω, *poet.* i *poz.* dolje duhati, zadahnuti, koje aps. uop. duhati, koje *τί* nešto dahnuti, i to *τί* preko čega, pren. nadahnuti, uliti, *τί*.

κατα-ποικίλλω, slikama uresiti.

κατα-πολεμέω, **1.** vojevati, zavojštiti, ratovati, krajiniti, *τινά* ili *τί*, i to *τινί* čega radi. **2.** ratom svladati, nadjačati, uop. svladati, presvojiti, pobijediti, *τινά*.

κατα-πολιτεύομαι, dep. med., svojom politikom upropastiti i srušiti, *τινά*, i to *τινί* čim i u čem.

κατα-πονέω, *poz.* poslom umoriti, pritisnuti, mučiti, slabiti, svladati.

κατά-πονος, 2. (*πόνος*), *poz.* **1.** umoran, iznemogao, aps. i *ὑπό τινος*. **2.** mučan.

καταποντίζω, u more spustiti, utopiti (= *καταποντόω*).

καταποντισμός, ὁ, utapanje.

καταποντιστής, *οῦ, ὁ*, koji u moru utapa, (*λῃστής*) gusar.

κατα-ποντόω, u more spuštati, u moru utopiti, pustiti da se utopi.

καταπόρνευσις, ἡ, poz. zlostavljenje (djevojaka). Od

κατα-πορνεύω, *jon.* i *poz.* zlostaviti, prostituirati, napose djevojke u gaju boginje Omfale na određene blagdane.

κατά-ποσις, ἡ (*καταπίνω*), *poz.* **1.** pijenje, gutanje. **2.** ždrijelo, grkljan.

κατα-πράττω, **1.** akt. i pas. izvršiti, dovršiti, proturati, dogotoviti, raditi, izraditi, postići, polučiti, *τί*, i to *τινί* komu. **2.** med. **a)** sebi steći, pribaviti, *τί*. **b)** = akt.

κατα-πρᾱΰνω, ublažiti, umiriti, osvojiti, *τινά*, *ὀργῆς τινα* čiju srdnju ublažiti.

κατα-πρηνής, 2. *ep.* naprijed nagnut, *χειρί* dlanom, svom snagom.

κατα-πρίω [ῑ], *jon.* prepiliti, *τί*, *buk.* uop. prerezati.

κατα-προδίδωμι, izdati, na cjedilu ostaviti, zapustiti, odbaciti, *τινά* ili *τί*, i to *τινί*.

κατα-προΐεμαι, med., *poz.* = *καταπροδίδωμι*.

κατα-προΐξομαι (*προίξ*), *jon.* fut. (svagda s negac. i partic.), ostati nekažnjen.

κατά-πτερος, 2. *poet.* krilat.

κατα-πτήσσω, fut. *καταπτήξω*, aor. 1. *κατέπτηξα*, perf. *κατέπτηχα*, *epski* od 2. aor. 3. du. *καταπτήτην* (i u tmezi), *poet.* part. **καταπτακών,** i *ep.* **καταπτώσσω,** od straha savrijeti se, šćućuriti se, plašljivo skrivati se, skupiti se, pren. poplašen, zbunjen biti, umuknuti, aps. ili *πρός* i *ὑπό τινι*.

κατ-άπτομαι, v. *καθάπτομαι*.

κατάπτυστος, 2. (*πτύω*), popljuvan, vrijedan da se popljuje, gadan, klet.

κατα-πτῡχής, 2. *buk.* pun nabora.

κατα-πτύω, pljuvati na što, mrziti, proklinjati, *τινός*.

κατά-πτωμαι i slič., v. *καταπέτομαι*.

κατα-πτώσσω, v. *καταπτήσσω*.

κατα-πτωχεύομαι, *poz.* pas., pasti na prosjački štap, *εἴς τι* trošeći na što.

καταπῡγοσύνη, *ἡ, poz.* pohotnost, bludnost. Takođ. personif. kao mati Aspasijina.

καταπύγων, ὁ, ἡ (*πυγή*), *poet. poz.* pohotan, upaljen, bludan.

κατα-πύθομαι, *ep.* pas., sagnjiti, istruhnuti.

κατά-πυκνος, 2. *poet.* veoma gust.

κατα-πυκνόω, poz. napuniti.

κατ-ᾱ̆ρᾱ, *ἡ, jon.* *κατάρη*, proklinjanje, kletva, protivno: *εὐχή*.

καταραιρημένος, v. *καθαιρέω*.

κατ-αράομαι, *jon.* **-έομαι** [*ᾱρ ep.*, *ᾰρ at.*], dep. med., komu (*τινί*) što (*τί*) zaželjeti, navlastito zlo, *πολλά* dugo proklinjati, *τινί* što, stoga: kletvu izreći, kleti, proklinjati, aps., gdje takođ. znači: proklinjati sebe, i *τινί*, N. T. takođ. *τινά*, nad kim, koga. Svečano je to bivalo **a)** od glasnika prije otvorenja narodne skupštine u Ateni nad onima, koji možda teže na tiranidu ili drže s Medijancima ili potkupljeni varaju narod. **b)** od svećenikâ nad izdajicom misterija. **c)** pas. u N. T. *οἱ κατηραμένοι* prokleti.

κατ-αράσσω i med. **-ομαι,** **1.** tranz. dolje turati, zbaciti, natrag baciti, natrag tjerati, uzbijati, *τινά*, i to *εἴς τι*. U pas. natrag potjeran, uzbijen biti, ustuknuti, uzmaći, *εἴς τι*. **2.** intr. oboriti se (kiše, rijeke).

κατᾰ́ρᾱτος, 2. (*καταράομαι*), proklet, klet, stoga u superl. *καταρατότατος* najprokletiji, na kome leži najteža kletva.

κατ-αργέω, poet. i *poz.* uzeti snagu, oslabiti, dokinuti, ukloniti, dići, uništiti; ukloniti koga od čega, osloboditi ga. U pas. N. T. iščeznuti, oprostiti se, osloboditi se, *ἀπό τινος*.

κάταργμα, *τὸ* (*κατάρχομαι*), *poet.* i *poz.* predžrtva, **1.** prženo ječmeno zrnje, kojim se glava životinje za žrtvu određene posipavala, i čuperak dlake, što bi se s njezina čela odrezao i u vatru bacio. **2.** prvijenci plodova.

κατ-αργυρόομαι, pas., *jon. poet.* i *poz.* posrebriti se, srebrom optočen biti, pren. *κατηργυρωμένος* (novcem) potkupljen, podmićen.

κατ-άργυρος, 2. *poz.* posrebren.

κατ-άρδω, poet. kvasiti, natapati.

κατα-ρέζω, *ep.* mj. *καταρρέζω*, part. prez. *καρρέζουσα* mj. *καταρέζουσα*, aor. 1. *κατέρεξα*, zapr. strugati, pren. gladiti, za milovanje, *τινὰ χειρί* koga rukom.

κατ-αρέομαι, v. *καταράομαι*.

κατᾱ-ρῑγηλός, 3. (osn. *ϝριγ* od *ῥιγέω*), *ep.* posve strašan, užasan. (Drugi *ρρ*.)

κατ-ᾰριθμέω i med. **-έομαι,** nabrojiti, izbrojiti, izračunati, ispripovjediti, *τί*, ili sa sl. *ὅτι*.

κατ-αρκέω, *jon.* i *poet.* posve dostajati, s part. da se što daje.

κατ-αρμόζω, *jon.* = *καθαρμόζω*.

κατ-αρνέομαι, dep. pas., *poet.* tajati, bašiti, s inf. i *μή*.

κατα-ρρᾳθυμέω, u lijenost pasti, zanemariti, *τὰ κατερρᾳθυμημένα* (što je) lakoumno izgubljeno.

κατα-ρρακόομαι, *poet.* pas., zapr. odrpan, pak uop. rastrgan biti.

καταρράκτης, 2. (*κατ-αράσσω*), *poet.* koji se ruši, dolje nagnut. Supst. *poz.* *οἱ κ.* t. j. **1.** nasipi i ustave u Tigrisu za regulaciju vode. **2.**

slapovi osob. Nilovi, ὁ μέγας, s. Vadi-Halfa, ὁ μικρός Šelâl. Slič. ἡ καταρρακτὴ θύρα, *poz.* slijepa vrata, most s kukama.

κατα-ρράπτω (od ϝραπ.), *poz.* prišiti, sašiti. *Poet.* zadjesti, prirediti.

κατα-ρράσσομαι, v. καταράσσω (*var. l.*).

κατα-ρρέπω (od ϝρεπ), *poet.* i *poz.* **1.** tranz. srušiti, oboriti, τινά. **2.** intr. nagnuti se (dolje), ἐπί τι k čemu.

κατα-ρρέω (od σρέω), (često u tmezi), **1.** akt. dolje teći, rijekom odnesen, niz vodu, dolje tjeran biti; spasti, περὶ αὐτά srušiti se, inače τινός i ἔκ τινος iz ili sa čega, i εἴς τι na što. **2.** pas. s aor. κατερρύη (u *poz.*) **a)** obliven biti; kapati, τινί od čega. **b)** spustiti se, srušiti se, πρός τι na što.

κατα-ρρήγνῡμι (od ϝρηγ.), **1. akt.** (-ρρήξω, -έρρηξα), strgnuti, porušiti, rastrgati, pren. τροπάς redove raskinuti, zapr. bijeg prolomiti u redove.

2. pas. καταρρήγνῠμαι, s fut. καταρραγήσομαι, aor. κατερράγη, perf. akt. κατέρρωγε, pas. κατέρρηγμαι (*jon.?* i *poz.*), **a)** jezgrovito: rastrgati se i spasti, oboriti se, udariti, osob. za oluje i nevrijeme, aps. i ἐπί τι. **b)** razderati se, pući, skršiti se, καταρρηγνυμένη za tlo: raspuklo, τὸ καταρρηγνύμενον τοῦ τείχους prolom u zidu. **3.** med. sebi razderati, τί.

Καταρρήκτης, ὁ, *jon.* mj. Καταρράκτης, rijeka u Pamfiliji, s. Duden-su.

κατα-ρρητορεύω, *poz.* govorima svladati, zaluditi.

κατα-ρρινάω, *poet.* ispiliti, izbrusiti, pren. ugladiti, perf. pas. -ερρινημένος otvrdnuo (konjek. -ερρινουμένος zategnut).

κατα-ρρίπτω i *poz.* -ρριπτέω (od ϝριπ.), *poet.* i *poz.* zbaciti, zatrti; *poz.* poniziti.

κατάρρους, ὁ, stegn. od οος (καταρρέω), tijek, kihavica, hunjavica, osob. suhi kašalj (koji odaje sušicu).

κατα-ρροφέω (od σροφ.), usrkati, posrkati.

καταρρυής, 2. (καταρρέω), *poet.* koji dolje teče.

κατα-ρρυπαίνω, *poz.* uprljati, zamazati.

κατάρρυτος, 2. (καταρρέω), zapr. ozgo poliven ili pokropljen, pak **a)** *poet.* i *poz.* naplavljen, oplakan, optečen. **b)** *jon.* zaplavljen, naplavljen.

κατ-αρρωδέω, *jon.* mj. κατ-ορρωδέω, bojati se, aps. i τί čega, ili sa sl. μή.

καταρρώξ, ῶγος, ὁ, ἡ (καταρρήγνυμι), *poet.* strm, strmenit.

κάταρσις, εως, ἡ (καταίρω), pristanište.

κατ-αρτάω i **-αρτίζω**, oboje *jon.* i *poz.* **1.** objesiti, urediti, uspostaviti, tiškati, τί i τινά, i to ἐς τωὐτό opet u red dovesti. Pas. κατηρτισμένον zgodno, nešto čestito. **2.** dovršiti, usavršiti, N. T. Otd.

κατάρτισις, εως, ἡ, *poz.* uređenje, uprava, N. T. takođ. usavršivanje.

καταρτισμός, ὁ, uređenje, N. T.

καταρτιστήρ, ῆρος, ὁ (καταρτίζω), *jon.* i *poz.* uspostavljač reda, obranični sudac.

κατάρτυσις, εως, ἡ, *poz.* bîranje, dresura.

κατ-αρτύω, potpuno urediti; spremati, začiniti, pokrenuti, odrediti, s inf., krotiti, perf. -ηρτυκώς odrastao.

κατ-αρχαιρεσιάζω, *poz.* (τινά) kod izbora činovnikâ zametavati.

κατ-αρχή, ἡ, *poz.* početak.

κατ-άρχω, **1. akt.** počinjati, započeti, nešto prvi činiti, naprijed ići, uvoditi, primiti se čega, koje aps., koje τινός što, ὁδοῦ putovanje započeti, s partic. početi što činiti. **2. med. a)** početi, τινός i τί. **b)** predžrtvu (protivno: σφάγια) prinositi, χέρνιβά τ' οὐλοχύτας τε započne sveto pranje ruku i prikazanje ječma; takođ. životinji određenoj za žrtvu dlake među rogovima odrezati i u oganj bacati; τινός koga za žrtvu svetiti, posvetiti (Her. 2, 45); uop. žrtvovati, zaklati.

κατα-σαρκόω, *poz.* utoviti, potkožiti.

κατα-σβέννῡμι i **-νύω** (i u tmezi), **1.** akt. i pas. tranz. fut. -σβέσω, aor. 1. -έσβεσα, perf. pas. -έσβεσμαι, aor. pas. -εσβέσθην, ugasiti, utrnuti, τί, uop. iscrpsti, isušiti, utišati, ugušiti, protjerati, istrijebiti, i to τινί čim. **2.** intr. pas. **κατα-σβέννῠμαι** s aor. κατέσβην i perf. κατέσβηκα, ugasiti se, nestati, usahnuti, prestati.

κατα-σείω, perf. pas. -σέσεισμαι, aor. -εσείσθην, **1.** stresti, mahati, pustiti da se lepeće, τί nešto, i τινί, naime τὴν χεῖρα, komu rukom znak dati, mahati. **2.** uzdrmati, oštetiti, ἐπὶ μέγα velik dio.

κατα-σεύομαι, *ep.* med., samo aor. 2. κατέσσυτο, rušiti se, κῦμα—ῥέεθρα.

κατα-σημαίνομαι, med., označivati, potvrditi, zapečatiti, τί.

κατα-σήπω, **1.** akt. pustiti da truhne, τί. **2.** pas. **κατασήπομαι** s fut. κατασαπήσομαι, aor. κατεσάπην, perf. κατασέσηπα, istruhnuti, sagnjiti, aps. ili ὑπό τινος od čega.

κατ-ασθμαίνω, *poet.* na što dahtati.

κατα-σῑγάω, proćutjeti, oćutkivati.

κατα-σῑτέομαι, dep. med., *jon.* i *poz.* pojesti, τινά.

κατα-σιωπάω, **1.** akt. **a)** aps. mučati. **b)** tranz. τί nešto prećutjeti; takođ. τινά koga ušutkati. **2.** med. naređivati šutnju, umučkavati.

κατα-σκάπτω, zapr. potkopati, razvaliti, porušiti, τί, i to ἐς ἔδαφος stubokom.

κατασκᾰφή, ἡ, **1.** pokopavanje, grobnica, τινός. **2.** razvaljivanje, razorenje, rušenje.

κατα-σκᾰφής, 2. *poet.* podzemni.

κατα-σκεδάννυμι (v. σκεδάννυμι), **1.** akt. preko čega (τινί) prosuti, izliti, raširiti, prosti-

rati, *τί*, i to *τινός* po kom. **2.** med. svoje, svoju čašu (*τὸ κέρας*) izliti (na njih).

κατα-σκέλλομαι, *poet.* i *poz.* med., istrošiti se, u perf. *κατέσκληκα* osušen, istrošen biti, aps. ili *τί* na čem.

(κατα-σκέπτομαι), v. *κατασκοπέω*.

κατα-σκευάζω, **1. akt. a)** prirediti, spremiti, raditi, urediti, praviti, zgotoviti, dati zgotoviti, posijati, težiti, postaviti, sagraditi, osnovati, podići, obrazovati. **b)** pribaviti, namaći, upriličiti, preduzeti, izmisliti, zasnovati, podgovoriti, *οἱ κατεσκευασμένοι πρός τι* na što podgovoreni; postaviti, praviti, s adj. *οἰκήσιμόν τι* urediti što za nastavanje, ili *ἀσχολίαν τινά τινι* komu posla zadavati. **c)** udesiti, obrađivati kako treba (Ksen. An. 1, 9, 19), u položaj metnuti, urediti, narediti, potrebnim ili uop. nečim oskrbiti, opremiti (Dem. 18, 194), naoružati, uputiti, priučavati, *τινά* ili *τί*, *Γοργίαν Νέστορά τινα* Gorgiju nekakvim Nestorom praviti; *τινί* komu, koga ili čim, *πρός*, *εἴς τι* za što, čemu, *πρός τινα* za koga, *ἀπό τινος* od koje stvari, njome, *ἔκ τινος* iz čega. **2. med. a)** za sebe, sebi urediti, upriličiti, prirediti, praviti, sagraditi, *τἄλλα* ostalo udesiti, *τὴν ἄλλην διοίκησιν* ostale njihove uredbe (tako) udesiti, *τὴν πρᾶξιν* svoje smjeranje izvršiti; sebi prirediti, namaći, pribaviti, učiniti, *τί*, na pr. *ὄνους* svoje magarce natovariti (Her. 2, 121), ali takođ. bez *ὄνους* svoje otovariti, prtljagu skinuti (Ksen. Kir. 8, 5, 2), *τοὺς ἵππους* svoje konje opremiti (Ksen. Kir. 6, 1, 51), i to *τινί* čim, *τὸν Πειραιᾶ ἐμπόριον* svoju luku, Pirej, za skladište prirediti, *ἐγκράτειαν ἐν τῇ ψυχῇ* umjerenost u svojoj duši osnovati. Takođ. s napose dod. *ἑαυτῷ*. **b)** oružati se, opremiti se, metnuti se u položaj, u preter. misliti, ili biti vikao, *περί τινος* što se čega tiče; napose okućiti se, stan sebi prirediti, nastaniti se, i to *ἔν τινι* na kojem mjestu (Ksen. Kir. 7, 5, 37).

κατασκεύασμα, *τὸ*, i obič. ***κατασκευή***, *ἡ*, **1.** oprema, **a)** oružanje, *τοῦ πολέμου* ratno oružje. **b)** uređenje, stanje, kakvoća, uredba, podizanje, građenje, građevina, napose i: sjajno uređenje (*περὶ τὸν βίον*). **c)** *poz.* (geometr.) konstrukcija. **2. a)** zgrada, građevina, krasna građevina, divota (Plut. Tem. 31; Arist. 24). **b)** sve, što uređenju kuće, vojske, umjetnikovu pripada, oprema, suđe, posuđe, oprava, pokućstvo, ures zidni, oruđe, prtljaga, napose **c)** stovarivanje (Ksen. Kir. 8, 5, 4). Slič.

κατασκευασμός, *ὁ*, sredstvo, mudrolija.

κατ-ασκέω, točno vršiti.

κατα-σκηνάω i ***κατασκηνόω***, **1.** čador razapeti, òkô podići, u čadore ići, utaboriti se, sjesti na odmor, i to *εἴς*, *πρός τι* kamo, kod čega, ili *οὗ* gdje. **2.** *poz.* dati da tko stanuje, pripraviti mu obitavalište.

κατασκήνωμα, *τὸ*, *poet.* pokrivač, zastor, prijevjes.

κατασκήνωσις, *ἡ*, N. T. gnijezdo.

κατα-σκήπτω, udariti, i o gromu; kamo spuštati se, pak uop. na što navaliti, žestoko na što baciti se, o gnjevu i t. d., ili spopasti, za bolesti, aps. ili *τινί*, i *ἔς τινα* ili *ἔς τι* na koga ili što, ali takođ. *τινά*, oboriti, pren. *λιταῖς* molbama salijetati.

κατα-σκιάζω i *ep.* ***κατασκιάω*** sjenom zastrti, pokriti, pokopati, *τινά*, i to *τινί* čim.

κατά-σκιος, 2. (*σκιά*), *poet.* **1.** sjenom zastrt, pokrit, *τινί* čim. **2.** koji sjenu baca.

κατα-σκοπέω (samo prez. i impf.), fut., aor., perf. (od *-σκέπτομαι*) *-σκέψομαι*, *-εσκεψάμην*, *-έσκεμμαι*, **1.** *κατασκέψασθαι* odozgo motriti, uop. razgledati, promatrati, prigledati, istraživati, ispitivati, uhoditi, upoznavati se, *τί* ili *εἰ* ili inače neupr. upit. rečen. **2.** *κατασκοπέω*, *poet.* i N. T. uhoditi, ispitivati. **3.** *κατασκοπέομαι*, med., u sebi razmatrati, *τί*, *ἑαυτήν* sama sebe promatrati.

κατα-σκοπή, *ἡ*, razgledanje, kebanje, uhođenje, *κατασκοπαῖς χρῆσθαι* uhoditi.

κατασκοπικός, 3. *poz.* koji uhođenju pripada.

κατά-σκοπος, *ὁ*, vrebač, uhoda.

κατα-σκώπτω, *jon.* i *poz.* podrugivati se komu (*τινά*).

κατα-σμικρύνω, *poz.* omaljivati, poniziti, *τί*.

κατα-σμύχω, *ep.* (u tmezi), popaliti, t. j. sasvim spaliti, *τί*, i to *πυρί*; *buk.* pustiti da gine; pas. ginuti, čeznuti.

κατα-σοφίζομαι, dep. med., (*τινά*) nadmudriti, prevariti, zaslijepiti, zaluditi; takođ. pas.

κατ-ασπάζομαι, dep. med., *poz.* milovati, cjelivati, *τινά*.

κατα-σπαράσσω, *poet.* i *poz.* razderati, raščupati.

κατα-σπάω (*-σπάσω*, *-έσπασα* i t. d., pas. *-εσπάσθη*), dolje vući, svući ili strgnuti, *τινά* koga, i to *τινός* za što, *ἀπό τινος* sa čega. Napose **a)** lađe u more vući i otisnuti. **b)** za tijelo: *τὰ κατασπώμενα* spušteno, spušteni dijelovi.

κατα-σπείρω, dolje sijati, posijati, saditi, prirediti, raširiti, svakamo posaditi ili metnuti, *τί*, i to *τινί* komu, *εἴς τι* pod što.

κατάσπεισις, *ἡ*, *poz.* posveta, za one, koji se svome vojvodi na život i smrt posvećuju. Od

κατα-σπένδω (*-σπείσω*, *-έσπεισα*, *-έσπεισμαι*, *-εσπείσθην*), *poet.* i *poz.* **1.** žrtvu ljevanicu na što, osob. po grobu, izliti. **2.** ljevanicom posvetiti za žrtvu; takođ. u pas.

κατα-σπέρχω, silom na koga (*τινί*) navaliti, plašiti ga.

κατα-σπεύδω, *poz.* pospješiti, skoriti.

κατα-σποδέω, *poet.* oboriti, povaliti.

κατα-σπουδάζομαι, dep. med., *jon.* i *poz.*, samo

u perf. κατεσπούδασμαι, ozbiljno raditi, ozbiljnim poslovima baviti se (Her. 2, 173).

κατα-στάζω, **1.** intr. (dolje) kapati, curiti, napos. gnojiti se, τινί od čega, τινός i κατά τινος niza što ili sa čega, ἐπί τι dokle, τί uza što, τινά na koga. **2.** tranz. *poet.* dati da kapa, roniti.

κατα-σταθμεύω (σταθμός), *poz.* u torove spremati.

κατα-στασιάζω, pletkama ili protivnom strankom (στάσις) koga (τινά) svladati ili srušiti, moć njegovu skršiti; takođ. πόλιν državu pletkama oštetiti.

κατάστᾰσις, εως, ἡ (καθίστημι), **1.** tranz. postavljanje, namještanje, određenje, naredba, νυκτός noćno doba, prvi prekret, umirenje. Napose još: namještanje koga, i to **a)** prijava tuđih poslanika kod poglavarstava, prezentacija. **b)** opremanje atenskoga građanina za konjaničku službu sa strane države, kapara za opremu, stoga i u plur. konjanička služba. Koji bi ἱππεύς prije vremena istupio, morao bi kaparu vratiti, i u osobitom događaju, naime poslije pada tridesetorice u Ateni, morali su je svi, koji bijahu služili oligarhiji, vratiti, za znak, da se više ne priznaju za ἱππεῖς. **c)** ἐγγυητῶν davanje jamaca. **2.** intr. stanje stvarî (Her. 2, 173), trajno stanje, uređenje, mirno stanje, sigurnost u držanju, kakvoća, položaj, uop. ustav državni (Her. 5, 92), τινός i ἔν τινι.

καταστατέον, v. καθίστημι.

καταστάτης, ου, ὁ (καθίστημι), *poet.* odreditelj, postavljač, τινός (Sof. El. 72).

καταστατικός, 3. *poz.* koji dušu ublažuje.

κατα-στεγάζω, pokrivati, τινά.

καταστέγασμα, τὸ, *jon.* pokrivalo, τῆς ὀροφῆς krov (Her. 2, 155).

κατα-στεγνόω, *poz.* gusto pokriti, zgustiti.

κατά-στεγος, 2. krovom providen, pokrit, αὐλαί dvorišta u labirintu, jer su stupovi u dvorištima imali zarubast krov od kamenih ploča.

κατα-στείβω, *poet.* stupiti na što (τι).

κατα-στέλλω, **1.** *poet.* i *poz.* dolje držati, zajedno držati, rediti, namjestiti, τί. **2.** N. T. i *poet.* umiriti.

κατα-στένω, *poet.* uzdisati, τινά ili τί za kim ili čim.

καταστεφής, 2. *poet.* ovjenčan (jer nosi veselu vijest).

κατα-στέφω, *poet.* i *poz.* **1.** akt. ovjenčati, βωμόν, za svetu upotrebu čim obaviti, daćama častiti, τί i τινά. **2.** med. ovjenčati se.

κατάστημα, τὸ (καθίστημι), *poz.* stanje, biće, vladanje čije.

καταστηματικός, 3. *poz.* ozbiljan, miran, i to κινήματι, o govorniku, koji, dok govori, ruku držeći u togi nepomično stoji.

κατά-στικτος, 2. (στίζω), *poet.* mjestičav, pjegav, šaren.

καταστολή, ἡ (στέλλω), *poz.* spuštanje, περιβολῆς ogrtača, da se ruka turi u haljinu, pak uop. pristojno, mirno držanje. N. T. takođ. odijelo.

κατα-στόρνυμι, *ep.* s part. καστορνῦσα mj. καταστ., i aor. κατεστόρεσα, *ep.* i *jon.*, obič. **κατα-στρώννυμι**, -στρώσω, -ἔστρωσα, -ἔστρωμαι, -εστρώθην, **1.** ispružiti, **a)** prostrijeti, τί. **b)** oboriti, ubiti, smaknuti, ugnjetavati, τινά i τί. **2.** prostrti, pokriti, τί, i to τινί čim.

κατα-στοχάζομαι, *poz.* med., nišaniti, τινός na što.

κατ-αστράπτω, *poet.* i *poz.* **1.** dolje sijevati, gromove valjati, κατά τι gdje (takođ. bezlič.). **2.** *poz.* zasjeniti, zaslijepiti.

κατα-στρατηγέω, *poz.* koga ratnim lukavstvom svladati, nadmudriti, τινά.

κατα-στρατοπεδεύω, **1.** tranz. u akt. dati podići òkô i smjestiti u nj, utaboriti, τί ili τινά, i to ἐπί τι. **2.** intr. u akt. i med. podići òkô, utaboriti se, ukonačiti se, noćiti.

κατα-στρέφω (v. στρέφω), za perf. pas. κατέστραμμαι, takođ. kao med., *jon.* 3. plur. plpf. κατεστράφατο, i aor. pas. κατεστράφθην (*at.* κατεστράφην), **1. akt.** okrenuti, obrnuti, prevraćati, pren. **a)** s ἐπὶ τὰ πράγματα *poz.* na praktično, na život potegnuti. **b)** završiti, o godini, pak osob. sa i bez τὸν βίον: preminuti. **2. med.** za sebe što, osob. sadašnji red, okrenuti, τὰ παρόντα sadašnjemu kraj učiniti; napose: podvrći, svladati, pod jaram skučiti, pokoriti, osvojiti, natjerati, prinuditi, τινά ili τί, i to τινί čim, βίᾳ silom, ἔς τι na što ili sa sl. inf. U pas. biti pokoren, τὸ καταστραφῆναι pokorenje, Μαντινεῦσι μέρος τι κατέστραπτο ὑπήκοον M. bjehu sebi jedan dio kao pokorenu zemlju podložili.

κατα-στρηνιάω, aor. konj. -ηνιάσωσι, N. T. lakom postati protiv koga, τινός.

καταστροφή, ἡ (στρέφω), **1.** okret, obrat, izlaz; svršetak, pad, sa i bez τοῦ βίου, smrt, propast, pogibija. **2.** *jon.* pokorenje (Her. 1, 6), καταστροφήν τινος ποιεῖσθαι koga pokoriti, pod jaram skučiti. **3.** *poet.* prekret, νέων θεσμίων novim zakonima. **4.** u drami prekret radnje, s kojim se počinje rješavanje zamršenoga čvora.

κατάστρωμα, τὸ, krov lađeni, paluba.

κατα-στρώννυμι, v. καταστόρνυμι.

κατα-στυγέω, *ep.*, aor. κατέστυγον (i u tmezi), prestraviti se, zgroziti se, aps. i τί ili τινά od čega ili koga.

κατα-στύφελος, 2. *ep.* veoma tvrd, vrlo čvrst.

κατα-στύφω, *poz.* ogorčiti, grko učiniti, τὸ κατεστυμμένον opornost.

κατα-στωμύλλομαι, med., *poet.* neprestano brblati, κατεστωμυλμένος brblavac, blebetalo.

κατα-σύρω (i u tmezi), *jon.* i *poz.* odvući, porušiti, opustošiti.

κατα-σφάζω, aor. pas. *-εσφάγην*, perf. *-έσφαγμαι*, poklati, zaklati, smicati, poubijati, ubiti, *τινά*. U pas. *ἐκ χεροῖν τινος*.

κατα-σφραγίζω, *poet.* i *poz.* zapečatiti.

κατα-σχεθεῖν, v. *κατέχω*. Otd.

κατάσχεσις, ἡ, N. T. osvojenje, imanje, posjed.

κατά-σχετος, 2., v. *κάτοχος*.

κατα-σχηματίζω, *poz.* obrazovati.

κατα-σχίζω, rascijepati, razbiti, razlomiti, razlupati, *τί*.

κατα-σχολάζω, *poet.* i *poz.* vrijeme tratiti, dangubiti, oklijevati, *τοῦ χρόνου τι* koji časak.

κατα-σωρεύω, *poz.* nagomilati.

κατα-σώχω, *jon.* satrti, *τὶ περί τι* nešto o što.

κατα-τάκω, v. *κατατήκω*.

κατα-ταρταρόω, *poz.* baciti u Tartar.

κατα-τάττω (v. *τάττω*), aor. pas. *κατετάγην*, postaviti, rediti, *τί*, osob. komu (*τινά*) mjesto odrediti, *ἔς τι*, na pr. strance *εἰς τὴν πολιτείαν* u državnu svezu primiti ili vojnike u vojsku poređati, primiti.

κατα-τεθνεώς i **-θνηώς**, v. *καταθνήσκω*.

κατα-τείνω (v. *τείνω*) (i u tmezi), **I.** tranz. **1.** napinjati, natezati, kruto pritegnuti (takođ. dolje potegnuti), *τί*, i to *ἔκ τινος* od čega, *τινί* čim, *ἔπαινον* pohvalni govor govoriti, pren. *τὸν δῆμον* zauzdati ga, na uzdi držati; mučiti, naprezati, pas. opirati se. **2.** ispružiti, rastegnuti, *τί*, takođ. *τὴν στρατιήν* t. j. vojsku u dugačak red razvrstati; Her. 1, 189 *διώρυχας* povuče, t. j. iskopa dugačke jarke. **II.** intr. **1.** napinjati se, truditi se, ne prestati. **2.** protezati se, sezati, *ἐπί, ἔς τι, διά τινος, ταύτῃ* dotle.

κατα-τέμνω, razrezati, raskomadati, rasjeći, sasjeći, nakaziti, *τί* i *τινά*. U pas. *πόλις κατατέτμηται τὰς ὁδοὺς ἰθείας* ispresijecan je upravnim putovima (Her. 1, 180), ili *κατετέτμηντο τάφροι* bijahu iskopani prokopi, *ἐπί τι* kamo, *ἔκ τινος* odakle.

κατα-τήκω (i u tmezi), *dor.* **κατατάκω**, **1.** akt. tranz. (*-τήξω, -έτηξα*), rastopiti, rastočiti, *τί*. **2.** pas. **κατα-τήκομαι** s perf. 2. akt. *κατατέτηκα*, rastapati se, okopnjeti, pren. izjedati se, žalostiti se, ginuti, aps. i *ἦτορ* u srcu.

κατα-τίθημι, fut. *-θήσω*, aor. *κατέθηκα*, plur. *κατέθεμεν* i t. d. (v. *τίθημι*), *ep.* aor. akt. plur. *κάτθεμεν, κάτθετε, κάτθεσαν* mj. *κατέθ*., konj. *καταθήομεν* (*-θείομεν*), inf. *κατθέμεν*, aor. med. 1. plur. *κατθέμεθα*, 3. du. *κατθέσθην*, konj. *κατθήομαι* (*-θείομαι*) (i u tmezi),

I. akt. 1. polagati, dolje metati, postavljati, prostrijeti, podići, namjestiti, spuštati, *τί*, i to *ἐπί τινος* i *ἐπί τινι, ἔν τινι, ἔς τι* u, na što. Napose: (*ἐς τὸ μέσον*) javno položiti, — izložiti, podati, osob.: za bojnu nagradu izložiti, stoga takođ. *ἄεθλον* borbu, nadbijanje narediti, upriličiti, *ἐς μέσον Πέρσῃσι τὰ πρήγματα* Perzijancima gospodstvo kao zajedničko blago ostaviti, t. j. republiku uvesti (Her. 3, 80). **2.** položiti na ostavu, t. j. spremiti (Od. 18, 45), čuvati; pa tako uop. položiti, metnuti (na stranu), ukloniti, *τί*. **3.** na ostavu dati, položiti, platiti (Her. 9, 120), podmiriti (Plat. Prot. 314 B), *τί*, i to *τινί* komu, *τινός* za što, takođ. zadanu riječ iskupiti, obećanje držati, dug namiriti.

II. med. 1. za sebe i svoje položiti, metnuti, *ἑαυτόν* t. j. svoj čador podići, na stranu metnuti, premjestiti, prenijeti, *τί* ili *τινά*, i to *ἔς, ἐπί τι* i *ἔν τινι*, na pr. *ἐν τῇ ἑαυτῶν ἐγκρατείᾳ* u zemlju, koja je u njihovoj vlasti. Pren. nešto na put metnuti, privesti, *πολλὰ λύπης ἐγγυτέρω* mnogo se bliže primaklo žalosti negoli radosti, *φιλίαν παρά τινι* prijateljstvo kao kakvo povjereno blago kod koga položiti, pod njegovu zaštitu metnuti, *χάριν* (*τινί*) blagodarnost (kod koga) položiti, t. j. koga na blagodarnost zadužiti, *εὐεργεσίαν πρός τινα* komu dobro činiti, stoga uop. sebi osnovati, steći, pribaviti, *τί* (Her. 7, 220; 6, 41). **2.** sa sebe skinuti (Od. 17, 86), na stranu metnuti, ukloniti, položiti, zametnuti, skinuti (Il. 3, 114), takođ. dati skinuti. Napose **a)** za mrtve: pogrepsti, pokopati (Od. 24, 190). **b)** *τινὰ* ili *τὶ εἴς τι* koga ili što kamo donijeti, koga ili što na ostavu ili čuvanje donijeti ili dati, povjeriti, na ostavu položiti, nagomilati, sebi spremiti, čuvati, osigurati, za sebe uložiti, upotrijebiti (Ksen. An. 1, 3, 3), i to *εἴς τι, ἐπί* i *ἔν τινι*, takođ. s *ἐμοί* za mene. **3.** na stranu metnuti, s uma metnuti (Plat. Prot. 348 A), ne brinuti se, *τί* za što, takođ. s dod. *ἐν ἀμελείᾳ*, uop. okaniti se, dokončati, dovršiti, *τί*. U pas. uklonjen biti (Tuk. 4, 20).

κατα-τιτρώσκω, fut. *-τρώσω*, izraniti, uop. raniti, *τινά*.

κατα-τομή, ἡ, N. T. sakaćenje.

κατα-τοξεύω, strijelom gađati, ubiti, ustrijeliti, *τινά*.

κατα-τορνεύω, *poz.* tokariti, točiti, zaobljivanjem učiniti prikladnim, *πρός τι* za što.

κατα-τραυματίζω, *jon.* **κατα-τρωματίζω**, **1.** = *κατα-τιτρώσκω*. **2.** lađu probušiti.

κατα-τρέχω, aor. *-έδραμον*, perf. *-δεδράμηκα*, **1.** dolje trčati, silaziti, dolje hitjeti, priskočiti, aps. ili *ἀπό τινος* sa čega dolje, i *ἔς τι* kamo. **2.** nasusret nasrnuti, na juriš pritrčati, aps. ili *εἴς τι*; neprijateljski prolaziti, četovati, pustošiti, *τί*.

κατα-τρίβω [ῐ, ali ῑ u aor. 2. pas. *-ετρίβην*], **1.** akt. rastrti, satrti, izlizati, iznositi, *τί*. Pren. **a)** potrošiti, oduzeti, potratiti, protepsti, *τί*. **b)** satrti, istrošiti, oslabiti, isisati, *τινά*, i to *περὶ ἑαυτούς* sami sebe, *τινί* čim. **2.** pas. **a)** istro-

šiti se, oslabiti, umoriti se, aps. i ὑπό τινος. b) satrti se, svoje sile trošiti, τινί čim, na što, ili s part., na pr. ζητῶν istraživanjem.

κατα-τρυφάω, *poz.* podrugivati se.

κατα-τρύχω, satrti, istrošiti, isisati, iscrpsti.

κατα-τρύω, satrti, istrošiti, perf. pas. κατατετρῦσθαι.

κατα-τρώγω, aor. -έτραγον, *poz.* izglodati, sažvakati, potrošiti.

κατα-τρωματίζω, v. κατατραυματίζω.

κατα-τυγχάνω, postići, srećan biti u čem, aps.

κατ-αναίνω, aor. -άνᾶνα, *poet.* isušiti.

κατ-αυγάζω, *poz.* rasvijetliti; med. *poet.* promatrati.

κατ-αυδάω, *poet.* kazivati, pričati.

κατ-αυλέω, na fruli svirati; pas. dajem sebi svirati; καταυλούμενος uza svirku frula.

κατ-αυλίζομαι, dep. s aor. pas. i *poz.* med., posaditi se, sjesti, svratiti se, noćiti, ἔν τινι u čem, κατά τι k čemu.

κατ-αυχέω, *poet.* veoma hvaliti se, veličati se.

κατα-φαγεῖν, v. κατέδω.

κατα-φαίνομαι, med., pokazati se, učiniti se, očit biti, jasan postati, τινί, s adj. kao nešto, i s inf.

καταφᾰνής, 2., adv. **-ῶς,** komp. -έστερον, vidljiv, pregledan, jasan, očevidan, poznat, ἐν καταφανεῖ pred svijetom, posve očito, ἐν τῷ κ. γίγνεσθαί τινι kome na oči doći, καταφανὲς ποιεῖν razjasniti, pred oči staviti, tumačiti, razlagati, sa sl. ὅτι ili relat. zavis. rečen., takođ. κ. τινὰ ποιεῖν koga izdati, κ. γίγνεσθαι očitovati se, i to ἔκ τινος ili s part., καταφανέστερός ἐστι κακουργῶν njegova nedjela izlaze prije na vidjelo, κ. ἐκπεπληγμένος očevidno zbunjen, vidi mu se da se smeo.

κατά-φαρκτος, 2., v. κατάφρακτος.

κατα-φαρμακεύω, φαρμάκοις, ljekarijama ili činima namazati.

κατα-φαρμάσσω, *jon.* (u tmezi), opčiniti, začarati, τινά.

κατάφᾰσις, εως, ἡ (κατάφημι), potvrđivanje.

κατα-φατίζω, *poz.* svečano očitovati, uvjeravati.

κατα-φαυλίζω, *poz.* malo cijeniti.

κατα-φέγγω, *poz.* zaslijepiti, zabliještiti.

κατα-φερής, 2. koji naginje dolje, na zapad; pren. naginjući na što, osob. na što zlo (πρός τι).

κατα-φέρω, i med. s fut. κατοίσομαι, spor. obl. **καταφορέω, I. akt.** i **med. 1.** dolje nositi, snijeti, dolje voditi, dolje zanijeti, ἐπί τὴν θάλασσαν ili Ἄϊδος εἴσω. Napose **a)** odnijeti, namiriti, na pr. nametnutu globu. **b)** zamahnuti, udariti, s pomišlj. τὴν πληγήν, τὸν πέλεκυν. **2.** kamo tjerati, τὶ ἔς τι (uop. kamo odnijeti, prosuti, izliti). N. T. αἰτιώματα κατά τινος tužbe iznijeti na koga. **II. pas. καταφέρομαι** (-ενεχθήσομαι, -ηνέχθην, -ενήνεγμαι), **1.** spustiti se, premaći se, aps.; skotrljati se, srušiti se, navaliti kamo, ἄλλος ἄλλῃ koji ovdje, koji ondje, na suho, uop. pasti, rušiti se, περί τινα blizu koga, ἔς τι kamo. **2.** dolje tjeran, otjeran, zanesen biti, dospjeti, zaletjeti se (zapasti), ἔς, πρός τι kamo, ἔξω τινός izvan čega, τινί od čega, ὕπνῳ tvrdo zaspati, N. T. **3.** = akt. udariti, aps.

κατα-φεύγω, fut. -φεύξομαι, sa spor. obl. **καταφυγγάνω,** dolje, unutra bježati, kamo bježati, strugnuti, uteći se kamo, pod čiju zaštitu zakloniti se, za pomoć moliti ga, na što pozivati se, aps. ili ἔς, ἐπί, πρός τι, ὅποι kamo, čemu, na što, prema čemu, πρός, ἐπί, ὥς τινα ka komu, ἔκ τινος iz čega, takođ. εἰς καλὸν εἴς τι sigurno utočište u čem imati, i u part. perf. ἔν τινι biti gdje bjegunac, utekao sam nekamo, dok ἐνταῦθα stoji i uz aor., tomu uteći se.

κατάφευξις, εως, i **καταφυγή,** ἡ, utočište, **a)** zaklon, začkoljina, τινός i ἐπί τι za što, čemu, τινί za koga, komu, παρά τινα kod koga. **b)** bijeg, τὴν κ. ποιεῖσθαι διά τινος ἔς τι kroza što kamo bježati. **c)** zavrzivanje, izgovor, izlika.

κατά-φημι, *poet.* i *poz.* pristajati, odobravati.

κατα-φημίζω, *poz.* **1.** glas širiti, nešto razglasiti, raširiti. **2.** posvetiti, zavjetovati.

κατα-φθατέομαι (φθάνω), *poet.* nešto (τί) preletjeti, preko čega hitjeti.

κατα-φθείρω, kvariti, τί.

κατα-φθινύθω, *buk.* = καταφθίνω, intr.

κατα-φθίνω, *poet. buk.* i *poz.* [ῐ] (isp. φθίνω), **1. tranz.** u akt., fut. καταφθίσω, aor. κατέφθισα [ῐ u Hom., pravije pisano ει, ῑ u trag.], upropastiti, zatrti, uništiti, istrijebiti, pogubiti, τινά. **2. intr.** u akt. (s kasnim perf. κατεφθίνηκα), u med. aor. *ep.* i *poet.* ind. κατέφθῐτο, inf. καταφθίσθαι, part. καταφθίμενος (i u tmezi), i u plpf. *poet.* κατεφθίμην, propasti, ginuti, iščeznuti, izmaći, bolovati, izmučen biti, blijedjeti, poginuti, τινί na čem, od čega, καταφθίμενος iščeznuo, preminuo, poginuo, mrtav.

κατα-φθορά, ἡ, *poet.* i *poz.* propast, razorenje, smrt; poremećenje uma, φρενῶν.

κατ-αφίημι, impf. κατηφίει, pustiti da se što spuzi, pomalo propuštati, διά τινος kroza što.

κατα-φιλέω, izljubiti, od srca ljubiti, cjelivati, aps. ili τινά ili τί, na pr. τὴν δεξιάν, što su zapr. negda činili samo robovi.

κατα-φλέγω, aor. pas. -εφλέχθην i -εφλέγην, *ep.* i *poz.* **1.** akt. zapaliti, užeći, spaliti, popaliti, τί što, takođ. s dod. πυρί. **2.** pas. spaljen biti, intr. izgorjeti.

κατάφλεξις, ἡ, *poz.* spaljivanje.

κατα-φοβέω, 1. akt. u strah i trepet natjerati, plašiti, prestraviti, τινά. **2.** pas. uplašiti se, καταφοβηθείς od straha.

κατά-φοβος, 2. *poz.* pun straha.

κατα-φοιτέω, *jon.* mj. καταφοιτάω, obično silaziti, svagda izlaziti, τας νύκτας obnoć.

κατα-φονεύω, *jon.* i *poet.* umoriti, pogubiti.
καταφορά, ἡ, *poz.* spadanje, udarac.
κατα-φορέω, v. καταφέρω.
κατα-φράζομαι, *ep. poet.* i *jon.* med. s aor. med. i pas., **1.** opaziti, τινά, s part. na kome, da on. **2.** promatrati, razmišljati, τί.
κατάφρακτος, 2. i *per metathesin poet.* **κατάφαρκτος,** zatvoren, **a)** zaključan, ἔν τινι. **b)** za lađe: pokrit, natkrit; takođ. supst. ἡ, brod s krovom; *poz.* oklopljen, ἡ κ. oklopljeno konjaništvo.
κατα-φράττω, *poz.* pokrivati, t. j. **a)** štititi, oklopiti, oružati, τινί. U pas. καταπεφραγμένος τι t. j. na čem. **b)** natkriti, ναῦς omanje lađe s palubama, zaklonima.
κατα-φρονέω, s fut. med. i u pas. znač., **1.** malo, ništa ne cijeniti, prezirati, s preziranjem postupati, ne mariti, ne obzirati se, bez brige biti, ne bojati se, prkositi, takođ. komu (τινός) što (τί) s prijezirom pripisivati, ili takođ. s prezirom misliti, aps. ili τινός, rjeđe τινά ili τί, ili s inf. ili part. (ako se i t. d.), i to ἔκ τινος sa čega, ili κατὰ τὸ αὐτίκα za ovaj čas. **2.** *jon.* pojačeni φρονέω, na umu imati, mnjavati, na što misliti, s τί ili inf.
καταφρόνημα, τὸ, i **καταφρόνησις,** ἡ, preziranje, oholost, τινός koga, prema kome, μὴ ἀπὸ τοῦ ὄντος preziranje zasluženo, koje od istine nije udaljeno.
καταφρονητής, ὁ, *poz.* preziratelj.
καταφρονητικῶς, adv., prezirno, κ. ἔχειν s preziranjem postupati.
κατα-φυγγάνω, v. καταφεύγω.
καταφυγή, v. κατάφευξις.
κατα-φῡλᾰδόν, *ep.* adv. (φῦλον), po plemenima, u plemena podijeljeno.
κατα-φυτεύω, *poz.* zasaditi.
κατάφῠτος, 2. (φυτόν), *poz.* zasađen.
κατα-φωράω, u krađi, u činu zateći, stoga **a)** otkriti, pogoditi, opaziti, vidjeti. **b)** obličiti, izdati, skinuti obrazinu. Otd.
κατά-φωρος, 2. *poz.* zatečen, izdan, obličen.
κατα-χαίρω, *jon.* suprot komu, t. j. njegovoj nesreći radovati se, podsmijevati se, καταχαίρων zlaradice, aps. i ἐπί τινι.
κατα-χᾰλαζάω, *poz.* dolje sipati (kao tuču), τινός na koga, λίθους na koga sasuti, nabacati kamenje.
κατα-χαλκεύω, mjed izrađivati, stopiti.
κατα-χαλκόομαι, med., *jon.* nešto svoje mjeđu oblagati, čeličiti, τί.
κατά-χαλκος, 2. *poet.* mjeđu obložen, pren. oklopom oružan, o zmaju.
κατα-χαρίζομαι, udvoravati se, ugađati, povoljiti, napose τὰ δίκαια pravo po miloj volji poklanjati.
κατα-χειροτονέω, **1.** protiv koga glasati, zapr. podizanjem ruke, stoga samo o narodu; uop. **2.** koga osuditi, τινός, i θάνατόν τινος koga na smrt; pas. takođ. lično: osuđen biti.
καταχειροτονία, ἡ, narodna osuda.
κατα-χέω (v. χέω), *ep.* aor. κατέχευα, med. -εχεύατο, i κατέχυτο, κατέχυντο (ovi u pas. znač.), perf. pas. 3. plur. *jon.* κατακεχύαται (često u tmezi), **I. akt. 1. a)** za kapljevine: dolje lijevati, polijevati, izlijevati, prilijevati, τί, i to τινός na koga ili što, po čem, τινί komu, ἔραζε na zemlju. **b)** za suhe stvari: dolje sipati, sasuti, spustiti, zbaciti, τί, i to εἴς τι u što, ἐπί τινι na što, χαμαί na zemlju (Il. 6, 134). **2.** pren. prosuti, razastrti, τί nešto, i to τινί na koga, nečim obasuti ga. **II. pas. 1.** dolje curiti, rušiti se, τινί od čega, εἴς τι u što. **2.** pren. izlijevati se, τινί komu i preko čega. **III. med. 1.** ulijevati, t. j. rastapati, τί (Her. 1, 50). **2.** pren. pustiti da se razlije, τὸν ὄχλον, i to sa sela u Atenu (εἴς τι).
κατ-άχής, 2. *dor.* i *buk.* mj. κατηχής, bučan.
κατα-χθόνιος, 2. *ep.* i *poz.* podzemni, Ζεύς = Had.
κατα-χορδεύω (χορδαί), *jon.* zapr. na meso za kobasice sasjeći, pak uop. po duljini (κατὰ μῆκος) meso narezati, rasporiti.
κατα-χορηγέω, kao horeg u horegiji, što je u Ateni bila javna dužnost, λειτουργία (v. r.), opremom i uvježbavanjem korova (zborova) u dramama kao i lirskih korova novac (τί) trošiti, uop. potrošiti, τινός od čega, τινί i εἴς τι na što.
κατα-χόω, v. καταχώννυμι.
κατα-χραίνομαι, med., *poet.* poškropiti.
κατα-χράω, I. akt., *jon.*, samo bezlič. καταχρᾷ, κατέχρα, καταχρήσει, dosta je, dovoljno je, služi za to, τινί komu, i to ἀντί τινος ili s inf. ili sa sl. εἰ. **II. med. κατα-χράομαι,** fut. -χρήσομαι, aor. -εχρησάμην, perf. -κέχρημαι (najv. u akt., rijetko u pas. znač.), aor. -εχρήσθην u pas. znač., **1.** trebati, upotrijebiti, potrošiti; aps. ili εἴς, πρός τι na što, τί u čem, τινί nešto, πρός τινα pred kim, napose: zlo upotrijebiti, τινί što. **2.** potrošiti, istrošiti, stoga *jon.* za ljude kao blag izraz mj. ἀποκτείνω: ubiti, pogubiti, umoriti (Her. 1, 117), τινά, τέῳ μόρῳ kakvom smrću.
καταχρηστικός, 3. *poz.* zlo upotrebljavan, neupotrebljavan u pravom smislu.
κατα-χρίω, namazati.
κατα-χρῡσόω, *jon.* i *poz.* pozlatiti, τί, slikov. τὴν πόλιν grad, kao zlatom, umjetninama uresiti.
κατα-χρώννυμι (u tmezi), uprljati.
κατα-χωνεύω, rastopiti.
κατα-χώννυμι, zagraditi, zasuti, pokopati, τινά, i to βάλλοντες svojim strijelama, pren. τοῖς λόγοις govorima obasuti.
κατα-χωρίζω, I. akt. **1.** na pravo mjesto, na svoje mjesto spremiti, metnuti, τινά ili τί. **2.**

ustaviti, dati da se na svoje mjesto tko postavi. **II.** med. na svoje mjesto stati, i to εἴς τι ili sa sl. ὅπου.

κατα-ψακάζω i **κατα-ψεκάζω**, *poet.* i *poz.* **1.** pokapati, pokropiti, τινά ili τί, i to τινί čim. **2.** dati da pada, dati da kapa, τί.

κατα-ψάω, otrti; (rukom) gladiti, τί.

κατα-ψεύδομαι (-ψεύσομαι, -εψευσάμην, κατέψευσμαι u akt. i pas., κατεψεύσθην svagda u pas. znač.), slagati, izmišljati, neistinu govoriti, nalàgati, opadati, potvoriti, aps. s καλῶς poštenja radi, ili τί što, ili sa sl. ὡς, i τινός ili κατά τινος na koga, o kom, πρός τινα pred kim, ὑπέρ τινος što se čega tiče.

κατα-ψευδομαρτυρέομαι, pas., po krivom svjedočanstvu osuđen biti, ὑπό τινος.

κατα-ψευστός, 2. *jon.*, treba da je: ἀ-κατάψευστα, v. r.

κατα-ψηφίζομαι, dep. med., καταψηφιοῦμαι, -εψηφισάμην, -εψήφισμαι akt. i pas., -εψηφίσθη pas., adj. verb. καταψηφιστέον, protiv čega glasati, suditi komu, svojim glasom osuditi, koje aps., koje τινός koga, takođ. s dod. ὡς i part., da i t. d., i to τί, **a)** na što, na pr. θάνατον. **b)** nečemu kriv, čega radi, αἰσχρὰν δίκην poradi sramotna prekršaja osuditi. Takođ. u pas., u perf. ili aor. o kazni: dosuđen biti, i to τινός komu.

κατα-ψήχω, *poet.* česati; pas. raspiljen biti, u perf. -έψηγμαι raspršati se.

κατα-ψύχω, *poz.* osvježiti, hladiti, u pas. **a)** ohladnjeti, ζώνη κατεψυγμένη hladni pojas. **b)** isušen biti.

κατ-έαξα, v. κατάγνυμι.

κατέαται, *jon.* = κάθηνται.

κατ-εγγυάω, zaručiti, τινί τινα s kim djevojku; ali τινὰ πρὸς δίκην jamstvo iskati od koga, da će doći na sud.

κατ-έδω, fut. -έδομαι, N. T. -φάγομαι, perf. akt. *ep.* -έδηδα (i u tmezi), pas. -εδηδεσμένος, aor. pas. inf. κατεδεσθῆναι, i **κατ-εσθίω** s aor. κατέφαγον (i u tmezi), pojesti, požderati, proždrijeti, potrošiti, izjesti, izgristi, najpr. za životinje, τί, uop. potrošiti, τί, i ὃν θυμόν srce izjedati, gristi se, žalostiti se. N. T. takođ.: rasipati, grabiti, porobiti.

κατεέργνῦ, impf. za κατέργνυμι, v. κατείργω.

κατ-είβω, *ep.* (i u tmezi), i **κατα-λείβω**, *ep.* i *poet.* **1.** akt. pustiti dolje teći, prolijevati, roniti, τί (takođ. suzama pokropiti). **2.** med. i pas. dolje teći, dolje curiti, dolje kapati, τινός sa čega, pren. proteći, minuti (takođ. rastopiti, proći).

κατ-ειδέναι, v. κάτοιδα.

κατ-εῖδον, v. καθοράω.

κατ-είδωλος, 2. N. T. pun kumirâ, krivih bogova.

κατ-εικάζω, **1.** akt. *jon.* zapr. slično nalaziti, pak: mnjavati, slutiti. **2.** pas. -εικασθέντε, *poet.* sličan biti, τινί τινι komu u čem.

κατ-ειλέω, *jon.* i *poz.*, aor. pas. -ειληθείς, **1.** smotan, stisnut, zaključan, zatvoren biti, takođ. zatvoriti se, ἔς τι u što, περί τι u okolinu čega. **2.** omotan biti, τί o što, τινί čim.

κατ-ειλίσσω, *jon.*, plpf. pas. 3. plur. κατειλίχατο, **1.** akt. umotati, omotati, svezati, τί τινι nešto čim. **2.** med. sebi omotati, τί τινι.

κατ-ειλύω, *ep.* i *jon.* akt. i perf. pas. -είλυμαι, ogrnuti, opasati, τί τινι.

κάτ-ειμι, part. -ιών (v. εἶμι), prez. u Atičanâ takođ. s futur. znač., aor. med. *ep.* καταεισάμην, i **κατέρχομαι**, fut. -ελεύσομαι, aor. *ep.* i *poet.* -ήλυθον, inf. -ελθέμεν mj. -ελθεῖν, **1.** **dolje ići, silaziti,** uop. s višega mjesta ići, doći. Stoga iz dubine koje zemlje prema moru, lađi, luci, rijeci, sa sela ili takođ. s puta u grad ili s debeloga mora na obalu doći. Napose **a)** u podzemni svijet sići, najv. s dod. δόμον Ἄϊδος, Ἄϊδος εἴσω, Ἄϊδόσδε, ali takođ. bez toga dodatka, preminuti. **b)** o prognaniku: u domovinu natrag ići, vraćati se, natrag pozvan biti (ὑπό τινος), sa i bez πάλιν, i sa i bez φυγάς, uop. kući vratiti se, na pr. iz rata ili s polja (ἀγρόθεν) doma. Stoji koje aps., koje s τί, εἴς, ἐπί, πρός τι ili τινα kamo ili ka komu, i ποταμόνδε i slič., i τινός, ἔκ, ἀπό τινος odakle. **c)** *poz.* (na potonja koljena) doći — baštinstvom prelaziti. **2.** pren. **a)** o rijeci ili kiši: dolje teći, izlijevati se, o Nilu: polja poplaviti. **b)** o vjetru: duhnuti, podići se, doći. **c)** za sunčano svijetlo, kamenje, strijele: padati, zadjesti se (Il. 11, 358). **d)** za lađe: voziti se, zavesti se. **e)** za govore, osob. pogrdne, ili smijeh: *scil.* ἐς θυμόν do ušiju doći, dopirati. **f)** za pisca: nastavljati. Konstrukc. kao gore.

κατ-εῖναι, *jon.* mj. καθεῖναι, v. καθίημι.

κατ-εῖπον, inf. -ειπεῖν, inf. aor. 1. *jon.* -εἶπαι (εἶπον), i po značenju ktomu fut. **κατερῶ**, *jon.* -ερέω, fut. 3. -ειρήσομαι, perf. -είρηκα, **1.** govoriti na čiju štetu, stoga: kriviti, tužiti, prijaviti koga, τινός. **2.** upravo ili otvoreno izreći, iskazati, dokazati, javiti, izdati, takođ. od šale (Ksen. Mem. 2, 6, 33), aps. ili τί i τινά što ili koga, τινός o kom, τινί komu, πρός, εἴς τινα kod koga, ili sa ὅπως, ὅτι i drugim zavis. relat. rečenicama.

κατ-είργω, *jon.* i *poz.* **κατ-είργνυμι**, i *jon.* **κατέργω**, *ep.* **κατέργνυμι** s impf. κατεέργνυ (u tmezi), pak **καθείργνυμι**, aor. καθεῖρξα, perf. pas. καθεῖργμαι, i *poet.* aor. κατειργαθόμην, **1.** utjerati, sagnati, stisnuti, pritijesniti, u stisku natjerati, potisnuti, zatvoriti, zaključati, stegnuti, za vojsku: voditi je u zatvoreno polje, aps. ili τινά koga, τινί i ἔς τι čim ili u što, takođ. zatvorena držati, ἔν τινι. U pas. **a)** pritisnut, skučen biti. **b)** za rad: ono što je čim (τινί)

stegnuto, pritisnuto, dakle: po smislu iznuđeno, oteto. **2.** zaustaviti, priječiti, *τινά* i *ἔν τινι* gdje.

κατ-ειρύω, v. *κατερύω*.

κατ-ειρωνεύομαι, *poz.* dep. med., protiv koga ili čega služiti se ironijom, podsmijevati se, smiješnim činiti, *τί*, i to *τινί* čim.

κατ-έκταθεν, v. *κατακτείνω*.

κατ-ελαύνω, *buk.* dolje tjerati; koga svladati i izlijemati.

κατ-ελέγχω, *ep. poet.* pogrđivati.

κατ-ελεέω, smilovanje prema komu (*τινά*) imati, aps. smilovati se.

κατ-ελεύσομαι, *ep.* fut. za *κατ-έρχομαι*, v. *κάτειμι*.

κατ-ελκύω, v. *καθέλκω*.

κατ-ελπίζω, *jon.* i *poz.* nadati se, pouzdano nadati se, s inf. fut.

κατ-εναίρω, *poet.* (aor. *κατήνᾰρον*), *ep.* med. **κατεναίρομαι** (samo aor. *-ενήρατο*), i *poet.* **κατεναρίζω**, perf. pas. *κατηναρισμένος*, aor. pas. *-εναρίσθη*, sa zemljom sastaviti, ubiti, uništiti, *ἐκ χειρός* ljudskom rukom.

κατ-εναντίον, *ep.* (N. T. *κατέναντι*), adv., nasuprot, sproću, u lice, *τινί*.

κατ-ένωπα (isp. *ἐνωπή*), *ep.* adv. = *κατεναντίον*, *τινός*. (Drugi: *κατενῶπα*, *κατ' ἐνῶπα*.)

κατ-ενώπιον, N. T. pred očima, ali takođ.: po čijem sudu.

κατ-εξανίσταμαι, *poz.* med. s aor. 2. akt. *κατεξανέστην*, podići se, opirati se, *τινός* na koga ili što, komu ili čemu.

κατ-εξουσιάζω, N. T. vlast svoju protiv koga upotrijebiti, *τινός*.

κατ-επαγγέλλομαι, med., ponuditi se, obećati.

κατ-επᾴδω, činima ili urokom svladati ili pritijesniti.

κατ-επ-άλμενος, v. *κατεφάλλομαι*.

κατ-έπαλτο, v. *καταπάλλομαι*.

κατ-επείγω (*ep.* u tmezi), tiskati, tjerati, na hitnju goniti, uskoriti, pospješiti, takođ.: osobito zanimati (o žestokoj strasti), aps. i *τινά* ili *τί*, *τὸ κατεπεῖγον* i *τὰ κατεπείγοντα* najpreče, najpotrebnije, ono što treba (Ksen. Mem. 2, 1, 2).

κατ-έπεφνον, v. *καταπεφνεῖν*.

κατ-επιορκέω, s fut. med., krivom zakletvom postići.

κατ-εργάζομαι, dep. med., perf. *-είργασμαι*, takođ. u pas. znač., *jon.* *-έργασμαι*, plpf. *-έργαστο* (pas.), aor. *-ειργάσθην* samo pas.; N. T. takođ. augm. *-η*, **1.** izraditi, zgotoviti, izvršiti, obraditi, svršiti, učiniti, proturati, *τί*, pas. *ἐπὶ κατειργασμένοις* kad je stvar bila gotova. **2.** sebi zaraditi, tvoriti, steći (Her. 3, 65), pribaviti (Plat. Gorg. 473 D), dobiti, na svoju stranu privući, postići, skloniti, *τί* i *τινά*, i to *τινί* ili s inf. **3.** preobladati, svladati, presvojiti, pokoriti, ili takođ. ukinuti, ubiti, zadaviti, uništiti, *τί* i *τινά*. (Takođ. u pas.)

κατεργασία, *ἡ*, *poz.* obrađivanje.

κατ-έργνυμι i **κατ-έργω**, v. *κατείργω*.

κατ-ερείκομαι, *jon.* i *poet.* med., sebi razderati, *τί* što.

κατ-ερείπω, *poet.* i *poz.* (i u tmezi), **1.** tranz. oboriti, razvaliti, porušiti, u prah oboriti, *τί*. **2.** intr. *ep. buk.* i *poz.*, aor. 2. *κατήριπον* i perf. *κατερήριπα*, pasti, srušiti se, pren. propasti; takođ. *σεισμὸς κ.*, potres ruši.

κατ-ερέφω, *poz.* pokrivati, *τί τινι* nešto čim.

κατ-ερήρῖπα, v. *κατερείπω*, 2.

κατ-ερητύω, *ep.* i *poet.* ustavljati, priječiti, smetati, *τινά*, i *ὁδόν* put zakrčiti.

κατ-ερῡκᾰνω, *ep.* i **κατ-ερύκω**, *ep.* = *κατερητύω*, pas., ustavljen, zadržan biti.

κάτ-ερύω, *ep.*, *jon.* **κατειρύω**, aor. 1. *-είρυσα*, perf. pas. *-είρυσμαι*, dolje vući, svlačiti, *τὶ ἔς τι*, napose: lađe s obale u more vući, sa i bez *εἰς ἅλα*.

κατ-έρχομαι, v. *κάτειμι*.

κατ-ερῶ, v. *κατεῖπον*.

κἀτέρωτα, *eol.* *καὶ ἑτέρωτα* = *καὶ ἄλλοτε*.

κατ-εσθίω, v. *κατέδω*.

κατ-έσκληκα, v. *κατασκέλλω*.

κατ-έσσυτο, v. *κατασεύομαι*.

κατ-εστεώς, v. *καθίστημι*.

κάτ-ευγμα, *τὸ*, *poet.* zavjet, zavjetni dar; želja, kletva.

κατ-ευθύνω, **1.** tranz. činiti ravnim, upravljati. **2.** intr. *poz.* s *ὄρθιος* ravno upraviti se na što, i to *πτήσει* upravo zaletjeti se na što, *ἐπί τινα* na koga.

κατ-ευλογέω, *poz.* uvelike hvaliti; N. T. blagosiljati.

κατ-ευνάζω, *ep. poet.* i *poz.*, i **κατ-ευνάω**, *ep.* i *poet.*, **1.** akt. s aor. *κατεύνησα*, *dor.* opt. *κατ-ευνάσειεν*, u san ljuljati, uspavati, *τινά*, pren. tišati, na pr. bol, bolest, krvave rane; *τινί* čim; *δαίμων* umiruje, stišava. **2.** pas. s perf. *κατ-ηύνασται*, aor. 3. pl. *κατεύνασθεν*, leći, leći spavati, aps. i *ἔν τινι*.

κατευναστής, *οῦ*, *ὁ*, *poz.* koji u postelju polaže, posteljnik, sobar.

κατ-ευστοχέω, *poz.* srećno gađati.

κατ-ευτρεπίζω, opet urediti, uspremiti.

κατ-ευτυχέω, *poz.* u čem srećan biti.

κατ-ευφημέω, *poz.* povlađivati (*πολλά*), *τινά* komu.

κατευχή, *ἡ*, *poet.* i *poz.* želja, molitva.

κατ-εύχομαι, dep. med., augm. *-ηυ-* i *-ευ-*, željeti, moliti, izmoliti, moliti se, i to *τινί* kojemu bogu. Napose: zlo željeti, aps. ili *τί*, ili s inf., ili akuz. s inf., i to *τινός* i *κατά τινος* komu, ali kod dobrih želja *τινί* komu; *buk.* dičiti se.

κατ-ευωχέομαι, *jon.* pas., nagostiti se.

κατ-εφάλλομαι, *ep.*, u aor. 2. *κατεπάλμενος*, dolje i na što priskočiti.

κατ-εφίσταμαι, aor. κατεπέστην, N. T. protiv koga ustati.

κατ-έχω (i u tmezi), fut. καθέξω i κατασχήσω, aor. κατέσχον, perf. akt. κατέσχηκα, med.-pas. *poz.* κατέσχημαι, aor. pas. *poz.* κατεσχέθην, adj. verb. καθεκτέον, s *ep.* i *poet.* produlj. aor. κατέσχεθον, *ep.* 3. sg. κάσχεθε, *ep. jon.* i *poz.* spor. obl. **κατ-ίσχω** (samo prez. i impf.), *ep.* takođ. **κατα-ΐσχω** i **κατ-ισχάνω** (u tmezi),

I. tranz. 1. akt. i **pas. a)** dolje držati, oboriti, povaliti, ubiti, τί i τινά. **b)** kamo ili prema čemu držati, upravljati, na pr. τὰς νέας, i to ἔς, κατά τι, s mora prema kojoj zemlji. **c)** zadržati, ustaviti (Od. 15, 200), čvrsto držati, uzdržati, priječiti, vezati, smetati, odgađati, suprotiti se, stezati, zauzdati (Sof. El. 1011), krotiti, τινά i τί, i to τινί čim, ἔκ τινος od čega, ἔν τινι u čem. **d)** držati, εὐμενεῖς ὀργάς milostivo svoj gnjev usprezati, uzdržati, γέλωτα smijeh (Plat. Lah. 184 A), τὸ μή δακρύειν plač. **e)** imati, u svojoj vlasti imati ili držati, zadržati, održati (Dem. 2, 9), vladati, zapremati, na uzdi držati, štititi, sa i bez γνώμῃ u duhu sjećati se, u pameti držati; takođ. čvrsto držati, ili očitovati, dokazati, pak: izdržati, podnositi, βίοτον životariti, tavoriti; za stvari ili stanje: pokrivati (Il. 3, 243, 419), na čem ležati, napuniti (Sof. Fil. 10), takođ.: vladati kim (Ksen. Kir. 2, 1), napokon: prisvajati sebi, osvojiti, pobijediti, u svoju vlast dobiti (Her. 5, 72), uzeti, zapremiti, shvatiti, razumjeti, postići, dobiti, τιμῇ κατέχειν τι nešto u pobjedničkim častima pod svoju vlast skučiti, divnom pobjedom sebi podložiti, za stanje: uhvatiti, snaći, zateći, spopasti. Konstr. τινά i τί, i to τινί čim, ili sa ὥστε μή ili τὸ μή i inf. — U pas. **a)** čvrsto držan, ustavljen, obuzet, osvojen, pod gospodstvom, oduševljen, podsjedan, u čijoj vlasti biti, napunjen, zanesen, nadahnut biti, i to τινί, ἔκ, ὑπό, πρός τινος od koga ili čega, ἐπί τινι čim, ἔς τι za što, δίψει žeđati, πρὸς Διονύσου od Dionisa oduševljen, t. j. pijan biti, ἐπὶ τῷ σπουδάζειν svagda zabavljen biti tim da trčiš za čim, κατ' ἀνάγκην ἐς ὀλίγον pod oligarhičnom silom živjeti, pod oligarhičnom vladom stajati. **b)** zadržavati se, boraviti (Her. 8, 117), ἔν τινι na kojem mjestu ili kod koga, περί τι oko čega. **2. med. a)** pred sobom držati, sebi zakloniti, πρόσωπα svoje lice pokriti, τινί čim. **b)** dolje držati, stiskati, sapinjati, καρδίαν ἔρωτι srce ljubavlju. **c)** *jon.* za se zadržati, zatomiti (Her. 7, 164) τινά i τί.

II. intr. 1. akt. a) k sebi držati. **b)** kamo držati, kamo upraviti, silaziti, osob. kamo jedriti, pritjerati, pristati (Her. 7, 188), kamo seći, ἔκ τινος odakle, ἔς τι kamo, τινί čim; pren. s εὖ k dobru svršetku dospjeti, sreću donijeti (Sof. El. 501). **c)** boraviti gdje, nahoditi se, stajati, περί τι na kojem mjestu. **d)** držati se, nastavljati se, trajati, κατέχων ne popuštajući; održati se, biti, trajati, τὰ κατέχοντα πρήγματα tadašnje prilike, prilike što su nastale (Her. 6, 40); takođ.: jači biti, vladati, κατεσχηκώς vladajući, i to τινί preko koga, ili takođ. s inf., ἐς τοσόνδε tako jak biti; o vjetru: trajno, udilj duhati, uop. duhati; napokon za ljude: uzdu čvrsto držati. **2. med.** *ep.* i *jon.* stati, zatrajati se, boraviti, ἐνθαῦτα. **3.** *jon.* stići, prispjeti (Her. 8, 117), ἐνθαῦτα.

κατηγεμών i **κατηγέομαι,** v. καθηγ.

κατηγορέω (κατήγορος), augm. κατηγόρουν i t. d., **1.** protiv koga ili čega govoriti, grditi, koriti, prekoravati, ne odobravati, tužiti se, tužbu izreći, biti tužitelj, graditi se tužiteljem, tužbu podnijeti, tužiti, osob. kod suda, šaljivo takođ. u dobrom smislu: za kim govoriti (Ksen. Mem. 2, 6, 33), koje aps.: ὁ κατηγορῶν tužitelj, koje τινός čiji, ali takođ. čega, gdje obič. stoji τί: nešto kao tužitelj prijaviti, pa tako i κατηγορίας κ. tužbe podnijeti, iznijeti. Stoga τινός τι komu što prebacivati, kriviti ga, krivnju sa čega bacati na koga, čega radi tužiti ga, τῶν ἄλλων μωρίαν u drugih nazivati ludošću, ἀληθῆ μου κατηγορεῖ ozbiljno se tuži na mene. Slijedi takođ. ὅτι, ὡς ili part. kod τινός. No govorilo se i περί τινος čega radi ili što se koga tiče, ἔν τινι kod poglavarstva, pak πρός τινα kod koga, ἔξω τῆς γραφῆς u svom napadaju granice tužbe prekoračiti, μέχρι τινός donekle svoju tužbu tjerati, ἐκ περιουσίας od obijesti. — U pas. znači κατηγορεῖταί τινος optužuje se netko, prebacuje mu se, izriče se tužba na njega, i to ἔκ τινος čim. Obič. stoji još τί, netko se za što okrivljuje, ili slijedi inf. ili ὅτι, ili stoji partic. uz τινός, da on i t. d. Kao supst. stoji τὰ κατηγορημένα i τὰ κατηγορηθέντα tužbe, žalbe. **2.** uop. prijaviti, odati, na svijetlo iznijeti, izdati, svjedočiti, pokazati, τί, ili sa sl. ὡς, ὅτι, i to περί τινος protiv koga.

κατηγόρημα, τὸ, i **κατηγορία, ἡ** (-ρέω), **1.** ono što se može prebacivati, prekoravati, tužba, žalba, zločin, τινός na čem. **2.** prijekor, okrivljivanje, tužba, optužni govor (nešto samovoljno razlikovano po Tuk. od αἰτία, ukora prijateljskoga, kao čin neprijateljski), aps. i τινός i περί, κατά τινος protiv ili na koga ili što, ξὺν κατηγορίᾳ s tužbama, κατηγορίαν ποιεῖσθαι, κατηγορεῖν, συσκευάζεσθαι tužbu podnijeti, s optužbom doći, ὑπέρ τινος za koga, ἔχειν optužen, okrivljen biti, ἐπί τινι čega radi, εἰς κατηγορίαν καταστῆναι kao tužitelj ustati. *Poz.* oznaka predikata, kategorija.

κατ-ήγορος, ὁ (ἀγορεύω ili ἀγορά), tužitelj, aps.,

ili *τινός* čiji, *πρός τινι* kod koga (*ἡ κ. poet.* izdajica).

κατήγωρ, *ὁ,* N. T. = rabin. *qatiqôr, διάβολος.*

κατήκοος, 2. (*κατ-ακούω*), **1.** *jon.* koji na što sluša, *ὁ κ.* prislušnik, uhoda (Her. 1, 100). **2.** koji sluša, poslušan, podložan, aps. ili *τινός* i *τινί.*

κατ-ήκω, v. *καθήκω.*

κατ-ηλογέω, *jon.* (inače takođ. *-αλογέω*), aor. *-ηλόγησα,* posve zanemariti, malo cijeniti, prezreti, *τινός* i *τί.*

κάτ-ημαι, v. *κάθημαι.*

κατ-ηπιάομαι, *ep.* pas., impf. 3. plur. rasteg. *κατηπιόωντο,* ublažiti se, umiriti se.

κατ-ηρεμίζω (*ἠρέμα*), umiriti, ublažiti.

κατ-ηρεφής, 2. (*ἐρέφω*), natkrit, svođen ili kao okrug svođen (Sof. Ant. 885), zasjenjen, stoga: mračan, aps. i *τινί* od čega. Pren. *κῦμα* izbočen val.

κατ-ήρης, 2. (osn. *ἀρ*), *jon.* i *poet.* opremljen, dobro oskrbljen, *κατήρει ταρσῷ πίτυλος ἐπτερωμένος* dobro složenim veslima pospješno veslanje.

κατ-ήριπε, v. *κατερείπω.*

κατηρτημένως, adv. za part. perf. pas. od *καταρτάω,* dobro spremljeno, dobro promišljeno; var. *κατηρτισμένως.*

κατήφεια, *poz., ep. (jon.)* **-είη,** *ἡ,* zapr. obaranje očiju, stoga uop. sjeta, tuga, žalost, poniženje, osramoćenje, *σοὶ κ. ἔσσομαι* bit ću ti na sramotu.

κατηφέω (*-ηφής*), *ep. poet.* i *poz.* oči (*φάεα*) obarati, pak uop. neveseo, tužan, žalostan biti, *ἐνὶ θυμῷ.*

κατηφής, 2. (*καταί, φάεα*), *ep. poet.* i *poz.,* zapr. oborenih očiju, stoga: sjetan, neveseo, tužan, ponižen, osramoćen.

κατηφίει, impf. od *καταφίημι,* v. r.

κατηφών, *όνος, ὁ, ep.* (ka *κατηφής*), zapr. sramota, konkretno za ljude: grdinja, gad.

κατ-ηχέω, poz. nasuprot zvečati, opčiniti, učiti, poučavati (osob. N. T.), obavijestiti.

κάτ-θανε, v. *καταθνήσκω.*

κατ-θάφαι, v. *καταθάπτω.*

κατ-θέμεν, κάτ-θεμεν i slič., v. *κατατίθημι.*

κατ-ιάπτω, *ep.* (u tmezi), (neprijateljski) dotaknuti se, uvrijediti, nagrditi, *τί.*

Κατίαροι, οἱ, skitsko pleme, Kotijeri.

κατ-ιᾶσι i **κατ-ίημι,** v. *καθίημι.*

κατ-ιδεῖν i **κατ-ιδέσθαι,** v. *καθοράω.*

κατ-ίζω, v. *καθ.*

κατ-ιθύ, *jon.,* i *κατ-ιθύς, poz. poet.* adv. s gen., upravo nasuprot.

κατ-ιθύνω, poz. = *κατ-ευθύνω.*

κατ-ικετεύω, *jon.* = *καθικ.,* moliti, zaklinjati.

κατ-ίμεν, v. *κάτειμι.*

κατ-ιόομαι, pas., N. T. rđati.

κατ-ιππάζομαι, κατ-ιρόω, κατ-ίστημι, v. *καθ.*

κατ-ισχάνω, v. *κατέχω.*

κατ-ισχναίνω, fut. med. *-ισχνανεῖσθαι,* perf. pas. *-ισχνημένον* (*κάτ-ισχνος,* 2. *poz.* veoma mršav), mršavim činiti, trošiti, slabiti.

κατ-ισχύω, *poet.* i *poz.* ojačati, snagu dobiti; takođ. moći, s inf.; N. T. takođ. preobladati, mah oteti, ili tranz. pobijediti.

κατ-ίσχω, v. *κατέχω.*

κάτ-οδος, v. *κάθοδος.*

κατ-οδύρομαι, vrlo oplakivati.

κάτ-οιδα, razumjeti, znati, sjećati se, aps. ili *τί,* ili s neupr. zavis. rečen., *ὡς* i t. d., ili part. *κάτισθι μὴ τελῶν* znaj, da ne ćeš dovršiti.

κατ-οικέω, **I. akt. 1.** tranz. nastaniti se, naseliti se, stalno nastavati (N. T. za demone; sile, vrline *ἔν τινι*), *τί, τῶν Ἀθηναίων οἱ κατοικοῦντες τὴν νῆσον* Atenjani, koji nastavaju na ostrvu. — Pas. s *καλῶς* dobro naseljen, upravljen biti, građanskom srećom cvjetati; takođ. ležati, *ἔν τινι.* **2.** intr. nastavati, stanovati, živjeti, *ποῦ, ἔν τινι* gdje ili pod čim, *παρά τινι* kod koga. **II. med.** naseliti se, perf. biti naseljen, nastavati, *ἔν τινι* na kojem mjestu, takođ. *εἴς τι; ἔν τισι* među nekojima, *πρός τι* prema čemu, takođ. *τί* u čem.

κατοίκησις, *εως, ἡ,* **1.** naselje. **2.** boravište, zavičaj, stan.

κατοικητήριον, τὸ, N. T. prebivalište.

κατοικία, ἡ, poz. naselje, kolonija; stan.

κατοικίδιος, ὁ, poz. čovjek, koji ne izlazi iz sobe.

κατ-οικίζω, fut. *κατοικιῶ* i t. d., **I. akt. 1.** u stan smjestiti, unutra zatvorena držati, naseliti, preseliti, presaditi, za naseljenike kamo slati i gdje ostaviti, sa i bez *πάλιν:* natrag dovesti; imanje vratiti; takođ. sjedište dati, građansko pravo podijeliti, *τινά,* i to *τινί* ili *ἔν τινι* ili *ἔς τι.* **2.** naselje osnovati, grad osnovati, sagraditi, t. j. naseljenike u njemu naseliti, naseliti, napučiti takod. opet napučiti, aps. i *τί.* **II. pas. i med.,** fut. (*-ίσομαι* i) *-ισθήσομαι,* **1.** nastaniti se, naseliti se, *ἔν τινι* ili *ἔς τι.* **2.** naseljen, osnovan, nastanjen biti, nova naselja dobiti.

κατοίκισις, *εως, ἡ,* i **κατοικισμός,** *ὁ,* obnavljanje razvaljenoga grada, osnivanje naselja, uspostavljanje protjeranih.

κατ-οικοδομέω, poz. graditi, izgraditi.

κατ-οικονομέω, poz. gospodariti čim.

κάτ-οικος, 2. *poet.* i *poz.* nastavajući, *ὁ* stanovnik, žitelj.

κατ-οικοφθορέω, *poz.* sve imanje upropastiti; istrošiti, *πόλιν.*

κατ-οικτείρω, bolje **-οικτίρω, 1.** sažaljenje osjećati, aps. **2.** sažaljavati, žaliti, *τινά,* takođ. sa sl. relat. zavis. rečen.

κατ-οικτίζω, *jon.* i *poet.,* fut. *-ιῶ,* **1.** sažaljenje osjećati, sažaljavati, oplakivati, žaliti, koje aps. *κατοικτίσας* od sažaljenja, koje *τινά.* **2.** na

sažaljavanje potaći, dirnuti. 3. *poet.* štedjeti. 4. med. udariti u jadanje (da se dobije sažaljenje drugih).

κατοίκτισις, εως, ἡ, oplakivanje, sažaljavanje, saučešće, smilovanje, τινός i ἔς, πρός τινα koga, s kim, prema kome.

κάτ-οικτος, 2. *poet.* vrijedan sažaljavanja.

κατ-οιμώζω, *poet.* jadikovati, oplakivati.

κάτ-οινος, 2. 1. *poet.* vinom opojen. 2. *poz.* podan vinu.

κατ-οίχομαι, sišao sam (u podzemni svijet), preminuo sam, umr'o; part. prez. mrtvac, pokojnik.

κατ-οκνέω, plašiti se, ustručavati se, bojati se, aps. ili τί ili s inf.

κατ-οκωχή, ἡ, božansko nadahnuće.

κατοκώχιμος, 2. *poz.* koji se da pograbiti, držati, ἔκ τινος o što, pristupačan čemu.

κατ-όλλυμι, *poet.* (u tmezi), perf. 2. sasvim sam propao.

κατ-ολολύζω, jadikovati, nad čim τινός.

κατ-ολοφύρομαι, dep. med., jadati, jadikovati, τινά za kim.

κατ-όμνυμι (v. ὄμνυμι), 1. akt. *poet.* kleti se, aps. i τὸν ὅρκον. 2. med. a) = akt. b) *jon.* protiv koga kao tužitelj zakleti se, tužiti ga, τινός.

κατ-ονομάζω, *poz.* nazivati.

κατ-όνομαι, *jon.* dep. pas. s impf. κατώνοντο i aor. konj. 2. sg. -ονοσθῇς, malo cijeniti, prezirati, τινά, i to πρός τι prema čemu.

κατονομαξία i κατονόμαξις, ἡ, oboje *dor.* = κατονομασία, ἡ, nazivanje.

κατ-οπάζω, *ep.* slijediti, progoniti, protjerati.

κατ-όπιν, κατ-όπισθε i (pred samoglasn.) **-σθεν,** adv., 1. o mjestu: ostrag, iza, ozad, iza leđa, izazada, koje aps. κ. φέρειν ostrag nositi, γίγνεσθαι iza leđa nadoći, τὸ κ. ono ostrag, što ostrag leži, οἱ κ. oni ostrag, koji ostrag stoje, koje s gen. za čim ili kim. 2. o vremenu: iza, bilo unapredak, ili zatim, nato, koje aps. κ. λιπέσθαι zaostati, ostavljen biti, koje s genit. (a κατόπιν može stajati i za njim) za čim.

κατ-οπτάομαι, pas., *poz.* posve pečen biti.

κατ-οπτεύω, dolje gledati, smotriti, uvrebati, opaziti, motriti, dobro vidjeti.

κατ-οπτήρ, ῆρος, ὁ, *poet.* i

κατ-όπτης, ου, ὁ, *jon.* i *poet.* vrebač, uhoda; *poet.* takođ. motrilac.

κάτ-οπτος, 2. (osn. ὀπ, ὄψομαι), koji se može vidjeti ili opaziti, vidljiv, koji nasuprot leži.

κατοπτρίζομαι, N. T. med., u ogledalu gledati se.

κάτ-οπτρον, τὸ (osn. ὀπ, ὄψομαι), ogledalo, u starih od otvorene (olaštene) kovine, stoga često nazvano: sjajno (vedro), κατόπτρον δίκην kao ogledalo. Takođ. slikovno: slika, prilika, sjena, τινός.

κατ-οράω, v. καθοράω.

κατ-ορθόω, 1. tranz. a) upravo ravnati, urediti, opremiti. Pren. pravo činiti, dobro ili srećno svršiti, otaljati, sreću svoju naći, srećan biti, podići se, koje aps. τὸ κατορθοῦν uspjeh, sreća, koje τί, τινί, ἔν τινι, περί τι, stoga μᾶλλόν τι τῶν Ἀθηναίων bolje sreće biti spram Atenjana. b) podići, uspravno sačuvati, τί, na pr. φρένα svijest, pri svijesti biti. 2. intr. u akt. i pas. srećno svršiti se, poći za rukom, uspjeti, τὰ κατορθούμενα srećna djela, ali τὸ κ. takođ. plemenit čin.

κατ-όρθωμα, τὸ, i **κατόρθωσις,** εως, ἡ, *poz.* što je dobro pošlo za rukom, što je dobro ili srećno dovršeno, otaljano, uspjelo djelo ili preduzeće; takođ. prednost. N. T. dobra uprava. U stoikâ: savršene dužnosti, *recte factum.* Ktomu

κατορθωτικός, 3. *poz.* vješt da što srećno izvrši, osob. pobjedonosan.

κατ-ορούω, *ep.* intr., voziti se dolje.

κατ-ορρωδέω, v. κατ-αρρωδέω.

κατ-ορύσσω, -ττω, perf. pas. -ορώρυγμαι, zakopati, pokopati, pogrepsti, τί ili τινά, i to κατά τινος poda što, ἐπὶ κεφαλήν naglavce.

κατ-ορχέομαι, *jon.* i *poz.* 1. na porugu plesati (komu, τινά), podrugljivo plesati, podrugljivo sretati, podrugivati se. 2. *poz.* plesom opčiniti ili svladati.

κατ-ότι, *jon.* mj. καθότι.

κατ-ουδαῖος, 2. (οὖδας), *ep.* podzemni.

κατ-ουρίζω, *poet.* 1. tranz. k cilju srećno tjerati, takođ. ironički. 2. intr. pravo dogoditi se.

κατοχή, ἡ (κατέχω), 1. *jon.* čvrsto držanje, zadržavanje, τινός koga, ἔν τινι na kojem mjestu. 2. *poz.* stanje čovjeka od božanstva oduševljena, oduševljenje.

κάτοχος, 2. *poet.* i *poz.*, i **κατάσχετος,** 2. *poet.* i *poz.* (κατέχω), zadržavan, držan ili vezan, τινί čim. Napose κάτοχον ἐκ τοῦ θείου γίγνεσθαι = κατέχεσθαι od božanstva oduševljen biti.

κατ-όψιος, 2. *poet.* pred očima, koji nasuprot leži.

καττάδε, *dor.* mj. κατὰ τάδε, pod ovim uvjetima.

κάττυμα, τὸ (valjada od καττύω ili κασσύω suo = κατασύω, krpiti, hrv. ši-ti), koža za poplat, ἀποτείνειν zubima rastezati.

κατυβρίζω, κατύπερθε, κατυπέρτερος, κατυπέρτατος i **κατυπνόω,** v. καθ.

κάτω, adv. (κατά), 1. prema dolje, dolje, εἰς τὸ δυνατὸν κάτω što dublje, κ. διεχώρει αὐτοῖς imali su proljev (Ksen. An. 4, 8, 20). Napose ἔρχεσθαι, na pr. daće, darovi mrtvima, koji po vjerovanju starih k mrtvima pod zemlju silažahu. Ali ἄνω καὶ κάτω v. ἄνω. 2. dolje, niže, dalje dolje položeno, takođ. s genit. pod čim, τὸ i τὰ κάτω donji dio, stoga τὰ κάτω što kojoj zemlji na jugu leži (Her. 1, 142). Inače a) što leži prema moru, na obali, stoga οἱ κάτω primorci, τὰ κ. primorski krajevi, ἡ κάτω Ἀσία donja Azija, t. j. Mala Azija, takođ. οἱ

κάτω Συρίας, t. j. oni ispod Sirije, u prednjoj Aziji. **b)** u podzemnom svijetu, πατρὸς κάτω θανόντος oca, koji, otkad je mrtav, u podzemnom svijetu boravi (Sof. Ant. 197), τὴν κάτω (naime χθονὸς χλαῖναν) οὐ λέγω t. j. o pravom pogrebu, gdje se pokopani u podzemnom svijetu nalazi, ne govorim. Stoga **οἱ κάτω**, *inferi*, koji u podzemnom svijetu borave, p o d z e m n i, m r t v i, οἱ κάτω θεοί podzemni bogovi, koji osob. umorene osvećuju. — K o m p a r. i s u p e r l. v. napose.

κάτωθεν, adv., o d o z d o, na pr. iz doline (Tuk. 6, 102), ili iz podzemnoga svijeta, ili odozdo gore, ἀμύνεσθαι, ili s gen. τοῦ κύκλου pod (kružnim) zidom, gdje se podjedno misli na ono, što je nasuprot. Takođ. naoko mj. κάτω, d o l j e; tako u riječima: κεφάλαιον τῶν κάτωθεν ἤγαγες poradi pojma kretanja u ἤγαγες, pak u οἱ κ. θεοί bogovi, koji odozdo djeluju i u τὰ κ. odozdo sazidani dijelovi kuće.

κατ-ωθέω, *ep.* (u tmezi), d o l j e t u r a t i ili bacati, τινά.

κατ-ωμάδιος, 3. *ep.* gore s ramenâ (ὦμος), o kolutu, koji se tako baca, da se ruka podigne nad rame.

κατ-ωμαδόν, *ep.* adv., s ramenâ, ἐλαύνειν t. j. zamahnuvši rukom, ȍmaškê biti, goniti.

κατωμοσίη, ἡ, *jon.* (κατ-όμνυμι), zakletva ili svjedočanstvo pod zakletvom protiv koga, tužilačka zakletva.

κατ-ῶρυξ, ὔχος, ὁ, ἡ, dat. pl. *ep.* κατωρυχέεσσι kao od κατωρυχής (κατ-ορύσσω), **1.** a d j. z a k o p a n, osob. **a)** λίθοι u zemlju u k o p a n i kamenovi, sjedala. **b)** podzemni, στέγη. **2.** s u p s t. ἡ κ. g r o b n i c a, podjedno θησαυρός i groblje. Kao apozic. Sof. Ant. 1100.

κατώτατος, 3., superl. od κάτω, n a j d o n j i, s adv. **κατώτατα**, i *poz.* κατωτάτω sasvim dolje.

κατώτερος, kompar. za κάτω, *poz.* i N. T., dalje dolje, d u b l j i, i s gen. još dublje u čem; N. T. τὰ κατώτερα τῆς γῆς donji dijelovi svijeta, t. j. zemlja. — Adv. **κατωτέρω**, dalje dolje, dublje.

κατ-ωχριάω, problijedjeti.

Καυή, mjesto u Misiji.

Καύκασα, τὰ, mjesto s lukom na južnoj obali Hija.

Καύκἄσος, ὁ, *jon.* takođ. **Καύκασις**, ιος, ὁ, i **Καυκάσιον** ὄρος, τὸ, Kaukaz, **1.** poznata velika gora, koja južnim obroncima stoji u svezi s Antitaurom; u Arijana Σκυθικός. Armen. Kavkaz, starima do Pompejevih ratova s Mitradatom samo iz mitske daljine poznat. Stoga nazivahu **2.** Makedonjani i s njima Arijan takođ. gore u Areji i njoj na istoku Kaukaz, dakle Paropanis i s njim suvisle gore ist. Emod i zap. Imaos, *K.* Ἰνδικός.

Καύκωνες, οἱ, **1.** nehelenski narod u M a l o j A z i j i, poslije u Bitiniji na međi paflagonskoj, stoga se Il. 2, 851 po svoj prilici imaju razumijevati pod Παφλαγόνες. **2.** u H e l a d i kao pelazgički narod nastavajući na rubu zapadne obale od Arkadije dalje; ali u historijsko doba samo još u Trifiliji, južnom dijelu Elide. Herodot protivno od Hom. Od. 3, 366 naziva takođ. Nelide u Pilu Kaukoncima.

καυλός, ὁ (lat. *caulis*), **1.** s t a b l j i k a, stapka, kočanj u biljke. **2.** napose u Hom. **a)** g o r n j i k r a j koplja. **b)** okrajak na dršku mača (Il. 16, 338).

Καυλωνιᾶτις, ιδος, ἡ, kraj u Brutijskom u donjoj Italiji, s gradom Καυλωνία (Αὐλωνία), grčko naselje Lokrima na sjeveroistoku, koje je Dionisije stariji, i Pir oko g. 200. pr. Is. razvalio, kod sad. Castel Vetere; stanov. Καυλώνιος. Gore na obali prema sjeveru zovu se i sad Monte Caulone.

καῦμα, τὸ (καίω), ž a r, v r u ć i n a, ž e g a. Napose **a)** sa i bez ἡλίου plamenjača, žega, omara, zapara, καύματι ἔχεσθαι ugrijan biti; često u plur. **b)** s ἐντός unutrašnja vrućina, vatruština, vrućica. Otd.

καυματίζομαι, pas., N. T. od vrućine pogibati.

καυνάκης, ου, ὁ, *poz.* perzijsko k r z n o, od koža nekakvih miša i lasicâ za odjeću ili takođ. za pokrivače i prostirke.

Καῦνος, ἡ, grad na južnoj obali Karije, na ušću Kalbisa, u vrućoj, nezdravoj nizini, s dobrim škverima i lukom, sada selo Daliān. Stanov. otd. οἱ **Καύνιοι**. Adj. **Καυνικός**, 3.

καυσία, ἡ, *poz.* makedonski bijeli š e š i r, gore s ravnom glavom i širokim obodom. Kraljevi nošahu oko njega bijeli trak (διάδημα).

καύσιμος, 2. (καίω), koji gori, koji se može spaliti.

καῦσις, εως, ἡ (καίω), g o r e n j e, spaljivanje, takođ. u plur. o kirurgičkom paljenju i ispaljivanju bolesnih mjesta. Otd.

καυσόομαι, pas., N. T. od vrućine rastapati se.

καυστειρα, ης (καίω), *ep.* adj. fem., koji gori, v r u ć, žestok.

καυστηριάζω, N. T. part. perf. pas., žigosan, *var. l.* καυτηριάζω.

καυστός, 3. *poet.* zapaljen, opaljen.

καύστρα, ἡ, *poz.* mjesto, gdje se spaljuju mrtvaci.

Κάϋστρος, ὁ, *jon.* **Κάϋστριος**, ὁ, **1.** rijeka l i d i j s k a, koja kod Efesa utječe u Egejsko more, sada Kara Su ili Kučuk Mejnder. Otd. Κ α ΰ σ τ ρ ο ν π ε δ ί ο ν i τὸ Καΰστριον πεδίον (Homerova Azijska livada), r a v n i n a, kroz koju teče Kaistar te se proteže do Efesa, gdje i danas kao u Homerovo doba padaju silna jata labudova. **2.** rijeka f r i g i j s k a, s. Akkars-su; u njegovoj 3 sata širokoj i oko 35 sati dugoj ravnici ležao je g r a d **Καΰστρου πεδίον**, možda potonji Kestros, sada Bulvudun, na mjestu, gdje se sastaju perz. kraljevske ceste od Sarda i Bizanta u Ikoniju i Siriju.

καύσων, ωνος, ὁ, *poz.* **1.** vrućina, žega. **2.** vruć vjetar.

καυτήρ, ῆρος, ὁ (καίω), **1.** *poet. dor.* koji spaljuje. **2.** *poz.* = καυτήριον.

καυτηριάζω, N. T. žigosati.

καυτήριον, τὸ, *poz.* žig.

καυχάομαι, dep. med., *poz.* 2. prez. καυχᾶσαι, perf. *poz.* κεκαύχημαι, *jon.* i *poz.* **1.** hvaliti se, veličati se (Her. 7, 39), sa sl. inf. **2.** u N. T. nešto hvaliti, slaviti.

καύχημα, τὸ, N. T. i καύχησις, ἡ, N. T. predmet torlanja, veličanje, slavljenje.

Καφηρεύς, έως, ὁ, veoma opasni jugoistočni šiljak Eubeje, s. Cavo d' Oro ili Xylofago.

Καφύαι, αἱ, grad u Arkadiji, Orhomenskomu jezeru na zapadu, sada Kafija kod Gioze.

καχάζω, v. καγχαλάω.

καχεξία, ἡ (κακός, ἔχω), loše stanje, osob. τοῦ σώματος, gdje znači takođ. zapuštanje tijela.

καχλάζω (redupl. od χλάζω, osn. χλαδ), *poet.* **1.** pljuskati, šumjeti, bučati, o vodi. **2.** *poet.* tranz. ἀφρόν pjenu uspljuskivati.

κάχληξ, ηκος, ὁ (*calx*, χάλιξ), zapr. kamenčić, šljunak (u rijeci), stoga: pijesak, šljunak.

κάχρυς, υος, ἡ, *poet.* i *poz.* pržen ječam.

καχ-ύποπτος, 2. koji se svagda sumnja, sumnjičav.

κάω, v. καίω.

κέ i ispred samoglas. **κέν,** *ep.* enklit. čestica (*dor.* κά) = ἄν, v. r., o konstr. v. gram. Često stoji zajedno s ἄν, rjeđe se ponavlja.

Κεάδης, ου, ὁ, sin Kejin (Κέας) = Τροιζήνιος.

κεάζω, aor. 1. (ἐ)κέασ(σ)α (Il. κείω), *ep.* cijepati, kalati, rascijepati, rascjepkati, razmrskati, τί.

κέαρ, ἄρος, *poet.*, *ep.* i *poet.* **κῆρ,** κῆρος, τὸ (kor. καρδ, lat. *cor* [*cord*]), **1.** srce, osob. kao sjedište čuvstava i strasti (kao i mi što govorimo srce mj. duša), stoga za: hrabrost, ili μετὰ σὸν κ. po tvom srcu ili po tvojoj ćudi; rjeđe kao sjedište razuma, promišljanja, takođ. kao sjedište životne snage. U Hom. leži ἐνὶ στήθεσσιν, ali ćud takođ. ἐν θυμῷ ili φρεσὶν ἧσιν. Osob. često stoji u akuz. *relationis:* κῆρ u srcu, ali nahodi se takođ. (περὶ) κῆρι (veoma) u srcu, od srca; κηρόθι μᾶλλον (na kraju stiha) stim više u srcu, od svega srca. **2.** za opisivanje ličnosti, kao βίη: Πυλαιμένεος λάσιον κῆρ Pilemenova rutava prsa.

κέας, *poet.* part. aor. akt. od καίω, v. r.

κέαται, κέατο, v. κεῖμαι.

Κέβης, ητος, ὁ, učenik Sokratov iz Tebe, tobožnji spisatelj knjige πίναξ.

Κεγχρεά, ἡ, i **Κεγχρειαί,** αἱ, luka na istočnoj strani Korinta, na Saronskom zalivu, sada Kenkri.

κεγχριαῖος, 3. *poz.* velik kao proseno zrno.

κεγχροβόλοι, *poz.* koji proso hitaju. Od

κέγχρος, ὁ (srod. s lat. *cicer*), proseno zrno, plur. proso. Pren. jajašca, velika kao prosena zrna (Her. 2, 93).

κεγχρώματα, τὰ, *poet.* sitne škuljice na obodu štita.

κέγχρων, ωνος, ὁ, *jon.* vruć vjetar, što duva u Kolhidi kraj Fasisa (od κέρχνος promuklost?).

κεδάννυμι, v. σκεδάννυμι.

κεδνός, 3. (κῆδος), sup. -ότατος, *ep.* i *poet.* **1.** akt. koji se brine: brižan, čestit, razuman, vjeran; κεδνὰ ἰδυῖα vjerno zabrinuta. **2.** pas. za što se tko brine, brige vrijedan: častan, čestit, vrstan, mio, drag.

κεδρίη, ἡ (κέδρος), *jon.* kedrova smola.

κέδρινος, 3. *ep. poet.* i *poz.* kedrov, od kedrovine.

κέδρος, ἡ, kedar, drvo slično čempresu, s mirisavim drvom, upotrebljavano za kadilo, po svoj prilici *iuniperus oxycedrus*. *Poet.* kedrov kovčeg, lijes od kedrovine.

κεδρόω, *poz.* metnuti u kedrovu smolu, balzamirati.

κεδρωτός, 3. *poet.* od kedrovine napravljen.

κείαι, κεῖαι, κειάμενος, κείαντες, κείομεν, krivo pisano mj. κήαι, κῆαι, κηάμενος i t. d., v. καίω.

κεῖθεν, *ep.* i *jon.* mj. ἐκεῖθεν, takođ. za vrijeme: zatim, v. ἐκεῖθεν.

κεῖθι, *ep.* i *jon.* mj. ἐκεῖθι, v. r.

κεῖμαι (osn. κει), 2. sing. κεῖσαι, 3. κεῖται, 3. plur. κεῖνται, konj. κέωμαι, κέηται, opt. κεοίμην, κέοιτο, imp. κεῖσο, κείσθω, inf. κεῖσθαι, impf. ἐκείμην, ἔκεισο i t. d., fut. κείσομαι, *epski* prez. 3. pl. κείαται, κέαται i κέονται, konj. 3. sg. κῆται, impf. κείμην i t. d., 3. pl. κείατο, κέατο, iterat. κέσκετο, *jonski* prez. 3. sg. κέεται, inf. κέεσθαι, *dor.* fut. κεισεῦμαι, zapr. po smislu upotreblj. kao perf. pas. od τιθέναι ili τίθεσθαι (med.), νόμοι κείμενοι dani zakoni, zakoni koji vrijede, ὄνομά μοι κεῖται *mihi inditum est* (Her. 4, 184);

prvo značenje: položen biti, **ležati, a)** ležati, bolestan ležati; mrtav ili kao mrtvac, pokopan ležati, stoga ὁ κείμενος mrtvac; pak: poražen biti, u nesreći ležati (Sof. Fil. 1, 38), prezren ili zapušten (Il. 5, 685), osob. nepokopan ležati, besposleno kod kuće (οἴκοι) ležati ili sjediti (Il. 18, 435); uop. nalaziti se, u kakvom stanju biti, ἐν τοιοῖσδε πόνοισι u takvu nevolju povaljen, takođ. u čem vrijediti, ἔν τινι na što osloniti se, o kom zavisjeti (Sof. OC. 247), u kome počivati; N. T. ἐν τῷ πονηρῷ u zlu t. j. *penes diabolum*. **b)** za stvari i stanje, osob. kao pasiv za τίθημι: ležati, položen, podignut, postavljen biti, nahoditi se; sačuvan, priručan, određen, uglavljen biti, na čem stajati; biti, prijetiti, vrijediti, tu biti, dan, sastavljen biti, događati se, miran biti, drijemati; κοινῷ κεῖται svima je zajednički zadatak, ἐν μέσῳ κεῖσθαί τινι kao pobjednička nagrada ležati za koga, ἀνάγραπτον ili ἀναγεγραμμένον stoji napisano ili pisano, s apoz.: kao

nešto; ἄλυπα u jednakoj svježosti ostati, ἐγγυτάτω što bliže slijediti (κείμενά ἐστι = κεῖται); takođ. na kome počivati, komu prilikovati, pripadati. Konstr. s τινί, ἔν ili ἐπί τινι u, na čem, do čega; ali govorilo se i εἴς τι, jer je κεῖσθαι isto što i πεπτωκέναι, na pr. εἰς ἀνάγκην, ili s akuz. na pr. αὐτάρκη θέσιν neodvisan položaj imati, τόπον ležati na kojem mjestu, pak τινί za koga, i s genit. παράπλου što se tiče vožnje, i to τινός kamo, ὑπό τινος od koga dat, kamo donesen biti, ἔκ τινος odakle, ἀπό τινος od čega, παρά τινι kod, kraj koga, παρά τι kod čega, slič. ἐγγύς τινος ili ἀμφί τινι, takođ. πρός τινι kod čega, ali takođ. do čega doći, čemu pripadati, κατά τι, koje kao καταντικρύ τινος suprot čemu, ali οὐ κατὰ στοῖχον takođ.: ne u jednom redu. Otd.

κειμήλιον, τὸ, **1.** ono što leži, stoga κειμήλιά τε πρόβασίς τε blago, koje leži i hodi. **2.** ono, što se metne i čuva, dragocjenost, blago, zaklad.

κεῖνος, 3., **κείνῃ** i **κείνως,** *jon.* i *ep.* mj. ἐκεῖνος, ἐκείνῃ, ἐκείνως, u Isokr. Plat. Dem. iza samoglas. 'κεῖνος.

κεινός, 3., v. κενός.

Κεῖοι, v. Κέως.

κείομεν i slič., bolje κήομεν, konj. aor. od καίω, v. r.

κειρίαι, αἱ, *poz.* **1.** kolani, trakovi posteljni, koji bi se na dno postelje pripeli. **2.** rupci, u koje zamatahu mrtve, N. T.

κείρω, fut. κερῶ, aor. 1. ἔκειρα, perf. pas. κέκαρμαι, inf. κεκάρθαι, aor. ἐκάρην, *ep.* fut. κερέω, inf. κερέειν (takođ. *jon.*), aor. takođ. ἔκερσα, i *poet.* med. ἐκερσάμην (osn. κερσ, otd. κερjω, κείρω),

I. akt. i **pas. 1.** ostrići, odrezati, pokositi, odbiti, sjeći, krčiti, τί ili τινά, i to τινί komu ili čim, ἐπί τι za što (za žalost), takođ, ἐπὶ πένθει za žalost, ἐν χροΐ do kože. U pas. κείρομαι τὸ ἧπαρ kljuju mi se jetra, naime od jastrijeba. **2.** trošiti, pojesti, popasti (za životinje). **3.** pren. potrošiti, zatrti, spraskati (Od. 2, 143), opustošiti, ogoluzniti, posmicati, πολύκερων φόνον rogato stado ubijati (Sof. Aj. 55). **II. med. a)** sebi kosu (τὴν κόμην i slič.) ostrići, i to ἐπί τινι od tuge za kim. Za smrću omiljelih vojvoda žalila je tako čitava vojska, a konjma i mazgama odrezali bi takođ. grivu ili dlaku, dok je u Rimu striženje kose kod optuženih ili inače nevoljnih bio znak, da misle, da su umakli pogibli, jer se u nevolji nosila kosa neuredna. **b)** *poet.* za sebe popasti, opustošiti, τί.

Κειριάδαι, općina (δῆμος) Hipotontske file; stanov. Κειριάδης.

κείς, mj. καὶ εἰς.

κεῖσε, *ep. jon.* i *poet.*, v. ἐκεῖσε.

I. **κείω** i **κέω,** deziderat. od κεῖμαι, zapr. *ep.* fut. oblik od osn. κει u κεῖμαι, htjeti leći, htjeti spavati, htjeti počivati, κείω hoću da ležim = ostavi me na miru; često u part. βῆ κείων pođe da legne spavati.

II. **κείω,** *ep.* part. κείων, cijepati; adj. verb. κεστός.

κεκαδδεῖσθαι i -ίσθαι, bolje ἐκκεκαδδίσθαι (sumnj. *var. l.*), *lak.* perf. od καδδίζω, osobitim glasanjem od sisitijā isključen biti.

κεκαδήσομαι, κεκαδήσω, κεκαδών, v. κήδω.

κεκαδμένος, 3. *poet.* = κεκασμένος.

κεκάδοντο, v. χάζομαι.

κεκάμω, v. κάμνω.

κέκασμαι, v. καίνυμαι.

κεκαφηώς, *ep.* part. perf. akt. (osn. καπ, isp. καπύω i καπνός), samo s θυμός, zapr. izdišući.

κεκέρασμαι, *poz.* perf. pas. za κεράννυμι.

κέκηδα, *poet.*, v. κήδω, 2.

κεκλέαται i **κεκλήατο** mj. κέκληνται, -ηντο.

κέκλετο, κεκλόμενος, v. κέλομαι.

κέκληγα, v. κλάζω.

κεκλῇο, opt. perf., v. καλέω.

κέκλοφα, v. κλέπτω.

κέκλυθι, κέκλυτε, v. κλύω.

κέκμηκα, κεκμηώς, v. κάμνω.

κέκονα, perf. od καίνω, ubijam.

κεκοπώς, v. κόπτω.

κεκόρεσμαι, κεκόρημαι i **κεκορηότε,** v. κορέννυμι.

κεκράανται, κεκράαντο, v. κεράννυμι.

κεκραγμός, ὁ (κράζω), *poet.* vika.

κεκράκτης, ου, ὁ (κράζω), *poet.* vikač.

Κέκροψ, οπος, ὁ, pola čovjeka pola zmaja, sagraditelj tvrđave Κεκροπία i prvi kralj atički. Po njemu se Atenjani zvahu οἱ **Κεκροπίδαι,** Atika Κεκροπὶς αἶα. Adj. Κεκρόπιος, 3.

Κεκρυφάλεια, ἡ, maleno ostrvo na istočnoj obali Argolide kod Epidaura, s. Ankristi (pomorska pobjeda Atenjana g. 458. pr. Is.).

κεκρῠφᾰλος, ὁ, **1.** mrežica, načelak, iza i ispod ἀναδέσμη. **2.** vrećica (unutrašnji dió) lovne mreže. **3.** *poz.* drugi želudac u preživačā, kapura.

κεκτῄμεθα i **κεκτῴμεθα,** opt. za κέκτημαι, v. κτάομαι.

κεκύθωσι, v. κεύθω.

κελαδεινός, 3. *ep.* (κέλαδος), i **κελάδων,** οντος, ὁ, *ep.* bučan; osob. pridjev Artemide kao boginje lova, od lovne vike. — Supst. ἡ κελαδεινή bučna lovica, naime Artemida.

κελαδέω (κέλαδος), **1.** intr. *ep.* i *poet.* šumjeti, bučati, vikati. **2.** tranz. **a)** *poet.* μολπαῖς τινα koga opjevati, pjevajući oplakivati, naricati. **b)** *poet.* pustiti da se ori.

κελάδημα, τὸ, *poet.* šum, ujanje (vjetra), romon (rijeka).

κέλᾰδος, ὁ, *ep.* i *poet.* šum, buka, štropot, gungula, zujanje, zvek, napose: zveket biča (μάστιξ) s praporcima (Sof. El. 737).

Κέλαδος, pritok Alfejev u Arkadiji.

Κελάδων, rječica u Arkadiji ili Elidi.

κελάδων, v. κελαδεινός.

Κελαιναί, *αἱ*, glavni grad Velike Frigije na Marsiji i blizu Meandra, sa zvjerinjakom (*παράδεισος*), od Antioha I. njegovoj materi na čast zvan *Ἀπάμεια*, za rimskih careva znamenit trgovački grad. Sada razvaline kod Dinêra. Adj. *Κελαινίτης*, *poet.* *πρών*.

κελαι-νεφής, 2. (mj. *κελαινο-νεφής*, *νέφος*), *ep.* c r n o - o b l a č n i, **1.** oblacima zamračen, često pridjevak Zeusa kao boga kiše i oluja. Takođ. kao ime. **2.** taman, crn, o krvi.

κελαινό-βρωτος, 2. *poet.* crn i nagrizen.

κελαινόομαι, *poet.* pas., zapr. crnjeti se, pren. ražalostiti se.

κελαινός, 2. (osn. *skal*, lat. *squal-idus*), *ep.* i *poet.* = *μέλας*, c r n, taman, pren. p o g u b a n, koji smrtnu noć donosi, za oružje, i *βλέφαρα* smrtnom tminom zastrte.

κελαινό-φρων, 2. *poet.* crne duše, podmukao.

κελαινό-χρως, *ων*, *poet.* crne, tamne kože.

κελαιν-ώπας, *dor.* mj. *-πης*, *ου*, *ὁ*, i fem. *-ῶπις*, *ιδος* (*ὤψ*), *poet.* crn, taman, mračan; pren. zao, zloban.

κελᾰρύζω, *dor.* *κελαρύσδω* (isp. *κέλαδος*), *ep.* i *poz.* p l j u s k a t i, šumjeti, rominjati, teći.

κελέβα, *ἡ*, *buk.* (*dor.*) čaša.

κελέοντες, *οἱ*, *buk.* dugački stupovi na razboju (stanu), inače *ἱστόποδες*.

κελευθο-ποιός, 2. *poet.* koji put krči.

κέλευθος, *ἡ*, *ep.* i *poet.*, plur. *αἱ κέλευθοι*, *ep.* obič. *τὰ κέλευθα* (osn. *κελ*, lat. *calli-s*), **1.** p u t, s t a z a, p u t a n j a, hod, *πολλὰ κέλευθος ἐρατύει* široki prostor smeta, *ὑγρὰ* i *ἰχθυόεντα κ.* vlažni i ribni putovi, *κ. ἀνέμων* staze vjetrova, *ἐγγὺς νυκτός τε καὶ ἤματός εἰσι κέλευθοι* t. j. tek što se smračilo, već opet sviće (čini se kao tamna kaža o kratkim noćima na sjeveru). **2.** h o d, p u t koji se prevaljuje, h o đ a, p u t o v a n j e, vojnica, *στροφάδες κ. ἄρκτου* kružni putovi Velikoga Medvjeda (oko Sjevernice zvijezde) (Sof. Trah. 130), *χάζεσθαι κελεύθου* sa svoga mjesta uzmaći, neprijateljima dati mjesta da se naprijed pomiču. Pren. *θεῶν ἀπόειπε κελεύθου* odreci se puta, kojim hode bogovi, t. j. časti i blaženstva božice. **3.** put života.

κέλευμα, **κέλευσμα**, *τὸ*, **κελευσμός**, *ὁ*, *poet.*, i **κελευσμοσύνη**, *ἡ*, *jon.* (*κελεύω*), **1.** z a p o v i j e d, n a l o g, poziv, napose: takt, po kojem se vesla, *ἐκ κελ.* od pokliča, na zapovijed, po nalogu, i to *τινός* čijem, ili *ἐκ δεσπότου* gospodarovu, napose o brodarima: po taktu ili na način određen od zapovjednika (*κελευστής*), ali *ἀπὸ ἑνὸς κελεύσματος* po j e d n o j zapovijedi. **2.** vika, gungula.

κελευστής, *οῦ*, *ὁ* (*κελεύω*), z a p o v j e d n i k, napose zapovjednik u v e s l a n j u, koji daje veslačima dozivanjem znak početku ili svršetku veslanja i podjedno takt. Na trijerama je takt podjedno pratio i potpomagao frulom osobit *τριηραύλης*. Ti su *κελευσταί* imali takođ. neko nadzorničko pravo nad veslačima i brigu za njihovu prehranu; *ἄνευ κελευστῶν* bez pokliča veslačkoga zapovjednika.

κελευστική, *ἡ*, umjetnost zapovijedanja.

κελευτιάω, *ep.* part. prez. *κελευτιόων* mj. *κελευτιῶν*, frekvent. od *κελεύω*, ponovo ili sad ovdje sad ondje zapovijedati ili poticati, često opominjati.

κελεύω (*κελεύσω*, *ἐκέλευσα*, *κεκέλευκα*, *κεκέλευσμαι*, *ἐκελεύσθην*, *κελευστός*) (*κέλομαι*), **1.** p o t i c a t i, dovikivati, zvati, zazvati, z a p o v i j e d a t i, pozivati, nalagati, nalog dati, nagovarati, svjetovati, predlagati, iskati, željeti, dopustiti, koje aps. *κελευόμενοι* i *κελευσθέντες* na zapovijed, *τὸ κελευόμενον ποιεῖν* kao podložnik slušati, *τὰ κελευόμενα* zapovjeđeno, nalog, koje **a)** *ep.* *τί* (*πολλά*), *τινί* komu, *τινά* (gdje inf. obič. iz saveza treba nadopuniti), *τινί τι*, *τινά τι* (*τί με ταῦτα κελεύεις;*), *τινί* s inf. i *τινά* s inf. **b)** pohomerski *τινά* (*poz.* i *τινί*) s inf., koji treba često iz saveza nadopuniti. **2.** napose: veslački zapovjednik biti, kao *κελευστής* (v. r.) veslačima zapovijedati, stoga u pas. *τὰ κελευόμενα* zapovijedi veslačkoga zapovjednika.

κέλης, *ητος*, *ὁ*, i ktomu demin. **κελήτιον**, *τὸ* (kor. *κελ*, lat. *cel-er*, *Celeres*, možda srod. s *κέλλω*), **1.** (*κέλης*) sa i bez *ἵππος* j a h a ć i k o n j, napose: konj za umjetno jahanje, brz konj za utrkivanje, b r z i ć, brzac. **2.** (*κέλης*, *ὁ*, i *κελήτιον*, *τὸ*) b r z o p l o v k a, laka lađica s jednom jedinom klupom za veslanje.

κελητίζω, *ep.* brze konje (*ἵπποισι*) jahati, i to kao umjetni jahač, koji s jednoga konja skače na drugoga.

Κελκαία, *ἡ*, pridjevak Artemide; postanje i značenje imena nije poznato.

(κέλλω), samo u fut. *κέλσω* i aor. 1. *ἔκελσα* (srod. sa *cellere* turati), *ep.* i *poet.* **1.** t r a n z. t j e r a t i, kretati, *νῆα* lađu k obali tjerati, pristati, aps. ili s *ἔν τινι*, *ἐπί*, *πρός τι* na što. **2.** i n t r. tjerati, privesti se, pristati.

κέλομαι, *κέλεαι* ⏑ –, *ep.* i *poet.* impf. *ἐκέλευ*, fut. *κελήσομαι*, aor. red. (*ἐ*)*κεκλόμην*, *κέκλετο*, part. *κεκλόμενος*, **1.** z v a t i, *τινά;* dovikivati, poticati, koga *τινί*. **2.** usilovati, natjerati, o fizičnom uzroku. **3.** — *κελεύω*, z a p o v i j e d a t i, komu *τινί* i *τινά* s inf., koji doista stoji ili ga treba nadopuniti; stoga obadvije konstr. pomiješane Od. 17, 555.

Κέλται i **Κελτοί**, *οἱ*, veliko pleme, koje Herod. meće samo izvan Heraklovih stupova na najkrajnji zapad Evrope, ali je ono u Aleksandrovo doba nastavalo u Francuskoj, počevši od obale, što leži nasuprot Engleskoj, pak u Švajcarskoj, južnoj Njemačkoj, Hrvatskoj i jednom

dijelu Ugarske, stoga *οἱ ἐπὶ τῷ Ἰωνίῳ κόλπῳ* stanovnici Dalmacije i Hrvatske. Potonja plemena *Γαλάται*. Adj. **Κελτικός**, 3. keltski, *ἔθνη* narodi na lijevoj obali Dunava. — Supst. **Κελτική**, *ἡ*, takođ. za Galiju s ove i s one strane Alpi (*ἡ ἐκτὸς Κ. Gallia transalpina*), koju je Cezar većinom pokorio. Inače je u Cezarovo doba obuhvatala zemlju između Garonne, Seine, Oceana, Rajne, Alpi i Sredozemnoga mora. *Κελτιστί* keltski. *Κελτοσκύθαι* keltski Skiti.

Κελτ-ίβηρες, *ων, οἱ*, najbojovniji narod u Španiji, doseljeni Kelti pomiješani s domaćim Iberima. Nastavahu u pokrajini *Hispania citerior*.

κέλωρ, ωρος, ὁ, poet. sin.

κεμάς, *άδος, ἡ, ep.* lane, dvogodišnji jelen.

Κέμμενον, ὄρος, τὸ, i u plur., Sevenska gora u Galiji.

κέν, v. *κέ*.

κεν-αγγής, 2. (*κενός, ἄγγος*), *poet.* koji posude isprażnjuje, t. j. glad uzrokuje.

κενανδρία, ἡ, poet. oskudica muževa ili ljudi.

κέν-ανδρος, 2. *poet.* bez muževa, nemoćan.

κενεαγορία, ἡ, poet. vjetrogonstvo, vjetrenjaštvo.

κενε-αυχής, 2. *ep.* koji se praznim stvarima hvali, prazan hvališa (Il. 8, 230).

κενεμβατέω (kao od *κεν-εμβάτης*), *poz.* po praznom stupati, posrtati, i pren.

κενεός i *κενεόφρων*, v. *κενός* i *κενόφρ.* Otd.

κενεών, *ῶνος, ὁ, ep.* 1. prazan prostor. 2. šupljina trbuha, slabobočina, slabina između kukova i rebara.

κενοδοξία, *ἡ, poz.* prazno utvaranje.

κενό-δοξος, 2., N. T. pun prazna slavoljublja.

κενός, 3., *jon. ep.* (*poet.*) takođ. **κεινός**, i *ep.* obič. **κενεός**, 3., komp. *at.* *κενότερος* (*κενώτερος*), 1. **prazan**, lišen, *τινός* bez čega, lišen čega ili koga, bez koga. Napose: nenatovaren, bez momčadi, bez straže, izumr'o, bez ljudi, pust, *κ. λεαίνης σκύμνον* prolept. bez svojih mladih ostala lavica. N. T. prazan, bez prćije, bez vjerskoga ploda; *εἰς κενόν* uzalud. — Supst. *τὸ κενόν* prazan prostor, praznina, prazno mjesto, otvor sa sl. inf. *καθεῖναι* da se tko spusti, Eur. If. T. 113 za neispunjene metope trokutâ u srednjem članu greda kod poređanih dorskih stupova. 2. tašt, ništav, nikakav, bez razloga, bez uspjeha, uzaludan, nekoristan, *κενεόν* ili *κεινῇσι χερσὶ νέεσθαι, νοστεῖν* prazan, praznoruk, t. j. ne opravivši ništa vraćati se (Il. 2, 298), *λύγξ* prazno davljenje, bezuspješan napor za povraćanje. — Adv. *κενά, ἐν κενοῖς, διὰ κενῆς* naprazno, uzalud = *κενῶς*.

κενο-τάφιον, *τὸ, poz.* prazan grobni humak, počasni grob bez mrtva tijela, u Grkâ držan za dužnost štovanja onakih mrtvih, koji bijahu na moru ili u ratu poginuli, a da im se mrtvo tijelo nije moglo naći.

κενότης, ἡ, praznina.

κενοφροσύνη, ἡ, poz. prazna tlapnja.

κενό-φρων i *κενεό-φρων*, 2. *poet.* tašte misli (gen.).

κενοφωνία, ἡ, N. T. prazan govor, naklapanje.

κενόω (*κενός*), fut. *jon.* *κεινώσω*, 1. akt. tranz. a) isprazniti, *ὕδωρ* proliti. b) opustošiti, učiniti da izumre; ostaviti, *τί* (*τινος*) ili *τινά τινος* nešto čega lišiti, komu što oteti, nešto čega riješiti. c) N. T. osujetiti, raskrinkati. 2. pas. prazan postati, opustjeti, izumrijeti, *τὸ κενούμενον* šuplje mjesto (zemlje).

κένσαι, v. *κεντέω*.

κενταυρίδης, ὁ, poz. plemenit, tesalski konj.

Κένταυροι, *οἱ*, iznajpr. šumski, gorski i riječki demoni, kao Hiron i Nes, koji se upravo zove *ὁ* (*θήρ*) *Κέντ.*; u Hom. divlje tesalsko pleme između Peliona i Ose, koje bi od Lapitâ svladano. Ti bojevi Il. 1, 262 sl. Od. 21, 294 dadoše priči, pjesništvu i umjetnosti obilnu građu. Adj. *Κενταύρειος* i *-ικός*, 3. surov, seljački.

κενταυρο-πληθής, 2. *poet.* pun kentaurâ.

κεντέω, s *ep.* inf. aor. *κένσαι*, kao od *κέντω* (*κἀκέντει* mj. *καὶ ἐκέντει*), *dor.* aor. *κέντασε*, *jon.* **κεντόω** (isp. *κέντρον* i *κοντός, contus*), 1. podbadati, bosti, poticati, *τί* i *τινά*. 2. napose za boj izbliza: bosti, probosti, uop. tući, turati, bilo za ranjavanje ili za mučenje ili zlostavljenje, *τινά, σὺν δόλῳ* lukavstvom.

Κεντόριπα, *τὰ*, grad Sikelaca, 5 milja Etni na zapadu, sada Centorbi. Stanov. **Κεντόριπες**, *οἱ*.

κεντρ-ηνεκής, 2. (*ἐνεγκεῖν*), *ep.* badljem potjeran.

κεντρίζω, podbadati; takođ. pas.

Κεντρίτης [*ῑ*], *ου, ὁ*, istočni rukav Tigrisov, što dolazi iz gora Kurdistanskih, s. Bohtân-Čaj.

κεντρο-δάλητις, ἡ, poet. badljem ozleđujući.

κέντρον, *τὸ* (mj. *κέντητρον*, od *κεντέω*), ostan, i to 1. badalj, kojim se životinje podbadahu, s dva šiljka sprijed (*μύωψ*); napose: bič, spleten od remenova s jednim ili dva šiljka na kraju. Stoga poslovica: *πρὸς κέντρα λακτίζειν* protiv badlja ritati se = udarati (nogom), takođ. slikovno. 2. bičevi i ostani, za mučenje (Her. 3, 130). 3. žalac u pčele. Stoga slikov. *καθάπερ κέντρον εἴς τινα ἅμα πληγῇ τὸν θυμὸν ἀφεῖναι* t. j. kao što pčela, kad ubode, ostavi žalac, tako s jednim udarcem ostaviti se gnjeva na koga. 4. palac u pijetla, *κέντρα φῦσαι* dobiti palac, o pjetliću. 5) pren.: a) kopče, kojima je Edip sebi oči iskopao (Sof. OT. 1318). b) plur. Sof. Tr. 840 *(var. l.)* za otrov Nesov, koji je podmuklo umarajući (*ὑπόφονα κέντρα*) imao Herakla da muči, *ἐπιζέσαντα*, jer je istom od dodira s vatrom dobio jakost, i *δολιόμυθα*, jer je Dejaniru Nes lukavo podgovorio, dakle: uskipjeli nabajani otrov, što podmuklo ubija. c) nagon, poticalo, *θυμοῦ* žestoke ćudi, ali

takođ. ἐμοῦ čežnja za mnom. **6.** mjesto, gdje se šestilo zabode, središte.

κεντρόω, **1.** ostanima načičkati. **2.** (u Her. 3, 16, *var. l.*) badljima bosti ili biti.

κέντρων, ωνος, ὁ (κέντρον), *ep.* lopov, tat, koji je zaslužio da se bičem išiba *(var.)*.

κεντυρίων, ὁ, N. T. lat. *centurio*.

κέντωρ, ορος, ὁ (mj. κεντήτωρ, od κεντέω), *ep.* p o d b a d a č, ἵππων konjâ, časni pridjevak Kadmejaca i Trojanaca.

κένωμα, τὸ, *poz.* praznina, prostor između dvije stvari.

κένωσις, ἡ, ispražnjivanje.

κέονται, v. κεῖμαι.

Κέος, ἡ, **1.** *jon.* mj. Κέως, v. r. **2.** = Κυνόσουρα, prevlaka od Salamine do Psitalije.

κεραία, ἡ (κέρας), zapr. nalik na rog, stoga **a)** v i s l o, lantina. **b)** razbijač, o lance poprijeko obješena greda za razbijanje neprijateljevih strojeva ili utvrda. **c)** uop. g r e d a, kolac, motka, vile. **d)** *poz.* znak za naglas, uop. zarez, črknja, slovo.

κεραΐζω, inf. *ep.* κεραϊζέμεν (osn. κερ u κείρω), *ep. jon. poet.* i *poz.* stubokom r a z v a l i t i, o p u s t o š i t i, ogoluzniti, umoriti, plijeniti, i za žive stvorove: razderati, ubiti, otrgnuti (ἔκ τινος iz čega), i to τί i τινά. Napose φάλαγγα probiti, za lađe: potopiti.

κεραϊστής, οῦ, ὁ, *ep.* razarač, uništitelj.

κεραίω, v. κεράννυμι.

κεραμεία, ἡ (κεραμεύω), l o n č a r s t v o, lončarska vještina. Poslovica: **ἐν πίθῳ τὴν κεραμείαν μανθάνειν** na (zemljanom) buretu lončarsku vještinu učiti, t. j. bez poznavanja početâ odmah latiti se najtežega, stoga ἐν πίθῳ ἡ κ. (γίγνεται) nešto se naopako radi.

Κεραμεικός, οῦ, ὁ, **1.** (lončarsko tržište), veliko mjesto u Ateni, kojega je jedan dio ležao u gradu, drugi izvan gradskih zidova. Unutrašnji je dio bio u sjeverozapadnom dijelu grada te je bio ukrašen hramovima, trijemovima i lijepim kipovima. Iz ovoga unutrašnjega vodila su Trijasijska vrata ili Δίπυλον u izvanji, najljepše podgrađe atensko, odakle je od Tuk. 6, 57 pomenuta svečana povorka krenula. Među ostalim bilo je tu g. 491. javno groblje za vojnike, koji su pali u boju. **2. ὁ Κεραμεικὸς κόλπος**, takođ. Κεράμειος ili Κεραμικὸς κόλπος, morski zaliv Halikarnasu na jugu, sada Golfo di Stanco.

κεραμεοῦς, ᾶ, οῦν, takođ. κεράμεος, 3., i κεραμικός, 3., *jon.* **κεράμινος**, 3. (κέραμος), z e m l j a n, g l i n e n, **πλίνθοι** κ. opeke.

κεραμεύς, έως, *jon.* έος, ὁ (κέραμος), l o n č a r. Otd. κεραμεύω, lončar biti, p a s. od lončara izrađivan biti.

κεραμικός, 3., i *jon.* **κεράμινος**, 3. = κεραμεοῦς, v. r.

κεράμιον, τὸ, *poz.* vrč, v. κέραμος.

κεραμίς, ίδος, ἡ, crijep; ploča.

κέραμος, ὁ, i demin. otd. **κεράμιον**, τὸ (srod. κεράννυμι?), zapr. g l i n a, ilovača, pak sve od gline pečeno, p o s u d a, l o n a c, v r č, b a č v a (χάλκεος Il. 5, 387); **κέραμος** takođ. kolekt. zemljano posuđe; crijep, krov od crijepa, *poz.* N. T. krov; **διὰ τῶν κεράμων** preko krova (s ulice preko stuba doksata, protivno: kućna vrata); **κεράμιον** napose zemljana posuda, vinski vrč (= μετρητής), oko 40 litara.

Κεράμων ἀγορά, ἡ, grad na međi Misije, između Sarda i Sinade, sada ili Ušak (Traianopolis) ili blizu današ. Katahijeha.

κεράννυμι s *ep.* spor. obl. **κεράω** i **κεραίω**, *at.* aor. akt. ἐκέρᾰσα, med. ἐκεράσατο, perf. med. i pas. κέκρᾱμαι (*poz.* κεκέρασμαι), aor. pas. ἐκράθην, rijetko ἐκεράσθην, *ep.* prez. rasteg. imper. κεράασθε, impf. κερόωντο, i konj. prez. κέρωνται (κερῶνται?), aor. akt. i med. sa σσ, perf. pas. κεκράανται, plpf. κεκράαντο, ktomu *ep. jon.* spor. obl. **κιρνάω** i **κίρνημι**, 2. sing. κίρνης, 3. κιρνᾷ, imperf. ἐκίρνα i κίρνη (κίρναμαι takođ. *poz.*),

1. akt. i **pas. miješati**, p o m i j e š a t i, u pas. πρὸς ἄλληλα među se pomiješano, τινί čim pomiješan, združen biti, μεταξύ τινός τε καί τινος biti mješavina toga i toga, καλῶς κεκραμένον πρός τι stojeći u pravom razmjeru s nečim (Plat. Fed. 86 C). Napose **a)** o miješanju jakoga vina s vodom za piće: κρητῆρα οἴνου vrč vina, stoga jezgr.: κέρασσε νέκταρ t. j. natoči pomiješanoga (Od. 5, 93). **b)** o vodi za kupanje: ἐκ τρίποδος θυμῆρες iz kotla ugodnu mješavinu prirediti. **c)** o miješanju i spajanju zlata: ἐπὶ — κεκράανται naliveni su. **2. med.** s e b i m i j e š a t i, οἶνον sa i bez ἐν κρατῆρσι, pa takođ. κρητῆρα sa i bez οἴνου vrč vinom miješati, t. j. napuniti. — Uop. stoji o promišljenom, vještačkom miješanju sa spor. pojmom popravljanja *(temperatio)*, dok μίσγειν, μειγνύναι označuje slučajno, prirodno miješanje.

κερᾰο-ξόος, 2. *ep.* (κέρας, ξέω), rogostružac, koji rog izrađuje.

κερᾰός, 3. *ep.* (κέρας), rogat, koji ima rogove.

κέρας, τὸ, *at.* gen. κέρᾱτος i κέρως, dat. κέρατι i κέρᾳ, plur. nom. κέρᾱτα i κέρᾱ, gen. κεράτων, dat. κέρᾰσι, *ep.* u sing. κέραος, κέραι, u plur. κέρα, κεράων, κέρασι i κεράεσσι, *jon.* κέρεος, κέρεϊ, κέρεα, κερέων (u trojesolož. padežima u Hom. ᾰ, u tragika α), (lat. *corn-u*), **1.** n a j v i š i v r h, **rog**, rogovlje, takođ. simbol krutosti i tvrdoće, jevr. i N. T. jakosti i zaštite. **2.** r o g, kao tvar za umjetne radove, stoga sve, što je od roga zgotovljeno, **a)** l u k, i u plur. krajevi od luka. **b)** na žrtveniku, jevr. *qĕrānôth*, N. T. uzvišeni uglovi. **c)** način pletenja kose: perčin, pletenica; κέραι ἀγλαέ ti gizdavče pletenicama (Il. 11, 385). **d)** r o š č i ć, kroz koji je bila provučena udica, da je riba ne pregrize, gore va-

ljada i olovom napunjen, da se s tim brže spusti u dubinu (Od. 12, 253). **3.** po sličnom obliku ili zato što je iznajpr. od roga bio napravljen, **a)** rog za puhanje (Ksen. An. 2, 2, 4), osob. upotrebljavan od Tirenaca, s muklim, jedrim, blagim i šupljim glasovima, stoga koje sličan našemu rogu, koje upotrebljavan za frigijsku frulu, *κέρατι αὐλεῖν* u rog puhati. **b)** rog za piće, osob. u Tračana, poslije takođ. od kovine; *κ. οἴνου* kao mi što velimo: čaša vina. **4.** samo po sličnosti **a)** otoka, rukav rijeke (Tuk. 1, 110). **b)** vrh gore, s *τοῦ ὄρους* (Ksen. An. 5, 6, 7). **c)** krilo vojske, *ἐπὶ τὸ κ. ἐπιτάσσειν* na krilu namjestiti, *ἔξω τοῦ κέρως* preko njihova krila, zakrilivši, *κατὰ κέρας* ili *τῷ κέρᾳ προσβάλλειν, ἐπιπίπτειν, προσιέναι, ἕπεσθαι, γίγνεσθαι* na krilo udarati, sa strane navaliti, pasti u bokove, s boka udariti (Ksen. Kir. 7, 1, 26), takođ. *πρὸς κέρας μάχεσθαι* ili *προσάγειν* protiv krila, slič. *πρὸς, ἐπὶ κέρως* ili *κατὰ κέρας τεταγμένος*. Općeno *κέρας* raspored vojske, gdje je čelo čitave vojske obrnuto prema jednomu ili drugomu krilu, stoga *ἐπὶ κέρως, ἐπὶ κέρας, κατὰ κέρας* u koloni, u pobočnom redu, u dugoj povorci, u dugom pravcu pojedince jedan za drugim ići (protivno: *ἐπὶ φάλαγγος* u pravcu) (Ksen. Kir. 8, 5, 8); kod lađa: kretanje na čelo, gdje se lađe, ploveći pojedince jedna za drugom, najposlije vrstahu jedna do druge u pravac; takođ. *κατὰ μίαν* u pravcu od po jednoga broda. **d)** *κέρατα* nekakvi krivi zaključci, kao ovaj što je: »Što nijesi izgubio, to imaš. Nijesi rogove izgubio. Dakle imaš rogove.« Stoga *κέρατα φύειν ἀλλήλοις* jedan drugomu rogove saditi, t. j. lukava pitanja, lukave zaključke predlagati.

κερασθείς, v. *κεράννυμι*.

Κερασοῦς, *οῦντος, ὁ*, grad u maloazijskom kraju Pontu, naseljen iz Sinope. Ležao je na ušću doline, koja se još i sad zove Kerasun-Dere, te je ime dobio od velikoga obilja divljih trešanja (armen. keras, novoperz. i turski kires), koju je Lukul odande presadio u Italiju. Stanov. *οἱ* **Κερασούντιοι**. Dalje na zapadu stajao grad Kerasonda ili Kiresûn, potonja Farnakija.

κεράστης, *ου, ὁ, poet.* (*κέρας*), rogat; kao fem. *κεράστις poet.*

κερασ-φόρος, 2. (*κέρας*), rogat.

κεράτινος, 3. (*κέρας*), rožan, od roga zgotovljen.

κεράτιον, τὸ, N. T. rogač, ponajv. plur. rogači (biljka).

κεραύνιος, 3. i 2. (*κεραυνός*), **1.** akt. *poz.* koji baca gromove. **2.** pas. munjom ošinut, *μάτηρ* t. j. Semela. *τὰ* **Κεραύνια** *ὄρη*, visoka gora duž epirotske obale, sada Kimara.

κεραυνο-βόλος, 2. (*βάλλω*), *poet.* koji gromove baca, *ὁ κ.* gromovnik. Od

κεραυνός, *ὁ*, grom, munja, svjetlica, koliko udari (*κατασκήπτει, φέρεται εἴς τι*) i zapali, obično oružje Zeusovo. Počiva (*ἐφορᾷ ἔκηλος*), kad grješnici bez kazni griješe. Pren. o velikoj sili govorničkoj, *δεινὸν κεραυνὸν ἐν γλώσσῃ φέρειν*. Takođ. pridjevak Ptolemeja, sina Ptol. Laga i Euridike; on je potukao Seleuka g. 280., a pao je protiv Galâ kao kralj makedonski.

κεραυνο-φαής, 2. *poet.* koji se svijetli kao munja.

κεραυνο-φόρος, 2. (*φέρω*), *poz.* gromonoša.

κεραυνόω (*κεραυνός*), gromom pogoditi ili ubiti, *τινά* i *τί*.

κεράω, v. *κεράννυμι*.

Κέρβερος, *ὁ*, mnogoglavi pas, sin Tifaonov i Ehidnin, stražar podzemnoga svijeta.

κερδαίνω, fut. *κερδανῶ*, aor. *ἐκέρδηνα* i (*poz.*) *ἐκέρδανα, jon.* fut. *κερδανέω* i *κερδήσομαι*, aor. *ἐκέρδησα* (*κέρδος*), dobiti, steći, **a)** dobit ili korist imati ili vući, trgovati, koje aps. *τὸ κ.* dobitak, ili *τί* nešto, *τὸ κέρδος* za svojom korišću ići, *χρηστὰ ἔπη* dobre riječi dobiti, t. j. dolično primiti, *τὸν παρ' ἡμῶν ἔπαινον* u našoj hvali biti na dobitku, i to *ἔκ, ἀπό, πρός, παρά τινος* iz ili od čega, od koga, ali takođ. *τινί* čim, na pr. *Μεγάροισι περιεοῦσι* tim, što će se M. spasti (Her. 8, 60), ili s part., ako mi i t. d. **b)** N. T. takođ. *τινά* koga pridobiti, pomiriti, sebi sklonim učiniti; i *τί* sebi što uštedjeti, t. j. izbjegavati.

κερδάλέος, 3., adv. **-λέως** (*κέρδος*), **1.** koji dobitak donosi, stoga: probitačan, koristan, koristi ili dobitku primjeren, aps. i *ἔς τι* za što. Supst. *τὸ κερδαλέον* dobitak. **2.** koji dobitak traži, stoga za ljude: lakom, lukav, razuman, pametan, za stvari: lukav, razborit.

κερδάλεό-φρων, 2. (*φρήν*), *ep.* lukave ćudi, lukav, lakom, sebičan, samoživ.

κέρδιον, *ep.* neutr., komp. za *κέρδος*, probitačniji, korisniji, spasonosniji. Superl. **κέρδιστος**, 3. *ep.* i *poet.* **a)** najlukaviji, najrazumniji. **b)** *τὸ κέρδιστον* najkorisnije, najbolje. Od

κέρδος, *εος, ους, τὸ* (srod. *καρδία*, isp. *cordatus*, zapr. razboritost, v. *κερδοσύνη*), gen. plur. *at.* *κερδῶν*, u Ksen. *κερδέων*, **1.** (često u plur.) **a)** dobitak, korist, osob. trgovačka korist, *κέρδους χάριν* ili *ἕνεκα, τῷ κέρδει* i *ἐπὶ κέρδεσιν* poradi koristi, *διὰ ἴδια κέρδη* poradi lične koristi, *μηδενὸς κέρδους προέσθαι τι* ni za kakvu korist zapustiti, *ἐς κέρδος δρᾶν* s dobrom namjerom činiti, *κέρδος λέγειν, κέρδη παραινεῖν* dobitak preporučiti, korisno svjetovati, *κέρδος μετατίθεσθαί τί τινι* komu što u korist ili dobit upisati, *κ. ἐμπολᾶν τινι* komu korist donositi, sa sl. *ἐπεί*. Konstr. s *τινός, κέρδος φέρειν τοῦ χρόνου* dobitak imati od roka, t. j. od toga, ako se smrt na časove odgađa, slič. *οὐδὲν κέρδος ποιεῖσθαί τινος*. No govorilo se i *παρά τινος* dobit imati od čega, ili stoji još *τινί* s

part.: dobitak za koga, ako i t. d. Nerijetko kao adj., stoga κέρδη kad odgovara riječi δεινά = korisno, i κέρδος (naime ἐστί) sa sl. inf.: probitačno je, ili κέρδος ἡγεῖσθαι, νομίζειν τι, ἐν κέρδει ἡγεῖσθαι nešto držati za dobitak, ili sa sl. ὅτι: za dobitak smatrati, što (da), ili sa sl. ἐάν ili inf. ili s part., πᾶν κέρδος ἡγοῦ ζημιουμένη φυγῇ budi posve zadovoljna, ako budeš samo zatočenjem kažnjena. Slič. κέρδος ὁ μὴ πάσχων τι βίαιον ἐνόμιζε tko nije trpio nasilja, već je to držao za dobitak. **b)** n a g r a d a, p l a t a, τὸ κατὰ μῆνα κ. **c)** κέρδη radovi zá dobitak, privrede, probici (Ksen. Mem. 1, 2, 22). **d)** pohlepa za dobitkom, l a k o m s t v o, τὰ δειλὰ κ. gadno lakomstvo. **2.** konkretno, **a)** za ljude: κέρδη οἰκήσαντά τινι nastanivši se ovdje komu na blagoslov, kako Edip veli o sebi. **b)** za stvari: probitačni nazori, dobar savjet, lukavstvo; pak sa i bez κακά lukave pletke, kovarstvo.

κερδοσύνῃ, *ep.* dat. od κερδοσύνη lukavstvo, kao adv., l u k a v o, mudro.

κερδώ, οῦς, ἡ (κέρδος), *poz. poet.* lukavica, stalan pridjev lisice u basnama.

κερδῷος, 3. **1.** (κέρδος) koji dobitak daje. **2.** (κερδώ) lukav.

κέρεα i t. d., v. κέρας.

κερέειν, v. κείρω.

Κερκάσωρος πόλις, ἡ, grad u Egiptu ondje, gdje se dijeli Nil na dva glavna rukava: Pelusijski i Kanopski, sada El Arkas.

Κερκινῖτις λίμνη, ἡ, jezero u Makedoniji, kroz koje teče Strimon, sada Tachyno.

κερκίς, ίδος, ἡ (od κρέκω?), **1.** *ep.* i *poet.* i g l a, č u n a k, cijev, kojom su se niti kod tkanja kroz lančić provlačile, kao *poz.* tkalački čunak. **2.** *poet.* tkanje. **3.** *poz.* golijen, gnjat, cijev, cjevanica. Otd.

κερκιστική, ἡ, tkalački obrt.

κέρκος, ἡ, rep u životinje.

κέρκουρος, ὁ, *jon.* i *poz.* b a r k a, lagana tovarna lađica, koju su izmislili Kiprani.

Κέρκῡρα i **Κόρκῡρα**, ἡ, ostrvo Korkira, sada Krf, oko g. 750. pr. Is. naseljen od Korinćana. Stanov. οἱ **Κερκυραῖοι** (Κορκ.). Τὰ **Κερκυραϊκά** kerkirski događaji. Homerovu Sheriju našli su već u staro doba u Korkiri.

Κέρκωπες, οἱ, dva kradljiva i peckava vraščića, koji se zovu sad Olo i Euribat, sad Sil i Tribal, sad opet drukčije. Kažu, da su Herakla u snu napopali i peckali. Mjesto toga napadaja pokazivalo se kod Termopila, ali i u drugim krajevima; stoga κέρκωψ ugursuz.

κέρμα, τὸ, i *poz.* demin. otd. **κερμάτιον**, τὸ (κείρω), mali komad, osob. sitan novac, ἀντὶ κ. μικρῶν t. j. za mali dobitak.

κερματίζω, razbiti, razdrobiti.

κερματιστής, οῦ, ὁ, N. T. mjenjač.

κερό-δετος, 2. *poet.* rogom optočen.

κερόεις, εσσα, εν, *poet.* = κεραός, v. r.

κεροτυπέω (kao od κερο-τύπος, τύπτω), *poet.* rogom tući, bosti, stoga κεροτυπούμεναι za lađe, koje svojim rogu sličnim kljunovima jedna drugu udarahu.

κερ-ουλκός, 3. *poet.* na rogu napet.

κερ-ουχίς, ίδος, ἡ, fem. *bulc.* rogat.

κερο-φόρος, 2. *poet.* = κεραός, rogat.

κέρσας, κέρσε, v. κείρω.

Κερσεβλέπτης ili Κερσοβλ., ου, ὁ, sin odriskoga kneza Kotisa, šurak vojvode Haridema, vladao od g. 358., morade kraj atenske pomoći g. 347. polovinu svoje kneževine predati Filipu II. makedonskomu, koji ga je g. 343. posve svrgao.

κερτομέω (κέρτομος), *ep. poet.* i *poz.* **a)** aps. psovati, g r d i t i, bockati. **b)** τινά koga g r d i t i, peckati, dražiti, v r i j e đ a t i, podrugivati se, ružiti.

κερτόμησις, εως, ἡ, *poet.*, *ep.* i samo u plur. **κερτομίη** [ῐ], ἡ, bockanje, podsmijevanje, pogrđivanje, v r i j e đ a n j e.

κέρ-τομος, 2. (κείρω), *jon.* i *poet.*, **κερ-τόμιος**, 2. *ep.* i *poet.* (mj. κέρ-στομος, κερ-στόμιος, od κείρω i στόμα), zapr. koji ustima reže, bocka, stoga: koji bocka, z a g r i ž l j i v, p o d r u g l j i v, pogrdan, ἐπέεσσιν podrugljivim riječima, κερτομίοις ὀργαῖς poradi svoje grješne zagrižljivosti, κ. γλώσσαις u peckavu podrugivanju. Neutr. kao supst. κερτομίοισιν s porugom.

Κερτόνιον, τὸ (druga *var. l.* Κυτώνιον, Κερτωνόν), grad u Misiji (Ksen. Anab. 7, 8, 8).

Κέρχνη, izvor kod Lerne u Argolidi.

κέρωνται, v. κεράννυμι.

κέσκετο, v. κεῖμαι.

κεστός, 3. (od II. κείω, κεάζω), *ep.* i *poz.* (iglom) p r o b o d e n, šiven, vezen. S u p s t. ὁ κεστός, pojas Afroditin u Hom., stoga zvan ὁ ποιητικός.

κεστρεύς, ὁ, *poz.*, akuz. pl. κεστρεῖς (od κέστρα šilo), š i l o, nekakva morska riba.

Κεστρίνη, ἡ, primorski kraj u Epiru.

κευθάνω, *ep.* spor. obl. za κεύθω, sakrivati, skutati.

κευθμών, ῶνος, ὁ, *ep.* i *poet.* sa spor. obl. **κευθμός**, ὁ, i *ep.* i *poet.* **κεῦθος**, εος, τὸ, svako sakriveno mjesto, z a č k o l j i n a, rupa, j a m a, s γαίης dubine zemaljske, za stan Hadov, slič. κ. s νεκύων dom mrtvih, mrtvačnica. Napose: l o g životinja, na pr. svinjac, brlog.

κεύθω, osob. *ep.* i *poet.*, **1. tranz.** fut. κεύσω, aor. ἔκευσα, perf. κέκευθα, i *ep.* aor. 2. ἔκυθον, κύθε, i redupl. konj. 3. pl. κεκύθωσι (osn. κυθ, lat. *cus-tos*), **a)** s a k r i v a t i, skutati, z a t a j a t i, τί ili τινά, sa σιγῇ i ispušt. obj. bol zgristi, perf. akt. u sebi sakriveno držati, kriti, pas. sakriven biti, τινί u čem, v. 2. **b)** sa i bez νόῳ, ἐνὶ φρεσίν, ἐνὶ στήθεσσι, θυμῷ u sebi, u unu-

trašnjosti sakriti, zatajati, prećutjeti, kriti, u sebi držati, *τί*, dakle još dobro moći svladati, stoga *οὐκέτι κ. θυμῷ βρωτὺν οὐδὲ ποτῆτα* t. j. vi ste odviše jeli i pili (Od. 18, 406). Takođ. *τινά τι* komu što zatajati, prećutjeti. **2.** intr. *ep.* pas. *κεύθομαι*, i *poet.* prez. *κεύθω* i perf. *κέκευθα*, sakriven biti, iščeznuo sam ili nestao sam, sakriven ležati, kriti se, osob. za mrtve: u grobu počivati, aps., *τινί, ἔν τινι.*

κεφάλαιον, *τὸ* (*κεφαλή*), najviše, najglavnije, glavna stvar, glavna točka; pojam vrste; za ljude: prava glava, glavna ličnost, junak, *τινός*. Napose **a)** s *τινός* glavni sadržaj (*recapitulatio* u Isokr.), glavna razlika u čem, *βραχυτάτῳ κεφαλαίῳ* evo posve ukratko rečeno. **b)** ukupni uspjeh, rezultat, glavni ili kratki smisao, stoga takođ. glavni iznos, ukupni iznos, svota, glavnica, aps. i *τινός* od toliko i toliko. — Adv. *κεφαλαίῳ* poglavito, obič. *ἐν κεφαλαίῳ* i *κεφαλαίοις* po glavnim točkama, posve ukratko, uopće, u cjelini.

κεφαλαῖος, 3. *poet.* *ῥῆμα*, glavna, prava, krepka riječ.

κεφαλαιόω, ukupno, u glavnom, ukratko reći, aps. ili *τί*, ili *ἐκ πολλῶν* mnoge točke. (Takođ. med. s *τινά* koga uopće karakterizirati, i akt. u N. T. Mark. 12, 4, var. *ἐκεφαλίωσαν* na glavi raniti [tumač. sumnj.].)

κεφαλαιώδης, 2., *poz.* koji se samo glavnih stvari tiče, stoga *τὰ κεφαλαιώδη* najznamenitije, glavne stvari. — Adv. *κεφαλαιωδῶς* u glavnom.

κεφαλαίωμα, *τὸ*, *jon.* ukupni iznos, svota, *πέντε μυριάδων τὸ κ. τῶν γυναικῶν συνῆλθε* u svemu se sakupi 50.000 žena.

κεφαλ-αλγής, 2. (*ἄλγος*), koji glavobolju uzrokuje ili zadaje.

κεφαλή, *dor.* **-λά**, *ἡ*, *ep.* gen. i dat. *κεφαλῆφι*, **1.** u živih stvorova, ljudi i životinja: **glava**, *κὰκ κεφαλῆς* mj. *κατὰ κ.* s glave dolje, i pren. od početka do kraja, potpuno, *ἐκ κ.* od glave, *ἐπὶ τῆς κεφαλῆς* preko glave unutra, *ἐπὶ κεφαλήν* naglavce, stoga *ἐπὶ τὴν κ. ἀναθεῖναί τινί τι* komu krivnju baciti o glavu, da krivnja na njega padne, ili *ἀναμάσσειν κεφαλῇ τι* na glavu uprtiti ili uzeti, krivnju čemu nositi (v. pod *ἀναμάσσω*), ali *εἰς κεφαλὴν τρέπειν τινί τι* spustiti komu na glavu. Napose **a)** za grlo, glas: *ἐχθρῆς ἐκ κ.*, i *ὅσον κεφαλὴ χάδε φωτός* koliko je glasno mogao, koliko ga grlo nosilo. **b)** kao najplemenitiji dio za čovjeka samoga, stoga *ἡ μιαρὰ* ili *κακὴ κ.* bezbožnik, zlotvor, i u pozivu: *φίλη* i slič. mila glavo, draga dušo, ili zakletva: tako mi glave, ili *τὸν ἶσον ἴσον ἐμῇ κεφαλῇ* njega sam štovao kao sam sebe. **c)** kao sjedište života: glavi bojati se, glavu metnuti u torbu, glavom, t. j. životom platiti. **2.** za mrtve stvari: najgornje, najkrajnje, kraj, izvor, izvor rijeke, okrajak, rub, pren. *κεφαλὴν ἐπιτιθέναι* zaglavak dodati, završiti; stoga *ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς τάφρου* iznad jarka, t. j. na nasipu nabacanom više njega, i budući da je jarak (opkop) imao više razdjela, takođ. označeno sa *ἀπὸ τῶν κεφαλῶν τῶν ἔνδον*. — Vlastito ime ***Τρεῖς κεφαλαί*** uzak klanac Kiteronov u Beotiji, na najstrašnijem dijelu Kiteronovu, gdje su stršile tri gorske glave; Atenjani ga zvahu ***Δρυὸς κ.*** hrastove glave, poradi hrastovih šuma; s. Gistro Kasto; 585 m, v. pod *Κιθαιρών*.

κεφαλ-ηγερέτης, *ου, ὁ* (*ἀγείρω*), *poet.* koji glave sakuplja, komična parodija Homerova *νεφεληγερέτης*.

κεφαλίς, *ίδος, ἡ*, *poz.* demin. od *κεφαλή*, glavica luka, lukovica. (N. T. takođ. s *βιβλίου* smotak knjige.)

Κεφαλλήν, *ῆνος, ὁ*, Kefalenac, na pr. Odisej. Kefalenci kao podanici Odisejevi stanovnici su ostrva Same, Itake, Zakinta, Dulihije i primorskoga okrajka suhe zemlje. Poslije stanov. ostrva Kefalenije, *Κεφαλληνία*, u Jonskom moru.

Κέφαλος, *ὁ*, **1.** ljubavnik Zorin (*Ἠώς*). **2.** atenski državnik iz doba uspostave demokracije, prijatelj Periklov, otac Lisijin.

κέχανδα, v. *χανδάνω*.

κεχαρησέμεν, κεχάροντο i slič., v. *χαίρω*.

κέχηνα, -νώς, v. *χαίνω*.

κέχυκα i slič., v. *χέω*.

κέω, v. *καίω*.

κέωμαι, v. *κεῖμαι*.

Κέως, *ω*, akuz. *-ω* (i *-ων*), *jon.* ***Κέος,*** *ἡ*, jedan od Kikladâ, najbliži Atici, sada Zia. Stanov. *ὁ* ***Κεῖος,*** *jon.* takođ. ***Κήιος,*** i *ὁ Κήιος ἀοιδός* = Simonid.

κῇ i **κή,** mj. *πῇ* i *πή*.

κῆαι, κήαι, κηάμενος, aor. od *καίω*, v. r.

κηδεία, *ἡ* (*κηδεύω*), srodstvo, rodbina, brak, *συνάγειν ἀνθρώπους εἰς κ.* među ljudima brak sklapati, svoditi ljude na ženidbu i udaju.

κήδειος, 2., *ep.* takođ. **κήδεος,** 2. (*κῆδος*), **1.** vrijedan brige, od srca ljubljen, premio, drag, *τινί* komu. **2.** koji pogrebu pripada, *οἶκτοι* tužaljke. **3.** *poet.* rod po tazbini, bratski, domaći, i akt. brižan.

κηδεμονία, *ἡ*, njega, briga, i to *τινός* čija, *ὑπέρ τινος* za koga.

κηδεμονικός, 3., adv. *-ῶς*, *poz.* koji se brine, koji njeguje; *τὸ κηδ.* briga (osob. za rođake). Od

κηδεμών, *όνος, ὁ, ἡ* (*κήδω*), **1.** opravnik, zastupnik, skrbnik, zaštitnik, *δίχα κηδεμόνων* bez njege, takođ. kao fem. *τοῦδε γὰρ σὺ κηδεμών* jer ovomu ti pripadaš. Napose **a)** skrbnik (Ksen. Mem. 2, 7, 12). **b)** ukopnik (Il. 23, 163, 674). **c)** bog zaštitnik. **2.** rođak, zet (Eur. Med. 990).

κήδεος, v. *κήδειος*.

κηδέσκετο, v. κήδω.

κηδεστής, οῦ, ὁ (κήδω), svaki rođak po ženidbi, *affinis* (protivno: rođaci po krvi, συγγενεῖς ili προσήκοντες), rođaci (Lis. 19, 9, isp. 48. Ksen. Mem. 1, 1, 8), napose: šurak (Lis. 13, 1, 55; 19, 16; 32, 1. Dem. 18, 312), ali takođ. zet (Lis. 19, 20. Plut. Per. 11) i tast (Lis. 19, 13. 17. 32, 5. Ksen. Hel. 4, 1, 8). Otd.

κηδεστία, ἡ, srodstvo po ženidbi ili udaji.

κήδευμα, τὸ, **1.** srodstvo (po ženidbi ili udaji). **2.** konkretno = κηδεστής rođak, šurak, svojak.

κηδεύω (κῆδος), **1.** tranz. *poet.* i *poz.* opraviti, služiti, njegovati, τινά i τί. Napose **a)** mrtva sahraniti, pokopati, činom učestvovati kod njegova pogreba, τινά koga, ἐπί τινος gdje. U pas. κηδευθεὶς ἐν ξένασι χερσί sahranjen tuđim rukama. **b)** udavati, aps. οἱ κηδεύσαντες svekar i svekrva. **2.** intr. **a)** učiniti se rođakom, zetom, τινί, uop. oženiti se, τοῦτο λέχος ovom ženom t. j. Iolom. **b)** biti rođak po ženidbi (na pr. zet).

κήδιστος, 3., *ep.* superl. napravljen od κῆδος, ali po znač. pripada ka κήδειος, najmiliji, najdraži.

κῆδος, εος, ους, τὸ (κήδω), **1.** briga, i to **a)** (često u plur.), tuga, žalost, τινός za kim, κήδεα θυμοῦ tuga u srcu. Napose: tuga za milim pokojnicima, tako Il. 13, 464 za ubijenim rođakom (šurakom), ἅμα κήδεϊ u žalosti; takođ. pogrebna svečanost. **b)** *ep.* ono što brigu zadaje, nužda, nevolja, bijeda, osob. u plur. **2.** srodstvo (po ženidbi), napose: udaja, ženidba, κ. ὀρθώνυμον srodstvo, ženidba, koja je uistinu tuga, πικρόν t. j. od strane Kreonove, koji je svoju kćer udao; aps. τινός s kim ili čija, stoga τὸ κῆδος ξυνάψασθαι τῆς θυγατρός svoju kćer udati.

κηδόσυνος, 2. *poet.* u brizi, zabrinut.

κήδω, fut. κηδήσω, impf. iter. κηδέσκετο, ktomu redupl. oblici aor. κεκαδών i fut. κεκαδήσω i κεκαδήσομαι (κῆδος), **1.** *ep.* **akt.** u brigu metati, **a)** žalostiti, plašiti, vrijeđati, τινά. **b)** o tjelesnom bolu, dakle: oštetiti, ozlijediti, uvrijediti, uop. pritijesniti, u nesreću uvaliti, bijedu zadati, τινά ili τί. **c)** intr. τινός vrijeđati, žalostiti ukraćivanjem čega, t. j. otimati, grabiti, lišiti (κεκαδών i κεκαδήσω dovode drugi u svezu sa χάζομαι, kojemu pripada κεκάδοντο). **2.** **med.** s *poet.* perf. 2. κέκηδα s prez. znač. zabrinut, u brizi biti, stoga **a)** žalostiti se. **b)** za koga ili što starati se, za koga ili što zauzeti se, brigu imati, brinuti se, mariti, k srcu uzeti, sklon biti, sa i bez θυμῷ (u srcu), oskrbiti, njegovati, aps. i τινός ili περί τινος za koga ili što, ili sa sl. μή i konj., i to s τί u čem, ili παρ' οὐδέν gotovo nikako, ὡς οὐδὲν προσῆκον premda se nas ništa ne tičete.

κῆεν, mj. ἔκηεν, v. καίω.

Κήϊος, v. Κέως.

κηκίς, ῖδος, ὁ, *poet.* sve što izvire, stoga κ. πορφύρας bagren sok, μηρίων salo od bedara (žrtvene životinje).

κηκίω, *ep.* i *poet.* (*ep.* ῑ, *poet.* ῐ), i pas. **κηκίομαι**, izvirati, probijati, aps. i τινός iz čega, ἀν στόμα na usta.

κήλεος, 2. (κηλέῳ dvojesložno), i **κήλειος**, 2. *ep.* gorući, jarki.

κηλέω, blažiti, miriti, τινί čim. Napose: pjevanjem (τινί) opčiniti, ushititi, τινά, i to τινί čim, διά τινος po čem. U pas. ἀκούων τινὸς κηλοῦμαι slušam koga začaran.

Κηληδόνες, αἱ, čarobnice, kao Sirene (v. r.), bića, koja mogu pjevanjem opčiniti i zamamiti.

κηληθμός, ὁ (κηλέω), *ep.* slatka milina, ushit.

κήλημα, τὸ, *poet.* opsjena, prijevara.

κήλησις, ἡ, umirenje, ushićenje, začaranje.

κηλητήριον, τὸ (κηλέω), *poet.* čin, čarolija, τινός za što. Neutr. od κηλητήριος, 2. *poet.* koji ublažuje, pomiruje.

κηλιδόω, *poet.* oskvrniti. Od

κηλίς, ῖδος, ἡ, mrlja, napose: mrlja od krvi, pren. ljaga, žig, κακῶν od grijehâ, i συμφορᾶς od nesreće pritisnut.

κῆλον, τὸ (srod. s lat. *cellere* tući), *ep.* strijela, i to bogova (takođ. za snježne pramenove).

Κηλοῦσα, gora kod Flijusa.

κήλων, ωνος, ὁ, kimavica (u zdenca), đerma. Otd.

κηλωνεύω, *poz.* crpsti, kao đermom (κήλων) kretati.

κηλωνήιον, τὸ, *jon.* mj. κηλώνειον (od κήλων đerma), sisaljka.

κημόω, N. T. (κημός nagubac, brnjica), usta zavezati.

Κήναιον, τὸ, i ἄκρον Κήναιον (zapr. Capo bianco, za lat. *canus* od *casnus*, bijel), sjeverozap. rt Eubeje, sada Kap Lithada. Adj. otd. **Κήναιος**, 3. među ostalim pridj. Zeusa, koji se na toj glavici štovao.

κῆνος, *eol. poet.* = κεῖνος.

κῆνσος, ὁ, N. T. lat. *census*, u smislu glavarine.

κήξ, κός, ἡ, morska ptica, galeb.

κήομεν, v. καίω.

κηπεία, ἡ, *poz.* vrtlarstvo. Od

κηπεύω, *poz.* u vrtu raditi, uop. odgajati; *poet.* njegovati.

κηπίον, τὸ, vrtić za zabavu.

κῆπος, ὁ, *dor.* κᾶπος, vrt, bašča, gradina, t. j. zemlja zatvorena, drvećem ili drugim biljkama zasađena, pren. Διὸς κ. nebo.

κηπ-ουρός, ὁ, N. T. vrtlar, čuvar vrta.

κήρ, κηρός, akuz. κῆρα, ἡ (κείρω), **1.** sa i bez θανάτοιο zapr. presjek životnoga nita, konac usuda (μοῖρα), **smrt**, smrtni usud, plur. vrste smrti. Svaki je čovjek imao svoju osobitu, pa ih Zeus među sobom mjeri, kad se dva junaka na život i smrt pobiju. Ahilej izabra od dva na-

čina, ili silovitu slavnu smrt u boju ili prirodnu nakon duga života, prvu. **2.** pohom. *poet.* i *poz.* uop. zao usud, zla kob, muka, bolest, šteta, nesreća, nezgoda, *κὴρ οὐ καλή* ljaga, koja ne donosi časti, takođ. s gen. nesreća, ali *αἶσα, μοῖρα* usud života, životni udes. **3.** kao lično ime *Κῆρες ἀναπλάκητοι* Kere, koje nigda ne promaše = kletve Lajeve, koje ubilca po volji bogova proganjaju.

κῆρ, v. *κέαρ.*

κηραίνω, poet. **1.** u nesreću uvaliti. **2.** u nevolji ili brizi biti.

κηρεσσί-φόρητος, 2. (*κήρ, φορέω*), *ep.* od svojih Kera na svoju propast gonjen, Ahejci pod Trojom.

κήρινος, 3. voštan; mek, gibak.

κηριο-κλέπτης, ὁ, buk. koji saće krade, tat voštanog saća.

κηρίον, *τὸ* (*κηρός*), medeni kolač, sat od meda.

κηρο-δέτας, *ου, ὁ, dor.* i *κηρό-δετος*, 2., oboje *poet.* voskom svezan ili spojen.

κηρόθι, *ep.* adv., v. *κέαρ*, u srcu, od srca.

κηρο-πλάστης, ὁ, poz. koji pravi likove od voska.

κηρό-πλαστος, 2. *poet.* od voska tvoren.

κηρός, *ὁ* (lat. *cera*), vosak, osob. takođ. mješavina od smole i voska za začkanje brodova.

κηρο-τέχνης, ὁ, poet. umjetnik voskom.

κηρό-τροφος, 2. *poz. poet.* voskom hranjen.

κηρόω, poz. voskom prevući, navoštiti.

κήρυγμα, *τὸ* (*κηρύσσω*), poziv glasnikov, oglas, zapovijed; napose **a)** poklič, oglas, kojim se oglašuje ime pobjednika u svečanim igrama ili javno vjenčanje za državu zaslužna čovjeka. **b)** *κ. ποιεῖσθαι, ἀνειπεῖν, θεῖναι, κηρύγμασι χρῆσθαι* izdati poziv, oglas, zapovijed, *κ. γίγνεται* daje se na znanje, javno se određuje, koje aps., koje *τινός* o čem, ili *τινός* i *ἔκ τινος* čiji, od koga, *τινί* komu, i s inf. ili akuz. s inf., da i t. d. **c)** *poz.* i N. T. takođ. propovijed, propovijedna služba.

κηρύκειον, *jon.* **κηρυκήιον**, *τὸ* (*κῆρυξ*), glasnička batina, mirovna palica, maslinova ili lovorova batina, obavita dvjema zmijama, koje su jedna k drugoj okrenule glavu. Takvu su nosili za zaštitu u ratnom stanju poslanici ili ljudi, što dolažahu s mirnom nakanom.

κηρύκευμα, τὸ, poet. javna poruka.

κηρῡκηίη, *ἡ, jon.* glasnička služba, i u plur.

κηρυκικός, 3. koji se glasnika tiče.

κηρύκιον, τὸ, poz. = *κηρύκειον.*

κηρύλος, ὁ, nekaka morska ptica, po nekima mužjak zimoroda ili letke.

κῆρυξ, κήρυξ, *ῡκος, ὁ* [*ῡ* u dvojesl. padežima, *ῠ* u višesložnim], *dor. κᾶρυξ*, **1.** glasnik, vikač; u herojsko doba visoko cijenjen stalež, koji je u Hermesu, glasniku bogova (stoga i sam nazvan *κῆρυξ*), štovao svoga božanskoga praoca pak je stajao pod neposrednom zaštitom Zeusovom. Kako su sami bili sveti i nepovredljivi sa svojom palicom (*σκῆπτρον* i *κηρύκειον*, v. r.), koju su za znak svoga dostojanstva nosili kao i knezovi, tako davahu i svojoj pratnji ličnu sigurnost. Knezovima su i u privatnim poslovima služili kao glasonoše. Znamenitija im bijaše služba kod žrtava, gdje su knezovima već kod priprava išli na ruku, zatim skupštini zapovijedali, da pobožno šuti, i molitve govorili. Sličnu je službu takođ. poslije još imao *ἱεροκήρυξ* kod misterija, i ta služba kod žrtava i navješćivanje eleusinskoga božjega mira bio je posao t. z. **Κήρυκες**, staroga svećeničkoga plemena u Ateni, koje je svoju lozu izvodilo od Hermesa i jedne kćeri Kekropsove pak je u rodu bilo s plemenom Eumolpidâ. Osobito je važna njihova služba, kad sazivaju narodne skupštine, te ovdje kao i kod sudbenih skupština paze na mir i red i onomu, koji hoće da govori, pružaju štap za znak, da ima pravo govoriti. Isti posao imao je poslije u Ateni *κῆρυξ τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου* pored sudbenih glasnika. On je osim toga morao govoriti molitvu za otvorenje i javno pozivati: tko želi govoriti? *τίς λέγειν βούλεται* (*τῶν ὑπὲρ ἑξήκοντα ἔτη γεγονότων*); Tako su isto glasnici, kao u Homerovo doba tako još i poslije, imali da navješćuju rat i uvjericu, ili da u ratu, osob. s ponudama o miru, isporučuju poruke, pa tako su i spartanski efori svojim vojvodama po glasnicima slali skitalu. Isto tako su i kod narodnih igara bili postavljeni osobiti glasnici, pak je među ostalim u Ateni kod Dionisijâ glasnik javno u kazalištu morao oglasiti počasti, što su kojemu građaninu bile podijeljene. No što se više siromašnih i nevaljalih ljudi poslije na taj posao davalo, to je sve više gubio svoj ugled, što je osob. išlo telale, koji su na tržištu oglašivali robu na prodaju ili izgubljene stvari, pobjegle robove, pa tako i imena na zatočenje osuđenih. **2.** pren. zove se takođ. svaki vjesnik ili hvalilac govornik *κῆρυξ*, pa tako se među ostalim i za bogove govori da su vršili glasničku službu, pak su i sva znamenja Edipu određenoga usuda ispunili.

κηρύσσω, poslije **-ττω**, *dor.* **κᾱρύσσω**, aor. 1. inf. *κηρῦξαι*, perf. akt. *κεκήρυχα*, pas. inf. *κεκηρῦχθαι*, fut. med. *κηρύξομαι poet.* takođ. u pas. znač., **1.** glasnik biti, glasničku službu vršiti. **2.** kao glasnik vikati, proglasiti, tu takođ. naoko bezlič., *scil. ὁ κῆρυξ, κηρύττει* oglašuje se, daje se na znanje, koje aps., koje *τί*, ili s akuz. s inf., koje *τινά* ili *ἐκκλησίαν* kao glasnik pozivati, sazivati, i to *ἀγορήνδε, πόλεμόνδε*, ili takođ. koga javno proglasiti pobjednikom ili odlikovanim od države počasnim vijencem, i to s *κρατιστεύοντα* ili bez ikoga dodatka. **3.**

preko glasnika vikati, oglasiti, javno dati na znanje, navijestiti, zapovijedati, pitati dati, preko telala dati prodavati, τί, ili s inf. ili sl. ὅτι, εἰ, i to τινί komu, πρός τι kamo, ἀπό τινος odakle. U pas. ἐκηρύχθη bi izdan oglas. 4. uop. glasno navijestiti, razglasiti, zapovjediti, zvati, hvaliti, slaviti, javiti, obznaniti, poručiti, obavijestiti, τί ili τινά, pa tako i τινά τι koga kao nešto, i to τινί ili εἴς τινα komu, kod koga. 5. N. T. takođ.: navijestiti, propovijedati.

κῆται, mj. κέηται, v. κεῖμαι.

Κήτειοι, οἱ, pridjevak (ili pleme) Mišana, po rijeci Κήτειος.

κήτειος, 3. *buk.* koji velikim morskim ribama pripada.

κῆτος, εος, ους, τὸ, *ep.* i *poz.* svaka velika morska životinja, morska neman, s εἰνάλιον tulanj (ali i tuna).

κητώεις, εσσα, εν, *ep.* ždrelovit, t. j. pun ždrijelâ ili spilja, pridj. Lakedemona (var. καιετάεις).

κηὖ mj. καὶ εὖ.

κήϋξ, ϋκος, ὁ, *poet.* = κήξ.

κῆφ' mj. καὶ εἶπε.

κῆφα *dor.* mj. καὶ ἔφη.

κήφαπτο i κῆφθα mj. καὶ ἐφῆπτο i καὶ ἤφθη.

Κηφᾶς, ᾶ (aram. *kephâ* stijena, pećina), pridj. apostola Simona.

Κηφεύς, έως, ὁ, sin Belov i Anhinojin, brat Finejev, muž Kasiopejin i otac Andromedin, tast Persejev. Pa kako Persej i Perzijanac slično zveči, pričalo se, da su Perzijanci od njega potekli i da su ih Heleni prije zvali **Κηφῆνες**.

κηφήν, ῆνος, ὁ, trut, simbolički: koji ne radi, istrošen, izmožden.

κηφηνώδης, 2. kao trutina.

Κηφισιεύς, έως, ὁ, stanov. iz Kefisije, dema Erehtejske file.

Κηφισόδοτος, ου, zapovjednik atenskoga brodovlja, koji se g. 359. bez uspjeha borio s Tračanima.

Κηφῑσός, ὁ, 1. rijeka u Fokidi i Beotiji, koja izvire na sjevernoj strani Parnasa i utječe u jezero Kopais, sada Mavroneri. Otd. se jezero Kopais zvalo λίμνη **Κηφισίς**, sada jezero od Livadije ili Topolias. 2. rijeka u Atici, koja utječe u Falersku luku ne dotičući se Atene. Služila je malim prokopima za natapanje brojnih vrtova na obali, a njezini se izvori (κρῆναι) zato zvahu νομάδες skitalice. Na njoj je ležala Akademija i žrtvenici Erosa i Musâ.

κη-ώδης, 2. *ep.*, i **κηώεις**, εσσα, εν (osn. καϝ, καίω), *ep.* mirisav, mirisom napunjen.

κιβδηλεύω, *poet.* zapr. patvoriti, iskriviti, pak uop. prevarljivo govoriti ili raditi, τί.

κίβδηλος, 2. patvoren, kriv, o zlatu, novcu, uop. prevarljiv, dvoličan, osob. za proroštva, koja kao kriv novac pod zamamljivom ljuskom kriju lažnu sadržinu.

κιβωτάριον, τὸ, *poz.* i **κιβώτιον**, τὸ, demin. od

κιβωτός, ἡ, 1. drven kovčeg, škrinja, kovčežić, ormar. 2. κιβωτός u N. T. a) za Noin kovčeg. b) za savezni kovčeg.

κιγκλίς, ίδος, ἡ, isprva vrata na rešetke, poslije: rešetka, pregrada.

κιγχάνω, v. κιχάνω.

κίδαρις, εως, ἡ, *poz.*, i **κίταρις**, εως, ἡ, *poz.* mitra, čalma, koju su samo perzijski kraljevi nosili, ὀρθή t. j. s uspravnim šiljkom, v. τιάρα.

κίδναμαι, v. σκεδάννυμι.

Κῑθαιρών, ῶνος, ὁ, Kiteron, gora na međi Atike i Beotije; zapadno od dubokoga sedla leži viši dio, s. Elatias, 1411 m visok, istočni 1026 m; sedlo samo razdijeljeno je brežuljkom, kojemu je na zapadu 836 m visoka cesta iz Plateje vodila u Megaridu, a na istoku cesta u Atenu (585 m). To su one τρεῖς Κεφαλαί. Na sjeveru leži Σφραγίδιον, spilja sfragiditskih (σφραγιτίδες) nimfi proročica. Otd. adj. **Κιθαιρώνειος**, 3. i osob. fem. ktomu **Κιθαιρωνίς**, ίδος, ἡ.

κῐθᾰρα, ἡ, i *ep.* **κίθᾰρις** [ῐ], ιος, ἡ, akuz. ιν, 1. citara, mekšim glasovima razlikujući se od lire, kojoj je slična po obliku, ali je veća, sa četiri, kasnije sa sedam do devet žica. Hom. pjevač u nju udara samo za pripravu i da ispuni stanke, a ne da pjesmu uistinu prati. 2. zvek citare, zujanje žica.

κῐθᾰρίζω, inf. *dor.* κιθαρίσδεν, udarati u citaru ili uop. u koje glazbilo sa žicama, citarati.

κῐθάρισις, εως, ἡ, udaranje u citaru, citaranje.

κῐθάρισμα, τὸ, glazbeni komad za citaru; način pjevanja, napjev.

κῐθαριστής, οῦ, ὁ (κιθαρίζω), citarač, uop. glazbeni vještak.

κῐθᾰριστική i *ep.* **κῐθᾰριστύς**, ύος, ἡ, citaranje, umjetnost citaranja.

κιθαρίστρια, ἡ, *poz.* citaračica.

κῐθαρῳδέω (-δός), u citaru udarati i podjedno pjevati, uz citaru pjevati.

κιθαρῳδία, ἡ, citaranje s pjevanjem.

κῐθαρῳδική, ἡ, umjetnost citaranja s pjevanjem.

κιθαρ-ῳδός, ὁ (κιθάρα, ἀοιδός), pjevač i citarač, koji uz citaru podjedno pjeva, dok κιθαριστής samo udara u citaru.

κιθών, ῶνος, ὁ, *jon.* mj. χιτών, v. r.

Κικέρων, ωνος, ὁ, 1. Marko Tulije Ciceron, najslavniji govornik rimski. 2. Kvint Tulije, mlađi brat pređašnjega, od g. 54. legat u vojsci Cezarovoj (Plut. Cez. 24).

κίκι, τὸ, egipat. ime ulju od čudesnoga drveta σιλλικύπρια, koje drugi takođ. zvahu κίκι, v. σιλλικύπρια. (*Ricinus communis.*)

κίκιννος, ὁ, *buk.* kovrčica, uvojak.

κικλήσκω, v. καλέω.

Κίκονες, *οἱ*, trački narod na Hebru i na obali do Lisa.

κῖκυς, *υος, ἡ, ep.*, stara *poet.* riječ, snaga, sila.

Κίλιξ, *ικος, ὁ*, Kiličanin, s fem. **Κίλισσα**, *ἡ*, kilički, i kao supst. Kiličanka. U Homerovo doba narod u Velikoj Frigiji u dvije kneževine, od kojih je jedna sijelo imala u Tebi na gori Plaku, a druga u Lirnesu. Poslije se odseliše u Kilikiju (**Κιλικία**, *jon.* *-ίη*), primorski kraj Male Azije na Sredozemnom moru naprema Kipru, Kapadokiji na jugu i Taurom od Pamfilije odijeljen, sada dio Ejalet-Ičila, negda podijeljen na ravnu ili pravu Kilikiju i u gorovitu, *ὀρεινή*, koja je u Herod. doba mnogo dalje sezala, na sjeveru preko Halisa (potonja Kataonija) i u Armeniju, na istoku do Eufrata, prema jugu po svoj prilici do Posideja u Siriji. Po priči prozvana po Kiliksu, sinu Agenorovu, bratu Feniksovu. Kiličani bijahu na zlu glasu kao gusari. — Bila su tu četvora vrata u gori Amanskoj, stoga zvana i *Ἀμανικαὶ πύλαι*, jedna u zapadnom lancu, Isu na zapadu, i troja u istočnom, koja su vodila u Kapadokiju i gornju Siriju. Jedna se zvahu kilička, *αἱ πύλαι τῆς Κιλικίας* ili *Κιλίκιαι πύλαι*, *Tauri pylae, portae Ciliciae*, u Ksenof. *ἡ εἰσβολὴ* (ulaz) *εἰς τὴν Κιλικίαν*, s. Gilek-Bogas, umjetno u kamen uklesana cesta u prirodnom klancu (Ksen. An. 1, 2, 21. Arijan An. 2, 4, 2); dvoja druga zvahu se sirska, *πύλαι τῆς Κιλικίας καὶ τῆς Συρίας*, među njima jedna na Iskom zatonu, između Isa i potonje Aleksandrije (Ksen. An. 1, 4, 4).

Κίλλα, *ἡ*, malen grad u Troadi.

κιλλίβας, *αντος, ὁ, poz.* stalak, skele, lazila, koze.

Κίμβροι, *οἱ*, germansko pleme, koje je zajedno s Teutonima, Ambronima i Tigurinjanima šest rimskih vojska pobijedilo i od Marija g. 101. bilo potučeno. Adj. otd. **Κιμβρικός**, 3.

Κιμμέριοι, *οἱ*, **1.** ljudi tmine, bajan narod Homerov, koji je na zapadu svijeta na Okeanu, sjeverno od ulaza u podzemni svijet, u vječnoj noći živio. **2.** narodi, koji su negda na sjevernim obalama Ponta sjedili, otkud su u 8. vijeku pr. Is. od doseljenih skitskih plemena protjerani u Malu Aziju krenuli i ondje se izgubili. Otd. jedan kraj **Κιμμερίη**, i **Κιμμέρια τείχη**, *Cimmericum*, grad i luka na istočnom kraju južne obale tauridskoga Hersonesa, sada Eski-Krim, Kafi na zapadu, i **πορθμήια Κιμμέρια** mjesto zvano Portmion na krajnjem rtu Krima; **Βόσπορος Κιμμέριος**, morski tjesnac, koji iz Crnoga mora vodi u Azovsko (Meotidu), sada tjesnac od Zabake.

Κίμων [ῐ], *ωνος, ὁ*, **1.** sin Stesagorin, otac Miltijadov, slavan olimpijonik u Ateni, savremenik Pisistratov. **2.** unuk pređašnjega, sin Miltijadov i Hegesipilin, pobjednik Perzijanaca na Eurimedonu g. 469. i kod Kipra g. 449., gdje je umr'o. **3.** iz Kleone, slavan grčki slikar oko Ol. 80. = g. 460. pr. Is.

κινάβρα, *ἡ*, **1.** jarčji zadah. **2.** zadah prljave brade kinikâ.

κιναδεύς, *ὁ, buk.* mlad pas.

κίναδος, *εος, τὸ*, sicil., lisica, uop. grdinja, zmija, *ἐπίτριπτον* previjan skot, lukava lija.

κινάθισμα, *τὸ, poet.* kretanje, štropot.

κίναιδος, *ὁ*, besraman čovjek, bludnik.

κινάμωμον, v. *κιννάμωμον*.

Κινδυεύς, *έως, ὁ*, stanov. Kindije, grada u Kariji.

κινδύνευμα, *τὸ*, v. *κίνδυνος*.

κινδυνευτής, *οῦ, ὁ*, vratoloman čovjek, vratolom.

κινδυνεύω, adj. verb. *κινδυνευτέον*, **1.** srtati u pogibao, pogibli izlagati se, njoj prkositi, što opasno preduzeti, nešto na kocku metnuti, usuditi se. Napose **a)** u boju boriti se. **b)** s pogibli učiniti pokus (Lis. 12, 13). Koje aps., koje s part. *ἀγωνιζομένη* u boju, *ἐφ' ἵππου* na konju boriti se, *πρός τινα* protiv koga, *ἐπί τινι* čemu, za određenu svrhu, *ὑπέρ τινος* za što ili koga, *περί τινος* čega radi, *περὶ τοῦ βίου* s pogibli života, *περί τινι* oko čega, *τινὸς ἕνεκα* čega radi, *ἔν τινι* nešto na kocku metnuti, *ἐν ἑαυτῷ* svoju glavu, slič. *τινί* nešto u opasnost staviti, na pr. *τῇ ψυχῇ* život metnuti na kocku, *τῇ πόλει* grad staviti na kocku, *δίκῃ* izložiti se parnici, ali *γαλήνῃ* za bezvjetarja preduzeti smjelo djelo, ali takođ. *τί* nešto. U pas. *κινδυνεύεται* opasnost se svladava, i to *ἐπ' ὠφελίᾳ* na opće dobro. **2.** doći ili pasti u pogibao, biti u pogibli, aps. ili *τὰ δεύτερα* u drugom redu, *τινί* čim, *τίσιν κ.;* koje vam pogibli prijete? *περί τινος* čega radi, *περὶ ψυχῆς* u smrtnoj pogibli biti, i to *διά τινα* poradi koga. Takođ. s inf. ili sa sl. *εἰ* (*εἴτε*) odluku morati čekati, rješenje očekivati. Napose: pred sudom u opasnosti biti, optužen biti, koje aps. *ὁ κινδυνεύων* optuženi, koje *περί τινος* čega radi. U pas. u opasnost biti metnut, u pogibao pasti, u opasnosti biti, na kocku biti metnut, na kocki stajati, koje aps. *τὰ κεκινδυνευμένα* preturene ili pretrpljene pogibli, opasna preduzeća, koje *τινί* kod koga. **3.** biti u pogibli, bojati se (da se ne bi mislilo), pak u blažem smislu: činiti se, moći, kao lat. *haud scio an*, ili u pas. s *ἔν τινι* vjera u što (*ἀρεταί* u vrlinu) zavisnom se čini od koga, i *ἐν ἀδήλῳ* sa sl. neupr. upit. rečen.: nejasno je, kako i t. d.

κίνδυνος, *ὁ*, i više *poet.* **κινδύνευμα**, *τὸ* (*κινδυνεύω*), **1.** pogibao, opasnost, osob. u ratu i pred sudom, stoga: boj, bitka, (opasna) parnica, uop. metanje na kocku, koje aps., koje s adj. **πολεμικός, ναυτικός**, slič. kao **πρὸς τὸν πόλεμον** ili **πολέμου** i **πρὸς τὴν θάλατταν** ili **κατὰ θάλατταν** u ratu, na moru, *τινός* čija, *τινί* za koga, *πρός τινα* protiv koga, *ὑπέρ τινος* za koga

ili što, *περί τινος* o čem ili oko čega, *παρά τινι* kod koga, napose pred sudijama, *ἔν τινι* u čem, na pr. *ἐν τῷ μῷ κάρᾳ* pogibli moga života, stoga *μετὰ κινδύνων* uz pogibli, s pogiblima, kroz pogibli, *ὡς ἐπὶ κινδύνου* kao da je opasnost već tu, *εἰς κίνδυνον ἔρχεσθαι* zapasti u pogibao, (Plat. Prot. 313 A) u opasnosti biti, *ἐπὶ τοὺς κ.* ići u pogibao, *κίνδυνον κινδυνεύειν* u pogibli nahoditi se, *προστίθεσθαι* na se navući, *κ. οἰκεῖον ἔχειν περί τινος* čega radi ići u ličnu pogibao, *ἴδιον κ. τὸν τῶν σωμάτων παραβάλλεσθαι* ličnoj pogibli kao svojoj izlagati se, *κινδύνους ἀναρρίπτειν* pored svih pogibli usuditi se, *τοὺς κ. ποιεῖσθαι πρός τινα* svoja ratna preduzeća protiv koga naperiti, *παρὰ τοσοῦτον κινδύνου ἐλθεῖν* jedva jedvice pogibli izmaći. Napokon *κίνδυνος* (ponajv. bez kopule) opasnost je, bojati se je, treba se bojati, prijeti, ili aps. ili sa sl. inf. ili *μή* i konj. ili opt., i to *τινί* komu. **2.** vratolomija, smjelo preduzeće, pokus, *κίνδυνος κινδυνεύεται ἔν τινι* čini se pokus na kome.

κινδῡνώδης, 2. (*εἶδος*), *poz.* opasan, pun pogibli.

κῑνέω (osn. *κι* u *cieo*, *κίω*), **I. akt. 1.** kretati, dalje tjerati, protjerati, prognati, otjerati, u bijeg natjerati, odagnati, pred sobom tjerati, ili: oturati, micati, maknuti, pomjeriti, pomjestiti, dignuti, rasplašiti, pobuditi, *τινά* ili *τί*, i to *ὅθεν* ili *ἀπό*, *ἔκ τινος* od čega, na pr. *τὸ στρατόπεδον* krenuti vojsku, pa stoga takođ. bez *τὸ στρ.* krenuti se, dalje ići, *τὸ ναυτικόν* brodove s mjesta krenuti. **2.** tresti, drmati što, taknuti se, dirati, pretražiti, prorovati, osob. za nedopuštene, surove i grješne čine, spoticati se, iz razmatranja uzbuditi, *τινά* ili *τί*, na pr. *κάρη* glavom mahati za znak tihe zlovolje ili pritajenoga gnjeva, ili *τινὰ λάξ* koga udariti nogom, *θύρην* o vrata udarati, t. j. na vrata kucati, *τὰς πύλας* htjeti probiti, *ὅπλα* oružje potegnuti, *πᾶν χρῆμα, πάντα λόγον, πάντα* sve pokrenuti, sve upotrijebiti, sve učiniti (Her. 5, 96), slič. sa sl. *ὅπως*. Takođ. *τινός* što drmati, čega taknuti se. **3.** pren. **a)** *τί* nešto dirati, upotrijebiti, *εἴς τι*, ali takođ. *τινός* dirati u što, od čega uzeti (Her. 1, 143). **b)** *τὴν διάνοιαν* pamet pokrenuti, i to *ἐπί τινι* na što, uop. koga ili što potaknuti, uzbuditi, dirnuti, dražiti, izazvati, uznemiriti, pobuniti, *τινά* ili *τί*, takođ. samo: dirnuti koga, *τινά* i to *τινί* čim. **c)** poticati, preduzimati, prihvatiti se ili uzbuniti, *τὸν πόλεμον* rat podjariti, stoga aps. *κίνει* ovamo te! (Sof. Ant. 1061), *μὴ κινεῖτε* ta nemojte! **d)** nešto stalno ili što jest uzdrmati, mijenjati (Her. 3, 80), predrugojačiti, pobrkati. **II. med.** od sebe narediti, preduzeti.

III. med.-pas. s fut. med. *κινήσομαι*, (takođ. *-ηθήσεται*) i aor. pas. *ἐκινήθην*, perf. *κεκίνημαι*, **1.** pokrenut, prodrman, potresen, pobuđen, uzbuđen, uznemiren biti, kretati se, trzati se, uzdrhtati, podići se, micati se, koje aps. *τὰ σφέτερα αὐτῶν κινούμενα* njihovi nemiri kod kuće, i to *τινί* čim, *ἔν τινι* u čem, *ἐν τῷ αὐτῶν τρόπῳ* u svom običnom načinu, *ἐκινήθη τι ἐν τῷ στρατοπέδῳ* pokret nastade u vojsci [*πάντα κινεῖται* sve se neprestano kreće, teče, jednako se mijenja, nauka Heraklitova (g. 500. pr. Is.)]. **2.** kretati se, micati se, ići, otići, poći, *πρός* ili *ἔς τι* kamo, *ἐπί τινι* na koga, *ἔκ τινος* odakle. **3.** pren. **a)** dati uzbuditi se, uzbuđen biti, *πρός τι* na što. **b)** drukčiji postati.

κίνημα, *τὸ*, *poz.*, i **κίνησις** [*ῐ*], *εως*, *ἡ*, kretanje, potres, pren. unutrašnje uzbuđenje, buna, *ἐν κινήσει εἶναι* micati se, *κίνησιν ἐργάζεσθαι ἔς τινα* zlo djelovati na koga.

Κινησίας, *ου*, *ὁ*, pjesnik ditirambi u Ateni oko g. 415. pr. Is.

κινητέος, 3., adj. verb. od *κινέω*, koga treba krenuti ili micati.

κινητήριος, 3. *poet.* koji pokreće.

κινητής, *οῦ*, *ὁ*, pokretač; *poet.* *καινῶν ἐπῶν* izumilac.

κινητικός, 3. *poz.* koji gibanju pripada, gibanju vješt.

κιννᾰμωνον (jevr. *qinnâmôn*) i **κινάμωμον**, *τὸ*, *jon.* i *poz.* koričnjak, (slatka) korica, od koričnog drveta, koje ne raste, kako Arijan veli, u Arabiji, već u Indiji, na Cejlonu i Mauriciju, odakle je istom trgovinom došlo u Arabiju.

Κίννας, *α*, *ὁ*, **1.** L. Kornelije Cina, protivnik Sulin, umr'o g. 84. **2.** Gaj Helvije Cina, narodni tribun (i pjesnik) u Rimu, Plut. Cez. 68, umr'o g. 44.

κίνυγμα [*ῐ*], *τὸ*, *poet.* pokrenuto tijelo, *αἰθέριον* igračka zraka.

κῐνῠμαι, *ep.* pas.. samo prez. i impf. (osn. *κι*, isp. *κίω* i *κινέω*), kretati se, micati se; za stvari: tresti se, mućkati se.

Κῑνύρης [*ῠ*], *εω*, *ὁ*, *jon.*, = *Κινύρας*, *α*, sin Sandakov, praunuk Faetonov, isprva kralj u Siriji, zatim bogati vladar Kipra, koji je Pafos sagradio (Il. 11, 20).

κινύρομαι, *poet.* cičati; *φόνον* umorstvom ječati ili grohotati.

κῐνῠρός, 3. *ep.* cičeći, cvileći, jadajući.

κινύσσομαι, *poet.* pas. spor. obl. za *κινέω*, v. r.

Κῖνυψ, *υπος*, *ὁ*, gorski potok na obali Sirte u Africi, po svoj prilici današnji Uadi el Ka'am, koji izvire na Meselâti pak 3 sata istočno od *Leptis Magna* (s. Lebeda) utječe u more. Okolina njegova zvala se *ἡ* **Κῖνυψ**.

κιό-κρᾶνον, *τὸ*, oglavlje (na stupu).

Κίος, *ἡ*, *Kios*, trgovački grad u Bitiniji na Kijanskom zatonu Propontide, poslije nazvan Prusija, s. Ghio.

Κιρκαῖον, *τὸ*, *Circeium*, rt Lacije, sada Monte Circello.

Κίρκη, *ἡ*, *Circe*, Kirka, kći Helijeva i Persina, boginja vračarica na otoku Eeji.

κιρκ-ήλατος, 2. *poet.* od jastrijeba progonjen.

κίρκος, ὁ, *ep.* i *poet.* nekakav jastrijeb, koji trepteći pravi krugove (κίρκος, lat. *circus*), stoga ἴρηξ κ. jastrijeb, koji kruži. Njegov se let uzimao za znamenje od boga, zato se zove Ἀπόλλωνος ἄγγελος.

κιρκόω, *poet.* u kolutu vezati.

κιρνάω i **κίρνημι,** v. κεράννυμι.

Κιρραῖοι, οἱ, Kirejci, stanov. lučkoga mjesta delfskoga Kire (**Κίρρα**), na obali fokidskoj, koje bi zato, što se ponovo ogriješilo o svetinju delfsku, po odluci amfiktionaca oko g. 600. pr. Is. razvaljeno, našto bi njegov okoliš, ἡ **Κιρραῖα** (χώρα), delfskomu bogu posvećen.

Κισθήνη, ἡ, gora u bitinskoj Trakiji.

κίσσα, ἡ, kreštelica.

Κισσεύς, έως, ὁ, bršljanom ovjenčani, pridj. Dionisov.

Κισσηίς, ίδος, ἡ, kći tračkoga kralja Kisesa = Teana.

κισσ-ήρης, 2. (κισσός i osn. ἀρ v. ἀραρίσκω), *poet.* bršljanom obavit.

Κισσία, ἡ, kod starijih Grka mjesto Susijane, prozv. po narodu potonjih Kušanja, Κοσσαῖοι, divlji razbojnički gorski narod: Κίσσιοι. Adj. otd. **Κίσσιος.**

κίσσινος, 3. *poet.* od bršljana pravljen, od bršljana.

κισσο-δέτης, ου, ὁ, *poet.* ovjenčan bršljanom. Od

κισσός i **κιττός,** ὁ (od χίθ-ιος, lat. *hedera*), b r š l j a n. Bio je posvećen Dionisu; gdje je bujno rastao, tu je jednoć boravio Dionis. U slavu Dionisa Kiseja bili su stoga takođ. bakhanti i tragički korovi njime ovjenčani, i u Sof. Trah. 220 vraća pomisao na to odmah bakhovsku raskalašnost.

κισσο-φόρος i **κιττο-φόρος,** 2. (φέρω), koji bršljan nosi, b r š l j a n o m o v j e n č a n, kod slave bakhovskih misterija i veselih gozbi.

κισσόω (κισσός), *poet.* bršljanom ovjenčati.

κισσύβιον, τὸ, veća ili manja okrugla z d j e l i c a, koja u Hom. služi kao posuda za m l i j e k o ili p i ć e, barilo (Od. 9, 346); no takođ. č a š a (za vino).

κίστη, ἡ, kovčeg, lat. *cista*.

κιστοφόρος, ὁ (φέρω), kovčegonoša, kod ophoda onaj, koji bakhovskomu božanstvu posvećeni kovčeg nosi (var. κισσοφ.).

κίταρις, v. κίδαρις.

Κίτιον, τὸ, jedan od devet glavnih gradova na Kipru, na južnoj obali, sa solnicima, postojbina stoika Zenona. Stanov. οἱ **Κιτιεῖς.**

κιττός, κιττοφόρος, v. κισσ-.

κιχάνω [*ep.* ῐ α, *at.* ῐ ᾰ], **κιχάνομαι, κιγχάνω,** *ep. poet. buk.*, fut. κιχήσομαι, aor. 1. κιχήσατο s konj. κιχήσομαι, aor. 2. ἔκιχον, konj. κίχω, 3. sg. *ep.* κίχησι (var. κιχῇσι), opt. κίχοιμι, i kor. aor. ἐκίχην, κίχης (-εις), du. κιχήτην, plur. κίχημεν, konj. κιχήω, -ήομεν (-είω, -είομεν), opt. κιχείην, inf. κιχῆναι i -ήμεναι, part. κιχείς, i med. κιχήμενος, **1.** p o s t i ć i, polučiti, d o s t i ć i, zadesiti, osvojiti (Sof. OC. 1450 τὰ κακά, ali 1487 konstr. kao τυχεῖν), τινά ili τί, i to τινί čim, ποσσί u trku, pren. κακὰ ἔργα κ. τινά zla djela, t. j. njihove kazne stižu koga. **2.** z a t e ć i, naći, τινά i to παρά τινι kod čega.

κίχλη, ἡ, bravenjak.

κιχλίζω, *buk.* kikotati se.

κίχρημι, v. χράω, A.

κίω, *ep.* i *poet.* (*ep.* samo ἔκιον, κίον, κίης, κίοιμι, κίε, κιών, 1. plur. konj. *ep.* κίομεν i impf. 1. ind. κίομεν), iznajpr. aor. 2., poslije uzet za impf., za koji se naknadno napravio prez. κίω, κίεις (osn. κι, lat. *cio* i *cieo*), — **ići,** o t i ć i.

κίων [ῑ], ονος, ἡ i ὁ, s t u p (Her. 1, 92 o 60 stopa visokim jonskim stupovima od bijeloga mramora na Artemisiju u Efesu). Uz κίων robove vezati ili vješati i bičovati bila je obična kazan za robove. Slikovno zvao se visoki lanac Atlasov sa svojom neznatnom širinom: stup nebeski, poduporanj nebeski, κ. τοῦ οὐρανοῦ.

κλαγγαίνω i κλαγγάνω, *poet.* bučati.

κλαγγή, ἡ (κλάζω), **1.** svaki z v e k, g l a s, vika kao u životinje, buka, dreka, zavijanje, rukanje, guritanje, zujanje. **2.** p r o r o č k i g l a s Kasandrin. **3.** g r o m o t n o p j e v a n j e ljudi.

κλαγγηδόν, adv., *ep.* i *poz.* s tutnjavom, s glasnom vikom.

Κλάδαος, ὁ, sjeverna pritoka Alfejeva Olimpiji (Pisatidi) na zapad.

κλάδος, ὁ (hrv. klada), *poet.* i *poz.*, s metaplast. dat. κλαδί, i **κλών,** ωνός, ὁ, **1.** m l a d i c a, o d v o d a, g r a n č i c a, koju su na pr. glasnici ili pribjegari u ruci nosili ili kojom se bakhanti vjenčavahu (Eur. Bakh. 110). **2.** N. T. potomstvo.

Κλαζομεναί, αἱ, grad u Joniji, Smirni na zapad, postojbina filozofa Anaksagore, sada Kelisman. Stanov. **-μένιος.**

κλάζω, osob. *ep.* i *poet.*, fut. κλάγξω, aor. 1. ἔκλαγξα, aor. 2. (ἀν-)έκλαγον, perf. s prez. znač. *at.* κέκλαγγα, *ep.* κέκληγα (*poz.* κέκλαγα), part. κεκληγώς, otd. plur. κεκλήγοντες (var. κεκληγῶτες), (osn. κλαγγ, lat. *clangor*), **1. intr.** o r i t i s e, z v e č a t i, vikati, bučati, kreštati, lajati, graktati, šumiti, zujati, grohotati, zveketati, s μεγάλα, ὀξέα glasno, jasno, κακῷ οἴστρῳ graktati ili stenjati u zlim napadajima bjesnila. **2. tranz.** pustiti da se razliježe, pustiti da se glasi, glasno navijestiti, zvati, zazivati, τί i τινά.

κλάϊστρον, τὸ, *dor. poet.* = κλεῖθρον.

κλαίω, *staroat.* **κλᾴω, κλάω** (nikad kontr., osn. κλαϝ, κλαυ), *at.* fut. κλαύσομαι i κλᾳήσω, κλαιήσω, aor. ἔκλαυσα, perf. pas. κέκλαυμαι, adj. verb. κλαυτός i κλαυστός, ktomu za prez. opt. 2. sg.

κλαίοισθα (takođ. *eol.*), impf. iter. κλαίεσκον, *buk.* i *poz.* fut. κλαύσω, i *buk.* aor. 2. ἔκλαε (?) — **I. akt. 1.** intr. zavijati, plakati, osob. od bola, glasno tužiti, jaukati, cičati, i to ἀμφί τινα za kim. Eufem. je κλαίειν λέγω dobit ćeš batina, skupo ćeš platiti (Her. 4, 127), κλαίων tako da ćeš pamtiti, na tvoju nesreću, κλαίων ἐρεῖς batine će ti usta otvoriti. Slič. κλαίειν ποιεῖν, κλαίοντα ἀφιέναι, καθίζειν τινά koga (batinama ili zlostavljanjem) na plač natjerati, u plaču otjerati. **2.** tranz. oplakivati, jadati, τινά ili τί. **II. med.** *poet.* kod sebe oplakivati, u sebi tužiti. Ali κεκλαυμένος, 3. rasplakan. Jače je od δακρύειν suze roniti, slabije od κωκύειν zavijati, cviljeti, i ὀλοφύρεσθαι jadikovati.

κλάξ, ἡ, *buk.* = κλείς, ključ.

Κλάνις, εως, ὁ, *poz.* **1.** starije ime za Liris. **2.** rijeka u Etruriji, pritoka Tibere.

κλάρια, τὰ, *dor. poz.* zadužnice, obveznice, u kojima je imanje (κλᾶροι = κλῆροι) kao zalog bilo ubilježeno.

κλάριος, ὁ, *poet.* = κράριος, pridjev najvišega Zeusa (srod. s κραίνω, *Ceres*).

Κλάρος, ἡ, malen grad i gaj Apolonov sa hramom pred Kolofonom u Joniji, s. razvaline kod Zile.

κλασαυχενεύομαι (kao od κλασ-αύχην, κλάω), *poet.* pognuta vrata stupati, kao švrćo.

κλάσις, ἡ (κλάω), lamanje, razbijanje.

κλάσμα, τὸ (κλάω), *poz.* otrgnuto, **a)** odlomak, treska, komad. **b)** napose *poz.* (razlomljeni) kruh (kod večere).

κλαστάζω, *poet.* (od κλάστης, koji lozu obrezuje, κλάω), obrezivati, pren. ponizivati.

Κλαύδη, ἡ, ostrvo Kreti na jugu, takođ. Claudos i Gaudos, s. Gavdonisi i Gozzo.

Κλαύδιος, **1.** car g. 41.—54. posl. Is. **2.** vojnički tribun *Cl. Lysias* (N. T.).

κλαυθμός, ὁ, katkad u plur., *ep. poet.* i *poz.*, i **κλαῦμα,** τὸ, samo u plur. (κλαίω), **1.** plakanje, jecanje, jaukanje, osob. kod žalosne zgode i pogreba. **2.** što na plač tjera, nevolja, bijeda, muka, takođ. kazan, τινός za nešto.

κλαυθμυρισμός, ὁ, cviljenje.

κλαυσί-γελως, ὁ, plačem pomiješan smijeh.

κλαυστός, 3., i κλαυτός, 3. (κλαίω), *poet.* koji se mora oplakivati, οὐ κλαυστά ἐστιν plač ne pomaže.

I. **κλάω,** fut. κλάσω, aor. 1. akt. *ep.* ἔκλασα, pas. perf. κέκλασμαι, aor. ἐκλάσθην (osn. κλασ, srod. κλάδος), *ep.* i *poz.* **1.** akt. lomiti, otrgnuti, τί, i to ἔκ τινος od čega. **2.** pas. otkinuti se, prelomiti se, razbiti se.

II. **κλάω,** v. κλαίω.

Κλεάνθης, ους, ὁ, iz Asa u Maloj Aziji, oko g. 260. pr. Is., učenik Zenonov i stoički filozof, učitelj Hrisipov, spjevao zanosan hvalospjev na Zeusa.

Κλεαρίδας, α, vojevao pod Brasidom g. 423. pr. Is. u Makedoniji pa je odvraćao od mira (Nikijina).

Κλέαρχος, ὁ, **1.** zapovjednik spartanskoga brodovlja u Peloponeskom ratu, zatim kao bjegunac vojvoda mlađega Kira. Poslije bitke kod Kunakse g. 401. pr. Is. dao ga Tisaferno pogubiti. **2.** tiran u Herakleji na Pontu g. 375.—364. pr. Is. **3.** inače lično ime.

κλεεννός, *poet.* = κλεινός.

κλεηδών, v. κληδών.

κλεῖθρον i *staroat.* **κλῇθρον,** τὸ (κλείω I., lat. *claustrum, clathri*), često u plur., brava, ključanica, skakavica; ἐκ πυθμένων ἔκλινε κοῖλα (prolept.) κλῇθρα od dovratnika potisne vrata unutra, te nastade šupljina (praznina) = od dovratnika tiskajući vrata načini sebi mjesta. — Pak sve, što zatvora: **a)** morski nasip, gat. **b)** lanci, kojima se luka zatvorala, stoga κλεῖθρον ἔχειν lancima zatvoren biti. Luke primorskih gradova bijahu naime obično kotline, koje zasijecahu duboko u kopno te bijahu gradskim zidovima opasane, t. j. na svakoj strani luke bijahu podignuti gradski zidovi, a odavde ih poprijeko ispred ušća nastavljahu nasipi, tako da je ostao samo ulaz širok za dvije tri troveslanice između dvije kule, i taj se ulaz mogao lancem zakrčiti; οἱ τὰ κλεῖθρα ἔχοντες lučka straža.

Κλεινίας, ὁ, sin Alkibijadov i otac glasovitoga Alkibijada, koji je kod Artemisija imao ratni brod sagrađen o svom trošku pak je g. 447. pr. Is. u bici kod Koroneje pao. **2.** sin prešašnjega i mlađi brat Alkibijadov. **3.** inače lično ime.

Κλεινόμαχος, ου, efor u Sparti g. 420.

κλεινός, 3. rijetko 2., **κλειτός,** 3. *ep.* (κλείω, κλέω, κλέος), ili **κλῦτός,** 3. i 2. (κλύω, lat. *in-clu-tus*), *ep.* i *poet.* slavan, dičan, glasit, čestit, sjajan, slavljen, svijetao, plemenit, uzvišen, visok, ponosit; iron. krasni, plemeniti (Sof. El. 300. Aj. 375).

κλείς, κλειδός, akuz. κλεῖν, *poz.* κλεῖδα, akuz. pl. κλεῖς, i *poz.* κλεῖδας, *ep.* i *jon.* **κληΐς,** ῖδος, akuz. κληῖδα, u trag. **κλῄς,** κλῃδος, akuz. κλῇδα, ἡ (κληΐς mj. κλαϝίς, *dor.* κλαΐς, lat. *clāvis* i *claudo*), ono što zaključa, stoga **1.** zapr. ključanica, unutrašnji zasunak, zasovnica, koja se remenom, protaknutim kroz vrata, izvana prevukla preko zatvorenih vrata i time se vrata zaključala, ili takođ. mandal, prijevornica, ἐπιβλής i ὀχεύς. Slikovno **a)** καθαρὰν ἀνοῖξαι κλ. φρενῶν čistu ključanicu srca otvoriti, iskreno predati se. **b)** χρυσέα κλῃς ἐπὶ γλώσσᾳ βέβακε zlatna (jer božanska) ključanica leži (posvećenima u Eleusini) na jeziku, koliko su na stalno mučanje vezani. Simbolično bi ređenima valjada i ključem pritisnuli usta. **2.**

zaporanj, klin, koji spajaše dvije prijevornice, gdje se sastaju, κρυπτῇ κλ. tajnim zapornjem. 3. osob. ključ, mjedena srpolika kuka, koji se kroz rupicu za remen na vratima (ključnu rupu) promolio i zatim zakrenuo, čim se iznutra zataknuta zasovnica natrag potisnula i vrata otvorila, pošto je pod 1. pomenuti remen odriješen od zvekira, na kom je vani bio pričvršćen. 4. ušica, lijepo svinut (εὔγναμπτος) prsten od žice, u koji se zataknu kuke ili kovče. 5. veslački koci ili klinovi, t. j. uz bokove lađene pribijeni okomiti koci, o koje bi se veslo pričvrstilo, tako da je kod kretanja čvrsto visjelo, a ktomu bilo zgodno za veslanje, ἐπὶ κληῖσι καθίζειν uz veslačke klinove sjesti, bilo da bi se veslo pričvrstilo ili da veslač ostane sjedeći, što se onda naročito pominje (Od. 12, 215). 6. pren. a) ključna kost između vrata i prsiju (Il. 8, 325; 22, 324). b) ἁλμυρὰν πόντου (εὐξείνου) κλῇδ' ἀπέραντον, Il. 24, 545, to je Helespont. c) Κληῖδες τῆς Κύπρου sjeveroist. rt Cipra s malim ostrvima, Dinaretom, s. Clidi, i Dinaresom. 7. N. T. simbol. punomoć, potpuna vlast.

Κλεισθένης, ους, ὁ, 1. posljednji tiran sikionski iz plemena Ortagorida, otac Agaristin, god. 600.—577. pr. Is. 2. unuk pređašnjega, sin Megaklov i Agaristin, glava Alkmeonidâ u Ateni, koji je učvrstio demokraciju u Ateni protiv aristokrata Isagore, od kojega je bio protjeran, ali je g. 505. i sam bio prognan.

κλεισιάδες, αἱ, poz., jon. **κλισιάδες** (κλείω), vratna krila, vrata, ponajv. slik.: prilika, pristup k čemu.

κλεισίον, ep. **κλίσιον** [ῐ ῐ], τὸ, gospodarska zgrada, družinski stan, zapr. kolekt. od κλισίη (κλίνη, gdje se počiva), niz kolibâ oko gospodske kuće. Ali

κλεισίον (κλείσιον), τὸ, koliba, kulača, čatrlja, protivno: uredne kuće.

κλειστός, v. κληστός.

Κλείταρχος, ὁ, 1. glava makedonske stranke u Eretriji, protjeran (od Fokiona?) oko g. 343. ili 341. pr. Is. 2. sin povjesnika Dinona, savremenik i pratilac Aleksandra Velikoga, koji je iskićene ἱστορίαι pisao.

Κλειτόμαχος, ὁ, iz Kartage, u svom zavičajnom jeziku zvan Hazdrubal, pored svoga učitelja Karneada osnivač nove akademijske škole u filozofiji, oko g. 130. pr. Is.

κλειτός, 3., v. κλεινός. Kao lično ime

Κλεῖτος, s pridj. a) Crni, sin Dropidov, čija je sestra Helanika bila dojilja Aleksandrova, vojvoda i ljubimac Aleksandra Velikoga, kojemu je u bici na Graniku život spasao. U pijanstvu ga je Aleksandar ubio. Njegova četa nosila je i poslije njegove smrti njegovo ime, stoga ἡ Κλείτου τάξις. 2. Bijeli, vodio je g. 323. veterane Aleksandrove natrag, svladao Atenjane kod Amorga, borio se onda g. 321. u Lidiji, umrije kao pobjednik Antigonov kod Bizanta g. 318. 3. inače lično ime.

I. **κλείω**, fut. κλείσω, aor. ἔκλεισα, pas. perf. κέκλειμαι (i poz. κέκλεισμαι), aor. ἐκλείσθην; staroat. **κλῄω**, jon. i ep. **κληίω** [ῑ] (lat. claudo, v. κλείς), zaključavati, zabraviti, τί, ὀχῆας zaklipiti, zasovnicu zataći; čvrsto zaključati; pren. zatvoriti, na pr. τί, τὸν τόπον klanac.

II. **κλείω**, v. κλέω.

Κλειώ, οῦς, ἡ, ime jedne Muse (poslije epa i povjesnice, stoga prikazivana s omotom papira), ime prvoj knjizi Herodotove povijesti.

κλέμμα, τὸ (κλέπτω), zapr. krađa, pak: lukavo postupanje, lukavstvo, ratna prijevara.

Κλεόβουλος, ὁ, 1. tiran na Lindu, jedan od sedam grčkih mudaraca. 2. inače lično ime.

Κλεόμβροτος, ὁ, 1. sin spartan. kralja Anaksandride, otac Pausanije, pobjednika kod Plateje. 2. Kl. I., sin Pausanijin, nesrećan u vojnici na Tebu g. 378. i 376., pođe u Fokidu g. 374.—371., pade kod Leuktre. 3. Kl. II., zet i nasljednik Leonide, svrgnutoga g. 242., ali od ovoga, kad se vratio, g. 240. progonjen, na molbu svoje žene Helonide pomilovan i prognan.

Κλεομένης, ους, ὁ, 1. Kl. I., sin spartan. kralja Anaksandride, slobodan vojvoda počevši od g. 519. do 492., gdje mu se posljednje preduzeće protiv Egine izjalovilo. 2. sin Pausanijin, brat Plistonaksa, čijemu je sinu bio skrbnik. 3. Kl. III., sin Leonide II. i Kratesiklejin, od g. 235. (227.?) kralj spartanski, oženjen Agijatidom, udovicom Agisa III., pokuša silom da promijeni ustav u starom spartanskom smislu g. 226. pr. Is., ali od Antigona kod Selasije g. 222. potučen pobjegne k tunjavim Egipćanima i nakon uzaludne pobune sam se ubije g. 219. pr. Is. 4. iz Naukratisa, makedon. namjesnik u jednom dijelu Arabije, lakom kamatar u trgovini žitom.

Κλεόπας (valjada od Κλεόπατρος), učenik Isusov, N. T.

Κλεοπάτρα, ἡ, 1. nećaka Atalova, žena kralja Filipa makedonskoga. 2. starija kći Ptolemeja Auleta, određena za suvladaricu i ženu svoga starijega brata Ptolemeja, ali g. 48. pr. Is. iz Egipta protjerana i, pošto se silom vratila, od Cezara postavljena, da za sebe i svoga mlađega brata Ptolemeja vlada Egiptom, dok nije poslije izgubljene bitke kod Akcije, g. 31., ropstvu umakla samodavljenjem. 3. inače lično ime.

κλέος, τὸ (samo u nom. i akuz. sing. i plur., gdje glasi κλέεα i κλέα, ali takođ. κλέᾰ), (staro κλέϝος, osn. κλυ, κλύω), 1. **glas**, priča, glasina, govor, kaža, protivno sigurnomu zna-

nju iz iskustva i od viđenja na svoje oči, kao na pr. Od. 1, 283; κλ. γυναικογήρυτον žensko naklapanje; ili κ. τινὸς τιθέναι ἀνά τι sadržaj čega kamo razglasiti, aps. ili τινός o čem ili o kom, slič. σόν ili ἐμόν o tebi, o meni. **2.** napose: povoljan, dobar glas, **slava,** dika, čast, sa i bez ἐσθλόν i slič., aps. ili τινός čiji ili o čem. Takođ. za opisivanje, na pr. u τοίον κλέος (drugi σθένος) ἐσθλὸν ἡνιόχοιο o Patroklu, tako dičnom vozaču, κλέος εἶναι πρός τινος na diku biti od koga, κλ. καταθέσθαι slavu osnovati. U plur. ἀνδρῶν κλέα slavna djela junaka (Od. 8, 73).

Κλεοφῶν, ῶντος, ὁ, s pridj. λυροποιός, demagog u Ateni i kao takav smetnja oligarsima, osob. što se mira tiče, stoga poslije bitke kod Egospotama od njih uklonjen, g. 404. pr. Is.

κλεπτέον, v. κλέπτω.

κλέπτης, ου, ὁ (κλέπτω), kradljivac, tat, koji potajno uzima ili robi, i to τινός čega, uop. potajni zločinac, lopov, varalica, na pr. ψηφοποιός koji glasove iskrivljuje; adj. potajan, lukav, stoga superl. **κλεπτίστατος,** 3.

κλεπτική, ἡ, tatski posao, tatska vještina. (Od κλεπτικός, 2. kradljiv.)

κλεπτοσύνη, ἡ (κλέπτης), *ep.* vještina u pretvaranju, lukavstvo.

κλέπτω, κλέψω i obič. -ψομαι, ἔκλεψα, κέκλοφα, κέκλεμμαι, ἐκλάπην, *jon. poet.* ἐκλέφθην, s adj. verb. κλεπτέον, i *jon.* impf. iter. κλέπτεσκε (lat. *clep-o*), **I. akt.** i **pas. 1.** krasti, potajno uzimati. U iterat. obl.: za krađom ići. Napose: nešto kradom činiti, **a)** zatomiti, pronevjeriti, τὰ δημόσια, τὰ κοινά javno imanje, što se osim naknade kaznilo gubitkom imutka i prema prilikama i gubitkom glave. **b)** ukrasti, τί, slič. τὴν νίκην. **c)** potajno klanac ili mjesto zapremiti. **d)** odvesti, oteti ili ugrabiti, koje aps., koje τινά ili τί, i to ἔκ τινος iz čega, τινί čim. **2.** pretvarati se, varati, zaluditi, prelastiti, htjeti prevariti, koje aps., ili s νόῳ, λόγῳ, koje τί, ili τινά, na pr. αἱ ξυμφοραί με njihov usud budi više smilovanja negoli zaslužuju. U pas. **a)** biti prevaren, τινί od koga, θεοῖσι bogovi me varaju (Sof. Ant. 1218). **b)** varati se, τῷ χρόνῳ od starosti slabouman biti. **3.** sa i bez δόλοισι, λάθρᾳ, **a)** nešto zatajati. **b)** nešto tajom proturati, σφαγάς osvetu potajnim lukavstvom izvršiti, μύθους krive glasove tajom iznijeti. **II. med. a)** = akt. potajno činiti; προβαίνειν τὸ πρόσω κλεπτόμενος tajom dalje krasti se, neopaženo naprijed ići. **b)** od svoga (τῶν ἑαυτῶν) krasti.

κλεψίφρων, 2. (κλέπτω, φρήν), *ep.* lukav, kovaran.

κλεψύδρα, ἡ, vodena ura, slično građena kao pješčana ura, za mjerenje vremena, koliko govornik smije govoriti. Isp. ὕδωρ. Takođ. κλεψύδριον.

κλέω, *poet.*, u pas. κλέομαι, *ep.* i *poet., ep.* impf. 2. sg. pas. ἔκλε' = ἐκλέεο, *ep.* obič. **κλείω** (kauzativ za κλύω, v. r.), **1. akt.** razglasiti, slaviti, hvaliti, τί ili τινά, ili s akuz. s inf. **2. pas.** poznat biti, pominjati se, biti slavljen ili slavan, τί kao nešto, τινί čim, πρός τινος, ἀπό τινος od koga, ἐπί τινος kod koga, ἔν τινι u čem ili kod čega.

Κλέων, ωνος, ὁ, **1.** sin Kleenetov, kožar u Ateni, igrao je g. 429.—422. kao demagog veliku ulogu u Ateni, dok nije, kod Amfipola pobijeđen, pao. **2.** inače lično ime.

Κλεωναί, αἱ, **1.** grad u Argolidi, Korintu na jugozapad. Sada razvaline kod Kurtesa. **2.** grad na Atosu, u Halkidici, možda kod današnjega Kseropotama; stanov. **Κλεωναῖοι.**

Κλεώνυμος, ου, ὁ, **1.** sin Sfodrijin, Spartanac, pao kod Leuktre. **2.** atenski demagog za Peloponeskoga rata, kukavica, stoga takođ. Κλεωνύμη i ῥίψασπις od Aristof. nazvan. **3.** inače lično ime.

κλήδην, *ep.* adv. (καλέω), poimence (bez glasnoga vikanja).

κληδουχέω, *poet.* **1.** ključar biti, napose: predstojnica hrama biti. **2.** stražiti, čuvati.

κληδοῦχος, ὁ, ἡ (κλῄς, ἔχω), *poet.* ključar, ključarica, napose: predstojnik (predstojnica) hrama; tako Ijona Herina, Eros Kipridin, Atena atenska.

κληδών, κληδών, όνος, *ep.* i *jon.* **κλεηδών,** *ep.* takođ. **κληηδών,** ἡ (κλέος, κλέω), **1. klik,** poklič, kaža, priča, glas, τινός o kom, σὴ κλ. t. j. priča, o kojoj govoriš. **2.** napose: povoljan glas, poželjen pozdrav, očekivani poziv (upravljen na) učesnika, πατρῷα zazivanje: »oče«; opomena; takođ. slučajna povoljna riječ kao dobro znamenje i tobožnji glas božji. **3.** *poet.* uop. pozivanje, vikanje.

κλῄζω i *poz.* κληίζω = κλέω, klicati, nazivati, slaviti, dičiti.

κλήθρη, ἡ, *ep.* joha.

κλῇθρον, κλήϊθρον, v. κλεῖθρον.

Κληΐδες, αἱ, v. κλείς, 6. c.

κληΐς, v. κλείς.

κληϊστός, v. κληστός.

κλῆμα, τὸ, i dem. otd. **κληματίς,** ίδος, ἡ (κλάω), grančica otrgnuta ili koja se lako može otrgnuti, mladica, odvoda, τὰ ili αἱ κλ. granje; osob. (ἀμπέλινος) mladica vinove loze.

Κλήμης, εντος, Klement, pomoćnik apostola Pavla, N. T.

κληρονομέω (-νόμος), svoj dio baštine dobiti, baštinik biti, naslijediti, τινός od čega, τῶν χρημάτων πλειόνων ἢ πεντεταλάντων od imanja većega od pet talenata. Poslije takođ. τί, pa stoga τινός τι nešto od koga, *poz.* takođ. τινά od koga naslijediti.

κληρονομία, ἡ, naslijeđe, baština, u N. T. takođ. dio nasljedstva, svojina.

κληρό-νομος, 2. (*νέμομαι*), koji svoj dio prima. Supst. *ὁ*, **a)** baštinik, nasljednik, aps. ili *τινός* čiji ili čega. **b)** uop. koji što za drugoga preuzima.

κληρο-παλής, 2. (*πάλλω*), *ep.* koji je tresenjem ždrebova dodijeljen ili se ima dodijeliti.

κλῆρος, *ὁ* (možda od *κλάω* otkinut komad), stoga **1.** ždrijeb, kamenje, rbine ili komadi drva, koji bi se označili znakom pak bačeni u kacidu tresli; čiji bi ždrijeb prvi iz kacide iskočio, onaj je bio ždrijebom određeni; *κλῆρον* ili *κλήροις πάλλειν* ždrebati; slič. *κλήρῳ λαχεῖν* ždrijebom dobiti, i adv. *ἀπὸ κλήρου*. Ali *κλ. δραπέτης* izginuli ždrijeb Kresfonta, koji je kod ždrebanja Peloponesa, da dobije posljednji ždrijeb (Meseniju), grudu zemlje bacio u žaru, pa se ona od trešnje raspala. **2.** ždrijebom dobiveni dio. Napose **a)** ždrijebom određena zemlja, koja se davala dionicima (*κληροῦχοι*, v. r.). **b)** nasljedna zemlja u Sparti, kod tobožnje Likurgove diobe ukupne spartanske zemlje. Agis III. pokušao je uzalud oko g. 240., da to staro stanje i imanje opet povrati. **c)** uop. baštinjeno imanje, baština, i to osob. baštinjena zemlja, njiva, imanje, oranica. **3.** ždrebanje.

κληρουχέω (-*οῦχος*), ždrebani dio zemlje (*κλῆρος*) kao naseljenik preuzeti ili imati, naseljenik biti, jer su Atenjani osvojenu zemlju običavali dijeliti na dijelove i davati ih ždrijebom siromašnijim građanima.

κληρουχία, *ἡ*, **1.** podjeljivanje zemlje građanima. **2.** napose: građansko naselje, t. j. vlasnici osvojene zemlje, koja je atenskim građanima ždrijebom podijeljena. Takva je kleruhija zadržala atensko građansko pravo. Stoga *κληρουχίας ἀναγράφειν* sastavljati popis za podjeljivanje zemlje.

κληρουχικός, 3. koji se tiče podjeljivanja zemlje građanskim naseljenicima, *νόμος* t. j. *lex agraria* G. Grakha; *τὰ κλ. χρήματα* imanje izočnih građanskih naseljenika.

κληροῦχος, 2. (*κλῆρος, ἔχω*), **1.** koji preuzima ždrijebom dobiven komad osvojene zemlje. Supst. *ὁ*, građanski naseljenik. **2.** *poet.* uop. koji ima dio, učesnik, *τινός* čega.

κληρόω (*κλῆρος*), **1. akt.** ždrebati, ždrijebom birati, *τινά* ili *τί*, i to *τινί* za koga, *ἐπί τινι* za nešto, *ἔκ τινος* iz koje množine. **2. med. a)** sebi dati ždrebati, ždrijebom dobiti, aps. i *τί*. **b)** po ždrijebu biti dionik kod izbora, na pr. *τῶν ἐννέα ἀρχόντων* (naime *ἀρχήν*) *κλ.* biti dionik kod izbora 9 arhona, jer je u Ateni svakomu poštenomu (*ἐπίτιμος*) građaninu počevši od Klistena i Aristida bilo slobodno dati se birati ždrijebom za tu i za druge časti. Tako isto: ždrebati za mjesto sudijâ (*πρὸ τῶν δικαστηρίων*), jer od 6000 helijasta, koji su svake godine za 10 sudova bili ždrebani, opet se ujutru svakoga sudbenoga dana ždrebalo dodjeljivanje pojedinih parnica sudovima, budući da je u gdjekojim događajima trebalo samo 200—400, a u gdjekojima do 1500 sudija. Poradi određene plate od 3 obola za sjednice natiskivahu se ljudi k tomu ždrebanju. **3.** ždrijebom dobiti, na me pada kocka.

κλήρωσις, *εως, ἡ*, ždrijeb, izbor ždrijebom.

κληρωτός, 3. **1.** ždrijebom određen. **2.** koji se ima ždrijebom podijeliti.

κλῄς, v. *κλείς*.

κλῇσις, *εως, ἡ* (I. *κλείω*), zaključavanje, zatvoranje, takođ. u plur., i to aps. ili *τινός* čega.

κλῆσις, *εως, ἡ* (*καλέω*), **1.** klik, poklič, govor, poziv, *τινός* čiji i na što. **2.** napose: pozivanje k stolu. **3.** poziv k sudu, tužba. **4.** nazivanje. **5.** N. T. božanski poziv k spasenju.

κλῃστός, 3., *jon.* **κληιστός** (I. *κλείω*), **1.** koji se može zaključati, *βεβαίως* čvrsto. **2.** zaključan, zatvoren, na pr. *λιμήν*.

κλητέος, 3. koga treba zvati, nazvati.

κλητεύω (*κλητός*), na sud zvati, *τινά*, jer je kod svake tužbe trebalo izdati valjan poziv (*πρόσκλησις*), koji se tuženomu morao predati pred svjedocima (*κλήτορες*).

κλητήρ, *ῆρος, ὁ*, koji zove, glasnik.

κλητική, ἡ, sc. πτῶσις, poz. vokativ.

κλητός, 3. (*καλέω*), *ep.* **1.** prozivan, stoga: pozvan na što, biran, određen, odabran. **2.** pozvan, t. j. tražen, dobro došao, *ἐπί τι* kroza što.

κλήτωρ, *ορος, ὁ*, svjedok poziva (v. *κλητεύω*).

κλίβανος [*ῐ*], *ὁ*, **1.** *jon.* tava. **2.** N. T. peć.

κλίμα (*κλῖμα*), *τὸ, poz.* i N. T. **1.** naginjanje, osob. naginjanje, položitost zemaljske kugle prema polu; stoga **2.** strana svijeta, kraj, zemlja.

κλιμάκιον, τὸ, poz., i *κλιμακίς, ίδος, ἡ*, demin. od *κλῖμαξ*.

κλιμακτήρ, ῆρος, ὁ, poet. karva, prečaga (u ljestava), iglica.

κλῖμαξ, *ακος, ἡ* (*κλίνω*), **1.** stube, ljestve, napose: lađene ljestve, ljestve za buru; ograda, na pr. na mostu; *ἀμφίπλεκτοι κλ.* zagrljaji, opleti, gdje se protivniku podmeće noga, *poet.* mj. *κλιμακισμός; κλίμακες Βραυρώνιαι* londže, ceste brauronske, gdje je Artemida imala hram. **2.** retor. dizanje, uzvisivanje.

κλίνη [*ῑ*], *ἡ*, i dem. ktomu **κλινίδιον** [*ῐ ῐ ῐ*], (N. T. *κλινάριον*), *τὸ* (*κλίνω*), lože, na što se legne, stoga **1.** postelja, krevet, počivaljka, klupa, i napose **a)** nosiljka, kojom su se prije služili samo bolesnici i gospođe, dok su se počevši od Aleksandra od raskoši izobičajile. **b)** nosila, odar, na kojem lijes stoji. **c)** (drveni) dijelovi kreveta ili divana, na kojem se za stolom ležalo (Her. 9, 16. Ksen.

Kir. 8, 2, 6). **2.** *poz.* u plur.: skladište pokućstva.

κλιν-ήρης, 2. *poz.*, i

κλινο-πετής, 2. bolestan, koji ne smije iz postelje.

κλινο-ποιός i *κλινουργός*, *ὁ*, graditelj krevetâ ili nosiljki.

κλιντήρ, *ῆρος*, *ὁ*, *ep.* i *poz.* postelja, počivaljka.

κλίνω [ῑ], *κλινῶ*, *ἔκλινα*, *κέκλικα*, *κέκλιμαι*, *ἐκλίθην* i *ἐκλίνην*, *κλιθήσομαι* i *κλινήσομαι*, *ep.* aor. pas. također (*ἐ*)*κλίνθην*, i od perf. pas. 3. pl. *κεκλίαται* (kor. *κλι*, lat. *clinare*, *inclinare*, *clivus*, stsl. клонити — nagibati), **I. akt. tranz. 1.** nagibati, naslonjati, polagati, *τί* ili *τινά*, i to *τινί* ili *πρός τι* na što. **2.** sagibati, savijati, skrenuti; potisnuti, u bijeg natjerati (Il. 5, 37), oboriti, *τί*, na pr. *τάλαντα* tezulju nagnuti, da jedna zdjelica padne a druga da se digne (Il. 19, 223), *πόδα* korak upraviti, koraknuti, *μάχην* bitku okrenuti (Il. 14, 510), *ὄσσε πάλιν* oči natrag ili na stranu odvratiti (Il. 3, 427), ili *τινά*, i to *ἔκ τινος* iz čega istavljen. **II. akt. intr. 1.** leći, za sto, k stolu. **2.** nagibati se, spuštati se, padati, *ἐπὶ τὸ χεῖρον* na gore, t. j. propadati (Ksen. Mem. 3, 5, 13), (također vojnički: zavijati). **III. pas.** (na stranu) nagibati se, spuštati se, prisloniti se, sagibati se, previjati se, natrag nagibati se, padati, srušiti se, položiti se, leći, aps. i *πρός τινι*, *πρός τι* ili *παρὲξ ὁδοῦ*, stoga perf. i plpf. pas. **a)** naslonjen biti, upirati se, *τινί* na što, o što. **b)** ležati, počivati, aps., i *τινί* na čem ili u čijem naručju. **c)** ležati (Od. 4, 608); boraviti, nastavati (Il. 5, 709), *τινί* i *πρός τι* prema čemu, na čem. **IV. med.** *ep.* nasloniti se, *τινί* na što, ili ležati, *τινί* u što zamotan (Il. 5, 356).

κλισία [ῐ], *jon.* *-ίη*, *ἡ*, *ep. poet.* i *poz.*, *ep.* dat. *κλισίηφι*, zapr. mjesto, gdje se može leći ili nasloniti se, stoga **1.** (često u plur.), čador, kulača, koliba (pastirska), zemunica, dvorište, obor, sastojeći od drvenih kolaca vrbovim pleterom spojenih i gore trskom pokritih, kod starih bojnika u običaju kao potonja *σκηνή*, čador (isp. Ahilejev čador Il. 24, 448), *Ἀχιλλέως εἰς κλισίαν λέκτρων ἀνυμέναιος ἀγόμαν* k Ahilejevoj bračnoj postelji bih dovedena bez vjenčanja. **2.** naslonjač (Od. 4, 123), obič. *κλισμός*, v. r. **3.** ležanje kod gozbe, i N. T. odio gostiju, koji leži kod gozbe.

κλισιάδες, *αἱ*, v. *κλεισιάδες*.

κλισίηθεν, *ep.* adv., iz kolibe, iz čadora.

κλισίηνδε, *ep.* adv., prema kolibi, u čador.

κλίσιον, *τὸ*, v. *κλεισίον* (*κλείσιον*).

κλίσις, *ἡ*, *poz.* savijanje, **a)** naginjanje, zakretanje, zavoj. **b)** *poet.* ležaj. **c)** gram. sklonidba ili sprega; oblik (u sklonidbi ili spregi).

κλισμός, *ὁ* (*κλίνω*), *ep.* i *poet.* naslonjač s naslonom za leđa (*θρόνος* naslonjač za ruke, *δίφρος* stolac bez naslona).

κλιτύς [ῡ, *ep.* u dvojeslož. padežima ῠ], *ύος*, *ἡ*, akuz. sing. *ύν*, plur. *ῦς* (*κλίνω*, v. r., lat. *cli-vus*), *ep.* i *poet.* pristranak, brežuljak.

κλοιός, *ὁ* (I. *κλείω*), ogrlica, ili također puto (za vrat), kojim bi se zarobljenici sputili.

κλονέω, *ep.* i *poet.*, samo prez. i impf., **1. akt.** žestoko kretati, brzo pred sobom (*πρὸ ἕθεν*) goniti (Il. 5, 96), salijetati, pritijesniti, poremetiti, smesti, pobrkati, koje aps., koje *τινά* ili *τί*. **2. pas.** s neredom žestoko kretati se, plašiti se, posve smesti se (Il. 4, 302), osob. od neprijatelja gonjen biti, u smetenoj bježani kamo tiskati se, *τινί* u čem, *ὑπό τινι* pod čim, *ἐπί τινι* za čim.

κλόνος, *ὁ*, *ep.* i *poet.* svako žestoko kretanje, stiska, vreva, bojni metež.

κλοπαῖος, 3. *poet.* ukraden.

κλοπεύς, *ὁ* (*κλέπτω*), *poet.* kradljivac, tat, potajni zločinac.

κλοπή, *ἡ* (*κλέπτω*), *poet.* također u plur. mj. sing., **1.** krađa, pokrađa, otimanje, otmica, *τινός* čega ili koga, *τῶν ἱερῶν* pohara svetinja, napose sa i bez *χρημάτων* pronevjerenje novaca **2.** lukavstvo, na pr. Palamedovo, koje je otkrilo lažno ludilo Odisejevo (Sof. Fil. 1025). **3.** potajno preduzeće, *ποδοῖν κλοπὰν ἀρέσθαι* kradom pobjeći; potajno osvojenje kojega mjesta.

κλοπιμαῖος, 3. *poz.*, i ***κλόπιος***, 3. *ep.* (*κλοπή*), sakriven, tajan, potajan, licemjeran; zamamljiv, zanosan.

κλοπός, 3. *ep.* = *κλοπεύς*, *κλώψ*.

κλοτοπεύω, *ep.* (tumačenje nepoznato), samo Il. 19, 149, po smislu: bez posla brbljati ili govoriti.

κλύδαξις, *εως*, *ἡ*, *poz.* talasanje.

κλυδασμός, *ὁ*, *poz.* njihanje, talasanje, udaranje valova.

κλύδων, *ωνος*, *ὁ*, i dem. otd. ***κλυδώνιον***, *τὸ* (*κλύζω*), udaranje valova, talasanje. Pren. burna navala, vreva; *ἔφιππος κλ.* zbrkan čvor kola (Sof. El. 733).

κλυδωνίζομαι, N. T. pas., od valova biti bacan.

κλύζω, *κλύσω*, *ἔκλυσα*, *κέκλυσμαι*, *ἐκλύσθην*, *ep.* impf. iter. *κλύζεσκον* (kor. *κλυ-δ-*, starolat. *cluere*, t. j. *purgare*, odakle *cloaca*), **1. akt.** i **pas. a)** oplákati, udarati, i to *ἐπί τινος* o što, *πρὸς αὐγάς* o sunčanom rođaju, jer se onda obično diže vjetar. **b)** prati, splaknuti, *τὰ κακά*, jer morska voda čisti i svu nečist u more splače, pak uop. ispirati, čistiti, *τί*. **2. pas.** talasati se, valove bacati, *πρός τι* o što.

κλῦθι, v. *κλύω*.

κλύμενος, *buk.* slavan.

Κλύμενος, *ὁ*, sin Prezbonov, kralj Minijevaca u Orhomenu. Otd. također ***Κλυμένη***, *ἡ*, **a)** kći

Okeanova i Tetidina, ljubaznica Helijeva i mati Faetonova. **b)** žena Filakova i mati Ifiklova (Od. 11, 326). **c)** inače žensko ime.

κλύσμα, τὸ (κλύζω), *jon.* **1.** kapljevina, kojom se što splakne, štrcanje, klistir. **2.** *poz.* mjesto, o koje valovi udaraju.

κλυστήρ, ῆρος, ὁ (κλύζω), štrcaljka (za uštrcavanje u tijelo).

Κλυται-μήστρα, *jon.* **-στρη** (prije krivo pisano -μνήστρα), ἡ, kći Tindarejeva i Ledina, sestra Helenina, žena Agamemnonova, koja je, od Egista zavedena, kod gozbe dala po njem ubiti Agamemnona s Kasandrom (pohomerska priča: njega je sama u kupalu ubila), a potom je zajedno s Egistom od svoga sina Oresta ubijena.

Κλυτιάδης i **Κλυτίδης,** ου, ὁ, sin Klitijev, **1.** = Pirej, slično ἐς Κλυτίοιο. **2.** = Dolops. **3.** = Tisamen.

κλυτο-(ϝ)εργός, 2. *ep.* koji slavna ili divna djela stvara, slavan umjetnik.

κλυτό-πωλος, 2. *ep.* koji ima slavnih konja, pridj. Hadov.

κλυτός, v. κλεινός.

κλυτο-τέχνης, ου, ὁ, *ep.* slavan umjetnik.

κλυτό-τοξος, 2. *ep.* sa slavnim ili divnim lukom, pridj. Apolonov, slavnoluki.

κλύω, *ep.* i *poet.* (prez. nema još u Hom.), impf. ἔκλυον *ep.* i *poet.* za aor., ktomu imper. κλῦθι, κλῦτε, i s *ep.* redupl. κέκλυθι, κέκλυτε (lat. *clu-o, clue-o* i *inclūtus*, stsl. слышати, isp. takođ. κλέω), **1.** slušati, čuti, glas dobiti, dočuti, razumjeti, (u opt.) željeti znati, i kao naše »čuti« odnoseći se i na pređašnje čuvenje i po tom označujući trajno znanje (čujem = čuo sam = znam), ili takođ. kao ἰδεῖν i slič. inf. dodan samo za jasnije zorno prikazanje (na pr. Esh. Ag. 266). Koje aps., koje τί i τινός nešto ili o čem, i to κατὰ γλῶσσαν od drugih, ali takođ. τινά ili τινός od koga ili čiji glas čuti, pa stoga takođ. τινός τινος nešto od koga, ili τινά i τινός s part., na pr. αὐδήσαντος čuti gdje reče, ali stoji takođ. ἐκ, πρός, ἀπό τινος iz čijih usta čuti, ili slijedi neupr. zavis. rečen. s εἰ i slič. ili inf. **2.** saslušati, koga ili što slušati, uslišati (Il. 1, 37), τινός komu pokoravati se, poslušati ga, stoga takođ. τινός τινος nešto od koga, ali takođ. τινί τινος, na pr. τινὶ ἀρῆς čiju molitvu slušati; Il. 24, 335 ꝺ *dat. commodi* (ἔκλυες uslišiš svagda), ili τί, i to οὐκ ἀπὸ γλώσσης ne površno slušati, nego savjesno ispitati. **3.** čujem gdje me zovu, zvati se, na glasu biti, τὸ ὑπερκόπως κλ. εὖ odviše slave imati, ali κακῶς na zlu glasu biti, pogrde čuti. Koje aps., koje πρός τινος, koje s dod. part. ili sl. ὡς i optat.

Κλώδιος, ὁ, *Publius Cl. Pulcher*, neprijatelj Ciceronov, kojega je g. 52. kod Bovile ubio Milon. Njegova sestra ἡ **Κλωδία** bila je žena Kvinta Metela Celera (umr'o g. 61.); možda Katulova Lezbija.

κλώζω, samo prez. i impf., kvocati, psikati.

Κλῶθες i **κλῶθες,** αἱ, prelje, demonske sile, koje nit suđenja prije rođenja smrtnima predu.

Κλωθώ, οῦς, ἡ, Klota, najstarija od triju Parci, koja nit života prede.

κλώθω, κλώσω, ἔκλωσα, κέκλωσμαι, ἐκλώσθην (ponajv. u složenicama), presti, τί.

κλωμακόεις, εσσα, εν (κλῶμαξ, ὁ, hrpa kamenja), *ep.* londževit, kršan.

κλών, v. κλάδος.

κλωός, *poet.* = κλοιός, v. r.

Κλωπᾶς, ᾶ, Kleofa, otac mlađega Jakova, muž Marije, sestre bogorodičine, valjada = Alfej.

κλωπεία, ἡ = κλωπή, krađa, plijenjenje.

κλωπεύω = κλέπτω, krasti; ἄνδρας loviti.

Κλωπίδαι, οἱ (κλώψ), *poet.* izmišljeni atički dem: »Dugoprstići«.

κλωπικός, *poet.* = κλοπιμαῖος.

κλωστήρ, ῆρος, ὁ (κλώθω), *poet.* klupko.

κλωστός, 3. *poet.* i *poz.* preden.

κλώψ, κλωπός, ὁ = κλέπτης, kradljivac, tat, u ratu takođ. zaostali vojnik, koji ide za vojskom da plijeni (Ksen. An. 4, 6, 17).

κνᾱκός, 3. *dor.* mj. κνηκός, *buk.* kulašast.

κνάκων, ὁ, *buk.* kulatasti, t. j. jarac.

κνάπτω ili **γνάπτω,** valjati, grepsti, rastrgati.

κναφεῖον, *poz., jon.* **κναφήιον,** τὸ, = γναφεῖον.

κναφεύς, έως, ὁ, *jon.* i *poz.* = γναφεύς.

κναφευτική, ἡ (dod. τέχνη), valjarska vještina, valjarstvo.

κνάφος, ὁ (κνάπτω), *jon.* zapr. bodljiva gargača, kojom valjar sukno grebe, pak: bodljivo mučilo.

κνάω, κνῶ, κνῇς i t. d., inf. κνῆν, med. κνῆσθαι, *jon.* κνᾶν, *ep.* impf. κνῆ mj. ἔκνη, **1.** akt. *ep.* i *jon.* strugati, trljati, ostrugati, τί. **2.** pas. i med. česati se, κνώμενος koji se čkaklja.

κνεφάζω (κνέφας), *poet.* zamračiti, τί.

κνεφαῖος, 3. *poet.* mračan, taman. Od

κνέφας, τὸ, gen. *ep.* κνέφαος, dat. *at.* κνέφᾳ (isp. *crepusculum*), tmina, tmuša, nevidjelica, stoga sa i bez σκότιον: **a)** mrak, sumračje. **b)** u Ksen. takođ. (ἅμα κνέφᾳ) praskozorje, prozorje.

κνήθομαι, pas. N.T., svrbi me, τὴν ἀκοήν svrbe ih uši.

κνήμ-αργος, 2. *buk.* bjelonog.

κνήμη, ἡ (često bez člana), noga između koljena i gležnja, list, golijen.

κνημιδο-φόρος, 2. (φέρω), *jon.* koji nosi nazuvke, nazuvčar.

κνημίς, ῖδος, ἡ (κνήμη), nazuvak, od koljena do gležnja, **a)** za zaštitu u ratu. To su bile dvije mjedene okrugle ploče sastavljene pređicama ili kopčama (ἐπισφύρια). **b)** za mirne radnje, za zaštitu od trnja i t. d., nazuvače od vo-

lujske kože, kako ih i danas rimski seljaci nose, nalik na naše čizme.

κνημός, ὁ (κνάω, v. kod κνήμη), *ep.* zapr. zavoj, napose u plur. obronci, pristranci, šumske gudure, osob. gore Ide.

κνησιάω, dezider. od κνάω, želju imati česati se ili grepsti se, svrbjeti se, τί svrbi me nešto.

κνῆσις, εως, ἡ (κνάω), *poz.* česanje, svrbljenje.

κνῆστις, ιος, ὁ, dat. κνήστῑ mj. κνήστιι (κνάω), *ep.* nož strugač, trenica.

κνίδη, ἡ, *buk.* kopriva.

Κνίδιος, ὁ, **1.** sin Knidisov (Tuk. 5, 51). **2.** v. Κνίδος.

Κνίδος, ἡ, grad u Doridi u Maloj Aziji, naselje Lakedemonjana, na glavici Triopionu, sa svetištem Apolonovim, gdje su azijski Dorani držali svoje savezne i svetkovinske skupštine. Ondje takođ. hram Afrodite zvane εὔπλοια s njezinim kipom, remek-djelom Praksitelovim, sada razvaline na Kavo Krio. Stanov. οἱ **Κνίδιοι**, iznajpr. Dorani, stoga oprijateljeni s Tarenćanima i Kirenejcima.

κνίζω (isp. κνάω, κνήθω), perf. pas. κέκνισται, aor. pas. ἐκνίσθη, *jon. poet.* i *poz.* **1.** akt. zapr. grepsti, svrbjeti, bridjeti, stoga: bosti, u srcu gristi, dražiti, vrijeđati, mučiti, τινά ili τί. **2.** u pas. takođ. aps. od ljubavi, ljubomornosti mučen biti.

κνισάω, *poet.* kadom ili mirisom napuniti, nakaditi.

κνίση [ῐ], takođ. σσ pis., ἡ (od κνιτ-σα, srod. *nidor* od *cnidor*), *ep. poet.* i *poz.* **1.** zapr. što u nos bode, para, miris pečena ili opaljena mesa, masna para, miris po pečenju, napose: para ili miris od žrtava. **2.** ono, što miris daje, pretila mrežica oko želuca i crijeva, koja bi se oko žrtvenih komada (t. j. oko kostiju od stegna) dvostruko omatala i komadićima mesa posula.

κνισήεις, εσσα, εν, *ep.* pun masne pare.

κνίσμα, τὸ, **1.** ostrugano, komadić. **2.** *poz. poet.* štipanje (kao milovanje), draškanje.

κνισωτός, 3. *poet.* pun masne pare.

κνύζα, ἡ, = κόνυζα, *buk.* suhi korijen.

κνυζέομαι, *poet.* med., režati, cviljeti.

κνυζηθμός, ὁ, *ep.* skičanje pasa (od straha).

κνύζημα, τὸ, *jon.* jecanje, tepanje djece.

κνυζόω, *ep.* (κνύος svrab), ošugati, stoga ὄσσε oči krmeljive učiniti.

κνώδαλον, τὸ, *ep.* i *poet.* divlja ili škodljiva zvijer, nakaza, grdinja.

κνώδαξ, ακος, ὁ, *poz.* čep, klin, ošiljena palica.

κνώδων, οντος, ὁ, *poet.* zapr. sjekač, διπλοῖ s obje strane mača dva zuba ili kuke ondje, gdje se balčak sastaje s oštricem, kako su ih imala i lovačka koplja. Pak u sing. uop. mač.

Κνωσός, ἡ, Κνωσσός, *Gnossus*, glavni grad ostrva Krete, prijestolnica Minosova, na sjevernoj ravnoj obali, u Hom. s plesalištem Arijadninim; plesovi u slavu Arijadninu **Κνώσσια** ὀρχήματα. Stanov. οἱ **Κνώσσιοι**. Grad je obuhvatao 30 stadija, stoga se razvaline još danas zovu »Makrotichos« (Dugi zid), premda su već mnoge uzidane u lučki grad: Μάτιον i Ἡρακλεῖον (s. Megalo-Kastron), kod Arapa Handak (tvrđava), stoga od Mlečana zvan Candia.

κνώσσω, *ep.* tvrdo spavati, u tvrdom snu ležati.

κοάλεμος, ὁ, *poet.* bluna, zvekan; personif. bog gluposti.

κόβαλος, ὁ, *poet.* lopovski, lupeški.

κόγχη, ἡ, i *jon.* **κογχύλιον**, τὸ, **1.** školjka, na pr. u libijskim gorama, koje sastoje od numilitskoga vapnenca; takođ. ljuska od školjke. **2.** *poet.* lubanja.

κογχυλιάτης, ου, ὁ, λίθος, ljušturni vapnenac.

κοδράντης, ου, ὁ, N. T. lat. *quadrans*, četvrt, osob. asa = 1 filir.

Κόδρος, ὁ, sin Melantov, po priči posljednji kralj atički oko g. 1068. pr. Is., koji se za navale Heraklidâ na Atiku sam žrtvovao; njegovi potomci Κοδρίδαι.

κόθορνος, ὁ, **1.** visoka lovačka čizma s dvostrukim poplatom, koja je čitavu nogu pokrivala i do polovice kraka sezala, a stezala se sprijed. **2.** slična od Eshila uvedena obuća glumaca u junačkim ulogama, koja je imala visoke pete, da čitava ličnost bude veća. **3.** budući da je išla na obadvije noge, pren. dvoličan čovjek.

κόθ-ουρος, 2. (οὐρά, isp. κόλουρος), *ep.* kusat; bez badlje, bez trna.

Κοθωκίδης, ὁ, stanov. at. dema Κοθωκίδαι.

κοίῃ, *jon.* = *at.* ποίᾳ, adv., kakono.

Κοῖλα, τὰ, **1.** τῆς Εὐβοίας, nôžice eubejske, t. j. grebeni morski, koji južni dio Eubeje od rta Kafareja unaokolo do zapadne strane ostrva okružuju. Oni sačinjavaju više kamenitih zatona pa su mornarima bili strah i trepet. **2.** τῆς Χίης χώρης, po svoj prilici zaliv na zapadnoj strani ostrva Hija na najužem mjestu ostrva.

κοιλαίνω (κοῖλος), aor. ἐκοίλᾱνα, *jon.* i *poz.* ἐκοίληνα, izdupsti; ἡ διήγησις κοιλαίνεται razlaganje je šuplje ili nepotpuno.

κοιλάς, άδος, ἡ, *poz.* izdubina, jaruga.

Κοίλη, ἡ, **1.** Dubica, općina (δῆμος) u Atici, pripadajući k fili Ἱπποθωντίς, izvan Melitskih vrata, Ateni na sjeveroistok. **2.** **Κοίλη Συρία**, ἡ, Kelesirija ili šuplja Sirija, zapr. duga dolina između Libanona i Antilibanona, pak čitava istočna međašna zemlja od seleukidske Sirije do Egipta i Arabije.

κοιλία, *jon.* -ίη, ἡ (κοῖλος), šupljina, osob. trbušna šupljina, trbuh, τὴν κ. ἐξαιρέειν zapr. trbuh isprazniti, t. j. utrobu izvaditi.

κοιλιο-πώλης, ου, ὁ, poet. trgovac crijevima, kobasičar.

κοιλο-γάστωρ, ορος, ὁ, ἡ, poet. šupljega trbuha, proždrljiv.

κοῖλος, 3., *jon.* i *poet.* *κόϊλος* i rastegn. *κοίλος*, 3. (od *κοϝιλος*, lat. *cavus*), **1. šupalj**, izduben, stoga takođ.: prostran, dubok, *χρυσός* šuplje, t. j. na posude izrađeno zlato, *χωρία* dubine morske, odakle voda za osjeke ne uzmiče, prolept. uz *κλῇθρα* tako da je nastala praznina. **2.** (unutra) uvinut, udubeu, dubok, koji u dolini leži, osob. za mjesta, koja među gorama u kotlini leže, *ὁδός* klanac, tijesni put (Il. 23, 419), *ποταμός* duboko korito rijeke, t. j. rijeka s visokim, strmim obalama, koje su se nad nju kao nadvele, ali u Arijana: nabujala rijeka, *λιμήν* visovima zatvorena (Od. 10, 92), tako *Λακεδαίμων* i *Ἄργος* u Peloponesu za razliku od mnogih istoimenih gradova, jer je ležao u kotlini, koja se samo na jug prema moru otvorila. Tako se razlikovala *ἡ κοίλη Ἦλις* prava Elida, i pisatska i trifilska. Supst. *τὸ κοῖλον* dubina, zaton, *τὰ κοῖλα* dubine, šupljine, duplje, jame, isp. *Κοῖλα*.

κοιλότης, ἡ, poz. udubina.

κοιλώδης, 2. *poz. ep.* = *κοῖλος*.

κοίλωμα, τὸ, poz. = *κοιλότης*.

κοιλ-ωπός, 2. (*ὤψ*), *poet.* šupalj na pogled, šupalj.

κοιμάω, *jon.* **-έω** (osn. *κει* u *κεῖμαι*), sa spor. obl. **κοιμίζω**, **I. akt. 1.** zapr. na počinak polagati, u postelju položiti, *τινά*. **2.** uspavati, sa i bez *ὕπνῳ* (Od. 12, 372), stoga takođ.: na vječni počinak spremiti, *τί* ili *τινά*, pren. umiriti, reći da se tko umiri, utišati (Od. 12, 169), ublažiti (Il. 16, 524), krotiti, ugasiti, *τί*. **II. med.-pas.** s fut. *κοιμήσομαι* i aor. pas. *ἐκοιμήθην*, *ep.* takođ. med. *κοιμήσατο, κοιμήσωνται*, **1.** leći u postelju, pružiti se na spavanje, leći spavati, zaspati, spavati, drijemati, počivati, *ἔν τινι* na kojem mjestu, *ὕπνῳ ὕπο* u naručju sna, ili *χάλκεον ὕπνον* mjedenim snom, t. j. smrtnim snom spavati (Il. 11, 241), stoga takođ. samo: oči (u smrti) zaklopiti, i pren.: popustiti, prestati. **2.** leći, za životinje, ili za ljude: na stražu. **3. tranz.** *poz.* spavanjem steći, *τί* nešto. Otd.

κοίμημα, *τὸ, poet.* lijeganje, spavanje, napose u plur.: ležanje s kim, zagrljaji, *τινός* čiji, *τινί* s kim, *αὐτογέννητα* rođene matere.

κοίμησις, *εως, ἡ*, spavanje, takođ. u plur.

κοιμίζω, v. *κοιμάω*.

κοινᾱνέω, v. *κοινωνέω*.

κοινῇ, v. *κοινός*, II. potkraj.

κοινοβωμία, ἡ (κοινός, βωμός), poet. zajedništvo žrtvenika.

κοινο-γενής, 2. od zajednice dviju različnih vrsta postao.

κοινογονία, ἡ, zajedničko rađanje dviju različitih vrsta.

κοινό-λεκτρος, 2. *poet.*, i **κοινο-λεχής**, *ὁ, ἡ, poet.* drug ili drúga u postelji.

κοινολογέομαι (kao od *κοινό-λογος*), dogovarati se, pogađati se, razgovarati se, učestvovati, aps. ili *τινί* i *πρός τινα* s kim. Otd.

κοινολογία, *ἡ, poz.* dogovor, *πρός τινα* s kim.

κοινό-πλους, 2. stegn. od *οος, poet.* koji zajedno plovi, istoplovan.

κοινό-πους, *πουν*, gen. *ποδος, poet.* zajedničkom nogom.

κοινοπρᾱγία, *ἡ* (*πραγέω* od *πράσσω*), *poz.* zajednički rad, zajedničko preduzeće.

κοινός, 3. *poet.* takođ. 2. (od *κομjός*), i stariji oblik **ξυνός**, 3. *ep. jon.* i *poet.*; *ep.* i *jon.* takođ. **ξυνήιος** (sa *ξύν*, lat. *cum*, u svezi), **zajednički**.

I. za stvari: zajednički, *τινί* i *τινός* komu. Stoga protivno od *ἴδιος*: koji se svih ljudi tiče, za sve jednak, opći, općen, općenit, javan, koji se države tiče, *ἱερόν* opće pohođeno svetište, *θυσίαι* zajedničke žrtve, što su kod općih svečanih zborova poslanici drugih država prinosili, *παρρησία* kao zajedničko pravo, *πρόφασις* opće zavrzivanje, koje općeno vrijedi, *τύχαι* nezgode, u koje svatko može zapasti, ali *κοινότεραι* koje su na obje strane više jednake, *πράξεις* za opću upotrebu, iz kojih svaki može crpsti, ali takođ. državni poslovi, slič. kao *αἱ κ. προαιρέσεις* državni čini, i *ἡ προαίρεσις τῶν κοινῶν* politika, *κ. πράγματα* opće poznati čini, *κοινόν τι πρῆγμα* djelo za opće dobro, *ἀγῶνες κοινότατοι* parnice od najopćenijega interesa. Pa tako *κοινὴν παρέχειν τὴν πόλιν* grad postavljati kao zajednicu, ili kao otvoreno utočište svima, kao svima na pomoć spreman, i uop. *κοινόν τι παρέχειν* nešto uzimati za stvar zajedničku, aps. ili *τινός* i *τινί* komu.

Supst. *τὸ* **κοινόν** i *τὰ* **κοινά**, **1.** zajedničko, opće, cjelina, *κοινὰ πρὸς τύχην* što se sa srećom dijeli, *τὰ κοινά* javna pitanja, javne prilike, općina, zajednička stvar, zajednica, zajednički spas, opće ili zajedničko dobro, državna uprava, stoga *πρὸς τὰ κ. προσελθεῖν* ili *τοῖς κοινοῖς* i slič. u javnim poslovima sudjelovati ili učestvovati, i (*τὰ*) *κοινὰ πράσσειν* za državu raditi, državnim poslovima baviti se, ali takođ. uop. učestvovati, sudjelovati, i *κοινὰ ποιεῖν* na opću korist raditi. Napose **a)** opća građanska prava. **b)** državna uprava, državne vlasti. **c)** državni novci, blagajne, dohoci, državno dobro, zajednički plijen, i *ξυνήια* zajednička imovina, koja čitavoj vojsci pripada. Slič. **2.** *τὸ κοινόν* zajedničko, cjelina, općina, sakupljeno građanstvo, narod, narodna skupština, sakupljena vojska (Ksen. An. 5, 7, 17), savez (takođ.: općenita rečenica, sentenca). Stoga *ἄνευ τοῦ πάντων κοινοῦ* bez pristanka

sviju. Napose a) uprava, vlada, ratno vijeće. b) zajednica, zajednička blagajna, državno blago, državna blagajna. — ἡ κοινὴ (διάλεκτος) helenistički jezik, govor, koji je jevreizmima i osobitim izražavanjem gdjekojih pojmova nešto promijenjen, takođ. jezik u N. T. Napose a) εἰς (τὸ) κοινόν zajednički, za opće dobro, za zajednicu, ἐς τὸ κ. δοῦναι na vijećanje donijeti, τιθέναι na srijedu postavljati, κατατίθεσθαι za nagradu izlagati, tako da se svatko može natjecati. b) ἐκ i ἀπὸ (τοῦ) κοινοῦ po zajedničkoj ili javnoj odluci, po odluci narodnoj ili vladinoj, po javnom savjetu, od države, na javni trošak, o državnom trošku. c) ἐν κοινῷ javno, ἐν κοινῷ κεῖσθαι biti zajednički zadatak, opće nadmetanje, ali ἐν τῷ κ. znači takođ. u državnoj riznici, i ἐν τοῖς κ. u javnim blagajnama. d) κοινά zajednički, slič. τὰ τεύχη κοιν' ἐμοὶ τεθάψεται t. j. sa mnom zajedno.

II. za ljude: a) zajedničkoga roda, srodan, κοινῶν παίδων κοινὰ ἐκπεφυκότα pleonast. mj. κοινοὶ παῖδες, t. j. braća rođena, da bi se istavila κοινωνία. b) učesnik, drug, κοινὸς ἐν κοινοῖσι λυπεῖσθαι ξυνών združeno s kim trpjeti u združenu jadu. Stoga κοινὸν ποιεῖν τινα koga pripustiti, u društvo primiti, i to τινί čemu, u čem, mj. κοινωνὸν ποιεῖν. c) zajedničan, koji se sa svakim druži, α) u zlom smislu: bludnica, drolja (stoga takođ.: prost, nečist). β) u dobrom: ljubazan, uslužan, prijazan, i to τινί (prema) komu, uop. narodu omilio, narodan (to i za stvari), pak: jednake misli, bespristran, neutralan, τινί prema komu, κατά τι prema čemu.

Adv. κοινῇ (*poet.* ξυνῇ) i κοινῶς, 1. zajednički, u zajedini, zajedno, po zajedničkoj odluci, o zajedničkom trošku, zajedno sa, sa, bez i sa σύν τινι i μετά τινος, κοινῶς ἔχειν τινί zajedničko pravo za koga postavljati. 2. uopće, na običan način, javno, u ime sviju, u interesu državnom, javnim činom, prijaznim marom za opće dobro, διδόναι τι nešto davati za opće dobro, πολιτεύεσθαι kao državnik raditi.

κοινότης, ητος, ἡ, zajedinstvo.

κοινό-τοκος, 2. (τόκος), *poet.* istoga roda, bratov, bratski.

κοινοτροφικός, 3. koji pripada zajedničkoj odgoji.

κοινο-φιλής, 2. *poet.* koji isto ljubi.

κοινό-φρων, 2. (φρήν), *poet.* istoga mišljenja, uop. u zajednici, složan, τινί s kim.

κοινόω (κοινός), 1. akt. a) zajedničkim učiniti, *poz.* i u N. T. takođ. prostim učiniti, opoganiti, oskvrniti. b) priopćiti, javiti, τί što, τινί komu. 2. med. a) u zajednicu stupiti, združiti se, složiti se, zajednički raditi, učestvovati, dio dati, aps. ili τινί, i μετά τινος s kim, τί što, u čem. b) očitovati se, obznaniti, javiti, obavijestiti, na vijećanje saopćiti, posavjetovati se, za savjet pitati, aps. ili τί nešto, τινί komu i t. d., περί i ὑπέρ τινος o čem.

Κόιντος, ὁ, rimski *Quintus.*

κοινών, ῶνος, ὁ, v. κοινωνός.

κοινωνέω i *dor.* **κοινᾱνέω** (κοινωνός), 1. akt. a) nešto zajednički imati, dio imati, imati dijeliti, učestvovati, uzimati, uživati, τινός što, čega, u čem ili od koga, τινί s kim, nešto s kim dijeliti. b) zajednicu činiti ili imati, baviti se, pridružiti se, biti s kim, u savezu biti, složiti se, aps. ili τινί čim ili s kim, takođ. sa sl. εἴτε — εἴτε; γυναικί s njom imati posla. 2. med. dati učestvovati, dati dio, τινός u čem, čega.

κοινώνημα, τὸ, i κοινώνησις, ἡ, zajednica, saobraćaj, općenje.

κοινωνία, ἡ, zajednica, dio, učestvovanje, udruživanje, ujedinjenje, općenje, τινός čim ili u čem, takođ. preko koga, πρός τινα s kim, ἔν τινι u čem, περί τινα što se koga tiče, κοινωνίαν βοηθείας καὶ φιλίας ποιεῖσθαι savez osnivati za zajedničku zaštitu i obranu; takođ. subj., sposobnost držanja zajednice. Napose a) bračna zajednica. b) posao u zajednici, udružni posao. c) N. T. revena, skupljanje, εἴς τινα za koga.

κοινωνικός, 3. *poz.* 1. koji služi zajednici, od opće koristi. 2. podašan, podatljiv.

κοινωνός, 2., i **κοινών**, ῶνος, ὁ (ovo samo supst. i u nom. i akuz. plur.) (κοινός), I. adj. *poet.* zajednički, κοινωνῷ ξίφει u zajedničkom ubijanju. 2. supst. ὁ, ἡ, drug, pomoćnik, dobar prijatelj, (zajednički) učesnik, dioničar, zadrugar, οἱ κ. saveznici; τινὸς čega, u čem, τινί čim, čiji, ἔν τινι u čem, kod čega.

κοιν-ωφελής, 2. *poz.* opće koristan.

κοῖος, *jon.* mj. ποῖος (lat. *quā-lis*).

Κοῖος, ὁ, 1. sin Uranov i Gejin, Titan. 2. rijeka, utječe u Baliru u sjevernoj ravnici mesenskoj.

κοιρανέω (κοίρανος), *ep.* i *poet.* vladati, gospodariti, proganjati se; čelovođa, zapovjednik biti; ἀνά, διά, κατά τι u čem, nad čim.

κοιρᾱνίδης [ῐ], ου, ὁ, ἡ, *poet.* potomak vladalački, plur. gradske poglavice (dolazeći kao kor).

κοίρᾰνος, ὁ (od κόρjανος), *ep.* i *poet.* vojvoda, vladalac, zapovjednik, aps. i τινός čiji, u ratu: zapovjednik; uop. gospodar, zapovjednik, i u plur. za jednoga.

κοιτάζομαι, *ep.* leći, gnijezditi se.

κοιταῖος, 3., koji na loži leži, κ. γίγνεσθαι noćiti. Supst. τὸ κ. ležaj životinje.

κοίτη, ἡ, *dor.* **κοίτα**, i *ep. jon.* i *poet.* **κοῖτος**, ὁ (κεῖμαι), 1. lijeganje, spavanje, san, εἰς κοίτην, ἐς κοῖτον da legne spavati, ἐν τῇ κ. idući spavati, κοῖτον ποιεῖσθαι ležati u postelji, spavati. 2. ležaj, log, postelja, počivaljka, krevet, počivalište. Često u plur. za jednoga. κοῖταν τάνδ' (naime κεῖσαι) tu (ležiš) na tvojoj loži. Napose:

bračna postelja, *ἄπληστος, ἄνανδρος* bez muža. N. T. zagrljaj ljubavni; *ἔχειν* plod utrobe. **3.** *poz.* kovčeg, i to *μυστικαί* grimiznim trakovima obaviti, koje su kod eleus. misterija gospođe nosile četvrti dan slave u ophodu.

κοιτίς, *ίδος, ἡ, poz.* demin., kovčežić, košarica.

κοιτών, *ῶνος, ὁ* (*κοίτη*), *poz.* ložnica, komora.

κόκκος, *ὁ, jon.* **1.** jezgra, koštica od voća, osob. sladuna, zrno. **2.** kermez, stoga: *κόκκινος*, 3. *poz.* skerletan, crven kao kermez.

κοκκύζω, *buk.* i *poz.* zapr. kukati, pak: graktati; *dor.* *κοκκύσδω.*

κόκκυξ, υγος, ὁ (lat. *cuculus*), kukavica.

κολάζω i med. **-ομαι** s adj. verb. *κολαστέον* (*κόλος*), zapr. podrezati, okresati, stoga **1.** ustaviti, skučiti, krotiti, zauzdati, stezati, pas. *κεκολασμένος* štetom dozvan k pameti, nesrećom popravljen, *κεκολασμένος περί τι* uzdržljiv u čem. Supst. *τὸ κεκολασμένον* uzdržljivost, uzdržavanje. **2.** opominjati, koriti, kazniti, i to za popravljanje, dok se kod *τιμωρέω* radi o obrani zakona, *τινά* ili *τί*, pa tako i *τὰ σέμν' ἔπη κόλαζ' ἐκείνους* njih karaj ovako ponositim riječima (Sof. Aj. 1107), obič. *τινί* čim, stoga *πᾶσι κακοῖς* najoštrije kazniti, ali također. *διά τινος* čim, po čem, pak *ἔν τινι* kod čega, pri čem, *τινὸς ἕνεκα* čega radi, ili sa sl. *ὅτι, εἰ,* napokon *μετὰ λόγου* s razborom, *κατὰ τοὺς νόμους* po zakonima, zakonitim putem.

κολακεία, *ἡ* (*κολακεύω*), laskanje, ulagivanje, puzanje, *κολακείᾳ τινός τι ποιῆσαι* kukavno ulagujući se kod koga; takođ. obmana, laganje.

κολακευτικός, 3. (*-εύω*), i **κολακικός**, 3. (*κόλαξ*), laskav, puzav; supst. *ἡ κολακευτική* vještina laskanja.

κολακεύω, laskati, udvoravati se, (ulagivanjem) osvojiti, zavesti, aps. *ὁ κολακεύων* laskavac, udvorica, *τὸ κολακεῦον* ono što laska, što taštinu draži, ili *τινά* komu, *τινί* čim; pas. dati sebi udvoravati.

κόλαξ, *ακος, ὁ,* laskavac, udvorica, čankoliz.

κολαπτήρ, ῆρος, ὁ, dlijeto. Od

κολάπτω tesati, klesati.

κόλασις, *εως, ἡ,* i *poz.* **κολασμός**, *ὁ* (*κολάζω*), kazan, pedepsa.

κόλασμα (*κολάζω*), i **κολαστήριον**, *τὸ* (*κολαστήρ* = *κολαστής*), sredstvo ili oruđe za kažnjenje ili pedepsanje, *κολαστηρίου ἕνεκα* zaradi kazni.

Κολασσαί, prosti obl. mj. *Κολοσσαί.*

κολαστής, *οῦ, ὁ* (*κολάζω*), *poet.* koji kazni, kori, u red tjera; *μείζων τῶν ἡμαρτημένων* oštrija kazan od mojih grijeha.

κολαφίζω, N. T. ćušati, mrcvariti, *τινά.*

κολεός, *ὁ, ep. jon.* i *poet.* **κολεόν** i *ep.* **κουλεόν**, *τὸ* (od *κολεϝός*, lat. *cull-eus* kožna vreća), korice od mača, nožnice, koje su bile od kovine, katkad od srebra.

κόλλα, *ἡ, jon.* i *poz.* tutkalo.

κόλλαβος, *ὁ, poz.* i **κόλλοψ**, *οπος, ὁ* (*callus*), volujska kožurica, osob. od nje napravljena gužva, čivija na liri, za navijanje žica.

κολλάω (*κόλλα*), **1.** akt. slijepiti, pren. učvrstiti, privezati, *πρός τι* uza što. **2.** pas. N. T. prilijepiti se uz koga.

κολλήεις, *εσσα, εν* (*κόλλα*), *ep.* i **κολλητός**, 3. (*κολλάω*), slijepljen, svezan, spojen ili složen, osob. svaren, aps. i *τινός* od čega.

κόλλησις, *εως, ἡ* (*κολλάω*), *jon.* zapr. sljepljivanje, pak sa *σιδήρου* svarivanje, pripajanje.

κολλούριον (obič. *κολλύριον*), *τὸ,* mast za oči.

κόλλοψ, v. *κόλλαβος.*

κολλυβιστής, οῦ, ὁ, N. T. mjenjač.

κόλλυβος, ὁ (od *κολοβός*), sitan novac; prid, nametak, agio.

Κολλυτός, *ὁ,* općina (*δῆμος*) Ateni na istoku, izvan grada, pripadajući fili egejskoj. Stanov. *ὁ* **Κολλυτεύς.**

κολοβός = *κόλος*, v. r.

κολοβότης, *ητος, ἡ, poz.* progutanje jednoga sloga u govoru, kratkoća daha.

κολοβόω, N. T. skratiti.

κολοιός, *ὁ* (*κολῳός*), *ep.* čavka.

κολόκυνθα, takođ. *-η, at.* *κολοκύντη, ἡ,* (okrugla) tikva.

κολοκυνθο-πειρατής, ὁ, gusar, koji plovi na lađi sličnoj tikvi.

κόλον, τὸ, poet. i *poz.* **1.** crijeva. **2.** kobasica.

κόλος, 2. *ep. jon.* i *buk.* okrnjen, otupljen, *βοῦς* bez rogova, šušav, *δόρυ* bez šiljka, *μάχη* prekinut boj.

Κολοσσαί, *αἱ,* grad u Velikoj Frigiji na Liku, g. 66. posl. Is. potresom razvaljen, s. Chonas; stanov. *Κολοσσαεῖς* (*Κολασσ.*).

κολοσσιαῖος, 3. *poz.* golem, kolosalan, orijaški. Od

κολοσσός, *ὁ,* **1.** kolos, orijaški kip, kakvi su u Egiptu obič. pred propilejama hramova stajali i poslije od Fidije, Mirona, Praksitela i u Heladi klesani. Glasovit bijaše među ostalima *ὁ Ῥόδιος κ.*, mjedeni, 70 lakata visoki Heliju posvećeni kip, na kojemu je svaki prst bio jači od običnoga kipa. **2.** uop. kip, lik.

κολοσυρτός, *ὁ,* zapr. buka pomiješana zukom i zviždukom, u Hom. svagda lovna vika, hajka, *poet.* roj ili povorka što vrišti.

κολουρίς, *κόλουρις, ιδος, ἡ, poet.* lisica, demin. od

κόλουρος, 2. (*κόλος, οὐρά*), **1.** kusast, komu je iz repa perje ispalo. **2.** zatupljen. **3.** *αἱ κ. γραμμαί* dvije kružnice, koje prolaze kroz ekvinokcijalne i solsticijalne točke pak se u stožerima sijeku.

κόλουσις, ἡ, poz. osakaćivanje, podrezivanje, prikraćivanje.

κολούω, pas. perf. *κεκόλουμαι*, aor. *ἐκολούθην, poet.* *-σθην* (*κόλος*), zapr. osakatiti, podrezati, ali samo pren. kratiti, slabiti, umaliti, stezati,

zakidati, u opasnost metati, tvrdovati, ne dati da se podigne, ustavljati, obarati, *μεσσηγύ* u sredini prekinuti (Il. 20, 369), *τί* i *τινά*.

Κολοφών, ῶνος, ἡ, znamenit grad u Joniji, blizu Efesa, s lukom Notionom spojen zidovima, glasit sa svoga konjaništva; sada neznatne razvaline u mjestancu Hili ili Zili. Stanov. *οἱ* **Κολοφώνιοι,** stoga **Κολοφωνίων λιμήν,** luka kod Torone na poluostrvu Sitoniji u Halkidici.

κολπίας, ου, ὁ, poet. koji se nabušio, nadut.

κόλπος, *ὁ,* njedra, t. j. zapravo: svod, stoga: **a)** grudi ljudskoga tijela. **b)** nabori haljine, osob. ženske, koji su pokrivali ženska njedra i podjedno služili za džep (stoga *ὑπὸ κόλπῳ, ὑπὸ κόλπον, ὑπὸ κόλπον* u njedrima sakrit), ali kao što njedra označuju samo dio tijela, tako da se (Il. 22, 80) za Hekabu veli *κόλπον ἀνιεμένη,* jer je hiton silom svukla na prsi, tako znači i u plur. *κόλποι* nabori na dojkama. **c)** o moru: bujica; zaliv, zaton (Il. 2, 560), gdje se takođ. često ispušta, tako *ὁ Ἀμβρακικός, ὁ Ἰόνιος*. **d)** pren. krilo morsko (Il. 18, 398), zemaljsko, ili drăga, osob. u plur. *Δηοῦς ἐν κόλποις,* t. j. u ravnici, koja se od atičkoga Panakta kroz Trijasijsku poljanu prostire do mora. Otd.

κολπόω, buk. poz. i *poet.* praviti nabore, nabirati, svijati, pren. *εἴς τι* nadimljući u što duvati; pas. savijati se, biti kao zaton.

κολπώ-δης, 2. (*εἶδος*), *poet.* i *poz.* poput zatona, t. j. **a)** s udubinama ili krivudanjem, pun zatona. **b)** nalik na zaliv, kao zaliv, o znamenitom usjeku gorskom.

κόλπωμα, τὸ, poz. nabor.

κολυμβάω, zaroniti, u vodu (*εἴς τι*) skakati.

κολυμβήθρα, *ἡ,* **1.** kupalište, mjesto za kupanje. **2.** uop. ribnjak, bara.

κολυμβητήρ, ῆρος, ὁ, poet. i **κολυμβητής,** *οῦ, ὁ,* ronac, plivač.

Κόλχος, *ὁ,* Kolšanin, stanov. Kolhide, osob. u Her. često kralj Kolšana: Eet. **Κολχίς,** *ἡ* (*Αἶα*), zemlja na Kaukazu, na istočnoj obali Crnoga mora, naplava Fasisa i Riona; stoga močvarna s gradnjama na kolju i nezdravim zrakom. Stanov., koji su se obrezivali i lan sijali, kao da su iz Egipta (možda oko g. 680. pr. Is.) onamo presađeni; poslije ih nestalo sasvim. Kraj se sada zove Mingrelija i Imeretija. Priča o zlatnom runu nišani na pranje zlata ovčjim kožama. No *Κολχίς, ἡ,* znači takođ. Kolšanka: Medea. Adj. otd. **Κολχικός,** 3.

κολῳάω (*κολῳός*), *ep.* krij eštati, krečeći grditi, bučati.

κολώνη, *ἡ, ep.* i *poet.*, i **κολωνός,** *ὁ, jon.* (lat. *culmen, collis*), brežuljak, hum, vis. Napose **a)** **τῶν λίθων** kameni humak, kao spomenik, kakav je na pr. po zapovijedi Darijevoj podigla perzijska vojska. **b)** *ep.* i *poet.* (*κολώνη*) grobni humak. Kao vlastito ime **Κολωναί,** grad u Troadi, i osob. **Κολωνός,** *ὁ,* tubast kamenit brežuljak od subjelasta vapnenca (stoga *ἀργής*), otprilike pô sata (10 stadija) daleko od Atene, na cesti preko File u Tebu. Na njemu je stajala svetinja ili žrtvenik viteških bogova (*ἵππιοι θεοί,* osob. Posidona), i taj je općini (*δῆμος*) na njemu osnovanoj dao ime **Κολωνός,** kojoj se *ἥρως ἐπώνυμος* takođ. zvao **Κολωνός,** s pridj. *ἱππότης* kao junak u ratu. Sofoklo je bio iz te općine (*Κολωνῆθεν*), pa ju je proslavio u svojem Edipu na Kolonu. — Drugi *Κολωνὸς ἀγοραῖος,* pripadajući k fili Antiohidskoj, ležao je u gradu.

κολωνία, ἡ, N. T. lat. *colonia,* naselje.

κολῳός, *οῦ, ὁ, ep.* krij eštanje, pokarljiva vika, svađa, *κολῳὸν ἐλαύνειν* bez kraja krečati.

κομάω, *jon.* takođ. **-έω** (*κόμη*), **1.** lijepo ređenom kosom gizdati se, dugu kosu imati; *κάρη* na čitavoj glavi, *ὄπιθεν* ili *τὰ ὀπίσω* ostrag, dakle sprijed ostrižen, ali *τὰ ἔμπροσθε* sprijed. Lakedemonjani su poslije svoje pobjede kod Tireje (g. 546.) mjesto dotadašnje kratke nosili dugu kosu, a Argejci poradi svojega poraza kod istoga mjesta nosili su mjesto dotadašnje duge kratku, jer je striženje kose prije i ondje, gdje se nosila duga, bilo znak žalosti za mrtvima. Ali u Ateni su mladići dugu kosu nosili samo do 18. godine, kad postadoše *ἔφηβοι*. Nositi je i poslije držalo se za oholost. Stoga **2.** *jon.* i *poz.* pren. *κ. ἐπί τινι* gizdati se čim, kopuniti se, gramziti za čim (Her. 5, 71).

I. **κομέω,** v. pređašnje.

II. **κομέω,** s impf. 3. duala *κομείτην* mj. *ἐκ.*, iterat. obl. *κομέεσκον* (srodno s *κάμ-νω* truditi se), *ep.* opraviti, brinuti se, gajiti, njegovati, *τινά*.

κόμη, *ἡ, dor.* **κόμα** (lat. *coma*), u sing. i plur., kosa, vlasi, **1.** svagda svi vlasi, pa tako i griva; *ἐπίσειστος* dugačka kosa što se spušta na tragičnoj obrazini. Mrtvima se poslije prinosila odrezana kosa (kovrčica) na dar, a mladići bi takođ. svoju kosu prikazali bogu koje rijeke kao darovatelju rastenja. Druge običaje v. pod *κομάω*. Katkad stoji mjesto same glave; tako u *ἐπὶ ἔσεισε κόμαν* za znak pristajanja, i u *κόμης μυελὸν ἐκραίνει ἄκρας τῆς κεφαλῆς* mozak prospe iz tjemena. **2.** pren. *ep.* lišće.

κομήτης, *ου, ὁ* (*κομάω*), **1.** adj. koji ima dugu kosu, dugovlas, pren. krilat, pernat, travom obrastao, novim lišćem obavit (Eur. Bakh. 1055). **2.** supst. *ὁ κ. poz.* zvijezda repatica.

κομιδή, *ἡ* (*κομίζω*), **1.** *ep.* opravljanje, briga, njega, gajenje, *οὐ κατὰ νῆα ἦεν ἐπηετανός* jer na lađi nijesam imao trajne dvorbe (Od. 8, 232). Otd. kao adv. dat. **κομιδῇ (κομιδῆ)** točno, osobito, baš, upravo, posve, sasvim, svakako, baš veoma; u odgovoru: dakako,

zacijelo. **2.** *jon.* i *poz.* d o b a v l j a n j e, d o v o z, prijevoz, sredstvo za prijevoz, *ἔς τι* kamo, sabiranje, *εἰς τὴν κ.* na vrijeme žetve. **3.** v o ž e n j e, prevoženje, vožnja, prijevoz, dolazak, povratak, odlazak, povratak kući. **4.** (od medija) *jon.* d o b i j a n j e z a p o v r a t a k, oduzimanje, izvlačenje strijele iz rane.

κομίζω, fut. *κομιῶ*, aor. *ἐκόμισα, ep.* takođ. *σσ* ili *κόμισα*, adj. verb. *κομιστέον* (Π. *κομέω, κάμ-ατος*), **I. akt. opravljati, 1.** *ep.* o s k r b i t i, g a j i t i, n j e g o v a t i, gostoljubno dočekati ili primiti (Il. 8, 284), hraniti, upravljati (Od. 23, 355), *τινά* ili *τί*, i to *τινί* čim. **2.** u r e d i t i, d o n i j e t i, v o d i t i, p r a t i t i, dobaviti, uza se nositi ili sa sobom voditi, na sigurno mjesto dovesti (Il. 5, 359), dići (Il. 3, 378), o d n i j e t i, odvesti (Sof. Ant. 574), otpremiti, prenijeti (Her. 4, 71), kamo odnijeti, donositi, dopremiti, dovesti, privesti, prinijeti, unutra pustiti, dovesti pred koga; odnijeti, dobiti (Il. 2, 875). Napose (*πάλιν*): natrag donijeti, natrag voziti, natrag otpraviti, opet pribaviti, na povratak skloniti. Koje aps. *ὁ κομίσας* koji je donio, koje *τί* ili *τινά*, na pr. *σεαυτὸν ἂν κομίζοις* možeš se nositi; i to *ἔς, πρός, παρά τινα* ka komu, *ἔς τι* kamo, *τινί* u čem ili kome, *ἔκ τινος* iz zemlje ili sredine naroda, *διά τινος* kroz koju zemlju, *κατὰ θάλασσαν* po moru. **II. pas.** s fut. *κομισθήσομαι*, aor. *ἐκομίσθην*, **1.** p a s. u znač. 1. i 2. **2.** osob. natrag doveden biti, pak: j e d r i t i, v o z i t i s e, p u t o v a t i, hoditi, krenuti se, poći, doći, stići, napose (*ἐπ' οἶκον* ili *πάλιν*): kući voziti se, vratiti se (Her. 5, 98; 8, 62), *ἐκομίζετο* takođ.: hoćaše vratiti se (Her. 4, 76), *ἔς, πρός τι* kamo, *πρός τινα* ka komu, *παρά τινος* od koga, *ἀπό, ἔκ τινος* od, iz čega, *ἐπί τινος* na što, *διά τινος* kroza što. **III. med.**, fut. *κομιοῦμαι, jon. κομιεῦμαι*, aor. *ἐκομισάμην*, perf. *κεκόμισμαι*, **1.** k o d s e b e p r i m a t i, n j e g o v a t i, d v o r i t i, u g o s t i t i, *τινά*. Napose: opet k sebi primiti. **2.** k sebi privući, sebi spremiti, k sebi donijeti, s a s o b o m o d n i j e t i, maknuti, odvući, ići po što, pak: sa sobom nositi, voditi ili sebi namaći, steći, postići, dobiti, ubrati; napose **a)** i z n i j e t i, izvaditi. **b)** dati se kamo odnijeti. **c)** opet ili n a t r a g d o b i t i, opet steći. Konstr. *τινά* ili *τί*, na pr. *πῦρ* oganj zapaliti, takođ. *τινά τι* koga za što dobiti, i to *τινός* i *παρά τινος* od koga, *ἀπό τινος* od čega, *ἔν τινι* u čem, *ἔς τι* kamo.

κομιστέος, 3. **a)** *-τέον* treba donijeti. **b)** *poet. -τέος*, što treba opraviti ili nabaviti.

κομιστήρ, *ῆρος, ὁ* (*κομίζω*), *poet.* i *poz.* dobavljač.

κομιστής, ὁ, isto; s *νεκρῶν* ukopnik.

κόμιστρον, *τὸ* (*κομίζω*), *poet.* zapr. nagrada bremenoši; plata za spas.

κόμμα, τὸ (*κόπτω*), *poz.* **1.** lupanje, udarac. **2.** odsjek, člančić periode.

κόμμι, *τὸ, jon. indecl.* (tuđa riječ), guma, smola iz drveta.

κομμός, ὁ (*κόπτω*), *poet.* busanje, zapijevka, tužaljka. U drami: tužaljka, pak uop. izmjenični govor korov (zborov) i glumčev.

κομμόω, poz. kititi, = *κομέω*. Otd.

κόμμωμα, τὸ, poz. umjetan nakit.

κομμωτικός, 3. vješt kićenju, koji se razumije u nakit.

κομμώτρια, ἡ, dvorkinja za kićenje.

κομοτροφέω, poz. (*κόμη*), pustiti dugu kosu (da raste).

κομπάζω i **κομπέω** (*κόμπος*), **1.** *ep.* zapr. g r o h o t a t i, klepetati, zveketati. **2.** kopuniti se, p o n o s i t o h o d i t i, ponos osjećati, *τινί* sa čega; n a d u t i s e, propinjati se, torlati, veličati se, aps., ili *τί* čim, *ἀτελῆ* neizvršenim poslovima, *ὑψηλά* naduveno, i to *σὺν ψεύδεσι* lažno, *μῦθον* oholo odgovoriti, ili sa sl. inf. ili part. U pas. *ὅσοιπερ κομποῦνται* toliki, koliki se hvale. Otd.

κόμπασμα, τὸ, poet. i *κομπασμός, ὁ, poz.* torlanje, nadut govor.

κομπαστής, ὁ, poz. torlak, hvališa.

κομπο-λακέω, poet. bombastično, naduto govoriti.

κομπός, ὁ, poet. torlak, hvalilac.

κόμπος, *ὁ* (*κόπτω*), **1.** *ep.* i *poet.* š t r o p o t, grohotanje, zveket, tabanje, t o p o t, š k r i p a; š k l o c a n j e (*ὀδόντων*). **2.** pren. **a)** u sing. i plur. sa i bez (*τοῦ*) *λόγου, τῶν λόγων, γλώσσης*, zveka riječi, kićene riječi, torlačka oholost, *ἐς κόμπον τοῦ λόγου* da se hvali, od veličanja, *μάτην κ.* p r a z n o t o r l a n j e, i to *περί τι* što se čega tiče. **b)** razlog hvaljenju, dika, slava, *κόμπος πάρεστι* smijem se dičiti.

κομπο-φακελο-ρρήμων, 2. *poet.* pun hvastavih riječi, upr.: govoreći hvastave riječi na svežnjeve.

κομπώδης, 2. (*εἶδος*), torlački, hvalilački. Supst. *τὸ ἀνθρώπειον κομπῶδες* ljudima tako prirođeno torlanje.

κομψεία, *ἡ* (u plur), lukavstvo, domišljatost. Od

κομψεύω, **1.** a k t. iskititi, gizdati se, *τί* čim. **2.** m e d. nešto (*τί*) dosjetljivo izraziti. Od

κομψός, 3., adv. **-ῶς**, komp. *-ότερον*, k i ć e n, krasan, divan, b i r a n, p r i s t a o, s p r e t a n, uglađen (*poet.* takođ. lukav), *κομψότερον ἔχειν* bolje nahoditi se.

κονᾰβέω, *ep.*, samo aor. 1. *κονάβησα*, i **κοναβίζω**, *ep.* zvečati, j e č a t i, t u t n j i t i, grohotati, zveketati, odjekivati.

κόναβος, *ὁ* (isp. *καναάζω* zvečati), *ep. poet.* i *poz.* uka i praska, urnebes.

κονδυλίζω, poz. šakom udarati, osob. u lice; ćušati. Od

κόνδυλος, *ὁ* (*κόνδος* gomolj), zapr. zglavak, pak: pesnica, u d a r a c p e s n i c o m, napose: udarac u lice, ć u š k a, p r i u š a k, *κόνδυλον ἐντρίβειν* koga udariti u lice.

κονία, *jon.* i *poet.* **-ίη** [ῑ, ali u arzi šeste stope takođ. ῐ), *ep.* i *poet.*, i **κόνις,** εως, *jon.* ιος, ἡ, dat. *ep.* κόνι mj. κόνιι (k lat. *cinis*), **1.** prah, zemaljski prah, prah na tlima (često u plur. ἐν κονίῃσι βάλλειν τινά = koga ubiti), koje: oblak praha, κονίη ἐκ κρατὸς ὀρώρει uzvitlala se prašina nad njegovu glavu; slik. koje za oznaku velike množine ili prolaznosti; koje rvački prah, kojim bi rvač, namazavši se prije rvanja uljem, protivnika posipao, da kliske udove lakše uzmogne spopasti; najsitniji je dolazio od Nila. **2.** zemlja, stoga o grobu, i: pijesak, riječki pijesak. **3.** s αἰθαλόεσσα pepeo. **4.** na pepeo nalita voda, lug, cijeđ.

(**Κονιαῖος,** 3. iz Konije, grada frigijskoga, blizu današnjega Altun-Tasha; mjesto toga Her. 5, 63 Γονναῖος popravljeno: od Γόννος ili Γόννοι na ulazu u dolinu Tempe.)

κονῑᾱτός, 3. okrečen, pobijeljen.

κονιάω (κονία), zapr. naprašiti, pak: krečiti, τί.

κονιορτός, ὁ (κόνις i osn. ὀρ, v. ὄρνυμι), **1.** vijavica od prašine, oblak od prašine, prašina. **2.** uzvitlani pepeo. **3.** prljav čovjek.

κόνις, v. κονία.

κονίσ(σ)αλος, ὁ (σάλος), oblak ili vijavica od prašine.

κονίω [ῑ], **1.** akt. tranz. *ep.* i *poz.* prahom pokriti, naprašiti, τί. U pas. φεῦγον κεκονιμένοι bježahu pokriti prašinom, za oznaku nagla bijega (Il. 21, 541). **2.** akt. intr. *ep.* i *poet.* zapr. zaprašiti, dizati prašinu, za ljude i konje, koji brzo trče, κονίοντες πεδίοιο prašeći po polju (Il. 23, 372). **3.** med. posuti se prašinom.

κοννέω, *poet.* poznavati.

κοντός, ὁ (κεντέω, lat. *contus*), motka, napose **a)** štica za otiskivanje malih splava ili kod pristajanja upotrebljavana. **b)** koplje.

κόντος, ὁ, *poz.* drvo od koplja.

κοντο-φόρος, 2. *poz.* kopljonoša.

Κόνων, ωνος, ὁ, **1.** sin Timotejev, slavan atenski vojvoda u Peloponeskom ratu, g. 413. zapovjednik brodova, g. 406. kod Mitilene od Kalikratide pobijeđen, pobjegne kod Egospotama na Kipar, gdje je ostao 8 godina i od Perzijanaca g. 396. dobio brodova, a g. 395. vojsku; s tom pomoću pobijedi kod Knida g. 394. Spartanca Pisandra, g. 393. oslobodi grčke gradove i otoke, opustoši obale peloponeske, sagradi opet zidove atenske, ali zatim od Tiribasa zarobljen čini se da je poslije ipak na Kipru umr'o. **2.** Samljanin, oko g. 280., matematik i astronom, prijatelj Arhimedov, uvrstio kosu Berenikinu među zviježđa.

κοπάζω, *jon.* i *poz.* (κόπος), umoriti se, za oluju: utoliti, leći, aps. ili s part.

κόπανον, τὸ, *poet.* = κοπίς.

κοπετός, ὁ (κόπτομαι), *poz.* s busanjem združeno naricanje. Takođ. u plur.

κοπεύς, ὁ (κόπτω), dlijeto.

κοπή, ἡ, N. T. sječa, kreševo, okršaj.

κοπιάω, *poz.* (κόπος), umoriti se; N. T. takođ. naraditi se.

κόπις, ὁ, *poet.* brblavac, blebetalo.

κοπίς, ίδος, ἡ (κόπτω), **1.** *poet.* i *poz.* nož, sjekira. **2.** napose: kratka, kao srp nešto zavinuta sablja u Perzijanaca, isp. ἀκινάκης.

κόπος, ὁ (κόπτω), **1.** stanje isprebijanoga od napora, umor, slabost. **2.** *poet.* takođ. = κοπετός.

κοπόω, *poz.* *ep.* **1.** akt. tranz. umoriti, utruditi. **2.** pas. utruditi se, umoran biti.

κόππα, τὸ, od semitskoga *Qoph*, iznajpr. u alfabetu između π i ρ, lat. *q Q*, koje je od njega i postalo; brojni znak za 90.

κοππατίας, ου, ὁ, *poet.*, i

κοππα-φόρος, 2. *poz.* oznaka plemenitih konja, kojima je na stegnu užeženo bilo slovo κόππα (= lat. *Q* = Κόρινθος).

Κόπρειος, ὁ, iz Kopra, općine (δῆμος) atičke, koja je pripadala Hipotontidskoj fili.

κοπρέω (κόπρος), *ep.* gnojiti.

κοπρία, ἡ, smetlište N. T.; var. κόπρια, od κόπριον, τὸ, *poz.* smeće, gnoj, đubre.

κόπριος, 3. prljav.

κόπρος, ἡ i *poz.* takođ. ὁ, **1.** gnoj, đubre, uop. kal, blato; prezirno od dure pečen hljeb, jer se brzo kvari i ne može jesti. **2.** *ep.* stelja, smetlište, obor (Il. 18, 575).

κοπρο-φόρος, 2. (φέρω), koji gnoj nosi, κόφινος koš za gnoj.

κόπτω, perf. *at.* κέκοφα, *ep.* κέκοπα, pas. perf. κέκομμαι, aor. ἐκόπην, fut. κοπήσομαι i fut. 3. κεκόψομαι (osn. κοπ), **I. akt. 1.** gurati, udarati, tući, posjeći, razbiti, rastrgati, razmrskati, raniti (Her. 2, 61), zaklati (Il. 17, 521), gristi, sjeći ili kljuvati, τινά ili τί koga ili što, klati, τί takođ. u što, kao κατά τι, stoga τινά τι koga u što, πρός τινα na koga srušiti, ἀπό τινος od čega odbiti ili odrubiti (Il. 13, 203); pas. udarce dobiti. **2.** kovati (Her. 3, 56), osob. novce i slič.; ili: rastući, rasjeći, rastrljati, τί. **3.** udarati o što, lupati, kucati na vrata, τί. **4.** mučiti, zlijediti. Pas. κοπτόμενοί τινι umorni od čega, κεκομμένος φρενῶν ubit u pamet, lud. **II. med. 1.** tući se, lupati, τί o što, τινί čim. **2.** od žalosti busati se, N. T. τινά žaliti za kim. **3.** sebi dati tući, sebi dati kovati, τί (Her. 4, 166).

κοπ-ώδης, 2. *poz.* (εἶδος), koji umara.

κόπωσις, εως, ἡ, umor.

Κόρακος πέτρη, Koraksova pećina (Gavranova klisura) na Itaci.

κόραξ, ακος, ὁ (isp. κράζω, lat. *cor-vus, cor-nix*), **1.** gavran, i poslovica ἐς κόρακας ἀπιέναι do bijesa ići i ἄπαγ' ἐς κόρακας idi do bijesa. **2.** *poz.* brodarska čaklja, kuka.

κοράσιον, τὸ, demin. od *κόρη*, N. T. djevojčica.
κορβᾶν, indecl., žrtveni dar, i
κορβανᾶς, ᾶ, ὁ, N. T. isto i: božji ormar.
κορδακισμός, *ὁ*, plesanje plesa *κόρδαξ*, i **κόρδαξ**, *ακος, ὁ, poz.* (možda srodno s *κραδάω* vitlati), nepristojan ples, kako ga je ponajpr. plesao kor u starijoj atičkoj komediji. Poslije su ga često plesali kod svečanih gozbi, kad bi se glave ugrijale.
Κορδύβη, *ἡ, Corduba*, grad u Španiji, s. Cordova.
κορέννυμι, fut. *κορέσω*, aor. *ἐκόρεσα*, perf. pas. *κεκόρεσμαι*, aor. pas. *ἐκορέσθην*, *ep.* fut. *κορέω*, aor. takođ. *σσ*, i med. opt. 3. pl. *κορεσαίατο*, perf. akt. part. *κεκορηώς* (s pas. znač.) i pas. *κεκόρημαι*, takođ. *jon.* (*κόρος*), **1. akt.** sititi, nasititi, *τινά*, i to *τινί* i *τινός* čim ili čega. **2. med.** s aor. pas. i med. **a)** zapr. nasititi se, *τινός* čega, takođ. s dod. *θυμόν* u duši okrijepljen biti, srce izdovoljiti, i to *τινός* čim. **b)** sit biti, dosaditi, dosta imati, zasititi se, *τινός* čega, *τινί* čim, na pr. *ὕβρι* pun biti oholosti (Her. 3, 80), ili s part. *τάμνων* nadovoljiti se sijekući, i to *χεῖρας* rukama, *κλαίουσα ἐκορέσσατο* sita se naplače (Od. 20, 59).
κόρευμα, τὸ, poet. djevojaštvo.
κορεύομαι, poet. fut. *κορευθήσῃ*, kao djevojka živjeti.
I. **κορέω**, mesti, čistiti.
II. **κορέω**, v. *κορέννυμι*.
κόρη, *poet.* **κόρα**, *jon.* **κούρη**, u tragikâ takođ. **κούρα** (isp. hrv. *cura*), i *dor.* **κώρα** (od *κόρϝα*), *ἡ*, **1.** fem. od *κόρος* II., stoga **a)** gospođica, djevojka. Često o božicama, na pr. *χρυσαλάκατος* i *κ. δῖα* Artemida, *κ. ἀμαιμάκεται* Erinije, *κ. πτερόεσσα* Sfinga. Kao lično ime **Κόρη**, *ἡ*, kći Demetrina i Zeusova, Persefona (Proserpina), koju je Had (Pluton) odveo u podzemni svijet. **b)** kći. **c)** mlada žena (Il. 6, 247), ljuba. **2.** takođ. lutka; zjenica. **3.** dugačak rukav, dulji od ruke.
Κορησός, takođ. *Κορησσός* pis., *ἡ*, visoka gora u Joniji, kod Efesa, s gradom i lukom istoga imena.
κορθύομαι, *ep.* med., dići se. Od
κόρθυς, ἡ, buk. vis, gomila, srod. s *κόρυς, κορυφή*.
κορίζομαι (*κόρη*), *poet.* milovati, ljubakati, dragati.
Κόρινθος, *ἡ* i *ὁ*, negda Efira, grad na Istmu, koji se po njemu zvao *ἰσθμὸς ὁ Κορινθίων*, sada Korinto, razoren od Mumija g. 146., opet sagrađen od Jul. Cezara; g. 53. ili 54. posl. Is. pohodio ga sv. Pavao. Adj. **Κορίνθιος**, 3., otd. *ὁ* **Κορίνθιος** Korinćanin, i *ὁ Κορινθίων θησαυρός* riznica korintska u Delfima. Ad. **Κορινθόθι**, u Korintu.
Κόριννα, *ἡ*, lirska pjesnikinja iz Tanagre, učenica Pindara, kojega je, kažu, poslije u agonu pet puta pobijedila.
κόριον, τὸ, buk. = *κόρη*, djevojčica.
κορκορυγή, ἡ, poet. mukao zvek, ratna uka.
Κόρκυρα i slič., v. *Κέρκυρα*.
κόρμα, τὸ, poz. ječmeno pivo u Keltâ.
κορμός, *ὁ* (*κείρω*), *ep. jon.* i *poet.* odsječen komad, panj, procijep, klada, deblo.
Κόροιβος, pobjednik u olimpijskim igrama, zabilježen g. 776. pr. Is., s kojom se počelo računati na olimpijade.
I. **κόρος**, *ὁ* (za *κορέννυμι*), **1.** sitost, dosada, *τινός* čega, *κόρος ἐστί* netko je sit čega, dosta mu je, *ἐς, πρὸς κόρον, ἄχρι κόρου* do sitosti, do volje, za dosadu. **2.** obilje, i odatle: obijest, oholost, prkos, *πρὸς κόρον* od obijesti. Personif. *Κόρος* Prkos, sin Obijesti (*Ὕβρις*), ali takođ. *τίκτει τοι κόρος ὕβριν*.
II. **κόρος**, *ep.* i *poet.* **κοῦρος**, *dor. buk.* *κῶρος* (iznajpr. *κόρϝος*), *ὁ*, **1.** čovjek podoban za oružje, bojnik, viteška omladina, plemenit mladić, plemić, gospodskoga roda, ravan po rodu, slobodan, stoga uop. plemićke krvi (Il. 6, 59). Takođ. kao adj. *κοῦροι θηρητῆρες* mlađani lovci. **2.** sin, *ὁ Διὸς Ἀλκμήνας κόρος* Alkmenin sin od Zeusa; *Διὸς κοῦροι* Kastor i Polideuk.
III. **κόρος**, *ου, ὁ*, N. T. jevr. *kōr*, mjera za žito = 10 atič. *μέδιμνοι*.
κόρρη i **κόρση**, *ἡ* (*κείρω*), **1.** slijepo oko, *ἐπὶ κόρρης, κατὰ κόρρης τύπτειν, πατάσσειν* tući za uho, ćušnuti. 2. *poet.* vitica, kovrčica.
Κορσωτή, *ἡ*, grad na lijevoj obali Eufratovoj u Mesopotamiji.
κορυβαντιάω, poput koribanata biti ushićen.
Κορύβας, *αντος, ὁ*, svećenik frigijske Kibele, koja se slavila pomamnim plesanjem, divljim kretanjem i bučnom glazbom. Zovu se *τρικόρυθες* poradi trostrukoga oboda na kacidi, po čem kao da su nosili tri kacide, jednu na drugoj. Pren. *ὁ τῆς ποιητικῆς κορ.* = *ἐνθουσιασμός*.
κορυδαλλίς, ἡ, buk., *κορυδαλλός, ὁ, buk.* i *poz.*, *κορυδός, ὁ* (*κόρυς*), kukmasta ševa.
κόρυζα, *ἡ, poz.* zapr. kihavica, nosna sluz; ludost, tunjavost, tupoglavstvo.
κορυζάω, uvijek kihavicu imati, balav biti; tunjav biti.
κορυθ-άιξ, *ῖκος, ὁ* (*α, ἀίσσω*), *ep.* i
κορυθ-αίολος (od *αἰόλλω*), 2. *ep.* koji kacidu trese, jer se u boju kacida tresla od kretanja, od strijela i mačeva, šljemotresac.
Κορύλας, *α, ὁ*, vladalac paflagonski oko g. 400.
κόρυμβος, *ὁ*, (nema ga u *at.* prozi), plur. *τὰ κόρυμβα* (srod. s *κορυφή*), najgornje, vrh. Napose s *ἄκρα* najkrajnji šiljci na krmi s uresom; *buk.* cvjetni grozd.
κορύνη, *ἡ* (*ῡ*, u Eur. takođ. *υ*), nema ga u *at.* prozi, kijak, toljaga, topuzina, *ξύλων* drvena, *σιδηρείῃ* željezom okovana.
κορυνήτης, *ου, ὁ, ep.* (*κορυνάω*), i
κορυνη-φόρος, *ὁ* (*φέρω*), *jon.* i *poz.* kijonoša,

topuzlija. Napose za tjelesne stražare Pisistratove.

κορυπτίλος, *buk.* bodač. Od

κορύπτω, *buk.* rogovima bosti.

κόρυς, *υθος,* *ἡ,* akuz. κόρυθα (*ep.* i *poz.*) i κόρυν, dat. pl. κορύθεσσιν (srod. κάρ, κάρα), **1.** kacida, šljem, koji se sastojao od kape, zaklona za čelo, šiju i obraze, obluka sa čelenkom, pak remena, kojim se ispod brade mogao pričvrstiti. Bio je mjeden i mekanim suknom podstavljen, dok je κυνέη bila kožnata ili od čega mekšega napravljena. **2.** slik. kosa (na glavi) (Eur. Bakh. 1186).

κορύσσω, *ep.* i *poet.*, *ep.* aor. akt. κόρυσσα, med. part. κορυσσάμενος, perf. pas. part. κεκορυθμένος, **1.** akt. oružati, potkrijepiti, pustiti da nabuja, raspiriti, zapaliti. **2.** pas. i med. **a)** podići se, oteći. **b)** oružati se, aps. i τινί čim, za koplja sa i bez χαλκῷ, mjeđu okovati, i s mjedenim šiljkom.

κορυστής, *οῦ,* *ὁ,* *ep.* oružani, oružnik.

κορυφαῖος, 3. (κορυφή), koji je navrh, stoga: prvi, glava, poglavica, u plur. najodličniji, glavne sile. Kolovođa, govornik kora ili zbora; i za stvari: poglavit.

Κορυφάσιον, *τὸ,* glavica u Meseniji, koja zaton pilski graniči od sjevera između zatona Voido-Kilije i prokopa Sikije, gdje je ležala tvrđavica zvana od Lakedemonjana Κορυφάσιον = mesenski Pil, sada Polae Avarino ili Palaeokastron.

κορυφή, *dor.* **-φά,** *ἡ* (κάρα, κόρυς), zapr. krajnji dio čega, najviše, vrh, takođ. kraj, ἐκ μιᾶς κ. na jednom kraju. Napose **a)** tjeme na glavi, pren. sila, moć, vlast. **b)** obič. s ὄρεος ili Οὐλύμποιο i slič., ili Παρνάσιος glavica ili vrh gore, ali takođ. bez dodatka, κατὰ κορυφήν s visine. **c)** *poz.* vrh kuta.

κορυφόω, *poz.* nešto do vrha donijeti, gore na što (ἐπί τινος) metnuti, na njem podići. U pas. *ep.* visoko uzdići se, uvis penjati se.

Κορώνεια, *ἡ,* grad u Beotiji, poznat s pobjede **a)** Beoćana nad Atenjanima g. 446. pr. Is. **b)** Spartanaca nad združenim Beoćanima, Atenjanima, Argivcima i t. d. g. 394. pr. Is. Stajao je blizu jezera Kopaisa. Sada Diminija. Stanov. *οἱ* ***Κορωναῖοι.***

κορώνη, *ἡ,* *ep.* i *poz.* **1.** sve savijeno (κορωνός kriv, krivuljast, *corōna*), stoga **a)** biočug, zvekir, kojim bi se vrata prije zaključanja pritegla i oko kojega se remen od ključanice obavio. **b)** zavinuti kraj luka s kukom, o koju se tetiva pričvrstila. **2.** (lat. *cornix*), vrana, εἰναλίη morska vrana; v. κόραξ.

κορωνίς, *ίδος,* *ἡ* (κορωνός kriv, krivuljast), zavinut, **a)** *ep.* sprijed i ostrag, krivo'rt, pridj. lađa. **b)** *buk.* takođ.: krivorog. **c)** *poz.* kao supst. kraj, zaglavak.

κοσκινηδόν, adv., *poz.* kao kad se sito trese.

κοσκινό-μαντις, *ἡ,* *buk.* gatarica na sito. Od

κόσκινον, *τὸ,* sito.

κοσκυλμάτιον, *τὸ,* *poet.* odresci od kože; pren. glatke riječi (isp. lat. *quisquiliae*).

κοσμέω, κοσμήσω i t. d., *ep.* aor. 1. pas. 3. plur. κόσμηθεν (takođ. *dor.*), *jon.* plpf. pas. 3. plur. ἐκεκοσμέατο (κόσμος), **ređati, I. akt. 1.** narediti, zapovijedati, urediti, spremiti, voditi, upravljati, vladati, τινά i τί, i to εἴς τι za što. U pas. računati se, brojiti se, ἔς τι ili τινάς (Her. 6, 41). Napose **a)** τράπεζαν i slič. stô prostrti, dvoriti. **b)** državne prilike zakonito uređivati, τί, i to εἴς τι u određen oblik. U pas. s ἐχυρώτερον sebi uređenije prilike stvoriti, ili sa ὑπό τινι u uređenim državnim prilikama vođen biti od koga. Stoga τὰ κοσμούμενα od reditelja države izdane odredbe (Sof. Ant. 673). **c)** u vojničk. smislu: vojnike u redove ili u red postaviti, poređati, u redu držati, ἐπὶ τάξεις u redovima, ili πένταχα u pet četa (Il. 12, 87). U pas. φθὰν μέγ' ἱππήων κοσμηθέντες bjehu se dugo prije vitezova (gen. uz φθάνω) uvrstali. **2.** koga čim oskrbiti, dati mu, udijeliti, ljepotom uresiti, krasiti, kititi, iskititi, ugled dati, štovati, dičiti, slaviti, počastiti (Sof. El. 1128), uzvisiti, τινά i τί, i to τινί čim, ἐπὶ τὸ μεῖζον pretjerano iskititi, τὰ οἰκεῖα domaće običaje štovati. Napose **a)** ὅπλοις i ἐν ὅπλοις oružati; u pas. κεκοσμημένοι u sjajnom nakitu. **b)** mrtvomu zadnju počast dati, urediti mu odijelo, s dod. κόσμῳ časno pokopati ga, τάφον sahraniti ga (Sof. Ant. 592); napose: grob cvijećem kititi. Stoga u pas. kao mrtvi svoju poštu dobiti, i slič. κεκοσμημένος τὴν ἐπὶ θανάτῳ, naime στολήν ili κόσμησιν. **II. med. 1.** sebi urediti, τί. **2.** sebe ili svoje oružati, opremiti, kititi, τὰς κεφαλάς svoju glavu kititi.

κόσμημα, *τὸ,* i **κόσμησις,** *εως,* *ἡ,* kićenje, nakit, ures, osob. **a)** bojni nakit, oprema, oružanje. **b)** uputa, obrazovni propis (u plur.). **c)** τάξεις καὶ κοσμήσεις ψυχῆς uređeno i lijepo stanje duševno (Plat. Gorg. 504 D).

κοσμητήρ, *ῆρος,* *ὁ,* *poz.*, **κοσμητής,** *οῦ,* *ὁ,* *ep.* **κοσμήτωρ,** *ορος,* *ὁ* (κοσμέω), **1.** reditelj, zapovjednik, gospodar, λαῶν. **2.** koji kiti, resi.

κοσμητική, *ἡ,* vještina kićenja.

κοσμητός, 3. (κοσμέω), *ep.* lijepo uređen.

κοσμικός, 3. N. T. svjetovni, t. j. ćutilni.

κόσμιος, 3. i 2., adv. **-ίως** (κόσμος), **1.** (od κόσμος 1.) uredan, uređen, osob. u moralnom smislu: razborit, djeloredan, ćudoredan, smjeran, pristojan, čedan, stidljiv, umjeren, pošten, dobar, πρός τινα prema komu. Napose: koji se državnomu redu pokorava, κοσμιώτεροι ἔσονται bolje će se redu pokoriti. Supst. τὸ κόσμιον dobro uređeno, dobro vladanje, pri-

stojnost, čednost, smisao za smjernost. Adv. takođ. uop.: valjano, kako dolikuje. **2.** (od κόσμος, 3.) *poz.* koji pripada svijetu, svjetovni; ὁ κ. građanin svijeta, kozmopolit.

κοσμιότης, ητος, ἡ, pristojnost.

κοσμο-κράτωρ, ὁ, N. T. vladalac svijeta, t. j. vrag.

κοσμο-πλάνος, ὁ, *ep.* zavodnik svijeta.

κόσμος, ὁ, **1.** raspored, uređenje, ἵππου drvenoga konja pod Trojom (Od. 8, 492), red, usprema, pravilnost, pravilo, nakit, ures (Ksen. Kir. 6, 4, 2), κόσμῳ τιθέναι uređivati, uspremati. Adv. κόσμῳ, ἐν κόσμῳ, κατὰ κόσμον u redu, redom, po točnom redu, dakle: točno ili u pravom redu; pak etički: kako treba ili dolikuje, pristojno, πολλῷ κ. u najvećem redu, ali (ἐν, σὺν) οὐδενὶ κόσμῳ, οὐδένα κόσμον bez ikakoga reda, u neredu, preko reda (Her. 3, 13), takođ.: neumjereno (Her. 8, 117) i οὐ κατὰ κόσμον nepristojno, bezobrazno (Od. 8, 179). Napose **a)** državni red, ἐκ τοῦ αὐτοῦ κ. po dojakošnjem uređenju. **b)** vojnički red, ἐν κόσμῳ ἔχειν u redovima, u bojnom redu poređano imati, pa tako i: vojnička stega. **c)** red, na koji tko pazi, čiji način, napose: način građenja (Arijan An. 7, 16, 1). **2.** često u plur. **a)** nakit, ures, skupocjeno posuđe, odijelo i t. d. Napose *α)* ženski nakit. *β)* oružje, kao ures junaka. *γ)* mrtvački nakit, koje skupocjene haljine, vijenci za mrtvoga, koje slični ures i skupocjeno posuđe, koje se prilagalo mrtvomu. **b)** uop. ures, sjaj, hvala, pohvala, čast, ἔς τι u čem, ili sa sl. inf., pa tako i poštovanje, štovanje. **3.** red u vasiljenoj, uređena vasiljena, svijet, kako ga je, kažu, Pitagora prvi nazvao. Napose: zvjezdano nebo (Isokr. Paneg. 179). **4.** N. T. takođ. zemlja, krug zemaljski; svijet = rod ljudski, svjetovnjaci, napokon: zemaljsko.

κόσος, *jon.* = *at.* πόσος, v. r.

Κοσσαῖοι, οἱ, razbojnički gorski narod u sjevernim gorama Susijanskim, s. Husistan.

κοταίνω, *poet.* mj. κοτέω, v. r.

κότε, κοτέ, κότερα, κότερον, *jon.* = *at.* πότε, ποτέ, πότερα, πότερον, v. r.

κοτέω, gotovo samo *ep.*, perf. part. κεκοτηώς s prez. znač., obič. u med. **κοτέομαι**, aor. κοτέσσατο i slič., konj. 3. sg. κοτέσσεται (κότος), srditi se, ljutiti se, koje aps., koje τινί na koga, i τινός za što, takođ. τόγε οὕνεκα zato, što, s θυμῷ u srcu.

κοτήεις, εσσα, εν, *ep.* pun srdnje, ljutit.

κοτινη-φόρος, 2. *buk.* koji ima divljih maslina.

κότινος, ὁ, divlja maslina.

κότος, ὁ, *ep.* i *poet.* srdnja (χόλος naprasita srdnja), mržnja, κότον ἐντίθεσθαί i τίθεσθαί τινι rasrditi se na koga, ἔχειν τινί srditi se na koga, i ἐνιέναι τινί na srdnju dražiti koga, ali κότον ἐντρέπειν εἴς τινα srdnju na koga obratiti.

Κοτύλαιον ὄρος, τὸ, gora u Eubeji, Eretriji na istok, vrh 774 m visok.

κοτύλη, ἡ, svaka šupljina, stoga **1.** *ep.* mala posuda za kapljevine, čašica, zdjelica. **2.** mjera za kapljevine i suhe stvari, malo više od ¼ litra (0·274 l). **3.** *ep.* šupljina, gdje se miče kuk, čašica (Il. 5, 306).

κοτυληδών, όνος, ὁ, dat. pl. *ep.* κοτυληδονόφιν, *ep.* bradavice na hvatalicama ili nožicama morskoga polipa ili sipe (Od. 5, 432).

κοτυλ-ήρυτος, 2. (ἀρύω), *ep.* zapravo: koji se može čašama grabiti, stoga: koji jako, obilno teče.

Κοτύρτα, ἡ, grad u Lakoniji, na Bejatskom zalivu.

Κότυς, υος, ὁ, **1.** K. u Trakiji od g. 383.—359., tast Ifikratov, ali g. 361. u ratu s Atenom, umoren g. 359. **2.** takođ. kraljevi odriski, Male Armenije i dr. zvahu se tako.

Κοτύωρα, τὰ, i Κυτέωρα, *poz.* Κύτωρα, naselje iz Sinope u zemlji Tibarenskoj na Pontu, glavici Jasoniju (Jasunburun) na istok, s. Ordu u zatonu Persembahu. Stanov. -ωρίτης.

κοῦ i **κού**, v. ποῦ, πού.

Κούαδοι, οἱ, *Quadi*, Kvadi, germansko (po Arijanu keltsko) pleme na Dunavu, u današnjoj Moravskoj.

κουλεόν, τὸ, v. κολεός, ὁ.

κοῦμι ili κούμι, *aram.* (imper. fem.): ustaj, N. T.

Κούναξα, τὰ, mjesto na istočnoj obali Eufratovoj, ispod sadašnj. Feludžaha, gdje je 3. rujna g. 401. pr. Is. Kir protiv brata svoga Artakserksa izgubio pobjedu i glavu.

κουρά, ἡ, **1.** striženje kose ili brade. **2.** *poet.* odrezana kovrčica.

κουρεῖον, τὸ, brijačnica, gdje su se rezali nokti i kosa. Tu bi se sastajale dangube, da naklapaju.

κουρεύς, έως, ὁ (od κορσεύς, od κείρω), brijač.

κούρη, ἡ, v. κόρη.

κούρητες, ων, οἱ, *ep.* = κοῦροι, za momčad podobnu za oružje, isp. II. κόρος.

Κουρῆτες, οἱ, **1.** staro pleme u Etoliji s glavnim gradom Pleuronom, koje su Etoljani potisnuli u Akarnaniju, otkuda je na njih udaralo u njihovu glavnom gradu Kalidonu. **2.** sluge idejskoga Zeusa i Reje Kibele na Kreti, koji su maloga Zeusa njegovali i njegov djetinji vrisak zvekom oružja pred Kronom skrivali; stoga *poz.* bojni ples πρύλις, πυρρίχη svećenikâ kureta. Od Eurip. s koribantima pomiješani. — Adj. Κουρητικός, 3.

κουρίας, ου, ὁ, ἐν χρῷ glatko obrijan, kratko ostrižen.

κουριάω, dezider., *poz.* trebati striženje (κουρά), dugu bradu imati, kosu pustiti, što su osob. činili odrasli u Sparti i poslije filozofi.

κουρίδιος, 3. (κοῦρος = II. κόρος), *ep.* i *jon.* mla-

đahan, s ἄλοχος zakonit, pravi; *poz.* nevjestinski.

κουρίζω, *ep.* biti κοῦρος, dakle: mlad, jak biti (Od. 22, 185).

κούριμος, 3. *poet.* i *poz.* **1.** za striženje ili brijanje potreban. **2.** strižen.

κουρίξ (κουρά), *ep.* adv., za kosu.

Κούριον, τὸ, grad na južnoj strani ostrva Kipra. Stanov. ὁ **Κουριεύς.**

κοῦρμι, τὸ = κόρμα.

κουρο-βόρος, 2. (βιβρώσκω), *poet.* koji djecu jede, πάχνη stinuta krv pojedene djece.

κοῦρος, v. II. κόρος. Otd. kao kompar. **κουρότερος,** 3. *ep.* jači, takođ. kao supst. jači, mlađi čovjek.

κουρο-τόκος, 2. *poet.* koji djecu rađa.

κουρο-τρόφος, 2. (τρέφω), *ep.* i *poet.* koji hrani ili odgaja junake. Kao supst. ἡ κ. hraniteljica junakâ.

κουστωδία, ἡ, N. T. lat. *custodia*, straža.

κουφίζω, fut. -ιῶ i t. d. (κοῦφος), **1. tranz. a)** ulakšati, rasteretiti, blažiti, utišati, tješiti, pomagati, priskočiti, aps. ili τινά ili τί, i to τινί čim, τινός od čega osloboditi. Pas. lakše osjećati se, oporaviti se, τινί čim, ψυχήν u duši. **b)** podići, uspraviti, τινά, osob. mrtvaca da ga okupaš i obučeš, stoga = sahraniti, ili τί, na pr. ἅλμα skoknuti. **2. intr.** *poet.* i *poz.* lagan biti, pren. olakšicu osjećati, na pr. u bolesti.

κούφισις, εως, ἡ, i *poz.* **κουφισμός,** ὁ, *poet.* i *poz.* κούφισμα, τὸ, olakšica, τινός za koga ili što.

κουφολογία, ὁ (κουφο-λόγος, λέγω), lakomisleno, prazno torlanje.

κουφό-νοος, 2. *poet.* lakomislen, za ptice: bezazlen (protivno: ἀγρίων).

κοῦφος, 3., adv. **κούφως,** komp. -ότερον i -ότερος, lak, protivno: βαρύς, stoga **a)** neznatne težine, nenapréen, lako oružan i stoga: nesprečavan, hitar, okretan, brz. **b)** neznatna obujma, malen, κοῦφα δαπάνα ne stoji mnogo, lako je, sa sl. inf. **c)** pren. ne težak, lak podnositi; blag, hoćak, lako probavljiv, ili: prazan, ništav, nerazložan, nestalan, lakouman, lakomislen; κουφότερον, *ep.* laka srca. Otd.

κουφότης, ἡ, olakšica, lakoća.

κόφινος, ὁ, košara, koš.

κοχλίας, ὁ, *buk.* i *poz.* **1.** puž. **2.** vijak. **3.** dolap.

κοχλίς, ἡ, demin. od pređ., pužić.

κόχλος, ὁ (od κόγχη), zapr. školjka s uvijenom kućicom, pak uvijena kućica morske školjke, u koju se puhalo prije iznašašća trube.

κοχυδέω, *buk.* impf. iter. κοχύδεσκε, obilno teći.

Κόως, ἡ, v. Κῶς.

κράατα, v. κάρα.

κράββατος, ὁ, N. T. krevet, počivaljka.

κραγγάνομαι, *jon.* vikati (var. κραυγάνομαι).

κρᾰδαίνω, *ep. poet.* i *poz.*, i *ep.* **κραδάω,** (osn. κραδ, κράδη vršak drveta, lat. *cardo*), mahati, vitlati, hitati, pren. potresti, plašiti, τί. U pas., aor. *poz.* ἐκραδάνθην, ljuljati se, drhtati, τί na čem.

κραδίη, -ίη, ἡ, v. καρδία.

κράζω, *at.* samo perf. 2. κέκρᾱγα s imper. κέκραχθι u prez. znač., i plpf. ἐκεκράγειν, fut. κεκράξομαι, i u složenicama aor. 2. ἔκρᾰγον, ktomu u N. T. takođ. fut. κράξω, aor. 1. ἔκραξα i (od κέκραγα tvoreno) ἐκέκραξα, (isp. κόραξ), *crocito*, **graktati,** pren. kriještati, vikati, glasno zvati, aps. (Sof. Aj. 1236 kakav je to čovjek, o kom tako preuzetno vičeš?), takođ. sa sl. inf.

Κρᾶθις, ὁ, **1.** rijeka kod Ege u Ahaji, s. Krata. **2.** rijeka u donjoj Italiji kod Sibarisa, s. Crati.

κραίνω, *ep.* i *poet.*, fut. κρᾰνῶ, med. inf. κρανέεσθαι u pas. znač., aor. akt. ἔκρᾱνα, *ep.* ἔκρηνα, perf. pas. 3. sg. κέκρανται, aor. pas. ἐκράνθην, fut. κρανθήσομαι, i **κραιαίνω,** *ep.* i *buk.*, aor. akt. ἐκρήηνα, imper. κρήηνον, inf. κρῆναι, pas. 3. pl. *buk.* ἐκράανθεν (osn. κρα, na pr. u κρέων, lat. *creo*), **1. svršavati,** dovršiti, izvršiti, izraditi, odlučiti, aps. ili τί, na pr. ἔτυμα istinito, t. j. učiniti, ispuniti. U pas. s adj. φίλον postao sam, i to potpuno ili gotovo takvo, i to τινί komu ili po čem. **2.** glava biti, vladati, upravljati, aps. i τί čim, ili τινός čim.

κραιπαλάω, pijan biti. Od

κραιπάλη, ἡ, *crapŭla*, vrtoglavica, pijanstvo.

κραιπνός, 3., adv. **-ῶς,** *ep.* takođ. **κραιπνά** (osn. κραπ, καρπ, u καρπάλιμος), **1.** grabežljiv, grabljiv. **2.** hitar, brz. **3.** prijek, nagao, žestok, goropadan.

κραιπνό-συτος, 2. *poet.* koji brzo juri.

κραιπνο-φόρος, 2. *poet.* koji brzo vodi.

κρακτικός, 3. (κράζω), *poz.* na vikanje ili kriještanje sklon.

κράμβη, ἡ, *poz.* vrzina, kelj.

κράμβος, 3. *poet.* suh. trijezan.

Κρανάη, ἡ, nasuprot feničkom naselju Migoniju, kod Giteja, maleno kršno ostrvo (s. Maratonisi, Koprov otok), gdje se po priči Paris odmarao s otetom Helenom. — **Κραναοί** zvahu se Atenjani u pelazgičko doba. Od

κρᾰνᾰός, 3. *ep. poet.* tvrd, kamenit, kršan.

κράνεια, *ep.* i *jon.* **-είη,** i takođ. **-ία,** ἡ (lat. *cornu-s*), *ep.* i *poz.* siba, drijenak. Njegov plod davao se svinjama, njegovo drvo uzimalo se poradi tvrdoće za lukove i držala od koplja.

κρανέινος, 3. od sibovine ili drenovine zgotovljen (v. κράνεια).

Κράνειον, τὸ, čempresov gaj s gimnazijom pred Korintom.

κρανιάς i κρανίς, ἡ, *buk.* (*dor.*) mj. κρην., koji izvoru pripada.

Κράνιοι, οἱ, grad i stanovnici njegovi na Kefaloniji, s. Kranija, Argostolima na jugoistok.

κρᾱνίον, τὸ (κάρα, κάρηνον), **1.** lubanja. **2.** u N. T. mjesto lubanjâ.

Κραννώνιος i **Κρανώνιος,** ὁ, stanov. grada **Κραννών,** sada Paleo-Larisa kod Hadžilara u Tesaliji; tu su Antipatar i Krater potukli Grke g. 322. pr. Is.

κρανο-ποιέω, *poet.* kacide kovati. Od

κράνος, εος, τὸ (κάρα), zapr. pokrivalo glave, pak napose vojničko, kacida, obič. obložena pločama od kovine, ali takođ. samo od kože, obič. bez perjanice (s perjanicom se zvala obično κόρυς).

Κράντωρ, ορος, iz Sola u Kilikiji, učenik akademika Ksenokrata i Polemona, oko g. 320. pr. Is.

κράντωρ, ορος, ὁ, *poet.* (κραίνω), vladalac.

Κράπᾰθος, ἡ, v. Κάρπαθος.

κρᾶς, v. κάρα.

κρᾶσις, εως, ἡ (κεράννυμι), miješanje, spajanje, napose topline i studeni: temperatura.

κράσπεδον, τὸ, okrajak, rub, N. T. takođ. resa; ἄκροισι λαίφους κρασπέδοις krajnjim rubovima jedara, t. j. oprezno jedreći, u buri spuštajući jedra. Otd.

κρασπεδόω, *poet.* obrubiti.

κρᾶτα, v. κάρα.

κρᾰταί-βολος, 2. (κραταιός, βάλλω), *poet.* silno bačen.

κραται-γύαλος [ῠ], 2. (κραταιός), *ep.* jakih, svedenih prsnih oplatâ, za oklop.

κραταιίς, ἡ (κράτος, κραταιός), *ep.* pretega, sila (Od. 11, 597), koje kao personif. pojam teže od kamena, koje kao potpuno lično ime **Κραταιίς,** ἡ, »Silovita«, mati Skilina, surova prirodna sila u neizmjernim i silnim valovima morskim.

κραταί-λεως, gen. ω, 2. (κραταιός, λᾶας), *poet.* tvrda kamena, kršan.

κραταιόομαι, N. T. ojačati. Od

κρᾰταιός, 3. (κράτος), *ep.* i *poet. poz.* jak, čvrst, silan, moćan.

κραταί-πεδος, 2. (κραταιός), *ep.* tvrda tla, nabit.

κραταί-ρῑνος (ῥινός), 2. *ep.* s tvrdom ljuskom ili korom, tvrdo oklopljen.

Κράτερος, ὁ, **1.** sin Aleksandra iz Orestisa, vojvoda i prijatelj Aleksandra Vel.; on je veterane iz Azije kući vodio g. 324., a s Antipatrom je kod Lamije pobijedio Grke i pao u boju protiv Perdike u Maloj Aziji. **2.** brat Antigona Gonate, sabirač historijskih isprava, historijski pisac.

κρατερός, 3. i **κρατερῶς,** v. καρτερός.

κρᾰτερό-φρων, ονος, 2. (φρήν), *ep.* jaka, junačkoga srca, postojan, hrabar, neustrašljiv.

κρᾰτερ-ῶνυξ, υχος, ὁ, ἡ (ὄνυξ), *ep.* čvrstih kopita ili papaka.

κράτεσφι, v. κάρα.

κρατευταί, οἱ (od neobič. κερατεύω od κέρας), *ep.* račve, na kojima se vrtio ražanj.

κρατέω, κρατήσω i t. d., fut. pas. κρατηθήσεσθαι (κράτος), **1.** jak, moćan biti, moć, vlást imati, vladati, gospodovati, gospodar biti, zapovijedati, imati, u vlasti imati, u ruci držati, održati, takođ. vladalac ostati, οἱ κρατοῦντες vladaoci, οἱ κρατούμενοι podanici; τινός, τὸ κρατοῦν τῆς πόλεως najviša vlast u državi, σαυτοῦ svoj vlastiti gospodar biti, τῶν ἐπιθυμιῶν strastima opirati se, odolijevati, ἑνὸς λόγου samo jednom riječju vladati, samo još jednu riječ imati reći; na pr. τὴν διήγησιν ἐπὶ τῆς ἀληθείας u pripovijedanju držati se istine, ili μέγα κρατεῖν veliku moć imati (Od. 11, 485), veoma moćan biti, za silna vladaoca vrijediti, visoko štovan biti. (Ἀνάσσειν i βασιλεύειν kralj biti, κρατεῖν gospodar biti.) Dativ uz glagol označuje ili čim ili u čem ili u čijim očima, po čijem mišljenju, u koga za vladaoca vrijediti. **2.** moćniji, jači biti, veću moć imati, nadmašiti, prednost imati, bolji biti, svoju veću jakost pokazati, pretežan postati, staviti se nada što, koga podložiti, presvojiti, svladati, preteći, pobijediti, u svoju vlast dobiti (Her. 4, 111), osvojiti, uzeti, steći, pobjednik biti ili ostati, pokazati se (jak), prodrijeti, svoje djelovanje pokazati, proturati, moći proturati; aps. ὁ λόγος κρατεῖ priča se drži, οἱ κρατοῦντες pobjednici, takođ. bezlič. bolje je, sa sl. inf., koje τινός nad kim ili čim, na pr. τῶν πραγμάτων nadvladati, δὸς τοῖς φίλοις γνώμης κρατῆσαι daj da savjet prijateljâ bude jači, ὁ Ἀκεσίνης κρατεῖ τοῦ Ὑδραώτου τῇ ἐπωνυμίᾳ Ak. ne daje svoga imena H., on ga zadržava, ὁ λόγος κρ. τοῦ ἔργου glas premašuje istinu, koje τί pobjedom dobiti, ali takođ. što svladati, i τινά koga pobijediti, oboriti, i to τινί i ἔν τινι u, pri, na čem, čim, ἔκ τινος od čega, čim, πάντα u svemu, πολλά obično, τὰ πλείω ponajviše, ὡς ἐπὶ πλεῖστον u najširem obujmu; ili takođ. s part. U pas., fut. κρατηθήσομαι, aor. ἐκρατήθην, pobijeđen, svladan, uhvaćen, dobiven biti, aps. ili ὑπό τινος i ἔκ τινος, na pr. ἐκ τοῦ δίψους žeđu trpjeti. **3.** u N. T. takođ.: spopasti, čvrsto držati, paziti, koga držati se, priznavati ga.

κρᾱτήρ, ῆρος, *jon.* **κρητήρ,** ὁ (κεράννυμι), **1.** kotlić, vrč za miješanje, u kojem su se obično ²/₅ vina miješale s ³/₅ vode i iz njega se točilo u čaše, stoga κρητῆρα κεράσαι ili κεράσασθαι vino u vrču pomiješati, vrč napuniti, κρητῆρας πίνειν vrčeve piti, isp. »čašu vina piti«, κρητῆρας στήσασθαι vrčeve postaviti, za oznaku, da se počinje piti, i to θεοῖς, jer su se prve čaše prikazivale nekim bogovima, ἐλεύθερον u slavu slobode (Il. 6, 528). **2.** uop. sud za kapljevine, vrč od gline, kakvi su na pr. u svetištu Eu-

menidâ pod nadzorom kojega sluge za svakoga u pripravi stajali (Sof. OC. 472), ili posuda, u kojoj je mlijeko vinom i medom bilo pomiješano i iz koje su rođaci na grobu pokojnikovu lijevali (κρ. ὁ φθιμένων vrč za pokojne); mjeden kotao, koji je u jednom ždrijelu bio učvršćen i u koji su po priči Piritoj i Tesej ὅρκια πιστά svoga saveza zaklali (Sof. OC. 1593). **3.** po obliku: **a)** kotlina (κάθυδρος κρ.), koja nastaje stjecanjem izvorâ (ποτῶν ῥεύματι), ili κακῶν čaša nesreće. **b)** (u plur.) ždrijelo vatrometne gore, krater, kotao.

κρατηρίζω, žrtve ljevanice izlijevati, kod misterija.

Κράτης, ητος, ὁ, **1.** začetnik stare at. komedije u Ateni. **2.** iz Tebe, na glasu cinički filozof i učenik Diogenov, oko g. 330. pr. Is. **3.** ὁ Μαλλώτης, osnivač pergamske gramatičke škole, oko g. 167. pr. Is. poslan u Rim, umr'o oko g. 145.

Κρατησιππίδας, spartan. nauarh u Pelop. ratu.

Κρατῖνος, ὁ, sin Kalimeda iz at. file Eneis, jedan od najboljih pjesnika starije at. komedije, umr'o Ol. 89, 2 = g. 423.

κρατιστεύω, najbolji biti, osob. takvim pokazati se, nadmašiti, napose: na čelu stajati, najodličniji, najugledniji biti, koje aps., koje τινός koga preteći, τινί, τί, κατά ili περί τι, ἔν τινι u čem, čim, ili s part. i παρά τινι kod koga.

κράτιστος, *ep.* **κάρτιστος,** 3. (superl. od κρατύς [κράτος], obič. pritegnuto k adj. ἀγαθός), najjači, najsilniji, najmoćniji, najtvrđi, silni, pak: najvrsniji, najbolji, najizvrsniji, najodličniji, najkorisniji, najsigurniji, koje aps., koje τί u, po čem, na pr. τὰ πεζά kao pješaci, takođ. ἔν τινι u čem, ili s inf. ili part., κράτιστα ἡγεῖσθαι s part. držati za najbolje da, κράτιστον ili κράτιστα, naime ἐστί, sa sl. inf.: najbolje, najsigurnije je, i u ličnoj vezi: βράχιστα (naime ὄντα) γὰρ κράτιστα τὰν ποσὶν κακά sadašnja je nevolja najbolje brzinom uklonjena. — Supst. οἱ κράτιστοι najugledniji, najodličniji, plemići, (τὸ) κράτιστον najbolje dobro, glavni dio, najbolji dio, jezgra, najbolje čete, glavna sila, τὰ κράτιστα najbolje, najsilniji, najplodniji dijelovi, najbolji krajevi. Adv. (τὰ) κράτιστα najbolje, najljepše, izvrsno.

κράτος [ᾰ], εος, ους, τὸ, *ep.* takođ. **κάρτος** (*eol.* κρέτος), *poet.* često u plur. mj. sing., **1. a)** tvrdoća, jakost, tjelesna snaga (Il. 7, 142), dobro, spas, moć, ustavna prednost, sila, vlast (takođ. nepravedno prisvojena, Sof. Ant. 485), vrhovno zapovjedništvo, gospodstvo, prijesto, moćna zapovijed. U plur. κράτη καὶ θρόνοι vladalačka moć (Sof. Ant. 173), σὰ κράτη tvoj prijesto, ὠγύγιον κρ. drevna vlast pradjedova, t. j. kraljevsko dostojanstvo i svaka vladalačka vrlina, i κράτει νικηφόρῳ praćen pobjedničkom vlašću, ali κρ. ὅδιον αἴσιον snaga na polasku nakon srećna znamenja. Konstr. s τινός čija nad čim, ἐν κράτει Ὀδρυσῶν ἐγένετο postade najsilniji kralj odriski, takođ. ἔν τινι u čem. **b)** *abstract. pro concret.* δίθρονον vladar i vladarica, i τῆσδε γῆς φίλον κρ. za Menelaja. **c)** *poet.* person. Κράτος, τὸ. **2.** premoć, pretega, prevlast, pobjedničko uzeće, svladavanje, pobjeda (Od. 21, 280), junačko djelo, κράτος σὸν παρεὶς ἐμοί žrtvovavši meni svoje bolje mišljenje, ili s gen. πρὸς ἰσχύος κράτος dovodeći pobjedu sile, τῶν δρωμένων pobjeda kod preduzeća, ἀριστείας kao pobjedu ili nagradu junaštva, ili s ἔκ τινος, κρ. ἰσόψυχον ἐκ γυναικῶν pobjeda što dolazi od žena istoga mišljenja. — Adv. κατὰ κράτος snažno, iz petnih žila (Ksen. Kir. 4, 2, 30), silom, na juriš, slič. ἀνὰ κράτος svom silom, hitno, zagonačke, u skok (Ksen. An. 1, 8, 1).

κρᾰτός, v. κάρα.

κρᾰτύνω, *ep.* **καρτύνω** (κρατύς), **I.** akt. **1.** jačati, učvrstiti, utvrditi, osigurati, τινά ili τί, i to τινί preko koga ili čim, takođ. u čem. **2.** *poet.* = κρατέω, **a)** vladati, s τὰ πρῶτα prvi biti, upravljati, aps. i τινός ili τί, i to τινί u čem. **b)** nešto (τινός) u vlasti držati, imati, dobiti. **II.** med. sebi učvrstiti, osigurati, τί, na pr. φάλαγγας sebi jake redove sastaviti.

κρᾰτύς, ὁ (v. κράτος), *ep.* = κρατερός, samo u nom., silan, moćan.

κραυγάζω, vikati, krieštati, i

κραυγανάομαι ili κραυγάνομαι, *jon.* vikati, od

κραυγή, ἡ (κράζω, κρώζω, *crōcire*), vika, tužnjava, jauk, bojna uka, često u plur.; κραυγὴν ποιεῖν, κραυγῇ χρῆσθαι viku dizati, σὺν κρ. i samo κραυγῇ s vikom, bukom, vičući.

κρε-άγρα, ἡ, *poet.* viljuške za meso, klliješta.

κρεᾴδιον (κρεάδιον, ᾰ), τὸ, u plur., malo mesa (κρέας), prezirno za divljač.

κρεανομέω, dijeliti meso od žrtvovane životinje među goste.

κρεανομία, ἡ, *poz.* razdjeljivanje mesa, meso od žrtve.

κρεανόμος, 2. *poet.* (κρέας, νέμω), koji žrtveno meso dijeli.

κρέας, τὸ, gen. κρέατος i κρέως, dat. κρέαϊ i κρέᾳ, pl. nom. i akuz. κρέατα (κρέαα), κρέᾰ (takođ. elidirano κρέ', i Od. 9, 347 sa sinkopom jednosložno se čita), gen. κρεῶν, *ep.* takođ. κρεάων i κρειῶν (κρείων), dat. κρέασι i κρέεσσι (osn. κρέϝ-ας, lat. *cru-or,* hrv. *krv*), **meso,** obič. u plur., zapr. komadi mesa, osob. za ručak priređena mesna jela, ψυχρά hladna, odstojala jela.

κρεῖον, τὸ, *ep.* mesnica, mesarska klupa (Il. 9, 206), na kojoj se pečenje sjeklo.

Κρειοντιάδης, αο, ὁ, *ep.* mj. Κρεοντιάδης, sin Kreonov.

κρείσσων, 2., *dor.* i *novojon.* **κρέσσων** (od κρέτjων),

novoat. **κρείττων**, *lak.* κάρρων (mj. κάρjων), (kompar. za κρατύς, isp. κράτιστος, kor. κρετ, κρατ, καρτ, v. κράτος), **1.** jači, moćniji, silniji, vrsniji, vlasniji, čestitiji, korisniji, bolji, srećniji (u boljem stanju), κρείσσω εἶναι bolji u čem biti, κέρδη κρείσσον' ἢ μορφὴ καλή korist je probitačnija negoli je oblik lijep, takođ. prolept. διεκόσμησε τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ κρείσσονι tako da je sad bila bolja, koju je bolje opravio. **2.** pretežniji, pobjednički, pobjednik, gospodar, κρείσσους ili κρείσσω, κρεῖσσον γίγνεσθαι nadmašiti, preteći, napredniji biti, κρείσσους i slič. εἶναι jači biti, pobjednik ili gospodar biti, moći, premašiti, κρείττω ποιεῖν τὸν ἥττω λόγον raditi da loša stvar nadjača (Plat. Apol. 18 B). Konstr. **a)** τινός, na pr. ἀγχόνης gore od uža = više zaslužio nego vješala, χρημάτων nad novac uzvišen, t. j. nepodmitljiv, λόγου više negoli se može reći, τοῦ ἐμὲ ἀνιᾶν može me žalostiti, τοῦ δικαίου ne mareći za pravo, ἐκπηδήματος koji se ne može preskočiti. **b)** τινί ili τί na čem, takođ. ἔκ τινος i κατά τι ili πρός τι, ali τινί znači takođ. komu, ili slijedi inf. Supst. κρείττων τις ἢ κατ' ἄνθρωπον veći od običnoga čovjeka, οἱ κρείσσονες bolji, ugledniji, poglavarstvo, τὸ κρεῖσσον silnije, s τί nešto moćnije, τὰ κρείσσω probici, koristi. Adv. **κρεῖσσον**, silnije, gore, bolje, korisnije.

κρεισσότεκνος, 2. *poet.* više štovan nego djeca.

κρείων, *οντος, ὁ*, fem. **κρείουσα**, *ἡ, ep.* vladalac, gospodar, gospodarica, takođ. koji zapovijeda, kao časni pridjevak svojevoljnoga sluge Eteoneja, koji je plemenita roda i Menelaju ravan.

Κρείων, v. Κρέων.

κρειῶν, v. κρέας.

κρεκτός, 3. *poet.* udaran, sviran (o glazbalu). Od

κρέκω, inf. *eol.* κρέκην, *poet.* (isp. κερκίς), **1.** tkati. **2.** udarati u liru.

κρέμαθρα, *ἡ, poet.* postelja ili koš, što visi.

κρέμᾰμαι, v. κρεμάννυμι, 2.

κρεμάννυμι, **1. tranz.** akt., *at.* fut. κρεμῶ, ᾷς, aor. ἐκρέμασα, *ep.* fut. κρεμόω (osn. κρεμ), objesiti, vješati, dati objesiti, τί ili τινά, i to ἔν τινι u čem, πρός τι za što, ἔκ τινος o što. **2. intr.** dep. **κρέμᾰμαι**, s impf. ἐκρεμάμην, 2. sg. *ep.* ἐκρέμω, i aor. pas. ἐκρεμάσθην, obješen biti, visjeti, lebdjeti, napose: kao zavjetni dar obješen biti ili visjeti, koje aps., koje ὑψόθεν odozgo (sa stupa) ili πρός τινι, ὑπέρ, ἐπί τινος o što, nad čim, na čem, pa tako i ἔκ τινος, na pr. ἐκ τῶν ὤμων za oklope, kojima težina leži samo na ramenima; pren. ὄρος κρέμαται ὑπὲρ ποταμοῦ uzdiže se tik rijeke, visi nad njom. Otd.

κρεμάς, *άδος, ἡ, poet.* strmenit, presrtan; v. κρημνός.

κρεμαστός, 3. (κρεμάννυμι), obješen, viseći, bilo o stupu, kao kad bi se kaznili robovi, bilo zamkom obješen, sa i bez αὐχένος, t. j. vratom, ὑπό τινι o (pod) što; ἀρτάνη koja visi, t. j. u visini zamaknuta petlja, ili κλινίδιον nosiljka. Otd. **Κρεμαστή**, mjesto kod Abida.

κρέξ, *κός, ἡ* (κρέκω), *jon.* ptica sa šiljatim kljunom sličnim pili.

κρεο-βόρος, 2. *poet.* koji meso jede.

κρεο-δαίτης, *ὁ, poz.* koji meso dijeli.

κρεοκοπέω, *poet.* meso sjeći, rastrgati.

κρεουργέω (κρεουργός), *jon.* raskomadati.

κρεουργηδόν (-γός), *jon.* adv., na komade (za kuhanje) rasječeno.

κρεουργία, *ἡ, poz.* klanje.

κρεουργός, 2. (od κρεο-εργός), *poet.* koji meso siječe na komade, osob. od žrtvovanih životinja za goste, κρ. ἦμαρ dan svečane žrtve.

κρεο-φάγος, 2. (φαγεῖν), *jon.* koji meso jede, mesom se hrani.

κρέσσων, v. κρείσσων.

κρεῶν, v. κρέας.

Κρεῦσις, *ιος* i *ιδος, ἡ*, tespijski grad s lukom na Korintskom zalivu, s. Kreisa.

κρέων, *ὁ, poet.* = κρείων, vladalac.

Κρέων, vok. Κρέων i Κρέον, *ep.* **Κρείων**, *οντος, ὁ*, **1.** sin Menekejev, poslije smrti Lajeve kralj u Tebi, mjesto kojega kraljevstvo dobija Edip, ali ga poslije Edipova odlaska opet preuzima Kreon (Sof. Ant.). Adj. otd. **Κρεόντειος**, 3. **2.** kralj u Korintu, čija se kći Glauka udala za Jasona. **3.** stariji kralj tebanski, otac Megarin. **4.** inače lično ime.

Κρεώφυλος, star rapsod, tobožnji učitelj Homerov.

κρήγυος, 2. koji srce veseli, željen.

κρήδεμνον, *τὸ, ep.* i *poet.* (κάρη, 1. δέω), **1.** često u plur., povezača, kratak prijevjes, kojim su gospođe zastirale oči i obraze; i sada običaj u Turkinja, ubradač (Il. 22, 470). Za čarobni prijevjes služio je Odiseju prijevjes morske boginje Ine. **2.** pren. **a)** zupci na kulama i zidovi nad gradom. Takođ. u plur. **b)** poklopac zemljane vinske bačve.

κρηῆναι od κραιαίνω, v. κραίνω.

κρῆθεν (κάρα) s κατὰ, *ep.* naglavce, s glave, odozgo, odozgo do dolje, s vrha, posve. (Krivo κατάκρηθεν, ili κατ' ἄκρηθεν.)

Κρηθεύς, *ῆος, ὁ*, **1.** sin Eolov, osnivač Jolka u Tesaliji, brat Salmonejev, muž Tirin. **2.** inače lično ime.

κρήμναμαι, *poet.* spor. obl. = κρέμᾰμαι, v. κρεμάννυμι, 2.

κρημνο-ποιός, *ὁ, poet.* koji gradi vratolomne, nadute riječi.

κρημνός, *ὁ* (κρεμάννυμι), strm obronak, pristranak, visina gorska, vis, bezdana, ponor, strmenita obala. Kao vlastito ime otd. **Κρημνοί**, *οἱ*, trgovački grad na Azovskom moru, sada selo Stari Krim kod Marijapula.

κρημνώδης, 2. (εἶδος), strm, presrtan, sa strmim

pristrancima. — Supst. τὸ κρ. pristranak, obronak.

κρῆναι, inf. aor. za κραίνω.

κρηναῖος, 3. *ep.* i *poet.* koji izvoru pripada, Νύμφαι izvorske nimfe, ποτόν vrelo za napitak; pren. kapljevina, što jednako teče kao iz izvorâ.

κρήνη, ἡ (*dor.* κράνα, od κρασ-να, *caput fontis*, isp. κρουνός), izvor, vrelo, studenac. Držali su ih za svete, jer su κουροτρόφοι; takođ. s gen. οἴνου; *ep.* adv. **κρήνηνδε**, k ili prema izvoru.

Κρηνίδες, ων, αἱ, »Zdenci«, tasijsko naselje na tračkom Strimonu, poslije od Filipa iznova osnovano pod imenom Φίλιπποι, s. Felibe. U blizini zlatni rudokopi i bojište g. 42. pr. Is. Sv. Pavao osnovao je ovdje 51. g. po Is. jednu od prvih kršć. općina. Od

κρηνίς, ίδος, ἡ, *poet.* demin. od κρήνη.

κρηπίς, ῖδος, ἡ, **1.** muška cipela, čizma. **2.** osnova, βωμῶν temelj žrtvenika, osob. kameni temelj i ograda čega, na pr. na grobu ploča, za luku obala, za jarak ogradni zid. Takođ. pren. temelj, osnov.

κρῆς, v. κρέας.

Κρής, v. Κρήτη.

κρῆσις, *jon.* = κρᾶσις.

Κρηστών, ῶνος, ἡ, grad na halkidičkom poluostrvu. Stanov. **Κρηστωναῖοι** i **Κρηστωνῆται**, οἱ, adj. otd. **Κρηστωνικός**, 3. Stoga zemlja između Aksija i Strimona u sjev. Migdoniji (Makedoniji) ἡ **Κρηστωνική** i **Κρηστωνία**, u Tuk. takođ. **Γρηστωνία** pisano.

κρησφύγετον, τὸ, *jon.* utočište.

Κρήτη, ἡ, takođ. αἱ **Κρῆται**, veliko ostrvo u Sredozemnom moru, u Hom. s 90 gradova (stoga ἑκατόμπολις), na glasu sa zakonâ Minojevih, s. Kandija (v. kod Κνωσός). Stanov. **Κρής**, ὁ, gen. Κρητός, nom. pl. οἱ Κρῆτες, poslije glasoviti strijelci i trkači, inače na zlu glasu lukave varalice: Κρῆτες ἀεὶ ψευσταί, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί, Tit. 1, 12. Fem. ktomu **Κρῆσσα**, ἡ, adj. **Κρητικός** i **Κρήσιος**, 3., stoga Κρητικὸν i Κρήσιον πέλαγος dio Egejskoga mora. Adv. **Κρήτηθεν** od Krete, **Κρήτηνδε** na Kretu Stoga

κρητίζω, *poz.* nadmudriti, izlukaviti, izluditi, i

κρητισμός, ὁ, *poz.* laž i prijevara.

κρητήρ, v. κρατήρ.

κρῖ, v. κριθή.

κρίβανος, ὁ, *poz.* krušna peć, = κλίβανος.

κρίζω (srod. κρέκω, stsl. крикъ), aor. ἔκρικον, *ep.* krečati, krij eš tati, praskati, pucati, skršiti se, grohotom smijati se, grohotati se.

κριθάω, *poet.* slatko jesti ječma i stoga: obijestan biti, κριθῶν πῶλος obijestan konj.

κρῖθεν, v. κρίνω.

κριθή, ἡ (lat. *hordeum*), obič. u plur. αἱ **κριθαί**, i (u nom. i akuz.) *ep.* **κρῖ**, τὸ, ječam, takođ. za hranu konjma.

κρίθινος [ῐθ], 3. od κριθή zgotovljen, ječmen, οἶνος ječmeno vino, pivo, piće omiljelo Egipćanima, Armencima, Germanima.

Κριθώτη ili Κριθωτή, grad na Helespontu, *poz.* Καλλίπολις, s. Galipoli, naprema Lampsaku. Stanov. Κριθώσιοι.

κρίκε, v. κρίζω.

κρίκος, ὁ = κίρκος, lat. *circus*, biočug, grivna, kolut, karika, **1.** za igranje. **2.** dolje na jarmu. **3.** pečatnik, prsten. **4.** narukvica. **5.** lanac oko vrata.

κρῖμα, *poet.* i *poz.*, i N. T. κρίμα, τὸ, osuda, osob. sudačka presuda.

Κρίμισος (Κρίμησος, -μισ[σ]ός), ου, ὁ, rijeka na sjeverozapadu Sicilije, u okolišu Segestanskom, gdje je Timoleon potukao Kartažane, s. Fiume di S. Bartolomeo ili Freddo.

κρίμνον (κρῖμνον), τὸ, *poz. poet.* **1.** krupno brašno. **2.** mrvica.

κρῖνος, τὸ, *jon.*, i κρίνον, τὸ, *poz.* ljiljan.

κρίνω [ῑ], κρινῶ i κρινοῦμαι (ovo i u pas. znač.), ἔκρῖνα i ἐκρῖνάμην, κέκρικα, κέκρῐμαι (u med. i pas. znač.), ἐκρίθην, κρῐθήσομαι, κρῐτός i κρῐτέον, *ep.* fut. κρῐνέω, aor. pas. ἐκρίνθην i 3. pl. ἔκρῐθεν, inf. κρινθήμεναι (osn. κρι, lat. *cri-brum*, *cerno*),

I. akt. 1. lučiti, rastavljati, razlikovati, τινά ili τί, i to κατά τι po čem, stoga takođ.: ređati. **2.** birati, izabrati, više cijeniti, povladiti, odobriti, odrediti, odlučiti, τινά ili τί, i to ἔκ τινος iz čega ili od koga, slič. τινὸς πάρος, ἀνά τι u čem, κατά τι po čem, λόχονδε za zasjedu. Aps. κεκριμένος i κριθείς koje: biran, koje: izvjestan, određen, na pr. οὖρος vjetar, koji duha izvjesnim krajem (Il. 14, 9). Napose kao sudac za koga (τινά) glasati. **3.** sa i bez παρ' ἑαυτῷ kod sebe odrediti, suditi (Plat. Gorg. 452 C), očitovati, držati, shvatiti, prosuditi, odlučiti, izravnati (Od. 12, 440), umiriti, tumačiti, aps. ili τί i τινά, na pr. λέχη za ženidbena prava odlučiti se, i τινά ili τί ili ὥς τι nešto ili koga za nešto držati ili proglasiti (Sof. Fil. 1329), τινός sa sl. inf. držati nešto nečijom dužnošću, pa tako i: suditi, s akuz. s inf. (mjesto toga *poet.* takođ. part.) ili upitnom rečen., nadalje πρός τι ili πρός τινα suditi po čem ili po kom, slič. ἔκ τινος po čem, τὶ ἀπό τινος proglasiti nešto nečijim usudom, περί τινος o čem, τινί čim. — Napose: suditi ili takođ. na sud zvati, tužiti, okriviti, preti, parbiti se, parnice tjerati, na odgovornost zvati (Dem. 18, 15), preslušavati, i stoga uopće pitati (Sof. Aj. 586), ispitivati (Sof. Ant. 349), (κρίσιν) sud izreći ili presuditi, sudački odlučiti, dosuditi, osuditi, i o narodu: glasati, odlučiti se za što, odlučiti, zaključiti, koje aps. ὁ κρίνων sudija, koje τινά ili τί koga ili

što, na pr. *δίκην* ili *τὰς δίκας, θέμιστας* suditi, pravdu dijeliti, presude izricati, parnice izravniti, *τὰ ἄριστα* najbolje odluke izreći, *τὰ δημόσια* u državnim parnicama suditi, takođ. *τινί* komu sudac biti ili suditi, ali takođ. čim, na pr. (*τῇ*) *δίκῃ* presudom u parnici, po pravu, i *περί τινος* o čem ili o kom, *ἐπί τινι* čega radi, *ἀπό τινος* po čem, *ἀπὸ τῆς αὐτῆς διανοίας* po istim načelima, ili *πρὸς βίαν* ozbiljno, *κατὰ τὸν νόμον* zakonito, sudbeno postupati s valjanom predistragom kod vijeća i zatim raspravom u sudu, napokon *τινός* poradi prekršaja, i *θανάτου* odlučivati o životu i smrti; *θανάτου τινά* koga na smrt optužiti.

II. med. i pas. 1. lučiti se, dijeliti se, među sobom odlučiti, osob. sa i bez *μάχῃ, Ἄρηι* u boju, u otvorenoj bitki, t. j. ogledati se (Il. 2, 385), pravdati se, svađati se, boriti se, i to aps. ili *τινί*, na pr. *ὁπότε μένος κρίνηται Ἄρηός τισι* kad se za njih ili preko njih sila Aresova odlučuje, inače *τινί* i *πρός τινι* mjeriti se, pravdati se s kim, i to *περί τινος* za što, ali *πρός τινα* i *τι* takođ. po kom mjeren, prosuđen biti, s kim biti upoređen. **2.** kao pas. **a)** izabran, proglašen, prosuđen, odlučen biti, takođ. dati birati se, i to *ἔκ τινος* čega radi, *τινί* čim, *διά τινα* od koga, i *πρός τινα* dati da se nešto protiv koga odluči, *βίᾳ* oružanom silom. **b)** kao med. *ep.* za sebe birati, sebi izabrati, *τινά* (Il. 9, 521). **c)** kao dep. med. odlučiti, riješiti, tumačiti, *τί*. — Napose: na sud biti doveden ili donesen, biti raspravljen, na istragu, odgovornost pozvan, suđen biti, morati odgovarati za što, podvrći se istragi, dati odlučiti, pred sudom stajati, obličen, osuđen biti, aps. *ὁ κρινόμενος* optuženi, ili s gen. zločina ili kazni, *κλοπῆς* poradi krađe, *θανάτου* na smrt, ili sa sl. inf. ili *περί τινος* čega radi, ali *περὶ θανάτου* na smrt, *δίκῃ* presudom, i *τὰ πλείονα* što se daljnoga tiče, o čem bi se još moglo raspravljati, *τὴν κρίσιν* u istragu biti povučen, takođ. *ὑπέρ τινος* u čiju korist, *ἐν, παρά τινι* pred čim ili kim.

κριο-πρόσωπος, 2. *jon.* s ovnujskim licem.

κριός, *ὁ* (od *κρισϝός*, za *κέρας*, »rogat«), **1.** ovan, praz. **2.** stroj za rušenje, rušizid, zidoder, dugačka greda, koja je sprijed imala oblik ovnujske glave pak je bila željezom okovana.

Κρῖσα, *ἡ*, grad u Fokidi, Delfima na jugozapad, $1^1/_2$ sata udaljen od mora, osob. poznato plodno polje *Κρισαῖον πεδίον*, tako da se i *Κρῖσα* sama zove *βουνόμος ἀκτά*. Grad bi u prvom svetom ratu g. 590. od Amfiktionaca razvaljen, a stanov. otidu koji u Amfisu, koji u grad *Κίρρα*, lučki grad Delfa, sada Kriso. Otd. adj. **Κρισαῖος**, 3., stoga *κόλπος*, Krisejski zaliv, jedan dio Korintskoga, na obali fokidskoj, sada Mare di Lepanto.

κρίσις, *εως*, *jon.* *ιος*, dat. *ι* mj. *ιι*, *ἡ* (*κρίνω*), **I.** lučenje, rastavljanje, raspra, pravda, svađa (Her. 5, 5), *περί τινος* o što. **2.** odluka, **a)** *κρίσιν λαμβάνειν, ἔχειν* odluku naći, *ἀληθής* istinska, *ποιεῖν* uzrokovati, *τινός* i *εἴς τι* za što, *τόξου* strijeljanja, *διά τινα* preko koga, *κρίσιν εἶναι ἔν τινι* o čem visjeti. **b)** odluka, prokušavanje, prosuđivanje, *ὅπου ἀνδρῶν κρίσις* gdje se kušaju ljudi, *οὐ* (*δρόμου*) *πρώτη κρίσις* čija je odluka prva, t. j. koji je prvi došao na red (Sof. El. 674). **c)** riječima: sud, odgovor, odredba, koje aps. ili *ἔκ τινος* od koga, ili sa sl. *ὅτι* ili *ὡς* s gen. aps. Napose: sudbena odluka, presuda, *ποιεῖσθαι*; inače znači *τὰς κρ. ποιεῖσθαι* o strankama: ići po sudbene odluke, i *ποιεῖν* o poglavarstvu: sudbenu odluku stvoriti, istragu povesti, podići parnicu. Stoga znači takođ. parnica, sud, sudbeno poravnanje, osuda (Ksen. An. 1, 6, 5) ili: optužba, preslušavanje. Konstr. *τινός* čiji, nad kim, *τινί* komu, *ἔν τινι* po čem (kojem zakonu), ili pred kim (kojim sudom), *παρά τινι* kod koga, *περί τινος* o čem. N. T. takođ. mjesni sud kao sudački zbor, aram. *dînâ*, sedmorice, suprotno: sinedrij u Jerusalimu; pravo, pravna snaga, jevr. *mishpāt*.

Κρῖσων, *ωνος*, *ὁ*, iz Himere, atlet i olimpionik u trku, g. 448., 444. i 440. pr. Is.

Κρίταλλα, *ἡ*, grad u Kapadokiji, Halisu na istok, na kraljevskoj cesti Sardes-Susa.

κριτέον, v. *κρίνω*.

κριτήριον, *τό*, **1.** odlučna biljega, znak, kamen kušnik. **2.** mjesto suda, sudište, sud. **3.** *poz.* znak, znamenje suda. **4.** N. T. predmet parbe, plur. raspre.

κριτής, *οῦ*, *ὁ* (*κρίνω*), procjenitelj, sudija, obranični sudac, osob. kod igara, rijetko = *δικαστής*, *παρὰ Δαρείῳ κριτῇ* po sudu Darijevu, ili *τινός* čega, o čem, *περί τι* kod čega, *ἀπὸ τοῦ ἴσου* nepristran, *ἀσφαλής* nepodmitljiv, *κριτὴν εἶναί τινος* i *περί τινος* odluku imati o čem, o čem suditi. (*Poet.* takođ. tumač.) N. T. kao jevr. *shōphēt* starozak. sudac — čelovođa naroda.

Κριτίας, *ου*, *ὁ*, sin Kaleshrov, pjesnik i sofist, učenik Sokratov, postao jedan od 30 tirana (g. 404.) i pao, kad je Trasibul oslobađao Atenu.

κριτικός, 3. koji pripada prosuđivanju, *ὁ κρ.* prosuditelj, *ἡ κρ.* umjetnost prosuđivanja.

Κριτό-λαος, *ὁ*, **1.** peripatetski filozof, poznat kao član poslanstva, što ga Atenjani g. 155. poslaše u Rim. **2.** inače lično ime.

κριτός, 3., adj. verb. od *κρίνω*, *ep.* i *poet.* biran, izabran, aps. i *τινί* za koga.

Κρίτων, *ωνος*, *ὁ*, **1.** Atenjanin, prijatelj i učenik Sokratov, imućan čovjek, koji bi bio rado oslobodio Sokrata. **2.** pjesnik novije atičke komedije.

κροαίνω, v. κρούω.

Κροῖσος, ὁ, Kres, sin Alijatov, kralj lidijski od g. 555., svrgnut s prijestola g. 549. od Kira, kojega je preživio.

κροκάλη, ἡ, *poet.* žal, morska obala.

κρόκεος, 2. *poet.* žut kao božur, božurne boje.

κρόκη, ἡ (κρέκω), **1.** potka kod tkanine, koja se cijevlju odozdo gore nabijala u lanac (u Egipćana odozgo dolje). **2.** uop. nit, konac, kunadra.

κροκίζω, *poz.* biti nalik na božur.

κροκό-βαπτος, 2. *poet.* i

κροκο-βαφής, 2. *poet.* (βάπτω), božurom omašten, obojen, žut kao božur.

κροκόδῑλος (krivo -δειλος), ὁ, **1.** gušter, osob. sa χερσαῖος, pa stoga ponajpr. *jon.* ime velikoga guštera u egipat. i indijskim vodama: krokodil. Bio je u Egiptu posvećen bogu Sebeku, kojega su prikazivali s glavom, sličnom krokodilskoj. **2.** osobit logički kriv zaključak, krokodilski zaključak: Mati, kojoj je krokodil ugrabio dijete, moli ga, da mu dijete vrati. Krokodil to obeća, ako mu mati na pitanje odgovori po istini. Pitanje krokodilovo glasi: Hoću li ti dijete vratiti ili ne ću? Odgovori li mati: ne ćeš, zadržat će krokodil dijete, jer nije kazala istinu; a odgovori li: hoćeš, ne će joj vratiti djeteta, i ona je slagala, pa zato ga opet ne će dobiti prema opkladi.

Κροκοδίλων (-δείλων) πόλις, ἡ, poznije Arsinoe na jezeru Merisu, sada Medinet el Fajum.

κροκόεις, εσσα, εν, *poet.* = κρόκεος.

κροκονητική, ἡ (νέω presti), umjetnost, kako se konac potke prede.

κροκό-πεπλος, 2. *ep.* s božurnatim plaštem.

κρόκος, ὁ, božur, šafran, biljka, koja raste na jugu, a daje crvenkastožutu mirođiju pa se uzima za bojadisanje. Budući da cvjeta u prvo premaljeće, zato je bio cvijet Demetrin.

κροκόω (κρόκη), *poet.* obavijati, ovjenčati.

Κροκύλεια, τὰ, krajina na Itaci.

κροκύς, ύδος, ἡ (κρόκη), *jon. poet.* i *poz.* kunadra, nit.

κροκ-ύφαντος, ὁ (κρόκη), *poz.* tkanina.

κροκώδης, 2. nalik na potku u tkanju.

κροκωτός, ὁ (κρόκος), božurna haljina.

κρόμμυον, i *ep.* **κρόμῠον**, lûk.

Κρομμυών, ῶνος, ὁ, takođ. Κρεμμυών, mjesto u Korintskom kraju, do ravnine Istamske, s. kod Hagios Theodoros; ravnica Κρομμυωνία. Adj. otd. **Κρομμυώνιος**, 3., stoga ἡ Κρομμυωνία ὗς, krom. svinja, Fea, koju je Tesej ubio.

κρονικός, 3. prastar, starovjerski. Od

Κρόνος, ὁ, sin Uranov i Gejin, muž Rejin, otac Zeusov, Posidonov, Hadov i t. d., vladao je prije Zeusa svijetom, kad je na zemlji bilo zlatno doba, ali ga je Zeus svrgao i u Tartar svalio. Otd. **Κρονίδης**, *dor.* **Κρονίδας**, ου, αο, εω, α, ὁ, i **Κρονίων**, ίωνος i ίονος, ὁ, sin Kronov, t. j. Zeus, ili samo ili spojeno sa Ζεύς. **Κρόνια**, ων, τὰ, svetkovina u slavu Kronovu na 12. dan hekatombeona, jamačno vesela kao rimske Saturnalije, koje se stoga i same zovu **Κρονιάδες** ἡμέραι.

κρόσσαι, αἱ, *ep.* i *jon.* zupci na zidovima, tako da je τεῖχος zid sa svojim četverouglatim tornjićima (πύργοι), κρόσσαι su zupci, koji sačinjavaju zidni vijenac (στεφάνη), a ἔπαλξις je prsobran za braniče; *jon.* stube, stepenice piramidâ.

Κροσσαίη, χώρη, *jon.*, i **Κρουσίς**, γῆ, ἡ, kraj u Makedoniji, blizu Potideje, na istočnoj obali Termejskoga zaliva.

κροτᾰλίζω (κρόταλον), *ep.* i *jon.* čagrtati, grohotati, pustiti da klepeće, aps., i ὄχεα uz gromot kola prolaziti, kolima vozeći se zvečati.

κρότᾰλον, τὸ, *jon. poet.* i *poz.* čagrtaljka, klepetalo, tava (kao glazbalo). Pren. *poet.* brblavac, blebetaš.

κρόταφος, ὁ (srod. κράτος, κάρα), **1.** *ep. jon.* i *poet.* slijepo oko, obič. u plur. **2.** *poet.* takođ. gorski vrh.

κροτέω (κρότος), **1.** *ep.* = κροταλίζω. **2.** kucati, lupati, udarati, gaziti, topotati, τί, i to τινί čim. Napose sa i bez τὼ χεῖρε: dlanom o dlan udarati, rukama pljeskati, (za priznanje) pljeskati, otd. κρ. τινά komu pljeskati. **3.** *poz.* sastavljati kovanjem, skovati.

κρότημα, τὸ, *poet.* lukav čovjek, lukavac.

κροτησμός, ὁ, *poet.* udaranje o štitove.

κροτητός, 3. (adj. verb. od κροτέω), *poet.* koji štropoće, grohoće, zveči; udaren.

κρότος, ὁ, štropot, glomot, koji nastaje, kad dva tijela udare jedno o drugo, uop. zveka, vika, ἐν κρότοις uz viku. Napose takođ.: pljeskanje rukama, pljesak za priznanje, ali takođ. za porugu; katkad u plur.

Κρότων, ἡ, u Velikoj Grčkoj na Esaru, ahejsko-spartan. naselje god. 710. pr. Is., bogat velik grad, glavno sijelo Pitagore i atletike i gimnastike, razvali Sibaris g. 510., ali kad ih zatim Lokrani na rijeci Sapri pobijediše, vratiše se; g. 359. od Rimljana naseljen; s. Crotona. Stanov. **Κροτωνιᾶται**, *jon.* **Κροτωνιῆται**, οἱ; okoliš Κροτωνιᾶτις, ἡ.

κροῦμα, τὸ (κρούω), udaranjem proizvedeni zvek, glazbeni komad.

κρουνός, ὁ (isp. κρήνη), *ep.* i *poet.* izvor, vrelo; konao, i uop. struja, rijeka. **Κρουνοί**, οἱ, kao Χαλκίς i Φεαί u Elidi, dvojbena imena, po svoj prilici odvodni prokopi na zapadnoj obali Trifilije. Osim toga ime arkadskog izvora i primorskoga grada na istočnom obronku Hemovu.

κρουσι-δημέω, *poet.* mučiti narod varajući ga.

κροῦσις, εως, ἡ (κρούω), *poz.* udaranje, tabanje. Napose: udaranje u glazbalo sa žicama.

Κρουσίς γῆ, v. Κροσσαίη.

κρούω, κρούσω, ἔκρουσα, κέκρουκα, κέκρουμαι (*poz.* -ουσμαι), aor. pas. svagda ἐκρούσθην (osn. κρουσ), s *ep.* spor. obl. **κροαίνω, 1. akt.** i **pas. a)** tući, udarati, oko sebe lupati, tabati, grepsti, kucati, aps. ili τί ili πρός τι što, o što, na što, i to τινί čim. Pas. θύρα κρούεται kuca se na vrata. **b)** pljeskati, τί čim. **2. med.** s πρύμναν lađu natrag tjerati, takođ. za lađu samu: obrnutim veslanjem, s kljunom prema neprijatelju, uzmicati, ili: prema obali veslati.

κρύβδα, *ep.* i *poet.*, **κρύβδην, κρύφα** (◡◡), **κρῠφαίως, κρῠφῇ,** i *ep.* **κρῠφηδόν,** adv. (κρύπτω), tajom, kriomice, krišom, kradom, aps., i τινός bez čijega znanja.

κρύβομαι, *poz. poet.* = κρύπτομαι.

κρῠερός, 3. *ep.* i *poet.*, i **κρῠόεις,** εσσα, εν (κρύος), *ep.* leden, pren. užasan, grozan, strašan.

κρῡμός, ὁ, *jon.* i **κρῦος,** εος, τὸ (kor. κρυσ u κρύσταλλος), *ep.* i *poet.* **1.** studen, zima, mraz, takođ.: hladno vrijeme. **2.** pren. *poet.* groza.

κρυόεις, εσσα, εν, v. κρυερός.

κρυπτάδιος, 3. i 2. *ep.* i *poet.*, i **κρυπτός,** 3., **κρῠφαῖος,** 3. i **κρῠφιος,** 3. i *poet.* 2. (κρύπτω), sakriven, zakopan, tajan, potajan, prevarljiv, aps. κρυπτᾷ ἐν ἥβᾳ potajno cvjetajući, t. j. daleko od očinskoga doma i ondje od zasjeda sakrit; često tako, da u hrv. očekujemo adv., na pr. κρύφιος οἰκουρῶν tajno nastavajući; ili ἀπό τινος od koga, ἔν τινι u čem. Supst. τὸ κρυπτόν i (τὰ) κρυπτάδια potajne stvari.

κρύπτασκε, v. κρύπτω.

κρυπτεία, ἡ, tajno pretraživanje zemlje, služba zemaljske sigurnosti, slična našemu oružništvu. Mladi Spartanci, koji još nijesu bili za vojničku službu, sačinjavahu, i za rat, osobitu četu, koja bi polazeći od određenih postaja okolinu pretraživala i sigurnosti opasne ljude, osobito helote, hvatala i zatvorala, a prema potrebi i smjesta ubijala.

κρυπτεύω (κρυπτός), **1.** akt. **a)** *poet.* sakrivati, skutati. **b)** sakrivati se, leći u zasjedu. **2.** pas. -εύομαι, vreba se na mene.

κρυπτή, ἡ, N. T. natkrit hodnik. Od

κρυπτός, 3., v. κρυπτάδιος.

κρύπτω (osn. κρῠφ), κρύψω, ἔκρυψα, (*poz.* κέκρυφα), κέκρυμμαι, ἐκρύφθην, κρυπτέον, ktomu *ep.* impf. iter. κρύπτασκε, *poet.* od aor. 1. pas. 3. pl. ἔκρυφθεν, i aor. 2. pas. ἐκρύφην (var. ἐκρύβην), i *poz.* aor. 2. akt. ἔκρῠβον (srod. s καλύπτω), **1. akt. tranz.** sakrivati, pokrivati, skutati, kriti, napose: spustiti, γῇ u zemlju, i slič. za mrtve (Her. 5, 4), pren. zatajati, prećutjeti, τινά ili τί, na pr. με πόδα kao σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος, t. j. mene i moju nogu, i prolept. τὸν τελευταῖον βίον život na koncu; no τινά znači takođ. pred kim, stoga τινά τι nešto pred kim, i to τινί komu ili čim, u čem, zeugma: πνοαῖσιν ἢ κόνει predati vjetrovima ili u pijesak zakopati, slič. ἔν τινι, ἔς, κατά τι u što, κατά τινος, ὑπό τινι pod čim, παρά τινι i παρά τινα kod koga, πρός τινα protiv koga, ἔκ τινος od čega. **2. akt. intr.** sakriven ostati (Sof. El. 825). **3. med. a)** sebe ili svoje, nešto od sebe sakriti, pokriti, i to τινί čim. **b)** u svom krilu kriti, kod sebe zadržati, τί.

κρυσταλλίζω, N. T. kao kristal sjati se.

κρυσταλλό-πηκτος, 2. *poet.* i κρυσταλλο-πήξ, πῆγος, ὁ, ἡ, *poet.* smrznut. Od

κρύσταλλος, ὁ (κρύος, κρυσταίνω, lat. *crusta*), **1.** led, ἐπὶ τοῦ κρ. na ledu, διὰ τοῦ κρ. preko leda. **2.** *poz.* sve što je ledu slično, prozirno, osob. kristal, ledac, prozirač, kremen.

κρύφα, κρυφαίως, κρυφῇ, κρυφηδόν, v. κρύβδα.

κρυφαῖος i **κρύφιος,** v. κρυπτάδιος.

κρυφείς i slič., v. κρύπτω.

κρύφω, *poz.* = κρύπτω.

κρυφί-νους, 2., stegn. od -νοος, koji svoje misli krije, sakriven.

κρύψις, εως, ἡ (κρύπτω), *poet.* sakrivanje.

κρωβύλος, ὁ (takođ. κρώβυλος naglašeno), zapr. grba, kvrga, stoga **1.** čuperak, pramen, perčin, u koji bi se duga kosa skupila i ostrag na glavi više manje visoko podignuta pričvrstila. **2.** perjanica, na kacidi.

κρώζω (κράζω), *ep.* i *poz.* graktati.

Κρωπιά, Κρωπειά, ἡ, atička općina (δῆμος) Leontidske file između Egaleja i Parnesa.

κρωσσός, ὁ, *poet.* i *poz.* **1.** vrč, vrč za miješanje, posuda za pomast, sa i bez μύρου. **2.** *buk.* žara.

κτάμεν, κτάς, κτάσθαι i slič., *ep.* i *poet.*, v. κτείνω.

κτάομαι, *jon.* **κτέομαι,** dep. med., fut. κτήσομαι, aor. ἐκτησάμην, perf. (s akt. i pas. znač.) κέκτημαι i ἔκτημαι, konj. κεκτῶμαι, ῇ, ῆται, ῆσθε, opt. ῴμην, ῷο, ῷτο, ῴμεθα i ῄμην, ῇο, ῇτο, ῄμεθα, i fut. 3. κεκτήσομαι i ἐκτήσομαι (imat ću), aor. pas. ἐκτήθην u pas. znač., adj. verb. κτητός, κτητέον, *jon.* perf. 3. pl. κεκτέαται (ἐκτ.),

sebi stjecati, takođ. htjeti steći; osvojiti, dokopati se, dobaviti se, dobiti, pribaviti, postići, crpsti, kúpiti; sebi sklonim učiniti, ili: sebi podložiti, svladati, ili za neugodne stvari: navući na se (Sof. Aj. 777). U perf. stekao sam, sebi sam navukao, učinio, imam, κτώμενος stječući, ὁ κεκτημένος koji stječe; pored ἔχων onaj, koji će što (zla) zateći, vidjeti, dok već ima drugo κακόν (mrtvo tijelo Hemonovo) (Sof. Ant. 1278); inače takođ.: imalac, vlasnik. Koje τινά ili τί, na pr. χάριν blagodarnost steći, τὴν δυσσέβειαν, δειλίαν pasti pod prijekor bezbožnosti, strašljivosti (Sof. Ant. 924), slič. φόνον (u perf.) počinio sam umorstvo i stoga sam sada kriv, koje τινά τινα, τινὰ ὥς τινα ili τινά τι

koga čim učiniti ili za što imati, na pr. *τινὰ πειθόμενον* koga sebi podložiti, ili *ἃς ὁμήλικας* (naime *ἡμῖν*) *κεκτήμεθα* s kojima smo odrasli, koje kao akt. *τινί τι* komu što steći, ili *τινί* čim, slič. *διά τι*, i *ἀπό*, *ἔκ τινος* od, iz čega, *ἐκ τοῦ δικαίου* na pravedan način, *διά τινος* preko koga, *πρός*, *παρά*, *ἔκ τινος* od koga, *ἀντί τινος* mjesto čega, za što, *πρός τινα* kod koga (zapr. naprema komu). U pas. *ἐκτήθην* i *κέκτημαι* stečen biti, *τινί* čim, *κεκτημένος* stečen, dobiven.

κτέανον, *τὸ*, *poet.* i *buk.*, i

κτέατα, *τὰ*, samo dat. pl. *κτεάτεσσι*, *ep.* tekovina, imanje, imutak.

κτεάτειρα, *ἡ*, *poet.* koja stječe.

κτεατίζω (*κτέατα*), *ep.* steći, imati.

κτείνω, *atički* fut. *κτενῶ*, aor. 1. *ἔκτεινα*, perf. 2. *ἔκτονα* (ponajv. u složenicama), ktomu *ep.* prez. konj. 1. sg. *κτείνωμι*, fut. *κτενέω* i *κτᾰνέω*, med. *κτανέεσθαι* (u pas. znač.), *ep.* i *poet.* aor. *ἔκτᾰνον*, *κτᾰνεῖν*, i *ἔκτᾰν*, *ας*, *α*, *ἔκτᾰμεν*, 3. pl. *ἔκτᾰν*, konj. 1. pl. *κτέωμεν*, inf. *κτάμεναι* i *κτάμεν*, part. *κτάς*, med. u pas. znač. *ἐκτᾰτο*, inf. *κτάσθαι*, part. *κτάμενος*, pas. 3. pl. *ἔκτᾰθεν*, pozni perf. *ἐκτόνηκα* (osn. *κτεν*, *κτᾰν*, *κτᾰ*),

1. akt. ubijati, moriti, smaknuti, ukapiti, dati pogubiti, koje aps. *ὁ κτανών*, *κτείνας* ubilac, koje *τινά* koga, i *τινί* čim. U aor. takođ. htio sam ubiti. **2. pas.** *ep.* i *jon.* *κτείνομαι* biti ubijen, *τινί* od koga (*κτανέεσθαι*, *ἔκτᾰτο*, *κτάσθαι*, *κτάμενος*, *ἔκταθεν* v. g.); u *at.* mjesto toga gotovo svagda (*ἀπο*)*θνήσκω*, *ἀποθανοῦμαι*, *ἀπέθανον*, *τέθνηκα*, *τινί* ili *ὑπό τινος*.

κτείς, *κτενός*, *ὁ* (osn. *κτεν*, mj. *πκτεν*, k *πέκω*, lat. *pecten*), *poet.* i *poz.* češalj, i slikovno ruka s prstima, stoga *χερῶν κτένες* prsti.

κτενίζω, *poet.* češljati; med. *jon.* sebi češljati, *τί*.

κτενισμός, *ὁ*, *poet.* češljanje.

κτένναις, *eol.* part. aor. = *κτείνας*.

κτέομαι, v. *κτάομαι*.

κτέρας, *τὸ* (*κτάομαι*?), **1.** sing. *ep.* (samo nom.) imanje. **2.** pl. **κτέρεα**, *τὰ*, *ep.* zapr. imanje, pak sve, što se mrtvomu daje za imovinu i s njim se na lomači spali, uop. pogreb, posljednja pošta ili ljubav, mrtvačka počast, *κτ. κτερίζειν* časno sahraniti.

κτερίζω, *ep.* i *poet.*, fut. *κτεριῶ*, aor. *ἐκτέρισα*, s *ep.* spor. obl. **κτερείζω**, konj. aor. *-ίξω*, **1.** mrtva (*τινά*) svečano sahraniti, njegov pogreb slaviti ili častiti, i to *τινί* čim. **2.** *ep.* *κτέρεα κτ.* časno sahraniti.

κτερίσματα, *τὰ*, *poet.* = *κτέρεα*; *κτ. ἱστάναι* t. j. plodove i cvijeće postavljati, i to *πρὸς τάφον* kod groba, kao da je rečeno *δῶρα πρὸς τάφον ἐκτερισμένα*.

κτέωμεν, konj. epskoga aor. *ἔκτᾰν* od *κτείνω*, v. r.

κτῆμα, *τὸ* (*κτάομαι*), stečeno, tekovina, imanje, imutak, imovina, vlasništvo, napose **a)** zemlje. **b)** blago, dobro, uop. dobro svojstvo. **c)** za ljude: koji je postao potpuna imovina, sužanj, rob, na pr. Erosov, sluškinja. **d)** u plur. dobra, imanje; blago, dragocjenosti. Konstr. *τινός* čije, *τινί* za koga, ali takođ. u čem sastojeći, i *κατά τι* u kojem kraju, *εἴς τι* za što.

κτηματικός, 3. *poz.* imućan, koji ima mnogo zemlje.

κτηνηδόν, *jon.* adv., poput marhe.

κτῆνος, *εος*, *τὸ* (*κτάομαι*), imanje, u plur. imutak, imovina. Napose: tegleća marha, u plur. domaće životinje, uop. pitome životinje i t. d., na pr. ovce, koze, stado.

Κτησίας, *ου*, *ὁ*, liječnik iz Knida, koji je oko g. 416. pr. Is. otišao u Perziju pa napisao perzijsku povijest u 23 knjige i spis o Indiji.

κτήσιος, 3. koji se imanja tiče, koji imovini kućnoj pripada, *χρήματα κτ.* imutak, *βοτόν* ovca od domaćega krda, iz krda, ali *κτ. βωμός* žrtvenika Zeusa *κτήσιος* ili *ἑρκεῖος*, zaštitnika kuće i kućišta.

κτῆσις, *εως*, *jon.* *ιος*, *ἡ* (*κτάομαι*), **1.** stjecanje, nabavljanje, zgotavljanje, *τινός* čega, *κατ' ἔργον κτῆσιν* prema tomu, kako smo dobili (Ehaliju), *λέχους* dobivanje ženidbe, t. j. onoga, što ženi ide, *τὴν κτ. τῶν χρημάτων ποιεῖσθαι* oko stjecanja imutka raditi. **b)** stečeno = *κτῆμα*, imanje, imutak (Od. 14, 62), u plur. imovina, napose: pravo, *τῆς ἐργασίας* zarađivanja.

Κτησι-φῶν, *ῶντος*, *ὁ*, sin Leostenov iz Atene, predložio je poslije g. 338. pr. Is., da se Demostenove zasluge priznadu zlatnim vijencem, čega radi je na njega udario Eshin, protiv koga se Demosten svojim govorom *περὶ στεφάνου* sjajno obranio g. 330.

κτητέον, v. *κτάομαι*.

κτητικός, *poz.* koji označuje posjed, posvojni, *ὄνομα*.

κτητός, 3. **1.** *ep.* i *poet.* stečen, i stoga: vlastit, *τινί*. **2.** koji se može ili ga treba steći, dobiti, pa stoga: željen, dobro došao, *τινί*.

κτήτωρ, *ὁ*, *ἡ*, N. T. imalac.

κτίδεος, 3. (*κτίς*, *ἡ* = *ἰκτίς* tvor), *ep.* od tvorove kože.

κτίζω, fut. *κτίσω*, aor. 1. *ἔκτισα* (*ep.* takođ. *κτίσσα*), perf. pas. *ἔκτισται*, aor. pas. *ἐκτίσθη* (osn. *κτι* u *ἐυκτίμενος*, lat. *situs* osnovan, ležeći), **1.** graditi, za nastavanje podobnim činiti, sagraditi, osnivati, sazidati, zidati, naseliti, napose: naseljenicima zapremiti, koje aps. *οἱ κτίσαντες* starosjedioci, koje *τί* nešto, i to *τινί* komu, ili *ἐπί τινος* negdje. **2.** pren. najprije tvoriti, o tvorcu svijeta, *ὁ κτίσας*, uop. izraditi, izvršiti, *τί*, i to *τινί* komu.

κτίλος [*ῐ*], *ὁ*, *ep.* (zapr. adj. pitom), ovan, praz.

κτιλόομαι, med., *jon.* sebi pitomiti, *τινά*.

κτίννυμι, *κτιννύω* i slič., spor. obl. za *κτείνω*, v. r. i *ἀποκτείνω*.

κτίσις, εως, ἡ, *jon.* **κτιστύς,** ύος, ἡ, i *poz.* **κτίσμα,** τὸ (κτίζω), **1.** osnivanje, naselje. **2.** u N. T. i *poz.* stvaranje, stvor.

κτίστης, ου, ὁ (κτίζω), *poz.* i *poet.* κτίστωρ, ὁ, osnivač, tvorac, često u smislu: obnovitelj.

κτιστύς, v. κτίσις.

κτίτης, ὁ, *poet.* naseljenik, stanovnik.

κτῠπέω, rijetko u prozi, aor. 1. ἐκτύπησε, aor. 2. ἔκτῠπον, **1.** intr. pucati, praskati, zatutnjiti, odjeknuti, aps. ili τινί od čega, napose: grmjeti, κτύπησε Ζεύς. **2.** tranz. tabanjem učiniti da zatutnji, stoga κτυποῦντο θύρσον.

κτύπημα, τὸ, *poet.* i

κτύπος, ὁ, udarac, štropot, glomot, buka, tutanj, tutnjava, urnebes, šum, praskanje, pucanje, zveka, grohotanje, tabanje, bahat, takod. uka, vika, (Διός) grmljavina, grom, aps. ili τινός, ἀπό τινος, τινί od koga, od čega, čim. *Poet.* takođ. udaranje u što.

κύαθος, ὁ (κυέω crpem), sud za crpenje, **a)** čaša ili žlica, kojom je vinotoča vino iz vrča grabio u male čaše, slična zdjelici s visokom ručicom. **b)** kao određena mjera za suho i kapljevinu, oko $^1/_2$ decilitra.

κυαμευτός, 3. bobom izabran, jer su počevši od Klistenova vremena šestorica tezmoteta za popunjivanje većine službi u hramu Tesejevu bobom ždrebali građane, koji su se bili prijavili.

κυαμεύω, bobom, t. j. ždrijebom birati.

κύαμος, ὁ, **1.** bob, koji se u Ateni upotrebljavao za ždrebanje službî (v. κυαμευτός), pri čem su se bijela zrna brojila za dobar, a crna za nepovoljan uspjeh, stoga ἀπὸ κυάμου καθιστάναι bobovim ždrijebom birati, i κυάμῳ λαχεῖν njime biti izabran, βουλὴ ἡ ἀπὸ τοῦ κυάμου bobovim ždrijebom izabrano vijeće, t. j. ono od 500 članova, koji se slič. zvahu οἱ ἀπὸ τοῦ κυάμου βουλευταί. Prije Aristida ždrebalo se tako djelomice samo iz određenoga porezovnog razreda, na pr. ždrebanje arhona između najjačih porezovnika (pentakosiomedimna). **2.** na bob nalik plod lotosa, koji se može jesti i koji je u Inđana i Egipćana bio svet. Biljka, otprilike dva puta tako velika kao mak, ima krasan ružičast cvijet i plod, u kojem je otprilike 30 bobova velikih kao lješnjak. Sada više ne raste u Egiptu, ali raste u istoč. Indiji, Perziji, Kini i Japanu (Arijan An. 6, 1, 2).

κυαμο-τρώξ, ῶγος, ὁ, *poet.* bobožder.

κυαν-άμπυξ, ὁ, ἡ, *buk.* s tamnim trakom na čelu.

κυαν-αυγής, 2. *poet.* i *poz.* sjajnocrn, taman.

κυαν-έμβολος, 2. *poet.* mrkokljun.

κυᾰνεος, 3. (κύανος) [ῠ po prirodi, ali obič. ῡ upotrebljavano], crnkastomodar, modrikastocrn, uop. mrk, mrkolast, φάλαγγες mrke čete, koje se izdaleka gledajući miču kao crni oblaci. Kao vlastito ime **Κῡάνεαι,** αἱ (naime πέτραι, *poet.* takođ. ἀκταί), Crne pećine, dvije male klisure ili ostrva na ulazu iz tračkoga Bospora u Crno more, za brodare opasne, jer su se jedna drugoj primicale i sve, što je htjelo da prođe, satirale (stoga Συμπληγάδες, συνδρομάδες, σύνοδοι koje udaraju jedna o drugu). Istom otkako se kroz njih provezla lađa Argos, postale su čvrste. Sada Urek-Jaki. Držali su ih za među Crnoga mora i Bospora, koji se zato takođ. zvahu Κυάνεα πελάγη.

κυανο-ειδής, 2. *poet.* mrkolast.

κῡᾰνό-πεζα, ἡ, *ep.* modronoga, nogu modrikastih kao nado.

κυανό-πεπλος, 2. *ep.* s crnim odijelom.

κυανο-πλόκαμος, 2. *poz. ep.* s mrkom kosom.

κῡᾰνό-πρῳρος, 2. *ep.*, i **κῡᾰνοπρῴρειος,** 2. *ep.* modrokljun, crnokljun, mrkokljun (o lađi).

κυανό-πτερος, 2. *poet.* crnih krila.

κύανος i **κυανός,** ὁ, **1.** lazurit, *lapis lazuli*, koji se dobiva u Tatarskoj (kod današnjega Badaškana) i dobavlja preko Babilona; takođ. zvan Σκυθικός. **2.** od njega pravljena modra boja. **3.** patvoreni (σκευαστός): s mjedenim kovinama, katkad s kobaltom, modro staklo, smalt, od kojega su lijevanjem (χυτός) ili rezuckanjem osob. Feničani zgotavljali sudove, male kipove bogova, bočice za pomast, amajlije i dr. S modro gleđeisanim ćerpićima oblagali su se u Haldeji i Asiriji zidovi. Slično je valjada Hom. mislio na modrikaste ili zelenkaste pločice od smalta na vijencu zidova. ἄπυρος κ. mjedena gleđa, s Kipra, koju su Feničani spajali sa staklom. **4.** različak (cvijet).

κυανό-στολος, 2. *buk.* crno odjeven.

κυαν-όφρυς, υος, ὁ, ἡ, *buk.* crnih obrva.

κῡᾰνο-χαίτης, ου, *ep.* takođ. **κυανοχαῖτα** (kao nom.), ὁ, *ep.* tmastih vlasa, mrkovlas, **a)** crnogriv. **b)** crnovlas, pridj. Posidonov, takođ. samo ὁ κ. crnovlasi.

κυανό-χροος, 2. *poet.* i κυανό-χρως, ὁ, ἡ, *poet.* crnomanjast.

κῡᾰν-ῶπις, ιδος, ἡ (ὤψ), *ep.* i *poet.* crnomanjast, crnook, pridj. Amfitrite.

Κυαξάρης, ους ili ου, *jon.* εω, ὁ, **1.** sin Fraortov, unuk Dejokov, od g. 634. pr. Is. oko 40 godina kralj u Mediji. **2.** sin i nasljednik Astijagov, ujak Kirov (Ksen.).

κυβαλικός, 3. *poet.* prezren, lupeški (dvojb. *var. l.*).

κῠβεία, ἡ (κυβεύω), kockanje. N. T. lopta, nepostojanstvo, prijevara.

Κυβέλα, *dor.* mj. -λη, *jon.* **Κυβήβη,** grčko-lidijska boginja, kao davačica života orgijastički slavljena; držahu je za veliku mater svih bogova, u Rimljana *Magna Mater*, zvana *Ops*, i tako se njezino bogoštovlje stapalo sa štovanjem matere bogova Reje, a poslije i s bogočašćem prirodnih božanstava Geje, De-

metre, Afrodite, Uranije, Artemide, s tračkom Kotisom i najposlije s egipat. Isidom. Ime potječe, kažu, od frigijske (mitske?) gore *Κύβελα, ων;* isp. *Δινδυμήνη.*

κυβερνάω (srod. *guberno*), **1.** akt. krmar biti, krmiti, kao krmar upravljati, uop. vladati, upravljati, aps. i *τί.* **2.** pas. upravljen biti, dati upravljati se, pokoravati se, aps. ili *διά τινος* od koga, *τινί* od čega, čim, *τί* u čem.

κυβερνήσια, τὰ, poz. svetkovina krmarâ.

κυβέρνησις, ἡ, krmljenje, uprava, vlada.

κυβερνήτειρα, ἡ, poz. upravljačica, fem. od

κυβερνήτης, *ου, ὁ,* i *ep.* **κυβερνητήρ,** *ῆρος, ὁ* (*κυβερνάω*), *gubernator*, krmar, krmilar, koji nije samo krmio, već je i upravu cijele lađe imao pod sobom. Pren. upravitelj, glava države.

κυβερνητήριος, 3. = *κυβερνητικός.*

κυβερνητικός, 3. vješt krmljenju, vješt krmar. Otd. *κυβερνητική, ἡ,* krmarska vještina.

κυβευτής, *οῦ, ὁ,* kockaš. Otd.

κυβευτικός, 3. vješt kockanju.

κυβεύω (*κύβος*), kockati se, igrati se kocke, pren. (vratolomno) igrati se, *περί τι* o što.

Κυβήβη, v. *Κυβέλα.*

κυβιστάω (*κύβη, ἡ,* glava), ukovitlac pasti, prekobacivati se, metati se točka, ili: naglavce srušiti se, *εἰς μαχαίρας* sunovrat skočiti među mačeve, što se radilo u nekakvom plesu s oružjem; stoga poslovica: u pogibao srtati.

κυβίστησις, *εως, ἡ,* prekobacivanje, premet, metanje točka.

κυβιστητήρ, *ῆρος, ὁ,* **1.** *ep. poet.* i *poz.* koji staje na glavu, meće se točka, skočac, plesač. **2.** koji naglavce skače u što, ronac.

κύβος, *ὁ,* **1.** kubično tijelo. **2.** kocka, i to na svih šest strana obilježena, dok je *ἀστράγαλος* samo na četiri bio obilježen. Pren. *ἀνερρίφθω κύβος* neka je bačena kocka, lat. *alea jacta esto* (= da pokušamo!) **3.** kušanje, metanje na kocku.

κυδάζομαι, pas., *poet.* pogrđen biti, *τινί* od koga.

Κυδαθηναιεύς, *ὁ,* stanov. iz Kidatene, gradske općine (*δῆμος*) Pandionske file, južni dio staroga grada.

κυδαίνω, *ep.* i *poz.* (*κῦδος*), tranz. zapr. glasovitim činiti, proslaviti, stoga **1.** štovati, odlikovati, slaviti, *τινά.* **2.** koga metnuti u dostojno stanje, dakle **a)** usrećiti, uzvisiti, na pr. vraćanjem i povećavanjem spoljašnje ljepote. **b)** razveseliti, *θυμόν.*

κυδάλιμος, 2. *ep.*, *κύδιμος,* 3. *ep.*, i **κυδρός,** 3. *ep.* (*κῦδος*), slavan, dičan, štovan, glasovit, divan, plemenit (Il. 12, 45; 18, 33). Kompar. *poet.* *κύδιον* bolje. Superl. **κύδιστος,** 3. najslavniji, najdičniji, preslavni, najvećma štovani.

κυδάνω [*ᾰ*], *ep.* **1.** štovati = *κυδαίνω.* **2.** dičiti se, ponosit biti, = *κυδιάω.*

κυδι-άνειρα, *ἡ, ep.* adj. fem., zapr. s odličnim muževima, pak: koja muževe proslavljuje, odlikuje, njima čast daje.

κυδιάω, *ep.* part. *κυδιόων,* intr., dičiti se, ponosit biti, kokotiti se, aps. ili sa sl. *ὅτι.*

κύδιμος, κύδιον i **κύδιστος,** v. *κυδάλιμος.*

Κύδνος, *ὁ,* rijeka u Kilikiji, koja teče kroz Tars, sada Karasu.

κυδοιμέω, *ep.* **1.** intr. metež praviti, bješnjeti (Il. 11, 324), *ἀνά τι* po čem. **2.** tranz. smesti, rasplašiti, ganjati (Il. 15, 136).

κυδοιμός, *ὁ* (*κυδάζομαι* t. j. bučati), **1.** vreva, stiska, naloga, metež, osob. bojna vreva, bojni urnebes, bojni metež, takođ. zabuna, strava, prepadanje. **2.** personif. demon ratne vreve živ i vidljiv.

κῦδος, *εος, τὸ, ep.* **1.** slava, čast, ugled, osob. pobjednička slava, ili takođ. veličanstvo, vladalački sjaj, ures, dika, ponos čiji. **2.** doličan uspjeh ili dolično stanje, uspjeh, napredak, dobro stanje, sreća, ljepota, tjelesna snaga, jakost, sila.

Κύδραρα, *τὰ,* grad u Frigiji na lidijskoj međi.

κυδρός, v. *κυδάλιμος.*

Κύδωνες, *οἱ,* pleme na sjeverozap. obali Krete, ktomu grad **Κυδωνία,** *ἡ,* takođ. ondje, blizu sadašnje Kaneje, a stanov. *ὁ* **Κυδωνιάτης.** Otd. adj. *κυδωνικός,* 3. i

κυδώνιον μῆλος gunja.

κυέω, *κυήσω* i t. d., posl. Hom. takođ. **κύω** (osn. *κυ*, lat. *in-ci-ens*, bređ), i pas. **κυΐσκομαι,** naplođen, trudan, skotan biti, zatrudnjeti, zanositi, aps. ili *τινά* ili *τί* mlado, *ἔκ, ἀπό τινος* od koga. Pren. plodan biti, u sebi nositi, na što misliti, aps. ili *τί,* i to *κατά τι* po čem.

Κύζικος, *ἡ,* poluostrvo na Propontidi, s. Hiziko, s gradom istoga imena, s. razvaline kod Balkisa. Njegovi su stateri (*οἱ* **Κυζικηνοί**) bili najobičniji zlatni novac u Heladi, u vrijeme Kresovo = oko 54 K, u 4. vijeku oko 26 K vrijedni. Imali su na jednoj strani Kibelu, na drugoj lava, a kovani su bili izvrsno.

κύημα, *τὸ* (*κυέω*), plod u utrobi, začeto.

κύησις, *εως, ἡ,* trudnoća.

κύθε, v. *κεύθω.*

Κυθήρεια, *Cytherēa, ep. poet. buk.*, pridjevak Afroditin, poslije po pučkoj etimologiji u savez dovedeno s *Κύθηρα,* v. r.

Κύθηρα, *τὰ,* takođ. *ἡ* **Κυθηρίη** *νῆσος* zvana, ostrvo na lakonskoj obali, znamenito za Lakoniku, jer se podjedno ispružilo i prema Sicilskomu i prema Kretskomu moru (Tuk. 4, 53) pak je time štitilo od gusarâ; naseljeno od Sidonjana, zatim svojina Arga, a najposlije Lakonike. Stoga je Sparta ondje imala poglavarstvo, zvano **κυθηροδίκης.** Sada Cerigo. Na glasu sa svoje izvrsne luke i vađenja grimiza (zato prije zvano *Πορφυροῦσσα*), osob.

sa svoga prastaroga bogočašća feničke Afrodite, koja je ondje u gradu **Κύθηρα** imala glasovit hram. Po potonjoj priči naime izišla je ovdje Afrodita iz pjene morske na suho. Zato se zvala **Κυθήρεια,** ἡ, stanov. grada i ostrva οἱ **Κυθήριοι,** od adj. **Κυθήριος,** 3. kiterski, rodom iz Kitere. Adv. **Κυθηρόθεν** iz K.

Κύθνος, ἡ, jedna od Kiklada, Eubeji na jug, naseljena od Driopljana (kao južna Eubeja i Argolida), sada Termija. Stanov. οἱ **Κύθνιοι.**

κυΐσκομαι, v. κυέω.

κυκάω, part. prez. *ep.* rasteg. κυκόων, mj. κυκῶν, **1.** miješati, pomiješati, smiješati, aps. ili τί, i to τινί čim. **2.** pren. izmiješati, pobrkati, poremetiti, τί. U pas. smesti se, zamrsiti se (Il. 18, 229), za konje: poplašiti se, za rijeku i valove: uzburljati se, uzmutiti se, uzbuniti se, uzavreti.

κυκεών, ῶνος, ὁ, akuz. κυκεῶ i *ep.* **κυκειῶ,** mj. κυκεῶνα, **1.** izmiješano piće, mješavina, gusto hladno piće od ječmene krupe smiješane kozjim sirom i vinom, koje se u Grčkoj pilo za okrepu i oblaznicu, jer su one primjese vino blažile. Prema tome, da li se pravilo gušće ili rjeđe, to se ili pilo ili jelo, te se zove sad σῖτος (Od.), sad ποτόν (Il.). **2.** pren. *poz.* darmar, zbrka.

κυκλάμῖνος, ἡ, *buk.* križalina (biljka).

κυκλάς, άδος, ἡ, *poet.* nalik na kružnicu, koji se u krugu vraća. Otd.

Κυκλάδες, αἱ, Kikladska ostrva (t. j. koja leže okolo Dela) u Egejskom moru. Starima samo njih dvanaest (!), gdje nastavahu Jonjani (stoga još u kasno rimsko doba Δωδεκάνησος za sve te brojne otoke); novodelska amfiktionija g. 425. pr. Is. već je isključila Sikin, Ios, Amorg, Kitno, ali je uključila Ikar, grad Atenu i Karist.

κυκλεύω, N. T. opkoliti.

κυκλέω, κυκλήσω i t. d., *ep.* aor. konj. 1. pl. κυκλήσομεν (κύκλος), **1.** tranz. **a)** na kotačima, dakle: na kolima kretati, dobavljati ili otpremati, voziti, τινά, i to τινί čim. **b)** u krugu vrtjeti, stoga βάσιν ἐπί τινι korakom kružiti (Sof. Aj. 19), ili ὁδοῖς ἑαυτὸν εἰς ἀναστροφήν okrećući se krenuti natrag (Sof. Ant. 226). **2.** intr. (naime ἑαυτήν), vrtjeti se, kružiti, ἐπί τινι nad kim (*var. l.*). **3.** med. u krugu vrtjeti se, unaokolo gomilati se, o valovima; ili: kotrljati se, kružiti, za dan i noć. **b)** krug sastavljati (Her. 8, 16).

κύκλησις, ἡ, okretanje, prekret.

κυκλικός, 3. *poz.* i **κύκλιος,** 2. (i 3.) *poet.* isto kao

κυκλόεις, εσσα, εν, *poet.* (κύκλος) krugolik, na pr. ὕδωρ o krugolikom jezeru (ὁ τροχοειδής) kod gore Kinta na Delu. Napose: krugolik, okrugao, θρόνος Artemidin (mj. s ἀγορᾶς spojeno?), koji u krugu pleše, stoga κύκλιοι παῖδες djećaci, koji pjevajući oko žrtvenika kojega boga, osob. Dionisa, u krugu (t. j. kolo) igraju.

κυκλόθεν, adv., odasvud, izokola.

κύκλος, ὁ, plur. οἱ κύκλοι, i heterokl. τὰ κύκλα (kor. *qvel*, κυλ, u κυλίνδω, κυλλός, hrv. *kriv*), **1.** krug, kolo, kolut, okrug, ali i samo: polukrug, κύκλον τάσσεσθαί τινα nešto sastaviti u krug, načiniti krug, osob. lađama: namještaj u krug, da su krme unutra, da bi se tako neprijateljskim lađama iza leđa prolaz između vlastitih lađa (διέκπλους) zapriječio (Tuk. 2, 83). Adv. ἐς κύκλους περιιππεύειν okolo salijetati, (ἐν) κύκλῳ u krugu ili okrugu, okolo, unaokolo, odasvud, svud naokolo, koje aps., koje τινός okolo čega, ili περί τι, pa kako baš ne mora značiti sasvim unaokolo, nego često samo jedan dio, napola okolo, tako mu se često dodaje πάντῃ, πανταχῇ ili πάντοθεν, da bi se pokazalo, da je nešto odsvakud zaokruženo. Sa članom znači οἱ κύκλῳ βασιλεῖς svi kraljevi naokolo, ἡ κύκλῳ χώρα περί τι sva zemlja oko čega, i τὰ κύκλῳ okolina. **2.** pren. krug, **a)** mnoštvo, što stoji u krugu, *corona*, krug ljudi, κ. τυραννικός krug knezova. Napose **α)** κ. ἱερός geronti, sudije, ἱερός zato, jer je mjesto za njih sveto bilo Zeusu i Temidi. **β)** δόλιος himbeni krug lovaca oko zvjeradi (Od. 4, 792). **b)** okrug, opseg koje zemlje. **c)** kružno okretanje stvarî (τῶν ἀνθρωπηίων πρηγμάτων, Her. 1, 207). **3.** sve što je nalik na krug. Stoga **a)** (ὀμμάτων) krugovi očiju, šupljine očiju, oči (Sof. Ant. 962). **b)** kolut ili obruč od kovine na štitu, osob. krajnji obruč, okrajak ili obod njegov (Il. 20, 280). **c)** točak. **d)** krugoliki zid oko grada; krugolika tvrđavica; osob. u Atici: od utvrda opkoljeni dio zemlje, krug Pirejev i t. d. Kod Atene je u svemu iznosio oko 60 stadija. Ovamo pripada takođ. τὸ τεῖχος τοῦ κύκλου zid krugolike utvrde. **e)** krug sunčev, mjesečev. **f)** sa ὁ ἄνω svod nebeski, nebo, s νυκτός svod noćni, noćno nebo. **g)** *poz.* (sa i bez τῶν ζῳδίων), suncopas.

κυκλόσε, *ep.* adv., u krugu, okolo naokolo.

κυκλο-τερής, 2. (isp. τορνόομαι), nalik na kotač ili okruglo strugan ili rađen, okrugao, i to umjetno, ἄλσος zaokružen gajić, s πάντα sasvim okrugao, ἀσπίδος τρόπον kao štit, prolept. κυκλοτερὲς τόξον τείνειν napeti da se savije u krug.

κυκλοφορέομαι, *poz.* vrtjeti se u krugu.

κυκλόω (κύκλος), **1. akt.** i **pas. a)** okruglo praviti kao krug, okruglo savijati, u krugu kretati ili vrtjeti, δίναις κυκλούμενον κέαρ koje se vrti u vrtlozima. **b)** u krugu opkoliti, opasati; pas. biti opkoljen, ὑπό, ἔκ τινος od koga, ἔν τινι u čem. **2. med. a)** načiniti krug (za dogovaranje), περί τι oko čega, ili s τὸ ἀπ' ἑσπέρης κέρας sa zapadnim krilom u krugu naprijed ići. **b)** stati oko koga, okružiti ga unaokolo

opkoliti, *τινά, τινί* čim, *ἐς μέσον* uzeti ga u sredinu.

κύκλωμα, *τὸ, poet.* okruglo vrtano, kotač, *rota*, s *βυρσότονον* talambas.

Κυκλώπιος i *Κυκλωπίς*, v. *Κύκλωψ*.

κύκλωσις, *εως, ἡ* (*κυκλόω*), **1.** okruživanje, opasivanje, opkoljavanje, zatvoranje, aps. ili *τινός* čega ili koga, *ἔς τι* u što. **2.** *abstract. pro concr.* čete za opkoljavanje.

κυκλωτός, 3. *poet.* zaokružen.

Κύκλωψ, *ωπος, ὁ*, Kiklop, osob. Polifem, najsilniji među njima, sin Posidonov. Kiklopi, čeljad s jednim jedinim okom, čudesan su, surov i gorostasan narod, koji živi ne poznajući ratarstva ni građanske sveze. Sjedište njihovo postavljala je starina na Siciliju u okolini Etne, gdje se još i sad jedno kršno ostrvo zove Isola di Ciclopi. Adj. *Κυκλώπιος*, s fem. *Κυκλωπίς, ίδος, ἡ*, naime *ἑστία*, t. j. Mikena, koju su, kažu, sagradili Kiklopi.

κυκνό-μορφος, 2. *poet.* labudova lika.

κυκνό-πτερος, 2. *poet.* s labudovim krilima.

κύκνος, *ὁ*, labud, sluga Apolonov, pak zato proriče pjevajući osob. pred smrt labudovu pjesmu (Plat. Fed. 85 A), ali su labudovi i onda pjevali (*κύκνος μελῳδός*), kad je Latona rodila. Držalo se također, da je u njih osim toga velika djetinja ljubav.

κύλινδρος, ου, ὁ, valjak, knjiga (smotana).

κυλίνδω, i *novoat.* **κυλινδέω,** oboje samo prez. i impf., sve ostalo od **κυλίω,** *κυλῖσω, ἐκύλῖσα, κεκύλῖσμαι, ἐκυλίσθην, κυλισθήσομαι, κυλιστός* (*καλινδέω*, kor. *qvel, κυλ*, vrtjeti se, u *κύκλος, κυλλός*), **1. akt.** valjati, koturati, kotrljati, gore —, dolje valjati, otkoturati, dokoturati, bacati, u pravom i pren. smislu (na pr. *ἐλπίδας*, gajiti), *τινά* ili *τί*, i to *τινί* komu ili o što, *ὑπέρ τινος* preko čega, *βυσσόθεν* iz dubine gore. **2. pas.** bacan biti, valjati se, koturati se, i s *κάτω* skotrljati se, svaliti se, pren. dovaljati se, *τινί* prema komu, potucati se, prebijati se, i to *ἔκ τινος* iz čega, *ἔν τινι* u čem, *τινί τι* u čem dolje, ali *κατὰ κόπρον* po blatu, u pepelu (Il. 22, 414), za znak najveće tuge, *περί τι* oko čega, i *περὶ χαλκῷ* od bola previjati se i vrtjeti oko mjedi, t. j. oko strijele, koja ranjava. Spor. obl. *καλινδέω*, v. r.

κύλιξ, *ῐκος, ἡ* (*κυέω*), *calix*, čaša, okrugla zdjelica s dvije ručice i laganim podstavkom, ponajv. od gline, *ἐπὶ τῇ κύλικι* i *ἐπὶ τῆς κύλικος* kod čaše, kod pića. Pren. što se u čaši daje, piće.

κύλισμα, τὸ, i *-ός, ὁ*, N. T. valjanje, rovanje.

κυλίχνη, ἡ, poet. demin. od *κύλιξ*, čašica.

κυλίω, *poz.* v. *κυλίνδω*.

Κυλλάραβις, *ἡ*, gimnazija kod grada Arga, takođ. *γυμνάσιον τὸ* **Κυλλαράβιον** zvana po *Κυλαράβης*-u (*Κυλλ.*), sinu Stenelovu.

Κυλλήνη, *ἡ, dor.* **Κυλλάνα, 1.** vapnena gora na međi Arkadije, 2374 m visoka; na njezinu vrhu stajaše hram Hermesa, kojemu je ta gora, njegova postojbina, bila sveta i koji je odatle imao pridj. *ὁ* **Κυλλήνιος;** na podnožju kršje od kamenja do 1500 m. Sada Ziria, sa crnim borom i hrastovim grmljem. Adj. otd. *dor.* **Κυλλάνιος,** 3. **2.** grad s lukom i brodarnicom u Elidi, sada Glarenza. Stanov. *ὁ* **Κυλλήνιος. 3.** grad u Eolidi, blizu Kime.

κύλληστις, *ιος*, akuz. pl. *ις, ὁ, jon.* egipatski hljeb od olire (*ὄλυρα*), nekakvoga kukuruza.

κυλλο-ποδίων [ῐ], *ονος, ὁ*, vok. *-πόδῑον* (*πούς*), *ep.* krivonogi, hromi, pridj. Hefestov.

κυλλός, 3. (osn. *qvel, κυλ*, lat. *col-uber*), *poz.* kriv, N. T. takođ. sakat, kljast.

κυλοιδιάω, *buk.* kanje imati otečene.

Κύλων, *ωνος, ὁ*, iz Atene, g. 640. pr. Is. olimpijski pobjednik u trku **δίαυλος,** težio je oko g. 610. pr. Is. uzalud na tiranidu u Ateni. Njegove pristalice biše sa znanjem Megaklovim na žrtvenicima poubijani: **Κυλώνειον ἄγος.**

κῦμα, *τὸ* (*κυέω, κύω*, lat. *cumulus*), **1.** val, talasanje, udaranje valova o brijeg, u sing. kolektivno mj. plur., s genit. *ἀνέμων* vjetrom uzdignuti valovi. Često u pren. smislu. **2.** *poet.* = *κύημα*, plod u utrobi, porod.

κῡμαίνω, fut. *κυμᾰνῶ*, aor. *ἐκύμηνα*, **1. intr.** talasati se, bibati se, valove bacati. Pren. **a)** talasati se, za vojsku, *κυμῆνάν τι*, t. j. jedan dio, koji se poremetio, koji je iz pravca izašao. **b)** o ratu: buknuti. **2. tranz.** *poz.* silno pokrenuti, i pas. *κυμαίνομαι* s *poz.* aor. *ἐκυμάνθην* silno pokrenuti se.

κῡμᾰτίης, *ου, ὁ, jon.* mj. *-ίας*, **1.** akt. *jon.* koji valove diže. **2.** pas. *jon.* i *poet.* koji se ustalasao, koji valove baca.

κῡματο-ᾱγής, 2. (*ϝαγ-, ἄγνυμι*), *poet.* kao valovi lomeći se, udarajući (o brijeg), *ἆται κλονέουσιν* okružuje ga nesreća, koja udara i lomi se kao valovi.

κῡματο-πλήξ, *ῆγος, ὁ, ἡ* (*πλήσσω*), *poet.* valovima šiban.

κῡματόω (*κῦμα*), **1.** akt. *poz.* poplaviti, *τί*. **2.** pas, u valove uzdizati se.

κυματ-ωγή, *ἡ* (*ἄγνυμι*), *jon.* i *poz.* mjesto, gdje se lome valovi, žal, brijeg (morski).

κυματώδης, 2. *poz.* kao val; pun valova, valovit.

κύμβᾰλον, τὸ, cimbal.

κύμβᾰχος, 2. *ep.* (*κύμβη*), **1.** adj. strmoglavce. **2.** supst. *ὁ κ.* tjemenjača od kācide, gdje je perjanica bila pričvršćena.

κύμβη, ἡ, lonac, sud.

κυμβίον, *τὸ*, čašica, sudić za piće.

Κύμη, *ἡ*, **1. Φρικωνίς** (od **Φρίκιον** kod Termopilâ), najveći grad u Eolidi, sada razvaline kod Lamurt-Kela. Stanovnike su ismjehivali poradi njihove gluposti. **2.** od njih se ubejskim

Halkiđanima osnovan (stoga *Χαλκιδική*), tobože g. 1050., po svoj prilici g. 800. pr. Is., grad na Avernskom jezeru (*lacus Avernus*), Mizenu na sjever = *Cumae;* g. 415. od Kampanaca podjarmljen, pod Augustom *colonia Julia;* sjedište glasov. Sibile; Tarkvinije Oholi ondje je umr'o. Odande je naseljena Dikearhija (Puteoli), Napulj, Zankle = Mesana. Njezine razvaline između Lago di Licola i Fusara. Stanov. obadviju *ὁ* **Κυμαῖος.**

κύμινδις, *ιδος, ὁ,* ćuk, v. *χαλκίς.*

κύμῖνον, τὸ, poz. kumin, kim.

κῡμο-δέγμων, 2. *poet.* koji valove prima.

κυναγία, v. *κυνηγέσιον,* i **κυναγός,** *ὁ,* i slič., v. *κυνηγέτης* i slič.

κῠνά-μυια i **κυνό-μυια,** *ἡ,* pasja muha, za pogrdu, t. j. bezobrazni skot.

κυνάριον, *τὸ,* demin. od *κύων,* pašče, psetance.

κυνάς, άδος, ἡ, buk. pasja dlaka.

κύναστρον, τὸ, pasja zvijezda.

κυνέη, stegn. **κυνῆ,** *ἡ,* zapr. (naime *δορά*), **a)** s *αἰγείη* šubara od kozje kože, kako su je nosili seljaci, i slič. kao *Θεσσαλίς* š e š i r, k l o b u k (sličan »kausiji« sa širokim obodom) u putnikâ, seljakâ i pastirâ. **b)** nekakva k a c i d a, ponajv. od mekanih tvari (volujske, lasičje kože), ali kovinom okovana, katkad sasvim od kovine. **c)** u Egipćana »pšent«, k r a l j e v s k a k r u n a, koja je sastojala od dva dijela, a od njih je unutrašnji kacidi slični bio kruna gornjega Egipta (bijela), izvanji kruna donjega Egipta (crvena). Budući da je dakle Psametih iz ove druge, koju je kao njegovi sakraljevi kod žrtve nosio, žrtvu prinio, počnu se ostali na njega sumnjati (Her. 2, 151). **d)** *κυνέη Ἄιδος* kacida Hadova, od Kiklopâ napravljena, činila je čovjeka nevidljivim.

κῠ́νεος, 3. (*κύων*), *ep.* pasji, bezobrazan.

κῠνέω, aor. 1. *ἔκυσα, ep. ἔκυσσα, κύσ(σ)α* (osn. *κυσ*), *ep. poet.* i *poz.* ljubiti, c j e l i v a t i, *τινά, τί,* takođ. *τινά τι* koga u što poljubiti.

κυνῆ, v. *κυνέη.*

κυνηγεσία, ἡ, poz., **κυνηγέσιον,** *τὸ,* **κυνήγιον,** *τὸ, poz.* **κυνηγία** i *dor.* **κυνᾱγία,** *ἡ, poet.* **1.** lovačko društvo, l o v, l o v l j e n j e, lovački posao, u pravom smislu i pren., *περί τι* na što. **2.** *abstr. pro concret.* hajkači, hajka.

κυνηγετέω (*dor. κυνᾱγ.*), i *poz.* **κυνηγέω, 1.** loviti; tražiti, njuškati, *τί.* **2.** upotrebljavati za lov.

κυν-ηγέτης, *ου, ὁ, dor.* **κυνᾱγ.** (*ἡγέομαι*), i *poet.* **κυν-ᾱγός,** *ὁ, ἡ* (*ἄγω*), zapr. koji pse vodi, l o v a c, lovica, osob. pridj. Artemidin.

κυνηγετικός, 3. koji lovu pripada, lovu vješt, *ἡ κ υ ν η γ ε τ ι κ ή* lovljenje, lovački posao.

κυνήγιον i **-ία,** v. *κυνηγεσία.*

κυνηδόν, adv. (*κύων*), pasji, kao pas.

Κυνήσιοι, *οἱ,* i **Κύνητες,** *οἱ,* iberski narod.

Κύνθιος, 3. kintski, t. j. koji pripada gori Kintu (*Κύνθος*) na Delu.

κυνία, ἡ, eol. poet. = *κυνέη.*

κυνίδιον, τὸ, pašče, psetance.

κῠνῐκός, 3. (*κύων*), p a s j i. Za porugu pretjerane prostote zvahu se tako učenici Antistenovi, osob. Diogen *ὁ κύων.* Stoga *τὸ κ υ ν ι κ ό ν poz.* takođ. ono, što je osobito u kinikâ.

Κυνίσκος, *ὁ, jon.* **1.** Pašče, Psetance, pridj. spartan. kralja Zeuksidama. **2.** *poz.* kinik.

κυνο-θαρσής, 2. *buk.,* ili **κυνο-θαρσύς,** *εῖα, ύ, poet.* drzak kao pas.

κυνο-κέφαλος, 2. psoglav, oznaka bajnoga naroda u Etiopiji.

κυνό-μυια, v. *κυνάμυια.*

κῡ́νο-ραιστής, *οῦ, ὁ* (*ῥαίω*), *ep.* pasja uš.

Κῦνος, *ἡ,* grad opuntskih Lokrana, luka za Opunt, razvaline kod Livanitisa.

Κυνόσ-αργες, *εος, τὸ,* gimnazija na istočnoj strani Atene, na podnožju Likabeta, više doline Ilisa, općina (*δῆμος*) Diomeja, Heraklu posvećena, gdje su se nezakonita djeca vježbala, stoga *εἰς Κ. συντελεῖν* pripadati među nezakonitu djecu. Ondje je predavao kinik Antisten.

κυνόσ-βατος, ἡ, buk. šipak.

Κυνὸς κεφαλαί, dva brežuljka kod Skotuse u Tesaliji, gdje je g. 364. ubijen Pelopida, a g. 197. Filip V. makedonski od Flaminija potučen.

Κυνόσ-ουρα, *ἡ* (pasji rep), **1.** dio grada Sparte. **2.** glavica na istočnoj strani ostrva Salamine, naprema ostrvu Psitaliji. **3.** = *Κυνοσουρία.*

Κυνοσουρία, takođ. *Κονουριακή* i **Κυνουρία,** *γῆ, ἡ,* jugozapadna krajina Argolide s gradom Tireom, sada Zakonia, dugo predmet boja, najposlije spartanska, tako zvana po **Κυνούριοι,** *οἱ,* pelazgičkom narodu, koji je dijelom ovdje, dijelom u Arkadiji sjedio.

κυνο-σπάρακτος, 2. *poet.* od pasa rastrgan.

Κυνὸς ili **Ἑκάβης σῆμα,** *τὸ,* glavica na tračkom Hersonesu, u Helespontu kod Madita; grob Hekabe pretvorene u psa.

Κυνουρία, v. *Κυνοσουρία.*

Κύνουρος, sin Persejev, praotac Kinuranâ (*Κυνουρεῖς*) u Sparti.

κυνό-φρων, 2. *poet.* bestidan, bezočan.

κύντερος, 3., *ep.* komp. za *κύων,* bezočniji, bestidniji, drskiji, smjeliji. Superl. *ep.* i *poet.* **κύντατον,** najdrskije, najsmjelije.

κῠν-ώπης, *ου, ὁ,* vok. *κυνῶπα, ep.,* ktomu fem.

κυνῶπις, *ιδος, ἡ* (*ὤψ*), *ep.* i *poet.* pasjih očiju, t. j. bestidan.

κυοφορέω (*κυο-φόρος* trudan), *poz.* trudan, noseć biti, *ἔκ τινος* od koga, isp. *κυέω.*

Κῠπᾰρισσήεις, *εντος, ὁ,* star grad u Trifiliji na mesenskoj međi.

κῠπᾰρίσσῐνος, *novoat.* **-ττινος,** 3. od čempresova drva, čempresov.

I. **κυπάρισσος**, *novoat.* **-ττος**, ἡ, čempres, na istoku dosta visoko drvo, iz kojega u najvruće doba godine izbija ugodan i zdrav smolen miris, stoga εὐώδης. Zato što ima mnogo smole, teško truhne, pa stoga ga uzimahu za kipove i gradnju lađa.

II. **Κυπάρισσος**, ἡ, grad na Parnasu u Fokidi, blizu Delfâ, prije Eran, poslije Apolonija, takođ. Antikira, sada Arahovo.

κυπασσίς ili -ττίς, ίδος (κύπασσις), ἡ, *poet.* bojno odijelo.

κύπειρον, τὸ, *ep.* kipir, nekakva biljka. *Poz.* takođ. κύπειρος, ὁ.

κύπελλον, τὸ (κύπη šupljina, lat. *cūpa*), *ep.* trbušat sudić za piće, često = δέπας, čaša, kalež, obič. od kovine.

κύπερος, ὁ, *jon.* nekakva mirođija.

Κύπρος, ἡ, ostrvo u istoč. dijelu Sredozemnoga mora, sada Cipro. Κύπρονδε prema K. Njegovi stanov., οἱ **Κύπριοι**, jevr. *Kittîm* (pored njih od g. 1500. pr. Is. takođ. Feničani, pak i Grci u manjim monarhijama) bili su osob. dobri mornari i graditelji brodova. Pod asirskim gospodstvom, pod tirskim utjecajem, pod Egiptom g. 567.—540., pod atenskom hegemonijom g. 478.—449.; od g. 410. pod kraljem Euagorom salaminskim (= Salem), poslije Aleksandra pripada Egiptu, 58. s Kilikijom rimskoj državi. — Poznat je Kipar s bogočašća istočne Astōreth-Ašere, Ἀφροδίτη, osob. u Pafosu i Amatuntu; stoga se ova takođ. zove **Κύπρις**, ιδος, ἡ, akuz. Κύπριδα i Κύπριν.

Κύπρια (ἔπη), τά, ep (Stasinov?) od Pelejeve svadbe do svađe Ahilejeve s Agamemnonom.

κυπτάζω, frekvent. od κύπτω, k čemu ili ka komu sagibati se, s njim posla imati.

κύπτω (osn. κυφ), κύψω, ἔκυψα, κέκυφα, sagibati se, nagnuti se, spustiti glavu, pokunjiti se, u perf. κέκυφα svinut biti, koje aps. ili s κάτω, koje ἔς τι k, prema čemu.

κυρβασίη, ἡ, *jon.* šiljasta perzijska kapa, čalma, turban.

κύρβεις, εων, οἱ, u Ateni zakonske ploče Solonove, trostrani obijeljeni stupovi, koji su se mogli oko osi okretati. Sadržavahu sveto i javno pravo, i to starinsko, stoga αἱ θυσίαι ἐκ τῶν κύρβεων starinske.

κυρέω, v. κύρω.

κυρήβια, τά, **1.** komuške poljskih plodova. **2.** mekinje.

Κυρήνη, ἡ, glavni grad plodne zemlje Kirenaike (ἡ Κυρηναίη χώρη), grčkoga naselja od Tere (stoga stanov. Ἕλληνες), i iza Kartage najveći grad sjeverne Afrike, sada opsežne razvaline od Greneha. Stanov. οἱ **Κυρηναῖοι**. Zemlja prije samo napučena od Libijaca, zatim od Grkâ naseljena, postade g. 117. pr. Is. egipatska pokrajina, g. 96. oporukom ostavljena Rimljanima, g. 67. s Kretom postala pokrajina.

Κυρήνιος, P. Sulpicije Kvirin, rimski konzul g. 12. pr. Is., možda g. 2. pr. Is., zacijelo g. 5. posl. Is., *praeses Syriae* (namjesnik), gdje je protjeravši Arhelaja u Judeji držao cenzus.

κυριακός, 3. N. T. koji se tiče Gospoda, Gospodnji, svet; *poz.* ἡ κυριακή (*sc.* ἡμέρα), dan Gospodnji, nedjelja.

κυριεύω, gospodar biti ili postati, osvojiti, gospodovati, τινός.

κύριος, 3., *poet.* takođ. 2., adv. **-ίως** (κῦρος), **1.** za stvari: jak, znatan, odlučan, vrijedan, čvrst, zakonit; pravedan, s pravom; napose: odlučen, određen, τάφος t. j. grob od roditeljâ određen, ἡμέρη određeni rok, takođ. κυρίη τῶν ἡμερέων. **2.** za ljude: moćan, silan, vlastan, ovlašten, κ. εἶναι, καταστῆναι u svojoj vlasti, moći, ruci imati, vladati, jak biti, moći, smjeti, κύριός εἰμι mogu, imam, κυριώτερον εἶναι više vlasti imati, κυριώτατον εἶναι potpun gospodar biti ili najviše vlasnik biti; imati suverenu moć ili glavnu odluku; κύριον γίγνεσθαι ili καταστῆναι postati gospodar, dobiti, od sebe zavisnim učiniti, odlučiti, κύριον ποιεῖν τινα komu bezgraničnu vlast dati, osob. poslanicima ili nekomu, na pr. areopagu, pravo potvrde, konačnu odluku ostaviti, ali za stvari: nešto držati da vrijedi. Koje aps., koje τινός o čem, nad čim, za što, koje s inf. sa i bez τοῦ, koje s partic. κυρίους εἶναι πριαμένους na pravovaljan način smjeti kupiti, κύριος ἦν πράσσων ταῦτα imao je pravo, što je to naredio, koje εἴς τι za nešto, περί τινος o čem. Adv. **κυρίως** na osudan, valjan, pravni način, s potpunim pravom; κυρίως ἔχειν zakonsku snagu imati, po zakonu vrijediti, κ. παραλαμβάνειν τὰς πόλεις bezgranični gospodar gradova postati.

Supst. **a)** ὁ **κύριος**, gospodin, takođ. kad se komu govori, kao *domine*, *monsieur* i t. d., gospodar, vlastelj, zapovjednik, glava, imalac. Napose: majstor, pravi gospodar, koji mora biti nazočan (Sof. OC. 288. 1643), i κύριος ἐμῶν τε καὶ σῶν πιστωμάτων zalog naše bračne sveze; u N. T. takođ. oznaka Kristova: Gospod. **b)** ἡ **κυρία** **α)** gospodarica, vladika. **β)** (ἐκκλησία) redovna narodna skupština ili njezin rok, svake godine deset (suprotno συγ- ili κατάκλητος ili κατακλησία). **γ)** moć, vlast, određivanje, odredba, ταμιεῖον nad blagajnom; odluka. **δ)** Κυρία kršćanka, na koju je 2. epistula Ivanova upravljena. **c)** τὸ **κύριον**, **α)** vlast, ali takođ. određeno vrijeme, τινός za što, čemu, τὰ κύρια τῆς γῆς nepovrijeđeno održavane odredbe zemlje, τὰ κυριώτατα najglavnije. **β)** što odlučuje u državi, vladar, suveren. Otd.

*

κυριότης, ἡ, N. T. gospodstvo, vlast, t. j. častima i ugledom odlični ljudi, vlastela.

κυρίττω (*κύρω*), rogovima bosti, bosti se; *poet. χθόνα* zemlju bosti, t. j. na suho biti pritjeran.

κύρμα, τὸ (*κύρω*), *ep.* što se zateče ili nađe, nalazak, lov, grabež, plijen. [Drugi *κῦρμα*.]

Κύρνος, ἡ, 1. Korsika (fenič. *qeren* rog), od ligur. Korsâ nastavana, na istočnoj strani Fočani g. 560., istisnuti od Kartažana g. 544., zatim osvojena od Rimljana g. 259.—231.; osobita pokrajina istom od Dioklecijana. Stanov. *ὁ* **Κύρνιος. 2.** grad na Eubeji. **3.** ime jednoga Megaranina, na koga su upravljene neke pjesme Teognisove.

Κῦρος, ὁ, zapr. perzijsko ime suncu: *Kurush*, **1.** jevr. *Kōresh*, **ὁ ἀρχαῖος** stariji Kir, sin Kambisov, osnivač perzijske države, g. 558.—529. pr. Is., osvajač Lidije g. 549., Babilona g. 538., otpust židova (Serubabel). Perzijanci žrtvovahu na njegovu grobu suncu (a ne njemu, kako krivo pripovijeda Arijan). O njemu raspravlja Ksenofonova *Κύρου παιδεία* kao u romanu. **2.** *ὁ νεώτερος*, sin Darija Nota i Parisatide, poznat sa svoje bune na svoga brata Artakserksa. Pao je u bitki kod Kunakse 3. rujna g. 401. pr. Is. Otd. **Κύρειος,** 3. koji se Kira tiče, Kirov, *τὸ Κ. στράτευμα* ponajviše grčka vojska, koja je s Kirom vojevala na Artakserksa, pa tako i Heleni, koji su se iz te vojnice povratili i većinom k Agesilaju prešli; ali *οἱ* **Κύρειοι** zovu se takođ. uop. čete Kirove, i to barbari.

κῦρος, εος, τὸ (osn. *κυρ*), i **κύρωσις, εως, ἡ** (*κυρόω*), **1.** odlučna vlast, suverenstvo. **2.** odluka, izvršivanje, zaglavak, *κῦρος ἔχειν* odlučnu moć imati, odlučno obrazložiti, *τινός* što ili nad čim, ali takođ. intr. nepromjenito stajati; djelovanje; *κύρωσις οὐδεμία ἐγίγνετο* nije došlo do zaključka.

κυρόω, 1. akt. potvrditi, odobriti, uop. odrediti, zaključiti, odlučiti, *τί*, za najvišu vlast u državi, ali takođ. za bogove. **2.** med. nešto od sebe, *τὸ πᾶν* sav svoj posao, vršiti, vrijednost mu davati, svršiti, *τινί* čim.

κύρσω, v. *κύρω*.

κύρτη, ἡ, *jon.* i *κύρτος, ὁ,* vrška, koš (lat. *crates*).

κυρτός, 3. (osn. *κυρ*, *curvus*), *ep. poet.* i *poz.* krivuljast, kriv.

κυρτόω, savijati, *κυρτωθέν* nadvit, nadnesen; pas. savijati se.

κύρτωμα, τὸ, poz. krivina, zavoj.

Κυρού-πολις, εως, ἡ, takođ. *Κυρ-έσχατα* zvan kao krajnja tvrđava, grad u Sogdijani na Jaksartu, po grč. shvatanju zvan po Kiru Starijem (krivo shvaćeno od Kuru-Khshaêthra, t. j. *regnum Curorum,* azijskoga plemena Kuru), u okolini današnjega Marasejuna. Stanov. *Κυρουπολῖται*.

κύρω, impf. *ep.* *κῦρε* mj. *ἔκυρε*, fut. *κύρσω*, aor. 1. *ἔκυρσα*, med. **κύρομαι,** nema ga u at. proz., osob. *ep.* i *poet.*, i **κυρέω,** *κυρήσω* i t. d. **1. intr.,** kako svagda u Hom. **a)** *τινί* na koga ili što nabasati, namjeriti se, zateći, sresti, sraziti se, sudariti se, takođ. htjeti naići, gađati, nišaniti, *ἐπί τινι* u što, i to *τινί* čim, pren. s *γνώμῃ ἐπεικάζων* pogađajući. **b)** zapasti, dogoditi se, aps. ili *τινί*, i to *ἔκ, ἀπό τινος*. **c)** baš sam prispio, slučajno ili baš biti, nahoditi se, uop. biti, često s partic., *ὡς κυρεῖς ἔχων* kakav jesi, ili samo u partic. s *εἶναι, εὖ* dobro stajati, ili *τί κυρεῖ* što će biti od njega, *τινός* čije dijete biti, *ἔν τινι* u kojem stanju biti, *ἔκ τινος* iz čega nastati ili dolaziti. **2. tranz.** dokle sezati, nešto postići, polučiti, dobiti, dokopati se, *πολλὰ πολλῶν κυρεῖ* mnogo pomaže mnogo, velika briga daje siguran uspjeh, i to *ἔκ, πρός τινος* od koga, takođ. aps. *ὅπου κυρήσας ἀπαγγελεῖς* gdje će ti za rukom poći da javiš, *poet.* takođ. *τί*.

κύρωσις, εως, ἡ, v. *κῦρος*.

κύσσα, v. *κυνέω*.

κύστις, ιος i *ιδος, ἡ* (*κυνέω*), mjehur (mokraćni).

Κυτίνιον, τὸ, grad usred Doride, imao u vlasti cestu u Lokridu; kod današnje Gravije.

κύτισος, ὁ, bug. citiz, nekakva djetelina.

I. **κύτος, εος, τὸ** (*κυνέω*), šupljina; sud, žara.

II. *κύτος, εος, τὸ* (mj. *σκύτος*), koža; *poet.* štit, oklop.

Κυτώνιον, τὸ, grad u Misiji.

Κύτωρος, ἡ, grad u Paflagoniji, s. Kotru.

κυφός (*κύπτω*), 3. *ep. poet. poz.* pognut, sagnut, *τινί* od čega.

Κύφος, ἡ, grad u Perebiji u sjeveroistoč. Tesaliji.

κύφων, ωνος, ὁ (*κυφός*), *poet.* svako svinuto drvo, osob. krivo drvo na plugu.

κυψέλη, ἡ (*κύπη*, isp. *κύπελλον*), *jon.* ormar.

Κύψελος, ὁ, 1. sin Eetionov, tobože u kovčegu (*κυψέλη*) od svoje matere Labde od Bakhijadâ sakriven; kao mladić protjerao ih je pak je vladao 39 godina blago kao tiran u Korintu do g. 658. pr. Is.; naslijedio ga njegov sin Perijandar. (Umjetni kovčeg od kedrovine poslije se još u 2. vijeku posl. Is. pokazivao u Herinu hramu, *Ἡραῖον*, u Olimpiji kao njegov zavjetni dar, a opisao ga Pausanija.) **Κυψελίδης,** *ὁ,* sin Kipselov. Otd. **Κυψελίδαι, οἱ,** glasito pleme u Korintu, koje je svoju lozu izvodilo od Lapita Keneja. **2.** inače lično ime.

κύω, v. *κυέω*.

κύων, gen. *κυνός, ὁ, ἡ*, dat. plur. *κυσί*, *ep. κύνεσσι* (lat. *canis* mj. *cvanis*), **1.** pas, kuja, *τὶς κυνῶν* jedan od pasa, koje pripitomljeni, *κ. θηρευταί* lovački psi, *βοτῆρες* pastirski, *τραπεζῆες* domaći psi (na glasu osob. psi lakonskih lovaca i pastira na Tajgetu poradi svoje brzine i oštra njuha), koje psi bez gospodara, divlji (kako

ih još sada ima na Istoku), koji su žderali strvinu pa se stoga zvahu ὠμησταί i slič. Sokrat se zaklinjao νὴ τὸν κύνα tako mi psa, jer je, kažu, Radamantis bio zabranio ime božanstva prečesto izustiti. Šaljivo Gorg. 482 B: μὰ τὸν κύνα τὸν Αἰγυπτίων θεόν. Napose **a)** κύων Ἀίδαο pas Hadov = Kerber, Od. 11, 623 takod. samo κύων nazvan. **b)** κύων Ὠρίωνος, κύων Σείριος pas Orionov, pasja zvijezda, Sirije, koji je zajedno sa svojim gospodarom prenesen među zvijezde, pa su ga u vrućim krajevima držali za prethodnika žestokih bolesti i pošasti. **2.** pren. **a)** za pogrdu bestidnih žena, ili bijesnih, vratolomnih, ili zubatih, bezobraznih, gnusnih muževa, u Luk. nišaneći na ime i značaj kinikâ, ili za pogrdu kukavicâ i nesmjelicâ, u ovom smislu takođ. kao fem. **b)** slikovno: Erinije, koje njuškaju kao lovački psi, ἄφυκτοι, τανaύποδες, jer zločinca uzastopce gone; Bakhe λύσσης κύνες; sluge Zeusove, orlovi, tu zvani πτανοί; napokon vjerna čuvarica ili stražar kuće. **3.** uop. grdosija, grdinja, tako morski psi i sfinga, koja zagonetke zadaje, κύων ῥαψῳδός.

κώ, *jon.* = *at.* πώ.

κῶας, τὸ, plur. κῶεα, dat. κώεσιν, *ep.* i *jon.*, i demin. otd. **κῴδιον**, τὸ, *vellus*, runo, kožuh, krzno, za sjeđenje ili pokrivanje upotrebljavano. Napose κῴδιον χρυσοῦν (zlatno) runo, po koje je po priči Jason s Argonautima išao na Eju, gdje ga je zmaj stražio, i κῴδιον Διός runo ovna žrtvovanoga Zeusu Μειλίχιος-u.

κωδάριον, *poet.* demin. za κῴδιον, κῶας.

κώδεια, ἡ, *ep.* glava, osob. makova glavica.

κῴδιον, τὸ, takođ. κώδιον pisano, v. κῶας.

κώδων, ωνος, ὁ i ἡ, **1.** ὁ, praporac, što ga je jedna straža nosila k drugoj, da ostanu budne, dok ga je inače ophodnja nosila od jedne straže k drugoj (κωδωνοφορέω), koja joj je morala odgovarati. **2.** ἡ, *poet.* mjedena truba, tako zvana po svom širokom zjalu (pisku). Budući da su je Etruščani, kako se držalo, izumili, zvala se Τυρσηνική. Otd.

κωδωνόκροτος, 2. *poet.* koji mnogo zveči, koji vrlo buči.

κωδωνο-φαλαρό-πωλος, 2. *poet.* kojemu vise praporci na uresu, što ga konj ima na glavi.

κώθων, ωνος, ὁ, zemljan krčag, ovisok i trbušat, iz kojega su u ratu pili vojnici; takođ. pijančenje.

κώκῡμα, τὸ, *poet.* (samo u plur.), i **κωκῡτός**, ὁ, *ep.* i *poet.* jadanje, pomaganja, kamkanje, jaukanje, ἐπὶ κωκυτῷ rado jaučući, jadikujući. Kao vlastito ime **Κωκῡτός**, ὁ, rijeka jadikovka, koja je tekla iz Stiksa i utjecala u Aheron, κατὰ τὸν Κ. u okolini, gdje se K. izlijeva.

κωκύω (ῡ, ispred σ svagda ῠ), κωκύσω, ἐκώκυσα, **1.** intr. *ep.* i *poz.* jadikovati, jaukati, jecati, u Hom. svagda za žene. **2.** tranz. *poet.* oplakivati, tužiti za kim, τινά ili τί, osob. za tuženje za mrtvim.

κωλακρέτης, ου, ὁ, plur. (*poz.* κωλαγρέτης), dvanaestorica Atenjana, nadglednici jelâ kod javnih gozbi, prije Klistena takođ. financijalni činovnici (v. ἀποδέκτης), a poslije su dijelili ἡλιαστικόν.

κώληψ, ηπος, ὁ, *ep.* čukalj, prijegib koljena, mjesto ispod koljena.

Κωλιάς, άδος, ἡ, glavica u Atici, Faleronu na jugu, s hramom Afroditinim, koja se zato zove takođ. ἡ Κωλιάς. **Κωλιάδες** γυναῖκες, αἱ, koje ondje nastavaju.

κῶλον, τὸ, **1.** ud čovječjega tijela, τὰ κ. μεθιέναι klecati; napose: noga, τὰ κ. κάμπτειν noge spustiti, sjedati, κῶλον ἕλκειν nogu kao silom vući, slič. κ. ταχύπουν ἄγειν i λευκὸν κ. ἐξακοντίζειν bosonog othitjeti kod svetih radnja, osob. u bakhovskoj službi. N. T. plur. mrtvo tijelo. **2.** *jon.* i *poet.* pren. dio, διαύλου druga polovina trkališta, stoga: stranica osnovke koje zgrade ili zida.

κώλῡμα, τὸ, **κωλύμη**, ἡ, i **κώλῡσις**, εως, ἡ (κωλύω), sprečica, zadjeva, zapreka, smetnja, smetanje, uzdržavanje, takođ. čaranje što smeta, koje aps. ἐπὶ κωλύμῃ da se razbije, zapriječi, κωλύματα σβεστήρια priprave za gašenje, koje τινός čega ili čije, ili s inf. ili akuz. s inf. sa i bez μή. Otd. demin.

κωλυμάτιον, τὸ, *poz.* zapreka, sprečica.

κωλυσιεργέω, *poz.* priječiti, smetati, nasuprot raditi.

κωλῡτής, οῦ, ὁ (κωλύω), koji smeta, priječi, κ. γίγνεσθαί τινος koga ili nešto priječiti, u čem smetati, dizati se na što.

κωλῡτικός, 3. za smetanje ili sprečavanje podoban, na putu, τινός čemu.

κωλύω [ῡ, pred suglasn. svagda ῠ], κωλύσω i t. d., κωλύσομαι u pas. znač., smetati, priječiti, braniti, kratiti, razbiti, uzdržati, ustaviti, zabraniti, N. T. ne dati, kratiti, ugušiti, na put stati, kraj učiniti, takođ.: ustati na što, protiviti se, priječiti htjeti, prigovarati (Dem. 1, 22), koje aps. τὸ κωλῦον zadjeva, zapreka, ali ovo takođ. s αὐτόν njemu, i οἱ κωλύσοντες ljudi, koji se mogu suprotiti, opirati, često οὐδὲν κωλύει ništa ne smeta, ništa nije na putu, ne branim, takođ. s dod. τό γ' ἐμόν što se mene tiče, slič. τί κωλύει; koje τινά ili τί, i to τινός i ἀπό τινος u čem, čemu, takođ. τινά τι ili τινός τι, na pr. κἀκείνων τοὺς μισθοφόρους njima zabraniti, da ne kupe najamnikâ, ili s inf. (sa i bez τοῦ i sa i bez μή), koji katkad treba dodati po savezu, kao Ksen. Mem. 4, 5, 4, gdje treba dodati ποιεῖν, ili akuz. s inf., ili s part., ili εἰ, ἤν ili ὅπως μή, pak s dod. τινί čim, takođ. τούτῳ ᾧ toliko, što, i u pas. κεκωλῦσθαι ἐν τούτῳ

ᾧ pri tom da je nastala zadjeva, gdje, ili s εἰς τὸ μεταμελησόμενον προϊέναι da ne svrši pokajanjem.

κῶμα, τὸ (za κεῖμαι), *ep.* i *poet.* tvrd san.

κωμάζω, *buk.* κωμάσδω, fut. κωμάσω i -άσομαι, aor. ἐκώμᾰσα, perf. κεκώμᾰκα, za veselom gozbom, κῶμος, sjediti, gozbu ili veseo ophod držati, poslije gozbe pjevajući i svirajući obilaziti, lolati se, tumarati, πρός τινα pijan komu doći, plahovati, ἐπί τινα prema komu; uop. klatariti se.

κωμ-άρχης, bolje **κώμαρχος,** ου, ὁ (κώμη), seoski načelnik.

κωμαστής, οῦ, ὁ (κωμάζω), tumaralo, lola, koji s frulačicom obilazi.

κώμη, ἡ (κεῖμαι), **1.** selo, mjesto, protivno: grad sa zidovima i tvrđavom, stoga zvano ἀτείχιστος; κατὰ κώμας po selima, od pojedinih sela sastojeći, u selima namješten, κατὰ κ. οἰκεῖν u selima nastavati. **2.** dio grada, četvrt, kotar, kao u Ateni, u N. T. takođ. stanovnici.

κωμήτης, ου, ὁ, stanovnik sela, seljak; *poet.* stanovnik, žitelj.

κωμικός, 3. (κῶμος), koji komediji pripada, κ. δορυφόρημα statist u komediji. Supst. ὁ κ. komik, pjesnik veselih igara, osob. Aristofan, τὸ κ. komično, šaljivo, smiješno.

κωμό-πολις, ἡ, N. T. trgovište.

κῶμος, ὁ, **1.** dionisovski svečani ophod, iznajpr. ἐν κώμαις slavljen, dakle: seosko veselje, gdje su se u slavu Bakhovu pjevale pjesme i pod obrazinama zbijale svakojake šale. **2.** *poet.* uop. velika povorka. **3.** pren. **a)** veselo društvo, gozba, čast, i to najv. od mladih ljudi držana, koji bi uz svirku i pjevanje veselo obilazili i kod jednoga se svoga druga svratili, da plahuju iznova; κώμοις χρῆσθαι ἐς ἀλλήλους gozbu, vesele ophode držati među sobom, ἐν κώμῳ εἶναι = κωμάζειν. **b)** hrpa mladih ljudi, koji su pijani plešući i pjevajući obilazili po gradu. Pren. za četu Erinija, koja se krvlju opila za novu obijest, ali se ne da iz kuće istjerati.

κώμυς, υθος, ἡ, *buk.* svežanj.

κωμῳδέω (κωμῳδός), zapr. komediju sačiniti, pak: smijehu izlagati, podrugivati se, τί ili τινά, i to ἐπί τινι čega radi.

κωμῳδία, ἡ, komedija, vesela igra, postala od veselih ophoda (κῶμοι, v. r.); ὥσπερ ἐν κωμῳδίᾳ, t. j. kao komički pjesnici što se natjeruju težeći na priznanje mnoštva.

κωμῳδικός, 3. koji komediji pripada.

κωμῳδο-διδασκαλία, ἡ, uvježbavanje komedije od pjesnika komedija, koji se zove

κωμῳδο-διδάσκαλος, ὁ, pjesnik komedija.

κωμῳδο-ποιός ili κωμῳδιοποιός, ὁ, pjesnik komedija. Tako je Sokrat često nazvao Aristofana (»Oblaci«), Kratina, Amipsiju, Eupolisa, koji su na nj napadali kao na blebetaša.

κωμ-ῳδός, ὁ (κῶμος, ἀοιδός), komički glumac; takođ.: komički pjesnik.

κώνειον, τὸ, kukuta, trubeljika, koja se, priređena za piće, davala na smrt osuđenima, napitak od trubeljike, otrovni napitak.

κῶνος, ὁ (zapr. šiljast, srodno s lat. *cōs*), **1.** (matem.) čunj, stožac. **2.** *buk.* (čunjoliki) češer od pinije. **3.** pinija.

κώνωψ, ωπος, ὁ, mušica, komarac, *culex.*

Κῶπαι, αἱ, grad na jednom ostrvu (s. Gala) u jezeru Kopaisu, koje je poslije spojeno nasipom, u Beotiji, kod sadašnje Topolije. Stanov. οἱ **Κωπαιῆς.** Ondje **Κωπαΐς,** ΐδος, ἡ, λίμνη, baš ovo jezero u Beotiji, što ga tvori Kefis, zimi zapremajući do 230 km², zatim u neko 20 katabatra ponirući i kao četiri mala jezera ili bare ostavljajući: sjev.-zap. jezero orhomensko, sjev.-ist. kopsko, jugoist. halijartsko, anhesko, akrefijsko, jugozap. lebadejsko, među njima naplava, na kojoj rastu riža ili kukuruz ili trava ili je ispucano suho tlo glineno. Priča se, da je Aleksandar Vel. po Kratesu iz Halkide kušao da jezero isuši; u sjeveroistočnom kutu ima 14 razvaljenih rovova.

κωπεύς, **κωπέες,** οἱ, *jon.* drva za vesla.

κώπη, *dor.* **κώπα,** ἡ (osn. καπ u κάπτω, lat. *capulus*), držak, držalica za hvatanje, stoga **1.** *ep.* i *poet.* balčak, krsnice, katkad od srebra, gdjekad = mač. **2.** *ep.* držak od ključa (Od. 21, 7). **3.** držalo u vesla, rucelj, κώπησιν ruceljima, za koje su se vesla hvatala, veslanjem, κώπαις veslima, veslajući, ἐμβαλέειν κώπῃς prionuti uz vesla, **νερτέρᾳ προσήμενος κώπῃ** uz niže veslo sjedeći, pren. o čovjeka niska staleža; κώπας ἐλαύνειν veslati; i *per synecd.* κώπῃ takođ. za brodove, brodovlje, Eur. If. T. 140.

κωπήεις, εσσα, εν, *ep.* s balčakom, s krsnicama.

κωπηλατέω, *poet.* veslom kretati.

κωπ-ήρης, 2. (κώπη, osn. ἀρ, v. ἀραρίσκω), koji ima vesala, πλοῖον lađa s veslima (takođ. samo κωπῆρες), *poet.* koji veslo drži.

κώρα i **κῶρος,** v. κόρη i II. κόρος.

κωροσύνα, ἡ, *buk.* djetinjska radost. (Drugi κουρ.)

κώρυκος, ὁ, *ep.* (kožna) torba, kesa, vreća, u koju se metala hrana za put.

Κώρυκος, ὁ, **1.** glavica kod Eritre u Joniji s lukom na podnožju, sada Koraka. **2. Κωρύκιον ἄντρον,** τὸ, korička spilja, ½ milje sjeverno od Delfa pod najvišim vrhom Parnasovim, Likoreji na istok. Tu su koričke nimfe (**Κωρύκιαι** Νύμφαι) slavile noćne orgije Dionisove na dvostrukom vrhu Parnasa (κορυφαῖς Κωρυκίαις), koji se zato zove Κωρυκὶς πέτρα.

Κῶς, gen. Κῶ, akuz. Κῶν i Κῶ, *ep.* takođ. **Κόως,** ἡ, jedno od Sporadskih ostrva u Ikarskom

moru kod Doride u Maloj Aziji, koje se prije zvalo Meropis, s gradom istoga imena osnovanim od Arga, Epidaura i Megare, gdje se mnogo sadila loza, bagrenom mastile haljine i tkale najfinije ženske tkanine *(Coa vestis)*; s. Stancho ili Ko. Tu je bilo prastaro sijelo Asklepijadâ s liječničkom školom, u kojoj se učio i Hipokrat, sa svetinjom Asklepijevom. Stanov. *οἱ* **Κῷοι** (ili **Κῶοι**). Adv. **Κόωνδε**, na Kos.

κῶς i **κώς**, v. *πῶς, πώς*.

κωτίλλω, *poet.* **1.** glatkim riječima opčiniti, zaluditi, *τινά*. **2.** *poz.* uop. brbljati, zabavljati se.

κωτίλος, 3. *buk.* brbljav.

Κωφήν, *ῆνος, ὁ*, **1.** glavna pritoka Inda, s. Kabul. **2.** muško lično ime.

κωφός, 3. slab, tunjav, tupoglav, neosjetljiv. Napose **a)** nijem, nijem od rođenja, gluhonijem, bez govora, bez glasa, tih, *κῦμα κωφόν* tihi ili iznemogli val, o svečanoj tišini mora uzljuljana samo u dubini, prije bure, stoga **Κωφὸς λιμὴν τῶν Τωρωναίων**, u kraju toronskom, na Paleni, *κωφὴν γαῖαν ἀεικίζει* on zlostavlja neosjetljivu zemlju, t. j. mrtvo tijelo (Il. 24, 54). **b)** gluh, koji slabo čuje. **c)** *poet.* pas. o kom se ništa ne čuje, izginuo, nestao. Otd.

κωφότης, ἡ, tupoglavstvo, gluhoća.

Λ.

Λ, λάβδα, poslije *λάμβδα, τὸ*, istoč. *lamĕd*, jedanaesto slovo grčkoga alfabeta, kao brojni znak $\lambda' = 30$.

Λᾶ, *ᾶς, ᾷ, ᾶν, ep. Λάας, αν*, prastar, u pričama slavljen grad u Lakoniji, najprije na moru na rtu gore Asije sa hramom Atene Asije, Gitionu na jugozapad (s. razvaline sredovječne tvrđave Pasave), poslije opustio i $1/_2$ sata dalje na kopnu iznova naseljen.

λᾶας, *ὁ*, gen. *λᾶος* [illegible] *λάου*, dat. *λᾶϊ*, akuz. *λᾶαν*, gen. plur. *λάων*, dat. *λάεσσι* (zapr. *λᾶϝας*, osn. *λαϝ*), *ep.* i *poet.* **1.** kamen, hrid, pećina, kakvima su se borci nabacivali; napose: kameni kolut. **2.** veliki kamen, stijena, kameno sjedalo.

λάβα, ἀ, eol. = *λαβή*.

Λαβάν, otac Rebekin.

Λάβδακος, *ὁ*, sin Polidorov, unuk Kadmov, mitski kralj u Tebi, otac Laja, koji se zato zove **Λαβδάκειος** *παῖς* ili u patronim. **Λαβδακίδης** potomak Labdakov, a njegova porodica *Λαβδάκεια δώματα*. Ali i Edip, sin Lajev, i njegovi se zovu **Λαβδακίδαι** (gen. plur. *dor.* -*ᾶν*).

Λάβδαλον, *τὸ*, tvrđava sirakuska, kako se čini izvan zidova mjesta Epipole, gradu na zapad.

λάβεσκον, λάβῃσι i slič., v. *λαμβάνω*.

λᾰβή, *ἡ* (*λαβεῖν*), **1.** *poet. poz.* hvatanje, spopadanje protivnika u rvanju. **2.** mjesto za napadaj, prilika za napadaj, slaba strana, *λ. παρέχειν, παραδοῦναι ἔν τινι* kod čega davati priliku za napadaj, *εἴς τι* za što. **3.** držak, balčak, povraz (*ἀμφίστομος* s obje strane zjala).

Λαβιηνός, *ὁ, T. Attius L.*, legat Cezarov u Galiji, pao u bitki kod Munde g. 45.

λαβρ-ᾰγόρης, *ου, ὁ* (*λάβρος, ἀγορεύω*), *ep.* drzak blebetaš.

Λάβραυνδα, *τὰ*, mjesto u Kariji, Milasi na sjeveroistok.

λάβραξ, *ᾰκος, ὁ* (*λάβρος*), *poz.* morski vuk, vrlo proždrljiva riba.

λαβρεύομαι, dep. med., *ep.* drsko, brzoreko blebetati, takođ. *μύθοις*.

λάβρος, 2., superl. *λαβρότατος*, nema ga u at. prozi, goropadan, žestok, jak, grabljiv.

λαβροστομέω (*στόμα*), *poet.* = *λαβρεύομαι*.

λαβρό-συτος, 2. *poet.* koji naglo juri.

λαβρότης, ητος, ἡ, poz. žestina, goropad.

Λαβύνητος, *ὁ*, po Her. 1, 77 sl. 188 muž Nitokride; njoj Her. pripisuje djela i gradnje Nebukadnezara, koji je od g. 604.—561. pr. Is. bio kralj babilonski.

λαβύρινθος, *ὁ*, iznajpr. valjada grčka riječ **1.** za spilje i rudokope s mnogim hodnicima i i krivuljama (isp. *Λαύρειον*), pak **2.** za slično osnovane građevine, napose **a)** egipatski labirint, u srednjem Egiptu blizu jezera Merisa kod Krokodilopolisa, potonje Arzinoe, sagrađen od Amenemhata III. oko 2200. pr. Is. kao hram čitave države, velika kamena zgrada, koja je obuhvatala 12 (27?) dvorišta i sadržavala 3000 soba, 1500 pod zemljom. Iznajpr. pravilno osnovana, dobila je mnogim do- i pregradnjama istom svoj zapleteni izgled, tako da joj je najprva svrha potamnjela. **b)** kretski labirint, koji je, od Dedala kod Gnosa sagrađen, Minotauru služio za boravište, pa je iz njega Teseja samo nit Arijadnin izveo — sve puka bajka; nasuprot ima spiljâ i hodnikâ u kamenolomima kod Gortine. **c)** samski, sagrađen od Polikrata. **3.** slikovno takođ. krivuljasti putovi i svakako isprepleteni dijelovi duševne tvorevine, ili i koje mreže.

Λαβώτας, spartan. harmost u Herakleji g. 409.

λᾰγᾰρός, 3. (mj. *σλαγαρός*, lat. *laxus* i *langueo*, isp. *λήγω*), ovlašan, mlitav, vitak, tanak.

Λάγγων, *ωνος, ὁ*, grad u Elidi.

λᾱγέτης, ου, ὁ (*λαός, ἄγω*), *poet.* vođ naroda.

λᾰγῖνος, 3. (*λαγώς*), *poet.* zečji.

λαγκία, ἡ, poz. (kelt.), *lancea*, koplje.

λαγνεία, ἡ, bludnost, bluđenje, tjelesno uživanje.

λαγνεύω, *poz.* upaljen biti, bludno živjeti. Od

λάγνος, 2. pohotan, upaljen.

λᾰγο-δαίτας, ου, ὁ (δαίνυμαι), *poet.* koji zecove jede.

λαγός, v. λαγώς.

λαγχάνω (osn. ληχ: λᾰχ, isp. λάχος), *at.* fut. λήξομαι, aor. ἔλᾰχον, perf. akt. εἴληχα, plpf. εἰλήχει, perf. pas. part. εἰληγμένος, aor. pas. ἐλήχθην, ktomu *ep.* aor. konj. 3. sg. λάχῃσι, i redupl. λελάχω (v. 1, c), perf. λέλογχα (takođ. *jon. poet.* i *poz.*), i *jon.* fut. λάξομαι, **1. tranz. ždrijebom dobiti,** sa i bez dod. κλήρῳ, πάλῳ, τῷ κυάμῳ, voljom bogova ili usudom kao svoje vlastito, kao svoj dio dobiti; ždrijebom izabran biti, kao na pr. arhoni i drugi činovnici u Ateni, *quaestores provinciales* kao pratioci konzulovi i prokonzulovi, stoga τινί za koga, i εἴς τι kamo. **b)** uop. dobiti, primiti, postići; u perf. imati, kao svojinu imati. Koje aps. ždrebati, ždrijeb vući (Od. 9, 332), koje τί ili τινά, ali takođ. τινός dokopati se čega, do čega doći, ili s inf., ili πρός τινος kod čega (na pr. mjesto) dobiti; napose u atičkom sudbenom govoru λαγχάνειν δίκην τινί podnijeti tužbu protiv koga (jer je kocka odlučivala o redu parnica), i to πρός τινα kod koga, komu podnijeti. **c)** *ep.* u redupl. aor. konj. λελάχητε, -ωσι učesnikom učiniti, τινά τινος dati mu čast čega. **2. intr.** *ep.* i *poet.* ždrijebom zapasti (Od. 9, 158), privaliti se, u dio pasti, ἔς τινα ili ἔς τι na koga ili što kockom pasti.

λαγω-βόλον, τὸ (λαγώς), *buk.* strjelica za ubijanje zecova.

λαγῷος, 3. zečji (λαγώς).

λαγών, όνος, ἡ, obič. u plur. αἱ λαγόνες, slabine (između rebara i kukova).

λᾰγώς ili **λαγῶς,** ώ, ῴ, ώ i ών, pl. λαγῴ i t. d. [drugi svagda *perispom.*], s *ep.* i *poz.* obl. **λαγωός,** *jon.* **λαγός,** ὁ (za λάγ-νος), **zec.** Poslovica: λαγὼ βίον ζῆν kao gonjen zec živjeti.

λάδανον, τὸ, v. λήδανον.

Λάδη, ἡ, maleno ostrvo na jonskoj obali, nasuprot Miletu. Stanov. -αῖοι.

Λᾱέρτης, ου, *ep.* αο, ili **Λᾱέρτιος** i **Λάρτιος,** ὁ, sin Arkisijev, kralj na Itaci, otac Odisejev, koji se zato zove ὁ **Λᾱερτιάδης.**

Λάζαρος, **1.** iz Betanije, od smrti uskrišen. **2.** slika siromaha.

λάζομαι, *ep.*, opt. 3. pl. λαζοίατο i impf. 3. sg. λάζετο, i

λάζυμαι, *poet.* spor. obl. za λαμβάνω, v. r.

λάθα, v. λήθη.

λᾰθέμεν, v. λανθάνω.

λᾰθῐ-κηδής, 2. (λαθεῖν, κῆδος), *ep.* koji čini da se zaborave brige, koji brige utišava.

λᾱθί-πονος, 2. (λήθη, πόνος), *poet.* **1.** intr. koji jad zaboravlja. **2.** akt. koji čini da se jad zaboravi, τινός čega, koji ga ustavlja.

λάθομαι, λᾰθέσθαι i slič., v. λανθάνω II.

λᾱθοσύνα i *buk.* λᾶθος = λήθη, v. r.

λάθρᾳ, λάθρα, *jon.* i *ep.* **λάθρῃ,** adv. (λαθεῖν), potajno, krišom, τινός, kradom, himbeno, podmuklo, iz potaje.

λαθραῖος, 3. i 2., *poet.*, adv. -αίως, *poet.* i *poz.*, potajan, neopažen. neslućen, takođ. prolept. λ. ὄμμα tako da se nije opazilo.

λάθυρος, ὁ, pl. τὰ λάθυρα, grašak, grahorica.

λάθω, λᾰθεῖν i slič., v. λανθάνω I.

λάιγξ, ιγγος, ἡ (demin. od λᾶας), *ep.* kamenčić, kamičak.

λαικάζω, *poet.* blúditi (blûdîm).

λαῖλαψ, ᾰπος, ἡ, *ep. poet.* i *poz.* **a)** apstr. vihar, Od. 9, 68 λαίλαπι, mj. čega inače σὺν λαίλαπι. **b)** konkr. vjetar s vijavicom i gustim, tamnim oblačinama, oluja, bura.

λαιμαργία, ἡ, proždrljivost.

λαιμό-ρυτος, 2. *poet.* koji iz grla teče.

λαιμός, ὁ, *ep. poet.* i *poz.* grlo, grkljan.

λαιμο-τόμος, 2. (τέμνω), *poet.* koji prerezuje grlo, uop. smrtonosan.

λαιμό-τομος, 2. *poet.* zaklan, svršen, gotov. Ktomu

λαιμό-τμητος, 2. *poet.* s prerezanim grlom.

λαῖνα, ἡ, *poz.* = *laena*, prosta kabanica.

λᾱΐνεος, 3. i **λάϊνος,** 2. (λᾶας), *ep. poet.* i *poz.* kamen, od kamena, λ. χιτῶνα ἕννυσθαι kamenovan biti.

λάιον, τὸ, v. λήιον.

λαιός, 3. (λαιϝός, lat. *laevu-s*), *poet.* lijevi, ἡ λαιά (naime χείρ) lijeva ruka, ljevica, ἐπὶ, πρὸς τὰ λ. nalijevo, na lijevu ruku.

Λάϊος (Λᾷος), ὁ, sin Labdakov, kralj tebanski, otac Edipa, koji ga je ubio. Imao je u Eleonu proročište ili bar proročko pleme. Adj. otd. **Λᾱΐειος,** 3.

λαιοτομέω, *buk.* v. λαοτ.

λαΐς, ἡ, *dor.* (*poet.*) = ληΐς, v. λεία.

λαισήιον, τὸ (λάσιος), *ep.* i *jon.* tarča, t. j. štit od neustrojenih, dlakavih koža (ἀσπίς od volujske kože). Misli se, da je imao pregaču.

Λαιστρῡγόνες, οἱ, Lestrigonci, mitski narod, poslije prenesen u Siciliju (u Leontinu, s. Lentini), ili u Laciju kod Formije (s. Mola di Gaëta). Adj. otd. **Λαιστρυγόνιος,** 3.

λαῖτμα, τὸ (samo nom. i akuz. sing.), *ep.*, sa i bez ἁλός ili θαλάσσης, morska bezdana, duboko more.

λαῖφος, εος, τὸ, **1.** *ep.* prnjava haljina, odrpano odijelo. **2.** *poet.* jedro.

λαιψηρο-δρόμος, 2. *poet.* koji brzo trči.

λαιψηρός, 3. *ep.* i *poet.* brz, hitar, kočoperan. Adv. λαιψηρά.

Λάκαινα, Λακεδαίμων i slič., v. Λάκων.

λακάζω, *poet.*, i λακέω, *buk.* vikati, bučati, s praskom kršiti se.

λάκε, λακεῖν, v. λάσκω.

λακέρυζα, ἡ, koja kriješti, štekće.

λακέω, *dor.* (isp. ἐπι-ληκέω), = λάσκω, v. r.

Λακετανοί, οἱ, narod u pokrajini *Hispania Tarraconensis*, današnjoj Kataloniji.

Λακίνιον, ου, glavica u Brutiji, s hramom Here Λακινία ili -ιάς.

λακίς, ίδος, ἡ, *poet.* i λάκισμα, τὸ (lat. *lacer*), *poet.* krpa, pozder.

λακιστός, 3. *poz.* poderan.

λακκό-πλουτος, ὁ, *poz.* bogat od čatrnje, pridj. Kalije, koji je bio našao zakopano blago.

λάκκος, ὁ (od λάκϝος, lat. *lacus*), rupa za vodu, jama, čatrnja, valjada upotrebljavana i za podrum.

Λάκμων, ωνος, ὁ, sjeverni dio gore Pinda, s. Liaka, Mecovu na istoku.

λακ-πάτητος, 2. (λὰξ πατέω), *poet.* nogama pogažen.

λακτίζω (λάξ, lizati), **1.** petom ili nogom, kopitom udariti, gaziti, ritati se, praćati se, kopreati se, aps. i τί ili πρός τι, i to ποσί. **2.** nogama gaziti, zlostaviti, τινά. Poslovica: πρὸς κέντρα protiv badlja praćati se t. j. uzalud opirati se (v. κέντρον).

λάκτισμα, τὸ, *poet.* udaranje, gaženje, rana, oskvrnjivanje, τινός čega.

λακτιστής, οῦ, ὁ (λακτίζω), koji se rita, ἵππος jogunast konj.

Λάκων, ωνος, ὁ, fem. **Λάκαινα,** ἡ, **Λακωνικός, Λακεδαιμόνιος,** 3. lakonski, lakedemonski. Adv. **Λακωνικῶς,** lakedemonski, jezikom lakonskim. Kao supst. **a)** τὸ Λακωνικόν **α)** lakedemonski narod, lak. država. **β)** lakonska prostota u riječima i djelima. **b)** ὁ, ἡ Λ. Lakedemonjanin, Lakonka, zapr. slobodni stanovnici gradova oko Sparte, koji su morali ići u rat, ali su od javne službe bili isključeni, jer su ove samo Spartanci kao gospodari zemlje mogli dobiti. No često se Lakedemonjani ne razlikuju od Spartanaca. Njihov grad i kraj zvao se **Λακεδαίμων,** ονος, ἡ, grad (zapr. ἡ Σπάρτη) ležao je na Euroti u ravnici okruženoj gorama, sada razvaline kod Paleo-Horiova. Pokrajina se zvala takođ. ἡ **Λακωνική.** Ktomu **Λακωνισμός,** ὁ, naginjanje k Lakedemonu, i **Λακωνιστής,** οῦ, ὁ, koji se gradi Lakedemonjaninom ili s Lakedemonjanima drži, obadvoje od λακωνίζω.

λακωνίζω, **1.** povoditi se po Lakedemonjanima, osob. u nošnji, kosi i bradi, s batinom i grubom kabanicom hoditi, pak: afektirati politička načela lakedemonska ili oligarhičkih nazora biti, a ne imati njihovih vrlina, aps. ili πρός τινα prema komu. **2.** s Lakedemonjanima držati.

λαλαγέω (λάλος), *poet.* i *buk.*, part. prez. λαλαγεῦσα, cvrkutati, pjevati, za ptice.

λαλέω (λάλος), brblati, blebetati, klaprnjati, N. T. glasati se, govoriti, besjediti, πρός τινα i τινί komu, učiti, putiti; koje aps., koje τί, i to πρός τινα ka komu ili s kim.

λάλημα, τὸ, *poet.* brblanje, blebetanje, naklapanje, i *abstr. pro concret.* blebetaš, blebetuša.

λαλιά, ἡ, **1.** govor, naklapanje, zabava usput; pripovijedanje. **2.** N. T. govor, narječje.

λάλλαι, αἱ, *buk.* kremen.

λάλος, 2., superl. λαλίστατος, **1.** brbljav, takođ. za ptice, koje mnogo viču ili cvrkuću. **2.** *poz.* koji ima dar govora.

λαμά i λεμά (takođ. λημά i λιμά), pravilnije λαμμᾶ, jevr. *lâmmâh*, zašto.

Λάμαχος, ὁ, **1.** sin Ksenofanov, atenski vojvoda u Pelopon. ratu, oslobodio Sinopu g. 453., postradao g. 424. kod Herakleje, g. 415. u Siciliju poslan, gdje je (pošto je njegov pametni savjet zabačen) pao g. 414. **2.** inače lično ime.

λαμβάνω (osn. ληβ: λᾰβ, isp. λᾰβή), *at.* fut. λήψομαι, aor. 2. akt. ἔλᾰβον, imper. λαβέ, med. ἐλαβόμην, perf. akt. εἴληφα, med. i pas. εἴλημμαι, aor. pas. ἐλήφθην, fut. pas. ληφθήσομαι, adj. verb. ληπτός, ληπτέον i -τέα,

pak *epski* k aor. 2. akt. ind. ἔλλαβον i λάβον, iter. λάβεσκον, konj. 3. sg. λάβῃσι, k aor. 2. med. ind. ἐλλαβόμην, i inf. redupl. λελαβέσθαι,

jon. fut. λάμψομαι ili λάψομαι, perf. akt. λελάβηκα, med. i pas. λέλαμμαι, aor. pas. ἐλάμφθην ili ἐλάφθην, adj. verb. λαμπτέος, *poet.* fut. (*dor.*) λαψοῦμαι, perf. pas. takođ. λέλημμαι, i u N. T. fut. λήμψομαι, aor. akt. takođ. ἔλαβα, imper. λάβε, i aor. pas. ἐλήμφθην.

1. tranz. akt. i pas. a) uzimati, grabiti, hvatati, spopasti, držati; obuhvatati (Od. 6, 142), stezati, čvrsto držati se čega; uhvatiti (Od. 4, 388), navaliti, osvojiti, zgrabiti, zarobiti, sa i bez αἰχμαλώτους, uzeti, zauzeti, zapremiti, zaplijeniti, ugrabiti (Od. 9, 41), robiti. Pren. koga obuzeti, oduševiti, nadahnuti (Her. 4, 79), ili sa i bez τῇ ὄψει i slič. očima dohvatiti, ogledati (Sof. Trah. 32). **b)** sa i bez νόῳ, ἐν νῷ, ἐν διανοίᾳ, ἐν ταῖς γνώμαις i slič. k srcu uzimati, preduzimati, odlučiti, pomišljati, prosuditi, promisliti (Her. 3, 51), razabrati, iskusiti, spoznati, shvatiti (Plat. Prot. 314 B), tumačiti, razumjeti, učiti. **c)** primati, uzeti, dočekati (Od. 7, 255), prihvatiti; N. T. podići, utjerati; sebi birati, izabrati, sa sobom uzeti, dobiti, steći (Od. 1, 298), do čega doći, dokopati se, postići, dobiti, sebi pribaviti, izraditi, dobaviti, upotrijebiti, zapasti u što, ugrabiti; spopasti, zateći (Plat. Gorg. 473 B), snaći, naći, uloviti, uhvatiti. **d)** kod sebe primiti, na sebe uzeti, preduzeti. **e) fraze:** ἀρχήν početi, πεῖραν kušati, N. T. ὑπόμνησίν τινος sjećati se, συμβούλιον vijećati, posavjetovati se, τὸ χάραγμά τινος sebi što dati uklesati.

Konstr. a) aps., na pr. ὁ λαβών dužnik. **b)** τί,

na pr. *ἐσθῆτα* i slič. haljinu obući (Her. 4, 78), ili *τὸ δυσμενές τινος* srditi se na koga, *πᾶσαν ἐξέτασιν* potpun račun iskati, slič. *λόγον, τιμωρίαν*, ali *ἔγκλημα* prijekor na se navući ili sadržavati, *αἰτίαν* okrivljen biti, *δίκην* zadovoljštinu dobiti, ali takođ. uzeti, t. j. kazniti (Her. 7, 39), stoga *δίκας λαβεῖν καὶ δοῦναι* pravo uzeti i dati, *τὰ διδόμενα, μισθόν* i slič. darove, platu primati, stoga takođ. bez tih dodataka aps. dati podmititi se, *πεῖραν* pokušati, *experior*, *ἔργον* čin za platu preuzeti ili dokazati što, *ἔργον ἰατρικόν* službu liječničku dobiti, dati namjestiti se za liječnika, *μῦθον* s *πάλιν* riječ (koja je već bila na jeziku) natrag uzeti, što tko misli u srcu kriti (Od. 13, 254), ili takođ. (već izrečenu) riječ uzeti natrag. **c)** *τινά*, na pr. *ἑαυτόν* oteti se, osloboditi se, stoga takođ. *τινά τι* koga što se čega tiče, ili **d)** s dod. adj., *τοὺς πολεμίους πλαγίους* na neprijatelje sa strane napasti, na bok njihov navaliti, *τινὰ ἀραῖον* koga kletvom vezati, *τινὰ ἐξαπατώμενον* koga zaluditi, u pas. *ἀφύλακτος λ.* u svojoj nebrizi iznenada zatečen biti; ili *τὶ ποθεινότερον* za nečim življe čeznuti, slično s adv. *χαλεπῶς τι* nešto zlovoljno uzeti, *μειζόνως* nešto ozbiljnije uzeti, *ἀγκάς τινα* koga zagrliti, *γαῖαν ὀδάξ* u zemlju zagristi, t. j. poginuti, ili s apoz. *τινὰ γυναῖκα* ili *ἄνδρα* koga uzeti za ženu, za koga poći, pa tako i bez dodataka: uzeti koga, oženiti se, udati se, takođ. s *τινί*, na pr. svomu sinu birati ženu. **e)** *τινός* za što, pa to i tako, da je oznaka cjeline ispuštena, dakle da samo gen. uza nj stoji, ili stoji gen. partit., (od) čega uzeti ili uop. od koga. **f)** *τινί* za koga ili čim, *πίστει* koga dužnošću vezati, nametnuti mu dužnost, pa tako i bez *πίστει* obvezati sebi koga, *πόθῳ* po želji primiti (na pr. čiju smrt), *ὀργῇ τι* nešto strastveno promatrati. **g)** s **prijedlozima** ***α)*** ***ἀντί** τινός τι* nešto više cijeniti. ***β)** **ἀπό** τινος* od koga ili čega. ***γ)** **διά** τινα* ili *τι* kroz koga ili što. ***δ)** **ἐκ** τινος* iz čega, iz množine, od koga, *ἐκ νέων λαβόντες* od mladosti. ***ε)** **ἐν** τινι* u, na čem, na kom, *ἐν ἴσῃ τάξει* po izvjesnom redu, *ἐν ἀφροσύνῃ τινά* čijoj bezumnosti nešto izmamiti, *ἐν δεξιᾷ τι* nešto imati na desnu ruku. U pas. *ἐν μέσῳ* odsvakud biti pritiješnjen, *ἄνδρες εἰλημμένοι εἰσὶν ἐν δημοτικῇ ἀγωνίᾳ* čestiti su muževi prinuđeni, da se upuste u boj s ljudima iz naroda. ***ζ)** **ἐπί** τινι* čega radi ili kod koga; takođ. na što (kao zalog) uzimati. ***η)** **ἐς** τι*, na pr. *ἐς ἀριστερήν τι* nešto (koje mjesto) ostaviti nalijevo, ali *εἴς τι* takođ. za što, u čem, i *τινὰ εἴς τι* takođ. koga na što namamiti. ***ϑ)** **παρά** τινος* od koga, *παρ' αὐτῆς δίκην* kazniti svoje građane (mj. Filipa), u svojoj sredini krivce tražiti, *παρά τινι* kod koga. ***ι)** **πρός** τινος* od koga, *πρός τινα* ka komu, *πρὸς ἑαυτόν τινα* koga na svoju stranu vući, *πρὸς ἀτιμίας τι* nešto za sramotu uzeti ili držati. ***κ)** **ὑπό** τινος* od koga ili pod čim, *ὑπὸ τοῖς νόμοις τινά* koga zakonitim putem pograbiti, mj. *λαβεῖν τινα, ὥστε ὑ. τ. ν. εἶναι*. ***λ)*** sa sl. *ὡς* ili neupr. zavis. rečenicama. — Katkad part. *λαβών* samo ispunjuje, da bi se čin posve živo prikazao, pak znači u hrv. **sa** ili **u**, ili je inf. *λαβεῖν* kao tumač dodan, na pr. iza *ἥσσω* u smislu: da se sazna.

2. intr. akt. *καιρὸς λ.*, nastaje, Tuk. 2, 34, kao *καταλαμβάνειν*.

3. med. držati se za što, u nešto ili koga dirati, pograbiti, spopasti, u svoju vlast dobiti, koga uhvatiti, koga naći, nešto dobaviti, dobiti, postići, osvojiti, za čim ići, sa *χαλεπῶς* okositi se na koga, oštro koriti, koje aps., koje *τινά, τί* ili *τινός*, pa tako i *τινός τινος* koga za što zgrabiti, nešto čije spopasti.

***Λάμια**, ἡ*, grad u Ftiotidi (Tesaliji), 30 stadija udaljen od Sperheja, sada Zeitun, poznat po t. z. Lamijskom ratu Atenjana s Antipatrom makedonskim, g. 323.—322.

***Λάμος**, ὁ*, sin Posidonov, kralj mitskih Lestrigona, koji je sagradio grad Telepil.

λαμπαδηδρομία i ***λαμπαδηφορίη**, ἡ, jon.*, zapr. nošenje zubalja, pak: trčanje sa zubljama, noćno utrkivanje mladića pješice ili (od Sokratova vremena) na konju, gdje su nosili goruće zublje, da s njom dođu do cilja, ili da je goruću predadu drugomu. To se na pr. u Ateni događalo na svetkovine bogova svijetla i ognja, na Hefesteje, na svetkovinu Panovu, na velike i male Panateneje, Prometeje, Bendideje, ali takođ. na drugim mjestima.

***λαμπαδη-φόρος**, 2. (φέρω), poet.* zubljonoša.

***λαμπάδιον**, τὸ*, mala zublja.

λαμπαδοῦχος, 2. poet. zubljonosan, *ἀμέρα* dan svadbeni.

***λαμπάς**, άδος, ἡ (λάμπω)*, **1. supst. a)** zublja; *λαμπάδος ἱερὸν ὄμμα* o suncu, *κεραύνιοι* zrake od munje ili svjetlice. **b)** trčanje sa zubljama, stoga *λαμπάδα ποιεῖν, ἐπιτελεῖν* utrku sa zubljama, svečanost sa zubljama upriličiti, v. *λαμπαδηδρομία*. **2.** *poet.* **adj.** zubljama rasvijetljen, *λ. ἀκταί* žal zubalja, gdje su se na rubu morske obale na Rarijskoj poljani Panihide s gorućim zubljama obdržavale u spomen, kako je Demetra sa zubljama u ruci tražila Koru. **3.** *poz.* takođ. ognjena pojava zračna. **4.** N. T. svjetiljka.

λάμπεσκε i ***λαμπετάω***, v. *λάμπω*.

***Λαμπετίδης**, ου, ὁ, ep.* mj. *Λαμπίδης*, sin Lampov = Dolops.

λάμπη, ἡ, poet. plijesan, truhlina.

λαμπηδών, όνος, ὁ, poz. svijetljenje.

Λαμπροκλῆς, έους, **1.** sin Sokratov. **2.** pjesnik ditirambâ.

λαμπρός, 3. (λάμπω), **1.** za stvari: **svijetao,** sjajan, žarki, blistav, jasan, čist, ἱππόδρομος put nebeski, σελήνη sjajna mjesečina, pren. na zrak, zvek, glas: jasan, razgovijetan, glasan, ἄνεμος silan, uop. krasan, ili: savršen, potpun, νίκη sjajan, potpun, λαμπρὰ ταῦτα συμβαίνει sjajno, t. j. jasno se ispunjuje, i to τινί komu. **2.** za ljude: sjajan, divan, krasan, gizdav, ili takođ. vedar, pren. izvrstan, odličan, slavan, glasovit, ugledan, τινί, κατά τι, ἔν τινι čim, u, po čem, ἔν τισι među nekojim ljudima, ali πρὸς χρήματα λ. nepodmitljiv. Supst. οἱ λαμπροί odlični muževi, τὸ λαμπρόν sjaj, τὰ λαμπρότατα najsjajnija djela. Adv. λαμπρόν i **λαμπρῶς,** sjajno, superl. λαμπρότατα sa svim sjajem. Pren. jasnim riječima, otržito, sa sjajnim uspjehom, νικᾶν sjajnu pobjedu dobiti, do kraja pobijediti, τροπὴ λ. γίγνεται poraz je potpun.

λαμπρότης, ητος, ἡ, sjaj, jasnoća, divota, krasota, pren. slava, ugled, sjajna hrabrost, takođ. u plur.

λαμπροφωνίη, ἡ, *jon.* jasni glas.

λαμπρό-φωνος, 2. (φωνή), jasnim glasom, glasno kazujući, u superl.

λαμπρύνω [ῡ], **1.** *poet.* osvijetliti, širiti, i pas. **2.** med. sjajan, podatljiv pokazati se, τί i τινί u čem, i s τὰς ἀσπίδας čistiti ih.

λαμπτήρ, ῆρος, ὁ (λάμπω), svijetnjak, svjetiljka, zublja, svijetlo, u starim vremenima nekakav svijetnjak, u koji se metalo drvo i palilo, da svijetli.

λαμπτηρουχία, ἡ (kao od λαμπτηροῦχος), *poet.* briga za posvjet u sobi.

Λαμπτρεύς, έως, ὁ, stanov. u Lamptri, općini (δῆμος) Erehtejske file u Atici.

λάμπω, fut. λάμψω, aor. ἔλαμψα, perf. λέλαμπα (*poet.*), *ep.* impf. λάμφ' mj. ἔλαμπε, *buk.* iter. λάμπεσκε, i med. **λάμπομαι,** s *poet.* spor. obl. **λαμπετάω,** part. *ep.* rasteg. λαμπετόων, **1. intr.** akt. i med. svijetliti se, sjati, blistati, sijevati, pren. takođ. od svijetla na zvek (isp. λαμπρός): jasno zvečati; i to τί na čem, τινί od čega ili komu, ἔκ τινος iz čega, ἔν τινι u čem. **2. tranz.** *poet.* akt. pustiti da se svijetli ili sija.

λαμυρός, 3. *poz.* bestidan, lakom, proždrljiv, giban, popašan, lukav.

λαμυρία, ἡ, *poz.* drskost.

λαμφθῆναι i **λάμφομαι,** v. λαμβάνω.

λάμψαι, aor. od λάμπω.

Λάμψακος, ἡ, grad u Misiji na Helespontu, istočno (feničko)-jonsko (fočansko) naselje, poznato s dobra vina, s. Lepsek. Stanov. ὁ **Λαμψακηνός.**

λανθάνω, *ep.* i *jon.* **λήθω,** *dor.* **λάθω** (osn. ληθ (λᾱθ): λᾰθ, isp. λήθη, λάθρα), **I. akt.** i pas., *at.* fut. λήσω, aor. 2. ἔλᾰθον, perf. λέληθα, *ep.* impf. iter. λήθεσκον, aor. 2. λάθον, konj. 3. sg. λάθῃσι, i redupl. λελάθῃ (v. 2), **1. intr. sakriven,** neopažen, nepoznat biti ili ostati, sakriti se, umaći, koje aps., osob. part. λαθών potajno, neopaženo, koje τινά pred kim, **λανθάνει ἐμέ** nije mi poznato, ne znam, ἔλαθεν αὐτὸν μὴ ποιεῖν umaklo mu je (t. j. nije opazio, zaboravio je) da učini, koje sa ὅτι ili relat. rečen., οὐ λανθάνεις, ὅτι λέγεις razbiram, što govoriš, koje i osob. s part. s akuz. i bez njega, gdje part. izražuje glavni čin te ga kao *verb. finit.* treba prevesti, a λανθάνειν treba prevesti ili adv. neopaženo, u potaji, tajom, pomalo, ili s »a da ja (ti i t. d.) nijesam opazio, znao, slutio, razumio, ne znajući, ne videći, da«, ἐλάνθανε φίλος ὤν ostala tajna, da je naš prijatelj, ἔλαθε διαφυγών uteče neopažen, ἐλάνθανον αὐτοὺς ἀφικόμενοι bjehu došli, a da nijesu slutili ili opazili. Katkad je i part. ispušten, jer po smislu leži u onom, što slijedi, tako δακρύουσα, Ksen. Kir. 6, 4, 3. **2. tranz.** u *ep.* redupl. aor.: učiniti da se što (τινός) zaboravi, λελάθῃ ὀδυνάων. **3. pas.** u part. fut. λησόμενος = λήθης τυχεῖν δυνάμενος da se zaboravi ili pregori.

II. med. **λανθάνομαι,** *ep. poet.* i *poz.* (*at.* obič. ἐπι-, v. r.), *ep.* i *poet.* **λήθομαι,** *dor.* **λάθομαι,** fut. λήσομαι, *poet.* λελήσομαι, *buk.* λασεῦμαι, aor. ἐλᾰθόμην, *ep.* λαθόμην i redupl. λελαθόμην, *buk.* takođ. ἐλασάμην i ἐλάσθην, inf. λασθῆμεν, perf. λέλησμαι, *ep.* i *jon.* λέλασμαι, **zaboraviti,** ne znati, ne pamtiti, propustiti, τινός koga ili što, ili s relat. rečen., takođ. τινί za koga ne znati pa stoga ništa mu ne reći.

Λανούιον, τὸ, *poz.* Lanuvij u Laciji.

λάξ (λακτίζω), *ep.* i *poet.* adv., petom ili nogom udarajući, takođ. pleon. s dod. ποδί.

λαξευτός, 3. N. T. u kamen usječen.

λάξις, ιος, ἡ (λάχ-ος, λαγχάνω), *jon.* kraj, krajina = κλῆρος.

λάξομαι, *jon.* mj. λήξομαι, v. λαγχάνω.

Λαοδίκεια (-κία), frigijski grad na Liku (negda Diospolis, posl. Roas), prozvan po Laodiki, ženi Antioha II., g. 66. posl. Is. s Kolosom i Hijerapolom potresom razvaljen, od Marka Aurelija opet sagrađen, sijelo kršćanske općine. Stanov. Λαοδικεύς.

Λᾱο-δίκη, ἡ, **1.** kći Agamemnonova, u tragikâ Ἠλέκτρα. **2.** inače lično ime.

λᾱο-δόκος, 2. *poet.* koji prima narod.

Λᾱο-μέδων, οντος (u Sof. treba izgovarati Λαμέδοντος), ὁ, sin Ilov, otac Prijamov, Lampov, Hesionin i t. d., kralj trojanski, kojemu su Posidon i Apolon po Zeusovoj zapovijedi godinu dana za platu služili, pak su, ne dobivši je, zemlju njegovu morskom grdosijom i kugom pustošili. Otd. patron.

Λᾱομεδοντιάδης, ου, ὁ, **1.** sin L., **a)** = Prijam. **b)** = Lampo. **2.** inače lično ime.

λᾶον, τὸ, buk. λάιον, λήιον, v. r.
λᾱο-πᾰθής, 2. *poet.* što čitav narod trpi.
λᾱο-πόρος, 2. *poet.* koji narod premeće, μηχαναί gradnje (*v. l.* λεωπόρος).
λᾱός, ὁ (nema ga u *at.* prozi), *novojon.* i *at.* **λεώς,** ὁ, *ep.* takođ. **λαοί,** οἱ (osn. λαϝο, stnj. *liut, populus,* plur. *liuti* ljudi), m n o š t v o n a r o d a, n a r o d (*plebes,* kao velika množina, δῆμος kao politična cjelina), osob. Hom. plur. l j u d i, čete (ne na bojnim kolima), podanici, uop. bojovnici, ali takođ.: mornari, seljaci ili: družina, radnici. U N. T. vjernici.
Λᾶος, ὁ, grad u Lukaniji na rijeci Laos-u.
λᾱο-σσόος, 2. (σεύω), *ep.* koji narod sokoli, »nagonivojska«.
λαο-φθόρος, 2. koji narod upropašćuje.
λᾳο-τομέω (λᾶον), *buk.* sjetvu žeti.
λαο-τρόφος, 2. *poet.* koji narod hrani, koji spori dobro naroda.
λάου, v. λᾶας.
λᾱο-φόρος, 2. v. λεωφόρος.
λαπαδνός, 3. *poet.* = ἀλαπαδνός, slab.
λάπαθον, τὸ, poz. kiselica (biljka).
λαπάρη, ἡ (fem. od λαπαρός mršav, mek), *ep.* i *poet.* t r b u š n a š u p l j i n a, s l a b i n e, između rebara i kukova.
λαπαρός, 3. *poz.* mršav, vitak; mek. Otd.
λαπαρότης, ητος, ἡ, poz. mekoća.
λαπάσσω, fut. λαπάξω, *poet.* i *poz.* **1.** isprazniti, oplijeniti, ogoluzniti (isp. ἀλαπάζω). **2.** učiniti mekim, smekšati.
Λᾰπίθαι [ῐ], οἱ, bojovno pleme u Tesaliji, poznato s boja s Kentaurima na svadbi Piritojevoj.
λάπτω (lat. *lamb-o,* isp. λαφύσσω), fut. λάψω, *ep.* l i z a t i, srkati, τί τινι nešto čim.
Λάρῑσα i **Λάρισσα,** ἡ, i *jon.* **Λήρισαι,** αἱ (stara riječ: kula), ime mnogih gradova, osob. **1.** čunjasta hridina Argu na zapad, njegova akropola sa hramovima Zeusa Λαρισαῖος-a i Atene. **2.** grad u pelazgiotskoj ravnini u Tesaliji, na Peneju, sjedište Aleuadâ; danas još sa 20.000 stanov. Lárîsa (turski Jenišeher = Novigrad). **3.** u Ftiotidi blizu Malijskoga zaliva na obronku Otrisovu, ἡ κρεμαστὴ Λ., razvalina iznad Gardika. **4.** u Ahaji, blizu glavice Araksa na rijeci Larisu tvrđava Τεῖχος, prije Λάρισα, kojoj su zidovi bili 45 stopa visoki; ostataka ima 12—15 stopa debelih. **5.** u Troadi. **6.** Αἰγυπτία, grad u Eolidi kod Kime, s pridj. Frikonis. **7.** u Asiriji na istoč. strani Tigrisovoj, s. razvaline Nimrudske s glasovitim ostacima staroasirske umjetnosti. Stanov. ὁ **Λαρισαῖος.**
Λάρῑσος (-σσος), rijeka u Ahaji na međi elidskoj, s. Riso.
λάκρος, ὁ, poz. košara; isp.
λάρναξ, ακος, ἡ, ormar, kovčeg, sanduk, takođ. lijes, žara.
λᾰρος, ὁ, *ep.* i *poz.* galeb, proždrljiva morska ptica; takođ. pren. bluna, zvekan.
λᾱρός, 3. (od λᾰϝ-ερός, osn. λαυ u ἀπολαύω), *ep.* superl. λαρώτατος (t. j. λαερώτατος), ljubak, tečan, sladak, krepak.
Λάρτιος, v. Λαέρτης.
λαρυγγίζω iz svega grla vikati. Od
λάρυγξ, ὁ, poet. poz. i N. T. grlo, grkljan.
Λᾶς = Λάας, v. Λᾶ.
λάσδομαι stara var. za λάζομαι.
λάσασθαι, buk. aor. 1. = λᾰθέσθαι, v. λανθάνω II.
λᾱσεῦμαι i λασθῆμεν, *buk.* = λήσομαι i λᾰθέσθαι, v. λανθάνω II.
Λασθένης, ους, Olinćanin, koji je s Eutikratom svoju postojbinu g. 348. Filipu izdao i zatim kod njega živio.
λάσθη, ἡ (II. λάω), *jon.* rug, zadirkivanje.
λασι-αύχην, ενος, ὁ, ἡ, *poet.* s kosmatom šijom, grivat.
λάσιος, 3. **1.** k o s m a t, r u t a v, runjav, vunat; uza στήθεα, κῆρ znak muževnosti i velike tjelesne snage; θῆρες za divlje, grabljive zvijeri. **2.** gusto obrastao grmljem, šibljem. S u p s t. τὰ λάσια šumnati krajevi.
Λασιών, ῶνος, ὁ, tvrđava na međi Elide i Arkadije.
λάσκω (mj. λάκ-σκω, osn. λᾰκ, lat. *loquor*), *ep. poet.* i N. T., aor. 2. ἔλᾰκον, *ep.* λᾰκον i λελακόμην (N. T. takođ. aor. 1. ἐλάκησα), perf. s prez. znač. λέληκα, part. λεληκώς, fem. λελᾰκυῖα, **zvečati, a)** pucati, praskati, škripati, N. T. raspući se. **b)** gromotno v i k a t i, kriještati, l a j a t i. **c)** pustiti glas, navijestiti, govoriti, koje aps., koje τί, i to ἔς τινα za koga.
Λασόνιοι, οἱ, narod u Lidiji prema Likiji.
Λᾶσος, ὁ, pjesnik i muzik iz Hermione, savremenik Pisistratov, učitelj Pindarov.
Λατῖνοι, οἱ, **1.** Latini, žitelji novolatinskih naselja, koji bjehu odvedeni nakon pokorenja Lacije pod vrhovnom vlasti rimskom iz Lacije; među njima bijahu takođ. siromašniji rimski građani. Oni sačinjavahu srednji stalež između peregrinâ i rimskih građana, jer su s ovima bili u privatnopravnoj zajednici. **2.** koji latinski govore.
λᾱτομέω (λα-τόμος), N. T. iz kamena lomiti. Otd.
λᾱτομία, ἡ, poz. kamenolom.
λᾰτρεία, ἡ, i *poet.* **λατρεύματα,** τὰ, zapr. služba za platu, pak: prisiljena s l u ž b a, r a b o t a, t l a k a, i λατρεύματα πόνων radnje na raboti. Napose: λατρεία θεοῦ bogu učinjena služba, stoga takođ. bez θεοῦ N. T. bogoslužje, i πολύχρυσα λατρεύματα sjedište bogoslužja s bogatim zavjetnim darovima (kako ih je obilno dobivalo delfsko proročište).
λᾰτρεύω, zapr. za platu služiti, pak uop. s l u-

žiti, ljudima kao i bogovima, za slobodne i za robove, aps. ili *τινί* ili *τινά;* pren. jednako izložen biti, i: robovati.

λάτρις, *ιος, ὁ, poet.* rabotar, robijaš, sluga. *Poet.* takođ. *ἡ,* sluškinja. Od

λάτρον, τὸ, poet. plata, nadnica (srodno lat. *latro* plaćenik).

λᾱ-τύπος, ὁ (*λᾶς, τύπτω*), *poet.* kamenar.

Λατώ, v. *Λητώ.*

λαυκανίη, *ἡ, ep.* grkljan, ždrijelo.

Λαύρειον i **Λαύριον,** *τὸ,* gora u najjužnijem dijelu Atike, bogata srebrnim rudnicima. Adj. otd. **Λαυρεωτικός,** 3.

λαύρη, *ἡ, ep. poet.* i *poz.* ulica, Od. 22, 128 hodnik, na jednoj strani kuće, sprijed i ostrag vodeći u dvorište, u sredini kroz *ὀρσοθύρη* u dvoranu za muškarce.

λαφθῆναι, *jon.* mj. *ληφθῆναι,* v. *λαμβάνω.*

λαφυγμός, ὁ (*λαφύσσω*), *poet.* proždiranje, proždrljivost.

λάφῡρα, *τὰ* (osn. *λαβεῖν*?), komadi plijena, pobjedni plijen. Takav bi se plijen (oružje, nakit) neprijateljski objesio kao zavjetni dar bogovima pa je na pr. u Rimu krasio *vestibulum* pobjedničkoga vojvode, gdje je u kući ostao, i ako se gospodar promijenio. Ali u *παγχρύσοις λ.* jest zlatan vijenac, dobiven od plijena. Otd.

λαφυραγωγέω, poz. kao plijen odvesti, s plijenom prolaziti.

λᾰφῡροπωλέω, plijen prodavati.

λᾰφῡρο-πώλης, *ου, ὁ* (*πωλέω*), prodavač plijena, u Ksen. lakedemonski činovnici, koji su se brinuli za prodaju plijena.

λᾰφύσσω (*λάπτω*?), *ep.* i *poz.* lakomo gutati, progutati.

Λαφύστιος, *ὁ,* pridj. Zeusov, koji žrtve ište, kao Atama od Minijevaca štovan na visokoj pustoj gori Lafistiju kod Koroneje, i u Halu u Ftiotidi.

λαχαί, αἱ, grob. Otd.

λαχαίνω, buk. iskopati.

λάχᾰνα, *τὰ,* povrće, zelje. Otd.

λαχανίζομαι, povrće kupiti. Otd.

λᾰχᾰνισμός, *ὁ,* pobiranje povrća.

Λαχάρης, tiran u Ateni g. 296. pr. Is., u idućoj godini od Demetrija Poliorketa protjeran.

λάχε, v. *λαγχάνω.*

λάχεια, *ἡ, ep.* pridj. za *νῆσος, ἀκτή* (Od. 9, 116; 10, 509), nizak, plosan, zarubast; ili treba čitati *ἐλαχεῖα:* malen.

Λάχεσις, *εως, ιος, ἡ* (*λαγχάνω*), Parka, koja određuje usud života.

Λάχης, *ητος, ὁ,* sin Melanipov, iz općine (*δῆμος*) Eksone, osvojio g. 427. pr. Is. Milu na Siciliji, pristao g. 426. u Lokridi, gdje se srećno borio, bio poznat kao brz osvajač, poslije godinu dana natrag pozvan, od Kleona optužen, ali poslije hoplit u Beotiji, s Nikijom radio oko mira g. 421.; pao s Nikostratom kod Mantineje g. 418. (Platonov dijalog.)

λάχνη, *ἡ, ep.* i *poet.*, i **λάχνος,** *ὁ* (isp. lat. *la-na*), *ep.* vuna, vunata dlaka; malje, kunadra; pojedine dlake, što strše kao čekinje (Il. 2, 219).

λαχνήεις, *εσσα, εν, ep.* vunat, rutav, runjav, kosmat.

λαχνόγυιος, 2. *poet.* s rutavim udovima.

λαχνόομαι (*λάχνη*), *poet.* pas., postati vunat ili rutav.

λαχνώδης, 2. *poet.* = *λαχνήεις,* v. r.

λάχος, *εος, τὸ* (*λαγχάνω*), **1.** *poet.* ždrijeb, smrtni usud. **2.** što je kome zapalo, dio. Napose i: odio koje čete.

λάψομαι, *jon.* (var. *λάμψομαι*), i *λαψοῦμαι, dor. poet.* mj. *λήψομαι,* v. *λαμβάνω.*

I. **λάω,** *ep.* defekt. (osn. *λαϝ, ἀπολαύω*), impf. 3. sg. *λάε,* zgrabiti, spopasti.

II. **λάω,** *dor.* **λῶ,** inf. *λῆν* (osn. *λασ,* isp. *λῆμα* i *λιλαίομαι,* lat. *las* u *lascivus*), *dor.* htjeti.

III. *λάω, ep.* gledati, *ὀξύ.*

λαώδης, 2. *poz.* narodan, narodu mio, popularan.

λέαινα, *ἡ,* fem. za *λέων,* lavica, slik. za okrutnicu.

λεαίνω, aor. *at.* *ἐλέανα, jon.* *ἐλέηνα, ep.* **λειαίνω,** fut. *λειανέω,* aor. *λείηνα* (*λεῖος*), **1) a)** gladiti, otvoriti, osvijetliti, poravniti, *τί.* **b)** pren. *jon.* ublažiti (Her. 8, 142), blaže prikazivati. **2.** glatko trti, rastrljati, smlaviti, uništiti, iskorijeniti (Her. 4, 122), opustošiti, *τί,* i to *τινί* čim.

Λεβάδεια, *ἡ,* beot. grad s proročištem trofonijskoga Zeusa, sada Livadija.

Λέβεδος, *ἡ,* jon. saveznički grad na obali Lidije, Mionesu na istok.

λέβης, *ητος, ὁ,* nema ga u *at.* prozi, **1.** kotao, zdjela, koje mjeden sud za kuhanje, često spomenut kao dar ili cijena kod trgovanja, koje za pranje ruku i nogu, mjeden, katkad srebrn; takođ. kada za kupanje (Esh. Ag. 1129). **2.** uop. dublji sud, katkad s povrazima ili ručicama, stoga takođ. vrč, osob. žara.

λεγεών (*λεγιών*), *ῶνος, ὁ* (*ἡ*), lat. *legio,* legija.

λέγμενος, v. *λέγω* i (*λέχω*), med.

I. **λέγω, brojiti, kupiti, brati,** kao *verb. simplex* rijetko, *at.* proz. samo u složenicama (*ἐκ-, ἐπι-, κατα-, συλ-*), fut. *λέξω* i *λέξομαι,* aor. *ἔλεξα* i *ἐλεξάμην,* perf. akt. *εἴλοχα* (*-λεχα*), med. i pas. *εἴλεγμαι,* aor. pas. *ἐλέγην,* fut. pas. *λεγήσομαι,* adj. verb. *λεκτός* i *λεκτέος,* pored toga *ep. jon.* i *poz.* i rijetko *at.* (Ksen.) takođ. *λέλεγμαι* i *ἐλέχθην,* i *ep.* korjen. aor. *ἐλέγμην* brojih se, i *λέκτο* (Od. 4, 451, prebroji u sebi),

1. akt. birati, kupiti, **a)** pobirati, skupljati. **b)** pribrajati, uračunati, nabrajati, *τινά,* i to *ἐν* i *μετά τισι* među nekoje, *ἔς τι* u što. **2. med.** *ep.* za sebe, u sebi, sebe brojiti, *μετά τισι* među.

II. **λέγω, brojiti,** nabrajati, pričati, **kazivati,** iste osnove kao i prednje, fut. *λέξω* i (u pas.

znač.), λέξομαι, aor. ἔλεξα (i rijetko ἐλεξάμην) (εἶπον v. napose), perf. akt. εἴρηκα (v. I. εἴρω), med. i pas. λέλεγμαι (ali διείλεγμαι) i εἴρημαι, aor. pas. ἐλέχθην i ἐρρήθην, fut. pas. λεχθήσομαι, ῥηθήσομαι i λέξομαι (v. gore), fut. 3. λελέξεται i εἰρήσεται, adj. verb. λεκτός i λεκτέος,

1. akt. pripovijedati, reći, tumačiti, razlagati, govoriti, besjediti, zboriti; javiti, navijestiti; gatati, prokazati, pominjati, sjetiti; učiti, crtati, prikazivati, opisati; napominjati, imenovati, predlagati (Dem. 3, 34); pozivati, zapovijedati, poručiti, pismeno očitovati; obećati, misliti, držati, razumjeti, u potonjem smislu često spojeno sa φράζειν. Napose **a)** kao govornik ustati, lijepo ili umjetno besjediti (prot. λαλεῖν), takođ. prijedlog iznijeti ili razložiti (s γράφειν ili πράττειν), uopće takođ. često protivno od ποιεῖν. **b)** čitati.

Konstr. **a)** aps. λέγω parentet. velim, mislim, to jest, naime (Her. 7, 144), takođ. kod dat. μητρί τ', Ἐριβοίᾳ λέγω (Eribeja za razliku od Teukrove matere Hesione), slič. λέγουσι vele, kažu, τορῶς λέγω; razumiješ li? πῶς λέγομεν; kako da kažemo? ili: zar ne? πῶς λέγεις kako veliš ili misliš? λέγε εἴ τι λέγεις reci, ako što misliš, οὐδὲν λέγει laže (Plat. Apol. 30 B), λέγω δή hoću dakle da kažem, λέγοις ἄν (ἤδη) ta reci (već jednom), οὐ λέγω ne ću da kažem, bože sačuvaj, naime da se ne čini da hulim na boga, πέρα ἢ λέγω jače negoli mogu reći riječima. U inf. koje iza δεινός i slič., da kaže, koje kao ὡς εἰπεῖν da tako rečem (Esh. Ag. 868), ili: da se upotrijebi riječ. Ali ἐκπειρᾷ λέγειν; iskušavaš li me, samo da govorim (bolje λόγων)? želiš li samo primjer govora? Napokon stoji λέγειν takođ. kao izričaj udivljavanja: takvo što reći! Part. ὁ λέγων govornik, predlagač, ὁ συνεχῶς λέγων obični državnik, οἱ λέγοντες govornici, οἱ ἐπὶ τῶν προγόνων λέγοντες državnici u doba naših djedova. Partic. služi često samo da istavi prosti pojam, ἔφη λέγων reče među ostalim, u svom govoru, ili: reče od riječi do riječi. Ali ποιοῦ λέγων učini pa reci. S adv. εὖ, καλῶς, ὀρθῶς (kao δίκαια i slič.), dobro pogoditi, pravo imati, ali takođ. skladnim govorom zboriti, εὖ γε λέγοις veoma lijepo! Ali κακῶς λέγειν grditi. Slič. s adj. ili part. kao ἐπώμοτος λ. pod zakletvom uvjeravati. **b)** τί, na pr. τὶ λέγειν nešto znamenito, osobito, istinito, bitno, istinu reći, pravo imati (Ksen. Kir. 1, 4, 20); govor prikazati vjerojatnim; za stvari, za koje se λ. uopće dosta često govori: kao znamenito vrijediti. χαίρειν λέγω odreći se, pustiti. Protivno οὐδέν λ. Ali εἴ τι λέγεις ako što imaš reći, τί δεῖ λέγειν; ili: što da još rečem? ili: kako da se tu izrazim? (tako je strašno!). Ali τί λέγω τοῦτο; što time mislim? τί τοῦτ' ἔλεξας; kako to misliš? ἔλεξας uop. često mjesto prez., kad bi zaiskano već moralo biti rečeno, dok ὅπερ λέγω opet znači: kako rekoh, slič. kao ὅπερ λέγεται. Napose λόγους λέγειν govore besjediti, primjedbe iznijeti, i u zlom smislu: prazne riječi govoriti, ispustiti govor; λόγον λέγειν prazno zboriti, λόγον ἐκ λόγου λέγειν od jednoga doći na drugo. Slič. τὰ βέλτιστα λ. najbolje svjetovati, τὰ Φιλίππου λ. Filipovu stvar braniti, τὰ ψηφίσματα λ. predlagati ih, i u pas. takođ.: predložen i prihvaćen biti. Ali takođ.: pročitati ih, i stoga τοὺς στεφάνους zaključke o počasnim vijencima čitati. **c)** τινά za koga ili o kom reći, pa tako i τινά τι nešto o kom reći, nazivati ga čim, na pr. κακὰ λ. τινά zlo o kom govoriti, τὰ ἔσχατα najgore stvari o kom govoriti, najružnije grditi ga, ἐκεῖνο οὐ σὲ λέγω ono (da si srećan) ne tvrdim o tebi; οὐδαμοῦ τινα koga ništa ne cijeniti, za ništa proglasiti, pa tako εὖ, κακῶς λ. τινά govoriti o kom dobro, zlo, ali εὖ λ. τινά takođ.: prijazno govoriti, tješiti, pak εὖ λ. τινά *effero*, koga uzvisiti, slaviti, dičiti, pa to i λέγειν τινά samo bez εὖ. Katkad je dodan part., sa ili bez ὡς, zapr. koga za nešto označiti, stoga οὐχ ὕβρει λέγω τάδ', ἐκεῖνον ὡς παρόντα νῷν ne govorim (ti) to za porugu, već (velim) da je ovamo stigao. Esh. Ag. 269 οὖσαν *scil.* λέγω, koje treba razabrati iz φῄς. **d)** τινός, kao τῶν μὴ εἰδότων πάντων λέγεις razumiješ li pod svima one i t. d. **e)** τινί komu, za koga reći, govoriti, ali takođ. čim, φιλονικίᾳ λ. u svojim govorima htjeti svakako imati pravo. **f)** s prijedlozima *α)* ἀπό τινος o čem. *β)* εἴς τινα ili εἴς τι (ka) komu, pred čim, ali takođ. što se čega tiče, ili adv. εἰς δέον zgodan savjet dati, εἰς φῶς jasno, ἐς τὸ φανερόν javno govoriti. *γ)* ἐκ σαυτῆς reći što od tebe potječe. *δ)* ἔν τινι pred kim, u čem. *ε)* ἐπί τινι čemu, čega radi, na čast komu. *ζ)* κατά τινος protiv koga, tužiti ga, καθ' ἕκαστα pojedince nabrajati, izgubiti se u pojedinostima. *η)* παρά τινι kod koga. *ϑ)* περί τινος o čem, o kom, περί τινα što se koga tiče. *ι)* πρός τινα (ka) komu, πρός τι na što odgovoriti, protiv čega govoriti, ali takođ. čemu, za što, πρὸς χάριν za ljubav, za ugodbu. *κ)* ὑπέρ τινος za koga, u čiju korist, ali takođ. u čije ime, i: o kom. **g)** s akuz. s inf. ili ὅτι, ὡς, εἰ, ὅπως i drugim neupr. zavis. rečen., gdje je često subjekt zavisne rečen. metnut uz λέγω kao objekt, ili takođ. čak stoji uza nj u nomin., kao λέγουσί τινα ὅτι i τὶς λέγουσιν ὅτι govori se o kom da on.

2. pas. uop.: biti rečen, razglašen, ὑπό i ἀπό τινος, pa tako λέγεται s ὅτι ili nom. s inf. ili akuz. s inf. govori se (o njemu) da, ali takođ. lično: λέγομαι za mene kažu da ja, i to s inf. ili part. οὐδὲ λέξεται πρὶν ὤν ne će se ni

pominjati da ga je negda bilo, takođ. u inf. *μᾶλλον λέγεσθαι, ὥς μοι προσῆκε* da se o meni radije govori, kako mi dolikuje. U part. *οἱ λεγόμενοι* oni, za koje se govori da i t. d. Aps. *ὁ λεγόμενος* razglašeni, ali obič. tako zvani, i to takođ. s dod. *ὀνόματι* po imenu tako zvani. Stoga *τὸ λεγόμενον* aps. kako se obično veli (Plat. Gorg. 514 E), štono riječ, prema poslovici, slič. kao *ὡς λέγεται*, i *τὰ λεγόμενα* predaje, priče, glasina.

3. med. među sobom nešto brojiti, nabrajati, = *διαλέγεσθαι* među sobom dogovarati se, razgovarati se, zabavljati se, o čem govoriti, aps., ili *τί* o čem, *μηκέτι νῦν δήθ' αὖθι λεγώμεθα* ili *μηκέτι ταῦτα λεγώμεθα* obična fraza, da se razgovor prekine: nemojmo više ili još dugo tu govoriti, naklapati, brbljati (već borimo se).

λεηλασία, ἡ, plijenjenje, pljačkanje.

λεηλατέω (kao od *λε-ηλάτης, λεία* i *ἐλαύνω*) plijen, osob. blago goniti, plijeniti, aps. i *τί,* i to *ἔκ τινος* iz kojega kraja.

λεία, ἡ, *jon.* *ληίη,* i *ep.* i *poet.* *ληίς* (*dor.* *λαΐς*), *ίδος, ἡ* (osn. *λαϝ* u I. *λάω, ἀπολαύω*?), **1.** plijen, osob. ugrabljena marha, zaplijenjeno blago, ratni plijen, lovni plijen, stoga *ἀνθρώπους καὶ λείαν,* i *λείας βουκόλων φρουρήματα* od pastirâ čuvana zaplijenjena goveda, i to *ἄδαστα* od još nerazdijeljena plijena, pa tako i kao *hendiadyoin: βοτὰ καὶ λείαν* zaplijenjena goveda (Sof. Aj. 145). Ali takođ. za ljude: *ληίην* ili *λείαν ποιεῖσθαι* ili *θέσθαι τινά* koga učiniti plijenom, zarobiti, i *τί,* na pr. *τὴν χώραν* sve u zemlji zaplijeniti. Ali *λείαν ἄγειν* plijen odagnati, i to *τινός* komu. Poslovica *ἡ Μυσῶν λεία* Mišanski plijen, o kakvom imanju bez obrane, koje je svakomu razbojniku otvoreno, uzeto od sudbine, koja je snašla Misiju, kad njezina kralja Telefa nije bilo kod kuće. **2.** *ep.* plijenjenje, robljenje, hvatanje.

λειαίνω, v. *λεαίνω.*

Λείβηθρον, τὸ, star trački grad u Pijeriji (Makedoniji).

λείβω, aor. akt. *ἔλειψα,* med. *ἐλείψατο (lĭb-are),* **1.** kapati, lijevati, umekšati, izliti, proliti, *τί,* u pas. **a)** kapati, *κατά τινος* niza što, sa čega, *διά τινος* iz čega. **b)** nakvašen biti. **c)** rastaljen, rastopljen biti. **2.** napose *ep.* i *poet.* vino božanstvu na čast za žrtvu izlijevati, sa i bez *οἶνον,* aps. i *τινί* komu. Isp. takođ. *εἴβω.*

λειμακώδης, 2. *jon.* poput livade, obilan travom. Od

λεῖμαξ, ἄκος, ὁ, poet. = *λειμών.*

λεῖμμα, τὸ, v. *λείψανον.*

λειμών, ῶνος, ὁ (isp. *λιμήν*), svako vlažno, travno mjesto, utrina, paša, livada, rudina.

λειμώνιος, 3., s osob. fem. **λειμωνιάς,** *άδος, ἡ, poet.* koji livadi pripada, *γῆ* vlažna sjenokoša; *Ἰδαῖα πίσεα* vlažna utrina trojanska, ali *Νύμφαι ἔνυδροι λειμωνιάδες* nimfe močvarne na rudini.

λειμωνόθεν, *ep.* adv., od livade, s livade.

λειο-γένειος, 2. (*γένειον*), *jon.* s glatkom bradom, golobrad.

λεῖος, 3. *lēv-is,* gladak, uglađen, napose **a)** za mjesta: ravan, plosan, zarubast, gô, bez grmlja, šiblja, stoga *λ. ποιεῖν* poravniti, aps. ili *τινός,* na pr. *πετράων* ravan, bez stijena. **b)** kao supst. *λεῖα* glatka sukna, glatke, proste, neomaštene tkanine. **c)** pren. prost od čega *τινός,* i priprost o prikazivanju. Adv. **λείως,** blago, mirno, *κωτίλλων* glatkim riječima.

λειότης, ἡ, glatkoća.

λείουσι, dat. plur. od *λέων,* v. r.

λειπο- u složenicama, v. takođ. *λιπο-.*

λειποθυμέω (kao od *λειπό-θυμος*), *poz.* u nesvijest pasti, iznemogao, nesvijestan biti.

λειπο-στράτιον, bolje **λιπο-,** *τὸ,* bijeg od vojske.

λειποταξία (*λιποταξία*), *ἡ,* bježanje od vojske, i *λειποταξίου δίκη* tužba poradi bjegunstva od vojske.

λειποψυχέω (*λειπό-ψυχος*), **1.** = *λειποθυμέω.* **2.** *jon.* malodušan postati. (Drugi *λιπ.*)

λείπω (osn. *λειπ: λιπ,* lat. *linquo, relĭquus*), fut. *λείψω* i *λείψομαι* (takođ. u pas. znač., v. IV), aor. *ἔλιπον* i *ἐλιπόμην* (*ep.* takođ. pas., v. IV), perf. akt. *λέλοιπα,* med. i pas. *λέλειμμαι,* aor. pas. *ἐλείφθην,* fut. pas. *λειφθήσομαι,* fut. 3. *λελείψομαι,* adj. verb. *λειπτέον, ep.* aor. pas. 3. pl. *λίπεν* (mj. *ἐλίπησαν,* var. Il. 16, 507), *jon.* impf. iter. *λείπεσκε, poz.* aor. *ἔλειψα,*

I. akt. tranz. ostavljati, 1. puštati, udaljiti se, otići, uzmaći, ostaviti, osob. o pokojnima; ostaviti, poštedjeti, pustiti da umakne, ili takođ.: prezreti, *τινά* ili *τί,* na pr. *φάος ἠελίοιο* t. j. umrijeti, slič. *ψυχὴ λέλοιπεν,* naime *ὀστέα,* baš kao što i Od. 12, 213 uz *λέλοιπεν* treba dodati *με.* Često s dodan. apoz. kao ili za nešto, *τὰ τελευταῖα* kao posljednje, t. j. za najposlije, i to *τινί* komu, *ἀμφί τινι* oko koga, *ἐπί τινι* kod čega, *ἔν τινι* u čem. **2.** ostaviti, na cjedilu ostaviti, takođ.: propustiti, ne platiti, i za stvari: premaći se, nestati, *τινά* ili *τί,* na pr. *τὴν αὑτοῦ φύσιν* svojoj ćudi iznevjeriti se. **II. akt. intr. izlaziti,** udaljiti se, ukloniti se, ginuti, nestati, ne biti, *ἔκ τινος* iz čega, *μικροῦ λείποντος* zamalo, skoro, ili *οὐ λείπει τὸ μὴ οὐ βαρύστον' εἶναι* dosta je žalostivo, da se teško uzdiše. **III. med.** nešto od sebe (*τί*) ostaviti, osob. kao spomen, i to *jon.* sa i bez *μνημόσυνον* ili *μνημόσυνα* (Her. 6, 109), i to *ἔς τι* za neko vrijeme.

IV. med. i pas. λείπομαι 1. zaostati, ostavljen biti (sa i bez *μετόπισθε, κατόπισθε*), živ ostati (Ksen. An. 3, 1, 2), ostati, ostrag biti, *ὁ λειπόμενος* onaj što još treba, ostali, *οἱ λειπόμενοι* koji su ostali, *ἐπί τινος* kod čega, *ἐπί τινι*

na čem, *ἀπό τινος* od čega, *περί τινος* (dogovaranje) o kojoj stvari. **2.** zaostajati, ostrag ostati, osob. u trku i utrkivanju na kolima (Od. 8, 125), pren. zaostajati (Her. 7, 8, 1), niži, neznatniji, manji, slabiji biti (Her. 7, 48), svladan biti, aps., ili *τινός* za kim ili čim, *πολὺ τῶν πεζῶν λειπόμενοι* koji za našom pješadijom daleko zaostaju, koji su pješadijom od nas slabiji, takođ. *ἀπό τινος* daleko od koga, i to *δουρὸς ἐρωήν* na kopljomet (Il. 23, 529), slič. kao *ἐς δίσκουρα*, ili *τί, τινί, ἔν τινι* u čem, *πρός τι* kad dođe do čega. **3.** na cjedilu ili sam ostavljen biti, kraćen biti, daleko biti ili ostati (Her. 9, 66), bez koga biti, rastati se, oskudijevati, ne imati, biti bez čega, ne mariti, aps., i *τινός, ἀπό τινος* od koga ili čega, i to *ἔν τινι* u čem ili čega radi.

λειριόεις, *εσσα, εν, ep.* kao ljiljan, nježan. Od *λείριον, τὸ, poet. poz.* ljiljan.

λειρός, 3. *poet.* nježan, fin.

λεϊστός, v. *ληιστός*.

λειτουργέω (-*γός*), **1.** javnu službu u državi obnositi i s tim skopčane troškove namirivati (na pr. kod određenih narodnih svetkovina), uop. službu činiti, državne terete nositi, daće plaćati, sa i bez *τῇ πόλει* za državu, i to *τινί* čim, ili takođ. *τί* nešto, na pr. *λειτουργίας* liturgije davati, *συνεκκαίδεκα* s 15 drugova. **2.** *poz.* službu ili dužnosti svoje vršiti. **3.** N. T. pomagati, i osob. žrtvovati.

λειτούργημα, *τὸ, poz.* i **λειτουργία**, *ἡ*, **1.** plaćanje za narod, državu, državno plaćanje, državni teret, *τινός* od čega. To su bile u Ateni horegija, gimnazijarhija, lampadarhija, trijerarhija, gošćenje suplemenikâ i ratni porezi za svakoga građanina sa 3 i više talenata imutka. Nekoji se tereti vraćahu redovno (*ἐγκύκλιοι*), i samo odlične zasluge, a ne visoka starost, mogahu koga od njih riješiti. **2.** *poz.* uop. služba. **3.** N. T. takođ. služba Božja.

λειτουργικός, 3., N. T. službeni, službovni.

λειτουργός, *ὁ* (*λειτός, λήϊτος*, od *λαός*, i osn. *εργ*), *poz.* sluga, radnik, u N. T. sluga Božji i Isusa Krista.

λειχήν, *ὁ*, lišaj.

Λειχ-ήνωρ, ορος, ὁ, poz. ep. Lizavac,

Λειχο-μύλη, ἡ, poz. Mlinoliz i

Λειχο-πίναξ, ακος, ὁ, poz. ep. Čankoliz, kom. imena mišâ.

λείχω, aor. *ἔλειξα* (osn. *λειχ: λιχ*, lat. *li-n-go, ἐπιλείχειν*), *poet.* lizati, *τινός* čega.

λείψανον, i *jon.* i *poz.* **λεῖμμα**, *τὸ* (*λείπω*), ponajv. u plur., izbirak, razvaline, ostatak, osob. za zemske ostatke pokojnih.

Λειψύδριον, *τὸ*, tvrđa u kotaru Peoniji u Atici, u okolišu današnje Kashe.

λείων, v. *λέων*.

λεκάνη, ἡ, zdjela; ktomu demin.

λεκάνιον i **λεκάριον**, *τὸ*, zdjelica.

λεκιθίτης, ὁ, ἄρτος, od sočiva (*λέκιθοι*) načinjen kruh.

λεκτέος, 3., adj. verb. za *λέγω*, koji treba da se kaže.

λεκτικός, 3. (*λέγω*), govoru vješt, rječit.

λέκτο, v. I. *λέγω* i *λέχω*.

Λεκτόν, *τὸ*, i **Λέκτος**, *ἡ*, glavica i grad u Troadi na podnožju Ide, sada Kap Baba.

λεκτός, 3. (I. i II. *λέγω*), **1.** *poet.* biran, izbran, *τινός* iz koje množine. **2.** *poet.* i *poz.* koji se može govoriti, *πάντα τινί*, t. j. on može sve govoriti.

λέκτρον, *τὸ*, u sing. i plur. (osn. *λεχ*, lat. *lectus*), *ep.* i *poet.* log, ležnica, postelja (čitav krevet, *κλίνη* samo drvo od kreveta, *εὐνή* svako mjesto za spavanje); napose: bračna postelja, bračna sveza, *παλαιόν* davnašnja, *νεόγαμα* nova; sklopio sam bračnu svezu *λ. γῆμαι*, i to *λ. τινός* s kim, ili pleonast. takođ. *κοίτας λέκτρον*. *Ep.* adv. **λέκτρονδε**, u postelju.

λελαβέσθαι, *ep.* aor. med., **λελάβηκα**, *jon.* perf. akt. od *λαμβάνω*, v. r.

λελᾰθέσθαι i slič., v. *λανθάνω* II.

λελάθῃ, v. *λανθάνω* I. 2.

λελακέσθαι i **λελᾰκυῖα**, v. *λάσκω*.

λέλαμμαι, *jon.* perf. med.-pas. od *λαμβάνω*, v. r.

λέλασμαι, *ep. jon.* perf. med. od *λανθάνω*, v. r.

Λέλεγες, *οἱ*, staro pleme rasijano po primorskim krajevima grčkim i u Maloj Aziji i među ostalim na južnoj obali troadskoj, oko Pedasa i Lirnesa, hrabri mornari, takođ. na Kreti i drugim ostrvima; pomalo pomiješaše se s Grcima.

λέληθα, perf. akt. za *λανθάνω*, v. r. Ktomu

λεληθότως, *poz.* adv., neopaženo, pomalo.

λεληκώς, v. *λάσκω*.

λέλημμαι, *poet.* mj. *εἴλημμαι*, v. *λαμβάνω*.

λέλησμαι, v. *λανθάνω* II.

λελήσομαι, *poet.* mj. *λήσομαι*, v. *λανθάνω* II.

λελιημένος, part. perf., v. *λιλαίομαι*.

λελογισμένως, adv. part. perf. od *λογίζομαι*, *jon. poet.* i *poz.*, po računu, nakon zrela razmišljanja, sa sl. *ὅπως ἄν*.

λέλογχα, perf. od *λαγχάνω*, v. r.

λεμά, var. za *λαμαᾶ* (v. *λαμά*), zašto.

λέμβος, ὁ, čamac.

λέντιον, τὸ, N. T. (lat. *linteum*), lanen rubac.

λέξασθαι, v. I. i II. *λέγω* i *λέχω*, med.

λέξεο i **λέξο**, v. *λέχω*, med.

λέξις, *εως, ἡ* (*λέγω*), *dictio*, izraživanje, način govora; takođ. slog, *κατὰ λέξιν* od riječi do riječi.

λεοντέη, *ἡ, jon.* naime *δορά*, stegn. -*ῆ*, lavlja koža.

λεόντειος, 3. *poz.* lavlji, stoga *λ. δέρμα*.

Λεοντιάδης, *ου*, **1.** sin Eurimahov, čelovođa Tebanaca kod Termopila. **2.** glava oligarhâ u

Tebi, polemarh g. 383., predao Febidi Kadmeju, od Pelopide g. 379. ubijen.

Λεοντῖνοι, οἱ, grad na istočnoj strani Sicilije, sada Lentini. Okolina ἡ **Λεοντίνη**, stanov. ὁ **Λεοντῖνος**.

Λεοντίς, ίδος, poslije pis. mj. Λεωντίς, ίδος, v. r.

Λεοντο-κέφαλος (ili ον), utvrđeno mjesto u Frigiji.

λεοντο-φυής, 2. *poet.* od lava okoćen, ἄγρα lavlji plijen.

λεοντό-χασμα, τὸ, *poz.* lavlja glava s otvorenim raljama.

λεοντώδης, 2. (εἶδος), lavolik, τὴν φύσιν po ćudi.

λέπαδνον, τὸ (λέπω, v. λοπός), *ep.* i *poet.* obič. u plur., širok kožni remen, kojim se jaram govečetu ispod vrata učvršćivao, pršnjak (Il. 5, 730), uop. jaram, teljige.

λεπαῖος, 3. (λέπας), *poet.* kamenit, kršan.

λέπ-αργος, 2. *buk.* subjel.

λέπας, τὸ, (isp. λέπω), *lapis*, gola stijena, gora, glavica; sa i bez Κιθαιρῶνος Kiteron, isp. Ἀκραῖον λέπας.

λεπιδωτός, 3. *jon.* i *poz.* ljuskav. Kao supst. ὁ λ. ime velike nekakve ribe u Nilu.

λεπίς, ίδος, ἡ, *jon.* i *poz.*, i *poz.* **λέπος**, τὸ (λέπω), ljuska, pren. i to kolektivno: ljuskava koža, ali takođ. pločice od kovine.

λέπρα, *jon.* **-ρη**, ἡ, *jon.* i *poz.* šuga, guba. Ktomu λεπράς, άδος, ἡ, *buk.* neravan, kamenit.

λεπράω, *poz. poet.* uprljati, onečistiti.

Λέπρεον i Λέπριον, τὸ, takođ. Λέπρεος, ὁ, grad u južnoj Elidi. Njegove razvaline današnjim Strovicima na jug. Stanov. **Λεπρεᾶται**, *jon.* **Λεπρεῆται**, οἱ.

λεπρός, ὁ (λέπος i λέπρα), *poz.* i N. T. ljuskast, osob. gubavac, šugavac.

λεπταλέος, v. λεπτός.

λεπτ-επίλεπτος, 2. vrlo tanak; kompar. još tanji.

λεπτό-γεων, τὸ, mršava zemlja.

λεπτό-δομος, 2. *poet.* nježno građen.

λεπτό-θριξ, τριχος, *poet.* s finim perjem.

λεπτο-λόγος, 2. *poet.* obdaren darom duhovita govora.

λεπτο-μερής, 2. *poz.* sastavljen od finih čestica.

λεπτό-μιτος, 2. *poet.* tankoga nita.

λεπτό-πρυμνος, 2. (πρύμνα), s vitkom provom.

λεπτός, 3. i *ep.* takođ. **λεπταλέος**, 3. (λέπω), zapr. okomljen, stoga **a)** oljušten (Il. 20, 497). **b)** obič. tanak, mršav, nježan, tanušan, sitan (o novcu, τὸ λεπτόν, zlatan novac = $^1/_8$ asa), osob. λεπταλέος uzak, slab, neznatan, malen, stoga uz νοῦς, λόγος i slič. takođ. oštar, oštrouman. Supst. ἐπὶ λεπτὸν τετάχθαι u tankom redu uvrstan biti. Otd.

λεπτότης, ἡ, tankoća, pren. oštroumlje.

λεπτουργέω, sitan posao raditi, natanko razlikovati.

λεπτοψάμαθος, 2. *poet.* sa sitnim pijeskom.

λεπύριον, τὸ, *buk.* dem. od λέπυρον, mala ljuska.

λέπω, λέψω, ἔλεψα, *ep. poet.* komiti, ljuštiti, oljuštiti, što τί.

Λέρνα, ἡ, mjesto na jezeru istoga imena Argu na jug, u kojem se kraju takođ. nalazila po njemu nazvana **Λερναία** ὕδρα, takođ. prezirno označena θρέμμα Λερναίας ὕδρας, t. j. grdosija lern. Hidre. Bila je kći Tifona i Ehidne, pak je imala devet glava; no ipak ju je ubio Heraklo, kojemu je pomagao Jolaj.

Λέρος, ἡ, jedna od Sporadâ, sada Lerno.

Λέσβος, ἡ, ostrvo u Egejskom moru, rodno vinom, s pet gradova: Mitilenom, Antisom, Pirom, Eresom, Metimnom, osob. procvalo, otkad se doselili Eoljani, sada Metelino. Stanov. οἱ **Λέσβιοι**, fem. **Λεσβίς**, ίδος, ἡ, Lezbljanka. Adv. **Λεσβόθεν** iz L.

λέσχη, ἡ, *ep. jon.* i *poet.* (osn. λεχ, u λέχος), **1.** konak, noćište (za puk), svratište, gostionica. **2.** mjesto gdje su se ljudi sastajali na razgovor, trijem za razgovor, trijem, narodno svratište, javna i svagda otvorena zgrada. **3.** razgovor, dogovor, naklapanje, sa σύγκλητος takođ. izvanredno sazvana skupština.

λεσχηνεύω, *poz.* razgovarati se, τινί s kim.

Λετρῖνοι, mjesto u Elidi (razvaline kod Ajona). Stanov. isto tako.

λευγαλέος, 3., adv. **-έως**, *ep.* (osn. λυγ, *lūgeo*, isp. λυγρός), jadan, **a)** vrijedan smilovanja, nevoljan, tužan, čemeran. **b)** kukavan, bijedan, **c)** nemoćan, slab, nesrećan. **d)** pren. klet, poguban.

Λευΐ(ς) takođ. Λευείς, gen. Λευΐ, akuz. Λευΐν (είν), **1.** treći sin patrijarha Jakoba i Leje. **2.** pradjed Kristov. **3.** sin Simeonov. **4.** sin Alfejev, carinar, valjada = apostol Matej. — Λευΐτης **1.** potomak Levijev. **2.** levit (ne iz Aronova plemena), sluga svećenički. Adj. λευϊτικός.

λευκαίνω (λευκός), *ep. poet. buk.* i *poz.*, aor. *poz.* ἐλεύκανα, bijelo činiti, napose **a)** ὕδωρ učiniti da se pjeni, ῥόθια If. Taur. 1387 bolje ἐκλευκαίνετε, bijte valove na pjenu, τινί čim. **b)** *buk.* i *poz.* bijeliti. **c)** *poet.* jasnim činiti, vedriti.

λευκ-ανθής, 2. (ἄνθος), *poet.* koji bijelo cvjeta, bijel.

λευκανθίζω, *jon.* bijel biti.

Λευκᾶνός, ὁ, lat. *Lucanus*, žitelj iz Lukanije (**Λευκανία**), u donjoj Italiji.

Λευκάς, άδος, ἡ, **1.** s πέτρη: bijeli, sjajni krš, bajni stjenjak s ovu stranu Okeana, što ga sunce, kad zapada, najposlije obasjava. **2.** ostrvo na zapadnoj obali Akarnanije s istoimenim gradom, s. Santa Maura; iznajprije poluostrvo, dok nijesu Korinćani, koji su ostrvo naselili, prevlaku (ὁ Λευκαδίων Ἰσθμός) prokopali. Stanov. οἱ **Λευκάδιοι**.

λεύκ-ασπις, ιδος, ὁ, ἡ, s bijelim štitom, ὁ λ. φώς zapr. Adrast, ali podjedno njegova vojska, koja je nosila po argivskom običaju štitove bijele kao srebro, kao poslije makedonske najbolje čete, što se zvahu λευκάσπιδες.

λευκέα, ἡ, španjolska konoplja ili lan, *esparto*.

λεύκη, ἡ (λευκός), **1.** bijela topola. Njom se običavahu ovjenčati kod bakhovske svetkovine. **2.** bijela guba (bolest).

Λευκαὶ στῆλαι, sijelo karskoga saveza, po svoj prilici na karskom Marsiji, pritoci Meandrovoj.

Λευκὴ ἀκτή, **1.** brodarnica i mjesto u Trakiji na Propontidi, nasuprot Halkedonu. **2.** **Λευκὰ ἀκτά** ili **Λευκή**, ostrvo na ušću Dunava, s. Fodonisi, ili na ušću Boristena, posvećeno Ahileju (v. δρόμος Ἀχιλλέως), s grobom i hramom Ahilejevim, takođ. ἡρώων νῆσος zvano, gdje su mnoge morske ptice vršile službu pometača hrama (νεωκόροι).

λευκ-ήρετμος, 2. *poet.* s bijelim veslima.

λευκ-ήρης, 2. *poet.* = λευκός.

Λευκίμμη, ἡ, glavica kod Kerkire, Kap Bianco.

Λεύκιος, ὁ, rimsko ime *Lucius*.

λεύκ-ιππος, 2. *poet.* i **λευκό-πωλος**, 2. *poet.* i *poz.* s bijelim konjma, što se u Ateni smatralo velikom ohološću, pren. o danu, koji se vozi na sjajnim kolima.

Λευκο-θέα, *jon.* -έη, ἡ, zapr. sjajna božica, pridj. Ine kao morske božice, v. Ἰνώ.

λευκό-θριξ, τριχος, ὁ, ἡ, *poet.* bjelokos, po bijelim kunadrama, koje su Bakhantice prišivale na srneće kože.

λευκο-θώραξ, ακος, ὁ, ἡ, s bijelim (možda lanenim) oklopom.

λευκό-ιον, τό, *buk.* šeboj (biljka).

λευκο-κύμων, 2. *poet.* koji se bijelo pjeni.

λευκό-λιθος, 2. *poz.* od bijela kamena, mramora.

λευκό-λινον, τό, *jon.* i *poz.* bijeli lan.

λευκο-λόφας, ου, ὁ, *poet.* s bijelom perjanicom.

Λευκὸν τεῖχος, jedan od triju dijelova Memfisa, tako nazvan, jer je bio sagrađen od kamena, a ne od opeka.

λευκό-πηχυς, εως, ὁ, ἡ, *poet.* s bijelim laktom, bjeroruk.

λευκό-πους, ποδος, ὁ, ἡ, *poet.* bosonog, bos; *poz.* bjelonog.

λευκό-πτερος, 2. *poet.* bjelokril, pren. s bijelim jedrima.

λευκό-πωλος, 2., v. λεύκιππος.

λευκός, 3. (osn. λευκ: λὺκ, v. λεύσσω, ἀμφι-λύκη, lat. *lūcēre*, *lūcidus*), **1.** svijetao, sjajan, blistav, osob. subjelast, sjajan kao srebro, jasan, bistar, čist. **2.** obič. o masti: bijel, subjel, blijed, τινί od čega, takođ. sijed (za starost). Napose γῆ λ. kreda. **3.** koji sreću nosi, stoga λ. ἡμέρα srećni dan, kod ždrijeba (κύαμος): zgoditak.

λευκο-στεφής, 2. *poet.* bijelo obavit.

λευκό-στικτος, 2. *poet.* s bijelim pjegama.

Λευκόσυροι, οἱ, Kapadočani na Pontu.

λευκό-σφυρος, 2. *buk.* bjelonog.

λευκότης, ἡ, bjelina, bijela boja.

Λεύκουλλος, ὁ, *Lucius Licinius Lucullus*, rimski vojvoda, poznat sa svoga bogatstva.

λευκο-φαής, 2. *poet.* koji se bijelo svijetli.

λεύκ-οφρυς, υος, 2. *ep.* zapr. s bijelim obrvama, pren. blistav.

Λεύκοφρυς, υος, ἡ, grad u Kariji na Meandru kod Magnesije, sa slavnim hramom Artemide (Λευκοφρυήνη).

λευκο-χίτων, ωνος, 2. *poz.* *ep.* s bijelim ogrtačem.

λευκό-χρους, 2. *poet.* bijele boje.

λευκό-χρως, ωτος, ὁ, ἡ, *poet.* bijele boje.

λευκόω (λευκός), bijeliti, bijelo namazati; med. sebi bijelo namazati; čistiti, otvoriti, osvijetliti, nešto τί.

Λεῦκτρα, ων, τά, **1.** grad u Beotiji, glasit s Epaminondine pobjede nad Spartancima g. 371. pr. Is. Ostaci kod današnjega sela Parapungije. **2.** arkad. grad Megalopolu na jugu na lakonskoj međi, takođ. Λεῦκτρον zvan. **3.** grad u Lakonici na zapadnoj obali.

λευκ-ώλενος, 2. *ep.* = λευκόπηχυς.

λεύκωμα, τό, obijeljena ploča sa sadržinom, oglas.

λευρός (srod. λεῖος), 3. *ep.* i *poet.* prostran, ravan, širok, πέτρα daleko vidljiv.

λεύσιμος, 2. (λεύω), *poet.* koji se kamenovanja tiče, koji ga je zaslužio, ἀρά kletva uz kamenovanje, δίκη kazan kamenovanja.

λευσμός, ὁ (λεύω), *poet.* kamenovanje.

λεύσσω (osn. λευκ, v. λευκός), *ep.* i *poet.*, samo prez. i impf., vidjeti, gledati, vrebati, motriti, pogledati, opaziti, pren. **a)** oko na što okomiti, (u duhu) razmatrati. **b)** sačuvati. **c)** s pomišlj. ἥλιον ili φάος živjeti, οὐ λ. spoj. s θανών t. j. jer umr'o. Koje aps., koje τί ili τινά (ali φόνον na umorstvo vrebati), često s dod. part. ili adj., i to ἔς, ἐπί τι, εἴς τινα ili takođ. τινί za koga, kao Il. 3, 109, gdje τούτοις treba dodati iz οἷς.

λευστήρ, ῆρος, ὁ (λεύω), *jon.* i *poet.* koji kamenuje, mučitelj, krvnik.

λευχ-ειμονέω (εἷμα), bijelo odjeven biti.

λεύω (v. λᾶας), fut. λεύσω, aor. akt. ἔλευσα, pas. ἐλεύσθη, kamenovati, τινά, sa i bez πέτροις.

Λέχαιον, τό, jedno od obaju mjesta s lukama za Korint, Istmu na zapad, s gradom spojeno dvostrukim zidom, s. Pelagio. Od

λέχαιος, 3. *poet.* koji je u logu ili gnijezdu.

λεχε-ποίης, ου, ὁ, *ep.*, obič. (λέχω, ποία), koji travu prostire, za rijeku: s travnim koritom, jer je Asop bio pun šaša.

λεχ-ήρης, 2. *poet.* koji je vezan uz postelju, bolestan.

λέχος, εος, ους, τό (osn. λεχ, v. λέχω), u sing. i plur., *ep.* i *poet.* **log, ležnica,** postelja, krevet, gni-

jezdo, tu takođ. λέχος εὐνῆς zvano. Napose **a)** bračna postelja, sa i bez νυμφικά, νυμφίδια vjenčanje, τὸ σὸν λέχος tvoj brak, t. j. onaj, o kojem govoriš, u plur. takođ. bračna prava (Eur. Med. 642); uop. ljubavno uživanje, spoj. s ἀντιᾶν, συνέρχεσθαι. Konkretno: zaručnica, žena, stoga λ. ξυστᾶσα, pak sa i bez κρύφιον inoča. **b)** smrtna postelja, odar, za izlaganje mrtvoga. Adv. λέχοσδε u postelju.

λέχριος, 3. (osn. λεκ, isp. λικριφίς, *obliquus*), *poet.* prijek, kos, poprečan, na stranu nagnut, pren. πάντα λέχρια sve je koso i poprijeko, t. j. naopako, pusto i smeteno.

(**λέχω**, od osn. λέχος, *lectus*, ležati), akt. aor. ἔλεξα, imper. λέξον, položiti, uspavati.

Med. fut. λέξομαι, aor. ἐλέξατο, konj. λέξομαι, -ξεται, opt. λεξαίμην, imper. λέξαι, -άσθων, i (od mješov. aor.) λέξεο, inf. λέξασθαι, i konj. aor. ἔλεκτο, λέκτο, imper. λέξο, inf. λέχθαι, part. λέγμενος, leći na počinak, ležati; leći, Il. 3, 188 ἐλέχθην, podsjedati, u zasjedi, besposlen ležati, εἴς τι, περί τι, παρά τι.

λεχώ, όος, akuz. *dor.* i *jon.* λεχοῦν, ἡ (osn. λεχ, λέχω), *poet.* porodilja.

Λεω-κόρειον (-ριον), τὸ, prastar hram u unutrašnjem Keramiku u Ateni »boginje, koja narod njeguje«, po priči, osnovanoj na krivoj etimologiji, hram kćerî Leosovih, koje je otac žrtvovao, da bi glad odvratio.

λέχθαι, inf. od med. korj. aor. od λέχω.

λέων, οντος, ὁ, dat. plur. *ep.* λείουσι, *ep.* λίς, ὁ, akuz. λῖν, takođ. λίν pisano (ovo samo u nom. i akuz.), lat. *leo(n)*, **lav**, negda živio i u Evropi. Otd. Heraklov boj s nemejskim lavom. *Magna Mater* vozila se pače u kolima, koja su vukli lavovi. Često slikovno o junacima hrabrim kao lavovi, pače i o Artemidi (mj. λέαινα), jer ona žene mori tako brzo kao lav. Poslovica: ὁ λέων ἐν τοῖς προβάτοις.

Λέων, **1.** mjesto na istočnoj obali Sicilije između Tapsa i luke Trogila. **2.** spart. kralj, oko g. 600. pr. Is. **3.** zapovjednik atenskih brodova u doba Alkibijadovo, izjavio se pod Samom protiv one četiri stotine, vojvoda kod Arginusa g. 406., od tridesetorice tirana smaknut. **4.** platonik iz Bizanta, bio protiv Filipa g. 340.; poslije pao u njegovu sumnju i umr'o od svoje ruke. **5.** efor u Sparti g. 418.

Λεωνίδας, ου, ὁ, **1.** sin Anaksandridin, kralj spartanski, koji je g. 480. Termopile branio protiv Kserksa. **2.** inače lič. ime.

Λεωντίς (poslije Λεοντίς pis.), ίδος, ἡ, jedna od 10 Klistenovih fila u Atici.

λεωργός, 2. *poet.* objestan, zločinački; supst. zlikovac.

λεώς, ώ, ὁ, v. λαός.

λεω-σφέτερος, 2. *jon.* jedan iz njihova naroda, zemljak.

Λεω-τυχίδης, ου, ὁ, *jon.* **Λευτυχίδης**, **1.** Euripontid i nasljednik Demaratov na kraljevskom prijestolu spartanskom počevši od g. 491., zapovjednik kod Mikale g. 479.; od Aleuadâ poslije podmićen pobježe u Tegeju, gdje je umr'o. **2.** inače lično ime.

λεω-φόρος, 2. *poet.*, *jon.* **λᾱο-φόρος**, 2. (φέρω), (ὁδός), cesta (za vojsku), utrenik.

λήγω, fut. λήξω, aor. ἔληξα, *ep.* prez. inf. ληγέμεν (osn. σληγ: σλᾰγ u λαγαρός, lat. *langueo*, isp. ἄληκτος, ἀπολλήξω, μεταλλήξας), malaksati, t. j. **1.** **intr.** prestajati, svršiti se, počivati, leći, popuštati, ostaviti se, oprostiti se, odrasti, osloboditi se, koje aps. ili s τινός što, čega, ἔν τινι, κατά τι kod čega, ἐς πότε kada, ἔνθεν gdje, koje s partic. **2.** *ep.* **tranz.** učiniti da prestane, umiriti, utišati, τί, i τί τινος uzdržati od čega.

Λήδα, ας, *jon.* **Λήδη**, ἡ, kći Testijeva, žena Tindarejeva, ljubaznica Zeusova, mati Kastorova i Polideukova, Helenina i Klitemnestrina.

λήδανον, takođ. **λάδανον**, τὸ, *jon.* smola od drveta, guma.

λήζομαι, *poet.* = ληΐζομαι, v. r.

Ληθαῖον πεδίον, τὸ, *poet.* poljana kod Lebadeje u Beotiji.

Ληθαῖος, ὁ, *poet.* pritoka Meandrova u Maloj Aziji. Na njem bijaše blizu Magnesije grad Leukofris s glasovitim hramom Afroditinim.

ληθεδανός, 3. *poz.* koji čini da se zaboravi.

λήθη, ἡ, *dor.* **λάθα**, i *poet.* spor. oblici (*dor.*) **λᾱθοσύνα** i **λησμοσύνα**, **λῆστις**, εως, ἡ (osn. ληθ: λᾰθ, srodno lat. *lă-tēre* biti sakrit), zaboravljanje, zaborav, zaboravnost, koje aps. μετὰ λήθης u zaboravi, λήθην ἔχειν zapao sam u zaboravnost, koje τινός čega, ἐν λήθῃ τινὸς εἶναι nešto zaboraviti, slič. λήθην τινὸς ποιεῖσθαι nešto metati u zaborav, ali ἐμποιεῖν učiniti da se zaboravi, slič. λησμοσύναν θέσθαι učiniti da se oni (naime αὐτῶν) zaborave, takođ. s dvostr. gen. ὕπνου (gen. sredstva) i τῶν κακῶν (gen. učinka). Takođ. ἐκ πολέμων τῶν νῦν iz bojeva, koji su evo dovršeni, t. j. iza njih, ili λῆστιν ἴσχειν τι nešto zaboraviti. Personif. τὸ Λήθης ὕδωρ napitak zaboravi.

λήθω i **λήθομαι**, v. λανθάνω I. i II.

ληιάς, άδος, ἡ (ληΐς, v. λεία), *ep.* zaplijenjena, zarobljena.

ληι-βότειρα, ἡ (λήιον, βόσκω), *ep.* koja usjeve pustoši.

ληΐζω, *at.* **λῄζω**, impf. ἔληζον, perf. pas. part. λελησμένος, i kao dep. med. **ληΐζομαι**, λῄζομαι, aor. med. ἐλησάμην, *ep.* fut. ληίσσομαι, aor. ληίσσατο, *jon.* ἐληίσατο, adj. verb. ληϊστός i λεϊστός (v. napose) (ληΐς), **plijeniti**, robiti, παῖδας λῄσασθαι (Sof. El. 543 slutnja), grabiti, stoga **a)** zaplijeniti, kao plijen odvesti, u ratu dobiti. **b)** oplijeniti, ogoluzniti, opustošiti. Koje

*

aps., na pr. *ληιζόμενον ζῆν* od grabeža živjeti, koje *τί* ili *τινά*, i to *ἔκ τινος* iz čega, *παρά τινος* od koga.

ληίη i **ληίς**, *ἴδος*, v. *λεία*.

λήιον, *τὸ*, *dor.* *λάιον*, žito u polju, usjev, takođ. oranica, *λήιον σίτου* žitorodno polje.

ληιστήρ, *ῆρος*, *ὁ*, *ep.* i *ληιστής*, *οῦ*, *ὁ*, *ep.* i *poet.*, i **ληίστωρ**, *ορος*, *ὁ*, *ep.* (*ληίζομαι*), **1.** adj. razbojnički, grabežljiv. **2.** supst. lupež, razbojnik, hajduk, osob. gusar. To biti prema inozemcima, ako nijesu prijatelji, nije bila sramota.

ληιστός, 3. i skrać. **λεϊστός**, 3. (*ληίζομαι*), *ep.* koji se može zaplijeniti ili uhvatiti.

ληιστύς, *ύος*, *ἡ*, *jon.* plijenjenje, robljenje.

ληίστωρ, *ὁ*, v. *ληιστήρ*.

ληῖτις, *ιδος*, *ἡ*, *ep.* pljenjačica.

λήιτον, *τὸ* (*λῃός*, *λαός*), *(jon.)* kod Ahejaca: općinska kuća, gradska kuća.

ληκύθιον, *τὸ*, demin. od

λήκυθος, *ἡ*, uljenica s ručicama za vješanje. Kao vlastito ime **Λήκυθος**, *ἡ*, tvrđava kod Torone u Makedoniji, s. grad Kirijaki.

λῆμα, *τὸ* (od *λάσμα*, za II. *λάω*), *jon.* i *poet.* volja, želja, odlučna volja, hrabrost, odlučnost, smjelost, drskost, sa i bez *φρενῶν*, takođ. u plur., *μητρῷον λῆμα* materinja zloba, *ὑπὸ λήματος* od hrabrosti. Takođ. konkretno: drska glava.

λημάω, krmeljiv biti, vrljook, buljook ili kratkovid biti.

λήμη, *ἡ*, *poz.* krmelj, pren. trn u oku, klin u mesu.

λῆμμα, *τὸ* (osn. *λαβ*, *λαμβάνω*), primljeno, dohodak, dobit, lična korist, dobitak, napose iz državne kese, na pr. *θεωρικά* ili sudačka plata.

λημνίσκος, *ὁ*, *poz.* vunena vrvca, vunen trak, *taenia*, *infula*.

Λῆμνος, *ἡ*, ostrvo na sjeveru Egejskoga mora, poradi vulkana Mosihla Hefestu posvećeno, sada Stalimene. Stanov. *οἱ* **Λήμνιοι**, od adj. **Λήμνιος**, 3. lemnijski. Poslovica *Λήμνια ἔργα* opačine, nedjela (Her. 6, 138), i *πῦρ* žestoka vatra, koja ništi, ali Sof. Fil. 800 o Mosihlu.

λημφθῆναι, *λήμψομαι*, u N. T. mj. *ληφθῆναι*, *λήψομαι*, od *λαμβάνω*, v. r.

λῆμψις, *ἡ*, N. T. isto što *λῆψις*, v. r.

λῆν, v. II. *λάω*.

Λήναια, *τά*, vinska svetkovina u mjesecu gamelionu, *jon.* *Ληναιών* (siječanj), na Leneju (*Λήναιον*), najstarijem mjestu u Ateni, gdje se štovao Dionis.

Λήναιον, *τὸ*, Dionisu posvećen kotar u Ateni, prije *Λίμναι*, sa dva hrama toga boga i s kazalištem njemu posvećenim, *ἐπὶ Ληναίῳ* na Leneju, na pozornici.

Ληναΐτης, *ὁ*, *poet.* adj., koji pripada Lenejama.

ληνός, *ἡ*, kaca ili badanj, gdje se meći grožđe, tijesak, preša.

λῆνος, *τὸ*, *poet.* *(lana)*, vuna.

ληξι-αρχικόν, *τὸ* (*λαγχάνω*), *sc.* *γραμματεῖον*, popis građana, po kojem su pojedine općine svoje kandidate za činovnička mjesta u cjelokupnoj općini ždrebale ili imenovale.

λῆξις, *ἡ*, **1.** (*λήγω*), *poet.* prestajanje. **2.** (*λαγχάνω*), **a)** podizanje tužbe. **b)** dio.

ληπτέος, v. *λαμβάνω*.

ληπτός, 3. koji se može ili mora uzeti ili uhvatiti.

ληρέω (*λῆρος*), ne biti pametan, ludo brblati, nesklapno govoriti, buncati; lakrdije zbijati, s negac.: reći popu pop, a bobu bob, aps., ili *τινί* i *μετά τινος* s kim, *τὰ πολλά* ponajviše.

λήρημα, *τὸ*, v. *λῆρος*.

Λήρισαι, *αἱ*, v. *Λάρισα*.

λῆρος, *ὁ*, i **λήρημα**, *τὸ* (*ληρέω*), prazne šale, lakrdija, klaprnjanje, brblanje, trice i kučine, sitnice, takođ. za ljude kao *abstr. pro concr.*: brblavac, vjetrenjak, ali *τινὰ λῆρον ἀποδεικνύναι* koga prikazivati neznatnim, njegovu sudbinu kao igrariju i šalu, i to *πρός τι* prema čemu.

ληρώδης, 2. budalast, brblav.

λησί-μβροτος, 2. (*λήθω*, *βροτός*), *ep.* koji se k ljudima tajno prikrada, varalica.

λησμοσύνα, *dor.*, v. *λήθη*.

λήσομαι, v. *λανθάνω* II.; *λησόμενος*, *poet.*, v. *λανθάνω*, I., 3.

ληστ-άρχης, *ου*, *ὁ*, *poz.* vođa razbojnikâ, harambaša.

ληστεία, *ἡ*, razbojstvo, osob. gusarski grabež, plijenjenje, razbojnički život, hajdukovanje; u plur. četovanje, *ληστείας ποιεῖσθαι* četovati, za grabežem ići.

ληστεύω (*ληστής*), četovati, za grabežem ići, robiti, plijeniti, oplijeniti. Napose: četovati, ratovati mali rat (gverilu), koji sastoji u napadajima, plijenjenju i t. d. (Dem. 4, 23). Aps. ili *τί*, *τινά*, i to *ἔκ τινος*, odakle.

ληστήριον, *τὸ*, **1.** razbojnička četa. **2.** *poz.* razbojstvo.

ληστής, *οῦ*, *ὁ* (*ληίζομαι*), razbojnik, otimač, takođ. kao adj. s *ἀνήρ*. Napose **a)** gusar (Tuk. 2, 32; 3, 51). **b)** čete, hajduci, ljudi, kojima je ratovanje samo sredstvo za robljenje i haranje (Dem. 2, 19); u pren. smislu kao naše: lopov, ili pogrda za zlikovce, koji će sve učiniti i svakoj pogibli prkositi (Sof. Fil. 643).

ληστικός, 3. i **ληστρικός**, 3. razbojnički, *τρόπῳ λ.* kao razbojnici, razbojnički, *λ. ξιφίδιον* razbojnički bodež (u palici), *ἡ ληστρικὴ* sa i bez *ἡμιολία*, razbojnička lađa. Supst. *τὸ λ.* razbojnička poganija, gusari. Adv. **ληστικῶς**, komp. *ληστικώτερον* i *ληστρικώτερον*, gusarski, kao gusarska lađa.

λῆστις, *ἡ*, = *λήθη*, v. r.

ληστρίς, ἡ (*scil.* ναῦς), gusarska lađa.
λήσω, v. λανθάνω I.
λητουργέω i ληιτουργία, v. λειτ.
Λητώ, όος, stegn. οῦς, ἡ, vok. Λητοῖ, *dor.* **Λᾱτώ**, Leta, Latona, kći Kejeva i Febina, po Zeusu mati Apolonova i Artemidina, koju je djecu porodila na Delu pod zaklonom svetih grana paome, lovorike i masline. Adj. otd. **Λητῷος**, 3.
λῆψις, εως, ἡ (λήψομαι), uzimanje, a) osvojenje, zapremanje, uzeće, hvatanje. b) primanje, tražbina, τινός od čega.
λιάζομαι, *poet.* dep. pas., aor. ἐλιάσθην, *ep.* λιάσθην, *ep.* 3. pl. λίασθεν mj. ἐλιάσθησαν, **1.** na stranu nagnuti se, nagnuti se, ukloniti se (Il. 1, 349), udaljiti se, uvijati se (Il. 24, 96), uteći, otići (Il. 23, 230), iščeznuti (Od. 4, 838), sa ili bez ὕπαιθα, νόσφι, koje aps., koje τινός pred kim, ili ἀπό τινος iz čega, ἀμφί τινι oko koga, ἔς τι kamo. **2.** dolje previjati se (Il. 20, 420), sagibati se, pasti, okliznuti se, spustiti se, klonuti (Il. 23, 879), sa i bez πρηνής, koje aps., koje προτί τινι. — O Il. 23, 879 v. συλ-λιάζομαι, -λιάσσω.
λίᾱν, *jon.* i *ep.* **λίην** [ῐ], **1.** veoma, odviše, odveć silno, odveć drsko i t. d. (= potonjemu ἄγαν), uop. veoma jako, silno, posve, οὐ λίαν ne na svaki način, ne naprosto, λ. διδόναι μεταβολάς najveće promjene proizvesti. Takođ. sa članom: preveliki, preuski. **2.** s καί u početku rečenice kao καὶ μάλα i zaista, i odviše, pa doista, da zacijelo, gdje se odnosi na misao, koja doduše nije izrečena, ali se iz čitave sveze nadaje, zapr. nesamo malo, već kolikogod hoćeš, i to veoma, i ktomu veoma, dakako, dabogme. Isto tako s γέ, da, veoma.
λῐᾰρός, 2. *ep.* mlak, topal, pren. blag, mekan, ugodan.
λίασσεν, Il. 23, 879 var. za λίασθεν, v. λιάζομαι, 2.
λίβα, v. λιβάς.
λίβανος, ὁ i ἡ (jevr. *lĕbonāh*, zapr. bijeli), **1.** *jon.* tamjanovo drvo. **2.** *poet.* i N. T. tamjan, koji se dobivao osob. iz Sirije i Arabije.
Λίβανος, ὁ, jevr. *ha-Lebānon* t. j. bijela ili snježna gora, Libanon.
λιβανωτός, ὁ, *jon.* **1.** tamjan, smola od λίβανος-a (v. r.), upotrebljavana (kao još i sad) za kađenje kod vjerskih obreda. **2.** N. T. takođ. kadilo.
λιβανωτο-φόρος, 2. (φέρω), *jon.* koji nosi tamjan, τέρματα po svoj prilici obala kod Adena.
λῐβάς, άδος, ἡ (λείβω), *poet.* s metapl. gen. λιβός, i akuz. λίβα, sve što kaplje, kaplja, δακρύων, uop. voda, ἱερά u Sof. Fil. 1215 sveta rijeka Sperhej.
λιβερτῖνος, ὁ = *libertinus*.
Λιβία, ἡ, *poz.* = lat. *Livia*.
λίβος, τὸ (λιβάς, λείβω), *poet.* kap, kaplja.

Λίβιος, lat. *Livius*.
Λιβύη, ἡ, Libija; od nekojih držana za dio Azije, dakle ne za osobit dio svijeta, označuje **1.** čitavu Afriku. **2.** sjevernu obalu afričku, krajeve Kirenajiku, Marmariku i libijski Nomos; već Her. veli, da Libiju od Azije rastavlja Arapski zaliv, dok drugi Nil uzimaju za među i tako jedan dio Egipta računaju k Aziji, a drugi dio k Africi. Njezina je krajnja južna međa u Her. Habeš (Abesinija). **3.** libijski Nomos sam (egip. Lebu ili Rebu, jevr. Lĕhabīn ili Lûbûn zvalo se ovo Egipćanima na zapadu najprije poznato pleme); tu su bila mnoga grč. naselja, zato takođ. ἡ Λιβύη ἡ Ἑλληνική zvana, kako i Hom. pod tim imenom razumijeva primorje od Egipta do Okeana. **4.** ἡ ἐντὸς Λιβύη, čitava unutrašnja Afrika od stupova Heraklovih do međa azijskih kao protivno sjevernoj i istočnoj obali. Stanov. **Λίβυς**, υος, ὁ, na glasu osob. u Kirenajici i Barki s izvrsnih konja i vještine u utrkivanju. Fem. ktomu **Λίβυσσα**, ἡ, stoga za Gorgone, koje nastavahu s one strane Libije na otocima blizu Hesperidâ. Adj. **Λῐβῠκός**, 3., Λιβυκὸν οὖρος Libijska gora, za koju je Her. mislio da se proteže do južne obale Libije (v. gore). Sad se istoč. gorski lanac (od Delte do s onu stranu Tebe) zove Gebel Mokatam. Herod. ga računa k Arabiji, dok je zapadni po njemu pripadao Egiptu, a ne k pravoj Libiji.
Λίβυσσα, ἡ, bitinski pomorski grad na Propontidi, gdje je, vele, Hanibal umr'o.
Λιβυφοίνικες, οἱ, mješovito pučanstvo feničkih naselja na sjeveroafričkoj obali, osob. Kartažani.
λίγα, v. λιγύς.
λιγαίνω, *ep.* i *poet.* jasno vikati, jasan glas imati.
Λιγγονικά, τὰ, zemlja Lingonaca *(Lingones)*, naroda keltskoga podrijetla na podnožju Vogeza i oko izvora Matrone i Moze.
(λίγγω), samo u aor. 1. λίγξε i ἔλιγξε (osn. λιγ, isp. λιγύς), *ep.* glasno šumiti, zujati, zvečati.
λίγδην, *ep.* adv., zapr. ližući, t. j. površno dirajući, zadirući.
Λίγηρ, ηρος, ὁ, *poz.* *Liger* u Galiji, danas Loire.
λιγνύς, ύος, ὁ, *poet.* dim, para, στέροψ svijetli, o sjaju zubalja kod svečanih ophoda na Parnasu.
λιγυ-κλαγγής, 2. *poet.* jasno zvečeći.
λιγύ-μολπος, 2. jasno pjevajući.
λιγυ-πνείων (od λιγύ πν.), *ep.*, i λιγύ-πνους, 2. *poet.* koji jasno šumi, zuji ili žubori.
λῐγύς, λιγεῖα (*ep.* obič. λίγεια naglašeno), λιγύ, i od toga produž. *ep.* i *poet.* **λῐγῠρός**, 3. koji jasno ili glasno ječi, jasan, koji glasno pjeva, jasno zveči, glasno kriješti, jasno zviždi, jasno zuji, šumi, s πνειών jasno žuboreći. Adv. **λίγα** i **λιγέως**, glasno, jasno, iza glasa

jasno zvečeći, razgovijetno, dakle takođ.: jako i krepko.

Λίγυς, *υος, ὁ*, narod Liguraca između Pireneja i Alpi, na zalivu Genovskom; adj. *Λιγυστικός*, 3. ligurski, i *ἡ Λιγυστική* Ligurija.

Λιγυστιάδης, ὁ, poet. »ljupki pjevač«, pridjev Mimnerma.

λιγύ-φθογγος, 2. *ep.* koji glasno viče.

λιγύ-φωνος, 2. *ep.* koji jasno zveči, kriješti.

λίην, v. *λίαν*.

λιθάζω, poz. = *λιθοβολέω*, kamenovati.

λίθαξ [ῐ], *ακος*, 2. *ep.*, **λίθεος**, 3. *ep.* i **λίθινος**, 3. (*λίθος*), kamenit, kamen, od krša, od kamena, napose i: od mramora klesan ili pravljen; *λίθινα χυτά* za staklo ili stakleni porculan, *λ. ἕστηκε* stoji kao kamen stup.

λιθάς, *άδος, ἡ, ep.* (*λίθος*), kamen; *poet.* takođ.: kiša kamenja.

λίθεος i **λίθινος**, v. *λίθαξ*.

λιθίδιον, *τὸ* (*λίθος*), kamenčić, dragulj.

λιθοβολέω, poz. kamenje bacati, kamenovati.

λιθο-βόλος, *ὁ* (*βάλλω*), koji baca kamenje; **a)** bojnici, koji su za razliku od praćarâ kamenje bacali omaške. **b)** *poz.* sprava za metanje kamenja. Nasuprot

λιθόβολος, 2. *poet.* kamenovan.

λιθο-γλύφος, ὁ (*γλύφω*), kamenorezac.

λιθο-δόμος, *ὁ* (*δέμω*), kamenar, zidar.

λιθο-κόλλητος, 2. (*κολλάω*), *poet.* i *poz.* draguljima optočen. Sof. Trah. 1261 bolje *λυκοκόλλ.*, vučja ograda (t. j. sa željeznim badljima).

λιθό-λευστος, 2. (*λεύω*), *poet.* kamenovan, *Ἄρης* smrt od kamenovanja, u herojsko doba ili od knezova određena kazan, ili silovito umorstvo od bijesnoga mnoštva.

λιθολόγημα, *τὸ* (*λογέω*), gradnja od kamena, zid.

λιθο-λόγος, *ὁ* (*λέγω*) = *λιθοδόμος*.

λιθο-ξόος, ὁ (*ξέω*), kamenar.

λιθό-ρρινος, 2. (*ῥινός*), *ep.* kamenom oklopljen.

λίθος [ῐ], *ὁ, ep.* takođ. *ἡ*, kamen, kamenje, stijena, krš, kameno sjedalo, poljski kamen, kao oružje za bacanje, *λίθου* (gen. tvari) od kamena. Napose **a)** mramor. **b)** (*ἡ*) dragi kamen. **c)** kameni kolut, N. T. plur. kamene ploče, kameni kumiri; *ζῶντες* živi kamenovi; *προσκόμματος* jevr. *eben negeph* kamen smutnje. **d)** kao znamenje **α)** tvrdoga, nesmiljenoga, stoga *λίθον τινὰ ποιεῖν* učiniti koga bez osjećaja, tupim, učiniti da tko šuti kao kamen. **β)** tvrdoće, postojanstva.

λιθο-σπάδής, 2. (*σπάω*), *poet.* *ἁρμός*, otvor, koji je postao tim, što su se odvukli tesani kamenovi.

λιθό-στρωτος, 2. (*στρώννυμι*), **1.** *poet.* od kamena zidan, *κοῖλον* zidan svod. **2.** kamenom popločen; *τὸ λ.* pod muzivski izrađen, N. T.

λιθοτομίαι, *αἱ* (kao od *λιθο-τόμος, τέμνω*), kamenolomi, kod Her. osob. oni kod Ture i Masaraha u Egiptu.

λιθουργός, 2. (osn. *ἐργ*), koji tesanju kamenova pripada. Supst. *ὁ*, kamenar, koji teše kamenje.

λιθοφορέω, kamenje donositi. Od

λιθο-φόρος, 2. *poz.* koji kamenje nosi, baca.

λιθώδης, 2. kao kamen, tvrd kao kamen; kamenit.

λικμάω (*λικμός* = *λίκνον* vijača), *ep.* **1.** vijati, t. j. žito vijačom čistiti. **2.** N. T. takođ. raspršati i satrti.

λικμητήρ, *ῆρος, ὁ, ep.* vijač, koji žito čisti.

λίκνον, τὸ, **1.** *ep.* kolijevka. **2.** *poz.* vijača, kojom se žito čisti od pljeve. **3.** *poet.* i *poz.* sveti koš s prvijencima plodova kod žrtvenih bakhovskih svetkovina i misterija u ophodu.

λικνο-φόρος, *ὁ* (*φέρω*), košonoša, kovčegonoša, napose koji nosi svetu košaru (v. *λίκνον*, 3), u kojoj se Bakhu i drugim božanstvima prinošahu prvi poljski plodovi.

λικριφίς [ῐ] (v. *λέχριος*), *ep.* adv., sa strane, koso.

Λίλαια (*Λίλαιον*), fočanski grad na izvoru Kefisa, kod Paleo-Kastra.

λιλαίομαι (mj. *λι-λασ-jομαι*, redupl. od II. *λάω*, srod. *las-civus*), *ep.* dep., perf. *λελιημένος*, žestoko iskati, težiti, željeti, čeznuti, *τινός* za čim ili s inf.

λιμά, različ. *var. l.* mjesto *λαμμᾶ* (v. *λαμά*), zašto?

λιμαίνω (*λιμός*), *jon.* glad trpjeti, gladovati.

λιμένιον, τὸ (*λιμήν*), *poz.* malena luka.

λιμενίτης, ου, i *λιμεν-ορμίτης, ου, poz. poet.* koji se nalazi kod luke, koji luku štiti.

λιμήν, *ένος, ὁ*, dat. plur. *ep.* takođ. *λιμένεσσι* (isp. *λειμών*), luka, zaliv, zaton, takođ. s dod. *θαλάσσης* (unutrašnji dio, gdje pristaju lađe, zvao se *ὅρμος*). Pren. **a)** po obliku: krševit zaton (Sof. OR 420). **b)** za svrhu: **α)** prostrana poljana, za motrenje ptica, koje ondje sjedaju (Sof. Ant. 1000), ili o ždrijelu Hada, koji mrtve prima, ili o Jokastinoj bračnoj postelji: ocu (Laju) i sinu (Edipu) zajednički (*αὐτός*) »pristan«. **β)** utočište, zaklon. ***Καλοὶ λιμένες***, s. Kalous limenias, luka i grad na južnoj obali Krete, rtu Teodosiji malo na istok.

λιμηρός, 3. *buk.* s gladom združen. Takođ. za pridj. gradu *Ἐπίδαυρος* u Lakoniji.

λιμνάζω (*λίμνη*), *poz.* mrtvo jezero činiti, stajati, ne otjecati.

Λίμναι, v. *λίμνη*. Otd.

λιμναῖος, 3. *jon.* s osob. fem. *buk. λιμνάς, poz. λιμνῆτις, ιδος*, koji u močvarama živi, *ὄρνιθες* ptice močvarice. Kao vlastito ime ***Λιμναία***, *ἡ*, mjesto u Akarnaniji, s. razvaline od Kentromatije.

λίμνη, ἡ, dor. **-να** (isp. *λιμήν*), **1.** mrtva voda, bara, močvara, ribnjak, laguna, takođ. iskopana kotlina za vodu (Her. 1, 185), pak: jezero,

koje se od povodnja razlilo po dolini (Il. 21, 317); uop. jezero, na pr. Tuk. 4, 33 o jezeru Kopaisu. Napose s *'Αΐδα* Aherusijsko jezero u podzemnom svijetu, u Luk. bez dodatka o vodi Stiksa. **2.** samo u Hom. **a)** zaton Okeanov (Od. 3, 1). **b)** uop. morski zaliv, morsko tijesno između Teneda i Imbra (Il. 13, 21. 22. 24, 79). Kao vlastito ime ***Λίμναι***, *αί*, mjesto u Ateni, kojemu se ploština prema Ilisu pomalo spuštala, sa dva hrama Dionisova, posl. *Ληναῖον*.

λιμνῆτις, ιδος, buk. fem. = *λιμναία*, v. *λιμναῖος*.

λιμνο-θάλαττα, ἡ, poz. bara od morske vode.

λιμνουργός, 2. *poz.* koji u močvarama radi.

λιμνο-χαρής, 2. *poz. ep.* koji se raduje bari, koji rado u njoj živi.

λιμνώδης, 2. (*εἶδος*), poput jezera. Supst. *τὸ λ.* priroda kao u jezera.

λῖμο-θνής, *ῆτος, ὁ, ἡ* (*θνήσκω*), *poet.* koji od glada umire.

λιμνοκτονέω, ubijati gladom, dati da gladuje.

λῖμοκτονία, *ἡ*, upr. ubijanje gladom, u plur. post, suhotovanje, liječenje gladom.

λῖμός, *ὁ, poet.* takođ. *ἡ*, **1.** glad, *ὑπὸ (τοῦ) λιμοῦ, λιμῷ* od gladi; nestašica hrane i sredstava za življenje. **2.** uop. želja, žuđenje, *ἐμποιεῖν τινι* u koga buditi, i to ***τῶν παρ' ἐμοί*** za mojom milošću.

λιμπάνω, samo prez. i impf., akt. (*poz.*) i med., ostaviti.

λῖμώττω (*λιμός*), gladan biti, gladnjeti, gladovati.

λινάριον, τὸ (*λίνον*), lovna mreža.

Λίνδος, *ἡ*, **1.** grad na otoku Rodu, s. Lindo. Stanov. *οἱ* ***Λίνδιοι***. **2.** *Λίνδιοι, οἱ* okolina oko Gele u Siciliji.

λίνεος, 3. stegn. ***λινοῦς*** (*λίνον*), lanen, od lana zgotovljen, ***θώραξ*** lanen oklop s lanenim žicama, ali takođ. s pločama od kovine na prsima i leđima.

λινό-δεσμος, 2. *poet.* isto što i

λινό-δετος, 2. (*δέω*), *poet.* (lanenim) užima vezan, *χαλινοί* uža na sidru.

λινο-θώρηξ, *ηκος, ὁ, ep.* s lanenim oklopom (v. *λίνεος*).

λινό-κροκος, 2. *poet.* od lana satkan, lanen.

λίνον [ῐ], *τὸ, linum*, **1.** lanova biljka, lan, *λίνου* ***σπέρμα*** laneno sjeme. **2.** sve što je od lana načinjeno, **a)** konac, nit, uzica, napose ***α)*** uzica s udicom, ako je i od strune načinjena. ***β)*** nit života, što ga božice suđenja čovjeku predu. **b)** pletena mreža ribarska ili ptičarska. **c)** od lana satkano: platno, napose: ponjava (lanena). **d)** stijenj, svještilo, N. T.

λινο-πόρος, 2. (*πορεύομαι*), *poet.* koji jedra provijava.

λινό-πτερος, 2. *poet.* s lanenim jedrima.

λινο-ρραφής, 2. *poet.* od platna sastavljen ili sašiven.

λίνος, *ὁ*, takođ. ***Λίνος***, *ep.* i *jon.* pjesma linos, zapr. (iznajpr. istočna) zapijevka za rano umrlim mladićem, t. j. za obamiranjem bujne prirode, koju ljetna žega ili zimska studen ubija, ali takođ. narodna pjesma, pjevana kod veselih prilika i narodnih svetkovina, u Grčkoj i u Egiptu, gdje se pjesma zvala maneros.

Λίνος, kršć. drug apostola Pavla, po pričanju biskup u Rimu.

λινουργός, 2. (osn. *ἐργ*), koji izrađuje lan, platno; *ὁ λ.* tkalac.

λινοῦς, v. *λίνεος*.

λινο-φθόρος, 2. *poet.* koji platno dere.

λίπα (osn. *λιπ*, isp. *ἀλείφω*), adv., masno, sjajno, sa i bez *ἐλαίῳ* od ulja, i samo uz *ἀλείφειν* i *χρίειν*.

λῖπαίνω, *poet.* i *poz.*, aor. pas. *ἐλιπάνθην*, omastiti, oploditi, *τί*, i to *τινί* čim.

Λιπάρα, *ἡ*, najveći od Liparskih ili Eolovih otoka kod Sicilije, sada Lipari. Stanov. *οἱ* ***Λιπαραῖοι***.

λῖπαρέω, zapr. prilijepiti se, čvrsto držati se, ostati, ustrajati, o što vezati se, napose: ponovo pitati, postojano, neprestano moliti, dugo moliti, moljakati, koje aps. ***μένειν λιπαροῦντας*** ostati neprestano moleći, ali s *διάγειν* uop. postojano ustrajati, koje ***τινί*** kod čega, koje s part., na pr. *ἱστορέων* pitanjima salijetati, koje s inf.; takođ. u pas. biti moljen.

λῖπᾰρής, 2. (v. *λίπα* i *λίπος*), **1.** gnjecovan, trajan, postojan, s ***δεόμενοι*** žestoko u molbama, usrdno. **2.** podašan, obilan, ***πρὸς τὸ λιπαρές*** do prekomjerne hvale. Adv. ***λιπαρῶς*** *ἔχειν* sa sl. inf. ili akuz. s inf. ne ustupati, ustrajati; popašan, giban, lakom biti; ***λιπαρῶς*** *ἐγκεῖσθαι* ustrajno salijetati.

λιπαρίη, *ἡ, jon.* postojanstvo, ustrajnost.

λιπαρό-ζωνος, 2. *poet.* sa sjajnim pasom.

λιπαρό-θρονος, 2. *poet.* sa sjajnim sjedalom.

λῖπᾰρο-κρήδεμνος, 2. *ep.* sa sjajnom povezačom.

λῖπᾰρο-πλόκαμος, 2. *ep.* sa sjajnim, t. j. omaštenim pletenicama.

λῖπᾰρός, 3., adv. ***-ῶς*** (*λίπα*), **1.** mastan, rodan, blagosloven, ugojen, ***λιπαροὶ τρεφόμενοι*** t. j. tako hranjeni da postaju *λ.* (*var. l.*, drugi *φερόμενοι*), punan, jedar (Il. 2, 44; 14, 186), ili takođ. pomazan, od ulja i masti sjajan, gibak, *τί* na čem. **2.** pren. **a)** sjajan, blistav, krasan, lijep. **b)** obilan (Il. 9, 156), blagosloven, ugodan (Od. 11, 136), povoljan.

λιπαρό-χρως, 2. *buk.* sa sjajnom kožom.

λιπάω (*λίπα*), *ep.* ***λιπόω*** Hom. Od. 19, 72, od pomasti sjati se.

λιπο- u mnogim složenicama bolje utvrđeno nego *λειπο-*, na pr. *-γαμος, -θυμία, -μαρτυρίον, -ναυς, -ναύτης, -πάτωρ, -στράτιον, -στρατία, -ταξίον, -ψυχέων, -ψυχία*.

λιπό-γαμος, 2. *poet.* koji brak ostavlja.

λῑποθυμία, ἡ, nesvijest, isp. λειποψυχία.
λῑπό-ναυς, ὁ, ἡ, *poet.* koji lađu ostavlja.
λῑπο-ναύτης, ὁ, *buk.* koji brodare ostavlja.
λῑπο-πάτωρ, ὁ, ἡ, koji oca ostavlja.
λίπος, ους, τὸ (λίπα i λιπαρής, osn. λιπ: λῑπ, lijepiti se, visjeti o čem), *poet.* mast, αἵματος progrušane, rasprskane krvi.
λῑπο-στρατία, *jon.* -ίη, ἡ, i λιποστράτιον, τὸ, zapuštena vojnička služba, nestavnja, takođ. ἐπί τινα protiv koga.
λιποταξίου δίκη, ἡ, tužba radi bježanja od vojništva.
λῑποψυχέω, onesvijestiti se, klonuti duhom.
λῑποψυχία, ας, ἡ, nesvijest.
λιπόω, v. λιπάω.
λίπτομαι, *poet.* samo part. perf. λελιμμένος, željeti, žudjeti, τινός.
I. **λίς,** = **λέων,** v. r.
II. **λίς,** ἡ, *ep.* adj. fem. za λισσός v. r., samo λὶς πέτρη glatka stijena.
III. **λίς,** *ep.* supst. mask., samo dat. λιτί i akuz. λῖτα, glatko, prosto, nebojadisano platno, kao pokrivač preko stoca, navlaka na neupotrebljavana kola, uzima se i za zamatanje mrtvaca i mrtvačke žare.
λίσπος, 3. gladak, pren. previjan, lukav. Otd. **λίσπαι,** αἱ, kocke, koje bi dva milogosta prepolovili pa bi njihove polovine za sebe i svoje potomke čuvali kao znakove, po kojima će se opet prepoznati; isp. σύμβολον 3, b.
λισσάς, ἡ, v. λισσός.
λίσσομαι (i λίτομαι), *ep. poet.* i rijetko *proz.* dep. med., imperf. ἐλισσόμην, *ep.* takođ. ἐλλισσόμην i λισσόμην, iterat. λισσέσκετο, aor. 1. *ep.* ἐλλισάμην, konj. 2. sg. λίσῃ, imper. λίσαι, aor. 2. ἐλιτόμην, adj. verb. λιστός, 3. (isp. λιταί, lat. *litare*), **moliti,** prositi, zaklinjati, koje aps., koje τινά ili τί, pa stoga takođ. τινά τι koga za što, ili s inf., akuz. s inf. i ὅπως, i to τινί čim ili za koga, τινός u koga (kojega boga), ili γούνων pred koljenima (inače γούνων λαβών ili ἑλών), ili slič. πρός, ὑπέρ τινος.
λισσός, 3. *ep.* (od λιτjος, v. λιτός), **1.** gladak. Ktomu kao fem. λισσάς, άδος, ἡ, *poet.* i *buk.*, kod *poz.* takođ. supst., glatka stijena. **2.** *poet.* strmenit.
λιστός, 3., adj. verb. za λίσσομαι, koji se dade namoliti (stara *var. l.* Il. 9, 497 mj. στρεπτοί).
λιστρεύω, *ep.* okopati, τί.
λίστρον, τὸ (osn. λιτ u II. λίς), *ep.* lopata, strugač.
λῖτα, v. III. λίς.
λῑταί, αἱ (λίσσομαι), *ep. jon.* i *poet.* molbe, molitva, ἐν λιταῖς molbama, λιτὰς προστροπαίους ἔχειν τινί koga silno i vruće moliti, i to τινός za koga. Personif. su kćeri Zeusa, zaštitnika pribjegarâ, koje iza Ate šepelje, da bi popravile, što je ova skrivila.
λιταίνω, *poet.* (λίτανος) i
λῑτανεύω, imperf. *ep.* ἐλλιτ., moliti, prositi, konstr. kao λίσσομαι, v. r.
λίτανος, 3. *poet.* moleći.
λίταργος, 2. brz, pokretan.
λῐτέσθαι, aor. 2. od λίσσομαι, v. r.
λιτί, v. III. λίς.
λῑτός, 3. (II. λίς), *poz.* gladak, prost. Adv. λιτῶς, *poz.* prosto, bez pretjerivanja.
λίτομαι, v. λίσσομαι.
λιτότης (λιτός), ἡ, *poz.* prostota, priprosto življenje; retor. figura kao *non humilis*, οὐκ ἀθεεί, *non sine dis.*
λίτρα, ἡ, *poz.* (uzeto od predlat. obl. od *libra*), funta, kao srebrn novac = polovini mine ili 50 drahama.
λίτρον, τὸ, *jon.* natron, *at.* νίτρον.
λῐχᾰνός, ὁ, prst, koji se liže, t. j. kažiprst.
Λίχας, ου, *jon.* **Λίχης,** ὁ, **1.** sluga Heraklov, koji je, kažu, zajedno s Hilom othranjen pak je pače bio παιδαγωγός Hilov. **2.** sin Arkesilajev, bogat i gostoljuban Spartanac, savremenik Sokratov. Bio je više puta poslanik. **3.** inače lično ime.
λιχμάω (λείχω), lizati, τί. U med. *buk.* jezikom palucati.
λιχνεύω (λίχνος), oblizivati, τί; pren. giban, popašan biti. Takođ. med.
λιχνεία, ἡ, lakomstvo, proždrljivost, takođ. pren.
λίχνος, 2. (λείχω), lakom, popašan, giban.
λίψ, λιβός, ὁ, *jon.* zapadnojugozapadni vjetar, u N. T. takođ. za stranu svijeta, jugozapad.
λιψουρία, ἡ, *poet.* želja za mokrenjem.
λοβός, ὁ (λέπτω?), zapr. ljuska, mahuna, pak ud od tijela, koji visi kao mahuna, stoga **a)** *ep.* i *poz.* jagodica od uha. **b)** krilo na jetri. Budući da ih ima četiri, dva veća i među njima dva manja, koja mogu biti više manje razvijena ili ih ni nema, zato su se žrtve bez jednoga takvoga krila na jetri držale za najgore znamenje *(exta sine capite)*.
λογάδην, adv. (λογάς), na izbor; gotovo kao indeklin. adj. ἔρυμα λίθων λ. πεποιημένον od biranoga kamenja.
λογάριον, τὸ, dem. od λόγος, λ. δύστηνα jadno blebetanje.
λογάς, άδος, ὁ, ἡ (λέγω), biran, sabran, pobran ili izabran. Kao supst. λογάδες odabranici, elita.
Λογγῖνος, *Dionysius Cassius Longinus*, iz Atene, g. 213.—273., platonik, filozof, historik, gramatik, retor, savjetnik kraljice Zenobije i zato na zapovijed Aurelijanovu smaknut.
λογεία, ἡ (od λογεύω, sabirati), N. T. poreza, revena (krivo λογία ili λογιά).
λογεῖον, τὸ, sredina od προσκήνιον-a u atičkom kazalištu, zborište, mjesto gdje se govori.
λογία ili λογιά, krivo mj. λογεία, v. r.
λογίδιον, τὸ, *poz.* malen govor.
λογίζομαι, dep. med., fut. -ιοῦμαι, aor. ἐλογισάμην,

perf. med. i pas. λελόγισμαι, aor. pas. ἐλογίσθην, adj. verb. λογιστέον (λόγος), **1. računati, proračunati,** u račun metati ili uračunavati, račun polagati, sračunati, zaračunati, izračunati, pren. ubrajati, čvrsto na što računati, koje aps., koje τί ili τινά, pa tako i τινά τι koga za što, ili s inf., akuz. s inf., part., ili neupr. zavis. rečen., pri čem je subj. zavisne rečen. katkad uzet za objekt glavne, i to τινί komu, κατά, εἴς τι po čem, εἴς τι takođ. k čemu, u što, za što. **2.** proračunati, prosuditi, promatrati, obzirati se, promišljati (Plat. Apol. 21 D; Sof. Aj. 816), razmišljati, zaključiti, takođ.: razbirati (Plat. Gorg. 524 B), shvatiti, suditi (Her. 8, 53), misliti, nadati se, koje aps. ὀρθῶς λ. razlog imati čemu, koje τί i περί τινος, ili inf., akuz. s. inf., ili zavis. rečen. s ὅτι, ὡς; πρὸς ἑαυτόν u sebi. Prez. i perf. takođ. u pas. znač., na pr. λελογισμένον prosuđeno, promišljanje.

λογικός, 3. **1.** koji se tiče izričaja, govora. **2.** *poz.* obdaren razborom, razborit, koji pripada razboru; τὰ λογικά razborom obdarene životinje. **3.** *poz.* koji imade logosa, napunjen od logosa. **4.** N. T. λατρεία u duhu, duhovna. **5.** ἡ λογική dijalektika. Adv. λογικῶς, *poz.* riječima, govorom; logički, dijalektički.

λόγιμος, 3. takođ. 2. (λόγος), *jon.* spomena ili pažnje vrijedan, znamenit, ugledan, aps. i παρά τινι.

λόγιος, 3. (λόγος), *doctus*, učen, upućen, rječit, napose u Her. znalac povijesti. Supst. **a)** ὁ λ. u Arijana: gatar, vrač. **b)** τὸ λόγιον, razgovor, pripovijest, napose sa i bez χρησμοῦ proroštvo, takođ. sa sl. inf.

λογιότης, ητος, ἡ, *poz.* dar govora.

λογισμός, ὁ (λογίζομαι), **1.** u sing. i plur. **račun,** brojenje, izračunavanje, τινός čega, o čem, ali εὐθυνῶν polaganje računa, ἐκ λογισμοῦ računanjem, λογισμὸν ἀποφαίνεσθαι račun praviti. U plur. osob. računstvo, vještina u računanju (nije aritmetika, v. λογιστικός). **2. a) proračunanje,** promišljanje, razmatranje, prosuđivanje, mišljenje, sud, razlaganje, dokazivanje, zaključak, u plur. osob. razlozi, osnove, takođ.: razboritost, τινός čiji i o čem, λογισμῷ i λογισμοῖς χρῆσθαι razmišljati, prosuđivati, razloga držati se, razumno, razborito postupati, λ. χρ. σώφρονος ἀνδρός suditi kao razuman čovjek, τῷ λ. χρώμενοι sudeći, držeći se mišljenja, λογισμὸν ἑαυτῷ διδόναι mirno prosuđivati, λογισμῷ συντιθέναι u računu slagati, prosuđivati, ἐς λογισμὸν ἀναφέρειν k razumu privoditi, ἐς λ. κατακλείεσθαι biti gonjen na obračun, λογισμὸν ἐνδέχεσθαι računanje dopuštati. Ali τῶν λογισμῶν ἐκπίπτειν, ἔξω τῶν ἑαυτοῦ λογισμῶν εἶναι svoj razbor izgubiti ili izgubio sam ga, ne biti više miran u svom sudu, λογισμῷ, ἐκ λογισμοῦ, σὺν λογισμῷ, μετὰ τοῦ λ. promišljeno, razmišljajući, takođ.: mirno i hladno računajući, protivno: τὸ πάθος, ili s duševnim oružjem, protivno: τοῖς ἔργοις, i κατ' ἀνθρώπινον λ. ili takođ. u plur. i ἀνθρωπίνοις λογισμοῖς po ljudskom sudu, po ljudskim razlozima. Nasuprot (ξὺν) οὐδενὶ λογισμῷ bez (mirnoga) promišljanja, nerazložno. **b)** moć zaključivanja, razum.

λογιστής, οῦ, ὁ (λογίζομαι), koji zna računati ili suditi, τινός što ili o čem, procjenitelj. Napose οἱ λ. 10 njih, vrhovna računarska vlast u Ateni, koji su zajedno s eutinima (εὔθυνοι) od činovnikâ, kad bi svoju čast polagali, morali iskati račun i, što bi našli da nije u redu, donosili pred sud na presudu.

λογιστικός, 3., **1.** u računanju vješt, iskusan, ἡ λογιστική računarska vještina, i to prosta, praktična (ἀριθμητική teoretična). **2.** za razmišljanje prikladan, podoban; koji misli.

λογογραφέω, *poz.* (sudbene) govore pisati, τινί za koga, ἐπί τινα protiv koga.

λογο-γράφος, ὁ, **1.** kroničar, povjesnik, pripovjedač vjerodostojnih ili potvrđenih vijesti i predajâ u prozi, za razliku od ποιητής. Napose zovu se tako prethodnici Herodotovi, Hekatej, Ferekid, ali i on sam. **2.** koji piše govore za platu.

λογο-δαίδαλος, ὁ, umjetnik u besjedi.

λογομαχέω, N. T. riječima boriti se, svađati se.

λογομαχία, ἡ, N. T. svađa.

λογοποιέω, bajke ili krive vijesti izmišljati, širiti, aps. οἱ λογοποιοῦντες koji izmišljaju novosti, λογοποιοῦσι περιιόντες obilaze izmišljajući novosti, ili περί τινος o kom, i τί nešto.

λογο-ποιία, ἡ, izmišljanje i širenje novostî.

λογο-ποιός, ὁ, **1.** = λογογράφος, 1, v. r. (takođ. za Herodota). **2.** pjesnik basana, kao Esop. **3.** pisac govorâ. **4.** izmišljač novostî.

λόγος, ὁ (λεγ, λέγω), **I. govorenje,** stoga **1.** govorenje, **govor,** koji kao izričaj misli samo čovjeku pripada (suprotno: φωνή, glas, koji je kao izričaj osjećajâ i životinjama svojstven). **2.** usmeno priopćivanje, izričaj, **riječ,** i to *vox* izrečena (jer se gramatična zove ῥῆμα, ὄνομα), rijek, rečenica, nauka ili načelo, μένει ostaje u snazi (N. T. izjava Božja, zapovijed, δέκα λ. 10 zapovijedi; proricanje na usta proročka, πίστεως nauk vjere), poslovica, tvrdnja, dokaz, dedukcija, ili: usmeni nalog, prijedlog, očitovanje, dogovor, obećanje (to s inf. fut.), i u sing. i plur. **govor, besjeda,** naklapanje, blebetanje, prazne riječi, puste riječi, izgovori, zavrzivanje, samo u plur. (Her. 5, 49; 9, 41) dogovaranje, razgovor, pogađanje, vijećanje. Napose: pripovijest, vijest, glasina, kaža, predaja, glas, slava, aps. ili τινός ili περί τινος o kom ili o čem, παρά, ἔν τισι kod koga ili pred kim, takođ. s inf., akuz. s inf.,

ὅτι, ὡς i slič. Stoga se govorilo **a)** u **nom.** λόγος ἐστὶ περί τινος radi se o čem, πλεῖστος λόγος ἦν αὐτοῦ παρά τινι najviše se o njemu govorilo kod koga, ὧν λόγος κρατεῖ τοῦ ἔργου njihov glas premašuje istinu, λόγοι γίγνονται vode se dogovori, govori se, πρός τινα s kim, ἐν ἀλλήλοις među sobom, λόγος sa i bez ἐστί, ili λόγος ἔχει, κρατεῖ i t. d., priča se, kažu (Her. 7, 129), s akuz. s inf. ili ὅτι, i to πρός τινας kod nekojih ili među nekojima, ὡς ὁ πολὺς λόγος kako se najviše priča, ὡς ὁ πολλὸς λ. Ἑλλήνων po običnom pričanju helenskom, λόγος ἦν ὡς τεθνεῶτος ἔν τισι kod nekojih se pripovijedalo, da je umr'o, ὁ λ. κατέχει τινὰ ὅτι o nekomu se priča da on, λόγος τινὸς ἦν παρά τινι ἐπί τινι hvalili su nekoga kod koga čega radi, λόγος μείζων ἔχει τινά netko je na dobru glasu u svijetu. **b)** u **gen.** λόγου ili λόγων ἔχεσθαι čvrsto držati se govora, razloga, kod tvrdnje ostati, prijedlog preporučiti, λόγου μείζων, κρείσσων veći negoli se može reći (Her. 7, 147), koji se ne da opisati, λόγου ἄξιος spomena vrijedan, znatan, znamenit, takođ. štovanja vrijedan (v. II., 2, b), λ. ἄξιόν τι znatan dobitak, οὐ λ. ἄξιον gotovo nikako, ἐκ λόγου πλαστοῦ naoko, slič. (τοῦ) λόγου ἕνεκα samo da se nešto reče, samo naoko (Plat. Krit. 46 D), lat. *dicis causa*, kao *façon de parler*, ἐπὶ σμικρῶν λόγων za neznatne riječi. **c)** u **dat.** (τῷ) λόγῳ εἰπεῖν riječima iskazati, u govoru priopćiti, τῷ λ. διεξιέναι raspravljati (Plat. Prot. 329 C, Gorg. 505 E), οὐ πολλῷ λόγῳ εἰπεῖν da ukratko kažem, da ne trošim mnogo riječi (Her. 1, 61), ali λόγῳ (obič. ἑνὶ λ.) εἰπεῖν, takođ. samo ἑνὶ λόγῳ, kratko rečeno, ukratko, τούτῳ τῷ λόγῳ πλείστῳ χρῆσθαι te riječi jednako imati na jeziku, τῷ δικαίῳ λόγῳ ili λόγοις δικαίοις χρῆσθαι reći što je pravo, pravno gledalište isticati, raspravljati kako je pravo, τῷ λ. δικαίως χρ. nepristrasno govoriti, ali τῷ λ. ὑπερηφάνως χρ. obijesno izjaviti se, ali λ. κοινοῖς χρ. zajednički posavjetovati se, λόγοισι πυνθάνεσθαι po kazivanju doznavati, ἐν λόγοις γίγνεσθαι πρός τινα s kim zametnuti dogovaranje, ἐν λόγοις εἶναι biti u razgovoru, τινί s kim, i πολὺς ἦν ἐν τοῖς λόγοις mnogo je govorio. Stoga λόγῳ (takođ. τῷ λ.) i λόγοις, kad ili naročito ili makar samo po svezi znači protivno činu ili tvrdnji pod zakletvom: po imenu, kazivanju, naoko, samom riječju, razlozima jezika; ali stoji i kao protivno samomu vjerovanju: jasno, naročito, izrijekom, uistinu, zaista; pak protivno onomu, što je tko doživio = ἀκοῇ: po kazivanju, po čuvenju; ali uz κακά: zlo, da bi se i reklo; ἐν λόγῳ samo u priči, ἐν οὐδενὶ λόγῳ bez slave, ἐν ἑνὶ λόγῳ u jednom govoru, najednom, u jedan mah, τῷ σῷ λόγῳ po tvojoj tvrdnji, λόγοις takođ.: dogovaranjem, raspravljanjem, ali λόγοισι γενναῖα koja se u svojim riječima gradi γενναία, i κρεῖσσον ἢ λόγοισιν bolje ili više negoli se riječima može opisati. **d)** u **akuz.** λόγον ili λόγους ποιεῖσθαι riječ reći, govor besjediti, predavati, govoriti, razlagati, očitovati, u raspravljanje upuštati se, rasprave zavrći ili voditi, dogovarati se, πολὺν λόγον ποιεῖσθαι mnogo govoriti, i to πρός τινα s kim, περί τινος o čem, ὑπέρ τινος za koga, slič. λ. πορίσασθαι ili λόγους λέγειν govore govoriti, govor izreći, λόγον ἐκ λόγου λέγειν od jednoga prelaziti na drugo, λόγον προσφέρειν τινί i to ὡς govor komu govoriti, predlagati da, τὸν λόγον καταστήσασθαι περί τινος u govoru sam sebi za zadatak postavio, svrhu sam govoru tako odredio, οὐκ ἐλάττω λόγον ἀναλίσκειν s part.: ne manje riječi trošiti pri čem ili čim. Ali λόγους πλάττειν znači vijesti izmišljati, ili: zavrljivati, kinjiti, θρασεῖς λόγους ἐπαίρεσθαι drsko hvaliti se, torlati, τοὺς λ. ἀφελέσθαι τινός koga uhvatiti u laži, λόγον παρέχειν ἐπί τινα, μή, ili λ. π. ὑπό τινος uzrok biti da se govori o kom ili kod koga, da, τινός i περί τινος o kom, λόγον ἔχει o njemu se pripovijeda, na glasu je; ἐς λόγους ἐλθεῖν, ἰέναι, ξυνελθεῖν i slič.: porazgovoriti se (Ksen. Ar. 2, 5, 4), doći na raspravu, zametnuti razgovor, sastati se na vijećanje, i to τινί s kim, ali ἐς λόγους ἐμπίπτειν upuštati se u razlaganja (Dem. 18, 256).

8. a) ono što se govori, pripovijeda ili reći može, d o g a đ a j, s t v a r, p r e d m e t g o v o r u, (τὸν) πάντα λόγον = πᾶν τὸ γεγονός čitavu stvar, τὸν ἐόντα λ. stvar, kako je bila, istina (kao λόγος ἀληθής), pa tako i λ. bez dodatka: stvar, ἄλλος λόγος (ἂν εἴη) to je ili bi bilo nešto drugo, *c'est autre chose*, *c'est différent*, drugo pitanje, ἡμῖν πρὸς λόγον ἐστί služi nam stvari, ὁ λόγος ὁ ἐς ἡμᾶς καθεστώς o čem se kod nas govorilo, μηδένα λόγον ὑπολείπειν ne ostaviti ništa, što tko reći može. **b)** p r i l i k a, d o p u š t e n j e da se govori, λόγον αἰτεῖσθαι moliti za riječ, λ. ποιεῖν τινι παρά τινι upriličiti, da tko s kim govori, λ. διδόναι govor dopuštati, davati slobodu govora, riječ dati za obranu, slič. λόγον μεταδιδόναι ili λόγον προτιθέναι περί τινος dopustiti komu da govori o čem, ἐν τῷ ἐμῷ ὕδατι u vrijeme kad ja smijem govoriti; λόγων ὑπείκειν τινί ostavljati komu riječ, λόγου τυχεῖν dobiti priliku opravdati se. **c)** govorena besjeda, stoga takođ.: r j e č i t o s t, v j e š t i n a g o v o r n i č k a, koja se takođ. zove ἡ τῶν λόγων τέχνη, n a č i n z b o r e n j a, ali οἱ ἔξωθεν λόγοι govori, koji se stvari ne tiču. **d)** pisana pripovijest, p o v j e s n i c a, p o v i j e s t, povjesnička knjiga, uop. s p i s, k n j i g a, ἐν τῷ λόγῳ u knjizi, u mojoj povijesti, ἐν ἄλλῳ λόγῳ na drugom mjestu moje povijesti, slič. ἑτέρωθι τοῦ λ. već drugdje u mojoj p., ἐν τοῖσι πρώτοισι τῶν λ. u prvoj knjizi moje p. (Her. 5, 36; 7, 93).

Takođ. protivno prema *ᾠδαί:* prozaično razlaganje (Pl. Prot. 320 C), prema *μῦθος:* utvrđena, posvjedočena povijest, a inače takođ. = *αἶνος* basna (Her. 1, 141), i to *τινός* čija i o kom ili o čem. **e)** rasprava, istraživanje, filozofsko raspravljanje, sistem, filozofija. **f)** definicija.

II. računanje, 1. račun, odgovornost, (*οἱ*) *λόγοι περὶ τῶν πεπολιτευμένων* opravdavanje državničkoga rada, *ὁ λ. τῶν πραχθέντων οὐ πρὸς ἐμέ* odgovornost u tom pogledu ne pada na mene, slič. *ὁ λόγος γίγνεταί τινος παρά τινος* neko se zove na odgovornost za što, ili *λόγον ἀπαιτεῖν τινα* račun iskati od koga, ili *τὸν λόγον τινὸς λαμβάνειν παρά τινος* nekomu nametnuti odgovornost za što, pozivati ga za što na odgovornost (Dem. 8, 47), *λόγον ὀφείλειν τινί* komu račun biti dužan, *λόγον* ili *λόγους διδόναι, ἀποδοῦναι, ἀποτίθεσθαι, ἀναφέρειν, ἀποφέρειν, ὑπέχειν,* i to *τινός, περί τινος* ili sa sl. *ὡς, ὅτι:* račun ili razjašnjenje, razlog o čem davati ili polagati, raspravljati (Pl. Prot. 336 C), *τινί* komu odgovarati, račun davati, s njim dogovarati ili razgovarati se, takođ. *ἑαυτῷ* u sebi promišljati, slič. kao *διὰ λόγων ἀφικέσθαι ἑαυτῷ* sam sobom posavjetovati se. **2. račun, proračunanje,** *ἅπαντα νικᾷ λόγον* više je od svega, najviše je, *παρὰ λόγον* protiv računa, protiv očekivanja, *ὁ, ἡ, τὸ π. λ.* neočekivan, *ἄνευ τοῦ ξύμπαντος λόγου τοῦ ἐν τῷ πολέμῳ πρὸς τὴν Ἀθηναίων πόλιν* izuzevši čitav račun (ukupni iznos saveznikâ), koji je u tom ratu dolazio na državu atensku, stoga takođ.: (ukupni) iznos, *ἐς ἑξήκοντα ταλάντων λόγον* do iznosa od 60 t., pa tako i *οἱ λόγοι* računi. Pren. **a)** prosuđivanje, razmišljanje, mišljenje, razlog, pogodba, ***α)*** *δίκαιοι λόγοι* pravni razlozi. ***β)*** *ἄνευ λόγου* bez dobra razloga, po praznom izgovoru, *ἐκ σμικροῦ λόγου,* ali *μετὰ λόγου* s pravim raspravljanjem i pravnim razlaganjem. ***γ)*** *λόγῳ* mirno sudeći, promišljeno (Sof. OC. 369), *τῷ ἐκείνων λόγῳ* po njihovu smislu, *κοινῷ λόγῳ* po mišljenju sviju, u ime sviju, slič. *κ. λ. χρησάμενοι* zajednički, *ἐπὶ τῷδε τῷ λόγῳ* s tim obzirom, *ἐπὶ ἄλλῳ λόγῳ* pod drugim uvjetom, *ἐπὶ τῷ βελτίονι λόγῳ* s boljega, pravednijega razloga, *τίνι δικαίῳ λόγῳ;* s kojim pravom? *σὺν ἀφανεῖ λόγῳ* od bezrazložne tlapnje, *ἐν τοῖς λόγοις* u mislima. ***δ)*** *λόγον ἔχειν* (pametan) razlog imati, ili takođ.: odnositi se, u svezi biti, *λόγον ἂν ἔχοιμι* onda bih imao razlog = pravo, *τινί* s kim ili ka komu, i za ljude: razboritost pokazati, misliti, *τινός* u čem, na što, za stvari: biti prema razumu, otd. *λόγον ἐχόντως* po razumnim načelima, slič. *τὸν ἀκριβέστατον τῶν λόγων λέγειν* stvar oštro uzimati, *πρὸς λόγον* prema razboru, logički, i tako *κατὰ τὸν ὀρθὸν λ.* razborito, sa članom *ὁ κατὰ λόγον* razuman, nakon razumna razmišljanja, ali *οὐδὲ πρὸς ἕνα λόγον* bez najmanjega uzroka. **b)** obziranje, štovanje, znamenitost, s *ἐπὶ τῷ πλήθει* takođ.: najviša vlast nad čim, uop. snošaj, proporcija, ***α)*** *οὐδὲ εἷς περὶ τούτου λόγος* kod ovoga ne dolazi ni to u račun, takođ. samo *μείων λόγος τινός* nije stalo mnogo do toga, ili *λόγος μοι μείων τῶν ἄλλων* na ostalo obzirem se manje, *τῶν ἦν ἐλάχιστος ἀπολλυμένων λόγος* do kojih gubitka bilo je najmanje stalo, pa tako *λόγος οὐδεὶς γίγνεται* (naime *τούτου*) nije se pitalo za to. ***β)*** *οὐ λόγον ποιεῖσθαι* ili *ἔξω λόγου τιθέναι τινά* ne pitati ni najmanje za koga, koga ne uzimati u račun (tako isto *ἔξω λόγου τίθεσθαί τι* izvan računa ostavljati), *οὐδενὸς λόγου πριαίμην* ni za kaku cijenu (možda *ποιοίμην*?), i tako *λόγου οὐδενὸς γίγνεσθαι πρός τινος* od koga za ništa biti držan, ali *λόγου ἐόντες πρός τινος* budući kod koga ugledni, i *λόγου πλείστου ἐόντες* najugledniji, ili *οὐ σμικροῦ λόγου* znamenita zamašaja. ***γ)*** *ἐν λόγῳ τιθέναι* uzimati u obzir ili na um, *ἔν τινι λόγῳ ποιεῖσθαί τι* nešto držati za vrijedno, ali *ἐν οὐδενὶ λόγῳ ποιεῖσθαί τι* ili *τινά* na koga ili što ne obzirati se, *ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ ποιούμενος εἶχέ τινας* držao ih je kao robove, *ἐν συμμάχων λ. λέγονται εἶναι* drže se za saveznike, *σὺ ἐν ἀνδρῶν λόγῳ;* (ironički) ti hoćeš da budeš muž? (ti nijesi m.). (N. T. *κατὰ λόγον* pravedno, *παρὰ λ.* nezasluženo.) ***δ)*** *λόγον ποιεῖσθαι* obzirati se (i kao pas. ktomu *λόγος γίγνεταί τινος*), protivno: *οὐδένα λ. ποιεῖσθαι* ili *ἔχειν,* i to *τινός,* do čega ili koga ništa ne držati, za to ne pitati ili ne mariti, slič. *λ. ἐλάττω ποιεῖσθαί τινος* ne pitati više mnogo za koga, ali *ἀνὰ λόγον* primjerene kakvoće; *ἐς, πρὸς λόγον, κατὰ λόγον τινός* prema čemu, po mjerilu, u tom stepenu, što se tiče, na pr. *τῶν χρημάτων* novaca, *ὁ κατὰ λ.* razmjerni, *ἐς τούτου λόγον ἐλθεῖν* tako daleko zaletjeti se u smjelosti. **3.** dar ili moć mišljenja, razborito mišljenje, **razum, razbor,** *ὁ λόγος αἱρέει* razum uči, aps. i *τινά,* ali takođ.: sviđa mu se, s akuz. s inf., *λόγῳ συντιθέναι* u duhu sastavljati, isporediti, porediti, *κατὰ λόγον* razborito, *τὸ πρὸς λόγον* (ono što je) razborito, *μετὰ λόγου* razumno, *μετὰ τοῦ αὐτοῦ λόγου* s istim smislom, *λόγος ὀρθός* pravi smisao. **4.** u N. T. u Ivanovim spisima personificirano biće Božje, sin Božji.

λογχάριον, τό, poz. demin. od

λόγχη, ἡ, **1.** šiljak kopljani, t. j. $^3/_4$ ili čitavu stopu dugi, trouglasti šiljak na koplju (držalu, *ξυστόν*). No obič. je i na donjem kraju bio šiljak, da se koplje može zabosti u zemlju, i po tome je koplje imalo dvije *λόγχας.* **2.** uop. koplje, džilit, pren. *λόγχη πεδιάς* boj kopljima u ravnini, gdje se bori junak s junakom, pa kako *λόγχαι* kao nakit znače takođ. odlikova-

nje vojvodâ, to znači σὺν ἑπτὰ λόγχαις sa sedam kopalja, t. j. vojvoda.

λογχ-ήρης, ὁ, *poet.* = λογχοφόρος.

λόγχιμος, 2. (λόγχη), *poet.* koji se koplja tiče, κλόνος metež kopalja.

λογχο-ποιός, ὁ (ποιέω), kopljar, koji koplja pravi.

λογχο-φόρος, ὁ, kopljonoša, kopljanik, lako oružan.

λογχωτός, 3. (λογχόω), *poet.* koji ima šiljak, zašiljen.

λόε, λόεσσα i slič. od **λοέω**, v. λούω.

λοετρόν, v. λουτρόν.

λοετροχόος, v. λουτροχόος.

λοιβή, ἡ, *dor.* **-βά** (λείβω), *ep. poet.* i *poz.* zapr. kapanje, kropljenje, stoga napose: žrtva ljevanica, obič. spojena s vinom i paljenicom, takođ. λ. Ἅιδα mrtvački dar, koji su pokojnima zapr. na njihovu grobu, ali i inače rođaci izlijevali, = χοή (v. r.).

λοίγιος, 2. *ep.* poguban. Neutr. supst. λοίγια pogubne stvari.

λοιγός, ὁ, *ep.* i *poet.* pogibija, nesreća, propast, iskop, smrt.

λοιδορέω, ήσω i t. d., **-έομαι** (λοίδορος), **1. akt.** i **pas.** grditi, psovati, koriti, ružiti, izgrditi; ukoriti, prekoravati, aps., ili τινά koga, τί što, i to ὅτι da. **2. med.-pas.** s aor. ἐλοιδορησάμην i ἐλοιδορήθην (u akt. znač.), **a)** među sobom grditi se. **b)** = akt., aps., na pr. λοιδορούμενος pogrdno, ili τινί za koga ili što, i to περί τινος čega radi.

λοιδορία, ἡ, grđenje, grdnja, ruženje, psovka, pogrda, potvora, opast, takođ.: opadanje, λοιδορίας μισθωτός od opadanja potkupljen, aps., ili τινός i παρά τινος čijega.

λοίδορος, 2. (lat. *lūdus*, starolat. *loidos*), *poet.* koji grdi, ὁ λ. (N. T.) opadać, psovač.

λοιμικός, 3. *poz.* kao kuga, kužan. Od

λοιμός, οῦ, ὁ, kuga, morija.

λοιμώδης, 2. (εἶδος), kužan, kao kuga.

λοιμώττω, *poz.* od kuge bolovati.

λοιπός, 3. (λείπομαι), ostavljen, ostao, koji nije u boju ostao, ostali, ostatak, aps. i τινός čega, ὑπό τινος od čega, kroza što, ili s inf. — Supst. ὁ λοιπός drugi, još ostali, za dvojicu; οἱ λ. ostali, δεύτερα τῶν λ. na drugom mjestu među ostalima (t. j. Perzijancima odbivši Smerdesa), οἱ λ. περὶ αὐτόν njegova ostala okolina, τὴν λοιπήν, naime ὁδόν, ostali put, τὸ λοιπόν ostalo, ostali dio, ostatak, slič. τὰ λοιπά ostalo, ostala mjesta, zaostali dijelovi; s gen. τοῦ βίου ostala sudbina života, τῆς πολιτείας daljni tijek događaja. Adv. **1.** τὸ λοιπόν, τὰ λοιπά, τοῦ λοιποῦ (naime χρόνου) i ἐς τὸ λοιπόν, u ostalom vremenu, t. j. i prošlom i budućem, zatim, poslije, inače, uostalom, onda, dalje, nadalje, za budućnost, unapredak. (Akuz. stoji više, kad se razumijeva čitavo potonje vrijeme, a gen. za pojedine časove u budućnosti.) **2.** λοιπόν, *poz.* **a)** napokon. **b)** uostalom.

λοισθήιος, 2. *ep.* mj. λοίσθιος, koji se posljednjega tiče, njemu pripada, ἄεθλον bojna nagrada za posljednjega. Supst. τὰ λοισθήια zadnja nagrada.

λοίσθιος, 3. i 2. *poet.*, i **λοῖσθος**, 2. *ep.* i *poet.* stražnji, posljednji, krajnji, najgori, aps. i τινός (od) čega, τύμβευμα unutrašnja, za počivalište mrtvima određena izba. Supst. τὰ λοίσθια τοῦ βίου konac života. Adv. λοίσθιον najposlije, napokon.

Λοκροί, οἱ, **1.** žitelji zemlje Lokride (Λοκρίς) u Heladi, koji su se dijelili na dva plemena, **a)** οἱ ἠοῖοι, istočni, iznajpr. jedna država, zatim podijeljena na **α)** opuntske sjeverne na Malijskom zalivu kao i na tijesnu eubejskom s glavnim gradom Opusom, **β)** epiknemidske uz goru Knemis, koji se često sami zovu Λοκροί, i **b)** οἱ ἑσπέριοι, ozolski na Korintskom zalivu. **2.** Λοκροὶ οἱ Ἐπιζεφύριοι, grad u donjoj Italiji, naselje ozolskih Lokrana, uz goru Zefirion. Ostaci kod današnje Motta di Burzano.

Λοξίας, gen. ου, *jon.* εω, ὁ, pridj. Apolonov, i Λοξώ Artemidin kao proročkih božanstava; τὰ Λοξίου što je L. naložio.

λοξο-βάτης, ου, *poz. ep.* koji koso, krivo ide.

λοξός, 3. (osn. λεκ, isp. λέχριος, λικριφίς), *poet.* i *poz.* nastranu svinut, kriv, kos, σχῆμα o ekliptici sunčanoga puta, λ. τὴν τάξιν παρατείνειν svoj pravac nakrivo u pročelje (frontu) rastegnuti. A zvao se bojni red λ., kad je, da ne bude napadnut u čelu, jedno krilo neprijateljskomu bojnomu redu primakao i sam s njime boj zametnuo, dok je drugo krilo zaustavljao. Pren. i supst. λοξά tamne, dvolične izjave proročišta.

λοπάς, ἡ, zdjela.

λοπός, ὁ (λέπω), *ep.* ljuska, kožica.

Λούγδουνον, τὸ, *poz.* grad u Galiji, *Lugdunum*, Lyon.

Λοῦκα, ἡ, grad u gornjoj Italiji, s. Lucca.

Λουκᾶς (od Λουκανός), pratilac sv. Pavla i liječnik, evanđelist i pisac djelâ apostolskih.

Λουκιανός, ὁ, poznati grčki pisac, iz Samosate, oko g. 120. posl. Is. rođen, kiparski naučnik, zatim retor i sofist u Galiji, Rimu i Ateni, filozof, prijatelj kinika Demonaksa, poslije upravitelj u Egiptu. On je satirik, ruga se narodnoj mitologiji i taumaturgiji (pripadom takođ. kršćanstvu), osobito pak stoicima i kinicima, prostoj retorici i t. d., umr'o oko g. 180.

Λούκιος, iz Kirene, učitelj i prorok kršćana u Antiohiji.

λοῦμεν, λοῦμαι i sl., v. λούω.

Λουπερκάλια, τά, *Lupercalia*, svetkovina kajanja i čišćenja, u veljači svetkovana u Rimu.

Λουσιάτης i **Λουσιεύς**, ὁ, iz grada *Λουσοί* u sjevernoj Arkadiji, gdje je sada Sudhena.

Λουτάτιος, ὁ *Κάτλος Λ.*, *Quintus Lutatius Catulus Capitolinus*, glava optimatâ u Rimu, protivnik Cezarov, umr'o g. 61. pr. Is.

λουτήρ, ῆρος, ὁ, poz. kada za kupanje, bassin.

λουτρο-δάικτος, 2. *poet.* u kupalu ubijen.

λουτρόν, *staroep.* **λοετρόν**, *τὸ* (zapr. *λοϝετρόν*, od *λούω*), obič. u plur., **1.** *lavatio*, kupanje ili pranje, **a)** kupalo, *ἐν λουτροῖς* kod kupanja ili pranja, *λ. Ὠκεανοῖο* u Okeanu. **b)** s *θερμά* toplo vrelo kod Termopila. **c)** *balneum*, kupalište, kupanje, napose uobičajeno **α)** na dan vjenčanja, kad bi se zaručnik i zaručnica kupali u svetom izvoru ili rijeci, koja je već bila osob. sveta onomu mjestu. Zato je Klitemnestra Ifigeniji vodu poslala u Aulidu iz svetoga izvora, koji je u Argu za to bio određen. **β)** *lustrum*, za okajanje. To kupanje vršilo se u vodi iz izvora ili u moru, stoga *ἐπὶ λουτροῖσιν* za pokajno kupanje, za okajanje umorstva, i *τρίποδα λουτρῶν ὁσίων ἐπίκαιρον* t. j. prikladan za pokajno kupanje. No Ajas razumijeva pod tim smrt (Sof. Aj. 654), kojom hoće da srdnji bogova umakne. **γ)** kod onih, koji su umrli, stoga *ἁγνὸν λ. λούειν, λουτροῖς ἐπασκεῖν, κοσμεῖν (τινα)*. Zato hoće Edip (Sof. OC. 1599) kupalo, i to *ῥυτῶν ὑδάτων* od žive vode tekućice, jer sebe već drži za mrtva. Slično Sokrat u Plat. Fedr. 115 A. **2.** pren. zovu se u Sof. El. 84 i 434 mrtvački darovi, koji ocu pripadaju, *σπονδαί* (v. r.), *λουτρά, libatio*. **3.** u N. T. krštenje.

λουτρο-φόρος χλιδή, svadbena svečanost.

λουτρο-χόος, 2., *ep.* **λοετροχόος**, 2. (*χέω*), koji vodu za kupanje prolijeva, *τρίπους* kotao, u kojem se voda za kupanje grijala. Supst. rob, koji kupalo priređuje, kupališni sluga.

λουτρών, *ῶνος, ὁ* (*λουτρόν*), *poet.* i *poz.* soba za kupanje, kupalište.

λούω (*λόϝω*, lat. *lāvo*), tvori atički (pored pravilnih oblika) u prez. i impf. takođ. *λοῦμεν, λοῦτε, λοῦσιν, ἐλοῦμεν, λοῦμαι, λοῦται, λοῦνται* i t. d., *λοῦσθαι, λούμενος* (tako donekle i Hom. i Her.), fut. *λούσω* i *λούσομαι*, aor. *ἔλουσα* i *ἐλουσάμην*, perf. pas. *λέλουμαι*, aor. pas. *ἐλούθην*, adj. verb. *ἄλουτος* (tako donekle i Hom. i Her.)

ktomu epski **λόω** (t. j. *λόϝω*) i **λοέω** (t. j. *λοϝέω*), impf. *λόε* i *λόεον*, fut. *λοέσσομαι*, aor. *λοέσσαι, λοέσσας* i *λοέσσατο, λοεσσάμενος*, pak fut. *dor.* (*buk.*) *λουσῶ* i perf. pas. *λέλουσμαι* u N. T.,

1. akt. *lavo*, **prati, miti, kupati**, *τινά* (za ljude i životinje), i to *τινί* čim, *ἔν τινι* u čem, ali takođ. *τινά τι*, na pr. *λουτρόν τινα*, ili takođ. kupalo za koga (*τινά*) prirediti (Od. 3, 464). N. T. *τινὰ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν*. Isp. *λουτρόν*. **2. med.** *lavor*, prati se, kupati se, aps., ili *ἔν τινι* u čem, *τινός* i *ἀπό τινος* iz, od čega, i tako često takođ. u čem; tako o Siriju: *λελουμένος Ὠκεανοῖο* u Okeanu, t. j. kad izlazi; ili takođ. *θερμῷ* t. j. toplo.

λοφιή, *ἡ* (*λόφος*), *ep.* i *jon.* griva konjska, čekinje na šiji u svinje.

λόφος, *ὁ*, **1.** vrat, šija sa svojim jakim žilama, krajnji potiljak, ponajpr. za tegleću marhu, pak i za ljude, stoga takođ. pren. za one, koji strpljivo pod jarmom vrat drže, t. j. pokoravaju se. **2.** konjski rep, sa i bez *τῆς κόρυθος*, obič. čupa od konjskih dlaka, koje su katkad bile bojadisane, ali od Hefesta od zlata napravljene, poslije takođ. od perja, i to bojadisanoga, perjanica. Pren. čupa na tjemenu što strši, stoga *λόφους κείρεσθαι* perčin strići (Her. 4, 175), i u ptica: kukma, ćuba. **3.** brežuljak, vis, vrh, gorski vrh.

λοχ-αγέτης, ὁ, poet. = *λοχαγός*.

λοχᾱγέω (*dor.*), i *jon.* **λοχηγέω** (*-γός*), *λόχος* voditi, kao satnik služiti, aps. ili s *λόχου*, i to *τινί* kod kojega vojvode.

λοχᾱγία, *ἡ*, služba, čast lohaga (v. sl.).

λοχ-ᾱγός, *ὁ* (*ἡγέομαι*), **1.** lohag, vođa jednoga loha (*λόχος*, v. r.), satnik, četovođa (zapr. niži časnik). On je stajao na čelu loha, u red uvrstanoga, pak je išao pred njim. No budući da su dva *λόχοι* sačinjavali jednu *τάξις*, bio je jedan lohag katkad takođ. taksijarh (štopski časnik), ili je vršio njegove poslove, odmjerivanje okola, nabavljanje hrane vojnicima i t. d. Lohag je obič. dobivao dva puta toliku platu kao prost vojnik. U Perzijanaca bio je lohag samo zapovjednik jednoga odjela od 24 momka. **2.** uop. četovođa.

λοχάω (*λόχος*), **I) akt. 1.** intr. **a)** metnuti zasjedu, aps. i *πρός τινι* kod kojega mjesta. **b)** ležati u zasjedi. **2.** tranz. *τινά* komu zasjedom prijetiti, vrebati ga, u zasjedi čekati, zasjedati mu, takođ. *τί* u koje mjesto metnuti zasjedu. **II.** *ep.* **med.** kao depon. **1.** sjesti u zasjedu, u zasjedi ležati. **2.** = akt. komu (*τινά*) zasjedati, prežati ili vrebati ga.

λοχεία, ἡ, = *λόχευμα*, rađanje, porod.

λοχεῖος, 3. i **λόχιος**, 3. (*λόχος, λοχεύω*), *poet.* i *poz.* koji porodu ili rađanju pripada, *Ἄρτεμις* blaga, pomoćnica, jer štiti porodilje, kako su je štovali na Delu, nasuprot okrutnoj tauridskoj Artemidi; ili *Μοῖραι* suđenice mojega porođenja, t. j. koje su mi kod mojega rođenja udijeljene; *θάλαμοι* mjesto rođenja, o boku Zeusovu. Supst. *ἡ λοχεία* porodilja, koju su držali za nečistu; *τὰ λοχεῖα* mjesto rođenja.

λόχευμα, *τὸ*, *poet.* porođenje, *κάλυκος ἐν λοχεύμασιν* u krilu čaške, za klijanje; rođeno.

λοχεύω (*λόχος*), **1.** akt. *poet.* **a)** rastaviti od djeteta. **b)** *ep.* poroditi. **2.** med: roditi; obič. **3.**

pas. *poet.* i *poz.* **a)** poroditi, aps., ili *τινί* u čem. **b)** roditi se, *τινός* od koga.

λοχηγέω, v. *λοχαγέω.*

λοχίζω, 1. *jon.* i *poz.* u lohove (*λόχοι*) razdijeliti, pak uop. porazdijeliti, i to *κατὰ τέλεα.* **2.** = *λοχάω,* **a)** u zasjedu metnuti, *τινά,* i to *ἔς τι.* **b)** pas., aor. *λοχισθέντες,* iz zasjede biti napadnut.

λόχιος, v. *λοχεῖος.*

λοχισμός, ὁ, poz. metanje zasjedâ.

λοχίτης [*ῑ*], *ου, ὁ* (*λόχος*), **1.** koji pripada istomu lohu (*λόχος*), istoj četi, vojnik iste satnije, *οἱ λ.* momčad istoga loha. **2.** *poet.* uop. vojni drug, oružani pratilac, tjelesni stražar.

λόχμη, *ἡ* (*λόχος*), sing. i plur., *ep. poet.* i *poz.* brlog, česta, grm.

λόχμια, τὰ, poz. = *αἱ λόχμαι.*

λοχμώδης, 2. (*εἶδος*), grmljem obrastao.

λόχος, *ὁ* (*λεχ, λέχος*), **1.** log, gdje se leži, zasjeda, *λόχονδε* u zasjedu (*ἐνέδρα, insidiae*), skrovište, *κοῖλος* ili *πυκινός* o trojanskom konju. **2.** ležanje, **a)** *poet.* u babinama, porođaj. **b)** vrebanje, *γέροντος* na starca. **3.** koji leže, **a)** zasjeda. **b)** vojnička četa. Napose odio ili četa pješakâ, u Ksen. An., *centuria,* satnija od 80 do 100 momaka, kod Lakedemonjana još jača, 200 momaka, kod Perzijanaca od 24, kod Makedonaca od 16 momaka. Poslije je bilo i takvih konjaničkih odjela, od kojih dva sačinjavahu jednu *ἴλη.* Na glasu je bila ljubavlju udružena sveta četa tebanska. **c)** uop. odio, četa, *caterva,* hrpa, na pr. i za *θίασος,* Eur. Bakh. 916, ili *αἱ ἐν τοῖς λόχοις συντέλειαι,* porezi podvrgnute udruge (sumnjivo).

λόω, v. *λούω.*

λῡγαῖος, 3. (*λύγη,* sjena, tmina), *poet.* taman, mračan.

λυγγούριον, τὸ, poz. jantar; plur. ures od jantara.

λύγδην (*λύζω,* osn. *σλυγ*), *poet.* adv., gutajući, jecajući.

λύγδινος, 3. bijel poput mramora. Od

λύγδος, ἡ, poet. poz. bijeli mramor.

λῠγίζω, fut. *-ίσω, dor. -ιξῶ* (osn. *λυγ* u *λύγος*), **1.** akt. *buk.* pregibati, saviti, pobijediti. **2.** pas. okretati se, vrtjeti se.

λυγισμός, οῦ, ὁ, poz. pregibanje kod rvanja.

Λυγκεύς, *έως, ὁ,* **1.** sin Egiptov, muž Hipermestrin, otac Abasov, kralj u Argu. **2.** sin Afarejev, jedan od Argonauta, glasovit i poslovičan sa svoga oštroga vida.

Λυγκησταί, *οἱ,* narod u pokrajini *Λυγκηστίς,* na zapadnoj međi Makedonije, s glavnim gradom *ἡ* **Λύγκος,** na rijeci Bevu.

I. **λύγξ,** *λυγγός, ἡ* (v. *λύγδην*), podrigivanje, štucanje, *singultus.*

II. *λύγξ, λυγκός, ὁ,* ris.

λύγος, *ὁ* (v. *λυγίζω*), *ep. vimen,* mlada, gipka za pletenje prikladna odvodnica, šiba, prutić; u *μόσχοισι λύγοισι* je *λ.* apoz., vrbovim šibama.

λῡγρός, 3., adv. **-ῶς** (srod. lat. *lugeo*), *ep.* i *poet.* žalostan, turovan, jadovit, bijedan, tužan, kukavan, nesrećan, klet, poguban. Supst. *τὰ λυγρά* tuga, nevolja, propast, *λυγρὰ ἰδυῖα* grješna. Superl. *λυγρότατος.*

Λύδδα, ης, ἡ, i *τὰ Λ.,* jevr. *Lod,* veliko benjamin. selo, 2 njem. milje od Sredozemnoga mora, u doba rim. careva također Diospolis zvano, s. Lud.

Λῡδία, *ἡ,* Lidija, pokrajina na zapadnoj obali Male Azije s glavnim gradom Sardom, s. Sart, i sa zlatonosnom rijekom Paktolom; prije nastavahu ondje frigijski *Μῄονες,* prodirući od zapada, stoga takođ. dugo zvana *Μῃονία;* počevši od Gigesa oko g. 713. pr. Is. preteglo je opet staro ime Lud (1. Mojs. 10). Tu bi Bakho odgojen, tu je Omfala bila kraljica, koja se zato, što su Liđani i njihove žene s nevaljalstva bili na zlu glasu, zove *Λυδὴ γυνή* ili *ἡ Λυδία* lidijska ženetina. Poslije Kresova poraza bila je perzijska pokrajina. Stanov. *ὁ* **Λυδός.** Adj. **Λυδός** i **Λύδιος.**

Λυδία, ἡ, **1.** trgovkinja bagrenom iz Tijatire, od sv. Pavla obraćena. **2.** inače žensko ime.

λυδίζω, poet. za Liđanima se povoditi u jeziku i nošnji.

Λῡδιστί, adv., u lidijskoj glazbenoj ljestvici, t. j. u najvišoj.

Λῡδίας, *jon.* **Λυδίης,** *ὁ,* rijeka u Makedoniji, s. Vardar.

λύθεν mj. *ἐλύθησαν,* v. *λύω.*

λύθρον, *τὸ,* ili **λύθρος,** *ὁ* (osn. *λυ* u *λῦμα, λούω*), **1.** *ep.* i samo u dat., zapr. kaljanje, prljanje = *λῦμα;* krv što teče iz rana, krv od umorstva, i sa *αἷμα* krvlju pomiješani prah, bojna prašina. **2.** *poz.* opć. krv.

λῠκάβᾱς, *αντος, ὁ* (osn. *λυκ,* lat. *lux,* i *βαίνω*), *ep.* putanja svjetlosti, sunčani ophod, godina (arkadska riječ).

Λυκαβηττός, *ὁ,* brdo Ateni na sjeveroistok.

Λύκαιον, *τὸ,* naime *ὄρος,* gora na jugu Arkadije, glavno sijelo bogoštovlja Zeusova (Panova), vrh se zvao Olimp, sa žrtvenikom Zeusa (srodnoga kretskom Z.), s. Dhia-forti. Otd. **Λύκαια,** *τά,* svetkovina likejskoga Zeusa s bojnim igrama.

λύκαινα, ἡ, poz. poet. fem. za *λύκος,* vučica.

Λυκάμβης, *ου, ὁ,* na Paru, koji je svoju kćer Neobulu Arhilohu bio obećao za ženu, ali nije svjerovao; stoga (tobože) od Arhiloha sa svojom porodicom u jambima tako pogrđivan, da se je s njome objesio.

Λυκᾱονία, *ἡ,* pokrajina u Maloj Aziji na sjevernom obronku Taurovu, s. Ejalet Karaman. Stanov. **Λυκάονες,** *οἱ,* grabežem su dodijavali i osob. barbarski govorili, *λυκαονιστί.*

Λυκάριος, efor u Sparti g. 414.

λῦκ-αυγές, *τὸ* (*λυκ, lux, αὐγή*), *poz.* sumrak, praskozorje, zora.

Λυκάων, *ὁ*, **1.** sin Pelazgov, kralj arkadski, kojega je Zeus ubio, jer je pred njega na sto donio utrobu zaklanoga dječaka. **2.** sin Prijamov. **3.** inače lično ime.

λυκέη, *ἡ*, *ep.*, naime *δορά*, zapr. adj. od *λύκος*, vučina, vučja koža.

Λύκειον, *τὸ*, licej, gimnazija u Ateni na sjeveroistoku pod gradom, blizu hrama Apolona Likeja, gdje je obučavao Aristotel.

Λύκειος, *ὁ* (kor. *λυκ, luceo*, jamačno = *Λυκηγενής*), **1.** pridjevak Apolona kao boga svjetlosti, no koji takođ. ubilcu na bijegu daje čišćenje i zaštitu od krvne osvete. Bio je bog zaštitnik Arga pak je ondje imao svetinju od Danaja osnovanu. **2.** *λύκειος ἀγορά* glavni trg u gradu Argu na podnožju Larise. Stari su riječ tumačili sa *λύκος*, kao vukomora *λυκοκτόνος;* stoga vuk na argivskim novcima; zato Esh. Sept. 130 = 145: iskopnjak.

λύκειος (od *λύκος*) *δορά, ἡ, poet.* vučina.

λῡκη-γενής, 2. (*λυκ, lux*), *ep.* od svijetla rođeni, pridj. Apolona kao boga svjetlosti, osob. štovan oko Likije, zavičaja Pandarova.

Λυκία, *ἡ*, **1.** gorski kraj u Maloj Aziji između Sredozemnoga mora, Pamfilije, Frigije, Karije, prije veoma napredan u kulturi i glavno sijelo štovanja Apolona, boga svjetlosti, od kojega je kraj valjada i dobio ime, i Artemide. Žitelji zvahu se Termili ili Tremili, a njihove grobnice, djelomice u pećinama, pokazuju osobitu (drvenu) arhitekturu; glavni grad *Ξάνθος*. Oni sačinjavahu savez gradova; novcima je biljega t. z. »triquetra«. Narod je poslije živio pod Perzijancima plaćajući im danak i dajući vojnike, ali je inače za svojim gorama ostao prilično samostalan. Otd. adj. **Λύκιος**, 3. i stanov. *οἱ* **Λύκιοι**, vođeni od Sarpedona, najjači pomoćnici Trojanaca. Adv. **Λυκίηθεν**, iz Likije. **2.** kod Homera takođ. mali kraj na rijeci Esepu pod trojanskim vrhovnim gospodstvom, čega radi se i njegovi stanovnici zovu Trojanci. Adv. **Λυκίηνδε**, u Likiju.

λυκιδεύς, έως, ὁ, buk. i *poz.* mlad vuk.

λυκιο-εργής, 2. (osn. *ἐργ*), *jon.* likijske radnje (gen.).

λυκο-κόλλητος, 2. *poet.* skunabljen vučjom ogradom, t. j. željeznim bodljama (var. *λιθοκολλ.*).

λυκο-κτόνος, 2. (*κτείνω*), *poet.* vukomora, ubilac vukova, *Lupercus*, pridjevak Apolona kao zaštitnika stadâ.

Λῠκο-μήδης, *ους, ὁ*, **1.** kralj Dolopâ na Skiru, otac Dejidamijin, djed Neoptolemov. **2.** inače lično ime.

Λυκομίδαι, *οἱ*, staroatički svećenički rod, koji je među ostalim u općini Fili imao svetinju, a ova je bila u svezi s bogoslužjem eleusinskih božanstava.

λυκο-ρραίστης, ου, ὁ (*ῥαίω*), *poz. poet.* koji vukove razdire.

λῠκος, *ὁ* (= *ϝλύκος*, stsl. влъкъ) *lupus*, vuk, često kao slika divine i proždrljivosti; šakal (isp. Her. 2, 67; 122). U Perzijanaca bila je to Arimanu posvećena životinja, koju bi stoga zaklali, kad su prikazivali svečanu žrtvu za potvrdu kakvoga ugovora. U Grkâ mnogo puta simbol Apolona, koje kao boga svjetlosti, koje kao boga stada; mjedeni vuk u Delfima imao je da bude spomen, da je negda vuk razderao svetokradicu.

Λύκος, *ὁ*, **1.** za prijevod sirske riječi Zaba (vuk), još i sad veliki Zab, istočna pritoka Tigrisova na sjeveru Asirije. **2.** rijeka u Frigiji, koja pada u Meandar, sada Čoruk. **3.** rijeka u Sarmatiji, koja pada u Azovsko more, po svoj prilici današnji Kalmius. **4.** sin kralja Pandiona u Ateni, od kojega je, kažu, Likija dobila ime. **5.** inače lično ime.

Λυκοῦργος, *ep.* **Λυκό-οργος**, *ὁ*, **1.** sin Drijasov, kralj Edonaca u Trakiji, koji je Bakha i njegove štovateljice proganjao i Bakha natjerao da skoči u more. Za kazan izgubi vid očinji i malo zatim i glavu. **2.** zakonoša spartanski iz spartan. kraljevske kuće Proklidâ u 9. vijeku. **3.** sin Likofronov, govornik i novčar u Ateni, rodio se oko g. 390., rodoljubac kao Demosten i Hiperid, oko g. 341.—329. upravitelj državne blagajnice, gradio je tetrere, pentere i krasne zgrade, stoga oko g. 307. po prijedlogu Stratoklovu osobitom odlukom odlikovan, pak i vijencima; preminuo je poslije g. 326. pr. Is. **4.** inače lično ime.

λυκόφανος, ὁ, poz. biljka inače zvana *ἐχινόπους.*

Λυκόφρων, **1.** tiran u Feri, pobijedi dinaste u Larisi, g. 404. **2.** šurak i ubilac Aleksandra od Fere, tiran g. 359., od Filipa makedonskoga svrgnut. **3.** sin Likov iz Halkide, učen pjesnik u Aleksandriji za Ptolemeja Filadelfa, spjevao Aleksandru ili Kasandru (nerazumljivim jezikom).

λυκόφων, ονος ili *ωνος, ὁ*, = *λυκόφανος*, v. r.

λυκόω (*λύκος*), (kao vuk) razderati, otd. *λελυκωμένος* od vukova razderan.

Λύκτος, *ἡ*, grad na istoč. dijelu Krete.

Λυκώρεια, ἡ, piramida od krša 2459 m visoka, Parnasu na sjeveroistok, dolje vapnen krš, gore šumovita i svagda snijegom pokrita, još sada *τὸ Λυκέρι* zvana; ispod nje je ležalo u visokoj ravni oko 1085 m visoko (južno od klanca u Likeju 1296 m) istoimeno mjesto, s. Lijakura. Stanov. *Λυκωρείτης, -ωρεύς, -ώρειος.*

λῦμα, *τὸ* (osn. *λυ*, isp. *λούω*, lat. *lustrum*), **1.** *ep.* i *poet.* u plur. oprano, nečist, poganština, gad,

oskvrnjenje, osob. nečista voda, koja se poslije čišćenja izlijevala u more, voda za čišćenje. **2.** pren. sramota, poruga. **3.** *poet.* propast.

λυμαίνομαι, dep. med. (prez. takođ. u pas. znač.), fut. *λυμανοῦμαι,* aor. *ἐλυμηνάμην,* perf. *λελύμασμαι* (u akt. i pas. znač.), aor. pas. *ἐλυμάνθην* (*λύμη*), **1.** obružiti, zlostaviti, mrcvariti, osramotiti, oskvrniti. **2.** zlo činiti, iskop donositi, upropastiti, oštetiti, opustošiti, spiskati, pokvariti. **3.** uop. škoditi, okrnjiti, slabiti, posla zadavati, koje aps. i stoga *τινί* čim, ili *τἄλλα πάντα* inače svakojako nagrditi (Her. 3, 16), koje *τινί* ili *τινά* ili *τί* komu, koga, što, pa tako i *τινί τι* komu čim.

λυμαντήριος, 3. *poet.* koji vrijeđa, pogrđuje, *τινός* koga.

λυμαντής, *οῦ, ὁ, poet.* (*λυμαίνομαι*), i **λυμεών,** *ῶνος, ὁ* (*λύμη*), iskopnjak, zavodnik, skvrnitelj, mučitelj, pren. muka (*λυμεών* takođ. riječ za pogrdu).

λύμη, *ἡ* (v. kod *λῦμα*), **1.** skvrnjenje. **2.** zlostavljenje, mrcvarenje, pogrda, nedostojno držanje, *βίου* u hrani, *ἐπὶ λύμῃ* na porugu, *αἰσχρῶς λύμῃ διακείμενος* gadno nagrđen.

λυπέω, 1. akt. žalostiti, vrijeđati, pobijati, zakidati, nažao činiti, smutnju praviti, uznemirivati, brige ili posla zadavati, dodijavati, oštetiti, povrijediti, tištati, mučiti, srditi, razljutiti, aps., na pr. *τὸ λυποῦν* dosadno, ili *τινά,* i to *τί* u čem, ili *τινί* u čem, čim, *ἐπί τινι* za što, ili sa sl. *ὅταν, εἰ,* zavis. upit. rečen. ili part. **2. med.-pas. λυπέομαι** s fut. *λυπήσομαι* (*jon. λυπηθήσομαι*), aor. *ἐλυπήθην,* perf. *λελύπημαι,* žalostiti se, ožalošćen, uvrijeđen biti, tugovati, gristi se, u brigu pasti, za zlo uzeti, zlovoljan biti, srditi se, *τινί, τί, πρός τι, ἐπί τινι* pri čem, za što, *γνώμῃ* u duhu, *λύπην* nelagodan, nalоš biti, *λύπας* muke trpjeti, ili s part. ili upit. rečen.

λύπη, *ἡ* (v. *λυπηρός*), i *poet.* **λύπημα,** *τὸ* (*λυπέω*), jad, t. j. **a)** žalost, briga, bol, tuga, jadovanje, *λύπῃ* i *ὑπὸ λύπης* od bola ili tuge, koje aps., koje *ἀπό τινος* od koga, *ὑπέρ τινος* nad kim, i slič. Tuk. 2, 44 *τούτων* treba nadopuniti ispred *ὧν.* **b)** muka, uvreda, *ἐρωτική* uvrijeđena ljubav: *jon.* takođ. time uzrokovano kukavno stanje.

λυπηρός, 3., adv. **-ῶς** (*λυπέω*), mjesto čega *ep. jon. poet.* i *poz.* **λυπρός,** 3., adv. **-ῶς** (osn. *λυπ,* lat. *rumpo?*), mršav, neplodan, za zemlju (Od. 13, 232 i Her. 9, 122); pak **1.** akt. (osob. *λυπηρός*), žalostan, na tvoju bijedu, na njihovu nesreću, koji vrijeđa, bolan, težak, dosadan, mrzak; oštar, tvrd, neprijazan, aps., ili *τινί* kome. Supst. *τὸ λ.* neugodno, *τὰ λ.* teškoće, tegobe. **2.** pas. (osob. *λυπρός*), tužan, snuždеn, pokunjen, žalostan, kukavan. Supst. *τὸ λ.* tuga.

λύρα, *ἡ,* lira, **1.** glazbalo sa četiri, poslije sedam žica, po obliku slično kitari (v. *κίθαρις*), s dubljim i punijim glasom. **2.** kao vlastito ime zviježđe ekvatoru na sjever među Herkulom, Zmajem i Labudom. **3.** takođ. lirska poezija. Otd.

λυρικός, ὁ, lirski pjesnik.

Λυρνησσός, *ἡ,* grad u Troadi.

λυρο-ποιός, ὁ, graditelj lira.

λυρ-ῳδός, ἡ, poz. pjevačica uz liru.

Λύσ-ανδρος, *ὁ,* **1.** sin Aristokritov, spartanski vojvoda, hrabar, lukav, oštra državničkoga pogleda, vlastoljubiv, ali ne lakom, pobijedi kod Notiona g. 407. atensko brodovlje i kod Egospotama opet g. 405., osvoji Atenu gladom g. 404.; g. 397. pomaže Agesilaju, da dođe na prijesto, i prati ga u Aziju; preuzima zapovjedništvo u Helespontu; vraća se kući, ne bi li se dočepao prijestolja; ali g. 395. poslan bi s Pausanijom protiv Tebe i pade u nepromišljenoj navali kod Halijarta g. 394.; pokopan kod Panopeja u Fokidi. **2.** inače lično ime.

Λυσανίας, ίου, **1.** sin Ptolemejev, g. 40. pr. Is. gospodar od Halkide na Libanonu, g. 34. pr. Is. umoren na podgovaranje Kleopatrino. **2.** tetrarh u Abileni u doba Ivana krstitelja (Ev. Luk. 3, 1).

Λυσίας, *ου, ὁ,* **1.** sin Kefala iz Sirakuse (koji se nastojanjem Periklovim g. 447. nastanio u Ateni); rodio se oko g. 445. u Ateni, od g. 430. u Turijima, učenik Tisijin u retorici i sofistici, stoga takođ. *ὁ ῥήτωρ* i *ὁ σοφιστής* zvan, g. 412. opet u Ateni kao tvorničar štitova, odrješit demokrat, od tridesetorice lišen imutka, njegov brat Polemarh smaknut; zato pomaže, pobjegavši u Megaru, da se povrati demokracija, pak je sam besjedio do danas sačuvani optužni govor protiv Eratostena; pisao uop. zatim glasovite govore za parnice u t. z. *genus tenue;* umr'o oko g. 378. **2.** jedan od atenskih vojvoda kod Arginusa g. 406., takođ. Leon i *Λυσανίας* zvan. **3.** rimski hilijarh, *Claudius Lysias,* N. T.

λυσί-ζωνος, 2. *buk.* koji pas razdrešuje.

λυσί-κακος, 2. *poet.* koji boli ublažuje.

Λυσικλῆς, έους, ὁ, atenski državnik, umr'o g. 428.

Λυσί-μαχος, *ὁ,* **1.** otac Aristidov. **2.** unuk prednjega, sin Aristidov, u Platonovu Lahesu. **3.** tužitelj Isokratov (*π. ἀντιδόσ.*). **4.** iz Akarnanije, pedagog Aleksandra Vel. **5.** sin Agatokla iz Kranona, naseljen građanin u Peli, vojvoda i tjelesni stražar Aleksandra Vel., poslije njegove smrti kralj u Trakiji, svlada odriskoga kralja Seuta, god. 315. protivnik Antigonov, osnuje Lisimahiju, krene g. 302.

u Aziju, pobijedi sa Seleukom g. 301. kod Ipsa, uzme za ženu Arsinou, kćer Ptolemejevu; g. 292. od Getâ uhvaćen i na slobodu pušten postavi Pira u Makedoniji i svrgne ga, dade zaradi sumnje svoga najstarijega sina Agatokla ubiti, najposlije kod ustanka u Aziji kod Kurupediona g. 281. od Seleuka pobijeđen umrije.

Λυσιμέλεια, *ἡ* (*sc.* *λίμνη*), jezero u blizini Sirakuse.

λῡσι-μελής, 2. *ep.* i *poet.* koji udove razdrešuje. koji slabi, snagu uzima (nar. etimol. takođ. uzeto u smislu: razbibriga).

λύσιμος, 2. *poet.* i *λύσιος,* 3. koji rješava, oslobađa.

Λύσ-ιππος, *ὁ,* slavan kipar i livac iz Sikiona, od kojega je jedinoga Aleksandar sebi dao svoj lik izraditi, a taj je poslije dospio u Rim. Među mnogim likovima gradio je i kolose, na pr. Heraklov, 30 lakata visok, u Tarentu, i velike grupe; do 1500 radnja od livene mjedi; njegova je radnja takođ. t. z. *Ἀποξυόμενος.*

λῦσις, *εως, jon.* *ιος, ἡ* (*λύω*), razdrešenje, rješenje, t. j. **a)** otkup ili otpust zarobljenika, dakle takođ. mrtva tijela, ili uop. koga, koji se gdje na silu zadržava; odmicanje, umaknuće, *πρός* i *εἴς τι* kamo, pren. oslobođenje, aps. i *τινός* od čega. **b)** razdrešenje, pren. raspršanje, pobijanje, *τινός* čega. **c)** slabljenje, slabost. **d)** raspust, otpuštanje žene, N. T.

λυσιτέλεια, ἡ, poz. korist, dobit.

λῡσιτελέω, augm. *ἐλυσιτ.*, koristiti, koristan, od koristi biti, korist davati, s *μᾶλλον* bolje biti, koje aps. *τὸ λυσιτελοῦν* korist, *πρὸς τὸ λ.* prema našoj koristi, koje *τινί*, i to *πρός* ili *εἴς τι* za što, čemu, ili s part. da on.

λῡσι-τελής, 2. (*λύω, τέλος*), koji troškove naknađuje, stoga: koristan, *τὸ λ.* korist.

λυσιτελούντως, adv., korisno.

λυσι-ῳδός, ὁ, poz. nekakva teatralna pantomima.

λύσσα, *novoat.* **λύττα,** *ἡ,* bijes, bjesnoća, mahnitost, osob. pasja bjesnoća.

λυσσαίνω, *poet.*, i **λυσσάω,** *novoat.* **λυττάω,** bijesan biti, bješnjeti, takođ. žestoko srditi se.

λυσσάς, άδος, poet. adj. fem., bijesna, mahnita.

λύσσημα, τὸ, poet. bješnjenje, bjesnoća.

λυσσητήρ, *ῆρος, ὁ, ep.*, i **λυσσώδης,** 2. (*εἶδος*), *ep.* i *poet.* bijesan, mahnit.

λυτέον, v. *λύω.*

λυτήρ, ῆρος, ὁ (*λύω*), *poet.* obranični sudac; oslobóditelj. Otd.

λῡτήριος, 2. *poet.* koji oslobađa, napose: koji pomiruje, aps. ili *τινός* od čega.

λύτρα, *τὰ* (*λύω*), **1.** otkupnina, aps. i *τινός* za koga ili što. **2.** u sing. N. T. i *poz.* sredstvo za pomirenje ili okajanje.

λυτρόω, za otkupninu otpustiti, osloboditi.

λύτρωσις, ἡ, otkupljenje, oslobođenje.

λυτρωτής, ὁ, N. T. otkupitelj.

λύττα i **λυττάω,** v. *λύσσα* i *λυσσαίνω.*

λυχνία, ἡ, poz. svijetnjak.

λυχνίδιον i *λυχνίον, τὸ, poz.* demin. od *λύχνος.*

λυχνο-καΐη, *ἡ, jon.* svetkovina svjetiljaka, koja je u Saisu pripadala žalovitoj svetkovini za Osirisom pak je trebala da prikaže, kako Isida obnoć traži Osirisa.

λυχνο-πώλης, ὁ (*πωλέω*), *poet.* prodavač svjetiljaka.

λύχνος, *ὁ, poet.* *λύχνον, τὸ,* u plur. *λύχνα* (osn. *λυκ*, lat. *lux*), **1.** svijetnjak, koji se može nositi (time razlikovan od *λαμπτήρ*), svjetiljka, lampa. **2.** *poet.* takođ. zublja, luč.

λυχνο-φόρος, ὁ, poz. koji nosi svijetnjak ili svjetiljku.

λύω [*ῠ*, u prez. i impf. *at.* *ῡ*, u Hom. *ῠ*, u tvorbi vremenâ *ῡ* ispred *σ*, inače *ῠ*], pravilno *λύσω* i t. d., fut. 3. *λελύσομαι,* adj. *λῠτός* i *λῠτέος,* ktomu *ep.* od perf. pas. opt. 3. sg. i pl. *λελῦτο, λελῦντο* (mj. *-υῖτο, -υῖντο*), od aor. pas. 3. pl. *λύθεν,* i med. korj. aor. u pas. znač. *λύμην, λύτο* i *λῦτο, λύντο* (osn. *λυ*, lat. *reluo* i *solvo* mjesto *soluo,* takođ. *luo* kajem),

solvo, **I. akt.** i **pas. 1. riješiti,** odriješiti, razdriješiti, odvezati, ispreći, htjeti otkopčati, popustiti, otkupiti, osloboditi, osob. sužnja od veriga, otpustiti, pustiti, predati, aps. na pr. uz *ἐφάπτουσα* (uzao) razdrešujući ili zauzlavajući, ili *τινά* ili *τί,* napose *ἀσκόν* ili *ἀσκοῦ τὸν πόδα,* ili *κλῇθρα* ili *τὰς ἐπιστολάς* i slič. nešto zatvoreno, zavezano otvoriti; za haljine: raskopčati, svući, skinuti, koliko su kopčama bile spućene, i to *τινός* od čega, za što, ili *ἔκ, ἀπό, ὑπέξ, ὑπό τινος, ὑπό τινι* od, iz čega, *τινί* komu ili čim; slikov. *λύων, ἐφάπτων* razdrešujući, zauzlavajući. U pas. s *ἀνὴρ ἀντ' ἀνδρός* momak za momka biti izmijenjen. **2.** pustiti da se raziđu, raspuštati, rastavljati, *τὴν τάξιν* vrste bojnoga reda. U pas. pukao, rastrgnut biti; za mrtve: raspadati se, truhnuti, uop. rastavljen biti, rastati se, *ἀπό τινος* s kim, od koga. Napose **a)** *γυῖα, γούνατα, μένος* i slič., i to *τινός* ili *τινί,* koga ubiti ili takođ. samo slabiti. U pas. *ὑπὸ ὕπνου λελυμένος* od sna klonuo, jer u snu udovi klonu pa se pruže, ali: *βλέφαρα* oči zaklopiti, zapr. pustiti da klonu (u smrti, sumnj., valjada *πλευρά*). **b)** nešto uništiti, razoriti (Il. 2, 118), zatrti, slomiti, prekršiti (zakone, zakletve i t. d.), porušiti (Ksen. An. 2, 4, 17), ukinuti (Her. 3, 82), ukloniti, udaljiti, uop. svršiti, dovršiti, i u pas. svršiti se, prolept. *τὸ τέλος βίου* život tako, da mu je kraj. **c)** dokončati, rasklasti, umiriti, utišati, ublažiti (Il. 23, 62), umiriti, obič. *τί,* ali takođ. aps. bol oblakšati. **d)** krivnju, prekršaj, prijekor pobijati, dug podmiriti, platiti (isp. *solvere*), stoga *λελυμένος* prost od dugova, i pren. dužnost izvršiti, nešto ispuniti (*τί*), ili nešto (*τι*) popraviti, naplatiti, nagraditi, *τινί* čim, i *τέλη λ. τινὶ φρονοῦντι* dobro je za koga da je ra-

zuman, stoga e) *poet.* takođ. *λύω τινά* samo (bez *τέλη*) = *λυσιτελέω τινί.* **II. med. 1.** sebi što odriješiti, *ἵππους* svoje konje ispreći (Il. 5, 369; 23, 7), *ἔντεα ἀπ' ὤμων* za sebe odoru s ubijenoga skinuti. **2.** sebi koga iskupiti, otkupiti (Il. 1, 13), sa i bez *ἐκ τῶν πολεμίων* iz ruku neprijateljskih, u Ateni često od govornikâ pred sudom spomenuto za znak slobodoumlja (*ἄνδρα ἀνδρί* glava za glavu), uop. dati slobodu, osloboditi, *τινά*, ali takođ. *τι* nešto iskupiti.

λῶ, v. II. *λάω.*

λωβάομαι, dep. med., fut. *λωβήσομαι*, aor. *ἐλωβησάμην*, perf. (u pas. znač.) *λελώβημαι*, aor. pas. *ἐλωβήθην*, adj. verb. *λωβητός* (v. napose) (*λώβη*), — sramotno, ružno raditi, griješiti, aps. i *τινά* ili *τί*, rjeđe *τινί* koga ili što obružiti, rugati se, ogriješiti se o koga, mrcvariti, zlostaviti, mučiti, okrnjiti, oštetiti, povrijediti, sramotno skončati (Sof. Ant. 54), takođ. *λώβην τινὰ λ.*

λωβεύω, *ep.* rugati se, *τινά* komu. Od

λώβη, *dor.* **-βα**, *ἡ (labes)*, **1.** svako ružno postupanje zborom i tvorom, **a)** pogrđivanje, ruženje, vrijeđanje, poruga, sramota, *σοὶ λώβη*, naime *ἐστίν*, sa sl. *αἴ κε.* **b)** bol, muka, sramotno postupanje, zlostavljenje, sakaćenje, grijeh, zločin, *ἐπὶ λώβᾳ* za bolnu uvredu, i u plur. *λώβαις* sa sramotom. **2.** konkretno: predmet sramote.

λωβητήρ, *ῆρος, ὁ, poet.* takođ. *ἡ* (*λωβάομαι*), *ep.* i *poet.* **1.** akt. **a)** pogrditelj, zlotvor. **b)** upropastitelj, zatirač. **c)** osvetnik. **2.** pas. *ep.* grdinja, poganović.

λωβητός, *dor.* **-βᾱτός**, 3. (*λωβάομαι*), *ep.* i *poet.* **1.** pas. **a)** osramoćen, *εἶδος* grdinja, *λωβητόν τινα τιθέναι* koga izružiti, u rug vrći (Il. 24, 531). **b)** zlostavljen, mučen. **2.** akt. sramotan, grd.

λωίων, stegn. **λῴων**, 2. i otd. *ep.* nov kompar. **λωίτερος**, 3. (= *λωϝίων*, od I. *λάω*, dakle zapr. koji više nagrađuje), nepravil. komp. za *ἀγαθός*, korisniji, ugodniji, bolji, povoljniji, aps. i *τινός* više nego što. Adv. **λῷον**, bolje, više. Superl. ktomu **λῷστος**, 3. najbolji, najplemenitiji, *ὦ λῷστε* predobri moj, iron. brate dragoviću.

λῷος, *ὁ*, makedonski mjesec, koji odgovara drugoj polovini *ἑκατομβαιών*-a i prvoj *μεταγειτνιών*-a, a ne *βοηδρομιών*-u, kako krivo Dem. 18, 157 (podvaljeno) stoji.

λῷος, 3. *buk.* žuđen, željen.

λώπη, *ἡ* (*λέπω*), *ep.* pokrivalo, stoga: plašt, haljina, osob. vunena.

λωποδυτέω, ruhokradica biti, odijelo krasti, što se osob. u kupalištima događalo, uop. kao prost razbojnik plijeniti, aps. ili *τινά.*

λωπο-δύτης, *ου, ὁ* (*δύω*), ruhokradica, koji odjeću krade.

λῶπος, τὸ, poz. = *λώπη.*

Λώρυμα, *τὰ*, grad s lukom i tvrđavom na brijegu u Kariji.

λῷστος, v. *λωίων.*

λωτίζομαι (*λωτός*), *poet.* med., sebi uzimati cvijet, t. j. najbolje.

λώτινος (*λωτός*), 3. *buk.* od lotosa napravljen.

λώτισμα (*λωτίζομαι*), *τὸ, poet.* cvijet.

λωτόεις, *εσσα, εν*, akuz. stegn. *λωτοῦντα* (drugi *λωτεῦντα*), *ep.* lotosom obrastao, pun lotosova cvijeta, v. *λωτός.*

λωτός, *ὁ*, **1.** lotos, trava nalik na djetelinu u nizinama grčkim i trojanskim. **2.** drvo lotos i njegov plod, bodljivo drvo na afričkoj obali, osob. na maloj Sirti (libijski ili kirenejski lotos), kojemu je kao grimiz crveni plod, kolik maslina, sladak kao smokva ili urma (datula), te još dandanas do u dubinu afričku pod imenom jejuba služi za običnu hranu pak još i sad daje opojno piće. *Rhamnus lotus.* **3.** egipatski lotos, pripadajući među „*Nymphaeae*“, ljiljanu slična nilska biljka, od koje jedna vrsta ima bijele, a druga, što se u Egiptu više ne nahodi, kao ruža rumene cvjetove. Bila je najsvetija biljka u Egipćana, kako je još u Inđana znamenita simbolska biljka. *Nelumbium speciosum* i *nymphaea lotus.* **4.** drvo u sjevernoj Africi s tvrdim, crnim drvom, od kojega su se pravile frule, stoga *ὁ λ.* frula (u Eur.).

λωτο-τρόφος, 2. *poet.* pun djeteline.

λωτο-φάγοι, *οἱ*, koji lotos jedu, kao drugovi Odisejevi, koji su u Libiji (v. *λωτός* 2) jeli lotosa pa su se tako omamili, da su zaboravili domovinu i nijesu htjeli da se vraćaju kući. Kao lič. ime **Λωτοφάγοι**, *οἱ*, Lotofazi, bajan narod.

λωφάω, *λωφήσω, ἐλώφησα, λελώφηκα*, **1.** odmarati se, počivati, popuštati, prestati, aps. *οἱ λίθοι* kamenje, t. j. bacanje kamenjem, ili *τινός* i *ἀπό τινος* od čega, *τινί* kod koga. **2.** *poet.* takođ. tranz. oblakšati; osloboditi.

λώφησις, *εως, ἡ*, popuštanje, odmicanje, odaljivanje, *τινὸς ἀπό τινος* koje stvari od čega.

λῴων, v. *λωίων.*

M.

M, *τὸ μῦ*, odgovarajući istočnojevr. Mem, dvanaesto slovo grčk. alfabeta, kao brojni znak *μ'* = 40.

μ', apostrof. mj. *με* i *ep.* rijetko mj. *μοι*.

μά (od *μάν* = *μήν*), čestica za uvjeravanje s akuz. božanstva ili stvari, kojom se tko zaklinje, osob. često *μὰ Δία* tako mi Zeusa, zaista. No ime božanstva, ako od straha ne će da se izreče, katkad i izostane, pa stoji samo *μὰ τόν*, slič. kao Sokrat što se zaklinjao *μὰ τὸν κύνα*. — Akuz. zavisi od pomišljenoga *ὄμνυμι*. Pred *μά* stoji takođ. često *οὐ* ili *ναί*, na što se zakletva uvodi ili s *οὐ* ili s *ἤ*; kod samoga *μά* stoji češće ispred *οὐ*, *οὐδέν* i t. d. još i *ἀλλά* = doduše, ali ne — na pr. Ksen. Mem. 3, 4, 3.

μᾶ, **1.** *eol.* i *dor.* skraćeni oblik (*poet.*) mj. *μᾶτερ*. **2.** *buk.* uzvik zlovoljnoga čuđenja: ej!

μάγαδις, *ιδος, ἡ*, dat. *μαγάδιδι* i *μαγάδι*, magadida, glazbalo s 20 žica, koje obuhvataše dvije oktave, jer su se lijevom rukom hvatale dublje žice, a desnom u osmom glasu odnosne više, stoga *οἷον μαγάδι* kao magadidom, t. j. u oktavi.

Μαγαρσός, *ἡ*, mjesto u Kilikiji na ušću rijeke Pirama i luka od Mala sa hramom Atene, koja je otd. imala ime *ἡ* ***Μαγαρσίς***.

μαγάς, *άδος, ἡ, poz.* konjic na glazbalu na žice.

μαγγάνευμα, *τὸ*, opsjena.

μαγγανεύω (*μάγγανον, τὸ*, čin, čarolija), opsjenjivati, varati, *ἐπί τινα*.

Μαγδαλά, ἡ, selo na zapadnoj obali Galilejskoga jezera, 5/4 sati sjeverno od mjesta Tiberias, ali po svoj prilici = *migdal-êl* toranj božji, tvrđavi u Naftalimu, sada Međel, Međdel, selo s razvalinama jednoga tornja. Otd.

Μαγδαληνή, ἡ, iz Magdale, grada galilejskoga.

Μάγδωλος, *ἡ*, grad u donjem Egiptu na izlazu Karmelskih gudura, sada pokrit jezerom Menzalehom kod Ras-el-Mojiha.

μαγεία, *ἡ, poz.* i N. T. *μαγία, ἡ* (*μαγεύω*), čarolije, u plur. sijeri, mađije.

μαγειρικός, 3. koji kuhaču pripada; *ἡ μαγειρική* kuharska vještina.

μάγειρος, *ὁ* (*μάσσω*), kuhač.

μάγευμα, τὸ, poet. = *μαγεία*. Otd. *μαγευτικός*, 3. čaroban, *ἡ -κή* vještina čaranja. Od

μαγεύω, *poet.* i *poz.* biti *Μάγος*, za čaroliju upotrijebiti, *τί*. *Poz.* takođ. čarolijama opčiniti, zaklinjati.

μαγικός, 3. *poz.* koji vračaru, magu pripada, *λόγοι* nauka vračarâ (v. *Μάγος*).

Μάγνης, *ητος, ὁ*, **1.** sa i bez *ἀνήρ*, Magnećanin, žitelj istočnoga poluostrva Tesalije, koje je prije pripadalo Makedoniji te je poslije bilo u vlasti Filipovoj, ***Μαγνησία***, takođ. *Μαγνησίη χώρη* zvana, na Egejskom moru između Pagasejskoga zaliva i Tračkoga mora, s istoimenim glavnim gradom. U Hom. zovu se tako samo narodi od Tempe na Peneju i od Ose do Peliona. **2.** stanov. grada ***Μαγνησία***, ili ***Μαγνησίη***, *ἡ*, na Meandru u Kariji (s. Inekbazar), koji je Temistoklo od Artakserksa dobio na poklon i koji mu je na godinu nosio 50 talenata. **3.** grad na Sipilu u Lidiji na rijeci Hermonu; njemu na istok stoji glasovita Niobina stijena. **4.** pjesnik stare atičke komedije, oko g. 460.

Μαγνῆτις λίθος, ἡ, magnet.

Μάγος, *ὁ*, sa i bez *ἀνήρ*, član svećeničke kaste u Medijanaca i Perzijanaca; iznajpr. osobito pleme, podijeljeni su od Zoroastra u tri razreda (naučnici, majstori i savršeni majstori) pak sačinjavahu osobit red s velikom polit. moći. Nauku su držali kao svoju tajnu, i nijedan se stranac bez osobitoga dopuštenja kraljeva njome nije smio baviti. Osob. pak kazivahu za sebe da imaju dar proricanja. Odatle se onda vrač, čarobnjak zvao ***μάγος***. Poslije su se kod Babilonaca, Medijanaca, Perzijanaca tako zvali (jevr. *mag*) mudarci, učitelji, liječnici, svećenici, astrolozi, gatari, tumači ptičjega leta, vrači. N. T. orijental. astrolozi (sv. tri kralja), ali takođ.: vrači, čarobnjaci.

μαγο-φόνια, *τὰ, jon.* perzijska svetkovina »ubistvo magâ«.

Μαδιάμ, ἡ, jevr. *midjân*, midijanitski kraj u Arabiji.

Μάδυτος, *ἡ*, grad s lukom na tračkom Hersonesu, s. Maito.

μάζα, *ἡ*, takođ. ***μᾶζα*** naglašeno (mj. *μαγ-jα*, isp. I. *μάσσομαι*), od ječmenoga brašna u napravi sušeno tijesto, koje bi se za jelo nakvasilo, ječmeni hljeb, dok je *ἄρτος* pečeni hljeb od pšeničnoga brašna.

μαζός, *ὁ, ep. jon.* i *poet.*, i ***μασθός***, obič. ***μαστός***, *ὁ* (srod. lat. *madēre* kapati, vlažan biti), **1.** sisa, takođ. u muškarca, no osob. u žene, stoga takođ. sisa materina, *μαζὸν ἐπέχειν* sisu davati. **2.** (*μαστός*), brežuljak, vis.

μάθημα, *τὸ* (*μανθάνω*), naučeno, predmet učenja i poučavanja, *ποῖον μάθημα;* što da slušam? stoga **a)** nauka, naučanje, škola, koje aps. *ἀπὸ μαθημάτων γινόμενος* kadgod nije morao učiti, koje *τινός* i *περί τινος* u, o čem. **b)** znanje, nauka, znanost, poznavanje, često u plur., aps. ili *τινός*, *περί τι* i *ἔν τινι* čega, u čem; *τὰ δέ μοι παθήματα μαθήματα γέγονε* nevolje su me naučile pameti. **c)** *poz.* u plur. napose: matematička znanost, matematika.

μαθηματικός, 3. *poz.* koji pripada matematici,

astronomiji; supst. ὁ μ. matematik, zvjezdoznanac.

μάθησις, εως, ἡ, i *poet.* τὸ **μάθος** (μανθάνω), učenje, **1.** spoznavanje, spoznaja, σοὶ μάθησις οὐ πάρα ti ne ćeš da učiš, ne primaš dobrih nauka, μάθησιν ποιεῖσθαι περί τινος uzimati na znanje nešto. **2.** nauk, poučavanje, upućivanje, τινός u čem. o čem. **3.** *poet.* znanje.

μαθητέον, v. μανθάνω.

μαθητεύω, N. T. i *poz.* čiji učenik biti, τινί, ali takođ. koga učenikom učiniti, učiti ga.

μαθητής, οῦ, ὁ (μαθεῖν), učenik, *discipulus*, naučnik, τινός čiji i u čem.

μαθητιάω, *poet.* htjeti postati učenikom, biti željan učiti se.

μαθητικός, 3. koji učenju pripada, podoban za učenje.

μαθητός, 3. (μαθεῖν), koji se može naučiti.

μαθήτρια, ἡ, učenica, vjernica.

μάθος, τὸ, v. μάθησις.

μαῖα, ἡ (v. μᾶ, μήτηρ, *mater*), **1.** majčica, *ep.* svagda u vokat. kao prijazan poziv starim ženama. **2.** dadilja, primalja. **3.** kao lično ime.

Μαῖα ili **Μαιάς**, άδος, ἡ, *ep.* i *poet.* Maja, kći Atlasova, mati Hermesova od Zeusa.

Μαίανδρος, ὁ, rijeka u Frigiji i Kariji, gdje u zapad. tijeku protječe po njoj nazvanu ravninu (Μαιάνδρου πεδίον) između Lidije i Karije, pak utječe u Ikarsko more; s. Mendere, lat. *Maeander*.

Μαιάς, άδος, ἡ, *poet.* = Μαῖα.

Μαῖδοι, οἱ, narod u zapadnoj Trakiji, na zapad. obali Strimonovoj i na južnom pristranku gore Skomije.

μαιεύομαι i *poz.* **μαιόομαι** (μαῖα), dep. med., primalja biti, rastavljati s djetetom, aps. i τινά.

μαιευτικός, 3. koji primaljstvu pripada, ἡ μαιευτική vještina primaljska.

Μαιῆται i **-ῆτις**, v. Μαιῶται.

Μαικήνας, α, ὁ, *C. Cilnius Maecenas.*

μαιμακτηριών, ῶνος, ὁ, zapr. mjesec burâ, četvrti mjesec u atičkoj godini, vrijeme od 30. listopada do 27. studenoga, nazvan tako po Ζεὺς μαιμάκτης (od μαιμάσσω, koji bjesni), bogu vjetrova, i po jednoj njegovoj svetkovini.

μαιμάω (μάομαι), *ep.* i *poet.*, u prez. često *ep.* rasteg. μαιμώωσι, μαιμώοντα, μαιμώωσα, aor. μαίμησε, sa i bez δεινόν žestoko iskati, bješnjeti, uzbuniti se, goropaditi se, aps., ili τινός što, za čim, περὶ δούρατι na koplju, t. j. držati ga željan boja.

Μαιναλία, ἡ, kraj u Arkadiji, u gori (s. Menalon Roinon). Stanov. οἱ Μαινάλιοι.

Μαινάλιος, 3. *poet.* koji pripada gori Μαίναλον-u u Arkadiji, *Μ.* θεός pridjevak boga Pana.

μαινάς, άδος, ἡ (μαίνομαι), *ep.* i *poet.* bijesna, goropadna, napose kao lično ime: Bakhom oduševljena.

μαινίς, ίδος, ἡ, *poz.* mala morska riba, koja se metala u sô kao sleđ.

μαινόλης, ου, *eol.* -ας, fem. -όλις, -όλιν, *poet.* **1.** koji oduševljuje. **2.** oduševljen, ushićen, bijesan.

μαίνομαι, *at.* dep. pas. s fut. μᾰνοῦμαι, aor. ἐμάνην (*ep.* i *buk.* takođ. ἐμήνατο), perf. μέμηνα s prez. znač. (*buk.* takođ. μεμάνημαι) (osn. μάν, μεν, μένος), zaduben biti u misli, pobješnjeti, pomamiti se, zgranuti se, bješnjeti, goropaditi se, lud, budalast biti, zaslijepljen ili nedotupavan biti, za ljude i stvari; uop. strastveno uzbuđen biti, pomamiti se (Her. 4, 79), lud biti, ludovati, pomaman biti; osob. za bakhante, gatare, zaljubljene, koje aps. ili sa φρεσί, koje τινί i ἐπί τινι prema komu ili od čega, na pr. τῇ τόλμῃ drzak biti, izgubiti pamet, koje ὑπό, ἔκ τινος od koga ili čega, ili s τάδε ovako.

μαίνω, aor. akt. ἔμηνα, učiniti bijesnim, nagnati na bijes.

μαίομαι, dep. med., fut. μάσομαι, *ep.* μάσσομαι, aor. ἐμασάμην, *ep.* sa σσ (srod. s μάομαι), *ep. poet.*, u složenicama takođ. *jon.*, **1.** pipajući tražiti, pretraživati, vrebati, izbirati, odabirati, aps. ili τί i τινά, ili s inf. **2.** težiti, nastojati.

μαιόομαι, v. μαιεύομαι.

Μαῖρα, ἡ, **1.** kći Pretova i Antejina, obična pratilica Artemide, ali poslije od nje ubijena, kad je od Zeusa postala mati Lokrova. **2.** inače lično ime.

μαίωσις, εως, ἡ (μαιόομαι), *poz.* rastavljanje (matere u porodu) od djeteta, τινός.

Μαιῶται, *jon.* **Μαιῆται**, οἱ, zajedničko ime narodima na Azovskom moru, koje se i samo zove ἡ **Μαιῶτις**, *jon.* **Μαιῆτις** λίμνη. Otd. adj. **Μαιήτης**, ὁ, meotski.

μαίωτρα, τὰ, primaljska plata.

μάκαρ, αρος, ὁ, *poet.* takođ. ἡ, s osob. fem. **μάκαιρα**, superl. μακάρτατος, i u prozi običniji spor. obl. **μακάριος**, 3., superl. μακαριώτατος (srod. μακρός dug, lat. *macto* činim velikim, *macte*), **1.** iznajpr. *ep.* koji ima zemlje, imućan. **2.** blažen, srećan; *divi*, (οἱ) μάκαρες blaženi, bogovi, ljudi, pače i stvari; koje aps. περὶ κῆρι od svega srca, ili kao supst. τὸ μακάριον blaženo stanje, t. j. stanje blaženih, koje s τινί koga tko ima cijeniti srećnim, ili u superl. sa σεῖο iza οὔτις: nitko do tebe nije najsrećniji, t. j. ti si jedini najsrećniji; takođ. s τί u čem; pozivanje: μακάριε, bezazleni, nedužni; Μακάρων ili μακάρων νῆσος, νῆσοι, αἶα, boravište pokojnih heroja (po Herod. u Libijskoj pustinji). Otd.

μακαρία, ἡ, blaženstvo, sreća.

μᾰκᾰρίζω, akt. i pas., srećnim, blaženim nazivati, uop. slaviti, τινά τινος i τί τινος nešto

na kome, t. j. koga čega radi, takođ. *τινὰ κατά τι* i *τινὰ ὅτι*.

μακάριος, v. *μάκαρ*.

μακαριότης, ἡ, sreća duše, blaženstvo.

μακαρισμός, ὁ, slavljenje, nazivanje blaženim.

μακαριστός, 3. (*-ίζω*), srećnim nazivan, koji se ima slaviti, uop. blažen, savršen, aps. ili *τινί* od koga ili čim.

μακαρίτης [ῑ], *ὁ*, *poet.*, i *poz.* fem. *μακαρῖτις, ἡ*, blaženi, blažena, o nedavno preminulima.

μᾰκεδνός, 3. *ep.* = *μακρός*, vitak.

Μακεδών, *όνος, ὁ*, Makedonjanin. Prije Filipa surov, od Grkâ preziran narod, čega radi Demosten Filipa rado s preziranjem zove *ὁ Μακεδών* ili *Μακεδὼν ἀνήρ*. **Μακεδονία**, *ἡ*, Grčkoj na sjever. (Herod 1, 56 i 8, 43 poznaje i dorsko pleme **Μᾰκεδνόν**.) Ali **Μακεδονὶς** *γῆ* u Herod. znači samo najstariju zemlju Makedonaca, t. j. do obale kod Botijeje, okolinu oko Edese, Bereje, Linkestisa, Orestisa i Elimeje, i *ἡ ἄνω Μακεδονία* u Arijana gornja Maked., t. j. viši gorski kraj na sjevernoj i zapadnoj strani. Otd. adj. **Μακεδονικός**, 3., adv. **Μακεδονικῶς** (na) makedonski (način); kad se govori o oružju, znači: s mjedenim kacidama, oklopima, nazuvačama, velikim štitovima, 24 stope dugim kopljima i kratkim mačevima naoružan biti. Ali **Μακεδονιστί**, *poz.* adv., makedonskim jezikom, makedonski, i

μακεδονίζω, *poz.* pristajati za Makedonjanima.

μακέλα, ας, ἡ, *buk.* isto što i

μάκελλα, *ἡ* (isp. *δίκελλα*), *ep.* i *poet.* s j e k i r a, lopata, motika, trnokop, *Διός* o munji Zeusovoj.

μάκελλον, τὸ, N. T. lat. *macellum*, tržište za meso.

μᾱκεστήρ ili *μᾱκιστήρ*, *poet.* adj., *μῦθος* otegnut govor.

μάκιστος, *dor.* mj. *μήκιστος*, v. *μακρός*. Kao lično ime **1.** *M.*, *ὁ*, gora na Eubeji. **2.** *M.*, *ἡ*, grad u Trifiliji, kod dan. Moptice.

μακκοάω, *poet.* biti lud, glup, od *Μακκώ*, tunjava starica, isp. *Maccus*.

μᾶκος, τὸ, *dor.* = *μῆκος*.

μακρ-αίων, *ωνος*, 2. *poet.* d u g o v j e č a n, dugovremen, *μακραίωνες* kao pridj. Merâ (*Μοῖραι*), prastar, i kao supst. *αἱ μ.* za nimfe, koje, i ako su smrtne, ipak veoma dugo žive (deset puta tako dugo kao paoma).

μακράν i **μακρήν**, v. *μακρός* potkraj.

μακρ-αύχην, ὁ, ἡ, *poet.* dugovrat, dug.

μακρηγορέω (*-ήγορος*) = *μακρολογέω*.

μακρημερίη, *ἡ* (zapr. fem. od *μακρ-ημέριος* dugodnevan), *jon.* vrijeme najduljih dana.

μακρό-βιος, 2. *jon.* i *poz.*, i *μακρο-βίοτος*, 2. *poet.* koji dugo živi, d u g o v j e k; *οἱ μακρόβιοι jon.* pridjevak etiopskoga plemena.

μακρόθεν, v. *μακρός*.

μακροθυμέω, N. T. strpljiv biti, *εἴς τινα, ἐπ' αὐτοῖς* i ako je prema njima strpljiv. Otd.

μακροθυμία, ἡ, N. T. ustrpljenje. Od

μακρόθυμος, 2., adv. *-ύμως*, N. T. i *poz.* strpljiv.

μακρο-κέφαλος, 2. *jon.* dugoglav. *Μακροκέφαλοι, οἱ*, narod Crnomu moru na jugoistok.

μακρολογέω (*μακρό-λογος*), opširno govoriti, *ἔν τινι* među t. j. pred kim.

μακρολογία, *ἡ*, opširno govorenje, zborenje dugih govora.

μακρό πνοος, 2. *poet.* = *μακραίων*.

μακρό-πονος, 2. *poz.* s dugim mukama, mučan.

μακρός, 3., komp. *μακρότερος*, 3., *poet.* i Ksenof. *μάσσων*, 2., superl. *μακρότατος, μήκιστος*, *dor.* *μάκιστος*, 3. (osn. *μακ*, v. *μάκαρ*), **dug, 1.** za p r o s t o r: koji se daleko prostire, i stoga: silan, v e l i k, v i t a k, v i s o k, d u b o k, na pr. *τὰ τείχη*, osob. u Ateni dva zida, od grada do Pireja, ali Tuk. 1, 107. pod njima razumijeva i Falerski, i pod *τὸ μ. τ.* sjeverni komad dugih zidova, dok Plut. tako zove srednji zid; *μακραί* (*sc. πέτραι*) strmi sjeverni zid na Akropoli. *ναῦς, πλοῖον* ratni brod, dug i uzak, protivno: prijehod, tovarna lađa, *μακροτέραν* naime *ὁδόν* dužim putem, *μ. κύματα* t. j. koji se daleko protežu i stoga: silni; pak: v i t a k, v e l i k; v i s o k, d u b o k; d a l e k, nadaleko, koji se izdaleka mora dovesti. S u p s t. *τὰ μάσσω* daljno, *τὰ μακρότατα* najdalji krajevi. A d v. **μακρῷ** daleko, nadaleko, *μ α κ ρ ό ν, μ α κ ρ ά*, široko koračajući (Od. 9, 450; Il. 7, 213), daleko, takođ. razvučeno, dosadno; uz *βοᾶν* glasno, u glas, uz *χαίρειν ἐᾶν* sasvim, *μακρότερον, μᾶσσον* dalje, *μακρότερον* i *μακρότερα* opširnije, *ἐπὶ μακρόν* daleko u dugoj povorci, *ἐπὶ μακρότερον* u daljim krugovima, još više, *ἐπὶ μακρότατον* koliko se najdalje može natrag (Her. 4, 192), *ὅσον ἐπὶ μακρότατον* i *ἐφ' ὅσον μ.*, takođ. samo *ὅσον μ.* što se dalje može (Her. 2, 29), *ἐπὶ μήκιστον* najvećma, *ὅτι μάκιστον* kolikogod, *μήκιστον* najdalje, *διὰ μακροῦ* nadaleko, u velikoj daljini, *διὰ μακρῶν* dugim govorima, opširno (Plat. Gorg. 449 C), *διὰ μακροτέρων* opširnije, *εἰς τὰ μακρότατα* do krajnosti. **2.** za v r i j e m e: koji dugo traje, dugo gajen (Od. 23, 54), d u g o v r e m e n, *μακρὸν ἦν* sa sl. inf., bilo bi odviše opširno, nezgodno. A d v. *μακρόν* i *μακρά* dugo, *διὰ μακροῦ* u dugom razmaku, dugo zatim, dugo, *οὐ διὰ μ.* zakratko, vrlo brzo, *μήκιστα* zapr. najdulje, t. j. n a p o k o n, *ἐπὶ* ili *ἐς μήκιστον* zadugo. A d v. **1. μακρῶς**, superl. *poz.* *μακροτάτῳ*, obič. *μακρότατον, μακρότατα*, i kompar. *μακρότερον, μακρότερα, μᾶσσον* (v. gore), *poz.* *μακροτέρω*, d a l e k o, nadaleko, opširno. **2. μακράν**, *jon.* **μακρήν**, **a)** o prostoru: naime *ὁδόν*, d a l e k o, n a d a l e k o, aps., ili *τινός* od čega. **b)** o vremenu: naime *ὥραν*, d u g o, *τοὔργον οὐ μακράν* naime *ἀπόν* što nije daleko, što se

naskoro može učiniti ili dogoditi, obič. ἐς μακρήν ili εἰς μακράν zadugo, οὐκ εἰς μ. zakratko; pren. opširno. **3.** **μακρῷ** uz kompar. i superl. daleko, kud i kamo. **4.** **μακρόθεν**, N. T. izdaleka, iz daljine.

μακρό-χειρ, ὁ, s dugom rukom, dugoruk.

μακρο-χρόνιος, 2., N. T. dugovjek, dugovječan.

Μακρῶνες, *οἱ*, narod na Pontu, Trapezuntu na sjeveroistok, na sjevernom pristranku današnjega Makurdaga; poslije zvan Sani, Cani, s. Džani.

μάκτρα, ἡ (μάσσω), poet. naćve, korito.

Μακτώριον, *τὸ*, grad na jugu Sicilije, s. Mazzarino.

μακύνω, dor. = *μηκύνω.*

μάκων, ἡ, dor. = *μήκων.*

μᾰκών, v. *μηκάομαι.*

μᾰλᾰ, **I.** rado, **veoma**, sasvim, posve, vrlo, jako, žestoko, živo, po miloj volji, lakomo, osobito, izvrsno, izvanredno, odviše, *πάντα* svi zajedno, uz komparat. daleko, pred supst. *μ. συμφορά* velika nesreća, *καιρός* dobra prilika, iza *πάγχυ* ili *πάνυ* posve, već dugo, *εὖ* i te kako, veoma, vrlo krasno, *αὐτίκα* sad odmah, smjesta, bez oklijevanja, mahom, *ἀεί* svejednako, svagda, *πάλιν, αὖ, αὖθις* pače još jednom, još jedamput, opet; tako u Herod. takođ. *μάλα* samo, *οὐ μάλα* nipošto, s dod. *πως* baš ne veoma, često takođ. s dod. *τι* nikako; s *καί* još ktomu, ili s part. kolikogod oni i t. d., s *εἰ* ako još toliko, još tako. U odgovorima: dabogme, zaista, dakako, katkad s dod. *τοι*, pa ako se na čitave rečenice odnosi: zaista, uistinu.

II. komp. **μᾶλλον** (*poet. μάλιον* i *μαλιώτερον*, lat. *melius*), **više**, jače, žešće, jasnije, sigurnije, bolje, lakše, **radije**, prije, ili: još više (nego prije), još ktomu, sve više, stim više, što više, više nego je dobro, previše, odveć, koje aps., osob. s *δέ*, ili: pače, koje uz *αὐτίκα* dosta brzo, *ἄσσον* sve bliže i bliže, slič. *μᾶλλον — μᾶλλον;* uz komp. koje za objačanje komparativa: još, mnogo, daleko, koje ispred *ἤ*, da bi se pojam komparativa opet uhvatio i obnovio. Spojeno s *τί* zapr. (za) nešto više, stim žešće, pak uop. = *μᾶλλον, οὐδὲν* ili *μηδὲν μᾶλλον* ništa više, isto tako malo, ipak ne, podjedno s *τί* ni za što, ili uz *τοσῷδε μᾶλλόν τι* za toliko više; pak: *ἐπὶ μᾶλλον* sve žešće, sve više, ili *καὶ μ.* još mnogo više, stim više, tako živo. Katkad slijedi *ἤ* ili *ἢ εἰ*, pa ako uz *μᾶλλον* stoji negacija ili se u rečenici po smislu nahodi, takođ. *ἢ οὐ*. Neobično: *οὐκ ἔσθ' ὅ τι μᾶλλον πρέπει — οὕτως, ὡς* ništa mu ne dolikuje više toliko, kao —. Često i ne stoji rečenica uz *ἤ*, baš kao što u odgovorima uz *καὶ μᾶλλον* ostale riječi iz pitanja treba nadopuniti, na pr. Ksen. Kir. 1, 6, 37 riječi: *ἐν ἄλλοις ἔστι πλεονεκτεῖν;* katkad još stoji *τινός*, ili: nego nešto, *παντὸς μᾶλλον* nepobitno, po što po to, ili takođ.: pred čim.

III. superl. **μάλιστα, najviše,** ponajviše, osobito, poglavito, navlastito, baš veoma, prije svega najradije, najbolje, najjače, najprije, Od. 6, 185 *μάλιστα δέ τ' ἔκλυον αὐτοί* najviše oni to čuju sami; baš, upravo, *ὡς μάλιστα* kako baš, kao obično, osob. uz *ἔνθα, ἐνταῦθα* ili kod oznaka brojnih i slič. otprilike, najviše, neko, kad treba prema prilikama navesti najtočniji broj i ono, što se najviše uzeti može, pak je smisao: najradije bih rekao i t. d., u Herod. *ὡς μ. κῃ* ili *κου*, u Arijana takođ. sa *ὑπὲρ πέντε*. Pa tako i u pitanju često znači: zapravo, ili s *τί* a kako to? što zapravo? Ali kao odgovor sa i bez *γέ* svakako, zacijelo, dakako; *ἐν τοῖς μάλιστα, ἐκ τῶν μ.* najviše, t. j. od onih, koji takvo što rade; *οἱ μ. ἐν τέλει* najviše vlasti, najviša poglavarstva, i *τὰ μ.* samo veoma, do krajnosti = *ἐς τὰ μάλιστα*. Kod superl. stoji ponajv. odnoseći se na pojedine riječi pa znači kud i kamo, na pr. *μάλιστα νυκτὸς πολεμιώτατοι* t. j. osobito noću, i kod pozitiva služi za opisivanje superlativa. Konstr. s *τινῶν* među nekojima, osob. često s *πάντων* najodlučnije, ali takođ. s *ἐκ πάντων* baš najviše. S *μέν* odgovara mu katkad *μᾶλλον δέ*, a onda znači: prvo i prvo, ponajprije, još najprije. Objačava se koje s *καί*: baš osobito, *καὶ μ. εἰ* pogotovo ako, koje sa *ὅσον* (sa i bez *ἐδύνατο*), *ὅτι, ὡς, ὡς οἷόν τε* kolikogod, koliko moguće.

μαλακαί-πους, 2. *buk.* nježnom nogom stupajući.

μαλακ-εύνητος, 2. *poet.* položen u meku postelju.

μᾰλᾰκία, *ἡ* (-*κός*), **1.** mekota, slaboća, mekšina, kukavština, strašljivost, slabost. **2.** N. T. tjelesna slabost.

μᾰλᾰκίζομαι, med.-pas. s med. i (obič.) pas. aor., i **μαλθακίζομαι**, s pas. aor. (*μαλακός, μαλθακός*), razmažen, mekušac, slab (takođ. bolestan, bolešljiv), mlitav, neradin biti ili postati; takođ. umekšati se, dati umoliti se.

μαλακο-γνώμων, 2., *poet.* mekane, blage ćudi.

μᾰλᾰκός, 3., i **μαλθακός**, 3. (srodno lat. *mollis*, iz *moldvis*), **1.** *mollis*, mekan, blag, nježan, buhav; blag, umiljat, koji popušta, slab. U pravom smislu i pren., *μαλθακόν τινα ἐπόψεσθαι* umekšati koga, *μαλακὸς τὴν ψυχήν* mekana srca, *εἴς τι* na nešto. Supst. *τὰ μαλακά, μαλθακά, μαλακώτατα* mekano, blago, najmekše, *ἐπὶ μαλθακοῦ* na mekanu. **2.** mekan, neodlučan, slab, mlitav, mekoput, razmažen, za ljude i stvari, aps. *οὐδὲν μ. ἐνδιδόναι* ništa ne popuštati (Her. 3, 105), ili *ἔν τινι* u čem, *πρός τι* za što, prema čemu, *περί τινος* što se čega tiče. Supst. *ὁ μαλθακός* mekušac, švrćo, *τὰ μαλθακά* tjelesno uživanje, raskošje (Ksen. Kir. 7, 2, 28).

Adv. **μαλακῶς** i **μαλθακῶς**, kompar. μαλακώτερον i μαλακωτέρως, superl. μαλακώτατα, **1.** *molliter*, mekano, blago, krotko, slatko. **2.** razmaženo, **a)** slabo, nemoćno, mlitavo, tromo, μ. χρῆσθαί τινι popuštati komu. **b)** preljubno, φιλεῖν. **c)** ἔχειν sa i bez τὸ σῶμα bolešljiv biti, klonuo, umoran biti. **3.** *poz.* odlično, elegantno.

μαλακότης, ἡ, = μαλακία.

μαλακτήρ, ῆρος, ὁ, *poz.* (μαλάττω), χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος zlatar (slonova se kost umekšavala kapljevinom, ζῦθος).

μαλακύνομαι, pas. = μαλακίζομαι, mlitav biti.

μαλάττω i **μαλθάσσω**, fut. -άξω, aor. pas. -άχθην (v. μαλακός, μαλθακός), **1. akt. a)** umekšati, na popuštanje privoljeti. **b)** blažiti, tješiti. **c)** pribaviti polakšicu, oblakšavati, τινά. **d)** glatkim riječima zavaravati, τινά. **2. pas. a)** umekšan biti, ἔν τινι u čem. **b)** pren. dati umekšati se, dati dirati se ili ganuti se, ἔς τι za što, πρός τι obzirući se na što. **c)** olakšanje osjećati, τινός čega, od čega. **d)** razmažen biti, kukavica ili rđa postati, τινί i ὑπό τινος od čega; mekoput biti, slabim, mlitavim, strašivcem pokazati se ili tako ponijeti se.

μαλάχη, ἡ, slezovača, slez.

Μαλέα, *jon.* -έη, ἡ, i **Μαλέαι**, *ep.* **Μάλεια** i **Μαλειαί**, takođ. **Μαλειάων** ὄρος, **1.** glavica od Lakonike, jugoistočni rt Peloponesa, prije na zlu glasu poradi opasne plovidbe, s. Kap Malija. **2.** ἄκρα glavica na južnom rtu otoka Lezba, s. Kap Marija.

μᾶλερός, 3. (bez sumnje od μάλα), *ep.* i *poet.* žestok, silan, lakom, proždrljiv, koji satire, pustošljiv; *poet.* takođ. pas. svladan.

μάλευρον, τὸ, *buk.* = ἄλευρον pšenično brašno.

μάλη, ἡ (isp. μασχάλη), rame, pazuho, samo u svezi ὑπὸ μάλης pod pazuhom, slikov. sakriveno.

μαλθακία, ἡ, = μαλακία.

μαλθακίζομαι, v. μαλακίζομαι.

μαλθακός, v. μαλακός.

μαλθάσσω, v. μαλάττω.

Μαλιεύς, v. Μηλίς.

μάλινος, 3. (μᾶλον = μῆλον II.), *eol.* od jabukova drveta, jabukov.

μάλιστα, μάλιον, μαλιώτερον, i **μᾶλλον**, v. μάλα.

μαλκίω, od zime ukočiti se; oklijevati.

Μάλλιος, **1.** *Gaius Manlius (Mallius)*, drug Katilinin, pao u bitki kod Pistorije, g. 62. pr. Is. **2.** možda *M. Manilius*, konzul 605 = g. 149. pr. Is. (Plut. Tib. Gr. 11).

Μαλλοί, ῶν, οἱ, narod na sjeverozap. Indije u sadašnjem Multanu.

μαλλός, ὁ, *poet.* čupa, kunadra od vune, takođ. s πλοκάμων, uop. (vuneno) runo.

Μαλλός, ἡ, grad u Kilikiji, istoč. od ušća Piramova. Stanov. ὁ **Μαλλώτης**.

μᾶλο-δροπεύς, ὁ (μᾶλον = μῆλον II, δρέπω), *eol.* berač jabuka.

Μαλόεις, ὁ, **1.** mjesto Mitileni na sjever. **2.** pridj. Apolona, koji je pod ovim imenom imao svetište u Mitileni.

μαλο-πάρηος, 2. *buk.* okruglih obraza kao jabuka.

μᾶλος, 3. *poet.* kudrav, vunat (?), var. za

μαλός, 3. *poet.* bijel (isp. μῆλοψ).

μᾶλο-φορέω, *buk.* nositi jabuke.

Μάλχος, ὁ, sluga velikoga svećenika.

Μαμμάκυθος, ὁ (κεύθω), *poet.* lično vlastito ime, materina maza, kukavica, poslov. za glupana. Od

μαμμάω, *poet.* sisati majčinu sisu; uop. jesti.

μάμμη, ἡ (lat. *mamma*), *poz.* baka, stara majka.

μαμωνᾶς, ᾶ, ὁ, N. T. bogatstvo, mamon, aram. *mâmônâ cui fiditur.*

μάν, v. μήν.

Μαναήν, ὁ (jevr. *mĕnachĕm* tješitelj), prorok općine antiohijske.

Μανασσῆς, ῆ, ὁ (*mĕnashshet* koji daje zaborav), **1.** sin Josipov. **2.** sin kralja Ezekije.

μάνδρα, ἡ, *buk.* staja, obor.

μανδραγόρας, ου, ὁ, vještica, biljka koja omamljuje.

Μανδροκλῆς, έους, Samljanin, gradio je Dariju most preko tračk. Bospora.

Μανεθώς, ώ, ὁ, egipat. povjesnik iz Sebenita, veliki svećenik u Heliopolu za Ptolemeja Filadelfa, pisac učenih spisa; odlomke njegove povjesnice sačuvao Sinkel, a ktomu se sačuvao i njegov popis kraljeva.

Μανερῶς, ῶτος, ili Μανέρως, ωτος, ὁ, **1.** sin prvoga egipat. kralja Seba, rano umr'o i oplakivan; stoga **2.** zapijevka, tužaljka u Egipćana, od Grkâ poređena s njihovom, zvanom Λίνος, v. r.

Μανῆς, ὁ, *poet.* frigijsko ime robu.

μανθάνω (osn. μαθ, μενθ, srod. s μεν, μένος), fut. μαθήσομαι, aor. 2. ἔμαθον, perf. μεμάθηκα, adj. verb. μαθητός i μαθητέον, fut. *buk.* μεμαθεῦμαι (? var.), aor. *ep.* ἔμμαθον i μάθον, **učiti se,** upoznati, saznati, čuti, dočuti, opaziti, spoznati, vidjeti, razumjeti, dokučiti; pitati, ispitivati, znati, vještinu ili navadu sebi prisvojiti, priviknuti se, koje aps. μανθάνω puklo mi je pred očima, razumijem, dobro! οἱ μανθάνοντες učenici, koje τί nešto, na pr. u pitanju: τί μαθών gdje se u čudu ili od zle volje pita za uzrok kojemu činu: što ti pada na pamet, što ti je da, zašto? (slič. τί παθών od kojega unutrašnjega ili izvanjega nagona?), pa stoga takođ. u *oratio obliqua*, τί μαθών mj. ὅτι τί μ. da nijesam — Bog zna zašto — ostao miran = da mi je palo na um, da ne mirujem, koje ἑαυτόν, ili τινός, ἀπό, ἐκ, παρά, πρός, ὑπό τινος od koga ili čega, τινί čim, περί τινος o čem, ἐπί τινι na čem, za što, ili sa ὅτι, ὡς, εἰ, ili

neupr. zavis. rečen., inf. i part., ovaj takođ. u nom.: spoznati, vidjeti, da oni.

μᾰνία, *jon.* **-ίη,** *ἡ* (*μαίνομαι*), bjesnoća, bijes, takođ. s *νοῦσος*, uop. ludilo, bjesnilo; u dobrom smislu: oduševljenje. Takođ. u plur. *μανίαις* u ludilu.

Μᾱνία, *ἡ*, **1.** žena Zenisa iz Dardana, namjesnica u Eolidi oko g. 399. pr. Is. **2.** inače žensko ime.

μανιάκης, ου, ὁ, poz. zlatna narukvica ili ogrlica.

μᾰνικός, 3., adv. **-κῶς** (*μανία*), **μᾰνιώδης,** 2. (*εἶδος*), i kao fem. *poet.* **μανιάς,** *άδος, ἡ*, bijesan, bijesno, goropadan, lud, bezuman, ludo, bezumno, takođ. samo: zanesen, *ὁ μ.* zanesenjak, *τὸ μανιῶδες* bijesno oduševljenje.

μανίω, v. *μηνίω*.

μάννα, τὸ, N. T. mana, nekaka slatka smola na lišću kao prozirne jagode.

μαννο-φόρος, 2. *buk.* koji nosi ogrljak (var.).

μᾱνός, 3. (od *μᾰν-ϝός*, srod. *μόνος*), pojedin, tanak, buhav, rijedak; lak; adv. **-ῶς,** komp. *μανότερον* (*-ώτερον*).

μᾰνότης, ἡ, poz. rjetkoća, buhavost, lakoća.

μαντεία, *jon.* **μαντηίη,** *ἡ*, **μαντεῖον,** *ep.* **μαντήιον,** *τὸ*, često u plur., i **μάντευμα,** *τὸ* (*μαντεύομαι*), **1.** (*μαντεία*) vračanje, proricanje, dar gatanja. **2.** slutnja, gatanje, proricanje, napose sa i bez *τοῦ θεοῦ*: glas božji, riječ božja, proroštvo, *τινός* čiji i za koga, takođ. način gatanja. **3.** (*μαντεῖον*) proročište.

μαντεῖος, 3., v. *μαντικός*.

μαντευτός, 3. od proročišta zapovjeđen, *ἐκ Δελφῶν*.

μαντεύω, *poz.*, obič. **μαντεύομαι,** dep. med. s perf. *μεμάντευμαι* u akt. i pas. znač., i s aor. *ἐμαντεύθην* u pas. znač., adj. verb. *μαντευτέον* (*μάντις*), **1.** izjavu božju oglasiti, izričajem božjim potvrditi, gatati, uop. naprijed reći ili navijestiti, proricati, ili takođ. gatke dijeliti za pouku i opomenu, aps., ili *τινί* komu, *τί* što, stoga takođ. *τινί τι*, i *τινά τι* koga za što. **2.** sebi dati gatati, pitati proročište. Napose: sebi nešto vračati, slutiti, nagađati (*τί*), ili: iz ptičjega leta i t. d. budućnost ispitivati. Aps., ili *περί τινος* za što, *ἔν τινι* gdje, takođ. *τοῦτο* za to.

μαντηίη i **μαντήιον,** v. *μαντεία*.

μαντικός, 3., adv. **-κῶς,** i *poet.* **μαντεῖος,** 3. koji se vrača (*μάντις*) tiče, vračarev, vračarski, proročki, gatajući, *γένος* vračarsko pleme, gatarska porodica. Otd. supst. *ἡ μαντική* (takođ. s *τέχνη*) vještina vračarska, gatarska, dar vračanja, uop. gatanje, *τῇ μ.* u gatanju, *ἐν τῇ μ.* i *διὰ τῆς μ.* s pomoću vračarske vještine, aps., i *τινός* kroza što ili koga, napose *τῶν ἱερῶν* t. j. iz žrtava, po gorenju i po utrobi.

Μαντίνεια, *ἡ, jon.* i *ep.* **Μαντινέη,** grad u Arkadiji, glasovit s pobjede i smrti Epaminondine g. 362. pr. Is. Sada Paleopoli. Stanov. **οἱ Μαντινεῖς,** *jon.* *-έες*. Adj. **Μαντινικός,** 3. iz Mantineje, mantinejski.

μαντιπολέω, *poet.* vračati, gatati. Od

μαντι-πόλος, 2. *poet.* = *μαντικός*.

μάντις, *εως, jon. ιος, ep.* takođ. *μάντηος* (osn. *μαν, μένος*), **1.** *ὁ* i *ἡ*, zapr. zanesenjak, od boga oduševljen, koji po spoljašnjim znakovima i bez njih vidi u budućnost, adj. koji ima vračarski dar, sa i bez *ἀνήρ*, stoga: vidjelac, vrač, gatar, prorok, takođ. o Apolonu i Bakhu, i u fem. vračarica, proročica. Napose: motrilac ptica, tumač sna ili žrtava, koji je životinje za žrtvu određene klao i čišćenje, na pr. vojske, obavljao, *μ. κακῶν* zloguk vrač (Il. 1, 106). Uop. koji naprijed vidi, sluti, aps. i *τινός* nešto. **2.** *buk.* *ἡ*, skakavac (isp. *καλαμαία*).

μαντοσύνη, *ἡ, ep.* vračarska ili proročka vještina, takođ. u plur.

μαντόσυνος, 3. *poet.* koji od proročišta potječe.

μάομαι, stegn. **μῶμαι** (imper. *μῶσο*, drugi *μώεο*, *poet.* u Ksen. Mem. 2, 1, 20), s *ep. jon.* i *poet.* perf. **μέμονα** (s prez. znač.), u sing. ind., inf. *μεμονέναι* i plpf. *μεμόνει*, kojemu pripadaju za dual i plur. (kao od **μέμαα**), *μέμᾰτον, μέμᾰμεν, μέμᾰτε, μεμάασι*, imper. *μεμάτω*, part. *μεμαώς* [ᾰ], *μεμᾰῶτος, μεμαότε, μεμαότες*, plpf. *μέμᾰσαν* [osn. *μεν, μαν, μα*, lat. *memini, moneo, reminiscor*, isp. *γίγνομαι, γέγονα, γεγαώς*],

1. hitro na što pojuriti, navaliti, hitjeti (Il. 8, 413), koje aps. *μεμαώς* hitro, brzo, takođ. adv. uz *ἔβη* i t. d., koje *τινί* čim, *ἐπί τινι* na koga, prema komu. **2.** nastojati, težiti, žudjeti, živo željeti (Il. 7, 3), uop. htjeti, namjeravati, kaniti se (Il. 10, 208), koje aps. *μεμαώς* željan, živ, revan, lakom, koje *τινός* čega, na što, *τί* na što težiti, smjelo za čim ići, *ἶσα θεοῖσι* htjeti ravan biti bogovima; pak *διχθά* na dvije strane pregnuti, kolebati se; koje s inf.

μάραγνα, ἡ, poet. bič.

μάραθον, *τὸ*, kopar, komorač, kojemu su stari tajne sile pripisivali, stoga upotrebljavan kod misterijâ.

Μάραθος, *ἡ*, grad u Fenikiji, nasuprot Aradu, s. razvaline kod Merakina.

Μᾰρᾰθών, *ῶνος, ὁ* i *ἡ*, mjesto i općina u istoč. Atici, slavno s poraza Perzijanaca g. 490.; stoga *Μαραθωνομάχαι* ili *-μάχοι* Maratonski vojnici = dobri junaci. *Μαραθῶνι* u Maratonu i kod M. Sada Marathona. Stanov. *ὁ* **Μαραθώνιος.**

μᾰραίνω, fut. *μαρανῶ*, aor. akt. *ἐμάρᾱνα*, pas. *ἐμαράνθην*, perf. pas. *poz.* *μεμάραμμαι* i *-ασμαι* (osn. *μαρ*, lat. *mar-ceo, mor-ior, mor-bus*), — **1.** akt. ugasiti, pren. satrti, uništiti, istrijebiti, *τί* i takođ. *τὰ τοιαῦτα* nešto tako. **2.** pas. po-

malo ugasiti se, prestati gorjeti, pren. ginuti, istrošiti se, usahnuti, uvenuti.

Μαράκανδα, *τά,* glavni grad perz. pokr. Sogdijane, sada Samarkand.

Μαρακοί, *οἱ,* pleme u Etoliji.

μαρὰν ἀθά, aram. *mâran âthâh,* lat. *dominus noster venit,* N. T. 1. Kor. 16, 22, isp. Fil. 4, 5.

μαργαίνω, *ep.* (μάργος), bješnjeti, *ἐπί τινι* protiv koga.

Μάργανα, *τά,* mjesto u Trifiliji, stanov. *Μαργανεῖς.*

μαργαρίτης [ī], *ου, ὁ,* N. T. biser.

μαργάω, *poet.* (μάργος) = μαργαίνω.

Μαργίτης [ī], *ου, ὁ,* ime tunjava čovjeka, o kojem je tobože Homerova komična pjesma pjevala.

μαργόομαι, *poet.* = μαργαίνω.

μάργος, 3. (takođ. 2.), bijesan, goropadan, lud, nerazborit, napose: bijesan od požude, proždrljiv. Otd.

μαργότης, *ἡ,* razbludnost.

Μάρδοι (stara var. *Μαρδόνιοι*), *οἱ,* junački gorski i razbojnički narod u Mediji i Hirkaniji u gori Masiji, s. Mardindagh, u kojoj su i *Μαρδόνιοι* (Migdonjani) nastavali (ako ova imena nijesu apelativni adj.).

Μαρδόνιος, *ὁ,* sin Gobrijin, vođa Perzijanaca, koji je g. 479. kod Plateje pao.

Μάρεια, *jon.* **-είη,** *ἡ,* grad u donjem Egiptu, kod jezera **Μαρία** ili *Μαρεῶτις,* s. Birket Marijut, kraj je na glasu bio s vinogradarstva. Adj. *Μαρεώτης.*

Μᾶρες, *οἱ,* narod na sjevernoj obali Ponta.

Μάρθα, ας, ἡ, aram. *marthâ',* lat. *domina,* sestra Lazarova.

Μαριάμ indekl. i *Μαρία, ας, mirjâm* = Prkos, sestra Mojsijeva, targum. *marjâm,* pak uop. izrael. lično ime, napose **1.** mati Kristova. **2.** mati Jakova ml. i Josisa, žena Klopina, sestra prednje. **3.** iz Magdale. **4.** sestra Lazarova. **5.** mati Ivana Marka. **6.** neka kršćanka.

Μαριανδυνοί, *οἱ,* narod u sjeveroistoč. dijelu Bitinije na obali Ponta, kmetski podanici grada Herakleje.

Μάριος, 1. *C. Marius,* pobjednik Cimbara i Teutonaca, muž Julije, tetke Cezarove, protivnik Sulin, umr'o g. 86. Otd. adj. **Μαριανός,** 3., i njegove pristalice *οἱ* **Μαριανοί. 2.** *C. Marius,* zvan mlađi, posinak prednjega.

Μάρις, *ιος, ὁ,* rijeka u Daciji, s. Maroš, no koja ne utječe u Dunav, kako Herodot misli, već u Tisu.

Μάρκελλος, *M. Claudius Marcellus,* protivnik Cezarov.

Μάρκιος, *Q. Marcius Rex,* bio je 63. zapovjednik vojske protiv Katilinina četovođe Malija.

Μαρκομάνοι, *οἱ,* keltski (pravije: njemački) narod na Dunavu.

Μάρκος, ου, evanđelist, u djelima apostolskim Ivan Marko, sin jedne Marije iz Jerusalima, možda obraćen od Petra, pratilac sv. Petra i Pavla.

μαρμαίρω (osn. *μαρ* sjati), *ep. poet.* i *poz.,* samo prez. i impf., blistati, sjati, sijevati, svijetliti se, aps., i *τινί* od čega.

μαρμαρέος, 3. *ep.* i **μαρμᾰρόεις,** *εσσα, εν, poet.* sjajan, blistav.

μάρμαρος, *ὁ* (μαρμαίρω), **1.** adj. *poet.* blistav. **2.** *ep.* i *poz.* supst. *ὁ* (takođ. *ἡ*), kamen, hridina, osob. sjajni mramor; *τυκτή* tesan.

μαρμᾰρυγή, *ἡ* (μαρμαρύσσω blistati = μαρμαίρω), osob. u plur., sjaj, blistanje, sijevanje, pren. *μ. ποδῶν* sijevanje nogu, t. j. batrganje, kad se pleše.

μαρμαρ-ωπός, 2. *poet.* blistavih očiju.

μάρνᾰμαι, *ep.* i *poet.* med., opt. *μαρναίμεθα* (var. *-νοίμεθα*), imper. *μάρναο,* inf. *μάρνασθαι,* part. *-νάμενος,* impf. *ἐμάρναο, -νατο* i t. d. (osn. *μαρ,* isp. *μαραίνω*), *ep.* i *poet.* dep., samo u prez. i impf. — biti se, boriti se, pobijati se, svađati se, bočiti se, aps., ili *τινί* i *ἐπί τινι* s kim, *ἀμφί τινα* oko koga, *περί τινος* oko koga, o koga, ali *ἔριδος πέρι* s nesloge, *τινί* čim.

μάρπτις, *ὁ, poet.* razbojnik.

μάρπτω (osn. *μαρπ*), fut. *μάρψω,* aor. *ἔμαρψα, ep.* i *poet.* **1.** ščepati, spopasti, pograbiti, zateći, držati, *τινά* ili *τί,* i to *τινί* čim, *τινός* za što, *ἀγκὰς τινα* koga rukama obuhvatiti. **2.** dotaći se, dohvatiti, dostići, dokučiti, *τί* ili *τινά,* i to *τινί* čim; jezgrovito *ἕλκεα, ἃ κεν μάρπτῃσι κεραυνός* rane, što ih munja, kad pogodi, zadaje.

μάρσιπος, *ὁ,* kesa, vreća, *τινός* čega.

Μαρσοί, οἱ, Marsi, pleme u srednjoj Italiji.

Μαρσύας, *jon.* **-ύης,** *εω, ὁ,* **1.** izvor u Velikoj Frigiji, koji Herod. zove takođ. *Καταρρήκτης,* i koji se nakon kratka tijeka sastaje s Meandrom, tako nazvan po Marsiji. **2. Μαρσύας,** *ὁ,* ime jednom Silenu iz Frigije, sinu Olimpovu, koji je našao frulu, od Atene bačenu, i svirajući u nju natjecao se s Apolonom. Ovaj mu je, kad ga je pobijedio, sa živa tijela kožu odr'o. U Keleni pokazivahu još njegovu kožu. **3.** povjesnik iz Pele u Makedoniji, polubrat Antigonov, s Aleksandrom odgojen, poslije vojvoda Demetrija Poliorketa, napisao povijest Makedonije do g. 332.

Μάρτιος, *ὁ, μήν,* lat. *Martius,* mjesec ožujak. Adj. **Μάρτιος,** 3. ožujski.

μαρτυρέω, *μαρτυρήσω* i t. d., fut. pas. *μαρτυρήσομαι* i *-ηθήσομαι,* **1. akt. a)** svjedočanstvo davati, za dokaz služiti, potvrditi, pristati, povladiti, aps., ili *τινί* i *ὑπέρ τινος* za koga, takođ. *τινὶ τῇ γνώμῃ* za čije mišljenje, *περί τινος* o čem, *πρὸς τὸ ἀγαθόν* za to, da je dobro, ili sa *ὅτι, ὡς,* i to *τινί* čim, *ὑπό τινος* od ili radi čega. **b)** posvjedočiti, potvrditi, pokazati, pri-

znati, *τί*, ili s inf., i to *τινί* komu; u N. T. *μ. τὴν καλὴν ὁμολογίαν* dično priznanje posvjedočiti, t. j. kao mučenik umrijeti, o Kristu. **2.** **pas.** **a)** posvjedočen biti, *τινί* komu, *ὅτι* da, i to *ὑπό, παρά τινος* od koga. **b)** dobru svjedodžbu dobiti, *ἔν τινι, διά τινος* u čem, kroza što, *ὑπό τινος* i takođ. *τινί* od koga.

μαρτύρημα, τὸ, poet. = slijed.

μαρτυρία, *jon.* **-ίη,** *ἡ,* i **μαρτύριον,** *τὸ,* **1.** svjedočenje. **2.** svjedodžba, dokaz, znak. U plur. *μαρτυρίῃσιν* po izjavama svjedokâ, koje aps., pače i bez kopule, »dokaz«, na što slijedi rečenica sa ili bez *γάρ:* kad naime i t. d., koje *τινός* za što, *περί τινος* o čem, ili sa sl. inf., *ὅτι* ili neupr. zavis. rečen. **3.** *τὸ μ.* N. T. navješćivanje evanđelja, propovijed. Tako isto *poet. μαρτύρημα, τὸ.*

μαρτύρομαι, dep. s aor. *ἐμαρτυράμην,* sebi dati svjedočiti, koga za svjedoka ili uop. svjedoke zazivati; sveto uvjeravati, zaklinjati se, i stoga takođ.: posvjedočiti, aps. ili *τινά,* i to *περί τινος* čega radi, ili sa sl. inf., *ὅτι, ὡς* ili s neupr. zavis. rečen.

μάρτυς, *ὁ* i *ἡ,* gen. *ῠρος,* akuz. *ῠρα* i *υν,* dat. plur. *μάρτυσι, ep.* **μάρτυρος,** *ὁ* (osn. *μερ, μαρ* u *μέριμνα,* lat. *me-mor*), **1.** pamtilac, svjedok, svjedokinja, i za stvari: dokaz, stoga kod fem. i neutr., aps. *μετὰ μαρτύρων* pred svjedocima, u nazočnosti svjedokâ, *ἐν μάρτυσι* pred svjedocima, ili *τινός* i *περί τινος* čemu ili za što, *τινί* za koga, *κατά τινος* protiv koga, *ἔν τινι* pri čem, na pr. *ἐν λόγοις* za ono, što je pripovjedio Filoktet, ili sa sl. *ὡς.* **2.** u N. T. mučenik.

Μαρώνεια, *ἡ,* **1.** grad na južnoj obali Trakije, s. Marogna. Stanov. **Μαρωνίτης** (*-νείτης*), *ὁ.* **2.** takođ. mjesto u gori Laurionu, gdje su nastavali atički robovi kopajući rude.

μασάομαι, poz. i N. T. žvakati, griskati, gristi, potrošiti.

μάσασθαι *ἐπὶ χερσί,* v. *ἐπιμαίομαι.*

μάσδα i *μασδός, dor.* mj. *μάζα, μαζός.*

Μάσης, *ητος, ἡ,* grad na južnoj obali Argolide, Hermioni na sjeverozapad, s. zaton od Kiladije.

μασθός, *ὁ,* v. *μαζός.*

Μάσκας (i-*ᾶς*), *α, ὁ,* prokop Eufratov (ne pritoka).

Μασσαγέται, *οἱ,* hrabar skitalački narod na sjeveroist. obali Kaspijskoga mora, današnjoj Hivi na sjever.

Μασσαλία, *ἡ,* grad u Galiji, osnovan od Fočana za Tarkvinija Priska, od Cezara g. 49. pr. Is. s morske i suhozemske strane podsjedan i osvojen, lat. *Massilia,* s. Marseille. Stanov. *Μασσαλιώτης* i *Μασσαλιήτης, ὁ,* adj. *Μασσαλιωτικός* 3.

Μασ(σ)ανάσσης, *ὁ,* kralj istočne Numidije, umr'o g. 148. pr. Is., lat. *Massinissa.*

μάσσομαι, fut. od *μαίομαι,* v. r.

μάσσω i *novoat.* **μάττω** (od *μάκ-jω,* lat. *macerāre*), i med., gnjesti, mijesiti, tijesto načiniti, prirediti, aps. i *τί,* part. perf. *μεμαγμένος,* takođ. kao pas.

μάσσων, v. *μακρός.*

μάσταξ, *ᾰκος, ἡ* (*μασάομαι*), **1.** usta, koliko se njima žvače. **2.** *ep.* hrana (koja se ima žvakati), zalogaj, sažvakano jelo.

μάστειρα, ἡ, poet. fem. za *μαστήρ,* v. r.

μαστεύω, i *ep.* i *poet.* **ματεύω** (*μάομαι*), tražiti, potražiti, nanjušiti, truditi se, ispitivati, nastojati, težiti, koje aps., koje *τινά* ili *τί,* ili s inf.

μαστήρ, *ῆρος, ὁ* (*μάομαι*), *poet.* koji traži, vrebač, obič. verbalno: da traži, *τινός* koga, ili takođ. što.

μαστήριος, 3. *poet.* vrebanju vješt.

μαστῑγέω, v. *μαστιγόω.*

μαστῑγίας, *ου, ὁ* (*μάστιξ*), nevaljalac, čovjek za bičovanje.

μαστῑγο-φόρος, 2., bičonoša, kao Ajas, ali napose: redarstveni sluga.

μαστῑγόω, pravil., s med. fut. *μαστιγώσομαι* u pas. znač., *jon.* takođ. **μαστῑγέω,** pored **μαστίζω,** *ep.* i *poz., ep.* takođ. **μαστίω,** aor. *μάστιξα,* i *buk. dor. μαστίσδω,* — **1.** akt. bičem mahati, bičovati, šibati, biti, tući, kazniti, aps. ili *τινά,* ili s inf., da i t. d. **2.** med. *μαστίομαι,* za se šibati, *τί,* i to *τινί* čim.

μαστικτήρ, *ῆρος, ὁ,* i *μαστίκτωρ, ορος, ὁ, poet.* koji šiba, bičuje, s *καρδίας λόγον* srce parajući.

μάστιξ, *ῑγος, ἡ, ep.* takođ. **μάστις,** *ιός,* dat. *μάστῑ* mj. *μάστι,* akuz. *μάστιν, ἡ* (*μάσσομαι*), bič, *ὑπὸ μαστίγων* pod udarcima bičem, *διπλῇ* s dva remena, dvostruk bič, takođ. valjada samo dvostruko uzet remen, u plur. takođ. remenovi od biča; pren. kazan, mučenje, *τινός* čije.

μαστίχη, ἡ, poz. smola na drvetu trišlji ili martini.

μαστίω, v. *μαστιγόω.*

μαστός, *ὁ,* v. *μαζός.*

μαστροπεύω, svoditi.

μασχαλίζω (*μασχάλη*), *poet.* osakatiti. Kod potajnoga umorstva mišljaše ubilac, da je siguran od osvete umorenoga, ako mu ruke i noge odsiječe i metne pod pazuha (*μασχάλαι*).

μασχαλιστήρ, *ῆρος, ὁ* (*μασχάλη* pazuho), *jon.* i *poet.* naramenica.

μᾰτάζω ili **ματάζω** (*μάτην*), *poet.* ludo raditi, griješiti. Isp. *ἀποματαΐζω.*

ματαιολογία, ἡ, N. T. kriv nauk. Od

ματαιο-λόγος, 2. N. T. koji ludo blebeće, učitelj krivih nauka, lažiučitelj.

ματαιο-πονέω, uzalud raditi, uzalud se mučiti. Otd.

ματαιοπονία, *ἡ, poz.* nekoristan posao, jalovo mudrovanje (filozofâ).

μάταιος, 3. i 2., adv. **-αίως** (v. *μάτην*), tašt, pra-

zan, ništav, nerazložan, bez razloga, nevjerojatan, nezaslužen, uzaludan, nekoristan, bez svrhe, lud, zaluđen, klapom sapet, nepromišljen, lakomislen, lažan, hvastav, nepristojan, grješan, aps., ili *τινός* lud čega radi. Supst. *μάταια*, prazne sanjarije.

ματαιότης, *ἡ*, N. T. lakomislenost ništavost.

ματαιόω, zaluđivati, N. T.

μάταρις, *ἡ*, *poz.* nekakvo koplje za metanje (kelt.), lat. *metara*.

ματάω, *ep.* i *poet.* (za *μάτην*), **1.** uzalud raditi, pogriješiti, promašiti, varati se, napose: udarajući ne pogoditi. **2.** besposličiti, oklijevati, časiti, okrajati.

ματεύω, i *buk.* *μάτημι* = *μαστεύω*.

μάτη, *ἡ*, *poet.* = *ματίη*. Otd.

μάτην, *dor.* **μάτᾱν**, adv., uzalud, ništavo, **a)** zalud, bez uspjeha, utaman, nasumce, badava. **b)** bez uzroka, nerazložno, samo onako; *νοσῶν* bolan od ludila; kod supst. sa članom: uzaludni, ništavi, i bez člana *λόγῳ μάτην* po praznoj kaži, *ἄκοιτις* uzalud tako zvana, *πήματα* nezaslužene.

μάτηρ, v. *μήτηρ*.

Ματθαῖος (bolje *Μαθθαῖος*, aram. *măththăi virilis*), negda carinar, poslije učenik Kristov, koji je njegove rečenice jevr. zabilježio, po čem je onda evanđelje izrađeno.

Ματθίας (*Μαθθίας*), apostol mj. Jude Iskariota.

μᾰτίη, *ἡ* (*ματάω*), *ep.* uzaludan posao, nepromišljenost, ludost.

Μᾰτιηνοί, *οἱ*, narod u sjeverozap. dijelu Medije, koji se sada zove Aderbejdžan. Jedan dio njegov sjedio je takođ. u istočnoj polovini potonje Galatije, s. Morimene. Po njima se susjedna gora zvala *Ματιηνὰ ὄρη*, i jezero Urmija plavo ili matijansko. Stanov. takođ. *Ματιανοί*, asir. Mata, Mati zvani, već su u poznijem starom vijeku izginuli, možda turanski Nomadi.

μᾰτρο-κασιγνήτη, *ἡ*, *dor.* mj. *μητρ.*, *poet.* materina sestra, teta.

μᾰτρο-φόνος, 2. *poet.* (*dor.*) koji mater ubija.

μάττω, v. *μάσσω*.

μαυρόω = *ἀμαυρόω*, *poet.* i *ep.* zamračiti, poniziti.

Μαύσσωλλος, poslije *Μαύσωλος* pisano, *ὁ*, **1.** dinast u Kariji u doba Kserksovo. **2.** potomak pređašnjega, sin Hekatomnov, satrap u Kariji oko g. 360. pr. Is., kojemu je njegova žena Artemisija u Halikarnasu divan nadgrobni spomenik (*Μαυσσώλλειον*) podigla, jedno od 7 svjetskih čudesa. Otd.

Μαυσώλειον, *τὸ*, *poz.* uop. krasan grobni spomenik, mauzolej.

μαφόρτιν i -*φόρτιον*, *τὸ*, *poz.* kabanica (lat. *maforte*).

μάχαιρα, *ἡ*, i dem. otd. **μαχαίριον**, *τὸ*, *μαχαιρίς*, *ίδος*, *ἡ* i *poz.* *μαχαιρίδιον*, *τὸ* (kor. *μαχ*, lat *macto*), dug nož do mača u pojasu, mesarski nož, nož žrtveni za klanje žrtvovanih životinja, ali takođ. za boj, kad dođe do šaka, kratak, krivuljast mač, bodež; takođ. za kosidbu žita (i nož za striženje).

μαχαιρο-ποιός, *ὁ*, koji pravi mačeve, nožar.

μαχαιρο-πώλιον, *τὸ*, mjesto, gdje se prodaju noževi ili mačevi.

μαχαιρο-φόρος, *ὁ* (*φέρω*), mačonoša.

μαχαίτας, *ὁ*, *eol.* = *μαχητής*.

μαχειόμενος, **μαχεούμενος**, v. *μάχομαι*.

μάχη, *ἡ* (osn. *μαχ*), **1. boj, bitka, a)** kreševo, ograšje, *εἰς* ili *κατὰ* (*τὰς*) *μάχας* za boj, u boju, *μάχῃ* ili *ἐν* (*τῇ*) *μάχῃ* u otvorenoj bitki, *ἐκ μάχης* (uređenom) otvorenom bitkom, *διὰ μάχης* bojem, *διὰ μάχης ἔρχεσθαι* dati da dođe do boja, boj zametati, pobiti se (Her. 6, 9), *τινί* urediti se za bitku protiv koga, ponuditi komu bitku, slič. *μάχην ξυμβάλλειν τινί* ili *μάχην ποιεῖσθαι* ili *ποιεῖν* boj biti, boriti se, pa tako i *μάχας συμπαρατάσσεσθαι*, ali *μάχην*, rjeđe *μάχῃ νικᾶν*, *κρατεῖν* bitku dobiti, u boju pobijediti (Ksen. An. 2, 1, 4; Dem. 18, 193), i *μάχας*, rjeđe *μάχῃ ἡττᾶσθαι* bitke ili bitku izgubiti, i to *κατά τινος*, *πρός τινα* protiv koga, s kim, *ὑπέρ τινος* za što, *περί τινος* čega radi. Napose: dvoboj (Il. 7 263), i *ἰσχὺς μάχης* podobnost za boj. **b)** svađa, kavga, prepirka. **c)** napor. **2.** način boja. **3.** bojište, razbojište.

μαχήμων, v. *μάχιμος*.

μάχηνδε, *buk.* adv., u boj.

μαχητέον, adj. verb. od *μάχομαι*, v. r.

μᾰχητής, *οῦ*, *ὁ*, *ep.* i *poz.*, koje adj. s *ἀνήρ* (od *μαχητός*), bojovan, ili supst.: junak, vojnik, bojac.

μαχητικός, 3. = *μάχιμος*.

μᾰχῐμος, 3. i 2. (*μάχη*), *ep.* **μᾰχήμων**, 2. bojni, **a)** bojevit, ubojit, na boj spreman, u boju vješt. **b)** za boj podoban. Supst. *οἱ μ.* bojni, za oružje dorasli momci ili ljudi, bojnički razred, *τὸ μ.* bojni dio vojske, bojevita vojna sila. **c)** ratni, *ναῦς* ratni brod, *ἐς τὸ μ.* za rat.

μάχλος, 2. *poet.* i *poz.* puten, bludan, upaljen; pren. divlji. Otd.

μαχλοσύνη, *ἡ*, *ep.* i *jon.* raskošan ljubavni užitak, bludnost, nečistota.

μάχομαι, dep. med., tvori *atički* fut. *μαχοῦμαι*, aor. 1. *ἐμαχεσάμην*, perf. *μεμάχημαι*, adj. verb. *μαχητός* i *μαχητέον*, takođ. -*μάχετος* i -*μαχετέον*, osim toga

epski prez. **μαχέομαι** (*jon.*?), s part. *μαχειόμενος* i *μαχεούμενος*, impf. iter. *μαχέσκετο*, fut. *μαχέσσομαι* ili *μαχήσομαι* i *μαχέομαι*, aor. *ἐμαχέσσατο* ili *ἐμαχήσατο* i *ἐμαχέσατο*, *jon.* fut. *μαχέσομαι* ili *μαχήσομαι*, aor. *ἐμαχεσάμην* ili -*ησάμην* (osn. *μαχ*, ktomu *μαχε(σ)* i *μαχη*) —

boriti se, biti se, mačovati, vojevati, rato-

vati, nadbijati se, klati se, svađati se, gložiti se, nasuprot raditi, sa i bez ἐναντίον i slič., protiviti se, prigovarati, nasuprot govoriti, koje aps. s ἄριστα kao nadbijač dobro držati se, μαχομένους νικᾶν = μάχῃ u urednoj otvorenoj bitki pobijediti, τὸ μαχόμενον dio, koji se bori, τὸ μεμαχημένον dio, koji je bio u boju, koje τινί, ἐπί τινι, ἐπί, πρός τινα, ἐναντίον ili ἀντία τινός s kim, protiv koga, κατὰ ἕνα momak s momkom, slič. κατὰ σφέας sami za se, odjelito, σύν τινι, μετά τινος s pomoću čijom, zajedno s kim, na čijoj strani, s kim u savezu, ἐπί i μετά τινι među kim, ὑπέρ τινος, περί, ἀμφί τινι, εἵνεκά τινος poradi, za koga, πρό τινος pred kim stojeći, za njegovu zaštitu, τινί i ἔν τινι čim, u čem, ἐκ χειρός u blizini, na šake pobiti se; ili takođ. μάχας bojeve biti, τοσαῦτα toliko.

μᾶχος = μῆχος, v. μηχανή.

μάψ (μαπέειν, isp. ἐμμαπέως), *ep.* adv., brzo, hitro, slijepo, uludo, prenaglo, nepromišljeno, bezbrižno, drsko.

μαψίδιος, 2. *poet.* ništav, uzaludan, lažan, φάτις zao glas. Adv. **μαψιδίως**, *ep.* = μάψ.

μαψι-λόγος, 2. *ep.* koji uludo ili naprazno govori, bez značenja viče, οἰωνοί.

μαψυλάκας, ὁ, ἡ (μάψ, ὑλάω), *eol.* koji uludo laje, viče.

Μεγάβυζος, ὁ, **1.** u Ksen. službeno ime svećeniku efeske Artemide. **2.** lično ime (perzijski = velikoruki, zapr. *Megabazus*).

Μεγαδόστης, εω, ὁ (perz. *baga-daustâ*, θεόφιλος), sin Perzijanca Maskama.

μέγαθος, v. μέγεθος.

μεγά-θυμος, 2. *ep.* velikodušan, napose: hrabar, srčan, ponosit.

μεγαίρω, *ep.* i *poet.* (μέγας), aor. ἐμέγηρα, za preveliko držati, zavidjeti, kratiti, braniti, ne dati, aps., ili τινί komu, i to τί nešto, ili s inf. i akuz. s inf., ali takođ. βιότοιο, naime οἱ, njemu (Adamasu) život (Antilohov) ukraćujući, krateći.

μεγα-κήτης, 2. (κῆτος), *ep.* s velikim ždrijelom, prostran, širok, velik, za ribe, more, takođ. za lađe, možda pravilnije: s velikom morskom životinjom, grdosijom (kao znamenjem).

Μεγα-κλῆς, *jon.* **Μεγακλέης**, gen. έος, **1.** sin Alkmeonov, koji je zatr'o Kilonovu stranku g. 612. **2.** unuk pređašnjega, neko vrijeme protivnik Pisistratov. **3.** unuk pređašnjega, djed Alkibijadov po materi (Her. 6, 131). **4.** brat pređašnjega i matere Periklove, djed žene Kimonove.

μεγαλᾱγορία, ἡ, *dor.* mj. μεγαληγ.

μεγαλᾱνορία, ἡ, *poet.* (*dor.*) oholost, ponos.

μεγαλαυχέω i med. -έομαι (-χος), ohol postati, veličati se, dičiti se.

μεγαλαυχία, ἡ, veličanje, torlanje, obijest, plur. izjave (provale) od μεγ.

μεγάλ-αυχος, 2. (αὐχέω), hvastav, i s τοῖς λόγοις hvališa, torlak.

μεγαλεῖος, 3., komp. -ειότερος, adv. -οτέρως (μέγας), veličanstven, divan, krasan, lijep, za ljude: ohol, nadut. Supst. τὸ μ. *poz.* odlično držanje, odličan značaj; u N. T. μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ veličanstvena djela Božja.

μεγαλειότης, ἡ, *poz.* i N. T. veličanstvo, uzvišenost.

μεγαληγορέω (-γόρος), torlati, veličati se, hvaliti se, aps., i τί čim, ὑπέρ τινος čega radi, πρός τινα prema komu.

μεγαληγορία, ἡ, *poet.* i *poz.* torlanje, hvastanje, dičenje; ποιητική o velikom slogu poezije.

μεγαλ-ηγόρος, 2. (ἀγορεύω), hvastav, koji se hvali, veliča. Supst. τὸ μ. hvastanje, torlanje; hvastave riječi.

μεγαλ-ήνωρ, *dor.* -άνωρ, ορος, *poet.* ohol, ponosit.

μεγαλ-ήτωρ, ορος, 2. *ep.* velikodušan, obijestan = μεγάθυμος.

μεγαλίζομαι, *ep.* med., samo prez. (μέγας), veličati se, uznositi se, oholiti se, θυμῷ, i τί u čem.

μεγαλοδωρεά, ἡ, *poz.* podatljivost.

μεγαλό-δωρος, 2. *poz.* podatljiv, podašan.

μεγαλό-θυμος, 2. velikodušan, isp. μεγάθυμος.

μεγάλ-οιτος, 2. *buk.* veoma nesrećan.

μεγαλο-κλόνος, 2. *poz.* glasno, jako zvečeći.

μεγαλο-μερής, 2. *poz.* imajući velik dio; veličajan, divan, krasan; adv. μεγαλομερῶς.

μεγαλό-μητις, ὁ, ἡ, *poet.* uzvišene srčanosti (gen.).

μεγαλόνοια, ἡ (μεγαλό-νους), uzvišenost misli.

μεγαλό-πολις, ι, *poet.* koji sačinjava velik grad.

Μεγαλοπολίτης, ὁ, stanov. Megalopola, **Μεγάλη πόλις**, od Epaminonde g. 371. osnovanoga glavnoga grada Arkadije na Helisonu, 50 stadija u opsegu, postojbina Polibijeva i Filopemenova, od Kleomena iz Sparte gotovo stubokom razvaljen; razvaline kod sad. sela Sinanu. Okoliš njegov **Μεγαλοπολῖτις**, ιδος, i **Μεγαλοπολιτική**, ἡ.

μεγαλο-πόνηρος, 2. *poz.* uvelike zao, zloban.

μεγαλο-πραγμοσύνη, ἡ, *poz.* nagnuće ili vještina za velika djela.

μεγαλο-πράγμων, 2. koji velika djela snuje, uop. za osobit duh.

μεγαλοπρέπεια, *jon.* -είη, ἡ, uzvišeno mišljenje, napose: ljubav divoti (sjaju), ili o izričaju: sjaj, uzvišenost.

μεγαλο-πρεπής, 2., adv. **-ῶς**, *jon.* **-έως**, superl. -έστατα, koji veliku mužu dolikuje, koji plemenito radi, uzvišen, čestit, velikodušan, podašan, pristojan, doličan, krasan, divan, sjajan, odličan, veličanstven, naočit, lijep, aps., ili τινί kome. Supst. τὸ μ. plemenito mišljenje, pristojnost.

μεγαλο-σθενής, 2. *ep.* i *poet.* vrlo jak.

μεγαλό-σπλαγχνος, 2. *poet.* s velikom jetrom, srdit.

μεγαλό-στονος, 2. *poet.* koji duboko uzdiše.

μεγαλο-σχήμων, 2. *poet.* = *μεγαλοπρεπής*.

μεγαλό-τεχνος, 2. *poz.* velik u umjetnosti; tehnik, inžinir.

μεγαλό-τολμος, 2. *poz.* smjelan.

μεγαλουργία, *ἡ*, *poz.* veličanstvo. Od

μεγαλ-ουργός, 2. (osn. *ἐργ*), *poz.* koji veliko tvori, *τὸ μ.* veličanstvenost.

μεγαλοφρονέω i med. -*έομαι* (*μεγαλόφρων*), svoje misli svraćati na više, razmetati se, šepiriti se, propinjati se.

μεγαλοφροσύνη, *ἡ*, visoko mišljenje, duševna veličina, smjelost, prijekorno: oholost, pretjeranost.

μεγαλό-φρων, *ονος*, 2, superl. -*φρονέστατος*, hrabar, ponosit, *πρός τινα* prema komu.

μεγαλο-φυής, 2. *poz.* velike, plemenite prirode, vrlo darovit; uop. veličanstven, uzvišen (u izričaju).

μεγαλο-φυΐα, *ἡ*, *poz.* plemenita ćud, uzvišenost.

μεγαλοφωνία, *ἡ*, *poz.* veličanstven govor. Od

μεγαλό-φωνος, 2. jaka glasa (gen.).

μεγαλοψῡχία, *ἡ*, uzvišenost u mišljenju, duševna veličina.

μεγαλό-ψῡχος, 2. uzvišena, plemenita mišljenja, *τὸ μ.* velikodušnost.

μεγαλύνω (*μέγας*), **1.** akt. velikim, jakim činiti, objačati, *τινά* uzvisiti, *τί*, takođ.: veliko prikazivati, veličati, slaviti, dičiti, *τί* ili *τινά*, i to *παρά τινι* kod koga, *ἐπί τινι* čega radi. **2.** med. propinjati se, uzdizati se, *τινί* nada što; prijekorno: veličati se, kopuniti se.

μεγαλ-ώνῠμος, 2. (*ὄνομα*), *poet.* koji veliko ime daje, ili: mnogo slavljen.

μεγάλως i **μεγαλωστί**, v. *μέγας*.

μεγαλωσύνη, *ἡ*, N. T. veličanstvo.

μεγ-άνωρ, *ορος*, *ὁ*, *ἡ*, *poet.* ponosit.

Μέγᾰρα, *ων*, *τά*, **1.** sada Megara, negda glavni grad pokrajine ***Μεγαρίς***, *ίδος*, i ***Μεγαρική***, *ἡ*, na korint. Istmu. Stanov. ***Μεγαρεύς***, *ὁ*, i *Μεγαρικός*, *Μεγαρικοί* takođ. pristalice sokratika Euklida. Adj. ***Μεγαρικός***, 3. megarski, koji se tiče M. Adv. ***Μέγαράδε*** u Megaru, ***Μεγαρόθεν*** od ili iz M. **2.** grad na istočnoj obali Sicilije, *τὰ Ὑβλαῖα* zvan, na sjever Sirakusi, koje okolišu pripadaše. Stanov. *οἱ Μεγαρεῖς*, takođ. *Μεγαρῆς οἱ Ὑβλαῖοι*.

Μεγάρα, *jon.* *Μεγάρη*, *ἡ*, kći kralja Kreona u Tebi, žena Heraklova.

Μεγαρεύς, *έως*, *ὁ*, **1.** sin Kreona, kojega je ovaj po zapovijedi Teresijinoj žrtvovao, čim je Aresa pomirio i grad spasao. **2.** v. *Μέγαρα*, 1. i 2.

μέγαρον, *τὸ* (*μέγας*), zapr. velika soba, dvorana, stoga osob. **1.** u Hom. **a)** zapr. dvornica za sakupljanje muškaraca, muška dvorana, u prednjem dijelu kuće, gdje se blagovalo. Tavanice počivahu na stupovima. **b)** nepravo u plur. za čitavu kuću, takođ. (sing. i plur.) za pojedine prostorije, kao ženske i spavaće sobe. **2.** *jon.* unutrašnji, pregrađeni dio hrama, svetište, gdje je stajala slika božanstva i gdje su se u hramu Apolonovu u Delfima davali odgovori proročišta. *Ep.* **μέγᾰρόνδε**, **a)** u mušku dvoranu. **b)** u žensku sobu.

μέγας, **μεγάλη**, **μέγα**, gen. *μεγάλου*, *μεγάλης*, *μεγάλου*, akuz. *μέγαν*, *μεγάλην*, *μέγα* (spor. obl. *μεγάλος*, lat. *mag-nus*),

komp. **μείζων**, 2., *jon.* **μέζων** (od *μεγίων*), *lak.* *μέσδων*, N. T. takođ. *μειζότερος*,

superl. **μέγιστος**, 3.,

magnus, **velik**, stoga **a)** odrastao, visok, dug, vitak, debeo, dalek, širok, prostran. **b)** pren. jak, silan, glasan, žestok, težak, znamenit, zamašan, odličan, narastao (Od. 18, 216), slavan, ugledan, častan, moćan, moguć, uzvišen, nedostižan, prijekorno: prevelik, prekomjeran; koje aps., koje *τινί* čim, po čem, takođ. s *μεγέθει* po veličini, slič. *περί τι*, ali *εἴς*, *πρός τι*, *ἔν τινι* za što, *παρά τινι* kod koga. Stoga *οἰωνός* ptica, koja nešto znamenito znači, *μῦθος*, ali *μεγάλοι λόγοι* preuzetne riječi, obijest. Napose *μεγάλοι Δαναοί* knezovi, *μεγάλοι βασιλῆς* Atridi, ali *μέγας βασιλεύς* veliki kralj, ime i oznaka kralju perzijskomu, ili *μεγάλαι θεαί* Demetra i Persefona, koje su se pod tim imenom štovale u Eleusini, Megalopolu i drugdje, *μέγας δαίμων* Posidon, *μεγάλα μάτηρ* Kibela, *θάλασσα μ.* široki Ocean, protivno: kopnena mora, na pr. Sredozemno, *Σκηπίων ὁ μέγας* *P. Scipio Africanus*, *Αἴας ὁ μείζων* Telamonov sin za razliku od Ojlejeva sina. — Fraze: *μέγα εἰπεῖν*, *λέγειν* veliku riječ izreći, oholo ili preuzetno govoriti, i *τὰ μεγάλα λέγειν* dičiti, slaviti, *μέγα ποιεῖσθαί τι* visoko cijeniti, mnogo držati do čega (Her. 3, 42), slič. *ἐν μεγάλῳ τίθεσθαί τι*, *μέγα τι κομπάζειν* veoma naduti se, *μέγα ἀκοῦσαι* velika slava, *μέγα* i *μέγιστον φρονεῖν* ponositi se, ohol biti, *μέγα* ili *μέγιστον*, *μέγιστα δύνασθαι* mnogo, veoma mnogo moći, *μεῖζον*, *ἐς τὰ μέγιστα ἀνήκειν* biti u krajnjoj pogibli, veći stepen postići, u krajnjoj nevolji biti, *μεγάλα ζημιοῦν* veliku štetu činiti, *μεγάλα ἁμαρτάνειν* velike pogrješke činiti, *ἀδικεῖν* ljuto vrijeđati, *ὡς μέγιστα αἰτεῖν* odviše iskati, *μεγάλα βαίνειν* velike korake praviti, dostojanstveno koračati ili stupati, *μεγάλα βοᾶν* glasno vikati. Prolept. *μέγας αὔξομαι*, *αἴρομαι* do veličine se uzdižem; za objačanje negacije u *οὐδὲν οὔτε μικρὸν οὔτε μέγα* ili *οὔτε μείζονα οὔτ᾽ ἐλάσσονα* zapr. ni u velikom ni u malom. — Supst. *οἱ μεγάλοι* veliki, mogući, odlični, (*τὰ*) *μεγάλα*, (*τὰ*) *μέγιστα* glavne stvari, glavne točke, najznamenitiji dijelovi, najznamenitije stvari ili prilike, najviši interesi, najveća dobra, životna pitanja, najsvetija prava ili prve dužnosti (božje i ljudsko pravo), ali takođ. najveće po-

gibli, ili najviše časti, nagrade; ὃ μέγιστον i τὸ μέγιστον u smislu: što je najznamenitije, glavna stvar, sa sl. inf. kao apoz., takođ. aps. u glavnom najviše, poglavito (Ksen. An. 1, 3, 10), μέγιστα najznamenitije je, ili τὰ μέγιστα na najgadniji način. Adv. stoji ἐπὶ μέγα na visok stepen, na visokom stajalištu, visoko, veoma, ili: velik dio, ἐπὶ τὸ μεῖζον s pretjerivanjem, sve više, παρὰ μέγα εἶναι znamenito, od zamašaja biti. Tako isto služe za adv. neutr. sing. i plur. μέγα i μεγάλα, komp. μεῖζον, sup. τὰ μέγιστα, uvelike, veoma, jako, glasno, silno, daleko, više, glasnije, najviše, takođ. za objačanje pridjevâ (superlativno) i kod samoga superl. kud i kamo.

Adv. **μεγάλως** i **μεγάλωστί**, komp. **μειζόνως**, *jon.* **μεζόνως**, i **μεῖζον**, superl. **μέγιστον**, i τὰ μέγιστα veliko, veoma, silno, moćno, glasno, daleko; poglavito, izvanredno, odlično, na velikom prostoru, u visokom položaju, veličanstveno, i μειζόνως više, u većoj mjeri, opširnije, i λαμβάνειν veoma ozbiljno uzimati. Takođ. kao μέγα, za objačanje pridjevâ (superlativno, i uz superl.) kud i kamo.

Μεγα-σθένης, ους, ὁ, povjesnik oko g. 300. pr. Is., koji je napisao knjigu o Indiji.

μεγα-σθενής, 2. *poet.* velike jakosti, vrlo jak.

μεγ-αυγής, 2. *poet.* veoma dičan.

Μεγαφέρνης, ου (perz. *bagafranâ* sa sjajem božjim), neki Perzijanac.

μέγεθος, εος, ους, τὸ, *jon.* **μέγαθος** (μέγας), *magnitudo*, **1. veličina**, tjelesna veličina, dužina, visina, μέγεθος λαμβάνειν narasti, dorasti, takođ. u plur. konkretno μεγέθη ποταμῶν velike rijeke. Često u akuz. adverbijalno: što se tiče veličine, veličinom, pa to i u plur. ili u dat., osob., kako je veličina pojam relativan, takođ. uz μικρός, μέγας i slič. (Her. 2, 44 λάμποντος μεγάλως popravljeno). U plur. takođ. veličine, t. j. predmeti, koji se tjelesno protežu. **2.** pren. silno (supst.), znamenitost, moć, vlast, visost, uzvišenost.

μεγιστᾶνες, *οἱ*, N. T. odlični, poglavice.

Μεγιστεύς, ὁ, *poet.* ljubimac Anakreontov.

Μεγιστίας, ὁ, vidjelac Leonidin kod Termopilâ.

μεγιστό-τῑμος, 2. *poet.* najviše štovan.

Μεδεών, ῶνος, ὁ, **1.** grad u Beotiji, na podnožju gore Fenikiona, blizu Onhesta, sada razvaline kod »Megalo Mulchi« na Kopaisu. **2.** grad u Akarnaniji, kod današnje Katune.

μεδέων, v. μέδω.

μέδιμνος, ὁ, *jon.* ὁ i ἡ (osn. μεδ, kao da je μεδόμενος koji mjeri, lat. *mod-ius*), glavna mjera za suho, mjerov, vagan, sadržeći 48 χοίνικες ili 6 rimskih *modii*, atički otprilike $52^1/_2$ litre. Bio je različit u različnim gradovima. κατὰ μέδιμνον na vagane.

Μεδμαῖοι, stanov. grada Μέδμα, kolonije Lokrana u Brutiji.

Μέδουσα, ης, ἡ, jedna od Gorgona, kojoj je Persej odrubio glavu.

μέδω, *poet.*, *ep.* part. **μέδων** i *ep.* takođ. **μεδέων**, μεδέουσα, med. *ep.* **μέδομαι**, fut. μεδήσομαι (osn. μεδ, lat. *med-eor*, *-itor*), **1.** na što misliti, za što brinuti se, na što paziti, čim upravljati, vladati, aps. μέδων staratelj, gajitelj, upravitelj, vladalac, ili τινός na što, za što, čim, stoga takođ. Ἴδηθεν μεδέων o Zeusu, jer na Idi ima svetinju. **2.** komu ili protiv koga (τινί) nešto (τί) spremati, snovati, izmišljati (isp. μήδομαι).

μεζόνως i **μέζων**, v. μέγας.

μεθ-αιρέω, *ep.* preuzimati, iterat. obl. aorista μεθέλεσκε hvataše je, dočekivaše je (Od. 8, 376).

μεθ-άλλομαι, *ep.* dep. med., samo part. aor. μετάλμενος, na što ili za čim skočiti, dostići.

μεθ-αμέριος, 2. *dor.* (*poet.*) = μεθημερινός.

Μέθᾱνα, ἡ, grad i gorska tvrđava u Argolidi na istoimenom poluotoku na Hermionskom zatonu (takođ. Μεθώνη pis.).

μεθ-αρμόζω, *poet.* i *poz.* **-ττω**, fut. μεθαρμόσω i t. d., **1.** akt. preokrenuti, promijeniti, osob. na bolje, dakle: popraviti. **2.** med. za sebe nešto (τί) mijenjati.

μεθ-έηκε, **μεθ-είω**, **μεθ-έμεν**, v. μεθίημι.

μεθ-εκτέον, v. μετέχω.

μεθ-έλεσκε, v. μεθαιρέω.

μέθεξις, εως, ἡ, učešće.

μεθ-έπομαι (ἕπομαι), *ep.* i *poet.*, fut. μεθέψομαι, aor. part. μετασπόμενος, **1.** ići za kim, slijediti, aps. **2.** pren. *poet.* pokoravati se, slušati, τινί.

μεθ-έπω (ἕπω), *ep.* i *poet.*, impf. 3. sg. μέθεπε, aor. 2. akt. part. μετασπών (i u tmezi), **1.** aps. **a)** za kim zabavljen biti, proganjati, slijediti, tjerati, i to τινί čim. **b)** uop. kamo ići, dospjeti. **2.** tranz. **a)** neprijateljski: goniti, progoniti, τινά. **b)** prijateljski: za kim ići, τινί, takođ. pokoravati se, τινί; ili: s kim biti, pomagati, podupirati, τινά. **c)** uop. za čim ići, tražiti, potražiti, s akuz. **d)** kauzativno: pustiti koga (τινά) da ide za kim (τινά), konje tjerati za njim.

μεθ-ερμηνεύω, *poz.* iz jednoga jezika na drugi prevoditi, κατὰ λέξιν od riječi do riječi.

μέθη, ἡ (μέθυ), prekomjerno piće, pijanstvo, διὰ μέθης ποιεῖσθαί τι ići kod čega za tim, da se opije.

μεθ-ήκω, *poet.* ići po koga ili što, τινά i τί.

μέθ-ημαι, *ep.* među nekojima (τισί) sjediti.

μεθ-ημερινός, 3. što danju biva, svakidanji; γάμοι eufemist. za raspušten život (Dem. 18, 129).

μεθημοσύνη, ἡ, *ep.* nemarnost, nemar, takođ. u plur.

μεθ-ήμων, ον, gen. ονος (μεθίημι), *ep.* nemaran.

μεθ-ιδρύομαι, *poz.* od jednoga mjesta odlaziti na drugo.

μεθ-ίημι [ῑ], fut. μεθήσω, aor. μεθῆκα, konj. μεθῶ i t. d. (v. ἵημι), *ep.* prez. ind. 2. i 3. sing. μεθιεῖς, εῖ, konj. 3. sing. μεθιῇσι (drugi μεθίῃσι), inf. μεθιέμεν(αι), impf. μεθίεις, ίει, 3. plur. μέθιεν (μεθίεν) mj. μεθίεσαν, aor. μεθέηκα, konj. μεθήω (μεθείω), inf. μεθέμεν mj. μεθεῖναι (i u tmezi), *jon.* **μετίημι**, impf. akt. 3. sing. μετίει, fut. med. μετήσομαι u pas. znač., perf. part. μεμετιμένος mj. μεθειμένος,

A) akt. i **pas. I. tranz. 1.** nešto privezano, držano, napeto otpustiti, **pustiti**, pustiti da teče ili pada, kamo slati, odapeti, položiti, oboriti, τί, ili: koga (τινά) otpustiti, odaslati, otpremiti, dati donijeti, na slobodu pustiti; pren. okaniti se (Od. 1, 77) (oblakšati, κῆρ ἄχεος, što se i intr. može tumačiti: odlanuti), pripustiti, i to iz usta, dakle: govoriti, besjediti, λόγον μεθέντι komu je riječ izmakla, ili βλαστόν pustiti ili tjerati mladicu (Her. 6, 37), takođ. s dvostr. akuz. μὲ χεῖρα ili τινὰς ἀζημίους i slič.; i to τινός, ἔκ τινος od, iz čega, ali χόλον τινός takođ. ne srditi se više (Il. 1, 283), ἔς, ἐπί τι u što, za čim, slič. ἐνταῦθα ili ἔν τινι u čem, i τινί komu, osob. komu za ljubav, u čast, χόλον, θυμόν, slič. ναΐ θοὸν εἰρεσίας, bolje εἰρεσίαν lađom hitro veslati (ζυγὸν ἑζόμενον sjedeći na klupi) (Sof. Aj. 250). **2.** ostavljati, **prepuštati**, podati, s πάλιν vraćati, ostaviti, τί ili τινά, i to τινί komu, ili s inf., stoga kod glagolâ kretanja: pustiti da ide (Her. 1, 37). Pren. zanemarivati, propustiti (Her. 7, 16), ne mariti, bez brige biti, otpustiti (Her. 9, 111), oprostiti (Her. 6, 59), ili: dopustiti, postići, pripustiti, priuštiti, τί, i to τινί komu, ili s inf. i akuz. s inf. Takođ. s pomišlj. akuz. s inf.: τοῖς ἐχθροῖσιν ἔμπαλιν μέθες (naime ἐχθρὰ εἶναι) dopusti, da su (snovi) neprijateljima mrski, da se na njima ispune. **II. intr.** popuštati (Il. 20, 360), ostaviti se, odustati, prestati (Il. 24, 48), klonuti (Il. 21, 177), okrajati, oklijevati, dangubiti, aps., i τινί u čem, ili τινός od čega, ili s inf. ili part.

B) med. riješiti se koga, odustati, μέθεσθε pustite me, ili τί nešto podati.

μεθ-ιστάνω, N. T. = μεθίστημι.

μεθ-ίστημι, *jon.* **μετ-ίστημι**, **A) tranz. I. akt.** i **pas.** (μεταστήσω, μετέστησα, μετεστάθην i *poz.* perf. μεθέστᾰκα), **1. premjestiti**, ukloniti, svrgnuti, takođ. u zatočenje slati, blaže rečeno nego ἐκβάλλω, pak: odvesti, presaditi, prevući, τινά ili τί, i to εἰς, παρά τι kamo ili u što, na pr. τὸν πόδα εἰς ἄλλην χθόνα t. j. iseliti se, τινός od čega, ἀπό τινος od koga, τινί na čiju stranu. **2.** pren. odvraćati, odvući, preokrenuti, promijeniti (Her. 1, 65), preinačiti, preobraziti (ali κινεῖν silimce prevrnuti), oko promjene raditi, prenarediti, izmijeniti, odriješiti, osloboditi (Sof. Fil. 463), τί ili τινά, i to τινός i ἔκ τινος iz čega (van), od čega, ἔς τι u što, πρός τι za što. **II. med.** μεθίσταμαι s fut. μεταστήσομαι, aor. μετεστησάμην, od sebe maknuti, pustiti da ode ili odstupi, ukloniti, udaljiti, otisnuti. Napose sa i bez ἐξοστρακισθέντα tehnički izričaj za izgon čiji ostrakizmom.

B) intr. med. **μεθ-ίστᾰμαι** s fut. μεταστήσομαι, aor. 2. μετέστην, perf. μεθέστηκα, premjestiti se, drugamo otići (Il. 5, 514), **prijeći**, odmetnuti se, istupiti, rastati se, otići, ukloniti se, udaljiti se, prognan biti (μεθεστώς prognanik), na stranu stati, odstupiti, pren. preokrenuti se (Her. 1, 118), promijeniti se, umiriti se, sleći se, koje aps., ili s φυγῇ bijegom, bježeći, ili τινί, παρά, πρός τινα ka komu, εἴς τι do čega, τινός, ἔκ τινος ili ἐκεῖθεν iz čega, odakle, na pr. φρενῶν izgubiti pamet, ἀπό τινος od koga, ἀντί τινος za što.

μεθό, mj. μεθ' ὅ.

μεθοδεία (-δία), ἡ, N. T. lukavstvo, lukava hitrina.

μέθ-οδος, ἡ, put istraživanja, način istraživanja, prikazivanje.

μεθ-ομιλέω, *ep.* družiti se, općiti, τινί s kim.

μεθ-όριος, 3. (ὅρος), *confinis*, zapr. koji između dvije granice leži, stoga: koji je na međi, pogranični, *confinium*, pomeđa, krajina, međa, τινός čemu. Supst. ἡ μεθορία krajina, granica, slič. τὸ μεθόριον i τὰ μεθόρια međa ili međe.

μεθ-ορμάομαι, *ep.* pas., samo aor. 1. part. μεθορμηθείς, ići u potjeru, progoniti, goniti, natiskivati se.

μεθ-ορμίζω, fut. μεθορμιῶ, aor. μεθώρμισα, *jon.* **μετορμίζω**, **1. akt.** iz jednoga zatona u drugi (εἴς τι) nositi, pren. iz jednoga položaja (ἔκ τινος) u drugi dovesti. **2. med.** s aor. μεθωρμισάμην, od jednoga mjesta (ἔκ, ἀπό τινος) prema drugomu (ἔς τι) odjedriti, pristanište od jednoga mjesta na drugo premjestiti, zamijeniti ga drugim, pren. od svojih nevolja (παρά τινος) ući u luku mira.

Μεθουριάς, άδος, ἡ, otok između Egine i Atike.

μέθυ, υος, τὸ (stsl. медъ), *ep.* i *poet.*, obič. samo nom. i akuz., opojno piće, osob. vino.

Μεθύδριον, τὸ, arkad. grad na Maleti, usred Arkadije, razvaline kod s. Palata. Stanov. **Μεθυδριεύς**, έως, ὁ.

μεθυ-πλήξ, -πλῆγος (μέθυ, πλήσσω), *poet.* vinom udaren, pijan.

μεθύσκω (μέθυ), aor. ἐμέθυσα, vinom opiti. Obič. u med. **μεθύσκομαι**, s aor. ἐμεθύσθην, *eol.* inf. μεθύσθην, suho vino piti, opijati se, pijan biti, aps., i τινός od čega. Isp. μεθύω.

μεθυσο-κότταβος, 2. *poz.* pijan od kotaba, igre čašicama kod simpozije.

μέθυσος, 3. N. T. pijan.

μεθ-ύστερον, *poet.* adv., takođ. τὸ μεθύστερον, **1.** unapredak. **2.** poslije, (pre)kasno. (οἱ μεθύστεροι, *poet.* potomci.)

μεθυστικός, 3. (μεθύω), podan piću, pijanac.

μεθυτρόφος, 2. (τρέφω), *poet.* koji vino gaji, vinom rodi.

μεθύω (μέθυ), samo prez. i impf., **1.** (od vina) pijan biti, = μεθύσκομαι, v. r. **2.** pren. skroz nakvašen biti, pijan biti ili opiti se, τινί i ὑπό τινος čim ili od čega, ἐκ τοῦ αἵματος N. T. od prolivene krvi.

Μεθώνη, ἡ, **1.** grad na jugozap. šiljku Mesenije, sada Modon. **2.** grčki grad u Makedoniji na Termejskom zalivu, od Filipa g. 352. osvojen, sada Eleftero-khori. Stanov. οἱ **Μεθωναῖοι**. **3.** grad na Magnesiji u Tesaliji, *ep.* **Μηθώνη**. **4.** grad u Argolidi, = Μέθανα, v. r.

μεῖγμα, μῖγμα (μίγμα), τὸ, mješavina.

μείγνυμι, -νύω, prije μίγνυμι, kao i slijedeći oblici što se pišu često krivo s ι mj. s ει, i **μίσγω** (mj. μίγ-σκω, osn. μειγ: μῐγ, lat. *misceo, mixtus*, stsl. мѣсити), fut. akt. obič. μείξω, med. μείξομαι (i u pas. znač.), aor. akt. ἔμειξα, perf. med. i pas. μέμειγμαι, fut. 3. μεμείξομαι, aor. pas. ἐμείχθην i ἐμίγην [ῐ], adj. verb. μεικτός i μεικτέος, ktomu *epski* impf. iter. med. μισγέσκετο, od aor. pas. 3. pl. ἔμειχθεν i μίγεν, konj. 3. sg. μιγήῃ, 3. pl. μιγέωσι, inf. μειχθήμεναι i μιγήμεναι, i korj. aor. ἔμικτο, μίκτο (ἔμειχτο, μεῖκτο), *jon.* perf. pas. 3. pl. μεμίχαται,

I. akt. 1. miješati, pomiješati, primiješati, napose: začiniti, τί, i to τινί, ἔν τινι u čem, čim, čemu, ἔκ τινος iz čega. **2.** pren. izmiješati, ispremiješati, s v e z a t i, spajati, sjediniti, χεῖράς τε μένος τε šake i hrabrost, t. j. biti se na šake (Il. 15, 510), τινί u što metnuti, na pr. ἄλγεσι. **II. med.** i **pas. 1.** m i j e š a t i s e, pomiješati se, primiješan biti, τινί čim, γῇ pokopan biti. **2.** pren. u što (τινί) prodrijeti, nešto dotaknuti, sa σύν τινι čim opterećen biti. **3.** među mnoge umiješati se, s kim sastati se (Il. 3, 209), približiti se, s kim u dodir doći, družiti se, o p ć i t i, živjeti, aps. ἔσω unići, τινί, ἔν τισι, ἔς τινας među koje, s kim, ξενίῃ u gostoljublju, kao milogosti opet vidjeti se (Od. 24, 314). Napose **a)** neprijateljski: u boju sastati se, pobiti se, ogledati se (Il. 21, 469), τινί, ἔν τινι s kim ili čim, u nešto prodirati, ući, takođ. Ἄρῃ u boju sukobiti se. **b)** za putenu ljubav: ljubav uživati, u ljubavi sjediniti se, obljubiti, aps. ili τινί, ἔν τινι s kim, koga, u čem, takođ. τί gledeći na što.

μειδάω, v. μειδιάω. Otd.

μειδίαμα, τὸ, smiješenje.

Μειδίας, ου, ὁ, **1.** zet Manijin, tiran u Skepsisu. **2.** Anagirašanin, sin Kefisodorov, napao tvorno Demostena g. 354. Osam je godina prije u Demostenovu kuću provalio, a da nije Demosten mogao svoga prava dobiti.

μειδιάω, *ep. poet.*, rasteg. μειδιόων, *ep.* takođ. **μειδάω**, samo aor. μείδησα (lat. *mi-rus, mirari*), s m i j e š i t i s e (γελᾶν grohotati se); τινί čim, u čem, σαρδάνιον ljutito, i sa slič. konstr. γλαφυρόν τι umiljato.

μειζόνως, μειζότερος i **μείζων**, v. **μέγας**.

μεικτός, 3. dobro pisano mj. μικτός (**μείγνυμι**), pomiješan, nečist.

μείλας, v. μέλας.

μείλια, τά, *ep.* pomirno sredstvo = za pomirenje (Il. 9, 147); mirovni darovi; *poz.* zavjetni darovi, igračke i t. d.

μείλιγμα, τὸ (μειλίσσω), *ep. poet. poz.* s r e d s t v o z a t i š a n j e gladi = hrana; mirovni dar, okajna žrtva, pomirna žrtva; pak: naslada, slast, veselje.

μειλικτήριος, 2. *poet.* = μειλίχιος.

μείλινος, **1.** *ep.* = μέλινος. **2.** *poet.* = μειλίχιος.

μειλίσσω, *ep.* i *poet.*, inf. *ep.* **μειλισσέμεν**, samo prez. (μείλιχος), **1.** a k t. m i r i t i, b l a ž i t i, τινά, i to πυρός zapr. od ognja, ognjem lomače. **2.** m e d. u b l a ž i t i, u l j e p š a t i, neugodnu vijest na račun istine zasladiti.

μειλιχίη, ἡ, *ep.* blagost, πολέμοιο mlitav rat (Il. 15, 741).

μειλίχιος, 3. i **μείλιχος**, 2. (μείλια), b l a g, s ποτά o medu; p r i j a z a n, umiljat, ljubežljiv. Supst. μειλιχίοις (sc. ἐπέεσσι), umiljatim, laskavim riječima. Napose pridj. Zeusa, koga treba kajanjem ublažiti, i pod tim imenom štovahu ga u Ateni na svetkovinu Διάσια.

μειλιχό-γηρυς, 2. *poet.* ljupkim glasom, ljupko zvečeći, slatko govoreći.

μεῖξαι, μείξω i slič., v. μείγνυμι.

Μειξέλλην, ὁ, *poz.* Polugrk.

μεῖξις (μῖξις), εως, *jon.* ιος, ἡ (μείγνυμι), miješanje, općenje, obležanje, aps., i τινός čije, s kim.

μειξο-βάρβαρος, 2. s barbarima pomiješan.

μειξό-θηρ, ὁ, *poet.* poluživotinja.

μειξό-θροος, 2. *poet.* s pomiješanom vikom.

μειξο-λυδιστί, adv., u polulidijskoj glasovnoj ljestvici.

μειξό-μβροτος, 2. *poet.* polučovjek.

μειξο-πάρθενος, 2. *jon.* i *poet.* poludjevica (pola zmija).

μειονεκτέω (μειον-έκτης), zapr. manje imati, stoga: kraći kraj izvući, zametavan biti, na kvaru, u zlu položaju biti, τινί čim, ili sa sl. εἰ.

μειονεξία, ἡ, gori položaj, šteta, kvar.

μειόνως, v. μικρός.

μειόω (μείων), **1. akt.** u m a n j i t i, o m a l j i v a t i, τί. **2. pas.** umaljen biti, smanjiti se, ići na manjak, manji biti, τί u čem, na pr. τὶ τῆς τοῦ σώματος ἰσχύος tjelesnom snagom nešto manji biti, zaostajati. **3. med. a)** u gorem položaju

biti, i to *τινός* zaostajati za kim. **b)** = akt. umaliti, *τί*.

μειρακιεύομαι, *poz.* djetinjasto, t. j. obijesno vladati se, *πρός τι* nečemu prkositi.

μειρακίζομαι ili **μειρακιόομαι,** *poz.* med., s *ἐς ἡλικίαν* u dječačku dob dolaziti, biti u dobi od 14—20 godina.

μειράκιον, *τὸ*, i demin. otd. **μειρᾶκίσκος,** *ὁ* (*μεῖραξ* djevojčica), dječak, nježni mladić, momče, osob. od 14—20 godina, ali takođ. uop. mlad čovjek, i to katkad s preziranjem, kao naše »momče golobrado«.

μειρακιώδης, 2., adv. *-ωδῶς* (*εἶδος*), **1.** koji se tiče mladića, u mladosti. **2.** dječački, djetinjast, lud, budalast.

μειρακύλλιον, τὸ = *μειράκιον.*

μείρομαι, *ep.* prez. s perf. akt. 3. sg. *ἔμμορε*, perf. pas. *εἵμαρμαι*, *poz.* *μέμορμαι*, i adj. verb. *poz.* *εἱμαρτός*, 3. (osn. *μερ* u *μέρος*, *μερίζω*, *mereo* dobivam (za) dio, *mereor* stječem sebi svoj dio), **1.** prez. *ep.* sebi dati dodijeliti, za dio dobivati, primati, *τί*. **2.** perf. akt. *ep.* **ἔμμορε,** imati dio, dobio sam, *τινός*. **3.** perf. i plpf. pas. **εἵμαρται, εἵμαρτο,** usudom ili sudbinom je određeno, suđeno je, s inf. ili akuz. s inf., i to *τινί* komu, part. *εἱμαρμένος* i adj. verb. *εἱμαρτός* usudom određen, suđen, ili *πρὸς θεῶν εἱμαρμένα τῶν Ἡρακλείων πόνων* od bogova suđene odredbe o mučnim djelima Heraklovim; slič. *poz.* *τὸ μεμορμένον*. Najčešće **ἡ εἱμαρμένη** (naime *μοῖρα*), rijetko *τὸ εἱμ.*, *fatum*, usud, *εἱμαρμένης θάνατος* suđena smrt.

μείς, *ὁ*, v. *μήν*.

μείωμα, *τὸ* (*μειόω*), iznos umanjivanja, manjak, *τινός* čega, i podjedno kao apoz. za *εἴκοσι μνᾶς* (Ksen. An. 5, 8, 2).

μείων, v. *μικρός*.

μείωσις, εως, ἡ, umaljivanje, *μ. τῆς σαρκός* obrezivanje; smanjivanje, nestajanje.

μελάγ-γαιος, 2. *jon.*, i **μελάγγειος,** 2. *poz.* sa crnom zemljom, u buhavoj crnici.

μελάγ-κερως, 2. (*κέρας*), crnorog (Esh. Ag. 1127).

μελάγ-κροκος, 2. *poet.* sa crnim jedrima.

μελαγ-χαίτης, *α, ὁ, poet.* crnokos.

μελάγχιμος, 2. *poet.* = *μέλας.*

μελαγ-χίτων, ὁ, ἡ, poet. crno odjeven, žalostan.

Μελάγ-χλαινοι, *οἱ*, zapr. crno odjeveni, susjedi plemenu t. z. *Ἀνδροφάγοι*, oboji na sjevernoj među Skitije, ali se ne mogu pobliže odrediti; možda finska plemena?

μελαγχολάω (*-λος*), od crne žuči, od dalka bolovati, tužan, lud biti, bješnjeti.

μελαγχολία, *ἡ*, dalak, ludilo, zamišljenost.

μελαγχολικός, 2. na bjesnilo sklon. Od

μελάγ-χολος, 2. *poet.* **1.** crnom žuči namazan, prolept. uz *ἰός*. **2.** *poz.* pren. melankoličan.

μελάγ-χροος, 2. *poz.*, *jon.* nom. plur. metaplast. *-χροες*, i *ep.* **μελαγ-χροιής,** 2., **μελανό-χροος,** 2. *ep.*, **μελάγ-χρως,** *ωτος, ὁ, ἡ,* i *ep. poet.* i *poz.* **μελανό-χρως,** *οος, ὁ, ἡ,* mrke boje, crn, napose i o smeđem licu jaka čovjeka, koji je mnogo na zraku.

μέλαθρον, *τὸ*, *ep.* i *poet.*, *ep.* gen. *μελαθρόφιν* (*κμέλαθρον*), krov, tavan, grede od tavana, pak (sing. i plur.) *tectum* i kao ova riječ = *domus*, stan, kuća, *αἴδεσσαι μέλαθρον* žacaj se (gostoljubnoga) krova; Delfi kao središte zemlje zove se stoga takođ. *μέσον γᾶς μ.*

μελαίνω i *ep.* **μελάνω** (*μέλας*), **1.** tranz. crniti, mrčiti, gariti, *τί*. **2.** intr., i *ep.* pas. *μελαίνομαι*, pocrnjeti, smagnuti, potamnjeti, *τί* na čem, *ὄπισθεν* za plugom.

Μελαῖοι, stara *var. l.* za *Μεδμαῖοι* (Tuk. 5, 5, 3).

μελαμ-βαθής, 2. *poet.* crn i dubok.

Μελαμβόρειον πνεῦμα, τὸ, poz. crni sjevernjak, sjeverozapadnjak, mistral.

μελαμ-παγής, 2. (*πήγνυμι*), *poet.* crno zgusnuo, crn.

μελάμ-πεπλος, 2. *poet.* u crno zavit, crno odjeven.

Μελάμ-πυγος, 2. crnoguz, sa stražnjicom obraslom crnom dlakom, zapr. pridj. Heraklov.

Μελάμ-πους, *ποδος, ὁ*, sin Amitaonov, glasovit vidjelac iz Pila, brat Bijasov. Htio je da svomu bratu za ženu pribavi Peru (*Πηρώ*) i pri tom dopade na godinu dana ropstva u pastirâ Ifiklovih, našto se vrati u Pil te se osveti Neleju, koji mu je njegov imutak kratio. Zatim se preseli u Argos, izliječi tu kćeri kralja Preta od bakhovskoga ludila i dobije zato trećinu kraljevine. Njega se tiče, što se Od. 11, 291 pripovijeda.

μελαμ-φαής, 2. *poet.* crno sjajući, crn.

μελάμ-φυλλος, 2. *poet.* crno šumnat, s crnim lišćem.

μέλαν, *τὸ*, v. *μέλας*.

μελάν-αιγις, ιδος (ili *μελαν-αιγίς, ίδος*), *ὁ, ἡ, poet.* i *poz.* s crnom egidom.

μελαν-αυγής, 2. *poet.* = *μελαμφαής.*

μελάν-δετος, 2. (*δέω*), *ep.* i *poet.* sa crnim trakovima, tamno prutast, jer je mač na dršku imao tamne drvene kolutiće, koji su mjedenim pločicama bili rastavljeni.

Μελαν-δῖται, *οἱ*, stanovnici Melandije, na jugoistoku maloga Balkana, s. Istrandža-Daf; takođ. *Μελανδέπται.*

μελαν-ειμονέω, poz. obući crno ili žalobno odijelo, nositi ga. Od

μελαν-είμων, 2. *poet.* = *μελάμπεπλος.*

μελ-ανθής, 2. *poet.* koji crno cvjeta, crn.

μελανία, *ἡ* (*μέλας*), crnina, crna mrlja, crn oblak.

Μελαν-ιππίδης, *ου, ὁ*, iz Mela, savremenik Sokratov, pjesnik ditiramba u Ateni.

μελανό-ζυξ, υγος, 2. *poet.* sa crnim veslačkim klupama.

μελανό-θριξ, -τριχος, jon. crnokos.

μελανό-πτερος, 2., *poet.* i *μελανο-πτέρυξ, υγος*, 2. *poet.* s crnim perjem.

μελάν-ουρος, ὁ (*μέλας, οὐρά*), *jon.* crnorepka, morska riba.

μελανό-χροος i **μελανό-χρως**, v. *μελάγχροος*.

μελᾰν-υδρος, 2. (*ὕδωρ*), *ep.* crne vode (jer je dubok).

μελᾰνω, v. *μελαίνω*.

μέλᾱς, *μέλαινα, μέλᾰν*, gen. *μέλᾰνος, -λαίνης, -λᾰνος*, kompar. *μελάντερος*; *ep.* takođ. **μεῖλας** (osn. *μέλαν*), **1. crn**, tamne boje, mrk, mračan, mutan. Stoga boja žalosti; crne haljine svagdje, gdje se htjelo odati bol i tugu. *Ἅιδης* kao kralj tamnoga carstva mrtvih. **2.** pren. mrk, strašan. — Supst. *τὸ μ.* i *τὰ μέλανα* crno, napose **a)** *τὸ μ. δρυός* tamna kora u hrasta. **b)** lađe, jer su tamno naličene. **c)** *τὸ μ.* crnilo, tinta, *τρίβειν* trti, t. j. trljanjem prirediti.

Μέλας, *ανος, ὁ*, **1.** rijeka u Trakiji, koja Kardiji na sjever u *Μέλας κόλπος* (v. r.) utječe. **2.** rijeka u Tesaliji, koja blizu Herakleje i Trahisa pada u *Sinus Maliacus* sada Mavra-Nerija. **3.** rijeka u Beotiji, između Orhomena i Aspledona. **4.** ime ljudima.

Μέλας κόλπος, ὁ, zaton Egejskoga mora, između tračkoga Hersonesa i suhe zemlje, s. zaton od Sarosa (isp. *Μέλας*, 1).

μέλδομαι (osn. *μελδ* od *σμελδ*), med., *ep.* dati topiti, *τί*.

μέλε, *ὦ μέλε*, samo *poet.* **1.** dragi moj, dobri moj. **2.** ti ludo, ti bluno.

Μελέ-αγρος, ὁ, **1.** sin Enejev (*Οἰνεύς*) i Altejin, koji je ubio kalidonskoga vepra. No kad se Etoljani (kalidonski) i Kureti (pleuronski) za glavu i kožu veprovu posvadiše, i on jednoga brata Altejina ubi, prokune ga mati, i on odustane od boja, premda su mu ponuđeni bogati počasni darovi, dok nije ipak još najposlije Kalidon od Kuretâ spasao, ali sada bez onih darova. **2.** sin Neoptolemov, vođa jednoga odjela pješadije u Aleksandrovoj vojsci, koji je od njega dobio ime. **3.** inače lično ime.

μελεδαίνω (*μέλω*), *jon.* i *poet.* obavljati, dvoriti, liječiti, *τινά*, brinuti se, mariti.

μελεδήματα, *τὰ* (sing. rijedak), *ep.* i *poet.*, **μελεδών**, *ῶνος, ἡ, ep.* i *poet.*, i **μελεδώνη**, *ἡ, ep.* briga, jad, tuga, *τινός* od čega i za koga.

μελεδωνός, ὁ i ἡ, *jon.*, i *μελεδωνεύς, ὁ, buk.* (*μελεδαίνω*), čuvar, čuvarica, dvorkinja, upravitelj, *τινός* čega.

μέλει, v. *μέλω*.

μελεΐζω, *poz.* raščlaniti, raskidati.

μελεϊστί, *ep.* adv. (*μέλος*), ud po ud.

μελεο-παθής, 2. *poet.* koji nesreću trpi.

μελεό-πονος, 2. *poet.* koji nesreću gradi.

μέλεος, 3. i *poet.* 2., **1.** *ep.* tašt, uzaludan, ništav, bez muke. Kao adv. *μέλεον* uzalud. **2.** *poet.* klet, nesrećan, aps., ili *τινός* gledeći na što ili za što ili za koga.

μελεό-φρων, *ονος, ὁ, ἡ* (*φρήν*), *poet.* nesrećne ćudi.

μελετάω (*μέλει*), *μελετήσω* i t. d. s adj. verb. *μελετητέον*, imati brigu, brinuti se, vježbati se, na što misliti, mariti, razmišljati, promišljati, učiti, nastojati, truditi se, marljivo baviti se, uvježbati (Ksen. Kir. 8, 1, 42), brižljivo raditi, na što dati se ili baciti se ili težiti. Napose **a)** nečim kao zanatom baviti se (Her. 6, 105). **b)** učiti (Plat. Gorg. 448 D), razmišljati, pripravljati. **c)** u govoru vježbati se, koje aps. *μεμελετηκώς* vješt, koje *τί* nešto, na pr. *τὰς τάξεις* držati se u redovima, ili *τινός* i *τινί* u čem ili čim, koje s inf. ili *ὡς*, ili takođ. part. i *ὡς*. U pas. *τὸ δέος μελετηθέν* strah, koji ih je dugo zabavljao i mučio, *ἐκ παρέργου* kao sporedni posao uvježban biti, pa tako i *πρὸς τὸν ἥλιον μεμελετῆσθαί σφισι τὰς πορείας* t. j. od koga uvježban biti prema položaju sunca, na putovanju ravnati se po suncu.

μελέτη, *ἡ* (*μέλω*), i **μελέτημα**, *τὸ* (*μελετάω*), briga, **a)** mar, *τινός* čiji i za što, stoga *τινός τινος*. **b)** zabrinutost, tuga. **c)** nastojanje, marljivost, mišljenje na što, pripravljanje, vježbanje, brižljiv rad, zanimanje, učenje, studij, u plur. bavljenje, *μελέτης βραχύτητι* jer mu je trebalo samo kratke priprave; i to *τινός* čiji, čega, na što, za što, oko čega, slič. *πρός τι* ili s inf., stoga *μελέτῃ πόνων* mučnom vježbom, *μελέτην ποιεῖσθαί τινος* nešto vježbati, učiti, ali *τὰς μ. ποιεῖσθαι* svoje vježbe vježbati, i *ταύτην μελέτην ἐποιησάμην* ja sam od toga načinio vježbu (naime da predavanje Nigrinova ponovim u savezu). Napose: vježbanje u govoru.

μελετηρός, 3. (*μελετάω*), koji se rado i marljivo vježba, *τινός* u čem.

μελετητέον, v. *μελετάω*.

μελετητήριον, *τὸ* (*μελετάω*), *poz.* vježbalište.

μελέτωρ, *ορος, ὁ* (*μέλω*), *poet.* koji se brine, tješitelj, *ἀμφί τινα*, osvetnik.

μεληδών, *όνος, ἡ, jon. poet.* = *μελεδών*.

μέλημα, *τὸ*, *poet.* i *poz.* (*μέλω*), briga i predmet brige.

Μελησίας, *ου, ὁ*, **1.** otac aristokrata Tukidida. **2.** sin potonjega, iz općine Alopeke.

μελητέον, v. *μέλω*.

Μέλητος, v. *Σωκράτης*.

μέλῐ, *ιτος, τὸ* (lat. *mel*), med.; posude s medom donosile su se na lomaču, a med, mlijeko i voda izlijevali su se na grob; v. *μελίκρητον*.

Μελίβοια, *ἡ*, primorski grad u tesalskoj pokrajini Magnesiji na podnožju Ose, zavičaj Filoktetov.

μελί-βρομος, 2. (*βρέμω*), *poet.* koji slatko zveči, miloglasan.

μελί-γηρυς [ῑ], *υος, ὁ, ἡ*, obič. *ep.* i *poet.* miloglasan.

μελί-γλωσσος, 2. *poet.* miloglasan.
μέλιγμα, τὸ, *buk.* **1.** pjevanje, pjesma. **2.** glazbalo.
μελίζω i med. (μέλος), *poet. dor.* (*buk.*) μελίσδω, **1.** opjevati, τί. **2.** *buk.* pjevati.
μελίη [ῐ], ἡ, *ep.* **1.** jasen. **2.** meton. od jasenova drva izrađeni držak kopljani, uop. koplje.
μελι-ηδής, 2. (ἡδύς), *ep.* kao med sladak, pren. umiljat, ljubak.
μελί-κρητον, τὸ, *ep.* i μελί-κρατον, *poet.* (κεράννυμι), medena mješavina, piće od mlijeka i meda (po drugima podjedno od vina i ulja), koje se dušama pokojnih i podzemnim bogovima prinosilo.
μελικτάς, ὁ, *buk.* (μελίζω), frulač.
μελίνη, ἡ (lat. *milium*), talijansko proso, koje se sije osob. po južnoj Europi, u sing. i plur. U plur. u Ksen. An. 2, 4, 13 takođ. prosišta, proseništa. Otd. **Μελῑνο-φάγοι**, οἱ, prosojeđe, trački narod Bizantu na sjeverozapad.
μέλῐνος, 3. (μελίη), *ep.* takođ. **μείλῐνος** (tako svagda Il.), jasenov, od jasenova drva.
μελί-πνοος, 2. *buk.* miloglasan.
μελί-ρρυτος, 2. *poet.* tekući mlijekom.
μέλισμα, τὸ, *buk.* (-ίζω), pjevanje, pjesma.
μέλισσα, *novoat.* **-ττα**, ἡ (μέλι), **1.** pčela, ὁ τῶν μ. ἡγεμών matica. **2.** *poet. mel*, takođ. za med. Isp. μελίκρητον. Otd.
μελίσσιος, N. T. od pčela građen.
μελισσονόμαι, αἱ, *poet.* svećenice, službenice u svetištu Artemidinu.
Μέλισσος, ὁ, sin Itagena iz Sama, poznat sa svoje pomorske pobjede nad Atenjanima g. 440. i kao eleatski prirodnjački filozof i učenik Parmenidov.
μελισσο-τρόφος, 2. *poet.* koji pčele hrani.
μελίτεια, ἡ, *buk.* matičnjak (biljka).
Μελίτη, ἡ, **1.** kotar u gradu Ateni, na jugoist., po svoj prilici onaj kraj, što je ležao između Dipila i Museja. **2.** otok Malta; adj. Μελιταῖος, 3. *poz.* malteški, Maltešanin. **3.** današnji otok Mljet na dalmat. obali.
Μελίτεια i -αία, ἡ, tvrd grad u Ftiotidi na Enipeju, sjevernom obronku Otrisovu, sada razvaline kod Avarice. Stanov. Μελιτα(ι)εύς. (Μελιτία sumnj. *var. l.*)
μελι-τερπής, 2. *poet.* koji slatko, ljupko ugađa ili zabavlja.
Μελιτίδης, ὁ, *poet.* ime glupa čovjeka, poslov. glupak, bluna.
μελιτόεις, εσσα, εν (μέλι), *poet.* pun meda, sladak kao med, ugodan; fem. **μελιτόεσσα**, ἡ, *jon.*, naime μᾶζα, medeni kolač, medenjak.
μελιτόομαι, pas., s medom pomiješan biti.
μελιτο-πώλης, ου, ὁ, *poet.* prodavač meda.
μελιτό-φθογγος, 2. *poet.* slatko, ljupko zvečeći, blagoglasan.
μελιττουργός, ὁ, pčelar.
μελιτώδης, 2. (μέλι, εἶδος), sladak kao med; pridj. Persefonin.
μελίτωμα, τὸ (μελιτόομαι), medeni kolači, medenjaci.
μελί-φρων, 2. *ep.* (φρήν), koji slatko misli, οἶνος i t. d., meden, kao med sladak, jer se djelovanje prikazuje kao svojstvo stvari.
μελί-χλωρος, 2. žut kao med.
μειλιχρός, 3. *buk.* i *poz.* (μέλι), kao med sladak, pren. sladak.
μελλ-είρην, ενος, ὁ, *lak.* (*poz.*) blizu muževnoj dobi, v. εἴρην.
μέλλησις, εως, ἡ, i **μέλλημα**, τὸ (μέλλω), **1.** volja učiniti, osob. volja prihvatiti se, sama namjera, naum, smjeranje, *la velléité*, protivno: čin, διὰ τὴν ἐκείνων μ. poradi njihova nauma, τῇ μ. (*dat. modi*) = μέλλοντες, naime συμμεῖξαι, τὴν μ. ἔχουσι φοβεράν prije napadaja imaju nešto strahovito. Stoga **2.** oklijevanje, okrajanje, rok, διὰ βραχείας μ. za kratko vrijeme, koje aps., koje πρός τι u čem, ili τινός čije i čim, stoga takođ. τινός τινος.
μελλητέον, v. μέλλω.
μελλητής, οῦ, ὁ (μέλλω), oklijevalo, krsmalac.
μελλ-ίρην, ενος, ὁ, = μελλείρην.
μελλιχό-μειδος, 2. (μείλιχος, μειδιάω), *eol.* slatko smiješeći se.
μελλό-γαμος, 2. *poet.*, i
μελλό-νυμφος, 2. *poet.* koji kani ženiti se ili udati se, zaručen, uop. takođ. za stvari: nevjestinski. Supst. ἡ μ. nevjesta, mlada, zaručnica.
μελλώ, οῦς, ἡ, *poet.* = μέλλησις.
μέλλω, impf. ἔμελλον i ἤμ., fut. μελλήσω, aor. ἐμέλλησα i ἠμ., adj. verb. μελλητέον **I.** *is sum, qui*, ja sam u položaju, raspoloženju, nuždi, dužnosti, kanim, hoću da, ἔμελλε *debebat* s inf.
II. kod budućega čina: *(fact)urus sum*, nakan biti, stoga **1. a)** namjeravati, namjeran biti, kaniti se, smjerati, naumiti, htjeti. **b)** nasuprot pravomu činu: oklijevati, okrajati, omišljati se, τί μέλλεις μὴ οὐ γεγωνίσκειν (*narrare*) τὸ πᾶν; skanjivati se. Tako osob. u fut. i aor. **c)** u pas. odgođen biti, u budućnosti ležati. **2.** osob., ali ne svagda, što je suđeno, što se po računu može očekivati, slutiti, što je neizbježno ili je bilo, osob. u impf. morati, trebati, htjeti, οὐκ ἄρ' ἔμελλεν ἐπανελθεῖν nije dakle više imao da se vrati; εἰ μέλλει πράξειν τὰ δέοντα ako svoju dužnost treba da vrši; μέλλει πού τις ἄλλον ὀλέσσαι valjada izgubi (Il. 24, 46). Koje aps., ali tu se inf. često iz saveza mora nadopuniti, tako da naoko akuz. stoji uz μέλλω, τί δ' οὐκ ἔμελλον; zašto ne bih? naravno. Kao adj. μέλλων budući, kao supst. τὸ μ. i τὰ μ. sa i bez ἔσεσθαι, γενήσεσθαι buduće, što će unapredak nastati, daljno, smjeranje, namjera, budućnost (Sof.

*

Ant. 361). Napose takođ. a) iduća godina. b) što je suđeno, što doći mora, najviše s inf. fut., ali takođ. prez. i aor. c) ὁ μέλλων (sc. χρόνος), gram. budućnost.

μελοποιία, ἡ, skladanje glasova ili pjesama.

μελοποιός, ὁ (ποιέω), skladatelj pjesama, lirski pjesnik.

μέλος, εος, ους, τὸ, 1. ud, često u plur., κατὰ μέλεα ud po ud. 2. lirska pjesma, koja se pjevala uz pratnju kakvoga glazbala, pjesma, oda, takođ. napjev, pren. kao naša »zapijevka«, jauk; takođ. glas (grlo) govornikov.

μελοτυπέω (kao od μελο-τύπος, τύπτω), *poet.* pjevanjem prikazivati, pjevati.

μέλπηθρα, τὰ, *ep.* (μέλπω), zabava, igra, κυνῶν ili κυσίν o nepokopanim mrtvacima.

Μελπομένη, ἡ, ime jednoj od devet Musa, bršljanom ovjenčanoj, s tragičnom obrazinom; ime četvrtoj knjizi Herodotove povijesti.

μέλπω, μέλψω, ἔμελψα (μέλος), 1. akt. a) pjevati, aps., ili τί nešto. b) plesati, plesom i igrom slaviti, opjevati, τινά. 2. med. pjevati, ἐν χορῷ pjevati i plesati, kolo igrati. Slikov. Ἄρηι, Aresu kolo igrati, t. j. ljudski boriti se (Il. 7, 241).

μελύδριον, τὸ, *buk.* demin. od μέλος.

μέλω, fut. μελήσω, osob. često bezlič. u 3. sg. **μέλει**, μελήσει, ἐμέλησε, μεμέληκε, μελητέον, *ep.* prez. inf. μελέμεν, impf. μέλε, fut. inf. μελησέμεν, perf. **μέμηλε** s prez. znač., plpf. μεμήλει,

i med. **μέλομαι**, *ep.* i *poet.* (*proz.* u ἐπι-, μεταμέλομαι), imper. μελέσθω, fut. μελήσομαι, aor. ἐμελήθην, perf. μεμέληται, *ep.* perf. μέμβλεται, plpf. μέμβλετο,

cordi, curae esse, **brigu zadavati**, zanimanje, zabava biti, na srcu ležati (takođ. s dod. μετὰ φρεσί), briga biti, ugledan biti, pa za opisivanje stanjâ i prilika, kojima što pripada ili utjecanjem kojih nešto biva, pripadati, određen biti, dužnost ili povjeren biti. Ali u lič. upotrebi, osob. *poet.* med.: preuzimam brigu, mislim na to, trudim se, nastojim, bavim se time, brinem se, izvršujem, držim s kim, = φροντίζειν. Koje aps., koje τινί komu, i to τίς ili τί, ili u bezlič. konstr. takođ. τινός i περί τινος brigu za što ili koga ima netko, i to takođ. s οὐδέν ni u čem, t. j. nikako, nimalo, pa tako isto u med. αἶν μοι μέλεσθαι imperativno: na koje mi pazi, ili τὰ λοιπά μου μέλον ostaj mi nadalje zaštita, ili sa ὅτι, ὅπως, ὡς, ὄφρα, ὥστε, εἰ μή, ili s inf. ili part., i to u dat. μελήσει τινὶ ποιοῦντι σμικρότατα malo će mu brige ili glavobolje zadati, da on; stoga part. ili u nom. ἐάν boravljenje čije zadavalo im brige. Part. prez. **μέλον** briga stoji opisno sa i bez ἐστί τι, ἐστί ili εἶναι, na pr. οἶμαί τι μέλον naime εἶναι mislim da i njemu na srcu leži, kao akuz. aps. ὡς μέλον αὐτοῖς, ὅπῃ kako im na srcu leži i t. d. No part. perf. **μεμηλώς** u Hom. ima lič. znač.: koji se brine, nastoji, mari, τινός za nešto; μεμελημένος zabrinut, predan, τινί.

μελῳδέω, pjesmu pjevati, i to γλαφυρόν. (συμφοράν u pjesmi pričati.) Kao što

μελῳδία, ἡ, pjesma, od

μελ-ῳδός, 2. (ᾠδή), 1. pjevajući. 2. melodičan.

μεμακυῖα, v. μηκάομαι.

μέμαμεν i slič., v. μάομαι.

μεμάνημαι, v. μαίνομαι.

μέμβλεται i slič., od μέλομαι, v. μέλω.

μέμβλωκα, v. μολεῖν.

μεμβράνα, ἡ, N. T. list od pergamene, *membrana*.

μεμελημένως, adv. part. perf. pas. za μέλω, brižljivo, znatno.

μεμετιμένος, *jon.* mj. μεθειμένος, v. μεθίημι.

μεμετρημένως, *poz.* adv., pazeći na pravu mjeru.

μεμηκώς, v. μηκάομαι.

μεμήλει i slič., v. μέλω.

μεμηχανημένως, *poet.* adv., lukavo.

μεμίχαται, *jon.* perf. pas. 3. pl. od μείγνυμι.

μέμνεο, *jon.*, **μεμνέφτο**, *ep.*, v. μιμνήσκομαι.

μέμνῃ, μέμνηαι, μεμνῇο, μεμνῷο i slič., v. μιμνήσκομαι.

Μέμνων, ονος, ὁ, 1. sin Titonov i Zorin (Ἠώς), kralj istočnih Etiopljana (Od. 4, 188), sagradio je, kažu, kraljevski dvor u Susi, koji se po njemu zvao τὰ **Μεμνόνια**, baš kao i Susa sama što se zove τὸ Μεμνόνιον ἄστυ ili Memnonovo. U Arktinovu epu Αἰθιοπίς dolazi kao saveznik Prijamov, ubija poslije Hektorove smrti Ahilejeva prijatelja Antiloha, našto Ahilej ubija njega. Potonji su Grci držali, da je gorostasni kip Amenofisov u Egiptu, koji se od potresa razvalio i o sunčanom bi rođaju zazvečao, kip Memnonov (Μέμνονος κολοσσός). 2. ἡ χώρα ἡ Μέμνονος t. j. Traka, gdje je nakon uzeća Sarda neki Memnon vlast sebi prisvojio. 3. Rođanin, šurak Artabazov, perzijski satrap u Lidiji, razborit i hrabar vojvoda Darijev, umr'o g. 333.

μέμονα, v. μάομαι.

μεμορμένον, τὸ, v. μείρομαι, 3.

μεμπτός, 3. i 2., kompar. -τότερος, adv. -τῶς (μέμφομαι), 1. pas. koga treba koriti, prijekoran, ukora vrijedan, na koga se tko može tužiti, s preziranjem; često s negac. besprijekoran, koga ne treba prezirati, ne loš i t. d.; aps., ili τί, κατά τι, ἔν τινι što se čega tiče, u čem. 2. akt. okoran, koji kori, εἶναι zabavljati, uzimati za zlo, τί, i to τινί komu.

μέμυκα, v. μυκάομαι.

Μέμφις, ιδος, *jon.* ιος, dat. *jon.* ι, ἡ, egipat. Menefer, dobar stan, dobro boravište, stari glavni grad u Egiptu, sa 150 stadija dugim zidom u obujmu, prema Nilu utvrđen nasipom dugim

100 stadija, veoma naselan; u srednjem vijeku razvaljen i do neznatnih ostataka iščezao, kod sela Mitraheni. Stanov. ὁ **Μεμφίτης**.

μέμφομαι, fut. μέμψομαι, aor. ἐμεμψάμην i (s istim znač.) ἐμέμφθην (pas. Plut. Agis 21), adj. verb. μεμπτός (v. napose), **koriti,** nezadovoljan biti, malo cijeniti, tužiti se, prekoravati, prebacivati, srditi se, grditi, ružiti, τινά, τινί koga, komu, ili na koga, što, i to τί što, na što, stoga τί τινος što na kom, τινός čega radi ili gledeći na što, κατά, εἴς τι gledeći na što ili što se čega tiče, τινί također. čim, ili sa sl. ὅτι, εἰ.

μεμψιμοιρέω, 1. tužiti se na svoju sudbinu. 2. koriti, prekoravati, τινί τι komu što prebacivati.

μεμψιμοιρία, ἡ, nezadovoljstvo sa sudbinom, tužba na svoju sudbinu. Od

μεμψί-μοιρος, 2. (μοῖρα), koji svoj usud prekorava, koji rado kori ili se tuži, nezadovoljan, mrzovoljast.

μέμψις, εως, ἡ (μέμφομαι), ukor, prijekor, korba, uzrok prijekoru ili nezadovoljstvu, εἴς, πρός τινα i κατά τινος s kim.

μέν, postpozit. čest., oslabila od μήν, stoga **I.** osob. *ep.* i *jon.* u izvornom znač. ojačavajući ili potvrđujući (determinativno): **zaista,** doista, zbilja, zacijelo, uistinu, sigurno, kod imperat. svakako odmah, obič. iza demonstrativa natrag pokazujući, ili kod ličnih zamjenica: ja s moje, ti s tvoje strane, ja bar, ja zacijelo, ὁ μὲν zapr. da, to je onaj, koji, ili kod drugih čestica, ἦ μέν osob. u zakletvi, zacijelo i zaista, ἀλλὰ μέν = ἀλλὰ μήν, μὴ μέν doista ne, οὐδὲ μέν sa i bez negacije sprijed: ali također ne, οὐδὲ μὲν οὐδέ *ep.* zaista također ne, καὶ μέν i zaista, doduše, ali također, καὶ τοῦτο μέν ovo dakle, našto δέ slijedi; μὲν δή zbilja uistinu, dok u γὲ μέν, γέ potvrđuje prednju riječ, μέν čitavu rečen.: dakako, dabogme.

II. korelat. odgovarajući čestici δέ ili sličnoj i anakolutski pače čest. καί ili τέ, gdje znači: doduše, istina, ali ne veže samo suprotno i različno, već također. istovrsno i srodno, pa stoga stoji i kad se ista riječ ponavlja, gdje mi u hrv. velimo: ovamo — onamo, koje — koje, i — i, kod ὁ μὲν — ὁ δέ ovaj — onaj, jedan — drugi, kod τότε μὲν — τότε δέ jedamput — drugi put, sad — sad, ili nižemo rečenice i njihove članke bez ikakve vezne čestice. Ali takve rečenice katkad nijesu samo jedna od druge veoma udaljene, već su i suprotnosti nagomilane, kao što su Herod. 4, 48 suprotnosti između žemalja i između brojeva, tako da u prednjoj rečenici stoji μὲν — μέν, pak ovomu odgovara δὲ — δέ ili također. samo jedan δέ, bilo zato, što se u drugom obliku pojavlja, ili također. što se sam sobom razumije te se u misli lako može dopuniti. Također. u dvočlanoj korelaciji kao Plat. Apol. c. 17. Redovno stoji μέν tako, kad se završi pripovijedanje: dakako, ili kod μὲν οὖν, **1.** u prvom članu koje suprotnosti: τοῦτο μὲν οὖν ovo dakle — ἄλλα δέ. **2.** po tome, dakle. **3.** u odgovorima: ne, pače, zaista, μὲν ἄρα po tome, dakle.

Μέν-ανδρος, ὁ, **1.** vojvoda atenski u Pelopon. ratu. **2.** sin Diopitov iz Atene, pisac veselih igara počevši od g. 322. pr. Is. **3.** čelovođa najamnikâ u makedon. vojsci, zatim satrap u Lidiji. **4.** inače lič. ime.

Μενάπιοι, οἱ, pleme u Belgiji između Schelde i Rajne.

Μένδη, ἡ, grad na poluotoku Paleni u Halkidici. Stanov. οἱ **Μενδαῖοι**.

Μένδης, ητος, ὁ, **1.** egipatski mjesni bog u prilici jarčjoj, stoga poređen s Panom. Štovan osob. **2.** u egipatskom νομὸς **Μενδήσιος**, koji je s gradom Mendesom ležao na srednjoj Delti na moru. Stanov. njegovi zvahu se οἱ **Μενδήσιοι** i jedna otoka Nilova Μενδήσιον στόμα ili κέρας.

μενεαίνω, *ep.*, impf. i aor. μενέηνα bez augm., **1.** žestoko ili živo željeti, iskati, s inf. prez. ili aor., rjeđe fut. **2.** srditi se, ljutiti se, aps. i τινί, ἔριδι u svađi.

μεν-εγχής (-έγχης), 2. (μένω, ἔγχος), *poet.* odolijevajući kopljima.

μενε-δήιος, 2. *ep.* (μένω), koji neprijatelja dočekuje, u boju ustrajan, stoga: hrabar.

μενέ-κτυπος, 2. *poet.* koji može izdržati bojnu viku.

Μενέ-λᾱος, ili *at.* **Μενέλεως,** ὁ, **1.** sin Atrejev, brat Agamemnonov, muž od Parisa ugrabljene Helene, koja mu je rodila Hermionu i po drugoj priči još i Nikostrata, kralj lakedemonski, kojemu je za volju nastala vojnica na Troju. **2.** brat Filipa makedonskoga i vojvoda u atenskoj službi, Dem. 4, 27. **3.** inače lič. ime. **4.** Μενελάιος λιμήν grad s lukom u Marmarici (Kirenaici), možda luka Toubrouk.

Μενέ-ξενος, ὁ, atenski mladić iz ugledne kuće, rođak Ktesipov, učenik Sokratov; jedan se dijalog Platonov zove po njem.

μενε-πτόλεμος, 2. *ep.* = μενεδήιος.

μενετέον, v. μένω. Ktomu

μενετός, 3. čekajući; οὐ μ. εἰσι ne čekaju.

μενε-χάρμης, ου, ὁ, i **μενέ-χαρμος,** 2. *ep.* = μενεδήιος.

Μέν-ιππος, ὁ, **1.** glasit kinički filozof iz Gadare u Siriji, rođen g. 270. pr. Is., rob, pisac zagrižljivih i podrugljivih spisa u prozi pomiješanoj s poezijom (po kojima se povodio *M. Terentius Varro* u svojim *saturae Menippeae*). On se po priči objesio, kad su mu

kamatarstvom stečeno blago ukrali. **2.** sofist iz Stratonike, pratilac Ciceronov. **3.** inače lič. ime.

μενο-εικής, 2. *ep.* i *poz.* što je srcu veselje, poželjen, dovoljan, obilan.

Μενοικεύς, έως, ὁ, otac Kreonov u Tebi; i jedan sin njegov zvao se tako.

μενοινάω, *ep.* i *poet.*, s rastegn. obl. μενοινώω, -νάᾳ, -νήῃσι (konj., nepravil.), jednom impf. μενοίνεον kao od μενοινέω, aor. -ησα (μένος), — na pameti imati, željeti, htjeti, misliti, razmišljati, τί i τινί τι, takođ. s εἰ; (ἐν) θυμῷ, (μετὰ) φρεσί.

Μενοιτιάδης, ου, ὁ, sin Menetija, jednoga Argonauta, = Patroklo.

μένος, εος, τὸ (osn. μεν u μένω, μέμονα, lat. *men(ti)s*, stsl. мьнѣти, па-мать), **1.** u sing. i plur. revnost, **a)** želja, volja, naum. **b)** žestina, jarost, gnjev, osob. junaštvo, hrabrost. **2.** životni nagon, životna snaga, i tako: život. **3.** snaga, koja teži da se pokaže, stoga: jakost, moć, sila, za ljude i stvari, pa tako i konkr. kao lat. *vis*, μέλαν μ. crna krv. Katkad takođ., kao ἴς, βίη, opisujući čovjeka, μ. Ἀλκινόοιο, *vis*. (Rijetko u *at.* prozi.)

μέν-τοι, i s ἄν, ali samo izvana svezano, **μεντἄν,** takođ. μεντ' ἄν pisano, postpozitivna čestica, **a)** svakako, dakako, naravno, uistinu, zacijelo, doista, osob. u odgovorima. **b)** ali, ipak, međutim, no.

μενοῦνγε (meće se pred riječ), N. T. ta dakako, pa ipak, pače.

μένω, fut. μενῶ, aor. ἔμεινα, perf. μεμένηκα, adj. verb. μενετέον, *ep.* impf. iter. μένεσκον, fut. μενέω (takođ. *jon.*), s *ep.* i *poet.* **μίμνω** (mj. μιμένω), part. u dat. plur. μιμνόντεσσι, i *ep.* **μιμνάζω,** *maneo*, — **1. intr. ostajati,** stati, trajati, čvrsto stajati (Il. 5, 527), trajno ili postojano ostati, ustrajati, odolijevati, pričekati, **čekati,** boraviti, zatrajati se, mirovati (Dem. 4, 9), miran ostati, takođ. sa i bez μετόπισθεν zaostajati, sa i bez οἴκοι kod kuće ostati, koje aps. i s αὐθι, αὐτοῦ i slič., koje τινί komu, kod ili oko čega, ἔν τινι u čem, kod čega, čvrsto se čega držati, ἐν τῷ αὐτῷ na istom mjestu ostati, ἐπί τινι pri čemu, ἐπὶ τῷ πολέμῳ na bojištu ostati, ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ na svojem imanju ostati, ἐπί τινος nečim zadovoljan biti ili pri čem ostati, ne popustiti, ἐπὶ τῆς αὐτοῦ na svoju se zemlju ograničiti, παρά τινι kod koga ili čega, ὑπό τινι pod kim, ἀμφί τινα protiv koga, περί τι oko čega, ἀπό τινος od koga daleko biti (Il. 18, 64), κατὰ χώραν u svojem položaju, na svom mjestu ostati, pri starom ostati, trajati, u snazi ostati (Her. 4, 201), ἔς τι, μέχρι τινός, ili s εἰσόκε, ἕως, ili s akuz. s inf. Takođ. s adj. nešto ostati. **2. tranz. dočekivati** (Il. 3, 52), nešto **čekati** (Sof. Aj. 641), komu ostati, na njemu počivati, ustrajati, odolijevati mu, ne ustupiti, najv. s pojmom hrabrosti, τινά i τί.

Μεριδάρπαξ, γος, ὁ (μερίς, ἅρπαξ), poz. ep. Grabimrvica, ime mišu.

μερίζω, *dor.* μερίσδω, fut. μεριῶ, aor. akt. ἐμέρισα, perf. med.-pas. μεμέρισμαι, aor. pas. ἐμερίσθην, adj. verb. μεριστός (μερίς), **1.** akt. i pas. dijeliti, pas. podijeljen biti ili poradi množine poslova morati kao dijeliti se, aps., i κατὰ μέρος. **2.** med. u što dijeliti se, razdvajati se.

μέριμνα, ἡ (osn. μερ, μαρ, isp. kod μάρτυς, lat. *me-mor-ia*), *poet.* i *poz.* briga, aps., ili τινός za koga, ili s inf.

μεριμνάω (-μνα), brinuti se, **a)** zabrinut biti, u brizi biti, τί za što, πολλά mnogo brige imati. **b)** priskrbiti, nabavljati, τί. **c)** mnogo i naporno razmišljati, i περί τινος o čem mozgati, glavu razbijati.

μερίμνημα, τὸ, *poet.* = μέριμνα.

μεριμνητής, οῦ, ὁ, *poet.* izmišljač, λόγων najpametnijih razloga.

μεριμνο-φροντιστής, ὁ (μέριμνα, φροντίζω), *poet.* zabrinut mislilac.

μερίς, ίδος, ἡ, *portio*, dio, nasljedstvo, baština; vrsta, stranka; εἴς ili πρός τι pripomoć, sporenje. Isp. μέρος.

μερισμός, ὁ, dioba, N. T. razdioba, rastava.

μεριστής, οῦ, ὁ, N. T. djelitelj.

μεριστός, 3. razdijeljen.

μέρμερος, 2. (osn. μερ, *memor*), vrijedan spomena, **a)** *ep.* strašan, užasan, poguban. **b)** čangrizav, mrzovoljast. **c)** *poz.* mučan, težak.

μερμηρίζω, *ep.*, aor. 1. μερμήριξα (μέρμηρα, ἡ, = μέριμνα), **1. intr.** brinuti se, nemiran biti, tamo amo razmišljati, prosuđivati, s δίχα i διάνδιχα neodlučan biti, ščinjati se, dvoumiti, između dvije odluke kolebati se, oklijevati, obič. (ἐν) φρεσί, κατὰ φρένα i slič. Konstr. περί τινος ili sa sl. ὡς, ὅπως, ἤ — ἤ (da li — ili) ili s inf. aor. **2. tranz.** izmisliti, izmudriti, smisliti, odlučiti, τί i τινά.

μέρμις, ιθος, ἡ (μηρύω, μήρινθος), *ep.* vrvca, uzica.

Μερμνάδαι, οἱ, lidijska kraljevska dinastija, koju je poslije asirske dinastije Heraklidâ (Sandonidâ) g. 1221.—761. Giges (—678. g.) osnovao.

Μερόη, ἡ, glavni grad tako zvanoga ostrva Meroe u Etiopiji; razvaline Šendu u Senaaru na jug.

μέρος, εος, ους, τὸ (osn. μερ u μείρομαι), *pars*, **dio, 1.** komu pridijeljeni ili određeni dio, dio koji mu pripada, *portio*, zadaća, dužnost, služba, mjesto, uloga, svojstvo, obzir, odnošaj, u kojem se što očituje, stajalište, razred, stranka (u ovom smislu stoji osob. μερίς, ἡ), οὐκ ἀπὸ μέρους ne iz određenoga razreda, određenoga dijela građanstva (kao u oligarhijama), ἐν οὐδενὸς μέρει εἶναι ništa ne vrijediti (Dem. 2, 18), ἐν προσθήκης μέρει kao dodatak (Dem. 2,

14), i s *γίγνεσθαι* sporedna stvar postati, *μεῖζον μ. νέμειν* veću vrijednost davati, ali *τὸ ἐπιβάλλον μ. τινὸς μετειληφέναι* platio sam kojoj stvari svoj dug, a *ἐν μέρει τινὸς εἶναι* nešto zastupati, zamjenjivati, i *κατὰ τὸ μέρος τινός* na čijem mjestu ili mjesto čega biti, *ἐν τῷ σῷ μ.* na tvom mjestu, *ἐν τῷ μ. τινός* takođ. sa čijega stajališta, *οὐκ ἐλάχιστον ἐν ὑμῖν μ.* poglavito je do vas, vaša je zadaća. **2.** **red**, slijed, čin, rang, *αὐτῆς μέρος ἐγένετο* dođe red na nju, *ἐν (τῷ) μέρει, κατὰ μέρος, κατὰ μέρη, suo loco,* po svom određenom redu, kad je na njega red došao, u redu, redom, naizred, naizmjence, jedan za drugim (Plat. Prot. 347 D, Gorg. 462 E, Her. 7, 212), *πρὸς μέρος* prema razmjeru, *παρὰ (τὸ) μέρος* preko reda, preko mjere, ali takođ. naizmjence, *τὸ σὸν μέρος* što se tebe tiče, koliko je do tebe, *ἐν τῷ μ.* s moje strane, takođ. samo *τὸ μέρος* po njegovu dijelu, prema našim silama. Koje aps., koje *τινός* čiji ili od čega, za što, *τῆς δόξης* za ono što očekujete, ili s inf. **3.** dio cjeline, komad, pojedinost, odio, okružje, razred naroda, narod (N. T. *μέρη* kotari, krajevi), *τὰ δύο μέρη* dvije trećine, *μέρος τι* dobar dio, velikim dijelom, uvelike, *οὐδὲν μ.* ništa, *εἴ τι δείματος ἔχει μ.* ako se iole boji. **4.** *poz.* čin, dio (glume). **5.** adv. *τὸ μέρος* i *κατὰ μέρος* djelomice, u jednu ruku, *πλέον μέρος* većinom. N. T. *μέρος τι* donekle, *ἀπὸ μέρους* djelomice, ovdje ondje, gdjegdje, *ἐκ μέρους* komad po komad. *τὸ ἐκ μ.* krpež, *τὰ ἐπὶ μέρους poz.* pojedinosti, pojedina pitanja. Napose *τὸ μέρος τῶν ψήφων* ustavna petina glasova, najmanji broj njihov.

Μεροπίς, *ίδος, ἡ,* starije ime ostrvu Kosu; stanov. *Μέροπες, οἱ.*

μέροψ, *οπος, ὁ, ep.* i *poet.*, po starima: koji artikulirano govori (*μερίζειν ὄπα*), vjerojatnije: smrtan (osn. *μερ* u *βροτός*).

μεσ-άγκυλον, *τό,* naime *ἀκόντιον, poet.* i *poz.* koplje, na kojem je u sredini bio pričvršćen remen, *ἀγκύλη,* da se koplje jače uzmogne zavitlati i baciti, iznajpr. barbarsko, osob. perzijsko oružje, koje se poslije ratova u Aziji nahodilo i u Grkâ.

μεσαι-πόλιος, 2. *ep.* prosjed, kličav, zapr. sjedinom pomiješan, za čovjeka, koji je staračkoj dobi blizu.

μεσαίτερος, -αίτατος, v. *μέσος.*

μέσ-αχτος, 2. *poet.* u sredini između dvije obale.

μεσαμβρίη, v. *μεσημβρία.* Ktomu

Μεσαμβρίη, *ἡ,* **1.** grad u Trakiji na Crnom moru, na međi Mesije, s. Misiorija. **2.** grad u Trakiji na obali Egejskoga mora, u kraju Kikonaca.

μεσαμβρινός, 3. *jon. buk.* = *μεσημβρ.*

μεσαμέριον, buk. adv., upodne.

μέσατος, 3. *poet.* = *μέσσατος,* v. *μέσος.*

μέσ-αυλος, v. *μέσσαυλος.*

μέσδων, v. *μέγας.*

μεσεύω, držati se neutralno (na stranu).

μεσηγύ [*ῡ*, Od. 4, 845 u arzi *υ*], **μεσσηγύ** i **μεσσηγύς,** *ep.* adv. (*μέσος*), o prostoru: u sredini, između; o vremenu: međutim, koje aps., koje *τινός* među čim.

μεσήεις, *εσσα, εν* (*μέσος*), *ep.* srednji, srednje ruke.

μεσημβρία, mj. *μεσημερία, jon.* **μεσαμβρίη,** *ἡ* (*μεσημ-β-ρία, μέσος, ἡμέρα*), **1.** kao doba dana: podne, *μεσημβρίας, τῇ μεσημβρίῃ, ἐν μεσημβρίᾳ* upodne. **2.** kao strana svijeta: podnevna strana, jug.

μεσημβρινός, *poet.* i *buk. μεσαμβρινός,* 3. podnevni, **a)** koji nastaje upodne. **b)** *τὰ μεσημβρινά* južne strane.

μεσιτεύω, poz. i N. T. posredovati. Od

μεσίτης, ὁ, poz. i N. T. posrednik, jamac, agent.

μεσο-βασιλεύς, ὁ, poz. lat. *interrex,* t. j. senator, koji je imao da obdržava izbornu skupštinu, kad slučajno nije bilo konzulâ, koji bi je mogli držati.

μεσό-γαια i **μεσόγεια,** *ἡ, jon.* takođ. *μεσόγειος, ἡ,* zemlja što leži u sredini, dubina ili unutrašnjost koje zemlje, *ἐκ τῆς μ.* sa suhozemske, kopnene strane.

μεσό-δμη, *ἡ* (*δέμω,* dakle mj. *μεσοδόμη*), *ep.* srednja zgrada, srednje grede, poprečna greda, **a)** od jedne stijene do druge u sobama (*δοκοί* bijahu uzdužne grede). **b)** prijevornica, od jednoga boka lađenog do drugoga, *κοίλη,* s usjekom za uspravnu katarku.

μεσο-λαβής, 2. *poet.* koji pogađa u sredinu, t. j. u pravo mjesto.

μεσό-λευκος, 2. bjeloprutast.

μεσ-όμφαλος, 2. *poet.* zapr. usred pupka, u središtu, *ἑστία* ognjište usred kuće, u dvorištu. Napose pomišljahu Delfe i njihovo proročište kao središte zemaljsko, stoga *μ.* znači takođ. delfički ili od sredine zemaljske dato.

μεσο-νύκτιος, 2. ponoćni. Neutr. supst. *τό, poz.* ponoć, *poet. μεσονύκτιον* kao adv. u ponoći.

μεσοπορέω, poz. ići u sredini, voziti se po debelom moru.

μεσό-πορος, 2. *poet.* sredinom proputovan.

μεσο-πόρφυρος, 2. *poz.* bagrenom pomiješan.

Μεσο-ποταμία, *ἡ,* zemlja među rijekama, napose zemlja među Eufratom i Tigrisom, sada Al-Džesireh, u starom zavjetu *Aram nāharaim.*

μεσο-πύργιον, *τό, poz.*, v. *μεταπύργιον.*

μέσος, *ep.* i *poet.* **μέσσος** (osn. *μεθ,* mj. *μεθјος,* lat. *med-ius,* stsl. **межда**), sa starim superl. **μέσσᾰτος,** 3. kao pozit., i upotr. komp. *μεσαίτερος* (više u sredini), superl. *μεσαίτατος,* 3. (posve u sredini), **srednji, 1. a)** o prostoru: usred, u sredini, srednji, *ὁ μ. ποταμός* sredina rijeke, zapr. srednja rijeka, ali *διὰ μέσης τῆς*

πόλεως krosred grada. Slič. *τῇ ὁδῷ μέσῃ* polovinu puta, ali *κατὰ μέσους* naime *τοὺς πολεμίους* u sredinu neprijateljâ. Takođ. prolept. *ἤρεισε πλευραῖς μέσσον ἔγχος* t. j. tako, da je usred rebara zapelo. Koje aps., koje *τινός*, na pr. *μέσον ποιεῖν τί τινος* nešto u sredinu čega, t. j. među što metati, slič. *μέσον τινὰ λαμβάνειν τινῶν* koga uzeti u sredinu među nekoje, koje *ἀπό τινος* od čega ili među nešto. **b)** o v r e m e n u: *μέσον ἦμαρ, μέσον ἡμέρας* podne (Ksen. An. 1, 8, 8), *μέσαι νύκτες, μέσον νυκτῶν* ponoć, pa tako *μέσσα ἀκτίς, μέση φλόξ* za zraku podnevnu, t. j. podnevne strane. **2.** pren. **a)** o s r e d n j i, srednjega staleža (Her. 1, 107), iz osrednjega razreda građanskoga; *οἱ μέσοι* srednji stalež. **b)** j e d n a k, bespristran. — S u p s t. (*τὸ*) *μέσον* i *τὰ μέσα* s r e d i n a, **a)** središte. **b)** praznina, razmak, razlika (Her. 9, 82). **c)** osrednje, srednji put, srednji stalež. **d)** umjerenost, *τὸ μέσον τῆς σπουδῆς* umjerena revnost. **e)** neutralnost, neutralni dio, *τὰ μέσα τῶν πολιτῶν* neutralni građani. **f)** posredovanje, pomirenje. Koje aps., koje *τινός* ili *τινῶν* od čega, među čim ili nekojima. Zato se govorilo takođ. *μέσσῳ, ἐν μέσῳ, ἐς μέσον* (*καθιέναι in medium proferre*), *κατὰ* (*τὰ*) *μ., διὰ μέσου* u sredini, u središtu, u sredinu, *ἐν μέσῳ, διὰ μέσου, ἀνὰ μέσον* takođ.: među, između, i sa članom: koji među čim leži, na pr. *αἱ διὰ μ. πόλεις* gradovi što usput leže, *ἐν τῷ διὰ μέσου* međutim (o vremenu), slič. *τὰ ἐν μ.* vrijeme međutim, ili *διὰ μ. γίγνεσθαι* stati među što, *ἐν μέσῳ* takođ.: javno, *ἐν τῷ μέσῳ ἑαυτὸν παρέχειν* javan pristup k sebi dopuštati (Ksen. Kir. 7, 5, 46), ali *ἐν μέσῳ τινὸς εἶναι* nečemu smetati, kao zapreka na putu biti (Ksen. Kir. 5, 2, 26), *ἐν μέσῳ κεῖσθαι* javno izložen biti, bojna nagrada biti (Ksen. An. 3, 1, 21, Il. 18, 507), s *τινί* takođ.: netko ostavlja nešto neodlučeno, *ἐν μ. θέσθαι τι* nešto javno izložiti, *ἐν μ. ποιεῖν* ili *ποιεῖσθαί τινα* koga uzimati u sredinu. Slič. *ἐς μέσον τιθέναι, in medio proponere,* nešto za bojnu nagradu u sredinu polagati (kao među one, koji hoće da se bore) (Il. 23, 704), *εἰς μέσον παρελθεῖν* i slič. javno ustati, *ἐς μ. ἰέναι* takođ. stupiti ili izići na megdan, *ἐς* (*τὸ*) *μέσον φέρειν, δεικνύναι, λέγειν* i slič. javno iznijeti (Sof. Fil. 609), očitovati, izjaviti (Her. 6, 129), i to *τινός* pred koga, komu. Ali *ἐς μ. δικάζειν* bespristrano suditi (Il. 23, 574), t. j. tako, da se presuda drži prave sredine između paraca. Napokon *ἐκ μέσου* napola, ali *ἐκ μ. ἀνελεῖν* ne gledati na što, i *ἐκ τοῦ μ. καθῆσθαι, ἕζεσθαι* sa i bez *τινί* zauzeti udaljeniji (t. j. neutralni) položaj, više ne mariti za čije stvari; *ἐκ μ. γενέσθαι* povući se u samoću, skružavati se. Kao adv. *μέσον* u sredini. Adv. ***μέσως***, s r e d, u s r e d, pren. s r e d n j e r u k e, donekle; takođ. s *τινός, μ. ἔχειν αὐτοῦ* o rijeci, sredinu držati između izvora i ušća, svoju srednju širinu imati.

μεσότης, ητος, ἡ, poz. s r e d i n a, **a)** srednje, umjerenost. **b)** gramat. m e d i j.

μεσό-τοιχον, τὸ, N. T. prijeboj.

μεσοτομέω (*μεσό-τομος, τέμνω*), na pole sjeći ili dijeliti.

μεσουράνημα, τὸ, N. T. tjemena točka, nebeska sredina, zenit.

μεσ-όφρυον, τὸ, poz. mjesto između obrva.

μεσόω (*μέσος*), sredinu ili polovinu tvoriti, u sredini, polovica biti, koje aps. *μεσοῦσα ἡ ἡμέρα* podne, koje s part.

Μέσπῖλα, *ἡ* (zapr. partic. *maschpil* = razvaljen), po Ksen. vlastito ime za razvaline Ninive, još s. Nûnija ili Erki-Ninive zvane, *ἡ Νίνος*, nasuprot današnjemu Mosulu, kraj Kojundžika, razvaljene g. 606. pr. Is. od Kijaksara i Nabopalasara, a zatim posve od Perzijanaca.

μέσπιλον, τὸ, mušmula.

Μεσσάπιοι, *οἱ*, ili ***Μεσσάπιον ἔθνος***, **1.** stanov. Kalabrije u donjoj Italiji. **2.** stanov. jednoga grada u ozolskoj Lokridi (Tuk. 3, 101).

Μεσσάπιον, *τὸ*, gora u Beotiji, kod Antedona, sada Klipa.

μέσσατος, v. *μέσος*.

μέσσ-αυλος, *ὁ*, ili *τὸ -ον*, **1.** *ep.* supst. obor, tor, obič. u kakvoj ogradi, stoga takođ. o spilji Kiklopovoj, koja je okružena bila ograđenim dvorištem. **2.** *poet.* i *poz. μέσαυλος*, 2., adj., osob. *ἡ μέσαυλος* (*θύρα*), *at. μέτ-αυλος*, vrata, kroz koja se išlo iz dvorišta u ženske odaje.

Μέσση, *ἡ*, grad i luka u Lakoniji kod Tenara u blizini današnjega Mezaba.

μεσσηγύ, v. *μεσηγύ*.

Μεσσηΐς, *ΐδος, ἡ,* izvor kod Terapne u Lakonici.

Μεσσήνη, *dor.* ***Μεσσάνα***, *ἡ*, zapravo »srednja zemlja«, **1.** u Hom. mali okoliš oko Fere u potonjoj Meseniji. **2.** ***Μεσσήνη***, ***Μεσσηνίη***, takođ. ***Μεσσηνὶς γῆ***, jugozapadna pokrajina Peloponesa. Stanov. *οἱ* ***Μεσσήνιοι***. **3.** *Μεσσήνη*, *dor. Μεσσάνα*, prije *Δάγκλη, Ζάγκλη,* poslije Messina na tjesnacu regijskom, g. 729. od eubejskih Halkiđana i Kumljana osnovana, oko g. 494. od Mesenjana pod Anaksilaom iz Regija osvojena i *Μεσσήνη* nazvana. Luka g. 396. od Kartažana razvaljena, od Dionisija opet sagrađena; grad uzet g. 282. od Mamertinaca, g. 265. od Rimljana. Stanov. *οἱ* ***Μεσσήνιοι***.

μεσσ-ήρης, 2. *poet.* = *μέσος*.

Μεσσίας, t. j. jevr. *mâshiach*, aram. *mĕshîchâ* = *χριστός* pomazani.

μεσσο-πᾰγής, 2. (*πήγνυμι*), *ep.* do sredine, ***κατ' ὄχθης*** u obalu zaboden (*var. l. μεσσοπαλής* do sredine eršćući).

μέσσος, v. *μέσος*.

μεστός, 3. p u n, n a p u n j e n, zasićen, s i t, komu je dodijalo, koje aps., koje *τινός* čega ili koga,

ovo potonje takođ. o kraju, gdje se tko često može vidjeti, τὸ δ' Ἄργος αὐτοῦ μεστὸν ἥ τε Ναυπλία A. i N. vide ga svagdje oko sebe. Koje τί, na pr. θυμόν sit srdnje, slič. s part. θυμούμενος, t. j. dodijala mu srdnja.

μεστόω, puniti, napuniti, τινά τινος koga čim i čega.

μέσφα, *ep.* adv. (μέσος), — μέχρι, do, s gen.

μετά, **I. adv. 1.** usred, međutim. **2.** zatim, onda, izatoga. **3.** još ktomu, osim toga (Il. 2, 476).

II. prijedlog (često tmezom rastavljen od glag.; o μέτα v. dolje napose), **A) s genet. usred, 1.** za prostor: među, u društvu, svezi, zajednici, zajedno sa, u pratnji, združen, obuzet, **sa,** uz, pored, do; napose o tvornoj pripomoćnoj zajednici: čijom pomoću, uz čiju pripomoć, kroza što, čim, takođ. čijim sudjelovanjem, posredovanjem, pod čijom zapovijedi, čijim pristankom; na čijoj strani, i takođ. na strani, μετά τινος γενέσθαι, μετὰ νεκρῶν u carstvu mrtvih, οἱ μεθ' ἑαυτοῦ njegovi (Ksen. An. 1, 3, 9), οἱ μετά τινος rođaci, okolina, drugovi, stranka, pristalice, vojnici čiji, i οἱ μετὰ Ἀριαίου A. i njegovi vojnici. Slič. μετὰ τιμῆς, ἐνδείας u časti, siromaštvu. **2.** uzročno, za oznaku sredstva i načina: sa, od, prema, po, μετὰ δέους strahom obuzet, od straha, ἡ μετὰ τοῦ μαλακισθῆναι κάκωσις poniženje od kukavnoga vladanja, μετὰ τοῦ θαρσεῖν kraj pouzdanja, μετ' ἀδείας u sigurnosti ili pod zaštitom nekažnjenosti, μετὰ τῶν ἐλπίδων po nadama, μετὰ ἀδικίας na nepravedan način (Ksen. An. 2, 6, 18), μετὰ καιροῦ prema prilikama, μετὰ ἀληθείας u istinu, po istini, μετὰ (τοῦ) λόγου kod razborita istraživanja, nakon prave rasprave. **3.** označujući istovremenost kojega stanja: kod, μετὰ τοῦ γυμνάζειν kod rvanja, μετ' οἴνου pri vinu, μετὰ ἀνοκωχῆς kod uvjerice.

B) s dat. samo *poet.* i obič. s plur., gotovo kao ἐν: **među,** pred, usred, u, rjeđe: do čega ili koga još, ili: jednako sa, jednako.

C) s akuz. 1. o kretanju prema čemu: u što unutra... među što, među, prema, ka, na, rijetko kod glagola mirovanja: pod, μετὰ χεῖρας ἔχειν τι nešto pod, u rukama držati, mjesto čega *ep.* i *poet.* μετὰ χερσίν. **2.** o slijedu u prostoru, časti ili vremenu: **za, iza,** do, prema, μετ' ἐμέ iza mene, poslije moje smrti, μετὰ τὸν θεόν poslije boga, iza pjesme bogu, μεθ' ἡμέραν iza osvitka, obdan, danju, ali u Plut. takođ.: sjutradan, μετὰ μικρόν, μετ' ὀλίγον nakon kratka časa, zakratko, skoro, μετὰ τοῦτο, μετὰ ταῦτα poslije toga, zatim, τὰ μ. τ. potonje, što se poslije toga događa. **3.** za oznaku svrhe: da se po koga ili što ide, da se dobije (Od. 1, 184), μετὰ δεῖπνον da se ruča.

D) u složenicama: 1. učestvovanje, sveza (-έχω, -λαβεῖν). **2.** usred, među (-αίχμιος, -ωπον). **3.** za, iza (-φρενον, -μέλεια, -θέω). **4.** promjena (-τίθημι, -βάλλω, -βαίνω).

μέτα glasi prednja riječ, **1.** kad stoji za svojim supst.; ali kod elizije i onda stoji μετ'. **2.** kad stoji mjesto μέτεστι, μετῆν.

μετα-βαίνω (i u tmezi), (v. βαίνω), *jon.* impf. iter. μεταβαίνεσκε, **1.** intr. na drugo mjesto (ὁδούς) prelaziti, preseliti se, stoga: dalje ići prema koncu, i pren. na drugi predmet, drugu pjesmu prelaziti, ili takođ.: *alium adire,* pak: pretvoriti se, aps. ili ἐς, ἐπί τι. **2.** kauzativ u 1. aor. μεταβῆσαι, *poet.* kamo presaditi, prenijeti.

μετα-βάλλω (i u tmezi), adj. verb. μεταβλητέον (v. βάλλω), **A) akt. prevraćati, 1.** tranz. obraćati, izvraćati, okretati, na pr. νῶτα leđa okrenuti na bijeg, takođ. nešto drugamo (εἴς τι) uzeti. **b)** promijeniti, mijenjati, pretvoriti, preokrenuti, zamijeniti, za drugoga izmijeniti, τὰς φυλὰς ἐς ἄλλα οὐνόματα, naime njihova imena (Her. 5, 68). Napose *α)* prevoditi. *β)* na odmetačinu skloniti, otpaditi, τί ili τινά, i to εἴς τι. **2.** intr. s pomišlj. ἑαυτόν obratiti se, okrenuti se, mijenjati se, preumiti, koje aps., gdje part. μεταβαλών često treba prevesti adv.: obrnuto, nasuprot, koje ἔς τι u što, i πρός τινα preumivši ka komu okrenuti se. **B) med.** i **pas. 1.** okrenuti se, obratiti se, ἐπ' ἀσπίδα nalijevo; promijeniti se, mijenjati se, promjene činiti, aps. πρὸς τὸ χεῖρον, πρὸς τὸ βέλτιον na gore, na bolje okrenuti se, napose: preumiti, takođ. s μεταβολήν premišljati se (isp. Plat. Gorg. 481 E); πρός τινα ka komu odmetnuti se; τὸ μεταβαλλόμενον promjena, mijena. **2.** svoje mijenjati, na pr. svoje haljine, τί, i to τινός nešto čim zamijeniti; ali τινὰ πρός τινα vladaoca zamijeniti drugim; stoga takođ. s pomišlj. τὰ ὤνια robu prometati, trgovati (Ksen. Mem. 3, 76). **3.** iza sebe baciti, τὰ ὅπλα štitove prebaciti na leđa, da na bijegu budu sigurna (Ksen. An. 6, 3, 16).

μετα-βάπτομαι, aor. pas. -βαφέντες, *poz.* promijeniti boju, umakanjem promijeniti se.

μετά-βασις, εως, ἡ, prijelaz, promjena.

μετα-βιβάζω, promijeniti, preokrenuti, τί.

μετα-βλητέον, v. μεταβάλλω.

μεταβολή, ἡ, **1.** prometanje (robe), pren. zamjenjivanje, izmjena, τινός čija. **2.** promjena, preobraženje, prekret, pokretnja, mijena, u plur. promjene, napose: promjena temperature, vremenska (Her. 2, 77), mijena imanja, pak: prijelaz, seoba, ἡ ἐναντία μ. promjena u suprotno, ἐκ μεταβολῆς obrnuto, μεταβολὴν ili -λὰς ἔχειν, ἐκδέχεσθαι, λαμβάνειν, εἰς μ. καταστῆναι imati, dobiti, doživjeti promjenu stvari ili usuda, μεταβολὰς διδόναι, ποιεῖν promjene proizvoditi; koje aps., koje τινός čije,

čega, takođ. na što, εἴς τι u što, ἔς τινα u koga, ἐπί τι prema čemu. 3. promjenljivost. 4. zakretanje, zavoj, kao vojnička vježba.

μετα-βουλεύω (i u tmezi), 1. akt. poslije odlučiti, s dod. ἄλλως drugačije, i to ἀμφί τινι o kom. 2. med. a) odluku mijenjati, preumiti, aps. ili sa ὥστε i inf., tako da. b) poslije riješiti se, zaključiti, s inf. i μή.

μετ-άγγελος, ὁ, ἡ, *ep.* vjesnik, glasonoša, *internuntius* (ali bolje je pisati μετ' ἄγγελος).

Μεταγειτνιών ili **μεταγειτνιών**, ῶνος, ὁ, drugi mjesec u atičkoj godini, otprilike polovica kolovoza i polovica rujna.

μετα-γενής, 2. *poz.* koji se poslije rodio, mlađi.

μετα-γιγνώσκω ili **-γινώσκω** (v. γιγνώσκω), zapr. poslije vidjeti, t. j. nakon uvjerenja misao, mišljenje, nazor, odluku mijenjati, premišljati se, kajati se, pokajanje osjećati, koje aps., koje τί nešto razvrći, mijenjati, ili: preumivši opozvati (stoga aor. μετέγνων takođ. kao prez.), koje s inf., bilo kao obj., na pr. φρονεῖν mišljenje promijeniti, ili s μή misli tako promijeniti da, koje sa ὡς.

μετάγνοια, ἡ, *poet.*, **μετάγνωσις**, εως, ἡ, *jon.* i *poz.*, i **μετάνοια**, ἡ (μετανοέω), *poz.* mijena mišljenja, pokajanje, pokora.

μετα-γράφω, 1. akt. a) opisati, u pismu mijenjati, τί. b) prepisati. 2. med. sebi što (τί) iz kojega jezika (ἔκ τινος) prepisati, t. j. dati prevesti.

μετ-άγω, 1. *poz.* tranz. od jednoga mjesta (ἀπό ili ἔκ τινος) na drugo (ἐπί ili εἴς τι) voditi, presaditi, kamo vući, prenijeti, odnijeti, τί, i to τῷ λόγῳ kazivati, da se nešto na određenu mjestu nahodi mjesto na drugom; takođ. pretvarati. 2. intr. krenuti ili ići za kim.

μετα-δαίνυμαι, *ep.* med., fut. -δαίσομαι, zajedno jesti ili blagovati, τινί s kim, τινός u čem učestvovati.

μετα-δήμιος, 2. *ep.* koji se usred naroda ili kod kuće u općini nahodi, κακόν nesreća među narodom.

μετα-διαιτάω, *poz.*, augm. μετεδιῄτησα, redupl. μεταδεδιῄτ., ἑαυτὸν ἐς δίαιταν τὴν Μηδικήν svoje življenje i običaje preinačiti i medijske primati.

μετα-διδάσκω, *poz.* drukčije poučavati.

μετα-δίδωμι, s adj. verb. μεταδοτέον (v. δίδωμι) i *poet.* inf. aor. μεταδοῦν, saopćivati, učestvovanje davati, dio čega davati ili dopuštati, ostaviti, podijeliti, takođ. o zlu: na učestvovanje siliti, pritegnuti, i to τινί komu, τινός, rjeđe τί, što, čega ili u čem, ili takođ. τινί τινός τι.

μετα-δίομαι, *poet.* = μεταδιώκω.

μετα-δίωκτος, 2. *jon.* stignut.

μετα-διώκω, 1. tranz. proganjati, ići u potjeru, dostići, τινά. 2. intr. skoro ili brzo stići.

μετα-δοκεῖ, aor. μετέδοξε, bezlič., mijenja se misao, nazor, τινί komu, drukčije misli, mijenja odluku, aps. i s inf. i μή (gdje inf. označuje staro mišljenje, μή novo); μεταδεδογμένον kao part. aps. pošto sam preumio, svoju odluku promijenio, s inf. i μή kao u akt.

μετα-δοξάζω, svoj nazor ili svoje mišljenje mijenjati.

μετα-δόρπιος, 2. *ep.* za večerom.

μετάδοσις, εως, ἡ (-δίδωμι), dodavanje, prinos, aps., i τινός čiji ili čega.

μετα-δοτέον, v. μεταδίδωμι.

μετα-δοῦν, *poet.* = -δοῦναι, v. μεταδίδωμι.

μεταδρομάδην, *ep.* adv. (μετάδρομος), trčeći za kim, proganjajući.

μεταδρομή, ἡ, *poet.* proganjanje.

μετάδρομος, 2. (-δραμεῖν), *poet.* ustopice slijedeći, goneći, τινός nešto, naime da se kazni.

μέταζε, adv., *ep.* izatoga, poslije.

μετα-ζεύγνυμι, druge konje (ἵππους) prezati.

μετάθεσις, εως, ἡ (-τίθημι), premještanje, preinačivanje, promjena.

μετα-θέω, trčati za kim, proganjati, τινά.

μεταιβολία, ἡ, *poet.* = μεταβολή.

μετα-ΐζω, *ep.* mj. μεθίζω, sjesti do koga.

μετ-αίρω, 1. tranz. *poet.* s mjesta (ἔκ τινος) dići i drugamo postaviti, τί. 2. intr. dalje ići, N. T.

μετ-αΐσσω, *ep.* (samo aps. i u part. prez. ili aor.), skakati, juriti za kim.

μετ-αιτέω, svoj dio čega (τινός) iskati, uop. iskati, τί.

μετ-αίτιος, 2. i *poet.* takođ. 3., sukriv, dionik, takođ. u dobrom smislu: koji čemu pripomaže, aps., ili τινός čemu, čega, ili s inf.

μετ-αίχμιον, τὸ (αἰχμή), *jon.* i *poet.* 1. praznina, razmak između dvije vojske, napose: prijeporna krajina, koja u neku ruku leži između dvije spremne vojske, t. j. države. 2. *poet.* uop. sred, usred.

μετα-καθέζομαι, *poz.* na drugo mjesto (ἐπί τι) sjesti.

μετα-καλέω, odazvati, drugamo ili natrag zvati, τί ili τινά, stoga pren. odvraćati, ἑαυτόν τινος okaniti se čega.

μετα-κιᾰθεῖν, *ep.* (samo u ind. aor.), (κίω), 1. ići za kim, slijediti, aps., ili ići po koga (τινά), da se dovede; neprijateljski: ići u potjeru, natisnuti se, progoniti, τινά. 2. drugamo ići, pohoditi, prolaziti, τινά ili τί.

μετα-κινέω, 1. akt. i pas. a) pomjeriti, pomjestiti, maći, premjestiti, τί. b) pren. odvraćati. 2. med. dalje krenuti se (Her. 9, 51), s mjesta krenuti, izaći. Otd.

μετακίνησις [ῑ], εως, ἡ, *poz.* zapr. pomještanje, pren. prijelaz, ἔς τι na što (drugo).

μετακῑνητός, 3. koji se može ili mora promijeniti.

μετα-κλαίω, *ep.* i *poet.*, fut. -κλαύσομαι, 1. poslije

plakati ili jadati. **2.** *poet.* u med. podjedno oplakivati.

μετα-κλίνομαι, *ep.* aor. pas. -κλινθέντος, drugamo (na drugu stranu) okrenuti se, izvrnuti se.

μετα-κοιμίζομαι, *poet.* promijeniti se i utišati se.

μετά-κοινος, 2. *poet.* zajednički.

μετα-κομίζω, *poz.* drugamo otpremati, kamo (ἔς τι) odnijeti, takođ. pren. πόλιν εἰς Ἀχαιούς.

μετα-κοσμέω, *poz.* prenarediti, preinačiti, drukčije namjestiti, mijenjati, τί.

μετακόσμησις, εως, ἡ, premještanje, promijenjeni bojni razmještaj, preinačivanje, preobraženje, aps., i τινός čega.

μετα-κόσμια, τὰ, *poz. intermundia*, međusvijet, t. j. prostor među svijetovima.

μέτ-ακτος, 2. *poet.* odmah iza obale, blizu njoj.

μετα-κύμιος, 2. *poet.* koji stupa među valove, odbija ih.

μετα-λαγχάνω (v. λαγχάνω), ždrijebom dobivati dio (μέρος) čega (τινός), uop. nešto (τινός) dobivati.

μετα-λαμβάνω, perf. akt. *dor.* μετα-λελάβηκα, adj. verb. μεταληπτέον (v. λαμβάνω), **I. akt. 1.** svoj dio uzimati, dobivati ili imati, dionik postati, uop. dobijati, τί i τινός što, čega, takođ. koga, t. j. čije društvo imati, družiti se s njim, ili παρά τινος od koga. **2.** nešto za što uzimati, zamijeniti, promijeniti, izmijeniti, razmjenom primati, razmijeniti, τί, i to ἔς τι u što, ἀντί τινος i ἐπί τι za što, takođ. s inf. nešto drugo za to preduzimati. **3.** za kim uzimati. **II. med.** sebi što (τινός) prisvajati, iskati.

μετ-αλγέω, *poet.* kajati se.

μετα-λήγω, *ep.*, svagda s α pred λ, zato takođ. μεταλλ. pis. (od λήγω, osn. σλήγ), poslije prestajati, ostaviti se, τινός čega.

μετά-ληψις, ἡ, učestvovanje, zamjenjivanje.

μεταλλᾰγή, ἡ (-άσσω), mijena, promjena, ἡμέρης mijena dana, o pomrčanju sunca.

μετάλλακτος, 2. *poet.* promijenjen.

μετ-αλλάσσω, *at.* **-άττω, 1.** tranz. **a)** razmijeniti, zamijeniti, preinačiti, promijeniti, τί. **b)** (sa i bez βίον), umrijeti. **2.** intr. *jon.* mijenjati se.

μεταλλάω, *ep.* pitati, radoznao biti, stoga τί za što pitati, i τινά koga ispitivati, pa tako i τινά τι koga za što, ili τὶ ἀμφί τινι za što o kom.

μεταλλεία, ἡ, *poz.* traženje kovina, rudarstvo.

μεταλλεύς, έως, ὁ (μέταλλον), *poz.* = μεταλλευτής, rudar.

μεταλλεύω, rude kopati.

μετα-λλήξας, *ep.*, v. μεταλήγω.

μέταλλον, τὸ, u sing. i plur., jaruga, rudnik, *poz.* takođ. kamenolom, ἁλός solni r., χρύσεα, ἀργύρεα μ. zlatni, srebrni rudnik.

μετ-άλμενος, v. μεθάλλομαι.

μετα-μάζιος, 2. (μαζός), *ep.* među sisama, στῆθος prsa među sisama (μεταμάζιον pravije akuz. sing. za ἔβαλε).

μετα-μανθάνω (v. μανθάνω), **1.** mjesto pređašnjega nešto drugo učiti, preučiti. **2.** zaboraviti, τὴν γλῶσσαν promijeniti jezik (Her. 1, 57).

μετ-αμείβω i med. -ομαι, *poet.* = μεταλλάσσω.

μετα-μείγνυμι, *ep.* i **μετα-μίσγω,** *ep.*, fut. μεταμείξω (-μίγνυμι, -μίξω), među što ili u što miješati, τί, i to τινί u što.

μεταμέλεια, ἡ, i **μετάμελος,** ὁ, pokajanje, mijenjanje odluke.

μετα-μέλει, 1. akt. samo u 3. licu i inf., -λήσει, -έμελε, -εμέλησε, -λειν, -λήσειν, netko se predomišlja, kaje se, lice u dat., stvar obič. u gen., rjeđe u nom., ili inf. s μή ili dat. participa. Kao akuz. aps. μεταμέλον budući da se kajao. **2.** dep. pas. **μεταμέλομαι,** fut. -λήσομαι, aor. -εμελήθην, poslije imati brige, kajati se, kao μεταγιγνώσκω, v. r. Koje aps., koje τινί, ἐπί τινι, koje s part. u nom., ili ὅτι; τὸ μεταμελησόμενον potonje pokajanje.

μετα-μίγνυμι i **μετα-μίσγω,** v. μεταμείγνυμι.

μετα-μορφόω, *poz.* i N. T. preobraziti. Otd.

μεταμόρφωσις, ἡ, *poz.* preobraženje u drugi lik.

μετ-αμπίσχομαι, mijenjati odijelo, pren. za stanje, u koje tko pada.

μετ-αμφιάζω, 1. akt. preobući; pretvoriti. **2.** med. fut. -άσομαι, aor. -ημφιάσω, drugoga (τινά) oblačiti, μετά τινα poslije koga.

μετ-αμφιέννυμι, **1.** akt. haljinu mijenjati. **2.** med. nešto drugo obući.

μετ-αμώνιος, 2. *ep.* prazan, tašt, uzaludan, neupotrijebljen, μεταμώνια τιθέναι pokvariti, razbiti, osujetiti (Il. 4, 363), μεταμώνια βάζειν uludo naklapati (Od. 18, 392).

μετ-αναγιγνώσκομαι, pas., aor. -εγνώσθην, *poet.* preokrenuti se, povratiti se, θυμοῦ od svoga gnjeva, τινί *dat. comm.* komu za ljubav, t. j. okaniti ga se.

μετ-ανάστασις, εως, ἡ (μετανίσταμαι), preseljivanje, seoba, ophod, polazak.

μετα-νάστης, ου, ὁ (ναίω), *ep.* i *jon.* koji se iz jednoga mjesta seli u drugo, iseljenik, bjegunac, stranac, protuha, skitnica.

μετα-νίσομαι (ili **-νίσσομαι**), *ep.* i *poet.* **1.** prelaziti, βουλυτόνδε k popodnevu prijeko (preko podnevnice). **2.** ići za kim (τινά).

μετ-ανίστᾰμαι, intr. med. s fut. -αναστήσομαι, i aor. 2. akt. -ανέστην, od jednoga mjesta u drugo seliti se ili ići, ostaviti mjesto ili mijenjati ga, prelaziti; o zemlji: promijeniti stanovnike, dobiti druge, aps. i παρά τινος od koga.

μετα-νοέω, poslije promišljati, premisliti se, kajati se, činiti pokoru, obratiti se (N. N. i crkv. pisci), aps. i τί, τινί, ἐπί τινι, περί τινος, ili s nom. part. ili s μή i konj.

μετά-νοια, ἡ, v. μετάγνοια.

μετα-ξύ, adv., u sredini, među, usred, me-

đutim, uto, o prostoru i vremenu, koje aps., napose: usred govora (čijega), i sa članom: onaj što je u sredini, srednji, ὁ μ. χρόνος vrijeme međutim, τὸ μ. razmak, vrijeme međutim, τὸ μ. τῆς χώρας okolina među čim, koje τινός u sredini čega, među čim, μ. ἐκράθη τινός nastade mješanija među čim, τὰ μ. τούτου međutim, koje s part., za potpunu istovremenost, μ. δειπνῶν usred jela, μ. ἐπαινούμενος ἔκλεψε ukrade, baš kad su ga hvalili, stoga μ. πορευόμενος, λέγων, πίνων i slič., za putovanja, dok je govorio, pio. Ali Luk. veli takođ. μ. ὁπότε.

μετα-παιδεύω, drukčije odgajati.

μετα-παύομαι, *ep.* med., međutim prestajati, otpočivati.

μετα-παυσωλή, ἡ, *ep.* otpočinak, odmor.

μετα-πείθω, preokrenuti, τινά ili τί.

μεταπεμπτέος, 3. koji se mora dopremiti, dobaviti, ἔκ τινων od nekojih.

μετάπεμπτος, 2. doveden, dozvan, pozvan, odazvan, aps. i ὑπό τινος od koga, ἔκ τινος od čega.

μετα-πέμπω i med. **-ομαι**, po koga ili po što slati, koga dozivati ili k sebi zvati, pozivati, dobavljati, privlačiti, ići po koga, aps. ili τινά ili τί, takođ. τινά τινα koga kao nešto, i to ἔκ, ἀπό τινος iz čega, iz čije zemlje, ἔς τι na, za, u što, πρός τινα ka komu. Takođ. u aor. 1. pas. pozvan, odazvan biti, ὑπό τινος od koga, i ἀπό τινος od čega (kojega mjesta), ἐπί τινι čega radi.

μετάμεμψις, εως, ἡ, *poz.* pozivanje, odazivanje.

μετα-πέτομαι, *poz.* drugamo letjeti.

μετα-πηδάω, *poz.* tamo amo skakati.

μετα-πίπτω, prevaliti se, prevrnuti se, obič. pren. drukčije izaći, pasti, dogoditi se; opet biti srušen, srušiti se, spasti, i u dobrom smislu: promijeniti se, napose sa i bez ταῖς γνώμαις premisliti se, koje aps., koje τί u čem, ἐπί τι na što.

μετα-πλάσσω, preobraziti, pretvarati.

μετα-ποιέω, **1.** akt. preinačiti, mijenjati, takođ. izvraćati, τί. **2.** med. sebi prisvajati, iskati za sebe, aps. ili τινός nešto.

Μεταπόντιον, τὸ, grčki grad u donjoj Italiji, prije *Μέταβον*, znamenit lukanski trgovački grad na Kasuentu na apulskoj međi, naselje možda Pilijevaca ili Ahejaca pod Leukipom, sada razvaline sjeverno od ušća Basijenta. Stanov. οἱ **-ποντῖνοι** i **-πόντιοι.**

μετα-πορεύομαι, ići za kim, proganjati, osvetiti, τί.

μετά-πρασις, εως, ἡ (πιπράσκω), *poz.* često prodavanje.

μεταπρεπής, 2. *ep.* među nekojima (τισίν) odličan.

μετα-πρέπω (i u tmezi), *ep.* među nekojima (τισί) odlikovati se, nadvisiti ih, i to τινί čim, takođ. s inf.

μετα-πτοιέω, *poet.* od straha bježati.

μετάπτωσις, εως, ἡ (-πίπτω), *poz.* okret, promjena, ἐπί τι na što.

μετα-πύργιον, τὸ, i *poz.* **μεσο-πύργιον**, τὸ, prostor (zid) između (dva) tornja kakve tvrđave.

μετα-ρρυθμίζω, pretvarati, τί.

μεταρσιο-λεσχία, ἡ (isp. λέσχη), *poz.* naklapanje o stvarima u zraku, filozofsko varanje.

μετ-άρσιος, 2. i 3. (μεταίρω), = μετέωρος, uvis podignut, uzdignut; νηῦς koja je na pučini morskoj; često kao zamjena kakvoga adv., na pr. μ. ἐσπᾶτο, χολαὶ μ. διεσπείροντο prsnuše u zraku. **2.** pren. **a)** τὰ μ. nadzemske stvari. **b)** *poet.* ponosit, ohol.

μεταρσιόω, *jon.* uvis dizati.

μετα-σκευάζω, drugi lik davati, mijenjati, εἴς τι, ἔκ τινος.

μετα-σκευωρέομαι, mijenjati.

μετα-σπάω, *poet.* drugamo vući.

μετα-σπόμενος i slič., v. μεθέπω.

μέτασσαι, αἱ (μετά), *ep.* jaganjci srednje dobi, srednja vrsta između ranih i kasnih, ljetni janjići.

μετα-σσεύομαι, *ep.* mj. μετασεύομαι, aor. 3. sing. μετέσσυτο, koje aps. hitati za kim, brzo slijediti, koje τινά prema komu pohitjeti.

μετάστασις, εως, ἡ (μεθίστημι), **1.** premještanje, promjena, i tako osob. **a)** promjena, preinačivanje državnoga ustava, prekret, novo stanje stvarî. Napose zvala se tako u Ateni državna prekretnja od g. 411. pr. Is., kad je Alkibijad demokraciju pretvorio u aristokraciju (Lis. 30, 10). **b)** prijelaz k drugom zvanju. **2.** odmicanje, uklanjanje, progon, zatočenje, ἐτῶν δέκα na deset godina, odlazak, seoba, μ. διδόναι čekati, dok što prođe. Napose Ἡλίου okret Helijev sa svoga puta kod svađe između Atreja i Tijesta.

μετάστατος, 2. *jon.* postavljen na stranu, udaljen, odstranjen, uklonjen.

μετα-στείχω, *poet.* za kim ići, da ga dovedeš.

μετα-στέλλομαι, *poz.* dati k sebi zvati.

μετα-στένω i med. **-ομαι**, *ep.* i *poet.* **1.** poslije uzdisati, od kajanja žaliti za čim (Od. 4, 261), τί. **2.** zajedno žaliti, τί.

μετα-στοιχί [ι], *ep.* adv., u jednom redu, u redu jedan do drugoga.

μετα-στρατοπεδεύω i med. **-ομαι**, u drugi oko sjedati, dalje krenuti.

μεταστρεπτικός, 3. za okret prikladan, okretu vješt.

μετα-στρέφω (v. στρέφω), aor. pas. μετεστρέφθην i μετεστράφην, **1. akt. a)** tranz. okretati, vrtjeti, obraćati, obrnuti, koje aps. μεταστρέψας obrnuto, koje τί, i to πρός τι prema čemu, osob. pren., na pr. Od. 2, 67 s pomišlj. τὰ ἔργα ὑμῶν na vas okrenuli zločine vaše, ili τὶ μετά τι t. j. za čim, i ἔκ τινος iz čega. **b)** intr. okrenuti se, popustiti, obzirati se na što,

τινός. 2. pas. okretati se, obazreti se, u vojnič. smislu: okrenuti se prema neprijatelju i odvratiti se od njega; koje aps., koje πρός τινα i ἐπί τι prema komu ili čemu, pren. preokrenuti se, drukčiji postati.

μεταστροφή, ἡ, okretanje.

μετάσχεσις, εως, ἡ (μετέχω), učestvovanje, τινός u čem.

μετα-σχηματίζω, *poz.* 1. akt. preobraziti, tumačiti, εἰς ἐμαυτόν pokazujem primjer na sebi. 2. med. εἴς τινα pretvoriti se u —, N. T.

μετα-τάσσω, *at.* **-τάττω,** davati drugo mjesto, premještati, drukčije namještati, obič. u med. **μετα-τάττομαι,** drukčije namjestiti se, t. j. a) bojni red mijenjati, i to brahilog. ἄλλῃ πῃ t. j. drugdje se poređati. b) k drugomu (παρά, πρός τινα) prelaziti.

μετα-τίθημι (v. τίθημι), I. akt. 1. *ep.* staviti među ili pod što, pren. κέλαδον, t. j. zametnuti gungulu među nama (Od. 18, 402). 2. premjestiti, podmetnuti (Dem. 18, 225), podvaliti, mijenjati (Her. 7, 18), uop. porazmještati, mijenjati, preokrenuti, τί, takođ. τινά, i to ἐπί τινος od čega, ἀντί τινος mjesto čega, εἴς τι kamo. II. med. 1. nešto od sebe predrugojačiti, natrag uzimati, opozvati, razvrći, dokinuti, tvrdnju ili stajalište svoje mijenjati, τί, ili s akuz. s inf. 2. nešto od sebe (τὸ κείνων κακόν t. j. tebi od njih učinjeno zlo) komu (τινί) u korist (κέρδος) uvrstiti (Sof. Fil. 514), nešto od sebe kojoj stvari (τινί) podmetati. 3. mijenjati se, odvraćati se. 4. = akt. mijenjati (Ksen. Mem. 4, 2, 18).

μετα-τίκτω (u tmezi), *poet.* poslije roditi.

μετα-τρέπομαι, med. *ep.*, aor. 2. μετετρᾰπόμην (u tmezi), okretati se, pren. obzirati se na što (Il. 1, 160), mariti za što, aps. i τινός. Rjeđe

μετα-τρέπω, *poz.* preinačiti.

μετατροπαλίζομαι, *ep.* okrenuti se.

μετα-τροπή, ἡ, *poet.* okret, promjena.

μετά-τροπος, 2. *poet.* preokrenut, promijenjen.

μετ-αυδάω, *ep.* 1. usred drugih govoriti, bilo svima ili jednomu, aps. ili τισί ili τί τισι. 2. prozboriti komu, τινά.

μέτ-αυλος, v. μέσσαυλος.

μετ-αυτίκα, samo *jon.*, adv., odmah zatim.

μετ-αῦτις, *jon.* i μετ-αῦθις, *poet.*, adv., zatim, nato.

μετα-φέρω i *jon.* **μετα-φορέω** (v. φέρω), 1. akt. i pas. a) drugamo nositi, presaditi, premjestiti, prenijeti, od koga na koga svaliti, primijeniti na koga ili što, τί, i to ἐπί, εἴς τινα ili τί na koga ili što, u što, ἔκ τινος od čega. Napose γνώμην obratiti se. b) prenositi, porazbacati, porazmještati, τί ili τινά. 2. med. od svoga prenijeti, τί, i to δεῦρο ἔκ τινος.

μετά-φημι, *ep.* 1. u skupštini (τισί) zboriti, makar se i govorilo samo jednomu. 2. τινά prozboriti komu, samo Il. 2, 795 (bolje προσέφη).

μεταφορά, ἡ (-φέρω), prenošenje značenja s jedne riječi na drugu, prenesen izričaj, metafora.

μετα-φράζω, 1. *poz.* akt. u drugi izričaj prenositi, prevoditi, τί. 2. med. *ep.* zajedno promišljati, stoga: među nama, u vijeću.

μετάφρασις, εως, ἡ, *poz.* prenošenje u drugi izričaj, opisivanje.

μετά-φρενον, τὸ, takođ. plur., zapr. ono što leži iza ošita (poprečnice, φρένες), gornji dio leđa, leđa.

μετα-φυτεύω, *poz.* presaditi, pretvoriti, preraditi.

μεταφυτέω, *jon.* prirodu promijeniti, oplemenjivati.

μετα-φωνέω, *ep.* = μετάφημι, 1.

μεταχειρίζω i med. **-ομαι,** fut. -χειριοῦμαι, aor. -εχειρισάμην, pas. -εχειρίσθην (χείρ), među ruke, t. j. u ruke uzimati, baviti se, preduzimati, pod rukama imati, rukovati, vršiti, upravljati, postupati, gajiti, τί ili τινά, takođ. τινὰ ὥς τινα postupati s kim kao s kim (Plat. Gorg. 519 B).

μετά-χρονος, 2. *poz.* koji se poslije dogodio.

μετα-χωρέω, odlaziti i drugamo ići, otići, odseliti se, odstupati, napose: prelaziti, odmetnuti se ka komu, na čiju stranu stati, aps., ili ἐπί τι do čega, παρά τινι ka komu, ili ἔκ τινος od čega.

μετα-ψαίρω, *poet.* otisnuti, oturiti.

μετ-έᾱσι, v. I. μέτειμι.

μετ-εγγράφω, *poz.* ispravljati, mijenjati.

I. **μέτ-ειμι** (v. εἰμί), *epski* prez. ind. 3. plur. μετέᾱσι mj. μέτεισι, konj. μετείω i μετέω, -ῄσι mj. μετῶ, -ῇ, inf. μετέμμεναι mj. μετεῖναι, fut. μετέσσομαι, — 1. među mnogima biti, biti među, aps. i τινί. 2. bezlič. **μέτεστι** i μετῆν, u inf. μετεῖναί τινί τινος ili τινὶ μέρος (τινός), τὸ ἴσον, πλέον, οὐδέν, ili s inf. netko ima dio čega, pravo na što (Sof. El. 526), pri čem, užitak od koga, pripada mu, dijeli, dionik je. U part. μετεόν, ὡς μετόν τινί τινος kao da od toga ima dio ili pravo na to.

II. **μέτ-ειμι** (v. εἶμι), prez. takođ. s futur. znač., *ep.* aor. 1. med. part. μετεισάμενος, *jon.* impf. μετῄσαν, i **μετ-έρχομαι** (obadvoje i u tmezi), 1. *ep.* samo μετεισάμενος, ići među. 2. nadoći, doći, prići, kamo obratiti se, takođ. otići, i neprijateljski: na što udariti, navaliti, aps., ili τινί (ka) komu, na koga, ἔς τι do čega, u što, πόλινδε, πόλεμόνδε u grad, u boj, ἀπό τινος od čega. 3. stizati, slijediti, približavati se, za kim ili čim ići (Il. 6, 341), koga ili što potražiti, pohoditi, ići po koga ili što, nešto iskati, na što težiti, prionuti uza što, nešto raditi, baviti se (Ksen. Mem. 4, 2, 9), činiti. Napose a) obratiti se na koga, približiti mu se, molbama, zavjetima, žrtvama,

žrtve mu prinositi (Her. 7, 178), takođ. s dod. inf. ili s dod. τῶν θεῶν u ime bogova. **b)** koga progoniti, stići (Sof. El. 469), svetiti mu se, kazniti ga, takođ. s dod. δίκην, dakle s dvostr. akuz., aps. ili τινά, τί, i to τινί čim, takođ. komu, t. j. po njegovoj zapovijedi.

μετ-εἶπον, μετ-έειπον, *ep.* među nekojima govoriti, aps., τισί, i μῦθόν τισι.

μετ-είς, *jon.* mj. μεθείς, v. μεθίημι.

μετ-εισάμενος, v. II. μέτειμι.

μετ-είω, v. I. μέτειμι.

μετ-εκβαίνω, *jon.*, iter. -βαίνεσκε, iz čega (ἔκ τινος) u što (ἔς τι) prelaziti.

μετ-εμβιβάζω, ἐς ἄλλην ναῦν τινα koga na drugu lađu voditi.

μετ-έμμεναι, v. I. μέτειμι.

μετ-ενδύω, *poz.* drugu haljinu (κάνδυν) obući.

μετ-εννέπω, *buk.* = μεταυδάω.

μετ-εξανίσταμαι, *poz.* drugamo ići.

μετ-εξ-έτεροι, 3. *jon.* (naime isred dviju stranaka), uop. nekoji, mj. ἕτεροί τινες sa i bez αὐτῶν.

μετ-εόν, v. I. μέτειμι.

μετ-έπειτα, adv., *ep. jon.* (takođ. **-έπειτεν**) i *poz.* poslije, zatim, nato.

μετ-έρχομαι, v. II. μέτειμι.

μετ-έσσυτο, v. μετασσεύομαι.

μετ-εύχομαι, *poet.* aor. imper. μέτευξαι, drukčije željeti, promijeniti želju.

μετ-έχω, fut. μεθέξω, aor. μετέσχον, perf. μετέσχηκα, s adj. verb. μεθεκτέον, pored **μετ-ίσχω,** dio imati, učestvovati, zajednicu imati, sukriv biti, združen, spojen biti, napose: član biti; imati užitak, uživati, ili za neugodne stvari: pasti u što, osjećati. Koje aps., koje s μοῖραν, μέρος, τὸ ἴσον, πλεῖστόν τινος, ili samo τινός čega, od koga, na pr. τῶν ἴσων jednake časti, obič. τῆς ἴσης καὶ ὁμοίας jednaka prava i zakone uživati ili imati, ᾠδῆς zajedno zapjevati, i τινῶν u broj nekolicine zajedno biti primljen, koje τί pri tom dobivati, (ξύν) τινι zajedno s kim.

μετ-έω, v. I. μέτειμι.

μετεωρίζω (μετέωρος), **1. akt. a)** uvis dizati ili vući, uzvitlati, uzvisiti, τί ili τινά. **b)** pren. koga (τινά) podići, hrabriti ga, njegov duh uzvišenim mislima prožeti; naduhati. **2. med.-pas.** s aor. μετεωρίσθην, **a)** uvis dizati se, uzvitlati se. **b)** na pučinu morsku dospjeti. **c)** postati ohol, naduti se. **d)** od briga se uznemirivati, natezati se brigom, N. T.

μετεωρο-λέσχης, ου, ὁ (λέσχη), naklapalo o stvarima u zraku, filozofska varalica (izričaj preziranja).

μετεωρολογία, ἡ, nauka o nadzemskim, nebeskim stvarima; uzvišeno naklapanje, filozofsko varanje, zaluđivanje.

μετεωρο-λόγος, 2. = μετεωρολέσχης.

μετ-έωρος, 2., adv. -ώρως, *ep.* **μετ-ήορος,** 2. (ἀείρω, osn. ἀϝερ), **1.** viseći, uvis dignut, podignut, kod ἀΐξασκε i slič. uvis, gore, uop. visoko, na pr. μ. ῥεῖ o rijeci, kojoj voda seže do ruba obale. Napose **a)** o sobama: koje su u gornjem prostoru. **b)** o lađama: udaljen od suhe zemlje, na pučini, usred luke, ali takođ.: podignut, nepritisnut teretom. **2.** pren. **a)** uzbuđen, u napetosti, prestrašen, u čudu. **b)** na velikoj visini, nestalan, neizvjestan, nesiguran. Supst. **a)** τὸ μ. visina, vis, ἐν μ. na pučini morskoj. **b)** τὰ μ. visine; nadzemske stvari, nebeske i zračne pojave, τὰ μετεωρότατα najviša mjesta.

μετεωρο-σκόπος, 2. = μετεωρολέσχης.

μετ-ήορος, v. μετέωρος.

μετ-ήσεσθαι, μετ-ίημι, v. μεθίημι.

μετ-ίστημι, v. μεθίστημι.

μετ-ίσχω, v. μετέχω.

μετοικεσία, ἡ, *poet.* i N. T. nasilno iseljivanje, napose Βαβυλῶνος babil. ropstvo.

μετ-οικέω, 1. kao bogoradnik gdje naseliti se, kao malokućanin u kojoj zemlji ili kod koga (ἔν τινι, παρά τινι) nastavati, metek biti (v. μέτοικος). **2.** svoj stan drugim zamijeniti, preseliti se, svoj stan drugamo (εἴς τι) preseliti.

μετοίκησις, εως, ἡ, **μετοικία,** ἡ, i **μετοικισμός,** ὁ, *poz.* **1.** preseljivanje, seoba, τινός čija, i to τινός od kojega mjesta, εἴς τι u drugo mjesto, ili ἐνθένδε εἴς τι ili ἐκεῖσε. Takođ. ἐπὶ μετοικισμῷ πρός τινα t. j. da se ka komu preseli. **2.** nastavanje, stanovanje, (μετοικία), ἡ, ἄνω na gornjem svijetu.

μετ-οικίζω, **1.** *poz.* u drugo naselje presaditi, preseliti. **2.** med. = μετοικέω.

μετοικικός, 3., v. μέτοικος.

μετοίκιον, τὸ, zaštitnina, koju je **μέτοικος** svake godine imao platiti, i to u Ateni 12, za udovice 6 drahama.

μετοικισμός, ὁ, v. μετοίκησις.

μετ-οικοδομέω, *poz.* pregraditi, drukčije graditi, τί.

μέτ-οικος, 2. (οἶκος) i otd. *poz.* **μετοικικός,** 3. preseljujući, domaći, aps., i τινί kod koga. Napose **μετοικικὸς ἄνθρωπος** = ὁ μέτοικος. Kao supst. ὁ μέτοικος naseljenik. Napose zvahu se tako u Ateni inostranci, koji plaćahu μετοίκιον te življahu ondje kao štićenici, pa su lično bili slobodni te su smjeli baviti se obrtom, ali nijesu imali građanskih prava. U ratu su služili ponajviše kao pomorski vojnici, ali imućni među njima takođ. kao hopliti.

μετ-οίχομαι, *ep.* i *poet.* dep. med., **1.** među ili krosred prolaziti, ἀνά τι kroza što. **2. a)** ići za kim, slijediti, aps. **b)** ići po koga, ili: za čim ići, na što težiti, htjeti postići, τινά ili τί. **c)** nasrnuti, navaliti na koga, τινά.

μετ-οκλάζω, *ep.* čučati (sad ovdje sad ondje), položaj mijenjati. (Drugi: klecati.)

μετ-ονομάζω, akt. *poz.* nadjenuti drugo ime, ime mijenjati; obič. **μετ-ονομάζομαι**, *jon.* μετονν., pas., drugo ime dobiti, drukčije nazivati se, takođ. s ὄνομα ime postaje drugo, i to ἐκ i ἀντί ili ἐπί τινος od čega ili po čem.

μετ-οπάζω, *ep.* (u tmezi), pridružiti, τινὶ ἀρχόν komu vođu.

μετ-όπιν, *poet.* i **μετ-όπισθε(ν)**, *ep.*, adv., **1.** o prostoru: otraga, odzada, za leđima, odstraga, izazada, takođ. za stranu svijeta, i to od zapada, jer se kod određivanja strane svijeta gledalo prema istoku; aps., i τινός za čim, iza čega. **2.** o vremenu: poslije, zatim, kasnije, sa λελειμμένοι (za)ostali. Sa članom ὁ μ. potonji, budući.

μετοπωρινός, 3. *poz.* jesenski.

μετ-όπωρον, τὸ, vrijeme poslije ὀπώρα (u užem smislu), jesen, πρός τὸ μ. prema jeseni.

μετ-ορμίζομαι, v. μεθορμίζω.

μετ-ουσία, ἡ (I. μέτειμι), i

μετοχή, ἡ, *jon.* i *poz.* (μετέχω), **1.** zajednica, učešće, dio, zajedničko imanje. **2.** *poz.* gramat. particip.

μετ-οχλέω ili (*var. l.*) **μετ-οχλίζω**, aor. -ισσα, *ep.* zapr. polugama t. j. silom oturiti, odrivati, τί (Il. 24, 567).

μέτοχος, 2. (μετέχω), koji ima dio, sukriv, učesnik, dionik, aps., i τινός u čem.

μετρέω (μέτρον), perf. pas. 3. plur. *jon.* μεμετρέαται mj. μεμέτρηνται, **I. akt.** i **pas.** **1.** mjeriti, izmjeriti (*buk.* takođ.: brojiti), τί, i to τινί čim, slik. πέλαγος t. j. more prebroditi (Od. 3, 179). Pas. izmjeren, izračunan biti, izlaziti. **2.** pren. odmjeriti, (pro)cijeniti, τί, i to τινί po čem. **II. med.** **1.** sebi dati odmjeriti, τί. **2.** ispitivati, τί.

μέτρημα, τὸ, *poet.* i *poz.* odmjereno, mjera.

μέτρησις, εως, ἡ, mjerenje.

μετρητής, ὁ, metret, mjera sadržavajući 39 litara.

μετρητικός, 3. koji mjerenju pripada; ἡ μ. sa i bez τέχνη, mjerništvo.

μετρητός, 3. (μετρέω), koji se može izmjeriti.

μετριάζω (μέτριος), umjeren biti, mjeru držati, τί u čem.

μετρικός, 3. *poz.* metrički; ἡ μ. metrika.

μετριοπαθέω, svoje strasti zauzdavati, svladavati se. N. T. blagim pokazati se.

μετριο-πότης (πότος), u piću umjeren, trijezan.

μέτριος, 3. (μέτρον), **umjeren**, t. j. **1.** do koje određene mjere, πῆχυς obični lakat u Helenâ, koji nije bio tolik kao kraljevski; malen, neznatan. Supst. τὰ μέτρια διενεχθέντες t. j. u sitnicama, inače τὰ μ. malen, neznatan imutak. **2.** koji ima pravu mjeru, **a)** prikladan, primjeren, dovoljan, priličan, μὴ μ. αἰών život s nevoljama bez kraja i konca. Supst. τὸ μ. prava mjera, takođ. sa sl. inf., πέρα τοῦ μ. bez mjere, preko mjere. **b)** pren. (φύσει) koji ostaje u granicama, umjeren, čedan, uredan, prost, blag, pravičan, razuman, posve dobar, aps., ili πρός, εἴς τινα prema komu, ἔς τι i ἔν τινι u čem, pri čem. Supst. οἱ μ. dobri građani, rodoljupci (ali ἄνδρες μ. srednji ljudi), τὸ μ. i τὰ μ. umjereno, primjereno, pravično, umjerenost, sredina, μέτρια προκαλεῖσθαι umjereno iskati, μέτρια δουλεύειν t. j. u pravičnim stvarima, ἐπὶ μετρίοις i ἐν οὐδενὶ τῶν μ. pod pravednim uvjetima.

Adv. **μετρίως**, **1.** umjereno, ne odviše, samo dokle se vrši dužnost, bez prijekora, prilično, αἰσθάνεσθαι srednje pameti biti. **2. a)** u pravoj mjeri, umjereno, pod umjerenim pogodbama, primjereno, prilično, dovoljno, εἰπεῖν kao govornik držati sredinu, posve razborito govoriti, ἔχειν posve dobar biti. **b)** umjereno, mirno, čedno, blago, pošteno, pohvalno, οὐ μ. προσφέρεσθαι prekoračiti granice umjerenosti. Komp. -ώτερον, sup. -τατα.

μετριότης, ητος, ἡ, umjerenost, τινός u čem, čednost, u plur. sve što je u redu, što pripada dobru govoru.

μέτρον, τὸ (osn. με, lat. *mē-tare, mētiri*), **mjera**, *modus*, **1.** određena mjera za kapljevine i suhe stvari, mjerilo, sprava za mjerenje (kao μέδιμνος i μετρητής), u plur. mjera i teža, zatim jezgrovito: prava mjera (Sof. El. 229), njom određena količina, N. T. πεπιεσμένον καὶ σεσαλευμένον puna puncata mjera; pren. pravilo. **2.** sve što se može mjeriti ili je izmjereno: **a)** teret. **b)** obujam, prostiranje, dužina, daljina, udaljenost, θαλάσσης morski prostor. **c)** točka, gdje se mjera svršava, cilj, ὅρμου cilj pristajanju, gdje lađa pristaje, takođ.: puna mjera, ἥβης napon, jek mladosti. **2.** mjera slogova, stihova, ἐν μέτρῳ u stihovima, t. j. u epskoj pjesmi.

Μέτων, ωνος, ὁ, sin Pausanijin, astronom u Ateni, koji je svojim heliotropijem na Pniksu motrio i počevši od 13. skiroforiona g. 432. izjednačio sunčanu i mjesečnu godinu; njegov *cyclus* (19 g. = 235 mjeseci = 6940 dana) ipak nije mogao da istisne stariju oktaeteridu.

μετωπηδόν (μέτωπον), adv., pročeljem, u fronti, tvoreći dugačko pročelje, u dugačkoj ravnoj crti (Her. 7, 100).

μετώπιος, 2. *ep.* na čelu, = ἐν τῷ μετώπῳ.

μέτ-ωπον, τὸ (ὤψ), **1.** čelo, i o životinjama, na pr. konjma, τὰ μ. συμπαίουσι sudaraju se čelom o čelo. **2.** pren. prednja strana, strana osnovnice. Napose: čelo (fronta) vojske, τὸ μ. u čelu, fronti, ἐν μ. s pročeljem naprijed, stupajući s pročeljem, u rastegnutoj crti, ἐπὶ μετώπου na pročelju, sprijed, neprijatelju ususret, κατὰ μέτωπον na čelu, pred pročeljem, ili protiv

pročelja, odsprijed, εἰς μ. παράγειν stupati u istu visinu s prvim lohom i tako stati u pročelje, εἰς μ. στῆναι stati na čelo, uvrstati se u pročelje.

μετωπο-σώφρων, 2. *poet.* sa stidljivim čelom.

μεῦ, v. ἐγώ.

μέχρι, *at.* takođ. ispred vok. bez ς, poslije takođ. **μέχρις, do, dok,** dokle, o prostoru, vremenu i broju. **1. adv.** često dodan prijedlozima, pak μ. ὅποι dokle, μ. τότε dotle, μ. ἐνταῦθα dotle, οὕτω μέχρι πόρρω mj. μ. οὕτω π. dotle.

2. prijedlog s **gen.**, τέο μ.; dokle? (Il. 24, 128), μ. τούτου, τούτων, τοσούτου dotle, dovle, dosad, tako dugo, μέχρι ὁπόσου dokle, kako dugo, do kojega stepena, μ. οὗ i ὅτου dotle, gdje, u Herod. obič. istoga značenja kao prosto μέχρι i stoga i samo sa sl. gen., μ. του i τινός donekle, neko vrijeme, μέχρι πολλοῦ dugo (vremena), μ. τοῦ δικαίου u međama pravednosti, koliko je pravo, (τὸ) μ. ἐμεῦ do mene, t. j. do mojega vremena (Her. 5, 114), ali μ. τῆς ἐκείνου ζωῆς za čitav njegov život (Her. 3, 160), i μ. πόσων ἐτῶν kroz koliko godina, παρασκευαὶ μ. ἡδονῆς nastojanja, što vode k užitku.

3. veznik, s indik. ili s konj. s ἄν (rijetko bez ἄν), dok, dokle.

μή, ne, čestica niječna, koja ne niječe kao οὐ čin ili zbilju, već samo pomišljeno ili što će istom biti. Stoji prohibitivno **1.** kao **adv. a)** kod želje, poziva, zapovijedi, zabrane, opomene. **b)** u upitnim rečenicama, u upravnom pitanju, kad se niječni odgovor očekuje i gdje se u hrv. veli: ta ne, možda pače, i u neupravnom: da li ne, da li ipak ne, da ne. **c)** u namjernim i drugim sporednim rečenicama iza ὡς, ἵνα i t. d. i gdje Latinac upotrebljava *orat. obliqua*, a kod potonjih, na pr. Arijana, takođ. iza ὅτι mj. οὐ, pak u pogodbenim rečenicama iza εἰ, ἐάν, pa tako i kod part. ili adj., koje treba razdriješiti sa ako, premda; katkad treba part. dodati, Tuk. 6, 86, μὴ μεθ' ὑμῶν = ἄνευ ὑμῶν; u relat. rečenicama, kad se relativi ne odnose na određeno lice ili stvar, već na vrstu, ili općene, ponovne događaje, ili kad sadržavaju pogodbu, i napokon u posljedičnim rečen. kod ὥστε s inf. **d)** kod inf. sa članom i bez njega, kad supstantivno zaprema mjesto subjekta ili objekta ili kad stoji iza glagolâ, koji izražuju naslućivanje, dvoumljenje, uzdržavanje, opiranje, smetanje, gdje se u hrv. μή katkad ne prevodi, a može i u grčkom izostati.

2. kao **veznik** = *ne*, osim u upitnim i namjernim rečenicama: da ne (Il. 1, 522, Sof. Fil. 46), gdje se iza riječi bojati se, čuvati se u hrv. prevodi sa da (zapr. da li ne), da te opet ne zatečem (Il. 1, 26). Slič. elipt. stoji u μή μοι ne reci mi to nipošto, i τί μή i slič., ili u μὴ ὅτι, μὴ ὅπως ne samo, sa sl. ἀλλὰ καί kad neznatniji član stoji pred znatnijim; takođ.: ne samo ne, nekmoli, kad za predikatom objema članovima zajedničkim slijedi nijekanje. **3.** spojeno znači μὴ δή katkad: ne odmah, ne smjesta, katkad: samo ne; μή τοί γε zaista niti; μή που valjada ne; μὴ ὅτι poslije negacije: osim, izuzevši. U μὴ οὐ pripada οὐ ili pojedinomu pojmu ili ga treba prevesti sa: da ne, da li možda ne, valjada ne, ako ne, da, i eliptično: ta valjada nije, i stoji osobito *post negata verba negantia* kao: ne zapriječiti, zabraniti, uzdržati, tajati, bojati se, ili kad sprijed stoji druga riječ, koja izražuje negaciju, kao αἰσχρός = οὐ καλός. (Arijan dakako piše μὴ οὐ, kad sprijed i ne stoji οὐ ili druga negacija.) Ali οὐ μή treba uzeti za bezdvojbenu, jaku negaciju: nikada, zacijelo ne, zaista ne, οὔ σε μὴ προδῶ ili προδῶμεν; οὔ σοι μὴ μεθέψομαί ποτε; pak i οὐδεὶς μή mj. οὐ μήτις i slič., napokon οὐ μή kao *neutiquam* upotrijebljeno kao adv. — Mjesto čestice μή ne nahodi se svagda kod one riječi, kojoj pripada. Često se takođ. ponavlja. Točnije v. u gramatikama, i pamti ktomu, da za riječi složene s μή, što se tiče smisla i razlike od οὐ, vrijedi isto kao za *simplex.*

μηδαμά, μηδαμῆ, μηδαμόθεν i **-θε, μηδαμός, -οῦ** i **-ῶς**, μηδαμόσε, v. μηδείς.

μη-δέ, 1. čestica a) *ep.* i *jon.* a ne, ali ne, *sed non*, u *at.* prozi rastavljeno i na kraju rečenice: δὲ μή. **b)** također ne, *neque*, i ne, također valjada ne, uopće ne, ne. U at. prozi stoji obič. poslije negativnih rečenica i nastavlja negaciju, ali Hom. i Herod. toga pravila ne poznaju. **2. adv.** također ne, pače ne, *ne — quidem*, niti, ni, ovdje objačanja radi takođ. ponovljeno, μηδέ τε pa i ne. **3.** μηδὲ — μηδέ također ne, i ne, pače ne — niti (nigda: niti — niti, koje znači μήτε — μήτε).

I. **μήδεα, τὰ** (μήδομαι), *ep.* i *poet.* **1.** savjeti, namjere, osnove, takođ. apstr.: razboritost, lukavstvo. **2.** σὰ μ. mišljenje na te.

II. **μήδεα, τὰ** (osn. μαδ, isp. lat. *madeo*), *ep.* muški stid, muška snaga.

Μήδεια, ἡ, kći Eeta, kralja kolhidskoga, žena Jasona, kojega je u svojoj domovini čarolijama potpomogla i spasla od progona Eetova zaklavši maloga svoga brata Apsirta; stigavši u Jolk osveti se Peliji preko njegovih kćeri, a zatim, od njegova sina Akasta protjerana, dođe s Jasonom ka Kreonu u Korint, čijom kćerju Kreusom (Glaukom) Jason hoće da se oženi. Zato M. otruje zaručnicu i Kreona i Jasonovu djecu i pobjegne na zmajskim kolima u Atenu, odakle pred Tesejem mora da

bježi u Kolhidu, našto svoga oca opet podigne na prijestô.

Μήδειος, 3. *poet.* = *Μῆδος*.

μηδ-είς (od *εἷς*, *poz.* *μηθείς*), **μηδεμία, μηδέν** (*poz.* *μηθέν*), i *jon.* **μηδ-αμός**, 3. (samo u plur., v. d.), i *ep.* **μήτις, μήτι**, *nullus*, zapr. i n i j e d a n, ali tu se piše rastavljeno, pak: **nijedan**, nitko, ništa, posve uništen, *ὁ, ἡ μηδέν* čovjek, koji se nema držati ni za što, koji gotovo nije ništa, ništarija, ništav, *τῷ μηδενί* (Sof. O. R. 1019) neroditelju = *τῷ μηδενὶ ὄντι κατά γε τὸ φῦσαι ἐμέ*; *τὸ μηδέν* potpuno ništa, gotovo ništa, izgubljeno, *μηδὲν λέγειν* gotovo ništa, ništa znamenito ne reći, *μηδὲν ἄλλο* (naime *ποιεῖ*) *ἤ* ništa drugo nego. A d v. *μηδέν* i *μηδέν τι* n i u č e m, *μηδὲν ἧττον* ni za što ili ništa manje, takođ. kao objačala negacija: nikako, slič. *μήτι* nipošto. Uostalom isp. *μή*. Pravi a d v. od staroga *ἀμός* = *τις* (isp. *ἀμῇ, ἀμόθεν*), **1. μηδαμά, μηδαμῇ** i **μηδαμῶς, a)** ni na kakav način, n i k a k o, nipošto, često aps. s pomišlj. glag.: n e, d a k l e n e, takođ.: nigdje, nikamo. **b)** u Herod.: nigda, nikad. **2. μηδαμόθεν** ni otkuda, s *ἄλλοθεν* ni otkud drugud. **3. μηδαμοῦ** i *poz.* *μηδαμόθι*, nigdje, nipošto, nikako, *μηδαμοῦ εἶναι πρός τινα* ni za što ne biti držan prema komu. **4.** *μηδαμόσε* nikamo.

μηδέποτε, v. *μήποτε*.

μηδέπω, v. *μήπω*.

μηδ-έτερος, 3. nijedan od obojice. S prijedlozima rastavljeno, na pr. *μηδὲ μεθ' ἑτέρων* mj. *μετὰ μηδετέρων*.

μηδετέρωσε, na nijednu od obiju strana.

Μηδία i **μηδίζω**, v. *Μῆδος*.

μηδισμός ili **Μηδισμός**, *ὁ*, osobita ljubav k Medijancima t. j. Perzijancima, prijateljstvo s Medijancima, medijansko osjećanje.

Μήδοκος, *ον*, odrišanski knez otprilike od g. 405.—391. = Amadok I.

μήδομαι, fut. *μήσομαι*, aor. *ἐμησάμην*, *ep.* i *poet.* dep. med. (isp. *μέδομαι*), *meditor*, Il. 2, 360, p r o s u d i t i, m i s l i t i, izmisliti, smisliti, odlučiti, pripraviti, osob. zlo, aps. i *τί*, i to *τινί* komu, ali takođ. *τινά* i *ἐπί τινι* protiv koga.

μῆδος, *τὸ*, v. *μήδεα*.

Μῆδος, *ὁ*, Medijanac, često isto što Perzijanac, i *ὁ Μ.* kralj perzijski, i **Μηδίς**, *ίδος, ἡ*, Medijanka, stanov. zemlje **Μηδία**, takođ. **Μηδία γῆ**, i **Μηδική**, *ἡ*, Medije, pokrajine u Aziji, koja zapremaše današnji Irak, Adzerbejdžan, Gilan i jedan dio Mazandarana. Ali *τὸ* **Μηδίας τεῖχος** medijski zid, koji se preko uske prevlake među Eufratom i Tigrisom protezao i Babiloniju od Mesopotamije dijelio, zapr. dakle babilonski protiv Medijanaca sagrađeni zid. Adj. otd. **Μηδικός**, 3. medijski, *πόλεμος*, koje perzijski rat uopće, koje drugi perzijski rat, u kojem su g. 480. pr. Is. Tebanci prešli k Perzijancima. Ali *τὰ Μ.* perzijski rat, doba perzijskih ratova. Otd. **μηδίζω**, medijski ili perzijski osjećati.

μηδο-φόνος, 3. *poet.* koji ubija Medijance.

μηθ-είς, έν, potonji obl. za *μηδείς, -έν*.

Μήθυμνα, *ἡ*, grad na sjevernoj obali Lezba, s. Molivo. Stanov. *ὁ* **Μηθυμναῖος**.

Μηθώνη, *ep.* grad u Tesaliji, v. *Μεθώνη*, 3.

μηκάομαι, *ep.* dep. med., samo aor. part. *μακών*, perf. *μέμηκα* s prez. znač., part. *μεμηκώς*, i fem. skraćeno *μεμάκυῖα*, pak od perf. nov imperf. *ἐμέμηκον*, v e č a t i, veketati, najprije o kozama, pak i o ovcama (*βληχᾶσθαι* blejati, trajanje glasa), pak uop. o životinjama i čak o ljudima: k v e č a t i, j a u k a t i, v r i š t a t i.

μηκάς, *άδος, ἡ*, *ep.* i *poet.* vekavica. Ktomu *μηκασμός, ὁ*, *poz.* blejanje, večanje.

μηκ-έτι, adv., n e v i š e, ne dulje, dalje, dalje ne, ne opet, u Arijana takođ. mj. *οὐκέτι*, v. *μή*.

Μηκιστεύς, gen. *ep.* *έος*, akuz. *ῆ, ὁ*, **1.** Tebanac, sin Talajev, brat Adrastov, otac Eurijalov. **2.** Ahejac, sin Ehijev, drug Teukrov, od Pulidamasa ubijen.

μήκιστος, 3. v. *μακρός*.

μῆκος, *εος, ους, τὸ*, i u plur. (osn. *μακ* u *μακρός, μάσσων*), d u l j i n a, produženje, daljina, *λόγων μῆκος* bujica od riječî, stoga *μήκει λόγων* u dugačkom govoru, *ἐν μήκει χρόνου* u dugom vremenu. Adv. *κατὰ τὸ μῆκος* u cijeloj duljini, *εἰπὲ μὴ μῆκος* reci bez okolišenja. Napose **a)** tjelesna visina, visok ili vitak stas. **b)** kod vojske (suprotno *βάθος*) protezanje pročelja zdesna nalijevo, širina, uop. u akuz. (*τὸ*) *μ.* dužinom, veličinom. Takođ. u plur. *τὰ μήκη τῶν ὁδῶν* veličina putova.

Μηκύβερνα, *ἡ*, grad blizu Olinta u Halkidici, sada Molivoburgo. Stanov. *οἱ* **Μηκυβερναῖοι**.

μηκύνω (*μῆκος*), p r o d u ž i v a t i, **a)** r a s t e z a t i, u duljinu vući, raspredati, *λόγους* sa i bez *μακροτέρους*, (*τὸν*) *λόγον* opširno govoriti, mnogo riječi trošiti, *πρός τινα* prema komu, ali takođ. uop. potanko opisati, opširno razglabati, *τί*, i aps. opširan biti, u pas. otezati se, vući se, i to *τινί* komu. **b)** s *βοήν* daleko pustiti glas.

μήκων, *ωνος, ἡ* (*dor.* *μάκων*), m a k, makova glavica, makov sok, makovo zrnce.

μηλέα i **μηλέη**, *ἡ*, *ep.* (Od. 24, 340 treba dvoječložno izgovarati) (*μῆλον*), jabuka (drvo).

μήλεος i **μήλειος**, 2. (*μῆλον*), *jon.* i *poet.* ovčji, *μήλεα* naime *κρέα* janjetina.

Μήλιος πόντος, *ὁ*, *poet.* Egejsko more (kod Mela, *Μῆλος*), po drugima Malijski zaton. Od

Μηλίς, *ίδος, ἡ, γῆ*, takođ. *Μ. χώρη* kraj u Tesaliji na Malijskom zalivu (*ὁ Μηλιεὺς* ili *Μηλιακὸς κόλπος*, takođ. *Μηλὶς λίμνη* i *Μαλιεὺς κόλπος* zvan), nasuprot sjeverozapadnomu rtu Eubeje, otprilike u obliku potkove gorama opkoljen. početak doline Sperhejeve. Stanov. (*οἱ* **Μη-**

λιέες, Μηλιῆς ili Μηλιεὺς λεώς) bili su vješti praćari i kopljanici, a hrabar narodić sa ratobornim ustavom, sastojeći od 3 plemena: Παράλιοι, Ἱερῆς, Τραχίνιοι. U fem. **Μηλιάδες** νύμφαι, t. j. gorske i riječne Nimfe malijske.

Μηλόβιος, ον, ὁ, jedan od tridesetorice u Ateni.

μηλο-βοτήρ, ῆρος, ὁ, *ep.* i μηλο-βότης, ου, ὁ, *poet.* ovčar.

μηλό-βοτος, 2. (βόσκω), **1.** samo za ovčju pašu upotrijebljen, neoran, neobrađen. **2.** *poet.* koji se bavi ovčarstvom.

μηλο-θύτης, ου, ὁ, *poet.* koji ovce žrtvuje, βωμοί žrtvenici, na kojima se ovce žrtvuju.

I. **μῆλον**, τὸ, *ep.* glava sitne stoke, krd, stoka, ovce i koze, krd ovaca i koza, ἔνορχα, ἄρσενα ovnovi.

II. **μῆλον**, τὸ, **1.** jabuka, *malum*, uop. voće. **2.** dojke, obrazi.

μηλο-νόμας i -ος, ου, ὁ, *poet.* = μηλοβοτήρ.

μηλο-πάρῃος, 2. *buk.* okruglih obraza.

μηλο-πέπων, ονος, ὁ, dinja.

Μῆλος, ἡ, jugozapadni, okrugli, plodni otok u Egejskom moru s toplicama i gradom istoga imena, sada Milo. Adj. Μήλιος, 3. v. gore. Stanov. οἱ **Μήλιοι** (g. 416. pr. Is. kao pristalice Spartanaca od Atenjana pobijeđeni i zarobljeni).

μηλο-σκόπος, 2. *ep.* (μῆλον I., σκέπτομαι), koji gleda stada, κορυφή vis, s kojega se ovčja stada mogu pregledati.

μηλό-σπορος, 2. *poet.* jabukama zasađen.

μηλοσφαγέω (kao od μηλο-σφάγος, σφάζω), *poet.* i to ἱερά, žrtvene ovce klati.

μηλο-τρόφος, 2. *poet.* koji drži ovce.

μηλο-φόνος, 2. (φεν, φονεύω), *poet.* koji ovce ubija.

μηλο-φόρος, 2. (φέρω), *poet.* i *poz.* koji nosi jabuke, οἱ μ. jabukonoše, nekakva tjelesna straža perzijskoga kralja od 10.000 momaka, tako zvani zato, što su dolje na koplju imali srebrne i zlatne (pozlaćene) jabuke.

μῆλ-οψ, οπος, ὁ, ἡ, *ep.* jabučne ili dunjine boje, t. j. žut kao zlato. (Drugi: sjajnobijel.)

μηλωτή, ἡ, N. T. ovčje runo.

μήν, oslab. **μέν** (v. r.), i **μάν** (odakle μά, v. r.), zaista, doista, uistinu, zacijelo, svakako, dakako, ali, ipak, najv. spojeno s drugim česticama, na pr. ἦ μήν jest doista, za uvođenje zakletve; καὶ μήν **a)** i zbilja, i zaista, pa ipak, no gle! (u tragikâ osob. da se oglasi, da dolazi glumac), **b)** ali također, οὐδὲ μ. također ne, οὐ μ. οὐδέ ali dabogme ne također, dakako nimalo, dakako ili uistinu također ne, οὐ μ. ἀλλά eliptično: međutim, ali ipak *(verum tamen)*, i poslije μέν kao potvrdna, često jača suprotnost: već, nego, ἀλλὰ μ. i ἀλλὰ μ. γε ali ipak, ali dalje, osim toga, gdje često služi za prijelaz na koji predmet; τί μήν; zašto ne? zacijelo, γὲ μήν ali pogotovu, često oslab. = δέ.

μήν, μηνός, i *jon.* nom. **μεὶς**, ὁ (osn. μηνσ, ,mjerač' lat. *mens-is*), **mjesec**, mjesec (danâ). Napose **a)** svečani mjesec. **b)** N. T. mlađ, kao jevr. *chodesh*. — Počinjao se u Atičana svagda s mlađem pak je trajao naizmjence 30 i 29 dana u po 3 dekade (ἱστάμενος, μεσῶν i φθίνων μήν). Potom je godina od 12 mjeseci imala samo 354 dana, pa zato su poslije Solona u 8 godina tri tridesetodnevna mjeseca (ἐμβόλιμοι) umetnuta, naime 5 god. po 354, 3 god. po 384 dana = 2922 dana = 8 julijan. godina. Dan se počinjao sa sunčanim zapadom. (Nasuprot je egipat. godina imala dvanaest 30 dnevnih mjeseci s 5 umetnutih dana, ἐπαγόμενοι.) τελευτῶντος τοῦ μηνός kad se mjesec (mjesečina) svršavao (svršavala), τούτου τοῦ μ. ovoga mjeseca, u ovom mjesecu, τοῦ μ. na mjesec, mjesečno, takođ. τοῦ μ. ἑκάστου, ali μηνῶν τεσσάρων četiri mjeseca, za četiri mjeseca, slič. ἑνδέκατον μῆνα τουτονί punih 11 mjeseci, δέκα μῆνας cijelih deset mjeseci, μηνὸς τετάρτῃ φθίνοντος četvrti dan u zadnjoj trećini mjeseca, suprotno ἱσταμένου, μεσοῦντος za 1. i 2. dekadu. Sof. rado određuje vrijeme po mjesecima, stoga μ. συγγενεῖς koji kroz život prate, i θεῶν ἀκάματοι μ. neumorni, koji jednako prolaze.

μηνάς, άδος, ἡ, *poet.* i

μήνη, ἡ, *ep.* i *poet.* mjesec.

μηνιαῖος, 3. *poet.* i *poz.* mjesečni.

μῆνιγξ, ιγγος, ἡ, *poz.* kožica, osob. koža na čelu.

μηνιθμός, ὁ, v. μῆνις.

μήνιμα, τὸ (μηνίω), **1.** predmet srdnji, osob. bogova. **2.** srdžba, gnjev.

μῆνις, ιος, ἡ (kor. μεν u μαίνομαι, μέμονα, *memini*, *mens*), i *ep.* **μηνιθμός**, ὁ, trajni gnjev, srdnja, zlovolja, osveta; χθονία potvrđena utvarama, koje dolaze iz zemlje; τινός čija i otkuda potekla, o čem, τινί protiv koga.

μηνίω, μηνίσω i t. d., i med. -ομαι (*dor.* μαν.) [ῑ, ali ῐ u arzi i ispred σ], nema ga u *at.* pr., **1.** sveudilj srditi se, ljutiti se, koje aps., koje τινί na koga, εἴς τι protiv čega, ali τινός čega radi, slič. ἔκ τινος i τινὸς ἕκατι, τί gledeći na što. **2.** *jon.* i *poz.* svoju srdnju pokazati, prekoravati, τινί koga.

μηνο-ειδής, 2. (εἶδος), nalik na polumjesec, μηνοειδὲς τῶν νεῶν poređanje brodova u polumjesecu, τεῖχος, osob. o pričuvnim zidovima za ispunjivanje proloma.

μηνο-φόρος, 2. *buk.* (μήνη, φέρω), akuz. pl. -ρως, imajući (kao znak) srp od mjeseca (na čelu).

μήνυμα, τὸ, i **μήνυσις**, εως, ἡ (μηνύω), prijava, prokazivanje, κατὰ τὸ μ. po prijavi, aps., ili ἀπό τινος od koga, ἔν τινι kod koga, pred čim, περί τινος o čem, κατά τινος protiv koga, takođ. s akuz. s inf.

μηνυτήρ, ῆρος, ὁ, poet., jednako sl.

μηνυτής, *οῦ, ὁ* (*μηνύω*), sok, denuncijant, izdajica, *τινῶν* među nekojima, *μ. γίγνεσθαι* postati izdajica, sa *ὅτι* prijaviti da, ili *περί τινος, ἐπί τινι* o čem ili gledeći na što, *κατά τινος* protiv koga, ali *τινί* komu, i u dobrom smislu, za koga.

μήνυτρον, *τὸ*, obič. u plur., nagrada za prijavu, sodžbina.

μηνύω, *μηνύσω* i t. d. (*υ*, osn. *μηνυ*, od osn. *μαν, μέμνημαι*), prijaviti, prijavu o zločinu donijeti, prokazati, odati, izdati, otkriti, objaviti, oglasiti, posvjedočiti, pokazati, aps., ili *τί*, i to *τινί* i *ἔς τινας* komu, *τινί* također. čim, *ἔν τινι* pred oblasti, *κατά τινος* protiv koga, *περί τινος* o čem ili o kom, ili sa *ὡς, ὅτι*, akuz. s inf., također. part. sa i bez *ὡς*. U pas. prijavljen, izdan biti, dolaze prijave, i to *ὑπό, ἀπό, ἐκ τινος* od koga.

Μῃονίη, *ἡ, jon.* mj. *Μαιονία*, staro ime Lidiji, po priči tako nazvana po Mejionu (**Μηίων**), starom kralju Frigije i Lidije. Poslije ime jednomu dijelu Lidije. Stanov. *οἱ* **Μῄονες**, i kao fem. *ἡ* **Μῃονίς**, *ίδος*.

μή-ποτε, također. *μή ποτε* pis., *jon.* **μή κοτε**, i **μηδέποτε**. **1.** ne igda, nigda, ni u koje vrijeme. **2.** (*μή ποτε*) da ne možda, da ne jednom, da nikad; iza riječi straha, brige: da ne bi kad, da jednom, u pitanju: ne li možda, ne li kad. **3.** *poz.* možda.

μήπου, veznik, da ne (bi) gdje, da ne (bi) kako ili možda.

μήπω, također. *μή πω* pis., i **μηδέπω,** još ne, *μηδεπώποτε* još nikad. (*μή πω* također.: da ne možda, da ne gdje.)

μήπως, također. *μή πως* pis., **1.** da ne kakogod ili možda; iza glagola bojanja: da možda; također. ispustivši glavni glagol. **2.** u pitanju: ne li možda.

μῆρα, *τὰ*, v. *μηρός*.

μήρινθος, *ἡ, ep.* i *poz.* (*μηρύομαι*), nit, uzica.

μηρία, *τὰ* (*μηρός*), *ep.* i *poet.* komadi stegna, koji bi se iznutra na kraju hrtenice iznad kukova i bubregâ izrezali i kao najslađi dio životinje zajedno s kostima u dvostruko salo zamotali, još s drugim ozgo naslaganim sočnim mesom na žrtvenike položili i tu bogovima u čast spalili (*μηρός* mesnato stegno kao cjelina).

Μηριόνης, *αο, ὁ*, sin Melov iz Krete, hrabri bojni drug Idomenejev.

μηρός, *ὁ, ep.* i *poet.*, u plur. heteroklit. *ep.* također. **μῆρα,** *τὰ*, gornji mesnati dio bedra (srodno lat. *membrum*), stegno, but, uop. kuk, bedro. Napose u Her. 3, 103 također. bedrene mišice, i u Sof. Ant. 1011 mj. *μηρία*, v. r.

Μηρός, ὁ, sveta božja gora u Inđana, staroind. Meru, u Himalaji, gdje se ovaj s Paropanisom siječe i do najviših snježnih vrhova uzdiže.

μήρυμα, *τὸ, poz.* nit, uzica.

μηρύομαι, *buk. μάρ.*, aor. *ep. μηρυσάμην, ep.* dep. med., smatati, slagati, *τί*.

μήσομαι i **μήσατο** od *μήδομαι*.

μήστωρ, *ωρος, ὁ, ep.* (*μήδομαι*), **1.** izmišljač, priređivač, upravitelj; vješt, aps. ili *τινός, αὐτῆς* bitke, *φόβοιο* bježani, koja treba da nastane, bojnog straha. **2.** savjetnik, *ὕπατος, θεόφιν ἀτάλαντος* bogovima sličan.

μήτε, i ne, obič. *μήτε — μήτε*, zapr. kako jedno ne — tako drugo ne, stoga: niti — niti, *μήτε — τε* ili *καί* ovamo ne — onamo, nesamo ne — već, ne — i. (Katkad je izostalo prvo *μήτε*.)

μήτηρ, *dor.* **μάτηρ,** *μητρός, μητρί, ep.* također. *μητέρος, μητέρι*, akuz. samo *μητέρα*, vok. *μῆτερ*, plur. *μητέρες, τέρων, τράσι, τέρας* (lat. *mater*), mati, **a)** za bogove, na pr. Geju (*Γᾶ*) ili Reju, *μεγάλη*, kao mater Zeusa i bogova, ili Demetru, kao mater Korinu. **b)** za ljude, *κατὰ τὴν μ.* po materi (Tuk. 1, 127 po Agaristi, nećaki Klistenovoj), *ἡ μ.* često za: njegova mati, *αἱ μ.* mati i baba. **c)** za životinje ili krajeve, stoga *γᾶ, πόλις* mati zemlja, postojbina, zavičaj. **d)** za sve, što nešto proizvodi, hrani ili je bogato čim, stoga se noć zove mati dana, i stoga *Ἄιδου μήτηρ* mati Hadova, koja se za podzemni svijet stara, na smrt i propast misli.

μήτι, v. *μῆτις* i *μή τις* i *μηδείς*.

μητιάω i med. **-άομαι,** *ep.* samo rastegn. *μητιόωσι, μητιάασθε* i t. d. (*μῆτις*), fut. i aor. nema, i *ep.* **μητίομαι** (samo fut. i aor.), intr. razmišljati, tranz. domisliti se, izmisliti, odlučiti, med. u sebi odlučiti, na umu imati, izmisliti, smisliti, zametnuti, pripraviti, aps. ili *τί* ili s inf., i to *τινί* komu, ali također. *τινά* (*κακά*).

μητίετα, *ὁ, ep.* mj. *μητιέτης* (*μῆτις*), savjetnik, samo o Zeusu (drugi: *-έτα*).

μητιόεις, *εσσα, εν, ep.* pametno smišljen, mudar, pren. od subj. na *φάρμακα* ustuci.

μητίομαι, v. *μητιάω*.

μήτις, v. *μηδείς*.

μῆτις, gen. *ιος, at. ιδος, ἡ*, dat. *ep. μήτι* mj. *μήτιι* (osn. *μαν* u *μάομαι, μέμονα*), *ep.* i *poet.* **1.** moć svjetovanja, razboritost, razum. **2.** konkretno: mudra osnova, savjet.

μή-τοι, većinom rastavljeno pisano, obič. s *γε*, nipošto, nikako.

μήτρα, *jon.* **μήτρη,** *ἡ* (*μήτηρ*), u sing. i plur., materica, materina utroba.

μητρ-αγύρτης, *ου, ὁ, poz.* božjak, za svećenike Kibeline, koji su talambasima, bubnjevima i sviralama obilazeći kupili darove. Stoga kao adj. božjački, *βασιλεύς* Ptolemej, koji se najradije time bavio.

*

μητρ-αλοίας, ili N. T. *μητραλῴας, ου, ὁ* (*ἀλοιάω*), koji svoju mater tuče, ubilac matere svoje.

μήτρη, v. *μήτρα.*

μητρίς, ἡ, naime *γῆ, πόλις,* mati zemlja, postojbina.

μητρόθεν, *dor.* **μᾱτρόθεν** (*μήτηρ*), *ep. jon.* i *poet.* od matere, po materi.

μητροκτονέω, poet. mater ubiti. Od

μητρο-κτόνος, *dor.* **μᾱτρ.,** 2. (*κτείνω*), *poet.* materoubilački.

μητρο-πάτωρ, *ορος, ὁ, ep. jon.* i *poz.* materin otac, djed po materi.

μητρό-πολις, *εως, jon. ιος, dor.* **μᾱτρ-,** *ἡ,* djedovski grad, **a)** postojbina, mati zemlja, s obzirom na njezina naselja, uop. glavno mjesto, glavni grad, osob. za veće gradove u Aziji. **b)** postojbina, zavičaj, Sof. OC. 707, podjedno s obzirom na autohtoniju Atenjana.

μητρο-φόνος, 2. i *-φόντης, ὁ, poet.* materoubilački, *ὁ μ.* ubilac svoje matere.

μητρυιά, *ᾶς, jon.* **-υιή,** *ἡ,* maćeha, o nemiloj, tvrdoj materi.

μητρῷος, *dor.* **μᾱτρ.,** *jon.* **μητρώιος,** 3. (*μήτηρ*), materinji, materinski, koji se tiče matere, i s pjesnički običnom zamjenom atributivnih oblika *ὄγκον ὀνόματος μητρῷον* ponos s imena i dostojanstva maternjega, *φόνος* ubistvo, što ga učini njezina mati. Napose: koji se tiče matere bogova, Kibele, stoga **Μητρῷον,** *τὸ,* hram Kibelin u Ateni, u kojem se nahodio njezin kip od Fidije i državni arhiv.

μήτρως, *ωος, ὁ, dor.* **μάτρ.** (*μήτηρ*), *ep. jon.* i *poet.* ujak, materin brat.

μηχανάω, akt. samo *ep.* i *poet.*, part. *ep.* rasteg. *μηχανόωντας,* obič. dep. med. **μηχανάομαι,** *μηχανήσομαι, ἐμηχανησάμην, μεμηχάνημαι* (takođ. u pas. znač.), adj. verb. *μηχανητέον, ep.* impf. rasteg. *μηχανόωντο,* prez. opt. 3. sg. *μηχανόῳτο, jon.* 3. pl. *μηχανῴατο,* part. *μηχανεόμενος,* — **1.** izmudriti, sebi što vješto izraditi, umjetno načiniti (Il. 8, 177) ili prirediti, sebi (umjetno ili s nategom) namaći, pribaviti, spremiti. **2.** izmisliti, smisliti, pronalaziti, dovijati se (Od. 3, 207), proračunati, za sredstvo upotrijebiti (Ksen. Kir. 8, 3), nešto snovati, lukavstvo smisliti, pletke plesti (Od. 4, 822). **3.** (umjetno ili lukavo) izraditi, steći, učiniti, pobuditi (Ksen. Kir. 2, 2, 12), *τί* ili s inf. ili *ὅπως* sa ili bez *τοῦτο* sprijed, i to *τινί, ἐπί τινι, ἐπί, ἔς, πρός τινα* protiv koga, *πρός τι, ἐπί τινι* prema čemu, za ili na što, *τινί* i *ἔκ τινος* čim, po čem, takođ. u pas. *μεμηχανημένον ἐξ ἀδίκου* nepravedno stečeno (Ksen. Kir. 8, 8, 18).

μηχᾰνή, *ἡ,* **μηχάνημα,** *τὸ, poet.* **μῆχαρ,** *τὸ,* i *ep. jon.* i *poet.* **μῆχος** (*dor.* **μᾶχος**), *τὸ,* **1.** stroj, umjetna sprava, na pr. za hvatanje i pitomljenje životinja. Napose **a)** stroj za podsjedanje, osob. ovnovi za jurišanje, zidoderi ili hitala za bacanje kamenja, greda i t. d., pomični tornjevi na kotačima. **b)** strojevi za glumište, stoga *μηχανὴν αἴρειν* (*ἐν τραγῳδίᾳ*) za rješavanje čvora strojem spustiti boga *(deus ex machina),* čvor drame presjeći, stroj ili polugu pokrenuti. **2.** pren. *ars,* sredstvo, način (Her. 8, 57), pronalazak, mudra uredba, naredba, upriličivanje, djelovanje, sredstvo, savjet, *τίς μ.;* kako je moguće? *πάσῃ μ.* na svaki mogući način, *μηδεμιᾷ μ.* nipošto, *οὐδεμία μ., οὔ τι μῆχός ἐστι* nije moguće (Plat. Fed. 86 A), uzalud je, ne pomaže. **3.** lukavstvo, lukava izmišljotina, opsjena (Sof. Aj. 181), izlika, pletke, lukavstvo, kovarstvo. Konstr. s *τινός* za što, na što, čemu, protiv čega, *πρός τινα* usuprot komu, ili sa *ὅπως, ὡς, μή* ili inf. sa i bez *τό* ili *ὥστε.*

μηχανητέον, v. *μηχανάω.*

μηχανητικός, 3., i **μηχανικός,** 3., *μηχανιώτης, ὁ, ep.* i *poet.* **μηχανόεις,** *εσσα, εν* (*μηχανή*), podoban sebi pomoći u svakoj nevolji, domišljat, umiješan, novim osnovama vješt ili prikladan, pletkaš. Supst. *ὁ μηχανικός* strojar, *τὸ μηχανόεν* domišljatost umjetnosti, spretnost za umjetnost.

μηχανο-ποιός, *ὁ,* strojar, graditelj strojeva osob. ratnih, inžinir.

μηχανορραφέω, poet. pletke plesti ili kovati. Od

μηχανο-ρράφος, 2. (*ῥάπτω*), *poet.* pletkaš, lukav.

μηχανο-φόρος, 2. (*φέρω*), *poz.* koji strojeve nosi, *ναῦς* lađa sa spravama ratnim.

μῆχαρ i **μῆχος,** v. *μηχανή.*

μία, v. *εἷς.*

μιαίνω, fut. *μιᾰνῶ,* aor. *ἐμίᾰνα* (*jon. ἐμίηνα*), perf. akt. *poz. μεμιαγκώς,* pas. *μεμίασμαι* (*poz.* takođ. *μεμίαμμαι*), aor. 1. pas. *ἐμιάνθην, ep.* 3. plur. *μιάνθην* mj. *ἐμιάνθησαν,* — mrljati, skvrniti, i to **a)** bojom natrti, mastiti, bojadisati, *τί τινι.* **b)** skrnaviti, okaljati, uprljati, opoganiti, aps., i *τί τινι.*

μιαιφονέω (*φόνος*), zapr. umorstvom skvrniti se, stoga tranz. umoriti.

μιαιφονία, *ἡ,* umorstvo.

μιαι-φόνος, 2., komp. *-ώτερος,* superl. *-ώτατος,* umorstvom oskvrnjen, krvav, uop. grozan, bezbožan. Supst. ubojnik, krvnik, *τινός* čiji.

μῐᾰρία, *ἡ,* bezboštvo. Od

μῐᾰρός, 3. (*μιαίνω*), oskvrnjen, okaljan, zaprljan, nečist, osob. od umorstva, pak uop. u moralnom pogledu o ljudima i činima: bezbožan, klet, pokvaren, grozan.

μίασμα, *τὸ* (*μιαίνω*), skvrnjenje, osob. umorstvom i drugim zločinstvima, grozotama, s *τινός* grozota s koga ili od koga, *ὁμογενές* skrnavljenje srodnom krvlju, pa stoga sadržavajući i pojam *αἷμα.* Takođ. za ljude: krvnik.

μιασμός, ὁ, N. T. = *μίασμα.*

μιάστωρ, *ορος, ὁ* (*μιαίνω*), *poet.* **1.** skvrnitelj,

γῆς, aps. zlotvor. **2.** osvetnik, s dat. lica, koje zahvati osveta.

μῑγάζομαι, *ep.* spor. obl. za μείγνυμαι, pomiješati se, združiti se, ujediniti se, φιλότητι.

μῑγάς, άδος, ὁ (μείγνυμι), miješan, pomiješan, pobrkan.

μίγδα, *ep.* i μίγδην, *ep.* i *poet.* adv., pomiješano, međusobno, aps., i τισί među nekoje pomiješano.

μῖγμα (μεῖγμα), τὸ, N. T. miješanje, mješavina.

μίγνυμι, μιγνύω i slič., v. μείγνυμι.

Μίδας, α, *jon.* **Μίδης,** εω, ὁ, **1.** star kralj u Makedoniji, koji je pokorio Frigiju. Od njega su ružični vrtovi uz Pangejske gore dobili ime. **2.** sin Gordijev, g. 737. kralj u Frigiji, Herod. 1. 14. **3.** djed Adrastov, g. 580. Ali ovi i drugi često se među sobom zamjenjuju. On je uopće kralj frigijski, sa svoga bogatstva na glasu. Silena je lukavo opio i uhvatio time, što je bunar, iz kojega je ovaj obično pio, napunio vinom; no iznajpr. bio je jamačno sam Silen. Taj Midin bunar ležao je između Timbrije i Tirijeje i zove se sada Olu-Bunar.

Μίδεια, ἡ, staro ime Lebadeji; adj. fem. Μιδεᾶτις, ἡ, *buk.* pridjevak Alkmene, kćeri Elektriona (Ἠλεκτρυών), kralja u Midiji.

Μίεζα, ἡ, makedon. mjesto, Peli na jugozapad.

Μιθραδάτης, ου, ὁ, takođ. Μιθριδάτης, obično perzijsko ime; tako **1.** satrap u Likaoniji i Kapadokiji, pristalica mlađega Kira. **2.** sin Ariobarzanov, osnivač pontskoga kraljevstva, stoga Κτιστής, g. 337.—302. **3.** Mitr. V. Εὐεργέτης, g. 156.—121., prijatelj Rimljana **4.** Mitr. VI. Veliki, Eupator, kralj u Pontu, g. 121.—64., ljut neprijatelj Rimljana; on se nakon duge borbe s njima najposlije u Pantikapeju bacio na svoj vlastiti mač.

Μίθρης, ὁ, kod Perzijanaca gospod svijetla, Mitra, bog dobra, koji red u svemiru uzdržava, poslije uop. bog sunca.

μικκός, 3. *dor.* (*buk.*) = μικρός.

μικρολογέομαι, dep. med. (-λόγος, v. σμικρολόγος), sitan, mučan biti ili tvrdovati, πρός, περί τινα prema kome.

μικρολογία, ἡ (σμικρ.), cjepidlačenje, napose: tvrdovanje, tvrdoća, škrtost.

μικρο-λόγος, 2. *poz.* tijesna srca, pedantan; ὁ μ. cjepidlaka.

μικρό-λῡπος, 2. (λύπη), *poz.* koji se već poradi sitnice srdi, gnjevljiv, pršljiv, naprasit.

μικρο-μερής, 2. *poz.* koji je sastavljen od malenih dijelova.

μικρο-πολίτης, ὁ, građanin maloga grada (ili male države).

μικρο-πόνηρος, 2. *poz.* zao, zločinac u malom.

μικρο-πρέπεια (πρέπω), ἡ, sitno, nisko mišljenje, sitnarija.

μῑκρός, 3., *jon.* pa i *at.* **σμῑκρός** (lat. *mīca*, *micula* mrvica i *micidus* sitan), komp. μείων (osn. μι, lat. *minus*) ili μικρότερος, superl. μικρότατος, — **malen,** kratak, slabomoćan, neznatan, sitan, tih, μικρὸν φρονεῖν smjeran biti, μεῖον ἔχειν manje imati (nego drugi), u nazatku biti, u gorem položaju biti, kraći kraj izvući, οὐδέν τινι μεῖον ἔσται nitko ne će biti na kvaru. Supst. σμικρόν τι sitnica, malen dio, malo vremena, malen početak, (τὸ) σμικρόν i osob. (τὰ) σμικρά malo, neznatno, neznatan imutak, sitne stvari, sitnarije, ἐπὶ σμικροῖς na slabim nogama, (οἱ) σμικροί neznatniji, takođ. »maleni« = djeca. — Adv. **μικρόν,** rjeđe μικρά, komp. μειόνως, malo, zamalo, neznatno, nešto, jedva (Ksen. An. 1, 3, 2), σμικρότατα baš nikako, μηδὲ μικρόν ni najmanje, οὐ μεῖον ne manje, μηδὲν μεῖον ništa manje, ipak, σμίκρ' ἄττα malo, μικροῦ za dlaku, malo ne, gotovo, σμικρῷ τινι zamalo, διὰ μικρόν zamalo, ἐν σμικρῷ ποιεῖν τι malo mariti za što, ἐπὶ σμικρόν do neznatne točke, na malo ograničen, ἐπὶ μικροῦ u malom, κατὰ μικρόν malo, namalo, na male dijelove, komad po komad, pojedince, malen komad (čist akuz.), na brzu ruku, pomalo, κατὰ τὸ σμικρότατον i najmanje, μετὰ μικρόν ukratko (takođ. skoro zatim), παρὰ μικρόν kukavno, jedva jedvice.

μικρό-στομος, 3. uska vrata (svjetiljka).

μικρότης, ητος, ἡ, i **σμικρ.,** ἡ, malešnost, neznatnost, neznatan broj, neuglednost.

μικρο-φιλότιμος, 2. *poz.* sićušno tašt ili ponosit.

μικροψῡχία, ἡ, sitno mišljenje, malodušnost.

μικρό-ψῡχος, 2. tjesnogrud, sitan.

μίκτο (μῖκτο), *ep.* aor. med. od μείγνυμι.

μικτός, v. μεικτός, 3.

μῖλαξ, ακος, ἡ, v. σμῖλαξ, čekrk, vitao.

Μίλητος [ῑ], ἡ, **1.** grad na Kreti, s. Milato, materniji grad **2.** gradu u Joniji, trgovačkomu gradu na Meandru sa četiri luke, koji sastojaše od dva dijela, unutrašnjega i izvanjega grada, no ovi su zajedničkim zidom bili opasani; već u Homera pomenut kao grad Karanâ, a zatim jon. naselje i sam materniji grad od neko 80 jon. gradova na Crnome moru (Kizik, Sinopa, Abid, Tomi, Olbija) i od Naukratisa; postojbina Talesova, Anaksimandrova, Hekatejeva, od Perzijanaca razvaljen g. 494., od Aleksandra g. 334. Na jugu leže razvaline proročkoga hrama Apolona Didimeja. Adj. **a) Μιλήσιος,** 3., stoga: **α)** οἱ Μ. stanov. grada. Na glasu bijahu haljine napravljene od miletske vune. **β)** ἡ **Μιλησία,** Milećanka; okoliš Mileta. **b)** *poz.* Μιλησιακός, 3., stoga τὰ Μιλησιακά, romani.

μίλιον, τὸ, *poz.* rimska milja = 1000 koračaja (oko 750 m).

μιλτ-ηλιφής, 2. (ἀλείφω), *jon.* crveno namazan, pridj. lađama, kojima su bokovi bili crvenilom namazani (Her. 3, 58).

Μιλτιάδης, *ου, ὁ,* **1.** sin Kipselov iz Atene, naselio je g. 559. trački Hersones. **2.** sinovac prednjega, g. 490. pobjednik kod Maratona. **3.** inače lično ime.

μιλτόομαι, med., *jon.* mazati se crvenilom (minijom).

μιλτο-πάρῃος, 2. *ep.* rumenih obraza; rumenogrud, isp. *μιλτηλιφής.*

μίλτος, ἡ, crvenilo, minija, crljenka (Her. 4, 191; 7, 68).

Μιλτώ, *οῦς, ἡ,* pridj. mlađe Aspasije, po rumenom licu njezinu.

Μιλυάς, *άδος, ἡ,* starije ime čitavoj Likiji, poslije stegnuto na mali kraj Likiji na sjever. Stanov. *οἱ Μιλύαι,* prije stanov. čitave Likije, poslije u dubinu potisnuti.

Μίλων, *ωνος, ὁ,* **1.** glasovit atlet iz Krotona, koji je šest olimpijskih i sedam pitijskih pobjeda dobio. **2.** *Titus Annius M. Papinianus,* narodni tribun 57., neprijatelj Klodiju, kojega je ubio 20. siječnja 52., zatim od Cicerona bez uspjeha branjen, u Masiliju prognan, svršio je poslije život možda kao četovođa u Apuliji.

Μίμας, *αντος, ὁ,* gora u Joniji, zapr. ogranak Tmolov, između Smirne i Kolofona spuštajući se u more, s glavicama Korikejem, Argenonom, Melijanom.

μῑμέομαι, dep. med., *μιμήσομαι, ἐμιμησάμην, μεμίμημαι* (u med. i pas. znač.), *ἐμιμήθην, μιμηθήσομαι, μιμητέον,* nasljedovati koga, podražavati komu, povoditi se po kom, oponašati, majmunisati, prepočinjati, praviti sliku i priliku, *τινά* ili *τί,* i to *τινί* čim, *τί* u čem, stoga *τινά τι* koga u čem, takođ. sa *ὡς* i gen. aps. graditi se ili držati se kao da. Otd.

μῑμηλός, 3. *ep.* **1.** akt. vješt u nasljedovanju, *τινός.* **2.** pas. prepočet.

μίμημα, τὸ, prepočeto, nasljedovanje, prepočinjanje, *imāgo,* slika i prilika, u plur. kod Eur. takođ. glasovi, koji nasljeduju ili se povode po čem.

μίμησις, εως, *ἡ* (*μιμέομαι*), nasljedovanje, povođenje, prepočinjanje.

μῑμητέος, 3. koji se mora ili može nasljedovati ili prepočeti.

μῑμητής, οῦ, ὁ, nasljednik, povodičnik.

μῑμητικός, 3. nasljedovanju vješt, uop. koji nasljeduje ili se povodi.

μῑμητός, 3. koji je nasljedovanja vrijedan.

μιμνάζω, ep. spor. obl. za *μίμνω, μένω,* ostajem.

Μίμνερμος, *ου, ὁ,* iz Kolofona, pjesnik elegijski g. 630.—590., koji je subjektivno sentimentalno najprije erotsku elegiju usavršio.

μιμνήσκω, akt. prosti glagol *poet.* (u prozi slož. *ἀνα-, ὑπο-*), fut. *μνήσω,* aor. *ἔμνησα* (osn. *μεν, μνα,* lat. *re-min-iscor,* hrv. po-men-u-ti), sjetiti, opominjati, *τινά,* i to *τινός* čega; obič.

μιμνήσκομαι, dep. pas. (*ep.* i *poet.* takođ. med., v. dolje), fut. *μνησθήσομαι,* aor. *ἐμνήσθην,* perf. *μέμνημαι* s prez. znač. *memini,* konj. *μεμνῶμαι, -ώμεθα,* opt. *μεμνῄμην, -ῇο, -ῇτο* ili *-ῴμην, -ῷο, -ῷτο,* fut. 3. *μεμνήσομαι* (*meminero,* sjećat ću se), pak *epski* i *poet.* fut. *μνήσομαι,* aor. *ἐμνησάμην* (takođ. *jon.*), iter. *μνησάσκετο,* perf. ind. 2. sg. *μέμνηαι* i *μέμνῃ,* opt. 3. sg. *μεμνέῳτο,* i *jon.* perf. imper. 2. sg. *μέμνεο* mj. *μέμνησο,* i plpf. 3. pl. *ἐμεμνέατο,*

1. sjećati se, u pameti imati, misliti na što, pamtiti, opominjati se, paziti, aps., i *τινός* čega, što, na što, ili koga, potonje takođ. za koga brinuti se, ili *τί, τινά* i *τί τινος* čega od koga, *ἐς ὅ* dokle, ili s neupr. zavis. rečen. sa *ὅτε, πῶς, ὅτι,* i to nerijetko tako, da se subj. zavis. rečen. nahodi kao objekt u glavnoj, dakle *τινὰ ὅτε, τινὸς ὅτι,* ili s inf., ili s part. *ἀκούσας* da sam čuo, ili *ὅσην οὐδεὶς πρότερον μέμνηται γεγονυῖαν* kao nigda otpamtivijeka. **2.** usmeno ili pismeno sjećati, u pamet dozivati, opominjati, sjećati, predlagati, označiti, koje *τινός* i *ὥς τινος,* koje *τί* ili *περί, ὑπέρ τινος* ili inf. sa i bez *τοῦ* ili *ὡς,* i to *ἐς, πρός τινα* (*τινί* komu predlagati) kod koga.

μίμνω i *μιμνόντεσσι,* v. *μένω.*

μῑμο-λογέω, poz. prikazivati mime, t. j. prizore po životu.

μῖμος, ὁ, poz. takođ. *ἡ,* **1.** glumac, glumica, mim, sa i bez *τῶν γελοίων* lakrdijaši, koji na gozbama prikazivahu mimične šale, osob. iz stare (vesele) mitologije. **2.** *poet.* = *μίμησις.* **3.** mim, pjesnička vrsta, koju je Sirakušanin Sofron oko g. 450. osnovao, u dijalogičko-dramatskom obliku s prizorima iz pučkoga i seoskoga života.

μιμῳδός, ὁ, koji pjeva mime.

μίν [ῐ, a u arzi ῑ] (enklitično), *ep.* i *jon.* akuz. sing. zamjenice 3. lica **1.** = *αὐτόν, αὐτήν,* ga, je (rijetko se proteže na plur.); takođ. *μὶν αὐτόν* njega samoga. **2.** povratno mj. *ἕ, αὐτόν μιν* = *ἑαυτόν.*

Μίνδαρος, *ὁ,* spart. admiral počevši od g. 411., kod Abida od Trasibula i Trasila, pak dvostruko od Alkibijada kod Kizika potučen, umr'o g. 410.

μίνθη, ἡ, jon. menta (trava).

Μίντουρνα, ἡ, i *Μιντοῦρναι, αἱ, Minturnae,* grad u Laciji.

Μινύαι, *οἱ,* staro eolsko pleme, koje se prije Homera iz Tesalije u Beotiju preselilo i tu moćnu državu Minijaca osnovalo, s glavnim gradom Orhomenom, koji se zato zove takođ. *Μινυήιος;* otd. riznica Minijina, od koje se kao i od njegove akropole još razvaline nahode blizu današnjega Skripu. No i rijeka Anigros u Elidi zove se *Μινυήιος.*

μινύθω, ep. i *poet.,* i samo prez. i impf., iterat. impf. *μινύθεσκον* (osn. *μει: μι, μείων,* lat. *min-uo*)

1. *ep.* tranz. umanjivati, slabiti, τινά ili τί. 2. *ep.* i *poet.* intr. smanjati se, manji postajati, nestajati, ginuti, sahnuti, rušiti se (Il. 17, 738).

μίνυνθα [ῐ], *ep.* adv., na kratak čas, samo kratko vrijeme.

μῐνυνθάδιος, 2. *ep.* kratkotrajan, kratka vijeka ili života.

μῐνῡρίζω, i *poet.* dep. med. **μῐνύρομαι** (lat. *minurio*), cvrčati, cvrkutati, tiho pjevati, pjevušiti, jecati, skičati, cviljeti, ukati.

μινυρίστριος, 3. *poet.* i **μῐνῡρός**, 3. *poet.* jecajući, tužeći se, μινυρά slabi, tužni glasovi.

μινύω, *poet.* = μινύθω; pas. smanjati se, nestajati.

Μῑνῴα, *jon.* **-ῴη** (Μινώα, Μινώη), ἡ, 1. grad na zapadnoj obali Sicilije, poslije zvan *Heraclea Minoa*. 2. malo ostrvo kod Megare.

Μίνως [ῑ], -ωος i ω, akuz. -ωα i ω ili ων, ὁ, sin Zeusov i Europin, brat Radamantisov, otac Deukalionov i Arijadnin, djed Idomenejev u Knosu; držao se za zastupnika kretske moći, za mudrâ zakonošu, i po krivom tumačenju jednoga mjesta u Homera (Od. 11, 567) za sudiju u podzemnom svijetu; no poslije, otkad je Atika svladana (odatle danak svake 9. godine do Teseja), držali su ga za okrutna tirana. Bio je zapravo iznajpr. zastupnik feničke kulture i vjere (Molohova služba, Μινώταυρος čovjek-bik), koju je svladao helenizam, što tipski prikazuje Tesej.

μιξ- na početku složenica, v. μειξ-.

μῖξαι, μῖξις, μίξω i slič., v. μείγνυμι, μεῖξις.

μῑσαγαθία, ἡ, *poz.* mržnja na dobre.

μισ-αθήναιος, 2. koji mrzi na Atenjane.

μισ-αλαζών, ὁ, *poz.* neprijatelj vjetrogonstva.

μῑσανθρωπία, ἡ, mržnja na ljude, zloba.

μῑσ-άνθρωπος, ὁ, koji mrzi na ljude.

μισγ-άγκεια, ἡ, kotlolika gudura, dubodolina, gdje se gorske rijeke stječu.

Μισγολαΐδης, ου, ὁ, efor u Sparti g. 410.

μίσγω, v. μείγνυμι.

μῑσ-έλλην, ηνος, ὁ, ἡ, neprijatelj(ica) Grkâ.

μῑσέω, μισήσω i t. d., pravilno, ali med. fut. μισήσομαι *poet.* ima također pas. znač. (μῖσος), mrziti, mržnjom progoniti, nenavidjeti, prezirati, aps., ili τινά, τί, ili sa sl. akuz. s inf. ili ὅταν, i to διά τι i ἔκ τινος čega radi, ὑπέρ τινος za nešto (sumnj.). U pas. mrzak biti, aps., ili ὑπό τινος i τινί komu.

μίσημα, τό, *poet.* predmet mržnje, grdinja.

Μισηνοί, οἱ, Misenjani, t. j. Rimljani, koji su imali svoje ljetnike oko Misena u Kampaniji, s. Punta di Miseno.

μῑσητός, 3. (μισέω), 1. na koga se mrzi, omražen. 2. na koga treba mrziti. 3. koji mržnju uzrokuje.

μισθαποδοσία, ἡ, N. T. isplaćivanje plate.

μισθ-αποδότης, ου, ὁ, N. T. platac, nagraditelj.

μισθαρνέω (μισθ-άρνης, ἄρνυμαι), za platu služiti, nadničiti, najmljen ili potkupljen raditi, podmitljiv biti. Otd.

μισθαρνητικός, 3. koji nadnici pripada, najamnički, ἡ μ. zanat nadničarski. Ktomu

μισθαρνία, ἡ, nadničenje, najamnička služba (Dem. 18, 284), podmitljivost (Dem. 18, 50).

μίσθιος, 3., v. μισθωτός.

μισθοδοσία, ἡ, plaćanje, isplaćivanje plate.

μισθοδοτέω, platu davati, plaćati, aps., i τινί ili τινά.

μισθο-δότης, ου, ὁ (δίδωμι), davalac plate.

μισθός, ὁ, u sing. i plur. (got. *mizdô*, stsl. мьзда), 1. **plata, najam**, μισθοῦ, ἐπὶ μισθῷ, μετὰ μισθοῦ za platu, aps., ili τινός čija ili za što, za neko vrijeme, ὑπέρ τινος za koga, ὑπό, παρά τινος od koga, ἔκ τινος od čega plaćena. Napose a) počasna plata, nagrada, dobit gatarâ ili također sofistâ, među kojima je Protagora za potpunu naobrazbu jednoga učenika uzimao 100 mina (v. μνᾶ), potonji neznatniji samo 5—10 mina. b) vojnička plata, u Ateni od Perikla uvedena. Hoplit je na dan dobivao 4 obola do 2 drahme, časnik (lohag, taksijarh) dvostruko, konjanik trostruko, strateg četverostruko. μισθὸν ἔχειν imati novaca za platu vojske, μισθὸν ili μισθοὺς φέρειν korist imati, platu dobivati, češće φέρεσθαι. c) (βουλευτικός) plata vijećnikâ, za svaku sjednicu jedna drahma. Slično je uveo Periklo platu za dolazak u narodnu skupštinu, kao što je i svaki sudac dobivao 3 obola. 2. nagrada, aps., ili τινός za što, eufemistički kao i naša »plata« mj. kazan.

μισθο-φορά, ἡ, plata, dobivena ili koja se ima dobiti; μισθοφορὰν λέγειν o upotrebi novaca za plaćanje četa govoriti.

μισθοφορέω (-φόρος), s adj. verb. μισθοφορητέον, aps., ili τί, nešto kao platu dobivati, platu dobivati, najamnik biti, za platu služiti, aps., i τινί, παρά τινι komu, u koga, παρά τινος od koga.

μισθοφορία, služba za platu, najam; *poz.* također plata (vojnička).

μισθο-φόρος, 2. (φέρω), koji odnese platu, za platu služi, ὄχλος najamnička hrpa. Supst. ὁ μ. najamnik, najamnički vojnik, stoga kao ξένοι često razlikovani od vojnikâ iz svoga naroda.

μισθόω (μισθός), 1. **akt.** u najam dati, iznajmiti, aps., ili τινά, na pr. ἑαυτόν dati (pot)kupiti se, stupiti u službu za platu, ili τί s inf., i to τινί komu ili kod koga, τινός za novce (o oblasti, koja daje za novce, osjekom određene, od poduzetnika graditi kakvu zgradu), ἐπί τι za nešto. 2. **med.** za sebe ili sebi najmiti, uzimati u najam, potkupiti (Dem. 18,

33), u zakupu imati, koje aps. ὁ μισθωσάμενος koji najam plaća, koje τί ili τινά, i to τινός za neke novce; takođ. o poduzetniku, koji gradnju preuzima za neki osjekom određeni iznos. 3. pas. najmljen, u najam uzet, plaćen ili takođ. u zakup uzet biti, τὰ μεμισθωμένα u zakup ili najam uzeto, ἐπί τινι čemu.

μίσθωμα, τὸ, i **μίσθωσις,** εως, ἡ, **1.** pogođena plata, najam, zakupnina, ἐπὶ μετρίαις μισθώσεσι za malu zakupninu, ἀπὸ μισθωμάτων θύειν t. j. tako da žrtvu preuzima onaj, koji najmanje ište. **2.** uop. najam, zakup; danak. **3.** N. T. (iznajmljeni) stan.

μισθώσιμος, 2. koji se može dobiti za platu.

μισθωτικός, 3. koji najamničkoj službi pripada.

μισθωτός, 3. (μισθόω) i *poz.* **μίσθιος,** 3. i 2. (μισθός), najmljen, potkupljen, u najam uzet, uzet u službu za plaću. Supst. ὁ μ. najamnik, nadničar, sluga, potkupljena izdajica.

μισο-βάρβαρος, 2. koji mrzi na barbare.

μισο-γόης, ὁ, *poz.* neprijatelj opsjene.

μισό-γυνος, 2. *poz.* neprijatelj žena.

μισό-δημος, 2. neprijatelj naroda ili demokracije.

μισό-θεος, 2. *poet.* i *poz.* koji mrzi na bogove.

μισο-καῖσαρ, ὁ, *poz.* neprijatelj Cezarov.

μισο-λογία, ἡ, mržnja na govore.

μισό-λογος, 2. koji mrzi na govore, neprijatelj govorâ, neprijatelj naučnih istraživanja.

μισοπονέω (μισό-πονος), mrziti na rad.

μισοπονηρέω, mrziti na zloću, i

μισοπονηρία, ἡ, *poz.* mržnja na zlo ili na zle, od

μισοπόνηρος, 2. koji na zlo mrzi.

μῖσος, εος, stegn. ους, τὸ, **1.** *odium*, mržnja, neprijateljstvo, srdnja, μίσει iz mržnje, aps., ili τινός čija i na što ili koga, ovo takođ. ἔς τινα. **2.** predmet mržnje, aps., i εἴς τινας kod koga, nakaza, neman.

μισό-σοφος, 2. koji na mudrost mrzi.

μισο-σύλλας, ὁ, *poz.* koji na Sulu mrzi.

μισο-τύραννος, ὁ, ἡ, *jon.* i *poz.* koji na tirane mrzi; neprijatelj tiranâ.

μισό-τυφος, ὁ, *poz.* neprijatelj nadutosti.

μισό-χρηστος, 2. koji mrzi na dobro ili dobre.

μισο-ψευδής, ὁ, *poz.* neprijatelj laži.

μιστύλλω, *ep.* na komadiće rasjeći, raskomadati, τί.

μίτος, ὁ, *ep.* i *poz.* nit navitka, navitak, παρὲκ μίτον do iznad navitka, kroz lančić.

μίτρα, *ep.* i *jon.* **μίτρη,** ἡ, veza, **1.** pojas, vuneni u bojnika oko trbuha, takođ. pločicama od kovine obložen. **2.** *jon. poet.* i *poz.* povezača, ubradač s trakovima niz obraze, što su ga na istoku i u Grkâ i Rimljana nosile žene i mekiši.

μιτρη-φόρος, 2. (φέρω), koji nosi povezaču.

Μιτυλήνη, v. Μυτιλήνη.

μίτυλος, 3. (lat. *mutilus*), osakaćen, sakat.

μιτώδης, 2. (εἶδος), *poet.* kao nit usukan.

μνᾶ, ᾶς, *jon.* **μνέα,** ἡ, mina, **1.** kao uteg, 100 drahama teška, eginejska oko 600 grama, solonskoatička 436—432 gr. **2.** kao novac, sa i bez ἀργυρίου, šezdeseti dio talenta, eginejska oko 130 K, a solonskoatička oko 95 K; zlatna je mina imala deseterostruku do dvanaesterostruku vrijednost.

I. **μνάομαι,** *ep. jon.* i *poz.* med. (*at.* proza samo προ-μν. u Ksen.), samo prez. i impf. s *ep.* rastegn. oblicima: part. μνωόμενος, impf. ἐμνώοντο, i *jon.* part. μνεώμενος, **1.** *ep.* = μιμνήσκομαι, v. r.; φύγαδε na bijeg misliti. **2.** *jon.* i *poz.* misliti, težiti na što, τί.

II. **μνάομαι,** *ep.*, samo prez. i impf. s rastegn. obl.: prez. 2. sing. μνάᾳ, inf. μνάασθαι, impf. μνώοντο, iter. μνάσκετο (od βνάομαι, k *beot.* βανά = γυνή), prositi, prositi (za) ženu, τινά (*at.* μνηστεύω).

μνασιδωρέω, *dor.*, od blagodarnosti darove nositi (proročka riječ).

Μνάσιππος, ου, ὁ, nauarh spartanski u doba Ksenofonovo.

μναστεύω, *dor.* mj. μνηστεύω.

μναστήρ, ῆρος, *dor.* (I. μνάομαι), misleći, opominjući se, τινός.

μνᾶστις, ἡ, *dor.* = μνῆστις, v. μνεία.

μνέα, v. μνᾶ.

μνεία, ἡ, **μνήμη,** ἡ, **μνημοσύνη,** *dor.* μνάμ., *ep. poet.* i *poz.*, i **μνῆστις,** ιος (*dor.* μνᾶστις), ἡ, *ep. jon.* i *poet.* (μιμνήσκω), sjećanje, pominjanje, spomen, pamćenje, slava, ἡ ἔπειτα μνήμη spomen kod potomstva, slava unapredak, μνήμῃ i μνήμης ὕπο iz spomena, u pameti, napamet, μνήμη γίγνεται sjećaju se, pamte, μνείαν, μνῆστιν, μνήμην ἔχειν imati pamćenje, sjećati se, ostati bez čega, nešto mi nedostaje, pominjati, takođ. znamenit biti; ὡς μνήμης ἔχει kako dobro pamti, μνήμην παρέχειν i παρέχεσθαι uspomenu osnovati ili osigurati, μνήμην ili μνείαν ποιεῖσθαι napominjati, zametnuti govor o čem (Her. 5, 74), ali s πρός τι svoje sjećanje udesiti prema čemu. Slič. μνήμην ἐμβάλλειν. Pak ἐς μνήμην ἔρχεσθαι pominjati, komu doći napamet, pasti mu na um, slič. ὑπὸ τὴν μνήμην ἰέναι, ali μνήμην ἐπασκέειν spomen gajiti, spomen bilježenjem čuvati (Her. 2, 77). Koje aps. s pomišlj. gen., koje τινός čiji i na koga ili što, slič. περί τινος, ali ὑπέρ τινος poradi koga, τινί komu, i πρός τινα prema komu, πρός τι poređenje čega u pameti naprema čemu drugomu.

μνῆμα, μνημεῖον, *jon.* **μνημήιον,** τὸ (μιμνήσκω), i τὸ **μνημόσυνον** ili τὰ **μνημόσυνα** (za jednu stvar), spomen, spomenik, uspomena, napose: nadgrobni spomenik, uop. grobni humak, grob, aps., ili τινός čiji ili na što ili koga, τινί čemu, za što.

μνήμη, v. μνεία.

μνημόνευμα, τὸ, poz. predmet pominjanja, znanja. Od

μνημονευτός, 3. *poz.* čega se možeš pominjati, vrijedan spomena; slavljen, časćen.

μνημονεύω, pravilno, fut. pas. *μνημονεύσομαι* i *-θήσομαι*, **1.** sjećati se, u pameti imati, kao *μιμνήσκομαι;* konstr. s *τί*, rijetko *τινός*. **2.** sjećati, podsjećati, opominjati, u pamet dozivati, pominjati; koje aps. *οἱ μνημονευόμενοι* oni, koje povijest poznaje, *τὸ -νον* poznata izjava, *τὰ -να* vijesti, koje *τινός* i *ὥς τινος*, koje *τί* ili *περί, ὑπέρ τινος* ili inf. sa i bez *τοῦ* ili *ὡς*, i to *ἐς, πρός τινα* u, kod koga. Stoga kod pas. (s fut. pas. i med.) lično, *οὐ τοσοῦτος λοιμὸς ἐμνημονεύετο γενέσθαι* nije se pamtila tako žestoka kuga, nije se znalo za tako ž. k.

μνημονικός, 3. (*μνήμων*), obič. u superl. i iron., koji dobro pamti ili koji je dobro učio napamet. Adv. **-κῶς**, iz glave, napamet.

Μνημοσύνη, ἡ, ep. i *poet.*, *dor. Μναμοσύνα*, personif. mati Musâ.

μνημοσύνη, *ἡ*, v. *μνεία*.

μνημόσυνον, *τὸ*, v. *μνῆμα*.

μνήμων, *dor.* **μνάμων**, *ονος*, 2. (*μιμνήσκω*), koji se sjeća, opominje, koji pamti, misli, aps., i *τινός* čega, na što.

μνῆσαι, μνησαίατο, μνησάσκετο, v. *μιμνήσκω*.

Μνήσ-αρχος, *ὁ*, iz Sama, kamenorezac, otac Pitagore, koji se zato zove *ὁ* **Μνησαρχίδης**.

Μνησι-θείδης, *ὁ*, **1.** jedan od tridesetorice u Ateni. **2.** inače lično ime.

μνησικακέω (*μνησί-κακος*), sjećati se pretrpljena zla, komu što pamtiti, zlo misliti, mrziti, svetiti se. Napose s negac.: podijeliti oproštenje, osob. za amnestiju poslije pada tridesetorice u Ateni, koje aps., koje *τινί* komu, koje *τί* ili *τινός* što, takođ. *τινί* s part., *παρά τι* za (trajanja) čega.

μνησικακία, *ἡ* (*-κέω*), *poz.* stara mržnja.

μνησι-πήμων, 2. (*πῆμα*), *poet.* koji podsjeća na (očekivanu) nevolju, *πόνος* strah, koji nastaje, kad se sjetiš svoga zlodjela, kajanje.

μνηστεία, *poz.*, *μνήστευμα, τὸ, poet.* i **μνηστύς**, *ύος, ἡ, ep.* prosidba (djevojke), *ἐπὶ τὴν μ.* da bi je prosio.

μνηστεύω (*dor. μναστ.*) i med. (*μνηστήρ*), **1.** biti prosac, prositi, sa i bez *γυναῖκα* ili *τὸν γάμον τινός*, prositi ženu, aps., ili *τινά* koju, takođ. *νυμφίον τινί* kojoj tražiti zaručnika; pas. perf. *μεμνηστευμένος* (*ἐμν.*), aor. *μνηστευθείς* dati prositi se, N. T. zaručiti se. **2.** uop. oko čega truditi se, osob. natjecati se za službu, *τί* ili s inf. **3.** stjecati.

I. *μνηστήρ, ῆρος* (I. *μνάομαι*), *poet.* misleći, opominjući se, *τινός*.

II. **μνηστήρ**, *ῆρος, ὁ*, dat. plur. *μνηστήρεσσι* (II. *μνάομαι*), prosac, aps., i *τινός*.

μνηστηρο-φονία, ἡ, poz. ubijanje prosaca, natpis 22. knjizi Odiseje.

μνῆστις, *ἡ*, v. *μνεία*.

μνηστός, 3. (II. *μνάομαι*), *ep. poet. poz.* prošen, isprošen, udata.

μνηστύς, *ἡ*, v. *μνηστεία*.

μνήστωρ, ορος, ὁ, ἡ, poet. sjećajući se, koji pamti.

μνήσω, v. *μιμνήσκω*.

μνοῖα, μνῷα, μνῴα, ἡ (*δμώς*), javni državni robovi na Kreti, roblje.

μνωόμενος i **μνώοντο**, v. *μνάομαι* I. i II.

μογγι-λάλος (od *μόγγος* promukao), var. za *μογιλάλος*.

μογερός, 3. *poet.* (*μόγος*), mučan, kukavan, bijedan, jadan, isp. *μοχθηρός*.

μογέω, *ep.* i *poet.* (*μόγος*), **1.** mučiti se, kinjiti se, aps. *μογέων* s mukom, s nategom; *ἔκ τινος* od čega umoran biti. **2.** tranz. s mukom odoljeti, izraditi, podnositi, pretrpjeti, *εἵνεκά τινος* i *ἀμφί τινι* poradi koga, *ἐπί τινι* za što.

μογι-λάλος, N. T. koji teško govori, nijem.

μόγις [u arzi *ι*] i **μόλις**, adv., s naporom, s mukom, s nategom, jedva, za nevolju, napokon, ipak napokon, možda još; *μάλα μόλις* veoma teško, *μόγις πάνυ* dosta nerado, *οὐ μόλις* bez muke, bez oklijevanja.

μόγος, *ὁ, ep.* i *poet.* posao, muka, *μόγῳ* s naporom, od napora; takođ.: bijeda, nevolja.

μογοσ-τόκος, 2. *ep.* koji muku rađa, mukodavan.

μόδιος, ἡ, poz. lat. *modius*, mjerov.

μόθαξ, *ακος, ὁ*, potomak perijekov, koji je zajedno s kojim Spartancem odgojen.

μόθος, *ὁ, ep.* metež, vreva, osob. bojna vreva.

μόθων, ωνος, ὁ, potomak helota, koji je po zajedničkoj odgoji s kojim Spartancem dobio slobodu (bez građanskoga prava).

μοθωνικός, 3. *poet.* i *poz.* ropski, prost.

μοῖρα, *ἡ* (osn. *μερ* u *μείρομαι*), **I. 1. dio**, suprotno cjelina, komad, član, krajina, na pr. *ἡ Περσέων* (t. j. Kapadokija), ili Il. 10, 252 *πλέων νὺξ τῶν δύο μοιράων* t. j. *τὸ πλέον τῆς νυκτός, ἤγουν δύο τῶν τριῶν μοιρῶν*. Napose: mjesto, *ἐν οὐδεμιῇ μοίρῃ ἄγειν τινά* ne držati mnogo do koga, nekoga cijeniti ne baš visoko (Her. 2, 172), i *μοῖραν ποιεῖσθαι μηδαμῶς τινα* nimalo ne obzirati se na koga, posve zametavati ga, nasuprot *ἐν μείζονι μ.* više cijeniti (Plat. Crit. 51 B). Općenije *ἐν κληρονόμου μοίρῃ* mjesto baštinika. **2.** dio, određena mjera (*αἰδοῦς μοῖραν οὐκ ἔχειν* ne imati stida ni straha), što pripada, što je pristojno, *μοῖραν νέμειν τινί* kako dolikuje brinuti se za koga, *κατὰ μοῖραν* kako se pristoji, kako dolikuje, u redu, kako treba, slič. *ἐν μοίρῃ*, ali *παρὰ μοῖραν* preko reda (Od. 14, 509). **3.** *μοῖρα βίου, βιότου* dio života, usud života, trajanje života, vijek, napose sa i bez *ἡ πεπρωμένη* i katkad takođ. u plur., što je suđeno, usud, sudbina, takođ. od rođenja usađena

osobitost; stoga *θεία μ.* božja sudnja ili volja, zvanje, suprotno: slobodan izbor, *θείᾳ μοίρᾳ* po božjem određenju, *καθαμερία* suđenje današnjega dana, *μοῖρα κιγχάνει* stizava božji usud, *μοῖρα ἔχει τινά* suđeno je komu, stiže ga suđenje, slič. *ξύνεστί τινι; ὅσον μοίρας παροίχει* koliko promašaš svoj usud. Koje aps., ili *τινός* čiji, koje s inf., slič. s part. *ἡ σωζομένη μ.* sudbina da se spaseš. Napose **a)** sa i bez *ἐσθλή* sreća, *τῇ σεωυτοῦ μοίρῃ* na tvoju sreću, *οὐ πάνυ μοίρας εὐδαιμονῆσαι πρώτης* netko se nikako ne može velikom srećom hvaliti, t. j. on je veoma nesrećan. **b)** žalostan usud (*θανάτου* ili *Ἄϊδος*), suđena smrt, *πρὸς διπλῆς μοίρας* dvostrukim smrtnim usudom (jer su oba brata zajedno pala) *αὐτόχειρι μοίρᾳ* smrću od tvoje vlastite ruke.

II. personif. ***Μοῖρα***, prije (u Hom., Esh.) ponajv. u sing., Mera, božica usuda, kao *μεγάλη, κραταιή* i slič., silna nazvana, poslije više u plur. moći suđenja (napose pominju se *Κλωθώ* Prelja, *Λάχεσις* koja ždreba i *Ἄτροπος* Neodvratljiva), koje čovjeku podjeljuju usud života, i to osob. onaj, što ne visi o vlastitoj volji čovjekovoj, kao rođenje, smrt, sreću i nesreću.

μοιράω, *poet.* podjeljivati.

μοιρη-γενής, 2. *ep.* samo Il. 3, 182, na sreću rođeni, dobrosretnji.

μοιρίδιος, 3. (*μοῖρα*), *poet.* od usuda određen.

Μοίριος *λίμνη, ἡ,* jezero Meris (*Μοῖρις* od egipat. *mer-ur*, »veliki prokop«) u srednjem Egiptu, na zapadnoj strani Nila, sada iščeznulo, natapano bahr-jûsef-om iz Nila, u prirodnoj dolini, kojoj je istočni ugao od neko 5 □ milja opkoljen nasipima 16m širokim, dogotovljenim oko 23. vijeka prije Is. od Amenemhe III.; iz njega na sjeverozapad istekao ostatak *birket-el-querûn* »jezero rogova«.

μοιρογνωμόνιον, τὸ, poz. kazalo dijelova, kazalo minuta, mjerilo stupnjeva.

μοιρό-κραντος, 2. *poet.* od usuda određen, izvršen.

Μοῖσα, ἡ, buk. dor. = *Μοῦσα.*

μοιχ-άγρια, *τὰ* (*ἄγρα*), *ep.* kazan (zatečenoga) preljubočinca, globa, koju ima platiti.

μοιχαλίς, ίδος, ἡ, N. T. **1.** preljubotvorni, pren. nevjeran, *ἡ μ.* preljubnica. **2.** preljuba.

μοιχάω, **1.** na preljubu zavesti, pren. lukavo pod svoju vlast skučiti. **2.** med. N. T. = *μοιχεύω.*

μοιχεία, *ἡ* (*-εύω*), preljuba.

μοιχεύτρια, *ἡ,* preljubnica.

μοιχεύω, **1.** preljubu činiti, aps., i *τινά* s kim. U pas. na preljubu zaveden biti ili dati zavesti se. **2.** pren. N. T. kumire štovati.

μοιχίδιος, 3. *jon.* preljubom rođen. Supst. *μοιχίδια* = *ἔργα μοιχιδίων* djela rođenih u preljubi (ako ne treba dodati *τέκνα*).

μοιχός, *ὁ,* preljubočinac.

μολεῖν, aor. 2. (za *βλώσκω*), pored fut. *μολοῦμαι*, perf. *μέμβλωκα*, ponajv. *ep.* i *poet.*, otišao sam, došao sam, (odmah) doći u prav. smislu i pren., aps., ili *τί* i *εἴς τι, τινί* (ka) komu, *ἀπό τινος* od nečega sam potekao, *διὰ μύθων* promislio sam.

μολίβδωμα, τὸ, poz. posao od olova.

μόλιβος, v. *μόλυβδος.*

μόλις, v. *μόγις.*

Μολίων [ῑ], *ίονος, ὁ,* **1.** sin Molione, žene Aktorove, u dualu *τὼ Μολίονε* Molioni, v. *Ἀκτορίων.* **2.** neki Trojanac.

μολοβρός, *ὁ* (t. j. *μολ-οβρός* od *μολύνω* i *ὄβριον* odojče?), *ep.* prasac, prljavac.

Μόλος, *ὁ,* sin Deukalionov, otac Merionov s Krete.

Μολοσσοί i ***Μολοττοί***, *οἱ,* narod u Epiru. *κύων Μ.* veliki ovčarski pas; adj. *-σσικός*, 3., zemlja *ἡ Μολοσσία.*

μολοῦμαι, v. *μολεῖν.*

Μολόχ, ὁ, jevr. *molech*, kumir Amonitâ, poznat mjeden kip s volujskom glavom i raširenim (usjalim) rukama, na kojima se žrtvovahu dječica.

μολπαῖος, 3. *poet.* bogat pjevanjem, miloglasan.

μολπή, *dor.* ***-πά***, *ἡ* (*μέλπω*), *ep. poet.* i *poz.* **1.** pjevanje u kolu, igra s plesom i pjesmom, *ἤρχετο μολπῆς* vodila je kolo, stoga takođ. **2.** pjevanje, kitaranje, ples, *μολπῇ* plešući; takođ.: zvek sâm, *σύριγγος* glas svirale, i u plur. *ἐν μ. μελέων* u glasovima pjesama.

μολπηδόν, poet. adv., s igranjem kola.

μολύβδαινα i ***μολυβδίς***, *ίδος, ἡ,* olovna kugla, **1.** za ribare, da im udica bude teža. **2.** u rodskih praćara, na praćici.

μολύβδινος, 3. *poz.* od olova, olovan.

μόλυβδος, *ὁ, ep.* ***μόλιβος***, *ὁ,* olovo, *μολύβδῳ δεδεμένοι* olovom zaliveni.

Μολύκρειον, *τὸ,* grad u Etoliji na ulazu u Korint. zaliv, blizu glavice *Ἀντίρριον* (takođ. *Ῥίον Μολυκρικόν*), s. Kukio Rastro ili u njegovoj blizini.

μολύνω, uprljati. Pas. uprljati se, biti oskvrnjen. Otd.

μολυσμός, ὁ, N. T. skvrnjenje.

μομφά, *ἡ, dor.* mj. ***μομφή*** (*μέμφομαι*), *poet.* i N. T. ukor, *μομφὰν ἔχειν τινός* imati na što tužiti se.

μον-άμπυκος, 2. *poet.* i *μον-άμπυξ, υκος, ὁ, ἡ, poet.* s jednim počeonikom.

μοναρχέω, *jon.* ***μουν.*** (*μόναρχος*), samodržac ili samovladalac biti, bezgranično zapovijedati, *ἔν τινι* u kojoj državi.

μοναρχία, *jon.* ***μουναρχίη***, takođ. u plur., samovlada, monarhija, uop. gospodstvo pojedinca, stoga takođ.: zapovijedanje jednoga vojvode četama, ili oznaka za lat. *dictatura*, aps., ili *τινός* (nad) jednom zemljom.

μοναρχικός, 3. monarhički, = μονάρχου bezgraničnoga gospodara.

μόν-αρχος, *jon.* **μούν-αρχος,** ὁ (ἄρχω), samovladalac, bezgranični vladalac i gospodar.

μόνας, κατὰ μ., v. *μόνος* potkraj.

μονάς, *άδος* (*μόνος*), **1.** adj. *ὁ, ἡ, poet.* samosam, samotan. **2.** supst. *ἡ*, jedinica.

μοναυλέω, *poz.* svirati u *μόν-αυλος*, manju sviralu.

μονάχῆ, μονάχῇ i **μονάχοῦ** (*μόνος*), adv., pojedince, sam, samo.

μονή, *ἡ* (*μένω*), ostajanje, boravljenje, oklijevanje, *ἐπὶ μονῇ* za ostajanje, *τὴν μ. ποιεῖσθαι* zatrajati se, boraviti, *ἡ μ. γίγνεταί τινι* netko oklijeva, okraja.

μον-ήρης, 2. (*ἀραρίσκω*), osamljen, samosam, sam.

μόνιμος, 2. (*μένω*), koji ostaje, odolijeva, postojan, ustrajan, stalan, čvrst, trajan. Za vojnike, osob. hoplite, koji neprijatelja čvrstom nogom dočekuju ili čekaju. Supst. *μόνιμον* stalan predmet.

μόν-ιππος, ὁ, jahaći konj, zapr. konj pojedinac, suprotno: u kola na par upregnuti konji.

μονο-γενής, *jon.* **μουν.,** 2. (*γένος*), jedinorođen, jedino dijete, *τινί* u koga, komu.

μονό-γραμμος, 2. *poz.* koji sastoji samo od crta.

μονο-δέρκτης, 2. *poet.* jednook.

μον-όδους, ὁ, ἡ, poet. jednozub, s jednim zubom.

μονο-ειδής, 2. (*εἶδος*), jednoga oblika, jednovrstan.

μονό-ζυξ, υγος, ὁ, ἡ, poet. jednoprežan, sam.

μονο-ήμερος, 2. *poz. ep.* koji traje samo jedan dan.

μονό-κερως, *ων, poz.* jednorog.

μονό-κλαυτος, 2. *poet.* od pojedinca oplakivan.

μονό-κροτος, 2. troveslarka, koja ima samo jedan dvored veslača.

μονό-κωλος, 2. *jon.* i *poz.* jednočlan, osob. **a)** jednokatan. **b)** jedinstven.

μονό-κωπος, 2. *poet.* koji sam vesla.

μονό-λυκος, ὁ, pojedini vuk.

μονο-μάτωρ, ὁ, ἡ, poet. kao mati osamljena, ostavljena.

μονομαχέω, *jon.* **μουν.,** **1.** s pojedinim boriti se, u dvoboju biti se, aps., i *τινί* s kim (osob. kao gladijator boriti se). **2.** o boju, što ga slabiji narod bez saveznikâ bije s jačim.

μονομαχία, ἡ, poz. pojedinačka borba, dvoboj, napose **1.** borba gladijatorâ. **2.** *poz.* pogrebne igre s gladijatorskim borbama i predstavama, *ἐπί τινι* komu u čast.

μονό-μαχος, 2. *poet.* i *poz.* zapr. pojedini borac, pak osob. u Rimljana: gladijator.

μόνον, μονονουχί i **μονονού,** *μονονούχ*, v. *μόνος*.

μονό-ξυλος, 2. od jednoga komada drva, **πλοῖον** »smrtnjak«, mali čamac od izdubenoga stabla.

μονό-παις, αιδος, ὁ, ἡ, poet. κόρος, jedino dijete.

μονό-πεπλος, 2. *poet.* samo gornjom haljinom pokrit.

μονό-πωλος, 2. *poet.* s jednim konjem (vozeći se).

μονό-ρρυθμος, 2. *poet.* pojedini, osamljen, protivno: *κοινός*.

μόνος, 3., *jon.* **μοῦνος,** *dor.* *μῶνος* (od *μόν-ϝος*, za *μένω*), sam, jedin, pojedini, jedan, osamljen, samo, napose: samosam, ostavljen, *μόνων τῶν ὀφθαλμῶν* samo očiju. Stoji često nasuprot drugomu *μόνος*, aps., ili s *τινός* pred, pod kim, bez koga, rastavljeno od koga, slič. *ἀπό τινος*. Adv. **μόνον** jedino, samo (takođ. kod imper., kao *modo*), *οὐ μόνον* ne samo, sa sl. *ἀλλὰ καί*, pri čem se katkad *οὐ μόνον* nastavlja samim *οὐδέ*, ili stoji takođ. eliptično s rečenicom, koja se ima nadopuniti iz saveza, ne samo to, ali *μόνον οὐ* ili *οὐχί tantum non*, gotovo, skoro, samo što ne, takođ. **μονονουχί,** *μονονούχ*, **μονονού;** pak *κατὰ μόνας* sam za sebe, pojedince. Pravi adv. **μόνως,** na ovaj jedini način, samo, jedino.

μονο-σάνδαλος, 2. *poz.* s jednom sandalom.

μονοσιτέω (kao od *μονό-σιτος*), samo jedan glavni obrok na dan jesti.

μονό-σκηπτρος, 2. *poet.* koji sam vlada.

μονο-στιβής, 2. *poet.* koji sam hodi.

μονό-στιχος, 2. *poz.* koji od jednoga stiha sastoji.

μονό-στολος, 2. *poet.* sam poslan, sam.

μονό-τεκνος, 2. *poet.* s jednim djetetom.

μονό-τονος, 2. i adv. (*τείνω*), *poz.* s jednim glasom, uvijek jednako napet.

μονο-τράπεζος, 2. *poet.* za odjelitim stolom.

μονό-τροπος, 2. *poet.* i *poz.* osamljen.

μονοτροφία, ἡ, samoothranjivanje, samoodgoja.

μον-όφθαλμος, 2. *poz.*, *jon.* **μουν.,** jednook.

μονό-φρουρος, 2. (*φρουρά*), *poet.* koji sam straži.

μονό-φρων, 2. (*φρήν*), *poet.* koji sam ima neko mišljenje ili nazor.

μονό-χαλος, 2. *poet.* jednokopitan, s nerascijepanim kopitom.

μονο-χίτων, *ωνος, ὁ, ἡ, poz.* samo u donjoj haljini.

μονό-χορδος, 2. s jednom žicom; *τὸ -ον* monokord, napeta žica za mjerenje glasa (u Pitagorovaca *κανών*).

μονό-ψηφος, 2. *poet.* koji sam odlučuje.

μονόω, *jon.* **μουνόω** (*μόνος*), pojedinim činiti, sámo ostaviti, odijeliti, osamiti, *γενεήν* rod pojedince nastavljati, t. j. tako, da svagda ima samo jedan sin. U pas. sam ostavljen, odijeljen biti, preter. takođ.: sam, usamljen, ostavljen biti, aps., i *τινός* od koga, *μετά τινος* s kim, *ἐμουνοῦντο* (Her. 8, 123) stajahu pojedince, svaki je imao samo jedan glas.

μονῳδέω (*μον-ῳδός*), *poz.* sam (solo) pjevati, monolog besjediti.

μονῳδία, ἡ, poet. pjevanje pojedinca, solo.

μόνωσις, *εως, ἡ* (*μονόω*), rastavljanje, rastajanje, i to *ἀπό τινος* s kim.

μον-ώψ, ῶπος, ili (*jon.*) *μουν., ὁ, ἡ, poet.* jednook.

μόρα, ἡ, veći odio, 500—900 momaka, spartanske pješadije.

μορία, ἡ, sveta, od same Atene na tvrđavi atenskoj zasađena maslina. Tako se onda isto zvahu od ove rasađene Ateni posvećene javne masline αἱ μορίαι (μόριαι) ili αἱ μορίαι ἐλαῖαι, koje su gdjegdje stajale na privatnoj zemlji i sačinjavale nekakav servitut. Nadzor je nad njima imao areopag, a dohodak se njihov davao u zakup. Prostor se oko njih nije smio obrađivati; još se manje koja smjela iskopati, i to pod kazan progona i gubitka imutka. Ako se drvo posušilo, korijen bi se, da se očuva, ogradio ogradom (σηκός). Otd. **Μόριος,** ὁ, pridj. Zeusa kao zaštitnika svetih maslina.

μόριμος, 2., v. μόρσιμος.

Μορῖνοι, οἱ, belgijsko pleme između Schelde i Sambre.

μόριον, τὸ (μείρομαι), dio nasuprot cjelini, isp. μέρος; napose **a)** za vojnički odio. **b)** za dijelove tijela, u d.

μορμολύκειον, τὸ, i **μορμών,** όνος (ῶνος), ἡ, bauk, sablast, strašilo, avet.

μορμολύττομαι, dep. med., baukom (μορμών) malu djecu plašiti, što su osob. radile dadilje, pak uop. plašiti, u (lud) bijeg nagnati, τινά, πλείω još gore.

μορμορωπός, 2. (μορμώ = μορμών, ὤψ), *poet.* strašan, sablastan.

μορμύρω (redupl. od μύρω), *ep.*, samo prez., silno teći, uzavreti, ἀφρῷ pjen(uš)eći se.

μορμώ, *buk.* uzvik straha: uhuh!

μορμών, ἡ, v. μορμολύκειον.

μορόεις, εσσα, εν, *ep.*, po starima: dudove, t. j. tamne boje; valjada: dudinjama (μόροι, *morum*) sličan, dudolik, obilan dudinjama.

μόρος, ὁ, *ep. jon.* i *poet. (mors)*, usud, suđenje, osob. smrtna sudbina, stoga s θάνατος spojeno i samo: smrt.

μόρσιμος, 2. *ep. jon.* i *poet.*, i **μόριμος,** 2. (μόρος), *ep.* i *poet.*, od usuda određen, suđen, takođ. s inf. Napose: za smrt određen, ἦμαρ suđeni dan, dan smrti.

μορύσσω, perf. pas. part. *ep.* μεμορυγμένος (drugi -χμένος), uprljati, okaljati.

μορφή (*dor.* -φά), ἡ, i **μόρφωμα,** τὸ, ponajv. *poet.*, *forma*, oblik, lijep lik, stas, stoga i za same ljude, pren. μ. ἐπέων milina besjede (Od. 11, 367), jer μ. često znači lijep oblik; pak uop. spoljašnjost koje stvari, lik, obličje, δεινὰ μορφά strašna slika, o grdno nakaženom tijelu mrtvoga Agamemnona. **2.** u Platona i *poz.* ideja. **3.** *jon.* takođ. kakvoća, kvaliteta.

μόρφνος, ον (ili μορφνός, όν), *ep.* samo Il. 24, 316, supst. ime nekakomu orlu, močvarni orao, ili adj.: mrk, taman.

μορφόω, *poz.* uobličivati, davati oblik; pas. N. T. oblik primati.

Μορφώ, οῦς, davačica ljepote, Afrodita u Lakedemonu.

μόρφωμα, τὸ, = μορφή, v. r.

μόρφωσις, εως, ἡ, N. T. obrazovanje, oblik (pravo biće ili slika koje stvari).

μορφώτρια, ἡ, *poet.* obrazovateljica, koja daje oblik.

μόσσυν, υνος, ὁ, dat. plur. metapl. μοσσύνοις, drven toranj. Odatle su zato, što nastavahu u drvenjarama sličnim kulama, ime dobili **Μοσ(σ)ύν-οικοι,** narod u Aziji na Crnom moru Trapezuntu na zapad.

Μόσυχλος, vulkan na ostrvu Lemnu.

μοσχάριον, τὸ (μόσχος), *poz.* telence, telešce, demin.

μόσχειος, 2. i *poet.* μόσχιος, 3., teleći, κρέα teletina.

μοσχίον, τὸ, = μοσχάριον, v. r.

Μόσχοι, οἱ, narod u Kolhidi.

μοσχο-ποιέω, N. T. načiniti tele. Od

μόσχος, ὁ, mladica, šiba. Pren. potomak, mlad čovjek, mlad lav, mlad još neujarmljen bik (na pr. Apis), obič. ὁ i ἡ, tele.

Μόσχος, često lič. ime, osob. bukolski pjesnik iz Sirakuse oko g. 250. pr. Is., učenik Bionov, koji je oko g. 270. (ne oko g. 100.) bio u naponu.

Μοτύη, ἡ, star grad u zapad. Siciliji, na istoimenom ostrvu, s. S. Pantaleone.

Μούκιος, ὁ, **1.** *P. Mucius Scaevola*, konzul g. 133. pr. Is. i zakonoznanac. **2.** *Q. Mucius Scaevola*, augur, izvrstan pravoznanac i u pravu učitelj Ciceronov.

μουνάξ, *ep.* i **μουνόθεν** (μόνος), *jon.* adv., pojedince, posamce, μουνόθεν μοῦνος samosam, sam samcat.

μουναρχέω, μουναρχίη, μούναρχος, μουνογενής, μουνομαχέω, μοῦνος, μουνόφθαλμος, μουνόω, v. μοναρχέω i t. d.

Μοῦνδα, ἡ, grad u *Hispania Baetica*, blizu Kordove, s. Pedro de Muñoz.

μουνό-κωλος, 2. *jon.* s jednim bojem, na jedan kat.

μουνό-λιθος, 2. *jon.* od jednoga kamena.

μουνομαχίη, ἡ, *jon.* dvoboj, μ. ἐπασκέειν samo u dvoboju boriti se.

μουνο-φυής, *jon.* u jedno srastao, od jednoga komada.

Μουνυχία, *jon.* **-ίη,** ἡ, bolje **Μουνιχία** pisano, **1.** poluostrvo kod Atene s utvrđenim lučkim gradom i s lukom među Pirejem i Faleronom, s. Fanari. Adv. **Μουνυχίασι(ν)** u Munihiji, **Μουνυχίαζε** u Munihiju. **2.** pridj. Artemide, koja je ondje imala hram. Na βωμὸς Μουνυχίασιν pribjegavahu potišteni, da bi od naroda dobili zaštitu; ἐν Μουνυχίαις u tom hramu.

Μουνυχιών ili bolje **Μουνιχιών,** ῶνος, ὁ, deseti

mjesec atičke godine (Ol. 113, 2 odgovarajući vremenu od 18. travnja do 18. svibnja 326.).

Μουρήνας, α, ὁ, *L. Licinius Murena,* konzul g. 62.

Μοῦσα, ἡ (od *Μοντjα,* argiv. *Μόνσα, dor. Μῶσα, eol. Μοῖσα,* zapr. »gorska gospođa«, osn. lat. *mont-*), gorska vila, koja oduševljuje pjevača, stoga *Ὀλυμπιάδες, Ἑλικωνιάδες Μοῦσαι,* **1.** boginja pjevanja i pjesništva, kako se u Hom. pominju njih više, poslije devet, kćeri Zeusa i Mnemosine, pratilice Dionisove. U atenskoj akademiji stajao je njihov žrtvenik. **2.** apelativno: pjesma, glazba, pjesništvo; *θεία* božanski svečani zvek; uop. umjetnost i nauka, uglađena obrazovanost.

Μουσαῖος, ὁ, staroatenski pjevač, vidjelac i svećenik, tobože sastavljač pokorničkih i zavjetnih pjesama, himni i vračanjâ.

μούσειος, 2. *poet.* koji se tiče Musa, *ἕδρα* = *μουσεῖον, τὸ,* **1.** sjedište Musâ. **2.** škola (kao natpis knjigama, *λόγων*).

μουσ-ηγέτης, ὁ, vođ Musâ (Apolon).

μουσίσδω, buk. (*dor.*), i med. *poet. μουσίζομαι,* glazbu praviti, dati da se ori.

μουσικός, 3., adv. *-κῶς* (*Μοῦσα,* 2.), muzički, *musicus,* glazben, muzikalan, umjetnički, uglađen, fin; osob. za nadmetanje u umjetnosti Musâ, t. j. u glazbi (vještina aulodâ, auletâ i citaračâ), u pjesništvu (na pr. rapsodično kazivanje homerskih pjesama), u plesanju, i uop. u dokazima duševne naobrazbe. Jer *ἡ μ.* sa i bez *τέχνη* označuje ponajpr. doduše glazbu, ali potom i: pjesništvo, umjetnost uopće, i kao obrazovno sredstvo uop. umjetničku i naučnu naobrazbu ćudi i značaja, kako je dolikovalo čovjeku slobodnu, umjetnost Musâ, duševna obrazovanost; *τὰ μ.* glazbena umjetnost, *ὁ μ.* glazbeni umjetnik.

μουσο-μήτωρ, ορος, ἡ, poet. mati Musâ.

μουσο-ποιός, 2. **1.** lirska pjesnikinja, kao Sapfa. **2.** *poet.* adj. pjevajući.

μουσο-πόλος, ὁ, poet. pjesnik.

μουσουργός, ἡ (osn. *ἐργ*), glazbena umjetnica, pjevačica, frulačica, citaračica, kakvih je bilo na istočnim dvorovima.

μουσόω (*Μοῦσα*), *poet.* harmonično obrazovati s pomoću muzičkih vještina, stoga *τὸ μεμουσωμένον* uglađen društveni običaj i način.

μοχθέω (*μόχθος*), adj. verb. *μοχθητέον,* **1. intr.** mučiti se, kiniti se, bol osjećati, brige imati, trpjeti, bolovati, *ὁ ἀεὶ μοχθῶν* koji se svagda muči, *τινί* čim ili na čem, *περί τι* oko čega, *ἐπί τινι* nad čim. **2. tranz.** s mukom podnositi, s nategom izraditi, trpjeti, podnositi, pretrpjeti, *τί,* i to *μετὰ πόνων* u mukama.

μόχθημα, *τὸ,* kukavna kakvoća, jadno stanje čega, neprikladnost, uop. zloća, nevrijednost.

μοχθηρία, ἡ, zla kakvoća, neprikladnost, nesposobnost, *valetudo;* moralna zloća, pokvarenost, nizak stalež.

μοχθηρός, 3., adv. **-ρῶς,** mučan, jadan, kukavan, bijedan, slab, u jadovitom ili kukavnom stanju, poremećen, bolestan, jadolik, nevaljal, rđav, aps., ili *τί* na čem.

μοχθητέον, v. *μοχθέω.*

μοχθίζω (*μόχθος*), *ep.* i *buk.* trpjeti, bolovati, *τινί* nešto raditi, čim mučiti se.

μόχθος, ὁ, rijetko u prozi, napor, muka, također: nevolja, nužda, bijeda (*τὸν ἀεὶ μόχθον* konjekt. u Sof. OC. 1584).

μοχλευτής, ὁ (*μοχλεύω*), *poz.* koji polugom kreće, mučno doprema.

μοχλεύω, *jon. poet.* i *poz.*, i **μοχλέω,** *ep.* na ozib ili polugom odmicati.

μοχλίον, τὸ, i **μοχλός,** ὁ (isp. *ὀχλέω*), ozib, poluga, vag, uop. dugačka, jaka motka (Od. 9, 332). Napose na vratima: prijevornica, zasunka, skakavica, reza, t. j. zaporanj, koji je služio za zapiranje vrata, *μ. ἐμβάλλειν* zatisnuti zaporanj.

Μοψόπιος, ὁ, poet. stanovnik Atike, koja se nekad po nekom kralju *Μόψοπος*-u zvala *Μοψοπία.*

μύ i *μῦ,* interj. plača i ridanja.

μῦγαλῆ, stegn. od *μυγαλέη, ἡ* (*μῦς, γαλῆ*), *jon.* i *poz.* tekunica.

Μυγδονία, *jon.* **-ίη,** ἡ, makedonska pokrajina = *Ἠμαθία.*

μυγμός, ὁ, poet. i *poz.* jecanje, stenjanje, uzdisanje.

μῠδᾰλέος, 3. *ep.* i *poet.* prokisao, pokropljen, mokar, *τινί* od čega.

μυδάω (ῠ, *μύδος, ὁ,* vlaga, osn. *μυδ*), *poet.* **1.** *madeo,* vlažan biti, aps., ili *τινός* od čega. **2.** od mokrine kvariti se, pljesniviti, truhnuti.

μυδροκτυπέω, poet. željezo kovati.

μυδρο-κτύπος, 2. *poet.* koji usjalo željezo kuje.

μύδρος, ὁ (*μυδάω*), **1.** *poet.* gomila usjale kovine, sa i bez *διάπυρος* (Anaksagora je za to držao sunce), napose: gomila usjala željeza, stoga *μύδρους αἴρειν χεροῖν* vaditi maziju kao sud božji. **2.** *jon.* uop. grumen kovine.

μυελόεις, *εσσα, εν, ep.* moždan.

μῠελός, ὁ, mozak, *medulla,* kičmena moždina, s *κόμης* mozak, moždani, pren. snaga, i *μ. ἀνδρῶν* mozak junaka, o krepkoj hrani.

μυέω (*μύω*), rediti, upućivati, obučavati. Pas. u misterije biti upućen, koje aps. *ὁ μεμυημένος* posvećeni, ređeni, upućeni, osob. u eleusinske misterije, koje *τὰ ὄργια* u tajnu službu, *τὰ μεγάλα* ili *τὰ μικρά* velike ili male redove imati, ili s gen. *ταῖν θεαῖν* u misterije Demetrine i Korine, pren. *τὰ ἐρωτικά* u tajne ljubavi. N. T. *ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσι* za sve događaje spreman.

I. **μύζω,** sisati, isp. *ἐκμυζάω.*

II. **μύζω,** stenjati, uzdisati, isp. *ἐπιμύζω* i *μυγμός.*

μύησις, εως, ἡ (*μυέω*), *poz.* ređenje, posvećenje, uputa (u misterije).

μύθευμα, τὸ, poz. = *μῦθος*.

μυθέω, poet. part. *μυθεῦσα*, pričati; obič. **μῡθέομαι,** *ep.* i *poet.* med., 2. sing. *ep.* *μυθέαι* i *μυθεῖαι*, impf. iterat. *μυθέσκοντο*, i *poet.* **μῡθεύω** (*μῦθος*), — **1. intr.** govoriti, besjediti, kazivati, aps. ili s akuz. s inf. ili *ὡς*. **2. tranz.** izreći, pripovijedati, naklapati, pak i uop. vijećati, *περί τινος* (*ep.* takođ. *τινά* o kom), i to *τινί* komu, *κατὰ θυμόν* iz duše, ili *ποτὶ ὃν θυμόν* svomu srcu, t. j. promišljati. U pas. *μυθεύεσθαι* pripovijedati se, priča biti, *περί* ili *ὑπέρ τινος* o čem.

μυθικός, 3. *poz.* koji pripada priči (*μῦθος*), bajoslovan.

μυθίσδω, dor. (*buk.*), mj. *μυθέω, -έομαι*.

μυθο-γράφος, ὁ, poz. pjesnik basana, pisac priča.

μυθολογεύω, *ep.* = *μυθέομαι*, o duljem pričanju.

μυθολογέω, adj. verb. *-γητέον*, kao *μυθέομαι*, govoriti, pripovijedati, osob. **a)** bajno, izmišljati, u mit obrazovati, o davnini pričati. **b)** o opširnom razlaganju i zabavljanju, osob. o mitima, o vjeri razgovarati se.

μυθολογία, ἡ, povijest pričâ, mitologija.

μῡθολογικός, *ὁ*, pjesnik basana. Od

μυθολόγος = *μυθο-ποιός, ὁ*, mitolog.

μῦθος, *ὁ*, **1.** riječ, govor, napose (isp. *ἔπος*) **a)** nalog, zapovijed. **b)** razgovor, dogovor, vijeće, odluka (Od. 4, 675). **c)** razgovor sam sa sobom, osnova (Il. 1, 545), razmišljanje. **d)** pripovijetka, glas, vijest (Sof. Ant. 11), kaža, glasina (Sof. Aj. 188). U prozi: stara priča, stara povijest, osob. sveta, legenda; bajna, nevjerojatna, stoga: bajka, basna, mit. Aps., ili *τινός* od koga, s kim, *πρός τινα* (ka) komu, prema komu, ili sa sl. *ὡς*. **2.** predmeti govora, stvar, razlog, naum, rukovanje, povijest.

μυθώδης, 2. (*εἶδος*), bajan, nalik na priču, *τὸ μ.* ono što je bajno, *ἐπὶ τὸ μ.* na nevjerojatnost sličnu priči.

μυῖα, *ἡ* (lat. *musca*), muha, i to kućna, zlatara i t. d.; *poet.* *χαλκῇ μυῖα* dječja igra, slična igri slijepoga miša.

Μῠκάλη, *ἡ*, glavica jonska, nasuprot Samu, na glasu s pobjede Grkâ nad Perzijancima g. 479. pr. Is., s. Capo Sta Maria.

Μῠκαλησσός, *ἡ*, grad u Beotiji.

μῡκάομαι, dep. med., aor. *ep.* *μύκον* mj. *ἔμῡκον*, perf. *μέμῡκα* (isp. lat. *mugio*), **1.** mukati, rikati. **2.** tutnjiti, škripati, šumiti.

μυκηθμός, *ὁ*, *ep.* i *poz.*, i **μύκημα,** *τὸ, poet.* i *poz.* (ovo i u plur.), rikanje.

Μῠκῆναι i **Μυκήνη** i **-να,** *ἡ*, grad u Argolidi, prijestolnica Agamemnonova, poslije od Argivaca i Tegejana razvaljen, s. razvaline kod sela Harbati, koje je temeljito istražio H. Schliemann. Otd. adj. **Μυκηναῖος,** 3. Stanov. *οἱ Μ.* Adv. **Μυκήνηθεν,** od M.

μύκης, *ητος, ὁ* (*μῦκος*, sluz), *jon.* zapr. gljiva, zatim: poklopac od (donjega dijela) nožnice mačeve (Her. 3, 64).

μυκητής, ὁ (*μυκάομαι*), *buk.* rikač.

Μύκοι, *οἱ*, narod na Kaukazu, blizu Baktrijane.

Μύκονος, *ἡ*, kikladsko ostrvo, s. Mikono.

μυκτήρ, *ῆρος, ὁ* (osn. *μυκ* u *ἀπομύσσω*, lat. *mungo, mucus*), nozdrva, pren. prćenje, rug. Otd.

μυκτηρίζω, podrugivati se. N. T. pas. dati se ismjehivati.

μυκτηρόκομπος, 2. *poet.* pušući.

Μυλαί, *αἱ*, primorski grad kod Mesane u Siciliji, sada Melazzo.

μῠλαξ, *ακος* (*μύλη*), *ep.* zapr. mlinski kamen, pak uop. velik, zaobljen kamen.

Μύλασα, *τὰ* (takođ. možda pis. *Μύλασσα*), grad u Kariji, s. Melaso. Stanov. *ὁ* **Μυλασεύς** (*-ασσεύς*).

μῠλη, *ἡ* (lat. *mola, molo*, stsl. млѣти), *ep.* mlin, žrvanj, t. j. dva okrugla kamena postavljena jedan na drugi, od kojih su gornji na ozib okretali robovi i robinje.

μῠλή-φατος, 2. (osn. *φεν*), *ep.* žrvnjem smrvljen, samljeven.

μυλίας, ου, ὁ, i N. T. *μυλικὸς λίθος*, takođ. *μύλινος* = *μύλαξ*.

Μύλιττα, *ἡ*, asirska božica, prikazivana kao mati, koja (dijete) doji, simbol tvaralačke sile prirodne, od Grkâ poređena s Afroditom *Οὐρανία*.

μῠλο-ειδής, 2. *ep.* nalik na žrvanj.

μύλος, ὁ, N. T. **1.** žrvanj, mlin. **2.** = *μύλαξ*, mlinski kamen, *ὀνικός* gornji.

μῠλών, *ῶνος, ὁ*, mlinište, mjesto gdje je mlin.

Μύνδος, *ἡ*, primorski grad u Kariji, Halikarnasu na sjeverozapad, sada Gimišli-liman. Adj. **Μύνδιος,** 3. Stanov. *ὁ Μύνδιος*.

μύνη, *ἡ* (*ἀμύνω*, v. r.), *ep.* zavrzivanje, izlika, izgovor, nećanje.

μύξα, ἡ, poz. sluz. Otd. demin.

μυξάριον, τὸ, ep. kap sluzi.

μυξωτῆρες, *οἱ* (= *μυκτῆρες*), *jon.* nozdrve.

μυο-κτόνος, 2. *poz. ep.* koji ubija miše.

μυομαχία, ἡ, poz. boj mišâ.

Μυονεῖς, *οἱ*, stanov. Mionije, grada ozolskih Lokrana.

Μυόν-νησος, *ἡ*, glavica s mjestom istoga imena na obali Jonije, Lebedu na zapad, s. Hipsilobunos.

Μυοῦς, *οῦντος, ἡ*, grad u Kariji, na juž. obali Meandrovoj. Njegove razvaline sada Palatija. Stanov. *οἱ* **Μυούσιοι.**

Μύρα, ων, τὰ, likijski primorski grad.

μύραινα, ἡ, poet. gruj, morska jegulja.

μυρ-εψός, *ὁ* (*μύρον, ἕψω*), *poz.* koji vari pomasti.

μῡριάκις, adv., zapr. deset tisuća puta, pak mj. nebrojeno puta, takođ. za objačanje riječi *μύριοι*, tisuće i tisuće.

μυριακισ-μυριοστός, 3. *poz.* stotinu milijonti.

μῡρί-ανδρος, 2. sa deset tisuća stanovnika ili gledalaca.

Μυρίανδρος i **Μυρίανδος,** ἡ (isp. Marijandine u Bitiniji), grad u Siriji na zalivu Isa, koji se po njemu zove također. **Μυριανδρικὸς** κόλπος.

μῡρι-άρχης, ου, *jon.*, i **μῡρί-αρχος,** ὁ, zapovjednik nad 10.000 momaka.

μῡριάς, άδος, ἡ, i **μυριοστύς,** ύος, ἡ (μυρίος), mirijada, broj ili množtvo od 10.000; ἑξήκοντα μ. dakle = 600.000, kod σίτου s ispuštenim μεδίμνων, kod novčanih iznosa s ispušt. δραχμῶν, uop. u plur. nebrojeno, τινός čega; *poet.* također kao adj. nebrojen.

μῡρι-ετής (-έτης), οῦς, 2. *poet.* desetisućugodišnji.

μυρίζομαι (μύρον), *jon.* med., sebi mazati, τί. (*Poz.* također akt.)

μῡρίκη [ι, u arzi također ῑ], ἡ (μύρομαι), *ep. jon.* i *poz.* tamariska, metljika, grm poznat u južnim krajevima, ἐκ μ. od tamariskovine.

μῡρίκινος [ρῐ], 3. *ep.* metljikov, tamariskov, ὄζος grančica tamariskova.

Μῡρίνη i **-να,** ἡ, **1.** kći Teukrova, žena Dardanova, Amazonka. **2.** grad s lukom u Misiji, s. Sandarlik. **3.** grad na Lemnu. Stanov. οἱ **Μυριναῖοι.**

μῡριό-καρπος, 2. *poet.* s plodom na tisuće.

μυριό-κρανος, 2. *poet.* mnogoglav.

μῡριό-λεκτος, 2. nebrojeno puta rečen.

μῡριό-νεκρος, 2. *poz.* s tisućama mrtvih.

μυριόντ-αρχος, ὁ, *poet.* = μυριάρχης.

μυριο-πλασίων, 2. *poz.* desetisućostruk.

μυριο-πληθής, 2. *poet.* nebrojen.

μῡρίος [ῐ], 3., **1.** neizmjerno mnog, velik ili dug, nebrojen, neizmjeran, veoma dug, veoma velik, plur. tisućostruk, različit, αἱ μ. πόλεις gdje sve vrvi od naroda, μυρία εἰδέναι imati silu iskustava, adv. μυρία tisućostruko. **2.** s povučenim naglasom **μύριοι,** 3. deset tisuća. Napose οἱ μ. deset tisuća Grka, koji su krenuli s Kirom g. 401. i kojih vojnicu opisuje Ksenofon. Najviše u plur., ali uz ἵππος, ἀσπίς također u sing. deset tisuća momaka.

μῡριοστός, 3. desetisućni.

μῡριοστύς, v. μυριάς.

μυριο-ταγός, ὁ, *poet.* = μυριάρχης (sumnj. *var. l.*).

μῡριο-τευχής, 2. *poet.* nebrojenim bojnicima naoružan.

μῡριο-φόρος, 2. (φέρω), ναῦς, velika tovarna lađa, golem prijehod.

μυρι-ωπός, 2. *poet.* s nebrojenim očima.

Μύρκινος, ἡ, trački grad Pangeonu na zapad. Stanov. **Μυρκίνιοι.**

μυρμηκιά, ἡ, *poz.* mravinjak.

μύρμηξ, ηκος, ὁ, *dor.* (*buk.*) μύρμαξ, **1.** mrav. **2.** u Indiji — tako se pričalo — ima mravi, koji kopaju zlato, a veći su od lisice.

Μυρμιδόνες, οἱ, ahejsko pleme u tesalskoj Ftiotidi, kojim je vladao Ahilej, s glavnim gradovima Ftijom i Heladom. Kažu, da su na Eakove molbe postali od mravi.

μύρομαι (isp. μορμύρω *murmuro*), teći, *ep.* med., u suzama rastapati se, jadati, kukati, aps., i ἀμφί τινα oko koga.

μύρον, τὸ, često u plur., mirisavo ulje, pomast, balzam, melem; također. mirisavo vino.

μυροπωλεῖον, i *poz.* μυροπώλιον, τὸ (-πώλης), prodaja pomasti.

μυρό-χριστος, 2. *poet.* mirisavim uljem namazan.

μυρρίνη, ἡ, *jon. poet.* i *poz.*, također. **μυρσίνη,** ἡ, mrčikova grančica, također. kolekt. u sing. za mrčikove grančice, osob. upotrebljavane za vijence.

Μυρρινούσιος, ὁ, stanov. Μυρρινοῦς-a, općine (δῆμος) Pandionske file, s. razvalina kod Markopula.

Μύρσιλος, ὁ, tiran na Lezbu.

μυρσίνη, ἡ, v. μυρρίνη. Otd.

μύρσινος, 3. *poet.* od mrčike, mrčikov, i

μυρσινο-ειδής, 2. *ep.* (μυρσίνη, εἶδος), nalik na mrčiku.

Μυρτίλος, ὁ, **1.** sin Hermesov i Kleobulin, nevjerni kočijaš Enomajev, kojega je Pelops bacio u more, mjesto da mu je dao obećanu nagradu. **2.** inače lično ime.

μύρτον, τὸ, mrčikova bobica, upotrebljavana za začin.

Μυρτῷον πέλαγος, Mirtojsko more, među Kretom i Atikom, prozvano po Mirtilu (ili po Amazonki Mirti).

Μύρων, ωνος, ὁ, **1.** iz Eleutere, slavan livac u Ateni, saučenik Fidijin i Polikletov kod Agelade iz Arga, tvorac atletâ (δισκοβόλος) i životinjâ (ἡ βοῦς); njegov je satir u Lateranu, kažu, original. **2.** inače lično ime.

Μυρωνίδης, ου, ὁ, sin Kalijin, odličan vojvoda atenski i slavan sa svoje pobjede nad Beoćanima kod Enofite g. 456.

I. **μῦς,** **μυός,** ὁ, plur. nom. *poet.* također οἱ μῦς (osn. iznajpr. μυσ, lat. *mūs, mūris*), **1.** miš. **2.** *buk.* također: mišić, mišica, *musculus.*

II. μῦς, ὁ (μύω zatvorati), *poet.* čep za usta.

μύσαγμα, τὸ, *poet.* skvrnjenje.

μῠσαρός, 3. (μύσος), *jon.* i *poet.* gadan, grdan.

μυσάττομαι, dep. pas., aor. part. μυσαχθεῖσα (μύσος), mrziti, τί, na što, gadi mi se.

Μῡσία, *jon.* **-ίη,** ἡ, pokrajina u sjeverozapadnoj Maloj Aziji, koja se u Homerovo doba prostirala od Esepa do Olimpa, a poslije se dijelila na veliku i malu Misiju. Stanov. οἱ **Μῡσοί.** Ali u Hom. također narod u Europi, iznajpr. na Dunavu, poslije Μοισοί, *Moesi*, nazvan. Adj. **Μύσιος,** 3. misijski; τὸ Μύσιον (*sc.* μέλος, ἐπιβόημα), pjesma žalovita. (O ἡ Μυσῶν λεία, v. λεία.)

μύσος, τὸ [ῠ], *poet.* i *poz.* nešto, što se gadi,

osob. pren. gadan, zlotvorski čin ili govor, grješno djelo.

μυσταγωγία, ἡ, *poz.* uvođenje u misterije.

μυστ-αγωγός, ὁ (μύστης, ἄγω), koji u misterije uvodi; kod eleusinskih misterija atički građanin, sam potpuno upućen, koji je druge u misterijske obrede upućivao.

μύσταξ, ακος, ὁ, lakon. riječ, *poz.* brkovi, mustaći, franc. *la moustache.*

μυστήρια, τὰ, tajna služba kojega božanstva ili njegova svetkovina. Osim u Egiptu bila je takva osob. a) kabirska na Samotraki, osob. u Grkâ na maloazijskoj i tračkoj obali (Herod.). b) eleusinska Demetrina. Velike misterije (μεγάλα) slavile se u Ateni od 15.—27. boedromiona, u početku rujna. Sastojahu od obrednih čina, pjesama i t. d.; no te svete obrede oponašati i ponižavati držalo se za velik grijeh. 2. u N. T. takođ u sing.: tajna, tajna nauka, sakramenat. 3. *poz.* opć. svete odredbe, zakoni.

μυστηριῶτις, ἡ, adj., koji se događa kod (eleus.) misterija, σπονδαί uvjerica.

μύστης, ου, ὁ (μυέομαι), uop. ređeni, posvećeni, i to u eleusinske misterije upućeni. Napose pak onaj, koji velike misterije prvi put slavi, suprotno epoptu, koji ponovljenim svetkovanjem dobiva posljednje savršenstvo.

μυστικός, 3. mističan, što se kod misterija događa, Ἴακχος slavospjev ređenih Dionisu. Supst. τὰ μ. što se misterija tiče, misterije.

μυστιλάομαι, *poet.* (od μυστίλη, komad izdubena kruha), komadom kruha juhu vaditi, τῶν δημοσίων od javnoga dobra uzimati, t. j. pronevjeriti.

μυσώδης, *poz.* gadan, isp. μυσαρός.

Μυτιλήνη, glavni grad na Lezbu, s. Kastro; stanov. ὁ **Μυτιληναῖος,** poslije **Μιτυλήνη** i **Μιτυληναῖος** pisano.

μυττωτός, ὁ, juha od češnjaka i slič.

μυχθίζω, *buk.* dahtati, rugati se, χείλεσι usnama podsmijevati se. Otd.

μυχθισμός, ὁ, hropljenje, stenjanje.

μύχιος, 3. *ep. poet.* i *poz.* (μυχός), unutrašnji, koji u najdubljoj unutrašnjosti leži, *intimus,* stoga μύχιόν τι χρέμπτεσθαι i slič., t. j. iz dubine prsiju, i *poet.* udaljen. Superl. *ep.* **μυχοίτατος,** 3. u najkrajnjem kutu (ἷζε sjeđaše), t. j. najdalje od ulaza.

μυχμός, ὁ (μύζω), *ep.* uzdisanje, stenjanje, krčanje.

μυχόθεν (μυχός), *poet.* adv., iz unutrašnjosti ili dubine kuće.

μυχοίτατος, v. μύχιος.

μυχόνδε, *ep.* adv., u krajnji kut, u dubinu.

μυχός, ὁ, često u plur., 1. unutrašnje mjesto, unutrašnjost, dubina, najdublje, kut, zatvoren kraj, ždrijelo, zaton, zaliv, μυχῷ Ἄργεος u unutrašnjosti Argosa, t. j. u Peloponesu. 2. uop. sakriveno, tamno mjesto, a) skrovište, aps. διὰ μυχῶν iz skrovišta, ἐν μυχοῖς skrovito. b) *poet.* riznica.

μυχώδης, 2. *poet.* sa skrovitim prostorima.

μύω [ῡ], aor. ἔμυσα, perf. (συμ)μέμυκα (srod. lat. *mutus*), 1. zatvorati se, osob. za oči, stoga i za ljude, sebe t. j. (svoje) oči zatvoriti, μύσας zaklopljenim očima. 2. pren. zadrijemati, svršavati se, imati kraj.

μυών, ῶνος, ὁ (μῦς), *ep.* sklop mišicâ, mjesto ono na tijelu, gdje se više mišica sastaje.

μυωπάζω, N. T. kratkovid biti.

μύ-ωψ, ωπος, 1. adj. ὁ, ἡ, *poz.* kratkovid. 2. supst. ὁ, a) ostruga (Plat. Apol. 30 E), badalj, pren. budilac, dražitelj. b) obad.

μωκάομαι, med. *poz.*, podrugivati se.

μῶλος, ὁ (isp. lat. *mōles*), *ep.* posao, napose (Ἄρηος) boj, bojna vreva.

μῶλυ, υος, τὸ, *ep.* bajna čudotvorna trava.

μώλωψ, ὁ, *poz.* masnica, požiljak, modrica.

μωμάομαι, *ep. poet.* i *poz.* dep. med., inf. prez. μωμῆσθαι, fut. μωμήσομαι, aor. med. ἐμωμησάμην, pas. ἐμωμήθην, *jon.* μωμέομαι, *poet.* part. μωμεύμενος, i

μωμεύω (μῶμος), *ep.* koriti, grditi, τινά koga, i τί τινος nešto na kome. U N. T. takođ. u pas.

Μώμεμφις, ιος, ἡ, grad u donjem Egiptu, sada Menouf.

μωμητός, 3. *poet.* ukora vrijedan, prijekoran.

μῶμος, ὁ, *ep.* i *poz.* prijekor, osob. pogrda, sramota, bruka; otd. Μῶμος, personific. zavrljivanje, pokudljivost.

μῶν (μή, οὖν), upitna čestica, zapr. ta valjada ne?, gdje se očekuje niječan odgovor, μῶν ἠνιξάμην; valjada me razumiješ? Takođ. se nahodi μῶν οὐ, μῶν μή, μῶν οὖν.

μῶνος, *dor.* = *jon.* μοῦνος = *at.* μόνος.

μῶνυξ, υχος, ὁ, ἡ (mj. σμῶνυξ od osn. *sem,* v. εἷς, i ὄνυξ), pridj. konjâ, jednokopitan, s nerascijepanim kopitom.

μώνυχος, 2. *poet.* = prednjemu.

μώομαι, *poet.* imper. μώεο, μῶσο, v. μάομαι.

μωραίνω, fut. μωρᾰνῶ, aor. ἐμώρᾱνα (μωρός), 1. akt. a) tupoglav, tunjav, lud biti, ludo raditi; πεῖραν lud pokus činiti. b) zaluđivati, ludim pokazati, ludakom učiniti, N. T. 2. pas., aor. ἐμωράνθην, a) lud ili ludak postati. b) kus izgubiti, dosadan postati, N. T.

μωρία, *jon.* -ίη, ἡ (μωρός), tupoglavstvo, ludost, budalaština, μωρίᾳ ludo.

μωρολογία, ἡ, N. T. ludo govorenje.

μῶρος, 3. i 2., i **μωρός,** 3., adv. -ρῶς (lat. *mōrus, mōrio*), tupoglav, lud, budalast; u N. T. takođ.: bezbožan.

Μῶσα, ἡ, *buk.* = Μοῦσα.

μῶσο, imper. od μάομαι, v. r.

Μωσῆς i Μωϋσῆς, έως, jevr. *mosheh,* Mojsija.

N.

N, ν, νῦ, trinaesto slovo grč. alfabeta, prema istoč. *nun*, kao brojka *ν'* = 50.

Νάβις, ιδος, ὁ, okrutan tiran u Sparti g. 206., osvoji još susjedne gradove, dobije Argos, zatim, od Flaminina skučen, navali na Ahejce i bi od Filopemena osob. kod Gitije potučen i zatim od Etolca Aleksamena umoren g. 192.

ναέτας, ὁ (ναίω), poet. stanovnik.

Ναζαρέτ, takođ. *-έθ, -άθ, -ρά, ἡ,* N. T. (inače takođ. *τὰ Νάζαρα*), sada en Naziroh, u donjoj Galileji, 3 dana hoda od Jerusalima, 8 sati od Tiberijasa udaljen. (Jevrejski oblik nije poznat.) Otd.

Ναζαρηνός i ***Ναζωραῖος*** (talmudski *ben nězer*), osob. Isus je tako zvan.

Ναθαναήλ, ὁ (jevr. *něthăněël θεόδοτος*), učenik Isusov = Bartolomej?

Ναθῶς, ῶ, ἡ, egipatski kotar u istoč. Delti.

ναί i jače ***ναιχί*** (*ναίχι*), (*νή, ne*) potvrdna i uvjerna čestica u afirmat. rečen., osob. u odgovorima i zakletvama: d a, u i s t i n u, z a i s t a, koje aps., koje sa i bez ***μά*** s akuz., z a i s t a t a k o m i —; *ναὶ καὶ οὔ* da i ne.

Ναϊάς, άδος, ἡ (*νάω*), Najada, riječna ili izvorna vila, vodena vila.

ναΐδιον, τὸ, poet. demin. od ***ναός,*** hramić.

ναιετάω, v. I. *ναίω*.

Ναιμάν i *Νεεμάν* (*nāămân amoenitas*), sirski vođa najamnikâ.

Ναΐν, ἡ (*nâîn* pašnjak), galil. mjesto malomu Hermonu na sjever, s. Nein.

νάιος, *dor.* i *poet., ep.* i *poet.* takođ. ***νήιος,*** 3. i *proz.* ***νηΐτης, ου, ὁ,*** koji lađi (***ναῦς***) pripada, lađeni, koji sastoji od lađa, ***στρατός*** vojska od brodova, ***στόλος*** brodovi, brodovlje, ***τέχνη*** krmilarska vještina, ***νήιον*** sa i bez ***δόρυ,*** supst., građa za brodove, greda lađena.

ναΐς, *ίδος, ἡ,* v. *νηιάς*.

ναιχί, v. *ναί*.

I. ***ναίω,*** *ep.* i *poet., ep.* inf. *ναιέμεν,* impf. iter. *ναίεσκε,* aor. 1. akt. *ἔνασσα* i *νάσσα,* pas. *ἐνάσθην,* s *ep.* spor. obl. ***ναιετάω*** (samo u prez. i impf.), part. fem. *ναιετόωσα,* impf. iter. *ναιετάασκον* (od *ναϝjω,* isp. *νεσ* u *νέομαι, νίσσομαι, νόστος*), **1. intr.** n a s t a v a t i, boraviti, stolovati, zabaviti se, nahoditi se; za mjesta: n a s t a v a n b i t i, ležati; za duševno stanje: biti, *ὁμοῦ* u kom ili u koga; koje aps., koje *τινί, ἔν, ἐπί, ὑπό τινι, ἐπί τινος, κατά, παρά, περί, πρός τι,* u, na čem, pod čim, oko (blizu) čega, prema čemu, *παρά τινι* i *μετά τινος* kod koga, s kim, *τινί* u komu; *poet.* sinonimno s *εἰμί*. **2. tranz.** p r e b i v a t i, nastaniti, stanovati, gdje *τί,* i s aor. 1. akt. *νάσσα,* dati za prebivanje, jezgrovito: za nastavanje, t. j. udobno urediti, *τί τινι,* stoga aor. pas. *ἐνάσθην* nastaniti se, naseliti se, *τινί* na kojem mjestu.

II. ***ναίω,*** *ep.,* v. *νάω*.

νάκη, *ἡ, ep.,* i ***νάκος,*** *εος, τὸ* (lat. *nacca = fullo*), *jon.* kožuh, runo.

νακτός, 3. (*νάσσω*), *poz.* utaban, ugažen; uvaljan.

νᾶμα, *τὸ* (*νάω*), što teče, r i j e k a, v r e l o, i z v o r, kapljevina; pren. potok od suza ili ognja.

νᾱμέρτεια, *dor.* mj. *νημέρτεια, ἡ,* istina, ispunjavanje, *τινός* čega.

νᾱμερτής, 2. *poet.* (*dor.*) = *νημερτής*.

Νάνναχος, ὁ, poet. bajoslovni stari frigijski kralj; poslov. *τὰ Ναννάκου κλαίω* plačem kao N.

νάννος i *νᾶνος, ὁ, poz.* patuljak, takođ. patuljasta životinja.

ναννώδης, 2., *poz.* poput patuljka.

Νάξος, *ἡ,* **1.** najveće od Kikladskih ostrva, sada Naksija, *poet. Δῖα,* 5 kvadratnih milja velik, na glasu s vina, badema i brusova, sjedište štovanja Dionisova, u čijoj se pratnji stoga nahode naksijske Nimfe. Nastavan od Tračana, Karana, Krećana; od Pisistrata oko g. 535. Ligdam postavljen za tirana, g. 490. od Perzijanaca opustošen; zatim od Atenjana svladan i g. 453. od atenskih kleruha zapremljen. Adj. ***Νάξιος,*** 3. **2.** grad na sjeveroist. Sicilije, od svojih osnivača g. 735. pr. Is. takođ. nazvan *ἡ Χαλκιδική;* g. 415. s Atenom u savezu, ali g. 403. od Dionisija razvaljen, ostaci stanovnikâ g. 358. na bližnjem Tauru naseljeni, u *Ταυρομένιον*-u. Ostrvljani i građani *οἱ* ***Νάξιοι.***

νᾱός, *ὁ, at.* takođ. ***νεώς,*** *jon.* i *ep.* ***νηός*** (od ***νάσϝος,*** za *ναίω*), stan bogova, h r a m, osob. svetište u hramu, gdje je obično stajao lik božanstva, tako da je ***ναός*** jedan dio svetinje (*ἱερόν*).

ναός, gen. mj. *νηός,* v. ***ναῦς.***

νᾱο-φύλαξ, *ἄκος, ὁ, poet.* čuvar hrama, sluga za nadgledanje hrama.

ναπαῖος, 3. (*νάπη*), *poet.* sa šumskim dolinama.

Νάπαρις, *ὁ,* sjev. pritoka Istrova, s. Jalovica?

νάπη, *ἡ,* i ***νάπος,*** *εος, τὸ,* šumovita dolina, šumska presjeka, šuma, uvala.

νᾶπυ, υος, τὸ, poz. gorušica.

Νάρ, ὁ, Nar, rijeka u Umbriji, pritoka Tibere.

Νάρβων, ωνος, ἡ, grad u južnoj Galiji, *Narbonne.* Otd.

Ναρβωνῖτις, ιδος, ἡ, Gallia Narbonensis, takođ. adj. fem. narbonska.

νάρδος, *ἡ,* N. T. nekakav indijski odoljen; od njega dobiveno nardovo ulje.

Ναρθάκιον, *ου, τὸ,* gora i mjesto u Ftiotidi.

ναρθηκο-πλήρωτος, 2. *poet.* koji napunjuje stapku devesilja (*νάρθηξ,* v. r.).

ναρθηκο-φόρος, ὁ (*φέρω*), štaponoša, v. ***νάρθηξ.***

νάρθηξ, *ηκος, ἡ,* **1.** narteksova trska od visoke biljke u juž. Europi, *ferula communis,* devesilja, od koje je srž služila za trud (užegu), odatle priča, da je Prometej nebesku iskru donio u devesilju. Trska je služila **a)** za štapove, kakve su osob. Bakhanti kod Bakhovih svečanosti nosili kao *θύρσοι.* **b)** kao šiba za kažnjivanje dječakâ u školi. **2.** *poz. v. ἐλεφάντινος* kutijica od slonove kosti za lijekove. Aleksandar je u takav kovčežić metnuo Aristotelovu recenziju Homerovih pjesama, koja se zato zvala *ἡ ἐκ τοῦ νάρθηκος (ἔκδοσις).*

ναρκάω, ukočiti se, klonuti (Il. 8, 328).

νάρκη, ἡ, **1.** ukočenost, grč. **2.** drhtulja (riba).

νάρκισσος, *ὁ* (*buk.* takođ. *ἡ*), (od *ναρκάω,* poradi mirisa, koji omamljuje), *poet.* i *poz.* narcis, više vrsta biljki s krasnim cvijetom, među njima možda i naš *narcissus.* Kao lič. ime **1.** krasan mladić iz Tespije u Beotiji, koji je ljubav Ehe (jeke) prezreo i zato od bogova u taj cvijet pretvoren bio. **2.** ljubimac cara Klaudija. **3.** N. T. jedan Rimljanin.

ναρκώδης, 2. *poz.* ukočen.

νάσθη, νάσσα, v. I. *ναίω.*

νασμός, ὁ, poet. = *νᾶμα.*

νᾶσος i **νασιῶτις,** v. *νῆσος* i *νησιώτης.*

νάσσω, *ep.,* aor. akt. *ἔναξα,* perf. pas. *νέναγμαι,* čvrsto stisnuti, čvrsto utabati (Od. 21, 122), *νεναγμένος* čvrst.

ναυᾱγέω, *jon.* **ναυηγ.,** perf. *νεναυηγήκασι (ναυαγός),* razbiti se, skršiti se.

ναυᾱγία, *jon.* **ναυηγίη,** *ἡ,* brodolom.

ναυάγιον, τὸ, sing. samo *poz., jon. ναυήγ.* **1.** rbine ili razlomci razbijene lađe. **2.** brodolom, *ναυαγίῳ περιπίπτειν* razbila mi se lađa.

ναυ-ᾱγός, *jon.* **-ηγός,** 2. *(ἄγνυμι),* brodoloman.

ναυαρχέω *(ναύαρχος),* biti zapovjednik brodova, zapovijedati na moru, aps., i *τινός* biti zapovjednik lađe.

ναυαρχία, *ἡ,* služba admiralska, služba zapovjednika brodova.

ναυαρχίς, *ίδος, ἡ, poz.* sa i bez *τριήρης,* zapovjednikov brod.

ναύ-αρχος, *ὁ (ἄρχω),* **1.** zapovjednik brodova, admiral, koji je bio glavar pomorskim kapetanima, trijerarhima, kao zapovjednicima pojedinih brodova, osob. u Lakedemonjana, Perzijanaca i t. d. U Ateni je zato bio službeni naziv *στρατηγός,* jer su tu stratezi imali i na moru vrhovno zapovjedništvo. **2.** glavar broda, pomorski kapetan.

ναυ-βάτης, *ου, ὁ (βαίνω),* **1.** supst. koji lađom putuje, **a)** morski putnik. **b)** mornar, morski lađar, veslač, brodar, koje aps., koje s *νεώς,* ili takođ. sa *ἑπτὰ ναυσί* sa sedam brodova. **2.** adj. *poet.* koji brodarstvu pripada, *στόλος* pomorska vojnica, *ὁπλισμός* brodarska oprema, momčad na brodu.

ναύ-δετον, τὸ, poet. uže lađeno.

ναυηγέω, -γίη, -ήγια, v. *ναυαγ.*

ναυκληρέω *(ναύκληρος),* zapr. imati lađu; pren. *πόλιν* državom upravljati.

ναυκληρία, *ἡ (ναυκληρέω),* mornarski život, plovidba.

ναυκληρικός, 3. *poz.* koji pripada pomorskom kapetanu *(ναυκληρός).*

ναυ-κλήριον, *τὸ,* prijehod, tovarna lađa, *poet.* zaton.

ναύ-κληρος, *ὁ* (od *ναύκραρος* postalo, po nar. etimol. prislonjeno uz *κλῆρος*), sa i bez *τῆς νεώς,* gospodar lađe, pomorski kapetan, koji svoju lađu i mjesta u njoj drugima iznajmljuje, pren. *poet.* vođa.

ναύ-κρᾱροι, *οἱ* (takođ. *ναύκλαροι*), iznajpr. »glava broda« (od *ναῦς* i *κάρα*), predstojnik naukrarije *(ναυκραρία),* kojih je bilo u staro vrijeme 48 (u svakoj su fili bile 3 tritije, *τριττύες,* a svaka tritija imala je 4 naukrara, *ναύκραροι*). Svaka je imala dati jednu lađu i dva konjanika. Klisten im je oduzeo upravu ratnih poslova i financija, a povisio ih na 50. V. takođ. *τριηραρχία* i *συμμορίαι.*

ναυκρᾰτέω, na moru nadvladati ili jači biti.

ναυ-κρᾰτής, 2. *jon.* i **ναυ-κράτωρ,** *ορος, ὁ,* **1.** koji je lađama jači, gospodar na moru, aps. i s *τῆς θαλάσσης.* **2.** *ναυκράτωρ, poet.* takođ. gospodar broda = *ναύκληρος.*

Ναύκρατις, *ιος, ἡ,* grad u donjem Egiptu, na desnoj obali kanopske otoke Nilove, od Milećana oko g. 550. pr. Is. osnovan, pa stoga su se samo ondje Grci smjeli naseliti i trgovinom baviti.

ναῦλον, *τὸ,* brodarina, vozarina.

ναυλοχέω, **1.** *jon.* i *poet.,* intr. u luci o sidru počivati, *ἐν* i *πρός τινι, περί τι* negdje. **2.** *at.* tranz. lađama zasjedati komu, vrebati na koga, *τινά.*

ναυλόχια, τὰ, poz. demin. za

ναύ-λοχος, 2. *(λόχος), ep. poet.* i *poz.* zapr. koji lađama služi za tabor, stoga: koji lađe krije, pridj. luke ili žala. Stoga supst. **(τὰ)** *ναύλοχα* (*poz.* takođ. *ναύλοχον*) sidrišta.

ναυμᾰχέω *(ναύμαχος),* na moru boriti se, pomorski rat ratovati, pomorsku bitku zametati, aps., ili *τινί* čim, *τινί* i *πρός τινα* s kim ili protiv koga, *ἴσαις* s jednakim brojem, *ἐν, ἐπί, πρός τινι* u čem, kod čega, do čega, *περί* oko ili blizu čega, *ἐκ γῆς* sa suhe zemlje, *ἀγχώμαλα, ἀντίπαλα* neodlučno, *κατὰ κράτος* svom snagom.

ναυμᾰχησείω, dezider. k prednjemu, pomorsku bitku željeti.

ναυμᾰχία, *jon.* **-ίη,** *ἡ (-χέω),* pomorska bitka, pomorski boj, *ν. ποιεῖσθαι* i *ποιεῖν* na moru biti se, *ἡ ν. διελέλυτο* pomorska bitka bijaše svršena, *ναυμαχίᾳ* i *ἐν ν.* u pomorskoj bici, *ἐπὶ ναυμαχίᾳ* i *ἐπὶ* ili *εἰς ναυμαχίαν* za pomor. bitku,

i to ἔν τινι, περί τι u čem, kod čega, πρό τινος pred čim, πρός τινα protiv koga; ἀπωθεῖσθαί τινα -ίαν koga u pomorskoj bici uzbijati.

ναύ-μαχος, 2. (μάχη), *ep. jon.* i *poz.* za pomorsku bitku podoban ili prikladan, morovojni.

Ναύ-πακτος, ἡ, t. j. b r o d a r n i c a, tvrd grad s lukom ozolskih Lokrana u Korintskom zalivu; odande krenuše Heraklidi u Pelopones, a Atenjani naseliše ondje Mesenjane g. 455. pr. Is.; s. Lepanto.

ναυπηγέω (ναυπηγός), **1.** a k t. i p a s. b r o d o v e g r a d i t i. **2.** m e d. **a)** sebi lađe graditi ili dati graditi, i to sa i bez νέας i slič. **b)** = aktivu.

ναυπηγήσιμος, 2. (takođ. 3.) i *poz.* **ναυπηγικός**, 3. koji pripada gradnji brodova ili je dobar za nju, ξύλα građa za lađe, πέλεκυς τῶν ναυπηγικῶν sjekira kao u brodarskih tesara, bradva.

ναυπηγία, *jon.* **-ίη**, ἡ, sa i bez νεῶν i slič., građenje brodova.

ναυ-πηγός, ὁ (πήγνυμι), graditelj brodova, brodarski tesar.

Ναυπλία, *jon.* **-ίη**, ἡ, pomorska luka od Arga, sada *Napoli di Romania;* otd. adj. **Ναύπλιος**, 3.

Ναύπλιος, ὁ, **1.** kralj na Eubeji, otac Palamedov; da osveti njegovu smrt, navabio je Grke, kad su se vraćali od Troje, varavim krijesovima u pličine, koje su ih upropastile. **2.** inače lično ime. **3.** adj. za Ναυπλία, v. r.

ναύ-πορος i ναυ-πόρος, v. ναυσίπορος.

ναῦς, ἡ, *ep.* i *jon.* **νηῦς**, *at.* gen. νεώς, dat. νηί, akuz. ναῦν, du. gen. νεοῖν, pl. nom. νῆες, gen. νεῶν, dat. ναυσί, akuz. ναῦς; *epski* gen. νηός (*dor.* u trag. νᾱός) i νεός, dat. νηί (*dor.* ναΐ), akuz. νῆα i νῆ'(α) (νέα jednosložno Od. 9, 293), pl. nom. νῆες i νέες, gen. νηῶν i νεῶν, dat. νήεσσι i νέεσσι i νηυσί, akuz. νῆας i νέας, gen. i dat. takođ. ναῦφι; *jonski* gen. νεός, dat. νηί, akuz. νέα, pl. nom. νέες, gen. νεῶν, dat. νηυσί, akuz. νέας, ktomu u tragikâ *dor.* sing. gen. νᾱός, dat. ναΐ, pl. nom. νᾶες, gen. ναῶν, i *poz.* ναῦς za nom. pl. (lat. *navis*),

brod, lađa, u Hom. obič. s 20 vesala, 10 sa svake strane; κατὰ μίαν ναῦν τεταγμένοι lađa za lađom uvrstana.

ναῦσθλον = ναῦλον, τὸ, brodarina. Otd.

ναυσθλόω, *poet.* **1.** a k t. u lađi donositi, slati, odvesti, τινά. **2.** m e d. **a)** = akt. **b)** na lađi voziti se, broditi.

ναυσίη, ἡ, *poet.* = ναυτία.

ναυσι-κλειτός, 3. *ep.*, i **ναυσι-κλυτός** (drugi ναυσίκλυτος), 2. *ep.* s l a v a n b r o d a r, t. j. brodarenjem ili na moru slavan.

ναυσι-(*jon.* **νηυσι-**)**πέρητος**, 2. (περάω), *jon.* gdje se samo lađama može prelaziti.

ναυσί-πομπος, 2. *poet.* koji brod prati, pratilac lađe.

ναυσί-πορος, 2. po kom se brodovi voze, b r o d l j i v; *poet.* ναύπορος; ali ναυσι-πόρος, 2. *poet.* i ναυ-πόρος, *poet.* koji se lađom vozi.

ναυσί-στονος, 2. *poet.* oplakivanja vrijedna obijest poradi (poraza) brodovlja, jadna sramota brodovlja.

ναυσι-φόρητος, 2. koji se vozi na lađama.

ναύ-σταθμον, τὸ, i *poz.* **ναύ-σταθμος**, ὁ, mjesto gdje se lađe skupljaju, p o s t a j a b r o d o v a, s i d r i š t e, u Plut. takođ. (ὁ ν.) sakupljeni brodovi, brodovlje.

ναυστολέω, *poet.* i *poz.* **1.** a k t. **a)** i n t r. u lađi voziti se, j e d r i t i, p u t o v a t i, ἔκ τινος odakle, πρός τι kamo; uop. voziti se, broditi, ići, putovati. **b)** t r a n z. **α)** na lađi slati, nositi, τί, i to εἴς τι prevažati. **β)** lađom upravljati, uop. u p r a v l j a t i, πόλιν. **2.** m e d. lađom voziti se, broditi, putovati, τί kamo. Otd.

ναυστόλημα, τὸ, *poet.* i ναυστολία, ἡ, *poet.* plovidba, brodidba. Od

ναύστολος, 2. (στέλλω), *poet.* brodeći, ploveći.

Ναύτακα, τὰ, grad u Sogdijani, sada Karshi.

ναύτης, ου, ὁ = ναυβάτης 1. v. r.

ναυτία, ἡ (ναῦς), *nausea*, *poz.* **1.** morska bolest, povraćanje, bljuvanje. **2.** uop. gađenje.

ναυτιάω, zapr. morsku bolest imati, stoga: naginjati na povraćanje, gadljiv biti, muku osjećati.

ναυτικός, 3. (ναῦς, ναύτης), *navalis*, **1.** koji pripada b r o d u, brodidbi ili pomorstvu, ἐρείπια razlomci ili rbine razbijene lađe, ἡ ἀπόβασις pristajanje brodovima, ἡ ξυμμαχία savez s pomorskom silom, ὄχλος mornarska čeljad, mornari, κίνδυνος, ἀγών pomorski boj, ἀρχή gospodstvo na moru, στρατός i slič. pomorska vojska, katkad s pomišlj. στρατός, baš kao ν. što je često dodano riječi σκάφη i slič., samo da bi se pojam brodova jače istavio. S u p s t. **a)** ὁ ν. mornar. **b)** ἡ ν. brodarska vještina. **c)** τὸ ν. **α)** pomorstvo. **β)** pomorska sila, brodovlje. **d)** τὰ ν. **α)** pomorstvo, mornarstvo, brodarska služba. **β)** brodovi, brodovlja. **γ)** morskoj trgovini uzajmljena glavnica. ὁ δανεισμὸς (i slič.) ἐπὶ ναυτικοῖς kamate od glavnice uzajmljene morskoj trgovini, koje su obični kamatnjak znatno nadvisivale te su istom od Justinijana stalno određene sa 12 postotaka. **2.** vješt pomorstvu, koji se bavi plovidbom.

ναυτιλία, *jon.* **-ίη**, ἡ, u p r a v l j a n j e b r o d o v a, brodarska vještina, uop. brodidba, morska p l o v i d b a, pomorsko preduzeće, na pr. plovidba Argonautâ.

ναυτίλλομαι, dep. (samo prez. i impf.), baviti se brodarenjem, ἐπισμυγερῶς εἵνεκα πατρός njegova brodidba po oca bit će mu nemila (Od. 4, 672), uop. j e d r i t i, aps., ili ἔς τι kamo, τινί čim, na pr. ὑπτίοις σέλμασι prevrnutom lađom,

t. j. propasti; takođ. lađom voziti se, **θάλατταν** po moru.

ναυτίλος, *poet.* **1.** supst. *ὁ*, brodar, lađar, kao *ναυβάτης*, v. r. **2.** adj. *ὁ* i *ἡ*, koji pripada brodarenju, *σέλμα, πλάτη*.

ναυτίς, ίδος (*ναῦτις, ιδος*), *ἡ*, *poz.* fem. za *ναύτης*.

ναυτιώδης, 2. *poz.* koji uzrokuje povraćanje, takođ. pren.

ναυτο-δίκαι, sudački zbor za trgovačke parnice (*δίκαι ναυτικαί*), takođ. za podizanje parnica poradi nepravedno prisvojenoga građanskoga prava (*δ. ξενίας*), koje su se onda vodile pred helijastima.

ναύ-φαρκτος, 2., var. za *ναύφρακτος*, v. r.

ναύ-φθορος, 2. *poet.* brodoloman.

ναῦφι, *ep.* gen. i dat. plur. od *ναῦς*, v. r.

ναύ-φρακτος, 2. *poet.* brodovima zaštićen.

νάφθα, *τὸ*, indekl., *poz.* nekakvo kameno ulje, zvano takođ. *Μηδείας ἔλαιον*.

νάω [ᾰ] i **ναίω,** *ep.*, samo prez. i impf. (srod. I. *νέω* i lat. *nare*), teći, preticati, pun biti, aps., i *τινί* čim, čega.

νέα, v. *ναῦς*.

Νέα πόλις, v. *Νεάπολις*.

νε-άγγελτος, 2. *poet.* baš netom naviješten.

νεα-γενής, 2. *dor.* (*poet.*) = *νεηγενής*, v. *νεόγονος*.

νεάζω (*νέος*), *poet.*, intr. mlad biti ili postati, *τὸ νεάζον* mladi naraštaj, pren. mladenački, krepko raditi.

νε-αίρετος, 2. (*αἱρέω*), *poet.* novo ili onomadne osvojen, novo ulovljen.

νε-ᾱκόνητος, 2. *poet.* (*ἀκονάω*), **νε-ήκης** (drugi *νεηκής*), 2. *ep.* (*ἀκή*), **νε-ηκονής,** 2. *poet.*, novo ili istom naoštren, netom brušen, pren. *οἶμα* (konjekt.) novo utvrđen bijes ili napadaj, mj. ubojito oružje.

νε-ᾱλής, 2., **1.** čil, živ. **2.** neiskusan.

Νεάνδρεια i -*ειον*, eol. grad u Troadi, stanov. -*εῖς*.

Νε-άνθης, *ους, ὁ*, iz Kizika, retor i povjesnik iz doba Atala I.

νεᾱνίας, *ου*, *jon.* **νεηνίης,** *ίεω* [ῐ], *ὁ*, *ep.* i *poet.* fem. ktomu **νεᾶνις,** *jon.* **νεῆνις,** *ιδος, ἡ*, i **νεανίσκος,** *jon.* **νεηνίσκος,** *ὁ* (od *νέος*), *ὁ νεανίας* (sa i češće bez *ἀνήρ*), *ὁ νεανίσκος* **mladić,** momak, mlad čovjek, osob. (*νεανίσκος*) mladi, krepki, sjeniti čovjek otprilike do 41. godine; često takođ. s pojmom obijesti i drskosti (takođ. momak = sluga). *ἡ νεᾶνις*, djevojka.

νεᾱνίευμα, *τὸ*, **1.** junački čin. **2.** mlađan nepromišljen čin.

νεᾱνιεύομαι (*νεανίας*), dep. med., mlađano ili obijesno vladati se, plahovati, mlađano pothvatiti se, hvaliti se, hvastati se, htjeti zasjeniti, aps. ili s inf.

νεᾱνικός, 3., adv. -*ῶς* (*νεανίας*), poput mladića, mlada čovjeka, t. j. živ, krepak, snažan, hrabar, smjelan, jak, lud.

νεᾶνις, *ιδος, ἡ*, djevojka, v. *νεανίας*.

νεᾱνισκεύομαι, dep. med., u mlađanoj dobi biti, svoju mladost provoditi.

νεᾱνίσκος, *ὁ*, v. *νεανίας*.

νε-αοιδός, 2. *poet.* mlad pjevajući; *ὁ, ἡ* mlad pjesnik, mlada pjesnikinja.

Νεάπολις, *εως, ἡ*, ime nekojim gradovima, osob. **1.** u Kampaniji. **2.** u Strimonskom zalivu. Stanov. *οἱ* **Νεαπολῖται.**

νεᾱρός, 3., adv. *ῶς* (*νέος*), mlad, mladenački, nježan, čil; *τὸ ν.* mlađana hitrost; *ὁ ν.* djetić, mladić, momak.

Νέ-αρχος, *ὁ*, **1.** sin Androtimov, s Krete, nastavao u Amfipolu, admiral i povjesnik Aleksandra Velikoga. **2.** inače lič. ime.

νέας, *ep.* i *jon.*, v. *ναῦς*.

νέατος, v. *νέος*.

νέβρειος, 2. *poet.* od jelenčeta, od kosti jelenje.

νεβρίζω, ogrtati se kožom od jelenčeta, nošnja Bakha i Bakhantica.

νεβρίς, *ίδος, ἡ*, *poet.* koža od jelenčeta, odijelo Bakha i Bakhanticâ.

νεβρός, *ὁ* i *ἡ*, sa i bez *ἐλάφου*, mlado od jelena, jelenče, *πέδιλα νεβρῶν* t. j. od jelenje kože. Upotrebljava se za simbol jezna straha, a bila je poslovica *ὁ ν. τὸν λέοντα* (*sc. αἱρεῖ*), kad bi što nastalo preko želje i očekivanja.

νέες i **νέεσσι,** *ep.* i *jon.*, v. *ναῦς*.

νεη-γενής, 2. (*γένος*), novo rođen, mlad, malen.

νεη-θαλής, 2. (*θάλλω*), *poet.* svjež, zelen, cvjetan, u cvijetu, brsnat.

νε-ήκης i **νε-ηκονής,** 2., v. *νεακόνητος*.

νε-ήλατα, *τὰ* (*ἐλαύνω*), kolači od netom samljevenoga brašna, medom zamiješeni i suhim grožđem i graškom posuti, što su se dijelili među one, koji su svetkovali misterije.

νέ-ηλυς, *ὕδος, ὁ, ἡ* (*ἤλυθον*), *ep.* i *jon.* netom nadošao, pridošlica.

νεηνίης, νεῆνις, νεηνίσκος, v. *νεανίας*.

νεή-φατος, 2. *ep.* novo rečen, nečuven.

νεῖαι, v. *νέομαι*.

νείαιρα, νείατος, v. *νέος*.

νεικέω, *ep.* i *jon.*, i *ep.* takođ. **νεικείω,** konj. 3. sing. *ep.* takođ. *νεικείῃσι* mj. *νεικείῃ*, impf. *νείκειον*, iter. *νεικείεσκον*, fut. *νεικέσω*, aor. *ep.* (*ἐ*)*νείκεσα* i -*σσ*-, **1. intr.** svađati se, osob. riječima: pravdati se, gložiti se, prepirati se, bočiti se, aps., ili *τινί* s kim, *εἵνεκά τινος* čega radi, takođ. *τινὶ νείκεα* s kim bahtati se pogrdnim riječima, grditi ga. **2. tranz.** koriti, psovati, uop. vrijeđati (= malo cijeniti, Il. 24, 29), *τινά*, i to *τινί* čim.

νεικητήρ, ῆρος, ὁ, *ep.* koji se rado svađa, prepirač, kavgadžija, inadžija, kudilac.

νεῖκος, *εος, ους, τὸ*, i u plur., i *poet.* **νείκη,** *ἡ*, svađa, prepiranje, gloţenje, razmirica (Her. 7, 158), **a)** riječima: riječanje, korba, grdnja, psovka, pogrđivanje, takođ. pravdanje ili svađa pred sudom (Il. 18, 497). **b)** činom:

boj, bitka, borba, aps., i *τινός* čija, i *πολέμοιο* i slič. bočenje u boju i t. d., pak *πρός τινα* s kim, *περί τινος* oko čega, za što, *ἔκ τινος* od koga. c) povod svađi, uzrok tužbama.

Νεῖλος, *ὁ,* Nil u Egiptu, koji sredinom lipnja pa do konca rujna nabuja, i poslije neko 14 dana pomalo opet pada, egipat. takođ. *a·ur·a,* sakriveni, osob. nj. izvori, = *Ὄαρις, Πόαρις.* Adj. *Νειλαῖος* i *-αιεύς.*

νειόθεν, νειόθι, v. *νέος.*

νειός, *ἡ,* naime *γῆ* (*νέος*), *ep.* njiva, koja se istom ore ili ima orati, stoga: ugar.

νεῖρος, *τὸ, poet.* i *νεῖρα, ἡ* (isp. *νείαιρα* pod *νέος*), *poet.* trbuh.

νείφω, često krivo pis. *νίφω* (zapr. *σνείφω,* v. *ἀγάννιφος,* lat. *nix, nivis* mj. *nigvis*), inf. *νειφέμεν ep.* **1.** snijež iti, snijeg pada, *παρά τινι* kod koga. **2.** snijegom zamesti, *τινί* čim. Pas. osniježiti, snijegom biti zameten.

νεκάς, *άδος, ἡ* (*νέκυς, νεκρός*), *ep.* gomila mrtvacâ.

νεκραγωγέω, mrtve voziti, o Haronu.

νεκρικός, 3. (*νεκρός*), *poz.* koji se mrtvih tiče, mrtvolik, *τὰ ν.* mrtvački poslovi.

νεκρο-δέγμων, ὁ, poet. koji mrtve prima.

νεκρο-δοχεῖον, *τὸ,* lijes, mrtvačnica.

νεκρο-μαντεῖον, τὸ, poz. = **νεκυομαντήιον.**

νεκρο-πομπός, 2. *poet.* i *poz.* pratilac mrtvih.

νεκρός, 3., *dor.* akuz. plur. *νεκρός,* i *ep. jon.* i *poet.* **νέκυς,** *υος, ὁ,* dat. sing. *νέκυι,* dat. pl. *νεκύεσσι* i *νέκυσσι,* akuz. pl. *νέκῡς* i *νέκυας* (lat. *nex, necare*), **1.** adj. mrtav, umr'o; obamr'o, *τινί* za što, mlitav, bez djelovanja, bez koristi, osob. u N. T. **2.** supst. *ὁ ν.* **a)** mrtvac, pokojnik, stanovnik podzemnoga svijeta. **b)** mrtvo tijelo, aps., i *τινός* čije.

νεκροστολέω, *poz.* mrtve prevažati.

νεκροσυλία, ἡ, plijenjenje mrtvih.

νεκρο-φόρος, 2. (*φέρω*), *poz.* mrtvonoša.

νεκρόω, N. T. slabiti.

νεκρώδης, 2. (*εἶδος*), mrtvački, nalik na mrtvo tijelo.

νέκρωσις, ἡ, N. T. stanje istrošenoga, klonulost, smrt.

νέκτᾰρ, *ἄρος, τὸ,* nektar, piće bogova; pren. s *μελισσᾶν* od meda.

νεκτάρεος, 3. *ep.* nektarski, t. j. božanski.

νεκυία (drugi *νέκ.*), *ἡ* (*νέκυς*), *poz.* **1.** mrtvačka žrtva, da se mrtvi iz podzemnoga svijeta dozovu, ime XI. pjevanju Odiseje. **2.** pomirenje mrtvih, mrtvačka svetkovina.

νεκυο-μαντήιον, *τὸ, jon.* i *-μαντεῖον, poz.* mrtvačko proročište zazivanjem mrtvih, t. j. dozivanjem sjenâ po mrtvačkim žrtvama i pjesmama, kakvih je bilo na jezeru Aornu u Tesprotiji i drugdje.

νέκυς, v. *νεκρός.*

Νέμαυσος, ἡ, grad u južnoj Galiji, s. Nîmes.

Νεμέα, *ἡ,* dolina i mjesto u Argolidi između Kleone i Fliusa, sa svetinjom Zeusa (*ὁ Νέμειος*), i gajem, gdje su se u svakoj olimpijadi dva puta Nemejske igre (*τὰ* **Νέμεια**) slavile (*Νεμέᾳ νικᾶν*). Računale su se nemeade istom od ol. 51. = g. 572. pr. Is., trijeterski svake treće godine jedamput u kolovozu, zatim u zimi. Adj. *Νέμειος, -εος, Νεμεαῖος, -ειαῖος,* fem. *Νεμεάς.*

νεμέθω, *ep.* spor. obl. za *νέμω,* samo impf. med., pasti (pasem).

νεμεσάω, *ep.* takođ. **νεμεσσάω,** fut. *νεμεσήσω,* aor. 1. akt. *ἐνεμέσησα,* pas. *νεμέσσηθεν* mj. *-θησαν,* i *ep.* dep. med. **νεμεσίζομαι** (ovo samo u prez. i impf.) (*νέμεσις*), **1. akt.** s pravom zlovoljan biti, ozlovoljiti se, prozliti se, srditi se, ljutiti se, zabavljati (Od. 6, 286), zamjeravati (Il. 8, 198), aps., ili *τινί* na koga, komu, i to *τί* što ili sa sl. *οὕνεκα* ili inf. **2. med. νεμεσάομαι,** *ep.* takođ. **νεμεσσάομαι,** s fut. *νεμεσήσομαι,* aor. *ἐνεμεσησάμην* (*ep.* takođ. sa *σσ,* konj. *νεμεσήσεται*) i *ἐνεμεσήθην* (*ep.* sa *σσ*), **a)** sam na sebe zlovoljan postati, planuti gnjevom, za nepravdu držati, ustručavati se, stidjeti se (Od. 2, 64), sa i bez *θυμῷ, ἐνὶ θυμῷ,* aps., ili s inf. ili akuz. s inf. **b)** = akt. rasrditi se, gnjeviti se, zabavljati, aps., ili *τινί,* za zlo primati, *τί,* stoga takođ. *τινί τι,* ili: bojati se, žacati se, *τινά* i *τί.*

νεμεσητός, 3., *ep.* takođ. **νεμεσσητός,** 3., **1.** komu se ima zabaviti, koji na prijekor služi, nepravedan, nepristojan, aps. ili s inf. Supst. *τὸ ν.* što je prijekorno. **2.** čijega se suda tko boji, koga se treba bojati. (*Dor.* *νεμεσσατός.*)

νεμεσίζομαι, *ep.* dep. med., samo prez. i impf., **1.** (kao *νεμεσάω*), **a)** zlovoljan postati na koga, srditi se na nj, *τινί.* **b)** komu što zabavljati, zamjerati, *τινί τι.* **2.** (kao *νεμεσάομαι*) stidjeti se, bojati se, žacati se, plašiti se, *τινά* ili *τί.*

νέμεσις, *εως, jon. ιος, ἡ,* dat. *ep.* *νεμέσσι* mj. *νεμέσει* (*νέμω*), **A) 1.** pravedna zlovolja, ukor, gnjev ili srdnja na nedopušten čin, kazan, osveta (Sof. Fil. 518). **2.** ono što zlovolju ili korbu uzrokuje ili može uzrokovati, što je prijekorno, bezbožno ili bogove vrijeđa, *οὐ ν.* ne smije se zabaviti, nema zamjere (Od. 1, 350), nije čudo, s inf. ili akuz. s inf. **3.** subj. strah od kuđenja ili sramote, poštenje. **B)** kao lič. ime **Νέμεσις,** *εως, ἡ,* božica osvete za obijest.

νεμεσσάω, -σσήθη i slič., **νεμεσσητός,** v. *νεμεσάω, νεμεσητός.*

νεμέσσι, v. *νέμεσις.*

νεμέτωρ, ὁ, poet. sudac.

νέμησις, ἡ, podjeljivanje.

νέμος, *εος, τὸ* (*νέμω* lat. *nemus*), *ep.* i *poet.* paša, gaj.

νέμω, fut. akt. *νεμῶ,* med. *νεμοῦμαι* (*jon.* *νεμέω* i

νεμέομαι), aor. akt. *ἔνειμα*, med. *ἐνειμάμην*, aor. pas. *ἐνεμήθην*, fut. pas. *νεμηθήσομαι*, perf. akt. *νενέμηκα*, med. pas. *νενέμημαι*, adj. verb. *νεμητέον*, ktomu *poz.* fut. *νεμήσομαι* u med. i pas. znač., i *ep. poet. buk.* **νωμάω**, fut. *νωμήσω*, aor. *ἐνώμησα*, *buk.* impf. iter. *νώμασκεν* (osn. *νεμ*, lat. *numerus*),

I. akt. i **pas. 1. dijeliti,** razdijeliti, podijeliti, pridijeliti, udijeliti, pridati, odrediti (Il. 6, 195), pripisati, davati, posvetiti; predati, doznačiti, ostaviti, ustupiti, *τί*, i to *τινί* komu, stoga *μέρη* na dijelove dijeliti, (*τὸ*) *ἴσον* i *τὰ ἴσα* jednako davati, jednako dostojanstvo i jednaku čast podijeliti, pravedan ili bespristrastan biti, izjednačiti se, *ἔλαττόν τινι* koga zametavati, *πολύ τινι* mnogo do koga držati, *ὥραν τινός* brigu za koga voditi. **2.** sebi prisvajati, držati, imati, gospodovati, vladati; upravljati (Od. 11, 185), postupati; mahati, kretati, micati; obrađivati, nastavati (Il. 20, 5), upotrebljavati, korist vući, *τί* nešto, gdje, od čega, *ἐπί τι* za što, *περί τι* oko čega, stoga *ἰσχὺν ἐπὶ σκήπτροις* snagu o batini upravljati, t. j. batinom podupirati, *ἐξ ἴσου* zakonitom jednakošću postupati, *κατὰ κράτος* despotski vladati; pren. *τί* ili *τινά τι* ili *τινά* s adj. koga za što držati, kao što cijeniti ili smatrati (Sof. El. 150. Aj. 1331), takođ. *τάνδε οὐκ ἔτι πόλιν* državu ne smatrati više za državu, pa tako i: nečim učiniti, kao nešto graditi, ili *τί*, osob. *νόον ἐνὶ στήθεσσι* ili *φρεσί* nešto, misao u duši okretati, dakle: razmišljati, na umu imati, na što misliti, s *τινά* i part. koga motriti, kad i t. d. U pas. živjeti, sa *ὑπό τινι* komu pripadati. Napose **3.** za pašu dodijeliti, dati da pase, čuvati. **4.** pasti (pasem), popasti, pren. potrošiti, proždirući širiti se (Her. 5, 101). U pas. biti paša, biti pustošen, *τινί* od koga ili čega (Il. 2, 780). — **II. med. 1.** među se dijeliti, u svojinu uzeti, osob. u baštinu dijeliti se, baštiniti, *τί*, i to *πρός τινα* s kim. **2.** sebi pridijeliti, odnijeti; osvojiti, dodijeljeno dobiti, kao svoj dio imati, upotrebljavati, uživati (Her. 4, 11), nastavati, *τί*, nešto, i *τινός* od čega. **3.** na pašu ići (Od. 9, 233), pasti, hraniti se, popasti, potrošiti, oko sebe žderati, širiti se, aps., ili *τί* nešto, *ἔν τινι* u čem, *ἐπί τινα* ka komu. **4.** = akt. upravljati, *τί*.

νεναγμένος, v. *νάσσω*.

νένιπται, v. *νίζω*.

νενωμένος, v. *νοέω*.

νεο-άλωτος, 2. *jon.* = *νεαίρετος*, netom ulovljen.

νεο-αρδής, 2. (*ἄρδω*), *ep.* netom nakvašen.

νεό-γαμος, 2. (*γαμέω*), netom oženjen ili udata, nova mlada, mlad muž, mlada žena.

νεο-γενής, 2. baš istom postao.

νεο-γιλός, 3. *ep.* i *buk.*, **νεο-γνός**, 3. *poet. jon.* i *poz.*, i *νεό-γονος*, **2.** *poet.* novo rođen, mlad, malen.

νεό-γραπτος, 2. *buk.* novo pisan, netom šaran.

νεο-δᾱμώδης, *ὁ* (*δᾶμος*, *dor.* mj. *δῆμος*), gen. pl. -*ώδων* (i -*ωδῶν*), nov građanin, oznaka za helote u Sparti, neko vrijeme nakon što su pušteni na slobodu. Supst. *τὸ νεοδαμῶδες*, riječ »neodamod«.

νεό-δαρτος, 2. (*δέρω*), novo ili netom odrt.

νεο-δίδακτος, 2. novo naučen.

νεο-δμής, *ῆτος*, *ὁ*, *ἡ*, *poet.*, i **νεόδμητος**, 2. (*δαμάζω*), *poet.* **1.** novo svladan, novo ujarmljen, t. j. novo vjenčan, *νεόδμ. γάμοι* nova ženidba ili udaja. **2.** *νεόδμητος*, *poet.* takođ. netom ubijen.

νεό-δρεπτος, 3. *poet.* i *νεό-δροπος*, 2. *poet.* novo ubran, netom ovjenčan.

νεό-ζυγος, 2. *poet.*, i *νεο-ζυγής*, 2. *poet.* novo ujarmljen, pren. novo vjenčan.

νεο-θαλής, 2. *poet.* (*dor.*) mj. *νεοθηλής*, v. r.

νεο-θάξ, *ᾶγος*, *dor.* = *νεόθηκτος*.

νεόθεν, *poet.* adv., v. *νέος*.

νεό-θηκτος, 2. *poz.* novo naoštren.

νεο-θηλής, 2. (*θάλλω*), *ep.* i *poet.*, i *νεόθηλος*, 2. *poet.* **1.** koji novo cvjeta ili se zeleni ili klija. **2.** novo postao.

νεοίη, *ἡ*, *ep.* mladost, mlađana žestina, isp. *νεότης*.

νεο-κατάστατος, 2. novo naseljen.

νεό-κλωστος, 2. *buk.* netom preden.

νεό-κοτος, 2. *poet.* (isp. *ἀλλόκοτος*), nov, malo-prešnji, kao *νέος*.

νεο-κράς, *ᾶτος*, *ὁ*, *ἡ*, *poet.* novo miješan, t. j. novo ujedinjen.

νεό-κτιστος, 2. (*κτίζω*), novo osnovan, novo sagrađen.

Νεοκωμίτης, *ου*, *ὁ*, stanov. naseljenoga od Cezara grada *Comum*, koji se stoga zvao *Neocomum*, s. Como.

νεο-λαία, *ἡ*, *poet.* i *poz.* mlada momčad, i kao adj. mlad.

νεόλλουτος, 2. *ep.* novo opran, baš okupan.

νέομαι, dep., *ep.* stegn. **νεῦμαι** (samo prez. i impf.), 2. i 3. sing. *νεῖαι*, *νεῖται*, inf. *νεῖσθαι* i *νέεσθαι*, 2. sing. konj. *νέηαι* mj. *νέῃ* (prez. kao *εἶμι* ponajviše u znač. fut.), i **νίσομαι** [*ῑ*], obič. pisano krivo **νίσσομαι**, fut. *νίσομαι* (osn. *νεσ*), obadvoje gotovo samo *ep.* i *poet.*, — **ići,** doći, osob. odlaziti, natrag ići, sa i bez *πάλιν* vraćati se, *τί* kamo, *οἰκόνδε*, *οἶκαδε*, *δεῦρο* i slič., ili *εἰς*, *πρός*, *ἐπί*, *ὑπό*, *κατά* s akuz., *ἐπί τινι* na što, *ἐφ᾽ ἵππων* na konju, pak *ἔκ τινος*.

νεο-μηνία, *poz.* = *νουμηνία*, v. r.

Νέον τεῖχος (Novigrad), **a)** eolski grad u Misiji, sada Ajnadžik. **b)** tvrđavica u Trakiji.

νεο-παθής, 2. *poet.* u novom bolu.

νεο-πενθής, 2. *ep.* u novoj žalosti, u mladom jadu.

νεό-πηκτος, 2. (*πήγνυμαι*), *poz. ep.* novo zgrušao.

νεό-πλουτος, 2. koji se novim bogatstvom hvali.

νεό-πλῦτος, 2. (*πλύνω*), *ep.* i *jon.* novo opran.

νεό-ποκος, 2. (πέκω), *poet.* novo strižen.

νεο-πρεπής, 2. (πρέπω), *poz.* koji mladeži pristaje, mlađan, mlađane ćudi.

νεό-πριστος, 2. (πρίω), *ep.* netom prepiljen, novo razrezan.

Νεο-πτόλεμος (u Sof. četverosložno, εο), ὁ, **1.** sin Ahilejev, koji je Prijama na žrtveniku Zeusovu ubio i poslije se kćerju Menelajevom, Hermionom, oženio. Od njega je Aleksandar po materi htio da vuče lozu. **2.** sin Antiklov, na prijedlog Atenjanina Likurga ovjenčan. **3.** inače lično ime.

νεό-πτολις, ἡ, *poet.* mladi grad, mlada tvrđava.

νεό-ρραντος, 2. (ῥαίνω), *poet.* netom okvašen.

νεό-ρρῡτος, 2. (ῥύω, ἐρύω), *poet.* istom trgnut, baš iz korica izvađen.

νεό-ρρῠτος, 2. (ῥέω), *poet.* netom proliven.

νέ-ορτος, 2. *poet.* (ὄρνυμαι), novo postao, novo odrezan, n o v.

νέος, νέα, *jon. ep.* **νέη, νέον,** komp. **νεώτερος** i superl. **νεώτατος** ili *ep.* i *poet.* takođ. **νέατος** i *ep.* i *jon.* **νείατος,** i *jon.* nepravil. fem. **νείαιρα** (v. dolje), s *jon.* i *poet.* spor. obl. **νεοχμός,** 2. (νέϝος, lat. *novus*),

nov, m a l o p r e š n j i, nježan, mlad, mlađan, maloljetan, pola odrastao, neiskusan, nepromišljen; neobičan, neviđen, nečuven, neočekivan, s t r a š a n, z a o. — S u p s t. οἱ νέοι i οἱ νεώτεροι mladi ljudi, katkad do 40. godine, obič. stariji nego ἔφηβοι; τὸ νέον mladost, τὰ ν. novo(st). Za νέα isp. ἕνη. ἐκ νέων iznova, nanovo; ἐκ, ἀπὸ νέου ili ἐκ νέων izmalena, od djetinjstva. Komp. **1. νεώτερος, a)** m l a đ i, takođ. s genit. τῶν πεπραγμένων naraštaj, koji je mlađi od događajâ, samo ih poznaje po čuvenju, ν. πράγματα novotarije, prekret onoga što jest, buntovničke svrhe, takođ. samo ν. τι ili νεώτερα novo, onomadne nastalo, čudno, neobično, izvanredne mjere, neugodnost, nešto strašno, zlo, novotarija, νεώτερόν τι τῶν περὶ τὴν κατάστασιν prekretnja ustava; οἱ ν. sa i bez γενεῆφι ili φύσει mladići, momci, mladi ljudi. **b)** premlad, τὸ ν. premlada momčad. **2. νείαιρα,** potonji, izvanji, donji, γαστήρ trbuh. — S u p e r l. **1.** ὁ **νεώτατος,** sa i bez γενεῇ, najmlađi. **2. νέατος** i **νείατος** posljednji, krajnji, najdonji, πόδες noge dolje; takođ. s genit., na pr. νέαται Πύλου ukraj Pila, t. j. do njegove međe, i *extremus* i *infimus*.

A d v. **νέον,** τὸ **νέον** i **νεωστί,** n o v o, n e t o m, o n o m a d n e, istom, nedavno, odskora, koji pojam prema suprotnosti može do 30 godina da preskoči; νῦν νεωστί sad baš, ν. πρό malo prije, ὁ νεωστί skorašnji, mlađi, najnoviji. Superl. νεώτατα u najnovije vrijeme. **2. νέατον,** najposlije. **3. νέωτα** (mj. νεοϝ(ε)τ-α od ἔτος), s εἰς do godine, iduće godine. **4. νεόθεν.** *poet.* iznova, νεόθεν νέος ponovo (motreno) nov = posve nečuven, *ep.* **νειόθεν,** odozdo gore, ἐκ κραδίης duboko iz srca. **5. νειόθι** (*jon.*) *ep.* sasvim dolje, ν. λίμνης duboko dolje u jezeru.

νεός, mj. νεώς, v. ναῦς.

νεο-σίγαλος, 2. *poet.* novo sjajući se.

νεό-σμηκτος, 2. (σμήχω), *ep.* i *poz.* netom otrt, t. j. nov i gladak, novo olašten.

νεο-σπαδής, 2. *poet.* netom trgnut.

νεο-σπάς, άδος, ὁ, ἡ, *poet.* netom otrgnut.

νεό-σπορος, 2. *poet.* netom postao, nov.

νεοσσεύω (νεοσσός), *poz.* pas., gnijezditi se; leći. M e d. ugnijezditi se; p a s. leći se.

νεοσσιά, *jon.* -ιή, *at.* **νεοττιά,** ἡ, gnijezdo.

νεόσσιον, τὸ, *poz.* pile, mlado; miljenče.

νεοσσός, *novoat.* **νεοττός,** ὁ (od νεϝο-κjος = *novicius*), m l a d o, iznajpr. od ptica, ali i od drugih životinja, pače i od ljudi.

νεό-στροφος, 2. (στρέφω), *ep.* novo pleten.

νεο-σύλλεκτος, 2. (συλλέγω), *poz.* novo ili netom skupljen.

νεο-σφαγής, 2. (σφάζω), *poet.* i *poz.* netom proboden ili zaklan.

νεό-τευκτος, 2. *ep.*, **νεο-τευχής,** 2. (τεύχω), *ep.* novo napravljen, novo rađen ili kovan.

νεότης, ητος, ἡ (νέος), mladost, mlađana dob. Konkr. mlada momčad.

νεό-τμητος, 2. i *buk.* νεό-τματος, novo rezan, nov.

νεο-τόκος, 2. *poet.* i *poz.* koji je netom rodio.

νεό-τομος, 2. (τέμνω), *poet.* i *poz.* novo rezan, nov; πληγή udarac novo zadan.

νεο-τρεφής, 2. *poet.*, i

νεό-τροφος, 2. *poet.* netom nahranjen, novo rođen.

νεοττεύω, νεοττιά, νεόττιον, **νεοττός,** v. νεοσσ-.

νεουργός i *poz.* νεουργής, 2. = **νεότευκτος,** v. r.

νε-ούτατος, 2. (οὐτάω), *ep.* novo ili istom ranjen.

νεό-φονος, 2. *poet.* netom ubijen; netom proliven.

νεό-φυτος, 2. N. T. novo obraćen.

νεο-χάρακτος, 2. (χαράσσω), *poet.* netom utisnut.

νεοχμός, 2., *jon. poet.* i *poz.* n o v, n e č u v e n (zapr. nov u zemlji, od νέος i osn. od χαμαί).

νεοχμόω (od predaš.) = νεωτερίζω, v. r.

νεόχμωσις, εως, ἡ, *poz.* obnavljanje, novotarija.

νεόω, *poet.* (νέος), novo raditi, obnoviti.

νέποδες, ων, οἱ (osn. νεποδ u ἀ-νεψιός, lat. *nepō(t)s*, *neptis*), *ep.* i *buk.* m l a d i, potomci, djeca.

Νέπως, ὁ, Κορνήλιος, rimski povjesnik.

νέρθε i **-θεν,** v. ἔνερθε.

Νερούιοι, οἱ, Nervljani, galski narod.

νέρτερος, 3. i 2. (= ἐνέρτερος, v. r., k ἔνεροι, v. r., ἐν, lat. *interior*), *poet.* d u b l j i, d o n j i, napose: p o d z e m n i, koji u podzemnom svijetu vlada ili se nahodi, ἡ ν. θεός Persefona, πλάκες podzemni svijet, οἱ ν. mrtvi.

Νέρων, ωνος, ὁ, car Neron.

Νέσσος, ὁ, **1.** Kentaur, v. Ἡρακλῆς. **2.** = Νέστος, v. r.

Νέστος ili (u Arijana) **Νέσσος,** ὁ, rijeka u Tra-

kiji, koja nasuprot Tasu u Egejsko more pada, s. Mesto.

Νέστωρ, ορος, ὁ, sin Nelejev i Hloridin, kralj u Pilu, među junacima pod Trojom odličan velikom starošću (vladao je već trećim naraštajem), mudrošću svojom i rječitošću. Adj. otd. **Νεστόρεος,** 3. koji pripada Nestoru, Nestorov. Patron. **Νεστορίδης,** ου, ὁ, sin Nestorov.

νεῦμα, τὸ (νεύω), mig, νεύματι χρῆσθαι migati, namignuti, ἀπὸ νεύματος προστάττειν migom zapovijedati.

νεῦμαι, v. νέομαι.

νεῦρον, τὸ, i **νευρά,** *jon.* **-ρή,** ἡ, *ep.* gen. i dat. νευρῆφι(ν) (zapr. σνερϝον, *nervus*), **1.** žila, tetiva. **2.** uzica od životinjskih žila, napose **a)** uzica, kojom je šiljak strijele na trstici bio pričvršćen, ili žice, trakovi na praćici. **b)** **νεῦρα,** τὰ (*ep.*), i **νευρή,** ἡ, *buk.* νευρειή, ἡ, tetiva od sukanog goveđega crijeva (na luku), i *poet.* (*pars pro toto*), lûk. **c)** žilica, vlakno, žica, pren. upružnost.

νεύρινος, 3. od žila napravljen.

Νευρὶς γῆ, ἡ, zemlja jednoga naroda, Νευροί, u dubini Poljske i Litavske onamo do Dnjepra.

νευρορραφέω, zapr. žilama sašiti, napose: pojedine dijelove cipela šiti.

νευρο-ρράφος, ὁ, koji krpa crevlje ili cipele, kȓpa.

νευρο-σπαδής, 2. *poet.*, i **νευρό-σπαστος,** 2. *jon.* od tetive zategnut, strijela; od nitova vučen, za lutke.

νευρο-σπαστέω, *poz.* vući na tetivama ili žicama, kretati žicama. Od

νευροσπάστης, ου, ὁ, *poz.* koji kreće lutke na žicama.

νευρώδης, 2. žilav.

νευστάζω, *ep.* produž. oblik za νεύω, v. r.

νευστέον, adj. verb. za I. νέω, plivati.

νεύω, fut. νεύσω, aor. ἔνευσα, νεῦσα, perf. νένευκα (lat. *nuo*), s *ep.* produž. obl. **νευστάζω,** klimati glavom, t. j. **a)** naginjati se, gore dolje gibati, kolebati se, aps., ili τινί čim, takođ. κεφαλάς ili κάρα klimati glavom od slabosti (Od. 18, 240), ili ἔς τι pokunjiti se, glavu nagnuti ili oboriti, oči od straha ili gnjeva k zemlji (ἐς πέδον) oboriti, uop. kamo (ἔς τι) nagnuti se, ili s κάτω od stida oči oboriti. **b)** migati, koje aps., koje *α)* κεφαλῇ glavom tresti, jer se komu što ne sviđa, ili ὀφρύσι obrvama migati; τινί komu namignuti, namigivati; εἴς τι pokazivati na što. *β)* koje za znak priznanja, i to κεφαλῇ, koje zapovijedi ili obricanja; aps., ili s τί ili s inf.

νεφέλη, ἡ, i **νέφος,** εος, stegn. ους, τὸ (lat. *nubes*, *nebula*), **1.** oblak, oblačina, magla, često u plur. ἐκ νεφέων takođ. o sjedištu oblakâ, uop. tmuša, mrak, sa i bez ἀχλύος, σκότου (ovo o sljepoći), ili κυανέη, φονία, pak θανάτοιο o smrtnom mraku, ali ἄχεος ili ὀφρύων ὕπερ oblak mrkoga bola na čelu. **2.** pren. (νέφος) o gomilanju, obilju, koje gustoćom svojom vidik zastire, stoga: gusto mnoštvo, hrpa, gomila, τινός čega, ili πολέμοιο oblačina ratna, i οἰμωγῆς silno jadanje; ali Il. 15, 668 νέφος ἀχλύος jamačno je samo tamna magluština.

Νεφέλη, ἡ, žena Atamasova, máti Friksova i Helina.

νεφελ-ηγερέτα, αο, ὁ, *ep.* i *poz.* mj. νεφεληγερέτης (ἀγείρω), koji oblake skuplja, oblačnik, pridj. Zeusa, koji oblake za oluju zbija.

Νεφθαλείμ i -ίμ (jevr. *naphthâli*), sin Jakobov i Bilhin; N. T. njegovi potomci.

νεφόω, *poz.* oblačiti, zamračivati.

νεφρῖτις, ιδος, ἡ (od νεφρός), s νόσος bolest bubrega.

νεφρός, οῦ, ὁ, bubreg, plur. N. T. (καρδίας) najtajnije misli.

I. **νέω,** inf. νεῖν, fut. νεύσομαι (-σοῦμαι), aor. ἔνευσα, perf. νένευκα, adj. verb. νευστέον, *ep.* impf. ἔννεον (mj. ἔσνεον), *jon.* prez. inf. νέειν (osn. νευ od starijega σνευ, isp. νάω), i *ep.* **νήχω** s *ep.* i *poz.* med. **νήχομαι,** fut. νήξομαι, **plivati.**

II. **νέω,** *poz.* νήθω, *dor.* vremena: νήσω, ἔνησα i νήσαντο, νητός (osn. νε, lat. *neo*), presti, τινί τι komu što. (Med. νέομαι v. pod κατανέομαι.)

III. **νέω,** perf. pas. νένημαι (i νένησμαι), aor. νησθῆναι, adj. verb. νητός, i *jon.* i *ep.* **νηέω,** aor. 1. *ep.* νήησα, **1.** gomilati, snositi, nagomilati, na hrpu zgrtati, naslagati, τί, na pr. πυράν lomaču naslagati (Her. 1, 50). **2.** νηέω, natovariti, nakrcati, τί. **3.** νηέομαι, sebi ili svoje (svoju lađu) natovariti.

IV. **νέω,** v. νέομαι.

νεω-κορέω, hram mesti; takođ. šaljivo mj.: oplijeniti ga. Od

νεω-κόρος, ὁ (κορέω), zapr. pometač hrama, stoga: sluga ili nastojnik hrama, takođ. svećenik, poslije počasna služba; osob. počevši od Hadrijana lakomili su se orijental. gradovi na to (isp. stare novce), da se zovu νεωκόροι carskih hramova.

νεωλκέω (νε-ωλκός,-ἕλκω), *poz.* lađu (τί) na obalu vući, na suho (u νεώριον) izvaljati. To se činilo na valjke, pa su onda lađe počivale na stalku.

Νέων, ωνος, ἡ, star grad u Fokidi na istočnom podnožju vrha Titoreje, sada razvaline kod Palea-Five.

νε-ώνητος, 2. (ὠνέομαι), *poz.* onomadne kupljen, i to τινί od koga, osob. za robove i pren. za nove demagoge.

νε-ώρης, 2. *poet.* (ὄρνυμαι), novo postao, nov.

νεώριον, τὸ (od ναῦς, ὤρα), mjesto gdje se kriju brodovi, često u plur. brodarnica, škar, škver, tabor od brodova, t. j. mjesto do luke, gdje su se čuvale lađe i sve za njihovo popravljanje i opremanje potrebno oruđe a gradili su se i novi brodovi ili popravljali stari.

Skupa νεώρια u Ateni prodaše jednom tridesetorica silnika za 3 talenta, da bi demokraciji oteli priliku baviti se brodarstvom.

νέ-ωρος, *poet.* = νεώρης (konjekt.).

νεώς, v. ναός i ναῦς.

νεώσ-οικοι, *οἱ*, kuće za brodove, spremišta lađena, pojedine pregrade u brodarnici, νεώριον (v. r.), gdje su se pojedini brodovi spremali, popravljali i gradili.

νεωστί, νέωτα, νεώτατα, v. νέος.

νεωτερίζω i **νεοχμόω** (νεώτερος, νεοχμός), **1. akt.** novosti praviti, novotariti, mijenjati, promjene uzrokovati, drmati što, nešto neobično činiti, napose: neprijateljski nešto preduzimati, s ἔργῳ učiniti, osob. u državi, stoga: novosti smišljati, uznemiriti se, bunu počinjati, nemir praviti, buniti se, νεωτερίζοντες nemirnjaci, nemirne glave, τὸ ν. novotarije, koje τί, na pr. τὴν πολιτείαν ustav mijenjati, ἄττα malo, i to περί τινος, ἔς i κατά τινα protiv koga, περί τι na čem, πρός τι kod čega, ἔν τινι u čem, ἔς τι za nešto (novo) pripravljati. **2. pas.** mijenjati se, νεωτερίζεταί τι nastaje promjena u čem, ali takođ.: plahuje se, tjera se obijest, napose: sprema se prekret ili nešto se drma, i to τινί i πρός τινι od koga, κατά τινα protiv koga, ἔς τι prema čemu, poput čega, ἐπὶ μακρότερον u širim krugovima.

νεωτερικός, 3. *poz.* (νεώτερος), mlađan.

νεωτερισμός, ὁ (-ρίζω), **1.** buntovno mišljenje. **2.** promjena državnoga ustava, prekretnja ustava, prekret, buna, ustanak.

νεωτεριστής, *οῦ*, ὁ (νεωτερίζω), *poz.* bunitelj, bukavac, buntovnik.

νεωτεροποιία, *ἡ*, = νεωτερισμός, **1.**

νεωτερο-ποιός, 2. na političke promjene sklon, buntovan.

νή, čestica uvjeravanja kod potvrdne zakletve, s akuz., jest, da, uistinu, zaista, νὴ τὸν πατέρα tako mi oca (kunem ti se). (Da li se aps. upotrebljavala, nije izvjesno.)

νη- (lat. *ne*), nerazdjeljiva niječna čestica, kao ἀν-, **ne-**.

νῆάδε, *ep.* adv., k lađi.

νηγάτεος, 3. *ep.* adj. sumnjiva podrijetla, možda: novo tvoren (γέγαα), nov (drugi: krasan).

νή-γρετος, 2. (νη, ἐγείρω), *ep.* koji se ne da razbuditi, čvrst, tvrd. Neutr. sing. kao adv. uz εὕδειν tvrdo spavati i ne buditi se.

νη-δεής, 2. (δέος), *poet.* neustrašljiv.

νήδυια, *ων*, *τά* (νηδύς), *ep.* utroba.

νήδυμος, *ον*, *ep.* svagda pridj. sna, valjada: koji krijepi, okrepljiv, dubok, tvrd. (Var. ἥδυμος.)

νηδύς, *ύος*, *ἡ* [ῠ u trojesslož. padežima, ῡ u dvojesložnim], *ep. jon.* i *poet.* trbuh i što je u njemu; želudac; materina utroba.

νηέω, v. III. νέω.

νήθω, v. II. νέω.

Νηιάς, *άδος*, *ep.*, i **Νηίς**, *ίδος*, *ἡ*, *ep.* (νάω), *poet.* Ναΐς, Najada, Nimfa od izvora.

Νήιον, *τὸ*, dio gore Νήριτον, v. r.

νήιος i **νηίτης**, v. νάιος.

νῆις, *ἴδος*, ὁ, ἡ, akuz. νῆιδα (νη, ἰδεῖν, εἰδέναι), *ep.* neznalica, neiskusan, aps. i τινός.

Νήισται πύλαι, *αἱ*, jedna vrata u Tebi.

νη-κερδής, 2. (νη, κέρδος), *ep.* nekoristan.

νη-κηδής, 2. *poet.* bezbrižan.

νηκουστέω, *ep.* aor. 1. νηκούστησα (νή-κουστος, νη, ἀκούω), ne čuti, ne slušati, ne pokoravati se, τινός.

νηκτήρ, *ῆρος*, ili νήκτης, *ου*, ὁ, *poz.* plivač.

νηκτός (νήχω), 3. *poet.* i *poz.* plivajući, plivanju vješt; τὸ ν. vještina u plivanju.

νηλεής, 2. *ep.* i *poet.*, i *poet.* νηλειής (νη, ἔλεος), **1.** nemilosrdan, okrutan, ὕπνος kad se u njem padne u nesreću. **2.** bez smilovanja, nemilosrdan. **3.** ἦμαρ, neizbježiv (od νη i ἀλέομαι); po drugima takođ. k **1.**

νηλειτής i νηλεῖτις, νηλῖτις, v. νηλιτής.

Νηλεύς, *ῆος*, ὁ, sin Posidonov i Tirin, otac Perin i Nestorov, osnivač Pila. Otd. adj. **Νηλήιος**, 3. i patronim. Νηληιάδης i -λείδης, *ου*, ὁ, sin Nelejev = Nestor, i u plur. potomci Nelejevi, koji su poslije pobjegli u Atenu, među njima Alkmeon.

νηλής, *ep.* i *poet.*, stegn. od νηλεής, v. r.

νηλίπους, *οδος*, ὁ, ἡ (od νηλιπό-πους, od νη-ἦλιψ bez obuće, bos), *poet.* neomotane noge, bosonog.

νηλιτής, 2. (νη, ἀλιτεῖν), ili **νηλειτής** pisano (νη, ἀλείτης, drugi νηλείτιδες ili νηλίτιδες), *ep.* nekriv, nevin, nekažnjiv.

νῆμα, *τὸ* (II. νέω, lat. *nemen*), u sing. i plur., pređa, predena preslicom, nit. *Poet.* takođ.: tkanje.

νημερτής, 2. (νη, ἁμαρτάνω), *ep.* i *poet.*, i *ep.* adv. **-τέως**, nepogrješljiv, bezgrješan, neprevarljiv, istinit, po istini, bez laži. Neutr. u sing. i plur. kao adv.

νηνεμία, *jon.* **-ίη**, *ἡ*, tišina bez vjetra, katkad s γαλήνῃ; νηνεμίης za tišine bez vjetra.

νήνεμος, 2. (νη, ἄνεμος), *ep.* i *poet.* bez vjetra, tih, miran.

νῆνις, *ιδος*, *ἡ*, dat. νηνι, *jon.* = νεᾶνις.

νῆξις, *εως*, *ἡ* (νήχω), *poz.* plivanje.

νηός, ὁ, v. ναός i ναῦς.

νη-πενθής, 2. (νη, πένθος), **1.** *ep.* i *poz.* koji bol ublažuje, ustuk od tuge, φάρμακον za drijemak. **2.** *jon.* bez tuge, bez tužbe. Adv. -πενθέως.

νηπιάας, 2., v. νηπιέη.

νηπιάζω, djetinjast biti, dijete biti, N. T.

νηπῐᾰχεύω, *ep.*, i *buk.* νηπιάχω, dijete ili djetinjast biti, djetinjski igrati se.

νηπίαχος, 2., v. νήπιος.

νηπιέη, *ἡ*, *ep.* akuz. plur. νηπιάας, kao od νηπιάα,

djetinjski način, u plur. djetinjske sanjarije, uop. ludost.

νήπιος, 3. (od νηπϝιο, osn. νηπυ), i *ep.* rasteg. **νηπίᾰχος** [ῐ], 2. i *ep.* **νηπύτιος**, 3., **1.** koji još ne razabira, n e j a k, mlad. Supst. dijete, Arijan 2, 11, 9 o dječaku, za kojega drugi vele da mu je šest godina. **2.** pren. d j e t i n j s k i, **a)** lud, tunjav, budalast, bezazlen; neiskusan, nevješt. Supst. νήπια ludost. **b)** slab, nemoćan.

νή-πλεκτος, 2. nepletenom kosom.

νη-ποινεί (-νί), adv., nekažnjeno. Od

νή-ποινος, 2. (νη, ποινή), *ep.* bez naknade, n e o s v e ć e n. Neutr. kao adv. n e k a ž n j e n o, t. j. da se za to ne daje naknada.

νηπύτιος, v. νήπιος.

Νηρεύς, έως, *ep.* ῆος, ὁ, **1.** sin Pontov i Gejin, muž Doridin, koji je u Egejskom moru pod Posidonom vladao, a imao je 50 kćeri, koje se zovu αἱ **Νηρηίδες** ili **Νηρῇδες**. Najpoznatija je Tetida. **2.** N. T. neki kršćanin u Rimu.

Νήρῑκος, ἡ, grad na Leukadi, s. Sta Maura.

Νήριτον, τὸ, gora na Itaci.

νήρῑτος, 2. bez broja, nebrojen, neizmjeran (sumnj. *var. l.*), isp. εἰκοσινήριτος.

νηρῑτοτρόφος, 2. *poet.* koji školjke hrani.

Νήσαιον i Νησαῖον πεδίον, v. Νίσαιον.

νησαῖος, 3. *poet.* ostrvski, otočki.

νησίδιον, τὸ, **νησίς**, ῖδος, ἡ, *jon.* i *poz.*, i νησίον, τὸ, N. T., demin. od νῆσος, malo ostrvo, otočić.

νησίζω, *poz.* praviti otok.

νῆσις, ἡ (II. νέω), predenje.

νησιώτης, ου, ὁ, s *poet.* (*dor.*) fem. **νᾱσιῶτις**, ιδος, ἡ, i **νησιωτικός**, 3. *poet.* i *poz.*, **1.** a d j. koji se na ostrvu nahodi, πόλισμα što leži na ostrvu (ili poluostrvu). **2.** supst. ὁ νησιώτης, ostrvljanin, otočanin, aps., i περί τι oko čega, τὸ νησιωτικόν ostrvski položaj.

νησο-μαχία, ἡ, bitka kod ostrva.

νῆσος, *dor.* **νᾶσος**, ἡ, zapr. koja pliva, stoga: o s t r v o, otok, takođ. za poluotok, ἐπὶ νήσων πλεῖν, t. j. prema ostrvima Egejskoga mora, Kikladima, ἡ Δωρὶς ν. Pelopones, aps., ili ἔν τινι, ili περί τι u kojem kraju.

νῆσσα, ἡ (lat. *ana(t)-s*), patka.

νηστεία, *jon.* **νηστηίη**, ἡ, pošćenje, post. Od

νηστεύω (νῆστις), *poz.* postiti.

νηστική, ἡ (II. νέω), vještina u predenju.

νῆστις, *jon.* i *ep.* ιος, *at.* ιδος, ὁ, ἡ (νη, ἔδω, ἐσθίω), *ep. poet.* i *poz.* **1.** koji ne jede, t a š t, koji se uzdržava, aps., i τινός od čega. **2.** a k t. što glad uzrokuje.

νησύδριον, τὸ, = νησίδιον.

νητός, 3. (III. νέω), *ep.* nagomilan.

νηῦς i t. d., v. ναῦς.

νηφάλιος, 3. *poet.* i *poz.*, i *poet.* νήφων, ονος, trijezan, bez vina.

νήφω, *dor.* νάφω, trijezan biti, ne biti pijan, pren. razborit biti, aps., i ὑπό τινος od čega.

νήχω, v. I. νέω.

νίζω, *ep.* i *poet.*, i *ep.* i *poz.* **νίπτω** (od νιγjω, osn. νιγ, νιβ), fut. νίψω, aor. ἔνιψα, perf. pas. νένιμμαι, 3. sg. νένιπται, adj. verb. νιπτός, — **1. akt.** i **pas.** pokropiti, p r a t i, čistiti, oprati, splakati, okajati, τί i τινά, stoga takođ. τινά τι koga na čem, t. j. komu što, τινά τινι koga čim, τὶ ἀπό τινος nešto s koga, i τί τινι nešto sa čega. **2. med.** p r a t i s e, k u p a t i s e, oprati se, aps., ili τί, na pr. χεῖρας, što se činilo prije libacije i stoga takođ. prije jela, prije molitve; jer i koji se molio, smio se bogovima približiti samo čistim rukama, takođ. τί τι sebi nešto gledeći na što oprati, i to τινός iz čega, ali ἐκ ποταμοῦ vodom iz rijeke.

Νίκαια, ἡ, **1.** grad u Indiji na međi Paropamisadskog kraja, s. Rehram. **2.** grad na Hidaspu. **3.** tvrđavica u Lokridi, blizu klanca Termopilskoga. **4.** današnja Nizza.

Νικ-άνωρ, ορος, ὁ, **1.** sin Parmenionov. **2.** aleksandrijski gramatik. **3.** iz Antiohije, predstojnik hrama u Jerusalimu.

Νικάτωρ, ορος, ὁ, zapr. pobjednik, stoga pridj. kralja sirijskoga Seleuka (312.—281. pr. Is.).

νικάω (*buk.* νίκημι), νικήσω i t. d., fut. inf. *buk.* νικασεῖν, **I. intr. pobijediti**, n a d v l a d a t i, pobjedu, nagradu ili parnicu dobiti, jači ostati, prodrijeti, nadjačati, prednost imati, bolji biti, u fizičnom i duševnom pogledu. Prez. često = perf.: pobjednik biti, pobijedio sam, νικᾷ ἵμερος dražest je pobijedila, ἢν νικῶμεν ako budemo pobjednici, koje aps. ὁ νικήσας i νενικηκώς pobjednik, ἐκ τῆς νικώσης (naime ψήφου) po većini glasova, pa tako ὁ, ἡ ν. bolji, najbolji, najljepši, τὸ νικᾶν pobjeda, koje τινί čim, u čem, na pr. μάχῃ, slič. ἔν τινι ili ἐπί τινος kod čega, ili adv. τὸ μέσον u sredini bojnoga reda, ἀμφότερα na oba elementa; bezlič. νικᾷ nešto je prodrlo, zaključeno, s inf. **II. tranz. 1.** nešto (τί) **dobiti, steći,** νίκην, μάχην, ili τοὺς ἀγῶνας, Ὀλύμπια u (bojnim) igrama, u olimpijskim igrama dobiti pobjedu, πάντα u svakom nadmetanju, πολύ odlučno pobijediti, τὰς γνώμας, τὴν γνώμην svojim mišljenjem prodrijeti, proturati ga, stoga takođ. τινί τι, na pr. Ὀλυμπίοις τὸ παγκράτιον kod olimpijskih igara u šakanju i rvanju, ili s inf. tvrdnja je nadvladala, odluka je prodrla, da i t. d., pa tako νικᾷ τῶν μετρίων τοὔνομα εἰπεῖν ime μέτρια izreći, to je najizvrsnije. **2. pobijediti, svladati,** presvojiti, nadmašiti, preteći, τινά ili τί, koga zanijeti na s inf.; pravo dobiti protiv koga, i τὸ δεῖμα t. j. utišati, svladati strah, ili ἅπαντα biti više od svega, i to τινί, ἔν τινι u čem, na čem, čim, κατὰ πάντα u svemu, u svakom pogledu, κατὰ κράτος silom, ili s part. činom, ili inf. da nešto učini, pak τινά τι, na pr. νικᾶν τινα ἡδονήν, koga na milost prinuditi, ili νίκην

τινά pobjedu (u parnici) nad kim izvojštiti, ili ἀρετή με (= κρείσσων μοι δοκεῖ) τῆς ἔχθρας vrijedi mi više. **3. pas.** pobijeđen, svladan, uvjeren, dobiven biti, slabiji biti, ne moći odoljeti, zaostajati, koje aps. τὸ νικώμενον slabija strana, koje τί u čem, ὑπό τινος od koga, ili τινί, πρός, ὑπό τινος čim, od čega, u čem, ναυσί na moru, πρὸς τοῦ κακοῦ nevolju trpjeti, ὑπὸ τῶν μεγίστων najzamašnijim razlozima dati privoljeti se, ali takođ. kao ἡσσᾶσθαι s τινός za kim zaostajati, i to τινί u čem. Od

νίκη [ι], *dor.* **νίκα,** ἡ, **1. a)** p o b j e d a, premoć, koliko u boju toliko u nadmetanju i u sudu i t. d., aps., ili τινός, ἔν τινι u, pri čem. **b)** plodovi pobjede, ἡ πρόσθεν (νίκη) plodovi pređašnje pobjede; u plur. p o b j e d n i č k a s l a v a. **c)** uzrok pobjedi. **2.** personif. **Νίκη,** b o ž i c a p o b j e d e, *Victoria;* napose takođ. pridj. Atene, pod kojim su je na tvrđavi atenskoj štovali (Νίκη Ἀθήνη Πολιάς).

νίκημα, τὸ, *poz.* (νικάω), pobjeda, pobjednička nagrada.

Νικήρατος, ον, **1.** otac Nikijin. **2.** sin Nikijin, v. r.

νικητήριον, τὸ (νικάω), **a)** pobjednička nagrada. **b)** νικητήρια ἑστιᾶσθαι pobjedu slaviti gozbom.

νῑκητικός, 3. koji pobjedi služi, παρασκευή priprava za pobjedu.

νῑκηφορέω, *poet.* kao pobjedu ili znak pobjede nositi, τί.

νικη-φορία, ἡ, *poet.* dobivanje pobjede, p o b j e d a.

νῑκη-φόρος, 2. (φέρω), koji dobiva pobjedu, pobjednik, pobjednica, pobjednički, koji donosi pobjedu, aps., i τινός u čem.

Νικίας, ου, ὁ, **1.** sin Nikeratov, državnik i vojvoda u Ateni, koji je radio oko poznatoga mira, ali je pod Sirakusom g. 413. pr. Is. zaglavio, poznat sa svoga na 100 talenata procijenjenoga bogatstva. Njegov je sin Νικήρατος od tridesetorice pogubljen. Adj. otd. **Νικίειος,** 2., Nikijin, pridj. mira g. 422. uglavljenoga među Spartom i Atenom. **2.** inače lično ime.

Νικόδημος, ου, član velikoga vijeća, prijatelj Isusov.

Νικόλαος, ου, iz Antiohije, obraćen, predstojnik hrama u Jerusalimu; Νικολαῗται pristalice raskola, N. T.

Νικόπολις, εως, ἡ, ime nekojih gradova, osob. onoga, što ga je August osnovao na spomen pobjedi kod Aktije u Epiru.

νῖκος, τὸ, *poz.* = νίκη.

νιν (*poet.*) *at.* enklit. akuz. sing., duala i plur. 3. lične zamjen., = μίν (v. r.), ga, je, ih.

Νινευεῖ, ἡ (jevr. *nînĕvêh*), N. T. = ἡ Νῖνος, stanov. Νινευΐτης, -ΐτης = Νίνιος.

Νῖνος, ἡ, Niniveh, stari glavni grad Asirije, na istočnoj obali Tigrisovoj, nasuprot Mosulu, g. 606. pr. Is. razvaljen. Stanov. ὁ **Νίνιος.**

Νιόβη, ἡ, kći Tantalova i Dionina, žena Amfiona iz Tebe, kojoj je poradi njene oholosti Leta ugrabila 12 djece, a nju pretvorila u kamen. Taj su kamen stari pokazivali na Sipilu, gdje se još dandanas u udubini jedne pećine može vidjeti golem surov kip, preko kojega voda curi.

νιπτήρ, ῆρος, ὁ (νίπτω, νίζω), umivaonica, leđen, N. T.

νίπτρον, τὸ (νίπτω, νίζω), *poet.* voda za umivanje ili pranje.

νίπτω, v. νίζω.

Νιρεύς, έως, *ep.* ῆος, ὁ, sin Haropov i Aglajin, uz Ahileja najljepši junak pod Trojom.

Νίσαια, ἡ, **1.** grad s lukom u Megari, osnovan od staroga vladaoca megarskoga, Νῖσος; otd. *poet.* adj. Νισαῖος. **2. Νίσαιον (Νήσαιον)** ili **Νισαῖον πεδίον,** u medijskoj pokrajini Ragijani s konjušnicama perz. kralja, stoga οἱ ili αἱ N. ἵπποι.

νίσομαι i **νίσσομαι,** v. νέομαι.

Νίσυρος [ι], ἡ, maleno, sporadsko ostrvo kod Kosa, s. Nizarija. Stanov. οἱ **Νισύριοι.**

νίτρον, τὸ, = λίτρον, v. r.

νῐφάς, άδος, ἡ, *ep. jon.* i *poet.*, i **νῐφετός,** ὁ, *ep.* i *jon.* (σνιφ-, isp. νείφω, lat. *ningit, nix,* osn. *snigv*), **1.** (νιφάς) *poet.* a d j. i osob. fem. za νιφόεις, s n i j e g o m p o k r i t, snježan, πέτρα Parnes. **2.** s u p s t. ἡ νιφάς i ὁ νιφετός (često u plur.) sa i bez χιόνος, m e ć a v a, vijavica, νιφάδες snježni prameni.

Νῐφάτης, ου, ὁ, **1.** snježana gora u Armeniji. **2.** vojvoda perzijski protiv Aleksandra.

νιφετ-ώδης, 2. *poz.* snježan, snjegopadan.

νιφό-βολος, 2. *poet.* i *poz.* snijegom zatrpan ili pokrit.

νιφόεις, εσσα, εν (νιφάς), *ep.* i *poet.* snježan, obilan snijegom.

νῐφο-στιβής, 2. (στείβω), prteći snijegom (Sof. Aj. 670).

νίφω, v. νείφω.

νίψις, ἡ, *poz.* pranje.

νοερός, 3. *poz.* = νοητός.

νοέω i med. **νοέομαι,** *at.* i *ep.* pravilno (*at.* ponajv. u složenicama), *jon.* (i *buk.*) aor. akt. ἔνωσα (med. ἐνωσάμην), perf. akt. νένωκα, med.-pas. νένωμαι, ali aor. pas. -ενοήθην (νόος), **1.** o p a ž a t i, vidjeti, spoznavati (Od. 1. 322), razbirati, razumjeti. **2.** m i s l i t i, pomisliti, prosuđivati, razmišljati. **3.** na što misliti, i z m i š l j a t i, snovati, smišljati, d o v i j a t i s e (Od. 3, 26), smjerati, namjeravati, naumiti (Il. 1, 543), misliti, značiti. Koje aps. νοέων razuman, oprezan, razborit, νοέειν πρόσσω καὶ ὀπίσσω, t. j. što se dogoditi može i što se dogodilo, koje τί ili τινά, na pr. ἄλλα druge misli biti ili drugomu se domisliti, ili sa ὅπως, ὡς ili s inf. ili part. kod akuz., i to τινί, ἔν, μετά τινι u čem, čim, osob. θυμῷ, ἐν, μετὰ φρεσί, ali κακά τινι komu zlo misliti.

νόημα, τὸ, **1.** misao, pomišljaj, mišljenje, ćud. **2.** volja, smjeranje, odluka, nakana (najv. u plur.) **3.** moć mišljenja, pamet, razbor, razumijevanje, shvatanje.

νοήμων, 2., gen. ονος (νοέω), *ep. jon.* i *poz.* koji je pri pameti, oprezan, razuman.

νόησις, ἡ = νόημα.

νοητός, 3. (νοέω), koji se duhom može spoznati.

νοθα-γενής, 2. *poet.* nezakonito rođen.

νοθεία, ἡ, *poz.* nezakonit rod.

νόθος, 3. nezakonito rođen, n e z a k o n i t a r o d a, rođen izvan braka; u Ateni je naime zakoniti rod iziskivao, da i otac i mati uživaju građansko pravo. νόθοι su ondje imali odijeljeno vježbalište, a nijesu imali prava nasljednoga; pren. k r i v, p a t v o r e n.

νοῖ, νοός, v. **νόος.**

νοΐδιον i νοίδιον, τὸ, *poet.* dem. od νοῦς, fina misao.

νομαδικός, 3. *poz.* skitajući se, nomadski.

νόμαιον, τὸ, i plur., *jon.* običaj.

Νομαντία, ἡ, grad Numancija u Tarakonskoj Hispaniji, s. razvaline kod Puente de Don Guarray. Stanov. οἱ **Νομαντῖνοι.**

νομ-άρχης, ου, ὁ (ἄρχω), *jon.* i *poz.* okružni predstojnik ili starješina, upravitelj okružja (νομός, v. r.) kod Egipćana i drugih.

νομάς, άδος, ὁ, ἡ (νέμω), **1.** a d j. koji se na paši s k i t a, na paši zabludio, pren. na pašnjaku izložen, i o vodi: koja se tamo amo vijuga (u jarku). **2.** s u p s t. οἱ Νομάδες ili ν. Nomadi, skitalački pastirski narodi, napose **a)** sa i bez οἱ Λίβυες ili τῶν Λιβύων Numiđani, t. j. nomadski stanovnici sjeverne obale afričke. Otd. ὁ Νομάς Numiđanin, napose: kralj numidski, i adj. τὰ Νομαδικά t. j. numidske zadjevice. **b)** Ν. οἱ Σκύθαι Nomadi u Turanu. **c)** οἱ Σαγάρτιοι, v. r.

νόμευμα, τὸ, *poet.* stado, goveda, blago (isp. νομή).

νομεύς, έως, *ep.* ῆος, ὁ (νέμω), **1.** sa i bez ἀνήρ, koji pase, p a s t i r uop., napose: niži, suprotno višemu. **2.** samo u plur. *jon.* rebra lađena.

νομευτικός, 3. koji pripada pasenju stadâ, pastirski.

νομεύω (νομεύς), pasti, čuvati, τί.

νόμευμα, τὸ (νομεύω), *poet.* i

νομή, ἡ (νέμω), **1.** p a š a, t. j. **a)** pašnjak, utrina, travnik, aps., ili τινός, na pr. ἵππων, ali takođ. ὕλης šumska utrina. **b)** stado što pase, goveda na paši. **c)** *poz.* pasenje, žderanje oko sebe; νομὴν ἔχειν žderati oko sebe, N. T. **2.** r a z d i o b a, dioba, napose **a)** razdavanje, širenje, na pr. ἐπέων ἔνθα καὶ ἔνθα izmjena riječi ovamo i onamo (Il. 20, 249). **b)** podijeljeno, d a r, (θεοὶ) πάσας νομὰς εἶχον t. j. uređivahu sve darove, t. j. svakomu stvoru podijeljene sile i dobra (Her. 2, 52).

νομίζω, fut. *at.* νομιῶ i νομιοῦμαι i t. d., *jon.* νομιεῖται u pas. znač., adj. verb. νομιστέον (νόμος), **1.** kao običaj priznavati, (za) običaj imati, **običavati,** ili takođ.: običaj, zakon primati, uvoditi, zakonito utvrditi, odrediti, narediti. **a)** koje aps. νομίζεται običaj je, izobičajilo se, obično je, običaje se, pravo je, s πρῶτον drži se za prvi zakon. Stoga νομιζόμενος običan, νενομισμένος uređen, ἐς ἀρετήν po načelima kreposti. S u p s t. τὰ ν ο μ ι ζ ό μ ε ν α obično, običaji, s παρά τινι u koga određeni nameti, s θεοῖς žrtve, što idu bogovima, napose takođ.: pogrebne svečanosti, koje su se mrtvima na čast i kao zadnja dužnost upriličivale, τὰ νομισθέντα αἰεί nigda ne zanemareni običaj, νενομισμένον (Arijan 1, 23, 7 kao apoz.) kao poznat običaj. **b)** koje τινά, na pr. θεόν Boga, kao običajem (νόμος) posvećena priznavati, vjerovati u njega, slič. μαντικήν, τὰ θεῖα, δίκην, koje τινί, gdje se ν. = χρῆσθαι konstruira, držati se običaja, nešto kao običaj vršiti, uop. čega držati se, ἥρωσιν οὐδέν heroje štovati nije običaj (Her. 2, 50), gdje οὐδέν zapr. znači n i u č e m; ali τινί i ἐπί τινι znači takođ. za koga, komu na čast, koje s inf., ili ἀπό τινος od koga. U p a s. τὰς πόλεις νομίζεσθαι zapr. po običajnim zakonima upravljati se, kao odijeljeni gradovi ostati, ali οὐ νομίζεσθαι ne imati vrijednosti, za ljude. **2. za nešto priznavati,** s m a t r a t i, **držati,** štovati, tvrditi, za što imati, **vjerovati,** m i s l i t i, koje aps., koje τί i τινά, na pr. οὔτε θεοὺς οὔτ' ἀνθρώπους ni bogova ni ljudi ne štovati, i to τινά i τί za koga ili što, koje τινός držati da komu pripada, koje sa ὅτι, koje s inf. ili akuz. s inf., pa ako je νόμιζε (kao Ksen. An. 6, 6, 24) = εὖ ἴσθι, takođ. s part., i to ἔκ τινος s kojega razloga. U p a s. za što smatran, držan biti, za što vrijediti, i to παρά τινι u koga.

νομικός, 3. (νόμος), koji se zakona tiče, poznavalac prava, τὰ ν. pravne stvari. N. T. ὁ ν. zakonik, književnik.

νόμιμος, 3. i 2., adv. **-ίμως** (νόμος), **1.** o b i č a n, z a k o n i t, s punim pravom, n a z a k o n i t n a č i n, uredan, redovan, pravilan, pošten, na pr. o boju i napose o bojnim igrama, gdje su se nadmetali κατὰ νόμον. **2.** koji se drži zakona, p r a v a n (Plat. Gorg. 9, 504), pošten, čestit, djeloredan, vrijedan. S u p s t. τὸ ν ό μ ι μ ο ν i osob. u plur. τὰ ν. što se izobičajilo, o b i č a j, p r a v o, običajni zakoni, zakonite odredbe, dužnosti, načela, takođ. obični nameti. Koje aps., koje τινός čiji, ili περί i πρός τινα prema kome, ἐς θεούς obične vjerske vježbe, νόμιμον ποιεῖν i ποιεῖσθαι običajem, zakonom činiti, i to τινί za koga.

νόμιος, 3. (νομή), *buk.* i *jon.* koji se tiče pastirâ ili paše. »gospodar paše«, pridjevak Apolona kao boga stadâ.

νόμισις, εως, ἡ (νομίζω), običavanje, τῶν ἐς τὸ θεῖον, t. j. vjerski običaji.

νόμισμα, τὸ (νομίζω), **1.** *poet.* općena uredba, običaj, aps., ili εἴς τι gledeći na što, prema čemu. **2.** u kojoj državi obični kovani novac, *nummus.*

νομιστέον, v. νομίζω.

Νομίστρων, ωνος, grad u Lukaniji, s. Nusco.

νομο-γράφος, ὁ, zakonoša.

νομο-δείκτης, ου, ὁ (δείκνυμι), *poz.* i

νομο-διδάκτης, ὁ (διδάσκω), *poz.* učitelj prava ili zakonâ.

νομο-διδάσκαλος, ὁ, N. T. književnik.

νομοθεσία, ἡ, zakonodavstvo, kolekt.: izdani zakoni.

νομοθετέω (-θέτης), zakonito narediti, odrediti, davati zakone, na pr. καινά nov zakon dati. U pas. biti uveden, izobičajiti se.

νομοθέτημα, τὸ, naredba.

νομοθέτης, ου, ὁ (τίθημι), zakonoša, zakonodavac. U Ateni zvahu se tako osob. oni, koji su gledeći na nov, predložen zakon imali ispitivati, da li se ima primiti i mjesto staroga uvesti, ili ima ostati stari. Oni se uzimahu između porotnikâ, a bilo je osim svake godine biranih, kojima je po ustavu bila dužnost, da u početku godine iznova pregledaju zakone, također nerijetko izvanrednih, kao neka vrsta ustavnoga povjerenstva.

νομοθετικός, 3. koji se tiče davanja zakonâ; ἡ νομοθετική, umjetnost davati zakone.

νομοθετητέος, 3. koji se zakonom ima narediti.

νομός, ὁ (νέμω), *ep.* i *poet.* **1.** = νομή; νόμος ὕλης šumska paša; *ep.* adv. **νομόνδε,** na pašu. **2. a)** doznačeno sjedište, stan, prebivalište. **b)** kotar, okružje, vladni odio, pokrajina, provincija, osob. 36, 44 i 47 okružja ili pokrajine u Egiptu, svaka pod jednim nomarhom i s jednim glavnim gradom.

νόμος, ὁ (νέμω), **1. pridijeljeno, podijeljeno,** osob. u frazi: ἐν χειρῶν νόμῳ u okršaju, slič. ἐς χειρῶν ν. na šake, do okršaja (Her. 9, 48). **2.** naređeno, određeno, **običaj,** red, zakon, odredba, uredba, osob. sa i bez θεῶν i slič. božanske odredbe, čovjeku prirođeni zakoni vjerski i moralni, moralni zakoni, dužnosti, načela; pravilo, stanje stvari, stoga i pravni **zakon,** koji vrijedi za sve, napose stari zakoni (Plat. Kleom. 14), kao i samovoljne odredbe pojedinca po njegovoj vlasti. Stoga se govorilo: ὁ νόμος bez kopule: običaj je, običaje se, s τινί netko običaje, i (τοῖς) νόμοις χρῆσθαι po stalnim zakonima raditi, držati se zakonâ (περί τι kod čega), imati ih, dati da se vrše ili prema običaju postupati; ali znači također zakone (samovoljno) postavljati, i (τῷ) νόμῳ i (τοῖς) νόμοις znači *more patrio,* po običaju, τινός čijem, τινί kod koga, ili: po zakonu, po državnom zakonu, po naredbama, zakonom, i, suprotno φύσει, po ljudskom zakonu, slič. ἐν τῷ νόμῳ, ἐν (τοῖς) νόμοις po zakonu, prema zakonima, ἐκ τοῦ ν. po zakonu, slič. σὺν τῷ νόμῳ, κατὰ (τὸν) νόμον po redu, po zakonu, διὰ τὸν νόμον poradi zakona, ὑπὸ τοῖς νόμοις zakonitim putem. Ali παρὰ τοὺς νόμους protiv zakonâ, i ἄνευ νόμου bez zakonitoga prava, τοὺς νόμους βιασάμενος prkoseći zakonima. **3.** N. T. **a)** Mojsijin zakon, οἱ ἐκ νόμου Židovi, ἐν νόμῳ ἁμαρτάνειν pored poznavanja zakonâ, suprotno: πληροῦν, φυλάσσειν, πράσσειν, ποιεῖν, τηρεῖν. **b)** samo: moralni zakon, osob. *Ep. Jacobi;* ali **c)** u *Ep ad. Hebr.* osob. obredni zakon; **d)** takođ. = stari zakon (zavjet) i kršćanska vjera. — Stoji koje aps., koje τινός za što ili čiji, na pr. νόμοι λαμπαδηφόρων pojedine postaje, koje su se izmjenjivanjem ispunjavale, t. j. protrčale, ili: zakoni zubljonošâ; τινί kod koga, περί τινος o čem, περί τι gledeći na što. **4.** napjev, glas, sklad (Ksen. An. 5, 4, 17), glazbena ljestvica, Δώριος ozbiljna, prosta, dorska, ὄρθιος oštra, pak: pjevanje, pjesma, glazba, νόμῳ τινί melodijski, ὑπὸ νόμου uz glazbu, μετὰ τῶν πολεμικῶν ν. uz bojne pjesme.

νομο-φύλακες, οἱ, stražari zakonâ, u Ateni poglavarstvo od 7 ljudi, koje je nadziralo vijeće, narodnu skupštinu i činovnike, i ispitivalo zakonske prijedloge.

νομοφυλακέω, *poz.* bditi nad zakonima.

νόος, ὁ, stegn. **νοῦς,** u N. T. takođ. 3. deklin. νοός i νοΐ (mj. σνόϝος), **1. pamet,** kao moć duševnoga opažanja: svijest, **razbor, razum,** jasna pamet, promišljanje, razboritost, uop. duh, takođ. o božanstvu kao duhu, koji sve uređuje i svijet stvara, νοῦν ἔχειν razum imati, razuman, pametan biti, νόον (νοῦν) ἐχόντως (takođ. νουνεχόντως pis., N. T. νουνεχῶς) pametno, na pametan način, νοῦν ἐσχηκέναι došao sam k pameti, (νοῦν) ἔχειν i προσέχειν τινί, πρός τι, πρός τινι ili sa sl. ὅπως: svoju pomnju, svoje misli, svoje mišljenje na što obratiti, na što paziti, ali takođ.: volju imati za što, i πρός τινα ka kome naginjati, za kim pristajati, inače s inf. sa i bez ὥστε, νῷ ἔχειν opominjati se, i to τινά koga, νῷ οὐδὲν χρῆσθαι za razum ne mariti, νόῳ razborito (Od. 6, 320), oprezno ili takođ. u pameti, slič. σὺν νόῳ promišljeno, razborito (Her. 8, 86), οὐδενὶ ξὺν νόῳ bez ikakoga razuma. **2.** moć htjenja, **duša,** srce osob. **ćud, mišljenje;** νόῳ i ἐν νῷ λαβεῖν τι nešto uzeti k srcu, promisliti (Her. 5, 91), prosuditi, opominjati se, u glavu vrći, slič. εἰς νοῦν βάλλειν, ἐπὶ νοῦν βάλλεσθαι, εἰς νοῦν ἀποβάπτειν, τίθεσθαι, i to τί ili s inf. i ὡς, takođ. ἐν νόῳ γίνεταί μοι s inf.; pak ἐπὶ νόον ποιέειν na um metati, slič. τρέπειν (Her. 3, 21), ἐν νόῳ (νῷ) ἔχειν na pameti imati, snovati, namjeravati, nakan biti, ali takođ. u pameti, t. j. kod sebe zadržati, τῷ νῷ λέγω govorim, kako mislim,

νόῳ u srcu (Il. 1, 366), *κατὰ νόον* po ćudi, po želji ili volji (Her. 7, 150), s dod. *τινί* komu po volji (Her. 6, 129), *ἐκ παντὸς* (*ἅπαντος τοῦ*) *νόου* od svega srca, veoma rado (Her. 8, 97), najvećma. **3.** učinak te moći: misao, pomišljaj, mišljenje, svrha, namjera, odluka (Il. 8, 143; Od. 5, 23), razlog ili takođ. smisao (Her. 7, 162), značenje.

νοσερός, 3. *poet.* i *poz.* = *νοσηρός*.

νοσέω (*νόσος*), bolovati, bolestan biti, kugom mučen biti, u aor. i perf. takođ. obolio sam, pao sam u bolest. Supst. *τὸ νοσοῦν*, bolesno stanje, bolest. Napose sa i bez *φρενομόρως* ili *μάταν* u ludilo sam pao, u ludilu biti ili govoriti. Pren. bolovati, t. j. u rđavu stanju, nemoćan, slab, poremećen biti, trpjeti (Sof. Fil. 1326), nesrećan, u opasnosti biti, na rubu propasti stajati, i napose: ludak biti. Koje aps., koje *τί* ili *τινί* u čem, ili *πρός τι* gledeći na što, *ἐκ, ἀπό, ὑπό τινος* od čega ili koga okužen, u rđavo stanje vrgnut biti, pomamiti se, pobjesniti, *ἐν αὐτοῖς* među sobom (Dem. 9, 12).

νοσηλεία, *ἡ*, **1.** = *νόσος*. **2.** *poet.* bolesna tvar, gnoj. **3.** *poz.* njegovanje bolesnikâ.

νοσηλός, 3. *jon.* bolestan, bolešljiv.

νόσημα, τὸ, = *νόσος*, v. r.

νοσηρός, 3. (*νοσέω*), i **νοσώδης**, 2. (*εἶδος*), što bolest uzrokuje, nezdrav, škodljiv, bolestan. Supst. *τὸ νοσῶδες* nezdravo.

νόσος, *jon.* **νοῦσος**, *ἡ*, i (od *νοσέω*) **νόσημα**, *τὸ*, i *poet.* i *poz.* **νοσηλεία**, *ἡ* (srod. s *νωθρός* trom, ovlaš, klonuo), **bolest,** bolovanje. Napose sa i bez *λοιμώδης* kuga, pak sa i bez *μανιάς, λυσσώδης* ludilo (Sof. Aj. 60) (*θήλεα, ἱρή*, v. pod ovim r.); *ἡ νοσηλεία* gnojenje rane. Pren. zlo, nevolja, pogibao, bijeda, muka, strast, opačina, i za čovjeka: kuga, nesreća.

νοσοτροφία, ἡ, njegovanje bolesnih.

νοσσεύομαι (*νεοσσός*, isp. *at.* *νεοττεύω*), *jon.* med., gnijezditi se, ugnijezditi se.

νοσσιά (-*σία*), *ἡ*, N. T. gnijezdo; mlado, mladina.

νοσσίον, τὸ, N. T. pile.

νοσσός, *poz.* = *νεοσσός*, v. r.

νοστέω (*νόστος*), nema ga u at. prozi, vraćati se (kući), i Od. 4, 610 brahilog.: na povratku kamo doći, napose: srećno proći ili umaći, i to *ἔκ τινος* od čega, *τί, ἔς τι* ili *οἰκόνδε* i slič. kamo, do čega, *τινί* čim. Takođ. objačano s *ὀπίσω*. *Poet.* uop. hoditi, voziti se.

νόστιμος, 2. *ep. poet.* i *poz.* koji povratku pripada, stoga **a)** koji povratak donosi, *ἦμαρ* dan povratka kući. **b)** za povratak podoban, vraćajući se kući.

νόστος, *ὁ* (*νέομαι*), *ep.* i *poet.*, takođ. u plur., povratak, osob. povratak kući, *νόστοις* na povratku kući, pak uop. hod, *φορβῆς* za hranom (*fig. etymol.* s *ἐξελήλυθεν*); dolazak, stizanje; ali napose: povratak junakâ od Troje, što su ga u osobitim pjesmama (*Νόστοι*) epski pjesnici bili opjevali. Aps., *τινός* čiji i kamo, ali takođ. *ἐπί, ἔς τι* kamo.

νόσφι, i ispred vokala ili za poziciju **νόσφιν** (rijetko apostr. **νόσφ'**), *ep.* i *poet.* **1. adv.** udaljeno, odjelito, daleko, na stranu (sakriveno), aps. i *ἀπό τινος*. **2. prijedlog** s gen. **a)** daleko od, dalje od. **b)** sam, bez, osim, s *βουλεύειν* osobitu odluku stvarati, drukčije misliti nego tko drugi. Otd.

νοσφίζω, I. akt., fut. *νοσφιῶ*, aor. *ἐνόσφισα*, *poet.* udaljiti, rastaviti, uklanjati, maći, ugrabiti, grabež činiti, aps., ili *τινά τινος* oteti komu što, na pr. *βίον*, stoga *poet.* takođ. ubiti. **II. med.-pas. νοσφίζομαι,** s aor. *ἐνοσφισάμην* (*ep.* takođ. sa *σσ*) i *ἐνοσφίσθην*, perf. *νενόσφισμαι*, **1.** *ep.* i *poet.* udaljiti se, stoga: rastaviti se, odlaziti (Od. 11, 73), ostavljati (Od. 4, 263). **2.** pren. *ep.* odvraćati se od koga (Il. 2, 81), ne biti sklon, ne osvrtati se, zatajati ga, koje aps., koje *τινός* od koga, ili *τί* nešto, *τινά* koga. **3.** za sebe tajom ukloniti, zatomiti, pronevjeriti, *τί* (Ksen. Kir. 4, 2, 19). **4.** *poet.* komu što ugrabiti, lišavati ga čega, *τινά τινος*.

νοσώδης, 2., v. *νοσηρός*.

νοτερός, 3., i *ep.* i *poet.* **νότιος**, 3. i 2. (*νότος*), **1.** mokar, vlažan, kišovit; *τὸ νοτερόν* i *νότιον* sa ili bez *πόντου* voda uz obalu ondje, gdje more zarubastu obalu zapljuskava. **2.** (*νότιος*) *jon.* južni, *θάλασσα* Indijsko more, *κατὰ τὸ ν.* na jugu, nečemu na jug.

νοτίζομαι (*νότιος*), pas., pokisnuti, pokvasiti se, *τινί* od čega, čim.

νοτίη, *ἡ*, *ep.* i **νοτίς**, *ίδος*, *ἡ*, mokrina, vlaga, *poz.* takođ. isparivanje, u plur. kiša.

Νότιον, *τὸ*, grad i luka od Kolofona, gdje je Lisandar g. 407. pobijedio atičke brodove.

νότιος, v. *νοτερός*.

νοτίς, v. *νοτίη*.

νότος, *ὁ*, takođ. **Νότος**, **1.** južni vjetar, jug, točnije: jugozapadni vjetar, buran vjetar, koji donosi maglu i kišu; na Sirti pun je obalnoga pijeska. **2.** jug, jugozapadna strana, **πρὸς νότον,** takođ. **πρὸς νότον ἄνεμον,** k, prema jugu, na jug ili na južnoj strani, i to *τινός* čemu.

νοτώδης, 2. *jon.* = *νοτερός*.

νουθεσία, ἡ, = *νουθέτημα*, opomena.

νουθετέω (kao od *νου-θέτης, νοῦς, τίθημι*), pamet namjestiti, na srce stavljati, opominjati, dobre, mudre odredbe davati, poučavati; koriti, grditi, aps., ili *τινά* koga, *τί* nešto, stoga takođ. *τινά τι* ili sa sl. *ὡς*.

νουθέτημα, *τὸ*, i *νουθέτησις, ἡ*, opomena, *τἀμὰ ν.* meni podijeljene.

νουθετητέος, 3., adj. verb. za *νουθετέω*, *poet.* koji treba da se opominje, *τινί* od koga, sa sl. inf.

νουθετικός, 3. koji opominje, *λόγοι* riječi za opomenu, propisi zu opomenu.

νου-μηνία, *ἡ*, *at.* stegn. mj. *νεομηνία*, **1.** mlađak (mjesec). **2.** početak mjeseca, *νουμηνία κατὰ σελήνην* za pravoga mlađaka, *περὶ νουμηνίαν* oko novljaka, *ἀπὸ νουμηνίας* počevši od prvoga dana u mjesecu.

νοῦμμος, *ὁ*, *poz.* lat. *(nummus) sestertius.*

νουν-εχῶς, *poz.* i *νουν-εχόντως*, *poz.* razborito, oprezno.

νοῦς, v. *νόος*.

νοῦσος, v. *νόσος*.

νύ, v. *νῦν*.

νυγμός, *ὁ*, *poz.* ubadanje, ubod.

νυκτεγερτέω, *poz.* (kao od *νυκτ-εγέρτης*, *ἐγείρω*) i

νυκτερευτικός, 3. (od *νυκτερευτής*, koji noću bdije), na noćne poslove prikladan, *κύων* za noćni lov podoban, dobar.

νυκτερεύω (*νύκτερος*), noć probdjeti, noćiti, uop. bdjeti, aps. i *ἔν τινι*.

νυκτερῖνός, 3. i *poet.* **νύκτερος**, 2. pak **νύχιος**, 3. i 2. *poet.* (*νύξ*), noćni, u noći, *φυλακή* noćna straža, i *poet.* *ἅλς νύχιος* o noćnoj plovidbi. Pren. **a)** u tvrdom snu, kakav je obično obnoć, i **b)** ponoćni, sjeverni (Sof. OC. 1248).

νυκτερίς, *ίδος*, *ἡ* (*νύξ*, *νύκτερος*), šišmiš, slijepi miš.

νύκτερος, 2., v. *νυκτερινός*.

νυκτερ-ωπός, 2. *poet.* = *νυκτωπός*, v. r.

νυκτηγορέω, *poet.* obnoć govoriti, noću dogovarati se. Otd.

νυκτηγορία, *ἡ*, *poet.* noćna skupština i govor u njoj.

νυκτ-ηρεφής, 2. (*ἐρέφω*), *poet.* noću pokrit, crn, nesrećan.

νυκτί-βρομος, 2. *poet.* koji preko noći uji.

νυκτι-κλέπτας, *ὁ*, *poet.* noćni tat.

νυκτί-πλαγκτος, 2. (*πλάζω*), *poet.* koji se po noći potuca, koji u noći buni, *εὐνή* noćnom olujom smetan.

νυκτι-πόλος, 2. *poet.* i *poz.* koji obnoć hodi.

νυκτί-σεμνος, 2. *poet.*, *νυκτί-φαντος*, 2. *poet.* i

νυκτί-φοιτος, 2. *poet.* noćni.

νυκτι-φρούρητος, 2. *poet.* koji noću straži.

νυκτογραφία, *ἡ* (-*φέω*, kao od *νυκτο-γράφος*), *poz.* pisanje obnoć, učenje obnoć, u plur.

νυκτο-θήρας, *ου*, *ὁ*, noćni lovac.

νυκτομαχέω, *poz.* obnoć boriti se.

νυκτομαχία, *jon.* **-ίη**, *ἡ*, noćna bitka.

νυκτοπορέω (*νυκτο-πόρος*, *πορεύομαι*), obnoć putovati. Otd.

νυκτοπορία, *ἡ*, hod, put, putovanje obnoć.

νυκτοφυλακέω, noću stražiti, *τὰ ἔξω* izvan okola obnoć na straži biti.

νυκτο-φύλαξ, *ακος*, *ὁ*, noćna straža, noćni stražar.

νυκτ-ωπός, 2. *poet.* zapr. noćnoga pogleda, uop. noćni.

νύκτωρ (*νύξ*), adv., noću, obnoć; suprotno *κατ' ὄμμα*, u snu.

νυμφαγωγέω, *poz.* mladu iz kuće roditeljske voditi, *γάμους* ženiti se. Od

νυμφ-αγωγός, *ὁ*, *ἡ* (*ἄγω*), *poet.* i *poz.* zapr. koji mladoženji zaručnicu dovodi: djever, pak i djeveruša.

νυμφαῖον, *τὸ*, *poz.* vilinska spilja, Nimfama sveto mjesto. Od

νυμφαῖος, 3. *poet.* Nimfama svet.

νυμφεῖος, 3. i 2. (*νύμφη*), *poet.* nevjestinski. Supst. **a)** *τὸ* i *τὰ* ložnica za mladijence. **b)** plur. zaručnički stalež. **c)** plur. darovi nevjestinski i sama nevjesta.

νύμφευμα, *τὸ*, *poet.* zaručnica, mlada; plur. *poet.* brak, ženidba, *τινός* s kim.

νυμφευτήριος, 3. *poet.* nevjestinski; neutr. plur. brak.

νυμφευτής, *ὁ*, **1.** djever. **2.** *poet.* mladoženja, muž.

νυμφεύτρια, *ἡ*, *poz.* djeveruša.

νυμφεύω i med. **-ομαι**, **1.** ženiti se, udavati se, aps., *τινί* za koga, ili *τί* brak sklopiti. U pas. oženjen, udat biti, *ἔκ τινος* ili *παρά τινι*. **2.** *poet.* i *poz.* zaručiti, zaručiti se.

νύμφη, *ἡ*, *dor.* *νύμφᾱ*, vok. *ep.* *νύμφᾰ* (srod. *nubo*, pokrivalom zastrta?), **1.** zaručnica, mlada, nevjesta, stoga *Καδμεία νύμφα* o Seleni zaručnici Zeusovoj. **2.** uop. djevica, djevojka. **3.** sa i bez *γυνή*, mlada, mlada žena (ako je i dulje već udata); N. T. takođ. snaha.

Νύμφαι, *αἱ*, manja ženska božanstva, koja više služe, potekla iz izvorâ, rijekâ, gajeva, gdje nastavaju kao izvorske, riječne, zemske i gorske Nimfe (vile), čega radi se zovu kćeri Zeusove, te se u svetim spiljama (*νυμφαῖον*) štuju žrtvama.

νυμφήια, *τά*, *buk.* svadba.

νυμφίδιος, 2., **νυμφικός**, 3., **νύμφιος**, 2., sve *poet.* (*νύμφη*), nevjestinski, ženidbeni.

νυμφίος, *ὁ* (*νύμφη*), zaručnik, vjerenik, mladoženja, sa i bez *νεωστί* mlad muž.

νυμφό-κλαυτος, 2. (*κλαίω*), *poet.* oplakivana nevjesta, suzna zaručnica, kakva je Helena bila Trojancima.

νυμφοκομέω, *poet.* kititi nevjestu, takođ. sama sebe. Od

νυμφο-κόμος, *ὁ*, *ἡ*, *poet.* koji nevjestu kiti; nevjestinski, svadben.

νυμφό-ληπτος, 2. (*λαμβάνω*), od Nimfi oduševljen, zanesen, zaluđen.

νυμφό-τῑμος, 2. (*τιμάω*), *poet.* koji nevjestu štuje.

νυμφών, *ὁ*, N. T. ložnica za mladijence; *υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος* djeveri mladoženje.

νῦν, objačana *νυνί* (lat. *nunc*, stsl. нынѣ), adv., **sada**, **1.** (*νῦν*, *νυνί*), *nunc*, sada, ovčas, *νῦν δή*, *νυνδή* baš sad, ovaj čas, upravo sad, sada doista, sad jedva jednom, *δὴ νῦν* baš, obič.: sada dakle, *νῦν ἤτοι* baš sad istom, *νῦν μὲν — αὖθις δέ* sada — zatim opet, sad — sad (i u pripovijedanju); *ὁ νῦν* sadašnji, koji je sad u životu,

μέχρι τοῦ νῦν dosad, *τὰ νῦν* zapr. što se tiče ovoga časa, sada, zasad, slič. *τὰ νῦν τάδε* i *τὸ νῦν εἶναι, νυνί* baš sad, najv. o neposrednoj sadašnjosti, dok *νῦν* stoji takođ. o bližnjoj prošlosti i budućnosti. Eliptično stoji *νῦν δ', ἵνα* ali sada (moralo je biti drukčije), da. **2.** zbilja suprotno krivoj pretpostavci, osob. u log. drugoj stavci ispravljajući kao *nunc (autem), νῦν δέ* ali ovako; tako isto *καὶ νῦν* već i onako (a da se što drugo i ne dogodi), i: u tim prilikama; postavljajući primjer: tako i sad.

νύν, νύ [ῠ], enklit., postalo od prednjega; za oznaku posljedice: nato, ili zaključivanja: *νύν* stoga dakle, i kod imperativa kao uz *δή, ἄγε, φέρε;* kod slutnje: valjada, *οὔ νύ τοι* ta valjada ne; *νύ ep.* često = *videlicet*, kako je lako pomisliti, dabogme, naravno.

νύξ, *κτός, ἡ* (lat. *nox*, osn. *nocti*, stsl. ноштъ), **1.** **noć**, t. j. noćno doba, kao i pojedine noći. Ona je starima mati dana, stoga *νύκτες ἡμέραι τε*, pa se već u Hom. dijeli na tri dijela (noćne straže), stoga *τρίχα νυκτὸς ἔην* bilo je u treće doba noći (Od. 12, 312). Slič. *πλέων νύξ* veći dio noći, naime negoli ostatak, pa tako i *πολλῆς ν.* za potpune noći, ili u plur. (baš zato, što ima više dijelova) *πόρρω τῶν νυκτῶν* do kasne noći, kasno u noć (Plat. Prot. 310 C); ponoć se stoga zove *μέσαι νύκτες* (svagda bez člana), *περὶ, ἀμφὶ, ἐς μέσας νύκτας* o ponoći, *ἐπὶ μ. ν.* prema ponoći. No govorilo se *(τὴν) νύκτα, τὰς νύκτας, διὰ νύκτα* ili *νυκτός* preko noći, kroz noć, u noći, noću (sa članom, kad se govori o izvjesnoj), pak *(τῆς) νυκτός, τῶν νυκτῶν, νυκτί, ἐν, ἐπὶ νυκτί, ἀνά, ἐς (τὴν) νύκτα* noću, obnoć, u noći (Her. 9, 10), *ὑπὸ νύκτα* podnoć, kad se noć uhvati, *ἐκ νυκτός* i *ἐκ τῶν νυκτῶν* kad se noć uhvatila, t. j. noću, ali *παρὰ νύκτα ἐγένετο* v. *παρά* 3, c. **2.** tmina noćna, uop. tama, nevidjelica, mrak, osob. o sljepoći, nesvijesti, smrti, stoga takođ.: tamno carstvo mrtvih, i kao slika strave u *νυκτὶ ἐοικώς* strahovit, koji strah i trepet zadaje (Il. 1, 47). **3.** personif. božica noći, kći Haosa, kojom su se i zaklinjali.

νυός, *ἡ* (mj. *σνυσός*, lat. *nurus* [mj. *snusus*], stsl. снъха), *ep.* i *poz.* **1.** snaha, sinova žena. **2.** uop. rođaća po udaji, svast, zaova, jetrva.

Νῦσα, *ἡ*, **1.** sveta, šumovita gora Nisa, gdje su, kažu, Nimfe othranile Dionisa, po Hom. u Beotiji, po Herod. u Etiopiji, po Arijanu u Indiji, pa tako i drugdje. Napose **2.** u Eubeji. Otd. *Νυσαῖον ὄρος*, odakle je Dionis na svečane dane Tebu pohađao i po čem su se veseli plesovi, što su ih ondje Satiri plesali s Nimfama, zvali **Νύσια**. **3.** mjesto u Trakiji u potonjoj makedonskoj pokrajini Peoniji. Otd. **Νυσήιον**, *τὸ*, brijeg ondje.

νύσσα, *ἡ* (*νύσσω* turati), *ep. buk.* cilj, meta u trkalištu, **1.** kraj, biljega, kao krajnji cilj trkališta, do kojega kad se stigne, treba okrenuti na povratak (Il. 23, 332). **2.** postajalište, kao krajnji cilj svemu trku, do kojega se opet moralo stići (Od. 8, 121). **3.** *buk.* pretin, prijeboj, pregrada.

νύσσω, *at.* **-ττω**, fut. *νύξω*, aor. *ἔνυξα, νύξα, ep.* i *poz.* gurnuti; bosti, raniti, probosti, probiti, udariti, *τινά* koga, *τί* nešto, i to *τί* ili *κατά τι* u što, *παρά τι* kod čega, do čega, o što, *τινί* čim.

νυστάζω (*νεύω*), aor. *ἐνύστᾰσα*, kimati, drijemati, spavati, pren. pospan biti, oklijevati.

νύχευμα, τὸ, poet. noćno bdjenje.

νυχεύω, poet. noć probdjeti.

νυχθ-ήμερον, τὸ, N. T. vrijeme od 24 sata, stsl. ноштедьниѥ.

νύχιος, v. *νυκτερινός*.

νώ, v. *ἐγώ*.

νωδός, 3. (*νη, ὀδούς*), **1.** *buk.* bezub. **2.** *poz.* = *νωθής*.

νωδυνία, ἡ, buk. bezbolnost. Od

νώδυνος, 2. (*νη, ὀδύνη*), *poet.* koji bol blaži.

Νῶε (gen. *Νώεος, ου*), Noah, jevr. *noăch* pokoj.

νώθεια, jon. -ίη, ἡ, sporost, lijenost, tupoglavstvo. Od

νωθής, 2. i **νωθρός**, 3., adv. *poz.* **-θρῶς**, trom, mlitav, neoprezan, hladan, spor, lijen, polagan; komp. *νωθέστερος*, **a)** pretup. **b)** na lijenost sklon. Otd.

νωθρότης, ἡ, poz. lijenost, mlitavost.

νῶι, v. *ἐγώ*.

νωίτερος [ῐ], 3. *ep.* nas dvaju, koji nama dvojici pripada.

νωλεμές i **νωλεμέως**, *ep.* adv., bez odmora, bez pretrga, neprestano, sve jednako, obič. s *αἰεί*, Od. 9, 435 gusto, čvrsto.

νωμάω, v. *νέμω*.

νῷν, v. *ἐγώ*.

νώνυμος, 2. *ep.* i *poet.*, i **νώνυμνος**, 2. *ep.* (*νη, ὄνυμα, ὄνομα*), bezimena, neslavan, nepoznat.

νῶροψ, *οπος, ὁ, ἡ*, po starima: blistav, svijetao, sjajan, vazda pridj. oružja za obranu.

νῶσαι, νώσωνται, *jon. poet.* mj. *νοησ-*.

νωτ-άκμων, ονος, 2., *poz. ep.* imajući nakovalo na leđima, s leđima tvrdima kao nakovalo.

νωτιαῖος, 3. (*νῶτον*), koji leđima pripada, hrpteni.

νωτίζω, aor. *ἐνώτῐσα, poet.* leđa okrenuti, za leđima ostavljati, bježati, preskočiti, *τί* nešto ili u čem.

νῶτος, *ὁ* (rijetko *at.*), i **νῶτον**, *τὸ*, ovo osob. u plur. i to takođ. mjesto sing., **1.** leđa, napose **a)** pleća, ramena, kojima se nosi, kao na pr. Heraklo što mjesto Atlasa nosi nebo, *νῶτον ἐπιστρέφειν* obrnuti se, *τὰ νῶτα ἐντρέπειν, μετὰ νῶτα βάλλειν* bježati, pleći dati. Adv. *κατὰ νώτου* prema leđima, za leđima, odstraga, od–

zada, ostrag, za leđima, iza leđa, slič. ἀμφὶ νῶτα. **b)** komadi od leđa žrtvovanih životinja kao najslađi. **2.** široka ploha, ravnina, pučina morska.

νωτο-φόρος, ὁ (φέρω), naime ὄνος ili ἡμίονος, koji na leđima nosi, tegleća životinja.

νωχελής, 2. *poet.* trom, lijen.

νωχελίη, ἡ, *ep.* sporost, tromost, lijenost.

Ξ.

Ξ, ξ, τὸ ξεῖ (ξῖ), četrnaesto slovo grčkoga alfabeta, koje odgovara orijental. Samech, znači kao brojni znak ξ' = 60.

ξαίνω (srod. sa ξέω), ξανῶ, ἔξηνα, ἔξανται, ἐξάνθην, grepsti, osob. ἔρια vunu grebenati; *poet.* takođ. presti. Pren. izlijemati, τινί čim.

Ξανθίππη, ἡ, žena Sokratova, kojoj su uostalom potonjim pričanjem razgovorni Grci posve krivo glas nagrdili.

Ξάνθιππος, ὁ, **1.** iz Atene, sin Arifronov, otac Periklov; u rodu s Alkmeonidima, prijatelj Klistenov i Aristidov, pobijedio s Leotihidom kod Mikale g. 479. **2.** sin Periklov. **3.** spartanski četovođa, koji je g. 255. pod Kartagom potukao Regula.

ξανθό-θριξ, τριχος, ὁ, *buk.* i *poz.*, i

ξανθο-κόμης, ου, ὁ, plavokos.

ξανθός, 3. žut, žućkast, rus, smeđ, za ljude; za kosu: plav; stoga na pr. pridj. Demetrin; za konje: riđ, plav. Kao lično ime

Ξάνθος, **1.** ὁ, ime rijeci **a)** kod Troje = Σκάμανδρος. **b)** u Likiji, koja utječe u Sredozemno more, od okolišnih stanovnika zvana Sirbes, Sibros, s. Esenide. Na njezinu ušću **2.** ἡ, grad istoga imena, likijski Arina, s mnogim ostacima od spomenikâ, kod Ginika. Stanov. οἱ **Ξάνθιοι**. **3.** ime konjsko. **4.** inače vlastito ime.

ξανθό-χρους, 2. *buk.* žute boje.

ξάντης, ὁ, gargača, ogrebača, ogreblo.

ξαντική, ἡ, vještina grebenati vunu.

ξειν-απάτας, ου, ὁ, *poet.* (mj. ξεν.), koji gostoprimca vara (kao Jason Eeta).

ξεινηίη, ξεινήιον, ξεινία, ξεῖνος, v. ξεν-.

ξεινοδοκέω, *jon.* = ξενίζω 1, v. r.

ξεινο-δόκος, ὁ (δέχομαι), *ep.* koji goste prima. Supst. domaćin.

ξεινοσύνη, ἡ, *ep.* = ξενία, v. r.

ξεναγέω, inostranca okolo voditi; najamničke čete voditi.

ξεν-āγός, ὁ (ξένος, ἡγέομαι), vođa stranaca, t. j. osob. (*lak.*) pomoćnih četa i tuđih najamničkih četa.

ξένη, ἡ, v. ξένος.

ξενηλασίαι, αἱ (ἐλαύνω), izgoni stranaca, aps., i τινός čiji, spartanska uredba, uvedena od Likurga, da bi se sačuvali stari dorski običaji.

ξενία, ἡ, *ep.* **ξενίη**, *jon.* **ξεινίη** (sumnj. ξεινηίη), i **ξεινοσύνη**, ἡ (ξένος), **1.** gostoljublje, gostinsko pravo, gostinska njega; između dva naroda: prijateljski savez za obnavljanje prijateljskih odnosa, dok se kod συμμαχία radi o zaštiti i pomoći među sobom. **2.** stalež inostranca, stoga τῆς ξενίας ἀγωνίζεσθαι imati parnicu poradi prisvajanja građanskoga prava (krivca bi u ime države prodali u roblje).

ξενίζω, *jon.* **ξεινίζω**, fut. ξενίσω, *ep.* σσ, aor. 1. akt. ἐξείνισα, *ep.* σσ, pas. ἐξενίσθην (ξένος), **1.** tuđinca ili gosta primati, u goste zvati, ugostiti, na konak primati, darivati, τινά, i to τινί čim, παρά τινι kod koga. U najstarija se naime vremena milogost nije samo častio, već često i darivao. U pas. gostoljubno od koga (ὑπό τινος i παρά τινι) primljen i počašćen biti, komu kao (milo)gost svratiti se. Takođ. pren. za Aresa, koji koga bojem i smrću pohodi. **2.** od običnoga odstupati, za ljude i stvari. **3.** *poz.* i N. T. čini mi se čudno, neobično mi je, pas. sablažnjavati se, τινί o koga.

ξενικός, v. ξένος.

ξένιος, 3. i 2., *jon.* **ξείνιος** i **ξεινήιος**, 3. (ξένος), koji se tiče milogosti ili gostoljublja, gostinski, na pr. τράπεζα, ili: koji je komu (τινί) milogost, prijatelj (Her. 5, 63), i kao pridj. Zeusov: zaštitnik gostinskoga prava, jer osvećuje povrijeđeno gostoljublje (Od. 9, 271). Kao supst. **1.** ἡ **ξεινίη** ili **ξενία** naime τράπεζα gostinski stô, stoga ἐπὶ ξεινίῃ i ἐπὶ ξενίᾳ καλεῖν τινα koga u goste zvati, častiti ga. **2.** τὸ **ξένιον** i τὰ **ξένια**, *ep.* **ξεινήιον**, darovi za goste, gostinski dari, gozbina (Il. 18, 387), osob. gošćenje, stoga ἐπὶ ξένια καλεῖν na gozbu zvati, ἐπὶ ξ. παραλαβεῖν τινα koga ugostiti, za gosta primiti, ξείνια προθεῖναί τινι koga počastiti, i tako ξ. uop. gošćenje, gostoljublje. Napose zvahu se tako i darovi (hrana), što ih je koja država davala, da bi neprijateljsku vojsku odvratila od plijenjenja (Ksen. Kir. 3, 1, 42). **3.** ironički: plata, nagrada.

ξένισις, εως, ἡ, i ξενισμός, ὁ (ξενίζω), gošćenje (od: gostiti koga); ξενίσεις ποιεῖσθαι gostiti, častiti.

ξενιτεύω, u tuđini živjeti.

ξενο-, isp. ξεινο-.

ξενο-δαΐκτής, οῦ, ὁ, *poet.* = ξενοκτόνος.

ξενο-δαίτης, ου, ὁ, *poet.* koji tuđince ždere.

ξενοδοκέω, *poet.* i ξενοδοχέω, N. T. = ξενίζω.

ξενοδοχία, ἡ, *poz.* primanje i čašćenje gostî ili stranaca.

ξενόεις, εσσα, εν (ξένος), *poet.* pun stranaca, mnogo posjećivan od stranaca, prolept.

Ξενο-κράτης, ους, ὁ, sin Agatenorov iz Halkedona, filozof, koji je 25 godina u Akademiji u Ateni naučavao i g. 314. pr. Is. umr'o.

ξενοκτονέω, *poet.* i *poz.*, *jon.* **ξεινοκτονέω,** strance ubijati.

ξενο-κτόνος, 3. (κτείνω), koji strance ubija, *poet.* τέχνη ξ. posao oko žrtvovanja stranaca.

ξενολογέω (ξενο-λόγος), najamnike kupiti, vojnike naimati, τινί za koga.

ξενόομαι, *jon.* ξεινόομαι, **1. med.** *poet.* gostoljubno primati, ugostiti, τινά. **2. med.** i **pas.** s fut. med. ξενώσομαι, aor. ἐξενώθην, perf. ἐξένωμαι, **a)** gostoljubno s kim (τινί) oprijateljiti se. **b)** gostoljubno dočekan biti, τινί i παρά τινι kod koga; aps. ἐξενωμένος koji je postao milogost, prijatelj. **c)** *poet.* izagnan biti, iz zemlje otići, izvan zemlje biti.

ξενοπαθέω (kao od ξενο-παθής), *poz.* snebivati se, upropastiti se.

ξένος, 3., *poet.* takođ. 2., *ep. jon.* svagda i *poet.* takođ. **ξεῖνος,** i **ξενικός,** *jon.* **ξεινικός,** 3., *poet.* takođ. 2. **I. adj.** tuđ, inokrajni, inostran, napose: negrčki, pren. tuđ, neobičan, nov, neznalica, neupućen, aps., i τινός u što. **II. supst. 1.** ὁ ξένος, **a)** tuđinac, stranac, koji u tuđoj zemlji boravi, inostran došljak, negrađanin. Stajao je kao takav pod zaštitom Zeusa ξένιος te se negda mogao svagdje nadati pomoći i zaštiti. **b)** koji se dao u najam i službu drugoga, najamnik, najamnički vojnik. Oni nijesu svagda bili inostranci. **c)** prijatelj, gost, milogost, t. j. koji je pod zaštitom Zeusa ξένιος s drugim uglavio svet ugovor, da će jedan drugoga gostoljubno dočekivati i gostiti; taj je savez prelazio baštinom, stoga ξ. πατρῷος t. j. po ocu, pak je Grcima bio od potrebe, jer nije bilo gostionica. Po tome ξ. znači i gosta, koji se časti, kao i domaćina, koji časti. **2.** ἡ ξένη, tuđinka, i to **a)** inostranka. **b)** naime χώρα tuđa zemlja, tuđa država. **3.** τὸ ξενικόν tuđa pomoćna četa, najamnička vojska. Adv. **ξένως** ἔχειν τινός tuđinac, t. j. neiskusan biti u čem (Plat. Apol. 17 D).

ξενό-στασις, εως, ἡ (ἵστημι), *poet.* gostionica, konak za strance.

ξενό-τιμος, 2. *poet.* koji strance štuje.

ξενοτροφέω (kao od ξενο-τρόφος), najamničke čete držati.

Ξενοφάνης, ους, ὁ, osnivač eleatske škole, protivnik politeizma; rodom iz Kolofona, rodio se oko g. 570., umr'o oko g. 480. pr. Is.

ξενοφονέω *poet.* strance ubijati.

ξενο-φόνος, 2. koji strance ubija.

Ξενο-φῶν, ῶντος, ὁ, **1.** sin Grilov, rodio se u Ateni oko g. 430. ili poslije, poznat kao učenik Sokratov, kao povjesnik i vojvoda po svojem povratku s 10.000 Grka iz Azije; umr'o je, pošto mu je sin Gril kod Mantineje pao, u Korintu oko g. 354. **2.** inače lično ime.

ξενών, ῶνος, ὁ, gostinska soba, takođ. gostionica, konak.

ξένωσις, εως, ἡ, *poet.* novljenje, novost.

Ξέρξης, ου, ὁ, sin Darija Histaspisa i Atose, od g. 485.—465. kralj perzijski.

ξερός, 3., v. ξηρός.

ξέσμα, τὸ (ξέω), *poz.* odrezak, plur. strugotine.

ξέσσε, v. ξέω.

ξέστης, ὁ, N. T. = lat. *sextarius*, mjera za kapljevine i suhe stvari, šesti dio rimskoga *congius*-a, otprilike 0·547 litre; uop. drven krčag.

ξεστός, 3. (ξέω), uglađen, gladak, tesan, napose: glatko otesan.

ξέω (*at.* ξῶ, -ξοῦντι), aor. 1. ἔξεσα, *ep.* sa σσ, adj. verb. ξεστός (v. r.), (isp. ξύω), zapr. strugati, pak: otvoriti, gladiti, tesati.

ξηραίνω (ξηρός), fut. ξηρᾰνῶ, aor. akt. ἐξήρᾱνα, *jon.* -ηνα, pas. ἐξηράνθη, perf. pas. part. ἐξηρασμένος, sušiti, osušiti.

ξηραλοιφέω, *poz.* zapr. suho mazati, za rvače, koji su se prije tjelesne vježbe uljem mazali.

ξηραντικός, 3. (ξηραίνω), vješt osušiti, koji suši.

ξηροβατικός, 3. podoban hoditi po suhu.

ξηρός, 3., *ep.* **ξερός,** suh, *poz.* bez soka, ξηρὸς Κρᾶθις suho korito Kr., takođ. s gen. ξ. ὕδατος bez vode. Supst. (τὸ) ξηρόν, τὰ ξηρά suho, ἐπὶ τοῦ ξ. ποιεῖν na suho metati, τὸ ξ. τοῦ ποταμοῦ plitko mjesto u rijeci, gaz, i u plur. ἐν ξηροῖσιν suhim darovima; ξηρὰ κοιλία tvrda stolica, naginjanje na zapečenje; N. T. ἡ ξηρά suha zemlja, kopno.

ξηρότης, ητος, ἡ, suhota.

ξηροτροφικός, 3., koji na suhu živi.

ξιφ-ήρης, 2. (osn. ἀρ, ἀραρίσκω), *poet.* i *poz.*, i **ξιφη-φόρος,** 2. (φέρω), *poet.* mačem oružan, mačonoša.

ξιφίδιον, τὸ, dem. od ξίφος, kratak mač, bodež, takođ. u sing. za množinu.

ξιφιστήρ, ῆρος, ὁ, *poz.* remen, o kom visi mač.

ξιφο-δήλητος, 2. (δηλέω), *poet.* mačem ubijen, θάνατος smrt od mača.

ξιφο-κτόνος, 2. (κτείνω), *poet.* koji mačem ubija, mačem oružan.

ξίφος [ῐ], εος, ους, τὸ, mač, *poet.* takođ. u plur. o jednom, ravan (različno od μάχαιρα), dvosjekli, od mjedi, 1 do $2^1/_2$ stope dug i šiljast, stoga zgodan i za bodenje i siječenje, o remenu nošen preko ramena, περὶ ξίφει na maču, mačem proboden.

ξιφουλκία, ἡ, *poz.* potezanje mača.

ξιφουλκός, 2. (ἕλκω), *poet.* koji poteže mač.

ξόανον, τὸ (ξέω), rezba, osob. za svetu potrebu određen drveni kip kojega božanstva, često pozlaćen.

ξουθό-πτερος, 2. *poet.* sa žutim krilima.
ξουθός, 3. *poet.*, **1.** žućkast, kao ξανθός, v. r. **2.** koji nježno zveči ili jasno pjeva.
ξυγ...., v. συγ.....
ξυήλη, ἡ (ξύω), **1.** nož za reskanje, strug, svlak, teslica. **2.** kratak, savinut (dakle srpolik) mač u Lakedemonjana.
ξυλεύομαι, *poet.* = ξυλίζομαι.
ξυληγέω (ξυλ-ηγός), drva dobavljati.
ξυλίζομαι (ξύλον), drvariti se, nositi drva, ἔκ τινος.
ξύλινος, 3. (ξύλον), drven.
ξυλλ...., v. συλλ.....
ξυλο-θήκη, ἡ, *poz.* sprema za drvo.
ξυλο-κόπος, 3. (κόπτω), koji drva siječe, πέλεκυς sjekira za drva.
ξύλον, τὸ (ξύω), **1.** osječeno ili cijepano **drvo**, stoga **a)** p a n j, krljad, pa tako *jon.* i samo d r v o. **b)** pamučni grm; ἀπὸ ξύλων od pamuka napravljen. **2.** što je načinjeno od drva (najv. u plur.): **a)** cjepanice, drva (za loženje). **b)** panjevi, krlje, grede, daske, uop. građa, ξ. ναυπηγήσιμα građa za lađe. **c)** d r ž a l i c a (Ksen. An. 1, 10, 12 sumnj.). **d)** k i j a č a, š t a p, toljaga, osob. batina u kinikâ. **e)** p a n j, škrip, klada, derež, za sapinjanje vrata, ruku i nogu, i to za nepokorne robove, ali takođ. za bijesne ludake.
ξυλουργέω (-ουργός), *jon.* drva izrađivati, drvene radove djeljati.
ξυλουργία, ἡ, *poet.* tesarska umjetnost.
ξυλοφορέω, *poz.* grdnu batinu nositi.
ξυλοχίσδομαι, *buk.* = ξυλίζομαι.
ξύλ-οχος, ἡ (ἔχω), *ep.* zapr. koji ima drva, dakle: gušta, š u m a, l u g.
ξύλωσις, εως, ἡ, drvlje.
ξυμ.... i **ξυν** i ovako složene riječi vidi pod συμ...., συν i t. d.
ξύνες ξύνετο, v. συνίημι.
ξυνήϊος, ξυνός, ξυνῇ, v. κοινός.
ξυνίει, ξύνιον, v. συνίημι.
ξυνωνίη, ἡ, *jon.* = κοινωνία.
Ξυπέτιος, ου, i Ξυπεταιών, όνος, ὁ, stanovnik at. općine (δῆμος) Ξυπέτη ili Ξυπεταίη u Kekrop. fili kod Falerona.
ξυρέω, *poz.* (N. T.) ξυράω, fut. -ήσω, perf. pas. ἐξύρημαι, i med. ξυρέομαι i *poz.* ξύρομαι (ξυρόν), **1.** a k t. s t r i ć i, brijati. Poslov. ἐν χρῷ do krvi rezati, aps. i τί. **2.** p a s. i m e d. strići se, dati se strići ili šišati, aps. ili τί.
ξυρ-ήκης, 2. *poet.* do kože ostrižen.
ξυρόν, τὸ (ξύω), nema ga u at. prozi, n o ž i c e, b r i t v a. Poslov. ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς na oštricu ustre, t. j. kad je što na tako uskoj plohi, da se smjesta mora oboriti na jednu ili drugu stranu, dakle: u osudnom času, slič. ἐπὶ ξυροῦ τύχης.
ξυστίς, ίδος, ἡ (ξύω), sjajno odijelo, s t a j a ć a h a l j i n a, bagrena dugačka haljina, kakvu su nosili utrkivači i atleti kod svečanog ophoda, knezovi u drami, gospođe i inače odlični ljudi.
ξυστόν, τὸ (ξύω), zapr. uglađena motka, stoga **a)** d r ž a l o o d k o p l j a, u Hom. od jasenovine (μελίη), *poz.* obič. od drenovine poradi tvrdine. Stoji u Her. 1, 52 kao apoz. uz αἰχμή, i Her. 2, 71 takođ. uz ἀκόντια, no to potonje je sumnjivo. **b)** uop. k o p l j e, napose u konjanikâ, ili s ναύμαχα mornarsko, dugačko i sprijed željezom okovano.
ξυστός, ὁ, pokriven trijem u gimnazijama.
ξυστός, 2. *jon.* uglađen, kao ξεστός.
ξυστο-φόρος, ὁ (φέρω), kopljonoša.
ξύω (v. ξέω), aor. ἔξυσα, pas. ἐξύσθην, s t r u g a t i, glatko ostrići, na pr. platno, koje se najprije bilo, da je bilo nalik na vuneno sukno, našto se za kraljeve i viđene ljude glatko striglo, uop. gladiti, otvoriti, τί, i to τινί čim.

O.

O, o, zvano ὃ μικρόν, po redu petnaesto slovo grčk. alfabeta, odgovarajući orijental. Ain, kao brojevni znak ο′ = 70.
ὀ- na početku riječi je

1. ***ὀ copulativum*** (isp. *ἀ copulativum*) označujući z a j e d n i c u ili j e d n a k o s t, na pr. ὄαρ, ὄ-θριξ, ὀ-πατρος.

2. ***ὀ protheticum*** (isp. *ἀ* i *ἐ protheticum*) kao čisti glasovni početak pred ρ, λ, μ, ν, ϝ, na pr. u ὀρέγω uz lat. *rego*, u ὀμόργνυμι od osn. μεργ, u οἴγω mj. ὀ-ϝείγω, i dr.

ὁ, ἡ (*dor.* **ἁ**), **τό**, *at.* gen. τοῦ, τῆς i t. d. (τώ i τοῖν ponajv. i kao fem.), *epski* i donekle *poet.* u sg. gen. τοῖο, dual. gen. dat. τοῖιν, plur. nom. τοί i ταί, gen. fem. τάων, dat. τοῖσι (ovo rijetko i u *at.* prozi) i τῇσι, τῇς (ταῖσι), pak *dor.* kod tragikâ u sg. gen. τῶ i τᾶς, dat. fem. τᾷ, akuz. τάν, u plur. gen. fem. τᾶν, akuz. mask. τώς (osn. *sa*, starolat. akuz. *sum*, *sam*, *sōs*, stsl. сь, сп, се), **taj, ta, to.**

I. demonstrativna zamjenica (osob. u Hom.) o v a j, t a j, o n a j (poznati), ili o n (o n a, o n o), u toj upotrebi takođ. ὅ, ἥ, οἵ, αἵ naglašeno. Napose, i to općeno upotrebljavano, s μέν, δέ: ovaj (ovdje), onaj (ondje); jedan, drugi; ovaj, onaj. Plur. uza nj stoji ili u gen. ili u istom padežu kao ὁ μέν, kao i katkad u sing. što se događa, da uza nj stoji imenica. No katkad jednome ὁ μέν ne odgovara ὁ δέ, nego mjesto njega stoji supst. ili stoji takođ. ὁ δέ bez

prednjega ὁ μέν, pače i iza relat. prednje rečenice, ὅστις ἦν — ὁ δ' taj (a nitko drugi).

Pamtiti treba još **1.** **τὸν καὶ τόν** ili **τὸ καὶ τό**, toga i toga, to i to. Pak **2.** aps. **a)** **ἐκ τοῦ** otada, odonda. **b)** **τῷ** (instrum.) ili **τῷ** (dat.) (ponajv. *ep.*), zato, toga radi, poradi toga, takođ. relativno: jer, zato što; pak: na taj način, ovako, u tom događaju, tada, onda, napokon; takođ: tada, sad, u taj čas. **c)** **τῇ** ondje, ovdje, tu, τῇ μὲν — τῇ δέ ovdje — ondje, na ovoj strani — na onoj strani (Ksen. An. 4, 8, 10), rjeđe: ovamo — onamo, ili napokon relativno: na kojem mjestu, gdje (Her. 1, 30). **d)** **τὸ** zato (Il. 17, 404), τὸ μέν — τὸ δέ koje — koje, sad — sad. **e)** **ἐν τοῖς** kod superl., na pr. *πλουσιώτατος, βαρύτατα* adv., daleko, kud i kamo.

II. član pred supst., rijetko u Hom., gdje se upotrebljava kao demonstrativ ili sa spor. znač.: ovdje, tu, ondje; inače često pred ličnim imen., osob. u smislu: netom pomenuti, rečeni, pred brojnicima, pred cijelim rečenicama, gdje mi velimo da, ili upotrebljavamo part., pred zamjenicama i upitnim riječima svake ruke, iza *οὗτος* i t. d., pred adj., adv. i inf., koji članom postaju supst. ili adj. No ovdje stoji pred adv. frazama takođ. pleonastički, kao u τὸ ἀπὸ τούτου odonda, *τὸ παλαιόν* negda, iznajprije, *τὸ νῦν εἶναι* zasad; u Her. katkada tako, da samo subjekt u drugom članu ponavlja; eliptički, da se označi podrijetlo: ὁ Πολύβου sin Polibov, ili kakavgod bližnji odnos: οἱ ἐκείνου njegovi ljudi. Slič. s prijedlozima: οἱ ἀμφί, περί τινα nečija okolina, stranka, pristalice, οἱ ἀπό τινος, οἱ ἔν τινι stanovnici čega ili u čem i t. d. U neutru znači τό s gen. nečiju riječ, ali takođ. samo opisivanje: *τὸ τῶν θεῶν, τὸ τῆς τύχης* mj. οἱ θεοί, ἡ τύχη; i τά s gen. poslovi, prilike, stvar, držanje i t. d. S prijedl. *τὰ ἐν τοῖς ἀνθρώποις* život na svijetu, *τὰ καθ' αὑτόν* što je prema njemu.

III. relativ, v. I. ὅς.

ὀά, *poet.* jao!

Ὄα = Ὤα, ὁ, at. općina (δῆμος) u fili Pandionis, Ὄαθεν iz Oje. Isp. Οἴη.

ὄαρ, αρος, ἡ, *ep.* stegn. **ὦρ**, dat. pl. *ep.* **ὤρεσσι** (ὁ *copul.* i osn. σερ nizati, dakle tvoreno kao lat. *coniunx*), drugarica, osob. žena.

ὀαρίζω, *ep.* prijazno razgovarati se, milovati, čavrljati, τινί s kim.

ὀαριστής, οῦ, ὁ, drug, τινός.

ὀαριστύς, ύος, ἡ, i ὄαρος, ὁ (ὀαρίζω), *ep.* prijazna zabava, milovanje, prijazno drugovanje, τινός s kim, metaf. *πολέμου* milovanje ratno, t. j. boj na život i smrt.

Ὄασις, ἡ, grad u velikoj oazi El Wah u gornjem Egiptu, s. Charjeh.

ὄβας, akuz. ὄβαν, takođ. ὀούας pis., *poz.* rimska *ovatio.*

ὀβελίσκος, ὁ, **1.** mali ražanj. **2.** *poz.* takođ. novac. Demin. od

ὀβελός, ὁ, nema ga u *at.* prozi, **1.** u plur. ražanj. **2.** *jon.* šiljast stup, četverouglast, u visinu sve tanji, završujući se malom piramidom, kakvih ima često u Egiptu pred hramovima.

ὀβολός, ὁ, iznajpr. mjedena palica s biljegom, pak: obol, novac u Atici, šesti dio drahme = 15 fil., 5 atičkih = 3 eginetskim; **ἐν τοῖν δυοῖν** *ὀβολοῖν* na običnom, sa 2 obola plaćenom mjestu u pozorištu.

Ὀβριάρεως, ὁ, *ep.* = *Βριάρεως.*

ὀβρίκαλα [ῐ], τὰ (dem. od ὄβρια), *poet.* mladi od životinja.

ὀβριμο-εργός, 2. (osn. ϝεργ), *ep.* silovit.

ὀβριμο-πάτρη, ἡ (πατήρ), kći silnoga oca (kći gromovnikova).

ὄβριμος, 2., *poet.* takođ. 3. (osn. βρι u βρίθω, βριαρός), *ep.* i *poet.* jak, zamašan, težak, silan, žestok.

ὀγδοαῖος, 3. *poz.* osmoga dana.

ὀγδόατος, 3. v. ὄγδοος.

ὀγδοήκοντα i *ep.* (*jon.*) stegn. **ὀγδώκοντα**, *num. indecl.*, osamdeset, οἱ ὀγδ. slabo poznata oblast u Argu.

ὀγδοηκοστός, 3. osamdeseti.

ὄγδοος, 3. (sa sinic. u Hom. takođ. dvojesložno), *ep.* produž. **ὀγδόατος**, 3. (mj. ὄγδοϝος, od ὀκτώ), osmi, *octavus.*

ὀγδώκοντα, v. ὀγδοήκοντα.

ὅ-γε, ἥ-γε, τό-γε, *ep.* i *jon.* naglašeno ὁ, ἡ, τό, evo ovaj, evo ova, evo ovo ili ovo ovdje, često se prevodi samo sa: on, ona, ono ili ondje. Aps. τῇγε baš ovamo, τόγε baš zato.

Ὄγκα, ἡ, *poet.* pridjevak božice Atene.

ὀγκάομαι, *poz.* rikati.

ὀγκηρός (ὄγκος II., b), 3. gizdav, kićen. Komp. adv.

ὄγκιον, τὸ, *ep.* kovčeg za željezno oruđe.

I. **ὄγκος**, ὁ, *ep.* (osn. ἀγκ, lat. *uncus, aduncus*), pregibak, stoga: kuka, osob. parožak ili čekljun na šiljku od strijele.

II. **ὄγκος**, ὁ (od osn. ἐγκ u ἤνεγκον), nošeno, što se može nositi, breme, gomila, debljina, nadutost, hrpa, težina, teža, dostojanstvo, ponos, ozbiljnost; u zlom smislu **a)** bujica riječi, torlanje, opširno pripovijedanje. **b)** oholost, veličanje, razmetanje. **c)** teškoća, teret.

ὀγκόω (I. ὄγκος), **1.** akt. naduhati, činiti da što otječe, bubri. **2.** pas. perf. ὤγκωμαι, plpf. -ωτο, aor. -ώθη, naduven, zasut biti. **3.** med. naduhati se, ponositi se, uzoholiti se, **ἐπί τινι.**

ὀγκώδης, 2. debeo, nadut.

ὀγμεύω, zapr. brazditi, pak: u lovu povorku go-

ničâ sastavljati, *στίβον* po lovu hoditi, teško se vući.

ὄγμος, ὁ (ἄγω, lat. *agmen*), *ep.* zapr. pravac, stoga **a)** brazda, razor. **b)** postat.

Ὀγχηστός, ὁ, grad na jezeru Kopaisu u Beotiji, sada manastir Mazaraki.

ὄγχνη, ἡ (poslije ὄχνη), *ep.* kruška (drvo i plod).

ὁδαῖα, τὰ (ὁδός), *ep.* putna roba, trg, kojim se usput trguje.

ὀδάξ, *ep.* adv. (ὁ *proth.* i δάκνω), grizući, zubima, λάζεσθαι γαῖαν i slič. poginuti (zagristi u ledinu), ali ὀδ. ἐν χείλεσι φῦναι urastao sam grizući u usne, t. j. sebi čvrsto usne grizući.

ὀδάω, *poet.* prodavati.

ὅ-δε, ἥ-δε, *dor.* **ἅ-δε, τό-δε,** dat. plur. osim τοῖσδε *ep.* takođ. τοῖσδεσ(σ)ι (takođ. τοίσδ. pisano), *jon.* τοισίδε, u tragikâ na lir. mjest. ἅδε, τᾶσδε, τᾷδε, *pron. demonstr.* prvoga lica, zapr. **(evo) ovaj,** i u svezi obič. pokazujući na ono, što slijedi. **1.** mjesno, označujući blizinu: evo, tu ili ovdje (Od. 1, 185), ἔγχος τόδε evo ovo žezlo, ὅστις ὅδε tko tu, ἐγὼν ὅδε ja sam tu ili ovdje, evo me, evo ja, stoga za prvo lice (kao οὗτος evo ti za 2. lice), osob. ἀνὴρ ὅδε ili samo ὅδε = ἐγώ, onaj koji govori, takođ. — αὕτη ona, pa tako i τάδε u plur. kod sing. **2.** vremeno: sadašnji, ἥδ' ἡμέρα današnji dan, τάδε sadašnje prilike, takođ. što se najprije ima očekivati, što slijedi, stoga s relat. zamjen. **3.** aps. **a)** **τῇδε,** *dor.* τᾷδε *(hac),* time, ovdje, ondje, tako, na evo ovaj način, Plat. Apol. 40 C = dijalektičnim raspravljanjem, suprotno ličnomu iskustvu. **b)** **τόδε** ovamo, zato. **c)** **τοισίδε** ovako, ovim riječima (Her. 1, 32). **d)** **ἀπὸ τοῦδε, ἐκ τοῦδε** odsada, ἐκ τῶνδε sad, zatim, još dalje, ipak, μέχρι τοῦδε dovde, ἐπὶ τάδε s ovu stranu, ἐς τόδε dotle, ali takođ.: do dana današnjega. **e)** οἵδε καὶ οἵδε *poz.* ovi i oni, svi mogući ljudi.

ὁδεύω (ὁδός), hoditi, putovati, ὁδόν, ἐπί τι, διά τινος; ali takođ. proputovati, τί.

ὁδηγέω, *poet.* i N. T., put pokazivati. Od

ὁδ-ηγός, ὁ (ἡγέομαι), vođa.

Ὀδησσός, οῦ, ἡ, grad u Mesiji, s. Varna.

ὁδί, ἡδί, τοδί, objačano ὅδε [ι].

ὅδιος, 2. (ὁδός), *poet.* κράτος αἴσιον putu povoljna moć usuda.

ὅδισμα, τὸ, *poet.* put.

ὁδίτης, ου, ὁ, *ep. poet.* i *poz.* putnik, takođ. s ἄνθρωπος (čovjek) putnik.

ὀδμή, ἡ (ὄζω), *ep.* i *jon.* miris, vonj, zadah; isp. ὀσμή.

ὁδοιπορέω, impf. ὡδοιπόρεον (-πόρος), **1.** intr. hoditi, putovati, ići, aps., i ἐπί, ἐς τι do čega, kamo, ili ὁδόν put prevaliti, ići, pren. ἐπ' ἄκρων (naime δακτύλων) kokotiti se, vrkočiti se. **2.** tranz. proputovati, τί.

ὁδοιπορία, *jon.* **-ίη,** ἡ, putovanje, put, hod, osob. po suhu, suprotno vožnji po moru.

ὁδοιπόριον, τὸ, *ep.* plata za put (gozba nakon srećno svršene plovidbe).

ὁδοι-πόρος (περάω), *ep. poet.* i *poz.* = ὁδίτης. Otd.

ὁδοιπορικῶς, *poz.* kao za putovanje.

Ὀδόμαντοι, οἱ, tračko pleme između Strimona i gore Pangeja.

ὁδό-μετρον, τὸ, *poz.* mjerilo prevaljena puta.

ὀδοντο-φυής, 2. *poet.* od zubi postao.

ὀδοντόω, *poz.* oskrbiti zubima; part. perf. pas. nazubljen, isto tako ὀδοντωτός.

ὁδοποιέω, impf. ὡδοποίουν, perf. ὡδοπεποίηκα (sumnj., drugi ὡδοποι-) (-ποιός), **1.** akt. put praviti, krčiti, prohodnim činiti, poravniti, aps., ili τί, takođ. ὁδόν, i to τινί komu. **2.** med. sebi put krčiti, εἴς τι.

ὁδοποιία, ἡ, građenje ceste.

ὁδο-ποιός, ὁ, graditelj ceste.

ὁδός, ἡ, **put, 1.** o mjestu: staza, cesta, drum, prohodan kraj; ἱππηλασίη kolovoz (Il. 7, 340), λαοφόρος utrenik, ἡ ἱερή sveta cesta u Eleusinu i Delfe. Adv. ὁδῷ, ἐν ὁδῷ na putu, putem (kod πρὸ ὁδοῦ γίγνομαι bolje je uzeti tmezu: putem odmičem); aps., ili ἐς, ἐπί, πρός, κατά τι kamo, ἀπό τινος odakle. Napose **a)** prilaz. **b)** trag. **c)** τοῦ ποταμοῦ korito rijeke (Ksen. Kir. 7, 5, 16). — Posl. ὁδοῦ πάρεργον usput, otprilike. Pren. ψευδής put laži, ἄδικος put nepravde. **2.** o činu: hod, vožnja, putovanje, vojnica, takođ. plovidba (po moru), ali napose ὁδῷ kopnenim ili suhim putem, po suhu, stoga ὁδὸν ἐλθέμεναι poći na put (kao poslanik) (Il. 1, 151), κατὰ (τὴν) ὁδόν na putu, usput, slič. ἐν ὁδῷ i ἐπὶ τῇ ὁδῷ, πᾶσαν τὴν ὁδόν cijelim putem, παρὰ πᾶσαν τ. ὁδ. za čitavoga putovanja, ἐκ τῆς ὁδοῦ s puta, putujući, τῆς ὁδοῦ na putu, τῆσδε τῆς ὁδοῦ za ovaj hod, i to ἐπί τινα protiv koga, ἐπί τι k čemu, ἐπί τινος prema čemu. Napose **a)** odlazak, putovanje kući (Od. 2, 285), καθ' ὁδόν putem kući, vraćajući se kući. **b)** daljina puta, ἡμέρας dan hoda, 3 dana hoda = 500 stadija. **3.** pren. **a)** zadnji put ili hod. **b)** objašnjenje, način tumačenja. **c)** postupanje (s pomišlj. βουλευμάτων), način, sredstvo, izlaz. **d)** izvršivanje, ὁδῷ βαδίζειν svojim putem ići, srećno napredovati. — Riječ se kadšto ispušta, osob. uz ἀνύω.

ὀδός, ὁ, v. I. οὐδός, prag.

ὀδ-ουρός, ἡ, *poet.* pratilica.

ὀδούς, όντος, i *jon.* **ὀδών,** ὁ (osn. ὀδοντ, kor. ἐδ, *eol.* ἔδοντες, lat. *dens*, stsl. зѫбъ), zub, u nerasta koljač; u užem smislu: prednji zub, za razliku od γομφίος, v. r.; χείλεσι διδόναι ὀδόντας usne sebi gristi.

ὁδο-φύλαξ, ακος, ὁ, *jon.* čuvar puta.

ὁδόω (ὁδός), *jon.* i *poet.* put kazivati, voditi, putiti, τινά, i to s inf. U pas. vođen, rukovan biti.

'Ὀδρύσαι, *ῶν, οἱ* (sing. 'Ὀδρύσης), moćan narod u Trakiji oko Abdere, u današnjoj Rumiliji, poznati dobri konjanici. U doba Demostenovo bile su tri države: **1.** pod kraljem Berisadom (g. 359.—356.) i njegovim nasljednikom Ketriporisom, pak njegovim sinovima, na gornjem Hebru. **2.** Maroneji na istok, Korpili i druga plemena, pod Amadokom II. **3.** pod Kotisom (umr'o g. 359.) i njegovim sinom Kersobleptom (g. 359.—341.) Apsinćani i dr. plemena, iza Hersonesa i obale Propontide, kadikad moćni na obalama.

ὀδυνάω, *poet.* **1.** akt. žalostiti, bol zadavati. **2.** med.-pas. s fut. *ὀδυνήσομαι*, aor. *ὠδυνήθην*, bol osjećati, žalostiti se, *ἐπί τινι*.

ὀδύνη, *ἡ*, često u plur. (*eol.* *ἐδύνη*, osn. *ἐδ* u *ἔδω*, što jede ili grize), bol, muka, i tjelesna i duševna, stoga takođ. jad, tuga, žalost, aps., ili *τινός* za kim.

ὀδυνηρός, 3. bolan, žalostan.

ὀδυνή-φατος, 2. (osn. *φεν*), *ep.* koji bol ubija ili utiša.

ὄδυρμα, *τὸ*, *poet.* i **ὀδυρμός,** *ὁ*, jauk, tužnjava.

ὀδύρομαι, dep. med., *ὀδυροῦμαι*, *ὠδυράμην* (*poz.* *ὠδύρθην*), *ὀδυρτός*, **1. intr.** bol osjećati, tugovati; glasno tužiti, jaukati, cviljeti, aps., ili *τοιαῦτα* ovako, i *τινός*, *ἀμφί τινα* za kim, *τινί* prema kome, pred kim jadati. **2. tranz.** tužiti, kukati, žaliti, od čeznuća za čim tugovati, *τινά* ili *τί*.

'Ὀδυσσεύς, *ep.* takođ. **'Ὀδυσεύς,** *ὁ*, gen. *σσέως*, *ep.* *σσῆος*, *σῆος*, *σσέος*, i *σεῦς* (*eol.*), dat. *σσεῖ*, *σῆι*, *σεῖ*, akuz. *σσέα*, *σσῆα*, *σῆ*, vok. *σσεῦ*, lat. *Ulixes*, sin Laertov i Antiklejin, kralj Kefalske države, t. j. ostrva Itake i t. d., odličan hrabrošću kao i lukavstvom, uzdržanjem i postojanstvom (*virtute et sapientia*, Hor. *ep.* 1, 2). On je takođ. otišao pod Troju, ovamo doveo Filokteta s njegovim lukom, pošto ga je prije izložio na Lemnu, pa kad je Ahilejevo oružje trebalo da zapadne najdostojnijemu Ahejcu. dobio ga je on protiv Ajasa. Nakon desetogodišnjega potucanja vratio se u svoju kraljevinu. Adj. otd. *ep.*

'Ὀδυσσήιος, 3. Otd. 'Ὀδύσσεια, *ἡ*, pjesma o Odiseju (Odiseja).

(ὀδύσσομαι), *ep.* dep. med. (osn. *ὀδυσ*, srod. lat. *ŏdium*, *ōdisse*), samo u aor. *ὠδυσάμην*, part. *ὀδυσσάμενος*, i perf. *ὀδώδυσμαι* (sa znač. prez.), srditi se, ljutiti se, *τινί*, *ὀδυσσάμενος*, Od. 19, 407, srdeći se i s mnogima zavađen.

ὄδωδα, v. *ὄζω*.

ὀδώδυσται, v. *ὀδύσσομαι*.

ὀδών, v. *ὀδούς*.

ὁδωτός, 3. (*ὁδόω*), *poet.* kojim se može prolaziti, prohodan, koji se može izvršiti.

ὄεσσι, v. *ὄις*.

'Ὀζόλαι, *οἱ*, v. *Λοκροί*.

ὄζος, *ου*, *ὁ*, **1.** grana, odvoda, mladica. **2.** *ὄζ.* *Ἄρηος* za hrabre bojnike (ne za podrijetlo), možda: drug, sluga.

ὄζω, *eol.* *buk.* *ὄσδω*, *poet.* *ὄσδομαι*, perf. **ὄδωδα** (s prez. znač.), plpf. *ὀδώδει*, *poet.* *ὠδώδει* (osn. *ὀδ*, lat. *odor* i *ol-eo*), mirisati, aps., ili *θεσπέσιον*, i to *τινός* od čega, po čem ili kome.

ὅθεν, adv. (*ὅς*), **1.** odakle, otkuda, od čega, i mjesto relat. od koga, ili *per attract.* mjesto: odatle, gdje (*ἐντεῦθεν οὗ*), ili: onamo, odakle. **2.** o čem, zašto, čim.

ὅθεν-περ, adv., otkuda baš, upravo odakle.

ὅθι i **ὅθι-περ,** adv. (*ὅς*), gdje, tu gdje, i *per attract.*: onamo gdje, na čem; takođ. s gen. *ὅθι αὐλῆς* gdje u dvorištu (rijetko u prozi).

ὀθνεῖος, 3., *poet.* takođ. 2., inostran, tuđ.

ὄθομαι, *ep.* dep., samo u prez. i impf. (svagda s negacijom), kamo gledati, na što obzirati se, za što mariti, žacati se, brinuti se, aps., i *τινός* za koga, ili s inf. ili part. *ῥέξων* učiniti.

ὀθόνη, *ἡ*, *ep.* i *poz.*, često u plur., **1.** platno. **2.** stvari od tanana platna, koprena, pokrivalo, platnene ili lanene haljine; jedro.

ὀθόνιον, *τὸ*, N. T. komadić platna, **a)** kao mrtvački trak. **b)** kao jedro; plur. platno, tkanina za jedro.

ὁθ-ούνεκα, *poet.* veznik (*ὅτου ἕνεκα*), **1.** jer, zato što. **2.** da.

ὄ-θριξ, *ὄτριχος*, *ὁ*, *ἡ* (*ὀ* *copul.* = *ἀ*), *ep.* jednake dlake.

Ὄθρυς, *υος*, *ἡ*, visoka gora u tesal. Ftiotidi, s. Katavotri.

οἴ, takođ. ponovljeno *οἰοῖ*, *poet.* uzvik bola, takođ. udivljavanja, jao! vaj! ej! oj! **1.** aps. *οἰοῖ*. **2.** s nom., kad se sažaljavanje tiče lica, koje govori. **3.** obič. **οἴμοι** (*οἴμ'*), **a)** jao meni, takođ. *οἴμοι μοι*. **b)** s nom. ili dat., kad se sažaljavanje tiče lica, koje govori, i gen. lica ili stvari, koja tomu daje povod. **c)** s gen., kad se sažaljavanje tiče tuđega lica ili tuđe stvari. Isp. takođ. *ὤμοι* pod *ὤ*.

I. **οἷ,** adv. (lokativ od *ὅς*), kamo, pren. čemu, dokle, do koje visine, i to *τινός* čega, u čem.

II. **οἷ,** v. II. *οὗ*.

οἰαδή, v. *οἱοσδή*.

οἰακίζω, krmiti, upravljati, vladati.

οἰακο-νόμος, 2. *poet.* koji krmom upravlja.

οἰακοστροφέω, *poet.* krmu obraćati. Od

οἰᾶκο-στρόφος, 2. (*στρέφω*), *poet.* koji krmu okreće ili njom upravlja.

Οἰανθεῖς, *οἱ*, stanov. grada Eanta ozol. Lokrana, na ulazu u Krisejski zaliv; s. razvaline kod Galaksida.

οἴαξ, *ακος*, *jon.* **οἴηξ,** *ηκος*, *ὁ*, **1.** držak, osob. od krme, ručica, rucelj, stoga (često u plur.) samo krmilo, korman, u pravom smislu i

pren. **2.** *ep.* karike, koluti na jarmu, kroz koje vođice idu do usta životinje.

Οἰᾶτις, v. Οἴη.

Οἰβάρης, ους, ὁ (perz. riječ = εὔφορος kao ἀγαθ-άγγελος), Perzijanac, u Herod. i Eshila.

οἴγνυμι, impf. med. *ep.* ὠΐγνυντο, i **οἴγω**, aor. *ep.* ᾤιξα i ᾦξα (od ὀ-ϝείγω), *ep.* i *poet.* (zapr. udarati, gurati, u prozi najv. ἀν-οίγνυμι, v. r., i διοίγνυμι), otvorati, otključati, τί, i to τινί, takođ. οἶνον bure vina načeti.

οἶδα, perf. od osn. ϝιδ (aor. ἔϝιδον, εἶδον, lat. *video*, stsl. **вѣдѣти**) sa prez. znač., *at.* 2. sg. οἶσθα (rijetko οἶδας, takođ. *poet. poz.*), pl. ἴσμεν, ἴστε, ἴσασι, konj. εἰδῶ, ῇς, opt. εἰδείην, imper. ἴσθι, ἴστω, inf. εἰδέναι, part. εἰδώς, υῖα, ός, plpf. sg. ᾔδη i ᾔδειν, ᾔδησθα (-εισθα) i ᾔδης (-εις), ᾔδη i ᾔδει(ν), pl. ᾔδεμεν, ᾔδετε, ᾔδεσαν, fut. εἴσομαι (znat ću i saznat ću),* adj. verb. ἰστέον,

ktomu *epski* perf. ind. 1. pl. ἴδμεν (takođ. *jon.*), 3. pl. ἴσασι, ἴσασι [ῐ], konj. 1. sg. εἰδέω, 1. pl. εἴδομεν, 2. pl. εἴδετε, inf. ἴδμεναι i ἴδμεν, part. fem. ἰδυῖα, plpf. 1. sg. ᾔδεα, 2. sg. ἠείδης (-εις), 3. sg. ᾔδεε(ν) i ἠείδη (-ει), 3. pl. ἴσαν, fut. takođ. εἰδήσω (takođ. *jon.*), inf. εἰδησέμεν, pak *jon.* perf. ind. u pl. οἴδαμεν, οἴδασι, konj. εἰδέω i εἰδῶ, *poet.* u plpf. plur. ᾖσμεν, ᾖστε, ᾖσαν, *beot.* imper. ἴττω mj. ἴστω, i *poz.* u plpf. plur. ᾔδειμεν, ᾔδειτε, ᾔδεισαν — zapr. *vidi, novi* = *scio*, stoga **1. znati, razumjeti,** poznavati (εἰδήσειν upoznati se), i to φρεσί, ἐνὶ φρεσί, κατὰ φρένα, κατὰ θυμόν u duhu, χάριν blagodaran biti, σαφῶς τινα nekoga dobro poznavati; u Hom. često za iskustvo: μυρία εἰδώς, ili za mišljenje: φίλα, ἀθεμίστια εἰδέναι prijateljski (Od. 3, 277), bezbožno misliti (Od. 9, 189), ili o ćudi: ἄγρια εἰδώς okrutno radeći = okrutan. Slijedi li zavisna rečenica, onda ona stoji ili sa ὡς, ὅτι, ὅπως, takođ. ὅ (mj. ὅτι) i relat. zavis. rečen., ili kao neupr. pitanje s εἰ da li, ili ἤ — ἤ, ili takođ. samo s οὐκ οἶδ' εἰ = sumnjam, ne vjerujem, ili u akuz. ili nom. participa, na pr. οἶδα ἄνθρωπος ὤν znam, da sam čovjek, ali i adj. mjesto participa, ili sa ὡς. Inf. mjesto participa stoji samo, ako je govor o budućim, naslućivanim stvarima. Pri tom se subj. zavisne rečen. češće kao obj. meće uz οἶδα: οἶδα τὴν γῆν ὁπόση ἐστίν, tako isto je ono, odakle što znamo, dodano s dat. ili ἔκ τινος ili u part. Kao umetnuta rečen. upleteno nahodi se εὖ, σάφ' ἴσθι znaj dobro, budi uvjeren, slič. takođ. οἶδα, οἶδ' ἐγώ, εὖ οἶδ' ὅτι i t. d., nema sumnje, zacijelo, sigurno, οὐκ οἶδ' ὅπως ne znam kako, kad se nešto ne će ili ne može da kaže, i tako stoji οἶσθ' ὡς sa sl. imper. ποίησον znaš li, kako ćeš učiniti?, i kod zaklinjanja ἴστω Ζεύς, ili αὐτὸς εἰδείης pazi sam. Part. εἰδώς aps. znači: znalac, stručnjak, vještak; tako Sof. Tr. 1267 ἔργων koji zna, kako se dogodilo. **2.** razumjeti se u što, vješt biti, znati, takođ.: moći, τί, περί τινος, i *ep.* τινός (Il. 2, 718; 6, 438).

οἰδαλέος, 3. (οἰδάω), *poet.* nabujao, zatečen.

οἰδάω, *ep.* i *jon.* **οἰδέω** (takođ. *at.*), perf. ᾤδηκα, *ep.* takođ. **οἰδάνω**, i *poz.* οἰδαίνω, **1.** akt. tranz. (οἰδάνω), naduhati, činiti da nabuja, νόον, t. j. uzbuniti. **2.** akt. intr. i οἰδάνομαι, naduhati se, nabujati, nadut biti, aps., ili τινί od čega, τί na čem, οἰδεόντων τῶν πρηγμάτων kod općenoga vrenja ili komešanja.

Οἰδί-πους [ῐ], gen. ποδος, που, πόδαο, πόδα i πόδεω, akuz. ποδα, πουν i πόδαν, vok. πους i που, ὁ (zapr. »kojemu su noge nabrekle«), sin Lajev i Epikastin ili Jokastin, otac Eteoklov, Polinikov, Antigonin i Ismenin. Bivši od svoga oca nakon dobivena proroštva izložen odgojen bi u Korintu; zatim ubije u neznanju svoga oca, odgonene Sfinginu zagonetku, postane kralj u Tebi i oženi se u neznanju rođenom materom. Zato sebi (po tragicima) iskopa oči i pobjegne, bivši iz Tebe protjeran, u Atenu, gdje je u Kolonu (općini Sofoklovoj) živ sišao u Had.

οἶδμα, τὸ (οἰδάω), *ep.* i *poet.* bujanje, osob. vode, stoga: bujica valova, udaranje valova (o obalu), uop. more.

οἴεος, 3., *jon.* fem. **-έη** (οἶς), ovčji.

οἰέτης, εος, 2. *ep.* (οἶος, ἔτος), vršnjak, istih godina.

ὀϊζυρός, 3., *ep.* i *jon.*, kompar. (poradi stiha) -ρώτερος, superl. -ρώτατος, pun jada, kukavan, bijedan, žalostan, zlosrećan.

ὀϊζύς, ύος, ἡ, *ep.*, dat. -ζυῖ mj. -ζύι, *at.* (*poet.*) **οἰζύς** (οἴ), *ep.* i *poet.* jad, bijeda, muka, nevolja, nužda.

ὀϊζύω, *ep.* (ῠ prez., ῡ fut. i aor.), **1.** kukavno kinjiti se, jadikovati, cviljeti, naricati, περί τινα oko koga. **2.** jadajući trpjeti, bijedan, nesrećan biti, trpjeti, aps., i τί nešto.

Οἴη i **Ὄη**, ἡ, **1.** mjesto na Egini. **2.** at. općina (δῆμος) Enejske file na obroncima Egaleja na Trijaskoj poljani. Otd. adj. **Οἰᾶτις** (mj. Οἰῆτις) νομός, i adv. **Οἰῆθεν** (Οἴηθεν) iz Eje.

οἰήιον, τὸ, *ep.* i **οἴηξ** = οἴαξ, v. r.

οἰηκίζω, *jon.* mj. οἰακίζω (οἴαξ), zapr. kormanom, pak uop. upravljati, ravnati, rukovati, τινί čim.

οἴησις, εως, ἡ (οἴομαι), mišljenje.

οἶκα, v. ἔοικα.

οἴκαδε, v. οἶκος.

οἰκειοπραγία, ἡ, vršenje vlastitih poslova, življenje za sebe (suprotno πολυπραγμοσύνη).

οἰκεῖος, *jon.* **οἰκήιος**, 3., adv. **-είως**, komp. -ότερον, superl. -ότατα, **domaći, 1.** koji kući (οἶκος) ili kućanstvu pripada, πένθος στένειν t. j. u kući, jer se samo tiče porodice. Supst. τὸ οἰκ. vlastita kuća, τὰ οἰκ. domaće stvari, kućanstvo. **2.** koji porodici pripada, srodan, u prija-

teljstvu, prijateljski, prijatelj, ljubazan, prijazan, susretljiv, takođ.: koji pratnji pripada, kao Liha pratnji Heraklovoj. Aps., ili *τινός* čiji, i *τινί* komu ili čemu, *πρός τινα* prema komu. Supst. *τὸ οἰκ.* srodno, prijateljsko, *κατὰ τὸ οἰκ.* po porodičnom rodbinstvu, *οἱ οἰκεῖοι* rođaci, rodbina, *οἱ οἰκειότατοι* najbliži rod. **3.** koji komu (*τινί* i *τινός*) pripada, vlastit, osobit, bližnji, *οἰκεῖον γίγνεσθαι* svojinom postati, t. j. u vlasništvo uzet biti. Stoga *τὰ οἰκ.* svojina, vlasništvo, imanje, imutak, vlastita sredstva. Napose **a)** domaći, domorodni, *στρατός* koja sastoji od domaćih vojnika. Supst. *ἡ οἰκεία* (naime *χώρα* ili *πόλις*) svoja, vlastita zemlja, domaja, domovina, postojbina. **b)** domaći, privatan, (*τὰ*) *οἰκεῖα* domaće prilike ili poslovi, kućna sreća, privatni interesi. **4.** za što sposoban, prikladan, zgodan, na zgodan način, pristojan (Her. 3, 81), koristan, *οἰκείως διακείμενος* izvrsno sposoban.

οἰκειότης, *jon.* **οἰκηιότης,** *ητος, ἡ,* što komu pripada, stoga **1.** srodstvo, uska sveza, prijateljstvo, aps., i *πρός τινα* s kim; *μεγίστη, πρός τι* čime. **2.** *poz.* o izričaju (plur.): osobina.

οἰκειόω, *jon.* **οἰκηιόω** (*οἰκεῖος*), **1.** akt. i pas. prisvajati, dobivati, uvrstiti, *τινά*, i to *ἔς τι* u što. Pas. prisvojen biti, oprijateljiti se, prijatelj, poznat biti, aps. i *τινί*. **2.** med. **a)** držati sebi za srodno. **b)** sebi prisvajati, k sebi uzimati, sebi pridobijati, *τί* ili *τινά*.

οἰκείωσις, *εως, ἡ,* prisvajanje, *οἰκείωσίν τινος ποιεῖσθαι* sebi što prisvajati.

οἰκετεία, ἡ, N. T. čeljad, domaći, ukućani.

οἰκετεύω, poet. nastavati. Od

οἰκέτης, *ου, ὁ* (*οἶκος*), ukućanin, t. j. svaki, koji domaćina sluša. (Stoga u plur. *jon.* i *poet.* čeljad, t. j. takođ. žene i djeca.) Napose: sluge, robovi, suprotno: *δεσπότης*. U plur. obič. čeljad, služinčad.

οἰκετικός, 3. (*-έτης*), ropski, *ἐσθής* ropsko nošivo.

οἰκέτις, ἡ, poet. **1.** sluškinja. **2.** domaćica (*buk.*).

οἰκεύς, *έως, ep. ῆος, ὁ, ep.* i *poet.* ukućanin, = *οἰκέτης*.

οἰκέω, *οἰκήσω, ᾤκησα* i t. d., fut. med. *οἰκήσομαι* u pas. znač., *jon.* svagda bez augmenta *οἴκεον, οἴκησα, οἴκημαι,* 3. pl. *οἰκέαται* (mj. *ᾤκηνται*), u prez. znač., plpf. *ᾠκήμην,* pas. aor. 3. pl. *dor.* i *ep.* *ᾤκηθεν* mj. *ᾠκήθησαν* (*οἶκος*), — **1. intr. a)** nastavati, stanovati, prebivati, ležati, aps., ili *ἐν, ἐπί τινι, κατά, παρά, πρός τι* u, pri čem, kod čega, prema čemu, *ὑπό τι* na podnožju čega, ili *ἐπί τινος* pod čijom zaštitom. **b)** gospodariti, upravljati, vladati, uređen biti, živjeti, koje aps., ili *καλῶς* lijepo u kući živjeti, *ὅμοροι* susjedi biti, koje *ἐπὶ σφῶν αὐτῶν* za sebe, *μετά τινος* pri čem ili s kim, osob. sa ženom, *ἔξω τινός* prost biti od čega, *ἔν τισι* među nekojima, *ἐς πλείονας* oslanjati se na više njih, ili: uprava jest u rukama više njih. **2. tranz. a)** stanovati, stan uzeti, naseliti se, kamo seliti se, *τί*. **b)** upravljati, vladati, *τί*, i to *διά τινος* u svom vladanju držati se određene politike. Stoga **pas. a)** stan biti, naseljen biti, ležati, i to *τινί* i *ὑπό τινος* komu i od koga, *ἐπί τινι* i *παρά τι* kod, do čega, sa i bez *εὖ* naselan biti, *οἰκουμένη πόλις* grad naselan (Ksen. Kir. 1, 4, 1), ali *ἡ* **οἰκουμένη** (*χώρα* ili *γῆ*) koje: naseljena, obrađivana zemlja, koje: sva (od Grkâ) naseljena zemlja; pak: krug zemaljski, svijet. **b)** upravljan, uređivan biti, *τινί* čim. **c)** *ep.* naseliti se, udomiti se; u pret. osob. perf. *jon.* kao naseljenik stanovati, prebivati, aps., ili *ἔν τινι, περί τι;* pače i: *τί* nastavati gdje.

οἰκήιος, οἰκηιότης, οἰκηιόω, v. *οἰκεῖος* i t. d.

οἴκημα, *τὸ* (*οἰκέω*), stan, kuća, soba, osob. pojedina zgrada, komora, soba, spavaonica, dvorana, stoga takođ. samo dio zgrade, kat, boj. Napose **a)** zloglasna kuća. **b)** ćelija u tamnici, tamnica, kavez, krletka (Her. 7, 119). **c)** crkvica, ćelija u hramu. **d)** radionica.

οἰκήσιμος, 2. *poz.* gdje se može stanovati.

οἴκησις, *εως, ἡ* (*οἰκέω*), **1.** nastavanje, prebivanje, naselje, *κατὰ τὴν χώραν* seoski život. **2.** stan, kuća, sjedište, prebivalište. **3.** (u plur.) kućanstvo, gospodarstvo.

οἰκητήρ, *ῆρος, ὁ* (*poet.*), pak **οἰκητής,** *οῦ, ὁ,* i **οἰκήτωρ,** *ορος, ὁ* (*οἰκέω*), stanovnik, žitelj, naseljenik, aps., ili *τινός* i *ἔν τινι*.

οἰκητήριον, τὸ, poz. i N. T. sjedište, stan.

οἰκητός, 3. (*οἰκέω*), *poet.* i *poz.* naseljen.

οἰκία, v. *οἶκος*.

οἰκιακός, 3. *poz.* = *οἰκεῖος*, **1.** domaći, kućni, *οἱ οἰκιακοί* ukućani. **2.** domaćinu podložan.

οἰκίδιον, τὸ = *οἰκίσκος, ὁ.*

οἰκίζω, *οἰκιῶ, ᾤκισα, ᾤκισμαι, ᾠκίσθην, οἰκισθήσομαι, jon.* bez augm. *οἴκισα* i t. d. (*οἶκος*), **1. akt. a)** mjesto (*τί*) činiti nastanjenim, stoga: graditi, osnivati, sagraditi, naseliti se gdje, naseljenicima zapremiti, naselje osnovati, napose: opet podići, ponovo sagraditi (na pr. Plut. Per. 11). U pret. pas. osnovan biti, ležati. **b)** nekoga (*τινά*) za stanovnika na koje mjesto premjestiti, pustiti da stanuje, naseliti, i to *εἴς τι*. **2.** med. nastaniti se, naseliti se, nastavati, koje aps. *οἱ ᾠκισμένοι* stanovnici, ili *ἐπί τινος* na čem.

οἰκίον, v. *οἶκος*.

οἴκισις, *εως, ἡ,* i *poet.* **οἰκισμός,** *ὁ* (*οἰκίζω*), naselje, osnivanje (grada ili naselja).

οἰκίσκος, *ὁ,* demin. od *οἶκος*, kućica, ćelijica, komorica, krletka.

οἰκιστήρ, *ῆρος, poet.* i **οἰκιστής,** *οῦ, ὁ* (*οἰκίζω*), osnivač naselja, kakvi su na pr. bili Proklo i Euristen za Spartu. Uop. naselac, *poet.* stanovnik.

Οἰκλῆς, έους, ὁ, ime junaku: patron. Οἰκλείδης, ὁ, sin Eklov = Amfijaraj.

οἰκο-γενής, 2. u kući rođen.

οἰκοδεσποτέω, N. T. kućanstvom upravljati, gopodariti. Od

οἰκο-δεσπότης, ὁ, N. T. domaćin, glava porodična.

οἰκοδομέω, οἰκοδομήσω i t. d., *jon.* bez augmenta, adj. verb. οἰκοδομητέον (v. οἰκοδόμος), **1. akt. a)** kuće zidati, uop. graditi, sazidati, podići, umjetno graditi, utvrditi, τί, i to ἔν, ἐπί τινι na čem, τινί komu na čast ili čim. **b)** pren. na čem (ἐπί τι) osnivati. N. T. osnovati, u kršć. nauci; pas. napredovati u vjeri, pobožnosti i slič. **2. med.** sebi kuću ili zgradu (τί) zidati ili dati graditi.

οἰκοδομή, ἡ, *poz.* **1.** podizanje, građenje, zidanje. **2.** zgrada, građevina, kuća. **3.** N. T. pren. duhovna zabava.

οἰκοδόμησις, εως, ἡ, **οἰκοδομία**, ἡ, i **οἰκοδόμημα**, τὸ, građenje, gradnja, **1.** osob. οἰκοδόμησις i οἰκοδομία građenje kuće, uop. **a)** zidanje, podizanje, τινός čega, κατά τι do čega. **b)** način građenja, τῇ οἰκοδομήσει po gradnji. **2.** sagrađena kuća (i to osob. οἰκοδόμημα), građevina, zgrada.

οἰκοδομητικός, 3., fem. *sc.* τέχνη, graditeljstvo, graditeljska umjetnost.

οἰκοδομικός, 3., koji zidanju pripada, građevinski, τὰ οἰκ. graditeljstvo.

οἰκο-δόμος, ὁ (δέμω), graditelj, građevni nadničar.

οἴκοθε(ν), οἴκοθι, οἴκοι, οἴκόνδε, v. οἶκος.

οἰκονομέω (οἰκονόμος), *poz.* perf. οἰκονόμηκα, zapr. **1.** kućanstvom upravljati, pak uop. upravljati, nastavati, naređivati, τί. **2.** (takođ. med.), upotrijebiti, τὴν ὕλην građu, tvar, njome rukovati, djeljati, kako to umije vješta ruka umjetnikova.

οἰκονομία, ἡ, **1.** upravljanje kućom, gospodarstvo, kućanstvo, uop. uprava. **2.** uređenje, uredba, περί τι oko čega; naredba, red; takođ.: prirodni red, prirodni zakon. **3.** N. T. podjeljivanje; red liječenja.

οἰκονομικός, 3. vješt upravi kućanstva, dobar gospodar, ἡ οἰκονομική vještina u kućanstvu, τὰ οἰκονομικά i οἰκονομικαὶ πράξεις državno gospodarstvo, financije.

οἰκο-νόμος, 2. (νέμω), koji kućom upravlja, *poet.* takođ. koji u kući stanuje ili se nahodi. Supst. domaćin, gospodar, takođ. upravitelj doma, N. T. upravitelj, ὁ οἰκ. τῆς πόλεως gradski komornik.

οἰκό-πεδον, τὸ, zapr. kućište, dvorište, pak u plur. razvaline od kuće, razvaline porušene zgrade.

οἰκο-ποιός, 2. (ποιέω), *poet.* koji nešto čini kućom ili stanom, τρυφή udobnost za nastavanje.

οἶκος, ὁ (zapr. ϝοῖκος, lat. *vīcus*, stsl. вьсь = *praedium*), **οἰκία**, *jon.* -ίη, ἡ, i *jon.* **οἰκίον** (samo po obliku demin. od οἶκος), τὸ, **kuća, dom, 1. a)** osob. svoja (vlastita) kuća, stan svake ruke, stoga i hram i koliba, spilja, i za životinje: log, gnijezdo; οἶκος takođ. za prijestolnicu perzij. satrapâ. Aps., ili τινός čija ili kojega mjesta, τοῦ ἱεροῦ u svetom kotaru. Adv. κατ' οἶκον, οἴκους, οἰκίας, οἰκίαν, ἐν οἰκίᾳ u kući, unutra, u svojoj kući, ὁ, ἡ, τὸ κατ' οἶκον kućni, domaći, ἐν οἰκίαις u nekojim kućama. **b)** pojedini dijelovi: soba (Od. 1, 356), stoga οἶκοι o jednoj kući, jer sastoji od više soba, i τὰ οἰκία za krasne dvorove kneževske (ali *ep.* stanovi ljudski i životinjski). **2.** kućevno stanje, **kućanstvo,** gospodarstvo, napose **a)** kuća i kućište, imanje, imutak, jer je οἶκος po atičkom pravu označivalo svu koliku imovinu (Plat. Lach. 185 A), οἰκία obič. kuću za stanovanje. **b)** porodica (Her. 5, 31), rod, podrijetlo, takođ.: ukućani, čeljad, družina. **3.** stalno prebivalište, **zavičaj, otadžbina,** ἐς, πρὸς οἶκον, ἐς, πρὸς, ἐπ' οἴκους, ἐπ' οἶκον kući, za povratak u zavičaj, ali εἰς οἶκον (Ksen. An. 2, 4, 8) u svoju pokrajinu, u svoje namjesništvo, ἀπ', ἐξ οἴκων, ἀπ' οἴκου od kuće, κατ' οἶκον kod kuće, u domovini, ἐκτὸς οἴκων daleko od kuće ili domovine. — Adv. **1. οἴκοθεν** od kuće, t. j. **a)** iz stana. **b)** od svoga imutka, od svojih sredstava, ili: od kuće, t. j. od rođenja, otpočetka, odmah iz očinske kuće, s μαθεῖν takođ.: svoje volje, sam od sebe. **c)** od kuće, iz domovine, αἱ οἴκοθεν ἁμαρτίαι pogrješke što izlaze iz unutrašnjosti (dubine) državne. **2. οἴκοι** (stari lokativ) i *ep.* takođ. **οἴκοθι** (takođ. s elid. ι), kod kuće, u zavičaju, ὁ οἴκοι domaći, τὰ οἴκοι domaće prilike, zavičaj, položaj u zavičaju, stanje i prilike u postojbini, οἱ οἴκοι zemljaci, ἡ οἴκοι δίαιτα vlastito izdržavanje, ali ἡ οἴκοι ἀπονόστησις povratak kući, zapr. dolazak natrag kući. **3. οἴκαδε** i *ep.* takođ. **οἴκόνδε** kući, u zavičaj, t. j. **a)** u stanove, pleon. takođ. s dod. πρὸς αὐτόν. **b)** u postojbinu, u domovinu, οἴκόνδε ἄγεσθαι (mladu) voditi kući, τὰ οἴκαδε ποθεῖν *per attract.* = τὰ οἴκοι čeznuti za kućom, οἴκαδε παρασκευαζόμενος brahilog. mj. ὡς οἴκαδε ἀπιὼν παρ. t. j. na put u zavičaj, ὁ οἴκαδε πλοῦς plovidba u domovinu, slič. ἡ οἴκ. ὁδός.

οἰκός, v. ἔοικε.

οἰκό-σιτος, 2. (σιτέομαι), *poz.* **1.** kod kuće, za stolom očevim jedući. **2.** domaći.

οἰκό-τριψ, ιβος, ὁ, u kući othranjeni rob.

οἰκουμένη, ἡ, v. οἰκέω.

οἰκουργός, 2. koji kućom upravlja.

οἰκουρέω (οἰκουρός), kuću čuvati kao brižne domaćice, kod kuće ostajati i paziti, pren. unutrašnje državne poslove raditi, kod kuće državom upravljati, aps. i τί.

οἰκούρημα, τὸ, *poet.*, i **οἰκουρία**, ἡ, *poet.* i *poz.*

služba čovjeka, koji je οἰκουρός, čuvanje kuće, uop. ostajanje kod kuće, nerad.

οἰκούριος, 2. *poet.* koji pripada čuvanju kuće. Supst. τὰ οἰκούρια plata za čuvanje kuće.

οἰκ-ουρός, 2. (II. οὖρος), koji kuću čuva, kućevan, dobar gospodar; u zlom smislu: besposlen.

οἰκοφθορέομαι (οἰκο-φθόρος), *jon.* pas. (bez augmenta), svoje imanje gubiti, uop. pasti u nevolju.

οἰκοφθορία, ἡ, poremećenje kućanstva, gubitak imutka.

οἰκο-φύλαξ, ὁ, *poet.* = οἰκουρός.

οἰκτείρω (οἰκτερῶ, ᾤκτειρα), krivo pisano mj. οἰκτίρω, v. slijedeće.

οἰκτίζω, οἰκτιῶ, ᾤκτισα, ᾠκτίσθην, i **οἰκτίρω**, fut. οἰκτιρῶ, aor. ᾤκτιρα (οἶκτος), **1.** akt. i (rijetko) pas. sažaljavati, oplakivati, žaliti, koje aps., koje τινά ili τί, i to τινός čega radi, rjeđe s inf. ili εἰ (za slučaj, da). **2.** med. (οἰκτίζομαι), **a)** svoj usud, na pr. skoru smrt oplakivati, žaliti. **b)** = akt.

οἰκτιρμός, ὁ (takođ. plur.), *poet.* = οἶκτος.

οἰκτίρμων, ονος, 2. milosrdan.

οἴκτισμα, τὸ, N. T., i οἰκτισμός, ὁ, *poz.* = οἶκτος.

οἴκτιστος, 3., superl. od οἰκτρός, v. r.

οἶκτος, ὁ (οἴ), **1.** oplakivanje, žaljenje, sažaljavanje, smilovanje, milosrđe, jadanje, οἶκτον ἔχει παρά τινι nalazi sažaljavanje u koga, netko ga žali, koje aps., koje τινός koga, prema komu ili čemu, οἶκτος λαμβάνει τινά τινος nekoga obuzima sažaljavanje za koga, takođ. ἀπό τινος od koga. Često u plur. i napose s κήδειοι za tužaljku ili tugu.

οἰκτρός, 3., komp. -ότερος, superl. -ότατος, i *ep.* i *poz.* **οἴκτιστος**, 3., **1.** vrijedan da se požali, kukavan, jadan, bijedan. **2.** koji tuži, jadikuje, tuguje. Aps. ili sa sl. inf., takođ. τινί pred kim. Adv. οἰκτρῶς, οἰκτρά i οἴκτιστα.

οἰκώς, *jon.* = ἐοικώς.

οἰκωφελίη, ἡ (-λής), *ep.* kućevan smisao, što imanje množi.

'Οϊλιάδης, ου, ὁ, sin Oileja, kralja u Lokridi, = Ajas.

οἶμα, ατος, τὸ, *ep.* (osn. οἰ, v. φέρω), jurišanje, napadaj, bijes.

οἶμαι, v. οἴω.

οἰμάω, *ep.*, aor. οἴμησε (οἶμα), nasrtati, navaljivati, zaletjeti se, aps. i μετά τινα.

οἶμοι, v. οἴ.

οἶμος, ὁ i ἡ, i *ep.* **οἴμη**, ἡ (osn. εἰ: ι u εἶμι), put, staza, putanja. Pren. **a)** trak, pruga, τινός od čega. **b)** tijek pjesme, t. j. iz priče izvađen, poznat mit (μῦθος), priča u pjesmi, pjesma.

οἰμωγή, ἡ, i *poet.* **οἴμωγμα**, τὸ (takođ. plur.), pomaganja, tužnjava, jadanje, uzdisanje, jecanje, jauk, jadikovanje, οἰμωγῇ jadikujući, uzdišući.

οἰμώζω, fut. οἰμώξομαι, aor. ᾤμωξα, perf. pas. part. οἰ- ili ᾠ-μωγμένος, zapr. οἴμοι vikati, stoga **1.** intr. jadikovati, zapomagati, cviljeti, kamkati, jecati, vrištati, tužiti, μέγα veoma, ἐλεεινά jadno, i sa sl. εἰ, ἐάν. Napose οἰμώξεται jaukat će i naricati, t. j. zlo će proći, teško njemu, οἰμώζειν τινὶ λέγειν reći komu da ide do bijesa, οἰμωξόμενον καλεῖν τινα komu prijetiti kaznom. **2.** tranz. žaliti, τινά i τί.

οἴνα, *dor.* i **οἴνη**, ἡ, *ep* i *poet.* (οἶνος), trs, čokot, loza.

οἰν-άνθη, ἡ, *poet.* i dem. οἰνανθίς, ίδος, ἡ, rodno oko u trsa, pak uopć. lišće i cvjetovi trsa, cijeli trs, čokot.

οἰνάρεος, 3. *poet.* koji pripada čokotu.

οἰνάριον, τὸ, demin. od οἶνος, **1.** malo vina. **2.** loše, slabo vino, bućuriš.

οἰνάς, άδος, ἡ, *poet.* = οἰνάριον.

Οἰνεύς, έως, *jon.* ῆος, ὁ, sin Portaonov, kralj u Pleuronu u Etoliji. Njemu posla Artemida poradi propuštene žrtve vepra, koji je njegove usjeve pustošio. Ubi ga njegov sin Meleagro. — Drugi mu je sin bio Tidej, koji se zato zove **Οἰνείδης**, ου, ὁ. Kći mu je bila Dejanira.

οἴνη, ἡ, v. οἴνα.

Οἰνηΐς, ίδος, ἡ, ime atičkoj fili.

οἰνηρός, 3. (οἶνος), *jon.* i *poet.* u kom ima vina, κεράμιον posuda za vino.

Οἰνιάδαι, οἱ, znamenit grad u Akarnaniji na ušću Aheronovu. Ruševine njegove kod Trigardo-Kastra.

οἰνίζομαι, impf. οἰν. (οἶνος), *ep.* med., sebi vina nabavljati ili kupovati, aps. i to τινί po što, i οἶνον vina dobavljati.

οἰνο-βαρής, 2. *ep.* i slič. part. **οἰνο-βαρείων**, *ep.* oteščao od vina, napit, pijan.

οἰνο-δόκος, 2. *poet.* (δέχομαι), koji vino prima ili ga sadržava, ima u sebi.

οἰνο-δότας, ὁ, *poet.* vinodavac.

Οἰνόη, ἡ, **1.** atička općina (δῆμος) Hipotontidske file kod Eleutere, tvrđava na međi Beotije. **2.** mjesto u Atici kod Maratona, pripadajući Eantidskoj fili.

Οἰνό-μαος, ὁ, sin Aresov, kralj u Pisi u Elidi, otac Hipodamijin, o koju su se prosci morali utrkivati. Kad je Pelops, četrnaesti prosac, pobijedio, ubije se Enomaj. Sofoklo i Euripid obradili su taj predmet dramski.

οἰνό-μελι, ιτος, τὸ, *poz.* mješavina vina i meda.

οἰνό-πεδος, 2. (πέδον), *ep.* vinorodan, bogat vinom. Supst. τὸ οἰν. vinorodno tlo, vinograd.

οἰνο-πλάνητος, 2. *poet.* vinom zaluđen.

οἰνο-πληθής, 2. (πλήθω), *ep.* pun vina, bogat vinom.

οἰνο-ποιΐα, ἡ, *poz.* pripravljanje vina.

οἰνοποτάζω, *ep.* vino piti.

οἰνο-ποτήρ, ῆρος, ὁ, *ep.* s ἀνήρ, vinopija.

οἰνο-πότης, ὁ, vinopija, *poz.* i N. T.

οἰνο-πωλέω, *poz.* prodavati vino, biti vinski trgovac.

οἶνος, ὁ (ϝοῖνος, lat. *vi-num*, osn. *vi* u ἰτέα, lat. *vitis*), **1.** vino (u Hom. samo tamno, crveno), koje se u vrčevima ili mješinama čuvalo i često mirodijama miješalo. No tako se zvalo i piće od urmova soka (palmovo vino), ječma (pivo) i čičimka. U plur.: vrste vina. παρ', ἐν οἴνῳ, μετὰ οἶνον pri vinu, u pijanstvu. Poslov. οἶνος ἀληθής ἐστι pijan govori istinu. **2.** N. T. pren. čarobni napitak = zamama, na što τινός. **3.** trs, čokot.

Οἰνοῦσσαι, αἱ, pet otoka između Hija i azijske suhe zemlje, s. Spermadori ili Egonuses.

οἰνοφλυγία, ἡ, *poz.* i N. T. pijanstvo.

οἰνό-φλυξ, γος, pijanica.

Οἰνό-φυτα, τὰ, grad u Beotiji na lijevoj obali Asopa, kod današ. Inije (pobjeda Atenjana nad Beoćanima g. 456.).

οἰνοχοέω, impf. *ep.* οἰνοχόει i ἐϝοινοχόει, ἐῳνοχ., *ep.* takođ. **οἰνοχοεύω** (samo prez.), (-χόος), vino točiti, vinotoča biti, službu vršiti kao vinotoča, i to τινί komu, ali katkad tako, da je pojam οἶνος iščeznuo pak νέκταρ stoji ili treba nadopuniti. Slikovno stoji stoga takođ. ἐλευθερίαν uza nj. Eliptično stoji Od. 21, 142, gdje treba nadopuniti ὁ οἰνοχόος.

οἰνο-χόη, ἡ, bukarica, posuda, kojom se vino iz vrča točilo u čaše.

οἰνοχόημα, τὸ (-χοέω), *poz.* dijeljenje vina, dvorenje ili čašćenje vinom, kako se na Dionisije radilo s narodom u Ateni, οἰν. παρεῖχεν.

οἰνο-χόος, ὁ (χέω), vinotoča, koji je vodom pomiješano vino iz vrčeva grabio u čaše i nadesno razdavao. U Perzijanaca dvorska služba.

οἰνό-χυτος, 2. (χέω), *poet.* natočen, πῶμα čaša vina.

οἶν-οψ, οπος, ὁ, ἡ (osn. ὀπ), *ep.* vinove masti, vinove boje, rumenih obraza i usana, crven kao vino, Bakho; pak: tamnocrven, napokon uop. taman, mrk, stoga pridj. životinja ili bršljana, očiju, napose mora, koje je kod silnijega talasanja tamnocrveno, »iskričavo«.

οἰνόω (οἶνος), nema ga u *at.* prozi, **1.** akt. vinom opijati, opojiti. **2.** pas. s perf. οἴνωμαι i ᾤνωμαι, vinom opiti se.

οἰνών, ῶνος, ὁ, skladište vina, pivnica.

οἰνωπός, 2. i 3. (ὤψ), *poet.* i *poz.* = οἶνοψ.

οἴνωσις, εως, ἡ, *poz.* pjanost, preobilno uživanje vina.

Οἰνωτρία, ἡ, jugozapadna Italija = *Bruttii* i *Lucania*, stanov. -ωτροί; -ωτρίδες νῆσοι kod Eleje (Pontia, Ischia?).

οἰνώψ, ῶπος, ὁ i ἡ (ὤψ), *poet.* = οἶνοψ.

οἶξασα, v. οἴγνυμι.

οἷο, v. II. ὅς.

ὀλο-βουκόλος, 2. *poet.* koji samo jedno goveče pase.

οἰο-βώτας, ὁ (βόσκω), *poet.* koji u samoći pase, φρενός (*gen. relat.*) svoju misao, zazirući od ljudi (o Ajasu) (Sof. Aj. 614).

οἰό-ζωνος, 2. *poet.* pojedinac putnik, jer je ζώννυσθαι (v. ζώνη) trebalo za put.

οἰόθεν, v. οἶος.

οἰοῖ, v. οἴ.

οἴομαι, v. οἴω.

Οἰόν, οῦ, gorska tvrđava Lakonici (Skiritis) na sjever.

οἰο-νόμος, 2. *poet.* sam pasući; pren. samotan.

οἱονεί = οἷον εἰ, *poz.* kao kad, kao.

οἰόομαι, *ep.* pas., samo aor. 1. οἰώθην (οἶος), ostavljen biti, sam samcat ostati.

οἰοπολέω, *poet.* osamljen živjeti, samoćovati.

I. **οἰο-πόλος**, 2. (οἶος, πέλω), *ep.* zapr. koji je u osami, stoga: u samoći, osamljen, pust, ostavljen.

II. οἰο-πόλος, 2. (οἶς), *ep.* koji ovce pase.

οἶος, οἴη, οἶον (u svezi s οἰνός — stlat. *oenus*, *unus*), *ep.* i *poet.* **1.** jedin, sam, aps., i ἐν τισι, μετά τινων među nekojima, takođ. s νόσφιν ili δίχα τινός. **2.** u samoći, sam samcat, ostavljen, τινός ili ἀπό τινος od koga. Adv. **1.** **οἶον**, samo (ali Il. 9, 355 οἶον je mask.). **2.** **οἰόθεν** οἶον od osamljena (gledan), osamljeno = sam samcat.

οἷος, οἵα (*jon.* οἵη), οἷον (ὅς; često οἱ u tragikâ: naoko pokraćen dvoglas!) **1.** **kakav**, kakve ruke ili vrste, kao; *per attract.* sa supst. spojeno: οἷον ἔμβολον nekakav klin, ili s οὐδέν, na pr. u οὐδὲν οἷον τὸ αὐτὸν ἐρωτᾶν najbolje je sam pitati (Plat. Gorg. 447 C); takođ. u jednoj rečenici više puta metnuto, na pr. οἵῳ ὄντι μοι περὶ σὲ οἷος ὢν περὶ ἐμέ kako ja prema tebi i kako ti prema meni postupaš, ili asimilirano s kosim padežem, na koji se odnosi: τοιούτῳ οἵῳ ἐγώ, ili οὐ χἀτέρας οἵας γ' ἐμοῦ, mj. οἵα γ' ἐγώ εἰμι. Napokon kao uzvik = μεγάλα, δεινά. **2.** u uzviku i kauzal. rečenicama = ὅτι τοῖος, da ti tako, a to i onda, kad se više puta ponavlja u istoj rečenici: οἷ' ἔργα δράσας οἷα λαγχάνει κακά da ga je poslije takvih djela stigla takva nesreća; οἷα jer takvo što, po onom što, naprema takvomu držanju kao, οἷόν σε kao čovjeka koji *(quippe quem)*, pa tako i οἷα δή, Her. 1, 86, gdje drugi čitaju οἱαδή. Slič. i u prednjoj rečenici: οἷος ἐκείνου θυμὸς ὑπέρβιός ἐστι kako je silovite ćudi, ili ἀφόρητος οἷος γίνεται κρυμός kakva je to zima da se ne može podnositi. **3.** s infin.: takav da (τοιοῦτος ὥστε), podoban, čestit, valjan, prikladan, takav, koji može, takođ. sa članom, kad je ispuštena riječ, na koju se odnosi, i s εἶναι moći, običavati, sa i bez prednjega τοιοῦτος; često **οἷός τε** koji može, mogući, i osob. u neutr. sing. i plur., u Atičana takođ. οἷόντε pisano i

često s ispušt. kopulom: moguće je, slobodno je, može biti. Katkad s dod. dat., komu, ili za objačanje superlativa, koliko je god moguće (Plat. Prot. 349 E) (tako i **οἷον** sam). — Adv. **1.** **οἷον** i **οἷα** kao na priliku (Plat. Gorg. 464 A), *οἷάτε* kaogod, kao što, kao da, *οἷον δή* kako, kako dabogme, kad eto (Il. 17, 587), budući evo. Često kod brojeva = otprilike, i s partic. = *ἅτε*, budući da, jer. **2.** **οἵως**, na kakav način, kako, po kakvom suđenju, **οἷος** *ὢν οἵως ἔχεις* jao, kakav junak, a kakav ti usud! (Sof. Aj. 923).

ὄιος i **οἰός**, v. *ὄις*.

οἱοσ-δή, **οἱαδή**, **οἱονδή**, takođ. *οἷος δή* pisano, takav, takva, takvo, kakino, kakono, takvo kako je rečeno.

οἱόσ-περ, **οἵαπερ**, **οἱόνπερ**, takođ. *οἱός περ* pisano, baš kakav, tko baš, kao i. Adv. *οἱόνπερ*, *οἱάπερ* baš kao, kako, kao = *ὥσπερ*.

οἰό-φρων, *ονος*, *ὁ*, *ἡ*, *poet.* osamljene misli, samosam, samotan.

οἰο-χίτων, *ωνος*, *ὁ*, *ἡ*, *ep.* samo u hitonu (prsluku bez kabanice).

οἴ-περ, adv., baš kamo, aps., ili s genit. *ὁδοῦ*.

ὄις, *ὁ*, *ἡ*, stegn. **οἶς**, sklanja se *at.* *οἰός*, *οἰί*, *οἶν*, *οἶες*, *οἰῶν*, *οἰσίν*, *οἶς*, epski *ὄιος*, *ὄιν*, *ὄιες*, *ὀίων*, *ὀίεσσι*, *οἴεσι* i *ὄεσσι*, *ὄις* (*ὄϝις*, lat. *ovis*), **ovca**, **ovan** (takođ. osob. označ. s *ἀρνειός*, **ἄρσην** i s *θῆλυς*).

ὀίσατο, **ὀισθείς**, v. *οἴω*.

οἰσε i slič., v. *φέρω*.

οἶσθα, v. *οἶδα*.

οἴσπη, *ἡ*, stegn. mj. *οἰσύπη* (*ὄις*), *jon.* neoprana vuna.

οἰστέος i **οἰστός**, 3., adj. verb. za *φέρω*, **a)** koji se mora ili može nositi ili podnositi, podnošljiv. **b)** koji treba da se odnese.

ὀιστεύω, *poet.* aor. 1. *ὀίστευσα* (*ὀιστός*), *ep.* strijele bacati, *τόξῳ* s luka, aps., ili *τινός* za kim.

ὀιστο-δέγμων, 2. *poet.* koji sadržava strijele.

I. **οἰστός** i **ὀιστός**, *ὁ* (kosn. *οἰ(σ)*, *φέρω*), strijela koja leti, strjelica. Bila je od drva ili trske, ozgo mjedenim, katkad trokrakim šiljkom i kukom okovana, a ozdo pernata.

II. **οἰστός**, v. *οἰστέος*.

οἰστράω, *οἰστρήσω*, *poet.* i bez augm. (*οἶστρος*), zapr. o obadu, **1.** tranz. bodući uznemirivati, pak uop. podbadati, aps., ili *τινὰ ἔκ τινος* koga iz čega otjerati. **2.** intr. bješnjeti.

οἰστρ-ήλατος, 2. *poet.* = *οἰστροπλήξ*.

οἴστρημα, *τὸ*, *poet.* ubod, bodac.

οἰστρο-δίνητος, 2., *οἰστρο-δόνητος*, 2., *οἰστρό-δονος*, 2. sve troje *poet.* = *οἰστροπλήξ*.

οἰστρο-πλήξ, *ῆγος*, *ὁ*, *ἡ*, *poet.* od obada boden, bijesan, za Iju (*Ἰώ*).

οἶστρος, *ὁ*, **1.** *ep.* i *poet.* obad. **2.** pren. bodac, bodilo, ostan, badalj, bijes, bjesnilo, *οἴστροισι* u bakhovskom zanosu, i *poet.* *οἶστρος ὁ ποτώμενος Ἀργόθεν*, mj. *ἡ οἴστρῳ Ἀργ. ποτωμένη*.

οἰσΰϊνος, 3. (od *οἰσύα* vrba, = *οἶσος* od *ϝοῖτϝος*, srodno s *ϝιτέα*), od vrbe građen, od vrbova pletera, vrbov.

οἴσυιον, *τὸ*, vrba, *ἐν τοῖς οἰσυίοις* pod vrbama.

Οἰσύμη, *ἡ*, grad u najjužnijem kutu makedon. Pijeride, dan. Ortani na jugozapad.

Οἴτη, *ἡ*, Eta, gora u Tesaliji, na kojoj se Heraklo sam spalio, i koja na svom najvišem dijelu (sada Patriotiko) tvori klanac termopilski. Opće joj je sada ime Katavotra. Otd. adj. **Οἰταῖος**, 3. Stoga se zovu stanov. okružja Eteje u Tesaliji, gdje međaši s Lokridom, *οἱ Οἰταῖοι*.

οἶτος, *ὁ* (*εἶμι*), *ep.* i *poet.* usud, suđenje, sudbina, osob. u zlom smislu i ponajv. s *κακός* i *κακῶν*: nesreća, patnja, smrt.

Οἴτυλος, *ἡ*, grad u Lakoniji na obali, s. Vitilo.

οἴφω, *poz.* (isp. *ὀπυίω*), oženiti, obležati, *τινά*.

Οἰχαλία, *jon.* **-ίη**, *ἡ*, **1.** grad u Tesaliji na Peneju. Otd. adv. **Οἰχαλίηθεν** [*ῑ*], od Ehalije, i supst. **Οἰχαλιεύς**, *ῆος*, *ὁ*, Ehaljanin (u Hom.). **2.** na Eubeji u okružju eretrijskom (Sof.).

οἰχέω i *οἰχέομαι*, *poz.* spor. obl. za *οἰχνέω* i *οἴχομαι*, v. r.

οἰχνέω, *ep.* i *poet.*, samo prez. i impf., 3. plur. prez. *οἰχνεῦσι*, impf. iter. *οἴχνεσκον* (*οἴχομαι*), otišao sam, ne biti ovdje, odlaziti, dolaziti; takođ. pren. prolaziti, kao *εἶμι*.

οἴχομαι, impf. *ᾠχόμην*, fut. *οἰχήσομαι*, perf. *οἴχωκα*, *οἰχωκώς* i *ᾤχημαι* (*poz.*), *jon.* impf. *οἰχόμην*, plpf. *οἰχώκεα*, perf. med. *οἴχημαι*, dep. med., — brzo podići se, ići, dolaziti, osob. **odlaziti**, otputovati, s *νηί* odjedriti, za stvari: letjeti, voziti se; pren. prolaziti, nestajati, propasti, izginuti; sa i bez *θανών* poginuti, preminuti, umrijeti. Prez. od *οἴχομαι* ponajv. i valjada iznajpr. u znač. perfekta: otišao sam, ne biti ovdje, stoga pren. poginuo sam, propao sam, koje aps. *οἰχόμενος* koji je otišao, odselio se, izočan, pren. pokojni, koje sa *ὁδόν* put putovati (Od. 4, 393); koje *ἐς*, *ἐπί*, *κατά*, *μετά*, *πρός τι* ili *τινα*, ili *κατά*, *ἐπί τινος* kamo, *ἔκ*, *ἀπό τινος* odakle, koje s part., gdje označuje brzinu, hitnju, pa se u hrv. može prevesti s: (ode) brzo, nestade ga, ode bez traga (*ἀπιών*, *φεύγων*), *πλέων* otplovi, *θύελλα προφέρουσα* vihar sa sobom odnese, *παραφέρων* odnese brže bolje, i slič.

οἴω i **ὀίω**, obič. med. **οἴομαι**, *ep.* **ὀίομαι**, *at.* takođ. **οἶμαι**, 2. sing. *οἴει*, impf. *ᾠόμην* i *ᾤμην*, fut. *οἰήσομαι*, aor. *ᾠήθην*, *οἰηθῶ*, adj. verb. *poz.* *οἰητέον*, *ep.* (ali samo u Od.) *ὀισάμην* mj. *ᾠισ.*, rjeđe *ὠίσθην* (*ι* obič. u *ὀίω* i *ὀίομαι*), **slutiti**, očekivati, za nešto buduće, i kako je dobro ili zlo: nadati se, bojati se, sumnjati, pak uop. **misliti, držati**, namjeravati (Il. 13, 262

nije moj običaj), takođ.: htjeti, voljan biti. Koje **1.** aps. i to **a)** u smislu: kako se sjećam, koliko pamtim. **b)** u odgovorima na negativno pitanje: to se zna, dakako. **c)** kao umetnuta rečen.: *opinor*, mislim. **d)** *οἴεσθαι δεῖ* i *χρή* može se misliti, lako je pomisliti. **e)** izjaviti se, slutnje imati, naslućivati (Od. 17, 586. Il. 1, 561). **f)** bezlič. *ὀίεταί μοι ἀνὰ θυμόν* slutim u srcu. Koje **2. a)** s akuz. s inf., gdje inf. prez. katkad stoji u fut. znač., kad se govori o budućim stvarima, pa se subj., kad se lako može nadopuniti, takođ. ispusti, ili je ispušten i obj., kao Il. 5, 252, gdje je *σέ* akuz. subjekta, a kao obj. treba dodati *ἐμέ*. **b)** s inf., osob. u *οἴομαι δεῖν* smislio sam, hoću. **c)** u znač. bojati se, s *μή* i opt. **3.** s akuz. nešto (*τί*) misliti, slutiti, očekivati, dočekati, no od čega treba izuzeti događaje, gdje akuz. visi od inf., koji se lako može nadopuniti.

οἰωνίζομαι, dep. med., bez augmenta (*οἰωνός*), iz motrenja ptica slutnje uzimati, pak uop. gatati, proricati.

οἰώνισμα, τὸ, poet. ptičje znamenje.

οἰωνιστής, *οῦ, ὁ, ep.* **1.** adj. koji se razumije u ptičja znamenja. **2.** supst. gatar u ptice, koji po letu i glasu ptica proriče budućnost.

οἰωνο-θέτας, *ου, ὁ, poet.* motrilac ptica (koji određuje značenje ptičjih znamenja).

οἰωνό-θροος, 2. *poet.* koji se ori od ptica.

οἰωνο-κτόνος, 2. (*κτείνω*), *poet.* koji ptice ubija, o ljutoj zimi, pticomora.

οἰωνό-μαντις, εως, ὁ, poet., i

οἰωνο-πόλος, *ὁ, ep.* i *poet.* = *οἰωνιστής*, v. r.

οἰωνός, *ὁ* (*ὀϝιωνος*, lat. *avis*, možda srod. s *ἀετός*), **1.** velika ptica, grabljiva ptica, grabilica, kao orao, jastrijeb, koje je osob. motrilac ptica motrio, ali se tako zovu i rode (Sof. El. 1058). Stoga su se držale **2.** u neku ruku za posrednike nebeske, ptice gatarke, po kojih se glasu, letu, gnijezdu, radu volja bogova — tako su vjerovali — može tumačiti; osob. im je let bio znamenit, jer je s desne strane, t. j. — kako je gatar gledao prema sjeveru — od istoka, izvora svijetla i svakoga blagoslova, sreću navješćivao, a s lijeve strane, t. j. od zapada, nesreću. Stoga *ἐπ' οἰωνοῖς καθήμενος* ili *οἰωνῶν ὁδοὺς κρατύνων* poznajući putove ptičje. **3.** pren. znamenje, slutnja, kao na pr. i kihanje što se držalo da nešto znači; a slikov. se veli *εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης*, t. j. borba za domovinu daje najsigurnije jamstvo za srećan svršetak.

οἰωνοσκοπέω, *poet.* = *οἰωνίζομαι*.

οἰωνοσκοπία, ἡ, poz. motrenje ptica.

οἰωνο-σκόπος, ὁ, poet. = *οἰωνιστής*.

ὅκα, dor. = *ὅτε*.

ὀκέλλω = *κέλλω*, aor. 1. *ὤκειλα*, **1.** tranz. na žal tjerati, *τί*, i to *πρός τι*. **2.** intr. nasukati se, nasjesti, *ἔς τι*.

ὅκῃ, *jon.* mj. *ὅπῃ*.

ὅκκα, dor. = *ὅτε*.

ὀκλαδιστί, poet. i *ὀκλαδόν, ep.* adv., na petama sjedeći, čučeći.

ὀκλάζω, kleknuti, sjesti na pete, čučati, aps., i *ἐπί τινος, ἐς γόνυ*.

ὄκλασις, εως, ἡ, čučanje, klecanje.

ὀκνέω, s adj. verb. *ὀκνητέον, ep.* takođ. **ὀκνείω,** oklijevati, ščinjati se, premišljati se, rado ne htjeti, žacati se, bojati se, u brizi biti, aps., ili *τί* i *περί τινος* čega, za što, ili s inf. ili *μή*.

ὀκνηρός, 3., adv. **-ῶς,** komp. *-ότερον*, **1.** spor, nemaran, mlitav, koji oklijeva, plašljiv, aps. i *ἔς τι*. **2.** akt. koji uzrokuje tjeskobe ili zadaje brige, mučan, nemio.

ὄκνος, *ὁ*, oklijevanje, okrajanje, mlitavost, lijenost, zlovolja, strah, bojazan, koje aps., na pr. *ὄκνῳ εἴκων* mlitav, i *οὐκ ὄκνῳ* bez straha, koje *τινός* od čega, ili s inf., na pr. *ὄ. ἦν ἀνίστασθαι* bila je muka ustajati.

ὁκόθεν, ὁκοῖος, ὁκόσοι, ὁκότερος, ὅκου i slič., *jon.* mj. *ὁπ.*

ὁκου-δή, *jon.* adv., negdje u kutu.

ὀκριάομαι, *ep.* impf. 3. plur. *ὀκριόωντο* mj. *ὠκριῶντο* (*ὀκρίς*), zapr. prijek postati, pren. rasrditi se, ozlovoditi se.

ὀκρί-βας, *αντος, ὁ* (*βαίνω*), uzdizina, odar ili lazila (*βῆμα*) na pozorištu, osob. u tragediji, s kojih su glumci govorili; pak: pozorište = *σκηνή*.

ὀκριόεις, *εσσα, εν* (*ὀκρίς*), *ep.* i *poet.* pun šiljaka, oštrljat, šiljkast.

ὀκριόωντο, v. *ὀκριάομαι*.

ὀκρίς, ίδος, ἡ, poet. (*ἄκρα*?), šiljast, strm.

ὀκρυόεις, *εσσα, εν, ep.* mj. *κρυόεις*, zapr. hladan, pren. strahovit, grdan.

'Οκτάβιος, **1.** *M. Octavius*, narodni tribun g. 133. **2.** *C. Octavius*, otac Augustov.

ὀκτα-ήμερος, 2., N. T. od osam dana.

ὀκτάκις, poz. adv., osam puta.

ὀκτακισ-χίλιοι, 3. osam tisuća.

ὀκτά-κνημος, 2. (*κνήμη*), *ep.* s osam žbica ili palaca.

ὀκτα-κόσιοι, 2. osam stotina.

ὀκτα-μηνιαῖος, 3. *poz.* i *ὀκτά-μηνος*, 2. od osam mjeseci.

ὀκτα-πλάσιος, 3. *poet.* osmerostruk.

ὀκτά-πλεθρος, 2. *poz.* 800 grč. stopa dug.

ὀκτά-πους, ποδος, ὁ, ἡ, poz. s osam nogu.

ὀκτά-ρρυμος, 2. s osam ruda, *ἅρμα* o pomičnim tornjevima, koji su na najdonjem boju imali kotače i ruda.

ὀκτάς, άδος, ἡ, poz. broj osam, osmica.

ὀκτώ, *οἱ, αἱ, τὰ* (lat. *octo*, stsl. осмь), *indecl.*, osam, *ἐπὶ ὀκτώ* po osam momaka.

ὀκτω-καί-δεκα, οἱ, αἱ, τά, *indecl.*, osamnaest.
ὀκτωκαιδεκα-έτης, ους, ὁ, *poz.* osamnaestogodišnji.
ὀκτωκαιδεκαπλασίων, 2. *poz.* osamnaesterostruk.
ὀκτωκαιδέκατος, 3. (-δέκα), osamnaesti, ὀκτωκαιδεκάτῃ naime ἡμέρῃ osamnaestoga dana.
ὀκτωκαιδεκέτης, ους, ὁ, osamnaestogodišnji.
ὀκτωκαιεικοστός, 3. dvadeset i osmi.
ὀκτώ-πους, 2. osmeronožni; osam stopa dugačak; mjereći osam četvornih stopa.
ὄκως, v. ὅπως.
Ὀλβία, **1.** bogat primorski i trgovački grad na ušću Hipanisa (Buga) ili Boristena (Dona), naselje miletsko, stoga takođ. Μιλητόπολις ili Βορυσθενίς zvan, sada razvaline od Stomagila kod Očakova. Stanov. Ὀλβιοπολῖται, adj. Ὀλβιανός. **2.** grad u južnoj Galiji, sada Éoubes kod Hyères-a.
ὀλβίζω (ὄλβος), *poet.* **1.** srećnim cijeniti, τί ili τινά. **2.** usrećivati.
ὀλβιο-δαίμων, 2., gen. ονος, *ep.* od božanstva blagosloven, ljubimac bogova.
ὀλβιό-δωρος, 2. *poet.* koji sreću daruje.
Ὀλβιοπολῖται, v. Ὀλβία.
ὄλβιος, 3., adv. **-ίως** (ὄλβος), rijetko u *at.* prozi, srećan, blažen, od bogova usrećen, blagosloven, bogat, imućan, sjajan, **ὄλβιον ποιεῖν τι** nešto napretkom blagosiljati. Supst. **ὄλβια** dobra, blagoslov, sreća, s inf. ζωέμεναι blagosloveno obilje za život.
ὀλβο-δότας, ου, ὁ, *poet.*, i fem. **ὀλβο-δότειρα,** ἡ, *poet.* koji sreću daruje, aps., ili τινί komu, τινός čega, od čega.
ὄλβος, ὁ, **1.** blagosloveno stanje, bogatstvo, blagoslov, osob. za spoljašnja dobra. **2.** naspor, spasenje, sreća, blaženstvo, sreća života.
ὀλβο-φόρος, 2. *poet.* koji sreću nosi.
ὀλέσθαι, v. ὄλλυμαι.
ὀλεθρεύω, v. ὀλοθρεύω.
ὀλέθριος, 3. i 2., **1.** akt. poguban, zlosrećan, aps. ἦμαρ dan propasti, ili τινί ili τινός za koga, komu. **2.** pas. *poet.* i *poz.* nesrećan, klet, nevrijedan.
ὄλεθρος, ὁ (ὄλλυμι), pogibija, nesreća, propast, gubitak, smrt, kao apoz. **ὄλεθρον** na propast, slič. ἐπὶ (τῷ) ὀλέθρῳ, εἰς ὄλ. na propast, za znak pogibije, ili Sof. Ant. 1291 za smrt sinovu; οὐκ εἰς ὄλ.; idi do bijesa! Napose: poraz. Koje aps., koje τινός čija, čega, za ljude i to najv. kao predikat: nesrećan, bezbožan, pokvaren, ali takođ.: kukavica, jadnik, zlotvor, ništavac, γραμματεύς prokleti pisar.
ὀλείζων, kompar. za ὀλίγος, v. r.
ὀλεῖται, v. ὄλλυμαι.
ὀλέκω, ὀλέσαι, v. ὄλλυμι.
ὀλεσί-θηρ, ηρος, ὁ, ἡ, *poet.* koji zvijeri ubija.
ὀλέσσαι, ὀλέσω i slič., v. ὄλλυμι.

ὀλετήρ, ῆρος, ὁ, *ep.* fem. ὀλέτειρα, ἡ, *poz.* *ep.* (ὄλλυμι), iskopnjak, ubilac, ubojica.
ὀλιγάκις, adv. (ὀλίγος), malo puta, rijetko.
ὀλιγ-ανδρέω, imati malo muškaraca ili ljudi, postati pust.
ὀλιγανδρία, ἡ, *poz.* i
ὀλιγανθρωπία, ἡ (-πος), oskudica ljudima, εἰς ὀλιγανθρωπίαν καταστῆσαι broj stanovnikâ umanjiti.
ὀλιγᾱριστία, ἡ (kao od ὀλιγ-άριστος, ἄριστον), *poz.* navada malo ručati.
ὀλιγ-αρκής, 2. (ἀρκεῖν), malim zadovoljan.
ὀλιγαρχέομαι (ὀλιγ-άρχης), dep. pas., aor. -αρχηθῆναι, oligarhički ustav imati, u oligarhiji živjeti.
ὀλιγαρχία, *jon.* **-ίη,** ἡ, oligarhija, oligarhički ustav, t. j. gdje je mali broj porodica vlast preoteo, stoga se na pr. vlada tridesetorice u Ateni g. 404. pr. Is. i ona prije nje od četiri stotine zove tako; κατ' ὀλιγαρχίαν = ἐν ὀλ. u oligarhiji, τῆς ὀλ. εἶναι biti pristalica olig., μετέχειν držati s oligarhijom.
ὀλιγαρχικός, 3., adv. **-ῶς** (ὀλιγ-άρχης), oligarhički, t. j. **a)** oligarhiji predan, koji oligarhički osjeća, u Rimljana: pristalica plemstva *(nobiles)*, optimat. **b)** koji se na oligarhiju odnosi.
ὀλῐγαχόθεν, *jon.* adv., iz malo mjesta, i to τινός koje zemlje.
ὀλῐγηπελέω (ὀλιγη-πελής), *ep.* (samo u part.), slab, nemoćan biti, zapr. malo micati se.
ὀλῐγηπελίη, ἡ, *ep.* slabost, nemoć.
ὀλίγιστος, v. ὀλίγος.
ὀλιγογονία, ἡ, oskudno rađanje.
ὀλῐγο-γόνος, 2. (γονή), *jon.* koji malo rađa, malo bređ.
ὀλιγο-δεής, 2. *poz.* koji malo treba, malim zadovoljan.
ὀλιγοδρανέω (ὀλιγο-δρανής, δράω), *ep.* samo u part. = ὀλιγηπελέω.
ὀλιγοδρανία, ἡ, *poet.* nemoć, slabost.
ὀλιγοετία, ἡ (ὀλιγο-ϝέτης), mali broj godina, mladost.
ὀλιγό-πιστος, 2., N. T. malovjeran, supst. -πιστία.
ὀλίγος, 3., s komp. -ώτερος (*poz.*) i nepravil. komp. **ὀλείζων** (ὀλίζων), superl. **ὀλίγιστος,** 3., adv. N. T. ὀλίγως, **1.** adj. ponajpr. za mnoštvo (pa tako u superl. ὀλ. svagda): malo (njih), pak takođ. o prostoru, vremenu, veličini i t. d.: neznatan, malen, kratak (o vremenu), nizak, plitak (o rijekama), tih (o glasu), ἐν ὀλίγοισι μέγας v. pod 3. f. Kadšto ga treba prevesti sa premalo, tako sa sl. inf. ὀλίγοι ἀμύνειν premalo ih je, a da bi pomogli, ili ὀλίγας (sc. πληγὰς) παίειν. **2.** supst. **a)** ὀλίγον τι nešto malo, ὀλίγα malo, malo imutka. **b)** οἱ ὀλίγοι, *α)* manjina, oligarsi, t. j. ljudi, koji u oligarhičkoj državi (v. ὀλιγαρχία) stoje na čelu, ili = aristokrati. Stoga ἐς ὀλίγους oligarhički, u

ruke nekolicine položen, οἰκεῖν vidjeti državu u rukama nekolicine, τὸ ἄγαν ἐς ὀλ. ἐλθεῖν tijesna oligarhija. β) κατ' ὀλίγους u malim odjelima (Her. 9, 102), ali κατ' ὀλίγους stoji također = ὀλίγοι, jer distributivni κατά gubi katkad značaj prijedloga.

3. adv. fraze: a) **ὀλίγον** (τι) i **ὀλίγῳ**, na pr. s πρότερον, ὕστερον, zamalo, malo, nešto, kratko vrijeme zatim. b) **ὀλίγου** (δεῖν) malo treba te bi, zamalo, dakle: gotovo, malo ne. c) **ὀλίγα** malo, rijetko. d) **δι' ὀλίγου** kroz mali razmak, t. j. u malom razmaku, nedaleko, blizu, ili: kratko vrijeme, u, za kratko vrijeme, malo zatim, brzo, ἡ δι' ὀλ. kratka. e) **εἰς ὀλίγον** na ograničen, uzak prostor, na kratko vrijeme, ali također: pod oligarhičkom silovitom vladom, oligarhički, i s ἀφίκετο zamalo pa bi došlo. f) **ἐν ὀλίγῳ** u malom, na ograničenom prostoru, u kratko vrijeme, u kratkom roku; ali ἐν ὀλίγοις među nekolicinom, na pr. μέγας, t. j. velik kao malo koji, veći od većine. g) **ἐξ ὀλίγου** blizu ili od kratka vremena, brzo, iznebuha, ἡ ἐξ ὀλ. nenadana, ali ὡς ἐξ ὀλ. koliko je kratko vrijeme dopustilo. h) **ἐπ' ὀλίγον** malo. i) **κατ' ὀλίγον** pomalo, lagano, oklijevajući, ili: u malim odjelima, s malim dijelom. k) **μετ' ὀλίγον** zakratko; skoro zatim. l) **παρὰ ὀλίγον** zamalo, skoro (također ἦλθε κρατῆσαι samo što nije osvojio), baš, ali παρ' ὀλ. ποιεῖσθαί τι nešto držati kraj male stvari, t. j. za jednako maloj stvari, dakle: malo cijeniti. m) **πρὸς ὀλίγον** na kratko vrijeme (ἐλάσσων, ἐλάχιστος i ἥκιστα, v. r., μείων v. μικρός).

ὀλιγο-σθενέω, *poet.* nemoćan postajati.

ὀλιγοσιτία, ἡ, *poz.* malo jesti.

ὀλιγοστός, 3. (ὀλίγος), *poet.* i *poz.* **1.** mali dio, χρόνος života. **2.** jedan od malo njih, koji se nahodi u manjini.

ὀλιγότης, ητος, ἡ (ὀλίγος), mali broj.

ὀλιγο-χρόνιος, 2. koji kratko traje ili živi, kratka vijeka. Supst. τὸ ὀλιγοχρονιώτερον što kraće vrijeme traje.

ὀλιγό-ψυχος, 2. N. T. malodušan.

Ὀλίγυρτος, ὁ, čvrsto mjesto u sjeveroist. Arkadiji na gori istoga imena.

ὀλιγωρέω (ὀλίγωρος), malo cijeniti, ne brinuti se, nemaran biti, bezbrižnim pokazati se, zanemarivati, prezirati, aps., i τινός koga ili što.

ὀλιγωρία, *jon.* **-ίη,** ἡ, **1.** zanemarivanje, lakomislenost, previđanje, prekršaj. **2.** bezobzirnost, preziranje, ἐν ὀλιγωρίᾳ ποιεῖσθαι ne držati za vrijedno pažnje, aps., ili s part. ne mariti za to, što su i t. d.

ὀλίγ-ωρος, 2. (ὥρα), bezobziran. Adv. **ὀλιγώρως** ravnodušno, ὀλ. ἔχειν τινός nešto malo cijeniti.

ὀλίζων, v. ὀλίγος.

Ὀλιζών, ῶνος, ἡ, primorski grad u tesalskoj pokrajini Magnesiji.

ὀλισθαίνω, *poz.* i **ὀλισθάνω,** aor. 2. osob. *ep.* i *poet.* ὤλισθον, *ep.* ὄλισθον, ἐπ-ωλίσθησα, perf. *poz.* ὠλίσθηκα, oklizati se, opuznuti se, pasti, ispasti, aps. i ἔκ τινος. Otd.

ὀλίσθημα, τὸ, pad.

ὀλισθηρός, 3. klizak, gladak.

ὀλίσθησις, εως, ἡ (-σθαίνω), *poz.* oklizivanje; plur. oni koji se oklizuju.

ὄλισθος, ου, ὁ, *poz.* kliskoća.

ὁλκάς, άδος, ἡ (ἕλκω), zapr. lađa koja vuče, t. j. tovarna lađa, prijehod, jer su se oni vukli, ὁλκ. σιταγωγός lađa za žito.

ὁλκή, ἡ (ἕλκω), vučenje, stoga a) promaja, za oganj. b) gutac, napitak. c) *poz.* vučenje teže zdjelice (na tezulji), uteg.

ὅλκιον, τὸ (ἕλκω), *poz.* kabasta čaša od mjedi.

I. **ὁλκός,** ὁ (ἕλκω), ono što vuče, t j. **1.** *poet.* remen, τμητοῖς ὁλκοῖς u trakovima remenja. **2.** stroj za dizanje, valjak za brodove, t. j. strojevi, kojima se brodovi iz vode dižu na suho ili se obrnuto spuštaju sa suha u vodu, ili se vuku po suhu, pa zato se *jon.* i *poet.* i sama brodogradilišta zovu tako. **2.** nešto vučeno, povlačeno.

II. ὁλκός, 3. koji vuče.

ὄλλυμι i **ὀλλύω,** *ep.* i *poet.* (u prozi u složen. ἀπ-, δι-, ἐξ-), **I. tranz.** u akt., *at.* fut. ὀλῶ, εῖς, aor. 1. ὤλεσα, perf. ὀλώλεκα, plpf. ὠλωλέκειν, *epski* fut. ὀλέσω i ὀλέσσω, aor. ὤλεσα i ὄλεσσα, *jon.* fut. ὀλέω, έεις i t. d., s *ep.* spor. obl. **ὀλέκω,** impf. ὄλεκον, iter. ὀλέκεσκεν (srod. s *ab-olere, ex-olescere, obs-olescere*), **1.** kvariti, ništiti, upropastiti, razvaliti, porušiti, istrijebiti, ubiti, pogubiti, aps., ili τινά i τί, i to ἔκ τινος od čega. **2.** izgubiti, τί ili τινά.

II. intr. u med. **ὄλλυμαι** i **ὀλλύομαι,** *at.* fut. ὀλοῦμαι, aor. 2. ὠλόμην i perf. 2. ὄλωλα, plpf. ὠλώλειν i ὀλ., *ep.* (i *jon.*) fut. ὀλέομαι, aor. 2. ὀλόμην i iter. ὀλέσκετο, s *ep.* spor. obl. **ὀλέκομαι,** **1.** kvariti se, propadati, zaglaviti, biti uništen, poginuti, od sile umrijeti, nestajati, ginuti, i to κατ' ἄκρης stubokom, posve, ili s akuz. bliže oznake, κακὸν οἶτον jadnom smrću (Il. 3, 417), slič. μόρον, ili s dat. *instr.* ὀλέθρῳ ἀδευκέι gorkom smrću (Od. 4, 489), i uop. τινί i ὑπό τινι, ὑπό, διά τινος čim, od čega ili koga; u perf. ὄλωλα s prez. znač.: uništen sam, propao sam; οἱ ὀλωλότες mrtvi. **2.** (iz)gubiti se, aps., ili ἔκ τινος iz čega.

ὅλμος, ὁ (osn. ϝελ u εἴλω, εἰλύω, lat. *volu-men, voluta*), **1.** *ep.* valjak od drva ili kamena, valjada za poravnjivanje poda. **2.** *jon.* šuplji valjak, stupa, havan.

ὀλόεις i **ὀλοιός,** v. ὀλοός.

ὀλοθρευτής, ὁ, N. T. kvarilac, iskopnjak, zatirač.

ὀλοθρεύω (bolje ὀλεθρεύω), N. T. = ὄλλυμι.

ὀλοί-τροχος, također *at.* **ὀλοίτροχος,** *ep.* produž. **ὀλοοίτροχος,** ὁ (osn. ϝελ u εἰλύω), kameni

valjak, (otesana?) hridina, koja bi se s brda svalila na neprijatelje.

ὁλοκαυτέω i **ὁλοκαυτόω** (*ὁλό-καυτος, καίω*), augm. *ὡλοκ.*, aor. *ὡλοκαύτησα*, žrtvu paljenicu prinositi, aps., ili nešto (*τί*) za žrtvu paljenicu prikazati, i to pomalo komade čitavoga živinčeta.

ὁλοκαύτωμα, τὸ, žrtva paljenica.

ὁλοκληρία, ἡ, neoštećenost, N. T. Od

ὁλό-κληρος, 2. u svojim dijelovima posve potpun, neoštećen.

ὁλο-κληρόω, poz. biti sasvim neoštećen.

ὁλο-λαμπής, 2. *poz.* sasvim sjajan.

ὀλολυγαῖος, 3. *poet.* vičući, jadajući. Od

ὀλολῡγή, *ἡ*, i *poet. ὀλόλυγμα, τὸ*, i *poet.* i *poz.* **ὀλολυγμός**, *ὁ* (*ὀλολύζω*), pocikivanje, osob. žena, svečano klikovanje, molitva s tužaljkom, cika, uop.: urlanje.

ὀλολῡγών, ἡ, ćuk.

ὀλολύζω, fut. *ὀλολύξομαι*, aor. 1. *ὠλόλυξα*, *ep. ὀλόλυξα*, klikovati, vikati, osob. jasnim glasom bogove zazivati, glasno moliti se, što je osob. običaj žena kod žrtava prikazivanih Ateni; dakle kod veselih događaja: pocikivati, kod žalosnih: zajaukati, zapištati, glasnu tužaljku započeti, zapijevati, uop. urlati, cviljeti, aps., ili *τηλικοῦτο* i slič. tako lijepo urlikati, *ἐπί τινι* nad kim.

ὁλο-μελής, 2. *poz.* s cijelim udovima, neraskomadan.

ὀλόμην, v. *ὄλλυμαι*.

ὁλοοίτροχος, v. *ὀλοίτροχος*.

ὀλοός, 3., superl. **ὀλοώτατος**, 3. i 2., *jon.* i *ep.* također **ὀλοιός**, *poet.* **ὀλόεις**, *εσσα, εν* (*ὄλλυμι*), **1.** poguban, škodljiv, smrtan, smrtonosan, ubojit, okrutan, klet. Supst. *ὀλοά* pogubna žena, ili *ὀλοὰ στένειν* t. j. *ὀλοοὺς στόνους*. **2.** *poet.* pokvaren.

Ὀλοοσσών, *όνος, ἡ*, grad u sjev. Tesaliji, i to u Perebiji, poslije Elasson, s. Alasona.

ὀλοό-φρων, *ονος, ὁ, ἡ, ep.* (*ὀλοός* poguban, i *φρήν*), koji zlo snuje, na zlo misli, poguban, opak; pridj. Atlasov, Eetov, Minov.

ὁλο-πόρφυρος, 2. sasvim grimizan.

ὅλος, *ep.* **οὖλος**, 3. (mj. *σολϝος*, stlat. *sollus* sav, *solidus*, v. III. *οὖλος*), **sav**, potpun, čitav, vas kolik, po cijelom tijelu, skroz na skroz, *ὅλος Ἡρακλῆς* čitavi, pravi, živi H., *ὅλα τὰ σώματα* tjelesa po svim svojim dijelovima, *ὅλα τὰ πράγματα* cjelina, čitavi položaj, ili: zasluge u svemu, *ὅλην εἶναι ἔν τινι* sasvim zabavljena biti s kim, posve osvojena biti od njega, *ὅλως ὥρμημαι* težim svom dušom. Supst. *τὸ ὅλον* cjelina, čitava sila, (*τὰ*) *ὅλα* cjelina, čitavo preduzeće, čitavo biće, država (osjekom), vasioni svijet, svemir, *τοῖς ὅλοις* u glavnom, *δι' ὅλων poz.* po čitavoj dužini. Adv. (*τὸ*) *ὅλον* posve, u svemu, uopće, ukratko, *ὅλῳ καὶ παντί* za sve, sasvim, posve. Adv. **ὅλως**, sasvim, posve, potpuno, uopće, jednom riječju, što se označuje i sa *καὶ ὅλως*.

ὁλο-σίδηρος, 2. *poz.* sav od željeza.

ὁλο-σχερής, 2., adv. *-σχερῶς*, **1.** sav, potpun. **2.** znamenit, ugledan.

ὁλό-σχιστος, 2. sav rascijepan.

ὁλο-τελής, 2., N. T. potpun, savršen.

Ὄλουρος, *ου, ὁ*, grad u Ahaji kod Pelene.

ὀλοφυγδών, όνος, ὁ, buk. mjehur, krasta.

ὀλοφυδνός, 3. (*ὀλοφύζω = ὀλοφύρομαι*), *ep.* tužeći, jadikujući.

ὀλοφυρμός, *ὁ*, i **ὀλόφυρσις**, *εως, ἡ*, jadanje, jauk, tužnjava, u plur. tužno naricanje, tuženje, cviljenje, aps., i *τινός* za kim ili čim.

ὀλοφύρομαι, dep. s fut. *ὀλοφῠροῦμαι*, aor. obič. *ὠλοφυράμην* (*ep. ὀλοφ.*), ali također *ὠλοφύρθην* (s akt. znač.), **1. intr.** tužiti, jadikovati, cviljeti, kamkati, i jezgr. cviljeti i moliti (Il. 23, 75), koje aps., koje s *πολλά, αἰνά* i t. d., ili s inf., ili *τινός* za kim tugovati, na koga smilovati se (Il. 8, 245), imati smilovanja s kim, i *ὀλοφυρθείς* na jauk potaknut, *τινί* čim, dakle: za čim tužeći ili kukajući. **2. tranz.** za kim (*τινά*) tugovati, oplakivati ga, žaliti, sažaljavati.

ὀλοφώιος, 2., *ep.* (samo neutr. plur.), poguban, strahovit. Supst. *ὀλοφώια* opake vještine, pletke (Od. 4, 410).

ὁλό-χρυσος, 2. *poz.* sav od zlata, od čistoga zlata.

Ὄλπαι, *αἱ*, i **Ὄλπη**, *ἡ*, brežuljak i tvrđava u Amfilohiji u Akarnaniji, na mjestu današnjih Helenikula. Stanov. *οἱ* **Ὀλπαῖοι**.

ὄλπη i *ὄλπις, ἡ, buk.* uljarica, boca za ulje.

Ὀλυμπία, *ἡ*, kotar u Elidi pisatidskoj na sjev. obali Alfejevoj povrh Kladeja, u najnovije doba na trošak njemačkoga carstva većinom otkopan, s mnogim zgradama, hramovima i žrtvenicima, osob. sa hramom olimpijskoga Zeusa, gdje je stajao glasovit kip Zeusov od Fidije i gdje je bilo i prastaro proročište Zeusovo; tu su Jamide proricale po izgaranju žrtvovanih životinja, ali toga proročišta već u Strabonovo doba više nije bilo. Tu je bio i hipodrom i stadion, gdje se svake četvrte godine oko sredine ljeta (počevši od 11. hekatombeona) pet dana slavila grčka narodna svečanost (*ἡ* **Ὀλυμπιάς**) ili olimpijske igre (*τὰ* **Ὀλύμπια**).. U njima biti pobjednik zvalo se *Ὀλύμπια νικᾶν*, a pobjednik se zvao *ὁ* **Ὀλυμπιο-νίκης**; slava njegova, njegove porodice i postojbine cijenila se toliko, te su se ovdje nadbijali i knezovi. U Ateni su ga za odlikovanje hranili u Pritaneju i platili mu 500 drahama. Ktomu adj. **Ὀλυμπιακός** i **Ὀλυμπικός**, 3. koji se tiče olimpijske svečanosti, olimpijski. Adv. **Ὀλυμπίασιν** = *ἐν Ὀλυμπίᾳ*. No takvih je olimpija bilo i drugdje, na pr.

u Egi u Makedoniji, gdje ih je bio uveo Arhelaj.

Ὀλυμπιάς, *άδος, ἡ,* **1.** olimpijada, vrijeme od 4 godine, od jedne olimpijske svečanosti do druge. Za prvu godinu olimpijadskoga računa uzima se g. 777. ili 776. pr. Is., stoga Ol. 6, 4 = g. 753. pr. Is.; 20. = 700. pr. Is.; 45. = 600. pr. Is.; 70. = 500. pr. Is.; 100 = 380. pr. Is.; 110, 3 = 338. pr. Is. **2.** svečanost u Olimpiji (v. gore). **3.** pobjeda u Olimpiji. **4.** kao adj. olimpijska (v. gore). **5.** kći moloskoga kralja Neoptolema, žena Filipa II. i mati Aleksandra Vel.

Ὀλυμπιεῖον, *τό,* hram i tvrđava u Siciliji, 1500 koračaja od Sirakuse; takođ. divan hram olimpskoga Zeusa u Ateni, što ga je dao dovršiti Hadrijan.

Ὄλυμπος, *ὁ, ep.* i *jon.* **Οὔλυμπος,** *ὁ* (zapravo ‚hrid', srod. lat. *rupes*), **1.** gora 2970 m visoka na međi tesalskoj i makedonskoj, sada Elimbo; stan bogova, čega radi u tragikâ (ὁ) Ὄλυμπος sa i bez *θεῶν* takođ. stoji za samo nebo, te su se zaklinjali *τὸν Ὄλ.* tako mi neba. Otd. adj. *jon.* **Οὐλυμπικός,** 3. koji pripada Olimpu, olimpski, i **Ὀλύμπιος,** 3. olimpski, koji se na Ol. nahodi, osob. pridj. bogova i napose Zeusa, koji se takođ. sam zove Ὀλύμπιος i od kojega je pridj. prenesen na Perikla poradi njegove govorničke sile. Osobit fem. ktomu jest **Ὀλυμπιάς,** *άδος, ἡ* (v. r.); *ep.* adv. **Οὐλυμπόνδε,** prema Olimpu. **2.** gora na međi misijskoj, frigijskoj i bitinskoj, sada Kešiš Dag, i u Bitiniji Toumandži Dag, koju su pjesnici držali za isto što i trojsku goru Idu, stoga **Ὀλυμπιάδες** *θεαί* njezine Nimfe. **3.** neki Misijanac, izumitelj glazbe na fruli, učenik i ljubimac Marsijin.

ὄλυνθος, *ὁ, jon.* i *poz.* smokva, koja se još prije lista zametne i zato ne dozrijeva.

Ὄλυνθος, *ἡ,* glav. grad na poluostrvu Halkidici, od Filipa razvaljen g. 348., sada Aio-Mamas. Otd. *οἱ* **Ὀλύνθιοι,** stanovnici, i kao adj. **Ὀλυνθιακός,** 3. koji se tiče Olinta, olintski.

ὄλυραι, *αἱ* (valjada srodno s *οὐλαί*), krupnik ili dura, nekakav kukuruz, od kojega su siromašniji Egipćani kao i danas pekli kukuruznicu, u Hom. za hranu konjsku.

ὤλωλα i **ὀλώλεκα,** v. *ὄλλυμι,* II. i I.

ὁμᾰδέω, *ep.*, aor. *ὁμάδησα,* bučati, krčati, uzvikati se.

ὅμαδος, *ὁ* (*ὁμός*), **1.** svjetina koja buči, metež, vreva. **2.** *ep.* i *poet.* graja, buka, šum, štropot, urnebes, ponajv. za mnoštvo, što se uzvikalo, ali takođ. pren. na ujanje oluje. **3.** množina, *βίβλων.*

ὅμ-αιμος, 2. *jon. poet.* i *poz.*, i **ὁμ-αίμων,** *ονος,* 2. *jon.* i *poet.*, zajedničke krvi, rod po krvi, aps., i *τινός* čiji, komu. Napose za rođenu braću i rođene sestre. Kao hiperbol. izričaj takođ. u kompar. Kao supst. brat, sestra, u plur. braća, sestre.

ὁμαιχμία, *jon.* **-ίη,** *ἡ,* bojno bratinstvo, ratni savez.

ὅμ-αιχμος, *ὁ* (*αἰχμή*), bojni drug.

ὁμᾰλής, 2. i **ὁμᾰλός,** 3. (*ὁμός*), jednak, ravan, gladak, pren. izravnan, o državi, gdje je kod dva velika takmaca jedan od njih maknut, uop. ne osobit, srednje ruke, srednji. Supst. *τὸ ὁμαλόν* ravno mjesto, ravnina, *ὁμαλώτατον* najravniji dio; *τὸ ὁμαλές, poz.* razmjernost, skladnost, skladno držanje. Adv. **ὁμαλῶς,** ravno, jednako, jednoliko, jednoličke, na isti način, zajedno; po djelorednim (moralnim) načelima (Is. 4, 151).

ὁμαλίζω, učiniti jednakim ili skladnim, izravnati.

ὁμαλισμός, *ὁ, poz.* izravnanje; skladan glas.

ὁμαρτέω (*ὁμοῦ* i osn. *ἀρ, ἄρτιος*), *ep.* i *poet.* ići s kim, pridružiti se, sastati se, koje: jednak biti, jednako brz biti, koje: jedno isto činiti, koje: sukobiti se, aps., ili *τινί* i *σύν τινι.*

ὁμαρτήδην, *ep.*, i **ὁμαρτῇ,** *ep. poet.* zajedno, podjedno.

ὁμαυλία, *ἡ, poet.* ležanje zajedno.

ὅμ-αυλος, 2. *poet.* skladan, složen.

Ὀμβρικοί, *οἱ,* ital. pleme, Umbrijanci. Zemlja Ὀμβρική, *Umbria.*

ὄμβριος, 3. (*ὄμβρος*), *jon.* i *poet.* koji kiši pripada, kišni, *ὕδωρ, jon.* takođ. samo *τὸ ὄμβριον,* kišnica, *χάλαζα* tuča s kišom.

ὀμβρο-κτύπος, 2. (*κτυπέω*), *poet.* koji kišom vodu bije, *ζάλη* pljuskanje valova o brodove.

ὄμβρος, *ὁ* (lat. *imber*), kiša, osob. **a)** nagla s olujom, dakle: pljusak, takođ. zvan *Διὸς ὄμβρος,* jer je Zeus bog kiše. **b)** *poet.* uop. što je mokro, dakle osim kiše takođ. (u plur.): obilna izvir-voda (Sof. Ant. 827), ili (snježna) mećava, pak pren. *μέλας ὄμβρος χαλάζης* crn pljusak tuče.

ὀμβρο-φόρος, 2. *poet.* koji kišu donosi.

ὁμείρομαι, N. T. iskati, željeti = *ἱμείρομαι.*

ὁμ-ευνέτης, *ου, ὁ, poet.*, i **ὁμ-ευνέτις,** *ιδος, ἡ, poet.* akuz. *-ιν,* koji zajedno spavaju, muž, žena.

ὁμ-ηγερής, 2. (*ἀγείρω*), sakupljen, zajedno.

ὁμηγῠρίζομαι, *ep.* dep. med., sakupiti, *τινὰ εἴς τι.*

ὁμ-ήγῠρις, *εως, jon. ιος, ἡ* (*ἄγυρις*), *ep.* i *poet.* skupština.

ὁμηλικίη, *ἡ, ep.* **1.** jednaka dob, jednaka mladost. **2.** konkr. vršnjaštvo, koje: ljudi jednake starosti, vršnjaci, osob. izmalena, prijatelji iz mladosti, koje za pojedince: vršnjak, vršnjakinja.

ὁμ-ῆλιξ, *ικος, ὁ, ἡ, ep. poet.* i *poz.* iste dobi, jednako star, aps., ili *τινός* kao tko, i za veću jasnoću *χρόνῳ* po vremenu. Supst. vršnjak, vršnjakinja.

ὁμηρεία, *ἡ,* davanje zaloga, *ἐς ὁμ.* za zalog.

ὁμηρεύω, **1.** *poet.* sastati se, zajedno ići, *τινί*

s kim. **2.** kao talac služiti, biti talac, *τινί* komu. **3.** za zalog uzimati. Ktomu

ὁμηρέω, *ep.* = ὁμηρεύω **1.** Od

ὅμ-ηρος, ὁ, i *poet.* **ὅμ-ηρον,** τὸ (osn. ἀρ, v. ἀραρίσκω), jamstvo za uzdržavanje sloge, zalog, talac, *τινός* čiji ili za što, ali *νεικέων* protiv svađanja, t. j. da prestane, ili s inf. fut. i *τοῦ.*

Ὅμηρος, ὁ, Homer, slavljen osob. kao pjesnik Ilijade i Odiseje, koje su počevši od Pisistrata na Panateneje u Ateni rapsodi javno kazivali (recitirali). Otd. adj. **Ὁμήρειος** i **Ὁμηρικός,** 3. homerski, τὸ Ὁμ. Homerovo, poznate riječi Homerove, po Homeru.

ὁμιλαδόν (ὅμιλος), *ep.* u bojnom redu, četimice.

ὁμιλέω (ὅμιλος), **1.** zajedno biti, zajednicu, saobraćaj imati, baviti se, općiti, *τινί, σύν τινι, πρός τινα* s kim, *ἐπί, μετά, παρά τινι* među množtvom, *ἀπὸ τοῦ ἴσου* jednako, u jednakosti, *πρός τι* za što, *ἐπί τινι* čega radi, napose **a)** tjelesno općiti, *παιδικοῖς* s mladićima. **b)** pismeno (*διὰ γραμμάτων*) općiti. **c)** pren. upoznati se, oprijateljiti se, aps., ili *τινί, ἔν τινι* čim, u čem, *πρός τι* čega radi. **2.** u neprijateljskom smislu: sukobiti se, namjeriti se, pobiti se, boriti se, i to u bojnom redu, aps., i *τινί* s kim. **3.** kupiti se, skupljati se, sastajati se, zapasti, boraviti, aps., ili *περί τινα* oko koga, *τινί* u kojoj zemlji. **4.** općiti, drugovati, pogađati se s kim, s njime (*τινί* i *πρός τινα*) govoriti, pa tako i *τί* raspravu voditi, *πρός τι* protiv čega, *τινί* čim.

ὁμίλημα, τὸ = ὁμιλία.

ὁμιλητής, οῦ, ὁ, drug, prijatelj, pristalica, učenik.

ὁμιλητικός, 3. druževan, prijazan.

ὁμιλητός, 3. *poet.* s kim se može drugovati.

ὁμιλία, *jon.* **-ίη,** ἡ, **1.** zajednica, zadruga, općenje, saobraćaj, sveza, prijateljstvo, aps., ili *τινός* i *πρός τινα* s kim. Napose **a)** tjelesno općenje, tjelesna zajednica, *τινός* s kim. **b)** duhovni saobraćaj, zabava, nauk. **2.** sastajanje, skupština, udruga, krug, društvo.

ὅμ-ιλος, ὁ (εἴλω), **1.** stiska, naloga, četa, mnoštvo, hrpa, jato, rulja, skupština, vojska u bojnom redu. Napose **2.** bojna četa, ili: vreva, bojni metež, ratni metež, *καθ' ὅμιλον* u metežu.

ὁμίχλη, *ep.* **ὀμίχλη,** ἡ, magla, oblak, para, gust zrak, pren. *ὁμ. κονίης* prašina kao oblak.

ὄμμα, τὸ (osn. ὀπ, ὄψομαι), **1.** akt. oko, pogled, uop. lice, *ὄμμα ἔχειν, τίθεσθαί τινι* okomiti ili baciti oko na što, *ποῖον ὄμμα δηλώσω πατρί* kakvim ću licem doći pred oca. Adv. *ὄμμα* pogledom, *κατ' ὄμμα* licem u lice, s *κρατιστεύων* sve nadmašujući vidom, koji sve vidi (o suncu), *κατ' ὄμματα* i *ἐν ὄμμασιν* pred očima, *ἀπ' ὀμμάτων* na svoje oči, *ὡς ἀπ' ὀμμάτων* naoko, koliko se može vidjeti, *ἐξ ὀμμάτων ὀρθῶν* očima, koje pravo vide, jasnim očima (supr. *τυφλῶν*), tako isto *ὀρθοῖς ὄμμασι.* Pren. *ἱερὸν ὄμμα αὐγᾶς* sveto oko sunčano, *ὄμμα νυκτός* sjaj noćni; sjaj, *φήμης* dobra glasa, i za prijatelje, kojih milo oko nad nama bdije, uop. kao *ocellus*, laskavo za najdraže, najmilije; u osobitom je smislu Antigona Edipu *ψιλὸν ὄμμα* t. j. oko, koje njegove pređašnje oči (*τοῖς πρόσθεν ὄμμασι*) slabo nadomješta i koje mu sad u hodu pomaže. **2.** pas. ono što se vidi, pogled, *κατ' ὄμμα* na pogled.

ὀμματο-στερής, 2. *poet.* **1.** koji lišava očiju. **2.** lišen očiju, bez očiju.

ὀμματόω, *poet.* objasniti.

ὄμνυμι i **ὀμνύω,** *at.* fut. *ὀμοῦμαι, -ῇ, -εῖται,* inf. *-εῖσθαι,* aor. 1. *ὤμοσα,* perf. *ὀμώμοκα,* plpf. *ὠμωμ-* i *ὀμωμόκειν,* perf. pas. 3. sing. *ὀμώμο(σ)ται,* aor. *ὠμό(σ)θην,* fut. *ὀμοσθήσεται,* ktomu *ep.* prez. imper. 2. sg. *ὄμνυθι,* aor. *ὤμοσσα, ὄμοσσα* i *ὄμοσα,* i *poz.* fut. takođ. *ὀμόσω,*

1. kleti se, prisezati, pod zakletvom zavjetovati ili tvrditi, aps., i *ὅρκον,* na pr. *τὸν βουλευτικὸν ὅρκον* vijećničkom zakletvom, stoga takođ. *ὀμόσας* samo (Lis. 31, 1): pošto sam se zakleo zakletvom onih 500, kad sam postao vijećnik, slič. kad sam položio zakletvu sudačku, ili takođ. *θεῶν πίστεις* t. j. izjave vjernosti zazivanjem bogova, dakle: vjeru zadati u ime bogova, obič. *τινί,* rjeđe *πρός τινα* komu, vjeru davati, zavjeriti se, pak *τινά, per,* koga kod zakletve zazivati za svjedoka, zaklinjati se kime, čime. **2.** zaklinjati se na što, *τί,* na pr. *εἰρήνην* na mir, ili s inf. (obič. fut., ali takođ. ostalih vrem.), i to nerijetko s *ἦ μήν* (*μέν*) ili *μή,* ili konj. s *μή,* ili indik. s *μή,* ili kao samostalna rečenica takođ. bez *μή,* i to *ὑπέρ τινος* u čije ime, *ἐπὶ τούτοις* pod tim uvjetom. Uz *μά* glagol *ὄμνυμι* obično ne stoji.

ὁμο-βώμιος, 2. na zajedničkim žrtvenicima štovan, zajednički.

ὁμο-γάλακτος, ὁ, s metaplast. nom. pl. *ὁμογάλακτες,* *poz.* brat po mlijeku; uop. istoga roda ili plemena.

ὁμό-γαμος, 2. *poet.* **1.** koji imaju zajedničku ženu. **2.** zajedno oženjen, muž, žena.

ὁμο-γάστριος, 2. *ep.* iz iste utrobe, rođeni.

ὁμο-γενέτωρ, ὁ, *poet.* rođeni brat.

ὁμο-γενής, 2. (γένος), **1.** istoga roda, srodan, *ὁμογενῆ μιάσματα* skvrnjenje srodnom krvlju. Supst. *ἡ ὁμογενής* rodica, sestrična. **2.** akt. koji zajedno rađa Sof. OR. 1362, var. *ὁμολεχής* [*μητρός*].

ὁμό-γλωσσος, *at.* **-ττος,** 2. koji isti jezik govori, u jeziku jednak, aps., i *τινί* s kim.

ὁμό-γνιος, 2. (γένος), koji krvno rodbinstvo štiti, *θεοί* bogovi plemenski.

ὁμογνωμονέω, biti iste misli, složno raditi, ili takođ. povlađivati, pristajati, aps., ili *τινί* komu, čemu, za kim, za čim, i to *τί* u čem.

ὁμο-γνώμων, 2., gen. *ονος,* adv. *-μόνως* (γνώμη),

iste misli, aps., i τινί s kim, ὁμογνώμονά τινα λαμβάνειν koga dobiti za svoje mišljenje, slič. ποιεῖν τινι.

ὁμό-δαμος, 2. istoga naroda, srodan po plemenu.

ὁμο-δέμνιος, 2. *poet.* drug u postelji.

ὁμο-δίαιτος, 2. *poz.* koji zajedno živi, s kim τινί.

ὁμοδοξέω (ὁμό-δοξος), slagati se, τινί čim.

ὁμοδοξία, ἡ, jednakost mišljenja.

ὁμό-δουλος, ὁ, ἡ, drug, drugarica u ropstvu, τινός.

ὁμο-εθνέω, *poz.* biti istoga plemena. Od

ὁμο-εθνής, 2. *jon.* i *poz.* istoga plemena.

ὁμο-ειδής, 2. *poz.* jednake vrste, priličan.

ὁμοζυγέω, *poz.* zajedno upregnut biti, zajedno vući, — raditi.

ὁμο-ήθης, 2. jednakoga značaja.

ὁμόθεν, adv. (ὁμός), **1.** iz istoga mjesta, iz istoga plemena, takođ. ἐξ ὁμόθεν iz istoga korijena, t. j. blizu jedan drugomu izrastao. **2.** u blizini, izbliza.

ὁμοθῡμαδόν, adv., jednodušno.

ὁμοθυμέω, jednodušan biti.

ὁμοιάζω, N. T. jednak biti.

ὁμοίιος, v. ὁμοῖος.

ὁμοιο-γενής, 2. *poz.* iste vrste, istovrstan.

ὁμοιομέρειαι, *αἱ*, *poz.* istovrsno, prapočela sastojeći od sličnih dijelova.

ὁμοιο-παθής, 2. koji se nahodi u sličnom stanju.

ὁμοιο-πρεπής, 2. *poet.* koji jednako, veselo lice pokazuje.

ὁμοῖος, 3., poslije *at.* ὅμοιος (*ep.* u mask. i neutr.), takođ. **ὁμοίιος**, -ιον [ῐ, gen. sg. ὁμοιΐου ili ὁμοιΐοιο], i to za razliku od ὁμοῖος kauzat.: koji izjednačuje (ὁμός), **I. jednak, istovrstan,** sličan, svejedno, isti, jednoličan, ravan, jednak silama ili bićem, primjeren, podoban, skladan, pristao, nepromjenit, i o tlu: ravan, zarubast, plosan, aps., i τινί komu ili čemu, često brahilog., tako da stoji lice mjesto poređenoga predmeta: κόμαι Χαρίτεσσιν ὁμοῖαι mj. ταῖς τῶν Χαρ. (Il. 17, 5); pak s πρός τι za što, ἔς τινα za koga, i to τί, ἔν τινι u čem, ili s inf., na pr. ὅμοιοι ἦσαν θαυμάζειν činilo se da se čude, ili εἰ, εἴτε, takođ. sa sl. οἷος, ὥσπερ, τε — καί, καί (kao). Supst. **1.** ὁ ὁμοῖος i οἱ ὁμ. jednaki, ljudi njihova soja, ljudi istoga staleža, koji se nahode u istom položaju. Napose zvahu se u Sparti malobrojni (u doba Agisa III. njih otprilike 100) vlasnici zemalja i potpuni građani tako, koji su imali sva građanska prava, zapremali mjesta u vijeću te su imali pravo, da sami upravljaju eforatom i svima državnim službama (Ksen. An. 4, 6, 14). **2.** (τὸ) ὅμοιον i (τὰ) ὅμοια jednako, poređenje, poredba, πάνυ ὅμ. veoma zgodna poredba, ili: jednak položaj, τῶν ὁμ. ἡμῖν ἀξιοῦσθαι imati jednaku čast kao i mi, ὁμοιότατον posve ista stvar, posve jednako. — **Adv. fraze: a)** ἐκ τοῦ ὁμοίου na isti način, u jednakim prilikama, opet, οὐκέτι ἔσται bit će jače ili znamenitije. **b)** ἐν (τῷ) ὁμ. na jednakom tlu, na jednakom mjestu, u jednako povoljnom položaju, na jednak način, tako isto, s καθειστήκει ostaje isto, s κρίνειν, ποιεῖσθαι jednako uzimati, za isto cijeniti, στρατεύεσθαι sličnu vojnicu preduzimati, οὐκ ἐν ὁμ. ne tako velik. **c)** ἐς τὸ ὅμοιον na isto, ἐς τὰ ὁμοῖα na jednake svrhe. **d)** ἐπὶ τοῖς ὁμ. u jednakosti. **3.** τὴν ὁμοίην (naime δίκην ili χάριν) i τὰ ὁμοῖα διδόναι, ἀποδιδόναι, ἀνταποδιδόναι vraćati milo za drago, šilo za ognjilo (Her. 6, 21), slič. τοῖς ὁμοίοις ἀμύνεσθαι, τὴν ὁμ. φέρεσθαι ζητεῖν jednako iskati, τῆς ἴσης καὶ ὁμοίας μετέχειν imati jednaka prava i zakone. Adv. ἐπὶ τῇ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ posve ravnopravno.

II. zajednički, opći, općeni, koji se svih ili obaju dijelova tiče, uz νεῖκος i slič., uz δίκη na jednakosti osnovan.

Adv. **1.** **ὅμοιον, ὁμοῖα,** jednako, nalik, slično, ὅμοιον ὥστε jednako kao; takođ. s dat. **2.** **ὁμοίως,** jednako, na jednak način, na isti način, isto tako kao(god), koje aps., koje s dat. ili sl. ὡς, ὥσπερ, ὡσπερανεί, τε — καί, καί (kao), takođ. ὁμοίως μὲν — ὁμοίως δέ tako isto — kao.

ὁμοιότης, ητος, ἡ, sličnost, potpuna jednakost, napose: jednakost položaja, ravnopravnost, istovrsne prilike, ponajv. u plur.; *poz.* takođ. sličan stas.

ὁμοιό-τροπος, 2., adv. **-τρόπως**, istovrstan, na istovrstan način, aps., ili τί u čem; supst. ὁμοιότροπα sličnosti, i to τινί s čim.

ὁμοιόω (ὁμοῖος), **1. akt.** slično činiti, **a)** slično prikazivati. **b)** porediti, N. T.; oboje i u pas. i med. **2. pas.**, s *ep.* aor. 1. inf. ὁμοιωθήμεναι, izjednačiti se, porediti se, nalik biti, aps., i τινί na koga ili što, τί u čem. **3. med.** *jon.* (= akt.) porediti, uporediti, τί, i to τινί čim.

ὁμοίωμα, τό, i ὁμοίωσις, εως, ἡ, slika i prilika, poređenje, poredba, jednakost, sličnost.

ὁμό-καπος, ὁ, *poz.* stanovnik istoga vrta (κῆπος) ili dvora, drug u dvoru.

ὁμοκλάω, *ep.*, i **ὁμοκλέω**, *ep.* i *poet.*, oboje bez augm., impf. ὁμόκλεον, i 3. sg. ὁμόκλα, aor. 1. ὁμόκλησα, iterat. ὁμοκλήσασκον, zazivati, dovikivati, koje za prijetnju i grdnju, koje za poticanje, stoga takođ.: sokoliti, nagoniti, opominjati, zapovijedati, aps., i τινί koga, komu i čim, ili s inf., da nešto čini.

ὁμο-κλή, ἡ (κέλομαι), *ep.* **1.** zajednička zapovijed, uop. poklič s prijetnjom. **2.** glasno dovikivanje, poticanje, prijetnja.

ὁμοκλητήρ, ῆρος, ὁ (ὁμοκλέω), *ep.* koji dovikuje, opominjač.

ὁμό-κλινος, 2. (κλίνη), *jon.* koji s kim zajedno leži (za stolom), susjed za stolom.

ὁμό-λεκτρος, 2. *poet.* i ὁμολεχής, 2. zajedno položen u postelju, koji zajedno s kim leži.

*

ὁμολογέω, s adj. verb. ὁμολογητέον (ὁμόλογος, 2. koji se slaže), **I. akt. 1.** isto reći, **slagati se,** stoga **a)** pristajati, složan biti, aps., ὁμολογούμενος sam sebi vjeran, dosljedan, *παρέχειν ὁμολογοῦντά τινα* koga privoljeti na pristanak, uvjeriti ga, ili *τινί, πρός τινα* s kim, i to *τί, τινί, περί τι, ἐπί τινι* u, o čem. **b)** dopustiti, potvrditi, priznavati, pristati, odobriti, prihvatiti. Koje aps., koje parentetski, i u pas. ὁμολογεῖται općeno se priznaje, poznata je stvar, govori se općeno (*τινί, πρός, παρά τινος, παρά τινι*), ὁμολογούμενος dopuštam, očevidno, *τὰ ὁμ.* opće priznate misli, *διὰ τῶν μάλιστα ὁμ. πορεύεσθαι* polaziti od opće priznatih istina; koje *τί*, pa tako i *τὴν ὁμολογίαν* nešto dopustiti, koje s inf. i akuz. s inf., i tako u pas. lično ὁμολογεῖται dopušta se, da on; koje sa *ὡς, ὅτι*, i to *τινί* komu, *ἔκ τινος* prema kojoj stvari. Takođ. s part., ὁμολογεῖται *πρῶτος γενόμενος*. **2.** obećati, uvjete prihvatati, ugovor sklapati, stoga u pas. *τὰ ὁμολογούμενα, ὡμολογημένα* i *τὰ ὁμολογηθέντα* obećano, dopuštenje, dužnost, i u akt. s *τί* ili s inf., i to *τινί* komu, *ἐπί τινι* pod uvjetom. **3.** uop. s kim ili čim (*τινί*) slagati se, biti prema čemu, koga se nešto tiče (Her. 6, 54), i to *κατά τι* s obzirom na što. **II. med. 1.** među sobom slagati se, razumijevati se. **2.** = akt.

ὁμολόγημα, τὸ, i **ὁμολογία,** *jon.* **-ίη,** ἡ, **1.** sročnost, sloga. **2.** priznanje, dopuštenje, izjava, prihvaćena tvrdnja, *τοῦτο δ' ἔστι τὸ ὁμ.* time se dopušta. **3.** obećanje, pogodba, dogovor, uglava, ugovor, uvjet, napose: ugovor o miru, predaja, na pr. grada pod nekim uvjetima; ὁμολογία γίγνεται uglavljuje se dogovor, pogodba, slič. ὁμολογίαν i -ίας *ποιεῖσθαι*, ὁμολογίῃ *χρῆσθαι* ugovor sklapati, pogađati se, i to *πρός τινα* s kim, *περί τινος* o čem, ili s inf. sa i bez *ὥστε*; stoga **ὁμολογίᾳ, καθ' ὁμολογίαν, ἐξ ὁμ.** po pogodbi ili ugovoru, ugovorom, prema ugovoru.

ὁμολογουμένως, adv. part. prez. pas. od ὁμολογέω, po priznanju, priznato, kako se priznaje, aps., i **ἐκ, ὑπὸ πάντων** po jednoglasnom sudu sviju.

Ὁμολωεύς, sin Amfionov; otd. **-ωία** kći Enijejeva, delfska proročica; i pridjevak Demetrin i Atenin u Tebi; **-ώια, τὰ,** svečane igre u Tebi; **-ώιος,** adj. **1.** pridj. Zeusov u Tebi. **2.** ime beotskoga mjeseca; **-ωΐς,** kći Niobina, po kojoj su jedna vrata u Tebi prozvana **-ωΐδες** *πύλαι*; **-ωόν** (takođ. Ὁμόλη) gora u Tesaliji.

ὁμο-μήτριος, 3. (*μήτηρ*), od iste matere.

ὁμό-νεκρος, ὁ, ἡ, *poz.* drug u smrti.

ὁμονοέω (ὁμό-νοος), biti jedne misli, istomislen, složan biti, u skladu s kime raditi, slagati se, aps., ili *τινί* s kim, *περί τινος* o čem, *τί* u čem.

ὁμονοητικός, 3. koji slozi pripada.

ὁμόνοια, ἡ (-νοος), jednako mišljenje, i u zlom smislu, no obič.: sloga, jednodušnost, sklad, *περὶ ὁμονοίας* da se uspostavi sloga, koje aps., koje *πρός τινα* s kim, *πρὸς ἡμᾶς* među nama. Takođ. kao personif. rimska *Concordia*.

ὁμο-νόως i ὁμόνως, adv., složno, jednodušno.

ὁμόομαι (ὁμός), *ep.*, samo u aor. pas. inf. **ὁμωθῆναι,** sjediniti se, složiti se, *τί* u čem.

ὁμο-παθής, 2. jednaka osjećanja.

ὁμο-πάτριος, 2. (*πατήρ*), od istoga oca.

ὁμό-πτερος, 2. jednaka perja, srodan, sličan.

ὁμό-πτολις, εως, ὁ, ἡ, *poet.* koji istomu gradu pripada.

ὁμοργάζω, *poz.* spor. obl. za

ὁμόργνυμι, *ep.*, fut. ὁμόρξω, aor. ὤμορξα, *ep.* ὄμορξα, i med. ὀμόρξατο (osn. *μεργ*), **1.** akt. otrti, *τί*, i to *τινός* s čega. **2.** med. sebi otrti, *τί τινος*.

ὁμορέω, *poz.*, *jon.* **ὁμουρέω,** prvi susjed biti, međaš biti, graničiti, međiti, *τινί* s kim ili čim.

ὅμ-ορος, 2., *jon.* **ὅμ-ουρος,** 2. (ὅρος), međaš, *πόλεμος* rat na međi, aps., ili *τινί* s kim ili čim. Supst. ὁ međaš, susjed, *τινός* i *τινί* čiji ili čega, ἡ ὅμορος krajina, granica, susjedni grad, *τὸ ὅμ.* susjedstvo, *κατὰ τὸ ὅμ.* poradi susjedstva.

ὁμορροθέω (ὁμό-ρροθος), *poet.* zapr. zajedno veslati, pak pren. slagati se.

ὁμός, 3. *ep.* (osn. *σεμ*, isp. *ἅμα*, lat. *simul*), isti, jednak, sličan. Adv. **ὁμῶς, a)** zajedno, skupa, često uz dva sa *τε — καί* spojena supst. **b)** = ὁμοίως na isti način, isto tako.

ὁμόσε, adv., **1.** prema jednom istom mjestu, u blizinu, prema, zajedno, s *ἰέναι, χωρεῖν, ἔρχεσθαι, θεῖν, φέρεσθαι* upravo, ravno ići na koga, navaliti, *μάχη ἦλθεν ὁμ.* t. j. obje se stranke sudariše, *τινί* udariti, ići na koga (neprijatelja), navaliti, pobiti se s njime, slič. *συμμειγνύειν*, ali *γίγνεσθαι* komu doći nablizu, *τῷ ἔργῳ* ravno ići na boj, *ἔς τι* na koje mjesto naprijed ići ili krenuti. **2.** *poz.* = ὁμοῦ.

ὁμο-σίπυος, ὁ, *poz.* (*σιπύη* kotarica za kruh), drug za stolom.

ὁμοσιτέω, *jon.* zajedno ručati, *τινί* s kim. Od

ὁμό-σιτος, 2. *jon.* drug za stolom, *μετά τινος*.

ὁμό-σκευος, 2. (*σκευή*), jednako oružan, koji nosi jednako oružje, *τινί* s kim, kao netko.

ὁμοσκηνία, ἡ (ὁμό-σκηνος), zajednica u čadoru.

ὁμο-σκηνόω, u jednom čadoru, u jednoj kući biti, i to *τινί* s kim.

ὁμό-σπλαγχνος, 2. *poet.* koji potječe od iste matere, bratski; *οἱ ὁμ.* rođaci po krvi.

ὁμό-σπονδος, 2. koji zajedno prolijeva (za žrtvu), drug za stolom.

ὁμό-σπορος, 2. (*σπείρω*), *poet.* pas. **1.** zajedno posijan, pren. rod po krvi, rođen. Supst. ἡ ὁμ. sestra, *οἱ ὁμ.* rodbina po krvi. **2.** zajedno usijan, *γυνή* prije žena drugoga.

ὁμοσπόρος, 2. akt. koji ima istu ženu, drug u braku.

ὁμόσσαι i slič., v. ὄμνυμι.

ὁμοστιχάω (ὁμο-στιχής, στείχω), *ep.* zajedno ići, τινί s kim.

ὁμό-στολος, 2. **1.** (στέλλω), *poet.* koji zajedno polazi, drug, τινός čiji. **2.** (στολή), *poet.* jednako odjeven, jednak.

ὁμο-ταχής, ές, adv. -ῶς, *poz.* jednako brz.

ὁμό-τεχνος, 2. (τέχνη), koji isti zanat radi, srodne vještine (gen.). Supst. umjetnik iste vrste, drug po zvanju, τινί komu.

ὁμοτῑμία, ἡ, *poz.* jednakost po činu i časti.

ὁμό-τῑμος, 2. jednako štovan, jednak po časti, aps., i τινῶν među nekojima. Napose zvahu se tako u Perzijanaca plemići (najmanje 1000), t. j. najodličniji s jednakim pravima i zajedničkom odgojom. Oni su u ratno i mirno doba okruživali kralja, koji ih je postavljao na najviša mjesta.

ὁμό-τοιχος, 2. *poet.* susjed za zidom.

ὁμο-τράπεζος, 2. koji za jednim stolom sjedi, jede ili (za žrtvu) prolijeva, t. j. drug za stolom, aps. ili τινί. Kod perzijskih kraljeva i satrapâ zvahu se tako oni, koje su držali za osobito vjerne.

ὁμό-τροπος, 2. jednaka značaja, istovrstan, sličan.

ὁμό-τροφος, 2. (τρέφω), **1.** jednake hrane. **2.** koji zajedno živi, τινί s kim.

ὁμοῦ, adv. (ὁμός), **1.** zajedno, na istom mjestu, skupa, ukupno, ὁμοῦ καί isto tako kao, gdje često služi samo za točnije spajanje dvaju supst. **2.** zajedno sa, podjedno sa, u društvu sa, s dat., koji može stajati sprijed ili straga. **3.** blizu, aps., ili τινός koga, ὁμοῦ γίγνεσθαι, εἶναι blizu dolaziti, sastati se, pren. združiti se, složiti se, προσιέναι ἀλλήλοις pobiti se, φέρεσθαι ἐπί τινα na koga udariti, slič. ἕπεσθαι. **4.** *poz.* kod brojeva i sličnih oznaka: blizu, gotovo.

ὁμουρέω i ὅμουρος, v. ὁμορέω i ὅμορος.

ὁμοφρονέω (-όφρων), jednake misli biti, aps., i τινί, πόλεμος -νέων jednodušno zaključen rat.

ὁμοφροσύνη, ἡ, *ep.* i *poz.* jednodušnost, sloga, i u plur.

ὁμό-φρων, 2. (φρήν), *ep.*, *poet.* i N. T. jednake misli, istomislen, složan.

ὁμο-φυής, 2., akuz. -ῆ (φυή), jednake prirode, τινός kao nešto.

ὁμό-φῦλος, 2. (φῦλον), **1.** jednakoga plemena, φιλία istoplemeno prijateljstvo; supst. ὁ ὁμ. istoplemenik, οἱ ὁμ., τὸ ὁμ. rođaci po plemenu, plemensko srodstvo, također životinje iste vrste. **2.** *poz.* istoga roda, *eiusdem sexus*. **3.** iste vrste; supst. τὸ ὁμ. istovrsno.

ὁμοφωνέω, *jon.* (-νος), jednak jezik (govor) imati, τινί s kim.

ὁμοφωνία, ἡ, jednakost jezika, glasa, pjesme, πρός τινα s kim.

ὁμό-φωνος, 2. **1.** koji ima isti jezik ili jednako govori, aps., ili τινί kao tko. **2.** pren. jednoglasan, u skladu s nečim.

ὁμοχροίη, ἡ, *jon.* glatka površina kože.

ὁμό-χροος, 2. i ὁμόχρους, 2., gen. -οος, oboje *poz.*, jednake masti (boje).

ὁμοχρονέω (ὁμό-χρονος), *poz.* jednak takt držati.

ὁμό-ψηφος, 2. **1.** koji ima jednako pravo glasa, τινί i μετά τινος kao netko. **2.** sročan, skladan, jednaka mišljenja, τινί s kim, ali također. ὁμ. εἶναί τινι nešto povlađivati, κατά τινος protiv koga.

Ὀμφάλη, ἡ, kći Jardanova, kraljica lidijska, kojoj je Heraklo morao služiti.

ὀμφαλόεις, εσσα, εν, *ep.* s pupčastom izbočinom ili s pucetom u sredini, kvrgast, pupčast, »kvrgaš«.

ὀμφαλός, ὁ (lat. *umbili-cus*), **1.** pupak. **2.** svaka pupkolika izbočina u sredini plohe, stoga **a)** kvrga na štitu, v. ἀσπίς, lat. *umbo*. **b)** jarmeni palac, kvrga, puce (Il. 24, 273); također puce na kraju prutića od knjižnoga valjka. **c)** uop. središte, sredina, *α)* θαλάσσης daleki otok Kalipsin. *β)* γῆς Delfi, zapr. bijel kamen, oblikom zatupljen čunj, u hramu u Delfima, koji su Delfljani držali za središte zemlje. *γ)* *poz.* zaglavni kamen, vrh, sredina svoda.

ὄμφαξ, ἄκος, ἡ (srod. ὀμφαλός), **1.** bradavica (na prsima). **2.** *ep.* i *poet.* greš, nezreo kiseo grozd.

ὀμφή, *dor.* **ὀμφά**, ἡ, *ep.* *poet.* i *poz.* **1.** glas božji, božanska objava, posredna ili neposredna, govorom, dakle ili: proroštvo gatarovo ili od vidioca tumačeno znamenje u snu, u letu ptica i t. d. **2.** uop. glas, besjeda, osob. svečana, kao proročka besjeda (Edipova), κατ' ὀμφὴν σήν prema tvome pozivu.

ὀμωμότης, ου, ὁ, *coniurator*, priseznik, drug u zakletvi (u atičkom pravu).

ὁμ-ώνυμος, 2., adv. -ωνύμως (ὄνυμα, ὄνομα), istoimen, istoga imena, koji potpada pod isto nazivlje, τινί kao nešto, ὁμώνυμόν τινί τι ὀνομάζειν nešto po čem nazivati. Supst. ὁ ὁμ. imenjak, τινός i τινί.

ὁμ-ωρόφιος, 2. koji pod istim krovom nastava.

ὅμως, čestica (ὁμός), **1.** ipak, opet, uza sve to. **2.** tako da stegnuta rečenica ili član govora slijedi s εἰ ili u part., pri čem part. treba razdriješiti s premda, ali katkad je i ispušten te se ima nadodati. Tako Ksen. An. 2, 2, 17 (premda je sve bilo opustošeno) ili 2, 4, 23 (premda su mislili, da se ničega nemaju bojati). Katkad pridolazi ἀλλὰ καί, δέ, μέντοι: ipak, no, ali opet.

ὁμῶς, v. ὁμός.

ὁμ-ωχέτης, ου, ὁ (ἔχω), *beot.* kojemu zajednički pripada, zajednički štovan, kao ὁμοβώμιος.

ὀν- *eol.* = ἀνα-.

ὄναρ, *τὸ* (samo nom. i akuz. sing.), **1.** san, kao *ὄνειρος*, v. r. **2.** adv. (= *κατ' ὄναρ poz.* i N. T.) u snu (suprotno *ὕπαρ*), *οὐδ' ὄναρ* ni u snu, ni izdaleka.

ὀνάριον, τὸ, N. T. magare.

ὄνασθαι, v. *ὀνίνημι*, 2.

ὄνᾱσις, *ἡ*, *dor.* = *ὄνησις*, v. r.

ὄνειαρ, pravo **ὄνηαρ**, *ατος, τὸ, ep.* (*ὀνίνημι*), sve što koristi ili krijepi, pomoć, spas, okrepa, oblaznica; u plur. jela, t. j. okrepa, takođ. dragocjenosti, blago (Il. 24, 367).

ὀνείδειος, 2. (*ὄνειδος*), *ep.* koji kara, grdi.

ὀνειδίζω, fut. *at.* *ὀνειδιῶ*, aor. *ὠνείδισα*, perf. *ὠνείδικα*, fut. med. *ὀνειδιοῦμαι poet.* u pas. znač. (*ὄνειδος*), grditi, ružiti, psovati, karati, prigovarati, prekoravati, prebacivati, kuditi, za kim ili na koga govoriti, aps., ili *τινί* i *τινά*, takođ. s dod. adj. *τινὰ τυφλόν* koga slijepa, čiju sljepotu, ili *εἴς τινα* protiv koga, i to *τί*, takođ. *ὄνειδος* prijekor izreći, ili *περί τινος*, *εἴς τι* nešto, čemu, ili *ὅτι*, *ὡς*, i *τινί* čim. Pas. s *τοιαῦτα* ukor morati slušati.

ὀνείδισμα, *τὸ, jon.* = *ὄνειδος*.

ὀνειδισμός, ὁ, N. T. ruženje, pogrda.

ὀνειδιστήρ, ῆρος, ὁ, poet. i *ὀνειδιστής, ὁ, poz.* koji kara, grdi.

ὀνειδιστικός, 3. koji rado grdi; neutr. supst. kleveta, ruženje.

ὄνειδος, *εος, ους, τὸ* (isp. *ὄνομαι*), **1.** u sing. i plur., prijekor, ukor, ruženje, kleveta, grdnja, zvana takođ. *καλόν*, bilo ironički, ili kao pogrda, koja se može držati za čast, koje aps. *ἐν ὀνείδει* za pogrdu, koje *τινί* za koga, *τινός* od čega, ili sa *ὥστε* i inf. **2.** predmet prijekora, sramota, *τινός* i *τινί* čija, za koga.

Ὄνειον, *τὸ*, i **Ὄνεια**, *τά*, gorski lanac na jugu Istmu nasuprot, što se pruža od Korinta do Kenhreje; a taj položaj brani ulaz u Pelopones.

ὄνειος, 3. (*ὄνος*), magareći, *γάλα* magareće mlijeko.

ὀνείρατα i **ὀνείρατος**, **ὀνείρατι**, v. *ὄνειρος*.

ὀνείρειος, 3. (*ὄνειρος*), *ep.* koji se sna tiče, *πύλαι* vrata sanka (Od. 4, 809).

ὀνειρο-κρίτης, ου, ὁ, buk. tumač sna. Otd.

ὀνειροκριτικός, 3., *poz.* koji pripada tumačenju sna, koji sne tumači, *πινάκιον* sanovnik ili pločica za sne.

ὀνειρό-μαντις, εως, ὁ, tumač sna.

ὄνειρον, *τὸ*, v. *ὄνειρος*.

ὀνειροπολέω, sanjati, napose: prazne utvare, ništave nade imati, *τί* o čem, *ἐν τῇ γνώμῃ* u svojim mislima.

ὀνειρο-πόλος, *ὁ, ep.* tumač sna, pogađač sana, tko navalice legne, da bi (i za druge) spavajući sanjao i tako dobio znamenja, niža vrsta gatarâ, dok su *οἱ ὀνειρο-κρῖται* pogađači sana, koji su se bavili tim obrtom, makar i slabo cijenjenim. Sjedište im je u Ateni bilo svetište Ijakhovo.

ὄνειρος, *ὁ*, sa spor. obl. **ὄνειρον**, *τὸ*, pravilno, ktomu metapl. *ὀνείρατος, ὀνείρατι* i plur. **ὀνείρατα** (*ὄναρ*), **1. a)** san, utvara, prikaza u snu, *ὀνείροις* u snu. Sne šalje doduše Zeus ili dolaze iz podzemnoga svijeta kroz dvoja vrata, istiniti kroz rožana, lažni kroz vrata od slonove kosti (igra s *κραίνω* i *ἐλεφαίρω*), ali u svemu su slika ništavoga, prolaznoga, stoga takođ. **b)** prazna utvara, sanjarija, ništava stvar, lakrdija. Ali znače takođ. **c)** znamenite predmete, kad se njima bavimo čak i u snu. **2.** *ep.* utvara (u snu), od bogova stvorena, živa i smrtnima poslata, da se onda raspadne u ništa. **3.** *poz.* bog sna.

ὀνειρό-φαντος, 2. (*φαίνομαι*), *poet.* koji se u snu ukazao.

ὀνειρό-φρων, ονος, 2. *poet.* koji sne razumije.

ὀνειρώττω (*ὄνειρος*), sanjati, *τί* što, o čem.

ὀνεύω (*ὄνος*), uzvijati, *τί*, i to *ἔκ τινος* od čega.

ὄνηαρ, v. *ὄνειαρ*.

ὀνηθῆναι, ὄνησα, ὀνήσω i slič., v. *ὀνίνημι*.

ὀνήιστος, 3. *jon.* superl. (od osn. *ὀνη: ὀνᾰ* u *ὄνηαρ*, *ὀνίνημι*), najkorisniji, najčestitiji, najbolji.

ὀνήμενος, v. *ὀνίνημι*, 2. potkraj.

Ὀνησί-κριτος, *ὁ*, iz Astipaleje, krmar na admiralskoj lađi Aleksandra Vel. i pisac lažna spisa o vojnici duž južnih obala azijskih.

ὀνήσιμος, 2. (*ὀνίνημι*), *poet.* koristan, probitačan (Sof. Trah. 1013 koji od patnje oslobađa).

ὀνησί-πολις, εως, ὁ, ἡ, poet. koji državu unapređuje.

ὄνησις, *εως, jon. ιος, ἡ* (*ὀνίνημι*), korist, dobitak, potpora, pomoć, uop. sreća, boljinak, aps., i *τινός* od čega, *τινί* za koga.

ὄνθος, *ὁ, ep.* smeće, blato.

ὀνία, ἁ, eol. poet. = *ἀνία*, bol, žalost.

ὀνικός, 3., N. T. uz *ὁ μύλος*, gornji mlinski kamen.

ὀνίνημι, **1. akt.**, inf. *ὀνινάναι*, impf. nema, mjesto njega stoji *ὠφέλουν*, fut. *ὀνήσω*, aor. 1. **ὤνησα**, *ep.* *ὄνησα*, **koristiti**, pomagati, goditi, sporiti, unapređivati, ljubav činiti, razveseliti, koje aps. **ὤνησας** učinio si mi ljubav, **ὡς ὤνησας** kako si dobar!, koje *τινά, τί*, i to *μέγα, πλεῖστα* i slič. veoma, znatno, ili *τινί* čim, *τί* u čem, *εἴς τι* za što, takođ. s *τοῦτο ὅτι* ili s part. tim što. **2. med. i pas. ὀνίνᾰμαι**, impf. *ὠνινάμην*, fut. *ὀνήσομαι*, aor. *ὠνήμην, ὤνησο* i t. d., *ep.* i *poet.* *ὀνήμην, ὄνησο* i t. d., opt. *ὀναίμην* 3. pl. *ὀναίατο*, imper. *ὄνησο*, inf. *ὄνασθαι*, part. *ὀνήμενος* (v. dolje), pak *ὠνήθην* (*dor.* *ὠνάθην*), *ὀνηθῆναι*, i *poz.* takođ. *ὠνάμην* (Lukijan), — **korist vući ili imati**, dobitak, uživanje, veselje imati, radovati se, krijepiti se, uživati. Koje aps., na pr. kod zakletve kao kletva: *μὴ ὀναίμην* ne imao sreće!, ili kao blagoslov: *ὄναιο* bog te blagoslovio!, takođ. u smislu: bilo ti dobro, naime toliko, koliko mi molbu ispuniš, dakle:

molim te lijepo, lat. *amabo (te)*. Otd. part. **ὀνήμενος** blagosloven (supr. *οὐλόμενος*, v. r.). Koje *τινός* od čega, u čem, nešto, ili od koga, ili takođ. *τί* korist postići, i s part. ako i t. d.

ὄνομα, *τὸ* (u krazi *τοὔνομα*), *ep.* i *jon.* **οὔνομα, 1. ime,** naziv, koje aps. *ὄνομα, ὀνόματι* imenom po imenu, *καλεῖν τινα ὄνομα* nadijevati komu ime, koje *τινός* čije, od čega, *τινί* za što, *ἐπί τινι* na čemu, po čem, i *περί τινος*. **2.** ime, glas (kao *vox media*), slava, *ὄνομά τινος ἐγένετο ἔν τισι* netko je među nekojima stekao slavu (Plat. Prot. 335 A), stoga od Eur. često upotrijebljeno za opisivanje pojmova, kojima ime označuje plemenitu, dičnu stvar, kakono Eur. i često upotrebljava ime za tumačenje sudbine ili značaja. **3.** oznaka pojma (supr. *ῥῆμα* rečenica, riječ), riječ (Dem. 9, 15), *μετὰ καλῶν ὀν.* uz lijepe riječi, pa tako za suprotnost k *ἔργον:* prazna riječ, izgovor, (*τῷ*) *ὀνόματι* i *ὄνομα* po imenu, naoko, *ἐν ἀτίμῳ ὀνόματι* pod sramotnim imenom, *ἐπὶ τῷ ὀνόματι ὡς* poradi mišljenja, da. **4.** ime = lice, N. T. i crkveni pisci (po jevrejskom načinu). **5.** kao gram. *term. techn.:* imenica, *nomen*.

ὀνομάζω, *jon.* **οὐνομάζω,** *ὀνομάσω, ὠνόμασα, ὠνόμακα, ὠνόμασμαι, ὠνομάσθην, ὀνομαστέον*, pak **ὀνομαίνω** (rijetko u *at.* pr.), *jon.* **οὐνομαίνω,** fut. *οὐνομανέω, ὠνόμηνα* (*ep. ὀνόμ.*), **1. akt.** i **pas. a)** imenovati, imenom zvati, nazivati, prozivati, nabrajati (Il. 18, 449), izreći, kazivati, označiti, obreći, obećati, koje aps. *μάλα σεμνῶς* lijepu riječ govoriti (Dem. 18, 35), *φοβερῶς* strašno prikazati ili označiti, koje *τινά* ili *τί*, ili s inf., *ὡς* neupr. zavis. rečen., i to (*τὸ*) *ὄνομα* imenom, stoga *τόδε* ovim, ovako, ili s dod. pleonast. *εἶναι* i *ἀπό τινος* od čega, po čem, *ἔν τινι, πρός τινα* od koga, za koga. Pas. imenovati se, zvati se, govoriti se, naziv imati, potjecati, saznati se, koje aps., *τὰ ὀνομαζόμενα* pominjane stvari, *ὀνομαζόμενος* i *ὠνομασμένος* tako zvan, ili s dod. *ὄνομα* imenom, ili *τινί, ὑπό τινος* od koga, *ἐπί τινι* kod, od čega, *ἔκ* i *ἀπό τινος* po čem, od čega. **b)** imenovati, *τινὰ θεράποντα* koga za slugu. **2. med.** koga (*τινά*) svojim, na pr. *παῖδα* svojim sinom nazivati.

ὄνομαι, *ep. jon.* i *buk.* dep., 2. sing. *ὄνοσαι*, imper. *ὄνοσο*, fut. *ὀνόσομαι*, *ep. σσ*, aor. *ep. ὠνοσάμην, ὀνοσάμην* i *ὀνόσσασθαι*, kao i *ὤνάτο* i *ὀνοσθῇ* (v. *κατόνομαι*), adj. verb. *ὀνοστός*, — grditi, karati, ružiti, psovati, tužiti se, nezadovoljan biti, malo cijeniti, prezirati, zabaciti, aps. ili *τί*, s *τινός* čega radi, ili sa *ὅτι*.

ὀνομαίνω, *ep.*, rijetko u *at.* prozi = *ὀνομάζω*.

ὀνομα-κλήδην, v. *ἐξονομακλήδην*.

Ὀνομα-κλῆς, *έους*, **1.** jedan od tridesetorice tirana. **2.** efor u Sparti g. 424.

ὀνομά-κλυτος, 2. *ep.* slavna imena, slavan. (Drugi *-κλυτός*.)

Ὀνομά-κριτος, *ου*, vidjelac i pjesnik u vrijeme Pisistratovo, koji je sabirao i donekle iskrivio proroštva Musejeva i Orfejeva, takođ. Homerove pjesme; zato prognan, s Hipijom bio u Susi, gdje je, kažu, krivim rečenicama na rat protiv Atene poticao.

Ὀνομάντιος, *ου*, efor u Sparti g. 412.

Ὀνόμ-αρχος, *ου*, vojvoda Fočana u trećem sv. ratu, plijeneći i pobjedonosan čak nad Filipom, dok nije g. 352. od njega pobijeđen i od svojih ljudi ubijen.

ὀνομασία, ἡ, nazivanje, naziv, izričaj.

ὀνομαστί (*ὀνομάζω*), *jon. οὐν.*, adv., poimence, imenom, po imenu, *αὐτὸς ὀν.* po svom (vlastitom) imenu.

ὀνομαστικός, 3. koji pripada imenu; *poz.* kao gram. *term. techn. ἡ ὀνομαστική* (*sc. πτῶσις*), nominativ.

ὀνομαστός, 3., *jon. οὐν.* (*ὀνομάζω*), **1.** koga treba imenovati, *οὐκ ὀν.* koji nije vrijedan da se imenom kaže, kojega je ime već pogubno, dakle: nevrijedan spomena, nepomenik. **2.** znatan, znamenit, slavan, glasit, *ἐπί τινι* čega radi, *παρά τινι* kod koga.

ὀνοματοθετέω, *poz.* = *ὀνομάζω*.

ὀνομᾰτο-λόγος, ὁ, *poz.* lat. *nomenclātor*.

ὄνος, *ὁ* (srod. lat. *asinus*, stsl. осьлъ), **1.** magarac, *κανθήλιος* tovarni magarac, *ἄγριος* šumski, divlji magarac. Poslov. *τῶν ὄνων ὑβριστότερος* bezobrazniji i tvrdoglaviji od magarca. **2.** od njegova nošenja tereta uzeto: **a)** *jon.* vitao (za navijanje) (Her. 7, 36). **b)** gornji mlinski kamen (*μύλος* donji žrvanj).

Ὀνόσανδρος, *ου*, platonik oko g. 40. posl. Is., pisac spisa *στρατηγικός*.

ὀνόσσεσθαι i slič., v. **ὄνομαι**.

ὀνοστός, 3., *ep.* adj. verb. od **ὄνομαι**, koji se mora prezirati.

ὀνοτάζω i med., *ep.* i *poet.* = **ὄνομαι**.

ὀνο-φορβός, *ὁ* (*φέρβω*), *jon.* čuvar magaraca.

Ὀνόχωνος, *ὁ*, rijeka u Tesaliji, koja se zove takođ. *Ὀγχηστός*, a utječe u jezero Boibeis.

ὄντως, adv. part. prez. od *εἰμί*, = *τῷ ὄντι*, osob. Plat. **1.** istinito, bitno, zapravo. **2.** uop. označujući što uopće vrijedi, uistinu, zaista, savršeno.

ὄνυμα, ὀνυμάζω, *eol.* = *ὄνομα, -άζω*.

ὄνυξ, *υχος, ὁ*, *ep.* dat. plur. *ὀνύχεσσι* mjesto *ὄνυξι* (*ὀ-νυχ*, isp. lat. *unguis*, stsl. ногъть), nokat, panča, čapak, kopito, katkad jasnoće radi još dodano k *χειρί*.

ὄξος, *ους, τὸ* (*ὀξύς*), vinska kvasina, vinski ocat, uop. nakiselo piće, napose: voda s ostikom, obič. piće robova i vojnika na vojnici.

ὀξῠ-βελής, 2. (*βάλλω*), *ep.* oštro zašiljen, oštro'rt.

ὀξυ-βόας (*ης*), *ου, ὁ*, *poet.* koji jasno viče.

ὀξύγοος, 2. *poet.* koji glasno tuži.

ὀξυ-δερκής, 2. *jon.* i *poz.* koji oštro vidi ili gleda, pren. s *τὴν ψυχήν* oštrovid, oštra uma.

ὀξύη, ἡ, bukva; *poet.* držalo od koplja, koplje.

ὀξύ-θηκτος, 2. (*θήγω*), *poet.* oštro nabrušen, Sof. Ant. 1301. valjada *ὀξυθήκτῳ βωμία περὶ ξίφει.*

ὀξυθυμέω (*-ύθυμος*), *poet.* gnjevljiv biti. Otd.

ὀξυθυμία, *poet.* gnjev, jarost.

ὀξύ-θῡμος, 2. *poet.* i *poz.* osoran, nabusit, gnjevljiv, koji se lako rasrdi. Supst. *τοὐξύθυμον* (*τὸ ὀξ.*) gnjev, jed.

ὀξυ-κάρδιος, 2. *poet.* gnjevljiv, nabrecit.

ὀξῠ-κώκῡτος, 2. (*κωκύω*), *poet.* ljuto oplakivan.

ὀξυλαβέω, brz biti.

ὀξυ-μέριμνος, 2. oštroumno izmišljen.

ὀξυ-μήνιτος, 2. *poet.* od ljute osvete izvršen, *φόνος*.

ὀξύ-μολπος, 2. *poet.* koji jasno pjeva.

ὀξύνω (*ὀξύς*), perf. pas. *ὤξυμμαι*, plpf. *ὤξυντο*, aor. *ὠξύνθην*, *jon. poet.* i *poz.* oštriti, brusiti, *τὸ στόμα* jezik. Pas. razjariti se.

ὀξυόεις, *εσσα, εν*, *ep.* (*ὀξύς*), šiljast, oštar (o koplju); drugi od *ὀξύη*, bukov.

ὀξυ-πευκής, 2. *poet.* oštar, gorak.

ὀξύ-πους, ποδος, ὁ, ἡ, *poet.* brzonog.

ὀξύ-πρῳρος, 2. *poet.* oštro'rt, s oštrim rtom.

ὀξύ-ρροπος, 2. osoran, jedljiv.

ὀξύς, *εῖα* (Il. 11, 272 *ὀξεῖ'* = *ὀξεῖαι* s besprimjernom elizijom sloga *αι* u imenica, stoga valjada *ὀδύνη* ili *ὀξέαι* sinicezom), *ύ* (osn. *ἀκ*, isp. *ἀκίς*), **oštar**, stoga **a)** šiljast, oštar, zaoštren, za mjesta: osječen, strmenit, ocjedit. **b)** pren. osob. za ono, što se ćutilâ žestoko prima: gorak, kiseo, koji siječe ili prodire, ljut (Il. 19, 125), bolan, osjetljiv; jasan, glasan. **c)** žestok, ognjevit, vatren, strastven, pršljiv (Plat. Gorg. 463 E), živ, hitar, brz (Sof. Aj. 257), kočoperan, pa stoga takođ.: koji brzo prolazi ili protječe. **d)** oštrouman. Aps. ili sa sl. inf. — Supst. *ἡ ὀξεῖα* (*sc.* **προσῳδία**, visok glas), kao gram. *term. techn.* oštri naglasak, akut; *τὸ ὀξύ* šiljak, takođ.: oštar glas, *τὸ ὀξύτατον* strmen, *τὰ ὀξέα* nenadano, *τὸ ἐμπλήκτως ὀξύ* bijesno nasrtanje. Adv. **ὀξύ, ὀξέα** i **ὀξέως**, komp. *ὀξύτερον*, **a)** oštro, oštrim okom; glasno, jasno (Il. 17, 256). **b)** žestoko, odriješito, s mladenačkim žarom, zanosito, brzo, okretno, hitro, iznenada. **c)** oštroumno.

ὀξύ-στομος, 2. *poet.* sa šiljastim kljunom, oštrim oštricem.

ὀξύ-σχοινος, 2. *poz. ep.* oštra, šiljasta sita, *schoenus mucronatus.*

ὀξύτης, *ητος, ἡ* (*ὀξύς*), **1.** oštrina, oštra točnost, *τῆς φράσεως*. **2.** jarost, žestina, strast, stoga **a)** brzina, hitrina, brzo kretanje, s *ἐς κινδύνους* srtanje u pogibli. **b)** obijesno vladanje. **c)** *τοῦ καιροῦ*, sila odnošajâ.

ὀξύ-τονος, 2. (*τείνω*), *poet.* oštro napet, oštro prožet, ili: koji prodire, glasno šumi, uji, jasno zveči.

ὀξύ-φρων, *ονος, ὁ, ἡ* (*φρήν*), *poet.* oštromislen, oštrouman.

ὀξύ-φωνος, 2. (*φωνή*), *poet.* jasna glasa, koji jasno zveči.

ὀξύ-χειρ, *ρος, ὁ, ἡ*, *poet.* i *poz.* brz rukama, hitar.

ὀξύ-χολος, 2. *poet.* i *poz.* gnjevljiv, osorljiv.

ὀξυ-ωπής, 2. *poz.* oštrovid, oštrook, isp. *ὀξυδερκής*.

ὄον, *τὸ* (*ὄϝον*, srod. s *οἰωνός*), oskoruša ili brekinja, plod, koji su Grci začinjali i jeli.

ὅου, v. I. *ὅς*.

ὅπᾳ, v. *ὅπῃ*.

ὀπᾱδέω, v. *ὀπηδέω*.

ὀπᾱδός, *ὁ, ἡ*, i **ὀπάων**, *jon.* **ὀπέων**, *ονος, ὁ* (*ἕπω*, osn. *sep*, v. r.), *ep. jon.* i *poet.* pratilac (-ica), stoga **a)** bojni drug, ali svagda podređeni, dakle: bojni sluga, momak. **b)** koja proganja, lovica, *τινός*.

ὀπάζω, *ep.* i *poet.*, fut. *ὀπάσω*, *ep. σσ*, aor. 1. *ὤπασα*, *ep. σσ* (*ὀπαδός*), (v. *ὀπαδός, ὀπάων*), **I. akt. 1.** dati za pratioca, pridružiti, dodati, uop. dati, udijeliti (Od. 8, 498), *τινά* ili *τί*, i to *τινί*, takođ. s dod. pleon. *ἅμα* ili *φέρεσθαι*, naime u podzemnom svijetu. **2.** slijediti, t. j. ići u potjeru, goniti, pritijesniti, navaliti, aps. i *τινά*. U pas. pritisnut biti, ojačati, nabujati, *τινί* od čega. **II. med.** sebi koga (*τινά*) pridružiti, za pratioca uzeti.

ὀπαῖος, 3. (*ὀπή*), *θυρίς; κεραμίς*, osob. *ἡ ὀπαία* crijep s rupom, kroz koju izlazi dim; neutr. *τὸ ὀπαῖον*, *poz.* svođen otvor na hramu, kroz koji je unutrašnjost dobivala svijetlo. (Isp. *ἀνοπαῖα*.)

ὁ-πατρος, 2. *ep.* (*ὁ copul.* i *πατήρ*), koji potječe od istog oca, s *κασίγνητος* spojeno.

ὀπάων i **ὀπέων**, v. *ὀπαδός*.

ὅπερ, mj. *ὅσπερ*, v. r.

ὀπή, ἡ (*ὄπωπα*), **1.** rupa za svijetlo, prozor. **2.** rupa u zemlji. **3.** pećina, spilja.

ὅπῃ, takođ. *ὅπη* pisano, *dor.* **ὅπᾳ**, *ep.* **ὅππῃ**, *jon.* **ὅκῃ** (*πῇ* zapr. dat. lokat.), pored **ὁπῃοῦν** i **ὁπήποτε**, adv., **1. gdje**, gdjeno, i ako je sporedni pojam nastajnoga mirovanja s tim spojen, takođ. kamo, s konj.: kamogod; aps. ili s gen., na pr. *ὅπῃ τῆς γῆς* gdje na zemlji, *ὅπῃ ἄλλῃ τῆς Ἀσίας* kamo inače u Aziji. Slič. *ὁπήποτε Εὐρώπης* na kojemgod mjestu Evrope. **2. kako**, na koji način, koliko. Slič. **ὁπῃοῦν**, na kakav mu drago način, kako inače.

ὀπηδέω, *ep.* i *jon.*, *ὀπαδέω poz.* (*ὀπηδός*), pratiti, ići s kim, u čijoj vlasti biti, *τινί* i *ἅμα τινί, ἔκ τινος* od koga.

ὁπηλίκος, 3. kako star, koje dobi, kolikigod, kolikogod.

ὁπηνίκα, vremena čestica, relativna i neupravno upitna (*ἡνίκα*), **1.** zapr. u koji čas, takođ. s gen.

τῆς ὥρας u koji sat; pak uop. = ὁπότε, kada. 2. kauzalno: kad, kad jednom, jer.

ὀπίας, ὁ, τυρός, *poet.* sir od mlijeka, koje se od smokvena soka (ὀπός) usirilo.

ὀπίζομαι (samo prez. i impf. s augm. i bez njega), *ep.* dep. med. (ὄπις), paziti, obzirati se, štovati, žacati se; bojati se, τί i τινά.

ὄπιθε i **-θεν**, v. ὄπισθεν.

ὀπιθό-μβροτος, 2. *poet.* koji slijedi iza smrtnika, koji ga preživi.

Ὀπικες, οἱ, *Osci*, staro pleme italsko, u Kampaniji i Laciji. Zemlja njihova ἡ **Ὀπικία.**

ὀπιπεύω (osn. ὀπ u ὄπ-ωπα s neob. redupl.), *ep.* za čim obzirati se, navirivati za kim, vrebati, kebati, aps. ili τινά, τί.

ὄπις, ἴδος, ἡ, akuz. ιν i ιδα (ὄπωπα), *ep. jon.* i *buk.* **1.** pozor, pažnja, i to ona, koju bogovi na ljude i njihova djela svraćaju, kazneni nadzor ili pažnja bogova, koje se treba bojati, kazan, osveta. **b)** osvrtanje, štovanje, koje ljudi bogovima i njihovoj moći ukazuju, s θεῶν strah božji.

ὄπισθεν i pred kons. (ali ne u at. prozi) takođ. **-σθε**, *ep.* i *poet.* takođ. **ὄπιθεν** i **-θε**, adv., **1.** o mjestu, **a)** aps. odostrag, izazada, ostraga, straga, iza leđa, καταλείπειν ostavljati, μένειν zaostajati, ποιήσασθαί τι nešto za leđa metnuti, učiniti da ostane za leđima. Supst. οἱ ὄπ. zaostali, koji ostrag dolaze, najzadnji, τὸ ὄπ., takođ. τοὔπ., i τὰ ὄπ. što je odzada, stražnji dijelovi, leđa, ἐκ τοῦ ὄπ. odostrag, za leđima, slič. ἐν τῷ ὄπ. i εἰς τὸ ὄπ. natrag, nazad. Pren. φρονέειν tajno snovati, ὁ ὄπ. koji je zaostao, svladan *(inferior)*, suprotno: pobjednik. **b)** s gen., koji može stajati sprijed i ostrag: iza. Pren. ὄπ. τινος ἑστάναι za čim zaostajati. **2.** *ep.* o vremenu: zatim, poslije, unapredak, οἱ ὄπ. zapr. oni ostrag, t. j. koji još dolaze, slijede, potonji. Superl. *ep.* **ὀπίστατος**, 3. najzadnji, posljednji.

ὀπίσθιος, 3. *jon.* i ὀπισθίδιος, 3. *poz.* stražnji.

ὀπισθό-δομος, ὁ, stražnja dvorana Atenina hrama na tvrđavi u Ateni, koja je služila za riznicu.

ὀπισθο-νόμος, 2. (νέμω), *jon.* koji natraške pase, βόες, jer su im rogovi naprijed zavinuti, te nijesu mogli pasti i ići naprijed (Her. 4, 183).

ὀπισθό-πους i ὀπισθό-πος, ὁ, *poet.* koji za kim ide. Supst. sluga.

ὀπισθοφυλακέω (-φύλαξ), stražnje čete zaklonjati ili čuvati, t. j. voditi, uop. sačinjavati stražnju četu.

ὀπισθοφυλακία, ἡ, **1.** čuvanje stražnjih četa, služba vođe stražnje čete. **2.** čuvanje vojske iza leđa, stražnja četa, stražnja straža.

ὀπισθο-φύλαξ, ακος, ὁ, koji sačinjava stražnju četu. Supst. οἱ ὀπ. stražnje čete, stražnje straže.

ὀπίστατος, 3., v. ὄπισθεν.

ὀπίσω, *ep.* **ὀπίσσω**, adv., **1.** o mjestu: nazad, ostrag, natrag, na leđa, katkad objač. s πάλιν, ὀπ. λείπειν za sobom ostavljati, udaljiti se, πρόσσω καὶ ὀπ. ὁρᾶν i slič. pogled naprijed i natrag bacati, t. j. razboritu obzirnost pokazivati (Il. 18, 250), ὁ ὀπ. koji slijedi, ali τὸ ὀπ. = prostomu ὀπ. ili = εἰς τοὐπίσω (τὸ ὀπ.) natrag, natraške, stoga takođ. κομιδὴ τὸ ὀπ. povratak; ἐκ τῶν ὀπίσω, *poz.* ostraga, za leđima. **2.** o vremenu: poslije, izatoga, unapredak (Il. 3, 411), takođ. ἐς ὀπίσσω. **3.** *jon.* i *poet.* takođ. = *at.* πάλιν, opet, ὀπ. ἀποδιδόναι natrag dati, vratiti, opet dati.

ὁπλέω, *ep.* (ὅπλον), oružati, uprezati (konje).

ὁπλή, ἡ (srod. sa ὅπλον?), kopito u konja, mule. U takvom (izdubenom) kopitu od mule donesena je, kažu, otrovna voda iz Grčke za Aleksandra u Aziju, jer bi ona sve druge tvari, čak i željezo, izgrizla. Na to je kopito metnut natpis te se poslije čuvalo u Delfima. — Ali takođ. kopito govečeta.

Ὅπλητες, ime jedne od 4 staroat. file, tobože po Hoplesu (Ὅπλης, ητος), sinu Jonovu.

ὁπλίζω, fut. ὁπλιῶ, aor. ὥπλισα i t. d., *ep.* aor. 1. akt. ὅπλισα i sa σσ (drugi ὡπλ.), med. 1. plur. takođ. ὁπλισάμεσθα, i pas. 3. plur. ὅπλισθεν mj. ὡπλίσθησαν (ὅπλον), **1. akt.** oružati, opravljati, stoga: pripravljati, gotoviti, naoružati, osob. za boj spremati, oružati, što su u Ateni katkad za siromašne činili imućniji općinari. U Tuk. napose: teško oružje dati, teško oružati, i u Herod. takođ.: u oružju držati ili vježbati. Konstr. s τί i τινά, i to τινί čim, takođ. τοῖς ὅπλοις, i ἀπό τινος od čega. **2. pas.** i **med.** spremati se, kititi se (za ples), napose: naoružati se ili oružati se, stoga (ὁ) ὡπλισμένος naoružan, oružani, koji ima oružje, aps., i τινί čim. Pren. opasati se, θράσος junaštvom. **3. med. a)** sebi opravljati, pripravljati, gotoviti, τί. **b)** ἵππους svoje konje opravljati, prezati (Il. 23, 301).

ὅπλισις, εως, ἡ, i *poet.* i *poz.* **ὁπλισμός**, ὁ, oružanje, naoružavanje, spremanje, ναυβάτης oprava brodova, momčad za brodove. Napose: oružje, vrsta oružja.

ὅπλισμα, τὸ, **1.** oružanje. **2.** *poet.* spremni ratni brodovi.

ὁπλιτ-αγωγός, 2. (ἄγω), koji vodi oklopnike, τριήρης, ναῦς oklopnički prijehod.

ὁπλιτεύω, služiti među oklopnicima ili kao oklopnik, biti oklopnik.

ὁπλίτης [ῑ], ου, ὁ (ὅπλον), **1.** *poet.* adj. teško oružan. **2.** supst. hoplit, oklopnik, t. j. teško oružan vojnik u pješadiji. Oružje mu bilo **a)** ὅπλον velik štit, koji je zaklonjao tijelo od ramenâ do koljenâ, a držao se za remen (τελαμών); odatle ime ὁπλίτης. U Aleksandrovo doba nošahu mjesto njega ἀσπίς, *clipeus* (okrugao), ili θυρεός, *scutum* (duguljast štit). **b)** mje-

dena kacida i oklop (*κράνος* i *θώραξ*). **c)** nazuvke (*κνημῖδες*). **d)** kratak mač (*μάχαιρα*). **e)** dugačko koplje (*δόρυ*), mjesto kojega su Makedonjani imali *σάρισσα*. Osobito izvježbani u Dorana bili su oni glavna snaga helenskih četa.

ὁπλῑτικός, 3. koji oklopnicima pripada ili od njih sastoji. Supst. **a)** *τὸ ὁπλ., τὰ ὁπλ.* i *ἡ ὁπλ.* vještina teškim oružjem biti se, mačilačka vještina, *οἱ τὰ ὁπλ. ἐπιτηδεύοντες* mačilački vještaci. **b)** teško oružana pješadija, hopliti, oklopnici.

ὁπλῑτο-πάλᾱς, *ου, ὁ, poet.* teško oružan borac.

ὁπλο-θήκη, ἡ, poz. oružàna.

ὅπλομαι, *ep.* (*ὅπλον*), sebi gotoviti, *τί*.

ὁπλομαχέω (*ὁπλο-μάχος*), u potpunom oružju boriti se.

ὁπλομαχία, *ἡ*, boj teškim oružjem, vještina (vježba, poučavanje) boriti se u bojnom redu kao teško oružani, uop. taktika, ratna umjetnost.

ὅπλον, *τὸ* (*ἕπω*, zabavljen sam oko čega), ponajv. u plur., **sprava,** oprema, oruđe, stoga napose **1.** *ep.* oprema lađena, osob. uža, jedra i vesla, *τὰ ὅπλα κατατείνειν* jedra i uža spuštati (ali takođ. uže napinjati), i *ὅπλον* konop, *jon.* takođ. za uža uop. (Her. 9, 115). **2.** *ep.* oruđe zanatlijsko, napose kovačko. **3.** ratne sprave, oružje, vrsta oružja, u sing., i *τὰ ὑπηρετικὰ ὅπλα* podređene vrste oružja, kako su napose praćare i strijelce Grci prezirali. Napose pak **a) oružje,** i osob. teško oružje, naime veliki štit hoplitâ, *scutum* (v. *ὁπλίτης*), i njihovo koplje, stoga *προβαλέσθαι τὰ ὅπλα* štitove i koplja pred sebe trgnuti, one za zaštitu, ova za navalu, ali *ὅπλον ἐκ χειρός* mač, suprotno: oružje za obranu. Zato je značilo *τοῖς ὅπλοις* oružanom silom, *αὐτοῖς ὅπλοις* zajedno s oružjem, *ἐν, ἐφ', ξὺν ὅπλοις, μεθ' ὅπλων, ὑπὸ τοῖς ὅπλοις* u oružju, pod oružjem, oružan (Ksen. An. 3, 2, 28), *ὁ ἐπὶ τῶν ὅπλων* (*στρατηγός*) vojnički strateg za razliku od upravnoga stratega, *ἐς, ἐπὶ τὰ ὅπλα ἔρχεσθαι, ἰέναι, τρέχειν, φέρεσθαι* na oružje poteći, stati pod oružje, *τὰ ὅπλα ἁρπάζειν, λαμβάνειν* sa i bez *εἰς τὰς χεῖρας* oružje pograbiti, no potonje takođ. oružje dobiti, *τὰ ὅπλα ἀναλαμβάνειν* oružje obući, *ὅπλα παρέχεσθαι* kao oklopnici služiti, *ἐν ὅπλοις μάχεσθαι* u potpunom oružju boriti se, *ὅπλα ἐπιφέρειν τινί, ἐπί τινι* i *ἐπί τι* oružje podizati protiv čega, na što oružjem navaliti, *τὰ ὅπλα ἐκλείπειν* oružje ostavljati, na pr. da se ide u vijeće, kamo se nije dolazilo s oružjem, ali *ἀποβάλλειν, ἀφιέναι*, baciti ih. **b)** konkr. naoružani, osob. teško oružani = *ὁπλῖται* (Ksen. An. 2, 2, 4), na pr. *πολλῶν μεθ' ὅπλων* s mnogo oružanih, *ἐξέτασιν ὅπλων ποιεῖσθαι* smotru držati nad oružanima. **c)** mjesto za oružje, gdje je oružje u skupu namješteno, *ἐφ' ὅπλοις* mjesto gdje je postavljeno oružje, i budući da se to činilo pred okolom, takođ. prednja strana okola, tabor, straža, stoga *ἀπὸ τῶν ὅπλων* daleko od okola, slič. *ἔξωθεν ἐκ τῶν ὅπλων* iz okola, *πρὸ τῶν ὅπλων* pred okolom (Ksen. An. 2, 4, 15), slič. *πρόσθεν*. Baš zato znači *τίθεσθαι τὰ ὅπλα* oružje postaviti, skinuti, sjesti u òkô (Ksen. An. 1, 5, 14), *ἀντία* nasuprot namjestiti se u oko; ali štit bi takođ. postavili preda se i koplje bi zaboli u zemlju, kad bi stali, stoga znači takođ.: oružje postaviti, stati (Ksen. An. 4, 2, 16), slič. kao *τὰ ὅπλα ἔκειτο*, pa kako se kod smotre oružje polagalo, takođ. uop.: poređati se, vrstati se, *μεθ' ἑτέρων* priključiti se jednoj stranci, *ἐν τάξει, ἐς τάξιν* u redove stati, *ἀντία* u fronti stati, i to *ἔς τι, ἔν τινι* kamo ili gdje, *περί τι* oko čega, *πρός τι* kod čega, *πρό τινος* pred što ili koga.

ὁπλο-ποιία, ἡ, poz. zgotavljanje oružja, naslov 18. knjige Ilijade.

ὁπλοποιική, ἡ, vještina kovanja oružja.

ὁπλότερος i **ὁπλότατος,** 3., *ep.* komp. i superl. (*ὅπλον*), spremniji, gotoviji, pri čem kompar. ne povećava, već razliku pravi. Il. 14, 275 mlađahan, krepak; Il. 4, 325 krepčiji, mlađi; *γενεῇ, γενεῆφιν* po dobi, aps., ili *τινί* u čem.

ὁπλοφορέω, **1.** akt. oružje nositi, *τινί*, na pr. *χειρί*. **2.** pas. *poz.* od tjelesne straže biti praćen.

ὁπλο-φόρος, 2. (*φέρω*), oružan, *τάξις* vojnička služba. Supst. oružnik, naoružani.

ὁποδαπός (*ποδαπός*), 3., relat. i neupravno upitno: odakle, kakav zemljak.

Ὀπόεις, v. *Ὀποῦς*.

ὁπόθεν, *ep.* **ὁππόθεν,** adv., *unde*, neupravno pitajući i opće relativno (*πόθεν*), odakle, otkuda, *ὁπόθεν τύχοιεν* otkudgod; katkad naoko mj. gdje, *unde*.

ὁπόθεν-οὖν, adv., otkudgod.

ὁπόθι, v. *ὅπου*.

ὅποι, korel. za *ποῖ*, *ep.* takođ. **ὁππόσε,** adv. (*πόσε*), **kamo,** *ὅποι ἄν* kamogod, *ὅποι ποτέ* kudagod, *ὅποι προσωτάτω* što dalje; takođ. onamo kamo, aps., ili s gen. *ὅποι γῆς, ὅποι γνώμης*, kamo na svijetu, kamo u mišljenju. Katkad naoko mj. gdje ili kad, tako *ὅποι καθέσταμεν* kamo prispjevši otpočinusmo, *ὅποι χρηστέον* zapr. kamo voditi treba, ili *σοὺς ὅποι πόνους κατοικτιοῦσιν* zapr. dokle će tvoje muke gledati, prije negoli se na te smiluju, t. j. ako ti se hoće smilovati.

ὁποῖος, 3., *ep.* takođ. **ὁπποῖος** (*ποῖος*), *jon.* **ὁκοῖος,** neupravno pitajući i opće relativno: kakav, kakve vrste, takođ.: takav kao, koji, i tako relat. = *οἷος, ὁποῖός τις, ὁποῖόν τι* kakavgod, kakono, *ὁποῖον ἄν* štogod, *ὁποῖος ἄν τις ᾖ* kako se god vladao, *ὁποῖον στάντα* stalo kako mu drago, brahil. *τῶν κακῶν ὁποῖον οὐχί* muke svakojake.

ὁποιοσ-δή-ποτε, 3. i

ὁποιοσ-τισ-οὖν, ὁποια-τισ-οὖν, gen. ὁποιουτινοσοῦν i t. d., krepko istaknut indefinit, kakavgod, koji mu drago, πρίασθαι ὁποιουτινοσοῦν kupiti pod kojugod, makar još toliku cijenu, τοὺς ὁποιουστινασοῦν zvali se kako mu drago.

ὅποι-περ, adv., kamo baš.

I. **ὀπός,** ὁ (lat. *sucus*), sok od biljaka, osob. mlijeko, što kapa iz rane koje biljke. Napose sok divlje smokve, koji se uzimao za grušanje mlijeka, ili da se namažu strijele, tobože da rane ne zacijele, već da budu još ljuće.

II. **ὀπός,** gen. od ὄψ.

ὁποσάκις, adv., kolikogod puta.

ὁποσά-πους, ποδος, ὁ, ἡ, *poz.* koliko stopa dug.

ὁπόσος, 3., *ep.* takođ. **ὁππόσος** i **ὁπόσσος** (πόσος), *jon.* **ὁκόσος,** kolik, ἐφ' ὁπόσον koliko, καθ' ὁπόσον, *poz.* toliko koliko, u istom mnoštvu kao, i osob. u plur. koliko, toliko kao.

ὁποσοσ-οῦν, neutr. ὁποσονοῦν i t. d., kolikigod, u gen. za kolikugod cijenu, ali takođ.: makar još i najmanje, makar i njih tolicno.

ὁπόσσος, v. ὁπόσος.

ὁποστοσ-οῦν, kojigod (po redu), najzadnji, od ὁπόστος, 3. koji (po redu).

ὁπότε, *ep.* **ὁππότε** (πότε), *jon.* **ὁκότε,** i s **ἄν, ὁπόταν,** u Hom. ὁππότε κε i ὁπότ' ἄν, vremena čestica, **1.** onda kad, kada, u koje doba. **2.** kad. **3.** kolikogod puta, kadgod (s opt.), ἢν ὁπότε gdjekad. **4.** ako, (u) koliko, ako kad, kad jednom, budući da, jer (ali jedva *ep.* = ποτέ, *olim*).

ὁπότερος, 3., *ep.* **ὁππότερος** (πότερος), *jon.* **ὁκότερος,** korelat. za πότερος, i **ὁποτεροσοῦν, 1.** koji od obojice, za pojedina lica, i u plur. za dvije stranke. **2.** jedan od obojice, u plur.: jedan od oba dijela, ὁπότεροι = ὁποτεροιοῦν. Adv. **ὁπότερα** (ὁκότερα) i **ὁποτέρως** na koji od oba načina, na koji način, kako, sa sl. ἤ, εἰ da li, ili da li.

ὁποτέρωσε, adv., prema kojoj od obiju strana, na koju stranu, kamo.

ὅπου (ποῦ), *jon.* **ὅκου,** *poet.* **ὁπόθι,** *ep.* **ὁππόθι** (πόθι), **1. gdje,** na kojem mjestu, onamo gdje, pa tako i odgovarajući demonstr. τούτους, ταύτην, = οἷς i t. d., stoga u čem, na pr. Ksen. Mem. 3, 5, 1, ἔστιν ὅπου na gdjekojem mjestu, i οὐκ ἔστιν ὅπου nigdje, ὅπου ἄν gdjegod, ὅπου μή gdje ne, osim. Takođ. s gen. τῆς πόλιος ὅκου na kojem mjestu grada, ὅπου τῶν λεγομένων gdje u razgovoru (Plat. Prot. 342 E). Katkad naoko = ὅποι, tako ὅπου βέβηκεν gdje boravi. **2.** o vremenu i prilikama: u kojim prilikama, kada, u vrijeme kad; οὐκ ἔσθ' ὅπου nikad. **3.** kauzalno, uvodeći uzrok i opravdavanje kakve tvrdnje, osob. s γέ i καί, ako, budući da, jer.

ὁπου-οὖν, adv., gdjegod.

ὅπου-περ, gdje baš.

Ὀποῦς, οῦντος, *ep.* **Ὀπόεις,** εντος, ὁ, takođ. ἡ, glavni grad opuntskih Lokrana, postojbina Patroklova. Stanov. οἱ **Ὀπούντιοι.**

ὄππα, τὸ, *eol.* = ὄμμα.

ὄππῃ, ὁππόθεν, ὁπποῖος, ὁππόσος, ὁππότε, ὁππότερος, v. ὅπῃ i t. d.

ὁππόθι, v. ὅπου.

ὁππόκα, *dor. buk.* = ὁπότε.

ὁππόσε, v. ὅποι.

ὅππως, v. ὅπως.

ὁπποτέρωθεν, *ep.* adv., s koje od obiju strana, od koje strane.

ὀπταλέος, 3. *ep.* (ὀπτός), pečen.

ὀπτάνιον (drugi ὀπτανεῖον), τὸ, *poz.* kuhinja.

ὀπτάνομαι, pas., N. T. dati se vidjeti.

ὀπτασία, ἡ, N. T. pojava.

ὀπτάω, *buk.* takođ. ὀπτέω (ὀπτός), peći, pržiti, sušiti, aps., i τί nešto, ili τινός čega.

ὀπτήρ, ῆρος, ὁ (osn. ὀπ, v. ὁράω), uhoda. Otd. ὀπτήρια, τὰ, *poet.* darovi, kad se ugleda tko, na pr. nevjesta.

ὀπτίλος, ὁ, *poz.* oko.

ὀπτός, 3. pečen, kuhan, pržen, paljen, žežen, πυρί na ognju, ἐκ πυρός ognjem kaljen, ὀπτὴ πλίνθος opeka.

ὀπυίω, inf. prez. *ep.* ὀπυιέμεν(αι) mj. ὀπυίειν, samo u prez. i impf., *ep. poet.* i *poz.* **1.** akt. ženiti se, za ženu uzeti ili imati, aps. ὀπυίοντες oženjeni, ἀναφανδόν javno, t. j. po zakonu i običaju, ili τινά. **2.** pas. i med. udavati se.

ὄπωπα, *ep. poet. jon.* perf. akt. od ὁράω, v. r.

ὀπωπή, ἡ, *ep.* (osn. ὀπ, v. ὁράω), **1.** pogled; gledanje. **2.** vid.

ὀπωπητήρ, ῆρος, ὁ, *ep.* = ὀπτήρ.

ὀπώρα, *jon.* -ρη, ἡ (ὥρα), **1.** kasno ljeto, rana jesen, t. j. vrijeme od ishoda Sirijeva (konca srpnja) do ranog zapada Plejadâ (kad nastaje burno vrijeme, χειμών), zvana τεθαλυῖα, jer onda dozrijevaju plodovi. Stoga **2.** konkr. žetva, »jesen«, berba, voće. **3.** *poet.* zrela mladenačka dob.

ὀπωρίζω, fut. part. *jon.* ὀπωριεῦντες, brati, berbu imati, aps., i τί čega.

ὀπωρῑνός (zapr. ῑ), 3. *ep.* rane jeseni, ἀστήρ Sirije (v. ὀπώρα), Βορέης u jesensko doba, kad redovno duha sušu noseći te plodovi zriju.

ὀπωρ-ώνης, ου, ὁ (ὠνέομαι), zakupnik voća.

ὅπως, *ep.* takođ. ὅππως, *jon.* **ὅκως,** korelat. za πῶς, **1.** adv. **kako, kao što,** na koji način, na način kao, *prout*, već kako, ὅπως κε kakogod, takođ. s gen. παιδείας ὅπως ἔχει kako je s njegovom naobrazbom. Fraza οὐκ ἔσθ' ὅπως nema načina kako, znači: nikako, nipošto, nije moguće, nikada, i οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ svakako (Sof. El. 1480). Stoga se katkad umeće, a ne mijenja strukture, kao u οὐ γὰρ γένοιτ'

ἂν ταῦθ' ὅπως οὐχ ὧδ' ἔχειν = οὐκ ἂν γένοιτο οὐδαμῶς ταῦτα οὐχ ὧδε ἔχειν svakako mora biti tako (Sof. Aj. 378). Eliptično stoji οὐχ, takođ. οὔκουν (naime ἐρῶ) ὅπως nesamo ne, kamoli da, i οὐχ ὅπως — ἀλλὰ (καί) nesamo ne — već pače, ili οὐχ ὅπως — ἀλλ'(ἀ) οὐδέ ili μηδέ nesamo ne — već ni. Slič. μὴ ὅπως naime λέγε. Rjeđe stoji = ὡς u poređenju i kod superl., na pr. ὅπως ἄριστα ponajbolje.

2. o vremenu: kad, gdje, dok, čim, kadgod, kolikogod puta = ὅτε.

3. za oznaku svrhe (dok ἵνα označuje namjeru), **da**, i to iza riječi, koje izriču vijećanje, brigu, težnju, u hrv. takođ. **kako**, ili kauzalno, ὅπως δή kad očevidno, kad već (Od. 4, 109), rijetko iza pojmova »zapovijedati, moliti, nagovarati«, gdje obič. slijedi inf., ili iza niječnoga glag. *dicendi* ili *sentiendi*, gdje stoji ὅπως = ὅτι, jer je natuknuto pitanje jednako niječnoj tvrdnji. Napokon stoji u rečenicama, koje sadržavaju veliku brigu, i prema tome poticanje ili opomenu, ὅπως μή samo da ne.

ὁπωσ-δήποτε, ὁπωσ-οῦν, ὁπωστι-οῦν, adv., kakogod, nekako, ili: bogzna kako, t. j. na umjetni, a ne na prirodni ili pravedni način; ali takođ.: makar kako, kako mu drago, donekle, οὐδ' ὁπωσοῦν i οὐδ' ὁπωστιοῦν ni najmanje, nikako, nipošto.

ὅπωσ-περ, takođ. **ὅκωσ-περ,** adv., baš kao, posve kao.

ὅρᾱμα, ατος, τὸ (ὁράω), *poz.* pogled, prizor, pojava.

ὁράνιος, 3. v. οὐράνιος.

ὅρασις, εως, ἡ, *poz.* viđenje, vid, pogled, lice.

ὁρᾱτός, 3. koji se može vidjeti, gledati, vidljiv, τινί čim. Supst. (τὸ) ὁρ. i τὰ ὁρ. nešto vidljivo. Adv. ἐν ὁρατῷ vidljivo.

ὁράω, ὁρῶ, ὁρᾷς i t. d., u med.-pas. **ὁράομαι, ὁρῶμαι,** ὁρᾷ i t. d., tvori oblike od osnova ϝορ (v. ὅρομαι), ὀπ (lat. *oc-ulus*) i ϝιδ (lat. *vĭdēre*, hrv. vid-je-ti), naime

atički i općeno impf. akt. ἑώρων, med. ἑωρώμην (takođ. ἑορ- i ὡρ-), fut. ὄψομαι, aor. akt. εἶδον (od ἔ-ϝιδον), med. εἰδόμην (v. pod εἶδον), perf. i plpf. akt. ἑώρακα i ἑωράκειν (takođ. ἑορ-), med.-pas. rjeđe ἑώραμαι i ἑωράμην (ἑορ-), češće ὦμμαι, ὦψαι, ὦπται i ὤμμην, ὦψο, ὦπτο, aor. pas. ὤφθην, fut. pas. ὀφθήσομαι, adj. verb. ὁρατός i ὀπτός, ὀπτέον,

ktomu epski rastegn. oblici akt. ind. **ὁρόω,** ὁράᾳς, ὁρόωσι, opt. ὁρόῳτε, part. mask. ὁρόων, fem. ὁρόωσα, med. ind. 2. sing. ὅρηαι (kao od ὅρημαι), 2. pl. ὁράασθε, inf. ὁράασθαι, impf. ὁρόωντο, pak od impf. akt. 3. sg. ὅρα, med. 3. sg. ὁρᾶτο, fut. 2. sg. ὄψεαι, i (takođ. *poet. jon.* i *poz.*) perf. akt. ὄπωπα, plpf. ὀπώπεε, -πει,

i jonski k prez. **ὁρέω** u akt. ind. ὁρέομεν, ὁρέουσι, konj. ὁρέωμεν, ὁρέωσι, part. ὁρέων, έουσα, έον, impf. ὥρεον (ὥρας, ὥρα), ὡρέομεν i t. d., u med. ind. ὁρέομαι, ὁρεόμεθα, ὁρέονται, konj. ὁρέωμαι, ὁρεώμεθα, ὁρέωνται, part. ὁρεόμενος, impf. ὡρεόμην, ὡρεόμεθα, ὡρέοντο (*at.* steg. samoglas α, ᾳ ima i u *jon.*) — **vidjeti,**

1. intr. moći vidjeti, gledati, motriti, paziti, pozoran biti, s πάλιν na stranu gledati, **a)** aps. ὁρᾷς; *viden'*, vidiš li? naime: kako slabo držiš riječ (Sof. El. 628); i tako stoji sad sa i bez ὡς parentetski umetnuto u govor, sad opet sprijed, ne mijenjajući strukturu rečenice. Slič. οὐχ ὁρᾷς ironično, no dabogme, ili οὐχ ὁρῶ ne znam, ὅρα *vide sis*, promisli. U part. ὁρῶν na svoje oči, ὁρῶντα λέγω što jasno vidim, t. j. jasno, zdravo, istinu govorim. **b)** s prijedl. εἴς τι ili εἴς τινα na što, na koga gledati, oko ili pogled baciti, slič. πρός τινα oči za pomoć okomiti na koga, u njega nadu svoju postavljati, i πρός τι u što upirati oči, πρὸς τὰ χρηστά gledati na ljude čestite, napose: nešto jedino imati pred očima (mj. toga *poz.* takođ. ὁρᾶν τι), ali takođ. πρός τι ὁρᾶν prema čemu upravljen biti ili ležati, τὸ πρός τι ὁρῶν komad, koji prema čemu leži, ἐπί τι preko čega, i ἔκ τινος od, sa čega. **c)** s upitnim i relativnim rečen., sa ὅτι, ὡς kako, gdje, da, sa ὅπως gledati, nastojati, sve činiti da, s εἰ dobro prigledati, paziti da li, uz φίλως ὁρᾶν rado vidjeti kad, s μή i ὅπως μή *α)* s ind. paziti, vidjeti, da li ne. *β)* s konj. na oprezu biti, čuvati se da ne bi.

2. tranz. vidjeti, smotriti, ogledati, opaziti, ugledati, razabrati, spoznati, razumjeti, znati, takođ.: paziti, mariti, namjeravati, brinuti se za što; τί, na pr. φῶς = živjeti, stoga οὐκέτ' ὄψεσθαι = mrtav biti, πάντα Sof. Aj. 379 na sve vrebati, ili τινά i to s dod. adj. ili part. da on, što katkad treba nadopuniti, kao Tuk. 1, 80, gdje uz τοὺς ἐν τῇ ἡλικίᾳ treba nadodati ἐμπείρους ὄντας πολλῶν πολέμων, slič. takođ. s nom. part., kao kod αἰσθάνεσθαι, ili s relativnom rečen. ili s drugim zavis. rečenicama, gdje je subj. sporedne reč. često prevučen kao obj. u glavnu, rijetko s akuz. s inf., i to ἐλεεινόν jadnim pogledom, δριμύ strahovito, ljutito, ἥδιον radije vidjeti, voljeti, ili (ἐν) ὀφθαλμοῖσιν pred očima, ali τοῖς αὐτοῖς ὀφθ. takođ.: istim očima, παρ' ἃ τῷ λογισμῷ βέλτισθ' ὁρῶσί τι πράξουσιν protiv svoga boljeg uvjerenja raditi, i ὁρᾶν πρός τινα koga s kim porediti. U **pas.** viđen, opažen biti, pokazati se, pojaviti se, aps. μάλιστα ὤφθη najbolje se razabralo, τὰ ὁρώμενα ono što se vidi, vidljive stvari, ili τινί i ὑπό, ἀπό τινος od koga, ili s part. vidi se, da on.

Ὄρβηλος, ὁ, gora Makedoniji na sjeveroistok, među Strimonom i Nestom, na međi tračkoj, sada Perin-Dag.

Ὄρβις, ιος, ὁ, rijeka u južnoj Galiji, Orbe.

ὀργάζω (osn. *ἐργ* u *ἔοργα*, *ἐργάζομαι*), mekšati, gnjesti, gnječiti, strojiti, *τί*.

ὀργαίνω (*ὀργή*), *poet*. aor. *ὤργανα*, **1.** tranz. ljutiti, na srdnju dražiti, *τί*. **2.** intr. srditi se.

ὀργανικός, 3., adv. *-ῶς*, *poz*. s oruđem; *λόγος* koji djeluje kao ratni stroj.

ὄργανον, *τὸ*, oruđe, sprava, stroj, *τινός*, *ἐπί τι* za što, upotrebljavano takođ. za ljude; napose **a)** glazbalo, *παρεντείνειν* navijanjem žica pojačiti ga. **b)** ćutilo, organ. Od

ὄργανος, 3. (*ἐργ-άζομαι*), *poet*. koji tvori.

ὀργανοποιία, *ἡ*, *poz*. pravljenje oruđa, takođ. pravljenje ratnih strojeva.

ὀργάς, *άδος*, *ἡ* (*ὀργή*), vlažan, bujan i plodan kraj, u plur. močarna zemlja. Napose sa *ἱερά* božanstvu posvećena, plodna, ali netežena zemlja, kao između Megare i Atike.

ὀργάω i med. **-άομαι**, **1.** jedrati, nabubriti, nagreznuti, osob. za plodove, kad nabubre i zru, stoga *τὰ παραθαλάσσια τῶν καρπῶν ὀργᾷ ἀμᾶσθαι* t. j. sa svojim su plodovima zreli za žetvu. **2.** pren. gorjeti od žestine, *ardeo*, revan biti, strastveno nastojati, živo željeti, upaliti se od želje, aps. *ὀργῶν* strastveno, ili *πρός τι* oko čega, ili s inf.

ὀργή, *ἡ*, *dor*. **ὀργά**, takođ. u plur., **1.** nagon, nastojanje, revnost, napose: žestina, nagnuće, osjećaji, ćud, značaj, *ὀργήν* po ćudi, *ὀργὴν ἄκρος* žestoke ćudi, *αὐτόγνωτος ὀργά* slobodno odlučena težnja, naime za onim, što zakon zabranjuje, samovoljni prkos (Sof. Ant. 875), *κερτόμιοι ὀργαί* grješno zadirkivanje (Sof. Ant. 956), *ἀστυνόμοι* nagoni, koji gradove ili države osnivaju i uređuju, smisao za državni red (Sof. Ant. 354), *ὀργῇ χαλεπῇ χρῆσθαι* žestoku ćud pokazivati, i *ὀργὰς ἐπιφέρειν τινί* povoljiti komu. **2.** napose: uzbuđenost, jarost, žestina, strast, zlovolja, ljutina, gnjev, srdžba, bijes, i katkad ono, što iz toga slijedi: kazan, *τὰ τῆς ὀργῆς* očitovanje srdnje, *ἐρωτική* ljutina od ljubomornosti, i prolept. *εὐμενεῖς ὀργὰς κατασχεθεῖν* milostivo gnjev uzdržati. Aps., ili *τινός* čiji, i čega radi; no govorilo se i *παρά τινος* od koga, i *ἀμφί τινι* pri čem, pak *εἰς*, *πρός*, *ἐπί τινα* protiv, na koga, stoga *τὴν ὀργήν τινος εἴς τι ἔχειν* svoju zlovolju sa čega do zgode pridržati, *ὀργὴ προσπίπτει τινὶ ἔν τινι* gnjev obuzima koga u čem, pak *εἰς ὀργὴν τίθεταί τι* netko se srdi na što, *ὀργὴν ποιεῖσθαι* rasrditi se, bijesan biti, mržnju svoju dokazati, *τινί* na koga, takođ. sa sl. *εἰ*, *ἄν*, i *οὐδεμίην* ne razljutiti se (Her. 7, 105), slič. *ἐν ὀργῇ ποιεῖσθαί τινα* srditi se na koga, ili *ἐν ὀργῇ* (u Tuk. jedamput takođ. *ὀργῇ*), *δι' ὀργῆς ἔχειν τινά*, *ὀργὴν* (takođ. *ὀργῇ*) *ἔχειν πρός τινα* zlovoljan biti na koga, srditi se na koga, i *ὀργή τινος ἔχει τινά* nekoga spopada bijes čega radi, ali *ὀργὴν ἔχειν* znači takođ.: gnjev uzdržati, no *ὀργαῖς χρῆσθαι* strastveno postupati, *ὀργῇ χρεόμενος* u strasti, slič. *ὡς εἶχε ὀργῇ* i *ὀργῆς* u svom gnjevu, i adv. *ὀργῇ*, *δι' ὀργῆς*, *ἐξ ὀργῆς*, *κατ' ὀργήν*, *μετ' ὀργῆς*, *ὑπ' ὀργῆς*, *πρὸς ὀργήν* sav bijesan, u gnjevu, u bijesu, od ljutine, žestoko, sa strašću, strastveno, i *πρὸς τὴν ὀργήν* kod svoje srdžbe, ili takođ. od zlovolje.

ὄργια, *τὰ*, nema ga u at. pr. (osn. *ϝεργ* u *ἐργάζομαι*, *ἔρδω*), **1.** sveta žrtva, žrtveni obredi. Napose **2.** tajni vjerski obredi, tajna služba, kojom se koje božanstvo štuje, tako služba Kabirâ, Demetre, Kibele, ali osob. Bakhova sa svojom *σκευή* i s divljim noćnim tumaranjem po gorama i prodolima uz paljenje zubalja, glazbu i plesanje.

ὀργιάζω, **1.** intr. žrtvovati, bogoslužnu slavu slaviti, aps. napose bakhovsku slavu slaviti. **2.** tranz. tajnu službu (*ἱερά*) služiti ili boginju (*θεάν*) tajnom službom (*τινί*) štovati.

ὀργιασμός, *ὁ*, *poz*. svetkovanje orgijâ, osob. bakhovskih (*περὶ τὸν Διόνυσον*).

ὀργίζω, srditi, ljutiti; češće

ὀργίζομαι, pas. s fut. med. *ὀργιοῦμαι* (rijetko *ὀργισθήσομαι*), aor. *ὠργίσθην*, perf. *ὤργισμαι*, adj. verb. *ὀργιστέον* (*ὀργή*), rasplamtjeti se, srdit pokazati se, **srditi se**, koje aps. *τὸ ὀργιζόμενον τῆς γνώμης* uzbuđenost, ili sa sl. *ὅσοι* mj. *ἐκείνοις ὅσοι*, koje *τινί* komu, na koga ili što, ali takođ. *τινός* na što, slič. *περί*, *ὑπέρ*, *ἀντί τινος* za što, na što ili koga, *διά τι* ili *τινα* po čem, čim ili koga radi, *περί τι* što se čega tiče, pak sa sl. *ἤν*, *ὅτι*, ili sa sl. inf. i *τῷ*, ili s part., takođ. u pas. *ἀδικούμενος* na nepravdu ili zakidanje. Ali *τί* u čem, i s *κραυγῇ* znači: svoj gnjev odavati vikom, slič. *ὅσον ἀπὸ βοῆς ἕνεκα* koliko je vikom bilo moguće.

ὀργίλος, 3. (*ὀργή*), adv. *-ίλως*, srdito, osorljivo.

ὄργυια, *ep*., inače **ὀργυιά** ili **ὀργυά**, *jon*. **ὀργυιή**, *ἡ* (*ὀρέγω*), prostor između krajeva na obje strane ispruženih ruku, hvat, mjera od 6 stopa = 1·85 m (takođ. razmak duploga koraka od 5 stopa po 328 mm = 1·64 m); *ἐν ἕνδεκα ὀργυιῇσι εἶναι* 11 hvati iznositi.

Ὀρδησσός, *ὁ*, pritoka Istrova u Skitiji, sada Seret.

ὄρεγμα, *τὸ*, *poet*. pružanje, podavanje, *ὀρέγματα προτείνειν* prometati se.

ὀρέγω, *ep*. **ὀρέγνυμι** (*ὀ proth.* i osn. *ρεγ*, lat. *rego*), **1. akt.**, fut. *ὀρέξω*, aor. *ὤρεξα*, *ep*. takođ. *ὄρεξα*, **1.** pružati, ispružiti, ususret pružati, *τί*, i to *εἴς τι* do čega, *τινί* komu. **2.** pružati, davati, *τί*, i to *τινί*. **II. med.** **ὀρέγομαι** i *ὀρέγνυμαι*, fut. *ὀρέξομαι*, aor. *ὠρέχθην* i (osob. *ep. poet.*) *ὠρέξατο*, *ep*. takođ. *ὀρέξατο*, perf. *ὀρώρεγμαι*, *ep*. 3. pl. *ὀρωρέχαται*, plpf. 3. pl. *ὀρωρέχατο*, adj. *ὀρεκτός*, 3., **pružati se**, sebe ili svoje (Il. 24, 506 konstr. *στόμα ποτὶ χεῖρα* t. j. ruku ljubiti) ispružiti, pružiti, koje aps., ili *προτὶ δειρήν* prema

vratu, t. j. za zaštitu njegovu, ili *τινί* čim, *χερσί* ruke pružiti (za čim) (Il. 23, 99), *ποσί* daleko koračati, zagonačke trčati (Il. 16, 834) (*τρὶς ὠρέξατ' ἰών* tri puta koraknu), *ἔγχει* kopljem protegnuti se (Il. 5, 851), ili *τί* nešto dohvatiti, doseći, pogoditi, no obič. *τινός* ili s inf. sa i bez *τοῦ* za čim ili kim pružiti se, mašati se, gađati, težiti, truditi se, nešto željeti, i to *τινί* čim ili u čem, *δορί* u koga gađati.

ὀρειβατέω, *poz.* po gorama verati se.

ὀρει-βάτης, *ου, ὁ, poet.*, i **ὀρεσσι-βάτης,** *ου, ὁ, poet.* koji gorama prolazi, gorski, divlji.

ὀρει-δρόμος, 2. *poet.* koji po gorama trči.

ὀρει-νόμος, 2. *poet.* koji na gorama prebiva.

ὀρεινός, 3., **ὄρειος,** 3. (takođ. 2.), *jon.* **οὔρειος,** i *ep.* i *poet.* **ὀρέστερος,** 3. (ὄρος), **1.** koji sastoji od gora, gorovit, brdovit, pridj. boginje *Γᾶ*, matere gora *(fera montium dea)*. **2. a)** koji gori pripada, gorski, *ὁδός* gorski put, put preko gore. Supst. *ἡ ὀρεινή* (*sc. χώρα*), *poz.* gorski kraj. **b)** koji se na gorama nahodi ili ondje živi, gorski, u gori, *ταῦρος* gorski bik, *ποίμνιον* gorsko stado, *Θρᾷκες* brđani Tračani. Supst. *ὁ, ἡ ὀρ.* goranin, prijatelj, prijateljica gora, za oznaku divljaštva, suprotno gradskomu.

ὀρείφοιτος, 2. (*ὄρος, φοιτάω*), *poz. poet.* koji bregovima prolazi.

ὀρεί-χαλκος, *ὁ*, gorska kovina, mjed.

ὀρεκτός, 3. (*ὀρέγομαι*), *ep.* pružen, potegnut.

Ὀρεξάρτης, *ου, ὁ*, rijeka u unutrašnjoj Aziji, s. Sir; v. *Ἰαξάρτης*.

ὄρεξις, *ἡ*, želja, žudnja.

ὀρεο-κόμος, *ὁ*, gončin mula, bolje *ὀρεωκ.*

ὀρέομαι (osn. *ὀρ* u *ὄρνυμι*), samo *ep.* impf. *ὀρέοντο*, podigoše se.

ὀρεοπολέω (*ὀρεο-πόλος*), *poz.* po gorama skitati se.

Ὀρέσθειον i **Ὀρέστειον,** *τὸ*, grad u arkadijskom kraju Menaliji na Alfeju. Okolica **Ὀρεσθίς,** *ἡ*.

ὀρεσί-τροφος, 2. *ep.* (*τρέφω*), na gorama odrastao, u gori othranjen.

ὀρέσκοος, 2. *poet.*, i **ὀρεσ-κῷος,** 2. (*ὄρος* i *κεῖμαι*), *ep.* i *poet.* koji u gorama nastava.

ὀρεσσι-βάτας, *ὁ*, v. *ὀρειβάτης*.

Ὀρέσται, *ῶν, οἱ*, epirotski narod u pokrajini Molosis.

ὀρέστερος, v. *ὀρεινός*.

Ὀρέστης, *ου, ep. αο, jon. εω*, akuz. takođ. *αν*, vok. *ἄ, ὁ*, **1.** sin Agamemnonov i Klitemnestrin, kojega je sestra otpremila k ujaku Strofiju u Krisu u Fokidi, gdje se oprijateljio s Piladom. (Po Homeru proživio je mladost svoju u Ateni.) Vrativši se u Mikenu osveti smrt svoga oca na Egistu i Klitemnestri te onda sam ondje zavlada. Poslije ga štovahu kao heroja te je bio zaštitnik Tegejana, a kad su mu kosti prenijeli u Spartu, prešla je ta zaštita na Spartu. Otd. adj. **Ὀρέστειος,** 3., osob. *ἡ Ὀρέστεια* oznaka Eshilove trilogije Agamemnon, Hoeforoi, Eumenides. **2.** *L. Aurelius Orestes*, konzul rimski g. 126. pr. Is., koji je ratovao sa Sardinjanima. **3.** inače lično ime.

ὀρεστιάς, *άδος, ἡ* (*ὄρος*), *ep.* koja u gorama nastava, *Νύμφαι* gorske Nimfe.

Ὀρεστίς, *ἡ*, zapadna pokrajina Makedonije, na izvorima Halijakmonovim.

ὄρεσφι, v. *ὄρος*.

ὀρεύς, *ὁ*, v. I. *οὐρεύς*.

ὀρεχθέω, impf. *ὀρ.*, *ep.* samo Il. 23, 30, krčati, hripati, kao *buk.* *ὀρεχθῆν*, ili (od *ὀρέγομαι*), pružati se (oko željeza); *buk.* za more: nabujati, razbijati se (o žal).

ὀρέω, *jon.*, i **ὄρηαι,** *ep.*, v. *ὁράω*.

ὀρεω-κόμος, *ὁ*, gončin mula.

Ὀρθ-αγόρας, *ου, ὁ*, frulač iz Tebe, učitelj Epaminondin u frulanju.

ὄρθαι, inf. za korijenski aor. *ὦρτο* od *ὄρνυμαι*, v. *ὄρνυμι* II.

ὀρθεύω, *poet.* = *ὀρθόω*.

Ὄρθη, *ἡ*, grad u Tesaliji na Europu, po Strabonu akropola u Falani.

ὀρθήν, v. *ὀρθός*.

ὀρθιάζω, *poet.* glasno vikati. Od

ὄρθιος, 3. i 2. (*ὀρθός*), **1.** koji upravo ide, *arduus*, uspravan, uspravljen, upravo gore, strm, strmenit uvis, ocjedit, stranovit, *ὀρθίας στῆσαι τρίχας* kosu uzdići, nakostriješiti se, naježiti se. Supst. i adv. *ὄρθιον ἰέναι* i *πρὸς τὸ ὄρθιον ἐκβαίνειν* uzdizati se, penjati se, *πρὸς ὄρθιον ἄγειν* uzbrdo ili strmim putem voditi (Ksen. Kir. 2, 2, 24), *κατὰ τοῦ ὀρθίου* nanizbrdo, *ὄρθιον ἐπί τινα* upravo prema komu. **2.** pren. ravan, otvoren, o poštenom značaju. **3.** o glasu: *altus*, visok, jasan, glasan, *νόμος* oštra vrsta, pjevanje visokim, svečanim glasom i u spondejskom ritmu. Neutr. plur. *ep.* kao adv. glasno, iza glasa. **4.** u vojničkom govoru svako uvrstavanje četa, gdje im je dubljina veća od širine, *ὀρθ. λόχοι (recti ordines)* satnijske kolone, koje su bile razmacima odijeljene jedna od druge te su razdijeljene prema neprijateljevu paralelnom pročelju imale veću dubljinu nego širinu. One su osobito služile za juriš na strmenite od neprijatelja zapremljene visove; stoga *ὀρθίους ποιεῖσθαι* ili *ποιεῖν τοὺς λόχους* čete vrstati u kolone, *ἄγειν* voditi ih u kolonama.

ὀρθό-βουλος, 2. *poet.* koji pravo svjetuje.

ὀρθο-γώνιος, 2. *poz.* pravokutan; supst. *τὸ ὀ.* pravokutnik.

ὀρθο-δαής, 2. (*δαῆναι*), *poet.* koji dobro poznaje.

ὀρθο-δίκαιος, 2. *poet.* oštar i pravedan.

ὀρθό-θριξ, *τριχος, ὁ, ἡ, poet.* od čega se kosa ježi.

Ὀρθοκορυβάντιοι, *οἱ*, narod u Mediji, i to u Kurimabadu.

ὀρθό-κραιρος, 3. *ep.* (*κέρας*), **1.** ravnih, uspravljenih rogova, visokorog. **2.** za lađe: sprijed i ostrag zavinut, visokih kljunova.

ὀρθό-κρᾱνος, 2. *poet.* visokovrh.

ὀρθο-μαντεία, *ἡ*, *poet.* prava gatarska vještina, uop. proricanje.

ὀρθό-μαντις, *ὁ*, pravi vidjelac.

ὀρθο-νόμος, 2. *poet.* koji pravo vlada.

ὀρθοποδέω, N. T. pravim nogama hoditi, ravno hoditi, pravo činiti.

ὀρθό-πους, *ποδος*, *ὁ*, *ἡ*, *poet.* pravonog, ravnonog, strmenit.

ὀρθός, 3. (*ὀρθϝός*, lat. *arduus*), s kompar. i superl., **1.** uspravljen, zadignut, uspravan, ravan, prav, *οὖς ὀρθὸν ἱστάναι* uho naćuliti (Sof. El. 27) ili rogušiti, stoga *ὀρθὸς πρός τι* pozorno pazeći na što, *ἐξ ὀμμάτων ὀρθῶν, ὄμμασιν ὀρθοῖς* bistrim očima, smjelim pogledom, *τένοντ' ἐς ὀρθὸν σκοπεῖσθαι* ogledavati se do pete, koju je stavši na prste zadigla, *ὀρθοὶ ἑστᾶσι* drže se pravca ili stoje ravno, stoga *ὀρθὸς δίφρος* kola, koja se voze upravo. Napose **a)** *ὀρθήν* (naime *ὁδόν*) pravim putem (pren. otvoreno), s *ἐλαύνειν* ravno naprijed voziti se, *δι' ὀρθῆς* ravnim putem, srećno. **b)** *poz.* u matem. smislu *ὀρθὸς πρός τι* stojeći na čem okomito, os. *ὀρθὴ γωνία*, *poz.* pravi kut; adv. *πρὸς ὀρθάς τινι* okomito na što. **c)** gramat. *ἡ ὀρθή* (*sc. πτῶσις*), nominativ. **2.** pren. **a)** koji još uspravo stoji, ni na koju stranu nagnut, nepomaknut, nepovrijeđen, čitav, u dobrom stanju, *κατὰ* ili *ἐς* (*τὸ*) *ὀρθόν* na pravi put, uspravo, upravo prema cilju, upravo, u dobri čas, na spas, ili takođ. prema zakonu i pravu. **b)** s pravoga gledališta, prav, čvrst (Sof. El. 959), *φρήν* potpuna svijest, *ὀρθῷ λόγῳ* doista. — Supst. *ἡ ὀρθή*, v. 1. c); *τὸ ὀρθόν, τὰ ὀρθά* pravo, istina, takođ.: pravi put, pravi posao, *δίκης ἐς ὀρθόν* upravo istinu, sasvim po istini. — Adv. **1.** **ὀρθῶς**, **a)** na pravi način, pravo, istinito, *λέγειν* pravo imati. **b)** zgodno, pristojno, pravedno, prema pravu, s pravom, *ἔχειν* pravo, pristojno biti. **2.** *ὀρθά* pravo, istinito.

ὀρθο-στάδην, adv. *poet.* i *poz.*, stojećke, uspravo.

ὀρθο-στάτης, *ὁ*, *poet.* koji uspravo stoji, **a)** nekakav odjelit stup. **b)** nekakav žrtveni kolač.

ὀρθό-στατος, 2. *poet.* uspravo postavljen.

ὀρθότης, *ητος*, *ἡ* (*ὀρθός*), **1.** ravni, uspravni položaj. **2.** pravilnost, *μετὰ ὀρθότητος* pravo, takođ.: prava, svrsi prikladna kakvoća.

ὀρθοτομέω, N. T. pravo hoditi, pravo postupati.

ὀρθόω (*ὀρθός*), **1. akt. a)** uspravljati, uzdizati, ispraviti, podići, navesti, *τινά* ili *τί*, *λόγον ἐπί τινι* (Sof.) svoj govor pravo govoriti, t. j. pravo pogađati. **b)** pren. uzvisiti, podići, do ugleda uzdići, popravljati, srećno voditi, *βίον τινός* i slič., i sa i bez *πάλιν* opet podići, — ispraviti, — tvoriti, aps., ili *τί* i *τινά*. **2. pas. a)** uspraviti se, upravo ili pravo biti naperen, stoga: pogoditi (Sof. Aj. 1299); u pravac doći, ispraviti se, podići se, podupirati se, uspravo ostati, upravo stajati (Ksen. 1, 3, 10), aps., i *ἐπί τινος* na čem. **b)** uop. potpomagati se, dobro uređen biti, podići se, uspijevati, uspjeh imati, pravim i istinitim pokazati se, koje aps. *πόλις ξύμπασα ὀρθουμένη* država, koja u svemu čvrsto stoji, *τὸ ὀρθούμενόν τινος* uspjeh čega, *οἱ ὀρθούμενοι* koji se od drugih daju upravljati, koje *τί* u čem, t. j. nešto srećno izvršiti.

ὀρθρεύω i med. *ὀρθρεύομαι*, *poet.* i *poz.*, i *ὀρθρίζω*, N. T. rano ustajati, bdjeti.

ὄρθριος, 3. i N. T. *ὀρθρινός*, 3. rano u jutru.

ὄρθρος, *ὁ* (*ὄρνυμι*, srod. *orior*, *ortus*), osvitak, praskozorje, jutro, jutarnje doba, *βαθὺς* prvo prozorje, *ἔτι βαθέος ὄρθρου* u cik zore, *ἅμα ὄρθρῳ* (svagda bez člana) s osvitkom dana, zorom, *περὶ ὄρθρον* oko prozorja.

ὀρθ-ώνυμος, 2. *poet.* i *poz.* pravim imenom, *κῆδος* rođačenje, koje je uistinu tuga i žalost.

Ὀρθωσίη, *ἡ*, pridjevak Artemidin u Lakoniji i Arkadiji.

ὄρθωσις, *εως*, *ἡ*, uspravljanje; pren. vođenje, vodstvo; uspjeh, sreća.

ὀρθωτήρ, *ῆρος*, *ὁ*, *poet.* uspravljač, opravljač, izvršitelj.

ὅρια, *τὰ*, v. *ὅρος*.

ὀρίγανος, *ἡ*, ili *-ον*, *τὸ*, vranilovka, nekakva trava, koja je oštra i gorka, *origanum*.

ὀριγνάομαι, *poet.* i *buk.* spor. obl. za *ὀρέγομαι*, v. *ὀρέγω* II.

ὁρίζω, *jon.* **οὐρ.** (*ὅρος*), *ὁριῶ*, *ὥρισα*, *ὥρισμαι*, *ὡρίσθην*, **I. akt.** i **pas.**, **1.** tranz. **omeđiti**, među odrediti ili sačinjavati, ograničiti, stoga: dijeliti, rastavljati, *τί* i *τινά*, takođ. *τὰ πρός τινα* prema komu, i to *τινός* od čega, *πρός τι* prema čemu. Pas. među imati, omeđen biti, aps., i *τινί* čim. Pren. **a)** presijecati, prebroditi, *τί*. **b)** odrediti, *τί* i to *τινί* komu, *ἔν τινι* u čem, *ἔς τι* u što, *πρός τι* za što, ili *τὴν εἰρήνην ταύτην* mir tako shvatati. Pas. po prostoru i vremenu stalno ograničen biti, stezati se, pružati se, prostirati se, *μέχρι τινός* dokle. Napose **c)** definirati, tumačiti, stoga *οὕτω βούλει ὡρίσθαι τινὶ περί τινος* neka bude komu tumačenje tako izloženo o čem, i *ἡμῖν εὐσεβὴς ὡρισμένος εἴη* pojam pobožnosti bio bi određen. **2.** intr. međiti, graničiti, *πρός τι* čim. **II. med. 1.** sebi za granicu, međe postavljati, sebi što omeđiti, od sebe odijeliti, na pr. *ὅρον* granicu odrediti, uop. odrediti, *τὴν ἀρχὴν μέχρι τινός* svoju državu dokle raširiti, ali takođ.: za drugoga (*τινί*) nešto (*τί*) omeđiti i dodijeliti ili odrediti, i to takođ. s inf. *ἔχειν* da mu bude imovina. Napose o svetim kotarima, koje tko od (osvojene) zemlje

izluči i kojemu bogu posveti, i s tim u svezi τέλη t. j. porezi određeni za istu svrhu. **2.** u sebi odrediti, tumačiti, definirati, τί ili s akuz. s inf. ili neupr. zavis. rečen., takođ. τινά τινα koga za koga ili što označivati, i to τινί čim, po čem.

ὁρικός, 3. (ὀρεύς), koji mazgovu pripada, ζεῦγος sprema od mazgi.

ὀρίνθη od ὀρίνομαι, v. ὄρνυμι II.

ὀρίνω, v. ὄρνυμι.

ὅριον, ου, τὸ, međa, granica, osob. u plur. međe, krajina; Tuk. 6, 74 jesu ὅρια branila za brodove, zaklonište za brodove.

ὅρισμα, τὸ, *poet.* = ὅρος.

ὁρισμός, ὁ (ὁρίζω), *poz.* definicija; osob. parbena opklada, t. j. polaganje svote novaca od obadva parca, koju bi izgubio onaj, koji od suda nije dobio pravo. To se radilo u Rimu, da bi se spriječile lakomislene i nerazložne tužbe. Ako koja stranka na to ne bi pristala, baš tim bi priznala, da je kriva.

ὁριστής, οῦ, ὁ (ὁρίζω), mjernik zemalja, koje su se imale razdijeliti.

ὁριστικός, 3. koji pripada omeđivanju, omeđujući; gram. ἡ ὁριστική (sc. ἔγκλισις), indikativ.

ὀρκάνη, ἡ, ograda (= ἑρκάνη, ἕρκος), *poet.* plur. tamnica.

ὁρκιᾱτομέω (ὅρκια-τόμος), *poet.* sveti savez sklapati, i to τινί s kim, pri čem bi se životinjama prerezao (τέμνειν) grkljan te bi se žrtvovale (v. ὅρκος).

ὁρκίζω, **1.** dati zakleti se. **2.** zaklinjati, *obsecro*, τινά τι koga čim.

ὅρκιος, 2. koji zakletvi pripada, t. j. **1.** u zakletvi zazvan, zaštitnik zakletve, o bogovima, osob. o Zeusu. **2.** zaklet, zakletvom vezan. **3.** τὸ ὅρκιον = ὅρκος.

ὅρκος, ὁ, **ὅρκιον** (neutr. od ὅρκιος), τὸ, često u plur., **1. zakletva**, prisega, koja zločinca veže za riječ, takođ. riječi zakletve, μέγας, μέγιστος, καρτερός, δεινός teška, svečana, čvrsta, ali πάτριος djedovska, uobičajena službena zakletva, ili πατρῷα ὅρκια ocu pod zakletvom zadano obećanje, σὺν ὅρκῳ, δι' ὅρκων sa zakletvom, πρὸς τῶν ὅρκων kod zakletvi, πρὸς τοῖς ὅρκοις osim zakletve, *jon.* ὑπ' ὅρκου zakletvom, koje aps., koje τινός čija i u ime kojega boga, stoga ὅρκοι θεῶν u ime bogova izrečena zakletva, t. j. sveta zakletva, stoga ὅρκοι ξυναλλαγῆς zakletva pomirna, mjesto čega obič. stoji περί τινος, ili bi slijedio inf. fut. ili akuz. s inf., pak: τινί ili πρός τινα komu položena zakletva, takođ. uz ime kojega boga izrečena, ili ἐπί τινι, gdje se o čem radilo (Lis. 12, 47, o zakletvama heteristâ, zadrugarâ, da će jedan drugomu pomagati i da ga ne će izdati). No govorilo se: ὅρκον ἐπελαύνειν ili προσβάλλειν, takođ. προσάγειν τινί (v. gore) komu (tešku) zakletvu nametati, predlagati, podmetati, kao verige, ὅρκοις καταλαμβάνειν τινά koga zakletvom vezati, ὅρκον ἑλέσθαι, λαμβάνειν ili ἀπολαμβάνειν zakletvu primiti, uzimati od koga (Od. 4, 746), i tako ἡ πρεσβεία ἐπὶ τοὺς ὅρκους poslanstvo za primanje (pomirne) zakletve, pak: ὅρκια, ὅρκον, ὅρκους ὀμνύναι, ἀπομνύναι, κατομνύναι, διδόναι, τιθέναι, ποιεῖσθαι kletvom kleti se, prisegu polagati, zaklinjati se, τελευτᾶν potpuno zaklinjati se, t. j. sve ono izreći, čim se tko kune, napokon ὅρκοι γίγνονται zakletve se polažu, ὅρκος ἁλίσκεται dokazano je, da je prisega kriva (Sof. Aj. 647), slič. ὅρκον λύειν zakletvu razvrći. Personificiran je Ὅρκος sin Eridin i sluga Zeusa Ὅρκιος-a, stoga se zove Διὸς Ὅρκος. **2. a)** ono, čim se tko kune, kletveni svjedok, kletveni osvetnik, kojih je kod svečane prisege obič. bilo više, stoga πολέας mnogim svjedocima, Herod. ὅρκον προσάγειν τινί zapr. pred koga voditi ono, čim se kune, što toliko znači kao dati da se zakune, zakletvom vezati. Za bogove je zakletva bila obič. Stiks, ali Hera se klela i Titanima i Stiksom; za ljude je bio Zeus, Zemlja i Erinije, no Ahilej se kune i svojim štitom. **b)** (ὅρκια) kletveni zalog, znak kletve, životinje, koje su se kod svečanih ugovora žrtvovale. **c)** (ὅρκιον) ono, što je time označeno, ugovor, savez, zavjera, stoga ὅρκια i ὅρκιον τέμνειν savez sklapati, a taj se žrtvama (janjcima) utvrđivao, kojima bi članovi saveza grlo prerezali, takođ. θάνατόν νύ τοι ὅρκι' ἔταμον tebi na smrt uglavih zavjeru. Slič. ὅρκια τιθέναι, ποιεῖσθαι savez ili ugovor sklapati, i to μετά τισι među nekojima, ili τινί, πρός τινα s kim, ἐπί τινι o čem.

ὁρκόω (ὅρκος), dati zakleti se, zaprisеći, τινά, i to ὅρκους od koga uzeti prisegu, ili πίστεσι μεγάλαις dati zakleti se uz svečano preklinjanje.

ὅρκωμα, τὸ, *poet.*, i ὁρκωμοσία, ἡ, N. T. = ὅρκος.

ὁρκωμοτέω, *poet.* i *poz.* (ὁρκ-ωμότης), zaklinjati se, θεόν bogom, τινί komu, ὑπέρ τινος za koga ili što.

ὁρκωτής, ὁ, onaj, koji daje zakleti se.

ὁρμᾱθός, ὁ, = I. ὅρμος, red, lanac; Od. 24, 8 skup, hrpa (slijepih miša).

ὁρμαίνω, *ep.* i *poet.*, aor. ὥρμηνα, = ὁρμάω.

ὁρμάω, *jon.* takođ. **ὁρμέω**, **I. akt.**, ὁρμήσω, ὥρμησα, ὥρμηκα (ὁρμή), **1. tranz. a)** micati, **goniti**, poticati, dražiti, τινά ili τί, i to εἰς, ἐπί τι. Stoga στρατείαν vojnicu pokrenuti, t. j. započeti (Ksen. Kir. 8, 6, 20), slič. ὁδόν dati se na put, zaputiti (Ksen. An. 3, 1, 8). **b)** pren. (osob. ὁρμαίνω) sa i bez κατὰ φρένα, ἀνὰ, κατὰ θυμόν u duhu tamo amo okretati, razmišljati (Il. 1, 193), promišljati (Il. 21, 137), snovati, smišljati (Od. 3, 169), aps., ili τί, i to τινί komu, ili sa sl. ὅπως, ἤ, εἰ — ἤ (da li — ili). **2. intr. a)** sa i bez δρόμῳ brzo se micati, brzo

ustati, **krenuti**, spremati se, skočiti, zagnati se, poći za čim, ići na što, upuštati se, baciti se na što, misao svratiti na što, namjeravati, težiti, nastojati, željeti, počinjati; aps., ili *ἐς, ἐπί, πρός τι*, na pr. *ἐς φυγήν* udariti u bijeg, bježati, također. *ἐπ' οἶκον* kući, *ἀπό, ἔκ τινος* od ili iz čega, *οἴκοθεν* od kuće, ili s inf. sa članom i bez njega. **b)** krenuti, početi hoditi, za čim juriti, nasrtati, udariti, navaliti, zabroditi, zaletjeti se, natisnuti se, jurišati, učiniti juriš, naprijed ići, poteći, hitjeti, *φυγῇ* na vrat na nos bježati, slič. *ἐς φυγήν* ili *μάλιστα* najžešće, aps., ili *τινός, εἴς, ἐπί, κατά τινα* na koga, *εἴς, ἐπί, μετά, πρός τι, ἐπί τινος* na što, prema čemu, *κατά τι* u čem, kroza što, *εἴσω τινός* u nešto unutra.

II. med. i pas. ὁρμάομαι s fut. *ὁρμήσομαι*, aor. *ὡρμήθην* (rijetko, *ep.* *ὡρμησάμην*), perf. *ὥρμημαι*, *jon.* plpf. 3. pl. *ὡρμέατο* (ὁρμ.), **1.** (brzo) **krenuti**, otići, odjedriti. **2.** sa i bez *ταχεῖς*, **a)** brzo micati se, hitro koračati, brzo hoditi, trčati, juriti (Il. 17, 605), odjuriti, voziti se, skakati, odmagliti, žuriti se (Il. 8, 511), hitro za kim ići, i uop. izlaziti, ići, skrenuti, uzmicati, odlaziti. **b)** s neprijateljskom namjerom: zaletjeti se, nasrnuti, natisnuti se, navaliti, udariti, s *ἀντία* ususret navaliti, *βοηθόν* u pomoć priskočiti. **c)** pren. podići se, spremati se, odlučiti se, početi, sklon ili željan biti, spreman biti, revnost pokazati, nastojati, težiti, željeti, čeznuti (Plat. Gorg. 502 C), živo željeti, dati se na što, oko čega raditi. Konstr. aps., ili *ἀπό, ἔκ τινος* od čega, *ἀπ' ἐλασσόνων* neznatnijim sredstvima, napose part. *ὁρμώμενος ἔκ τινος, ἐντεῦθεν, αὐτόθεν, ὅθεν* i t. d. naoko pleon. u smislu: od jednoga mjesta, osob. od kojega mjesta kao vojničkoga uporišta vojevati (Ksen. An. 1, 1, 9), ili *εἴς, ἐπί, πρός τι* u što, prema čemu, na što, kamo, ali također. *ἐπί τινι* do čega, ili samo *τί* kamo, ili s *ὁδόν* za put, *διά τινος* kroza što, *τινί* i *σύν τινι* čim, ali *φυγαῖσι* u naglom bijegu. No *τινός, τινί, ἐπί τινι, ἐπί, κατά τινα* na, protiv koga, *μετά τινι* za kim, *ἀπό* i *ἔκ τινος* od koga. Stoga *ἐκ παίδων εἰς ἥβην* iz mladenačke dobi prelaziti u muževnu. Napokon također. s inf. sa članom i bez njega, pače i s part. *ὥρμημαι διδάξων* ja ću ti pokazati. Inf. stoji i imperativno kao Sof. Fil. 1080. **2.** (pas) nagnan, potaknut, pokrenut biti, *τινός* (*ep.*), *ὑπό, πρός τινος* od koga ili čega.

'Ορμένιον, *τὸ*, grad u tesalskoj Magnesiji, poslije privučen ka gradu Demetriji.

ὄρμενος, part. za *ὦρτο*, korjen. aor. od *ὄρνυμαι*, v. *ὄρνυμι* II.

ὁρμέω i med. **-έομαι** (II. *ὅρμος*), u luci ili u zatonu mirno i sigurno ležati, osidrati lađu, aps., ili *τινί* čim, *ἐν, πρός τινι, ἐς, παρά, περί τι* u čem, kod čega, o što, *κατά τι* prema čemu. Poslovica: *ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁρμεῖν τινι* o istom sidru kao netko ležati, na istom tlu graditi kao netko (Dem. 18, 281). Pren. oslanjati se, *ἐπί τινι* na što.

ὁρμή, *ἡ*, **1.** kretanje, zatrka, poticanje na što, *δαιμονίη* o nadljudskoj moći, započinjanje (preduzeća), napose: polazak na put, polazak, odlazak, put, hod, vojnica. **2.** napadaj, navala, juriš, sila, aps., ili *τινός* čiji ili čega, na pr. *εἰς ὁρμὴν ἔγχεος ἐλθεῖν* na kopljomet doći (Il. 5, 118), *ἐπί τινα* na koga. **3.** pren. uzrujanost, unutrašnja sila, nagon, želja, revnost (Dem. 18, 246), požuda, odluka, aps. *καθ' ὁρμήν* živo, revno, *ἀπὸ μιᾶς ὁρμῆς* jednom težnjom nadahnut, *μιᾷ ὁρμῇ* jednodušno, *πρός τι* za čim, ili s inf. sa i bez *τοῦ*.

ὅρμημα, *ατος, τὸ* (*ὁρμάω*), **1.** *ep.* *'Ελένης* uzbuđenje, bol, kajanje Helenino (Il. 2, 356, 590). **2.** zatrka, cilj. **3.** N. T. udarac, zamašaj.

ὁρμητήριον, *τὸ* (*ὁρμάω*), uporište, oslon, pravilo, aps., i *ἐπί τι* za što.

ὁρμητικός (*ὁρμάω*), 3. **1.** koji ima nagnuće, željan; *ὁρμητικῶς ἔχειν πρός τι* željan biti, čeznuti za čim. **2.** *poz.* koji se tiče nagona, afekata.

ὁρμιά, *ἡ* (I. *ὅρμος*), *poet.* i *poz.* (od konjske dlake spletena) uzica za ribanje.

ὁρμίζω (II. *ὅρμος*), **1. akt.**, fut. *ὁρμιῶ*, aor. *ὥρμισα*, *ep.* konj. 1. pl. *ὁρμίσσομεν*, u luku dotjerati, pak sa i bez *ἐπ' ἀγκυρῶν* i slič. osidrati, lađi sidrom čvrst, siguran položaj dati, pren. nešto (*τί*, na pr. *ἀσκούς*) na sigurno mjesto odnijeti, *ἔν τινι* u čem. **2. med.-pas. ὁρμίζομαι** s fut. *ὁρμιοῦμαι*, aor. *ὡρμισάμην*, rjeđe *ὡρμίσθην*, perf. *ὥρμισμαι*, u luku unići, pristati, lađu osidrati, o sidru ležati, za brodove i brodare, i to *τινί* čim, *ἐς τι, πρός* ili *παρά τινι* u čem, o čem, kod čega.

ὁρμιστέος, 3., adj. verb., koji treba osidrati, *ὁρμιστέα ἐστί* može se sidro pustiti, može se lađom pristati, *ἔς τι* pred nečim.

I. **ὅρμος**, *ὁ* (osn. *σερ*, lat. *sertum, series*), red, uzica, lanac, kolo. Napose: ogrlica, đerdan, koji je za ures ženama padao na grudi, i na kojem su se na izmjenu nizali zlatni prstenčići i koralji od jantara.

II. **ὅρμος**, *ὁ* (osn. *σερ* od lat. *ser-vare?*), pristanište, osob. sigurno pristanište u luci, stoga: luka, aps. *ὅρμον ποιεῖσθαί τι* mjesto uzimati za pristanište, ili *τινός* čemu, za što.

'Ορνεαί, *ep.* **'Ορνειαί**, *αἱ*, grad u Argolidi, na međi flijasijskoj. Stanov. *ὁ* **'Ορνεάτης**, *jon.* **'Ορνεήτης** (perijeki od Arga).

ὄρνεον, *τὸ*, = *ὄρνις*, ptica.

ὀρνίθειος [ῐ], 2. ptičji, pileći, *κρέα* živad.

ὀρνιθεύω, ptice hvatati.

ὀρνιθίας, ου, ὁ, oštar sjever, koji često još u ožujku

donosi zimu. (Protiv njega lete oko to doba ptice selice, stoga »lastavičnjak«, »rodinjak«.)

ὀρνιθικός, 3. *poz.* koji se tiče ptica.

ὀρνίθιον [ι], τὸ, demin. od ὄρνις, *jon.* i *poz.* ptičica, u plur. ptice.

ὀρνιθό-γονος, 2. *poet.* od ptice izležen ili potekao.

ὀρνιθο-κόμος, 2. *poet.* gojitelj ptica.

ὀρνῑθο-σκόπος, 2. (σκοπέω), *poet.* koji ptice motri, da njihov let i glasove tumači, θᾶκος sjedište za motrenje ptica.

ὀρνῑθοτροφία, ἡ (-τρόφος), *poz.* odgajanje ptica, osob. paunova.

ὄρνις [ῐ], ιθος (*dor.* ιχος), ὁ, ἡ, akuz. sing. *jon.* i *poz.* ὄρνιθα, *ep.* dat. pl. takođ. ὀρνίθεσσι, akuz. pl. takođ. ὄρνῑς i ὄρνεις (osn. ὀρ-νυμι, isp. hrv. orao), **1.** ptica, velika i mala, pitoma i divlja, katkad kao apoz. uz ime ptice, ὁ ὄρνις Διὸς ἄγγελος o slavuju, koji se u proljeću vraća i time dolazak gospodara godišnjih vremena navješćuje. Zove se ἄθλιος, οἰκτρὰ ὄρνις i slič., jer pjeva tužno i mekano. **2.** napose: pijetao, kokoš, pile, u plur. kokoši, živad. **3.** ptica za ispitivanje volje bogova, po njezinu glasu ili letu ili zobanju, *oscen*, ptica gatalica; te su se zvale κλάζοντες. Napose u Rimu mlade kokoši pod nastojnikom. Stoga uop. **4.** znamenje, slutnja, ὄρνιθι αἰσίῳ srećnom slutnjom, suprotno ὀ. κακή. **5.** plur. takođ. ptičje tržište.

ὀρνιχο-λόχος, ὁ (λοχάω), *dor.* ptičji lovac, ptičar.

ὄρνῡμι i **ὀρνύω** (osn. ὀρ, lat. *orior*), *ep.* i *poet.* **I. tranz.,** *ep.* prez. imper. 2. sg. **ὄρνυθι,** inf. ὀρνύμεν i ὀρνύμεναι, fut. ὄρσω, aor. 1. ὦρσα, konj. 1. pl. ὄρσωμεν i ὄρσομεν, inf. ὄρσαι, part. ὄρσας, iter. ὄρσασκε, i aor. 2. redupl. ὤρορε (isp. dolje II.), pored **ὀρίνω,** aor. ὤρινα i ὄρινα, **micati, kretati, buditi, 1.** za ljude: **a)** nagoniti, učiniti da ide, reći da ustane ili da se digne, buditi (Il. 22, 190), dići, istjerati, plašiti. **b)** duševno: uzbuditi, krenuti, natjerati, poticati, hrabriti (Il. 17, 216), dražiti, uzbuniti (Od. 8, 178), smesti, dirati (Od. 4, 366). **2.** o stanju i stvarima: uznemiriti (Il. 9, 4), zadati, učiniti, uzrokovati, dizati. Konstr. s τινά i τί, i to κατά τι kamo, τινί, ἐπί τινι, ἀντία τινός komu, protiv koga, ἀπό, ἔκ τινος od čega, takođ. s inf.

II. intr. med. **ὄρνῠμαι,** s impf. ὠρνύμην, fut. ὀροῦμαι, -εῖται, aor. 2. akt. ὤρορε Il. 13, 78. Od. 8, 539 (inače tranz., v. I.), aor. 2. med. ὠρόμην, 3. pl. ὄροντο, konj. ὄρηται, opt. ὄροιτο, korjen. aor. ὦρτο, imper. ὄρσο, inf. ὄρθαι, part. ὄρμενος, i od mješovitog aor. imper. 2. sg. ὄρσεο, ὄρσευ, perf. akt. ὄρωρε, konj. ὀρώρῃ, plpf. ὠρώρει i ὀρώρει, perf. med. ὀρώρεται s prez. znač., konj. ὀρώρηται, i prez. **ὀρίνομαι** s impf. ὠρίνετο i aor. pas. ὠρίνθη i ὀρίνθη, **micati se, kretati se,** gibati se, **1.** za ljude: **a)** prepasti se, smesti se, zbuniti se (Il. 18, 223), aps. i ὑπό τινος od čega. **b) dići se,** ustati, hitjeti, skakati, srtati, iščeznuti; skočiti, pojuriti, zaletjeti se, natisnuti se. **c)** početi. **2.** micati se, podići se, uzbuniti se, zaljuljati se, postati, nastati, buknuti, u perf. podigao sam se, micati se, Ἴρῳ κακῶς ὠρίνετο θυμός Iru se prevrne srce (Od. 18, 75). Konstr. πήδημα, ἐπί τινι na koga, ἔν τινι u čem, ἐς, ὑπό, πρός τι na što, do čega, ἔκ τινος iz čega.

ὄροβος, ἡ, slani grah, rogačica.

ὀροδαμνίς, ἡ, *buk.* grančica.

ὀροθεσία, ἡ, N. T. određivanje međe.

ὀροθύνω, s impf. akt. *ep.* ὀρόθυνε, pas. *poet.* ὠροθύνετο, i aor. akt. imper. 2. sg. *ep.* ὀρόθυνον (spor. obl. za ὄρνυμι, isp. r.), pobuditi, uzbuniti; nagoniti, razdražiti, poticati.

Ὀρομάζης, ὁ, dobri bog Ahuramazda u Perzijanaca. (Drugi Ὡρομάσδης.)

ὄρομαι, *ep.*, impf. ὄροντο, plpf. ὀρώρει Il. 23, 112 (osn. ϝορ, lat. *ver-eor*, v. ὁράω), čuvati, paziti, nadgledati.

ὀρο-μαλίδες, αἱ, *buk.* gorske jabuke.

ὀρόμενος, *poet.* part. aor. 2. za ὄρνυμαι, v. ὄρνυμι II.

ὄρος, εος, ους, τὸ, plur. gen. takođ. ὀρέων, *dor.* ὄρεων, dat. ὄρεσι, *ep.* ὄρεσσι, gen. i dat. *ep.* ὄρεσφιν, *ep.* i *jon.* **οὖρος,** *buk.* ὦρος, τὸ (obič. od ὄρνυμι izvođeno, dakle ‚uzdignuto‘), **brdo, gora,** vis, aps. κατὰ ὄρη u gorama, ili kao apoz. imena, ili s gen. imena, takođ. s τὰ εἰς τὸ πεδίον t. j. koje se protežu.

ὅρος, ὁ, *ep.* i *jon.* **οὖρος,** ὁ, i u plur. takođ. **ὅρια,** τά, *jon.* **οὔρισμα,** τὸ, mj. ὅρισμα (ὁρίζω), **1. međa,** granica, kraj, cilj, koje aps. ἐκτὸς ὅρων preko međe, ἐπὶ τοῖς ὁρίοις i ἐπὶ τοῖς ὅροις na međi, koje τινός, na pr. Arijan An. 5, 26, 2 ὅροι τῆς ἀρχῆς t. j. Atlas i more, ili takođ. τινός τε καί τινος između toga i toga, i πρός τι prema čemu, i πρός τινα prema komu. Napose **a)** τὰ ὅρια kao pravo znač., krajina, granica. **b)** οἱ ὅροι međe, granični biljezi, pogranični koci, putne biljege; ali takođ. kamene ploče, koje su na založenim zemljama za znak zaloga bile ukopane te su sadržavale urezano vrijeme, rukodavca i iznos. **2.** pren. **a)** međa vremenu, rok. **b)** vršak, cilj, pregrada, ὅροι τῶν ἀγαθῶν krajnja sreća, τὸν τοῦ δικαίου ὅρον ζητεῖν pravo zakrčiti, ne puštati mu puni tijek. **c)** određenje, nagon na što, na pr. ὁδοῦ, stoga takođ. ὁ θῆλυς ὅρος t. j. zapovijed Klitemnestrina da se žrtvuje; uop. razmjer. **d)** definicija. **e)** član (matem. reda).

ὀρός, ὁ (osn. σερ), sirutka, vodnjikasti dio zgrušanoga mlijeka.

ὀροσάγγαι, οἱ, perz. ime, koje Her. sam tumači 8, 85 εὐεργέται βασιλέως, staroperz. *hvarezangh*, (od *hu* = εὖ i *varez* = ϝεργ u ἔργον).

ὀρο-τύπος, 2. *poet.* koji goru bije, t. j. brijeg dere i kamenje sa sobom nosi.

ὀροῦμαι, -εῖται, fut. za ὄρνυμαι, v. ὄρνυμι II.

ὀρούω (osn. ὀρ, lat. *orior*, isp. ὄρνυμαι), *ep. poet.* i *poz.*, fut. ὀρούσω, aor. ὤρουσα i ὄρουσα, intr. brzo podići se, silom ili žestoko iskočiti, skočiti, nasrnuti, ἐπί τινι na koga, ἔν τισι među nekojima, ἐς δίφρον na kola, ἀπό i ἔκ τινος odakle; ἐκ κλῆρος ὄρουσεν (= κλῆρος ἐξόρουσεν) iskoči. (Pl. Apol. 31 A čita se krivo ὀρούσαντες mjesto κρούσαντες.)

ὀροφή, ἡ, (ὄροφος, ἐρέφω), krov, tavan, napose a) strop. b) rogovi na krovu.

ὄροφος, ὁ (ἐρέφω), *ep.* i *poz.* 1. rogoz, trska, kojom se kuće pokrivaju. 2. = ὀροφή.

ὀρόω, v. ὁράω.

ὄρπετον, τὸ, *eol.* (*buk.*) mj. ἑρπετόν.

ὄρπηξ, ηκος, ὁ, *ep.*, *dor.* ὄρπαξ, *poet.* ὅρπαξ (ἕρπω), 1. mladica, grančica. 2. *poet.* držalo od koplja, koplje.

ὀρροπύγιον, τὸ, *poet.* stražnjica.

ὀρρωδέω, *jon.* **ἀρρωδέω**, aor. ὠρρώδησα, upropastiti se, zgražati se, plašiti se, bojati se, pribojavati se, koje aps., koje τινά ili τί, ili περί τινι, περί, ὑπέρ τινος čemu ili za koga (Her. 1, 111 treba uz τοῦ τόκου prednje περί ponoviti), ili sa ὅτι, μή, ili inf. ili part. i gen. aps.

ὀρρωδία, *jon.* **ἀρρωδίη**, ἡ, strah, sujma, plašnja, bojazan, malodušnost, aps. ἐν ὀρρωδίᾳ ἔχειν τι bojati se čega, ili περί τινος, ili sa sl. μή.

ὄρσας, **ὄρσασκε** i slič., v. ὄρνυμι I.

ὄρσεο, **ὄρσευ**, **ὄρσο**, za ὄρνυμαι, v. ὄρνυμι II.

ὀρσο-θύρη, ἡ, *ep.* stražnja vrata, u Odisejevoj kući, na desnom zidu sa strane u velikoj dvorani prema trijemu (λαύρη).

ὀρσολοπεύω, *ep.* i -λοπέω, *poet.* uznemirivati.

ὄρσω, **ὄρσομεν** i slič., v. ὄρνυμι I.

ὀρτάζω, v. ἑορτάζω.

ὀρτάλιχος, ὁ (ὀρταλίς, srod. s ὄρνις), *poet.* mlado od životinje, osob. ptice.

ὀρτή, v. ἑορτή.

Ὀρτυγίη, ἡ, mitsko ostrvo, gdje se rađa noćno svijetlo, po mišljenju nekojih ostrvo Ortigija kod Sirakuse. Otd. adj. **Ὀρτύγιος**, 3., stoga Ὀρτυγία pridjevak Artemide, pod kojim su je štovali na etolskoj gori Χαλκίς.

ὄρτυξ, υγος, ὁ (iznajpr. ϝόρτυξ), prepelica.

ὀρυγαίνω (ἐρεύγομαι), *poet.* ispljuvati, izbaciti, θυμόν dušu pustiti (valjada mj. ὁρμαίνει).

ὄρυγμα, ατος, τὸ (ὀρύσσω), iskopano mjesto, jama, jarak, prorov, prokop (Her. 3, 60), ὀρύγματα ὑπόγαια podzemni hodnici.

ὀρυκτός, 3. (ὀρύσσω), 1. kopan, iskopan, ὀρυκτὸν ποιεῖν dati iskopati. 2. *poz.* kopanjem dobiven.

ὀρυμαγδός, ὁ (ὠρύω?), *ep.* rika, buka, urnebes, žamor, krika, bučanje, šum, lomljava, pucanj.

ὄρυξις, ἡ, kopanje.

ὄρυς, υος, ὁ, rogata životinja u Libiji, možda gazela.

ὀρύσσω, *at.* **ὀρύττω**, *at.* fut. ὀρύξω, aor. ὤρυξα, perf. (akt. ὀρώρυχα), med.-pas. ὀρώρυγμαι, plpf. ὠρωρύγμην, aor. pas. ὠρύχθην, fut. pas. ὀρυχθήσομαι, adj. verb. ὀρυκτός, ktomu *ep.* aor. akt. ὄρυξα, konj. 1. pl. ὀρύξομεν, perf. pas. *poz.* ὤρυγμαι, plpf. *jon.* ὀρωρύγμην i *poz.* ὠρύγμην (ὀ *prothet.* i osn. ρυκ, isp. lat. *rūga* i *cor-rūgus*, kanal),

I. akt. 1. kopati, otkopati, raskopati, prokopati, aps. i τί, na pr. τάφρον jarak kopati, i to τινί za što, ἔκ τινος odakle, ὑπὸ μαστίγων pod udarcima bičeva. 2. iskopavati, na pr. ὕδατα. 3. *poet.* zakopati, τί (tum. sumnj.). **II. med.** *jon.* i *poet.* sebi iskopati ili dati iskopati, τί.

ὀρφάνευμα, τὸ, *poet.* sirotovanje, sirotinjstvo. Od

ὀρφανεύω, *poet.* sirote othranjivati; pas. sirotovati, sirota biti.

ὀρφανία, ἡ (ὀρφανός), takođ. u plur., sirotovanje.

ὀρφανίζω, *poet.* sirotom činiti; pas. s perf. ὠρφάνισμαι sirotovati, sirota biti, τί u čem, i to ἔκ τινος po kom.

ὀρφᾰνικός, 3. i **ὀρφανός**, 3. (lat. *orbus*), 1. sirotan, bez roditeljâ, bez oca, ἦμαρ dan sirotni, t. j. usud sirote, aps. ili τινός, na pr. γονέων. 2. koji se sirote tiče, sirotinjski. 3. lišen, ostavljen, prazan, i to τινός od koga.

ὀρφανιστής, οῦ, ὁ (ὀρφανίζω), *poet.* skrbnik; ὑπ' ὀ-ῶν pod vlašću skrbnika.

Ὀρφεύς, έως, ὁ, po priči sin tračkoga kralja Eagra i Muse Kaliope, glasovit pjevač (g. 1250. pr. Is.), kojemu je Lejbetra u pijeridskoj Makedoniji bila zavičaj, pa tu mu je poslije i kip podignut. Njegovo pjevanje nije samo divlje zvijeri i drveće pokretalo, već je njim i u podzemnom svijetu podzemne bogove privolio, da mu vrate ženu Euridiku, ako se na nju ne obazre. Ali on se obazreo, i nje nestade. Zaglavio je u Trakiji, gdje su ga Bakhantice razderale, jer se je orgijama protivio. Držali su ga podjedno za sastavljača jedne teogonije i vjerskih tajnih nauka i misterija, po njem zvanih **τὰ Ὀρφικά.**

ὀρφναῖος, 3. *ep.* i *poet.* mračan, taman, takođ. noćni.

ὄρφνα, *dor.* mj. -νη, ἡ (ἐρέφω, v. ἔρεβος), *poet.* mrak, nevidjelica.

ὄρφνινος, 3. tamnocrven, ugasit, mješavina spaljenoga grimiza i crnila.

ὄρχαμος, ὁ (ἄρχω), *ep.* i *poet.* čelovođa, vojvoda, nadzornik.

ὄρχατος, ὁ (isp. ὄρχος), *ep.* i *poz.* uređeni nasadi, vrt, vinograd, φυτῶν voćnjak.

ὀρχέομαι, dep. med., fut. ὀρχήσομαι, aor. ὠρχησάμην, *jon.* impf. ὠρχεῦντο (ὄρχος), zapr. kolo igrati, pak uop. igrati, plesati, i to iznajpr. kolo, dok χορεία znači skakutanje, takođ.: sam plesati, aps., i to ἔν τινι, πρός τι po čem, σύν τινι

čim, *τινί* na čije veselje, ali takođ. *τί*, t. j. ples plesati, stoga na pr. *Περσικόν* (naime *ὄρχημα*) t. j. na perzijsku, naime čestim pregibanjem koljenâ.

ὀρχηδόν (*ὄρχος*), *jon.* adv., redom, po redu.

ὀρχηθμός, *ὁ, ep.* i *poz.*, **ὄρχημα**, *τὸ, poet.*, **ὄρχησις**, *εως, ἡ, ὀρχησμός, ὁ, poet.*, i *ep. poet.* i *poz.* **ὀρχηστύς**, *ύος, ἡ,* dat. *ὀρχηστυῖ* (*ep.*), **kolo**, ples, *ὀρχήματα Νύσια, Κνώσσια:* hitri plesovi, kako su ih obično plesale bakhovske povorke na ravnini oko Nise, ili kako su ih plesali u Knosu u slavu Arijadninu.

ὀρχηστήρ, *ῆρος, ὁ, ep.* i *poz.*, i **ὀρχηστής**, *οῦ, ὁ,* plesač.

ὀρχηστικός, 3. koji plesu pripada; *-κή* (*τέχνη*) plesna vještina, pantomimika.

ὀρχηστομανέω, poz. za mimskim plesom ludovati.

ὀρχήστρα, *ἡ,* **1.** orhestra, t. j. prostor između pozorišta i gledališta, gdje se igralo kolo i pjevale se korske pjesme. **2.** mjesto na atenskom tržištu, gdje su se knjige prodavale (?) (Plat. Ap. 26 C., v. Cronovo tumačenje).

ὀρχηστρίς, *ίδος, ἡ,* plesačica.

ὀρχηστύς, *ἡ,* v. *ὀρχηθμός.*

ὀρχίπεδα, τὰ, poet. mošnje, muda.

ὄρχις, *ιος, ὁ, jon.* i *poz.* mudo.

Ὀρχομενός, **1.** *ὁ* i *ἡ,* u klasično doba svagda **Ἐρχομενός** pisano, *Μινυήιος* ili *Βοιώτιος,* stari slavni glavni grad države Minijevaca u Beotiji, gdje Kefis utječe u jezero Kopais, poslije gori Akontionu na sjeverozapad sagrađen. Od Tebanaca g. 374. ili 364. pr. Is. razvaljen bi od Filipa ili Aleksandra opet sagrađen. Sada razvaline kod sela Skripu. **2.** grad u Arkadiji, od Homera *πολύμηλος,* poslije *Ἀρκαδικός* zvan, Mantineji na sjever; *poz.* u ahejskom savezu. Zatim ispod staroga grada novo sagrađen. Razvaline kod Kalpaka. Stanov. obaju *οἱ* **Ὀρχομένιοι** ili bolje **Ἐρχομένιοι.**

ὄρχος, *ὁ* (isp. lat. *rectus*), red, osob. rasada, dakle: drvored, brajda, lomača, odrina.

ὄρωρε, **ὀρώρεται** i slič. za *ὄρνυμαι,* v. *ὄρνυμι* II.

ὀρώρει Il. 23, 112 od *ὄρομαι* (v. r.), inače od *ὄρνυμαι,* v. *ὄρνυμι* II.

ὀρωρέχαται i slič., v. *ὀρέγω.*

ὀρώρυγμαι, perf. pas. od *ὀρύσσω,* v. r.

I. **ὅς, ἥ** *dor.* **ἅ, ὅ,** **1. relativna zamjenica** (osnovni obl. *jός*), *at.* gen. *οὗ, ἧς* i t. d., *ep.* gen. sg. takođ. *ὅο* (*ὅον*), *ἕης,* dat. plur. takođ. *οἷσι(ν)*, *ᾗσι(ν)* i *ᾗς,* pored **ὅσ-τε**, *ep.* takođ. **ὅτε, ἥτε,** *dor.* **ἅτε, ὅτε,** nom. plur. neutr. takođ. *τάτε* mj. *ἅτε,* i akuz. plur. fem. *τάστε,* takođ. *ὅ τε* i t. d. pisano — zapr. odgovara demonstrativu, koji ipak često izostaje, i to pače onda, kad bi morao stajati u drugom kojem padežu ili kad je lična zamjenica, naoko i ondje, gdje se *ὅ* ili *ἅ* na čitavu rečenicu odnosi —, **koji, koja, koje**; i *ὅστε* i t. d. onaj koji, ona koja i t. d., i stoga takođ.: i taj, i on, jer *τε* pokazuje unutrašnji odnošaj glavne i zavisne rečenice, samo što *ὅς τε* može takođ. značiti: i koji, dok *ὅς* katkad takođ. stoji mj. *οἷος* kakav, ili (iza *οὕτω*) mj. *ὥστε* ili *ὅτι* da on, da bi on. Konstr. **a)** s genit., koji može stajati sprijed i ostrag, baš kao nekoje druge riječi što katkad stoje pred relat. ili čitava relat. rečenica stoji pred demonstrativnom. Taj gen. pak rado slijedi za neutrom, na pr. *ἐς ὅ δυνάμιος* dokle u vlasti, do koje sile; no katkad zavisi i od čitave relativne rečen., na pr. (*sc. τὰ*) *τῆς μητρὸς φράσων ἐν οἷς ἐστιν,* mj. *τῆς μ. τὴν τύχην φρ.,* ili zavisi od imenice izrečene relativom. **b)** s različnim načinima, pače i s inf. i part., o čem treba pogledati u gramatiku, koju poredi i o asimilaciji (atrakciji), gdje naime kao objekt mjesto u akuz. stoji u padežu prednje imenice, na koju se odnosi, a to i onda, ako je od prijedloga zavisni demonstrativ ispušten, na pr. *πρὸς ἀξήκουσεν,* mj. *πρὸς ταῦτα, ἃ ἐξ.* Katkad za njim slijedi demonstr. *οὗτος* ili *τάδε,* t. j. koje baš izrečeno, ili iza *ὧν* slijedi još iza nekoliko umetnutih riječi: *τῶν ἐμῶν,* ili *αὐτός,* dok na drugoj strani u dvočlanoj relativnoj rečenici relativ drugoga člana ili otpada ili se nadomješta s *αὐτός* u doličnom *casus obliquus.* O *ἦσαν οἳ* i t. d. v. *εἰμί.* Slič. je *ἔστιν οὗ* kadikad, ili *οὐδεὶς ὃς οὐχί* svatko. — Adv. stoji **a)** *οὗ,* najprije o mjestu: gdje, tu gdje, pak onda i pren. kad, *ἀφ' οὗ, ἐξ οὗ, ἐξ ὧν* pošto, otkad, ali potonje takođ.: rašta, čega radi, kao *ἀνθ' οὗ* čega radi, zašto. **b)** *ᾗ, ᾧ,* v. *ᾗ.* **c)** *ἐν ᾧ* dok. **d)** *δι' ὅ* čega radi. Za *ἅτε* v. ovo; slič. stoji, ako i rijetko, takođ. *ἃ δή* budući da, jer, kad.

2. demonstrativna zamjenica = *οὗτος, ep.* (osnovni obl. *σός: ὅς,* isto što i član, v. *ὁ, ἡ, τὸ,* I. i II.), **taj, on,** poslije samo još u nekojim frazama, *ὃς καὶ ὅς* ovaj i onaj, *οὓς μὲν — οὓς δέ* ove — one; *καὶ ὅς* i on, *ἦ δ' ὅς* kaže on, veli on; aps. *οὗ* ovdje, tu, čemu odgovara *ἑτέρωθι* ondje.

II. ὅς, ἥ, ὅν, *ep. jon.* i *poet.* **posesivna zamjenica** 3. lica sing. (osnovni obl. *σϝός,* lat. *suus,* hrv. svoj), sklanja se obič. *οὗ, ἧς* i t. d., pored toga *ep.* takođ. gen. *οἷο,* akuz. *ὅνδε,* dat. sing. fem. *ἧφι* (*ᾗφι*), s *ep.* spor. obl. **ἑός, ἑή, ἑόν** (osnovni obl. *σεϝός,* starolat. *sovos*) s gen. sing. *ἑοῖο,* dat. pl. *ἑοῖσι(ν)* i *ἑῇσι(ν),* — **njegov, njezin, svoj;** takođ. sa članom *τὸ ὃν μένος;* takođ. za *ἴδιος,* Od. 9, 28 (da li i za *ἐμός, σός* i t. d.? Od. 13, 320 je podvaljeno). S *αὐτοῦ* objačano, na pr. *τοῖς οἷσιν αὐτοῦ* svojoj rođenoj djeci.

ὁσάκις, *ep.* **ὁσσάκι** [*ᾰ*] (*ὅσος*), adv., koliko puta; kadgod.

ὁσαχοῦ, na toliko mjesta kao.

ὄσδομαι, *eol. jon. poet.* = ὄζομαι.

ὁσ-ημέραι, adv. mj. ὅσαι ἡμέραι (naime εἰσί), zapr. koliko ima dana, dakle: dan na dan, svaki (bogovetni) dan.

ὅσιος, 3. (takođ. 2.), **1.** *fas,* **a)** božjim ili prirodnim zakonom određen, zapovjeđen ili dopušten, s inf. οὐχ ὅσιον ποιεῖσθαι ne držati za dopušteno, stoga **supst.** (τὸ) ὅσιον i ὅσια čovječji sveto, pobožno, bogoljubno, i kao suprotno od ἱερά (bogovima posvećeno): neposvećeno, svjetovno, pa tako u plur. takođ. neposvećene, svjetovne državne zgrade, ili takođ. najsvetije dužnosti, ὅσια ποιεῖν po dužnosti raditi, δικάζειν po savjesti, po duši suditi, φωνεῖν čedno govoriti, πανουργεῖν bogodušno griješiti, t. j. nešto kao bogoljubnu dužnost vršiti, što se drugima čini da je πανούργημα (Sof. Ant. 74), οὐχ ὅσια λέγειν grješno zboriti. **b)** ὁσία, *jon.* ὁσίη, ἡ, božansko ili prirodno pravo, sveti zakon, sveti običaj, osob. što se tiče odnošaja ljudi prema bogovima, njihovoj službi i njihovu štovanju, οὐχ ὁσίη (ἐστί) sa sl. inf. grjehota je, nije slobodno, ὁσίας ἕκατι t. j. da bi izmakao dužnosti prema božanstvu i naoko se držao staroga običaja žrtvovanja; slič. ὁσίᾳ δίδωμι ἔπος τόδε. Personificirano je Ὁσία boginja bogoljubnoga straha, koji treba da čuva pravo svake svete službe i njezinih običaja. **2.** kao svojstvo ljudî i stvarî: duševan, bogodavan, bogodušan, svet, savjestan, pravedan; posvećen, aps., i πρὸς θεῶν sa strane bogova; οὐχ ὅσιος grješan, bezbožan. Napose: od krivnje očišćen, čist, stoga χεῖρες ruke, koje je tko prije sveta čina po običaju oprao, λουτρά kupanje mrtvaca, koji se ima pokopati, za čišćenje od grijeha (Aj. 1405), slič. ὁσίοις καθαρμοῖς svetim čišćenjem od grijehâ. — Adv. ὁσίως, komp. ὁσιώτερον, po božjem ili prirodnom pravu, dopušteno, slobodno, sveto, pravo, pravedno, ὁσιώτερον καταψηφίζεσθαι t. j. u savjesti slobodnije, ὁσίως ἔχει τινί za nekoga je pravo i dobro, svet običaj (Ksen. Kir. 8, 5, 26).

ὁσιότης, ητος, ἡ (ὅσιος), **1.** što bogovima (πρὸς θεῶν) treba davati, bogoslužje. **2.** svetost, bogoljubnost, zdušnost.

ὁσιόω, čistiti od grijeha; med. sebe posvetiti, svet običaj izvršivati, ἀμφί τι u čem.

Ὄσιρις, ιδος, ὁ, stari egipatski bog, koji je pripadao prvomu krugu bogova, zapr. sunce i kao takvo tvorna sila prirodna, od Grkâ izjednačen s Bakhom.

Ὄσκοι, οἱ, *Osci,* staroitalsko pleme.

ὀσμή, i (ali ne u *at.* prozi) ὀδμή, ἡ (ὄζω, osn. ὀδ), **1.** miris, vonj. **2.** takođ. u plur., sa i bez κακή, smrad, aps., i ἀπό τινος od koga, βάλλει udara.

ὅσος, 3., *ep.* i *poet.* takođ. ὅσσος ili ὅσσος τε, i *ep.* ὁσσάτιος, 3. **kolik,** kako dalek, kako dug, **koliko,** ili: tolik, tako dalek, tako dug kao, koliko, čitavi koji, u plur. svi koji, ὅση μὴ ἱερά (χώρα) sva neposvećena, katkad s dod. akuz. πλῆθος, μέγεθος, zapr. odgovarajući zamjenici τόσος ili τοσοῦτος (hrv. kao) ili takođ. οὗτος, ili πάντες, πάντα, ali te su riječi gotovo češće ispuštene, stoga ispred ὅσα treba nerijetko nadopuniti τούτων i slič., ili stoji ὅσος poredeći: kao. Isto se tako često prijedlog kod korelat. pred ὅσος ne ponavlja, tako da je ὅσον iza ἐς τοσοῦτον isto što i ἐς ὅσον. Stoji li odnoseći se na prednje πᾶς ili πολύς, treba ga prevesti s koji, i u ὅσον χρόνον, ὅσον χρόνον sa: kako dugo, koliko vremena. Pridjevi kao θαυμαστός, ἄφθονος, ἀμήχανος, πλεῖστος vežu se njime tako usko, da se stapaju u jedan pojam kao *mirum quantum,* ὅσας πλείστας koliko moguće, što više, kolikegod, ἀμήχανος ὅσος neizmjerno velik, θαυμαστὸς ὅσος začudo kolik, slič. ἄφθονοι ὅσοι izobila. Često stoji u uzviku, pa tako i na pr. u οἴκτιρε — ὅσον daj da te misao — kolika je — potakne na smilovanje, θαυμάσια ὅσων τὸ μέγαθος λίθων zapr. začudo od kolikoga kamenja, t. j. od začudo velikoga kamenja, ili ὅσσα τάδ' ἄσπετα πολλά koliko je to neiskazano mnogo, zapr. po tome, kako i t. d. **Konstr. a)** s gen., koji može i sprijed stajati. **b)** s inf. = ὥστε, sa i bez τοσοῦτος sprijed, zapr. dosta velik ili dovoljan da, tako dalek, koliko, takođ. s ἐς τό i inf. Kao što se u jednu ruku τε uza nj prilijepi (bez razlike značenja) ili ὅσος τις znači: kolik god ili kolik otprilike (Her. 7, 102), tako u drugu ruku često stoji brahilogično, na pr. u ὅσα ἔτη kao *quot-annis* svake godine, ili u ἱππέων ὅσοι konjanika dovoljno ἔς τι, u kojim događajima prednji glagol treba da se nadopuni. Supst. ili eliptično stoji u ὅσον μεταξύ koliko je prostora među, i u ἄλλοθί που ὅσης, naime γῆς, negdje drugdje, gdje.

Adv. stoje **1.** ὅσον ili ὅσσον i ὅσα, ὅσσον τε, koliko, kako daleko, toliko, tako daleko, toliko kao, iza τοσοῦτον, τοσαῦτα, μέχρι τοῦδε (tako daleko) kao, ὅσα γε bar, najmanje, kod oznake broja i mjere: otprilike (Od. 9, 325; Her. 9, 57), neko, i kod komp. i superl. za toliko kao, i tako ὅσον τάχιστα što brže, slič. ὅσον τάχος brže bolje, i to često stoji brahilogično, gdje prije treba nadopuniti τόσον ili glagol u misli dodati ili, osob. kad stoji uz part., iz prednjega nadopuniti, ὅσον ἐπ' αὐτῷ, ὅσον ἐν ἐμοί koliko je do njega, do mene, ὅσα τἀνθρώπεια po ljudskom računu, koliko čovjek može suditi, ὅσον μέτριον (naime ἐστί) umje-

reno, malo, ὅσον αὐτίκα baš, skoro, ὅσον ἐν πανουργίᾳ što se lukavstva tiče, ὅσα πρὸς τοὺς θεούς što se bogova tiče, ὅσον μὴ καίνων samo što ne ubija; ali napose treba često ὅσος razdriješiti u τόσος ὅσος ἱκανός ἐστι, stoga ὅσον τύρσεσι koliko je za to bilo dovoljno, ὅσον φυλακήν dovoljan za stražu, i ἐχρῆτο ὅσα φρουρίῳ zapr. toliko kao, t. j. upotrebljavaše kao tvrđavu, ὅσον θύματα, ὅσον ἐφόδιον koliko je dostajalo za i t. d., t. j. samo malo, stoga ὅσον μόνον, ὅσον καί baš samo, οὐχ ὅσον οὐκ — ἀλλ' οὐδέ nesamo ne — već ni, ὅσον οὐ, ὅσον οὔπω ili οὐδέπω zapr. samo još toliko, da još ne, stoga: gotovo, malo ne, skoro već, baš kao i, naskoro, odmah. Stoga također nerijetko sa sl. inf., zapr. koliko dostaje da, dakle: koliko dakle, od čega ipak treba razlikovati događaje, gdje inf. stoji u *orat. obl.*, ili u frazama kao ὅσα δοκεῖν. **2.** **ὅσῳ** za koliko, stim više što, koliko, čemu odgovara τοσούτῳ kao, jer, uz kompar.: što; no često leži samo pojam kompar. u takvom mjestu, tako u ὅσῳ ἀψάμενα, gdje ἀψάμενα u sebi sadržava pojam lakšega ugibanja; još je češće u takvoj rečenici τοσούτῳ ispušteno, tako pred ὅσῳ μέγιστα riječi τοσούτῳ μάλιστα, ili mj. τοσούτῳ μᾶλλον stoji sprijed s istim značenjem οὐχ ἧσσον ili οὐδενὸς χεῖρον, gdje ὅσῳ znači: što više. **3.** s prijedlozima: ἐν ὅσῳ za, dok, do, ἐξ ὅσου kako daleko ili dokle, ἐς ὅσον toliko, tako daleko, dokle, ἐφ' ὅσον dokle, kako daleko, koliko, slič. ὅσον ἐπί i ὅσον τ' ἐπί, καθ' ὅσον koliko, πλὴν καθ' ὅσον samo toliko, samo da, παρ' ὅσον kako dugo (također koliko).

ὁσοσ-δή, ὁση-δή, ὁσον-δή, i **ὁσοσδήποτε**, *jon.* mj. ὁσοσδήποτε, ne znam kolik, neki.

ὅσος-περ, ὅση-περ, ὅσον-περ, također **ὅσος περ** pisano, isto tolik kao, toliko kao, isto toliko kao, u plur. svi koji baš, koliko baš, iza τοσοῦτος kao, iza ἅπαντα koji. Stoji kao ὅσος s gen., koji stoji sprijed, ili eliptično s glagolom, koji treba nadopuniti. Adv. **1.** ὅσονπερ kolikogod, ὅσαπερ baš kao. **2.** ὅσῳπερ za toliko baš, za koliko, koliko baš, što, ili odgovarajući riječi τοσούτῳ, ili uz kompar. i superl., koji se katkad i iz onoga, što stoji sprijeda, može dopuniti.

ὁσοσ-ῶν, neutr. ὁσονῶν, *jon.* mj. ὁσονοῦν, kolik mu drago (velik ili malen). Neutr. kao adv.: makar i malo.

ὅσ-περ, *ep.* također **ὅ-περ**, **ἥ-περ**, **ὅ-περ**, dat. *poet.* također τῇπερ, nom. plur. τοίπερ, gen. τῶνπερ, također **ὅς περ** pisano, konstr. kao I. ὅς. **1.** posve, baš onaj koji, koji naime, koji baš, kojino, tkogod, iza αὐτός kao, često treba prevesti samo: koji. **2.** koji ipak, no koji, gdje περ označuje suprоćenje, kao uz part. i u καίπερ. Adv. **1.** **οὗπερ** upravo gdje, εἴσ' οὗπέρ εἰσι bilo, gdje mu drago, neka im bude. **2.** **ᾗπερ** kao, slič. ἅπερ, v. r. pod ἅπερ.

ὄσπρια, τὰ, sočivo, varivo.

I. **ὄσσα**, ἡ, rijetko u *at.* prozi (ὄψ, *vox*, mjesto ϝοκjα), **1.** glasina, glas, kaža, suprotno: izvjestan glas, ἐκ Διός ili Διὸς ἄγγελος zvana, jer se na čudan i tajanstven način vrlo brzo i općeno širi. **2.** također personificirano i tu Ὄσσα pisano: Kaža, kao vjesnica Zeusova.

II. **Ὄσσα**, ἡ, gora u Tesaliji, s. Kisabos.

ὅσσα, ὁσσάτιος, v. ὅσος.

ὁσσάκι, v. ὁσάκις.

ὄσσε, τὼ, gen. ὄσσων, dat. ὄσσοις i ὄσσοισι (mj. ὀκjε, lat. *oc-ulus*), neutr. *ep.* i *poet.* oči.

ὀσσίχος, 3. *buk.* demin. kolišan, kako malen.

ὄσσομαι, samo prez. i impf. (= ὀκ-jομαι, v. ὄσσε), *ep.* dep. med., **1.** vidjeti, no samo duševnim okom (θυμῷ), slutiti, τί, ili nenazočno sebi predočiti, τί ili τινά. **2.** kauzat. dati slutiti, navijestiti, τί osob. zlo.

ὅσσος, v. ὅσος.

ὅστε, v. I. ὅς.

ὀστάριον, *poz.* dem. od ὀστοῦν, v. ὀστέον.

ὀστέινος, 3. koštan, *osseus*.

ὀστέον, stegn. **ὀστοῦν**, τὸ, *ep.* gen. i dat. plur. ὀστεόφιν (lat. *os*), kost, u plur. kosti, t. j. mrtvo tijelo; pak: dlake u ribe, ljuske u rakâ.

ὀστίον i ὄστιον, τὸ, *buk.* = ὀστέον.

ὅσ-τις (*ep.* također **ὅτις**), ἥτις, **ὅ(,)τι** ili **ὅττι**, *atički* gen. (οὗ τινος), obič. ὅτου, ἧστινος, dat. (ᾧτινι), obič. ὅτῳ, ᾗτινι, akuz. ὅντινα, ἥντινα, ὅ τι, u plur. οἵτινες, αἵτινες, ἅτινα ili ἅττα, gen. ὧντινων i ὅτων, dat. οἷστισι(ν) i ὅτοις, akuz. οὕστινας, ἅστινας, ktomu *epski* ὅτις, ἥτις, ὅττι, gen. ὅττεο, ὅττευ i ὅτευ, dat. ὅτεῳ (također dvojesložno), akuz. ὅτινα, plur. nom. akuz. ntr. ὅτινα i ἅσσα, gen. ὅτεων, dat. ὀτέοισιν, akuz. ὅτινας, i *jonski* sing. gen. ὅτεο, ὅτευ, dat. ὅτεῳ, u plur. gen. ὅτεων, dat. ὀτέοισιν i fem. ὀτέῃσιν, — u gdjekojim izd. ὅς τις i ὅ, τι pis., kao ὅς τίς τε = ὅστε (χὤ τι = καὶ ὅ τι),

1. opće relativno: **tkogod, štogod, kojigod, svaki koji,** tko mu drago, kakav, takav koji, tko, koji ili makar tko bio, stoga katkad = εἴ τις i možda (u N. T. češće) = ὅς koji, ponajviše ne odnoseći se na određene ljude ili stvari, no katkad također na takve, koje se tobože ne dadu izbliže odrediti, donekle rečeno s preziranjem. Kod superl. stoji, da označi što veći stupanj, ἥτις ἀγριωτάτη bijesna koliko ti drago, osob. stoji neutr. ὅ τι tako, stoga također ὅ τι τάχος što brže (v. ὅτι, kako se i piše), i ὅ τι πλέον ἦν αὐτῶν ἢ ἔλασσον više ili manje. Čas prima k sebi imenicu, na koju se odnosi, τίς δ' ἐστίν, ὅντιν' ἄνδρα, ili se asimilira riječi, na koju se odnosi, ἄλλῳ ὅτῳ mj. ἄλλῳ ὅ τι, ili se odnosi na demonstrative (metnute ili pomišljene), koji stoje u drugom

kojem padežu, ili u sing. kolektivno na imenice u plur. S δή znači: netko, koji, baš kakav, tkogod, tko mu drago; s καί: tkogod; s μή: već ako on *(nisi si)*; s ἔστιν v. εἰμί. **2.** u neupr. pitanju: **koji, tko, što,** ὅτου μῆνιν srdnju na što, ὅτου τοσήνδ' ἰυγήν čemu to jecanje, stoga ὅ τι zašto, čega radi, aps. ili s gen. sprijeda. U Plat. Apol. 36 B ὅ τι μαθών (drugi ὅτι παθών) οὐχ ἦγον ἡσ. zato što (pa što mi je palo na pamet te =) iz bogzna kojeg uzroka nijesam mirovao. Isto tako nije upravno pitanje Il. 10, 142, gdje treba εἴπατέ μοι ili nešto slič. dopuniti. — Adv. ἀνθ' ὅτου, καθ' ὅ τι s kojega razloga, zašto, ἐξ ὅτου otkad, ἐξ ὅτου δή ne znam, s kojega razloga.

ὁστισ-δή, ἡτισδή, ὁτιδή, **ὁστισδήποτε,** ἡτισδήποτε i t. d., tko zna koji.

ὁστισ-οῦν, ἡτισ-οῦν, ὁτι-οῦν, netko, tko mu drago, svaki, **ὁτιοῦν** samo najmanja stvar, i najmanje, *μηδ' ὁτιοῦν* ni najmanje.

ὅστισ-περ, ἥτισ-περ, ὅτι-περ, takođ. **ὅστις περ** i t. d. pisano, kojigod, tkogod, tko baš, upravo isti koji, baš pravi.

ὀστο-φυής, 2. *poz. ep.* od kostiju (sastojeći), koštan.

ὀστρακίζω (ὄστρακον), ostrakizmom (ὀστρακισμός) prognati, **ὠστρακισμένος** koji je u zatočenju, zatočen.

ὀστρακίνδα, adv., *βλέπειν, poet.* gledati za crijepom (kod igre crepovima), pren. prijetiti ostrakizmom.

ὀστράκινος, 3. *poz.* i N. T. zemljan.

ὀστράκιον, τὸ, *poz.* vrsta školjke, školjka.

ὀστρακισμός, ὁ (ὀστρακίζω), glasovanje crepovima, čim su u Ateni odviše znamenite muževe narodnim glasanjem (sa 6000 glasova) na 10, poslije na 5 godina tjerali iz Atene i njezine najbliže okoline. Takav se progon nije držao ni za kazan ni za sramotu, što više za čast, ako baš i neugodnu.

ὀστρακό-δερμος, 2. *poz.* koji ima crijep mjesto kože, tvrde kože.

ὄστρακον, τὸ (srod. s ὀστέον), **1.** ljuska, kućica. **2.** crijep, crepić, osob. zemljan crijep, na kojem bi građani u Ateni napisali ime onoga, komu bi namijenili progon, stoga se **ὄστρακον** zove takođ. progon glasanjem crepovima, i u **τοὔστρακον παροίχεται:** pogibao zatočenja je prošla. Isp. ὀστρακισμός.

ὀστρακοφορία, ἡ, *poz.* = ὀστρακισμός.

ὀστρειο-γραφής, 2. *poet.* grimiznom bojom namazan.

ὄστρειον, τὸ, **1.** kamenica, ostriga, školjka. **2.** grimizna boja.

ὀσφραίνομαι i *poz.* ὀσφράομαι, dep. med. s fut. ὀσφρήσομαι, aor. 2. ὠσφρόμην (3. pl. Her. 1, 80 stara var. **ὤσφραντο**), adj. verb. ὀσφραντός (srod. s ὄζω, *odor* i *frā-grāre*), **mirisati,** njušiti, aps. ili τί, no obič. τινός koga ili što.

ὀσφραντήριος, 3. *poet.* mirišući, njušeći; μυκτῆρες fina njuška.

ὄσφρησις, εως, ἡ, miris, vonj.

ὀσφύς, ύος, ἡ, kuk, bok, točnije: leđa od krsta do trtice.

ὅτ-αν, u Hom. takođ. **ὅτ' ἄν** pis., i **ὅταν-περ,** takođ. **ὅταν περ** pis., **1.** s konj., kad poprilici, u vrijeme kad, ako, kadgod, dok, ὅταν τάχιστα čim, kako, dok. **2.** *poz.* takođ. s ind. fut. prez. i tako zv. impf. N. T. i aor. = ὅτε, kad jednom, t. j. kad.

I. **ὅτε,** slič. **ὅτε τε** i **ὅτε περ,** *dor.* ὅκ(κ)α, (χὤτ' mj. καὶ ὅτε), veznik **1.** o vremenu: **kad, pošto, kako,** ako, gdje, kadgod, svagda kad, kad jednom. Ali ὅτε μή ako ne, već ako, osim οὐδὲν ἄλλο ὅτε μή ni u kojem drugom pogledu osim, t. j. samo, πρίν γ' (naime ἤ) ὅτε δή dok, εἰς ὅτε κε za vrijeme kad i gdje, ὅτε δή kada dakle, kad baš, ὅτε δή ῥα odmah pošto, ili: **kad napokon,** ὅτε καί već i s toga razloga (ne gledajući na druge) bilo je prirodno da. Iza glagolâ sjećanja, znanja, čuvenja takođ. mj. ὅτι, zapr. vrijeme gdje. Konstr. s ind., konj. i opt., v. gramatiku. **2.** o uzroku, ὅτε (γε): **budući da, kad. 3.** u epu po svoj prilici takođ. = ποτέ, negda.

II. **ὅτε,** *ep.* mj. ὅστε, v. ὅς.

ὁ-τέ, adv. (iznajpr. = ὅτε), katkad, gdjekad, obič. u duplim rečenicama s ἄλλοτε sad — sad, čas — čas.

ὀτέοισιν, ὅτεο, ὅτευ, ὅτεῳ, ὅ τι, v. ὅστις.

ὁ-τῆμος (?), *poet.* adv., kad = ὁπηνίκα.

ὅτῐ, *ep.* takođ. **ὅττῐ** (ι nigda ne otpada, jer gdje se čini da to biva, tiče se veznika ὅτε, v. I. ὅς), veznik (neutr. od ὅστις, isp. lat. *quod*), **1.** za uvođenje objektnih i subjektnih rečenica: **da,** to što, često: tim što = διὰ τοῦτο ὅτι, τούτῳ ὅτι, ταύτην ὅτι i t. d., i tako = **čega radi,** zato što, što se toga tiče da; katkad ponovljeno ili pleon. upotrijebljeno kod **ὡς,** ili kod inf. anakolutski miješanjem dviju konstrukcija, ili samo da se navedu prave riječi govornikove, koje slijede nepromijenjene, gdje u neku ruku zastupa naše dvotočje; slično slijedi i imper. iza ὅτι. Ovamo opet stoji eliptično **a)** kod adj. ili part., na pr. ὅτι προηγγελμένην (**dodaj:** ἐμεμαθήκει iz ἔμαθεν), ili u ὅτι ἐνδόντας zavisno od prednjega ἔλαβεν, ili u ὅτι καὶ κατὰ θάλασσαν, gdje διανοοῦνται πειρᾶν treba dopuniti, ili tako, da se iz prednjega izvadi pojam, na pr. vijest. **b)** τί ὅτι N. T. zašto? οὐκ ἔστιν ὅτι οὐ svagda, svaki put, (εὖ) οἶδ' ὅτι, ἴσθ' ὅτι očevidno, zacijelo, δῆλον ὅτι to je izvjesno, upotrebom postalo adv., stoga takođ. δηλονότι pis.; οὐχ ὅτι ne samo, οὐ μόνον ὅτι ne samo da. **c)** kod superl. adj. i osob.

adv. ὅτι τάχιστα što brže, ὅτι μάλιστα što više, isp. ὅστις. **2.** za oznaku uzroka: **jer, što,** budući da, koliko.

ὅτινα, ὅτου i slič., v. ὅστις.

ὁτιοῦν, v. ὁτιοῦν.

ὀτίς, ίδος, ἡ, *jon.* = ὠτίς, droplja.

ὄτλος, ὁ (osn. ταλ, τλα, isp. τλῆναι), *poet.* muka, jad, nevolja.

ὄτοβος, ὁ (onomatop.), *poet.* glas, zvek, zveket, šum.

ὀτοβέω, *poet.* dati da ječi.

ὀτοτοῖ, *poet.* i *poz.* uzvik od bola, jao! kuku lele! *heu! heu!* Katkad podvostručeno, ili ὀτοτοτοῖ i t. d.

ὀτοτύζομαι, *poet.* pas., biti požaljen ili oplakivan.

Ὀτρεύς, έως, ὁ, kralj frigijski.

ὀτρηρός, 3. (τρέω, isp. ὀτρύνω), *ep.* brz, hitar, marljiv. Adv. **ὀτρηρῶς** i **ὀτραλέως,** brzo, hitro.

ὄτριχες, v. ὄθριξ.

ὀτρυντύς, ύος, ἡ, poticanje, poziv, zapovijest.

ὀτρύνω, samo *ep.* i *poet.*, fut. ὀτρυνῶ, aor. ὤτρυνα, *ep.* prez. inf. ὀτρυνέμεν, impf. iter. ὀτρύνεσκε, fut. ὀτρυνέω, aor. ὤτρυνα i ὄτρυνα, konj. 1. pl. ὀτρύνομεν, **1. akt.** nagoniti, tjerati kamo, slati, poticati; sokoliti, τινά, i to τινί čim, εἴς, ἐπί, πρός τι kamo, na što, slič. takođ. εἴσω τι, πόλεμόνδε ili s inf. ili takođ. ὡς; za stvari: živo iskati (Od. 8, 30), uskoriti (Od. 7, 151), τί. **2. med.** sebe nagoniti, poticati, žuriti se (Od. 7, 222), s inf.

ὅττεο, ὅττευ, ὅττι, ὅτῳ, v. ὅστις.

ὅττι, v. ὅτι.

Ὄτυς, υος = Κότυς, kralj u Paflagoniji u vrijeme Ksenofonovo.

οὐ (srod. s pron. osn. αὖ, αὖ-θις, lat. *au-* u smislu *retro*), negacija, pred vokalom sa *spiritus lenis* **οὐκ,** pred vokalom sa *spiritus asper* **οὐχ,** ali *jon.* **οὐκ;** piše se takođ. **οὔ,** kad je naglašeno ili kad stoji na kraju rečenice. Objačano **οὐχί,** *ep.* i *jon.* **οὐκί, οὔπερ.** Niječe sa **„ne"** nešto upravo kao činjenicu (ali isp. μή), i to **1.** pojedine riječi, kojima se značenje često ne niječe samo (na pr. ἡ οὐ διάλυσις nekršenje), već se takođ. obraća u protivno: οὔ φημι, οὐ λέγω *nego*, οὐκ ἐθέλω, οὐ δώσω ne dam, kratim, οὐκ ὠφέλιμος škodljiv, οὐκ ἐν καιρῷ u nezgodan čas, οὐ κατά τι ne prema čemu (nego kud i kamo veće). **2.** čitave rečenice, i to stoji **a)** u upitnim rečenicama, kad onaj, koji pita, očekuje potvrđen odgovor ili ispunjivanje svoje želje ili zapovijedi *(nonne).* **b)** u sporednim rečenicama s ὅτι, ὡς, u zavisnim rečenicama vremena i uzroka, i u relativnim rečenicama, dok **c)** u hipotetskim prednjim rečenicama (s εἰ i t. d.) niječe samo pojedinu riječ, a u infinitivnim rečenicama iza glagola »govoriti« i t. d. samo onda stoji, kad treba da se niječe samo pojedini pojam ili nešto izvjesno i odrješito, dakle osobito u oprekama. **d)** N. T. οὐ s 2. licem fut. ind. zabranjujući: οὐ ποιήσεις ne čini! **3.** ponavlja se ili objačanja radi, stoga za njim i slijedi οὐδέ, ili kad se zanijekanoj cjelini dodaju dijelovi, stoga kod οὐδείς i slič. No pleonastički stoji iza glagolâ, koji znače dvoumljenje, tajanje, ili iza ἤ kod prednjega μᾶλλον. **4.** eliptično je napokon u odgovorima, gdje iz pitanja glagol treba dopuniti, pa tako u mnogim slič. rečenicama; ali osob. u οὐ μή. Misao, bojazan (μή) ne ispunjuje se (οὐ) = jako nijekanje: nikada! οὔ σε μὴ προδῶ; u οὐχ ὅτι = οὐ λέγω ὅτι ne velim, da — ἀλλά (καί) = ne samo (ne) — nego također, ili: — već ni, ako i — opet ne. Za οὐχ ὅπως v. ὅπως. **5.** jače postaje s μήν, οὐ μήν zaista ne, jamačno ne, valjada ne, οὐ μήν — γέ ali — bar ne, οὐ μὴν οὐδέ ali i ne, οὐ μὴν ἀλλά ali, nego, međutim; sa sl. πάνυ, πάντως, πάμπαν = nikako ne, nipošto, nikako; pak s δή i t. d., οὐ μὲν δή — οὐδέ ali i zaista ni, οὐ γὰρ δή που jer valjada ipak ne, οὐ γὰρ ἀλλά što više, pače, μόνον οὐ samo što ne, gotovo, οὐχ οὕτως — ἀλλά ne tako — nego prije, οὐχ οὕτως τι — ὡς ne toliko — kao, οὐχ ὥσπερ (dok) nasuprot. **6.** redovno stoji pred zanijekanim pojmom, οὐ πάνυ, πάμπαν nikako ne, nipošto, i gdje niječe rečenicu, pred glagolom. Ali ima izuzetaka u oštrim oprekama i inače.

I. **οὗ,** enkl. οὐ, gen. sing. **lične zamjenice** 3. lica mask. i fem., dat. **οἷ** (enkl. οἱ), akuz. **ἕ** (enkl. i za sva 3 roda), plur. nom. **σφεῖς,** neutr. **σφέα** (takođ. enkl.), gen. **σφῶν,** dat. **σφίσι(ν)** (takođ. enkl.) i akuz. **σφᾶς** i **σφέα** (oboje takođ. enkl.),

ktomu *epski* u sing. gen. εἷο, ἕο, εὗ i ἕθεν (potonja tri obl. takođ. enkl.); dat. ἑοῖ, akuz. ἑέ i μίν (ovo enkl. i takođ. za neutr. sg. i plur.), u plur. gen. σφείων i σφέων (takođ. enkl.), dat. σφίν i σφ' (enkl.), akuz. σφέας (takođ. enkl.) i σφάς (enkl.), σφέ i σφ' (enkl.),

jonski u sing. οὗ, οἷ, μίν (svi enkl.), u plur. σφεῖς, σφέων, σφί i σφέας, σφέα (osim σφεῖς svi takođ. enkl.), i *poet.* (pored epskih oblika) još νίν kao akuz. sing. za sva tri roda; osim toga se pohomerski σφί i σφέ upotrebljavaju i singularno [οὗ stoji mj. σϝοῦ, stoga s digamom; etimološka sveza s neprotumačenim oblicima sa σφ nije dokazana],

1. refleksivna zamjenica (ponajviše neupravno), **sebe, se,** *ep.* ἓ αὐτόν mjesto čega u *at.* govoru obič. ἑαυτόν, οἱ σφῶν svoji (njihovi), τὰ σφῶν svoj (njihov) zavičaj (σφίσι mj. ὑμῖν je sumnjivo). *Sui, sibi, se.* **2.** (ne u prozi) **demonstr.** mj. αὐτοῦ i t. d., njega, ga, nje, je, njemu, mu, njoj, joj, nju, je, ga (izuzetno takođ. na stvari potegnuto), gdje se οἷ i νίν

često pleonastički iza dativa ili akuz. ponovljeno nahode. *Eius, ei, eum* i t. d.

II. **οὗ**, adv., gdje, *poz.* takođ. = **οἷ**, kamo, v. **ὅς**.

οὐά, N. T. fi! pi!

οὐαί, N. T, jao! takođ. ponovljeno, s dat.; takođ. nom. Takođ. supst. jad, *ἡ οὐαί, δύο οὐαί*.

Οὐᾶρος, ὁ, *Varus*, pogranična rijeka između Galije i Italije, danas Var kod Nizze.

οὖας, v. **οὖς**.

Οὐατίνιος, ὁ, *Publius Vatinius, P. filius*, g. 63. pr. Is. kvestor, g. 59. narodni tribun, g. 55. pretor.

οὐατόεις, εσσα, εν, gen. εντος (*οὖας, οὖς*), *ep.* uhat, koji ima ručice, s drščima (var. *ὠτώεις*).

Οὔγερνον, τὸ, grad u južnoj Galiji, *Ugernum*, danas Beaucaire.

οὐδαμά i slič., v. *οὐδαμοί*.

οὐδαμόθεν (*οὐδαμοί*), ni otkuda, ni od kojega mjesta, ni od koje strane, ni od koga; *οὐδαμόθεν ἄλλοθεν* ni otkud inače.

οὐδ-αμοί, 3. sastavlj. *οὐ-δ-αμο*, zastarjelo *ἀμός = τὶς, εἷς*), *jon.* i *poz.* = *οὐδένες*, **nikakvi**, nikoji, takođ.: nevaljali. Otd. kao adv. **οὐδαμά** (*μά*, ako za *μα* ne treba pisati *οὐδαμᾷ*), **οὐδαμῇ** ili **οὐδαμῆ, οὐδαμόθι**, *jon.* i *poz.*, **οὐδαμοῦ** i **οὐδαμῶς, 1. a)** (osim *οὐδαμῶς*), ni na kojem mjestu, nigdje, *ἄλλοθι οὐδαμοῦ* inače nigdje, aps., i s gen. u kojoj zemlji, na svijetu, *poz.* takođ. nikamo. **b)** ni u koje vrijeme, ni kojom prilikom, nigda. **c)** pren. nikako, *οὐδαμοῦ λέγειν* ništa ne cijeniti, *φανῆναι* ništav, bez vrijednosti biti, ali takođ. nigdje ne pokazati se, i *εἶναι* nigdje ne stajati, bez vrijednosti biti, uop. ništa ne biti. **2.** (*οὐδαμά* ili *-μῇ, οὐδαμῶς*), ni na kakav način, nikako, nipošto, *οὐδαμῇ οὐδαμῶς* ni na kakav način kakogod, slič. *οὐδὲν οὐδαμῇ*, ali sa sl. *ἤ* ni na koji drugi način nego.

οὐδαμοῖ i **οὐδαμόσε**, *poz.* takođ. *οὐδαμοῦ*, nikamo, ni na koju stranu.

οὖδας, τὸ, *ep.* gen. *οὔδεος*, dat. *οὔδεϊ* i *οὔδει* (osn. *ἐδ* u *ὁδός*, v. *οὐδός*), *ep.* i *poet.*, tlo, pod u sobi, zemlja. Adv. **οὖδάσδε** na tle.

οὐ-δέ, veznik, **1.** ne pak, ali ne, a ne (Od. 9, 408), ali također ne (tako osob. *οὐδὲ μέν*), pa ipak ne, **i ne, također ne**, isto tako ne, pa tako i ne (osob. *οὐδέ τε*), kako jedno tako drugo ne. Stoga negacija u *οὐδέ* katkad vrijedi i za prednju riječ, tako Tuk. 8, 99 i za *αἱ Φοίνισσαι νῆες* (i Her. 5, 92, 2). Ponovljeno znači u *οὐδὲ γὰρ οὐδέ, οὐδὲ μὲν οὐδέ, οὐ μὴν οὐδέ* (jer) nikako, nipošto, i doista ne, nikad; ali na početku dvaju članova rečenice *οὐδὲ — οὐδέ* također ne — i ne, ne — niti (nigda: niti — niti), *οὔτε — οὐδέ* niti — isto tako ne ili: niti, gdje *οὐδέ* sadržava oštro naglašeno nijekanje. Ali s *γάρ* znači dosta često: jer također ne (Ksen. Kir. 7, 2, 20), i s *πώποτε* i nigda, baš nigda, *οὐδέ πῃ* nipošto, nikako, *οὐδέ ποθι* niti igdje. **2.** usred rečenice i odnoseći se na pojedinu riječ istavlja riječ nijekanjem: i ne, **pače ne, ni**, *οὐδ' ὥς* ipak ne, *οὐδὲ αὐτός, οὐδὲ οὗτος* također ne, *οὐδ' ἂν εἷς* ni jedan jedini, *οὐδὲ δι' ἓν ἄλλο = δι' οὐδὲν ἄλλο* ni za što drugo, *οὐδ' ἂν ὅλως* uopće ni.

οὐδ-είς, οὐδε-μία, οὐδ-έν, gen. *οὐδενός, οὐδεμιᾶς, οὐδενός*, najviše u sing. i stoga kao kolektiv s part. u plur., adj. i supst., nijedan, nitko, nikoji, ništa. Kao supst. takođ. s gen., na pr. *οὐδὲν λαμπρότητος* ništa sjajno, *ἤ τις ἢ οὐδείς, ἤ τι ἢ οὐδέν* jedva koji, koliko ništa, *οὐδείς ὅστις* često kao jedna riječ, stoga gen. *οὐδενὸς ὅτου* i t. d. nijedan, *οὐδεὶς ὅστις οὐ (nemo non), οὐδὲν ὅ τι οὐ* svi bez razlike, svaki, sve moguće (Her. 5, 97), slič. *οὐδεὶς οὐ*. Ali *οὐδεὶς πώποτε* nigda nikoji *(nemo unquam)*. Napose *οὐδὲν εἶναι*, takođ. plur. i mask., ništa biti, t. j. bez vrijednosti biti, posve neznatan biti, ne biti plemenita roda, ili takođ.: nemoćan, uništen, propao biti; ali o sudu: kriv biti. Stoga *δι' οὐδενὸς ποιεῖσθαι, τίθεσθαι* ništa ne cijeniti, ni za što ne držati, *παρ' οὐδὲν εἶναι* ništa ne vrijediti, biti kao ništa, *παρ' οὐδὲν ἄγειν* kao sa sitnicom postupati, za sitnicu uzimati, i tako *παρ' οὐδέν* i kod drugih glagola u smislu: gotovo nikako, koliko nikako, slič. *ἐν οὐδενὸς μέρει εἶναι* ništa ne vrijediti. Neutr. **οὐδέν** kao adv., zapr. ni u čem, ni u kojem pogledu, stoga: nikako (Il. 1, 412), nipošto, ni na koji način, *οὐδέν τι* nipošto, *οὐδὲν οὐδαμοῦ*, v. *οὐδαμοί, οὐδὲν ἄλλο ἤ* ne drukčije nego, baš kao. Ovo *οὐδὲν ἀλλ' ἤ* ***nihil aliud nisi*** (rijetko *ἄλλο οὐδὲν ἤ*) već su stari Grci donekle krivo tumačili = *ἀλλά* (stoga čak *οὐδὲν ἄλλο — ἀλλ' ἤ* kao *τί ἄλλο — ἀλλ' ἤ* u Plat.); *οὐδὲν μᾶλλον (nihilo magis)* ni malo više ili prije ili jače, t. j. isto tako malo, ipak, *οὐδὲν ἧσσον* i *ἔλαττον (nihilominus)* ništa manje, ne manje, t. j. isto toliko, isto tako, ipak, jednako, stim više, ali *οὐδὲν βελτίων* ni malo bolji, *οὐδενὸς* ili *οὐδενῶν βελτίων* ne bolji od drugih, *οὐδενὸς ἥττων* baš kao tko drugi.

οὐδενόσ-ωρος, 3. *ep.* (*οὐδεμιᾶς ὥρας ἄξιος*), na koga se ne treba obzirati, bez vrijednosti, ništav.

οὐδέποκα, *dor.* za

οὐδέ-ποτε ili **οὐδέ ποτε**, *jon.* **οὐδέ κοτε**, i **οὐδεπώποτε**, takođ. **οὐδὲ πώποτε**, adv., nikad, nigda; *οὐδεπώποτε* još nikad, samo o prošlosti, *οὐδέποτε* takođ. o sadašnjosti i budućnosti.

οὐδέ-πω i **οὐδέπω**, adv., još ne, *οὐδ. καὶ νῦν, οὐδὲ νῦν πω* i *οὐδέ νύ πω* i sad još ne.

οὐδ-έτερος, 3. (*ἕτερος*), **1.** ni jedan od obojice, ni jedan ni drugi, često u plur. ni jedan od oba razreda, obadva ne, *οὐδετέρων εἶναι* neutralan biti, ne držati ni s jednima ni

s drugima, ἐς οὐδέτερα ni na jednu ni na drugu stranu, ni za to ni protiv toga, ni ovo ni suprotno, οὐδέτερα ni jedno od obojega; kod prijedloga često rastavljeno, na pr. οὐδὲ μεθ' ἑτέρων mj. μετ' οὐδετέρων. **2.** γένος οὐδέτερον, *poz.* gram., srednji rod. *genus neutrum.*

οὐδετέρωσε, *ep.* adv., ni na koju od obiju strana, nikamo (drugi: οὐδ' ἑτ.).

οὐδήποτε, ta valjada ne?

I. **οὐδός**, *jon.* i *ep.*, *at.* **ὀδός**, ὁ (osn. ἐδ, isp. οὖδας), prag, osob. donji (αὔλειος i αὐλῆς prag od dvorišnih vrata, koja dvorište od trijema rastavljaju); χαλκόπους ὀδός, prag podzemnoga svijeta, u Kolonu, u gaju Eumenida, jer pećina, gdje su mislili da je ulaz u Had, ima mjedene stepenice.

II. **οὐδός**, ἡ, = ὁδός, put, v. ὁδός. Na ovu se riječ γήραιος οὐδός, *ep.* put starosti, bolje odnosi nego na prednju.

Οὐεργίλιος, ὁ, *Gaius Vergilius*, g. 61. pr. Is. propretor u Siciliji do g. 58., branio Taps *(Thapsus)* protiv Cezara g. 46. pr. Is. Treba ga razlikovati od pjesnika P. Vergilija Marona, rođ. 15. listop. 70. u Andesu kod Mantue, umr'o 22. rujna 19. pr. Is. u Brundisiji.

Οὐηστῖνοι, οἱ, *Vestini*, pleme u srednjoj Italiji na Jadranskom moru. Οὐηστίνη, ἡ, kraj Vestinaca.

οὖθαρ, ατος, τὸ (lat. *uber*), *ep. jon.* i *buk.* vime, sisa, pren. οὖθαρ ἀρούρης najplodnija zemlja.

οὐθείς, οὐθέν, pozniji oblik za οὐδείς, οὐδέν.

Οὐιβών, ῶνος, ἡ, Vibo, luka u Brutiji, s. Vivona.

Οὐιμίναλις λόφος, ὁ, *collis Viminalis* u Rimu.

οὐκ i **οὐκί**, v. οὐ.

οὐκέτι, također. **οὐκ ἔτι** pisano (*poet.* ἔτι οὐ), adv., **1.** ne više, ne opet, ne dalje, ne dulje, s πάγχυ, πάμπαν nikad više, također. objačano s οὐδέ. **2.** ne također, ne i.

οὔκουν, *non igitur*, dakle ne, = **οὐκ οὖν**, ali u žestokom pitanju; osob. s 2. licem fut., Sof. OT. 676; također.: nipošto. U Herodota οὐκ ὦν, gdje ὦν pripada slijedećoj rečenici (nakon obrazloženja): 1, 11, 59.

οὐκοῦν, **1.** *nonne igitur*, ne — li? zar ne? u mirnom razlaganju Ksen. An. 1, 6, 7. Odatle postaje **2.** *ergo, igitur*, dakle, također. sa sl. negacijom Dem. 16, 4 (gdje ne treba znaka pitanja); Ksen. An. 6, 6, 14.

οὔκω, οὔκως, v. οὔπω, οὔπως.

οὐλαί ili **οὖλαι**, αἱ, *ep.* i *jon.* i **οὐλόχυται**, αἱ (χέω), *ep.* sa i bez κριθέων, čitava, nesamljevena zrna ječmena, koja su se pržena i solju pomiješana za početak žrtve životinji među rogove sipala, stoga također. prolept. οὐλόχυται iz košarica sipani žrtveni ječam, οὐλοχύτας κατήρχετο počinjaše sveti čin sa žrtvenim ječmom.

οὐλαμός, ὁ (osn. ϝελ u εἴλω), *ep.* i *poz.* naloga, vreva, jato, povorka.

οὖλε, *ep.*, po smislu imperat., ali gramat. vokativ kao *macte* od *mactus*, v. III. οὖλος, zdravo! *salve!*

οὐλή, ἡ, požiljak, zacijeljela rana (τοῦ τραύματος).

I. οὔλιος, 2. (I. οὖλος), *poet.* vunat, kovrčast.

II. **οὔλιος**, 3. (II. οὖλος), *ep.* i *poet.* poguban, škodljiv, ἀστήρ zvijezda, koja groznicu donosi, Sirije.

οὐλό-θριξ, τριχος, ὁ, ἡ, *jon.* kudrav, kovrčast.

I. **οὐλο-κάρηνος**, 2. (I. οὖλος), *ep.* kosmate glave, guste, kovrčaste kose.

II. οὐλο-κάρηνος, 2. (III. οὖλος), *ep.* s potpunom glavom.

οὐλο-κόμης, ου, ὁ = οὐλόθριξ.

οὐλόμενος, zapr. part. aor. 2. med. za ὄλλυμι, poguban, klet, zlosrećan.

οὖλον, τὸ, zuberina, desni.

οὐλό-πους, 2. (III. οὖλος), *ep.* s potpunim nogama.

I. **οὖλος**, 3. (od ϝόλ-νος, stst. **влъна**, lat. *vellus*), gusto zavinut, vunat, kudrav, rudast; ἄρτος uvaljan; pren. **οὖλον κεκληγῶτες** zbrkano cikćući (Il. 17, 756).

II. **οὖλος** (od ὄλϝος, v. ὀλοός), poguban, na pr. ὄνειρος san što zavodi (Il. 2, 6), također. pridj. Aresov.

III. **οὖλος**, 3. (od σόλϝος = ὅλος, *sollus*), *ep. jon.* čitav, pun.

οὐλόχυται, αἱ, v. οὐλαί.

Οὔλυμπος, v. Ὄλυμπος.

οὐ-μεν-οῦν, također. **οὐ μὲν οὖν** pis., adv. (μέν potvrđujući), u odgovorima: ne zaista ne, nasuprot, nipošto, nikako.

οὑμός, s krazom mj. ὁ ἐμός.

οὖν, *jon.* i *dor.* **ὦν** (nigda na početku rečenice), potvrdna čestica, **1.** potvrđujući: bogme, doista, uistinu, zacijelo, svakako, sigurno, ostaje tako, slobodno, ne marim, ne branim, u odgovoru: jest, da, dakako, **δ' οὖν** no izvjesno je da (Ksen. An. 1, 2, 12), **γὰρ οὖν** dabogme (Od. 2, 125), **ὡς, ὅπου, ἐπεὶ οὖν** kako, dok jednom, pa kako; stoga također. eliptički i eufemistički: **εἰ δ' οὖν** ali ako ipak, no ako doista — (Sof. Ant. 722 naime ἄλλῃ ῥέπει). Stoga često obješeno o relative (v. ὁσοσοῦν i slič.), i **ὥσπερ οὖν** pa kakogod. **2.** potkrepljujući i odbijajući: kako rekoh, velim, dakle, jednom, pa ipak, opet; u pitanju: **τί οὖν;** što dakle? kako dakle? kako? što slijedi odatle? pa dakle? U Herod. također.: svakako, odmah, i pri tom često stojeći među prijedlogom i glagolom. **3.** izričući posljedicu: stoga, potom, zato, dakle.

οὕνεκα, krazom mj. οὗ ἕνεκα, **I. adv.** *ep.* i *poet.* **1.** čega radi, rašta. **2.** zato što, jer, također. s prednjim **τοῦδ' ἕνεκα**. **3.** poslije glagola: εἰδέναι, ἐρεῖν i slič. kao ὅτι, o tom ili koliko da, da naime. **II. prijedlog** s gen. = ἕνεκα radi, gledajući na što, što se čega tiče.

οὔνομα *ep.* (i u nekim izdanjima Herodota), **οὐνομάζω, οὐνομαίνω, οὐνομαστός,** v. *ὄνομα, ὀνομάζω* i t. d.

οὐξ, mj. *ὁ ἐξ.*

Οὔξιοι, *οἱ,* razbojnički narod u Aziji na međi Susijane i Perside,

Οὐόλσκοι, οἱ, Volsci, pleme u Laciji.

οὖον, τὸ, poz. = *ᾦον,* v. r.

οὔπερ, v. *οὐ.*

οὗπερ, v. *ὅσπερ.*

οὔ-πῃ, takođ. **οὔ πῃ,** *οὔ πῃ* pis., *ep.* i *poet.* adv., **1.** nigdje. **2.** nikako, ni na kakav način, nipošto.

οὔ-ποτε, takođ. **οὔ ποτε,** adv., nikad, nigda.

οὔ-πω, takođ. **οὔ πω,** *jon.* **οὔ κω,** još ne, takođ. pren. kod *τοσοῦτον:* još ne tako, katkad takođ.: još nikad, *οὔπω δὴ πολλοῦ χρόνου* već od dugo vremena ne; *ὅσον οὔπω* svaki čas, *iamiam,* već toliko kao.

οὐ-πώ-ποτε ili *οὔ πώ ποτε,* još nikad, još nigda.

οὔ-πως, οὔ πως, *jon.* **οὔ κως** *(ep. poet.* takođ. *πω),* ni na kakav način, nikako, nipošto.

οὐρά, *ἡ,* gen. *ᾶς, jon.* **οὐρή** (srodno s *ὄρρος* stražnjica), **1.** rep. **2.** pren. **a)** kod lađe: stražnji dio, krma = *πρύμνα.* **b)** stražnja četa, stražnja straža; stražnji bojni red, *ὁ κατ' οὐράν* momak slijedeće vrste.

οὐραγέω(-γός), poz. kod stražnje čete biti. Otd.

οὐραγία, ἡ, poz. stražnja četa.

οὐρ-āγός, *ὁ* (*ἄγω*), čelovođa stražnje čete.

οὐραῖος, 3. (*οὐρά*), *ep.* i *poet.* koji repu pripada, *τρίχες* dlake od repa, *πτερόν* pero od repa; *τὰ οὐραῖα* konac, kraj.

Οὐρανίδαι, *οἱ,* mj. *Οὐρανίωνες.*

οὐράνιος, 3. takođ. 2. (u *οὐρανία* takođ. *-νja* izgov.), i *eol.* **ὀράνιος,** 3. (sumnj.), (*οὐρανός*), **1.** nebeski, na nebu, u nebu, s neba, stoga *τὰ οὐράνια σημεῖα* nebeska znamenja, t. j. munja i grom, ili *τὰ οὐράνια* pojave, promjene na nebu. **2.** opći pridj. bogova, koji nastavaju na nebu; napose pak zvala se boginja prirode i zemlje, koja sve rađa i sve hrani, *ἡ οὐρανίη Ἀφροδίτη,* takođ. samo *ἡ Οὐρανίη.* **3.** pren. *poet.* visok do neba, golem. **4.** *Οὐρανία,* **a)** ime jedne Muse kao predstojnice astronomskih nauka, stoga prikazivana s globusom. **b)** ime osmoj knjizi Herodotove povijesti.

οὐρανίσκος, *ὁ,* demin. od *οὐρανός, poz.* nebo, baldakin, nebo za prijesto.

Οὐρᾰνίωνες i **Οὐρανίδαι,** *οἱ,* stanovnici neba, pridj. bogova. Takođ. bez *θεοί, οἱ Οὐρανίωνες* nebeski bogovi, nebesnici. Napose Il. 5, 898 o Titanima, kao rodu bogova, koji su s Kronom od Kronidâ (Olimpljana) pobijeđeni i u Tartar bačeni.

οὐρανο-γνώμων, 2. *poz.* znalac neba, koji poznaje nebo.

οὐρανόθεν i **-θι,** v. *οὐρανός.*

οὐρᾰνο-μήκης, 2. (*μῆκος*), visok do neba, koji strši u nebo ili se diže do neba.

οὐρανό-νῑκος, 2. *poet.* koji nebo svladava, pobjednik neba.

οὐρανός, *ὁ, eol. ὄρανος* i *ὤρανος,* gen. sg. *ὀράνω* i *ὠράνω* (s *ὀ prothet.* od *ὀ-ϝορανός*), **nebo,** t. j. **1.** svod nebeski, po Hom. mjeden, čvrst i nepropadljiv. Tako je visoko nad zemljom, koliko je Tartar pod zemljom. Oblaci, što ga zastiru, vrata su, koja ga zatvoraju. No kako nebo još nad eter visoko seže u gornji zrak, podjedno je **2.** sjedište bogova; zato smrtnici oči i ruke uzdižu prema nebu, kad se mole, i ono samo služi za svjedoka zakletvi pored zemlje i onoga, što je pod zemljom. Personific. **Οὐρανός** (sin Erebov i Gejin), bio je i u Arapa jedno od njihova dva božanstva. (N. T. takođ. u plur. **a)** svod nebeski. **b)** sjedište Boga i blaženih; u Plut. svjetovi). **3.** uop. zračni prostor nad zemljom, otkud kiša dolazi, stoga Herod. o plodnoj okolini, gdje ima mnogo kiše, veli, da je ondje nebo probušeno (*τέτρηται*) kao rešeto; *ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τρέφειν* (hraniti koga samo zrakom) od zraka. Adv. **1.** **οὐρανόθεν,** *ep.* i N. T. s neba dolje, *ἐξ* i *ἀπ' οὐρανόθεν.* **2.** **οὐρᾰνόθι,** *ep.* na nebu, *οὐρανόθι πρό* zapr. naprijed uz nebo ili pod nebom, dakle: ispod neba.

οὐρανοῦχος (*ἔχω*), 2. *poet.* koji ima nebo.

οὔρειος, v. *ὀρεινός.*

οὐρεσι-βώτης, *ου, ὁ, poet. χῶρος,* mjesto, gdje gora daje pašu (po drug. *sc. θῆρες:* koji pasu po gorama) Sof. Fil. 1148.

οὐρεσί-φοιτος, 2. *poet.* **1.** hodajući po gorama. **2.** rastući na bregovima.

I. **οὐρεύς,** *ῆος, ὁ, jon.* mj. (*poz.*) *ὀρεύς,* mazga.

II. **οὐρεύς** produljeni oblik od II. *οὖρος, ὁ,* v. r.

οὐρέω (I. *οὖρον*), impf. *ἐούρουν,* aor. *ἐούρησα,* vodu puštati, mokriti, *ἀντίον τινός* pred kim.

οὐρητικός, 3. (*οὐρέω*), koji sili na mokrenje.

οὐρήων, v. *οὐρεύς* i II. *οὖρος.*

οὐρῐᾰχος, *ὁ, ep.* (*οὐρά*), kraj, *ἔγχεος* kraj koplja.

οὐρι-βάτας, *ὁ, poet.* = *ὀρειβάτης.*

I. **οὐρίζω** (I. *οὖρος*), *poet.* zapr. pod povoljan vjetar spraviti, pak pren. spas, sreću donositi, *γᾶν κατ' ὀρθόν* državu na pravi put voditi.

II. **οὐρίζω,** *jon.*, v. pod *ὁρίζω.*

οὐρί-θρεπτος, 2. *poet.* na brdima othranjen.

οὔριος, 3. i 2. (I. *οὖρος*), pod povoljnim vjetrom, povoljan, *δρόμος* povoljni, t. j. pravi put. Adv. *ἐξ οὐρίων* (naime *πνευμάτων*) povoljnim vjetrom, slič. *οὐρίᾳ* (naime *πνοῇ*) punim vjetrom.

οὐριο-στάτας, ὁ, poet. koji sreću obriče.

οὔρισμα, *τὸ,* v. *ὅρος.*

I. *οὖρον, τὸ* (*ϝοῦρον,* srod. lat. *urina*), *jon.* mokraća.

II. **οὖρον,** *τὸ* (*ὄρνυμι*), *ep.* zatrka, *ἡμιόνοιιν* ko-

liko sprega mazgi bez okreta može uzorati (Od. 8, 124); u plur. brazde za mazge od jednoga okreta do drugoga, po sholijastima 100 stopa; i δίσκου koliko kolut odleti (Il. 23, 431), takođ. δίσκουρα.

I. **οὖρος,** ὁ (ὀρ-νυμι?), vjetar, i to morski vjetar, κατ' οὖρον u zrak; osob. povoljan vjetar, s ἴκμενος i dr. dodacima i bez njih, stoga prolept. οὖρον στρέψαν okrenuše buru u vjetar povoljan za plovidbu, κατ' οὖρον povoljnim vjetrom. Takođ. u plur. Pren., osob. u govoru mornarskom, οὖρος = καιρός spas, sreća, ῥείτω κατ' οὖρον neka ide svojim putem, *vogue la galère.*

II. **οὖρος,** s produlj. oblikom **οὐρεύς,** ὁ, *ep.* Il. 10, 84 gen. οὐρήων (osn. ϝορ, v. ὁράω), nastojnik, čuvar, stražar, zaštitnik, branič (Il. 8, 80), voda.

III. **οὖρος,** ὁ, *poz.* i *jon.* mj. ὅρος, međa, v. r.

IV. **οὖρος,** τὸ, *ep.* i *jon.* mj. ὄρος, τὸ, gora.

οὐροί, οἱ (ὀρϝοί), *ep.* prokopi, jarci, = ὁλκοί, u kojima su se lađe tiskale u more. Kako su se lako mogli zamuljiti, čistili bi ih, kad bi trebalo da lađe otplove.

οὖς, τὸ, gen. ὠτός, dual gen. i dat. ὤτοιν, plur. gen. ὤτων, dat. ὠσίν, *ep.* **οὖας,** ατος, τὸ (srodno lat. *auris, aus-culto*), **1. uho,** ἀπ' οὔατος daleko od uha, uhu protivno, δι' ὠτός i δι' ὤτων, πρὸς οὖς u uho, k uhu, N. T. ἀκούειν εἰς τὸ οὖς, εἰς οὖς potajno, tajom; pren. razumijevanje. Τὰ βασιλέως ὦτα nekakvo tajno redarstvo u Perzijanaca. **2.** uho, ušice, ručica, držak. **3.** *jon.* τὰ ὦτα jezičci na srcu.

οὐσία, *jon.* **-ίη,** ἡ (ὤν, εἰμί), **1.** bitnost, biće, biće i pojam, zbilja. **2.** *poet.* življenje, u plur. dani života (Sof. Trah. 911). **3.** imanje, imutak, imovina, za više njih takođ. u plur.; ἀφανής gotovina, gotov novac, φανερά zemlje.

οὐτάζω, *ep.* i *poet.*, fut. οὐτάσω, aor. akt. οὔτασα, perf. pas. οὔτασμαι, i **οὐτάω,** *ep.* i *poet.*, aor. akt. οὔτησα, iter. οὐτήσασκε, i pas. part. οὐτηθείς, pored *ep.* kor. aor. 3. sg. οὖτα, inf. οὐτάμεναι i οὐτάμεν, iter. οὔτασκε, part. med. οὐτάμενος u pas. znač. (isp. νε-ούτατος, ἀν-ούτατος, osn. ϝουτ), **raniti,** vrijeđati, τινά ili τί, takođ. ἕλκος ranu zadati, i τινά τι ili τινὰ κατά τι, i to τινί čim, osob. udarajući ili bodući, takođ. samo: pogađati, ako se protivnik i ne rani.

οὔ-τε, veznik, *neque,* i ne, obič. odgovarajući jednomu ili više οὔτε, niti — niti, takođ. riječi οὐ, koja onda zastupa riječ οὔτε ili (osob. za istavljanje drugoga člana) riječ οὐδέ (ali također ne, niti napokon), ali takođ.: i ne, ili, ako slijedi želja, riječ μήτε, ili kad slijedi afirmat. rečenica ili je negacija dodana drugoj riječi, česticu τε, takođ. καί ili δέ, ne — i, ovamo ne — onamo, εἴτε onamo ako, ili mjesto drugoga οὔτε slijedi ἀλλὰ μήν — οὐδ' ἄν. No katkad je prvo οὔτε upravo ispušteno, kao Esh. Ag. 518, ali nije u Sof. Aj. 1233, gdje je sve u redu, jer οὐδὲ σοῦ nastavlja samo prednju negaciju kod Ἀχαιῶν.

οὔτερος, mj. ὁ ἕτερος, v. r.

οὐτήσασκε, v. οὐτάζω.

οὐτῐδᾰνός, 3. *ep.* i *poet.* ništav, nitkov.

οὔ-τις, ινος, ὁ, ἡ, neutr. **οὔτῐ** [ι sumnj.], takođ. οὔ τις i οὔ τι pis., nijedan, nitko, stoga Οὖτις »Nitko« izmišljeno ime Odisejevo. Neutr. οὔτι kao adv. nikako, nipošto, ništa, jedva, jamačno ne.

οὔ-τοι, takođ. οὔ τοι pis., adv., zacijelo ne, ali ne, ali zacijelo ne, dakako ne, zaista ne, takođ. οὔτοι τι.

οὗτος, αὕτη, τοῦτο, gen. τούτου, ταύτης i t. d., u dualu fem. pored ταύτα i ταύταιν takođ. τούτω i τούτοιν, *jon.* gen. plur. fem. τουτέων, i *at.* objačano **οὑτοσί** (-σίν?), **αὑτηί, τουτί,** gen. τουτουΐ, ταυτησί i t. d. (podvostručena demonstr. osn. το [ὁ], isp. τούτου), *pron. demonstr.* drugoga lica, stoga οὗτος ti tu! (kao ὅδε = ja), taj, ta, to, ovaj, ova, ovo; taj —, ta —, to ovdje; taj tu, takav, onaj (pred ὅς), obič. pokazujući na najbliže sprijeda, rjeđe na slijedeće, ali onda i na nešto svima poznato ili razloženo, ako stvar i nije malo prije pomenuta, stoga Demosten često s οὗτος, οὗτοι pokazuje na Filipa i njegove pristalice, kao u drugu ruku što nerijetko pleon. još jednom na prednji supst. pokazuje i tako naglašuje, što je prije opisano, i to često još većma dodanim ili ponovljenim δέ. Zapr. je više supst., i to čak i ondje, gdje naoko kao adj. stoji uz imenicu, koja obično, a u *at.* prozi redovno, ima član, osim ako imenica i bez člana već određenu stvar označuje ili je predikat, gdje u hrvatskom obič. οὗτος znači neutr. to, dok se οὗτος u grčkom ravna po rodu predikatovu. Ali ne stoji samo uz zamjenice, kao τοῦτ' ἐκεῖνο to je ono, ono poznato, τίς δ' οὗτος; tko si ti (tu)? ὅντινα τοῦτον koga ti tu, οὗτος ἐγώ ovdje, evo me, već i kod brojeva, kao u lat. *hic,* da bi se označio rok, od kojega se računa, od sad prije, ταῦτα τρία ἔτη pred tri godine, τρίτον ἔτος τουτί ovo je treća godina od i t. d. *Neutrum* τοῦτο i ταῦτα, kojim pojam postaje općenit te označuje nešto te vrste, ili biće, koje pripada kakvoj rulji, gadno stvorenje, takvo čeljade, takvu stvar (isp. to uvijek mora žderati i lokati, i franc. *cela*), može se stoga i na fem. i mask. u sing. i plur. odnositi, kao i τοῦτον na ἄνδρες, kad znači: takvoga. Pa nesamo τοῦτο, već i ταῦτα često pokazuje na slijedeću misao ili rečenicu, tako ταῦτα Plut. Kleom. 38 na ondje nagoviješteni pojam smaknuće. Napokon stoji τοῦτο (taj stepen, ta okolnost) rado s gen., osob. u εἰς τοῦτο.

Kao **adv.** stoji **1.** neutr. **τοῦτο** i **ταῦτα** u τοῦτο μὲν — τοῦτο δέ, mjesto kojega slijedi samo δέ ili εἶτα ili τοῦτ' ἄλλο (onamo, u drugu ruku) ili τοῦτ' αὖθις, koje — koje, sad — sad, čas — čas, καὶ ταῦτα i to, još ktomu (Sof. El. 614) (isp. καί), slič. καὶ οὗτος i to, obič.: također, isto tako; pak u τοῦτο i ταῦτα zato, toga radi = διὰ ταῦτα (Plat. Prot. 310 E). **2.** **τούτῳ** u tom, **ταύτῃ** ovdje, na ovom mjestu, na ovoj strani, οἱ ταύτῃ ljudi u ovom kraju, τὰ ταύτῃ tamošnji krajevi; tamo, na taj način, u tom položaju, zato, koliko. **3.** sveze: **εἰς τοῦτο** dosad, do dana današnjega; **ἐκ τούτου** i **ἐκ τούτων** odatle, nato, od to doba, odonda, stoga, zato, zatim; **ἐν τούτῳ, ἐν τούτοις** utom, u to vrijeme, međutim, pritom, prema tomu; **κατὰ τοῦτο** zato, tako; **τὰ μεταξὺ τούτου** međutim; **πρὸς τοῦτο,** πρὸς ταῦτα zatim, potom, zato. **4.** adv. **οὕτω,** tako pred vokalima samo u Herod., *at.* i pred suglasnicima katkad **οὕτως,** *at.* jače **οὑτωσί,** **a)** na taj način, tako, ovako, katkad s gen. οὕτω τρόπου ἔχειν, ili μόνον ἔχειν na taj način stegnut biti, ili odgovarajući rečenici sa ὡς ili ὥσπερ, gdje znači također, ili pred ὥστε, mjesto kojega katkad stoji takođ. relat. zamjenica ὅς, ὅστις, ali nerijetko i tako, da je ὥστε ispušteno ili treba rečenicu s **ὡς** dopuniti, na pr. pred adj. i adv. (katkad i za njima), gdje često treba pomisliti: kako sam sada, kao ti, ili rečenicu: tako kako se dogodilo. Stoga znači takođ. često = αὔτως u smislu prijekora: tako površno (jedamput s dod. εἰκῇ, Plat. Gorg. 506 D), samo onako, kad se ovako čuje, onako s mjesta, ne pitajući dalje (Plat. Gorg. 509 A), ili: na običan način, u običnom smislu uzevši, kod ἀπέθανεν umrije bez mučila (sumnjivo). Gotovo pleonastički javlja se na početku stražnje rečenice, da bi je, skupljajući prednje, istavilo te red u vremenu ili posljedicu jače označilo. Slič. stoji i iza part. = ἔπειτα: νικήσας οὕτως ἐπάνελθε samo ili istom kao pobjednik povrati se, dakle stežući u logičnom ili vremenom smislu. Stoji li pred part., tada pred part. treba ili naime metnuti ili ga treba razdriješiti sa: tako da, ako tako, pošto, jer, dok, čim. **b)** toliko, tako. **c)** po prilikama, potom, stoga, zato, prema tomu; takođ. kao skraćena uvjetna rečen.: kad bi tako bilo: onda (dakako), tako, pod uvjetom. **d)** οὕτως δή tako — dakle, tako pogotovu, tako dakako; καὶ οὕτως i tako (još), ipak, pa tako, οὐχ οὕτως — ἀλλά ne toliko — koliko pače, ne tako — već, οὐχ οὕτως τι — ὡς ne toliko — kao.

οὐχί, v. οὐ.

ὀφειλέτης, ου, ὁ (ὀφείλω), dužnik, εἰμί s inf., dužan biti. Fem. ὀφειλέτις, ἡ, *poet.* dužnica.

ὀφειλή, ἡ, dug; u N. T. i novčani dug i moralna dužnost.

ὀφείλημα i **ὄφλημα,** τὸ, dug, ἐς ὀφ. na dug.

ὀφείλω, fut. ὀφειλήσω, aor. 1. ὠφείλησα, perf. ὠφείληκα, aor. pas. part. ὀφειληθείς, i aor. 2. akt. ὤφελον (*ep.* ὄφελον, v. d.), i *ep.* **ὀφέλλω,** impf. ὤφελλον i ὄφελλον, **1. dugovati,** morati platiti, aps. ili τί, takođ. κακά imati zahvaliti za što, ili s inf., na pr. σφάλλεσθαι bludnji podvržen biti, i to τινί komu. U pas. ὀφείλεταί (*ep.* ὀφέλλεταί) μοί τι ili ὀφειλόμενόν ἐστί μοι imam nešto iskati, zaslužio sam, tražim; s inf. takođ. moram, suđeno mi je; ὀφειλόμενος dužan, χρημάτων σφίσιν ὀφειλομένων budući da su imali novaca na dugu, supst. τὰ ὀφειλόμενα dugovi; ὀφειληθεῖσα χάρις dužna hvala. **2. a)** morati, trebati, smjeti, dužan biti, za dužnika držati se, τί, na pr. τὴν ὑπόσχεσιν dužan biti ispuniti obećanje, obič. s inf., stoga **b)** za oznaku želje, koja se ne može ispuniti **ὤφελον,** *ep.* i *poet.* **ὄφελον** (trebalo bi da ja) s inf. prez. (za sadašnjost) i aor. (za prošlost), često sa **ὡς, εἴθε,** εἰ γάρ, **αἴθε** trebalo bi da ja, bilo bi trebalo da ja, ej da, kamo sreće da, da bogdice, **ὤφελε** Κῦρος ζῆν *utinam viveret C.!* **ὤφελες** ἐκλιπεῖν *utinam reliquisses,* s μή ej da nijesi, kod μὴ κοινοῦ τινος ἀγαθοῦ αἰτίᾳ (naime ἐλευθεροῦντες) ἐλευθεροῦν ne smijemo (ih) drukčije nego opće koristi radi oslobađati. **c)** *ep.* tako i impf. **ὤφελλον** i **ὄφελλον** s inf. **d)** *poz.* i u N. T. stoji **ὄφελον** s indik. različnih vremena kao veznik: ej da, da bogdice, da srećom.

I. **ὀφέλλω,** *ep.,* = ὀφείλω, v. r.

II. **ὀφέλλω** (ὄφελος), *ep.* i *poet.,* samo prez. i impf. (ὤφελλον i ὄφελλον, pas. ὀφέλλετο) i od aor. 1. akt. opt. 3. sg. ὀφέλλειε, množiti, umnožiti, sporiti, povećati, obogatiti, objačati, blagosloviti, τί, na pr. **ἀρετήν, μένος, δέμας καὶ ἥβην,** μῦθον još više riječi trošiti, ili **τινὰ** τιμῇ koga čašću uzvisiti (Il. 1, 510), veću mu čast iskazati.

ὄφελος, τὸ (samo u nom. i akuz. sing.), **1.** sporenje, **korist,** dobit, probitak; ὀφελός ἐστί τις netko što vrijedi; koje aps. **οὐδὲν ὄφελος** s ispušt. kopulom, koja kod te riječi ponajv. izostaje: ne pomaže, ne koristi, ili: na korist, stoga ὄφ. γίγνεσθαι koristan postajati, **πολλά** mnogo, **μέγιστον, σμικρόν** veoma mnogo, malo, i to τινί komu, za koga ili što, takođ. nekomu, na pr. Ἀτρείδαις, namijenjeni dobitak, našto slijedi ἐπί μοι meni namijenjeni, ili **πρός τι** za nešto, takođ. **πρός τινα** prema komu, kod koga, koje s **τινός** tko ili što koristi, pomaže, donosi korist, nešto vrijedi, koje s inf. ili part., **πρός τινος** naime da oni. **2.** konkr. čovjek, koji donosi sreću, spas države, ili: četa, koja je znamenita, stoga **Περσῶν ὅτιπερ ὄφελος** što je od Perzijanaca išto bilo znamenito.

ὀφεώδης, 2. nalik na zmiju.
ὀφθαλμία, ἡ (ὀφθαλμός), očinja bolest, upala očiju, krmeljanje.
ὀφθαλμιάω, očinju bolest imati.
ὀφθαλμο-δουλεία, ἡ, N. T. udvoravanje, ulagivanje.
ὀφθαλμός, ὁ (osn. ὀπ u ὀπτός, ὄψις, ὄψομαι), **1. a) oko,** zjenica, sing. katkad mj. plur. **b)** pren. (osob. u plur.) vid; lice, stoga ἐς ὀφθαλμούς u oči, pred, na oči, pred lice, ἐν ὀφθαλμοῖς (ὁρᾶν i slič.) na svoje oči ili takođ. pred očima, ali kod Ksen. takođ. među samim očima, i ἐν ὀφθαλμοῖς ἔχειν τινά nekoga imati na oku, t. j. ne puštati ga s oka, ὀφθαλμὸν ἔχειν εἴς τινα imati koga na oku, ili τίσιν ὀφθαλμοῖς (ἑωρῶμεν) kakim očima, t. j. kako osramoćeni, s kakvim stidom. **2.** pren. **a)** oko, t. j. ljubimac čiji, koji sve može, na pr. βασιλέως. **b)** napose οἱ ὀφθ. βασιλέως perzijski činovnici, koji su kralja o svim prilikama u državi lično izvješćivali i tako bili nekakvo tajno redarstvo. **c)** utjeha, pomoć, potpora.
ὀφθαλμό-τεγκτος, 2. *poet.* koji oči kropi, kvasi.
ὀφθαλμ-ώρυχος, 2. *poet.* koji oči iskopava.
Ὀφιονῆς, έων, οἱ, narod u Etoliji.
ὄφις, εως, *poet.* takođ. εος, *jon.* ιος, ὁ [ὄ, u arzi gdjekad i ō], **zmija,** često isto što δράκων, stoga δράκοντος ὄφεος θέρος zmijsko sjeme zmajevo; priča se, da je Ares Kadma i Harmoniju pretvorio u zmije zato, što je Kadmo ubio zmaja. Služile su, osob. παρείας, mrka zmija debelih obraza, Bakhanticama zato, da se njima pašu, i slič. za svetkovanje drugih misterija. Tako su u Ateni u svetištu Atene Πολιάς držali t. z. domaću zmiju (οἰκουρός), koja je u unutrašnjoj sobi boginje imala svoj posebni log. Stoga Sof. isto pridaje Hrisi i njezinu svetištu. No kad Herod. među ostalim govori i o malim krilatim zmijama, misli time možda velike komarce (moskite). Pren. stoji s ποικίλος o prevarljivu čovjeku.
ὄφλημα, τό, v. ὀφείλημα.
ὀφλισκάνω, fut. ὀφλήσω, perf. ὤφληκα, aor. 1. ὤφλησα, ali obič. aor. 2. ὦφλον, konj. ὄφλω, inf. ὀφλεῖν, part. ὀφλών, katkad ὄφλειν i ὄφλων naglašeno (s ὀφείλω srodno), dugovati, globu ili uop. kazan zaslužiti, krivac postati, nahoditi se kriv, kriv biti, osuđen, okrivljen biti, koje aps., koje u smislu: morati naknaditi ili platiti, τί, stoga takođ. δίκην i (s pomišljenim δίκην) ἐρήμην *in contumaciam* na globu osuđen biti, i pren. κακίαν, μωρίαν, ἄνοιαν za kukavicu, luđaka biti držan, αἰσχύνην, γέλωτα ὀφλισκάνειν izlagati se sramoti, smijehu; koje τινός biti krivac zločinstvu, t. j. čega radi; ali θανάτου (dop. δίκην) smrt zaslužiti; i s τινός i τί zajedno, τῆς φυλακῆς τὸ μείωμα δέκα μνᾶς kao iznos smanjivanja deset mina poradi φυλακή morati platiti i t. d. Katkad s τινί ili παρά τινι, kod, od koga, i ἀπ' ἐμᾶς φρενός u mojim očima.
ὄφρα, *ep.* i *poet.* **I. adv.** (pripadajući relat. osnovi): neko vrijeme, međutim.
II. veznik 1. vremena: **a)** = ἕως, **dok, dokle. b) do,** dok, s ind., ili konj., takođ. s κέν i ἄν. **2.** namjere: **da, e da,** s konj. i opt. i ind. fut.; takođ. s ἄν, κέν.
ὀφρύη, ἡ, *jon. poet.* obrva = ὀφρύς, ψάμμης ili τῆς ψάμμου prud, greda, pustinja.
Ὀφρύνειον (i Ὀφρύνιον), grad u pokrajini Troadi, s. Fren-Kevi.
ὀφρυόεις, εσσα, εν, *ep.* brežuljast, bregovit, brežuljcima okružen.
ὀφρύς, ύος, akuz. plur. ὀφρῦς i ὀφρύας (ὀ-φρύς, stsl. (о)бръвъ), **1.** najv. u plur. obrve, uop. čelo. **2.** pren. *poet.* oholost, ponos, kičeljistvo. **3.** *ep.* i *poz.* visina, vis, vrh, brežuljak.
ὄχα, *ep.* adv. (ἔχω, isp. ἔξοχα) samo u svezi ὄχ' ἄριστος, zapr. uzvišeno, stoga: nadaleko, kud i kamo.
ὀχάνη, ἡ, *poz.* i **ὄχανον,** τό (ὄχος, ἔχω), *jon.* i *poz.* ručica, držak, na štitovima, u sredini štita, kroz koju bi se ruka protisnula za rukovanje štitom, dok je πόρπαξ bio remen na rubu štita. U Hom. služio je za to oširok remen, prepasač (τελαμών), koji je išao preko desnoga ramena ispod lijevoga pazuha duž štita, pak držalice unakrst prikovane (κανόνες) ili poprečni remeni (πόρπηκες), dva veća za gornju polu ruke i na rubu mnoge ručice kao petlje za držanje.
ὀχέεσκον, v. ὀχέω.
ὀχεῖον, τό, *poz.* pastuh.
ὄχεσφι, v. ὄχος.
ὀχετεύω (ὀχετός), kroz prokop voditi, pren. odvoditi, i to πρός τι prema čemu.
ὀχετ-ηγός, 2. *ep.* (ὀχετός, ἄγω), koji jarak kopa, vodu odvraća.
ὀχετός, ὁ (ὄχος, ὄχημα), prokop, konao, žlijeb, cijev, vodovod, takođ.: crijevo.
ὀχεύς, έως, *ep.* ῆος, ὁ, *ep.* i *poz.* (ἔχω), držalo, t. j. oruđe za čvrsto držanje, stoga **a)** remen na kacidi, koji bi se ispod brade nategnuo, da kacidu drži (Il. 3, 372). **b)** zaponci pojasni od kovine (Il. 20, 414). **c)** zasovnice, da vrata budu čvrsto zatvorena (Il. 12, 291).
ὀχεύω (zapr. = ὀχέομαι), **1.** akt. pasati, opasti, τί. **2.** med. páriti se.
ὀχέω, osob. *ep.* i *poet.*, s *ep.* impf. iter. ὀχέεσκον, fut. ὀχήσω (isp. lat. *veho,* stsl. вєзѫ), **1. akt. a)** nositi, pružati, τί, pren. gajiti, naime νηπιάας djetinjski sanjati. **b)** podnositi, trpjeti, τί. **2. med. i pas. ὀχέομαι,** fut. ὀχήσομαι, aor. ὠχήσατο, ὀχήσατο, dati nositi se, biti nošen, stoga: plivati, voziti se, jahati, aps. ἵπποι ἀλεγεινοὶ ὀχέεσθαι, t. j. na kojima se

nije lako voziti, ili *τινί* i *ἐπί τινος, ἔν τινι* na čem, pren. o glasu: odjekivati, *ὑπό τινος* od čega. Otd.

ὄχημα, *τὸ, ep. jon.* i *poet.* **ὄχος,** *ὁ* (plur. često = sing.) i **ὄχεα,** *τὰ, ep.* dat. *ὀχέεσσιν* i *ὄχεσφιν,* **1.** koji drži, nosilac, *νηῶν ὄχοι* nahodišta lađa, o lukama. **2.** kola, lađa (sa i bez *ναός*), *ὄχημα ἱππικόν* konjska sprega, upregnuta kola (Sof. El. 740), *ἐν ἁρμάτων ὄχοις* na (svadbenim) kolima, slič. *ὄχοισιν* kolima. Na glasu bijahu libijska (*Βαρκαῖοι*), jer su, kažu, u Libiji pronađena (Sof. El. 727). **3.** (*ὄχημα*) vožnja, *νάιον* na lađi, plovidba morem; jahanje.

ὄχησις, ἡ, kao *ὄχημα,* voženje, jahanje.

ὀχθέω, *ep.* aor. *ὤχθησα* (srod. s *ἔχθος*), zlovoljan, srdit biti, *μέγα* vrlo.

ὄχθη, *ἡ,* i *jon. poet.* i *poz.* **ὄχθος,** *ὁ,* zapr. što se uzdiže, uzvišena zemlja, obič. u plur. vis, gora, brežuljak, rub, osob. visoka i kamenita obala, sa i bez *ποταμοῖο, ἁλός* rub obale, strma obala, vis na žalu, žal, obala.

ὀχλαγωγία, ἡ, poz. navada i način zabavljati narod, *πυλαϊκῇ* lakrdijama.

I. **ὀχλέω,** *ep.,* 3. plur. *ὀχλεῦνται jon.* mj. *ὀχλοῦνται,* i **ὀχλίζω,** *ep.,* aor. 1. opt. *ὀχλίσσειαν* (*ὀχλεύς,* poluga, ozib), zapr. na ozib odmicati, stoga uop. odvaljati, otkoturati, dizati, *τί,* i to *ἐπί τι* na što, *ἀπό τινος* od čega.

II. **ὀχλέω** (*ὄχλος*), *jon. poet.* i *poz.* uznemirivati, buniti, smetati, aps., i *τινά* napopasti, salijetati koga; mj. toga u prozi *ἐνοχλέω.*

ὀχληρός, 3. (*ὄχλος*), koji smeta, težak, dosadan, aps., i *τινί* komu ili čemu.

ὀχλίζω, v. I. *ὀχλέω.*

ὀχλικός, v. *ὀχλώδης.*

ὀχλοποιέω, N. T. strku naroda uzrokovati.

ὄχλος, *ὁ,* **1.** hrpa, mnoštvo, naloga, vreva, aps., i *τινός* čega, *μάταιος* prazno blebetanje. **2.** napose: ljudstvo, svjetina, veliko mnoštvo, prost svijet, narod, za vojsku: sluge i pratnja, *ἐν ὄχλῳ* pred narodom, pred ljudstvom, ali takođ.: u velikim hrpama, *ἐν τοῖς ὄχλοις* u skupštinama, osob. u narodnim skupštinama, sa *ξύμπας* svakolika sila, i *θητικός* nadničari, *ναυτικός* mornarska čeljad, *μισθοφόρος* najamnička čeljad, *στρατιωτῶν* prosti vojnici (Ksen. Kir. 6, 1, 25), suprotno: čelovođe. **3.** uznemirivanje, dosađivanje, *ὄχλον παρέχειν* dosadan biti, dodijavati, nevolju zadavati, aps. ili s inf., *δι' ὄχλον εἶναι* dosadan biti.

ὀχλώδης, 2. (*εἶδος*), i *poz.* **ὀχλικός,** 3. **1.** prostoj svjetini sličan, koji se nje tiče, njoj pripada, narodan, *δόξα* tlapnja ljudstva, *βωμολοχία* za prosto ljudstvo. Kao supst. *τὸ ὀχλῶδες* golemo. **2.** koji uznemiruje.

ὀχμάζω (kao *ἐχμάζω*), *poet.* **1.** akt. držati, zauzdati, čvrsto držati, vezati, okovati. **2.** med. (sebi) zauzdati.

ὄχνη, ἡ, buk. i *poz.* = *ὄγχνη.*

ὄχος, *ὁ,* i **ὄχος,** *τὸ,* v. *ὄχημα.*

ὀχῦρός, 3. (*ἔχω,* = *ἐχυρός*), čvrst, držeć, napose: tvrd, učvršćen, aps., i *ἔς τι* za što. Supst. *ἐν ὀχυρῷ* na čvrstu, sigurnu mjestu, *τὰ ὀχυρά* čvrsta mjesta. Adv. **ὀχυρῶς,** u sigurnosti.

ὀχυρότης, *ητος, ἡ, poz.* čvrstoća utvrđena grada ili kraja.

ὀχυρόω i med. **-όομαι** (*ὀχυρός*), učvrstiti, utvrditi, grad (*τί*), i to *τινί* čim, *τείχεσιν* čvrstim zidovima opkoliti, *φύλαξιν* stražama zapremiti.

ὀχύρωμα, *τὸ,* tvrđava, utvrđivanje, takođ. pren.

ὄψ, *ὀπός, ἡ* (*ϝεπ* u *εἶπον,* lat. *vox*), *ep.* i *poet.* **1.** glas, zvek. **2.** govor, vijest.

ὀψ-αμάτης, ὁ, buk. koji do mraka kosi.

ὄψανον, τὸ, poet. = *ὄψις.*

ὀψάριον, τὸ, poz. kuhana ili pečena riba.

ὀψέ, adv. (srod. s *ὄπισθε*), zatim, izatoga, poslije, dugo zatim, kasno; najposlije, napokon, takođ. sa i bez *ἄγαν* odveć kasno, prekasno. Napose sa i bez *τῆς ἡμέρας* kasno po danu, uveče, takođ. *ἐς, μέχρι ὀψέ,* i s gen. *τινός,* na pr. *τῆς ὥρας.* Komp. **ὀψιαίτερον** docnije, superl. **ὀψιαίτατα** najkasnije.

ὀψείω, *ep.* dezider. od **ὄψομαι** (v. *ὁράω*), željeti vidjeti, *τινός* što.

ὀψία, *ἡ* (*ὄψιος*), *poz.* veče, u Jevrejâ od 6 sati uveče do početka noći, u širem smislu vrijeme popodne od 3 do 6 sati.

ὀψιαίτατα, v. *ὀψέ. ὀψιαίτατος,* v. takođ. pod **ὄψιμος.**

ὀψιγαμίου δίκη, ἡ, poz. tužba poradi pozne ženidbe (u Lakedemonjana).

ὀψί-γονος, 2., *ep. jon.* i *poet.* pozno rođen, mlad, stoga takođ.: koji docnije živi, i *οἱ ὀψ.* sa i bez *ἄνθρωποι* potomci.

ὀψίζω (*ὀψέ*), kasno dolaziti, zadocniti se.

ὀψί-κοιτος, 2. (*κοίτη*), *poet.* koji kasno ide spavati, kasnilac, za oči: kasno zaklopljene.

ὀψι-μαθής, 2. (*μανθάνω*), koji kasno uči ili nauči, *τινός;* pedantan, preuzetan.

ὄψιμος, 2. i **ὄψιος,** 3., superl. *ὀψιαίτατος* (*ὀψέ*), **1.** pozan, dockan, *ὑετός* u ožujku i travnju prije žetve, N. T.; *τέρας* koje se kasno ispunjuje. **2.** *poz.* odocnio, prekasan.

ὄψις, *εως, ει, jon. ιος, ι, ἡ* (osn. *ὀπ,* isp. *ὀπωπή,* lat. *oculus*), **1.** gledanje, opažanje, motrenje, kad *visus,* kao moć viđenja, vid, kad *os,* lice, oko (tu i u plur.), pogled, obličje, *vultus,* obraz, kad *conspectus,* opažanje, gledanje na svoje oči i time stečeno znanje, takođ. *τῆς διανοίας* oko duševno. Stoga *ὄψει ἰδεῖν* očima vidjeti, *ἐς ὄψιν ἐλθεῖν* i slič., na oči doći, pred lice stupiti, dati vidjeti se, pokazan biti, i *ἄγειν* koga dovoditi, *ὄψει* licem, po licu, pogledom, na pogled, ili takođ. na vidiku,

slič. ἐν ὄψει pred očima, πρὸς ὄψιν na pogled, ἐς ὄψιν za oči, razgledavanjem, ἐξ ὄψεως μήκους dokle oko seže, na dogled. **2.** spoljna pojava (takođ. u plur.), spoljašnost, crtež, pogled, napose **a)** prizor, gluma. **b)** sa i bez τοῦ ἐνυπνίου, τοῦ ὀνείρου utvara (Her. 7, 18), prikaza. Stoga ὄψιν ἔχειν, παρέχεσθαι prikazivati se, πλείω τὴν ὄψιν παρέχειν više udarati u oči, i to ἀπό τινος od, kod čega, i adv. τὴν ὄψιν po spoljašnosti, naoko, slič. ἀπ' ὄψεως, stoga ἀπὸ τῆς φανερᾶς ὄψεως po izvanjem pogledu, ali ἀπὸ ταύτης τῆς ὄψεως znači takođ. od toga viđenja; napokon πλήθει ὄψεως množinom pojavâ.

ὀψι-τέλεστος, 2. (τελέω), *ep.* kasno ispunjen, koji se pozno može ispuniti.

ὄψομαι, fut. za ὁράω, v. r.

ὄψον, τὸ (ἕψω), sve, što se s hljebom jede, smok, osob. meso, riba, ali takođ. varivo, aps., ili τινί k čemu, pa tako: poslastice, oklizotine, stoga pren. začin.

ὀψοποιέομαι, med. (-ποιός), kuhati, osob. meso; ὀψοποιίαν πολυτελεστέραν skupocjenije kuhati.

ὀψοποιία, ἡ, zgotavljanje slatkih jela, kuharska vještina.

ὀψοποιικός, 3. vješt kuhanju, -ική sa i bez τέχνη kuharska vještina.

ὀψο-ποιός, ὁ (ποιέω), kuharski vještak, kuhar.

ὀψό-πωλις, ιδος, ἡ, *poz.* prodavačica riba.

ὀψο-φάγος, 2., superl. ὀψοφαγίστατος (φαγεῖν), tko mnogo mesa jede, mesožder, proždrlica, izjelica.

ὀψ-ωνέω (ὀψ-ώνης, ὠνέομαι), augm. i redupl. ὠψων. ribu, meso kupovati, aps. i to πολλοῦ na meso mnogo trošiti, ili τί. Otd.

ὀψωνία, ἡ, *poz.* kupovanje smoka, osob. mesa, ribe, i

ὀψώνιον, τὸ, *poz.* smok k hljebu, riba, meso; hrana; plata.

Π.

Π, π, τὸ πεῖ (πῖ), od orijent. Phe, šesnaesto slovo grčkoga alfabeta, kao brojni znak π' = 80.

πᾷ i **πά,** *dor.* mj. πῇ, πή.

πᾱγά, *dor.* mj. πηγή.

Πᾰγᾰσαί, αἱ, primorski grad tesalske pokrajine Magnesije, s. ostaci kod Vola.

Πάγγαιον, τὸ (ὄρος), gora u Makedoniji između Strimona i Nesta sa zlatnim i srebrnim rudokopima, s. Pirnari.

παγ-γέλοιος, 2. posve smiješan, παγγέλοιά τινα veoma smiješne stvari.

πάγεν, παγήσομαι i slič., v. πήγνυμι II.

παγετός, ὁ, *jon.* takođ. u plur., mraz, inje, led.

παγετώδης, 2. (παγετός, ὁ = πάγος 2. i εἶδος), *poet.* i *poz.* poput leda, kao led hladan, leden.

πάγη, ἡ (πήγνυμι), petlja, zamka, mreža, pren. zamka, *poet.* lukavstvo.

παγιδεύω, *poz.* N. T. zamku metati, pren.

πάγιος, 3. (πήγνυμι), čvrst, zdepast, krut; komp. -ιώτερα. Adv. **παγίως** otržito, izvjesno.

παγίς, ίδος, ἡ, ptičja mreža, zamka, ἱστάναι; ὡς π. neslućeno; pren. zamka, pletka, draženje.

παγ-καίνιστος, 2. (καινίζω), *poet.* svagda obnovljen.

πάγ-κᾰκος, 2. zlopak, klet, superl. παγκάκιστος: nitkov, lopov; za stvari: veoma škodljiv, aps. i τινί. Adv. **παγ-κάκως** sasvim jadno.

πάγ-κᾰλος, 2. i 3. posve lijep, prekrasan, divan, dražestan. Adv. **παγκάλως,** veoma lijepo, posve pravo.

πάγ-καρπος, 2. *poet.* rodan, plodan, za svakojake plodove.

παγ-κευθής, 3. *poet.* koji sve krije.

πάγ-κλαυτος, 2. (κλαίω), *poet.* **1.** akt. koji jednako plače, svagda suze roni. **2.** pas. od svih oplakivan.

παγκληρία, ἡ, *poet.* čitava baština.

πάγ-κληρος, 2. *poet.* sasvim baštinjen.

πάγ-κοινος, 2. *poet.* **1.** svima zajednički, κόλποι gostoljubivi, t. j. koji mnoge strance kod svetkovina primaju. **2.** koji za svakoga vrijedi. Supst. πάγκοινον obična riječ.

παγ-κοίτας, ου, ὁ, *poet.* koji sve upokoji.

παγ-κόνῑτος, 2. (κονίω), *poet.* sav zaprašen.

παγ-κρᾰτής, 2. (κράτος), *poet.* svemoguć, svesilan, svedobitan, koji potpuno svladava, pobjedonosan.

παγκρατιάζω, u vježbama borbe παγκράτιον boriti se, rvati se.

παγκρατιαστής, οῦ, ὁ, rvač i šakobija, koji se razumije u παγκράτιον, v. r.

παγ-κράτιον, τὸ, zapr. ukupna borba, t. j. rvanje i borenje pesnicom, gdje bi se složilo bijenje golom pesnicom (πυγμή) i, ako je protivnik bio oboren na tle, rvanje (πάλη), kakokad spojeno također s bijenjem.

παγ-κρότως, *poet.* adv., s mnogim glomotom.

πάγος, ὁ (πήγνυμι), **1.** (čvrsta) klisura, greben, vis, brežuljak. S Ἄρεος ili Ἄρειος v. pod Ἄρειος. **2.** takođ. u plur. što se stisnulo, led, mraz, πάγοι ποταμῶν led na rijekama.

πάγουρος, ὁ, *poet.* nekaki morski rak.

παγ-χάλεπος, 2. veoma težak, izvanredno težak. Adv. **-χαλέπως,** veoma teško, ἔχειν veoma srdit biti.

παγ-χάλκεος, 2. *ep.* i **πάγ-χαλκος,** 2. *ep.* i *poet.* sasvim mjeden; π. τέλη daće, porezi.

πάγ-χρηστος, 2. za sve dobar.

πάγ-χριστος, 2. (χρίω), *poet.* sasvim pomazan. Supst. πάγχριστον čarobna haljina, čini, mađije, i to τᾶς πειθοῦς ljubavne mađije.

παγ-χρύσεος [ῡ], 2. *ep.* i **πάγ-χρῡσος**, 2. *poet.* sasvim zlatan, na pr. δίφρος kola, što ih je Pelops dobio od Posidona.

πάγχῠ, adv. *ep. jon. poet. buk.*, svagdje, posve, potpuno, veoma.

Παδαῖοι, οἱ, indijski narod više Guzerata na obalama Padara.

Πάδος, ὁ, Pad.

πάθε i slič., v. πάσχω.

πάθη, ἡ, **πάθημα** i **πάθος**, εος, ους, τὸ (πάσχω), **1.** što se komu desi ili ga snađe, **doživljaj**, iskustvo, zgoda, onda uop. što tko trpi, usud, osob. zao usud, **nevolja** (Her. 5, 4), nezgoda, jad, **nesreća, zlo,** nesrećan usud (Sof. Aj. 215), gubitak, rđav položaj. Napose **a)** težak udarac, poraz. **b)** bolest, smrt, umorstvo, ubistvo, smaknuće, kazan, stoga ἀνήκεστον πάθος ἔρδειν τινά, t. j. smrću kazniti. **c)** jad, nevolja, bol, muka, trpljenje, duševne muke, pečaljenje savjesti. — Aps. πάθει χρῆσθαι zao usud trpjeti, ili τινός čiji i od koga uzrokovan, ἔν τισι među nekojima. Poslov. πάθος μάθος muka nauka (isp. nevolja gola, najbolja škola). **2.** iskustvo, djelovanje, utjecaj, uop. duševno stanje, uzbuđenost, **strast,** ἴδιον lični interes, διὰ πάθους strastveno (sumnj.), κατὰ πάθος τῆς πληγῆς po djelovanju spoljašnjega utjecaja (isp. πληγή), aps., i κατά, περί τι što se čega tiče, πρός τι *poz.* simpatija s osjećajem za što. **3. događaj,** aps., i τὸ ἀμφί τινα pojava, σελήνης πάθημα pomrčina mjeseca, Arijan 3, 7, 6 (bilo je u noći od 20.-21. rujna g. 331. te je gotovo bilo potpuno, stoga τὸ πολύ), takođ. tužan prizor, grozan prizor, i čak: mjesto žalosti, tužno mjesto (Ksen. Kir. 7, 3, 6). **4.** retorski: osjetljivost, smisao za umjetnost; žestok izričaj, živo prikazivanje strasti. **5.** gramat. **a)** pasiv. **b)** mijena glasova. **c)** sklanjanje i sprezanje.

παθητικός, 3. *poz.* i **παθητός**, 3. *poz.* **1.** podoban za trpljenje, podoban za dojam, čuvstven. **2.** gramat. pasivni.

Παιάν ili **παιάν**, ᾶνος, *jon.* i *poet.* **Παιήων** ili **παιήων**, ονος, **Παιών**, **παιών**, ῶνος, ὁ, **1.** *ep.* i *poet.* u Hom. liječnik bogova, po kojem se liječnici herojâ zvahu **Παιονίδαι,** pak pridj. Apolona kao boga, koji nesreću odbija, vida, stoga Παιήονος υἱός = Asklepije; uop. liječnik, izbavitelj, spas, blažilac, τινός čega, u čem. **2.** općeno **a)** poklič radosti, klik dobrosrećni, kratka molitvica, koja se za dobro znamenje na početku svakoga znamenitoga čina pjevala. **b)** molitva u nevolji, pak i: mrtvačka pjesma (π. Ἐρινύων), osob. pak: bojna pjesma, prije bitke Aresu, poslije nje Apolonu pjevana. **c)** pjesma blagodarna, radosna, svečana, pobjednička, nakon srećno dovršena preduzeća, ili poslije srećno preturene pogibli. Takvi se hvalospjevi docnije nijesu pjevali samo Apolonu, već i drugim bogovima (ἐπὶ θεοῖς) i čak vladaocima. **d)** rijetko *poet.* tužaljka, zapijevka.

Παιανιεύς, έως, ὁ, građanin u dvoje razdijeljene općine (δῆμος) Παιανιεῖς (καθύπερθεν i ὑπένερθεν gornji i donji) ili Παιανιά, koja je pripadala Pandionskoj fili u Atici.

παιᾱνίζω i **παιωνίζω**, **1.** pjevati svečanu pjesmu bogovima. **2.** zapjevati ratnu, bojnu pjesmu. **3.** zapjevati hvalospjev, pobjedničku pjesmu, što se obično činilo poslije žrtve ljevanice (ἐπ' αὐτῇ) i prije pobjedničke gozbe. Stoga ἐπί τινι nešto slaviti svečanom pjesmom.

παιᾱνισμός (παιωνισμός), ὁ, bojna pjesma.

παῖγμα, τὸ (παίζω), *poet.* igra, šala; λωτοῦ sviranje u frulu.

παιγνιά (-ία), *jon.* παιγνίη, ἡ, igra, šala, ruganje.

παιγνιήμων, ονος, 2. *jon.* prijatelj šale.

παίγνιον, τὸ (παίζω), **1.** igračka. **2.** *buk.* takođ. konkr. s κακόν, ugursuz.

παιγνιώδης, ῶδες, šaljiv; τὸ π. dobra volja.

παιδαγωγεῖον, τὸ (-γός), školska soba.

παιδαγωγέω, zapr. djecu nadzirati ili odgajati; voditi, putiti, poučavati, τινά ili τί, na pr. τὸν πότον piće, i to ὁμιλίᾳ, t. j. ne kao συμποσίαρχος, koji je određivao, kako mnogo ili kako malo treba piti. Otd.

παιδαγωγία, ἡ, odgoja, stega, **takođ.** dvorba bolesnikâ, koja se zvala **takođ.** ἡ παιδαγωγικὴ τῶν νοσημάτων.

παιδ-ᾰγωγός, ὁ (ἄγω), **1.** odgajatelj djece, nadzornik, obič. rob, koji je dječake (od sedme godine počevši) u školu ili na rvalište i opet kući vodio i jednako na njih pazio; *poz.* **takođ.** s preziranjem: školnik, učo. **2.** pren. vođa, nadziratelj, pripravljač, εἰς Χριστόν.

παιδάριον, τὸ, i **παιδίον**, τὸ, dem. od **παῖς**, tako da **a)** τὸ παιδάριον znači djetešce (muško i žensko), koje može hodati i već počinje govoriti, a **b)** τὸ παιδίον uop. dijete, koje je još pod rukama matere ili dadilje, pak uop. dijete, čedo, ἐκ παιδαρίου, ἐκ παιδίου od djetinjstva ili izmalena *(a puero)*, παιδία ταῖς φρεσί djeca po pameti. **c)** παιδάριον, *poz.* **takođ.** dječak, momče.

παιδαριώδης, ῶδες, djetinjast.

παιδεία, ἡ, **παίδευμα**, τὸ, i **παίδευσις**, εως, ἡ (παιδεύω), **1.** (παιδεία i παίδευσις) odgoja, i to što se tiče duha i vladanja (τροφή othrana, tjelesna odgoja), poučavanje, pouka, stega, aps. ἐπὶ παιδείᾳ za vježbu, ili τινός, i to ὑπό τινος od koga, τὴν παιδείαν ἐπιδείκνυσθαι dokazivati svoju odgoju ili takođ. uop. red ili stegu. N. T. odgoja nevoljama. U plur. odgojna sredstva,

odgojne metode. **2.** odgojom stečeno (tu takođ. *παίδευμα*), naučna naobrazba, obrazovanost, znanje, nauka, razbor, stečena umjetnička vještina, umjetnički rad. **3.** *poet.* obrazovalište, *τινός* kojoj zemlji. **4.** (*τὸ παίδευμα*) pitomac.

παιδεῖος, 2., v. *παιδικός.*

παιδεραστέω, dječake ljubiti.

παιδ-εραστής, *οῦ, ὁ* (*ἔραμαι*), koji ljubi dječake, ljubitelj dječakâ; takođ.: skvrnitelj dječakâ.

παιδεραστία, *ἡ,* ljubljenje dječakâ.

παίδευμα, *τὸ,* i **παίδευσις,** *ἡ,* v. *παιδεία.*

παιδευτέος, 3. koga treba poučavati.

παιδευτήριον, τὸ, poz. obrazovalište.

παιδευτής, οῦ, ὁ, odgajatelj, kaznitelj.

παιδευτικός, 3. koji pripada odgajanju.

παιδευτός, 3. koji se može naučiti.

παιδεύω i med. **-ομαι** (*παῖς*), *παιδεύσω* i t. d. pravilno; fut. med. *παιδεύσομαι* takođ. pas., **1.** zapr. dijete odgajati; stoga **a)** odgajati, obrazovati, putiti, učiti, poučavati, izvježbati, obraćati, obučavati, *τινά* i *τί,* i to takođ. s adj. *τινὰ κακόν* koga surova odgajati, *τἆλλα κακά* ostala djela k zlima pridizati, ili *τινά τι* koga u čem, stoga takođ. *τὴν παιδείαν* koga poučavanjem obrazovati, ali obič. *τινί* i *ἔν τινι* u čem, *ἔν τινι* takođ. na kom ili na čem, *εἴς τι* za što, *εἰς τὸ ἄρχειν* za vladaoca, ili s inf. sa i bez *ὥστε,* sa *ὅπως,* ili neupr. zavis. rečen. U pas. *τινί* ili *τί* u, o čem, na pr. *τὰ προσήκοντα* biti poučen o dužnostima. **b)** u N. T. kazniti, riječima i batinama. **2.** odgajati = dati poučavati, *τί* i *ἔν τινι* u čem, ali *ἔν τινος* u čijoj kući. **3.** privikavati, utvrđivati, *τί,* i to *τινί* na čem ili čim. U pas. naviknuti se, i to *πρός τι* na što.

παιδία, ἡ, djetinjstvo, mladost.

παιδιά, *ἡ* (*παῖς*), djetinja igra, igra, šala, *μετὰ παιδιᾶς* (od) šale, u šali (isp. *παίζω, παῖγμα, παιγνιά, παίγνιον*).

παιδικός, 3., **παιδεῖος,** 2. *poet.,* i *ep.* i *poet.* **παιδνός,** 3. (*παῖς*), koji se djeteta tiče, od djeteta potječe, djetinji, dječji, djetinjast, *τροφή* othranjivanje djece. Napose *παιδικός* koji se tiče ljubljenja dječakâ, stoga *λόγος* ljubavna priča. Supst. **a)** *παιδνός* = *παῖς* dijete, dječak. **b)** *τὰ παιδικά* ljubimac, ljubavnik, ljubljen predmet.

παιδιόθεν, N. T. od djetinjstva.

παιδίον, *τὸ,* v. *παιδάριον.*

παιδίσκη, *ἡ,* dem. od *παῖς,* sa i bez *νέα,* i *poz.* dem. otd. **παιδισκάριον,** *τὸ,* **1.** mlada djevojka, mlada kći, mlada žena. **2.** mlada robinja, bludnica.

παιδίσκος, *ὁ,* = *παιδάριον.*

παιδιώδης, 2. *poz.* šaljiv, veseo.

παιδνός, 3., v. *παιδικός.*

παιδο-βόρος, 2. *poet.,* *-ροι μόχθοι* grozote žderanja djece.

παιδογονία, *ἡ,* = *παιδοποιία.*

παιδο-γόνος, 2. *poet.* = *παιδοποιός.*

παιδόθεν, adv. *poz.,* od djetinjstva.

παιδοκτονέω, poet. djecu ubijati.

παιδο-κτόνος, 2. (*κτείνω*), *poet.* koji dječake ubija. Supst. *ὁ, ἡ,* čedoubica.

παιδ-ολέτωρ, *ορος, ὁ, ἡ* (*ὄλλυμι*), *poet.,* i fem. ktomu **παιδ-ολέτειρα,** *ἡ, poet.* = *παιδοκτόνος.*

παιδο-λύμας, ου, ὁ i *ἡ, poet.* koji djecu zatire, zatirač djece.

παιδοποιέω, *poet.* i med. **-έομαι,** aor. *ἐπαιδοποιησάμην* (*-ποιός*), djecu rađati, aps., i *μετά τινος* s kim. U pas. rođen biti, *ἔκ τινος* iz kojega braka.

παιδοποιία, *ἡ,* rađanje djece. U Rimu su cenzori imali paziti na to, da brak bude *matrimonium iustum,* iz kojega su mogli rimski građani potjecati.

παιδο-ποιός, 2. *jon. poet.* i *poz.* (*ποιέω*), koji djecu rađa.

παιδοτριβέω, zapr. *παιδοτρίβης* biti, pak uop. s *τί* za čim ići, težiti na što.

παιδο-τρίβης, *ου, ὁ* (*ῐ, τρίβω*), učitelj djece u gimnastici, kojemu je dužnost bila djecu vježbati, da budu lijepa i jaka, v. *γυμναστής.*

παιδο-τροφέω, poz. djecu hraniti, odgajati.

παιδοτροφία, ἡ, odgoja djece. Od

παιδο-τρόφος, 2. (*τρέφω*), *poet.* koji djecu t. j. mladice hrani, *ἐλαία* koja se neprestano mladi.

παιδό-τρωτος, 2. *poet.* od djece ranjen, *πάθεα* krvavo zlo od dječje ruke.

παιδουργέω, poet. = *παιδοποιέω.*

παιδουργία, *ἡ,* rađanje djece; takođ. konkr. *δύστεκνος* nesrećna mati.

παιδο-φόνος, 2., nema *at.* proza, = *παιδοκτόνος.*

παίζω, *dor.* *παίσδω* (*παῖς*), fut. obič. *παίσομαι,* aor. *ἔπαισα,* perf. akt. *πέπαικα,* med.-pas. *πέπαισμαι,* ktomu *dor.* i *poz.* fut. *παιξοῦμαι* (*παίξομαι*), aor. *ἔπαιξα,* perf. akt. *πέπαιχα,* med.-pas. *πέπαιγμαι,* — zapr. kao dijete vladati se, stoga: igrati se, zanovijetati, šaliti se (Od. 6, 106), rugati se, zabavu imati, zabavljati se, plesati (Od. 8, 251), loviti (Sof. El. 567), koje aps., *παίζεις ἔχων* ti samo šalu zbijaš, koje *τί* nešto ili čim igrati se, takođ. u šali govoriti (Plat. Prot. 336 D), ili *τινί, εἴς τι* čim, *πρός τι* s obzirom na što, *πρός τινα* s kim ili (prema) komu, i to *σπουδῇ* ili *σπουδάζων* ozbiljno šalu zbijati. U pas. kao dosjetka ili šala pripovijedati se (Her. 4, 77).

Π- ili **παιήων, Παιονίδης,** v. *Παιάν.*

Παίλιγνοι, οἱ, Paeligni, narod u srednjoj Italiji.

παῖξαι, παιξοῦμαι, v. *παίζω.*

Παιονία, *jon.* *ίη, ἡ,* zemlja, u kojoj nastavaju **Παίονες,** *οἱ,* sing. *Παίων, ονος, ὁ,* i fem. **Παιονίς,** *ίδος, ἡ,* Peonjani, narod razgranjen po Makedoniji i Trakiji, poslije na 10 plemena (među njima *οἱ* **Παιόπλαι**) razdijeljen i u sjev. Makedoniji između Strimona i Aksija nasta-

njen. Otd. adj. **Παιονικός**, stoga ἡ Παιονική, peonski kraj.

παιπάλη, fino brašno; *poet.* lukavac, prevrtljivac.

παιπαλόεις, εσσα, εν, *ep.* možda: hrapav, gredovit (Il. 17, 744), neprohodan, besputan, kršan.

παῖς, *ep.* također **πάις**, ὁ, ἡ, gen. παιδός, vok. παῖ, gen. du. παίδοιν, plur. παίδων, dat. plur. παισί, *ep.* vok. sing. također πάι, dat. plur. također παίδεσσι (od παϝιδ-ς, kao *puer* od *pover*, srodno *pūbes, pūsus*), **dijete, 1.** sa i bez νέος, što se dobi tiče: dječak, djevojka, mladić, mlad čovjek, djevica, ἐκ παιδός, ἐκ παίδων od djetinjstva, ἐκ παίδων σμικρῶν ἀρξάμενοι. Također. kao adj. παῖς συφορβός mlad svinjar, svinjarče. **2.** što se tiče podrijetla: sin, kći, i to τινός i ἀπό τινος; također. zet, koliko je naknada za rođenoga sina (Ksen. Kir. 5, 2, 13), i za prijazno pozivanje mlađih kao naše: moj sinko; ali παῖς παιδός unuče, i οἱ παῖδες djeca, i to također. u sing. mj. plur., ξὺν παιδὶ καὶ γυναικί sa ženom i djecom, ili za životinje: mlado. Katkad također. potomci, tako da se na pr. Atenjani kao starosjedioci i potomci Erehtejevi zovu θεῶν παῖδες, jer je Erehtej potjecao od Hefesta i Zemlje, ili se pitomci, učenici, kao u Χαλδαίων π., zovu tako. Za opisivanje služi u Λυδῶν, Ῥωμαίων παῖδες = Liđani, Rimljani, i u δυστήνων παῖδες nesrećnih roditelja, jer će naskoro morati smrt njihovu oplakivati, dakle: nesrećna djeca. **3.** što se tiče staleža: momak, rob, sluga.

παίσδω, *dor.* mj. παίζω, v. r.

Παισός, ἡ, grad u Troadi na rijeci Paisu, dan. Bajram-Dere.

παίστρα, ἡ (παίζω), igralište.

Παιτική, ἡ, pokrajina u sjev. Traki između Hebra i Melasa. Stanov. οἱ **Παῖτοι**.

παιφάσσω (παι-φακ-jω, isp. lat. *fac-ŭla*), munjevnom brzinom ovdje i ondje pokazivati se, sijevati, svijetliti, blistati (Il. 2, 450).

παίω (lat. *pavio*), spreže se obič. παίσω, ἔπαισα (*poz.* πέπαικα), ἐπαίσθην (u pas. *at.* proz. obič. πέπληγμαι, ἐπλήγην), **1. akt. tranz.** s pas. udarati, tući, gurati, jurišati, pucati na što, dotaći se, zapeti, pogađati, raniti, ubiti, aps., ili τί, na pr. διπλῆν još jedan udarac zadati, ἀνταίαν, ὀλίγας, naime πληγήν ili πληγάς, t. j. sprijed u prsa, malo ili ne dosta tući, κάρα udarati se u čelo, ἄρθρα τῶν κύκλων bosti se u oči, pak τινά, τινί čim (također. izdaleka metalima), ἐπί τινι čega radi, ili κατά, εἴς, ὑπό τι i ὑπό τινος, o, u, pod što, ali s εἰς τὴν γῆν koga udariti ili baciti o zemlju (Her. 9, 107). Pren. τινὰ ἐν κάρᾳ lupiti koga u glavu, t. j. uzeti mu svijest, δευτέραν, ἐπὶ νόσῳ νόσον opet tući, ranu za ranom zadavati. **2. akt. intr.** udarati o što, πρός τι (Ksen. An. 4, 2, 2), i to τινί čim. **3. med.** sebe udarati, τὸν μηρόν po bedru (Ksen. Kir. 7, 3, 6), za znak tuge ili udivljavanja.

παιών, παιωνίζω, v. παιάν, -ἀνίζω.

παιώνιος, 3. (παιάν), *poet.* koji spasava, izbavlja. Supst. ὁ π. spas, spasitelj, izbavitelj, τινός od čega.

παιωνισμός, ὁ (παιωνίζω), bojna pjesma, v. παιάν.

πακτά, ἡ, *buk.* sir.

πακτόω, *jon.* zatvoriti, začepiti. Od

πακτός, *dor.* mj. πηκτός, v. r.

Πακτύη, ἡ, grad u tračkom Hersonesu na Propontidi, s. Sv. Đuro.

Πακτυϊκή, ἡ, sa i bez γῆ, pokrajina u istočnoj Perziji, s. Kabul. Stanov. **Πάκτυες**, οἱ.

Πακτωλός, ὁ, rječica u Lidiji sa zlatnim zrnjem, poradi sadržine srebra λευκόχρυσος i ἤλεκτρον zvana, μέγας, poradi štovanja boginje Kibele, s. Sarabat.

πάλα, *dor. poet.* = πάλη, rvanje.

παλαγμός, ὁ, *poet.* poprskanje, opoganjenje.

παλάζω (ili -άσσω), *ep.* spor. obl. za πάλλω s prez. perf. med. πεπάλασμαι (stara var. -αγμαι, -ἄχθαι), sebi dati tresti, κλήρῳ ždrijebom, naime kacidu, u koju su se bacali ždrebovi i tresli, dok nije potrebni broj iskočio (Il. 7, 171, Od. 9, 331).

παλάθη, ἡ (πλάσσω), *jon.* i *poz.* nekakav pekmez, kruta smjesa od crnih divljih trešanja (ili smokava) kuhanih u mlijeku.

πάλαι, adv., također. τὸ πάλαι (srodno τῆλε), **1.** otprije, od starine ili davnine, negda, prije, οἱ πάλαι ljudi davnine, uop. ὁ π. negdašnji, stari = παλαιός. **2.** već davno (καὶ πάλαι već otkad), dugo prije, odavno, već prije, negda, inače, ali također. uop. prije; malo prije. Neatički: ἐκ πάλαι odavno.

Παλαιγάμβρειον, ον, τὸ, grad u Eolidi (Misiji).

παλαι-γενής, 2. *ep.* i *poet.* odavno rođen, veoma star, starovremešan.

παλαιμοσύνη, ἡ (παλαίω), *ep.* starije i bolje potvrđeno nego παλαισμ., vještina u rvanju.

Παλαίμων, morsko božanstvo, Melikert.

παλαιο-μάτωρ, ἡ, *poet.* pramati, mati plemena.

παλαιό-πλουτος, 2. od starine bogat, sa starim bogatstvom.

πάλαιός, 3. (αι katkad u tragikâ kao ᾰ̓), komp. παλαιότερος i παλαίτερος, superl. παλαιότατος i παλαίτατος, **star**, t. j. **1.** koji iz predašnjih vremena potječe, odonda traje, predašnji, koji je odavno bio, zastario, nestao bez traga, stoga πράξεις djela iz mladih godina, i kao pridj. licâ oznaka čovjeka iz starine, negdašnji, također. čovjeka staroga kova, t. j. mudar, pošten čovjek, ili, kad ga treba razlikovati od više njih istoga imena, stariji, tako Λεωνίδας ὁ π. o junaku termopilskom, Ἀρχίδαμος ὁ π. o Arhidamu II. Kao supst. **a)** οἱ π. stari. **b)** τὰ π. stari događaji, negdašnji poslovi, negdašnje

prilike. Adv. τὸ παλαιόν otprije, negda, jednom, prije, inače, ἐκ ili ἀπὸ παλαιοῦ od starine, slič. ἐκ παλαιτέρου iz pređašnjega vremena, već dosta davno, i ἐκ παλαιοτάτου najprije, pak παλαί' ἐξ ὅτου i παλαιὸς ἀφ' οὗ χρόνος od davne davnine. **2.** sa i bez χρόνῳ veoma star, u velikoj starosti. Supst. παλαιαί starice, babe, παλαίτεροι stariji ljudi.

παλαιότης, ἡ, starina, davnina.

παλαιό-φρων, 2. *poet.* starmali.

παλαιόω, starim činiti, N. T. zastarjelim proglasiti; pas. zastarjeti.

Παλαιρεῖς, *έων, οἱ,* stanov. Palera, primorskoga grada akarnanskoga kod Leukasa.

πάλαισμα, *τὸ* (παλαίω), rvanje, uop. **a)** nadmetanje, borba. **b)** hitrina ili majstorija u mačovanju. **c)** pren. hitrost, lukava pletka, lukavstvo, δεινὸν vješto kovarstvo, τὸ καλῶς ἔχον spasonosno lukavstvo, t. j. pronalaženje ubilca Lajeva.

παλαισμοσύνη, *ἡ, ep.* i *poet.*, stariji oblik za παλαιμοσύνη, vještina u rvanju.

παλαίστα, *eol.* = παλαιστή (ili παλαστή), ἡ, dlan, širina od 4 prsta (mjera).

παλαιστής, *οῦ, ὁ* (παλαίω), rvač, pren. **a)** borac ili natjecatelj, osob. prosac (Esh.). **b)** podmuklica, lukavac.

παλαιστιαῖος, 3. *jon.* (*at.* παλαστιαῖος), podlanicu (παλαιστή, *at.* παλαστή) dug, t. j. 4 prsta, ili ¼ stope = 0·08 m ili oko 80 mm.

πᾰλαιστικός, 3. *poz.* koji pripada rvaču (παλαιστής), rvanju podan.

Παλαιστίνη [ῐ], *ἡ,* obič. Συρία ἡ Π. (καλουμένη), Palestina, južni dio sirske obale, u Herod. obuhvatajući kad samo Filisteju, kad opet i Fenikiju; stanov. se bijahu doselili iz Haftora = Krete, stoga takođ. Krētîm (pa zato je Tacit Židove krivo držao za doseljene Krećane), zemlja jevr. Plišti, egipat. Pulušta, s. Falastin. Stanov. Σύροι οἱ **Παλαιστινοί.**

πᾰλαίστρα, *ἡ* (παλαίω), rvalište, gimnastička dvorana, mjesto za rvače, šakobije i pankratijaste, uop. bojište, vježbalište za mladež.

παλαίτατος, -τερος, v. παλαιός.

πᾰλαί-φᾰτος, 2. (φημί), *ep.* i *poet.* **1.** prije dugo vremena rečen, davno naviješten, objavljen, na pr. Δίκη, t. j. ljudima od olimpskih bogova od početka objavljena. Supst. συννοῶν τάξ ἐμοῦ παλαίφατα poredeći time iz moje uspomene (suprotno τῆσδε od nje) poznata stara proroštva. Stoga **2.** o čem stara priča govori, prastar, na pr. δρῦς.

παλαί-χθων, 2. *poet.* od starine domaći.

πᾰλαίω, fut. παλαίσω, aor. akt. ἐπάλαισα, pas. ἐπαλαίσθη (Her. 8, 21 pokv. *var. l.;* v. παλέω) (πάλη), rvati se, aps., i τινί s kim, ἔν τινι na kojem mjestu. Pren. imati boriti se, podleći, svladan biti; u pas. *poet.* srvan, pobijeđen biti.

παλαμάομαι, dep. med., rukovati, svršavati, vršiti, τί, τινί čim.

πᾰλᾰ́μη, *ἡ* (lat. *palma*), **1.** zapr. dlan, šaka, pak uop. ruka, i za znak jakosti: pesnica (Sof. Fil. 177). **2.** pren. **a)** snaga, jakost, moć. **b)** sredstvo, s inf. za što. **3.** djelo ruku, izvršivanje, preduzeće.

Παλαμήδης, *ους, ὁ,* okretni, sa svoje domišljatosti slavni sin Nauplija, kralja eubejskoga. On je otkrio ishitreno ludilo Odisejevo, pak je zato, budući Odiseju mrzak, poslije kao četovođa pod Trojom njegovim nastojanjem kao izdajica od Grkâ kamenovan.

παλαμναῖος, 2. i 3. (παλάμη), **1.** koji je svojom rukom koga umorio, klet, proklet, stoga **a)** ὁ π., aps. i τινός, čijom krvlju uprljani, ubilac, i **b)** (τὸ) παλαμναῖον skvrnjenje krvlju, ubistvo, krv. **2.** s pomišlj. δαίμονες osvetnici krvi, osvetnici ubistva, dusi osvetnici, koji, kao Erinije, ubilca proganjaju.

πᾰλάσσω, *ep.*, fut. παλάξω, inf. παλαξέμεν, perf. med.-pas. πεπάλαγμαι, plpf. πεπάλακτο (isp. παλύνω, πηλός), poprskati, **1. akt.** i **pas.** oskvrniti, okaljati, τί, i to τινί čim. U pas. uprljati sè, okaljati se, aps. ἐγκέφαλος πεπάλακτο mozak se uprljao, naime krvlju, koja je iz rane iscurila, τί na čem. **2. med.** sebi poprskati ili umrljati, τί što, τινί čim. — O πεπάλασθε, πεπαλάσθαι (-αχθε, -άχθαι) Il. 7, 171 i Od. 9, 331 v. παλάζω.

παλαστή i **παλαστιαῖος**, v. παλαιστ.

Παλάτιον, *τὸ,* Palatinski brežuljak u Rimu.

παλεύω (srodno lat. *calvor*) *poz.*, zamamiti.

παλέω, Her. 8, 21 = παλαίω, rvati se; εἰ παλήσειε da je bio u boju.

πᾰ́λη, *dor.* πάλα, ἡ (πάλλω), rvanje, borva rvača, rvačka vještina, gdje bi goli (ali prije, a u Aziji još i poslije, opasani pregačom), najprije uljem namazani i prahom posuti, rvači jedan drugoga pograbili, ruke stiskali i guranjem, trzanjem, davljenjem, podmetanjem noge jedan drugoga obarali i bolovima od čvrstoga stiskanja prisilili na ἀπαγορεύειν, t. j. na priznanje, da je jedan ili drugi pobijeđen. Rvanje je već Homeru poznato, ali mazanje uljem još nije. Eur. Bakh. 455 ταναὸς οὐ πάλης ὕπο spuštena kosa, ali ne od rvanja (već od mnogoga češljanja). Uop. *poet.* N. T. borba, boj.

Παλῆς, *jon.* **Παλέες**, *οἱ,* stanov. grada Πάλη na Kefaleniji.

παλήσειε, Her. 8, 21, v. παλέω.

πάλι, v. **πάλιν.**

παλιγγενεσία, *ἡ, poz.* preporod, obnavljanje duše; preobraženje svih stvari poslije općega suda.

παλίγ-γλωσσος, 2. *poet.* **1.** prigovarajući. **2.** tuđim jezikom.

παλίγ-κοτος, 2. *poet.* **1.** koji se opet srdi. **2.** obič.

o bolu: koji opet probija, koji se ponavlja. **3.** uop. neprijateljski, supst. protivnik. Adv. **-κότως** *συμφέρεσθαι, jon.* iznova zadesiti (Her. 4, 156).

παλιλλογέω, impf. *ἐπαλ., jon.* i *poz.* opet pripovijedati, *τί*, i to *τινί* komu.

παλίλ-λογος, 2. (*λέγω*), *ep.* opet sakupljen.

παλιμ-βλαστής, 2. *poet.* i *poz.* koji opet niče.

παλίμ-βολος, 2. (*βάλλω*), koji se prebacuje, nepostojan, kriv, lažan, podmukao.

παλιμ-μήκης, 2. (*μῆκος*), *poet.* opet, t. j. još jedamput tako dug.

παλιμ-πετές, adv. (*πίπτω*), *ep.* koji natrag pada ili leti, natrag.

παλίμ-πλαγτος, 2. *poet.* vraćajući se, tumarajući natrag.

παλιμπλαγχθείς, part. aor. pas., *ep.*, bolje *πάλιν πλαγχθείς* pis. (*πλάζομαι*), natrag potjeran, naime *τῆς ὁρμῆς* od svoga preduzeća, dakle: ne opravivši ništa.

παλίμ-ποινον, τὸ, poet. osveta, nagrada.

παλιμ-προδοσία, *ἡ*, opet, t. j. s druge strane izvedena izdaja, protivnička ili suprotna izdaja, izdaja za izdaju.

παλιμ-πρυμνηδόν, adv. *poet.*, s *ὠθεῖν*, prema krmi natrag tiskati.

παλίμ-φαμος, 2. *poet.* koji odvraća ili odgovara.

πάλιν, *poz.* takođ. *πάλι*, adv. [ᾰ], često objačano s *αὖθις, jon. αὖτις, αὖ, ἄψ, ὀπίσσω, ἐξ ἀρχῆς*, i pleon. kod *ἀνατίθεσθαι, ἀνερασθῆναι*, **natrag,** t. j. **1.** unazad, *ὁρᾶν* odvraćati oči, *εἰπεῖν* odgovoriti, *ἔρχεσθαι* i slič. vraćati se, *πάλιν ἀναχώρησις* povratak, *πέμπειν* natrag slati, ali *ποιεῖν* natrag pretvarati, t. j. pretvarati u ono, što je bio, aps., i *τινός* od koga. **2.** u obrnutom pravcu: suprot, protiv, s druge strane, onamo, *ἐρέειν* prigovarati, pobijati, *πάλιν ἀντίληψις* primanje s druge strane. **3.** opet, još jednom, iznova, pak (opet), *πάλιν ποτέ* opet jednom, drugi put.

παλιν-άγρετος, 2. (*ἀγρέω*), *ep.* koji se može natrag uzeti ili poreći.

παλιν-αυτόμολος, *ὁ*, prebjeg, koji opet prelazi k protivnoj stranci.

παλινδικία, *ἡ* (*παλίν-δικος,* 2. koji se opet parbi), *poz.* obnavljanje parnice.

παλινδρομέω, impf. *ἐπαλ.* (*παλίν-δρομος,* 2. koji natrag trči), *poz.* opet, natrag jedriti, naime u luku.

παλιν-όρμενος, 2. *ep.*, **παλίν-ορσος,** 2., *ep.*, **παλίν-ορτος,** 2. *poet.* (*ὄρνυμι*), **1.** koji se natrag pomiče, koji se hitro opet nasuprot obrne, natrag okrenut, natrag skočivši. **2.** koji se opet diže, koji će jednom ustati.

παλίν-σκιος, 2. *poz.* koji se opet i opet, t.. j. debelo osjeni, *ἐν παλινσκίῳ* na sjenovitu mjestu.

παλινσκοπία, ἡ, poet. zvjeranje natrag.

παλινστομέω, poet. = *παλιλλογέω.*

παλίν-τιτος, 2. (*τίνω*), *ep.* natrag plaćen, opet plaćen, t. j. kažnjen.

παλίν-τονος, 2. (*τείνω*), *ep. jon.* i *poet.* koji natrag odskače, upružan, elastičan, pridj. luka, i stoga *poet.* čak za strijelu: (= od luka, koji se svija i previja, Il. 8, 266) odapeta.

παλιν-τριβής, 2. (*τρίβω*), *poet.* zapr. ponovo otrt, stoga: previjan, lukav.

παλίν-τροπος, 2. (*τρέπω*), *poet.* i *poz.* **1.** natrag obrnut, koji se vraća. **2.** koji se na protivno okreće.

παλιν-τυχής, 2. *poet.* koji protivnu *τύχη*, dakle: nesreću nosi.

παλινῳδέω, poricati, natrag uzimati. Od

παλινῳδία, *ἡ*, zapr. poricanje pjesme, kako je Stesihor mjesto prijekorne pjesme za Helenu poslije spjevao pohvalnu; uop. poricanje.

παλίουρος, ὁ, poet. nekakvo trnje.

παλιρ-ρόθιος, 2. *ep.* i **παλίρ-ροθος,** 2. *poet.* (*ῥόθος*), koji natrag šumi, natrag se valja ili teče, koji se valja ovamo i onamo.

παλίρροια, *ἡ, jon.* i *poz.* **1.** tijek vode onamo i natrag, vir, vrtlog. **2.** pren. *poz.* kolebanje.

παλίρ-ρους, 2. i **παλίρ-ρυτος,** 2. (*ῥέω*), koji natrag teče, *αἷμα* koja opet (za osvetu) teče, novo prolita krv.

παλίρ-ροπος, 2. *poet.* savit, prignut.

παλίρ-ροχθος, 2. *poet.* koji ječi od šuma valova; koji odjekuje.

παλί-σκιος = *παλίνσκιος.*

παλίσ-συτος, 2. (*σεύω*), *poet.* i *poz.* koji natrag srće, brzo se vraća, *π. δράμημα νωτίσαι* naglavce skokom pobjeći.

παλ-ίωξις, *ιος, ἡ* (*ἰωκή, ἰωχμός*), *ep.* potiskivanje natrag, udaranje natrag, uzbijanje, osob. kad se onaj, koji bježi, okrene i počne goniti.

Παλλάδιον, *τὸ*, v. *Παλλάς.*

παλλακεύομαι, dep. med., **1.** *jon.* uzimati za inoču, *τινά*. **2.** biti inoča, *τινί.*

παλλακή i **παλλακίς,** *ίδος, ἡ* (tuđa riječ), **inoča,** djevojčura.

Παλλακόπας, *ὁ*, (sada zamuljen) prokop Eufrata, koji je njegovu vodu, kad bi se razlio, u ravninu i močvare odvodio.

Παλλάντιον, *τὸ*, grad u arkadskoj pokrajini Menaliji, razvaline Tripolici na jugoistok.

Παλλάς, *άδος* [ᾰς, ᾰδος], *ἡ*, pridj. Atene, kao jake, hitre djevice. Otd. **Παλλάδιον,** *τὸ*, **1.** kip Paladin, negda čuvan u tvrđavi trojanskoj, zatim od Odiseja i Diomeda ukraden, našto se govorilo, da se nahodi i u Ateni i u Argu. **2.** mjesto u Ateni, gdje je stajalo sudište efetâ, *τὸ ἐπὶ Παλλαδίῳ.*

Πάλλας, αντος, ὁ, ep. otac božice mjeseca.

πάλ-λευκος, 2. (*πᾶν*), *poet.* sasvim bijel, bije bjelcat.

Παλλήνη, ἡ, 1. zapadni šiljak makedon. poluostrva Halkidike, sada Kasandra. 2. općina (δῆμος) u Atici, koja pripada Antiohijskoj fili; stanov. ὁ Παλληνεύς. Otd. adj. fem. **Παλληνίς**, ἡ, kao pridj. Atene, koja je ondje imala hram. Općina je ležala na cesti od Maratona u Atenu.

πάλλω, *ep. jon.* i *poet.*, aor. akt. ἔπηλα, perf. pas. πέπαλμαι, *ep.* aor. πῆλε i redupl. -πεπαλών, aor. med. 3. sg. ἔπαλτο i πάλτο, **1. akt.** m a h a t i, njihati (Il. 6, 474), t r e s t i, v i t l a t i, bacati, τί, i to τινί čim, ἔν τινι u čem, pren. srce strahom potresti, natjerati u strah da srce dršće (Her. 7, 140). Napose pak κλήρους ἐν κυνέῃ ždrebove u kacidi tresti, dok jedan ne iskoči (Il. 3, 316. Od. 10, 206), u p a s. kocka se trese ili baca; pa tako i bez κλήρους ždrebati, ili κλήροις πάλλειν τι tresući kocku nešto odrediti, iždrebati, iskockati. **2. med. a)** n j i h a t i s e, ljuljati se, uop. naglo kretati se, s k a k a t i, s k a k u t a t i, praćakati se (Her. 9, 120), kolebati se, kucati, udarati, τινί o što, od čega, čim. Pren. drhtati, s κραδίην, ili o srcu samom hiperbol. s ἀνὰ στόμα gore do usta, t. j. srce hoće da pukne (Il. 22, 452). **b)** ždrebati, aps. παλλομένων kad se bacala kocka, i μετά τινος s kim. Otd.

παλμός, ὁ, *poz.* kucanje bila, i

πάλος, ὁ, *jon.* i *poet.* = κλῆρος, ždrijeb, kocka.

πάλτο, v. πάλλω.

παλτόν, τὸ, k o p l j e, veliko u Perzijanaca, gdje je svaki konjanik imao po jedno, a pješak po dva, jedno za bacanje i jedno za bijenje.

παλτός, 3. (πάλλω), *poet.* zavitlan, πῦρ munja, svjetlica.

πάλύνω (srod. s παλάσσω), *ep.* i *poet.* **1.** s i p a t i, nasipati, τί, i to ἐπί τινι na što. **2.** p o s i p a t i, τί, takođ. mijesiti, i to τινί čim.

παμ-βασίλεια, ἡ, *poet.* vladarica nad svim.

παμ-βαφής, 2. *poet.* sasvim morskom vodom napunjen i nabujao od nje.

πάμβοτος, 2. *poet.* i **παμβῶτις**, ιδος, ἡ, *poet.* koji sve hrani.

Πάμῑσος, ὁ, južna pritoka Penejeva -u Tesaliji, s. Piliuri.

πάμ-μαχος, 2. koji sve svladava, svemoguć.

πάμ-μεγας, -γάλη, πάμμεγα, i **παμ-μεγέθης**, 2. veoma velik, vrlo težak.

πάμμειχτος, 2., bolje nego πάμμικτος, v. παμμιγής.

παμ-μέλᾱς, λαινα, μελάν, *ep.* i *poz.* sasvim crn.

παμ-μήκης, 2. (μῆκος), veoma dug, veoma žestok.

πάμ-μηνος, 2. (μήν), *poet.* svakoga mjeseca, koji sve vrijeme traje.

παμ-μήτωρ, ορος, ἡ (μήτηρ), *poet.* **1.** p r a v a m a t i, jer je sa sinom htjela i umrijeti. **2.** mati sviju.

παμ-μῑγής, 2. (μείγνυμι), *poet.* i *poz.*, i *poet.* πάμμειχτος (-μικτος), 2. veoma, t. j. od svakojakih dijelova pomiješan.

πάμ-μορος, 2. *poet.* sasvim nesrećan.

παμ-πάλαιος, 2. posve star.

πάμ-πᾶν i **παμ-πήδην**, adv., s a s v i m, v. πᾶς.

παμ-πησία, ἡ, *poet.* čitavo imanje.

παμ-πληθεί, adv. N. T., čitavim mnoštvom.

παμ-πληθής, 2. = πάμπολυς, v. r.

πάμπληκτος, 2. (πλήσσω), *poet.* pun puncat udaraca.

παμ-ποίκῑλος, 2. sasvim šareno blistav, umjetno izdjeljan.

πάμ-πολις, εως, ὁ, ἡ, *poet.* koji svagdje vrijedi.

πάμ-πολυς, πόλλη, πολυ, i **παμ-πληθής**, 2. **1.** v e o m a m n o g, veoma brojan, izobila, sva sila. **2.** v r l o v e l i k, prevelik. Neutr. kao adv. πάμπολυ veoma mnogo, veoma daleko, veoma udaljeno, ἐπὶ πάμπολυ veoma daleko, dalek komad puta, ἐὰν πάμπολυ naime **πράττηται** najviše, najvećma.

παμ-πόνηρος, 2. sasvim zločest, posve opak.

παμ-πορθής, 2. (πορθέω), *poet.* koji sve zatire, Esh. Ag. 716 kao konj., drugi **πάμπροσθ'**, ἦ ponajprije, zaista.

παμ-πόρφυρος, 2. *poet.* posve grimizan.

πάμ-πρεπτος, 2. (πρέπω), *poet.* veoma odličan, veoma častan.

παμπρόσθη, Esh. Ag. 716., mj. čega se **παμπορθῆ**, **πάμπροσθ'**, ἦ (ponajprije, zaista), i dr. nagađalo.

πάμ-πρωτος, 3. *ep.* prvi od svih. Neutr. sing. i plur. kao adv. ponajprije.

παμ-φάγος [φᾰ], 2. (φαγεῖν), *poet.* koji sve požđere.

παμ-φαής, 2. (φάος), *poet.* i **παμ-φεγγής**, 2. (φέγγος), *poet.* koji posve ili jasno sjaje, blistav, sjajan, svijetao, aps., i τινί od čega.

παμφαίνω, *poz.* (redupl. φαίνω), samo prez. i impf., *ep.* 3. sing. konj. παμφαίνῃσι, s v i j e t l i t i, j a s n o s j a t i, aps., i τινί od čega, stoga στήθεσι sjajno bijel biti na prsima, čim se označuje razmaženost i mladost azijskih bojnika. Ktomu **παμφανάων**, -όων, όωσα, gen. -όωντος, *ep.* part., svijetao.

παμ-φεγγής, 2., v. παμφαής.

πάμ-φθαρτος, *poet.* koji sve zatire.

πάμ-φλεκτος, 2. (φλέγω), *poet.* sav u plamenu, sav usjao (epitet za βωμοί i kad nijesu htjeli da gore).

παμ-φόρος, 2., superl. -φορώτατος (φέρω), koji sve nosi, rodan, plodan, osobito koristan.

Παμφῡλία, ἡ, pokrajina na južnoj obali Male Azije, između Kilikije i Likije i Male Frigije, Galatiji na jug, na moru, današnje Teke i zapadni primorski kraj od Ičila. Stanov. οἱ **Παμφύλιοι** i **Πάμφῡλοι**. Ali tako se zvalo i jedno dorsko pleme; pak kao mješavina s Ahejcima, Feničanima, Siranima neko pleme u Kilikiji, koje se tobože pod Amfilohom i Kalhasom iz Troje ovamo doselilo.

πάμ-φυλος, 2. od svih plemena pomiješan. ὁ Π. ime jednomu Heraklidu, sinu Egimijevu.

πάμ-ψῡχος, 2. (ψυχή), *poet.* pun života; s punom svijesti, besmrtan.

Πάν, *Πανός,* akuz. *Πᾶνα,* dat. plur. *poz.* *Πᾶσιν,* *ὁ,* Pan, sin Hermesov ili Zeusov, bog poljski, šumski i pastirski, osob. štovan u Arkadiji. Ali boravio je uop. rado na visinama i snježnim vrhovima gorskim, pa tako i na malom kršnom ostrvu Psitaliji među Salaminom i kopnom, čega radi je Salaminjanima bio domaći bog zaštitnik. Držahu ga za početnika nenadane i nerazumljive strave (isp. panika), pa tako i nenadana ludila. Prikazivahu ga s kozjim ušima, kratkim kozjim rogovima, kozjim nogama, i po tijelu rutava. Obič. drži frulu, stoga ga Eur. i uzima za mornarskoga frulača.

πάν-αβρος, 2. *poz.* sasvim razmažen, posve mekan.

πᾰν-αγρος, 2. (ἄγρα), *ep.* koji sve hvata, koji sve obuhvata, svelovan (Il. 5, 487).

Πᾰν-ἀθήναια, *τά,* velika panegirska svetkovina atenska, slavljena svake četvrte godine, i to svake treće olimpijadske godine od 25.—28. hekatombeona žrtvama, ophodima (*πομπή*) i nadmetanjem svake ruke u slavu Ateni *Πολιάς,* najprije *ἀγών:* muzički u Odejonu, zatim gimničke i viteške igre (orhestički, kiklički zborovi, zubljonoše, nadmetanje u veslanju); zatim *ἑορτή* osob. velika povorka (*πομπή*), gdje se božurnata haljina (*πέπλος*) na dan njezina rođenja nosila od izvanjega Keramika na Erehtej za odijevanje njezina drvenoga kipa, kao jedro pričvršćena o katarku na lađi, koja se koturala; v. takođ. *κανηφόροι, θαλλοφόροι, σκαφηφόροι, σκιαδηφόροι.* Naposljetku bilo je svečano gošćenje, *ἑστίασις.* Još su sačuvani dijelovi svečane povorke, prikazani na zabatu ćelije partenonove. Budući da se svake godine još jedna mala svetkovina slavila, zvala se ona *μεγάλα,* što se obično ispušta. Otd. adj. **Παναθηναϊκός,** 3., tako se zove Isokratov pohvalni govor za grad Atenu, od g. 339.

πᾰν-άθλιος, 3. *poet.* posve nevoljan.

πᾰν-αιθος, 3. (αἴθω), *ep.* koji naokolo sijeva, sjajan.

πᾰν-αίολος, 2. *ep.* posve sjajan, *poet.* veoma različit.

πᾰν-αίτιος, 2. **1.** *poet.* koji je svemu uzrok. **2.** sam kriv.

Παναίτιος, **1.** atenski nauarh g. 480. pr. Is. **2.** sin Nikagorin iz Roda, rodio se oko g. 180. pr. Is., stoik, odličan učitelj i književnik. **3.** inače lično ime.

Πανάκεια, *ἡ* (»liječnica svega«), kći Asklepijeva.

Πάνακτον, *τό,* tvrdo mjesto na međi atičkoj i beotskoj.

παν-αληθής, 2., adv. *poet.* -ῶς, posve istinit.

παν-αλκής, 2. *poet.* svemoguć, svesilan.

πᾰν-ἄλωτος, 2. *poet.* = *πάναγρος.*

παν-αμέριος i **παν-άμερος,** 2., v. *πανημέριος.*

πᾰν-άμωτος, 2. *poet.* sasvim neporočan.

πᾰν-ἄπᾰλος, 2. *ep.* sasvim nježan, posve mlad.

πᾰν-άποτμος, 2. *ep.* posve zlosrećan.

πᾰν-άργυρος, 2. *ep.* sasvim srebrn, od kovanoga srebra.

παν-άριστος, 2. *ep.* *poet.* baš najbolji.

πᾰν-άρκετος, 3. *poet.* dovoljan, čitav.

πᾰν-αρμόνιος, 3. posve skladan, sasvim harmoničan, *τὸ π.* glazbalo sa svima harmonijama.

πᾰν-αρχος, 2. (ἄρχω), *poet.* koji svemu zapovijeda.

πᾰν-ἀφῆλιξ, gen. *ικος, ὁ, ἡ,* *ep.* sasvim bez vršnjakā (mladosti svoje), *τινὰ παναφήλικα τιθέναι* komu uzeti sve vršnjake (Il. 22, 490).

παν-άφθιτος, 2. *poet.* sasvim nepropadljiv.

παν-άφυλλος, 2. *ep.* sasvim bez lišća.

Πᾰν-αχαιοί, *οἱ,* svikoliki Ahejci, oznaka za sve Grke, jer se u Homerovo doba ime ahejsko kao ime najjačega plemena uzimalo i za oznaku ostalih plemena.

πᾰν-αώριος, 2. *ep.* posve u nevrijeme, prerano (umirući), posve kratkovjek.

παν-δαίδαλος, 2. sasvim umjetan.

παν-δαισίη, *ἡ* (δαίς), *jon.* s *τελέη,* posve potpuna gozba, gdje ima svega.

παν-δακέτης, *ου, ὁ* (δάκνω), *poz.* koji sve grize, zagrižljiv, pakostan.

παν-δάκρῡτος, 2. *poet.* **1.** od svih oplakivan. **2.** pun suza, bijedan.

παν-δᾰμάτωρ [μᾰ], *ορος, ὁ,* *ep.* i *poz.* koji sve kroti, sve svladava, svesilni, *δαίμων* t. j. Zeus.

Πανδᾰρεος, *ὁ,* sin Meropsa iz Mileta na Kreti, otac Aedonin, Meropin i Kleoterin (Od. 20, 66).

Πάνδαρος, *ὁ,* sin Likaonov, saveznik trojanski iz Likije (*Λυκία* 2), koji je odapevši strijelu u Menelaja među Grcima i Trojancima netom uglavljeni ugovor uništio (Il. 4, 125).

Πανδαταρία, *ἡ,* otok na obali Lacije, danas Ventotene.

παν-δείμαντος, 2. *poet.* koga se svi boje.

πάν-δεινος, 2. posve silan, posve vješt.

παν-δερκέτης, 2. *poet.* koji sve vidi.

πανδημίᾳ, *poet.* = *πανδημεί.*

πάν-δημος, 2., *dor.* **πάνδᾱμος,** *ep.* **πανδήμιος,** 2. koji čitavomu narodu pripada, javan, općeni, *πτωχός* općinski prosjak, *πόλις* svi stanovnici grada, ili potpuno građanstvo, kad je grad imao skupštine ili narodne svetkovine. Slič. *στρατός,* ali *βόες* zaplijenjena goveda, koja svima pripadaju a još nijesu razdijeljena, *στέγη* ili *στέγαι* tamnica. Stoga takođ.: prost, na pr. *Ἀφροδίτη (Venus volgivaga),* prosta tjelesna ljubav. Adv. **πανδημεί** sa čitavim narodom, listom, sa svim silama, sa cijelom vojskom, podigavši se listom, *ὄντας π. Συρακοσίους* sastojeći od čitave sile sirakuske.

Πάνδια, *τά* (*Δῖα*), svetkovina u slavu Zeusovu u

Ateni, usred elafeboliona, podjedno plemenska svetkovina file *Πανδιονίς*.

πάν-δικος, 2. (*δίκη*), *poet.* koji posve odgovara pravu, *π. φρενί* kako se pristoji od srca = **πανδίκως**, adv. *poet.*, s potpunim pravom, posve u redu, posve ozbiljno, sasvim pravo (po tvom mišljenju) radeći, *θανεῖν* kako poštena borba na život i smrt donosi.

Πανδίων, *ονος, ὁ*, **1.** sin Erihtonijev, otac Proknin i Filomelin, Erehtejev i Butov, kralj atenski. Po njemu se jedna fila atenska zvala *ἡ* **Πανδιονίς**. **2.** sin Kekropsov, otac Likov, kralj atenski. **3.** inače lično ime.

πανδοκεῖον, τὸ, poz. (i *-δοκίον*), gostionica.

πανδοκεύς, *έως, ὁ* (*πάν-δοκος*), gostioničar.

πανδοκεύω, *jon.*, i *poet. πανδοκέω*, sve primati ili gostiti, aps. i *τινά*.

πάν-δοκος, 2. (*δέχομαι*), *poet.* koji sve prima ili dočekuje.

πανδοξία, ἡ, poet. potpuna slava.

πανδοχεῖον (*-δοχίον*), N. T. han, gostionica.

πανδοχεύς, ὁ, gostioničar.

πάν-δυρτος, 2. = *πανόδυρτος* (*δύρομαι*), *poet.* **1.** koji svagda tuži, jadikuje. **2.** veoma žaljen, oplakivan.

Πάν-έλληνες, *οἱ*, svi koliki Heleni, i spoj. s *Ἀχαιοί* Grci od Tesalije do Peloponesa.

Πάνεμος, bolje *Πάνημος* i *Πάνᾱμος, ὁ*, dorsko ime jednoga mjeseca, koji je donekle odgovarao at. boedromionu, *τετράδι τοῦ Π. φθίνοντος* 25. rujna.

παν-επίσκοπος, 2. *poet.* koji sve pregleda, opazi, vidi.

πᾱν-εργέτᾱς, gen. *α, ὁ* (osn. *ἐργ*), *poet.* koji sve izvršuje.

πάν-έρημος, 2. *poz.* pust.

παν-έστιος, 2. *poz.* sa čitavom kućom ili gospodarstvom.

πάν-ετες, adv., *poet.* čitavu godinu.

παν-ευδαίμων, 2. sasvim srećan.

πανηγυρίζω (*πανήγυρις*), svečane zborove, svetkovine slaviti, aps., ili s *πανήγυρις* i to *ἐς τι* idući kamo.

πανηγυρικός, 3., adv. *-κῶς*, koji svečanom zboru pripada, **a)** na svetkovinu sakupljen, *ὁ π.* sa i bez *λόγος* svečani govor, kakve su sastavljali Gorgija, Lisija, Isokrat i dr. **b)** kićen, koji se hvali.

πᾱν-ήγυρις, *εως, jon. ιος, ἡ*, akuz. plur. *ιας, ις* (*ἄγυρις*), svečan zbor, narodna svetkovina. U Ateni osim velikih Eleusinija, Dionisija i drugih osob. velike Panateneje s gimničkim igrama i muzičkim dramama, zborovima, plesovima, rapsodima, žrtvama i ophodima. Pren. zove Ksen. Kir. 6, 1, 10 vojsku tako; uop. svaka velika skupština.

πανηγυρισμός, *ὁ* (*πανηγυρίζω*), *poz.* sa svečanim zborovima spojene zabave.

παν-ηγυριστής, οῦ, ὁ, poz. koji dolazi na svetkovinu, dionik svetkovine.

πᾶν-ῆμαρ, *ep.* adv., po vas dan, čitav dan.

πανημερεύω, poet. čitav dan nešto raditi.

πᾱν-ημέριος, 3. (*dor. πανᾱμέριος*) i **πᾶν-ήμερος**, 2. (*dor. πανάμερος*), koji čitav dan traje ili što radi, t. j. od jutra do mraka. U hrv. obič. adv. — Neutr. = adv.

Πάνημος, v. *Πάνεμος*.

παν-θέλκτειρα, ἡ, poz. koja sve opčinjava.

πάνθηρ, *ηρος, ὁ*, pantera.

πάν-θοινος, 3. (*θοίνη*), koji nuđa svaku gozbu, svako jelo.

Πάν-θοος, *ὁ*, stegn. **Πάνθους**, gen. *Πανθόου* i *Πάνθου* i t. d., sin Otrisov, svećenik Apolonov u Delfima, kojega je Antenor poradi njegove ljepote u Troju odveo i Prijam ondje postavio za svećenika Apolonova. Kao njegovi sinovi zovu se Polidamas i Euforbo **Πανθοίδης**. **Πανθοίδης**, *ὁ*, takođ. inače lično ime.

πάν-θρηνος, 2. *poet.* koji jednako jadikuje, pun tužnjava.

παν-θῡμᾶδόν, adv. (*θυμός*), *ep.* sasvim u gnjevu, veoma ljuto.

πάν-θῦτος, 2. (*θύω*), *poet.* koji se mora svakojakim žrtvama, dakle: sveto štovati.

πᾱνικός, 3. *poz.* koji od Pana potječe, osob. panska, t. j. iznenada bez vidljiva povoda nastala strava.

πᾶν-ίμερος [ῐ], 2., *poet.* pun puncat čeznuća.

πᾱνίσδομαι, buk. sukati, motati na cijev (mj. *πηνίζομαι*).

Παν-ιώνιον, *τὸ*, u prijenskom okolišu sagrađeni saveznički hram dvanaest, poslije trinaest jonskih saveznih gradova. Njihova panegirska svetkovina u slavu helikonskoga Posidona zvala se *τὰ* **Πανιώνια**.

παν-νύχιος, 3. *ep.* i *poet.*, i *ep. jon.* i *poet.* **πάννυχος**, 2. koji čitavu noć traje ili što radi, stoga: svu noć, adj. mj. adv. Stoga *πάννυχα* u noći.

παννυχίς, *ίδος, ἡ*, noćno svetkovanje, noćna svetkovina, koja se osob. nekim boginjama na pr. materi bogova i Demetri u slavu raskalašnim veseljem svetkovala. Gorko zove tako Elektra svoje noćno jadovanje.

παν-όδυρτος, 2. *poet.* od svih ili veoma oplakivan.

πάν-οιζυς, υ, poet. sasvim zlosrećan.

παν-οικεί (*-κί*), adv., sa čitavom kućom, N. T.

παν-οικεσίᾳ, bolje nego **παν-οικησίᾳ**, i *jon.* **πανοικίῃ**, adv., sa čitavom kućom, sa cijelom porodicom, sa svima stanovnicima.

παν-οικί, v. *πανοικεί*.

παν-οίκιος, 2. *poz.* s cijelom kućom.

παν-οίμοι, poet. objač. *οἴμοι*.

παν-όλβιος, 2. i 3. i *πάν-ολβος*, 2. *poet.* sav srećan.

παν-ομιλεί, poet. u čitavim hrpama.

πᾶν-ομφαῖος, 2. (*ὀμφή*), *ep.* sveglasni, oglasnik

svih znamenja, pridj. Zeusov, jer su ostali bogovi samo glasnici Zeusove odluke.

Πανοπεύς, *έως, ep.* *ῆος, ὁ,* **1.** grad u Fokidi na Kefisu na međi beotskoj, s. razvaline kod »Agio Vlasi« blizu Davlije. Stanov. *οἱ* **Πανοπεῖς.** **2.** inače lično ime.

πανοπλία, *jon.* **-ίη,** *ἡ,* potpuno oružje u oklopnika (v. ὁπλίτης), izuzetno također. o opravi konjskoj. Pren. N. T. svećeničko oružanje. Od

πάν-οπλος, 2. poet. potpuno oružan, teško oružan.

παν-όπτης, ου, ὁ, poet. = *παντόπτης.*

πάν-ορμος, 2. *ep.* za pristajanje posve zgodan.

Πάνορμος, *ὁ,* **1.** luka kod Riona u Ahaji, sada Tekijeh. **2.** grad na sjevernoj obali Sicilije, s. Palermo. **3.** luka od Mileta.

πανός, *ὁ, poet.* luč, zublja.

πανουργέω (*πανοῦργος*), bezbožno raditi, griješiti, aps., i *ὅσια* pobožno griješiti, v. *ὅσιος.*

πανούργημα, *τὸ, poet.* zločin.

πανουργία, *ἡ,* **1.** lukavstvo, podmuklost, zloba, prijevara. **2.** *poz.* prikladnost, vještina. Također. u plur.

πάν-οῦργος, 2., adv. *-ούργως,* i *poet.* **παντ-ουργός,** 2. (osn. *ἐργ,* isp. *κακοῦργος*), zapr. podoban sve učiniti, stoga **a)** vješt, prikladan, hitar, *ἐπί τι* za što. **b)** obič. u zlom smislu, sa i bez *φρένας:* lukav, prepreden, previjan, podmukao, pletkaš, zloban. Supst. *ὁ π.* zločinac, hulja, također. oslabljeno: vragolan, *τὸ π.* zloba, *τὰ π.* sve što je lukavo.

παν-όψιος, 2. (*ὄψις*), *ep.* svima na pogledu (Il. 21, 397 gramat. epitet za *ἔγχος,* po smislu adv.).

παν-σαγία, *ἡ, poet.* = *πανοπλία,* v. r. (u dat.).

Πάνσας, *ου, ὁ, C. Vibius Pansa,* g. 43. pr. Is. konzul, pao g. 43. u boju protiv Antonija.

παν-σέληνος, 2. *poet.* i *poz.* (koji se događa) o uštapu, *ἡ π.,* naime *ὥρα,* vrijeme uštapa, uštap, *ἡ π. αὔξησις* plima u vrijeme uštapa.

πάν-σεμνος, 2. posve krasan.

πάν-σμικρος, 2. posve malen.

πάν-σοφος, 2. = *πάσσοφος,* posve mudar.

(παν-στρατιά), *ἡ, jon.* **-ιή,** opći ustanak, *τινός* čiji. Obič. *πανστρατιᾷ* ili *-ιῇ,* sa čitavom vojskom, sa svom silom, sa svima četama. (Nom. nema.)

παν-συδίῃ (*ep., at. πασσυδίᾳ*) i **παν-συδί, πασσυδί,** adv. (*σεύω*), svom revnosti, svom snagom, s čitavom vojskom, sasvim.

πάν-συρτος, 2. (*σύρω*), *poet.* pun, natrpan, *τινός* čega.

παντᾷ, v. *πᾶς,* adv. 2.

παντ-αγήρως, ων, poet. koji nigda ne stari, vazda mlad (sumnj.).

Παντακλῆς, *έους,* **1.** efor u Sparti g. 406. **2.** inače lično ime.

Παντακύας, *ου, ὁ,* rječica na istoč. obali Sicilije, s. Fiume di Porcari.

παν-τάλας, 3. *poet.* sasvim kukavan.

παντά-πᾶσι(ν), v. *πᾶς,* adv. 1.

παντ-αρκής, 2. *poet.* koji sam pomaže.

πάντ-αρχος, *ὁ,* po drugoj *var. l.* **παντ-αρχέτης,** *ου, ὁ, poet.* koji svime vlada.

πανταχῇ i **-χῆ, -χόθεν, -χόθι, -χοῖ, -χόσε, -χοῦ,** v. *πᾶς.*

παν-τελής, 2., adv. **-λέως** i **-λῶς,** posve dovršen, savršen, stoga: u potpunom stanju, potpun, sasvim, posve, napose *π. δάμαρ* vjenčana žena s djecom; *ἐσχάραι* i *βωμοί* posve posvećeni, sveti. Adv. također. *εἰς τὸ παντελές.*

παν-τευχία, ἡ, poet. = *πανοπλία.*

πάν-τεχνος, 2. **1.** *ep.* vješt svakoj umjeći. **2.** *poet.* koji za svaku umjetnost služi.

πάντῃ i *πάντη,* v. *πᾶς* adv. 2.

Παντικάπης, *ου, ὁ,* pritoka Dnjeprova u Hileji u Sarmatiji, neizvj. da li Samara ili Przepek ili Konjskije Vodi.

πάν-τιμος, 2. *poet.* i *poz.* od svih štovan.

παν-τλήμων, 2., *dor.* **παντλάμων,** gen. *ονος, poet.* sasvim zlosrećan, najjadniji, prebolni.

παντο-γήρως, *ων,* gen. *ω, poet.* koji sve k umoru vodi (sumnj.).

παντοδαπός, 3. (*πᾶς,* isp. *ἀλλοδαπός*), i **παντοῖος,** 3., adv. **-οίως,** svake vrste, svake struke, svakojak, različan, različit, mnogostručan, bogato urešen, svašta, na svakakvi način, raznovrstan, svaki, *παντοίων ἀνέμων* od svakakvih vjetrova uzljuljan, *παντοῖοι τελέθοντες* pod svakojakim oblikom, *παντοῖον γίγνεσθαι* ili *εἶναι* svakakve oblike primati, svakojaka sredstva kušati, sve pokušati, koje aps. biti izvan sebe, izgubiti glavu, ne znati sebi pomoći, koje s part. ili inf. sve i sva činiti. Superl. *παντοδαπωτάτας συντυχίας.*

πάντοθεν, v. *πᾶς* adv. 3.

παντό-θηρος, 2. *poet.* koji sve ulovi.

παντο-κράτωρ, ορος, ὁ, N. T. *poz.* svemogući.

παντο-κτίστης, ὁ, poz. začetnik svemu, stvoritelj svijeta.

πάν-τολμος, 2. *poet.* i *poz.* = *παντότολμος.*

παντό-μιμος, ὁ, poz. plesač, koji samo plesanjem i licem ulogu ili dramu prikazuje, ili ono, što glumac govori, kretanjem i licem tumači.

παντο-μισής, 2. *poet.* svima mrzak.

παντο-πόρος, 2. *poet.* u svem okretan.

παντ-όπτης i **-τας,** *ου, ὁ, poet.* koji sve motri.

παντο-πώλιον, τὸ, starežnica, gdje se prodaje starež.

παντο-ρέκτης, ου (*ῥέζω*), *poet.* koji sve čini, sve se usuđuje, smjelan, drzak.

πάντοσε i *πάντοτε,* v. *πᾶς* adv. 4.

παντό-σεμνος, 2. *poet.* posve častan.

παντό-τολμος, 2. *poz.* koji se usuđuje sve činiti, ničega se ne boji.

παντουργός, v. *πανοῦργος.*

πάν-τρομος, 2. *poet.* koji sav dršće.

πάν-τροπος, 2. *poet.* koji sve tjera u bijeg.

πάν-τροφος, 2. *poet.* koji sve hrani.

πάντως i **πάνυ,** v. *πᾶς* adv. 1.

Πανύασσις (-ασις), ιδος, ὁ, epski pjesnik iz Sama ili Halikarnasa, oko g. 468. pr. Is., ujak Herodotov, ubijen od Ligdamisa; spjevao Ἡράκλεια i Ἰωνικά.

πᾰν-ὑπέρτατος, 3. *ep.* najgornji, najviši.

πᾰν-ύστατος, 3. *ep.* i *poet.* najzadnji, najposljednji; neutr. sing. kao adv. posljednji put; napokon.

πανωλεθρίη, ἡ, potpuna propast; πανωλεθρίᾳ stubokom, sasvim.

πᾰν-ώλεθρος, 2. (ὄλεθρος), *jon.* i *poet.*, i **παν-ώλης**, 2. (ὄλλυμι), *poet.* **1.** posve ili stubokom uništen, prolept. πανωλέθρους ξυναρπάζειν t. j. na njihovu potpunu propast. Pren. posve pokvaren, sasvim opak, sasvim rđav. **2.** koji propast nosi, pun nesreće.

πάν-ωρος, 2. *poet.* u svako doba godine.

(πάομαι), fut. πάσομαι, aor. ἐπᾱσάμην, perf. πέπᾱμαι i fut. 3. πεπάσομαι, dep. med., zapatiti, steći, imati, τί na pr. νόσον od zavisti bolovati. (Ali ἐπᾰσάμην v. πατέομαι.)

πᾱός, *dor.* mj. πηός.

παπαί ili **παπαῖ**, uzvik od bola ili čuđenja: jao, vaj, katkad ponovljeno, stoga **παπαππαπαππαπαππαπαῖ**. Slično

πᾰπαιάξ, *poet.* uzvik od vesela čuđenja.

πάπας, ὁ, *poz.* = πάππας.

παππάζω, *ep.* babo ili tata zvati, τινά koga, reći mu tata.

πάππας, ου, ὁ, vokat. πάππᾰ, babo, tata, otac, umiljat naziv kao kod djece. Tako je Herodot tumačio i skitsko ime Ζεὺς **Παπαῖος**.

πάππος, ὁ (srod. s πάππας), djed.

παππῷος, 3. djedovski.

πάπραξ, ακος, ὁ, *jon.* tračka močarna riba.

παπταίνω, *ep. poet.* i *poz.*, fut. *ep.* παπτᾰνέω, aor. πάπτηνα (osn. πτα, isp. πτήσσω?), stidljivo ili smeteno obzirati se, zvjerati, uop. obzirati se, osvrtati se, gledati unutra, za čim gledati, ili takođ. paziti se, aps., ili ἀμφὶ ἕ, ἀνά, κατά, πρός τι i τινά, εἴσω τινός, takođ. sa ὅπῃ ili εἰ, ili μή, pak δεινόν strašan pogled oko sebe bacati, i τινά na koga obzirati se, buljiti u koga, i to ὄσσοισι.

πάπῡρος, ὁ, ἡ (*poz.* takođ. ῠ), **1.** papirni grm, što raste u Egiptu. **2.** predmeti načinjeni od njegova lika ili kore, naime **a)** trakovi, užeta. **b)** fino platno. **c)** pisaći papir; knjiga.

παρά, *ep.* i *poet.* takođ. **παραί**, i skrać. *ep.* i *poet.* **πάρ** (πάρα naglašeno, kad **a)** za svojim padežem stoji u anastrofi, ili **b)** kad je = πάρεστι, πάρεισι [od I. πάρειμι, 3]) (lat. *per*);

A) adv. samo *ep.* **uzato, pritom.**

B) kao **prijedlog: kod, uz,** kraj, do, **1.** s **genit. a)** o prostoru: iz blizine kojega lica ili mjesta, **od, iz,** ὁ παρά τινος zastupnik, poslanik čiji, ili οἱ παρά τινος ljudi, pratnja ili okolina čija, παρ' ἀσπίδος ispod štita izvirujući. Takođ.: blizu čega, = dat., zapr. neposredno od nečega, od njega izlazeći, ili kod pas. τὰ παρὰ Θηβαίων ἀπαγγελθέντα, t. j. od Tebe, preko Tebe, pak παρά τινος πίνειν od koga, t. j. iz čaše, koju tko pruža, piti, i παρ' Ἀθηναίων μαρτύρια θέσθαι od Atenjana, t. j. kod njih, παρ' ὑμῶν od vas, s vaše strane (Dem. 4, 33). **b)** za oznaku izvora, uzroka, početnikâ: **od,** koje kod glagolâ osob. svakoga primanja, takođ. duševnoga, na pr. λαβεῖν, μαθεῖν, pak uop.: παρά τινος λέγειν po čijem nalogu ili u čije ime govoriti, koje kod supst. bez glagola, koji se lako može u misli dodati; stoga često = prostomu genit. ili adj., ὁ παρ' ἡμῶν naš, ili u τὰ παρά τινος stvari, koje od koga potječu, t. j. dobra, darovi, povjereno, nalog (Ksen. Kir. 3, 2, 30), zapovijed, volja, mišljenje, παρ' ἑαυτοῦ sam od sebe, od vlastitih sredstava, svoje volje, drage volje.

2. s **dat.** najviše kod licâ: u blizini, okolini, u posjedu čijem ili čega (baviti se ili biti), **kod, pred,** uz, do, kraj, παρ' ᾧ ἀνάσσεται t. j. u čijim rukama, παρ' ἑαυτῷ γίγνεσθαι sam k sebi dolaziti, oporavljati se, osvijestiti se, παρ' ὑμῖν u vašoj sredini, φυλάσσεται leži na vama, ili κρύψαι παρ' ὑμῖν pred vama, t. j. tako, da se kod vas ne opaža. Jezgrovito: ἀποπεφευγότες ἦσαν παρά τινι bijahu ka kome pobjegli pa se kod njega zadržavahu. Po tom znači οἱ παρ' ἐμοί moji ljudi, moja okolina, τὰ παρ' ἐμοί moja dobra, moje prilike, moj položaj, ἡ παρ' αὐτῷ δύναμις sila, koja ga prati, τὰ παρ' ἡμῖν što se kod nas događa, ili uop. παρά τινι u čijoj kući, postojbini, ali takođ. sa i bez κριτῇ po čijem sudu (Her. 3, 160).

3. s **akuz. a)** za oznaku protezanja kod izričajâ kretanja i mirovanja: *α)* **duž,** tik do, **uz, pokraj,** παρὰ τὴν ὁδόν kraj puta, παρ' ἄλληλα uporedo, παρὰ πόδα pred nogama, odmah (Sof. Fil. 837), παρ' Ἅιδην κρύπτειν u Had dolje sakrivati, καταφυγὴ παρὰ φίλους utočište kod prijateljâ; pak *β)* mimo, preko mjere, preko, preko čega prijeko, izvan, ne gledeći **na, suprot, protiv,** παρὰ μοῖραν protiv usuda, π. μέλος protiv mjerila, παρὰ τὸ δίκαιον, τοὺς νόμους protiv prava, zakonâ, παρὰ γνώμην, παρ' ἐλπίδα protiv očekivanja (Sof. Fil. 882), παρ' ἡλικίαν na način za njegovu dob ili njegove godine neprirodan, πολὺ παρὰ τὴν δόξαν posve drukčije negoli očekujete. *γ)* *poz.* takođ. **prema,** παρὰ τὰ μήκη prema duljini. **b)** o vremenu: **za,** u, παρ' ἡμέραν dan na dan, slič. παρ' ἐνιαυτόν od godine do godine, παρ' ἦμαρ ἡμέρᾳ dan za danom, παρὰ τὴν ἐκείνου ἀρχήν dok on vlada; uporedo jedno do drugoga, παρὰ τοὺς καιρούς kod vremenih prilika. **c)** u komparativnom značenju, poredeći jedno s drugim: **naprema, prema,** spram, nad, pred, παρὰ

τοὺς ἄλλους nada sve druge, više od svih drugih (Plat. Lah. 183 C), π. πάντα prije svega, παρὰ τοσοῦτόν τινος u tako malom razmaku od čega, nečemu tako blizu, slič. παρ' ὀλίγον, παρὰ σμικρόν u malom razmaku, s malom razlikom, gotovo, skoro, jedva, i tako **d)** označuje i razliku: za, οὐ παρὰ μέγα, ili παρ' ἐλάχιστον s inf., za malo je tako moglo biti, t. j. bilo bi se dogodilo, da nije samo malo smetalo, τῷ παρὰ μικρόν za dlaku, već kako je nešto malo, neznatno nastalo ili nije nastalo; ali παρὰ πολύ za mnogo, daleko, kud i kamo, παρὰ τοσοῦτον toliko, παρὰ χαλκοῦν za filir, παρὰ σμικρά (za) neznatno, παρ' ὀλίγους πάντες svi do njih nekoliko, παρ' οὐδέν toliko kao ne, uz θέσθαι i slič. ništa ne cijeniti (Sof. Ant. 35), kod ἐλθεῖν gotovo bi bio, stoga παρὰ τριάκοντα ἀποφυγεῖν manjinom od trideset glasova biti odriješen, ili παρὰ νύκτα ἐγένετο s inf.: samo jedna noć, pa bi; stoga **e)** kauzalno: od, po, παρὰ τὴν ἑαυτοῦ ἀμέλειαν t. j. **poradi** i t. d., παρὰ τοῦτο zato, παρὰ τὴν ἑαυτοῦ ῥώμην po svojoj snazi, svojom snagom, οὐ παρ' ἓν οὐδὲ δύο ne jednom pogrješkom ili dvjema. Napokon **f)** distributivno: παρὰ πέντε ναῦς po pet lađa, παρὰ μέρος naizmjence.

πάρα i **πάρ**, v. παρά na poč.

παρα-βαίνω (-βήσομαι, -έβην, -βέβηκα), *ep.* part. perf. akt. παρβεβαώς, pored (*at.*) pasivnih oblika perf. παραβέβᾰμαι i aor. παρεβάθη, **1.** ići pored, i u perf. s τινί do koga (na kolima) stajati (Her. 7, 40). **2.** prolaziti, mimo ići, stoga pren. **a) prestupiti**, prekoračiti, kršiti, uop. griješiti, aps., ili τί, na pr. τὰ πάτρια očinskim običajima iznevjeriti se, ili samo τί prekršaj činiti, rjeđe τινά o koga ogriješiti se, kršenjem zakona vrijeđati ga (Her. 6, 12), i to τέχνῃ οὐδεμιᾷ ni pod kakvim izgovorom, ἐπί τινι kad se radi o čem. U pas. τοῦτο παραβαίνεται (kazneni zakoni) krše se (ipak), i aps. παραβαινομένων budući da je bilo prekršaja, zapr. budući da su se stvari, t. j. odredbe kršile. **b)** prelaziti, τί preko čega, u pret. zastranio sam od čega, u aor. παρέβαν τὰ θεῶν prošlo je (u pameti), t. j. neka se prijeđe (Sof. Trah. 499).

παρά-βακτρος, 2. *poet.* uz palicu.

παρά-βακχος, 2. *poz.* blizu bakhovskog uzbuđenja, kao Bakhom nadahnut.

παρα-βάλλω (-βαλῶ, -έβαλον, -βέβληκα i t. d.), i u tmezi, **I. akt. 1.** tranz. **a)** bacati ili metati uza što, bacati pred, bacati jedno do drugoga, prebaciti, postaviti uza što, ustaći (Il. 8, 504), naslagati, τί, i to τινί komu, pred, uz koga, εἴς, ἐπί τι kamo, ἀπό τινος odakle. U pas. uza što ili u redove biti položen, πρός i ἐπί τι prema čemu, τινί za što. **b)** do čega postaviti ili držati, bilo: postavljati nasuprot, ili: porediti, τί, i to τινί, πρός, παρά τι čemu ili čim. **c)** nakloniti, naperiti, τί, na pr. τὠφθαλμὼ παραβάλλων ukočena pogleda, izbečivši oči. **d)** polagati, povjeriti (Her. 2, 154), τινά, i to τινί komu. **2.** intr. kamo okrenuti se, kamo ići, osob. lađom: prebroditi, i za same lađe: prevaliti, krenuti (Her. 7, 179), εἴς τι kamo.

II. med. 1. sebe ili nešto od svoga (zapr. kod kockanja) izlagati, na kocku metati (Il. 9, 322), kušati sreću, uop. pogibli izlagati, sramotiti, zlo poslužiti, aps. (na pr. ναυμαχίᾳ kušati sreću u pomorskom boju), ili τινά ili τί, na pr. τὸν κίνδυνον izložiti se pogibli, ili πολλά mnogo izlagati se opasnosti, u pogibao pasti, i to ὑπέρ τινος za koga, εἴς τι za što. Slič. svoje (τὰ τέκνα djecu svoju) u zalog dati, založiti (Her. 7, 10). **2.** sebe ili što svoje postaviti pored ili suprot, nadmetati se, nadmećući postavljati, porediti (Plat. Gorg. 475 E), jače također s dod. ἐμαυτόν, i to τινί s kim i u čem. **3.** N. T. kamo (εἰς) zaputiti.

παρα-βάπτω, *poz.* uza što, t. j. zajedno mastiti, bojadisati.

παρά-βᾰσις, εως, ἡ, *poz.* **1.** stupanje, t. j. pokušaj kročiti. **2.** prekršaj, N. T. **3.** u komediji parabaza, t. j. intermezzo, u kojem kor (zbor), okrenut prema općinstvu (παραβὰς πρὸς τὸ θέατρον), kvareći iluziju igre kao zastupnik pjesnikov mjesto pjesnika govori, državne bogove slavi, ljude i zablude vremena šiba i t. d.

παρα-βάσκω, *ep.* spor. obl. od παραβαίνω i samo u impf., svagda uz drugoga boriti se s kola.

παρα-βάτης, ου, ὁ, *ep.* **παραιβάτης** (παραβαίνω), **1.** drug, koji se uz kočijaša bori s kola. **2.** *poz.* pješaci, koji bi na konje poginulih uzjahali. **3.** *poet.* koji učini prekršaj, zločinac.

παρα-βᾰτός, 3. (-βαίνω), *poet.* koji se može prekršiti ili povrijediti.

παρα-βιάζομαί τινα, N. T. salijetati koga.

παρα-βλαστάνω, pored čega nicati.

παραβλήδην, *ep.* adv. (παραβάλλω, I., 1., a), nabacivši, šibajući.

παράβλημα, τὸ, zaslon, zastor.

παραβλητέος, 3. (-βάλλω), *poz.* koji se može porediti, τινί s kim. Isto tako

παραβλητός, 3. (-βάλλω), *poz.* poređen, koji se može porediti, τινί s kim.

παρα-βλώσκω, *ep.* i samo perf. παραμέμβλωκα, uz koga ići, t. j. pomagati, τινί.

παραβλώψ, ῶπος, ὁ, ἡ (-βλέπω), *ep.* na stranu gledajući (od straha i krivnje).

παρα-βοηθέω, u pomoć dolaziti ili hitjeti, pomagati, podupirati, os. u boju, aps., i τινί komu, ἀπό τινος odakle, ἐπί τι na što ili prema čemu.

παραβολεύομαι (-λος), N. T. zalaziti u pogibao, usuđivati se, τῇ ψυχῇ stavljati svoj život na kocku (var.).

παραβολή, ἡ, **1.** zastranjivanje, odstupanje od

pravoga puta, usuđivanje, srtanje u pogibao. **2.** poređenje, poredba, priča, poslovica, parabola.

παράβολος, 2., adv. **-βόλως** (βάλλω), opasan, pogibeljan, i o značaju čovjeka u Plut. također.: drzak, smjelan; tako isto adv.

παρα-βουλεύομαι, zlo se brinuti, τινί za koga (var.), N. T.

παράβυστον, τὸ, sc. δικαστήριον, sudište u Ateni, gdje su ἕνδεκα (v. r.) svoje sjednice imali, tako maleno, da su ljudi samo gusto zbijeni unutra imali mjesta. Od

παραβύω, *poz.* strpati, zbiti, nagurati.

παρα-βώμιος, 2. *ep.* i *poz.* uz žrtvenike.

παρ-αγγαρεύω, *poet.* preko osobitoga glasnika javiti, τί τινι (razl. *var. l.*).

παραγγελία, ἡ, **παράγγελμα,** τὸ, i **παράγγελσις,** εως, ἡ, **1.** oglas, vijest; napose: prijava za službu, natjecanje. **2.** uputa, poziv, zapovijed, ἀπὸ ili ἐκ παραγγέλματος ili παραγγέλσεως po usmenoj zapovijedi (ne preko glasnika), da to neprijatelji ne bi opazili, uop. na zapovijed, po zapovijedi. **3.** poticanje na strančarenje. **4.** N. T. nauk.

παρ-αγγέλλω, 1. dalje javiti, navijestiti, proglasiti, objaviti, prijaviti, i jezgr. prijaviti se kao natjecatelj, natjecati se za službu, koje aps., koje τινί komu, ἀλλήλοις među sobom pogađati se, koje ἔκ τινος odakle, ili ἐπί τινι na što pozivati, na pr. ἐπὶ τὸ δεῖπνον, što su činili određeni robovi *(nomenclatores)*, εἴς τι za službu prijaviti se kao natjecatelj, iskati službu, ili s inf. ili s ὅπως. **2.** (na što) upućivati, zapovijed izdati, nalagati, zadati, određivati, zapovijedati (o vođi), napose: dogovornu lozinku (τὸ σύνθημα) davati, koja se naime tajom davala momku za momkom, koje aps., τὸ παραγγελλόμενον ili τὰ π. data zapovijed, κατὰ τ. π. po datim zapovijedima, ali također. sa ὑπό τινος i τὰ ἐν αὐτοῖς π. svoju vlastitu zapovijed, koje τινί i πρός τινα komu, i to τί, na pr. φίλα ταῦτά τινι nekomu je poziv dobro došao, i jezgrovito, kao *impero*, τὰ σιτία, t. j. da se oskrbe hranom, ili περί τινος što se čega tiče, ili s inf. ili s akuz. s inf., koji se katkad mora dopuniti, kao u εἰς τὰ ὅπλα zvati na oružje (Ksen. An. 1, 5, 13), jezgr. mj. ἰέναι εἰς τὰ ὅπλα.

παρα-γεύομαι, *poz.* pri čem kušati, τινός.

παρα-γίγνομαι (-γενήσομαι, -εγενόμην, -γέγονα i -γεγένημαι), *jon.* **παρα-γίνομαι** [ῑ], **1.** nadolaziti, približavati se, pridolaziti, prispjeti, stići (Ksen. An. 1, 2, 3), doći, pojaviti se, na što namjeriti se; priskočiti, u pomoć priteći, sa i bez σύμμαχος; za stvari: dopasti, stečen biti, aps., ili τινί, εἴς τινα komu, do koga, ἐπί τινα protiv koga, τινί i ἔς τι na što, do čega, na pr. ἐς τωὐτό opet u isto vrijeme nastati, t. j. o krugu godišnjih vremena (tropskoj godini): s građanskom godinom slagati se (Her. 2, 4); također. ἔκ τινος odakle. i τινί i σύν τινι čim. **2.** pri čem biti, nazočan, zajedno biti, kod čega biti, aps., ili τινί kod koga, stoga također. za kim pristajati, za njega u čem sudjelovati, također. τινί s part. nazočan biti, kad netko —, i to τινί i ἔν τινι kod čega, πολλοῖσι često sam doživio (Her. 8, 109).

παρα-γιγνώσκω (-γνώσομαι, -έγνων i t. d.), krivo suditi, ne suditi pravo, περί τινος o kom, ὑπέρ τινος na čiju korist.

παρ-αγκάλισμα, τὸ, *poet.* ljubavno grljenje, zagrljaj, o ženi.

παρ-αγκωνίζομαι, dep. med., *poz.* laktom (ἀγκών) pokraj sebe odrinuti.

παρ-άγορος, ὁ, ἡ, *dor.* (*poet.*) mj. παρήγ., tješitelj(ica).

παραγραφή, ἡ, pismeno pobijanje optužbe. Od

παρα-γράφω, uza što pisati, pismeno dodati, οἱ παραγεγραμμένοι νόμοι u tužbi navedeni zakoni. Tužitelj je naime morao tobože prekršene zakone tužbi priložiti. Med. dati prepisati, tužbu pismeno pobijati.

παρα-γυμνόω, *jon.* pri čem razdrljiti, otkriti, ἔπος riječ govoriti (Her. 9, 44).

παρ-άγω (-άξω, -ήγαγον, -ῆχα i t. d.), perf. *poz.* παραγήοχα, **I. akt. tranz. 1. uza što voditi,** t. j. **a)** podjedno voditi, **dovesti,** uvesti (ἐπὶ τὴν σκηνήν na pozorište privesti), dati preda se doći ili pristupiti, s εἴσω unutra uvesti. Napose: redove uzduž voditi, u pročelje (εἰς μέτωπον) voditi (iz povorke na putu u bojni red), razviti, ἄλλοτε ἄλλῃ s desna i lijeva. παρ' ἀσπίδας nalijevo, (ἐπὶ φάλαγγος) usku četu razviti na pročelju tako, da prva enomotija stane, a ostale se uvrstaju njoj nalijevo; εἰς τὰ πλάγια u bokove neprijatelja (u obliku *II.*); ἔξωθεν κεράτων uporedo krilima uvrstati se (ili za bojnom četvorinom uporedo). **b)** pustiti otići kamo, pren. **α)** na što zavesti. **β)** zatezati, τί, na pr. τὸν χρόνον vrijeme ispunjenja, također. s dod. part.: čim. Koje aps., ili τινά, i to εἴς, ἐπί τι, ili εἴς τινα kamo, do čega ili koga, τινί čim. **2.** sa strane provesti, na stranu **odvesti,** odvući, odvraćati, na druge misli svratiti, krivo putiti, igrati se, zaluđivati, zavoditi, varati, τὴν ἀνάγκην ne dati osjetiti je. Aps., ili τινά, τί koga, što, i to τινί čim, εἴς τι na što, ili s inf. ili ἵνα (u položaj, gdje). U pas. dati se zavesti, ὑπό τινος od koga, τινί čim (Sof. Ant. 294). **II. akt. intr.** *poz.*, osob. N. T., **1.** prolaziti, mimo ići. **2.** dalje krenuti. **3.** pren. proći, svršiti se; tako i u med., N. T.

παραγωγή, ἡ, **1.** prolaženje ili vožnja duž obale, za gusarenje. **2. a)** zastranjivanje, napose *jon.* dijalektična različnost. **b)** nagovaranje, varanje, prijevara (Her. 6, 62). **3.** udaranje veslima.

παρ-άγωγος, 2. *poz.* izveden, i u gramat. smislu.
παρα-δαρθάνω, *ep.* aor. s metatezom παραδρᾰθέειν mj. παραδαρθεῖν, uz ili kod koga (τινί) spavati, φιλότητι obljubiti.
παράδειγμα, τὸ (παραδείκνυμι), **primjer, a)** ugled, uzor, uzorak. **b)** primjer za opomenu, opomena, aps., i τινός čega, čemu ili za što, τινί komu, ili ἐπί τινι γίγνεσθαί τινι komu svojim primjerom biti opomena za što, ili sa ὡς, na pr. u παράδειγμά τινα ἔχειν ὡς imati na kom primjer kako, s μή i inf., ili takođ. s part. kod παράδειγμα ποιεῖν postavljati primjer, da. **c)** dokaz. Otd.
παραδειγματίζω, rugu izlagati, N. T.
παρα-δείκνυμι (-δείξω, -έδειξα i t. d.), **1.** uza što pokazivati, postavljati, za (opasan) primjer. **2.** odrediti, doznačiti, φόρους. **3.** nehotice pokazivati.
παράδεισος, ὁ (staroperz. *pairi-daêza* perivoj), **1.** zvjerinjak, perivoj, vrt. **2.** u N. T. mjesto blaženstva, raj.
παραδεκτέος, 3. koji se ima primiti.
παρα-δέχομαι, *jon.* **-δέκομαι,** pravilno, dep. med., primati, puštati, dobiti ili dočekati, na sebe uzeti, na pr. μάχην od drugih započet boj prihvatiti i nastaviti (Her. 9, 40), ili: u sebe primati, shvatati, obrazovati se čim.
παρα-δέω (δέω I.), *poz.* na strani privezati.
παρα-δηλόω, uza što očitovati ili javiti.
παρα-διατριβή, ἡ, N. T. nekorisno zanimanje.
παρα-δίδωμι (v. δίδωμι, u N. T. u prez. konj. takođ. -διδοῖ, u aor. konj. takođ. -δοῖ, i u impf. pas. 3. sg. takođ. -εδίδετο), **podavati,** pružati, izdavati, dalje dati, davati, predavati, izdavati, izručiti, ostaviti, postaviti, žrtvovati, na cjedilu ostaviti, povjeriti. Pren. **a)** vratiti. **b)** dalje širiti, razglasiti, saopćiti. **c)** ostavljati, dopuštati, pribavljati, koje aps., koje τινά ili τί, na pr. τὰ ὅπλα oružje predati (bez τὰ ὅπλα Ksen. Kir. 4, 4, 4) ili τὴν νίκην učiniti, da tko pobijedi, i to τινί komu, ὁμολογίᾳ po ugovoru, i μέτρῳ γῆν τινι zemlju pravo izmjerenu komu predati, ili ἔς τι ili ἐπί τινι za što, εἴς τινα komu, ἔκ τινος iz čega, ili s inf. u tu svrhu da, na pr. διῶξαι dati progoniti, ili s part. ἀποθανούμενον na smrt, slič. τῷ δημίῳ, ali nerijetko s dat., koji treba dopuniti, na pr. od τοῖς ὑπηρέταις (Plut. Agis 20), ili ἐς δίκην, pa tako i za istragu, u tamnicu, na smrt predati.
παρά-δοξος, 2. protiv očekivanja, neočekivan, nevjerovan, nedokučljiv, čudesan, rijedak, čudan, besmislen; τὸ παράδοξον rijetkost, izuzetak.
παρα-δόσιμος, 2. *poz.* predan, baštinstvom ostavljen.
παράδοσις, εως, ἡ (δίδωμι), predavanje, **1.** baštinjenje. **2.** predaja, τινός čija ili čega. **3.** u N. T. takođ. predaja, usmena pouka.
παρα-δοτέος, 3. (-δίδωμι), koji treba da se predaje.
παρα-δοτός, 3. koji se mora predati, koji se može učiti.
παραδοχή, ἡ (-δέχομαι), *poet.* primljeno, običaj, navada.
παρα-δραθέειν, v. παραδαρθάνω.
παρα-δράω, *ep.* 3. plur. παραδρώωσι rastegn. mj. -δράουσι, služiti, τινί.
παραδρομή, ἡ (-τρέχω), protrčanje, prolaz, τινός kroz zemlju.
παρα-δυναστεύω, uz koga vladati.
παρα-δύω, samo u med. **-δύομαι** i intr. aor. 2. παρέδυν, inf. *ep.* -δύμεναι mj. -δῦναι, šmignuti, provući se, ukrasti se, ἔν τινι u čem, διά τινος kroza što, i εἴς τι u što uvući se, pletke u čem plesti.
παρα-δωσείω, dezid. od παραδίδωμι, htjeti predati.
παρ-αείδω τινί, *ep.* pred kim pjevati.
παρ-αείρω, do čega objesiti, φρένας okrenuti, izvrtati, izopačivati; pas. aor. παρηέρθην, *ep.* sa strane visjeti, spuštati se.
παρα-ζεύγνυμι, *poet.* uza što prezati ili jarmiti.
παρα-ζηλόω, N. T. poticati na revnovanje, dražiti na revnjivost ili srdnju.
παρα-ζώννυμι, sa strane pripasati.
παρα-θαλασσίδιος, 2., i **-θαλάσσιος,** 3. koji leži na moru, susjedan moru, ἄνδρες primorci. Supst. ἡ π. morska obala, primorje.
παρα-θάλπομαι, *poet.* pas., grijati se, tješiti se, φρένα, i to τινί čim.
παρα-θαρρύνω, *staroat.* i *poz.* **παραθαρσύνω,** miriti, sokoliti, bodriti, hrabriti, poticati, aps., ili τινά koga, τί u čem, τινί čim, slič. s part. i ὡς, ili inf. da nešto čini.
παρα-θέλγω, *poet.* blažiti, tiškati.
παρά-θεσις, εως, ἡ (-τίθημι), *poz.* postavljanje, postavljeno jelo.
παρα-θέω (-θεύσομαι), **1. a)** duž čega trčati, protrčati, usput pominjati, natuknuti. **b)** pritrčati, prići, navaliti. **2.** prestići, u trku preteći, τινά.
παρα-θεωρέω, 1. uza što promatrati, τί, i τινὰ πρός τινα t. j. koga s kim porediti. **2.** previdjeti, prezreti, N. T.
παρα-θήγω, *poz.* brusiti, oštriti, čeličiti, τί ili τινά, i to τινί na čem.
παρα-θήκη, v. παρακαταθήκη.
παραί *ep.* i *poet.* = παρά, v. r.
παραι-βάτης, ὁ, v. παραβάτης.
παραι-βάτις, ἡ, *buk.* drûga, koja uz žeteoca pabirči (ili παραιβ.).
παραί-βολος, 2. *ep.* koso bačen, sa strane bačen; παραίβολα κερτομεῖν draškati šibanjem (na što).
παραίνεσις, εως, ἡ, nagovaranje, opomena, preporuka, svjetovanje, sa i bez λόγων opomena, govor, nauk, propis, aps., i τινός čega ili za što, π. ποιεῖσθαι opominjati koga, γίγνεται κατά τινα kod koga se govori opomena.
παρ-αινέω, fut. -έσω i -έσομαι, aor. -ήνεσα, perf.

pas. -ῄνημαι, aor. pas. -ῃνέθην, nagovarati, nešto reći za poticanje, preporučivati, pozivati, pobuditi, poticati, opominjati, davati opomene ili savjet, vijećati, svjetovati, zapovijedati, aps., ili τί i περί τινος u čem, što se čega tiče, ili s inf. ili neupr. zavis. rečen., i to τινί komu, koga. Pas. τὰ παραινούμενα opomene.

παραι-πεπίθῃσι i slič., v. παραπείθω.

παρ-αίρεσις, εως, ἡ, oduzimanje, ukraćivanje, τινός čega.

παρ-αιρέω (-αιρήσω, -εῖλον, -ῄρηκα, -ῄρημαι, -ῃρέθην), **1. akt.** a) oduzimati, otkidati, τί, ili τινός komad čega. b) uklonjati, ukidati. c) nepravo upotrebljavati. **2. med.** sebi otimati, silom prisvajati, uop. otrgnuti, otpaditi, τί ili τινά, i to τινός od koga ili čega, τινί čim, ἔν τινι u, pri čem, kod čega.

παραίρημα, τὸ, oduzeto, prutak, trak.

παρ-αισθάνομαι, dep. med., mimogred opaziti ili čuti, τινός od koga.

παρ-αίσιος, 3. *ep.* zloguk, poguban.

παρ-αΐσσω, aor. *ep.* παρήϊξα, proletjeti, projuriti, aps., ili τινά kraj koga, ἐπί τι k čemu.

Παραιτάκαι ili **Παραιτακηνοί,** *jon.* **Παρῃτακηνοί,** οἱ, 1. stanovnici krajine perzijske prema Mediji, sada Serhud. 2. medijsko pleme među Oksom i Jaksartom u Baktriji i Sogdijani, kojemu domaće ime Parvataka znači gorski kraj (Arijan 4, 21, 1; 22, 1).

παρ-αιτέομαι, dep. med., 1. sebi izmoliti, moliti, aps., ili τί što ili za što, i τινά koga, ili τινός od koga moliti, i to τί ili s inf., takođ. jezgrovito a) dopuštenje izmoliti, s inf. ili sa ὡς, salijetanjem izraditi, da. b) molbama umekšati, pomiriti, ublažiti, τινά ili τί. c) zagovorom izbaviti, izmoliti, τινά, stoga uop.: zagovarati kod koga (τινά), i to περί τινος koga. 2. zabraniti, odbiti, otkloniti, izbjegavati, aps., ili τί i τινά.

παραίτησις, εως, ἡ, molba, izmoljavanje, ispričavanje.

παραιτητής, ὁ, zagovornik.

παρ-αίτιος, 2. i 3., *poet.* i *poz.* koji sudjeluje, sukriv, τινός čemu.

Παραιτόνιον, τὸ, grad na sjevernoj obali Afrike među Kirenom i Aleksandrijom.

παραι-φάμενος, v. παράφημι.

παραί-φασις, εως, ἡ, *ep.*, i **πάρ-φασις,** εως, ἡ, *ep.* mj. παρά-φ., 1. nagovaranje, pobuđivanje. 2. primamljivanje.

παραι-φρονέω, *buk.* = παραφρονέω, v. r.

παρ-αιωρέομαι, *jon.* i *poz.* pas., visjeti, παρά τι o čem, ἔκ τινος sa čega.

παρα-κάββαλε, v. παρακαταβάλλω.

παρα-καθέζομαι, dep. med., i **παρα-κάθημαι,** dep. med., uza što sjesti, do čega sjediti, napose: besposlen kraj čega sjediti, aps., i τινί kod koga, ἐπί τινι na čem, ἔν τινι u čem.

παρα-καθιδρύομαι, uz koga (τινί) biti postavljen.

παρα-καθίεμαι, *poet.* i *poz.* sa strane spuštati.

παρα-καθίζω, **1. akt.** (-καθιῶ, -εκάθισα), a) tranz. pri čem posaditi, τινά koga. b) intr. uza što sjediti, τινί do koga. **2. med.** **παρακαθίζομαι** (-καθιζήσομαι, -εκαθισάμην), a) tranz. koga (τινά) kraj ili do sebe posaditi. b) intr. kraj čega sjediti, τινί do koga, = παρακαθέζομαι.

παρα-καθίστημι (-στήσω, -έστησα), uza što uvoditi, postavljati, o bok staviti, pridružiti.

παρα-καίομαι, *jon.* pas., uza što gorjeti.

παρά-καιρος, 2. nevremen, koji se ne slaže s godišnjim vremenom.

παρα-καλέω (-καλῶ, -εκάλεσα, -κέκληκα i t. d.), dozivati, prizivati, ili: dati zvati, zvati, napose a) obratiti se na koga, progovoriti mu, zvati ga u pomoć ili u boj, uop. zazivati, prikričati. b) pozivati, poručiti, pozvati tim da se što (τί) doviče ili govori, opominjati, nagovarati, poticati; pren. raspiriti; moliti (u N. T. ἵνα s konj.). c) *poz.* i N. T. tješiti, utvrđivati; aps., τὰ παρακαλούμενα zahtjevi, obič. τινά ili τί koga ili što, i to εἰς, ἐπί τι na što, ili s inf. ili jezgrovito mj. παρακαλοῦντα λέγειν sa ὅτι, i to τινί čim.

παρα-καλπάζω (κάλπη, ἡ, kas), *poz.* uza što kasati.

παρακάλυμμα, τὸ, *poz.* 1. pred nečim obješeno, da se zastre, zastor, zavjes, πρό τινος pred nečim. 2. pren. izgovor, izlika, vent.

παρα-καλύπτω, 1. N. T. pas. zastrt, sakriven biti. 2. med. a) pokriti se. b) nešto od svoga zatvoriti.

παρα-καταβάλλω, *ep.*, samo u aor. 2. παρακάββαλον, kod koga ili pred kim povaliti, položiti, metnuti, τί, i to τινί komu.

παρα-καταθήκη, i *jon.* i N. T. **παραθήκη,** ἡ, kod koga položeno, ostava, zalog, talac, osob. komu povjereno blago ili povjerena glavnica.

παρα-κατάκειμαι, uza što ležati, τινί kod koga.

παρα-κατακλίνω, uz koga (τινί) polagati, τί.

παρα-καταλείπω, *poz.* kod koga (τινί) za zaštitu ostavljati, τινά.

παρα-καταλέχω, *ep.* i samo u med. kor. aor. παρακατέλεκτο, do koga (τινί) leći, uz koga počinuti.

παρα-καταπήγνυμι, uza što zabiti ili pričvrstiti, τί.

παρα-κατατίθημι, med., nešto od sebe ili sebi za zalog ili za zaštitu polagati ili na ostavu dati, na zaštitu predati, povjeriti, τί, i to τινί komu; da li takođ. ἐπί τινι, sumnjivo je.

παρα-κατέχω, kod sebe zadržati, zauzdavati, τινά.

παρα-κατοικίζω, dati da do koga stanuje, nastaniti, pren. pri čem uliti, τί τινι.

παρά-κειμαι, *poet.* πάρ-κειμαι, impf. iterat. *ep.* παρεκέσκετο, uza što ili kod čega ležati, kraj čega stajati ili postavljen biti, spreman ležati, Ἀίδᾳ pokopan biti; pren. ležati ili biti pred kim (s inf.: na izbor mi je), aps., i τινί komu, kod koga ili kraj čega. Osob. gramat. *poz.* ὁ παρακείμενος (*sc.* χρόνος), preterit, perfekt.

παρακέλευμα, τὸ = παρακέλευσμα, v. παρακέλευσις.

παρα-κελεύομαι, dep. med., **1.** zapovijedati, nalagati, svjetovati, preporučiti, dokazivati, τινί komu, i to τί nešto. **2.** prikričati, sokoliti, nagovarati, besjediti, hrabriti, poticati, pobuđivati, opominjati, pozivati, nagoniti, koje aps. (jedan drugoga, takođ. ἐν ἑαυτοῖς), koje τινί, i to τί, na pr. ἰσχυρά oštro, ili s inf. ili ὡς, ὅπως.

παρακέλευσις, εως, ἡ, *poet.* i *poz.* **παρακέλευσμα,** τὸ, pak **παρακελευσμός,** ὁ, poklič, poziv, pobuđivanje, opomena, aps., ili τινί komu, παρά τινος od koga, ἐκ παρακελεύσεως dovikujući jedan drugomu, τὴν παρακέλευσιν ποιεῖσθαι ἔν τισι među nekojima početi sokoliti, παρακελευσμῷ χρῆσθαι junačiti se, bodriti se.

παρακελευστός (παρακελεύομαι), pozvan, u pomoć komu (τινί) prizvan, njegov pomagač i drug.

παρα-κινδύνευσις, εως, ἡ, smiono preduzeće, s inf.

παρακινδυνευτικός, 3., adv. -κῶς, opasan.

παρα-κινδυνεύω, usuđivati se, u pogibao ići, koje aps. παρακινδυνεύων smiona srca, παρακεκινδυνευμένος smjelan, opasan, koje sa sl. μή.

παρακινδύνως, adv. *poz.*, uz opasnosti.

παρα-κινέω, 1. tranz. uza što micati, pokretati, maći (takođ. pomjeriti, pomjestiti). **2. intr.** zgranuti se, poludjeti, pomamiti se, pobješnjeti, ἐπί τινι na koga, t. j. od strasti za koga (takođ. nemiran biti, i εἴς τι u ludosti na što doći). Otd.

παρακινητικῶς ἔχειν, *poz.* tragove ludila pokazivati.

παρα-κίω, *ep.* (u tmezi), prolaziti, τινά mimo koga.

παρα-κληίω, *jon.* mj. -κλείω, isključivati, istiskivati, τινά.

παράκλησις, εως, ἡ (καλέω), **1.** dozivanje, τινός koga. **2.** poklič, poziv, sokoljenje, pobuđivanje, ἐκ π. po dobivenom pozivu, po dogovoru, aps., i πρός τινα komu, na koga. **3.** *poz.* pozivanje, zazivanje. **4.** N. T. utjeha, spasonosna besjeda.

παρακλητικός, 3. koji pobuđuje.

παρά-κλητος, ὁ, **1.** branič, odvjetnik. **2.** tješitelj, pomagač, N. T.

παρακλιδόν, *ep.* adv., skrećući, uginjući se, t. j. istinu okolišenjem krijući.

παρα-κλίνω (ῑ, osn. κλῐ, v. κλίνω), **1.** akt. tranz. na stranu nagnuti, naginjati, τί, na pr. τὴν πύλην ὀλίγον τι vrata oškrinuti, t. j. malo otvoriti. **2.** akt. intr. ošijavati, zakretati (Il. 23, 424), uginjati se, prebaciti se. **3.** pas. i med. *buk.* leći kraj čega.

παρακλίτης [ῑ], ου, ὁ, koji do koga na počivaljci leži, susjed za stolom.

παρ-ακμάζω, slabiti, ocvjetati, venuti, vetšati, starjeti, aps. οἱ παρηκμακότες (takođ. τοῖς σώμασι) koji su već ostarjeli, više ne služe.

παρ-ακοή, ἡ, N. T. nepokornost.

παρα-κοίτης, ου, ὁ (κοίτη), *ep.* muž, čovjek, suprug.

παρά-κοιτος, 2. *poet.* i *poz.* koji uz koga leži ili spava.

παράκοιτις, ιος, ἡ, *ep.* dat. -κοίτι, *ep.* žena, supruga.

παρ-ακολουθέω, uz koga ići, pratiti, ići za kim, slijediti, o koga vješati se, aps., ili τινί (takođ. τινά kod dod. κολακεύων), τινί takođ. pren. događaj pomno pratiti; ravnati se po —; dokučiti, razumjeti, spoznati, znati.

παρ-ακολουθητικός, 3. *poz.* za shvatanje vješt, razborit.

παρα-κομιδή, ἡ, **1.** *poz.* dovoz, otpremanje uza što, na pr. po vodi, uz obalu, τινός čega, i τῷ ποταμῷ na rijeci, mj. κατὰ τὸν π., ἔκ τινος iz čega. **2.** vožnja mimo, ἔς τι kamo.

παρα-κομίζω, 1. akt. dovoziti, donositi, otpravljati, prevoziti, τί ili τινά, i to ἔς τι kamo. **2. pas.** biti prevezen, ili takođ. **a)** dalje krenuti, dalje kamo dospjeti, dalje voziti se. **b)** duž obale ploviti, aps., ili duž čega (τί) voziti se, uop. odvesti se, ἔς, ἐπί τι, ἐπί τινος prema čemu, διά τινος kroz nešto, τινί čim. **3. med.** sebi odnijeti ili otpraviti, koga (τινά), i to διά τινος kroz nešto.

παρ-ακονάω, uza što oštriti, pren. podjedno hrabriti.

παρακοπή, *dor.* -πά, ἡ (-κόπτω), *poet.* i *poz.* ludilo.

παράκοπος, 2. *poet.* lud, bijesan, mahnit, takođ. s dod. φρενῶν.

παρα-κόπτω, *poet.* i *poz.* **1.** odbiti, odsjeći, τί, naime komade čega. **2.** krivo udarati, t. j. **a)** krivo kovati. **b)** τινὰ φρένας, koga činiti budalom.

παρ-ακούω, 1. uzgred čuti, τί što. **2.** krivo čuti. **3.** *poz.* prečuti, τινός i τί.

παρα-κρεμάννυμι, aor. part. -κρεμάσας, *ep.* uza što objesiti ili dati da visi, spustiti, τί.

παρά-κρημνος, 2. *poz.* presrtan, strm, vrletan.

παρα-κρίνομαι (ῑ, osn. κρῐ, v. κρίνω), *jon.* i *poz.*, pas., uza što biti poređan, t. j. vrstati se, aps., ili παρακεκριμένος παρά τι uza što uvrstan u bojni red.

παρα-κροτέω, uza što turati ili udarati.

παράκρουσις, ἡ, prijevara. Od

παρα-κρούω i med. **-ομαι,** perf. pas. -κέκρου(σ)μαι, aor. pas. -εκρούσθην, o stranu tiskati ili uda-

rati, τινά, os. tezulju gurnuti, stoga: prelastiti, varati, aps. παρακρουσάμενος lukavo, ili τινά koga.

παρα-κτάομαι, *jon.* dep. med., uza što stjecati ili primati, τί.

παρ-άκτιος, 3. (ἀκτή), *poet.* koji leži na obali, također. = παρὰ τὴν ἀκτήν duž žala.

παρα-κύπτω, za čim sagibati se, da se vidi, jedva pogled baciti na što (ἐπί, ἔς τι); stoga također.: znatiželjno ogledati, N. T.

παρα-λαμβάνω (-λήψομαι, -έλαβον, -είληφα i t. d.), fut. *jon.* παραλάμψομαι, **1.** ktomu uzimati, preuzimati, preduzimati, primati, dočekati (Her. 4, 203), zauzimati, zapremati, osvajati, pokoriti, dobiti. primiti, zateći, naći, u duhu zadržati, pamtiti, učiti (Plat. Lah. 197 D). **2.** k sebi vući, pritezati, k sebi, sa sobom uzeti, kûpiti, pozivati, k sebi mamiti, hvatati. Koje aps. τὰ παραλαμβανόμενα preduzeća, koje τί ili τινά, i to τινά τι uzimati koga za što, ili τί τινι, na pr. μέτρῳ sebi što dati odmjeriti, ili παρά τινος od koga, εἴς, ἐπί τι za, na što, ili s inf. τινὰ παιδεύειν koga na odgoju uzeti.

παρα-λανθάνω, uza što izmaći ili sakriven biti.

παρα-λέγομαι, kao *legere oram*, kraj zemlje voziti se, franc. *côtoyer*.

παρα-λείπω, **1.** propuštati, zanemariti, kaniti se. Napose **a)** poštedjeti, na slobodu puštati. **b)** ne paziti, previdjeti, propustiti, τί i τινά. **2.** ispustiti, ne pominjati (Dem. 2, 3), mimoići, aps. παραλέλειπται još ostaje da se pripovijeda, ili τί, na pr. τὶ ἄσκεπτον nešto ostaviti nerazloženo.

(παρα-λέχομαι), *ep.* med., aor. 1. παραλέξατο, konj. 1. sing. παραλέξομαι mj. -ωμαι, leći kraj koga (τινί), pridružiti se; drugarica u postelji biti, φιλότητι.

παρα-ληπτός, 3. koji se može primiti.

παρα-ληρέω, ludo brbljati, buncati.

παρ-άλιος, 2. i 3., v. πάραλος.

παρ-αλιταίνω, *poet.* pogriješiti, ogriješiti se, τινά o koga.

παραλλᾰγαί, αἱ (παραλλάσσω), **1.** mijena, izmjena. **2.** razlika (sing. samo *poz.*).

παραλλάξ, adv. (παραλλάσσω), **1.** *poet.* naizmjence, uzajmice. **2.** koso jedan za drugim (u ovom položaju: ******).

παράλλαξις, ἡ = παραλλαγή, v. παραλλαγαί; σκελῶν micanje nogu tamo amo.

παρ-αλλάσσω, *novoat.* **παρ-αλλάττω,** **1. tranz.** jedno do drugoga dati mijenjati, stoga **a)** premetati, mijenjati, τί, u pas. παρηλλαγμένος neobičan. **b)** kod čega i uza što ili koga (akuz.) mimoići, prolaziti, provesti se. **c)** preko čega prelaziti, nešto (τί) prekoračiti, ili τινά koga nadmašiti, i to τινί čim, u čem. **2. intr.** ili aps. **a)** prolaziti, mimoići, udaljiti se, uteći, umaći, izmaći se, aps., ili s διὰ χερῶν. **b)** preko čega prelaziti, odlikovati se, τινί čim. **c)** odstupati, različan biti (Her. 7, 73), aps.

παραλληλόγραμμος, 2. *poz.* s paralelnim stranicama, u obliku paralelograma.

παρ-άλληλος, 2., *poz.*, od starijih pisaca παρ' ἀλλήλας i t. d. pis., jedan do drugoga postavljen, paralelan, poređen, jednak u čem, τινί; ἐκ παραλλήλου iz poređenja. Adv. παραλλήλως, *poz.* na jednak način, jedno do drugoga.

παρα-λογίζομαι, dep. med., **1.** krivo računati, kod računa griješkom nešto (τί) zatomiti, varati. **2.** *poz.* stavljati izvan računa, zanemarivati.

παρα-λογισμός, ὁ, kriv zaključak.

παρά-λογος, 2., adv. **-λόγως,** preko računa, stoga: neočekivan, nenadan. Supst. ὁ π. v. dalje; τὸ i τὰ π. neočekivano, natprirodno, ἐκ τοῦ π. preko očekivanja. Adv. također.: nerazborito.

παρά-λογος, ὁ, kriv račun, **a)** nemogućnost računa, plur. promjene, koje se ne mogu predvidjeti, τὸ πλείστῳ παραλόγῳ ξυμβαῖνον što preko svakog očekivanja nastaje. Stoga **b)** iznenađenje, pa tako ili: pozornost, τὸν π. παρέχειν pozornost buditi, ili: razočaranje, aps., i τινός sa čega.

πάρ-αλος, 2. i **παρ-άλιος,** 2. i 3. (ἅλς), blizu mora, na moru, primorski, ὄρνιθες morske ptice, στρατός pomorska vojska. Supst. **a)** ἡ παραλία obala, žal, primorje, primorski kraj. Napose zvalo se primorje atičko na Saronskom zalivu i Egejskom moru ἡ Παραλία ili Πάραλος, sa i bez γῇ, i stanov. οἱ **Πάραλοι** i **Παράλιοι.** **b)** ἡ Πάραλος ili πάραλος jedan od atenskih državnih brodova (kao Σῴζουσα i Σαλαμινία), koji su svagda bili spremni za put u javnoj službi te su bili određeni za pratnju državnih poslanika (θεωροί), za prenošenje brzih poruka, novaca i t. d. Njegova momčad, sve sami slobodni građani atenski, zvala se οἱ **Πάραλοι.**

παρ-άλπιος, 3. *poz.* koji stanuje uz Alpe.

παρα-λῡπέω, usput smetati, (osjetljivu) štetu činiti, vrijeđati, žalostiti, težak biti, aps., ili τινά komu, i to τί u čem.

παραλυτικός, 3., N. T. (na jednoj strani) uzet.

παρα-λύω, **1. akt.** i **pas.** na strani odriješiti ili dati odriješiti; uop. uzeti, oduzeti; pren. izbaviti, osloboditi, odriješiti, otpustiti; uzeti (o tijelu), τί ili τινά, i to τινός od čega. **2. pas. a)** slobodan biti. **b)** slabiti, klonuti. **3.** med. sebi što odriješiti, otkinuti, rastaviti.

παρ-αμείβω, impf. i aor. *jon.* s augm. i bez njega, **1. akt.** mijenjati, otići, preteći, pren. nadmašiti, τί. **2. med.** s *poet.* konj. aor. παραμείψεται, sebi što mijenjati, stoga: mimo odlaziti, prolaziti (Ksen. Kir. 5, 4, 50), mimoići (Od. 6, 310), provesti se, proteći, aps., ili

τινά, τί pred kim ili čim, τοῦτο παραμειβομένοις kad je to (taj narod) ostalo za leđima.

παραμείγνυμι = παραμίσγω.

παρ-αμελέω, bez brige biti, dosta ne cijeniti, ne paziti, zanemarivati, aps., i τινός koga ili što.

παρα-μένω, *ep.* **παρμένω**, i **παρα-μίμνω**, pri čem ili ovdje ostati, boraviti, ustrajati, izdržati, trajati, ostati, napose: ostati u životu, aps. παραμένων trajan, i τινί, ἔν τινι uz, kod koga, περί τι kod čega, πρός τι prema čemu, za nešto.

παρα-μετρέω, nešto (τί) prema drugomu (τινί) mjeriti, porediti.

παρ-άμερος, 2. *dor.* (ἡμέρα), koji se svaki dan obnavlja, svaki dan suđen.

παρα-μηρίδια, τά, oklop za kukove ili bedra, najprije za konje, no time podjedno za konjanike.

παρα-μίγνυμι = παραμίσγω.

παρα-μιμνήσκομαι, *jon.* i *poet.*, aor. *poet.* παρεμνησάμην, perf. παραμέμνημαι, pri čem ili pripadom pominjati, i to τινός koga.

παρα-μίμνω, v. παραμένω.

παρα-μίσγω, *jon.* primiješati, *poz.* τινί τι.

παραμόνιμος, 2. i **παράμονος**, 2. (-μένω), koji ostaje, postojan, vjeran.

παρά-μουσος, 2. *poet.* neskladan, koji ne stoji u skladu.

παρ-αμπέχω (-ίσχω), *poet.* zastirati, τί, zamotati; med. *jon.* sebe čim zastrti; nešto (τί) kao izliku upotrebljavati.

παρα-μυθέομαι, dep. med., nagovarati, slobodití, hrabriti, tješiti, tiškati, miriti; mišljenje okrenuti, stanje utjehom blažiti i mrzost mu oduzimati, dakle: blažiti, umaljivati, zazorno oduzimati. Aps. ili τινί, τινά, τί, katkad sa sl. inf. ili part.

παραμυθία, ἡ, i **παραμύθιον**, τό, nagovaranje, a) uvjeravanje. b) tješenje, utjeha, razgovor. c) ublaživanje, tiškanje, aps., ili τινός za nešto, τινί u čem.

παρα-μυκάομαι, *poet.* pri tom rikati.

παρ-αναγιγνώσκω, uza što (παρά τι), t. j. suprotno čemu glasno čitati, τί; takođ. porediti.

παρ-αναδύομαι, *poz.* med., pri čem izroniti, izlaziti, ἔκ τινος.

παρα-ναιετάω, *poet.* uza što (τί) nastavati.

παρ-αναλίσκω, uludo ili nepotrebno trošiti, žrtvovati.

παρανάλωμα, τό, *poz.* nepotreban trošak.

παρα-νέω, *poz.* = παρανήχομαι.

παρα-νηνέω, *ep.* intenz. obl. od παρανέω, pri čem gomilati, τὶ ἔν τινι.

παρα-νήχομαι, *ep.* i *poz.*, dep. med., na stranu ili uza što plivati, aps., i τινί uza što.

παρα-νικάω, *poet.* pobijediti.

παρ-ανίσχω, 1. tranz. uzato uvis držati, τὶ ἀπό τινος. 2. intr. *poz.* stršiti, viriti.

παρανοέω, 1. lud, budalast biti. 2. *poet.* krivo razumjeti. Otd.

παράνοια, ἡ, ludost, ludilo; γραφὴ παρανοίας tužba za kuratelu; παρανοίας ἁλῶναι dokazano je komu da je lud, doći pod kuratelu.

παρανομέω (παράνομος), augm. παρεν. i παρην., perf. akt. παρανενόμηκα, pas. -νενομῆσθαι, protiv zakona ili prava raditi, zakone kršiti, ogriješiti se, griješiti, nešto skriviti, aps., ili τί o što i nešto, ἔς, περί τινα protiv, o koga. U pas. nezakonito zaključen, dopušten biti; takođ. za ljude: postati predmet bezakonja (παρανομία).

παρανόμημα, τό, i **παρανομία**, ἡ, bezakonje, nezakonito postupanje, preziranje (zakonâ i običajâ), zločin, nepravda, aps., ili εἴς, κατά τι, ili sa sl. ὅτι.

παρα-νομίζω, krivo suditi.

παρά-νομος, 2., adv. **-νόμως**, protiv zakona, a) koji zakone krši, običaju protivan. b) protiv prava, nedopušten, grješan. Napose παρανόμων γράφεσθαι koga tužiti poradi nezakonita ili škodljiva zakonskoga prijedloga. Takva γραφὴ παρανόμων služila je za obranu demokracije, da se ne uzmogne promijeniti ustav.

παρά-νους, νουν, stegn. od -νοος, *poet.* lud, budalast.

πάρ-αντα (ἄντα), *ep.* adv., na stranu, poprijeko.

παρα-νυκτερεύω, *poz.* noć pri čem (ἐπί τινος) stražiti.

παρα-ξιφίς, ίδος, ἡ, *poz.* uz mač nošeni bodež.

παρ-αξόνιον, τό, *poet.* klinac na osovini od kola na vanjskoj strani kotača.

παρ-άορος, 2. *poet.* = παρήορος.

παρα-παιδαγωγέω, *poz.* pomalo na bolje putiti.

παρα-παίω, zapr. uza što tući, pak: zalutati, zastraniti; osob. s uma sići, lud biti, ludost počiniti, buncati, τοῦτο u tom.

παρα-πάλλομαι, *poet.* uza što njihati se.

Παραπάμισος, ὁ, krivo takođ. Καύκασος zvan, visoka gora u unutrašnjoj Aziji, sada Hindu Kuš, i južnije gora Guristanska. (Ime bi bilo pravo Παρωπάνισος; Grci zvahu velike centralne gore takođ. Παρνασσός.) Izokolni stanov. **Παραπαμισάδαι**, οἱ, stanov. današnj. Kurdistana.

παρά-παν, adv., obič. τὸ π., sasvim, posve, skroz na skroz, uopće, ukratko, kod brojeva: bar.

παρ-απατάω, *poet.* zavoditi.

παρ-ἀπαφίσκω, *ep.* aor. παρήπαφον (i u tmezi), zavesti, zaluditi, τινά ili s inf.

παρα-πείθω (v. πείθω), s *ep.* redupl. aor. 2. παραιπέπιθον, konj. παραιπεπίθησι, part. παρπεπιθών, fem. παραιπεπιθοῦσα, zapr. lukavim govorima okrenuti, stoga a) nagovoriti, namamiti, pridobiti, zavesti. b) ublažiti, umiriti, τινά ili τί, i to sa sl. inf. i τινί čim.

παρα-πέμπω, 1. slati mimo, pratiti —, voditi —, ili: uzgred slati, *τινά*, i to *εἴς τι*. Pren. mimoići, ne osvrtati se, *τινά*, ne slušati ga. Sa *ἑαυτόν τινι poz.* predati se ili podati se čemu. 2. kamo slati, (ovamo) slati, osob. u pomoć slati, *τινά* ili *τί*, i to *τινί* komu, *ἔς τι* kamo, *ἐπί τι* po što. 3. kamo donijeti, pratiti, takođ. u svečanoj povorci, *τινά* ili *τί*, i to *τινί* do koga, *πρός τι* kamo. U pas. pod sigurnom pratnjom voziti se.

παρα-πέτασμα, *τὸ*, prostrto, zastor, pren. plašt, izlika.

παρα-πέτομαι, *poet.* i *poz.*, *poz.* takođ. *παρίπταμαι*, aor. *παραπτῆναι*, proletjeti (mimo).

παρα-πήγνυμι, 1. tranz. (*-πήξω, -έπηξα*), pripojiti, pripeti. 2. intr. med. *παραπήγνυμαι*, s perf. *παραπέπηγα*, uza što biti zataknut, čvrsto prianjati, *τινί* uza što.

παρα-πηδάω, *poz.* priskočiti.

παρα-πικραίνω, N. T. ogorčiti, srditi. Otd.

παρα-πικρασμός, *ὁ*, N. T. ogorčenje, srdnja.

παρα-πίπτω (*-πεσοῦμαι, -έπεσον, -πέπτωκα*), 1. slučajno namjeriti se, pripasti, pod ruku doći, slučajno nàdati se, nastati, desiti se, aps., i *τινί*. 2. kraj čega pasti, promašiti, griješiti.

Παραπίτα, *ης, ἡ*, žena Farnabazova.

παρα-πλάζω, *ep.* i *poet.* 1. akt., aor. *-έπλαγξα*, tjerati mimo, zagnati, zanijeti mimo, pren. poremetiti, smesti, *τινά* ili *τί*, i to *τινός* od čega. 2. pas. *παραπλάζομαι* s aor. *παρεπλάγχθην*, zalutati, odskočiti; takođ. pren. s pravoga puta saći, zastraniti, *γνώμας ἀγαθᾶς*.

παρά-πλειος, 3. gotovo pun.

παρα-πλευρίδιον, *τὸ*, pokrivalo bokova konjskih na bojnim kolima, pobočni oklop.

παρα-πλέω (*-πλεύσομαι, -έπλευσα, -πέπλευκα*), *ep.* i *jon.* **παραπλώω,** s aor. *παρέπλων*, perf. *παραπέπλωκα*, 1. kraj čega, uza što, duž obale, uz obalu broditi ili projedriti ili provesti se, franc. *côtoyer*, aps., ili *τί* duž čega, duž obale čije, ili mimo što, *ταῦτα* na toj strani, *παρά τι* pored čega, uza što, ali *ἐπί τι* kamo, slič. *ταύτῃ, αὐτόσε*, ali *ἔξω τινός* iz čega, *ἐν ἀριστερᾷ* ostavljajući obalu nalijevo, *ἐς τὰ πλάγια* uz bokove, pleon. *κατὰ (τὴν) θάλασσαν* po moru, uop. dalje ploviti ili voziti se. 2. do čega doploviti, k čemu jedriti, dojedriti, kamo ploviti, i to *ἔς τι, ἐπί τινος* kamo, *ἐκ, ἀπό τινος* odakle, *τινί* čim.

παραπλήξ, *πλῆγος, ὁ, ἡ*, i *poet.* **παράπληκτος,** 2. (*παραπλήσσω*), 1. *ep.* sa strane udaren, napose o spuštenim, zarubastim obalama, o koje valovi sa strane udaraju, dakle: koso zapljuskivan (Od. 5, 418). 2. uzet (od kapi), klijenit, budalast, lud.

παρα-πλήσιος, 3. i 2., kompar. *-σιαίτερος*, superl. *-πλησιωτάτην*, adv. **-σίως,** koji se komu ili čemu približava, prilično jednak, veoma blizu, gotovo jednak, gotovo isto takav, prilično isto tolik, sličan, gotovo tako, s adv. o bojevima: bez osobitih dobitaka, aps., ili *τί* i *κατά τι* po, u čem, na pr. *ναυσὶ παραπλησίαις τὸν ἀριθμόν* poprilici s jednakim brojem brodova, *τινί* komu ili čemu, pri čem katkad dat. lica stoji mj. stvari, kao u *παραπλήσια τούτῳ* t. j. slična sudbina kao u ovoga. Takođ. sa sl. relativom, *καί, ὡσεί, ὥσπερ* kao. U svezi s *τοιοῦτος, ἴσος* i slič. veže se u grč. s *καί*, gdje mi često velimo: ili. Adv. stoji takođ. *παραπλήσιον* isto tako daleko, *παραπλήσια* slično, i *ὡς παραπλησίως*.

παραπλήσσω, na stranu udarati; pren. u perf. part. *παραπεπληγμένος*, *poet.* i *poz.* onesviješten, omamljen, budalast, lud.

παρά-πλους, stegn. od *-πλοος, ὁ*, plovljenje mimo, jedrenje ili vožnja mimo, vožnja duž obale, uop. vožnja, brođenje, vožnja prijeko, aps., ili *τινός* kamo, *παράπλουν* što se tiče vožnje, *ἐν τῷ π.* na prijevozu, kod vožnje ili na putu uz obalu, vozeći se mimo, usput, i u skraćenom izričaju: *ἡ (χώρα) ἐν τῷ π.* zemlja, mimo koju je trebalo ploviti.

παρα-πλώω, v. *παραπλέω*.

παρα-πνέω, *ep.* duhati mimo ili pokraj (naime užeta), i to *ὀλίγον περ* i samo malo.

παρα-ποδίζω, *poz.* noge smotati, priječiti, smetati.

παρα-ποιέομαι, med., sebi slično dati praviti, *τί*.

παρ-απόλλυμαι, pas. s perf. 2. *παραπόλωλεν*, pri čem poginuti.

παραπομπή, *ἡ* (*-πέμπω*), 1. pratnja (za zaštitu), *τινός* čega. 2. dovoz, transport.

παρα-πομπός, 2. *poz.* koji prati.

παρα-πορεύομαι, *poz.* dep., prolaziti, mimo ići ili putovati, aps., ili *περί τινα* oko koga, takođ. uop. ići, putovati, N. T. bez boravljenja ili odmora proputovati.

παρα-ποτάμιος, 3. i 2. *poz.* uz rijeku, *παραποτάμια* zemlje uz rijeku.

Παραποτάμιοι, grad u Fokidi na beot. međi, s. razvaline kod Belisa.

παρα-πράσσω, *poet.* i *poz.* **-ττω,** *jon.* **-πρήσσω,** 1. *jon.* uza što raditi, *τί*. 2. *poet.* pri čem činiti, pomagati, aps. i *τί*. 3. *poz.* protiv prava (*παρὰ τὸ προσῆκον*) utjerivati, *τί*.

παραπρεσβεία, *ἡ*, prevarljivo poslanstvo, poslanstvo, koje krši svoju dužnost. Od

παρα-πρεσβεύω (takođ. med. *-ομαι*), kao poslanik kršiti dužnost.

παρά-πρισμα, *τὸ* (*πρίω*), *poet.* plur., pilotina.

παρ-άπτομαι, 1. *poet.* pas. prianjati, priljubljivati se, pristajati, *τινί* uza što, čemu. 2. *poz.* med. lako doticati se, naime *αὐτῶν*, i to *τινί* čim.

παρά-πτωμα, *τὸ*, N. T. prekršaj, grijeh.

πάρ-ᾱρος, 2. (*dor.* = *παρήορος*), *buk.* smušen, lud.

παρα-ρράπτω, *jon.* prišivati, optočiti, τὶ περί τι.

παρα-ρρέω (-ῥυήσομαι, -ερρύη, -ερρύηκε), **1.** teći mimo, uz, (neopaženo) izmaći. **2.** otjecati, spasti, τινί pokraj koga. **3.** pren. ispasti, omaći se. **4.** (neopaženo) prodirati, πρός τινα do koga.

παρα-ρρήγνυμι, 1. akt. (-ῥήξω, -έρρηξα), na strani rastrgati, osob. u vojnič. smislu: red probiti, vrstu raskinuti. **2. pas. παρα-ρρήγνυμαι** s fut. παραρραγήσομαι, aor. παρερράγην, perf. 2. παρέρρωγεν, *poz.* takođ. παρέρρηγμαι, na strani otrgnut, odbijen, razasut biti, i o utvrdama: metalima razvaljen biti, probijen biti (takođ.: štetovati), pak uop. raspući se, prasnuti, i pren. od gnjeva kriještati. Konstr. aps., ili ἐπί τι prema čemu. Supst. τὸ παρερρωγός, τὸ παραρρηγνύμενον i τὸ παραρραγέν **a)** mjesto ili praznina u vojsci, gdje je jedan dio njezin otkinut, κατὰ τὸ π. ondje, gdje je taj dio od čega bio otrgnut. **b)** prolom (u tvrđavi). **c)** τὰ παρερρωγότα provalija, rasjeline.

παράρρηξις, εως, ἡ, *poz.* trganje, kidanje, razbijanje.

παρα-ρρητός, 3. (ῥηθῆναι), *ep.* koji se dade nagovoriti ili riječima (ἐπέεσσιν) ublažiti, povratljiv. Supst. τὰ π. nagovaranje, opomene.

παρα-ρρίπτω, *poet.* na stranu bacati, s part. λαμβάνων ne obzirati se na što, ne mariti za što.

παρά-ρρυμα, ili παρά-ῥυμα, τὸ, i *poet.* παράρρυσις, ἡ, pokrovac, pokrivalo za lađe; mreža za hvatanje neprijateljskih strijela.

παρ-αρτάω, *jon.* **-έω, 1. akt.** *poz.* pokraj ili na strani objesiti; perf. pas. na strani visjeti. **2. med.** *jon.* **a)** sebi oružati, opravljati, τί. **b)** spremati se, ἔς τι ili s part. za što.

παρασάγγης, ου, ὁ, (perzijska riječ, *parathanta*, međa, razdvoj, novoperz. *farsakh* ili *farsang*), perz. milja hoda, sat hoda, po vremenu odmjereno, stoga različite dužine, obič. = 30 stadija ili $5^1/_2$ kilom., ali u pojedinim perz. pokrajinama takođ. = 40 stadija, aps. i s gen. τῆς ὁδοῦ.

παρα-σαίνω, *poet. poz.* draganjem vabiti, τινὰ εἴς τι.

παρα-σάσσω, aor. παρέσαξε, uza što natrpati, τὶ παρά τι.

παρά-σειρος, 2. konj u povodu, logov.

παρα-σεύομαι, *poz.* mimo (pro)juriti.

παρα-σημαίνομαι, med., označiti, pečatiti; krivo pečatiti.

παρά-σημος, 2. (σῆμα), **1.** krivo obilježen ili kovan, **a)** krivo odlikovan, i to αἴνῳ krivo hvaljen, stoga **b)** uop. rđav, kriv, podvaljen, ῥήτωρ loš govornik, nakaza govornika (Dem. 18, 242). **2.** na rubu označen, dakle: neobičan, tražen, osobit. Otd. *poz.* supst. τὸ παράσημον, **a)** ratni znak, znamenje na lađi. **b)** uop. znak, biljeg.

παρα-σιτέω, zajedno jesti s kim.

παρά-σιτος, ὁ, *poz.* koji s kim jede, čankoliz, koji se drugima ulaguje i sve od njih trpi, samo da kod njih može jesti.

παρα-σκευάζω, *jon.* plpf. pas. 3. pl. παρεσκευάδατο, s adj. verb. παρασκευαστέον, **1. akt.** i **pas.** spremati, **opremati, oružati,** prirediti, udesiti, urediti, pripravljati, dati pripraviti, spremati se, upriličiti, sastaviti, zgotoviti, tvoriti, nabaviti, namaći, privući, učiniti, izraditi. Napose: vješto opraviti, dovršiti, obrazovati, privikavati, uzrokovati, posredovati, podgovoriti, obraditi, dogovoriti se, pletkama privući. Aps., ili τί nešto, za što, τινά koga, na pr. ἑαυτόν spreman biti, držati se kao da; često s adj. ili part. koga stavljati u položaj, raspoloženje da, učiniti ga čim, na pr. τοὺς στρατιώτας τὰ σώματα ἄριστα ἔχοντας učiniti da tjelesno stanje vojnikâ bude najbolje; i to τινί, ἐπί τινι, ἔς τι za što, τινί takođ. komu i čim, i ἐπί τινι protiv čega, ἀπό τινος od čega, ili s inf. sa i bez ὥστε. — U pas., i to u perf. s οὕτω i slič.: u takvom stanju, položaju, raspoloženju biti, takođ. tako uređen biti, sa i bez οὕτω: spreman, voljan, gotov, navadan biti, na pr. παρεσκευασμένος ἀπειλεῖν na (takvu) prijetnju spreman. Često bezlič. **παρεσκεύαστο** αὐτοῖς njihovo pripremanje, oružje bijaše dovršeno, u njih je sve bilo uređeno, bili su potpuno opremljeni. Ali ἦν τί σοι παρεσκευασμένον takođ.: bio si se dogovorio (s oligarsima). **2. med. a) spremati se, opremati se,** spreman biti, pripravljati se, nakan biti, ili: truditi se, nastojati, oružati se, koje aps. (οἱ) παρεσκευασμένοι dobro opremljena vojska, koje εἴς, ἐπί, πρός τι, ἐπί τινι za što, ἐπὶ τούτοις na to, ἐπί, πρός τινα na, protiv koga, τινί čim, ili s inf., ili part. fut. sa i bez ὡς kao da treba nešto da se dogodi, takođ. ὡς αὐτίκα δεῆσον kao da odmah moraju, ili sa ὅπως i ὡς. **b)** sebi ili sa sebe urediti, pripraviti, prirediti, spremiti, dobaviti, prigotoviti, načiniti, dati praviti, pribaviti, nabaviti, kupovati, dobiti, steći, osigurati, takođ. nešto baš htjeti učiniti, na što paziti, τί ili τινά, na pr. τὴν γνώμην spremati se, spreman biti, ili ταῦτα (Lis. 7, 18) načisto izvesti (sa zakupnicima), i to εἴς, ἐπί, πρός τι na što, k čemu, do čega, ἔκ τινος iz čega.

παρασκευαστής, οῦ, ὁ, tko za što (τινός) radi.

παρασκευαστικός, 3. vješt ili prikladan da što (τινός) dobavi.

παρασκευαστός, 3. koji treba da se steče ili pribavi, aps., ili τινί komu, i ὑπό τινος od koga.

παρα-σκευή, ἡ, uređivanje, uredba, sprava, pripremanje, priprava, upriličivanje, pomoćno sredstvo, potreba, aps. δι' ὀλίγης π. s malim sredstvima, slič. διὰ τοιαύτης π. s takvom hitnjom, νικητική priprava ili sredstvo za pobjedu, αἱ μετὰ φόβου π. priprave od straha, ili

τινός čija, od čega sastojeći, od čega, ali takođ. za što, slič. ἐπί, εἴς τι, ἐπί τινι za što, ἀπό τινος od čega. Napose a) opremanje, kićenje za određenu svrhu, sjaj. b) sa i bez ἐς πόλεμον ili πολεμιστήριος opremanje, oružanje, oružje, ratna sredstva, bojna sredstva, ratna snaga, vojska, moć, jakost, ἡ μείζων π. povećavanje njegove moći, ἡ π. τοῦ ναυτικοῦ povišica brodova, pa tako i bez dodatka: oprema za brodove, brodovlje, stoga: παρασκευῇ (Tuk. 4, 27) s dobro opremljenim brodovljem, ali s τοξευμάτων zaliha streljiva ili metalâ, stoga ἐν π. εἶναι oružanjem zabavljen biti, slič. ἡ π. ἐστί τινι. Pa tako se govorilo: ἀπὸ ἀντιπάλου π. kod jednakih bojnih sredstava, ἐκ π. po bojnom oružju, ili: uređeno, po osnovi. c) pletke, dogovor, ἀπὸ i ἐκ π. po dogovoru, ali οὐκ ἀπὸ ἴσης π. nijesam tako dobro na to spreman, ne umijem tako dobro dokazivati. d) priprava za govor. e) u N. T. i *poz.* dan spremanja i oružanja, dan uoči subote, petak.

παρα-σκηνέω, uz koga u oko sjedati, uop. u blizini čijoj nastavati ili boraviti, aps., i τινί do koga.

παρα-σκήνια, τὰ, prostori do σκηνή, sporedne prostorije s obje strane glumačke dvorane, koje su se pružale prema gledalištu.

παρα-σκηνόω, 1. = παρασκηνέω. 2. *poet.* φᾶρος haljinu prostrti kao čador.

παρα-σκήπτω, *poz.* do čega ili pri čem udariti.

παρα-σκιρτάω, *poz.* do koga doskakutati.

παρα-σκοπέω, 1. *poet.* od cilja zaći, ne razumjeti, τινός. 2. na što (τί) gledati.

παρα-σκώπτω, *poz.* uza što, t. j. tajom rugati se, τινά ili τί komu ili čemu, ali τί takođ. nešto podrugljivo reći.

παρα-σοβέω, *poz.* proujati, naglo prolaziti, παρά τι kraj čega.

παρα-σπάω (-σπᾰσω, -έσπᾰσα i t. d.), 1. **akt.** na stranu trgnuti, τί, i Sof. El. 732 pomišlj. svoju spregu; pren. prevući, τί, i to ἐπί τινι k čemu, ili: otpaditi, odvraćati, τινός od čega, i to πρὸς βίαν silom. 2. **med.** prisvojiti, τί (Dem. 1, 3).

παρα-σπείρω, *poz.* mimo sipati, rasipati, dijeliti, τισί.

παρ-ασπίζω, *poet.* i *poz.* štitom uz koga stajati, pomagati.

παρασπιστής, οῦ, ὁ, *poet.* drug, napose: bojni drug.

παρασπονδέω (παράσπονδος), 1. aps. protiv ugovora raditi. 2. tranz. *poz.* (τινά suprot komu) savez kršiti.

παρασπόνδημα, τὸ, *poz.* čin protiv ugovora, vjerolomstvo.

παρά-σπονδος, 2. protivan ugovoru ili savezu, vjeroloman.

παραστᾰδόν, *ep.* i *poet.* adv. (παρίστημι), pristupivši uz ili do koga.

παραστάδες, αἱ (παρίστημι), *poet.* predvorje hrama, trijem, = προπύλαια.

παράστασις, εως, ἡ (παρίστημι), 1. stajanje uz koga, mjesto do koga. 2. *poz.* nastojanje, interes, πρός τινα za koga.

παραστατέω, *poet.* stajati pri čem, pren. a) s πέλας blizu koga stajati, mnogo mu vrijediti. b) pomažući stajati do koga, aps., ili τινί, i to ἔν τινι u čem.

παραστάτης, ου, ὁ (παρίσταμαι), koji do koga stoji, drug, osob. a) u vojnič. smislu, stoga: bojni drug, pomagač. b) drug kolovođe (κορυφαῖος-a).

παραστατικός, 3. *poz.* koji potiče ili hrabri.

παραστάτις, ιδος, ἡ (fem. od -της), koja stoji uz ili do koga, pomoćnica.

παρα-στείχω, *poet.* 1. ići uz ili kraj, prolaziti, τί mimo što. 2. ulaziti, τί u što.

παρα-στρατηγέω, *poz.* graditi se podvojvodom, a) miješati se u poslove vojvodine. b) lukavstvom od cilja odvoditi, zavoditi, nadmudriti.

παρα-στρᾰτοπεδεύω, *poz.* uz ili do čega ili koga (τινί) òkô podići, u òkô sjesti, utaboriti se.

παρα-σύνθετος, 2. *poz.* izveden od složene ili izvedene riječi.

παρα-σύρω, *poet.* i *poz.*, aor. pas. *poz.* παρεσύρη, 1. uza što odvući, pren. istisnuti, odstraniti. 2. dovući.

παρα-σφάλλω, na stranu otisnuti ili odvrnuti.

παρα-σχέμεν, v. παρέχω.

παρα-σχίζω, *jon.* i *poz.* kraj čega (παρά τι) zarezati, i to τινί čim.

παρα-τᾰνύω, *ep.* u tmezi, kraj čega prostirati, nešto (dugo ili široko) preda što postaviti.

παράταξις, εως, ἡ, vrstanje vojnikâ za bitku, bojna vrsta, bojni red, otvorena bitka, ἐκ παρατάξεως stojeći u bojnom redu, uređenom otvorenom bitkom.

παρα-τάσσω, i **-ττω,** 1. **akt.** i **pas.** postavljati uza što ili jedno do drugoga, sa strane **postavljati,** stoga ὁ ἐν δεξιᾷ παρατεταγμένος drug s desne strane, napose: u bojni red staviti, vrstati, τινά ili τί, i to τινί komu nasuprot, protiv koga, slič. πρός τι protiv čega, ali ἐπί τινι na što, na čem, i οὐκ ἐπ' ὀλίγων ἀσπίδων mnogo momaka, ili ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἐδύνατο u što većoj širini. 2. **med.** a) **postavljati se,** napose: u bojni red uvrstati se, stoga uop. u boj ići, boriti se, biti se, pren. opirati se, krčumati se, aps., ili πρός τινα, τινί protiv koga, komu, πρός τι protiv čega, čemu, μετά τινος s kim, uz koga, ἔν τινι i ὑπό τι na kojem mjestu, ἔς τι za što, ili s inf. da bi. b) nešto od svoga (τὰς ναῦς svoje brodove) u bojni red ređati.

παρα-τατικός, 3. (*παρατείνω*), *poz.* pružajući se pokraj čega; gramat. *ὁ π.* (*sc. χρόνος*), imperfekt.

παρα-τείνω (v. *τείνω*), **1. akt. tranz.** uza što ili kraj, duž čega razapinjati, uza što rastegnuti, na stranu potegnuti, uop. ispružiti, protezati, *τινά* i *τί*, na pr. *χάρακα* jarak povući ili iskopati, i to *τινί*, *παρά τι* uza što ili duž čega, pred čim, *πρό τινος* pred čim uzduž, *διά τινος* kroza što, *μέχρι τινός* dokle, *ἀπό τινος* odakle. Pren. zadržavanjem mučiti (Ksen. Kir. 1, 3, 11), *τινά*. **2. akt. intr.** i **pas.** uza što vući se, pred čim pružati se, uop. protezati se, prostirati se, aps., i *τί* pred čim. Pren. **a)** otegnuti se, biti odgođen, *ὑπό τινος* od koga, i to *τινί* komu. **b)** ispružiti se, klonuti, dati mučiti se, umoriti se, aps., ili *τινί* od čega.

παρα-τείχισμα, *τὸ* (-*τειχίζω*), suprotni zid.

παρατεκταίνω, *poz.* uza što ili do čega graditi; obič. **παρα-τεκταίνομαι**, *ep.* i *poz.* med., **1.** krivo tesati, pren. *ἔπος* riječ iskriviti, lagati. **2.** s *ἄλλως* pregrađivati, pren. mijenjati, preokrenuti.

παρα-τέμνω, *poz.* po dužini odrezati, otparati.

παρα-τηρέω, **1.** akt. dobro paziti, motriti, *τινά* ili sa sl. *ὅπως μή* oprezno na put stati (Dem. 18, 161). **2.** med., u N. T. = aktiv.

παρατήρησις, *εως*, *ἡ*, *poz.* motrenje, N. T. *μετὰ παρατηρήσεως* tako da bi se izvanji znakovi mogli opažati.

παρα-τίθημι (v. *τίθημι*), *epski* prez. ind. 3. sg. *παρτιθεῖ*, aor. akt. ind. 3. pl. *πάρθεσαν*, konj. *παραθήω* (-*θείω*), imper. *παράθες*, aor. 2. med. part. *παρθέμενος*, **I. akt.** i **pas. 1. kraj čega, uza što**, pred što **metati** ili **stavljati**, postaviti, predložiti, donositi, dati postaviti, uop. pružati, davati; udijeliti, *τί*, i to *τινί* komu, ili s inf. za što. **2.** uza što postavljati, porediti, *τινί*, uop. razlagati (Ksen. Kir. 1, 6, 14), *τί*. **II. med.** s perf. *παρατέθειμαι*, **1.** za sebe, preda se, uza se postaviti ili polagati, sebi spremati, u pomoć uzeti, kraj sebe položiti, ili takođ.: dati preda se metnuti, k sebi uzeti, uop. primati, *τί*, i to *ἔν τινι* pri čem. **2.** sebi ili nešto od svoga priložiti, **a)** kod koga polagati, na ostavu dati (Her. 6, 86). **b)** pren. za sebe, t. j. za svoju tvrdnju kao potvrdu, izvor i t. d. pri tom navesti, pominjati, *τί*. **c)** kod igre nešto svoga uložiti, stoga: na kocku metnuti, *τὰς ψυχάς* svojom glavom igrati se (Od. 2, 237; 9, 255). **d)** povjeravati, preporučiti.

παρα-τίλλομαι, pas., biti očupan, postati gološav, *τί* na čem.

παρά-τολμος, 2. *poz.* smjelan, drzak.

παρά-τονος, 2. *poet.* sa strane ispružen.

παρα-τρέπω, *ep.* takođ. **παρα-τρωπάω**, **I. akt. 1.** na stranu okretati, svrnuti, zakrenuti, odvrnuti, napose sa i bez *ἄλλῃ* od dosadašnjega pravca odvratiti (Her. 7, 128), odvoditi, uop. preokrenuti, promijeniti, i napose: povratiti, preokrenuti, pomiriti, *τινά* ili *τί*, i to *τινί* čim. **2.** drukčije okrenuti, izvraćati (Her. 3, 2), *τί*. **II. med. a)** *poz.* odvratiti se, skrenuti, *τινός*. **b)** svratiti se, *εἴς τι*.

παρα-τρέφω, držati s kim, u med.-pas. dati hraniti se, biti uzdržavan.

παρα-τρέχω (v. *τρέχω*), *ep.* aor. ind. 3. duala *παραδραμέτην*, **1.** kraj čega trčati, **protrčati**, takođ. vojnički: zakrenuti, aps., i *παρά τι* kraj čega, pren. prijeći, preteći, prestići, *τινά*, *τί*. **2.** preletjeti, **a)** u razlaganju preko čega brzo prijeći. **b)** u trku (*πόδεσσιν*) preteći ili natrčati (Il. 23, 636), *τινά*, ili u trku prevaliti, protrčati, *τί*. **c)** nebrižno kraj čega prolaziti. **3.** pritrčati, hitro priteći ili pridoći, *εἴς*, *ἐπί τι* prema čemu, *τινί* za kim.

παρα-τρέω, *ep.*, aor. 1. *παρέτρεσσα*, plašljivo na stranu skočiti.

παρα-τρίβω [ῑ], *jon. poet.* i *poz.* **1.** o što (*τινί*) trti, *τί* (naime na kamenu kušniku). **2.** nečim (*τινί*) natrti.

παρα-τροπέω, *ep.* frekvent. od *παρατρέπω*, svagda zakretati mimo što, svagda opet ugibati se, *τινά* komu, »nevješt činiti se« (Od. 4, 465).

παρα-τροπή, *ἡ*, *poet.* odvraćanje.

παρά-τροπος, 2., **1.** *poet.* koji odvraća. **2.** *poz.* tuđ, neobičan.

παρα-τροχάζω, *poet.* = *παρατρέχω*.

παρα-τρώγω, aor. -*έτραγον*, *poet. poz.* glodati, griskati, kušati, *τινός*.

παρα-τρωπάω, v. *παρατρέπω*.

παρα-τυγχάνω (-*τεύξομαι*, -*έτυχον*, -*τετύχηκα*), **1.** baš nadolaziti, namjeriti se, nadavati se, pružati se. Koje aps. i bezlič. *παρατυχόν*, kad se desila prilika, sa sl. inf. i to *ἐν καλῷ* zgodna. Supst. *ὁ παρατυχών* makar koji, koji se desi, *πρὸς τὸ παρατυγχάνον* već prema prilikama, već kako, *ἐν τῷ παρατυχόντι* pripadom, zgodnom prilikom. Koje *τινί* na koga ili što. **2.** uop. baš ondje ili blizu biti (Ksen. Kir. 1, 4, 18), baš nazočan biti, aps., ili *τινί* kod čega, *εἰς καιρόν* u dobar čas.

Παρ-αυαία, *ἡ*, pokrajina u Elidi na rijeci *Αὔας* ili *'Αῷος (Aoon)*. Stanov. **Παραυαῖοι**, *οἱ*.

παρ-αυδάω, *ep.* **1.** razgovarati, govoriti, tješiti, aps. ili *τινά*, i to *τινί* čim. **2.** hvaliti, *τί*.

παραυλίζω, *poet.* do čega ležati. Od

πάρ-αυλος, 2. *poet.* susjedan, bliz.

παρ-αυτά i **παρ-αυτίκα** = *παραχρῆμα*, v. r.

παρα-φαίνω, **1.** *poz.* akt. kome, kod koga (*τινί*) sa strane svijetliti, do kuće svijetliti mu. **2.** med. pri čem pokazati se, pojaviti se.

παρα-φέρω (-*οίσω*, -*ήνεγκον*, -*ενήνοχα* i t. d.), i ktomu frekvent. **παραφορέω**, **I. akt. tranz.** i **pas.** kraj čega nositi, stoga **1.** donositi, prinositi, do-

bavljati, predložiti, na stô donijeti, iznijeti, navesti (Her. 9, 26), pribaviti, pomenuti, pričati, *τί*, i to *τινί*. **2.** mimo nositi, okolo nositi, raznositi, od čega drugamo svratiti (takođ. pren. s pravoga puta, zavesti), mahati (Dem. 18, 232), *τί*, osob. *τὰς κώπας* veslati. **3.** odvesti, sa sobom zanijeti, *τινά*. **II. akt. intr.** razlikovati se, *ὀλίγων παρενεγκουσῶν ἡμερῶν* s razlikom od malo dana.

παρα-φεύγω, *ep.* s inf. aor. *παρα-φυγέειν*, protrčati mimo.

παρά-φημι (v. *φημί*), *ep.* takođ. **παραίφημι** i **πάρφημι**, *ep.*, s aor. 2. *παρεῖπον* [u arzi *πᾰρ.*], **1.** akt. zapr. *παραστάντα τινὶ εἰπεῖν* t. j. opominjući govoriti komu, **a)** govoriti komu, svjetovati, aps. ili *τί*, i to *τινί*. **b)** nagovoriti, zavesti, zavarati, *τινά*. **2.** med. opominjati, nagovarati, *τινά*, i to *ἐπέεσσιν*.

παρα-φθάνω, *ep.*, part. aor. *παραφθάς* i med. *παραφθάμενος*, preteći, u trku prestići, natrčati, *τινά*, i to *τινί* čim (Il. 10, 346 valja čitati prema boljim izvorima *-φθάνῃσι* mj. *-φθαίῃσι*, *-φθαίῃσι* ili *-φθήῃσι*).

παρα-φθέγγομαι, dep. med., upadati u riječ, prigovarati.

παρα-φορά, ἡ, *poet.* ludilo.

παρα-φορέω, v. *παρα-φέρω*.

παράφορος, 2. (*φέρω*), zabludio, kao lud, sulud, pomaman, žestok, *πρός τι* za čim ili na što.

παρά-φραγμα, *τὸ* (*-φράσσω*), ograda, branik.

παρα-φρονέω, u nesvijesti, bez svijesti biti, sa i bez *τῇ νόσῳ* pasti u ludilo, poludjeti.

παραφρονία, ἡ, N. T. = *παραφροσύνη*.

παρα-φρόνιμος, 2. *poet.* i *poz.* (*φρήν*), bezuman, lud.

παραφροσύνη, *ἡ*, ludost, ludilo.

παρα-φρυκτωρεύομαι, izdajnički davati ognjem znak (*φρυκτός*), *τινί* komu.

παράφρων, 2. *poet. poz.* lud, prevarljiv, na pr. *μάντις*.

παρα-φυλάσσω i **-ττω**, motriti, paziti, stražiti, bdjeti, vrebati, čuvati, aps. *οἱ παραφυλάσσοντες* straže, stražari, ili *τινά*, i to takođ. s dod. part. ili *τί*, takođ. s inf. sa i bez *ὡς*, ili sa sl. *ὅπως μή* koga motriti i čuvati, da ne (takođ. med.).

παρα-φύομαι, *poz.* u intr. perf. 2. *παραπέφυκα*, sa strane sam izrastao ili postao.

παρα-χειμάζω, zimovati, prezimiti. Otd.

παραχειμασία, ἡ, N. T. zimovanje.

παρα-χέω, *jon.* **1.** uza što lijevati, priliti, *ὕδωρ*. **2.** uza što nasipati, iskopanu zemlju (*χοῦν*) uzimati za nasip.

παρα-χόω, aor. *-έχωσα*, *jon.* uza što nasipati, *χῶμα*.

παρα-χράομαι, dep. med., *jon.* takođ. **-έομαι**, 2. plur. *jon.* *παραχρᾶσθε*, *jon.* i *poz.* **1.** drukčije raditi, ne tako postupati, *εἴς τινα*. **2.** samo uzgred upotrebljavati, malo cijeniti, aps. *παραχρεόμενοι* puni preziranja, ili *τί*, takođ. s dod. part. i *ὡς* kao da.

παρα-χρῆμα (= *παρὰ τὸ χρῆμα*) = **παρ-αυτά** i **παρ-αυτίκα**, adv., kod samoga djela, smjesta, baš u osudni čas, odmah, očevidno, bez promišljanja; takođ.: u sadašnjosti, sada, baš, ili: za ovaj čas, zasad, s *διδόναι* u gotovu plaćati, s part.: odmah ako (kad), sa članom koje kao adv. *τὸ π.* — *παραυτίκα*, koje kao adj. časovit, sadašnji, *ἡ π. χάρις* ili *ἀνάγκη* ljubav ili nevolja ovoga časa, *ἡδονή* uživanje bez muke, slič. *αἱ ἐκ τοῦ π. ἡδοναί* ili *τὸ ἡδύ*, koje kao supst. *τὰ π.* sadašnje, *τὸ π. τῆς ὁμολογίας* sadašnji sporazum ili zaključak, ili u *ἐκ τοῦ π.* smjesta, bez priprave, *ἐν τῷ π.* u sadašnjosti, u ovaj čas, odmah, za ovaj čas, zasad.

παρά-χρους, 2. *poz.* iščiljele boje.

παρα-χωρέω, **1.** na stranu ići, odstupati, odlaziti, maknuti se, ukloniti se, napose **a)** za govornika određeno mjesto ostaviti, odstupiti. **b)** u vojnič. smislu: sa svoga mjesta udaljiti se. Aps., ili *τινί* komu, i *τινός* od čega, stoga *τινὶ τῆς ὁδοῦ* komu ići s puta; takođ. sa sl. *ὡς* i inf. **2.** pren. odstupati, predati, ostaviti, žrtvovati, pustiti, dopustiti, ne kratiti, prednost davati, *τινί*, i to *τί*, ili *τινός* što ili (od) čega.

παραχώρησις, ἡ, *poz.* odstupanje.

παρα-ψαύω, *poz.* doticati, dirati.

παραψυχή, ἡ, *poet.* oblaznica, utjeha. Od

παρα-ψύχομαι, *buk.* tješiti.

παρ-βάτης, *poet.* = *παραβάτης*.

παρ-βατός, 3. *poet.* = *παραβατός*.

παρ-βεβαώς, v. *παραβαίνω*.

παρδαλέη, *ἡ*, *ep.* i *jon.* mj. *παρδαλῆ*, naime *δορά* pardalska, panterova koža.

πάρδαλις, *εως*, *jon.* *ιος*, *ὁ, ἡ*, u Hom. takođ. **πόρδαλις** pis., panter, pardal.

παρ-εγγράφω, pod što (*ὑπό τι*) nešto (*τί*) pripisati; krivo upisati.

παρ-εγγυάω, **1.** uručiti, predati, preporučiti, *τινά τινι*. **2.** napose: predavati, naime u vojnič. govoru, usmeno od momka do momka dogovornu riječ ili zapovijed, i tako *τὸ σύνθημα* dogovornu, lozinku davati (*τινί*). Stoga uop. **a)** znak dati, obećati, obreći, sa sl. inf. **b)** dozivati, pozivati, podbadati, sokoliti, zapovijedati, aps. kao Ksen. An. 4, 7, 24 na hitnju pozivati, ili *τινί* i to s inf. ili akuz. s inf.

παρ-εγγύη, *ἡ*, poklič, data dogovorna ili lozinka.

παρ-εγείρω, *poz.* uzato pobuditi ili poticati.

παρ-εγκλίνομαι, *poz.* pas., na stranu nagibati se.

παρ-έγκλισις, *εως, ἡ*, *poz.* nagibanje na stranu.

παρεδρεύω, *poz.* i *poet.* kod čega sjediti, **a)** uvijek uz koga (*τινί*) biti, biti prisjednik. **b)** revno baviti se, *τινί*.

πάρ-εδρος, 2. (*ἕδρα*), *jon.* i *poet.* sjedeći do, pri-

družen ili spojen, *τινί;* napose: drug za stolom, gost. Kao supst. *ὁ π.* prisjednik, uop. drug.

παρ-έζομαι, *ep.* dep. med. u prez. i impf., sjesti ili sjediti do koga, *τινί*, osob. za dogovor.

πᾰρειά, *ἡ*, često u plur., *ep.* **πᾰρήιον**, *τὸ*, i *poet.* **παρηίς**, *ίδος, ἡ*, plur. *παρῇδες* (od *παρά, παρ-ασια*, srod. lat. *os*, što je do usta), **1.** obraz, *λευκή* blijed; takođ. o životinjama. **2.** (*παρήιον* i *παρηὶς ἵππων*) nakit na konjskim obrazima, ures na remenu od čeljusti uz obraze.

πᾰρείας, *ου, ὁ*, mrka zmija, pripitomljena za čarolije kod misterija.

παρ-εἶδον, v. *παροράω*.

παρ-είθη, v. *παρίημι*.

παρ-εικάζω, metnuti jedno do drugoga i porediti.

παρ-είκω, s aor. 2. *παρείκαθον*, **1.** uzmicati, popuštati, pokoriti se, dopustiti. **2.** bezlič. **παρείκει** pruža se prilika, zgodno je, moguće, dopušteno je, slobodno je, aps. i *τινί, κατὰ τὸ ἀεὶ παρεῖκον τοῦ κρημνώδους* gdje je to kada strmina dopuštala.

I. **πάρ-ειμι** (v. *εἰμί*), *ep.* prez. ind. 3. pl. *παρέασι*, inf. *παρέμμεναι*, impf. 3. pl. *πάρεσαν*, fut. *παρέσσομαι*, *jon.* prez. part. *παρεών*, pored **πάρα** i **πάρ** = *πάρεστι, πάρεισι*, **1. pri čem biti**, zajedno doživjeti, nazočan biti, nahoditi se, boraviti, baviti se, biti kod čega, na svoje oči motriti, sam glavom biti gdje, uz bok stajati, pomagati, u pomoći biti (Il. 18, 472), pri ruci biti. **2.** nazočan biti, pojavio sam se, spreman biti, u pripravi biti (za lađu), ovdje biti, biti (Od. 5, 105), događati se, vladati, svojstvo biti, u vlasti biti, u fut. čekati. Koje *τινί* komu, za koga, kod koga ili čega, pri čem, čim, slič. *ἐν, ἐπί τινι* kod čega, u čem (*ἐν ᾧ* gdje), ili *περί τι* oko, kod čega, ili takođ. *τί, τινί, ἐς, ἐπί τι* kamo zaputiti ili ići (Dem. 1, 8), kod čega pokazati se ili desiti se, na što doći, kod čega naći se ili nastati, do čega doći, slič. jezgrovito *πρός τινα* doći (ka) komu, do koga, i *ἐπί τινα* na koga krenuti, i to *ἔκ τινος* od čega ili koga, *ἀπό τινος* od koga, *ἐν τούτῳ* međutim, utom; ili takođ. s part. fut. da. Koje aps. **πάρα** pojavila se, i u part. *παρών*, gdje je često pleonastički dodano u smislu *coram*, osob. pak u izričajima, koji sadržavaju zlovolju, *οὐκ ἐᾷς θάπτειν παρών* kad evo dolaziš i ne ćeš da daš pokopati, ili *λυπεῖται παρών* gledajući pred sobom, što je učinio. — Supst. znači *ἡ παροῦσά τινι* sluškinja čija, i (*ὁ*) *παρών* ili (*οἱ*) *παρόντες* nazočni, gosti, pomagači (*τινί* čiji), oni na mjestu, koji su pripravni raditi i boriti se, ili *παρών* svjedok, na svoje oči, vidok, na svoje uši, ili **τὸ παρόν, τὰ παρόντα** sadašnjost, položaj (*εὖ θέσθαι* snaći se u prilikama), stanje, kako baš biva, što je baš tu (Od. 4, 56), prilike, stanje stvarî, izneseni prijedlozi, predložene ponude, što se dogodilo, što je već započeto, postojeći red, sadašnja snaga, ili čega baš ima (Od. 1, 140), što tko upravo ima, imovina, zaliha, s *εἰς τὸν βίον* što se za život pružalo; pak: što je sadašnjost davala; tadašnje prilike, ono što se događalo.

Adverb. fraze jesu: *τῶν παρόντων χείρω* gore nego sada, *πρὸς τὸ παρόν* ili *παρεόν* po ovom događaju, obič. *πρὸς τὰ παρόντα* prema sadašnjim prilikama, što se njih tiče, poradi njih, prema svrsi, prema stanju stvarî, s obzirom na ovo (što je) ovdje; *ἐπὶ τοῦ παρόντος* kod predmeta, koji se sada ima raspravljati. Slič. *ἐν τῷ π.* u sadašnjem položaju, u ovaj čas, *ἡ ἐν τῷ π. σωτηρία* časovita sigurnost, stoga takođ. sada (Sof. El. 215), zasad, *ἐν τῷ τότε παρόντι* u tadašnje vrijeme, *ἐπὶ τῷ π.* za ovaj čas, u sadašnjim prilikama, *ἐπὶ τοῖς παροῦσι* za ove svrhe, *ἐπὶ τοῦ παρόντος* kod ovih prilika, *ἐς τὰ παρόντα* s obzirom na sadašnje prilike, *ἀπὸ τῶν παρόντων* po sadašnjem stanju stvarî, i *ἐκ τῶν π.* s obzirom na sadašnji položaj, prema sadašnjem položaju (Ksen. An. 3, 2, 3), prema (sadašnjim) prilikama, u sadašnjim ili tadašnjim prilikama, koliko su prilike dopuštale.

3. bezlič. **πάρεστι**, *παρῆν*, **πάρα, πάρ**, aps. moguće je, može se učiniti, dopušteno je, slobodno je, ima razloga (Sof. Aj. 432), potrebno je, tu je, ima, aps. ili s inf. ili akuz. s inf.; s *τινί:* netko je u tom položaju, dogodilo mu se, do njega je, lako mu je, ima želju, s *οὐ*: ne može se odlučiti. Pa tako i u part. *παρόν* kad je dopušteno, slobodno, kraj ili protiv mogućnosti, s dat. takođ.: mogao je (Her. 6, 137), morao je.

II. **πάρ-ειμι** (*εἶμι*), v. *παρέρχομαι*.

παρ-ειπεῖν, v. *παράφημι*.

παρ-ειρύω, *jon.* mj. *παρερύω*, sa strane vući, *τί*.

παρ-είρω, *poet.* nizati jedno uz drugo, pak jezgrovito: širiti, mijenjati, *νόμους*.

παρ-εισάγω, kraj čega uvoditi (nenadano, tajom), *τινά;* dovoditi koga na pozornicu. Otd.

παρείσακτος, 2. N. T. tajno uveden, uvučen.

παρ-εισδέχομαι, *poet.* dep., med. osim toga t. j. kao nepotreban dodatak ili kao suvišnji tovar primiti, *τινά*.

παρ-εισδύομαι, s aor. 2. akt. *-έδυν*, *poz.*, i

παρ-εισέρχομαι ili **παρεσέρχομαι**, aor. *-ῆλθον*, *poz.* tajom uvući se, potajno ili ktomu unići, aps. i *εἴς τι*.

παρ-εισπίπτω (*-πεσοῦμαι, -έπεσον, -πέπτωκα*), *poz.* kraj čega ili potajno napasti, kraj čega prodrijeti ili provaliti, aps. ili *εἴς τι*.

παρ-εισρέω, *poz.* potajno uvući se.

παρ-εισφέρω, podjedno predlagati, uop. prinositi.

παρ-έκ i **παρέξ**, takođ. **πάρεξ** naglašeno, *ep. jon.* i *poz.* **I. adv. 1.** preko, mimo, kraj ili uza

što napolje, takođ.: blizu. **2.** pren. uza što, **a)** od pravoga puta ili istine zastranivši. **b)** svrnuvši, prekinuvši što (Od. 14, 168). **c)** s ἤ, predašnju tvrdnju stežući: izuzevši, osim.

II. prijedlog 1. s **gen.** pred, na strani, izvan, nedaleko od, osim.

2. s **akuz.** uza što van, preko čega van, s onu stranu, uza što mimo, pren. **a)** π. Ἀχιλῆα t. j. mimo njega, kao njemu iza leđa, bez njegova znanja (Il. 24, 434). **b)** π. *νόον* preko razuma, nerazumno, nerazborito (Il. 20, 133), dok Il. 10, 391 *παρέκ* treba spojiti s *ἤγαγεν*, a ne s *νόον*.

παρ-εκβαίνω, poet. i *poz.* preko čega napolje stupati, **a)** prekoračiti, prestupiti. **b)** zastranjivati; izopačiti se. Otd.

παρέκβασις, *εως, ἡ, poz.* **1.** prestupanje. **2.** odstupanje, zastranjivanje.

παρ-έκλυσις, εως, ἡ, poz. umaknuće, izgovor, isprika.

παρ-εκέσκετο, v. *παράκειμαι.*

παρ-εκκλίνω, intr., zakrenuti, uklanjati se, bježati.

παρ-εκλέγω, tajom sabirati.

παρεκ-προφεύγω, *ep.* uza što bježati, umaći, *τινά.*

παρ-εκτείνω, perf. pas. *παρεκτέταμαι, poz.* kraj čega prostirati ili protezati, *τί,* i to *τινί* kraj koga, i *παρά τι* uza što.

παρ-εκτέον, v. *παρέχω.*

παρ-εκτός, N. T. = *παρέκ,* osim toga, osim, *τινός.*

παρ-εκτρέπω, poet. mimogred odvraćati.

παρ-ελαύνω (v. *ἐλαύνω*), *ep.* fut. *παρελάσσω,* aor. *παρήλασα* i *παρέλασσα,* **1.** tranz. tjerati kraj, voditi kraj, provesti, *τινά,* i to *εἴς τι.* **2.** sa i bez *ἐφ' ἅρματος, ἐπὶ τοῦ ἵππου, ἵπποισιν* (kod utrke), *νηί,* **a)** provesti se, voziti se oko, projahati mimo, jahati pred, projedriti, mimo ploviti, uop. mimo što ići, prolaziti kraj, aps., ili *τί, παρά τι, πρός τινα* pred što, kod čega, takođ. samo *τινά* ili *τί* pred kim ili čim, stoga takođ. koga preteći, prestići (Il. 23, 638). **b)** uop. zaputiti, napose: dojahati, *πρός τινα, ἐπί τι.*

παρ-εληλυθώς, ὁ (sc. *χρόνος*), *poz.* gramat. perfekt.

παρ-έλκω i *παρ-ελκύω* (*-έλξω, -είλκυσα* i t. d.), *jon.* i *ep.* impf. *παρέλκον, παρέλκετο, ep. jon.* i *poz.* **I. akt. 1.** na stranu vući, na stranu maknuti, *ἑαυτὸν ἔκ τινος* stisnuti se, ukrasti se iz čega. **2.** sa strane, t. j. na strani ili u povodu vući, t. j. do jarma, na krajevima sprege, uop. odvući, aps. **3.** zavlačiti, oklijevati, *τινί* čim. **4.** intr. *poz.* vući se pokraj, biti suvišan. **II. med.** sa strane k sebi vući, t. j. lukavstvom i prijevarom prisvajati, izmamiti, *τί.*

παρ-εμβαίνω, poz. među čim, sa strane unići, *εἴς τι.*

παρ-εμβάλλω (*-βαλῶ, -έβαλον, -βέβληκα* i t. d.), **1.** tranz. zapr. uza što bacati ili turati unutra, pak: u okolu ili u boju uvrstati; jarak unaokolo kopati. **2.** intr. u bojni red vrstati se.

παρ-εμβλέπω, poet. sa strane na što gledati.

παρεμβολή, *ἡ* (*-βάλλω*), utiskivanje, napose: ređanje ili vrstanje vojske, napose okola, stoga takođ. okô, tabor; općina, vojarna u Jerusalimu, N. T.

παρ-εμβύω, poz. uza što utisnuti.

παρ-έμμεναι, v. I. *πάρειμι.*

παρ-εμπίμπλημι, poz. još ktomu, potajno puniti.

παρ-εμπίπτω, nadoći, sa strane napasti; doći među što, turati se među što.

παρ-εμπλέκω, poz. među što uplesti.

παρ-εμπολάω, *poet.* mimogred unijeti, krijumčariti, *τί,* gen. aps. (*πόσεως*) *παρεμπολῶντος γάμους* pored zakonitoga drugi brak sklapati.

παρ-εμπορεύομαι, poz. pored čega davati.

παρ-έμπτωσις, εως, ἡ, dolaženje među što, prodiranje (tuđih tjelesa).

παρ-εμφαίνω, uzgred pokazivati; uzgred dati razumjeti.

παρ-ενδίδωμι, poz. protiv prava popuštati.

παρ-ενθεῖν, buk. dor. = *παρελθεῖν.*

παρ-ενθήκη, *ἡ, jon.* i *poz.* umetak, dodatak; *τοῦ λόγου* zastranjivanje.

παρ-ενθυμέομαι, poz. ep. dalje sebi k srcu uzimati.

παρ-ενοχλέω (s augm. *παρηνώχλ.*), pri čem biti na teret, uznemirivati, dosađivati; napose: dodijavati, aps., i *τινά* komu, *poz. τινί.*

παρ-εντείνω, *poz.* uza što napinjati, *τί,* osob. glazbalo navijanjem žica jače nategnuti, stoga pren. *τὸν Ἀναξαγόραν* Anaks. i njegove nauke na mnogim mjestima pominjati, njegove žice nategnuti, upotrijebiti ga za veću živost govora.

παρέξ i ***πάρεξ,*** v. *παρέκ.*

παρ-εξάγω, *ep.* (u tmezi), uza što ili kraj čega napolje voditi, pren. Il. 10, 381 varati, *τινά τι* t. j. koga s obzirom na što (*σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος*), i to *τινί* čim.

παρ-έξειμι, v. *παρεξέρχομαι.*

παρεξ-ειρεσία, *ἡ,* prostor u lađi, gdje nema više vesala, dakle zapr. najprednji i najstražnji dio, osob. kljun lađeni.

παρ-εξελαύνω (v. *ἐλαύνω*), *ep.* aor. akt. konj. 2. sing. *παρεξελάσησθα, jon.* plpf. 3. sing. *παρεξεληλάκεε,* **1. tranz. a)** kraj čega tjerati, *νῆα.* **b)** kraj čega (*τί*) voziti. **2. intr.** kraj čega izvesti se i provesti se, uop. provesti se, projahati; *ἐν νύσσῃ* oko mete voziti se, obići je; *ἵππῳ* na konju; *τινί* na koga; aps. krenuti.

παρ-εξέρχομαι (v. *ἔρχομαι*), i ***παρ-έξειμι*** (v. *εἶμι*), **1.** zapr. kraj čega prolaziti, aps., i *τινά* i *τί* kraj koga ili čega, takođ. *παρά τι; πεδίοιο* u ravnini. **2.** pren. *poet.* prekoračiti, kršiti, *τί.* **3.** neopaženo izaći ili umaći.

παρ-εξετάζω, porediti (za ispitivanje).

παρ-εξευρίσκω, aor. -εξεῦρον, *jon.* ktomu pronaći, *τί*.

παρ-εξίημι, *jon.* i *poz.* pri tom propustiti, *ἡμέραν*.

παρ-επιδείκνυμαι, poz. čim gizdati se, *τί*.

παρ-επιδημέω, poz. kratko vrijeme ili s drugima na stranom mjestu nazočan biti.

παρ-επίδημος, 2. *poz.* i N. T. tuđ; supst. doseljenik, inostranac, gost.

παρ-επισκοπέω, poz. porediti.

παρ-επιστροφή, poz. okretanje prema drugoj strani.

παρ-επλω, v. *παραπλέω*.

παρ-έπομαι, dep. med., na strani slijediti, uop. slijediti, ići za kim, ili *τινί* koga pratiti.

παρ-εργάτης, ὁ, λόγων, poet. besposlen brblavac.

πάρ-εργον, *τὸ*, uzgredno djelo, uzgredan rad, uzgredna stvar, dodatak, sitnica, *ἐν παρέργῳ θεῖναί τινα* s kim postupati kao sa sitnarijom (Sof. Fil. 473), sa *ὁδοῦ* poslov. usput, otprilike. Slič. *ἐν παρέργῳ* mimogred, kao otprilike, *ἐκ παρέργου* kao uzgredan posao, kao uzgrednu stvar. Zapr. neutr. od

πάρ-εργος, 2. uzgredan, *subsecivus*; otd. adv. **παρ-έργως,** otprilike, površno, bez trajne posljedice.

παρ-έρπω, buk. prikrasti se, tajom prikučiti se.

παρ-έρχομαι, dep. med. (v. *ἔρχομαι*), *ep.* fut. *παρελεύσομαι*, aor. inf. *παρελθέμεν* (*dor.* -*ενθεῖν*), i **πάρ-ειμι,** *dor.* inf. *παρίναι* (v. *εἶμι*), s adj. verb. *παριτητέα*, **1.** kraj čega, uza što, uz obalu, na strani **prolaziti,** mimo ići ili mimo krenuti, provesti se kraj, projedriti kraj, proteći mimo, prelaziti, aps., ili *τί* kraj čega, *τινά* kraj koga, *παρά τι* duž čega, mimo što, *διά τινος* kroza što (proći), *ἔκ τινος* odakle. Pren. prijeći, *τί* preko čega, stoga **a)** nečemu (*τί*) umaći, moći to odbiti, i *τινά τι* komu s obzirom na što (*σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος*) umaći. **b)** mimoići, prijeći, *τί*. **c)** prekoračiti, obići (Od. 5, 429), prevariti, nadmudriti (Il. 1, 132), prekršiti, *τί*. **d)** *τινά* kraj koga u trku protrčati, prestići ga; uop. preteći, nadmašiti, i to *ἔν τινι* i samo *τινί* u čem, na pr. *ποσίν* u trku. **e)** prolaziti, proteći, minuti, o vremenu, i s *τινά* komu se izmaći, za što dobro. Stoga *παρελθών* prije prošao, pređašnji (Plat. Prot. 310 A), *τὰ παρελθόντα* prošlo, napose: pretrpljena muka, i *τὸ παρεληλυθός* prošle stvari, takođ. adv. *τὰ παρελθόντα* što se tiče prošlosti, u prošlosti, i *poz.* gramat. *t. t. ὁ παρεληλυθώς* (*sc. χρόνος*), perfekt. **f)** *poet. παρέρχεταί τί τινα* netko nešto ne će da kaže. **2.** proputovati, koračati ili ići ili doći kroz, *τί* što i kroza što, i to *τινί* čim, *ἔς τι* u što, *ἐς τὸ πρόσω* dalje. **3. prilaziti,** dolaziti, nadoći, unići, slijediti, sa i bez *εἴσω* ili *εἴσω τινός* i *ἔς τι* prispjeti, **stići, doći,** doputovati, *ἐπί τι*. Napose **a)** doći (s vojskom), navaliti, prodrijeti, unići, provaliti (Dem. 18, 35), udariti, i to *ἐπί τινα* na koga, takođ. s pomišlj. *εἴσω τῶν πυλῶν* (Plut. Ag. 15), ili *μέχρι τινός* dokle, *ἐπί τινος* na što, ali *ἐπί τινι* za što, *ἐπὶ κακῷ* u zloj namjeri, *ἔκ τινος* od čega. **b)** imati pristup, stupiti, *ἔς τι* u što. **c)** pristupiti, ustati (i govoriti), aps., ili *εἴς τινα* pred koga ili pred kim, *εἰς τὸν δῆμον* u narodnoj skupštini, ili *εἴς τι* u što, na pr. *ἐς ἀγῶνα* na borbu, pa tako i *τινί* pred kim. **d)** pren. doći, *τί* i *εἴς τι* do čega (Dem. 9, 24), nešto postići.

πάρ-εσαν, v. I. *πάρειμι*, B.

πάρ-εσις, ἡ, N. T. otpuštenje, oproštenje.

παρ-εσκευάδαται, v. *παρασκευάζω*.

παρ-εστάμεναι, v. *παρίστημι*, B.

παρ-έστιος, 2. (*ἑστία*), *poet.* na ognjištu, ukućanin.

παρ-ευδοκιμέω, poz. slavom nadmašiti ili preteći, zamračiti.

παρ-ευθύνω, *poet.* na stranu upravljati, uop. upravljati, *τινί* čim.

παρ-ευκηλέω, poet. miriti.

παρ-ευνάζομαι, *ep.* pas., kraj čega ležati ili spavati, *τινί* kod koga.

πάρ-ευνος, 2. *poet.* koji kod koga leži.

παρεύρεσις, *εως, ἡ*, izmišljanje izgovora, zavrzivanje, izgovor, vent. Od

παρ-ευρίσκω, *jon.*, aor. pas. konj. -*ευρεθῇ*, ktomu izmišljati, *τί*.

παρ-ευτρεπίζω, *poet.* dobro urediti, *τί*.

παρ-έχω (v. *ἔχω*), *ep.* aor. 2. akt. inf. *παρασχέμεν* (i u tmezi, u arzi Od. 19, 113 *α*), s adj. verb. *παρεκτέον*, i *ep.* spor. obl. **παρ-ίσχω,** inf. *παρισχέμεν*, **I. akt. 1. a)** kraj čega, t. j. u pripravi držati, podavati, **pružati. b) nuditi, davati,** pružati, uručiti, predati, dopustiti, udijeliti, pribaviti, metnuti, zapustiti, iznositi, pokazati, izdati. **c)** uzrokovati, dati, potaknuti, zadati, rađati, učiniti, iskazivati (Il. 3, 354). **d)** učiniti čim, za nešto postaviti, dopuštati, pokazati, dokazati. **e)** priliku davati. Koje aps., ili s inf., part. i *ὡς*, ili *εἴς τι*, koje *τινά* i adj. koga učiniti čim, u stanje staviti, ili s part., *ξυμμάχους δεχομένους* izraditi, da saveznici prihvate, *τινὰ ὁμολογοῦντα* čiji pristanak dobiti, *τινὰ ταπεινόν* koga pokoriti ili pod jaram skučiti, *Τισσαφέρνην φίλον* prijateljstvo T. pribaviti, *τὴν σύγκλητον*, t. j. milost senatovu, ali *φύλακά τινά τινι* koga komu ostaviti za stražara. **2.** napose **a)** koga postavljati, *εἴς τι* za što, za sudbeni rok; često sa *ἑαυτόν* sam sebe davati, pokazati se (Ksen. Kir. 2, 1, 22), prikazivati se kao nešto, *ἐν τῷ φανερῷ* javno, ili *ἐν τῷ μέσῳ* javno puštati k sebi, ili sa i bez *χρῆσθαι* pristup tražiti, spreman biti, *τινί* kod ili za koga, dati upotrijebiti se, s *τινί* i *εὖ ποιεῖν* sebi od koga dati dobro činiti. S inf. pas. na pr. *καταγοητεύεσθαι* od vikačâ dati varati se. No još češće s part., adj. ili apoz. vladati se kao što, *ἰδιώτην* kao privatan

čovjek živjeti, ἐξαπατηθησόμενον podavati se za varanje, sa znanjem dati varati se, σπάνιον rijetko se pokazati. Često treba i ἑαυτόν dopuniti, kao Her. 9, 17, ili sa sl. πατεῖν dao se gaziti. Koje τί na pr. πράγματα i sl. posla zadavati, ili λόγον ὑπό τινος govor u koga buditi, o kom biti rečen, τὴν τιμωρίαν priliku dati osveti, αἴσθησιν priliku dati za opažanje. b) bezlič. **παρέχει**, fut. παρασχήσει (τινί) sa i bez inf., pruža se prilika (Her. 3, 142), moguće je, καλῶς prilika je zgodna, pa tako i u inf. ili bezlič. part. παρέχον kad se može učiniti, kad se nadala prilika (Her. 5, 48), i ἄριστα καιρὸς παρασχών posve povoljna prilika.

II. med. 1. od sebe, od svoje strane, od svojih sredstava, svoje volje, iz svoje sredine **pružati ili davati,** prikazivati, prinijeti, donijeti, pokazati, postavljati, metnuti, u sredini imati, sadržati, ili: skupiti, izvesti, na vidjelo iznijeti, ispuniti, dokazati, prikazati, obreći, obećati, činiti, τί, na pr. ἐχυρά, πιστά jamstvo dati, jamčiti, πίστιν vjeru buditi, osigurati, i to τινί čim, ὄψιν u oči udarati, ali τὴν σεαυτοῦ δύναμιν što je u tvojoj vlasti, i τὶ ἐχυρόν nešto zajamčiti. Napose: svjedoke ili svjedočanstva davati, zazivati, pa tako i τινὰ μάρτυρα koga za svjedoka svoga davati ili zazivati, i to κατά τινος suprot komu. **2. sebi što pribaviti,** steći, izraditi, sebi što priložiti, imati kao nešto, na pr. ὅπλα kao oklopnik služiti, ili τινά s dod. adj. ili part., na pr. πειθομένους τοὺς στρατιώτας poslušnost vojnikâ, (τὸ ὕδωρ) Ἀκεσίνην καλούμενον učiniti, da se sada zove Akesin. **3.** sa i bez ἑαυτόν **davati se,** nuditi se, doći (pred što), i: na sebi prikazivati, sebe kao nešto pokazati, τί nešto, ἀποκρινόμενος kao čovjeka, koji odgovara, τινί komu ili čemu, τινί i εἴς τι za što, ἀπό τινος kod čega, od koga, εἴς τινα komu.

παρ-ηβάω, u pret. muževnu sam dob prevalio, starjeti, starati, ocvjetati, pren. o lađi, koja je na suho izvučena te je u neku ruku svoju muževnu dob, t. j. vrijeme vojevanja prevalila.

παρηγορέω i med. **-ομαι** (παρήγορος, v. παράγορος), *jon. poet.* i *poz.* nagovarati, sokoliti, pozivati, opominjati, tješiti, tiškati, aps., ili τινά, takođ. τινά τι govoriti komu što, i to τινί čim, ili s inf.

παρηγορία, ἡ (-ρέω), *poet.* i *poz.* **1.** razgovor, utjeha, tješenje, ἀπό τινος o čem. **2.** oblakšica, hrana, τινός čemu, takođ. za ulje, koje oganj hrani.

παρ-ήγορος, 2. koji tješi, isp. παρ-άγορος.

παρ-ῄειρεν, παρ-ηέρθη, v. παραείρω.

παρήιον, παρηΐς, v. παρειά.

παρ-ήκω, **1.** vući se duž, dokle sezati, protezati se, i to παρά τι duž čega, i u slobodnijoj konstr. još i s τὰ κατά τι = οἰκέουσι παρήκοντες, ili πρός τι prema čemu, ἔς τι ili μέχρι τινός do čega. **2.** s ἔξω izaći, pokraj straža.

παρ-ῆλιξ, ικος, ὁ, ἡ, *poz.* koji snagu gubi, koji stari.

πάρ-ημαι, *ep.* i *poet.* dep. med., sjediti uz ili kraj ili do, uop. pri čem zabaviti se, nastavati, boraviti, opkoliti, kod čega biti, nazočan biti, aps., ili τινί kod koga ili čega.

παρηνώχλημαι, -ηνώχλουν i slič., v. παρενοχλέω.

πάρηξις, εως, ἡ (παρήκω), *poet* u plur., dolazak, pristajanje.

παρηορίαι, αἱ, *ep.* vođice, uzde u logova ili povodnika.

παρ-ήορος, 2. (παραείρω, σειρά), *ep. poet.* i *poz.* prikopčan pokraj, stoga **1.** na povodu, naime ἵππος logov, povodnik, koji u dvopregnim kolima nije na jarmu vukao, nego je samo onako bio prikopčan. **2.** otegnut, ispružen, ἔνθα καὶ ἔνθα u širinu i u dalj (Il. 7, 156). **3.** mamuran, smeten (νόον u duhu), lud, budalast.

παρ-ήπαφε, v. παραπαφίσκω.

παρῄς, ῇδος, ἡ, *poet.* = παρηΐς, v. παρειά.

Παρητακηνοί, v. Παραιτάκαι.

παρθέμενος, *ep.*, v. παρατίθημι.

παρθενεία, ἡ, *poet.*, παρθένευμα, τὸ, *poet.* i παρθένευσις, ἡ, *poz.* djevojaštvo, djevičanstvo; djevojačka zabava.

παρθενεύω (παρθένος), *poet.* postupati kao s djevicom; med. *jon. poet.* i *poz.* biti djevica, i prez. mj. fut. ostati djevica.

παρθενία, ἡ, *poet.* i *poz.* = παρθενεία.

παρθένιος, 3. i 2., *ep. poet.* i *poz.*, **παρθένειος,** 2. *poet.* i **παρθενικός,** 3. *ep. poet.* i *poz.* (παρθένος), djevojački, djevičanski. Supst. ὁ π. kopile, sin djevojke, τὸ παρθένιον vilin cvijet, crnika (*nigella*), ἡ παρθενική, v. παρθένος.

Παρθένιος, ὁ, **1.** rijeka u Paflagoniji, koja pada u Pont, s. Bartin. **2.** τὸ Παρθένιον ὄρος gora na međi argolidskoj i arkadskoj, s. Roino. **3.** τὸ Παρθένιον grad u Misiji kod Pergama.

Παρθενοπαῖος, ὁ, sin Talajev (po drug. Aresov) iz Arkadije, koji je u Argu našao nov zavičaj.

παρθεν-οπίπης [ῑ], ου, ὁ, vok. -πῖπα (ὀπιπεύω), *ep.* koji zija u djevojke, djevojčar, noktaš.

παρθένος, i *ep.* **παρθενική,** ἡ, djevica, stoga θυγάτηρ π. neudata kći, uop. djevojka, pak takođ. mlada žena, mlada, i uop. žensko čeljade. Napose zove se tako a) u Her. 4, 103 Ifigenija. b) s γαμψῶνυξ Sfinga. c) u plur. Eumenide. d) sa ἱεραί i Ἑστιάδες Vestalke u Rimu. e) N. T. djevičanski mladić.

παρθενό-σφαγος, 2. (σφάζω), *poet.* od ubistva djevojačkoga.

παρθενών, ῶνος, ὁ (παρθένος), **1.** *poet.* i *poz.*, u plur. djevojačka soba. **2.** u sing. Παρθενών, ὁ, glasovit hram Atene παρθένος na Akropoli u Ateni. Bio je 228 stopa dug, 102 stope

širok i 60 st. visok, ali se ipak zvao ἑκατόμπεδος, jer je prеđašnji, na mjestu kojega ga je Periklo sagradio, bio 100 stopa dug i tako se zvao, dok je u potonjega sama ćelija bila tako duga.

παρθεν-ωπός, 2. *poet.* djevičanskoga lica.

πάρθεσαν, v. παρατίθημι.

Πάρθοι, *οἱ*, i **Παρθυαῖοι** (staroperz. *Parthuva*), *οἱ*, stanovnici male pokrajine Παρθία, Hirkaniji na jug, turanski nomadi. Poslije su bili osobita država s 18 pokrajina, ἡ Παρθική, Rimljanima strašni neprijatelji.

παρ-ιαύω, *ep.* (i u tmezi), kraj koga (τινί) spavati, ἀμφί τινι tik do koga.

παρ-ίζω, *ep. jon.* i *buk.* 1. akt. tranz. do čega posaditi, τινά, i to τινί uz koga. 2. akt. intr. i med. sjesti kraj, sjediti uz, i to τινί koga, ἔν τινι kod čega.

παρ-ίημι (v. ἵημι), **I. akt.** i **pas. 1.** kraj čega **spuštati**, dolje slati, pružati, τί, na pr. πλευρόθεν πλευράν svoju stranu uz materinu. U pas. spustiti se (Il. 23, 868), objesiti se. Pren. popustiti, otupiti, pustiti da omlitavi. U pas. klonuti, iznemoći, omlitaviti, stoga παρειμένος popustio, klonuo, otupio, raspao, τινί na čem, ὑπό τινος od čega. **2. mimo pustiti, t. j. a)** propustiti (Dem. 18, 303), unutra pustiti (Her. 8, 15), pripustiti, k sebi pustiti, sa i bez εἴσω, τινά ili τί, i to ἔς τι u što, πρός τινα pred koga. Pren. *α)* popuštati, τινί čemu, puštati, εἴς, ἐπί τι u što; παρεὶς κλύδωνα mimo bujicu. *β)* prepustiti, na slobodu pustiti, slobodu dati, dopustiti, pustiti (Her. 9, 1), ne kratiti, aps., ili τί, ili inf. sa i bez ὥστε, i to τινί komu i koga. **b)** propustiti, pustiti da proteče (Her. 7, 183), ustupiti, otpustiti, τί. U pas. otpušten biti, τινός od čega. **3.** pren. **mimo ići**, propustiti, ne mariti, zaboraviti, zapustiti, ukloniti, zbaciti, okaniti se, ostaviti, aps. τὰ παρειμένα učinjene pogrješke, ili τί, takođ. τινά, na pr. ἑαυτήν zapustiti se, za daljni život ne mariti, ili τινός = ἀμελεῖν za što ne mariti, nešto ne upotrijebiti. Jezgr. ἐκεῖνο παριείς, τί ὠφελήσει, mj. παριεὶς λέξον. **II. med. 1.** sebi što izmoliti, ugovoriti, τί. **2.** uzmicati, popuštati, dopuštati, aps., i τινί komu.

Παρικάνιοι, *οἱ*, stanovnici pustinje, koji se skitahu među Gedrosijom i Medijom i tako pripadahu i 10. i 17. medijskoj satrapiji ; nijesu bili arijskoga roda.

Πάριον, *τὸ*, grad u Misiji na Propontidi, Lampsaku na istok, sada Kemer. Stanov. *οἱ* **Παριανοί.**

παρ-ιππεύω, 1. projahati. 2. na stranu dojahati, u bokove juriti, s konjaništvom na bokove navaliti, uop. dojahati, prijahati, aps., ili ἐπί τι do čega, ἐς κύκλους u krugovima, okolišeći, dakle: čarkajući dojahati, čarkati.

παρ-ίπταμαι, v. παραπέτομαι.

Πάρις (◡◡), ιδος, *jon.* ιος, ὁ, takođ. Ἀλέξανδρος zvan, sin Prijamov.

παρ-ισόω, **1.** akt. izjednačiti. **2.** med., part. *jon.* παρισεύμενος, s kim (τινί) izjednačivati se. **3.** pas. *buk.* biti poređen.

παρ-ιστάνω i -ιστάω, N. T. = παρίστημι.

παρ-ίστημι, **A) tranz. I. akt.** i **pas.** (παραστήσω, παρέστησα, i παρίσταμαι, παρασταθήσομαι, παρεστάθην), **staviti uz** ili **pokraj, 1.** postavljati, τί, na pr. τὰ ὅπλα postaviti ili pokazati vojsku posve blizu (Dem. 18, 175); pren. donositi. **2.** razlagati, dokazivati, nešto (misao) uliti, uop. nadahnuti, τί čim, i to τινί koga. **3.** utjecati na koga, nagoniti, podbadati, sokoliti. **II. med.** παρίσταμαι s fut. παραστήσομαι, aor. παρεστησάμην, **1.** pokraj sebe postaviti ili dati da stane, izvesti, dovesti, τινά, pren. sebi koga (τινά) naći za braniča (συνήγορον). **2.** pridobiti, u svoju vlast dobiti, na predaju natjerati, sebi pokoriti, svladati, poniziti, τινά ili τί, i to τινί čim, ili sa sl. ὥστε i inf., tako ga pritijesniti, da. **3.** *poz.* uvoditi, τινά koga kao da govori.

B) intr. i refleksivno med. **παρ-ίσταμαι** s fut. παραστήσομαι, aor. 2. παρέστην, perf. παρέστηκα, 3. pl. παρεστᾶσιν i t. d., *poz.* fut. eks. παρεστήξομαι (v. ἵστημι, B), s *ep.* aor. konj. duala παρστήετον, part. παρστάς, perf. inf. παρστάμεναι, **stati uz**, stupiti kraj, **pristupiti**, pridoći, naći se, prihvatiti se čega, perf. pristupio sam, **stajati kod čega**, blizu sa strane stajati, glavom nazočan biti, blizu biti (Il. 16, 853), ovdje ili nazočan biti; o događajima: naskoro nastati, dogoditi se, pojaviti se, nastati, raširiti se. Napose **a)** u dobrom smislu: sa i bez εὖ ili σύμμαχον komu priskočiti, u pomoći biti (Sof. Aj. 92), pomagati (Il. 21, 231); u zlom smislu: na put stati, put zakrčiti, saletjeti, pritijesniti (Her. 4, 136; Dem. 1, 18). **b)** pristati na što, stoga ἐς τὴν γνώμην τινός za kim pristati (Her. 6, 99), prijeći, pa tako aps. predati se, kapitulirati. **c)** pasti na um (Dem. 3, 1), παρίσταται sa i bez λογισμός nameće se misao, nastaje sumnja, pada na pamet. Koje aps. παραστάς s mjesta, παρεστῶτος θέρους ovoga ljeta, ljetos, u ljetu, τύχαι usud donosi, τῶν παρεστώτων u sadašnjim prilikama, i slič. bezlič. παρεστηκὸς ῥᾷον jer im je sad još lakše palo na um. Koje τινί, πρός τινι komu, do, kod koga, na pr. ζωγράφῳ — »sjediti slikaru«, ili τινί čim, na pr. χερσίν ruku pružiti u pomoć, ili τινί, ἔς, πρός τι za što, uza što, ili s inf. ili ὡς. **d)** *poz.* τὸ παρεστηκός postojanstvo, kojim se vojska na svom mjestu drži.

παρ-ίσχω, v. παρέχω.

πάρισωσις, εως, ἡ (παρ-ισόω), jednakost, osob. u retorici: jednakost rečenica ili dijelova re-

čenica, koji se odnose jedan na drugoga, paralelizam.

παρ-ιτητέα, v. παρέρχομαι.

παρ-κατέλεκτο, v. παρακαταλέγομαι.

πάρ-κειμαι, *poet.* = παράκειμαι.

παρ-κύπτω, *buk.* mj. παρακύπτω.

παρ-μέμβλωκε, v. παραβλώσκω.

Παρμενίδης (-νείδης?), ου, ὁ, slavan filozof iz Eleje, u cvijetu oko g. 500. pr. Is.

Παρμενίων, ωνος, ὁ, sin Filotin, vojvoda Filipov i osob. Aleksandra Vel., poslije od njega ubijen.

παρ-μένω, v. παραμένω.

παρμόνιμος, 2. *poet.* = παραμόνιμος.

Παρνᾱσός, οῦ, ὁ, *jon.* **Παρνησός,** gora u Fokidi, na međi lokridskoj, oko 2460 m visoka, kojoj su dva najviša gotovo uvijek snijegom pokrita vrha Τιθορέα i Λυκώρεια s korikijskom spiljom; 800′ nad Delfima stijene Φαιδριάδες; u blizini Plista vodio je put σχιστὴ ὁδός, Sof. OT. 716. Gora se sad još zove Parnas, u Lokridi Elato i jedan dio njezin Lijakura. Adj. **Παρνάσιος,** 3., adv. **Παρνησόνδε,** na Parnas (takođ. -σσ- pis.).

Πάρνης, ηθος, ὁ i ἡ, šumovita gora puna divljači na međi atičkoj i beotskoj, nastavak Kiterona, s klancem utvrđenim od Atenjana, 1413 m visoka, sada Ozea.

παρ-οδεύω, *poz.* prolaziti, τί mimo što.

παρόδιος, 2. *poz.* koji leži na putu, prolazeći.

πάρ-οδος, ἡ, **1. a)** put mimo što, prijelaz, prolaz kraj čega (παρά τι), i napose: prostor od usta do želuca (Luk. Nigr. 33), pak uop. prilaz; *poz.* takođ. hodnik, kat. **b)** prolaženje, prelaženje, prijelaz, prolaz, prilaz, ἐν τῇ π. i κατὰ τὴν π. na prolasku, prolazeći, putem, na putu, ἐν π. uzgred; aps., ili ἐπί τινος do čega, ἐπί τινα do koga. **c)** pristup, ulaz, prilika, aps., ili ἐπί τι za što. **2.** dolazak korov (τοῦ χοροῦ).

παρ-οίγνυμι, aor. part. παροίξας, *poet.* malo otvoriti.

πάροιθε, i pred vokalima **-θεν,** ili πάροιθ' (lok. od πάρος), *ep.* i *poet.* **1. adv. a)** o mjestu: **sprijed,** na prednjoj strani, naprijed, sprijeda, s εἰρύσατο sprijeda stojeći na braniku, οἱ π. prednji. **b)** o vremenu: **prije,** negda, τὸ π. prije, pređašnji put. **2. prijedlog** s gen., od kojega je katkad sa više riječi rastavljen: **pred,** naočigled, nasuprot.

παρ-οικέω, 1. tranz. uza što, duž obale nastavati, τί gdje. **2.** intr. **a)** u blizini, do koga stanovati, susjed biti, τινί kod čega ili koga, čemu ili komu. **b)** kao stranac u gradu nastavati, N. T. i *poz.*

παροίκησις, εως, ἡ, susjedstvo.

παροικία, ἡ, N. T. nastavanje inostranca u kojem mjestu.

παρ-οικίζομαι, *jon.* pas., aor. παροικισθῆναι, do koga naseliti se, τινί.

παρ-οικοδομέω, kraj čega zidati, dalje graditi, τί, i to ἑκατέρωθεν s obje strane sagraditi, i ἡμῖν kraj nas, t. j. zid do našega.

πάρ-οικος, 2. koji kraj koga stanuje, susjed, πόλεμος t. j. u blizini zavičaja. Supst. ὁ π. stranac, koji živi u gradu, doseljenik, N. T. i *poz.*

παροιμία, ἡ (πάρ-οιμος, 2. = παρ' οἶμον na putu), općena riječ, poslovica, riječ, ὥσπερ ἡ π. štono riječ. Otd.

παροιμιάζομαι, služiti se poslovicom, u priči, simbolično govoriti.

παροιμιακὸς στίχος, ὁ = katalekt. anapest. dimetar, na kraju anapest. sistema ili umetnut kao refren (ᴗᴗ–ᴗᴗ– | ᴗᴗ–ᴗ).

παροινέω (πάροινος), aor. ἐπαρῴνησα, perf. πεπαρ., **1.** pijan biti, bješnjeti, vladati se kao pijan čovjek. **2.** u pijanstvu koga (τινά) zlostaviti, mrcvariti, τινά i εἴς τινα.

παροινία, ἡ, svađanje pri vinu, uop. raskalašno življenje i čini prema tomu, lupačenje.

παρ-οίνιος, 2. *poz.* i **πάρ-οινος,** 2. *poz.* koji pripada na pijanku; raskalašan, razuzdan. Supst. τὰ π. napitnice (pjesme).

παροίτερος, 3., *ep.* komp. za πάρος, prednji, pređašnji.

παρ-οίχομαι, dep. med., perf. παρῴχηκα ili -οίχωκα i -ῴχημαι, **1.** prolaziti, proteći, τὰ παροιχόμενα prošlo (prez. često u znač. perf.). **2.** pren. **a)** umaći, τί čemu. **b)** saći, zaći, τινός sa čega, promašiti, μοίρας varati se u određivanju usuda.

παρ-οκωχή, ῆς, ἡ (παρέχω), davanje, dobavljanje.

παρ-ολιγωρέω, malo zanemarivati.

παρ-ολισθαίνω, *poz.*, aor. παρώλισθον, na stranu oklizati se, opuznuti se.

παρ-ομαρτέω, trčati s kim.

παρ-ομοιάζω, N. T. nalikovati.

παρ-όμοιος, 2. i 3., primjeren, t. j. što se kao slično može porediti, jednak, sličan, istovrstan, τινί čemu, čim, πρός τινι prema čemu. παρόμοιόν ἐστιν ὅπερ = π. ἐστι τούτῳ ὅπερ to je baš tako kao.

παρ-ομοίωσις, εως, ἡ, *poz.* sličnost (kao ret. fig.), jednaki zvek, paromeoza.

παρ-ονομάζομαι, *poz.* pas., pridjevak dobiti.

παροξυντικός, 3. koji potiče, draži, razdražuje, ljuti, aps. i εἴς τι.

παρ-οξύνω, zapr. na čem oštriti, šiljiti, ali samo pren. podbadati, ili: dražiti, srditi, razdražiti, ljutiti, aps. ili τινά, i to πρός, ἐπί τι na što, ἐπί τινα protiv koga, ili s inf. ili ὅπως, i to ξύν τινι čim, ἔκ τινος čega radi. U pas. biti potaknut, pobuđen, dati se uzdrmati ili potresti, razdražiti se, srditi se, ljutiti se, i to ἐπί τινι na što, τινί, διά τι, πρός τινος od čega,

ὑπό τινος od koga ili čega, *πρός τι* pri čem, kod čega, *κατά τινος* na koga, protiv koga. Otd.
παροξυσμός, ὁ, draženje, ljutina, ogorčenje.
Παροπάμισος = *Παραπάμισος.*
παρ-οπλίζομαι, poz. pas., razoružan biti.
παρ-όραμα, τὸ, poz. pogrješka, griješka.
παρόρασις, εως, ἡ, previđanje, preglédanje, od
παρ-οράω (*-όψομαι, -εἶδον, -εώρακα*), **1.** na kom (*τινί*) što (*τί*) vidjeti, uop. opažati, *τί.* **2.** pogledati, oči kamo (*εἴς τινα, πρός τι*) baciti iil okomiti. **3.** previđati, ne paziti, zanemariti, *τί,* i to *κατά τι* čega radi.
παρ-οργίζω, na gnjev dražiti, ljutiti.
παροργισμός, ὁ, N. T. pobuđen gnjev.
παρ-ορμάω, nagoniti, podbadati, poticati, *τινά,* i to *εἴς, ἐπί τι,* ili sa sl. inf.
παρ-ορμέω, poz. sidrom pritvrđen biti, biti osidran.
παρόρμησις, *εως, ἡ* (*-ορμάω*), poticanje, pobuđivanje.
παρορμητικός, 3. *poz.* koji podbada.
παρ-ορμίζω, uz obalu osidrati, *πλοῖα.*
πάρ-ορνις, ιθος, ὁ, ἡ, poet. protiv leta ptičjega preduzet, zlosrećan.
παρ-ορύσσω, kraj čega kopati, *τί.*
παρ-ορχέομαι, poz. krivo plesati, *τί.*
πάρος (isp. *πάροιθε* i *παροίτερος*), *ep. jon.* i *poet.*, **I. adv. 1.** vremena: **prije,** takođ. (osob. kod prez.) inače, za oznaku inače običnoga, koje sada pada pod izuzetak ili dobija novu potvrdu. Sa članom ili kao adj.: pređašnji, pređašnja, pređašnje, ili s *τὸ* kao adv. = *πάρος* pređašnji put; naprečac (Il. 23, 474). — Takođ.: s *οὐ* i sl. *πρίν* ne prije negoli. **2.** o mjestu: *ante,* naprijed, sprijeda (ali Il. 8, 254 treba tumačiti: prije nego —).

II. veznik, s inf. (obič. aorista, rjeđe prez.) = *πρίν,* **prije nego.**

III. prijedlog s genit., koji češće stoji sprijed nego ostraga: **pred** = *πρό,* pren. takođ.: preko čega.
Πάρος, *ἡ,* kikladsko ostrvo u Egejskom moru, s glasovitim mramorom, sada Paro. Stanov. *οἱ* **Πάριοι.**
παρ-οτρύνω, poz. = *παρορμάω.*
παρουσία, *ἡ* (*παρεῖναι*), **1.** nazočnost, *παρουσίαν ἔχειν* dolaziti, *ἀγαθῶν παρουσίᾳ* jer je u njima dobro. Napose **a)** zgodna prilika = *καιρός.* **b)** nazočna vojna sila (Tuk. 6, 86). **2.** dolazak, napose: u pomoć, stoga: pomoć, = *βοήθεια.* **3.** N. T. i *poz.* napose: očekivani povratak Kristov na sudnji dan.
παρ-οχέομαι, med., kraj koga (*τινί*) u kolima sjediti.
παρ-οχετεύω, vodu (*τὸ ὕδωρ*) drugamo odvesti, pren. odvratiti, mimoići, prijeći, *τί.*
παρ-οχή, *ἡ,* stara *var. l.* za *παροχωχή.*
παρ-οχλέω, v. *παρ-ενοχλέω.*
πάρ-οχος, 2. koji se zajedno vozi, suputnik; *ἡ poet.* djeveruša.
παρ-οψίς, *ίδος, ἡ* (*ὄψον*), zdjelica s biranim jelom; zdjelica, N. T.
παρ-οψώνημα, *τὸ, poet.* slatkiš, pren. *εὐνῆς* začin njezine postelje, t. j. što leži mrtva.
παρ-πεπιθών, v. *παραπείθω.*
Παρράσία, *jon.* **-ίη,** *ἡ,* grad i pokrajina u juž. Arkadiji; stanov. *οἱ* **Παρράσιοι.**
Παρράσιος, *ὁ,* sin Euenorov, glasovit slikar iz Efesa oko g. 400., koji je najviše živio u Ateni, gdje je dobio građansko pravo. Takmac Zeuksisov, kojega je naslikanim zastorom prevario.
παρρησία, *ἡ* (*πᾶν, ῥῆσις*), slobodan govor, slobodna riječ, u plur. slobodne izjave, uop. sloboda govora, dopuštenje govoriti slobodno, prostodušnost, otvorenost, iskrenost; bestidnost u govoru, pogan jezik. Koje aps. *μετὰ παρρησίας* bez ikakvog obzira, *τίνι παρρησίᾳ;* s kakvim obrazom? (jer se *π.* osniva na svijesti, da je tko sam bez ljage), koje *περί τινος* o čem, *πρός τινος* pred kim, prema komu.
παρρησιάζομαι, augm. *ἐπαρρ.*, redupl. *πεπαρρ.*, dep. med., slobodno govoriti, slobodno očitovati, prostodušno, iskreno besjediti ili reći, aps., ili *τί,* ili *περί, ὑπέρ τινος* o čem, i to *πρός τινα* komu, *κατά τινος* protiv koga.
παρρησιαστικός, 3. *poz.* iskren, prostodušan.
παρ-σταίην, παρ-στήετον, i slič., v. *παρίστημι,* B.
παρ-τιθεῖ, v. *παρατίθημι.*
Παρύσατις, *ιδος, ἡ,* kći Artakserksa I., polusestra i žena Darija Nota, mati Artakserksa II. i mlađega Kira.
παρ-υφαίνω, uza što tkati, pren. *τὰ παρυφασμένα ὅπλα* oružani, koji odasvud (neoružanu hrpu) zaklanjaju.
πάρ-φαμαι, v. *παράφημι.*
πάρ-φασις, v. *παραίφασις.*
παρ-φεύγω, *ep.* mj. *παραφ.*, bježati mimo, *τινι* koga.
παρῳδέω, pjesmu krivo pjevati, podrugivati se.
παρ-ῳδός, 2. *poet.* koji ne pripada pjesmi.
παρ-ωθέω (*-ώσω, -έωσα*), na stranu turati, na stranu tiskati, istisnuti, *τινά* ili *τί;* med. od sebe.
παρ-ωκεάνιος, 2. *poz.* koji na oceanu nastava.
παρ-ωκεανίτης, ου, ὁ, poz. = pređašnjemu.
παρ-ωνύμιον i *poet.* i *poz.* **παρώνυμον,** *τὸ* (*ὄνυμα, ὄνομα*), prezime, pridjevak.
παρ-ώνυμος, 2. *poz.* gramat. *t. t.* od imena (nomena) izveden.
Παρ-ωρεῆται, *οἱ,* stanovnici gore, koja se vuče od Arkadije prema Elidi.
πάρ-ωρος, 2. (*ὥρα*), *poz.* u nevrijeme; prekasno.
παρ-ωροφίς, *ίδος, ἡ, jon.* okrajina krova na egip. hramu.

πᾶς, πᾶσα (od παντjα), **πᾶν**, gen. παντός, πάσης, παντός i t. d., gen. plur. πάντων, fem. *ep.* πασάων i πασέων (dvojesložno), dat. plur. *ep.* πάντεσσι, **1.** u sing. **svaki,** koje kao adj., koje kao supst., παντὸς εἶναι biti svačiji posao, često s τίς spoj. svatko, koji mu drago, svaki pojedini. U neutr. ἐν παντί u svačem, τὸ πᾶν sve, cjelina, takođ.: glavno, glavna stvar. U plur. **svi,** kao adj. ili supst. ἀνάξιοι πᾶσίν ἐστε t. j. po svačijem sudu vi to ne zaslužujete, πάντα sve. Sa ἅμα, ὁμοῦ svi bez razlike, svi zajedno (Il. 24, 247). Sa članom pred πᾶς znači cjelinu, naprema pojedinim dijelovima, kao *cuncti, universi,* οἱ π. ἄνθρωποι svi ljudi zajedno, τοὺς πάντας ἱππέας sve kolike konjanike, τοὺς πάντας Πέρσας glavnu silu perzijsku, naprema odijeljenim četama, τὸ πᾶν στῖφος najgušća hrpa, glavno mnoštvo. Stoji li pak član pred supst., tad se označuje nešto izvjesno, πᾶς ὁ πόλεμος čitavi (pomenuti, budući i t. d.) rat, τοὺς ἄνδρας πάντας ove, prije pomenute ljude sve, slič. πᾶσα ἡ ὁδός ovaj čitavi put, πᾶν τοὐναντίον sasvim protivno (onomu). Pa tako dobija πᾶς takođ. sa članom i bez njega kod oznaka broja i mjere značenje: u svemu, ἐννέα πάντες u svemu devet (Od. 8, 258), ἐν εἴκοσι ταῖς πάσαις ἡμέραις u svemu za 20 dana, stoga takođ. τὰ πάντα εἴκοσι (naime ἔτη) punih dvadeset godina, ne gledeći na premalo ili previše mjeseci i dana. Kao supst. τὰ πάντα sve, vasiljena, vasioni svijet, svemir, ali τὸ πᾶν (v. gore) sve, περὶ τοῦ παντός o cjelini, uopće.

2. čitav, t. j. sa svima svojim dijelovima, potpun, sav, samo, πᾶσα (ἡ) ἀλήθεια potpuna, cijela, sva istina (Il. 24, 407), ἐν πολεμίοις τοῖς πᾶσι među samim neprijateljima, stoga stoji **a)** često tako, da ga prevodimo adverbijalno, stoga Τροίαν ἁλῶναι πᾶσαν t. j. sasvim, slič. u πᾶσα πόλις, gdje je πᾶσα = πάμπαν, ili πᾶν ἐλευθεροῖ στόμα drži usta sasvim čista. **b)** da bi se označio najviši stupanj: πᾶν κέρδος — ὅσον δυνατόν najviši, πᾶσα ἀνάγκη krajnja nevolja, εὐνοίᾳ πάσῃ svakom mogućom ljubavlju, πάσῃ διαίτῃ s najtočnijom brižljivosti, pa tako i s gen. ἐν παντὶ ἀθυμίας u potpunom strahu, ἐπὶ πᾶν ἐλθεῖν sve pokušati ili upotrijebiti, ἐς πᾶν κακοῦ u krajnju nesreću, pa stoga ἐν παντὶ εἶναι u svakoj nevolji biti.

3. = παντοῖος **svakojak,** svake ruke ili struke, koji mu drago, kojigod, πᾶς ὅστις, πάντες ὅσοι, πάντα ἅ svaki kojigod, svi koliki *quotquot;* διὰ παντὸς πολέμου, διὰ πάσης ἀγωνίας svakom vrstom boja, ἀνθρώπους ἐκ πάντων t. j. iz svih naroda, τὰ θύσιμα πάντα τρισχίλια t. j. svake vrste, goveda, ovaca i koza, οἰωνοῖσι πᾶσι t. j. svima bez razlike, koliko bi ih došlo, ὁ πᾶς λόγος opća priča, i κερδαίνειν ἀπὸ παντός od svega bez obzira, bilo pošteno ili nepošteno. Napose πᾶσι δέκα svačim deseterostruko, i πάντα γίγνεσθαι sve postajati, t. j. u sve pretvarati se, sve (moguće) oblike primati (Od. 4, 417). Ali τὰ πάντα cjelina, akuz. svagdje, (τὰ) πάντα ἦν αὐτοῖς *omnia iis erat,* bio im je sve, stoga takođ. τὰ πάντα ἦν οἱ ἐν τῷ λόγῳ bio je glavni predmet njegovu pričanju. (ἡ διὰ πασῶν naime χορδῶν συμφωνία, oktava u glazbi.)

4. adverbijalno stoji **a) πᾶν, τὸ πᾶν, πάντα** u svem, u svakoj struci, posve, sasvim potpuno, svagdje, uopće. Pa tako i τὰ πολλὰ πάντα većinom sasvim, gotovo posve, skoro sasvim, ili παντὸς μᾶλλον posve sigurno, zacijelo, μάλιστα πάντων najviše, najodlučnije, sasvim bez sumnje. Slič. πάντων δεινότατον najopasnije, i tako često kod superl. **b) τῷ παντί** u svakom pogledu, uopće; takođ. kao dat. razlike = neizmjerno, τῷ παντὶ πλέονες neizmjerno brojniji ili jači. **c) διὰ παντός** svakako, svagda (Sof. Aj. 705). Slič. **d) ἐν παντί, ἐν πᾶσι** u svemu, skroz. **e) ἐπὶ πᾶν** uopće. **f) κατὰ πάντα** u svakom pogledu, slič. ἐς τὸ πᾶν posve, i ἄχρι παντός. **g) περὶ** i **πρὸ παντός** nada sve. **h) παντὸς εἵνεκα** ili **οὕνεκα** cjeline (domovine) radi. **i) ἐπὶ πᾶσιν,** *poz.* poslije svega, napokon.

5. pravi adv. a) πάντως, πάμπαν (redupl. πᾶν), *poet.* **παμπήδην, παντάπασι(ν),** takođ. **τὸ π.,** zapr. sve u svemu, *ep.* πάγχυ, *at.* **πάνυ,** πανταχῶς, na svaki način, posve, sasvim, skroz, potpuno, svakako, veoma silno ili mnogo, baš ili istom pravo, sad jednom pravo, jako, veoma, najvećma; u odgovoru, često s γέ: bez sumnje, zacijelo, sigurno, dakako, s δήπου dabogme, s μὲν οὖν dakako, zacijelo, slič. s γοῦν; καὶ πάνυ još toliko, baš silno, posve. Osim toga nahodi se πάνυ objačano s ἐπὶ μάλα ili spojeno s λίην odviše, ili s dod. τί, na pr. οὐδεὶς πάνυ τι nitko od dulje vremena. S negacijama: οὐ πάνυ (ne πάνυ οὐ), nikako ne (Il. 8, 450) (rijetko: ne osobito), οὐδὲ πάνυ također ne mnogo, ni osobito, pače ni, nikako (mj. καὶ οὐ πάνυ), οὐδὲν πάντως nipošto, nimalo (Her. 5, 34 i 65), οὐ πάμπαν nipošto, nikako, nikada. Sa članom: τὸ πάνυ δοκοῦν opće priznato, i ὁ πάνυ čestiti, slavni (Ksen. Mem. 3, 5, 1), i sa supst., takođ. sa sl. genit., najznatniji, najugledniji, najslavniji, najodličniji. **b) πανταχῇ** ili **-χῆ, πάντῃ** ili **-τη,** *dor.* **-τᾷ, πανταχοῦ** i *poz.* **πανταχόθι,** u svakom smjeru, svud naokolo, svakamo, svagdje, posvuda, na svakom mjestu, na sve strane, napose: u dužinu i širinu, u četverokutu, kvadratu (Tuk. 3, 68), na sve četiri strane (Her. 2, 124), ili: po širini i visini (Her. 2, 78), s κύκλῳ i ἐν κύκλῳ unaokolo, sa svih strana, odsvakud. Pren. na svaki način, svagda opet, u svaku ruku, svakako, posve, potpuno, sasvim, uopće, πανταχῇ δρῶντες postupajući, ka-

kogod hoćemo. Takođ. s genit. πανταχόθι τοῦ σώματος u svim dijelovima tijela, ili sa član. τὰ πανταχοῦ blago cijeloga svijeta. c) **πανταχόθεν, πανταχοῖ** i **πάντοθεν**, sa svih strana, od svih mjesta, odsvakud, πάντοθεν (Sof. OC. 1240) takođ.: s mnogih strana, jer pjesnik kod poređenja misli na Edipa; uop. odasvud, svagdje, pren. u svakom pogledu ili obziru. Sa član. svestrani. d) **πανταχόσε** i **πάντοσε**, N. T. πάντοτε na sve strane, svakamo, takođ. u τοῖς π. δήμοις = πανταχοῦ, jer u tom leži pojam općega širenja.

πάσάμην, v. πατέομαι.

Πᾶσαργάδαι, *οἱ*, 1. najstarije pleme perzijsko, iz kojega se birahu njihove vojvode. 2. *αἱ Π.* u tako zv. šupljoj Perziji ležeći, glavni grad i prijestolnica perzij. kraljeva s grobom Kirovim.

πασάων i **πασέων**, v. πᾶς.

Πασι-κράτης, *ους, ὁ*, knez od Sola na Kipru, po Arijanu iz Turija u donjoj Italiji.

πασι-μέλουσα, *ἡ, ep.* od svih slavljena, pridj. Arge, pravije pis. πᾶσι μέλουσα.

Πασιτίγρις, *ιδος, ὁ* (u starom perz. mali Tigris), rijeka u Sogdijani, u gornjem tijeku Elaios, s. Kuren.

Πασι-φάα, *ἡ, dor.* lakonska proročka boginja, koja je u Talami imala hram, gdje su se proroštva davala utvarama u snu *(incubatio)*. Tu su, kažu, efori u određena vremena sanjali, a sni im se politički tumačili. ἐκ Πασιφάας iz hrama Pasifajina.

πασσαλεύω, *poet.* pribiti, prikovati, prikopčati, objesiti, *τί*, i to *τινί* o što.

πάσσαλος i **πάτταλος**, *ὁ* (osn. παγ u πήγνυμι, lat. *pālus = paxillus*), *ep.* gen. πασσαλόφι, *ep. jon. poet.* i *poz.* klin drveni, o koji se što objesi (dok se sa ἧλος dva predmeta priklinče), kolac, kočić.

πάσσασθαι i slič., v. πατέομαι.

πάσ-σοφος, 2. = πάνσοφος, veoma mudar.

πασ-συδί i **πασ-συδίᾳ**, v. πανσυδίῃ.

πάσσω (lat. *quatio*), spreže: πάσω, ἔπᾶσα, πέπασμαι, ἐπάσθην, -παστός, *ep.* i *poz.* posipati, na što metati, pokropiti, *τί* što, i *τινός* čega, čim, isp. ἐμπάσσω.

πάσσων, v. παχύς.

παστάς, *άδος, ἡ*, i u plur. (od παρ-στάς, παραστάς), što stoji uza što, što je dozidano, t. j. 1. dovratnik. 2. prednji trijem, zgrada sa strane kao galerija, koja se u Her. 2, 169 o jednu od dvije strane dvorišnoga trijema prislanjala pak je i sama bila urešena stupovima. 3. uop. prednja dvorana, tako a) u Ksen. blagovaonica. b) ženska ložnica, bračna ložnica, stoga u Sof. o grobnici Antigoninoj.

παστήρια, *τά, poet.* utroba.

παστός, 3. 1. adj. verb. od πάσσω. 2. supst. ὁ π. = παστάς, v. r.

πάσχα, *τό*, N. T. (aram. *pās'chā*, jevr. *pèsăch* štеđenje), vazmena žrtva, vazmeno jagnje, 14. nisana, kao na dan odlaska iz Egipta; vazmena gozba, židovska svetkovina pashe.

πασχητιασμός, *ὁ, poz.* tjelesna ili bludna požuda.

πάσχω (od παθ-σκω, osn. πενθ: παθ), fut. πείσομαι, aor. 2. ἔπαθον, perf. πέπονθα, plpf. *at.* ἐπεπόνθη, ktomu *ep.* aor. konj. 2. sg. πάθῃσθα, 3. sg. πάθῃσι, inf. παθέειν, perf. ind. 2. pl. πέπασθε (πέποσθε) = πεπόνθατε, 1. uop. dojam primati, **iskusiti**, doživjeti, događa mi se, desi mi se, snalazi me, meni je, opominje me, pri duši mi je, oko srca mi je, želim, koje aps., na pr. u part. τά γ' ἔργα μου πεπονθότ' ἐστι μᾶλλον ἢ δεδρακότα t. j. djela više pretrpljena nego od mene izvršena; koje *τί* što, i to s πάθος usud iskusiti, πέπονθα biti u kojem stanju, i πάθος τινὸς πάσχω meni je kao nekomu, ἃ πείσονται njihova buduća sudbina, οὐδὲν θαυμαστὸν πάσχω nije začudo, što mi je tako, ὑικὸν πάσχει njemu je kao svinjama (Ksen. Mem. 1, 2, 30), ἄξια τῆς προσδοκίας biti dočekan prema očekivanju, ἐπιλέλησται καὶ ὧν ἡ ψυχὴ πάσχουσα ἐπεθύμει zaboravio je i dojmove, pod kojima je duša (svagda) željela, i to ἔκ, ὑπό τινος od koga, τοιαῦτα πάσχουσι ὑπὸ τῶν καμήλων tako im je, kad opaze deve, ὅ τι ὑπό τινος πάσχω što mi je tko učinio, ili ἔς, πρός τινα ili τι s kim, čim ili što se tiče čega, πρός τι *poz.* vladati se prema čemu. Napose znači onda 2. u zlom smislu: nešto (zlo) iskusiti, **pretrpjeti**, podnositi, sebi nažao činiti, mučiti se; koje aps. sa i bez κακῶς u zlu biti, u rđavu položaju biti, štetu trpjeti, zlo, nepravdu iskusiti, nepravdu trpjeti, oštećen, zlostavljen, uvrijeđen biti, osob. okajati, kazan trpjeti, i u sudb. smislu: tjelesnu kazan trpjeti, suprotno ἀποτεῖσαι (globu morati platiti), stoga poslovica: παθόντα γνῶναι poslije štete dozvati se pameti, zapr. iskustvom doći do spoznanja, ἐν τῷ παθεῖν εἶναι biti na kvaru, stoga τὸ παθεῖν uvreda, ὁ παθών uvrijeđeni; koje *τί* nešto, na pr. οὐλήν zadobiti ranu, i to *τινί, κατά τι* u čem, ἔκ, πρός, ὑπό τινος od koga, takođ. od čega, i ἔκ τινος odakle, ἐπί τινι komu za volju. — Navlastito a) kao izričaj velike zabune ili nevolje, τί πάθω; τί πάθωμεν; što da (u tako teškoj nevolji) počnem(o)? kako će mi (nam) biti? što će od mene (nas) biti? što da učinim(o)? τί ἂν πάθοι τις; što da se dalje učini? Slič. u part. τί παθόντε λελάσμεθα što nam se dogodilo, da mi; i tako stoji često τί παθών u smislu: što mu je bilo, što mu je palo na pamet, što ga je mučilo, da je, zašto? b) π. τι eufemistički, da bi se izbjeglo zloguko znamenje: zlo proći, poginuti, pasti, umri-

jeti, stoga *μή τι πάθῃ* samo da mu se što ne dogodi, samo da ne klone. Slič. u *τιμῶμαι πάσχειν ὁτιοῦν* ne bio živ, ili s part. *δράσαντάς τι π.* poslije čina pasti. **3.** u dobrom smislu, ali nigda bez bližnje oznake, koja bar u svezi mora ležati, sa i bez *εὖ:* dobro iskusiti ili primati, **dobro mi je,** dobročinstva uživati, nagrade dobiti, usluge dobiti, koje aps., koje *τί*, bilo *ἀγαθόν* ili *ἀγαθά* dobročinstva, usluge, ili *ἡδύ* ugodno osjećanje imati, *πολλὰ φιλικά* mnoge dokaze prijateljstva dobiti, takođ. *τὴν ἡμέραν* dan dobro proživjeti, i to *ὑπό τινος* od koga, *τινί* čim.

πατά (*jon.*), skitska riječ za *κτείνειν*.

Πατάβιον, *τὸ*, grad u pokrajini *Venetia*, lat. *Patavium*, s. Padova.

πᾰτᾰγέω, *poet.* i *poz.* klepetati, drsko krieštati.

πᾰτᾰγος, *ὁ* (*πατάσσω*), nema at. proza, svaki štropot, koji nastaje, kad se o što udari, što krši i t. d.: prasak, cvokotanje, pljeskanje, urnebes, gungula, vika, buka, *τινός* od čega. To je bio osob. značajni biljeg barbara, kad bi krenuli u boj.

Πάταικοι, *οἱ*, takođ. **Παταϊκοί** naglašeno, zapr. bogovi štitnici, fenička božanstva, mališi smiješna oblika, kojih su slike bile pričvršćene na prednjem dijelu lađe.

Πάταρα, *τὰ*, primorski grad u Likiji, s proročištem Apolonovim, s. razvaline zapadno uz uz zaton Kalamaki; otd. *Ἀπόλλων Παταρεύς*, adj. *-ικός*.

πᾰτάσσω, fut. *πατάξω*, aor. *ἐπάταξα*, perf. pas. *πεπάταγμαι*, aor. pas. *ἐπατάχθη* (*at. πέπληγμαι, ἐπλήγην, πεπλήξομαι, πληγήσομαι*), **1.** tranz. udarati, raniti, aps. i *τινά, τί*, takođ. *εἴς τι;* pak *τινί* čim; takođ. *τινὰ πληγήν* koga udariti (Plat. Gorg. 527 D, drugi *πάταξαι* kao imp. aor. med.). **2.** intr. biti, lupati, kucati, *θυμός τινι ἐνὶ στήθεσσιν* srce kuca.

πᾰτέομαι, *ep. jon.* i *poet.* dep. med., fut. *πάσομαι*, aor. *ἐπᾰσάμην*, *ep.* takođ. *πάσσασθαι*, plpf. *ep.* *πέπαστο*, adj. verb. *ἄ-παστος*, kušati, uživati, jesti, trošiti, *τί* ili *τινός*.

πατέω (*πάτος*), **1.** na što stati, stoga **a)** stupati u što, *τί*, ondje hoditi. **b)** pogaziti, zgaziti, pren. »nogama gaziti«, okaljati, kršiti, povrijediti, pokvariti, *τί* ili *τινά*, i to *τινί* čim. **c)** izrabiti, brižno proučiti. **2.** pristupati, *πρός τι* k čemu.

πατήρ, *ὁ*, *at.* *πατρός, πατρί, πατέρα, πάτερ*, plur. *πατέρες, πατέρων, πατράσι, πατέρας*, ktomu *ep.* (i *poet.*) takođ. *πατέρος, πατέρι* i *πατρῶν* (lat. *pater*), **otac,** *ὁ ποιητός* poočim za razliku od *γόνῳ, φύσας π.* rođeni otac, *οἱ τοῦ πατρός* sinovi, s naglašavanjem tako zvani, da se istavi njihova dužnost ocu pomagati, *πατρὸς πατήρ* djed. Pren. **a)** začetnik, osnivač, *τινός* čega, stoga u plur. takođ. djedovi, stari, preci, oci plemena, osnivači naselja. **b)** skrbnik (Sof. OT. 1503). **c)** uop. dobrotvor, takođ. uop. kao častan pozdrav, ili za oznaku Zeusa, i to takođ. bez dod. imena često s gen. *Ὀλύμπου* otac nebeski. Otd. adv. **πατρόθεν,** od oca, po ocu, s očeve strane, s imenom očevim, *τὰ π.* što se tiče načina očeva ili svojstava očevih.

Πατησιάδης, *ου*, efor u Sparti g. 416.

πατησμός, *ὁ* (*πατέω*), *poet.* gaženje.

Πάτμος, *ἡ*, malo kršno sporadsko ostrvo, Samu na jug, s. Patmo ili Palmosa.

πάτος, *ὁ* (lat. *pon[t]-s*, stsl. пѫть), *ep.* i *poz.* **1.** gaženje, stupanje, korak. **2.** putanja, staza.

Πάτουμος, *ἡ*, grad na rubu arapske pustinje, u St. Zavjetu Pithôm, koji su Izraelci pomagali graditi (2. Mojs. 1, 11), na prokopu Nehovu među Bubastisom i Arsinoom, s. Abu-Kešejd.

πάτρα, -ρη, *ἡ*, v. *πατρικός*.

πατρ-αδελφεία, *poet.* rodbinstvo preko očeva brata ili sestre.

Πάτραι, *αἱ*, grad u Ahaji na Korintskom zalivu, sada Patras. Stanov. **Πατρέες,** stegn. **Πατρεῖς,** dat. *Πατρεῦσιν*.

πατρ-αλοίας, ili N. T. *πατραλῴας, ου, ὁ* (*ἀλοιάω*), koji oca tuče, koji griješi protiv roditeljâ.

πατριά, *ᾶς*, *jon.* **-ιή,** *ῆς*, *ἡ*, **1.** podrijetlo, rod, koljeno. **2.** narod; pleme, kasta. **3.** porodično pleme, u Izraelaca dvanaest plemena.

πατρι-άρχης, ου, ὁ, N. T. praotac.

πατρίκιος, *ὁ*, *poz.* rimski *patricius*, zapr. pripadnici od *patres* i senatorâ i njihovi potomci, onda plemstvo po baštini suprotno općini i novim građanima.

πατρικός, 3., **πάτριος,** 3. i 2., komp. *-ώτερος*, s osob. fem. **πατρίς,** *ίδος, ἡ*, i **πατρῷος,** 3. i 2., *ep.* i *jon.* **πατρώιος,** 3., pored supst. **πάτρα,** *jon.* **πάτρη,** *ep. jon.* i *poet.* (*πατήρ*), **otački, očinski,** t. j. **1.** i to kod *πατρικός*, koje se poglavito nalazi u prozi pa i tu ne vrlo često, svagda **a)** *patrius*, od oca ili od predaka preuzet, baštinjen, domorodan, domaći (*πατρῷος paternus* i *patrius*, takođ. star i *poet.* domaći); *βασιλεῖαι πατρικαί* nasljedne kraljevine, *πατρικοὶ ἐχθροί* neprijatelji od davnine, *φίλοι* prijatelji po ocu, slič. *ξένος*, i *ἀρεταὶ πατρικαί* dika njegove kuće, baštinjene vrline, slič. *ἀρετή, φρόνημα* starinska hrabrost, starinsko junaštvo, pa tako uz *δόξα* (*ἀρχή*, tu takođ. *πατρία*). Slič. *πατρῷα πήματα* od oca naslijeđene pak njegovim umorstvom i njemu dosuđene nevolje (Sof. El. 258), tako isto *π. ἆθλος* i t. d. Od *πάτριος* takođ. komp. *πατριώτερος* s većim pravom naslijeđen, koji po djedovima ima veće pravo. Kao supst. znači ovdje (*τὸ*) *πατρῷιον* očinsko nasljedstvo, i slič. *τὰ π.* otački, od oca naslijeđen imutak, dakle: imovina, koja je od oca prešla na sina, očevina; ali znači takođ. od roditeljâ ili djedova naslije-

đene navade i običaje = *πάτρια.* **b)** od oca uobičajen, stoga *πάτριον* sa i bez *ἐστί*, i sa i bez *τινί*, često sa sl. inf. star je običaj, izobičajilo se, s *τινί* nečija je naslijeđena vrlina, baština je plemenska, uop. vičan je. Stoga supst. *τὸ πάτριον* običaj, *τὰ πάτρια* zapr. običaji, koji od roditeljâ ili od starih potječu i od njih su naslijeđeni, djedovski običaj, stara navada, napose: starinske žrtve i običaji, ali takođ. starodrevne pravice i vrline, ili domorodna povjesnica, ili *ἱερὰ πάτριά ἐστι* t. j. članovi su porodični, *τὰ πάτρια ποιεῖν* držati se staroga običaja, *κατὰ τὰ π.* po starinskim običajima, po domorodnom običaju. **c)** domaći, domorodni, tako *πάτριος νόμος, θυσία* i t. d., napose *θεοὶ πατρῷοι* pravi plemenski ili državni bogovi, kojih štovanjem država se prikazuje kao velika porodica, bogovi zaštitnici plemenâ *(gentilicii)*, bogovi zavičaja, kako se osob. zovu Zeus i Apolon. Slič. *πατρῷα ἕδη θεῶν* od djedova posvećeni likovi i žrtvenici bogova pred palačom namješteni, osob. Apolonovi. S *ἄρουρα, χθών, ἄστυ* spoj. znači **πατρία** ili **πατρίς** i **πατρωΐη**, slič. kao **ἡ πάτρα, πάτρη,** ili **πατρίς** (takođ. u plur.) bez *γῇ* i t. d. domaja, domovina, zavičaj, postojbina, dok **ἡ πάτρη** takođ. kao **ἡ πατριή** (v. *πατριά*), označuje *γένος* i *φρατρία* pleme, koljeno, rod, rodbinstvo po ocu ili po roditeljima. **2.** stoji *πατρῷος*, rijetko *πάτριος = τοῦ πατρός*, i to **a)** akt. *στρατήγημα* očevo ratno lukavstvo, *τάφοι* grobovi otaca, slič. *τεύχεα*, ali *δρῦς* se zove tako, jer navješćuje volju oca Zeusa. **b)** pas. *φόνος* ubistvo očevo, (*ἔρεβος* tobože mrak, koji oca Laja krije; bolje naslućivano *στυγνοπρόσωπον* grozni), *ὅρκια* ocu pod zakletvom zadano obećanje.

πατριώτης, ου, ὁ, s fem. *πατριῶτις, ιδος* (*πάτρα*), iz iste domovine, domaći, i za stvari. Supst. *ὁ π.* zemljak.

πατρόθεν, v. *πατήρ*.

πατρο-κασίγνητος, *ὁ,* očev brat, stric.

Πάτρο-κλος, *ὁ,* gen. takođ. *-κλῆος*, akuz. *-κλῆα*, vok. *-κλεες, -κλεις*, sin Menetijev i Stenelin, iz Opusa, prijatelj i drug Ahilejev. Otd. adj. *-κλειος*, fem. *ἡ Πατρόκλεια* pjesma o Patroklu, Il. 16.

πατροκτονέω (*-κτόνος*), oca ubijati.

πατροκτονία, *ἡ, poz.* ubistvo očevo.

πατρο-κτόνος, 2. (*κτείνω*), *poet.* i *poz.* ocoubilački, i supst. ocoubilac, takođ. ubilac tuđega oca; ali *χείρ* ubilačka ruka očeva.

πατρο-παράδοτος, 2. N. T. i *poz.* od starih predan.

πατρο-στερής, 2. *poet.* lišen oca.

πατροῦχος, 2. (*ἔχω*), *jon.* s *παρθένος* djevojka nasljednica, koja je sama očevo imanje dobila za naslijeđe.

πατρο-φόνος, 2. *poet.*, **πατρο-φονεύς,** *έως, ὁ, ep.*, i **πατρο-φόντης,** *ου, poet.* (*φονεύω*), koji oca ubija, ocoubilac.

πατρώιος, v. *πατρικός*.

πάτρων, *ωνος, ὁ, poz.* rimski *patronus*, t. j. štitnik, koje naprema klijentima, koje nad korporacijama, općinama i čitavim zemljama.

πατρωνυμικός, 3. *poz.* i

πατρ-ωνύμιος, 2. *poet.* istoga imena kao otac; *τὸ π.* (*sc. ὄνομα*), gramat. patronimik.

πατρῳός, *ὁ, poz.* očuh.

πατρῷος, v. *πατρικός*.

πάτρως, gen. *ωος* i *ω*, dat. *ῳ*, akuz. *ων, ὁ, jon.* očev brat, stric, *patruus*.

πάττ..., v. *πασσ...*

Πάτταλα, *τὰ,* indijsko ime (staroind. *Pôtala* t. j. postaja za lađe) gradu na delti Inda, koja se zove *Παττακληνή;* stanov. *-εῖς*.

παῦλα, *ἡ* (*παύω*), odmor, počinak, mir, konac, oslobođenje, *τινός* od čega.

Παῦλος, *ὁ,* **1.** *L. Aemilius Paulus Macedonicus*, g. 168. pr. Is. konzul i pobjedonosni vojvoda protiv Perzeja. **2.** *Saulus* iz Tarsa, sin farizeja i rimski građanin, graditelj čadorova, u Jerusalimu od Gamalijela poučavan, progonitelj kršćana; u Damasku na čudesan način obraćen, žestok apostol kršćanske vjere; stoga g. 57. u Jerusalimu bačen u tamnicu, zatim odvučen u Cesareju, pak u Rim, gdje je g. 67. mučenički poginuo. **3.** *Sergius Paulus*, prokonzul na Kipru, od sv. Pavla obraćen.

παυράκι, adv., *poet.* nekoliko puta, rijetko.

παυρίδιος, 3. *ep.* demin. od

παῦρος, 2. (osn. *παυ* u *παύω*, lat. *paulus, paucus*), *ep.* i *poet.* obič. u plur., malen, neznatan, malo.

παυσ-άνεμος, 2. *poet.* koji vjetar utišava.

Παυσάνίας, *ου, ὁ, jon.* **-νίης, 1.** sin Kleombrotov, čelovođa Spartanaca kod Plateje, osvajač Kipra i Bizanta, poslije poradi sumnje izdaje pozvan pred efore i nakon dokaza osuđen, umr'o g. 467. **2.** sin Plistoanaksov i unuk pređašnjega, kralj u Sparti g. 408.—394., umr'o g. 385. **3.** iz pokrajine Orestis, ubilac kralja Filipa makedonskoga g. 336., zatim na krst pribijen. **4.** inače lično ime.

παυσί-λυπος, 2. *poet.* i

παυσί-πονος, 2. koji bol ili muku utišava.

παυστέον, v. *παύω*.

παυστήρ, *ῆρος, ὁ, poet.* i **παυστήριος,** *ὁ, poet.* (*παύω*), dovršitelj, izbavitelj, aps., i *τινός* čega, od čega.

παυσωλή, *ἡ, ep.* = *παῦλα*, v. r. Od

παύω, *παύσω* i *παύσομαι* (takođ. u pas. znač.), *ἔπαυσα* i *ἐπαυσάμην, πέπαυκα, πέπαυμαι, ἐπαύθην, παυθήσομαι*, fut. eks. *πεπαύσομαι*, adj. verb. *παυστέον* i *ἄπαυστος*, ktomu *ep.* prez. inf. *παυέμεν* i *-έμεναι*, impf. iter. *παύεσκεν* i *παυέσκετο*, fut.

inf. *πανσέμεν*, aor. konj. 3. sg. *παύσῃσι*, 1. plur. *παύσομεν*,

1. akt. tranz. činiti ili dati **da prestane,** osloboditi, umiriti, ukloniti, u miru ostaviti, kraj učiniti, lišiti, svrgnuti, skinuti, maknuti, završiti, ugušiti, dokinuti (Od. 4, 35), zaključiti, učiniti da tko odustane (Her. 5, 67), zadržati, ustaviti (Il. 21, 308), odvraćati, na put stati, ublažiti, utišati (Il. 1, 282), *τινά* i *τί*, i to *τινί* čim, *τινός* i *ἔκ τινος* od čega, ili s inf. ili part., na pr. *γελῶντά τινα* učiniti da tko prestane smijati se (Sof. El. 1295). **2. akt. intr.** samo u imper. *παῦε, παύετε* prestaj, kanite se; mir! više *poet.*, ali takođ. kod Lukijana, koji ga pače ima sa sl. part. **3. pas.** i **med. παύομαι, a)** osloboditi se, slobodan biti, umiriti se, odmarati se, počivati (Il. 24, 17), mirovati. **b) prestati,** premaći se, kraj imati, popustiti, okaniti se (Her. 9, 52), odustati (Il. 19, 67), prekinuti, ostaviti se (Il. 7, 290), završiti (Ksen. Kir. 8, 6, 7), ili takođ. svrgnut biti (*ὑπό τινος*), skinut biti, (službu) izgubiti. Koje aps. *πέπαυμαι* prestao sam, prestajem, završujem, ćutim, *πέπαυται* svršeno je, *πεπαύσομαι* odmah ću se toga ostaviti, *παῦσαι* budi miran, umiri se; koje *τινός* što ili čim ili čega, na pr. *τοῦ σίτου* hljeba jesti, ili *περί τινος* o kom (naime pričati), ili s part., na pr. *ὀφείλοντες* prestati dugovati, t. j. biti bez duga. Takav part. treba katkad dopuniti, kao Sof. Ant. 884, gdje se za *παύσαιτ' ἄν* iz sveze razbira: *ἀοιδὰς καὶ γόους λέγων.*

Παφλαγονία, *ἡ*, pokrajina u Maloj Aziji na Halisu, takođ. *ἡ Παφλαγονική* zvana, poznata s gojenja mazgi i sa svojih rudokopa. Stanov. *οἱ* **Παφλαγόνες** bili su od Grkâ, čini se, nazivani barbarima (od *παφλάζω*); adj. **Παφλαγονικός,** 3.

παφλάζω (redupl. *φλάζω, φλάω*), *ep.* bobuke izbijati, ključati, bučati.

Πάφος, *ἡ*, grad na Kipru s glasovitim hramom Ashere (Afrodite), gdje danas leži Kukla; 60 stadija odatle primorski grad Pafos, N. T. Adj. **Πάφιος,** 3., *ὁ Π.* stanovnik Pafa; *ἡ Παφίη, poet.* Afrodita, po svojem glasovitom hramu u Pafu.

πάχετος, πάχιστος, v. *παχύς*.

Πάχης, *ητος*, atenski vojvoda, koji je osvojio Mitilenu g. 427.; poslije poradi svojega postupanja na sud pozvan sam se ubije.

πάχνη, *dor.* **-να,** *ἡ* (*πήγνυμι*), **1.** mraz, i u plur. **2.** uop. što se zgrušalo, napose *poet.* skrkla krv, sukrvica.

παχνόω, *ep.* mrazom pokriti; učiniti da se tko zgrozi, ozlojediti; pas. *ep.* i *poet.* zgrušati se, ukočiti se i skupiti se, pren. duhom klonuti.

πάχος, *εος, ους, τὸ*, i **παχύτης,** *ητος, ἡ*, i u plur. (*παχύς*), debljina, jakost, snaga, *τινός* čega.

παχύ-δερμος, 2. (*δέρμα*), debele kože, takođ. slikovno.

Πάχυνος, *ὁ, ἡ*, glavica na jugoist. Sicilije, sada Kap Passāro.

παχυντικός, 3. *poz.* koji čini krupnim, čvrstim. Od

παχύνω, part. perf. pas. *poz.* *πεπαχυμμένος*, toviti, gojiti, nadimati, *τί*. Med. pren. tunjavim činiti, N. T. Pas. *poz.* postati krupan, čvrst.

παχύς, *εῖα, ύ*, komp. *παχύτερος* (adv. *-ύτερον* i *-τέρως*), i *πάσσων*, 2., superl. *πάχιστος*, pored jačega *ep.* spor. obl. **πάχετος,** 2. debeo, gojan, krupan, gust, trbušast, životan, tust, mastan, mesnat, krut, pun, jak, velik, težak, nezgrapan, zdepast, nespretan; supst. *τὰ παχέα* debljina; pren. ugojen, imućan, bogat; supst. *οἱ παχεῖς* bogataši.

παχύτης, *ἡ*, v. *πάχος*.

πεδάασκον, v. *πεδάω*.

πέδα, *dor.* i *eol.* mj. *μετά*. Stoga

πεδ-αίρω, *poet.* = *μεταίρω*.

πεδ-αίχμιος, *poet.* = *μεταίχμιος*.

πεδ-άορος, *poet.* = *μετήορος*.

πεδ-άρσιος, *poet.* i *poz.* = *μετάρσιος*.

πεδάω, *πεδήσω* i t. d., *ep.* prez. 3. sg. rastegn. *πεδάᾳ*, impf. iter. *πεδάασκε*, aor. *ἐπέδησε* i *πέδησε* (*πέδη*), zapr. negve metati, u okove bacati, sapinjati, stoga uop. vezati, okivati, pren. **a)** priječiti, zadržavati, ustavljati. **b)** zaplesti, oplesti, svladati, *τί* ili *τινά*, i to *τινός* ili *ἀπό τινος* od čega, ili s inf.

πεδ-έρχομαι, *buk.* = *μετέρχομαι*.

πεδ-έχω, *eol.* = *μετέχω*.

πέδη, *dor.* **πέδα,** *ἡ* (isp. *im-ped-īre, ped-īca*), negve, puto, koje u konjâ uže, kojim se konjma na paši vežu prednje noge, koje u ljudi negve za noge, u Sof. OT. remeni u probušenim nogama, uop. okov, verige. Pren. sila, nasilje.

πεδήτης, ου, ὁ, *poet.* i *poz.* okovani.

πεδιακοί, οἱ, *poz.* = *Πεδιεῖς*.

πεδιάς, v. *πεδινός*.

Πεδιεῖς, *οἱ*, stanov. Pedijeje, grada u Fokidi, s. razvaline od Palea-Five.

πεδι-ήρης, 2. *poet.* bogat ravninama.

πέδιλα, *τὰ* (*πούς*), nema ga u at. prozi, **1.** obuća, i sam poplat, *ὑπόδημα*, kao opanak, u koji bi se stalo i koji bi obuzimao nogu, obič. od goveđe kože, u bogova mirišući ambrozijom, od zlata i osobite zamašne sile. **2.** čizmica, crevlja.

πεδινός, 3. *poz.*, s osob. fem. **πεδιάς,** *άδος, ἡ*, *jon. poet.* i *poz.* zarubast, ravan, takođ.: u ravnini, na rudini, *π. λόγχη* t. j. bačeno ili zavitlano u rudini (gdje se bore prsa o prsa). Supst. *ἡ πεδιάς* naime *γῆ* ravnica.

πεδίον, *τὸ* (osn. *πεδ*, v. *πούς*), često u plur., ravnina, râvan, ravan kraj, poljana, polje, dolina, zemlja, *πεδίοιο ep.*: poljem, preko po-

ljane; često s dod. genit. imena: okolina grada, kao opisivanje. Napose u plur. ravnina u Atici od Medarisa do međe beotske. Takođ. (u Plut.) ime inače nepoznate at. općine (δῆμος), otd. Πεδιεύς (sumnj.), i (Plut. Cic.) za lat. *Campus Martius*. *Poet.* adv. **πεδίονδε,** u polje, i suprotno za οὐρανόθεν na zemlju. Otd.

πεδιο-νόμος, 2. *poet.* koji nastava u polju, poljski.

πεδι-οπλό-κτυπος, 2. *poet.* koji kopitom zemlju bije.

πεδο-βάμων, 2. *poet.* = πεδοστιβής.

πέδον, τὸ (osn. πεδ, isp. *op-pidum*), *poet.* **1.** p o d, z e m l j a, tlo, πρὸς πέδῳ na zemlji, πέδῳ prema, k zemlji, ἐς π. na zemlju. **2.** = πεδίον, koje za opisivanje gradova s genit. ili adj.: zemlja, poljana, tlo, koje bez genit.: žal, obala, zemlja, ravnina. Adv. otd. **1. πέδοι,** *poet.*, *in terra*, **πέδονδε,** *ep.* i *poet.*, i **πεδόσε,** *poet.* k zemlji, na zemlju. **2. πεδόθεν,** *ep.* i *poet.* od zemlje, iz dna, t. j. iz dna srca, od srca.

πεδο-ρραντήριος, 2. *poet.* koji zemlju krvlju kropi.

πεδο-στιβής, 2. (στείβω), *poet.* koji na zemlju stupa.

πέζα, ἡ (πέδjα, πούς), *ep.* noga, t. j. kraj kojoj stvari.

πέζ-αρχος, ὁ, čelovođa pješadije.

πεζ-έταιροι, οἱ, birana četa pješačka, teško oružana pješadija (φάλαγξ) u Makedonaca, koja je sastojala od samih starosjedilaca te je po imenu ἑταῖροι, koje je nosilo teško konjaništvo, takođ. tako prozvana. Imala je 6 τάξεις.

πεζεύω (πέζος), pješke ići, po suhoj zemlji putovati, aps. i διά τινος. P a s. *poz.* pješice biti pregažen ili proputovan.

πεζῇ i **πεζικός,** v. πεζός.

πεζομαχέω (-χος), na suhoj zemlji boriti se, boj biti, aps., i τινί s kim.

πεζομαχία, *jon.* **-ίη,** ἡ (-έω), **1.** borba pješke, t. j. među pješacima, suprotno ἱππομαχία. **2.** boj na kopnu, suhozemska bitka, suprotno ναυμαχία.

πεζο-μάχος, 2. (μάχομαι), *poz.* koji se na kopnu, t. j. kao pješak bori.

πεζονομικός, 3. koji pripada gojenju suhozemskih životinja.

πεζο-νόμος, 2. *poet.* koji na kopnu zapovijeda.

πεζός, 3. (osn. πεδ, v. πούς), i **πεζικός,** 3, **1.** p j e-š i c e, t. j. suprotno **a)** od πτηνός: bez krila. **b)** od ἱππεῖς ili ἵπποι: koji pješke hodi ili putuje. Supst. ***a)*** (ὁ) pješak (vojnik), u plur. p j e š a d i j a. ***β)*** sa i bez στρατός pješadija, slič. ἡ π. δύναμις ili τὸ π. **2.** k o j i n a k o p n u ž i v i, π. ζῷον kopnena životinja; koji po kopnu hodi, jaše, uop. putuje, suprotno: koji brodi, stoga s u p s t. **a)** ὁ π. i τὸ π. sa i bez στρατός ili στράτευμα vojska na kopnu, suhozemska vojska, kopnene čete, suhozemska sila, suprotno: pomorska sila, slič. π. στρατιά, π. τάξις, δύναμις. **b)** τὸ ili τὰ π. suhozemski rat ili pješačka služba, τὰ π. κράτιστοι kao pješaci najbolji. **3.** *poz.* prozaički, λέξις *pedestris oratio*. Adv. **πεζῇ,** zapr. dat. fem. s pomišlj. ὁδῷ, pješice, na kopnu, αἱ π. πορεῖαι suhozemsko putovanje.

πειθ-άνωρ, ορος, ὁ (ἀνήρ), *poet.* koji sluša (muža).

πειθαρχέω i med. **-ομαι** (πείθαρχος), višemu, vladaocu, gospodaru, glavaru, roditeljima pokoran biti, slušati, uop. p o k o r a v a t i se, aps., ili τινί komu, i περί τι u čem.

πειθαρχία, ἡ, pokornost prema državi i zakonu; poslovična bijaše π. u Spartanaca.

πειθαρχικός, 3. *poz.* i πείθ-αρχος, 2. *poet.* poglavaru pokoran, poslušan.

πειθ-ήνιος, 2. (ἡνία), *poz.* uzdi pokoran, poslušan, povodljiv, μὴ π. uporan, nepokoran.

πειθός, 3. N. T. koji lako nagovori. Od

πείθω (osn. πειθ: πιθ, isp. lat. *fīdo, fīd-es, fīdus*), **1. akt.,** fut. πείσω, aor. ἔπεισα, perf. πέπεικα, i *ep.* fut. πεπιθήσω, aor. 2. πέπιθον, konj. 3. sg. πεπίθῃσι, a *poet.* i *buk.* ἔπιθον [o πιθήσεις, πιθήσας, v. πιθέω], razlaganjem, riječima, molbama i drugim prijaznim sredstvima poticati, stoga: **nagovarati,** nastojati uvjeriti, **uvjeravati,** namoliti, dobiti, predobiti (Her. 9, 33), dirnuti, skloniti (Her. 8, 134), ublažiti, umiriti (Il. 1, 100), potaknuti, namamiti, navesti, zaluditi (Od. 2, 106), koje aps. πείθων prijaznim nagovaranjem, ταῦτα ἔπειθε ovo je mišljenje prihvaćeno, koje τινά ili τί, na pr. ἑαυτόν biti uvjeren, vjerovati (Plat. Gorg. 453 A), ili Sof. OC ἐμέ (naime slušati) i τόνδε (naime vjerovati), pa tako i τί τινος i τί τινι nešto o kom ili o čem, ili τινά τι koga u, na što, o čem, i to τινί, ἔκ τινος po čem, čim, na pr. μισθῷ kupiti, najmiti, ἔν τινι u čem t. j. čim, ili s inf. sa i bez ὥστε, ili sa ὡς, ὅπως.

2. med. i **pas. πείθομαι** s fut. πείσομαι i πεισθήσομαι, aor. *at.* ἐπείσθην, *ep.* i *poet.* (rijetko *proz.*) ἐπιθόμην, i *ep.* πεπιθόμην, perf. πέπεισμαι [o πέποιθα v. c)], **a)** d a t i n a g o v o r i t i se, — potaknuti se, — skloniti se, — pridobiti se, n a g o v o r e n, u v j e r e n, potaknut, nagnan b i t i, i stoga **b)** (napose πείσεσθαι, πεισθῆναι, πιθέσθαι i πεπιθέσθαι) **slušati,** popuštati, **pokoravati se,** obdržavati, ugađati, poslušati, dopuštati, ili **c)** (navlast. πέπεισμαι i osob. *ep.* *poet.* i *poz.* perf. 2. **πέποιθα,** s *ep.* konj. 1. pl. πεποίθομεν, plpf. 1. sg. πεποίθεα, 1. plur. ἐπέπιθμεν) **uvjeren biti,** v j e r o v a t i, nadati se (Her. 9, 88), računati na što, **pouzdavati se,** oslanjati se (Od. 8, 181), upirati se. Koje aps. πειθόμενος i πεπεισμένος poslušan, spreman, koje ὑπό, ἔκ, διά τινος od koga, po kom, preko koga, ἔκ τινος poslije čega, περί τινος čega radi, ili εἴς τι za što, takođ. samo τί za, u što, osob. s neutr. pridjevâ i zamjenica, ili τινί komu,

u koga, od koga, ili od čega, čim, na što, na pr. *χαλινοῖς* uzdom dati upravljati se, *νυκτί* noći pokoriti se (Il. 8, 502), t. j. ići spavati, *γήραϊ* neugodnostima starosti pokoriti se (Il. 23, 645), ili *τινός* = *ἀκούειν* slušati koga, *jon.* i *poet.* (teško u atičkoj prozi; Tuk. 7, 73 *σφῶν* visi o *πάντα*), ili *τινί* s part., na pr. *οἷσι μαρναμένοισι* na koje se u boju oslanja (ali Her. 2, 146 *λεγομένοισι* treba spojiti sa *χρᾶσθαι*), ili s inf. sa i bez *ὥστε*, akuz. s inf. ili *ὡς*, *ὅπως*, *poet.* takođ. s inf. fut. kao objektom.

πειθώ, *όος*, stegn. *οῦς*, akuz. *ώ* (*πείθω*), **1.** dar nagovaranja, uvjeravanje, nagovaranje, zaluđivanje, zatravljivanje, uop. povod, aps. *πειθοῖ* lijepim riječima, ili *τινός* čega, na pr. *τίνος ἀγγελίας πειθοῖ;* po uvjeravanju koje vijesti? ali takođ. *πρός τινος* od koga, i *περί τι* ili *περί τινος* o čem. **2.** uvjerenje, **a)** pouzdanje. **b)** pokornost, poslušnost. **3.** personif. *Πειθώ* boginja nagovora.

πείκω, *ep.* grepsti, čupati, grebenati.

Πειλᾶτος, v. *Πιλᾶτος*.

πεῖν, *poz.* i N. T. mj. *πιεῖν*, v. *πίνω*.

πεῖνα, *ep.* pa i u Plat. **πείνη**, *ἡ*, glad. Otd.

πεινατικός, 3. *poz.* gladan.

πεινάω, stegn. *πεινῶ*, *-ῇς*, *-ῇ* i t. d., inf. *πεινῆν* (*poz.* *πεινᾶν*), fut. *πεινήσω*, aor. *ἐπείνησα*, perf. *πεπείνηκα*, *ep.* prez. inf. *πεινήμεναι*, *dor.* prez. ind. 3. pl. *πεινῶντι*, part. dat. sg. *πεινᾶντι* i slič., **gladan biti**, gladnjeti; pren. živo željeti ili iskati, aps., ili *τινός* što, čega.

πεῖρα, *jon.* *πείρη*, *ἡ* (= *πέρjα* od *πειράω*, lat. *experior*, *periculum*), **1. pokus**, pokušaj, tim stečeno iskustvo, *πείρᾳ* kod pokusa, iskustvom, *ἀπὸ πείρης* pokušajem, putem pokusa (Her. 7, 9), *πεῖραν λαμβάνειν, ποιεῖσθαι, καθιέναι, πείρᾳ προσομιλεῖν, ἐπιθέσθαι* pokus činiti, da se sazna, kušati, pokušati, stvar iskušati, koga iskušavati, *πεῖραν λαμβάνειν* kušati, iskušavati (Plat. Prot. 342 A), *λαβεῖν* iz iskustva znati, *πεῖραν διδόναι, παρέχειν* dokazivati, pokusom potvrditi se, dokazati, dati se kušati ili prokušati, ili s pomišlj. *αὐτῶν* (Dem. 18, 195) doista nastati, *εἰς πεῖραν ἔρχεσθαι* ići na pokus, iskušavati; pokusom dokazati, iskusiti, doživjeti, *ἐν πείρᾳ γίγνεσθαι* imati poznanstvo, općiti, družiti se, *πεῖραν ἔχειν* dokaz ili iskustvo imati, iz iskustva znati. Koje aps., koje *τινός* što, o čem ili o kom, *ἔν τινι* na kom, *ἔς τινα* prema kome, i to *τινί* komu, ili sa sl. *ὅτι*, *ὅπως*, *el.* **2.** preduzeće, pothvatanje, *πείρᾳ* kod preduzeća, stoga (lukava, neprijateljska) osnova, *ἁρπάζειν* razbiti, osujetiti; napadaj, kreševo, koje aps. *πεῖραν ἀφορμᾶν* htjeti na navalu, *πείραις χρῆσθαι* kreševa zametati, koje *τινός* s kim, na koga.

πειρά, *ἡ*, *poet.* oštrice, šiljak.

πειράζω, *ep.* (samo prez.) i *poz.* (aor. akt. *ἐπείρασα*, pas. *ἐπειράσθην*, perf. pas. *πεπείρασμαι*), *intens.* za *πειράω*, v. r.

Πειραιεύς, gen. *ῶς*, dat. *εῖ*, akuz. *ᾶ*, *ὁ*, najznamenitija u utvrde gradske uklopljena luka atenska i gradić na ušću Kefisa, jednu milju udaljen od Atene, sada Porto Leone ili Drakone. Stanov. luke *οἱ Πειραιεῖς* ili *οἱ ἐν (τῷ) Πειραιεῖ* (*οἰκοῦντες*), lok. *Πειραιοῖ* u Pireju.

Πειραιός, *ἡ*, i **Πείραιον**, *τὸ*, luka na istočnoj obali korintske vlasti.

πειραίνω, aor. *ep.* *ἐπείρηνα*, **1.** *ep.* svezati, vezati, zauzlati, *τί*, i to *ἔκ τινος* o što. **2.** *ep.* (i *poet.*), *πεπείρανται perfectum est*, v. *περαίνω*.

I. **πεῖραρ**, *ατος*, *τὸ* (*πέραν*), *ep.* **1.** kraj, rub, granica, *γαίης*. **2.** cilj, izlaz, svršetak, odluka, *πεῖραρ ἑλέσθαι* ići po odluku; *ἑκάστου πείρατα* odlučno, glavno kod svake stvari; *τέχνης* ciljevi, t. j. tvorevine ili oruđe, sredstvo umjetnosti.

II. **πεῖραρ**, *ατος*, *τὸ* (srodno *σπεῖρα*, *σπάρτον*), **1.** uže, konop, osob. kraj užeta, što ga tko ima ili drži u rukama; *νίκης πείρατ' ἔχονται* drže se užeta pobjede; *πολέμοιο πεῖραρ ἐπαλλάξαντες ἐπ' ἀμφοτέροισι τάννυσαν*, v. *ἐπαλλάσσω*. **2.** pren. zamka, *ὀλέθρου*, *ὀιζύος*.

πείρᾱσις, *εως*, *ἡ*, i *πειρασμός*, *ὁ*, N. T. (*πειράω*), iskušavanje, kušnja.

πειρατέον, v. *πειράω*.

πειρατήριον, *τὸ*, *poet.* **1.** pokušaj, opasnost, *φόνια π. νικῶν* = *δίκην φόνου* t. j. na krvnom sudu. **2.** *poz.* boravište gusarâ. Od

πειρατής, *οῦ*, *ὁ*, *poz.* lat. *pirata*, gusar, i otd.

πειρατικός, 3. *poz.* koji pripada gusaru, gusarski.

πειράω, fut. *πειράσω* i t. d., *ep.* *πειρήσω* i t. d., obič. u med. **πειράομαι**, fut. *πειράσομαι*, *dor.* *πειρασοῦμαι*, aor. *ἐπειρασάμην* i (obič.) *ἐπειράθην*, ovo takođ. u pas. znač., perf. *πεπείρᾱμαι* u med. i pas. znač., adj. verb. *πειρατέον*, *ep.* (i *jon.*) *πειρήσομαι* i t. d., aor. (pas.) inf. *πειρηθήμεναι*, *jon.* **πειρέομαι**, opt. 3. pl. *πειρῴατο*, fut. *πειρήσομαι* i t. d., plpf. 3. pl. *ἐπεπειρέατο* (*περάω*, *περήσω*, lat. *ex-per-ior*),

1. kušati, i med. zapr. sebe na čem kušati, t. j. težiti, truditi se, preduzimati, pothvatiti se, aps., ili *τί* s obzirom na što, na pr. *τὰ ἐνθάδε* ovdje, ili s inf. ili *ὡς*, *ὅπως*, *μή*, kod Her. takođ. s part. Isto kao da je i u Hom., ali tu treba Od. 4, 417 *ἀλύξαι* i Od. 21, 184 *ἐντανύσαι* dopuniti, baš kao i Her. 1, 84 inf. *ἐπιβαίνειν τοῦ τείχεος* što treba u misli dodati. **2.** pokušati, iskušavati, navesti u napast ili iskušavanje, ispitivati (Il. 24, 390), raspitivati, uhoditi, aps., ili *τινός*, navlast. **a)** okušati se, prihvatiti se čega, pokušati ili usuditi se udariti (Her. 6, 82), uhvatiti se s kim, dražiti ga, zadirkivati, navaliti, ogledati se s kim (Il. 23, 553). **b)** voditi koga u napast, htjeti ga zavesti osob. na bludnost. **c)** prokušati, i osob. u perf. iskusiti, doživjeti, pretrpjeti,

aps. πειραθεῖσα iz iskustva (Sof. El. 1244), ali πειραθείς takođ. prijedlozima ili ponudama progonjen, ili τινός koga, kod koga, s kim ili čim, na, u što, i to takođ. s dod. part., na pr. ὀργῶντος, ὀργιζομένου čiji gnjev iskusiti, ili τινά koga, i τί što, u čem, pak τινί uz ἀντιβίην π. ogledati se, boriti se s kim, ili τινί i ἔν τινι čim, u čem, i κατά τι s obzirom na što, po čem, o što, περί τινος čega radi ili o što, ἐπί τι prema čemu, ili s inf. ili εἰ ili sl. upitnom rečenicom.

πείρη, ἡ, v. πεῖρα.

Πειρήνη, ἡ, izvor u Korintu, na tvrđavi, s dobrom vodom i lijepo ukrašenom čatrnjom.

πειρητίζω, *ep. intens.* (samo prez. i impf.) za πειράω, v. r.

Πειρί-θοος, stegn. ους, ὁ, u Sof. **Περίθους**, sin Iksionov ili Zeusov i Dijin, iz Larise u Tesaliji, muž Deidamijin, otac Polipetov, kralj Lapitâ i prijatelj Tesejev, lovio kalidonski lov i borio se s Kentaurima; htio je s Tesejem Persefonu iz podzemnoga svijeta oteti, pa zato je u podzemnom svijetu u okove okovan. U Ateni je osim heroona (svetišta) Tesejeva i Piritojeva bilo i drugih spomena njihova prijateljstva, osob. u gaju Eumenidâ na Κολωνός Ἵππιος.

πείρινς, ινθος, ἡ (samo u akuz.), *ep.* koš, k o v - č e g u kolima za spremanje osob. hrane, podjedno kao s j e d a l o na kola vezan.

Πεῖρος, ὁ, rijeka ahajska, koja utječe u zaliv od Patre.

πείρω, *ep. poet.* i *poz.*, aor. 1. ἔπειρα, perf. pas. πέπαρμαι, aor. pas. ἐπάρην (za πέρας, περάω), **1.** p r o b u š i t i, p r o b o s t i, bosti, τί ili τινά, na pr. ἰχθῦς, t. j. ostvama, kojima se hvatahu tune, ὀβελοῖσιν ražnjevima, t. j. na njih nataknuti, i prolept. ἀμφ' ὀβελοῖσιν t. j. da je na njima unaokolo, slič. pas. s περὶ δουρί; ili τινὰ διὰ χειρός komu ruku probosti, jednom takođ. *ep.* διὰ δ' αὐτοῦ πεῖρεν ὀδόντων, gdje je ὀδόντων apoz. za αὐτοῦ i gdje treba dopuniti ἔγχος, zatjera mu koplje kroz zube (Il. 16, 405). U p a s. ἥλοισι πεπαρμένος klincima okovan. Pren. ὀδύνῃσι bolovima izmučen (Il. 5, 399). **2.** pren. κέλευθον put p r e s i j e c a t i, prevaliti, κύματα valove probosti, pregaziti (Il. 24, 8), prebroditi, i πτολέμους καὶ κύματα (zeugma) do kraja odolijevati (Od. 8, 183).

πεῖσα, ης, ἡ, *ep.* (πείθομαι), poslušnost, mir.

Πείσ-ανδρος, ὁ, **1.** iz Aharne, glava oligarhičke heterije u Ateni, progonitelj Alkibijadov i jedan od one 400, koji je poslije njihova pada morao bježati. **2.** spartan. nauarh, umr'o g. 394. kod Knida. **3.** inače lično ime.

πεισί-βροτος, 2. *poet.* koji ljudima upravlja.

Πεισί-στρατος, ὁ, **1.** sin Hipokratov, od g. 560. pr. Is. do g. 527., kad je umr'o, 17 godina tiran u Ateni i 16 godina prognanik. Njegovi su potomci (οἱ) **Πεισιστρατίδαι** (najv. bez člana). **2.** sin Hipijin i unuk prednjega. **3.** inače lično ime.

πεῖσμα, τὸ (osn. πενθ), u ž e, konopac, osob. uže, kojim bi se lađa od krme vezala o kopno; takođ. od vrbovih šiba pleten sapon, p u t i l o.

πεισμονή, ἡ, N. T. = πειθώ.

πείσομαι, v. πάσχω i πείθω, 2.

πειστέον, treba slušati, adj. verb. za πείθομαι.

πειστήριος, 3. *poet.* i **πειστικός**, 3. (πείθω), za nagovaranje podoban, koji osvaja ili pridobija.

Πείσων, ωνος, ὁ, **1.** jedan od tridesetorice u Ateni. **2.** lat. *Piso*, na pr. *Cn. Calpurnius P.*, Pompejevac, i *L. Calpurnius P.*, Cezarov tast, pak *L. Calpurnius Bestia*, pristalica Katilinin, *L. Calpurnius P. Frugi*, zet Ciceronov.

πέκω, aor. akt. ἔπεξα, med. ἐπέξατο, *ep.* i *poet.* (isp. lat. *pecto*, *pecten*), **1.** a k t. a) č e š l j a t i. b) *buk.* strići, τί. **2.** m e d. češljati se.

πελᾰγίζω (πέλαγος), *jon.* biti kao jezero, razliti se.

πελᾰ́γιος, 3. i 2., na, u, po moru boraveći ili ležeći, na debelo more. S u p s t. πελάγιος, ὁ, morski vjetar.

πελαγισμός, ὁ, *poz.* morska bolest.

πέλαγος, εος, ους, τὸ (osn. πλαγ u πλήσσω, dakle zapr. pljuskanje, valovi), zapr. s t r u j a, stoga i u plur. i sa ἁλός spojeno, pak: m o r e, osob. o t v o r e n o, d e b e l o m o r e, p u č i n a m o r s k a, suprotno: zaliv, luka. Pren. a) o dalekom, opasnom putu, kao po moru, po kojem se ne može broditi. b) o nesreći, gdje se valovi nad našom glavom uzbijaju (ἄπορα, ὕπερθεν). c) o množini, obilju.

πελάζω i **πελάω** (πέλας), **1. tranz.**, samo u pjesnikâ, a k t. s fut. πελάσω i πελῶ, ᾷς, aor. akt. ἐπέλᾶσα, *ep.* takođ. ἐπέλασσα, konj. 1. pl. πελάσσομεν (Il. 10, 442 πελάσσετον imper. mješovitog aor.), i od aor. med. opt. 3. pl. πελασσαίατο, **primicati**, p r i b l i ž a v a t i, ἀδάμαντι riječ učiniti stalnom kao čelik (Her. 7, 141); privesti ili prinijeti, bliže pripustiti, pritegnuti, privući, oboriti, spustiti, τινά ili τί, i to τινί, εἴς τι, ἔν τινι čemu, do čega, u što, slič. οὐδάσδε, δεῦρο. **2. intr.** pomenuti a k t i v n i oblici, ktomu pas. **πελάζομαι**, s perf. part. πεπλημένος i aor. ἐπελάσθην (*ep.* 3. pl. πέλασθεν), ἐπλάθην, i *ep.* 3. sg. πλῆτο, 3. pl. ἔπληντο, πλῆντο, *poet.* spor. obl. πελάθω i **πλάθω**, i *ep.* **πίλνᾰμαι**, — **približavati** se, prilaziti, uzići, penjati se, dolaziti, turati se, držati se čega, pridružiti se, blizu doći, prijazno susretati (Sof. Fil. 1162), ἐριστὰ πλάθειν τινί mj. πλ. δι' ἔριδος, pak: d o h v a t i t i, dotaknuti, p o g o d i t i, okrznuti, takođ. s dod. ἐγγύς, aps., ili τινί, τινά, τί, τινός, takođ. τινὸς ἐγγύς ili ἔς τι, ἐπί τινι k čemu, do čega ili koga, komu, ἐπί τινα na, protiv koga, i to ἔκ τινος od čega, ἀπό τινος od čega bježeći.

πελάθω, poet. spor. obl. za *πελάζω*, intr. v. r. 2.

***πέλᾰνος**, ὁ, poet.* (s *παλύνω* srod.), **1.** kaša od brašna, koja se, ako je bila gušća, bacala u plamen, ako rjeđa, lijevala za žrtvu ljevanicu; u krutom stanju plosnato okruglo pecivo, pečeno na tavi, žrtveni kolač. **2.** *poet.* krv.

***Πελαργικόν**, τὸ* (sa i bez *τεῖχος*), »rodino gnijezdo« (*πελαργός*), zemljište na podnožju Akropole, koje je od starih utvrda bilo pokrito i zatvoreno (stara *var. l. Πελασγικόν*).

πελαργός, ὁ, roda.

***πέλας**,* adv. (osn. *πελ, πλησίον*), blizu, blizu do, aps., na pr. u *ὡς ἐμοῦ μόνης πέλας* naime *οὔσης;* ili *τινός* blizu koga ili čega, rijetko *τινί* i samo kad znači: za pomoć blizu biti; *ὁ π.* bližnji, susjed, najbliži, prijatelj, najbliži rođak, ali također. samo: drugi, *ἡ τῶν πέλας* susjedna zemlja.

***Πελασγοί**, οἱ,* Pelazgi, starosjedioci grčki, koji su se iz svoga prastaroga sjedišta oko Dodone u Epiru raširili po Peloponesu, Atici, Tesaliji, Lemnu i t. d., ali poslije među nadošlim strancima izgubili, ili se koje u Trakiju (Kreston i na Propontidu), koje u Malu Aziju oko Kime i u Kretu odselili. Otd. ***Πελασγίη**, ἡ,* staro ime Helade, i ***Πελασγίς**, ἡ,* fem. adj., i ***Πελασγικός**,* 3. Otd. *τὸ Πελασγικόν* (*τεῖχος*), v. *Πελαργικόν.*

***πελάτης**, dor. -ας, ου, ὁ* (*πελάζω*), **1.** *poet.* koji se približuje, stoga *εὐνοίᾳ πάσᾳ πελάταν* t. j. sa svom mogućom dobrotom (Sof. Fil. 1163 zavisno od *σέβει*), ili *λέκτρων* napasnik za preljubočinstvo. **2.** kmet, najamnik, nadničar, sluga čiji, koji kao siromašan građanin imućnicima ide na nadnicu i tako o njima visi. Stoga *poz.* također. prijevod rimske riječi *cliens* klijent.

***πελᾶτις**, ιδος,* akuz. *ιν, ἡ, poz.* klijentica u Rimu.

***πελάω**,* v. *πελάζω.*

***πέλεθρον**,* v. *πλέθρον.*

***πέλεια**, ἡ, ep.* i *poet.*, i *ep. jon. poet.* i *poz.* ***πελειάς**, άδος, ἡ,* **1.** divlji golub, tamnoplav, plašljiv i brza leta. **2.** *πέλειαι* ime triju starijih dodonskih svećenica, simbolično kao tamošnje proročke golubice. **3.** *πελειάδες = πλειάδες.*

πελειο-θρέμμων, 2. *poet.* koji golubove hrani.

***πελεκάω** ili **-κκάω**,* aor. *ep. πελέκκησα,* zapr. (sjekirom *πέλεκυς*) sjeći, cijepati, *τί,* i to *τινί* čim. Slič.

πελεκίζω, poz. odrubiti (glavu).

***πέλεκκον**, τὸ, ep.* sjekirište.

***πέλεκυς**, εως, jon. εος, ὁ, ep.* dat. plur. *πελέκεσσι,* akuz. *πελέκεας, ep.* trojesložno ◡◡_ (*ὺς* i *ὺν, ep.* u arzi također. *ῡς, ῡν*), **sjekira, bradva,** koje za tesanje, koje za ubijanje žrtvenih životinja, koje bojna sjekira ili za ubijanje uop., *ep.* slika nepokolebljiva duha. Navlast. **a)** u Odiseji valjada dvostruka sjekira s krugolikim uskim otvorom, kroz koji bi strijela imala proletjeti. **b)** *poz.* sjekira u svežnju šiba, *fasces,* što su ih liktori nosili pred konzulima i pretorima. Ali sjekire su samo onda bile unutra, kad su ti magistrati bili izvan Rima.

πελέμ-αιγις, ιδος, poet. koji trese egidom. Od

***πελεμίζω**, ep.* aor. 1. *πελέμιξα,* aor. pas. *ep. πελεμίχθην* (osn. *πελ,* o što udarati, v. *πλήσσω,* i isp. *πόλεμος*), **1. akt.** mahati, tresti, uop. žestoko kretati, potresati, drmati, *τί,* na pr. *τόξον,* saviti i stisnuti, da se tetiva od jednoga kraja, na kojem je bila pričvršćena, prevuče na drugi i na nj natakne, slič. *μελίην* t. j. da se iz zemlje izvuče, ili također. *οὐρίαχον,* kad trzanje srca prelazi na kraj koplja i tako drhtanje koplja trzanju srca odgovara. **2.** pas. žestoko micati se, potresti se, zadrhtati (Il. 8, 443), u aor. također. plašljivo i naglo natrag pobjeći, ili o kraju koplja, koje još jednako dršće.

***πελέσκεο, πέλευ**,* v. *πέλω.*

***Πελίας**, jon. -ίης, ου, ὁ,* sin Kretejev (ili Posidonov i Tirin), vladalac u Jolku, koji je svoga brata Neleja protjerao i svom drugom bratu gospodstvo nad Jolkom oteo pa njegova sina Jasona prisilio, da mu iz Kolhide donese zlatno runo, ali je poslije od njega i Medeje zaglavio. Ova je naime nagovorila njegove kćeri (*τὰς **Πελιάδας** κόρας*), da ga isijeku na komade i kuhaju, da ga uzmognu pomladiti.

πελιδνός, 3. *poet.* i *poz., at.* ***πελιτνός**,* 3. (isp. *πελλός,* lat. *pallidus,* hrv. plav), mrke masti, blijed.

***Πελίνα**, ἡ,* grad u tesal. pokrajini Hestijeotidi. Njegove razvaline kod današnjega Gardika.

***πέλλα**, ἡ, poet.* muzlica, kravljača.

***Πέλλα**, ἡ,* grad u makedon. pokrajini Botijeji, po Filipu prijestolnica makedon. kraljeva, s. Palatica kod Alaklisa. Stanov. *ὁ **Πελλαῖος**.*

***Πελλήνη**, ἡ,* grad u Ahaji među Sikionom i Egirom, s. razvaline kod Trikale. Stanov. *ὁ **Πελληνεύς**,* nom. plur. *at. ῆς.*

πελλός, 3. *buk. = πελιτνός,* crnjkast, siv.

πέλμα, τὸ, poz. potplat.

***Πελοπίδας**, ου, ὁ,* sin Hipoklov, glasovit vojvoda tebanski, kao pristalica Ismenijin g. 382. od oligarha istisnut, sa 400 drugova u Ateni primljen, poslije s 12 drugova kući došavši obnovio demokraciju g. 379. Pobijedio Spartance kod Tegire g. 376., uredio svetu četu (Leuktra g. 371.), s Epaminondom u Peloponesu; izbrani sudac protiv Fere i Makedonije, poveo Filipa za taoca u Tebu; zatim protiv prava u Tesaliji uhvaćen, od Epaminonde oslobođen; kao poslanik u Susi uzdrma Antalkidin mir; kod Kinoskefale pao u boju s Aleksandrom Ferskim g. 364., koji je nato pobijeđen.

***Πελοπό-ννησος**, ἡ,* t. j. *Πέλοπος νῆσος,* ostrvo Pelopsovo, Pelopones, sada poluostrvo Mo-

reja. Stanov. ὁ **Πελοποννήσιος**. Otd. **Πελοποννησιακός**, 3. peloponeski, osob. s *πόλεμος* o Pelop. ratu; *τὰ Π.* vrijeme toga rata. *Πελοποννασιστί dor.* u peloponeskom govoru ili narječju.

Πέλοψ, *οπος, ὁ*, **1.** sin lidijskoga kralja Tantala, stoga Frižanin zvan, muž Hipodamije, koju je utrkivanjem dobio i s njom državu Elidu, odakle je poslije velikim dijelom Peloponesa zavladao; *τὸ Πελόπιον* svetinja Pelopsova. Sinovi su mu bili Atrej i Tijest, a njihovi potomci zovu se *οἱ* **Πελοπίδαι**, na zlu glasu s nesreće, koja ih je u Atrejevim potomcima, Agamemnonu i t. d., proganjala. **2.** inače lično ime.

πελτάζω (*πέλτη*), kao peltast služiti, v. *πελταστής*.

Πέλται, *αἱ*, grad u sjev. Frigiji, s. Peletis.

πελτάριον, *τὸ*, v. *πέλτη*.

πελταστής, *οῦ, ὁ* (*πελτάζω*), i **πελτο-φόρος**, *ὁ*, kao i *οἱ* **πελταστικοί**, od adj. **πελταστικός**, 3. p e l t a s t, š t i t o n o š a, vojnik, koji je mjesto teškoga štita (*ὅπλον*) nosio malen lak (*πέλτη*), a mjesto duge i teške sulice (*δόρυ*) kratko i lako koplje (*ἀκόντιον*, stoga takođ. *ἀκοντισταί* zvani), i tako u sredini stajao između oklopnikâ (*ὁπλῖται*) i lako oružanih (*ψιλοί*, na pr. strijelaca, praćarâ). Navlastito bile su od Ifikratova vremena najamničke čete tako naoružane, i tako riječ uop. znači l a k o o r u ž a n e nasuprot hoplitima, stoga *τὸ πελταστικόν* lako oružani, lagana pješadija, lagane čete.

πέλτη, *ἡ*, s *poz.* demin. **πελτάριον**, *τὸ*, **1.** m a l e n, lagan, mjesecu sličan š t i t bez oboda, ponajv. od pletera i kožom prevučen. Nosili su ga osob. peltasti (v. *πελταστής*), pak Tračani, Amazonke i drugi Azijci. **2.** d a s k a slična štitu (Ksen. An. 1, 10, 12).

πελτο-φόρος, 2., v. *πελταστής*.

πέλω, *ep.* i *poet.*, *ep.* impf. 3. sing. *πέλεν*, aor. sink. *ἔπλε* (?, samo Il. 12, 11, stara var. *ἦεν*), obično **πέλομαι**, *ep.* i *poet.*, imper. *πέλευ*, impf. iter. *πελέσκετο*, aor. sink. 2. sing. *ἔπλεο, ἔπλευ*, 3. sing. *ἔπλετο*, part. *-πλόμενος* (osn. *πελ*, vrtjeti, obraćati, lat. *colere*), **1.** zapr. **kretati se, micati se**, vladati se, takođ.: približavati se, dolaziti, oriti se (Il. 3, 3), aps., ili *ὑπό, ἔκ τινος* od koga, *ἐπί τινι* do koga, *τινὸς πρό* naprijed do čega, poda što. **2.** kao *εἶναι*, **biti**, događati se, n a l a z i t i s e, koje aps. ili s adj. i part. ili s adv. *κακῶς* u zlo pasti, slič. *εὖ* dobro svršiti se, koje *τινί* komu, *ἔκ τινος* iz čega, uza što ili koga, *ἐκ προηγητοῦ* od ruke vođa (Sof. Ant. 977), takođ.: od koga zavisan biti, *ἔν τινι* u čem, *πρός, ἐπί τινι* za što, kod čega. **3.** u impf., koji svagda stoji kao aor. = *ἐγένετο*: postao je, ili *τινὶ ἐνὶ φρεσί* kome je palo na um.

πέλωρ, *τὸ, ep.*, samo nom. i akuz., g r d o s i j a, gorostas, strahovita, užasna n e m a n.

πελώριος, 3. *ep.* i *poet.*, i **πέλωρος**, 2. *ep.*, grdan, g o r o s t a s a n, s i l a n, golem. Supst. *πέλωρος* i *πέλωρον* neman, grdosija, strašilo.

Πελωρίς, *ίδος, ἡ*, sjeveroist. glavica Sicilije, s. Capo di Messina.

πέμμα, *τὸ* (*πέσσω*), kolač, u plur. slatkiš, poslastice; osob. žrtveni kolač.

πεμπάδ-αρχος, *ὁ* (*ἄρχω*), vođa od pet ljudi, t. j. jedne pempade (*πεμπάς*).

πεμπάζω, *poet.*, *ep.* med. **-ομαι**, samo u aor. konj. 3. sing. *πεμπάσσεται* (*πέμπε eol.* mj. *πέντε*), na pet prsta brojiti, uop. b r o j i t i, *τί*.

πεμπαστής, ὁ, poet. koji broji, brojač.

πεμπάς, *άδος, ἡ* (*πέντε*), petorica, petero (riječ *πεμπτάς* sumnj.).

πέμπε, gen. *πέμπων*, *eol.* = *πέντε*.

πεμπταῖος, 3. od pet dana, pet dana star, ili adj. mj. adv. peti dan.

πέμπτος, 3. (*πέντε*), *quintus*, p e t i, *ἡ πέμπτη* peti dan, *π. μετὰ τοῖσι* sampeti, *π. καὶ δέκατος* petnaesti.

πεμπτός, 3. odaslan, *ὑπό τινος*.

πέμπω, *πέμψω* i *πέμψομαι, ἔπεμψα* i *ἐπεμψάμην, πέπομφα, πέπεμμαι, ἐπέμφθην, πεμφθήσομαι, πεμπτός* i *πεμπτέον*, *ep.* prez. inf. *πεμπέμεναι* i *πεμπέμεν*, fut. inf. *πεμψέμεν*, *dor.* med. aor. opt. 3. pl. *πεμψαίατο*, *jon.* impf. iter. *πέμπεσκε*, *dor.* fut. *πεμψῶ*,

slati, stoga: **I. 1. akt.** i **pas.** odaslati, poslati, priposlati, pustiti da ode ili se odveze, s *πάλιν*: natrag slati, za stvari takođ.: pustiti, bacati, hitati, dobacivati (Sof. Fil. 846); koje aps., osob. u smislu: poslanike slati, stoga *ὁ πεμπόμενος* poslanik, glasnik, ili *πέμψαντός τινος* po čijem nalogu, *πέμψασιν ἡμῖν ἀντέπεμψεν* odvrati na naše poslanstvo, ili s dopunj. objektom *αὐτόστολον πέμψαντα* gdje treba dopuniti *στόλον* poslavši lađu, koju je sam opremio, *κοινῷ κηρύγματι πέμψας* pomišlj. po nas. Koje *τινά* koga, ali takođ. *τί*, na pr. *λιτάς* dati moliti, *πόδα* kamo ići, i za stvari, na pr. zemlju, koja plodove šalje, t. j. daje (Sof. Fil. 1161); i to *τινά τι* koga kao što, ili *τινί τι, εἴς, πρός τι* k čemu, do čega, takođ. *ὥς τι* (sumnj.), pak *ἐπί τινι, οἴκαδε, Ἀθήναζε* i slič., ili *τινί, ἐπί, παρά, πρός, ὥς τινα* po koga, ka komu, ili *ἐπί τι* po što, za što, *κατά τι* po što ili čemu, slič. *ἐπί τινα* po koga, t. j. da ga dovedu, *ἐπί τινι* ili *ἐπί τινος* na čem, na čelu čega, *περί τινος* čega radi, *διά τι* i *διά τινος* kroza što, *ἐκ, ἀπό τινος* od čega, odakle, *μετά τινος* pored čega, *μετὰ τοιαύτης αἰτίας* pod težinom takve optužbe, takođ. *τήνδε τὴν ὁδόν* ovim putem, ili *κελεύθους*, koje s inf. ili *τινά* s part. osob. futura, da se što učini, ali tu stoji part. i u drugom smislu, na pr. *ἐπισκοποῦντα* kadgod promatra, ili još stoji nom. part.: *ἐρωτῶν*. **2.** od sebe **odaslati**, o t p u š t a t i, uklonjati, p r e n i j e t i, otpravljati, otjerati, izaslati, kući slati, koje aps. ili s pomišlj.

obj., na pr. Od. 4, 29 s pomišlj. σφωέ i sl. inf. (ἄλλον ἱκανέμεν k drugomu), koje τινά koga, i to τινί komu, πρός τι do čega, po što. **3. pratiti** (na lađu nositi), voditi, koje aps. ὁ πέμπων koji nas kod ove pustolovine prati, o Hermesu, kao uop. što često stoji u tom smislu o bogovima, koje τινά ili τί, na pr. (τὴν) πομπήν svečanu povorku pratiti ili voditi, ophod držati, βοῦς u javnom ophodu životinje za žrtve voditi, Βοηδρόμια Boedromije slaviti svečanim ophodom, zapr. u ophodu prikazivati, i to τί kamo, μετά τινος zajedno s kim. **II. med.** ne u klas. prozi **1.** τινά po koga slati, dati k sebi ga zvati, pa tako i u pas. πεμφθείς netko, po koga su poslali. **2.** svoje koristi radi slati ili kući zvati. **3.** = akt.

πεμπ-ώβολον, τὸ (πέντε, ὀβελός), *ep.* p e t e r o z u b, peterokrak ražanj, viljuške sa pet savinutih zubaca za nabadanje komadâ mesa kod žrtava paljenica.

πέμφιξ, ιγος, ἡ, *poet.* dah; zraka.

πέμψις, εως, *jon.* ιος, ἡ (πέμπω), pošiljanje, τινός koga ili čega.

πενέστης, ὁ, sluga, n a d n i č a r; ime kmetova u Tesaliji.

πένης, ητος, ὁ, kompar. πενέστερος, superl. -έστατος (πένομαι), i **πενιχρός,** 3. koji od svojih ruku mora živjeti, s i r o m a h, potrebit. Adv. πενιχρῶς siromaški.

(**πένθεια,** ἡ, *poet.* = πένθος, stara *var. l.* za ἀπένθεια.)

πενθείω, *ep.*, v. πενθέω.

πενθερά, ἡ, ženina mati, p u n i c a.

πενθερός, ὁ (osn. πενθ), *ep. poet.* i *poz.* ženin otac, t a s t; takođ. rod po tazbini.

Πενθεύς, έως, ὁ, sin Ehionov i Agavin, komu je stari Kadmo još za života predao vladu nad Tebom, razderan bi od Menadâ (Μαινάδες).

πενθέω, πενθήσω, ἐπένθησα, πεπένθηκα, *ep.* prez. 3. duala πενθείετον, inf. πενθήμεναι (πένθος), j a d i k o v a t i, t u g o v a t i, oplakivati, žaliti, aps., i τινά, takođ. τινά s part., i to τινί čim, na pr. γαστέρι, t. j. postom.

πένθημα, τὸ, *poet.* = πένθος.

πενθ-ήμερος, 2. petorodnevan, κατὰ πενθήμερον po pet dana.

πενθ-ημι-μερής, od pet dijelova i po; τομή cezura u trećoj stopi (heksametra i jampskoga trimetra).

πενθήμων, 2. (πενθέω), *poet.* pun jada, koji jad zadaje.

πενθ-ήρης, 2. *poet.* i **πένθιμος,** 2. **1.** *poet.* koji tuguje. **2.** *poz.* koji pripada tuzi.

πενθητήρ, ὁ, *poet.* i πενθήτρια, ἡ, *poet.* koji ili koja jadikuje ili tuguje.

πενθητήριος, 3. *poet.* koji tugovanju pripada.

πενθικῶς, adv. (πένθος), žalostan, pun tuge, π. ἔχειν tugovati, žaliti, aps., i τινός za kim.

πένθος, εος, ους, τὸ (spor. obl. πάθος, za πάσχω, osn. πενθ: παθ, obj. jad, i subj. tuga, dok ἄχος znači bol), **jad,** t. j. **1.** t u g a, ž a l o s t, jadanje, b r i g a, ὑπὸ πένθους od tuge, ἐπὶ πένθει i ἐπὶ πένθεσι (plur. te riječi stoji često) na žalost, πένθος φέρειν, ἔχειν, αἱρεσθαι, ἐν πένθει (εἶναι) brigu imati, jad ili nevolju doživjeti, u žalosti biti, stoga ὁ ἐν π. koji tuguje, u žalosti, nevoljni, πένθος προθεῖναι žaliti (Her. 6, 21), πένθος ποιεῖσθαι tugovati, u crno zaviti se, osob. o općenoj narodnoj žalosti, kako su je Perzijanci na pr. nakon smrti svojih kraljeva imali, gdje bi se svi sveti ognjevi ugasili, slič. πένθος προθήσειν στένειν τινί komu običnu tužaljku zadati, i πένθος ἀπαλγεῖν žalosti udovoljiti, što se u Sparti za domaću tugu po zakonu događalo poslije 11 dana, jer bi joj kraj učinila žrtva Demetri prikazana dvanaesti dan. Koje aps., koje τινός čija i za kim, takođ. περί τινος za kim. Dosta se često pomišlja personificirana kao drugarica čovjekova. **2.** predmet tuge, ž a l o s t a n d o g a đ a j, bijeda, παρὼν πένθει nazočan kod žalosnoga događaja; tužni čin, čin koji uzrokuje tugu; stoga: zločin; konkr. koji tugu zadaje (Sof. Aj. 615). **3.** *poz.* dan ili svetkovina pokajanja.

πενία, *ep.* i *jon.* **-ίη,** ἡ (πένομαι), **1.** s i r o m a š t v o, o s k u d i c a, potreba, u plur. zapr. sirotinjske prilike, pak = sing., πενίᾳ, ὑπὸ πενίας, διὰ πενίαν od siromaštva, siromaštva radi, κατὰ πενίαν njegova siromaštva radi (πτωχεία uboštvo, krajnje siromaštvo, lat. *egestas*). **2.** kolekt. siromasi, sirotinja. **3.** personif. boginja siromaštva.

πενιχρός, 3., i πενιχρῶς, v. πένης.

πένομαι, dep., samo u prez. i impf. (isp. σπάνις), **1.** i n t r. **a)** r a d i t i, zabavljen biti, aps., i περί τι čim, samo *ep.* **b)** radeći ili služeći zaslužiti hljeb, stoga uop. u n u ž d i, s i r o m a š a n b i t i, n e i m a t i, oskudijevati. **2.** t r a n z. gotoviti, prirediti, upriličiti, τί, *ep.*

πενταδραχμία i **πεντάδραχμος,** v. πεντεδρ.

πεντ-άεθλον, τὸ, *jon.* mjesto πένταθλον, p e t o r o s t r u k a b o r b a, potpuna gimnastička vježba u Grkâ (ἅλμα, ποδωκείην, δίσκον, ἄκοντα, πάλην).

πεντ-άεθλος, 2., v. πένταθλος.

πενταετηρικός, 3. *poz.* koji se svake pete godine ima slaviti.

πενταετηρίς, ἡ = πενταετία.

πεντα-έτης i **πεντέτης,** ους, 2. ili **πενταετής,** 2. i *ep.* **πενταέτηρος,** 2. (ἔτος), p e t o g o d i š n j i, ἀπὸ πενταέτεος naime παιδός t. j. od pete godine. Neutr. sing. πεντάετες ili πενταετές kao adv. pet godina (dugo).

πενταετία, ἡ, *poz.* vrijeme od pet godina (Plut. Per. 13. vrijeme od Ol. 85, 4—86, 4 = 435.—431. g. pr. Is.).

πέντ-αθλον, τὸ, v. πεντάεθλον.

πέντ-αθλος i *jon.* **πεντάεθλος**, ὁ, 1. pentatlist, t. j. koji se u petorostrukoj borbi (v. *πεντάεθλον*) vježba ili je pobjednik u njoj. 2. pren. koji u svemu druge hoće da nadmaši.

πεντάκις (*πέντε*), adv., p e t p u t a.

πεντάκισ-μύριοι, 3. pedeset tisuća.

πεντάκισ-χίλιοι [*χῑ*], 3. pet tisuća. Napose u Ateni god. 411. onih 5000 građana, koji zastupahu općinu, ali su njihov izbor i njihove skupštine posve zavisne bile od vijeća od četiri stotine.

πεντά-κλινος, 2. (*κλίνη*), *poz.* sa pet ležaja, za pet ležaja.

πεντακοσι-άρχης, ου, ὁ, *poz.* i **πεντακοσίαρχος**, ὁ, *poz.* (*ἄρχω*), vođa pentakozijarhije, t. j. odjela od 500 (ili točnije, jer je tu bilo i zastavnikâ, trubačâ, pobočnikâ i glasnikâ, odjela od 512) momaka.

πεντακόσιοι, *ep.* (*jon.*) **πεντηκόσιοι**, 3. pet stotina, *π. καὶ χίλιοι* 1500. Napose u Ateni naziv vijeća od 500 (*βουλή*).

πεντακοσιο-μέδιμνος, 2. tko najmanje 500 medimna suhih plodova (ili isto toliko metreta mokrih) žanje, dakle poreznu glavnicu od 1 talenta prestavlja, prema tomu prvom Solonskom poreznom razredu pripada, n a j i m u ć n i j i g r a đ a n i n, prije s pravom na arhontat, što je već Aristid promijenio.

πεντά-πηχυς, *υ*, gen. *εος*, *jon.* od pet lakata.

πεντα-πλήσιος, 3., *jon.*, i *poz.* *πενταπλάσιος*, peterostruk, pet puta tolik.

πεντάπολις, *ιος*, *ἡ*, *jon.* okolina pet gradova (Linda, Jalisa, Kamira, Kosa, Knida).

πεντα-σταδιαῖος, 3. *poz.* pet stadija dug.

πεντά-στομος, 2. *jon.* sa pet ušća.

πένταχα, *ep.* i **πενταχοῦ**, *jon.* adv., peterostruko, na pet dijelova.

πέντε, *οἱ, αἱ, τὰ* (lat. *quinque*, stsl. пꙙть), *indecl.*, p e t.

πεντεδραχμία, *ἡ*, pet drahama.

πεντέ-δραχμος, 2. *jon.* koji vrijedi pet drahama, koji drži pet drahama (v. *δραχμή*).

πεντε-καί-δεκα, *οἱ, αἱ, τὰ*, *indecl.*, petnaest.

πεντεκαιδέκατος, 3. N. T. petnaesti.

πεντεκαιδεκα-ναΐα, *ἡ*, broj od 15 lađa.

πεντεκαιπεντηκοντα-ετής, *οῦς*, 2. pedesetipetogodišnji.

Πεντέλειον, *τὸ*, čvrsto mjesto Feneaćanâ u sjev. Arkadiji protiv Klitorije, na gori *Πεντέλεια*, južnoj kosi gore Aroanije, sada Turtovana.

πεντε-τάλαντος, 2. koji iznosi pet talenata.

πεντ-ετηρίς, *ίδος*, *ἡ*, 1. vrijeme od pet godina, *διὰ πεντετηρίδος* svake pete godine. 2. svetkovina, koja se ponavlja svake četvrte godine, u Her. 6, 111. valjada Panateneje.

πεντέτης, v. *πενταέτης*.

πεντήκοντα, *οἱ, αἱ, τὰ*, *indecl.* p e d e s e t, *οἱ ὑπὲρ π. ἔτη* ljudi u najzrelijoj muževnoj dobi, dakle: razboriti i iskusni.

πεντηκοντα-ετής i *-έτης*, i **πεντηκοντα-έτις**, *ιδος*, *ἡ*, v. *πεντηκοντούτης*.

πεντηκοντά-παις, *παιδος*, *ὁ*, *ἡ*, *poet.* sastojeći od pedesetero djece ili sa pedesetero djece.

πεντηκόντ-ερος, *ἡ*, v. *πεντηκόντορος*.

πεντηκοντήρ, *ῆρος*, *ὁ*, vođa odjela od iznajprije 50 momaka (polovice loha, *λόχος*), ime poznato samo Lakedemonjanima.

πεντηκοντό-γυος, 2. (*γύα*), *ep.* od pedeset rali ili jutara.

πεντηκοντ-όργυιος, 2. (*ὄργυια*), *jon.* od pedeset hvati.

πεντηκόντ-ορος, *jon.* **πεντηκόντερος**, *ἡ* (osn. *ἐρ* u *ἐρέσσω*), sa i bez **ναῦς**, lađa sa pedeset vesala, ratni brod s j e d n o m klupom od 25 vesala na svakoj strani.

πεντηκοντούτης, 2., stegn. od *πεντηκοντα-έτης*, *ους*, 2., takođ. s osob. fem. **πεντηκοντα-έτις**, *ιδος*, *ἡ*, pedesetogodišnji.

πεντη-κόσιοι, v. *πεντακόσιοι*.

πεντηκοστο-λόγος, *ὁ*, carinar.

πεντηκοστός, 3. (*πεντήκοντα*), pedeseti. Stoga *ἡ π.* a) pedesetina, nekakva carina. b) s pomišlj. *ἡμέρα*, N. T. Duhovi.

πεντηκοστύς, *ύος*, *ἡ*, broj od pedesetorice, osob. u vojnič. smislu i u Lakedemonjana obično, *κατὰ πεντηκοστῦς* sačinjavajući dva reda po pedeset momaka u dubinu.

πεντ-ήρης, *ἡ*, naime **ναῦς** (osn. *ἀρ*, *ἀραρίσκω*), *jon.* i *poz.* ratni brod sa p e t v e s l a č k i h k l u p a sa svake strane.

πεντηρικός, 3. = pređašnjemu; supst. *τὸ π.*, naime *πλοῖον*.

πεντώβολος, 2. *poet.* od pet obola; *τὸ π.* komad od pet obola.

πεπαθυῖα, v. *πάσχω*.

πεπαίνω, aor. pas. *ἐπεπάνθην*, fut. pas. *πεπανθήσομαι* (*πέπων*), z r e l i m č i n i t i, *τί*, i to *τινί* komu; m e d. dozrijevati; pren. u p a s. umekšati se, ublažiti se.

πεπαίτερος, v. *πέπων*.

πεπάλαγμαι, **-κτο** i slič., v. *παλάσσω*.

πεπαλάσθαι, *πεπάλασθε* (*-άχθαι*, *-αχθε*), Il. 7, 171. Od. 9, 331, v. *παλάζω*.

πεπᾶμαι, *πεπάσομαι*, v. *πάομαι*.

πέπανσις, *εως*, *ἡ* (*πεπαίνω*), *poz.* dozrijevanje, činjenje zrelim.

Πεπάρηθος, *ἡ*, plodno sjeverosporadsko ostrvo s dobrim vinom, Eubeji na sjever, sa tri grada, jednim istoga imena, s. Skopelos, Panormos, Selinus.

πεπαρμένος, v. *πείρω*.

πέπασθε = *πέποσθε*, v. *πάσχω*.

πεπάσμην, v. *πατέομαι*.

πεπείρανται, perf. pas. 3. sg. od *περαίνω*.

πέπειρος, v. *πέπων*.

πεπέρασμαι, v. περαίνω.
πεπέρημαι od περάω, v. πιπράσκω.
πέπερι, πεπέρεως, τὸ, *poz.* biber, papar.
πέπηγα, v. πήγνυμι, II.
πεπιθεῖν i slič., v. πείθω.
πεπῐθήσω, *ep.* nagovorit ću, v. πείθω.
πεπλασμένως, adv. (πλάσσω), licemjerno.
πέπληγα, -γώς, -γυῖα, perf. 2. od πλήσσω, v. r.
πέπληγον i slič., *ep.* redupl. aor. 2. od πλήσσω, v. r.
πεπλημένος, v. πελάζω, 2.
πέπλος, ὁ, i **πέπλωμα,** τὸ *(pallium),* **1.** iznajpr. ogrtač, *ep.* svaki tkani rubac, stoga: pokrivač, prostirač, ἐν πέπλοις u tkanju. **2.** navlastito i to često u plur., takođ. o jednom čeljadetu, prilično sklona ženska i takođ. muška haljina, kojoj bi se gornji dio prebacio preko prsiju i ondje učvrstio zaponcima, tako da su ruke ostale gole. Muškoj čeljadi služila je poglavito kod žrtve, uop. stajaća haljina, koja se nosila samo kod osobitih prilika. Bijaše najdragocjeniji ures kod panatenejskog ophoda, v. Παναθήναια.
πέπνῡμαι, v. πνέω.
πέποιθα, v. πείθω, 2. c.
πεποίθησις, ἡ, N. T. pouzdanje.
πέπομαι, πέποται, v. πίνω.
πέποσθε, v. πάσχω.
πεποτήαται, v. pod πέτομαι.
πέπρησμαι, *jon.* v. πιπράσκω.
πέπρη(σ)μαι, v. πίμπρημι.
πεπρῆσθαι, v. πιπράσκω i πίμπρημι.
πέπρωται, πεπρωμένη i slič., v. πορεῖν.
πέπταμαι, v. πετάννυμι.
πεπτεῶτα, *ep.,* v. πίπτω.
πεπτηώς, *ep.,* v. πτήσσω.
πεπτώς, *poet.* mj. πεπτωκώς, v. πίπτω.
πεπύθοιτο, πέπυσμαι, v. πυνθάνομαι.
πέπωκα, v. πίνω.
πέπων, ον, gen. ονος, komp. πεπαίτερος, i *poet.* i *poz.* **πέπειρος,** 2. i 3. (osn. πεκ u πέσσω, *coquo*), **1.** zapr. od sunca skuhan, dakle: zreo. **2.** pren. **a)** mekan, blag, ljubak. **b)** mio, drag. **3.** prelac, kukavica, rđa.
πέρ, enklit. čestica (skraćena od πέρι), **1.** skroz naskroz, isp. *parumper,* veoma, posve, πρῶτόν περ najprvi put. **2.** svakako, posve, sasvim, na svaki način, ali bar (Il. 17, 734), kod part. i adj., gdje ὤν treba dopuniti, kolikogod, koliko mu drago, premda, i ako, kod supst. pače (Il. 21, 130), čak, kod εἰ, ἐάν i slič. ako uopće, samo ako (isp. εἴπερ), πρίν περ još prije, διότι περ baš zato što, διό περ upravo zato, i tako kod relat.: upravo, baš, ὅσπερ baš onaj koji, koji baš, samo, ὅτε περ kad baš, u isto doba kad, οἷός περ posve onakav kao, ὅσος περ kolikigod.
πέρᾱ, adv. (star padež, isp. πέραν i lat. *per-egre, per-endie, per-peram*), **preko toga,** o prostoru: dalje, o vremenu: dulje, o mjeri: preko čega, mimo, pored, ili: više, preko toga, i Sof. Fil. 1277 takođ.: čvršće. Aps. ili s gen., π. πεσούσης ἡμέρας poslije podne, kao što i Sof. Fil. 666 gen. ἐχθρῶν treba uzeti dvostruko i podjedno u svezu dovesti s πέρα. Komp. **περαίτερος** i adv. još dalje, u većoj mjeri, više, stoga uz ὀλοά = ὀλοώτερα, ili s gen. od čega, τοῦ μετρίου preko prave mjere, preko mjere, τοῦ δέοντος dulje negoli je pravedno, τῶν ὅρων dalje nego do granice, ili: predaleko, gore.
πέρα, ἡ, *poet.* zemlja s onu stranu (sumnj.).
περάασκε, v. I. περάω.
πέρᾱθεν, adv., s one strane ovamo.
Περαιβοί, οἱ, pelazgički narod na Titaresiju u Tesaliji i u Tesprotiji Dodoni na istok nastanjen. Po njima se sjeverna Tesalija zvala **Περαιβία,** ἡ (*jon.* i *at.* pis. s ῤῥ).
περαίη, ἡ, naime χώρη, *jon.* mj. περαία (πέρα), obala s one strane, τινός čega.
περαίνω, fut. περᾰνῶ, aor. ἐπέρᾱνα, perf. pas. πεπέρασμαι, ανται, aor. pas. ἐπεράνθην, adj. verb. περαντέον, *ep.* i *poet.* **πειραίνω** s aor. ἐπείρηνα, perf. pas. 3. sg. πεπείρανται (πέρα), — dokrajčiti, izvršiti, dokončati, svršiti, dovršiti, učiniti, izraditi, aps. i τί. Napose: **a)** opraviti, postići, upotrijebiti, τί. **b)** o putu: kraju ili k cilju voditi, ἐπί τι. **c)** govor dalje izvoditi, uop. raspravljati, pripovijedati, takođ.: recitirati, kazivati, τί i περί τινος. U pas. svršiti se, izvršiti se, dogoditi se, aps., na pr. τὸ περαινόμενον rad koji napreduje ili teče, ili τινί čim. **d)** *poz.* ograničiti.
περαιόω (περαῖος, v. περαίη), **1. akt. a)** na drugu obalu ili zemlju s one strane, preko rijeke, preko jezera prevesti ili prenijeti, prebaciti, τί, i to ἔς τι kamo. **b)** preko čega (τί) prelaziti, i to τινί čim. **2. med.-pas. περαιόομαι,** fut. περαιώσομαι, aor. ἐπεραιώθην, perf. πεπεραίωμαι, dati prevesti se, prijeći, uop. prelaziti, dalje ići, doći, aps., ili τί, διά τινος preko čega, takođ. κατὰ θάλασσαν po moru, ἔς, ἐπί τι kamo, ἐπί τινα komu, ἔκ, ἀπό τινος od čega, odakle, τινί i μετά τινος čim, ἐπί τινος na čem, ἐπί τινι računajući na što.
περαιτέρω, v. πέρα.
περαίωσις, ἡ (-όω), *poz.* prelaženje, prijelaz.
πέρᾱν, *jon.* i *ep.* **πέρην** (isp. πέρα i περαίη), **1. adv. a)** prijeko, s onu stranu, na drugoj obali, na drugoj strani, obič. koje vode. **b)** prijeko, na onostransko kopno, aps., ili s ἔν τινι prijeko u čem, εἴς τι kamo prijeko. Sa članom ἡ π. γῆ onostranska zemlja, zemlja s one strane, τὸ π. τοῦ ποταμοῦ druga obala rijeke, i samo τὰ π. što je ili biva s onu stranu rijeke. **c)** s περᾶν = πέρα, dalje prodirati.

2. **prijedlog** s genit., koji katkad stoji pred njim, a) s onu stranu, na drugoj strani, pren. b) naprema (Il. 2, 535 i Esh. Ag. 190).

πέρας, *ατος, τὸ* (*πέρα*), krajnje, međa, granica, kraj, cilj, svršetak, aps. *πέρας ἔχειν* polučio sam krajnje savršenstvo, ili *τινός* čega. Takođ. = *τέλος*, adv., napokon, najposlije.

περάσιμος, 2. *poz.* i **περᾱτός**, 3. *poz.*, *jon.* *περητός* (*var. l.*), (*περάω*), koji se može pregaziti ili prijeći, kojim se može prolaziti.

πέρᾱσις, *εως, ἡ* (*περάω*), *poet.* stizanje prijeko, pren. oslobođenje, *τινός* od čega.

περάτη, *ἡ*, naime *γῆ* (*τὸ πέρας*), *ep.* zemlja na međi, krajina, *ἐν π.* na kraju putanje, na obzorju, jer je noć već daleko bila odmakla.

περᾱτός, 3., v. *περάσιμος*.

περατόω, *poz.* ograničiti, završiti.

I. **περάω** (srod. s *πέρα*), *περάσω, ἐπέρασα, πεπέρακα*, *ep.* s rastegn. oblicima prez. *περόωσι, περάαν*, impf. iterat. *περάασκε* [*ρᾰ*], *ep.* i *jon.* fut. *περήσω*, aor. *ἐπέρησα*, *ep.* fut. inf. *περησέμεναι* [Od. 5, 409. *var. l.* *ἐπέρασσα* kriva], — 1. prodirati, presijecati, prolaziti, proputovati, prebroditi, projedriti, proći, pren. provlačiti se, proturati se, u tragikâ napokon = ići, koje aps., koje *διά τινος* kroza što, *ἐκ τινος* i *τινὸς ἔξω* iz čega stupiti, ili tranz. *τί* nešto, pren. *τὸν βίον* život provoditi (Ksen. Kir. 7, 2, 20), i to *ἐπί τι* preko čega, *πρός τι* do čega, *ὑπό τινι* kao bijen olujom od čega. 2. do kraja čemu (*τινός*) doći ili dospjeti, = *ἐς πέρας ἐλθεῖν*, pa tako i sa i bez *πέραν* prekoračiti, predaleko ili preduboko zaći ili prodrijeti, aps. i *τί*.

II. **περάω**, fut. *περάσω*, inf. *περάαν*, aor. (*ἐ*)*πέρασ*(*σ*)*α*, perf. pas. *πεπέρημαι*, prodavati, v. *πιπράσκω*.

Πέργαμον, *τὸ*, i **Πέργαμα**, *τὰ*, *ep.* **Πέργαμος**, *ἡ*, tvrđava, i navlast. 1. trojanska, i sámo i s *ἐπὶ Τροίᾳ*, koja donji grad trojanski nadvisuje, *Πριάμου*. 2. **Πέργαμον**, *τὸ*, grad u Misiji na Kaistru, sada Bergama, kamo je, kažu, i Asklepije iz Epidaura došao.

Περγασή, *ἡ καθύπερθεν* i *ἡ ὑπένερθεν*, dvostruka općina (*δῆμος*) Erehtejske fiłe; *-σῆθεν* iz P.

Πέργη, *ἡ*, grad u Pamfiliji, s. Murtan. Stanov. *οἱ* **Περγαῖοι**.

Περδίκκας, *jon.* *-ης*, gen. *ου*, *jon.* *εω, ὁ*, 1. Perdika I., Argejac, osnivač makedonske dinastije oko g. 700. pr. Is. 2. Perdika II., sin Aleksandra I., kralj makedonski, od g. 455.—414. 3. sin Orontov iz Orestide, vojvoda Aleksandra Vel., poslije njegove smrti upravitelj države, g. 321. od svojih vojnika ubijen.

πέρδιξ, *ῑκος, ὁ* (*πέρδομαι*), jarebica.

πέρδομαι, *poet.* prdjeti.

πέρην, v. *πέραν*.

περ-θέτω, *eol.* = *περι-θέτω*.

πέρθω, *ep.* i *poet.*, fut. *πέρσω*, aor. 1. *ἔπερσα*, aor. 2. *ἔπρᾰθον*, inf. *-πρᾰθέειν*, u pas. znač. fut. *πέρσομαι*, aor. 2. *ἐπράθετο* i od korjen. aor. inf. *πέρθαι* (Il. 16, 708), 1. razvaliti, raskopati, pustošiti, ništiti, *τί* i *τινά*, i to *τινί* čim. 2. grabiti, plijeniti, *τί* (Il. 1, 125) (drugi *ἐξεπράθομεν*).

περί (lat. *per*), **adv.** 1. **unaokolo**, *περὶ δὲ στοναχίζετο δῶμα*. 2. izvanredno, preko mjere, veoma, izvrsno, posve; zapr. skroziskroz, vrlo, obič. **πέρι** naglašeno (*περικαλλής, -δείδω, -λυπος*, isp. *per-magnus* i *parum-per*), osob. uz *φιλεῖν, ἐχθαίρειν, κῆρι* u srcu, *θυμῷ*, kod prividne tmeze takođ. *περί*. Skrać. *πέρ*, v. r.

περί, **prijedl.** (*πέρι* naglašeno, a) kad za svojim supst. stoji u anastrofi. b) kao adv., v. prеđašnje. c) kad je = *περίεστι*),

1. s **gen.** zapr. za prostor: **oko**; obič. pren.: s pogledom na, **što se tiče**, s obzirom, poradi, sa, od, o, prema, preko, pred, potonje osob. kod cijene, *περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι* t. j. visoko cijeniti, i *περὶ παντός* nada sve cijeniti. Katkad kod supst. *αἰτία περί τινος* uzrok čemu, ili u *τὰ περί τινος* stanje, prilike, sudbina, događaj, razvitak čega ili koga, takođ. = *τί*. Katkad takođ. aps. bez glagola: što se tiče (Plat. Prot. 360 E).

2. s **dat. oko, okolo,** kod, pred, do, uz, na, preko, pren. *περὶ αὐτῷ σφαλέντα* razbivši se sam o sebi, ili prolept. *περὶ δουρὶ πεπαρμένη*, t. j. proboden, tako da leži oko koplja (Il. 21, 577), slič. *περὶ ξίφει πεπτῶτα*, ali kao *circa* takođ. **u** (kakvoj periferiji na različnim točkama), *ἑλισσομένη περὶ κάπνῳ* vijugajući se u dimu, *π. χειῇ* okolo u rupi. Rijetko pren. za, o, osob. kod glagola: u brizi biti, usuditi se, u pogibli biti (i protivnih, na pr. *θαρρεῖν*).

3. s **akuz. oko, okolo,** u — okolo, unaokolo, blizu, pred čim, uza što, na čijoj strani, kod koga ili čega, u (Her. 7, 131), *περὶ αὐτὰ καταρρεῖ* ruši se samo (oko sebe), i kod supst. *αἱ περὶ τὰ στενὰ μάχαι* bojevi u morskom tjesnacu, *αἱ περί τινα συμφοραί* nesreća s kim, *ἡ περί τινα ἀρετή* komu učinjene usluge, *νόμοι οἱ περὶ τοὺς γάμους* ženidbeni zakoni; aps. što se tiče; pren. oko čega zabavljen biti (Plat. Gorg. 450 B), ili s obzirom, što se tiče, prema, za, o, sa; o vremenu i kod brojeva: oko, poprilici, neko. Stoga *περί τινα σπουδάζειν* kod koga učiti, *περί τι λέγειν* i slič. o čem govoriti, *οἱ περὶ τὰς τελετάς* u tajne upućeni. Često pak *οἱ περί τινα* okolina, pristalice, drugovi, učenici, pratioci, vojnici, sluge čije, stoga *ἐν τοῖς περὶ αὐτὸν ἔχειν* u svojoj pratnji imati, ili takođ.: on i njegovi, on sa svojom strankom, on i njegov drug, *οἱ περὶ Κέκροπα* Kekrops i ostale sudije, ili *οἱ περὶ Πετίλλιον* oba pučka tribuna Petilija; takođ.: ljudi kao —, stoga samo o jednom licu. Slič. *τὰ περί τινα* pripovijest o kom, doživljaji čiji, *τὰ περί τι* tijek, izvršivanje čega, priprave, prilike oko čega, *τὰ περὶ*

τὰς ναῦς pomorske prilike, τὰ περὶ τοὺς θεούς bogočašće, τὰ περὶ τὰς τάξεις taktika, uop. = τί. Isp. ἀμφί.

4. U složenicama znači περί a) oko, okolo (-βολος, -σύρω, -τρίβω). b) *supra, ultra* (-ειμι *supero*, -βάλλω nadmašiti).

περι-αγγέλλω, naokolo ili svagdje navijestiti, prijaviti, oglasiti, pozivati, iskati, zapovjediti, na sve strane i naokolo zapovijed slati, s inf. ili τί, na pr. σίδηρον narediti dobavu željeza, i to κατά τινας kod nekojih, među nekojima ili pojedinima, κατά τι u čem.

περι-αγείρομαι, med., sebi unaokolo pobirati.

περι-άγνυμι, *ep.* (i u tmezi), unaokolo lomiti ili kršiti. Pas. pren. na glas: ori se unaokolo, odjekuje.

περι-άγω i med. **-ομαι**, adj. verb. -ακτέον, **1. tranz.** okolo voditi, (akt. i med.) sa sobom okolo voditi, sveđer uza se nositi, s nečim obilaziti. Pren.: u govoru okolo voditi, stramputicama na što svesti i snositi, zavoditi, zbuniti, smesti, τινά i τί, i to ἄλλην ὁδόν drugim putem, ἐπί τινος na čem, ἔκ τινος kod čega, κύκλῳ u krugu, τί oko čega, κατά τι kamo ili u što, κατά τινα kod koga okolo, slič. ἀγχοῦ τινι blizu okolo čega, ἔς τι do čega, ili s nom. part. na to, da. **2. intr.** potucati se, prehoditi, N. T.

περιαγωγή, ἡ, obraćanje, okretanje, prekret.

περι-ᾄδω, *poz.* sa svih strana pjevati.

περιαιρετός, 3. koji se može oduzeti ili skinuti.

περι-αιρέω (-αιρήσω, -εῖλον i t. d.), **1. akt. i pas.** a) nešto, što se proteže okolo, unaokolo oduzimati, skidati, τί, napose zidove kojega mjesta rušiti ili dati rušiti, stoga τὸν Πειραιᾶ t. j. njegove utvrde, i to ἀπό τινος od ili sa čega. b) uop. otimati, ukidati, dokidati, τί ili inf. s τό, i to τινός od čega, takođ. τινά koga svladati. U pas. lišen biti, i to τί što se čega tiče, t. j. čega. **2. med.** a) sa sebe što (τί), što naokolo pristaje, skidati. b) nešto (τί) sa svih strana odriješiti, na pr. βιβλίον ἓν ἕκαστον vrvcu, koja je oko svakoga βιβλίον-a naokolo ležala, skinuti, t. j. otpečatiti. c) uop. unaokolo dokinuti ili skinuti, oduzimati, ugrabiti, τί, i to τινός komu ili sa čega.

περιακτέον, v. pod περιάγω.

περί-ακτος, 2. *poz.* okolo nošen, svagdje poznat; osob. αἱ περίακτοι (μηχαναί), zapr. koji se mogu okretati, prizmatski stupovi s obje strane pozorišta, koji su se mogli okretati, te na plohama pokazivahu dekoracije poput kulisa, odvojeni od glavnoga pozorišta dvjema izlazima, lijevim, kroz koji se ide u tuđinu, desnim, koji vodi u grad.

περι-αλγέω, veoma bol osjećati, bolom obuzet biti, aps., i τινί od čega.

περι-αλγής, 2. (ἄλγος), bolovima veoma mučen.

περι-αλείφω, naokolo mazati.

περί-αλλα, *poet.* adv., pred, nad drugim, ὥς veoma silno.

περι-αμπέχω, 1. akt. omotati, τὶ μετά τινος nešto čim. 2. med. ogrnuti se, ἔξωθεν izvana, i to τί čim.

περι-αμύνω, *poz.* naokolo zaštićivati.

Περί-ανδρος, ὁ, sin Kipselov, tiran korintski g. 628.—584. pr. Is.

περίαπτον, τὸ, zapis, koji bi osob. bolesnicima objesili.

περι-άπτω, **1. akt.** objesiti oko čega, pren. τί, u dobrom smislu: podijeliti, pribaviti, u zlom: činiti, zadavati, na pr. αἰσχύνην sramotiti, ili τὴν ἀνελευθερίαν prijekor prostačke ćudi pribaviti, i to τινί komu ili u čem. N. T. unaokolo (oganj) zapaliti. **2. med.** sebi ogrnuti, sebi objesiti, τί čim, što.

περι-αρτάω, *poz.* = περιάπτω, objesiti oko.

περι-αστράπτω, N. T. oko koga sijevati.

περι-αυτολογία, ἡ (περὶ αὑτοῦ λέγειν), *poz.* torlanje, hvastanje.

περι-αυχένιος, 2. (αὐχήν), *jon.* koji ide oko vrata, στρεπτός lanac (oko vrata). Supst. τὸ περιαυχένιον, *poz.* ogrlica, lanac (oko vrata).

περι-βαίνω (-βήσομαι, -έβην, -βέβηκα), *ep.* samo aor. 2. περίβην (takođ. u tmezi), *ep. poet.* i *poz.* okolo ići, obilaziti, o zveku: do ušiju dopirati, ili takođ. oko koga postaviti se, pristupiti ili stupiti pred, štititi, zaklanjati, aps., ili τινός, τινί koga ili komu; *poz.* konja uzjahati.

περι-βάλλω (-βαλῶ, -έβαλον, -βέβληκα i t. d.), *jon.* plpf. pas. 3. plur. περιεβεβλέατο (i u tmezi), **I. akt. i pas. 1.** okolo bacati, **prebaciti** haljinu, mrežu, naokolo metati, opasati, okolo vući, oko koga udarati, grliti, obuhvatati, zgrabiti, opkoliti, vezati, ogrnuti, omotati, u mrežu hvatati, zaplesti, τινά ili τί, i to τινά, τί, τινί, τινός oko koga ili čega, o što, τινί takođ. čim, ἔξωθεν izvana. Slikovno τεῖχος τῇ πόλει grad opasati zidom, τί τινι komu što dati kao njegovo, na njega prenijeti, podijeliti mu, na pr. ἀγαθόν, i tako o kraljevskom dostojanstvu, jer su mu u Perzijanaca znakovi bili tijara s bijelim trakom i bagrena gornja haljina, ili τινὰ τοῖς κακοῖς, ταῖς συμφοραῖς koga u nesreću baciti ili svaliti, δίκῃ u parnicu zaplesti, slič. καταδίκῃ. U pas. koje aps. ἐν τῷ περιβεβλημένῳ τούτῳ u ovoj okolini, u ovom okrugu, koje s τί, περιβεβλημένος τι ogrnut čim, odjeven, u što umotan. **2.** zatjerati za što, τί, na pr. ναῦν περί τι lađu o što pričvrstiti, pa tako intr. o brodarima i brodovima: oko čega (τί) voziti se ili ploviti (Her. 6, 44). **3.** (*ep.*) preko čega izbaciti, nadmašiti, prestići, bolji biti (Il. 23, 276), aps., ili τινά, i to τινί čim, u čem. **II. med. 1. sebi prebaciti**, ogrnuti, obući, s ὄπισθεν sebi na leđa (na remene) pripasati ili objesiti, τί, i to

τινί preko čega. Pren. sebi pridavati, ruku pružiti, sebi prisvajati, osvojiti, svladati, uzeti, pod svoju vlast skučiti, zaplijeniti, posvojiti (Her. 8, 8), naokolo steći, dobiti, polučiti, τί, i to τινί čim, takođ. s osob. dod. ἑαυτῷ. **2.** sebi t. j. za svoju zaštitu ili za svoje okolo metati, τί oko sebe voditi, okružiti se čim, za sebe ili za svoju zaštitu sagraditi, podići, na pr. τάφρον jarkom opkoliti se, osob. o utvrdama, i to τί ili τινί oko čega, na pr. τεῖχος τὴν πόλιν oko grada podići zid, opasati ga zidom. **3.** vrtjeti se, i to κύκλῳ u krugu, μακράν ići dalekom stramputicom; stoga: leći unaokolo, nešto (τί) obujmiti, opkoliti, opkopati, zatvoriti.

περί-βαρυς, υ, *poet.* veoma težak, pretežak.

περι-βιβάζω, *poz.* komu pomagati uzjahati, τινά.

περίβλεπτος, 2. veoma viđen ili ugledan, osobito štovan, koji oči sviju na sebe svraća, slavan, τινί i ἔν τινι kod koga, ὑπό τινος od čega. Supst. τὸ i τὰ π. odlično, slavno.

περι-βλέπω, kod *poz.* takođ. med., ogledavati, unaokolo pogledati, τινά, pren. obzirati se, τί na što.

περί-βλεψις, εως, ἡ, *poz.* nadzor, ἐπί τινος kod čega.

περί-βλημα, τὸ, ogrtač, pokrivalo.

περι-βλύζω, *poz.* naokolo navirati ili šumiti.

περι-βόητος, 2. **1.** naokolo razvikan, **a)** izvikan, na zlu glasu. **b)** razglašen, poznat, glasovit, διά τι i τινί po čem. **2.** *poet.* vikom okružen, koji opći jauk potiče (o bogu kuge).

περι-βόλαιον, τὸ, *poet.* i *poz.*, **περι-βολή**, ἡ, i **περί-βολος**, ὁ, **1.** obuhvatanje, grljenje, zagrljaj, χειρῶν περιβολὰς ποιεῖσθαι zagrliti se. **2.** zavoj, lûk, okrug, obujam, aps., i τινός čega. **3.** što opkoljuje, zid, ograda, ἐντὸς τοῦ περιβόλου t. j. u unutrašnjosti; takođ. dvor, dvorište. **4.** ogrtač, plašt, prijevjes, spoljna haljina, uop. pokrivalo, navlast. za kola. **5.** (περιβολή) teženje na —.

περί-βολος, 2. *poet.* okolo položen ili pometan.

περι-βομβέω, *poz.* okolo šumiti.

περί-βοννος, 2. *poz.* brežuljcima opkoljen.

περι-βραχιόνιος, 2. (βραχίων), koji obuhvata ruku. Supst. narukvica, rukobran.

περι-βρύχιος, 2. (βρέχομαι), koji poplavljuje, plâvî, οἴδματα valovi, što se unaokolo uzdižu.

περι-βύω, *poz.* odasvud začkati, začepiti ili podmetati, τί, i to τινί.

περι-γίγνομαι (-γενήσομαι, -εγενόμην, -γέγονα i -γεγένημαι), *jon.* i *poz.* **-γίνομαι**, **1.** nad što doći, nad čim biti, prevladati, jači ostati, pobjedu izvojštiti ili zadržati, pobijediti, svladati, nadmašiti, jači ili izvrsniji biti, vladati, aps., ili τινός, rijetko τινά, koga, nad kim ili čim, i to τινί ili κατά τι u čem, po čem, τινί takođ. čim, i tako slič. i s nom. part., ἔκ τινος prema čemu, ili s inf. **2.** kao korist pokazati se, izlaziti, privaliti se, u dio pasti, aps. τὰ περιγιγνόμενα što izlazi, posljedica, dobit (ἔκ τινος), περιγίγνεταί τί τινι netko ima nešto ili korist pred kim, postizava što, ili περιεγένετο sa sl. ὥστε i inf. svršetak ili posljedica bijaše, da. **3.** ostati, držati se, u životu ostati, živu glavu iznijeti, preživjeti, spasti se, pobjeći, biti spasen ili sačuvan, srećno biti preturen, tu biti, još moguć biti, aps. οἱ περιγιγνόμενοι koji su ostali, ili τί, τινός nešto, od, iz čega, ἔκ τινος iz čega, ἔς τι u što, τινί čim, ili: preko koga.

περι-γλαγής, 2. (γλάγος), *ep.* pun mlijeka.

περι-γληνάομαι (γλήνη), *buk.* naokolo gledati.

περί-γλωσσος, 2. *poet.* jezičav, brbljav.

περι-γνάμπτω, *ep.* zakrenuti, okukom obići, oploviti, τί.

περι-γραπτός, 2. opisan, omeđen, ἐκ περιγραπτοῦ iz usko opisanoga okružja.

περιγραφή, ἡ, ocrt, glavne crte, opseg.

περι-γράφω, adj. verb. -γραπτέον, orisati, unaokolo crtama označiti, τί, i to τινί čim, ἔς τι na što. U pas. u nacrtu prikazivati se. Pren. omeđiti, τοῦ ἔτους χρόνον na godišnje vrijeme ograničiti ili stegnuti.

περιδεής, 2. (δέος), veoma plašljiv, uplašen, u velikom strahu, pun straha, aps. π. γίγνεσθαι uplašiti se, προσδέχεσθαι u strahu čekati, ili τινί od čega, ili s μή. Supst. τὸ π. strah, sujma, ἐκ τοῦ παραχρῆμα περιδεοῦς od straha sadašnjega. Adv. **-δεῶς**, plašljivo, bojažljivo, ὑποπτεύειν od sumnje pun straha biti, ξυναπονεύειν plašljivo kretati se.

περι-δείδω, *ep.* aor. περί(δ)δεισα, perf. περιδείδια (sa znač. prez.), pored **περι-δίω**, *ep.* (u tmezi), veoma bojati se, u strahu, u brizi biti, τινί za koga, rjeđe τινός zapr. od koga, koga radi, ili sa sl. μή, stoga takođ. τινὶ μή.

περί-δειπνον, τὸ, daća, karmina, gozba, koja se 9. dan poslije pogreba, na isti dan, kad se i duši pokojnikovoj žrtvovalo, obič. u kući pokojnikovoj davala.

περι-δέξιος, 2. = ἀμφιδέξιος, *ep.* sa dvije desne ruke, t. j. veoma vješt.

περι-δέραιον, τὸ, ogrljak, ogrlica.

περι-δέω (-δήσω, -έδησα, -δέδεκα i t. d.), **1.** akt. *poz.* (okolo) privezati, svezati, τινί τι komu što. **2.** med. *jon.* i *poz.* **a)** sebi što svezati, τί. **b)** koga čim ogrnuti, τινά τινι.

περι-δίδωμι, *ep.* **1.** akt. obilno davati. **2.** med., aor. 2. konj. 1. duala περιδώμεθον, od svoga što za što davati, kladiti se, τινός o što, ἐμῆς αὐτῆς svoj život za zalog ili zajam dati, sa sl. inf., koji označuje posljedicu.

περι-δινέω, u krugu vrtjeti, pas. vrtjeti se.

περι-δίω, v. περιδείδω.

περι-δράσσομαι, *poz.* rukama obuhvatati.

περι-δρομή, ἡ, poet. i *poz.* ophod; obilaženje neprijatelja.

περίδρομος, 2. (-δραμεῖν), *ep.* i *poet.* **1.** akt. koji okolo trči, zaokružen, okrugao, kao krug, krugolik. **2.** pas. koji se ima optrčati, t. j. na sve strane otvoren. Kao supst. **περίδρομος,** *ὁ,* galerija, trijem oko čega.

περι-δρύπτομαι, *ep.* pas., aor. *περιδρύφθην,* sebi što odrijeti.

περι-δύω, *ep.* aor. ind. *περίδυσε,* okolo svlačiti, *τί.*

περι-εἶδον, v. *περιοράω.*

περι-ειλέω i **περι-ειλίσσω,** v. *περιελίττω.*

I. **περί-ειμι** *(εἰμί),* **1.** s *κύκλῳ* unaokolo biti, *τινί* oko čega, okružavati. **2.** biti nad čim, nadvladati, jači ili bolji biti, aps. *ἐκ περιόντος* jačom silom, *τῷ περιόντι τοῦ ἀσφαλοῦς* s većom nego dovoljnom sigurnošću, *τὸ περιὸν τῆς χρείας* ono što potrebu nadvišuje, ali *τινός* od koga ili čega, *τινί* u čem. **3.** preostati, (živ) ostati, *ἐλευθέρην περιεῖναι* ostati slobodna, *τὸ περιόν* ostatak, *τῷ περιόντι θέρει* u još ostalom ljetu, t. j. potkraj ljeta (*περιόντι τῷ θέρει,* var. Tuk. 1, 30, isp. *περιέρχομαι,* 1, b); s adj. nešto ostati, kao nešto sačuvati se. **4.** bezlič. **περίεστί** *τινί τι* ili inf. nekomu se što nadaje kao svršetak, posljedica je —. Isp. *περιγίγνομαι.*

II. **περί-ειμι** *(εἶμι),* v. *περιέρχομαι.*

περι-είργω, *jon.* i *staroat.* **περιέργω,** obuhvatati, ograditi, unaokolo zatvoriti, suziti, opkoliti, okružiti, sa i bez *ἐν κύκλῳ,* aps. ili *τί, τινά.*

περι-είρω, *jon.* uvrstati, nanizati, *τί,* i to *περί τι* oko čega, na što, okolo pričvrstiti.

περι-εκτικός (*περι-έχω*), 3. *poz.* koji obuhvata, u sebi sadržava; superl. *-κώτατος* većinu u sebi obuhvatajući.

περι-έλᾰσις, *ιος, ἡ, jon.* vožnja naokolo, put (za vožnju) oko grada.

περι-ελαύνω, **1.** tranz. okolo goniti, u pas. odsvakud pritiješnjen biti, *τινί* čim; *περιελαυνόμενος poz.* takođ.: konjaništvu svagdje pristupačan. **2.** naoko intr. okolo jahati, okolo voziti se, okolo ići, opkoliti, aps., i *τί* ili *τινά* koga, oko čega, *εἴς, παρά τι* do čega.

περι-ελίττω, *jon.* **περι-ειλίσσω,** u Plat. takođ. **περιειλίττω,** pored **περι-ειλέω, 1. akt.** učiniti da se što vrti, obaviti, okolo motati, omotati, obuhvatiti, *τί,* i to *τινί* ili *περί τι* oko čega, ili: što čim omotati ili ovijati. **2. med. a)** sebi što (*τί*) svezati, omotati, i to *κατά τινα* za koga. **b)** omotati se, ovijati se, aps. *περιελιττόμενος* u zavojima, ili *τινί, περί τι, κατά τινος* oko čega, pa tako i u aor. pas. *περιελιχθεὶς ὑπὸ γῆς* pošto se pod zemljom zavinuo.

περι-έλκω, okolo vući, povlačiti, u drugi smjer vući, *τινά,* i to *τί* što se čega tiče, čim. U pas. dati se povlačiti ili potezati, *ὑπό τινος.*

περι-έπω, impf. *περιεῖπον,* fut. *περιέψω,* aor. *περιέσπον,* inf. *περισπεῖν,* i aor. pas. *περιέφθην,* fut. *περιέψομαι* u pas. znač. (i u tmezi), oko čega, t. j. čim ili s kim zabavljen biti, brinuti se za koga ili što, dvoriti, služiti, upravljati, njegovati, postupati, paziti, cijeniti, štovati, aps., ili *τί* ili *τινά,* i to *ἄτε, ὥς τι* kao nešto, ili *τινί* čim, *εὖ, τρηχέως, τρηχύτατα* i slič.

περι-εργάζομαι, dep. med., nešto zališno, nepotrebno raditi, pokazivati se suvišnim ili nepotrebnim, nepromišljeno raditi, griješiti, *poz.* u tuđe stvari pačati se, *τινί* čim, ili s nom. part.

περιεργία, *ἡ, poz.* prevelika radljivost, radljiv nemir; cjepidlačenje.

περί-εργος, 2. (*ἔργον*), koji pretjeranom ili nepotrebnom brižljivosti radi, koji mjeru prekoračuje ili se za tuđe stvari brine, rad znati, aps., i *τινί* kod čega ili čim, ili kod part. = adv. zališno, bez potrebe, ili *περίεργον* s pomišlj. *ἐστί* i sl. inf. zališno je, nije potrebno. Supst. *τὸ π.* pretjerana brižljivost, *τινός* u čem; *poz. τὰ π.* čini, čarolije, *ὁ περίεργος* čarobnjak.

περι-έργω, v. *περιείργω.*

περι-έρρω, poet. lutati naokolo, obilaziti.

περι-έρχομαι (v. *ἔρχομαι*) i **περί-ειμι** (*εἶμι*), inf. *-ιέναι,* adj. verb. *-ιτέον* (prez. katkad u znač. fut.), **1. intr.** (*περίειμι*) **okolo ići,** obilaziti, okolo šetati, — vrljati, gore dolje ići, okolo putovati, (*περιέρχομαι*) okolo doći, obići, opkoliti; navlastito sa i bez *κύκλῳ* ili *ἐν κύκλῳ*: u krugu okolo ići, redom u krugu obilaziti, redom slijediti, red završiti, naizred dolaziti, osob. po određenom redu, osob. nasljedstvom doći ili prijeći na koga, zapasti komu. Pren. **a)** o govoru, glasini: širiti se, u govoru okolišeći dotaći se čega, okolišiti. **b)** o vremenu: opet nastati, *πάλιν περιιόντι τῷ θέρει* kad je ljeto opet nastalo, i u pret.: minuo sam, prošao sam ili protekao (Ksen. Kir. 8, 6, 19), svršilo se. **c)** prijeći, obrnuti se, *ἐς τοὐναντίον.* Koje aps., koje s apoz. kao nešto (u ulozi) obilaziti (za glumce), i to *ἔκ τινος* mjesto koga, koje *τινός* oko čega, za što, *ἐπί, ἐς, πρός τινα* do koga, komu, na koga, *εἴς, κατά τι* kamo, ili: na, u što, *τινί* komu, *κατὰ νώτου τινί* komu iza leđa, *ὁδῷ* i slič. na putu, i jezgr. *κατά, εἴς τι* obilaziti i kamo doći ili dospjeti, pren. pasti, *εἴς τι.* **2. tranz.** *τί* i *τινά,* obilaziti, zakoliti, pohoditi, okružiti, opkoliti, opteći, ili: okolo ići, okolo putovati u čem, stići, snaći koga (Her. 8, 106), ili sa i bez *κύκλῳ* unaokolo obići, izbjegavati što. Napose **a)** *τὰς φυλακάς* straže obaći. **b)** *τὰς πρεσβείας* kao poslanstvo ovamo i onamo ići. **c)** *jon.* takođ. varati, *τινά,* i to *τινί* čim.

περι-έσχατα, *τά, jon. ora,* okrug, u čijoj sredini se tko nahodi.

περι-έχω (v. ἔχω), fut. περισχήσω, med. περιέξομαι, *ep.* aor. 2. med. περισχόμην, impf. περίσχεο, sa spor. obl. **περι-ίσχω, I. akt. 1.** naokolo pograbiti, obuhvatati, zagrliti, okružiti, spopasti, opkoliti, za zaštitu u sredinu uzeti, zakriliti, ili: neprijateljski opkoliti, unaokolo zapremiti, zakružiti, zatvoriti, pritijesniti, skučiti, τινά ili τί, i to κύκλῳ u okrugu; τὸ περιέχον *poz.* zrak, zračni prostor. Pas. *poz.* okružen, sadržan biti u čem, ἔν τινι. **2.** nadviši vati, jači biti, nadmašiti, presvojiti, aps., na pr. τὸ περιέχον jači dio, τινός od koga, ili τινός koga, ili τί što, i to τινί čim ili s kim, u čem, κατά τι prema čemu. **3.** bezlič. **περιέχει** intr. sadržano je, ἐν γραφῇ stoji pisano, N. T. **II. med.** *ep. jon.* i *poz.* okolo držati se za koga ili što, čega čvrsto držati se, ljubavlju biti uz koga, komu ili čemu biti predan, na što kočiti se, na što težiti, za što silno moliti, ili: koga ili što obuhvatiti za zaštitu, stoga: štititi, braniti, τινός ili τί, τινά, ili s inf.

περι-ζαμενῶς, adv., *ep.* veoma žestoko, bijesno.

περί-ζυγα, τὰ, zališno remenje.

περίζωμα, τὸ, *poz.* pojas, pregača. Od

περι-ζώννυμαι, *poz.* med. **1.** sebi više zapreći ili zadići, τί, na pr. togu ili ἱμάτιον, da se desna ruka slobodnije može kretati. **2.** ogrnuti (se), obući (se), τί. **3.** pren. N. T. τί pasati se čim, oružati se.

περιεζωσμένος, 3. okolo opasan, spreman, gotov.

περιζώστρα, ἡ, = περίζωμα.

περι-ηγέομαι, dep. med., *jon.* i *poz.* okolo voditi i pokazivati, τί τινι strancu vođ biti.

περιήγησις, εως, ἡ, vođenje okolo, *jon.* ocrt, spoljni obujam.

περι-ηγητής, οῦ, ὁ, **1.** koji (strance) okolo vodi, **a)** tumač znamenitosti, *cicerone*. **b)** koji mjesta i krajeve opisuje, vođ na putu (pisac).

περι-ῄδη, v. περίοιδα.

περι-ήκω, okolo sam došao, često kao perf. od περιέρχομαι, v. r.

περι-ήλυσις, εως, ἡ, *jon.* i *poz.* **1.** obilaženje, optjecanje. **2.** opkoljavanje, τινός koga ili čega.

περι-ημεκτέω, *jon.* u velikom jadu biti, ljutu zlovolju osjećati, veoma ozlojediti se, sasvim izvan sebe biti, τινός na koga, τινί na što, ili s nom. part. i ὡς zato što.

περι-ήνεικα, v. περιφέρω.

περι-ηχέω, *ep.* i *poz.* naokolo zvečati ili oriti se. Otd.

περι-ήχησις, ἡ, zvek ili šum unaokolo.

περι-θαμβής, 2. *poz.* veoma začuđen, sav u čudu, veoma prestrašen.

περι-θειόω (-θεῖον), *poz.* naokolo sumporom kaditi.

περί-θεσις, ἡ (περιτίθημι), *poz.* premetanje, prelaganje nakita, na pr. obavijanje τοῦ διαδήματος oko glave ili šešira.

περι-θέω, sa i bez ἐν κύκλῳ, naokolo trčati, okolo vući se, u krugu vrtjeti se, aps., ili τί u što, oko čega, πρός τι do čega.

Περι-θοίδης, ου, ὁ, stanovnik iz Peritede, at. općine (δῆμος) Enejske file.

Περίθους, v. Πειρίθοος.

περι-θριγκόω, *poz.* ograditi.

περί-θυμος, 2. *poet. jon.* i *poz.*, adv. **-ύμως**, veoma srdit, u najvećem gnjevu.

περι-ιάπτω, *buk.* naokolo vrijeđati.

περι-ιάχω, *ep.* u tmezi, naokolo zvečati ili odjekivati.

περι-ίδμεναι, v. περίοιδα.

περι-ίζομαι, *jon.* dep. med., okolo posjedati ili posaditi se, naokolo sjediti, oko koga sjediti, τινά.

περι-ιππεύω, *poz.* okolo jahati, τί oko čega, ἐς κύκλους unaokolo vrsti se na konjma.

περι-ίστημι, A) tranz. 1. akt. i **pas.,** fut. akt. περιστήσω, aor. akt. περιέστησα, pas. περιεστάθην (i u tmezi), **a)** sa i bez κύκλῳ: **okolo metati,** unaokolo postavljati, opkoliti, τινά ili τί, i to τινί ili περί τι oko koga ili čega. **b)** pren. unaokolo privlačiti, prijetiti, spremati, uzbuditi, zadavati, aps., ili τί, i to τινί komu, i εἴς τινα na koga. **c)** promjenu s kim ili čim (τί, τινά) učiniti, u kakvo stanje (ἔς τι) presaditi. **2. med.** περιίστᾰμαι s fut. περιστήσομαι, aor. περιεστησάμην, **a)** pustiti da tko oko koga staje, κύκλον dati da oko mene staju u krug, takođ. okruživati se čim, ἑαυτῷ τι. **b)** vrtjeti se oko čega, kloniti se, izbjegavati, τί, N. T.

B) intr. i refl. med. **περιίστᾰμαι,** s fut. περιστήσομαι, aor. 2. akt. περιέστην, perf. akt. περιέστηκα, -έστᾰμεν i t. d., *ep.* aor. ind. 3. pl. περίστησαν, konj. 3. pl. περιστήωσι (-στείωσι), — okolo postaviti se, sa i bez κύκλῳ, **unaokolo stati,** nanizati se oko (Il. 18, 603), opkoliti (Ksen. Kir. 3, 1, 5), opasati, οἱ περιεστῶτες koji naokolo stoje, slušači; pren. okolo prijetiti, opkoliti, zaokupiti, obuhvatiti, spopasti, osvojiti, prijeći, gomilati se, nastati, aps., ili τινά, τί, τινί, ἔς τινα koga, komu, prema kome, na koga, što, τινί takođ. čim, κατά τι što se čega tiče. **b)** okrenuti se, izvrći se, aps., ili τινί komu, na pr. τοὐναντίον τινί za koga imati protivan uspjeh, suprotno dojmiti se, obično ἔς τι u što, ali ἐς τοῦτο toliko, i ἔκ τινος na čem.

περι-ίσχω, v. περιέχω.

περι-ιτέον od περίειμι, v. περιέρχομαι.

περι-καής, 2. *poz.* koji sasvim gori, vrlo vruć.

περι-καθαίρω, *jon.* naokolo čistiti, čišćenjima okružiti.

περι-κάθαρμα, τὸ, N. T. Pl. τοῦ κόσμου izmet čovječanstva.

περι-καθέζομαι i

περι-κάθημαι, *jon.* **περι-κάτημαι,** dep. med.,

unaokolo posaditi se, okolo sjediti, *τινί* oko čega, stražiti, opkoljavati, podsjedati, *τινά* i *τί*.

περι-καίω i **-κάω**, perf. pas. *κέκαυμαι*, okolo paliti, spaljivati.

περι-καλλής, 2. veoma lijep, divan.

περικάλυμμα, τὸ, pokrivalo. Od

περι-καλύπτω (i u tmezi), ogrtati, okolo zamatati ili zastirati, pokrivati, aps. ili *τινά*, i to *ἔν τινι* = *τινί* čim, jer haljina tijelo obuhvata, pren. *κῶμά τινι* t. j. u san zavesti.

περι-καταλαμβάνομαι, *poz.* pas., unaokolo pritiješnjen biti, naime na uskom putu.

περι-καταρρέω, unaokolo dolje teći, pren. propadati; naokolo pretjecati, biti pun puncat, *τινί* čim.

περι-καταρρήγνυμι, med., sebi naokolo strgati, *τὸν πέπλον* za znak žalosti.

περι-κάτημαι, v. *περικάθημαι*.

περι-καῶς, adv., *poz.* veoma ražareno.

περί-κειμαι, dep. med., **1.** unaokolo ležati, ogrnut biti, aps., ili: oko čega ležati, nešto (*τινί*) okružiti, koga (*τινί*) obuhvatati. Pren. *ep.* *οὐδέ τί μοι περίκειται* = *οὐδέ τι πλέον ἔχω* a nisam time ništa dobio. **2.** kao pas. *jon.* i *poz.* okružen ili odjeven biti, = *περιτέθειμαι*, na sebi imati, obučen biti, *τί*, i to *περί τινι* oko čega.

περι-κείρω i med. **-ομαι**, *jon.* i *poz.* okolo striči, *τί*.

περι-κεφαλαία, ἡ, N. T. pokrivalo glave, kacida, pren. zaštita.

περι-κήδομαι, *ep.* med., veoma zabrinut, u brizi biti, *τινός* za koga, ili *τινί τινος* za nešto u koga.

περί-κηλος, 2. (*κῆλον*), *ep.* veoma suh.

περι-κίων [ῐ], *ον*, gen. *ονος*, *poet.* stupovima okružen.

περι-κλαίω, *poz.* oko čega stojeći plakati.

περί-κλασις, ἡ, *poz.* **1.** kršenje, lamanje. **2.** previjanje.

περι-κλάω, *poz.* prekršiti, prelomiti, zakrenuti, odvratiti, *τὶ εἴς τι*. U pas. koso ili prijeko biti postavljen.

περι-κλειτός, 2. *buk.* = *περικλυτός*.

Περι-κλῆς, *έους, ὁ*, vok. *Περίκλεις*, **1.** sin Ksantipov i Agaristin, slavan državnik u Ateni, umr'o g. 429. pr. Is. **2.** sin pređašnjega od Aspasije, kao vojvoda kod Arginusâ na smrt osuđen. **3.** Paranin, prijatelj pjesnika Arhiloha.

περι-κλῄω, *jon.* **-κληίω**, med. **-κλῄομαι**, unaokolo zatvoriti, zakružiti, opkoliti, aps. *τὸ περικληίον οὖρος* gorje, što unaokolo zatvora, gorski vijenac, ili *τινά, τί*, i to *τινί* čim.

περι-κλινής, 2. *poz.* koji se naokolo naginje.

περι-κλύζω, posve plákati, valovima okružavati.

περί-κλυστος, 2. i 3. *poet.* unaokolo plákan.

περι-κλυτός, 3. *ep.* o kom se unaokolo čuje ili govori, preslavan, dičan.

περι-κνημίς, ῖδος, ἡ, *poz.* nazuvak, natikača.

περι-κομίζω, okolo nositi, — voditi, *ἔς τι* kamo. Pas. okolo voziti se.

περί-κομμα, τὸ, demin. *-κομμάτιον, τὸ*, *poet.* jelo od sječenoga mesa.

περί-κομπος, 2. *poet.* koji se veoma diči, torla (var.).

περικοπή, *ἡ*, **1.** okresivanje, sakaćenje, krnjenje, pren. obrezivanje, zaustavljanje, *τινός* čega. **2.** sprema, uredba; nakit, ures.

περι-κόπτω, odbijati, sakatiti, krnjiti, *τί*, u pas. osakaćen biti, *τί* na čem. Pren. **a)** zlostaviti, mrcvariti, osob. neprijateljskim navalama štetu činiti, polja pustošiti, dovoz presjeći, robiti, plijeniti, aps. ili *τινά, τί*. **b)** obrezati, kao krila podrezati, ustavljati, priječiti, *τί*. U pas. presječen ili odsječen biti, *τινός* od čega, *τί* s obzirom na što.

περι-κρατής, 2. N. T. silan, *τινός* nad čim.

περί-κρημνος, 2. *poz.* unaokolo strmenit.

περι-κρούω, okolo biti i tako odbijati.

περι-κρύπτω, *poz.* unaokolo pokrivati, stoga: sakrivati, tajati, zatajati, *τί* ili s neupr. spor. rečen. Med. kod kuće baviti se, iz kuće ne izlaziti.

περι-κτείνω, *ep.* naokolo ubijati (drugi *περὶ κτ.*).

περι-κτίονες [ῐ], *οἱ*, **περι-κτίται**, *οἱ* (*κτίζω*), *ep.* = *ἀμφικτίονες*, adj. koji okolo nastavaju; supst. susjedi.

περι-κυκλόομαι, *jon.* *-έομαι* (N. T. takođ. *-όω*), med. unaokolo zatvoriti, opkoliti, *τινά* i *τί*, i to *τινί* čim.

περι-κύκλωσις, *εως, ἡ*, opkoljavanje, opasivanje.

περι-κύμων, 2. *poet.* splákan, valovima okružen.

περι-λαμβάνω, **1.** obuhvatati, t. j. **a)** zagrliti, *τινά*. **b)** neprijateljski zatvoriti, opkoliti, odasvud pograbiti, nadmašiti, u vlasti imati, prihvatiti (Her. 8, 101), *τινά*, i to *τινί* čim, *ὄψει* pregledati. **c)** zarubiti, naokolo pokriti. **d)** logično: u sebi shvatiti ili dokučiti, pojmiti. **2.** pren. u duhu obujmiti, u jedno sastaviti, potpuno prikazivati, *τί*, i to *τινί* u čem.

περιλαμπής, 2. *poz.* veoma sjajan.

περι-λάμπω, *poz.* **1.** tranz. sa i bez *ἐν κύκλῳ*, okolo svijetliti, obasjavati, *τινά* ili *τί*, i to *τινί* čim. **2.** intr. unaokolo sjati ili sijevati.

περι-λείμματα, *τὰ*, ostatak, izbirak, i to *ἔκ τινος* od čega.

περι-λείπομαι, pas., (pre)ostajati; tako isto *ep.* u tmezi *περὶ — λίπωνται*.

περι-λείχω, *poz.* okolo lizati, oblizivati, *τί*, i to *τινός* od čega.

περι-λέπω, *ep.* i *jon.* (i u tmezi), naokolo oguliti, *τί*.

περι-λεσχήνευτος, 2. *jon.* = *περικλυτός*, v. r.

περι-λιμνάζω, močvarom okružiti, *τί*.

περι-λιχμάομαι, med. *poz.* = *περιλείχω*, v. r.

περί-λοιπος, 2. ostavljen, ostao.

περι-λούω, *poz.* naokolo oprati.

περί-λυπος, 2. pretužan, veoma snužden.

περι-μαιμάω, *ep.*, samo part. prez. rastegn. περιμαιμώωσα mj. περιμαιμῶσα, naokolo hitro tražiti, *τί*.

περι-μάκτρια (-μάσσω), *poz.* koja naokolo utire (u tijelo), koja (čarolijama) čisti.

περι-μάρναμαι, *ep.* boriti se, *τινός* oko koga (drugi περὶ μ.).

περι-μάσσω, *poz.* naokolo otirati, čarolijama utirati.

περι-μάχητος, 2. oko koga se bore, predmet boja, *τινί* za koga.

περι-μάχομαι, unaokolo boriti se.

περι-μένω, pričekati, ostati, očekivati, koje aps., i to *ἔν τινι* na kojem mjestu, ili sa sl. *ἕως, ἄχρις, ἔστε* ili inf., koje *τινά* ili *τί*.

περί-μεστος, 2. *poz.* prepun, *τινός* čega.

περι-μετρέω, *poz.* okolo mjeriti, *τί*.

περί-μετρος, 2. *ep.* i *poz.* preko mjere, prekomjerno velik, prevelik. Supst. *ἡ π.*, naime *γραμμή*, i *jon.* *τὸ π.* okrug, obujam.

Περιμήδα, *ἡ*, *buk.* ime nekoj mitskoj vračarici i trovateljici.

περι-μήκης, 2. *ep. jon.* i *poz.*, i *ep.* takođ. **περιμήκετος**, 2. veoma dug, veoma visok, s *μεγέθει* znatne veličine.

περι-μηχανάομαι, *ep.* dep. med., 3. plur. rastegn. περιμηχανόωνται, osobito lukavo spremati, prirediti, snovati, smišljati, *τί*.

περι-μυκάομαι, *poz.* naokolo rikati.

περι-ναιέται, *οἱ*, *ep.* = περικτίονες, v. r.

περι-ναιετάω, *ep.* **1.** uokolo nastavati. **2.** intr. nastanjen biti, ležati.

περι-ναίομαι, *poet.* naokolo nastavati.

περι-νεύω, *poz.* nagnuti se na stranu.

περι-νέω, -νήσω, *jon.* i **περινηέω**, *jon.* **1.** uokolo gomilati ili naslagati, *τί*. **2.** gomilama ili hrpimice okružiti, *τί*, i to *τινί* čim.

περί-νεως, νεω, ὁ (ναῦς), neveslač, samo putnik.

Πέρινθος, *ἡ*, grad u Trakiji na Propontidi, poslije Herakleja, sada Eski Eregli zvan. Od Filipa g. 341. ljuto pritiješnjen bi oslobođen s pomoću perzijskoga kralja. Stanov. *οἱ* **Περίνθιοι**.

περι-νίσ(σ)ομαι, *poet.* obilaziti.

περι-νοέω, *poz.* preko mjere smišljati, i to *μεγάλα ταῖς ἐλπίσιν* uvelike nadati se.

περίνοια, *ἡ*, u plur., premudrost.

περι-νοστέω = περιέρχομαι.

πέριξ (περί), **1. adv.** unaokolo, okolo odasvud, *βωμία π.* obuhvatajući žrtvenik (no tu se vrlo vjerojatno naslućuje *β. περὶ ξίφει*). Sa članom: koji se unaokolo nahodi, naokolo leži, susjedan. Supst. *τὰ π.* kraj unaokolo, okolina.

2. prijedlog, a) s genit. unaokolo, uz, do, u. **b)** s akuz. okolo.

περίξεστος, 3. *ep.* unaokolo tesan, t. j. uglađen, gladak.

περι-ξέω, *buk.* gladiti.

περι-ξυρέω, *jon.* i *poz.* uokolo strići, *τί*.

περι-ξύω, okolo ostrugati; med. ostrugati se (da budeš čist).

περι-οδεύω, *poz.* obilaziti, *τινά* oko koga.

περί-οδος, *ἡ*, **1.** obilaženje, **a)** pohod, i među Rimljanima obični jutarnji pohod *(salutatio matutina)* kod bogatih, koji je potjecao iz odnošaja klijenata prema njihovim patronima, i liječnički pohodi, *ἰατρικαί*. **b)** neprijateljski: provala u koju zemlju, takođ. obilaženje oko koga, i *τῶν Περσέων* t. j. obilaženje P. oko gore, *excursus*. **2.** ophođa, obujam, okrug, *τινός* čega ili oko čega. **3.** ophodnja, krug, okrug, pravilno kretanje, (τοῦ) *χρόνου* vrijeme, ali i bez *χρόνου* vrijeme ophodnje, na pr. u Grkâ pravilno vraćanje godine (u 8 godina treća, peta i osma), gdje se mjesec od 30 dana imao umetnuti (Plut. Ag. 16); **πυρετοῦ** periodična vrućica, popusna groznica, povratak vrućice; kod gozbe: jelo, jedivo, jestivo. **4.** *jon.* okretanje, povratak. **5.** *poz.* pravilno ili redovno življenje. **6.** u govoru: perioda, članovna rečenica.

περί-οιδα, *ep.* defekt. s prez. znač., inf. περιίδμεναι mj. περιειδέναι, plpf. περιήδειν, 3. sing. περιήδη, bolje znati ili razumjeti, vještiji biti, *τινί* ili *τί* što ili čemu, ili s inf., i to *τινός* od koga, *βουλῇ ἄλλων* savjetom druge nadmašiti ili nadvisiti.

περι-οικέω, okolo, unaokolo, oko koga ili čega, do čega nastavati, aps., ili *τινά, τί* ili *τινί*.

περιοικίς, *ἡ*, v. περίοικος.

περι-οικοδομέομαι, pas., okolo obzidan, t. j. ograđen, uzidan biti, aps., ili *ἔν τινος* u hramu kojega boga.

περί-οικος, 2. s osob. fem. **περιοικίς**, *ἰδος, ἡ*, **1.** koji okolo ili do čega nastava, za mjesta, gradove, zemlje: izokolni, susjedni. Supst. *ἡ* **περιοικίς**, naime *χώρα*, okolina. **2.** *οἱ* **περίοικοι** izokolni stanovnici, susjedi. Navlast. u Sparti: perijeki, pokoreni seljaci (starosjedioci zemlje, Lakedemonjani), koje dužni plaćati danak, koje kmetovi; stoga *π.* takođ. politički odvisan.

περι-οίχομαι, *ep.* ići ili bježati okolo.

περι-οπτέος, 3., verbal. adj. za περιοράω, **1.** koji se oko sebe ima gledati, na koga treba gledati, *περιοπτέον τινί* sa sl. *ὅπως* netko mora na to paziti da **2.** *jon.* i *poz.* koji treba da se previdi ili trpi, s inf., ili s part. *ἀπολλυμένη* treba da svoju propast ravnodušno gleda.

περί-οπτος, 2. *poz.*, adv. *poz.* -ως, odsvakud viđen, komu se dive.

περι-οράω (-όψομαι, -εἶδον, -εώρακα, -ῶμμαι, -ώφθην), *jon.* **1. akt.** i **pas. a)** okolo gledati, *τί* što

čekati. U pas. sa ὑπό τινος netko s kim (čim) s pomnjom postupa. b) preko čega gledati, mirno gledati, motriti, trpjeti, pustiti, aps., τί ili τινά, i to s part. ili adj., ili takođ. s inf. 2. med. (oprezno) obzirati se, t. j. a) (pri)čekati, aps. ili s neupr. zavis. rečen. b) u brizi biti, τινός za koga. c) kloniti se, ugibati se, izbjegavati, plašiti se, τί.

περι-οργής, 2., adv. *poet.* **-ῶς** (ὀργή), strastveno uzbuđen, veoma žestok, gnjevan.

περί-ορθρον, τὸ (ὄρθρος), cik zore, praskozorje.

περι-ορίζω, *poz.* točno određivati, *poz.* pas. unaokolo omeđen biti, τινί čim.

περι-ορμέω, unaokolo sidra spuštati, okolo naokolo lađe osidrati.

περι-ορμίζομαι, med., oko čega (τί) lađe osidrati.

περι-ορύττω, naokolo kopati.

περι-ορχέομαι, *poz.* oko čega plesati.

περιουσία, ἡ (περίειμι), često u plur., 1. obilje, veličina, mnoštvo, zaliha. Napose: obilje novaca, bogatstvo, plur. suvišci, aps., i τινός čega, ἀπὸ π. kod obilnih sredstava, ἐκ π. kod velikog obilja, t. j. bez nužde, od obijesti, εἰς π. da tko obogati, na svoju vlastitu korist. b) prevelika mjera, veća jakost, premoć, aps. περιουσίαν ἔχειν jači biti, ili τινός od čega. c) spas.

περιούσιος, 2. (περίειμι), 1. *ep.* prevelik; u ntr. adverb. preko mjere (takođ. περιώσιον pis.). 2. pren. u N. T. izvrsniji od drugih, izabran, biran, osobit.

περι-οχέω, *poz.*, samo pas., naokolo jahati ili koračati.

περι-οχή, ἡ, 1. cjelina, sadržina. 2. rub, stijena (posude).

περιπαθέω, *poz.* žestoko uzbuđen, srdit biti.

περι-παθής, 2. (πάθος), *poz.* tužan, koji u srce dira.

περι-παπταίνω, *buk.* plaho se ogledavati, zvjerati.

περι-πατέω, okolo ići, obilaziti, gore dolje ići, okolo šetati, šetati, takod. N. T. i živjeti, aps. i παρά τι kraj čega, ἔν τινι u čem, među kim.

περί-πατος, ὁ, 1. hodanje, šetanje. 2. šetnja, kao mjesto, οἱ π. trijemovi ili hodnici, u kojima bi se ljudi od sunca i kiše zaklonjeni šetali; i takovo mjesto na brodu. Navlast. αἱ ἐν τοῖς π. διατριβαί škola peripatetikâ (οἱ ἐκ τοῦ περιπάτου), osnovana od Aristotela, koji je na takvom mjestu običavao poučavati.

περι-πείρω, aor. akt. περιέπειρα, perf. pas. -πέπαρμαι, *poz.* probušiti, probosti, natači, τινί na što; ἑαυτὸν ὀδύναις sebi bolove uzrokovati, N. T.

περι-πέλομαι, *ep.* dep. med., samo u sinkop. aor. med. part. περιπλόμενος, 1. aps. okolo kretati se, u krugu trčati, okolo trčati, περιπλομένων ἐνιαυτῶν u tijeku godina. 2. τί nešto okružiti, opkoliti.

περίπεμπτος, 2. *poet.* okolo poslan. Adv. περίπεμπτα θυοσκεῖς t. j. ne sam, već šiljanjem na sve strane.

περι-πέμπω, 1. odasvud slati, okolo slati, aps. ili τινά, i to ἔς τι, ἔς τινα kamo ili komu. 2. oko čega slati, uop. odaslati, poslati, τί, i to περί τι oko čega, ἔς τι kamo, ili s inf.

περι-πέσσω, zapr. okolo peći, prepeći; kriti, uljepšati, ispričavati, zamatati.

περι-πετάννυμι, *poet.* i *buk.*, perf. pas. περιπέπταμαι, unaokolo prostirati.

περι-πέτεια, ἡ, *poz.* nagao okret sudbine, na dobro ili zlo, okret; uop. čudan slučaj, neočekivan događaj.

περιπετής, 2. (-πίπτω), *jon. poet.* i *poz.* 1. aps. koji unutra pada, περιπετέα ἐποιήσαντο σφίσι αὐτοῖσι τὰ πρήγματα učiniše, te se nesreća na njih same svalila; navlastito a) zapasti, τινί u što, ἐμφυλίοις πολέμοις, περιπετῆ γίγνεσθαι (= περιπίπτειν) u što pasti, komu u ruke dopasti, u čiju vlast pasti; περιπετῆ ποιεῖν τινα ἑαυτῷ koga pod svoju vlast spraviti. b) čim ogrnut, πέπλοις. c) propao, τύχαι. 2. pas. ἔγχος mač, na koji se tko obara.

περι-πέτομαι i *poet.* **περι-ποτάομαι**, dep. med., okolo letjeti, oblijetati, takođ. pren. τί.

περι-πευκής, 2. *ep.* posve gorak, veoma bolan.

περι-πήγνυμι, 1. akt. *poz.* nešto uokolo učvrstiti, τινί τι. 2. pas. περιπήγνυμαι, naokolo ukočiti se ili otvrdnuti, primrznuti se.

περι-πίμπλημι, aor. pas. περιεπλήσθην, posve puniti.

περι-πίμπρημι, unaokolo spaljivati, τινά.

περι-πίπτω (-πεσοῦμαι, -έπεσον, -πέπτωκα), unaokolo spadati, pak: oko čega, t. j. u, na, pod što pasti, zapasti, koga spopasti, napasti, na što ili koga namjeriti se, s njim sastati se, sukobiti se, komu u ruke dopasti, na njega udariti i t. d., τινί i περί τινα, na pr. πλαγίῳ τῷ Ἰάπυγι sjeverozapadni vjetar sa strane dobiti, ali ἑωυτῷ, u Her., sam o sebi kao o grebenu razbiti se, sam postati uzrok svojoj nesreći, u Luk. u svoje vlastite riječi zaplesti se, sam sebe pobijati, sam sebi suprotno govoriti, dok je u Tuk. 2, 65 *extr.* valjada stara pogrješka u περιπεσόντες. S ἐς τὸ αὐτό znači o govoru: kao u krugu na isto vraćati se, t. j. isto govoriti.

περι-πίτνω, *poet.* = περιπίπτω.

περι-πλανάομαι, med., okolo bluditi, τί, t. j. a) u čem tumarati, ili b) obilaziti, okolo lutati, ταῦτα = ταύτας τὰς πλάνας.

περι-πλάττω, prelijepiti, namazati preko čega, τινί τι ili τὶ περί τι.

περι-πλέκομαι, aor. pas. *at.* περιεπλάκην, *ep.* περιπλέχθην, oko čega omotati se ili ovijati se,

nešto ili koga obavijati, obuhvatati, zagrliti, aps. ili *τινί*, na pr. *περιπλέκεται αὐτοῖς τὰ δεσμά* vežu im se verige.

περίπλεκτος, 2. spleten, zapleten.

περί-πλεος (ili *περι-πλέος*), 2. *poet.* sasvim pun.

περι-πλευμονία, *ἡ, at., poz. περιπνευμονία*, upala pluća.

περί-πλευρος, 3. *poet.* sa strane.

περι-πλέω (*-πλεύσομαι, -ἔπλευσα, -πέπλευκα, -πλευσθήσεται*), *jon.* **περιπλώω**, okolo ploviti ili voziti se, oploviti, okružiti, voziti se, sa i bez *κύκλῳ*, aps. s pomišlj. objektom, ili *τί* oko čega, *τινί* čim, *ἐς, ἐπί τι* u što, kamo, *ἔς τινα* komu, *ἀπό τινος* iz, od čega.

περί-πλεως, 2. (ntr. pl. *περίπλεα* i *-πλεω*), i

περι-πληθής, 2. *ep.* i *poz.* veoma pun, preopun, izobila(n), veoma naselan, aps., i *τινός* čega.

περι-πλήθομαι, *buk.* napuniti se.

περι-πλοκή, ἡ, poet. i *poz.* zagrljaj, zamršaj, zaplet, okolišenje u govoru.

περι-πλόμενος, v. *περιπέλομαι*.

περί-πλους, stegn. od *-οος, ὁ*, brođenje oko, plovidba oko, vožnja oko čega, aps. *ἐκ π.* zakrenuvši krila, ili *τινός* oko čega, ili takođ. *ἡμερῶν* od toliko i toliko dana (isp. Tuk. 2, 97), i *τινί* čim, *κατά τι* prema čemu, *ἔκ τινος* odakle.

περι-πλύνω, sasvim oprati.

περι-πλώω, v. *περιπλέω*.

περι-πνευμονία, *ας, ἡ, poz.* upala pluća.

περι-πνέω, *poz.* naokolo duhati.

περι-πόθητος, 2. *poz.* veoma po želji, za ljude: ljubazan.

περι-ποιέω, I. akt. 1. činiti da tko ili što ostane, spasavati, sačuvati, aps. s pomišlj. objektom, kao Lis. 13, 63, gdje *αὐτούς* treba dopuniti, ili *τινά, τί*, i to *τινί* čim, *ἔκ τινος* iz čega. **2.** dobavljati, dovoditi, pribaviti, donijeti, privući, *τί*, i to *τινί* i *ἔς τινα* komu ili za koga. **II. med. 1.** nešto od sebe (na pr. *τὴν ψυχήν* život, glavu) sačuvati (Ksen. Kir. 4, 4, 10). **2.** nešto sebi sačuvati, sebi ostaviti, sebi pribaviti, steći, zaraditi, zaslužiti, *τί*, katkad s dod. *ἑαυτῷ*, i to *ἀπό τινος* od čega.

περιποίησις, ἡ, N. T. stjecanje, dobijanje, svojina.

περιπόλ-αρχος, *ὁ* (*περίπολος*), zapovjednik pogranične straže.

περι-πολέω, oko čega okretati se, okolo šetati ili broditi, obilaziti, oblijetati, potucati se, prolaziti, aps., ili *τί* i *κατά τι*, i to *μετά τινος* o tjelesnoj straži, koja koga prati.

περιπόλιον, *τὸ*, trajni stan pogranične straže (*περίπολοι*), stoga: učvršćeno mjesto, tvrđava.

περί-πολος, 2. (*πολέω*), koji obilazi ili okolo hodi. Otd. **1.** *οἱ π.* ophodne čete, koje obilaze, napose u Ateni: pogranične straže, koju su službu efebi nakon 18. godine jednu ili dvije godine dana morali vršiti. **2.** *ἡ π.* **a)** pratilica. **b)** pomišlj. *ναῦς*, *poz.* lađa stražarnica u Rođana, po svoj prilici isto što u Ateni *ἡ Πάραλος* (v. r.) i *Σαλαμινία*.

περι-πορεύομαι, *poz.* naokolo ići ili putovati.

περι-πόρφυρος, *ἡ* (*πορφύρα*), *poz. toga praetexta*, t. j. bagrenim tracima optočena toga, nošnja konzulâ i viših činovnika, koju su i dječaci, prije nego bi obukli muževnu *(toga virilis)*, i djevojke do svoje udaje nosili.

περι-ποτάομαι, v. *περιπέτομαι*.

περι-πρό, *ep.* adv., naokolo naprijed, pred sobom i oko sebe, lijevo i desno pred sobom.

περι-προχέομαι, *ep.* pas., aor. part. *περιπροχυθείς* naokolo razlivši se.

περι-πταίω, *poz.* naokolo udarati.

περίπτυγμα, τὸ (*-πτύσσω*), *poet.* poklopac.

περίπτυξις, ἡ, poz. grljenje, zagrljaj. Od

περι-πτύσσω, 1. akt. obuhvatati, okolo zatvoriti i sakriti, napose **a)** ogrliti, zagrliti. **b)** neprijateljski opkoliti, zatvoriti, *τινά* ili *τί*, i to *τινί* čim. **2.** med. ovijati se, priljubiti se, zagrliti ili opkoliti, aps. i *τινά*.

περιπτυχή, ἡ, okružavanje.

περιπτυχής, 2. *poet.* omotan, t. j. okolo zastirući, ili pren. ogrnut, aps., i *τινί* čim.

περίπτωμα, *τὸ* (*-πίπτω*), slučaj.

περι-ρραίνομαι, *poz.* med., unaokolo kropiti se čistiti se, kako su svagda, prije negoli će se približiti božanstvu, činili sebi i haljinama.

περιρραντήριον, *τὸ*, spremica s vodom za kropljenje, kropionica, kotlić sa svetom vodom, kakvih je bilo na ulazu hramova.

περι-ρρέω (*-ῥυήσομαι, -ἐρρύη* i *-ἔρρευσα, -ἐρρύηκα*), *ep.* **1.** okolo teći, naokolo optjecati, sa i bez *κύκλῳ*, aps. ili *τινά* ili *τί*. **2.** pren. sa svih strana spuzati se, okliznuti se, spasti, aps. ili *ἔς τι*. **3.** odsvakud pretjecati, izobila biti, zališan biti.

περι-ρρήγνυμαι, med. i pas., **1.** sebi okolo strgati, Arijan 7, 24, 3 s pomišlj. *τὴν ἐσθῆτα* za znak žalosti. **2.** okolo kidati se, lomiti se, dijeliti se, aps., ili *κατά τι* na čem; takođ. oko koga (*τινί*) praštiti.

περι-ρρηδής (*ῥαδινός*), 2. *ep.* *τραπέζῃ* preko stola teturajući.

περιρροή, *ἡ* (*περιρρέω*), optjecanje, okružavanje.

περί-ρροος, 2. *jon.*, i **περί-ρρυτος,** 2. (i 3.), **1.** unaokolo optočen morem, morem obliven. **2.** *poet.* takođ. naokolo tekući.

περί-σαμος, 3. *poet.* i *buk.* veoma poznat, slavan.

περί-σεπτος, 3. *poet.* veoma štovan.

περισθενέων (*περι-σθενής poet.* prejak), *ep.* samo part., presilan.

περι-σκελής, 2. (*σκέλλω*), *poet.* veoma krt; pren. otvrdnuo, koji se ne da savijati.

περι-σκέπτομαι, dep. med., i **περι-σκοπέω,** med. **-ομαι,** naokolo vrebati, obzirati se, aps. i *πρός τι*. Pren. prigledati, motriti, proma-

*

trati, razmišljati, koje aps. εὖ περισκεψάμενος sa svom pomnjom, περιεσκεμμένος oprezan, koje τί, koje sa sl. εἰ ili neupr. upit. rečen.

περί-σκεπτος, 2. *ep.* (od slijedećega, isp. σκέπας, σκέπη), naokolo zaklonjen ili zaštićen.

περι-σκέπω, *buk.* unaokolo pokrivati.

περί-σκεψις, εως, ἡ, *poz.* gledanje naokolo, opreznost.

περι-σκηνόω, *poet.* (haljinu) kao čador okolo razastirati.

περι-σκιάζω, *ep.* okolo zasjeniti, zamračiti.

περι-σκοπέω, v. περισκέπτομαι.

περι-σμαραγέομαι, pas., oko mene što prašti ili uji.

περι-σπαίρω, *poz.* okolo praćakati se, koprcati se, trzati se, τινί oko čega ili koga.

περι-σπασμός, ὁ, *poz.* povlačenje; a) posao drugdje, odvraćanje. b) u vojnič. jez.: zastranjenje, zakretanje.

περι-σπάω (-σπάσω, -έσπᾰσα i t. d.), **I. akt.** i **pas. 1.** okolo otrgati, **a)** odvući, odvraćati, otpaditi, τί, i to τινός i ἔκ τινος od koga ili čega. **b)** vojnič. dati da zastrani ili zakrene, tko τινά i τινὰ ἐφ' ἑαυτόν. **2.** gramat. cirkumflektirati, t. j. na istom slogu sjediniti visoki i duboki naglasak; περισπωμένη (sc. προσῳδία), zavinuti naglasak, cirkumfleks. **II. med. 1.** (τὰς ὄψεις oči) onamo i ovamo bacati ili upirati. **2.** sebi što (τί) svlačiti ili strgati. **3.** *poz.* nečim (drugim) veoma baviti se.

περι-σπεῖν, v. περιέπω.

περι-σπειράω, *poz.* naokolo omotati, okružiti, opkoliti; med. dati opkoliti.

περισπερχέω, *jon.*, sumnj. *var. l.*, slutnja: περισπερχθέντων od -σπέρχομαι, dep. pas., žestoko planuti, τινί na što.

περι-σπερχής, 2. (σπέρχω), *poet.* prenagao, prežestok.

περί-σπλαγχνος, 2. *buk.* velikodušan.

περι-σπογγίζω, *poz.* spužvom naokolo prati ili čistiti.

περι-σπούδαστος, 2. (σπουδάζω), *poz.* živo željen, tražen.

περι-σσαίνω, impf. περίσσαινον, *ep.* okolo mahati ili vijati repom, aps. s pomišlj. αὐτόν, ili τινά, i to τινί čim.

περισσάκις, *novoat.* περιττ., adv., neparno, liho.

περισσεία, ἡ, N. T. = περίσσευμα.

περι-σσείομαι, *ep.* pas., unaokolo kretati se, okolo trepkati.

περίσσευμα, τὸ, N. T. obilje, mnoštvo, ostatak.

περισσεύω, *novoat.* **περιττεύω, 1.** u obilju biti, zališan biti, aps. τὰ περισσεύοντα τῶν λόγων zališne riječi, ili τινί gdje tko ima i suviše sredstava. **2.** mnoštvom nadvisiti, nadmašiti, τινός koga. **3.** N. T. još ostati, odlikovati se, čim τινί, i tranz. činiti da tko ima izobila, obilno davati, obasuti.

περισσός, 3., *novoat.* **περιττός,** adv. **περισσῶς,** komp. -σσότερον i -σσοτέρως (πέριξ), **1.** koji nadilazi obično ili mjeru, broj čega drugoga, **preko mjere,** suvišnji, na neobičan način, izvanredan, neobičan, čudan, gorostasan, osobit, odličan, čestit, aps., ili ἔν τινι, τί u čem, τινί čim, ili s gen. *comparat.* τινός, osob. Sof. El. 155 prema komu ti više činiš nego oni unutra = čega radi se više žalostiš. Slič. u komp. περιττότερος. Supst. τὸ π. izvanredno, većina, premoć, τὰ π. τῶν ἀρκούντων više negoli je dosta, οἱ π. većina, pretežnost. **2.** koji pravu ili potrebnu mjeru nadilazi, koji se mjere ne drži, premudar (Eur. Bakh. 429), περισσὰ δρᾶν ili πράσσειν nepromišljeno (preko mjere i snage) raditi; uop. zališan, nepotreban, ἐκ τοῦ π. zališno, bez potrebe. **3.** koji određenu mjeru ili određen broj nadilazi, stoga τὸ π. ono što ostaje, ostalo, ostatak, ἐκ τοῦ π. od suviška; napose: neravno, neparan broj.

περισσότης, *at.* **-ττότης,** ητος, ἡ, neravnost, neparnost; prevršenje prave mjere.

περισσό-φρων, 2. *poet.* osobite pameti.

περίσσωμα, τὸ, zališno, previše; izlučivanje, ekskrementi.

περισταδόν, adv. (περιίσταμαι), unaokolo stojeći, sa svih strana, odsvakud, naokolo.

περι-στάθη, *ep.* aor. pas. mj. περι-εστ. od περιίστημι.

περί-στασις, ἡ, *poz.* **1.** prilika, stanje; napose: težak položaj, nužda. **2.** sjajno uređenje, sjajna pojava, sjaj.

περιστατικός, 3. *poz.* koji se tiče izvanjih prilika, uzrokovan izvanjim prilikama.

περι-σταυρόω, sa i bez κύκλῳ, naokolo koljem učvrstiti, ograditi, čuvati, zatvoriti, τί, i to τινί čim. Med. opasati se nasipom.

περι-στείχω, *ep.* naokolo obilaziti.

περι-στέλλω, 1. oko čega raditi, njegovati, čuvati, držati, u dobro stanje postaviti, podupirati, τινά ili τί, o štitu takođ.: koga zaklonjati. **2.** napose kao stalan izričaj: mrtva sahraniti, opremiti, obući, iskititi, dok ne bude javno izložen, iskazati mu zadnju počast. Stoga **a)** ξίφος εὖ dobro zakoliti mač, kojemu je držak u zemlji učvršćen. **b)** uop. zakopati, sakriti, τί, i to τινί čim; takođ. ἑαυτόν τινι umotati se u što, da te ne poznaju.

περι-στενάχίζομαι, *ep.* med. (i u tmezi), okolo stenjati, oriti se, ječati, τινί od čega.

περι-στένομαι, *ep.* pas. (στενός), naokolo sužen biti, t. j. nabubriti, napet biti.

περιστερά, ἡ, golub, u Sirana nepovredljiv i poštovan, jer se Semiramida pretvorila u goluba te je bila golubinja boginja.

περιστερεών, ῶνος, ὁ (περιστερά), golubinjak.

περι-στεφανόω, *jon.* i *poz.*, i **περι-στέφω,** *ep.* i *poz.* okolo ovjenčati, okružiti, τί, i to τινί čim.

περι-στεφής, 2. *poet.* i *poz.* (s κύκλῳ), **1.** ovjenčan,

τινός čim okružen, takođ. τινί. **2.** *poet.* koji vjenčava.

περι-στήωσι, v. περιίστημι, 2.

περι-στίζω, aor. περιέστιξα, *jon.* **1.** okolo zataći, τί, i to τινί na što. **2.** u krugu postaviti, τί, i to κατά τι do čega.

περι-στιχίζω, *poet.* i

περι-στοιχίζω i med. **-ομαι,** unaokolo mrežama okružiti, stoga takođ. okolo mreže pometati, τινά oko koga, sa i bez κύκλῳ.

περι-στρατοπεδεύω i med. **-ομαι,** oko čega (τί) ili koga (τινά) ili ἐν κύκλῳ τινός òkô napraviti, okolo utaboriti se, opkoliti, *poz.* takođ. τινί.

περι-στρέφω i *jon.* med. ***περι-στρωφάομαι,*** **1.** akt. i pas. unaokolo ili u krugu vrtjeti, okretati, τινά ili τί, i to τινί čim. U pas. okretati se, vrtjeti se, πρός τινος. **2.** med. obrnuti se, obilaziti, τί kod čega.

περιστροφή, ἡ, kruženje.

περίστυλον, τὸ, *poz.* trijem sa stupovima. Od

περί-στυλος, 2. *jon.* i *poet.* (iznutra) naokolo stupovima okružen, i to τινός (stupovima) od čega.

περι-συλάομαι, pas., posve oplijenjen ili lišen biti, τί čega, ὑπό τινος od koga.

περι-σύρομαι, med., za se okolo vući.

περι-σφαλής, 2. (σφάλλω), *poz.* veoma klizak.

περισφύρια, τὰ, *jon.* koluti oko gležanja, τινός od čega.

περί-σχεο, v. περιέχω.

περι-σχίζω (-σχίσω, -έσχισα i t. d.), naokolo cijepati, rastrgati, τί, takođ. otrgnuti kome što τινά τι; u pas. cijepati se, t. j. dijeliti se, aps., ili τί oko kojega kraja, t. j. s obje strane oko njega teći, ili ἔνθεν καὶ ἔνθεν s obadvije strane, ἐν κόσμῳ vješto.

περι-σχοίνισμα, τὸ, *poz.* užetom okruženo ili zatvoreno mjesto.

περι-σῴζω, život spasti, τινά komu.

περι-σωρεύομαι, *poz.* pas., naokolo u hrpe biti zgrnut.

περι-τάμνομαι, v. περιτέμνομαι.

περι-ταφρεύω, jarkom ili opkopom opasati, τινά ili τί. Supst. περιτεταφρευμένον kraj zatvoren prokopima.

περι-τείνω, oko čega (περί τι) razapinjati, τί; part. perf. pas. περιτεταμένος, *poz.* okolo razapet, prostran.

περι-τειχίζω, sa i bez κύκλῳ ili ἐν κ., zidom opasati, osob. zid opsadni oko čega (τί) podići, zidom zatvoriti, i tako uop. obzidati, opkoliti, zatvoriti, podsjedati, τινά ili τί, i to τινί čim.

περιτείχισις, εως, ἡ, ***περιτειχισμός,*** ὁ, i ***περιτείχισμα,*** τὸ, **1.** opkoljavanje neprijateljskoga grada zidom, da se podsjeda i izvana mu dovoz posve zakrči, opkoljavanje zidom, opasivanje, zatvoranje, ἡ οὐ π. propušteno z., aps., ili τινός kojega mjesta, i καθ' αὑτούς svoje vlastito. **2.** konkr. zid, utvrda, osob. opsadni zid.

περι-τέλλομαι, *ep.* i *poet.* dep. med., samo u prez. i samo o vremenu, na kruženje po nebu podizati se, kruženje dovršivati, otd. uop. περιτελλομένων ἐνιαυτῶν, π. ὥραις tečajem ili u prekretu godinâ, koje o godišnjim svetkovinama, što se vraćaju, koje o tijeku vremenâ.

περι-τέμνω, **1.** okolo obrezati (takođ. židovski obred). **2.** med. *jon.* i *ep.* ***περιτάμνομαι,*** **a)** sebi obrezati ili obrezati dati, rezanjem raniti. **b)** za sebe što odrezati (i odvući), dakle: ugrabiti, τί. **3.** pas. naokolo odsječen biti, **a)** u vojnič. smislu. **b)** biti oplijenjen ili lišen, τί čega.

περι-τέχνησις, εως, ἡ, (izvrsna) vještina, lukavstvo, τινός čega.

περι-τίθημι (*ep.* samo u tmezi), **1. akt. a)** okolo postavljati, okolo metati, ovijati, prebaciti, ogrnuti, ili takođ.: okolo naslagati, τί, na pr. ξύλα t. j. cjepanice jednako dijeleći na peći, i to τινί komu i oko čega. **b)** pren. i osobito slikovno: kraljevsku čast ili gospodstvo pridijeliti, jer su to bili spoljašnji znakovi, na pr. kod perzijskih kraljeva tijara i bagrena gornja haljina, pak uop. primetnuti, nametnuti, podijeliti, pribaviti, davati, τινί τι. **2. med.** preko sebe metati, sebi prebaciti, obući, postaviti, nositi, τί, i to τινί na što.

περι-τίλλω, *jon.* i *poz.* naokolo skupsti, oskupsti, τί. U pas. takođ. s τί na čem biti čupan, sebi što dati oskupsti.

περί-τμημα, τὸ, ustrižak, obrezotina.

περι-τομή, ἡ, N. T. i *poz.* obrezivanje; (koji su) obrezani, odabrani; stanje čistote.

περι-τραχήλιον, τὸ, *poz.* ogrlica, ogrljak.

περι-τρέπω (i u tmezi), *ep.* takođ. ***-τροπέω,*** **1. akt. tranz.** okretati, pren. prebaciti, prevaliti, uništiti; αἰτίαν εἴς τινα svaliti krivnju na koga. **2. akt. intr.** *ep. poet.* i **pas.** u krugu obraćati se, u krugu okretati se, naime od straha, stoga: na bijeg okrenuti se, i to πολλά često, ili o Horama, završeni krug (godišnji) iznova započeti.

περι-τρέφομαι, *ep.* pas., naokolo oko čega (τινί) zgrušati se ili uhvatiti se.

περι-τρέχω (-δραμοῦμαι, -έδραμον, -δεδράμηκα), *ep.* aor. περίδραμον, *buk.* perf. περιδέδρομε (i u tmezi), **1.** intr. unaokolo trčati, uop. okolo trčati, naokolo prolaziti. **2.** tranz. protrčati, preletjeti, τί, i to τῇ διανοίᾳ; takođ. u govoru mnogo navoditi ili pominjati.

περι-τρέω, *ep.* aor. περίτρεσα, naokolo drhtati, naokolo raspršati se ili rastočiti se.

περι-τρίζω, perf. -τέτριγα, *poz.* naokolo škripati.

περίτριμμα, τὸ (-τρίβω), previjan ili lukav čovjek, ἀγορᾶς lukava skitalica s trga.

περι-τρομέομαι, *ep.* med., naokolo drhtati, σάρκες μελέεσσι meso na udovima.

περι-τροπέω, v. περιτρέπω.

περιτροπή, ἡ, prekret, mijena, ἐν π. naizred, redom.

περι-τρόχαλος, 2. *jon.* i **περί-τροχος,** 2. *ep.* koji u krugu okolo trči, t. j. okrugao, περιτρόχαλα κείρεσθαι strići se u okrug, strići sebi tonzuru.

περι-τρώγω, fut. -τρώξομαι, aor. -έτρᾰγον, *poz.* unaokolo oglodati.

περιττ..., v. περισσ...

περι-τυγχάνω (-τεύξομαι, -έτυχον, -τετύχηκα), slučajno sretati, nadoći, namjeriti se, sukobiti se, zateći, nalaziti, snalaziti, aps. i τινί, i to ἔν τινι, περί ili παρά τι kod ili do čega, na čem.

περι-τυμπανίζω, *poz.* udarati u talambase (τύμπανον), τινά oko koga.

περι-υβρίζω, *jon.* i *poz.* veoma obijesno postupati, veoma zlostaviti, podrugivati se, često pas., aps., ili τί u čem, i to ὑπό ili πρός τινος.

περι-φαίνομαι, *ep.* i *poz.* pas., samo u inf. i part., unaokolo vidljiv biti, ἐν περιφαινομένῳ naime χώρῳ na otvorenom mjestu, u proplanku.

περιφάνεια, ἡ, jasnoća, potpuno poznavanje, τινός čega.

περι-φανής, adv. -ῶς, i *poet.* **περί-φαντος,** 2. (φαίνομαι), odsvakud vidljiv, jasan, očevidni, pred očima sviju, stoga takođ.: odličan, sjajan, slavan, aps., ili τινί komu, ἔς τι prema čemu, ἔκ τινος od čega ili čim, περιφανῶς ἐχθρά koja se (očito) pokazala neprijateljica.

περιφέρεια, v. περιφορά.

περιφερής, 2. koji se okolo vrti, krugolik, kao kugla, okrugao.

περι-φέρω (-οίσω, -ήνεγκον i t. d.), *jon.* aor. περιήνεικα, **1.** okolo nositi, okretati, tamo amo nositi, okolo goniti, τινά ili τί, na pr. τὸ βλέμμα oko okolo bacati, i to τί na čem, κύκλῳ, τινί i ἔν τινι u čem, na pr. ἐν ταῖς ἀγκάλαις na rukama nositi, ili εἴς τινα na koga, εἰς ὀρθόν okomito u krugu mahati, πρός τι prema čemu. U pas. tamo amo nositi se ili treptjeti, potucati se, naginjati se, pren. magliti se, τινί od čega, ili: okretati se, o vremenu: proteći, minuti, o mišljenju ili vijestima: među ljudima raznositi se ili razglasiti se; takođ. vraćati se, opet doći, εἴς τι na što. **2.** uop. kamo donositi, εἰς ἑαυτόν τι k sebi, t. j. nešto posvojiti, poda se skučiti, od sebe zavisnim učiniti; napose μνήμη με περιφέρει uspomena me vodi na to, počinjem se sjećati čega, na pravo mjesto dovesti, i bezlič. s inf. οὐδὲν εἰδέναι ne vodi me opet dotle, da bih znao, t. j. ne opominjem se, da za to znam (Her. 6, 86). **3.** dovršiti, dokrajčiti, izdržati, τί.

περι-φεύγω, onamo i ovamo bježati, τί od čega.

περι-φθείρομαι, kao propalica obilaziti, okolo lunjati.

περι-φλεγής, 2., adv. **-γῶς,** veoma gorući, žestok, καῦμα vrućica.

περι-φλεύομαι, pas., perf. -πέφλευσμαι (φλεύω = φλύω), *jon.* naokolo izgorjeti, popaljen biti, τινί od čega.

περί-φοβος, 2. (*poz.* adv. -φόβως), veoma prestrašen, veoma u strahu.

περι-φοίτησις, ἡ, *poz.* obilaženje.

περιφορά, ἡ, i *poz.* **περιφέρεια,** ἡ (περιφέρω), **1.** nošenje okolo, navlast. što se naokolo nudi, jelo. **2.** obilaženje, tijek, tečaj, krug, ophodnja, περιφορὰ δρόμου obujam, okrug trka t. j. spoljašnjega oboda, na kom točak okolo trči, τὰ μὴ ἐν τῇ αὐτῇ π. ὄντα nebeska tjelesa, koja se s ostalim zvjezdama ne okreću jednoliko. Pren. društvo, društvena zabava (Plut. Per. 5 sumnj.). **3.** krug zemaljski. **4.** otvor.

περιφόρητος, 2. (φορέω), *poz.* okolo nošen.

περιφορητός, 3. koji se može okolo nositi.

περίφραγμα, τὸ (φράσσω), *poz.* ograda, plot.

περιφραδής, 2. *poet.* veoma domišljat, veoma razborit, vješt. Adv. *ep.* **-δέως,** oprezno, brižljivo.

περι-φράζομαι, *ep.* med., sa svih strana, t. j. pomno razmišljati, τί.

περι-φράσσω (-φράξω, -έφραξα), sa i bez ἐν κύκλῳ, **1.** akt. naokolo zatvoriti, ograditi, uop. suziti, pritijesniti, τί ili τινά, i to τινί čim. **2.** med. sebi što (τί) kao zid podići, i to περί τι oko čega.

περι-φρονέω, dalje od čega misliti, t. j. za što ne mariti, prezirati, τί što, τινός koga; *com.* (sunce) oblijetati mišlju.

περιφρόνησις, εως, ἡ, *poz.* preziranje.

περι-φρουρέομαι, pas., naokolo stražom čuvan, okružen biti.

περί-φρων, ονος, ὁ, ἡ, vok. ον i ων, *ep.* i *poet.* (φρήν), **1.** *ep.* veoma oprezan, pametan, razuman. **2.** *poet.* ohol, obijestan.

περι-φύομαι, fut. περιφύσομαι, aor. περιέφυν, part. περιφύς, perf. περιπέφυκα, intr. naokolo rasti, objesiti se, posve, t. j. čvrsto ovijati se, zagrliti, koje aps. (pa tako i Od. 24, 236, gdje ἑὸν πατέρα visi o κύσσαι), koje τινί.

περι-φωνέω, *poz.* odjekivati, oriti se.

περιχαμπτός, 3., sumnj. *var. l.* Esh. Suppl. 878; možda περίκομπα ili περίχαννα prazno torlanje, prazno hvastanje.

περι-χαρακόω, *poz.* naokolo koljem učvrstiti, utvrditi, τί.

περιχᾰρής, 2. (-χαίρω), ushićen od radosti, takođ. preveseo, odviše radostan, aps. ili sa ὡς i gen. aps. Supst. τῷ παραχρῆμα περιχαρεῖ zaradi časovite velike radosti, ὑπὸ τοῦ π. od radosti.

περί-χαννος, 2. *poet.* veoma lud, tašt, ohol.

περι-χέω (-χέω, -ἔχεα, -κέχυκα i t. d.), *ep.* aor. akt. ind. 3. sg. περίχευε, konj. 3. sg. περιχεύῃ, part. περιχεύας, med. konj. 3. sg. περιχεύεται (i u tmezi), **1. akt.** oko čega, na što lijevati, sipati, prolijevati, razliti, širiti, τί, i to τινί po kom ili po čem. Navlastito χρυσόν τινι pozlatiti što. **2. med. a)** sebi oko čega liti, χρυσόν τινι sebi što pozlatiti. **b)** oko čega širiti se, aps. i τινί, περικέχυταί μοι τὸ κάλλος αὐτῶν njihovom sam ljepotom obasut; takođ. okružiti, o svjetini, τινά i τινί.

περι-χορεύω, *poet.* i *poz.* naokolo plesati, oko čega plesati.

περι-χρυσόω, *jon.* naokolo pozlatiti, zlatom optočiti ili okovati.

περί-χυμα, τὸ (-χέω), *poz.* polijevanje (protivno ἔμβασις).

περι-χώομαι, *ep.* aor. med. περιχώσατο, žestoko ljutiti se, τινί na koga, i to τινός koga radi.

περι-χωρέω, *jon.* i *poz.* (κύκλῳ), *obeo*, okolo ići, obilaziti, s εἴς τινα redom na koga doći.

περί-χωρος, ὁ (χώρα), *poz.* susjed; N. T. ἡ π., naime χώρα, susjedstvo.

περί-ψημα, τὸ, N. T. nečist, izmet.

περι-ψιλόομαι, *jon.* pas., naokolo postati ćelav, t. j. ogoljen, oplijenjen, lišen biti, i to τί što se čega tiče, t. j. čega.

περί-ψυκτος, 2. *poz.* veoma hladan.

περιωδυνία, ἡ, prevelik bol. Od

περι-ώδυνος, 2. (ὀδύνη), **1.** veoma bolan. **2.** koji velik bol trpi.

περι-ωθέομαι (περιέωσμαι, περιεώσθην), pas., izbačen, isturan, zabačen, uop. zlostavljen biti, τινί čega radi, ἔκ τινος iz čega, ἔν τινι pred kim.

περι-ωπή, ἡ (ὤψ), **1.** gledanje naokolo, *specula*, pregled, čardak, pogledno mjesto. **2.** opreznost, περιωπήν τινος ποιεῖσθαι oprezan biti u čem.

περι-ώσιος, 2. *ep.*, bolje περιούσιος, od περίειμι, samo u neutru sing. kao adv., odviše.

περκνός, 3. *ep.* šaren, i supst. ὁ π. nekakav (mrk) orao.

Περκώτη, ἡ, grad u Misiji, s. Bergas. Otd. **Περκώσιος**, ὁ, žitelj grada P.

πέρνασχ', **περνᾶσι** i sl., od **πέρνημι**, v. πιπράσκω.

περ-οίχομαι, *ep.* = περι-, naokolo ići.

περόναμα, τὸ, *buk.* i περονατρίς, ἡ, *buk.* kopčama pričvršćena haljina.

περονάω, περονήσω i t. d., *ep.* i *buk.*, aor. svagda bez augm., **1.** akt. probosti, τινά, i to τινί čim. **2.** med. sebi što (τί) probosti, i to ἐνετῇσι kopčama, stoga: nešto kopčom pričvrstiti i prikopčati, i to ἀμφί, t. j. ἀμφ' ὤμοις.

περόνη, ἡ, *ep. jon. poet.* i *poz.*, i **περονίς**, ίδος, ἡ, *poet.* (πείρω), zapr. šiljak, bodilo, bodlja, pak navlast. **1.** kopča, pređica, sapinjača, sa šiljkom i jezičcem, koja je služila za pričvršćivanje haljine, ali katkad kao i naša igla za bodenje, kadšto od zlata. Stari helenski (dorski) vuneni ženski hiton pričvršćivao se naime kopčama na ramenima i prsima, a istom Jonjani nošahu lineni sa šivenim rukavima. **2.** lisna kost, t. j. manja i tanja od obiju kostiju golijeni.

περόνιον, τὸ, *poz.* klin, čavlić.

περόωσι, v. περάω.

περπερεύομαι, N. T. i *poz.* torlati, varati, nadimati se.

Περραιβοί, v. Περαιβοί.

πέρσα, v. πέρθω.

περσέα, ἡ, *poz.* breskva.

Περσέπολις, εως, ἡ, stari glavni grad u Perziji, blizu Araksa, sada Istachr.

περσέ-πτολις, ὁ, ἡ, *poet.* koji gradove razvaljuje.

Περσεύς, έως, *jon.* i *ep.* ῆος, *novojon.* έος, **1.** sin Zeusov i Danajin. Njegov djed Akrisije bacio ga je s materom u kovčegu u more, ali ga je spasao kralj Polidekt u Serifu, koji ga je poslije, da bi ga uklonio, ka Gorgonama poslao u Libiju, da donese glavu Medusinu. To i što je hesperskoga kralja Atlasa pretvorio u goru te što je spasao na stijenu privezanu kćer Kefejevu, Andromedu, koju je uzeo za ženu, njegova su najznamenitija djela. Ona mu među ostalima rodi Elektriona, pa budući da je taj bio otac Alkmene, matere Heraklove, izvodio je Aleksandar od njega svoje podrijetlo. Njegovi sinovi i potomci zovu se οἱ **Περσεΐδαι**, i Stenel baš zato ὁ **Περσηϊάδης**, ου. Oni među ostalim u Perziji sačinjavahu pleme, koje je pripadalo rodu Ahemenida, iz kojega se plemena birahu kraljevi. Jer jedan sin Persejev i Andromedin, Πέρσης, držao se za praoca Perzijanaca. Adj. **Περσεῖος**, 3., *buk.* Περσήϊος, Περσήϊον αἷμα potomak Persejev. **2.** kralj makedonski od g. 179. i od g. 171.—168. neprijatelj Rimljana, koji ga kod Pidne sasvim svladaše. **3.** inače lično ime.

Περσεφόνη, *poet.* takođ. **Περσεφόνεια**, ili **Φερσεφόνη**, **Φερσέφασσα** i **Φερσεφάττη**, ἡ, takođ. **Κόρη** zvana, kći Zeusova i Demetrina, žena Hadova i stoga gospodarica podzemnoga carstva. *Proserpina*.

Πέρσης, ου, ὁ, fem. **Περσίς**, ἡ, Perzijanac, Perzijanka, zapr. stanovnik zemlje **Περσίς** (staro perz. *Pârsa*, jevr. asir. *Pâras*, arap. *Fars*), ἡ, glavne pokrajine perzijske države, današnjega Farsistana, pak uop. podanik perzijskoga kralja, stanovnik velike perzijske države, koja se u najslavnije doba prostirala od Male Azije do jednoga dijela sjeverne Indije. ὡς Πέρσαις νόμος, t. j. bacivši se na zemlju, jer su Perzijanci tako radili, kad bi došli pred svoje gospodare. U plur. οἱ Π. često mj. Perzija, u sing. za kralja perzijskoga. Otd. adj. **Περσικός**, 3. s fem. **Περσίς**, isto tako i Πέρσης često stoji kao adj. Otd. Περσικὸν ὀρχεῖσθαι (ὄρχημα) panto-

mimski perzijski (ples) plesati, pri čem su plesači štitom o štit udarali, na koljena padali i uz glazbu (osob. frule) opet ustajali; αἱ Περσικαὶ (sc. ἐμβάδες), *poet.* perzijske cipele, papuče; ὁ Περσικὸς πόλεμος t. j. a) u Arijana rat, što ga je Aleksandar na Perziju ratovao. b) u Isokr. i Plut. poznati pređašnji rat između Perzije i Grčke; ovamo pripadaju i οἱ Π. μῦθοι i τὰ Περσικά t. j. vrijeme tih perzijskih ratova ili i sami perzijski ratovi. c) rat s Persejem, v. Περσεύς. — Adv. **Περσιστί** ili **περσιστί**, na perzijsku, osob. perzijski, t. j. perzijskim jezikom. Napokon **Περσίζω** i **περσίζω** graditi se Perzijancem, povoditi se za za njima, i to τινί u čem, stoga sa i bez τῇ φωνῇ perzijski govoriti. Ktomu

περσονομέομαι, *poet.* stajati pod perzijskom vlašću. Od

περσο-νόμος, 2. *poet.* koji Perzijancima vlada.

πέρυσι, i pred vok. **-σιν** *(anno superiore)*, adv., prošle godine, prije godine dana. Otd.

περυσινός, 3. od prošle godine, od godine dana.

περ-φερέες, οἱ, *jon.* donosioci = θεωροί, v. r.

πεσδᾶ, *dor.* (*buk.*) mj. πεζῇ.

πεσέειν i slič., v. πίπτω.

πέσημα, τὸ, *poet.* **1.** pad. **2.** što je spalo, aps., i τινός sa čega, takođ. u plur.

πέσος, τὸ, *poet.* pad; u plur. težina.

πεσσεία, ἡ, igra na kocke.

πεσσευτής, οῦ, ὁ, koji igra na kocke, kockar.

πεσσευτικός, 3. koji pripada igri na kocke; ἡ π. vještina u kockanju, v. πεσσός.

πεσσεύω, igrati se kocke.

πεσσονομέω, *poet.* zapr. kockama u igri upravljati, pren. nešto naređivati, upravljati. Od

πεσσός, ὁ, **1.** kamenčić za kockanje, kocka, u plur. kockanje, slič. našemu »šahu«. **2.** u Eur. Med. 68 οἱ πεσσοί mjesto, gdje se igra na kocke.

πέσσω, *at.* **πέττω**, fut. πέψω, aor. ἔπεψα, *ep.* prez. inf. πεσσέμεν, *jon.* perf. πέπεπται (od πεκjω, osn. πεπ u πέπων, πόπανον, od πεκ, lat. *coqu-o*), **1. akt.** zapr. toplinom umekšati. Stoga **a)** o suncu: činiti da što zri ili dospijeva, o vatri: kuhati, variti, peći, τί, stoga τὰ πεττόμενα ἐπὶ τράπεζαν pecivo za stô. **b)** pren. prokuhati, probavljati, τί, stoga iron. γέρα proždirati, naužiti se (Il. 2, 237), uop. što griskati, žvatati, t. j. nečemu (χόλον, κήδεα) podavati se, uživati u čem, gutati, od čega kipjeti. **2. med.** sebi peći, τί, i to τινός od čega.

πέτᾰλον, τὸ, obič. plur., list; ploča.

πέταμαι, *poet.* i *poz. proz.* = πέτομαι.

πετάννυμι, fut. πετάσω (*poet.*) i πετῶ, ᾷς, aor. akt. ἐπέτᾰσα, pas. ἐπετάσθην, perf. pas. πέπτᾰμαι, *ep.* aor. takođ. πέτασσα, perf. pas. *poet.* i *poz.* takođ. πεπέτασμαι (srodno lat. *pătēre*), — prostirati, razastirati, razapeti, otvorati, τί, i to τινί i εἴς τινα prema komu. U pas. otvoriti se ili razastirati se. Pren. θυμόν srce komu raširiti, t. j. razgaliti, razvedriti.

πετάομαι (2. sg. πετᾶσαι), *poz.* spor. obl. za πέτομαι.

πέτασμα, τὸ (πετάννυμι), *poet.* prostrto, prostirka, pokrivač.

πετεινός (πέτομαι), *jon. poet.* i *poz.*, i *ep.* **πετεηνός** i πετηνός (*poet. buk.*), 3. **1.** koji leti, krilat, pernat; supst. τὰ π. N. T. ptice, *ep.* živad, perad, ptice. **2.** *ep.* za mlade ptice: poletar.

πέτευρον, τὸ, *buk.* prečaga, žioka, sjedalo.

πέτηλον, τὸ, *jon. poet.* = πέταλον, list.

πέτομαι, dep. med., fut. πτήσομαι, aor. sink. ἐπτόμην, πτέσθαι, ἐπτάμην, πτάσθαι, i ἔπτην, πτῆναι (osn. πετ, lat. *peto*), pored spor. obl. **ποτάομαι, ποτέομαι**, perf. 3. plur. πεποτήαται, **πωτάομαι**, *ep. poet. buk.*, i *poz.* **ἵπταμαι** (samo prez. i impf.),

1. letjeti, odletjeti, treptjeti, hitjeti, juriti, upravo i pren., aps., i τινί u čem, ἐπί τινος za čim, ὑπέρ τινος nad čim, ili οἶστρος ὁ π. Ἀργόθεν mj. ἡ οἴστρῳ Ἀργ. ποτωμένη naime Ija; πέτῃ (*poet.*) duša ti žestoko buja ili kipi. **2.** za stvari takođ.: odletjeti, umaći, izmaći, ispasti, pasti.

πέτρα, *jon.* **πέτρη**, ἡ, pak **πέτρος**, ὁ, **1.** (zapr. πέτρα, ali takođ. πέτρος), stijenje, stijena, krš, hrid, greben, takođ. pećina, spilja (= ἄντρον). Navlast. **a)** δίλοφος o Parnasu, koji se zove takođ. Δελφίς. **b)** δίδυμοι, δισσαί Simplegade. **2.** (zapr. πέτρος, ali takođ. πέτρη) (poveći) kamen, kršno sjedište, ἐν πέτροισι πέτρον ἐκτρίβειν o tvrđem i mekšem kamenu oganj ukresati, što i danas gdjegdje Grci čine. Takođ. slika tvrdoće ili nesmiljena srca. O poslovici οὐκ ἀπὸ πέτρης v. δρῦς. Kao lično ime

Πέτρα, ἡ, **1.** mjesto prema Argolidi u korintskom primorju, Herod. **2.** grad u kraju kod Regije, Tuk.

πετράεις, εσσα, εν, *dor.*, **πετραῖος**, 3. *ep.* i *poet.*, **πετρήεις**, εσσα, εν, *ep.*, **πέτρινος**, 3. *jon.* i *poet.* kršan, kamenit, što od krša sastoji ili je puno krša i kamenja ili na kršnom tlu počiva (λουτρά), ili na stijeni nastava (Σκύλλη).

πετρηδόν, adv., kao hridina debelo.

πετρ-ηρεφής, 2. *poet.* stijenama svođen.

πετρ-ήρης, 2. (ἀρ-αρίσκω), *poet.* od hridî sastavljen, = πετραῖος, v. r.

πετροβατέω (πετρο-βάτης, koji se na stijene penje), *poz.* na hridine penjati se.

πετροβολία, ἡ, bacanje kamenja.

πετρο-βόλος, 2. koji kamenje baca.

πετρο-ρριφής, 2. *poet.* sa stijene bačen.

πέτρος, ὁ, v. πέτρα.

Πέτρος, ὁ, apostol Simon (Simeon), takođ. Kefas, sin ribara iz Betsaide u Galileji, stanovao sa ženom u Kapernaumu; njegov brat Andrija također ribar, od Isusa s njime izbran. Petar je

Židovima propovijedao izvan Palestine (Marko nj. tumač) te umrije na križu (g. 67. u Rimu).

πετρόω, poet. kamenovati.

πετρώδης, 3. kršan, kamenit.

πέτρωμα, τὸ, poet. kamenovanje ili rušenje sa stijene.

πεττεία i slič., *novoat.* = *πεσσεία* i t. d., v. r.

πεύθομαι, v. *πυνθάνομαι.*

πευθώ, ἡ, poet. glas, vijest.

πευκάεις, *εσσα, εν, dor. poet.* = *πευκήεις.*

πευκάλιμος, 3. *ep.* oštar, razborit, pametan.

πευκεδἄνός, 3. *ep.* pridjevak ratu: gorak, poguban.

Πευκελαῶτις, *ἡ,* pokrajina indijska na istočnoj obali Inda, takođ. *Πευκέλα* zvana. Pokrajinski glavni grad zvao se Puškalavatî (vulg. Pukhalaôtî), sada Pakheli, okolina Pukhli.

πεύκη, *dor.* **πεύκα,** *ἡ,* **1.** omorika, takođ. kolekt. omorikova šuma. **2.** *poet.* od omorike građeno, zublja.

πευκήεις, *εσσα, εν, poet.* i **πεύκινος,** 3. *poet.* od omorike, omorikov, ali *π.* *Ἥφαιστος* smoleni plamen, i *π. δάκρυ* smola, što sa goruće omorike ili zublje kaplje.

πεύσομαι i slič., v. *πυνθάνομαι.*

πευστήριος, 3. *poet.* za ispitivanje prikladan, *ἡ θυσία,* t. j. žrtva prikladna za ispitivanje volje božje.

πέφανται, πεφάνθαι, πεφασμένος i **πεφήσομαι** u Il. 17, 155, v. *φαίνω,* ali

πέφανται, Il. 5, 531 i 15, 563, **πεφάσθαι, πέφἄται, πεφήσομαι** i **πέφνον,** v. *ΦΕΝ.*

πεφασμένος, 3. (zapr. part. perf. pas. od *φαίνω*) i adv. *-μένως,* jasan, očevidan, vidljiv.

πεφῐδέσθαι i slič., v. *φείδομαι.*

πεφοβημένως, adv. od part. perf. od *φοβέομαι,* prestrašeno, pun straha, plašljivo.

πέφρἄδον i slič., v. *φράζω.*

πέφρῑκα, v. *φρίσσω.*

πεφροντισμένως, poz. brižno.

πεφύασι, *πεφυυῖα* i slič., v. *φύω.*

πεφυγμένος, πεφυζότες i slič., v. *φεύγω.*

πεφυλαγμένως, adv. od part. perf. od *φυλάσσω,* oprezno.

πεφυρμένως (*φύρω*), adv., *poz.* pomiješano, bez razlike i izbora.

πέψις, εως, ἡ (*πέσσω*), *poz.* kuhanje.

πῆ ili **πῇ,** *dor.* **πᾶ** ili **πᾷ,** *novojon.* **κῇ** (stari instrumentali i dativi od osn. *πο,* isp. *ποῦ*), **I.** upr. i neupr. upitna riječ, **1.** za mjesto: **a) kamo?** aps., i s gen. *πῇ ἔβη Ἀνδρομάχη;* kamo je pošla A.? *οὐκ ἔχω πᾷ κλιθῶ* kamo da se nagnem, kamo da se naslonim; *πῇ γάρ;* ta kamo? *πῇ δή;* kamo to? *πῇ ποτε;* ta kamo? **b) gdje?** *πῇ γῆς οἰκημένοι;* gdje na svijetu nastanjeni? *πᾶ κεῖται;* gdje leži? *πᾷ ποκ' ἄρ' ἦσθα;* ta gdje si bio? **2.** o načinu: **kako? na kakav način?** stoga: *πῇ μενεῖς;* što ćeš da čekaš? ili *πῇ τελευτῆσαι* zapr. kako da dovršimo? ili Sof. Trah. 965 *πᾷ δ' αὖ φορεῖ νιν* kako oprezno; ili takođ. koliko? zašto? čemu?

II. kao *indefinitum* *πῇ μὲν — πῇ δέ* **a)** na nekim mjestima — na drugima. **b)** koje — koje, sad — sad, *πῇ μὲν — ἔπειτα δέ* na jednom mjestu — pak.

πή ili **πῄ,** *jon.* **κῄ,** pored **ποί,** enklit. adv. **1.** mjesta: **nekamo, negdje,** *ἠέ πη ἐκπέμπεις κειμήλια;* takođ. s gen. *ἦ πῇ με πολίων ἄξεις;* zacijelo me vodiš nekamo, t. j. u nekakav grad? *οὐδέ πη ἀσπὶς ἔην* ali nigdje nije bilo štita, *πὴ ἄλλῃ* nekamo drugamo, ili: negdje drugdje. **2.** načina: na nekakav način, **nekako,** otprilike, *οὔτε* ili *οὐδέ πη* i *οὐδέ τί πη* ne nekako, *εἴ πη ἄλλῃ* ako inače, kod brojeva: *μάλιστά κῃ* prilično, otprilike, slič. *ταῦτά κῃ.*

Πηγαί, *αἱ (Pagae),* luka i grad u Megaridi, kod današnjega Alupohora.

πηγαῖος, 3. i 2. (*πηγή*), koji izvoru pripada; *ὕδωρ π.* izvor-voda.

πήγανον, τὸ, N. T. rutvica.

Πήγᾰσος, *ὁ,* krilati konj Persejev, adj. *-άσειος, buk.* fem. *Παγασὶς κράνα* Hipokrena.

πηγεσί-μαλλος, 2. (*πῆγος* od *πήγνυμι*), *ep.* gustorun.

πηγή, *dor.* **πᾱγά,** *ἡ,* najv. u plur., izvor, osob. o izvoru rijeka i time razlikovano od *κρήνη* kladenac, zdenac, pak: lijevanje izvir-vode kod libacija, i s *γάλακτος* i *ἐκ μόσχων* prolijevanje mlijeka, i uop. struja, rijeka, voda, *τινός* čega. Pren. izvor, početak, i slikov. s gen. *ὤτων* o sluhu, koliko primljene glasove primiče duhu.

πῆγμα, *τὸ, poet.* i *poz.* zajedno učvršćeno, skele, stalak; *γενναίως παγὲν ὅρκον* savjesno polaganje zakletve.

πήγνῡμι, *dor.* *πάγνυμι* (osn. *πηγ: πᾰγ,* lat. *compāges: pa(n)go*), **I. tranz. 1. akt.** i **pas.,** fut. *πήξω,* aor. *ἔπηξα,* perf. pas. (*poz.*) *πέπηγμαι,* aor. pas. *ἐπάγην* i (*ep. poet. poz.*) *ἐπήχθη,* adj. verb. *πηκτός,* **učvrstiti,** utvrditi, stoga **a)** činiti da se tko (*τινά*) ukoči ili smrzne. **b)** zataći, zabiti, zatjerati, nataći (Il. 18, 177), nabiti, nasaditi ili usaditi, pren. upirati (Il. 3, 217), *τί,* i to *τινί, ἀνά, ἐν, ἐπί τινι, ἐπί τινος* i *ἐπί τι* o, na što. **c)** spajati, tesati, graditi (Il. 2, 664), podići, *τί.* **2. med.** sebi spojiti, graditi, podići.

II. intr. pas. **πήγνῠμαι** s fut. *πᾰγήσομαι,* aor. *ἐπάγην* i perf. 2. akt. *πέπηγα,* plpf. *ἐπεπήγειν, poz.* takođ. *πέπηγμαι,* i *ep.* od 2. aor. 3. sg. *πάγη,* 3. pl. *πάγεν,* od aor. 1. *ἐπήχθην* (takođ. *poet.* i *poz.*), 3. pl. *πῆχθεν,* i od kor. aor. 3. sg. *ἔπηκτο,* **učvršćen biti,** čvrst postati, stoga **1.** stalan postati, čvrsto stajati (Sof. Aj. 819), ukočiti se (Il. 22, 453), smrznuti se, *χιὼν πεπηγυῖα* krut smrzao snijeg, *ἔν τινι* na čem, *τινί* komu. **2.** zapeti; zapasti, zabosti se (Il. 8, 298), ne

micati se: sam se učvrstiti, uhvatiti se, krut postati (Her. 4, 53), aps., i *ἔν τινι* u čem.

πηγός, 3. *ep.* = *εὐπηγής*, čvrst, gust, krut, nabujao, ugojen.

πηγυλίς, *ίδος, ἡ* (*πήγνυμι*), *ep.* leden, kao led hladan, koji led pravi.

Πήδαιον, *τὸ*, mjesto u Troadi, po svoj prilici na podnožju Ide oko Tebe.

πηδάλιον, *τὸ* (*πηδόν*), krma, korman, motka kao veslo, ali dulja i sa širokim perom (*πηδόν*), kakvih su homerske kao i poslije manje lađe imale jednu, a veći splavi dvije (jer naša čvrsta krma starima nije bila poznata); *πηδάλια εὐναῖα* počivajući u lađi blizu krme; ali *ἱππικά*, šipke u konjskoj uzdi.

Πήδασος, *ἡ*, takođ. *-όν, -ά*, glavna sjedišta lelešкoga plemena, koje pripadaše narodu Dardanskomu; napose **1.** grad u Kariji, između Halikarnasa, Mileta i Stratonikeje (takođ. **Πήδασα**, *τά*, zvan). Stanov. *οἱ* **Πηδασέες**. **2.** grad u Troadi na Satnioejsu, prijestolnica kralja Altesa, od Ahileja razvaljen. **3.** grad u Meseniji, potonja Metona, po drugima Korona.

πηδάω, fut. *πηδήσομαι*, aor. *ἐπήδησα* i t. d. (osn. *πηδ*: *πεδ*, v. *πούς*), skakati, skakutati, s *εἴσω* unutra ili dolje skočiti. Pren. **a)** pojuriti, poletjeti. **b)** za strijele: letjeti. **c)** za srce: kucati, biti, t. j. uznemiriti se, i to *τινί* čim ili na čem, *ἀπό τινος* iz čega, *εἴς τι* na, u što, *ὑπέρ τινος* i *ὑπέρ τι* nada što, preko čega, stoga poslov. *ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα* o borcu, koji je biljege svih ostalih preskočio, napokon takođ. *τί* ili: kroza što projuriti, ili *μείζονα*, s pomišlj. *πηδήματα*, na veće skokove t. j. bjesnije skakati ili napadati.

πήδημα, *τὸ*, *poet.* i *poz.* skok; pren. na srce, *π. ἔχειν* kucanje srca, t. j. nemir imati, mira ne imati, i to *τί* što se čega tiče. Poklasič. poslov. *ἰδοὺ Ῥόδος, ἰδοὺ τὸ πήδημα, hic Rhodus, hic salta.*

πηδόν, *τὸ* (*πέζα*), *ep.* pero u vesla, donji kraj vesla, uop. veslo.

πηκτίς, *ίδος, ἡ*, lidijska harfa, slična zvanoj magadis, sa dvije oktave.

πῆκτο, med. korjen. aor., v. *πήγνυμαι*.

πηκτός, 3. (*πήγνυμι*), učvršćen, **1.** *poet.* čvrsto zaboden ili zataknut, *τινί* u što. **2.** *ep. poet.* i *poz.* spojen, složen, čvrsto građen, zgrušan.

πῆλαι, πῆλε, v. *πάλλω*.

Πηλείων, *ωνος, ὁ*, **1.** v. *Πηλεύς*. **2.** *poz. ep.* ime jednoj žabi, zapr. »sin stanovnika močvare« (*πηλός*).

Πηλεύς, *έως, ep.* i *jon.* *ῆος*, i *έος, ὁ*, sin Eakov, najprije se oženio Antigonom, kćerju kralja Euritiona u Ftiji, i postade tako vladalac Mirmidonaca i otac Polidorin; poslije se oženio Nerejidom Tetidom, kod kojega su vjenčanja bili svi bogovi. Tetida mu rodi Ahileja, koji se zato zove **Πηλείδης**, *αο* i *εω, ὁ*, i *ep.* **Πηληιάδης**, gen. *αο* ili *εω* (što treba peterosložno čitati), ili **Πηλείων**, *ωνος, ὁ*. Otd. adv. **Πηλείωνάδε**, k sinu Pelejevu = *ἐς Ἀχιλλῆος*. — Adj. je od *Πηλεύς jon.* **Πηλήιος**, 3., mj. *Πήλειος*.

πήληξ, *ηκος, ἡ, ep.* kacida, šljem.

πηλίκος, 3. (*ἡλίκος*), kolik? kako star?

πήλινος, 3. (*πηλός*), od gline ili ilovače pravljen, glinen, zemljan (vojnici i časnici za dječju igračku, Dem. 4, 26).

Πήλιον, *τὸ*, **1.** gora na obali Tesalije, Osi na jug, sada Zagora. Otd. adj. **Πηλιάς**, *άδος, ἡ*, s gore P., pelijski, tako na pr. *μελίη* pelijsko koplje, koje je Peleju poklonio Hiron, i **Πηλιῶτις**, *ιδος, ἡ*, što leži na P. **2.** grad u ilirskoj pokrajini Dasaretiji, sada Plijasa.

πηλο-δομέω, *poet.* graditi od ilovače ili zemlje.

πηλός, *ὁ* (lat. *palus*), **1.** glina, ilovača, maz. **2.** blato, glib, gad, mulj, močvara.

Πηλούσιον, *τὸ*, grad na istočnom ušću Nilovu, koje se takođ. zvalo *τὸ* **Πηλούσιον**, s. Tineh.

πηλόω, uprljati, okaljati, zamazati.

πῆλοι, adv. *eol.* = *τηλόσε, τηλοῦ*, daleko, u daljinu.

πηλώδης, 2. (*εἶδος*), kao glib, blatan, močvaran, muljevan, *πηλῶδες* muljevna zemlja.

πήλωσις (*πηλόω*), *εως, ἡ, poz.* mazanje blatom (*πηλός*).

πῆμα, *τὸ*, *ep.* i *poet.*, i **πημονή**, *dor.* **-νά**, *ἡ*, u sing. i plur., **1.** nesreća, nevolja, bijeda, nužda, propast, *ἐπὶ πημονῇ* za navalu, *π. ἄτης, νόσου* bijeda, koja sastoji u *ἄτη* ili *νόσος*. **2.** *ep.* podnošenje, *δύης, κακοῖο*. **3.** konkr. za ljude: koji nesreću nosi, nesreća, pogrda, *τινί* za koga.

πημαίνω, fut. akt. *πημᾰνῶ* (*jon.* *-νέω*), med. *πημᾰνοῦμαι poet.* u pas. znač., aor. akt. *ἐπήμηνα*, pas. *ἐπημάνθην* (nema perfekta), **1. akt.** i **pas.** jad zadavati, vrijeđati, oštetiti, kvariti, o strijeli: (Sof. Trah. 715) raniti, nehotice pogoditi, u Il. uop. neprijateljski navaliti, i to aps., ili *τινά, τί* koga ili što, takođ. u čem, ili intr. navaljujući približavati se, pa tako i Il. 3, 299 *ὑπὲρ ὅρκια* protiv zakletve savezničke navaliti, u Od. oštetiti. Pas. štetu trpjeti. **2. med.** sebi jad zadati, sebi škoditi.

πημονή, ἡ, i *πημοσύνη, ἡ, poet.* = *πῆμα*.

Πηνειός, *ὁ*, Penej, glavna rijeka u Tesaliji, sada Salambrija.

Πηνέ-λεως, gen. *ep.* *έωο* mj. *εω*, dat. *εφ*, *at.* mj. *Πηνέλαος*, sin Hipalkmov, čelovođa Beoćana pod Trojom.

πήνη, ἡ, poet. tkanje.

Πηνε-λόπη, *ep.* **Πηνελόπεια**, *ἡ* (od starih uzeto za *πήνην λέπουσα, tēlas retexens*), kći Ikarijeva i Peribejina, žena Odisejeva, mati Telemahova.

πηνίζομαι, buk. (*πήνη*), tkati.

πηνίκα, adv., u koje doba? u koliko sati? pak uop. kada?

πηνίον [ῑ], *τὸ* (lat. *pannus*), *ep.* na cijev nasukan nit poutke, poutka.

πῆξις, εως, ἡ, učvršćivanje, umetanje; grušanje.

πηός, ὁ, *ep.* rođak, osob. svak.

πήρα, *jon.* **πήρη**, ἡ, *ep.* i *poz.* putnička torba, bisage kožne, kako su je preko ramena nosili na remenu siromašniji i prosjaci.

Πηρείη, ἡ, okolina oko Fere u Tesaliji, gdje je Apolon kod Admeta služio kao pastir.

πηρός, 3. *ep.* bolan, nemoćan, navlast. Il. 2, 599 slijep.

πηρόω, πηρώσω i t. d., osakatiti. U pas. osakaćen biti, aps., ili τί na čem; navlast. o osljepljenju. Pren. πεπηρῶσθαι nepotpun biti, τινί komu, i ταύτῃ u tome.

Πηρώ, οῦς, ἡ, kći Nelejeva i Hloridina, žena Bijasova, na glasu ljepotica.

πήρωσις, εως, ἡ (πηρόω), *poz.* sakaćenje, osob. udova i ćutila, a osob. o sljepoti.

πῆχθεν, *ep.* mj. ἐπήχθησαν, v. πήγνυμι II.

πηχυαῖος, 3. i πήχυιος, 3. *poet.* lakat dug, τὸ π. lakat duga stvar; πήχυιον χρόνον kratko vrijeme.

πῆχυς, εως, *jon.* εος, ὁ, plur. πήχεις, εων, *jon.* πήχεες, πηχέων (*poz.* takođ. πηχῶν), εσιν, εις, **1.** zapr. lakat, pak donji kraj ruke do lakta, i tako i čitava ruka. **2.** lakat, t. j. dužina ruke od lakta do vrha srednjega prsta, atički (olimpijski) μέτριος, 462 mm = 46 cm = 24 δάκτυλοι, 24 širine prstiju, ili 6 podlanica, παλαισταί, ili 2 pedlja, σπιθαμαί, dakle 1½ stope (istom veoma kasno 2 stope); ali kraljevski (babilonski) bio je 27 prstiju širok, a egipatski i samski, kao i perzijski i sveti židovski 7 παλαισταί, 28 δάκτ., poprijeko 525—531 mm. **3.** pren. **a)** pregib, u sredini luka, koji je oba roga spajao; stoga τὸν (naime οἰστὸν) ἐπὶ πήχει ἑλών jezgrovito: na pregibu (prstima lijeve ruke u izvjesnom pravcu) držeći ga čvrsto, da se ne pomakne. **b)** u plur. račve na liri, t. j. oba savinuta kraja ili držala, među kojima leži kobilica, ζυγόν. (*Poz.* takođ. mjerilo, i u Egipćana demoni-patuljci, simboli mjerila visine Nila.)

πιάζω, *buk.* i *poz.*, aor. akt. *buk.* ἐπίαξα, pas. u N. T. ἐπιάσθην (spor. obl. za πιέζω), *capio*, hvatati, grabiti, pograbiti.

πιαίνω, *poet. buk. poz.*, fut. πιανῶ, aor. akt. ἐπίανα, pas. ἐπιάνθη (osn. πι, isp. πίων), **1.** zapr. toviti, gojiti, u pas. toviti se, aps. ili s part.; za plodove: zreo i pun postati. **2.** pren. **a)** razveseliti, τινά. **b)** obogatiti, τινά.

πῖαρ, τὸ, samo nom. i akuz. (isp. πίων), *ep.* mast, salo, loj, takođ. masna, rodna zemlja (Od. 9, 135), možda i najdeblje goveče; πῖαρ ἐξαλεῖν skinuti skorup.

πίασμα, τὸ, *poet.* pretilina, gnoj.

πιδακόεις, εσσα, εν, *poet.* i πιδακώδης, 2. *poz.* = πιδήεις.

πῖδαξ, ακος, ἡ (za πίνω), *ep. jon. poet.* i *poz.* izvor, vrelo.

πιδήεις, εσσα, εν, *ep.* pun izvorâ.

πιδύω, *poz.* izvirati.

πίε, **πιέμεν** i slič., v. πίνω.

πιέζω, πιέσω, ἐπίεσα, πεπίεσμαι, ἐπιέσθην, s *ep.* i *poz.* spor. obl. **πιεζέω**, impf. πιέζευν, i prez. part. pas. πιεζεύμενος, **tiskati, tištati,** gnječiti, osob. teretom čvrsto ili dolje pritisnuti, stiskati, skučiti, dosađivati, na teret biti, pritisnuti, pritegnuti, pritijesniti, progoniti, pobijati, ili: pograbiti, čvrsto držati, osobito istaviti, paziti, aps. ili τινά, τί, i to τινί čim, na pr. φθόνῳ težinom zavisti teretiti, ἔν τινι u čem, ἐπί τι preko čega, ili sa sl. ὅτι, na pr. αὐτοὺς ἐπίεζεν ὅτι mučilo ih to, što. U pas. pritisnut, pritiješnjen biti, snašlo me, pod teretom savijati se, na gore udariti, u nevolju pasti, u nevolji biti, trpjeti, ὑπό τινος od koga ili čega, τινός čim, od čega.

πιεῖν, aor., **πίεσθαι**, fut. od πίνω, v. r.

πίειρα, ἡ, v. πίων.

Πιερία, *jon.* **-ίη**, ἡ, takođ. **Πιερίς**, ίδος, ἡ, zvana, pokrajina makedonska na međi tesalskoj, Olimpu na sjever, poznata kao zavičaj Orfeja. Tu je rano cvalo štovanje Musâ, koje se toga radi i zvahu αἱ **Πιερίδες**. Gora ondje, ili u Tesaliji, zove se takođ. τὸ Πιέριον naime ὄρος, i s njega dolažaše u Heladi cijenjena **Πιερικὴ πίσση**. Stanov., οἱ **Πίερες**, naseliše se, od Makedonaca protjerani, na Pangeonu, tako da je sad i ondje bio **Πιερικὸς κόλπος**, t. j. pijerijska drâga.

πιθάκνη, ἡ, i **πιθάκνιον**, τὸ, dem. za **πίθος**, ὁ, v. r.

πίθανο-λόγος, 2. = πιθανός, odakle πιθανολογία, ἡ, iznošenje razlogâ.

πιθανός, 3., adv. **-ῶς**, komp. -ώτερον (πείθω), **1.** akt. koji će (lako) da uvjeri ili nagovori, uvjerljiv, stoga: komu se vjeruje, koji ima povjerenje, koji za sebe ima vjerojatnost, vjerojatan, sličan, živ, vjerodostojan, koji vjeru zaslužuje, pouzdan, ili: umiljat, ugodan, i to τινί, ἔν τινι, ἔς τινα kod koga, pred kim, komu, ἔν τινι takođ.: u čem, sa sl. inf. ako on, ili s part. π. δοκεῖ τινί τι ὡς — πράξας netko misli da smije vjerovati, da tko. **2.** pas. koji se lako dade uvjeriti, poslušan, pokoran, predan, prijazan.

πιθανότης, ἡ, umiljatost; vjerojatnost.

πιθέσθαι i slič., v. πείθω, 2.

πιθέω, *ep.* spor. obl. za πείθομαι, slušati, pokoravati se, samo u fut. πιθήσω (τάχ' οὐκ εὖ πᾶσι πιθήσεις jezgrovito mjesto: ne će ti biti dobro, što si svima pokoran mjesto meni jedinomu) i aor. part. πιθήσας poslušan, poslušavši; ὑποσχεσίῃσι obećanjima naveden, nagnan.

πίθηκος, ὁ (srod. lat. *foedus* ružan), majmun, takođ. za oznaku onoga, koji se može samo graditi čim, ali uistinu to biti ne može, αὐτοτραγικός pravi tragični majmun.

πιθηκοφαγέω, *jon.* majmune jesti.

πιθηκο-φόρος, 2. *poz.* koji nosi znamenje majmunsko.

πιθήσας, πιθήσω, v. πιθέω.

πιθ-οιγία, ἡ, otvoranje bačve, prvi dan proljetne svetkovine Antesterijâ.

πίθος, ὁ (srod. s lat. *fĭdēlia*), sa i bez κέραμος, velik, gore otvoren, najviše zemljan sud, koji se gore mogao zatvoriti, vrč, bačva, barilo za spremanje vina i drugih stvari, katkad služeći i za tamnicu. Srebrni se pominju kao zavjetni darovi. Aps., i τινός čega. O poslovici ἐν π. ἡ κεραμεία v. κεραμεία.

πικραίνω, fut. πικρᾰνῶ, *poz.* oštrim, gorkim činiti, zagrčiti. Pas., aor. ἐπικράνθην, grk postati, ljutiti se.

πικρία i **πικρότης,** ἡ (πικρός), oštrina, gorčina, ljutina, tvrdoća.

πικρό-γᾰμος, 2. *ep.* komu je ženidba ogrkla ili prisjela.

πικρό-γλωσσος, 2. *poet.* oštrim jezikom rečen.

πικρό-καρπος, 2. *poet.* gorka ploda.

πικρός, 3. i 2., komp. -ότερος, superl. -ότατος, adv. **-ῶς,** -ότατα (osn. πικ, isp. ποικ-ίλος), šiljast, oštar, rezak, koji prodire, žestok, gorak, gr̂k, oduran, protivan, neugodan, s gorkom porugom, strog, tvrd, mrzak, bolan, gorkim bolom napunjen, tužan, tako *Σίγειον*, poradi ondje izloženog mrtvog tijela Ahilejeva, ili ἐμοὶ πικρὸς τέθνηκεν meni njegova smrt jad zadaje, πικροτάτους ἰδόντι δεσμοὺς τοὺς ἐμούς njemu, koji je spoznao gorke posljedice, što sam bačen u verige.

πικρότης, ἡ, v. πικρία.

πικρό-χολος, 2. *poet.* pun gorke žuči.

Πιλᾶτος, ου, Poncije P., peti prokurator u Judeji i Samariji, kroz 10 god., predade Isusa Židovima; poslije je dao udariti na Samarićane na Garizimu te bi svrgnut od starijega Vitelija.

πιλέω (πῖλος), *poet.* i *poz.* valjati, stiskati, gnjesti, mijesiti.

πίλησις, εως, ἡ, *poz. poet.* valjanje, stiskanje, pritisak.

πιλητική, ἡ, valjarska vještina.

πιλίδιον, τὸ (πῖλος), pusteni klobučić.

πίλνᾰμαι, *ep.* spor. obl. za πελάζω, intr.

πῖλος, ὁ, i dem. otd. *poz.* **πιλίον,** τὸ (lat. *pileus*), svaljana vuna, klobučina, pust, koje kao pokrivač od pusta (Ksen.) i nekakav čador (Her. 4, 23. 73. 75), koje oklop od pusta (Tuk.), koje kao u Hom. podstava u kacidi, koje pokrivalo za glavu: šešir od pusta, klobuk, i to putni klobuk, jer su samo putnici kod Grkâ nosili klobuk.

Πίλωρος, ἡ, primorsko mjesto u makedon. pokrajini Sitoniji na *Sinus Singiticus*, s. Port Vurvuri.

πῑμελή, ἡ (πίων, lat. *opīmus*), *jon. poet.* i *poz.* salo, pretilina.

πιμελής, 2. *poz. poet.* mastan.

πῑμελώδης, 2. (εἶδος), *poz.* kao salo, mastan, tust.

πιμπλάνω, 3. sg. med. πιμπλάνεται puni se, *ep.* spor. obl. za

πίμπλημι, 3. plur. πιμπλᾶσι, impf. ἐπίμπλασαν, fut. πλήσω, aor. ἔπλησα, perf. akt. πέπληκα, med.-pas. πέπλησμαι, aor. pas. ἐπλήσθην, fut. pas. πλησθήσομαι, *ep.* prez. imper. 2. sg. πίμπληθι, fut. inf. πλησέμεν, aor. akt. πλῆσα, pas. 3. plur. πλῆσθεν, i med. korj. aor. 3. sg. πλῆτο, 3. plur. πλῆντο u refl.-pas. znač., pored *poet. jon.* **πίπλημι,** part. πιπλάς, impf. pas. 3. pl. ἐπιπλέατο (var.) (osn. πλη: πλᾰ, isp. πλήθω, πλέος), *impleo,*

I. akt. puniti, napuniti, τί ili τινά, i to τινός, rijetko τινί čega, čim. **2. pas.** s *ep.* aor. med. πλῆτο, πλῆντο, punjen ili napunjen biti, puniti se, pun postati, τινός i τινί koga, čim, od čega, pod čim, na pr. πάντα δυνάμιός τινι sve se napunilo njegove moći, t. j. njegova moć postade potpuna; stoga takođ.: **a)** oploditi se, τινός od čega, i **b)** zasititi se, pun biti gnušanja, τινί kod čega ili po čem, čim. **c)** N. T. o vremenu: minulo je ili proteklo je, o objavama: ispunjavati se. **3. med.** s aor. 1. sebi što (τί) puniti ili nešto svoje napuniti, na pr. λέκτρα sebi ženu pridružiti. Pren. θυμόν želju utišati, i to τινός čim.

πίμπρημι, 3. plur. πι(μ)πρᾶσι, imper. πίμπρη, s *ep. poet.* spor. obl. **πρήθω,** od kojega ostala vremena: πρήσω, ἔπρησα, πέπρησμαι, πεπρήσομαι, ἐπρήσθη (osn. πρη: πρᾰ), **1. duhati, a)** naduhati, učiniti da nabuja, napiriti, τί. **b)** vrcati, bacati, τί, i to ἀνά τι iz čega gore. **2.** poprskati, πυρί ognjem, πυρός (gen. mater.) ognjem napuniti, τί, pa tako bez πυρί ili πυρός, užgati, **zapaliti,** spaliti, pustošiti, τί. Pas. u N. T. za rane: upaliti se.

πῖν (var. **πεῖν**), *poz.* i N. T. za πιεῖν, v. πίνω.

πιναχηδόν, adv., *poet.* poput dasaka.

πῖναξ, ᾰκος, ὁ, s dem. πινακίδιον i **πινάκιον,** τὸ, i *poz.* **πινακίς,** ίδος, ἡ, **1.** *ep.* i *poz.* (drven) tanjur, zdjela, *ep.* s κρειῶν mesa. **b)** pločica za pisanje, drvena ploča voskom namazana, za pisanje, crtanje ili građenje znamenja, kao u Hom., gdje su valjada bile samo dvije daščice, koje su se mogle sklopiti. Dem. zove poziv stranca, da dođe k sudu, takođ. πινάκιον: pisamce. Takođ. spomen-ploče, na kojima su zabilježena bila imena pobjedničkih u nadmetanju pjesnika, horegâ, arhonâ i često najboljih glumaca, te su javno bile izložene, osob. u hramu Dionisovu. **c)** zemljovidi, ploče, na kojima su prirodnjaci i geografi oblik zemlje prikazivali. **d)** slika. **e)** popis.

Πίναρα, τὰ, likijski grad na podnožju gore Kraga, sada Minara.

πῖναρός, 3. (πίνος), *poet.* i *poz.*, prljav.

Πίναρος, ὁ, rijeka u Kilikiji, koja se izlijeva kod Isa, s. Mahersi.

Πίνδᾰρος, ὁ, lirski pjesnik, osob. pobjedničkih himni, rođen g. 522. pr. Is. u Tebi, učenik frulača Lasosa i beotskih pjevačica Mirtise i Korine, počeo pjevati g. 502., štovan od sugrađana, gradova i knezova, sam na Teoksenije u Delfe pozvan, umr'o g. 442. Korske (zborne) pjesme, pobjedničke pjesme (ἐπινίκια) na epsko-dorsko-eolskom jeziku. Uz hramove pošteđena je g. 335. i njegova kuća.

Πίνδος, **1.** ὁ, glavna gora sjeverne Grčke; Πινδόθεν, *poet.* adv., s Pinda. **2.** ἡ, grad u Doridi.

πίνη, *poz. poet.* = πείνη, πεῖνα, glad.

πίνος, ὁ, *poet.* i *poz.* nečist. Otd.

πινόω, *poz.* uprljati.

πινύσκω, *poet.*, samo prez., putiti, opametiti, τινά.

πῑνύσσω (πινυτός), *ep.* opamećivati, umudravati, τινά.

πῑνῠτή, ἡ, *ep.* pamet, razboritost.

πῑνῠτός, 3. (πνέω, osn. πνυ), *ep.* pametan, razborit, razuman.

πινυτό-φρων, 2. *poet.* razuman, mudar.

πίνω [ῐ] (osn. πιν, πῑ i πω, πο, isp. lat. *bibo* i *pōtus*), fut. πίομαι [ῑ], aor. ἔπιον, imper. πίε i πῖθι, perf. akt. πέπωκα, pas. πέπομαι, aor. pas. ἐπόθην, fut. pas. ποθήσομαι, adj. ποτός i ποτέον, *ep.* prez. inf. πινέμεναι i πινέμεν, impf. iter. πίνεσκε, aor. konj. 2. sg. πίῃσθα, inf. πιέμεν [ῑ, u arzi ῐ] i πιέειν, u N. T. fut. 2. sg. πίεσαι, aor. imper. πιέ, inf. πεῖν, πῖν (i drugi *poz.*),

piti, pijančovati, također upijati, aps., ili τί što, također κρητῆρας οἴνοιο i slič. vrčeve vina piti, pak τινός (od) čega, τινί, ἐκ, ἀπό τινος, ἔν τινι i ἔνθεν iz čega, ἀπό τινος t. j. od čega prolivenog.

πῑνώδης, 2. *poet.* = πιναρός.

πῖον, πιότατος, πιότερος, v. πίων.

πιότης, ἡ, N. T. pretilina, debljina.

πιπίσκω, fut. πίσω, *poet.* i *poz.* dati piti, napajati, τινά τι.

πιπράσκω (fut. *at.* i *jon.* nadomješteno s ἀποδώσομαι ili πωλήσω, aor. s ἀπεδόμην ili ἐπώλησα), perf. akt. πέπρᾱκα, pas. πέπρᾱμαι, fut. 3. πεπράσομαι, aor. pas. ἐπράθην, adj. πρατός, *jon.* **πιπρήσκω**, πέπρημαι, ἐπρήθην, s *ep.* spor. obl. **περάω**, inf. περάαν, aor. ἐπέρασσα i ἐπέρᾱσα, perf. pas. πεπέρημαι, i **πέρνημι**, impf. iterat. 3. sing. πέρνασχ' mj. πέρνασκε, prez. pas. part. περνάμενα (πέρα),

prodavati, na prodaju prenositi, izvoziti i prodavati, τινά koga u roblje, pak također τί, i to τὶ ἔς, πρός τι kamo, τινί, κατά, ἔς τινα komu, ἐπί τινος na čem, τινός po, za što, μετά τινος čim. U pas. περνάμενα ἵκει doći na prodaju, slič. πεπρᾶσθαι biti na prodaju, prodavati se, o robovima; prodan, t. j. izdan biti.

πίπτω, fut. πεσοῦμαι, aor. ἔπεσον, perf. πέπτωκα, *ep.* fut. πεσέομαι (također *jon.*), inf. πεσέεσθαι, aor. πέσον, konj. 3. sg. πέσῃσι, inf. πεσέειν, perf. part. πεπτεώς (dvojesložno, Od. 21, 384 i Il. 21, 503, ali πεπτηώς od πτήσσω), *poet.* πεπτώς, i *poz.* (u N. T.) aor. također ἔπεσα (osn. πετ u πέτομαι, *petere*),

padati, t. j. **1.** spadati, srušiti se, upasti, uleći se, klonuti, oboriti se, dolje pasti, povaliti se, leći, također ponovo pasti (Ksen. An. 4, 5, 7), porušiti se, u perf. leći, pren. propasti, nestao sam, bluditi, u što zapasti, pripasti. **2.** baciti se, zaletjeti se (Sof. Aj. 375), poletjeti, srtati, udariti, navaliti. **3.** stropoštati se, povaljen ležati, slabiji biti, poginuti, na bojištu ostati, sa i bez θανόντες ili εἰς ταφάς ubijen biti, umrijeti, ili također samo: ginuti, nestajati, leći, stišati se, utoliti, popustiti, u nemar ili zaborav pasti, trpjeti, nesrećan postati. **4.** ispasti, svršiti se (Her. 7, 163), svršetak ili uspjeh imati, često s adj. ἄχρηστον prevarljivo, osob. od kockanja uzeto, εὖ πεσὸν θήσομαί τι ja ću sebi što udesiti ili u dobar položaj metnuti.

Konstr. koje aps., ili s ἔκ τινος iz čega, čega radi, na pr. ἐκ δρόμου iz trkališta izletjeti, dakle: na krivom putu biti, ἐκ θυμοῦ τινι komu iz srca pasti, t. j. njegovu ljubav izgubiti (Il. 23, 595), πρός, εἴς τι u, na, o što, k čemu, ἐς πλέον dalje ići ili dospjeti, i to sa sl. τοῦ θέλοντος odviše iskati, ἔν τινι (gdje je podjedno izrečen pojam »ostati ležeći«) na što, ali također kod čega, pod koga, stoga s ἐν κονίῃσιν, ἐν νηυσί u području okola, slič. samo τινί, no to znači i komu, čemu i čim, pak ἐπί τινι i ἐπί τι na što, ὑπό i πρός τινι poda što, preko koga, παρά τινι kod koga, pred čijim očima i do čega, ἀμφί τινι kod ili kraj koga, περί τινι na, u što, ὑπό, πρός τινος po kom, preko koga, πρός τι prema čemu, μετά τινι među što, ili također τί, na pr. πτῶμα pad pretrpjeti (Plat. Lah. 181 B), napokon s adv. ποῖ γνώμης πέσω na koje mišljenje da padnem, t. j. što da mislim, ἔραζε, χαμαί na zemlju pasti, ovo i u pren. smislu: bez uspjeha ostati.

πίρωμις, egipat. *pi-romi*, čovjek = καλὸς κἀγαθός, po Her. 2, 143.

Πῖσα, ἡ, stari glavni grad u Pelopsovoj državi i izvor kod Olimpije. Adj. otd. Πισάτης, ὁ, *poet.*, Π. πατήρ = Enomaj; fem. **Πισᾶτις,** ιδος, ἡ.

Πίσης, αο, ὁ, *poet.* potok kod Olimpije.

Πισίδαι, οἱ, bojovan gorski narod u Pamfiliji; adj. Πισίδιος, 3., zemlja ἡ Πισιδία.

πῖσος, εος, τὸ (v. πίνω), *ep.*, samo nom. i akuz. pl., obilno natopljeno mjesto, livada, luka, palučak.

πίσσα, *at.* **πίττα,** ἡ (lat. *pix*), smola. Otd.

πισσ-ήρης, 2. *poet.* od smole, smolen, *piceus*.

πισσόομαι, *poz.* pas., smolom dlaku čupati.

πιστακός, 3. N. T. *πιστακὴ νάρδος*, v. *πιστικός*.

πίστευμα, *τὸ*, *poet.* = *πίστις; κύριος πιστευμάτων* zalog naše bračne sveze.

πιστευτικός, 3. (*-εύω*), koji se osniva na samoj vjeri.

πιστεύω (*πίστις*), **1. pouzdavati se,** pun pouzdanja biti, oslanjati se, pouzdano nadati se, pouzdano držati, uvjeren biti, za istinu držati, **vjerovati,** N. T. u pravom smislu, i navlast. u Isusa, suprotno: *ἰδεῖν;* koje aps. *οἱ πεπιστευκότες* vjernici, koje *τινί* komu, čemu, na što, *τὸ πιστεῦόν τινι* koji u koga vjeruju, koje *τί* što ili u što, stoga *τινί τι* nešto od koga očekivati, ili *ἀνοχάς τινι* komu sklapajući uvjericu vjerovati, koje *περί τινος* što se čega tiče, koje s inf., pa tako i s dat. i inf., *τινὶ μὴ ἁλῶναι* oslanjati se na to, da što ne bude osvojeno, ili atrakcijom *τούτοις ἐπίστευον ἐμμόνοις ἔσεσθαι* vjerovahu im, da će biti postojani. U **pas.** *πιστεύομαι* vjeruje mi se, imaju u mene povjerenje, uživam povjerenje, aps., ili *ὑπό τινος* od koga, tko, čije. **2.** povjeravati; predati, podati, *τί*, i to *τινί* komu; pas. povjeravaju mi *τί*.

πιστικός, 3., adv. *-ῶς* (*πίστις*), vjeran, istinit, prav, pun pouzdanja, *νάρδος* pravo, nepatvoreno ulje, N. T. (*var. l. πιστακή* od klokočike).

πίστις, *εως*, *ἡ*, *jon. ιος*, dat. *ι*, akuz. pl. *ις* (osn. *πιθ* u *πείθω*), *fides*, **1. vjernost,** pouzdanost, poštenje, vjera, **pouzdanje,** i koje uživam i koje imam, dakle tako isto: ugled, kao i: uvjerenje, koje aps., koje *τινός* u koga ili što, slič. *πρός τινα, παρά τινι, περί τινος, ἐν πίστει* vjerno; *ἐν π. κληρονόμος* u Rimljana baština po *fideicommissum*, t. j. baština, kojoj se pravo nasljedstva osnivalo na *fides* i *pietas* pravoga nasljednika; *πίστεως ἕνεκα* da se njegova vjernost osigura, *πίστιν ἔχειν* povjerenje imati, ugledan biti, *πίστιν παρέχεσθαί τινι* u koga vjeru steći čim, *πίστιν φέρειν, ἴσχειν* vjerovati, *π. ἐστὶν ἔν τινι* može se sredstvu vjerovati, *ἦν τινί τι ἐς πίστιν πρός τινα* nešto je komu pribavilo čije povjerenje, služilo je za utvrđivanje njegove vjernosti prema komu. **2.** (tu često u plur.) potvrda, **dokaz,** zalog, jamstvo, uvjeravanje, osob. obećanje pod zakletvom, obećanje (Ksen. Kir. 8, 8, 3), navlast. savez vjernosti, ugovor, *πρός τινα* s kim, ili *αἱ πίστεις ἐς σφᾶς αὐτούς* jamstva među sobom ili uzajmična, *ὑπέρ τινος* za koga, slič. *περί τινος*, s inf.; *μεγάλαι* svečana obećanja ili uvjeravanja, *πίστις ὅρκων θεῶν* zakletva, *πίστιν θεῶν ὀμόσαι* u ime bogova vjeru zadati, *π. χειρός* davanje ruke, zadavanje vjere, stoga *χειρὸς πίστιν ἐμβάλλειν* dati ruku (i obećati) (Sof. Fil. 813), *πίστιν* (*μεγίστην*) *διδόναι* svečano uvjeravanje, najjaču vjeru zadavati, prisezati vjernost, ali takođ. sigurnost zajamčiti, i to *τινός* za što, stoga *ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆς ἀναστάσεως*, t. j. *τῆς ἀν. ἐκ τ. ἱερ.*, i (*τὰς*) *πίστεις ποιεῖσθαι* ugovor uglaviti ili sklapati, ali *λόγων πίστιν ἐφαρμόσαι* povjerene narudžbine vjerno izvršiti, *πίστει λαμβάνειν τινά* koga na vjeru ili pod zakletvom primati. **3.** *poz.* kao boginja rimska *Fides*.

I. **πιστός**, 3., adv. *-ῶς*, superl. *-ότατα* (*πείθω*), **A)** komu se može vjerovati, koji može uvjeriti, koji se može vjerovati, vjerojatan, **vjerodostojan,** povjerenja dostojan, koji uživa povjerenje, pouzdan, siguran, osnovan, **vjeran,** iskren, pošten, predan, prijazan, koje aps., koje *τινί* ili *ἔς τινα* komu, od, u koga, ili: čim, u čem, *ἐπί τινι* kod čega, takođ. s inf. da nešto čini, *ἔργα πιστότερα* djela veće vjernosti, t. j. veći dokazi vjernosti. — Supst. **1.** *οἱ π.* vjerni (i vjernici). **2.** *τὸ πιστόν* i *τὰ πιστά*, **a)** pouzdanje, pouzdan značaj, *τὸ πιστὸν τῆς ἀληθείας* pouzdana istina, *οὐκέτι πιστὰ γυναιξίν* ženama se više ne može vjerovati. Slič. Lis. 7, 35. **b)** sve, što se čini ili daje, da se budi vjera u istinitost ili u ispunjavanje zadane riječi, stoga: sredstvo da se pribavi povjerenje, dokaz, jamstvo, zadana riječ, svečano uvjeravanje, zakletva, davanje desnice, uop. zalog vjere, talac, pa tako i savez vjernosti, (vjerni) savez, *foedus*, aps., ili *τινός* čega, ali (*τὰ*) *πιστὰ θεῶν* uvjeravanje u ime bogova, zakletva, ili *ἔς τι* za što, ili s inf. Po tome se govorilo: *π. τινὸς διδάσκειν* potvrdu čega davati, *τὰ π. διδόναι καὶ λαμβάνειν* (rjeđe *λ. καὶ δ.*) uzajmice vjeru zadavati (Ksen. An. 3, 2, 5), *πιστὰ ἀξιοῦν γενέσθαι* iskati zakletvu vjernosti (Ksen. Kir. 7, 4, 3), *πιστὰ θεῶν ποιεῖσθαι* kleti se bogovima, *τὰ π. ποιεῖσθαι* držati se ugovora (Ksen. Kir. 4, 2, 7), *τὰ π. ἐγένετο* savez bi uglavljen. **B)** koji vjeruje ili se pouzdaje ili se u pouzdanju oslanja, *τινί* na koga ili što, ili s inf. Supst. *τὸ πιστόν* pouzdanje, svijest, aps., ili *τινός* čega, *τῆς ἐλευθερίας* slobodnih muževa. Stoga *τὸ π. ἐμφῦσαι φρενί* — *πιστεῦσαι αὐτῷ*.

II. *πιστός*, 3. *poet.* (*πίνω*), pitak, tekući.

πιστότης, *ητος*, *ἡ*, vjernost.

πιστόω (*πιστός*), **1. akt.** koga (*τινά*) činiti pouzdanim, sebi na vjernost zadužiti, *τινί* čim. **2. pas. a)** uvjeren ili siguran postati, s *ἐνὶ θυμῷ*, ili: čvrsto uzdati se, *πιστωθείς* uzdajući se, sa sl. *ὅτι*. **b)** sam sebe komu osigurati, komu (*τινί*) ujamčiti se. **3. med. a)** recipr. sebi uzajmice sigurnost davati, zavjet prijateljstva dati i primiti. **b)** sebi koga (*τινά*) vjernim činiti, sebi koga osigurati, i to *ὑπό τινος* čim, ili *ἐπέεσσιν* riječima ujamčiti se, uvjeravanjem miriti, na vjernost zadužiti se, naime *τινί*.

πίστρα, *ἡ*, *poet.*, i *πίστρον*, *τὸ*, *poet.* čaša.

πίστωμα, *τὸ*, *poet.* = *πίστις*.

πιστωτέος, 3. *poz.* koji se mora za istinu držati.
πίσυνος, 2. (πείθω), uzdajući se u koga ili što, τινί.
πίσυρες, *ep.* = τέσσαρες, v. r., četiri.
Πιτάνη, ἡ, **1.** grad s lukom na eolskoj obali Misije, sada Sanderli. **2.** samostalan odličan dio grada Sparte, po svoj prilici koje izvan grada, koje u gradu; njegovi su stanovnici dugo sačinjavali samostalnu općinu. Adj. otd. **Πιτανήτης** ili **Πιτανάτης**, ὁ.
Πιτθεύς, έως, *ep.* ῆος, ὁ, **1.** sin Pelopsov, gospodar od Trezene. **2.** stanovnik at. općine (δῆμος) Πιτθός, koja pripadaše Kekropskoj fili.
πιτνάω i **πίτνημι**, *ep.* i *poet.* spor. obl. za **πετάννυμι**, part. prez. πιτνάς, *ep.* impf. akt. 3. sg. πίτνα, med. 3. pl. πίτναντο, prostirati, širiti, pružati, χαῖται πίτναντο kosa se vijorila.
πίτνω, *poet.* spor. obl. za πίπτω, samo u prez. i impf., padati (neki naglašuju πιτνεῖν, πιτνών pa uzimaju ἔπιτνον za aor. od πιτνέω).
πίττα, v. πίσσα.
Πιττακός, ὁ, jedan od sedam mudaraca (g. 651. do 569.), iz Mitilene, kojoj je dao nov ustav. Adj. Πιττάκειος, 3. τὸ Π. riječ Pitakova.
πιττόω, v. πισσόομαι.
Πιτύας, ου, efor u Sparti g. 405.
Πιτύεια, ἡ (omorikov grad), grad u Misiji između Prijapa i Pariona, s. Šamelik. (Lampsak kažu da se prije zvao Πιτυόεσσα, po čem se prijetnja Kresova Her. 6, 37 ima tumačiti.)
πίτυλος, ὁ (πίπτω), udaranje vesala i s tim spojen glomot, κατῆρες πίτυλον ἐπτερωμένον spreman što se tiče brza veslanja, t. j. za brzo veslanje. Pren. bješnjenje, osob. žestokog sa spoljašnjim naporom udruženog duševnog uzbuđenja; ronjenje, rominjanje; mahanje kopljem, udaranje.
πίτυρα [ῐ], τὰ (srod. s πίσος grašak), mekinje, posije.
πίτυς [ῐ], υος, ἡ, dat. plur. *ep.* πίτυσσιν mj. πίτυσι (lat. *pinus*), omorika, bor, jela. O poslovici Her. 6, 37 v. pod Πιτύεια. (Kao lično ime ljubaznica Panova, koja se pretvorila u omoriku.)
πιφαύσκω i med. **-ομαι** [ῐ], *ep.* i *poet.* (osn. φα, φάϝος), pokazivati, javljati, očitovati, koje aps.: znak dati, τινί komu, koje τί; navijestiti, objasniti, razložiti, javiti, ἔπος, ἔπεά τινι.
πίων [ῐ], ὁ, ἡ, πῖον, τὸ, gen. πίονος, s osob. fem. **πίειρα** [ῐ], komp. πιότερος *poet.* i *ep.*, superl. πιότατος, 3. (osn. πι naduhati), mastan, *pinguis*, t. j. **1.** tust, ugojen. **2.** pren. **a)** plodan, rodan, izdašan, s δρῦς pun smole, = πεύκη, s ποτόν (mošt) koji se lijepi, sladak. **b)** bogat, imućan, naočit, krasan.
πλαγιάζω, *poz.* zapr. poprijeko ili na stranu staviti, pak pren. okretati i obraćati prema prilikama, τί.
πλαγί-αυλος, ὁ, *buk.* prijeka frula.
πλάγιος, 3. (πλάγος strana, lat. *plaga*), **1.** nakriv, kos, prijek, poprijeko, poprijeko položen ili sprijeda držan, ἐς πλάγιον poprijeko, stoga o vjetru: koji sa strane duha. U vojničkom govoru: πλαγίους λαβεῖν τινας na koga udariti sa strane ili s boka, ἐμβάλλειν εἰς πλαγίους τινάς zavojem navaliti na koga sa strane. Adv. ἐκ πλαγίου sa strane, na strani, s boka, na oba krila; ἐκ τῶν πλαγίων na strani. Supst. τὰ πλ. bokovi, strane u vojske, desno i lijevo, εἰς τὰ πλ. na bokovima, εἰς τὰ πλ. παράγειν t. j. u smjeru prema bokovima neprijat. vojske, τοῖς πλαγίοις ἐπιέναι sa strane navaliti. **2.** *poet.* i *poz.* takođ.: dvoličan, šaren.
πλαγκτός, 3. i 2. (osn. πλαγ, πλήσσω), *planctus*, *ep.* i *poet.* **1.** zapr. koji tumara, skitnica, stoga pren. smeten, lud, bijesan. **2.** akt. udarajući jedno o drugo. Otd. **Πλαγκταί** (naime πέτραι) hridine, koje udaraju jedna o drugu, **a)** u Hom. niz vulkanskih stijena Haribdi nadesno, o koje neodoljiva struja tjera lađe, što dođu u njihovu blizinu, da ih na njima razbije; stoga poslije lokalizirano kod Mesine. **b)** u Her. = Κυάνεαι, v. r.
πλαγκτοσύνη, ἡ, *ep.* potucanje. Od
πλάζω (osn. πλαγγ od πλαγ, v. πλήσσω), *ep. poet.* i *poz.* **1. akt.** aor. ἔπλαγξα, udarati, lupati (Il. 21, 269, gdje drugi uzimaju osobit s πέλαγος srodan πλάζω plákati), osob. natrag tjerati i s pravoga puta odvraćati, odbijati, zanijeti, smesti, τινά koga, ἀπό τινος od čega. **2. pas. πλάζομαι** s fut. med. πλάγξομαι, aor. ἐπλάγχθην, biti zanesen ili bačen, bluditi, tumarati, potucati se (Sof. Aj. 885), koje aps., koje ἔν τινι, ἐπί, κατά τι po čem, ἔκ, ἀπό τινος od čega, i mjesto toga samo τινός; za stvari takođ.: odbiti se. ἔξω πλάζεσθαι, naime τοῦ νέου, iza mladosti basati.
πλάθανον, τὸ, *buk.* podnos, daska za kolače.
πλαθῆναι, aor. pas. za πελάω, πελάζω, intr.
πλάθω, *poz.* takođ. πλάθομαι [ᾰ], *poet.* spor. obl. za πελάζω, intr.
πλαίσιον, τὸ, (ponajv. pravokutan) četverokut, ἐν ὑψηλῷ πλαισίῳ na četverouglatim lazilima; navlast. zove se tako stajanje vojske u četverokutu, po čem je na sve strane imala čelo i u sredini mjesta za prtljagu i ranjene. Na putu bi se vojska tako vrstala, kad bi svaki čas morala biti spremna na boj. U Perzijanaca sačinjavaše obično svaki narod svoj πλ.
πλακείς, **πλακῆναι**, v. πλέκω.
πλακερός, 3. *buk.* širok.
Πλακίη, ἡ, pelazg. naselje na Propontidi Kiziku na istok.

Πλάκος, ὁ, istoč. ogranak gore Ide, koji izlazi od vrha Gargara (na jugu).

πλακοῦς, οῦντος, ὁ (osn. πλακ u πλάξ), (plosan) kolač.

πλανάω, *jon.* takođ. **πλανέω, 1. akt.** πλανήσω i t. d., zavoditi, tamo amo ili okolo voditi, varati, aps. i τινά. **2. med.-pas. πλανάομαι** s fut. πλανήσομαι (*poz.* -ηθήσομαι), aor. ἐπλανήθην, perf. πεπλάνημαι, zaveden biti, bluditi, zabluditi, saći, zastraniti, varati se, tumarati, osob. tamo amo lutati, okolo tumarati, obilaziti, potucati se, potezati se, okolo putovati ili voziti se; pren. **a)** pred očima biti. **b)** zastraniti, kolebati se. **c)** cilj, svrhu promašiti (Ksen. An. 7, 7, 24). Koje aps., koje τί u pren. smislu πολλοὺς ἑλιγμούς mnogo okolišiti, koje τινός od čega, koje εἴς τι ili εἴς τινα kamo ili ka komu, slič. κατά, ἀνά τι u što, περί τι kod, oko čega, kroza što, ἔν τινι u čem. Supst. τὸ πεπλανημένον, *poz.* smetnja, zabluda.

πλάνη, ἡ, *poet.* **πλάνημα,** τὸ, i **πλάνησις,** ἡ (πλανάω), lutanje, tumaranje, potucanje, putovanje (bez svrhe). Pren. klapa, tlapnja, ψυχῆς kolebanje, duševno dvoumljenje; N. T. takođ. pokvarenost.

πλάνης, ητος, ὁ, i **πλανήτης,** *dor.* **πλανάτας,** ου, ὁ (πλανάω), koji zastranjuje, koji luta ili se potuca, koji nema stalna stana, skitnica, potukač, koji putuje ili katkad zalazi kamo, κατ' ἄστυ za pastira, koji zato više drži do sebe. Napose s pomišlj. ἀστήρ planet, ophodnica.

πλανητός, 3. (πλανάω), koji okolo luta.

πλανοδία, ἡ, *ep.* lutanje, od adj. πλανόδιος, 3. koji luta (Himn. Merk. 75).

πλάνος, 1. adj. ὁ, ἡ, **a)** koji okolo luta, okolo tumara. **b)** prevarljiv, koji zavarava. **2.** supst. ὁ, **a)** potukač, protuha, skitnica, varalica. **b)** = πλάνης, v. r.

πλανο-στιβής, 2. *poet.* po kom tko luta.

πλάξ, ἀκός, ἡ (osn. πλακ, v. πλήσσω, lat. *planca*), *poet.* i *poz.* ploča, plosnina, gorska ravan, δικόρυφος dvovrha = Parnas; ravnina, poljana, visočina; takođ. morska površina, i rudina Hadova.

πλάσις, εως, ἡ, *poz.* i **πλάσμα,** τὸ, tvorenje, obrazovanje, oblikovanje, tvorina, takođ. podobnost za obrazovanje. Napose: umjetnički način predavanja, uop. stil, slog, i πλάσμα izmišljeno, obrazovano, predodžba, slika.

πλάσσω, *novoat.* **πλάττω** (osn. πλᾰτ), fut. πλάσω i πλάσομαι, aor. ἔπλᾰσα i ἐπλᾰσάμην, perf. med.-pas. πέπλασμαι, aor. pas. ἐπλάσθην, adj. πλαστός, **I. akt.** i **pas. 1.** obrazovati, tvoriti, *fingere*, izdjeljati, preobraziti, τί ili τινά, i to εἴς τι, navlast. s preziranjem: vješto izrađivati, izvijati, dotjerivati, izmudriti, zavrljivati, τί. **2.** izmisliti, zavrzivati, po svojoj volji raditi, τί. **II. med. 1.** pretvarati se, τινί čim, τί ili πρός τι što se čega tiče. **2.** tranz. za sebe ili svoju korist nešto (τί) izmudriti, izmisliti.

πλάστης, ου, ὁ, tvorilac, obrazovatelj, osob. kipar.

πλάστιγξ, ιγγος, ἡ, **1.** zdjelica od tezulje. **2.** *poet.* jaram konjski. **3.** bič (Esh. Ho. 290, *var. l.* μάστιξ).

πλαστική, ἡ, plastika, tvorilačka vještina.

πλαστός, 3. (πλάσσω), uobličen, obrazovan, pren. izmišljen, slagan, podvaljen. aps. i τινί.

πλαταγέω, *buk.* pljeskati, lupati.

πλατάγημα, τὸ, *buk.* pljeskanje, lupanje.

πλαταγώνιον, τὸ, *buk.* latica (list) makova cvijeta.

Πλάταια, ἡ, i *at.* ponajv. **Πλᾰταιαί,** αἱ, grad u Beotiji na Asopu, sada Paleo Kastro kod Kokle; tri puta razvaljen od Peloponešana i Tebanaca (g. 424., 385., 373.), od Aleksandra opet sagrađen (g. 335. i 333.). Od Atenjana bijahu Platejci poradi svoje požrtvovne vjernosti dobili građansko pravo u istoj Ateni (s neznatnim ograničenjem za prvi naraštaj). Otd. lok. adv. **Πλαταιᾶσιν,** t. j. kod Plateje, osob. o slavnoj pobjedi Grkâ nad Perzijancima pod Mardonijem (g. 479.), koja se označuje i sa τὰ **Πλαταιικά,** od adj. **Πλαταιικός,** 3., odakle se okolina platejska takođ. zove ἡ **Πλαταιική** i s osob. fem. ἡ **Πλαταιίς** sa i bez γῇ. Stanov. ὁ **Πλαταιεύς,** u nom. plur. οἱ Πλαταιεῖς, *at.* -αιῆς, *jon.* -αιέες.

πλαταμών, ῶνος, ὁ, *ep.* ravna ploha, plosnat kamen.

πλᾰτάνιστος, ἡ, *ep.* i *jon.*, i **πλάτᾰνος,** ἡ (πλατύς), platana, istočni javor, *platanus*.

πλατανιστοῦς, οῦντος, ὁ (od -όεις), *poet.* platanik, gaj od platana. (Kod Teogn. 882 po nekojima ime potoku, koji dolazi s Tajgeta.)

Πλάτεα, ἡ, νῆσος, ostrvo na Kirenejskoj obali, s. Bomba.

πλατεῖα, ἡ (πλᾰτύς), *poet.* i *poz.* široki put, cesta.

πλατειάσδω (*buk.*), *dor.* mj. -άζω, široko izgovarati.

πλάτη, ἡ, *dor.* **πλάτα** (πλάτος, πλᾰτύς), *poet.* i *poz.* ploha, osob. plosnati (donji) kraj vesla, pak uop. veslo, i tako *poet.* takođ. za lađu na vesla, veslačka lađa, vožnja veslanjem.

πλᾰτίον, *dor.* mj. πλησίον.

πλάτος, τὸ, i *poz.* **πλατύτης,** ἡ, širina, obujam, u akuz. često aps.: u širinu, širinom, širine, ἐς πλ. διαχωρεῖν širiti se.

πλατός, 3. *poet.* (πελάζω), kojemu se može blizu doći, pristupačan.

πλάττω, v. πλάσσω.

πλατυγίζω, *poet.* udarati po vodi plosnatim krajem vesla, uop. dičiti se, torlati.

πλᾰτύνω (πλατύς), rasprostirati, širiti; med. širiti se.

πλατύ-νωτος, 2. *poz. ep.* sa širokim leđima.

πλατύ-ρροος, 2. *poet.* koji široko teče, širokotek.

I. **πλᾰτύς,** εῖα, ύ, **1.** plosnat, zarubast (χεὶρ πλα-

τεῖα dlan, podlanica), širok, prostran, αἰπόλια stada što širom, t. j. rastrkano pasu. Navlast. takođ.: golema tijela (gen.). Supst. τὸ πλ. širina.

II. **πλατύς**, εῖα, ύ, *jon.* i *poz.* slan.

πλάτυσμα, τὸ (πλατύνω), *poz.* **1.** rasprostranjivanje, širenje. **2.** crijep, ploča.

πλατυσμάτιον, τὸ, demin. od pređ.

πλατύτης, v. πλάτος.

Πλάτων, ωνος, ὁ, **1.** sin Kodrida Aristona i Periktione, rodio se 26. ili 27. svibnja g. 427. (g. 428?) u Ateni, zvao se zapr. Aristoklo, počevši od g. 408. učenik Sokratov, poslije g. 399. putovao: u Egipat, Kirenu, oko g. 387. k Pitagorovcima u Italiju, k Dionu u Sirakusu, ali od Dionisija I. u roblje prodan; oslobođen od Anikerisa osnovao svoju filozofsku školu u Akademiji g. 387. (οἱ Πλατωνικοί); zatim još dva puta u Sirakusi g. 366. i 361., onda u Ateni, umr'o g. 347. **2.** pjesnik starije i srednje at. komedije, cvao oko g. 400. pr. Is.

πλέγμα, τὸ (πλέκω), pleteno, pleter, koje koš (Arijan An. 5, 7, 3 pun kamenja, mjesto sidra), koje mreža, koje pleteni obori, santrači, fašine (Arijan An. 4, 21, 5); u N. T. takođ.: pletenica.

πλέες, akuz. πλέας, *ep.* = πλείονες, νας, v. πολύς B.

πλεθριαῖος, 3. jedan pletar dug ili velik = 100 (grč.) stopa.

πλεθρίζω, *poz.* učiniti pletar, t. j. prohodati ga ili korakom odmjeriti.

πλέθρον, *ep.* **πέλεθρον**, τὸ (osn. πελ, πέλομαι), **1.** kao mjera za površinu: jutro, ral zemlje, zapr. koliko se za jedan dan može jednom spregom poorati, = 100 stopa (po 308 mm) u četvorinu = 950 četvornih metara = 0·095 hektara. Takav pletar obrađene zemlje stajao je u Atici poprijeko 44 K. Kod rimskih prilika označuje lat. *jugerum*, rimsko jutro od 240 stopa u dužinu i 120 u širinu, dakle 28.800 u četvorinu = 0·252 hektara. **2.** kao mjera za dužinu prostor od 100 (grč.) stopa, petina stadije, poprijeko iznoseći 30·8 m.

Πλειάδες, *jon.* **Πληιάδες**, αἱ (πελειάς), rijetko sing. Πλειάς, άδος, Plejade ili sedam kćeri Atlasovih i Plejoninih, koje, od Zeusa među zvijezde presađene, sačinjavaju sedam zvijezda u slici bikovoj. One su zvijezde plovidbe (πλέω), koja se po njihovu ishodu i zapadu (u svibnju i početkom studenoga) određivala; ali narodna ih je etimologija tumačila i kao golubove (πελειάδες), koje Zeusu donose hranu (Od. 5, 272; 12, 62); pa kako je jedna zvijezda manja, pričalo se i o pogibiji jednoga goluba od Plankti. Rimski *vergiliae* zvijezde skitnice.

πλεῖν, *at.* = πλέον, ali gotovo samo pred ἤ.

πλειότερος, *ep.* od **πλεῖος**, v. pod πλήρης.

Πλεισθένης, ους, ὁ, sin Atrejev, otac Agamemnonov i Menelajev, koji se po njemu zovu **Πλεισθενίδαι** (priča različna od obične).

πλειστάκις, v. πολύς.

πλειστ-ήρης, 2. *poet.* veoma mnogostruk.

πλειστηρίζομαι, *poet.* krivnju najviše na koga bacati.

Πλειστο-άναξ, i *poz.* **Πλειστῶναξ**, ακτος, ὁ, sin Pausanijin, kralj spartanski počevši od g. 458. pod skrbništvom Nikomedovim.

Πλειστόλας, α, ὁ, efor u Sparti g. 421.

πλειστό-μβροτος, 2. *poet.* napučen, naselan.

πλεῖστος i **πλείων**, v. πολύς.

πλείω, v. πλέω.

πλεκτανάω, *poet.* opletati. Od

πλεκτάνη, ἡ, *poet.* pleter, mreža, zavoj.

πλεκτικός, 3. koji pletenju pripada. Od

πλεκτός, 3. *ep. poet.* i *poz.* pleten, sukan. Supst. *poet.* πλεκτή, ἡ, uže.

πλέκω, aor. pas. ἐπλέχθην i ἐπλάκην, fut. pas. πλεχθήσομαι (osn. πλεκ), *plecto*, **1.** akt. plesti, sukati, viti, vesti, sputiti; pren. zasnovati, kovati, τί. **2.** sebi sukati, τί.

πλέξις, ἡ, pletenje.

πλέον, v. πολύς.

πλεονάζω, πλεονάσω, ἐπλεόνασα, više ili odviše postati, t. j. uzobijestiti se, ponijeti se, aps., ili ἔν τινι u čem, τινί od čega; obilno imati, napretek imati, rasti, obilan biti; množiti. U pas. (osamljeno) pretjerivati se.

πλεονάκις, v. πολύς, B) 5.

πλεοναχῇ, adv., na više strana.

πλεονεκτέω (-νέκτης), fut. -ήσω i t. d. (Plat. Lahes 192 E sada πλέον ἐκτήσεται), pored adj. verb. πλεονεκτητέον, = πλέον ἔχω, **1.** više, veći dio, prednost imati, na dobitku biti, jači, pred kim biti, prestići. **2.** dobit polučiti, sebi najbolji dio prisvajati, obogatiti, dobiti, zakidati, preteći, nadmašiti, presvojiti, nadjačati. **3.** htjeti više imati, na svoju korist paziti, lakom biti (Her. 8, 112), aps. τὸ πλ. lakomstvo, ili τινός, τινί, τί, περί τινος, περί τι, κατά τι, u čem, čim, na što, od čega, stoga τοῦ ἡλίου t. j. vrućinu lakše podnositi, ili τινός koga, pred kim, uop. koga, stoga τινός τινι ili τι. U pas. pretečen, zakidan, prikraćen, zlostavljen biti, u nazatku biti, zaostajati, i to ὑπό τινος, ἀπό τινος od koga. Otd.

πλεονέκτημα, τὸ, i **πλεονεξία**, *jon.* -ίη, ἡ (takođ. u plur.), **1.** prednost, preimućstvo, odlikovanje, premoć, prevladavanje, dobitak, korist, aps., i τινός čija ili u čem, τινί za koga, παρά τινος od koga, πρός τι na što, παρά τι protivno čemu, πολλὰ φύσει πλεονεκτήματα ἡμῖν ὑπάρχει s pomoću prirode mi smo ga mnogo pretekli (Dem. 9, 52). **2.** (πλεονεξία) požuda, lakomstvo, koristoljublje, sebičnost, težnja na veće ili na gospodstvo, zakidanje, prisvajanje, preuzetnost, πλεονεξία i

ἐπὶ πλεονεξίᾳ iz sebičnosti, da se traže dobiti, da se položaj popravi, ili: da se bezgranično gospodstvo dobije ili: da se bezgranično gospoduje (Ksen. Kir. 8, 5, 24).

πλεον-έκτης, ου, ὁ, superl. πλεονεκτίστατος (πλέον, ἔχω), 1. aps. lakom, sebeznao, sebičan, drzak, preuzetan. 2. τινός koji koga zakida, koji je od njega jači ili ga nadmašuje. Kao adv. ktomu (od πλεονεκτικός) **πλεονεκτικῶς** samoživo, sebično.

πλεονεκτητέον, v. πλεονεκτέω.

πλεονεξία, ἡ, v. πλεονέκτημα.

πλεόνως, **πλεῦν**, v. πολύς.

πλέος, v. πλήρης.

πλεύμων, ονος, ὁ, često *jon.* plur., *ep.* i *poet.* *pulmones*, pluća; uop. utroba.

πλευρά, *ep.* i *jon.* **πλευρή**, ἡ, i *ep. jon. poet.* i *poz.* **πλευρόν**, τὸ (najv. u plur.), 1. bok ljudskoga ili životinjskoga tijela, rebra, katkad dodano za opisivanje, kao u μέγας πλευρὰ βοῦς, jer slijedi μάστιξ i taj poglavito pogađa πλ. 2. pren. strana, za mjesta, tabor ili bok, krilo u vojske.

πλευρῖτις, ιδος, ἡ, naime νόσος, *poz.* protisli, bodac.

πλευρόθεν (πλευρά), *poet.* adv., sa strane (naime po materi).

πλευροκοπέω (kao od πλευρο-κόπος), *poet.* stranu razrezati.

πλευρόν, τὸ, v. πλευρά.

πλεύρωμα, ατος, τὸ (*poet.*), = πλευρά, v. r.

Πλευρών, ῶνος, ἡ, grad Kuretâ u Etoliji na Enenu, razvaline kod današnjega Giftokastra. Stanov. (ὁ) **Πλευρώνιος**.

πλευστέον, adj. verb. od πλέω.

πλευστικός, 3. *buk.* za plovljenje podoban. Od

πλέω (mj. πλέϝω, osn. πλευ: πλυ, lat. *pluit*, ποταμός, stsl. плоу-ти, пла-въ, *navis*), part. πλέων (Od. 1, 183 jednosložno), fut. πλεύσομαι, *at.* također πλευσοῦμαι, aor. 1. ἔπλευσα, perf. akt. πέπλευκα, pas. πέπλευσται, aor. pas. ἐπλεύσθη, fut. pas. πλευσθήσεται, adj. πλευστέον, -τέα, *ep.* **πλείω**, i *ep. jon.* i *poet.* **πλώω** s fut. πλώσομαι, aor. ἔπλωσα, perf. πέπλωκα, i *ep.* kor. aor. ἔπλων, part. (ἐπι)πλώς,

1. broditi, ploviti, morem voziti se, jedriti, koje aps., koje ἔκ, ἀπό τινος odakle, pa tako i Ἰλιόθεν i slič., koje παρά τινος od koga (dalje), τί, ἐς, πρός, ἐπί τι kamo, prema čemu, pa tako i ὅποι i slič., ἐπί τι također: preko, do čega, t. j. po što, πρός τι za što, i ἐπί ili πρός τι prema čemu, ἐπί τινος za čim, περί τι oko čega, παρά τι duž čega, κατά τι u vode čije dospjeti, ὑπέρ τινος na visinu čega, ἀνά τι na što gore, uz vodu, ili ἐπί τινα prema komu ili protiv koga, πρός, παρά, ὥς τινα do koga, ka komu, τινί čim, ἔν τινι i ἐπί τινος u ili na čem, ali također τί po čem, stoga τὸ πεπλευσμένον dio mora, po kojem se brodi, ili στόλον voziti se. Slik. ἐν κακοῖς u nevoljama, u buri života, i ἐπὶ ταύτης ὀρθῆς na neoštećenoj državnoj lađi (jedna se od njih zvala Σῴζουσα!) t. j. zajedno s boljinkom ili spasom države. 2. *jon.* plivati.

πλέων, v. πολύς.

πλέως, mj. πλέος, v. πλήρης.

πληγή, *dor.* **πλᾱγά**, ἡ, i *poet.* **πλῆγμα**, τὸ (πλήσσω), 1. udarac, uop. spoljašnji dojam (Plut. Per. 1). 2. trag udarca, rana, *cicatrix*, požiljak. 3. tučnjava. Koje aps., πληγὰς λαμβάνειν dobiti batina, bijen, prošiban, ali također ranjen biti, koje τινός čiji, od čega ili također po čem, ἔκ τινος od koga, ὑπό τινος od čega. Stoga pren. πλ. νότου bješnjenje juga, ili Διὸς πλ. udarac Zeusov, t. j. munja, grom, ili: nesreća, nezgoda, dosuđena od Zeusa, slič. ἐκ θεοῦ, pa tako i samo πλ. za (božju) kazan.

πλῆθος, εος, ους, τὸ, *ep.* i *poz.* također **πληθύς**, ύος, dat. *ep.* πληθυῖ (υ u nom. i akuz., inače ῠ), ἡ (osn. πλη u πλήθω, πλήρης, srod. *plēbes*, *plēnus*, stsl. плъкъ), 1. obilje, mnoštvo, velik broj, broj, jakost, obič. mnoštvo ljudi, svjetina, svijet, narod, ljudi, hrpa, vojna sila, vojska, glavna sila, vreva, katkad pleon. s πολύς spojeno, ili također samo: množina, mnoštvo naroda, većina, preteznost, veća sila; ἀπὸ ἐλάσσονος πλ. kod njihova manjega broja. Napose: velika hrpa, veliko mnoštvo, hrpa naroda, sa i bez συνελθόν narodna skupština, demokracija, i kod vojnikâ mnoštvo četâ, veći dio vojske, ili također: prosti vojnici. U plur. znači ili množinu općina, narodnih skupština, različne narode, množinu četa, ali ἐς τὰ οἰκεῖα πλήθη također = ἐς τὸ πλῆθος što se njihove vlastite snage tiče. Kao tu što sam plur. stoji, tako može iza sing. glagol slijediti u plur., jer je πλ. kolektiv. Stoji koje aps. u akuz. (τὸ) πλ. i dat. (τῷ) πλ. po mnoštvu, na broj, brojem, ili κατὰ τὸ πλ. što se njihova broja tiče, ali πλείω ἢ κατὰ τὸ ἡμέτερον više negoli za naš broj trebamo, ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος većinom, obično, ἐς τὸ πλ. γίγνεσθαι do znatnoga broja rasti, ἐς τὸ πλ. εἰπεῖν skupštini reći, ἐν τῷ πλήθει pred narodom, u narodnoj skupštini, koje s τινός, na pr. πλήθει ὄψεως mnoštvom pojave. Katkad stoji u ovom događaju čisto kao opisni *abstr.* mjesto adj., στρατοῦ πλῆθος mnogobrojna vojska (Her. 9, 73). 2. obujam, protezanje, daljina, dužina, veličina, prostor, τινός, također χρόνου ili μηνῶν o (duljem) vremenu.

πληθυντικός, 3. *poz.* koji umnaža; gramat. ὁ πλ. (*sc.* ἀριθμός), množina, plural. Adv. **πληθυντικῶς** u množini.

πληθύνω, *poet.* i *poz.* fut. πληθυνῶ, aor. akt. ἐπλήθυνα, pas. ἐπληθύνθην, 1. akt. tranz. puniti; množiti, povećavati, raširiti. Pas. *poz.* množiti se, rasti, *poet.* πάντοθεν πληθύνομαι od-

svakud sam pritiješnjen. **2.** akt. intr. pun biti, puniti se, napredovati, rasti.

πληθύς, ύος, ἡ, = πλῆθος, τὸ, v. r.

πληθύω, samo prez. i impf. akt. (pas. *var. l.* Her. 2, 93), **1.** = πλήθω. **2.** rasti.

πλήθω, samo prez., impf. i perf. πέπληθα (osn. πλη u πλῆθος, *plēnus* i t. d.), intr. pun biti, napuniti se, bogat biti, puniti se, nadimati se, nabujati, rasti, koje aps. τράπεζαι πλήθουσαι puni stolovi, πλ. ἀγορά v. ἀγορά, ὁ πλ. χρόνος velik broj godina, σελήνη pun mjesec, uštap, λόγος i λόγοι glas se množi, općeno se govori, koje τινός, rjeđe τινί kim ili čim, i to τί na, u čem.

πληθώρη, ἡ, *jon.* **1.** punoća, s ἀγορῆς vrijeme, kad je tržište puno, jutro, dopodne. **2.** sitost, τινός u čem.

Πληιάδες, v. Πλειάδες.

πλήκτης, ου, ὁ (πλήσσω), *poz.* koji tuče, kara, karač; takođ. kao adj. jak, κατὰ χεῖρα; svadljiv.

πληκτίζομαι, *ep.* dep. med., tući se, svađati se, τινί s kim.

πλῆκτρον, τὸ, *dor.* πλᾶκτρον (πλήσσω), oruđe, kojim se udara, stoga **1.** *jon.* veslo. **2.** trzalica, terzijan, od drva ili slonove kosti za udaranje u liru. **3.** *poet.* strijela.

πλημμέλεια, ἡ (-λής), i **πλημμέλημα**, τὸ (-λέω), pogrješka, griješka, prekršaj, grijeh, bludnja, aps., ili τινός čija, περί τι u čem.

πλημμελέω, u pogrješku pasti, pogriješiti, ogriješiti se, griješiti, aps., ili τί u čem, τὰ αὐτὰ ἐς κολακείαν u istu pogrješku pasti kao κολ., τοιαῦτα πλημμελεῖν tako ludo ponijeti se, ἐς ili περί τινα prema komu, παρά τι nešto preduzimati, što se nečemu protivi. U pas. uvrijeđen biti, griješiti se, ὑπό τινος od koga, τὰ πλημμεληθέντα grijesi, prekršaji, τινί čiji, ἐς τινα prema kome.

πλημ-μελής, 2. (πλήν, μέλος), t. j. pjesmi suprotan, pogrješan, kriv, grješan, εἴς τι, na pr. εἰς αὐτὸ τοῦτο po sebi, ili s inf.

πλήμμῡρα, ἡ, *poz.* i N. T., i

πλημμυρίς [*ep.* ῠ, inače ῡ], ίδος, ἡ (πλήθω, μύρω), *ep. poet.* i *jon.* plima, struja, bujica.

πλημμῡρέω, *poz.* i πλημ(μ)ύρω, *jon. poet.* plimu imati, napretek pun biti, pretjecati.

Πλημ-μύριον, τὸ, glavica na Siciliji, Sirakusi na jug, s. Punta di Gigante.

πλήμνη, ἡ, *ep.* glavčina, glavina u točka, u kojoj se vrti osovina i gdje se uglave paoci.

πλημονή, ἡ, star. obl. za πλησμονή.

πλημυρίς i πλημύρω, v. πλήμμυρα i πλημμυρέω.

πλήν, *dor.* πλάν, **1. adv. osim,** izuzevši, samo; i kao veznik: osim što *(nisi quod)*, samo da, osim toga, međutim (osob. πλὴν ἀλλά *poz.* kao οὐ μὴν ἀλλά), ali (često = ἀλλά), ipak, s glag. ili inf. ili pomišlj. glag., objačano katkad s οὐ, γὲ δή, ἤ, εἰ μή, ἐάν, ὅτι, ὅταν. **2. prijedlog** s gen. osim, izuzevši, preko, katkad znači: nego, πλὴν Νέωνος = πλὴν παρὰ Νέωνος οὐδεὶς παρῆν samo od čete Neonove nije bio nitko tu.

πλῆντο, v. πίμπλημι, 2. i πελάζω, 2.

πλήξ-ιππος, 2. (πλήσσω), *ep.* koji konje šiba ili poigrava.

πλήρης, 2. i *at.* **πλέως**, α, ων, *jon.* i *ep.* **πλέος**, η, ον, *ep.* **πλῆος** ili **πλεῖος**, 3., komp. πληρέστερος i *ep.* πλειότερος, sup. -έστατος (osn. πλη, πλε, πίμπλημι, stsl. плъвъ), *plenus* **1.** pun, pun na broj, pun ljudi, potpun, savršen, za lađe: potpuno opremljen, t. j. s momčadma; obilno opremljen, napunjen, sit, aps., ili τινός, rijetko τινί, čega ili koga, stoga πόνον πολλοῦ πλέω protuhe promećurne. **2.** pun, prljav, kaljav, ὑπό i ἀπό τινος od čega, čim.

πληροφορέω, N. T. ispunjavati, potpuno uvjeriti, potpuno dokazati. U pas. izvršen, uvjeren biti. Otd.

πληροφορία, ἡ, N. T. punoća, potpuno uvjerenje.

πληρόω i med. **-όομαι** (πλήρης), *impleo*, **I. akt.** i **med. 1. puniti,** napuniti, ispuniti. Napose **a)** za lađe: napuniti ih ljudima, dati im momčad, opremiti ih. **b)** θυμόν gnjev zasititi, srce iskaliti, i to τινός od čega, ἔκ, ἀπό τινος na čem, na kom. **2.** ispunjavati, N. T. takođ. duh, i ἔν τινι čim, dopuniti, τί, i to εἴς τι u što; ali s pomišlj. akuz. u ἡ (ὁδός) πληροῖ (τὰ στάδια) ἐς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον put ispunjuje broj stadija, tako da doseže ovaj broj (1500 = 25 σχοῖνοι). **3.** *poet.* i *poz.* izvršivati, dovršiti, potpuno dokazati. **4.** akt. intr. *poz.* = πλήθω. **II. pas.** pun ili pun na broj, punjen, napunjen, ispunjen biti, momčad dobiti, navlast. o ljudima: sakupljen biti, aps., ili τινί komu, τινός čega, čim. Stoga o žari za glasanje: puni se, t. j. dobija potrebni broj glasova, ili ἄλλος (νόμος) παρ' ἄλλου (λαμπαδηφόρου) διαδοχαῖς πληρούμενοι pojedine se postaje izmjenom ispunjuju, t. j. protrče, tako da je pobjednik i onaj, što trči u prvoj postaji, i onaj, što trči u posljednjoj postaji.

πλήρωμα, τὸ, i **πλήρωσις**, εως, *jon.* ιος, ἡ, ono čim se što puni ili nadopunjuje, ili: punjenje čim, stoga: punoća, napunjivanje, potpuna sadržina, gomilanje, naslaganje, ispunjavanje, upotpunjivanje, pun ili potpun broj, ἐς τὰ ὀκτὼ ἔτεα τῆς πλ. da bude potpuno osam godina; pren. zadovoljavanje, namirivanje. Napose o lađama: oprema, momčad za brodove. U plur. momčad, ljudi, veslači.

πληρωτής, οῦ, ὁ, sabirač (koji broj prinosnika ispunjuje).

πλῆσαι, **πλῆσεν** i slič., v. πίμπλημι.

πλησιάζω, pravilno (πλησιάσω, ἐπλησίασα, πεπλησίακα), *poz.* takođ. med., i *poet.* od pas. aor. opt. πλησιασθείην u istom znač., **približavati se,**

*

blizu doći, blizu sastati se, prići, nadoći, blizu biti, kod čega biti, pridružiti se, o p ć i t i, d r u g o v a t i, poznat biti, navlast. **a)** kao učenik s kim općiti. **b)** tjelesno družiti se. Koje aps., *οἱ πλησιάζοντες* prijatelji, koje *τινί* komu, s kim, do koga, k čemu, čim, rijetko *τινός* (ne biti daleko od čega), *πολλά* dobro poznat biti, *ἐντὸς πολλοῦ* izdaleka, *διά τι* čega radi.

πλησίος, 3. *ep. jon.* i *poet.*, komp. ***πλησιαίτερος***, superl. ***πλησιαίτατος*** (i u prozi), (*πέλας*), b l i z u, s u s j e d a n, izokolan, granični, aps. ili *τινός* i *τινί*. S u p s t. (*ὁ*) ***π λ η σ ί ο ν*** b l i ž n j i, susjed. Neutr. ***πλησίον***, (i u prozi) k a o a d v. i p r i j e d l. s g e n., komp. *πλησιαιτέρω* i *πλησιαίτερον*, superl. *πλησιαίτατα*, b l i z u, blizu čega, u blizini, u blizinu, *πλησίον, πλησιαίτερον γίγνεσθαι* blizu, bliže doći, sa članom = *πλησίος* susjedan, koji je blizu, b l i ž n j i.

πλησιό-χωρος, 2. blizu, s u s j e d a n, susjed, aps. i *τινός* i *τινί*.

πλησ-ίστιος, 2. (*πίμπλημι, ἱστίον*), **1.** *ep.* i *poet.* a k t. koji jedra napunjuje, t. j. nadima. **2.** p a s. *poz.* s punim jedrima.

πλήσμιος, 3. *poz.* koji zasiti, dosadu budi.

πλησμονή, *ἡ* (*πίμπλημι*), **1.** o b i l j e. **2.** punjenje, s i t o s t, zadovoljavanje, podmirivanje, nap. presitost, p r e t r p a v a n j e jelima, aps. i *τινός*, *ἀπό τινος*.

πλήσσω, *novoat.* ***πλήττω***, kao *verb. simpl. poz.*, mjesto toga *at.* obič. u prez. akt. *παίω, τύπτω*, pas. *τύπτομαι*, fut. akt. *παίσω*, aor. akt. *ἔπαισα*, perf. akt. (*poz.*) *πέπαικα*, pas. *πέπληγμαι*, fut. 3. pas. *πεπλήξομαι*, aor. pas. *ἐπλήγην*, fut. pas. *πληγήσομαι* (u složenicama *-επλάγην, -πλᾰγήσομαι*), ktomu *epski* (*poet. jon. poz.*) fut. *πλήξω* i *πλήξομαι*, aor. 1. *ἔπληξα, πλῆξα* i *ἐπληξάμην*, aor. 2. red. akt. *ἐπέπληγον*, inf. *πεπληγέμεν*, med. *πεπλήγετο*, i perf. 2. *πέπληγα*, part. *πεπληγώς, -υῖα* svagda u a k t. intenz. znač., u p a s. smislu istom u *poz.* (neizvj. *var. l.* An. 6, 1, 5) (osn. *πληγ, πλᾰγ* u *πληγή*, isp. lat. *plecto, plango*),

I. akt. tranz. tući, biti, u d a r a t i, lupati, također kao med. *στῆθος* u prsa udarati se, busati se, tabati, r a n i t i, **pogoditi** (i u daljini), ili: poplaviti; pak: n a t r a g u d a r a t i, — t j e r a t i, — lomiti; pren. od kojega cilja ili osnove odvraćati, smesti, zbuniti, aps., ili *τί* nešto, po čem, na što, *τινά*, katkad jezgrovito, *χορόν* udarahu kolo, **t.** j. igrahu ga tabajući (Od. 8, 264), i to *τί* i *παρά τι* u čem, uza što, kod čega, *τινί* čim, *πληγῇσιν* batinati, batinama kazniti, *ἀπό τινος* od čega, *εἴς τι* po čem, i jezgrovito *ἵππους ἐς πόλεμον* t. j. batinama u boj tjerati (Il. 16, 728), ili *τὶ ἐς οὐρανόν* nešto do neba izbijati, t. j. vitlati (Il. 5, 504). **II. pas.** u d a r e n, b i j e n, p o g o đ e n, ugrizen, ranjen, pobijeđen, svladan, podmićen (Her. 8, 5), potjeran, tamo amo gonjen, otjeran, zagnan, zanesen b i t i, o vratima: odbijen biti, odskočiti. Stoga *πληγῇ πλήττεται* zadaje se rana, i *πληγείς* gromom ošinut, obič. *τί* po čem, ali *πληγήν* udarac dobiti, i *πληγὴν πεπληγμένος* udarcem pogođen, ili *ὑπό τι* pod, u što, *τινί* od čega, *ὑπό τινος* od koga, *ἔκ τινος* čega radi. Napose: pogođen, pograbljen, zatečen, smrvljen, smlavljen, iznenađen, potresen biti, *τινί* i *ὑπό τινος* od čega, stoga: rušiti se, padati, *τινί* na, u što, *incĭdo*. **III. med.** *ep.* (s aor. *πλήξατο* i *πεπλήγετο*) tući se, u d a r a t i s e, i to *τί* o što.

πλῆτο, v. *πίμπλημι*, 2. i *πελάζω*, 2.

πλινθεύω (*πλίνθος*), **1.** a k t. **a)** opeku praviti, opeku peći, *τί* od čega. **b)** od opeka praviti ili graditi, *τί*, i to *ὅθεν τὰ τείχη* odakle opeke uzimati za zidove. **2.** m e d. sebi opeke praviti, *ἔκ τινος*.

πλινθηδόν (*πλίνθος*), *jon.* adv., kao crepovi, nalik na ljuske.

Πλινθινήτης, gen. *-εω, κόλπος*, Pl. zaton, nazvan po gradu Plintini u Egiptu blizu potonje Aleksandrije.

πλίνθινος, 3. (*πλίνθος*), od opeka pravljen, od opeka.

πλινθίδιον, τὸ, poz. i ***πλινθίον***, *τὸ*, zapr. demin. od *πλίνθος*, opeka, pak pren. **a)** četverokut. **b)** četverokutno vrstanje vojske.

πλίνθος, *ἡ*, o p e k a, i na zraku sušen č e r p i ć, *γηΐνη*, i pečena, također. *κεραμίνη* ili *ὀπτὴ πλ.* zvana, zemljana opeka, također. c r i j e p. U sing. također. kao kolektiv.

πλινθ-υφής, 2. *poet.* = *πλίνθινος*.

πλίσσομαι, *ep.* dep. med., samo impf., koračati, kasati, *τινί* čim.

πλοιάριον, *τὸ*, *poet.* (dem. od *πλοῖον*), lađica, čamac.

πλόιμος i ***πλώιμος***, 2. pored *poet.* ***πλώσιμος***, 2. (*πλέω, πλώω*), z a p o m o r s t v o p o d o b a n, p l o v a n, *πλόιμά ἐστιν* može se broditi, *πλωιμώτερα ἐγένετο παρά τινα* plovidba do koga postade življa, i *πλωιμωτέρων ὄντων* budući da se više jedrilo.

πλοῖον, *τὸ* (*πλέω*), **1.** omanji s p l a v, b r o d, obič. prijehod ili tovarna lađa, osob. u svezi s *νῆες*, *τριήρεις* ratnim brodovima, gdje označuje omanje splave, što one prate. Bili su obli i plosnati, s velikim, prostranim trbuhom, ponajviše jedrima jedreći, ali katkad također. konopcima vučeni, dok su se ratne lađe tjerale veslima. Pak **2.** uop. brodovi, svake ruke lađe, dakle i trijere (*μακρὰ πλ.*), t. j. čvrsta lađa, osob. za poslanstva.

πλοκαμίς, ῖδος, ἡ, buk. **1.** dem. od *πλόκαμος*, v. r. **2.** uop. kovrčasti vlasi.

πλόκᾰμος, *ep. jon. poet.* i *poz.*, i *ep.* ***πλοχμός***, *ὁ* (*πλέκω*), u sing. i plur., pletena kosa. p l e t e n i c a.

πλοκή, *ἡ*, *poet.* i ***πλόκος***, *ὁ*, *poet.* (*πλέκω*), p l e t i v o, pletenje, koje aps. **a)** (*πλοκή*) tkanje,

nexum, i *poet.* prijevara, lukavstvo. **b)** (*πλόκος*), uvojka, kovrčica, vitica; koje sa *χρυσήλατος* pletena ogrlica, đerdan, lanac, ili s *ῥοδέων ἀνθέων* vijenac.

πλόος, *ὁ*, *at.* stegn. **πλοῦς**, nom. plur. *πλοῖ* (*πλέω*), **1.** plovljenje, vožnja na lađi, brođenje, plovidba, vožnja po moru, pomorska vojnica, morski put, navlast. polazak (s *παραγγέλλεται*), povratak (*ἔκ τινος*), utrka (*τῷ πλ. περιγίγνεσθαι* kod utrke prestići), koje aps. *τῷ πλῷ*, *ἐν πλῷ*, *κατὰ πλοῦν* na vožnji, po moru, *κατὰ πλ. εἶναι* na putu biti, *οὐ πλοῦν οὔτε ὁδὸν πολλὴν ἀπέχει* niti je lađom niti po suhoj zemlji daleko, stoga *ὅσον πλοῦν* kako daleko, *ἡγεμὼν τοῦ πλ.* kazivač, kažiput, koje kao apoz. uz *ἡμέραι*: *ἧς μῆκός ἐστι πλόος ἡμέραι τέσσερες* kojega duljina iznosi četiri dana plovljenja, koje *τινός*, osob. sa *ἡμερῶν*: *ἐλάχιστον πλοῦν ἀπέχει δύο ἡμερῶν* najkraći je put, samo dva dana, udaljen, slič. *ὁ πλ. ἐπ' ἡμέρας τέσσεράς ἐστι* t. j. *μῆκος* duljinom, ali *ὁ πλ. ὁ ἐπ' οἶκον*, slič. kao *ὁ οἴκαδε πλ.* vožnja kući, ili *ἔς τι* kamo, takođ. *εἰς τὸν ἐν Σικελίᾳ πλοῦν* za poslanstva k Dionisiju, gdje se kod *πλοῦς* misli i na boravljenje ondje, *ἔκ τινος* odakle. Poslovica je *τὸν δεύτερον πλοῦν ποιεῖσθαι, πραγματεύεσθαι ἐπί τι* drugo putovanje do čega preduzimati, propalo preduzeće iznova, boljim i zgodnijim sredstvima započeti. **2.** podobno vrijeme za vožnju, vrijeme vožnje, vjetar za vožnju, *πλοῦς ἐστι* zgodno je vrijeme, povoljan vjetar za plovljenje, za vožnju (slič. *πλ. γίγνεται, πλῷ χρῆσθαι*), aps., i *εἴς τι* kamo.

πλούσιος, 3., adv. *-ίως* (*πλοῦτος*), bogat, dobro oskrbljen, obilno tekući, obilan, imućan, viđen, ugledan, jer je i staro naslijeđeno bogatstvo bilo obilježje plemićâ (*εὐγενεῖς*), aps., i *τινός* i *τινί* čim.

Πλούτ-αρχος, *ὁ*, **1.** tiran u Eretriji, koji je Ol. 106, 3 = 354. Atenjane protiv Klitarha pozvao u pomoć, ali je poslije (g. 350.), kad se od Atenjana odmetnuo, od Fokiona protjeran. **2.** pisac iz Heroneje u Beotiji, rođen oko sredine prvoga vijeka posl. Is., učenik Amonijev u Ateni, u Rimu učitelj cara Hadrijana, potpomagan od Trajana, preko Hadrijana upravitelj Grčke, u Heroneji arhon i veliki svećenik Apolona *Πύθιος*, umr'o oko g. 120. posl. Is. Napisao je *βίοι παράλληλοι* i *ἠθικά* (v. r.).

πλουτέω (*πλοῦτος*), bogat biti, obogatiti (se), izobila imati, aps., ili *τινός* i *τινί* čim, čega, na kom, na čem, *μέγα* imati veliko bogatstvo, i to *κατ' οἶκον* kod kuće, gdje je blago nagomilano.

πλουτίζω (*πλοῦτος*), bogatim činiti, obogatiti, usrećiti, *τινά* i *τί*, i to *τινί* čim, *ἀπό τινος* od čega, u pravom smislu i pren. U pas. takođ. obogatiti (se).

πλουτίνδην, *poz.* adv., prema ili po imutku.

πλουτο-γαθής, 2. *poet.* koji bogatstvom razveseljuje.

πλουτο-δότης, ου, ὁ, davalac bogatstva.

πλουτοκρατία, *ἡ* (kao od *πλουτο-κρατής*), vlada bogatašâ, t. j. državni ustav povoljan bogatima.

πλουτο-ποιός, 2. *poz.* koji pribavlja bogatstvo, koji bogati.

πλοῦτος, *ὁ* (*πίμπλημι*), i *poz.* *τὸ πλοῦτος* N. T. **1.** bogatstvo, imutak, novčana vlast, velika premoć, uop. obilje, punoća, sreća, i napose: dragocjeno imanje, sjaj, raskoš. U plur. koje više vrsta bogatstva, koje bogatstvo više njih (*μεγάλοι πλ.* velike imovine); aps., i *τινός* čega ili od čega, u čem. **2.** rastenje. **3.** u N. T. pren. **a)** bogatstvo Božje. **b)** bogatstvo spoznanja.

πλουτό-χθων, ὁ, ἡ, γόνος, *poet.* plod iz bogate zemlje.

Πλούτων, *ωνος, ὁ*, Bogati, blaže ime mj. Had, bog podzemnoga svijeta, sin Kronov i Rejin, brat Zeusov i Posidonov.

πλοχμός, *ὁ*, v. *πλόκαμος*.

πλῦνοί, *οἱ* (*πλύνω*), *ep.* perila, u zemlji iskopane i obzidane jame, u koje je voda iz rijeke kroz žljebove neprestano pritjecala, stoga zvane *ἐπηετανοί*.

Πλυντήρια, *τὰ*, svetkovina čišćenja staroga Ksoanona i pepla (plašta) Atene *Πολιάς* u Ateni 25. targeliona, po svoj prilici kroz više dana (stoga takođ. *ἕκτῃ φθίνοντος*) tajanstvenom svečanošću svetkovana.

πλυντική, *ἡ*, vještina pranja.

πλύνω, impf. iter. *πλύνεσκον*, fut. *πλυνῶ*, aor. *ἔπλυνα*, fut. *ep.* *πλυνέω*, perf. pas. inf. *buk.* *πεπλύσθαι* (*-ύνθαι*), (osn. *πλυ* u *πλέω*, lat. *fluito, lavo*), splakati, prati, čistiti, aps. i *τί*.

πλύσις, *ἡ*, pranje.

Πλωθειεύς ili *-θεύς, έως, ὁ*, stanovnik atičke općine (*δῆμος*) *Πλωθειά*, kojoj je položaj nepoznat.

πλωΐζω, brodarenjem baviti se.

πλώϊμος i **πλώσιμος**, v. *πλόϊμος*.

πλωτήρ, *ῆρος, ὁ* (*πλώω*), brodar.

πλωτικός, *ὁ*, *poz.* mornar.

πλωτός, 3. **1.** *ep.* i *jon.* koji pliva. **2.** *poz.* plovan, po kojem se može ploviti.

πλώω, v. *πλέω*.

πνείω, v. *πνέω*. Otd.

πνεῦμα, *τὸ*, i najv. *poet.* **πνοή**, *ἡ*, *ep.* **πνοιή**, sing. i plur., **1.** dah, miris, duhanje, zračna struja, vjetar, plin, takođ. nadimanje = *φῦσα*; pak: udisan zrak, dihanje, dahtanje, brektanje, zadah, hak. Kako se zraku pripisivala sila, koja oživljuje, i to nesamo biljke, veli se *κούφοις πν. βόσκον*. Napose znači **a)** vjetar za vožnju, stoga *ἣν κατὰ πρύμναν ἵστῆται τὸ πν.* ako vjetar jednako duha u krmu, dakle: ako je povoljan, ili *τὸ τῶν πν. ἀσφαλές* kad od vjetrova ne prijeti pogibao, nasuprot je *τοὐκ πρῴρας πν.* ne-

povoljan. **b)** (πνοιή) plamen, para ognjena. **c)** crveni mlaz krvi (πνοὴ φοινίου σταλάγματος). **2.** pren. **a)** πνεῦμα ταὐτὸν βέβηκεν isti dah ljubavi duše. **b)** dah kao slika ništavoga, stoga πνοιαῖσιν ἐφεῖναί τι nešto vjetru prepustiti, t. j. pukom slučaju ostaviti, o uklanjanju dosadnih i pogubnih stvari. I tako zeugmatički: πνοαῖσιν ἢ κόνει κρύπτειν. **c)** πνεῦμα συμφορᾶς tijek prilikâ, i ὥσπερ πνοαῖς ὑπείκειν kao promjenljivim vjetrovima što popušta krmar, tako popuštati promjenljivoj ćudi naroda. **d)** *poet.* takođ. zvek. **e)** u N. T. ono što oživljuje, mišljenje, duh, takođ. τοῦ κόσμου; i = anđeo; duh Božji, Isus; Duh sveti ἅγιον. Otd.

πνευματικός, 3., adv. -ῶς, **1.** *poz.* koji se vjetra, zraka tiče, πν. πραγματεία rasprava o tlaku zraka. **2.** N. T. duhovni, duševni, koji je Duhom svetim obuzet ili od njega potječe.

πνευμάτιον, τὸ, demin. od πνεῦμα, *poz.* nešto duha, duh, dah života.

πνεύμων, ονος, ὁ, *poz.* = πλεύμων, pluća.

πνευστιάω, *poz.* teško dihati, dahtati, zadihati se, dah izgubiti.

πνέω, *ep.* najv. **πνείω,** fut. πνεύσομαι, aor. ἔπνευσα, perf. akt. πέπνευκα, med. *ep.* i *poz.* πέπνυμαι, obič. u part., plpf. 2. sing. πέπνυσο u znač. impf. (-πνύνθη, -πνῦτο v. ἀναπνέω), (osn. πνευ: πνυ, zapr. πνεύω, πνέϝω), **1. akt. duhati,** dahnuti, odisati, mirisati (τινός od čega), dihati, dahtati, brektati, vrcati, živjeti, aps., i to πρός τι kod čega, ili τί, na pr. ἡδύ slatko mirisati (Od. 4, 446), μέγα ὅσον oholo naduhati se ili veličati se, μένεα, μένος junaštvom odisati, ili: od gnjeva dahtati, tako isto χάριν ljubavlju odisati, i to τινί za koga, ili Ἄρην, πῦρ i t. d. **2.** perf. med. **πέπνῦμαι,** imper. πέπνυσο (i *poet.* πέπνυο), zapr. nadahnut biti, živ biti, stoga: svijest, pamet imati, navlast.: pametan, razborit biti, i part. πεπνυμένος kao adj. pametan, razborit, oprezan, promišljen.

πνιγεύς, έως, ὁ, *poet.* koji duši; peć, ili: poklopac za dušenje ugljena.

πνῖγηρός, 3. (πνίγω), zadušljiv, zagušljivo vruć, ili takođ.: tijesan, malen.

πνῖγος, πνίγους, τὸ, zagušljiva zapara.

πνίγω (osn. πνῖγ: πνιγ, možda srod. s πνέω, dakle zapr. činim da diše), **1. akt.** tranz. činiti da tko teško diše, **a)** dušiti, zagušiti, zadaviti, τινά u Plat. Gorg. 522 A možda: dati nešto za bljuvanje. **b)** *jon.* variti, pržiti. **2. pas. intr. πνίγομαι** s fut. πνῖγήσομαι, aor. ἐπνίγην, perf. πέπνιγμαι, zagušiti se, utopiti se; davi me mora.

πνιγώδης, 2. *poz.* = πνιγηρός, zagušljivo vruć.

πνικτός, 3. N. T. zagušen, zadavljen.

πνοή i **πνοιή,** ἡ, v. πνεῦμα.

Πνύξ, ἡ, *al.* Πυκνός i t. d., *poz.* Πνυκός (za πυκνός?), mjesto, gdje se obično skupljahu Atenjani, prije negoli se zato upotrebljavalo Dionisovo glumište; ležalo je na brežuljku, Akropoli na zapad, Areopagu nasuprot, sa zborištem (βῆμα) uklesanim u stijenu.

πόα, *ep.* i *jon.* **ποίη,** ἡ, biljka, trava, paša; pašnik, travnik.

ποάζω, *poz.* obilovati travom, roditi travom.

ποδ-αβρός, 2. *jon.* tankonog, mekonog.

ποδ-ᾱγός, 2. (*jon.* ποδηγός, πούς, ἡγέομαι), *poet.* vođa, sluga; *poet.* takođ. adj. koji vodi.

ποδ-άγρα, ἡ, zamka, negve. *Poz.* takođ. kostobolja, bogavica. Otd.

ποδαγράω, od kostobolje bolovati.

ποδαγρικός, 3. *poz.* koji boluje od kostobolje.

Ποδᾰλείριος, ὁ, sin Asklepijev, brat Mahaonov, iz Trike u Tesaliji, na glasu liječnik.

ποδᾰ-νιπτήρ, ῆρος, ὁ, *jon.* i *poz.* koritašce za pranje nogu.

ποδᾰ-νιπτρα, τὰ, *ep.* sa i bez ποδῶν, kupalo za noge.

ποδᾰπός, 3. (osn. ποδ = *quod*, nast. -απο- = lat. -*inquo*-), **1.** odakle rodom? odakle? iz koje zemlje? **2.** *poz.* kakav?

Ποδ-άργη, ἡ (brzonoga), jedna od Harpija, od Zefira mati konjâ Ksanta i Balija.

ποδ-άρκης, 2. *ep.* (ἀρκέω), = ποδώκης.

ποδ-ένδυτος, 2. *poet.* koji nogu pokriva.

ποδεών, ῶνος, ὁ (πούς), *jon.* **1.** kost ili okrajak životinjske kože. Ako su mješine za vino ili ulje bile napravljene od životinjskih koža, služio bi onaj okrajak za grlo mješini. **b)** uop. okrajak, trak.

ποδ-ηγός, v. ποδ-αγός.

ποδ-ηνεκής, 2. (ἤνεγκον), *ep.* i *jon.*, = ποδήρης, v. r.

ποδ-ήνεμος, 2. (ἄνεμος), *ep.* vjetronog, brz kao vjetar.

ποδ-ήρης, 2. (osn. ἀρ), **1.** koji do nogu seže ili dolje pada, njih pokriva, stoga στῦλος čvrsto uglavljen. **2.** supst. τὰ ποδήρη nožni prsti, noge.

ποδιαῖος, 3. jednu stopu velik.

ποδίζομαι (πούς), perf. part. pas. πεποδισμένος, o konju: za nogu vezan biti, i to ἐπί τινι o što.

ποδιστήρ, ὁ, *poet.* = ποδηνεκής.

ποδο-κάκη (-κάκκη), ἡ, klada za noge, negve.

ποδουχέω, *poet.* upravljati, voditi (sumnj. *var. l.*).

ποδό-ψηστρα, τὰ (ψάω), *poet.* o što se noge brišu, prostirači.

ποδώκεια, ἡ, takođ. u plur., *ep. poet.* i *poz.*, i *poet.* ποδωκία, ἡ, brzina nogu.

ποδ-ώκης, 2. (ὠκύς), brzonog, brzotek, hitronog, uop. brza koraka.

ποεῖν, ποῆσαι, ποητής i slič. = ποιεῖν, ποιῆσαι, ποιητής i t. d., v. ποιέω i t. d.

ποη-φάγος, 2. (πόα), *poz.* koji travu jede, biljožder.

ποθεινός, 3. *poet.* takođ. 2. (ποθέω), koji čeznuće budi, poželjen, željno očekivan, dobro došao, vrijedan da se zaželi, ljubazan, ποθει-

νότερος življe poželjen, *τὸ ποθεινότατον τῆς ψυχῆς ἦθος* ideal umiljatoga značaja duše, aps., i *τινί* komu ili za što, na pr. *δακρύοισι* t. j. vrijedan da se oplakuje, ili s inf. za što.

πόθεν (osn. *πο*, *quo*, v. *ποῦ*), adv. pitanja: odakle? otkuda?, ponajpr. da se sazna čija postojbina, no zatim i u niječnom smislu posve aps.: pa i otkud? pa i kako bi? kako bi to moglo biti? i: čim? zašto? katkad se s drugim pitanjem stopilo u jedno. Tako u *τίς πόθεν εἰς ἀνδρῶν*, gdje *ἀνδρῶν* pripada i k *τίς*, ili *τοῦ ποτε τεύξομαι σιτονόμου πόθεν ἐλπίδος* mj. *τοῦ ποτε* (*καὶ*) *πόθεν τ. σιτ. ἐλπ.*

ποθέν, enklit. adv., odnekuda, spojeno s *ἄλλοθεν* od drugoga kojega mjesta, *ἀπὸ ἐχυροῦ ποθεν* od nekoga čvrstoga mjesta.

ποθ-έρπω, *dor.* (*buk.*) mj. *προσέρπω*.

ποθ-έσπερος, 2. *dor.* (*buk.*) mj. *προσέσπερος*, i *τὰ ποθ.* podveče.

ποθέω, *buk.* (*dor.*) *ep.* inf. *ποθήμεναι* mj. *ποθεῖν*, impf. iter. *ποθέεσκε*, fut. *ποθήσω* i *ποθήσομαι* ili *ποθέσομαι*, aor. 1. *ἐπόθησα* i *ἐπόθεσα*, *ep.* *πόθεσα*, adj. verb. *ποθητός* (*πόθος*), iskati, željan biti, željeti, ljubiti, čeznuti, osob. za nečim dalekim ili čega nema, tražiti natrag, žudjeti, željkovati, biti bez čega, koje aps. *τὸ ποθοῦν* opća želja, ili *τινά, τί*, ili s inf., i to *πρός τι* čega, za čim. U pas. iskan, željkovan biti, i to *τἀκεῖθεν*, po drugima *κἀκεῖθεν*, također od njega. U part. *ποθουμένα* *poet.* takođ.: čeznućem svladana, puna čežnje.

ποθή, *ἡ*, v. *πόθος*.

ποθῆναι, v. *πίνω*, aor. pas.

πόθι, v. *ποῦ*. **ποθί,** v. *πού*.

ποθ-ίκω, *dor. buk.* = *προς-ήκω*.

πόθ-οδος, v. *πρόσοδος*.

ποθ-οράω, *-όρημι*, *poet. eol. dor.* = *προσοράω*.

πόθος, *ὁ*, *ep.* takođ. **ποθή,** *ἡ*, želja, žudnja, čežnja, čeznuće, milost, ljubavna želja, ljubav, navlast. ginuće za nečim, čega nema, stoga takođ.: nestašica. Koje aps. *ὑπὸ πόθου, πόθῳ, πόθοισι* od čežnje, kraj njegove žive želje, *εἰ πόθῳ λάβοι* kad bi tko posve po želji dobio (naime željenu smrt), *ἄσμενος πόθῳ* veseo, što mi se želja ispunila, ali *σὺν πόθῳ ἡ χάρις* od tebe poželjena ljubav slaže se s našom željom, t. j. i mi čeznemo za onim, što ti želiš. Koje *τινός* za čim ili kim, slič. *ἔς τινα* za koga, ili *ἐμός, σός, σή* za mnom, za tobom, *πόθος λαμβάνει* t. j. želja obuzima ili *ἔχει τινά* nadahnjuje koga, netko želi, željan je. Personif. kao žudnja ili ljubavno čeznuće *Πόθος* je bog, pratilac Afroditin.

ποῖ (lok. od osn. *πο*, *quŏ*, isp. *πῇ, ποῦ*), adv. pitanja: kamo? aps. i s gen. *ποῖ φύγω;* kamo da pobjegnem? *ποῖ γῆς ἥκω; ποῖ φρενῶν ἔλθω;* što da mislim? *ποῖ ἄλλοσε;* kamo drugamo? *ποῖ ποτε;* kamo zaboga? takođ. bez glag. *ποῖ Κλυταιμνήστρα;* kamo (je) Kl.?, *ὅρα ποῦ στάσῃ, ποῖ δὲ βάσῃ* pazi, gdje ćeš ostati, kamo ćeš poći; o vremenu: *ποῖ μενεῖς;* dokle, što ćeš da čekaš? i *ποῖ δεῦρο;* kamo ovamo, t. j. čemu? Takođ. naoko i za prijevod = gdje? kod oznake konačnoga cilja kojemu kretanju (t. z. lok. cilja): *ποῖ τελευτήσω τάδε;* gdje da time prestanem? *ποῖ πατὴρ ἄπεστι γῆς;* (= *ποῖ βεβὼς ἄπεστι;*) gdje je zaboga otac? isp. *ἔχεις διδάξαι δή μ', ὅποι καθέσταμεν;* kamo smo stigli i gdje otpočinuli.

ποί, enkl. adv., nekamo, *μολοῦσά ποι* nekamo pošavši, *ἐπιβαίνειν ποι τῆς χώρας* na kojegod mjesto u zemlji stupati, *ποὶ ἄλλοσε* nekamo drugamo; takođ. katkad: igdje, negdje; v. *ποῖ* na kr.

ποία (*ποιά*), v. *πόα*.

ποιάεις, v. *ποιήεις*.

Ποίας [⏑⏑], *αντος, ὁ*, sin Filakov, otac Filoktetov. Otd. **Ποιάντιος,** *ὁ*, koji od Peasa potječe.

ποιέω, *ποιήσω* i t. d. pravilno (često je prvi slog u natpisima i rukopisima pred slijed. glasom e pisan bez *ι*, *ποεῖς, ποήσω* i t. d., i u stihu kratak), imperf. iterat. *ποιέεσκον*, aor. *ep.* takođ. bez augm., adj. verb. *ποιητέον*, — **tvoriti, činiti** (*πράττειν* u poslu biti, raditi),

I. akt. i pas. 1. tvoriti, uzrokovati u najširem smislu, činiti, gotoviti, proizvesti, prirediti, vršiti i t. d. Osob. **a)** žrtvovati (Ksen. An. 6, 2, 6), žrtve prinositi (Her. 9. 19). **b)** (*ἐν μέτρῳ*) pjesnički složiti, spjevati, u pjesmi navesti (Plat. Gorg. 525 D), izmisliti. **c)** (slučaj) uzimati (Her. 7, 184, 186). Koje aps., koje *τινά* ili *τί*, na pr. *ἁρπαγήν* dati plijeniti (ali *ἁρπ. ποιεῖσθαι* plijeniti), *τροπάς, φυγήν τινος* u bijeg natjerati, *τέλη τῶν νεῶν* brodove na eskadre dijeliti; i to s part., ili s inf., akuz. s inf., ili *ὅπως, ὄκως — ὡς*, ili *περί τινος* ili *εἴς τινα* na koga, *πρός τινα* s kim, *τινί* komu ili čim; *κολακείᾳ τι ποιεῖν τινι* udvoricom pokazati se prema komu, *ἔν τινι* u, na čem, *πρός, ἔκ τινος* od čega, čim, *ἀπό τινος* preko koga, čijim posredovanjem, od čega, *εἴς τι, ἐπί τινι* za što, *ἐπί τινος* na čem. U pas. *πεποιημένος* dovršen, gotov, takođ. spjevan i t. d., *τὰ ποιεύμενα τῷ θεῷ* što se bogu na čast radilo, ili *τῶν τὰ κέρεα τοῖσι φοίνιξι οἱ πήχεες ποιεῦνται* od kojih rogova se prave račve feničkim lirama (Her. 4, 192).

2. *τινά* ili *τί*, **a)** s još jednim akuz. koga ili što **činiti** čim, kao nešto prikazivati, za što proglasiti, za nešto držati, *ἔγκλημα* zločinstvom učiniti, *δεινά* za strašno držati, zlovoljan biti čega radi, *τί* ili s inf. i to *τινί* komu, stoga *θεὰν ἄκοιτιν θνητῷ* boginju smrtniku dati za ženu (Il. 24, 537). **b)** s adj. *μείζω, πλέον* povećati, objačati, *λεῖα, ὁμαλόν* poravniti, *ὄλβια* blagosiljati, *ἐπιτελέα* izvesti, izvršiti, *μέσον* u sredinu metnuti, *ἀνάστατον* pustošiti, razva-

liti, ἔνδηλόν τί τινι περί τινος komu davati dokaz čemu, ἄμεμπτον koga zadovoljiti (takođ. ποιεῖσθαι), τειχήρεις u zidove zagnati. c) s prijedl. τὶ ἔν τινι nešto u što metnuti, u što vrći, τινὰ ἐν μέσῳ koga uzeti u sredinu, ἐν αἰσχύνῃ osramotiti, ἐντός τινος u čem ili za čim postaviti se, i samo ἐντός zajedno zatvoriti, ἔξω βελῶν iznijeti ili postaviti izvan dometa koplja, ἐς ὀλίγους u ruke nekolicine metnuti, nekolicini pribaviti, ἐπὶ τοῦ ξηροῦ na suho izvući, κατόπιν τινός iza čega donijeti, učiniti da dođu iza čega, ὑπό τινι komu u ruke predati.

3. = πράττω, **činiti, raditi,** posla imati, mučiti se, djelovanje pokazati, očitovati se, ili: micati se, djelovati, vrijediti, vršiti, izraditi, preduzeti, namjeravati, postupati, truditi se, namaći, gdje uop. često zastupa pojam prednjega glagola, pa to i u med., tako ποιοῦ λέγων tako radi pa samo govori. Koje aps. suprotno πάσχω, ili spojeno s πράττω. Stoga u pas. τὰ ποιούμενα ono što se događa, događaji, učinjeno, rad, djela, čini *(facinora)*, takođ. s τινί čiji. Koje s adv. ἀσφαλέστερον sigurnije postupati, καλῶς ποιεῖν aps. osob. u καλῶς ποιῶν, formula uljudnosti, gdje znači: srećom, na sreću, hvala Bogu, ili: neka bude, slobodno, u ime Božje (pored toga εὖ, καλῶς ποιῶ s part. lijepo je od mene, što —), ili τί dobro ili pravo činiti, ili εὖ dobro činiti, dobre usluge činiti, usrećiti, koristiti, blagodarnim pokazati se, κακῶς neprijateljski postupati, uznemirivati, škoditi, i to τινά ili τί komu, čemu, slič. s adj. ἀγαθά dobro pribaviti, κακόν nažao činiti, i to τινί komu, što katkad treba dopuniti, kao Her. 1, 36, ili τὸ παρὸν εὖ (= θέσθαι), snaći se u prilike, i slič. ταὐτά τινα s kim tako isto postupati, stoga ἀργύριον τὠυτὸ τοῦτο isto tako činiti sa srebrom, ili takođ. πᾶν, πάντα, rjeđe πολλὰ ποιεῖν sve i sva činiti, sa sl. ὥστε (μή) i inf., slič. τί οὐκ ἐποίησε obič. o uzaludnom naporu, stoga πάντα πεποίηται učinjeno je gotovo sve, sve je prošlo, takođ. o nečem budućem; Σπαρτιητικά vladati se na spartansku, τὰ πρὸς θεούς s obzirom na bogove raditi, μυστήρια raditi kao u misterijama. Mjesto τινά stoji rjeđe τινί, pak ἐς, περί, πρός τινα komu, za koga, prema komu naginjati, ali osob. ἐπί τινα takođ. protiv koga, περί τινος s kim ili što se čega tiče, πρός τι prema čemu, τινί čim, u čem, ἔν τινι kod čega, ἔκ τινος iz čega, κατά τι po čem. Mjesto τί stoji takođ. inf. sa i bez ὥστε, na pr. αἰσχύνεσθαί τινα na stid natjerati koga, akuz. s inf., ili ὅπως, ὅπῃ, ὡς. *Poz.* takođ. ποιέω πρός τι podoban biti za što, djelovati protiv čega.

II. med. **ποιέομαι, 1.** **sebi** ili za svoje što **tvoriti,** činiti, izraditi, praviti, graditi, podići, upriličiti, nametnuti, pribaviti, namaći, steći, crpsti, ili: od sebe iznijeti, donijeti, davati, izvesti, odrediti, oglasiti, trošiti, nastojati, pripravljati, dokazati, pokazati, uhvatiti, uglaviti, dobavljati, upuštati se, voditi, držati, ravnati, obarati, nositi, gajiti, upotrijebiti, τί, slič. aktivu, samo sa slabijim ili jačim odnosom na subjekt, ili tako, da onaj znači uzrokovanje, a medij izvršivanje (πόλεμον, εἰρήνην) no često leži izbor akt. ili med. u samovolji piščevoj, ili još pristupa αὑτῷ. Stoga često stoji tako, da prosti glagolski pojam opisuje, stoga znači ἁρπαγὴν π. plijeniti, ἀστραπὰς π. sijevati, ἀπόπειραν π. kušati (se), βουλὴν π. = βουλεύεσθαι (Her. 8, 40), βίον π. ἀπό τινος od čega živjeti, διδασκαλίαν opisivati, risati, δεήσεις moliti, ἔλεγχον istraživati, τὰς ἐπαυρέσεις uživati, τὴν ἐπιχείρησιν prihvatiti se, ἐγκλήματα kriviti, θῶυμα = θαυμάζειν, καταδρομάς navaliti, τὴν κατάφευξιν bježati, τοὺς κινδύνους πρός τινα borbu na koga navraćati, k njemu prenijeti, λήθην = λανθάνεσθαι, μάθησιν učiti se, poučavati se, μονήν zatrajati se, ξενίσεις pogostiti, οἰκείωσίν τινος sebi što prisvajati, ὀργήν ljutiti se (Her. 7, 105), πορείας = πορεύεσθαι, τὴν πρόσοδον prilaziti, τὴν παράδοσιν predati, τὴν παρακινδύνευσιν preduzeti, σπουδήν = σπουδάζειν, τέκνωσιν djecu rađati, τιμωρίαν pomagati, τροπήν τινος koga u bijeg nagnati, ὑπόμνησιν sjećati, φυγήν bježati, u bijeg udariti, φυλακήν τινος nešto (na straži) čuvati; i to τινί ili πρός τινα s kim, διά τινος preko koga ili čim, ἀπό τινος od ili iz čega.

2. sebi koga ili što **čim činiti,** za što uzimati, primati, **birati,** kao nešto prikazati, izdavati, za što proglasiti, smatrati, **držati,** vjerovati, misliti, stoga τινὰ παῖδα koga posiniti (Il. 9, 495), takođ. pleon. θετὸν υἱόν, slič. μητέρα, ili συμφοράν τι nešto držati za nesreću. Spojeno **a) s adjektivima i adverb.,** ἀμέμπτους τινάς koga zadovoljiti, ἄτιμα oštećenim cijeniti, ἀπόρρητα tajno držati, δεινόν za strahovito držati, δεινά za što neobično držati, δυσχερές, εἰ za nepriličnо držati, ako, ἔμπροσθέν τινός τι nešto više cijeniti nego, ἐπιμελές imati na brizi, nastojati, ἐμποδών sebi što ostaviti za zapreku, ἐκποδών maknuti, prognati, οὐδὲν ἐνδεές ništa ne štedjeti, ἐνθύμιον za sumnjivo ili opasno držati, ἐπάρατον proklinjati, εὐπρεπὲς ποιούμενος tako da je za njega bila dika, ἐξαίρετά vrijednost davati, καλόν za dičan zadatak držati, μέγα, μεγάλα s inf. za nešto veliko, za glavnu stvar držati, νόμιμον učiniti zakonom, προυργιαίτερον τὸ ἑαυτῶν svoju korist upriličiti, φίλα ποιέεσθαί τινι čiju milost steći, μηδαμῶς ne mariti, ne cijeniti = ἀτιμάζειν. **b) s padežima i prijedl.** ἑαυτοῦ (sebi) prisvajati, kao svoje preduzeće započeti, πολλοῦ mnogo do toga držati, διὰ μέσου i ἐντός u sredinu uzeti, δι' οὐδενός za ništa ne držati, ἐν ὀργῇ τινα na koga ljutiti se, ἐν ἀδείᾳ osigurati, ἐν ἀπορρήτῳ τι reći

neka se što drži tajno, ἐν ἐλαφρῷ, ἐν ὁμοίῳ za lako, jednako držati, ἐν ὀλιγωρίᾳ ne mariti, ἐν νόμῳ = νομίζειν imati običaj, ἐς ἀσφάλειαν osigurati se, ἐς φυλακήν dati na čuvanje; uop. u što primiti, za što dobiti, ὄπισθεν dovesti im iza leđa, παρ' ὀλίγον kraj neznatne stvari, t. j. za jednako joj držati, malo cijeniti, τοιοῦτον παρά τινι opet pomoći do ugleda ili moći kod koga, περὶ παντός nada sve cijeniti, περὶ πολλοῦ, πλείονος, πλείστου mnogo, više, najviše do toga držati, visoko cijeniti, πρό τινός τι nešto više cijeniti od čega, πρός τι prema čemu udesiti, πρός τινος prema čemu cijeniti ili držati, πρός τινα učiniti da tko bude prema komu takvoga mišljenja, ὑπ' ἑωυτοῦ ili ὑφ' ἑαυτῷ τινα koga pokoriti.

3. sebi uzajmice što činiti, davati i t. d. sa i bez ἀλλήλοις, σφίσιν αὐτοῖς. **4.** sebi dati praviti τί, takođ. aps. ὁ ποιησάμενος koji je sebi dao napraviti.

ποίη, v. πόα.

ποιήεις, *ep.*, *dor.* (*poet.*) **ποιάεις**, εσσα, εν, i **ποιηρός**, 3. *poet.* travan, pun trave, pun biljaka.

ποίημα, ατος, τὸ (ποιέω), i dem. otd. *poz.* **ποιημάτιον**, τὸ, napravljeno, djelo, posao, stoga navlast. **a)** djelovanje, tvorina. **b)** umjetno tvoreno, *α)* rad od kovine. *β)* oruđe (Her. 4, 5). *γ)* pjesničko djelo, pjesma. *δ)* spis, knjiga.

ποιηρός, v. ποιήεις.

ποίησις, εως, *jon.* ιος, ἡ (ποιέω), tvorenje, stoga: izrađivanje, priređivanje, zgotavljanje, tvorba, stvaranje, proizvođenje. Navlast. **a)** stvaranje pjesničko, poezija, pjesništvo, ἐπῶν, τῆς τραγῳδίας, διθυράμβων, epsko, tragično, ditirampsko, konkr. pjesma, pjesničko djelo, osob. o Ilijadi, ποίησις ψιλή pjesma bez glazbene pratnje, π. ἐν ᾠδῇ pjesma s glazbenom pratnjom, pjevana pjesma; uop. svaka umjetnost Musâ. **b)** posinjenje, κατὰ ποίησιν posinjivanjem, adopcijom.

ποιητέος, 3. (ποιέω), što treba ili se može činiti, dobar.

ποιητής, οῦ, ὁ (ποιέω), **1.** tvorac, početnik, gotovitelj, izumitelj, pjesnik, ἐπῶν, μελῶν, epski, lirski. **2.** N. T. rukostavnik, krivac.

ποιητικός, 3., adv. -ῶς, koji stvaranju pripada, koji tvori (τινός što), tvorački; napose: pjesnički, ἡ π. pjesništvo.

ποιητός, 3. (ποιέω), **1.** koji se ima ili može činiti. **2.** načinjen, izrađen, χῶμα nasipan; napose: dobro izrađen, tvrdo sagrađen, u Hom. često sa πύκα, εὖ. **3.** umjetno načinjen, napose: samo primljen, ne rođen, stoga π. παῖς, πατήρ, posinak, poočim.

ποιηφαγέω (ποιη-φάγος), *jon.* sirovo bilje (Her. 3, 100 rižu) jesti.

ποιη-φάγος, 2. *poz.* koji travu jede, biljožder.

ποικιλ-είμων, 2. (εἷμα), *poet.* u šarenu odijelu.

ποικιλία, ἡ (ποικίλος), i **ποίκιλμα**, τὸ (ποικίλλω), raznoličnost, osob. u plur. šarenilo, šare, ποικίλμασι divnim sjajem, navlast.: šarena radnja, slikanjem, vezenjem, rezuckanjem, prepočinjanjem.

ποικίλλω, aor. ἐποίκιλλα, perf. pas. πεποίκιλται, adj. verb. ποικιλτέος (ποικίλος), išarati, navlast. o vezenju, slikanju: umjetno raditi ili slikati, τί. Pren. s τοῖς ὀνόμασι iskititi, dičiti, u zlom smislu: okolišiti, šarati, πρός τινα, uop. lukavo govoriti ili raditi.

ποικιλό-γαρυς, 2. *dor. poet.* različita zveka (gen.).

ποικιλό-δειρος, 2. *ep.* šarena vrata (gen.).

ποικιλο-δέρμων, 2. *poet.* šarene kože.

ποικιλό-θριξ, τριχος, ὁ, ἡ, *poet.* šarene dlake.

ποικιλό-θρονος, 2. *poet.* na šarenu, bogato iskićenu prijestolu.

ποικιλο-μήτης, ου, ὁ, vok. -μῆτα (μῆτις), *ep.* pun domišljata kovarstva, domišljat, lukav, previjan.

ποικιλό-νωτος, 2. *poet.* sa šarenim, t. j. blistavim hrptom.

ποικιλό-πτερος, 2. *poet.* šarenih krila.

ποικίλος [ῐ], 3. (osn. πικ, rezati, kititi, isp. πικρός), **1.** šaren, mjestičav, pjegav, aps., ili τί na, po čem. **2.** navlast. šareno rađen, šareno vezen ili šareno tkan, i za radove kovane uop.: umjetno izdjeljan, išaran, sastavljanjem različnih tvari, stoga χαλκῷ mjeđu urešen, ili rezbarijom, prolept. uz δεσμός umjetno zauzlan ili spleten. Supst. (τὸ) ποικίλον šarena vezena haljina. **3.** pren. **a)** raznovrstan (Pl. Prot. 334 B), različan, πολλοί γε καὶ π. svake vrste i struke, π. τι εἶναι u različnosti, šarenilu sastojati. **b)** umjetan (Il. 16, 134), zamršen, težak, fin, podmukao, lukav, vješt (s inf.), previjan, aps., i τί u čem. **4.** osob. ἡ **Ποικίλη**, takođ. ἡ μακρά (στοά), od Pisijanaksa (ἡ Πεισιανάκτειος στοά) na sjevernoj strani trga (ἀγορά) sagrađen trijem u Ateni; ukrašen slikama Polignotovim, Mikonovim i Panenovim, na pr. lijevo: kreševo Atenjana i Spart. kod Eneje (Οἰνόη), na dugačkoj strani: boj Amazonki i uzeće Troje, desno: bitka kod Maratona. Pred njim mjeden kip Solonov. U blizini takođ. kraljevski trijem i ἡ τῶν Ἑρμῶν στοά. — Neutr. kao adv. **ποικίλως**, **a)** šareno, ἔχειν prelijevati se. **b)** svakojakim pletkama, lukavo, mudro.

ποικιλο-σάμβαλος, 2. (σάμβαλον, *eol.* = σάνδαλον), *poet.* sa šarenim sandalama, cipelama.

ποικιλό-στολος, 2. (στολή), *poet.* šareno odjeven, šaren, takođ. svečano iskićen.

ποικιλό-φρων, 2. *poet.* podmukle misli (gen.).

ποικιλτέον, v. ποικίλλω.

ποικιλτής, οῦ, ὁ (ποικίλλω), *poz.* vezilac, krojač vezenih haljina.

ποικιλ-ῳδός, 2. (ᾠδή), *poet.* koji pjeva zagonetke.

ποιμαίνω, impf. iter. ποιμαίνεσκον, fut. ποιμανῶ,

aor. *poz.* ἐποίμανα, perf. pas. *poet.* πεποίμανται, **1.** akt. na pašu tjerati, pasti, čuvati, pastir biti, i to ovčar, aps., i to ἐπί τινι kod čega, ili τί što. **2.** med. pasti, o stadima. **3.** pren. gajiti, njegovati, ἔρωτα zauzdavati, stezati, raspršati, i u med. svoje stado pasti.

ποιμανόριον, τὸ, *poet.* četa muževa. Od

ποιμάνωρ, ορος, ὁ, *poet.* pastir muževa, četovođa.

ποιμενικός, 3. i *poet.* ποιμνίτης, ὁ, koji pripada pastiru, pastirski, seoski, π. ὑμέναιος pastirska pjesma; ἡ ποιμενική pastirska vještina. Od

ποιμήν, ένος, ὁ (srod. s πᾶν stado), **1.** pastir, osob. ovčar. **2.** pren. čuvar, upravitelj, vladalac, gospodar, λαῶν pastir narodâ. **b)** o vjetru, kao pastiru, koji lađe tjera (Esh.).

ποίμνη, *dor.* **-να**, ἡ (ποιμήν), i **ποίμνιον**, τὸ, stoka na paši, stado, osob. krd ovaca, ἐς τὰ π. τρέφειν διδόναι kod stadâ dati othraniti.

ποιμνήιος, 3. *ep.* koji stadu pripada, σταθμός staja za stoku.

ποίμνιον, τὸ, v. ποίμνη.

ποιμνίτης, v. pod ποιμενικός.

ποινάομαι (ποινή), *poet.* med., fut. *poet.* ποινασόμεσθα, aor. pas. part. ποιναθεῖσα, svetiti se, τινά kome.

ποινάτωρ [ᾱ], ορος, ὁ, *poet.* osvetnik.

ποινή, *dor.* **-νά**, ἡ (srod. s τίνω, τίσις, τεῖσαι), rijetko u *at.* prozi, **pokora,** globa ili cijena pomirenju, pomirna žrtva, odšteta, naknada, plata, zadovoljština, koja da uvrijeđenoga odšteti ili pomiri, osob. za umorstvo, stoga: krvarina, krvnina, t. j. novac, što ga ubilac porodici ubijenoga plati, da mu se ne bi osvetila, uop. osveta, kazan, koju izvršujem ili trpim; pa ako se uzima kao tvorna (živa): duh osvetnik. Koje aps. τίνος ποινῆς; za koju krivnju? (zapr. zaradi koje pokore?), koje τινός čija ili od koga (Il. 9, 633), obič. za koga, koga ili čega radi, stoga τῶν ποινὴν ὅ za naknadu, za odštetu zato, što.

ποινῆτις, ιδος, ἡ, *poet.* osvetnica.

ποίνιμος, 2. *poet.* koji osvećuje ili kazni, za Erinije, koje osvećuju osob. prekršaje uskraćenog strahopočitanja, ili πάθεα t. j. muke za osvetu.

ποιολογέω, *buk.* klasje brati.

ποιο-νόμος, 2. (νέμομαι), *poet.* koji travu pase; ali

ποιόνομος, 2. s livadama punim trave.

ποῖος, 3., *jon.* **κοῖος** (πο), *qualis*, upitna zamjenica u upr. i neupr. pitanju: **kakav?** koji? u ποῖον χρόνον za koliko vremena, je ποῖον = πόσον. Kao supst. je = τίς pak ima najv. još i član pred sobom ili pokaznu zamjen. za sobom, baš kao i enklit. τὶς što se obič. dodaje, τὸ ποῖον; koje je to? τὸν ποῖον kojega to (Sof. Fil. 1229)? τῷ ποίῳ τινὶ προσήκει; kakva je stvar, kojoj dolikuje? i τὰ ποῖα ἄττα ἔργα = ποῖά τινα ἔργα ἐστίν, ἅ. Stoji i s gen. ποῖον τῶν ἄλλων = ποῖον ἄλλο, ili s inf. ποῖοί κ' εἶτε ἀμυνέμεν kako biste bili podobni, t. j. voljni pomagati, ili adv. κατὰ ποῖόν τι na kakav način? kako? [U tragikâ takođ. πόῑος ◡◡].

ποιός, 3. nekakav, neki; τὸ ποιόν kakvoća, kvalitet.

ποιότης, ἡ, kakvoća, svojstvo; *poz.* počelo.

ποιπνύω [ῠ u prez. i impf., ali kad slijedi dug slog i u aor. ῡ], aor. *ep.* ποίπνυσα (redupl. πνέω, kor. πνυ), *ep.* sopiti, usopiti se, teško disati, marljiv, hitar biti, žuriti se, ποιπνύσαντα ὀτρῦναι t. j. sam pohitati i Ahejce potaći. Napose: marljivo služiti, dvoriti.

ποίφυγμα, τὸ, *poet.* dahtanje, prijetnja.

ποιώδης, 2. *jon.* i *poz.* = ποιήεις, v. r.

ποκά i slič., *dor.* mj. ποτέ.

ποκίζομαι, *buk.* sebi strići.

πόκος, ὁ (πέκω), *ep.* i *poet.* strižena ovčja vuna, runo, takođ. pojedina kunadra.

πολέες mj. πολλοί, v. πολύς.

πολέμ-αιγις, ιδος, *poet.* koji nosi ratnu egidu.

πολεμαρχεῖον, τὸ, sudište polemarhovo.

πολεμαρχία, ἡ, služba i čast polemarhova.

πολεμαρχέω, polemarh biti.

πολέμ-αρχος, ὁ (ἄρχω), **1.** u Ateni: treći arhon, do perzijskih ratova najviši vojnički časnik ali bez vrhovnoga zapovjedništva, poslije sa sudačkom vlašću nad onima, koji nijesu bili građani. **2.** u Sparti: čelovođa jedne more. **3.** u Mantineji i Tebi: nekakvo poglavarstvo. **4.** lično ime bratu Lisijinu, koga su tridesetorica dali smaknuti.

πολεμέω, pravilno, samo fut. med. u pas. znač., pa tako i fut. 3. πεπολεμήσεται, s adj. pas. πολεμητέα, i *ep.* spor. obl. **πολεμίζω** i **πτολεμίζω**, fut. -ίξω (πόλεμος), **1. intr.** ratovati, biti se, boriti se, uzbijati, τινί s kim ili čim, u svađi, neprijatelj biti, koje aps., koje τί, naime πόλεμον rat ratovati ili voditi, koje ἐναντία τινί, ἄντα τινός, τινὸς ἐναντίβιον s kim, protiv koga ili čega, čim, ili ἐπί, πρός τινα ili τι protiv koga ili čega, σύν τινι, μετά τινος ili τινά zajedno s kim, ἀπό τινος zapr. sa čega dolje (na konju), ἔκ τινος odakle, ali ἐκ πολλοῦ odavno, dugo (Dem. 18, 43), περί, ὑπέρ τινος za što, čega radi, slič. διά τι, ali διὰ παντός bez prestanka, ἐπί τινος pod kim. **2. tranz.** zavojštiti, zaratiti, pobijati, stoga u pas. s fut. med. πολεμήσομαι među sobom ratovati, zavaditi se, ὅσα, τὰ ἔπειτα ὡς ἐπολεμήθη (potonji) ratni događaji, τὰ παρ' ὑμῶν πολεμεῖται rat s vaše strane, τὰ περί τι ratuje se za što, i to ὑπό τινος od koga, t. j. netko ratuje.

πολεμησείω, rat željeti.

πολεμικός, 3., **πολέμιος**, 3., **πολεμιστήριος**, 3. i 2., i *ep.* **πολεμήιος**, 3. (πόλεμος), **1. ubojni,** koji ratu pripada, za rat napravljen, ratni (πο-

λεμιστήριος zapr. bojniku vlastit); τεύχεα, ὅπλα ratne sprave, ratno oružje, ἅρμα bojna kola (Her. 5, 113), ἵπποι bojni konji, ἐμπειρία, τέχνη ratno iskustvo, ratna vještina (Pl. Prot. 322 B), πόνοι napori ratni, ἔργα poslovi u ratu ili ratni, rat (Her. 5, 78), vježbe ratne, služba u ratu, takođ. u Hom. djela ratna = rat, boj. Supst. a) ἡ πολεμική ratna vještina. b) τὸ πολεμικόν ubojno, bojni glasovi trube, znak za navalu, bojni znak *(classicum)*, ubojna vika. c) τὸ i τὰ πολεμ. (navlast. πολεμιστήριον) ratno sredstvo, vrsta oružja, ali τὰ π. ratne stvari, ratne prilike, vojni poslovi, ratna vještina, vojna služba, ratne vježbe, ratna preduzeća. Često u akuz. aps. τὰ π. ἀγαθός, ἄλκιμος i t. d., t. j. u ratu, stoga τὰ π. διαφέρειν u ratovanju odlikovati se, u ratnoj vještini nadmašiti. **2.** za rat prikladan ili podoban, u ratu iskusan, ubojit. **3.** (πολεμικός i πολέμιος) **neprijateljski,** koji neprijatelju pripada, neprijatelj, protivan, poguban (Pl. Prot. 334 B). Koje aps., na pr. πατρίς domovina, koja ih je kao neprijatelje proganjala i koju su tako morali opet osvojiti, φρυκτοί ognjeni znakovi, da dolaze neprijatelji (njima se naime mahalo, kad bi dolazili neprijatelji, a mirni ognjevi označivahu dolazak prijateljâ); koje τινί i τινός komu ili čega.

Supst. a) **ὁ πολέμιος** neprijatelj, protivnik, u sing. katkad kolekt. = οἱ π., i to τινός i τινί, (οἱ) πολεμιώτεροι gori neprijatelji, (οἱ) πολεμιώτατοι najgori, krvni neprijatelji, τὰ τῶν πολεμίων prilike, stanje, jakost, oružanje neprijateljâ, τὶ τῶν πρὸς τοὺς πολεμίους naime πραττομένων neprijateljstvo, τὰ ἐκ τῶν π. vijesti o neprijateljima, zapr. iz njihova okola, slič. ἡ ἐκ τῶν π. τροφή t. j. iz zemlje neprijateljeve. b) **ἡ πολεμία,** pomišlj. χώρα, što često i stoji, neprijateljska zemlja, aps., ili τινί komu, ali ἑαυτῶν u Ksen. An. 4, 7, 19 ne visi o π., nego o spojenom u jedan pojam π. χώρα. c) πολέμιόν τι neprijateljska vojska, ali τὸ πολέμιον, τὰ π. neprijateljstvo, τὸ φύσει π. prirodno neprijateljstvo, i τὰ π. takođ. preduzeća neprijateljeva, ali πολεμικὸν ἔρις što neprijateljstvo zameće, svađa, pa tako i πολεμικὰ svojstva, koja vode k neprijateljstvu.

Adv. **πολεμικῶς,** sup. πολεμικώτατα, i **πολεμίως,** ubojno, neprijateljski, kao neprijatelj, ἔχειν aps. i πρός τινα neprijateljem pokazati se, neprijateljski komu misliti, i to φύσει od rođenja.

πολεμιστής, οῦ, ὁ (πολεμίζω), *ep.* (takođ. πτολ.) i *poz.* bojnik, ubojni junak, bojac, borac, takođ. uz ἀνήρ, ἵππος.

πολεμό-κλονος, 2. *poz. ep.* koji nasrće u boju.

πολεμό-κραντος, 2. *poet.* koji rat dovršuje.

πόλεμόνδε, v. πόλεμος.

πολεμο-ποιέω, rat zametati. Od

πολεμο-ποιός, 2. (ποιέω), *poz.* koji rat i svađu zameće, zapodijeva.

πόλεμος, *ep.* takođ. **πτόλεμος,** ὁ (πελεμίζω, πάλλω, osn. πελ), u Hom. boj, zapr. bojna vreva, bojni metež, uop. rat, bitka, kreševo, svađa, pravda, koje aps., πολέμῳ zapr. ratom, u ratu, ἐν π. u ratu, t. j. za ratovanja, ἴδιος na svoju ruku preduzet, ὁ ἐκεῖθεν π. rat odande, τὰ εἰς, πρὸς, ἀμφὶ τὸν π., τὰ ἐν τῷ π. ratne potrebe, ratne vježbe, vojna služba, τὰ τοῦ π. stanje rata, koje τινός čiji ili čega, ili s kim, protiv ili na koga, ovo takođ. πρός, ἐπί τινα, ali ἐπί τινος u kojoj zemlji, κατὰ γῆν na suhu. Adv. **π(τ)όλεμόνδε,** *ep.* u rat ili boj.

πολεμο-φθόρος, 2. *poet.* koji ratom razvaljuje, ubojni.

πολεμόω (πόλεμος), **1.** akt. zavaditi. **2.** med. činiti sebi neprijateljem, τινά. **3.** pas. postati neprijatelj, tuđiti se, i to sa sl. ὅτι tim što.

πολεύω (πέλω), **1.** *poet.* tranz. okretati, obraćati, prerovati, τί. **2.** *ep.* intr. kretati se, boraviti, zatrajati se, κατά τι u čem.

πολέω, **1.** akt. *poet.* okretati; vrtjeti se okolo, putovati okolo, nastavati, τί i ἀμφί τι. **2.** med. potucati se, vrtjeti se; *poz.* okretati se oko čvrste točke, περί τι. Isp. πολεύω i πωλένω.

πολέων mj. πολλῶν, v. πολύς.

πόληες i slič., v. πόλις.

πολιαίνομαι, *poet.* sijedjeti, sijed postajati.

πολί-αρχος, ὁ, *poet.* vladalac gradski.

πολιά-οχος, v. πολιοῦχος.

πολιάς, άδος, ἡ, fem. adj. od πόλις, *jon. poet.* i *poz.* gradska, zaštitnica gradska, pridjevak boginja, osob. Atene; stoga takođ. samo ἡ πολιάς. (Tako se ona u osobitim hramovima štovala u Ateni i drugdje.)

πολιάτης, α, *dor.* = πολίτης.

πολιεύς, έως, ὁ, gradski, zaštitnik gradski, pridj. Zeusa.

πολίζω, *ep.* aor. πόλισσα, plpf. pas. πεπόλιστο (πόλις), zapr. grad osnivati, pak uop. osnivati, graditi, τί, takođ. s τὸ χωρίον mjesto koje osnivanjem grada naseliti, i to ἔν, ἐπί τινι u čem, do čega, kod koga.

πολιήτης, v. πολίτης.

πολιῆτις, v. πολῖτις.

πόλινδε, v. πόλις.

πολιο-κρόταφος, 2. *ep.* sa sijedim sljepočicama, uop. sjedoglav, prosjed.

πολιορκέω (kao od πολί-ορχος, ἕρκος), pravilno (o med. fut. v. 2), adj. verb. πολιορκητέος, **1. akt.** zapr. grad, pak uop. što ili koga okružiti, opkoliti (sa i bez πέριξ), podsjedati, uop. pritješnjavati, gdje riječ ne znači baš pravo podsjedanje, nego opkoljavanje tako, da se gradu zakrči dovoz hrane i tim se pritješnjuje, aps., ili τί, τινά, i to τινί čim. **2. pas.** s fut.

med. πολιορκήσομαι, rijetko fut. pas., a) biti opkoljen, podsjednut, pritiješnjen, kažnjen, i to ὑπό, πρός τινος od koga, τί u čem, što se čega tiče, τινί čim, od čega, ἔκ τινος odakle, ἔκ τε γῆς καὶ θαλάσσης s morske i suhozemske strane, takođ. izrečeno s ἀμφοτέρωθεν; ἐπί τινος na čem. b) dati se podsjedati, podsjedanje pretrpjeti, μετά τινος s kim.

πολιορκητέος, 3. koji se mora podsjedati ili pritijesniti, τινί čim.

Πολιορκητής, οῦ, ὁ, napadač gradova, gradoborac, pridj. Antigonova sina Demetrija, rođ. g. 337. pr. Is., kod Gaze pobijeđen od Ptolemeja g. 312., kojega je poslije češće potukao, oslobodio Atenu od Kasandra g. 307., osvojio novim ratnim strojevima Salaminu na Kipru (odatle njegov pridjevak), prozvao se kraljem g. 306.; umr'o nakon mnogih zgoda i nezgoda kao zarobljenik Seleukov g. 283. u Apamiji.

πολιορκητικός, 3. *poz.* koji pripada podsjedanju, podsadni.

πολιορκία, *jon.* -ίη, ἡ (πολιορκέω), opkoljavanje, podsjedanje (grada), *poz.* takođ.: pritješnjavanje.

πολιός, 3. i 2. (srodno πελ-ιδνός i πελλός), **1.** subjel, bjelkast, siv, sinji, među ostalim o moru uz obalu, o koju udarajući se pjeni, osob. pak o vlasima, stoga: sijed; *poz.* πολιαί (*sc.* τρίχες), sijede vlasi, sjedine, starost, *poet.* takođ. sing. **2.** *poet.* uop. jasan.

πολι-οῦχος, 2. *jon. poet.* i *poz.*, **πολισσ-οῦχος**, 2. *poet.*, i πολιά-οχος, 2. *poet.*, takođ. πολί-οχος, 2. *poet.* (πόλις, ἔχω), koji grad štiti, zaštitnik ili zaštitnica grada, pridj. bogova, navlast. Atenin, isp. πολιάς.

πολιό-χρως, 2. *poet.* sivkaste kože.

πόλις, ἡ, *ep.* takođ. **πτόλις**, *atički* πόλεως (takođ. dvojeložno), πόλει, πόλιν, πόλι, dual (πόλεε), πόλει, πολέοιν, pl. πόλεις, πόλεων, πόλεσι(ν), πόλεις, ktomu *epski* sg. gen. πόλιος (takođ. dvojeložno), πτόλιος i πόληος, dat. πόλῃ i πτόλεϊ, akuz. πτόλιν, plur. nom. πόλιες i πόληες, gen. πολίων, dat. πολίεσσι, akuz. πόλιας (takođ. dvojeložno) i πόληας, *jonski* sg. gen. πόλιος, dat. πόλι, plur. πόλιες, πολίων, πόλισι, πόλῑς, i *poet.* gen. sg. takođ. πόλεος (iste osnove kao πολύς),

1. mjesto za saobraćaj, **grad**, κατὰ πόλεις u, na, za pojedine gradove ili gradske općine, ἕκαστοι κατὰ πόλιν svaki u svom gradu. Ime slijedi ili u gen. ili kao apoz. u nom. Znači pak navlastito **a)** postojbina, glavni grad, i u tom smislu stoji nerijetko bez člana. Stoga u Hom. često o Troji, u Atičana o Ateni. **b)** tvrđava, utvrđen grad, = ἀκρόπολις, osob. u Ateni, na pr. Lis. 13, 80, dok se ostali grad zove ἄστυ. Ali u Arijana ἡ ἄλλη πόλις takođ. = ἡ κάτω πόλις o donjem gradu. suprotno: Kadmeja. I u tom znač. stoji riječ često **bez člana**, kao starinski naziv. **c)** uop. domaći kraj, zavičaj, otadžbina, stoga na pr. o čitavom otoku Lemnu, sa i bez πατρία, κατὰ πόλιν kod kuće. **2.** gradska općina, stanovnici u gradu, **građanstvo**, građani, **država**, i osob. općina, slobodna država, suprotno: βασιλεία ili τυραννίς, Ksen. Kir. 8, 2, 28 isp. sa Sof. Ant. 737, τὰ τῆς πόλεως državne prilike, državna korist, državni poslovi, državna uprava, ἄτιμος τῆς πόλεως lišen prava građanskih, τῇ πόλει διαλέγεσθαι = τοῖς πολίταις, t. j. javno. Ispušteno je često kod ἡ αὐτῶν. (I nekakva igra zvala se tako.) Adv. **πόλινδε** u grad, prema gradu. Kao vlastito ime

Πόλις, ἡ, utvrđeno mjesto u ozolskoj Lokridi, na etolskoj međi, sada Karutes.

πόλισμα, τὸ (πολίζω), i demin. *poz.* **πολισμάτιον**, τὸ, grad, gradić, *poet.* takođ.: država, građanstvo, tvrđava. Zapr. kod Eur. Θήβας καὶ πόλισμα ἑπτάστομον.

πολισσο-νόμος, 2. *poet.* **1.** koji gradom vlada. **2.** druževan.

πολίσσοος, 2. *ep.* koji grad ili gradove štiti, zaštitnik (-ica) grada ili gradova.

πολισσ-οῦχος, v. πολιοῦχος.

πολιτ-άρχης, ὁ, N. T. vladalac grada.

πολιτεία, *jon.* **-τηίη**, ἡ, i **πολίτευμα** [ῐ], τὸ, **1.** (samo πολιτεία) odnošaj (slobodna) građanina prema državi, **građansko pravo**, ἐπὶ πολιτείᾳ οἰκεῖν kao građanin živjeti. **2.** vladanje kojega građanina, plur. *poz.* javni život, javno djelovanje; politička ili državna načela građana koje države, osob. njezinih državnika, politika, državničke vještine, političke odredbe (navlast. πολίτευμα), državni sustav, **državna uprava**, državna vlast, vlada, takođ. kao blaži izričaj za silovitu vladu 400 i tridesetorice u Ateni, koje τῆς τότε πολιτείας καθισταμένης kad se uvodila tadašnja, nova, oligarhična državna uprava, τῆς πολιτείας ἅπτεσθαι prihvaćati se državne uprave, ἐκπίπτειν s nje biti svrgnut, koje ἐπί τινος pod kim. **3.** uređenje koje države, uredba državna, **državni ustav**, oblik ustava, ustav, bio oligarhični ili demokratski; τὰ κατὰ τὴν πολιτείαν socijalne, političke prilike. **b)** u govornikâ navlastito demokratska republika. **4.** uop. **a)** (πολίτευμα) građanstvo, broj građana. **b)** (πολιτεία) država, ustavna država, οἱ ἔχοντες τὴν π. koji vlast imaju u državi. **c)** uređen državni život (suprotno: πόλεμος). **d)** življenje.

πολιτεύω (πολίτης), **1. akt.**, pravilno, građanin biti, kao građanin živjeti i raditi, u državnim prilikama, u državi, u ustavu živjeti, državni ustav imati, εὖ imati najbolji ustav, σωφρονέστερον razboritiji ustav uvoditi, κατ' ὀλιγαρχίαν oligarhičan ustav imati, takođ. s τί na pr.

ἐλεύθερος τὰ πρὸς το κοινὸν u odnošajima prema državi slobodoumno postupati, ili τὰ ἄλλα ἔς τινα što drugo protiv koga odrediti. **2. med.** i **pas.** s fut. πολιτεύσομαι, aor. ἐπολιτευσάμην i ἐπολιτεύθην, perf. πεπολίτευμαι, **a)** = akt. u državi, u državnom ustavu, po zajednici živjeti, državni građanin, državljanin biti, građanski živjeti, i to κατά τι po, prema čemu. **b)** vladati, u državnim poslovima učestvovati, javne prilike, državne poslove ravnati, vršiti, državom upravljati ili vladati, kao državnik ustati ili pojaviti se, državnik biti, koje aps. τὸ π. politički rad, οἱ πολιτευόμενοι državnici, koje ἔν τινι u ustavu, μετά τινος zajedno s kim, kao čiji prijatelj, čim, ὑπέρ τινος u čiju korist. πρός τι u svojoj politici za čim ići, po čem ravnati se, ili takođ. τί kao državnik nešto činiti ili oko čega raditi. **c)** (pas.) ili o državi: biti pod upravom, upravljati se, ili πεπολιτευμένα državničko djelovanje, politika, i s τινί čiji javni rad.

πολιτηΐη, v. πολιτεία.

πολίτης [ῑ], ου, ὁ, gen. pl. ῶν i *poet.* takođ. ᾶν, *ep. jon.* i *poet.* takođ. **πολιήτης**, gen. εω (πόλις), stanovnik kojega grada ili kraja, podanik kojega vladaoca, ili onaj, koji u kojem gradu ima građansko pravo, **građanin**, državljanin, navlast. takođ. sugrađanin, zemljak; takođ. kao adj. s ἀνήρ i ἄνθρωπος, aps. i τινός, slič. σός.

πολῑτικός, 3., **1.** građanski, t. j. koji se tiče građanina ili sastoji od građana, στρατεύματα građanske čete. Supst. τὸ π. čitavo građanstvo ili stanovništvo. **2.** državljanski, t. j. **a)** koji se tiče države ili državnoga ustava, koji se odnosi na državu, državni, za javnost određen, politički, λόγος državni govor, ξύλλογος državna skupština, ζῷον biće određeno za život u državnoj zajednici, ili **b)** državnim poslovima vješt, parlamentaran, τέχνη državnička vještina. Supst. (ὁ) π. državnik, osob. praktični državnik, ἡ π. državnička vještina, τὸ π. sva kolika država, τὰ π. političke prilike, politički položaj, opće dobro, državni poslovi, državna vještina, politika. Adv. **πολιτικῶς**, **1.** kako građaninu dolikuje, rodoljubno (Isokr.). **2.** dostojanstvu države primjereno, posve po pravu (Dem.).

πολῖτις, ιδος, ἡ, fem. od πολίτης, građanka, sugrađanka; *poet.* πολιῆτις.

πολιτο-γραφέω, *poz.* učiniti građaninom, τινά.

πολιτο-γραφία, ἡ, davanje građanskoga prava.

πολίχνη, ἡ, i dem. ktomu **πολίχνιον**, το (πόλις), mali grad, gradić. Kao vlastito ime **Πολίχνα**, *jon.* **Πολίχνη**, grad **a)** u Troadi. **b)** kod Klazomene u Joniji. **c)** na Kreti (s. Lampe). Stanov. Πολιχνῖται.

πολλάων, **πολλάκις**, **πολλάκι**, v. πολύς.

πολλαπλασιάζω, *poz.* povišestručiti, množiti; ὁ πολλαπλασιάξας ἀλλάλους faktor, čimbenik.

πολλα-πλάσιος, *jon.* **-πλήσιος**, 3. (πολύς), mnogostruk, mnogo puta ili mnogo više, jači, veći, aps. ili sa sl. gen. ili ἤ. Neutr. pl. kao adv. mnogo više (zapr. mnogo više od onoga, što glagol označuje). Adv. πολλαπλασίως, *poz.* daleko više, sad istom pravo. Otd.

πολλαπλασιόω, pomnožiti.

πολλαπλασίων, 2. *poz.* = πολλαπλάσιος.

πολλαπλασίωσις, ἡ, množenje, pomnožavanje.

πολλα-πλοῦς, 3. mnogostruk, različan.

πολλαχῇ, adv., na mnogim mjestima, često; svakojako.

πολλαχόθεν, πολλαχόθι, **πολλαχόσε**, **πολλαχοῦ**, **πολλαχῶς**, **πολλέων**, **πολλός**, v. πολύς.

πολλοστη-μόριον, τὸ, *poz.* dio od mnogih, stoga: malen, najmanji dio.

πολλοστός, 3. (superl. obl. od πολύς), jedan između mnogih, stoga: malen, neznatan, μόριον ili μέρος malen odlomak, najmanji, najneznatniji, tisući dio. (Takođ.: dug.)

πόλος, ὁ (πέλω), zapr. obrat (svod nebeski na stožeru), os, osovina. *Poz.* takođ. kraj (svjetske) osovine, pol, stožer; svod, nebeski svod. Navlast. pak *jon.* sunčani sat kao okrugla ploča s okomitim prutićem, kojemu je dužina sjene označivala doba dana. Takođ. ženski nakit na glavi u obliku valjka.

πολύ-ἀθλος, 2. *poz.* pobjednik u mnogim bojevima, ubojit, ubojni.

πολυ-αίμων, 2. *poet.* pun krvi.

πολυ-αίνετος, 2. *poet.* mnogo pohvaljen.

πολύ-αινος [ῠ], 2. *ep.* mnogo pohvaljen, daleko slavljen.

πολυ-ἀιξ ili **-άιξ** [ῑ u nom. i vok., inače ῐ], ῑκος, ὁ (ἀική, ἀίσσω), *ep.* pun žestoke kretnje, buran, gdje kipi i buči, mučan, naporan.

πολυανδρέω (πολύανδρος), mnogo ljudi imati, naselan biti.

πολυανδρία, ἡ, obilje muževa ili ljudi; εἰς π. za umnažanje pučanstva.

πολυάνδριον, τὸ, *poz.* groblje.

πολύ-ανδρος, 2. *poet.* pun ljudi ili naroda, naselan.

πολυ-άνθεμος, 2. *poet.* i **πολῠ-ανθής**, 2. *ep.* pun cvijeća, cvjetan; šaren.

πολυανθρωπία, ἡ, svjetina, mnoštvo naroda.

πολυ-άνθρωπος, 2., adj. sa superl. = πολύανδρος.

πολυ-άνωρ, ορος, 2. *poet.* [ᾰ], koji mnogo ljudi (prosaca) ima.

πολῠ-άργῠρος, 2. *jon.* i *poz.* bogat srebrom: pak uop. bogat plemenitim kovinama, novcima.

πολῠ-άρητος, 2. (ἀράομαι), *ep.*, *at.* takođ. πολυάρατος, veoma moljen, mnogo željen, aps. i τινί.

πολυ-αρκής, 2. (ἀρκέω), *jon.* i *poz.* za mnogo dovoljan, blagosloven, bogat.

πολύ-άρματος, 2. (ἅρμα), *poet.* bogat kolima.
πολυ-αρμόνιος, 2. s mnogo napjeva.
πολύ-αρνι, *ep.* metapl. dat. za **πολύαρνος**, 2. *ep.* bogat janjcima ili stokom, stočan.
πολυαρχία, ἡ (πολύ-αρχος), vladanje ili zapovijedanje mnogih, nedostatak jedinstva u vrhovnom zapovjedništvu.
πολύ-αστρος, 2. *poet.* s mnogim zvjezdama, zvjezdovit.
πολυ-αύχενος, 2. s mnogo vratova ili šija.
πολυ-άχητος, 2. *poet.* koji mnogo ječi ili krči.
πολύ-βάτος, 2. *poet.* kamo se mnogo dolazi.
πολυ-βαφής, 2. *poet.* mnogo zagnjuren.
πολυ-βενθής, 2. *ep.* veoma dubok.
Πολύβιος, ὁ, sin Likorte iz Megalopolisa, bio hiparh ahejskoga saveza te je stoga s više od tisuću Ahejaca g. 166. pr. Is. odveden u Rim. Tu je bio dobar prijatelj Scipionâ i učitelj mlađega Scipiona Afričkoga, po čijoj je preporuci g. 150. otpušten u zavičaj te je učinio Grcima, koje je kao povjerenik Rimljana imao da miri, izvanredno mnogo dobra. Zatim počeo putovati i svoje povjesničko djelo izrađivati (40 knjiga, od kojih je samo 5 prvih potpuno sačuvano, o rimskoj povijesti od g. 220.—168. pr. Is.). Umr'o je srušivši se s konja u 82. god. 122. pr. Is.
Πόλυβος, ὁ, **1.** kralj u Korintu, koji je Edipa odgajao. **2.** inače lično ime.
πολύ βοτος, 2. *poet.* koji mnoge hrani.
πολύ-βοτρυς, υος, ὁ, ἡ, *poet.* pun grozdova, grozan.
πολύ-βουλος, 2. (βουλή), *ep.* pun savjetâ, dobro svjetovan.
πολυ-βούτης, ου, ὁ (βοῦς), *ep.*, *dor.* -βώτας, α, *ep.* bogat govedima.
πολύ-βροχος, 2. *poet.* s mnogim konopcima.
πολυ-γηθής, 2. (γῆθος), *ep.* koji mnogo razveseljuje, pun radosti; *buk.* takođ. lično ime.
πολύ-γλωσσος, 2. *poet.* i *poz.* mnogojezičan, **a)** δρῦς hrast u Dodoni, jer se iz različnog šuštanja njegova lišća proricalo. **b)** prolept. βοή, vika što mnogo jezika pokreće, graja mnogih jezika.
πολύ-γναμπτος, 2. *buk.* mnogostruko spleten, zavinut, kovrčast.
πολυ-γνώμων, ον, 2. koji mnogo zna, vrlo pametan.
Πολύγνωτος, ου, glasovit slikar iz Tasa, od g. 463. građanin u Ateni, naslikao je s Panenom, bratom Fidijinim, bitku maratonsku u trijemu Ποικίλη. Njegovu najglasovitiju sliku u Leshi u Delfima: Troja, kako se puši, i: na povratak spremni Grci, opisao je Pausanija 10, 25. Znamenita je također slika: Odisejevo putovanje po Hadu, s Tartarom i Elisijem.
πολύ-γομφος, 2. *poet.* mnogostruko spojen.
πολυγονέομαι (πολυγόνος), *poz.* pas., daleko rasploditi se.
πολυγονία, ἡ, sila koja mnogo rađa, plodnost.
πολυ-γόνος, 2. (γονή), koji mnogo rađa, plodan.
πολυ-γράμματος, 2. *poet.* pun slovâ, o Samljanima, koje su Atenjani bili žigosali, no podjedno i zato, što su prvi 24 slova upotrebljavali.
πολύ-γωνος, 2., i -γώνιος, 2. (γωνία), *poz.* s mnogo uglova, mnogokutan. Komp. πολυ-γωνότερος s više uglova ili kutova. Supst. τὸ πολυγώνιον, mnogokut, poligon.
πολυ-δαίδαλος, 2. *ep.* umjetan, t. j. i umjetno izdjeljan i umiješan.
πολυ-δάκρυος, 2. *ep.* i *poet.*, **πολύ-δακρυς**, υος, ὁ, ἡ, *ep.* i *poet.*, **πολυ-δάκρυτος**, 2. *ep.* i *poet.*, mnogo oplakivan, suzan, koga treba veoma oplakivati.
πολυ-δάπανος, 2. (δαπάνη), *jon.* skupocjen.
πολυ-δειράς, άδος, ὁ, ἡ, zapr. s mnogo vratova, pak: mnogoglav, vrhovit.
Πολυ-δέκτης, ου, *jon.* εω, ὁ, **1.** kralj u Serifu, koji je izloženoga Perseja primio i ka Gorgonama u Libiju poslao, ali je poslije od njega s pomoću glave Medusine pretvoren u kamen. **2.** inače lično ime. **3.** pridj. Hadov.
πολυ-δένδρεος, 2. *ep.* i **πολύ-δενδρος**, 2. *poet.* sa heteroklit. dat. πολυδένδρεσσι, pun drveća, šumovit.
πολύ-δεσμος, 2. *ep.* mnogo vezan, dobro složen ili građen.
Πολυ-δεύκης, ους, ὁ, akuz. -κεα i -κη, Poluks, brat Kastorov (Κάστωρ), v. r. Demin. otd. **Πολυδεύκιον**, τὸ.
πολυ-δίψιος, 2. (δίψα), *ep.* veoma žedan, bez vode, pridj. visočine argolske.
πολύ-δονος, 2. *poet.* mnogo gonjen.
πολύ-δρομος, 2. *poet.* daleko potucajući se ili lutajući.
πολυδωρία, ἡ, podatljivost, kao svojstvo perzijskih kraljeva prema poslanicima i t. d.
πολύδωρος, 2. (δῶρον), *ep.* vijenom bogat, jer su roditelji od prosaca dobijali mnoge darove, koje su opet donekle davali kćeri za opremu. Kao lično ime
Πολύ-δωρος, ὁ, **1.** sin Kadmov i Harmonijin, kralj tebanski, otac Labdakov. **2.** inače lično ime. — Πολυδώρη, kći Pelejeva, mati Menestijeva.
πολύ-εδρος, 2. (ἕδρα), *poz.* s mnogim sjedalima (jedno nad drugim).
πολυ-ειδής, 2. (εἶδος), mnogolik, različan. Supst. τὸ π. = ἡ πολυειδία različnost.
πολυ-έλικτος, 2. *poet.* mnogo zavinut, različit.
πολυ-επής, 2. (ἔπος), *poet.* koji mnogo zbori ili znači.
πολύ-εργος, 2. *buk.* veoma radljiv.
πολυ-ετής, 2. *poet.* mnogogodišnji, dugovječan.
πολύ-ευκτος, 2. (εὔχομαι), mnogo ili veoma željen, mnogo izmoljen, mnogo željkovan, vrijedan da se želi.

Πολύευκτος, ὁ, **1.** iz Sfeta, prijatelj Demostenov i žestok pristaša narodne stranke. **2.** inače lično ime.
πολυ-εύ-σπλαγχνος, 2. *poz.* veoma samilostan.
πολυ-εύχετος, 2. *ep.* = πολύευκτος.
πολύ-ζηλος, 2. *poet.* i **πολυ-ζήλωτος**, 2. *poet.* pun natjecanja, veoma slavljen, visoko štovan, veoma ljubljen.
πολύ-ζυγος, 2. (ζυγόν), *ep.* s mnogo veslačkih klupa.
πολῠ-ηγερής, 2. (ἀγείρω), *ep.* s daleka i široka sazvan (razl. *var. l.*).
πολυ-ήκοος (ἀκούω), 2. koji je mnogo čuo.
πολυ-ήμερος, 2. *ep.* mnogodnevan.
πολυ-ήρᾰτος, 2. (ἐράω), *ep.* veoma ljubljen, veoma poželjen ili povoljan, predrag, umiljat, dražestan.
πολῠ-ηχής, 2. (ἦχος), *ep.* **1.** pun glasova, glasit. **2.** prebučan.
πολυ-θαρσής, 2. (θάρσος), *ep.* veoma smjelan, veoma hrabar.
πολύ-θεος, 2. *poet.* koji mnogim bogovima pripada.
πολύ-θερμος, 2. *poz.* veoma topal.
πολύ-θηρος, 2. *poet.* pun zvjeraka ili divljači.
πολυ-θρέμμων, 2. *poet.* bogat životinjama.
πολύ-θρηνος, 2. *poet.* = πολυδάκρυος.
πολύ-θρους, 2. *poet.* s mnogo vike.
πολυ-θρύλητος, 2. mnogo raspravljan.
πολύ-θυρος, 2. (θύρα), **1.** *ep.* s mnogim otvorima, probušen, izdrpan. **2.** *poet.* lisnat, mnogostruk.
πολύ-θῠτος, 2. (θύω), *poet.* i πολύ-θυστος, 2. *poet.* obilan žrtvama, *π.* σφαγὰς τεύχειν mnoge žrtve klati.
πολυιδρείη, ἡ, *ep.* mnogo znanje, vještina, πολυιδρείῃσι s dod. νόον razboritim odredbama; razborito, mudro. Od
πολύ-ιδρις, ιος, ὁ, ἡ, *ep.* koji mnogo zna, veoma razborit, domišljat.
πολύ-ιππος, 2. *ep.* bogat konjma.
πολῠ-καγκής, 2. (isp. κάγκανος), *ep.* koji veoma suši, vruć kao žeravica.
πολυ-κανής (καίνω, κτείνω), 2. *poet.* koji mnogo ubija.
πολύ-καπνος, 2. *poet.* s mnogo dima, čađav.
πολυκαρπία, ἡ, bogata žetva.
πολύ-καρπος, 2. rodan, **a)** plodan. **b)** koji mnogo žanje.
πολυκέρδεια, ἡ, *ep.* dat. plur. -κερδείῃσιν, veliko lukavstvo, podmuklost.
πολῠ-κερδής, 2. (κέρδος), *ep.* pletkaš, lukav, lakom.
πολύ-κερως, ωτος, ὁ, ἡ, rogat, φόνος izvršeno na mnogom rogatom blagu.
πολύ-κεστος, 2. *ep.* bogato vezen.
πολυ-κέφαλος, 2. mnogoglav.
πολυ-κηδής, 2. (κῆδος), *ep.* pun briga, mučan, jadovit.
πολυ-κήτης, 2. *buk.* pun grdosija.
πολυ-κίνητος, 2. *poz.* koji se mnogo ili jako miče, uzburkan.
πολύ-κλαυστος i **πολύ-κλαυτος**, 2. i 3. (κλαίω), *poet.* = πολυδάκρυος.
Πολύ-κλειτος, ὁ, **1.** iz Sikiona, kipar i majstor u prikazivanju čovječje ljepote, koji je prvi postavio neka pravila o odnošajima ljudskoga tijela, učenik Ageladin, suparnik Fidijin, glava argiv. škole; na glasu je bio njegov δορυφόρος i διαδούμενος, i kolos Herin od zlata i slonove kosti u Argu. U cvijetu je bio oko g. 430. pr. Is. **2.** iz Larise, povjesnik u vrijeme Aleksandra Vel.
πολυ-κληΐς, ῖδος, ili **-κληΐς**, ῖδος, ἡ (κλεΐς), *ep.* = πολύζυγος, s mnogo vesala.
πολύ-κληρος, 2. *ep.* s velikom baštinom, bogat.
πολύ-κλητος, 2. (καλέω), daleko dozivan = πολυηγερής, v. r.
πολύ-κλυστος, 2. (κλύζω), *ep.* i *poz.* mnogo plakan ili uspljuskivan, obilan morskim strujama, valovit.
πολύ-κμητος, 2. (κάμνω), *ep.* mučno gotovljen, — kovan, — građen.
πολύ-κνημος, 2. *ep.* s mnogo uvala, šumovit.
πολύ-κοινος, 2. *poet.* mnogima zajednički, koji mnogo prima, t. j. mnoge ili sve obuhvata.
πολυκοιρᾰνίη, ἡ, *ep.* vladanje ili zapovijedanje mnogih. Od
πολυ-κοίρανος, 2. *poet.* koji mnogima vlada.
πολύ-κρᾱνος, 2. *poet.* mnogoglav.
πολυ-κρατής, 2. *poet.* veoma silni.
Πολυκράτης, ους, ὁ, **1.** sin Eakov, tiran na Samu oko g. 540.—530.; imao je krasan dvor (Anakreon) i tjelesnu stražu; sa 100 brodova pedeseteroveslačkih pokorio je izokolne otoke i gradove te se složio s Amazisom iz Egipta i Kambisom; od ustaša svladan bi najposlije od perz. satrapa Oreta vjerolomno u Magnesiji pogubljen, g. 522. **2.** inače lično ime.
πολύ-κροτος, 2. *ep.* koji glasno ječi ili buči.
πολυ-κτέανος, 2. *poet.* i **πολυ-κτήμων**, ον, gen. ονος (κτῆμα), *ep.* i *poet.* koji mnogo ima, veoma bogat, veoma moguć, uzvišen.
πολύ-κτητος, 2. *poet.* bogat, veoma imućan.
πολυ-κτόνος, 2. (κτείνω), *poet.* koji mnoge ubija; ubilac mnogih.
πολυ-κώκυτος, 2. *poet.* pun tužbi, jadovit.
πολυ-κύμων (κῦμα), 2. *poet.* obilan valovima.
πολύ-κωπος, 2. (κώπη), *poet.* s mnogo vesala.
πολῠ-λήιος, 2. (λήιον), *ep.* bogat usjevima ili njivama.
πολύ-λλιστος, 2. *ep.* (λίσσομαι), mnogo moljen.
πολυλογία, ἡ, mnogo govorenje, brbljavost.
πολυ-λόγος, 2. (λέγω), razgovoran, brbljav.
πολυ-μαθής, 2. (μανθάνω), koji je mnogo učio, pun znanja. Otd.
πολυμαθία, ἡ, učenost.

πολυ-μέριμνος, 2. *poz.* pun briga, zabrinut.
πολυ-μερῶς, adv., N. T. mnogostruko.
πολύ-μετρος, 2. *poet.* velik, bogat, izdašan.
πολυ-μηκάς, άδος, ἡ, *jon.* vekav.
πολύ-μηλος, 2. *ep.* i *poet.* bogat ovcama ili stokom, stočan.
πολύ-μητις, 2. *ep.* bogat razborstvom, svaštoznanac, domišljat, lukav.
πολυμηχανίη, ἡ, *ep.* bogatstvo pomoćnih sredstava, razboritost. Od
πολυ-μήχανος, 2. *ep.* i *poet.* = πολύμητις.
πολυ-μισής, 2. *poz.* mnogo omražen.
πολύ-μιτος, 2. *poet.* šareno tkan.
πολυμνήμων, 2. koji se mnogih stvari sjeća.
πολυ-μνηστή, ἡ (μνάομαι), *ep.* mnogo prošena.
πολύ-μνηστος, *dor.* **-μνᾱστος,** 2. (μιμνήσκω), *poet.* **1.** akt. koji dobro pamti. **2.** pas. često pominjan, koji se često ima pominjati, u pamet usađen.
Πολ-ύμνια, ἡ, jedna od devet Musa, kći Zeusova, koja umije mnoge pjesme.
πολύ-μορφος, 2. *poz.* = πολυειδής.
πολύ-μουσος, 2. *poz.* pun Musâ, pri čem ima mnogo Musa.
πολύ-μοχθος, 2. *poet.* mučan, bijedan, jadovit (Sof. OC. 1231 treba za π. iz sl. κάματος dopuniti); koji muke zadaje.
πολύ-μῡθος, 2. *ep.* = πολυλόγος.
πολύ-νᾱος, 2. *buk.* sa mnogo hramova.
πολυ-ναύτης, ου, ὁ, *poet.* s mnogo brodara i brodova.
πολυ-νεικής, 2. *poet.* koji se mnogo bori, svadljiv.
Πολυνείκης, ους, ὁ, brat Eteoklov (Ἐτεοκλῆς), v. r.
πολυ-νιφής, 2. *poet.* snjegopadan, snježan.
πολύ-ξενος, 2. *poet.* s mnogo stranaca, gostoljuban.
πολύ-ξεστος, 2. *poet.* mnogo blanjan ili strugan, brižno izglađen (var.).
πολυ-οινέω, *ep.* obilovati vinom. Od
πολύ-οινος, 2. (ϝοῖνος), bogat vinom.
πολυ-όμματος, 2. *poz.* mnogook.
πολυ-όρνῑθος, 2. (ὄρνις), *poet.* obilan pticama, pridj. otoka Leuke poradi mnogih galebova, labudova i ždralova ondje.
πολυοψία, ἡ, obilje mesa, osob. obilje riba; u šali: dobra mesnata godina.
πολύ-οψος, 2. (ὄψον), *poz.* s mnogo mesnatih jela, sladak, mastan.
πολυπάθεια, ἡ, *poz.* obilje dojmova. Od
πολυ-παθής, 2. mnogim nevoljama, dojmovima izložen; sup. -θέστατος.
Πολυπαΐδης, ὁ, prijatelj pjesnika Teognisa.
πολυ-παιδία, ἡ, mnoštvo djece.
πολῡ-παίπᾰλος, 2. *ep.* (isp. παιπαλόεις), veoma podmukao, lukav.
I. **πολυ-πάμων** ili **πολυ-πάμμων,** 2. *ep.* veoma bogat.
II. **πολυ-πάμων,** 2. *poet.* (πῆμα), pun bijede, jadovit, nevoljan.
πολυπειρία, ἡ (πολύ-πειρος), veliko, bogato iskustvo.
πολυ-πείρων, ονος, 2. *ep.* mnogo ograničen, iz mnogih krajeva.
πολυ-πενθής, 2. *ep.* **1.** pun tuge, pretužan. **2.** *poet.* mnogo žalovan.
Πολυπέρχων, pravi oblik za Πολυσπέρχων, v. r.
Πολυ-πημονίδης, αο, ὁ, Nevoljni, tako Odisej zove svoga djeda, podsjećajući na Odisejev epitet πολύτλας.
πολυ-πήμων, ονος, 2. *ep.* veoma štetan.
πολύ-πηνος, 2. *poet.* od gusta tkanja, gusto tkan.
πολυ-πίδαξ, ᾰκος, i metapl. -πιδάκον, ὁ, ἡ, *ep.* i *poet.* pun izvorâ.
πολύ-πικρα, *ep.* kao adv., veoma gorko, t. j. bolno.
πολυ-πινής, 2. (πίνος), *poet.* veoma prljav.
πολύ-πλαγκτος (πλάζω), *ep.* i *poet.* **1.** koji daleko luta, koji je daleko putovao, skitač, za godine: koje se mnogo okreću (jer su devet puta kružile). **2.** koji daleko zanosi, ἄνεμος.
πολυ-πλανής, *poz.* **1.** tranz. koji zavodi u mnoge zablude. **2.** = slijed.
πολυ-πλάνητος, 2. *jon.* i *poet.*, i **πολύ-πλανος,** 2. *poet.* koji daleko luta, nepostojan.
πολύ-πλεθρος, 2. *poz.* **1.** koji ima mnogo pletara (πλέθρα) (oranice), u superl. koji ima najviše zemlje. **2.** *poet.* mnogo pletara (πλέθρα) velik.
πολύ-πλευρος, 2. *poz.* mnogostraničan (geom.).
πολυπλήθεια, ἡ, *jon.* -ίη, veliko mnoštvo.
πολυπλοκίη, ἡ, *poet.* podmuklost. Od
πολύ-πλοκος, 2. (πλέκω), veoma zapleten ili zauzlan, pren. zamršen.
πολυ-ποίκιλος, 2. *poet.* i N. T. veoma šaren, različit.
πολύ-πονος, 2. mučan, nemiran, a) koji ima mnoge nevolje, pun muka, mučen. b) koji nevolje zadaje, jadovit, bolan. Supst. τὸ π. neprestane muke. *Poz.* adv. **-όνως** s mnogo napora.
πολυ-πόταμος, 2. *poet.* s mnogim rijekama.
πολυ-πότνια, *ep.* fem., vrlo časna.
πολύ-πους, ποδος, ὁ, ἡ, *ep.* i *poet.* **πουλύπους,** mnogonog, snagom mnogih složnih nogu, o Eriniji, koja zločinca brzo i sigurno stiže. Kao supst. ὁ π. hobotnica, morski polip, sipa, koja do 3 stope naraste i oko glave ima 8—10 noga s nebrojenim bradavicama, kojima se čvrsto prilijepiti može.
πολυπρᾱγμονέω, *jon.* **-πρηγμονέω** (πολυπράγμων), mnogim stvarima baviti se, sebi mnogo posla zadavati čim, mnogim poslovima, kao svjetski ljudi što rade, zabavljati se, stoga a) u svakojake pletke miješati se, za nešto bez potrebe brinuti se, u što besputno pačati se, oko nečega nedopuštenog raditi, pletke plesti,

za državu opasne osnove snovati, aps., τί i περί τινος. b) sebi mnogo posla zadavati, u svašta plesti se, tuđim prilikama baviti se, miješati se u tuđe poslove, biti radoznao, radoznalo što pitati, ispitivati, pitati, njuškati, uhoditi, aps. ili s neupr. zavis. rečenicom.

πολυπρᾱγμοσύνη, ἡ, nepotrebna radljivost, upletanje u tuđe poslove, navlast. nepromišljena i besputna preduzimljivost, (prevelika) radoznalost.

πολυ-πράγμων, ον, gen. ονος (πράσσω), nepotrebno radljiv, navlast. koji se miješa u poslove, koji ga se ne tiču, koji se pača u tuđe prilike, radoznao; koji teži na novotarije, nemiran.

πολυπρηγμονέω, v. πολυπραγμονέω.

πολυ-πρόβᾰτος, 2. *jon.* bogat ovcama, stočan.

πολυ-πρόσωπος, 2. *poz.* s mnogo lica, gdje ima mnogo uloga.

πολύ-πτῠχος, 2. (πτύξ), *ep.* i *poet.* s mnogim borama, pren. gudurast.

πολύ-πῡρος, 2. *ep. poet.* bogat pšenicom.

πολύ-ρραφος, 2. *poet.*, i *buk.* πολύ-ρραπτος, 2. (ῥάπτω), čvrsto šiven.

πολύ-ρρην, ηνος, 2. *ep.* i **πολύ-ρρηνος**, 2. *ep.* (mj. πολύϝρην, v. ἀρήν, ἀρνός), bogat ovcama ili stadima, stočan.

πολύ-ρριζος, 2. *poet.* obilan korijenjem.

πολύ-ρροθος, 2. *poet.* veoma šuman.

πολύ-ρρῠτος, 2. *poet.* koji obilno teče.

πολύς, πολλή, πολύ, *ep.* takođ. **πουλύς, πουλύ**, i *ep. jon.* i *poet.* **πολλός, πολλόν**, sklanja se obič. gen. πολλοῦ, πολλῆς, πολλοῦ, dat. πολλῷ, πολλῇ, πολλῷ, akuz. πολύν, πολλήν, πολύ, plur. πολλοί, πολλαί, πολλά i t. d., ktomu *epski* (i donekle *poet.*) sg. gen. πολέος, akuz. πουλύν (mask. i fem.) i πολλόν, plur. nom. m. πολέες i πολεῖς, ntr. πολέα, gen. m. πολέων, fem. πολλάων i πολλέων, dat. πολέσσι, πολέσι i πολέεσσι, akuz. πολέας (takođ. dvojesložno) i πολεῖς. Kompar. **πλείων, πλέον**, i superl. **πλε-ῖστος**, 3., v. dolje B. i C. (lat. *plus, plurimus, plerique*, srodno s kor. πλε u πλῆθος).

A) **pozitiv I.** adj. **1.** kao adj. za broj, prostor, vrijeme, jakost, veličinu: **mnog, mnogo,** mnogostruk, čest, dalek, opširan, širok, potanko; više puta, dug, općenit, običan; obilan, potpun, žestok, prijek, živahan, živ; velik, silan, moćan, dubok, glasan, pun (o glasu), vrijedan, skup (ovo osob. πολλοῦ), uz atribute spaja se s καί, πολλαὶ καὶ καλαί mnoge krasne —; rjeđe πολλὰ ἄλλα. Ali stoji a) pleonast. s dod. πλήθει, ili prolept. kod ηὔξητο te je sad bila silna. b) tako, da se u hrv. očekuje adv., πολλὸς αἰνεόμενος mnogo, t. j. često hvaljen, πολλὸς ἔκειτο t. j. otegnuo se daleko (Il. 7, 156), πολλὸς ἦν λισσόμενος molio je silno (Her. 9, 91), slič. πολὺς ἔγκειται, ῥέει žestoko ište, poziva se silno na što, izdire se žestoko na njih, polemizira silno, koje aps., koje τινί i κατά τινος, koje s part. c) bez člana, u smislu: velik dio; πολλαὶ τριήρεις velik dio troveslanica; često s genit. πεσόντων τῶν πάντων πολλῶν jer su uopće mnogi pali, πολὺ τοῦ στρατεύματος mnoge od ostalih četa, τῆς γῆς πολλή velik komad zemlje, πολλὴ τῆς ὁδοῦ velik dio puta, i tako stoji πολλή s pomišlj. ὁδός i sl. infin. (dalek) put i u Ksen. Anab. 6, 3, 16. d) sa članom koje u smislu: oni (pomenuti) mnogi, koje: mnogi, što ih ima, tako τὰ πολλὰ πνεύματα mnogi vjetrovi, što ih uop. ima, ὁ πολὺς βίος punoća života, zapr. što ga je još obilno ostalo, koje: najviše, najveći, τὸ πολὺ πλῆθος glavno mnoštvo, ὁ στρατὸς ὁ πολλός veći dio vojske, slič. νῆες αἱ πολλαί veći dio brodova, ili ὡς ὁ πολὺς λόγος kako se najviše govori; često s genit. τὸ πολὺ τοῦ ἔργου veći dio posla. e) kao potpun predikat: πολὺς ili πολλὸς εἶμι dolazim često, mnogo me pominju, marljiv sam, živo nastojim, aps., ili s part. λέγων marljivo govorim. Stoga se s drugim adj. najviše spaja s καί ili τὲ καί, pa ako πολύς stoji na drugom mjestu, takođ. s τέ — τέ.

2. kao **supst.** a) (οἱ) **πολλοί** (u Hom. najviše bez člana) većina, većina drugih, veći broj, množina, navlast. veliko mnoštvo, svjetina, narod, demokratski slojevi, ἐς τοὺς π. u javnom mišljenju; ali znači takođ.: oni brojni, ili osob. kad stoji ostrag kao apoz.: većinom; aps., ili τινός, ἔκ τινος iz kojega mnoštva. b) (τὸ) **πολύ** (πολλόν) velik dio, veći dio, veoma mnogo, množina, većina, glavna sila, najveći prostor, najviše, οὐκ ἐν πολλῷ u uskom prostoru, takođ. ὡς τὸ π. većinom; aps. ili τινός. c) (τὰ) **πολλά** mnogo, najviše (Od. 2, 58), najveći dio, većina, sve. Takođ. adv., v. što slijedi.

3. kao **adv.** a) **πολύ** (πολλόν), **πολλά** mnogo, u mnogim stvarima, mnogostruko, mnogo puta, često; nakon dužega vremena, jednako, daleko, kud i kamo, veoma (Od. 1, 1), znatno, jako, silno, doista. Slič. τὸ πολύ ponajviše, obično, ili τὰ πολλά i ὡς τὰ πολλά *fere*, gotovo u svem, ponajviše, većinom, redovno, kao obično (Plat. Prot. 311 A), τὰ πολλὰ πάντα većinom, sasvim, gotovo posve. Nerijetko stoji πολύ, πολύ τι i πολλῷ tako uz komp. i superl., i to katkad riječima rastavljeno, u smislu: daleko, kud i kamo, pa tako i uz δεύτερον kud i kamo drugo, t. j. kud i kamo bolje ili vrednije od drugih, ili πρίν mnogo prije; slič. ἔμπροσθεν, ili uz προλαμβάνειν daleko odmaknuti ili odvojiti. Pa tako stoji i πρὸς πολλῷ većinom i παρὰ πολύ. b) **διὰ πολλοῦ** u velikim razmacima udaljeno jedno od drugoga, kod velike daljine, ili takođ.: nakon duga vremena. c) **ἐκ πολλοῦ** izdaleka, iz da-

ljine, u velikoj daljini, ili takođ.: od dugog vremena, dugo, već odavno, ἐκ πολλοῦ μελέτη dugo vježbanje. **d)** ***ἐπὶ πολύ*** *(πολλόν), ἐπὶ τὸ π., ὡς ἐπὶ τὸ π.* za velik prostor, daleko, takođ.: predaleko; pak: dugo vremena, zadugo, dugo ili mnogo, ponajviše, najviše, obično, redovno, poprijeko, uvelike, izobila, koje aps., koje *τινός*. Tu stoji često mjesto akuz. = *πολὺ μέρος* velika, znatna daljina, velik dio, *ἐπὶ πολὺ τῆς δόξης ἐποίει τισί* zapr. velik dio njihove slave činilo im to, t. j. velik dio slave sastojaše za njih u tom. Slič. *ἐπὶ τὰ πολλά* na mnoge strane, s *τινός* na mnoge dijelove, na mnogim mjestima čega. Ali *ἐπὶ πολλῷ* zapr. za veliku cijenu (Dem. 1, 15), stoga: uz teške žrtve, skupo. **e)** ***ἐς πολλά*** u mnogom, svakom pogledu. **f)** ***κατὰ πολλά*** u mnogim odnosima, na mnogim mjestima, u mnogom obziru, aps. i *τινός*. **g)** ***παρὰ πολύ*** daleko, kud i kamo, osob. kod komp. (v. gore), ili kod *ἡσσᾶσθαι, νικᾶν* odlučno poražen biti, sjajno pobijediti, stoga *τὸ παρὰ πολύ* odlučna pobjeda. **h)** ***πρὸ πολλοῦ*** prije dugo vremena, *πρὸ πολλῶν τιμᾶσθαι* sa sl. inf.: mnogo žrtvovati, da. **i)** ***πρὸς πολύ*** svagdje, *πρὸς πολλῷ* v. gore.

II. Pravi **adverbi** **1.** ***πολλάκις***, *jon.* i *poet.* takođ. ***πολλάκι***, *saepe*, ***πολλάχῇ***, takođ. ***πολλαχῇ*** i ***πολλαχοῦ***, *πολλαχῇ ἄλλῃ* s mnogih drugih strana, aps. i *τῆς γῆς; πολλάκις* s *εἰ, ἐάν, μή, ἵνα μή* = možda, svakako. (Slič. *πολλαχόθι*.) **2.** ***πολλαχόθεν*** od mnogih strana, iz mnogih razloga. **3.** ***πολλαχόσε*** na mnoga mjesta. **4.** ***πολλαχῶς*** na više načina.

B) kompar. ***πλείων*** (od *πλε-ίων*), ***πλεῖον***, ili ***πλέων***, *πλέον*, *at. πλείων, πλέον* (ispred *ἤ* takođ. *πλεῖν*), gen. *πλείονος* i *πλέονος* i t. d. pravilno, ktomu akuz. takođ. *πλείω, πλέω*, nom. i akuz. plur. takođ. *πλείους, πλείω, πλέω*, pak *epski* plur. nom. *πλέες*, dat. *πλεόνεσσι*, akuz. *πλέας*, i *jonski* sg. nom. ntr. *πλεῦν*, gen. *πλεῦνος*, akuz. m. *πλεῦνα*, plur. *πλεῦνες, πλεῦνα, πλεύνων, πλεῦνας*,

1. adj. *plus*, **više**, takođ. **odviše** (t. j. više nego umjereno), d a l j i, d u l j i, v e ć i, j a č i, *πλείονος* skuplji, *πλείω ποιεῖσθαι τὸν πλοῦν* obilazeći ploviti. Katkad **a)** s pojmom dijela: *πλέων νύξ* veći dio noći (nego dvije trećine), *αἱ πλ. νῆες* većina brodova, *τὸν στρατὸν τὸν πλέω* veći dio vojske, *ἡ πλ. στρατιά* glavna vojska (Her. 6, 81). **b)** kao apoz. *αὐτοὶ οὐ πλείους* t. j. u **ne** mnogo većem broju, *τῷ ἄλλῳ τῷ πλέονι* za ostali dio, naime ostatka. **c)** pleon. s *τὸν ἀριθμόν*, ili ponovljeno *πλείων καὶ πλείων* sve više. Koje aps., koje sa sl. gen. ili *ἤ*, koje katkad i izostane, *πλείων ἑβδομήκοντα* više od 70 (Plat. Apol. 17 D). **2.** sa č l a n o m kao **supst.** **a)** *(οἱ) πλ.* v e ć i n a, *plures*, veći dio, jači, jači brojem, veća ili jača sila, najviše njih, napose suprotno boljarima: narodna stranka; ono njih više, t. j. ona četa na protivnoj strani (Il. 5, 673; 10, 506). Aps. ili s gen. **b)** *τὸ πλ.* (ono) dalje, veće, veći dio, veće mnoštvo, veći broj, v e ć i n a, što je preko broja, napose: općina, narod; aps., i *τινός* čega, na pr. *τὸ πλέον τοῦ χρόνου* najviše vremena. **c)** *τὰ πλ.* još više ili dalje, često kao adv. **3. adv. a)** *π λ έ ο ν* ili *π λ ε ῖ ο ν, πλέον τι, τὸ πλέον, πλείω, τὰ πλείω* više (takođ. = *μᾶλλον*), dalje, većinom (takođ. *πλέον μέρος*), redovno, *πλέον εἶναι* ili *γίγνεσθαί τινι* komu pomagati ili koristiti, s neg. ništa ne odmicati, ništa više ne izraditi, slič. *πλέον τι* ili *οὐδὲν π ο ι ε ῖ ν* nešto ili ništa više ne izraditi, oboje često s part. čim ili tim što (Plat. Apol. 19 A), *πλέον ἔχειν*, vidi *ἔχω* I. A, 4 b (str. 386 a); ali *πλεῖον οὐδὲν ἔχειν* u najboljem stanju biti, *πλέον φέρεσθαι* više vrijediti. **b)** *δ ι ὰ π λ ε ί ο ν ο ς* dulje, *ὁ διὰ πλ.* duži. **c)** *ἐ κ π λ ε ί ο ν ο ς* duži put, ili: iz veće daljine, ili: od duže vremena, duže vremena. **d)** *ἐ ν π λ ε ί ο ν ι* obilnije. **e)** *ἐ π ὶ π λ έ ο ν* i to *τ ὸ ἐ π ὶ π λ έ ο ν* više, stim više, dalje, dulje, veće, bolje, u daljem, većem prostoru, u većoj mjeri, u povećanom mjerilu, opširnije, *ἐπὶ πλέον τι* takođ. znatno previsoko, aps., ili *τινός*, na pr. *ἐπὶ πλεῖον τῆς ἄλλης Θρᾴκης* nad većim prostorom negoli je ostala Trakija, t. j. da obuhvata više od polovice ostale Trakije; *ἐπὶ πλέον ἐστί* proteže se dalje, ima veći opseg nego; *ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖον* redovno bolje. **f)** *ἐ ς τ ὸ π λ ε ῖ ο ν* dalje, *οὐδὲν ἐς πλέον ποιεῖν* s part. ništa ne izraditi, *ἐς πλέον πίπτειν* dalje dospjeti. **g)** *π ε ρ ὶ π λ ε ί ο ν ο ς* milije, vrednije, osob. s *ποιεῖσθαι*, v. *ποιέω*. **4.** *ο ὐ τ ὸ π λ έ ο ν ἤ* manje — nego, ne toliko — koliko. **5.** pravi adv. **a)** *jon.* ***πλεόνως*** odviše, silno. **b)** ***πλεονάκις*** često, češće (s pravim komparat. značenjem i bez njega).

C. superl. ***πλεῖστος***, 3. **1. adj.** *plurimus*, **najviše** (njih), n a j v e ć i, najviše razgranjen, n a j d u ž i, n a j j a č i, najobičniji, takođ. **veoma mnogi**, v e o m a v e l i k, *πλείστη γῆ* veoma velik prostor, *πλεῖστόν τι ποιεῖν* nešto najviše podići, *πλεῖστός εἰμι τῇ γνώμῃ* najviše pristajem uz mišljenje, najvećma mi se sviđa (Her. 7, 220). Objačano sa *ὅσος* izvanredno mnogo, *ὡς quam*, koliko moguće, kako dugo moguće, što veći, u najvećem stepenu, najvećma, najdrskije, *ὅτι* što dalje. Često s gen. *ὁ πλεῖστος τοῦ βίου* najveći dio životne potrebe, slič. *τοῦ χρόνου*, i kao apoz. *οἱ ψιλοὶ οἱ πλεῖστοι* lako oružani velikim dijelom. **2. supst. a)** *(οἱ) πλ.* v e ć i n a, veliko mnoštvo, aps., i *γῆς* u onoj zemlji. **b)** *(τὸ) πλ.* glavno mnoštvo, najveći dio, *πλείστου ἄξιος* najznamenitiji, najčestitiji, najdragocjeniji, veoma zaslužan. **3. adv. a)** *π λ ε ῖ σ τ ο ν, πλεῖστα, τὰ πλεῖστα,* n a j v e ć m a, većinom, n a j v i š e, najdalje, najčešće, v e o m a č e s t o, i za objačanje superlativa: kud i kamo, daleko, *πλ.*

κάκιστος baš najgori. **b)** *διὰ πλείστου* u najdaljoj daljini, *τὰ διὰ πλ.* najudaljenije, *οἱ διὰ πλ. μάλιστα* najdalji najviše, što dalje to više; ili takođ.: od veoma dugog vremena. **c)** *εἰς πλεῖστον* najvećma, najviše, *τινός* u čem. **d)** *ἐκ πλείστου* najdulje. **e)** *ἐπὶ πλεῖστον* na najviše, na vrh, najvećim dijelom, najdalje, veoma dugo, za dugo (vremena), *ἐκ τοῦ ἐπὶ πλ.* od najdavnijih vremena, *ὡς ἐπὶ πλ.* što dalje, što duže, što bolje, u najdaljem prostoru, aps., ili *τινός* za veći dio, veoma velik dio čega, *ὡς ἐπὶ πλεῖστον ὁμίλου* što dalje moguće u skupu. **f)** *περὶ πλείστου* u najvišem stepenu, kod *ἡγεῖσθαι, ποιεῖσθαι*, v. r. **4.** pravi **adv.** **πλειστάκις**, veoma mnogo puta, veoma često.

πολυσαρκία, ἡ, gojnost, debljina. Od

πολύ-σαρκος, 2. (σάρξ), *ep.* mesnat, gojan.

πολυ-σινής, 2. *poet.* veoma škodljiv.

πολυ-σιτία, ἡ, plodnost žitom.

πολύ-σιτος, 2. *buk.* koji mnogo jede.

πολύ-σκαρθμος, 2. (σκαίρω), *ep.* zapr. koji jako skače, stoga: brz, hitar.

πολυ-σπερής, 2. (σπείρω), *ep.* zapr. daleko posijan, t. j. daleko rasut.

πολύ-σπλαγχνος, 2. N. T. veoma milosrdan.

Πολυ-σπέρχων (pravo *Πολυπέρχων*), οντος, ὁ, sin Simijin, general Aleksandra Vel. i poslije njegove i Antipatrove smrti vladalac u Makedoniji, g. 319., ali se nije mogao držati, umr'o u Lokridi poslije g. 303.

πολύ-σπορος, 2. *poet.* i *poz.* bogat usjevima.

πολυ-στάφυλος, 2. (σταφυλή), *poet.* grozdan, vinorodan.

πολυ-στεφής, 2. (στέφω), *poet.* bogato ovjenčan, *τί* na čem, *τινός* od čega, čim.

πολυστομέω (*πολύ-στομος*), *poet.* mnogo govoriti.

πολύ-στονος, 2. *ep.* i *poet.* (στόνος), **1.** pun uzdisajâ, t. j. uzdišući, zlosrećan. **2.** koji mnoge uzdisaje uzrokuje ili zadaje.

πολύ-στροφος, 2. *poet.* koji se mnogo suče, gibak.

πολύ-στυλος, 2. *poz.* s mnogim stupovima.

πολυ-σχιδής, 2. *poz.* mnogo rastrižen, o raskošnoj obući.

πολύ-σχιστος, 2. (σχίζω), *poet.* mnogo cijepan ili podijeljen.

πολύ-τεκνος, 2. *poet.* koji ima mnogo djece, *π. ἅμιλλα*, t. j. u obilju djece.

πολυτέλεια, *jon.* **-είη**, ἡ, skupocjenost, velik trošak, rasipnost, sjaj, i u plur.

πολυ-τελής, 2., adv. **-ῶς**, komp. *-έστερον*, **1.** *poz.* koji mnogo troši, rastrošan, sjajno živeći, rasipan. **2.** što mnogo troška ište, mnogo stoji, s mnogim troškom, skupocjen, skup, sjajan, takođ.: preskup.

πολυ-τέχνης, ου, *jon.* εω, ὁ, *poet.* i *jon.* koji je vješt mnogim umjećama.

πολυτεχνία, ἡ, umjetničko iskustvo. Od

πολύ-τεχνος, 2. (τέχνη), *poz.* **1.** umjetan, umjetnički. **2.** koji treba mnoge umjetnosti.

πολυ-τίμητος [ῑ], 2., *πολύ-τιμος*, 2. *poz.*, i *ep.* **πολύτιτος**, 2. visoko cijenjen, mnogo štovan, skupocjen.

Πολυτίμητος, ὁ, rijeka u Sogdijani, sada Serafhan, t. j. zlatonosna rijeka.

πολύ-τλας (samo nom.), ὁ (τλῆναι), adj. **1.** *ep.* stradalac, postojan, za Odiseja. **2.** *poet.* veoma drzak ili smjelan.

πολυ-τλήμων, ὁ, ἡ, *ep.* koji mnogo podnosi, smjelan.

πολύ-τλητος, 2. (τλῆναι), *ep.* koji je mnogo pretrpio ili trpio, stradalac.

πολυ-τρήρων, ονος, ὁ, ἡ, *ep.* pun golubova.

πολύ-τρητος, 2. (τρητός, τιτράω), s mnogo rupa.

πολυτροπίη, ἡ, *jon.* okretnost, razboritost.

πολύ-τροπος, 2. (τρέπω), *ep.* mnogo okretan, lukav, previjan, *τὸ πολ.* duševna okretnost; za stvari: različit. Adv. *-ως* na različan način, različno.

πολύ-τροφος, 2. *poz.* gojan, ugojen; akt. hraniv.

πολυ-ύμνητος, 2. *poz.* i *πολύ-υμνος*, 2. *poet.* mnogo opjevan.

πολυ-φάρμακος, 2. *ep.* koji poznaje mnoge lijekove ili čarolije, *Κίρκη* biljarica.

πολύ-φᾱτος, 2. *poet.* i

πολύ-φημος, 2. (φήμη), *ep.* s mnogo glasova, stoga **1.** s *ἀγορή, ἀλία*, pun govorâ, *ἀοιδός* pun priča. **2.** slavan, glasit, *ἐς π. ἐξενεῖκαι* razglasiti, na glas iznijeti.

Πολύ-φημος, ὁ, **1.** sin Posidonov i Nimfe Toose, jedan od Kiklopâ (v. *Κύκλωψ*), od Odiseja oslijepljen. **2.** sin Elatov, Lapit iz Larise, koji je išao s Argonautima.

πολύ-φθορος, 2. (φθείρω), *poet.* pas., u tešku pogibiju bačen, pun ubistva i pogibije.

πολυ-φθόρος, 2. *poet.* akt., mnogima poguban.

πολυφιλία, ἡ, *poz.* u plur., obilje prijateljâ. Od

πολύ-φιλος, 2. *poz.* mnogima prijatelj.

πολύ-φιλτρος, 2. *buk.* od ljubavi bolan.

πολύ-φλοισβος, 2. *ep.* s velikim valovima, valovit.

πολύ-φονος, 2. *poet.* ubojit.

πολύ-φορβος, 2. i 3. (φορβή), *ep.* koji mnoge hrani, pun hrane.

πολυ-φραδής, 2. *poet.* vrlo razuman, veoma mudar.

πολυφροσύνη, ἡ, *jon.* lukavstvo.

πολύ-φρων, ονος, ἡ (φρήν), *ep.* veoma pametan, vrlo razborit, mudar.

πολύ-φυλλος, 2. (φύλλον), *ep.* šumnat, brsnat.

πολύ-φωνος, 2. *poz.* brbljav, mnogoglasan; *poz.* *ep.* kao *nom. propr.* vikač.

πολύ-χαλκος, 2. *ep.* bogat mjeđu, pun mjedi, mjeđu obasjan, *οὐρανός*.

πολυ-χανδής, 2. *buk.* koji mnogo hvata, prostran.

πολύ-χειρ, ειρος, ὁ, ἡ, *poet.* mnogoruk, pridj.

Erinije, koja u sebi snagu mnogih ruku ujedinjuje, da bi zločinca sigurno svladala.

πολυχειρία, ἡ, zapr. obilje ruku, t. j. radnikâ, pomoćnikâ.

πολυχορδία, ἡ, mnoštvo struna.

πολύ-χορδος, 2. (χορδή), zapr. s mnogo žica, pak uop. mnogoglasan.

πολυ-χρόνιος, 2. (χρόνος), koji dugo traje, dug, trajan, πολυχρόνιον nešto jako, (τὸ) πολυχρονιώτερον trajniji dio.

πολύ-χρυσος, 2. bogat zlatom, pun blaga; veoma bogat, λατρεύματα bogato skupocjenim darovima i zavjetnim darovima, po čem je osob. delfsko proročište svagdje bilo na glasu, οἱ π. veliki bogataši.

πολύ-χυτος, 2. *poz.* različit, svakojak.

πολύ-χωρος, 2. *poz.* koji mnogo obuhvata, prostran.

πολύ-χωστος, 2. *poet.* visoko nasut.

πολυ-ψάμαθος, 2. *poet.* pun pijeska, pjeskovit.

πολυψηφία, ἡ (πολύ-ψηφος, 2.), višak glasova.

πολυ-ψήφις, ιδος, ὁ, ἡ, *poet.* kremenit.

πολυ-ώδυνος, 2. *buk.* koji velik bol zadaje.

πολυ-ώνυμος, 2. (ὄνυμα = ὄνομα), s mnogo imena, o Dionisu, koji se na pr. zvao i Lijej, Euan, Ditiramb i t. d.

πολυ-ωπός, 2. *ep.* (ὀπή), okat.

πόμα, τὸ, v. II. πῶμα.

πομπαῖος, 3., v. πόμπιμος.

πομπεία, ἡ (πομπεύω), ludo podrugivanje, raspuštena lakrdija, kakve su muškarci na svetkovine Bakhove, a žene na Demetrine slobodno zbijale.

πομπεῖα, τὰ (πομπή), sveto posuđe, koje je sastojalo od sudova svake ruke, čašâ i t. d., a upotrebljavalo se kod svečanih ophoda.

πομπεύς, ὁ, v. πομπός.

πομπεύω, **1.** pratiti, voditi, τινά, ali takođ. τέχνην, kao pratilac, κῆρυξ, koje Hermes štiti, svoju službu vjerno vršiti. **2.** napose: božanstvu određene darove pratiti, stoga: u svečanom ophodu obilaziti. Na vojnicama bili su redovno združeni sa smotrama i često s bojnim igrama, a u Bakhovim ophodima u Ateni s podrugivanjem s kolâ. Stoga **3.** uop. grditi, pogrđivati, i to τινός koga.

πομπή, ἡ, *dor.* **-πά** (πέμπω), **1.** pošiljanje, *poet.* i u plur. = sing., za stvari: dobavljanje. Napose **a)** odašiljanje pod pratnjom, praćenje, pratnja, sa sporednim pojmom štićênja i kazivanja puta, aps., i τινός od koga, πομπᾷ Διός od Zeusa poslan. **b)** otpravljanje, otpremanje u domovinu (Od. 8, 568), otpuštanje, vraćanje u zavičaj. **c)** pren. suđenje, θείῃ πομπῇ χρεόμενος po božjem suđenju ili poslanstvu. **2.** svečana pratnja za darove božanstvu određene, svečan ophod, *pompa*, svečana povorka, πομπὴν πέμπειν ići u svečanu ophodu, συμπέμπειν i sam ići u ophodu, koje aps., koje τινός, na pr. Λυδῶν lidijski ophod u Sparti, koje τινί u čijoj službi ili kojemu bogu. **3.** *poz.* takođ.: rimski ophod u triumfu.

Πομπήιοι, οἱ, grad u Kampaniji, g. 79. posl. Is. od Vezuva zasut.

Πομπήιος, ὁ, *Cn. Pompeius Magnus*, sin Kn. Pompeja Seksta, g. 106.—48. pr. Is.

πομπικός, 3. koji svečanomu ophodu pripada.

πόμπιμος, 2. takođ. 3., *poet.* i **πομπαῖος,** 3. *poet.* (πομπή), **1.** akt. koji otpravlja, prati, nosi, donosi, aps., i (τῶν) φίλων koji milo nosi. Kao pridjevak Hermesov: dušovođa. **2.** pas. odaslan, δωμάτων iz kuće, τινί komu.

πομπός, ὁ, ἡ, *ep. jon. poet.* i *poz.*, i **πομπεύς,** έως, *jon.* ῆος, ὁ (πέμπω), **I.** kao **adj.** **1.** koji dovodi, povorku vodi, koji vodi, ἀρχαί knezovi vođe vojnice. **2.** koji vijest donosi, πῦρ smolenica, ognjena vijest. **II.** kao **supst.** **1.** koji koga ima da dovede, pratilac, vođa ili vodilja. Napose **a)** za Hermesa: dušovođa. **b)** pratilac svečanog ophoda (Tuk. 6, 58). **2.** glasnik.

Πομπώνιος, ὁ, *M. Pomponius*, rimski vitez i prijatelj G. Grakha.

πομφόλυξ, υγος, ἡ, mjehur, (vodeni) klobuk, bobuk.

πονάω, *dor. poet.* (*buk.*) = πονέω.

πονέω, fut. -ήσω, i med. (što ga Hom., ne poznavajući akt., svagda upotrebljava) **πονέομαι,** pravilno, πεπόνημαι u akt. i pas. znač., adj. verb. πονητέον, *ep.* impf. aor. i plpf. bez augm., prez. part. πονεύμενος (takođ. *jon.*), aor. πονήσατο, konj. πονήσομαι, *jon.* perf. pas. 3. plur. πεπονέαται (πόνος),

1. intr. muku imati, raditi, naprezati se, mučiti se, truditi se, radljiv biti, služiti, službu vršiti, težačiti, žrtvovati se, napor, muku trpjeti, u škripcu, u pogibli biti, pritiješnjen, u stisci biti, trpjeti, bol osjećati, podnositi ili trpjeti, nevolju trpjeti, zabavljen biti. Napose **a)** književnim radom baviti se (Isokr.). **b)** s naporom boriti se (Hom., Arijan). **c)** u perf. umoran biti. Koje aps. πονοῦντα ἐργάζεσθαι sebi s naporom zarađivati, τὸ πονοῦν bol, ἄλλως ili μάτην uzalud mučiti se, koje τί na čem, ili s πόνους poslove raditi, muke, brige preuzeti, nevolje trpjeti, slič. ἄλλα, τάδε, ἅ; τινί i ὑπέρ τινος, τινὸς ἕνεκα za koga, komu, koga radi, ἐπί τινι oko koga, ali τινί takođ. za, kroza što, čim, a οἷς πονεῖτον za trud što ga ulažete, ὑπό τινος od čega, περί τινος čega radi, περί τι oko čega, ἔν τινι u, pri čem, κατά τι kod čega, u čem, s obzirom na što, πρός, εἴς τι za što, da se što postigne, πρὸς ὑπερβολήν da bi tko druge nadmašio, s part. λισσόμενος molbama, ili s ἵνα, napokon ὥστε i inf. pod uvjetom da. U pas. pritiješnjen, istrošen, izmučen, oštećen biti, aps. τὸ πονούμενον dio, koji je u stisci ili pritiješnjen, ili τινί od čega, ἔν τινι u čem. **2.** tranz. izraditi, zara-

diti, t. j. a) radom i mukom učiniti, naporom stjecati, τί. b) nešto brižno raditi, sastavljati, živo raditi, brinuti se, vršiti, činiti, τί, i to ἔν τινι u čem, τινί za koga, na pr. πάνθ' ὁμοῖα αὐτῷ u svemu jednako brinuti se za sebe.

πόνημα, τὸ, v. πόνος.

πονήρευμα, τὸ, lopovština.

πονηρεύομαι (πονηρός), *poz.* dep. med., zlim pokazati se, zlo činiti, aps., ili τί u čem, što.

πονηρία, ἡ, zlo stanje, nevaljalstvo, prostota, zloća, zloba.

πονηρός, 3., adv. -ῶς, superl. -ότατα (πονέω, πόνος), koji nevolju pravi, mučan, težak, stoga a) nevaljao, nepodoban, neprikladan, neplodan, škodljiv, opasan, neprijateljski, nesrećan, rđav, loš, π. εἶναι ili γίγνεσθαι o stvarima i stanju: zlo stajati ili prolaziti, nesrećno svršiti se, pokvariti se, πονηρὰ πράττειν i πονηρῶς ἔχειν u zlu biti, u rđavu stanju nalaziti se, πονηρόν nešto teško, što se teško pomiče, aps., ili τινί, περί τι komu, čemu, s obzirom na što, πρός τινα zlomislen prema kome. b) nevaljao, zao, zlopak, zloban, grješan, zločinački, zlotvorski, ništav, strašljiv, πονηρὰ χρώματα bljedoća, koja odaje strašljivost. Supst. πονηρόν zlo, zloban stvor, τὰ π. zla djela, zločini. Adv. u obliku **πονήρως** ima fizično značenje: rđavo.

πονητέον, v. πονέω.

πόνος, ὁ (πένομαι), i *poet.* **πόνημα,** τὸ (πονέω), 1. (πόνος), posao, rad, napor, muka, teškoća, nužda, nevolja, bijeda, bol. Napose a) ratna nužda, borba, žestina boja. b) trpljenje, bolest. c) konkr. μακρῶν ἀλάτης πόνων putnik na dalekim teškim stazama. Koje aps. οὐ σὺν π. bez muke, σὺν πόνῳ πολλῷ s velikim bolovima, πόνος ἐστί τινι muka je komu. U gen. τῶν πόνων πωλεῖν τι za muku prodavati (t. j. podijeliti), i u poslovici: πρὸ πάντων χρημάτων καὶ (πάντων) πόνων πρίασθαι t. j. za svaku muku, dakle: pod svaku cijenu na svijetu ili: pošto poto kupiti. Često gomilano, πόνοι πρόγονοι πόνων nužda je mati novih ratnih nevolja, ili πόνος πόνῳ πόνον φέρει muka (potražiti Ajasa) donosi k pređašnjoj nevolji još novu nevolju (jer se još nije našao, Sof. Aj. 866), i slič. takođ. λατρεύματα πόνων rabota. Koje τινός od čega i za koga, ili sa sl. inf. 2. zarađeno, bilo: tvorina τινός čija, ili naporom stečeno, zarada, τοὺς ἡμετέρους πόνους ἔχει on ima našu muku, t. j. dobitak od naše muke (Ksen. An. 7, 6, 9).

Ποντία, ἡ, otok na obali Lacije, sada Ponza.

ποντιάς, v. πόντιος.

ποντίζω (πόντος), *poet.* u more bacati, u moru utapati.

ποντικόν (δένδρεον), τὸ, v. Πόντος potkraj.

πόντιος, 3. *poet.*, s *poet.* osob. fem. ποντιάς, άδος, ἡ (πόντος), koji moru pripada, morski, Χρύση morski otok H., i kao pridj. Posidonov (γαιάοχος): gospodar mora.

πόντισμα, τὸ, *poet.* u more bačeno (o žrtvi prikazanoj mrtvacu).

ποντόθεν (πόντος), *ep.* adv., iz mora.

ποντο-μέδων, οντος, ὁ, gospodar mora, morski vladalac.

πόντονδε (πόντος), *ep.* i *poet.* adv., u more.

ποντοπορεύω, *ep.* inf. -έμεναι mj. -ειν, i **ποντοπορέω,** *ep.* i *poz.* more prebroditi, po moru voziti se ili putovati.

ποντο-πόρος, 2. (πείρω), *ep.* i *poet.* koji se po moru vozi, morem plovi, νηῦς lađa moroplovka.

πόντος, ὁ, *ep.* gen. ποντόφιν (isp. πάτος i lat. *pons*), 1. more, osob. *altum*, debelo, otvoreno more, stoga πόντος ἁλός otvorena ploha, pučina morska (Il. 21, 59). 2. za pojedina mora, na pr. ὁ ἔξω π. suprotno Egejskomu moru: Kipričko.

Πόντος (εὔξεινος), ὁ, Crno more, po čem se takođ. kao zemlja a) čitava južna obala i osob. obala između glavice Jasonije i rijeke Halisa zvala Πόντος, i kao dio Kapadokije takođ. Ποντοκαππαδοκία zvana (Ksen.). b) Bosporska država, koju su prije sačinjavala grčka naselja na Kimerskom poluostrvu i susjednim obalama, a poslije je pod Rimljanima, znatno povećana, obuhvatala današnje turske pokrajine Trebisond i Sivas. Otd. adj. **Ποντικός,** 3. pontski, u zemlji Ponta, iz zemlje Ponta; δένδρεον po svoj prilici divlja trešnja, *prunus avium L.*; τὰ Ποντικά Pontska država.

πόπανον, τὸ, pecivo.

πόπαξ, *poet.* = πόποι.

Ποπίλλιος, ὁ, 1. *P. Popillius Laenas*, konzul g. 132., nastojanjem G. Grakha prognan. 2. *C. Pop. Laenas* iz Picena, ubilac Cezarov. 3. *C. Pop.*, koji se zajedno s Cezarom natjecao za mjesto vojničkoga tribuna.

πόποι, uzvik, srod. s παπαῖ, uzvik čuđenja, rijetko veseloga, ili zlovolje: jao! čudnovato! nepojmljivo! strašno! strahota!

ποππύσδω, *buk.* i ποππυλιάσδω, *buk.* (*dor.*) mj. -ζω, na fruli pustiti glas kao čagrtaljkom, pucketati jezikom, psikati (kad munje sijevaju), »pst« reći.

πόρδαλις, v. πάρδαλις.

πορεία, ἡ (πορεύω), 1. hodanje, a) putovanje, seoba, put, napose: hod, kretanje vojske, κατὰ τὴν π., ἐκ τῆς π. na putu, putujući, aps., i εἴς τι kamo. b) u N. T. življenje. 2. način hodanja, hod.

πορεῖν, inf. aor., ind. ἔπορον, *ep.* πόρον (osn. πορ u πορίζω, πόρος, *pars, portio, impertio*), 1. akt. *ep.* i *poet.* pribavljati, pružati, davati. 2. pas., samo perf. **πέπρωται** (i u prozi) bezlič. suđeno je, s inf. ili akuz. s inf., i to τινί

komu. Odatle part. *πεπρωμένος* dodijeljen, određen, i to *τινί* čemu, za što, takođ. lično: kao od božanstva naprijed određen, t. j. prema svomu određenju. Supst. *ἡ πεπρωμένη* i *τὸ π.* usud, sudbina, suđenje, određenje, *ἐς τὸ π.* po odluci usudovoj.

πόρευμα, τὸ, poet. hod, putovanje, put.

πορεύσιμος, 2. (*πορεύομαι*), gdje se može hoditi, na što se može stupiti, aps. i *τινί*.

πορευτέον, adj. verb. od *πορεύομαι*, mora se ići, seliti, hoditi.

πορευτέος, 3. (*πορεύομαι*), gdje se mora hoditi ili prelaziti.

πορευτός, 2. **1.** *poet.* putujući. **2.** *poz.* gdje se može hoditi ili voziti.

πορεύω (*πόρος*), **1. akt.**, u prozi rijetko, fut. *πορεύσω*, aor. *ἐπόρευσα*, na put voditi, krenuti (*εἰς ὁδόν*), u gibanje staviti, pokretati, prebaciti, prevesti, *tradūco*, slati, donijeti, voditi, aps., ili *τινά, τί*, i to *τί* preko čega, *ἐς, πρός τι* kamo, *τινί, ὥς τινα* komu, do koga, *ἐπί τινος* na čem. **2. med.-pas.** **πορεύομαι**, s fut. *πορεύσομαι*, aor. *ἐπορεύθην*, perf. *πεπόρευμαι*, verbal. adj. *πορευτέον*, staviti se u gibanje, krenuti (se), koračati, **hoditi, putovati, seliti se**, prolaziti, unići, prevaliti, sebi put krčiti, potražiti, doći, otići, izići, proći se, u pravom smislu i pren.; takođ. gonjen, vođen biti (Sof. Aj. 1254). Koje aps., koje *τί* u što, kroza što, čim, na pr. *ὑπέροπτα* grješnim stazama hoditi, *τὴν ἐναντίαν τινί* komu protivnim putem (u politici) udariti, ili *ἐς, ἐπί, παρά, πρός τι* kamo, do čega (ali *πρὸς βίαν* silom), *εἰς, παρά, πρός τινα* komu, do koga, ali *ἐπί, παρά, πρός τινα* takođ. na, protiv koga, *τινί* čim, *ποδοῖν* pješice, *ταὐτά τινι* istim putem kao netko, *κατὰ τέχνην* prema umjetnosti biti vođen, po suhoj zemlji (takođ. *κατὰ γῆν*) ili po moru putovati, voziti se, *ἐπί τινος* na čem, ali *ἐπ' οἶκον* kući vraćati se, *διά τινος* kroza što, preturiti, preboraviti, potražiti, *διὰ τῶν ὁμολογουμένων* od najpriznatijih istina polaziti, *ἐκ, ἔξω τινός* iz čega, *παρά τινος* od koga, *ὑπό τινος* od čega gonjen.

Πορθανίδας, ᾱ, ὁ, ili *Πορθαονίδας, ᾱ, ὁ, poet.* Enej (*Οἰνεύς*) kao sin Portaona (*Πορθάων, ονος*, ili **Πορθεύς**, *έως*), kralja kalidonskoga.

πορθέω (*πέρθω*), *πορθήσω* i t. d., upropašćivati, razvaliti, istrijebiti, uništiti, pustošiti, plijeniti, takođ.: jurišati (Her. 1, 162), *τί* ili *τινά*, na pr. *κατὰ γῆν πορθεῖσθαι* vidjeti zemlju opustošenu, *τινί* čim ili od čega. Otd.

πόρθημα, τὸ, poz. i *πόρθησις, ἡ, poz.* pustošenje.

πορθητής, ὁ, poet. i *poz.*, i

πορθήτωρ, *ορος, ὁ, poet.* koji razvaljuje ili plijeni, zatirač, iskopnjak.

πορθμεία, ἡ, poz. prijevoz, prevoženje (preko vode).

πορθμεῖον, *jon.* **πορθμήιον** i **πόρθμευμα**, *τὸ*, v. *πορθμός*.

πορθμεύς, *έως, ep. ῆος, ὁ* (*πορθμός*), *ep. jon. poet.* i *poz.* brodar, skeledžija, koji putnike preko vode prevozi, osob. o Haronu, u plur. uop. brodari.

πορθμεύω, ponajv. *jon.* i *poet.*, **1.** akt. tranz. prevoziti, prebaciti, uop. ukloniti, odvesti, odnijeti, nositi, *τινά* i *τί*, na pr. *διωγμόν* t. j. duljiti, tjerati, *ἴχνος, πόδα, profero*, naprijed ići, i to *τινί* čim, *ἔν τινι* u čem, *εἰς, πρός τι* u što, do čega, *ἔκ τινος* iz čega. **2.** akt. intr. i pas. dati se prevesti, prijeći.

πορθμός, *ὁ*, **πορθμεῖον**, *jon.* **πορθμήιον**, *τὸ*, **πόρθμευμα**, *τὸ, poet.* i **πορθμίς**, *ίδος, ἡ, poet.* (*πείρω, περάω*), **1.** mjesto gdje se prelazi, gaz, prijelaz, prijevoz preko vode, pa budući da se to čini obič. na uskim mjestima, znači onda: usko mjesto morsko, tjesnac morski, zaliv (Od. 4, 671), koje aps. *κατὰ μέσον τὸν π.* usred prijevoza, ili *τινός, μεταξύ τινος* među čim, takođ. *τινός*, na pr. *πόρθμευμα ἀχέων*, t. j. Aheron. *πορθμήια Κιμμέρια, τὰ*, mjesto na najistočnijem rtu krimskom: Krimski Brod. **2.** (*πορθμός*) prevoženje. **3.** (*πορθμήιον* i *πορθμεῖον, τὸ, πορθμίς, ἡ*) splav za prijevoz, skela, brod, čamac (Her. 7, 25). **4.** (*τὰ πορθμεῖα*) prevoznina.

Πορθμός, *ὁ*, **1.** Eurip između Eubeje i suhe zemlje (Sof. Ant. 1143). **2.** mjesto i luka eretrijska u Eubeji, s. Porto Bufalo.

πορίζω, fut. akt. *ποριῶ*, med. *ποριοῦμαι*, aor. *ἐπόρισα*, med. *ἐπορισάμην*, perf. akt. *πεπόρικα*, pas. *πεπόρισμαι* (u akt. i pas. znač.), aor. pas. *ἐπορίσθην*, adj. verb. *ποριστέον* (*πόρος*), — **1. akt.** **a)** izraditi, izvršiti, učiniti, prirediti, dovršiti, gotoviti, *τί*, i to *τινί* komu. **b)** namaći, nabaviti, dobaviti, pribaviti, poslati, slati, davati, pružati, plaćati, udijeliti, dopustiti. Koje aps. sa sl. *ὡς ἐγὼ θέλω* t. j. kako ja želim, da ti spas udijele, koje *τί, τινά*, ili s inf., i to *τινί* komu. U pas. *τὸ ποριζόμενον* ono što on sebi pribavlja. **2. med.** **πορίζομαι** (katkad *αὑτοῖς*), **a)** za sebe, ili za što od sebe dobavljati, k sebi vući, sebi pribavljati, postići, steći, prirediti, koje aps., na pr. Ksen. Kir. 8, 1, 26, gdje treba *τὰ κέρδη* dopuniti, koje *τί* ili *τινά*, i to *τινί* čim, *παρά τινος* od koga. **b)** od sebe što davati, pružati, na ruku dati, *τινί*; štovati.

πόριμος, 2. (*πορεῖν*), i **ποριστικός**, 3. (*ποριστής*), podoban ili vješt dobavljati, bogat sredstvima, uman, domišljat, aps., i *τινός* koji nešto lako dobaviti zna.

πόρις, v. *πόρτις*.

πορισμός, *ὁ* (*πορίζω*), *poz.* **1.** dobavljanje, *τινός* čega. **2.** tekovina, zasluga. **3.** sredstvo za stjecanje.

ποριστής, *οῦ, ὁ* (*πορίζω*), **1.** početnik, savjetnik, *τινός* čega, u čem. **2.** koji novac namiče. **3.** u

Ateni financijalna oblast, koja je imala da namakne novce za izvanredne slučajeve.

ποριστικός, v. πόριμος.

πόρκης, *ου, ὁ, ep.* kolut, karika na koplju, koja željezni šiljak čvrsto drži.

Πόρκιος, *ὁ, M. Porcius Cato*, s pridj. *Censorius*. Otd. *Πορκία Βασιλική*, od njega sagrađena prva bazilika u Rimu, tik do vijećnice (kurije), dakle zborištu *(Comitium)* vrlo blizu, tako da je izgorjela, kad su spaljivali ubijenoga Klodija.

πορνεία, ἡ, kurvanje, preljuba; N. T. idolopoklonstvo, odmetanje od Boga.

πορνεύω i **πορνεύομαι**, med., na bludnost dati se upotrijebiti; štovati kumire. Od

πόρνη, *ἡ*, i **πόρνος**, *ὁ* (za *πέρ-νημι*, zapr. koji se da kupiti), kurva, kurvar; N. T. idolopoklonik, na pr. Babilon. Otd.

πορνίδιον, τὸ, kurvica.

πορνο-βοσκός, *ὁ* i *ἡ* (*βόσκω*), podvodnik, podvodnica, svodnica.

πόρος, *ὁ* (*περάω, πορεῖν*), **1.** prolaz, izlaz, put kroz plitku vodu, stoga kod rijeke: gaz, brod (Il. 24, 692), uop. prijelaz, prijevoz, pak sa i bez *τῆς διαβάσιος* prijelaz, most (Her. 7, 10, 3; 8, 111), morski put ili tjesnac, zaliv; uop. **a)** more (Od. 12, 259), rijeka, *μέσῳ π.* usred rijeke, *ἐν πόρῳ* na prijevozu. **b)** put (Sof. Aj. 413), staza, cesta, putanja, vožnja, *via*, *πόρον ἀγχίπλουν φεύγειν* plovidbu k nedalekom cilju za svoj bijeg imati, *ἐν πόρῳ* na trgovačkoj cesti. Kod rijeke: korito. Aps., i *τινός* čega, čemu. **2.** pren. sredstvo za što, pomoć, pomoćno sredstvo, novčani izvor, aps., ili *τινός, πρός τι* za što. **3.** stjecanje. Personific. *Πόρος* je domišljatost, podobnost sebi pomoći, sin Metijin (*Μῆτις*).

πόρπαμα, τὸ, poet. [kopčom (*πόρπη*) pričvršćena] haljina.

πόρπᾱξ, *ακος, ὁ, poet.* i *poz.* ručica, za koju se štit hvatao, remen na unutrašnjem svodu štita.

πορπάω, aor. imper. *πόρπασον*, prikopčati.

πόρπη, *ἡ, ep. poet.* i *poz.* kopča, pregljica, isp. takođ. *περόνη*.

πόρρω, *poet.* **πόρσω**, pak **πρόσω**, *ep.* takođ. **πρόσσω**, komp. *πορρωτέρω* i *προσωτέρω*, *poz.* takođ. *πορρώτερον*, *dor. πόρσιον*, takođ. *τὸ πρ.*, superl. *πορρωτάτω* i *προσωτάτω* ili *προσώτατα* (od *πρό*, lat. *porro*), adv. **1. a)** za mjesto: **naprijed, dalje,** duboko unutra, daleko preko, takođ. sa članom *τὸ πρ.* i *εἰς τὸ πρ.*, aps. ili *τινός* ili s prijedl. *ἐπί τι, πόρρω τινός* i *ἐς τὸ πρ. τινός* duboko unutra u što, do osobitoga stepena čega, *πρόσω ἦν τῆς νυκτός* bilo je u gluho doba noći, slič. *πόρρω τῶν νυκτῶν, μέχρι πόρρω τῆς ἡμέρας; π. τῆς ἡλικίας* daleko preko pristale ili krepke dobi, slič. *γάμου*, ili *ἰέναι τοῦ πρόσω* (partit. gen.) komad puta naprijed, *π. προβαίνειν τοῦ ποταμοῦ* dalje u rijeku ulaziti. Pren. *ἐλαύνειν τινός* daleko u čem dotjerati. Nešto drukčije: *πορρωτάτω ἱκανοῦ* više nego dovoljno, *προσωτέρω τοῦ καιροῦ* dalje negoli je primjereno, *οὐ προσσωτέρω Ἰσσηδόνων* ne dalje nego do Ised. **b)** o vremenu: u budućnost, ubuduće, **unapredak. 2.** daleko od čega, **daleko,** takođ.: predaleko, udaljeno; pren. različno, drukčije, koje aps. *πόρρω εἶναί τί τινι* netko se od čega udaljio, *τὰ πρόσω* ili *πόρρω* udaljena mjesta, ali *τὰ προσωτάτω* na krajnjoj vožnji, *ἐς τούτους προσώτατα ἀπίκετο* mj. *οὗτοί εἰσιν ἐς οὓς πρ. ἀπ.* t. j. najkrajnji, najudaljeniji, do kojih, *τινός* i *ἀπό τινος* od čega, *πόρρω εἶναί τινος* daleko biti od stvari, ne razumjeti se u što.

πόρρωθεν, adv., **a)** o prostoru: izdaleka, iz daljine (na pr. o djelovanju božanstva s visine), u daljini, iron. *θαῦμα πόρρωθεν ἰδεῖν*, t. j. nikada. **b)** o vremenu: odavno, od dugog vremena, dugo prije.

πορρωτέρωθεν, adv., otprije, odostrag iz davne prošlosti, dalje natrag.

πορσαίνω, *ep.*, fut. part. *πορσανέουσα* (mj. toga obič. se čita *πορσυνέουσα*), i **πορσύνω**, *ep. poet. jon.*, rijetko u at. prozi, fut. *πορσῠνέω, -νῶ*, aor. akt. *ἐπόρσῠνα*, pas. *ἐπορσύνθη* (*πορεῖν*), — **1. akt.** i **pas.** pripravljati, gotoviti, učiniti, izvršiti, dati, udijeliti; takođ.: svojom vijesti pružati, t. j. navijestiti. Konstr. *τί* i *τί τινι*. **2. med.** od sebe davati, *τί*.

πόρσιον, **πόρσω**, v. *πόρρω*.

πόρτις, *ιος, ὁ, ἡ, ep.* i *poet.*, **πόρταξ**, *ἄκος, ἡ, ep.* i **πόρις**, *ιος, ἡ, ep.* i *poet.*, **1.** tele, mlado goveče, june. **2.** pren. takođ. **a)** *ἡ π.* krava, junica, i **b)** *ὁ, ἡ*, potomak, sin, kći.

πορφύρα, *ἡ*, bagarka, grimizni puž, pak **a)** grimizni sok, grimiz. **b)** njim bojadisano sukno, stoga: grimizne prostirke, i navlast. grimizna haljina, kakvu nošahu kraljevi i knezovi, dakle znak kraljevskog dostojanstva, pak i za samo to dostojanstvo uzeto; takođ. grimizni trak rimske toge.

πορφῠρεος, *έα, jon. έη, ον*, stegn. **πορφυροῦς**, *ᾶ, οῦν*, **1.** grimizan, grimizne boje, u svim nijansama, pak i: modar, ljubičast, rumen, tamnocrven, stoga **a)** *κῦμα* ponajprije o mrkom, tamno i mutno crvenom sjaju valova, kako se osob. za jutarnjeg crvenila uzdižu. **b)** stalni pridjev njihov u Hom.: grimizan, bagren. **c)** o sjajnoj krasnoj dugi, ponajv. poradi crvenog i modrog traka. **d)** o crnjkastom oblaku, koji se crvenkasto prelijeva. **2.** krvav. **3.** *ἐσθὴς πορφυρᾶ* *toga purpurea* u Rimljana.

πορφυρεύς, *έως, ὁ, jon.* i *poz.* **1.** grimizar, koji lovi grimizne puževe, bagarke. **2.** mastilac grimizni.

πορφυρευτικός, 3. *poet.* koji grimizarima služi, upotrijebljen za lov na bagarke.

πορφύριος, ία, ιον, *dor. poet.* = πορφύρεος.

πορφυρίς, ίδος, ἡ (πορφύρα), grimizna haljina.

πορφυρο-ειδής, 2. *poet.* = πορφύρεος.

πορφυρό-πωλις, ιδος, ἡ, N. T. prodavačica grimiza.

πόρφυρος, 3. *poet.* = πορφύρεος, -ροῦς, 3.

πορφυρό-στρωτος, 2. *poet.* grimiznim prostiračima zastrt.

πορφύρω, 1. *ep.* (redupl. od φύρω) uskomešati se, uznemiriti se, nemiran, uzbuđen biti uskolebati se, zapr. o moru, pren. o srcu. **2.** *buk.* (πορφύρα) grimizan, sjajan biti.

ποσάκις, *poz.* adv., koliko puta?

ποσα-πλάσιος, 3. kolikostruk?

ποσά-πους, ποδος, ὁ, ἡ, od koliko stopa? koliko (kvadratnih) stopa obuhvatajući?

πόσε, *ep.* adv., kamo? (inače ποῖ).

Ποσειδεών, poznije pisanje za Ποσιδεών, v. r.

Ποσειδῶν, gen. ῶνος, akuz. -ῶνα i -ῶ, vok. Πόσειδον, plur. -ῶνες, *ep.* i *poet.* **Ποσειδάων**, vok. Ποσείδαον, *jon.* **Ποσειδέων**, *dor.* **Ποσειδᾶν** i Ποτειδᾶν, *poet.* takođ. **Ποσειδαόνιος** (ili **Ποσειδαώνιος**) θεός zvan, *Neptunus*, sin Kronov i Rejin, mlađi brat Zeusov, muž Amfitritin, koji u moru (kod Ege) stanuje kao vladalac mora, i kao takav bure ili povoljne vjetrove šalje, tako da ga mornari štuju žrtvama. No on i zemlju trese i podjedno je obuhvata vodom (γαιήοχος), pak je stvorio i po Sof. i ukrotio konja (simbol morskih valova i oluja), i stoga izumio i nadzirao utrkivanje na konju, a kućni je i zavičajni bog Nestora i njegovih Piljana. U Homera je neprijatelj Trojancima (izuzevši Eneju) poradi nepravde, koju mu je učinio Laomedon (v. r.), i Odiseju, jer mu je sina Polifema (v. r.) oslijepio; u Eur. je neprijatelj Pelopidima, jer su od njega sagrađeni Ilij porušili. Žrtvovahu mu osob. crne bikove, ali takođ. veprove i ovnove. Adj. otd. **Ποσιδήϊος**, 3. Posidonu posvećen. Stoga **Ποσιδήϊον**, *ep. jon.*, mjesto Posidonovo, i *at.* **Ποσειδώνιον**, τὸ, hram P. Otd. kao lično ime **1. Ποσειδώνιος**, ὁ, **a)** iz Apameje rodom, ali živio na Rodu, stoički filozof i učenik Panetijev. **b)** drugi Grci. **2. Ποσειδωνία**, ἡ, poslije *Paestum*, grad na zapadnoj međi lukanskoj, gdje se još i sad nahode veličanstvene ruševine; stanov. *jon.* ὁ **Ποσειδωνιήτης**. **3. Ποσειδώνιον**, τὸ, glavica na zapadnoj obali palenskoj u Makedoniji, još sad Kap Posedhi.

Ποσιδεών, ῶνος, ὁ, *poz.* Ποσειδεών pis., *jon.* Ποσιδηϊών, šesti mjesec atičke godine, odgovarajući našemu prosincu—siječnju.

I. **πόσις**, ιος, dat. ει, *ep.* takođ. εἴ, akuz. plur. ιας, ὁ (mj. **πότις**, lat. *pot-is*, *pot-ens*), *ep.* i *poet.* gospodar, muž, čovjek, i to: zakoniti muž (ἀνήρ muškarac).

II. **πόσις**, εως, *jon.* ιος, ἡ (πίνω), piće, pijenje, pijanka.

πόσος, 3., *jon.* **κόσος**, *eol.* πόσσος (od ποτjο-), kolik? kako znatan? koliko? kako dalek? kako dug? ἐπὶ πόσῳ i πόσου po što? πόσου takođ. kako daleko? πόσῳ uz komp. (za) koliko? πόσον kao adv. koliko udaljeno, u upr. i neupr. pitanju.

ποσός, 3. kako mu drago velik ili kolik, τὸ ποσόν kvantiteta.

ποσόω, *poz.* zbrojiti, izračunati.

ποσσ-ῆμαρ, *ep.* adv., u koliko dana?

ποσσί-κροτος, 2. (πούς, κροτέω), *ep.* nogama tapkan (kod plesa).

ποσταῖος, 3. na koji dan?

πόστος, 3. (πόσος), koji (po redu)?

Ποστούμιος, ὁ, **1.** *A. Postumius Albinus*, konzul g. 151., pisao rimsku povijest na grčkom jeziku. **2.** *Sp. Postumius Albinus*, konzul g. 148.

ποτ-άγω i ποτ-αείδω, *dor.* mj. προσάγω, προσαείδω.

ποταίνιος, 2. *poet.* neobičan, nečuven.

ποτ-αμέλγω, *buk.* još ktomu musti.

ποτάμιος, 3., *poet.* takođ. 2., *poet.* i *poz.* koji rijeci pripada, riječni, ἵπποι vodeni konji, u Egiptu Setu i Tueridi posvećeni, πλοῖα riječni splavi.

Πόταμις, ιδος, sin Gnosisov, vojvoda Sirakušana g. 410.

ποταμός, ὁ, i *ep.* demin. otd. **ποτάμιον**, τὸ, **1.** rijeka, i za Okean, s **πυρός** ognjena rijeka, pak: bujica, takođ. prokop i korito rijeke (ἐν κοίλῳ ὄντι τῷ π.). Počevši od Hom. često ἱερός zvana. Poslov. **ἄνω ποταμῶν**, v. **ἄνω**. U svezi s ***nom. propr.*** stoji **ποταμός** sa članom (iza imenice) i bez njega, na pr. Αἰγὸς ποταμοί Kozje rijeke, Kozjak. Adv. je ktomu **ποταμόνδε**, u rijeku. **2.** personifik.: bog rijeke, prikazivan sav kao bik, ili u čovječjem obliku s rogovima, ili trupom bik s čovječjom glavom. Njima se žrtvovahu bikovi i konji. **3.** kao vlastito ime Ποταμός, ὁ, općina (δῆμος) atičke file Λεοντίς; otd. lok. τὸ **Ποταμοῖ** χωρίον.

Ποτάμων, ωνος, ὁ, sin Lezbonaksov iz Mitilene, retor u Rimu pod Tiberijem.

ποταμοφόρητος, 2. od rijeke odnesen.

ποτᾱνός, 3. *dor.* mj. ποτηνός, v. πτηνός, od **ποτάομαι**, v. πέτομαι.

ποταπός, 3. N. T. = ποδαπός.

ποτ-αυλέω, v. προσαυλέω.

ποτ-αφος, v. προσηῷος.

πότε, *jon.* **κότε** (πο, ποῦ), adv. pitanja, **kada?** u koje doba? takođ. ἐς πότε dokad?

I. **ποτέ**, *jon.* **κοτέ**, enklit. adv., **1.** za vrijeme: **nekad, negda**, jedva jednom, jednom, i za prošlost i za budućnost, **ἀεί ποτε** odvajkada, **ποτὲ μὲν — ποτὲ δέ**, takođ. ἐνίοτε δέ i slič., **sad**

— sad, *εἴ ποτε καὶ ἄλλοτε* ako igda, sa superl. pojmom. **2.** možda, valjada, ipak, napokon, doista (isp. *πού*, 2). **3.** čineći pojam općenim, osob. iza relativa i negacija: -god, mu drago, *ὅστις ποτέ, δή ποτε* tko mu drago, tkogod, *οὔποτε, οὐδεπώποτε* baš nigda.

II. **ποτέ**, enkl. čestica za objačanje, gotovo kao sufiks (isp. *utpote* i *τίπτε*, *suopte*), u pitanjima i pozivu: ta; *τίς ποτε* ta tko? *τί ποτέ ἐστι* ta što je to? *εἰπέ ποτε* ta reci (već jednom).

Ποτείδαια (krivo: *Ποτίδαια*), *jon.*, gen. *-αίης*, akuz. *-αιαν, ἡ*, korintsko naselje na Halkidici. Odmetnuvši se od Atene g. 432. opet je Atenjani osvoje nakon dvogodišnjeg podsjedanja; g. 364. dobije ju Timotej opet za Atenu, ali Filip g. 356. s uspjehom udari na nju i pokloni je g. 351. Olinćanima; Kasandar je iznova sagradi: *Κασσανδρεία*, s. Pinaka. Stanov. *ὁ* **Ποτειδαιάτης**, *jon.* **-αιήτης**, gen. *εω*, dobro *at.* **-δεάτης**. Adj. otd. *τὰ* **Ποτειδεατικά** (*-δαιατ-*), potidejski događaji.

Ποτειδᾶν, *dor.* mj. *Ποσειδῶν*.

ποτεῖδον, ποτένθῃς, *buk.* mj. *προσεῖδον, προσέλθῃς*.

ποτ-ελέξατο, *buk.* progovori, v. *προσλέγομαι*.

ποτέομαι, v. *πέτομαι*.

ποτέον, v. *πίνω*.

ποτ-ερίσδω, mj. *προσερίζω*, *buk.* svađati se.

πότερος, 3., *jon.* **κότερος** (*πο, ποῦ*, lat. *uter* mj. *quo-teros*), **1.** koji ili tko od obojice? u upr. i neupr. pitanju, ali tako, da se izrijekom steže na dva predmeta ili odjela, *uter*. **2.** bez pitanja (rijetko): jedan od obojice, *alteruter*.

Kao adv. **1.** **πότερον**, *utrum*, i **πότερα (κότ.)**, u upr. pitanju u hrv. znači: možda ili se ne prevodi, u neupr. pitanju: da li (— ili). Stoji u dvostrukim pitanjima tako, da se oštra suprotnost izriče i potvrdom jednoga člana drugi se podjedno niječe. Katkad slijedi dvostruko **π.**, ili oštrije rečeno mjesto *ἤ* slijedi *ἀλλά, ἀλλὰ δῆτα*, ili se drugi član rečenice ispusti, kao Ksen. Mem. 4, 4, 7, gdje doduše slijedi *ἤ*, ali se ne odnosi na *πότερον*. **2.** **ποτέρως**, na koji od obaju načina? kako? **3.** **ποτέρωθι**, adv., na kojoj od obiju strana ili mjesta? i **ποτέρωσε**, na koju od obiju strana?

ποτ-έρχομαι, -έχω, *dor.* = *προσ-*.

ποτή, *ἡ*, *ep.* i **πότημα**, *τὸ*, *poet.* (*πέτομαι*), lećenje, let, letaj, *ποτῇ* u letaju, letom.

ποτήρ, *ῆρος, ὁ*, *poet.* (*πίνω*), čaša. Otd. demin.

ποτήριον, *τὸ*, *jon.* i *poz.* čaša, čašica, vrč; slik. kalež.

ποτής, *ῆτος, ἡ*, *ep.* (od *ποτο-τής, πίνω*), piće.

πότης, ου, ὁ, *poet.* pilac, *λύχνος* koja troši mnogo ulja.

ποτητός, 3., *ep.* pernat; samo *τὸ π.* ptica.

ποτί, v. *πρός*.

ποτι-βάλλω, *ποτι-βλέπω*, v. *προσβ.*

Ποτίδαια i slič., v. *Ποτείδαια*.

Ποτιδάνία, *ἡ*, tvrđavica Apodotā u sjeveroistočnom dijelu Etolije, možda razvaline od Likokorija.

ποτι-δέγμενος, v. *προσδέχομαι*.

ποτι-δέρκομαι, *-δεύομαι, -δέω*, v. *προσδ.*

ποτι-δόρπιος, 2. *dor.* i *ep.* mj. *προσδ.* (*δόρπον*), *ep.* koji služi za večeru, jezgrovito Od. 9, 234: koji služi za pripravljanje večere i za posvjet.

ποτίζω, *dor.* *ποτίσδω*, dati piti, napajati.

ποτι-κάρδιος, 2. *buk.* u srcu.

ποτι-κιγκλίσδομαι, *buk.* stražnjicom klamitati.

ποτι-κέκλιται, v. *προσκλίνω*.

ποτικός, 3. (*πότος*), *poz.* koji rado pije, podan piću.

ποτί-κρᾶνον, τὸ, *buk.* uzglavak, uzglavnica.

ποτι-λέγω, *buk.* mj. *προσλέγω*.

ποτι-μάσσω, *buk.* mj. *προσμάσσω*.

πότιμος, 2. (*πίνω*), pitak.

ποτι-μυθέομαι, *buk.* mj. *προσμυθέομαι*, progovarati, *τινά* komu.

ποτι-νίσομαι ili **-νίσσομαι**, *ep.* i *poet.*, mj. *προσ.*, pridolaziti, nadolaziti, ulaziti, *ἐς Ὀρχομενόν* u O.

ποτι-πίπτω, *poet.* mj. *προσπίπτω*, pasti, *τί* pred što (za prošnju).

Ποτίολοι, ων, Puteoli, sada Pozzuoli, grad u Kampaniji.

ποτι-πτήσσω, perf. part. **ποτιπεπτηώς**, *ep.* spuštajući se, *τινός* prema čemu.

ποτι-στάζω, *dor.* još ktomu kapati, nato kapati, *τί* čim.

ποτι-τέρπω, *ep.* (*dor.*) mj. *προστ.*, ktomu veseliti, zabavljati, *τινά*.

ποτι-τρόπαιος, *poet.* (*dor.*) mj. *προστρ.*

ποτι-φωνήεις, *εσσα, εν*, *ep.* (*dor.*) mj. *προσφ.*, podoban progovoriti, koji govor dobija.

ποτι-φύω, *buk.* mj. *προσφ.*

ποτι-χρίμπτομαι, *poet.* ticati se, zahvatiti, primaći.

ποτι-ψαύω, *poet.* mj. *προσψαύω*, doticati se.

πότμος, *ὁ*, *ep.* i *poet.* (*πίπτω*), zapr. ono što pripada, t. j. usud, sudbina, suđenje, *δαιμόνων*, t. j. božje, rijetko sreća, najviše u zlom smislu sa i bez *κακός:* usud, smrtni usud, smrt.

πότνια, *ἡ*, samo nom., akuz. i vok., sinkop. **πότνα**, *ep. jon.* i *poet.* (srod. *potens*, *πόσις* I), **1.** adj. štovana, časna, uzvišena, žensko časno ime, osob. boginja. **2.** kao supst. gospođa, gospodarica, *τινός* čega.

Πότνιαι i **πότνιαι**, *αἱ*, viša božanstva, **a)** eufem. ime Eumenidā (Her. Sof.). **b)** Demetra i Kora, kao Tesmofore. Ali

Ποτνιαί, *ῶν*, grad u Beotiji.

ποτνιάδες, *αἱ*, *poet.* zapr. koje žestoko mole, pak: bijesne.

ποτνιάομαι, dep. med., *poz.* **1.** moliti se boginji (*πότνια*), jadati, vikati, osob. o ženskinju, aps. ili *τί*, ili s inf. **2.** molbama odvraćati.

πότ-ορθρον, τὸ, *dor.* vrijeme prema jutru.

ποτός, 3. (*πίνω*), pitak. Stoga **ποτόν**, *τὸ*, i **ποτά**, *τὰ*,

potio, piće, *κρηναῖον, μειλίχια*, voda, izvor, *Λύκιον* vučji studenac; *ποτὸν πῖον* mošt, šira.

***πότος**, ὁ (πίνω)*, pijenje, osob. *compotatio*, pijanka.

ποτ-όσδω, buk. (*dor.*) mj. *προσόζω*, čim (*τινός*) mirisati ili vonjati.

***ποττώς**, dor.* mj. *ποτὶ τώς, πρὸς τούς.*

ποῦ**, jon.* ***κοῦ**,* pored *ep.* i *poet.* ***πόθι (lat. *u-bi*, mj. *quo-bi*, pripada upitnoj osnovi *πο-* = *quo-*, *τί-ς* = *qui-s*), adv. pitanja, **1. gdje?** (samo naoko i za prijevod takođ.: kamo?). **2.** pren. naoko mj. *πῶς, τίνος ἕνεκα* **kako?** na koji način? **a)** u živom govoru mjesto protivnoga, *ποῦ ταῦτ' ἐστίν* = *οὐδαμοῦ ἐστιν*, ili *κοῦ γε δὴ οὐκ* t. j. svagdje. **b)** u kojem slučaju? u kojem položaju?, stoga *ποῦ σὺ στρατηγεῖς τοῦδε;* gdje ti njemu imaš zapovijedati? (Sof. Aj. 1100), *ποῦ σὺ μάντις εἶ σαφής;* gdje si ti pouzdan prorok? *ποῦ χρὴ τίθεσθαι ταῦτα; ποῦ δ' αἰνεῖν;* kamo to treba metati (kako nazivati ili smatrati)? kako odobravati? **c)** s gen. *ποῦ γνώμης ποτ' εἶ;* ta kamo ti je pamet? *ποῦ σοι τύχης ἕστηκεν;* zapr. na koje si ga mjesto sudbine postavio, t. j. koji mu je usud preko tebe zapao?

***πού**, jon.* ***κού**,* pored *ep.* ***ποθί**,* enklit. adv., **1.** mjesno: igdje, negdje, gdje, aps., i *καί που καί* i ovdje i ondje, gdjegdje, gdjekad, takođ.: nekamo uz *ἰέναι*, ali sumnjivo; s gen., na pr. *πού αὐτοῦ ἀγρῶν* negdje tu na poljima. **2.** sluteći: ikako, nekako, često samo za oznaku otprilike ili kod tvrdnji, za koje smo osvjedočeni da su istinite, ali ih ne možemo dokazati: neko, otprilike, najviše (sa i bez *μάλιστα*); možda, valjada, po svoj prilici, jamačno. Tako započinje *ἦπου*, doista, stražnju rečenicu s afektom, ako ona sadrži zaključivanje.

***πουλῠ-βότειρα**, ἡ, ep.* (*jon.*) mj. *πολυβ.*, koja mnogo hrani ili obilnu hranu daje, mnogohrana.

πουλυ-μιγής, 2. *poet. poz.* mnogo miješan.

πουλῠ-πῖνής, 2. *poet.* veoma prljav.

***πουλύ-πους**, πουλύ-πονος*, v. *πολύπ.*

***πουλύς**, ύ*, v. *πολύς.*

***Ποῦρα**, τὰ* (indijski: grad, isp. *πόλις*), glavni grad u Gedrosiji, sada Pura.

***πούς**, ὁ*, gen. *ποδός, ποδί* i t. d., vok. *πούς, ep.* gen. dat. duala *ποδοῖιν*, dat. plur. takođ. *ποσσί* i *πόδεσσι* (osn. *ποδ, πεδ*, hoditi, lat. *pe(d)s*), **1. a) noga,** *pes*, u grabljivih ptica: nokat, panča, *ποδός* za nogu, *ἐκ ποδός* od noge, nogom, *ποδί* ili *ποσί* često pleonast. uz *βῆναι* i t. d., ali *ποδί* stoji takođ. uz *ἐπιβῆναι* mj. *λάξ* krepkom nogom, *οὐδὲ ἄκρῳ ποδί* ni nožnim palcem, *ἐς πόδας ἐκ κεφαλῆς* od pete do glave. **b)** meton. korak, koračaj, hod, trk, *ποσίν cursu*, u trku (Od. 8, 103), osob. u utrkivanju, *ὡς ποδῶν ἔχει* sa i bez *τάχιστα*, kakav je na nogama, što brže može (Plat. Gorg. 507 D). Stoga slikovno *ἀφ' ἡσύχου ποδός* mirno, ravnodušno, *τὰ ἐν* (*τὰν*) *ποσί* ili *προπάροιθε, πρόσθεν ποδῶν* što je pred nogama, blizu, što dolazi pod noge (*ἐν π. γίγνεσθαι* komu dolaziti pod noge, u put), bližnje, sadašnje, *οἱ θόρυβοι οἱ ἐν π.*, t. j. tadašnje, *τὰ ἐν π. παρόντα* časovito, što je ovaj čas tu, ali *ἐν ποσί τινος* takođ. kod nečijih nogu, *ἐπὶ πόδα ἀναχωρεῖν* licem prema neprijatelju, t. j. natraške uzmicati (Ksen. An. 5, 2, 32), pak *ἐπὶ τοὺς πόδας καταβάλλειν* bacati se komu pred noge, *κατὰ πόδα* (*τινός*) (takođ. *ἐκ ποδός*) ustopice (Her. 9, 89), odmah, smjesta, ali takođ. iz zatrke, zagonačke, brzinom, ili: duž nogu, odozdo gore, i stoga: pomalo, *παρὰ πόδα* ili *πόδας*, (što leži) pred nogama, sasvim blizu, još blizu, sada, odmah, slič. *τὰ πρὸ ποδῶν* ili *τὸ πρὸς ποσί* najbliže, dakle: ovaj čas, odmah. Ali *ὑπὸ ποδῶν* pod nogama, *ὑπὸ πόδας ποιεῖσθαί τι* ili *τινά* nešto ili koga pod noge bacati, nogama gaziti, uništiti, *καθίζειν* sjesti komu do nogu, pokoriti se, *περὶ πόδα* primjereno, zgodno (zapr. nozi pristalo). **2.** pren. na stvari, **a)** podnožje, donji dio gore, i u plur. **b)** noga u klupe, stolca, počivala i t. d. **c)** *ep. poet.* i *poz.* sa i bez *νεώς* uže, na donjem okrajku jedra (Od. 5, 260). Služila su poglavito za prebacivanje jedra. Zove se još i sad u Grkâ *ποδάρι*. **3.** kao mjerilo za dužinu: stopa, i to obična grčka eginejsko-atička poprijeko 315—308 mm = 31 cm, olimpijska 297—321 mm, rimska 296 mm. Stoga takođ. **a)** *poz.* stopa u stihu. **b)** sa *χρόνου* trajanje vremena. **4.** mjera za površinu: četvorna stopa.

***πρᾶγμα**, jon.* ***πρῆγμα**, poet.* takođ. ***πρᾶγος**, εος, τὸ*, pored ***πρᾶξις**, εως, jon.* ***πρῆξις**, ιος, ἡ* (*πράσσω*), **1.** (navlastito *ἡ πρᾶξις* izvršivanje, i jezgrovito: plodonosno izvršivanje, koje se kao **radnja** katkad izrijekom razlikuje od *πρᾶγμα*, date činjenice; nego kako i *πρᾶγμα* označuje nesamo učinjeno, napravljeno, što je tu, već i ono, što treba učiniti, tako se onda često obje riječi posve slažu), **radnja,** rad, *περί τινος* u čem, **čin,** preduzeće, smjeranje, stvar, **posao,** prilika, rasprava, dogovor, aps., i *πρός τινα* s kim, izvršivanje, vršenje, provedba, *πρὸς πρᾶξιν* što se tiče izvršivanja (ubistva), *κατὰ πρῆξιν* poradi posla, za poslom (Od. 3, 72), *ἐν τοῖς πρ. εἶναι* oko čega ozbiljno nastojati, *οὐ πρῆγμά ἐστί τινί τε καί τινι* netko s kim nema nikakva posla, *πρᾶγμα* ili *πράγματα ἔχειν* posla imati, mučiti se (s part. čim, kod čega), neprilikâ, teškoćâ, nevoljâ imati, sebi neprilike praviti, mučen biti (Plat. Gorg. 467 D), *τινί* smutnju nalaziti za koga, i to *πρός τινος* kod koga, *περί τινος* čim, ali *τοσαῦτα* poslovima preterećen biti, *πρᾶγμα* ili *πράγματα παρέχειν* aps. i *τινί*, takođ. sa sl. inf., posla zadavati, uznemirivati, pustošiti, *τινί* koju zemlju (Ksen. An. 1, 1, 11). Stoga napose **a)** teškoća, po-

teškoća, σὺν πράγμασι s poteškoćama, ἄνευ πραγμάτων bez poteškoća, ne radeći sam pri tom ništa. b) lukavstvo, pletke, izdajstvo, izdajničko preduzeće, aps., i ἐπί τινα protiv koga. c) u plur. sa i bez πολιτικαί političko djelovanje, vršenje službe, služba, takođ.: ratna djela. d) utjerivanje, τοῦ μισθοῦ (Plat. Prot. 328 B). 2. (kao εὖ πράττειν i slič.) stanje, položaj, τὴν σὴν πρᾶξιν; τὸ σὸν τί ἐστι πρᾶγμα; kako je s tobom? (Plat. Apol. 20 C), ποῦ ποτ' εἰμὶ πράγματος; kamo sam zapao ili dospio? Takođ. sa sl. ὅτι. U plur. stanje, prilike, položaj (Ksen. An. 2, 1, 16), zbilja, zbiljske prilike, suprotno željama, τοῖς πράγμασι χρῆσθαι prilike upotrijebiti, u prilikama snaći se, navlast. a) teške prilike, nezgoda, εἰς πράγματα ἐμπίπτειν u težak položaj zapasti, i slič. ἐς πράγματα προάγειν τινά koga u teške prilike dovesti. b) imovinske prilike. c) sa i bez τῆς πόλεως ili τὰ πολιτικά državne prilike, *res*, moć, vrhovna vlast, hegemonija. 3. ono, što kod čega izlazi, djelovanje, uspjeh, οὔτις πρῆξις ἐγίγνετό τινι nekomu ništa nije pomagalo (Od. 10, 202, 568); οὔτις πρῆξις πέλεταί τινος nešto ne pomaže (Il. 24, 524), i tako πρῆγμα εἶναι na korist, probitačan biti, τινί (Her. 7, 12). 4. (πρᾶγμα) činjenica, stvar, predmet, događaj, čin, razvoj, uop. nešto, to, ili ga treba prevesti neutrom adj. pa stoga služi i za opisivanje, πρᾶγμα βλάβης nesrećni čin, τὰ πρ. ὅλα sve; takođ. za opisivanje ličnosti: τὰ Ἑλλήνων πρήγματα Heleni, Grci, slič. τὸ Σωκράτους πρᾶγμα, pa tako i o ličnosti samoj. Napose a) jezgrovito: nešto veliko, znamenito, stoga πρᾶγμά (ἐστί) τινι komu je do toga stalo (Her. 4, 11), οὐδὲν πρᾶγμά (ἐστι) ne znači ništa (Ksen. An. 6, 4, 8), ništa nije do toga stalo (Plat. Gorg. 447 B), nemam nikakva posla (Dem. 18, 283), πρῆγμα ποιεῖσθαί τι do nečega mnogo držati (Her. 7, 150), i οὐδὲν πρ. ποιεῖσθαι ništa ne mariti za što (Her. 6, 63). Takođ. za lica μέγιστον πρ. εἶναι παρά τινι kod koga sve vrijediti. b) napose sa i bez τῆς πόλεως, javne stvari, državne prilike, javni ili državni poslovi, država, državna korist, politika, državni ustav, državna uprava, vlada, οἱ ἐν τοῖς πρ. ὄντες koji državom upravljaju, oblasnici (Dem. 9, 56). Napose πρ. νεώτερα kovarstva, prekretne svrhe, ustavne promjene, državni prekreti.

πραγμάτεια, ἡ (-τεύομαι), radnja, zanimanje čim, mar za što, nastojanje oko čega, aps., i τινός čije ili oko čega, περί τι čim. Napose a) djelovanje, rad, τοῦ βίου običnoga građanskoga života, radljivost, težnja na znanje, rad i život, muka, ἡ μάταιος beskorisna opširnost. b) pletkarenje, περί τινα oko koga. c) rasprava, knjiga, pismo.

πραγματειώδης, 2. nalik na posao.

πραγματεύομαι, *jon.* **πρηγματεύομαι** (πρᾶγμα), dep. med. s aor. pas. i perf. u akt. i pas. znač., *ago*, 1. posla imati, u poslu biti, baviti se čim, nešto, posao vršiti, trgovati, novčarskim se poslom baviti, nečim posla imati, oko čega truditi se ili nastojati, za čim ići, aps., ili πολλά mnogo, ταῦτα s tim, inače ἐπί τινι, περί τι oko čega, za što, ili s inf., i to τινί za koga. 2. rad čim nastavljati, izraditi, izvršiti, τί. U perf. pas. izrađen biti, τινί od koga.

πραγματικός, 3. *poz.* 1. = πρακτικός. 2. racionalan. 3. pragmatičan, ἱστορία, ἱστορίας τρόπος koji daje realne činjenice, bez pretjerivanja i kićenja.

πραγμάτιον, τὸ, *poet.* malen posao.

πραγματώδης, 2. mučan, težak, dosadan.

πρᾶγος, τὸ, v. πρᾶγμα.

πραέος, πραέων, od πραΰς, spor. obl. za πρᾷος, v. r.

πραθεῖν i slič., v. πέρθω.

πραθῆναι, v. πιπράσκω.

Πραίσιοι, οἱ, 1. stanov. Presa, grada na Kreti, na mjestu, koji se još zove Πραισούς. 2. indijski narod na Gangesu.

πραιτώριον, τὸ, *poz.* lat. *praetorium*, palača prokuratora i tabor pretorijanske kohorte.

πρακτέος, 3., adj. verb. od πράσσω, koji se mora ili treba da se čini. Za πρακτέον v. πράσσω.

πρακτήριος, 2. *poet.*, i

πρακτικός, 3., adv. -κῶς (πράσσω), 1. praktičan, za poslove prikladan, vješt, okretan, *agilis* (stoik), za radni život prikladan, radljiv, radin, tvoran, krepak, vrstan. 2. uspješan, koji djeluje, izvršuje, polučuje, παρά τινος od koga.

Πράκτιος, ὁ, rijeka u Troadi, sada Borgus.

πρακτός, 3. (πράσσω), *poz.* koji se ima činiti ili izvršiti, koji se može učiniti ili postići.

πράκτωρ, ορος, ὁ, ἡ, i *ep.* (*jon.*) i *poet.* **πρηκτήρ**, ῆρος, ὁ (πράσσω), 1. tvorni junak, rukostavnik, izvršitelj, početnica, τινός čega i čemu. 2. napose a) trgovac. b) koji novac utjeruje, navlast. koji utjeruje krvninu, stoga: osvetnik, τινός čega (Sof. El. 953). c) u N. T. sudbeni sluga.

Πράμνειος i Πράμνιος οἶνος, ὁ, pramnijsko vino, jako, gorko crveno vino; o njegovu su imenu i zavičaju vijesti različne.

πράν, *buk.* (*dor.*) adv. = πρώην, prije, nedavno, onomadne.

πρανής, 2. *ep. poet.* i *poz.*, **πρηνής**, 2. (πρό, πρ-ηνης od ἦνο, lice, dakle: pognuta lica, lat. *pronus*), naprijed nagnut, a) naprijed, strmoglavce, sunovrat, ukovitlac, prolept. πρηνὲς καταβαλέειν τι nešto srušiti, slič. πρ. ἔπεσε i slič. b) kos, i za visine: presrtan, stranovit, strm,

κατὰ τοῦ πρανοῦς niz obronak, *εἰς τὸ πρ.* upravo dolje.

Πραξιεργίδαι, *οἱ,* atičko svećeničko pleme, koje je upravljalo bogočasnim obredima na svetkovinu Plinterija i Kalinterija.

Πράξιλλα, jon. Πρήξ., lirska pjesnikinja iz Sikiona u vrijeme Pisistratovo.

πρᾶξις, *ἡ,* v. *πρᾶγμα.*

Πραξι-τέλης, *ους, ὁ,* iz Atene, kipar i livac, cvao Ol. 110. = g. 340. pr. Is.

πρᾶος (πρᾶος), 2. i **πρᾱΰς,** *εῖα, ύ, jon.* **πρηΰς,** adv. **πρᾴως** ili **πράως** (komp. *-ότερον, πρηΰτερος,* superl. *-ότατα*) i **πραόνως** (osn. *πραι, πρῑ,* stsl. при-ꙗ-ти прѣ-ѩ, hrv. prija-telj), pitom, blag, dobroćudan, mek, umiljat, miran, bez ljutine, bez gorčine, milostiv, povoljan, sklon, rad, voljan, aps., ili *τινί* prema komu. Supst. *τὸ πρᾶον* blagost.

πρᾳότης (πραότης), *ητος, ἡ,* blagost, milost, mir, aps., ili *πορείας* miran (dostojanstven) hod.

πρᾶπίς, *ίδος,* obič. u plur., *ep.* i *poet.* ošit, poprečnica, = *φρένες,* pak sjedište osjećaja; srce, i kao sjedište pameti: pamet, um, duh.

Πράς ili *Πρᾶς, Πραντός,* grad u južnoj Tesaliji.

πρᾶσιά, *jon.* **-ιή,** *ἡ, ep.* i *poz.* (*πράσον* lûk), zapr. lijeha luka, pak uop. lijeha povrća, N. T. Mark. 6, 40, na jevrejsku ponovljeno *πρασιαὶ πρασιαί* = po lijehama.

Πρασιαί, *αἱ,* **1.** at. općina (*δῆμος*) Pandionske file na istočnoj obali atičkoj, sada Prasa. **2.** grad na istočnoj obali lakonskoj.

Πρασιὰς *λίμνη, ἡ,* jezero u Trakiji, blizu Strimonskog zaliva, sada Pakino.

πράσιμος, 2. na prodaju.

πρᾶσις, *εως, jon.* **πρῆσις,** *ιος,* dat. *ι, ἡ* (*πιπράσκω*), prodaja, *ταῖς πράσεσι* kod lidžbe.

πράσον, τὸ, lat. *porrum,* lûk.

Πρασσαῖος, ὁ (*πράσσον = πράσον*), *poz. ep.* »zelen kao luk«, »Zelenko«, ime žabi.

πράσσω, počevši od Ksen. *at.* **πράττω,** *jon.* **πρήσσω** (osn. *πραχ, πρᾱγ*), fut. *πράξω* (*πρήξω*) i t. d. pravilno, fut. med. *πράξομαι* takođ. u pas. znač., perf. akt. *πέπρᾱγα* tranz. (Ksen. Hel. 1, 4, 2) i intr. (bilo mi je), i *πέπρᾱχα* (var. *-ᾱκα*), tranz. (istom *poz.* takođ. intr.),

I. akt. tranz. 1. (*ep.*) prodirati, prebroditi, prevoziti se, prevaliti, dovršiti, *τί,* ili *ὁδοῖο* komad puta. **2.** do cilja voditi, uop. **a) raditi** oko čega, **izvršivati,** izraditi, dovršiti, zaključiti, **činiti,** uzrokovati, dati činiti, ispuniti, iskazati, vršiti, postići, steći. **b)** u poslu imati, na posao ići, usuditi se, preduzeti, spremati, smjerati, nastojati oko čega (Her. 5, 113), brinuti se, upravljati, baviti se čim, snovati, ići za čim, misliti na što, o čem raditi, htjeti pribaviti, raspravljati, pogađati se, posredovati, odlučiti, uop. raditi, djelovati. Koje aps. *ἐπὶ τῷ πράττειν* kad dođe do čina ili bitke, *οἱ πράξαντες* koji su o čem radili, početnici, koje *τί,* na pr. *πολλόν* nešto uveličavati, *καλά* dično raditi, dično ponijeti se, *ἐναντία τινί* suprot komu raditi, *μικρά* sitnim stvarima baviti se, *σωτήρια* spasonosnim odredbama okružiti, *τὴν φιλίαν* oko saveza raditi (Dem. 18, 162). Koje *τινός* (gen. part.) čim baviti se, ili *περί τινα* što se koga tiče, *περί τινος* što se čega tiče, o čem ili o kom, *τινί* komu ili čim (slič. *ξύν τινι*), *ὑπέρ τινος* za koga, *ἔς τινα* prema komu, ili: s kim stajati u svezi, *διά τινος* preko koga dogovarati se ili pogađati se, *πρός τινα* s kim ili protiv koga, *πρός τι* što se čega tiče, ali takođ. protiv čega, kao *κατά τινος, εἴς τι* i *ἐπί τινι* čemu, za što, *παρά τινος* od koga, ili s inf., *ὅπως* ili neupr. zavis. rečen. U **pas.** urađen, učinjen, izrađen, dobiven, dogovoren, zaključen biti, u poslu biti, *ὑπό, ἀπό τινος, τινί* od koga, svršen biti, biti, dogoditi se, uspjeti, i to *τινί* komu, *ἔκ τινος* od čega, od koga, stoga *τὰ πρασσόμενα* ono o čem se radilo ili je bilo pripravljeno, preduzeća, *τὰ πραχθέντα,* (*τὸ*) *πεπραγμένον, τὰ πεπρ.* učinjeno, što se dogodilo, nešto istinito, čini, djela, način postupanja, vladanje, rasprave, dogovori, uglavljen ugovor, i to *τινί* s kim, ili *τὰ ἑαυτῷ πεπρ.* što je učinio. U osob. smislu: **α)** jezgrov. sebi što (*τί*) uzimati za pravi posao (Plat. Krit. 47 A). **β)** nešto zlo namjeravati, izdajnički isposlovati, pribaviti, *τινί* (Sof. Aj. 446), ili: potajno raditi oko čega, navlast. *τινί* komu u prilog raditi, za koga djelovati, za njegovu korist raditi, s njim sporazuman biti, s njim držati. **γ)** sa i bez *τὰ τῆς πόλεως, τὰ πολιτικά,* ili s *πολιτεύεσθαι* **politički** djelovati, (određenu) politiku tjerati, no obič. državnim poslovima baviti se (Plat. Apol. 31 D), državnik biti, stoga *εὖ τὰ πολιτικὰ πρ.* vješt državnik biti (kao *τὰ ἰατρικά* kao liječnik srećne ruke biti), takođ. branitelj, odvjetnik biti. Stoga *τὰ ἄριστα* što je za grad najbolje imati pred očima, i aps. *οἱ πράττειν δυνάμενοι* suprotno onima, koji samo besjede govore ili razmišljaju: koji što izraditi mogu, pravi upravitelji države (Plat. Prot. 317 A), oblasnici, vlasnici. **3.** s *ποιεῖν* izriče doduše *πράττειν* katkad radnju po sebi, dok *ποιεῖν* označuje počinjanje određena čina, koji tko hoće da izvrši, ali češće stoje obje riječi u istom značenju. Stoga se takođ. govorilo, premda rijetko, *εὖ πράττειν* = *εὖ ποιεῖν* u smislu: zasluge stjecati, ili *τινά τι, πρός τινά τι* kome što činiti, s kim postupati, s njim što činiti. Napose pak i češće znači *πράττειν τινά τι* nešto od koga **iskati,** obič. *χρήματα, φόρους, μισθόν* od koga **iskati** novaca, danak, nagradu, sjećati ga toga, ali *παρά τινος* od koga dobiti (Ksen. An. 6, 3, 8).

U pas. opomenut biti, ὑπό τινος od koga, i to τί čega radi. Stoga znači i πρ. τι samo: *exigo*, danak iskati ili utjerivati, stoga s apoz. φόρον τὸ ἑκάστοισι ἐπιβάλλον prinos, koji na svaki pojedini narod otpada, i aps. utjerivati, naime danak za državu.

II. akt. intr. k cilju doći, u stanje dospjeti ili zapasti, u stanju nahoditi se, u položaju biti, **vladati se, nalaziti se,** rijetko s dod. τί što se čega tiče, tako χρόνον vrijeme provoditi, κοινά učestvovati, μεγάλα razmetati se, τὰ ἄριστα najsrećniji usud imati, veoma srećan biti, najbolje mu je, slično πολλὰ καὶ ἀγαθά veoma mu je dobro, χαλεπώτατα najkukavnije sreće biti, αἴσχιον sramotnije prolaziti, τινί čim, ταπεινά u oskudnim prilikama, slab, bez moći biti, τὸ σὸν μέρος, ὅτι ἂν τύχωσι, τοῦτο πρ. bit će im, koliko je do tebe, kako se desi; ὅ τι πρ. što tko radi, kako mu je (Her. 4, 157). Obič. s εὖ, καλῶς, κακῶς, καταδεέστερον i slič. s prijedl., kao u ἐκτὸς ἄτας, nekomu je dobro, zlo, gore, izvan opasnosti je; dobro proći, pobijediti, srećan, nesrećan biti, u nesreću pasti ili zapasti. Slič. πράττει οὕτω tako mu je, takav ga (zao) usud stigao, takvo ga zlo snašlo. Katkad s dod. τί, κατά τι, ἔς τι ili s part. imati sreće u, pri čem, korist imati od čega, sreću naći kod čega, dobro svjetovati se u čem, ἀριστά τι nešto što bolje učiniti, i to τινί za što.

III. med. 1. za sebe oko čega raditi ili nastojati, za svoju korist što (τί) činiti, οὐδ' ἐν ἀργοῖς οὐδὲ τοῦτ' ἐπραξάμην pače učinio sam i to. **2. sebi utjerivati,** pritjerivati, dati platiti, iskati (Plat. Prot. 328 B), τί, navlast. poreze, danak, i to τινά od koga, zapr. držati se koga što se čega tiče, ali mjesto τινά takođ. ἀπό τινος od koga, ἔκ τινος iz čega, διά τινος s pomoću čijom, preko koga. Napose χρήματα ucijeniti ili globiti, pa tako slič. τὰ δίκαια po zasluzi koga kazniti ili dati kazniti.

πράτιστος, *buk.* (*dor.*) i πρᾶτος = πρῶτος.

πρᾱτός, 3., *poet.* adj. verb. od πιπράσκω, prodan.

πράττω, v. πράσσω.

πραΰμητις, ὁ, ἡ, *poet.* blag, milostiv.

πραΰνω [ῡ], aor. ἐπράϋνα, *jon.* **πρηΰνω** (πραΰς), blažiti, ublažiti, utišati, τινά ili τί. Pas. blaži postati, stišati se.

πραϋπάθεια i πραΰτης, ἡ, N. T. i *poz.* = πραότης.

πρᾱΰς, v. πρᾶος.

πρέμνοθεν, adv. *poet.*, s temelja, stubokom. Od **πρέμνον,** τὸ (srodno s πρυμνός), panj, okrnjak.

πρεπόντως, adv. participa od πρέπω, kako treba, dostojno, pristojno, bez sramote, aps., τινί i τινός čije.

πρεπτός, 3., *poet.* odličan, častan.

πρέπω, πρέψω, ἔπρεψε, **1.** prosjaivati se, isticati se, odlikovati se, uop. pojaviti se, pokazati se, i to nesamo za ono, što se okom, već i za ono, što se uhom i njuhom opaža, aps., ili διά τινος, ἔν τινι, ἔκ τινος ili ὥστε τι kao nešto, ili s part. katkad samo za opisivanje, tako ἀγγέλλων πρέπει = ἀγγέλλει. Slič. slijedi inf. ἰδεῖν t. j. naoko, na pogled. Stoga **2.** sličan biti (Sof. El. 664), jednak biti, τινί τι komu u čem. **3.** dolikovati, pristojati se, pristajati, odgovarati, obič. bezlič. **πρέπει** pristoji se, dolikuje, pristaje mi, ili takođ.: primjereno je, istini prilično, vjerojatno, aps. ili τινί, rijetko εἴς τινα, i to s akuz. s inf. ili inf., koji treba nerijetko dopuniti, kao Pl. Prot. 312 B i Her. 8, 114, gdje ni οἵας ni ἐκείνοισι ne visi o πρέπει, već o pomišljenom διδόναι. Mjesto inf. kod dativa stoji, premda rijetko, i part., često pak stoji πρέπον sa i bez ἐστί mj. πρέπει i ovo mjesto dat. ili akuz. s inf. izuzetno takođ. s gen., kao ἄξιον. Uop. stoji part. = adj. te znači: primjeren, pristojan, doličan, dostojan, kako treba, τὸ πρέπον pristojnost, τὰ πρ. dostojanstvo, doličan sjaj, ali takođ.: što dolikuje, što samo sobom dolikuje (Tuk. 4, 98 o dopuštenju skupljati mrtve), οὐ πρέποντα nepristojno, besputno, što ne dolikuje.

πρεπώδης, 2., sup. πρεπωδεστάτην (εἶδος), pristojan, pristao, τινί komu ili čemu i za koga, za što, πρεπωδέστερα γυναικί, naime nego ikoja druga vještina.

πρέσβα, v. πρέσβυς.

πρεσβεία, ἡ, πρέσβευμα, τὸ (samo plur.), *poet.* i *poz.*, i **πρέσβευσις,** εως, ἡ (πρεσβεύω), **1.** *poet.* pravo najstarijega, prednost starosti, prvorodstvo. **2.** poslanstvo, poslaništvo, poruka, vijest, poslanici, koje aps. πρεσβείᾳ ἦλθον dođoše po poslanstvu, poslaše poslanike, koje τινός čiji, παρά, ἔς τινα komu, ἔς τι kamo, ἀπό τινος od čega ili koga. **3.** služba rimskoga legata, t. j. pomagača vojvodina.

πρεσβεῖον, *ep.* (*jon.*) **πρεσβήιον,** τὸ (πρεσβεύω), u sing. i plur., dar za najstarije, počasni dar, uop. prvenaštvo, prednost, predsjedništvo.

πρέσβειρα, ἡ, *poet.* fem. za πρέσβυς, v. r.

πρεσβευτής, οῦ, ὁ (πρεσβεύω, 2), u plur. rijetko οἱ πρεσβευταί, obič. οἱ πρέσβεις, εων (od πρέσβυς, v. r.), poslanik, za koje se birahu stariji ljudi, aps., ili τινός čiji, i περί τινος o čem. Napose *poz.* rimski legat, t. j. pomagač ili zamjenik vojvodin.

πρεσβεύω (πρέσβυς), **I. akt. 1. intr. a)** najstariji ili stariji biti, aps., ili τινός od koga, ἀπό τινος za kim, pren. s πολύ kud i kamo najbolje biti, stoga: vladati, τινός čim, preobladati što. **b)** poslanik biti, kao poslanik gdje boraviti, posaničke poslove vršiti, τινί za koga, παρά τινος od koga. Napose s τινί, *poz.* (rimskom vojvodi) biti legat. **c)** zapovijedati, vladati, τινί komu, kim. **2. tranz. a)**

štovati, uzvisivati, hvaliti, *τινά* ili *τί*, i to *πλέον* nešto više cijeniti, ili *τὶ πρό τινος* nešto voljeti, do čega više držati, *ἔν τινι* pri čem. U pas. štovan, cijenjen, slavljen biti, prvo mjesto zaprematі, *τινός* čega radi, *κατά τι* što se čega tiče, u čem. **b)** *α)* kao poslanik raspravljati, posredovati, *τί*. *β)* *poz.* brinuti se, *τί* za što. **II. med. 1.** poslanike slati, preko poslanika dogovarati se, *ἐπί τινι*, *ὑπέρ τινος* o čem, čega radi, *παρά*, *πρός τινα* komu. **2.** katkad (Tuk.) kao gore I, 1, b.

πρεσβήιον, *τὸ*, v. *πρεσβεῖον*.

πρέσβις, ἡ, ep. = *πρεσβεία* 1.

πρέσβιστος, v. *πρέσβυς*.

πρέσβος, *εος, τὸ, poet.* skupština, navlast. sk. geronata; predmet štovanja.

πρεσβυγένεια, *ἡ, jon.* prvenaštvo, prvorodstvo.

πρεσβυ-γενής, 2. (*γένος*), *ep. poet.* i *poz.* stariji po rodu, prvorođeni; *πρεσβυγενεῖς* zvahu se u Lakedemonu članovi vijeća starješinskoga, starješine, senatori.

πρέσβυς, *ὁ* (samo nom., akuz. i vok.), s osob. oblicima za fem., *ep.* **πρέσβα,** i *poet.* **πρέσβειρα,** *ἡ*, pak **πρεσβύτης,** *ου, ὁ*, i **πρεσβῦτις,** *ιδος, ἡ* (srod. *priscus, pristinus; βυ* etimol. nejasno), **1.** star, vremešan, odrastao, često u komp. *πρεσβύτερος* i superl. *πρεσβύτατος*, *poet.* takođ. *πρέσβιστος*, i to *τινῶν* ili *ἔν τισι* između nekojih, *τινί* čim, po čem. Supst. **starac,** *οἱ πρεσβύτεροι* stariji ljudi, *τὸ πρεσβύτερον* prestara momčad. **2.** pren. častan, uzvišen (Her. 5, 63), moćan (*ὁ πρέσβυς τινῶν* takođ.: moćniji među nekojima), silan, znatan, znamenit, važan, *πρεσβύτερον κακοῦ κακόν* gore od gorega. **3.** plur. *οἱ* **πρέσβεις,** **a)** poslanici (pripada k *πρεσβευτής*, v. r.). **b)** *poet.* starci, = *γέροντες*. **4.** u N. T. *οἱ πρεσβύτεροι* djedovi, predstojnici i sudije u pojedinim gradovima, napose: starješine naroda židovskoga, prisjednici u prezbiteriju (*πρεσβυτέριον, τὸ*), vijeću starješina židovskoga naroda, takođ. starješine apostolske crkve, u Apokal. 24 najstarijih oko prijestola Božjega.

πρεσβυτέριον, τὸ, v. *πρέσβυς*, 4.

πρεσβυτικός, 3., *poz.* adv. **-ῶς,** starački, poput stara čovjeka; starinski.

πρεσβυτο-δόκος, 2. *poet.* koji starce prima.

Πρεττανός, ὁ, poz. Britanac. Adj.

Πρεττανικός, 3., britanski; supst. *ἡ Πρεταννική* Britanija.

πρευμένεια, ἡ, poet. blagost, milost.

πρευμενής, 2., i adv. **-ῶς,** *poet.* (mj. *πρηϋμενής* od *πρηΰς* = *πρᾶος*), milostiv, ugodan, mio, dobro došao, aps. i *τινί*.

πρῆγμα, πρηγματεύομαι, πρηκτήρ, πρῆξις, πρήσσω, v. *πρα-*.

πρηθῆναι, jon., v. *πιπράσκω*.

πρήθω, samo prez. i impf., spor. obl. za *πίμπρημι*, v r.

πρηνής, v. *πρανής*.

πρῆσαι, aor. od *πρήθω*.

πρῆσις, v. *πρᾶσις*.

πρηστήρ, *ῆρος, ὁ* (od *πρήθω*), koji spaljuje, grom, munja koja zapali (*κεραυνός* koja razmrska), *poz.* uop. zlo vrijeme, jugovina.

πρητήριον, *τὸ, jon.* mj. *πρατ.* (*πρατήρ, πιπράσκω*), tržište.

πρηΰνω, v. *πραΰνω*.

πρηΰς, v. *πρᾶος*.

Πρίαμος [ῐ], *ὁ*, sin Laomedonov, kralj trojanski, od Neoptolema ubijen. Imao je 50 sinova, i to 19 od svoje žene Hekabe. Otd. ***Πρῐαμίδης,*** gen. *εω* i *αο, ὁ*, **a)** sin Prijamov, na pr. Hektor. **b)** *poet. buk.* i *poz.* u plur. takođ. Trojanci.

Πρίαπος, *ep. -ηπος*, **1.** *ὁ*, bog vrtova i vinogradâ, sin Dionisov. **2.** *ἡ*, misijski grad na Propontidi, sada razvaline kod Karaboghe.

πρίασθαι [*πρῐ*], dep., aor. med. *ἐπριάμην* (k prez. *ὠνέομαι*), 2. sg. takođ. *ἐπρίω* mj. *ἐπρίασο*, konj. *πρίωμαι*, *ep.* ind. 3. sg. *πρίατο*, **kupiti,** iskupiti, otkupiti, u pravom smislu i pren., koje aps., na pr. *οἱ πριάμενοι* kupci, kao Lis. 7, 8, gdje *ἀφ' ὑμῶν* visi o *ἀζημίους γενέσθαι*, koje *τινί* ili *τινά*, na pr. *πόσιν*, s obzirom na pozniji običaj, da se kćerima kod udaje daje ženinstvo, i to *τινί* komu, za koga, ili takođ. čim, *τινός* po što, stoga *μικροῦ* za malu cijenu, jevtino, *πολλοῦ* skupo, *πάντων χρημάτων καὶ πόνων* sve na svijetu davati za što, *παρά τινος* od koga, *ἔκ τινος* što se odakle prodaje, *πρός τι* prema kojoj stvari. Slijedi takođ. inf. sa i bez *τὸ* ili *ὥστε*.

πρίζω = *πρίω*.

Πριήνη, *ἡ*, grad jonski u Kariji, za koji su Atenjani Ol. 85, 1 = g. 440. s Miletom ratovali, sada razvaline Samsum Kalesi. Stanov. *οἱ* ***Πριηνέες.***

πρίν [ῐ], (komp. za *πρό*, isp. lat. *prῑs-cus*), adv. i veznik, **I. adv.** vremena **a)** *prius*, **prije,** negda, inače, drugda; prije, radije, često u istom smislu *τὸ πρ.*, rjeđe *τὰ πρ.* ili *ἐν τῷ πρ.*, sa članom sačinjavajući adj.: prеđašnji, za ljude takođ.: pokojni, i miješanjem dviju fraza u *τῶν πρ. ἐντόπων* mjesto pravoga: svih, koji su prije ovamo došli, u smislu: svih, koji su dosad ovamo došli. **b)** u Arijana takođ. = *πρό*, pred, prije, s genit.

II. veznik, *priusquam*, **prije nego,** dok, dok ne, *jon.* s *ἤ*, *at.* najviše bez *ἤ*. Često objačano sa *γέ, δή*, ili *καὶ δή*, još prije, i sa *πάροιθεν, πρόσθεν, πρότερον* sprijed. Tu stoji osim s indik., konj. (osob. *πρὶν ἄν*), optat., infin. (osob. aor.), o čem treba gledati u gramat., takođ. elipt. *πρὶν ὥρῃ*, naime *ἐστί*.

πρίνινος, 3. *poz.* jedar, čvrst.

πρῖνος, ἡ (i ὁ), česvina (vrsta hrasta).

πριστός, 3. *ep.* piljen, razrezan. Od

πρίω [ῑ], aor. ἔπρισα, perf. pas. πέπρισμαι, aor. ἐπρίσθην, **1.** piliti, i to δίχα nadvoje, raspiliti, τί. Odatle također. **2.** zubima gristi ili spopasti, pa tako uop. u pas. čvrsto pograbljen, čvrsto svezan biti, τινί čim, ἔκ τινος o što.

πρίων [ῑ], ονος, ὁ, *poet.* i *poz.* pila.

πρό (lat. *pro, prae*), **I. adv. 1.** o mjestu: **sprijed, naprijed;** također. u svezi s adv. οὐρανόθι πρό na nebu sprijed, t. j. pod nebom, slič. Ἰλιόθι πρό pred Ilijem; ali πρὸ φόωσδε naprijed na svijetlo (Il. 19, 118). **2.** o vremenu: prije, ἠῶθι πρό prije zore, na osvitku dana.

II. prijedl. s genit., katkad od padeža rastavljeno, **1. a)** o prostoru: **pred, pak također.**: naprijed, pred — ovamo, pred — onamo, πρὸ χειρῶν pred sobom u rukama (za πρὸ ὁδοῦ γίγνεσθαι v. προγίγνομαι), πρὸ τῆς Κιλικίας pred Kilikijom, t. j. na međama za zaštitu Kilikije (isp. Her. 8, 49). **b)** o vremenu: **prije**, πρὸ καιροῦ prerano, πρὸ πολλοῦ dugo prije, πρὸ τοῦ δέοντος prije potrebnoga vremena, prije nego treba, πρὸ τοῦ prije toga, ὀλίγον πρὸ τούτων malo prije, ili sa članom αἱ πρὸ αὐτῆς prеđašnje, αἱ πρὸ ἐμοῦ moje prethodnice. Napose, no samo u *poz.*, također. = πρότερον s dat., πρὸ μιᾶς ἡμέρας, τριῶν ἐτῶν jedan dan, tri godine prije. **2.** pren. **a)** = ὑπέρ za zaštitu čiju ili čega (stojeći pred kim ili čim), stoga: **za**, na boljinak ili korist čiju ili čega, pa tako također.: protiv, na pr. πρὸ τοξευμάτων za zaštitu protiv njih. Često samo naoko, kao kod ἀθλεύων, gdje znači: pred vladaocem, pred njegovim očima i od njega podboden. **b)** = ἀντί o zamjeni: mjesto, za, πρὸ ἐλευθερίης mjesto dosadašnje slobode; u ime čije. **c)** za oznaku prvenstva, prednosti *(prae)*: pred (Sof. OR. 10 i OC. 1524 više nego mnogi štitovi), više nego, radije nego, osob. kod komparativa i komp. pojmova pak pored ἄλλος mj. ἤ, na pr. αἱρεῖσθαί τι πρό τινος nešto radije uzimati od čega, πρὸ τῶν πατρίων πρεσβεύειν više cijeniti nego, pa tako i: u razmjeru prema, ἄλλο ὁτιοῦν πάσχειν πρὸ τοῦ ἀδικεῖν sve radije trpjeti nego nepravdu činiti. **d)** za oznaku povoda, ali više naoko, πρὸ τῶνδε toga radi t. j. zato, πρὸ φόβοιο straha radi, od straha (Il. 17, 667).

III. u složenicama: naprijed, *pro*, u daljinu, prije, mjesto, i samo za objačavanje (-μιγῆναι, -διδάσκω, -μανθάνω).

προ-αγαπάω, *poz.* prije, najprije ljubiti.

προ-αγγέλλω, naprijed ili prije navješćivati ili javljati, s inf. fut. U pas. prije biti poznat ili izdan.

προάγγελσις, εως, ἡ, navještenje, poziv, τινός na što.

προαγόρευσις, ἡ, *poz.* proricanje. Od

προ-ἀγορεύω, v. προεῖπον.

προ-αγρυπνέω, *poz.* ne spavati, bez sna biti, bdjeti, τινός za koga, mjesto koga, da može spavati.

προ-άγω (-άξω, -ήγαγον, -ῆχα i t. d.), **I. akt. 1. tranz. naprijed ili dalje voditi** ili tjerati, dati da naprijed ide, izvoditi, osob. na sud voditi, na kazan voditi; pren. **a)** do čega voditi, primaći, podići, uzvisiti, unaprijediti; kao kandidata privesti i time preporučiti, i tako u Plut. također. = lat. *prosequi, deducere.* **b)** na što skloniti, potaći, nagovarati (Her. 9, 90), tjerati, navesti, zavesti, τινά ili τί koga ili što, i to εἰς, ἐπί τι na što, do čega, ili s inf. Također. ὁδόν i slič. U pas. među ostalim: osjećati se pobuđen ili također.: predan ili podan biti, εἴς τι čemu. **2. intr.** (zapr. s pomišlj. ἑαυτόν) **naprijed ili dalje ići,** krenuti, također.: predaleko ići, naprijed poći, navaliti, pren. sprijed ići, također. s dod. ἐπὶ πολύ, i to τινί čim, *poz.* τινός, pred kim ići, stupiti pred koga. N. T. τινά, τί pred kim ili čim ići. **II. med. 1.** nešto od sebe (τί) dokle (ἔς τι) odvesti. **2.** = akt. do čega (ἔς τι) voditi, privesti, τινά, s inf.

προαγωγεία, ἡ, zavođenje.

προ-αγωγεύω, svoditi, podvoditi.

προαγωγή, ἡ, **1.** odvođenje, ἐκ προαγ. prema prilikama. **2.** odlikovanje; čin, rang.

προ-άγων, ωνος, ὁ, prvi boj, predigra, priprava, τινός čega.

προ-αγωνίζομαι, dep. med., ali perf. προηγωνισμένος također. u pas. znač., prije boriti se, aps., i τί u čem, na pr. bitku zametnuti, i to τινί s kim.

προαγωνιστής, οῦ, ὁ, *poz.* prvi borac, rtnik.

προ-αδικέομαι, *poz.* pas., prvi uvrijeđen biti ili nepravdu trpjeti, οὐδέν ni u čem.

προ-αιδέομαι, *jon.* **-εῦμαι**, dep., plpf. 3. pl. *jon.* προαιδέατο mj. προῄδηντο (*at.* -ῃδεσμένοι ἦσαν), blagodarnost dugovati (πρό za prеđašnja dobročinstva), i to τινί kome.

προαίρεσις, εως, ἡ, slobodan izbor, **a)** slobodna volja, volja, odluka, sklonost, započet pravac, mišljenje. **b)** nakana, namjera, uloga (i pravo na nju), razlozi, značaj; filozof. sljedba. U plur. svoje volje izabrane težnje, zanimanja, uop. putovi, smjerovi, τινός čiji i čega, na što, τῶν κοινῶν politika, također. ἔν τινι u čem.

προ-αιρέω (-αιρήσω, -εῖλον, -ῄρηκα i t. d.), pored adj. verb. προαιρετέον, **1. akt.** izvaditi, izuzimati, ἐντεῦθεν. **2. med. a)** sebi izvaditi, izbirati, birati, voljeti, više cijeniti, katkad s μᾶλλον sa sl. ἤ objačano, τινά ili τί, i to ἔκ τινος iz čega, τινός ili ἀντί τινος od čega. **b)** preduzimati, odlučiti, τί ili s inf.

προ-αισθάνομαι (-αισθήσομαι, -ησθόμην, -ῄσθημαι),

prije ili naprijed opažati, — razabirati, — razumjeti, — spoznati, — slutiti, ili: glas dobiti, vijest saznati, aps., ili τί što, τινός o čem, takođ. τινά s part. od koga, da.

προαίσθησις, εως, ἡ, *poz.* prvo osjećanje, slutnja.

προ-αιτιάομαι, N. T. prije kriviti.

προ-ακοντίζω, naprijed bacati, pas. daleko poletjeti ili pogoditi.

προ-ακούω (-ακούσομαι, -ήκουσα, -ἀκήκοα), *jon.* plpf. προακηκόει, **1.** prije čuti, aps, ili ὅτι. **b)** čuti, τί, i to τινί za koga.

προ-ἁλής, 2., *ep.* strm, prijek.

προ-αλίσκομαι (-αλώσομαι, -εάλων, -εάλωκα), prije uhvaćen ili osuđen biti.

προ-αμαρτάνω, N. T. prije krštenja, obraćenja griješiti.

προ-αμύνομαι, dep. med., prije odbijati ili braniti se, aps., ili τινά koga, od koga, i to τινός u čem.

πρόᾱν, *buk. dor.* = **πρώην,** nedavno.

προ-αναβαίνω, prije penjati se, τί na što.

προ-ανάγομαι, med., prije odjedriti.

προ-αναιρέω, prije otimati.

προ-αναισιμόομαι, *jon.* perf. -αναισίμωμαι, o vremenu: prije je prošlo ili minulo, s πρότερον ἤ i inf.

προ-ανακινέω, *poz.* prije pokrenuti ili zametnuti; pas. o borbama, koje bi imale biti predigre (προ-) znamenitijim borbama.

προ-ανακρίνω, *poz.* prije ispitivati, prije istraživati.

προ-ἀνᾱλίσκω (-αναλώσομαι, -ανήλωσα, -ανήλωκα i t. d.), **1.** prije trošiti, prije potratiti ili potrošiti, τί. **2.** prije istrošiti.

προ-αναρπάζω, *poz.* prije maknuti ili grabiti.

προ-ανασείω, *poz.* **1.** pred sobom vitlati ili dizati. **2.** prije uzbuditi ili pobuniti, τινά koga, i to τινί čim.

προ-αναστέλλω, *poz.* prije priječiti ili zaustavljati ili stišati, τί, i to τινί čim.

προ-αναφωνέω, *poz.* prije izricati.

προ-αναχώρησις, εως, ἡ, raniji odlazak.

προ-ανύτω, prije izvršiti ili izraditi.

προ-απαγορεύω, aor. προαπεῖπον, *poz.* prerano umoriti se ili klonuti.

προ-απαντάω, prije ili naprijed ususret ići, aps. ili τινί.

προ-απέρχομαι, dep., aor. προαπῆλθον, i **προ-άπειμι,** inf. -ιέναι, prije odlaziti, prije opet dalje ići, prvi dalje krenuti, aps. ili sa sl. πρίν; (τοῦ βίου) prije mrijeti.

προ-απεχθάνομαι, prije mraziti se.

προ-απηγέομαι, *jon.* mj. προαφηγ., prije pripovijedati, τί.

προ-αποθνῄσκω, aor. προαποθανεῖν, prije propasti ili izginuti, prije žrtvom pasti, umrijeti, koje aps., naime prije vremena, koje τινός prije koga, prije nego što, i to ὑπό τινος čega radi, ὑπέρ τινος za što.

προ-αποθρηνέω, *poz.* prije oplakivati.

προ-αποκάμνω = προαπαγορεύω.

προ-απολαύω, *poz.* prije uživati.

προ-απολείπω, *poz.* intr., prije popuštati.

προ-απόλλῡμι, prije upropastiti, potiskivati, τινά. U pas. προαπόλλυμαι s aor. προαπωλόμην i perf. 2. προαπόλωλα, prije žrtvom pasti, — propasti ili izginuti.

προ-αποπέμπω, 1. akt. i pas. **a)** naprijed slati, τινά, i to ἔς τι kamo. **b)** prije odaslati, i to τινός od čega. **2.** med. pred sobom poslati, τινά, i to ἔν τινι u čem.

προ-αποπνέω, *poz.* prije isparivati se.

προ-αποστέλλω = προαποπέμπω, v. r.

προ-αποσφάζω, *poz.* prije klati ili ubijati.

προ-αποτρέπομαι, med. s aor. προαπετράποντο, prije odvratiti se, prije odustati, s part., jer je = παύομαι, od čega.

προ-αποφαίνομαι, med., najprije očitovati, τί.

προ-αποχωρέω, prije odlaziti.

προ-αρπάζω, preotimati, τί, i to τινός kome.

προ-άρχομαι, med., *poz.* najprije počinjati, s inf.

προ-ασκέω, prije uvježbati, τινά.

προ-ασπίζω, *poz.* štitom zaklanjati, ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ jedan drugoga.

προ-άστειον, *poet.* **προ-άστιον,** τὸ, i u plur., okolina pred gradom, **a)** podgrađe. **b)** imanje. Od

προ-άστειος, 2. *poz.* koji leži pred ili pod gradom.

προ-αύλιον, τὸ, N. T. mjesto pred kućom.

προ-αφαιρέω i med., *poz.* prije uzimati, preotimati.

προ-αφικνέομαι, perf. προαφῖγμαι, prije dolaziti, prije sam pošao, i to ἔς τι ili αὐτόσε kamo.

προ-αφίσταμαι, med., samo intr. s fut. -αποστήσομαι, aor. -απέστην, perf. -αφέστηκα prije odustati ili okaniti se, već prije odmetnuti se, aps. ili sa sl. πρίν, ili τινός, na pr. τὸ ταμίαν ὄντα προαποστῆναι τοῦ ἄρχοντος da se kao kvestor prije nego prokonzul iz pokrajine udaljio.

προ-βάδην, adv., idući naprijed.

προβαίνω (προβήσομαι, προέβην, προβέβηκα), s *ep.* part. προβιβάς (drugi προβιβῶν), kao od προβίβημι, **1. naprijed koračati,** naprijed ići, τινός pred kim, ποσί (*poet.* i *poz.* takođ. πόδα, κῶλον). **2.** o vremenu, zvjezdama: odmicati, navlast. ἡλικίᾳ προβεβηκότες koji su u dobi odmakli. **3.** pren. napredovati, o radnjama, preduzećima (i o pripovijedanju piščevu), εἴς, ἐπί τι; neobično Her. 1, 134 προέβαινε τὸ ἔθνος ἄρχον καὶ ἐπιτροπεῦον narod za narodom vladao i upravljao (samo) po redu.

προ-βακχήιος, ὁ, *poet.* (*jon.*) mj. προβάκχειος, kolovođa bakhantica.

προ-βάλλω (προβαλῶ, προέβαλον, προβέβληκα), aor. *ep.* svagda πρόβαλον, iter. προβάλεσκε, **I. akt. 1.** naprijed bacati ili tiskati, bacati pred, isplaziti (jezik), metati pred što, tjerati (o biljkama), bacati, dobaciti, τί, i to τινί komu, τινός

pred što. Pren. a) ἔριδα t. j. zametnuti, početi, ἦχον proizvesti. b) τινί komu predlagati na raspravljanje. U pas. predložen, određen biti, ali takođ. vojnički nasuprot postavljen biti (Ksen. Kir. 6, 3, 24), τινί. 2. odbaciti, oboriti, povaliti, srušiti, τινά, i to εἴς τι. Pren. drsko baciti, podati, zapustiti, na kocku metnuti, τί i τινά. 3. ἑαυτόν držati se za izgubljena. II. med. 1. pred sebe što uzimati, nešto pred sobom držati, *amicio*, na sebe baciti ili prebaciti, i to za zaštitu ili obranu, dakle: zakloniti se, štititi se, braniti se, aps., na pr. Dem. 4, 40, gdje znači: udarac rukom odbijati, ili τί nešto, na pr. τὰ ὅπλα štit i koplje, onaj za zaštitu pred sobom držati, ovo za napadaj trgnuti (Ksen. An. 1, 2, 17), ili τάφρον t. j. pred sobom povući, iskopati, ili τινά od koga dati zakloniti se, od njega zaklonjen biti (ali takođ. koga naprijed turati), ali takođ. πρό τινος, zapr. τὴν ἀσπίδα, koju riječ treba dopuniti, pred kim držati, štititi ga, πρὸ τούτων dijelove zaklanjati, i τὶ πρό τινος nešto kao utvrdu pred čim podići, nešto čim braniti; takođ. kao izliku upotrebljavati, τί τινος. Pren. a) τὴν ἐλπίδα nadu pred sobom držati, čvrsto nadati se. b) na nešto ili koga pozivati se, zaklanjati se, izgovarati se, τί na što, za što, čim, i to περί τινος čega radi. U pas. biti pred čim držan, pred što bačen, ἐς ἐνθυμίαν τινὶ ὑπό τινος netko komu meće na dušu; ali takođ. ἀσπίδας προβεβλῆσθαι držeći štitove pred sobom zaklonjen biti. 2. preda se baciti, sipati, obasuti (Il. 1, 458; 2, 421; Od. 3, 447), metnuti na što, postaviti, τί ili τινά, i to takođ. s adj. kao nešto, i to ἔν τινι u čem, stoga θεμείλια temelj baciti ili položiti (Il. 23, 255). Pren. za izbor predlagati, τινά. U pas. od koga (ὑπό τινος) postavljen, predložen biti. 3. *poz.* od sebe daleko držati, mrziti, τί. 4. nadbaciti, pren. koga (τινός) nadmašiti ili preteći (Il. 19, 218), i to τινί čim, u čem. 4. spominjati (Her. 4, 46; Plat. Lah. 201 B).

πρόβᾰσις, εως, *jon.* ιος, ἡ (προβαίνω), 1. *poz.* hodanje naprijed, uzlaženje, u plur. hodovi, πρὸς τὰ σιμά uzbrdo. 2. *ep.* pren. imanje, koje hodi, stoke, stada, suprotno: κειμήλια.

προβατεία, ἡ, *poz.* ovčarstvo.

προβάτειος, 3. (πρόβατον), *poz.* ovčji.

προ-βατεύω, *poz.* stoku, osob. ovce držati.

προβατική, ἡ, N. T. naime πύλη, ovčja vrata.

προβάτιον, τὸ, *poz.* dem. od πρόβατον, v. r.

προβατο-γνώμων, 2. (γιγνώσκω), *poet.* koji stado poznaje.

προβατο-κάπηλος, ὁ, *poz.* zapr. trgovčić, ponajpr. marhom, pak uop. sitničar, preziran obrt.

πρόβᾰτον, τὸ (προβαίνω), obič. u plur., pitoma marha, stado, i to u Jonjana sve vrste marhe, goveda, ovce, svinje, koze, τὰ λεπτὰ τῶν πρ. sitna stoka, ovce i koze, u Atičana pak poglavito: sitna stoka, osob. ovce, krd ovaca.

προβατο-πώλης, ου, ὁ, *poet.* trgovac ovcama, trgovac sitnom stokom.

προ-βέβουλα, *ep.* def. perf. od neobič. προβούλομαι, voljeti, τινά τινος koga nego koga.

προ-βιβάζω, naprijed pratiti ili voditi (s πρόσω), pren. odvesti, τινὰ εἴς τι. N. T. a) koga izvući. b) goniti, naprijed poučavati.

προ-βιβάς, v. προβαίνω.

προ-βλέπομαι, med., N. T. naprijed uređivati.

πρόβλημα, τὸ (προβάλλω), 1. što naprijed skače, rt, glavica, greben. 2. što se sprijed drži, zaklon, zaštita, a) obrana, tvrđava, zid, nasip, slik. φόβου, αἰδοῦς (gen. apoz.) štit: strah i stid (Sof. Aj. 1076); navlast. grede za zaštitu mosta, ili: u more spušteno kamenje, da se neprijateljski brodovi ne mogu približiti (Arijan Anab. 2, 21, 7). b) oružje za zaštitu, oklop, štit, navlast.: koplje. c) izgovor, πρ. λαμβάνειν sakrivati se za kim. d) zapreka, τινός protiv čega. 3. predloženo, zadaća, prijeporno pitanje, problem. Otd.

προβληματουργική, ἡ, vještina graditi sredstva (oružje, oruđe) za obranu.

προβληματώδης, 2. *poz.* problematičan, težak.

προβλής, ῆτος, ὁ, ἡ (-βάλλω), *ep.* i *poet.* ispružen, koji strši, istaknut, στῆλαι stupovi podupornji, potpornji. Supst. ὦ προβλῆτες oj strme obale! (Sof. Fil. 936).

πρόβλητος, 2. (-βάλλω), *poet.* bačen, ostavljen, τινί.

προ-βλώσκω, *ep.* inf. -σκέμεν, aor. πρόμολον, izlaziti, aps. i θύραζε.

προ-βοάω, *ep.* i *poet.* u glas vikati (prijedlog kao u προεῖπον, v. r.), aps., ili τὶ δεινόν strahovito jadati i vikati.

προ-βόλαιος, 2. *buk.* ispružen, naperen. Supst. ὁ, *jon.* (= πρόβολος, v. πρόβλημα, 2. b), koplje.

προβολή, ἡ, i **πρόβολος,** ὁ (προβάλλω), 1. = πρόβλημα, 1. i 2., a—c, v. r. 2. (προβολή) držanje oružja pred sobom, navala, ἐν προβολῇ potegnutim kopljima, τὰ δόρατα εἰς προβολὴν ἀποτείνειν t. j. za napadaj potegnuti. 3. προβολή znači napose takođ. javnu optužbu poradi državnoga prekršaja nakon prethodne odluke narodne.

προ-βοσκίς, ἡ, *poz.* slonovo rilo.

προβοσκός, drugi πρόβοσκος, ὁ (βόσκω), *jon.* pastir, koji stado tjera na pašu.

προ-βούλευμα, τὸ, prethodna odluka vijeća, osob. u Ateni; jer ondje nije nijedan privatan čovjek pred narod mogao donijeti, što nije bilo prije vijeću predloženo. Ako je ovo o tom vijećalo, donijelo bi to kao prijedlog pred narodnu skupštinu na glasanje. U Dem. (18)

je preporuka Ktesifonova prijedloga, da se Demosten vijencem odlikuje.

προ-βουλεύω, I. akt. 1. naprijed vijećati, prije razmišljati, pobrinuti se, sa *ὅπως*, ili *τινός* za koga razmišljanjem brinuti se. Napose o vijeću atenskom i geruziji spartanskoj: prije posavjetovati se, *προβούλευμα* (v. r.) uglaviti, aps., ili *περί τινος* o čem. U pas. (od vijeća) odlučen biti. **2.** prvi glas u vijeću imati. **II. med.** sam prije svjetovati se, promišljati.

προβουλό-παις, *παιδος, ἡ, poet.* brižljiva kći.

πρό-βουλοι, *οἱ,* povjerenstva za prethodno vijećanje, vijećnička povjerenstva, **a)** poslanici pojedinih država za vijećanje o općenom dobru helenskom (na pr. ahejsko savezničko vijeće), ili napose 12 poslanika, koji su se kao zastupnici svojih gradova šiljali na Panijonion (v. *Πανιώνιον*). **b)** u Ateni ustavni odbor s izvršnom vlasti, koji je sastojao od 10 lica te bio uveden g. 411., da podnese prijedloge o promjeni ustava.

προ-βωθέω, *jon.* mj. *προβοηθέω,* prije u pomoć priskočiti, *εἴς τι* kamo.

προ-βώμιος, 2. *poet.* koji je pred žrtvenikom, *τὰ πρ.* prostor pred žrtvenikom.

προ-γαστρίδιον, τὸ, poz. jastuk za trbuh.

πρόγαστρος, 2. i *προγάστωρ,* komp. *προγαστρότερος, jon.* s debelim trbuhom, trbušast.

προ-γένειος, 2. *buk.* s ispruženim podbratkom.

προ-γενής, 2. (*γένος*), *ep. poet.* i *poz.* prije drugih rođen, star, vremešan, *θεοί* najstariji zaštitnici plemena, naime Ares i Afrodita (Sof. Ant. 938).

προ-γεννήτορες, οἱ, poet. djedovi.

προ-γηράσκω, poz. prije vremena starjeti.

προ-γίγνομαι, dep. med. (*-γενήσομαι, -εγενόμην, -γέγονα, -γεγένημαι*), **1.** proizlaziti, pojaviti se, pokazati se. **2.** prije roditi se, prije događati se, prije biti, aps. i *τινί*. Part. *προγεγενημένος, dor. προγεγεναμένος* (?), koji je prije živio, prošli. Supst. *οἱ προγεγενημένοι* djedovi, *τὰ προγιγνόμενα* pređašnji događaji, *τὰ προγεγενημένα* prošlost *(praeterita)*, davnina. **3.** *ep. πρὸ ὁδοῦ γίγνομαι* možda tmeza: putem dalje stizati.

προ-γιγνώσκω (*-γνώσομαι, -έγνων, -έγνωκα* i t. d.), i *poz. προγινώσκω,* **1.** naprijed spoznati, — razumjeti, — pomisliti, *τί, προγνούς* promišljeno, *ἔς τι* na što. **2.** prethodno zaključiti. **3.** N. T. otprije poznavati, otprije priznavati, otprije sklon biti. Otd.

πρόγνωσις, ἡ, N. T. znanje unaprijed.

προγονικός, 3. *poz.* od djedova naslijeđen.

πρό-γονος, *ὁ,* **1.** (*γίγνομαι*), prije rođeni, pradjed, praotac, obič. u plur. djedovi, stari; za ovce: starije. Pren. roditelj. **2.** (*γονή*), *ὁ, ἡ, poz.* pastorak, pastorka.

προγραφή, *ἡ, poz.* pismeni oglas, dražbeni oglas. Napose **a)** proskripcija u Rimljana, jer je ime osuđenoga na ploči bilo oglašeno, a dobra bi njegova kvestor *sub hasta* prodao, dok je njega samog svatko smio ubiti. **b)** prijava za izbor, kandidatura.

προ-γράφω, 1. propisivati, napisati, ime na listinu zabilježiti, ili: javno pred svijetom zapisati, *τί* ili *τινά,* i to *τινί*. **2.** prije pisati, — označiti, — opisati, — javiti, *τί*. **3.** Napose **a)** *κρίσιν τινί* komu pismen poziv k sudu izdati; *φρουράν τινι* odrediti komu stražu. **b)** proskribirati, na smrt osuditi, *τινά* (v. *προγραφή*), sa i bez *ἐπὶ θανάτῳ*. **c)** koga za prvoga u senatu *(principem senatus)* odrediti *(legere)*. To je radio cenzor nakon svake pete godine *(lustrum)*, pa to je bila velika čast. **d)** u N. T. također naslikati kao uzorak.

προ-δαείς, *ep.* part. aor. (v. *ΔΑ*), koji naprijed zna.

προ-δανείζομαι, *poz.* pas., zapr. prije uzajmljen, kao glavnica uložen, upotrijebljen biti, *τινί* na što, *εἴς τι* za što.

προ-δαπανάω, poz. prije upotrijebiti, unaprijed potrošiti.

προ-δείδω, *poet.*, aor. part. *προδείσας,* naprijed bojati se, aps., ili *τί* čega, i to *τινί* čega radi.

προ-δείελος, 2. *buk.* podveče (radeći).

προ-δείκνυμι i *jon.* **-νύω** (*-δείξω, -έδειξα* i t. d.), *jon.* aor. *-έδεξα,* **1.** pred sobom pokazivati, uop. pokazivati, doznačiti, *τί,* na pr. *γαῖαν σκήπτρῳ* stazu pred sobom batinom pipati *(praetentare)*, i jezgr.: *τὸν ζωστῆρα* kako se paše i nosi pojas, pokazivati. **2.** prije pokazati, t. j. **a)** prije dokazivati. **b)** prije navijestiti, — oglasiti, *τί,* ili sa sl. *ὅτι,* akuz. s. inf. ili neupr. zavis. rečen.

προ-δειμαίνω, *jon.* = *προδείδω.*

προδέκτωρ, *ορος, ὁ, jon.* mj. *-δείκτωρ* (*-δείκνυμι*), koji naprijed označuje ili navješćuje, *τινός* kome.

προ-δέρκομαι, poet. naprijed vidjeti.

πρό-δηλος, 2., adv. **-δήλως,** koji jasno leži pred očima, posve jasan, posve očevidan ili poznat, nesumnjiv, *τινί* komu, i to sa sl. *ὅτι*. Neutr. plur. također mj. sing. i bez kopule, ili *ἐκ προδ.* = *προδήλως*.

προ-δηλόω, *poz.* prije ili buduće pokazati, odati, *τί* ili *ὅτι,* i to *τινί* komu ili čim. Otd.

προ-δήλωσις, ἡ, poz. obznanjivanje unaprijed.

προ-διαβαίνω, prije prelaziti.

προ-διαβάλλω, naprijed koga opadati, *τινά*.

προ-διαγιγνώσκω, aor. *προδιέγνων,* prije promišljati, sebi prije razjasniti, zasad odlučiti, *τί*.

προ-διαλέγομαι (*-διαλέξομαι, -διείλεγμαι, -διελέχθην*), *poz.* naprijed ili zasad dogovarati se.

προ-διαναπαύομαι, prije otpočinuti, prije odmoriti se.

προ-διαφθείρω, prije uništiti ili podmititi. Pas. prije propasti.

προ-διδάσκω (-διδάξω i t. d.), 1. akt. i pas. prije u pravo vrijeme poučavati, učiti (prije štete), naučiti, *τινά, τί*, pa tako i *τινί τι* koga što, i to *τινί* čim. 2. med. za svoje svrhe naučiti ili učiti, *τινά τι*.

προ-δίδωμι, 1. **tranz.** a) prije davati, isplaćivati, *τί*. b) izdavati, predati, odati, nevjerno ostaviti, na cjedilu ostaviti, *τινά*, i *τί τινι*. c) napustiti, izgubiti. 2. **intr.** a) iznevjeriti se, odmetnuti se, prebjeći, *πρός τινα*. b) ne držati više, postati slab (za nasipe). c) (za rijeke) presahnuti, premaći se.

προ-διεργάζομαι, *poz.* prije obrađivati, prije učiniti pristupačnim.

προ-διερευνάομαι, med., prije pretražiti ili ispitati.

προ-διερευνητής, *οῦ, ὁ*, naprijed poslan uhoda.

προ-διηγέομαι, dep. med., s pleon. dod. *πρότερον*, prije pripovijedati, *τί*.

πρό-δικος, 2. (*δίκη*), sudija, branič, štitnik, u Esh. ratovođa. (U Lakedemonu zvahu se *οἱ πρ.* skrbnici kraljevi.)

Πρόδικος, sofist iz Keosa, savremenik Sokratov, koji se osob. bavio poučavanjem u rječitosti te je u svom spisu *ὧραι* (dobi života) među ostalim sastavio pripovijetku o Heraklu na raskršću.

προ-διοικέω, i med., prije narediti.

προ-διώκω, na progon naprijed ići.

προ-δοκαί, *αἱ* (*δέχομαι*), *ep.* mjesto gdje se vreba, *ἐν προδοκῇσιν* na svojem stajalištu, u zasjedi.

προδοκεῖ, bezlič., perf. pas. *προδέδοκται* i plpf. *προεδέδοκτο* ili *προὐδ.*, prije je odlučeno, *τινί* od koga. Supst. *τὰ προδεδογμένα* pređašnji zaključak.

πρό-δομος, *ὁ*, *ep.* prednji dio kuće, t. j. sve, što je bilo između muške dvorane (*μέγαρον*) i dvorišta (*αὐλή*), dakle podjedno i *αἴθουσα*.

προδοσία, *jon.* **-ίη**, *ἡ*, izdaja, izdajstvo, *ἐπὶ προδοσίᾳ φεύγειν* poradi veleizdaje prognan biti.

προδότης, *ου, ὁ*, akuz. *dor.* takođ. *αν*, pored *poet.* fem. **προδότις**, *ιδος, ἡ* (-δίδωμι), izdajica, izdajnica, uop. nevjernik, koji koga ostavi na cjedilu; koje aps., koje *τινός* čiji, čega, u čem, ovo takođ. *ἔν τινι*.

προ-δοτικός, 3. *poz.* izdajnički.

πρόδοτος, 2. (-δίδωμι), *poet.* izdan, ostavljen, na cjedilu ostao.

πρό-δουλος, 2. *poet.* mjesto roba, ropski.

προδρομή, *ἡ* (-δραμεῖν), trčanje naprijed.

πρόδρομος, 2. (-δραμεῖν), 1. koji istrči, naprijed ide ili hita, hitan, preteča. Napose 2. naprijed poslane čete, prednje straže, lako oružani ili konjanici, koji bi pretraživali, provaljivali ili čarkali; u makedon. vojsci osobita četa laka konjaništva, upotrebljavana za prednju stražu i u boju.

προ-δυστυχέω, prije zlosrećan biti.

προδωσ-έταιρος, 2. *poet.* koji prijatelje izdaje.

προεδρεύω (-ρος), predsjednik biti.

προεδρία, *jon.* **-ίη**, *ἡ*, 1. najprednje sjedalo, napose: prvo mjesto, predsjedništvo, prvenaštvo, t. j. pravo kod svetih igara, u glumištu, i kod inih javnih svečanosti sjediti u prvim klupama gledališta. 2. *poz.* uop. prednost, odlikovanje.

πρό-εδρος, *ὁ* (*ἕδρα*), predsjednik, u plur. katkad osob. oblast ili odbor, da upravlja izborima ili (kao u Ateni, sa svojim *ἐπιστάτης*) skupštinama vijećničkim ili narodnim.

προ-εέργω, *ep.* mj. *προείργω, τινά*, komu put zakrčivati.

προ-έηκα, v. *προΐημι*.

προ-εθίζω, perf. pas. *προείθισμαι*, s *poz.* adj. verb. *προεθιστέον*, prije privikavati, s inf., i to *ἔν τινι* čemu.

προ-εῖδον, *-ειδόμενος*, i slič., v. *προοράω*.

προ-εικάζω, *poz.* 1. naprijed slutiti, *τί*. 2. prije porediti, *τινί τι*.

I. **πρό-ειμι** (*εἰμι*), v. *προέρχομαι*.

II. **πρό-ειμι** (*εἰμί*), *ep.* (samo u tmezi) *τὰ προεόντα* što je prije bilo, prošlo.

προ-εῖπον i *προεῖπα*, aor., ktomu fut. *προερῶ* (*jon.* -ρέω), perf. akt. *προείρηκα*, pas. *προείρημαι*, aor. *προὐρρήθην* (i u tmezi), i **προ-αγορεύω**, 1. naprijed ili prije reći, — odati, — imenovati, — pominjati, — pripovijedati, — opisati, — odrediti, — uglaviti, — zapovijedati, — svjetovati, *τί, περί τινος*, ili akuz. s inf. ili *ὅπως*, i to *τινί* kome, *ἔν τινι* u čem ili čim. U pas. *ταῦτά μοι προειρήσθω* toliko za predgovor, i supst. *τὰ προειρημένα* što je prije rečeno, prije navedeni događaji, *ἀπὸ προειρημένου* po dogovoru *(ex compacto)*. 2. pred kim reći, govoriti, započeti, izreći, javno, glasno ili svečano oglasiti, navijestiti, predlagati, očitovati, javiti, poručiti, zakazati, zapovijedati, nalagati, odrediti, pozivati, iskati, osob. o glasniku: oglasiti, *τί* ili *τινά* ili s inf., akuz. s inf., *ὅτι, ὡς*, i to *τινί* komu ili čim, i *ὑπό τινος* od koga dati navijestiti, ali *ὑπό τινι* t. j. nečemu predan. Supst. *τὰ προειρημένα* naređeno.

προ-εισάγω, v. *προ-εσάγω* i *προ-σάττω*.

προ-εισέρχομαι, prije ulaziti.

προ-εισπέμπω, prije unutra slati, *τινά*.

προ-εισφέρω, naprijed davati, — prinositi ili platiti.

προ-εκθέω, istrčati, naprijed trčati, izjuriti, provaliti, brzo provaljivati.

προ-εκκομίζω, *poz.* prije iznijeti ili otpraviti, *τί*, i to *ἔς τι*.

προ-εκλέγομαι, pas., naprijed utjeran biti (o novcu).

προ-εκπέμπω, *poz.* prije izašiljati.

*

προ-εκπλέω, *poz.* prije odjedriti.
προ-εκπλήσσω, *poz.* prije prestraviti ili u čudo metnuti.
προ-εκτίθεμαι, *poz.* med., prije razlagati ili tumačiti, *τί*.
προ-εκτρέχω, *poz.* naprijed trčati.
προ-εκφοβέω, *poz.* prije strašiti. Otd.
προεκφόβησις, εως, ἡ, strašenje prije čega.
προ-ελαύνω, naprijed krenuti, naprijed jahati, aps., i *τινός* pred kim jahati. U pas. *ὡς πρόσω τῆς νυκτὸς προελήλατο* kad je noć već bila odmakla.
προ-ελπίζω, N. T. prije nadati se, *ἔν τινι* čemu.
προ-εμβαίνω, *poz.* najprije ulaziti.
προ-εμβάλλω (-βαλῶ, -έβαλον, -βέβληκα i t. d.), **1.** tranz. prije unutra bacati ili slati, *τινά*, i to *εἴς τι* u što. **2.** intr. naprijed unutra juriti, najprije provaliti, prije udariti, prije namjeriti se, *ἔς, πρός τι* u, na što, prema čemu, *τινί* komu ili čim.
προέμεν, v. *προΐημι*.
προ-ενάρχομαι, N. T. prije počinjati.
προ-εννέπω, v. *προὐννέπω*.
προ-ενοίκησις, εως, ἡ, pređašnje stanovanje unutra, *τινός* čije i u čem.
προ-ενσείω, *poz.*, i
προ-εντυγχάνω, prije na koga ili što naići ili namjeriti se.
προ-εξαγγέλλω i **-ομαι**, pas., prije oglašen, javljen biti, *τινί* komu, i *ἔκ τινος* od koga.
προ-εξάγω, **1.** akt. s *πρότερον* prije napolje voditi, *τινά* koga (*ep.* i u tmezi, *φόωσδε*). **2.** med. prije odjedriti, *ναυσί* s brodovima.
προ-εξᾰΐσσω, *jon.*, *at.* **προεξᾴσσω**, aor. part. -ᾴξαντες, prije izjuriti iz bojnoga reda, predaleko ići, *τινί* čim.
προ-εξαμαρτάνω, prije pogriješiti.
προ-εξανίστᾰμαι, med., samo intr. s fut. *προεξαναστήσομαι*, aor. *προεξανέστην*, perf. *προεξανέστηκα*, prije drugih podići se i na neprijatelja krenuti, napose: kod bojnih igara i utrkivanja: prenaglo izaći na megdan, prije datoga znaka pojuriti. Pren. (Dem. 18, 163): prije podići se, prije osvijestiti se.
προ-εξέδρη, ἡ, *jon.* osobito (od drugih odjelito), uzvišeno sjedalo, odar, *τινός* od čega.
προ-έξειμι i **προ-εξέρχομαι**, prije zaputiti, prije na put krenuti, uop. izlaziti, *τινός* iz čega, *τινί* čim ili po što.
προ-εξελαύνω, *poz.* = *προέξειμι*.
προ-εξεπίσταμαι, *poet.* dobro naprijed znati.
προ-εξομολογέομαι, *poz.* prije priznati.
προ-εξορμάω, prije se dići ili krenuti.
προ-επαγγέλλω, *poz.* prije navješćivati; med. N. T. prije obećavati.
προ-επαινέω, aor. inf. -αινέσαι, prije potvrditi, odobriti ili hvaliti, s gen. aps. ako i t. d.
προ-επανασείω, aor. pas. -εσείσθη, prije prijetiti, pas. *ἀπό τινος* od koga.
προ-επιβουλεύω, najprije potajno navaliti, *τινί* na koga. U pas. iz potaje ubijen biti.
προ-επίσταμαι, prije znati, *τί*.
προ-επιχειρέω, prije navaliti, navalu preteći.
προ-εργάζομαι, augm. -ηργ. i -ειργ., redupl. -ειργ., prije raditi, *τινί* od koga. U pas. prije izvršen, proveden, istaknut biti; part. *προειργασμένος* prije stečen, već učinjen, *τινί* od koga. Supst. *τὰ προειργασμένα* pređašnja djela.
προ-ερέσσω, *ep.* aor. *προέρεσσα*, **1.** intr. naprijed, dalje veslati, *ἔς τι*. **2.** tranz. (lošija *var. l.*: *προερύσσαμεν*) nešto (*τί*) naprijed veslajući tjerati, i to *εἴς τι* ili *ἤπειρόνδε*, da se ondje čeka, dok oluja ne prođe.
προ-ερέω, *at.* **προερῶ**, v. *προεῖπον*.
προ-ερύω, *ep.* aor. 1. *προέρυσσα*, **1.** naprijed, dalje vući, *νῆα ἅλαδε* t. j. s obale u more. **2.** s pučine veslajući na suho tjerati, v. *προερέσσω*.
προ-έρχομαι, dep., aor. *προῆλθον*, perf. opt. *προεληλυθοίην*, i **πρό-ειμι**, inf. -ιέναι (katkad u znač. fut.), **1.** naprijed ići, odlaziti, naprijed krenuti, dalje ići ili krenuti, prodirati, dalje doći; podići se, krenuti (se), otići, i to natrag, uzmicati (Arijan An. 1, 12, 9), u bijeg udariti, bježati (Ksen. Kir. 3, 1, 4). Pren. **a)** naprijed ići, napredovati, dalje dotjerati, protezati se, podići se (Her. 7, 50); *πρ. ὁ πότος* dolazi do pića; pak: prelaziti, prispjeti, dotle doći, izroditi se. **b)** u govoru: nastaviti, dalje odmaći, ili: izbaciti, t. j. izreći; slič. *προϊὼν καὶ ἀναγιγνώσκων* čitajući dalje. **c)** o vremenu: ići, prolaziti, proteći, isteći, dalje ići, odmaklo je, *προϊόντος* ili *προελθόντος τοῦ χρόνου* u tijeku vremena, slič. *τῆς πόσεως* kod daljne pijanke, *τοῦ ᾄσματος* dalje u pjesmi. **2.** pro-izlaziti, izlaziti, prilaziti, približavati se, ili: hoditi, pak: pristupati, ustati u skupštini kao govornik ili u glumištu; o rijekama: naprijed teći. **3.** naprijed ići ili hoditi. Upotrebljavano koje aps., ili s adv. *εἴσω* unutra, *ἐνταῦθα* tako daleko, *οἷ ἀσελγείας* do kolike drskosti (Dem. 4, 9), koje *τί* preko čega, *βραχύ τι* mali komad puta, *πολύ, μέγα* daleko, takođ. daleko prostirati se, *ὀλίγον* malo, *ὀλίγον τοῦ ᾄσματος εἰς τὸ πρόσθεν προελθεῖν* nešto dalje (je odmakao) u pjesmi (isp. Plat. Prot. 339 C), slič. *ὀλίγα βήματα*, *ἓξ σταδίους* šest stadija daleko, ili *τὴν πρὸς τὰ φρούρια* naime *ὁδόν*, koje *τινί* u, po čem, čim, koje *τινός*, jer značenje sadržava komparativ, na pr. *τοῦ καιροῦ* dalje negoli je u redu, ili: koga nadmašiti, koje *εἴς τι* u što, do čega, *εἰς τοῦτο* tako daleko, dotle, *ἐς τὸ ἐγγυτέρω* bliže, *εἰς τὸ πρόσθεν* naprijed, *ἐς ἐπικαμπήν* u zavoj, *πρός τι* do čega, *ἐπί τι* na, osob. po što, t. j. da se donese, pak *ἀπό τινος* od čega, *πρό τινος* pred čim ili do čega.

προ-εσάγομαι, *jon.* med. s aor. προεσάξαντο, sebi prije što (τί) dobavljati, naime sa sela u grad (po drug. od προσάττω).

προ-εσθίω, prije jesti.

προετικός, 3. (προΐημι), bacajući, napose: rasipan.

προετοιμάζω, N. T. i **-ομαι,** *jon.* med. (bez augm.), sebi, za svoju potrebu spremati, prije dati raditi, τί.

προ-ευαγγελίζομαι, N. T. prije veselu vijest donositi.

προ-έχω, stegn. προὔχω (προέξω i προσχήσω i t. d.), *ep.* impf. 3. sing. πρόεχε (i u tmezi), i med. **προ-ΐσχομαι, I. akt. 1. tranz. a)** sprijed držati, τί. **b)** prije imati, τί. **c)** prije znati, poznavati. **d)** prednost ili više imati ili dobiti (Sof. Ant. 208), τί τινος nešto od koga, i to ἔκ τινος od koga. **2. intr. a)** stršiti, isticati se, nadvisiti, aps., ili ἔς τι u što. Supst. τὸ προέχον prednji dio. **b)** naprijed ili pred kim biti (Il. 23, 325; Od. 3, 8), i to τινί za nešto. Pren. isticati se (Her. 9, 22), odlikovati se, nadmašiti (Sof. Fil. 138), odlikovan, na dobitku biti, koje aps. ὁ προὔχων uzvišeni, jači, moćniji, presilni, τὸ πρ. uzvišeno, odlično, koje τινός od koga ili čega, na pr. τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι naime ἐθνέων, rijetko τινά, ali τινί pred kim ili u čem, po čem, na pr. ἅπασι u svim stvarima, slič. ἔν τινι, πρός τι s obzirom na što. Stoji takođ. bezlično οὐ προέχει sa sl. inf., ne nosi koristi, ne pomaže (Her. 9, 27). **II. med.** pred sobom držati ili imati (takođ. sebi prebaciti, ogrnuti se, o haljinama), napose: moleći pružati (Ksen. Kir. 2, 3, 10). Pren. pred oči staviti, kazivati, razlagati, sa i bez πρόφασιν zavrzivati, izgovarati se (Sof. Ant. 80), kao uzrok navesti, ili takođ. nuditi, τί, ili s akuz. s inf., i to τινί komu.

προ-ηγεμών, όνος, ὁ, **προηγητήρ,** ῆρος, ὁ, *poet.*, i **προηγητής,** οῦ, ὁ, *poet.* vođ, vođa, napose u Dem. prvi plesač, kolovođa, ἐκ πρ. o ruci vođa, aps., i τινός čega.

προ-ηγέομαι, dep. med., naprijed ići i put kazivati, uop. vođ biti ili naprijed ići, naprijed krenuti, aps. ili τὴν πρὸς τοὺς ἐναντίους naime ὁδόν; τὰ προηγούμενα ono što vodi, predložak.

προηγορέω (προ-ήγορος zagovornik), za koga govoriti, zagovarati ga, braniti ga, zagovornik biti. Supst. τὸ πρ. kao *poz.* προηγορία, ἡ, uloga zagovornika.

προηγουμένως, *poz.* adv., zasada, privremeno; izvrsno, osobito.

προ-ήκης, 2. (ἀκή = ἀκίς), *ep.* sprijed zaoštren, oštrih bridova.

προ-ήκω, najv. u znač. perf., **1.** idem naprijed i odmakao sam, u prostoru i vremenu, takođ. pren. na starost i stanje. **2.** biti pred kim, bolji biti, aps., i τινί u čem.

προῆμαρ, adv., *poet.* čitavi dan.

προ-ήσθησις, ἡ (ἥδομαι), prva radost.

προ-ησσάομαι, *poz.* prije svladan biti.

προ-θαλής, 2. *ep.* izvrstan, koji krasno raste.

προ-θέλυμνος, 2. *ep.* (θέλυμνον osnova), **1.** (isp πρόρριζος) iz dna, s korijenom, stubokom. **2.** sloj pred slojem ili na sloju imajući = jako složen, čvrst, σάκος; isp. τετραθέλυμνος.

προ-θεραπεύω, prije na službu biti, sebi zadužiti, τινά.

πρό-θεσις, ἡ, *poz.* **1.** izlaganje, predstavljanje; οἱ ἄρτοι τῆς προθέσεως izloženi kruhovi, N. T.. **2.** smjeranje, odluka. **3.** *poz.* gramat. prijedlog, prepozicija.

προ-θέσμιος, 3. prije određen, najčešće kao supst.

προ-θεσμία, ἡ, naime ἡμέρα, **1.** rok zastarjelosti, zastarjelost, koja je kod državnih čina, na pr. za začetnika zakona ili odluke, u Ateni iznosila godinu dana, u drugim događajima pet godina, no kod državnih i kriminalnih zločina nije bilo zastarjelosti. **2.** prispjelost, rok u privatnim stvarima, koji se davao osuđenomu u događajima, gdje se presuda ticala odštete, predaje ili globe. Poslije roka mogao ga je tužitelj plijeniti. **c)** uop. rok; zaključak.

προ-θεσπίζω, *poet.* i *poz.* prije proricati, naprijed reći, aps. ili τί.

προ-θέω, impf. *ep.* (*jon.*) iter. προθέεσκε, naprijed trčati, preteča biti, pred što trčati, τινός. Za προθέουσι, Il. 1, 291, v. προτίθημι.

προ-θνήσκω, aor. inf. προθανεῖν, prije mrijeti, τινί komu, *poet.* takođ.: za koga mrijeti.

προ-θρώσκω, *ep.*, samo aor. part. προθορών, naprijed skočiti, iskočiti.

πρό-θυμα, τό, *poet.* predžrtva.

προθυμέομαι, dep. pas. s fut. προθυμήσομαι i -ηθήσομαι, aor. προεθυμήθην, perf. προτεθύμημαι, adj. verb. προθυμητέον, *jon.* prez. part. προθυμεύμενος (πρόθυμος), **1. spreman, sklon biti,** volju imati, htjeti, iskati, težiti, nastojati, (živo) željeti, ići za čim. **2.** naprezati se, truditi se, nastojati, živo preporučiti, spremnost pokazati, živo raditi, djelovati. **3.** marljiv, revan, veseo, dobre volje biti. Koje aps., koje τινί komu, τινά ili τί koga, što, na, za što, ili s inf., koji katkad treba dopuniti, ili ὅπως, i to ἐς τὰ μακρότατα do krajnosti.

προθυμία, *jon.* **-ίη** [ῑ, Il. 2, 588 ι], ἡ, *ep.* takođ. u plur., **sklonost, 1.** želja, žudnja, volja, spremnost, težnja, nastojanje, revnost, pripravnost, odluka. **2.** radost, odrješitost, hrabrost, uop. uzbuđenje. **3.** naklonost, predanost, uslužnost, dobra volja. Koje aps. τίς ποθ' ἡ πρ.; što je tvoja odluka? τὰ τῆς πρ. djela, očitovanje dobre volje, πάσῃ πρ. svom revnošću, svim žarom, ὑπὸ προθυμίας od revnosti, κατὰ τὴν πρ., ἐκ τῆς πρ. po volji, nasto-

janjem, τῆς πάρος πρ. od predašnje pripravnosti, t. j. poradi nje; koje τινός čija i za čim, na što, προθυμίαν λαβεῖν ἔργον nečega prenaglo, žestoko prihvatiti se, slič. εἴς τι čemu, ὑπέρ τινος za što, ἔς, περί τινα prema kome; koje s inf. ili ὅπως.

πρό-θῡμος, 2. sklon, t. j. **a)** spreman, hoćak, željan, pun revnosti, revan, ozbiljan. **b)** voljan, pripravan, neumoran (οὐ πρ. neveseo), odrješit za rad (Eur. If. T. 910), koji živo spori, veoma radljiv, napose: hrabar, željan boja. **c)** uslužan, predan, prijazan, προθυμότατος najpožrtvovniji. Koje aps. supst. τὸ πρόθυμον = προθυμία želja, žudnja, briga, revnost, takođ. revnost koja se ima dokazati, ili: strastvena stranačka revnost (Tuk. 3, 82); koje τινός za čim, τινί za što, ili τί na pr. τὸ s inf., pri čem, čega radi, slič. ἔς τι za što, i μέγιστον τὸ πρ. ἔχειν περί τινος nada sve živo nastojati oko čega, ili ἔς τινα komu, za kim, περί τινα za koga.

Adv. **προθύμως,** komp. προθυμότερον, superl. προθυμότατα, hoćko, voljno, spremno, od srca, rado, živo, žestoko, revno, οὐ πρ. s malo revnosti, προθυμότερον veoma revno, sa svom revnosti, neumorno, s ozbiljnom nakanom, odrješito, svojski, kolikogod tko može (Plat. Prot. 314 D), krepko, hrabro, ᾧ προθυμότατα što vjernije mogu, προθύμως ἔχειν πρός τι veliko veselje za što imati.

προθύραιος, 3. *ep.* pred vratima, τὰ πρ. = πρόθυρα.

πρό-θῠρον, τὸ (θύρα), obič. u plur., **1.** prednja vrata, kroz koja se s ceste ulazilo u dvorište, uop. vrata. **2.** mjesto pred vratima, ulaz u kuću, predvorje, ἐν ἰδίοις πρ. na ulazima privatnih kuća. Obično nije pripadalo zemljištu kuće.

προ-θύω, i med. **-ομαι,** prije žrtvovati, navlast. o žrtvi prije svadbe (προγαμεῖα, τὰ); *poet.* takođ.: za koga žrtvovati.

προ-ϊάλλω, *ep.* i *buk.* (samo u impf., bez augmenta), odaslati.

προ-ϊάπτω, *ep.* i *poet.* poslati, odaslati, baciti, τινί τι.

προ-ΐζομαι, *jon.* med., predsjedati.

προ-ΐημι, impf. *at.* (i *jon.*) προΐειν, fut. προήσω, aor. 1. προῆκα i t. d., *ep.* aor. ind. προέηκα, inf. προέμεν, med. opt. πρόοισθε mj. προεῖσθε, πρόοιντο mj. προεῖντο, zapr. napolje ili naprijed slati, izaslati. Stoga u pravom i nepravom ili pren. smislu **I. akt.** i **pas.** odaslati, izaslati, poslati, pustiti, otpuštati, predati, unutra baciti, podati, davati, podijeliti (Il. 16, 241), uzajmiti, osob. kod slabe veresije, t. j. kao naše »baciti«, pa tako i εὐεργεσίαν, t. j. rasipati (Plat. Gorg. 520 C, Ksen. An. 7, 7, 47), pak: bacati, hitati, izlijevati (Il. 2, 752), izmamiti, pustiti, očitovati, τινά ili τί, i to τινί komu, ka komu, ἔς, ἐπί τινα ka komu, πρὸς ἵππους na konje, ἔς, ἐπί τι kamo, u što ili takođ. kakvoj stvari, ali ἀπό τινος odakle, ἔκ τινος iz čega, ili s inf. za oznaku svrhe: da bi. **II. med. 1.** predati se, s pouzdanjem predati se, takođ. ἑαυτοὺς εἴς τι u što upuštati se. **2.** od sebe odaslati, ispustiti, t. j. **a)** izreći, očitovati, **b)** prikazati, žrtvovati, ostaviti, povjeriti, dopustiti (Ksen. An. 7, 2, 15). **c)** odreći se, zapustiti (Dem. 18, 134), propustiti (Dem. 1, 9), kao od sebe otisnuti, zanemariti, izdati. Koje τί ili τινά, a to i s dod. predikat. oznakom (u adj. ili part.), koga kao što, rijetko τινός, gdje je konstruirano kao ἀφίεσθαι, μεθίεσθαι ili po obrnutoj asimilaciji, koje s inf., i to τινί komu, ἐπί τινι za, po što, ἀπό τινος od čega, καθ' ἕκαστον svakom zgodom.

Προικόννησος, v. Προκόννησος.

προ-ΐκτης, ου, ὁ (πρό, ἱκνέομαι), *ep.*, sa i bez ἀνήρ, prosjak.

προΐξ, stegn. προίξ, gen. προικός, akuz. προῖκα, ἡ, dar, poklon. Napose: vjenčani dar, ženinstvo, miraz, oprema, što je u Ateni iznosilo poprijeko 30 mina (oko 2820 K), a možda i 40 mina (3780 K), kao Lis. 19, 9 i 15. Od državne zapljene imutka bilo je ženinstvo izuzeto, te je pravni zastupnik ženin (ὁ κύριος) imao pravo od države ga natrag iskati. Kao adv. *ep.* **προικός** (gen. cijene) i *at.* **προῖκα** (na dar) zabadava, bez naknade, ne primajući poklona, nepodmićeno, πρ. ἀφιέναι slobodan ulaz davati.

προ-ϊππεύω, *poz.* sprijed ili naprijed jahati, naprijed juriti.

προ-ΐστημι, **A)** tranz. **I. akt.** i **pas.** (προΐστην, προστήσω, προέστησα, προεστάθην, προσταθήσομαι), **1. naprijed staviti, postavljati,** τινά, i to πρό τινος pred koga, s inf., da. Pas. postavljen, određen biti (βέλεα), naime za zaštitu i pomoć. **2.** pren. τινά τινος koga na čelo postaviti čemu. **II. med.** i **pas.** (προϊστάμην, προστήσομαι, προεστησάμην), **1.** pred sebe staviti, τί. **2.** pren. nešto za pravi uzrok izdavati (Dem. 18, 15), zavrzivati, izgovarati se (Dem. 5, 19), τί, i to τινός za uzrok čemu. **3.** koga (τινά) za svoga zastupnika postaviti, sebi na čelo postavljati, za svojega zaštitnika izabrati.

B) intr. med. **προ-ΐστᾰμαι** s impf. προϊστάμην, fut. προστήσομαι, aor. 2. προέστην (προὔστ.), perf. προέστηκα, **1. stati pred što,** naprijed stati, aps. **2.** pren. **a)** nasuprot stati, τινί protiv koga ustati (Sof. Aj. 1133). **b)** pred što stati, perf. stajati, **α)** za zaštitu (Her. 9, 107), u pomoći biti, τινός pred čim; τύχης ἀναγκαίας zaštitite me od ropske sudbine (Sof. Aj. 803). **β)** da ga moliš i darove mu prikažeš, koga (τινά) moliti za što (τί), i to τινί čim, λιπαρεῖ χερί podatljivom rukom. **c)** čemu na čelo stu-

piti, na čelu stajati, predstojnik biti, zapovijedati, vođa biti, voditi, u rukama imati, vladati, nadzirati, brinuti se, zauzimati se, štititi, u ruke uzeti, upotrijebiti, aps., i *τινός* što ili koga, i *τινί* komu, stoga *φόνον* ubistvo preuzeti (Sof. El. 980), *τινί* protiv koga, *dat. incomm.* Stoga *οἱ προεστῶτες* poglavice, predstojnici, vođe, upravitelji, prvoborci, aps., *τινός* i *ἔν τινι*, *οἱ προστάντες* sa i bez *τῶν πολιτειῶν* vođe stranaka, glave heterijâ. **d)** *προεστάναι τινός* *poz.* nešto zastupati.

προ-ΐσχομαι, v. *προέχω*.

Προιτίδες πύλαι, αἱ, poet. jedna vrata u Tebi.

πρόκα, svagda s **τε,** takođ. *πρόκατε* pis. (*πρό*), *jon.* i svagda u svezi: *καὶ πρ. τε*, naskoro, odmah iznenada.

προ-καθηγέομαι, poz. put pokazivati, voditi.

προ-κάθημαι, *jon.* **προκάτημαι,** med., sprijed sjediti, i to *πρό τινος* pred čim, pren. čuvati, štititi, aps., i *ἔν τινι* kod čega, i *τινός* nešto, takođ.: biti na čelu, *τινός* komu.

προ-καθίζω, *jon.* **προκατίζω,** intr. pred što sjesti, posaditi se, navlast. javno ili svečano posjedati, da se sudi, *ἔς τι* na što. Med. u sjednicu ići, *ἔς τι* kamo.

προ-καθίημι, prije odaslati, prije rušiti ili obarati.

προ-κάθισις, εως, ἡ, poz. javno sjedanje, sjeđenje na zemlji.

προ-καθίστᾰμαι, intr. s perf. *-έστηκα*, stajati pred (vratima).

προ-καθοράω, fut. *-κατόψομαι, jon.* naprijed motriti.

προ-κακοπαθέω, poet. prije nesreću trpjeti.

πρό-κακος, 2. *poet.* veoma zao.

προ-καλέομαι, med. i pas. (fut. *προκαλοῦμαι*, aor. med. *προεκαλεσάμην*, pas. *προεκλήθην*, perf. *προκέκλημαι*), *ep.* aor. med. ind. *προκαλέσσατο*, konj 3. sg. *προκαλέσσεται* (Il. 7, 39), pored *ep.* spor. obl. **προκαλίζομαι,** med., samo u imper. *προκαλίζεο* i impf. *προκαλίζετο*,

I. med. k sebi izazivati, t. j. **1.** izazivati, *τινά*, i to *τινί, τί, ἔς, ἐπί τι* na što, ili s inf. Napose **a)** (*χάρμῃ* ili *μαχέσασθαι*) na boj, *χερσί* ili *ἐς χεῖρας* na šake; rat navijestiti, neprijatelja na boj namamiti. **b)** zvati na presudu, na sudačko pomirenje (*ἐς κρίσιν, δίκην* i slič.), no takođ. samo *αὐτὰ ταῦτα* baš zato, naime da se zato odgovara, ili uop.: na odgovornost zvati, *ἐπί τινα* pozivati se na koga, prizivati se na nj. **c)** nuditi se za što. **2. a)** uop. zahtijevati, pozivati, *invito*, iskati, aps. ili *τινά*, i to *τί*, na pr. *μέτρια* ne iskati mnogo, ili *ἔς, πρός, ἐπί τι*, ili *ὑπέρ τινος* za koga, *ἔν τινι* pred kim. **b)** uzrokovati, učiniti, izraditi, *τί*, i to *ἐπὶ μέγα* umnožiti, povećati. **II. pas.** pozvan biti, *ἔς τι* na što, *περί τινος* čega radi.

προ-καλινδέομαι, v. *προκυλίνδομαι*.

προκάλυμμα, *τὸ*, samo u plur., zastor, napose **a)** zavjes pred posteljom u spavaonici, *ἐκ τῶν πρ. ἔπλευσεν* ostavi stari brak. **b)** zastori, zakloni, zaštite na zidovima, za ustavljanje strijela neprijateljskih. **c)** *poz.* pokrivalo. **d)** pren. izgovor, izlika.

προ-καλύπτω, 1. akt. i **pas. a)** vješati ili sterati pred što, *τί*, da se naime pokrije. **b)** pokrivati, zastirati, aps.; pas. pokriven, sakrit biti, *πρό τινος* pred što, *τί* s obzirom na što, čim, stoga *πρὸ τῆς ψυχῆς ὀφθαλμοὺς κ. τ. λ. προκεκαλυμμένοι* duša im je zaklonjena očima i t. d. (Plat. Gorg. 523 D); ili takođ.: zaklonjen biti, *τινί* od koga. **2. med. a)** zastirati se, pokriti se, *τί* čim. **b)** pred sobom držati, sakrivati, *τί*, i to *τί* za čim.

προ-κάμνω (*-καμοῦμαι, -έκαμον, -κέκμηκα*), **1.** prije raditi, naprijed mučiti se, *τινί* čega radi, stoga: prije umoriti se ili klonuti, i to *ταῖς γνώμαις* prije izvedenja duhom klonuti, ili *τί* prije od šta bolovati. **2.** za koga (*τινός*) mučiti se, boriti se, i to *τινί* čim.

προκάς, άδος, ἡ, ep. = *πρόξ*.

προ-καταγγέλλω, N. T. prije navijestiti, obećati.

προ-καταγιγνώσκω (*-καταγνώσομαι, -κατέγνων, -κατέγνωκα* i t. d.) **1.** naprijed što smišljati, imati već unaprijed mišljenje, i to *μηδέν* ni u čem, ili: naprijed o kom (*τινός*) zlo misliti, sa sl. akuz. s inf. **2.** unaprijed na kom (*τινός*) krivnju (*τί*) nalaziti, naprijed kriviti ili osuđivati ga za što.

προ-καταγωγή, *ἡ, poz.* stizanje u luku prije, prije svršeni pristanak, *ἔν τινι*.

προ-καταθέω, prije dolje trčati, prije hitjeti (za plijenom), naprijed četovati.

προ-κατακαίω, pred kim (hodeći) paliti ili pustošiti.

προ-κατακλίνομαι, *poz.* med., nad kim (*τινός*) za stô leći, nad kim sjediti, odličniji biti od njega.

προ-καταλαμβάνω (*-καταλήψομαι, -κατέλαβον, -κατείληφα* i t. d.), prije drugih grabiti ili spopasti, stoga **1. a)** *τινά* koga prije svladati, ali takođ.: prije ga pridobiti, osvojiti, *τινί* čim, *ἔς τι* za što, čemu. **b)** *τί* nešto prije ili prije koga uzeti, zauzeti, osvojiti, zapremiti, i to *τινί* čim, na pr. *τοῖς σταυροῖς* prije koljem zagraditi. Često s *φθάνειν* spojeno. U pas. prije prisvojen, naprijed otet ili oduzet biti, i to *τινί* na čiju žalost ili štetu. **2.** prije zaplijeniti, t. j. **a)** učiniti, uzrokovati, s inf. i *τό*. **b)** preteći, zapriječiti, aps., ili *τί* što, ili sa sl. *ὅπως μή* s ind. fut.

προ-καταλέγομαι, *jon.* aor. pas. part. *-καταλεχθείς* prije raspravljen ili opisan.

προ-καταλύω, 1. akt. prije razdriješiti, dokinuti, nogama gaziti, *τί*, i to *ἔν τινι* pri čem. **2.** *jon.* med. sebi što dokinuti, *τὴν ἔχθρην* pomiriti se.

προ-καταπίπτω, poz. prije silaziti.

προ-καταρτίζω, N. T. naprijed spremati.

προ-κατάρχομαι, med., *τῶν ἱερῶν τινι* prvine žrtava kome dodijeliti, dakle: povjeriti mu svečani početak žrtve.

προ-κατασκέπτομαι, *poz.* dep. med., prije vrebati ili uhoditi, *τί*, *ὁ προκατασκεψόμενός τι* naprijed poslani uhoda za što.

προ-κατασκευάζω, 1. akt. prije urediti ili pripraviti, i to *τί* za što, *τινί* komu. 2. med. sebi pribaviti.

προ-καταφεύγω, 1. prije bježati ili uteći. 2. na bijegu preteći ili dalje odmaći, aps. ili s *φθάνειν* spojeno, *τινά*, i to *ἔς τι* kamo.

προ-καταχράομαι, dep. med., perf. inf. *-καταχεχρῆσθαι* u pas. znač., prije potrošiti ili rasipati.

πρόκατε, v. *πρόκα*.

προ-κατέχω, prije dobiti u svoju vlast, *τί*, *praeoccupo*, prije imati.

προ-κατηγορέω, prije tužiti ili napasti, *περί τινος* o čem, stoga *περὶ τούτων* poradi njegovih tobožnjih budućih čina.

προκατηγορία, *ἡ*, prije podnesena tužba, *τινός* na koga.

προ-κάτημαι, **προ-κατίζω**, v. *προκαθ*.

προ-κατόψομαι, fut. za *προκαθοράω*, *jon.* naprijed motriti ili vrebati.

πρό-κειμαι, impf. *προὐκ.*, *jon.* pojedini oblici kao od **προκέομαι**, 3. plur. *προεκέατο* mj. *προὔκειντο*, def. dep., koji podj. služi za perf. pas. od *προτίθημι*, **1. pred kim ili čim ležati**, — protezati se, — prostirati se, aps., ili *τινός* i *πρό τινος* pred čim, na međi čijoj, takođ. dalje nego što, na pr. *τῆς ἐχομένης γῆς* dalje u more sezati ili protezati se nego susjedna (libijska ili sirska) obala, ili jezgrovito: *ἐν τῇ θαλάσσῃ* = *προτεῖνον εἰς τὴν θ.*, *ὥστε κεῖσθαι ἐν τῇ θ.*, ili takođ. s *πρός τι* prema čemu. Pak uop. ležati, stajati, *ἔν τινι* u čem, *ὅθεν* odande, gdje leži; uop. sprijed biti, nahoditi se; navlast.: za slobodnu upotrebu ležati, gotovo pri ruci biti, spreman ležati (Her. 9, 82), pri ruci biti. **2.** pren. **a)** tu ležati (Sof. Aj. 427 i 1059), tu biti (Her. 9, 60), čekati, *τὸ* (*τὰ*) *προκείμενον* (*-να*) ovaj predmet ovdje, ova stvar ovdje, *τῶν προκειμένων τι πράσσειν* najpotrebnije raditi, naime pogreb i čišćenje grada od krivnje. **b)** otvoren biti, *ἡ πρ. ξυμμαχία* t. j. svima otvoreno. **c)** javno postavljen, izložen, određen biti, otvoreno ležati, stajati, na čem stajati, na pr. kao kazan određeno biti (o zakonima), *τὰ προκείμενα* jednom (komu) određeno (Sof. OC. 1512). **d)** povaljen ležati, *ὁ προκείμενος* povaljeni, navlast. u nesreći, u sramoti nahoditi se, aps., ili *τινί* u čem, ili s adj. *ἄτιμος*. **e)** *πρόκειταί τινι* dužnost je čija, s inf.

προ-κήδομαι, def. dep., *poet.* i *poz.* brigu voditi, starati se za koga (*τινός*).

προ-κηραίνω, *poet.* jadno tugovati, izjedati se, *τινός* za kim.

προ-κηρύσσω, javno oglasiti, *τί*, preko glasnika dati oglasiti, aps. (smrt za kazan), ili uop.: javljati, na znanje davati, *σαφῇ* jasno, i to *τινί*, takođ. s inf.

προ-κινδυνεύω, augm. *προεκ.*, *προὐκ.*, 1. pred drugima ići u pogibao, opasnosti prije drugih prkositi, prvoborac biti, prvi boriti se, u prvim redovima boriti se, aps. ili *τινός*, na pr. *τοῦ στρατοῦ* na čelu vojske biti se, ili *τινί* s kim, na kojem mjestu, ili s part. *στρατευόμενος* na vojnici. 2. za koga izlagati se pogiblima, štititi, obrana biti, braniti, *τινός* i *ὑπέρ τινος* (za) koga ili što, i to *τοῖς σώμασιν* glavu i život na kocku metati za što.

προ-κινέω, augm. *προὐκ.*, naprijed micati, naprijed dati krenuti, *τί*. Pas. naprijed krenuti (se).

προ-κλαίω, augm. *προὔκλ.*, 1. *jon.* i *poet.* prije oplakivati, *τινά*. 2. *poet.* u glas jadikovati, *ἀγχοῦ* = *ἀγχοῦ ὄν* nad onim, što je bilo blizu.

πρόκλησις, *εως*, *jon.* *ιος*, *ἡ* (*-καλέω*), 1. izazivanje, *ἐκ πρ.* nakon izazivanja. 2. poziv, prijedlog, *ἔς τι* na što; navlast. 3. u sudbenom govoru: **a)** svečani poziv, provokacija, *εἰς βάσανον* za ispitivanje s mučenjem. **b)** priziv.

προ-κλίνω [ῑ], *poet.* naprijed nagnuti i tako štititi, *τί*, i to *ἔς τι*.

Πρόκλος, *διάδοχος*, neoplatonik, rođen g. 411. posl. Is. u Carigradu, nastojao da sačuva ugled poganstva, umr'o g. 485.; ostavio pjesama, matemat. i astron., gramat. i filoz. spisa.

πρόκλυτος, 2. *ep.* prije čuven, prastar.

προ-κλύω, *poet.* naprijed čuti, *τί*.

Πρόκνη, kći atič. kralja Pandiona, žena Terejeva u Daulisu, mati Itisova; mrtvom proglašena od Tereja, koji se njezinom sestrom Filomelom oženio; od nje Prokna sazna istinu, i obadvije donesu Itisa pred Tereja za ručak. On sad stane proganjati obadvije, i tako biše one po svojoj molitvi preobražene: Filomela u slavuja, Prokna u lastavicu, a Terej u grebedjeda (ili jastrijeba).

προ-κολακεύω, prije laskati.

προ-κόλπιον, *τὸ*, *poz.* njedra (na odijelu).

προ-κομίζομαι, *jon.* pas., naprijed otpravljen biti, naprijed ići.

Προκόννησος i **Προικόννησος**, *ἡ*, ostrvo u Propontidi, s glasovitim kamenolomima mramora, s gradom Kizikom, s. Marmora. Stanov. *ὁ* **Προκοννήσιος**.

προκοπή, *ἡ*, napredovanje, napredak, uspijevanje.

προ-κόπτω, 1. tranz. zapr. udaranjem (u šumi) put krčiti, (lađu) dalje veslajući tjerati, stoga: put krčiti, naprijed pomicati, aps., ili *τινί* komu, ali *τινός* (gen. part.) što se čega tiče =

nešto, i to *μέγα μέρος* velik komad. **2.** pas. naprijed se micati, naprijed (se) kretati, i to *ἀνωτέρω* dalje naprijed, slič. *ἐς τὸ πρόσσω*. **3.** intr. napredovati, dobro razvijati se.

πρόκριμα, τὸ, N. T. predrasuda. Od

προ-κρίνω, prije drugih izbirati, prednost davati, više cijeniti, voljeti, ili s pleon. *πρό* suditi, da je tko ili što najizvrsnije, *τί, τινά*, takođ. *τινά τι* koga kao što, ili s akuz. s inf., i to *τινός* prije koga, pod kim, *ἔκ τινος* iz kakve množine, *κατά τι* po čem, *ἐπί* i *εἴς τι* za što, *ἐς δισχιλίους* oko 2000. U pas. više cijenjen biti, prvenaštvo, prvo mjesto imati, držano biti za najljepše (*πρό* pleon.), *τινός* pod, pred kim, prije koga, *τινί* u, po čem. Takođ. s inf.

Πρόκρις, *ιδος, ἡ*, kći Erehteja, kralja u Atici, žena Kefala, kojemu se iznevjerila te pobjegla na Kretu k Minosu. Vrativši se odande bude od K. na lovu ubijena, jer ju je držao za zvjerku.

πρόκρισις, ἡ, prethodni izbor, izbor određenoga broja građana, između kojih se onda ždrijebom biralo.

πρόκριτος, 2. izbran, biran prethodno, v. *πρόκρισις*.

πρό-κροσσος, 3. i 2., *ep.* i *jon.* (*κρόσσα*), poput stepenica postavljen (*κλιμακηδόν*).

Προ-κρούστης, *ου, ὁ*, pridj. razbojnika Polipemona u Atici, koji je putnike polagao u postelju, pa, ako bi bili predugi, nešto bi odsjekao, ako li prekratki, rastezao bi ih na nakovnju.

προ-κτάομαι, *poz.* prije stjecati. Perf. u pas. znač.

προ-κυκλέω, poet. intr., valjati se napolje.

προ-κυλίνδομαι, *ep.*, **προκυλινδέομαι** i **προκαλινδέομαι**, med., naprijed valjati se, otkotrljati se. Pren. komu (*τινί*) pred noge pasti, na zemlju baciti se, što su osob. činili Perzijanci, kad bi kralj pored njih prolazio.

προ-κύλισις, εως, ἡ, poz. padanje na zemlju, valjanje po zemlji.

προ-κύπτω, poz. poet. izvirivati, gledati van.

προ-κυρόω, N. T. prije potvrditi.

πρό-κωπος, 2. *poet.* i *poz.* držeći mač za držak, uop. gotov, na boj spreman.

προ-λάζυμαι, poet. dep., naprijed uzimati, prije uživati; v. i *προλαμβάνω*.

προ-λαμβάνω, *-λήψομαι, -έλαβον, -είληφα* i t. d., i *poet. προ-λάζυμαι*, **1.** prije dobiti ili oduzeti, pred čim t. j. prije čega uzimati, preotimati, prisvajati, osob. neprijatelju korist preoteti ili oteti; zateći; za stvari: dobitke privaljene dobiti. Pren. nešto pred čim ili prije čega preduzimati (Dem. 3, 2), naprijed suditi, naprijed proračunati, ili takođ.: nešto voljeti, više držati do čega, *τινά* ili *τί*, i to *τινί* čim, ili *τῇ φυγῇ* prije bježati, na bijegu odmaći; no govorilo se i *τῆς φυγῆς*, i slič. (*μέρος*) *τῆς ὁδοῦ* komad puta odmaći, slič. *πέντε σταδίους* ili bez dodatka: odmaći, preteći *πολλῷ* (za) mnogo, *προλαβόντες* unaprijed (Ksen. Kir. 1, 2; 3); slič. *τὴν πρώτην* zasad, u prvi kraj. Ali *πρό τινος* pred čim, prije čega. **2.** za što držati, misliti, s akuz. s inf.

προ-λέγω, **1.** naprijed reći, prije navijestiti. **2.** javno oglasiti, očitovati. **3.** zapovijedati. **4.** *ep.* i *buk.*, perf. pas. part. *προλελεγμένος*, pred drugima izbirati.

προ-λείπω, **1.** tranz. ostavljati, na cjedilu ostaviti, zapustiti, propustiti, *τί* ili *τινά* i to sa sl. inf. ili *ἔν τινι* u čem. **2.** intr. klonuti, izdati, nestati, i to *τινί* komu, *ἡ ῥώμη*.

προ-λεσχηνεύομαι, perf. *προλελεσχήνευμαι, jon.* dep. med., prije dogovarati se, uglaviti, *τινί* s kim.

πρό-λεσχος, 2. *poet.* u govoru izdaleka počinjući.

προ-λεύσσω, *poet.* jasno vidjeti pred sobom, naime u daljini; s neupr. zavis. rečen.

πρό-ληψις, ἡ, **1.** preotimanje. **2.** predodžba, slutnja, sumnja, osob. općenita predodžba, što se nalazi u čovječjem duhu, u Cic. *anticipatio, praenotio*.

πρόλογος, ὁ, poz. prolog, u tragediji prvi dio čina prije prve korske pjesme, u Eurip. također samo monološki uvod u tragediju.

προ-λοχίζω, fut. *-ιῶ*, prije u zasjedu sjesti, prije zasjedom zapremiti, *τί*, i s dod. *ἐνέδραις* sa stražama (u zasjedi). U pas. *προλελοχισμέναι ἐνέδραι* prije spremljena zasjeda.

προ-λυπέομαι, prije žalostiti se. Otd.

προ-λύπησις, ἡ, pređašnja uvreda, žalost.

προ-μαλάττω, *poz.* prije umekšati, t. j. pren. ublažiti.

προ-μανθάνω, aor. *προὔμαθον*, **1.** prije učiti se, *ἔς τι* za što pređašnjim naucima potpomožen biti. **2.** jednako učiti se, s inf., i to *τινί* čim (Sof. Fil. 538).

προμαντεία, *jon.* **-τηίη**, *ἡ, praerogativa*, prvenaštvo kod pitanja proročišta, t. j. pravo pitati proročište (u Delfima) prije drugih, kojima se red određivao ždrijebom; a to su Delfljani davali kod osobitih zasluga.

προ-μαντεύω, *poz., jon.* i *poz.* med. **-ομαι**, impf. *προεμ.*, **1.** prije proricati, proricati, unaprijed reći, aps. ili *ὡς* ili akuz. s inf., i to *τινί* komu. **2.** naprijed vidjeti, slutiti, s inf.

πρό-μαντις, *εως, jon. ιος, ὁ, ἡ*, **1.** svećenik ili svećenica, koja mjesto božanstva i u ime njegovo proroštvo proglašuje, tako u Delfima Pitija. **2.** *poet.* koja prije navješćuje, Pravda (*Δίκη*), koja bješe u snu poslala vijest (*μαντεία*) o idućem događaju.

προ-μαρτύρομαι, N. T. naprijed posvjedočiti.

προμαχέω, *ep.* **προμᾰχίζω** (*πρόμαχος*), i *ep.* i *poz.* **προ-μάχομαι** (impf. *προὐμ.*), **1.** sprijed ili naprijed boriti se: **a)** prvoborac biti, u prvom redu boriti se, ili takođ.: čarkati, aps.,

ili *τινός* pred kim, *τισί* među nekojima, *ἀπὸ τῶν ἁρμάτων* s bojnih kola silazeći i čarkajući. **b)** prvi boj zametnuti, *τινί* s kim. **2.** (*προμάχομαι*) pred čim stojeći boriti se, za što (*τινός*) boriti se, braniti.

προμαχεών, *ῶνος, ὁ,* obrana, utvrda, kula, u Babilonu 10 lakata viša od zida i po dvije nasuprot stojeći, a služile su stražarima vratâ za boravište.

πρό-μαχος, 2., koji se sprijed bori, *δόρυ* koplje prvoborca, kakvo je na pr. pobjednik Heraklo nosio. Supst. *ὁ πρ.* branič, prvoborac, t. j. koji se u prvom redu bori, aps. ili *τινός* čiji.

προ-μείγνυμαι (*-μίγνυμαι*), *ep.* pas. s aor. inf. *προμιγῆναι*, prije (*πρό*) koga (*τινί*) obljubiti.

προ-μελετάω, prije baviti se ili vježbati.

προ-μεριμνάω, N. T. prije brinuti se.

προ-μετωπίδιον, *τὸ*, **1.** *jon.* sa čela odadrta koža, *ἵππων* konjma, *poz.* čeona kost s rogovima (u bikova, žrtvenih životinja). **2.** nakit, pokrivalo ili oklop na čelu konjâ.

προμήθεια, *at.* ***προμηθία***, *jon.* *-ίη*, *poet.* *-είη, ἡ*, **1.** opreznost, aps. ili s inf. **2.** briga, obzir, koje aps. *ἐν πολλῇ πρ. ἔχειν τινά* s kim postupati s velikim poštovanjem, koje *σή* t. j. za tebe (Sof. OC. 333), ili *ἔχειν πρ. τινός* brinuti se za što ili za koga.

προμηθέομαι, dep. pas., aor. *προὐμηθήθην* (*προμηθής*), dobro naprijed promišljati, u brizi biti, brinuti se, brigu ili obzir imati, obazirati se, *τινός, ὑπέρ τινος* za, na koga ili što, slič. *τινά* ili *τί*, i *περί τι*, takođ. sa sl. *μή*.

προμηθεύς, έως, ὁ, koji naprijed misli, promišljeni, oprezni (osn. *μᾰθ*, *μαθεῖν*, suprotno *ἐπιμηθεύς*). Kao lično ime

Προ-μηθεύς, *έως, ὁ*, sin Titana Japeta i Klimene, po drugima Asije (no ta je po Herod. bila njegova žena), stvorio je ljude pak je Zeusu ukrao oganj. Stoga su ga atenski *κεραμεῖς* štovali kao prvoga, koji je od zemlje gradio i oganj darovao, tako da se i *λαμπαδηδρομία* počinjala od njegova žrtvenika u Akademiji prema gradu, te su ga prikazivali sa zubljom u ruci. Poradi one krađe kaznio ga Zeus tim, što ga je od Hefesta dao prikovati na Kaukas (Paropanis). Mjesto, gdje se to dogodilo, zvalo se: spilja Prometejeva.

προ-μηθής, 2. promišljen, koji se za što (*τινός*) brine, oprezan, aps., *ἔς τι* za što. Supst. *τὸ πρ.* opreznost.

προμηθία, v. *προμήθεια*.

προ-μήκης, 2. (*μῆκος*), sprijed duguljast, *τί* na čem.

προ-μηνύω, *poet.* i *poz.* prije odati, *τί τινι*.

προ-μήτωρ, ορος, ἡ, poet. pramati.

προμιγῆναι i ***προ-μίγνυμαι***, v. *προμείγνυμαι*.

προ-μνάομαι, dep. med., augmenat *προὐμν.*, za drugoga prositi djevojku, *ἡ προμνησαμένη* uprosnica, koja je za koga prosila. Pren. moliti, svjetovati, dati slutiti, aps. ili *τί*, na pr. *τοιαῦτα*, naime *λέγων*, kojemu pojam leži u *προμν.*, ili s inf., i to *τινί* koga, kome.

προ-μνηστῖνοι, *ep.* pojedince jedan za drugim, kako su kod prosidbe (*προμνηστεία*) proscu više djevojaka jednu za drugom dovodili.

προ-μνήστρια i ***προμνηστρίς***, *ίδος, ἡ*, uprosnica, koja za koga prosi djevojku.

προ-μολεῖν, v. *προ-βλώσκω*.

πρόμος, *ὁ, ep.* i *poet.* (*πρό*), *primus*, **1.** *poet.* vođ, predstojnik, knez, tako se Helije zove *πρ. θεῶν*, Tesej *γᾶς πρόμος*. **2.** prvoborac, *τινί* protiv koga.

προ-μοχθέω, poet. prije raditi.

πρό-ναος, v. *προνήιος*.

προ-ναυμαχέω, *jon.* za koga (*τινός*) na moru boriti se, koga na moru zakloniti.

προ-νέμω, *poet.* pred sobom sterati, otvoreno razastrijeti; med. naprijed oko sebe žderati, hvatati, dalje širiti se.

προ-νεύω, naprijed naginjati se.

προ-νέω, naprijed pružati; *poet.* med. naprijed koračati.

προ-νήιος, 3. *jon.* mj. *poet.* *πρόναος*, koji se pred hramom nahodi, stoga **1.** *ὁ πρ.* prednji trijem pred ćelijom (*ναός*). **2.** *ἡ Προνηίη*, pridj. Atene, koje je mali hram za one, što bi svetom cestom kroz Fokidu dolazili u Delfe, pred Apolonovim hramom ondje stajao kao kakav prednji trijem, *ἐν Προνηίης* t. j. *Ἀθηναίης νηῷ*.

προ-νηστεύω, *jon.* i *poz.* prije postiti.

προ-νικάω, prije pobijediti, *τὸ προνενικηκέναι* pređašnja pobjeda.

προ-νοέω, augm. *προεν.* i *προὐν.*, *ep.* *προν.*, **1. akt.** **1.** prije opaziti, — vidjeti, — prepoznati, *τί* ili *τινά* s part. **2.** prije promišljati, — izmisliti, — izumiti, — razmišljati, *τί* ili *ὅτι*. **3.** za što brigu imati, brinuti se, imati na oku, aps. ili *τί*, na pr. *τὸ παραγγελλόμενον* za izvršivanje zapovijedi, *τινός* za koga, takođ. sa sl. inf. ili *ὡς μή*. **II. med.-pas.** s fut. *προνοήσομαι*, aor. *προενοήθην*, *poet.* takođ. *προὐνοήσατο*, perf. *προνενόημαι*, **1.** na oprezu biti. **2.** za sebe ili svoje spremati se, brinuti se, naprijed misliti na što, koje *τί*, na pr. *τὰ συμφέροντα* i to *ὑπὲρ τῶν μελλόντων* naprijed raditi za ono, što se ima očekivati, ali *τί* takođ.: malo, i *τινός* za što.

προνοητικός, 3., adv. ***-κῶς***, koji oprezu pripada, na opreznost sklon, oprezan, oprezno, mudro, *καὶ τοῦτο προνοητικόν* i to je dokaz njihove brige (naime bogova).

πρόνοια, *jon.* *-οίη, ἡ* (*προνοέω*), **1.** (i u plur.) predviđanje, aps., ili *τινός* čega, *ἔς τι* što se čega tiče. **2.** providnost, navlast. sa i

bez ϑεοῦ božja, i παλαίφατος Apolonova; opreznost, razboritost, ἐκ προνοίης promišljeno, hotimice, navalice *(consulto)*, suprotno κατὰ τύχην, ἀπὸ προνοίας po dobro promišljenoj osnovi; aps., ili τινός čijoj. **3.** briga, skrb, pomišljaj, pomisao, τινός na što, πρόνοιαν ἔχειν, ποιεῖσϑαί τινος i περί τινος brinuti se za što, paziti na što.

προνομαία, ἡ (προνέμω), *poz.* rilo slonovo.

προνομεύω, *poz.* po hranu (za životinje) ići u ratu.

προ-νομή, ἡ (νέμω), dobavljanje hrane i plijenjenje čitavih četa (suprotno plijenjenju pojedinih).

προ-νόμιον, τὸ, kapara, t. j. plaćanje prije negoli nastaje zakonita dužnost.

πρό-νομος, 2. *poet.* koji naprijed pase.

πρό-νοος, steg. **πρόνους,** 2., komp. προνούστερος, *jon.* i *poet.* oprezan, pametan.

προνύξ, adv., *poet.* čitavu noć.

προνωπής, 2. *poet.* naprijed nagnut, u pravom i pren. smislu.

προ-νώπιος, 2. (πρό, ἐνώπιον), *poet.* koji je izvan kućnih stijena, izvanji; supst. προνώπιον i plur., predvorje, trijem.

πρόξ, προκός, ἡ, *ep.* (za περκ-νός), jelenče, po drugima: srna.

πρό-ξεινος, v. πρόξενος.

προξενέω, impf. προὐξ., čiji (τινός) proksen biti, stoga: komu (τινός) dobar prijatelj biti, i pren. htjeti pribaviti, davati, prirediti (Sof. OT. 1483), posredovati, koga privesti, preporučiti, zagovarati nešto, aps., ili τινός čiji, τί što, τινά koga, i to τί kao što, ili s inf., τινί komu.

προξενία, ἡ, služba, dužnost, zaštita proksenova, v. r.

πρό-ξενος, *jon.* **πρόξεινος,** ὁ, koji se za tuđinca zauzima, njega brani, stoga **1.** gost po državi, državni gost, u Sparti od kraljeva biran između građanstva, da pogosti inostrance, koji bi u Spartu dolazili na svetkovine, a u Ateni, Tebi i t. d. ugledni građani, u gdjekojim državama sami knezovi, koji su od izvanje države imali nalog ili su sami preuzeli dužnost, da će državljane te izvanje države ili toga grada gostoljubno primati, njihova prava štititi i uop. zborom i tvorom biti im na ruku, dakle: konzuli, rezidenti, koji su i kao takvi imali svakojaka prava, ali su redovno bili državljani one države, u kojoj su onu službu vršili. **2.** *poet.* uop. πρόξενος, ἡ, domaćica (Sof. El. 1451).

Πρόξενος, 1. Tebanac, gost i prijatelj Kirov i Ksenofonov, učenik Gorgijin, od vjerolomnih Perzijanaca zajedno s Klearhom ubijen (Ksen. Anab. 2, 6, 16). **2.** inače lično ime.

προ-ξυγγίγνομαι, dep. med., prije s kim biti na sastanku, τινί.

προ-οδοιποιέω, *poz.* put krčiti.

πρό-οδος, ἡ, kretanje naprijed, hod, putovanje, ἐκ πρ. na putu.

πρό-οιδα, def. perf. s prez. znač. (v. οἶδα), 1. pl. προΐσμεν, inf. προειδέναι, part. προειδώς, plpf. προῄδειν, naprijed ili prije znati, — poznavati, aps. ili τί, ovo takođ. s part., da, περί τινος o čem, πρό τινος prije čega, ili sa sl. ὅτι, ὡς i drugim neupr. zavis. rečenicama.

προοιμιάζομαι, fut. προοιμιάσομαι, aor. προοιμιασάμην, perf. pas. πεπροοιμίασται, stegn. *poet.* **φροιμιάζομαι,** predigru, uvod, početak praviti, uop. uvoditi, *exordior*, počinjati. Napose: predgovor govoriti, besjedu otpočeti, aps. ili s part., ili τί, i to περί τινος. U pas. za uvod biti rečen, τινί od koga.

προ-οίμιον, stegn. *poet.* i *poz.* **φροίμιον,** τὸ (οἶμος), predigra u glazbi, stoga **1.** uvodna pjesma, i uop. pohvalna pjesma, hvalospjev, aps., i εἴς τινα na koga. **2.** uvod u govor (τινός). **3.** uop. uvod, početak, φροίμιον χορεύεσϑαι za uvod malo zaplesati. Stoga u plur. s δυσφροίμια o staroj krivnji otaca, od koje sadašnja nesreća potječe. **4.** budući da se predigrom slušači primamljuju i pridobijaju, opsjena, zasjena, τινός čim.

πρόοιντο, πρόοισϑε, v. προίημι.

προ-οίχομαι, dep. med., naprijed sam otišao.

προ-όμνυμι, aor. part. προὐμόσας, prije zaklinjati.

προ-ομολογέω, prije dopuštati.

προ-οπτέον, v. προοράω.

πρόοπτος, v. προὖπτος.

προ-ορᾱτός, 3. koji se može ili mora naprijed vidjeti.

προ-οράω i med. **-άομαι,** impf. προεώρων, fut. προόψομαι, aor. akt. προεῖδον, inf. προϊδεῖν, part. προϊδών, med. προειδόμην, inf. προϊδέσϑαι, part. προϊδόμενος (kriva var. προειδόμενος), perf. akt. προεώρακα, med.-pas. προεώραμαι, adj. verb. πρόοπτος (v. προὖπτος napose) i προοπτέον, *jon.* prez. part. προορέων, nom. pl. προορέοντες, **1.** preda se gledati, u daljinu gledati, u daljini vidjeti, daleko opaziti, aps. ili τί, τινά, i to τινί čim, ἀνά τι u što. **2.** naprijed ili prije vidjeti, u budućnost vidjeti, prije razumjeti, slutiti, sumnjati, ili takođ.: prije dati naslućivati, nagovješćivati (Her. 7, 140), aps. ili τί, i to takođ. s part., da, τινός (Tuk. 4, 64, 1 zabrinutim pogledom na), περί τινος o čem, πρό τινος pred čim, ili sa sl. ὅτι, ὡς i drugim neupr. zavis. rečen. **3.** (osob. u med.) paziti se, brinuti se, naprijed promisliti se, na oku imati, misliti na što, promišljati, obzirati se, starati se, brigu imati, τινός za što ili koga, τί nešto, ali τί uz τινός takođ.: u neku ruku, donekle,

ili s neupr. zavis. rečen., i to *τινί* čim, *ἀπό τινος* od čega.

προ-ορίζω, N. T. naprijed odrediti.

προ-ορμάω, i dep. pas. **-άομαι**, fut. *-ορμήσομαι*, aor. *-ωρμήθην*, naprijed krenuti, naprijed ići, naprijed voziti se.

προ-ορμίζω, pred čim (*πρό τινος*) osidrati, *τί*.

προ-ορχηστήρ, ῆρος, ὁ, *poz. tesal.* = *προστάτης*.

προ-οφείλω, stegn. **προὐφείλω**, fut. *προοφειλήσω*, **1. akt.** otprije, dakle: odavno skriviti, *κακόν τί τινι* kod koga što zlo, od njega zlu platu zaslužiti. **2. pas.** otprije skrivljen biti, dužan, u zaostatku biti, iz pređašnjega vremena biti, *εὐεργεσία* tako te bi se zato sada mogla iskati blagodarnost i pomoć, aps., ili *ἔς τινα* prema kome, *ἔκ τινος* od koga.

πρό-οψις, *εως, ἡ* (*προοράω*), pogled prije čega, *ἄνευ προόψεως αὐτῶν* ako se prije ne vide.

προπαιδεία, ἡ, prethodna pouka, prvi nauk. Od *προπαιδεύω*, prije poučavati.

πρό-παππος, *ὁ*, pradjed.

πρό-παρ, *poet.* = *προπάροιθεν*.

προ-παραβάλλομαι, med., prije u redove pometati, *τί*, i to *σφίσιν* sebi.

προ-παρασκευάζω, **1.** akt. prije prirediti, *τί*, i to *τινί* komu. **2.** med. **a)** naprijed oružati se, *ἐκ πολλοῦ* odavno. **b)** sebi prirediti ili spremati, *τί*, i to *περί τινα* što se koga tiče.

προ-παρέχω, **1.** akt. prije davati ili nuditi, *τινά τι* koga kao što, i to *τινί* komu. **2.** med. naprijed oskrbiti se čim, *τί*.

προ-πάροιθεν, i **-θε**, *ep.* i *poet.* **1. adv.** *ante*, **a)** o prostoru: sprijed, naprijed. **b)** o vremenu: prije.

2. prijedlog s gen. koji stoji pred njim i za njim, o prostoru: **a)** pred, *πρ. νεός* pred kljun lađeni, tako da je kamen poletio preko lađe (Od. 9, 482); takođ. o vremenu: pred, prije. **b)** ispred, duž.

πρό-πᾱς, *ᾶσα, ᾶν*, *ep. poet.* sav kolik, plur. baš svi.

προ-πάσχω, fut. *προπείσομαι*, aor. *προὔπαθον*, perf. *προπέπονθα*, prije iskusiti ili osjećati, obič.: prije trpjeti, prije zakinut ili uvrijeđen biti, aps., ili *τί* što, i to *ὑπό τινος* od koga.

προ-πάτωρ, *ορος, ὁ* (*πατήρ*), praotac, pradjed.

πρό-πειρα, *ἡ*, prethodni pokus, *ἔν τινι* na kom, ili sa sl. *εἰ*.

προ-πέμπω, augm. *προεπ.* i *προὔπ.*, plpf. pas. *προὐπέπεμπτο* (i u tmezi), **I. akt. 1. a)** prije ili naprijed slati, u daljinu slati, dalje slati, odaslati, onamo ili ovamo slati, *τινά* ili *τί*, i to *ἔς, πρός τινα* ka komu, *ἔς τι* kamo, takođ. *εἰς Ἀΐδαο* (*δόμον*), *τινί* komu, do koga, *πρό τινος* prije čega, *τὴν ὁδόν* na put. Bezlič. i jezgr., *προπέμπεται ὥς τινα* sa sl. inf. poslan je komu glasnik s nalogom. **b)** pren. doglasiti, donijeti, pružati, *τί*. **2.** prije čega ispratiti ili pratiti, uop. pratiti, pratilac biti, prava riječ za onoga, koji koga za počast, na pr. kod pogreba, ili za zaštitu prati, koje aps. *οἱ προπέμψαντες φίλων* pratnja prijateljâ, t. j. pratioci Tesejevi, koje *τινά*, i to *τινί* čim, *ἔξω τινός* iz čega, *μέχρι τινός* dokle, *ἐπί τι* do čega. Slik. *τὸν ἕνα ψωμὸν ἐνὶ ὄψῳ* svaki zalogaj hljeba zalogajem mesa popratiti. **II. med. a)** od sebe odaslati, **b)** dati da ide ili krene, *τὸν προσιόντα* čelovođa, i to *ἐν τάξει*.

προπέποται, v. *προπίνω*.

προ-περιπατέω, prije obilaziti ili šetati.

προ-πέρυσι, adv., prije dvije godine.

προ-πετάννυμι, aor. part. *προπετάσας*, pred što prostirati ili postavljati, *τινά*, i to *τινός* pred koga, da ga zakloni.

προ-πετάομαι ili **-πέτομαι**, pred čim (*προ τινος*) letjeti, naprijed letjeti.

προ-πέτεια, *ἡ*, naglost, drskost.

προ-πετής, 2. (*προπίπτω*), naprijed nagnut ili ležeći, zaspao (*ζῇ*, naime Heraklo, dok je Hilo mislio, da je mrtav), uop. raspao. Pren. **a)** spreman, pripravan. **b)** nepromišljen. Adv. **-τῶς**, komp. *προπετέστερον*, prenaglo.

προ-πέτομαι, v. *προπετάομαι*.

προ-πηδάω, *poz.* prije koga ili pred kim (*τινός*) skočiti.

προ-πηλακίζω, fut. *-ιῶ*, aor. *προὐπ.* i *προεπ.*, pred sobom u blato (*πηλός*) gaziti, stoga: sramotno odrinuti, s pogrdom otpraviti, sramotno postupati, pogrditi, sramotiti, s porugom progoniti, prebacivati, *τινά* ili *τί*, i to *ἔν τινι* u čem.

προπηλακισμός, *ὁ*, i *προπηλάκισις, ἡ*, pogrdno postupanje, sramotno otpravljanje, ponizivanje, aps., ili *τινός* čije, *εἰς πρ. ἄγειν τι* nešto nogama gaziti.

προ-πίνω [ῐ], impf. *προὔπ.*, fut. *προπίομαι*, aor. part. *προπιών*, perf. *προπέπωκα*, pas. *-πέποται*, **1.** prije piti. **2.** napijati, *τινί* komu, kao naše »nazdravljati«, i to *τί* što, u čem. Grci i barbari obično bi prijatelju, kojemu se nazdravlja, poklonili čašu i druge milošte. Stoga **3.** pri piću što darivati, u zlom smislu: lakoumno podati, propiti, zapiti, *τί*, i to *τινί* komu, *τινός* za što.

προ-πίπτω (*-πεσοῦμαι, -έπεσον, -πέπτωκα*), *ep. poet.* i *poz.*, i *poet.* **προ-πίτνω**, zapr. naprijed padati, pak: rušiti se, *ἔν τινι*, ili: naprijed sagibati se, kod veslanja i t. d. s velikim naporom činiti, aps. Pren. **a)** za onoga, koji moli, zapr.: ničice pasti, *τινί* pred koga, pak: zaklinjati, moliti, aps., ili *τινί* koga. **b)** o stvarima: događati se. **c)** dati se zanijeti.

προ-πιστεύω, prije vjerovati.

προ-πλέω, *jon.* **προ-πλώω**, prije odjedriti, sprijed ploviti.

πρόπλους, 2., stegn. od *-οος*, koji sprijed je-

dri, naprijed poslan (o lađama). Supst. *αἱ πρόπλοι* naprijed poslane brze lađe.

προποδίζω, *ep.* (*πρό, πούς*) naprijed koračati ili stupati.

προ-ποιέω, **1.** prije činiti. **2.** prije koga činiti, uop. preteći, aps. ili *τί*, i to *τινί* koga, *ἔς τινα* komu.

προ-πολεμέω, za koga ili što (*τινός* i *ὑπέρ τινος*) ratovati.

προ-πόλευμα, τὸ, poet. služba.

πρό-πολος, *ὁ* (*πολέω*), **1.** *jon.* i *poet.* sluga, i *ἡ πρ.* sluškinja; navlastito: sluga hrama, svećenik. **2.** *poet.* predstojnik.

πρό-πομα, τὸ, poz. piće prije jela.

προ-πομπεύω, *poz.* u svečanom ophodu pred kim ići, aps., ili u ophodu (*πομπήν*) pred kim (*τινός*) stupati.

προ-πομπός, *ὁ* (*-πέμπω*), pratilac, često kao apoz.: za pratnju, zaštitu.

προ-πονέω, **I. akt. 1.** prije raditi, prije mučiti se ili naprezati se, aps. *τὰ προπεπονημένα* predašnja muka, ili *τινός* prije čega. Takođ. pleon. s dod. *πρῶτον*. **2.** za koga (*τινός*) naprezati se ili teškoće podnositi, takođ. predradnje za koga ili komu (*τινί*) izrađivati. **II. med.** daleko sam u nevolju zapao.

πρό-πονος, 2. *poet.*, veoma mučan (možda mj. *πρόγονος* u Sof. Aj. 1197).

Προ-ποντίς, *ίδος, ἡ,* more pred Pontom, sada Marmarsko.

προ-πορεύομαι, dep. pas., naprijed putovati, *πρό τινος*.

προ-πορίζω, poz. prije pribavljati.

πρό-ποσις, *εως, ἡ* (*-πίνω*), takođ. plur., *poz.* napijanje, nazdravljanje.

προπότης, ὁ, napijač, pijanica.

πρό-πους, *ποδος, ὁ, poz.* zapr. prednja noga, pak: ogranak jedne gore.

προ-πράσσω, poet. i *poz.* = *προποιέω*.

προ-πρηνής, *ep.* naprijed nagnut, *προπρηνέα τινὰ ἐκτανύειν* koga ničice polagati, *προπρηνέα* onoga, koji se sagiba, kod sagibanja.

προ-προκυλίνδομαι, *ep.* **1.** jednako valjati se, *τινός* pred kim, t. j. valjajući se pred njegovim nogama moliti ga. **2.** sve dalje valjati se, t. j. polagano i s nategom vući se.

πρό-πρυμνα, adv., *poet.* posve.

προ-πύλαια, takođ. **πρό-πυλα**, *τὰ* (*πύλη*), predvorje, zgrada sprijeda. Napose **1.** u Egiptu, gdje je bilo gotovo redovni dio hramova, piloni, na toranj nalik krilne zgrade, prema gore u obliku trapeza sve uže, s duguljastom osnovom; među njihovim koso nagnutim uskim stranama bijahu vrata, kroz koja se išlo u pravi hram. Njihov broj i položaj nije bio omeđen, pače često bi se na različnim stranama, kadšto i više njih u jednom redu jedna za drugom i sad jedna sad druga nadogradila. **2.** *τὰ προπύλαια τῆς ἀκροπόλεως* u Ateni, jedno od najvećih i najljepših djela Periklovih, od samoga pentelićkoga mramora sagrađeno, s petoro vrata i dvije krilne zgrade, gdje se prolazilo na Akropolu (na njenoj zapadnoj strani). Kažu, da je gradnja stajala 2012 talenata t. j. 11,384.000 K.

προ-πυνθάνομαι, dep. med., aor. part. *προπυθόμενος*, perf. pas. *προπεπευσμένος*, prije glas dobiti, prije saznati, aps. ili *τί, ὅτι,* i to *ἔκ τινος* odakle.

πρό-πυργος, 2. *poet.* *θυσίαι*, žrtve za učvršćivanje države.

προ-ρέω, *ep.* mj. *προρρέω*, naprijed teći, uop. teći, aps. ili (*εἰς*) *ἅλαδε*.

προ-ρρηθῆναι, v. *προεῖπον*.

πρόρρησις, *εως, ἡ,* **1.** kazivanje naprijed, *ἐκ προρρ.* nakon otvorena navještenja rata, otvoreno. Napose: proricanje, proroštvo. **2.** izdana zapovijed, uputa.

πρό-ρρητος, 2. *poet.* naprijed rečen ili svjetovan, *τινί* komu.

πρό-ρριζος, 2. do korijena, s korijenom, stubokom, od temelja, posve.

πρός, *ep.* (*dor.*) **προτί**, i *ep.* i *poet.* **ποτί** (*προτί* je najstariji oblik, od kojega je postalo pred vokalima [*προτj-ῆγον* i sl.] *πρός;* uz njega bijaše *ποτί*, od čega je postalo *kret.* *πός*), **I. adv. ktomu,** osim toga, uzato, pored toga, pak, osob. s *δέ* i *καί*.

II. prijedlog, i kao takav kod pjesnikâ katkad postavljen iza padeža, ali tako, da onda još slijedi atribut supstantiva,

1. s gen. a) o prostoru: **od**, stoga *ὁ πρὸς Σάρδεων ἤλεκτρος* koji od Sarda dolazi, sardski (Sof. Ant. 1024). No kako Grk nerijetko kod oznake mjesta svoje stajalište uzima od onoga mjesta i pri tom misli: ako se od toga mjesta dolazi, meće on *πρός*, gdje mi velimo: prema, k, na strani prema, kod, na strani, blizu, *πρὸς μεσημβρίας* južno, prema jugu (Her. 3, 107), *εἰσὶ πρὸς θαλάσσης* leže na moru (Her. 2, 154), *νῆσοι πρὸς Ἤλιδος* ostrva (što leže) kod E., *τὸ πρὸς Σκιώνης* strana prema Sk. **b)** pren. na podrijetlo, početnika, povod ili primjerenost, dakle: od, kroz, preko, po, ***α)*** *οἱ πρὸς γένους* rođaci, *οἱ πρὸς αἵματος* rođaci po krvi, slič. *πρὸς αἵματος,* naime *οὖσα,* i to *φύσιν* po svojem rodu. ***β)*** kod pas. i intr. = *ὑπό*, stoga *πρὸς τῶν πνεόντων μηδενὸς θανεῖν ὕπο* poginuti, ali ni od kojega živoga stvora, ili elipt. *αὐτὴ πρὸς αὐτῆς* (*τέθνηκε*); slič. *πρός τινος ἀκούειν* iz čijih usta čuti (Il. 6, 525), *πρὸς ἄλλης ὑφαίνειν* t. j. tkati u službi druge (Il. 6, 456), *πρὸς Διὸς εἰρύαται* t. j. štite po Zeusu, dobivši od njega nalog i vlast (Il. 1, 237). Pa tako kod zakletve, molbe, *πρὸς* (*τῶν*) *θεῶν, per deos,* tako mi bogova, gdje je gen. često od *πρός* rastavljen,

πρός σε θεῶν i sl., ili stoji *πρός* sa svojim gen. elipt. bez sveze, pače i s ispuštenim gen. kao u *πρός σ' ὅ τι — ἄντομαι* mjesto *ἄντομαί σε πρός (τούτον), ὅ τι*. Slič. stoji takođ. u *πρὸς θεῶν ὅσια* pred bogovima svet, ili kod stvari adv. *πρὸς δίκης* po pravu, s pravom (Sof. El. 1211). Ali *πρὸς Διός εἰσι ξεῖνοι* t. j. pod njegovom zaštitom (Od. 6, 207). *γ)* prema, dostojno, korisno, povoljno, *πρὸς γυναικός* na način, po značaju žene, *οὐδαμῶς πρὸς σοῦ* nipošto ti ne dolikuje (Ksen. Mem. 2, 3, 15), *τὸ πρὸς κείνου* što njemu pravo daje, stoga *πρός τινος εἶναι* ili *γίγνεσθαι* na čijoj strani biti, za kim pristajati (Plat. Prot. 336 D), za koga biti, na čiju korist biti (Her. 8, 60), nerijetko tako, da *ἐστί* treba dopuniti, tako u *κακοῦ πρὸς ἀνδρός* sa sl. inf. način je opaka čovjeka, ili takođ. *εἶναι*, kao u riječima *πρὸς κακοῦ γόους ἀνδρὸς ἐξηγεῖτ' ἔχειν* mjesto *ἐξηγεῖτο πρὸς κακοῦ ἀνδρὸς (εἶναι) γόους ἔχειν*. Slič. stoji *ποιεῖσθαί τι πρός τινος* držati što komu za probitačno, ili kod stvari: *πρὸς λόγου εἶναι* za stvar služiti, *πρὸς ἀτιμίας λαβεῖν τι* nešto uzeti za sramotu, i adv. *πρὸς θυμοῦ* prema želji, poželjeno.

2. s **dat.** **a)** o prostoru: **pred, pored, uz,** kraj, do, po, na, u, **kod,** u kretanju, kad podjedno treba označiti pojam mirovanja, koje zatim slijedi. **b)** pren. na boravljenje kod kojega događaja, u kojem stanju, stoga *γίγνεσθαι, εἶναι πρός τινι* nečim zabavljen, u što zamišljen ili zaduben biti, *ὅλος ἦν πρὸς τῷ εἰρημένῳ λόγῳ*. **c)** pri, k, **osim,** *πρὸς τούτοις* osim toga, *πρὸς τοῖς ἄλλοις* još ktomu (Plat. Prot. 317 B), *πρὸς τῷ ξυστρατεῦσαι* osim toga, što je, i s pomišlj. inf. *πρὸς τῷ νέῳ* osim toga, što je mlad, pored mladosti.

3. s **akuz.** **a)** o prostoru: **prema, u, na,** uz, gore, k, naprema, nasuprot, **protiv,** sa, za, *πρός τινα ὀμνύναι* kleti se kim, *πρὸς δαίμονα* protiv volje božje (Il. 17, 98). Takođ. uz glagole mirovanja, ako pojam kretanja još djeluje, pa tako stoji i *τὰ πρὸς τάφον κτερίσματα*, mj. *τὰ πρ. τ. ἐκτερισμένα* (Sof. Fil. 23 sada *χῶρον τὸν αὐτόν* popravljeno). **b)** o vremenu: prema, *πρὸς ἡμέραν* pred zoru, prije dana (Ksen. An. 4, 5, 21), ili takođ.: za, na, *πρὸς ὀλίγον* na kratko vrijeme. **c)** uzročno: s obzirom na, što se tiče, poređeno s kim, prema, naprama (i u smislu matem. omjera), kod oznake brojne: otprilike, prema, po, preko, nad, radi, zapr. gledajući na što, *πρὸς τὰ πυνθάνομαι* po onom što pitam, *πρὸς τὸ πλέον εἴκειν* s obzirom na većinu, naprama većini popuštati, *πρὸς ἑαυτὸν συντάσσεσθαι* t. j. u svojoj glavi, uop. *πρὸς ἑαυτόν* u sebi, za sebe, u glavi, u misli, ali *πρὸς τί;* čemu? zašto? *πρὸς ταῦτα* zato, toga radi, ili *τὰ πρὸς τὸν πόλεμον* ratni poslovi, *τὰ πρὸς πόλιν τε καὶ θεούς* što se odnosi na državu i bogoštovlje; *οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς* nas se ništa ne tiče, nema za nas vrijednosti. **d)** *poz.* **kod.** — Adv. *πρὸς τὰ μέγιστα* do krajnosti (Her. 8, 20), *πρὸς πάντα* uopće, u svem (Ksen. Kir. 3, 3, 20), *πρὸς ἡδονήν* rado, *πρὸς ὀργήν* žestoko, *πρὸς βίαν* na silu, *πρὸς οὐδὲν δίκαιον* protiv prava i pravice.

προ-σάββατον, τὸ, N. T. predsubota.

προσ-αγγέλλω, *poz.* **1.** vijest donositi, javljati, dojaviti, *τί* ili akuz. s inf., i to *τινί* komu. U pas. *προσηγγέλθη τις προσάγων* javljeno bi, da. **2.** prokazivati, *τὶ ὥς τινος*.

προσ-αγόρευσις, *εως, ἡ, poz.* govorenje, glas, poklič, proziv, pozdrav, pozdravljanje, aps.. ili *τινός* čiji, koga, čega.

προσαγορευτέος, 3. koji treba da se naziva, *τινί* čim.

προσ-αγορευτικός, 3. koji progovara (komu); gramat. *t. t. πτῶσις πρ.* vokativ. Od

προσ-αγορεύω, fut. ***προσερῶ***, aor. 2. ***προσεῖπον***, *ep.* ***προσέειπον***, i u opt. *dor.* i *ep.* takođ. ***ποτιείποι***, ili aor. 1. ***προσεῖπα***, **1.** prozboriti, progovoriti komu, riječ prihvatiti, uop. reći, izreći, govoriti. Napose: prijazno progovoriti, stoga sa i bez *χαίρειν* s pozdravom progovoriti, pozdravljati. Koje aps., koje *τινά* ili *τί*, i to *τινί* čim (takođ. komu), ili *τινὰ μῦθον, ἔπεα, τοῦτο* riječi i t. d. komu zboriti, takođ. *κατά τινα* na čiji način, ili s inf. **2.** zvati imenom (*ὀνομαστί*) i progovoriti, što je od moćnoga za podložnoga bila čast; uop. ime nadjenuti, zvati, nazvati, prozvati, *τινά* ili *τί* i to *τί* što, *τοῦτο*, ili takođ. *τινί* čim, komu; *ὁ προσαγορευόμενος* tako zvani.

προσ-άγω, fut. *προσάξω*, med. *προσάξομαι*, takođ. u pas. znač., aor. *προσήγαγον*, perf. *προσῆχα* i t. d., adj. verb. *προσακτέον*, **1. akt. tranz. i pas., privoditi,** dovoditi, **odvesti,** donijeti, metnuti pred, prikazati, platiti, privući, dometnuti, držati se za što, pokrenuti, upotrijebiti, trebati, *τινά* ili *τί*, takođ. *τί τι*, na pr. *τὰ ἔξωθεν ἰσχυρότερα* izvana jaču silu dovesti, i to *τινί* komu, kod koga ili čega, do, protiv čega, tako *ὅρκον τινί* zakletvom zavezati koga (Her. 6, 74), *ἐς, ἐπί τι* za što, *κατά τι* na što, *ὑπό τι* pod zaštitu čiju, *πρός τινα* do koga, komu, *ἐπί τινος* pod kim. Napose sa i bez *πρὸς τὸν δῆμον* poslanike pred narod privesti, što se u Ateni radilo samo posredovanjem vijeća; slič. (aps.) koga na audijenciju pred kralja voditi; i *τινά τι* koga pred čiji sud voditi, pa tako i aps. na smrt voditi. U pas. **a)** pred koga (*τινί*) priveden biti, prikazan biti. **b)** gonjen, dobiven, nagovoren, natjeran biti, *τινί* i *ὑπό τινος* od koga, *τινί* čim. **c)** dati se na što nagovoriti, pridružiti se, *τινί* komu. **d)** *poz.* privesti se, pristati, *τινί* gdje. **2. akt. intr.** (*στράτευμα, αὐτόν* i sl.) **dati da se približi,** pustiti da dođe,

naprijed ići, navaljivati, bliže dolaziti, onamo doći, primicati se, približavati se, aps., ili τινί čemu, ili πρός τι, na pr. πρὸς τὸ κέρας na bok udariti. 3. med. a) k sebi povući, u pravom smislu, na pr. u zagrljaj, ili pren. sebi sklonim učiniti, k sebi mamiti, pridobiti (ktomu kao pasiv aor. pas.), sebi pribaviti, kûpiti, dobiti, pa tako i: podložiti, pokoriti, τινά ili τί, naoko takođ. τινός od koga, sa sl. εἴ τις, i to τινί čim. b) sebi željeti, τί. c) od sebe ili sam na što nagoniti, odrediti, do čega dovesti, obratiti, aps. ili τινά, i to τινί čim, ἔς, ἐπί τι na što, ili s inf.

προσαγωγεύς, ὁ, posrednik.

προσαγωγή, ἡ, 1. tranz. dobavljanje, donošenje, privlačenje, dobijanje, τινός čije, sila. 2. intr. pristup, audijencija, i napose = πρόσοδος svečani ophod do hrama, spojen s prikazivanjem žrtava ili darova.

προσαγωγός, 2. koji privlači ili primamljuje, primamljiv, τινί za koga, τὸ προσαγωγότερον privlačniji način.

προσ-ᾄδω, fut. *buk.* ποτ-αείσομαι, zapr. ktomu ili uz koga pjevati, pak pren. što (τί) govoriti ili činiti, što se slaže, slagati se, τινί s kim.

προσ-αιθρίζω, *poet.* u zrak slati.

προσ-αιρέομαι (-αιρήσομαι, -ειλόμην, -ῄρημαι), med. 1. takođ. s dod. ἑωυτῷ, sebi koga (τινά) ktomu uzimati, pridružiti, birati, aps. naime za druga. b) od sebe, iz njihove sredine izborom pridijeliti, birati, τινά koga, aps. za pomoćnika, ili τί kao što, i to τινί komu.

προσ-αΐσσω, *ep.* i *poet.*, aor. *poet.* προσῇξε, part. *ep.* προσαΐξας, priskočiti.

προσ-αιτέω, 1. još ktomu iskati, τί, na pr. μισθόν povišicu plate, doplatak iskati, uop. više iskati, za više moliti, i to τινά (od) koga. 2. prositi, za milostinju moliti, aps. ili τινά, i to τινός za što.

προσαίτης, ὁ, N. T. prosjak.

προσ-αιτιάομαι, *poz.* dep. med., još ktomu kriviti ili tužiti.

προσ-ακούω, ktomu slušati.

προσ-ακτέον, v. προσάγω.

προσ-αλείφω, *ep.* impf. προσάλειφεν, namazati, τί čim, i to τινί koga.

προσ-άλλομαι, dep. med., priskočiti, gore skočiti.

προσ-άμβασις, εως, ἡ, *poet.* mj. προσανάβ., u plur., stepenice, stube.

προσ-αμύνω, *ep.* i *poz.* na obranu pristupati, aps., ili τινί komu u pomoć priteći, pomagati.

προσ-αναβαίνω, *poz.* gore stupati, uspinjati se.

προσ-αναγκάζω, adj. verb. προσαναγκαστέον, ktomu siliti, natjerati, τινά, i to τινί ili ἔς τι na što, ili s inf. U pas. ktomu prisiljen ili silom natjeran biti.

προσ-αναγορεύω, još ktomu navješćivati.

προσ-ανάγω, *poz.* približavati se, τῇ γῇ.

προσ-αναιρέομαι, med., aor. προσανείλοντο, još ktomu na sebe uzimati, preuzimati, τινί τι.

προσ-αναισιμόω, *jon.* (plpf. -αναισίμωτο), = προσαναλίσκω, v. r.

προσ-αναλαμβάνω, *poz.* još ktomu uzimati; uop. uzimati na se, preuzimati.

προσ-ᾰνᾱλίσκω, aor. -ανήλωσα, još ktomu upotrijebiti, još osim toga upotrijebiti ili na što trošiti, uop. rasipati, τί. U pas. na što potrošiti se ili otići, τινί.

προσ-αναπαύομαι, *poz.* oporavljati se, odmarati se.

προσ-αναπληρόω, ktomu ispuniti.

προσ-αναρρήγνυμι, *poz.* još ktomu (naime k sadašnjoj bolesti) rastrgati, τὸ σῶμα t. j. nešto u tijelu; τραῦμα ranu izvlačenjem strijele povećati.

προσ-ανασείομαι, *poz.* pas., još ktomu uskomešati se ili razdražen biti, τινί protiv koga.

προσ-αναστέλλω, *poz.* još ktomu ustavljati, τί.

προσ-ανατίθεμαι, med. 1. još ktomu preuzimati, τί. 2. u N. T. takođ. povjeriti se komu, priopćiti.

προσ-άνειμι, inf. -ιέναι, još ktomu gore ići.

προσ-ανειπεῖν, još ktomu zakazati ili oglasiti, sa sl. ὅτι.

προσ-ανέρπω, *poz.* uza što (τινί) gore puzati.

προσ-ανερωτάω, još ktomu pitati.

προσ-ανέχω, nasuprot okášati se, osijecati se.

προσ-αντέλλω, *poet.* ktomu uzdizati se.

προσ-άντης, 2. (ἄντην), strmenit, prijek, vrletan; ἐν ἠρέμα προσάντει na pristranku, koji se polagano uzdiže; pren.: upravo protivan, surov, suprotan, težak, mučan, neprijateljski, aps., i τινί komu.

προσ-απαγγέλλω, osim toga navješćivati.

προσ-απαιτέω, *poz.* još ktomu zahtijevati.

προσ-απειλέω, još ktomu prijetiti.

προσ-αποβάλλω, još ktomu gubiti, τί.

προσ-απογράφω, osim toga pismeno prokazivati (denuncirati), τινά.

προσ-αποδείκνυμι, osim toga dokazivati, ὅτι.

προσ-αποδίδομαι, med., *poz.* još ktomu prodavati.

προσ-αποκτείνω, osim toga još ubijati, τινά.

προσ-απολαύω, podjedno uživati.

προσ-απόλλῡμι i -ύω (-απολῶ, -απώλεσα, -απολώλεκα), još ktomu, također, podjedno pogubiti ili upropastiti, uništiti, ubiti, izgubiti, τινά ili τί, i to πρός τινι k čemu t. j. čim. U pas. **προσ-απόλλῠμαι** (-απολοῦμαι, -απωλόμην, -απόλωλα), zajedno pogibati, još ktomu gubiti se ili propadati, aps., ili τινί komu.

προσ-αποστέλλω, ktomu t. j. za čim slati, τί.

προσ-αποστερέω, još ktomu otimati.

προσ-αποφαίνω, još ktomu pokazivati.

προσ-άπτω, *dor.* i *ep.* **ποτιάπτω**, 1. akt. tranz. prikopčati, pribosti, pridjeti, pripojiti, primetnuti, pristaviti, primaći, τί, i to τινί. Pren. pridati, dodati, pribaviti, udijeliti

(Il. 24, 110), davati, podijeliti, pridijevati, pripisivati, upravljati, *τί*, i to *τινί* kome, na koga, na ili za što. **2. akt. intr.** pridružiti se, pristajati, *τινί* k čemu. **3. med.** pripojiti se, pridružiti se, prihvatiti se, baviti se, primiti se, dirati, doticati se, o žaru: zapaliti, *τινός τινι* koga na čem, što, *τινί* takođ.: čim.

προσ-αράσσω, *poz.* udarati čim o što, *τί τινι*, takođ. intr.

προσᾰρηρώς, *υῖα, ός, ep.* part. perf. od *προσαραρίσκω*, perf. inf. *-αραρέναι*, intr. pripojen, nakovan.

προσ-αρκέω, *poet.* i *poz.* udovoljiti, davati, *τί*, i *τινί* komu pomagati.

προσ-αρμόζω, *at.* ***-αρμόττω***, **1.** tranz. pripajati, pristaviti, primetnuti, *τί* i to *τινί* i *περί τινι*. Pren. dodati, udesiti, *τί τινι*. **2.** intr. čemu pristajati, *πρός τι*.

προσ-αρτάομαι, pas., prikopčan biti o što, pren. predan biti, prianjati, *τινί* uz koga ili što, spojen ili skopčan biti čim, *πρός τινι; poz.* perf. *προσήρτημαί τι* nešto visi na meni.

προσ-ᾴσσω ili *-ᾴττω*, *at.* = *προσ-αΐσσω*, v. r.

προ-σάττω, aor. med. *προεσάξαντο*, prije opremati ili oružati, naprijed nabavljati (isp. *προεσάγομαι*).

προσ-αναίνομαι, *poet.* uza što ginuti.

προσ-αυδάω, *ep.* i *poet.*, imperf. 3. sg. *προσηύδα*, *ep.* dual *προσαυδήτην*, besjediti, govoriti komu, *τινά τι* (na pr. *μὶν ἔπεα πτερόεντα*) i *τινά τινι* komu što.

προσ-αύλειος, 2. *poet.* koji se blizu imanja nahodi.

προσ-αυλέω, *buk.* *ποτ-αυλέω*, ktomu u frulu svirati.

προσ-αύω, *poet.* osmuditi, zapaliti, spaliti, *τί*, i to *τινί* čim.

προσ-αφαιρέομαι, aor. *προσαφείλετο*, još ktomu za sebe otimati.

προσ-αφικνέομαι, dep. med., perf. *προσαφῖγμαι*, još ktomu prispjeti.

προσ-αφίστημι, aor. inf. *προσαποστῆσαι*, još dalje otpađivati, *τί*, i to *τινός* od koga.

προσ-βαίνω (*-βήσομαι, -έβην, -βέβηκα*), *dor.* aor. 3. sg. *προσέβα*, *ep.* 3. pl. *προσέβᾰν*, i aor. mješ. med. *προσεβήσετο*, pristupati, gorestupati, *πρός τι*, takođ. samo *τί* k čemu; doći do čega, s akuz. cilja i puta (*ὄρος, ἀταρπόν, κλίμακα*); poslije *τινί, πρός* i *ἔς τι;* takođ.: stati na što, *πρός τι;* takođ. s pomišlj. *πρὸς τόπον τινά* (Sof. Fil. 42). Pren. *poet.* na strasti, muke: spopasti, *τινά* i *τινί* koga ili što.

προσ-βάλλω, *dor.* i *ep.* ***προτιβάλλω***, u tmezi takođ. ***ποτιβάλλω*** (*-βαλῶ, -έβαλον, -βέβληκα* i t. d.), **1. akt. tranz. ktomu bacati,** bacati, postaviti, upravljeno držati, dati da dođe, nadrškati, nadražiti, *τινά* ili *τί*, i to *τινί* na koga ili što. Takođ. nabacivati, i o suncu: obasjati, *τί* (*ἀκτῖσιν*, Il. 7, 42). Pren. **a)** pružati, podavati, predati, *τί* ili *τινά*, i to *τινί* čemu, na pr. *τῷ ξίφει τὸ στέρνον*. **b)** prisloniti, nalagati, pripojiti, uzrokovati, pribaviti, pobuditi, činiti, *τί* ili *τινά*, i to *τινί* komu, na kom ili na čem, kojoj stvari. **c)** ktomu promišljati, prihvatiti, *τί*. **2. akt. intr.** s pomišlj. *ἑαυτόν*, i **med. baciti se** protiv čega, nasrtati, navaljivati, dojuriti, udariti, na što naići, sukobiti se. Napose **a)** udariti, navaliti, napasti, jurišati. **b)** dojedriti, lađom pristati. Aps., ili *τινά, τινί, πρός τινα, πρός τι* koga, što, protiv, na koga, u, na što, čim, *κατά τι* na, u što, ali *κατὰ θάλασσαν* na moru, *ἀπό τινος* odakle. **3.** med. **a)** *ep.* udariti, navaliti, *τινά τινι* na koga čim. **b)** od sebe što (*τί*) pridonijeti ili uzrokovati, i to *τινός* od čega.

πρόσβᾰσις, *εως, ἡ* (*-βαίνω*), pristupanje, napredovanje, prilaz, navlastito: uzlaženje, uspinjanje, stoga u plur. *ἐν ταῖς προσβ.*

προσβᾰτός, 3. (*-βαίνω*), pristupačan, na što se tko može popeti, aps., i *τινί*.

προσ-βιάζομαι, med. i pas., **1.** med. još ktomu usiljavati ili prinuđati. **2.** pas. pritisnut biti (naime uz ograđenu zemlju).

προσ-βιβάζω (*-βιβῶ, -εβίβασα*), ktomu privesti, na što navesti, *τινά*, i to *τινί* čim.

προσ-βλέπω, pogledati, razmatrati, vidjeti, *τινά* ili *τί*, takođ. *τινί* komu, ili *τινί* čim.

προσ-βοάομαι, *jon.* med., aor. *προσεβώσατο* mj. *προσεβοήσατο*, k sebi glasno dozivati.

προσ-βοηθέω, *jon.* ***-βωθέω***, aor. *-βωθῆσαι*, u pomoć dolaziti ili hitjeti, pomagati, aps. *οἱ προσβοηθοῦντες* četa (*τινός* čija) što pritječe, pomoćne čete, ili *τινί* komu, čim; *ἔκ τινος* odakle.

προσβολή, *ἡ* (*-βάλλω*), **1.** tranz. do- ili nabacivanje, **a)** udaranje o što. **b)** zagrljaj. **2.** intr. **a)** pristupanje, navala, napadaj, jurišanje, *τινί, πρός τι* na što, *πέριξ τι* oko čega. **b)** pristajanje, pristanak (lađe). **c)** mjesto za napadanje ili pristajanje, mjesto za navalu, pristanište, aps., ili *τινός* na što, od čega.

πρόσ-βορρος, 2. *poet.* koji leži prema sjeveru, komp. *-ότερος*, superl. *-ότατος*, dalje, najdalje na sjeveru stanujući.

προσ-βωθέω, v. *προσβοηθέω*.

πρόσ-γειος, 2. *poz.* zemlji (*γῇ*) bliz.

προσ-γελάω (*-γελάσομαι, -εγέλασα*), smijati se, *τινά, τί*, komu, čemu, pa tako i *γέλων*.

προσ-γίγνομαι i ***-γίνομαι***, dep. med. (*-γενήσομαι, -εγενόμην, -γέγονα, -γεγένημαι*), ktomu biti, ktomu dolaziti, privaliti se, u dio pasti, dogoditi se, snaći, nastati, *ἀνάγκη τινί* netko je u nuždi, ali takođ.: *succedit*, koristiti, uspjeti, u aor. nazočan, tu biti, ili takođ.: za čim ili kim pristajati, pridružiti se, ujediniti se, pristupiti, za koga odlučiti se, aps., ili *τινί, πρός τινα* komu, s kim ili čim, *ἔς τι* za što, *ἔκ, ἀπό τινος* odakle, iz ili od čega, ili *τό* s inf.

προσ-γράφω, pripisivati, podjedno na što metati, dodati, aps., i εἴς τι na što, ili sa sl. ὅπως.

προσ-δανείζομαι, med., aor. προσεδανεισάμην, perf. inf. προσδεδανεῖσθαι, sebi ktomu uzajimati, uop. uzajimati, aps. ili τί, za što τινί.

προσ-δαπανάω, N. T. još ktomu trošiti.

πρόσ-δεγμα, τὸ (-δέχομαι), *poet.* primanje, doček, pleon. uz δέχεσθαί τινα t. j. što se njezina dočeka tiče.

προσδεῖ i **προσ-δέομαι,** v. προσδέω.

προσ-δέρκομαι, dep. pas., aor. προσεδέρχθη, *dor.* i *ep.* **ποτι-δ.,** = προσβλέπω.

πρόσ-δετος, 2. *poet.* privezan.

προσ-δέχομαι, *jon.* **-δέκομαι,** *dor.* i *ep.* **ποτιδέχομαι** (-δέξομαι i t. d.), *ep.* od kor. aor. part. ποτιδέγμενος, **1.** primati, dopuštati, unutra pustiti, dočekati, potvrditi, odobravati, na što pristati, οὐ πρ. ne prihvaćati, odvratiti se od čega, τινά ili τί, na pr. τὸ ἐκ Δελφῶν proroštvo povjerovati; i to τινός od koga, ἔς τι u što. **2.** (takođ. προσδοκάω), iskati, dočekati, očekivati, čekati, nadati se, sebi utvarati, slutiti, bojati se, aps. ili τινά, τί, na pr. παρὰ ἃ προσεδέχετο protiv njegova očekivanja, gdje subj. iz sveze treba dopuniti, ili s part. fut. ili inf., akuz. s inf., εἰ, ὁππότ' ἄν. Napose προσδεχομένῳ τινί ἐστι, γίγνεταί τι netko je što očekivao, οὐ προσδεχομένων ἀλλ' ἤ jer nijesu drukčije mislili, nego da.

προσ-δέω (I. δέω; προσδήσω i t. d.), *jon.* i *poz.* privezati, τινά i τί, i to τινί o što.

προσ-δέω (II. δέω; προσδεήσω), **I. akt.** *poet.* još ktomu trebati, τινός, obič. bezlič. **προσδεῖ** (-δεήσει, -εδέησε), ktomu još treba, osim toga potrebno je, treba ktomu, τινός ili s inf., i to τινί komu, netko što treba, οὐδενὸς ὑμῖν προσδεῖ πόρου ne treba vam dalje nikakvih sredstava, ali takođ. s πρός τι, *opus est.* **II. med. προσδέομαι,** dep. pas., inf. i impf. 3. sg. takođ. *at.* katkad προσδέεσθαι, προσεδέετο, fut. προσδεήσομαι, aor. προσεδεήθην, perf. προσδεδέημαι, *buk.* prez. ποτιδεύομαι, **1.** još ktomu trebati, trebovati, τινός koga, što, takođ. s akuz. τί i οὐδέν, ili s inf., i to εἴς τι za što. **2.** još više iskati, još ktomu na što težiti, τινός. **3.** izmoliti, moliti, τί, ili s inf., akuz. s inf., i to τινός od koga, stoga οὐδὲν τῶν (mj. τούτων ἃ) ἐκεῖνος ἡμέων προσεδέετο, takođ. τινός τινος nešto od koga.

προσ-δηλέομαι, *jon.* med., još ktomu upropašćivati, τινά.

προσ-διαβάλλω, još ktomu opadati, τινά, i to εἴς τι s obzirom na što ili čega radi.

προσ-διαλέγομαι, dep. pas. (-διαλέξομαι, -διελέχθην), upuštati se u razgovor s kim, biti u razgovoru, aps. i τινί.

προσ-διανέμω, još ktomu ili uop. pridijeliti, τί, i to κατ' ἄνδρα, med. još ktomu među se dijeliti.

προσ-διαπράττομμαι, med., osim toga postići, τί, i to παρά τινος od koga, τινί za koga.

προσ-διαφθείρω, podjedno upropastiti, τινά.

προσ-διδάσκω, ktomu učiti.

προσ-δίδωμι, još pridati, osim toga davati, još dodavati, pružati, τί.

προσ-διορίζω, još ktomu odrediti, — tvrditi.

προσ-δοκάω, i *jon.* takođ. **προσδοκέω** = προσδέχομαι, 2.

προσ-δοκέω, još ktomu činiti se, ili: za što držan biti.

προσδόκητος, 2. *poet.* = προσδόκιμος.

προσ-δοκία, ἡ, očekivanje, slutnja, nada, strah, i to τινός čega, u što, od čega, διαθηκῶν προσδοκίαι vrebanje na nasljedstvo; takođ. τινός sa ὡς i part., ili sa sl. μή, ὡς, na pr. πρ. οὐδεμία ἦν, μή nitko nije mislio, da, προσδοκίαν παρέχειν, ὡς slutnju podržavati, da.

προσ-δόκιμος, 2. očekivan, koji se mora očekivati, aps., ili τινί od koga, ili takođ. čim, ἐπί, ἔς τι kamo, za, u što, takođ. s part. δύναμιν μεγάλην ἔχων ἐστί πρ. očekuje se s velikom silom.

προσ-εάω, dati da ktomu pridolazi.

προσ-εγγίζω, N. T. približavati se.

προσ-εγγράφω, *jon.* još ktomu upisati, τί.

προσ-εγκελεύομαι, dep. med., *poz.* još nagovarati, τινί koga.

προσ-εδαφίζω, *poet.* na podu pričvršćivati.

προσεδρεία, ἡ, ležanje pred čim, podsjedanje, opsada, *obsidio; poet.* brižna njega.

προσεδρεύω, pri čem sjediti, τινὶ πρός τινι koga gdje dvoriti, uop. ustrajno kod čega (τινί) ostati.

προσ-εδρία, ἡ, *poet.* isto što προσεδρεία.

πρόσ-εδρος, 2. (ἕδρα), *poet.* koji kraj čega sjedi, t. j. nahodi se, λιγνύς dim od žrtve paljenice, što Herakla obavija.

προσ-εθίζω (-εθιῶ, -είθισα), čemu privikavati, i to τινά koga, i τί čemu, na pr. τοὺς κοινῶνας ἐγκράτειαν, i to πόνους i t. d. φέρειν, što onda zavisi od ἐγκρ.

προσ-εῖδον, v. προσοράω.

προσ-εικάζω (-ῄκαζον, -εικάσω, -ῄκασα), sličnim praviti, prepočinjati, τί τινι nešto u čem izražavati, pren. porediti, isporediti, τί τινι nešto čim, ili οὐκ ἔχω προσεικάσαι πλὴν Διός naime αὐτῷ sa Zeusom se nitko ne može porediti do sam on.

προσ-είκελος, 3. sličan, komu, τινί, u čem τί, takođ. προσίκελος.

προσ-εικέναι, v. προσέοικα.

προσ-ειλέω i (*dor.*) *ep.* **προτι-,** potiskivati, potjerati, τινά i to ποτί τι ἀπό τινος, *poet.* takođ. polagati, τί.

πρόσ-ειλος, 2. *poet.* sunčanoj žegi izložen.

I. **πρόσ-ειμι** (εἰμί), 1. pri, na čem biti, svojstven biti, nazočan biti (netko što ima), o boku stajati, skopčan ili spojen biti, zateći, uop. tu biti, koje aps. *ὡς ἂν ἄγνοια προσῇ* da ga ne poznaju, *φθόνος πρόσεστι* mrzak biti, takođ. s adj. = *εἶναι*, koje *τινί* kod čega, čim, komu, koga, *τὰ προσόντα τινί* nečija svojstva, *τὰ προσόνθ' ἑαυτῷ* njegove pogrješke, takođ. *τί* s obzirom na što, *τὰ χέρσῳ* što se našega položaja na suhoj zemlji tiče, ili *ἐπί τινι* biti s kim. 2. još ktomu tu biti, još ktomu dolaziti, pridolaziti.

II. **πρόσ-ειμι** (εἶμι), v. *προσέρχομαι*.

προσ-εῖπον, -έειπον i **-εἶπα**, v. *προσαγορεύω*.

προσ-είσκομαι, *poet.* pas., perf. 2. sg. (sa znač. prez.) *προσήϊξαι*, sličan, jednak biti.

προσ-εισκρίνω, *poz.* ktomu uvoditi.

προσ-εισπράττω, *poz.* još ktomu utjerivati ili iskati, *τί*.

προσ-εισφέρω, *poz.* ktomu ponijeti.

προ-σείω, preda se sipati, prosipati, *τί*, pren. *φόβον* strah zadavati.

προσ-εκβάλλω, daleko odbaciti, *τί*, ktomu protjerati.

προσ-εκκαίω (-εκκαύσω, -εξέκαυσα), *poz.* ktomu upaliti, rasplamtiti, *τί*.

προσ-εκπέμπω, ktomu izašiljati, još ktomu slati, *τινά*.

προσ-εκτέον, v. *προσέχω*. Otd. i

προσεκτῐκός, 3., komp. **-κώτερος**, pazeći na što, pazljiv, pomnjiv.

προσ-εκτίνω [ῐ] (-εκτείσω, -εξέτεισα [τισ]), *poz.* još ktomu platiti, *τί*.

προσ-εκχλευάζω, još ktomu podsmijevati se.

προσ-ελαύνω (-ελῶ, -ήλασα, -ελήλακα i t. d.), intr. naime *ἑαυτόν*, *ἵππον* i t. d., dojahati, dovesti se, uop. dolaziti, aps., ili *τινί*, *πρός τινα* do koga, ka komu, *πρός*, *ἔς τι* do čega, k čemu, *τινί* čim, na čem, slič. *ἐπί τινος* na čem, *ἐξ ὅσου* tako blizu kao. Pas. *poz.* prikopčan biti, *πρός τι*.

προσελέω, v. *προυσελέω*.

προσ-ελευστέον, *poz.* adj. verb. od *-έρχομαι*.

προσ-έλκομαι, k sebi vući.

προσ-εμβαίνω, *poet.* još (ktomu, u smrti) nogama gaziti, zajedno proganjati, *τινί* koga.

προσ-εμβάλλω, još ktomu unutra bacati, dodavati, *τινά*.

προσ-εμπικραίνομαι, *jon.* s fut. med. *προσεμπικρανέομαι* u pas. znač., više razljutiti se, *τινά* na koga.

προσ-εμφερής, 2. *jon.* ravan, sličan, *τινί*.

προσ-εμφορέω, *poz.* još ktomu unositi, — ulijevati, — uzrokovati.

προσ-ενεκτέον, v. *προσφέρω*.

προσ-ενεχυράζω, još ktomu zalagati.

προσ-εννέπω, *poet.* prozboriti, pozdravljati, *τινά* i *τινά τι*.

προσ-εντείνω s *πληγάς*, još ktomu batinati.

προσ-εντέλλομαι, dep. med., aor. part. *προσεντειλάμενος*, osim toga nalagati, s inf.

προσ-εξαιρέομαι, *jon.* med., impf. *προσεξαιρέετο*, sebi još koga (*τινά*) izbirati.

προσ-εξανδραποδίζομαι, sebi još ktomu zarobiti.

προσ-εξανίσταμαι, intr. aor. 2. *προσεξανέστην*, još ktomu stati ili ispraviti se.

προσ-εξασκέω, *poz.* dalje vježbati, s inf.

προσ-εξεργάζομαι, ktomu još izrađivati.

προσ-εξετάζω, podjedno ispitivati.

προσ-εξευρίσκω, još ktomu pronalaziti.

πρόσ-εξις, *ἡ*, pozornost, pomnja.

προσ-έοικα, def. perf. sa znač. prez., inf. *προσεοικέναι* i *-εικέναι*, part. *προσεοικώς* i *-εικώς*, plpf. *προσεῴκειν* (isp. *προσ-είσκομαι*), sličan biti, činiti se, nalikovati, *τινί* komu ili čemu, (*τὰ*) *οὐ προσεικότα ἐμοί* što mi ne prilikuje, kako mi ne dolikuje, pa tako i bez *ἐμοί* ili *σοί*.

προσ-επαίρομαι, *poz.* pas., ktomu podići se, t. j. ohrabriti se, s inf.

προσ-επαιτιάομαι, *poz.* dep. med., osim toga kriviti, *τινά*, sa *ὡς* i part.

προσ-επεῖπον, *poz.* još ktomu reći, dodati, *τί* ili *ὡς*.

προσ-επεξευρίσκω = *προσεξευρίσκω*.

προσ-επιβάλλω, dodavati.

προσ-επιζητέω, *poz.* još ktomu tražiti.

προσ-επικτάομαι, *jon.* stjecati još ka komu (*τινί*).

προσ-επιλαμβάνω, *poz.* zajedno dobiti, *τί*. Med. zajedno s kim (*τινί*) prihvatiti se čega (*τινός*).

προσ-επισκώπτω, *poz.* još ktomu rugati se.

προσ-επίσταμαι, još ktomu razumjeti, osim toga znati.

προσ-επιστέλλω, osim toga nalagati, sporedni nalog dati, aps., ili *τινί* komu, i to sa sl. inf.

προσ-επιφωνέω, *poz.* (isp. *προσεπεῖπον*, v. r.), još ktomu dodati.

προσ-εργάζομαι, dep. med., augm. *-ηργ.* i *-ειργ.*, red. *-είργ.*, 1. ktomu (*τινί*) izrađivati, *τί*, ktomu raditi, ili: za što (*τί*) djelovati. 2. *poz.* ktomu ubiti, *τινά*.

προσ-ερείδω, fut. *-ερείσω*, aor. *-ήρεισα*, perf. akt. *-ερήρεικα*, pas. *-ερήρεισμαι*, *poz.* 1. nasuprot upirati, *τί*, i to *τί* o što. 2. intr. udarati, *τινί* na što, o što.

προσ-ερέσθαι, aor. med. (*εἴρομαι*), dep. med., još ktomu pitati, *τί*.

προσ-ερεύγομαι, dep. med., *ep.* zapr. popljuvati, ali pren. na morske valove: šumeći udarati, i to *τί* o što.

προσ-ερέω i **-ρῶ**, v. *προσαγορεύω*.

προσ-ερήρεικα, *-ερήρεισμαι*, v. *προσερείδω*.

προσ-έρπω, *poet.* i *poz.*, *προσερπύζω*, *poz.* dopuzati, približiti se, osob. s *δόλῳ* o podmuklom lukavstvu, ili o bolu.

προσ-έρχομαι, dep. (-ειμι, -ῆλθον, -ελήλυθα, -ελευ-

στέον), i **πρόσ-ειμι** (inf. -ιέναι), prići, pridolaziti, prispjeti, pristupati, nadolaziti, primicati se, na što stati, uspeti se, popeti se, uzlaziti, o vodi: rasti; na što ići, naprijed ići, *peto*, udariti, navaliti, uop. približiti se, poći, događati se, katkad objačano s ἐγγύς. Napose **a)** na koga udariti, pograbiti, spopasti, stići. **b)** na koga obratiti se, osob. potražiti ga kao učitelja, pridružiti se, uop. koga pohoditi, s kim u dodir doći, takođ.: bogovima približiti se i njima se moliti; pren. blizu doći, pristajati. **c)** kao govornik ustati, i to δήμῳ u narodnoj skupštini, ali u Dem. takođ. pred sudijama kao zastupnicima narodnim. **d)** nešto počinjati, u čem (τινί) učestvovati. **e)** ulaziti, o novcima, porezima, stoga τὰ προσιόντα dohoci. Koje aps., koje τινά, τί koga, što, za, u što; slič. τινί komu za što, s kim, kojoj stvari za što, čim, na čem, takođ. ὥς τινι komu kao tobože, ἔν τινι pred kim, πρός, ἐπί τινα protiv koga, ali πρός τινα takođ. (ka) komu, ἐπί, πρός τι na što, do čega, na pr. πρὸς τὰ κοινά javnim prilikama ili politikom baviti se, slič. kao τῇ πολιτείᾳ. Slič. ἔς τι u što, za što, pred što, ἔν τινι u čem, κατά τι na što, prema čemu; ali τινός, ἀπό τινος od čega, od koga, ἔκ τινος iz čega.

προσ-ερῶ, v. pod προσαγορεύω.

προσ-ερωτάω, dalje pitati, sa sl. εἰ da li.

προσ-εταιρίζομαι, *jon.* i *poz.* med., sebi za druga uzimati, τινά.

προσεταιριστός, 3. pridružen, za svoje svrhe dobiven.

προσ-έτι, adv., još ktomu, osim, pored toga.

προσ-ευπορέομαι, pas., dobavljen biti.

προσ-ευρίσκω, aor. προσηῦρον, *poet.* i *poz.* pronalaziti, naći, τινὰ πιστόν koga vjernim dionikom, pomagačem za svoje osnove, i to ἐκ πολλῶν.

προσ-ευχή, ἡ, N. T. molitva, i kuća u kojoj se moli, bogomolja. Od

προσ-εύχομαι, dep. med., božanstvu moliti se, izmoliti, aps., ili τινί komu, ili πρός τι okrenut prema čemu, jer bi se stari kod molitve okrenuli prema onoj strani, gdje su mislili da se božanstvo nalazi, pak τί što, ili s akuz. s inf.

προσ-εχής, 2. *jon.* i *poz.* koji o čem visi, suvisli, koji leži do čega, susjedan, bliz, aps., ili τινί do čega, koje katkad treba dopuniti, kao Her. 3, 13 τῇ Αἰγύπτῳ k προσεχέες; pren. *poz.* ležeći nasuprot, izložen.

προσ-έχω, fut. προσέξω i προσσχήσω, aor. προσέσχον, part. προσσχών i προσχών, i adj. verb. προσεκτέον, sa spor. obl. **προσ-ίσχω**, **1. akt.** osim toga imati, pak: uza što držati, upraviti, odnijeti, dovesti (Sof. Fil. 236), τί ili τινά, i to πρός τι do čega. Napose **a)** τὰς νέας lađe prema kopnu upravljati, doploviti (Her. 9, 99), no obič. bez dodatka, dakle naoko intr. doploviti, pristati, lađom prispjeti, aps., ili τί, τινί, ἔς, πρός τι do čega, u što, takođ. ἔς τί τινος na mjesto koje zemlje. Katkad s dod. πλέοντες, ναυσί, στόλῳ. **b)** (τὸν νοῦν, τὴν γνώμην) duh, oko, pozornost upraviti, baciti, svratiti, pozoran biti, na što τινί, nešto uzeti na oko, takođ. motriti, na što paziti ili misliti (Ksen. An. 5, 6, 22), za što mariti. **c)** na što dati se, nečemu podan biti, nečim baviti se, za što brinuti se (Ksen. An. 2, 4, 2), slušati, pokoravati se, i kod ljudi: koga slušati, vjerovati mu, mariti za njega, držati se koga, sklon biti, štovati, visoko cijeniti, οὐ πρ. opirati se komu; sa ἑαυτῷ takođ.: u sebi razmišljati, čuvati se, ἀπό τινος koga; τινί pridružiti se komu. Koje aps., koje τινί komu, na koga, ili čemu, na što, i to περί τινος o čem, ili sa sl. ὡς, ὅπως. **2. med.** i **pas.** objesiti se, obisnuti o čem, opterećen biti, čvrsto držan biti, ὑπό τινος od čega, i τινί o čem.

προσ-ζεύγνυμαι, *poet.* pas., ujarmljen biti.

προσ-ζημιόω, još ktomu kazniti, τινά, i to τινί čim.

πρόσ-ηβος, 2. (ἥβη), zreloj mladenačkoj dobi ili naponu bliz.

προσηγορέω (-ήγορος), *poet.* prozboriti, pozdraviti.

προσηγόρημα, τὸ (-ρέω), *poet.* pozdrav.

προσηγορία, ἡ, **1.** pozdrav, besjeda. **2.** imenovanje, nazivanje. **3.** *poz.* gram. *nomen appellativum* = ὄνομα προσηγορικόν.

προσ-ήγορος, 2., *dor.* **προσάγορος**, **1.** akt. *poet.* koji progovara ili pozdravlja, koji se moli, i to Παλλάδος εὐγμάτων Paladi zavjetima; Plat. takođ.: skladan, složan. **2.** pas. pozdravljen, uop. poznat, aps., ili τινί ili τινός od koga.

προσῄξαι, nalikuješ, v. προσείσκομαι.

προσηκόντως, adv., primjereno, dostojno, pristojno, prikladno, pristalo, aps., ili τινί čemu.

προσ-ήκω, **1.** prišao ili nadošao sam, prispjeti, tu biti, ili takođ.: protezati se, ὥς τις kao kakav, τινί ka komu, ἐπί τι dokle. **2.** pren. u odnosu, u svezi biti, posla imati čim, **pripadati**, dolikovati, pristojati se, prikladan, pristojan biti, dužnost biti, koje τινί ili (rjeđe) τινά komu, na, do koga, s kim, πρός τινα komu, s obzirom na koga, i to τὰ μέγιστα veoma mnogo, ili s inf., akuz. ili dat. s inf., gdje inf. često treba i dopuniti. Obič. bezlično **προσήκει** τινί sa i bez τινός netko ima dio, interes u čem, stoji u svezi, koga se tiče, pristoji mu, dolikuje mu, pripada mu što od čega, podoban je, smije se, slobodno je; odatle part. **προσήκων, ουσα, ον,** kao adj. koji pripada, οἱ πρ. (γένει ili κατὰ γένος) rođaci, *consanguinei;* ili takođ.: naslijeđen, baštinjen, osnovan, zaslužen, doličan,

ἡ μὴ πρ. (γῆ) inozemstvo, stoga τὸ ili τὰ πρ. što pripada, **dužnost**, τὰ μὴ πρ. što ne pripada; aps., ili τινί komu, ali προσήκων φιλίᾳ koji ima pravo na vašu ljubav (Ksen. Kir. 8, 7, 23), ili τὰ πρ. περί τινα što s obzirom na koga dolikuje. Često bezlič. **προσῆκον** ili ὡς προσῆκον (sc. ἐστίν), koje aps., **budući da se pristoji**, prikladuje, zanimljivo je, koje s τινί, ili inf., dat. i akuz. s inf. Napose (ὡς) οὐ ili οὐδὲν προσῆκον bez uzroka, bez prava, a da se nikoga ne tiče, budući da nitko nema pravo, a da s tim nema posla.

προσ-ηλόω, pribiti, priklinčiti, prikovati, τί, i to τινί, πρός τι na što; zaklinčiti, zabiti, τί.

προσήλυτος, ὁ (προσελθεῖν), N. T. proselit, židovski drug, poganin, koji je prešao na židovski zakon.

πρόσ-ημαι, inf. προσῆσθαι, *poet.* dep., **kod čega sjediti**, τινί kraj čega, uza što, takođ. τί, na pr. o nenavisti, καρδίαν u srce ukrasti se.

προ-σημαίνω, **1. a)** **prije znamenje davati**, znamenjima **javljati**, znamenje dati za budućnost (τί), prije nagovijestiti, **proricati**, aps. ili τί ili s εὖτ' ἄν, ili neupr. zavis. rečen., i to τινί komu. **U pas.** kao znamenje, kao slutnja pojaviti se, ἐπί τινι s obzirom na što. **b)** **bezlič.** javlja se slutnja. **2. zapovijedati**, poručiti, τί ili s inf., i to τινί komu.

προσ-ήνεμος, 2. (ἄνεμος), *poz.* izložen vjetru.

προσ-ηνής, 2. adv. προσηνῶς (v. kod πρανής), **1. dobar**, **prijazan**, sladak, zamamljiv. **2. sposoban**, podoban, prikladan, τινί za što i od čega.

προσ-ηχέω, *poz.* ktomu ječati, ἔκ τινος odakle.

προσ-ῷος, 3., *buk.* ποτ-αῷος, **istočni**; stoga **Προσηῴα**, pridj. Artemidin, od položaja njezina hrama u Artemisiji.

προσ-θακέω, *poet.* sjedalo zapremati, ἕδραν.

πρόσθεν, **πρόσθε** (*ep. poet.*, takođ. *at. proz.*) i pred vokalom *jon.* i *at.* takođ. πρόσθ' (προτί, πρός), **I. adv. 1.** **o prostoru**: *ante*, **odsprijeda**, **sprijed**, **naprijed**, πρ. ποιεῖν t. j. pred kim, ἔχειν sprijed držati (gdje dat. visi o glagolu), βάλλειν i ἐλαύνειν odsprijeda natrag tjerati, τινί, i intr. preteći, prestići. Sa članom τὸ, τὰ πρ. prednji red, prednji bojni red, prednje čete, prednji dijelovi vojske, ili: mjesta što leže naprijed, εἰς τὸ πρ. naprijed dalje, naprijed, ili: pred prednju stranu, pred čelo, εἰς τὸ πρ. ἄγειν prednost davati, više cijeniti (Sof. Aj. 1249), ἐν τῷ πρ. τινός (u prostoru) pred kim, ὁ πρ. adj. prednji, supst. prednjak, οἱ πρ. prednji, prednjaci. **2.** **o vremenu**: **prije**, **negda**, inače, ili takođ.: **radije**, katkad sa sl. ἤ, πρίν, ὁ πρ. γεννηθείς prvorođeni. Slič. τὸ, τὰ, τῷ, εἰς τὸ πρ. **prije**, ali τὰ πρ. pređašnje, prošlo, i tako ὁ πρ. pređašnji, **supst.** praotac, οἱ πρ. junaci davnine (Il. 9, 524).

II. prijedlog s **gen.**, koji često stoji i sprijed, za prostor, prednost, vrijeme: **pred**, pred kim ili čim za zaštitu, **za**, stoga ἵστασθαι πρ. τινός koga štititi.

πρόσθεσις, εως, ἡ (-τίθημι), dometanje, **dodavanje**, nastavljanje, postavljanje; napose kao *t. t.* zbrajanje.

προσθετέον, v. προστίθημι. Od istoga i

πρόσθετος, 2. i προσθετός, 3. nametnut, κόμαι krivi vlasi.

προσ-θέω, pritrčati, dotrčati, priskočiti, dohitjeti, aps., i τινί, bilo za pomoć ili za navalu.

προσθήκη, ἡ, i **πρόσθημα**, τὸ (-τίθημι), **dometak**, aps. i πρός τινι, t. j. **a)** **dodatak**, ἐν προσθήκης μέρει kao dodatak, navlast. zastranjivanje od glavne stvari, umetak u pripovijedanju. **b)** umnožavanje, pa tako i: povećavanje, stoga: pomoć, τινός.

προσ-θιγγάνω, fut. προσθίξομαι, aor. προσέθιγον, *poet.* dirati, doticati (se), aps., ili τινός koga ili što (čega).

πρόσθιος, 3. (πρόσθεν), prednji, οἱ πρ. πόδες prednje noge.

προσθό-δομος, 2. *poet.* koji je prije u kući nastavao.

προσ-θροέω, *poet.* prozboriti.

προσ-ιδρύω, do čega postavljati.

προσ-ιζάνω, *poet.* i *poz.*, ili προσίζω, do čega sjediti, na čem ležati, pristati, prileći (o haljini).

προσ-ίημι (-ήσω, -ῆκα, -εἶκα i t. d.), **1. akt.** **pripuštati**, τινά, i to πρός τι. **2. med. a)** k sebi ili unutra puštati, **k sebi pustiti**, dati da **priđe**, pristup dopustiti, čije pohode primati, ne odbijati, uop. **pripustiti**, k sebi uzeti, uzimati (Ksen. Mem. 4, 2, 17), pren. **primati**, potvrditi, kod sebe dopustiti, dopustiti, trpjeti, ili: na što pristati, nešto uvesti, οὐ πρ. ne htjeti znati što o čem, ne imati volje za što, ne htjeti, ne dopuštati, ne usuditi se, aps. ili τινά, τί, na pr. ἧτταν dati svladati se, ili s inf., i to τινί do čega, k čemu, τοῖς στόμασι na cjelivanje, εἴς τι u, na što. **b)** pridobiti, privući, osvojiti, τινά, (Her. 1, 48) po volji biti.

προσ-ίκελος, v. προσ-είκελος.

προσ-ικνέομαι (-ίξομαι, -ικόμην), *poet.* prići, nadoći, ἐπί τι (takođ. τί). Otd.

προσίκτωρ, ορος, ὁ, *poet.* **1.** koji moleći se dolazi k hramovima. **2.** onaj, komu se dolazi s molitvama.

προσ-ιππεύω, dojahati, dojuriti, aps., i τινί do koga ili čega.

προσ-ίστημι, **1. tranz.** (-ίστην, -στήσω, -έστησα), *poet.* **nasuprot staviti** ili **okrenuti**. Obič. **2. intr. med.** **προσ-ίσταμαι** s fut. προσστήσομαι, aor. 2. προσέστην, perf. προσέστηκα, **sebe pristaviti**, **pristupati**, kod čega ili uza što stajati, aps. ili τινί. Pren. komu na um pasti, i to τινί i τινά.

προσ-ιστορέω, *poz.* u pripovijeci još dodavati, s akuz. s inf., i to *ἔν τινι* u čem.
προσ-ίσχω, v. *προσέχω*.
προσιτέον, adj. verb. od *πρόσειμι*, v. kod *προσέρχομαι*.
προσιτός, 3. *poz.* pristupačan.
προσ-καθέζομαι, fut. *προσκαθεδοῦμαι*, i
προσ-κάθημαι, *jon.* **προσκάτημαι**, i
προσ-καθίζω, pred što leći, pred čim ili kod čega sjediti, pred čim ili kod čega ležati, navlast.: pred ili pod gradom sjediti, podsjedati ga, koje aps., često u part., da se ustrajnost pri tom istakne, stoga *πολιορκίᾳ προσκαθεζόμενοι* podsjedanjem, ili s apoz. *πολεμίων προσκαθημένων* kad ste kao neprijatelji stajali na granici, koje *τί*, ili *τινί* pred čim, ali *τινί* takođ. čim. Pren. *τινί* ustrajno kod čega ostati, aps. i *τινά*.
προσ-καθοπλίζω, *poz.* još ktomu naoružati, naime k pređašnjima, *τινά*.
πρόσ-καιρος, 2. *poz.* vremenit, prolazan, promjenljiv, kratak.
προσ-καλέω (*-καλῶ, -εκάλεσα, -κέκληκα* i t. d.), **I. akt. 1.** prizivati, pozivati, *τινά*. **2.** zazivati, zvati, *τινά*. **II. med. 1.** k sebi zvati, na svoju stranu vući, *τινά*. **2.** koga (*τινά*) na sud dati zvati, pozivati, aps., ili *εἰς δίκην δημοσίαν* t. j. na državnu optužbu, dakle: protiv koga državnu optužbu podići, ili *πρός τινα* pred sudiju. Pozivalo se naime preko pozivnih svjedoka (*κλητῆρες*), ili u njihovoj nazočnosti preko tužitelja, pri čem bi stali pred kuću tuženoga. Tako se isto postupalo pred amfiktioncima kod tužbi, koje bi država na državu podigla, jer se i tu morao izdati pravi poziv (*πρόσκλησις*) i pred pozivnim svjedocima predati tuženoj državi.
προσ-καρτερέω, ustrajati, izdržati. N. T. takođ.: biti na službu.
προσκαρτέρησις, *ἡ*, N. T. izdržljivost, postojanstvo.
προσ-κατάβλημα, *τὸ*, doplatak.
προσ-καταισχύνω, *poz.* još ktomu sramotiti, *τί*.
προσ-καταλέγω, *poz.* ktomu birati, t. j. dodati, *τινί*; takođ. u pas.
προσ-καταλείπω, **1.** pri tom također ostaviti, *τί*, i to *τινί* komu. **2.** još ktomu izgubiti, *τί*.
προσ-κατανέμω, *poz.* još ktomu dodijeliti.
προσ-καταριθμέω, *poz.* još ktomu brojiti.
προσ-κατασκευάζω, još ktomu urediti, nanijeti.
προσ-κατατίθημι, u gotovu platiti.
προσ-κατηγορέω, još ktomu kriviti, još ktomu optužiti, *τί* ili *ὡς, ὅτι*, i to *τινί* ili *τινός* koga.
προσ-κάτημαι, v. *προσκάθημαι*.
προσ-κατοικίζω, *poz.* još ktomu naseliti, kao naseljenika metnuti, *τινὰ ἔς τι*.
πρόσ-κειμαι, *jon.* **-κέομαι**, impf. 3. plur. *-εκέατο* mj. *-έκειντο*, **1.** do čega postavljen, nametnut, položen biti, kraj čega ležati, pred čim položen biti, aps., ili *τινί* do čega, *ἀμφί τινι* oko koga privijati se, *πρός τι* za što, *ἐπί τινι* u tom smislu da. Napose *ὁ προσκείμενος* o lijevom logovu (*σειραῖος*) četveroprega, koji je trčao najbliže zavoju (*καμπτήρ*). Pren. **a)** za koga (*τινί*) tu biti, njemu *ἐχθρά* t. j. neprijateljica biti, i to *δίκῃ* s pravom, komu ostajati. **b)** čim (*τινί*) opterećen biti, nešto imati (Sof. El. 1040). **2.** bacio sam se na koga ili što, t. j. **a)** za koga ili što prionuti, za vratom mu sjediti, salijetati ga, htjeti dobiti ga, pritijesniti, navaliti (Her. 9, 61), proganjati, uop. nasrnuti, natisnuti se za kim, koje aps. *προσκείμενος* silan, koje *τινί* koga ili što, ili s part. *δεόμενοί τινος* tim da se tko moli, molbama saletjeti ga. **b)** pridružiti se komu (*τινί*), prilijepiti se, pristajati, k njemu naginjati i podati mu se, *τινί*. **c)** dao sam se na što, spao sam na što, pogled upirati u što, o čem živo raditi, *τινί* oko čega. **3.** (kao perf. pas. za *προστίθημι*) pridijeljen, dat, privaljen, dodan biti, dužnost biti, pripadati (Her. 6, 57), dolikovati, *ὑπό τινος* od koga, *τινί* komu ili od čega.
προ-σκέπτομαι, v. *προσκοπέω*.
προσ-κερδαίνω, aor. *poz.* *-εκέρδανα*, još ktomu steći.
προσ-κεφάλαιον, *τὸ*, uzglavak.
προσ-κηδής, 2. (*κῆδος*), **1.** *ep.* brižan, ljubazan, *diligens*. **2.** *jon.* srodan, rod po svojti, *τινί*.
προ-σκήνιον, *τὸ*, *poz.* prednji dio pozorišta.
προσ-κηρυκεύομαι, dep. med., glasnika komu slati, t. j. pregovore zapodjeti, aps.
προσ-κηρύσσω, *poz.* preko glasnika dozivati.
προσ-κλαίω, *poet.* ktomu plakati.
προσ-κληρόομαι, N. T. pas., po Božjoj volji pridružiti se, pripasti.
πρόσ-κλησις, *ἡ*, poziv na sud; isp. *-κλισις*.
προσ-κλίνω [ῑ], *dor.* i *ep.* takođ. **ποτικλίνω** s perf. pas. *ποτικέκλιμαι*, *ep.* i *poz.* **1.** akt. prislanjati, *τινί* o što. **2.** pas. u N. T. na čiju stranu odmetnuti se.
πρόσκλισις, *εως*, *ἡ*, N. T. *κατὰ -ιν* iz stranačkog obzira (kriva *var. l.* *πρόσκλησιν*).
προσ-κλύζω, valovima udarati o što, plákati; u pas. biti plákan, *τινί* od čega.
προσ-κνάομαι, *-κνῆσθαι*, med., trti se, *τινί* o koga.
προσ-κοινόω, *poz.* pridružiti, pričvrstiti, pritvrditi, *τινί* na što.
προσ-κολλάομαι, pas., prilijepljen biti, prilijepiti se, *τινί* za što, čvrsto prionuti.
προσ-κομίζω, fut. *-ιῶ*, **1. akt.** i **pas. a)** prinositi, donositi, privesti, *τί*, i to *πρός τι* kamo, *πρός τινι* do čega, s njim združiti. U pas. takođ.: proveslan biti, *διά τινος* kroza što. **b)** uop. dobiti, *τί τινι*. **2.** med. nešto od čega (*τί*) otpremiti.
πρόσκομμα, *ατος*, *τὸ* (*-κόπτω*), smutnja, sablazan, zamamljivanje.
προ-σκοπέω i med. **-έομαι**, pored depon. med.

προ-σκέπτομαι s plpf. προὔσκεπτο (u pas. znač.), **1. a)** prije gledati, prije promatrati. **b)** prije obzirati se, starati se, prije razmišljati, prije promisliti, prosuditi, aps., ili τινός za koga, ili ὅτι, ὡς ili neupr. zavis. rečen., takođ. ἐπὶ σεαυτοῦ kod sebe, prije misliti na što, naprijed urediti, aps. ili s inf. **2.** poglavito na umu imati, τί. Otd.

προ-σκοπή, ή, pregledavanje, εἰς πρ. za uhođenje.

προσ-κοπή, ή, **1.** *poz.* prekršaj, grijeh, smutnja. **2.** N. T. povod grijehu.

πρό-σκοπος, ὁ (σκοπέω), naprijed poslani uhoda.

προσ-κόπτω, *poz.* i N. T. udarati, τινί ili πρός τι o što, obisnuti; pren. **a)** griješiti. **b)** mrzovoljast biti, srditi se, τινί i ἔν τινι. **c)** smutnju uzrokovati, smutiti, srditi, τινί i τινά.

προσ-κορής, 2. *poz.* oduran, dosadan.

προσ-κοσμέω, *poz.* još više kititi, τί.

προσ-κρεμάννυμι, *poz.* objesiti, τινί τι nešto o što.

πρόσκρουμα (-κρουσμα), τὸ, i *poz.* **πρόσκρουσις**, εως, ή, smutnja, razmirica, svađa, πρός τινα s kim.

προσ-κρούω, udariti o što, t. j. smutnju praviti ili smutiti se, sebi mržnju pribaviti, ili: zlovoljan biti, s πρόσκρουσιν, aps. uvrede trpjeti, τινί komu, kod koga, s kim (perf. προσκέκρουκα s kim biti zavađen), ili u čem; nesrećan biti u kakvom preduzeću, ἔν τινι.

προσ-κτάομαι, dep. med., ktomu stjecati, još ktomu sebi pribaviti, predobiti (Her. 8, 136), za sebe dobiti, postići, osvojiti, τί, τινά, i to τινί, πρός τι za što ili sa sl. inf.

προσ-κτίζω, *poz.* ktomu graditi.

προσ-κυλίω, N. T. dovaljati.

προσ-κυνέω, fut. προσκυνήσω, aor. akt. προσεκύνησα, i, osob. *poet.*, προσέκυσα, pas. inf. προσκυνηθῆναι, perf. akt. (*poz.*) προσκεκύνηκα, **1.** kod Perzijanaca pred kraljem, kod Grkâ pred božanstvom i pred nečim svetim, pasti i zemlju ili noge, skut i t. d. poljubiti, poklečke klanjati se, na koljenima štovati, pomoliti se, pozdravljati, τινά ili τί, *poz.* takođ. τινί. **2.** ruku na usta metnuti i s poljupcem prema drugomu pružiti za znak štovanja.

προσ-κύνησις, εως, ή, *poz.* božansko štovanje, klanjanje.

προσκυνητής, ὁ, N. T. bogomoljac.

προσ-κύπτω, kamo naginjati se.

προσ-κυρέω, fut. προσκύρσω, aor. 1. προσέκυρσα, *poet.* kamo prispjeti, i to ὅσα dokle, t. j. što sam ikad iskusio.

πρόσ-κωπος, 2. veslajući, ὁ πρ. veslač.

προσ-λαγχάνω, δίκην τινί koga još ktomu tužiti, v. λαγχάνω.

προσ-λαλέω, *poz.* komu (τινί) brbljati, prozboriti mu.

προσ-λαμβάνω, fut. -λήψομαι, **1.** zajedno pograbiti ili prihvatiti, na sebe uzeti, τινά ili τί, *poz.* komu pri čem pomagati, τινί τινος. **2.** ktomu uzimati, povesti, za prijatelja primiti, k sebi privući, sebi pridružiti, dodati, osim toga postići, steći (Ksen. Kir. 4, 5, 24), još ktomu dobiti, τινά ili τί, i to πρός τινι k čemu, τινί za koga, ἀπό, παρά τινος od koga ili odakle, slič. αὐτόθεν.

προσ-λάμπω, kamo svijetliti.

προσ-λέγομαι, *buk.* (*dor.*) ποτιλέγομαι, prozboriti komu.

προσ-λεύσσω, *poet.* kamo gledati, pogledati, smotriti, τινά i τί.

προσ-(λέχω), samo *ep.* u med. kor. aor. 3. sg. -έλεκτο kraj koga leći.

πρόσ-ληψις, ή, uzimanje ktomu, primanje.

προσ-λιπαρέω, *poz.* ustrajati, ostajati, τινί na kojem mjestu.

προσ-λογίζομαι, dep. med., s adj. verb. **-λογιστέα**, priračunati, τί, k čemu τινί.

προσ-μανθάνω, aor. προσέμαθον, *poet.* i *poz.* ktomu učiti ili čuti.

προσ-μαρτυρέω, τινί τι komu što potvrditi.

προσ-μάσσω, *buk.* ποτι-μάσσω, fut. -μάξω, *poet.* prilijepiti, pas. čvrsto prilijepiti se, τινί (u)za što.

προσ-μάχομαι, dep. med., **1.** nasuprot boriti se, jurišati, aps. ili τινί. **2.** jednako boriti se.

προσ-μείγνυμι, **-γνύω** i **προσμίσγω**, fut. -μείξω (-μίξω), i t. d., v. μείγνυμι, **1. tranz.** zapr. primiješati, pak pren. spajati, privezati, τινά, τί, i to τινί čim, čemu, s kim (ἑαυτόν τινι komu otići). **2.** naoko intr. s pomišlj. ἑαυτόν, katkad objačano s ἐγγύς: primiješati se, t. j. **a)** združiti se, sjediniti se, za kim pristati. **b)** približavati se, pridolaziti, blizu doći, usuditi se doći blizu, stići, dostići, prispjeti, napose: lađom pristati (Her. 7, 168), iskrcati se. **c)** primicati se, navaliti, nasuprot stati, sukobiti se, pobiti se (Her. 5, 64), jurišati, na juriš udariti, koje aps., na pr. ἄποροι προσμίσγειν koga teško stizava, naime: neprijatelj, ili δρόμῳ brzim korakom navaliti, koje τινί i πρός τι s kim, na koga, na što, kod čega, u, za što, takođ. ἐγγύς τινος blizu čega.

προσ-μειδιάω, *poz.* nasmiješiti se, τινί komu.

πρόσμειξις (-μιξις), ή, sukob, navala.

προσ-μένω, kod čega ostajati, **a)** stati, zatrajati se, boraviti, ustrajati, ostati, čekati. **b)** očekivati, pričekati; koje aps., koje s ἔστε, ὁπότε, inf., akuz. s inf., part., koje τινά, τί koga.

προσ-μεταπέμπομαι, med., još ktomu dati dovesti ili poslati po što, τί, i to ἀπό τινος od koga, ἔκ τινος iz čega.

προσ-μηχανάομαι, još ktomu izmišljati, *poet.* -μεμηχανημένος umjetno dodan.

προσ-μίγνυμι i **πρόσ-μιξις**, v. προσ-μείγνυμι i -μειξις.

προσ-μισθόομαι, med., sebi ktomu najmiti, τινά.

προσμολεῖν, inf. aor. (-βλώσκω), pridolaziti, nadolaziti, aps., i τί kamo.

προσ-ναυπηγέομαι, *jon.* svagda νέας, πλοῖα, 1. med. sebi još više brodova graditi. 2. pas. *poz.* plpf. πλοῖα προσενεναυπήγητο bilo je još više brodova sagrađeno, i to τινί za koga.

προσ-νάχω, *buk.* plákati, pljuskati. Isp. προσνήχομαι.

προσ-νέμω, 1. akt. i pas. pridijeliti, τί τινι, prikazati, posvetiti, τινά τινι. U pas. dodijeljen biti, kao logov biti; *poet.* dotjerivati. 2. med. nešto od sebe (χάριν) još ukazivati, τινί, i to πρός τινι k čemu.

προσ-νεύω, *poz.* namignuti.

προσ-νέω i *poz.* προσ-νήχομαι, doplivati, isp. προσνάχω.

προσ-νίσομαι ili **-νίσσομαι**, *dor.* **ποτινίσσομαι**, dep. med., *ep.* i *poet.* prilaziti, nadolaziti, primicati se, aps. i εἴς τι.

προσ-νωμάω, *poet.* primicati se, k čemu εἴς τι.

προσ-ξυμβάλλομαι, med., zajedno ktomu pridonositi, τί.

προσ-ξυνοικέω, zajedno naseliti se, τινί s kim.

προσόδιος, 2. *poz.* koji ophodu pripada. Od

πρόσ-οδος, *dor.* **πόθοδος**, ἡ, 1. prilaz, pristup, ili: prilaženje, napredovanje, približavanje, dolazak, zatrka, navala, τὴν πρ. ἀπείπασθαι reći komu neka izostane, aps., τινός i πρός τι do čega. Navlast. a) svečani ophod, svečana povorka k hramu, uz glazbu i pjevanje, za prikazivanje žrtava i molitava. b) javno ustajanje govornikovo, stoga τὴν πρ. ἀπογράφεσθαι (kod vijeća) za govor ili prijedlog narodu pismeno javiti se ili dati se upisati, τὴν πρ. ποιεῖσθαι kao govornik u općini ustati. 2. u sing. i plur. dohodak, dohoci, izvor dohocima, aps., ili τινός čiji ili od, iz čega, slič. ἀπό, ἔκ τινος od koga ili čega, iz čega, s ἐνθένδε koji odavde teče ili dolazi.

πρόσ-οιδα (οἶδα), def. perf. sa znač. prez., još ktomu znati, τί.

προσ-οικέω, kraj čega ili do koga nastavati, susjed biti, aps., ili τινί i τί kod, do čega i koga.

προσ-οικοδομέω, dograditi, τί, i to τινί, ἔς τι do čega, ἔκ τινος od čega.

πρόσ-οικος, 2. koji do koga stanuje, pogranični, susjedni, aps., i τινός do koga ili čega. Supst. ὁ πρ. susjed, ἡ πρ. susjedna zemlja.

προσ-οιστέος, 3. koji se ktomu mora donositi, v. προσφέρω.

προσ-οκέλλω, *appellere*, pritjerati, lađom pristati.

προσ-ολοφύρομαι, dep. med., komu (τινί) svoj jad jadovati.

προσ-ομαρτέω, *poet.* pratiti, τινί.

προσ-ομιλέω, 1. općiti, s kim zabavljati se, s njime govoriti ili postupati, koje aps., ili τὰ ἴδια u privatnom životu, koje τινί s kim. 2. čim (τινί) baviti se, s nečim postupati.

προσ-όμνυμι, aor. προσώμοσα, još ktomu zaklinjati se.

προσ-όμοιος, 2. prilično jednak, jednak.

προσ-ομολογέω, dopuštati, pristajati, navlast. o pobijeđenima: na svaki zahtjev pristati, obećati da će se ispuniti, aps. i τινί.

προσ-ομόργνυμαι, *poz.* med., namazati, natrti, (kuženjem) priopćiti ili prenijeti.

προσ-όμουρος, 2. *jon.* susjedni, τινί.

προσ-οράω i med. **-άομαι**, fut. **προσόψομαι**, aor. 2. **προσεῖδον**, inf. προσιδεῖν (također med. προσιδέσθαι), onamo gledati, pogledati, razgledati, oko baciti, vidjeti, τί ili τινά, često s part., ili τινά τι koga za nešto smatrati, i to τινί čim, ali ἄλλον ἄλλῳ jednog za drugim.

προσ-ορέγομαι, *jon.* pas., za čim ispružiti se; na koga (τινί) još više navaljivati molbama (Her. 7, 6). (Drugi: nuditi, obećavati.)

προσ-ορίζω, *poet.* fut. -ὁριῶ, aor. -ώρισα, part. *jon.* i *poet.* προσουρίσας, *poet.* i *poz.* međama, državi dodavati.

προσ-ορμίζω, fut. -ιῶ, kod kojega mjesta osidrati, τινά. U med. i pas. osidrati se, lađom pristati, πρός, κατά τι, ἄλλῃ i slič. adv.

προσόρμισις, εως, ἡ, osidravanje, pristajanje.

πρόσ-ορος, 2., *jon.* i *poet.* **πρόσ-ουρος**, 2. *confinis*, međaš, susjedni, aps. i τινί; τὰ πρόσορά τινι dijelovi, koji međe o što (αὐτὸς πρ. svoj vlastiti susjed, izričaj osamljenosti).

προσ-ουδίζω, aor. -ουδίσαι, *jon. poet.* i *poz.* o tle baciti, τί.

προσ-ουρέω, pomokriti.

προσ-ουρίζω, *poet.* = προσορίζω, ktomu odrediti.

πρόσ-ουρος, 2., v. πρόσορος.

προσ-οφείλω (-οφειλήσω, -ωφείλησα i t. d.) i

προσ-οφλισκάνω, fut. προσοφλήσω, aor. προσῶφλον, inf. προσοφλεῖν, krivo προσόφλειν, 1. osim toga, još ktomu dugovati, τί, χάριν osim toga imati zahvaliti. U pas. προσοφειλόμενος još dužan. 2. još ktomu skriviti, sebi navući, τί.

προσ-οχή, ἡ, *poz.* pozornost, pomnja.

προσ-οχθίζω, N. T. na što srditi se.

προσ-όψιος, 2. *poet.* vidljiv.

πρόσ-οψις, εως, ἡ, pogled, t. j. a) poglédanje na što, vidik, τινός na koga, ili οὐκ οὔσης τῆς πρ. s neupr. zavis. rečen., jer se nije moglo pregledati, gdje i t. d. b) *poet.* i *poz.* izvanja pojava, lice.

προσ-παθέω (προσπαθής strastveno predan), *poz.* strastveno se baviti čim.

προσ-παίζω, aor. προσέπαισα, *poz.* također προσέπαιξα, 1. igrati se s kim, šalu zbijati, komu podrugivati se, aps. ili τινί, τινά. 2. komu klanjati se.

πρόσ-παιος, 2. (παίω), *poet.* koji se još pribija, neočekivan, nov.

προσ-παίω, udarati o što, τινί (valovi).

προσ-παλαίω, s kim rvati se.

προσ-παραβάλλομαι, *poz.* pas., biti dometnut ili doturan.

προσ-παρακαλέω, još ktomu pozivati, napose: u pomoć zvati, *τινά,* pa tako i *ξυμμάχων εἴ τις.*

προσ-παρασκευάζω, još ktomu prirediti, graditi ili oružati, *τί.* Med. još ktomu sebi pripraviti.

προσ-παρέχω i *-έχομαι,* još ktomu davati, uzajimati, *τί,* i to *τινί.*

προσ-παροξύνω, *poz.* još više ozlojediti, *τινά.*

προσ-πασσαλεύω, *jon.* i *poet.* o klin objesiti, *τί,* i to *πρός τι* o što; *poz.* pribiti, priklinčiti.

προσ-πάσχω, osim toga morati iskusiti.

πρόσ-πεινος, 2. N. T. veoma gladan.

προσ-πελάζω i *ep.* dep. med. **προσ-πίλνἄμαι,** 1. akt. tranz. *ep.* približiti, primaći, k čemu tjerati, *τί,* i to *τινί* do čega, k čemu. 2. akt. intr., med. i pas. brzo približavati se, *τινί* čemu.

προσ-πέμπω, priposlati, slati, onamo slati, aps. ili *τινά, τί,* i to *τινί, πρός τινα* kome, do koga.

προσ-περιβάλλω, **1. akt.** i **pas.** još ktomu okolo metati ili podizati, *τί,* i to *τινί* oko čega. 2. **med.** a) nešto (*τί*) još ktomu, više sebi prebaciti (kao haljinu), sebi prisvajati, k sebi vući, preotimati. b) nešto od sebe okolo polagati, *τινί* oko čega.

προσ-περιγίγνομαι, kao čist dobitak ulaziti.

προσ-περιλαμβάνω, zajedno obuhvatati.

προσ-περονάω, prikapčati, pričvrstiti, *τί,* i to *πρός τινι* za što.

προσ-πέτομαι, dep. med., fut. *προσπτήσομαι,* aor. akt. *προσέπτην* (*-έπτᾶν*), med. *προσεπτάμην,* konj. *πρόσπτηται* (*-πτῆται*), prilet̂jeti, pren. prići, snaći.

προσ-πεύθομαι, v. *προσπυνθάνομαι.*

προσ-πήγνυμι, N. T. pribiti (na krst).

προσ-πίλναμαι, v. *προσπελάζω.*

προσ-πιέζω, poet. pritiskati.

προσ-πίπτω, fut. *-πεσοῦμαι,* aor. *-έπεσον,* perf. *-πέπτωκα,* pored *poet.* **προσ-πίτνω,** na što padati, padati, upadati, t. j. a) dojuriti, na što (*τινί*) strovaliti se, doturati se ili o što udariti, stoga takođ. potegnut biti, *πρός τι* prema čemu (o geometr. crtama); (za lađe) pritjeran biti, do kopna doći, pristati. b) pred koga pasti, zaklinjati ga, moliti, sa i bez *ἱκέτης,* aps., ili *τινί* ili *τινά* koga, *γόνασι* na koljenima; uz koga pribiti se, o vrat vješati se, prema komu potrčati ili ići; baciti se (na zemlju), *τινί* pred kim. c) baciti se na koga ili što, saletjeti, provaliti, udariti, navaliti, aps. ili *τινί,* takođ. *τινά,* i to *δρόμῳ* iz zatrke, brzim korakom, takođ. juriš učiniti, provaliti, *ἔκ τινος* iz čega. d) spopasti, zateći, zadesiti, namjeriti se, udarati, snaći, dogoditi se, na vidjelo izaći, širiti se, do ušiju doći (o glasinama), aps. ili *τινί, τινά,* i to *ἔκ τινος* od koga, *κατά τι* na, u što, *ἔν τινι* u čem, t. j. čim, *ἔς τι* u što, *κατά τινος* protiv koga. Napose: na um pasti, *τινί.*

προσ-πλάζω, *ep.* biti, udarati, aps., ili *τινί* o što.

προσ-πλάσσω (*-πλάσω, -πέπλασμαι*), *jon.* do čega tvoriti ili graditi, *τί,* i to *πρός τινι* do čega, *ἔκ τινος* iz čega.

πρόσ-πλατος (var. *-πλαστος, -πελάζω*), 2. *poet.* pristupačan.

προσ-πλέω, *jon.* takođ. **προσ-πλώω,** dojedriti, doploviti, prema komu jedriti, protiv čega voziti se, primaći se, navaliti, aps., ili *τινί* na koga, *ἔκ τινος* odakle.

προσ-πληρόω, *εἰς* — dopuniti do —; još više brodova (*τί*) momčadma opremiti, *πρός τινι* osim drugih (takođ. u med.).

προσ-πλωτός, 3. *jon.* kojim se može od mora (*ἀπό τινος*) ploviti.

προσπλώω, v. *προσπλέω.*

προσ-πνείω, buk. zadahnuti.

προσ-ποιέω, **1. akt.** ktomu pribaviti, navratiti, prinositi, dobiti, podložiti, *τινά* ili *τί,* i to *τινί* komu. 2. **med.** **προσ-ποιέομαι,** sebi dati praviti (Her. 9, 37), sebi praviti, stjecati, prisvajati; pribaviti, pridobiti. Napose a) u svoju vlast dobiti, *τινὰς ὑπηκόους* sebi pokoriti. b) sebi prisvajati, iskati što, *τινός,* izdavati se za što, graditi se (čim) (Plat. Gorg. 519 C; Apol. 23 D), plur. *ποιηταὶ εἶναι* pjesnicima, *τὸν νοσοῦντα* bolesnim; *μὴ πρ.* ne obzirati se, ne gledati; o sebi tvrditi (Plat. Gorg. 464 D). Konstr. *τί, τινά* ili s inf., koji katkad treba dopuniti (kao Lis. 13, 28 i 75 inf. *ἀποκτεῖναι*), i to *τί* kao ili za što, s *ἔς τι* k čemu privaliti.

προσποίησις, *εως, ἡ,* i *poz.* **προσποίημα,** *τό,* 1. (*προσποίησις*) stjecanje vlasti, objačanje, pomoć, *τινί* za koga (Tuk. 3, 82). 2. iskanje prava, pravo, *τινός* na što, osob. pak preuzetnost, hvalilačka izvanjština, lice naoko, izgled, vid, pretvaranje, licemjerstvo.

προσποιητός, 3. usiljen, učinjen, licemjeran, afektiran.

προσ-πολεμέω, na koga ratovati, zavojštiti, suzbijati, aps. *οἱ προσπολεμήσαντες* protivnici, ili *τινί* i *τινά.*

προσ-πολεμόομαι, med., sebi učiniti neprijateljem, *τινά.*

προσ-πολέομαι (*πολέω*), *poet.* *ἄσσον ὧδε προσπολουμένας* ovamo bliže pristupajući sa svojom pratnjom, svojim *πρόσπολοι.*

προσπολέω, poet. sluga biti.

πρόσ-πολος, 2. (*πέλομαι*), *poet.* služeći. Supst. (*ὁ, ἡ*) sluga, sluškinja, takođ.: drug, i napose: pratilica, o Antigoni Sof. OC. 746, ili o Eumolpidama (v. r.) kao slugama boginjâ, dakle: svećenički.

προσ-πορεύομαι, N. T. prići, *τινί.*

προσ-πορίζω, fut. *-ιῶ,* ktomu pribavljati, ktomu

nabaviti ili namaći, *τί*, na pr. *προσόδους* nove dohotke. Takođ. akt. mj. med.

προσ-πορπᾶτός, 3. *poet.* zaponkom pritaknut ili pričvršćen.

προσ-πταίω, udariti (se) o što, aps. ili *πρός τι*, takođ. *τί* u što, na pr. *τὸ γόνυ* udariti se u koljeno (Her. 6, 133). Pren. uvrijediti, zamjeriti se, s *μεγάλως* teško se udariti, teške gubitke imati, ljuto stradati (Her. 6, 45 i 95), zlo proći, *male muloari*, aps., ili *πρός τινα* kod, od koga, *τινί* na, u čem, čim, ili takođ. kod koga, *διά τινος* preko koga.

πρόσ-πτηται (*προσ-πτῆται*), v. *προσπέτομαι*.

πρόσπτυγμα, *τὸ*, *poet.* zagrljeno.

προσ-πτύσσω, *ep.* i *poet.*, *dor.* i *ep.* *ποτιπτ.*, fut. med. *προσπτύξομαι*, aor. med. *προσεπτυξάμην*, konj. *ep.* *-πτύξομαι* (Od. 8, 478), imper. *πρόσπτυξαι*, *poet.* med., privijati se, priljubiti se, pritisnuti se, *τινί* uza što. Pren. obaviti se, priviti se uz koga, čvrsto primiti se, komu prijazno nagnuće pokazati, obuhvatiti ga, zagrliti (Sof. Ant. 1222), cjelivati ili prijateljski prozboriti, pozdraviti (Od. 8, 478), obratiti se na koga, zaokupiti, napopasti ga, navezati se (Od. 4, 647), moliti, aps., ili *τινά* ili *τινί*, i to *τινί* čim, *ἔς τι* u što.

προσ-πτύω (*-πτῠσω*, *-έπτῠσα*), *poz.* popljuvati, aps., i *τινί* koga (takođ. med.).

προσ-πυνθάνομαι, *poz.*, *poet.* **προσπεύθομαι**, ispitivati, napose: još ktomu pitati, aps. ili s neupr. zavis. rečen.

προσ-ραίνω, *poz.* još ktomu kropiti.

προσ-ράπτω, *poz.* prišivati, krpati.

προσ-ρέω, *jon.* i *poz.* pritjecati, narevati, *ἔκ τινος* iz čega; navaliti, grnuti.

προσ-ρήγνυμι, aor. u N. T. *προσέρηξεν*, udariti o što.

πρόσ-ρησις, *εως*, *ἡ*, i *πρόσρημα*, *τὸ* (*προσερεῖν*), pozdravljanje, pozdrav.

προσ-ρήσσω, med., *τινί* lomiti se o što (o moru).

προσ-ρητέος, 3. koji treba da se pozdravi.

προσ-ρίπτω, *poz.* dobaciti, ostaviti (na cjedilu), žrtvovati, *τινά τινι* (*φωνήν τινι* komu riječ).

προσ-σαίνω, *poet.* repom mahati, laskati, milovati, *τινά*.

προσ-σάττω, još ktomu oskrbiti.

προσ-σέβω, *poet.* još ktomu štovati.

πρόσσοθεν, adv., *ep.* = *πρόσθεν*, *ἐλαύνειν ἵππους* t. j. pred sobom tjerati.

προσ-στάζω, *poet.* izliti, *τινί τι*.

προσ-στατέω, *poet.* part. *-τῶν* nazočni, sadašnji.

προσ-σταυρόω, v. *προσταυρόω*.

προσ-στείχω, *ep.* i *poet.* pristupati, približavati se, aps., ili *τί* k čemu.

προσ-στέλλω, čvrsto navući ili obući, med. prisloniti se, *τινί* na što; perf. pas. part. *προσεσταλμένος* nategnut, čvrsto pristajući, čvrst, zategnut; priprost, čedan.

προσ-συλλαμβάνω, još ktomu pridonositi.

προσ-συμ-, *-συν-*, isp. *προσ-ξυμ-*.

προσ-σφάττω, *poz.* pritom klati.

πρόσσω, v. *πόρρω*.

προσ-σωρεύω, ktomu gomilati.

πρόσταγμα, *τὸ*, i **πρόσταξις**, *εως*, *ἡ* (*-τάσσω*), naredba, zapovijed, aps., ili *τινός* za što, ili s inf.

προστακτέον, v. *προστάσσω*.

προστακτικός, 3. *poz.* 1. zapovjedni; koji predstojniku pripada. 2. *poz.* gramat. *ἡ πρ. ἔγκλισις*, zapovjedni način, imperativ.

προσ-ταλαιπωρέω, 1. kod, poradi čega (*τινί*) teškoće podnositi. 2. još duže trpjeti ili ustrajati.

πρόσ-ταξις, *ἡ*, v. *πρόσταγμα*.

προστασία, *ἡ* (*-τέω*), i **προστατεία**, *ἡ* (*-τεύω*), predstojništvo, vrhovna uprava, uprava, napose: vršenje javne službe, aps., i *τινός* nad kim; *poz.* takođ. briga.

πρό-στασις, *ἡ*, spoljašnji sjaj, spoljašnje lice.

προσ-τάσσω, *at.* počevši od Ksen. i Plat. *-ττω*, *-τάξω* i t. d., *jon.* plpf. pas. 3. pl. *προσετετάχατο*, adj. verb. *προστακτέον*, 1. ktomu rediti, do čega postavljati, pristaviti, *τινά*, i to *τινί* komu, do koga, *κατά τι* po čem, *ἔν τινι* u čem. U pas. *προστεταγμένος* do svoga druga u red postavljen. Napose a) dodijeliti, pridijeliti, pod čiju zapovijed postaviti, povjeriti, aps., ili *τινά* ili *τί*, i to *τινί*, *πρός τινι*, *ἔς τινα* komu, za koga, ili kojoj stvari, takođ. sa sl. inf. b) koga na čelo postaviti, i to *ἐπί τινι* čemu, nad čim, *ἄρχοντα* i slič. za čelovođu. 2. nešto narediti, nalagati, uop. zapovijedati, iskati, zadati, nalog dati, naložiti, aps. ili *τί*, ili inf., dat., akuz. s inf., i to *τινί* komu. U pas. aps. *ὥσπερ προσετάχθησαν* kako im je zapovjeđeno, ili *ὑπό τινος* od koga, *ἔκ τινος* odakle, ali takođ. *τινί* od koga (Ksen. Kir. 8, 4, 9). Stoga *οἱ προστεταγμένοι* koji su dobili taj nalog, ili *τὸ προστασσόμενον*, *τὰ προσταχθέντα* zapovijed, nalog i t. d., *τὰ προσταχθησόμενα* zapovijedi (koje se imaju očekivati). Ili s dat. *ᾧ τις προσετάχθη* što je komu bilo naloženo. Često bezlič. *τοῖσι προσετέτακτο* onima, koji su dobili nalog. Takođ. aps. *προσταχθέν τινι* sa sl. inf., budući da, dok je tko dobio nalog, da i t. d.

προστατεία, *ἡ*, v. *προστασία*.

προστατεύω i **προστατέω** (*-άτης*), 1. na čelu stajati, starješina, predstojnik biti, vladati, upravljati, zapovijedati, aps. *ὁ πρ.* starješina, poglavar, vrhovni glavar, ili *τινός* čemu na čelu biti, nečim upravljati, *ἔν τινι* u čem, *οἱ ἐν ταῖς πόλεσι προστατεύοντες* državnici, koji odlučuju; *ὅπως*, svojom upravom starati se za to, da; *poet.* zaštititi. 2. *poet.* vremenito, *ὁ προστατῶν χρόνος* (*sc. ἐμοῦ*) svaki čas, koji me je čekao, Sof. El. 781 (var. *προσστατῶν*).

προστᾰτήριος, 3. 1. *poet.* koji stoji ili lebdi pred

čim, *τινός*. **2.** koji štiti, koji nesreću odbija, kao pridj. Apolonov, v. *προστάτης*.

προστάτης, ου, ὁ, pored fem. ***προστάτις, ιδος, ἡ*** (*προΐστημι*), koji naprijed stoji ili pred drugima stoji, stoga **1.** prednjak, u plur. prvi red. **2.** *poet.* koji pred žrtvenikom stoji, koji se moli = *ἱκέτης*, stoga *πρ. τοῦ θεοῦ* štićenik Posidonov. **3.** zaštita, zaštitnik, zastupnik, branič, *τινός* čega, čemu, i za što; *θεὸν προστάταν ἴσχων* pod božjom zaštitom. Napose pridj. Apolonov: spas, spasitelj. **4.** predstojnik, poglavar, vođa, nadzornik, glava, *πρ. καὶ στρατηγός* vrhovni zapovjednik, aps., i *τινός* čiji ili čemu. Napose **a)** *τῶν Ἑλλήνων* država, koja je imala hegemoniju. **b)** *τοῦ δήμου* koje uop. glava narodne stranke, zastupnik narodnih prava = *δημαγωγός* (bez službenog značaja), koje napose neko poglavarstvo, kao možda u Kerkiri, Megari, Sirakusi. **c)** pravni zastupnik, skrbnik, patron, ime građanina, pod čijom je zaštitom u Ateni (a valjada i u Oropu) stajao štićenik, i kojega je morao birati kao kakvoga jamca i posrednika u svim javnim i privatnim poslovima, našto bi ga kao njegova štićenika upisali u *tabulae publicae*, stoga Sof. anahronistički veli *οὐ Κρέοντος προστάτου γεγράψομαι* ne trebam Kreona za skrbnika. **d)** *τοῦ ἐμπορίου* tržni nastojnici, koji su trgovinu imali nadzirati i štititi, razmirice rješavati i na potrebni red paziti.

προστατικός, 3. koji *προστάτης*-u pripada; odličan, izvrstan.

προσ-τάττω, v. *προστάσσω*.

προ-σταυρόω i ***προσ-σταυρόω*** (ovo dvojb.), pozabijanim koljem zakrčiti ili zagraditi, koljem zatvoriti ili ograditi.

προ-στέγιον, *τὸ*, *poz.* podstrešje, *τινός* pred čim.

προσ-τειχίζω, zajedno zidom obuhvatati ili zatvoriti.

προ-στείχω, naprijed ići, odilaziti.

προσ-τεκταίνομαι, *poz.* med., ktomu graditi, nadograditi.

προσ-τελέω, perf. *-τετέλεκα*, još ktomu platiti, *τί*.

προ-στέλλω, **1.** naprijed turati, *τί*, i to *τινί* do čega, čim zakloniti. **2.** med. za sebe koga odaslati. **3.** *poet.* u pas. naprijed ići, *ὁδόν* putem.

προ-στενάζω, *poet.* u tmezi, i

προ-στένω, *poet.* naprijed uzdisati.

προ-στερνίδιον, *τὸ* (*στέρνον*), obič. u plur., prsni oklop konjski, pršnjak trag. glumaca.

πρό-στερνος, 2. *poet.* na prsima.

προσ-τεχνάομαι, *poz.* dep. med., još ktomu izmišljati.

προσ-τήκομαι, intr. pas. s fut. *προστᾰκήσομαι*, aor. *προσετάκην*, perf. *προστέτηκα* (*dor.* *προστέτᾱκα*), pritopiti se, prilijepiti se, aps., i *τινί* za što, perf. čvrsto o čem visjeti; posve predan biti.

προσ-τίθημι, fut. *προσθήσω* i t. d., aor. 2. akt. imper. 2. sg. *πρόσθες*, *jon.* konj. *προσθέω* i t. d., opt. (*poz.*) *προσθοῖτο* i *πρόσθοιτο*, adj. verb. *προσθετέον*, **I. akt. do čega ili na što metati ili polagati**, pristaviti, primetnuti, prisloniti (Od. 9, 305), pren. **a)** nametati, nalagati, naprtiti, priložiti, pridijeliti, pripisati, na što bacati, ili: odrediti (kazan), uzrokovati, učiniti, ili takođ.: dodati, dodijeliti, iskazati, pribaviti, pridonijeti, donositi, prisvajati, privikavati. **b)** primicati, približiti, dodati, dometnuti, podati, spajati, privezati, uop. dodavati, umnožiti, proširiti. Koje aps., koje *τί* ili *τινά*, na pr. *τὰς θύρας* ili *πύλας* vrata zatvoriti (Her. 3, 78), takođ. *τινά* ili *τί τι*, *τὶ ὥς τι* koga ili što kao što, i to *τινί* komu, što o što ili: k čemu, stoga *τινὰ γυναῖκά τινι* koju komu dati za ženu, ali *ἀνάγκην τινί* koga natjerati ili usilovati; *τινὰ πατράσιν* koga k njeg. djedovima priložiti, pokopati. Sof. Aj. 476 *προσθεῖσα* naime *τῷ κατθανεῖν; ποίαν προστιθεὶς* (naime *τῷ ἥκειν*) *σπουδὴν λόγου* t. j. s kojom znamenitom vijesti. Slijedi takođ. na *τινά* inf., na pr. *σατραπεύειν* koga postaviti za satrapa, inf. sa i bez *τὸ;* u govoru dodati, da, *ὅτι;* takođ. *πρός τι* i *πρός τινι* do čega, k čemu; *ἐπί τινι* nad kim, k čemu, čega radi, *ἔς τι* za što, ali *ἐς πίστιν* pun pouzdanja, *ἔν τινι* na koga, *περί τινος* što se čega tiče, *ἀπό τινος* od čega.

II. med. 1. pribiti se, pridružiti se, predan biti, pristati (Her. 6, 109), slagati se, prihvatiti, glasovati, *τινί* komu ili kojoj stvari, za koga ili što, stoga takođ. *τινί τινι* komu ili s kim u čem. **2.** sebi primaći, u blizinu dovesti, k sebi pritisnuti, pridobiti, složiti se s kim, ka komu prestupiti ili prijeći. **3.** sebi učiniti, na se navući, u što polagati se, sebi priložiti, davati, pridijevati, takođ.: protiv sebe (uzajmično) upotrijebiti, *τινά* ili *τί*, pa tako i *τινά τι* koga za što, stoga *τινὰ δάμαρτα* koju uzeti za ženu, ali *τί πλέον* koju korist sebi priložiti ili primaći; katkad s dod. *ἑαυτῷ*, na pr. *ἰσχὺν ἑαυτῷ* svoju moć povećati; ili s *τινί* čim, *πέλας τινός* blizu čega, ili *πρός τινι* k čemu, na pr. *τινὰ πολέμιον πρὸς τοῖς ἄλλοις* sebi koga još učiniti neprijateljem. **4.** nešto od svoga dometnuti ili priložiti, od sebe davati, dodati (Plat. Prot. 346 D), zadati, *τί*, i to *πρός τι* k čemu, no katkad treba dopuniti: k ostalima; ili *τινί* komu, stoga *ψῆφόν τινι* za koga, u čijoj stvari glas svoj dati, glasati za, i s *ἐναντίον* protiv njega, ali *jon.* *πόλεμόν, μῆνίν τινι* na koga neprijateljski navaliti (Her. 4, 65), na koga srditi se (Her. 7, 229).

προσ-τῑμάω, kazni ili nametu još dodati, veći namet odrediti, *τὶ πρός τινι*, na pr. *τρεῖς χαλκοῦς πρὸς τοῖς χιλίοις* tri asa (mjesto obič. jednoga) od tisuće. Otd.

προσ-τίμημα, *τὸ,* povišica kazni.
πρόσ-τιμον, *τὸ, poz.* dosuđena kazan.
προ-στόμιον, *τὸ, poet.* ušće.
προσ-τρέπω i med. **-ομαι,** koga na što navraćati, na koga obratiti se, *adeo,* za što moliti ga, *τινά,* takođ. *τινά τι* nekoga kao nešto moliti, i to *τί* za što, ili s inf.
προσ-τρέφομαι, *poet.* pas., aor. *προσεθρέφθη,* odgojen ili othranjen biti, *τί* kao što, *τινί* čemu, za što, *ἔκ τινος* od koga.
προσ-τρέχω (-*δραμοῦμαι,* -*έδραμον,* -*δεδράμηκα*), pritrčati, prići, nadoći, napose: pritjecati, aps. ili *τινά, πρός τινα.*
προσ-τρίβω, *poet.,* obič. med., zapr. natrti, pak uop.: objesiti, udijeliti, *τί,* ili *τί τι* nešto kao što, i to *τινί* komu.
πρόστριμμα, *τὸ, poet.* učinjena nesreća.
προστρόπαιος, 2. (*προστροπή*), i **πρόστροπος,** 2. (-*τρέπω*), koji silno moli. Kao supst. koji se kao pribjegar, *ἱκέτης,* na kojega boga ili čovjeka obraća, svet bogoradnik, aps. ili *τινός.*
προστροπή, *ἡ* (*τρέπω*), zapr. obraćanje kamo, navlast.: obraćanje pribjegara, stoga: ponizno moljenje, i to *τινός* komu, stoga *θεᾶς τήνδε πρ. ἔχειν* dužnost ili službu imati molbama obraćati se na božanstvo, svećenica biti koje boginje; pa tako i molbenica, *τινός* na koga.
προσ-τυγχάνω (-*τεύξομαι,* -*έτυχον,* -*τετύχηκα*), **1.** slučajno naići, *ὁ προστυχών* koji mu drago, *ἐκ τοῦ προστυχόντος* nasumce, *τὰ προστυγχάνοντα* predmeti, na koje tko naiđe, aps., ili *τινός* od koga, *ἔν τινι* kod čega. **2.** dobiti, *τινός* što, i *τινός τινος* koga za što.
προσ-τυχής, 2. koji se slučajno namjeri.
προ-στῷον, *τὸ* (*στοά*), pokriveni (uski) hodnik, trijemovi pred različnim sobama i izbama (stoga *προστῷα*), koji su dvorište sa sve četiri strane okruživali, tako da je bilo prednjih i stražnjih *πρ.*
προσ-υβρίζω, još ktomu zlostaviti.
προ-συγγίγνομαι (-*ξυγγ.*), dep. med., prije sastati se s kim, govoriti, *τινί.*
προ-συμμίσγω, *jon.* prije pomiješati ili sjediniti, *τί,* i to *ἔς τι* u što.
προ-συνοικέω, *jon.* i *poz.* prije zajedno nastavati, napose: prije oženjen ili udomljen biti, *τινί* s kim.
προσ-υπάρχω, još ktomu tu biti ili nahoditi se.
προσ-υπεργάζομαι, poz. neopaženo ktomu urediti.
προσ-φάγιον, τὸ, N. T. prismok, osob. riba.
πρό-σφαγμα, *τὸ,* (*σφάττω*), *poet.* i *poz.* **1.** *poet.* klanje, žrtvovanje. **2.** žrtva za klanje, žrtva, aps., ili *τινός* za koga.
προσ-φάσθαι, v. *πρόσφημι.*
πρόσ-φατος, 2., adv. -*άτως,* po obič. tum. od *φεν, πέφαμαι,* netom ubijen (ali Il. 24, 757 takođ. protumačeno kao *affabilis*); uop. svjež, nov. Adv. nedavno, onomadne.

προ-σφάττω, prije žrtvovati, *τινά.*
προσ-φερής, 2., v. *πρόσφορος.*
προσ-φέρω, fut. *προσοίσω,* aor. akt. *προσήνεγκον,* pas. *προσηνέχθην* i t. d., adj. verb. *προσοιστέον* i *poz.* -*ενεκτέον, jon.* aor. pas. *προσηνείχθην,* kao i **προσ-φορέω, 1. akt.** i **pas.** prinositi, donositi, primaći, prisloniti; metnuti pred, iznijeti pred, predložiti, otvoriti, prikazati, dobavljati, dodavati, umnožiti, unositi, nanosit (Her. 7, 172), predati; žrtvovati, pružati, nuditi, dijeliti, upotrijebiti, naložiti, trebati, *τί,* na pr. *πόλεμον* ratom udariti, zaratiti, rat navijestiti (Her. 7, 9); i *τινί, πρός τι* komu, na koga, protiv koga, za, o što, koji dat. katkad treba dopuniti, kao Sof. Fil. 1107 *ἐμαυτῷ,* ili takođ. sa sl. inf. ili *περί τινος* čega radi, s obzirom na što; *χεῖράς τινι* ruke podići na koga, pograbiti ga; takođ. samo: rukama za kim hvatati, takođ. s dat., koji treba da se dopuni: *ὡς οὐ προσοίσοντος τὰς χεῖρας,* naime *ἐμοῦ* i *αὐταῖς,* da ne ću položiti ruku svojih na njih, ili *λόγον, λόγους* razgovor, pregovore zapodjeti, prijedloge predlagati; takođ. dati da djeluje na što, *πρός τι.* **2. med.** i **pas.** s fut. *προσοίσομαι,* aor. *προσηνέχθην,* **a)** primaći se, približiti se, prići, o lađama: pristati, o bojnicima: krenuti (Her. 5, 34), navaliti, udariti; inače *τινί* postupati, vladati se, susretati, općiti, ili takođ. na koga obratiti se, odgovarati (Ksen. Kir. 4, 5, 44), o stvarima: nuditi se, pružati se, desiti se, događati se, ili takođ.: nanositi, nalikovati. **b)** uzimati, uživati. **c)** = akt. upotrebljavati. **d)** od svojega donositi, *προῖκά τί τινι* nešto komu za ženinstvo nositi. Aps., ili *τί* nešto, *τινί* i *πρός τινα, πρός τι* kod koga, prema kome, nešto, na, za što, kod čega, *εἴς τι* u što, *ἔς τινα* s kim, *ἔν τινι* gdje ili kad, *ἀπὸ τοῦ ἴσου* po jednakosti. **e)** pripustiti, *τινά.*
προσ-φεύγω, *poz.* uteći se, utočište tražiti, *τινί* kod koga.
πρόσ-φημι, *ep.* s inf. med. *προσφάσθαι,* progovoriti komu; aps., *τινά* i *τινά τι.*
προσ-φθέγγομαι, poet. prozboriti, pozdraviti; takođ.: nazivati.
προσφθεγκτός, 3. *poet.* pozdravljen, *τινός* od koga; *οὐ προσφθεγκτὸς φωνῆς* bez riječi utjehe (Sof. Fil. 1067).
πρόσ-φθεγμα, *τὸ, poet.* pozdrav, takođ. u plur.
πρόσ-φθογγος, 2. *poet.* koji pozdravlja.
προσ-φθονέω, *poz.* osim toga zavidjeti.
προσ-φίλεια, ἡ, poet. navika. Od
προσ-φιλής, 2., adv. **-ῶς** (-*έστερον,* -*έστατα*), **1.** oprijateljen, omilio, mio, drag, veseo, ugodan, dobro došao, na radost i zadovoljstvo, aps. i *τινί.* **2.** ljubazan, prijazan, milostiv, sklon, dužan, prijateljski, aps. *προσφιλῆ τίθεσθαί τινα* koga zadužiti, ili *τινί* prema komu ili čemu, *ἀντί τινος* za što.

προσ-φιλοσοφέω, *poz.* baviti se filozofijom, **τινί** s kim, i to **τί** o čem.

προσ-φοιτάω, često zalaziti, aps. ili **πρός τι.**

προσ-φορά, ἡ (-φέρω), donošenje, **1.** prinošenje, davanje; napose **a)** prinos, darivanje, dar. **b)** uzimanje (jela). **c)** N. T. prikazivanje, žrtva. **2.** množenje; stoga i: blagosiljanje.

προσ-φορέω, v. προσφέρω.

πρόσ-φορος, 2. i **προσφερής,** 2. (-φέρω), **1.** (προσφερής) blizu donesen, primaknut, stoga: bliz, sličan, **τινί** komu ili čemu. **2.** probitačan, koristan, primjeren, zgodan, aps., ili **τινί** čemu, komu, takođ. u čijim očima (Sof. El. 227). Supst. **τὰ πρ.** potrebno, **τὰ πρ. τῇ στρατιῇ** potreba za vojsku.

προσ-φυής, 2., adv. *jon.* **-φυέως,** **1.** zapr. prirastao, pak pren. pričvršćen, u Hom. **ἐξ αὐτῆς,** t. j. na naslonjaču. **2.** za što rođen, primjeren, čestit.

προσ-φύω, **1.** akt. učiniti da što priraste, *poet.* **λόγῳ τι** potvrditi, dokazati. **2.** med. **προσφύομαι,** intr. s fut. **προσφύσομαι,** aor. **προσέφυν,** part. **προσφύς,** perf. **προσπέφυκα,** prirastao sam; pren. čvrsto visjeti, aps., i **τινί** o čem.

προσ-φωνέω, **1.** prozboriti, pozdraviti, aps. **τινά** i **τινά τι.** **2.** N. T. *advocare.* **3.** nazivati, **τινά τι.**

προσφώνημα, τὸ, *poet.* i *poz.* poklič, pozdrav, glas.

προσφώνησις, ἡ, progovor, pozdrav, napose: prikaz spisa, kad se na početku govori onomu, komu se prikazuje.

προσ-χαίνω, *poet.* i *poz.* zapr. zijevati na što, pak: razvalivši usta prema komu (**τινί**) viku (**τί**) podići, ponizno klanjati se.

προ-σχέθομαι, *buk.* pred sobom držati.

πρόσχημα, τὸ (προέχω), što se pred sobom drži, t. j. **1.** ures, dragocjenost, divota, **τινός** čega (**τοῦ βίου** gospodsko držanje, **τῆς ἀρχῆς** franc. *prestige*), stoga takođ. *poz.* etiketa, dvorski ceremonijal. **2.** izgovor, zavrzivanje, prikrivanje, povodi, aps., ili **τινός** čega, za što, ili s inf., **τῷ προσχ.** naoko, tobože, pod izgovorom, **πρόσχημα** (akuz. aps.) za izgovor, **μετὰ προσχήματος ἀξίου** s najpoštenijega razloga, (**τὸ**) **πρ. ποιεῖσθαι** uzeti za izgovor, izgovarati se.

Πρόσχιον, τὸ, grad etolski na južnom obronku Arakinta, na mjestu starije *Πυλήνη,* na današnjoj gori Zigu.

προσ-χόω (-χώσω, -έχωσα, -κέχωσμαι), pred čim nasipati, od zemlje ili ruševina gomilu ili nasip graditi, opkope nabacati, aps., ili **πρός τινι** kod čega, tako **προσκεχωσμένον ταύτῃ πρὸς τὸ τεῖχος** t. j. još je ktome ondje bila gomila ili nasip, tako da su još lakše negoli bez njega mogli navaliti. Jezgrovito: **τὸν πρὸς μεσαμβρίης ἀγκῶνα** t. j. južni zavoj Nilov nasipanjem nasipa silom dobiti. Napose: naplaviti, namuljiti, zemlju nanijeti (o rijekama), aps. ili **τί;** kod pas. **ἔκ τινος** od čega.

προσ-χράομαι, dep. med., ktomu služiti se, **τινί** čim.

προσ-χρῄζω, *poet., jon.* **-χρηΐζω,** **1.** još ktomu trebati, **τινός** koga. **2.** dalje iskati, **τινός** ili **τί** nešto, **τινί** pri čem. **3.** koga (**τινός**) moliti, s inf.

πρόσ-χυσις, ἡ, N. T. kropljenje.

πρόσ-χωμα, τὸ, *poet.* = **πρόσχωσις.**

προσ-χωρέω, fut. **προσχωρήσω** i **-ήσομαι,** **1.** zapr. blizu doći, približavati se, aps. i **τινί.** **2.** pren. **a)** nalikovati, **τινί** i **πρός τινα,** i to u čem, **τί.** **b)** pristupati, pristajati, pridružiti se, **τινί** i **πρός τινα** ili **πρός τι,** i to u koju svrhu, **ἔς τι.** **c)** predati se, pokoriti se, aps. i **τινί.**

πρόσ-χωρος, 2. susjedni, kao supst. susjed, aps., **τινός** i **τινί.** (Sof. OC. 1065 susjedi, stanovnici na Kolonu.)

πρόσ-χωσις, εως, ἡ (προσχόω), dosipanje, nasipanje, stoga **a)** nasipanje (osob. opkopa). **b)** plavljenje, naplava.

προσ-ψαύω, *poet.* i N. T., *poet.* takođ. **ποτιψαύω,** doticati, dirati.

προσ-ψηφίζομαι, *poz.* dep. med., daljnu odluku učiniti ili odluku izdati, s akuz. s inf.

πρόσω i slič., v. **πόρρω.**

προσῳδία, ἡ, dopjev; naglašivanje (po naglasku i kvantiteti).

προσ-ῳδός, 3. *poet.* koji ktomu zazveči, skladan.

πρόσωθεν, adv. *poet.* i *poz.* (**πρόσω,** v. **πόρρω**), izdaleka, daleko.

προσ-ωνυμία, ἡ (ὄνυμα, ὄνομα) = **προσηγορία,** v. r.

προσώπατα i **-ώπασι,** v. **πρόσωπον.**

προσωπεῖον, τὸ (**πρόσωπον**), *poz.* obrazina.

Προσωπῖτις νῆσος, ἡ, egipat. ostrvo, koje je ležalo između kanopske i sebenitske otoke Nilove i prokopa, koji je obje spajao, te je sačinjavalo osobit kotar, **νομός.**

προσωπο-ληπτέω (-λημπτέω), *poz.* lice pogledati, obzirati se. Od

προσωπο-λήπτης (-λήμπτης), ὁ, N. T. koji na lice uzima obzir, pristrastan.

προσωπο-ληψία (-λημψία), ἡ, N. T. pristrasnost.

πρόσωπον, τὸ, *ep.* plur. **προσώπατα,** dat. **προσώπασι,** *os, ora,* često u plur., i kad je govor o jednom licu (**ὤψ,** zapr. *adspiciens*), **1.** lice, takođ. u ptice; napose: obraz, lice, oči, **προσώπῳ** očima, ili i pren. kao naš »obraz«, **τόλμης πρόσωπον** drzak obraz, **πρόσωπον, ἐπὶ τοῦ πρ.** u licu, u očima, **κατὰ πρόσωπον** sprijed *(in fronte),* i sa **ἡμῖν** nama nasuprot *(ex adverso),* **ἡ κατὰ πρ. ἔντευξις** usmeni dogovor. **2.** obrazina, **τινός** koje uloge. Bila je obična nošnja grčkih glumaca, **πρόσωπον εἰσιέναι** obrazinu uzeti, stoga i: uloga. **3.** ličnost, **ὑποβλήτοις πρ.** preko podmetnutih ličnosti, koje samo daju ime, a ne stječu za sebe.

προσώτατα, -τάτω, -τέρω, v. **πόρρω.**

προσ-ωφελέω, *jon. poet.* i *poz.* pomagati, *τινί* komu.

προσωφέλημα, τὸ, *poet.* i **προσωφέλησις**, εως, ἡ, *poet.* pomoć, pripomoć, aps., i *τινός* čega.

προταινί, adv., *poet.* sprijed.

προτακτέον, v. *προτάσσω*.

προ-τακτικός, 3. koji sprijeda stoji, koji se ima sprijeda postaviti.

πρόταχτοι, οἱ, poz. prednji bojni red, prednja straža.

προ-ταλαιπωρέω, naprijed muke, nevolju trpjeti, *τινί* zašto.

προ-ταμιεῖον, τὸ, soba pred skladištem ili komorom, predsoblje.

προ-ταμιεύω, poz. prije sabirati.

προ-τάμνω, v. *προτέμνω*.

προ-ταρβέω, *poet.* drhtati, strepiti, *τινός* za koga.

προ-τᾰρῑχεύω, *jon.* prije nasoliti, osoliti.

προ-τάσσω, *poz.* **-ττω**, impf. i aor. *προέτ. προὔτ.*, s adj. verb. **προτακτέον**, **1.** naprijed —, pred što —, na čelo staviti, do u prvi red postaviti, *τινά*, i to *ἔν τινι* kod čega. U pas. prvo mjesto zapremati, na čelu stajati ili biti, *τὸ προταχθέν, οἱ προτεταγμένοι* prvi bojni red. **2.** za koga ili za zaštitu koga postaviti, *τινός, τινά*, tako *τοῦ δεξιοῦ* na krajnjem desnom krilu za zaklon; koga postaviti za čijega zagovornika. U pas. sa strane, o boku, za zaštitu bokova stajati, uop. za zaštitu čiju stajati, koga štititi (Plut. Tib. Gr. 12). **3.** *poet.* prije odrediti, naprijed kao stalno navijestiti, sa sl. *ὡς χρείη* (Sof. Tr. 164, sumnj. mjesto).

προ-τείνω (-τενῶ, -έτεινα, -τέτᾰκα i t. d.), **1. akt. a)** pred sobom ispružiti, *τί*, navlast. *χεῖρα* t. j. pružiti je, tresti, *τοὺς δακτύλους* s prstenjem, ali takođ. *ἑαυτὴν μακράν* uzduž ispružiti se, i *poet. χεὶρ ἐκ χερὸς ὀρέγματα προτ.* marljivo miče se ruka za rukom. **b)** preda se držati ili pružati, *τινά* za koga zaklanjati se, *ψυχήν* život na kocku ili glavu u torbu metati, no obič. sa spor. pojmom mamljenja: izdaleka pokazivati, predlagati, obricati, obećati, izgovarati se, upotrijebiti, uzimati za izgovor, *τί*, i to *τινί* kome. **2. med. a)** za sebe iskati, *τί*. **b)** za sebe, za svoju korist postaviti, lažno obećavati, *τινά* ili *τί*.

προ-τειχίζω, poz. (već) prije učvrstiti, prije zidom opasati.

προτείχισμα, τὸ (*τειχίζω*), izvanji zid, spoljašnje utvrde, uop. bedem, obrana, utvrda za obranu.

προ-τέλειος, 2. (*τέλη*), prije sv. čina; tako osob. **προ-τέλεια**, τά, naime *ἱερά, poet.* **a)** žrtva prije kojega čina, osob. žrtva (*γάμων*) prije svadbe; *ναῶν* za brodove, naime žrtvovanje Ifigenije. **b)** uop. početak, *τινός* čega.

προ-τελέω (-τελῶ, -ετέλεσα), **1.** prije svršiti. **2.** prije platiti ili trošiti, *τί*. **3.** za koga (*τινί*) plaćati, *τί*. **4.** *poz.* prije posvetiti, ili: za posvećenje pripraviti.

προτελίζω (*-τέλεια*), *τινά, poet.* koga prikazivati kao (pred)svadbenu žrtvu.

προτεμένισμα, τὸ (*τέμενος*), predvorje hrama.

προ-τέμνω, *ep.* aor. part. **προταμών**, **1.** akt. **a)** prije razrezati, narezati, aps. **b)** sprijed odrezati, obrezati, *τί*, i to *ἔκ τινος* od čega bradvom otesati. **2.** med. sebi, t. j. pred sobom rezati ili (brazdu) povući, *τί*.

προτεραῖος, 3. (*πρότερος*), dan prije, *ἡ πρ.* jučerašnji dan, *ἐκ τῆς πρ.* od dana prije ili uoči čega, *τῇ πρ.* dan prije, ili s *τινός* t. j. prije čega, ili sa sl. *ἤ* i ispušt. *ἤ*, dan prije negoli.

προτερέω (*πρότερος*), **1.** naprijed biti (*τῆς ὁδοῦ*). **2.** pren. **a)** preteći, prije na oprezu biti. **b)** naprijed imati, nešto (*τί*) dalje dobivati.

προτέρημα, τὸ, prvenaštvo, u plur. dobici.

πρότερος, 3. (komp. od *πρό*), **1.** o prostoru: *anterior*, koji sprijed stoji, dalje sprijed, naprijed, **prednji**, *πρ. πόδες* prednje noge. **2.** o vremenu: pređašnji, stariji, koje aps. *πρ. παῖδες* djeca iz prvoga braka, *ἄνθρωποι* ljudi, koji su prije živjeli, preci, stari, djedovi; katkad tako, da se u hrv. očekuje adv., *τῷ προτέρῳ γενομένῳ* t. j. starijemu, slič. *τοῖς προτέροις ἀναβᾶσι* (Ksen. An. 1, 4, 12) ili *πρότερος ἐπορεύετο*. Takođ. supst. *πρότεροι* djedovi (v. gore), *προτέρων αἷμα* pređašnja krivnja o umorstvu djece Tijestove, *κάλλιστον τῶν προτέρων φάος* najljepši od svih pređašnjih dana, *τῇ προτέρῃ* dan prije. Komp. *προτεραίτερος* kao u šali pretjerano od *πρότερος*. Koje *τινός*, na pr. *πρότερος τούτων* prije nego ovi; slič. *ἔξεστιν ἡμῖν προτέροις τῶν ἀπόντων ἀρίστου τυχεῖν* t. j. prije nego izočni; koje sa sl. *ἤ*, na pr. *τῷ προτέρῳ ἔτεϊ ἤ* godinu dana prije nego, *τῇ προτέρᾳ ἡμέρᾳ τῆς μάχης* na dan prije. Rijetko *τινί* po čem ili čim. **3.** o vrijednosti: nad ili pred kim, *τινός*, vredniji ili jači od koga ili čega, i to *τινί* i *πρός τι* s obzirom na što. Kao adv. stoji **1. πρότερον** prije, lakše, brže, katkad *τὸ πρ.* prije, posljednji put, u pređašnje vrijeme, iznajprije, već prije, ili *τὰ πρότερα* u pređašnjem, u pređašnja vremena, prije. Ili *ὁ πρότερον* često = *ὁ πρότερος*, na pr. *ὁ πρότερον βασιλεύς* kralj pređašnjega vremena, *ἐν τῷ πρότερον χρόνῳ* u pređašnje doba, *οἱ πρότερον* prije pomenuti ili takođ.: preci, djedovi, koje aps., koje *τινός* pred čim, prije čega, nego što, takođ. *τὸ πρότερον τῶν ἀνδρῶν τούτων* prije vremena ljudskih kraljeva, koje *ἤ*, *πρίν* i uz *οὐ πρότερον* takođ. *πρὶν ἤ, ἕως*, takođ. *τινί*, na pr. *πρ. πένθ' ἡμέραις ἤ* t. j. pet dana prije nego. **2. προτέρω**, *ep.* dalje, dalje naprijed, bliže prema naprijed, pren. dalje, jače, *προτέρω γίγνεσθαι* žešći postajati (Il. 23, 490).

προ-τεύχω, *ep.* pas., samo perf. *προτέτυγμαι*, prije

zgotovljen ili načinjen biti, t. j. dogoditi se, τὰ μὲν προτετύχθαι ἐάσομεν mj. τὰ μὲν προτετυγμένα τετύχθαι ἐάσωμεν što se dogodilo, pustimo da se dogodilo, a sad ga ostavimo.

προτί, προτι-άπτω, -βάλλω, -ειλέω, v. πρός, προσάπτω, -βάλλω, -ειλέω.

προτι-εῖποι, v. προσαγορεύω.

προ-τίθημι (v. τίθημι), *ep.* prez. 3. pl. προθέουσι Il. 1, 291 (kao od προθέω), impf. 3. pl. πρότιθεν mj. προὐτίθεσαν, *jon.* prez. 3. pl. med. προτιθέαται, **I. akt.** i **pas. 1. naprijed stavljati,** pred što postavljati (takođ. naprijed metati), pren. više cijeniti, voljeti, τί, ili s inf., i to τινός od čega, stoga προθήσει χρημάτων naime ἡμᾶς t. j. i bez dara poslušat će moju želju (što se tiče djece). **2.** postavljati, bacati pred, metati ili **polagati pred,** τί, i to τινί, na pr. κυσίν psima baciti da žderu. Pren. **a)** izlagati, postavljati, metati pred, udijeliti, pružati, donijeti, pristaviti, posaditi, zadati, nametnuti, nalagati, pozivati, τί, ili s inf. **b)** predati, ostaviti, zapustiti, na cjedilu ostaviti, τινά. **3.** javno postaviti, izložiti, osob. na prodaju, τί, ὥσπερ ἐξ ἀγορᾶς (naime za kupovanje), ili: javno oglasiti, narediti, τί, ili s inf. Navlast. **a)** τί τι nešto za kazan odrediti, ili κρίσιν τινί koga tužiti. **b)** na izbor davati, slobodan izbor davati, na volju ostaviti, μυθήσασθαι naoko aps. s pomišlj. inf., kao ἢ πείθεσθαι ἢ πείθειν (Plat. Krit. 51 E). **c)** sa ili bez ἐς μέσον na vijećanje ili dogovor predložiti, τί, ili s inf. (Her. 9, 27), na pr. γνώμην misao predlagati, prijedlog iznijeti, γνώμας vijećanje odrediti, βουλήν vijeće držati, nešto na odluku predlagati, λόγον περί τινος javno preko glasnika pozivati koga, da govori u općinskoj skupštini, σκοπεῖν τὸ συμφέρον πρ. ἐν κοινῷ vijećanje o boljinku učiniti javnim. U pas. ležati pred kim, προτίθεται σκοπεῖν περὶ πραγμάτων realne su prilike predmet vijećanju (Dem. 3, 18).

II. med. 1. a) pred sobom držati, τί nešto za zaštitu, stoga pren. graditi se, pokazivati, τί, i to ἐπί τινι čemu, pred sobom držati, τὶ ὥς τι nešto kao što. **b)** dati da se postavi, sebi ili preda se postaviti, τί. **2.** sebi ili od sebe upriličiti, po svojoj vlasti javno prirediti, τί, na pr. ἀγῶνα, i to ἀπό τινος od čega, ili πένθος μέγα u veliku (javnu) tugu baciti se; javno pozivati, dati oglasiti, oglasiti, naprijed reći, odrediti, navlast. rok odrediti, τί. **3.** preduzimati, odlučiti. **4.** nešto od sebe ili svoga postavljati, i to τινός od koga. Napose: mrtva rođaka izlagati, što se događalo u njegovoj kući na postelji, gdje je ležao nakićen vijencima i trakovima. **5.** prije sebi odrediti ili uzeti za zadatak, prije upotrijebiti, τί. **6. —** akt. **a)** sebi voljeti, više cijeniti, τί τινος, takođ. pleon. τὶ πάρος τινός. **b)** podavati, predložiti, pred sobom držati, nadahnuti, baciti, τί τινι nešto komu ili na koga. Napose takođ.: pred kim za izgovor za pređašnje pogrješke što držati, t. j. dati, da mu što dobro dođe ili bude od koristi.

προ-τιμάω i med. **-άομαι,** fut. -τιμήσομαι u pas. znač., **1. akt.** i **med.** pred drugim ili uop. pred drugima štovati, odlikovati, za vrednijeg držati, više cijeniti, voljeti, uop. poglavito štovati, osobito cijeniti, Esh. Ag. 1415 *scil.* παιδὸς μόρον; τινά ili τί (takođ.: radije baviti se čim), ili s inf., na pr. οὐδὲν πρ. s inf., ravnodušno primati, ne mariti za što; obič. τινός, pleon. takođ. πλέον ili πρό τινος od koga, nego koga, koga ili što, i τινός s inf. nešto dati zato, da ili ako, slič. οὐ πρ. τινά τινος nekoga ne cijeniti više od čega, cijeniti ga samo na neku svotu. **2.** u **pas.** pred drugima biti štovan ili više cijenjen, prednost imati, dati se više cijeniti nego, uop. odlikovan biti, aps., ili τινός pred kim, τινί čim, ἔν τινι u izvjesnom događaju, ali ἐν ἴσῳ τινί jednako kao drugi, κατά τι s obzirom na što, ἀπό τινος od čega, po čem, ἔκ τινος od koga, ἔς τι na što biti pozvan. Takođ. sa sl. inf.

προτίμησις, εως, ἡ, veće štovanje, τινός čega.

πρό-τιμος, 2. pred drugima štovan, izvrstan.

προτι-μυθέομαι, *ep.* i *buk.* prozboriti, komu τινά.

προ-τιμωρέω, impf. προετ. **1.** akt. prije pomagati, τινί. **2.** med. prije sebi pomoći, prije svetiti se, τινά kome.

προτι-όσσομαι, *ep.*, samo prez. i impf., **1.** pogledati, τινά; σ' εὖ γιγνώσκων πρ. po tvom pogledu poznajem tebe, tvoj značaj. **2.** u duhu naprijed vidjeti, slutiti, τί.

προ-τίω, *poet.* više štovati, voljeti, τί i τινά; aps. Sof. Ant. 22, gdje τάφον visi o ἀτιμάσας.

πρό-τμησις, ιος, ἡ, *ep.* (τέμνω), po svoj prilici: mjesto oko pupka.

προ-τολμάομαι, pas., prije učinjen biti.

προ-τομή, ἡ, *poz.* lice u životinje.

πρό-τονος, ὁ (προτείνω), *ep.* i *poet.* prednje uže, obič. u plur. prednji konopci, koji su od katarke bili potegnuti na obje strane kljuna lađenog (πρῷρα) te služili za to, da se katarka podigne, spusti i sveže.

προτρεπτικός, 3. koji opominje.

προ-τρέπω (-τρέψω i t. d.), aor. pas. part. προτραπείς, **I. akt.** i **pas.** navraćati, otjerati, utjerati, presaditi, navesti, povod dati, skloniti, promaknuti, unaprijediti, sokoliti, nagovarati, poticati (Dem. 2, 3), koje aps., koje τινά ili τί, i to τινί, ἐπί, εἰς, πρός τι kamo, na što, ili s inf. τὸ προτρέπον πείθεσθαι nagon na poslušnost. **II. med. 1.** kamo otići, ἐπί τι i ἐπί τινος do čega. Pren. **a)** na koga obratiti se, koga ponizno moliti za pomoć, moliti.

Napose: na božanstvo obratiti se, božanski štovati ga. **b)** k čemu okrenuti se, podati se (Il. 6, 336), pristati, *τινί, ἐπί, εἴς τι* čemu, na što. **2.** još dalje dražiti, *τινά, εἶπας τὰ κατὰ τὸν Τ.* pričanjem o T. **3.** = akt. učiniti, da se tko kamo obrati, koga usilovati, potjerati, poticati, hrabriti, *τινά*, i to *εἰς, ἐπί, πρός τι* ili s inf. sa i bez *ὥστε*.

προ-τρέχω (-*δραμοῦμαι*, -*έδραμον*, -*δεδράμηκα*), sprijed —, naprijed trčati, donekle trčati, aps., ili *τινός* pred kim ili čim, i to *ἀπό τινος* od čega, *στάδια πέντε* pet st. daleko.

πρό-τριτα, adv., tri dana prije.

προ-τροπάδην, adv. (*τρέπω*), naprijed okrenuto, o bijegu: jednako naprijed, glavom bez obzira, dakle: hitno, na vrat na nos.

προ-τροπή, ἡ, poticanje, razlog.

πρό-τροπος, ὁ, poz. samotok, t. j. vino koje samo iz grožđa curi, ili vino od prezreloga grožđa.

προ-τύπτω, 1. tranz. *poet.* prije tući, stoga *προτυπὲν στόμιον* t. j. prije udaren (prolept. mj. *προτύπτουσα*). **2.** intr. *ep.* naprijed prodirati, provaliti, *τινί* komu, i *ἀνά τι* u ili kroz što.

προὔθηκε, προὔκειτο i slič., v. *προτίθημι, πρόκειμαι* i slič.

προὐννέπω t. j. *προ-εννέπω, poet.* **1.** prije reći, *τί*. **2.** glasno, javno reći ili zapovjediti; *χαίρειν* pozdravljati.

προὐξερευνάω, poet. prije nanjušiti ili uvrebati. Otd.

προὐξερευνητής, ὁ, poet. naprijed poslani uhoda.

προὐξεφίεμαι, [ῑ], *poet.* prije nalagati.

προ-ϋπάρχω, impf. *προϋπῆρχε*, **1.** *τινός* čim počinjati, takođ. s dat. U pas. *τὰ προϋπηργμένα* pređašnje prilike, pređašnja dobročinstva. **2.** intr. prije ovdje biti, već tu biti, pripravljen biti, *προϋπάρχων* koji je već tu, prednji, pređašnji, *τὰ προϋπάρχοντα* što se prije dogodilo.

προ-ϋπεξορμάω, *poz.* prije drugih (*πρό*) na koga (*ἐπί*) nasrnuti, *πολὺ τῶν ἄλλων* daleko pred drugima.

προ-υπισχνοῦμαι, aor. -*υπεσχόμην, poz.* prije obećati.

προ-ϋποβάλλομαι, poz. prije spreman biti.

προ-ϋπόκειμαι, poz. = *προ-ϋπάρχω*.

προὖπτος ili *προὔπτος*, 2., stegn. mj. *πρό-οπτος*, jasan, očit, otvoren.

προὔργου, stegn. od *πρὸ ἔργου*, dakle: za djelo, stoga adj. i adv. za koju svrhu podoban, potreban, nasporan, *πρ. τι γίγνεται* nešto se dobija, *τὰ πρ.* probitačno. Komp. **προὐργιαίτερος,** 3. silniji, preči, korisniji, znatniji, *τινί* komu, *οὐδὲν πρ. ποιεῖσθαι* ne držati ništa znatnijim, *τὸ ἑαυτῶν προὐργιαίτερον ποιεῖσθαι* na svoju korist više paziti.

προυσελέω, *poet.* pogrditi, podrugivati se, zlostaviti.

Προυσίας, *ου, ὁ,* kralj bitinijski, g. 236.—186., čestit vladalac, koji je g. 190. pristao uz Rim, bez dobitka, pak je zato poslije primio Hanibala. Njegov glavni grad *Προύσα*, s. Brusa.

προὐτέθην, προὐχώρει, v. *προτίθημι, προχωρέω*.

προὐφείλω, v. *προοφείλω*.

προὔχω, v. *προέχω*.

προ-φαίνω, I. akt. tranz. i **pas. 1.** pokazivati, objaviti, na svijetlo iznijeti, pokazati, sprijed držati, očitovati, obznaniti, značiti, izložiti, *τί* što, u što, i to *τινί* komu ili za čim, t. j. nešto za čim podići. **2.** prije natuknuti, prije navijestiti, očitovati, obećati, izreći, *προέφαινε* takođ.: htjede objaviti, *τί*, ili *ὅπως, ὡς,* akuz. s inf., i to *τινί* komu, *ἔν τινι* u čem.

II. akt. intr. i **med. προφαίνομαι,** s fut. -*φανοῦμαι* i -*φανήσομαι*, aor. -*εφάνην*, perf. -*πέφασμαι*, prosjaivati se, izdaleka vidljiv postati (Ksen. An. 1, 8, 1), pokazati se, pojaviti se, javno pokazati se, prosijevati, svijetliti, t. j. kome u čast svijetla paliti, rasvijetliti, pomoliti se, sjati (Od. 9, 145), zasjati, prikazati se, dokazati, takođ. o zveku; u part. *προφανείς* pojavivši se, vidljiv (postao); aps., ili *τινί* komu, na pr. *ποθοῦντι προὐφάνης* dolaziš mi željno očekivan, ili *ἔν τινι* gdje, slič. *ἔς τι*, na pr. *ἐς πόλεμον* mj. *ἐν π.*, ili *ἀνά τι*, takođ. *ἔκ τινος* sa čega, na što, slič. *οὐρανόθε, ἀπό τινος* od čega (iznići, poteći), *ἐπί τινι* na što, čemu, *ἅμα τινί* s kim, ili s nom. part. ili inf. *ἰδέσθαι* da se moglo vidjeti (Od. 9, 143).

προφανής, 2. pred drugima vidljiv, veoma jasan, *τινί* komu, i to *ἔκ τινος* odakle. Adv. *ἀπὸ* i *ἐκ τοῦ πρ.* otvoreno, očito, javno, napose: na otvorenom putu, otvorenom navalom, u otvorenoj bitki.

πρό-φαντος, 2. *jon. poet.* i *poz.* **1.** prije naviješten ili objavljen, aps., i *ἔκ τινος* od koga. Supst. *τὸ πρ.* proroštvo, uputa proroštva. **2.** = *προφανής*.

προφασίζομαι, augm. *προὐφ.*, dep. med., izgovarati se, zavrzivati, vajkati se, ispričavati se, aps. ili *τί*, ili *ὑπέρ τινος* čega radi. Takođ. u pas.

I. **πρόφᾰσις,** *εως, ἡ* (*πρόφημι*), *poet.* kazivanje naprijed, *ἐπὶ προφάσει θηρός* po kazivanju (uputi) Nesovu (?).

II. **πρόφασις,** *εως, jon. ιος, ἡ* (*προφαίνω*), isprika, i to **a)** razlog ispričavanju, razlog, uzrok, povod, aps. *ἡ πρώτη πρ.* prvi koji mu drago povod, i *τινός* čemu, čega, ili s inf. sa i bez *τοῦ*, sa i bez *ὥστε*, ili sa sl. *ἵνα, προφάσεις ἔχειν* razloge imati, u sebi imati, davati, pružati, *διὰ πρόφασιν, ἐκ* ili *ἀπὸ προφάσεως* s kakvoga povoda, razloga, *βραχεῖα πρ.* s neznatna razloga, ili takođ. ništavim izgovorom, *εὐλόγῳ πρ.* s tobožnjim razlogom, *τῇ ἀληθεστάτῃ πρ.* to je bio pravi razlog, *ἀπὸ μηδεμιᾶς πρ.* bez

ikakva izvjesna povoda, *μὴ ξὺν πρ.* bez uzroka. S gen. *ἡ ἀληθὴς πρ. τινος* prava svrha čemu, *ἐπ' αὐτομολίας προφάσει* s namjerom da prebjegnu. b) tobožnji razlog, razlog naoko, zavrzivanje, izgovor. Koje aps. *προφάσεις λέγειν* izgovarati se, ili *πρόφασιν* (akuz. aps.), (*τῇ*) *προφάσει, ἐπὶ προφάσεως, ἐν προφάσει* tobože, pod izgovorom, naoko, takođ. *προφάσιος τῆσδε*, naime *εἵνεκεν*, što iz prednjega treba dopuniti; ali *ἐπὶ προφάσιος* znači takođ. za dobar izgovor (Her. 7, 150), koje s gen. *τῇ οἰκειότητος προφάσει* tobože poradi srodstva, *κατὰ θεωρίης πρόφασιν* tobože da putujući ogleda, vidi. Slič. *τῇ ἐμῇ προφάσει* tobože da se tiče mene. Koje sa sl. *ὡς* i part. ili adj. verb.

προφερής, 2., kompar. *προφερέστερος*, superl. *προφερέστατος* i *προφέρτατος*, *ep. poet.* i *poz.*, zapr. naprijed postavljen, stoga: izvrstan, čestit, navlast. u Sof. u superl. prvi po rođenju; i to *τινί* u, po čem, ili s inf.

προ-φέρω (-*οίσω*, -*ήνεγκον* i t. d.), ep. prez. konj. 3. sg. *προφέρῃσι*, pored med. **προφέρομαι**, **I. akt. tranz., med.** i **pas.** *profero*, **1.** naprijed nositi, odnijeti, odvesti, *τινά, τί*, i to *εἴς τι*. **2.** pred kim ili čim nositi, privesti, dopremiti, iznijeti, predložiti, navesti, imenom reći, pozivati se. Napose a) o proročištu: navijestiti, zapovijedati. b) prebacivati (Dem. 18, 252), iznositi. Koje aps. *δόμοισι προὐνεχθέντος ἐν χρηστηρίοις* kad bi proročište bilo zapovjedilo, koje *τινά* ili *τί*, ili s inf., *ὅτι*, i to *ἔν τινι* u čem, *ἅμα τινί* podjedno sa čim, *ἔς τινα* s obzirom na koga, i *τινί* komu, prema komu, stoga *τοῖσι Θηραίοισι τὴν ἐς Λιβύην ἀποικίην* t. j. (propuštenu) seobu u L. **3.** proiznositi, proizvoditi, zametnuti (*ἔριδα*, v. *ἔρις*), prikazivati, pokazati, nuditi, na što pozvati, *τί* ili *τινά*, i to *τινί* komu, *ἔκ τινος* iz čega. **II. akt. intr.** isticati se, naprijed biti, više imati, odlikovati se, nadvisivati (Her. 6, 127), aps., ili s *μέγα* daleko naprijed biti, daleko odvojiti, *τινός* pred kim ili čim, od koga ili čega, *τινί* u ili po čem, *ἔς τι* do čega.

προ-φεύγω, *ep.*, aor. opt. 2. sing. *προφύγοισθα*, a) intr. dalje bježati. b) tranz. uteći, umaći, *τί* čemu.

προφητεία, *ἡ*, *poz.* i N. T. **1.** dar proricanja, proročki dar, slutnja. **2.** rečenica proroka, proroštvo.

προφητεύω (N. T. aor. *ἐπροφήτευσα*), biti prorok, glasnik ili tumač proročišta, stoga: proročki ili zaneseno propovijedati, opominjati, otkriti; proricati; *οἱ προφητεύοντες τοῦ ἱεροῦ* proroci svetišta.

προ-φήτης, *ου*, *jon.* *εω*, *ὁ* (*πρόφημι*), **1.** tumač bogova, navlast. vjesnik proroštvâ, stoga u Delfima svećenik, koji je od Pitije ispuštene glasove slagao u rečenicu pak je kazivao onima, što su proročište pitali; u Egiptu osobit razred svećenički, jer je ondje prorok bio predstojnik svetišta te je od 42 knjige Hermesove deset tako zvanih knjiga svećeničkih morao izučiti, koje su se ticale zakona, bogova i čitave stege svećeničke. **2.** uop. prorok, gatar, vidjelac, *δόμων* vladalačkoga doma, ili takođ. tumač tajanstvenih stvari, na pr. *λόγων* t. j. *προφητεύσω λόγους γενήσεσθαι νεωτέρους* (nego Pentejevi), pa tako i o Dionisu u Eur. Bakh., koji ondje ne dolazi kao bog, već samo u čednoj ulozi posvećena sluge božjega, stoga označen s *τοὺς προφήτας* naprema pozdravljenom bogu Dionisu. U N. T. takođ. o Ivanu, Kristu, uop. vjesnik riječi Božje, propovjednik, i = knjiga prorokâ.

προφητικός, 3. N. T. proročki.

προφῆτις, *ιδος*, *ἡ*, proročica.

προ-φθάνω, aor. *προὔφθην* i *προὔφθᾶσα*, preteći, prestizati, aps., na pr. *προφθάσας* brže bolje, ili s pomišlj. *τί*, na pr. *καρδία προφθάσασα* naime *μοῖραν* moć naslućivanja, koja suđenje prestiže, ili s *πρίν*.

προ-φοβέομαι, prije bojati se, sa sl. *μή*.

προφορά, *ἡ* (-*φέρω*), *poz.* predavanje, izgovaranje, *τινός* čega.

προ-φράζω, *jon.* otvoreno reći, *τινί τι*.

πρόφρων, *ὁ, ἡ*, *ep.* i *poet.*, i kao osob. *ep.* fem. **πρόφρασσα**, adv. *poet.* **προφρόνως** i *ep.* (*jon.*) **-ονέως** (*φρήν*), **1.** iz dubine srca, stoga a) od sveg srca, iskren, ozbiljan. b) sam od sebe, navalice, bez opiranja, rado, vesela srca, drage volje (takođ. ironično, Od. 14, 406), živo, spreman, ugodljiv, rad. c) sklon, dobar, milostiv. U Homera najviše tako, da kao adverb. oznaka pripada glagolu.

προφυλακή, *ἡ*, i **προφύλαξ**, *ακος*, *ὁ*, s osob. fem. **προφυλακίς**, *ίδος*, *ἡ*, **1.** pred čim postavljena straža, stoga a) prva, krajnja, prednja straža, *διὰ προφυλακῆς* postavljanjem straža, *αἱ προφυλακίδες νῆες* *praesidiariae (naves)* brodovi za stražu. b) mjesto, gdje je takva straža postavljena. **2.** zaštita, obrana, utvrda, *τινός* čega, i to *πρός τι*. Od

προ-φυλάσσω, *ep. jon. staroat.* i *poz.*, *novoat.* **-φυλάττω**, **1. akt.** pred čim ili kim stražiti, na straži stajati, prednja straža biti, stražiti, čuvati, koje aps., koje *τινά*, i to *ἐπί τινος* kod čega. **2. med.** čega čuvati se, sve učiniti za svoju sigurnost od koga, predusresti, aps., ili *τινά, τί* (od ili protiv) koga ili čega.

προ-φύομαι, intr. med. s aor. 2. *προὔφυν*, *poet.* prije rođen biti, *τινός* prije koga.

προ-φυτεύω, *poet.* rađati, *τί*.

προ-φωνέω, *poet.* **1.** pustiti (glas, *τί*), zaoriti čim. **2.** proricati, *τί*. **3.** zapovijedati, *τί* ili s inf.

προ-χαιρέτω, *poet.* imper., s bogom, bilo daleko.

προ-χαλκεύω, *poet.* prije kovati.

προ-χειρίζομαι, dep. med., **1.** tranz. na ruku sebi dobaviti, odrediti, birati, *τί* ili *τινά*. **2. pas. a)** biti preduzet. **b)** prije određen biti, N. T.

πρό-χειρος, 2., adv. **-χείρως,** pri ruci, takođ. pleon. sa *χεροῖν;* pred očima, **a)** spreman, gotov, odlučan. **b)** običan, koji se lako da pribaviti, neznatan (takođ. ništav), aps. ili s inf., i to *τινί* komu; *τὰ πρόχειρα, poz.* tekući poslovi. **c)** lakouman, lakomislen. — Adv. *ἐκ προχείρου* smjesta, lako.

προ-χειροτονέω, prije glasati ili birati.

προ-χέω (*-χέω, -έχεα, -κέχυκα* i t. d.), *ep. jon.* i *poz.* prolijevati, pustiti da teče, izliti, proliti, *τί.* U med., impf. *ep. προχέοντο,* razliti se, sasuti se, prosuti se, navaliti, nagrnuti.

πρό-χνυ, *ep.* adv. (*πρό, γόνυ*), poklečke, na koljenima; napose: klecajući, posve iznemogao.

προχοαί, *αἱ* (*προχέω*), *ep. poet.* i *poz.* pljusak valova, t. j. **a)** ušće. **b)** plákani rub obale, i to *ἐν πρ. Ὠκεανοῖο* t. j. ondje, gdje mu vode rub obale plaču ili zapljuskuju.

προχοΐς, ίδος, ἡ, vrčina. Od

πρό-χοος, stegn. **πρόχους,** *ὁ,* pored demin. otd. **προχοΐς,** *ΐδος, ἡ,* sud za izlijevanje, vrč, kanta, vrč za vodu ili vino.

προ-χορεύω, poet. pred kim plesati.

προ-χρηματίζω, poz. prije raspravljati, postupati, *τινός* prije čega.

προ-χρίω, impf. *προὔχρ., poet.* namazati, *τινί* čim.

πρό-χρονος, 2. *poz.* prije vremena.

πρό-χυσις, *ιος, ἡ, jon.* (*-χέω*), **1.** prolijevanje, prosipanje, *πρόχυσιν ποιέεσθαί τί τινι = προχέειν τί τινι* prosipati, t. j. ječam (v. *οὐλόχυται*) kojemu bogu. Stoga **2.** naplava, vodom nanesena zemlja.

προ-χύται, αἱ, poet. = *οὐλόχυται.*

προ-χύτης, ου, ὁ, vrč, čaša.

προ-χωρέω, **1.** zapr. naprijed ići, napredovati, dalje krenuti, *πρός, εἴς τι, ὡς ἐπί τινα,* aps. *προκεχώρηκα* odvojio ili odmakao sam (*πολύ* i slič.); *ἄπωθέν τινος* od čega, *κατά τι* u koju svrhu; *ἐπ' οἶκον* kući; Ksen. An. 1, 9, 13 kad je imao razlog putovanju. Takođ. o vremenu i činima, *αἰών, πότος πρ.* **2.** pren. napredovati, odmicati, od ruke ići, uspijevati, prikladovati, *στάσις οὕτως ὠμὴ πρ.* raste takom surovošću, *ἐς ἐλπίδας* s puno nade; *ἐπὶ μέγα* visoko penjati se, poznat, slavan postati, o veliku čovjeku. Za žrtve: dobro pasti, povoljan biti. Bezlič. **προχωρεῖ** ide od ruke, *bene cedit,* uspijeva; aps., i *τινί* komu i s inf.

προ-ωθέω (*-ώσω, -έωσα* i t. d.), perf. pas. 3. sg. *poz. προῶσται,* naprijed turati, t. j. poticati koga (*τινά*) da što čini.

προ-ώλης, 2. (**ὄλλυμι**), istrijebljen, uništen, *ἐξώλη καὶ πρ. ποιεῖν τινα* koga bez traga istrijebiti, posve uništiti, v *ἐξώλης.*

πρό-ωρος (**ὥρα**), 2. *poz.* prije vremena, preran.

πρῠλής, 2. *ep.* i samo u plur. *πρυλέες,* dat. *πρύλεσσι* i *πρυλέεσσι, πρόμαχοι ὁμιληταί* prvoborci, suprotno: bojnici na kolima i lako oružani. Il. 5, 744: s bojnicima iz 100 gradova, t. j. kao nakit je bio prikazan savez gradova, koji se bori.

πρύμνα, *ἡ, jon.* i *staroat.* **πρύμνη,** zapr. fem. od adj. *πρυμνός,* naime *ναῦς,* stoga *ep. πρύμνη νηῦς,* gdje bi se očekivalo *πρυμνή,* krajnji, stražnji dio lađe (*νηός, πλοίου*), **1.** krma, gdje je sjedio krmar; bila je šira od prednjega dijela, jer su bokovi lađeni bili zaokruženi (*ἀποκρίνοντες*); *ἐν πρ.* na krmi, *κατὰ πρύμνην* preko krme, na krmi. O *πρύμναν κρούεσθαι,* v. *κρούω.* Adv. **πρύμνηθεν,** *ep.* i *poet.* od ili s krme, *λαμβάνειν* t. j. za korman, *ἑστῶτας* stojeći pred krmom lađenom, t. j. na kopnu, prema kojemu je lađa krmom obrnuta. **2.** *poet.* uop. šiljak.

πρυμνήσια, *τά, ep. poet.* i *poz.*, i *poet.* takođ. **πρυμνητής,** *οῦ, ὁ, κάλως,* uže, kojim je lađa, ležeći kraj kopna, na krmi bila pričvršćena i uz obalu privezana, stražnje uže, *πρ. καταδῆσαι, ἀνάψαι* kad lađa pristane uz obalu, *λύειν* na polasku, *ἄγειν* vući ga natrag u lađu. (*πρυμνητής, ὁ, poet.* takođ. krmar, kormanoš.)

πρυμνόθεν, poet. s donjega kraja, strmorom, stubokom (isp. *πρέμνοθεν*).

πρυμνός, 3., *ep.* superl. *πρυμνότατος,* krajnji, zadnji, stražnji, najdonji, *βραχίων, δόρυ* krajnji, najgornji dio, kraj ruke (Il. 16, 323) (sasvim do ramena) ili koplja (na kojem je pričvršćen šiljak), rt kopljani (Il. 17, 618), *σκέλος* gornje stegno o kuku blizu slabina (Il. 16, 314) (koji se dio poradi širine lako može pogoditi, pa kad se ondje dosta površne žile presijeku, iscuri obič. sva krv, da čovjek mora poginuti), *γλῶσσα, κέρας* korijen jezika (Il. 5, 292) (t. j. njegov stražnji kraj) ili roga, gdje je iz glave izrastao, *ὕλην πρυμνὴν ἐκτάμνειν* drvo dolje na žilama ili blizu tla odsjeći, s korijenjem čupati (Il. 12, 149), *πρυμνὸς παχύς* dolje debeo. Supst. *τὸ πρυμνὸν θέναρος* stražnji kraj dlana, zglavak za šakom.

πρυμνοῦχος, 2. *poet.* koji lađu čvrsto drži.

πρυμν-ώρεια, *ἡ* (*ὄρος*), *ep.* najdonji dio, podnožje gore.

πρυτανεία, *ἡ* (*πρύτανις*), pritanija, **a)** vrijeme od 35 ili 36 dana, za koje je svaka od 10 fila u Ateni vodila poslove vijeća. **b)** vrhovno zapovjedništvo, koje se od dana u dan mijenja.

πρῠτᾰνεῖον, *τὸ,* i **Πρυτανεῖον,** *jon.* **πρυτανήιον,** **1.** iznajpr. valjada u svakom grčkom gradu uredovna kuća najvišega poglavara (*πρύτανις*), u kojoj je stajalo svetište Hestijino, sveto državno ognjište, i koja se stoga držala za središte i srce čitave države. Iz nje bi stoga

iseljenici ponijeli u novo naselje svetoga ognja, za znak trajne sveze. U Ateni počevši od Teseja bijaše pritanej, kako se obično mislilo, sjeveroistočno pod tvrđavom, i dugo vremena sjedište državne vlade. Tu su se u osob. dvorani s kubom (θόλος) o državnom trošku hranili pritani za vrijeme svoje službe i zaslužni građani sve do smrti, a častili su se i poslanici i gosti stranih država (πρόξενοι). **2.** pren. zvala se i Atena sama pritanejem Helade. **3.** jedno sudište u Ateni.

πρυτανεύω (πρύτανις), **1.** pritaniju imati, u Ateni o fili, koja je bila na redu da upravlja poslovima vijeća. **2.** uop. baš kao i vijećnički odbor pritanâ čemu na čelu biti ili stajati, nešto (τί) ravnati, upravljati, na pr. τὴν εἰρήνην pregovorima o miru, i to τινί na čiju korist. U pas. s παρά τινος u kom imati svoga upravitelja ili gospodara.

πρυτανηΐη, ἡ, *jon.* = πρυτανεία, v. r.

πρυτανήιον, τό, *jon.* v. πρυτανεῖον.

πρύτανις, εως, ὁ, *jon.* ιος, takođ. **Πρύτανις** (*eol.* πρότανις, k πρό), pritan, t. j. načelnik, poglavica. Napose **1.** u Ateni **a)** ponajpr. οἱ πρ. ναυκράρων (v. r.), arhonu pridijeljeno vijeće. **b)** vijećnički odbor, ili 50 članova vijeća (v. βουλή), koji su u službi, te su među ostalim takođ. preko svoga predstojnika (ἐπιστάτης) imali upravljati narodnom skupštinom pak su preko njega sa zborišta (v. βῆμα) smjeli maknuti svakoga, koji bi se ponio nepristojno. Moglo se pred njima kao financijalnim poglavarstvom izvanredno povesti postupanje poradi polaganja računa. **2.** redatelj bojnih igara.

πρῴ i **πρῳαίτερος**, v. πρώιος.

πρῴην, adv. (πρό, stegn. od πρωίην, naime ὥραν), *ep.* takođ. **πρωιζά, πρωΐζ'**, *buk. dor.* πρώαν, πρόαν, prije, onomadne, nedavno, prije toga, napose: prekjuče, prije ili od tri dana (Plat.); πρῴην τε καὶ χθές, χθιζά τε καὶ πρωιζά od juče i prekjuče, poslovično za posve nove događaje, koji su još živo u pameti, uop. o razmjerno kratku vremenu, kad se što ponovilo.

πρωθήβη, ης, ἡ, *ep.* fem. za **πρωθήβης**, ου, ὁ, koji baš stupa u muževnu dob, baš istom odrastao. Supst. koji stoji u prvim godinama mladenačke dobi, mladić.

πρωί, *at.* **πρῴ**, adv. (srodno πρό), komp. πρωΐτερον, **πρῴτερον** i πρωιαίτερον (πρῳαίτερον), superl. πρωΐτατα, **πρῴτατα** i πρωιαίτατα, **1.** rano ujutru, rano, aps. πρωιαίτατα veoma rano (t. j. bar još prije podne), ili s dat. ili genit. vremena, τῆς ὥρας πρωΐτερον u rano doba, πρωΐτερον μέσων νυκτῶν još prije ponoća. **2.** prije vremena, prerano, rano.

πρωιαίτερος, v. πρώιος.

πρώιζα, ili **πρωιζά**, v. πρῴην.

πρώιμος, πρωινός, v. πρώιος.

πρώιος, 3. *ep. jon. poz.* i N. T., πρώιμος, πρόιμος i πρωινός (ἀστήρ), 2. ran, rano, napose **a)** rano ujutru, ἡ πρωΐα (*sc.* ὥρα) rano doba, N. T.; πρωΐας rano, **δείλη πρωίη** rano poslije podne; adv. **πρώιον** danas ujutru. **b)** rano u godini.

πρωκτός, ὁ, *poet.* zadnjica, stražnjica.

πρών, πρῶνος, ὁ, nom. plur. *ep.* rastegn. **πρώονες** (πρό), *poet.* πρηών, *ep.* i *poet.* brežuljak, vis, osob. glavica, u Esh. takođ. obala.

πρώξ, ἡ, *buk.* kaplja rose.

πρω-περυσινός, 2. predlanjski.

πρῷρα (πρῶρα), ἡ, i **πρῴραθεν**, v. πρῷρος.

πρῳρᾱτεύω, potkrmar (πρῳράτης) biti (Plut. Kleom. 27. sumnj. *var. l.*).

πρῳρεύς, έως, ὁ, potkrmar, koji je na prednjem dijelu lađe upravljao, ali je podložan bio krmaru (κυβερνήτης), kojega je morao upozorivati na grebene i t. d.

πρῷρος, 3. (πρό), prednji, s νηῦς prednji dio lađe. Obič. supst. ἡ **πρῷρα** (πρῶρα), *jon.* **πρῴρη**, sa i bez τῶν νεῶν i slič., prednji kraj lađe, prednji dio lađe, kljun lađeni, katkad više zašiljen, stoga πρῴρην συνάγειν bokove lađene suziti, da πρ. izlazi u šiljak. Adv. **πρῴραθεν** na kljunu, τὰ πρ. prednji dijelovi.

Πρωτ-ᾰγόρας, ου, ὁ, sofist iz Abdere od g. 480. do oko g. 410., koji je bio više puta u Ateni i dobar prijatelj Periklov, nijekao je svaku (objektivnu) izvjesnu spoznaju.

πρωταγωνιστέω, *poz.* prvu ulogu imati, zapr. i pren.

πρώτ-αρχος, 2. (ἄρχω), *poet.* koji prvi počinje, prvi, ἄτη istočna krivnja, istočni grijeh.

πρῴτατος, πρῴτερος, v. πρώιος.

πρωτεῖον, τό, i u plur. (πρῶτος), **1.** prva nagrada, počasna nagrada, aps., i τοῦ Μαραθῶνος u bitki kod M. **2.** prvi red, prvo mjesto, visok položaj.

Πρωτεσί-λᾱος [ῐ], ὁ, *jon.* **-λεως**, gen. εω, sin Ifiklov iz Filake u Tesaliji, pred Trojom prvi ubijen, po poznijima od Hektora. Bio mu Elaius u Hersonesu posvećen, gdje je blizu svoga groba imao hram te davao proroštva i liječio bolesti.

Πρωτεύς, έως, *jon.* έος, ὁ, u Hom. morski bog prorok, koji se mogao pretvarati u sve moguće oblike, otac Idotejin (Εἰδοθέα). U Herod. je kralj u Memfisu u Egiptu.

πρωτεύω (πρῶτος), prvi biti, prvo mjesto zaprémati, prvenaštvo imati, najodličniji biti, aps., ili τινός pred, među kim, τινί i ἔν τινι u čem, čim, μετά τινος u, po, na čem, παρά τινι kod koga, κατά τι što se čega tiče.

Πρώτη, ἡ, ostrvo na zapadnoj obali Mesenije, s. Prodano.

πρώτιστος, v. πρῶτος.

πρωτό-βολος, 2. *poet.* prvi pogođen.

πρωτο-γενής, 2. prvorođeni, prvenac.

Πρωτο-γένης, slikar iz Kauna u Kariji, do 50. godine života u sirotinjskim prilikama, iz kojih ga je Apel istrgao; na svom Jalisu radio je godine i godine. Demetrije Poliorket poštedio je od juriša onu stranu grada Roda, gdje se ta slika nalazila, štitio je pače stražom umjetnikovu radionicu pred gradom; u doba Plinijevo stajala je ta slika u *templum pacis* u Rimu, gdje je u prvom vijeku pr. Is. izgorjela. Druga slika marljivog umjetnika bio je satir, koji počiva o stupu.

πρωτό-γονος, 2. *ep. poet.* i *poz.* prvorođen, plemenit, star, od davnine prvi.

πρωτοκαθεδρία, N. T. i *πρωτοκλισία, ἡ*, N. T. predsjedništvo, počasno mjesto, prvo mjesto, začelje.

πρωτο-κτόνος, 2. *poet.* koji prvi ubija, prvoubilac.

πρωτό-λεια, τὰ (*λεία*?), *poet.* prvine.

πρωτό-μαντις, ἡ, *poet.* prva proročica ili gatarica.

πρωτό-μορος, 2. *poet.* koji prvi umire.

πρωτο-παγής, 2. (*πήγνυμι*), *ep.* netom građen, skorotvoran.

πρωτο-πήμων, 2. (*πῆμα*), od prve krivnje, iz nje potekao.

πρωτό-πλοος, stegn. *ους*, 2. *ep.* i *poet.* **1.** koji prvom jedri, (lađa) prvoplovka (Od. 8, 35), skorotvoran, novo građen. **2.** koji najprije ili naprijed plovi.

πρῶτος, 3., superl. od *πρό* s najviše *ep.* i *poet.* spor. obl. i kao superl. otd. **πρώτιστος**, 3. (lat. *primu-s*), **1. adj.** p r e d n j i, **prvi**, *primus*, n a j r a n i j i, najviši, najugledniji, i *πρώτιστος* najprvi. Katkad objačano s *πολύ* ili pleon. uz *προπονεῖν, προγράφειν*. U hrv. se često očekuje adv. kao u *τοὺς πρώτους φανέντας νεκρούς* i t. d. Dolazi koje aps. *πρώτῃ ἐν ὑσμίνῃ* u prvim redovima, u prednjem kreševu, *πρώτῃ ἀγορῇ* sprijed u skupštini, *ἐν πρ. ῥυμῷ* sprijed na rudu, slič. (*ἐν*) *πρ. θύρῃσιν, πρὸς πρώτην ἕω* prema istoku okrenut, gdje sunce najprije stoji, ili *σὺν τοῖς ἱππεῦσι τοῖς πρώτοις* s prvima, koji su bili spremni, *ἐνὶ τῷ πρώτῳ* prvomu kojemugod, ili *τινὰ πρῶτον καθιστάναι* koga na čelo postavljati, *πρῶτος παρέσομαι* t. j. u prednjem bojnom redu. Koje s genit. pred, među kim, prije nego tko, pred čim, *ἐν πρώτῃ τῶν ἡμερέων* odmah prvi dan (zatim), koje *μετά τινα* za kim, *παρά τινι πρῶτον εἶναι* kod koga prvo mjesto imati, *ἀπό τινος* od čega, *τινί* po, u čem, čim (katkad treba dopuniti), kao u *διαβάλλων τοὺς πρώτους* naime *φιλίᾳ*, pak *ἔν τινι* u čem, stoga fraza *ἐν τοῖς πρῶτοι* = najprvi, naj—, gdje treba dopuniti part. *ὄντες* ili slič., na pr. *ἐν τοῖς πρῶτοι κατέθεντο* mj. *ἐν τοῖς καταθεμένοις πρῶτοι κατέθεντο*.

2. supst. a) *οἱ πρ.* p r v i, n a j u g l e d n i j i, najizvrsniji, ili također. = *πρόμαχοι*, i *πρῶτοι πρ.* prvoborci, uop. najprvi, stoga *τοὺς πρώτους ἀρίστους τάσσειν* za prvake uzimati najhrabrije, aps., ili *τινός* čiji i čega. **b)** *τὸ πρῶτόν τινος* p o č e t a k čemu, ali *πολλῷ πρῶτόν τινος ὑπάρχει* daleko je izvrsnije dobro čemu, ili *πρῶτον νομίζεται* sa sl. inf., drži se za prvi zakon. Katkad treba imenicu dopuniti, tako kod Ksen. u *ἐπὶ τοῦ πρώτου* naime *ἱερείου* ili *σφαγίου*. **c)** *τὰ πρῶτα* najveća djela, prva nagrada (kod Hom. član pokazno: prva nagrada evo, Il. 23, 275), ali *τὰ πρ. φέρεσθαι* prvo mjesto zapremati, prvu ulogu igrati, *φρενῶν ἐς τὰ ἐμεωυτοῦ πρῶτα* (najviši stepen) *οὔκω ἀνήκω* još nijesam potpuno promislio (Her. 7, 13); također. za ljude, sa i bez *ἐών*, najodličniji, prvi, *τινός* kod koga, pred kim.

3. adverb. πρώτως pozno, mj. toga **a)** *ἐν τοῖς πρώτοις* najviše, ponajviše, *ἐς τὰ πρῶτα* najvećma, poglavito. **b)** *τὴν πρώτην* prvi put, najprije, isprva, ukratko, pak sa i bez dod. *εἶναι* prvo, *ἀπὸ* (*τῆς*) *πρώτης* otpočetka, (u)naprijed, *τὸ ἀπὸ τῆς πρ.* što je najbliže, *τῇ πρώτῃ* također.: prvi dan. **c) πρῶτον, πρῶτα,** slič. *τὸ πρῶτον, τὰ πρῶτα* prvo (i prvo) (obič. sa sl. *ἔπειτα* i slič.) najprije, prvom, iz prvine (Plat. Prot. 333 D), ponajprije, prije, prije svega (Od. 24, 28), čim, među prvima. Slič. *πρώτιστα* najprije, osobito, *τὰ πρ.* ondje najprije, baš kao što u Hom. također. *τὸ πρῶτον, τὰ πρῶτα* znači: ovdje ili ondje prvi put ili najprije. Stoji aps. ili s genit., na pr. *πρῶτον χρημάτων πάντων* prije svega. Navlast. s veznicima vremena *ἐπεί, ἐπειδή, ὅτε, ἐπήν, ὁππότε κε, ὅταν, ἐξ οὗ* i relat. j e d n o m, pošto jednom, čim, kako.

πρωτός, 3. *poz.* = *πεπρωμένος*, v. *πορεῖν*, **2.**

πρωτο-στάτης, *ου, ὁ* (*ἵσταμαι*), koji stoji u prvom redu, **1.** p r e d n j a k, rtnik, krilnik, aps. ili *τινός, οἱ πρ.* prednji, prvi, kod Spartanaca (i u Perzijanaca) sastojeći od samih časnika. **2.** u N. T. predstojnik, vođ.

πρωτο-τόκια, τὰ, N. T. prvorodstvo, prvenaštvo. Od

πρωτό-τοκος, 2. N. T. prvenac, prvorodni. Ali

πρωτο-τόκος, fem. (*τίκτω*), *ep.* koja je prvi put rodila ili okotila.

πρωτό-τυπος, 2. *poz.* gramat. *t. t.* temeljni, osnovni, *primitivus*; *τὸ πρ.* osnovna riječ (protivno: *παρ-άγωγος*, izvedena).

πρώων, *ονος*, v. *πρών*.

(πταίρω), obič. u aor. 2. *ἔπτἄρον, πταρεῖν*, pak prez. **πτάρνυμαι**, k i h a t i. Držalo se za osobito i povoljno znamenje, te bi se, kad bi tko kihnuo, reklo: *Ζεῦ σῶσον* na zdravlje!

πταῖσμα, *τὸ*, p o s r t a n j e, s p o t i c a n j e, g r i j e š k a, p o g r j e š k a, mana, osob. nezgoda, nesreća, p o r a z, aps., ili *τινός* čiji, *πρός τινα* t. j. u borbi s kim, *ἔν τινι* gdje ili u koje vrijeme.

*

πταίω (možda spor. obl. za *παίω*), *πταίσω, ἔπταισα, ἔπταικα, poz. ἐπταίσθην*, intr. spoticati se, udariti o što, aps., ili *πρός τι* o što. Pren. **a)** pogriješiti. **b)** potepsti se, posrnuti (Dem. 2, 20), nesrećan biti, u nesreću pasti, nezgodu imati, potučen, pobijeđen biti, nesreću imati ili trpjeti, stradati, razbiti se, kraći kraj izvući, pasti (Her. 9, 101), propasti, aps., ili *τί* u što, čim, *τὰ πλείω* većinom, *περί τι* oko, blizu čega, ali *περί τινι* u boju s kim, i *περὶ σφίσιν αὐτοῖς* svojom vlastitom krivnjom.

πτάμενος, πτάσθαι, πτάτο, v. *πέτομαι*.

πτᾶνός, v. *πτηνός*.

πτάξ, v. *πτώξ*.

πταρμός, *ὁ*, kihanje; kad se čuje s desne strane, dobro je znamenje.

πτάρνυμαι, v. *πταίρω*.

πτελεατικός, 3. *buk. οἶνος* brestovo vino, t. j. vino, u kojem ima (gorkih) brestovih mladica. Od

πτελέη, *ἡ, ep. (jon.)* mj. *πτελέα* (lat. *tilia*), brijest, *ulmus campestris.*

Πτελεός, *ἡ* (Brestovo), **1.** ahejski grad s lukom u Tesaliji na Pagasejskom zalivu, sada Ftelija, otkud je naseljeno **2.** mjesto u Elidi. **3.** tvrđavica kod Eritre u Joniji.

Πτερέλαος, ὁ, kralj Tafljanâ.

Πτερίη, *ἡ*, grad i kraj u Kilikiji, gdje Halis (Kisil Irmak) iz kamenite doline Kara Tepe izlazi i gdje sada leži tvrđava Egri Kaleh, ključ sjevernoj Kapadokiji. Stanov. *οἱ* **Πτέριοι.**

πτέρινος, 3. i 2. *poet.* od perja načinjen.

πτέρις, ιν, i *πτερίς, ίδος, ἡ, buk.* paprat, bujad, *aspidium filix.*

πτέρνα, *ἡ*, **1.** peta. **2.** = *πέρνα, ἡ, poz. ep.* butina, šunka. Otd.

Πτερνο-γλύφος, ὁ, »Butinodubac«,

Πτερνο-τρώκτης, ὁ, »Butinoglođa«, i

Πτερνο-φάγος, ὁ, »Butinožder«, *poz. ep.* imena mišima.

πτερόεις, v. *πτηνός*. Od

πτερόν, *τὸ*, obič. u plur., **πτέρυξ,** *ὔγος, ἡ* (*πέτομαι*), **1.** pero, krilo, perje, takođ. za krilne opne u šišmiša (Her. 2, 76). Slikovno o brzini i stoga Erinijama pridjeveno, ali takođ. Običaju (*Ὁσία*) poradi njegova djelovanja, koje se širi na sve strane. Napose **a)** o veslima poradi jednakoga udaranja i sile, koja naprijed tjera. **b)** o oružju, koje je kome kao krila, jer ga kao ova dalje nosi, ili (Sof. Ant. 114) o štitovima, koji čovjeka zaklanjaju ili mu daju, da kao krilima poput grabljive ptice nasrne. **c)** o krilima ili poletu jadikovki (*γόων*). **2.** pren. ptičje znamenje, i što se njime navješćuje. Stoga *πιστὸν ἐξ ὑμῶν πτερόν* pouzdano od vas dato znamenje, naime vaše vođenje (Sof. OC. 97). **3.** što je od perja načinjeno, perjanica na kacidi. **4.** po sličnosti, **a)** krilu slično oštrice bojnoga noža. **b)** krilo od oklopa, t. j. donji dio oklopa, koji je pokrivao trbuh te sastojao od oklopnih ljusaka, jer je morao biti gibak, da ne smeta kretanju. **5.** *poet.* strijela (var.). **6.** pren. zaštita.

πτερορρυέω (kao od *πτερο-ρρυής, ῥέω*), puštati perje, gubiti ga.

πτερο-φόρος, 2. *poet.* i *poz.* pernat, brz.

πτεροφυέω, dobivati perje, operjajiti se. Od

πτεροφυής, 2. (*φύω*), koji dobiva perje, koji se operjaji.

πτερόω (*πτερόν*), oskrbiti krilima, okrilatiti, pometati perje, *τί* na što, pren. *ἐπτερωμένος* pernat, krilat.

πτερυγίζω, poet. kretati krila, kušati letjeti, lepršati.

πτερύγιον, τὸ, N. T. na toranj nalik šiljak od hrama ili kraljevskoga dvora.

πτερυγ-ωκής, 2. *poet.* brz kao krilo.

πτέρυξ, v. *πτερόν*. Otd.

πτερύσσομαι, *poz.* dep. med., krilima (*τινί*) mahati.

πτέρωσις, *εως, ἡ, poz.* (*πτερόω*), davanje perja, perje.

πτερωτός, v. *πτηνός*.

πτέσθαι, πτῆναι, v. *πέτομαι*.

πτηνός, 3. i 2., *dor.* **πτᾶνός** (*πέτομαι*), pored *poet.* **ποτᾶνός** (*dor.* mj. *ποτηνός*), 3., i **ποτητός,** 3. *ep.* (*ποτάομαι*), *ep.* i *poet.* **πτερόεις,** *εσσα, εν* (*πτερόν*), **πτερωτός,** 3. i 2. (*πτερόω*), **1.** koji ima krila, krilat, poletar, pernat (strijele) = **πτανὰ** *ὅπλα*. Supst. *ὁ πτηνός* ptica, (*οἱ*) **πτερωτοί, τὰ** *πτηνά* ili *ποτητά* ptice, živad, perad, *aves*. **2.** pren. **a)** plašljiv, i stoga: koji brzo odleti, pridjevak divljega goluba i grabljivih ptica. **b)** lakokril, lagan. **c)** koji brzo odmiče, hitar, brz.

πτῆσις, *εως, ἡ* (*πτῆναι*), *poet.* i *poz.* lêt, letaj.

πτήσσω (osn. *πτηκ : πτἄκ : πτωκ*, isp. *πτάξ*, **πτώξ** i *πτωχός*), *poet.* i *poz.*, fut. *πτήξω*, aor. 1. **ἔπτηξα,** perf., svagda intr., **ἔπτηχα** i *poz.* **πέπτηχα,** *ep.* part. **πεπτηώς,** *ῶτος*, fem. **πεπτηυῖα** (o aor. 2. *-πτἄκεῖν* i *-πτήτην* v. *καταπτήσσω*), i **πτώσσω,** *ep. jon.* i *poet.*, samo prez. i impf., pak

πτοέω, *ep.* i *jon.* **πτοιέω,** aor. pas. 3. plur. *dor.* i *ep.* *ἐπτοίηθεν* (*πτοία* strah), **1. akt. tranz.** oboriti, utišati, plašiti, u strah natjerati, *τί*. **2. akt. intr.** od *πτήσσω*, i **pas.** od *πτοιέω*, od straha šćućuriti se, sagnuti se, zguriti se, stisnuti se, savrijeti se, skriti se, plašljivo bježati, u bijeg nagnuti, plašljiv, strašljiv, u strahu biti, bojati se, plašiti se, pri čem aor. često = prez., navlast. pak *πτοέομαι* zanesen biti, u perf. **ἐπτόημαι** (*ἐπτοῆσθαι*) sapet, i osob. nemiran, u strasti, uzbuđen biti; potucati se, podan biti, koje aps. *τὸ πτοηθέν* smetenost duha, ludost, koje *τινά* (*ep.*), *ὑπό τινι* pred kim, *ὑπό τινι* takođ. pod ili pred čim, *τί* pod ili u što, na pr. **θυ-**

μὸν περί τι za što, koju stvar, πρός τι strastveno što željeti, ili s part. κακῶς πάσχων rđava postupanja radi.

πτήσομαι, πτῆται, v. πέτομαι.

πτίλον, τὸ, paperje, pahuljice; krilne opne u zmija; veslo.

πτίσσω, aor. ἔπτισα (osn. πισ, srod. s πίσος, πίτυρον i lat. *pinso*, *piso*), *jon.* i *poz.* oljuštiti, istući, τί.

πτοάω, *poet.*, aor. *eol.* ἐπτόασα, = πτοιάω, v. r.

πτοέω i **πτοιέω,** v. πτήσσω.

πτοία, ἡ, strah, strast.

πτοιάω, *poet.* = πτοάω, πτοέω, v. πτήσσω.

πτοίησις, εως, ἡ, *poz.* πτόησις, žestina, žar, revnost, usrđe, aps., i περί τι oko čega; N. T. strah.

Πτολεμαῖος, ὁ, ime makedonskih i osob. egipatskih vladalaca, **1.** Pt. I. S o t e r, sin Lagov iz Eordeje, pouzdanik Aleksandra Velikoga, namjesnik i poslije Aleksandrove smrti kralj egipatski od g. 323.—284. Opisao je Aleksandrovu vojnicu pa je Arijanu bio najpouzdaniji izvor. **2.** Pt. II. F i l a d e l f, sin pređašnjega, g. 284.—247. kralj egipatski, rastavio se od svoje žene Arsinoe, kćeri Lisimahove, te uzeo za ženu rođenu sestru, koja je prije bila žena Lisimahova. **3.** Pt. III. E u e r g e t, sin pređašnjega, kralj egipatski od g. 247.—221. pr. Is. (Plut. Ag. 7 sll.). **4.** Pt. IV. F i l o p a t o r, sin pređašnjega, kralj egipatski od g. 221.—204., poradi raskalašnoga i razmaženoga života zvan Trifon (Plut. Kleom. 34 i sl.), **5.** Pt. V. E p i f a n, rođ. g. 225., od Rimljana često pomagan, umr'o g. 181. **6.** Pt. VI. F i l o m e t o r, rođ. g. 187., najprije vlada mati mjesto njega, onda od g. 170.—164. vlada zajedno s bratom Pt. VII., onda opet sam do svoje smrti g. 146. **7.** Pt. VII. E u e r g e t II. ili **Φύσκων** (trbušasti), od g. 146.—117. **8.** inače lično ime.

Πτολεμαΐς, ίδος, ἡ, primorski grad fenički, takod. Ἄκη, *poz.* Ako = S. Jean d' Acre.

πτόλεμος i **-ονδε, -μίζω, -μιστής,** v. πολ-.

πτολίεθρον, τὸ (πόλις), *ep.* grad, s gen. imena grada.

πτολι-πόρθης, ου, ὁ, *poet.* i **πτολί-πορθος,** ὁ, *ep.* i *poet.*, *ep.* takođ. **πτολι-πόρθιος,** ὁ (πέρθω), koji gradove razvaljuje, rušigrad, gradoborac, stalan ep. pridj. junakâ ili Aresov, Enijonin.

πτόλις, v. πόλις.

πτόρθος, ὁ, mladica, grančica, grana.

πτύγμα, τὸ (πτύσσω), *ep.* nabrano, bora, zavoj, πέπλοιο.

πτυκτός, 3. (πτύσσω), *ep.* nabran, složen.

(πτύξ), πτυχός, *ep.* i *poet.*, i **πτυχή,** ἡ, *poet.* (πτύσσω), mnogostruko složeno ili naslagano, stoga **1.** b o r a, naslaga, slog, voj, *plica*. **2.** pren. gudura, uvalina, dolina.

πτύον, τὸ, *ep.* gen. πτυόφιν (πτύω), *ep.* i *poz.* v i j a č a, lopata, kojom se ovršeno žito kao i danas baca, da se zrnje rastavi od pljeve.

πτύρομαι, *poz.* pas., aor. ἐπτύρην, plašiti se.

πτύσμα, τὸ (πτύω), *poz.* i N. T. slina.

πτύσσω (πτύξ), πτύξω, ἔπτυξα, ἔπτυγμαι, ἐπτύχθην, πτυκτός, *ep. poet.* i *poz.* **1.** a k t. n a b i r a t i, slagati, splesti, skrstiti, τί, i to ἐπί τινι oko koga. **2.** m e d. nabrati se, t. j. saviti se, uvijati se, za koplja, kojima se velikom silom maše.

πτυχή, ἡ, v. πτύξ.

Πτυχία, ἡ, malo ostrvo kod Kerkire, sada Vido.

πτύω [ῡ u prez. i impf., inače ῠ], πτύσω, ἔπτυσα, (κατά)πτυστος (lat. *spuo*), p l j u v a t i, i s p l j u v a t i, bacati, izbaciti, aps. ili τί, i to ἀντίον τινός pred čijim očima (pred drugima pljunuti bilo je u Medijanaca i Perzijanaca nepristojno). Pren. otisnuti, mrziti, προσώπῳ pogledom pokazivati preziranje.

πτωκάς, v. πτώξ.

πτῶμα, τὸ (πίπτω), **1.** p a d, πτώματα πίπτειν pad pretrpjeti, padom pasti. **2.** što je palo, mrtvo tijelo, ili takođ., kao Plut. *Cat. mai.* 14: koji pada.

πτώξ, πτωκός, ὁ, ἡ, *ep.* i *poet.*, **πτάξ,** πτακός, ὁ, ἡ, *poet.*, i **πτωκάς,** άδος, ἡ, *poet.* *timĭdus*, p l a š l j i v, strašljiv, ὁ i ἡ πτ. zec, *lepus;* (αἱ) πτωκάδες (dotle) plašljive ptice, jer se Filoktet dosad njima hranio i tako ih svojim lukom plašio.

Πτῷον (bolje nego Πτῶον), τὸ, svetište Apolonovo na gori Ptoonu u Beotiji, na današnjoj Paleji i Strucini, između jezera Kopaisa i mora, sa sjeveroistoč. obroncima Helikonovim.

πτώσιμος, 2. (πίπτω), *poet.* pao, potučen, aps., i τινί čim.

πτῶσις, εως, ἡ, **1.** = πτῶμα. **2.** *poz.* gramat. *t. t.* padež, promjena oblika u imena i glagola, *casus*.

πτωσκάζω, *ep.* = πτώσσω, intr. u strahu biti, od straha skrivati se, bježati.

πτώσσω, v. πτήσσω.

πτωχεία, ἡ = πτωχηίη.

πτωτικός, 3. *poz.* gramat. *t. t.*, koji ima πτώσεις, koji se može mijenjati, sprezati ili sklanjati.

πτωχεύω (πτωχός), **1.** i n t r. *ep.* i *poz.* p r o s i t i, prosjačiti, προτί, κατά, ἀνά τι. **b)** *ep.* t r a n z. isprositi, τί.

πτωχηίη, ἡ, *jon.*, *at.* -εία, prosjačenje, prosjački štap (pren.).

πτωχικός, 3. (πτωχός), prosjački, τὰ πτ. način i biće prosjakâ.

πτωχο-ποιός, 2. **1.** *poz.* koji čini prosjakom. **2.** *poet.* koji prosjaka prikazuje (na pozornici).

πτωχός, 3. i *poet.* 2., komp. πτωχίστερος *poet.*, *poz.* -ότερος (πτώσσω, πτήσσω, πτᾰκεῖν, zapr. koji čuči ili se zguri), **1.** p r o s j a k, siromašan, siromah, sa i bez ἀνήρ prosjak, koga su u

Homerovo doba više žalili nego prezirali. **2.** koji prosjaku pripada, *δίαιτα* prosjački hljeb.

Πυανοψιών ili *Πυανεψιών, ῶνος, ὁ*, četvrti mjesec atičke godine, otprilike druga polovina našega listopada i prva polovina studenoga, tako nazvan po svetkovini *Πυανόψια* (*πύανος, ἕψω* grahova svetkovina) u slavu Apolonovu.

πῡγαῖον, *τὸ, jon.* stražnjica, zadnjica; trtica.

πύγ-αργος, *ὁ, ἡ, jon.* bjeloguz, neka vrsta antilopâ.

Πύγελα, *τὰ* (*Φύγελα*), jonsko mjesto na lidijskoj zemlji; stanov. *οἱ Πυγελεῖς*.

πυγή, *ὁ, poz.* = ***πυγαῖον***, *τὸ, jon.* stražnjica, u ptica: trtica. U plur. *αἱ πυγαί* guzovi. Otd.

πυγίζω, buk. po stražnjici udarati.

πύγισμα, τὸ, buk. udaranje po stražnjici.

πυγμαῖος, 3. (*πυγμή*), *ep.* i *jon.* dug s palca, i s *ἀνήρ* patuljak, maljenica, mališ. Otd. ***Πυγμαῖοι ἄνδρες***, Pigmeji, bajan patuljački narod u Indiji ili Etiopiji.

πυγμαχέω (-*χος*), *jon.* = *πυκτεύω*.

πυγμαχίη, *ἡ, ep.* šakanje.

πυγ-μάχος, *ὁ, ep.* = ***πύκτης***, šakač, šakobija.

πυγμή, *ἡ*, pored adv. ***πύξ*** (lat. *pugnus, pugil, pugilatus*), **1.** p e s n i c a, *pugnus*. **2.** boj na pesnice, š a k a n j e, *πυγμῇ, πύξ* u šakanju (zapr. pesnicom). Te borbe na šake, pri čem je pesnica već u Hom. bila naoružana remenom (kao kožnom rukavicom), bile su još i poslije veoma teške gimnastičke vježbe i glavni dio pankrationa.

πυγο-στόλος, 2. *buk.* (*πυγή, στέλλω*), *poz.* koji sebi kiti stražnjicu, željan nakita.

πῡγούσιος, 3. *ep.* s lakta dug, dug koliko lakat.

πυγών, *όνος, ἡ* (srod. s *πύξ*), lakat, p e t p o d l a n i c a, dužina od šiljka laktova do pesnice = 20 *δάκτυλοι* ili oko $^4/_5$ *πῆχυς* = 0·392 m.

Πύδνα, *ἡ*, takođ. ***Κύδνα***, grad makedon. obale, na zapadnoj strani Termejskog zaliva, preko Konona od g. 394. svojina atenska, ali g. 357. od Filipa osvojena. Pobjeda Emilija Paula nad Persejem g. 168. Stanov. *ὁ* ***Πυδναῖος***.

πύελος, *ἡ* (mj. *πλύελος* od *πλύνω*), *ep.* i *poz.* naćve, korito, napose: kopanja, valov, káda, uop. svaki drveni sud nalik na naćve; stoga takođ. lijes.

Πῡθ-ἀγόρας, *ου, ὁ*, **1.** filozof iz Sama, oko g. 550. pr. Is., tobože učenik Ferekidov. Osnovao je u Krotonu u donjoj Italiji nekakav tajni savez. Pristalice zvahu se po njemu *οἱ* ***Πῡθαγόρειοι***, a tajni nauci, što ih je P. tobože iz Egipta ili I n d i j e uzajmio, *τὰ* ***Πῡθαγόρεια***. Povijest je njegova puna pričâ. **2.** inače lično ime.

Πυθαγορικοί bili su uistinu ezoterski, *Πυθαγορισταί* eksoterski Empedoklovci.

Πῡθαεύς, v. *Πυθώ*.

Πῡθέας, *jon.* ***Πυθέης***, *ου, ὁ*, **1.** atenski govornik u doba Filipa, za kojega je i radio. **2.** smjelan brodar iz Masalije u doba Aleksandrovo. **3.** lično ime.

Πῡθία, Πύθια, Πύθως, v. *Πυθώ*.

Πυθιο-νίκης, *ου, ὁ*, pobjednik u Pitijskim igrama, *τρίς* trostruki, o Failu, koji je ondje dvaput u pankratiju i jedamput u stadiju pobijedio.

πυθμήν, *ένος, ὁ, fundus*, najdonje u koje stvari, podboj, p o d, d n o, stoga: podupornji pod ručicama vrčeva slični kijačama. Navlastito o tronogu: noga, podnožje, o vratima: temelj, osnova, dovratnik.

Πυθό-δηλος, *ὁ*, arhon u Ateni Ol. 111, 1 (g. 336. pr. Is.) (krivo -*δημος* u Arijana An. 1, 1, 1).

Πυθό-δωρος, *ὁ*, **1.** atenski arhon (Tuk.) Ol. 87, 1 = g. 432./1. i (Lis.) Ol. 94, 2 = g. 404./3. **2.** inače lično ime.

Πυθο-κλείδης, *ου, ὁ*, sofist iz Keosa, učitelj Periklov u glazbi.

Πυθο-κλῆς, *έους, ὁ*, sin Pitodorov iz Atene, prije Demostenov prijatelj, poslije od Filipa potkupljen, zajedno s Fokionom smaknut.

πῡθό-κραντος, 2. *poet.* od pitskoga boga prorečen; dakle *τὰ π.* proroštva.

πῡθό-μαντις, *εως, ὁ, ἡ*, koji u Delfima proriče, *ἑστία* Apolonov žrtvenik u Ateni.

πυθό-χρηστος, 2. *poet.* i *poz.* od pitskoga boga prorečen ili zapovjeđen (var. -*χρήστας, ὁ*). Od

Πῡθώ, *οῦς, ἡ*, dat. ***Πυθοῖ***, akuz. *Πυθώ*, pored starijeg oblika ***Πῡθών***, *ῶνος, ἡ* (izvedeno obič. od *πυθέσθαι*, na što podsjeća Sof. OT. 71 i 603), Pita, najstarije ime okolini na Parnasu u Fokidi, gdje je bio hram i proročište pitskoga Apolona, stoga = *Δελφοί*, i *ἐν Πυθοῖ* u pitskom hramu. Otd. **I. adv. 1.** ***Πῡθῶδε***, takođ. ***Πῡθῶδε*** pisano, *ep.* i *poet.* u Pitu. **2.** *Πυθῶθεν, Πυθωνόθεν, poet.* iz Pite.

II. adj. ***Πύθιος, Πῡθικός***, 3. i ***Πυθαεύς***, *έως, ὁ*, p i t s k i, d e l f s k i, napose **1.** pridj. Apolona, koji se i samo *ὁ Πύθιος* zove, stoga *ἐν Πυθίου* u svetištu pitskog Apolona. **2.** otd. opet, i to najprije **a)** ***Πύθιον***, hram Apolonov kod Trije, ondje, gdje sad stoji manastir Dafni (v. *Θριάσιος*), *Πύθιαι ἀκταί* t. j. obala pod njim. **b)** *οἱ Πύθιοι* (*lak. Ποῖθοι*) četiri od spartanskih kraljeva birana povjerenstva, koja su neprestani saobraćaj države s delfskim svetištem podržavala i proroštva odande kraljevima donosila. **c)** ***Πυθία***, *jon.* -***ίη***, *ἡ*, naime *ἱέρεια*, svećenica Apolonova u Delfima, koja je proroštva davala, pa stoga često isto što i delfsko proročište samo. **d)** ***Πύθια***, *τὰ*, pitske igre, koje su se na kriskoj ravnini poradi toga neobrađenoj u delfskom mjesecu Bukatiju (prvoj polovini metagejtniona = sredini kolovoza) svake četvrte godine, i to svake treće olimpijadske godine, u slavu pitskom Apolonu svetkovale. Priređivanje njihovo (*τι-*

θέναι τὰ Π.) bila je dužnost Amfiktionaca, te je tako prešlo u ruke Filipu makedonskomu. Dok su se one svetkovale, trajala je u Heladi uvjerica. Stoga ἡ **Πυθιάς**, pitijada (isp. olimpijada), od kojih prva pada u g. 586. pr. Is.; isprva bio je običan samo muzički agon sa zaključnom himnom bogu *Πυθοκτόνος*, no poslije su se osim kitareda i auleda natjecali i gimnasti, da dobiju lovor-vijenac; otprilike g. 394. posl. Is. prestale su te igre.

πύθω (kor. πυ, lat. *pūt-eo*), *ep.* **1.** akt. (*πύσω, ἔπυσα*) činiti da što gnjije, pustiti da truhne, *τί*. **2.** pas. **πύθομαι** gnjiliti, truhnuti.

πύθων, ωνος, ὁ, poz. adj., koji proriče ili gata; N. T. supst. koji govori iz trbuha.

Πύθων, *ωνος, ὁ*, **1.** iz Bizanta, govornik, kojega je Filip makedonski više puta uzeo za diplomatska poslanstva. Kažu, da je bio učenik Isokratov. **2.** inače lično ime.

πύκα, adv. *ep.* i *poz.* (osn. πυκ), **1.** gusto, čvrsto. **2.** pren. brižno, pametno, razborito.

πυκάζω, *dor.* *πυκάσδω*, inf. *-άσδεν*, aor. *ep.* *πύκασα*, perf. pas. *πεπύκασμαι*, aor. pas. *ἐπυκάσθην*, *ep. jon.* i *poet.* **1.** tranz. **a)** gustim ili čvrstim činiti, gusto stisnuti ili zatvoriti, aps. ili *τινά*. **b)** gusto ili čvrsto pokriti, omotati, zastrti, skriti, *τινά* ili *τί*, i to *τινί* čim. U pas. takođ. *τί* na čem, i *τινί* čim. **c)** pren. zamotati, ogrnuti, obuhvatiti, *τινά τι* koga u što ili čim. **2.** intr. ogrnuti se, *τινί* čim.

πυκι-μήδης, 2. (*πύκα, μῆδος*), *ep.* oprezan, pažljiv, pametan.

πυκινός, 3., v. *πυκνός*.

πυκνί, v. *πνύξ*.

Πυκνίτης, ὁ, poet. koji pripada *Πνύξ*-u, koji se na *Πνύξ*-u sakuplja.

πυκνό-πτερος, 2. *poet.* koji oblijeće u gustim jatima, brojan.

πυκνός, 3., *ep.* **πυκινός**, 3., adv. *-ῶς* (srod. s *πύξ*), **1.** gust, debeo, t. j. jak, čvrst, zbijen, čest, na pr. s gustim perjem, gusto padajući, čvrsto zatvoren, sigurno zatvoren, čest, brojan, na pr. *λέχος* s više pokrivača, *βέλεα, λᾶες* gusto bacan, *φάλαγξ* gusto zbijen. **2.** uop. čestit, jak, velik (Il. 24, 480), veoma, i o duhu: oprezan, razborit, mudar, pametan; takođ. utješljiv (Il. 24, 744). Supst. *πυκινοί* oprezni ljudi. Kao adv. stoje takođ. neutr. *πυκνόν, πυκνά, πυκινόν* i *πυκινά*.

πυκνό-στικτος, 2. (*στίζω*), *poet.* nagusto pjegav, šarkast.

πυκνότης, *ητος, ἡ* (*πυκνός*), gustoća, mnoštvo, velik broj; o govorniku: kratkoća, jedrina.

πυκνόω (*πυκνός*), gustim činiti, nagusto postavljati, čvrstim činiti, utvrditi. Pas. gust, čvrst postajati, aps. *πνεύματι πυκνουμένῳ* na dušak, bez preduška, ili *τινί* čim. Otd.

πύκνωμα, τὸ, i *poz.* *πύκνωσις, ἡ*, **1.** gustoća, što gusto obavija, odjeća. **2.** često ponavljanje.

πυκταλίζω, poet. i **πυκτεύω**, šakač biti, šakanjem baviti se.

πύκτης, *ου, ὁ* (v. *πυγμή*), *pugil*, šakobija, šakač, koji je gledao, kako će svoga protivnika udarajući pesnicom s mjesta potisnuti i otjerati.

πυκτικός, 2. **1.** koji šakanju ili šakaču pripada; *ἡ πυκτική* vještina šakobije. **2.** šakanju vješt; *ὁ π.* dobar rvač (Plut. T. Gr. 2 o Poluksu).

πυκτοσύνη, ἡ, poet. šakanje.

πυλαγόραι, οἱ, **πυλαγόρας** i **πυλαγορέω**, **Πύλαι**, **πυλαία**, *ἡ*, v. *πύλη*.

Πυλάδης, *ου, ὁ*, sin Strofijev i Anaksibije, kćeri Atrejeve, prijatelj Oresta, kojega je u Fokidi bratski primio.

πυλαϊκός, 3. *poz.* glumački, opsjenarski.

πυλ-άρτης, *αο, ὁ, ep.* (osn. *ἀρ*, v. *ἀραρίσκω*), koji vrata zatvora, vratar, pridj. Hada, koji vrata podzemnoga svijeta čvrsto zatvora.

πυλαωρός, *ὁ*, v. *πυλωρός*.

πύλη, *ἡ* (osn. *πελ* kretati, *πόλος* stožer), **1.** zapr. vratno krilo, stoga *αἱ π.* (ali takođ. *ἡ π.* na pr. o malim gradskim vratima) **vrata**, osob. gradska, vrata okola ili taborska. U gdjekojim svezama, kao u *ἔξω πυλῶν* izvan vrata, i *κατὰ πύλας* na vrata, stoji i bez člana. *Poet.* služi s gen. za opisivanje, tako: vrata Hadova mjesto: carstvo H., smrt (Il. 9, 312), ali *πύλαι οὐρανοῦ* o oblacima, koji nebo zatvoraju (Il. 5, 749), i *παρ' ἠελίοιο πύλας poet.* mj.: ondje, gdje sunce ulazi u noćnu tminu. — Plur. takođ. ogranci žile vratnice (Eur.). **2.** pren. **ulaz**, pristup, otvor, klanac (Her. 5, 52), gorsko ždrijelo, koje je katkad zidom i vratima bilo zatvoreno i pod stražom čuvano, kao kilički klanci, v. *Κίλιξ* i isp. *Κάσπιος, Περσίς*, ali Ksen. An. 1, 5, 5 valjada tvrđavica na Eufratu, na međi satrapije i na ulazu u medijski zid. Navlast. pak zove se **Πύλαι** klanac termopilski (v. *Θερμοπύλαι*). Do njega je ležala Antela, i tu opet svetinja amfiktionske Demetre i mali hram Amfiktionov kao i sjedište Amfiktionaca, v. *Ἀμφικτύονες*. Odatle se onda i amfiktionske skupštine, što su se u proljeću i jeseni u Anteli i Delfima obdržavale, zvale *αἱ* **Πυλαῖαι** (sg. *ἡ πυλαία, jon. πυλαίη*), ili *ἀγοραὶ* **Πυλατίδες**, koji je naziv onda na svaku takvu skupštinu ili ročište Amfiktionaca prenesen, a Demosten ga je upotrebljavao pače i o pravu sudjelovanja kod amfikt. rasprava. Stoga *τῆς π. ἐπιθυμεῖν* htjeti imati pravo glasa u amfiktionskom vijeću, i *τὴν π. ἀποδοῦναι* komu pravo glasa u Pili opet dati. Baš po tome se onda poslanik država, koje su pripadale amfiktioniji, zvao *ὁ* **Πυλαγόρος** i u plur. *οἱ* **Πυλαγόροι** ili **πυλαγόραι**, amfiktionski sa-

vezni poslanik (isp. ἱερομνήμων). Birao ih narod. A takav savezni poslanik biti značilo je **πυλαγορέω.**

πυλη-δόκος (*δέχομαι*), *ep.* koji na vratima prima, vreba.

Πυλήνη, *ἡ*, grad u Etoliji, poslije Proshion, negdje kod današnjega Anatolikona.

πυλίς, *ίδος, ἡ* (*πύλη*), mala vrata, vratašca.

πύλος, ὁ, (put na) vrata, Il. 5, 337 (var. *Πύλος*).

Πύλος, *ἡ* i *ὁ*, **1.** u Il. grad u Trifiliji Alfeju na jug. **2.** *Π. Ἠλιακός*, grad na Ladonu, pritoci Penejevoj, Elidi na istok, blizu sad. Agrapidohora. **3.** u Odis. grad u Meseniji, od Neleja osnovan pod gorom Egalejem; *ἠμαθόεις* čini se da ide na čitavu državu. — Otd. adv. **Πυλόθεν,** od Pila, iz P., **Πύλονδε,** prema Pilu, u Pil. Adj. **Πύλιος,** 3. iz P., pilski, *οἱ Π.*, Piljani. Slič. **Πυλοι-γενής,** 2. *ep.* rodom iz P.

πυλ-ουρός, *ὁ*, v. *πυλωρός*.

πυλόω, vratima zatvoriti, zaključati.

πύλωμα, τὸ, poet. zatvor vratima, vrata.

πυλών, *ῶνος, ὁ* (*πύλη*), *poz.* velika vrata hramova i palačâ i navlast. prednji dio kuće, gdje je ulaz, prednja dvorana, rimski *atrium.*

πυλωρέω, *poz.* vratar, čuvar vratâ biti.

πῡλ-ωρός, *ὁ, ἡ, poet., jon.* **πυλ-ουρός,** *ep.* **πῡλᾰωρός,** *ὁ* (*πύλη* i osn. *ϝορ* čuvati, *ὁρέσθαι*), čuvar vratâ, vratar, navlast. sluga u hramu, *ναῶν π.;* uop. stražar, zaštitnik.

πῠμᾰτος, 3., *ep.* i *poet.* krajnji, posljednji, zadnji, *ἐν πυμάτῳ* najposlije. Neutr. *πύματον* i *πύματᾰ* (u arzi glavne cezure i pred jednim suglasnim takođ. *πύματα*) kao adv. najposlije, i sa *ὕστατον* ili *ὕστατα* spojeno: posljednji put, ili *ὅτι πύματον* do krajnosti, najjadnije.

πύνδαξ, ακος, ὁ, dno (posude).

πυνθάνομαι, *ep.* i *poet.* **πεύθομαι** (osn. *πευθ: πῠθ*), fut. *πεύσομαι*, aor. 2. *ἐπυθόμην*, perf. *πέπυσμαι*, adj. verb. (*ἀνά*)*πυστον* i *πευστέον*, ktomu *ep.* aor. 3. pl. *πυθοίατο*, i redupl. 3. sg. *πεπύθοιτο*, perf. ind. 2. sg. *πέπυσσαι*, *jon.* aor. imper. *πυθεῦ* (*πύθευ*), i *dor.* (*poet.*) fut. *πευσοῦμαι*, dep. med., **1. pitati,** upitati, zapitati, ispitati, *τί, τινά, τινός, περί, ὑπέρ, παρά τινος* za što, što, koga, za koga; o kom, stoga takođ. *τὶ περί τινος* ili *πρός τινα* koga pitati za koga, ili sa sl. *εἰ* (da li), *ὅπως*, ili zavisnom upitnom rečenicom, *διά τινος* čim, po čem. **2. saznati,** doznati, **čuti,** opaziti, glas ili vijest dobiti, upoznati se, pronaći; čuo sam i još čujem; znati, o trajnom djelovanju prošloga čina, koje aps. *πυνθανόμενος* znajući, koje *τί, τινά, τινός* što, o kom, stoga *μετὰ Τρώεσσιν Ἄρεα* opaziše, da je A. bio s Trojancima, *τί τινος* ili *τὶ περί τινος* nešto o kom ili preko koga, ili s *τινά, τινός* i part. (da on) ili akuz. s inf., ili s prednjim akuz. i bez njega sa sl. *ὅτι, ἵνα* (gdje), ili neupr. zavis. rečen., i to *τινί* po čem, čim, *ἀπό τινος* od, iz čega, slič. *ἄλλοθεν* ili *ἐκ, παρά, πρός τινος* od koga, po čem, čim.

πύξ, v. *πυγμή*.

πυξίδιον, τὸ, demin. od *πυξίς*.

πῠξινος, 3. (*πύξος*), *ep.* od drva šimširova, šimširov.

πυξίον, τὸ, poz. pločica za pisanje.

πύξος, ἡ, poz. šimšir.

πῦρ, *πῠρός*, plur. metapl. *τὰ πυρά*, dat. *τοῖς πυροῖς*, **1.** oganj, u Perzijanaca štovan kao božanstvo, a u Rimljana pored vode kao svima zajedničko blago zabranjen osuđenima na zatočenje, stoga *πυρὸς καὶ ὕδατος εἴργειν τινά* koga osuditi na progon (*aqua et igni interdicere*). Poslovica **a)** *ἐν πυρὶ γίγνεσθαι* u vatru doći, t. j. izgorjeti (Il. 2, 340). **b)** *εἰς πῦρ ἅλλεσθαι* za smiona čovjeka. Pren. na pogibao, *πυρὶ θερμῷ* na živu žeravicu, ili *ἐκ πυρὸς αἰθομένοιο* iz žive vatre, t. j. iz velike pogibli. Uop. često kao slika velike sile i žestine, koja sve nosi sa sobom. Napose **a)** *π. Λήμνιον* jak oganj, što ništi, v. *Λῆμνος*. **b)** *ἱερόν*, jer je ždrijelo, u koje su se u Tauriji ljudi bacali, bilo ognjem napunjeno, ili o ognju lomače za mrtve. **c)** o ognju žrtvenom. **d)** o ognju na ognjištu, stoga *πυρὸς ἐσχάραι* ognjišta. **e)** *poz.* o lomači. **f)** *θεῖον, δῖον, κεραύνιον, ἀστραπήφορον* o munji, *παλτόν* zamahnuta zraka, stoga *πυρὶ καὶ στεροπαῖς* ognjem i sijevanjem munja. **g)** o sjaju zvijezda, koje kao da oganj bacaju, i *εὐάλιον* o zraki sunčanoj. **h)** *εὔϊον* o sjaju zubalja uz klicanje: euoi. **i)** *ἀνηκέστῳ πυρί* o neizlječivoj vrućici. **k)** kao pogrda: požar. **2.** u plur. *τὰ π.* osob. stražarski ognjevi.

πῠρά, *jon.* **πῠρή,** *ἡ* (*πῦρ*), ognjište, garište, napose **a)** lomača, *εἰς τὴν π. σφάζειν*, tako da krv teče u jamu, u kojoj je lomača stajala. **b)** sveto mjesto lomače, grob.

πῠρ-άγρα, *poz., ep.* (*jon.*) **-ρη,** *ἡ* (*ἀγρέω*), kliješte.

πυρακτέω, *ep.* i *πυρακτόω, poz.* (*ἄγω*), u ognju okretati, žariti.

πυραμίς, *ίδος, ἡ* (po svoj prilici egipatska riječ), piramida.

πυραμο-ειδής, 2. *poz.* poput piramide, sličan piramidi.

Πύραμος, *ὁ*, rijeka u Kilikiji, koja kod Mala utječe u more, s. Džehun.

Πύρᾰσος, *ἡ*, grad u Tesaliji ftiotskoj. Stanov. *οἱ* **Πυράσιοι.**

πυργηδόν, *ep.* adv. (*πύργος*), zapr. poput tornja, pren. u zatvorenoj četvorini, u zbijenoj hrpi.

πυργηρέομαι, poet. u svojim kulama podsjedan biti.

πυργίδιον, τὸ, poet. dem. od **πύργος.**

πύργῐνος, 3. *poet.* koji se grada tiče.

πυργίον, τὸ, dem. od **πύργος.**

πυργο-δάικτος, 2. *poet.* koji tornjeve razvaljuje.

πυργομαχέω (πυργο-μάχος), tornjeve biti, podsjedati, jurišati.

πύργος, ὁ, i *poet.* **πύργωμα**, τὸ (πυργόω), **1.** toranj, πύργος μέχρι οὗ ὀκτὼ πύργων t. j. toranj, sastojeći od četverostrane piramide, koja se u osam bojeva uzdiže i sve manja biva, osob. **a)** toranj od tvrđave, takođ. zid s tornjevima, zid od tvrđave, zid, vrhovi zida. Stoga οὔτε π. οὔτε ναῦς ni na suhu ni na moru, ili οὐ π. οὐ νᾶες ἐκφύγοιεν ili se na suhu zatvorili ili u lađama bježali. U Rimljana bilo je i taborskih tornjeva. **b)** toranj opsadni, drven na kotačima, iz kojeg su se bojnici (iza prsobrana) borili. Pren. **c)** utvrda, kula, zaklon, branik, aps., ili τινός čiji i od ili protiv čega, u Homera Ajas, u Esh. Ag. 127 o Prijamu, njegovim sinovima i zetovima. U istom smislu stoji takođ. πύργον ῥῦμα toranj za zaklon ili zaštitu. **2.** *ep.* u četvorinu zbijen odjel vojnika, četa (Il. 4, 334), *caterva.*

Πύργος, ὁ, najjužniji grad u elidskoj krajini Trifiliji.

πυργο-φύλαξ, ὁ, *poet.* stražar tornja.

πυργόω i **-όομαι** (πύργος), **1.** tornjevima okružiti, utvrditi, učvrstiti, τί, i to τινί komu. **2.** *poet.* do neba uzdizati, slaviti, τί; takod.: ohol, obijestan biti, τινί na što, čega radi.

πυργώδης, 2. (εἶδος), *poet.* sličan tornju, visok kao toranj.

πύργωμα, τὸ, v. πύργος.

πυργῶτις, ἡ, *poet.* poput tornja.

πυρ-δαής, 2. *poet.* koji gori, gorući.

πυρεῖα, τὰ (πῦρ), *ep.* **πυρήϊα**, τὰ, kresivo, što je sastojalo od komada mekana i tvrda drveta, koji su se jedan o drugi trli, ili od mekoga i tvrdoga kamena, iz kojega bi se oganj izbijao.

πυρέσσω i **-ττω** (πυρετός), aor. *poz.* ἐπύρεξα (-σα), imati vrućicu.

πυρετός, ὁ (πῦρ), vatruština, žar, navlast.: vrućica, groznica.

Πυρετός, ὁ, skit. Πόρατα, pritoka Istrova, valjada Prut.

πυρή, ἡ, v. πυρά.

πυρήϊα, τὰ, v. πυρεῖα.

πυρήν, ῆνος, ὁ, *jon.* jezgra, koštica, na pr. u maslini.

Πυρήνη, ἡ, **1.** *jon.* grad u zemlji Keltâ. **2.** *poet.* Pireneji (gorje); adj. Πυρηναῖος, 3.

πυρη-φόρος, v. πυροφόρος.

πυρία, ἡ, *poz.* peć; ugrijavanje, vruća kupelj (u vrućem zraku), znojna kupelj.

πυριατήριον, τὸ (πυρίη), *poz.* parno kupalište.

πυρι-γενής, 2. *poet.* i πυρι-γενέτης, ου, ὁ, *poet.* u ognju djeljan ili kovan, tvrd; vatren, u vatri rođen (o Dionisu).

πῡρῐ-γόνος, 2. *poz.* koji oganj rađa ili daje.

πυρί-δαπτος, 2. *poet.* od ognja proždrt ili progutan.

πυρι-έθειρα, *poet.* fem., vatrenih vlasi, vatrena.

πυρίη, ἡ (πῦρ), *jon.* parna kupelj.

πυρι-ήκης, 2. (ἀκή), *ep.* s μοχλός ražareno, šiljasto drvo.

πῡρί-καυστος, 2. (καίω), *ep.* i *poz.* u vatri paljen, žežen, kaljen.

πῡρῐμανέω (kao od πυρι-μανής, μαίνομαι), *poz.* bijesno t. j. žestoko planuti.

I. **πύρινος**, stegn. **πύρνος**, 3. (πυρός), od pšenice, pšenični. Isp. πύρνος.

II. **πῦρινος**, 3. (πῦρ), *poz.* ognjen.

πυρι-πνέων, ουσα, ον, *poet.*, i

πυρί-στακτος, 2. *poet.* vatrometan, koji oganj sipa.

πυρί-φατος, 2. *poet.* = πυρί-δαπτος.

πυρι-φλεγής, 2. koji ognjem gori, καῦμα žestoka vrućica.

πυρῐ-φλέγων, οντος, ὁ, od ognja gorući.

Πυρι-φλεγέθων, οντος, ὁ, ognjena rijeka u podzemnom svijetu, koja tvori veliko jezero, što kipi vodom i muljem; s njim su po Platonu u svezi rijeke lave.

πυρί-φλεκτος, 2. *poet.* u ognju spaljen.

πυρ-κᾰϊά, *poz.*, *ep.* i *jon.* **πυρκαϊή**, ἡ (καίω), **1.** lomača = πυρά. **2.** zapaljena vatra, požar. Napose u Lis. masline, koje iz opaljenih panjeva divlje rastu. **3.** *poz.* riganje vulkana; munja.

πυρναῖος, 2. *buk.* žut.

πύρνος, ὁ, i τὰ **πύρνα** (naime σῖτος, σιτία, isp. πύρινος), pšenični hljeb, pšenica.

πυρο-βόλοι, οἱ, *poz.* vatrometne strijele.

πῡρο-γενής, 2. (πυρός), *poz.* od pšenice postao.

πυρο-ειδής, v. πυρώδης.

πυρόεις, 3. *poz.* ognjevit, ὁ π. planet Mars.

πῡροπωλέω (πυρο-πώλης), pšenicu prodavati.

πῡρός, ὁ, i **πῡροί**, οἱ, pšenica, u Hom. takođ. hrana za konje; **a)** ozimica, χειμερινός, u zrnu meka i teška, sijana oko zahoda Plejadâ. **b)** jarica, ἠρινός, sijana koncem siječnja, gdjekoja vrsta u ožujku, koja je dozrijevala za tri mjeseca, tvrda i laka zrna.

πῡρο-φόρος, 2. i *ep.* takođ. **πυρηφόρος**, 2. (φέρω), žitorodan, koji rodi pšenicom.

πῡρόω (πῦρ), zapaliti, žariti, u ognju čistiti; spaliti, u prah i pepeo obratiti, ognjem pustošiti, τί. Pren. πυρωθείς raspaljen, τί u čem.

πυρ-παλαμάω, *ep.* zapr. vatrom raditi, pren. lukavo, zlo raditi (isp. διαπ.).

πύρ-πνοος, stegn. ους, 2. *poet.* koji oganj sipa, vatrometan, zapravo i pren.

πυρπολέω (πυρπόλος), **1.** uz oganj stražiti, ognjem stražu čuvati, na pr. o pastirima, koji su to za sebe činili, a ne brodova radi, koji se k obali približavaju. **2.** = πυρόω, v. r.

πυρπόλημα, τὸ, *poet.* požar.

πυρ-πόλος, 2. *poet.* koji ognjem pustoši.

Πύρρα, ἡ, grad na zapadnom dijelu ostrva Lezba.

πυρράζω, N. T. crvenjeti se kao vatra.

πυρραῖος, 3. *buk.* = πυρρός.

πυρρίχη, ἡ, ples u oružju, pri čem su se dva reda oružanih momaka pjevajući i odmjereno koračajući uz ritmičko kretanje jedan drugomu približavali, sad naprijed idući sad uzmičući i brzim kretnjama tijela pokazujući način, kako se u borbi neprijateljskim udarcima i napadajima treba uklonjati. Pripadao je najprije Doranima, te je poslije uop. služio za vojničke parade, a plesali su ga osob. na Panateneje efebi, poslije više teatralno slaveći djela Dionisova.

πυρριχίζω (-ίχη), *poz.* ples pod oružjem plesati.

πυρρίχιος, 3. *poz.* pirihički, ὄρχημα = πυρρίχη.

πυρριχιστής, οῦ, ὁ, koji pleše πυρρίχη.

πύρριχος, 3. *buk.* = πυρρός.

πυρρό-θριξ, τριχος, *poet.*, i *buk.* πυρρό-τριχος, 2. crvenkaste kose.

πυρρός, 3. (πῦρ), crven kao vatra.

Πύρρος, ὁ, kralj epirski g. 295.—272., poznat sa svojih ratova s Rimom i Spartom.

Πύρρων, ωνος, ὁ, filozof iz Elide oko g. 340.—270. pr. Is., osnivač skeptičke škole, kojoj je bilo glavno načelo, da se treba čuvati svakog izvjesnog suda (ἐποχή).

πυρσαίνω, *poet.* praviti crveno kao vatra.

πυρσεύω, *poet.* zapaliti; ognjen znak davati, na pr. zapaljenom zubljom.

πυρσό-νωτος, 2. *poet.* s crvenkastim leđima.

I. **πυρσός,** ὁ (πῦρ), *ep. jon. poet.* i *poz.* ognjen znak, smoljenica, u noći dato vatreno znamenje, što se činilo već u najstarije doba, ἐς πυρσόν τινα τοῦτον (ἀποβλέπω) t. j. na njega kao na svjetionik.

II. πυρσός, 3. *poet.* i *poz.* = πυρρός.

πυρσο-χαίτης, ου, *poet.* crvenkaste kose (gen.).

πυρσώδης, v. πυρώδης.

πυρφορέω, *poet.* **1.** zublju nositi. **2.** paliti. Od

πυρ-φόρος, 2. (φέρω), **1.** koji oganj nosi, navlast. **a)** koji zublju nosi, zubljonoša, kako se Artemida prikazivala sa dvije zublje, a Prometej s jednom, ovaj kao bog ognja, a ona kao simbol od nje darovanog svijetla i uspijevanja. **b)** supst. vatronoša, u laked. vojsci svećenik, koji je u Sparti kod polazne žrtve uzimao vatru sa žrtvenika Zeusa Hagetora do granice. Na granici bi opet od dvostruke žrtve Zeusove i Atenine vatru uzimao, pred vojskom nosio i čuvao, da se ne ugasi. Stoga poslov. ἔδει μηδὲ πυρφόρον περιγενέσθαι = nije se imao ni jedan jedini spasti. **2.** koji oganj baca, vatrometan, koji pogubnom zubljom maše, smrt i pogibiju širi. Stoga **a)** π. ἀστεροπητής koji ognjene munje baca, i tako uop. o munji. **b)** s οἰστός, βέλος vatrometna strijela, kakve su se bacale na neprijateljske lađe, strojeve i t. d., da bi se zapalili.

πυρώδης i πυρο-ειδής, 2. pored *poet.* **πυρσώδης,** 2. (εἶδος), sličan ognju ili požaru, koji bukti, ognjevit.

πυρ-ωπός, 2. *poet.* ognjena lica.

πύρωσις, ἡ, N. T. i *poz.* oganj, čišćenje ili kušnja vatrom.

πύστις, εως, ἡ (πυνθάνομαι), **1.** pitanje, raspitivanje, aps. τὰς π. ἐρωτᾶν pitanja zadavati, pitati, ili ὑπέρ τινος za koga. Napose: preslušavanje, ἐν τῇ π. kod pr. **2.** ispitano, (dobiven) glas, πύστει, κατὰ πύστιν po vijesti, dobivši glas, τινός o čem, ili s neupr. zavis. rečen.

πῶ, adv., na koji način? kako?

πώ, *jon.* **κώ,** enklit. čestica, igda, još, ikako, obič. s negacijom ili u negativnoj upitnoj rečenici.

πώγων, ωνος, ὁ (πήγνυμαι), brada (dlake), u Lukijanovo doba karakteristična biljega filozofâ. Pren. s φλογός ognjen rep.

Πώγων, ὁ, luka trezenska, s. brodarnica i škver od Parosa.

πωλέομαι (za πέλομαι), dep. *ep.*, *poet.* i *poz.*, prez. 2. sg. πωλέ' mj. πωλέεαι, part. πωλεύμενος (takođ. *jon.*), impf. πωλεύμην, iter. πωλέσκετο, često kamo dolaziti, kamo krenuti, — ići, εἰς, ἐπί τι, μετά τινα, δεῦρο.

πωλέω, **1.** akt. (πωλήσω, ἐπώλησα, ἐπωλήθην, iter. *jon.* πωλέεσκε), na prodaju nuditi, prodavati, aps. ili τί, τινά, i to τινός po što, πολλοῦ, πλείονος skupo, skuplje, no takođ. ἀξιώτατον naime σῖτον, ili slič. τιμιώτερον ὀβολῷ, δραχμῇ, iskati obol više od kupovne cijene, za drahmu u cijeni skočiti, pak τινί komu, ἀπό τινος od, poradi čega. **2.** pas. τὰ πωλούμενα što se prodaje, roba.

πώλης, ου, ὁ, *poet.* prodavač, trgovac.

πωληταί, οἱ, prodavači, atenska financijalna oblast, koja je iznajmljivala državne dohotke, imanja i carinu, i izdavala poslove, koji su se imali za državu raditi.

πωλητήριον, τὸ, prodavaonica, dućan.

πωλικός, 3. (πῶλος), *poet.* i *poz.* od mladih konja, ždrebeći, ἀπήνη kola s (upregnutim) konjma (a ne mazgama kao inače); pren. djevojački.

πωλο-δαμνέω (πωλο-δάμνης, δαμάζω), *poet.* ždrijebe krotiti ili vježbati, ἔν τινι po čem, zapr. i pren., odgajati.

πῶλος, ὁ, ἡ, i demin. otd. πωλίον, τὸ (lat. *pullus*), **1.** mlad konj, ždrijebe, *pullus equinus*. **2.** *poet.* i *poz.* uop. mlado, mlada djevojka, mladić.

Πῶλος, **1.** iz Agrigenta, učenik Gorgijin, koji je pisao o govorničkoj umjetnosti. **2.** iz Egine, trag. glumac u Ateni. **3.** inače lično ime.

I. **πῶμα,** τὸ, *ep.* i *poz.* zaklopac, aps., ili τινός čemu, od čega.

II. **πῶμα,** i *jon.* i *poz.* **πόμα,** τὸ (πίνω, lat. *potio, potus*), pijenje, napitak, piće.

πωμάζω, *poet.* zaklopcem (πῶμα) zatvoriti, pokriti.

Πωμεντῖνος, 3. koji pripada Suesi Pometiji u blizini Pomptinskih bara; stoga τὸ Π. (πεδίον), *ager Pometius.*

πώνην, *eol.* inf. = πίνειν.

πώ-ποτε, takođ. πώ ποτε pisano, ikad, igda, još, ὁ π. koji je igda bio ili živio; obič. poslije negacije: niti ikad, još nigda, nikad, οὐ πώποτε εὐχετόωνται ἀκήριοι παρφυγέειν da su igda zdravi i čitavi prošli.

πώρινος λίθος, ὁ (πῶρος vapnenac), *jon.* vapnenac kamen, sličan parskom mramoru po boji i gustoći, ali lakši od njega.

Πῶρος, ὁ, **1.** indijski vladar, čija je zemlja ležala između Hidaspa i Akesina, hrabar protivnik Aleksandra Velikoga. **2.** drugi indijski vladar, ali kukavica (κακός).

πωρόω, N. T. okameniti se, otvrdnuti, otupiti. Otd.

πώρωσις, ἡ, N. T. tvrdost, tvrdoća, okorjelost.

πῶς, *jon.* κῶς (πο u πόθι), adv. upr. i neupr. pitanja, **1. kako?** na koji način? zašto? (zapr. kako to da). Katkad s pomišlj. glagolom ili s ποτέ objačano i češće ponovljeno, ili s gen. kao po kakvoj stvari, πῶς νῦν; (Od. 18, 223) kako sad? što bi se reklo? kako bi se sudilo? πῶς τε; *ep.* pa kako? (takođ. podvostručeno: kako ovamo? kako onamo?), πῶς (γὰρ) οὔ; zašto ne? svakako. **2.** kao uzvik: kako = koliko. **3.** *poz.* πῶς μή s ind. fut. = ὅπως μή.

πώς, *jon.* κώς, enklit. čestica, na nekakav način, nekako, kako, ponešto, prilično (takođ. iron.), otprilike, gotovo, možda, slučajno, uopće, ὧδέ πως ovako nekako, otprilike na ovaj način, τεχνικῶς πως nekako umiješno, nekom vještinom, οὐ μέν π. nikako, nipošto.

πωτάομαι, v. πέτομαι.

πῶυ, εος, τὸ (mjesto πῶ-jυ, isp. ποιμήν), *ep.*, dat. pl. πώεσι, krd, stoka, stado, i to svagda ovaca, stoga s οἰῶν i μήλων, dok je ἀγέλη stado goveda, konja.

P.

***P,* ρ,** τὸ, ῥῶ, odgovara orijent. reš, sedamnaesto slovo grč. alfabeta, kao brojni znak ρ′ = 100. Riječi, koje se počinju s ρ, imale su često u najstarijem govoru pred sobom digamu (rjeđe σ).

ῥά, pred samoglasnim ῥ', v. ἄρα.

ῥαββί, i (galilejski) ῥαββονί, ῥαββουνί, ῥαββουνεί u N. T. učitelj, počasni naziv židovskih učitelja zakona.

ῥαβδίζω, *poz.* šibati, šibom tući.

ῥαβδίον, τὸ, *poet.* demin. od ῥάβδος.

ῥαβδομαχία, ἡ (kao od ῥαβδο-μάχος), *poz.* boj na palice, jednu vrstu rapirâ.

ῥαβδονομέω, impf. 3. sg. ῥαβδονόμει, *poet.* sudija biti kod bojnih igara, bojem upravljati. Od

ῥαβδο-νόμος, 2. *poz.* koji (kao sudija) drži palicu. Napose rim. liktor sa svežnjem šiba.

ῥάβδος, ἡ (ϝραβ-, isp. ῥαπίς, ῥέπω), šiba, prut, palica, batina. Napose **a)** *ep.* putnička batina. **b)** čarobna šiba ili palica (kojom se ljudi mogu uspavati i buditi, v. ψυχοπομπός), takođ. Kirkina i Atenina. **c)** *ep.* prutilo (za udicu) (Od. 12, 251). **d)** *ep.* u plur. šipke (zlatne ili pozlaćene), da kožu na štitu čvrsto drže, jer su kao nekaki osnov sezale do krajnjega obruča ne dajući, da se volujske kože uvijaju ili izvitopere. **e)** *poz.* u plur. rim. *fasces*, i N. T. sudačka palica.

ῥαβδουχία, ἡ, *poz.* nošenje svežnja šiba (*fasces*) od liktorâ, konkr. u plur. liktori sa svežnjem šiba.

ῥαβδοῦχος (ἔχω), ὁ, prutonoša, koji nosi palicu. Napose **1.** *ep.* kraljevi. **2.** bojni redatelji (helenodiki) sa svojim slugama kod gimničkih bojeva. **3.** redarstveni stražari. **4.** u Rimu: liktori.

ῥαβδο-φόρος, ὁ, *poz.* = ῥαβδοῦχος, 3. i 4.

ῥαβδωτός, 3. (ῥαβδόω prutiće pometati), uzduž prutast.

Ῥάγαι, αἱ, grad u pokrajini istočne Medije, s. razvaline kod Raja blizu Teherana.

ῥαγδαῖος, 3. (ῥάγδην, ῥήγνυμι), *poz.* žestok, plah, nagao, aps. i πρός τι.

ῥαγίζω, *buk.* grožđe brati.

ῥαδαλός, 3. (ϝραδ-, isp. ῥαδινός), *ep.* gibak, vitak.

Ῥαδάμανθυς, υος, ὁ (po svoj prilici koji palicom maše, kao oznaka kralja sudije u podzemnom svijetu), sin Zeusov i Europin, brat Minosov, poradi pravednosti u elisijsku poljanu premješten i jedan od triju sudija u podzemnom svijetu.

ῥαδινάκη, ἡ, *jon.* perzijsko ime kamenomu ulju.

ῥᾰδῐνός, 2. (ϝραδινός, srod. s ῥίζα), *ep.* i *poet.* vitak, gibak.

ῥᾴδιος, 3., *poet.* takođ. 2., *ep.* i *jon.* **ῥηΐδιος,** 3., komp. **ῥᾴων, ῥᾷον,** *ep.* i *jon.* ῥηΐτερος, superl. **ῥᾷστος,** 3., *jon.* i *ep.* ῥήϊστος, *ep.* takođ. ῥηΐτατος, lak, lagan, bez muke, i za ljude takođ.: sklon. Aps., ili τινί komu, i to εἴς τι za što, ili s inf., koji katkad treba dopuniti, kao Dem. 1, 9, gdje ῥᾴων znači: koji se lakše suzbija, slabiji. Adv. ῥᾴδιον, **ῥᾳδίως,** *jon.* **ῥηϊδίως,** *ep.*

ῥέα, ῥεῖα, komp. ῥᾷον, superl. ῥᾷστα, *ep.* ῥηΐτατα, lako, na lak način, bez muke i teškoće, bez zapreke, lakomisleno, ravnodušno, takođ. blago.

ῥᾳδιουργέω (-γός), lakoumno raditi, bezbrižno živjeti, besposličiti, lako živjeti, aps. ili τί, na pr. τὰ μέγιστα najlakoumnije živjeti, najgore plahovati ili vragovati.

ῥᾳδιούργημα, τὸ, *poz.* iskrivljivanje.

ῥᾳδιουργία, ἡ, **1.** lakoća, poukom dobivena okretnost, Ksen. Kir. 1, 6, 34. **2.** lakoumnost, **a)** lakomislenost, t. j. lijenost, mlitavost, sklonost na zabavu, αἱ ῥ. dangube; tromost, udobnost. **b)** zloća, prijevara, pronevjerenje, iskrivljivanje, lakomislen čin, lupeštvo.

ῥᾳδι-ουργῶς, *poz.* adv., komp. ῥᾳδιουργότερον (osn. ἐργ), lakoumno, sablažnjivo.

ῥαθάμιγξ, ιγγος, ἡ, *ep.* kaplja, pren. κονίης zrnce praha.

ῥαθαπυγίζω (πυγή), *poet.* udariti nogom u stražnjicu.

ῥᾳθυμέω (-μος), lakouman, bezbrižan biti, bez brige živjeti, besposličiti, dangubiti, za zabavom ići.

ῥᾳθυμία, ἡ, laka ćud, lakomislenost, nebriga, ne svagda, ali ponajviše za prijekor, lakoumnost, bezbrižnost, ravnodušnost, sklonost neradu, nemar, lijenost, želja za uživanjem, raspuštenost, ῥᾳθυμίᾳ ili ἀπὸ ῥ. lakim srcem, ravnodušno. Aps. ili τινός, na pr. λόγου lakomislen govor, ili ἔς τι za što.

ῥᾴθυμος, 2., adv. **-θύμως,** komp. -ότερον i -οτέρως (ῥᾴδιος, θυμός), s lakim srcem, bezbrižan, mlitav, lakouman, za stvari: lak, udoban, aps. i περί τι. Supst. τὰ ῥ. nebriga, bezbrižnost, τὰ ῥᾳθυμότατα najudobnije, najlakše.

ῥαΐζω (ῥᾴων, ῥᾴδιος), aor. inf. ῥαΐσαι lakši postati, popravljati se, u Arijana takođ. o bolesti, koja komu (τινί) kreće na bolje.

ῥαίνω, fut. ῥανῶ, aor. akt. ἔρρανα, pas. ἐρράνθην, perf. pas. 3. sg. ἔρρανται, *ep.* aor. imper. ῥάσσατε, perf. 3. pl. ἐρράδαται, plpf. 3. pl. ἐρράδατο, *ep. poet.* i *poz.* pokropiti, poprskati, τί, i to τινί čim. Supst. τὰ ῥαινόμενα zemlja, koja se za obrađivanje mora zalijevati.

ῥαιστήρ, ῆρος, *ep.* ἡ, inače ὁ, *ep. poet.* i *poz.* bat, čekić.

ῥαίω (ϝρ.), *ep.* i *poet.*, fut. ῥαίσω i t. d., *ep.* inf. fut. ῥαισέμεναι, aor. 1. pas. ἐρραίσθην, razbiti, slomiti, razmrskati, napose: pustiti da se komu lađa razbije, potopiti ga, τί, τινά. U pas. rasprštati se, popucati, prsnuti, razbiti se, aps. ῥαιομένου kad mi se lađa razbila, kad sam se utapao (Od. 6, 326), ili τινί komu. Pren. kod Sof. zlostavljen biti, morati mučiti se.

ῥακά, jevr. *rîk*, aram. *rêikâ*, prazan, tašt; kao pogrda N. T. tašt čovjek, luda.

ῥάκιον, τὸ, *poz.* demin. za ῥάκος, v. r.

ῥακιο-συρραπτάδης, ου, ὁ (συρ-ράπτω), *poet.* koji krpe šivanjem sastavlja, krpa, krpedžija.

ῥάκις, ιδος, ἡ, *poet.* (kao ῥάκος), odrpana haljina, krpe.

ῥακό-δυτος, 2. *poet.* poderan.

ῥάκος (ϝρ.), εος, τὸ (srodno ϝρήγνυμι), prnja, odrpina, dronjak, krpa, loša haljina, uop. sukno, dronjci, rite.

Ῥαμά (ᾶ), ἡ, benj. gradić, 6 rimskih milja Jerusalimu na sjever, s. Eram.

ῥάμνος, ἡ, *poz.* nekakvo trnje.

Ῥαμνοῦς, οῦντος, ὁ, atička općina (δῆμος) između Maratona i Oropa. Ῥαμνοῦντι u Ramnusu.

ῥάμφος, ους, τὸ, kljun.

ῥανίς, ἡ (ῥαίνω), kaplja.

ῥάντης, ὁ (ῥαίνω), *poz.* koji kropi.

ῥαντίζω, N. T. (ῥαίνω), kropiti.

ῥαντισμός, ὁ, N. T. kropljenje.

ῥάξ, ῥαγός, ἡ (lat. *fragum*), bobica (od grožđa), jagoda.

ῥαπίζω (ῥαπίς šiba), palicom ili šibom biti, šibati, tući, aps. ili τινά.

ῥάπισμα, τὸ, N. T. zaušnica, pljuska.

ῥαπτός, 3. sašiven, krpan, prošiven, neutr. plur., naime κῴδια, mekani prostirači.

ῥάπτω (osn. ῥάφ), ῥάψω, ἔρραψα, ἔρραμμαι, ἐρράφη, ῥαπτός, *ep.* aor. ῥάψα, **1.** sašiti, spojiti, složiti, skititi, τί, poslov. τὸ ὑπόδημα = našemu »crevlju si sašio ti (a obuo drugi)« (Her. 6, 1), i to τινί čim. **2.** u pas. ušit biti, ἔν τινι u što. **3.** pren. snovati, smišljati, lukavo pripremati, τί, i to τινί, ἐπί τινι komu, na koga, ἐπί τινι takođ.: čega radi.

ῥάσσατε, v. ῥαίνω.

ῥάσσω, fut. ῥάξω, aor. 1. ῥάξας turati, gurati.

ῥᾷστος, v. ῥᾴδιος.

ῥᾳστώνη, *jon.* **ῥηστώνη,** ἡ, **1.** zapr. lakoća, pren. voljnost, usrđe, ugodba, ugodljivost, τινός prema kome. **2.** oblakšica, oporavljanje, aps., ili τινός od čega. Napose **a)** probitačna prilika, korist, aps., ili εἴς τι za što. **b)** ugodno stanje, ugodnost, dokolica. **c)** ljubav k počivanju, lijenost.

ῥαφάνη, ἡ, *poz. ep.* i ῥαφανίς, ῖδος, ἡ, rotkva, repica.

ῥάφανος, ἡ, **1.** kelj. **2.** rotkva.

ῥαφεύς, έως, ὁ (ῥάπτω), *poet.* zasnivač, krivac, uzrok, τινός čega, čemu.

ῥαφή, ἡ (ῥάπτω), šav, aps., i τινός (od) čega.

ῥαφίς, ίδος, ἡ, N. T. šivaća igla.

ῥαχά, jevr. = ῥακά.

ῥαχία, *jon.* **ῥηχίη,** ἡ (ῥήσσω), i **ῥηγμίν,** ῖνος, ἡ (ῥήγνυμι), *ep.* i *poet.*, takođ. u plur., valovi koji se lome, lomljava valova, talasanje, udaranje mora o bregove, plima; ἐπὶ ϝρηγμῖνι θαλάσσης gdjeno more udara o bregove; takođ. obala, gdje udaraju valovi.

ῥαχίζω, impf. κἀρράχιζε mj. καὶ ἐρρ., *poet.* zapr.

hrtenicu rascijepati, pak uop. rasjeći, raskomadati, aps., ili *τινά*.

ῥάχις, *ιος, at. εως, ἡ,* hrtenica, poleđina, pren. *τοῦ ὄρεος* hrbat gore.

ῥάχος i *ῥαχός, poz.*, v. *ῥηχός.*

ῥαψῳδέω (*ῥαψῳδός*), biti rapsod (v. *ῥαψῳδός*), pak uop. pjesme kazivati, *τί*, iznajpr. o Homerovim pjesmama, koje su rapsodi (v. *ῥαψῳδός*) obilazeći kazivali, stoga *Ὅμηρον ῥ.* Homerove pjesme kazivati.

ῥαψῳδία, *ἡ, poz.* pojedino pjevanje ili odsjek Homerovih pjesama.

ῥαψ-ῳδός, *ὁ, ἡ* (*ῥάπτω, ᾠδή*), **1.** zapr. onaj, koji pojedine pjesme ili odsjeke sastavlja, onda navlast. ljudi, koji su stare epske i osob. Homerove pjesme učili napamet te ih javno kazivali ili pjevali. No kako su ti rapsodi Homerove pjesme bez dubljega razumijevanja kazivali, tako su ih u Ksenofonovo doba kao besposlene nadripjevače prezirali. **2.** kao adj. i pren. *poet. ἡ ῥ. κύων* pjevačica nakaza, o Sfingi, jer je od Musâ naučenu zagonetku kazivala.

ῥᾷον, ῥέα, v. *ῥᾴδιος.*

Ῥέα (jednosložno), *ep.* i *jon.* **Ῥείη,** *ἡ,* Rea ili Kibela, kći Uranova i Gejina, žena i sestra Kronova, mati Zeusova, Posidonova, Hadova, Hestijina, Demetrina i Herina; *μεγάλη θεά* mati bogova, kao takva sa svojom djecom u Grčkoj štovana; nasuprot na Istoku kao *Κυβήβη, Ἄγδιστις, Δινδυμήνη, Ἐννώ, Πανδώρα, Κυβέλη* i t. d, orgijastički štovana. Njoj u slavu plesali su se svečani plesovi uz pratnju frule i timpana.

ῥέγκω, *poet.* i *poz.*, i **ῥέγχω,** *poz.* hrkati.

ῥέδη, ἡ, kola sa četiri točka, *rheda.*

ῥέεθρον, *τὸ, ep. jon.* i *poet.*, i kontr. **ῥεῖθρον** (*ῥέω*), što teče, rijeka, potok, voda, *παρθενόσφαγον* krv zaklane djevice; takođ. korito rijeke.

I. **ῥέζω** (osn. *ϝεργ, ϝρεγ-jω*, isp. *ἔοργα, ἔρδω*), *ep.* i *poet.*, prez. nema u at. pjesnika, impf. *ἔρεζον* i *ῥέζον*, iter. *ῥέζεσκον*, fut. *ῥέξω*, aor. akt. *ἔρρεξα* i *ἔρεξα* i *ῥέξα*, konj. 1. pl. *ῥέξομεν*, pas. part. *ῥεχθέν*, verbal. adj. *ἄ-ρεκτος*, 2., **1.** činiti, raditi, tvoriti, djelovati, izvršiti, opraviti, izraditi, svršiti, riješiti, koje aps., koje *τί*, *ῥεχθέν* učinjeno, svršeno; napose (s pomišlj. *δεινά*) zlo činiti, *τινά* i *τινί*, takođ. s *κακῶς* zlostaviti, *εὖ* dobro činiti; *τί ῥέξοντες;* naime *ἔλθωμεν*, što će to? što ćemo tim opraviti? **2.** navlast. nešto (*τί*) kao žrtvu prinositi, zapr. izvršiti, i tako aps. žrtvovati (Il. 23, 206; Od. 5, 102), i to *τινί* komu, *τινός* čega radi.

II. *ῥέζω, poet.* i *poz.* bojadisati, mastiti.

ῥέθος, *εος, τὸ, ep.* i *poet.*, u plur. udovi, u sing. lice.

ῥεῖα, v. *ῥᾴδιος.*

ῥεῖθρον, *τὸ,* v. *ῥέεθρον.*

Ῥεῖτοι, *οἱ,* mala slana jezera na putu od Atene u Eleusinu.

ῥεκτήρ, ῆρος, ὁ, ep. (*ῥέζω*), počinitelj, rukostavnik, krivac.

ῥέκτης, ου, ὁ, poz. odrješit, djelotvoran čovjek.

ῥέμβομαι (srod. s lat. *vergo*), dep. pas., *poz.* lutati, potucati se, *ἔν τινι.*

Ῥεμφάν, Ῥεφάν, Ῥομφάν, Ῥομφά, Act. 7, 43, ili kopt. ime zvijezde Saturna, ili: lazila, kip.

ῥέος, *τὸ, poet.* (*ῥέω*), što teče, rijeka, voda.

ῥεούμενος, v. *ῥέω.*

ῥέπω, fut. *ῥέψω*, aor. *ἔρρεψα*, impf. *ep. ῥέπε* mj. *ἔρρ.* (kor. *ϝρεπ*, lat. *repente*), brzo naginjati se, o tezulji: spuštati se, odlučiti, aps. *αἴσιμον ἦμαρ τινος* nagne se usud, t. j. njegova bi nesreća odlučena (Il. 8, 72), ili *εἴς, ἐπί τι* k čemu, *εἴς τινα* na koga; slično *ταύτῃ* onamo.

ῥερυπωμένος, *ep.*, v. *ῥυπάω.*

ῥεῦμα, *τὸ* (*ῥέω*), **1.** strujenje, struja; rijeka, valovi, talasi, voda, izvor, potok, aps. i *τινός* čega. **b)** *poz.* reuma, ulozi. **c)** pren. sa i bez *πυρός*, ognjen potok, provala Etne, potok lave, ili o vinu, ili *ῥ. κατασκήπτει ἐς τὴν γαστέρα* proljev, napokon slikovno *πολλῷ ῥ.* sa svojom silnom bujicom (Sof. Ant. 129), i sl. *ῥ. στρατοῦ* silna vojska.

ῥευστικός, 3. *poz.* koji teče, tekući.

ῥέω (osn. *ῥευ: ῥυ*, lat. *rivus*, hrv. struja), fut. *ῥυήσομαι*, aor. *ἐρρύην* (rijetko *ἔρρευσα*), perf. *ἐρρύηκα*, adj. verb. *ῥυτός, ep.* impf. takođ. *ἔρρεεν* i *ῥέεν*, aor. *ῥύη, dor.* prez. 3. pl. *ῥέοντι, poet.* i i *poz.* takođ. u med., part. *poet.* (u proroštvu) *ῥεούμενος,*

1. teći, curiti, izlijevati se, dolje teći, kapati, aps., ili *τινί* čim, na pr. *αἵματι* u krvi plivati, takođ. *τινός* pun čega, *ὀξέος τοῦ ῥεύματος* brzim padom (Arijan 5, 9, 6), pak *ἀπό, ἔκ τινος* sa, iz čega, *διά τινος* kroza što ili kroz čiju zemlju, *ἐπί τινι* kod čega. **2.** pren. **a)** istjecati, otpadati, spadati, *ἀπό, ἔκ τινος*, ili *κατ' οὖρον* svojim putem ići. **b)** rasuti se, raspasti se, ginuti, proći, nestati. **c)** istjecati, širiti se. **d)** poteći, baciti se, pojuriti, nasrnuti, metnuti, *ἐπί, πρός τι* na što, *ἐπί, πρός τινα* protiv, na koga, *πολὺς κατά τινος* obilno i opširno govoriti protiv koga.

Ῥήγιον, *τὸ,* grčki grad u donjoj Italiji, s. Reggio. Stanov. *οἱ* **Ῥηγῖνοι.**

ῥῆγμα, *τὸ* (*ϝρῆγμα*, od *ῥήγνυμι*), ulom, kila, prijedor mesnih dijelova i krvnih žila u tijelu; pukotina.

ῥηγμίν, v. *ῥαχία.*

ῥήγνῡμι, s *ep.* i N. T. spor. obl. **ῥήσσω** (kor. *ϝραγ*, isp. *ῥώξ*),

I. tranz. 1. akt. i **pas.,** fut. *ῥήξω*, aor. akt. *ἔρρηξα*, pas. *ἐρράγην*, perf. pas. *ἔρρηγμαι*, **a)** **trgati,** kidati, rastrgati, otrgnuti, strgati, razvaliti, kršiti, lomiti, probiti, razmrskati,

razbiti, τί. b) (ῥήσσω), *ep.* tabati, tapkati, zapr. πέδον ποσί (Il. 18, 571). **2. med.** ῥήγνυμαι, fut. ῥήξομαι, aor. ἐρρηξάμην, *ep.* ῥήξαντο, konj. 1. pl. ῥηξόμεθα, a) sebi što (τί) probiti, raskrhati, raspršati, srušiti. b) otkinuti, ἔριδα svađu zavrći (Il. 20, 55); pren. φωνήν pustiti glas, mučanje prekinuti, zaustiti, progovoriti (Her. 2, 2), zapr. pustiti rijeku govora, slič. κλαυθμὸν ῥ.

II. intr. med.-pas. **ῥήγνυμαι** s fut. ῥαγήσομαι, aor. ἐρράγην, perf. ἔρρωγα (prez.: slomljen sam), **1.** kršiti se, lomiti se, rastrgati se, prsnuti, raspršati se, o konjma: do mrtva biti izmučen jahanjem (franc. *crever*), pren. razbiti se, biti osujećen. **2.** udariti, provaliti, navaliti, doći izvan sebe, koje aps. kao Sof. OR 1076, gdje takođ. subj. κακά treba dopuniti, koje ἔκ τινος od koga, εἴς τι u što.

ῥῆγος, εος, τὸ, *ep.* obič. pokrivač, zastirač. Napose u plur. skupocjeni runjavi i bojadisani vuneni rupci u postelji, preko kojih se onda lanena ponjava prostirala. Tko je htio da mekano sjedi, metnuo bi ih na stolac i odozgo prosto tkanje.

ῥηθείς, ῥηθῆμεν, *dor.* = ῥηθῆναι, v. I. εἴρω.

ῥηΐδιος i **-ίως**, **ῥηΐτερος**, **ῥήϊστος** i **ῥηΐτατος**, v. ῥᾴδιος.

ῥηκτός, 3. (ῥήγνυμι), koji se može rastrgati ili raniti, τινί.

ῥῆμα, τὸ (mj. ϝρῆμα, *ver-bum*, osn. ϝερ, v. I. εἴρω), **rečeno**, govoreno, a) riječ, rečenica, fraza, τῷ ῥήματι po smislu riječî, od riječi do riječi. b) kaža, priča, glas, vijest; razgovor. c) N. T. nauk, pravna stvar, čin. d) *poz.* gram. *t. t.* glagol.

ῥηματικός, 3. *poz.* koji pripada glagolu, od glagola izveden.

ῥημάτιον, τὸ, *poz.* rječca.

Ῥήνεια, *jon.* **Ῥηνέη**, ἡ, jedan od Kikladskih otoka Delu na zapad, sada Veliki Del.

Ῥῆνος, ὁ, Ren, Rajna, u Arijana ὁ Κελτικός zvana (galska), za razliku od italskoga (sada Reno kod Bolonje).

ῥηξηνορίη, *ep.* snaga, hrabrost razbijati čete ljudî, žestoka sila.

ῥηξ-ήνωρ, ορος, ὁ, *ep.* (ῥήγνυμι, ἀνήρ), koji razbija redove ljudi, razbivojska.

ῥῆξις, εως, ἡ, *poet.* i *poz.* razbijanje, provala, trganje, lomljenje.

ῥῆσις, εως, *jon.* ιος, ἡ (mj. ϝρῆσις, osn. ϝερ, v. I. εἴρω), **1.** kazivanje, govorenje, govor, kaža, način govorenja, aps. i ἀπό τινος. **2.** rečeno, govoreno. Napose: naložen govor, ῥ. τινός ἀπειπεῖν u čije ime ureći. **3.** *term. techn.* za dijaloška mjesta u tragediji.

ῥήσσω, v. ῥήγνυμι.

ῥηστώνη, v. ῥᾳστώνη.

ῥητέον, **adj.** verb. za I. εἴρω, mora se reći.

ῥητήρ, v. ῥήτωρ.

ῥητορεία, ἡ, umjetni govor, umjetna rječitost.

ῥητορεύω (ῥήτωρ), govorništvom baviti se i govore besjediti.

ῥητορικός, 3., adv. **-κῶς** (ῥήτωρ), koji pripada govorničkoj vještini, rječit, govornički, retorski, na retorski način. Supst. ἡ ῥ. govornička umjetnost, rječitost, aps. ἐπὶ ῥητορικῇ poradi govorničke vještine, i πρός τινα prema komu; ὁ ῥ. umjetnik ili vještak u govoru.

ῥητός, 3., adv. -ῶς (ϝρητός od osn. ϝερ, v. I. εἴρω), **1.** rečen, govoren, osob. izrijekom nazvan, određen, izvjestan, ἐπὶ ῥητοῖσι pod određenim uvjetima, na te uvjete, po pravilima. **2.** koji se može reći, što se smije reći, što se pristoji reći, ῥητά što je javno, ῥητὰ καὶ ἄρρητα javno i tajno, pak kao *dicenda tacenda*, što komu dođe na jezik. οὐ ῥητόν neiskazano. **3.** za brojeve: racionalan.

ῥήτρα, *jon.* **ῥήτρη**, ἡ (mj. ϝρήτρα, osn. ϝερ, v. I. εἴρω), dogovor, ugovor, pogodba, nagodba; lakedem. zakon.

ῥήτωρ, ορος, *ep.* **ῥητήρ**, ῆρος, ὁ (osn. ϝερ, v. I. εἴρω), *orator*, govornik, aps., ili τινός čega. Napose a) narodni govornik, državni govornik, državnik, οἱ περὶ τὸν Θουκυδίδην ῥ. Tukidid i njegova stranka. b) u vijeću (βουλή) oni, koji su obično ondje govorili. c) uop. vještak ili umjetnik u govoru.

ῥηχίη, v. ῥαχία.

ῥηχός, ἡ, *jon.* živica, redina.

ῥιγαλέος, 3. *poet.* grozan, hladan, užasan.

ῥιγεδανός, 3. (ῥῖγος, isp. lat. *frigidus*), *ep.* užasan, strahovit.

ῥιγέω, *ep.* i *poet.*, aor. ἐρρίγησα i *ep.* ῥίγησα, perf. ἔρριγα s prez. znač., odakle 3. plur. *dor.* ἐρρίγαντι, 3. sing. konj. *ep.* ἐρρίγῃσι (osn. σριγ, lat. *frigeo*), zepsti, pak pren. **1.** intr. ježiti se, zgroziti se, upropastiti se, prepasti se, uplašiti se, aps. ili s part. ili ὅπως, ὡς; stršiti, ukočiti se. **2.** tranz. sa strahom opaziti, ustuknuti, bojati se, τί čega, ili s inf. ili μή.

ῥίγιον [ῐ], *ep.* kompar. od ῥῖγος, samo u neutralnom obliku, superl. **ῥίγιστος**, 3., *ep.* **1.** mrzlije, hladnije. **2.** pren. groznije, strašnije, užasnije, τὰ ῥίγιστα najstrašnije, najgore.

ῥῖγος (σρ.), εος, ους, τὸ, zima, mraz, lat. *frigus*.

ῥιγόω, stegn. *at.* takođ. u ω, ῳ mj. ου, οι, prez. ῥιγῷς, ῷ, ῶμεν, konj. ῥιγῷ, inf. ῥιγῶν (ali takođ. -οῦν), part. ῥιγῶσα, fut. ῥιγώσω, aor. ἐρρίγωσα, *ep.* fut. inf. ῥιγωσέμεν, zepsti.

ῥίζα, ἡ (ϝριδjα, *radix*), **korijen**, žila, pren. a) korijen oka. b) uop. slik. za početak, koljeno, lozu, ἐσχάτα ῥ. o Ismeni i Antigoni.

ῥιζόθεν, adv., *poz.* *ep.* iz korijena, s korijenom.

ῥιζο-τόμος, ὁ (τέμνω), *poz.* rezač ili sabirač korijenja.

ῥιζόω (ῥίζα), dati ukorijeniti se, t. j. učvršći-

vati, utvrditi, τί, i to τινί čim; u perf. pas. a) ukorijenjen, učvršćen biti, γῆθεν u zemlji. b) ἀλωὴ ἐρρίζωται t. j. zasađen je. Otd.

ῥίζωμα, τὸ, *poet.* = ῥίζα, i

ῥίζωσις, ἡ, *poz.* zametanje korijena.

ῥικνός, 3. *poet.* (ῥῖγος), ukočen, nagrešpan.

ῥίμφα, *ep.* i *poet.* adv. (ῥίπτω?), žestoko, stoga: lako, brzo, hitro.

ῥιμφ-άρματος, 2. *poet.* koji se na brzim kolima vozi, ἅμιλλαι utrkivanje brzih kola.

ῥίνη [ῑ], ἡ, pila, lima, turpija.

ῥῑνηλᾰτέω [ῥιν-ηλάτης, ῥίς, ἐλαύνω), *poet.* njušiti, nanjušiti, τί.

ῥῑνός, ἡ (ϝρινός, isp. kod ταλαύρινος), takođ. u plur., *ep.* i *poet.*, i **ῥῑνόν**, τὸ, *ep.* **1.** koža na tijelu čovječjem. **2.** odrta koža životinjska, osob. volujska koža, i to i neučinjena (βοῶν, umjetno učinjene, Il. 16, 636, *corium*). **3.** što je od volujske kože zgotovljeno (βοῶν), štit.

ῥῑνο-τόρος, ὁ, *ep.* (τορέω), koji štit probuši, probijač štitova.

ῥίον (ϝρῑ), τὸ, *ep.* **1.** gorski vrh ili šiljak, što osamljen strši uvis. **2.** glavica, pećina (Od. 3, 295).

Ῥίον, glavica u Ahaji, sa suprotnom glavicom Ἀντίρριον ili Ῥίον Μολυκρικόν u ozol. Lokridi, koje tvore ulaz u Korintski zaliv, zvane takođ. τὰ Ῥία, prije mali Dardaneli, s. Castello di Rumelia.

Ῥῖπαι, αἱ, bajna gora na sjevernom rubu Skitije, s gustim šumama, tamom obavita, odakle dolaze divlje oluje (ῥιπαὶ ἀνέμων). Adj. Ῥιπαῖος, 3. stoga τὰ Ῥιπαῖα ὄρη = Ῥῖπαι.

ῥιπή, ἡ, *ep. poet.* i N. T. (ῥίπτω), hitac, metanj, λᾶος hitac kamenom, uop. mah, zamašaj, udarac, snaga, sila, navala, takođ. u plur.: zagon, zatrka, juriš, aps., i ῥ. ἀνέμων ψυχῆς bure duševne. Napose a) u Esh. mahanje krilima, ili s ἄστρων zrake. b) N. T. ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ u tren oka.

Ῥίπη, ἡ, grad u Arkadiji kod Strata.

ῥιπίζω, *poz.* razmahati, raspiriti.

ῥῖπος, τὸ, v. ῥίψ.

ῥιπτάζω i **ῥιπτέω**, v. ῥίπτω.

ῥῑπτός, 3. *poet.* bačen, μόρος smrtni pad.

ῥίπτω (osn. ϝρῑπ-), fut. ῥίψω, aor. akt. ἔρριψα, perf. akt. ἔρριφα, pas. ἔρριμμαι, pas. aor. ἐρρίφθην, fut. ῥιφθήσομαι (*poet.* i *poz.* ἐρρίφην, ῥιφήσομαι), adj. verb. ῥιπτός, ktomu *ep.* impf. iter. ῥίπτασκον, aor. ῥῖψα, pored **ῥιπτέω**, *jon.* 3. plur. takođ. ῥιπτεῦσι, i *ep.* i *poz.* frekv. **ῥιπτάζω**,

1. tranz. bacati, hitati, tresnuti, rušiti, turati. Napose a) kamo baciti, povaliti, zabaciti, zbaciti, odložiti, pren. pustiti pasti, isturati, zanemariti. b) tamo amo bacati, okolo bacati, valjati. c) dolje bacati, srušiti. d) izbaciti, prognati, τινά, τί, i to ἀπό, ἔκ τινος, ili ἔς, πρός, κατά τι, takođ. ἐπὶ κεφαλήν zapr. na glavu, na vrat na nos, sunovratice, i μετά τινι za kim, κατά τινος sa čega dolje. U pas. pren. s γνώμῃ kolebati se. **2. intr.** baciti se dolje, aps. i κατά τινος.

ῥίς, ῥινός, ἡ, nos, u plur. zapr. nozdrve, pak i: nos, nosovi.

ῥίσκος, ὁ, *poz. poet.* sanduk; napose: lijes.

ῥίψ, ῥιπός, ἡ, dat. plur. *ep.* ῥίπεσσι mj. ῥιψί, *ep.* i *jon.*, i **ῥῖπος**, εος, τὸ, *jon.* (lat. *scirpus*), zapr. trska, rît, rogoz, sita, pak osob. u plur. vrbov pleter, rogožina, hasura.

ῥίψ-ασπις, ιδος, ὁ, bacač štita, rđa, kukavica.

ῥῖψις, εως, ἡ, bacanje; bacanje samoga sebe, padanje.

ῥιψο-κίνδῡνος, 2. (ῥίπτω), koji se baca u pogibao, smjelan, vratoloman; supst. ὁ ῥ. smjelica.

ῥίψ-οπλος, ὁ, *poet.* = ῥίψασπις.

ῥοά, ἡ, *poz.* mj. ῥοιά, sladun, drvo i plod.

ῥοδᾰνός, 3. (isp. ῥαδαλός, ῥαδινός), *ep.* koji se njiše.

Ῥοδανός, ὁ, Rodan u Galiji.

ῥόδεος, v. ῥοδόεις, 3.

Ῥόδιος, ὁ, rijeka u Troadi, valjada današnji Dardanelski potok pod starim gradom.

ῥοδο-δάκτυλος, 2. *ep.* i *poz.* ružoprst, a) pridj. Zorin (Ἠώς), jer se u Maloj Aziji i Grčkoj prije ishoda sunčanog vidi na obzorju pet blijedo rumenih svijetlih pruga nalik na prste u ruke. b) Ganimedov, da bi se označila neobična nježnost i ljepota njegovih prsta.

ῥοδόεις, εσσα, εν, i **ῥόδεος**, 3. (ῥόδον), *roseus*, ružičast, od ruža, ἄνθεα jedan od najmilijih nakita Afroditinih, ἔλαιον ružično ulje, koje se upotrebljavalo i protiv gnjiloće.

ῥοδό-κολπος, 2. *poet.* ružičnih grudi.

ῥοδό-μαλον, τὸ, *buk.* đulabija, vrsta jabuke (po drugima: ružičast obraz).

ῥόδον (ϝρ.), τὸ, ruža, *rosa.*

ῥοδό-πηχυς, 2. *buk.* (πῆχυς), ružičastih ruku.

Ῥοδόπη, ἡ, gora u Trakiji, koja se proteže od gorja Skomija gotovo do utoka Nestova, s. Despoto.

Ῥόδος, ἡ, ostrvo u Egejskom moru, prije sa tri dorska grada Lindom, Jalisom, Kamirom, koji su se istom g. 408. pr. Is. sastavili u grad Rod, sada Rodis. Stanov. ὁ **Ῥόδιος**. Služili su u Perzijanaca kao praćari. (Poklasička poslovica ἰδοὺ Ῥόδος, ἰδοὺ τὸ πήδημα.)

ῥοδό-χρως, ὁ, ἡ, *buk.* ružičaste boje.

ῥοή, ἡ (ῥέω), struja, rijeka, val, talas, o vodi i drugim kapljevinama, τινός.

ῥοθέω, *poet.* (ῥόθος), bučati, šumiti, mrmljajući očitovati, mrmljati, aps. ili τινί, i to ταῦτα na ovaj način.

ῥοθιάς, άδος, fem. za

ῥόθιος, 2. (ῥόθος), *ep. poet.* i *poz.* bučan, šuman.

ῥόθιον, τὸ, i **ῥόθος**, ὁ, *poet.* **1.** a) naime κῦμα, u sing. i plur., bučni val, šum valova, udaranje

talasa. b) pljuskanje vesala, glasno udaranje vesala. 2. *poz.* žestoka navala.

ῥοιά, *ἡ,* sladun, i drvo i plod.

ῥοιβδέω, *ep.* (uz glomot) srkati. *Poet.* mahati da šumi. Otd.

ῥοίβδησις, ἡ, poet. = sl. r.

ῥοῖβδος, *ὁ, poet.,* i **ῥοῖζος,** *ὁ, ep.* i *poz., ep.* i *jon.* takođ. *ἡ,* zujanje, piska, zviždanje, zvižduk.

ῥοιζέω (*ῥοῖζος*), aor. *ep. ῥοίζησε, ep.* zviždati, šušketati.

ῥοιζηδόν, adv., *poz.* i N. T. silom.

ῥοίζημα, τὸ, poz. = *ῥόθιον, ῥ. ἐνί* na dušak, bez preduška.

ῥοῖζος, v. *ῥοῖβδος.*

Ῥοῖκος, *ὁ,* sin Filejin iz Sama, oko ol. 35. = g. 640. Radio je na lemnijskom labirintu te izumio lijevanje mjedi.

ῥοϊκός, 3. (*ῥέω*), *poz.* tekući; pren. slab, razmažen.

ῥοικός, 3. *buk.* iskrivljen, kriv.

Ῥοίτειον, *τὸ,* 1. glavica i grad u Misiji na Helespontu, s. Intepeh. 2. mjesto u Arkadiji.

ῥόμβος, ὁ (*ῥέπω*), *poet.* i *poz.* prekret, čarobni zvrk, kotur, valjak, *poet.* takođ. mali bubanj; šum zvrka, zujanje.

ῥομφαία, ἡ, poz. i N. T. velik širok mač; slikovno: velik bol.

ῥόος (od *σρόϝος* od *ῥέω*), *ὁ, ep.* i *jon., at.* stegn. **ῥοῦς,** 1. struja, *κατὰ* (*κὰρ*) *ῥόον* duž struje, niz vodu, suprotno *πρὸς ῥόον, παρὰ ῥόον Ὠκεανοῖο* pored struje, koja iz Ok. ide u more. 2. voda što struji, struja, rijeka.

ῥόπαλον, *τὸ* (*ῥέπω*), 1. batina, koju pastir baca za govedima. 2. toljaga. 3. kijača, kijak, aps., ili u plur. sa *ξύλων* drven, *παγχάλκεον* kijak mjeden mjedencat, navlastito Heraklov, i slika, oblik njegov. 4. = *ῥόπτρον, τὸ,* v. r.

ῥοπή, *ἡ* (*ῥέπω*), naginjanje, navlast. (*ἐπὶ ζυγοῦ*) spuštanje tezulje, prebacivanje na jednu stranu, pretega, njihanje tezulje usuda; težina, odluka, utjecaj, ali *poet.* s *βίου* izmak, prekret života; povod. Aps. *ἐπὶ ῥοπῆς μιᾶς εἶναι* o dlaci visjeti, *μεγάλη ῥ. ἐστι* od velika je zamašaja, mnogo odlučuje, *μεγάλας τὰς ῥοπὰς ποιεῖν* biti od zamašne odluke, suprotno *μικρᾶς ῥοπῆς γίγνεσθαι,* ili *τινός* od čega ili koga, ili *πρός τι* za što, stoga *μικρὰ ῥ. ἐστί τινος* netko posve malo odlučuje, *μεγάλην* ili *οὐ μικρὰν ῥοπὴν φέρειν, ποιεῖν, προστιθέναι τινὶ πρός τι* od velike vrijednosti biti, komu mnogo odlučivati za što.

ῥόπτρον, *τὸ,* 1. kucalo, biočug, zvekir na kućnim vratima. 2. bubnjić, talambas. 3. zapirač u stupici; stupica.

Ῥουβίκων, *ωνος, ὁ,* Rubikon, rječica na međi cisalpinske Galije i Italije na obali Jadranskoga mora, s. Pisatello.

Ῥούβριος, *ὁ, P. Rubrius Varro,* pučki tribun s G. Grakhom g. 122. pr. Is., s G. Marijem od senata proglašen neprijateljem.

ῥοῦς, v. *ῥόος.*

Ῥουσκίνων, ωνος, ὁ, rijeka i grad u Galiji Narbonskoj, grad se danas zove Roussillon, a rijeka Tet.

Ῥούτουλοι, οἱ, Rutuli, pleme u Ardeji u Laciji.

ῥοφέω (osn. *σροφ,* lat. *sorbeo*), srkati, gutati, posrkati, aps. i *τί.*

ῥοχθέω (*ῥόχθος*), *ep.* šumiti.

ῥοώδης, 2. (*εἶδος*), koji se jako talasa ili silno teče.

ῥόαξ, *ακος, ὁ* (*ῥέω*), rijeka, *πυρός* ognjena rijeka, o lavi vulkana.

ῥύατο, aor. med. 3. pl. od *ῥύομαι,* v. r.

ῥύγχος, εος, τὸ, buk. njuška, gubica.

ῥύδην, *poz.* i **ῥυδόν,** *ep.* adv. (*ῥέω*), napretek, hrpimice, preko mjere.

ῥύη, v. *ῥέω.*

ῥυθμίζω, zapr. 1. u sklad svesti, stoga: ređati, točno odmjeriti, prosuditi, *τί,* na pr. *τὴν λύπην* htjeti pogoditi pravo sijelo žalosti. 2. takođ. *τὶ πρός τι* nešto po čem urediti; *ἑαυτὸν ἐς τὸ ἀφελές* davati sebi priprostu spoljašnost.

ῥυθμικός, 3. ritmičan. Od

ῥυθμός [*ῡ,* katkad *ῠ*], *ὁ* (*ῥέω*), 1. mjera vremena, ritam, takt, mjera slogova, *μετὰ ῥυθμοῦ, ἐν ῥυθμῷ* po ritmu ili taktu, *ῥυθμοὺς σαλπίζειν* po taktu trubiti (*τακτικοὶ ῥ.* vojničke kretnje po taktu izvedene). 2. sklad, lijep razmjer dijelova, proporcija. 3. uop. lik, oblik.

ῥῦμα, *τὸ,* 1. (mj. *ϝρῦμα* od *ϝερύω, ἐρύω*), vučenje, uže, tetiva, *ἐκ τόξου ῥύματος* toliko naprijed, koliko strijela može dobaciti, strijeli na dohvat. 2. (*ῥύομαι*), zaštita, *πύργου* zaštitni toranj.

ῥύμη, *ἡ* (od *ῥέω, σρύμη*), 1. prekret, stoga *τῆς τύχης.* 2. sila, težina, brzina tijela, koje se kreće, jurenje, na pr. kola nizbrdo, nagli pad, prvi zagon ili napadaj, *ῥύμῃ* žestinom, od žestine, silom. 3. N. T. cesta, ulica.

ῥύμμα, τὸ, sapun, lug.

ῥυμός, *ὁ* (mj. *ϝρυμός* od *ϝερύω, ἐρύω,* stoga zapr. drvo za vučenje), *ep. jon.* i *poz.* ruda, oje, koje je na kraju imalo jaram pričvršćen klinčićem i remenom ili konopcem i karikom.

ῥυμουλκέω, poz. na konopu vući, lađu vući.

ῥύομαι (isp. *ἐρύομαι*), [*ῡ* u prez. i impf., ali u izvedenim vremenima i ispred *σ: ῠ,* osim Il. 15, 29], dep. med., fut. *ῥύσομαι,* aor. *ἐρρυσάμην, ep.* prez. inf. *ῥῦσθαι,* impf. iter. 2. sg. *ῥύσκευ,* aor. *ῥυσάμην,* sa *σσ* ili *σ,* i bez *σ:* 3. pl. *ῥύατο* [*ῠ*], aor. 2. 3. sg. *ἔρρυτο* (u at. prozi samo u Tuk.), 1. spasavati, izbavljati (Her. 9, 90), osloboditi, liječiti, uop. štititi (Il. 9, 396), braniti (Il. 17, 224), čuvati, sačuvati, pokrivati (Od. 6, 129), *τινά, τί,* i jezgrovito *μίασμα* spasavati uklanjajući *μ.,* slič. *τὰς αἰτίας* krivnju popraviti, i to *τινός, ἐκ, ὑπέκ τινος* iz čega, *ὑπό τινος* i inf. iz čega, od čega, od koga, *τινί* čim. 2. ustavljati, zadržavati, *τινά,* na pr. *Ἠῶ.*

ῥύπα, τὰ, prljavo, metapl. plur. (*ep.*) od ῥύπος, ὁ, nečist.

ῥυπαίνω (ῥύπα), uprljati, aor. pas. ῥυπανθήτω neka se grijesima nagrdi.

ῥυπαρεύομαι (ῥυπαρός), uprljan, prljav biti; aor. pas. ῥυπαρευθήτω.

ῥυπαρία, ἡ, *poz.* u pren. smislu: nečist, nečisto mišljenje.

ῥῠπαρός, 3. *poz.* prljav.

ῥῠπάω, *ep.* rasteg. **ῥυπόω**, part. perf. ῥερυπωμένα (ῥύπος), *ep. poet.* i *poz.* prljav, uprljan biti, u part. perf. pas. uprljan.

Ῥύπες i Ῥύπαι, ῶν, αἱ, grad u Ahaji između Egija i Erineja. Njegov okoliš ἡ **Ῥυπική**.

ῥύπος, ὁ, v. ῥύπα.

ῥυπόω, v. ῥυπάω.

ῥυσιάζω, *poet.* i *poz.* (silom) odvući, otrgnuti.

ῥυσί-βωμος, 2. *poet.* zaštitnik žrtvenikâ.

ῥῦσιον, τὸ, takođ. u plur. (ϝρ., ἐρύω), *ep. poet.* i *poz.* odvučeno, ugrabljeno, što se tek silom mora osigurati, stoga se u Esh. (Ag.) tako zove Helena. Napose (u Hom.) **a)** što se drugomu otima, da se prisili, da dade zadovoljštinu: zalog, plijen za naknadu. **b)** što se pušta, da uvrijeđeni otme (u Sof.): otkupnina, naknada za što, φόνον φόνου ῥ. τείσω za naknadu okajat ću ubistvo (koje sam izvršio) ubistvom (Sof. Fil. 959).

ῥύσιος, 2. *poet.* koji spasu pripada.

ῥυσί-πολις i -πτολις, ὁ, ἡ, *poet.* koji grad štiti.

ῥύσις, ἡ, tečenje, krvotok.

ῥύσκευ, impf. iter. 2. sg. od ῥύομαι, v. r.

ῥυσμός, ὁ, *jon. poet.* = ῥυθμός, takt, hod; ćud, značaj.

ῥυσός, 3. (ϝρ., ἐρύω, dakle: stegnut), narozan, nabran, namršten, λιταί, naime od kajanja i optužbe samoga sebe. (Drugi oblik ῥυσσός, 3.)

ῥυστάζω (ϝρ.), *ep.* frekvent. od ἐρύω, impf. iterat. ῥυστάζεσκεν, objačano s πολλά, tamo amo povlačiti, zlostaviti, τινά, i to περί τι oko čega, κατά τι u što.

ῥυστακτύς, ύος, ἡ, *ep.* povlačenje, zlostavljenje.

I. **ῥῡτήρ**, ῆρος (ϝρ., ἐρύω), ὁ, *ep.* zapr. koji vuče, stoga **1.** ῥ. βιοῦ koji nateže luk, i netočno οἰστῶν koji strijele odapinje. **2. a)** u plur. uža, konopci, kojima konji i volovi vuku. **b)** uzda, vođice, ἀπὸ ῥυτῆρος bez uzde, t. j. pustivši uzdu, τῶν ῥ. ἀντιλαμβάνεσθαι pograbiti ili spopasti uzdu.

II. **ῥῡτήρ**, ῆρος (σρ, ῥύομαι), ὁ, *ep.* i *poet.* zaštitnik, čuvar, τινός.

ῥῡτίς, ίδος, ἡ (ῥυσός), **1.** bora, mrska, mrežotina. **2.** N. T. ljaga.

I. **ῥυτός**, 3. (ῥέω), tekući, koji se razlijeva, koji silno teče. Supst. τὸ ῥ. rog za piće.

II. **ῥῡτός**, 2. (ἐρύω, ϝρ), *ep.* dovučen.

ῥύτωρ, ορος, ὁ, *poet.* zaštitnik.

ῥωγαλέος, 3. *ep.* (ῥώξ), razderan, probušen.

ῥωγάς, ἡ, πέτρα, *buk.* stijena, krš.

Ῥωμαϊστί, adv. *poz.* i N. T. u rimskom, latinskom jeziku, latinski.

ῥωμαλέος, 3. jak, čvrst, silan, aps., i ἔν τινι u čem. Komp. -ώτερος.

ῥώμη, ἡ, posl. Hom., *robur*, osjećanje snage, jakost, navlast. **a)** sa i bez σώματος tjelesna snaga ili jakost, stoga ῥώμῃ suprotno τόλμῃ tjelesno, μιᾷ ῥ. pojedinačkom snagom, t. j. snagom pojedinoga, ῥώμην ἀσκεῖν snagu vježbati, takođ. u plur., kad se govori o više njih. **b)** moć, sila, premoć države ili vladaooa, stoga: vojna sila, vojska, čete. U Sof. takođ. potpora pojedinca. **c)** sa i bez τῆς ψυχῆς, jakost duha, snaga duševna, hrabrost, pouzdanje, ῥ. τις γίγνεταί τινι komu raste hrabrost.

Ῥώμη, ἡ, Rim. Stanov. οἱ **Ῥωμαῖοι**. Ῥωμαῖον γίγνεσθαι παρά τινος od koga dobiti rimsko građansko pravo.

Ῥῶμος, ὁ, *Remus*.

Ῥωμύλος, ὁ, *Romulus*.

ῥώννυμι, *pohomerski*, fut. ῥώσω, aor. ἔρρωσα i ἐρρώσθην, perf. pas. ἔρρωμαι (srod. ῥώμη), **1. akt.** *poz.* krijepiti, τί, sa αὐτόν oporavljati se, τινί čim. **2. pas. a)** jačati, jak, krepak postati; osjećati se pobuđen. U perf. jak, krepak, pri snazi biti, *valeo*, napose: zdrav biti, μᾶλλον boljega zdravlja biti. Stoga obični završetak pismu: ἔρρωσο (*vale*) s Bogom, i otd. ἐρρῶσθαι φράζειν, λέγειν τινί, *valedῖoo*, komu reći s Bogom, navlast. podrugljivo Λοκροῖς Lokrane pustiti, da ostanu Lokrani. **b)** čvrsto odlučan biti, odriješit biti, naprezati se. Koje aps., koje τί što se čega tiče, τινί čim, πρός, εἴς τι za što, ili s inf. Part. ἐρρωμένος, v. r. Otd. τὸ ἐρρωμένον snaga.

ῥώξ, ῥωγός, ἡ, *ep.* i **ῥωχμός**, ὁ, *ep.* i *poz.* (ῥήγνυμι), pukotina, provalija, rupa, napose s μεγάροιο otvori, kućni hodnik između oružnice i riznice u kući Odisejevoj.

ῥώομαι, *ep.* dep. med., impf. 3. plur. ἐρρώοντο i ῥώοντο, fut. ῥώσομαι, aor. ἐρρωσάμην (možda srod. lat. *ruere*), jako, silno ili s naporom, stoga: brzo kretati se ili micati se, polijetati (Il. 23, 367), uskakati se, juriti, napose: brzo ići, pohitjeti, srtati, poganjati se, ili takođ. plesati (Il. 24, 616), aps. ili ἀμφί τινα, περί τι, i ὑπό τινι do koga potrčati (da ga podupreš i njegov teški hod ulakšaš).

ῥωπήιον, τὸ, *ep.* = ῥώψ, v. r.

ῥωπικά, τὰ, *poz.* trice, ništave sitnice.

ῥωπο-περπερήθρας, ου, ὁ (ῥῶπος trice, i πέρπερος = ἀλαζών), *poet.* prazan vjetrenjak.

ῥῶπος, ὁ, *poet.* i *poz.* trice.

ῥωχμός, ὁ, v. ῥώξ.

ῥώψ, ῥωπός, ἡ, *ep.* (srod. s ῥαπίς), *ep.* nisko grmlje i njime zaraslo mjesto, stoga: ogumak, šiblje, granje.

Σ.

Σ, σ, *τὸ σῖγμα, σίγμα,* osamnaesto slovo grč. alfabeta, kao brojevni znak *σ'* = 200.

σ', apostrofirano **1.** mj. *σέ,* rijetko *σοί.* **2.** mj. *σά,* ali svagda sa članom sprijeda.

σᾶ, v. *σῶς.*

Σαβάζιος, *ὁ,* tračko-frigijsko božanstvo, koje su orgijastički slavili ljudi, a osob. žene iz prostoga naroda. Kako je nalik i na Dionisa i na Zeusa, postao je poslije pridjevak Zeusov, Dionisov ili i sam Dionis.

σαβαχθανί, sirsko-haldejski *shĕbaq'tani* od *shĕbaq,* ostavio si me.

σαβαώθ, jevr. (*sc.* gospod) vojskâ.

σάββατον, τὸ, s dat. plur. *σάββασι,* sabat, subota, sedmica, i u plur.

σαββατισμός, ὁ, svetkovanje subote; blažen pokoj budućnosti.

Σαβῖνοι, *οἱ,* Sabinjani u srednjoj Italiji.

σαβοῖ, bakhovski uzvik (v. *Σαβάζιος*).

Σαγαλασσός, *ἡ,* grad u Pisidiji, s. Aglasan.

σάγαρις, *εως, jon. ιος,* akuz. plur. *ις* mj. *εις, ἡ,* d v o s j e k l i c a, dvosječna bojna sjekira u skitskih naroda i Amazonki, *ἀξίνη σάγαρις* dvosjeklica imenom sagaris.

Σαγάρτιοι, *οἱ,* perzijski narod u gorskom Kohestanu.

Σαγγάριος, *ὁ,* rijeka u Bitiniji, s. Sakarija.

σάγη, ἡ, poet. oružje, bojna oprema.

σαγηνεύς, ὁ, poz. ribar, koji lovi mrežom.

σαγηνεύω, velikom mrežom (*σαγήνη poz.*) ribu loviti, napose: mnoge ribe najednom opkoliti i uloviti, u svoju mrežu uhvatiti, zaplesti, osvojiti, aps. ili *τί, τινά,* i to *τινί* čim, *ἐπί τινος* kod čega.

σαγήνη, ἡ, poz. velika mreža.

σαγηφορέω (*σάγος*), *poz.* nositi vojničku kabanicu (*sagum*).

σάγμα, *τὸ* (*σάττω*), *poz.* **1.** upréeno, gomila, hrpa. **2.** *poet.* torba za štit. **3.** *poz.* samar.

σάγος, ὁ, poz. sagum, vunena kabanica (kelt).

Σαδδουκαῖος, protivnici farisejâ, ulagujući se Rimljanima i Herodu, u narodu omraženi, priznajući od staroga zavjeta samo vjerske i djeloredne nauke, poričući besmrtnost, uskrsnuće tijela i platu na drugom svijetu, duhove i anđele i predestinaciju. Nazvani jamačno po Davidovu velikom svećeniku Zâdôku.

σαθρός, 3. p r o b u š e n, loman, natruo, t r u o, o š t e ć e n, slab, rđav, aps. i *ἔς τινα, σαθρόν τι* zla, plašljiva misao.

σαίνω, aor. *ἔσηνα* (*σϝανjω*), *ep. poet.* i *poz.* m a h a t i, zapravo za pse, i to *οὐρῇ* repom; pren. m i l o v a t i, l a s k a t i, prijaznim pokazati se, takođ.: laskajući prilaziti, tiho dopirati (*παιδὸς φθόγγος*), aps. ili *τινά,* i to *τινί* čim, ili *ἀπό τινος,* na pr. *ἀπ' ὀμμάτων,* i s *φαιδρά* kome smiješeći se namigivati. N. T. takođ. potresti, uzdrmati.

Σάϊοι, οἱ, poet. trački narod = *Σαπαῖοι.*

σαίρω, aor. *ἔσηρα,* perf. *σέσηρα, dor. σεσαρώς, poet.* i *poz.* **1.** k e s i t i zube, isklibiti, *τί.* **2.** i z m e s t i, pomesti, *τί.* Kao s u p s t. *τὰ σαιρόμενα* zemlja, koja se mora plijeviti.

Σάϊς, *εως, jon. ιος,* dat. *ι, ἡ,* grad u donjem Egiptu sa svetinjom Najte, gdje su se tamošnji kraljevi sahranjivali (gdje je danas selo Sâ el Haggar), glavni grad u zapadnoj Delti (*νομὸς Σαΐτης*). Stanov. *ὁ* **Σαΐτης.** Stoga *οἱ Σαΐται* 26. manetonska dinastija, protivna etiopskoj. Po njoj, veli Herod., zvalo se jedno ušće Nilovo *στόμα* **Σαϊτικόν.** Ali Sais je ležao znatno više na zapad, negoli u Her. 2, 17 pomenuti prokop.

Σάκαι, *οἱ* (sing. *ὁ Σάκης*), skitsko pleme u gorama, Baktrijani i Sogdijani na istok, u sadašnjoj maloj Buhari, u zapadnom dijelu pustinje Gobi, u Kašgaru i Malom Tibetu. Kao konjanici i strijelci pripadahu k najboljim četama perzijske vojske.

Σακεσῖναι, *οἱ,* stanovnici sjeveroist. Armenije na Kuru.

σακέσ-παλος, *ὁ* (*σάκος, πάλλω*), *ep.* koji štitom maše, »štitotresni«.

σακεσ-φόρος, *ὁ* (*σάκος, φέρω*), *poet.* štitonoša, pridj. Telamonova Ajasa poradi njegova velikoga štita.

σακίον i *σακκίον, τὸ,* demin. od I. *σάκος,* tkanje od kostrijeti, vrećica, kesica.

σακίτας, ου, ὁ, buk. (*dor.*) mj. *σηκίτης,* u staji hranjen, mlad.

σακκέω, *jon.* protakati, procijediti, *τινί* kroza što.

I. *σάκος, ὁ,* i N. T. *σάκκος, ὁ,* vreća, haljina.

II. **σάκος,** *εος, τὸ* (zapr. koža), *ep.* i *poet.* š t i t, i to najveće i najteže vrste (v. *ἀσπίς*), kako ga je na pr. nosio Ajas.

σάκτωρ, ορος, ὁ, poet. koji napunjuje.

Σαλαβακχώ, ἡ, lično ime, lijepa hetera u Ateni.

Σαλαμιν-αφέτης, ὁ (*ἀφίημι*), *poet.* koji izdaje Salaminu, izdajica Salamine.

Σάλᾰμίς, *ῖνος, ἡ,* **1.** ostrvo do obale atičke u Saronskom zalivu, koje je negda bilo osobita država te se stoga takođ. kao prastaro sijelo herojskoga plemena Eakidâ zove *θείη.* Poslije je palo pod atensku vlast te je na glas izašlo pomorskom pobjedom Grkâ nad Kserksom, koja je dobivena *ἐν Σαλαμῖνι* t. j. kod Salamine g. 480. pr. Is.; sada Koluri. Stanov. *ὁ* **Σαλαμίνιος.** Odatle se i jedna od dvije državne lađe atenske upotrebljavane samo za državne svrhe (pozivanje na sud, teorije i. t. d.) zvala *ἡ* **Σαλαμινία** (*τριήρης, ναῦς*). **2.** grad na Kipru, sada Porto Constanza.

Σαλείμ i Σαλήμ (shâlêm), grad kod Skitopolisa, ili = Jerusalim, koji se prije zvao jĕbûs.

σαλάσσω, *poet.*, part. perf. pas. σεσαλαγμένος, i

σαλεύω (v. σάλος), **1.** akt. tranz. uzdrmati, potresti, τί. **2.** akt. intr. i pas. kolebati se, klonuti, treptjeti, lebdjeti.

Σαλμακίς, ίδος, ή (naime ἄκρα), tvrđava Halikarnaska na jednoj stijeni.

Σαλμυδησσός, οῦ, ὁ, primorje od glavice Tinija do ušća Bospora, s gradom, sada Midija. Poradi plićina bilo je za plovidbu opasno i toga radi osobito puno gusara; zato ondje rado boravi Ares.

Σαλμώνη, ή, sjeveroist. glavica na Kreti naprema Rodu.

Σαλμωνεύς, ῆος, ὁ, sin Eolov i Enaretin, brat Kretejev, vladao najprije u Tesaliji i poslije otišao u Elidu.

σάλος, ὁ (v. σαλεύω), kolebanje, potres, drmanje, vrtoglavica, nemirno micanje, nemir, u pravom smislu i pren., stoga ἐκ πολλοῦ σ. εὕδειν nakon ljutih bolova. Napose: morsko talasanje (κυμάτων), ljuljanje valova morskih od bure uzburkanih, φοίνιος ubojni valovi, ubojno ždrijelo valova, o općem umiranju.

σαλπιγκτής, v. σαλπικτής.

σάλπιγξ, ιγγος, ή, **1.** truba od kovine slična našoj. Upotrebljavala se kod različnih prilika, na pr. za sazivanje građana kod bojnih igara ili i za zabavu, no osobito (poslije Homera) u ratu za znak, da se treba kupiti, umuknuti, ići na stražu, polaziti u boj i t. d. **2.** znak trubom, ὑπὸ σάλπιγγος, σαλπίγγων, ἅμα σάλπιγξι uz glas truba.

σαλπίζω, fut. σαλπίγξω (*poz.* i N. T. -ίσω, -ιῶ), aor. ἐσάλπιγξα, *ep.* σάλπιγξα, *poz.* ἐσάλπισα, perf. pas. *poz.* σεσάλπισται, trubiti, ῥυθμούς po taktu. Naoko bezlič. ἐσάλπιγξεν (ὁ σαλπικτής) dat bi znak.

σαλπικτής, ne tako dobro σαλπιγκτής, οῦ, ὁ (σαλπίζω), trubač. Kod vojske je svaki σύνταγμα (100 ili 256 momaka) imao po jednoga, a do vojvode stajao bi takođ. jedan, koji bi po dobivenoj zapovijedi zatrubio znak, što bi ga ostali ponovili. No i u gradu su se trubom davali znakovi za uzbunu, stoga σαλπικτὴν καλεῖν zvati trubača, da diže narod, dati trubiti na uzbunu.

σαλπιστής, οῦ, ὁ, *poz.* mj. σαλπικτής.

Σάλυες, οι, *Saluvii*, pleme u južnoj Galiji.

Σαλώνιος, ὁ, **1.** *M. Porcius S.*, drugi sin Katona Cenzorija, po Saloniji otac dvaju sinova, od kojih je Lucije Katon g. 89. pr. Is. bio konzul. **2.** inače lično ime.

σάμαινα, ή (Σάμος), *poz.* lađa s kljunom nalik na svinjsko rilo, što je bio biljeg samskih brodova.

Σαμάρεια, ας, jevr. *shomĕrôn*, aram. *shomrain*, **1.** efraim. grad od izrail. kralja Omrije sagrađen, dugo sjedište izrailskih kraljeva, g. 722. pr. Is. od asirskoga kralja Sargona zauzet i porušen. Od cara Augusta poklonjen Herodu, koji ga je prozvao Σεβαστή = *Augusta*, sada selo Sebustijeh ili Sabastije. **2.** pokrajina Samarija između Judeje i Galileje. Stanov. Σαμαρείτης, fem. Σαμαρεῖτις, ιδος.

σάμβαλον, τὸ, *poet.* = σάνδαλον.

σαμβύκη, ή, trouglasto egipatsko glazbalo sa žicama. Otd.

σαμβυκίστρια, ή, *poz.* sviračica na sambiki.

Σάμη, ή, *ep.* takođ. **Σάμος**, ή, malo ostrvo, tjesnacem odijeljeno od Itake, imovina Odisejeva, poslije Kefalenija, sada Cefalonia. Stanov. ὁ **Σαμαῖος**.

Σάμινθος, ή, mjesto ili gora u Argolidi, naprema Mikeni, možda kod današnje Fiklije.

Σαμνῖται, rijedak obl. mj. Σαννῖται.

Σάμος, ή, **1.** = Σάμη, v. r. **2.** sa i bez Θρηικίη, po Hom. **Σαμοθράκη**, *jon.* Σαμοθρηίκη, ή, Samotraka, ostrvo Egejskoga mora do obale Trake, poznato sa svojih misterija i štovanja Kabirâ, sada Samotraki. Stanov. (*jon.*) οἱ **Σαμοθρήικες**, i otd. adj. **Σαμοθρηίκιος**, 3. Ostrvo je imalo i naselja na tračkoj obali, stoga Σαμοθρηίκια τείχεα. **3. Σάμος**, a *jon.* takođ. Σαμίη, ή, sada Samo ili Susam Adasi, znamenito ostrvo Egejskoga mora na jon. obali s glasovitim hramom Herinim. Stanov. οἱ **Σάμιοι**, na glasu lončari, koji su izumili građenje trijera g. 704. pr. Is.

σαμφόρας, ὁ, *poet.*. konj s užeženim slovom Σ (σάν).

σάν, dor. ime za σῖγμα, ali zapr. označujući grublji sični glas prema jevr. sin ili šin.

Σαναχάριβος, ὁ, Sanherib, kralj asirski, koji je g. 713. pr. Is. krenuo na Judeju i Egipat.

σάνδαλον, τὸ (perz. sandal *calceus*), ***poz.***, i dem. otd. **σανδάλιον**, τὸ, *jon.* i *poz.* sandala, papuča, poplat (drveni) s uskim kožnim naplatkom, koji pokrivaše prste pa se pričvršćivao remenjem.

σανδαράκινος, 3. ***jon.***, crvenim sičanom, realgarom (σανδαράκη) omašten, jasno crven.

Σάνη, ή, **1.** grad na Paleni južno od Potideje. **2.** grad na poluotoku Atosu, kolonija Andranâ.

σανίς, ίδος, ή, i dem. otd. **σανίδιον**, **1.** daska, i kao demin. daščica, i što je od nje napravljeno, **a)** sadrom ili voskom prevučena ploča za pisanje, popis (Lis.). **b)** *ep.* sa ὑψηλή visoka pregrada od dasaka kao kaki daščani odar uz jednu stijenu. On je Od. 21, 51 služio za stepenicu, da se stojeći na njoj obješeni lûk skine. **c)** u plur. *ep.* i *poet.* vratna krila, vrata. **2.** *jon.* i *poz.* kolac, σανίδα i πρὸς σανίδα προσπασσαλεύειν ili προσδιαπασσαλεύειν na kolac pri-

biti, kao na krst pribiti za kazan, ali σανίσι προσδεῖν za kolac privezati za sramotu.

Σαούλ (jevr. *shâûl* expetitus), **1.** kralj. **2.** potonji apostol Pavao, u vokat., inače Σαῦλος.

σάος, = σόος, v. σῶς.

σαοφροσύνη i **σαόφρων,** v. σωφ.

σαόω, v. σώζω.

Σαπαῖοι, οἱ, narod u Trakiji na gori Pangeju u dolini rijeke Gange ili Gangita; zemlja ἡ Σαπαϊκή, u vrijeme Demostenovo u vlasti Ketriporisa i njegove braće.

σαπέρδης, ου, ὁ, *poz.* prosta nasoljena riba iz Crnog mora kao naš sleđ.

σαπῇη, v. σήπω.

σαπρός, 3. (σήπω), natruo, truo, gnjio, u pravom smislu i pren. Otd.

σαπρότης, ἡ, trulost, gnjiloća.

Σαπφώ, οῦς, ἡ, Sapfa, grčka pjesnikinja s Lezba, u cvijetu oko g. 600. pr. Is.

Σαράγγαι, οἱ = Δράγγαι, v. r.

Σάραπις, *poz.* **Σέραπις,** ιδος, ὁ, egipatsko božanstvo, i to bog podzemnih duša, štovan istom pod Ptolemejcima. Arijan ga pominje kao babilonskoga boga, koji je imao hram u Babilonu. U njegovim hramovima, osob. u Kanobu, lijegali bi uza svečane obrede na počinak, da u snu dobiju savjete za budućnost. Njegova se svetinja zvala τὸ **Σαραπεῖον,** -**πιεῖον,** -**πιον.**

σαργάνη, ἡ, *poet.* i *poz.* vez, trak, pleter, košara.

Σαρδανάπαλος, i u Herod. **Σαρδανάπαλλος,** ὁ, kralj asirski; njegova je povijest upletanjem sunčanoga boga Sardona, koji se sam spalio, veoma nagrđena. Oko g. 880. pr. Is.

σαρδάνιος, 3., v. Σαρδώ.

Σάρδεις, εων, αἱ, *jon.* **Σάρδιες,** ίων, ισι, ις, zapr. uzdizina, »tvrđava«, glavni grad Lidije na rijeci Paktolu i gori Tmolu (u objema mnogo zlata), prijestolnica lidijskih kraljeva i od g. 540. (ne 550.), pošto ga je osvojio Kir, perzijskih satrapa s gotovo nepristupačnom tvrđavom na Tmolu, sada Sart. Stanov. οἱ **Σαρδιανοί,** *jon.* -**ηνοί.**

σάρδιον, τὸ, karneol, dragulj, σαρδόνυξ, dragulj crvenkastobjelkast.

Σαρδώ, gen. **οῦς** ili όνος, akuz. ώ i όνα, ἡ, otok Sardinija. Stanov. οἱ **Σαρδόνιοι,** otd. adj. **Σαρδόνιος,** 3. i **Σαρδονικός,** 3. Otd. takođ. **Σαρδόνιος** γέλως, ili σαρδάνιον μειδιᾶν poslovica o g r č e v i t o m s m i j e h u *(amarulentus risus)* od l j u t i n e, gorko podsmijevati se (Hom.), ili od očajanja (Plut.). Stari izvode riječ koje (σαρδόνιον od Σαρδώ) od gorke otrovne biljke na Sardiniji *(Sardonia herba),* koja, kad se pojede, tjera na grčevito smijanje, pače i na smrt uz grozan smijeh (jaku trzavicu), koje od σαίρω (σαρδάνιον) kesiti se; noviji su pomišljali na žrtve Molohu (bogu Sardonu ili Sandonu).

σάρισα, ἡ, *poz.* k o p l j e, otprilike 24 grč. stope = 7·39 m dugo, koje su makedonski oklopnici nosili mjesto za polovicu kraćega grčkoga δόρυ. Počevši od Aleksandra uobičajilo se i u Grčkoj kao i druge makedon. ratne uredbe.

σαρισο-φόρος, ὁ, *poz.* kopljonoša, u maked. vojsci pripadao konjaništvu.

σαρκίδιον, τὸ, i σαρκίον, τὸ (σάρξ), *poz.* dem., komadić mesa, τινός od čega.

σαρκίζω (σάρξ), *jon.* strugati meso (s kože δέρμα), ostrugati.

σαρκικός i σάρκινος, 3. *poz.* i N. T. mesnat; puten, grješan.

σαρκο-παγής, 2. (σάρξ, πήγνυμαι), *poet.* od mesa sastavljen, mesnat.

σαρκο-φάγος, 2. *poz.* koji meso jede, m e s o j e đ a, osob. **1.** o grabljivim pticama, koje su stari već zato pozorno motrili, što su u njihovu letu i uopće držanju nalazili znamenja za budućnost. **2.** λίθος kamen, lomljen kod Asa (u Troadi), koji je mrtvo tijelo brzo trošio; stoga **3.** takav lijes, i uop. l i j e s.

σαρκώδης, 2. (εἶδος), kao meso, od mesa, mesnat.

σάρξ, σαρκός, ἡ, *ep.* dat. plur. σάρκεσσι, m e s o, često u plur., zapr. pojedini dijelovi mesa, u sing. nerijetko: tijelo. U N. T. navlast.: smrtno, grješno.

σαρόω (σάρον metla), N. T. = σαίρω.

Σαρπηδών, όνος, *ep.* takođ. ήδοντος, vok. Σαρπῆδον, ὁ, **1.** po Hom. sin Zeusov i Laomedijin, po Herod. Europin, brat Minosov, vladalac u Likiji. **2.** sin Posidonov, brat Poltisov u Trakiji, kojega je Heraklo na nekoj glavici tračkoj na Sarskom zalivu ubio, po čem se ona zvala **Σαρπηδονίη** ἄκρη, danas Kap Paksi.

Σάρτη, ἡ, grad makedonski na južnom rtu poluotoka Sitonije, sada Kartali.

Σαρωνικός πορθμός, Saronski zaliv između Argolide i Atike, sada Eginski zaton.

Σάσπειρες, οἱ, skitski narod, između Medije i Kolhide.

σατᾶν i σατανᾶς, ᾶ, ὁ, hebr. *sâtân,* protivnik, N. T. **1.** najviši anđeo, koji se odmetnuo, neprijatelj Boga i Krista. **2.** zloban čovjek, đavao.

σατίνη, ἡ, *poet.* bojna kola.

Σατνιόεις, εντος, ὁ, velik potok u Misiji, blizu glavice Lektona, dolazeći s Ide.

σάτον, τὸ, N. T. jevr. mjera = $^1/_3$ βάτος = oko 12 litara.

Σάτραι, οἱ, trački narod na gori Pangeju između Nesta i Strimona.

σατραπεία, *jon.* -**πηίη,** ἡ, **1.** služba, čast satrapova. **2.** pokrajina satrapova, (perz.) namjesništvo.

σατραπεύω, satrap ili namjesnik, takođ. namje-

snica biti, kao satrap vladati, aps., ili *τινός* čim, *τί* u čem. Od

σατράπης, *ου, ὁ*, satrap (perz. *kshatra-pâvan* = zaštitnik države), perz. naziv pokrajinskih namjesnika. Bili su obič. kraljevi rođaci ili inače zaslužni muževi, koji nijesu samo kao namjesnici upravljali pokrajinom, već su i u ratu kao vojvode vodili čete. Pren. velik, ugledan gospodin, isto tako ohol kao raskošan.

σατρᾰπικός, 3. *poz.* satrapu (i *ὕπαρχος*-u) vlastit, raskošan, na pr. *αὐλαί* sijela raskošja, slič. *προστάγματα*. Ali *γάμοι* ženidba inozemskom kćeri nižega činovnika (Seleuka).

σάττω, aor. *ἔσαξα*, perf. pas. *σέσαγμαι*, *jon.* plpf. pas. 3. plur. *ἐσεσάχατο*, napuniti, natrpati, naprtiti, opremiti, osob. oružjem, i uop. dovoljno oskrbiti, natovariti, teretiti, *τινά*, i to *τινί* ili *τινός* čim.

σᾰτῠρικός, 3. (*Σάτυρος*), **1.** *poz.* satirski, podrugljiv, **ἄνθρωποι σατυρικοὶ τοῖς βίοις** podrugljivci po zanatu. **2.** koji satirskoj igri pripada, *μέρος* satirska drama kao četvrti dio tetralogije.

σατυρίσκος, ὁ, buk. mali satir.

Σάτυρος, **1.** u plur. Satiri, bakhovski demoni čupave kose, tupa uzvinuta nosa, zašiljenih ušiju i konjskoga repa ili kozjega repića. Oni prate Bakha i nose na glavi vijence od bršljana i u rukama tirzos i frulu, jer vole glazbu, čega radi su od Kibele izmolili talambas (*τύμπανον*). Stoga bi i Marsija (v. *Μαρσύας*) u atičkoj satirskoj igri učinjen Satirom ili Silenom. No znadu se i upaliti pa proganjaju nimfe, pa zato se valjada zove i Periklo poradi svoga odnošaja naprema Aspasiji kralj Satirâ. **2.** *Σ. Κηφισιεύς*, Atenjanin i oruđe (ne član) tridesetorice silnika u Ateni, jedan od jedanaestorice. **3.** sin Spartakov, kralj u Pontu, umr'o g. 392. pr. Is. **4.** inače lično ime.

σαυλόομαι, poet. kočiti se, kicošiti se. Od

σαῦλος, 3. *ep.* kicoški hodajući, skakćući; lak.

σαυνάζω, poz. kopljem se bacati, *τινά* na koga. Otd.

σαύνιον, τὸ, poz. koplje (barbarskih naroda).

Σαυνῖται, *οἱ, Samnites*, Samnićani u srednjoj Italiji.

σαύρη, *ἡ*, v. *σαῦρος*.

Σαυρομάται, *οἱ, Sarmatae*, pleme Sarmatâ u stepi, u kojoj sada nastavaju donski Kozaci, a možda i u jednom dijelu stepe astrahanske, odakle su krenuli do onamo, gdje se Don približuje Volgi.

σαῦρος, *ὁ, jon.* i *poz.*, i **σαύρη**, *ἡ, jon.* gušter.

σαυρωτήρ, *ῆρος, ὁ, ep., jon.* i *poz.* donji šiljak koplja sa željeznim naglavkom, da se može zataći u zemlju.

σαυτοῦ, σαυτῆς, v. *σεαυτοῦ* i t. d.

σάφα, σαφέως, v. *σαφής*.

σαφήνεια, ἡ, jasnoća, pouzdanost. Od

σαφηνής, adv. **-ῶς**, *jon.* -*έως*, *poet.* = *σαφής*. Otd.

σαφηνίζω, razjasniti, protumačiti, objasniti, označiti, *δεῖ τὴν βασιλείαν με σαφηνίσαντα καταλιπεῖν* t. j. moram se o nasljedstvu svoga kraljevstva izjaviti.

σαφηνιστικός, 3. *poz.* za objašnjenje prikladan.

σαφής, 2., **σαφῶς**, *jon.* **σαφέως**, komp. -*έστερον*, superl. -*έστατα*, i ponajv. *poet.* **σάφα**, **očevidni, očit, jasan**, razgovijetan, razumljiv, *clarus*, odriješit, bez sumnje, pouzdan, izvješten, siguran, zacijelo, razložit, temeljit, točan, nesumnjiv, istinit, neprevarljiv, *σαφές ἐστι* stalno je, *σ. ἔχειν* u čem biti načistu, *σαφές (τι) ἀγγέλλειν, λέγειν, καταστῆσαι* za izvjesno javiti, jasno očitovati, jasan nauk davati, objasniti što, ili takođ. odati, izdati, prolept. *κινεῖ σαφῆ* budi jasne (ptičje glasove). Aps., ili *τινί* komu, *τινός* od koga, ili s inf., *ὅτι, ὡς*. Supst. *τὸ σαφές (τινος)* pouzdanije, točnije, pouzdano kazivanje, *τὸ σ. εἰπεῖν περί τινος* o kom sve točno reći, *τὰ σαφέστατα* najjasnije vijesti. Adv. s *εἰδέναι, ἐπίστασθαι* razumjeti se, *τινός* u što, i *οὐ σάφα εἰδώς* neiskusan, nevješt. sa sl. inf., *σ. φρονεῖν* zacijelo znati, *ἐγκαλεῖν* osnovano okrivljivati ili tužiti, *ποιεῖσθαί τι* nešto odriješitije početi.

I. **σάω**, *jon.* (*poz.* *σήθω*, isp. takođ. *ἠθμός*), procijediti, *διά τινος* kroza što.

II. **σάω**, v. *σώζω*.

σαώτερος, v. *σῶς*.

σαωτήρ, ὁ, poet. = *σωτήρ*.

σβέννῡμι (osn. *σβεσ* i *σβη*), **1. akt.** i **pas. tranz.**, fut. *σβέσω*, aor. *ἔσβεσα*, inf. *ep.* *σβέσσαι*, perf. pas. *ἔσβεσμαι*, aor. pas. *ἐσβέσθην*, verbal. adj. *σβεστός*, gasiti, utrnuti, pren.: tišati, tažiti, skršiti, *τί*. **2. med.-pas.** **σβέννῠμαι**, intr. s fut. *σβήσομαι*, aor. *ἔσβη*, perf. *ἔσβηκα*, ugasiti se, pren. leći, utišati se.

σβέσις, ἡ, poz. (*σβέννυμι*), gašenje.

σβεστήριος, 3. (od *σβεστήρ, ὁ*, gasilac, v. *σβέννυμι*), koji gašenju služi, *κωλύματα* v. r. Supst. *τὸ σβ.* sredstvo za gašenje.

σε-αυτοῦ, ῆς, stegn. **σαυτοῦ, ῆς**, *jon.* *σεωυτοῦ, ῆς*, samo u gen., dat. i akuz. sg. (jer se u plur. govorilo *ὑμῶν* ili *σφῶν αὐτῶν*, a Homer i u sing. svagda veli *σοὶ αὐτῷ*) sebe (samoga), sebi (samomu), sebe (samoga), refleksivna zamjenica drugoga lica, *ἐν σαυτῷ γενοῦ* povrati se (i radi prema svomu značaju), *οἱ σεαυτοῦ* tvoji.

σεβάζομαι, *ep.* (aor. *σεβάσσατο*), *poet.* i N. T. = *σέβω*.

σέβας, *τὸ* (samo u nom. i akuz.; plur. *σέβη*, v. *σέβω*), *ep.* i *poet.* **1.** strah i štovanje bogova i ljudi, štovanje, strah, stid, aps. ili s inf. **2.** čuđenje, udivljavanje. **3.** predmet pobožnog

straha ili čuđenja, a) sveta moć, *τινός* kojega boga, *θεῶν ἁγνὸν σέβας* vi svete sile nebeske. b) predmet svetoga štovanja, udivljavanja, aps., i *τινός* za koga, takođ. o stvarima: ponos čiji.

σέβασμα, τὸ, N. T. svetinja.

σεβάσμιος, 2. *poz.* poštovanja vrijedan, častan.

σεβαστός, 3. *poz.* uzvišen, carski; *Σεβαστός, ὁ*, car August.

Σεβεννύτης *νομός, ὁ*, u Delti egipatskoj, na jug Busirisu, današnjemu gradu Sam-en-hutu. Otd. **Σεβεννυτικὸν** *στόμα* otoka Nilova.

σεβίζω, *poet.*, aor. *ἐσέβισα*, i **σεβίζομαι** s aor. part. *σεβισθείς* (u akt. znač.), = slijed.

σέβω, *poet.* i *at.* proza, i općeno **σέβομαι** (*poet.* aor. part. *σεφθείς*, akt.), **1.** u strahu biti, bojati se, stidjeti se, aps., i *τί* čega, i to *τινί* u čem. **2.** štovati, poštovati, osob. božanski, stoga: pobožan biti, pobožnu dužnost vršiti, sveto držati, cijeniti, visoko štovati, njegovati, aps., ili *τί* što, na pr. *τὰς ἀρχάς* prava vladaočeva za sveta držati, ili *τινά* koga, takođ. *τινά τινα* ili *τινὰ ὥς τινα* koga kao koga, *τινί* čim, *κατά τι* u čem.

ΣΕΔ (lat. *sedeo, sīdo* [od *sisdo*]), sjediti, posaditi. Otd. tvoreno

I. **ἵζω** (od *σίσδω*, *dor.* *ἵσδω*), impf. iterat. *ἵζεσκον*, sa spor. obl. **ἱζάνω** [ᾰ], akt. i med. (samo u prez. i impf., u *at.* prozi samo složeno, v. *καθίζω*), **1. tranz.** samo akt. (Hom. i Esh. Eum. 18), posaditi, *τινὰ ἔς τι*. **2. intr.** sjesti, uleći se, nastaniti se, posaditi se, u zasjedu sjesti, **sjediti**, počivati, aps., i *ἐπί τινος, ἐπί, ἔν τινι, ἔς, ἐπί τι*, ili samo *τί, θρόνον, βωμόν*, na, u što, prema čemu, *ἐπὶ δεῖπνον* za stô, *ἐπ' ἀμφοτέρους πόδας* na obadvije noge sjediti, t. j. čučati.

II. **ἕζομαι** (od *ἕδ-jομαι*), *dor.* konj. *ἑσδωμαι*, *ep.* i *poet.* dep. (u prozi *καθέζομαι*, v. r.), impf. *ἑζόμην* takođ. sa znač. aorista, fut. *ep.* (*ἐφ*)*έσσεσθαι* [Sof. OC. 195 stoji kao aor. pas. konj. *ἑσθῶ*, mjesto čega drugi čitaju *ἑστῶ, ἢ στῶ* i još drukčije], **sjesti**, sjediti, aps., i *ἔς, κατά, πρός τι, ἔν τινι, ἐπί τινι* i *τί*, na pr. *εἰρεσίας ζυγόν* veslačke klupe dati zapremiti, i *ἐφέστιοι* na ognjištu, *θύραζε* na vrata. Pren. uleći se, spustiti se (*κῆρε ἐπὶ χθονί*), ili *ἐκ τοῦ μέσου ἡμῖν ἕζεσθε* ne pačajte se u naše poslove.

III. **εἷσα** (od *ἐ-σεδ-σα*, isp. med. *ἑέσσατο*), *ep. jon.* i *poet.* aor. 1., imper. *εἷσον*, inf. *ep.* i *poet.* *ἕσσαι*, part. *ἕσας*, *jon.* *εἵσας*, med. *εἱσάμην* i *ἑσάμην*, 3. sg. *ep.* *ἑέσσατο*, part. *εἱσάμενος* i *ἑσάμενος* (takođ. *ἑσσ.* pis. Var. Tuk. 3, 58), **1. akt.** posaditi, *ἔν τινι, ἔς τι, ἐπί τινος* na što, pak a) staviti, postaviti, polagati. b) na koje mjesto odvesti, dati da se naseli, *ἔν, ἐπί τινι* u čem, kod čega, *τί* nešto osnovati, podići, pren. *εἰς τόδ' αὔχημα* do te oholosti uzdići. **2. med.** kod sebe osnivati, *τί*, k sebi posaditi *τινά*.

σέθεν, σεῖ', σεῖο, v. *σύ*.

σειληνικός, Σειληνός i sl., v. *σιληνικός* i t. d.

σειρά, *jon.* **σειρή**, *ἡ* (osn. *σερ*, lat. *sertum*), uže, konopac, uzica, *χρυσείη* zlatan lanac.

σειραῖος, 3. *poet.*, **σειρᾱ-φόρος**, 2. *poet.* i *ep.*, **σειρηφόρος**, 2. *jon.*, i *σειρο-φόρος*, 2. *poet.*, sa i bez *ἵππος*, logov, t. j. konj koji vuče o užetu, dok su *ζύγιοι* upregnuti na jarmu. Četveropréžna kola imala su 2 *ζύγιοι* i 2 *σειραῖοι*.

Σειρήν, *ῆνος, ἡ*, pravije **Σιρήν**, **1.** obično u plur. *αἱ Σειρῆνες*, Sirene, po Homeru dvije sestre, koje stanovahu između Eeje i Skiline stijene, gdje su lijepim glasom mornare k sebi primamljivale i ubijale. Poslije se uzimalo, da ih ima tri ili četiri, i te da su bile ptice s djevojačkim licem nastanjene na Sirenusama blizu Kapreje ili takođ. na rtu Peloru. **2.** *poz.* pren. čar, dražest.

σειρη-φόρος, v. *σειραῖος*.

σείριος, 3. *poet.* vruć, *κύων* pasja zvijezda, *Sirius*.

σειρός, *ὁ*, v. *σιρός*.

σεισάχθεια, *ἡ* (kao od *σεισ-αχθής*, *σείω* i *ἄχθος*), *poz.* stresanje tereta t. j. dugova, sniženje kamata, otpust dugova.

σεισίχθων, ονος, ὁ, *poet.* i *poz.* zemljotresac.

σεισμός, *ὁ*, sa i bez *χθονός*, potres (zemlje).

σείω (osn. *σεισ*, žestoko kretati), fut. *σείσω*, aor. *ἔσεισα*, perf. *σέσεικα*, pas. *σέσεισμαι*, aor. pas. *ἐσείσθην*, adj. *σειστός*, **1. akt. tranz.** drmati, tresti, mahati, tamo amo bacati, *τί*, na pr. *ζυγόν* o konjma, kad bježe, *κάρα* za znak nezadovoljstva ili težnje, da se jaram strese; napose a) kucati, sa i bez *σανίδας, θύραν*. b) *σείει ὁ θεός* šalje potres. **2. akt. intr.** i bezlič. *σείει* zemlja se trese, potres je. **3. med. i pas.** žestoko micati se, tresti se, kolebati se, drhtati, uzdrmati se, poljuljati se (Il. 8, 199), aps. ili *ἔν τινι*.

Σεκυών, -ῶνιος = *Σικυών, -ώνιος*.

σελαγέω, *poet.* sjati, sijevati.

σελάνα, σελάννα i *σελαναία*, v. *σελήνη* i *-ηναῖος*.

σέλας, *αος, τὸ*, dat. *σέλαϊ* i *σέλᾳ* ili *σέλαι*, nom. plur. *σέλα* (osn. *σϝέλας*), *ep. poet.* i *poz.* svijetlo, sjaj, oganj, zraka, bljesak.

Σελασία, i *Σελλ.*, *ἡ*, grad na sjeveroistoč. među Lakonije; bitka kod S., g. 221. pr. Is., skršila je moć spartansku zauvijek.

σελασ-φόρος, 2. *poet.* koji jasno sjaje, sjajan.

σέλαχος, ους, τὸ, obič. u plur. *τὰ σελάχη*, životinje s hrskavicama, osob. ribe.

Σελγεῖς, *οἱ*, stanovnici grada Selge, u Pisidiji na južnom obronku Taura, sada razvaline od Budžaka.

σελευκὶς τριήρης, ἡ, *poz.* nekakva troveslanica.

Σέλευκος, *ὁ*, **1.** S. Nikator, četovođa Aleksan-

drov, g. 312. kralj sirijski, g. 281. od Ptolemeja Keranna umoren. Bio je otac Antiohov. **2.** S. Kalinik, sin Antioha II., kralj sirijski, g. 246.—225. (Plut. Ag. 7). **3.** inače lično ime.

σεληναῖος, 3. *poet.* i *poz.* **1.** mjesečni, *νύξ* sjajna mjesečina. **2.** *ἁ Σελαναία, poet.* i *buk.* = *σελήνη*, 3.

σελήνη, *ἡ* (*σέλας*), *eol.* *σελάννα*, *dor.* *σελάνα*, *luna*, **1.** mjesec (na nebu), *λαμπρὰ ἦν* bila sjajna mjesečina, *πλήθουσα* uštap, *νέα* mlađak, *νουμηνία κατὰ σελήνην* o pravom mlađaku za razliku od kalendarskog mjeseca, *ἡ σ. ἐκλείπει* ili *τῆς σελήνης τὸ πολὺ ἐκλιπὲς ἐγένετο* nastade pomrčina mjeseca ili gotovo potpuna (*τὸ πολύ*). Tuk. 7, 50 dne 27. kolovoza 413. u 10½ sati uveče, kod Ar. 3, 7, 6 u noći od 20.—21. rujna 331. **2.** *poet.* mjesec dana (mjesečevih), mjesec. **3.** boginja *Luna*, kći Hiperionova i Tejina, sestra Helijeva i Zemlje, koja je Endimionu 50 djece rodila pa se kod Perzijanaca držala za glasnicu i štitnicu rođenja. Njoj je na pr. i Aleksandar žrtvovao.

σεληνιάζομαι, N. T. biti mjesečnjak, imati padavicu.

σελήνιον, τὸ, poz. mali mjesec, srp mjesečev.

σέλινον, *τὸ, ep.* i *poz.* ačak, peršin.

Σελινοῦς, *οῦντος, ὁ*, **1.** rijeka **a)** u Elidi, koja utječe u Alfej. **b)** kod Efesa. **2.** grad na južnoj obali Sicilije, sada ostaci kod Kastelvetrana. Stanov. *οἱ* **Σελινούσιοι** ili **Σελινούντιοι.** Zovu se Megarani, jer je Selinus od Megare bio osnovan.

σελίς, ίδος, ἡ, poet. **1.** trak papira. **2.** list, ploča. **3.** pjesma.

Σελλασία, *ἡ*, v. *Σελασία*.

Σελλήεις, *εντος, ὁ*, **1.** rijeka u Elidi između Peneja i Alfeja, s. Paluki. **2.** rijeka u Troadi.

Σελλοί, *οἱ*, stari stanovnici oko Dodone u Helopiji; od njih su se uzimali i svećenici tamošnje svetinje, koji su posve priprosto živjeli i spavajući na zemlji proročke sne očekivali.

σέλμα, *τὸ*, **1.** paluba, veslačka klupa; pren. *σ. σεμνόν* prijesto. **2.** ploče, grede.

Σεμέλη, *dor.* **-λα**, *ἡ* (srod. s *χαμαί*, prvob. tračko ime božice zemlje), kći Kadmova, mati Dionisova po Zeusu, koji se na njezine molbe jednom u svom sjaju kao bog pojavio i time je svojim munjama ubio. U kojoj se sobi to dogodilo (na Kadmejskoj tvrđavi), u njoj se za spomen svagda dimilo i žarilo.

σεμιδαλίτης, poz. od najfinijega pšeničnoga brašna (*σεμίδαλις*, lat. *similia*) pripravljen.

Σεμίραμις, *εως, ἡ*, **1.** po priči žena i nasljednica Ninova, osnivačica asirske države. **2.** kći Belohova, koja je s njim zajedno vladala oko g. 780. pr. Is., možda ista, koju pominje Herodot.

σεμνο-δότειρα, poet. fem., davačica slave.

σεμνολογέω i med., svečanim i uzvišenim glasom govoriti. Od

σεμνο-λόγος, *ὁ*, veličanstven govornik, iron.

σεμνό-μαντις, *εως, ὁ, poet.* dostojni vidjelac.

σεμνομυθέω, poet. = *σεμνολογέομαι*.

σεμνός, 3., adv. **-ῶς**, komp. *-ότερον* (mj. *σεβνός* od *σέβω*), **1.** častan, štovan, svet, uzvišen, veličanstven, krasan, divan, slavan, dostojan, dostojanstven, ozbiljan, ugledan, aps. ili *παρά τινι*. Napose pridjevak bogova i božjih stvari, pa tako u Atičana *σ. θεαί* Eumenide ili Erinije, stoga *ἐπὶ τῶν σ. θεῶν* u svetinji Eumenida, koje se zovu takođ. *σεμναὶ θεῶν παῖδες*, jer one kazne zločin prema volji gornjih bogova, pa im je već i ime *σεμνόν*. Supst. *τὸ σ.* dostojanstvo *(gravitas)*, aps., i s *πρὸς δόξαν* samo naoko, slič. *πατρὸς σεμνότερον* časnija stvar; kao adv. s više ozbiljnosti. **2.** u zlom smislu: koji se prema drugima naprasito vlada, ohol, kičeljiv, preuzetan, iron. *μάλα σεμνῶς ὀνομάζων* jer je izrekao veliku riječ.

σεμνό-στομος, 2. *poet.* koji svečano zbori.

σεμνότης, *ητος, ἡ* (*σεμνός*), svetost, dostojanstvo, veličanstvo, svečanost, napose: dostojanstven ponos, samosvijest.

σεμνό-τιμος, 2. *poet.* = *σεμνός*.

σεμνο-τυφία, ἡ (*τῦφος*), *poz.* građenje odličnim, mišljenje da sam *σεμνός*.

σεμνύνω, *jon.* takođ. **σεμνόω** (*σεμνός*), **1. akt.** zapr. časnim činiti, stoga: veličanstvom okružiti, istavljati, isticati, pretjerivati, *τί*, i to *περί τινα*, na pr. *ταῦτα περὶ ἑαυτόν* takvim veličanstvom okružiti. **2. med. a)** svoje dostojanstvo sačuvati. **b)** uzvisiti se, ohol biti, hvaliti se, isprsiti se, mnogo iskati, aps., ili *τινί, ἐπί* i *ἔν τινι* u čem, o čem, takođ. s part.

Σέξτιος, ὁ, Sextius; stoga *τὰ Σέξτια ὕδατα, Aquae Sextiae*, danas Aix.

σέο, v. *σοῦ*.

σεπτήρια, v. *στεπτήρια*.

σεπτός, 3. *poet.* = *σεμνός*.

Σέραπις, v. *Σάραπις*.

Σερβωνὶς λίμνη, *ἡ*, jezero u donjem Egiptu blizu prevlake Arsinoe, s utokom u Sredozemno more, s. Sebakat Bardoil, ali gotovo iščeznulo.

Σερίφιος, *ὁ*, stanov. Serifa, jednoga od najmanjih i najneplodnijih Kikladskih otoka, Paru na zapad.

Σερμύλη, *ἡ*, grad na Sitoniji u Halkidici, s. Ormilija. Stanov. *οἱ* **Σερμύλιοι.**

Σερουίλιοι, iznajprije patricijska porodica u Rimu, kojoj pripadahu **1.** *Q. Servilius Caepio* i **2.** *P. Servilius Vatia Isauricus*, s Cezarom konzul g. 48. pr. Is.

Σερούιος, *ὁ, Servius*; *Σ. Γάλβα*, poradi svoje nevjere kao propretor u Spaniji od Katona tužen.

Σέρρειον, *τὸ*, glavica tračka naprema Samotraki, *τεῖχος* tvrđava istog imena, s. Megri.
σέσηπα, perf. od *σήπομαι*.
σεσηρώς, v. *σαίρω*.
σεσωφρονισμένως, *poet.* razborito.
σεῦ, v. *σύ*.
σεῦα, -ατο i sl., v. *σεύω*.
Σεύθης, *ου*, *ὁ*, ime od nekoliko vladara odriskih, od kojih je S. I., sin Sparadokov, vladao od g. 424.; S. II., sin Misadov, od g. 405.—385. otprilike; S. III. od g. 330.—313.
σεῦτλον, *τὸ*, *poz. ep.* (*at.* *τεῦτλον*), nekakva biljka za kuhinjsku potrebu, blitva. Otd. *Σευτλαῖος*, *ὁ*, ime žabi.
σεύω (kor. *σσευ: σσυ* žestoko pokretati), *ep.* i *poet.*, **I. tranz.** u akt. i med., impf. *ep.* *σεῦε*, aor. akt. *ἔσσευα* i *σεῦα*, med. *ἐσσευάμην* i *σευάμην*, **1. goniti,** tjerati, protjerati, odagnati, brzo odvesti (Il. 20, 325), istjerati, izvabiti (Il. 5, 208). **2.** hitati, bacati, *τινά* ili *τί*, i to *κατά τι* duž čega ili na što, *ἐπί τινι* na koga, *ἀπό τινος* od čega, *κατά τινος* s čega, ili s inf. da bi.
II. intr. med.-pas. **σεύομαι** (*poet.* 3. sg. *σεῦται* var.), impf. *ἐσσευόμην*, aor. *ἐσσευάμην* i *σευάμην*, obič. *ἐσσύμην, ἔσσυο, ἔσσυτο, ἔσυτο* i *σύτο*, part. *σύμενος*, i *ἐσσύθην, ἐσύθην*, perf. *ἔσσυμαι*, *ἐσσυμένος*, često sa znač. prez. (zato takođ. *ἐσσύμενος* nagl.), plpf. *ἐσσύμην* (jednak aoristima s augm.) (o perf. 2. akt. *ἔσσουα* v. pod *ἀποσεύω*), **hitjeti,** potrčati, brzo doći, otrčati, juriti, provaliti, uteći, udaljiti se, s *πάλιν* natrag hitjeti, pren. težiti, željeti (Od. 10, 484), stoga *ἐσσυμένος* (*ἐσσύμενος*) žestoko težeći, živo želeći, željan, koje aps., koje *ἀνά, ἐπί τι* kamo, *κατά τι* kroza što, *ἔκ τινος* odakle, koje *τινός* čega, na što, ili s inf.
σεωυτοῦ i t. d., v. *σεαυτοῦ*.
σηκάζω, aor. pas. 3. plur. *σήκασθεν* *dor.* i *ep.* mj. *ἐσηκάσθησαν*, zapr. (ovce) u torove (*σηκοί*) tjerati, pak uop. zatvorati, zaključati, *κατά τι*.
Σηκοάνας i *Σηκουάνας*, *α*, *ὁ*, rijeka *Sequana*, danas Seine.
σηκο-κόρος, *ὁ*, *ep.* koji tor čisti, sluga u staji.
σηκός, *ὁ*, **1.** ograda, stoga: ograđeno mjesto, obor, tor, staja. **2.** *poet.* i *poz.* posvećen, ograđen prostor pod vedrim nebom, kakav imadu heroji, pa tako na pr. i Hris, uop. svetište. **3.** ograda, zajedno sa zemljom i drvećem u njoj. Napose: ograđen panj svete masline (v. *μορία*).
σήκωμα, *τὸ*, **1.** baždarena mjera za suhe i kapljevite stvari. **2.** *poet.* = *σηκός*.
Σηλυμβρία ili **Σηλυβρία**, *jon.* **-ίη**, *ἡ* grad na Propontidi između Perinta i Bizanta, s. Silviri. Stanov. *ὁ* **Σηλυμβριανός**.
σῆμα, σημεῖον, *jon.* **-ήιον**, pored **σημαντήριον**, *τὸ*, *poet.* **σήμαντρον**, *τὸ* (*σημαίνω*), i *poz.* **σημαία**, *ἡ* (*σῆμα*), **znak,** i to **a)** znamenje, biljega, biljежje, stećak, *ἔξω τῶν σημείων* izvan ograde. **b)** sa i bez *δαιμόνιον* od božanstva poslano znamenje, *οὐράνια* grom, munja, *ἱερά* kod žrtve, čudno znamenje, uop. kob, slutnja, aps. na pr. *κακόν*, o žestokim bolestima, ili *τινός* čega, čemu. **c)** ostavljen znak, trag, aps., i *τινός* čemu, *τὰ σ. τιθέναι τῇ πόλει* nacrt grada graditi. **d)** znak, aps. *ἀπὸ σημείου* na znak, *τινός* čega, i *τοῦ πυρός* smolenica. **e)** znak, biljежje, na pr. na kamilavci (tijari), na štitovima, uresi brodova, bojno znamenje, zastava (napose *σημαία*), kako su ih na pr. i naseljenici na polasku nosili, *βασίλειον* kraljevska (perzijska) zastava, zlatan orao s raširenim krilima na motki, pren. *τυραννίδος σημεῖα* zastava tiranstva. **f)** pečat (napose *σήμαντρον* i *σημαντήριον*), slikovno: *σημαντήριον οὐδὲν διαφθείρειν* t. j. predano vjerno čuvati, nijednu dužnost ne kršiti. **g)** nadgrobni spomen (Od. 2, 222), stećak, grobni humak (Il. 6, 419), grob (osob. *σῆμα*). O *Κυνὸς σῆμα*, v. pod *Κυνὸς σ.* **h)** simbolski znakovi, slike, i *λυγρά* škodljivi. **i)** dokaz, potvrda (osob. *σημεῖον*), koje aps., koje *τινός* čemu, ili s *εἰ*, ili part., da li, da, takođ. s ispušt. kopulom i sl. *γάρ*. **k)** (*σημεῖον*) matem. *t. t.* točka.
σημαίνω (*σῆμα*), fut. *σημᾰνῶ*, aor. akt. *ἐσήμηνα* (*-μᾶνα*), med. *ἐσημηνάμην*, perf. pas. *σεσήμασμαι*, 3. sg. *-ανται*, part. *-ασμένος*, inf. *-άνθαι*, aor. pas. *ἐσημάνθην*, adj. *σημαντέος*, *ep.* fut. *σημανέω* (takođ. *jon.*), aor. *σήμηνα*, **I. akt. 1.** davati znak, da se što čini, stoga **a)** dati znamenje, znakom zapovijedati, oglasiti, koje aps., koje *ἔς τι* za nešto, ali takođ. *τί*, na pr. *ἀναχώρησιν* za uzmak, *τὸ πολεμικόν, σιωπήν* za navalu, za mučanje, ili s inf., akuz. s inf., *ὅτι*, i to *τινί* čim, ali i u čem, na pr. *γήραι* u starosti, o Arhidamu, kad je provalio u Atiku, kao *νεαρός* o Kserksu. Takođ. *σημαίνει* (*ὁ σαλπικτής*) trubi se, daje se znamenje. **b)** uop. davati zapovijed, zapovijedati (Il. 17, 250), voditi, upravitelj biti, *τινί, τινός* (*ep.*), *ἐπί τινι* komu, ali takođ. čim, ili s inf. ili *ὅτι*, ili neupr. zav. rečen. **c)** o bogovima i događajima = *προσημαίνω* dati znamenje, za stvari: biti znamenje, navijestiti, nagovijestiti, aps., ili *ἐπί τι, ἔς τι* za nešto (buduće), biti za što znamenje, *περί τινος* o čem, *πρὸ τῶν μελλόντων* prije negoli se nešto dogodi, t. j. s obzirom na budućnost. ili s inf., i to *τινί, ἔν τινι* čim, u čem, *τινί* kome. **2.** označiti što se dogodilo ili što je tu, **a)** znamenovati, značiti, označiti, zabilježiti (Il. 23, 358), navijestiti, javljati, zakazati, reći, izreći, orisati. Objačano *σήμηνον* i *σημήνας γενοῦ*. **b)** pokazivati, dokazati, koje aps., koje *τί, τινά* s part., *ὅτι, ὡς, εἰ*, ili neupr. zavis. rečen., i to *τινί* ili *πρός τινα* komu, *τινί* takođ. čim. **II. med. 1.** sebi ili svoje, na pr. *κλῆρον* svoj ždrijeb, označiti, zabilježiti (Her.

2, 38), napose: sebi dati označiti, zapečatiti, τί. 2. sebi tumačiti, slutiti, naići na što (Sof. Aj. 32).

σημαντήριον, σήμαντρον, τὸ, v. σῆμα.

σημαντρίς, ίδος, ἡ (σημαίνω). *ep. jon.* zemlja za pečaćenje.

σημάντωρ, ορος, ὁ (σημαίνω), *ep. jon.* i *poet.* vođ, zapovjednik, gospodar, vladalac, aps. ili τινός, na pr. βοῶν pastir, ili s pomišlj. ἵππων kočijaš.

σημᾰτουργός, ὁ, *poet.* graditelj znakova.

σημειο-γράφος, ὁ, *poz.* brzopisac.

σημεῖον i **σημήιον**, τὸ, v. σῆμα.

σημειόω, 1. akt. *poz.* = σημαίνω. 2. med. N. T. označivati.

σημειο-φόρος, ὁ, *poz.* zastavnik.

σήμερον, *at.* τήμερον (v. r.), danas; N. T. ἡ σήμερον (sa i bez ἡμέρα), danas, današnji dan; τὸ σήμ. riječ »danas«.

Σημωνίδης, ου, ὁ, iz Sama, vođa samske kolonije u Amorgo, gdje je onda i ostao (zato se zove Amorginac), poznat kao jampski pjesnik, cvao oko g. 660. pr. Is. (krivo Σιμωνίδης; v. r.).

σηπεδών, όνος, ἡ (σήπω), gnjiloća, truhlost.

Σηπιάς, άδος, ἡ, glavica u tesal. pokrajini Magnesiji, sada Aio Ghiorgi.

σήπω, σήψω, ἔσηψα, činiti da što gnjije: ktomu

σήπομαι, pas. s fut. σᾰπήσομαι, aor. 2. ἐσάπην, odatle *ep.* 3. sg. konj. σαπήῃ mj. σαπῇ, i perf. 2. σέσηπα (isp. σᾰπρός), gnjiliti, istruhnuti, upaliti se (o dijelovima tijela).

σῆραγξ, σήραγγες, αἱ, ždrijela, napose: izdubene rasjeline pod morskom površinom.

σηρικός, 3. *poz.* svilen.

σής, σεός, plur. σέες, σέων, σέας, σεῖς, *poz.* spor. obl. σητός, plur. σῆτες, ὁ, moljac.

σησαμαῖος, 3. *poz.* sastojeći od sesama, sesamov.

σησάμῐνος, 3. od sesama (mahune) pravljen.

σήσᾰμον, τὸ, mahuna, (plod) od sesama. biljke iz porodice binjonija. Nju su rado sijali poradi jajolikog žutog sjemena, koje se ili kao proso kuhalo, ili se s drugim tvarima miješalo, ili se pržilo i s medom jelo, ili se napokon od njega pravilo ulje, masno i slatko kao bademovo.

σησαμό-τυρον, τὸ, *poz. ep.* sir od sesama.

Σηστός, ἡ, evrop. grad na Helespontu, naprema azijskom gradu Abidu, sada Jalova.

Σητία, ἡ, *Setia*, grad u Laciji. Adj. Σητῖνος, 3., ἡ Σητίνη okoliš Setijin.

Σήτιον ὄρος, τὸ, predbrežje kod Setije ušću Rone na zapad, sada Cette.

σητό-βρωτος, 2., N. T. od moljaca ili crvi izjeden.

σῆψις, εως, ἡ (σήπομαι), *poz.* gnjiljenje, truhlost.

σθενᾰρός, 3. *ep.* i *poet.* krepak, ustrajan.

Σθενέβοια, ἡ, likijska kraljevska kći.

Σθένελος, 1. sin Kapanejev, bojni drug Diomedov, vođa pod Tebom i Trojom. 2. sin Persejev i Andromedin, otac Euristejev.

σθένος, εος, ους, τὸ (osn. στα postojanstvo), 1. jakost, snaga, sila, hrabrost, stoga kao βίη i slič. s genit. lica ili stvari za opisivanje, na pr. Ἰδομενῆος moćni, silni I., slič. σθ. ποταμοῦ, ili σθ. ἐπινίκειον pobjeda. 2. uop. moć, aps. i τινός, na pr. νίκας pobjednička, t. j. moć da se pobijedi; napose: vojna sila, vojska, stoga σθένει s jačom silom, ali παντὶ σθένει svom silom.

σθενόω, N. T. krijepiti.

σθένω (v. σθένος), *poet.* i samo prez. i impf., 1. jak biti, u punoj snazi biti, moći. 2. znamenit, ugledan biti, vladati, vrijediti. Koje aps., koje τινί ili ἔν τινι na, u čem, ali ἔν τινι takođ. gdje, pak s akuz. srednj. roda na pr. μεῖζον više vrijediti, ili s inf., i to τινῶν među nekojima, od nekojih.

σιαγών, όνος, ἡ, čeljust.

σίᾰλον [ῑ], τὸ, *saliva*, slina, pljuvačka.

σίαλος [ῑ], ὁ, *ep.* mastan, tust; supst. ὁ, sa i bez σῦς, debelo, tovljeno svinjče, krmak.

Σίβυλλα, ἡ, tobože = Σιὸς βόλλα, *dor.* = Διὸς βουλή proročica, koja navješćuje volju Zeusovu; otd. **Σιβύλλεια**, τὰ, *poz.* sa i bez γράμματα, sibilinska proroštva ili knjige, koje su u Solonovo doba iz Azije donesene u Grčku i odatle u Rim, gdje su na palmove listove napisane u heksametrima proricale dvojbenim izričajima budući usud rimske države. Otd.

Σιβύλλειος, ον, *poz.* s βίβλοι sibilinske knjige, v. gore; ὁ, koji proriče iz sibilinskih knjiga.

σιβυλλιάω, *poet.* sibilinske knjige zahtijevati, htjeti sebi dati proricati.

σιβυλλιστής, ὁ, *poz.* koji iz sibilinskih knjiga proriče.

σῖγα (σιγή), *poet.* adv., ćutke, u tišini, tiho, potajno, u mraku, i kod poziva: »tiho!«, »mir!« σῖγ' ἔχοντες (γελῶσι) t. j. u sebi.

σιγάζω (σιγή), reći kome (τινά) da šuti, ćutkati, umučkati.

σιγαλόεις, εσσα, εν, *ep.* sjajan, svijetao, blistav, o laštenim predmetima.

σιγάω, fut. σιγήσομαι, aor. ἐσίγησα i t. d. pravilno (v. σιγή), **σιωπάω** (σιωπή), fut. σιωπήσομαι (*poz.* σιωπήσω), aor. ἐσιώπησα i t. d. pravilno, **1. intr.** šutjeti, tih, (pren.) miran biti, objačano u σιγῶντα ἔχειν mučati, miran biti, ništa protiv čega ne raditi, koje aps. σίγα šuti, tiho, koje πρός τι na što, ἔν τινι pri čem, kod čega prestati govoriti, ili s part. ili εἰ, ἡνίκα. **2. tranz.** premučati, prećutjeti, *taceo*, τί, i to πρός τινα pred kim. Stoga takođ. pas. σεσίγηται, ἐσιγήθη, σιγηθήσεται, σιωπηθήσεται.

Σιγγαῖοι, οἱ, narod na Atosu.

Σίγγος, ἡ, grad u Makedoniji na zapadnoj obali

Singitskoga zaliva *(Sinus Singiticus)*, na današnjoj glavici Sikiji.

Σίγειον, τὸ, sjeverozap. rt Male Azije, glavica i star grad; πικρόν jer su tobože ondje pokopani Ahilej i Patroklo. Sada Jenišer.

σιγή, *dor.* **σιγά** (zapr. σϝιγή), i **σιωπή**, ἡ, ćutanje, mučanje, šutljivost, tišina, mir, ἡ ἄγαν σ. preveliko ćutanje, σιγὴν i σιωπὴν ἔχειν ili παρέχειν šutjeti, σιγὴν τιθέναι περί τινος nešto prećutati, τίς ἀξίαν μεταβάλοιτ' ἂν ὧδε σιγὰν λόγων tko bi dolično mučanje zamijenio govorom = kako treba radio, kad bi prestao govoriti. Kao adv. σιγῇ, σιωπῇ i διὰ σιγῆς, a) u tišini, ćutke, mukom, tiho, potihano, mirno, σιγῇ ἔχειν mirovati, σιωπῇ διάγειν miran ostati, τὰ σιγῇ βουλευόμενα misli u sebi, aps., ili ἐφ' ὑμέων tiho za vas. b) ćutke, tajom, potajno, aps., i πρός τινος tajno od koga, bez čijega znanja.

σιγηλός, 3. *poet.* i **σιωπηλός**, 3. *poet.* i *poz.* šutljiv, σ. σοφός t. j. koji svoj gnjev krije ili taji, οὐ σ. govorljiv, τά τ' ἐκ ποδῶν σιγηλὰ καὶ γλώσσης ἄπο σῴζοντες ustavljajući noge i jezik, da ne bi štropot i glas odao, gdje su.

σιγητέος, 3. koji treba da se prećuti.

σίγλος, ὁ, jevr. *shekel*, od g. 143. pr. Is. oko 13—14 gr = 3 K, takođ. **σίκλος**; medijska sigla, srebrnjak = $^2/_3$ zlatnog darika (στατὴρ Δαρεικός poprijeko težak 8·385 gr) = $1^1/_4$ at. drahme = oko 1·20 K.

σίγμα, takođ. σίγμα, τὸ, ponajv. indekl., ali pored τὰ σῖγμα takođ. τὰ σίγματα, **1.** znamenje na štitovima. **2.** ime okruglih dušeka (za ležanje kod stola).

Σίγριον, τὸ, zapadna glavica ostrva Lezba, sada Kap Sigri.

σιγύννης, ου, ὁ (kipr. riječ), *jon.* **1.** = δόρυ (lovačko) koplje. **2.** trgovčić.

Σιγύνναι, οἱ, narod u davnini, koji je po Herodotu nastavao na Istru u Europi, a po Orfeju i Strabonu u Aziji; nomadi u ugarskoj nizini.

σιδάρεος, 3. i **σίδᾱρος**, *dor.* = σιδήρεος, σίδηρος.

σιδαρο-νόμος, 2. *poet.* koji mačem maše.

σιδαρό-πλακτος, 2. *poet.* (*dor.*) željezom pogođen.

Σίδη, ἡ, grad u Pamfiliji, sada razvaline Eski Adalija. Stanov. οἱ **Σιδῆται**.

σιδηρεία, ἡ (σιδηρεύω kovati željezo), rad u željeznim rudnicima.

σιδήρεος, έα, *jon.* i *ep.* έη, εον, *at.* stegn. **σιδηροῦς**, ᾶ, οῦν, *ep.* takođ. **σιδήρειος** (*dor.* σιδάρεος), 3. (σίδηρος), **1.** od željeza, željezan, čeličan. **2.** tvrd kao željezo, oporit, čvrst, jak, neumoran, bez čuvstva.

σιδήριον, τὸ (σίδηρος), željezno oruđe, željezno oružje.

σιδηρο-βρώς, ῶτος, ὁ, ἡ (βιβρώσκω), *poet.* zapr. koji željezo jede, t. j. čelik brusi ili oštri.

σιδηρό-δετος, 2. *jon.* željezom učvršćen ili okovan.

σιδηρο-κμής, ῆτος, ὁ, ἡ (κάμνω), *poet.* željezom obrađen, mačem umoren.

σιδηρο-μήτωρ, ἡ, *poet.* mati željeza.

σιδηρό-νωτος, 2. *poet.* željeznih leđa.

σίδηρος, *dor.* **σίδᾱρος**, ὁ, **1.** željezo, čelik, takođ. o tvrdom srcu. **2.** metonim. sve od željeza zgotovljeno, oružje, mač, u Ksen. Kir. 6, 4, 18 srpovi; uop. oštro oruđe, željezna sprava. Takođ. u plur. *buk.* udica, ili Ksen. Hel. 3, 3, 7 željezni dućan.

σιδηροῦς, 3. *at.* = σιδήρεος.

σιδηρο-τέκτων, ονος, ὁ, *poet.* koji željezo obrađuje.

σιδηροφορέω i med. **-έομαι**, biti σιδηρο-φόρος, t. j. oružje nositi, u oružju hoditi, aps., ili περί τι oko kojega mjesta.

σιδηρό-φρων, *poet.* željezne ćudi.

σιδηρόω (σίδηρος), plpf. pas. ἐσεσιδήρωτο, željezom okivati, štititi.

Σιδοῦς, οῦντος, tvrđava u korintskom kraju na zalivu Kenhrejskom.

Σιδοῦσσα, ἡ, tvrđavica u okolišu Eritre.

Σιδών, ῶνος, ἡ, jevr. *Zîdôn* (»mati Tira i Arada« na mangurama), star grad u Fenikiji, sada Sâidâ s 10.000 stanov., ali dalje prema zapadu. Stanov. ὁ **Σιδών**, όνος, i **Σιδώνιος**, *ep.* **Σιδόνιος**, od adj. **Σιδώνιος**, *ep.* **Σιδόνιος**, 3. sidonski, iz Sidona. Otd. ἡ **Σιδονίη**, pokrajina Sidonija u Fenikiji ili primorje feničko s glavnim gradom Sidonom. Adv. **Σιδονίηθεν**, iz Sidona.

σίζω, *ep.* pištati, o glasu, kad se usjao predmet umoči u vodu ili u što drugo vlažno, u Hom. kad se zavrti u (vlažno) oko Kiklopovo.

Σιθωνίη, ἡ, srednji od tri šiljka, kojima se završuje makedonski poluotok Halkidika, sada Longos.

Σικανός, ὁ, **1.** nepoznata rijeka u Iberiji. **2.** muško ime.

σικάριος, ὁ, N. T. *sicarius*, ubilac iz potaje.

Σικελία, ἡ, otok Sicilija. Prije se zvao **Σικανία**, *jon.* **-ίη**, ἡ, po Sikancima, koji su se iz Iberije doselili, dok u 11. vijeku nijesu Sikelci (οἱ **Σικελοί**) iz Italije došli i one sa sjevera toga otoka istisnuli; na zapadnom kraju nastavahu Elimljani, koji su se po moru doselili. Stanov. se zovu οἱ **Σικελοί** (v. gore), ali grčki doseljenici **Σικελιῶται**. Bili su na glasu sa svog raskošja kod gozba. Otd. adj. **Σικελός** i **Σικελικός**, 3. sicilski. Otd. τὸ **Σικελικὸν** (πέλαγος), more što otok na istoku i jugu okružuje. Na starinsku zvao se i Τρινακρία, *poet.* Θρινακρία, lat. *triquetra*. Stoga na novcima kao znamenje trozub ili tri svezana kraka.

σίκερα, τὸ, *indecl.*, N. T. umjetno vino, kao jabukovača, medovina.

σίκιννις, ιδος, ἡ, *poet.* i *poz.* ples satirâ.

Σίκινος, ἡ, jedan od Kikladskih otoka; stanov. ὁ Σικινήτης, *poet.*

Σικουανοί, οἱ, keltski narod u belgijskoj Galiji,

u južnom Elsasu, Slobodnoj grofiji i Burgundiji.

σικύα, *ἡ,* kupica, rog.

σικυός i *σίκυος, ὁ,* krastavac.

Σικυών, *ῶνος, ἡ* i *ὁ,* grad u pokrajini **Σικυωνία,** u Peloponesu, sada razvaline kod Vasilike. Adj. i gentil. **Σικυώνιος,** 3.

Σιλανός, *ὁ, D. Junius Silanus,* konzul g. 62.

Σίλας, ᾳ, αν, **1.** rimski građanin, pratilac sv. Pavla. **2.** u djelima apostol. = *Σιλουανός,* pokršten židov.

Σιληνίαι, αἱ, poet. obala otoka Salamine kod predbrežja Tropejona.

σιληνικός, 3. i **σιληνώδης,** 2. (takođ. *σειλ-* pisano), kao Silen, poput Silena (isp. *σατυρικός*).

Σιληνός, *ὁ* (takođ. *Σειληνός* pis.), S i l e n, odgojitelj i drug Bakhov, dobroćudan, obično pijan starac, koji prezire zemaljska dobra. On je Bakhom nadahnut vidjelac, kojega ljudi, kad je pijan, lancima od cvijeća vežu sileći ga, da im proriče. Po tome je slika mudrosti, koja se krije pod nepristalom spoljašnosti, čega radi su s njim poredili Sokrata. Bilo je osobitih Silenovih kipova, koji su se mogli otvoriti te su služili za čuvanje malih skupocjenih kipova.

σιλλι-κύπριον, *τὸ* (u Arkadiji *σέσελι,* pa kako ga je bilo i na Kipru, kiparski *σέσελι,* odakle mu ime), *jon.* č u d o t v o r n o d r v o = *κίκι.* To je, kažu, *ricinus communis.*

σίλφη, *ἡ, poz.* švaba, smrdljiv kukac.

σίλφιον, *τὸ, jon.* i *poz.* poglavito biljka *laserpitium.* Njezinu su stabaljku jeli, a sok njezin uzimali za lijek i začin.

σιμβλεύω, poet. pčele u košnicu metati, pren. skupljati kao u košnicu.

σίμβλος, ὁ, buk. košnica.

σιμικίνθιον, τὸ, N. T. pregača, *semicinctium.*

Σιμίας, pravije nego **Σιμμίας,** *ου, ὁ,* **1.** iz Tebe, prije učenik Pitagorovca Filolaja, poslije živo pristajao za Sokratom. Kažu, da je napisao 23 dijaloga. **2.** protivnik i zavidnik Periklov. **3.** inače lično ime.

Σιμόεις, *εντος, ὁ,* Simois, **1.** mala pritoka Skamandrova u Troadi. **2.** bog rijeke Simoisa.

σιμός, 3., **1.** ozgo utisnuta i ozdo izvrnuta nosa, tuponos (suprotno *γρυπός,* orlova nosa). **2.** gore uzvinut, *πρὸς τὸ σιμόν, πρὸς τὰ σιμά* uzbrdice. **3.** ugnut, šupalj, *γαστήρ.*

Σῖμος, *ὁ,* **1.** iz Larise, iz vladalačke porodice Aleuadâ. **2.** inače lično ime.

σιμότης, *ητος, ὁ,* i *poz.* **σίμωμα,** *τὸ,* **1.** tup nos. **2.** riloliki oblik kljuna lađenog.

Σίμων, ωνος, ὁ, **1.** na zlu glasu sofist u Ateni oko g. 425. **2.** apostol Petar. **3.** iz Kirene, koji je krst nosio. **4.** otac Jude Iskariota. **5.** neki farizej. **6.** kožar u Jopi. **7.** samaritski čarobnjak. **8.** inače lično ime.

Σιμωνίδης, *ου, ὁ,* **1.** sin Leoprepov, lirski, elegijski, epigramski pjesnik, koji se rodio g. 559. pr. Is. u Keju, a živio je sad u Ateni, sad u Tesaliji kod Skopadâ, sad u Sirakusi kod Hijerona, umr'o g. 469. pr. Is. Prebacivahu mu općeno, da je lakom na novac i udvorica mogućnikâ. Držahu ga za osnivača mnemonike. — Isp. *Σημωνίδης.* **2.** inače lično ime.

Σινᾶ, τὸ (*Σιναῖον*), Sînăi, glavna gora sa Horebom, Sinajem i gorom sv. Katarine.

σιναμωρέω, *jon.* oštetiti, opustošiti; povrijediti, uništiti, upropastiti, *τί* i *τινά.*

σινάμωρος, 2. *jon.* (*σίνομαι* i *-μωρος,* v. *ἐγχεσίμωρος*), škodljiv, poguban, čemu *τινός.*

σίναπι, εως, τὸ, N. T. gorušica.

Σινδίμανα, *τὰ,* grad u Indiji, sada Sihvan.

Σίνδοι, *οἱ,* narod u azijskoj Sarmatiji kimerskom Bosporu na istok; kraj se zvao *ἡ Σινδική,* narod takođ. *Σιχχοί.*

σινδών, *όνος, ἡ,* **1.** t a n k o t k a n j e iz Indije i Egipta, tanko platno. **2.** od njega zgotovljene stvari, **a)** platnena košulja, suprotno *ἱμάτιον,* koja je bila vunena. **b)** platnen rubac, takođ. kao u Sof. Antig., usukan za zamku, kod Arijana zastava. **c)** ponjava za pokrivanje mrtvih.

σινέομαι, *jon.* spor. obl. = *σίνομαι* (?), v. r.

σίνηπι, τὸ, poz. = *σίναπι,* gorušica.

σινιάζω, N. T. uznemirivati; sijati, čistiti.

σίνις, *ιδος, ὁ, poet.* i **σίντης,** *ὁ* (*σίνομαι*), *ep.* r a z b o j n i č k i, grabljiv, štetan, kao supst. štetočinac, r a z b o j n i k, aps. i *τινός.*

Σίννις, *ιδος, ὁ* (= *σίνις*), zloglasan razbojnik na korintskom Istmu, koji bi putnike privezivao o krajeve dviju svinutih jela i tako uvis puštao, da su se rastrgali. Tesej ga je ubio na isti način.

Σινόεσσα i *Σινούεσσα, ἡ, Sinuessa,* grad na južnoj granici Lacije.

σίνομαι, obič. samo prez. i impf., *ep.* impf. iter. *σινέσκοντο, jon.* impf. 3. pl. *ἐσινέατο* i aor. 1. *ἐσίναντο* (v. *σίνις*), **1.** zapr. u g r a b i t i, stoga: o t i m a t i, razbojnički navaliti, porobiti, ogoluzniti, *τινά* i *τί,* i to *τινί* komu. **2.** uop. p u s t o š i t i, oštetiti, kvariti, štetu činiti, škoditi, *τινά.*

σίνος [*ῐ*], *εος, τὸ, jon.* i *poet.* oštećivanje, šteta, nesreća, zlo, krivnja, aps., i *τινί* komu, za koga.

σίντης, ὁ, v. *σίνις.*

Σίντιες, *οἱ,* tračko pleme na Lemnu.

Σιντοί, *οἱ,* Tračani u Makedoniji.

Σινώπη, *ἡ,* miletsko, poslije Perzijancima podložno naselje u Paflagoniji na Crnom moru, koje je imalo svoje kraljeve, sámo naselja osnovalo i poveći komad zemlje s lukom i gradom steklo, stoga *εἰς Σ., τῆς Σ.* za kraj i okolinu od S. Sada Sinub. Stanov. *οἱ* **Σινωπεῖς,** akuz. *έας* i *εῖς.* U sing. *ὁ* **Σινωπεύς,** *έως,* kako se osob. cinik Diogen zvao.

σίον, τὸ, buk. nekakva vodena biljka.

σιός, gen. *τῶ σιῶ, ὁ,* lakon. mj. *θεός,* u sing. o Zeusu, ali *ναὶ τὼ σιώ* tako mi Dioskurâ, Kastora i Polideuka, kojima su se osob. Lakedemonjani zaklinjali.

Σίπυλος [ῐ], *ὁ,* ogranak gore Tmola na međi lidijskoj i frigijskoj, sada Sipuli-dag.

Σιρήν, pravo pisano mj. *Σειρήν,* v. r.

Σῖρις, *ιος, ἡ,* **1.** grad u Peoniji između Strimona i Angita, sada Seres. Stanov. *οἱ* **Σιροπαίονες**. **2.** rijeka i grad u Lukaniji na Tarentskom zalivu, poslije luka za Herakleju. Stanov. *ὁ* **Σιρίτης**.

σιρός, *ὁ,* takođ. *σειρός* pis., jama, u koju su nekoja tračka plemena žito spravljali, *sirus.*

σισύρα, *ἡ* (◡◡–), i *jon.* **σίσυρνα**, *ἡ,* debeo, rundav kaput, kožuh.

σισυρνο-φόρος, *ὁ* (*φέρω*), *jon.* koji kožuh nosi.

Σίσυφος [ῐ], *ὁ* (*σοφός*), **1.** sin Eolov i Enaretin, muž Meropin, otac Glaukov i po priči Odisejev, jer je S. potajno s Antiklejom općio, prije negoli je došla k Laertu na Itaku. Zato se Odisej s preziranjem zove *τᾶς* **Σισυφιδᾶν** *γενεᾶς,* naime *βασιλεύς,* kralj Sisifova koljena, ili *σύμπολητὸς Σισύφου Λαερτίῳ,* a za Neoptolema veli Filoktet da nije *Σισύφου πατρός,* dod. *βλαστών,* naime kao Odisej. S. je sagradio Efiru ili Korint, koji se stoga zove *γῆ Σισύφου* (*poet. Σισυφίη γαῖα*), a bio je na glasu previjanac i grabežljivac. On je odavao tajne bogova, pa zato je u Hadu uzbrdo morao valjati kamen, koji bi se svagda opet skotrljao. Od njega je, kažu, potekla i korintska kraljevska loza (prije Heraklidâ), pa po tome je potekao od njega i Kreon u Korintu (v. r.), stoga *Σισύφειοι γάμοι* ženidba kćerju Kreonovom. **2.** pridjevak Derkilide, jer se činilo, da je *μάλα μηχανητικός.*

σῖτα, *τά,* v. *σῖτος.*

σιτ-αγωγός, 2. koji dovozi žito, *πλοῖον, ναῦς, ὁλκάς* (lađa) žitarica.

Σιτακηνός, v. *Σιττάκη.*

Σιτάλκης i **-ας**, gen. *ου, jon. εω, ὁ,* **1.** sin Terov, kralj odriski u Trakiji otprilike od g. 450. do 424.; *τὸν Σ. ᾄδων* pjevajući pjesmu u slavu S. **2.** vođa Tračana pod Aleksandrom Velikim. **3.** inače lično ime.

σιτάριον, τὸ (*σῖτος*), *poz.* nešto žita.

σιτευτός, 3. ugojen.

σιτεύω, *jon.* i *poz.* s *jon.* impf. iter. *σιτεύεσκον,* i **σιτίζω**, **1. akt. i pas.** g o j i t i, h r a n i t i, hranu davati, aps. ili *τί.* **2. med.-pas.** *σ ι τ ί ζ ο μ α ι* i obič. **σιτέομαι**, dep. s *ep.* impf. iter. *σιτέσκοντο,* i *buk.* aor. *σιτήθην* (u akt. znač.), r u č a t i, h r a n i t i s e, j e s t i, trošiti, aps. ili *τινί,* na pr. *σίτοις* hraniti se, hranu jesti, obič. *τί,* na pr. *τὰ δημόσια* o državnom trošku jelo dobijati, i pren. *ἐλπίδας φεύγοντος ἀνδρός* od nadâ prognanikovih = od praznih nada živjeti.

σιτηγέω, žito ili hranu dovoziti.

σιτ-ηγός, 2. = *σιταγωγός;* neutr. (lađa) žitarica.

σιτηρέσιον, *τὸ* (*σιτηρός,* dakle: od žita zgotovljen), **1.** o s k r b a, svakidanje h r a n j e n j e vojnikâ u službi, koje se isprva valjada davalo u prirodi, a poslije obično u novcu toliko, koliko je iznosila plata (*μισθός*). **2.** *poz.* u Rimu takođ. izvanredan dar (napojnica) siromašnijim građanima.

σίτησις, *εως, jon. ιος,* dat. *ῑ, ἡ* (*σιτέομαι*), **1.** hranjenje, hrana. **2.** hranjenje o državnom trošku, što je bilo odlikovanje zaslužnih muževa, prenošeno pače i na njihove potomke, prema prilikama davano i u novcu (Plut. Arist. 27).

σιτία, ἡ, poz. tijesto, pecivo.

σιτίζω, v. *σιτεύω.*

σιτικός, 3. (*σῖτος*), *poz.* koji se žita tiče, **νόμος**, kakav je zakon predložio Gaj Grakho, da svaki rimski građanin na mjesec dobija određen broj mjerova žita po $6^1/_2$ asa (16 asa = dinar), dok je u Ciceronovo doba mjerov stajao 12 asa.

σιτίον, v. *σῖτος.*

σιτιστά, τά, N. T. ugojena marha.

σιτοβόλιον, *τὸ* (*σῖτος, βάλλω*), *poz.* žitnica. Gaj Grakho dao je ž. graditi za plebejce.

σιτοδεία, *jon.* **-δηΐη**, *ἡ* (kao od *σιτο-δεής*), oskudica žita, skupoća žita, uop. nestašica hrane.

σιτοδοτέομαι (*σιτο-δότης*), pas., dobijati žito.

σιτολογία, ἡ (*σιτο-λόγος*), *poz.* nabavljanje žita.

σιτομετρία, *ἡ* (*σιτο-μέτρης*), *poz.* d a v a n j e ž i t a iz državnih žitnica za malu cijenu.

σιτο-μέτριον, τὸ, obrok žita; N. T. hrana.

σιτο-νόμος, 2. (*νέμω*), *poet.* koji hranu daje, *ἐλπίς* haraniteljica nada (Sof. Fil. 1091.).

σιτοποιέω (*-ποιός*), **1.** a k t. žito priređivati, t. j. za upotrebu gotoviti, stoga *τινί* koga h r a n i t i, za njegov život brinuti se. **2.** m e d. sebi žito prirediti, j e s t i.

σιτοποιικός, 3. koji pripada dogotavljanju hljeba, *ὄργανον* oruđe za zgotavljanje hljeba.

σιτο-ποιός, 2. (*ποιέω*), koji jelo pripravlja, *ἡ σ.* žena za pripravljanje jela, ali *ὁ σ.* pekar.

σιτοπομπία, *ἡ* (kao od *σιτο-πομπός*), dovoz žita, dovoz hrane.

σιτο-πώλης, *ου, ὁ,* ž i t n i t r g o v c i, koji u Ateni, gdje je mnogo žita trebalo uvoziti, pod smrtnu kazan nijesu smjeli više od 50 *φορμοί* (*φορμός* = *μέδιμνος* = 52—53 l) najedamput kupiti, a za *μέδιμνος* smjeli su samo jedan *ὀβολός* više iskati, nego što su platili.

σῖτος, *ὁ,* plur. metapl. *σῖτα,* i **σιτίον**, *τὸ,* **1.** p š e n i c a, uop. ž i t o, stoga *τοῦ σίτου ἀκμάζοντος* v. *ἀκμάζω,* pak sa i bez *πεποιημένος, μεμαγμένος* ili *ὀπτός* brašno, h l j e b, *ἐπὶ τῷ σίτῳ* za hljeb. **2.** uop. h r a n a, j e l o, stoga i za *κυκεών* (v. r.), u plur. *cibaria,* hrana, j e l a, sad protivno

mesu, a sad pilu, i za životinje, aps., ili *τινός* za određeno vrijeme.

σιτουργός, 2. = *σιτοποιός*.

σῑτο-φᾰγος, 2. (*φαγεῖν*), *ep. jon.* i *poz.* koji žito ili hljeb jede. Supst. hljebojeđa.

σιτο-φόρος, 2. (*φέρω*), koji hranu nosi, hranom natovaren.

σῑτο-φύλακες, *οἱ*, žitni nadzornici u Ateni. Bilo ih je u Pireju pet, u gradu deset, a nadzirali su žitno tržište i žitne trgovce.

σίττα, *buk.* uzvik pastirski: hej! pš!

Σιττάκη, *ἡ*, grad u najjužnijem kraju Asirije (Sitakene), sada Šerijat el-Bejda. Stanov. čitavoga kraja zvahu se *οἱ* **Σιττακηνοί**.

σῑτ-ώνης, *ου*, *ὁ* (*ὠνέομαι*), nabavljač žita za grad, izvanredna vlast u Ateni, koja se birala uoči rata ili za nerodice i t. d., da bi grad sačuvala od glada.

Σῖφαι, *αἱ*, mjesto na južnoj obali Beotije.

σιφλόω (*σιφλός*), *ep.* zapr. osakatiti, napose: oslijepiti, pak uop. unesrećiti, upropastiti.

Σίφνος, *ἡ*, jedan od Kikladskih otoka, Paru na zapad, s. Sifno. Stanov. *οἱ* **Σίφνιοι**.

σίφων, *ὁ*, *poet.* teglica, vinski mijeh; *poz.* vodena cijev, vodoskok, štrcaljka za vatru.

σιώ, *lak.* = *θεώ*, dual; v. *σιός*.

Σιών (kao grad *ἡ*), *ṣijôn*, **1.** najviši brežuljak u Jerusalimu. **2.** grad Jerusalim. **3.** gora Sion = nebesko sijelo Božje.

σιωπάω i t. d., *σιωπητέον*, v. *σιγάω*.

σιωπή, v. *σιγή*.

σιωπηλός, v. *σιγηλός*.

σκάζω (osn. *σκαγ*), *ep.* i *poz.* hramati, šepeljiti.

σκαιός, 3., lat. *scaevus*, **1.** lijevi; supst. *σκαιῇ* ljevicom. **2.** zapadni, jer bi se grčki motrilac ptica okrenuo licem prema sjeveru. Kao vlastito ime **Σκαιαὶ** *πύλαι* zapadna vrata od Troje, zvana takođ. *Δαρδάνιαι*. **3.** pren. **a)** neotesan, nespretan, naopak, tunjav. **b)** zao, nesrećan.

σκαιοσύνα (*dor.* mj. *-νη*), *ἡ*, *poet.* i **σκαιότης**, *ἡ*, nespretno vladanje, **a)** nespretnost, ludost, bezumlje, tupoglavstvo. **b)** nepristojno, prostačko vladanje, neotesanost.

σκαίρω, *ep.*, i otd. **σκιρτάω**, skakati, skakutati, poskakivati, i to *πρός*, *ἐπί τι* do, preko čega, prema čemu, za čim, s *ποσί* plesati.

σκαληνός, 3. (srod. *σκολιός*), **1.** neravan, nakriv. **2.** nejednakih stranica.

σκάλλω (lat. *scalpo*), *jon.* i *poz.* grtati, kopati, okopavati.

σκαλμός, *ὁ* (*σκάλλω*), *poet.* (ostrugan) kolac, klin, oko kojega se veslo kreće, skeram.

Σκάμανδρος, *ὁ* (*σκ* u Hom. nigda ne daje pozicije), **1.** rijeka Skamandar u Troadi, drugo ime *Ξάνθος*, sada Mendere-Su. **2.** riječni bog Ksanto. Otd. **Σκαμάνδριος**, 3., **1.** adj. Skamandrov, na Skamandru, uz *πεδίον*, *λειμών* = *Τρωϊκός*. **2.** supst. vlast. ime ljudî.

Σκαμβωνίδης, *ου*, *ὁ*, stanov. iz Skambonide, mjesta atičkoga između Atene i Eleusine.

σκανά, *dor.* mj. *σκηνή*.

σκανδαλίζω, N. T. povod davati grijehu, biti na sablazan. U pas. ljutiti se. Od

σκάνδαλον, *τὸ*, N. T. sablazan, povod griješenju.

Σκάνδεια, *ἡ*, luka i mjesto na južnoj obali otoka Kitere, sada Cerigo.

σκαπανεύς, *έως*, *ὁ*, = *σκαφεύς*, kopač.

σκαπανεύω, *jon.* = *at.* *σκάπτω*.

σκαπάνη, *ἡ*, *buk.* = *σκαφεῖον*.

Σκάπτη **Ὕλη** (izrovana šuma), gorski grad na Pangeju između Strimona i Nesta.

σκᾶπτον, *τὸ*, *dor.* = *σκῆπτρον*.

σκάπτω, *σκάψω*, *ἔσκᾰψα*, *ἔσκαμμαι*, *ἐσκᾰ́φην* (lat. *scabĕre*), kopati, izorati, okopavati, *τί*. Supst. *τὰ ἐσκαμμένα* nasip, mali jarak, da bi se označio skok pojedinog agonista. Tko bi dalje skočio od znakova svih ostalih, bio je pobjednik. Stoga *ὑπὲρ τὰ ἐσκ. πηδᾶν* t. j. prekoračiti cilj (poslovica).

σκαρδαμύττω (*σκαίρω*), žmiriti, treptati očima, *ὅσον χρόνον σκ.* za časak.

σκάρος, *ὁ*, *poz.* morska riba.

Σκάρφη, *ἡ*, grad u Lokridi blizu Termopila. Ostaci između Andere i Mola.

Σκαῦροι, *οἱ*, pridjev više rimskih *gentes*, kao *gentis Aureliae*, i napose *Aemiliae*. Najpoznatiji bijaše *M. Aemilius Scaurus*.

σκαφεῖον, *τὸ*, *poz.* motika.

σκαφεύς, *ὁ*, *poet.* kopač.

σκάφη, *ἡ*, *jon.* i *poz.*, i **σκάφος**, *ους*, *τὸ*, pored *ep.* demin. **σκαφίς**, *ίδος*, *ἡ*, i *poz.* **σκαφίδιον**, *τὸ* (*σκάπτω*, škaf), svaki izdubeni predmet. Stoga **1.** (*σκάφη* i *σκαφίς*) kaca, valov, korito, zdjela, naćve, žban, čabar. **2.** **a)** sa i bez *ναυτικόν* ili *νεώς* trbuh lađeni, lubina, paluba. **b)** uop. lađa, osob. lađica, čamac (napose *σκάφος*, *σκαφίδιον*).

σκαφη-φόρος, *ου*, *ὁ* i *ἡ*, zdjelonoša, osob. žene i kćeri meteka i slobodnjaka, koje su na Panateneje u svečanom ophodu vrčeve nosile k žrtvi, vrčonoša.

σκαφίδιον i **σκαφίς**, *ίδος*, v. *σκάφη*.

σκαφίον (*σκάφιον*), *τὸ*, *poz.* = *σκαφεῖον*.

σκεδάννῡμι, i *ep.*, gdje to zahtijeva metar, **κεδάννυμι**, **1. akt.**, fut. *σκεδῶ*, *ᾶς* (*poz.* *σκεδάσω*), aor. *ἐσκέδασα*, *ep.* *σκέδασα* i *ἐκέδασσε*, raspršati, rastepsti, rasplašiti, razagnati, rastjerati, raspustiti, rastavljati, rastrgati, razbiti, *τινά*, *τί*, i to *ἀπό τινος*, pren. *αἷμα* čiju krv prolijevati.

2. med. i **pas.** **σκεδάννῠμαι**, *ep. jon.* i *poz.* **σκίδνᾰμαι**, i, gdje to metar zahtijeva, **κίδνᾰμαι**, s aor. *ἐσκεδάσθην*, perf. *ἐσκέδασμαι*, raspršati se, razilaziti se, razdijeliti se, širiti se, o prahu: uzvitlati se, koje aps. *κεδασθείσης ὑσμίνης* kad

se bitka rasula, t. j. borci se u bijegu rastrkaše, ali ἅμα ἡλίῳ σκιδναμένῳ o sunčanom rođaju (kad se zrake sunčane šire), koje sa ὑψόσε uvis prskati, ili s εἰς, ἐπί, κατά, πρός τι kamo, prema čemu, na što, ἀνά τι kroza što, ὑπέρ τι preko čega, ili takođ. ἔν τινι i ὑπό τινος, ili sa sl. inf. ἰέναι ἐπί τι.

σκέδᾰσις, εως, ἡ, *ep.* raspršanje, rastjerivanje, σκέδασιν θεῖναι raspršati, = σκεδάσαι razagnati, rastjerati.

σκεθρῶς, adv., *poet.* točno, brižljivo.

Σκείρων, pravo **Σκίρων**, ωνος, ὁ, razbojnik, koji je između Megare i Atike na jednoj stijeni (Σκειρωνίδες πέτραι) živio i na strmenitu mjestu putnike primoravao, da mu noge peru, našto bi ih porinuo u more, dok nije Tesej njemu isto učinio i za okajanje osnovao τὰ Ἴσθμια. Od njega je, kažu, ime dobio skironski put (**Σκειρωνὶς** ὁδός), koji je duž obale šest milja daleko vodio od Megare na podnožju Onejskih gora prema Istmu i u Korint. Otd. Σκειρωνικός, 3. megarski.

σκελετός, 3. *poz.* isušen, suh. Supst. ὁ σκ. isušeno tijelo, koštur, mumija. Otd.

σκελετώδης, 2. *poz.* kao koštur.

σκελίς, ίδος, ἡ (σκέλος), stražnja noga i stegno životinje, ὑῶν but.

σκέλλω (osn. σκελ, σκλη u σκληρός), **1.** akt. tranz. *ep.* s aor. 1. opt. σκήλειε (kao od σκάλλω), isušiti, τί. **2.** pas. σκέλλομαι s aor. ἔσκλην, perf. ἔσκληκα, intr. usahnuti, sušiti se.

σκέλος, εος, ους, τὸ (srod. σκαίρω), stegno, krak, golijen, uop. noga, u ljudi i životinja. Pren. τὰ μακρὰ σκέλη dva duga zida između Atene i Pireja; slič. izm. Megare i Niseje.

σκέμμα, τὸ, v. σκέψις.

σκεπάζω, v. σκεπάω.

σκέπαρνον, τὸ, *ep.* i *poz.* bradva, sjekira.

σκέπας, τὸ, v. σκέπη.

σκέπασμα, τὸ, pokrivač, pokrivalo (u Ksen. *var. l.*).

σκεπαστήριος, 3. *poz.* prikladan za pokrivanje, koji pokriva.

σκεπάω, *ep.*, 3. plur. rastegn. σκεπόωσι, **σκεπάζω** (σκέπας) i *poz.* **σκέπω**, *tego*, **1. akt. a)** kriti, pokrivati, štititi, zaklanjati, *vēlo*, ogrtati, sakrivati, τί, i to τινός od čega, ὑπό τινι pod čim. **b)** odvraćati, τί. **2. med.** sakrivati se, utočište naći.

σκέπη, ἡ, *ep.* **σκέπᾰς**, αος, τὸ, krov, zaštita, zaklon, τινός čega, od čega, ἐν σκέπῃ τοῦ φόβου, πολέμου zaštićen t. j. siguran od pogibli, od rata.

σκεπηνός, 3. *poz.* pokrit, zaštićen.

σκεπτικός, 3. *poz.* od σκέπτομαι, koji motrenju pripada; osob. plur. οἱ σκεπτικοί oprezni (takođ. ἀπορητικοί koji su u neprilici i ἐφεκτικοί koji se ustručavaju), koji ne govore ni da ni ne tvrdeći, da se ne može ništa izvjesno tvrditi, filoz. sekta, po Pironu iz Elide.

σκέπτομαι i **σκεπτέον**, v. σκοπέω.

σκέπω, v. σκεπάω.

σκερβόλλω, *poet.* grditi, ružiti.

σκευαγωγέω, prtiti pa bježati, t. j. sa ženom i djecom i svim pokretnim, i to **ἐκ τῶν ἀγρῶν**, sa i bez **ἐς τὴν πόλιν**, sa sela u grad, kod neprijateljskih navala.

σκευ-αγωγός, ὁ, komordžija, prtljagaš.

σκευάζω, σκευάσω i t. d., *jon.* perf. i plpf. pas. 3. pl. ἐσκευάδαται i ἐσκευάδατο (σκευή), **I. akt. 1.** spremati, gotoviti, prirediti, oprematі, pripraviti, aps. ili τί, i to τινί kome, μετά τινος čim. **2.** oružati, opremiti, skunabiti, napose: oružje dati, odjeti, krititi, resiti, τινά koga, τινί čim. U pas. κούφως ἐσκευασμένοι lako oružani. **II. med.** sebi izmišljati, za čim ići, snovati, τί.

σκευάριον, τὸ, haljina, odjeća.

σκευᾰσία, ἡ (σκευάζω), priređivanje, osob. jelâ.

σκευαστός, 3. zgotovljen, umjetan.

σκευή, ἡ, i **σκεῦος**, ους, τὸ (osn. σκυ, lat. *scutum*) sve, što tko ima na sebi, stoga **1.** napose σκευή (περὶ τὸ σῶμα) odijelo, odjeća, oprava, *vestis*, nošnja, nošivo, nakit, ures, s **περιθέσθαι** obući, takođ. preoblačenje, kao u glumaca, stoga σκ. βάκχης, ὀργίων, θεοῦ bakhovska nošnja, t. j. koža od jelenčeta, zmije oko pasa, bršljan, vinova loza i grančice spletene u vijenac, batina (θύρσος) u ruci, ili ἡ σκευὴ πᾶσα potpun nakit, svečano odijelo kao u kraljeva i citaredâ. **2.** oružje, sa i bez τῶν ὅπλων, odora, stoga ψιλή lako oružje, i oprava za konja. **3.** napose σκεῦος, sud, oruđe, posuđe, u plur. pokretna imovina, pokućstvo, sprava, oruđe. Stoga napose **a)** sa i bez πολεμικά ratne sprave, prtljaga, osob. (s τῶν Περσῶν) takođ. ratna odora uop. **b)** sa i bez τῆς νεώς lađene sprave, oprava lađena. **c)** u N. T. i za ljude: oruđe.

σκευοποίημα, τὸ, priređeno, osob. sceničke sprave.

σκευοποιός, ὁ, *poet.* graditelj sceničkih sprava, krabuljâ i odijelâ.

σκευουργία, ἡ (kao od **σκευουργός**), gotovljenje spravâ.

σκευοφορέω (σκευοφόρος), prtljagu nositi, prtljagaš biti, i za životinje; med. *poz.* prtljagu sa sobom voziti, καμήλοις na devama.

σκευοφορικός, 3. koji pripada nošenju prtljage, τὸ σκ. βάρος breme, koje se naprti živinčetu, tovar (za jedno živinče).

σκευο-φόρος, 2. (φέρω), koji prtljagu nosi, ratnim spravama natovaren, πλοῖα tovarne lađe. Supst. **a)** οἱ σκ. prtljagaši, vojnici bremenoše, *train*. **b)** τὰ σκ. životinje za prtljagu, tegleća marva, uop. sva pratnja za vojskom, stoga i za ljude.

σκευοφυλακέω, *poz.* biti σκευοφύλαξ, čuvati prtljagu.

σκευωρέομαι, dep. med., biti σκευ-ωρός (osn. ϝορ, ὥρα, II. οὖρος), t. j. **1.** na prtljagu paziti, pak uop. pretraživati, uhoditi, vrebati, τί. **2.** za prtljagu brinuti se, pak pren. nečim baviti se, nešto (τί) snovati, na pr. τὰ ἔν τινι u kojoj zemlji početi rovati, bunu dizati.

σκευωρία, ἡ, *poz.* brižljivost, brižno uređenje ili postupanje; pren. lukavstvo, podmuklost.

σκέψις, εως, ἡ, i **σκέμμα**, τὸ (σκέψασθαι, v. σκοπέω), razmatranje, promišljanje, razmišljanje, istraživanje, aps., ili τινός čije ili o čem, περί τινος o čem, čega radi, ili s neupr. upitnom rečen.

σκήλειε, v. σκέλλω.

σκηνάω i **σκηνόω** (prez. σκηνέω nema pouzdane potvrde), **I. akt. 1.** biti ili desiti se u čadoru, uop. ležati, tabor imati, boraviti, stanovati, aps. ili ὑπό, ἔν τινι, κατά τι, takođ. ὑπὸ τῆς αἰθρίας pod vedrim nebom, i zbijeno: εἴς τι kamo ići i utaboriti se. **2.** zapr. u čadoru, pak uop. častiti se, jesti, aps., i παρά τινι kod koga. **II. med. 1.** nastaniti se, ἔν τινι. **2.** dati graditi kolibu (καλύβην).

σκηνή, ἡ, pored **σκήνημα** i **σκήνωμα**, τὸ (σκηνάω i σκηνόω), **I.** pokriveno mjesto, stoga **1.** **čador,** sjajan čador, obič. ratni čador, pokrit slamom, trskom, daskama, kožama. Za vojvode takođ. plur., σκ. ναυτικαί čadori pred lađama Ajasovim. Te su sačinjavale jedno krilo grčk. brodovlja pod Trojom, dok su Ahilejeve bile drugo krilo, a Odisejeve u sredini. U istom čadoru nastavati značilo je veliko prijateljstvo. **2. koliba,** stan uop., stoga Ksen. Anab. 3, 5, 7 o kućama onoga sela, gdje su se čete utaborile, ili αἱ κατὰ τὴν ἀγοράν tržni čadori. (U N. T. takođ. zavjetna koliba, pak: kumirska kuća Molohova, pren. tijelo kao stan duše.) **3.** sjenica, drvored. **4.** sa i bez τραγικὴ **pozorište.** To je zapr. bio odar od tri do četiri boja, po kojima se po stepenicama moglo uzlaziti i silaziti. Poslije, u kamenom glumištu, znači napose kao u nas prostor, na kojem glumci stoje i rade, stoga ὁ ἀπὸ τῆς σκ. junak u glumištu, τὰ ἀπὸ σκ., πολλῇ τῇ σκ. χρῆσθαι upotrebljavati mnoge riječi uzete od pozorišta, ὁ ἐπὶ τῆς σκ. ἑκάστου βίος njihov život za pozorištem, t. j. što rade u potaji. **5.** zastrta kola; zastor na kolima. **III.** boravljenje na pokritom mjestu, ručak, gozba (u čadoru).

σκηνίδιον, τὸ, mali čador.

σκηνοβατέω, *poz.* iznositi na pozorište.

σκηνογραφία, ἡ, *poz.* **1.** slikanje kulisâ. **2.** pripovijest kao na pozorištu.

σκηνογραφικός, 3. *poz.* perspektivan, na način slikanja kulisâ.

σκηνοπηγία, ἡ, N. T. svetkovina šumnjača ili sjenica.

σκηνο-ποιός, ὁ, N. T. graditelj sjenica ili čadorova.

σκῆνος, τὸ, N. T. i *poz.* stan (duše).

σκηνο-φύλαξ, ακος, ὁ, stražar čadorova, čuvar okola.

σκηνόω, v. σκηνάω.

σκηνύδριον, τὸ, *poz.* = σκηνίδιον.

σκήνωμα, τὸ, v. σκηνή.

σκηπάνιον, τὸ, *ep.* = σκῆπτρον, batina.

Σκηπίων, v. pravilno Σκιπίων.

σκηπτός, ὁ (σκήπτω), nenadana oluja, obič. s grmljavinom i sijevanjem; munja; pren. nenadana nesreća.

σκηπτουχία, ἡ, *poet.* nošenje žezla, vrhovno zapovjedništvo.

σκηπτοῦχος, 2. (σκῆπτον = σκῆπτρον i ἔχω), **1.** koji žezlo drži ili nosi. Supst. ὁ σκ. žezlonoša, vladalac. **2.** kod Perzijanaca i na drugim azijskim dvorovima visoka dvorska čast, koju su imali uškopljenici, kao: komornik, glavni pobočnik, namjesnik.

σκῆπτρον, τὸ, batina, štap, **1.** palica, putnički ili prosjački štap. Pren. potpora, obje kćeri nemoćnog Edipa njemu su σκῆπτρα (Sof. OC. 848 i 1109). **2.** kao znak dostojanstva, žezlo, kod Homera zlatnim klincima urešen (χρύσεον) štap; i svećenik ili vidjelac, glasnik, sudac i tko je htio u skupštini da govori, morao je držati žezlo, koje bi mu u ruke dao glasnik. Kod zaklinjanja držalo se uvis. **3.** pren. kraljevska vlast, vladalačka čast, često u plur. σκῆπτρα τάδε ova vladalačka služba, σκῆπτρα καὶ θρόνοι potpuna vladalačka vlast.

σκήπτω (kor. σκαπ, lat. *scāpus* držak), **I. akt.,** fut. σκήψω, aor. ἔσκηψα, **1.** tranz. **a)** podupirati, prislanjati, postavljati. **b)** zavrzivati, izgovarati se, graditi se, za izgovor uzimati. **c)** bacati, hitati, spuštati. **2.** intr. svom snagom dati se na što, kao grom udariti, oboriti se, dospjeti, aps. i ἔς τι, ὑπέρ τι.

II. med. i pas. σκήπτομαι, fut. σκήψομαι, aor. ἐσκηψάμην, **1.** upirati se, naslanjati se, aps., ili τινί o, na što, stoga sarkastički Il. 14, 457 upirući se kopljem sići će u Had, t. j. kopljem će proboden poginuti. **2.** pren. nečim izgovarati se, za izgovor uzimati, ispričavati se, aps. ili τί, inf., part. ili ὅτι, i to τινί i διά τι čim, πρός τινα pred kim. **3.** bacati, βαρὺν κότον τῇ γῇ (*var. l.* Esh. Eum. 801).

σκηρίπτομαι, *ep.* dep., med., upirati se, τινί čim.

σκῆψις, εως, ἡ (σκήπτω), uzrok, razlog, izgovor, koje aps. σκῆψιν ποιεῖσθαί τι nešto za izliku uzeti (Her. 5, 30), σκῆψιν οὐκ οὖσαν τιθέναι ništav razlog (svojoj nepravdi) navesti (Sof. El. 584), koje τινός čemu, ili κατὰ φόνον τινὰ σκῆψιν tobože radi ubistva, i to τινί komu, πρός τινα pred kim.

Σκῆψις, ἡ, grad u Troadi; stanov. ὁ Σκήψιος.

σκιά, *jon.* **σκιή,** ἡ, sjena, ὑπὸ σκιῇ u sjeni, slič. ὑπὸ σκιᾶς u (šumskoj) sjeni. Napose **a)** sjene mrtvih u Hadu; slika i prilika (od drugih neviđene Atene, koja je govorila s Ajasom). **b)** uop. predmet bez jezgre ili vrijednosti, samo naoko, tobožnji, stoga poslovično o krajnjoj strašljivosti: svoje sjene bojati se, ili o svađi za sitnicu: za sjenu (magarčevu) otimati se, stoga Dem. 5, 25 s περὶ τῆς ἐν Δελφοῖς σκιᾶς označuje predsjedništvo kod igara i pravo, tko prvi smije da pita proročište.

σκιαγραφέω, samo ocrtati.

σκιᾱγρᾰφία, ἡ, sjena, prevarljiva slika čemu, zasjena, opsjena.

σκιαδη-φόρος, 2. nosilac suncobrana, osob. su žene i kćeri meteka i slobodnjaka u svečanom ophodu panatenejskom suncobran nosile građankama.

σκιάζω i *ep.* **σκιάω,** impf. pas. 3. plur. rastegn. σκιόωντο (σκιά), zasjenjivati, (tamom) zastirati, zamračiti, τί (Eur. I. T. 1151 treba jamačno čitati ὄμματ' ἐσκίαζον). Upas. zasjenjen, sjenovit biti, smračiti se, aps. i τινί od čega.

Σκίαθος, ἡ, ostrvo kod Eubeje, sada Skijato.

σκιᾱμαχέω (kao od σκια-μάχος), sa sjenom, t. j. s pomišljenim protivnikom boriti se, kao na vježbalištu, dakle: po zraku udarati, raditi što ne koristi; stoga pas. ἔπη σκιαμαχούμενα riječi samo onako izbačene, nasumce izrečene.

σκιαρό-κομος, 2. (κόμη), *poet.* lišćem zasjenjen.

σκιαρός, 3. *dor.* = σκιερός.

σκιάς, άδος, ἡ, *poz.* sjenica, okrugao čador, paviljon, što se kod Grka držalo za znak mekuštva.

σκίασμα, τό, *poz.* zasjenjivanje.

σκιατροφέω = σκιητροφέω.

σκιατροφία, ἡ, *poz.* razmažena odgoja.

σκιάω, v. σκιάζω.

σκιδνᾰμαι, v. σκεδάννυμι.

σκιερός, 3., *ep.* **σκιόεις,** εσσα, εν (σκιά), **1.** sjenovit, hladovit, zasjenjen, mračan. **2.** koji zasjenjuje, sjenu daje, μέγαρα hladovit, dakle za južne zemlje: za stanovanje ugodan.

σκιή, v. σκιά.

σκιητροφέω (kao od σκιη-τροφής ili σκιη-τρόφος), augm. ἐσκιητρ., *jon.* **1.** akt. u hladu (sjeni), t. j. u sobi, u zapećku odgajati, u Her. 3, 12 s pomišlj. τὰ παιδία o perzijskoj djeci, koja su do pete godine boravila među ženama ne dolazeći ocu na oči, razmaziti. **2.** pas. u hladu živjeti, razmaženo odrasti.

σκίλλα, ἡ, *poz.* morski lūk.

Σκιλλοῦς, οῦντος, ὁ, grad u trifilijskoj Elidi, Olimpiji na jug, gdje je iz Atene prognani Ksenofon od Sparte na poklon dobio imanje; ἐν Σκ. oko Sk.

σκίμ-πους, ποδος, ὁ (mj. σκιμπό-πους od σκίμπτω = σκήπτω i πούς), nizak i uzak krevet.

σκιο-ειδής, 2. poput sjene, sjenolik.

σκιόεις, v. σκιερός.

σκιόωντο, v. σκιάω.

Σκιπίων (Σκηπ.), ωνος, ὁ, Scipion, i to **1.** *P. Cornelius Scipio Africanus maior* (ὁ μέγας), koji je Hanibala kod Zame potukao. **2.** *P. Corn. Sc. Aemilianus Africanus minor,* šurjak obaju Grakha. **3.** *P. Corn. Sc. Nasica Corculum,* koji se protivio tomu, da se razvali Kartaga. **4.** *P. Corn. Sc. Nasica Serapio,* protivnik Grakhov.

σκίπων, ωνος, ὁ (*scipio*), *jon. poet.* i *poz.* batina, palica, štap.

Σκιράδιον ἄκρον, τό (σκίρος, ὁ, sadra), glavica nasuprot Salamini.

Σκιράς, ἡ, pridjevak Atenin, v. Σκιροφοριών.

σκῑραφεῖον, τό (σκίραφος čaša s kockama), mjesto, gdje se ljudi sastaju na kockanje, igraonica.

Σκῑρῖτις, ιδος, ἡ, kraj u sjeverozap. gorama lakonskim. Iznajprije arkadski stanov. οἱ **Σκιρῖται,** imućniji perijeci, sačinjavahu osobit (kod Tukid. 600 momaka) lako oružan odio spartanske pješadije, gdje su služili kao straže u okolu, kao prednja i stražnja četa na putovanju, uop. na najopasnijem mjestu, na pr. u boju na lijevom krilu do kralja.

Σκῑροφοριών, ῶνος, ὁ (σκίρον, bijeli suncobran, koji se kod ophoda u slavu Atene Σκιράς nosio), 12. mjesec at. godine, druga polovina lipnja i prva polovina srpnja.

σκιρτάω, v. σκαίρω.

σκίρτημα, τό, *poet.* i *poz.*, i **σκίρτησις,** εως, ἡ, *poz.* skakanje, skok, ples.

σκιρτητής, ὁ, *buk.* skočac, plesač.

Σκίρων, Σκιρωνίς, v. Σκείρων.

σκιώδης, 2. *poet.* = σκιοειδής.

Σκιώνη, ἡ, grad pri Termejskom zalivu na Paleni, koji su g. 421. Atenjani Spartancima opet oteli i zemlju poklonili Platejcima, pošto su ljude poubijali, a žene i djecu zarobili. Stanov. οἱ **Σκιωναῖοι.**

σκληρο-καρδία, ἡ, N. T. okorjelo srce, nemilosrđe.

σκληρός, 3. (od σκέλλω), usahnuo, **tvrd,** hrapav, suh, ἐν σκληρῷ u divljem kraju; krt, neokretan, trom, o glasu: promukao, tanak, hrapav; pren. opor, oštar, ukočen, zatucan, okorio, neumitan, žestok, strahovit; poguban, škodljiv; u Sof. Tr. 1260 tvrd, t. j. od mnogih muka otvrdnuo. Supst. τὸ i τὰ σκλ. tvrdo, oporo, neugodno, nesmiljene riječi.

σκληρότης, ἡ, težina, tvrdoća, tvrdoglavstvo, oporost.

σκληρο-τράχηλος, 2. N. T. tvrdoglav.

σκληρύνω, N. T. okorjelim činiti.

σκνιπαῖος, 3. = κνεφαῖος, *buk.* taman, ὁδίτης putnik u tmini.

σκολιός, 3. krivuljast, kriv, iskrivljen, izvrnut, σκ. θέμιστες nepravedne presude, gdje je pravda iskrivljena, aps., i ὑπό τινος; ali χωρίον neravno tlo. Supst. τὸ σκολιόν počašnica, koja se kod gozbe uz liru pjevala preko reda. Otd.

σκολιότης, ἡ, *poz.* krivina, krivudanje, savijanje.

Σκολοπόεις, εντος, ὁ, mjesto kod Mikale.

σκόλοψ, οπος, ὁ, *ep.* **1.** zaoštren, uspravan kolac, brklja oko zida ili u zemlji, osob. protiv neprijateljevih konjanika. U Arijana šiljasta puta ili stupice *(murices ferrei)*, koje je Darije dao pometati u zemlju. **2.** *poet.* u Eur. Bakh. 983 drvo. **3.** u N. T. pren. bol.

Σκόμβρον ili **Σκόμιον**, τὸ, gora na sjeveru Makedonije, sada Korbetska planina.

σκόπ-αρχος, ὁ (ἄρχω), zapovjednik uhodâ.

Σκόπᾶς, α, ὁ, **1.** sin Kreonov iz mlađe loze Skopadâ, koji je poginuo kod gozbe, kad se kuća srušila. Simonid je boravio kod njega i opjevao jednu njegovu pobjedu, a tužaljkom njegovu pogibiju. **Σκοπάδαι**, bogata tesalska vladalačka porodica u Kranonu i Farsalu. **2.** iz Para, g. 392.—352., glasovit kipar i graditelj, suradnik kod Mausoleja u Halikarnasu, isklesao kip Apolona kitareda, jedne Bakhantice i predaju oružja Ahileju.

σκόπελος, ὁ (σκοπέω, σκοπιή), *ep. poet.* i *poz.*, greben, hridina, pak uop. gorski vrh, vis, stijena.

σκοπέω i med. **σκοπέομαι** (nigda *ep.*, a i kod Atičanâ samo u prez. i impf.), pored dep. med. **σκέπτομαι** (*ep. jon. poz.*, rijetko *at.*) s običnim oblicima σκέψομαι, ἐσκεψάμην, ἔσκεμμαι u akt. i pas. znač., adj. verb. σκεπτέον (osn. σκεπ, lat. *specio, specto*), **1. akt.** (samo prez. i impf.), **a)** izdaleka obzirati se, ogledati se, okolo vrebati, na oku imati, kebati, promatrati, na cilj gledati, vidjeti, pogledati, motriti, prigledati, istraživati, ὑπ' αὐγάς u svijetlu gledati. **b)** pren. položaj razmatrati, razmišljati (Plat. Gorg. 526 D), ispitivati, nadzirati, paziti na što, starati se, napose takođ.: namjeravati, smisliti. **2. med.** (oblike v. gore) **a)** za sebe promatrati. **b)** u sebi razmišljati, prosuđivati, ispitivati, pren. = akt. **c)** pitati.

Akt. i med. stoje ili aps., na pr. ἐσκεμμένος promišljeno, s promišljenim prijedlogom, ὥσπερ ἐσκεμμένους kao po dogovoru, a katkad slijedi i γάρ; ili s τινά, τί, takođ. τινά τι koga kao što ukebati, t. j. izabrati, na pr. δεῖ τοὺς σατράπας τοιούτους σκοπεῖν = δεῖ τοὺς σ., οὓς σκοποῦμεν, τοιούτους εἶναι, slič. s adv. αὐτὰ μετριώτατα na pravedno zadovoljstvo, ili takođ. τινός koga ispitati, od koga saznati, pak μετά τινα za koga pitati, κατά τι, ἔς τι po čem, za što, ἐς μακρότατον što dalje natrag, σκοπεῖσθαι ἐς τένοντα ogledati se do pete, i to πολλά mnogo puta, τινί čim, ἔν τινι u, na čem, ἐν πλείονι ozbiljnije, ὡς αὐτὰ ἐφ' ἑαυτῶν σκέψασθαι μεγάλα veliko već samo sobom uzeto, slič. ἐφ' αὑτῆς sama za se, πρός τι prema čemu, po čem, ali πρὸς ἑαυτόν u sebi, περί τινος što se čega tiče, o čem, ἔκ τινος od čega, po čem, slič. πορρωτέρωθεν iz daljne prošlosti; koje s εἰ, ἐάν, αἴ κεν (da li), ὅπως, ὡς, ὅτι, μή, ili s inf., ili sl. relat. zavis. rečen., ili s neupr. pitanjem, a to i kao tumač ili dodatak iza τί. U perf. pas. s τινί netko je promislio, i to μετά τινος u dogovoru s kim.

σκοπή i **σκοπιά**, *jon.* -ιή, ἡ (lat. *specŭla*), **1.** vrebanje, obziranje, σκοπιὴν ἔχειν na straži stajati, ili = σκοπιάζειν, i to τινί komu. **2.** mjesto s kojega se može daleko vidjeti, obič. vis, čardak, stoga i hrid (Od. 10, 97), i napose **a)** Περσέος σκοπιή Persejeva kula. **b)** mjesto kod Ilija, gdje je stajao čardak (Il. 22, 145).

σκοπιάζω, *ep.* spor. obl. za σκοπέω, *buk.* takođ. med., s visine ogledavati se, vrebati, motriti, τί što, na što, ἄνδρας uhoditi (Il. 10, 40).

σκοπός, ὁ, ἡ (σκέπτομαι), **1.** vrebač, stražar, koji s visine motri, uop. uhoda, zasjedač, aps., ili τινός čiji ili čemu. **2.** pazitelj, nadziratelj, Sof. Aj. 945 o Atridima; takođ. u dobrom smislu: uhoda (Il. 2, 792), glasnik, za onoga, koji je koga prvi spazio. U fem. nadziratelјica; aps., i τινός čega. **3.** cilj, u koji se nišani, pren. svrha, namjera, ἀπὸ σκοποῦ protiv prave svrhe, protiv naše misli i nakane.

σκορακίζω, fut. -ιῶ, slati koga do bijesa, zapr. do gavranova.

σκορδινάομαι, *poet.* protezati se, pokazivati se nestrpljiv.

σκόροδα, τὰ (sing. *jon.*), češnjak.

σκοροδ-άλμη, ἡ (ἅλμη), *poet.* i *poz.* raso s češnjakom.

σκορπίζω, *poz.* raspršati, razbacati.

σκορπίος, ὁ, štipavac.

σκοταῖος, 3. i 2., **σκοτεινός**, 3., **σκότιος**, 3. *ep. poet.* i *poz.* (σκότος), *tenebricosus*, mrk, taman, mračan, o slijepcu: tminom zastrt, uop. u tmini, u sutonu, jer σκοταῖος često stoji mj. adv., stoga σκοταίους διελθεῖν i slič., aps., ili τινί čemu. Supst. ἐν σκοτεινῷ u tami, ἀνὰ τὸ σκ. u tamnom prostoru, τὰ σκ. tamno, tmina. Pren. **a)** zamračen, t. j. zaostao. **b)** potajan. **c)** teško razumljiv.

σκοτία, ἡ, *poz.* tmina, mrak, nevidjelica.

σκοτίζομαι, *poz.* potamnjeti.

σκότιος, 3. v. σκοταῖος.

σκοτο-μήνιος, 2. *ep.* (μήνη), bez mjeseca, taman, bez mjesečine (suprotno σεληναῖος).

σκότος, ὁ, i *at.* takođ. **σκότος, ους, τὸ**, **I.** tmina, mrak, nevidjelica, noć, ἐν σκ. u tami. Pren. **a)** smrtni mrak, Hadova noć, Had, ἀεὶ κατὰ γᾶς σκότον εἱμένος u vječnu podzemnu tminu zavit. **b)** tama oka ili duha, koprena, zasjena,

σκότον βλέπων mrak gledajući, ὑπὸ σκότῳ taman iznutra, aps., i τινός čega, πρό τινος. c) mrak, potajno lukavstvo, potaja, σκότῳ, ἐν σκ., ὑπὸ i διὰ σκότον ili σκότους, κατὰ σκότον u mraku, u tmini, u potaji, σκότον δεῖ τι nešto se boji svijetla, ὑπὸ σκότου κατέχειν τι nešto skrivati, tajiti. II. kao lič. ime ὁ Σκότος Mrak, otac Eumenidâ.

Σκοτοῦσσα, ἡ, mjesto u tesalskoj Pelazgiotidi, s ljekovitim vrelom; stanov. **Σκοτουσσαῖοι.**

σκοτόω, zamračivati, tminom zastirati, τί. U pas. tamno mi je na očima.

σκοτώδης, 2. taman.

σκυβαλικτός, 3. *poet.* prezren, ἀργύρια gadni novci. Od

σκύβαλον, τὸ, N. T. smeće, izmet, ništava stvar.

σκυβελίτης, ὁ, samotok, vino, koje samo teče iz jagoda, isp. πρότροπος.

σκυδμαίνω, *ep.*, s inf. σκυδμαινέμεν, i

σκύζομαι, *ep.* dep. (samo prez. i impf.), (isp. σκυθρός kod σκυθρωπός), mrmljati, srditi se, ljutit ili zlovoljan biti, aps., ili τινί na koga.

Σκύθαι, οἱ, Skiti, velik razgranjen ubojni narod na sjeveru Evrope i Azije, na jugu omeđen Dunavom, Crnim i Kaspijskim morem i krajevima oko Jaksarta i Oksa, živući najviše nomadski (οἱ Νομάδες Σκύθαι), i osob. u skitskoj stepi (ἡ ἔρημος τῆς Σκυθικῆς, τὰ ἔρημα) t. j. u Turanu. Herod. poznaje i Ἕλληνες Σκ. t. j. narod pomiješan od Grka i Skitâ, Σκ. ἀροτῆρες ili γεωργοί u Ukrajini, βασιλήιοι kraljevski, kojih se kraj na tri dijela razdijeljen zove τὰ βασιλήια. Pa tako su i Taurijevci u sad. Krimu (*Chersonesus Taurica)* bili skitsko pleme, koji su sve strance žrtvovali Artemidi (zapr. Upidi). Sing. ὁ Σκύθης znači kod Ksen. kralja skitskoga, a kod Herod. praoca njihova i samoga Skita. Kako su bili dobri strijelci, to se po njima strijelci uvježbani na skitsku zovu **Σκύθαι τοξόται** (sumnj. *var. l.*). U Ateni se tako zvahu gradski stražari; pren. Σκύθης surov čovjek. Otd. adj. **Σκυθικός,** 3. koji Skitima pripada, συμμαχία pomoć od Skitâ; napose ἡ **Σκυθική,** sa i bez χώρα, Skitska zemlja, a to se kaže i ἡ **Σκυθὶς** γῆ ili **Σκυθία.** Otd. adv. *jon.* **σκυθιστί** skitski, u skit. jeziku. Otd.

σκυθίζω, *poet.* kosu brijati kao Skiti.

Σκυθῖνοι, οἱ, narod na zapad. međama Armenije, u današnjem Karsu.

σκυθράζω, *poet.* ljutit, mrzovoljast, žalostan biti.

σκυθρωπάζω, mrko, ljutito, zlovoljno, turovno pogledivati.

σκυθρ-ωπός, 2. (σκυθρός, 3. mrk, ὤψ), koji mrko ili zlovoljno gleda, mrkogleđa, mrk, zlovoljan, snužden, sjetan, žalostan, za ljude i stvari, aps., ili ἐν ὄμμασι = ὄμμασι očima, i ἐπί τινι čega radi, na što. Adv. **-πῶς,** mrzovoljasto, ἔχειν (kao) mrzovoljast biti.

σκυθρωπότης, ἡ, *poz.* mrko držanje, oporitost.

σκυλακεία, ἡ (σκυλακεύω, v. σκύλαξ), *poz.* u plur. i s κυνῶν, držanje ili gajenje pasa.

σκυλάκευμα, τὸ, *poet.* = σκύλαξ.

Σκυλάκη, ἡ, grad na Propontidi Kiziku na istok, ne na Helespontu.

σκυλακώδης, 2. (εἶδος), kao pas, pasji, τὸ σκ. pasji (puzav) način.

σκύλαξ, ἄκος, ὁ, ἡ, sa i bez κυνός, štene, pašče, uop. pas, i Ἅιδου τρίκρανος σκ. troglavi Kerber; *poz.* uop. mlado (koje životinje).

Σκύλαξ, ακος, **1.** iz Karijande, karski mornar, poslan od Darija Histaspisa (oko g. 480.), da ispita primorje od Inda do Arap. zaliva. **2.** mlađi geograf iz Karijande, po svoj prilici u 4. vijeku pr. Is. **3.** astronom iz Halikarnasa, savremenik Panetijev, u 2. vijeku pr. Is.

σκύλευμα, τὸ, v. σκῦλον.

σκυλεύω (σκῦλον), ubijenom neprijatelju oružje otimati, uop. oplijeniti, ogoluzniti, svući, plijeniti, aps., τινά, τί, i to ἀπό τινος s koga.

Σκύλλα, u Hom. obič. **Σκύλλη,** ἡ, **1.** kći Kratajidina, morska grdosija, poslije lokalizirana na italskoj obali na ulazu Sicilskog tjesnaca u Tirenskom moru Haribdi nasuprot. **2.** kći Nisova, po kojoj se istočna glavica argolidska zvala **Σκυλλαῖον,** sada Skili.

σκύλλω, *poet.* rastrgati, mučiti, N. T. med. kinjiti se.

σκῦλον, τὸ, i **σκύλευμα** (σκυλεύω), grabež, plijen, obič. u plur., osob. ubijenom neprijatelju oteto oružje, *spoliae,* oteto oružje, odora, uop. komadi plijena, otet plijen, kako su ga vješali o hramove nad ulazom i u herojsko doba o palače kraljevske.

σκύλος, τὸ, *buk.* koža.

σκύμνος, ὁ (nema ga u *at.* prozi), lavić, takođ. vučić, *poet.* takođ. za ljude: čedo (isp. σκύλαξ).

Σκῦρος, ἡ, **1.** sirotinjski, neplodan otok u Egejskom moru Eubeji na istok, sada Skiro. Stanov. ὁ **Σκύριος.** Adv. **Σκυρόθεν** od Sk. **2.** grad u Maloj Frigiji (Il. 9, 668).

σκυτάλη, ἡ, **σκύταλον,** τὸ (σκῦτος), **1.** toljaga, batina. **2.** napose (σκυτάλη) štap za pisma, kako su ga upotrebljavali Spartanci za tajne poruke državnim činovnicima u tuđini, pak i sama: tajna poruka. Svaki bi naime državni činovnik na polasku u inozemstvo za javnu službu dobio štap, koji je bio iste duljine i debljine kao i štap u efora. Oko njega bi omotali uzak remen, po kojem bi poprijeko tajnu poruku napisali; zatim bi remen odmotali i onome činovniku poslali, koji bi pismo samo tako odgonetao, da je remen jednako omotao oko svoga štapa. Kod Tuk. 1, 131 imao je Pausanija takav štap valjada kao skrbnik Plistarhov. **3.** (σκυτάλη) *poz.* nekakva zmija.

σκυτάλιον, τὸ, poz., i *jon.* i *poz.* **σκυταλίς**, *ίδος, ἡ,* 1. palica, štapić. 2. žbica.

σκυταλιωτός, 3. *poz.* koji ima štapiće ili žbice.

σκῦτεύς, *έως, ὁ* (*σκῦτος*), kožar, remenar, postolar.

σκῦτεύω, biti postolar, baviti se postolarskim obrtom.

σκυτικός, 3. koji postolarskom obrtu pripada, *ἡ σκυτ.* (*τέχνη*) crevljarski obrt.

σκύτινος, 3. (*σκῦτος*), kožan.

σκυτο-δεψός, *ὁ*, kožar.

σκῦτος, *εος, ους, τὸ* (kor. *σκυ* pokrivati, lat. *scutum*, *cutis*), 1. (učinjena) koža. 2. u plur. bič.

σκῦτοτομεῖον, *τὸ* (*σκυτοτόμος*), postolarska radionica, gdje su se (u Ateni) ljudi sastajali i priklapali.

σκυτοτομέω = *σκυτεύω*.

σκυτοτομία, ἡ, postolarstvo.

σκυτοτομικός, ὁ, i **σκυτο-τόμος**, *ὁ*, = **σκυτεύς**.

σκυτοτραγέω, poz. kožu glodati.

σκύφειος (*-ιος*), 3. *poet.* imajući oblik čaše.

σκύφος, *ὁ, ep. poet.* i *poz.* 1. nekakva čaša, kao golema zdjela s okruglim ili šiljastim dnom i dva vodoravno razmaknuta povraza, posvećena Heraklu. 2. *poet.* i *buk.* sud za mlijeko.

σκωληκό-βρωτος, 2. N. T. od crvi izjeden.

σκώληξ, *ηκος, ὁ* (*σκολιός*), *ep. poet.* i *poz.* crv, koji se uvija, osob. glista.

σκῶλος, *ὁ, ep.* (isp. *σκόλοψ*) šiljast kolac, brklja.

Σκῶλος, *ὁ*, 1. beotsko mjesto na desnoj obali Asopa u kraju platejskom. 2. mjesto makedonsko blizu Olinta.

σκῶμμα, *τὸ* (*σκώπτω*), poruga, šala, dosjetka, podrugljiva pjesma.

σκωπτικός, 3. *poz.* podrugljiv, *τὸ σκ.* podrugljivost.

σκώπτω, aor. *ἔσκωψα* (k osn. *σκοπ* u *σκοπέω, σκέπτομαι*, o podrugljivom pogledu), 1. intr. rugati se, šaliti se. 2. tranz. podrugivati se, šalu zbijati, zadirkivati, *τινά τι* (ne *τινί τι*). U pas. *σκώπτομαι*, aor. *σκωφθῆναι*, rugaju mi se.

σκώψ, *σκωπός, ὁ*, nom. plur. *σκῶπες* (osn. *σκεπ* u *σκέπτομαι*), *ep.* sova, ćuk, *ephialtes scops;* po drugima: rugač, *avis imitatoria.*

σμᾶμα, τὸ, buk. (*at. σμῆμα, σμάω*), mast, pomast, sapun.

σμᾶνος, τὸ, buk. = *σμῆνος*.

σμάραγδος, *ἡ*, sa i bez *λίθος*, smaragd, dragulj, ali ne naš smaragd, već svjetlozeleni, prozirni fluorit ili kristal, uopće zeleno staklo, kao u Her. 2, 44 stupovi od smaragda, koji se sjaju noću, jer se svjetiljka metala unutra; *smaragdus.*

σμᾰρᾰγέω i *σμαραγίζω, ep.* (*σμαραγή*), zatutnjiti, ječati, zadrhtati, šumiti, aps. i *ἀπ' οὐρανόθεν*.

σμάω, kontr. *σμῇς, ῇ, ῆν* i t. d., *jon. σμᾶται*, s *ep.* i *poz.* spor. obl. **σμήχω**, 1. akt. obrisati, otirati, *τί*, i to *ἔκ τινος*. 2. med. a) sebi oprati, otrti, *τί*. b) natrti se, mazati se, *τί* čim.

σμερδᾰλέος, 3. *ep. poet.* i *poz.*, i **σμερδνός**, 3. *ep.* i *poet.* (kor. *smard*, lat. *mordere*), strašan, strahovit, užasan, grozan. Neutr. sing. i plur. kao adv.

σμῆνος, *ους, τὸ* (*ἑσμός*), roj pčela, košnica.

σμῆξις, εως, ἡ, otiranje, čišćenje, kefanje.

σμηρίζω, poz. gladiti, brusiti. Otd.

σμήρισμα, τὸ, poz. glađenje; cijev tociljena tako, da ne propušta uzduha.

σμήχω, v. *σμάω*.

σμικρο-λόγος, 2. koji pazi na sitnice, malena duha.

σμικρός, σμικρότης, σμικρολογία, v. *μικρ.*

σμῖλαξ, *ακος, ὁ, poet. poz.* takođ. *μῖλαξ, ἡ*, nekakva bršljanu slična tetivika s bijelim, kao ljiljan mirisavim cvjetovima, koju su rado uzimali za vijence.

σμίλευμα, τὸ, poet. (*σμιλεύω* rezuckati), rezuckanje, rezbarija.

σμιλευτός, 3. *poet.* izrezuckan.

σμίλη, ἡ, i *poz.* demin. otd. **σμιλίον**, *τὸ*, nož, za liječnike, postolare i t. d.

Σμινθεύς, *ῆος, ὁ, ep.* pridj. Apolona, tobože što tamani poljske miše, *σμίνθοι*.

σμῖνθη, *ἡ*, trnokop.

σμυγερός, 3. *poet.* = *μογερός*, mučan, *miser*. Adv. **-ῶς** jadno, u muci.

σμύρνα i *jon.* **σμύρνη**, *ἡ, jon. poet.* i N. T. = *μύρρα*, 1. mira, mirta, mrča, drvo što raste u južnoj Evropi i srednjoj Aziji, u nas grm. 2. mirtova smola, takođ. u plur., ili *δάκρυον τῆς σμ.* (suze mirtova drveta). Upotrebljavala se za kađenje, mirisanje, balzamiranje mrtvih i melem za rane.

Σμύρνα, *ἡ*, grad u Maloj Aziji, kojemu se razvaline nahode na sjeveroistoč. kraju Smirnajskog zaliva (Ismir), 300 stadija Efezu na sjever; takođ. *Ζμύρνα* (novci). Stanov. *οἱ* **Σμυρναῖοι**.

σμυρνίζω, N. T. mirtom začiniti.

σμύχομαι (srod. sa *σμήχω*), *ep.* pas., polagano izgarati u pridušenom ognju (*πυρί*).

σμῶδιξ, *ιγγος, ἡ* (srod. *σμάω*), *ep.* masnica, modrica, požiljak.

σοβᾰρός, 3, adv. **-ρῶς**, zapr. brz, pak: kičeljiv, uzvišen, ponosit, ohol, preuzetan, gizdav, pun hvale, sjajan, aps. i *πρός τινα*. Supst. *τὸ σ.* nadutost, *ἔν τινι* u čem.

σοβέω, 1. intr. a) hitro ići, hitjeti, *ἔς τι*. b) ponosito hoditi, šepiriti se, kopuniti se. 2. *poz.* tranz. brzo micati, rastjerati. 3. pas. *poz.* žestoko ili nemirno micati se.

Σογδιανή, *ἡ*, pokrajina u Aziji između Oksa i Jaksarta, današnja Bokhara, kojoj se jedan dio još zove Sogd. Stanov. *οἱ* **Σογδιανοί** ili **Σόγδοι**. Takođ. na donjem Indu indijsko pleme **Σόγδοι**.

*

Σόδομα, τὰ, Sodoma, s. Uzdun, ime za hridi na južnom kraju Mrtvoga mora.

σόῃ, v. σῴζω.

σοῖο, v. σός.

Σόλλιον, τὸ, grad u Akarnaniji.

Σολόεις, εντος, ὁ, **1.** glavica na zapad. obali Mauretanije, s. Kap Kantin. **2.** grad na sjever. obali Sicilije, s. Castello di Solanto.

Σόλοι, οἱ, **1.** u Herod. grad na sjevernoj obali Kipra, njegove razvaline u selu Aligori. **2.** u Ksen. primorski grad u Kilikiji, s. Mezetli. Stanov. ὁ **Σολεύς,** έως.

σολοικία, ἡ, *poz.* = σολοικισμός, v. r.

σολοικίζω (σόλοικος), pogrješno govoriti, φωνῇ kojim jezikom.

σολοικισμός, ὁ, *poz.* pogrješka protiv jezičnih zakona, pren. prekršaj, osob. prirodnih zakona, τινός čega, na pr. ἡδονῶν neprirodno uživanje.

σόλοικος, 2. (tobože po kiličkom gradu Σόλοι, gdje se pogrješno govorilo grčki), zapr. koji pogrješno ili nesklapno govori, pak uop.: surov, neobrazovan, τῷ τρόπῳ.

Σολομών i -ῶν, -ῶντος, jevr. *shĕlomoh* = miroljubni kralj, Solomun.

σόλος, ὁ, *ep.* željezan kolut, meteorno željezo? (diskos je obič. bio od kamena).

Σολύγεια, ἡ, κώμη, selo u Korintskom kraju na gori ὁ **Σολύγιος λόφος** kod današnjega Galataka.

Σόλυμοι, οἱ, mitski narod u prednjoj Aziji, osob. oko Termesa.

Σόλων, ωνος, ὁ, sin Eksekestidov i potomak Kodrov, rođen oko g. 640., jedan od sedam mudraca i atenski zakonoša g. 594. pr. Is., koji je 10 godina po Egiptu, Kreti i Maloj Aziji putovao pa po priči dospio i ka Kresu u Sard. Od njega još ima odlomaka nekojih elegija, osob. »Salamina« na glasu.

σόος, 3., v. σῶς.

σορός, ἡ (po svoj prilici iznajpr. = σωρός), u Hom. posuda za spremanje mrtvačkih kostiju, žara; poslije: lijes; stara žena, baba.

σός, σή, σόν i t. d., *ep.* gen. sg. mask. σοῖο, pl. fem. σέων, *ep.* i *dor.* takođ. **τεός,** 3. (τεός t. j. τεϝός, lat. *tuus*, od τύ, starijeg obl. za σύ), **1.** subjektivno: **tvoj; refl. svoj.** Kod supst. *at.* obič. sa članom, a to već u Hom. u τὸ σὸν γέρας, gdje znači: baš tvoj počasni dar, inače u Sof. i za oznaku preziranja, τὸ σὸν λέχος brak, o kojem zboriš, τὸν σὸν φόβον to tvoje strašilo (čitava vojska), kojim prijetiš. Bez supst. stoji **a)** σός tvoj sin, σός εἰμι pripadam tebi kao sin, podložan sam podanik tvoj. **b)** ἡ σή tvoja žena. **c)** σόν ἐστι tvoja je stvar *(tuum est)*, na tebi je red, ili τὸ σόν tvoja stvar, tvoj način ili usud, tvoja sreća ili dužnost, tvoja zadana riječ ili tvrdnja, τὸ σὸν σκόπει razmišljaj i ti, takođ. aps. τὸ σὸν τοῦτο po toj tvojoj izjavi. **d)** τὰ σά tvoje (stvari), tvoja imovina, tvoje prilike ili stanje, tvoja sreća, takođ.: tvoji govori, tvoj naum, stoga ἐπὶ σοῖσι kod tvoje imovine, ἐκ τῶν σῶν iz tvoje zemlje, τὰ σὰ λέγειν za tebe govoriti, ἢν τῶν σῶν δεήσῃ ako tvoje pomoći ne bude. **e)** (οἱ) σοί tvoji, tvoji rođaci, momci, tvoja vojska, οἱ ὀρθῶς σοί koje s pravom nazivaš svojima. **2.** obj.: što se tebe tiče, σῇ ποθῇ, προμηθίᾳ, εὐνοίᾳ od čeznuća za tobom, poradi brige za te, iz ljubavi prema tebi. Slič. σὸς πόθος i τὸ σὸν ἄχος tuga za tobom.

σουδάριον, τὸ, N. T. rubac za otiranje znoja, *sudarium.*

Σουεσσίωνες, οἱ, *Suessiones*, pleme u Galiji.

Σούηβοι, οἱ, germansko pleme, *Suebi.*

σοῦμαι, stegn. od σόομαι, *poet.* i *poz.* (imper. σούσθω i σοῦσθε), samo prez., micati se, hitjeti, isp. σεύω.

Σουνιάδης, ου, ὁ, atenski arhon Ol. 95, 4 = 397.

Σουνιάρατος, ὁ (ἀράομαι), *poet.* na Sunionu moljen, pridjevak Posidonov.

Σούνιον, τὸ, takođ. ὁ γουνὸς ὁ **Σουνιακός, 1.** jugoistočni šiljak Atike, Posidonu posvećen, sa hramom Ateninim. **2.** općina (δῆμος) i utvrđeno mjesto, sada Kap Kolona.

Σοῦσα, ων, τὰ, asirski Susan, jevr. *Šûšân*, t. j. ljiljanov grad, od Kirova vremena zimnja i proljetna prijestolnica perz. kraljeva s tvrđavom **Μεμνόνιον,** čega radi se grad zove i ἐν Σ. **Μεμνονίοις,** s. razvaline kod Susa; kuće su bile dugi, uski, debelom zemljanom naslagom pokriti trijemovi na kat u prostranim vrtovima, stoga je, vele, obujam grada iznosio 120—200 stadija = 20—32 kilometra. Rijeka Ulai = **Εὔλαιος,** perz. *Huaspa* = εὔιππος, s. Kuren. (Od g. 1850. iskopavali su razvaline Loftus i Churchill.) Bio je to glavni grad perz. pokrajine **Σουσιανή,** današnjega Husistana. Stanov. οἱ **Σουσιανοί** i **Σούσιοι,** stoga u Ksen. ὁ **Σούσιος** takođ. kralj Sušana. Kao fem. ἡ **Σουσίς** (γυνή), Sušanka, t. j. Panteja, a ἡ Σουσία (γῆ) okolina Suse, od čega treba razlikovati

Σουσία, ἡ, grad u Ariji na međi partijskoj, s. razvaline Thus.

σοφία, *jon.* -ίη, ἡ (σοφός, srod. *sapere*), **1.** razumijevanje, znanje, stoga: podobnost, vještina, umjetnost, sa i bez ἔντεχνος, stoga aps. περὶ σοφίας u glazbi, Ksen. An. 1, 2, 8, ili τινός u čem. **2.** domišljatost, lukavstvo, razboritost, takođ. = σόφισμα lukava osnova, stoga σοφίῃ, οὐκ ἀγνωμοσύνῃ na lukav, posve razuman način, σοφίῃ razboritošću, lukavstvom, ali σοφίᾳ i u Sof. mudro. **3.** mudrost, mudrina, osob. **a)** u svemu tvorački duševni rad, kojim se atičko pleme dičilo. **b)** znanje u višim naukama, na koje su osob. težili filozofi. **c)** svijesno i razložno stvaranje,

stručno znanje, stoga *οὐ σοφίᾳ, ἀλλὰ φύσει.* **d)** najviše, pravo znanje, koje je svagdje bitno i nebitno razlučilo i na opći pojam svelo, i koje je po tom, što je time spoznalo i ono, što je za čovjeka doista dobro, podjedno najveća krepost; *ἡ καλουμένη σοφία* t. j. praktična mudrost, praktično znanje, takođ. *ἡ περὶ τὸν βίον σ.* zvano (dok je *ἐπιστήμη* znanje teoretsko), najviše znanje s najčistijim mišljenjem, filozofija.

σοφίζω (*σοφός*), **1. akt.**, aor. *ἐσόφισα*, mudrim činiti, upućivati, poučavati, izmudriti, lukavo razmišljati, *ὅπως*. **2. med.** s plpf. 3. sg. *ἐσεσόφιστο*, sebi izvijati ili izmišljati, umovati, pametno izmisliti ili iskazati, *τί*, i to *πρός τι* za što, *τινί* komu, takođ. prema komu, na pr. *οὐδὲν σοφιζόμεσθα τοῖσι δαίμοσι* prema bogovima ne izmudrismo ništa, t. j. uzalud je naša mudrota, ako je upotrijebimo protiv bogova. Pas. u aor. *δεῖ σοφισθῆναι* treba lukavo promisliti.

Σόφιλλος, ὁ, otac pjesnika Sofokla.

σόφισμα, τὸ, sve lukavo ili razborito izmišljeno, lukavstvo, dosjetka, lukav izgovor, zavaravanje, i aps. izmudrena odredba, umjetno sredstvo, domišljaj, pametna ili lukava izmišljotina, majstorija, koje aps., koje *τινός* čega, u čem, *εἴς, πρός τινα* protiv koga; napose **a)** lukav govor ili tumačenje, *εἴς τι*. **b)** *τὰ τῆς θεοῦ σ.* lukavo i bezumno postupanje, koje boginja pokazuje običajem, da joj se žrtvuju ljudi.

σοφιστεύω, *poz.* kao retor živjeti, sofist biti, lukavo pretvarati se.

σοφιστής, οῦ, ὁ (*σοφίζομαι*, »mudrijaš«), takođ. s *ἀνήρ*, **1.** mudrac, vještak, majstor, umjetnik, svaki, koji zna kakvu nauku ili umjetnost, takođ. glazbeni umjetnik, pjesnički vještak (Pind.); pak **2.** filozof, naučnjak, stoga za takve Herod. drži Pitagoru, osnivače Dionisova bogoštovlja, Melampa, Orfike, Pitagorine pristalice, a Arijan indijske Brahmane. Napose zvahu se tako u Periklovo doba poslije Gorgijinih kićenih govora u Ateni (Tuk. 3, 38) i poslije Protagore **3.** učitelji praktične mudrosti i osob.: učitelji govorničke umjetnosti, a poslije: učitelji filozofije i govorništva u Rimu; takođ. školnici. Pa kako su sofisti donekle nastojali, kako bi svijet retorskim i dijalektičnim domišljajima zaludili ili su nabacivali kojekakva pitanja, a ovamo svoju mudrotu uvelike hvalili te je (filozofiju, retoriku i t. d.) samo za novac saopćivali, izašli su u Periklovo doba kod Atenjana na zao glas, jer su ovi od svakog novog pravca u umjetnosti i životu zlovoljno zazirali. Stoga riječ često znači: mudrijaš, vikač, domišljan, lukavac, preuzetan čovjek, hvališa, opsjenar, sljepar.

σοφιστικός, 3. koji se tiče sofistâ, sofistički; *ἡ σ.* sa i bez *τέχνη*, sofistika. Pren. prevarljiv, *πρός τι*. Adv. **-κῶς** kao sofist.

Σοφοκλῆς, *έους, εῖ, έα, ες, ὁ,* **1.** sin tvorničara oružja Sofila iz Kolona u Atici g. 491.—406., slavan tragički pjesnik, zajedno s Periklom vojvoda protiv otoka Sama g. 442., malo zatim predsjednik upraviteljâ grč. blaga (*Ἑλληνοταμίαι*). Njegovi su sinovi Iofon i Sofoklo. Od Atenjana je štovan kao *ἥρως Δεξίων*. Priče o parnici s Iofonom i o njegovoj smrti izmišljene su. Bio je najveći tragik te je napisao oko 125 tragedija, dobio otprilike 25 nagrada (svagda prvu ili drugu); umr'o u 91. g. 406./5. **2.** sin Sostratidov, s Eurimedonom zapovjednik atenskih brodova u Peloponeskom ratu.

σοφό-νους, 2. *poz.* razuman, razborit.

σοφός, 3., adv. *poet.* i *poz.* **σοφῶς,** vješt, uvježban, znalac, koji se u što razumije; učen, iskusan, umudren, pametan, **mudar,** razborit, razuman, okretan; lukav, domišljat, duboka uma, aps. i kod Eur., koji tu riječ osob. voli, uzeto za svojstvo atičkoga plemena i na pr. bez razloga dano Pandionu, ili *τί, ἔν τινι, περί τι* i *περί τινος* u čem, *τινί* čim, ili s inf., na pr. *λέγειν* u zborenju, kod Eur. takođ.: sofistički spreman na uljepšavanje. Supst. **a)** **ὁ σοφός,** sa i bez *ἀνήρ*, mudrac, vještak, stručnjak (v. *σοφία*), i sa i bez *ὁ λεγόμενος* sofist. **b)** *σοφόν τι* nešto divno ili čudesno. **c)** *τὸ σ.* umjetničko djelo, *τὸ σοφὸν οὐ σοφία* mudrolija nije mudrost. **d)** *τὰ σ.* razboritost, *σοφὰ βουλεύειν* mudro svjetovati, ali takođ. = *σοφία*, na pr. u *τοῖς σοφοῖς χαίρειν κακοῖς*, ili: znanje, *τὰ τί σοφά* koje znanje, pa tako i s *πρός τι*.

σόω, v. *σῴζω*.

σπαδίζω (*σπάω*), aor. *σπαδίξας*, *jon.* oderati, *τ τινος* što s koga.

σπαθάω, **1.** zasnovati, zavrći, *τί*. **2.** *poz.* potratiti, rasipati, *τί*.

σπάθη, ἡ (lat. *spatha*, tal. *spada*, franc. *épée*, t. j. lopata), **1.** tkalačko oruđe za zbijanje potke. **2.** širok mač. **3.** *jon.* široka tanka pruga drva, *φοίνικος* stapka palmova.

σπάκα (*jon.*), perz. = *κύων* (zend. *spâ*).

σπάλαξ, ακος, ὁ, poz. = *ἀσπάλαξ*, krtica.

Σπανία, ἡ, Španjolska N. T. Inače *Ἱσπανία*.

σπανία, ἡ, poet. = *σπανιότης*.

σπανιάκις, adv., *poz.* rijetko.

σπανίζω i pas. **-ομαι** (*σπάνις*), malo imati, oskudicu trpjeti, ne imati, oskudijevati, aps., i *τινός*.

σπάνιος, 3., komp. *-ώτερος*, rijedak, malen, neznatan, malo tražen, s *φαίνομαι* rijetko se pokazujem, sa i bez *ἰδεῖν* koji se rijetko vidi, ali *σπάνιόν ἐστι* s inf. rijetkost je, s *ἰδεῖν*

rijetko se vidi; supst. *τὸ σπάνιον* rijetkost. Za adv. stoji *σπάνιον* pored *σπανίως*, komp. *-ώτερον*, rijetko.

σπᾰνιότης, *ητος*, i **σπάνις**, *εως*, *ἡ* (isp. *πένομαι*), rijetkost, oskudnost, nestašica, oskudica, *τινός* čega, *ἀργυρίου* novaca.

σπανιστός, 3. *poet.* (*-ίζω*), oskudan.

σπανοσιτία, *ἡ*, oskudica hrane.

σπᾰράγματα, *τὰ* (*σπαράσσω*), *poet.* i *poz.* otrgnuti komadi, napose: rastrgana mrtva tjelesa, komadi rastrganih tjelesa.

σπαραγμός, *ὁ*, *poet.* i *poz.* **1.** trganje, **a)** trzanje uzde (konjske). **b)** grč. **2.** trganje, otkidanje udova ili komadâ, mrcvarenje, takođ. u plur., na mnogima i od mnogih.

σπαράσσω i med. **-ομαι**, aor. med. *σπαράξασθαι*, pas. *σπαραχθῆναι* (kor. *σπαρ* u *σπαίρω*, *ἀσπαίρω*), **1.** trzati, rastrgati, raščupati, razbarusiti, strgati, otkidati, *τὶ ἀπό τινος*. **2.** mučiti, kinjiti, grditi, napasti, *τινά* i *τί*.

σπάργᾰνα, *τὰ* (*σπάργω* motati), *poet.* i *poz.* povoji, pelene, pren. i *jon.* dar prvoga djetinjstva, kumovski dar.

σπαργανιώτης, *ὁ*, *ep.* u pelene zavit, dijete u povoju.

σπαργανόω, *poet.* i *poz.* povijati, *τί*.

σπαργάω (lat. *turgeo*), najedrati, nabreknuti, pren. biti pun požude, aps. i *πρός*, *ἐπί τι*.

σπαρνός, 3. *poet.* (*σπείρω*?), = *σπάνιος*.

σπάρτα, *τὰ*, uža, konopci, uop. spleteno.

Σπάρτη, *ἡ*, glavni grad Lakonije (v. *Λάκων*), prijestolnica Menelajeva. Adv. **Σπάρτηθεν**, iz Sparte, **Σπάρτηνδε**, u Spartu, prema Sparti. Stanov. **Σπαρτιάτης**, v. *Λάκων*. *ἡ* **Σπαρτιᾶτις**, Spartanka.

σπάρτος, *ἡ*, *poet.* žukovina, grm, od šiblja kojega plela su se poslije uža; *σπάρτον*, *τὸ*, uže, konop, uzica; isp. *σπάρτα*, *τὰ*.

σπαρτός, 3. (*σπείρω*), posijan, napose od zmajskih zubi, što ih je posijao Kadmo, postali Sparti: Ehion, Udej, Htonije, Hiperenor, Pelor, koji su se držali za pradjedove Tebanaca. Stoga *σπ. ἄνδρες* neprijatelji Beotije. *Poet.* takođ.: rođen.

Σπάρτωλος, *ἡ*, grad Olintu na sjever.

σπασμός, *ὁ*, i **σπάσμα**, *τὸ*, u sing. i plur. (*σπάω*), trzanje mišica i živaca, grč, u plur. *τὰ σπάσματα* rastezanje mišica i živaca. Pren. silovito trzanje, uzaviranje, *τῆς θαλάσσης*.

σπαταλάω, N. T. raskošno živjeti.

σπάω, fut. *σπᾰσω*, aor. *ἔσπᾰσα* i *ἐσπασάμην* (*ep.* takođ. *σπάσσασθαι*), perf. akt. *ἔσπακα*, med. i pas. *ἔσπασμαι*, aor. pas. *ἐσπάσθην*, fut. pas. *σπασθήσομαι*, adj. verb. *σπαστός*, **1. akt.** i **pas. a)** izvlačiti, vući, čupati, trzati, raščupati, izglodati, *τινά*, *τί*, i to *τινός* od koga, *τινί*, *ἔν τινι* čim. U pas. *ἐσπασμέναις μαχαίραις* trgnutim, t. j. golim mačevima, ili u Hom. *σπασθέντος* (naime *ἔγχεος*) kad je koplje izvučeno, ali *τὸν μηρὸν ἐσπάσθη* iščašio je kuk; *πέδονδε* na zemlju biti povučen. **b)** pren. ***α)*** kamo vući ili mamiti, *τινά*. ***β)*** postići, *τί*, na pr. *πάλον*. **2. med.** **a)** sebi nešto izvlačiti, vući, *ἄορ* i slič. (svoj) mač trgnuti, *ἐσπασμένος τὸ ξίφος* trgnutim ili golim mačem, i to *ἔκ*, *παρά τινος*. **b)** dati se vući, otimati se. **3.** *poet.* i *poz.* takođ. srkati, gutati.

σπέσσι, *ep.* dat. plur. od *σπέος*.

σπεῖο i slič., v. *ἕπω*.

σπεῖος, v. *σπέος*.

σπεῖρα, *ἡ* (v. *σπάρτα*, lat. *spira*), *poet.* i *poz.* sve **uvijeno**, ponajv. u plur. **1.** uvijanje zmijâ. **2.** *δικτυόκλωστοι* uvijanje pletene mreže; mreža. **3.** uže, koje je za bure iza lađe visjelo, da joj plovljenje ravna (var. Od. 6, 269). **4.** četa, trećina kohorte. **5.** plur. *buk.* *βόειαι* bojno remenje šakača.

σπείραμα, *τὸ*, uvijanje, vijuganje.

σπειρίον, *τὸ*, laka haljina, demin. od

σπεῖρον, *τὸ*, *ep.* rubac za umatanje, stoga **a)** pokrov, mrtvački plašt, u plur. haljine. **b)** uop. rubac; jedro.

σπείρω (kor. *σπερ*, *σπαρ*, lat. *spargo*), fut. *σπερῶ*, aor. *ἔσπειρα*, perf. (akt. *poz.* *ἔσπαρκα*), pas. *ἔσπαρμαι*, aor. pas. *ἐσπάρην*, adj. verb. *σπαρτός*, s *jon.* iter. impf. *σπείρεσκον*, **1.** sijati, sjeme bacati, usijati, posijati, aps. i *τί*. **2.** pren. **a)** rasipati, prosipati, odbaciti, rasturiti (Sof. El. 642), širiti, *τί*, i to *ἔς τι* kamo, *ἀπό τινος* od čega, o čem. U pas. raspršati se, *κατά τι*. **b)** roditi, aps., ili *τινά*, i to *τινί* komu, na čiju sreću.

σπεῖσαι, **σπείσασκε**, i slič., v. *σπένδω*.

σπεκουλάτωρ, *ορος*, *ὁ*, N. T. lat. *speculator*, krvnik,

σπένδω, *σπείσω* i *σπείσομαι*, *ἔσπεισα* i *ἐσπεισάμην*, perf. (akt. *poz.* *ἔσπεικα*), *ἔσπεισμαι* s med. i pas. znač., aor. pas. *poz.* *ἐσπείσθην*, ktomu *ep.* prez. konj. 2. sg. *σπένδησθα*, impf. iter. *σπένδεσκε*, i aor. *σπεῖσα*, konj. *σπείσομεν*, iter. *σπείσασκε*, **1. akt. a)** kropiti, **izlijevati, prikazivati,** žrtvu ljevanicu prinositi, kad bi tko, prije negoli će piti, nešto vina u slavu kojega boga ili iz blagodarnosti prema njemu iz čaše izlio na zemlju, stô, žrtvenik, ili u rijeku, u more, aps. ili *τί*, takođ. *σπονδήν*, *λοιβάς* žrtvu ljevanicu prikazati, i to *τινί* komu, čim, iz čega, *ἔς τι* kamo, u što. **b)** u Tuk. (svečano, v. med.) ugovarati ugovor, *κατά τι* po čem, i to s inf. da se što smije činiti. Stoga u perf. i plpf. *σπονδὰς ἐσπεῖσθαι* ugovor neka vrijedi, *οἷς ἔσπειστο* za koje je ugovor učinjen. **2. med.** običnu žrtvu ugovora ili saveza prinositi, svečanom libacijom ili žrtvom izraditi, izmoliti, ugovoriti, po (svečanom) dogovoru dopustiti, svečano obećati, uop. ugovor, savez, mir učiniti, uvjericu dati, koje aps., a tu i sa *συντίθεσθαι* spojeno, gdje *σπ.* podjedno znači

pomiriti se, koje značenje u συντ. ne leži, koje τί, na pr. σπονδάς ugovore, primirje ugovoriti, ili brahilog. νεῖκος = νείκους διάλυσιν pomiriti se, ili ἡμέρας, μῆνας, χρόνον na toliko dana, mjeseci, vremena, koje τινί, πρός τινα ili τί, μετά τινος komu, za koga, s kim, čim, ali τινί znači i za koga, što se koga tiče, ili ἔν τινι pred kim, koje ἐπί τινι, ὑπέρ τινος što se čega tiče, o čem, koje s inf. sa i bez ὥστε.

σπέος, τὸ, *ep.* gen. σπέεος, dat. σπέεϊ, *ep.* takođ. **σπεῖος**, gen. σπείους, dat. σπῆι i σπήει, plur. σπέσσι, σπέεσσι i σπήεσσι, *specus*, spilja, pećina, i u plur. o jednoj, jer označuje κευθμῶνας ἀνὰ σπέος. (Σπέος je širi pojam negoli ἄντρον, koje znači: pojedina šupljina.)

σπέρμα, ατος, τὸ (σπείρω), **1.** sjeme, u pravom i pren. smislu; napose: usjev, u Herod. 3, 97 o nekakvoj riži ili prosu; takođ. o životinjskom sjemenu, stoga: pleme, krv, pasmina, u Sof. Ant. 981 kao akuz. pobliže oznake: po krvi, podrijetlu. **2.** što je od sjemena postalo: usjev, pren. sin, potomak, na pr. Διὸς υἱοῦ τὸ σπ. t. j. Heraklov, naime Plistoanaks. Takođ. u plur. **3.** sijanje, i pren. bračni zagrljaj.

σπερμολογία, ἡ, *poz.* vjetrogonstvo, vjetrenjaštvo, prazno veličanje, ναυτική u pomorstvu.

σπερμο-λόγος, 2. zapr. koji sjemenje pobira, o nekakvim čavkama, pak: brbljavac, vjetrenjak.

Σπερχειός, ὁ, *Sperchius*, **1.** rijeka u Tesaliji, koja utječe u Zeitunski zaliv, s. Eladha. **2.** riječni bog, sin Okeanov i Gejin, otac Menestijev.

σπερχνός, 3. *poet.* brz, hitar. Od

σπέρχω pored pas. **-ομαι**, s aor. part. σπερχθείς, *ep. jon.* i *poet.* **1. akt. intr.** žuriti se, juriti, hitjeti (Il. 24, 248). **2. akt. tranz.** tiskati, goniti. **3. pas.** tiskati se, natiskivati se, navaliti, žestoko nasrtati, juriti, često u part.: hitro, brzo, s ἐρετμοῖς veslima hitjeti, t. j. brzo veslati, ili s inf. Pren. na duševno stanje, na pr. σπερχόμενος i σπερχθείς žestoko uzbuđen, ljutit, *iratus*, tako: planuti, srditi se, τινί.

σπέσθαι, v. ἕπω.

σπέεσι, v. σπέος.

σπεύδω, v. σπουδάζω.

σπήει, σπήεσσι, σπῆι, v. σπέος.

Σπεύσιππος, ου, ὁ, nećak Platonov, rodio se oko g. 395., putovao s Platonom u Siciliju i postao njegov nasljednik u Akademiji; poradi slaba zdravlja odstupio g. 339. i samodavio se g. 334.

σπήλαιον, τὸ (isp. σπέος), pećina, spilja.

σπηλαιώδης, 2. poput pećine.

σπῆλυγξ, υγγος, ἡ, *buk.* i *poz. poet.* = σπήλαιον.

σπιδής, 2. *ep.* prostran.

σπιθαμή, ἡ, pedalj, t. j. razmak između ispruženog palca i maloga prsta = $^1/_2$ lakta (πῆχυς), stoga πέμπτης σπ. četiri lakta i pô visok = 2·08 m.

Σπιθραδάτης (*Spitra-data* dar čistoga), **1.** vojvoda Farnabazov. **2.** vojvoda Darija Kodomana.

I. **σπιλάς, άδος, ἡ** (σπίλος), **1.** *ep.* i N. T. stijena, hrid, greben. **2.** *poet.* (na šljunak nabit) pod, pločnik.

II. **σπιλάδες, αἱ**, mrlje, ljage, o ljudima, N. T.

σπίλος, ὁ, *poz.* hrid, klisura.

σπῖλος (σπίλος), **ὁ**, *poz.* ljaga.

σπιλόω, N. T. okaljati, prljati.

σπινθήρ, ῆρος, ὁ, *ep.* i *poz.* iskra, varnica.

Σπινθήρ, ῆρος, ὁ, *P. Lentulus Spinther*, pristalica Pompejev.

Σπιτάκης, ου, ὁ, indijski knez.

Σπιταμένης, ους, ὁ, **1.** vojvoda Sogdijanaca. **2.** Baktranin, tast Seleukov.

Σπιτάμης, **1.** Medijanac, zet Astijagov, muž Amitin. **2.** Perzijanac.

σπλαγχνίζομαι, N. T. smilovati se (v. σπλάγχνον, 2).

σπλάγχνον, τὸ (isp. σπλήν), obič. u plur., **1.** utroba, drob, osob. plemenitiji dijelovi: srce, jetra, pluće. Tako u Arijana o jetri Prometejevoj. Ti bi se dijelovi **a)** iz zaklanog živinčeta odmah izrezali, pržili i prije glavne žrtve i gozbe pojeli, dok je žrtva gorjela, našto je slijedila prava gozba. **b)** osobit način, da bi se saznala budućnost, bilo je pregledavanje droba ἡ ἀπὸ σπλάγχνων μαντεία (*haruspicina*, v. λοβός). **2.** pren. **a)** srce, ćud, duša, u Esh. Ag. 995 moć naslućivanja. **b)** ἐκ σπλάγχνων od svoje krvi i mesa.

σπλήν, ηνός, ὁ (lat. *lien*), slezina. Otd.

σπληνιάω, *poz.* bolovati od slezine, imati dalak.

σπληνώδης, 2. (σπλήν, εἶδος), *jon.* bolan na slezini, hipohondričan.

σπογγιά, ἡ, *poz.* i **σπόγγος, ὁ** (*fungus*), spužva.

σπογγίζω, spužvom otirati, τί.

σποδεῖος, 3. (σποδός), *poet.* pepeljastosiv.

σποδέω, *poet.* isprašiti, ukloniti, satrti.

σποδιά, *jon.* **-ιή**, **ἡ**, *ep. poet.* i *poz.* = σποδός.

σποδίζω, u pepelu pržiti. Od

σποδός, ἡ, *ep. jon. poet.* i *poz.* **1.** pepeo, osob. usjali, ili od žrtve ili mrtvački. **2.** ἡ χαμᾶθεν σπ. prah.

σπολάς, άδος, ἡ (= στολάς), pršnjak, kožuh, koji se nosio ispod oklopa (θώραξ).

σπονδαρχίαι, αἱ, *jon.* (σπόνδ-αρχος), pravo izlijevati prvi svete žrtve, koje su spartanski kraljevi imali kao svećenici države.

σπονδεῖος, 3. koji žrtvi ljevanici pripada, ὁ σπ. sc. πούς spondej ‒ ‒, ritam svečani; neutr. τὸ σπ. *poz.* zdjelica za žrtvu ljevanicu, posuda za posvećenu vodu.

σπονδή, ἡ (σπένδω), **1.** vino za žrtvu, žrtva ljevanica, suho vino, koje se bogovima u slavu kod gozbi i osob. kod ugovorâ iz čaše izlijevalo (v. σπένδω). To se zvalo σπ. ποιεῖν, ποιεῖσθαι, σπένδειν (aps., ili τινί kojemu bogu), a činilo se kod gozbe tri puta, i to na po-

četku, kod prijelaza od δεῖπνον na πότος, κῶμος, συμπόσιον i na svršetku, stoga ἄχρι τῶν σπονδῶν na svršetku gozbe (δεῖπνον). Po Herod. Perzijanci taj običaj nijesu poznavali, ali i kod Her. i Ksen. prikazuju oni takve žrtve ljevanice. **2.** u plur. **a)** sa i bez ἄκρητοι svečan ugovor (posvećen prolijevanjem suha vina), savez, osob. uglavljen mir, primirje, uvjerica, σπ. γίγνονται mir se ugovara, ἐν ταῖς σπ. dok traje ugovor, u miru, za primirja, aps., ili τινός, τινί, πρός τινα s kim, između koga, ἐπί τινι na čem, čega radi, ἐς τι za određeno vrijeme. **b)** pismena isprava o ugovoru. **c)** sa i bez Ὀλυμπιακαί, Ἰσθμιάδες, mir božji, primirje, ugovoreno po starim vjerskim odredbama za određene svetkovine, na pr. Olimpije, a oglašivalo se od σπονδηφόροι.

σπορά, ἡ, v. σπόρος.

σποράδην (σπορά, σπείρω), adv., rasuto, pojedince, ovdje ondje, posamce, osamljeno, napose s οἰκεῖν u rijetkim malim općinama.

σποράς, άδος, ὁ, ἡ (σπείρω), rasut, pojedini, σποράδες (νῆσοι) otoci uz maloazijsku obalu.

Σπόριος Ποστούμιος, t. j. *Spurius Postumius Albinus*, konzul g. 148. pr. Is.

σπόρος, ὁ, **σπορά,** ἡ (σπείρω), i **σπορητός,** ὁ (σπορά), **1.** sijanje, vrijeme sjetve. **2.** usjev, plod, ἐπὶ σπορᾷ δράκοντος gdje su zmajski zubi posijani i iz njih Sparti (v. σπαρτός) iznikli, t. j. Teba; takođ. sjeme N. T.; pren. **a)** rođenje, rod, pleme. **b)** sin, potomak. Otd.

σπόριμος, 2. posijan, τὰ σπ. N. T. posijana polja.

σποῦ, po Herod. skitska riječ = oko (dio tijela).

σπουδάζω, fut. σπουδάσομαι, aor. ἐσπούδασα, perf. akt. ἐσπούδακα, pas. ἐσπούδασμαι (takođ. med.), aor. pas. *poz.* ἐσπουδάσθην, adj. verb. σπουδαστός, σπουδαστέος, i **σπεύδω** (*poet.* takođ. σπεύδομαι), fut. σπεύσω (i *ep.* σπεύσομαι), aor. ἔσπευσα, *ep.* σπεῦσα, konj. σπεύσομεν (lat. *studeo*),

I. akt. 1. brzo micati se, **hitjeti,** trčati, aps. hitno, brzo, ἄλλοι οἱ σπεύδοντες i drugi su (nego Tesej i njegovi pratioci) određeni da hite, ili s πᾶσαν τὴν ὁδόν, ili ταῦτα zato, τινί čim, na pr. ἐρετμοῖς veslima, t. j. brzo veslati, ὑπό τινος pred čim, ἐς τι, εἴς τινα k čemu, ka komu; slično εἴσω τινός, ili ἔνθα, ποῖ; s inf. ili ἵνα. **2.** hitjeti, hitno raditi, žuriti se, revan, **marljiv biti,** *studeo,* marljivo čim baviti se, živo raditi, truditi se, mariti, starati se, nastojati, pažnju obraćati na što, brinuti se, marljivo tražiti, željeti. Napose: ozbiljno raditi, ozbiljan biti, odrješito tvrditi, ozbiljno govoriti ili misliti, ὡς σπουδάζεις kako odlučno ištеš, i s πρός τινα s kim važne poslove imati. Aps. σπουδάζων ozbiljno, ili τί što, stoga τίς σοι ἔρος σπεύσει τελευτάν; što tako željno pospješuješ konac? ili περί τινος oko koga (čega), t. j. za koga boriti se, περί τινα s kim prijateljovati, kod koga učenik biti, περί τι oko čega, πρός τινα s kim, πρός τι za što, ἐς τι na što, ἐπί τι za čim, ἐπὶ θάνατον smrti ususret ići, slično ἐπί τινι čemu, osob. kad je cilj ujedno i pogodba, ili: živo paziti na koga. S inf., akuz. s inf. ili part. πονησάμενος hitno raditi, ταχύνας hitno tražiti, ili s αἴ κε, ili s ὅπως, ὅπως μή, ἵνα μή čuvati se, da ne. **II. med.** (σπεύδομαι) za sebe nastojati, τί oko čega. **III. pas.** (σπουδάζομαι) koje aps. μάλιστα ἐσπουδασμένος najbrižnije priređen, σπουδασθείς cijenjen, štovan, koje ὑπό, πρός τινος veoma cijenjen, slavljen biti od koga, i σπουδαζόμενος πρός τι smjerajući na što.

σπουδαιολογέομαι, med., biti σπουδαιο-λόγος, razgovarati se o ozbiljnim, znamenitim predmetima ili poslovima.

σπουδαῖος, 3., komp. i superl. -ότερος, -ότατος (Her. pored toga -έστερος, -έστατος), (σπουδή), **1.** na što treba težiti, **a)** podoban, čestit, prikladan, dobar, vrijedan, pošten, aps., ili τί u čem, εἴς τι za što. **b)** važan, znamenit, ozbiljan, prav, μάθημα. **2.** revnjiv, **a)** revan, marljiv, radin, napose (o Likurgu): brinući se za opće dobro. **b)** *gravis,* ozbiljan, dostojanstven, σπουδαιότατος αὑτοῦ još najozbiljniji spram sebe, t. j. kako je inače bio. Adv. **σπουδαίως,** superl. τὰ σπουδαιότατα, **a)** brižljivo, τὰ σπ. najskupocjenije. **b)** ozbiljno, τὸ πρόσωπον στῆσαι ozbiljno lice napraviti.

σπουδαρχέω, *poz.* živo težiti za kakovom državnom službom, gramziti za njom.

σπουδαρχία, ἡ, *poz.* vladanje onoga, koji je σπουδάρχης, živa težnja na državne službe, gramženje za državnim častima, takođ. u plur.

σπούδασμα, τὸ (σπουδάζω), djelo marljivosti, umjetna radnja, umjetna građevina. Takođ.: zanimanje.

σπουδαστέος i σπουδαστός, 3. oko čega treba živo raditi, na što je vrijedno težiti.

σπουδαστής, οῦ, ὁ (σπουδάζω), *poz.* pristalica, prijatelj, τινός čega.

σπουδαστικός, 3. marljiv, radin.

σπουδή, ἡ (σπεύδω), **a)** *studium,* hitnja, brzina, žurba, revnost, nastojanje, muka, napor, trud, *labor,* rad, živost, marljivost, brižljivost, pomnja. **b)** ozbiljnost, ozbiljna volja, zamašaj, σπουδὴ λόγου znamenita vijest. **c)** *studia,* živo pristajanje za koga, dobrota, privrženost, predanost, σπουδὴν ὑπό τινος ἔχειν biti komu u volji, imati koga za pristalicu. **d)** nauka. Konstr. σπουδὴν ποιεῖσθαι, τιθέναι, ἔχειν, *studeo,* pohitjeti, marljivo raditi, truditi se, trud ulagati, ozbiljno nastojati, revnost pokazati, μεγάλην σπουδὴν ἔχειν takođ.: veliku revnost uzrokovati, ili σπουδὴ γίγνεταί τινος nešto se zbiva u hitnji, ἐν σπουδῇ ἐστί τινι nekomu je stalo, na srcu, netko se trudi. Koje aps., koje τινός, εἴς, ἐπί, περί τι, περί τινος za što, oko čega, za

koga; s inf., akuz. s inf. Adv. **σπουδῇ**, διὰ, ἀπὸ, ὑπὸ σπουδῆς, σὺν σπουδῇ, κατὰ σπουδήν, **a)** u brzini, od žurbe, u hitnji, hitno, brzo, odmah. **b)** revno, od revnosti, živo, aps., ili τινός za što. **c)** s mukom, jedva jedvice, jedva (Il. 2, 99). **d)** od zbilje, ozbiljno, uz χαριεντίζεσθαι također: u ozbiljnoj stvari.

σπῦρίς, ίδος, ἡ, *jon.* i *poz.* vrška, košar.

Στάγιρος (ne Στάγειρος), ἡ, makedonski grad na istoč. obali Halkidike, postojbina Aristotelova. s. Stavro. Stanov. ὁ **Σταγιρίτης**.

στάγμα, τὸ (στάζω), *poet.* i *poz.* kaplja, kapanje.

σταγών, όνος, ἡ (στάζω), *poet.* i *poz.* kaplja, napose **a)** sa i bez φόνου ili φοινία kap krvi, krv. **b)** suza.

σταδαῖος, 3. *poet.* koji pripada otvorenoj bitki.

σταδιαῖος, 3. stadiju dug, širok ili visok.

σταδιεύς, έως, ὁ, utrkivač.

σταδιοδρομέω, utrkivati se.

στάδιος, 3. (ἵστημι), postavljen, stojeći, ὑσμίνη, μάχη boj stoječke, bitka izbliza. Supst. **1.** ἡ σταδίη boj izbliza. **2.** **στάδιον**, τὸ, plur. τὰ στάδια i οἱ στάδιοι (*eol.* σπάδιον, od kor. σπα, lat. *spatium*), zapr. pedalj, stalan, određen komad puta, stadija, **a)** trkalište, za utrkivanje osob. u Olimpiji, pa i drugdje, obič. (ali ne svagda) 600 grč. stopa dugačko. Njegove dvije paralelne strane sastajale su se na jednom kraju u polukrugu, dok je drugi kraj bio otvoren za ulaz borcima. Oko zatvorenih strana ređala su se sjedala za gledaoce i uzvišenija za sudije. Bila su katkad od mramora (na Istmu i u Ateni), no obično opkoljena nasipom. Stoga στάδιον ἀγωνίζεσθαι u stadiji utrkivati se. **b)** mjera za dužinu, ali ne svagda i svagdje ista: *α)* općeno grčka eginsko-atička od 500 grč. stopa po 0·326 m = 164 metra, tako da je 9 stadija jednako jednoj rimskoj milji. *β)* olimpijska od 600 stopa po 0·320 m = 192 metra. *γ)* grčko-rimska od 600 stopa po 0·296 m = 178 metara. *δ)* rimska od 625 stopa po 0·296 m = 185 metara.

στάζω (σταγ, lat. *stagnum*), rijetko u prozi, fut. *dor.* σταξῶ, 1. plur. -ξεῦμες, aor. ἔσταξα, *ep.* στάξα, perf. pas. (ἐν)έστακται, adj. verb. στακτός, **1. tranz.** *ep.* i *poet.* kapati, lijevati, pren. nakapati, τί, ili s inf., τινί komu, ἔν τινι πρό, κατά τινος u što. **2. intr.** kapati, curiti, i to τινί, τινός od čega, ἔν τινι u što, ἔκ τινος iz, sa čega.

στάθεν, *poet.* 3. plur. aor. pas. = ἐστάθησαν; ktomu part. σταθέν, v. ἵστημι.

σταθερός, 3. (ἵστημι), stojeći, čvrst, miran.

σταθευτός, 3. *poet.* spaljen, sažgan.

σταθμάω, *poet.* obič. med. **-άομαι**, *jon.* **-έομαι** (part. *jon.* σταθμεύμενος i σταθμεόμενος), fut. σταθμήσομαι, pored **σταθμόομαι** (στάθμη), *jon.* uzicom izmjeriti ili odmjeriti, smjer naći računom, pren. procijeniti, prosuđivati, zaključivati, τινί po čem (ali također: ravnati se po čemu), prema čemu suditi, τί u čem, ili εἰ, ὅπως, ὅτι. Od

στάθμη, ἡ (ἵστημι), kalamir, uzica, vrvca, natrta crvenim prahom, koja pritegnuta i puštena označuje pravac, također: ravnalo, ἐπὶ στάθμην ἰθύνειν nešto po kalamiru upravo tesati, urediti, παρὰ στάθμην protiv pravila, protiv prava.

σταθμητός, 3. koji odlučuje, mjerodavan.

σταθμόομαι, v. σταθμάω.

σταθμός, ὁ, plur. σταθμοί i σταθμά (ἵστημι), **1.** stajalište, t. j. **a)** postaja, *statio*. **b)** staja, tor. Adv. **σταθμόνδε** u obor, u staju; također. pastirov stan, dvor, stobor. **c)** u plur. stan, sjedište. **d)** noćište (konak), osob. u perzijskoj državi, mjesta za odmor, gdje bi se kralj putujući svratio i noćio (βασιλήιοι στ.), u različnom razmaku, obič. 4—5 milja jedno od drugoga daleko; zato za oznaku vremena: ἐν τῷ τρίτῳ σταθμῷ, ili ἑπτακαίδεκα σταθμῶν t. j. za 17 στ. Moglo bi se baš prevesti i: dan hoda, poprijeko 5 parasangi, v. r. **e)** *poet.* također: pristanište (za lađe). **2.** *ep.* i *poet.* stalak, uspravan stup, osob. dovratnik (i u plur., Od. 7, 89), παρὰ σταθμὸν τέγεος ili μεγάροιο do dovratnika na ulazu iz ženskih odaja u veliku dvoranu, ili obrnuto. Ali πρὸς σταθμὸν μεγάροιο od ulaza iz dvorišta u veliku dvoranu. **3. a)** teg u tezulji, uop. težina, σταθμῷ po težini, po mjeri, na poteg, σταθμόν težine, mjere (gen.), također. kao apoz. σταθμὸς πέντε μνέαι pet mina težine. **b)** prečaga na tezulji, tezulja.

σταῖς, σταιτός, τὸ (ἵστημι), *jon.* i *poz.* tijesto od pšeničnog brašna.

σταίτινος, 3. *jon.* i *poz.* od tijesta.

στάλαγμα, τὸ, *poet.* i σταλαγμός, ὁ, *poet.* kap.

σταλάσσω i σταλάω, *poet.* = στάζω.

στάλιξ, ικος, ἡ, *poz.* kolčić za pričvršćivanje lovačke mreže.

σταλτικός, 3. (στέλλω), koji priječi, zabušuje.

σταμῖνες, οἱ (ἵστημι), *ep.*, u dat. σταμίνεσσι [ῑ], Od. 5, 252 statve ili stalci iz rebara lađenih. (Drugi drukčije.) *Poz.* rebra lađena, podupornji.

στάμνος, ὁ, vrč, osob. vinski.

στάν, v. ἵστημι.

στάξ', v. στάζω.

στασιάζω (στάσις), ustajati, ustanak podići, bunu uzrokovati, nemire praviti, zadjevice započeti, zavaditi se, svađati se, pravdati se, nesložan biti, drukčije misliti, razdvojen, pocijepan biti, na stranke rascjepan biti, u stranačkim borbama živjeti, nemiran biti, buniti se; u Ateni osob. o vremenu g. 404.—403. pr. Is., kad su tridesetorica pobijali narodnu stranku pod Trasibulom.

Aps., ili *τινί, ἐπί, ἔν τινι, κατά, πρός τινα* s kim, pod kim, protiv koga, i *περί, ὑπέρ τινος, τινὸς ἕνεκα* o što, o čem, čega ili koga radi.

στασί-αρχος, ὁ, poet. glava stranke.

στασιασμός, *ὁ*, v. *στάσις*.

στασιαστής, ὁ, poz. bunitelj, bukač. Otd.

στασιαστικός, 3. i adv. **-ῶς**, v. *στασιώδης*.

στάσιμος, 2. superl. *jon. στασιμώτατος*, koji (čvrsto) stoji, postojan, miran, pren. ozbiljan; *στάσιμον θεῖναι* dati na kamate. Supst. **a)** (*sc. ὕδωρ*) *jon.* voda stajaćica. **b)** *τὸ στάσιμον* (*μέλος*) pjesma, koju kor poslije ulaza (v. *πάροδος*) u orkestri stojeći pjeva.

στάσις, *εως, jon. ιος*, dat. *ι, ἡ* (*ἵστημι*), i **στασιασμός**, *ὁ* (*στασιάζω*), **1.** (*στάσις*), **a)** stajanje, boravljenje, *ξύν τινι* s kim ili čim. **b)** mjesto boravljenja, stajalište, *οὐ βεβαίως τὴν στ. ἔχειν* ne imati čvrsta stajališta. Pren. **α)** položaj, oblik, *στάσιν ἑστάναι τινός* čiji lik prikazivati. **β)** filozofsko stajalište, filozofski sustav. **2.** ustajanje, stoga **a)** ustanak, buna, politički prekret, pletke, stranačka borba ili razmirica, unutrašnja zavada ili nesloga, osob. u Ateni nemiri poslije poraza kod Egospotama između oligarhije i demokracije, v. *στασιάζω*; uop. nesloga, strančarenje, prepiranje, svađa, *ἡ στ. γλώσσης* naša svađa jezikom, slič. *λόγου*. **b)** metonim. stranka, *τῇ στάσει περιελαυνόμενος* t. j. od svoje stranke, *τὰς στάσεις ποιεῖσθαι* stranke, klubove sačinjavati, *κατὰ στάσιν* iz stranačkih obzira. **c)** *poet.* uop. jato, hrpa, stoga kod Esh. o zboru Erinijâ. **d)** personif. stranačka razmirica (o demokratskoj borbi Perikla s Kimonom, Tukididom i t. d.), po Kronu (vremenu stare aristokratske stranke) mati tiranide Periklove. Koje aps., koje *τινός* čija, ili *ἔς τι* što se čega tiče, na pr. *τοῖς Συρακοσίοις ἐς φίλια* stranka za prijateljstvo sa S.

στασιώδης (*εἶδος*), 2., **στασιαστικός**, 3., adv. **-ῶς** (*στασιαστής*), i **στασιωτικός**, 3. (*στασιώτης*), buntovan, ustanički. Supst. *τὸ στασιωτικόν* stranački duh, *στασιαστικῶς ἔχειν πρός τινα* odmetnički držati se prema kome.

στασί-ωρον, τὸ, poet. obor, oborska straža.

στασιώτης, *ου, ὁ* (*στάσις*), sa i bez *ἀνήρ*, stranački ili urotnički drug, urotnik, u plur. urotnička četa.

στασιωτικός, v. *στασιώδης*.

στάσκε, v. *ἵστημι*.

στᾱσῶ, dor. buk. = *στήσω*.

Στατανός, ὁ (*sc. οἶνος*), Statansko vino (u Kampaniji).

στατέον, adj. verb. od *ἵστημι*, treba postaviti.

στατήρ, *ῆρος, ὁ* (*ἵστημι*), zlatan novac, zvan također *στατὴρ Δαρεικός* ili samo *δαρεικός*, otprilike 25 K vrijedan, a oko 8·4 gr težak; *ὁ Φωκαΐτης* ili *Κυζικηνός* t. j. dvostruki stater od 16—16·5 gr, vrijedan oko 50 K. — Pored toga bio je mali ili laki srebrni stater od 11 gr, vrijedan 3 K. U N. T. stater je srebrn novac = 1 at. tetradrahmi = 2 aleksandr. drahmama = jevr. sekelu = 3 K.

στατίζω, ili pas. *-ομαι, poet.* staviti se, stajati.

στατός, 3. *ep. poet.* i *poz.* (*ἵστημι*), **1.** postavljen, stojeći, *ὕδωρ* bara kišnice, *ἵππος* koji stoji u staji, postalac. **2.** *ὁ σ.* naime *χιτών* duga, nepasana donja haljina.

σταυρός, *ὁ*, kolac, brklja; N. T. krst.

σταυρόω, **1.** kolje pozabijati; u pas. koljem ograđen biti. **2.** N. T. na krst pribiti.

σταύρωμα, *τὸ*, i **σταύρωσις**, *εως, ἡ*, ograda od kolja, kolje, utvrđivanje koljem, brkljama utvrđeno mjesto.

σταφίς, ἡ, buk. i *poz.* sušak, suho grožđe.

σταφύλη, *ἡ*, olovnica, olovna vaga, *σταφύλῃ ἐίσαι* pravce, na dlaku jednake.

σταφυλή, *ἡ*, i *buk. ἡ σταφυλίς*, grozd.

στάχυς, *υος, ὁ, ep. poet. poz.* i N. T. klas, također ponikao, stoga *γηγενής* o Spartima.

στέαρ, *τὸ*, gen. *στέατος* (dvojeložno), (*ἵστημι*), kruta mast, loj, u Ksen. također žitka mast, riblja mast.

στεγάζω, v. *στέγω*.

στεγανός, 3., s komp. i superl., i **στεγνός**, 3. pored osob. *jon.* fem. **στεγαστρίς**, *ίδος, ἡ*, **1.** akt. koji pokriva, kao pokrivač; stoga: čvrst, gust, *οὐ στ.* koji ne zatvora; *στεγανώτερος* koji bolje pokriva. **2.** pas. pokriven, *τινί* čim. Supst. *τὸ στ.* pokrito mjesto, kuća, čador. Adv. **στεγανῶς**, kroz zatvoreni prostor.

στέγ-αρχος, *ὁ, jon.* gospodar kuće, domaćin.

στέγαστρον, τὸ, poet. i *poz.* pokrivač, kabanica od kože, kožuh.

στέγη, *ἡ, dor.* **στέγα**, *poet.* **στέγος**, *ους, τὸ* (*στέγω*, lat. *tectum*), pored **στέγασμα**, *τὸ* (*στεγάζω*), pokrivač, osob. **a)** *tectum*, krov (kuće), *στέγαις* na krovu. **b)** zaklonište, kuća, *domus*, čador, soba, pojata, komora. Često u plur., jer u njoj nastava više njih, osob. u frazi: *κατὰ στέγας* u kući, doma, u tihoj sobi, katkad spojeno s *ἐν οἴκοις* i slič. U Herod. znači sa i bez *μουνόλιθος* hram s jednom ćelijom, u Sof. u plur. sa i bez *πετρήρεις* spilja, pećina, kod Eur. s *πάνδημοι* tamnica, u Sof. El. pače: žara.

στεγνός, 3., v. *στεγανός*.

στεγνόω, poz. zbiti, zaliti, spojiti.

στέγω, aor. *ἔστεξα*, pored **στεγάζω**, perf. pas. *ἐστέγασμαι* (lat. *tego*), pokrivati, pren. **a)** okružiti, kriti, čvrsto držati, obuhvatati. **b)** (*σιγῇ*) kriti, sakrivati, oćutkivati, mučati. U pas. ostati zašućeno, ostati tajna. **c)** štititi, čuvati, braniti, odoljeti, za lađe: *ναῦς οὐ(δὲν) στέγουσα* rasklimana, tako da voda prodire; odbijati, *τι*, braniti od čega. Aps., i *τί, τινά*. **d)** N. T. također podnositi.

στείβω, *στείψω, ἔστειψα, στειπτός* (*στίβος*), g a z i t i, s t u p a t i, tabati, pogaziti; *τί*, na pr. *εἵματα ἐν βόθροισι* po rublju gaziti, da se čisti (Od. 6, 92). U p a s. *ὁδοὶ στειβόμεναι* utrti putovi, ceste.

στειλειή, *ἡ, ep.* i **στειλειόν**, *τὸ, ep.* (inače *στελεόν*, od *στέλλω*), držalo od sjekire, s j e k i r i š t e, *πρώτη στ.* gornji kraj sjekirišta.

στεινόπορος, στεινός, στείνω, στεινωπός, v. *στεν.*

στεῖνος i **στεινότης**, v. *στενότης*.

στείομεν, var. za *ep. στήομεν*, od *ἔστην*, v. *ἵστημι*.

στειπτός, 3. (*στείβω*), *poet.* utapkan, zbijen, gust.

I. **στεῖρα**, *jon.* **στείρη**, *ἡ* (*στειρός* = *στερεός*), *ep.* glavna greda lađena.

II. **στεῖρα**, *ἡ, ep. buk. poet.* N. T. (v. *στερεός*), *sterilis*, n e p l o d n a, bez potomaka.

Στειριεύς, *έως, ὁ*, stanov. atičke općine (*δῆμος*) *Στειριά* u pandionskoj fili, iron. oznaka Trasibulova.

στεῖρος, 3. i 2. *jon. poet.* = *στερρός*, v. *στερεός*.

στείχω, aor. 1. *ἔστειξα*, aor. 2. *ἔστιχον*, *ep. jon.* i *poet.* (isp. *στοῖχος* i *στίχος*, isp. hrv. stig-nuti), iznajpr. g a z i t i, pak **a)** k o r a č a t i, stupati, hoditi, ići, putovati, dolaziti. **b)** o d j u r i t i, dići se, *στείχων καλέσω* t. j. na polasku. **c)** sa i bez *ὁμοῦ* (= *ἐγγύς*) *τινος* ići s kim; pren. ***α)*** pristupati. ***β)*** dolaziti, čekati, prijetiti. Koje aps. sa *ὁδόν*, koje *τί, ἀνά, ἐπί, ἐς, πρός τι* kamo, ili s adv. *θύραζε, δεῦρο* i slič., *ἐπί, πρός τινα* do koga, *τινί* komu, *ἐς τι* u što, k čemu, *ἔν τινι* u, na čem, *διά τι* kroza što, *ἔκ τινος* iz čega.

στεκτικός, 3. koji štiti.

στεκτός, 3. (*στέγω*), *poet.* koji se mora pokrivati ili tajati, koji mora tajna biti.

στέλεχος, *εος, ους, τὸ* (osn. *σταλ, στελ* u *στέλλω*), krâj debla uz korijen od drveta, krlja, p a n j, ili: k l a d a izrezana iz drveta.

στέλλω, impf. *ἔστελλον*, fut. *στελῶ* i *στελοῦμαι*, aor. *ἔστειλα* i *ἐστειλάμην*, perf. akt. *ἔσταλκα*, med. i pas. *ἔσταλμαι*, aor. pas. *ἐστάλην*, fut. pas. *σταλήσομαι*, *ep.* fut. *στελέω* (i *jon.*), aor. *στεῖλα*, *jon.* plpf. 3. pl. *ἐστάλατο* (lat. *prae-stōlor*),

A) **tranz. I. akt. 1.** u red postavljati, **urediti, gotoviti, prirediti, spremati,** p o k r e t a t i, htjeti prelaziti, s p r e m a t i za prijelaz ili put, **opremiti,** s k u n a b i t i, zaodjeti, kititi, *τινά, τί*, na pr. *πομπήν* prirediti, držati, *τὸν πλοῦν* odjedriti, ploviti, *τὰ ἐκ νεώς* za plovidbu spremati, dizanjem katarke, razapinjanjem jedara; aor. spreman, gotov biti, *τινί* čim, ili komu za volju, *ἐπί, ἐς τι* za što, *ἔνθα* kamo, *'Αργόθεν* od A. **2. slati;** n a l a g a t i, htjeti privoljeti koga; s l a t i p o k o g a, donijeti, maknuti, ukloniti, odnijeti, aps., ili *τινά, τί*, i to *ἐς, ἐπί τι* do čega, kamo, *εἴς τινα* do koga, komu, *περί τι* oko čega, *ἔκ τινος* odakle, *ἐν λιταῖς* s molbama, *βίᾳ* silom odvući, ili *τινί* na čem, ili s inf *μολεῖν, ἱκέσθαι*. **3.** *ep.* i *poet.* *ἱστία* jedra skinuti ili spremiti (Od. 3, 11). **II. med. 1.** s e b i o b u ć i, *τί*, i to *ἀμφί τινι* na što. **2.** k sebi ili u svoje (na pr. *οἴκους* u svoju kuću) pozivati, *τινά*. **3.** *ἱστία* svoja jedra spremati (Il. 1, 433), pren. *λόγον* plaho ili obzirno, t. j. čedno govoriti. **III. pas. 1.** o p r e m a t i s e (Il. 23, 285), o d i j e v a t i s e, o b u ć i s e, opraviti se, aps., ili *τί* na kakav način, *τὴν αὐτὴν ταύτην*, naime *σκευήν*, i s t o t a k o, istom opravom. **2.** poslan ili pozvan biti, doći, aps. *ὥσπερ ἦν ἐσταλμένον* kako je bilo poručeno, naloženo, ili *τί* kamo, *οἶπερ ὁδοῦ* kamo putem, *ἐφ' ἀστάλη* = *ἐφ' ἃ ἐστάλη* na što je pozvan.

IV. intr. akt., med. i **pas.** k r e n u t i, o r u ž a t i s e, **spremati se,** p o d i ć i s e, naime sa i bez *ἀπιέναι* da se kamo ide, stoga: u s t a t i, p o ć i, otići, izići, odvesti se, o d j e d r i t i, na put krenuti, pohitjeti, broditi, putovati, napose: vojnicu započeti, i to *τί, ἐς, ἐπί τι* kamo, *ἐπί τινα* za kim, *πρός τι* na što, *περὶ τὰ ὄργια* k orgijama, zapr. oko orgija tražeći mjesto za gledanje, *κατὰ γῆν* po suhu, *ὁδόν* na put spremiti se, na pr. *τὴν ἐπὶ τῆς 'Ελλάδος*, ili *εὐθὺ τῆς πόλεως* ravno prema gradu Rimu.

στέμμα, *τὸ* (*στέφω*), p o v e z a č a, vijenac, osob. *ep.* sveta lovorova grančica ili lovorov vijenac obavit bijelim vunenim trakovima, *vitta*, v u n e n i t r a k o v i za životinje određene za žrtvu; *poet.* kraljevski vijenac; kod Rimljana ovjenčane djedovske slike, stoga: rodoslovlje.

στεμματόω, *poet.* vjenčati.

στέμφυλον, *τὸ, poet.* istiještene masline, trop od maslina.

στέναγμα, *τὸ*, i **στεναγμός**, *ὁ*, v. *στόνος*.

στενάζω, *στενάξω, ἐστέναξα*, adj. verb. *poet.* *στενακτέον* (Il. *στένω*), **1. intr.** s t e n j a t i, uzdisati, jadikovati, aps., i *ἐπί τινι*, pren. bučati, šumiti, ječati, tutnjiti, *ὑπό* ozdo, t. j. pod nogama. **2. tranz.** u z d i s a t i za kim, oplakivati, *τινά* i *τί*, na pr. *τὸν ἐμὸν πότμον* t. j. meni tužaljku započeti, *ὀλοὰ* = *ὀλοοὺς στόνους*. Aor. *ἐστέναξας* = prez., jer se opažanje prikazuje kao svršeno.

στενακτός, 3., v. *στονόεις*.

στεναχίζω i **-χίζομαι**, *ep.*, prez. i impf. = II. *στένω*.

στενάχω (impf. iter. *-άχεσκε*), i med. *ep.* i *poet.*, prez. i impf., = II. *στένω*.

στενοπορία, *ἡ*, klanac, tjesnac. Od

στενό-πορος, 2., *jon.* **στεινό-πορος**, 2. s uskim putem, klancem, uskim otvorom; stoga *τὸ στ.* i *τὰ στ.* klanac, ždrijelo, uvala.

στενό-πορθμος, 2. *poet.* na morskom tjesnacu.

στενός, *jon.* **στεινός**, 3., komp. *at.* *στενότερος*, *jon.* *στεινότερος*, *poz.* *στενώτερος*, superl. *jon.* *στεινότατος* (osn. *στεν* u *στένω*), p r i t i j e š n j e n, s uskim putovima, u z a k, t i j e s a n, tanak, *ὁδὸς* klanac, ždrijelo, *πόρος* morski tjesnac. S u p s t. **a)** *στενή τις Παιονίας* uzak tračak P. **b)** *τὸ στενόν, τὰ στενά*, ***α)*** u z i n a, tjesnoća, uzak kraj, zatvorena zemlja, klanac, ždrijelo,

uvala, takođ.: klanci, aps. i *περί τι*. *β)* morski tjesnac, zaton. *γ)* *τὸ στ.* i *τὰ στενά* tjeskobne ili kukavne prilike, bijeda, nevolja, nužda, *εἰς στενὸν αὐτῷ καταστήσεται τὰ τῆς τροφῆς* doći će s nabavljanjem hrane u tjeskobu (Dem. 1, 22).

στενότης, *jon.* **στεινότης**, *ητος, ἡ*, i *ep.* **στεῖνος**, *εος, τὸ, poet.* *στένος, τὸ*, **1.** tjesnoća, uskost, uzak ili tijesan prostor, uskoća prostora, ograničenost, mala širina, uzina, klanac, *στεῖνος ὁδοῦ* sve uži put, jer je jedan dio bio naplavljen i izrovan. **2.** pren. (*στεῖνος, στένος*), nužda, tjeskoba (Π. 8, 476).

στενοχωρέω (*στενό-χωρος*), *poz.* u tjesnac tjerati, na uzak prostor stiskati, takođ. pren. pritijesniti, *τινά*. Pas. pritiješnjen, zastrašen biti.

στενοχωρία, *ἡ*, klanac, tjesnac.

Στεντορίς, *ίδος, ἡ, λίμνη*, jezero u Trakiji, što ga čini rijeka Hebro između Aina i Kipsele, sada Isala.

Στέντωρ, *ορος, ὁ* (II. *στένω*), Grk pod Trojom sa silnim glasom.

Στενύ-κληρος, *dor.* *-κλαρος, ἡ*, grad u sjevernoj Meseniji, prijestolnica vladalaca one zemlje.

I. **στένω**, *ep.* **στείνω** (*στενός*), samo prez. i impf. akt., usko činiti, suziti; obič. u pas. **a)** uzak ili tijesan postati, suziti se; pretijesan postati. **b)** pritiješnjen biti, tiskati se, gurati se. **c)** pun puncat biti, puniti se, napunjen biti, *τινός* i *τινί* čega, čim. **d)** potišten, opterećen biti, *τινί* čim.

II. **στένω** i **στένομαι** (srod. *tonare* i hrv. sten-jati), ponajv. *ep.* i *poet.* **1.** intr. **a)** stenjati, uzdisati, jadati, naricati, *τινί* i *ἐπί τινι* ili *περί τινα* za kim, koga, čega radi. **b)** bučati, šumiti. **2.** tranz. žaliti, oplakivati, *τινά* i *τί, τινός* čega radi.

στεν-ωπός, *jon.* **στειν-ωπός**, 2. uzak, *ὁδός* klanac. Supst. *ὁ στ.* uzina, uskoća, tjesnac, ždrijelo, takođ.: ulica, cesta; morski tjesnac.

στεπτήρια, τὰ (*στέφω*), svetkovina vijenaca, svake 9. godine u Delfima slavljena u spomen Apolonova ovjenčanog povratka od Tempe.

στέργηθρον, τὸ, poet. naginjanje na ljubav; ljubav.

στέργημα, *τὸ*, ljubavni čar, sredstvo kojim se budi ljubav (v. *φίλτρον*), i to *ἔθεν* prema sebi.

στέργω, fut. *στέρξω*, aor. *ἔστερξα*, perf. akt. *ἔστοργα*, pas. *ἔστεργμαι*, aor. pas. *poz.* *ἐστέρχθην*, **1.** ljubiti, **a)** nježno, strastveno ljubiti, prijazan biti, vjeran ostati, militi se. **b)** zadovoljan biti, zadovoljiti se, pokoravati se, snaći se, predati se, odreći se. Koje aps. *ὡς στέργειν ἐμέ* tako da sam mogla biti zadovoljna, naime njezinim vladanjem; *στέρξαντες* (suprotno: *δείσαντες* prestrašeni) pošto ste se, kako ljudima dolikuje, morali pokoriti nesreći, što vas je snašla, koje *τινά, τί*, koga, komu, u čem, čim, takođ. *τινί* čim, ili s part. **2.** *poet.* moliti, *τινά*, s inf.

στερέμνιος, 3. *poz.* čvrst, tvrd.

στερεός, 3., adv. *ep.* i *poz.* **στερεῶς**, pored **στέριφος**, 3., **στερρός**, 3. i 2., *poet.*, adv. **-ρῶς** (lat. *sterilis*), **1.** ukočen, okorio, tvrd, čvrst, zamašan, jak, trajan, *στερρότερος τοῦ βέλους* tvrđi nego da bi se u nj zadjela strijela; isp. I. *στεῖρα*. **2.** pren. **a)** tvrd, žestok, okorio, tvrdoglav, postojan, *παιδεία* tvrda, t. j. tvrdom usudu namijenjena odgoja, *ἁμαρτήματα* grijesi od tvrdoglavstva. **b)** jak, žilav. **c)** neplodan, *sterilis*, isp. II. *στεῖρα*. **d)** *τὰ στερεά* kubični brojevi. Otd.

στερεότης, ἡ, okorjelost, tvrdoća.

στερεό-φρων, 2. *poet.* okorio, tvrdoglav.

στερεόω, jakim ili čvrstim činiti, objačati; med. sebi čvrstim ili trajnim činiti, tvrdim činiti, *τί*, i to *διά τινος*.

στερέσαι, *ep.* inf. aor. mj. *στερῆσαι*, v. *στερέω*.

στερέω (rijetko u prez., osob. prosti glag., češće *ἀπο-*), fut. *στερήσω*, aor. *ἐστέρησα*, perf. akt. (*ἀπ*)-*εστέρηκα*, pas. *ἐστέρημαι*, fut. 3. (*poet.*) *ἐστερήσομαι*, aor. pas. *ἐστερήθην* (i *poet.* aor. 2. pas. part. *στερείς*), fut. pas. *στερήσομαι* (var. *-ηθήσομαι*), pored **στερίσκω** (samo u prez.) i pas. **στέρομαι** (samo u prez. i impf., ali s pojmom stanja, od kor. *στερ*),

1. akt. robiti, otimati, lišiti, *τινά*, i to *τινός*. **2.** pas. lišiti se, izgubiti, i *στέρομαι* lišen biti, ne imati, koje aps., na pr. *κοὺ μὴ στερηθῇς*, naime *τοῦ μαθεῖν*, neka ti se ne zakrati, koje *τινός*, na pr. *τῆς πόλεως* iz države prognan biti, rjeđe *τί*, na pr. *οἰκεῖα στέρεσθαι* imutka lišen biti.

στερέωμα, τὸ, potpora, čvrstoća, *τῆς πίστεως*, N. T.

στέρησις, *εως, ἡ*, otimanje, gubitak, *τινός*.

στερίσκω, v. *στερέω*.

στέριφος, 3., v. *στερεός*.

στερκτικός, 3. (*στέργω*), *poz.* ljubežljiv, *τὸ στ. πρός τινα* ljubežljivost, nježnost.

στερκτός, 3. (*στέργω*), *poet.* koga treba ljubiti ili željeti.

στέρνον, *τὸ*, v. *στῆθος*.

στερνοτυπής, 2. *poet.* koji pripada busanju, *κτύποι* jaki udarci u prsa. Ktomu

στερνοτυπία, *ας, ἡ, poz.* udaranje u prsa, busanje (od tuge).

στερνοῦχος, 2. (*στέρνον, ἔχω*), *poet.* širokih prsa, prsat, *χθών* s prostranim ravnicama.

στέρομαι, v. *στερέω*.

στερ-οπή, *dor.* **-πά**, *ἡ, ep.* i *poet.* = *ἀστεροπή*, **1.** munja, svjetlica kao svijetli sjaj, dok je *κεραυνός* grom kao tvorna sila. Stoga **2.** sijevanje, svjetlucanje, sjaj.

στεροπ-ηγερέτᾰ, *αο, ὁ* (*ἀγείρω*), *ep.* munjobija, pridj. Zeusov.

στέρ-οψ, *οπος, ὁ, ἡ* (*ἀστήρ*), *poet.* sjajan, svijetao.

στερρός, 3., v. *στερεός*.

στερρότης, *ητος, ἡ, poz.* tvrdoća, čvrstoća.

στεῦμαι, *ep.* i *poet.* dep., i to samo *στεῦται, στεῦτο, στεῦντο* (osn. *σταϝ, στεϝ,* lat. *in-stauro*), g r a d i t i s e, stoga **a)** p o s e z a t i za čim, kao ćutilno htjenje. **b)** izdavati se, d i č i t i s e, k l e t i s e, zateći se, *εὐχόμενος* (Il. 2, 597), s inf. obič. fut., ali jednom, gdje se radi o prošlosti, i aor.

στεφάνη, *ἡ,* v. *στέφανος.*

στεφανηφορέω, nositi vijenac.

στεφανηφορία, ἡ, nošenje vijenca.

στεφανη-φόρος, 2. koji nosi vijenac, ovjenčan, napose *ἀγών,* gdje je pobjedniku nagrada bila vijenac, jer su *ἀγῶνες* bili dvojaki, *θεματικοί* s izloženom nagradom, i *στ.,* gdje je nagrada bila vijenac. Ovi su bili mnogo časniji.

στεφανίτης, *ου, ὁ, ἀγών = στεφανηφόρος.* Od

στέφανος, *ὁ,* akuz. plur. *dor. τὼς στεφάνως,* **στεφάνη,** *ἡ,* nema u *at.* prozi, **στεφάνωμα,** *τὸ, poet.* i *poz.,* i *poet.* **στέφος,** *τὸ,* **I.** zapr. optok na gornjem kraju kojega predmeta, v e z, **vrvca,** stoga (*στεφάνη* i *στέφανος*), **1.** k r u n a, ženski nakit, često zlatan. **2.** o b o d na kacidi, i tako *poet.* k a c i d a. **3.** pren. o k r a j a k brda, *κατὰ στεφάνης* preko uzvišene obale, koja je podjedno okrajak gore. **4.** (*στέφανος* i *στεφάνωμα*), o p k o l j a v a n j e, *πολέμοιο* ratni okrug, *πύργων* kruna kulâ.

II. vijenac, i to **1.** *στέφος,* pak bijelom vunom obaviti l o v o r o v v i j e n a c, ali i lovorova ili m a s l i n o v a g r a n č i c a bogoradnikâ, i onih što žrtvuju ili proriču, *'Απόλλωνος* ili *θεοῦ.* Držali su se imovinom bogova, njima su ovjenčani bili njihovi hramovi i kipovi, a pribjegari i gatari nosili su ih na glavi, preko ramenâ, u rukama ili na štapu (*poet.* mrtvačka žrtva). **2.** (*στέφανος, στεφάνωμα* i *στεφάνη*), **a)** p o b j e d n i č k i v i j e n a c, p o č a s n i v i j e n a c, v j e n č a n j e, za pobjednike kod javnih igara v i j e n c i o d l i š ć a, kojima bi ih darivali ili vjenčali; ti su vijenci osob. bili od maslinovih grančica, a za srećne borce, vojvode i druge zaslužne građane od zlata, i to teški 100, 250, 300, 360, pače 1250 drahama (po 4·32 gr) (*ἀπό τινος*). To vjenčanje vijencima, koji su se i kraljevima kao za čestitku poradi sjajnih pobjeda ili čitavim državama davali, i koje su u Ateni nesamo narod i vijeće, već i file i općine dosuđivale, bilo je dugo vremena veliko odlikovanje, koje je obično glasnik javno oglasio u kazalištu, samo što se to, bar kod vijenaca poslanih od stranih država, smjelo činiti istom nakon naročite odluke vijeća i naroda, našto su ti vijenci pripali Ateni, t. j. državnoj blagajni. Stoga **b)** pren., sa i bez *καλλίνικος,* p o b j e d a, o d l i k o v a n j e, aps., ili *τινός* čije ili za što, ali u *στ. εὐκλείας* vijenac slave stoji *εὐκλείας = εὐκλεής.* **3.** v i j e n a c, aps., ili *τινός* od čega, i to **a)** od živog ili umjetnog cvijeća, za nakit grobovima i mrtvima. **b)** od bršljana, ljubica, vinove loze, grančicâ (u osobitoj prigodi pače sijena), kod svetkovina i veselih gozbi i za Bakhante, koji su imali takođ. pojas od zmija (*δρακόντων στέφανοι*). U žalosti nije se nosio vijenac, stoga *μεγάλαιν θεαῖν ἀρχαῖον στεφάνωμα,* jer su Demetra i Kora poslije grabeža samo imale vijence od klasja. Otd.

στεφανώδης, 2. *poet.* i *στεφανωτρίς, ίδος, ἡ, poz.* koji služi za vijence.

στεφάνωμα i **στέφος,** *τὸ,* v. *στέφανος.*

στέφω, fut. *στέψω,* aor. *ἔστεψα,* perf. pas. *ἔστεμμαι,* aor. *ἐστέφθην* (veoma rijedak u klas. prozi). i od *στέφανος* izvedeni glag. **στεφανόω,** *-ώσω* i t. d. pravilno, *jon.* prez. pas. 3. plur. *στεφανεῦνται,* **1. akt.** g u s t o o k r u ž i t i, o g r n u t i, opasati, obuhvatiti, opkoliti, politi; napuniti, napose: v j e n č a t i, o v j e n č a t i, okruniti, krunom darivati, krunu postaviti, uop. kititi, resiti, kako se to radilo na kolima i lađama, određenim za svetu službu, pobjednicima u svečanim igrama, zaslužnim ljudima ili i čitavim državama (v. *στέφανος*). Koje aps., koje *τινά, τί,* i to *τινί* čim, na pr. *μορφὴν ἔπεσι* daje riječima ljupkost obilatu. **2. pas.** b i t i o v j e n č a n, počasni vijenac ili krunu dobiti, u perf. i plpf. okolo biti položen kao vijenac, okružiti kao obod, optok ili vijenac, viti se oko čega *περί τι* oko čega, *ἀμφί τινα* oko koga, ili *τινί, τί* čim, ali *τὰ 'Ολύμπια* takođ. poradi pobjede kod olimp. igara (*στεφανόω poz.* upravo: nagraditi). **3. med. a)** v j e n č a t i s e, vijencem (vijencima) kititi se, kao kod gozbi, žrtava i kod Lakedemonjana prije bitke što se obič. činilo, i to *τινί* čim, *δάφνῃ* lovorom u Delfima. **b)** sebi vjenčati, *τί.*

στέωμεν, στῇ, στήῃ, v. *ἵστημι.*

στῆθος, *εος, ους, τὸ* (osn. *στα*), *ep.* gen. i dat. *στήθεσφι,* i **στέρνον,** *τὸ* (osn. *στερ,* srod. *στόρνυμι,* ploha), takođ. u plur., **1.** p r s a, p r s i, u ljudi i životinja. **2.** osob. u plur., u n u t r a š n j o s t, krv i meso, ili prsa kao sjedište srca, osjećaja, glasa, *οὕτω διὰ στέρνων ἔχειν* ovakoga mišljenja biti.

στήκω, novo tvoren prez. od *ἕστηκα,* N. T. stajati, vjeran biti, ne griješiti, pravo činiti, biti odgovoran.

στήλη, *ἡ* (*στα, ἵστημι*), **stup** ili uspravna k a m e n a p l o č a. (Her. 2, 106 asimiliran je akuz. *τὰς στήλας* sa sl. relativom *τὰς ἴστα,* mj. *τῶν στηλῶν.*) Napose **a)** s t u p, p o d u p o r a n j, za podupiranje zidova, stoga simbol nepomičnosti. **b)** m e đ a š n j i s t u p, meta, i stoga u Sof. takođ. = *νύσσα* ili *καμπτήρ* stup na svakom kraju trkališta. **c)** nadgrobni stup, s t e ć a k, koji služi zato, da se humak označi grobom, često s natpisom. **d)** s p o m e n - s t u p, kakve je, kažu, Heraklo na međama Libije i Europe

podigao za svjedoke svomu najkrajnjemu putovanju, i kakvi se pokazivahu blizu Tartesa. Ali Ἡρακλέους στῆλαι je također mjesto, v. Ἡρακλῆς. Stoga α) počasni stup, kakvi su se u Ateni na Akropoli s imenima zaslužnih muževa postavljali. Ondje su se postavljali i β) sramotni stupovi s imenima izdajica države. γ) zakonski stupovi, na kojima su bili zabilježeni zakoni i odluke narodne. Stoga αἱ θυσίαι ἐκ τῶν στ. od naroda osobitim prigodama određene žrtve. δ) savေznički stupovi, na kojima su zabilježeni bili ugovori kao za dokaz, da vrijede; stoga znači τὰς στ. καθελεῖν ugovore ukinuti, i τὰς στ. τὰς πρός τινα γενομένας s nekim uglavljeni ugovori.

στηλίδιον, τὸ, *poz.* demin. od στήλη c), maleni stećak, maleni grobni spomenik.

στηλίτης [ῑ], ου, ὁ, sramotnim stupom žigosani, v. στήλη d) β); στηλίτην ποιεῖν τινα čije ime i kazan na stupu urezati.

στήμεναι, *ep* mj. στῆναι, v. ἵστημι B.

στημονονητική, ἡ (*sc.* τέχνη), vještina presti konac ili navitak (στήμων).

στημονοφυής, 2. (στήμων), (kakvoćom) kao navitak.

στημορραγέω, *poet.* nit po nit trgati se, raspadati se.

στήμων, ονος, ὁ (ἵστημι, lat. *stāmen*), navitak na stanu, lanac.

στήριγμα, τὸ, *poet.* i *poz.*, i στηριγμός, ὁ, N. T. poduporanj, čvrsto stajanje.

στηρίζω, στηρίξω (N. T. također. -σω), ἐστήριξα, ἐστήριγμαι, ἐστηρίχθην (στῆριγξ potpora, osn. στα), **I. akt. tranz. 1.** podupirati, učvrstiti, τί, i to ἔν τινι ili samo τινί, na pr. οὐρανῷ u nebo upirati, t. j. gore podići (Il. 4, 443). **2.** ukrijepiti, hrabriti. **II. akt. intr.** i **med.** o što upirati se, naslanjati se, baciti se, gore pružiti, podići, i to τινί u čem, čim, o što, na pr. σχολῇ nasloniti se u odmoru od boja (Sof. Aj. 195), κακὸν κακῷ ἐστήρικτο zlo se natisnulo na zlo (Il. 16, 111). Slič. ἐς, πρός τι u, na, o što, prema čemu.

Στησί-μβροτος, ὁ, iz Tasa, sofist u Ateni u doba Periklovo, koji je napisao malo pouzdan spis o Temistoklu, Tukididu i Periklu.

Στήσιος, ὁ (ἵστημι), *poz.* = lat. *Jupiter Stator*, koji je imao hram na podnožju Palatina.

Στησίχορος, ὁ, lirski pjesnik iz Himere, umr'o oko g. 550.

στήωσι, v. ἵστημι.

στιβάδιον, τὸ, *poz.* demin. od στιβάς, v. r.

στῐβᾰρός, 3. (στείβω), adv. -ρῶς, *ep.* zapr. utapkan, stoga: gust, čvrst, zdepast, jak.

στῐβάς, άδος, ἡ (στείβω), stelja, ležaj od slame, lišća ili šaša.

στιβέω (στίβος), *poet.* pretraživati, perf. pas. ἐστίβηται.

στίβη [ῑ], ἡ, *ep.* mraz, osob. jutarnji.

στίβος, ὁ (στείβω), zapr. ugažen put, stoga **a)** trag puta, putanja, staza, nogostup. **b)** trag noge, stopa, trag, κατὰ στίβον za stopama, korak za korakom, ustopice, τίν' ἔχει στ. kamo obično ide, t. j. na kojem mjestu nastava, ali στίβον ὀγμεύειν, v. ὀγμεύω; aps. ili του (τινὸς) ἕρποντος, t. j. čovjeka, koji se vuče.

στῐγεύς, έως, ὁ (στίζω), *jon.* koji udara žig, žigar.

στίγμα, τὸ, *jon.* i *poz.* zapr. ubod, pak osob. znamenje, žig, na čelu ili rukama pobjeglih robova, ali katkad i ulovljenih neprijatelja, *nota.* Otd.

στιγματίας, ὁ, žigosani.

στιγμή, ἡ, **1.** točka; *poz.* i N. T. χρόνου časak. **2.** razgodak, interpunkcija.

στιγμός, ὁ, *poet.* bodenje, ranjavanje.

στίζω, fut. στίξω, aor. ἔστιξα, perf. pas. ἔστιγμαι, adj. verb. στικτός (kor. στιγ, lat. *in-stĭgo, distinguo* = διαστίζω), bosti, osob. kožu izbockati, znakove ili slova užeći, tetovirati; napose: *noto*, žigosati, τινά ili τί, i εἴς τι, ili također. στίγματα στίζειν τινά. U med. sebi znakove užeći ili izbockati, τί na čem, čim; stoga τὰ ἔμπροσθεν πάντα ἀνθέμια ἐστιγμένοι sprijed sasvim izbockani nalik na cvijeće (Ksen. An. 5, 4, 32).

στικτός, 3. *poet.* izbockan, šaren, mjestičav, pjegast, o jelenu i jelenjoj i srnećoj koži Bakhanata.

στιλβότης, ητος, ἡ, sjaj.

στίλβω, **1.** zasjati, svjetlucati se, blistati, aps., ili τινί od čega, ἔν τινι u čem. **2.** *poet.* pustiti da sijeva.

Στίλβων, ωνος, pridjevak planeta Merkura.

στιλπνός, 3. *ep.* i *poz.* sjajan, svijetao, blistav.

Στίλπων, ωνος, ὁ, filozof iz Megare, učenik Sokratovca Euklida.

στίξ, ἡ, neupotr. nom., v. στίχος.

στιπτός, 3. (στείβω), *poet.* = στειπτός, *var. l.*

στῖφος, εος, ους, τὸ, zapr. gusto stisnuto, napose: gusta četa, gusta hrpa, naloga, mnoštvo, u Ksen. An. osob. za konjanike, i to Ksen. An. 1, 8, 13. 26 za 6000 konjanika neprijateljskih. Stoga τὸ πᾶν στ. najgušća hrpa, i στῖφος ποιεῖσθαι sastavljati četverokut (od vojske).

στῐχάομαι, *ep.* dep. med. (στίχος), samo impf. 3. pl. ἐστιχόωντο, i **στοιχέω** (στοῖχος), u redu ili u dugoj povorci koračati, uop. hoditi, stupati, koračati, aps. i εἴς τι.

στιχεῖν, 2. aor. za στείχω.

στιχίδιον, τὸ, *poz.* redak, maleni stih, demin. od στίχος, b).

στιχομυθία, ας, ἡ, dijalog, u kojem se izmjenjuju čitavi (ili polovični = ἀντιλαβαί) stihovi, osob. u žestoko uzbuđenim prizorima drame.

στίχος, ὁ, i (kao od στίξ, ἡ) *ep.* gen. sg., nom. i akuz. pl. **στιχός**, στίχες, στίχας, i **στοῖχος**, ὁ (στείχω), red, vrsta, τοῦ ἀριθμοῦ vrsta brojna,

κατὰ στοῖχον, στιχας po redu, u jednom redu, u redovima. Napose a) u plur. bojni red, vrsta, κατὰ στίχας kroz redove (Il. 16, 820), za koje je Patroklo uzmakao. b) στίχος u pjesmi: stih.

στλεγγίς, ίδος, ἡ, 1. strugač, za struganje ulja, *strigilis*. 2. nakit kao češalj, krasan češalj, obič. zlatan, kadšto 10—20 drahama zlata vrijedan. Nosili su ih na glavi kao vijenac nesamo žene, već i poslanici na proročišta ili kod svečanih obreda, te su bili nagrada pobjednicima ili zavjetni darovi.

στοά, ᾶς, ἡ (od starijeg στοιά), 1. natkrit trijem na stupove, hodnik, galerija, dvorana, trijem uz kuće, hramove i druge javne zgrade. Napose u Ateni, ἡ τοῦ βασιλέως ili βασίλειος στ., do tržišta i trijema Zeusa Ἐλευθέριος. Tu je ἄρχων βασιλεύς raspravljao parnice o vjerskim stvarima; tu su se izlagali zakoni, stoga τὰς στ. ἐμπιμπλάναι γραμμάτων; v. takođ. ποικίλη. 2. Σολομῶνος, istoč. trijem hrama jerusalimskoga, stajao je još pod Agripom iza razorenja babilonskog. 3. po izvanjoj sličnosti: dugačko skladište, napose: sprema, magaza za spremanje oružja, oružana. 4. stoička škola, nazvana po στοὰ ποικίλη u Ateni, u kojoj je prvi stoik Zenon obučavao.

στοιβάς, ἡ, kriva *var. l.* mj. στιβάς u N. T.

στοιβή, ἡ (στείβω), *poet.* zakrpa, nadjev, nepotrebna kovanica.

στοιχεῖον, τὸ (στοῖχος), zapr. kazalo, napose a) *poz.* na sunčanom satu, takođ. sjena kazala. b) slovo, stoga τὰ στ. počela koje nauke, osnovno znanje, uop. počeci, načela (*poz.* i sing.). c) N. T. i *poz.* takođ.: zvijezde; τοῦ κόσμου počela svjetskih pretkršćanskih nauka.

στοιχειώδης, 2. *poz.* koji pripada počelima, elementaran, jednostavan.

στοιχέω, v. στοιχάομαι.

στοιχηγορέω, *poet.* po redu nabrajati.

στοιχίζω, *poet.* u red postavljati.

στοῖχος, ὁ, v. στίχος.

στολάς, άδος, ἡ, *poet.* idući u škadronama (konjaničkim odjelima).

στολή, *dor.* **-λά** (στέλλω), ἡ, haljina, odjeća, odijelo, nošnja, u vojnikâ: oružje. Napose u Perzijanaca ἡ (Περσικὴ ili βαρβαρικὴ) στολή dugačka mantija do gležanja s bijelim rukavima, obič. sa skupocjenim vezivom, u kraljeva bagrena s bijelim prutićima. Bogati Perzijanci primili su je od Medijanaca (Μεδικὴ στ.) mjesto svoga predašnjeg kratkog odijela.

στολιδόομαι (στολίς), *poet.* oblačiti, τί.

στολιδωτός, 3. nabran, s borama, τί na čem.

στολίζω (στέλλω), *poet.* opremati, dogotoviti; oružati.

στολίς, ίδος, ἡ, *poet.* haljina; u plur. bore od haljine, πέπλων.

στόλισμα, τὸ, *poet.* oružje, odijelo, odjeća.

στολμός, ὁ (στέλλω), *poet.* oprema, haljina, odjeća; i o vijencima.

στόλος, ὁ (στέλλω), 1. spremanje na što, preduzeće, a) stoga: putovanje, vožnja, put, ὁ οἴκαδε put u domaju, ἴδιος, δημόσιος putovanje na svoju vlastitu ili na narodnu korist, στόλον πλεῖν ploviti, τὸν πατρῷον στόλον ἐσπόμην otidoh iz očinske kuće otpušten. b) napose sa i bez στρατιῆς, νεῶν, vojnica, pomorska vojnica. Aps., ili εἴς, ἐπί τινα na koga, εἴς, ἐπί, πρός τι kamo, ἔκ τινος odakle. 2. povod putovanju, τίνι στόλῳ kojim povodom, ili τίς σ' ἐξῆρεν στόλος; 3. povorka, pratnja, četa, narod, napose a) vojska, vojna sila. b) sa i bez ναυτικός, ναυβάτης i slič., pomorska vojska, brodovi. 4. *poet.* kljun lađeni, ili pobočna greda od ἔμβολος-a, Eur. I. T. 1135; s κωπήρης vesla.

στόμα, τὸ (*eol.* στύμα), i demin. **στόμιον**, τὸ, 1. (takođ. u plur.) usta, ždrijelo, a) često kao u nas pogan jezik za opisivanje mj. »besjeda, riječ, govor, izričaj«, stoga διὰ στόμα ἄγεσθαι, διὰ στόματος ili ἀνὰ στόμα ili ἐν στόμασιν ἔχειν na jeziku imati, izreći, govoriti, i to pohvalno ili prijekorno, τὰς εὐφήμον στόμα φροντίδος ἱέντες tihi glas pobožnosti puštajući. Ali στόμα θηλύνεσθαι mekoust postati, ne moći više zboriti tvrde riječi, i στόμα ὑπίλλειν τινί usta prema komu udešavati, pokorno mu šutjeti, ἐλεύθεροι τὸ στ. jezik mu je čist od okrivljivanja. Slič. ἴσχε δακὼν στόμα σόν svladavaj bol svoj zgrizavši ga (i ne odajući ga). Ali τὸ στ. ὀξύνειν jezik brusiti, t. j. na tvrde riječi poticati (Sof. Aj. 651). Stoga znači ἐκ στομάτων = ἀπὸ φωνῆς glasno, na glas, ali ἀπὸ στόματος εἰπεῖν (λέγειν) iz glave, napamet (Ksen. Mem. 3, 6, 9). b) slik. s πολέμοιο, ὑσμίνης ždrijelo rata, bitke (Il. 20, 359). 2. metafor. u sing. i plur. ušće, otvor, ulaz, izlaz iz luke, jarka, ceste, λαύρης ulice, hrama; takođ. zaton obale između dvije glavice, ili u Sof. Ant. otvoreno mjesto pred ulazom u grobnicu, i u ἑπτάπυλον στόμα usta sedmorih vrata mj. sedmerovratni grad. Neobično stoji τὸ κάτω στ. širina jarka dolje u dubini. 3. prednja strana, brid, šiljak, stoga a) (takođ. u plur.) lice (Il. 6, 43). b) pročelje vojske, čelo, stoga τοὺς ἀπὸ τοῦ στόματος συμπέμπειν podjedno slati one iz prvoga reda, οἱ, αἱ κατὰ στ. oni koji su ravno nasuprot; slič. τὸ κατὰ στ. Stoga c) κατὰ στόμα uop. sprijed, i o koplju: sprijed na vrhu ili šiljku (Il. 15, 389). d) (τὸ στόμιον) žvale (u konjâ), pren. s παρέχειν t. j. jedanje sprečavati, i στόμιον δέχεσθαι pokoravati se, στ. Τροίας o vojsci.

στομαλίμνη, ἡ, *poz.* (kao λιμνο-θάλαττα), morska voda (što pravi jezera), zatoka; kao vlast. ime Étang de Berre u južnoj Francuskoj.

στομά-λιμνον, τὸ, buk. plitak zaton (po drugima vlast. ime).

στόμ-αργος, 2. *poet.* nezauzdan, drzak jezikom, ohol, hvališa, opadač, pogan jezik.

στοματουργός, 2. *poet.* koji radi ustima, hvališa, govorljiv.

στόμαχος, *ὁ* (*στόμα*), *ep.* i *poz.* ždrijelo, grkljan, *poz.* želudac.

στόμιον, *τὸ*, v. *στόμα*.

στομόω (*στόμα*), **1.** usta začepiti, *τινά* kome. **2.** oštriti, oružati, krijepiti, *τινί* čim.

στόμφαξ, ακος, ὁ, poet. hvališa, hvastavac.

στόμωμα, τὸ, **1.** *poet.* ušće. **2.** *poz.* kaljenje željeza, oštrina.

στόμωσις, *εως, ἡ* (*στομόω*), *poet.* zapr. oštrenje, brušenje, pak pren. oštar jezik, govorljivost.

στοναχέω, *ep.* i *poet.* (Hom. samo aor. inf.), uzdisati, stenjati, *τί* za čim.

στοναχή, *ἡ*, *ep.* i *poet.* (*στένω*), uzdisanje, stenjanje; takođ. plur.; *στοναχὰς ἔχειν* imati razloga uzdisati, t. j. jad imati.

στοναχίζω (?) i *στονάχω*, *poz. ep.* = *στοναχέω*.

στονόεις, *εσσα, εν* (*στόνος*), *ep.* i *poet.*, i ***στενακτός***, 3. (*στενάζω*), *poet.* **1.** s uzdisanjem i jadanjem združen, s uzdisajima, stenjući, jadajući, *γῆρυς* jauk i lelek, pren. na more: bučno. **2.** pun uzdisajâ, jadovit.

στόνος, *ὁ* (*στένω*), ***στέναγμα***, *τὸ*, *poet.* i ***στεναγμός***, *ὁ* (*στενάζω*), uzdisanje, stenjanje, uzdisaj, jauk, jadikovanje, *στόνῳ* stenjući, *στ.* takođ. *ἡδύς* urlanje od radosti. Koje aps., koje *τινός* koga radi. Napose **a)** krčanje čovjeka na umoru. **b)** ječanje boraca. Pren. na obale, o koje se razbija more, s *βρέμειν* jekom ječati (Sof. Ant. 592).

στόνυξ, υχος, ὁ, poet. šiljak, okrajak, vrh.

Στόρας, ὁ, Stura, Astura, rijeka u Laciji.

στοργή, ἡ, dor. στοργά, poet. ljubav.

στορέσαι i slič., aor. inf. od neobičnog prez. *στορέννυμι* = *στόρνυμι*, v. r.

στόρνυμι i ***στρώννυμι*** (u prozi obič. slož. *κατα-*, *ὑπο-*), fut. *στορῶ*, *-εῖς* (*dor.* *στορεσεῦντι*, inf. *στορεσεῖν*) i *στρώσω*, aor. *ἐστόρεσα* (*ep.* *στόρεσα*) i *ἔστρωσα*, perf. pas. *ἔστρωμαι*, aor. pas. *ἐστρώθην*, adj. verb. *στρωτός*, *sterno*, sterati,

1. prostirati, sterati, pružati, razgrtati, *τί*, na pr. *ἀνθρακιήν* žeravicu razgrnuti (Il. 9, 213), napose *λέχος*, *δέμνια* postelju nastrijeti (Il. 9, 621, Od. 4, 301), stoga *κλίνη ἐστρωμένη* nastrta postelja, počivaljka. **2.** poravniti, krčiti, i to put, s *πέτρᾳ ξεστῇ* tesanim kamenom popločiti. Pren. **a)** *πόντον* u pas. o valovima: utaložiti se, umiriti se (Her. 7, 193). **b)** *τὸ φρόνημα* t. j. poniziti. **3.** natkriti, posuti, put (*τί*), i to *τινί* čim.

στοχάζομαι, dep. med. (*στόχος*), **1.** u koga (*τινός*) nišaniti, gađati. **2.** pren. **a)** htjeti što postići ili pogoditi, za što otimati se, težiti, na koga obzirati se, aps. ili *τινός*. **b)** polučiti što, stići koga, zateći, pogoditi, spoznati, prosuditi, *τινός* ili *τί*. **c)** obzir uzimati, *τινός* na što.

στόχασμα, *τὸ*, *poet.* ono, čim se nišani, koplje.

στοχαστικός, 3. u pogađanju, naslućivanju vješt, aps. i *τινός*.

στόχος, *ὁ*, *poet.* **1.** (postavljeni) cilj. **2.** smjeranje, pogađanje, sumnja.

Στρᾰ́βων, *ωνος, ὁ*, filozof, bolje geograf Strabon, od g. 66. pr. Is. do 19. posl. Is.

στραγγάλη, *ἡ* (lat. *strangulare*), *poz.* uže, vješanje, smrt na vješalima.

στραγγεύω (*στρεβλόω*), oklijevati, krsmati.

στραγγουρικός, 3., što se odnosi na ***σταγγουρία*** (siljenje na mokrenje).

στράπτω, *τί*, *poet.* = *ἀστράπτω*, v. r.

στρατ-άρχης, *jon.* = *στρατηγός*, vojvoda.

στρατάομαι, impf. 3. plur. rastegn. *ἐστρατόωντο*, imati tabor, taboriti, isp. *στρατόομαι*.

στρᾰτεία, *jon.* ***στρατηίη***, *ἡ* (*στρατεύω*), **1. vojnica,** ratovanje, ratno preduzeće, rat, koje aps., koje *εἴς*, *ἐπί τι* i *ἐπί τινος*. **2.** s osob. obzirom na dužnost, vojna služba; *ἐν στρατείᾳ*, *ἐπὶ στρατείας* u ratu, *τὰς ἀπὸ στρατείας δίκας κρίνειν* ratni sud držati, zapr. parnice izravnati, koje nastaju od vojne službe ili ratne stege. **3.** rijetko (*poet.* i *poz.*) vojska = *στρατιά*.

στράτευμα, *τὸ* (*στρατεύω*), **1. vojska,** vojna sila (= *ἡ στρατιά*), *στρατεύματα copiae*, takođ. o jednoj vojsci; *στράτευμα συναγείρειν*, *συλλέγειν* vojsku kupiti, *στράτευμα ἱππικόν* konjanička vojska, isto tako *πεζόν*, *ναυτικόν* (v. *στρατιά*), *πολιτικόν* građanska vojska. **2.** (rijetko) vojnica (= *στρατεία*).

στρατεύσῐμος, 2., v. *στρατιωτικός*.

στρατεύω i dep. med. ***-ομαι*** s adj. verb. *στρατευτέον* (*στρατός*), **1.** na vojsku ići, vojevati, ratovati, aps., ili *ἐπί τινα* protiv, na koga, *εἴς*, *ἐπί τι* protiv čega, na što, slič. *ὅποι*, *ἀμφί*, *περί τι* oko čega, u okolini čega, *ἔν τινι* u čem, ali *ἐν τῷ ὁμοίῳ* slično vojevati, *τινί* čim, *κατὰ γῆν* na kopnu, *μετά τινος*, *σύν τινι* (zajedno) s kim, takođ. *τὸν πόλεμον* rat preduzeti. **2.** (osob. u med.) na vojsku dolaziti, s vojskom ići, u vojsci, ratu služiti, kao vojnik ili najamnik služiti, i to (*μισθοῦ*) za platu, *ἐπί τινος* na čem. Napose: vojsku kamo (*εἴς τι*) voditi.

στρατηγέω (*στρατηγός*), **1. intr.** vojvoda biti, (vojsku) voditi, zapovijedati, aps., ili *τινός*, takođ. *τινί* komu, za koga ili što, *ὑπέρ τινος* za obranu čega, *ἔν τινι* u boju pred čim, *περί τι* oko čega, i jezgrovito *ἔς τι* kao vođ kamo voditi. Napose **a)** u Ateni: strateg biti, kakvih je bilo deset (v. *στρατηγός*), stoga *Περικλέους δεκάτου αὐτοῦ στρατηγοῦντος* pod vođenjem Perikla i devetorice drugih. Kao takav imao je pravo, da u opasno doba zajedno s prita-

nima sazivlje narodne skupštine. Alkibijad je bio g. 408.—407. **b)** u Rimu: pretor biti, makar samo *praetor designatus*, kao Katonov sin Salonin, koji je kao takav g. 152. pr. Is. umr'o. **2.** uop. voditi, upravljati, pravac dati, put komu odrediti, zapovijedati (Sof. Aj. 1100 takođ.: htjeti zapovijedati), aps. ili *τινός*, ali *ὑπέρ τινος* na čiju sreću. Napose s inf. ratnim lukavstvom poslužiti se. U pas. sa *ὑπό τινος* od koga sebi dati kao zapovijedati, jer određuje, kako se tko ima kretati. **3. tranz.** nešto (*τί*) svojim vođenjem izraditi, i *πάντα ὑπέρ τινος* čitav rat na čiju korist voditi. U pas. *τὰ στρατηγούμενα* preduzeća vojvode.

στρᾰτήγημα, *τὸ*, čin ili odredba vojvodina, osob. lukava, stoga: lukava osnova, ratno lukavstvo.

στρᾰτηγία, *jon.* **-ίη,** *ἡ*, **1.** služba vojvode (*στρατηγός*), dostojanstvo —, mjesto —, položaj vojvode, vojvodstvo, vrhovno zapovjedništvo, takođ. u plur., na pr. *ἐν ταῖς στρατηγίαις εὖ φερόμενος* srećan vojvoda. Aps., i *τινός* čiji, koje zemlje, jezgrovito *ἔς τι* šiljanje za vojvodu kamo. Napose **a)** u Ateni: služba stratega, za koju se morao polagati račun kao i za druge službe, i tako *ἐν ταῖς ἐνιαυσίοις στρ.* kod godišnje mijene strategâ (v. *στρατηγός*), *ἐκστῆναι τῆς στρ.* odustati od natjecanja za vojvodsku čast. **b)** *poz.* u Rimu: pretura *(praetura)*. **2.** vojvodska vještina, — razboritost, — iskustvo, vojvodi potrebno znanje, ratna vještina, ratne stvari, strategika, taktika. Napose **a)** vojvodski duh. **b)** vođenje vojske, suprotno: briga za njezino uzdržavanje, koja je inače takođ. dio od *στρατηγία* u širem smislu. **c)** konkr. osnova vojvodina, junačko djelo, takođ. u plur., aps., i *τινός* čije.

στρᾰτηγιάω, dezider. od *στρατηγέω*, htjeti postati vojvoda.

στρᾰτηγῐκός, 3. s osob. femin. **στρατηγίς, ίδος,** *ἡ* (*στρατηγός*), **1.** vojvodski, vojvodin, koji pripada ili dolikuje vojvodi, *τὰ στρ.* vojvodske dužnosti. Napose lat. *praetorius*, t. j. bivši pretor. Kao supst. *ἡ στρατηγίς* (*ναῦς*) vojvodska lađa, obič. najbolja i birana od vojvode. **2.** u vojvodskoj vještini iskusan, vješt ratovanju, vješt u vođenju vojske, u ratu iskusan, strateg, *στρ. ἀνήρ* čestit, izvrstan vojvoda.

στρᾰτήγιον, *τὸ* (*στρατηγός*), **1.** vojvodin čador, u Sof. o glavnom čadoru Agamemnonovu, gdje se argivski narod sastao u skupštinu, da vijeća o djelima Ajasovim. **2.** mjesto, gdje se u Ateni sastajalo deset redovnih *στρατηγοί*.

στρατηγίς, v. *στρατηγικός*.

στρατ-ηγός, *ὁ* (*στρατός, ἄγω*), *dux*, vojvoda, vojskovođa, zapovjednik, uop. vođ, katkad s *ἀνήρ*, u Esh. pobjednik vojvoda. U Sof. često s *δισσοί, διπλοῖ* t. j. Agamemnon i Menelaj, stoga *ἅτερος στρ.* Agamemnon, a Sof. Ant. 8 zove se s preziranjem i Kreon *ὁ στρ.*, jer ga Antig. ne priznaje za kralja. Bilo ih je uop. u vojsci obič. više (u Korinćana pače 15), jer nije bilo samo pješačkih zapovjednika, *στρ. τοῦ πεζοῦ*, i konjaničkih, *στρ. τῆς ἵππου*, već je u vojskama, sastavljenim od četa različnih država, od svake države bio određen osobit strateg, stoga *στρ. κατὰ πόλεις ἑκάστων*, i stoga različne vojskovođe u Ksen. Anab., što su ih birali vojnici. Takav je strateg dobivao četverostruku hoplitsku platu. No birali su se i pojedini kao izvanredni i s bezgraničnom vlasti, kao Periklo (Plut. Per. 37) ili Derkil. Stoji ili aps., ili s *τινός* čiji ili koje države, i *εἴς τι* za što. Napose su u Ateni *οἱ στρατηγοί* **a)** bili vrhovna vojnička vlast, i to njih 10, svake godine između atenskih građana po filama birani iznajpr. zato, da u ratu naizmjence po jedan dan imaju vrhovno zapovjedništvo. Stoga *στρ. δέκατος ὤν* kao vojvoda pored devet drugih. No poslije je bio to posao ili izvanrednih stratega ili samo dvojice trojice ili jednoga od redovnih, koji se onda zvao *ὁ ἐπὶ τῶν ὅπλων* vojnički strateg, dok su se ostali kod kuće morali brinuti za sve, što u ratu treba, kao i za sigurnost zemlje, te su kod svečanih ophoda sa svojim vojnicima morali sudjelovati. Po tome je bio jedan *στρ. ἐπὶ τῆς διοικήσεως* upravni, ili *ἐπὶ τῆς χώρας* za javnu sigurnost. U izvanrednim događajima dobili bi nalog da čuvaju ličnu sigurnost pojedinaca, te su onda imali i pravo zajedno s pritanima sazivati narodnu skupštinu. **b)** tako se zvao jedan najviši činovnik u maloazijskim gradovima. **c)** osob. kod Perzijanaca i u Perziji glavni zapovjednik, namjesnik pokrajinski. **d)** kod Rimljana *poz.* vrhovni vojvoda, konzul; takođ. pretor, kad bi priređivao igre. **e)** u N. T. *τοῦ ἱεροῦ* najviši levit među čuvarima hrama.

στρατηΐη, *ἡ*, v. *στρατεία*.

στρατηλασίη, *ἡ*, *jon.* **1.** vojnica, *ποιεῖσθαι* preduzimati vojnicu, zavojštiti, *ἐπί τι*. **2.** vojska.

στρατηλατέω, *jon.* i *poet.* **1.** vojsku u rat voditi, na vojsku ići, aps. i *ἐπί τινα* ili *τι*. **2.** *poet.* voditi, zapovijedati, *τινός* i *τινί*.

στρατ-ηλάτης, *ου, ὁ* (*ἐλαύνω*), *poet.* i *poz.* = *στρατηγός*, vojvoda.

στρᾰτιά, *jon.* **-τιή,** *ἡ*, i **στρᾰτός,** *ὁ*, *ep.* gen. *στρατόφιν*, **1. vojska,** zapr. utaborena (*στρατός*, od *στόρνυμι*), *ἀνὰ στρατόν* u taboru, okolu, i *στρατιά* vojska kad putuje, uop. vojska, četa, momčad, *στρατιᾷ* s vojskom, *μετὰ στρατιᾶς* zajedno s vojskom, *στρατιὰ πεζή, πεζική, κατὰ γῆν* pješadija, suhozemska vojska, *ναυτική* pomorska vojska, pomorske čete, brodovi; katkad *πεζή* i *ναυτική* izostaje; *ἡ πλείων στρ.* glavna vojska; često kao kolektiv s glag. u plur. ili

sa *αὐτούς*. Naoko mjesto *στρατεία* stoji *στρατιά* u frazi *στρατιὰν ἐπαγγέλλειν* na vojsku zvati, kao lat. *exercitum indicere*, zapr. vojsku naručiti, t. j. poručiti kome da postavi vojsku. **2.** *ὁ στρατός* znači napose i: mnoštvo, hrpa, četa, pratnja, *ἐν πολλῷ στρατῷ* u silnoj nalozi. Koje aps., koje *τινός* čija, sastojeći od koga, *ἔν τινι* gdje. **3.** kod *poz.* znači *στρατιά* vojnica = *στρατεία*, 1, v. r.

Στρατίη, *ἡ*, grad u Arkadiji.

στράτιος, 3., v. *στρατιωτικός*.

στρατιώτης, *ου*, *ὁ* (*στρατιά*), bojnik, bojac, vojnik, osob. **a)** prosti vojnik, najamnik. **b)** pješačke čete (Dem. Fil. 1). U plur.: vojnici, ratna momčad, čete; u pozivu: *ὦ ἄνδρες στρ.* Aps., ili *ἔν τινι* kod kojega mjesta, *ἐπί τινος* koji su gdje bili. Sing. stoji katkad mj. plur., tako Tuk. 6, 24 *στρατιώτης* spojeno sa *ὅμιλος*, kao vojnik.

στρᾰτιωτικός, 3. i fem. **στρατιῶτις**, *ιδος*, *ἡ*, pored **στρατεύσιμος**, 2., i *jon.* i *poz.* **στράτιος**, 3., *militaris*, koji pripada vojniku, ratu, ratnoj službi, vojnički, ubojni; vojnički surov, nepristojan, *σκηνή* vojnički čador, *ἡλικία, ἔτη* službena dob, službene godine, *ἀρωγή* ratna potpora, (*χρήματα*) *στρατιωτικά* ratni novci, *Ζεὺς στράτιος* Zeus vojne sile, narodni bog u Karana. Lik njegov stajao je u njegovoj svetinji u gaju u Labrandi držeći u ruci sjekiru. Supst. **a)** *ἡ στρατιῶτις* (*ναῦς*) vojnički prijehod, lađa za prevoženje vojnikâ. **b)** *τὸ στρατιωτικόν* mnoštvo vojnikâ, vojska. **c)** (*τὰ*) *στρατιωτικά* vojništvo, ratni poslovi, vojničko torlanje. Adv. **στρατιωτικῶς**, komp. *στρατιωτικώτερον*, (suprotno *ἐπὶ ναυμαχίαν*): više za suhozemsku vojnicu.

στρατολογέομαι (kao od *στρατο-λόγος*), vojnike kupiti. Pas. biti uzet u vojnike.

στρατό-μαντις, *εως*, *ὁ*, vidjelac vojske, Kalhas.

στρατόομαι, *ep.* i *poet.* dep. pas., *ep.* impf. 3. plur. *ἐστρατόωντο* (v. *στρατάομαι*), i *poet.* aor. part. *στρατωθέν*, utaboriti se, *πρός, παρά τι*.

στρατοπεδ-άρχης, *ὁ*, *poz.* zapovjednik tabora.

στρατοπεδεία i **στρατοπέδευσις**, *εως*, *ἡ*, taborenje, građenje okola, položaj vojske, *ἐν τῇ στρ.* kad su bili u okolu, *στρατοπεδείαν ποιεῖσθαι* taboriti, graditi òkô.

στρατοπεδεύω, med. **-ομαι** (*στρατόπεδον*), taboriti, òkô graditi, u taboru biti, utaboriti se, i o brodovima, uop. u okolu boraviti na kojem mjestu, aps., i *ἐς, πρός, περί τι* do čega, oko čega, u čem, *ἐπί, ἔς τι* na što, *πρός τινος* sa strane prema čemu, *παρά τινος* i *παρά τινι* sasvim prijeći od nekoga k drugomu, *τινί* čim.

στρατό-πεδον, *τὸ*, mjesto, gdje se utaborila vojska, mjesto za òkô, padalište; stoga uop. **tabor, òkô**, utvrda, takođ.: nasip, opkop, tvrđava, ali takođ.: ratna vojska, vojska u ratu. Kao vlastito ime zvali su se od kralja Psametiha Karanima i Jonjanima u Egiptu doznačeni stanovi na peluzijskoj otoci Nila **Στρατόπεδα**, a kad ih je poslije Amasis preselio u Memfis, zvao se i taj gaj kod Memfisa *στρατόπεδον*.

στρατός, *ὁ*, **στρατόφιν**, v. *στρατιά*.

Στράτος, *ὁ*, glavni grad Akarnanije, kod današnjeg Lepena; stanov. *Στράτιος*.

στρέβλη, *ἡ* (*στρέφω*), *poet.* vijalica, valjak, vitao.

στρεβλός, 3. (isp. *στρέφω*, *stringo*), *poz. ep.*, *poet. jon.* i *poz.* iskrivljen, **a)** savijen. **b)** kriv. **c)** razrok. **d)** pren. lukav. Otd.

στρεβλόω, navijati, sukati, napinjati, iščašiti, uganuti, iskriviti, *τί*, i to *τινί* čim, *ἔκ τινος* od čega, napose: na mučilo, točak, ljestve raspeti, mučiti, kostolomiti, koje za veću kazan ili da se tko prisili na priznanje krivnje.

στρεβλότης, *ἡ*, krivina.

στρέμμα, *τὸ* (*στρέφω*), ugon, uganut ud.

στρεπτικός, 3. koji suče. Od

στρεπτός, 3., adj. verb. od *στρέφω*, **1.** pleten, sukan, *χιτών* dobro satkan. Kao supst. *ὁ στρ.* **a)** ogrlica, đerdan, lanac, sastojeći od usukanih, nanizanih članaka, obič. od zlata, nakit što su ga nosili osob. odlični orijentalci, na pr. najodličniji Perzijanci. **b)** kovrtanj, perec, nekakav kolač. **2.** što se lako suče ili vrti, okretan (Il. 20, 248), i stoga: povodljiv, povratljiv (Il. 9, 497).

στρεπτο-φόρος, 2. *jon.* koji nosi lanac oko vrata.

στρεύγομαι, *ep.* dep. pas., zapr. na kaplje biti iscijeđen, stoga: pomalo onemoćati, mučiti se, ginuti, *ἔν τινι* u, na čem.

στρεφεδινέομαι, aor. *στρεφεδίνηθεν* mj. *ἐστρεφεδινήθησαν*, *ep.* pas., i *poet.* **στροφοδινέομαι** (kao od *στρεφε-δίνης, στροφο-δίνης*), u krugu vrtjeti se; vrtjeti se, *τινί* komu, *τινός* od čega, jer je *στροφ.* = *κύκλῳ δινεῖσθαι*.

στρέφω, fut. *στρέψω* i *στρέψομαι*, aor. *ἔστρεψα* i *ἐστρεψάμην*, perf. akt. *ἔστροφα*, med. i pas. *ἔστραμμαι*, aor. pas. *ἐστράφην* i (*ep. poet.*, rijetko u prozi) *ἐστρέφθην*, fut. pas. *στρᾰφήσομαι*, adj. verb. *στρεπτός*, ktomu *ep.* aor. akt. *στρέψα*, iter. *στρέψασχον*, i *jon. dor.* aor. pas. *ἐστράφθην* (srodno *στρεβλός* i *stringere*),

1. akt. tranz. a) sukati, vrtjeti; mahati, **okretati**, obraćati, savijati, upravljati, silom privoljeti, *τινά, τί*, i to *εἴσω* unutra, **ἄνω καὶ κάτω** što gore to dolje obraćati i vrtjeti, prolept. *οὖρον* okretom povoljan vjetar dati (Od. 4, 520), okrenuti vjetar, ili *εἴς τι* prema čemu, *διά τινος* kroza što. **b)** pren. *στρ. τὰν ἐμὰν εὔκλειαν ἔχειν βιοτάν*, t. j. *τὰν ἐμὰν β.* (*ὥστε*) *ἔχ. εὔκλ.* sud o mojem životu mijenjati, da izađe na glas vjernosti. **2. akt. intr.** i **pas.** (*στρᾰφήσομαι, ἐστράφην* i *ἐστρέφθην, ἔστραμμαι*), **a)** obraćati se, okretati se, pogoniti se, valjati se, izvrnuti se, uganuti se, s *κάτω* (*σέλματα*) prevrnuti, s **ἄνω καὶ κάτω** gore dolje izvraćati se, sa i bez **πάλιν**

okrenuti se, okrenuti leđa, otići (Il. 6, 516). Koje aps., na pr. *στρεφθείς* usukan, t. j. (čvrsto) umotan (Od. 9, 425), *ἐστραμμένος* smotan, gusto spleten, koje *τί* na čem, što, *ἀνὰ ὄγμους* okrenuti se kroz brazde, duž brazde, prema polju, *ἔκ τινος* iz čega, *ἔν τινι* pod čim, kim, *κατά, πρός τινα* protiv, na koga, i jezgr. *εἰς φάλαγγα* zavijati da postane falanga, sastavljati se u četnu prugu. b) tamo amo okretati se, *κατά τινος, ἔν τινι*. c) pren. **α)** sa i bez *ἄνω καὶ κάτω* tamo amo previjati se, opirati se, izbjegavati, s *τοιαῦτα* tako previjati se. **β)** dati odvratiti se, okrenuti se, odvratiti se (od pravoga), aps., stoga *στραφείς* obrnut, naopak, ali *τινός* obzirati se na što (Sof. Aj. 1117). **3. med.** od sebe natrag okrenuti, na pr. *στράτευμα* svoju vojnicu, *ἔς τι* kamo.

στρηνιάω, aor. *ἐστρηνίασα, poz.* obijestan, raskošan biti. Od

στρῆνος, ους, τὸ, razbluda, obijest, nagon.

στροβέω, *poet.* i *poz.* (*στρόβος*), vrtjeti, stoga: natjerivati, uznemirivati.

στρόβιλος, ὁ = *στρόμβος*, čigra, zvrk.

στροβιλώδης, 2. *poz.* čunolik.

στρόβος, *ὁ* (*στρέφω*), *poet.* vrtlog, vrćenje; *poet.* također: pojas.

Στρογγύλη, *ἡ*, jedno od Liparskih ostrva, sada Stromboli.

στρογγύλος, 3. (isp. *στραγγάλη*), zapr. svinut, okrugao, zaokružen, otrt ili izbrušen, *ναῦς, πλοῖον* trgovačka ili tovarna lađa, okrugla i trbušasta, dok su ratne lađe bile uske i dugačke.

στρογγυλότης, ἡ, okruglina, okruglost.

Στρομβιχίδης, *ου, ὁ*, sin Diotimov, zapovjednik atenskih brodova g. 412.—411. pr. Is.

στρόμβος, *ὁ* (*στρέφω*), *ep.* zapr. sukan predmet, stoga: čigra, zvrk, *poet.* također: puževa ljuska, vihar.

στρουθάριον, το, poz. i *στρουθίον, τὸ, poz.* i N. T. vrabac, vrapčić, demin. od

στρουθός, *eol. στροῦθος, ὁ* i *ἡ* (lat. *turdus* mj. *tursdus*, hrv. drozd), **1.** vrabac, posvećen Afroditi. **2.** *ὁ μέγας* ili (*jon.*) *κατάγαιος στρ.* noj. (U Esh. Ag. 145 orao?)

στροφάλιγξ, *ιγγος, ἡ*, vrtlog, *κονίης* vijavica od prašine.

στροφαλίζω, *ep.*, frekvent. od *στρέφω*, često vrtjeti, *ἠλάκατα*, t. j. presti.

στροφάς, *άδος, ὁ, ἡ* (*στρέφω*), *poet.* koji se okreće, *κέλευθοι ἄρκτου* kružna putanja Medvjedova na nebu.

στροφεῖον, *τὸ*, vijak, kolotur za navijanje uža (od sidra).

στροφή, ἡ, vrćenje, okret, obrat; lukavstvo, prijevara.

στρόφιγξ, ιγγος, ἡ, klin, petica, stožer.

στρόφιον, *τὸ*, povezača, v. *στρόφος*.

Στρόφιος, *ὁ*, **1.** (u Hom.) otac Skamandrijev. **2.** otac Piladov po Anaksibiji, sestri Agamemnonovoj, vladalac u Fokidi, gdje je Orest poslije umorstva Agamemnonova (v. Esh.) primljen.

στροφίς, ίδος, ἡ, poet. trak, pojas.

στροφοδινέομαι, v. *στρεφεδινέομαι*.

στρόφος, *ὁ*, i otd. **στρόφιον**, *τὸ*, *funis* (*στρέφω*), veza, uže, konop, s *ἀορτήρ* prekoramica (na torbi). Demin. *τὸ στρόφιον*, povezača, nakit na glavi grč. svećenikâ, slično *μίτρα* u perzijskih kraljeva. Kalija je taj nakit nosio kao *δᾳδοῦχος* kod misterijâ i u bitki.

στρόφωμα, τὸ, poz. i dem. *στροφωμάτιον, τὸ, poz.* šarke, stopica.

Στρύμη, *ἡ*, taski primorski grad u Trakiji.

Στρῡμών, *όνος, ὁ*, rijeka u Trakiji, sada Struma, turski: Karasu. Izvire na Skomiji (Skombru) i utječe u Strimonski zaliv (s. Redinski). Stanov. uz nju *οἱ* **Στρυμόνιοι**. Od nje su duhali sjeverni vjetrovi, *πνοαὶ ἀπὸ Στρυμόνος* ili *jon.* **Στρυμόνιος** *ἄνεμος*.

στρῡφνός, 3., kiseo, pren. mrzovoljast.

στρυφνότης, ἡ, poz. zla volja, mrzovoljasto držanje.

στρώματα, *τὰ* (sing. *jon.*), i **στρωμνή**, *ἡ* (*στρώννυμι*), prostrto, pokrivač, ćilim. Osob. posteljina, pokrivač, pokrovac, uzglavlje, postelja.

στρωμάτιον, τὸ, poz. demin. od *στρῶμα*, maleni pokrivač; mekani prostirač.

στρωματό-δεσμος, *ὁ*, vreća za posteljinu, u koju bi se svezali pokrovci i uzglavnice, da ih robovi na put nose za svojim gospodarom.

στρωμᾰτο-φύλαξ, *ακος, ὁ, poz.* čuvar posteljine i stvarî za stô potrebnih.

στρωμνή, *ἡ*, v. *στρώματα*.

στρώννυμι, v. *στόρνυμι*.

στρῶσις, ἡ, poz. prostiranje, taracanje.

στρώτης, ὁ, poz. koji prostire i sprema stô i postelju.

στρωτός, 3. (*στρώννυμι*), *poet.* prostrt, položen.

στρωφάω, *ep. jon.* i *poet.*, frekv. od *στρέφω*, **1. akt.** *ep.* = *στροφαλίζω*, presti. **2. med.** tamo amo okretati se, *κατά τινα* prema kome, prometati se, boraviti, općiti, baviti se, zatrajati se, *ἀνά, κατά τι, ἔν τινι, ἄλλῃ κἄλλῃ τινός*.

στυγ-άνωρ, ορος, ὁ, ἡ, poet. koji mrzi na ljude.

στυγερός, 3., adv. **-ῶς**, v. *στυγνός*.

στυγερ-ώπης, ες, ep. grozna, odurna pogleda (gen.).

στῠγέω, *ep. poet.* i *jon.*, aor. *ep. ἔστῠγον* i *ἔστυξα* (v. d.), *poet. ἐστύγησα*, perf. (*ἀπ*)*εστύγηκα* (u prez. znač.), aor. pas. *ἐστυγήθην*, fut. *στυγήσομαι* (u pas. znač.), **1.** mrziti, nenavidjeti, zazirati, prezirati, bojati se, žacati se, aps. ili *τινά, τί* ili s inf., i to *τινί* za koga. U pas. omražen, mrzak biti, aps., ili *στυγεῖσθαι ὑπό* ili *πρός τινος* kod koga, *τινί* komu. **2.** *ep.* u aor. 1. *ἔστυξα* kauzat.: strašnim učiniti, *τί*, i to *τινί*.

στύγημα, τὸ, poet. predmet mržnje.

στυγητός, 2. N. T. ogavan.

στύγιος, 2. i 3., i *Στύγιος*, 3., v. *Στύξ*.
στυγνάζω, N. T. mutan, mrzovoljast biti.
στυγνός, 3., i *ep.* i *poet.* **στυγερός**, 3. (*στυγέω*), adv. **-ρῶς**, **1.** mrzak, oduran; uop. gadan, strašan, strahovit, užasan, zlosrećan, sramotan, jadan, okrutan, neprijateljski, klet, žalostan, mrk, taman, koje aps. *στυγερὰ μάτηρ* mrska (za one, koje je otjerala), odurna i strašna (za se i za svoju okolinu), stoga: nesrećan, koje sa *ὁρᾶν* pogled mu bio mrk, ili *τινί* komu, i to *τινί* u, po čem, takođ. = adv. *στυγνὸν οἰμώξας* tužno uzdahnuvši, s tužnim uzdahom. **2.** akt. (*στυγνός*) s *εἴκων* popuštajući pun mržnje na mene.
στυγνότης, *ητος, ἡ, poz.* tuga, bol.
στύγος, *τὸ, poet.* mržnja, predmet mržnje.
στυλίς, *ίδος, ἡ, poet.* motka s jedrom.
στῦλος, *ὁ, poet.* i *poz.* (kor. *στυ*, srod. sa *στα*), stup, pren. potpora.
στύμα, *τὸ, eol.* = *στόμα*.
Στυμφαία, *ἡ*, tesprotska pokrajina, prozvana po gori **Στύμφη**, ogranku keraunijskog gorskog lanca.
Στύμφᾱλος, *jon.* **Στύμφηλος**, *ἡ*, **1.** grad u Arkadiji na rijeci istoga imena, s. znatne razvaline kod Kionije. Stanov. *ὁ* **Στυμφάλιος**. **2.** otd. **Στυμφηλὶς** *λίμνη, ἡ*, Stimfalsko jezero, s. jezero od Zarake, iz kojega Stimfal istječe.
Στύξ, *Στῠγός, ἡ* (omražena), **1.** rijeka ili jezero u podzemnom svijetu, kojoj je otoka Kokit, valjada preneseno od arkadijskog gorskog potoka Stiga, s. Mavronerija, kod Nonakrisa u sjev. Arkadiji, gdje u strahovitoj pustoši u dvije otoke s Turkomanske gore pada. Njezina kao led hladna voda drži se i sad za opasnu, a stari su je držali za smrtonosnu. Za Aleksandra kažu da je tom vodom otrovan. Njome su se bogovi zaklinjali najsvetijom i najstrašnijom zakletvom. — Otd. adj. **Στύγιος**, 3. i **στύγιος**, 2. i 3., *poet.* stigijski, koji pripada podzemnom svijetu; pren. mrzak, pustolovan. **2.** ime Nimfe, kćeri Okeanove i Tetidine. Njezina je rijeka otoka Okeanova, a utječe u podzemni svijet.
στύξαι, v. *στυγέω*.
στυππεῖον i *στυπεῖον, τὸ* (*στύππη* = *stuppa*), kučine; takođ. plur.
στυππειο-πώλης, ὁ, poet. prodavač kučina ili užetâ.
στυπτηρίη, *ἡ* (*στύφω* stezati), *jon.* stipsa, kocelj, *alumen*, slanac; takođ. mješavina stipse i galice, možda i: boraks.
στυπτικός, 3. (*στύφω* stezati), *poz.* koji čini krupnim, koji zabušuje.
Στύρα, *τὰ*, grad na jugozapadnoj obali Eubeje, s. Stura; stanov. **Στυρεύς**, *έως, ὁ*.
στυράκιον, *τὸ*, v. II. *στύραξ*.
I. **στύραξ**, *ἄκος, ἡ* i *ὁ*, grm ili drvo, što daje mirisavu smolu storaks.
II. **στύραξ**, *ἄκος, ὁ*, i otd. demin. **στυράκιον**, *τὸ*, **1.** sa i bez *ἀκοντίου* donji kraj koplja če. **2.** koplјača; koplje.
στυφελιγμός, ὁ, poet. udaranje, zlostavljanje. Od
στῠφελίζω, *ep.* i *poet.*, aor. *ἐστυφέλιξα* i *στυφ.*, **1.** udarati, turati, uzdrmati, uzbijati, aps. ili *τί, τινά*. **2.** odbijati, odgurati, otisnuti, rastjerati, *τινά, τινί*, i to *ἔκ, ἐκτός τινος*. **3.** uop. tamo amo gurati, mrcvariti, zlostaviti, *τινά*. Takođ. u pas.
στυφελός, 3. i 2. *poet.*, *στυφελώδης*, 2. *poz. ep.* i **στυφλός**, takođ. **στύφλος**, 3. (i 2.), *poet.* gust, krut, tvrd, neravan; pren. ozbiljan, strog, neotesan.
στύφω, zgusniti, učiniti krutim, tvrdim.
Στωικός, 3. (*στοά*), *poz.* koji se tiče stoičke filozofije, *ὁ Στ. λόγος* stoička nauka, u Plut. (Kleom.) takođ. ime pristalicâ te nauke. Supst. *ὁ Στ.*, pristalica stoičke filozofije, koju je Zenon iz Kitiona (oko g. 308.) u Ateni osnovao pa je g. 155. pr. Is. i u Rim uvedena. Glavno joj je načelo bilo: živjeti prema prirodi.
στωμυλιο-συλλεκτάδης, ὁ, poet. sakupljač brbljarija.
στώμυλμα, τὸ, poet. plur. ništavo brbljanje.
στωμύλος, 2. (*στόμα*), *poz.* koji ima dobar jezik, govorljiv, brbljav.
σῦ, *eol.* i *dor.* **τύ**, *ep.* **τύνη**, sing. gen. *σοῦ* (takođ. enklit.), *jon. ep.* i *poet.* *σέο, σεῦ, σέθεν* (naglaš. i enklit.), *σεῖο* (nikad enklit.) i *τεοῖο* (sumnj.), *dor.* i *eol.* takođ. *τεοῦς* ili *τεῦς*, dat. *σοί* (takođ. enklit., ali nigda u Hom.), *dor.* i *jon.* *τοί* (svagda enklit.) i *τεΐν* (naglaš. ili takođ. *τίν*), akuz. *σέ* (takođ. enklit.), *dor.* *τέ, τίν*,

dual. nom. i akuz. *σφῶι* i *σφώ* (*ep.* i *at.*), gen. i dat. *σφῶιν*, stegn. *σφῷν* (*ep.* i *at.*), nigda enklit.,

plur. nom. *ὑμεῖς*, *ep.* i *eol.* *ὔμμες*, gen. *ὑμῶν*, *jon.* *ὑμέων*, *ep.* *ὑμείων*, dat. *ὑμῖν*, *ep.* i *poet.* *ὖμιν*, *eol.* i *ep.* *ὔμμι(ν)* i *ὔμμ'*, akuz. *at.* *ὑμᾶς*, *jon.* *ὑμέας*, *eol.* i *ep.* *ὔμμε* (*ὑμέων* i *ὑμέας* u Hom. svagda dvojesložno), (*τε* mj. *τϝε*, lat. *te, tu*), objačano **σύγε**, **σύπερ**, lična zamjenica drugoga lica,

ti, tebe i t. d., **vi, vas** i t. d. Stoji osob. u pozivu, odgovoru, i tu često s *δέ*, ili u protivnosti, koja se gdje nahodi često samo po smislu, no katkad i tako, da bi mogla zamjenica i izostati. Kad je objačana s *αὐτός*, ostaje joj naglasak. Uz inf. stoji, kad je inf. zamjena imperativu. Eliptično stoji u *μὴ σύ γε* nemoj nipošto, ili u *τί σοί;* naime *συνέβη*, *οὐκ ἔγωγέ σε* naime *θελήσαιμ' ἂν θιγεῖν ἐμοῦ*, i ponovljeno u *σὲ δή, σέ* naime *καλῶ;* prebačeno u *πρός σε θεῶν (per deos te obsecro); ὑμεῖς* stoji i kod kolekt. sing. i *σοί* nerijetko kao dat. etički.
Σύβαρις, *εως*, *jon.* *ιος*, **1.** *Σ., ἡ*, grad na obali Lukanije, od Krotonjana g. 510. razvaljen, g. 443.

s pomoću grčkih, osob. atičkih naseljenika opet sagrađen i nazvan *Θούριοι*, v. *Θούριος*. Stanov. *ὁ* **Συβαρίτης**. **2.** *Σ.*, *ὁ*, rječica u Lukàniji, u Tuk. desna pritoka Kratisa, s. Cascali. **3.** *Σ.*, *ἡ*, kći Temistoklova.

σύβόσιον (*-βόσειον*), *τὸ* (*σῦς, βόσις*), *ep.* svagda plur. i sa **συῶν**, krd svinja.

Σύ-βοτα, *τὰ*, »svinjski pašnjaci«, nekoliko malih ostrva tik do obale epirske (tesprotske), s. Sijvota. Razlikuje se luka *τὰ ἐν τῇ νήσῳ Σ.*, od mjesta s lukom u Tesprotidi: *τὰ ἐν τῇ ἠπείρῳ Σ.*, zvanog takod. *Σ. λιμήν*.

σῦ-βώτης, *ου*, *ep.* *εω*, *ὁ* (*βόσκω*), svinjar, krdar.

σύγ-γαμος, 2., *poet.* **1.** ženidbom svezan. **2.** koji ima istu ženu, suparnik. **3.** rođak po ženidbi (?).

συγ-γείτων, *ονος*, *ὁ*, *ἡ*, *poet.* međaš, susjed.

συγ- ili **ξυγγένεια,** *ἡ* (*-νής*), **1.** isto podrijetlo, s r o d s t v o, osob. srodstvo po plemenu, plemenska sveza, *ἐς τὴν ξυγγ. οἰκειοῦντες* uvršćujući ih opet u staro pleme. U Ksen. An. 7, 3, 39 stoji *κατὰ τὴν σ.* po tom, što su Atenjani i Tračani bili kao rođaci po Teresu, pradjedu Seutovu, i mitskom Tereju, za kojega je Pandionova kći Prokna bila udata. Aps., ili *τινός* s kim, na pr. *τοῦ θεοῦ* (ali sumnj.), ili *πρός τινα*. **2.** konkr. r o d, r o d b i n a, pleme (i za jedno lice).

συγγενέτειρα, *ἡ*, *poet.* zajednička mati.

συγ- ili **ξυγγενής,** 2., *poet.* (*γένος*), i **σύγγονος,** 2. (*συγγίγνομαι*), **1.** a k t. koji zajedno rađa. **2.** p a s. zajedno rođen, p r i r o đ e n, *μῆνες* koji čovjeka svega vijeka prate, aps. ili *τινί*, i to s inf. **3.** sa i bez *φύσει* istoga roda, s r o d a n, u r o d u, osob. s r o d a n p o p l e m e n u, aps., i *τινί* ili *τινός* komu ili s kim, čiji rod, *συγγενὴς φθόνος* takođ.: mržnja srodnikā po plemenu. S u p s t. **a)** *συγγενές τι* srodstvo po krvi, *τινί* s kim, slič. *ξυγγενέστερον* uz *ψυχή* srodnija stvar. **b)** *τὸ σ.* srodno, krvne veze, rođaci, osob. plemensko srodstvo, *τῷ ξυγγενεῖ* po plemenskom srodstvu, obič. *κατὰ τὸ ξ.* po, prema plemenskom srodstvu, radi pl. srodstva. Takođ. u plur. *τὰ σ.* srodstva. Aps., i *τινός* s kim. **c)** *ὁ* ili *οἱ σ.* r o đ a k, srodnici, osob. po plemenu, aps. i *τινός*, s *φύσει* prirodni. **3.** iste vrste, s l i č a n. **4.** napose zvahu se na perzijskom dvoru i kod Aleksandra Vel. nesamo članovi vladalačkog doma, već i drugi zaslužni muževi počasnim imenom *συγγενεῖς* rođaci kraljevi, koji su jedini kralja smjeli poljubiti, osim toga garda (od 15.000 ljudi), koja se odlikovala gizdavim odijelom i oružjem.

συγγενικός, 3. *poz.* koji potječe od porodice, njoj pripada, porodičan, *νόσημα* porodična bolest, *ἐγκλήματα* porodične razmirice.

συγγενίς, *ίδος*, *ἡ*, *poz.* rodica, rođaka.

συγ-γεννάω, zajedno rađati, u p a s. zajedno roditi se, *τινί* s čim.

συγ-γηθέω, *poet.* zajedno radovati se.

συγ-γηράσκω, aor. inf. *poet.* *συγγηρᾶναι* (*-ᾶσαι*), zajedno starjeti, *τινί* s čim.

συγ- ili **ξυγγίγνομαι,** u Herod. **συγγίνομαι** (*-γενήσομαι, -εγενόμην, -γέγονα* i *-γεγένημαι*), s a s t a t i s e, komu doći, združiti se, takođ.: združen biti, kod koga biti, s kim zajedno (*unā* i *simul*) biti, živjeti, boraviti, družiti se, o p ć i t i, dogovarati se, zabavljati se, blizu koga boraviti. Napose **a)** komu p o m a g a t i (Sof. El. 411), služiti. **b)** s kim poučno drugovati, dakle: biti komu učitelj, učiti ga, ili: biti čiji učenik, dati se poučavati, stoga *ὁ συγγιγνόμενος* u Ksen. učenik (Sokratov), t. j. koji traži Sokratovo društvo i njegovu pouku; takođ.: saučenik, uop. prijatelj, i u plur. društvo čije. **c)** u ljubavi općiti, takođ.: u braku živjeti, bračno općiti. Koje aps., koje *τινί* s kim ili kod čega, pak *ἔν τινι* u čem, kod čega, *ἔς τι* za što, *ἐπὶ γάμῳ* u braku združiti se, *πρὸς βίαν* pod silu, *ἄκοντος* preko volje, *ἐκ διαφορᾶς* poslije razmirice.

συγ- ili **ξυγγιγνώσκω,** u Herod. **συγγινώσκω** (*-γνώσομαι, -έγνων, -έγνωκα* i t. d.), **I. akt. 1.** z a j e d n o z n a t i, također znati, nahoditi, spoznati, *παθόντες* patnjama spoznati; uvjeriti se, *τί*, ili s part., inf. i akuz. s inf., *τινί* na kom. **2.** zajedno zaključiti, p r i s t a j a t i, istoga mišljenja biti, s l a g a t i s e, priznavati, vjerovati, aps. ili *τί*, na pr. *τὴν ἁμαρτίαν* zapadati u istu pogrješku, isto tako griješiti, *ταὐτά* isto tako misliti, i to *τινί, μετά τινος* s kim, kao netko, *πρὸς ταῦτα* u tom pogledu, ili s *τινί* i part. ili inf. **3.** previdjeti, zaboraviti, p r a š t a t i, popuštati, milostiv biti, aps., ili *τινί* komu, čemu, i to s *εἰ*, ili part., takođ. s nom. part., na pr. *παθόντες* (za) pretrpljeno. **II. med. 1.** u Her. spoznati se, na sebi nahoditi, o s e b i p r i z n a t i, i to s inf. ili akuz. s inf., na pr. *ἑσσονες εἶναι* priznati da su slabiji. **2.** poznavati, *τινί* što. **3.** = a k t. d o p u š t a t i, popuštati, praštati, aps., ili *τινί* komu.

ξύγ-γνοια, *poet.*, i **συγ-** ili **ξυγγνώμη,** *ἡ* (*ξυγγιγνώσκω*), i *poet.* **συγγνωμοσύνη,** *ἡ*, *venia*, o p r o š t e n j e, pomilovanje, p o p u š t a n j e, *συγγνωμοσύνην θέσθαι* oprostiti, pregledati, *συγγνώμην, ξύγγνοιαν ἔχειν, ἴσχειν, ἀπονέμειν, ποιεῖσθαι* imati oproštenje, *ignosco*, praštati, aps., ili *τινί* komu, takođ. *τινί* s part. komu, ako ili što, i *περί τινος* što se koga tiče, i to *τινός* za što, ili sa *ὅτι, εἰ*, ili s inf.; ali *τύχη συγγνώμην ἔχει* ište oproštenje, može se ispričati *(veniam habet)*, slič. *συγγνώμην τι ἔχειν* neko ispričavanje imati. Ali *συγγνώμην λαμβάνειν, συγγνώμης τυγχάνειν* dobivati oproštenje, i to *παρά τινος* od koga, ili s part. zato što, *συγγνώμη* sa i bez *ἐστί* može se oprostiti, sa sl. *εἰ* ili inf. Slič. *σ. γίγνεται ἔκ τινος*, ili *συγγνώμην* aps., naime *διωρισμένην ὁρῶ*.

συγγνωμονέω, *poz.* opraštati. Od

συγ- ili **ξυγγνώμων**, 2. koji prašta, popušta, *τινί*, i to *τινός* čega radi, stoga *συγγνώμονα ἔχειν τινά τινος* u čem pozivati se na koga, koji naime isto tako misli, takođ. s inf. *κολάζεσθαι* dopuštajući, da i t. d. Supst. *ξύγγνωμόν τι γίγνεται πρός τινος* netko donekle prašta.

συγ- ili **ξυγγνωστός**, 2. *poet.* i *poz.* oprošten, koji se može oprostiti, *συγγνωστά* (*ἐστι*) s kopulom i bez nje, aps. ili s inf. Takođ. za lica: komu se može oprostiti, i s part., *ξυγγνωστοί εἰσι ποθοῦντες* može se ispričati, što čeznu.

συγ-γομφόω, *poz.* klinovima ili kolcima učvrstiti.

σύγ-γονος, 2., v. *συγγενής*.

σύγγραμμα, *τὸ*, i **συγ-** ili **ξυγγραφή**, *ἡ* (*συγγράφω*), **1.** popisivanje, bilježenje, popis (*συγγραφή*), i napisano (*συγγράμματα*). **2.** napose **a)** spis, rasprava, riječ, aps., ili *τινός* čiji, *περί τινος* o kom. **b)** bilješka, tumačenje. **c)** zakonska odredba, osnova, statut. **d)** (*συγγραφή*) povjesničko djelo, povijest. **e)** (*συγγραφή*) pismeni ugovor, obič. privatni o prodaji, najmu, dobavljanju. Stoga *κατὰ συγγραφήν* po pismenom ugovoru, *τὰς θυσίας κατὰ σ.* t. j. prema svotama, što ih država ima trošiti na žrtve, i prema žrtvama i gozbama, koje dobavljači zato imaju davati.

συγ- ili **ξυγγραφεύς**, *έως*, *ὁ*, koji što napiše. Napose **a)** pisac, književnik, povjesnik. **b)** *οἱ ξ.* ustavni odbor, povjerenstvo od 10 članova, u Ateni g. 411. postavljeno, s bezgraničnom vlasti, da pred narod iznesu osnovu novog (oligarhijskog) ustava.

συγγραφή, *ἡ*, v. *σύγγραμμα*.

συγγραφικός, *poz.* spisateljski.

συγγραφικῶς, adv., posve točno, t. j. kao u pisanom ugovoru.

συγ- ili **ξυγγράφω** i med. **συγγράφομαι** (*-γράψω* i *-γράψομαι* i t. d.), *conscribo*, **1. akt. i pas.** spisati, napisati, pismeno sastaviti, zabilježiti, sastaviti, osob. složenu građu, dok *ἀναγράφειν* znači građu pobilježiti, ali se ne pazi svagda na tu razliku, osob. o povjesniku: opisati, sastaviti, složiti, i to *τί* što, *περί τινος*. **2. med. a)** pismenu ispravu sastavljati. **b)** ime predlagača narodnom zaključku ili zakonu pripisati, narodni zaključak napisati, takođ.: promjenu jednoga dijela podnesenog prijedloga predlagati s običnim uvodom: sve ostalo kao dosad.

συγ-γυμνάζομαι, med., vježbati tijelo s kim, zajedno s kim vježbati se. Otd.

συγ-γυμναστής, *ὁ*, koji se s kim vježba (u gimnastici).

συγ-καθαγίζω, *poz.* zajedno žrtvovati.

σύγε, v. *σύ*.

συγ- ili **ξυγκαθαιρέω**, *jon.* **συγκαταιρέω** (*-καθαιρήσω*, *-καθεῖλον* i t. d.), zajedno rušiti, — skidati, i to *τινί* s kim, pren. **a)** zajedno pogubiti ili pobijediti, pomagati srušiti, poniziti, *τί, τινά*, i to *τινί, μετά τινος* s kim. **b)** *τοὺς ἀγῶνας* pomagati u bojevima, *τινί* kome.

συγ-καθαρμόττω, *poet.* aor. inf. *συγκαθαρμόσαι*, koga (*τινά*) zajedno pokopati.

συγ-καθέζομαι, dep., impf. *συνεκαθεζόμην*, zajedno sjediti, sjednicu imati.

συγ-καθείργνυμι, aor. *συγκαθεῖρξα*, zajedno zaključati ili zatvoriti, *τινά τι*, pren. koga na što vezati, kome što vezati; pas. dati zatvoriti se.

συγ-καθέλκομαι, *poet.* pas., zajedno svučen biti.

συγ-καθεύδω, *poet.* i *poz.* zajedno spavati s kim (*τινί*).

συγ- ili **ξυγκάθημαι**, *jon.* **ξυγκάτημαι**, dep. **1.** zajedno sjediti, napose: sjednicu imati, aps., i *ἔν τινι* na, u čem, *περί τινος* raspravljajući o čem. **2.** kod ili do koga (*τινί*) sjediti, u Her. 3, 68 zajedno s kojom u haremu stanovati.

συγ-καθίζω, **1.** akt. tranz. zajedno posaditi, *τινά*, N. T. **2.** akt. intr. i med. **συγ-καθίζομαι**, zajedno posjedati.

συγ-καθίημι, aor. *συγκαθῆκα*, inf. *συγκαθεῖναι*, spuštati; intr. poniziti se, udostojati se, naime dati odgovor.

συγ- ili **ξυγκαθίστημι**, tranz. (*-καταστήσω*, *-κατέστησα*), zajedno postaviti, — uvesti, — osnovati, — odrediti ili urediti, *τί*; zajedno unutra pustiti, i *poet.* zajedno doskočiti.

συγ-κακοπαθέω, N. T. i

συγ-κακουχέομαι, N. T. zajedno trpjeti.

συγ- ili **ξυγκαλέω**, **1.** akt. sazivati, skupljati, napose: u boj pozivati ili podjedno pozivati, *τινά, τί*, i to *τινί* s kim. **2.** med. N. T. k sebi zvati.

συγκαλυπτέος, 3. *poet.* koji se mora prešutjeti, i

συγκαλυπτός, 3. *poet.* odasvud zastrt, od

συγ-καλύπτω, zajedno pokrivati ili u zaborav metati; med. pokriti se, zastrti se.

συγ- ili **ξυγκάμνω**, *poet.* i *poz.* zajedno raditi ili napinjati se, zajedno pomagati, napose: zajedno muke trpjeti, aps. ili *τί*, i to *τινί* s kim; *poet.* takođ. sažaljavati.

συγ- ili **ξυγκάμπτω**, **1.** savijati, *τί*. Pas. *ξυγκαμφθείς* s iskrivljenim nogama. **2.** pren. N. T. u rđav položaj metati.

συγ-κασιγνήτη, *ἡ*, *poet.* sestra.

σύγ-κασις, *ἡ*, *poet.* sestra.

συγ- ili **ξυγκαταβαίνω** (*-καταβήσομαι*, *-κατέβην*), zajedno silaziti; pren. slagati se.

συγ-καταβάλλω, *poz.* zajedno upropastiti.

συγ-κατάγω, zapravo: zajedno natrag dovesti, napose: pomagati, da se tko (*τινά*) opet uvede.

συγ-καταδιώκομαι, pas., zajedno biti progonjen.

συγ-καταδουλόω i med. **-ομαι**, pomagati komu (*τινί*) pokoriti, *τινά, τί* koga, što.

συγ-καταδύομαι, *poz.* zajedno zalaziti.
συγ-καταζεύγνυμι (-ζεύξω, -έζευξα, -έζευκται), *poet.* i *poz.* zajedno svezati, pren. u perf. pas. zapleten biti, τινί u što.
συγ-καταθάπτομαι, pas., zajedno biti pokopan, τινί s kim.
συγκατάθεσις, εως, ἡ (τίθημι), *poz.* pristanak, složnost.
συγ-καταθετικός, 3. *poz.*, adv. -κῶς, odobravajući, sklon.
συγ-καταθέω, zajedno četovati.
συγ-καταίθω, *poet.* zajedno spaliti.
συγ-καταθνήσκω, *buk.* zajedno mrijeti.
συγ-καταινέω, potvrditi, pristajati, τινί.
συγ-κάταινος, 2. koji pristaje, na što τινί.
συγ-καταιρέω, v. συγκαθαιρέω.
συγ-καταίρω, *poz.* zajedno prispjeti, πρός τι.
συγ-κατακαίω (-καύσω i t. d.), zajedno spaliti, τί.
συγ-κατάκειμαι, zajedno za stolom ležati ili sjediti.
συγ-κατακλείω, *poz.*, *jon.* **συγκατακληίω,** zajedno zaključati, ἔσω ἔν τινι.
συγ-κατακλίνομαι, pas., *poet.* zajedno ležati.
συγ-κατακόπτω, *poz.* zajedno posjeći, τινά τινι.
συγ-κατακτάομαι, (zajedno) stjecati, pomagati osvojiti, τί τινι.
συγ-κατακτείνω, aor. 2. συγκατέκτανον, i ktomu od korj. aor. part. συγκατακτάς, *poet.* zajedno ubiti, τί ili τινά, τινί čim.
συγ- ili **ξυγκαταλαμβάνω,** aor. -κατέλαβε, zajedno otimati, zajedno osvajati ili zaplijeniti, aps. i τί; zajedno sebi uzeti, primati.
ξυγ-καταλείπω φρουράν, zajedničku stražu ili posadu ostavljati, ἔν τινι.
συγ- ili **ξυγκαταλύω** τὸν δῆμον, složiti se da se sruši demokracija, pomagati srušiti narodnu vladu.
συγ-καταμείγνυμι (-μίγνυμι), pomiješati, združiti.
συγ-κατανέμομαι, med., s kim dijeliti ili imati, τί.
συγ-καταπλέκω, upletati, τί τινι.
συγ-καταπράττω, pomagati izraditi, τί (takođ. med.).
συγ-καταριθμέω, *poz.* (zajedno) pribrajati, priračunavati, τινί čemu.
συγ-καταρρίπτω, *poz.* zajedno rušiti ili obarati, τί, osob. žito.
συγ-κατασκάπτω, *poet.* zajedno razvaliti.
συγ-κατασκεδάννυμι, aor. med. -εσκεδάσατο, zajedno izlijevati.
συγ- ili **ξυγκατασκευάζω,** pomagati učiniti ili izraditi, τί τινι kome što.
συγ-κατασκηνόω, zajedno pometati u čadore ili stanove, τινά, naime σὺν τοῖς ὑπηρέταις.
συγ-κατασκήπτω, *poz.* zajedno provaliti ili nasrnuti.
συγ-κατασπάω (-σπάσω, -έσπᾰσα i t. d.), zajedno svući, progutati, proždrijeti, τινά ili τί. U pas. s εἰς τὴν Σύρων ἐγκράτειαν zajedno biti povučen pod vlast asirsku, jer su Asirci i blizu medijskih tvrđava slobodno gospodovali.

συγ-καταστασιάζω, *poz.* političkim pletkama pomagati ugnjetavati, πόλιν.
συγ- ili **ξυγκαταστρέφω,** **1.** akt., *poz.* zajedno obraćati, t. j. završiti, τὸν βίον. **2.** med. zajedno pokoriti, pomagati pokoriti, τί.
συγ-κατατάττω, uvrstati zajedno, τινά, i to εἴς τι.
συγ-κατατήκομαι, *poz.* zajedno rastopiti se, upropastiti se, τινί na čem.
συγ-κατατίθεμαι, med., nešto od sebe zajedno postavljati, koje aps. slagati se, pristajati, koje τὴν αὐτὴν δόξαν περί τινος i sam o čem isto mišljenje očitovati.
συγ-καταφλέγω, *poz.* zajedno spaljivati, τί τινι.
συγ-καταψηφίζομαι, *poz.* dep. med., **1.** svojim glasom također osuditi, kod osude sudjelovati. **2.** zajedno birati čim, -κατεψηφίσθη pas. u N. T.
συγ-κάτειμι, v. συγκατέρχομαι.
συγ-κατεξανίσταμαι, *poz.* intr. aor. συγκατεξανέστη, zajedno podići se.
συγ- ili **ξυγκατεργάζομαι,** dep. med., **1.** pomagati urediti, zajedno izvesti ili izraditi, napose: zajedno steći, sebi podložiti, pomagati osvojiti. **2.** zajedno pomagati, u pomoći biti, u savezu biti, aps. ili τί, i to τινί komu ili za koga. **3.** *poet.* zajedno ubiti.
συγ-κατέρχομαι, aor. -κατῆλθε, i **συγ-κάτειμι,** *poz.* zajedno silaziti, zajedno dolje ići, pratiti, združiti se, u Lis. napose: zajedno vratiti se, za one, koji su se nakon pada tridesetorice u Atenu vratili.
συγ-κατεύχομαι, *poet.* dep. med., zajedno izmoliti, τί.
συγ-κατηγορέω, zajedno tužiti.
συγ-κάτημαι, v. συγκάθημαι.
συγ-κατοικέω, *poet.* zajedno nastavati ili živjeti, τινί s kim.
συγ- ili **ξυγκατοικίζω,** kod osnivanja pomagati, pomagati naseliti, napose: uspostaviti, pomagati ili opet uvesti; uop. zajedno osnovati ili podići, τί i τινά.
συγ-κατοικτίζομαι, fut. -ιοῦμαι, *poet.* med., zajedno dati žaliti se, plačući svoj jad kazivati, τί što se čega tiče.
συγ-κατορύττω, *poz.* zajedno pokopati, τί, i to τινί s kim.
συγ-καττύω, *poz.* skrpati.
σύγ- ili **ξύγκειμαι,** dep. med., **1.** zajedno ležati, združen biti. **2.** (kao perf. pas. od συντίθημι), **a)** složen, nagomilan, sačuvan biti, ἔκ τινος od kojega vremena. **b)** sastavljen biti, sastojati, takođ. poteći, ἔκ τινος iz čega. Napose **α)** umjetno izrađen, sastavljen biti, to je pravi izričaj o djelima pjesnikâ. **β)** izmišljen biti. I to τί kao nešto, ὑπό, ἔκ τινος od koga, ἔς τι, ἐπί τινι čemu, za što, ili s inf. **c)** dogovoren, pogođen, određen biti, koje aps., καθάπερ ξυνέκειτο po dogovoru, συγκείμενος dogo-

voren, određen, *ἀπὸ ξυγκειμένου λόγου* po dogovoru. Supst. *τὸ* ili *τὰ* **συγκείμενα** dogovor, što je ugovoreno (Her. 5, 62), *κατὰ τὸ* ili *τὰ σ.*, *ἐκ τῶν ξ.* po ugovoru, prema dogovoru ili pogodbi, *εἰς τὸ σ.* takođ.: na urečeno mjesto (Her. 9, 52; Ksen. An. 6, 3, 4). Koje *τινί* komu, s kim, slič. *πρός τινα* s kim, ili s inf., na pr. *συγκειμένον σφι* jer je s njima bilo ugovoreno.

συγ-κελεύω, zajedno zapovijedati ili pozivati.

συγ-κεντέω, *jon.* zajedno zaklati, uop. probosti, *τινά*.

συγ- ili **ξυγκεράννυμι**, aor. med. *συνεκεράσατο*, pas. *συνεκράθην*, *jon.* *-εκρήθην*, perf. med.-pas. *συγκέκραμαι*, *jon.* *-κέκρημαι*, pomiješati, združiti, sjediniti, **1.** pas. smiješan, stopljen, usko prikopčan, privezan ili pridružen biti, i to *ἀπό τινος* od, iz čega, *τινί* u čem, čim, s kim. **2.** med. **a)** s kim (*τινί*) združiti se, oprijateljiti se. **b)** za sebe sklopiti (prijateljstvo), *πρὸς Ξέρξεα φιλίην* (Her. 7, 151).

συγ-κεραυνόω, *poet.* munjevnom snagom ili brzinom smrskati, *τί*.

συγ-κερκίζω, satkati.

συγ-κεφαλαιόω, **1.** akt. u glavni posljedak sastaviti, zbrajati. **2.** med. **a)** sastaviti, ujediniti, centralizirati (Ksen. Kir. 8, 1, 15). **b)** zajedno predati, *τινί τι*, i pas.

συγ-κεχυμένως (*συγχέω*), adv., *poz.* smeteno.

συγ- ili **ξυγ-κινδυνεύω**, **1.** zajedno biti u opasnosti, i to *τινί* s čim, *ἔν τινι* u čem. **2.** zajedno ići u pogibli, *τινί* s kim i za čim, *ἔν τινι* u čem.

συγ-κινέομαι, *poz.* pas., zajedno krenuti, podići se, *τινί* s kim.

συγ-κλάω, skršiti, slomiti, *τί*. U pas. perf. *συγκεκλασμένοι* veoma savijajući se, *τὰς ψυχάς*.

σύγ- ili **ξύγκλεισις**, *εως*, *ἡ*, i u Tuk. **ξύγκλῃσις** *ἡ*, **1.** zaključavanje, zatvoranje, *τινός*. **2.** spajanje, gustoća, *τινός*.

συγ- ili **ξυγκλείω**, *staroat.* **ξυγκλῄω**, *jon.* **συγκληΐω**, **1. akt. tranz.** i **pas.** zatvorati, **a)** usko spajati, stiskati, složiti, suziti, skupiti, gustim činiti. Ali *ξυγκλῇσαι*, naime *τὸ διάκενον* (Tuk. 5, 72), red završiti, stoga *οὐ ξυγκλῃσθέν* mjesto, koje je ostalo otvoreno, ili *ξυνέκλῃε διὰ μέσου* naime zemlje, što leže s obje strane, dakle: ležeći po sredini (*διὰ μέσου*) spajati ih, t. j. suvislo ležati u sredini. Koje *τινά* ili *τί* koga, što (na pr. *τὰς ἀσπίδας* štitove nagusto složiti, da postane zaštitni krov [*testudo*], tako, da su vojnici oko četverokuta ili kruga štitove držali pred sobom, a oni za njima svoje držali uvis nad njihovom glavom; tim je zaštitni krov postao tako gust, da ni najveće kamenje nije moglo svezu raskinuti), i to *τινί* čim, *ἔν τινι* u čem, *ἔς τι* na što. **b)** zatvorati, opkoliti, zaključati, *τί, τινά*. **c)** koga predati vlasti čijoj ili sili čega (*εἰς, ὑπό τινα, τι*), N. T. **2. akt. intr.** stisnuti se, *ξυγκλῄσαντες ἐχώρησαν* uzmakoše u zbijenim redovima, ili *τινί*, na pr. *θυρεοῖς* sa štitovima. Takođ.: sukobiti se. **3. med.** i **pas.** **a)** med. zatvoriti se. **b)** pas. zatvoren, opkoljen biti, *τί* na čem, *τινί* čim.

συγ-κληρονόμος, *ὁ*, N. T. i *poz.* sunasljednik ili subaštinik.

συγ-κληρόομαι, pas., ždrijebom biti dodijeljen, *τινί*.

σύγ-κληρος, 2. *poet.* susjedni, međaš.

ξύγ-κλῃσις, *ἡ*, *staroat.* = *σύγκλεισις*.

συγ-κλητικός, 3. *poz.* *senatorius*, koji pripada senatorskom staležu; supst. senator.

σύγκλητος, 2. (*-καλέω*), sazvan, i to u Atičana osob. o izvanrednim narodnim skupštinama. Supst. *poz.* *ἡ σύγκλ.* senat (rimski).

συγκληίω, **ξυγκλῄω**, v. *συγκλείω*.

συγ-κλινής, 2. *poet.* koji se zajedno naginje; *τὸ σ. ἐπ' Αἴαντι* vojska što se tiska protiv A. (po drug. trgnuti mač).

συγ-κλίνιαι, *αἱ*, *poz.* nagnut položaj, nagib stranovitih ploha i brda.

συγ-κλίνομαι, *poet.* fut. pas. *συγκλιθήσεται*, zajedno leći, zajedno ležati.

συγ-κλονέω, *ep.* pomesti, smesti, pomutiti.

σύγκλυς, *υδος*, *ὁ* (*συγκλύζω*), zapr. splaknut, pren. što se zgrnulo, slučajno sastalo, **ἄνθρωποι** *σύγκλυδες* poganija.

συγ-κλώθω, *poz.* spresti, sudbinom s kim združiti; kome (*τινί*) odrediti.

συγ-κοιμάομαι, *poet.* i *poz.* pas., u postelji, os. bračnoj, zajedno spavati, počivati, *τινί* kraj, uz koga. Otd.

συγκοιμήματα, *τὰ*, *poet.* koji s kim spava, muž, žena.

συγκοίμησις, *ἡ*, spavanje s kim.

συγ-κοινόομαι, dep. med., priopćiti, *τί τινι*, t. j. koga (*τινί*) činiti dionikom u čem (*τί*).

συγ-κοινωνέω, zajedno u čem imati dio, učestvovati.

συγ-κοινωνός, 2. N. T. koji u čem učestvuje.

συγ-κολλάω, slijepiti, spojiti, *τὶ ἔκ τινος*.

συγ-κόλλως, *poet.* adv., sročno, sročito, složno.

συγ-κολυμβάω, *poz.* zajedno uroniti, skupa plivati.

συγκομιδή, *ἡ*, **1.** akt. snošenje, namicanje, dobavljanje, *τινός* čega. **2.** pas. stjecanje, zgrtanje, *ἔκ τινος ἔς τι* odakle kamo.

συγ- ili **ξυγκομίζω**, **I. akt. 1.** snositi, namaći, kupiti, sabirati, dobavljati, spravljati, *τί* ili *τινά*, na pr. *ζῶντας* žive. **2.** zajedno donositi, zajedno dići, za mrtve: zajedno pokopati, *τινά*, i to *τινί* čim. U pas. ležati, i to *ἐνταῦθα* t. j. u obećanju, da će me pokopati. **II. med. 1.** za sebe namaći, pobirati, skupljati, sebi pribaviti ili prisvojiti, *τί*, i to *τινί* u čem, *πρὸς ἑαυτόν* u sebi sjediniti, *εἰς τὴν ψυχήν* srcu svojem učiniti svojinom. **2.** oko sebe

skupljati, k sebi pozivati, *τινά* koga, *τινί* čim, također. s dod. *πρὸς αὐτόν*.

συγ-κόπτω, aor. pas. *συνεκόπην*, zajedno tući, zbiti, pobiti, potući, izlijemati, smicati, zajedno izbiti ili odbiti, skršiti, razvaliti, *τινά, τί*, na pr. *τὸν κόσμον* zbiti nakit ili posuđe, da se kovina za što drugo upotrijebi, *τινί* čim.

συγ-κοσμέω, zajedno kititi ili na ures biti, *τινά*.

συγ-κουφίζω, *poz.* zajedno oblakšati, pomagati nositi, *τινά*.

σύγ- ili **ξύγκρᾶσις**, *εως, ἡ* (-*κεράννυμι*), miješanje, stapanje, aps. ili *τινός*, i to *ἔκ τινος, ἐπί τι* ili *ἐς τοὺς ὀλίγους καὶ τοὺς πολλούς* t. j. oligarhičkih i demokratskih elemenata.

συγ-κρατέω, *poz.* držati skupa, čvrsto držati, *τί*.

σύγ-κρατος, 2. *poet.* pomiješan, usko spojen.

σύγ-κριμα, τὸ, poz. složeno, cjelina.

συγ-κρίνω [ῑ], adj. verb. *συγκριτέον, τινά* ili *τί*, **1.** zajedno prosuditi, porediti, i to *τινί* s kim. **2.** svezati, spajati, vezati (suprotno *διακρίνω*).

σύγκρῐσις, *εως, ἡ*, **1.** sastavljanje, sastavak. **2.** poređenje, poredba, aps. ili *τινός*.

συγκριτικός, 3., **1.** koji sastavlja, spaja. **2.** koji poredi; gramat. *t. t.* *ὁ συγκριτικός* i *τὸ σ.* (*sc. εἶδος*), komparativ.

συγ-κροτέω, tranz., stući, pljesnuti, kovati, *poz.* uop. sastavljati, prirediti, *τί*. U pas. **1.** uvježban, poučen (*συγκεκροτημένος*) biti, *τί* u čem. **2.** prigotovljen, spremljen biti.

συγ- ili **ξυγκρούω**, **1. tranz.** slupati, *τί*, pren. (na rat) nadrškati, podbuniti, zavaditi, mraziti, *τινά* ili *τί* nešto pobrkati, smesti, i to *τινί, πρός τινα* s kim. **2. intr.** udarati jedno o drugo, sukobiti se, aps., ili *τί* o što, čim; *τὸ ἀντίπρῳρον ξυγκροῦσαι* udaranje kljunom o kljun, kao inf. epekseg. u apoziciji za *τῇ ἀμαθίᾳ*.

συγ-κρύπτω, **1.** naokolo, t. j. posve sakrivati, zatajati, zastrti. **2.** zajedno skrivati. Aps. ili *τί*, ili sa sl. *εἰ*.

συγ-κτάομαι, dep. med., zajedno stjecati, pomagati osvojiti, zajedno osvajati, pripomoći, *τί* što, do čega, *τινί* komu.

συγ- ili **ξυγκτίζω**, s kim (*τινί*) osnivati, *τί* (Her. 4, 156 *συγκτίζουσι* anakolutski, složeno sa *σφί*, mj. *συγκτίζοντας*).

συγκτίστης, *ὁ, jon.* koji zajedno osniva naselje, naseljenik.

συγ-κυβεύω, *jon.* i *poz.* s kim kockati se, simbolski: *Δήμητρι* t. j. sa zemljom, koja sad usjev prima (dobija), sad žetvu daje (gubi).

συγ-κυκλέω, valjati, prevraćati.

συγ-κυνᾱγός, *ὁ*, također. **ξυγκύναγος**, 2., *dor.* (*poet.*) drug u lovu.

συγ-κυνηγετέω, *poz.* zajedno loviti.

συγ-κύπτω, zapr. zguriti se, pren. stegnuti se, stisnuti se, sagnuti se, šurovati, u jedan rog duhati, t. j. zajednički, složno raditi. N. T. također.: savijati se.

συγ-κῡρέω, aor. *συνεκύρησα*, *ep.* i *poet.* *συνέκυρσα*, i *jon.* med. **συγκυρέομαι**, perf. -*κεκύρημαι* (nema ga u *at.* prozi), sastati se, t. j. **a)** graničiti s nečim (*πρός τι*). **b)** skobiti se, namjeriti se, snaći, dogoditi se, u isto vrijeme dogoditi se, aps. *τὰ συγκυρήσαντα* događaji, ili *τινί, ἔς τινα* na koga, komu, ili s inf. ili s part. **c)** pokoravati se, *τινί*. Otd.

συγ-κύρημα, τὸ, poz. sastajanje, događaj.

συγκυρία, ἡ, N. T. slučaj.

συγ-κωμάζω, *poet.* i *poz.* zajedno plahovati, u veselu ili svečanu ophodu klatiti se.

σύγ-κωμος, *ὁ, poet.* drug u veselom ophodu.

συγ-κωμῳδέω, *poz.* pomagati rugati se.

συγ-χαίρω, zajedno radovati se, napose: sreću željeti, *τινί*.

συγ- ili **ξυγχέω** (-*χέω*, -*ἔχεα*, -*κέχυκα* i t. d.), aor. *ep.* također. *συνέχευα*, i od korj. aor. 3. sg. *σύγχῠτο* (i u tmezi), *poz.* *συγχύνω*, impf. *συνέχυνον*, **1.** slijevati, sasipati, osob. neuredno pomiješati, pobacati zajedno, *τί*. **2.** pren. pobrkati, pomesti, t. j. **a)** poremetiti, mutiti (Il. 9, 612), uznemiriti, oslabiti (Od. 8, 139). **b)** zasuti, zatrti; osujetiti, uništiti, razoriti, rušiti (Her. 7, 115), dokinuti, kršiti (Il. 4, 269), raskopati (Her. 4, 127), upropastiti. I to obič. *τί*, ali i *τινά*. U pas. pomesti se (Il. 24, 358), također.: razilaziti se, pobijati se (Her. 7, 142).

συγ-χορευτής, *ὁ*, koji s kim pleše, plesač.

συγ-χορηγέω, *poz.* **1.** zapr. trošak za zbor zajedno namaći, pak **2.** uop. sa i bez *ἀφειδῶς* podatljivo prinositi, darivati, aps., i *τινί* čemu, za što. **3.** uop. pomagati, *τινί*.

σύγ-χορτος, 2. *poet.* susjedni, međaš.

συγ-χόω i **συγ-χώννυμι** (-*χώσω*, -*έχωσα*, -*κέχωσμαι*), **1.** zasipati, zatrpati, zakopati, *τί* ili *τινά*. **2.** razvaliti, sa zemljom sravniti, *τί*.

συγ-χράομαι, dep. med., **1.** *poz.* zajedno upotrebljavati. **2.** N. T. općiti s kim, *τινί*.

συγ-χύνω, *poz.* i N. T. = *συγχέω*.

σύγ- ili **ξύγχῠσις**, *εως, ἡ*, smetnja, zabuna, pohara, rušenje, kršenje, smetanje. Napose: *τῆς πολιτείας* prekret ustava i svega, što jest.

συγ-χωνεύω, stapati.

συγ-χώννυμι, v. *συγχόω*.

συγ- ili **ξυγχωρέω**, fut. -*ήσω* i -*ήσομαι*, adj. verb. *συγχωρητέα*, **1.** zajedno ići, *συγχωροῦσαι πέτραι* stijene što udaraju jedna o drugu, Simplegade, koje Eur. računa k Tauriji i zato navodi mj. te zemlje. **2.** pren. pristajati, dopuštati, prihvatiti, predati se, snaći se, pokoravati se, popuštati, odstupati; zadovoljan biti, privoljeti, napose: sporazumjeti se, složiti se, pogoditi se, uglaviti, koje aps. i bezlič. *ὅπῃ ἂν ξυγχωρῇ* kako se već može, i slič. *ξυγχωρηθὲν αὐτῷ* kad bi mu se dopustilo, naime *ἐπιζητεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι*, ili *τῷ Ἰνδῷ* dod. *ὄνομα* ime

ustupiti Indu, koje *τί* što, u čem, *τάδε* ovoliko, *τινός* od čega odustati, *πρός τινα* i *τινί* s kim, komu, pred kim, ali *τινί* takođ. u čem, ili *τῷ ὀνόματι* imenu popuštati, t. j. Indu ime priznati, *τῇ αἰτίᾳ* razlog dopustiti, ali *εἴς τι* za što, *κατά τι* u čem, *ὑπό τινος* čega radi, *ἐπί τινι* pod uvjetom, *παρά τι* protiv čega, koje sa i bez *ὥστε*, ili dat. i akuz. s inf. U pas. biti ugovoren, aps. ili s *ὥστε* i inf. **3.** bezlič. **συγχωρεῖ,** može se, slobodno je, moguće je.

συγχώρημα, τὸ, poz., i

ξυγχώρησις, *εως, ἡ,* **1.** dopuštenje, priznanje. **2.** doznaka, punomoć, s *τοῦ* i inf., da on.

σύδην (*σεύω*), *poet.* adv., silno navaljujući, žestoko, brzo.

σύειος, 3. (*σῦς*), svinjski.

Συέννεσις, *ιος, ὁ* (valjada semitska tuđica = plemenit knez), naziv (ne ime) kiličkih knezova, od kojih se pominju osob. trojica, jedan u šestom vijeku pr. Is., drugi u jonskom ustanku i pod Kserksom, treći kao savremenik mlađega Kira.

συ-ζάω, zajedno živjeti, pren. živjeti i umirati, *τινί* za što.

συ-ζεύγνυμι (*συζεύξω, συνέζευξα, -έζευγμαι, -εζεύχθη, poet. -εζύγη*), **1.** akt. zajedno ujarmiti ili upreći, pren. svezati, osob. udati, ženiti. **2.** med. dati upreći, *τί.*

σύζευξις, ἡ, **1.** ujarmljivanje, spajanje. **2.** kombinacija.

συ-ζητέω, zajedno istraživati, raspravljati. Otd.

συζήτησις, ἡ, poz. raspravljanje, i N. T. riječanje.

συζητητής, ὁ, N. T. istraživalac, sofist.

συζυγία, *ἡ,* **1.** sveza, tijesno općenje; par. **2.** gramat. *t. t.* konjugacija, sprega.

συζύγιος, 3. *poet.* isto što

σύ-ζυγος, 2., *poet.* i *poz.*, i *σύζυξ, ὁ, ἡ, poet.* (*συζεύγνυμι*), zajedno ujarmljen, stoga supst. *ὁ, ἡ,* drug, drugarica; žena. Lično ime *Σύζυγος* u Fil. 4, 3.

σύ-ζωμα, τὸ, poet. sveza.

συ-ζώννυμι, poet. i *poz.* zajedno pasati, med. opasati se.

συ-ζωοποιέω, N. T. zajedno oživljavati.

Συήνη, egipat. Sun, sada Asuan, najjužniji grad na međi Egipta, i to *τῆς Θηβαΐδος*, t. j. pripadajući gornjem E.

συθῆναι, συθείς za *σεύομαι*, v. *σεύω* II.

συκάμινον, τὸ, poet. dudinja, dud (plod).

συκάμινος, ἡ, dud, murva (drvo).

συκῆ, *ἡ,* stegn., *ep.* i *jon.* **συκέη,** gen. plur. *jon.* *συκεέων* (drugi: *συκέων*), akuz. *συκέας* (dvoježložno), (*σῦκον*), smokva (drvo). Kao vlast. ime

Συκῆ (»Smokvenik«), smokvama obraslo mjesto u sredini obronka epipolejskog kod Sirakuse. Otd.

σύκινος, 3., smokov, od smokve (kojoj je drvo mekano i šupljikavo), stoga: *σ. ἄνδρες* ljudi nevaljali, slabi, *γνώμη* slab um.

συκομορέα, ἡ, N. T. smokva, sikomora.

σῦκον, *τὸ,* smokva (plod); *poet.* bradavica (po obliku).

συκοπέδιλος, 2. *poet.* sa sandalama od smokvena drveta (aluzija na *συκοφάντης*).

συκοφαντέω (*-φάντης*), opadač biti, krivo tužiti, opadati, panjkati, varati, aps., i *τινά* ili *τί.*

συκοφάντημα, v. *συκοφαντία.*

συκο-φάντης, *ὁ* (*φαίνω*), zapr. koji prijavljuje smokve, t. j. čovjek, koji vreba na ljude, što protiv zabrane izvoze smokve iz Atike, pa ih tuži, pak uop. kojemu je zanat tužiti i govoriti narodu; denuncijant po zanatu, kriv tužitelj, pletkaš, varalica, klevetnik. Prijeteći tužbama izmamili bi katkad od bogatih ljudi novaca. Već u doba Sokratovo, a i poslije bili su u Ateni opasni ljudi.

συκοφαντία, *ἡ,* i **συκοφάντημα,** *τὸ* (*-έω*), krivo optuživanje, kriva tužba, za koju je u Ateni bila određena dosta velika globa, ali se ipak dizala, osob. u fiskalskim parnicama poradi nezakonita uživanja javnih dobara, nemara u namirivanju dugova državnih, ili poradi nezakonito prisvojenog građanskog prava.

συκοφαντικός, 3., adv. *-ῶς, poz.* klevetan, opadljiv.

συκο-φόρος, 2. *poz.* koji nosi smokve.

σῦλα, v. *σύλη.*

συλαγωγέω, N. T. kao plijen k sebi privoditi svojom naukom.

συλάω, *συλήσω* i t. d., *ep.* impf. dual. *συλήτην,* pored *ep.* spor. obl. **συλεύω** (*σῦλον*), **1.** otimati, skidati, izvaditi, *τί,* na pr. *τόξον* naime iz spremice, dakle: otkrivati ga, takođ. *τί τινος.* **2.** napose: ubijenim neprijateljima odoru oteti, skinuti, pak uop. ugrabiti, oplijeniti, porobiti, pokrasti, varati, *τί, τινά,* pak i *τινά τι* ili *τινά τινα* komu što ili koga ugrabiti, ili *ἀπό τινος* od čega. U pas. s *ταῦτα* tako biti oplijenjen.

σύλη, *ης, ἡ,* samo plur. *σῦλαι* i *τὰ* **σῦλα,** **1.** grabež, osob. svetokrađa, krađa (u svetinji). **2.** zapljena robe zadužena trgovca. **3.** brodolov, hvatanje brodova, *σύλας ποιεῖσθαι* hvatati brodove (neprijateljske države).

συλήτωρ, ὁ, i *συλήτειρα, ἡ, poet.* otimač, otimačica.

συλλαβή, *ἡ* (*συλλαμβάνω*), skupljanje, ili: skupljeno, osob. u govoru, stoga: slog.

συλλαβίζω, *poz.* slova ili slogove zajedno izgovarati, sricati.

συλ-λαγχάνω (*συλλήξομαι, συνέλαχον, -είληχα*), ždrijebom zajedno biti dodijeljen.

συλ-λαλέω, N. T. razgovarati se.

συλ- ili **ξυλλαμβάνω** (*-λήψομαι, συνέλαβον, -είληφα* i t. d.), s adj. verb. *poet.* i *poz.* *ξυλληπτέον,* **I. akt.** i **pas. 1.** obuzimati, pograbiti, spopasti, opet skupiti, sjediniti, napose: stisnuti, *τινά*

ili τί, i to τινί čim. 2. sa sobom uzeti, otpraviti, ktomu uzeti, zaplijeniti, čvrsto držati, zgrabiti, zarobiti, zatvoriti; pren. duševno shvatiti, razumjeti (Her. 4, 114), dokučiti, aps. ili τινά, τί, i to τινί čim, ἔκ τινος iz čega, ἐπί τινι čega radi, ali ἐπὶ θανάτῳ na smrt, t. j. koga vezati i na smrt voditi ili dati pogubiti. 3. zajedno s kim nešto uhvatiti, zajedno prihvatiti ili pograbiti, u prilog biti (Her. 7, 6), sudjelovati, podupirati, pomagati (Ksen. Kir. 1, 6, 25), prinositi, aps., ili τινί komu, čemu, takođ. čim, τινός od čega ili u čem, τί u čem, na pr. πόλεμον ὑπὲρ τῶν πᾶσι συμφερόντων χρήμασι συλλ. sudjelovati novcem u ratu preduzetom u korist sviju, ali takođ. εἴς τι za što. II. med. stvari zajedno latiti se, da se obavi, zajedno zauzimati se ili sudjelovati, zajedno sjediniti se, zajedno unaprijediti, pomagati, aps., ili τινί s kim, komu, τινός što, u čem. za što, napose takođ. τινός sa sl. inf. koga zajedno na što privoljeti, πρός τι.

Σύλλας, α, ὁ, *L. Cornelius Sulla Felix*, rodio se g. 138. pr. Is., pobjednik Marija i diktator u Rimu, umr'o g. 78.

συλ- ili **ξυλλέγω,** fut. συλλέξω, aor. συνέλεξα, perf. akt. συνείλοχα, pas. συνείλεγμαι, *jon.* i *poz.* takođ. ξυλλέλεγμαι, aor. pas. συνελέγην, *jon.* i *poz.* češće συνελέχθην, aor. 1. med. *ep.* takođ. συλλεξάμην mj. συνελ.,

1. akt. i **pas.** *colligo*, **sabirati, skupljati,** sebi snositi, namaći; **kupiti,** sazivati, osob. vojsku skupiti, novačiti, τί ili τινά, i to τινί komu, παρά τινι kod koga, ἐπί τινα na, protiv koga, ἐπί τι kod čega, za što, ἔκ τινος iz čega. U pas. sakupljen, pozvan biti, kupiti se, skupljati se, sastati se, sjatiti se, u perf. zajedno biti. Pren. pomalo naći se, συνελέγετο αὐτῷ ἡ πολυλογία privikavao se pomalo da mnogo govori (Ksen. Kir. 1, 4, 3); aps. οἱ ξυλλεγέντες skupljeni, ili παρά τινος od koga, τινί komu, ὥς τινα kod koga, εἰς αὐτήν u sebe, ili εἴς, ἐπί τι na što, za što, ἀμφί τι oko čega, ἔκ τινος iz čega, περί τινος čega radi. 2. med. sebi ili svojima sabirati, skupljati, namicati, kupiti, τί, τινά, i to ἔς τι za što.

συλ-λείβομαι, *poz.* slijevati se.

σύλ-λεκτρος, ὁ, *poet.* i *poz.* drug u postelji, τινί čiji.

συλ- ili **ξυλλήβδην,** adv. (-λαμβάνω), zajedno uzeto, uopće, jedamput za svagda.

συλληπτέον, v. συλλαμβάνω.

συλ- ili **ξυλλήπτωρ,** ορος, ὁ, i fem. ktomu **συλλήπτρια,** ἡ (συλλαμβάνω), pomoćnik, pomoćnica, dionik, dionica, pomoć, pomagač, aps., i τινός u, pri čem, τινί čiji, komu.

σύλ- ili **ξύλληψις,** εως, ἡ (-λαμβάνω), grabljenje, hvatanje, lovljenje, zatvoranje, τὴν ξ. ποιεῖσθαι raditi o zatvoranju, aps., ili τινός čije, i to ἔν τινι u čem.

συλ- ili **ξυλλογή,** ἡ, i **σύλ-** ili **ξύλλογος,** ὁ (-λέγω), 1. skupljanje, sabiranje, τινός čega. Napose a) dizanje, utjerivanje daćâ. b) skupljanje vojske, novačenje vojnikâ. 2. sastajanje, strka, naloga, udruženje (Her. 5, 105), κατὰ ξυλλόγους γίγνεσθαι udruživati se, skupljati se. 3. (σύλλογος) skupština, sastanak (na vijećanje), o narodnim, sudbenim, vojničkim, saveznim skupštinama i o ratnom vijeću, aps. ili τινός, na pr. σ. ἐπίκλητόν τινος ποιεῖσθαι osobito vijeće (knezova) kojega naroda sazivati, takođ. παρά τινι kod koga, περί τινος o čem, čega radi.

συλ-λογίζομαι, dep. med., sebi sračunati, skupiti, u sebi razmišljati, promišljati, zaključivati, spoznati, τί, ili s neupr. zavis. rečen., i to μετά τινος zajedno s kim. Otd.

συλλογισμός, ὁ, logički zaključak, silogizam, sastojeći od premisa i zaključka, i

συλλογιστέος, 3., koji se mora ili smije zaključiti.

σύλλογος, ὁ, = συλλογή, v. r.

συλ-λούομαι, *poz.* med., zajedno kupati se, aps., i τινί s kim.

συλ-λοχίζω, zajedno na lohe (λόχος) razdijeliti.

συλλοχίτης, ου, ὁ, *jon.* vojnik iz istoga λόχος-a, vojni drug, τινί čiji.

συλ-λυπέομαι, fut. συλλυπηθήσομαι, pas., zajedno žalostiti se, sažaljavanje očitovati, aps., ili τινί čega radi srdit biti.

συλ-λύω, *poet.* zajedno riješiti, δεσμά dići sidra, pren. svađu poravnati (naime s kim).

σῦλον, τὸ, v. σύλη.

σῦμα, τὸ, lakon. mj. θῦμα.

Σύμαιθος, ὁ, međašna rijeka između Leontinâ i Katane, na istočnoj obali Sicilije, s. Giaretta.

συμ- ili **ξυμβαίνω,** -βήσομαι, συνέβην, συμβέβηκα, *jon.* inf. perf. συμβεβάναι, i *at.* perf. pas. συμβεβάσθαι, aor. pas. συνεβάθην, 1. zajedno ići, uz, do koga stupati, i to ποδί, naime kao παραβάτης, pren. slagati se. 2. sa i bez ἐς τωὐτό, **pogoditi se,** složiti se, ugovor uglaviti, predati se, slagati se, sjediniti se, na što pristati, dogovarati se, pristupiti, obećati, potvrditi (t. j. isto reći, za istinu priznati), koje aps. s πάλιν k ugovoru opet vratiti se, koje τινί s kim, o čem, τινί takođ. na nekakav način, ili χρόνῳ po vremenu, σχολῇ kasno, koje τί u čem, nekako, οὐδέν ni u čem, τἆλλα uostalom, ἔς τι za, u što, εἰς τὸ μέσον na tumačenje, koje leži po srijedi, ἐς ἀίδιον za svagda, περί τινος o čem, ἐπί τινι na pogodbu, o čem, κατά τι čim, ali κατὰ ἡσυχίαν u miru, ἔκ τινος iz čega, ἀπὸ τοῦ ἴσου pod pravednim uvjetima, πρός τινα s kim, ὑπό τινος od koga ugovoren, jer u ξυμβῆναι leži pasivni pojam, kao u ξύμβασις ξυνέβη ugovor bi uglavljen; tako dolazi i pravi pas. u značenju: biti uglavljen. Slijedi takođ. inf., nom. ili

akuz. s inf. sa i bez ὥστε. 8. sastati se, uspjeti, u redu biti, slijediti (Plat. Gorg. 498), pri čem izlaziti, privaliti se, desiti se, **dogoditi se**, nastati, *fieri*, biti (Plat. Gorg. 479 C). Napose **a)** svršiti se, svršetak imati, izvršiti se, ispuniti se, osob. za proroštva, i to λαμπρά jasno, razgovijetno, τοὐναντίον u suprotnom smislu, τοῦδε χρόνον na vrijeme pasti, zato i o vremenu samom u ἐς τὴν ἀπονόστησιν na povratak pristajati, t. j. dotle po svoj prilici proteći. **b)** o mjerama i slič. iznositi, pa tako i: dostajati, dotjecati. **c)** s part. (kao τυγχάνω), γιγνόμενος slučajno sam.

Često bezlično **συμβαίνει**, nastaje povod, događa se, slijedi, polazi za rukom. Aps., τὸ συμβαῖνον, τὰ σ. ono što slijedi, τὰ συμβάντα događaji, slučajne prilike, συμβὰς κακῶς πόλεμος nesrećno svršen rat, koje s τοῦτο, τοιαῦτα u tom sastojati, tako biti, tako dogoditi se, ἔχθιστα zavaditi se, χρήσιμον korisno biti, αἴσχιον kao veća sramota snaći, ili σ. τί τι pokazuje se, da je nešto nešto (na pr. κάθαρσις εἶναι τοῦτο συμβαίνει), koje τινί komu, za koga, ali i: čim, slič. πρός τινα za koga, ali περί τινα eufemizam: ako se dogodi komu što mj. »ako umre«, i ἔν τινι u čem, kod čega, ἐπί τι prema čemu, παρά τι spram čega, ὑπέρ τι nad čim, ἔκ, ἀπό τινος, διά τι čim, κατά τι kod čega, μετά τινος u nekom razmjeru. Koje s inf., dat. ili akuz. s inf., sa i bez ὥστε, katkad pleonast. s γενέσθαι, εἶναι ili takođ. s part.

συμ-βακχεύω, zajedno slaviti Bakhovsku slavu.

σύμ-βακχος, 2. *poet.* zajedno oduševljen.

συμ- ili **ξυμβάλλω**, συμβᾰλῶ, συνέβαλον, συμβέβληκα i t. d., *epski* aor. 2. takođ. σύμβᾰλον, i korj. aor. akt. 3. duala ξυμβλήτην, inf. ξυμβλήμεναι, i med. (s intr.-pas. znač.) ind. 3. sg. ξύμβλητο, 3. pl. ξύμβληντο, konj. 2. sg. ξυμβλήεαι (var. -σεαι), 3. sg. ξύμβληται (var. -βλῆται), part. ξυμβλήμενος (i u tmezi), *jon.* fut. συμβαλέω i t. d. (u starim izd. Her. za aor. inf. συμβαλέειν i slič., sada συμβαλεῖν),

I. akt. tranz. 1. (εἰς ταὐτό), **zbacati**, snositi, sasipati, sastaviti, zbiti, stoga: nasipati, zatvorati. Napose **a)** skupljati, sjediniti, oprijateljiti. **b)** pren. πόλεμον, μάχην, ἔχθραν, ἔριν, t. j. rat, boj i t. d. započeti ili zametnuti, **takođ.** ἔπη κακά t. j. vraćati (Sof. Aj. 1323), pak: navrkati, nadrškati, i to na svađu, stoga: dražiti (Il. 20, 54), drškati, zavaditi, *incito*. Konstr. s τινά, τί, i to τινί komu, s kim, čim, u čem, εἴς τι kamo, ili s inf. **c)** novac namaći, da ga uzajmiš, stoga: uzajmiti. **2. sastavljati**, porediti (Her. 4, 99), iz poredbe pojedinih predmeta nešto zaključiti, slutiti, razlagati, tumačiti, razumjeti, postavljati, navesti, τί, na pr. τὸ μαντεῖον porediti s istinom, obič. τινί, πρός τι s nečim, prema čemu, περί τινος što se čega tiče. Tu stoji, slič. lat. supinu na *u*, iza μικρά, ἀξίη i slič. inf. aor. akt. često, gdje se očekuje ξυμβληθῆναι, na pr. μικρὰ συμβαλεῖν πρός τι neznatno spram čega, οὐδὲ ἀξίη περί τινος συμβαλεῖν ne može se uporediti u čem, σοφώτερα ἢ κατ' ἄνδρα συμβαλεῖν oštroumnije nego da bi to čovjek mogao dokučiti, ili kao inf. aps. ὕδωρ ἓν πρὸς ἓν συμβάλλειν kad se od svakoga napose voda uzme ili poredi. U pas. porediti se, τινί čim, πρός τι svesti se na što, i u perf. συμβέβληταί μοι ja sam izračunao, t. j. računam.

II. akt. intr. i **med. sastati se**, sresti se, slijevati se, u svezi biti, općiti, komu doći, *incĭdo*, na koga namjeriti se, sresti se, sukobiti se (Il. 24, 709). Napose sa i bez μαχόμενος ili μάχεσθαι, u boju sukobiti se; pobiti se (Il. 16, 565), do boja doći, boriti se, potući se, skočiti na koga, aps. συμβαλών u okršaju, ili τινί, ἐπί, πρός τινα, πρός τι s kim, kod, na koga, čim, i to ἐπί τι kod čega, κατά τι po čem.

III. (med.) 1. pogađati se, ugovor učiniti, **složiti se, uglaviti**, ureći, aps. ili τί, na pr. ξενίαν prijateljstvo sklopiti (Ksen. An. 6, 4, 35), i to πρός τινα s kim. **2.** svoje ili nešto od sebe namicati, **a)** sastaviti, dodati, postaviti, pružati, prinositi, davati, uop. u pomoć biti, aps. ili τί, i to τινί komu, čemu, εἴς, πρός τι čemu, ili s part. tim što, ili s τὸ i inf. sprijed, kao u lat. rečenica s *quod:* da ja i t. d., ktomu donosi, tomu je uzrok i t. d. **b)** pren. γνώμας svoj glas dodati, zajedno svjetovati, ali γνώμην takođ. promišljati, (λόγους) dogovarati se, razlagati, i to περί τινος o kom, o čem. **3.** u duhu sebi sastavljati, u sebi porediti, sračunavati, zaključivati, dokučiti, razumjeti, aps. ili s τῇδε na ovaj način, ili συμβαλλόμενος ἐν Προκοννήσῳ εὕρισκον t. j. poredeći ono, što se u Pr. pripovijeda, ili τί, akuz. s. inf., neupr. zav. rečen., i to ἔκ, ἐπί τινος iz čega.

ξυμβασείω, bolje -βησείω, dezider. od συμβαίνω, na ugovor sklon biti.

συμ-βασιλεύω, *poz.* zajedno vladati, τινί.

σύμ- ili **ξύμβᾰσις**, εως, *jon.* ιος, ἡ (-βαίνω), dogovor, nagodba, ugovor, predaja, savez, ἀπὸ ξυμβάσεως po, prema ugovoru, ἡ διὰ μέσου ξ. stanje prema ugovoru, koje je po srijedi. Katkad u plur.

ξυμβατήριος, 2. i **συμ-** ili **ξυμβατικός**, 3., adv. **-ῶς**, koji smjera na nagodbu, pomirljiv, povratljiv, λόγος ugovor o miru, λόγοι pomirljivi govori, prijedlozi o miru. Supst. **οὐδὲν ξυμβατικόν** ništa pomirljivo, nikakvo popuštanje.

συμβησείω, v. συμβασείω.

συμ-βιάζομαι, dep. med., sagoniti, tlačiti, **perf.** s pas. znač. τὰ συμβεβιασμένα svi silom ugnjetavani.

συμ- ili **ξυμβιβάζω**, snositi, sastavljati, a) svezati, sjediniti, napose: prinuditi na *ξύμβασις*, pomirenje, pomiriti, *τινά τινι* koga s kim. b) porediti, *τινί τι*, iz poredbe zaključivati, prosuditi, razmišljati, slutiti; dokučiti, spoznati. c) poučavati, *τινά*, učiti, dokazati, s *ὅτι* i akuz. s inf. N. T.

συμβιβαστικός, 3. *poz.* koji pripada pomirenju.

σύμβιος, 2. *poz.* koji zajedno živi; *ὁ*, *ἡ*, muž, žena.

συμ-βιόω, fut. *συμβιώσομαι* i *poz.* *-βιώσω*, aor. *συνεβίων*, zajedno živjeti, život provoditi, aps. ili *τινί* s kim, nešto u životu imati ili uživati, katkad objačano s *κοινῇ*.

συμβίωσις, *εως*, *ἡ*, *poz.* zajedničko življenje, osob. bračno.

συμβιωτής, *ὁ*, *poz.* drug, pouzdanik.

ξυμβλήσεαι, var. za *ξυμβλήεαι*, Il. 20, 335, v. *συμβάλλω*.

σύμβλησις, *εως*, *ἡ*, *poz.* tumačenje, t. j. zaključak, koji se osniva na poređenju (*συμβάλλειν*) prilikâ.

συμβλητός, 3. (*-βάλλω*), *poz.* koji se može porediti.

συμ-βοάω, **1.** zajedno vikati ili uzvikati se, *τινί* s kim. **2.** sazivati, dozivati, zazivati, *ἀλλήλους* jedan drugoga.

ξυμβοήθεια, *ἡ*, zajednička pomoć, sjedinjena pomoćna vojska.

συμ-βοηθέω ili **ξυμβ.**, **1.** zajedno s drugima priteći u pomoć, zajedno pomagati, združen biti. **2.** među sobom doći u pomoć. **3.** u pomoć hitjeti, u velikom broju dolaziti u pomoć, uop. u pomoć priteći, pridolaziti. Aps., ili *τινί* s kim, čim, *ἐπί τινα* do koga, komu, *ἐς*, *ἐπί τι* kamo.

ξυμβόλαιος, 3. prema ugovoru, *δίκη* pravni odnošaj, da su aten. saveznici sve zamašnije stvari morali predavati atičkim sudovima na presudu. Otd. supst. *τὸ* **συμβόλαιον**, v. pod *σύμβολον*.

συμβολέω, *poet.* = *συμβάλλω*.

συμ- ili **ξυμβολή**, *ἡ* (*-βάλλω*), **1.** sastajanje, t. j. a) (i u plur.) slijevanje, stjecanje. b) sjedinjenje, sveza. c) sukob boraca, kreševo, okršaj, bitka, *τῇ σ.* u boju. **2.** konkr. a) u plur. članci, zglobovi. b) spona od pojasa, stoga *ἐπ' ἄκρης τῆς σ.* na gornjoj strani spone (Her. 4, 10). **3.** u plur. novčani prinosi, uop. prinosi, osob. za zajedničke gozbe.

συμβολικῶς, adv., kompar. *-ώτερον*, na slikovit, simboličan način, simbolično.

σύμ- ili **ξύμβολον**, *τὸ*, i **συμ-** ili **ξυμβόλαιον**, *τὸ*, **1.** **saobraćaj**, općenje, pristup, *πρός τινα* ka komu, stoga *τὰ τοῦ καθ' ἡμέραν βίου σ.* prilike svakidanjega života, privatno pravni odnošaji. **2.** rasprava, **ugovor**, napose a) privatni ugovor o mojem i tvojem, *δίκαι συμβολαίων* civilne tužbe, parnice o privatnim stvarima ili dugovima, *περὶ τῶν ἰδίων συμβολαίων ἀγών* pravdanje o prekršenim ugovorima. Osob. *α)* napisana zadužnica (*συγγραφή*), stoga takođ. *β)* dug, zajam i *γ)* *poz.* opć. poslovni papiri. b) državni ugovor, o prijateljskim i trgovačkim odnosima između dvije države, za koje se tim ugovorom uređuje *commercium*. **3.** znamenje, **biljeg**, znak. Napose a) znamenje na nebu, slučajni susret, let ptica i druge slučajne pojave. b) znamenje za prepoznavanje, na pr. prijateljâ, obič. pločica ili razrezana kocka *(tessera hospitalis)* s osobitim znakovima, koju bi domaćin dao svojemu gostu na rastanku; ona bi se razbila na dvoje, i svaki bi zadržao jedan dio, da se kasnije uzmognu opet prepoznati (stoga Plat. Simp. 191, d *ξύμβολον* = otkinuta polovica). Isto tako znači znakove, po kojima se poznaju glasnici, ili muž i žena nakon dugog rastanka, i uop. znak, po kojem se može ispitati nešto nepoznato. c) biljega sudačka, od mjedi, s imenom sučevim i brojem jednoga od 10 odjela, na koje je u Ateni 5000 sudija bilo razdijeljeno, i za koju im se poslije svršene parnice isplaćivala sudačka plata. d) uzorni tegovi i uzorne mjere, po kojima su se *σηκώματα* poređenjem označivala i baždarila (*σφραγίζω*, *χαράσσω τῷ χαρακτῆρι μολυβδίνῳ*).

σύμβολος, 2., *poet.* **1.** sastajući se; *οἱ σ.* oni koji se sastanu. **2.** kao supst. *ὁ*, znamenje, znak, = *σύμβολον*, 3. a.

συμβουλευτέος, 3. koji se mora svjetovati, *ξ. μοί τι* moram nešto svjetovati.

συμ- ili **ξυμβουλεύω**, **1. akt.** savjet davati, **svjetovati**, savjetom podupirati, svoje mišljenje reći ili saopćiti, nagovarati, i o bogovima, kao na pr. Ksen. Mem. 2, 6, 8, koje aps., na pr. *ὁ συμβουλεύων* savjetnik, koje *τί*, na pr. *συμβουλὰς σ.* savjet davati, ili *τὰ πολιτικά* u političkim pitanjima, koje *περί*, *ὑπέρ τινος* ili s inf., dat. ili akuz. s inf. ili neupr. zavis. rečen., i to *τινί* komu, koga. U pas. s *παρα τινος*. **2.** **med.** posavjetovati se, vijećati, promišljati, za savjet pitati, aps., ili *τινί* s kim, koga, *τί* u čem, ili s neupr. zavis. rečen.

συμ- ili **ξυμβουλή**, *ἡ*, i **ξυμβουλία**, *jon.* **συμβουλίη**, *ἡ*, savjet, savjetovanje, vijećanje, aps. i *τινός*, *παρά τινος*, *αὕτη ἡ ἱερὰ ξ. λεγομένη εἶναι* t. j. tu se potvrđuje poslovica o svetosti savjeta (*συμβουλὴ ἱερὸν χρῆμα*).

συμβούλιον, *τὸ*, *poz.* i N. T. **1.** = *συμβουλή*. **2.** vijeće.

συμ-βούλομαι, aor. *συνεβουλήθη*, zajedno htjeti.

σύμ- ili **ξύμβουλος**, *ὁ* (i *ἡ*) (*βουλή*), savjetnik, vijećnik, osob. politički, državnik, aps., ili *τινός* čiji, čega, u, o čem, slič. *περί*, *ὑπέρ τινος*, ili s neupr. zavis. rečen., *σύμβ. γίγνεσθαι περί τινος* davati savjet o čem, *σ. ποιεῖσθαί τινα περ τινος* komu ostavljati odluku o čem.

σύμενος od *ἐσσύμην*, v. *σεύω*, II.

Συμεών, ὁ, **1.** drugi sin Jakovljev i Lejin. **2.** Abrahamit. **3.** starac, Luk. 2, 25. **4.** Crni, crkveni učitelj u Antiohiji. **5.** apostol Petar (isp. *Σίμων*).

Σύμη, *ἡ*, otok između Knida i Roda, s. Simi. Otd. adv. ***Σύμηθεν***, sa S.

συμ-μαθητής, ὁ, saučenik.

συμ-μαίνομαι, poz. zajedno bješnjeti.

συμ-μανθάνω, zajedno učiti, aor. *συμμαθεῖν* iza *οὐδεὶς τόπος ἐπίσταται*, tako te bih i ja mogao saznati, što on zna, dakle: ni jedno mjesto ne zna mi dati glasa (o Ajasu), ili u *συμμαθόντι ἡδύ*, t. j. onomu, koji je tomu navikao.

συμ-μάρπτω, *ep.* i *poet.*, aor. part. *συμμάρψας* (i u tmezi), **1.** skupiti, zgrabiti, *τινά, τί*. **2.** skršiti, *τί*.

συμ- ili ***ξυμμαρτυρέω***, zajedno svjedočiti, — svjedok biti, potvrditi, aps. i *τινί*, i to s part. *ἐσαγγείλας* svojom izjavom.

ξυμ-μάρτυς (*ξύμ-μαρτυς*), *ὕρος, ὁ, ἡ*, svjedok, svjedokinja.

συμμάχεις, eol. part. prez. = *συμμαχῶν*.

συμ- ili ***ξυμμαχέω*** (*σύμμαχος*), augm. *συνεμ.*, komu (*τινί*) u boju, ratu, pomagati, u pomoći biti, zajedno boriti se, drug u boju, saveznik u ratu biti ili postati, u savezu biti, složiti se, savezništvu pripadati, uop. za koga ili što (zajedno) boriti se, pomagati, podupirati. Koje aps. *οἱ ξυμμαχήσαντες*, ili *τινός* čiji saveznici, suborci, *δι' ὑμᾶς μὴ ξυμμαχήσαντας* zato što nijeste prihvatili savez, s *ἐλευθέρως* u slobodnoj savezničkoj svezi biti, *μαλακῶς* dužnosti savezničke mlitavo vršiti, koje *τινί* s kim, za koga, za što, *κατά τινος* protiv koga, ili *ὥστε* s inf.

συμ- ili ***ξυμμᾰχία***, *ἡ, jon.* ***-ίη***, pomaganje u boju, pomoć u ratu, stoga: ratni savez, za obranu i navalu, uop. savezništvo, savez, sveza, aps. *ἡ ἔξω* izvanja, ***ναυτική*** savez pomorske vlasti, *οἱ ἀπὸ ξυμμαχίας αὐτόνομοι* samostalni saveznici, ili *τινός, τινί, πρός τινα* s kim. Metonim. **a)** saveznici. **b)** saveznička zemlja. (Obič. su saveznici bili politički samostalni, ali o ratu i miru odlučivalo je savezničko vijeće, u kojem je najjača država [Sparta, Atena, Teba] imala odluku i u ratu vođenje, pa je pobirala novčane prinose i određivala broj četa.)

συμ- ili ***ξυμμᾰχικός***, 3. koji se tiče saveznikâ, saveznički, *θεοί* sav. bogovi, *νόμος* zakon za saveznike ili podanike rimske *(socii Latini)*, naime o građanskom pravu koje bi im trebalo podijeliti, *στρατός* vojska koja je sastavljena od saveznikâ, saveznička vojska. Supst. *τὸ σ.* **a)** saveznička vojska, Tuk. 8, 9. saveznički brodovi. **b)** saveznička dužnost, saveznička zajednica, savez, saveznički ugovor ili odnošaj, *κατὰ τὸ σ.* po, prema savezu ili savezničkoj dužnosti. U plur. *τὰ ξ.* pomoćne čete, savezničke čete, saveznici.

συμμαχίς, *ἡ*, v. *σύμμαχος*.

σύμ- ili ***ξυμμάχομαι***, zajedno, u zajednici s kim boriti se, *τινί* (u Herod. prije *συμμαχέομαι*).

σύμ- ili ***ξύμμαχος***, 2. pored osob. fem. ***ξυμμαχίς***, *ίδος, ἡ*, **I. adj.** koji se zajedno bori, saveznički, koji pomaže, koji je u pomoći ili dolazi u prilog, koje aps. *σύμμαχα ἔχειν τὰ ἄκρα* visove imati u pomoći, od njih biti zaklonjen, *τὰς πόλεις ξυμμαχίδας ποιεῖσθαι* t. j. u savez pritegnuti, *αἱ ξ. νῆες* saveznički brodovi; koje *τινός* i *τινί*. **II. supst. 1.** *ὁ*, takođ. s *ἀνήρ*, suradnik, subojnik, bojni drug, saveznik, član saveza; uop.: zaštitnik, pomoć. Napose *οἱ σύμμαχοι* Ksen. Kir. 6, 1, 1 = *οἱ ἐπικαίριοι* vođe savezničkih četa. Aps., ili *τινός, τινί* čiji, s kim, u čem, za što. **2.** *ἡ σύμμαχος* ili *ξυμμαχίς*, **a)** pomoćnica. **b)** savezništvo, saveznici. **c)** saveznička zemlja. **3.** *τὰ σύμμαχα* pomoćna sredstva, sredstva.

συμ-μεθίσταμαι, poz. intr., zajedno s kim svoje mjesto mijenjati.

συμ-μείγνυμι, συμ-μειγνύω i ***συμ-μίσγω***, fut. *συμμείξω*, aor. *συνέμειξα*, perf. pas. *συμμέμειγμαι*, aor. pas. *συνεμείχθην* i *συνεμίγην* (prije *-μίγνυμι*, *-μιγνύω*, *-μίξω* i t. d., v. *μείγνυμι*), **1. akt. tranz.** *commisceo*, smiješati, pomiješati, umiješati, združiti, spajati, svezati, *τί*. Napose *χεῖράς τινι* s kim pobiti se na šake. **2. akt. intr.** i **pas.** smiješati se, pomiješati se, u jedan red stati (Her. 7, 40), sastati se, sastaviti se, sjediniti se, za rijeke: stjecati se; pak: primiješati se, u pas. suđen biti (Her. 7, 203), ili: pomiješan ostati (Plut. Per. 11). Napose **a)** komu približiti se, pridružiti se, sastati se s kim, doći k njemu, općiti s njim ili družiti se, dogovarati se, upustiti se u razgovor, takođ.: obljubiti. **b)** turati se među što, pobiti se, navaliti. Koje aps. *ἐν μέσῳ τοῦ συμμεῖξαι* u sredini, da se zapriječi sjedinjenje, koje *τινὶ πρός τινα* komu, s kim ili čim, no *τινί* takođ. u čem, ili *τί* dogovarati se o čem, *ἔς τι*, koje *ἐς μάχην, ἐς χεῖρας* do kreševa doći, no takođ. kamo, jer je u *συμμεῖξαι* sadržan pojam doći, slič. *ὁμόσε τινί* pohitjeti u kreševo s kim.

σύμμεικτος, 2., v. *συμμιγής*.

σύμμειξις (*-μιξις*), *ἡ*, miješanje, mješavina.

συμ- ili ***ξυμμένω***, perf. *συμμεμένηκα*, **1.** zajedno ostati, t. j. ne raspršati se. **2.** kod koga (*τινί*) ostati (zajedno). **3.** sa i bez *ἰσχυρός* čvrst ostati, držati se, trajati, aps., i *ἐς τοῦτο* dosad.

συμ-μερίζομαι, N. T. = *συμμετέχω*.

συμ-μεταβαίνω, *poz.* zajedno prelaziti, *ἅμα τινί*.

συμ-μεταβάλλω, *poz.* zajedno mijenjati ili promijeniti, aps., i *τινί* s kim; *τὴν ἐσθῆτά τινι* s kim u crno zaviti se.

συμ-μετακοσμέομαι, *poz.* pas., s kim (*τινί*) drukčije urediti se ili nositi se.

συμ- ili **ξυμμετέχω,** fut. *συμμετασχήσω*, i *poet.* **ξυμμετίσχω,** zajedno imati dio ili učestvovati, zajedno dionik biti s kim (*τινί*) u čem (*τινός*).

συμ-μέτοχος, 2. N. T. koji ima dio.

συμ- ili **ξυμμετρέομαι, 1. med.** odmjeriti ili izmjeriti, izračunati ili proračunati, *τί* što, *τινί* po čem. **2. pas.** odmjeren biti, slagati se, *τινί* komu ili s čim, *τῷ μακρῷ χρόνῳ* s velikom starošću, t. j. vrlo star.

ξυμμέτρησις, *εως, ἡ*, odmjerivanje, *ξυμμέτρησιν λαμβάνειν τινός* nešto izračunati.

συμμετρία, *ἡ*, pravi razmjer, sklad, mjera.

σύμ- ili **ξύμμετρος,** 2., adv. **-μέτρως** (*μέτρον*), **1.** po čem odmjeren, t. j. razmjeran, primjeren, a) o prostoru: *ὡς κλύειν* dosta blizu, da se čuje, *οὐ ξ. πορεία* t. j. nerazmjerno daleko. b) o vremenu: iste dobi, jednako star (Sof. OR. 1113); u pravo doba, u dobar čas (Eur. Alk. 27). c) o mjeri: *ἐς πλάτος ξύμμετρον*, naime *τῷ ὕψει*. **2.** prikladan, podoban, zgodan, povoljan, *τινί* komu, čemu ili za što, slič. *ἔς τι*. **3.** koji se drži mjere, umjeren; srednje ruke.

συμ-μητιάομαι, inf. *-τιάασθαι*, *ep.* rasteg. mj. *-τιᾶσθαι*, *ep.* dep. med., sjediti u vijeću, zajedno s kim vijećati.

συμ-μηχανάομαι, dep. med., **1.** zajedno pronalaziti, pribavljati, *τί*. **2.** *poz.* zajedno s kim (*τινί*) osnove snovati.

συμ- ili **ξυμμιγής,** 2., i **σύμ-** ili **ξύμμεικτος** (nepravo **-μικτος**), 2., **1.** pomiješan, *χαλκώματα* mjedeno posuđe, u kojem ima i zlata i srebra; svakojak, svake ruke, *ἔθνος* mješovit narod. **2.** u jednakoj mjeri primiješan, *τινί*. Adv. *jon.* **σύμμιγα,** među sobom; *τινί* zajednički, zajedno sa.

συμ-μίγνυμι, -μιγνύω, v. *συμμείγνυμι, -μειγνύω*.

σύμμικτος, pravo: *σύμμεικτος*, v. *συμμιγής*.

συμ-μιμέομαι, zajedno povoditi se ili nasljedovati. Otd.

συμμιμητής, ὁ, N. T. koji se zajedno povodi ili nasljeduje.

σύμμιξις, pravo *σύμμειξις, ἡ*, miješanje, mješavina.

συμ-μίσγω, v. *συμμείγνυμι*.

σύμ-μολπος, 2. *poet.* suglasan, skladan, složan.

συμμορίαι, *αἱ*, porezni razredi, u Ateni od g. 378. uvedeni, da se utjeruje porez na imovinu. 1200 bogatijih građana bilo je razdijeljeno na 20 takvih simorija po 60 članova, s odborom od 300 najbogatijih na čelu, koji su morali porez predujimati, a zato su poslovima simorijâ, kako su znali, upravljali. Svaka je dakle simorija imala po 15 tih najbogatijih ljudi s jednim glavarom (*ἡγεμών*) i upraviteljem (*ἐπιμελητής*). (Na isti način namicali su se od g. 357. također trijerarhijski porezi.)

ξύμ-μορος, 2. zajedno podložan porezu, podložan, *οἱ ξ. αὐτοῖς* Tebancima podložni, vazali, jer je deset samostalnih gradova beotskoga saveza imalo opet manjih gradova sebi podložnih.

συμ-μορφίζομαι i *-μορφόω*, N. T. sličnim činiti.

σύμ-μορφος, 2. N. T. po obliku sličan.

συμ-μοχθέω, *poet.* zajedno trpjeti, s kim *τινί*.

συμ-μυέομαι, *poz.* pas., zajedno upućen, ređen biti, s kim *τινί*.

συμ-μύω, perf. *-μέμυκε, -κώς* (*ep.* i u tmezi), zajedno zatvoriti se ili zaklopiti se.

συμπαθέω, 1. sućut imati, sažaljavati, aps., ili *τινί* koga. **2.** *poz.* biti u zamjeničnom djelovanju s čim, *τινί*.

συμ-παθής, 2. *poz.* koji ima sućut, milostiv.

συμ-παιανίζω, zajedno pjevati pean.

συμ-παίζω, fut. *-ξομαι*, *poet.* i *poz.* zajedno šaliti se ili igrati se, aps., ili *τινί* s kim.

συμπαίκτωρ (*-παίστωρ*), *ορος, ὁ*, drug u igri.

συμ-παίω, *poet.* zajedno udarati, zbijati, *τί*, i to *τινί* o što.

συμ-παλαίω, *poz.* zajedno rvati se, s kim *τινί*.

συμ-παραβύομαι, aor. pas. part. *-βυσθείς*, *poz.* zajedno strpan biti, zajedno utisnuti se.

συμ-παραγίνομαι (*jon.*) i **ξυμπαραγίγνομαι,** aor. part. *-παραγενόμενος*, zajedno nadolaziti, napose: u pomoć ići ili pohitjeti, *τινί* komu, čim.

συμ-παραγγέλλω, *poz.* koga (*τινί*) kod natjecanja za službu podupirati.

συμ-παραθέω, zajedno kraj čega trčati.

συμ-παρακαθέζομαι, zajedno sjesti do koga.

συμ-παρακαλέω, 1. zajedno dozivati ili pozivati, *τινὰ εἴς τι*. **2.** zajedno zazivati, *τινά*. **3.** u N. T. također: tješiti.

συμ-παράκειμαι, *poz.* zajedno pokraj čega ležati, također: pripadati, *ταῖς ἀρχαῖς*.

συμ-παρακολουθέω, **1.** sa strane ići. **2.** misao slijediti, t. j. razumjeti je.

ξυμ-παρακομίζω, pratiti, *τί*. U pas. *τοῦ ξυμπαρακομισθῆναι* da dobije pratnju.

συμ-παρακύπτω, *poz.* zajedno pored čega sagibati se.

συμ- ili **ξυμπαραλαμβάνω,** zajedno privlačiti, zajedno još uzimati, za druga, *τινά, τί*, i to *τί* kao nešto.

συμ- ili **ξυμπαραμένω,** ostajati, *τινί* u čijim rukama, zajedno s kim dalje živjeti.

συμ-παραπέμπω, *poz.* = *ξυμπαρακομίζω*.

συμ-παραπλέω, *poz.* pored čega voziti se ili ploviti.

συμ-παραπόλλυμαι, zajedno pri čem pogibati.

συμ- ili **ξυμπαρασκευάζω,** zajedno pripravljati, opremati ili oružati, zajedno izraditi, priugotoviti, pomagati, zajedno izvršiti ili raditi, *τινί τι*.

συμπαραστατέω, zajedno pomagati.

ξυμ-παραστάτης, *ου, ὁ*, pomoćnik, pomoć.

συμ- ili **ξυμπαρατάττομαι,** med., zajedno s kim u bojnom redu stajati, zajedno boriti se, čiji

saveznik (u ratu) biti, aps., ili τινί s kim ili čiji, i to τί bitku zametati (s kim).

συμ-παρατηρέω, kraj čega stajati i motriti.

συμ-παρατρέχω, *poz.* kraj čega trčati, τινί s kim, μετά τινος zajedno sa čim ili pod što, εἴς τι kamo.

συμ-παραφέρομαι, aor. pas. συμπαρηνέχθην, zajedno biti odnesen, τινί.

I. **συμ-** ili **ξυμπάρειμι,** -εἶναι, zajedno nazočan biti.

II. **συμ-πάρειμι,** -ιέναι, zajedno navaliti.

συμ-παρ-εισ-έρχομαι, zajedno pokraj čega prodirati.

συμ-παρέπομαι, dep. med., zajedno kraj čega slijediti, zajedno slijediti, pratiti, o boku stajati, ἐν ἴσῳ τούτῳ u istom redu s kim stajati, ἐπί τι kamo. Pren. zajedno privaliti se, pristupiti, biti kod čega, τινί.

συμ-παρέχω, zajedno pružati ili zadavati, τί, i to τινί komu.

συμ-παρίπταμαι, *poz.* kraj koga (τινί) letjeti.

ξυμ-παρίσταμαι, med. intr., fut. -στήσομαι, aor. -έστην, *poet.* i *poz.* zajedno uz koga (τινί) stajati.

συμ-παρομαρτέω = συμπαρέπομαι, τινί.

συμ-παρορμάω, *poz.* zajedno podbadati ili dražiti, aps. ili τί.

σύμ- ili **ξύμπᾱς,** ᾶσα, ἄν, pored **συν-άπας,** objačani πᾶς, obič. u plur., no uz kolektivne pojmove takođ. u sing., sav, u svemu, kao cjelina, svi zajedno, svi, sa članom: ὁ ξ. λόγος ukupni iznos; inače cijeli, čitavi, opći, cjelina. Supst. τὸ i τὰ σ. sve, cjelina, čitava država; takođ. sa sl. inf., ili kao adv.: zajedno, u svemu, uopće, ukratko, τὸ ξ. εἰπεῖν ukratko rečeno. Ali τοῖς ξύμπασι za cjelinu.

συμ-πάσχω, jednako trpjeti; takođ. = συμπαθέω, 2.

συμ-πατάσσω, *poet.* zajedno udarati.

ξυμ-πατέω, zgaziti, τί.

συμ- ili **ξυμπείθω,** zajedno nagovarati, pomagati nagovoriti, na što nagovoriti, pozivati, skloniti, privoljeti, aps. ili τινά, i to s inf.

συμ-πείρω, perf. pas. inf. -πεπάρθαι, aor. pas. part. -παρέντες, *poz.* isprebadati.

συμ- ili **ξυμπέμπω,** 1. slati s kim, uop. dati na put, aps. ili τί, τινά, takođ. τινός iz nekoga broja, παρά τινος od koga, τινί, σύν τινι, μετά τινος, s kim, komu, ἔς τι za što, kamo, ἄχρι πρός τι da što ojača. Napose u pas. za pratioca biti pridan. **2.** zajedno poslati, τινά, i to τινί s kim. **3.** s τὴν πομπήν zajedno ići u ophodu, *prosequor*, μετά τινος s kim, τινί kojemu bogu u u slavu, εἴς τι kamo.

συμ-πενθέω, 1. zajedno žaliti, τινά za kim. **2.** zajedno žalostiti se, τινί s kim.

συμ-πένομαι, zajedno biti siromah.

συμ- ili **ξυμπεραίνω** i med. **συμπεραίνομαι, 1.** zajedno izraditi, sporiti, jariti, aps. ili τί, i to τινί s kim, za koga. **2.** sve namičući isposlovati, dokrajčiti, dogotoviti, izvršiti, svršiti, τί, i to εἴς τι do kojega vremena.

συμπέρασμα, τὸ, *poz.* zaključak, izvod.

ξυμ-πέρθω, *poet.* zajedno razvaliti ili porušiti.

συμ- ili **ξυμπεριάγομαι,** pas., zajedno okolo voditi se, aps., ili τινί s čim.

συμ-περιαγωγός, 3. koji zajedno okreće.

συμ-περιλαμβάνω, zajedno obuhvatati, grliti, zajedno okruživati, τινά, i to ἔν τινι u čem.

συμ-περινοστέω, *poz.* zajedno obilaziti, s kim τινί.

συμ-περιπατέω, zajedno šetati, s kim τινί, i to ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα na jednoj strani.

συμ-περιπλοκή, ἡ, *poz.* razmještanje na hrpe.

συμ-περιστρέφω, *poz.* zajedno obrtati ili okretati.

συμ-περιτειχίζω, *poz.* zajedno naokolo utvrditi.

συμ-περιφέρω, zajedno okolo nositi, pas. fut. -ενεχθήσομαι, zajedno okretati se, μετά τινος s čim; med. *poz.* općiti s kim, vladati se po kom, τινί. Otd.

συμπεριφορά, ἡ, općenje, drugovanje, saobraćaj.

συμ-περονάω, *poz.* skopčati, zajedno prikovati, τί τινι.

συμ- ili **ξυμπήγνῡμι, 1. akt.** (-πήξω, συνέπηξα, *dor.* -έπαξα), spajati, t. j. **a)** gustim, čvrstim činiti, γάλα pustiti da se zgruša. **b)** graditi, podizati, τί. **2. med. συμπήγνῡμαι, a)** tranz. (aor. -πήξασθαι), sebi što sastaviti ili spojiti. **b)** intr. s perf. 2. συμπέπηγα, krut postati, zgrušavati se. Perf. čvrsto spojen biti; συμπεπηγὼς τὸ σῶμα čvrsta, zdepasta tijela. Otd.

σύμπηκτος, 2. čvrsto spojen, čvrst.

σύμ-πηξις, ἡ, *jon.* sastavljanje; utvrđivanje, zgrušavanje.

συμ- ili **ξυμπιέζω,** stiskati, obuhvatati, τί, takođ. u pas.

συμ-πιλέω, svaljati, zbijati.

συμ-πίμπρημι, *poz.* zajedno spaljivati, τί.

συμ- ili **ξυμπίνω,** fut. συμπίομαι, zajedno piti ili pijančovati, biti kod pijanke, aps. ili παρά τινι.

συμ- ili **ξυμπίπτω** (-πεσοῦμαι, -έπεσον, -πέπτωκα), (i u tmezi), **1.** zajedno padati, rušiti se, srušiti se (i za lica, od slabosti), aps., ili πρὸς αὐτήν u sebe. **2.** udariti jedan na drugoga, sastati se. Napose sa i bez εἰς ἀγῶνα u boju sukobiti se, pobiti se, navaliti. Koje aps., koje τινί, πρός τι čim, na što, ili τινί s kim, αὐτοῖς sami među sobom, i to ἔν τινι, κατά τι gdje. **3.** događati se, zametnuti se, nastati, dogoditi se, desiti se, snaći, obič. o nesreći, aps., ili τινί komu, koga, i to — jer συμπεσεῖν ima u sebi pasivni pojam — ὑπό τινος od, iz kojeg uzroka. Često bezlič., **ξυμπίπτει,** sve se sastaje (ἔς τι), desi se slučajno, događa se, s akuz. s inf., sa i bez ὥστε. Stoga supst. τά τινι ili περί τινα συμπίπτοντα događaji s kim, doživljaji čiji, usud čiji, πρὸς τὸ συμπῖπτον ἀεί

svagda prema prilikama, već kako se desi. **4.** zapasti, *τινί* i *ἔς τι* u što, gdje u živom pričanju, kao Sof. OR. 113, prez. stoji o prošlosti. **5.** (*εἰς τὸ αὐτό*) ili *συνελθόν*, sastati se, slučajno slagati se (Her. 6, 18), slučiti se (Her. 9, 101), aps., i *τινί* s čim, za koga, *κατά τι* na što.

συμπίτνω, *poet.* = *συμπίπτω*.

συμ-πλακεὶς i slič., v. *συμπλέκω*.

συμ-πλᾰτᾰγέω, *ep.* pljeskati, *χερσί*.

συμπλεκτικός, 3. zajedno uplećući. Od

συμ- ili ***ξυμπλέκω***, *συμπλέξω* i t. d., aor. pas. *συνεπλάκην*, *dor.* -*επλέχθην*, splesti, zaklopiti, saviti, svezati, *τί*, i to *τινί* čim, *ἔς τι* prema čemu. U pas. **a)** oplesti se, *τινί* čim. **b)** zaplesti se, s *πόλεμος* zametnuti se, pak: imati posla s kim, na koga namjeriti se, ogrliti ga; u zlom smislu: obuhvatiti ga, rvati se s kim, riječati se, biti se, potući se. Koje aps., na pr. *συμπλακέντας διαγωνίζεσθαι*, t. j. sukobiti se i boriti se, koje *τινί* s kim, *πρός τι* protiv čega, *περί τι* za što.

συμ- ili ***ξυμπλέω*** (konj. *poz.* -*πλῇ*), *συμπλεύσομαι*, *συνέπλευσα*, zajedno broditi ili odjedriti, zajedno ploviti, voziti se ili putovati, s kim ići, pratiti, slijediti ga; i o lađama. Aps., ili *τινί*, *μετά τινος* s kim, *ἔς τι* kamo, ili s inf., da ...

σύμ-πλεως, ***ων***, *at.* pun puncat, *τινός* čega.

συμ-πληγάς, *άδος*, *ἡ*, *poz.* sraz; kao vlast. ime (gotovo uvijek u plur.)

Συμ-πληγάδες, *αἱ*, v. *Κυάνεαι*.

συμ-πλήγδην, *buk.* adv., udarajući zajedno.

συμ-πληθύω, *jon.* i *poz.*, i ***συμ-*** ili ***ξυμπληρόω***, **1.** zajedno puniti ili napuniti, ispuniti, aps. i *τί*. Napose ***τὰς νέας*** brodove napuniti potrebnim momčadma, *τινί*. **2.** *τὰς ὑπηρεσίας* upotpuniti, dopuniti (slič. o rim. senatu), i to *ἔκ τινος* iz čega, *ἔς τι* u što.

συμ-πληρωτικός, 3. *poz.* podoban za napunjanje, upotpunjivanje.

συμπλοκή, *ἡ* (-*πλέκω*), zapr. spletanje. Napose **a)** grljenje, zagrljaj. **b)** kreševo, boj.

σύμ- ili ***ξύμπλοος***, stegn. *ους*, *ὁ*, *ἡ* (-*πλέω*), drug na brodu, u plur. mornari, brodari; pren. *poet.* (*ἡ*) drugarica, *τινός* u čem.

συμ-πνέω (-*πνεύσομαι*, -*έπνευσα*, -*πέπνευκα*), zapr. zajedno dihati, pren. zajedno sporazumjeti se, složiti se, aps., ili *τύχαις* zajedno biti zatečen nesrećom.

συμ-πνίγω, N. T. posve zadušiti, nešto tištati (dok se ne zaduši). U pas. za duhovno otupjeti.

συμ-ποδηγέω, zajedno voditi.

συμ-ποδίζω, aor. akt. *συνεπόδισα*, pas. *συνεποδίσθην*, nogama smotati, uop. smotati, zaplesti, vezati, *τί*, *τινά*, i to *ἔν τινι* u čem, u što, *ἔκ τινος* čim.

συμ-ποιμαίνομαι, *poet.* zajedno pasti ili na pašu ići.

συμ- ili ***ξυμπολεμέω***, zajedno ratovati ili vojevati, (u ratu) pomagati, podupirati, u pomoći biti, aps., ili *τὸν πόλεμον* u ratu, i to *τινί* komu, s kim, *μετά τινος* u savezu s kim, *πρός τινα*, *ἐπί τι* protiv koga ili čega.

συμ- ili ***ξυμπολῐορκέω***, zajedno podsjedati, *τί*, i to *τινί* s kim.

συμ- ili ***ξυμπολιτεύω*** i dep. med. -*εύομαι*, (u državi) zajedno živjeti, s kim *τινί*.

συμ-πολίτης, *ου*, *ὁ*, *poet.* i *poz.* sugrađanin.

σύμ-πολλοι, 3. mnogi zajedno.

συμ- ili ***ξυμπομπεύω***, sudjelovati kod svečane povorke (v. *πομπή*).

συμ- ili ***ξυμπονέω***, **1.** zajedno raditi, s kim *τινί*. **2.** s kim zajedno muke, teškoće trpjeti, aps., ili *τί* teret, i to *τινί* s kim.

συμ- ili ***ξυμπορεύομαι*** (-*πορεύσομαι*, -*επορεύθην*), **1.** s kim putovati, pratiti ga. **2.** *poz.* bračno općiti.

συμ-πορθέω, *poz.* zajedno pustošiti.

συμ- ili ***ξυμπορίζω***, **1.** akt. snositi, zajedno smišljati i pribaviti, *τί*, i to *ἔκ τινος* od koga, *τινί* komu. **2.** med. sebi pribavljati, namaći, i s *κατὰ μικρόν* samo pomalo nabaviti, sknaditi, *τί*.

συμποσία, *ἡ*, *poet.* = *συμπόσιον*.

συμποσί-αρχος, *ὁ*, ravnatelj stola, predsjednik pijanke, koji je određivao red i miješanje vina. Po njegovoj se odredbi moralo piti, jer je smio i kazniti. Osim toga morao je i ostalim zabavama upravljati. Što su se za to poradi umjerenosti manje birali Lakedemonjani, to su oštrije riječi Agasijine u Ksen. An. 6, 1, 30.

συμπόσιον, ***τὸ***, **1.** pijanka, zajednička čast, gozba s počašnicama, često i s frulačicama i plesačicama. **2.** blagovalište (*συμπόσια συμπόσια*, N. T. poput društva kod gozbe).

συμπότης, ***ου***, ***ὁ*** (-*πίνω*), drug kod pijanke ili gozbe, drug za stolom, u pozivu s ***ὁ ἄνδρες***.

συμποτικός, 3. koji se tiče pijanke; kao supst. dobar drug kod pijanke, veseljak.

σύμπους, *ποδος*, *ὁ*, *ἡ*, sa stisnutim nogama.

συμ-πραγματεύομαι, *poz.* dep. med., zajedno poslom baviti se, lično sudjelovati, ***τοῖς δανειζομένοις*** naime kao nadzornik nadzirati ispunjavanje ugovorenih uvjeta.

συμπράκτωρ, *jon.* ***συμπρήκτωρ***, ***ὁ***, pomoćnik, pomoć, napose kod utjerivanja novaca, ***ὁδοῦ*** suputnik.

συμ- ili ***ξυμπράσσω***, ili ***-ττω***, *jon.* med. ***-πρήσσομαι***, dep. med., **I. akt. 1.** zajedno raditi ili isposlovati, zajedno učiniti, izvršiti ili izvesti, zajedno nastojati, zajedno pomagati izvršiti, zajedno djelovati, zajedno pomagati, prinositi, na ruku ići, sudjelovati

zajednički raditi oko čega, u dogovoru biti, aps., ili *τί* što, u, na, pri čem, za što; ali *τὰ μάλιστα* na svaki način, poglavito, *ταύτῃ* u tom pogledu; takođ. *περί τινος* što se čega tiče, *πρός τι* za što, čemu, ili *ὥστε* s inf., i to *τινί* komu, za koga, *μετά τινος* s kim. **2.** *poet.* u položaju biti, nahoditi se, *σύν τινι* s kim. **II. med.** *jon.* *συμπρήσσομαι*, zajedno pomagati osvetiti (Her. 5, 94), *τί*, i to *τινί* s kim.

συμπρεπής, 2. *poet.* pristojan.

συμ-πρέπω, *poz.* pristojno slagati se ili podudarati se.

συμ- ili **ξυμπρεσβεύω** i med. **-εύομαι,** biti u poslanstvu, poslanstvu pridružiti se.

σύμ- ili **ξύμπρεσβυς,** *εως, ὁ*, i *συμπρεσβευτής, ὁ*, *poz.* drug u poslanstvu, drug, aps., i *τινί* čiji.

συμ-πρεσβύτερος, ὁ, N. T. drug presviterov, drug u starješinstvu (tumač. sumnj.).

συμπρήκτωρ, συμπρήσσομαι, v. *συμπράκτωρ, συμπράσσω*.

συμ-πρίω τοὺς ὀδόντας, zubima šklocati (*var. l.*).

συμ-πρίασθαι, aor. za *συνωνέομαι* (v. r.), zajedno kupiti.

συμ-προάγω, *poz.* zajedno dalje voditi, pratiti.

συμ-πρόεδρος, ὁ, *poz.* također predsjednik, drug u predsjedništvu.

συμ- ili **ξυμπροθυμέομαι,** dep. s fut. med. *-προθυμήσομαι* i aor. pas. *συμπροεθυμήθην*, j e d n a k o r e v a n ili pripravan b i t i s kim, zajedno želju prihvatiti, o čem ž i v o r a d i t i, pomagati nastojati oko čega, t r u d i t i se, zajedno pomagati ili zagovarati, aps. ili *τί*, ili s inf., dat. s inf., ili *ὅπως*, i to *τινί* komu, s kim.

συμ- ili **ξυμπροπέμπω,** impf. *συμπροὔπεμπον*, zajedno pratiti, *τινά*, i to *τινί* čim.

συμ-πρύτανις, εως, ὁ, drug u vijeću, supritan.

συμ-πτύσσω, *poet.* složiti, nabrati.

σύμ- ili **ξύμπτωμα,** *τὸ* (*-πίπτω*), s l u č a j, događaj, osob. nezgoda, nesreća.

σύμ-πτωσις, εως, ἡ, *poz.* rušenje, propadanje.

συμ-πυνθάνομαι, *poet.* zajedno pitati.

συμ-πυρόω, *poet.* zajedno spaljivati.

συμ-φαγεῖν, v. *συνεσθίω*.

συμ-φανής, 2. *poz.* sasvim jasan.

συμφερόντως, adv. (od part. prez. akt. od *συμφέρω*), na korist, *τινί* komu, *ἀλλήλοις* jednima i drugima.

συμφερτός, 3. *ep.* snesen, t. j. s j e d i n j e n, *ἀρετή* t. j. snaga postala od sjedinjenja.

συμ- ili **ξυμφέρω** pored **συμ-** ili **ξυμφορέω, I. akt.,** fut. *συνοίσω*, aor. *συνήνεγκον* (*-κα*), perf. *συνενήνοχα*, *jon.* aor. *συνήνεικα*, **1.** **snositi,** skupljati, sjediniti, osob. s *εἰς ταὐτό*, uop. p r i n o s i t i, *τί* što, i to *ἔκ τινος* iz čega, *ἔς τι* kamo. **2.** z a j e d n o s kim nositi ili p o d n o s i t i (Ksen. An. 7, 6, 20), zajedno trpjeti (*τινί τι*); u jedan rog duhati, uz koga ili s kim biti, p o m a g a t i, ugađati, popuštati (Sof. El. 1465), u s p j e t i, za rukom poći, takođ. ugodan, zgodan ili prikladan, primjeren biti, slagati se (Sof. Aj. 431), dolikovati. Katkad objač. s *ἄριστα, εὖ, ἐπὶ τὸ βέλτιον*. Koje aps. *ὡς ξυνέφερε* prema svojoj koristi, i a d j. *ξ υ μ φ έ ρ ω ν*, 3. koristan, s u p s t. *τὸ σ υ μ φ έ ρ ο ν, τὰ σ υ μ φ έ ρ ο ν τ α* k o r i s t, probici, interes, što je za koga najbolje, stoga *οἶδα τὸ σ.* znam, da je po mene dobro; takođ. s *τινός* čija. Koje *τινί* komu, čemu, slič. *ἔς, πρός τι* za što, ali *πρός τι* takođ.: prema čemu, *ἔν τινι* u čem, gdje; takođ. samo *τί* u čem, ili s inf. i akuz. s inf. Često bezlič. **συμφέρει** (*-οίσει, -ήνεγκε*, opt. *-ενέγκαι*), **a)** d o g a đ a s e, s akuz. s inf., sa i bez *ὥστε*. **b)** k o r i s n o j e, od koristi je, pomaže (Sof. El. 1440).

II. p a s. **συμφέρομαι,** s fut. *συνοίσομαι*, aor. *συνηνέχθην*, perf. *συνενήνεγμαι*, *jon.* prez. opt. 3. pl. *συμφεροίατο*, aor. *συνηνείχθην*, **1. a)** s t i s k a t i s e, sastati se, s u k o b i t i s e, aps., i *ἔς τι* u što, stoga objačano s *εἰς ταὐτό*, koje znači takođ.: izlaziti na isto. Napose sa i bez *γνώμῃ, ταῖς γνώμαις* s l a g a t i s e (Her. 4, 154), pristajati (Plat. Prot. 317 A), povlađivati, pokoravati se, sjediniti se, dogovoriti se, i objačano sa *ὡυτός εἰμι* (naime *ὥστε*) posve sam isti; pak: s kim slagati se, sporazumjeti se, zajedno htjeti živjeti, komu pomagati (Sof. El. 946), koje aps., koje *τινί* s kim, čim, ili *κατὰ σφᾶς αὐτούς* i *καθ' αὑτούς* među sobom, za sebe, *τί* u čem, *περί τινος* o čem, ili *ὥστε* s inf. **b)** s *πόλεμόνδε, μάχῃ* sukobiti se, boriti se. **2. a)** na sebe prenijeti, naići na što, *τί* i *τινί*. **b)** d e s i t i s e, d o g o d i t i s e, snaći, sresti, biti, u dobrom i zlom smislu, s *ἄμεινον, ἐς τὸ ἄμεινον* bolje biti, na bolje ići, ali s *παλιγκότως* opet zlo biti (Her. 4, 156), pa tako i bez tih dodataka, i to *τινί* komu, stoga *τὰ συνενεχθέντα τινί* čija nesreća. Često bezlič. **συμφέρεται,** aor. *συνηνέχθη* (*jon.* *-ηνείχθη*), = akt., događa se, desi se, takođ. s inf., v. gore.

συμ- ili **ξυμφεύγω,** **1.** s kim (*τινί*) bježati, na bijegu pratiti ga (takođ. s *φυγήν*). **2.** uop. kamo bježati ili utočište tražiti, aps., ili *ἔς τι* kamo.

σύμ- ili **ξύμφημι,** pored fut. *συμφήσω*, aor. *-έφην*, p r i s t a j a t i, slagati se, *τινί* za koga, s kim, potvrditi, reći da, dopuštati; obricati, zavjetovati, obećati, aps., ili *τί* što, u čem, *περί τινος, κατά τι* o, u čem, ili s inf. ili *ὅτι*.

συμ-φθέγγομαι, *poz.* zajedno zvečati, slagati se, *τινί* s kim.

συμ-φθείρω, *poet.* i *poz.* posve upropastiti. P a s. takođ. puteno pomiješati se.

σύμφθογγος, 2. *poet.* skladan, jednoglasan.

συμ-φιλέω, *poet.* zajedno ili jednako ljubiti, t. j. u Sof.: Polinika isto tako ljubiti kao i sve ostale.

συμ-φιλοκαλέω, *poz.* dično sporiti ili unapređivati.

συμ-φιλονῑκέω (*-νεικέω*), pristajati za kim *τινί*.

συμ-φιλοσοφέω, *poz.* s kim (*τινί*) baviti se filozofijom.

συμ-φιλοτιμέομαι, dep. pas., *poz.* od častoljublja podupirati, aps., ili *τινί* što.

συμ-φλέγω, *poet.* i *poz.* zajedno spaljivati.

συμ-φοβέομαι, pas., aor. *ξυνεφοβήθη*, zajedno plašiti se.

συμ-φοιτάω, obično zajedno ići ili sastajati se, napose: zajedno u školu ići, aps., ili *τινί* s kim, *συμπεφοιτηκώς*, naime *εἰς τοῦ αὐτοῦ διδασκάλου*, saučenik. Otd.

συμφοιτητής, *ὁ*, saučenik.

συμ-φονεύω, *poet.* zajedno ubijati.

συμ- ili **ξυμφορά**, *ἡ*, *jon.* **συμφορή** (*συμφέρω*), **1.** događaj, *fortuna*, usud, suđenje, sudbina, slučaj, *ἄνθρωπος πᾶς ἐστι σ.* sav je slučaj. Napose **a)** sa i bez *ἀγαθή* ili slič. srećan slučaj, srećna prilika, sreća, *τί πνεῦμα συμφορᾶς κεκτημένη;* koja se srećna prilika ponudila, koju je prihvatila? **b)** sa i bez *ἄχαρις* i *ἀμήχανος* i slič.: nezgoda, nesreća, šteta, gubitak, nevolja, bijeda, zlo, bila tjelesna mana kao u Lis. bogaljstvo, ili ludilo kao kod Sof. u: *ἐν τῷ ξυμφορᾶς;* u kakvom ludilu?, ili pretrpljena kazan, ljaga, kao u Tuk. 1, 127 Periklova poradi njegova srodstva s prokletim Alkmeonidima, ili kao dodatak uz *ἔχθρας* o zlu pretrpljenu od neprijateljâ, ili uz *φόνους καὶ γάμους* o nesreći od njih potekloj, osob. o rađanju djece s Jokastom; *ξυμφορᾶς τὸ ἀποβάν* zlosrećni svršetak, *συμφορὰν ποιεῖσθαί τι* od nečega praviti nesreću, t. j. nešto za nesreću držati, zabrinut biti za što. Često stoji, kao franc. *désastre*, o porazima države, i napose sa i bez *ἐν Ἑλλησπόντῳ* o porazu atenskom kod Egospotama (g. 405.) i njegovim posljedicama, stoga i u plur., i napokon sa i bez *ἔσχαται* o ropstvu. Stoji ili s adj. kao *δεσποτικαί* nezgode gospodarove, *Σικελική* nesreća (Atenjana) u Siciliji, ili *τινός* čija i od čega, takođ. *περί τινα* i *περί τι* s kim, čim, kod čega, *ἔν τινι* u čem, kod čega, *εἴς τι* što se čega tiče, *σύν τινι* pod kim, ili s inf. **2.** uspjeh, *τινός* čega (dvojb.). **3.** kleti, zlosrećni čin, koliko je kao nesreća, koja je koga stigla, aps., i *ἐπί τινι* na kome.

συμ-φορεύς, *ὁ*, pratilac polemarhov (*lak.*).

συμ- ili **ξυμφορέω**, v. *συμφέρω*.

συμφόρησις, *εως*, *ἡ*, *poz.* stiskivanje, gomilanje, *τινὸς εἴς τι*.

συμφορητός, 3. snesen; *δεῖπνον* gozba, za koju su mnogi dali prilogâ, piknik.

σύμ- ili **ξύμφορος**, 2., adv. **-όρως**, superl. *-ρώτατα* (*συμφέρω*), koristan, prikladan, pristao, podoban, probitačan, povoljan, od koristi, aps., ili *τινί* komu, za što, čemu, slič. *ἐς*, *πρός τι* za što, *ἔν τινι* u čem, ili s inf. sa i bez *τό*, na pr. *ξυμφορώτατοι προσπολεμῆσαι* najpovoljniji neprijatelji na svijetu, ili part. *ξύμφορός τις ἡμῖν ἀπαράσκευος ὤν* naša je korist, ako tko nije naoružan. Supst. *τὸ* ili *τὰ σ.* korisno, potrebno, korist, prikladnost, aps., i *τινός* od čega, *τὸ τῇ πόλει ξύμφορον* spas države.

συμφράδμων, *ονος*, *ὁ*, *ἡ*, *ep.* koji savjetom pomaže, savjetnik.

συμ- ili **ξυμφράζομαι**, *ep. poet.* i *poz.*, fut. *ep.* *συμφράσσομαι*, aor. *συμφρασσάμην*, perf. *poet.* *ξυμπέφρασται*, **1.** savjetovati se, *βουλάς τινι* vijećati, dogovarati se s kim. **2.** sa i bez *θυμῷ* promišljati, *τί* ili *ὅπως*. **3.** osvijestiti se.

συμ-φράσσω (*-φράξω*, *-έφραξα*), stiskati, natrpati, čvrsto priklopiti, *πίλους;* takođ. o vojn. pratnji.

συμ-φρονέω, *poz.* **1.** zajedno slagati se, osob. u političkom smislu, držati s kim (*τινί*), pristajati za kim; takođ. = predati se. **2.** razmišljanjem što spoznati, pamtiti, misliti, slutiti, aps. ili *τί*, i to *τί* kao nešto, ili sa sl. inf. ili *ὡς*. **3.** *poz.* opet osvijestiti se.

ξύμ-φρουρος, 2. *poet.* koji je zajedno s kim i time ga štiti. Supst. *μέλαθρον ξύμφρουρον ἐμοί* moj dom, moja zaštita.

ξύμ-φρων, 2. *poet.* iste misli; takođ.: milostiv.

συμ- ili **ξυμφυγάς**, *άδος*, *ὁ*, *ἡ*, zajedno prognan, drug (družica) u zatočenju.

συμ-φυής, 2. srastao, usko združen, skovan, svaren; pren. **a)** jedino u nečem radin. **b)** iste prirode, srodan.

συμφυΐα, *ἡ*, *poz.* uska sveza.

συμ- ili **ξυμφύλαξ**, *ακος*, *ὁ*, zaštitnik (s kim). U plur. zajedničko uživanje, koje aps., koje *τινός* čega, *τινί* s kim.

συμ-φυλάσσω ili **-ττω**, zajedno stražiti ili čuvati, *τί*.

σύμ-φυλα, *τὰ* (*poz.*) primjereno.

συμ-φυλέτης, *ὁ*, N. T. zemljak.

σύμφυρτος, 2. *poet.* ispremiješan. Od

συμ- ili **ξυμφύρω**, aor. *συνέφυρα*, valjati; pas. pomiješati se, sjediniti se, osob. u perf. pas. *συμπεφυρμένος*, *τινί* i *μετά τινος* čim, ili takođ. *poz.* *τινί τι* biti čim nagrđen na čem.

συμ-φυσάομαι zajedno duhati.

συμ- ili **ξυμφυτεύω**, zajedno usaditi, pren. zajedno zasnovati (Sof. OT. 347), *τί*, i to *τινί* čim, *ἔν τινι* u čem.

σύμ- ili **ξύμφυτος**, 2. srastao, prirođen, spojen, sjedinjen, *νεικέων τέκτονα σύμφυτον* t. j. početnika razdora, što odatle potječe, *ξύμφυτον ἐμποιεῖν τι* komu što učiniti drugom prirodom.

συμ-φύω, **1. tranz.** akt. (*-φύσω*, *-έφυσα*), pustiti da sraste, spajati, svarivati, stapati, *τινά*, i to *εἰς τὸ αὐτό*. **2. intr.** **συμ-φύομαι** (*-φύσομαι*, *συνέφυν*, *συμπέφυκα*) srasti, aps., i *εἰς ἕν* u jedno biće.

συμ- ili **ξυμφωνέω**, slagati se, u skladu biti, *τινί* s kim ili čim, i to takođ. još s jednim dat. komu, po čijem sudu, i to *ἔν τινι* u čem; N. T. *τινὶ ἐκ δηναρίου* za dinar pogoditi se, najmiti.

*

U pas. složno doglasiti se, ἔργον συμφωνούμενον μανθάνειν saznati, da se o čem jednoglasno javlja.

συμφώνησις, ἡ, jednoglasnost, suglasje, N. T.

συμφωνία, ἡ, suglasje, glazbeni sklad.

σύμ- ili **ξύμφωνος**, 2. koji skladno glasi, pren. a) složan, skladan, sročan, jednoglasan, sporazuman, istomislen, aps., ili τινί s kim, čim, u čem, πρός τι za što. b) dosljedan.

συμ-ψάω, inf. -ψῆν, aor. συνέψησα, zgrtati, osob. o rijeci: odnijeti i pijeskom zamuljiti, progutati (Her. 1, 189).

συμ-ψεύδομαι, *poz.* s kim (τινί) varati.

συμ-ψηφίζω, 1. akt. N. T. izračunati. 2. med. zajedno zaključiti. (Ksen. Hel. 5, 3, 21 ispravljeno: ἥμισυν ψηφισάμενοι.)

σύμ-ψηφος, 2. skladan, složan, iste misli, s kim τινί.

σύμ-ψυχος, 2. N. T. jednodušan.

σύν ili **ξύν** (srod. s κοινός i *cum*), **I. adv. zajedno, podjedno;** no često tmezom rastavljen od glagola.

II. prijedlog s dat. (za kojim katkad stoji), označujući svezu i zajednicu: **sa**, pored, **zajedno sa**, u savezu, u društvu, u skladu sa. Stoga **1.** kod lica, označujući **a)** pratnju i zajednicu ili podložnost, οἱ σύν τινι nečiji drugovi, pratioci, ljudi, okolina, podanici, i to katkad tako, da se razumijeva i opkoljena ličnost, na pr. οἱ σὺν Ἀλεξάνδρῳ Al. i njegovi ljudi, ali Μένων καὶ οἱ σὺν αὐτῷ M. i njegovi podložnici. I tako σύν τινι uz προσβολή, συμφορά i slič. znači: pod čijom zapovijedi, čijim vođenjem što se zbila. **b)** pomoć, ξὺν (τῷ) θεῷ, σὺν θεοῖς s pomoću božjom, po božjem nadahnuću, ali također: ako se bogu svidi, ako bog da, osob. kod smjelih nada, često u Ksen. Stoga znači σύν τινι εἶναι, γίγνεσθαι nesamo: biti s kim ili kod koga, već također: koga potpomagati, isp. σὺν τοῖς ὀρθῶς λεγομένοις εἶναι prinositi, da se pravo govori. **2.** kod stvari znači **a)** isto vrijeme, ili **b)** stanje, kad netko što ima, ali i **c)** način, σὺν γήρᾳ u starosti, mj. συνὼν τῷ γ., slič. σὺν νόμοις, ili σὺν πόνοις uz velik napor, ne = πόνοις, ξὺν ἐπαίνῳ uz pohvalu, σὺν δόλῳ uz lukavstvo, ξὺν τῷ δικαίῳ kraj punoga prava, pravedno, σὺν τῷ ἀγαθῷ na korist, σὺν μιάσματι u grozoti, gdje se svuda stvar pomišlja kao pratilica, pa tako i najviše ondje, gdje označuje **d)** sredstvo: σὺν μεγάλῳ s velikom štetom ili žrtvom, σὺν τοῖς φιλτάτοις žrtvovanjem najmilijih, **e)** sastajanje, slaganje, stoga σὺν πόθῳ ἡ χάρις poželjena milost slaže se s našim čeznućem, t. j. što ti želiš, za tim čeznemo i mi, σὺν τῇ ἀξίᾳ prema dostojanstvu, σὺν τοῖς νόμοις prema zakonima. **f)** često stoji pleon. uz glagole kao συνεῖναι, ili zajedno sa ἅμα i slič.

3. u **složenicama** znači σύν **a)** zajednicu, -δικος, -ήγορος. **b)** sređanje, σύντρεις, -οδος. **c)** slaganje, -φωνέω, -φρονέω. **d)** svršivanje, -κεκροτημένοι.

συν-αγανακτέω, *poz.* zajedno srditi se.

συν-άγγελος, ὁ, *jon.* glasnik s kim.

συν- ili **ξυναγείρω** (-αγερῶ, -ήγειρα, -ηγέρθην), **I. akt.**, aor. *ep.* ξυνάγειρα, tranz. skupljati, sabirati, za ljude i stvari, τινάς i τί, ἀπό, ἔκ τινος odakle, εἴς τι kamo; pren. ἑαυτόν sabrati se. **II. med. 1.** tranz., aor. *ep.* ξυναγείρατο, sebi sabirati, τί. **2.** intr., *ep.* sa sinkop. aor. part. συναγρόμενος, kupiti se, skupljati se, također pren. na duševno sabiranje.

συν-αγελάζομαι, med., *poz.* skupljati se.

συνάγκεια, ἡ, *poz.* gudura, dubodolina.

συν- ili **ξυνάγνυμι**, *ep.*, aor. 1. ξυνέαξα (i u tmezi), skršiti, slomiti, razbiti, smrskati, τί.

συν- ili **ξυναγορεύω**, *at.* fut. -ερῶ (-αγορεύσω, i aor. -αγορεύσαντα rijetko), aor. -εἶπον, za što zajedno govoriti, τινί, slagati se, αὐτῷ ταῦτα s njime u tom. Pak τινί braniti.

συναγρόμενος, v. συναγείρω II, 2.

συναγυρμός, ὁ, sabiranje.

συν-άγχη, ἡ, *poz.* upala grla ili vrata.

συν- ili **ξυνάγω** (-άξω, -ήγαγον, -ῆχα i t. d.), adj. verb. συνακτέον, impf. *ep.* i *poet.* bez augm., **I. akt. i pas. 1.** svoditi, snositi, satjerati, sazivati, dobavljati, privoditi, u kuću primati, skupljati, u skupštinu zvati, uop. kupiti, τινά, τί, i to τί, εἴς τι u, na, za što, κατά τι po čem, τινί komu, ali Μούσαις preko M., ἐπί τινα protiv koga, ἔκ τινος iz čega, odakle, ἀπό τινος od koga. *Poz.* prirediti gozbu, piknik (*sc.* ἔρανον, θίασον). **2.** nabirati (τὸ πρόσωπον mrštiti se), sastavljati, sjediniti, pak sa i bez ἐς ὀλίγον (u tijesan prostor) stiskati, zatvoriti, pritijesniti, stegnuti, ograničiti, τινά, τί, na pr. τὰ τέρματα zbližiti ili primaći, i to ἔς τι do čega, na što, ἀνθρώπους ἐς κηδείαν ljude na bračni život navesti. **3.** pren. **a)** Ἄρηα, ἔριδα Ἄρεος, i slič. φθόνον, μῖσος zavrći, zametnuti, započeti, i to ἐπί τινα protiv, na koga. **b)** sabrati se, misli sabrati, τί ili ἑαυτόν, i to εἰς ἓν χωρίον kao na jednu točku za pregledno razmatranje (i Plut. Kleom. 8. ići će ἑαυτόν na συνάγειν). **c)** sastaviti, složiti, sačiniti, τί, ili: pomiriti, τινά. **4.** *buk.* intr. sastati se. **II. pas. i med. 1.** s πλησίον τινός blizu primaći se čemu, εἰς ἄνδρας *recipior*, među muževe biti primljen, u krug muževa stupiti. **2.** stiskati se, sastati se, skupiti se, aps., ili ἔν τινι kod čega, εἴς τι u što. Napose: složiti se, πρός τι u što. **3.** sebi skupljati, τί. **4.** *poz.* zgrušati se, smrznuti se.

συναγωγεύς, έως, ὁ, i **συναγωγός**, ὁ (zapr. adj.), **1.** sabirač, οἱ σ. τῶν πολιτῶν koji su ovlašteni sazivati građane, bilo kad i bilo koliko. **2.** ujedinitelj, posrednik, uspostavljač, τινός.

συναγωγή, ἡ (συνάγω), 1. s k u p l j a n j e, sabiranje, ναυαγίων; N. T. zborište za bogoslužje, zbornica. 2. suživanje. 3. priprava, τοῦ πολέμου.

συν-αγωνιάω, *poz.* zajedno biti u strahu.

συν- ili **ξυναγωνίζομαι** (-ωνιοῦμαι), dep. med., 1. z a j e d n o b o r i t i s e, — biti se, aps., ili μάχην, τινί s kim, t. j. u društvu njegovu, i to ἐπί τινος na čem. 2. pren. unapređivati, s u d j e l o v a t i, aps., ili τινί koga, s kim, i to τί u čem, πρός τι za što.

συναγωνιστής, οῦ, ὁ, bojni drug, pomoćnik, τινός u čem.

συν-άδελφοι, οἱ, oni, koji imaju braću.

συν- ili **ξυναδικέω,** z a j e d n o č i n i t i n e p r a v d u, zajedno vrijeđati, oštećivati, aps., i τινί s kim. Pas. *poz.* τινί zajedno s kim osjećati se uvrijeđenim.

συν- ili **ξυνᾴδω,** fut. ξυνᾴσεται, 1. zapr. a) zajedno pjevati s kim τινί. b) *buk.* zajedno opjevati, τινά. 2. pren. slagati se, koje aps., koje s kim ili čim τινί, u čem ἔν τινι.

I. **συν-αείρω,** *ep.* v. συναίρω.

II. **συν-αείρω** i m e d. (k II. εἴρω), aor. konj. συναείρεται, zajedno svezati, — sputati, = zapreći, ἵππους ἱμᾶσιν.

συν-αθλέω, N. T. = συναγωνίζομαι.

συν- ili **ξυναθροίζω,** fut. συναθροίσω i t. d., z a j e d n o k u p i t i ili s k u p l j a t i, s a b i r a t i, namaći, nabaviti, τινά ili τί. P a s. s k u p l j a t i s e, sastati se, ψυχὴ ξυνηθροισμένη καθ' αὑτήν duša, koja se (iz udova tijela) sabira ili u sebe skuplja.

συν-αθύρω, *buk.* zajedno igrati se.

σύν- ili **ξύναιμος,** 2. *poet.* r o d p o k r v i, koje aps., na pr. ὄμμα lice bratovo, νεῖκος svađa rođakâ po krvi, ili Ζεύς t. j. zaštitnik porodice, koje τινί komu, i to τινί po čemu. Supst. ὁ ξ. brat, ἡ ξ. sestra. Ali οἱ ξ. rođaci po krvi (u ustima Kreonovim: Ismena i Antigona).

συν- ili **ξυναινέω,** 1. z a j e d n o s l a v i t i, τί, na pr. χάριν ugodno priznavati. 2. p r i s t a j a t i, privoljeti, dopustiti, obećati, τί ili τινί što, takođ. τί τινι kome što, ili s inf.

συν-αίνυμαι, *ep.* skupljati, kupiti.

συν- ili **ξυναιρέω** (-αιρήσω, -εῖλον, -ῄρηκα i t. d.), aor. *ep.* σύνελον, 1. s k u p l j a t i, t. j. a) zgrabiti, τί. b) zajedno osvojiti, pomagati svladati, zajedno razvaliti, τί, i to τινί. Pren. u govoru (kratko) s a b i r a t i, stoga συνελόντι (naime τινί) sa i bez εἰπεῖν ako se sastavi u jedno, t. j. ukratko rečeno. c) duševno sastaviti, sa i bez λογισμῷ, dokučiti, shvatiti, proračunati, zaključivati. 2. obuhvatiti, ugrabiti, otrgnuti, rušiti, o s v o j i t i, zgnječiti, maknuti, τινά, τί, i to τινί s kim, čim. 3. z a j e d n o z a u z e t i, zajedno porušiti, τί. 4. *poz.* učiniti, izvesti, svršiti (osob. hitno), τί što.

ξυν-αίρω (-αρῶ, -ῆρα, -ῆρκα i t. d.), *ep.* **συναείρω,** aor. συνήειρα (i u tmezi), 1. **akt.** zajedno p o d i ć i, τινί s kim, na što ἐπί τι. 2. **med.** a) ξυναίρομαι zajedno n a s e b e u z i m a t i, zajedno prihvatiti se, na pr. Dem. Ol. 1, 24 zajedno s Olinćanima; zajedno usuditi se, zajedno sudjelovati ili preuzeti, τί i τινός u čem, što. b) *poz.* τινὰ τῶν σκελῶν koga za stegna pograbiti i podići. — Isp. II. συναείρω.

συν-αισθάνομαι, dep. med., aor. συνῄσθετο, *poz.* zajedno opaziti, τινά ili τινός s part., da tko ili što.

συν-αιτιάομαι, *poz.* zajedno okrivljivati.

συν- ili **ξυναίτιος,** 3. i 2. zajedno početnik ili uzrok, napose: sukriv čemu, τινός, i to τινὶ εἶναι komu što zajedno zadavati.

συν-αιχμάλωτος, ὁ, N. T. zajedno zarobljeni.

ξυν-αιωρέομαι, pas., zajedno visjeti, τινί s kim.

συν-ακμάζω, *poz.* zajedno cvjetati ili u cvijetu biti, aps. i τινί.

συν-ακολασταίνω, *poz.* zajedno raskalašan biti.

συν- ili **ξυνακολουθέω,** zajedno slijediti, pratiti, aps., i τινί ili μετά τινος koga ili što; takođ. skopčan biti.

συν-ακούω, zajedno slušati ili čuti, aps. ili τί ili τινός, na pr. ἀναβοώντων ἀλλήλων εἰς τὴν ἑτέραν ἐκ τῆς ἑτέρας πόλεως njihovu zamjenitu poklič iz jednoga grada u drugi, i πρός τινι blizu čega, t. j. u čem.

ξυν-ακροάομαι, dep. med., zajedno slušati.

συν-ακτέον, v. συνάγω.

συν-αλαλάζω, *poet.* i *poz.* zajedno vikati ili pozdravljati, zajedno vikati: hura!

συν- ili **ξυναλγέω,** zajedno osjećati ili trpjeti, aps. ili τί, i to ψυχῇ duboko u duši, μετά τινος s kim.

συν-αλγηδόνες (αἱ). *poet.* družice u bolovima.

συν-αλείφω, *poz.* zajedno namazati.

συν- ili **ξυναλίζω,** aor. akt. συνήλισα, pas. συνηλίσθην, perf. pas. συνήλισμαι, *jon.* aor. akt. συνάλισα, perf. pas. συνάλισμαι, inf. -αλίσθαι, s a b i r a t i, skupljati, τινάς, u p a s. skupljati se, sastati se, εἴς τινα kod koga.

συν- ili **ξυναλλαγή,** ἡ, zapr. uzajmična izmjena, t. j. razgovor, s a o b r a ć a j, općenje, promet, ὀλέθριαι sastanak s Nesom, νόσου bolest, δαιμόνων od bogova suđeni doživljaji. Stoga a) p o m i r e n j e, αἱ ξ. mir, ὅρκοι ξυναλλαγῆς pomirbene zakletve, ili s λόγου i poslije genit. γερόντων pomirbeni govor, posredovanje staraca. b) uop. stanje.

συνάλλαγμα, τὸ, saobraćaj, općenje, promet, nagodba.

συν- ili **ξυναλλάσσω,** fut. συναλλάξω i t. d., aor. pas. *proz.* obič. συνηλλάγην, *poet.* συνηλλάχθην, 1. **akt. trans.** među sobom u svezu dovesti, t. j. p o m i r i t i, aps., i s τἄλλα uostalom, ili τινά, i to τινί s kim. 2. **akt. intr.** o p ć i t i, drugovati. 3. **pas.** a) p o m i r i t i s e, složiti se,

nagodbu sklopiti, nagoditi se, aps., i s *μετρίως* pod umjerenim uvjetima, ili *τινί, πρός τινα* s kim. **b)** u pret. sjedinjen, u Sof. oženjen, udat biti, *τινί*.

συν-άλλομαι, *poz.* zajedno skakati.

συν-αλοάω, *poz.* smlatiti, stući.

σύν-αμα (*σύναμα*), *poz.* adv., zajedno, ukupno.

σύναμμα, *τὸ* (*συνάπτω*), *poz.* uzao, čvor.

ξυν-αμπέχω i med. *συναμπίσχομαι*, *poet.* zastrti, sakriti.

συν-αμύνω, *poet.* zajedno pomagati ili braniti.

συν- ili ***ξυναμφότερος***, 3., **1.** u sing. (samo neutr.), od obojega sastojeći, obadvoje zajedno, stoga u Dem. *τοῦτο σ.* s Olinćanima sjedinjena sila Makedonaca. **2.** u plur. **a)** obadvoji, na obadvije strane zajedno. **b)** oboji jednako, kao Her. 3, 97, gdje se odnosi na Etiopljane i njihove susjede.

συν-άμφω, indekl., obadva zajedno.

συν- ili ***ξυναναβαίνω***, zajedno gore ići, uzlaziti, napose kod Ksen. i Isokr. zajedno u (unutrašnju) Aziju gore ići, aps., ili *τινί* s kim, i to *κατά τι*.

συν-αναβοάω, zajedno povikati ili uzviknuti, *τινί* s kim.

συν-αναγιγνώσκω, *poz.* zajedno čitati, *τί*, i to *τινί* s kim.

συν-αναγκάζω, zajedno natjerati, zajedno silom izraditi, *τί*, u Isokr. Paneg. 89, jer je Kserkso time protivno i neprirodno isposlovao.

συν-αναζεύγνυμι, *poz.* zajedno podići se ili krenuti.

συν- ili ***ξυναναιρέω***, **1.** zajedno upropastiti, ubiti, *τί* i *τινά*. **2.** za Pitiju: proroštvom pristati.

συν-ανάκειμαι, N. T. zajedno za stolom ležati.

συν-ανακεράννυμαι, *poz.* pas., aor. *συνανεκράθην*, pomiješati se, *τινί* čim.

συν-ανακυκλέομαι, natrag valjati se.

συν-ανᾱλίσκω, zajedno trošiti ili upotrijebiti, t. j. **a)** s kim troškove nositi. **b)** zajedno izgubiti, sa stečenim spomen blagodarnosti, *τὸ μεμνῆσθαι τὴν χάριν* (*τοῖς χρήμασιν*) (Dem. 1, 11).

συν-αναμείγνυμαι, *poz.* pas., među mnoštvo miješati se, s njim sjediniti se; *τινί* s kim drugovati.

συν-αναπαύομαι, *poz.* s kim počivati ili spavati; N. T. zajedno drugovanjem krijepiti se.

συν- ili ***ξυναναπείθω***, zajedno nagovarati, na što privoljeti, skloniti, *τινά*, s inf., takođ. s *τοῦ* s inf.

συν-αναπλέκω, *poz.* zajedno upletati, *τί τινι*, takođ. pren.

συν-αναπράττω, pomagati utjerati, *μισθὸν παρά τινος* platu od koga.

συν-αναστρέφομαι, *poz.* pas., s kim družiti se, općiti.

συν-αναστροφή, *ἡ*, *poz.* općenje, drugovanje s kim, *τινί*.

συν-ανατήκω, *poz.* zajedno stopiti.

συν-ανατρέχω, *poz.*, aor. part. *συναναδραμών*, s kim (*μετά τινος*) utrkivati se.

συν-αναφαίνομαι, *poz.* pas., zajedno pojaviti se, zajedno u visini pokazati se.

συν-αναφθέγγομαι, *poz.* zajedno zavikati.

συν-αναφύρω, zajedno gnječiti, pas. s aor. 2. part. *συναναφυρείς*, naganjati se, plahovati.

συν-αναχορεύω, *poz.* zajedno u kolu igrati.

συν-αναχρέμπτομαι, *poz.* dep. med., zajedno iskašljati se i ispljuvati.

συν-αναχρώννυμαι, *poz.* pas., zajedno omastiti se, t. j. okužiti se, *τινί* s kim.

συν-αναχωρέω, zajedno vraćati se, *μετά τινος* s kim, *ἔν τινι* kod čega, na čem.

συν-ανθέω, *poz.* = *συνακμάζω*.

συν- ili ***ξυνανίστημι***, **1. akt. tranz.** (fut. *-στήσω*), zajedno postavljati, pomagati sagraditi, *τί τινι*. **2. med. intr.** *συν-ανίστᾰμαι* s aor. 2. *συνανέστην*, zajedno ustati ili podići se, aps., ili *τινί* s kim.

συν-αντάω, i med. ***-άομαι***, impf. dual. *ep.* *συναντήτην*, pored *poet.* ***συναντιάζω***, i *ep.* i *poet.* (prez. i impf.) ***συνάντομαι***, sastajati se, susretati, na koga naići ili namjeriti se, do čega doći, komu ususret doći, naći se kod njega, aps. ili *τινί*, i to *μετά τινος* čim, *εἴς τι* kamo, gdje. Otd.

συνάντησις, *ἡ*, *poet.* i *poz.* sretanje, susret.

συν-αντιάζω, *poet.*, v. *συναντάω*.

συν-αντιλαμβάνομαι, N. T. zajedno pomagati ili doskočiti.

συν-αντλέω, *poet.* mučno izvršivati.

συν-άντομαι, v. *συναντάω*.

συν-ανύω, *poz.*, i *poet.* ***ξυνανύτω***, intr. zajedno svršavati se, *τινί* čim (naime život), ili *πλέων* putovanje.

συν-αξιόω, zajedno htjeti, s akuz. s inf.

συν-αοιδός, 2. *poet.* koji zajedno pjeva.

συναορέω, *poet.* pratiti.

ξυν-άορος, 2. *poet.* i *poz.*, *ep.* ***συν-ήορος***, 2. *coniunx* (možda od osn. *σερ*, II. *εἴρω*), **1.** adj. pridružen, svezan, *τινί*. **2.** supst. muž, žena.

συν-απάγω, **1.** akt. zajedno odvesti, *τί*, i to *τινί*. **2.** pas. zajedno dati se zanijeti, pridružiti se, N. T.

συν-απαίρω, *poz.* odvesti se, otploviti s kim, *τινί*.

συν-άπας, 3., v. *σύμπας*.

συν-άπειμι, zajedno odlaziti ili otputovati.

συν-απεῖπον, *poet.* zajedno klonuti (konjektura).

συν-απεργάζομαι, zajedno pomagati prirediti ili dogotoviti.

συν-απίστημι, v. *συναφίστημι*.

συν-αποβαίνω, *jon.* i *poz.* zajedno ići na suho (iz lađe), s kim *τινί*.

συν-αποβάλλω, *poz.* zajedno gubiti.

συν-απογράφομαι, *poz.* zajedno napisati se kao natjecatelj.

συν-αποδημέω, *poz.* zajedno otputovati.

συν-αποδύομαι, med. (-δύσομαι, -έδυν, -δέδυκα), *poz.* zapr. o mačovaocu: skidanjem odijela oružati se za boj, pak uop. spremati se, πρὸς τὴν ἀρετήν naime ostavljajući se dosadašnjega raskošja.

συν-αποθνήσκω, zajedno mrijeti ili pasti, aps., i τινί s kim ili čim, i to ἔν τινι u čem.

συν-αποκάμνω, *poet.*, aor. inf. συναποκαμεῖν, zajedno klonuti ili izdati, o udovima, naime svi zajedno.

συν-απολαμβάνω, zajedno dobijati, τί, naime što se ima pravo iskati.

συν-απολάμπω, *poz.* zajedno sjati, μετά τινος.

συν- ili **ξυναπόλλυμι**, **1. akt. tranz.** (-απολῶ, -εῖς; -απώλεσα), zajedno upropastiti, zajedno uništiti, zajedno izgubiti, τινά, τί. **2. med. intr.** (-απολοῦμαι, -απωλόμην, -απόλωλα), zajedno poginuti, aps., i τινί s kim, u Lis. 12, 88 συναπώλλυντο takođ. samo: bili su u opasnosti, da i oni poginu.

συν-απολογέομαι, zajedno sebe ili drugoga braniti.

συν-απομαραίνομαι, *poz.* zajedno slabiti, obamirati, τινί.

ξυν-απονεύω, περιδεῶς ἴσα τῇ δόξῃ = ἴσα τῇ δόξῃ νεύματα prema duševnom stanju nemirno kretati se, τινί čim.

συν-αποπέμπω, zajedno odaslati, τί (sumnj. *v. l.*).

συν-αποπλέω, *poz.* s nekim (τινί) otploviti.

συν-απορρήγνυμι, *poz.*, aor. συναπέρρηξα, zajedno otrgnuti.

συν-αποσβέννυμαι, intr., aor. inf. -αποσβῆναι, *poz.* zajedno svršiti se.

συν-αποσπάω, *poz.* zajedno otkinuti ili otparati.

συν- ili **ξυναποστέλλω**, zajedno odaslati, na put dati, τί ili τινά, i to τινί, μετά τινος komu, s kim, ἔς τι kamo, πρός τι ka komu.

συν-αποτελέω, zajedno dovršiti.

συν- ili **ξυνάπτω**, **1. akt. tranz.** spajati, skapčati, βλέφαρα zaklapati, pak: vezati, nadovezati, svezati, sjediniti, opraviti, sprijateljiti, udesiti, o vremenu: sastaviti, namaći, τί, τινά, na pr. χεῖρα ruku pružiti, στόμα poljubiti, i to τινί komu, s kim, čim, u čem, εἴς τι, εἴς τινα za što, s kim, ἐς βλάβην t. j. zaplesti, τοὔναρ ἐς φίλους na prijatelje potegnuti ili tumačiti, ἔν τινι u čem, ἔκ τινος iz čega, δύ' ἐξ ἑνὸς κακώ od jednoga zla praviti dva. Napose **a)** πᾶσαν μηχανὴν συνάπτειν sve i sva činiti, κακά τινι zlo komu činiti. **b)** (μάχην ili πόλεμον i slič.) zametnuti boj, svađu, rat započeti, boj biti, τινί, πρός τινα s kim, πρός, ἐπί τινι kod koga, čega, čega radi, ὑπέρ τινος za što, takođ. τινὰ ἐς μάχην dati da se tko za boj sukobi, ili samo τινάς na svađu ili boj poticati. **c)** s λόγοισι vijećati, posavjetovati se (Sof. El. 21). **2. akt. intr.** složiti se, sjediniti se, na čem nahoditi se, slagati se, sastati se, pridružiti se, zgodan biti, dolikovati, aps., ili τινί komu, s kim, čim. Napose **a)** εἰς φιλίαν prijateljstvo sklapati, oprijateljiti se, εἰς χορεύματα hvatati se u kolo. **b)** sa i bez εἰς χεῖρας na šake pobiti se, τινί s kim. **3. pas., perf.** part. συνημμένος spojen, skopčan, pripojen, τινί čim, ἔκ τινος o što. **4. med. a)** nešto svoje skopčati, τὸ κῆδος θυγατρός kćer udati. **b)** *poet.* zajedno pomagati, u pomoći biti.

συν- ili **ξυναράσσω**, -αράξω, -ήραξα, *ep.* -άραξα (često u tmezi), nema ga u at. prozi, zbijati, razbijati, razmrskati, skršiti, raskrhati, τί. Intr. *poz.* sukobiti se. U pas. razmrskati se, razbiti se, τί o što.

συν-αρέσκει, sviđa se također.

συν-αριθμέομαι, *poz.* zajedno ubrajati se.

συν-άριθμος, 2. *poet.* jednako brojan.

συν-αριστάω, *poz.* zajedno ili s kim doručkovati.

συν-αριστεύω, *poet.* zajedno odlikovati se.

συναρμογή, ἡ, *poz.* spajanje, sveza.

συν-αρμόζω i **συναρμόττω** (-αρμόσω, -ήρμοσα, -ήρμοκα, -ήρμοσμαι, -ηρμόσθην), **1. tranz. akt.** i **pas.** spajati, udešavati, umjetno izraditi, τί; o oku: zaklopiti. **2. intr.** slagati se, u skladu biti, aps., i τινί s kim, čim, i to εἴς τι što se čega tiče.

συναρμολογέομαι, N. T. u sebi u svezi biti.

συναρμοστής, ὁ, koji slaže, slagač.

συν- ili **ξυναρπάζω** (-αρπάσω, -ήρπασα i t. d.), zajedno odnijeti ili odvući, otrgnuti, ugrabiti, zgrabiti, oteti, k sebi vući, s φρενί razabrati, spoznati, dokučiti, τί.

συν- ili **ξυναρτάω**, **1. akt. a)** zajedno vješati, τί. **b)** svezati, γένος sebe s plemenom. **2. perf. pas.** objesiti se, zapeti, περί τι o što, i to κατ' ἀνάγκην u nalozi, spojen biti čim, πρός τι; τινί **a)** ustopce slijediti i progoniti. **b)** neprestano čim zabavljen biti.

συν-αρχαιρεσιάζω, *poz.* kod natjecanja za časti podupirati.

σύν-αρχος, 2. *poz.* koji zajedno s kim zapovijeda; ἀνήρ drug u službi, *collega*.

συν- ili **ξυνάρχω**, zajedno zapovijedati ili vladati, zajedno voditi ili vojvoda (gospodar) biti, τινί s kim, τινός nad čim. U part. ὁ ξυνάρχων drug u službi, osob. u vojvodstvu, aps., ili τινός čiji, čega.

συν-ασκέω, podjedno ili zajedno vježbati, συνησκημένος dobro uvježban.

συν-ασοφέω, *poet.* zajedno nerazborito raditi.

συν-ασπιδόω (ἀσπίς), *poet.* i *poz.* **1.** = συνασπίζω. **2.** u boju pomagati jedan drugomu.

ξυνασπίζω (ἀσπίς), *poet.* i *poz.* štitove nagusto držati, sa štitovima nagusto složenim u zatvorenim redovima stajati (v. συγκλείω), *poz.* takođ. štitom zakloniti (Plut. Fil. 10), takođ. pren. pomagati, ἐπί τινα.

συνασπισμός, ὁ, *poz.* borba ili stajanje u zatvo-

renom redu s nagusto složenim štitovima, v. συγκλείω i φάλαγξ.
ξυν-ασπιστής, οῦ, ὁ, *poet.* borac s kim, bojni drug.
συν-ασχαλάω, *poet.* zajedno razljutiti se.
συν-ασχολέομαι, *poz.* zajedno baviti se, τινί.
συν-ατιμάζομαι, *poz.* zajedno biti pogrđen, τινί s kim.
συν-ατυχέω, *poz.* zajedno nesrećan biti.
συν-αυαίνω, fut. -αυανῶ, *poet.* tranz., sušiti, isušiti; i med. συναυαίνομαι, intr., zajedno sušiti se, isušiti se.
ξυν-αυθάω, *poet.* povlađivati, slagati se.
ξυναυλία, ἡ, *poet.* sazvek frulâ; ξυναυλίαν κλάειν zajedno urlikati, ξ. δορός dvoboj.
συναυλίζομαι, zajedno nastavati, N. T. Od
I. **ξύν-αυλος,** 2. (αὐλή), koji zajedno nastava, πρός τινι s kim; pren. obuzet, pun, τινί (Sof. Aj. 611).
II. σύν-αυλος, 2. (αὐλός), koji zajedno zveči, skladan.
συν-αυξάνω i **συναύξω,** fut. -αυξήσω, aor. akt. -ηύξησα, pas. -ηυξήθην, perf. pas. -ηύξημαι, **1. akt. tranz.** zajedno množiti, zajedno dati da raste, zajedno proizvesti, uop. uzvisiti, povećati, τί, i to τινί komu ili čim, na pr. τὴν ἀρχήν τινι čiji vladalački sjaj povećati. **2. pas.** zajedno rasti ili napredovati, zajedno velik postati, τινί s kim, čim.
ξυν-αφαιρέω, s fut. med. -ήσομαι, zajedno otimati, ugrabiti.
συναφή, ἡ (συνάπτω), **1.** sjedinjenje. **2.** φλογός upaljivanje.
ξυναφής, 2. (συνάπτω), *poz.* koji je u savezu, τινί s čim (Arijan An. 7, 21, 6 treba nadometnuti ἡ διακοπεῖσα διῶρυξ).
συν- ili **ξυναφίστημι,** *jon.* **συναπίστημι, 1. tranz. akt.** (-αποστήσω, -απέστησα), zajedno otpađivati, na otpad skloniti ili zavesti, i to τινί za koga. **2. intr. med.** συναφίστᾰμαι (*jon.* prez. opt. 3. pl. συναπισταίατο), s fut. -αποστήσομαι, aor. 2. -απέστην, perf. -αφέστηκα, part. -αφεστώς, zajedno otpaditi se, odmetnuti se, s kim τινί.
συν-αφομοιόω, *poz.* zajedno sličnim činiti, τινά τινι.
συν-άχθομαι, dep. med. s fut. συναχθήσομαι, aor. συνηχθέσθην, zajedno zabrinuti se, zajedno žalostiti se ili ljutiti se, i to τινὶ ἐπί τινι s kim na koga ili što, takođ. τινί s dod. part.: zato što, ili sa sl. ἦν.
σύναψις, ιος, pl. ιες, ἡ (-άπτω), *jon.* sveza.
συν-δαΐζω, *poet.* zajedno ubiti, τινά, naime s naokolo palim mrtvima.
συν-δαίνυμι, aor. part. *poet.* συνδαίσας, γάμους, zajedno svadbenu gozbu gotoviti.
συν-δαίτωρ, ὁ, *poet.* = σύνδειπνος.
συν-δακρύω, 1. najv. *poet.* zajedno plakati. **2.** tranz. *poz.* zajedno oplakivati, τι.
συν-δανείζομαι, *poz.* zajedno uzajimati.
συν- ili **ξυνδειπνέω,** zajedno ručati, aps. οἱ ξυνδειπνοῦντες drugovi za stolom, *convictores,* i to τινί s kim, kod koga.
σύν-δειπνον, τὸ, gozba, čast.
σύν-δειπνος, 2. koji zajedno ruča. Supst. ὁ σ. drug za stolom, gost, σύνδειπνον ποιεῖσθαι, ἄγεσθαί τινα koga zvati na gozbu ili k stolu, slič. σ. λαβεῖν τινα πρὸς ἑαυτόν.
συν-δεκάζω, zajedno mititi, τινά, čim τινί.
συν-δέομαι (-δεήσομαι, -εδεήθην), zajedno moliti, s kim τινί.
σύν- ili **ξύνδεσμος,** ὁ, plur. ξύνδεσμοι i metapl. σύνδεσμα, **1.** vez, sveza, sredstvo za učvršćivanje, τινός čega; σύνδεσμα μελέων veze udova. **2.** svezano, spojeno, ἀδικίας s nepravdom, σ. ἀμμάτων što uzlove spaja, svežanj. **3.** gram. *t. t. poz.* veznik.
ξυν-δεσμώτης, ου, ὁ, uznik s kim, drug u tamnici.
σύνδετος, 2. svezan, privezan.
συν- ili **ξυνδέω** (-δήσω, -έδησα, -δέδεκα i t. d.), svezati, čvrsto vezati, sputiti, okovati, zajedno svezati, pripojiti, splesti, zaplesti, τινά, τί, i to τινί čim, u što. Med. *poet.* sebi što svezati.
σύν-δηλος, 2. *poz.* (posve) jasan ili očit.
συν-δημαγωγέω, *poz.* narod (τοὺς πολλούς) pridobijati, τινί u svezi s čim, i to s inf.: da što učini.
συν- ili **ξυνδιαβαίνω** (-βήσομαι, -έβην, -βέβηκα), zajedno prelaziti ili prevesti se, obič. s pomišlj. dat., na pr. Arijan An. 6, 7, 2 s pomišlj. ξὺν τοῖς διαβαίνουσι τῶν Μαλλῶν.
συν- ili **ξυνδιαβάλλω** (-βαλῶ, -έβαλον, -βέβληκα i t. d.), **1.** *unā traicio,* zajedno prebaciti, prevesti, τί preko čega, ἔκ τινος odakle. **2.** zajedno opadati ili tužiti, τινά ili τί, i to ὥς τι kao nešto.
συν-διαβιβάζω, aor. inf. -βιβάσαι, zajedno prevesti.
ξυν-διαγιγνώσκω, aor. ξυνδιέγνων, s kim (τινί) odlučiti, s inf.
συν-διάγω (-άξω, -ήγαγον i t. d.), *poz.* zajedno provoditi, s pomišlj. βίον zajedno živjeti, aps. i τινί.
συν-διαθέω, zajedno protrčati.
συν- ili **ξυνδιαιτάομαι,** zajedno živjeti ili nastavati, aps. i τινί.
ξυνδιαίτησις, εως, ἡ, *poz.* zajedničko življenje, s οὐκ ἴσῃ ἔς τινα običaj ne postupati s kim kao sebi ravnim, i to κατά τινα čiji.
συν-διακινδυνεύω, zajedno izlagati se pogibli, zajedno usuditi se ići u boj, i to τινί, μετά τινος s kim.
συν-διακομίζω, *poz.* zajedno prenijeti ili prevesti.
συν-διακοσμέω, *poz.* zajedno urediti.
συν-διάκτορος, ου, ὁ, pratilac s kim.
συν-διακυβερνάω, zajedno vladati.
συν-διαλλάσσω, zajedno pomiriti.
συν-διαλύω, zajedno razdriješiti, zajedno utišati, τί.

συν-διαμένω, zajedno ostati.
συν-διαμνημονεύω, zajedno pominjati.
συν-διαπεραίνω, pomagati dovršiti, τὸν λόγον.
ξυν-διαπολεμέω, pomagati rat dovršiti, s kim μετά τινος.
συν-δι-απορέω, *poz.* zajednički istraživati, μετά τινος s kim, περί τινος što, ili s neupr. upit. rečen.
συν-διαπράττω, **1. akt.** zajedno proturati, zajedno izvršiti ili isposlovati, τί. **2. med.** zajedno s kim raspravljati, i to ὑπέρ τινος za koga, komu pomagati uglaviti ugovor.
συν-διασκέπτομαι, aor. inf. -διασκέψασθαι, **συν-διασκοπέω** i -διασκοπέομαι, zajedno razmišljati ili istraživati, τί, i to μετά τινος s kim.
συν-διαστρέφω, *poz.* zajedno kvariti.
συν- ili **ξυνδιασῴζω** (-σώσω i t. d.), pomagati uzdržati ili spasti, zajedno izvesti ili sačuvati.
ξυν-διαταλαιπωρέω, zajedno vjerno proturati se ili nesreću trpjeti.
ξυν-διατελέω, zajedno trajati.
συν-διατίθημι, *poz.* zajedno odrediti, τινί τι.
συν-διατρίβω, zajedno provoditi, sa i bez χρόνον, zajedno živjeti, u čijem društvu biti, aps. i τινί, μετά τινος; τινί također: baviti se čim. Napose o općenju učenika s učiteljem.
συν-διαφέρω (-διοίσω, -διήνεγκον, *jon.* -διήνεικα), **1.** *poz.* zajedno prenositi, τί. **2.** zajedno do kraja trpjeti, podnositi, τί. **3.** *jon.* τὸν πόλεμον pomagati rat voditi ili dovršiti, i to τινί, ἅμα τινί i μετά τινος s kim.
συν-διαφθείρω, zajedno upropastiti.
συν-διαφυλάττω, zajedno štititi, čuvati ili sačuvati.
συν-διαχειμάζω, *poz.* zajedno zimovati, prezimiti.
συν-διαχειρίζω, *jon.* zajedno svršavati, τί.
συν-διέξειμι, zajedno razlagati, raspravljati, τί τινι o čem s kim.
συν-διημερεύω, τινί, *poz.* dan s kim provesti.
συν-δικάζω, zajedno suditi.
συν-δικέω, odvjetnik u sudu biti, aps., ili τινί čiji, također kao odvjetnik komu pomoći do čega (τί).
σύν-δικος, 2., supst. ὁ σ. o d v j e t n i k, z a s t u p n i k. Napose a) kod Dem. koji pred vijećem amfiktionaca zastupa prava Atene na delsko svetište protiv Deljana. b) kod Lis. iza pada tridesetorice ždrijebom na kratko vrijeme izabrano poglavarstvo za istraživanje i prosuđivanje pravnih tražbina protjeranih demokrata poradi njihovih od oligarhije zaplijenjenih dobara, o čem su sudili helijasti pod predsjedanjem toga poglavarstva, državni odvjetnici. Adv. *poet.* **ξυνδίκως** = σὺν δίκῃ pravedno.
συν-διοικέω, zajedno narediti.
συν-διοράω, zajedno promatrati, s neupr. zavis. rečen.
συν-δισκεύω, *poz.* s kim (τινί) kolutati se ili bacati kolut (δίσκος).

ξυν-διώκω, zajedno progoniti.
συν- ili **ξυνδοκεῖ μοι**, bezlič., čini se i meni, i meni je pravo, i ja mislim tako, pristajem, ne branim, ne sumnjam o tome, ili za više njih: i oni priznaju, i t. d., i to περί τινος što se čega tiče, ili s inf. Katkad u gen. aps. ὡς ἐμοὶ τούτου συνδοκοῦντος očitujući kao da i ja mislim tako, ili kao aps. akuz. συνδόξαν πᾶσι i slič.: po zajedničkoj odluci, συνδόξαν τῷ πατρί s voljom očevom.
συν-δοκιμάζω, zajedno ispitivati.
ξυν-δοξάζω, N. T. zajedno slaviti; u istu slavu ulaziti.
συν-δουλεύω, *poet.* zajedno robovati.
σύν-δουλος, ὁ, ἡ, takođ. **συνδούλη**, *jon. poet.* i *poz.* drug i drugarica u ropstvu, τινός; drug u časti ili službi; drug kršćanski, zajedno otkupljeni.
συν- ili **ξυνδράω**, zajedno raditi, zajedno učiniti, aps., i τί što, τινί s kim.
συν-δρομάδες, πέτραι, αἱ, *poet.* = Συμπληγάδες t. j. koje se sudaraju, *concurrentes*, v. Κυάνεαι, os. fem. za σύν-δρομος, v. r.
συνδρομή, ἡ, strčanje, N. T., *poz.* gomilanje.
σύνδρομος, 2. koji prati; skladan. Otd. adv. **συνδρόμως**, *poet.* skladno, sročno, složno.
σύν-δυο, dva zajedno, dva a dva, po dva.
συνδυάζομαι, *poz.* združiti se dva i dva, spariti se.
συν-δυάς, ἡ, *poet.* udvojen, združen; supst. udruženje, *coniugium*.
συνδυασμός, ὁ, sveza (dvojice), kombinacija.
συν-δυστυχέω, *poet.* jednaku nesreću trpjeti.
συν-δώδεκα, *poet.* po dvanaest.
συν-εγγυάω, *poz.* zajedno zaručiti.
ξύν-εγγυς i σύν-εγγυς, adv., blizu zajedno, blizu kod, u blizini, aps., i τινός čega.
συν-εγείρω, aor. akt. συνήγειρα, pas. -ηγέρθην, N. T. zajedno (pro)buditi.
συνεδρεύω, sjednicu držati, zajedno biti u συνέδριον-u. Od
συνεδρία, ἡ, i **συνέδριον**, τὸ, **1.** s i j e l o, prilika sjeđenju. **2.** s j e d n i c a, osob. v i j e ć a, t. j. svaka od jednakih sastavljena skupština, koja vijeća o javnim poslovima, na pr. savezničko bojno vijeće vojvodâ i t. d. Stoga napose **a)** o amfiktionskom vijeću i njegovim skupštinama. **b)** o saveznom vijeću i svečanoj skupštini Helenâ u Plateji na Eleuterije. **c)** o skupštini Grkâ u Korintu g. 337. pod Filipom, gdje je zaključeno ratom udariti na Perziju, Plut. Fok. **d)** s e n a t u Rimu. **e)** u N. T. συνέδριον *α)* duhovni i svjetovni sud Židova sastavljen od 72 člana = οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι. *β)* u svakom gradu niži sud sedmorice.
σύν- ili **ξύνεδρος**, 2. koji zajedno sjedi s kim, u vijeće sabran. Kao s u p s t. ὁ, ἡ σ. p r i s j e d n i k, prisjednica, τινί do koga, ἐπί τινι kod

čega. Napose a) član stalne skupštine, punomoćnik, *ξύνεδρος γίγνομαί τινι* s kim sastati se u vijeće. b) član izvanredne skupštine, i tako *συνέδρους ἑλέσθαι* odrediti vijeće za mijenjanje ustava.

ξυν-εείκοσι, *ep.* dvadeset zajedno.

συν-εέργαθον i **συν-εέργω**, v. *συνείργω*.

ξυν-έηκα, v. *συνίημι*.

ξυν-εθέλω, zajedno ili također htjeti.

συν- ili **ξυνεθίζω**, privikavati; perf. pas. *συνείθισμαι*, adj. verb. *συνεθιστέον*, priviknuti se na što, s inf.

συνείδησις, ἡ, N. T. svijest, savjest, uvjerenje.

συνειδήσω, v. *σύνοιδα*.

συν-εῖδον (*-ειδόμενος*), *-ιδεῖν*, v. *συνοράω*.

συν-είκων, 3., part. od *συνείκω*, *poz.* koji popušta, povodljiv.

συν-ειλέω, stiskati, stjerati, pritijesniti, zgrnuti, *τί* i *τινά*, takođ. *εἰς ἔλαττον*. Pas. pritiješnjen, u tjesnac natjeran biti. Med. *poz.* sviti se, povući se natrag.

I. **σύν-** ili **ξύνειμι** (*εἰμί*), s adj. verb. *συνεστέον*, zajedno biti, kod koga, u njegovu društvu. I o stvarima, na pr. *ἵπποις* konje držati, *κακοῖς* u nevolji, nesreći biti, za svojstva: *φιλοτιμίᾳ* častoljubiv biti; *ὅτῳ τὸ μὴ καλὸν ξύνεστι* koji se podao nepravdi. Napose a) s kim biti, za savjet ili pomoć. b) o odnošaju učenika prema učitelju i slič., stoga *οἱ συνόντες* učenici, pristalice, drugovi. c) za muža i ženu: (bračno i izvan braka) zajedno živjeti. Koje aps., osob. *συνών*, koje katkad gotovo pleonast. stoji, kao *χρόνος* i slič., koje mi je dato ili me prati; ali *ξυνὼν διαφθερῶ* znači: već time, što sam zajedno. Koje *τινί* i *μετά τινος* s kim ili kod čega, ili *τινί* s part. *εἴ μοι ξυνείη μοῖρα φέροντι* da je sreća, da kao usud života ponesem, a *ξύν τινι* znači ispod ruke ili uporedo ići.

II. **σύν-ειμι** (*εἶμι*), v. *συνέρχομαι*.

συν-ειπεῖν, v. *συναγορεύω*.

συν- ili **ξυνείργω**, *poz.*, *ep.* **συνεέργω**, s *ep.* aor. **συνεέργαθον**, zajedno zatvorati, pozatvorati, zaključati, napose: svezati, čvrsto vezivati, *τινά, τί*, i to *τινί* čim, *εἴς τι* u što, na pr. *εἰς θάλαμον* t. j. za ljubavno općenje.

συν-είρηκα, v. *συναγορεύω*.

συν- ili **ξυνείρω**, skapčati, nanizati, ponavljati. Napose: redom tumačiti (*λόγους*), kazivati, *τί*, ili *ξυνεῖρον* (naime *βήματα*) *ἀπιόντες* t. j. bez prekida hodati dalje.

συν-εισάγω, zajedno unositi ili dobavljati, *τί*.

συν-εισβαίνω, aor. *-εισέβην*, zajedno ulaziti, aps., i *τί, εἴς τι* u što, i to *τινί* čim.

συν-εισβάλλω i **ξυνεσβάλλω**, intr., zajedno navaliti, provaliti, aps. i *τινί, μετά τινος* s kim, *ἔς τι* u što.

συν-εισέρχομαι ili **ξυνεσέρχομαι**, aor. *-ῆλθον*, zajedno ulaziti, *σύν τινι* s kim, *εἴς τι*, *poet.* takođ. *τί* kamo, *πρός τινα* ka komu.

συν-εισπίπτω i **συν-** ili **ξυνεσπίπτω** (*-πεσοῦμαι, -έπεσον, -πέπτωκα*), zajedno upasti ili unići, zajedno baciti se na što, zajedno provaliti, — prodrijeti, — navaliti, — boriti se, aps., ili *τινί* s kim, na pr. *φεύγουσι* s njima, kad su bježali, ali i u čiju korist, slič. *σύν τινι* zajedno s kim, *εἴς, κατά τι* u što, na što, slič. *εἴσω τινός*.

συν-εισπλέω, zajedno uvesti se.

συν-εισφέρω, aor. *-ήνεγκον*, zajedno unositi, *τί*, napose: prinositi.

συν-εκβαίνω, zajedno popeti se, *ἐπὶ ὄρος* na brdo.

συν-εκβάλλω, zajedno istjerati, zajedno protjerati ili prognati, *τί, τινά*, i to *τινί, ἅμα τινί* zajedno s čim, (*ἔκ*) *τινος* iz čega.

συν-εκβιβάζω, pomagati iznijeti ili izvući, *τὶ ἔκ τινος*.

συν-εκδημέω, *poz.* zajedno otputovati.

συν-έκδημος, ὁ, suputnik.

συν-εκδίδομαι, zajedno predavati, *τινά*, i to *ἔν τινι* s kim. Napose: kod udaje zajedno opremati, naime sa siromašnim roditeljima, ili *σὺν τῷ κυρίῳ* t. j. s onim, u čijoj se vlasti po pravu nahodila vjerenica, uop. zajedno zaručiti, udati, *τινά*, i to *τινί* za koga. Jer bez miraza nije bilo udaje, a opremanje siromašnih djevojaka bila je dužnost bližnjih rođaka. Često bi sirote opremu namakle od svojevoljnih prinosa dobrih ljudi.

συνεκδοχή, ἡ, *poz.* označivanje pojma samim nagoviještanjem, aluzijom, stoga

συνεκδοχικός, 3. izrečen nagoviještanjem (aluzijom, *συνεκδοχή*). Adv. *-κῶς* potajnim nagoviještanjem.

συν-εκδύομαι, *jon.* med., zajedno svlačiti, — skinuti, *τί*.

συν-εκθερμαίνω, *poz.* pomagati ugrijati, pren. oživiti.

συν-εκθνήσκω, aor. *-εκθανεῖν*, *poet.* zajedno mrijeti.

συν-εκκαίδεκα, *οἱ, αἱ, τὰ*, po šesnaest.

συν-εκκαίω, zajedno zapaliti ili raspaliti, *τί*.

συν-εκκλέπτω, zajedno ukrasti.

συν-εκκλησιάζω, zajedno biti u narodnoj skupštini.

συν-εκκομίζω, zajedno iznositi, zajedno pokopati, sprovod pratiti, aps. i *τινά*, *poet.* zajedno podnositi.

συν-εκκόπτω, zajedno sjeći, pomagati sjeći, *δένδρα*.

συν-εκκρίνω, *poz.* zajedno razlučivati ili izlučivati.

συν-εκκρούω, *poz.* zajedno zbuniti ili smesti.

συν-εκλεκτός, 3. N. T. zajedno izabran.

συν-εκνήχομαι, *poz.* zajedno isplivati.

συν-εκπέμπω, zajedno izaslati ili ispratiti, *τινά* i *τί*, takođ. *τινὰς πομπούς* počasnu pratnju spartansku za Temistokla. Pasivno: kao pratilac biti pridijeljen.

συν-εκπίνω, zajedno ispijati.

συν-εκπίπτω (*-εκπεσοῦμαι, -εξέπεσον*), zajedno ispadati. Napose a) o glasovnim pločicama:

zajedno iz žare ispasti, pa tako mjesto *ψῆφοι* takođ. *γνῶμαι*, stoga *κατὰ τωὐτό* misli se slažu, napokon i za onoga, o kom se glasuje: *συνεξέπιπτε τῷ πρώτῳ* njegov ždrijeb ispade s prvim, i o onom, koji glasuje: *οἱ πολλοὶ συνεξέπιπτον κρίνοντές τινα* glasovi većine odlučiše za koga, izabraše koga. **b)** zajedno iskočiti, izlaziti. **c)** duhom dati se zanijeti, *ὑπό τινος* od koga, i *τινί* s kim. **d)** *poz.* zajedno spasti, zajedno ugasiti se. **e)** *poz.* o tragičkim komadima: zajedno propasti.

συν- ili **ξυνεκπλέω,** fut. *-πλεύσομαι,* aor. *-έπλευσα,* *jon.* **συνεκπλώω,** aor. inf. *-πλῶσαι,* zajedno odjedriti ili voziti se, *τινί* i *μετά τινος* s kim, *ἐπί τινι* za čim.

συν-εκπληρόω, poz. zajedno ispuniti.

συν-εκπνέω, aor. inf. *-πνεῦσαι, poet.* zajedno izdahnuti, dušu pustiti, *τινί* s kim.

συν-εκπονέω, *poet.* pomagati učiniti, *τί;* u poslu pomagati komu, *τινί;* uop. podupirati, pomagati.

συν-εκπορίζω, zajedno pripomagati, *τινί τι* komu do čega.

συν-εκπρήσσομαι, *jon.* pomagati osvetiti, *τινί τι* kome što.

συν-εκσῴζω, pomagati spasti od pogibli, *τινά.*

συν-εκτάττω, pomagati uvrstati u bojni red, *τινάς.*

συν-εκτέον, adj. verb. od *συνέχω,* treba na skupu držati, *τοὺς ἄνδρας.*

συν-εκτικός, 3. *poz.* koji skupa drži.

συν-εκτραχύνομαι, poz. brz postati (za rijeku).

συν-εκτρέφω, pomagati odgojiti, *τινί* s kim; pomagati raspiriti, plamen.

συν-εκτρέχω, zajedno istrčati ili provaliti; takođ.: činiti isto što i drugi, *τινὶ, περί τι* u čem.

συν-εκφέρω, 1. akt. zajedno pokopati, pokop pratiti. 2. pas. *poz.* zajedno biti zanesen, *τινί* od čega.

συν- ili **ξυνελαύνω,** aor. *συνήλασα* ili *ξυνέλασσα* (i u tmezi), **1. akt. tranz.** i **pas.** satjerati, sagnati, zajedno tjerati, *τί,* i to *ἔκ τινος εἴς τι,* zbiti, na pr. *ὀδόντας* stisnuti zube. Napose **a)** nadrškati, zavaditi, *τινά,* i to sa i bez *ἔριδι.* **b)** sasvim do čega tjerati ili dovesti, na pr. *ἔγγιστα θανάτου.* **2. akt. intr.** i **med. a)** sukobiti se (u boju) (Il. 22, 129). **b)** suživati se, *εἴς τι.* **c)** poticati (Ksen. Kir. 1, 4, 14), opominjati, *εἴς τι.* N. T.

ξυν-ελέγχομαι, *poz.* pas., (od drugih dokaza) također biti obličen, s part. da.

σύν-ελεν i slič., v. *συναιρέω.*

συν- ili **ξυνελευθερόω,** zajedno oslobađati, pomagati osloboditi, aps. ili *τινά, τί,* i to *τινός* od čega.

συν-έλκω, stezati, skupiti, navući, *τὶ ἐπί τι* što preko čega.

συν- ili **ξυνεμβάλλω,** zajedno prodirati, *εἴς τι.*

ξυνεμβολή, *ἡ, poet.* **1.** zajedničko bacanje, i to *πρυμνησίων* konopaca na pijesak, t. j. pričvršćivanje njihovo na pjeskovitoj obali. **2.** zajedničko udaranje vesala.

συν-εμπίμπρημι, aor. akt. inf. *-πρῆσαι,* pas. *-πρησθῆναι, poet.* i *poz.* zajedno zapaliti.

συν-εμπίπτω, zajedno upadati ili ulaziti.

ξυν-έμπορος, *ὁ, ἡ,* suputnik (na lađi).

συν-ενδίδωμι, *poz.* popuštati, aps. i *τινί.*

συν-ενήνεγμαι, v. *συμφέρω.*

συν-ενθουσιάω, *poz.* na oduševljenje zanesen biti, *ὑπό τινος* od čega.

συν- ili **ξυνεξαιρέω,** zajedno izvaditi, istrijebiti, razvaliti, *τινά* i *τί,* i to *τινί* s kim, *ἔκ τινος* iz čega.

συν-εξαίρω, *poz.* zajedno podići ili uzvisiti, *τί;* pren. pomagati oplemeniti.

συν-εξακολουθέω, zajedno izlaziti; za stvari: zajedno za kim nositi se.

συν-εξακούω, *poet.* zajedno (točno) čuti, *τί.*

συν-εξαλείφω, poz. zajedno istrijebiti, ukinuti.

συν- ili **ξυνεξαμαρτάνω,** zajedno griješiti.

συν- ili **ξυνεξανίστἄμαι,** intr. med. s fut. *-αναστήσομαι,* aor. *-ανέστην,* zajedno ustajati, zajedno podići se od stola ili sjedala; zajedno krenuti. Napose: zajedno na boj podići se, pobuniti se (takođ. samo: zajedno ogorčen biti, Plut. T. Gr. 10), koje aps., koje *πρός τι* što se čega tiče, *ἅμα τινί* s kim.

συν-εξαπατάομαι, pas., (s drugima) prevaren ili zaveden biti, *ὑπό τινος.*

συν- ili **ξυνέξειμι, συν-** ili **ξυνεξέρχομαι,** zajedno izlaziti, na vojsku ići, vojevati, *τινί* ili *μετά τινος* s kim, *ἐπί τινα* na, protiv koga, *εἴς τι* kamo.

συν-εξελαύνω, *poet.* zajedno protjerati, *τινά.*

συν-εξέρχομαι, v. *συνέξειμι.*

συν-εξετάζομαι, pas., zapr. zajedno izabran i sređen biti, stoga: računati se, brojiti se, pridružiti se, *τινί* komu, napose: držati s kim, pomagati mu, i to *ἐπί τινος* pri čem.

συν-εξευρίσκω, zajedno pronalaziti, *τί.*

συν-εξιχνεύω, *poz.* zajedno potražiti, zajedno ući u trag, *τινί* s kim.

συν-εξομοιόομαι, *poz.* pas., potpuno izjednačiti se.

συν-εξορμάω, **1.** tranz. zajedno hrabriti ili poticati, koje aps. u Plut. Kat. 5, naime s goničima, koje *τινά* i *πρός, ἐπί τι.* **2.** intr. zajedno podići se, krenuti, prodrijeti, provaliti, ići, *τινί* s kim.

συν-εοχμός, *ὁ* (*συν-έχω*), *ep.* sjedinjenje, pukotina.

συν- ili **ξυνεπάγω,** **I.** akt. **1.** zajedno voditi, koga *τινά, ἐπί τινα* protiv, na koga. **2.** zajedno dovesti ili dozivati, *μετά τινος* s kim; pren. zajedno dotjerati ili poticati. **II.** med. sa sobom voditi, *τινά.*

συν-επαείδω, poet. zajedno opjevati.

συν- ili **ξυνεπαινέω,** **1.** zajedno hvaliti, *τινά.* **2.**

sporazuman biti, odobravati, dopuštati, *τί*, ili s inf.

συν-έπαινος, 2. *jon.* i *poz.* sporazuman, aps., ili *τινί* s čim.

συν-επαίρομαι, zajedno podići se.

συν- ili **ξυνεπαιτιάομαι**, dep. med., također ili zajedno okrivljivati, *τινά τινος* koga za što, ili s part. da, jer i t. d.

συν-επαιωρέομαι, *poz.* pas., zajedno visjeti, *ὑπέρ τινος* nad čim.

συν- ili **ξυνεπακολουθέω**, zajedno slijediti, za lica i stvari.

ξυν-επαμύνω, zajedno pomagati, *τὰ πρός τινα* u boju s kim.

συν- ili **ξυνεπανίστἄμαι**, intr. med. s aor. *-επανέστην*, zajedno pobuniti se, koje aps. *οἱ συνεπαναστάντες* urotnici, koje *ἅμα τινί* s kim.

συν-επάπτομαι, v. *συνεφάπτομαι*.

ξυν-έπειμι, zajedno navaliti, *τινί* na koga, *μετά τινος* s kim.

συν-επεισπίπτω, *poz.* zajedno prodirati, *εἴς τι*.

συν-επεισφρέσθαι, zajedno pustiti unutra, *τινά* koga, *τῇ Ἑλλάδι* u Heladu, var. za *ἐπεισφρέσθαι* Ksen. Hel. 6, 5, 43.

συν-επελαφρύνω, *jon.* zajedno oblakšavati, *τί*, i to *τινί* komu, u čem mu pomagati.

συν-επερείδω, *poz.* 1. tranz. zajedno upirati ili upravljati, *τί*, i to *τινί* na koga, *ἅμα τινί* čim; *τὴν ὑπόνοιαν ἐπί τινι* svoju sumnju zajedno svraćati na koga. 2. intr. upirati se o što, zajedno odupirati se.

συν- ili **ξυνεπεύχομαι**, zajedno bogovima moliti se, zajedno zavjetovati se, s inf. fut.

συν-επηχέω, zajedno odjekivati, zajedno zapjevati.

συν-επιβαίνω, skupa penjati se, *τινός* na što.

συν-επιβουλεύω, zajedno vrebati iz zasjede.

συν-επιδίδωμι, *poz.* zajedno (dobrovoljno) predati, *ἑαυτόν* žrtvovati se, *τινί* komu.

συν-επιθειάζω, *poz.* zajedno milosti božjoj pripisivati.

ξυν-επικαλέομαι, *poz.* med., koga zajedno s kim (*τινά τινι*) za sebe zazivati, osob. bogove, u Arijana 6, 3, 1 Akesina i Hidaspa.

συν-επικλάω, aor. *-έκλᾰσε*, *poz.* zajedno lomiti ili dirati.

συν-επικοσμέω, *poz.* zajedno uresiti.

συν-επικουρέω, zajedno doskočiti, čemu *τινί*.

συν-επικουφίζω, *poz.* zajedno podići ili olakšati.

συν-επικρύπτω, *poz.* pomagati sakriti.

συν-επικυρόω, *poz.* s kim (*τινί*) potvrditi, *τί*.

συν- ili **ξυνεπιλαμβάνω**, i češće med. -ομαι, također zgrabiti, prihvatiti se, u pomoći biti, koje aps., koje *τινί* komu, *τινός* u čem, *τινί* čim. Takođ. s gen. lica, t. j. koga sokoliti.

συν-επιμαρτυρέω, N. T. i *poz.* zajedno svjedočiti.

συν- ili **ξυνεπιμελέομαι**, fut. *-ήσομαι*, dep. pas., zajedno brinuti se, također brigu imati, pomagati određivati, aps. *ὁ συνεπιμελησόμενος* pomoćnik, ili *τινός* za što, ili sa *ὅπως*.

συν-επιμελητής, *οῦ*, *ὁ*, koji se zajedno brine, pomoćnik, izvršitelj.

συν-επιρρέπω, zajedno naginjati, *τινί* na što.

συν-επιρρώννυμι, *poz.* krijepiti, jakost davati, komu *τινά*.

συν-επισκοπέω, samo prez. i impf., ostalo od **συνεπισκέπτομαι**, fut. *-σκέψομαι*, aor. *-εσκεψάμην*, perf. *-έσκεμμαι*, zajedno istraživati, motriti, *τί τινι* ili s relat. rečen.

συν-επισπάω, 1. akt. *poz.* zajedno vući, *τινὰ εἴς τι*. 2. med. sa sobom vući, a) pridobijati. b) sa sobom u propast vući, *τινά*. (Mj. toga *poz.* i akt.)

συν-επισπεύδω, zajedno pospješiti, *ἁμάξας* vađenje kolâ iz blata, t. j. da i oni pomognu vaditi kola iz blata (Ksen. An. 1, 5, 8).

συν-επισπόμενος, v. *συνεφέπομαι*.

συν-επίσταμαι, također znati, svijestan biti.

συν-επιστατέω, zajedno nadzirati.

συν- ili **ξυνεπιστρατεύω**, zajedno ratovati, *τινί* s kim.

συν-επιστρέφω, također okretati, u med. općiti.

συν-επ-ισχύω, također pri čem pomagati.

συν-επιταχύνω, *poz.* zajedno poticati, *τινά*.

συν-επιτελέω, pomagati dovršiti, *τί*.

συν- ili **ξυνεπιτίθεμαι**, također prihvatiti se čega (*τινί*), t. j. a) zajedno izrađivati. b) zajedno koga napopasti, također navaliti, aps., ili *τινί* na koga ili što, i to *ἔν τινι* u čem, kod čega, *ἔς τι* za što, *μετά τινος* s kim.

συν-επιτιμάω, *poz.* također kazniti ili koriti.

συν-επιτρίβω, zajedno upropastiti ili uništiti, *τί*.

συν-επιφέρω, *poz.* također pridijevati.

συν-επιφθέγγομαι, *poz.* zajedno dovikivati.

συν- ili **ξυνέπομαι**, impf. *συνειπόμην*, fut. *συνέψομαι*, aor. *ξυνεσπόμην*, također ili zajedno slijediti, biti pridružen, zajedno ići, pratiti, u pratnji biti, aps., ili *τινί*, *μετά τινος* koga, s kim, *τινί* takođ. na što, i *τινί τι*, koje takođ. znači: koga vjerno kroza što slijediti, ili *ποίμνας τὰ πλεῖστα τοῦ βίου* veći dio života ići za stadima, i to *εἴς*, *ἐπί τι* kamo. Pren. a) dati se uvjeriti. b) dokučiti, shvatiti.

συν-επόμνυμι, zajedno zaklinjati se, s inf.

συν-επριάμην, aor. za *συνωνέομαι*, v. r.

συν-εράω, *poet.* i *poz.* također ljubiti, i u dep. *συνέραμαι*, s aor. *συνηράσθην*, ljubav vraćati.

συν- ili **ξυνεργάζομαι**, 1. med. sudjelovati, zajedno raditi, pomagati, aps., i *πρός τι* za što. 2. pas. u perf. dogotovljen ili načinjen biti, *ἔκ τινος* od čega, i aps. izdjeljan biti, o kamenu: otesan biti.

συνεργάτης, *ὁ*, i **συνεργάτις**, *ἡ*, v. **ξυνεργός**.

συνεργέω, augm. *συνηργ.*, suradnik biti, zajedno pomagati ili u pomoći biti, *τί* u čem, *τί τινι εἴς τι* komu do čega pripomoći; *ἑαυτοῖς τὰ συμ-*

φέροντα među sobom pomagati se na svoju korist.

συν-έργημα, τὸ, *poz.* pomoć, potpora.

συν-εργητικός, 3. *poz.* koji radi s kim, pomoćnik.

συν-εργία, ἡ, *poz.* zajednički rad.

συν- ili **ξυνεργός**, 2. (takođ. σύνεργος naglašeno) i *poet.* **ξυνεργάτης**, ου, ὁ, **1.** adj. (σύνεργος), koji pomaže ili spori, πρός, εἴς τι u čem, do čega. **2.** supst. ὁ, ἡ σύνεργος, i ὁ ξυνεργάτης suradnik, -ica, pomoćnik, -ica, dionik, učesnik, pomagač, aps., i τινός čiji, u čem, kod čega, na pr. o ljubavi, σ. παντοίας ἀρετᾶς koja budi težnju na svaku vrlinu, no i τινί komu, za koga. Ktomu *poet.* fem. συνεργάτις, ἡ.

συν-έργω, v. συνείργω.

ξυν-έρδω, fut. -έρξω, *poet.* sudjelovati, zajedno činiti.

συν- ili **ξυνερείδω**, *ep. poet.* i *poz.* (i u tmezi), **1.** akt. tranz. i pas. (-ερείσω, -ήρεισα, -ερήρεισμαι, -ηρείσθην), zajedno upirati, stoga: stiskati, zatvorati, zavezati. **2.** akt. intr. neprijateljski sastati se, sukobiti se, o što udariti, πρός τι.

συν-έριθος, ὁ, ἡ, suradnik, -ica, pomoćnik, -ica.

σύν-ερξις, ἡ, bračna sveza.

συν- ili **ξυνέρχομαι** (*ep.* i u tmezi), **σύν-** ili **ξύνειμι**, impf. 3. dual. ξυνίτην, 3. plur. *ep.* ξύνισαν mj. ξυνῇσαν, **zajedno ići**, sastati se, združiti se, sa i bez εἰς ταὐτό u jedno složiti se, skupiti se, opet sjediniti se, uop. tvoriti se, pak: uporedo ići, slagati se, skupljati se. Kadšto objač. s εἰς τὸ αὐτό, ali to znači i: ujedno. Napose **a)** zajedno ulaziti (o novcima). **b)** sastati se za vijećanje, sastanke imati, dogovarati se, pogoditi se, složiti se. **c)** sastati se sa ženom, obljubiti je; ali συνελθοῦσα εἰς ταὐτό τινι udata za koga. **d)** sa i bez ἔριδι, εἰς χεῖρας u svađi sastati se, sukobiti se, udariti jedan na drugoga, nasuprot stati, potući se, svađati se, boriti se, ξυνιέναι takođ. gotov biti navaliti (Tuk. 5, 59). Aps., na pr. ξυνελθόντες κοινῇ zajedno, ili ξυνιόντας βουλεύεσθαι t. j. u sastancima vijećati, koje τινί s kim, πρός τινα ka komu, do koga, ἔς, ἐπί, κατά τι u, za što, συνελθόντα εἰς τὸν ἀριθμόν zajedno na broj, περὶ ἔριδος od svadljivosti, ἀπό τινος odakle, ili s part. fut. zato da. Ali takođ. s akuz. osim ξυνόδους ξυνιέναι udruge osnivati, i to μετά τινος, takođ. τὴν στρατείαν, slič. kao πόλεμον στρατεύειν, na vojnicu skupiti se, i kao kakav pasiv s ἔκ τινος sakupljen biti od čega, ili ἡ μάχη ξυνελθοῦσα ὑπό τινων = ξυνελθουσῶν γενομένη bitka, koju su bili nekoji.

συν- ili **ξυνερῶ**, v. συναγορεύω.

συν-ερωτάω, *poz.* zajedno pitati: συνηρωτημένος o silogizmu sastavljenom u obliku pitanja; stoga perf. pas. od silogizama sastojati.

ξύεσς, v. συνίημι.

συν-εσθίω, aor. συμφαγεῖν, *poz.* zajedno jesti.

σύν- ili **ξύνεσις**, εως, *jon.* ιος, ἡ (συνίημι), **1.** *ep.* i *poz.* sastajanje, stjecanje, τινός. **2.** (γνώμης) shvatanje, pamet, svijest, mudrost, σύνεσις καὶ πρᾶξις državnička mudrost, aps., ili τινός čija, čega, u čem, εἴς τι u čem, περί τινος i περί τι što se čega tiče. **3.** *poet.* savjest. **4.** gramat. κατὰ σύνεσιν po smislu.

συνεστέον, v. σύνειμι.

συνεστίη, v. συνιστίη.

συν-εστιάομαι, fut. -εστιάσομαι, aor. -ειστιάθην, zajedno gostiti se ili živjeti.

συν-εστίη, ἡ, *jon.* zajednička gozba (sumnj.).

συν- ili **ξυν-έστιος**, ὁ, **1.** koji je na istom ognjištu, ukućanin. **2.** kao pridj. Zeusov: zaštitnik ognjišta.

συν-εστώ, οῦς, ἡ, *jon.* društvena zabava, sastanak (sumnj.).

συν-εταιρίς, ίδος, ἡ, *poz.* družica.

συν-έταιρος, ὁ, *jon.* drug.

συν- ili **ξυνετός**, 3., adv. *poet.* i *poz.* -τῶς (συνίημι), **1.** akt. pametan, razuman, razborit, mudar, koji sve jasno vidi, poznaje, τινός što, u zlom smislu: premudar, odveć pametan, aps., ili τί u čem, i s part. time što. Supst. τὸ σ. razboritost, mudrost, *astutia*, lukavstvo, aps., ili τινός čije, πρός τι za što. Napose uz δημοκρατία razborit ustav. **2.** pas. (τὰ σ.) razumljiv.

συν-ευδαιμονέω, također srećan biti.

συν-ευδοκέω, također pristajati ili odobravati, τινί što.

συν-εύδω, *poet.* također ili zajedno spavati, ὁ συνεύδων χρόνος vrijeme, u koje spavam.

συν- ili **ξυνευνάζομαι**, *poet.* i *poz.* pas., aor. ξυνευνάσθην, i *jon.* **συνευνάομαι**, aor. συνευνήθην, s kim spavati, do koga ležati, aps. ili τινί.

συν-ευνέτης, ου, ὁ, *poet.*, s *poet.* fem. ξυνευνέτις, ἡ, i **ξύν-ευνος**, ὁ, ἡ (εὐνή), *poet.* drug, drugarica u postelji, muž, žena.

συν-ευ-πάσχω, takođ. **σὺν εὖ πάσχω** pisano, također imati korist, τινί od čega.

συν-ευπορέω, također pomagati, zajedno podupirati, τινός (gen. part.) čim.

συν-ευτυχέω, *poet.* = συνευδαιμονέω.

συν-ευφραίνομαι, *poz.* zajedno radovati se, τινί.

συν-εύχομαι, dep. med., također ili zajedno zavjetovati se, također moliti bogove, zajedno moliti se, aps. ili s inf. fut.

συν-ευωχέομαι, *poz.* pas., zajedno častiti se.

συν-εφάπτομαι, *jon.* **συνεπάπτομαι**, zajedno prihvaćati se ili laćati se, τινός čega; skupa udariti.

ξυν-εφέλκω, također k sebi ili za sobom vući, također primati, τινά, τί, takođ.: zanijeti, τινά.

συν- ili **ξυνεφέπομαι**, aor. 2. συνεφεσπόμην, part. συνεπισπόμενος, zajedno slijediti, τινί s kim, za kim, takođ. δρόμῳ trčeći, u trku.

συν-έφηβος, ὁ, vrsnik u mladosti.

ξυν-εφίσταμαι, intr. med., **1.** u perf. također

biti postavljen nada što; οἱ ξυνεφεστῶτες nadzornici s kim. **2.** u aor. 2. συνεπέστην, zajedno podići se, na koga κατά τινος, N. T.

συνέχεια, ἡ, ustrajnost; koncentrirani razmještaj; *poz.* spoj, neposredni slijed, κατὰ συνέχειαν u neposrednom spoju.

συν- i **ξυνεχής,** 2., adv. **-χές,** *jon.* **-χέως,** obič. **-χῶς,** komp. -εχεστέρῳ, superl. -εχέστατα, d r ž e ć i s e z a j e d n o, **a)** neprekidan. **b)** gust, čest, stoga **c)** obližnji, s u s j e d n i. **d)** o vremenu: trajan, ustrajan, neprestan, stalan, postojan, ustopce, bez pretrga, δύναμις stalna vojska. S u p s t. τὸ ξ. dalje trajanje, s τοῦ δήμου neprestano općenje s narodom, τὰ συνεχέστατα najstalnije potrebe. Adv. κατὰ τὸ συνεχές *poz.* n e p r e s t a n o, trajno, odmah. S adv. ὁ σ. λέγων obični državni govornik, ὡς συνεχέστατα što trajnije. U Hom. i dr. objačano s αἰεί. (*ep.* υ.)

συν-έχθω, *poet.* također ili zajedno mrziti.

συν- ili **ξυνέχω** (συνέξω, συνέσχον i t. d.), *ep.* impf. σύνεχον, perf. συνόκωχα (ob. u izd. -όχωκα), pored **συν-ίσχω, 1. akt. tranz.** d r ž a t i z a j e d n o, svezati, t. j. **a)** na skupu držati, u redu držati, napose: pod oružjem držati. **b)** u sebi sadržavati; τὸ συνέχον glavna stvar. **c)** čvrsto držati, uzdržavati; takođ.: držati u zatvoru. **d)** z a b a v l j a t i, τινά, τί, i to τί kao nešto, τινί o što, čim, ἔν τινι kod čega, u, na čem. **2. akt. intr.** *ep.* s a s t a t i s e, sjediniti se, part. perf. συνοχωκὼς ἐπί τι svinut prema čemu. **3. pas. a)** biti na skupu držan, pritiješnjen, stegnut, zauzdan, τινί od koga, čim, εἴς τι do čega. **b)** s u d a r a t i s e, u dodiru biti, ne uzmicati, ξυνεχόμενοι ἄνδρες ἀνδράσιν držeći se prsa u prsa. **c)** obuzet biti, trpjeti, p r i t i s n u t, m u č e n b i t i, τινί čim, na čem, πρός τινος od koga. **d)** zabavljen biti čim, o čem raditi, namjeran ili nakan biti, τινί i ἔν τινι.

συν-εψιάω, *poet.* zajedno igrati se ili šaliti se.

συν-έψω, impf. -ῆψε, *poz.* zajedno kuhati, τί τινι nešto čim.

συν-ηβάω, *poet.* *poz.* s kim (τινί) mladost sprovesti ili uživati.

σύν-ηβος, ὁ, *poet.* vrsnik od mladosti.

συν- ili **ξυνηγορέω** (συνήγορος), pristajati, slagati se, s kim τινί; napose: branič, zagovornik biti, τινί.

συνηγορία, ἡ, branidba, obrambeni govor, obrana, aps., ili (ὑπέρ) τινος čija, za koga.

συν- ili **ξυνήγορος,** 2. (ἀγορά), koji također govori, koji se slaže, sročan, τινί. Supst. ὁ σ. o d v j e t n i k, branič.

συν-ῃδέατε, *jon.* plpf. od σύνοιδα, v. r.

συν- ili **ξυν-ήδομαι,** pas., fut. -ησθήσομαι, aor. -ήσθην, **1.** t a k o đ e r r a d o v a t i s e, s kim radovati se, sreću željeti, čestitati, koje aps., na pr. Eur. Med. 136, naime s neprijateljima Medejinim, koje τινί s kim, i to (ἐπί) τινι čemu (veseliti se), što (čestitati), ili sa ὅτι, ἥν, gen. aps. S negac. katkad = objačanom συμπενθῶ tužim. **2.** *poet.* i N. T. veoma radovati se, τινί čemu.

συν-ῄειρεν, v. συναείρω pod συναίρω.

συνήθεια, ἡ, običaj, navada, prijateljstvo, općenje, drugovanje.

συν- ili **ξυνήθης,** 2. (ἦθος), zapr. *consuetus,* koji zajedno nastava, stoga **a)** zajedno vikao, od navike poznat i mio, d o b r o p o z n a t. S u p s t. ὁ σ. dobar prijatelj, dobar znanac, τινί s kim. **b)** n a v i k a o na što, ξ. τι ἔχειν nešto obično ili od navade činiti, i to τινί čim. S u p s t. τὸ σ. dugo vježbanje. **c)** navikao, navadan, poznat, o b i č a n, prirodan, p o ć u d i, skladan, τινί komu, i to τινί u čem, čim, διά τινα preko koga, takođ. s part. ξυνήθη πεφυκότα kako obično rastu ili običavaju rasti, ξ. τι ποιεῖσθαι nešto obično činiti. Supst. τὸ ξ. obično, i to τινός čega, od čega.

συν-ήκοος, 2. koji također sluša.

ξυν-ήκω, sastao sam se, biti sakupljen.

συν-ηλικιώτης, ὁ, *poz.* i συν-ῆλιξ, ὁ, ἡ, *poet.* vršnjak, vršnjakinja.

συν-ημερεύω, čitav dan s kim (τινί) biti zajedno, i to λέγων τί τινι svaki dan s kim o čem razgovarati se.

συνημοσύνη, ἡ, *ep.* (συν-ίημι), nagodba, dogovor, ugovor, u plur.

συν-ήορος 2., v. συνάορος.

συνηρετέω (kao od συν-ηρέτης), *poet.* zapr. zajedno veslati, pren. prijatelj biti, prijateljovati, s kim τινί.

συν-ηρεφής, 2. (ἐρέφω), *jon. poet.* i *poz.* presvođen, pokrit, zastrt, τινί čim.

συν-ηττάομαι, pas., s kim (μετά τινος) biti pobijeđen.

συν-ηχέω, *poz.* također pri čem zvečati, zajedno zaječati, također pustiti ili vikati, aps. ili τί, na pr. τὸ ὀξύ svoj oštri glas.

συν-θακέω, *poet.* zajedno ili pri čem sjediti. Od

σύν-θᾱκος, 2. *poet.* sjedeći zajedno, θρόνων stolujući, τινί do koga.

συν-θάλπω, *poet.* i *poz.* laskati.

συν- ili **ξυνθάπτω,** također ili zajedno pokopati, τινά, i to τινί s kim.

συν-θεάομαι, zajedno motriti, aps. i τί. Otd.

συν-θεατής, ὁ, motrilac s kim.

ξυν-θέλω, *poet.* i *poz.* također htjeti, τί.

συν-θεσίη, *ep.*, **σύνθεσις,** εως, **συν-** ili **ξυνθήκη,** ἡ, **σύν-** ili **ξύνθημα,** τὸ (συντίθημι), **1.** (osob. σύνθεσις) **sastavljanje,** i sastavljeno, συνθήκη takođ. sastavljanje riječi. **2. pogodba,** dogovor, u g o v o r, savez, napose: o d r e d b a, sa ξυμφορᾶς suđenje, usud, συνθεσίαι u Hom. takođ.: nalozi (Il. 2, 339); stoga κατὰ τὴν (ili τὰς) ξυνθήκην (ili -ας), ἐκ τῶν ξ. prema nagodbi, prema ugo-

vorima, παρὰ τὰς ξ. protiv ugovora i njegovih pojedinih odredaba (stoga plur.), ali ἀπὸ ili ἐκ συνθήματος po ili prema dogovoru, no takođ. po dogovorenom znamenju, τὰς συνθήκας ποιεῖσθαι ugovor ugovarati; koje aps., koje τινός, na pr. τῆς φιλίας ugovor o savezu, περί τινος o čem, ὑπέρ τινος na čiju korist, πρός τινα s kim, ili s inf. Napose a) u Lis. o pomirbenom ugovoru, što su ga demokrati i aristokrati g. 403. uglavili, s amnestijom, od koje su samo tridesetorica s njihovom jedanaestoricom i deset redarstvenih povjerenika u Pireju bili izuzeti. b) u Isokr. Antalkidin mir (v. Ἀνταλκίδας), jedamput i o t. z. Kimonovu miru. c) u Sof. πιστ' ἀεὶ ξυνθήματα spomenici savezničke vjernosti, ime posvećenu mjestu. 3. (σύνθημα), dogovorno, napose a) dogovorni znak, znamenje. b) kao σύμβολον dogovorna (riječ), lozinka, parola, od vojvode data riječ, koju bi on malo prije bitke najprije bližnjim momcima saopćio, a ovi bi je zatim najbližim drugovima prišaptali, dok nije riječ obišla redove do kraja, odakle bi se na isti način vratila, da se ne bi kod blizine pogibli tako lako zaboravila. Obično je to bilo ime jednoga božanstva s pridjevom ili ime dvaju božanstva. (Perzijanci toga običaja nijesu imali.) c) priznata riječ, priznato načelo, odredba.

συνθετικός, 3. za kombiniranje prikladan. Od

σύν- ili **ξύνθετος**, 2., 1. sastavljen. 2. dogovoran. Supst. ἐκ συνθέτου po nekoj odredbi. 3. *poet.* izmišljen, slagan.

συνθέω, fut. -θεύσομαι, *ep.* također ili složno trčati; pren. srećno svršavati se.

συν-θεωρέω, *poz.* zajedno promatrati.

συν-θήγομαι, perf. -τέθηγμαι, *poet.* dražiti se, biti nadražen.

συνθήκη i **σύνθημα**, v. συνθεσίη.

συνθηράτης, **συνθηρευτής**, οῦ, i **σύν-θηρος**, ὁ, lovački drug, drug u lovu, τινός na koga ili što, τινί s kim, čiji.

συν-θηράω i συν-θηρεύω, također ili zajedno loviti, na lovu pratiti, spopasti, hvatati, aps., ili τινί s kim. *Poet.* takođ. med. (u tmezi).

ξυν-θλάω, fut. akt. -θλάσω, pas. -θλασθήσεται, *poz.* zgnječiti, razmrskati, τί, i to τινί čim.

συν-θλίβω, stiskati.

συν- ili **ξυνθνῄσκω**, *poet.* i *poz.* zajedno mrijeti, s kim (ἅμα) τινί; takođ. pren. na εὐσέβεια.

συν-θοινάτωρ, ὁ, *poet.* koji se s kim gosti.

συν-θρανόω, *poet.* perf. pas. -τεθράνωται, skršiti, razbiti, razrušiti.

συν-θραύω, perf. -τέθραυ(σ)μαι, skršiti, razbiti.

συν-θριαμβεύω, *poz.* zajedno ili također slavlje slaviti (triumfirati).

συν-θρύπτω, N. T. mekšati.

συν-θύω, s kim (τινί) žrtvovati.

συν-ιδεῖν, v. συνοράω.

συν-ιερεύς, ὁ, svećenik s kim.

συν-ιέω, v. συν-ίημι.

συν-ιζάνω, *poz.* 1. sjesti, uleći se. 2. upasti, provaliti.

συν-ίζησις, ἡ, *poz.* rušenje, provala.

συν-ίζω, *jon.* zajedno sjediti, sjednicu imati.

συν-, obič. **ξυνίημι** [ῐ *ep.*, ῑ *at.*), 2. sing. *at.* ξυνίεις (s var. -ίης, ιεῖς), 3. sing. takođ. ξυνίει, impf. 1. sing. συνίειν, fut. ξυνήσω i t. d. (v. ἵημι), *ep.* impf. 3. plur. ξύνιεν mj. ξυνίεσαν, aor. ξυνέηκα mj. συνῆκα, imper. ξύνες, *poet.* inf. prez. συνιεῖν, u N. T. oblici od συνιέω i συνίω.

I. akt. 1. zapr. zajedno slati, stoga: sastavljati, među sobom uzbuniti, rasplamtiti, τινά, i to s inf. 2. doznavati, čuti, opaziti, paziti, poznavati, slutiti, razumjeti, razabrati, znati, osob. pravo razumjeti, siguran biti, koje aps., na pr. ἑλληνιστὶ τὰ πλεῖστα t. j. grčki govoreno uopće razumjeti, koje τί ili τινός koga, što, takođ. τί τινος, ili sa ὡς i drugim zavis. rečen., ili nom. part. mjesto inf., da i t. d. II. med. 1. *ep.* (συνώμεθα) sjediniti se, združiti se, složiti se, pogoditi se, ἀμφί τινι o čem, ἐπί τινι kod čega. 2. = akt. čuti, opaziti, τινός.

συν-ικετεύω, *poz.* također moliti, aps., ili τινί s kim, i to sa sl. ὅπως.

συν-ίππαρχος, ὁ, *jon.* s kim (τινί) pukovnik konjanički.

συν-ιππεύς, ὁ, drug kod konjaništva.

σύνισαν, *ep.* 3. pl. 1. = συνῆσαν. 2. = συνῄδεσαν.

σύν-ισμεν i slič., v. σύνοιδα.

συν-ιστάνω i συν-ιστάω, *poz.* spor. oblici od συνίστημι, tranz., v. r.

συν- ili **ξυνίστημι**, A) tranz. I. akt. i pas. s fut. συστήσω, aor. akt. συνέστησα, pas. συνεστάθην, 1. zajedno postavljati, sastavljati, utvrditi, učiniti da se zgruša; sjediniti, pripojiti, u savez dovesti, napose: buniti, podbadati, dražiti (Her. 6, 74), aps. ili τί, τινά, i to ἐπί τινα na ili protiv koga, ἔς τι na što, ἐπί τινι protiv čega ili na temelju čega, τινί čim. 2. s drugima upoznati, pa tako pravi izričaj za: a) dovesti, u nauk dati, τινά τινι koga kod koga. b) prikazati, preporučiti, τινά, i to τινί komu. 3. izraditi, izvršiti, osnivati, *fundo*, kao svoju zgradu podići, uvesti, uzrokovati, skloniti, potaći, steći, τί. Napose θάνατον ἐπί τινι koga na smrt osuditi. 4. na raspolaganje staviti, τινά, τί. 5. iz sastavljenoga dokazivati, utvrditi, razlagati, τί, takođ. s dvostr. akuz.: koga kao što, i s akuz. s inf., N. T. 6. sastavljen, natjeran biti, πρός τι. II. med. συνίσταμαι, s fut. συστήσομαι, aor. συνεστησάμην, perf. pas. *poz.* συνέσταμαι, u pas. znač. takođ. συν-έστηκα, bezlič. συνεστάτω, 1. od ili za sebe sastavljati, odrediti, uzrokovati, sebi pribaviti, τί, βουλήν

postaviti, narediti, *ἀγῶνας* bojeve biti. **2.** *poz.* sastaviti, konstruirati (o geom. likovima).

B) intr. med. ***συν-ίσταμαι,*** fut. *συστήσομαι,* aor. *συνέστην,* perf. *συνέστηκα,* part. *συνεστηκώς* i *συνεστώς, ep. συνεσταώς, -ότος,* **1.** zajedno postavljati se, sastajati se, zajedno držati se, zgusnuti se, stoga o tjelesnoj građi u part. perf. *συνεστῶτα* čvrsto sazdan, *πρός τι.* Pren. u čvrstoj svezi biti, čvrsto trajati, neokrnjen stajati, *τινί* komu (Tuk. 1, 90), uop.: osnivati se, *ὑπό τινος* na čem, uređen biti, sastojati, *ἔκ τινος* od čega. **2.** skupljati se, sastati se, zajedno stajati, stati, ustaviti se, sjatiti se, sjediniti se, složiti se, pridružiti se, katkad s dodanim *εἰς τὸ αὐτό,* ili *ἐς ἕν,* takođ. *λέχος τινί* udati se za koga, postati njegova žena. Napose **a)** složiti se, buniti se, urotiti se. Stoga *οἱ ξυνεστῶτες* urotnici, *τὸ ξυνεστηκός* sveza, savez, tako i *συνεστάναι τὴν βουλήν* t. j. sačinjavati osobit politički savez, ili za trgovce žitom: *ἐπὶ τοὺς ἐμπόρους συνίστασθαι* složiti se protiv prodavačā žita, naime time, da se što više žita pokupuje, tako da su potonji nudioci morali davati žito u bescjenje i unapredak ne dolaziti na tržište. **b)** zajedno ili na skupu ostati, zajedno držati se, ne raspršati se, *συνεστηκυῖα δύναμις* stalna ili spremna vojska, slič. *ξυνεστηκός τι* sjedinjene čete, združeno mnoštvo; *συνεστῶσα πόλις* konsolidirana država, država osnovana na zdravim temeljima. **c)** ustaviti se, stati (na boj), dočekati koga, i to sa i bez *μαχόμενος, μάχῃ* i slič. pobiti se, sukobiti se, boriti se (Her. 6, 108), pobijati se, o nazorima: ne sudarati se, suprotan biti (Her. 7, 142). **d)** imati borbu, trpjeti od čega, pridružen biti, zapao sam u što. **e)** združiti se, postati, nastajati, zametnuti se, zavrći se, početi se, nastati, biti, dogoditi se, trajati, stoga *πολέμου συνεστῶτος* kad je rat buknuo, ili s *ἔτι* dok je još trajao, no u Hom.: usred bitke, slič. *τῆς μάχης συνεστώσης* kad je nastalo kreševo, ili s *κινδύνου* kad se približavala pogibao. Koje aps., koje s *τινί, μετά τινος, πρός τινα* s kim, no *τινί* takođ. prema kome ili čemu, na, u čem, čim, *πρός τι* na čem, *πρός τινι* kod čega, *ἐπί τινα* protiv, na koga, *παρά τι* protiv čega, *κατὰ σφᾶς αὐτούς* među sobom, *ἔν τινι, ἐπί τινος* na čem, *περί τι* kod čega, *ἄλλοθεν* od drugdje, takođ. s inf.

συν-ιστίη, *ἡ, jon.* (*ἑστία*), gozba (ispor. *συνεστ.*).

συν- ili ***ξυνίστωρ,*** *ορος, ὁ, ἡ* (*σύνοιδα*), koji također zna, svijestan čemu, često i s ispuštenom kopulom: *οἱ κάτω ξυνίστορες* svjedoci u podzemnom svijetu znaju, aps. ili *τί,* ili s neupr. zavis. rečen. Supst. svjedok, aps. ili sa sl. *ὅτι.*

συν-ισχναίνω, *poet.* stegnuti, umanjivati.

συν-ισχυρίζω, fut. *-ιῶ,* krijepiti, koga *τινά.*

συν-ίσχω, v. *συνέχω.*

συν-ίων (*-ιών*) i sl., v. *συνίημι.*

Σύνναδα, *τὰ,* frigijski grad, zvan takođ. *Δοκίμεια,* poznat s fina mramora: *λίθος -αδικός* ili *Δοκιμίτης* i *-αῖος.*

συν-ναίνω, *poet.* zajedno nastavati, aps. i *τινί.*

συν-νακτός, 3. zbijen, natrpan. Od

συν-νάσσω, aor. part. *συννάξας, jon.* stiskati, sabiti, *τί.*

συν-ναυαγέω, *poz.* zajedno brodolom pretrpjeti.

ξυν-ναυβάτης, *ου, ὁ, poet.* = *συν-ναύτης,* v. r.

συν- ili ***ξυνναυμαχέω,*** zajedno na moru boriti se, *τινί* s kim, *ἔν τινι* kod čega.

συν-ναυστολέω, *poet.* s nekim (*τινί*) zajedno voziti se, biti mu drug na lađi.

συν-ναύτης, *ου, ὁ,* koji također lađom putuje, suputnik.

συν-νεάζω, *poet.* i *poz.* s nekim (*τινί*) biti mlad.

συν-νέμω, *poz.* **1.** akt. također dodijeliti. **2.** med. zajedno pasti (pasem).

συν-νενέαται, v. *συννέω.*

σύν-νευσις, *εως, ἡ, poz.* nagibanje zajedno, konvergencija.

ξυν-νεύω, **1.** *poz.* zajedno nagibati se, skupiti se. **2.** *poet.* namignuti, potvrditi, obricati.

ξυν-νέφελος, 2. oblačan, naoblačen, *τὰ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ξυννέφελα* naoblačeno nebo.

συν-νεφέω, *poet.* naoblačiti; zamračiti.

συν-νεφής, 2. *poet.* i *poz.* **1.** oblačan. **2.** pren. žalostan, mrk, turovan.

συν- ili ***ξυννέω,*** i *jon.* ***συννέω*** ili ***συννηέω,*** perf. pas. *συννένημαι, jon.* 3. plur. *συννενέαται,* snositi, gomilati, naslagati, *τί,* i to *ἔς τι* kamo, *ἐπί τινι* nad čim.

συν-νήχομαι, *poz.* zajedno plivati, *τινί.*

συν-νικάω, zajedno pobijediti, s kim *τινί* i *μετά τινος.*

συν- ili ***ξυννοέω,*** i med. *-νοέομαι,* u pameti sastavljati, prosuđivati, razmišljati, aps. ili *τάξ ἐμοῦ παλαίφατα,* v. r.

ξύννοια, *ἡ,* **1.** razmišljanje, misao. **2.** *poet.* briga.

συν-νομή, *ἡ,* zajedničko pasenje; skladanje.

συν-νομίζω, iste misli biti.

συν-νομοθετέω, također zakonoša biti.

σύν-νομος, 2. (*νέμω*), **1.** koji zajedno pase ili živi, *τινί* s kim, *σ. λέοντε* par lavova. Napose *ὁ, ἡ σ.* bračni drug, muž, žena, ljubavnik. **2.** susjedan, *τινός* i *τινί.* **3.** *poz.* koji se slaže, skladan, odmjeren.

συν-νοσέω, *poet.* i *poz.* istu bolest ili strast imati, *τινί* s kim.

σύν-νους, stegn. od *-οος,* 2. u sebi razmišljajući, u zamišljenoj ozbiljnosti. Supst. *τὸ σ.* zamišljeno držanje.

συν-νυμφοκόμος, 2. *poet.* koji vjerenicu također kiti.

συν-οδεύω, *poz.* zajedno putovati.

συνοδία, *ἡ, poz.* (*σύνοδος*), zajedničko putovanje, društvo putnikā, karavana.

συν- ili **ξυνοδοιπόρος,** *ὁ,* suputnik.

σύν- ili **ξύνοδος,** *ἡ* (i u plur.), **1.** sastajanje, sastanak, zajedničko boravljenje, i sa i bez *εἰς ταὐτό* sjedinjenje, udruga, zajednica, društvo, skupština, vijećanje, raspravljanje, zbor, sjednica, *ἀπὸ ξυνόδου* u skupštini, *ἐκ τῶν ξ.* po raspravama, koje aps., koje *τινός* čija, čim, za što, *τοῦ τεθῆναι* da su postavljene, *ἔς τι* gdje, *περί τινος* o čem. **2. a)** puteno općenje. **b)** sukob, navala, kreševo, okršaj, *ἡ ξ. ἦν* pobiše se, *ξύνοδον ἐποτρύνειν* dati znak za navalu. **3.** (u plur.) stjecanje, *τινῶν,* na pr. *χρημάτων* ulaženje dohodaka, prihodi.

ξυν-οδύρομαι, dep. med., također jadikovati.

σύν-οιδα, def. perf. s prez. znač. (v. *οἶδα*), 2. sg. *σύνοισθα,* 1. pl. *σύνισμεν* i t. d., inf. *συνειδέναι,* part. *συνειδώς,* plpf. *συνῄδειν* i *-ῄδη* i t. d., fut. *συνείσομαι* (takođ. *συνειδήσω*), *jon.* perf. 1. pl. *συνοίδαμεν,* plpf. 3. sg. *συνῄδεε,* 2. pl. *συνῃδέατε,* **također** ili **zajedno znati,** *τινὶ περί τινος,* svijestan biti čemu, uop. znati, koje aps. *ἐμοῦ ξυνειδότος* s mojim znanjem, *ὁ ξυνειδώς* upućeni, stručnjak, suurotnik, *τὸ συνειδός* poznavanje stvari, koje *τινί* vješt, poznat, sukriv biti, takođ. *τινί* s part.: znati, da nešto i t. d., pak *τί* što, za što znati, *περὶ ὧν αὐτοὶ σύνιστε* o čem ste sami obaviješteni, što i sami znate, i *τί* s part.: da nešto, i to *τινί* s kim, o kom, *ἃ σύνοιδα αὐτῷ* što o njemu znam, slič. sa *ἑαυτῷ* svijestan biti čemu, *τί,* ili s nom. ili dat. part. *σύνοιδα ἐμαυτῷ ταῦτα ἐψευσμένος* (*ἐψευσμένῳ*) *αὐτόν* ja sam svijestan, t. j. dobro znam, da sam ga u tom prevario. Ali slijedi takođ. *εἰ* (da li) i *ὅτι* ili neupr. zavis. rečenica.

συν-οικειόω, poz. τινί srodnim činiti, udešavati; *ἑαυτῷ τι* sebi prisvajati; med. *poz.* stupiti u dodir ili svezu s čim, *τινί.*

συν- ili **ξυνοικέω, 1. intr. a)** zajedno nastavati, također ili zajedno naseliti se, kod koga nastaniti se, kod njega boraviti, zajedno živjeti, aps. ili *τινί,* i *ὁμοῦ τινι.* **b)** imajući što živjeti, s kim ili čim (*τινί*) spojen ili združen biti. Napose: u braku živjeti, oženjen ili udata biti, aps. na pr. *τούτων συνοικησάντων γίγνεται* od toga braka potječe, ili *τινί.* **2. tranz.** zajedno stanovati ili naseliti, *τί* gdje, što, *τινί* s kim.

συνοίκημα, *τὸ, jon.* zajedničko stanovanje, konkr.: stanovnici, dio stanovništva.

ξυν-οίκησις, *εως, ἡ,* i **ξυν-οικία,** *ἡ,* zajedničko nastavanje. Napose *ξυνοικία, ἡ,* zajednički stan, kuća u najam, t. j. velika kuća, koja se siromašnim porodicama davala u najam, lat. *insula.*

συν-οικητήρ, ῆρος, ὁ, poet. i

συν-οικήτωρ, ορος, ὁ, ἡ, poet. = *σύνοικος.*

ξυν-οίκια, *τὰ,* naime *ἱερά,* svetkovina sjedinjenja, Tesejeva svetkovina osnivanja, u Ateni slavljena 16. hekatombeona (23. srpnja).

συν-οικία, *ἡ,* v. *συνοίκησις.*

συν- ili **ξυνοικίζω, 1.** na jednom mjestu nastaniti, stanovnike ili naseljenike u jedan grad sjediniti ili metnuti ili presaditi, uop. sjediniti, *τί, τινά,* takođ. *τινῶν* između nekojih, i to *ἔς τι* u što. Napose: koga (*τινά*) u njegovu zemlju natrag voditi. U pas. **a)** politički sjediniti se. **b)** kao naseljenik kamo (*ἔς τι*) seliti se, naseliti se, nastaniti se. **2.** naseljenike naseliti, osnivati. Napose **a)** kod osnivanja sudjelovati. **b)** iznova naseliti, opet podići, aps. ili *τί.* U pas. usko sagrađen biti. **3.** *τινά τινι* komu koju (na pr. kćer) dati za ženu, udomiti, udati za koga.

ξυνοίκισις, *εως, ἡ,* sjedinjenje u jedan grad, koncentriranje.

συνοικισμός, ὁ, poz. **1.** naselje. **2.** brak.

συν-οικιστήρ, ῆρος, ὁ, osnivač s kim.

ξυν-οικοδομέομαι, pas. **1.** sagrađen biti. **2.** N. T. također sazidan biti.

σύν- ili **ξύνοικος,** *ὁ, ἡ,* i *-ον, τὸ,* koji do koga nastava, stanovnik s kim, ukućanin, *ὁ ἄπωθεν ξ.* daleki rod (po plemenu), uop.: drug; takođ. o stanju, *τινός* čega, *τινί* s kim, čim.

συν-οικουρός, 2. *poet.* drug.

συν-οικτίζω, sažaljavati, *τινά.*

συν-οίομαι, istoga mišljenja biti.

συν-όκωχα, *ep.* perf. od *συνέχω,* v. r.

συν-ολισθαίνω, aor. *-ώλισθον,* perf. *-ωλίσθηκα, poz.* također ili zajedno okliznuti se ili pasti, aps. i *ἔκ τινος.*

συν-όλλυμι, buk., aor. *συνώλεσα, poet.* zajedno upropastiti; med. *poet.,* aor. *ξυνωλόμην,* također poginuti.

συν-ολολύζω, zajedno viku podići.

σύν-ολος i *ξύν-ολος,* 2. i 3. sasvim zajedno; adv. *τὸ σύνολον, poz.* usvem, sasvim, posve, uopće.

συν-ομαίμων, 2. *poet.* rođak po krvi, *ὁ σ.* brat, *ἡ σ.* sestra.

συν-ομᾶλιξ, ὁ, ἡ, buk. iste mladosti.

συν-ομαλύνω, poz. posve poravniti ili izjednačiti.

συν-ομαρτέω, u tmezi, *poet.* također ili zajedno slijediti.

συν-ομιλέω, N. T. dogovarati se s kim.

συν- ili **ξυνόμνῡμι,** *poz.* takođ. med. **συνόμνῠμαι,** također zaklinjati se, t. j. **a)** zajedno svečano uvjeravati. **b)** s kim kleti se, pod zakletvom zateći se, uop. zateći se, vezati se. **c)** (zajedno) urotiti se. Koje aps. *οἱ ξυνομόσαντες* saveznici, *ξυνομωμοκότες* urotnici, koje *τινί* s kim, *ἐπί τι* za što, *ἐπί τινι* i *ἐπί τινα* protiv koga, ili *τί,* na pr. *τὸν ὅρκον* zajedno zakletvu polagati, ili s inf. (fut.).

συν-ομοιοπαθέω, *poz.* iste osjećaje imati, *τινί* s čim.

συν- ili **ξυνομολογέω, 1.** teoretski: slagati se,

dopuštati, *τινί τι* s kim u čem, komu što. **2.** praktično: uglaviti, dogovoriti se, ugovor učiniti, *τινί τι* s kim o čem.

συν-ομοπαθέω, *poz.* = *συνομοιοπαθέω*.

συν-ομορέω, N. T. graničiti čim.

σύν-οπλος, 2. *poet.* bojni drug.

συνοπτικός, 3. oštrovid. Od

σύν-οπτος, 2. *poz.* vidljiv.

συν- ili **ξυνοράω**, impf. *συνεώρων*, fut. *συνόψομαι*, aor. *συνεῖδον*, inf. *συνιδεῖν*, med. part. *συνιδόμενος* (kriva var. *συνειδόμενος*), perf. *συνεώρακα* i t. d. **1.** podjedno ili zajedno vidjeti, također gledati, uop. pogledati, motriti, *τινά, τί*, na pr. *ἀλλήλους* među sobom gledati se ili motriti se, Ksen. An. 4, 1, 11 među sobom davati ognjene znakove, da se priteče u pomoć, *τινί* s kim. **2.** točno vidjeti, razmišljati, vidjeti, razumjeti, dobro spoznati, opaziti. Koje aps., koje *τί* ili *τινά* ili *ὅτι*, ili s nom. part. *συνιδεῖν ἦν ἡ ἀρχὴ ἰσχυρὰ οὖσα*, gdje je *συνιδεῖν* = *δήλη*.

συν-οργίζομαι, pas., fut. *-οργισθήσομαι*, aor. *-ωργίσθην*, također srditi se, zajedno zlovoljan biti, *τινί* s kim, i to s gen. aps. čega radi.

ξυν-ορθόομαι, *poz.* pas., također biti unapriјeđen, *τινί* čim, na pr. *ἐν τῷ καθ' ἕκαστον ἐκπονουμένῳ ξυνορθοῦται τὸ πᾶν* ako se pojedino brižljivo izrađuje, unapređuje se i cjelina.

σύν-ορθρος, 2. *poet.* u ranu zoru, i to *τινί* zajedno s čim, na pr. *αὐγαῖς* s prvim zrakama jutarnjega sunca.

συν-ορίνω, *ep.* (i u tmezi), **1.** akt. zajedno dirati ili uzbuditi, zajedno okrenuti (Il 24, 467), *τί*. **2.** med. podjedno podići se (Il. 4, 332).

συν-όρμενος, v. *συνόρνυμαι*.

συν-ορμίζω, zajedno osidrati.

συν-όρνῠμαι, *poet.*, intr. med. s korj. aor. (*συνῶρτο*), part. *συνόρμενος* zajedno podigavši se.

σύν-ορος, 2. i *poet.* (*jon.*) **ξύνουρος**, koji graniči s kim, susjedni, srodan, *τινός* čim.

συν-ορχέομαι, *poz.* zajedno plesati.

συν- ili **ξυνουσία**, *jon.* **συνουσίη**, *ἡ* (*σύνειμι*), boravljenje zajedno, drugovanje, saobraćaj, općenje. Napose a) općenje učitelja s učenikom, stoga takođ. razgovor, naučno istraživanje. b) puteno općenje, sa i bez *τῶν ἀφροδισίων*. c) društveno općenje, društvo. Koje aps. (*ἡ σ.* pohod stanovnikâ Sof. OC. 33), koje *τινός* ili *σή* s kim, s tobom; *τινὸς πρός τινα* čije s kim. Otd.

συνουσιάζω, *poz.* zajedno biti, osob. sa ženom.

συνουσιαστής, *οῦ, ὁ*, učenik, *τινός*.

συν-οφρυόομαι, dep. med., *poet.* i *poz.* obrve skupljati, *συνωφρυωμένη* namrštenim čelom.

σύν-οφρυς, 2. *poz.* sa sraslim obrvama.

ξυνοχή, *ἡ*, *ep.* i *poz.* (*-έχω*), savez, a) sveza, *τινός*. b) sukob, sastanak, *ἐν ξυνοχῇσιν ὁδοῦ* gdje se oba puta sastaju, naime na uskom zavoju mete (*νύσσα*) (Il. 23, 330). c) strah, tjeskoba, N. T.

σύν-οχος, 2. *poet.* koji se slaže, skladan, *τινί*.

συν-οχωκός (pravo *συνοκωχός*), v. *συνέχω*.

σύν-οψις, *ἡ*, pregled.

ξύνταγμα, *τὸ*, v. *σύνταξις*.

συν-τᾰλαιπωρέω, *poet.* istu nesreću (*τί*) trpjeti i osjećati.

συν-τάμνω, v. *συντέμνω*.

συν-τανύω, *poet.*, part. aor. *eol.* *-τανύσαις*, ukratko skupiti.

σύν- ili **ξύνταξις**, *εως, ἡ*, i **ξύν-ταγμα**, *τὸ*, sređivanje, naredba, uredba, uređenje, ustrojavanje, organizacija (*στρατιωτική* ratna), razmjer, *μίαν σύνταξιν εἶναι τὴν αὐτὴν τοῦ τε λαμβάνειν καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα* da primanje novaca i vršenje dužnostî bude u istom razmjerju. Napose a) razmještaj vojske, ređanje vojnikâ, bojni red, stoga *Ἑλληνική* vojska sastavljena od svih helenskih saveznih država, pa tako uop. četa. b) odmjerivanje porezâ. c) porezi, danak atenskih saveznika, koji je počevši od g. 376. preko Kalistrata ovo ljepše ime dobio mjesto starog mrskog imena: *φόροι*. d) prinosi saveznikâ, zvani takođ. *νησιωτικαί*, dohoci atenski, koji su iznajpr. za Aristida 460, za Perikla 600, za Alkibijada 1200 talenata iznosili, zatim su spali na 45, a poslije opet narasli na 130, pače i na preko 500. e) prinosi iz državnih sredstava za platu vojničku i t. d., ljepša riječ za platu, mirovinu. f) *σύνταγμα τῆς πυρρίχης* balet. g) gram. red riječî, gradnja rečenice, nauka o rečenici, *ὁ κατὰ σύνταξιν λόγος* pravo građena rečenica.

συν- ili **ξυνταράσσω**, *at.* **-άττω**, fut. *-ταράξω* i t. d. (takođ. u tmezi), **1.** podjedno smesti, *τινά*. U pas. također u zabunu i pogibiju biti zanesen. **2.** pobrkati, zbuniti, zamutiti (Her. 9, 49), pomesti (Il. 8, 86), poremetiti, na pr. *λόγον* pravilni tijek govora, naime anakolutijama, pak: uznemirivati, plašiti, smetajući kvariti, *τινά, τί*, i to *τινί* čim. U pas. smesti se, pobrkati se, posve uzdrman biti, poražen biti. **3.** zajedno uzbuniti, raspiriti, zavrći, *τί*. Pas. *πόλεις ἐχθραί* prolept. na neprijateljstvo (protiv tebe) pobuniti se.

σύντᾰσις, *εως, ἡ* (*-τείνω*), natezanje, napor; žestina, uzbuđenost.

συν- ili **ξυντάσσω**, *at.* **-ττω**, fut. *-τάξω* i t. d., sastavljati, t. j. **I. akt. i pas. 1.** sređivati, t. j. urediti, sjediniti, pridijeliti, dodati, prenositi, natrag donositi, *τί, τινά*, i to *τινί* komu, *εἴς τι* na što, *κατά τι* po čem; *τινὰ εἰς τὸ πολίτευμα* nekoga primiti među građane. Napose a) o piscu: izraditi, napisati, *τί*. b) o vojsci: u redu držati; ređati, u (bojni) red namještati, vrstati, u čete sjediniti, u vojsku uvrstati, *τί, τινά*, i to *ἐπί τινα* protiv koga, i stoga u pas.

skupiti se, sastaviti se, ἔκ τινος od čega. **2.** naređiti, nalagati, nametnuti, propisati, odrediti, pogoditi se, dogovarati se, za što najmiti, zapovjediti, naputiti, τινί ili τί, stoga za liječnika: propisati, θεραπείαν lijek, t. j. označiti ljekovitu biljku, od koje će tko ozdraviti, ako je uzme, aps., ili τινί komu, i to εἴς τι za što, ili s akuz. s inf. ili ὅπως, na pr. Ksen. Kir. 8, 2, 3, gdje ἐπὶ τράπεζαν ide na παρατίθοιτο, ne na σ. U pas. ἀτρέμα συντεττόμενος posve siguran (drugi misle συντεταμένος).

II. med. 1. ređati se, napose za čete: sjediniti se, srediti se, vrstati se, u redove stati, ὡς ἐκ παρόντων već kako je prema prilikama moglo da bude, ξυνταξάμενοι u redovima, ξυντεταγμένοι u bojni red uvrstani, i to ὡς μάλιστα u najboljem redu. **2.** svoje sastavljati, stoga **a)** svoje knjige izrađivati, ili λόγους πρὸς ἑαυτόν t. j. za sebe, u glavi sastaviti. **b)** sa i bez ἐς μάχην svoje ljude, svoju momčad u bojni red vrstati, svoju vojsku za bitku vrstati, συνταξάμενος sa spremnom vojskom. **3.** odrediti, zapovijedati.

συν-ταχύνω, *jon.* **1.** tranz. (Her. 2, 133, *sc.* τὸν θεόν), pospješiti. **2.** intr. hitjeti.

συν- ili **ξυντείνω** (-τενῶ, -έτεινα, -τέτᾰκα i t. d.), **1. tranz. a)** natezati, naprezati, τινά, τί, na pr. ἑαυτόν naprezati se. **b)** na što (εἴς τι) natezati, potegnuti, upraviti, pren. s naporom i revnošću podijeliti, dosuditi, τί. **2. intr. a)** naprezati se. **b)** na što (εἴς τι) smjerati, t. j. na što izlaziti, takođ.: kamo hitjeti i povećati se.

συν- ili **ξυντειχίζω, 1.** zajedno zid podići ili učvrstiti. **2.** kod utvrđivanja pomagati, pomagati graditi, τί.

ξυν-τεκμαίρομαι, dep. med., aor. συνετεκμήρατο, iz više znakova razbirati, jezgr.: τὶ ὑπό τι nešto po pogađanju poda što upraviti.

συν-τεκνοποιέω, s kim (τινί) djecu rađati.

συν-τεκταίνομαι, dep. med. (*ep.* u tmezi, aor. σὺν-τεκτήναντο), također ili podjedno graditi ili izmišljati.

συντέλεια, ἡ, **1.** zajednički prinos, τινός. Napose u Ateni porezni podrazred jedne simorije (v. συμμορία), porezna zadruga, 5, 6—15 ljudi, koji bi zajednički gradili jedan brod. **2.** *poz.* svršavanje, opravljanje. **3.** N. T. zajedničko svršavanje, svršetak.

συν- ili **ξυντελέω** (-τελῶ, -εῖς, -ετέλεσα, -τετέλεκα i t. d.), **I. tranz. 1.** također ili podjedno svršavati, dogotoviti, izraditi, potvrditi, izvršiti, dovršiti, postići, sastaviti (spis), τί, takođ. εἰς τὰ ἑκατόν do jedne stotine, i to τινί komu. **2.** (φόρους) zajedničke poreze plaćati, pren. prinositi, aps. ili τί, i to τινί komu, jezgr. εἴς τι ili εἴς τινα, na pr. εἰς τοὺς ἱππέας vitezovima, t. j. po imutku i porezu viteškom staležu pripadati, dakle uop. pripadati kamo ili morati gdje plaćati porez, εἰς Ἀθήνας, ἐς Ὀρχομενόν. **II. intr.** *ep.* također ili zajedno kamo doći, prispjeti, εἴς, πρός τι.

συν-τελής, 2. koji zajedno poreze plaća, t. j. **a)** koji kamo pripada, porezu podvržen, podložnik. **b)** prinosima podvržen, aps., i τινός za što, osob. za ratnu lađu (v. συντέλεια).

συν- ili **ξυντέμνω** (-τεμῶ, -έτεμον, -τέτμηκα), *jon.* **συντάμνω, 1.** srezati, t. j. na dijelove razrezati, rastaviti, τί. **2.** skrojiti, takođ. obrezati, skratiti, prikratiti, umanjiti, stegnuti, τί, i to ἔς τι u korist čemu. **3. a)** *sc.* ὁδόν put presjeći, t. j. pokratiti, najkraćim putem krenuti (Her. 7, 123), ἀπό τινος odakle, ἔς τι. **b)** pritjecati, približavati se, primicati se; τοῦ χρόνου συντάμνοντος kako je vrijeme bilo blizu (Her. 5, 41). **c)** brzo stići, τινά. **d)** brže izvršiti.

ξυντεταγμένως, adv. od part. perf. pas. od συντάσσω, po dogovoru, uređeno, γίγνεσθαι u red biti namješten.

ξυντεταμένως, adv. od part. perf. pas. od συντείνω, s naporom, svom snagom.

συν-τετραίνω i **-τέτρημαι,** v. συντιτράω.

συν-τεχνάζω, *poz.* zajedno kovati i snovati, τινί s kim; vješto snovati, τί.

σύν-τεχνος, ὁ, drug u umjetnosti.

συν-τήκω, 1. tranz. akt. (-τήξω, -έτηξα), stapati, usko svezati, τινά, pren. rastopiti, rastvoriti, τί što, τινί u čem, čim. **2. intr. pas.** συντήκομαι, fut. συντᾰκήσομαι, aor. συνετάκην (*poet.* takođ. συντηχθείς) i perf. akt. συντέτηκα, stopiti se, τινί s kim, pren. rastapati se, t. j. od jada ginuti, venuti, τὸ βλέμμα συντετηκός t. j. obamrlo, uginulo, i to ὑπό τινος od čega, τί u, na čem.

σύντηξις, εως, ἡ, *poz.* rastvaranje.

συν-τηρέω, *poz.* također sačuvati, u N. T. podjedno ili zajedno čuvati, pren. u pameti zadržati, štovati.

συν- ili **ξυντίθημι** (v. τίθημι), *at.* impf. 3. sg. συνετίθει, *ep.* aor. med. 3. sg. σύνθετο, imper. 2. sg. σύνθεο, *jon.* aor. med. συνεθηκάμην i slič., **I. akt. i pas. 1.** zajedno metati, sastavljati, slagati, τί. Napose **a)** spajati, dodavati, sjediniti, svezati, skupiti, τί, na pr. γέλων umiješati, naime εἰς τοὺς λόγους u govore, εἴς τι u što, ἐν βραχεῖ ukratko, ἔκ τινος iz čega. **b)** sašiti, dogotoviti, graditi, izraditi, urediti, organizirati, τί, i to ἐπί τι na koji način. **2.** sa i bez λογισμῷ ili λόγῳ, ἐν ἑαυτῷ u računu, u misli u sebi sastaviti, εἰς ἕν u jedno, porediti, prosuditi, zaključivati, slutiti, izmišljati, zasnovati, udesiti, τί. **II. med. 1.** sjediniti se, složiti se, dogovoriti se, pristajati, obećati, **a)** savez, ugovor uglaviti, odrediti, pogoditi se, zaključiti. **b)** pri dogovoru raditi. Koje aps., koje τί što, u čem,

na pr. ταῦτα ovaj ugovor, ἃ ξυνέθετο što je ugovorio, ugovor, ταῦτα ξυνθέμενοι nakon ovoga dogovora, ὑπέρ τινος o čem, čega radi, ili s inf., stoga ὑπὲρ τοῦ ἀργυρίου καὶ παραδώσειν ξυνθέμενοι mj. ὑπ. τοῦ ἀργ. ξυνθέμενοι καὶ ξυνθέμενοι παραδώσειν, pak ἐπί τινι čemu, za što, κατά τι u, po čem, i to τινί i πρός τινα s kim. **2.** sa i bez θυμῷ sebi u duhu sastaviti, t. j. pamtiti, opaziti, čuti, paziti, aps., i τί.

συν-τῑμάομαι, pas., također štovati se, zajedno cijenjen biti.

συν-τινάσσω, poz. (i u tmezi), zavrći, potaći, zametnuti.

συν-τιτράω, i *jon.* i *poet.* **συν-τετραίνω,** *poz.* perf. pas. -τέτρημαι, probušiti, τοὺς μυχούς zatvorene krajeve, i to ἀλλήλοις među sobom jedan prema drugomu, naime prodirati. U perf. pas. s εἰς ἀλλήλους imati otvore među sobom spojene, takođ. τινί, otvorima biti spojen s čim.

συν-τιτρώσκω, aor. συνέτρωσα, također raniti, više rana zajedno zadavati, τινά, τί, i to τινί, διά τινος čim.

συν-τλῆναι, def. aor., *poet.* također trpjeti.

συν-τομία, ἡ, kratkoća.

σύν- ili **ξύντομος,** 2. (-τέμνω), obrezan, skraćen, kratak. Supst. **a)** (ἡ) σύντομος naime ὁδός kratak put, ἔς τι, ἔκ τινος. **b)** (τὸ) συντομώτατον najkraći, prijeki put, slič. τὰ σύντομα τῆς ὁδοῦ, i adv. τὰ ξυντομώτατα najkraćim ili prijekim putem. Adv. **συν-** ili **ξυντόμως,** kompar. συντομώτερον, superl. ξυντομωτάτως, kratko, t. j. **a)** zbijeno, stisnuto. **b)** u kratko vrijeme, za čas.

συντονολυδιστί, adv., u sasvim lidijskoj glazbenoj ljestvici.

σύν- ili **ξύντονος,** 2., adv. **-τόνως,** komp. -ώτερον (-τείνω), napet, nategnut, krepak, jak, sjenit, žestok, marljiv. Supst. τὸ σ. napeto. *Poet.* takođ.: skladan, složan.

συν-τραγῳδέω, *poz.* zajedno glumiti ili pomagati prikazivati, τί.

συν-τράπεζος, *ὁ,* drug za stolom.

σύν-τρεις, -τρια, po trojica, tri i tri.

συν-τρέφω, fut. -θρέψω, aor. akt. -έθρεψα, pas. -ετράφην, perf. pas. -τέθραμμαι (2. pl. -τέτραφθε), također ili zajedno hraniti ili odgajati, pomagati odgojiti, τινά, s kim τινί, μετά τινος. U pas. takođ. othranjen, zajedno odgojen biti, uop. također obrazovati se, zajedno odrasti, zajedno postati ili nastati, τινί s kim, ἔν τινι u čem.

σύν- ili **ξυντρέχω** (-δραμοῦμαι, -έδραμον, -δεδράμηκα), **1.** također, zajedno trčati. **2.** stjecati, sletjeti se, **a)** sjediniti se (o vodama i ljudima), skupiti se (o oblacima). **b)** pren. na pr. ἀπὸ πολλῶν σ. ἡ δόξα slava je posljedica mnogih uzroka, εἰς ταὐτό slagati se, podudarati se, κριταῖς složiti se u izboru sudija (Ksen. Kir. 8, 2, 27), τῇδε τοῦτο συντρέχει sreća i radost idu uporedo. **c)** neprijateljski sukobiti se, aps. i εἰς χεῖράς τινι pobiti se, *poet.* takođ. μόρῳ sa smrtnim usudom.

συν-τριαινόω, *poet.* trozubom slupati, uop. razbiti, razmrskati.

συν- ili **ξυντρίβω** [ῐ] (-τρίψω, -έτρῑψα, -τέτριφα, -τέτρῑμμαι, -ετρίβην), satrti, posve razbiti, skršiti, razmrskati, razlupati. U pas. **a)** za brodove: razbiti se, polomiti se, ili συντετριμμένοι πλευράς kojima su se bokovi razmrskali, zapr. na bokovima razbijeni. **b)** uop. biti pobijen, razbijen, satrt.

συν-τριηραρχέω, s kim zajedno opremati ratni brod.

συν-τριήραρχος, ὁ, trijerarh s kim, tko s kojim zajedno oprema ratni brod.

σύν-τριμμα, τὸ, N. T. satiranje, pogibija, propast.

συντροφία, *ἡ, poz.* **1.** zajedničko othranjivanje ili odgajanje. **2.** zajedničko življenje, općenje.

σύν- ili **ξύντροφος,** 2. (-τρέφω), s kim (τινί) zajedno othranjen ili odgojen, t. j. **a)** od početka pridružen, παλαιᾷ ἁμέρᾳ v. ἔντροφος, zajedno živući, drugarica stara vremena, i za stvari, kao što se na pr. tuga drži često za pratilicu čovječju, pak **b)** uop. brat po mlijeku, vrsnik, drug u mladosti ili po zajedničkoj odgoji, prijatelj, dobar znanac, vlastit, na pr. ὄμμα oko, ili: domaći, osobit, običan, τινί na čem, čim. **c)** koji zajedno pase, τινός s kim. Supst. **a)** τὰ ξ. obično, navadno. **b)** οἱ σ. koji su zajedno odgojeni, u Sparti (Plut. Kleom. 8) za μόθακες.

συν-τροχάζω, poz. zajedno trčati.

συν- ili **ξυντυγχάνω** (-τεύξομαι, -έτυχον, -τετύχηκα), **1.** sastajati se, na koga ili što namjeriti se, sresti, skobiti, u što (za)pasti, aps. τὸ συντυχόν što se desi, ili τινί, ali i τινός t. j. dio dobiti čega, iskusiti, upoznati koga na sebi, κακοῦ ἀνδρός kao zla čovjeka. **2.** desiti se, dogoditi se, snalaziti, koje aps. τὰ συντυγχάνοντα naime αὐτῷ što njega, naime tijelo. snalazi, koje τινί kome, koga. Katkad bezlič. sa sl. inf., i to sa i bez τινί, dogodilo se da, ili Plut. G. Gr. 1.: slagalo se sa željama plemstva.

συν- ili **ξυντυχία,** *jon.* **συντυχίη,** *ἡ,* sastajanje, slučaj, događaj, sudbina, stanje, koje aps. κατὰ συντυχίην slučajno, ἀπὸ τοιαύτης συντυχίας u takvim prilikama, koje s adj. ἐρωτική ljubavna zgoda, ili τινός, katkad: nesrećan doživljaj, ἅμα τοῦ ἔργου τῇ ξυντυχίᾳ u čas kad se dogodio (poraz i bijeg), često srećan doživljaj, ἐπὶ συντυχίαις po srećnom suđenju bogova, συντυχίῃ χρησάμενος srećom, ili Arijan 4, 20, 4, gdje se razumijeva Aleksandrova ženidba Roksanom i po tom srodstvo s Oksijartom.

συν-υμνέω, *poz.* zajedno pjevati ili opjevati.

συν-υπατεύω, poz. s kim biti konzul.
συν-υποδύομαι, poz. s kim izlagati se.
συν-υποκρίνομαι, poz. zajedno pretvarati se.
συν-υπομείγνυμι, poz. u što miješati.
συν-υπουργέω, poz. pomagati.
συν-υποτίθεμαι, poz. također ići na ruku.
συν-υφαίνω, satkati, sastavljati (takođ. kao pisac), zajedno zasnovati (Her. 5, 105).
συνύφανσις, ἡ (-υφαίνω), satkanje.
συν-ωδίνω, poet. i N. T. također žalostiti se.
συν- i **ξυνῳδός,** 2. zapr. koji s kim pjeva, obič. pren. koji se slaže, s kim ili čim *τινί*.
συν-ωθέω, stiskati, *τινά, τί,* i to *εἴς τι*.
συν- ili **ξυνωμοσία,** *ἡ,* i **ξυνώμοτον,** *τὸ* (-όμνυμι), savez, udruga, napose: tajni savez, na pr. *ἑταιρεῖαι* (v. r.), političke, buntovne udruge, stoga takođ.: urota, ustanak, buna, koje aps. *οἱ ἐν τῇ σ.* urotnici, koje *τινός* (gen. cilja) za što, na pr. *ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ δήμου καταλύσεως* u korist urote za svrgnuće demokracije, slič. *ἐπί τινι* za što, *περί τινι* čija (t. j. oko koga sjedinjena), i *περί τι,* na pr. *περὶ Φρέγελλαν* o ustanku latinskog naselja Fregele poradi zakona, što ga je g. 125. pr. Is. predložio konzul M. Fulvije Flak, da se italskim saveznicima dade građansko pravo.
συν- ili **ξυνωμότης,** *ου, ὁ* (-όμνυμι), saveznik, napose: suurotnik, član heterije (v. *ἑταιρεία*), aps. *ἐγένοντο ἐς τριακοσίους ξυνωμόται* urotilo se do tri stotine, *ἐπί τινι* protiv koga.
ξυνώμοτον, *τὸ,* v. *συνωμοσία*.
συν-ωνέομαι, impf. *συνεωνούμην,* fut. *συνωνήσομαι,* perf. *συνεωνημένος* (u med. i pas. znač.), pored aor. **συνεπριάμην,** *coëmo,* pokupovati, nakupovati, napose: skûpiti, aps. ili *τί,* i to *κατὰ μέδιμνον* na mjerove, dakle ne naveliko.
συν-ώνυμος, 2. (*ὄνομα*), *poet.* i *poz.* istoga imena, *τινί* s kim.
ξυνωρίζομαι, *poet.* med., zapr. svoje sprezati, *χέρα* ruku pružiti.
ξυν-ωρικεύομαι (*συνωρίς*), *poet.* voziti se u dvopregu. Od
ξυν-ωρίς, *ίδος, ἡ* (v. *ξυνάορος*), **1.** dvopreg, osob. konjâ (dok *ζεῦγος* može biti i tropreg i četvoropreg), uop. par, s adj. *φοινία* dvostruko oruđe za ubistvo, ili s gen. *τέκνων* dvije kćeri, jer Edip drži, kao da njegovih dvaju sinova za njega više nema. **2.** *poet.* okovi.
συν- ili **ξυνωφελέω,** zajedno pomagati, koristiti, aps. ili *τινά, εἴς τι* za što. Pas. također imati korist.
συνωχἄδόν, adv., *ep.* neprestano.
Σύρα [ῠ], *ἡ,* Siranka.
Σῠράκουσαι, *jon.* **Συρήκουσαι,** *αἱ,* Sirakusa, grad na Siciliji, s obujmom od $4^1/_2$ geogr. milje, s. Siragossa. Otd. adj. *at.* **Συρακόσιος,** 3., otd. **a)** stanov. *at. ὁ* **Συρακόσιος,** *jon.* **Συρηκόσιος,** *poz.* **Συρακούσιος,** takođ. kolekt. **b)** *ἡ* **Συρακοσία,** okoliš ili kraj sirakuski.
Σύργις, *ὁ,* v. *Ὕργις*.
σύρδην, poet. sa žestinom, na mahove.
Σῠρία, *jon.* **-ίη,** *ἡ,* **1.** u užem smislu zemlja između Eufrata i Sredozem. mora, dakle s Fenikijom i Palestinom, sada aram. Sûrja, turski Sôristân; u širem smislu sezala je do Tigrisa, s Mesopotamijom, Babilonom i Asirijom, stoga u Arijana *Σ. ἡ μέση τῶν ποταμῶν* Mesopotamija. Za *Σ. ἡ κοίλη* i *ἡ κάτω Σ.* v. *Κοίλη,* a za *ἡ Παλαιστίνη Σ.* v. *Παλαιστίνη.* — Bila je na glasu s plemenitoga bilja, ulja i pomasti (stoga *Σύριον ἀγλάισμα*). *Συρίηθεν* od Sirije. Stanov. *οἱ* **Σύροι,** fem. *ἡ* **Σύρα.** U Her. zovu se osobito stanovnici sirijske obale (Palestine) tako, dok Kapadočane i Asirce zove **Σύριοι** (*Συριηγενής* iz Asirije), a ove Ksen. također označuje imenom *Σύροι.* Grci su ih prezirali. Adj. **Σύριος,** 3. sirijski, *Σ. γράμματα* t. j. klinovo pismo; *θεά* Ašera, Astarta. Ali *αἱ Σύριαι πύλαι* zove se morski tjesnac između Amana i zaliva od Isa, v. *πύλη.* Adv. **Συριστί** sirijskim jezikom, sirijski, s *ἐπίστασθαι* razumijevati sirijski (asirski). *Syriace.* **2.** **Συρίη,** *ἡ,* u Hom. s *νῆσος,* mitsko ostrvo.
σύριγμα, *τὸ, poet.* i *poz.,* i **συριγμός,** *ὁ* (*συρίττω*), zviždanje, zvizda, osob. izviždivanje, pak glas svirale ili zviždukanje slonovo.
σῦριγξ, *ιγγος, ἡ,* zapr. svaka cijev, stoga **a)** svirala, *fistula,* osob. pastirska ili Panova, od trske, sastojeći od (iznajpr. 7) cijevî nejednake dužine i debljine, postepeno sve kraćih. **2.** kore za koplje (Il. 19, 387). **3.** *poet.* glavčina, u točka (Sof. El. 721). **4.** *poet.* u plur. žile (krvne).
σῡρίζω i **σῡρίττω,** fut. *-ίξομαι,* zviždati, t. j. **a)** u sviralu (siringu) svirati. **b)** svirati, hujati (o vjetru). **c)** izviždati, ispsikati.
Συριηγενής, 2. *ep.* u Siriji postao, sirijski.
συρικτάς, ὁ, buk. svirac.
συρμαΐζω, *jon.* i *poz.* upotrebljavati sredstvo za čišćenje tijela, čistiti se. Od
συρμαίη, *ἡ* (*συρμός, σύρω*), *jon.* **1.** nekakva rotkva. **2.** od nje napravljeno ulje za čišćenje (tijela).
συρμός, ὁ (*σύρω*), *poet.* žestoko vučenje, brza kretnja; vihor, struja, pad.
Σῦρος, ἡ, i *Σύρα,* kikladsko ostrvo, Delu na zapad, s. Sira.
Σύρος, *ὁ,* i slič., v. *Συρία*.
Συροφοίνισσα (-φοινίκισσα), *ἡ,* žena iz Sirofenikije. Suprotno *Λιβυφοίνικες*.
σύρραξις, *εως, ἡ* (*συρράσσω*), *poz.* udarac, sukob, napadaj.
συρ-ράπτω, fut. *-ρράψω* i t. d., sašiti.
ξυρ-ράσσω, fut. *-ρράξω* i t. d., sukobiti se, uda-

riti jedan na drugoga, u boju, *τινί* s kim; isp. *συναράσσω*.

συρ-ρέω, takođ. ***ξυρρ.***, aor. *συνερρύην*, perf. *ξυνερρύηκα*, stjecati se, skupljati se, zgrnuti se, aps. ili *εἴς τι*, *εἰς*, *πρός τινα*.

συρ-ρήγνῡμι i ***ξυρρήγνυμι***, **1. tranz.** u akt. i pas., fut. *συρρήξω*, aor. *συνέρρηξα*, perf. pas. (*ep.*) *συνέρρηκται*, slomiti, razbiti, razlupati, skršiti, razmrskati; pas. *κακοῖσι συνέρρηκται* nevoljama je slomljen, satrt. **2. intr.** rijetko u akt. (Her. 1, 80 *ποταμοὶ συρρηγνῦσι* padaju, utječu), obič. u pas. *συρρήγνῦμαι* s fut. *συρραγήσομαι*, aor. *συνερράγην*, perf. *συνέρρωγεν*, slomiti se, skršiti se, srušiti se, buknuti, podići se; u perf.: nastao sam, provalio sam, živahan postati, aps. ili *κατά τι*.

συρροή, *ἡ* (*συρρέω*), *poz.* stjecanje, *τινός*.

σύρ-ρους i ***ξύρ-ροος***, 2., stegn. od *οος*, *poz.* koji utječe u što, koji je u savezu, *τινί* s kim.

Σύρτις, *εως*, *jon.* *ιος*, *ἡ*, velika Sirta, zaliv na sjevernoj obali Afrike, s pjeskovitim obalama, s. Sidra.

συρφετός, *ὁ* (*σύρω*), izmet, gad, smeće, prosti svijet, poganija, *τινῶν*.

συρφετώδης, 2. *poz.* prostački.

σύρω, fut. *σῠρῶ*, aor. *ἔσῡρα*, aor. pas. *ἐσῠρην*, *poz.* povlačiti, drljati, vući, *διά τινος*.

σῦς, *ὁ*, *ἡ*, v. *ὗς*.

συ-σκεπάζω, *poz.* zajedno ili sasvim pokriti.

συ- ili ***ξυσκευάζω***, **1. akt.** i pas. **a)** spremati, osob. što treba za put, opremati, *τί*. **b)** pas. opremljen biti. **2. med.** i pas. **a)** svoje spremati, natovariti, na put spremati se, opremati se, i to takođ. za odlazak s ovoga svijeta, koje aps. *συνεσκευασμένος* i *συσκευασάμενος* na put spreman, koje *τί*, na pr. *τὴν πορείαν* na put spremati se (Ksen. Kir. 8, 5, 1), ili *συνεσκευασμένους* naime *ἡμᾶς ὅ τι ἄν* opremljene svime što, koje *εἴς τι* za što, ili s inf. ili *ὡς* i part. fut. **b)** sebi uređivati, za se spremati, opravljati, *τὶ εἴς τι*, u zlom smislu: zasnovati, skovati (Dem. 18, 279), *τί*, na pr. *πράγματα* pletke; u pas. zasnovan, skovan biti. **c)** uop. sebi namicati, izazivati, buniti, za sebe stjecati, pridobijati, lukavstvom u svoju vlast dobiti, zaskočiti, *τινά*, *τί*, katkad s *εἰς ἑαυτόν*, a *ἐπί τινα* protiv koga.

συσκευασία, *ἡ*, spremanje na put, opremanje.

συ-σκευωρέομαι, dep. med., zajedno izraditi, na ruku ići, *τί* u čem.

συ- ili ***ξυσκηνέω*** i ***συσκηνόω***, **1.** s kim zajedno biti u jednom čadoru, ukućanin biti, aps. i *τινί* s kim. **2.** zajedno jesti ili gostiti se.

συσκηνία, *ἡ*, zajedničko blagovanje.

συ- ili ***ξύσκηνος***, *ὁ*, drug u čadoru ili za stolom, ukućanin; takođ. s *ἀνήρ*.

συ-σκηνόω, v. *συσκηνέω*.

συ-σκιάζω, sjenu davati, zasjenjivati, *τινί* čim, *τί* što.

σύ-σκιος, 2. posve sjenovit, t. j. gusto drvećem obrastao, šumnat; *τὸ σ.* sjenovito, sjena.

συ-σκοπέω, zajednički razmatrati, istraživati, *τί*.

συ- ili ***ξυσκοτάζει***, bezlič., smrkava se unaokolo, mrak se hvata, noć nastaje, gen. aps. *ἤδη συσκοτάζοντος* jer se već mrak hvatao.

συ-σκυθρωπάζω, također mrgoditi se, mrzovoljast biti.

συ-σμηρίζω, *poz.* zbrusiti čim, točno izmjeriti prema čemu.

συ-σπαράσσω, N. T. posve raščupati.

σύσπαστος, 2. koji se može stegnuti ili skupiti.

συ-σπάω (*συσπάσω*, *συνέσπᾰσα*), stegnuti, skupiti, sašiti, privući.

συ-σπειράω (*-σπειράσω* i t. d.), **1. akt.** stiskati, os. čete, gusto uvrstati. **2. med.** i **pas.**, u sebe skupiti se, stisnuti se, napose o četama: u gušće redove vrstati se, *συνεσπειραμένος* u dublje uvrstanom bojnom redu, s više odjela jedan za drugim.

συ-σπένδω, također žrtvu prolijevati.

συ-σπεύδω, *jon.* i *poz.* također truditi se, s akuz. s inf.

συ-σπουδάζω, također prihvatiti se, također truditi se, zajedno raditi oko čega, pomagati, pospješivati, također pospješiti, aps. ili s inf., i to *τινί* s kim, komu.

συ-σσεύω, *ep.* zajedno (na)goniti.

σύσ-σημον, *τὸ*, *poz.* dogovorni znak; znak, dokaz.

συσ-σιτέω (*-σιτήσω* i t. d.), zajedno jesti, biti drug za stolom, osob. o vojnicima u okolu, aps. i *τινί* s kim.

συσσίτησις, *εως*, *ἡ*, *poz.* zajedničko blagovanje.

συσσίτιον, *τὸ*, **1.** zajednički ručak, zajedničko blagovanje, osob. u Sparti. Tako su efori zajedno blagovali u svom uredu, koji je bio na trgu, a zvao se *ἀρχεῖον*. U plur. znači, kao i *φιδίτια*, osob. spartanska javna blagovanja svih građana od preko 20 godina, koji su za to prinosili mjesečne prinose, jer bi inače izgubili građansko pravo. Za svakim je stolom bilo po 15 kockom biranih drugova. Svrha tim društvima bila je umjerenost i jednodušno mišljenje svih članova, i zato su i kao vojnici u vojsci služili zajedno sačinjavajući istu bratsku zadrugu. **2.** zajedničko blagovalište.

σύσ-σιτος, *ὁ*, drug za stolom, kućni prijatelj.

ξυσ-σῴζω, također spasavati ili čuvati, *τινά*.

σύσ-σωμος, 2. N. T. jednake općine (gen.).

συσ-σωφρονέω, *poet.* također pametno misliti.

συστάδην, *poz.* i

ξυσταδόν, adv. (*συνίσταμαι*), stojeći zajedno, *ξ. μάχαι* pravilne bitke, bojevi izbliza.

συ- ili ***ξυστασιάζω***, pristajati za strankama, napose: također biti u uroti, aps. i *τινί* s kim.

συστασιαστής, οῦ, ὁ, N. T. subuntovnik.

σύ- ili **ξύστασις,** εως, ἡ, **1.** od akt. συνίστημι: **a)** sastavljanje, spajanje, napose προσώπου nabiranje lica = ozbiljnost. **b)** slaganje, postavljanje, poređanje, τινός. **2.** od intr. med. συνίσταμαι: sastajanje, stoga **a)** postanje. **b)** poznanstvo, udruga, sabiranje, sastanak, κατὰ ξυστάσεις γίγνεσθαι sastajati se, sastanke imati, πρός τινα s kim. **c)** urota, aps., i ἐπί τινα protiv koga. **d)** kreševo, boj, borba; pren. = ἀγών, s τῆς γνώμης duševna uzbuđenost, τῶν σῶν φρενῶν borba (možda ξύντασις). **e)** stanje, čvrstoća. **f)** tjelesni ustroj.

συ-στασιώτης, ου, ὁ, *jon.* i *poz.* drug stranački, subuntovnik, drug u buni.

συ-στατικός, 3. *poz.* s preporukom, koji preporučuje.

συ-σταυρόω, N. T. s kim zajedno na krst pribijati ili propinjati.

συ-στεγάζομαι, pas., posve biti pokriven, naime τὰ ὑπερέχοντα ἅπαντα na svima udovima, koji se ističu, τινί čim.

συ-στεγνόω, *poz.* sljubljivati, svarivati.

συ- ili **ξυστέλλω** (-στελῶ, -εἶς i t. d.), **1.** slagati, sređati, sastavljati, τινά, τί, i to εἴς τι. U pas. σνσταλέντες privinuvši se, stisnut, συνεσταλμένος stisnut, skupivši se, εἴς τι, i to ὑπό τινος. **2.** pren. stezati, zatvorati, poniziti, τί, τινά, ἐνδοτέρω veoma, εἰς ἐλάχιστα svesti na najmanju mjeru. U pas. stisnuti se, ἔς τι, na pr. ἐς εὐτέλειαν cjenje urediti se, ὑπό τινος čega radi. Napose: potisnut biti, osjećati se poniženim, plašljiv postati. **3.** *poet.* i N. T. pokrivati; mrtvaca zamatati.

συ-στενάζω, *poet.* i N. T. također uzdisati.

συ-στεφανηφορέω, *poet.* zajedno s kim (τινί) nositi vijence.

συ-στεφανόομαι, zajedno biti ovjenčan.

σύστημα, τὸ (συνίστημι), zapr. sastavljeno, stoga **a)** udruživanje, društvo, zajednica, taktički odjel, τινός čega. **b)** *poz.* skup, sastavljanje, cjelina, zbor; državna tvorba. **c)** državni ustav, državna uredba. **d)** sistem.

συ-στοιχέω, *poz.* u istom redu stajati, odgovarati.

σύ-στοιχος, 2. *poz.* zbijen, stisnut.

συστολή, ἡ (συστέλλω), *poet.* **1.** stezanje, stiskanje. **2.** ograničivanje.

συ-στολίζω, *poet.* zajedno opremati, sjediniti.

σύ-στομος, 2. *poz.* s uskim ušćem, tijesna grla.

συ-στοναχέω, *poz.* *ep.* također jecati.

συ-στρατεία, ἡ, zajednička vojnica.

συ- ili **ξυστρατεύω,** i med., zajedno ići na vojnicu, također vojevati, također u ratu biti, zajedno ratovati, također krenuti, aps., ili τινί, μετά τινος, σύν τινι s kim ili čim, ἐπί τινα, τι protiv, na koga ili što, ἀπὸ τοῦ ἴσου razmjerno jednako sudjelujući. Otd.

συστρατηγέω, vojvoda biti s kim.

συ- ili **ξυστράτηγος,** ὁ, vojvoda s kim, drug u vojvodstvu, aps. i τινός.

συ-στρατιώτης, ου, ὁ, ratni drug, vojnik (za Krista).

ξυ-στρατοπεδεύομαι, dep. med., zajedno utaboriti se, σύν τινι.

συ- ili **ξυστρέφω,** **1.** akt. usukati, uvijati, skupiti, stegnuti, zgrtati, složno držati zajedno, τινά ili τί, na pr. τὸ πρόσωπον lice od bola iskriviti, συνέτρεψε τὴν δύναμιν ἐκ τῆς πορείας prikupi čete, koje su poradi puta slobodnije hodile; sa i bez ἵππον konja pritegnuti, podbadati. **2.** pas. **συστρέφομαι** (συστραφήσομαι, συν-εστράφην, -έστραμμαι), stiskati se, zgrnuti se, načetiti se, sjatiti se, skupiti se. Koje aps. συνεστραμμένον ῥῆμα zbijena, kratka, krepka riječ *(contorta oratio)*, ili ξυστραφέντες pošto se sabraše, takođ.: čvrsto sjedinjeni. Koje μετά τινος čim, ἐπί τι na što, protiv čega, περί τινα oko koga, ἐν σφίσιν αὐτοῖς sami u sebi, ἀπό τινος od, iz čega.

συστροφή, ἡ, stiskivanje, sjedinjavanje; sakupljeno mnoštvo (Her. 7, 9); trka, pobuna, urota.

συ-σφάζω, *poet.*, aor. pas. inf. συσφαγῆναι, zajedno žrtvovati, klati, ubijati, τινί s kim, τινά.

συ-σφαραγίζω, v. σφαραγίζω.

συ-σφίγγω, perf. pas. συν-έσφιγμαι, *poz.* stiskati, zajedno gnječiti.

συ-σχηματίζομαι, *poz.* po čem obrazovati se, ravnati se.

συ-σχολάζω, *poz.* prosto vrijeme zajedno uživati, napose: s kim (τινί) učeno općiti, njegov učenik biti.

σύτο, za σεύομαι, v. σεύω II.

συφειός, *ep.* i **συφεός,** ὁ, *ep.* i *poz.* svinjac, kočak. *Ep.* adv. **συφεόνδε** u svinjac.

συ-φορβός, ὁ, v. ὑφορβός.

Συχάρ, Σιχάρ, ἡ, samaritski gradić kod Jakovljeva studenca, Sihem, sada al Askar.

Συχέμ, jevr. *shĕkem*, **1.** Hamor, knez sihemski. **2.** grad S., takođ. Σίκιμα, τὰ, na podnožju Garizima, Jerobeamova prijestolnica, zatim Flavia Neapolis, s. Nablûs, oko 10.000 stanov. (600 kršćana i nešto židova).

συχνός, 3. **1.** gust, zbijen, čest, brojan, obilan, dug, mnog (često s gen. part.). **2.** o prostoru: dalek, dug, stoga adv. συχνόν dosta daleko, ἅρματα σ. διαλείποντα u dalekim razmacima. **3.** o vremenu: dug, trajan, ἡμέρας συχνάς više dana ustopce.

σφαγεῖον, τὸ (σφάζω), *poet.* **1.** žrtvena zdjelica, u koju se hvatala krv zaklane žrtve. **2.** žrtva, t. j. žrtvena životinja.

σφἄγεύς, έως, ὁ (σφάζω), **1.** mesar, ubilac. **2.** ubilački mač, krvnik.

σφἄγή, ἡ (σφάζω), **1.** klanje, **a)** smicanje, uop. ubijanje, ubistvo, koje aps. i takođ. u plur., i to takođ. o jednom ubistvu (ponajviše iza

više udaraca), koje *τινός, χειρὸς ἐνδίκους σφαγὰς κλέπτειν* pravedno ubistvo potajno rukom izvršiti, *οὐ κατὰ σφαγάς* t. j. poradi (kod) ubistva jelena, i bez gen. *ἡ ἐν Αὐλίδι σφ.* zvano, ili s adj. *πληγὴ ἀπ' οἰκείας σφαγῆς* t. j. udaren vlastitom rukom. **b)** ubistvom učinjeno, stoga ***α)*** smrtna rana, *σφαγῶν διελθών* prodrijevši kroz smrtnu ranu (Nesovu), slič. *σφαγαὶ ἐμαί* moja smrtna rana. ***β)*** krv od žrtve. ***γ)*** meso umorenoga (Esh. Ag. 1599). ***δ)*** (kao *σφάγια, τὰ*) ž r t v a, t. j. ljudi i životinje određene za žrtvu; *πολυθύτους σφαγὰς τεύχειν* mnoge žrtve klati, za Ajasa. **2.** g r k l j a n, zapravo mjesto među ključnim kostima, gdje bi se zarinuo nož kod žrtvenih životinja.

Σφαγία, *ἡ*, v. *Σφακτηρία*.

σφαγιάζω, v. *σφάζω*.

σφαγιασμός, ὁ, poet. i *poz.* klanje.

σφάγιον, *τὸ*, **1.** ž r t v e n a ž i v o t i n j a, koja se za pokajanje i kod zakletve klanjem (*ἐντέμνειν*) ubijala i rastrgala (*σφάζεται*); ako su bile zamjena ljudskim žrtvama za podzemne bogove ili za mrtve, bile su proklete i živima mrske i strašne. Koža im se nije odadirala. **2.** u plur. *τὰ σφάγια* ž r t v a, često u svezi *τὰ σφάγια γίγνεται (ἐστί) καλά, καταθύμια, χρηστά* žrtva se svršava po želji, povoljna je, često takođ. samo *τὰ σφάγια γίγνεται*, sa i bez *τινί* za koga. **3.** od micanja žrtvene životinje uzeta z n a m e n j a (dok su *ἱερά* znamenja iz utrobe: Ksen. An. 1, 8, 15). U Sof. Aj. 219 sl. (112 i sl. 236) jesu *χειροδάικτα σφ. αἱμοβαφῆ* poklano i rukom rastrgano i krvlju omašteno blago Ajasove žrtve, ali u ironičnom smislu za junaka podjedno proroštva, *χρηστήρια*. **4.** *poet.* klanje, žrtvovanje, = *σφαγή*, 1., v. r.

σφάγιος, 3. (*σφαγή*), *poet.* koji ubija, s *μόρος* ubistvo.

σφαγίς, ίδος, ἡ, poet. nož za klanje ili žrtvovanje.

σφαδᾴζω, bolje nego *-άζω* (srod. *σφεδανός*), t r z a t i s e, p r a ć a k a t i s e, od nestrpljivosti ili bola bacati se, stoga o ranjenu konju: propinjati se, a s *ἐπί* ili *πρός τι* s nestrpljive želje kobacati se, nestrpljivo iskati ili željeti što.

σφάζω, *ep. jon. poet., at.* ***σφάττω*** (osn. *σφαγ*), fut. *σφάξω*, aor. akt. *ἔσφαξα* (*ep. σφάξε*), pas. *at. ἐσφάγην* (*poet.* i *jon. ἐσφάχθην*), fut. pas. *σφαγήσομαι*, perf. pas. *ἔσφαγμαι*, adj. verb. *σφακτός*, pored ***σφαγιάζω*** (od *σφάγιον*), aor. med. *ἐσφαγιασάμην*, pas. *ἐσφαγιάσθην*,

1. akt. i **pas.** k l a t i, u b i j a t i, smicati, s *ἔσω* ubosti na mrtvo, ubiti, smaknuti, aps. ili *τί, τινά*, i to *ἐπί τινι* na čem. Napose (i *σφαγιάζω*) svagda o životinjama i ljudima, ako se žrtvuju, gdje znači grkljan probosti, vrat prerezati, dakle životinju ili čovjeka za žrtvu klati, ž r t v o v a t i, takođ. s *ἐς ποταμόν* da krv curi u rijeku. U p a s. stoji još *ἔκ τινος* od koga, *τὸ σφαγῆναι* u Eur. I. T. 598, da bude ubijen. **2. med.** (*σφαγιάζομαι*) žrtve dati klati, dati žrtvovati, aps. ili *τί*, i to *τινί* komu.

σφαῖρα, *ἡ*, **1.** k u g l a, *σφ. καλάμου* nebeski globus. **2.** l o p t a, *σφαίρῃ ἔπαιζον* igrahu kolo s loptom, t. j. dobacivahu loptu pjevajući i plešući. Loptati se voljeli su Grci osob. prije kupanja, a Aleksandar je imao osobite mlade sluge (*οἱ ἀπὸ σφαιρῶν*), koji su se s njime morali igrati lopte.

σφαιρηδόν, *ep.* adv., kao kugla, kao lopta.

σφαιρίζω (*σφαῖρα*), igrati se lopte, loptati se.

σφαιρίον, τὸ, poz. dem. od *σφαῖρα*.

σφαιρικός, 3., adv. *-ῶς*, *poz.* okrugao kao kugla.

σφαιρο-ειδής, 2. (*εἶδος*), k a o k u g l a, okrugao, *τινός* od nečega. Supst. *τὸ σφ. jon.* oblik poput kugle.

σφαιρόομαι, pas., u perf. *buk.* okrugao biti.

σφακελίζω, imati crvotoč ili gnjiljenje u kostima. Od

σφάκελος, ὁ, poet. zapr. *caries*, crvotoč ili gnjiljenje kostiju, pak uop. trzanje, grč, udarac.

Σφακτηρία i ***Σφαγία***, *ἡ*, ostrvo na zapadnoj obali Mesenije, s. Sfagija.

σφακτός, 3. (*σφάττω*), *poet.* zaklan, ubijen.

σφαλερός, 3., adv. ***-ῶς***, g d j e s e l a k o p a d n e, stoga: k l i z a k, g l a d a k, n e s i g u r a n, nestalan, nepouzdan, p r e v a r l j i v, škodljiv, opasan.

σφάλλω (osn. *σφαλ*, lat. *fallo*), **1. akt.** (*σφαλῶ, -εῖς, ἔσφηλα, ἔσφαλκα*), nogu podmetati, **obarati**, srušiti, osob. za rvače, pak uop. skrenuti, na stranu okrenuti, na pr. *ναῦς*, uzdrmati, u p r o p a s t i t i, unesrećiti, u opasnost baciti, škoditi, slabiti, pren. u bludnju zavesti, v a r a t i (Sof. Aj. 452), prelastiti, nesigurnim činiti, smesti, zbuniti, aor. *ἔσφηλε* obično smete ili meće u nepriliku, *τινά, τί*, ali *τί* takođ. u čem, gdjekad, *τὰ πολλά* više puta, *οὐδέν* nigda, *τινὰ τῆς γνώμης* koga u njegovoj osnovi smesti. **2. med.** i **pas.** (*σφαλοῦμαι* i obič. *σφαλήσομαι, ἐσφάλην, ἔσφαλμαι*), kolebati se, teturati, **pasti**, srušen, oboren, potučen biti, s r u š i t i s e, svladan biti, p r o p a s t i, razbiti se, ne ispuniti se, ne uspjeti, nezgodu trpjeti, u n e s r e ć u p a s t i, š t e t o v a t i, pren. u bludnju pasti (Plat. Prot. 361 D), **varati se**, na grijeh dati zavesti se, dati varati se, prevariti se, griješiti, u govoru zapinjati; k o j e aps. *σφαλείς* kod poraza, u nesreći, slič. *σφαλέντων* (kao gen. aps.) poslije njihove nezgode, k o j e *τί* neku štetu pretrpjeti, *πολλά* mnogo nesreće trpjeti, *μεγάλα* uvelike griješiti, veoma varati se, *τὰ πλείω* većinom, i med. *δέμας πρὸς γαῖαν* svojim tijelom na zemlju pasti, i to *ἔν τινι* u čem, čim, **takođ.** ogriješiti se o koga, nepouzdanim pokazati mu se, *τόδ' ἐσφάλη ἔν τινι* krivnja je na kome, *ἐπί τινι* kod čega, *περί τινι* na kome, *μὴ ἐξ ἑκουσίας* nehotice, ili *τινί* u čem, na čem, čim, ta-

kođ. nešto štetovati, *γνώμῃ* prevariti se u računu, *τινός* izgubiti što, u čem prevariti se, ne polazi za rukom, na pr. *γνώμης* nada mu se izjalovila, netko se prevario u nadi, *δόξης* u svom očekivanju prevariti se, takođ. koga izgubiti, lišen biti, slič. s gen. aps.

σφάλμα, *τὸ,* zapr. pad, udarac, stoga a) nezgoda, nesreća, šteta, napose: neuspio pokus, poraz. b) pogrješka, *τινός* u čem.

σφᾰρᾰγέομαι, *ep.* med., impf. *σφαραγεῦντο,* **1.** nabreknuti, pun biti (o vimenu), **2.** praštiti, šumiti, pištati (Od. 9, 390).

σφαραγίζω, ep. s bukom poticati, uz viku privoditi.

σφᾶς, σφάς, σφέ, σφέα, σφέας, v. I. *οὗ,* ali *σφάς* takođ. od *σφός.*

σφάττω, v. *σφάζω.*

σφεδᾰνός, 3. (isp. *σφαδάζω*), *ep.* i *poet.* žestok, silan, goropadan.

σφεῖς, σφείων, v. I. *οὗ.*

σφέλας, *αος, τὸ,* nom. plur. *-λα, ep.* podnožje.

Σφενδαλεῖς, *έων, οἱ,* stanovnici atičke općine (*δῆμος*) Sfendale, koja je pripadala hipotontijskoj fili, na beot. međi između Tanagre i Dekeleje.

σφενδονάω, iz praćice bacati.

σφενδόνη, *ἡ,* lat. *funda,* **1.** praća, praćica, koju su Grci rjeđe upotrebljavali. Pravila se od vune ili site, dlakâ, životinjskih žila, kožâ, u sredini široka, da se unutra može metati kamen, strijela, komad olova i t. d. Uske bi krajeve praćar sastavio u jednoj ruci, pa bi praćom mahao oko glave, i nato bi bacio kamen i slič. ispustivši jedan kraj. Kamen bi pao u nekoj daljini tolikom silom, da bi probušio kacide i štitove, a olovo bi se katkad i rastopilo, ili bi bar splasnulo. **2.** hitac, metanj, *σφενδόνας ἀπ' εὐμέτρου* dobro odmjerenim metnjem, i tako u Ksen. An. često: iz praće izbačeni kamen, olovo i slič. **3.** okvir na prstenu.

σφενδονήτης, *ου, ὁ* (*-δονάω*), praćar, *funditor.* Njihov je zadatak bio, da neprijatelja i njegovo oružje izdaleka gađaju i razbijaju, da ranjavaju i ubijaju neprijatelja i time iz čvrsta položaja izmame. Zato ih je Aleksandar u svim svojim preduzećima rado upotrebljavao. U Ksenofonovoj vojsci bili su Rođani i Krećani najbolji praćari.

σφενδονητική, *ἡ,* vještina u bacanju iz praćice.

σφετερίζομαι, med., sebi prisvajati, *τί.*

σφέτερος, 3., *ep.* takođ. **σφός,** 3. (v. I. *οὗ*), pron. pos. obič. 3. lica plur., **njihov,** često objačano s *αὐτῶν* **vlastiti; svoj.** U Esh. i *poz.* takođ. kao pron. pos. 3. lica sing.: njegov, njezin, rjeđe = tvoj, u Ksen. Kir. 6, 1, 10 = *ἡμέτερος* naš, t. j. vlastiti. Supst. a) *οἱ σφ.* njihovi. b) (*τὰ*) *σφέτερα* sa i bez *αὐτῶν,* njihovo, njihova vlastita imovina, njihove vlastite prilike ili stvari, napose u Ksen. njihova stranka.

σφέων, v. I. *οὗ.*

σφηκιά, ἡ, poet. osinjak.

σφηκόομαι (*σφήξ*), *ep.* u sredini (kao osa) usko stisnuti se ili stegnuti se, *τινί* čim.

σφῆλεν, v. *σφάλλω.*

σφήν, *ηνός, ὁ, poet.* i *poz.* klin, iver, treska.

σφήξ, *σφηκός, ὁ* (lat. *vespa*), osa; takođ. stršen.

Σφήττιος, *ὁ,* stanov. općine (*δῆμος*) *Σφηττός* na istočnoj obali Atike, koja je pripadala Akamantskoj fili.

σφί, v. I. *οὗ.*

σφίγγω, perf. pas. *poz. ἔσφιγμαι,* stezati, daviti, okružiti, zatvoriti, *τινί* čim.

Σφίγξ, *Σφιγγός, ἡ* (sa spor. obl. *φίγξ* i *φίξ,* akuz. *φῖγα, φῖκα, σφίγγα*), iznajpr. nekakva nakaza, koja je ljude davila, zatim lokalizirana kod Tebe, gdje bi svakoga, koji njezine zagonetke ne bi odgonenuo, sa stijene zbacila, dok nije Edip došao i zagonetku odgonenuo, na što se Sfinga sama bacila sa stijene. Ova priča o Sfingi kao da znači poplave i uklanjanje njihovo kanalizacijom (**Φίκιον** ili *Σφίγγιον,* gora kod Tebe); njezina zagonetka i t. d. nahodi se istom u at. tragikâ, a poslije je iskićena. U Grčkoj je prikazivahu različno, a obič. kao djevojku s prsima, nogama i čaporcima lavljim, repom zmijskim i krilima ptičjim, dok su egipatske Sfinge, simboli jakosti, najviše bile muške. Isp. takođ. *ἀνδρόσφιγξ.*

σφίν, σφίσι, v. I. *οὗ.*

σφοδρός, 3. (isp. *σφαδάζω, σφεδανός*), žestok, goropadan, silan, strastven, revan, velik, težak, odrješit. Komp. *σφοδρότερον* jače, što dosadašnje nadmašuje. Aps. ili *ἐπί, πρός τι, ἔν τινι.* Adv. **σφόδρα** i **σφοδρῶς,** žestoko, silno, goropadno, veoma, znamenito, krepko, revno, oštro, točno, brzo, dragovoljno. U odgovorima *σφ. γε* ili *καὶ σφ.* jest, dabogme, dakako, zacijelo, svakako. Kao supst. *τὸ σφόδρα* silna žestina.

σφοδρότης, *ητος, ἡ,* žestina, goropast.

σφοδρύνομαι, poet. goropaditi se, prkositi, ponositi se.

σφονδύλιοι [*ῠ*], *οἱ, ep.* kralješci ili kolutići od rtenice. Slič. *σφόνδυλος, ὁ,* što znači takođ. pršljen (na vretenu).

σφός, 3., v. *σφέτερος.*

σφρᾱγίζω, *poet.* i *poz.* **1.** akt. pečatiti, označiti, čim *τινί.* **2.** med. *poz.* i N. T. zapečatiti, sakriti; potvrditi, zajamčiti; kome pečat dati, *τινά.*

σφρᾱγίς, *ῖδος, ἡ, jon.* **σφρηγίς,** *ἡ,* pečat, a) pečatni prsten. b) pečatni znak. Napose: državni pečat kao znak vladanja. c) rezani kamen.

σφράγισμα, *τὸ,* udareni pečat.

Σφραγίτιδες, αἱ, Nimfe proročice, tako prozvane po njihovoj spilji Sfragidion na Kiteronu.

σφριγάω, pun, jedar, u naponu biti.

σφυγμός, ὁ (σφύζω), *poz.* zapr. jako kucanje bila; pren. trzanje.

σφυδρόν, τὸ, N. T. = σφυρόν.

σφύζω, *buk.* σφύσδω, veoma nemiran ili uzbuđen biti.

σφῦρα, ἡ (σφυρόν), *ep. poet.* i *poz.* malj, čekić.

σφυρ-ήλατος, 2. (ἐλαύνω), čekićem kovan, uop. kovan, suprotno: liven.

σφυρίς, ίδος, ἡ, = σπυρίς, košarica.

σφυρόν, τὸ, **1.** gležanj na nozi. **2.** *buk.* krajnji kraj.

σφωέ, enklit. *ep.* akuz. duala za σφεῖς (v. I. οὗ), takođ. σφώ, gen. i dat. σφωΐν, takođ. objač. s ἀμφοτέροιιν, njih dva.

σφῶι i σφῶ, **σφῶιν**, stegn. σφῷν, v. σύ. Otd.

σφωΐτερος, 3. *ep.* **1.** vaš, vas dvaju, vas dviju. **2.** njegov.

σχαδών, ἡ, *poz.* sat, saće.

σχάζω, aor. ἔσχασα, grepsti, krv pustiti, spustiti, pustiti, ustaviti.

σχαστηρία, ἡ (σχάζω), *poz.* uže (za ispuštanje).

σχέδην, adv. (σχεῖν), polagano, oprezno.

σχεδία, *jon.* **-ίη**, ἡ (σχέδος cjepanica, daska, od kor. σχεδ u σχίζω, *scindo*), **1.** u Hom. lađa, čamac, kojim jedan čovjek može upravljati. **2.** splav, od greda i dasaka, koje su naslagane jedna na drugu i pričvršćene jedna o drugu, u nuždi takođ. od naduvenih i sašivenih mješina. **3.** u Her. i *poet.* ratni most, most od brodova.

σχεδιάζομαι, bez priprave (ἐκ τοῦ παραυτίκα), t. j. na brzu ruku ili nemarno biti sastavljen ili napravljen.

σχέδιος, 2. *poet.* bliz, βέλη oružje za boj izbliza.

σχεδόν, adv., pored *ep.* adv. **σχεδίην** i **σχεδόθεν** (ἔχω, σχεῖν, stoga zapr. *tenendo*), **blizu**, **1.** o mjestu: (*poet.*) **a)** u blizini, aps. na pr. ὑπερθορέειν (jednim skokom) preskočiti, ili τινί i τινός koga, τινός takođ. čega. **b)** (σχεδόν) u blizinu, τινός čiju, čega, a s inf. ἑλέσθαι tako blizu da se može uhvatiti. **c)** (σχεδόθεν) izbliza. **d)** pren. μάλα σχεδὸν ἐών bližnji rođak. **2.** o vremenu: (*ep.*) blizu; σχεδόν τι πρόσθεν malo prije. **3.** (σχεδόν u *at.*) stežući: gotovo, skoro, otprilike, stoga **a)** samo toliko, samo malo. **b)** dosta točno, gotovo, malo ne; σχεδόν τι gotovo, prilično, baš to, i za ublaživanje tvrdnje.

σχεθεῖν, **σχεθέειν**, *ep.* aor. akt. od ἔχω (v. r.) = **σχεῖν**.

σχεθῆναι, *poz.* aor. pas. od ἔχω, v. r.

Σχερίη, ἡ, od Hom. izmišljeno i Itaci na sjeverozapad pomišljeno primorje, gdje nastavahu Feačani.

σχερός, 3. (ἔχω), spadajući zajedno, držeći se skupa; isp. ἐνσχ., ἐπισχ-.

σχέσις, εως, ἡ, = σχῆμα, v. r.

σχετήριον, τὸ, *poet.* što priječi, τινός sredstvo protiv čega, ustuk.

σχετλιάζω (σχέτλιος), zlovoljan biti, tužiti se, jadikovati, ἐπί τινι na što, čega radi, ili sa ὡς, εἰ.

σχετλιασμός, ὁ, zlovolja, strastvenost, tužba, jadanje.

σχέτλιος, 3. i 2. (σχετλίη Il. 3, 414 treba čitati σχετλίη ◡◡-), od σχετός, trajan, stalan, dakle: jak, silan, goropadan, žestok, smjelan, vratoloman, strahovit, grješan, opak, zao, tvrd, tvrdoglav, okorio, okrutan, poguban, nesrećan, grozan, zlopak. Adv. σχέτλια, σχετλιώτατα strašno, πρός τι po čem, ili s akuz. s inf.

σχέτω, v. ἔχω.

σχῆμα, τὸ, i *jon.* dem. otd. **σχημάτιον**, τὸ (σχεῖν), pored **σχηματισμός**, ὁ (σχηματίζω), držanje, osob. **a)** držanje tijela, vladanje, lice, pristojnost, na pr. τύραννον kneževski ponosit sjaj, i σχημάτιον plesni lik, σχηματισμός, ὁ, pretvaranje. **b)** spoljašnost, stas, lik, oblik, nošnja, ἀπὸ τοῦ σχ. po spoljašnosti (bradi, kabanici); i vojnički: σχῆμα εἰς σπεῖραν vrstanje u omanjim odjelima; *poz.* geometrički lik. **c)** kakvoća, svojstvo, stanje, položaj, razmjer, stajalište, i to τινός u čem, ἐν πατρὸς σχήματι mjesto oca, i tako katkad za opisivanje imenice. Napose: državni ustav.

σχηματίζω, **1. akt.** davati držanje, obrazovati, na pr. τὸν βραχίονα γυμνὸν οἷον ἐφ' ὕβρει golu ruku podići kao za nasilje. **2. med.**, perf. ἐσχημάτισμαι, **a)** držati se, graditi se, s inf. ili ὡς i part. **b)** nešto svoje likovati ili kititi, čim τινί. **c)** obrazovati se, tvoriti se.

σχίζα, ἡ, *ep.* cijepano drvo, cjepanica, δρυός hrastova glavnja.

σχίζω (osn. σχιδ, lat. *scĭd*, *scindo*), fut. σχίσω, aor. akt. ἔσχισα, pas. ἐσχίσθην, cijepati, razrezati, presijecati, rastavljati, dijeliti, τί, i to τινί čim. Napose: kožu za cipelu umjetno izrezati. Pas. cijepati se, rastavljati se, dijeliti se, odvajati se, aps., ili τριφασίας ὁδούς pocijepano trima putovima teći, t. j. na tri rukava dijeliti se.

σχινδάλαμος, ὁ (σχίζω), odrezak, treska, λόγων cjepidlačenje.

σχινο-κέφαλος, 2. *poet.* lukoglavi, t. j. koji ima glavu nalik na morski luk, nadimak Perikla, koji je imao šiljastu glavu, ali takođ. nišaneći na oblik Odeona, koji je bio sličan čadoru.

σχῖνος, ἡ, **1.** u Her. drvo trišlja, *Lentiscus*. **2.** u Plut. morski luk, *Scilla*.

σχίσις, εως, ἡ, i *poet.* i *poz.* **σχισμός**, ὁ (σχίζω), presijecanje, **a)** cijepanje, za put: stramputica. **b)** smrtni udarac, τινί čim.

σχίσμα, τὸ, N. T. pukotina, razdor, raskol.

σχιστός, 3. (σχίζω), **1.** rascijepan, u Sof. ὁδὸς σχ. raspuće, t. j. cesta od Delfâ preko obronka Parnasova u Daulidu, koja se počinjala gu-

durom, a zatim se dvije milje Delfima na istok dijelila na dva pravca, od kojih je jedan vodio u Daulidu, a drugi u Lebadeju i Stiridu, sada τὸ σταυροδρὸμ τῆς Μπάρπανας zvana. **2.** *poz.* razrezan; supst. ὁ σχ. (*sc.* χιτών), kaput.

σχοίατο i **σχοίην**, v. ἔχω.

σχοίνινος, 2. *poet.* od site građen.

σχοινίον, τὸ, i *buk.* σχοινίς, ἡ, od site pleteno uže, konopac.

σχοινισμός, ὁ, ograđivanje konopcima.

σχοῖνος, ὁ (i ἡ), *ep. jon. poet.* i *poz.* **1.** zapr. *iuncus*, s i t a, zatim kolektivno: sitom obraslo m j e s t o. **2.** sve od site spleteno: u ž e, k o n o p a c. Napose **a)** u Grčkoj mjera za osvojenu zemlju, koja se novim naseljenicima davala ili robovima odmjerivala za obrađivanje, stoga dvostruk smisao proroštva u Her. 1, 66. **b)** u Egiptu mjera za dužinu, zapr. od 4 egipat. milje = 6300 m = 4·26 rim. milje. **c)** partijska mjera za dužinu = 60 stadija. Her. je svagdje računa po 60 stadija = 11 kilomet.

Σχοῖνος, ἡ, grad beotski Tebi na istok.

σχοινο-τενής, 2. (τείνω), *jon.* ravan, upravo kao napeto uže.

σχολάζω (σχολή), **1.** skanjivati se, neodlučan biti. **2.** v r e m e n a, m i r a i m a t i, t. j. **a)** besposlen ili dokolan biti, aps., i ἀπό τινος ne baviti se više čim. Napose o mjestu: p r a z a n b i t i, o zemlji: n e o b r a đ e n b i t i. **b)** imati vremena za što, dokolan biti, baviti se čim, dati se na što. **c)** obučavati, predavati. Aps., ili τινί i πρός τι baviti se čim, zabavljati se s kim, ili s inf.

σχολαῖος, 3., komp. σχολαίτερος i -αιότερος, adv. **-αίως**, komp. -αίτερον i *poz.* -αιότερον, superl. -αίτατα (σχολή), i **σχολαστής**, οῦ, ὁ, *poz.* (σχολάζω), d o k o l a n, b e s p o s l e n, *otiosus*, spor, p o l a g a n, miran, kasan, dockan, τὴν πορείαν σχολαίαν ποιεῖσθαι putovanje zatezati, οὐ σχολαίτερον isto tako brzo, inače σχολαίτερον takođ. odveć polagano.

σχολαιότης, ητος, ἡ, sporost.

σχολαστήριον, τὸ, *poz.* mjesto za dokolicu, soba za učenje ili čitanje.

σχολαστής, ὁ, *poz.* **1.** koji ima vremena ili živi u dokolici. **2.** neradin, besposlen.

σχολαστικός, 3., *poz.* koji svoju dokolicu upotrebljava na nauku, u zlom smislu: koji čuči uz knjigu; s u p s t. τὸ σχ. prilika za dokolicu.

σχολή, ἡ (σχεῖν, stoga zapr. ustavljanje, odmor), **1.** m i r, **dokolica,** slobodno vrijeme (osob. od državnih poslova), prilika, o d m o r, p o č i n a k, aps., ili τινός od čega, ili s inf., σχολή τινι, često bez kopule: ima vremena, bavi se, nastoji, slič. σχολὴ γίγνεταί τινι ἐπί τινος netko mu daje vremena, σχολὴν διδόναι, παρέχειν davati vremena, a σχολὴν ἄγειν imati vremena, *otior*, ne imati posla, napose: m i r i m a t i, m i r o v a t i; i to s inf. ili ἐπί τινι za nešto, ἀπό τινος prost biti od čega, ἀπὸ τούτων biti bez brige; ἀπὸ τῶν θορύβων smetnje ili zabune daju mu vremena ili mira. No σχολὴν ἄγειν znači takođ.: vrijeme gubiti, dangubiti, oklijevati (Eur. Med. 1238). Ali σχολὴν ἔχειν dokolan biti, i s ἀμφ' αὐτόν za sebe imati vremena, a σχολὴν ποιεῖσθαι πρός τι uzimati vremena za što, baviti se čime. **2.** posao za dokolice, **nauka,** osob. p r e d a v a n j a i zabave filozofâ s njihovim učenicima i među sobom, pa takođ. m j e s t o za njih, filozofska š k o l a, s l u š a č i. **3.** sporost, t r o m o s t, σχολὴν τιθέναι oklijevati. — Adv. stoji **a)** ἐπὶ σχολῆς u dokolici, u zgodan, dobar čas. **b)** σχολῇ na tenanu, **α)** lagano, oklijevajući, kasno, dockan. **β)** *aegre*, s nategom, teško, jedva, nigda, uz ἄλλος *vix*, teško koji drugi, naime ako ne ovaj. **c)** σχολῆς ἕνεκα *poz.* za zabavu.

σχόμενος, σχοῦ, σχῶ, σχών, v. ἔχω.

σῷ, v. σῶς.

Σῴζουσα, ἡ, zvala se jedna od državnih lađa (kao Πάραλος, Σαλαμινία) u vrijeme Sofoklovo, isp. Ant. 189.

σώζω, bolje **σῴζω** pisano, t. j. σωίζω (od σώιος, σῶς), spreže se obič. σώσω, ἔσωσα, σέσωκα, σέσωμαι [-φσμαι, -ωσμαι], ἐσώθην, σωθήσομαι, ἄ-σωτος i σφστέον (-ωστέον), [gdjekad fut. σφσω i σωῶ, t. j. σωιῶ, aor. ἔσφσα i slič.],

ktomu *epski* i *poet.* spor. obl. **σαόω** (od σάος) 3. sg. ind. σαοῖ, i σάω (kao imper. 2. sg. u Od., i kao impf. 3. sg. u Il.), konj. σαῷς, σαῷ, σαῶσι [po ἔγνων, γνῷς i t. d., kao od σάωμι, drugi čitaju σόῳς, σόῳ, σόωσι, tumačeći σόωσι kao rasteg. konj. od σῶσι = σαόωσι, a σόῳς, σόῳ kao rasteg. opt. od σῷς, σῷ = σαόοις, σαοῖς i σαόοι, σαοῖ], fut. akt. σαώσω, inf. σαωσέμεν(αι), med. σαώσομαι, aor. akt. (ἐ)σάωσα, konj. σαώσετον, σαώσομεν, pas. ἐσαώθην, 3. pl. σάωθεν,

pak **σόω**, part. σόωντες, impf. iter. σώεσκον, i **σόω**, konj. 3. pl. σόωσι [isp. gore i σαόω],

1. akt. i **pas. živa i zdrava uzdržati,** s a č u v a t i, pod zaštitu uzimati, i z b a v i t i, s p a s a v a t i, opet osvojiti, zadržati, sebi osigurati, spremati, čuvati, štedjeti, poštedjeti, ne osuđivati, napose: proturati, srećno kamo pomoći, zdrava čitava natrag dovesti ili povratiti (Sof. Fil. 311); u impf. takođ.: htjeti spasti. Pren. **a)** za sebe zadržati, prećutjeti. **b)** τοὺς νόμους držati se zakonâ, pravdu činiti ili vršiti, slič. αὐτὸν καὶ ἐψηφισμένα spasti ga ne kršeći zaključka tridesetorice. Aps., ili τινά, τί, na pr. σῴζοντες σιγηλὰ τά τ' ἐκ ποδῶν καὶ γλώσσης ἄπο t. j. ustavljajući im noge i jezik, da se ne čuje ni štropot ni glas i da ne oda njihova boravišta, ili πλείω više spasa donijeti, komu τινί, τινός od čega, ἔκ τινος iz čega, ali ἐκ τοῦ θείου po božjoj volji, slič. ἀπό τινος od čega, na pr.

ἀπὸ στρατείας povratak s vojnice dopustiti, *ἐς, ἐπί, μετά τι* u, na, po što, slič. *πόλινδε* i t. d., *ἔν τινι* u što. **2. med.** i **pas. a)** održati se, živ ostati, ozdraviti, spasti se, izbaviti se, uspijevati, živu glavu iznijeti, srećno dospjeti kamo, srećno proći, umaći, živ i zdrav vratiti se u zavičaj (Her. 4, 76), u zavičaj moći vratiti se, opet zdrav ili srećan biti gdje, živ i zdrav biti, ostati, živ biti, još trajati, još živjeti. Napose: zlih požuda oprostiti se (Ksen. Mem. 1, 5, 5). **b)** (med.) kod sebe sačuvati ili zadržati. **c)** (med.) sebi sačuvati, na pr. *τόδε* slobodu, dobro na nju paziti. Napose takođ. *teneo*, u pameti zadržati, pamtiti (Sof. El. 1257), na pr. *σώσει = σώσῃ τόδε* t. j. *τό σε δέσμιον φυγεῖν*. Koje aps. *σῳζόμενος* srećno spasen, živ i zdrav, ili *τῆς σῳζομένης μοίρας εὐδαίμονες* srećni, što im je zapao spas ili što su ostali živi, koje *τί* što, kao što, koje *ὑπό τινος* od koga, pred kim, *διά τινος* preko koga, kroza što, iz ili od čega, takođ. *διά τινα* preko koga, po kome, na pr. *δι' ἑτέρους* hrabrošću onih u Pireju, *διά τι* čim, slič. *τινί*, na pr. *τοῖς ἐμαυτῆς κακοῖς* t. j. bolnom smrću djeteta, takođ. komu ili od koga, i *ἔκ τινος σῴζομαι* moj se spas osniva ili leži na kom, *ἔν τινι* u, pri čem, *ἀπό τινος* odakle, *ἐπί, εἴς, πρός τι* kamo, ili sa *ὅπῃ* i drugim adv. mjesta, *ἐς τὸ σῶμα* što se tiče tijela, *ἐπί τινι* na, za što, *καθ' ἡσυχίαν* posve u miru, *παρὰ τὸ δίκαιον* protiv pravde i pravice.

σωκέω, *poet.* moći. Od

σῶκος, *ὁ* (*σῶς*), *ep.* koji spasava, blagonosan.

Σω-κράτης, *ους*, akuz. *η* i *ην*, *ὁ*, **1.** sin kipara Sofroniska i primalje Fenarete, rodio se u Ateni g. 469. ili 471.; isprva bio kipar, poslije je, premda siromašan, samo išao za tim, da teži na mudrost, da pobija umišljeno znanje i da se s darovitim mladićima, željnim nauke, zabavlja o moralnim, vjerskim i političkim predmetima. Ali time je protiv sebe pobunio narod, pa ga Melet, Anit i Likon g. 399. pr. Is. tuže, da kvari mladež, da ne štuje bogova, koje štuje država, i da uvodi nova božanstva. Anit, bogat kožar, prijatelj Trasibulov, učinio je jamačno najviše, da je Sokrat osuđen (stoga je Horaciju Sokrat *Anyti reus*), zatim govornik Likon, dok je »pjesnik« Melet, sa čijim imenom Sokrat u Platon. Apologiji šalu zbija, kao najneznatniji protivnik, tobože bio glavni tužitelj. Obično općinstvo, komici Eupolis, Amejpsija, pače i Aristofan pomiješali su Sokrata sa sofistima, osob. poradi njegove *εἰρωνεία* i *μαιευτική*. Pred sudom se Sokrat branio s ponosom, i baš zato je osuđen na smrt, pa je otrov ispio s nečuvenim mirom duševnim. Njegova žena Ksantipa bila je posve nepravedno razglašena da je svadljiva. Rodila mu je tri duševno slabo nadarena sina, Lamprokla, Sofroniska i Meneksena. **2.** inače lično ime.

σωλήν, *ῆνος*, *ὁ*, *jon.* i *poz.* cijev, žlijeb, prokop.

σωληνάριον, τὸ, i *σωληνίδιον, τὸ*, *poz.* demin. od *σωλήν*.

σῶμα, *τὸ*, **1.** u Hom. svagda mrtvo tijelo, strvina (živo tijelo *δέμας*). **2.** poslije označuje *σῶμα* uop. i živo tijelo (*ἀνθρώπου*), *αἱ διὰ τοῦ σώματος ἡδοναί* tjelesno uživanje; lice, čovjek, *ἕν* za sebe, bez drugih ljudi, ali *σώματι λειτουργεῖν* t. j. sam glavom službu vršiti, na pr. kao trijerarh, ili *τῷ σώματι λειτουργία* lična služba, rabota. Ali *τῷ σώματι ἐργάζεσθαι* svojim žuljevima hljeb zarađivati. Zato stoji često za oznaku broja kao lat. *capita* glava, ili služi često samo za opisivanje, na pr. *τοὐμὸν σῶμα = ἐμέ*, i to i za više njih, na pr. *σῶμα τέκνων = τέκνα*. N. T. *σώματα ἐπουράνια* nebeska tjelesa, i za biljke; takođ. korporacija, zbor, udruga. Napokon označuje život, i u plur. sa i bez *ἀνδρῶν* ljudski život. Tako znači *περὶ τοῦ σώματος ἀγωνίζεσθαι* za glavu i život boriti se, a Lis. 23, 12 takođ. o svom ličnom staležu. Sof. El. 758 pristupa k *μέγιστον σῶμα* (krasno tijelo) kao apoz. *δειλαίαν σποδόν* ispravljajući. **3.** cjelina, glavna stvar.

σωμασκέω (kao od *σώμ-ασκος*), **1.** tijelo vježbati, vježbati se, kod atletâ takođ. o propisanom za njih življenju. Rvači su morali imati na sebi što više mesa, da svojom težinom protivnika umore i obore. **2.** za što (*τί*) vježbati se.

σωμασκία, *ἡ*, vježbanje tijela.

σωματικός, 3. *poz.* i N. T. tjelesni, puteni, ćutilni.

σωμάτιον, τὸ, poz. demin. od *σῶμα*, jadno, kukavno tijelo, tjelešce.

σωματο-ειδής, 2. tjelesni, tijelu sličan, kao tijelo, čvrst, krepak.

σωματο-φυλάκιον, *τὸ*, *poz.* mrtvačnica, grobnica.

σωματο-φύλαξ, *ακος*, *ὁ*, *poz.* tjelesni stražar = *δορυφόρος*. Napose **1.** kod Aleksandra Vel. vrhovni stražari, najviši časnici među heterima (v. *ἑταῖρος*), njih sedam i nakon povratka iz Indije osam na broj, koji su naizmjence danju i noću imali službu oko kralja, a u časti su bili viši od istih satrapa. **2.** štitonoše kraljeve, koji su pred kućom ili u kući uglednih ljudi stajali na straži bilo za sigurnost ili za počast.

σῶος, v. *σῶς*.

σωπάω, *dor. poet.* = *σιωπάω*.

Σωπείθης, *ου*, *ὁ*, kralj od Kataje (s. istočnoind. Khati).

σώρακος, ὁ, *poet.* sanduk, košara.

σώρευμα, *τὸ* (*σωρεύω*), i **σωρός**, *ὁ*, hrpa, gomila, aps., i *τινός* čega. Otd.

σωρεύω, *poz.* gomilati, zgrtati.

σωρηδόν, adv., hrpimice, na gomile

σωρός, ὁ, = σώρευμα, v. r.

σῶς, ὁ, ἡ, **σῶν**, τὸ (akuz. τὸν, τὴν, τὸ σῶν, pl. οἱ, αἱ σῷ, τοὺς, τὰς σῶς, τὰ σᾶ), od *ep.* **σάος**, **σάον**, ktomu *ep.* komp. **σαώτερος**, pored *ep.* i *jon.* **σόος**, 3. i pravil. **σῶος**, 3. (ovo od σώιος), **1.** zdrav, čitav, neoskvrnjen, dobro sačuvan, siguran, uop. sačuvan, spasen, izbavljen, živ, komp. σαώτερος zdraviji, naime nego u protivnom slučaju. **2.** odlučan, siguran.

σωστέον, od σῴζω.

σωστικός, 3. *poz.* koji spasava, uzdržava.

Σωστρατίδας, **ου**, efor u Sparti g. 428.

σῶστρον, τὸ (σῴζω), plata za spasenje, nagrada za uzdržavanje koje stvari. Napose **a)** žrtva zahvalnica za spasenje života. **b)** nagrada za vraćanje roba, koji je pobjegao.

σώτειρα, ἡ, spasiteljica, fem. za

σωτήρ, ῆρος, ὁ (σῴζω), takođ. Σωτὴρ pis., vok. takođ. σῶτερ, i u trag. kao adj. takođ. za stvari (= σωτήριος), pače i kod femin., spas, **spasitelj**, osob. o bogovima i božicama, na pr. Kiprida, koja je Jasona iz pogibli kolhidskog putovanja spasla tim, što je u Medeji pobudila ljubav prema njemu. Tako bi se i poslije svršena objeda treća čaša prolila Zeusu Spasu (ὁ) Ζεὺς (ὁ) Σωτήρ. To je bila i dogovorna Grcima u bitki kod Kunakse g. 401. A bio je to i pridjevak Ptolemeja I., što su mu ga nadjenuli g. 304. Rođani zato, što im je pomogao obraniti se od Demetrija Poliorketa; i rimski carevi zvahu se tako. U N. T. Spasitelj (Isus).

σωτηρία, *jon.* **-ίη**, ἡ, **1.** spasenje, takođ. u plur., napose sredstvo za spasavanje, a sa i bez νόστιμος srećan povratak u zavičaj. **2.** čuvanje, uzdržavanje, zaštita, pomilovanje, spas, sreća, zdravlje, aps., i τινός čega. **3.** N. T. i *poz.* takođ. spasenje (mesijansko) na ovom i onom svijetu.

σωτήριος, 2. (σωτήρ), **1.** akt. spasonosan, spas, spasitelj, koji uzdržava ili čuva, probitačan, aps., τινί ili τινός, i ἐπί τινι pri čem. Napose pridj. bogova, i to Zeusov (Σωτήρ), Apolonov i Artemidin, koji su poglavito ἀποτρόπαιοι. Supst. (τὰ) σ. **a)** spasonosno, odredbe za spasavanje, spasenje, ἐκείνου od njega. **b)** naime ἱερά žrtve zahvalnice za spasenje. *Salutaris.* **c)** τὸ σ. N. T. i *poz.* (mesijansko) spasenje. **2.** pas. *poet.* spasen, izbavljen, za spasenje, srećan, koje uz δέχεσθαι, koje u σ. πράγματα o uzeću Troje po Ahejcima.

Σωτίων, **ωνος**, ὁ, iz Aleksandrije, filozof u prvom vijeku posl. Is.

Σω-φάνης, **ους**, ὁ, iz Dekeleje, odlikovao se osob. u bitki kod Plateje, a pao je u boju s Edoncima g. 465.

σωφρονέω, adj. verb. σωφρονητέον (σώφρων), **1.** pri (zdravoj) pameti, pametan, razuman, razborit, mudar biti ili tako raditi, razborit ostati, pravo suditi ili misliti, aps., ili περί τινα o kom. **2.** trijezan, umjeren, čedan biti, čedno vladati se, uzdržavati se, ustezati se, pokoravati se, slušati, napose: stidljiv biti, εἴς, πρός τινα, ἔν τινι, takođ. τὰ πρός τινα u svom položaju prema kome, i τινί komu bračnu vjernost čuvati.

σωφρονητικός, 3., v. σώφρων.

σωφρονίζω, perf. pas. σεσωφρονίσθαι, aor. pas. ἐσωφρονίσθην (σώφρων), k pameti, razumu, čednosti, pokornosti privoditi, k dužnosti vraćati, razboritijim, boljim činiti, popravljati, kazniti, krotiti, τινά, τί, i to τινί čim, takođ. τὶ ἐς εὐτέλειαν nešto na jevtinoću svesti, razborito stegnuti. U pas. osvijestiti se, k dužnosti vratiti se, umjerenosti učiti se, u perf. uzdržavati se, διά τι.

σωφρονικός, 3., v. σώφρων.

σωφρόνισμα, *poet.* i

σωφρονισμός, ὁ, *poz.* opamećivanje, opomena da postaneš umjeren; uzdržavanje.

σωφρονιστήρ, ῆρος, ὁ, *poz.* i **σωφρονιστής**, οῦ, ὁ (σωφρονίζω), koji opominje ili opamećuje, koji zauzdava i upravlja, upravitelj, τινός koga, sa χαλινός uzda koja sili na umjerenost.

σωφροσύνη, *dor.* **-να**, *ep.* **σαοφροσύνη**, ἡ, **1.** zdrava pamet, razumna, jasna razboritost, pravo spoznanje. **2.** razborito uzdržavanje, zauzdavanje strasti, umjerenost, uzdržljivost, trijeznost, pristojnost, red, poslušnost, čednost, djelorednost, moralnost. U Sokrata na pravoj spoznaji osnovana razboritost, koja je postala djelorednost i svagdje prihvaća krepost te se u svakom položaju drži prave mjere. Aps., ili τινός u čem, ili s inf. **3.** slava razboritosti ili umjerenosti.

σώφρων, 2., adv. **σωφρόνως**, komp. -έστερον, *ep.* **σαόφρων**, 2. pored **σωφρονητικός** i **σωφρονικός**, 3. (σῶς, φρήν, srod. lat. *sobrius*?), zdrave pameti, stoga **a)** razuman, razborit, pametan, mudar, koji pravi pojam ima, περί τινα, smotren, oprezan. Supst. τὸ σ. razboritost, σωφρονέστατον najpametnije. **b)** umjeren, uredan, pristojan, čestit, uzdržljiv, čedan, skroman, stidljiv, čist, pokoran, u stezi, ἐπὶ τὸ σωφρονέστερον λαμβάνειν bolje prosuđivati, bolje razmišljati. Supst. σωφρονητικόν čednost.

σώω, v. σῴζω.

T.

Τ, τ, odgovara jevr. i istoč. *tav*, 19. je slovo grč. alfabeta, kao brojni znak t′ = 300.

τ', s apostrofom **a)** mj. *τέ*, s *ἄν* i *ἄρα* u krazi *τἄν, τἄρα*. **b)** mj. *τοί*.

ταβέρνα, ἡ, lat. *taberna*, gostionica; odatle *Τρεῖς Ταβέρναι, tres Tabernae*, mjesto na *via Appia* 10 rim. milja Rimu na jug.

τἀγαθά, τἀγαθοῦ, τἄγαλμα i slič., krazom postalo od *τὰ ἀγαθά, τοῦ ἀγαθοῦ, τὸ ἄγαλμα* i dr.

τᾱγεία, *ἡ*, i *poet.* ***τᾱγή***, *ἡ* (*τάσσω*), naređivanje, zapovjedništvo, gospodstvo.

τᾱγεύω, i *poet. ταγέω*, voditi, biti vođa, u m e d. *poet.* za vojvodu odrediti.

τάγμα, *τὸ* (*τάσσω*), namješteno, red; napose: o d j e l v o j s k e, pukovnija, u Rimljana legija, oko 5000 momaka; razred.

τᾰγός, ὁ, var. Il. 23, 160 (mj. *οἵ τ' ἀγοί*).

τᾱγός, *ὁ* (*τάσσω*), g o s p o d a r; napose naslov tesalskih činovnika, i tako naziv poglavice tesalskoga saveza.

ταγοῦχος, 2. koji vojsci zapovijeda, zapovjednik vojske.

τάδε, v. *ὅδε*.

ταθείς, τάθη, v. *τείνω*.

ταί, v. *ὁ*.

Ταίνᾰρον, *τὸ*, i ***Ταίναρος***, *ὁ*, glavica na južnom šiljku Lakonije, s. Kap Matapan, takođ. grad istoga imena sa hramom Posidonovim i s azilom, mjesto, gdje su se kupili svi najamnici grčki.

ταινία, *ἡ* [*ῐ*, *τείνω*, lat. *tenuis*], t r a k, t. j. **1.** v e z a, napose: povezača, dijadem. Vijenac s trakovima bio je pobjednička nagrada kod javnih svečanih igara, a i sami trakovi davali ili dobacivali su se za znak osobita štovanja. **2.** *poz.* uzak komad zemlje.

ταινιό-πωλις, ἡ, prodavačica trakova.

ταινιόω, trakovima kititi.

τακερός, 3. (*τήκω*), *poet.* i *poz.* koji rastapa, ginući, čeznući.

τακτικός, 3. (*τάσσω*), koji se vrstanja vojske tiče, *οἱ τ. ἀριθμοί* pregledavanje vojničkih odjela. Osob. vrstanju vojske vješt, u taktici iskusan, taktik, i (*τὸ* ili) *τὰ τ.* vještina vrstati vojsku u bojni red, taktika, takođ. taktičan spis.

τακτός, 3., adj. verb. od *τάσσω*, uglavljen, određen, odmjeren, aps. i *παρά τινος*.

τάκω, v. *τήκω*.

ταλα-(ϝ)εργός, 2. (*τλῆναι, ἔργον*), *ep.* j a k za p o s a o, u poslu izdržljiv, tegleći, pridjevak mazge zgodne za gorske krajeve (*buk.* takođ. pridj. Heraklov).

Ταλαϊονίδης, v. *Ταλαός*.

ταλαιπωρέω (-*ρος*), **1. akt. tranz. a)** mučiti, kinjiti, *τινά*. **b)** podnositi, trpjeti, *τί*. **2. akt. intr. i pas.** n a p i n j a t i s e, naprezati se, mučiti se, kinjiti se, breme nositi, nevolju podnositi ili trpjeti, u bijedi, nevolji biti, potišten biti, u stisku doći, t r p j e t i, mučen biti, iznemoći, klonuti, aps., ili *τινί, ὑπό τινος* čim, od čega, *ἔν τινι* u čem, *κατά τι* kod čega, ali *καθ' αὑτούς* za sebe; i s dat. etičkim: *οἱ πεζοί τινι ταλαιπωροῦσι*, t. j. njegova pješadija.

ταλαιπώρησις, *εως, ἡ*, *poz.* i ***ταλαιπωρία***, *jon.* ***-ίη***, *ἡ*, n a p o r, m u k a, teškoća, bijeda, nevolja, n u ž d a, bol, umor, aps., ili *τινός* čiji, *ἔν τινι* u čem.

ταλαί-πωρος (*τλῆναι, πεῖρα*), ponajv. *poet.* m u k u, n e v o l j u t r p e ć i, bijedan, nevoljan, takođ. koji muku zadaje. S u p s t. *τὸ τ. jon.* muka, napor, posao. Adv. ***ταλαιπώρως***, *poet.*, no i Tuk. i *poz.*, s teškoćama.

ταλαί-φρων (*ταλα-, τλῆναι, φρήν*), *poet.* nesrećan, pun muka ili nevolja.

ταλακάρδιος, 2. (*τλῆναι, καρδία*), trpeći u srcu, jadan, bijedan, mučan.

τάλαντον, *τὸ* (*τλῆναι, tollor*), **I.** a k t. ono što nosi ili mjeri, mjera, z d j e l i c a, pl. t e z u l j a. Na njoj u Hom. Zeus u času zamašnih odluka pokazuje nepromjenitu odluku usuda, t. j. svoju volju, koja se baš ima da ispuni. **II.** p a s. odmjereno, **talent**, **1.** m j e r a, utez, **a)** u Hom. svagda sa *χρυσοῦ*, izbliže nepoznata, valjada ne velika. **b)** poslije u Grčkoj 36 kg (e g i n e j s k o - a t i č k i trgovački talent, općeno upotrebljavan do u 1. vijek pr. Is.), ili otprilike 26 kg (s o l o n s k o - a t i č k i talent). **2.** komad (ne kovani novac) — stoga obič. *ἀργυρίου* — isprva tako težak kao ona mjera. Imao je 60 mina, svaka po 100 drahama, u našem novcu otprilike 8000 K (e g i n e j s k i talent) ili 5850 K (s o l o n s k i talent). Zlatni talent vrijedio je po 10 puta toliko. Osim toga bio je i b a b i l o n s k i talent sa 72 mine ili 10.000 drahama, i e u b e j s k i sa 72 mine predsolonskoga talenta, gdje je jedna mina imala 138⁸/₉ solonskih drahama, po čem je čitav talent prije Solona imao 8333¹/₃ takvih drahama. **3.** N. T. sirski talent otprilike = 1170 K, uop. = iznos, svota. **4.** poslovica: *Ταντάλου τάλαντα* t. j. muke Tantalove, uzaludni pokusi; v. *Τάνταλος*.

ταλαντοῦχος, 2. (*ἔχω*), *poet.* koji drži tezulju, *ἔν τινι* kod čega.

Ταλαός, *ὁ*, sin Bijasov i Perin (Pero), argonaut iz Argosa, otac Adrastov, Hipomedonov i Mekisteja, koji se zato zove ***Ταλᾰϊονίδης***, *αο*, *ep.* mj. *Ταλαΐδης*.

ταλα-πείριος, 2. (osn. *ταλα, τλῆναι*, i *πεῖρα*), *ep.*

koji je mnogo nevolja iskusio, prokušan mučenik.

ταλα-πενθής, 2. (osn. ταλ u τλῆναι, πένθος), *ep.* koji nevolje trpi, n e s r e ć a n.

ταλαρίσκος, ὁ, *buk.*, demin. od

τᾰλᾰρος, ὁ (osn. ταλ u τλῆναι t. j. nositi), *ep.* i *poz.* k o š a r a, za predivo (srebrna ἀργύρεος), ili za voće, sir, obič. od pletera.

τάλᾱς, τάλαινα, τάλᾰν, vok. τάλᾰν, *at.* takođ. τάλας, superl. ταλάντατος (osn. ταλ u τλῆναι), **1.** koji je mnogo pretrpio, koji nevolje t r p i, b i j e d a n, n e s r e ć a n, pun muka, jadan. **b)** mučan, naporan, strpljiv. **c)** kukavan, klet, d r z a k, bezobrazan, bestidan.

ταλασία, ἡ, predenje vune, mjesto gdje se vuna prede.

ταλασιουργέω, vunu presti.

ταλασιουργία, ἡ, predenje vune.

ταλασιουργικός, 3. koji pripada predenju vune, ἡ τ. vještina u predenju vune.

ταλασιουργὸς γυνή vunoprelja.

ταλασί-φρων, 2. *ep.*, **ταλά-φρων**, 2. *ep.* izdržljiva srca, s t a l a n, neumoran, postojan.

ταλάσσαι, v. pod τλῆναι.

ταλαύρῑνος, 2. (od ταλά-ϝρινος, isp. ῥινός), *ep.* štitonoša; ubojni, bojac; neutr. sing. kao adv.

τάλης, *poet.* valjada krivo predano Herond. 3, 35 (po nekojima vokativ od τάλας, *jon.*, ?).

Ταλθύβιος, ὁ, glasnik kralja Agamemnona pod Trojom, poslije kao heroj štovan u Sparti, gdje je imao nadgrobni spomenik. Njegovi potomci, između kojih se u Sparti uzimahu glasnici, zvahu se **Ταλθυβιάδαι**, *οἱ*.

ταλιθά, N. T. djevojka (sirski: *tělithâ*).

τᾱλικοῦτος, *dor.* = τηλικοῦτος.

τᾶλις, ιδος, ἡ, *poet.* djevojka u cvijetu.

τἆλλα ili **τἄλλα**, stegn. od τὰ ἄλλα.

τἀμά, s krazom mj. τὰ ἐμά.

τάμε, **ταμέειν** i slič., v. τέμνω.

ταμεῖον, τὸ, *poz.* i N. T. = ταμιεῖον, v. r.

τᾰμεσί-χρως, οος, ὁ, ἡ, akuz. -χροα, plur. -χροας, *ep.* (ταμεῖν, χρώς), koji tijelo reže ili probija, bodljiv.

τᾰμία [ῐ], ἡ, *ep.* **-ίη** (τέμνω), kao adj. s γυνή i ἀμφίπολος, i kao supst., zapr. koja razdaje, dijeli, stoga: gospodarica, k l j u č a r i c a, reduša.

τᾰμίας [ῐ], *ep.* i *jon.* **-ίης**, ὁ (τέμνω), zapr. koji dijeli ili razdaje, stoga **1.** u p r a v i t e l j, uop. zapovjednik, gospodar, zaštitnik, aps. i τινός. **2.** sa i bez χρημάτων b l a g a j n i k, financijalno poglavarstvo, koje je upravljalo novcima, a bilo ih je različnih. Napose **a)** deset ταμίαι τοῦ ἱροῦ, koji su upravljali blagom u opistodomu Partenona (novcima, desetinom, globama, zavjetnim darovima i t. d.). **b)** k v e s t o r i u Rimu, i to **α)** dva *quaestores urbani* ili *aerarii* (u hramu Saturnovu). **β)** *quaestor provincialis*, koji je po ždrijebu konzula ili namjesnika u rat ili u pokrajinu pratio, da ratnom blagajnom i porezom upravlja. U Siciliji su bila 2 kvestora.

ταμιεία, ἡ, *poz.* kvestura.

τᾰμιεῖον, τὸ (ταμιεύω), **1.** s p r e m a, komora, skladište. **2.** riznica, blagajna. **3.** *poz.* državno blago.

τᾰμιευτικός, 3. koji pripada kvestoru ili kvesturi, ἡ τ. ἀρχή kvestura; *quaestorius*.

τᾰμιεύω, impf. iterat. ταμιεύεσκε (ταμίας), **1. akt. a)** g o s p o d a r i t i, upravljati, vjerno čuvati (kao kakva ταμία), τί, štedjeti, točno odmjerivati. **b)** kvestor biti. **c)** *poz.* τινί dati komu ταμιεύεσθαι, t. j. dati upravljati ili gospodariti. **2. med.** sebi što štedljivo o d m j e r i t i, razrediti, po volji odrediti, u Ksen. osob. o neprijateljima, koji se tako podaju, da se makar s kolikim njihovim brojem boj može završiti.

ταμίη, **ταμίης**, v. ταμία, ταμίας.

τάμισος, ἡ, *buk.* sirište.

τάμνω, v. τέμνω.

τᾶμος, ταμόσδε, *buk.* = τῆμος, v. r.

Τάμυναι, αἱ, grad na Eubeji u području Eretrije, blizu Portma, sada Alivari; pobjeda Fokionova g. 350. pr. Is.

Ταμῶς, ὦ (ili Ταμώς, ώ), Egipćanin iz Memfisa, namjesnik u Joniji, poslije zapovjednik brodova mlađega Kira.

τᾶν ili **τάν**, najviše ὦ τᾶν (postalo od ὦ τάλαν), u obič. razgovoru: prijatelju, dragoviću.

τἄν i **τἀν**, *at.* kraza mj. τοὶ ἄν i τὰ ἐν.

Τάναγρα, *jon.* **Τανάγρη**, ἡ, grad beotski na lijevoj obali Asopa, blizu ušća Termodonova, na strmenitu visu, gdje je rodilo najbolje vino beotsko, grad s velikim obrtom, što i najnovija iskopavanja dokazuju. Razvaline njegove kod današnje Grimale. Stanov. **ὁ Ταναγραῖος** i **Ταναγρικός**, od adj. **Ταναγρικός**, 3. Rado su gledali bojeve pijetlova. Njihov okoliš zvao se ἡ **Ταναγραϊκή**. Bitka ondje između Spartanaca i Atenjana g. 458.

τᾰνᾰ-ήκης i **τανυ-ήκης**, 2. (ταναός, ἀκή, ἀκίς), *ep.* s dugim oštricem, dugosjekli, ὄζοι šiljast, dugovrh.

Τάναϊς, ιδος, ὁ, **1.** u Her. rijeka na međi Europe i Azije, koja utječe u jezero Meotis, s. Don, koji su u njegovu gornjem tijeku zamjenjivali često i s Volgom držeći podjedno, da izvire iz jednoga jezera. **2.** u Arijana i Plut. Jaksartes, današnji Sir, jer na jednoj i drugoj rijeci, na Donu i Jaksartu, nastavahu Alani, u kojih se voda zove tan, dan, don. **3.** ime grada na Donu, više današnjega Azova, u srednjem vijeku pod imenom Tena trgovačka postaja Genovljana.

τἀναντία, *at.* kraza mj. τὰ ἐναντία.

τᾰνᾰός, 2. (ταναϝός, τανύω), *ep.* i *poet.* o t e g n u t,

s dugim držalom, dug, *πλόκαμος* duga kosa, znak razmažena življenja.

τᾰναύπους [*τανα(ϝ)ός*], *ep.* i **τανύ-πους**, *ποδος, ὁ, ἡ* (*τανύω*), *poet.* otegnutih nogu, t. j. **a)** *ep.* vitkonog (Od. 9, 464). **b)** *poet.* široko koračajući, brz; pridj. Erinijâ, za oznaku sigurnosti i brzine kazni.

τανα-ϋφής, 2. *poet.* dugačko tkan, dug.

τᾶνδον ili *τἄνδον*, *at.* kraza mj. *τὰ ἔνδον*.

τἀνδρί, τἀνδρός, mj. *τῷ ἀνδρί, τοῦ ἀνδρός*.

τανηλεγής, 2., pridj. smrti (*τείνω* i *ἄλγος*), pretužan, prebolan. (Noviji misle: *ἀν-ηλεγής*, 2. bezbrižan, bezobziran.)

τάνίκα, *dor.* = *τηνίκα*.

Τανίτης [*ῑ*], *νομός, ὁ*, kotar u donjem Egiptu, tako nazvan po gradu Tanisu (u St. Zakonu Zoan), Delti na istok, na jednom jezeru (sada Menezaleh), prijestolnica jedne stare faraonske dinastije; po priči odgojen je ondje Mojsija; s. Sen.

Ταντᾰλίς, ίδος, ἡ, poet. kći Tantalova, Nioba.

Τάντᾰλος, *ὁ*, **1.** sin Zeusov i Plutin (Pluto), bio bogat i ljubimac bogova, s kojima se častio. No kad je njihove tajne odao, pače i svoga sina ispekao i bogovima ponudio da ga jedu, samo da iskuša njihovu sveznalost, kazniše ga tako, da je u Hadu do vrata stajao u vodi, pa opet morao da trpi vječnu žeđ (*Ταντάλου τάλαντα*). Po drugima lebdi mu nad glavom pećina, koja će se svaki čas na nj oboriti, ili ga je smrskala gora Sipil, koja se na nj srušila. Bio je otac Pelopsa i Niobe, koju zato Sof. zove *Ταντάλου ξέναν Φρυγίαν*, i djed Atreja i Tijesta, koji se svi sa svojim potomcima zovu *οἱ* **Ταντᾰλίδαι**, na pr. *οἱ δίφυιοι Τ.* o Agamemnonu i Menelaju, ili *Ταντάλειον σπέρμα*, ili pojedinac **Ταντάλειος**. **2.** inače lično ime.

ταντᾰλόω, *poet.* baciti, oboriti (s intens. redupl. od *ταλ*), ili za *Τάνταλος* (što v.): kao Tantal biti smrskan.

τἀντός, *at.* kraza mj. *τὰ ἐντός*.

τανύ-γλωσσος, 2. *ep.* duga jezika (o morskim čavkama).

τᾰνυ-γλώχῑν, *ῑνος, ὁ, ἡ, ep.* s dugim šiljkom, dugo'rt.

τανύ-δρομος, 2. *poet.* ispruženim trkom, zagonačke.

τανυ-ήκης, v. *ταναήκης*.

τανῦν = *τὰ νῦν*.

τανύ-θριξ, -τριχος, ὁ, ἡ, dugovlas, neuređene kose.

τᾰνύ-πεπλος, 2. *ep.* s dugačkom haljinom, znak plemstva i bogatstva.

τανύ-πους, v. *ταναύπους*.

τανύ-πτερος, 2. *ep. poet.*, *τανυ-πτέρυγος*, 2. *poet.*, **τᾰνυ-πτέρυξ**, *υγος, ὁ, ἡ*, i

τανυσί-πτερος, 2. *ep.* koji krila širi, širokih krila; brza leta.

τᾰνυστύς, *ύος, ἡ* (*τανύω*), *ep.* napinjanje, *τόξου*.

τανύ-σφυρος, 2. *poet.* tankih gležanja, brzonog.

τάνυται, v. *τείνω*.

τᾰνύ-φλοιος, 2. *ep.* s tankom korom, tankokoran.

τᾰνύ-φυλλος, 2. *ep.* s dugim lišćem, dugolist.

τᾰνύω, v. *τείνω*.

ταξιαρχέω, biti taksijarh.

ταξί-αρχος i **ταξι-άρχης**, *ου, ὁ*, **1.** u Ateni deset podvojvoda, od kojih je svaka fila birala i imala jednoga, stoga u Lis. *ὁ τ.* označuje podvojvodu izvjesne file (13, 79 erehtejske). Njihova je dužnost u ratu bila odmjerivati tabor, određivati putovanje, nabavljati hranu za vojnike i t. d. U Ksen. Anab. oni su često isto što i lohazi. **2.** u Ksen. Kir. čelovođa pješačkog odjela, ali i konjaničkoga, uop. čete od 100 momaka, satnik. **3.** u vojsci Aleksandra Vel. čelovođa povećeg odjela (*τάξις*), otprilike 1000 momaka oklopnika, dakle: pukovnik. **4.** rimski *centurio*, kojih je svaki manipul imao dva, dakle legija 60.

Τάξιλα, *τά*, indijski grad između Indâ i Hidaspa, blizu današnjeg Atoka. Kraljevi njegova okoliša zvahu se *takshasilâs* (susjedi dinastiji Paurave, *Πῶρος*), stoga se u Arijana kralj Mofis ili Omfis zove **Ταξίλης**.

τάξις, *εως, jon. ιος, ἡ* (*τάσσω*), **1. red**, naredba, uredba, određen namještaj, uloga, dostojanstvo, mjesto, *οἰκέτου τάξιν ἔχειν* ropske poslove raditi, biti rob, *τὴν τοῦ συμβούλου τάξιν ἀπαιτεῖν* državnika pozivati na njegovo mjesto, *τὴν τάξιν ὑπέρ τινος ἑλόμενος* zapremiti mjesto u čiju korist, pristati za kim, ili o stvarima *ἡ τῆς εὐνοίας τάξις* položaj rodoljubiva građanina, ali *ἐν φθόνου τάξει ποιεῖν* t. j. od zavisti, a *ἐν τῇ Θετταλῶν τάξει* u istom redu s Tesalcima, *τ. τούτων ἑκατέρου τοῦ φύλου* red onih, t. j. kakvi ljudi svakoj od obiju vrsta pripadaju. Nasuprot *φυλακαὶ ἐν τῇ τάξει φυλαττόμεναι* straže, koje se u potrebnom redu izmjenjuju, *ἀμείβει ἐν τάξει* u pravilnoj izmjeni, *τάξις τοῦ σώματος* uredno stanje tjelesno. **2.** napose **a)** vojnički **namještaj**, uređen **položaj** ili pravac, zatvoren red, vrsta, red, bojni red, u Sof. red okolâ, *τάξις γεγραμμένη* pismena osnova namještaja, osnova za bitku, *ἄνευ τάξεως* preko reda, ne u redu, *ἐν τάξει* u redu, u vrstama, često: korakom, polagano, uz *καθεύδειν* oružan, u oružju, stoga *ὀλίγους ἐν τάξει ἔχειν* malo njih, koji se drže reda, t. j. malo naoružane momčadi imati. Ali *ἐπὶ τάξιας ὀλίγας γενέσθαι* malo vrsta u dubinu imati, *τάξιν ποιεῖν* bojni red vrstati, *τὰ ἀμφὶ τάξεις* taktika. **b)** pojedino mjesto, mjesto u bojnom redu, *ἐκ τῆς τάξεως κινεῖσθαι* iz rede udaljiti se ili izaći. **3.** što je namješteno. Napose **a)** uređena vojska, **četa. b)** vojnički odjel, obič. o pješacima, katkad i o konjanicima, u Grkâ osob. po 200 momaka ili 2 loha, u Perzijanaca kod Ksen. Kir. satnija od 100 momaka; kod vojske Ale-

ksandra Vel., koju su od pojedinih gradova i plemena poslani vojnici, osob. oklopnici sačinjavali, uzima se za prvo vrijeme vojnice 1500, za potonje 3—4000 momaka za svaku *τάξις;* kod Rimljana *centuria* po 120 momaka. c) òkô, tabor (Ksen. Kir. 8, 3, 34).

Τάοχοι, *οἱ,* narod u Pontu u jednoj dolini Akampsisa (Džoroh), kojega se glavno mjesto i sad zove Tausgerd ili Tavasgerd, staroarm. Taihk.

τᾰπεινός, 3., adv. **-ῶς,** komp. *-ότερον,* **nizak,** stoga **1.** o mjestu: koje nisko leži, i rijeci: *ταπεινότερος ῥέων* u nižem koritu; o ulazu: uzak; o uzrastu: nizak, malen. **2.** o staležu, moći, spoljašnosti: neznatan, kukavan, sirotinjski, rđav, loš, stoga Plut. T. Gr. 10 za lat. *sordidi,* pak: nemoćan, potišten, slab, malen, neznatan, *ταπεινὰ πράττειν* u kukavnim prilikama živjeti, imati malene potrebe, malo iskati, aps., ili *τινί* prema kome. Supst. *(τὰ) τ.* prosti poslovi. **3.** o mišljenju: **a)** pokoran, ponizan, pokunjen, potišten, *ταπεινὰ διανοεῖσθαι* malo držati do čega, *ταπεινὰ πράττειν* pokunjiti se. b) prost, prezira dostojan, gadan. Supst. *τὸ τ.* prostota, prostačko mišljenje.

ταπεινότης, *ητος, ἡ,* **1.** nizina, stoga *ταπεινότητος εἵνεκα* da bude niže; pren. neznatnost, malešnost, mala moć, nemoć, slabost. U plur. sirotinjske, kukavne prilike. **2.** slabljenje, ponizivanje, poniznost, čednost, malodušnost.

ταπεινοφρονέω, poz. prosto misliti, ponizan, malodušan biti.

ταπεινοφροσύνη, ἡ, N. T. poniznost, smjernost.

ταπεινό-φρων, 2. *poz.* ponizan, smjeran, malodušan.

τᾰπεινόω *(ταπεινός),* ponizivati, tlačiti, oduzimati moć ili hrabrost, slabiti, *τινά, τί; poz.* takođ. poništivati, umanjivati. U perf. pas. slab, klonuo, potišten, pokunjen biti.

ταπείνωσις, *εως, ἡ,* slabljenje, ponizivanje.

τάπης, *ητος, ὁ, ep.* i *poz.*, i **τάπις,** *ιδος,* akuz. *τάπιδα, ἡ,* zastirač, prostirka, ćilim, sag, pokrivač, u bogatih od skupocjene tvari. (Drugi: *ταπίς.*)

τἀπί, *at.* kraza mj. *τὰ ἐπί.*

τἀπό, mj. *τὰ ἀπό.*

Τάπουροι, i *Τάπυροι, -ρροι, οἱ, Τάπουρρα, τὰ,* Tapiri, moćan narod u Velikoj Mediji do međe Hirkanije i do *Portae Caspiae,* u dan. Taberistanu.

τἄρ, *ep.* **1.** = *τὲ ἄρ.* **2.** = *τ' (τοὶ) ἄρ.*

τἄρα, takođ. *τᾶρα* pis., *at.* kraza mj. *τοὶ ἄρα.*

τάραγμα, τὸ, poet. i *poz.*, i **ταραγμός,** *ὁ,* v. *ταραχή.*

ταρακτικός, 3. *poz.* koji može smesti ili uznemiriti; koji smeta (probavu), uzrokuje proljev.

ταράκτωρ, ὁ, poet. koji zbunjuje.

Τάρᾱς, *αντος, ὁ,* grad u Velikoj Grčkoj, lat. *Tarentum,* sada Taranto, osnovan od Japižana, g. 707. pr. Is. od Falanta i spart. Partenijevaca zapremljen, od Rimljana g. 272. donekle razvaljen i Grci gotovo sasvim protjerani, g. 123. naselje rimskih građana; grad je imao velike bagrene mastionice, a iz okolice dobijao je vune, vina, voća i ruža izobila. Stanov. *οἱ* **Ταραντῖνοι.**

ταράσσω, *at.* **ταράττω** (osn. *ταραχ* u *ταραχή, τρᾱχ* u *τρᾱχύς, θράσσω*), fut. *ταράξω* i t. d., fut. med. *ταράξομαι* u pas. znač., **1. akt. a)** promiješati, protresati, tamo amo turati; *γάλα* tepsti (za maslac); pak **b)** pren. smesti, pobrkati, poremetiti, uznemiriti, smetati, zaluditi, plašiti, zbunjivati, aps., ili *τινά, τί,* na pr. *ταῦτα* tu zabunu učiniti, ili *ὃ ταράττει σε, ὅτι* = *ὃ ταρ. σε, τοῦτό ἐστιν, ὅτι.* **c)** uzdrmati, uzburkati, uzbuniti, poticati, zametati, buniti, *τί* i *τινά,* i to *ἐπί τινα* na, protiv koga. **2. pas. a)** s *ἄνω κάτω* prodrman biti. **b)** pren. pomrsiti se, pobrkati se, smesti se, uznemiriti se, potresen biti, uzdrmati se, uskolebati se, uskomešati se, zabezeknuti se, prepasti se, zabluditi, u nepriliku doći, poremetiti se, nemiran, uzrujan biti, zbuniti se, smutiti se, koje aps. *τὰ πράγματα ταραττόμενα* nemiri, ili *τί* u, na čem, koje *ὑπό τινος, διά τι* od šta, kroza što, čim, *ἔν τινι* u čem, *περὶ ἀλλήλας* jedno u drugo, *ἐπί τινος* na čem. **c)** pobuniti se, provaliti. **d)** u perf. *τετάραγμαι* pored *ep.* perf. akt. **τέτρηχα,** nemirno talasati se, uzdrman ili u zabuni biti, od unutrašnjih smutnji trpjeti, *ἅπαντα τὰ πράγματα τεταραγμένα* općenita zabuna, *τὸ τεταραγμένον* nered.

τᾰρᾰχή, *ἡ,* **τάραχος,** *ὁ, τάραγμα, τὸ, poet.* i *poz.*, i *poet.* **ταραγμός,** *ὁ,* **1.** smetnja, brkaonica, zabuna, nered, nemir, smutnja, strava, strah, *ἐν ταραχαῖς εἶναι* uznemirivan, u nemire zapleten biti. **2.** bunjenje, ustanak, buna, nemiri, svađa, sablazan, katkad blaži izričaj, na pr. Lis. 12, 53 za razmirice između ljudi u Pireju i u gradu, aps., ili *ἔν τινι, περί τι,* ili *πρός τι* prema čemu.

ταραχώδης, 2. *(εἶδος),* pobrkan, poremećen, smeten, **a)** pun nemira, nestalan, nestašan, nepostojan. **b)** koji se lako poremeti ili uznemiri, zabezeknut, prestrašen, *πρός τι.* Adv. **-ωδῶς,** neuredno, superl. *ταραχωδέστατα διακεῖσθαι* biti igračka premnogih strasti.

ταρβαλέος, 3. *poet.* plašljiv, *ταρβαλέος θνήσκω* umirem od straha.

ταρβέω, rijetko u prozi, aor. 1. *ep. τάρβησα,* intr. i tranz. **1. intr.** sa i bez *θυμῷ,* prepasti se, plašiti se, strašljiv biti, aps. *ταρβήσασ' ἔχω* strah me je, ili sa sl. inf., part. ili *μή, εἰ.* **2. tranz.** prestrašiti se, bojati se, žacati se, *τί.* (*ταρβεῖν* znači osjećaj straha, *φοβεῖσθαι* bjeganje.)

τάρβος, *εος, τὸ, ep. poet.* i *poz.* (srod. *torvus*), strah, strava, žacanje, poštovanje.

ταρβοσύνη, *ἡ, ep.* strava.

ταρβόσυνος, 3. *poet.* strašljiv.

Ταρῑχᾶνες, οἱ (τάριχος), izmišljeno ime naroda.

ταριχεία, ἡ, *poz.* metanje u raso; suho meso.

ταρίχευσις [ῐ], ιος, ἡ (ταριχεύω), *jon.* balzamiranje.

ταρῑχευτής, οῦ, ὁ, *jon.* i *poz.* koji balzamira.

ταρῑχεύω (τάριχος), rasoliti, sušiti, sa i bez ἐξ ἅλμης, uop. voće začiniti, napose: balzamirati.

ταρῑχῆαι, **Ταριχῆαι**, αἱ, suša za sušenje riba, koje su bile glavna hrana stanovnika na Delti. Herod. razlikuje peluzijske i kanopske (2, 15 i 113).

ταριχηρός, 3. *poz.* urasoljen, κρέα meso iz salamure.

τάρῑχος, ὁ, *at.* τὸ (τέρσομαι), **1.** suho meso, meso iz salamure. **2.** ikra, kavijar. **3.** balzamirano mrtvo tijelo, mumija.

Ταρκύνιος, ὁ, *L. Tarquinius Superbus*, kralj rimski od g. 534., svrgnut g. 510.

Τάρνη, ἡ, grad u Lidiji, poslije Sardes.

Ταρούσκων, ωνος, ἡ, Taruskon, grad u južnoj Galiji, sada Taraskon.

ταρπήμεναι i **ταρπῆναι**, **ταρπώμεθα**, v. τέρπω.

Ταρρακῖνα, ἡ, *poz.* i **Ταρρακίνη**, ἡ, grad u Laciji, s. Terracina.

I. **ταρρός** i **ταρσός**, ὁ (τέρσομαι), sa i bez καλάμων ili καλάμου, pleter od trske, koš od trske, u Hom. ljesa za sušenje sira.

II. **ταρρός** ili **ταρσός**, ὁ (τείρω), **1.** s ποδός stopalo, poplat, taban. **2.** sa i bez τῶν κωπέων ili νεῶν pero od vesla, uop. veslo (Her. 8, 12).

Ταρσός, ὁ, ili **Ταρσοί**, οἱ, glavni grad Kilikije na Kidnu, naselan, s grč. naobrazbom i filozofskim školama, nezavisan od rimske jurisdikcije i vojničke vlasti (preko Antonija kao savezna država rimskoj vlasti podložan), postojbina sv. Pavla; sada Tarso ili Tersus, sa 6000 stanov. Stanov. ὁ **Ταρσεύς**.

ταρτάρειος (-ριος), *poet.* tartarski. Od

Τάρτᾰρος, ὁ, **1.** dubok i mračan ponor pod zemljom sa željeznim vratima i čeličnim pragovima, kamo je Zeus bacio Titane. Geja mu rodila sina Tanata (Smrt). **2.** *poet.* uop. ponor, bezdana, s plur. τάρταρα.

ταρταρόω, N. T. u Tartar (pakao) bacati.

Ταρτησσός, ὁ, ἡ, u starih Grka a) rijeka Betis, sada Gvadalkvivir. b) jugozapadna Španija oko te rijeke. c) grad, kojega već u Strabonovo doba više nije bilo, stari fenički Taršiš, bogat kositerom i srebrom. Otd. adj. **Ταρτήσσιος**, 3. Stanov. οἱ Ταρτήσσιοι.

ταρφέες, οἱ, neutr. έα, τά, *ep.* def. adj., s *poet.* nom. sing. ταρφύς, i s osob. fem. **ταρφειαί** (ταρφεῖαι) (τρέφω), krut, gust, čest. Neutr. plur. kao adv. često.

Τάρφη, ἡ, grad u Lokridi, poslije zvan Φαρυγαί, kod dan. Pundonice.

τάρφθη, **τάρφθεν**, v. τέρπω.

τάρφεα, τά (v. ταρφέες), *ep.* gušta, česta.

ταρφύς, v. ταρφέες.

ταρχύω (isp. ταριχεύω), *ep.*, fut. ταρχύσω, **1.** sa i bez τύμβῳ: sahraniti, pogrepsti, pokopati, τινά. **2.** balzamirati (Il. 7, 85).

τάσις, ἡ (τείνω), napinjanje.

τάσσω, *at.* **τάττω**, τάξω i τάξομαι (*poet.* u složenicama takođ. pas.), ἔταξα i ἐταξάμην, τέτᾰχα, med. pas. τέταγμαι, 3. pl. takođ. *at.* kao *jon.* τετάχαται, plpf. ἐτετάχατο, fut. 3. τετάξομαι, aor. pas. ἐτάχθην, fut. ταχθήσομαι,

I. akt. i **pas. 1.** staviti, **postavljati,** mjesto odrediti, napose: u redove vrstati, u bojni red pŏstaviti; pren. za nešto postaviti, odrediti, uvesti, čemu dati, donositi. Pas. postavljen biti, πρός τι za što, mjesto zapremati. Koje aps. τεταγμένος u redu stojeći, uređen, uvrstan, osob. dobro uređen, adv. τεταγμένως *poz.* pravilno, točno, βεβαιότερον τετάξεσθαι da će čvršće stajati. Koje τινά, τί, na pr. τοὺς πρώτους ἀρίστους najbolje junake sprijed postaviti, πολλὰς τάξεις τ. različno vrstati, koje εἴς τινα, εἴς τι za što, do čega, ili u koji razred metnuti, na pr. εἰς τὴν δουλείαν među robove ubrajati, πρός τινα prema komu, πρός τι prema čemu, uza što, u pas. u nešto stati ili stupiti, ali πρός τινα ka komu, ἐπί τινι kod čega, uza što, čemu, nad čim, kod koga, slič. ἐπί τινος ili ἐπί τι, a ἐπί τινα protiv koga. Ali ἐπὶ ὀκτώ po osam jedan za drugim, παρά τι duž, kod čega, κατά τινα i ἀντία τινός protiv koga, komu nasuprot, κατὰ μίαν ναῦν lađa za lađom, jedna za drugom, ἐναντίον τί τινι nešto prema komu okrenuti, ἐκ πλαγίου s boka, sa strane, u pas. ὑπό τινι pod kim biti ili stajati, komu podložan biti, σύν τινι i μετά τινος s kim, na čijoj strani biti, saveznik čiji biti, ili takođ. nešto komu pomaže, ili takođ. biti pod kim, ili s adv. ἐνταῦθα τῆς πολιτείας ἑαυτόν preduzimati upravu politike, πεζῇ τάσσεσθαι kod pješadije služiti, slič. s ποῦ φόνου kod ubistva nekamo biti odnesen ili otpravljen, takođ. sa samim genit. τῆς πρώτης naime τάξεως, ili akuz. οὐδένα κόσμον ne stajati ni u kakvom redu. **2. uglaviti,** odrediti, narediti, označiti, nalagati, nalog, zapovijed, uputu davati, zapovijedati, naputiti. U pas. τάσσομαι zapovijeda mi se, nalaže mi se, dobijam nalog, ἐτάχθη bilo je određeno, τὸ ταχθέν zapovijest, τεταγμένος određen, naređen, τὸ τεταγμένον red, ἐν τῷ τετ. na određenom mjestu, τὰ τεταγμένα prinosi, u Arijana obični određeni darovi od perzijskoga kralja. Koje aps., koje τινά, τί, koje τινί komu, ἐπί τινι (τινος), ἐπί, εἴς τι kod čega, za nešto, nad čim, ili s gen. ἀργυρίου πολλοῦ veliku nagradu u novcu odrediti, ili s inf. na pr. ὁ ταττόμενος πορεύεσθαι poslanik, zastupnik, ili

akuz. s inf. U pas. ὑπό ili ἀπό τινος t. j. od, iz neke množine.

II. med. 1. a) staviti se, postavljati se, na svoje mjesto stati ili stupiti, τινί čim, πρός τινι komu nasuprot, παρά τι uza, na što, ἐς τι k čemu, ἐπὶ ἀσπίδας πέντε po pet momaka, ἐπὶ βάθος u dubinu, ἐπὶ κέρως u dugoj vrsti ili dugom pravcu. **b)** nešto svoga, sa i bez τὸ στρατόπεδον svoju vojsku namještati, vrstati, slič. svoje brodove, κύκλον krug zatvoriti, ili κύκλον τῶν νεῶν lađe u krug postaviti. **c)** pren. pridružiti se. **2. a)** sebi odrediti, naložiti, zateći se, vezati se, τί na, za što, ἀργύριον da će davati novce, ili ἐς τι na što, ili s inf. **b)** za sebe, na svoju korist ili u sebi odrediti, naložiti, τί, na pr. φόρους da prinose za sebe utjeraju (Her. 3, 89), slič. ζημίην. **c)** među sobom odrediti, ὅπως ταξάμενοι ἀποδῶσιν da ih na obroke mogu namiriti.

τατᾶ, *poet.* (isp. τέττα), otac, tata.

Ταΰγετον, τὸ, *jon.* **Τηΰγετον**, visoka, 3/4 godine snijegom pokrivena, gotovo gola gora na međi Lakonije i Mesenije, bogata mramorom i kovinama; najviši su mu vrhovi Ταλετόν, 2409 m, i Εὐόρας.

Ταυλάντιοι, οἱ, ilirsko pleme u današnjoj Albaniji.

ταύρειος, 3. (i 2.) (ταῦρος), volujski, na pr. αἷμα krv, koju stari često pominju kao smrtonosnu. Napose: od volujske kože.

ταυρηδόν (ταῦρος), adv., kao bik, t. j. ukočeno, τ. βλέπειν izbuljiti oči.

Ταυρικός i **Ταῦροι**, v. Ταῦρος.

Ταυροέντιον, τὸ, i Ταυρόεις, εντος, ὁ, *Tauroentum*, grad u južnoj Galiji, s. Tarente.

ταυρό-κερως, ω, ὁ, ἡ, *poet.* s volovskim rogovima, θεός rogati Bakho, znamenit u misterijama.

ταυρό-κρᾱνος, 2. *poet.* s volovskom glavom.

ταυροκτονέω, *poet.* bikove žrtvovati ili (za žrtvu) klati.

ταυρο-κτόνος, 2. (κτείνω), *poet.* koji bikove ubija.

Ταυρομένιον, τὸ, grad na istočnoj obali Sicilije, sada Taormina. Adj. Ταυρομενίτης.

ταυρό-μορφος, 2. *poet.* bikolik, kao bik.

Ταυρο-πόλος ili **Ταυροπόλα** Ἄρτεμις, zapr. Παρθένος, isp. i Her. 4, 103, možda iznajpr. boginja gore Taura, poslije prenesena u Krim među Ταῦροι, azijsko božanstvo željno krvavih žrtava, koje se u nekojim atičkim mjestima (os. u *„Halae Araphenides“*, kamo je, kažu, Orest ξόανον iz Taurije donio) orgijastički štovalo.

ταυρόπους, ὁ, ἡ, *poet.* bikonog.

ταῦρος, ὁ (lat. *taurus*), u Hom. βοῦς τ. i τ. βοῦς, bik, vô, u Esh. slik. mj. muž, čovjek, u Sof. o ubojici, koji se ne može lako uhvatiti. Bio je posvećen Posidonu, i zato su ga njemu i uop. gornjim bogovima žrtvovali, ali također bogovima rijeka.

Ταῦρος, ὁ, općeno i danas još upotrebljavano ime gorama prednje Azije, koje pojedince imaju različna imena. Dijelio je Pamfiliju i Kilikiju na dva dijela. Ali **Ταῦροι**, οἱ, narod u Krimu, valjada ostaci Kimerana istisnutih od Skitâ. Adj. **Ταυρικός**, 3., na pr. οὔρεα Taurijsko gorje, na jugu Taura. Supst. Ταυρική, ἡ, t. j. γῆ, zemlja Taurijevaca.

ταυροσφαγέω, *poet.* = ταυροκτονέω.

ταυρο-σφάγος, 2. *poet.* koji bikove kolje, ἡμέρα dan žrtvovanja bikova.

ταυρόομαι (ταῦρος), *poet.* perf. pas. τεταύρωσαι, biti pretvoren u bika, pren. s ὄμμα izbuljiti oči, buljiti, τινί u koga.

τᾱΰσιος, 3. *dor. poet.* = τηΰσιος, uzaludan.

ταύτῃ i **ταυτί**, v. οὗτος.

ταὐτό, v. αὐτός.

ταὐτόματον, v. αὐτόματος.

Ταύχειρα, τὰ, grad libijski, poslije Arsinoa, s. Terkera.

τάφε i **ταφών**, v. τέθηπα.

ταφεύς, έως, ὁ (θάπτω), *poet.* i *poz.* koji koga pokopava, ukopnik, grobar, u Sof. El. 1488 podrugljivo o vranama i psima.

ταφή, v. τάφος. Otd.

τᾰφήιος, 3. *ep.* koji pogrebu pripada, φᾶρος grobna haljina, mrtvačko odijelo.

Τάφιος, v. Τάφος.

I. **τάφος**, ὁ, i **τᾰφή**, ἡ (θάπτω), **1.** pogreb, ukop, sprovod, ἐς ταφήν za pokop. Napose: obične pogrebne svečanosti, *exsequiae*, sprovod, ταφὰς ποιεῖν i ποιεῖσθαι (više njih, stoga plur.) pokapati, οἱ ἐπὶ τὰς τ. αἱρεθέντες za pogreb izabrano povjerenstvo. U Hom. s δαινύναι također daća narodu poslije pogreba. **2.** (osob. τάφος, *poet.* u plur., također kad se govori o jednom), grob, grobnica, grobni humak, stećak. Pren. τάφος ἔμψυχος živ grob, o istrošenom čovjeku, εἰς ταφὰς πίπτειν u grob leći, umrijeti, εἰς ταφὰς τιθέναι u grob svaliti, t. j. ubiti, ukapiti, ali ἐν τάφῳ ili ἐν τάφοισι τιθέναι ili τίθεσθαι pokopati.

II. **τάφος**, τὸ (isp. τέθηπα, srod. s θάμβος), *ep.* čuđenje, divljenje, *stupor*.

Τάφος, ἡ, ostrvo na zapadnoj obali Akarnanije, sada Meganisi. Ktomu **Τάφιοι**, οἱ, leleško pleme, prikazivano kao trgovci i gusari, koji nastavahu Itaci na sjever, koje na zapadnoj obali Akarnanije, koje na malim otocima između Akarnanije i Leukadije.

ταφρεία, ἡ, kopanje jarka za utvrdu.

ταφρεύω, kopati jarak.

τάφρος, ἡ (θάπτω), jarak, osob. za utvrđivanje grada, okola i t. d., napose također: jama.

ταφών, v. τέθηπα.

τάχα, **ταχέως**, **τάχιον** i **τάχιστος**, v. ταχύς.

*

ταχινός, 3. *buk.* i N. T. **1.** b r z, bliz. **2.** nestalan, nestašan, nepostojan; *ταχινά* kao adv.

τάχος, *εος, ους, τὸ* (*ταχύς*), b r z i n a, h i t r i n a, h i t n j a, o izričaju: hitro, živo prikazivanje, *ὡς εἶχε τάχους* što je brže mogao, *ἀπὸ ποίου τάχους* zapr. od koje, t. j. s kojom brzinom. A d v. *τάχος, ἐν, σὺν τάχει, διὰ, μετὰ τάχους* u brzini, hitro, brže bolje, veoma brzo, skoro, naglo, *πρὸς, κατὰ τάχος* što brže, hitro, na vrat na nos, *ᾗ* ili *ὡς, ὅσον, ὅτι τάχος* što brže, brže bolje.

ταχυ-άλωτος, 2. *jon.* koji se brzo može uzeti ili osvojiti.

ταχυ-βάτας, ὁ, poet. koji brzo hodi.

ταχυεργία, *ἡ* (*ταχυ-εργός* koji brzo radi), brzina u radu.

ταχυ-ήρης, 2. *poet.* koji brzo vesla.

ταχύ-μορος, 2. *poet.* koji kratko traje, kratkovjek.

ταχυναυτέω (kao od *ταχυ-ναύτης*), brzo ploviti. Supst. *τὸ ταχυναυτοῦν* brzi brodovi.

τᾰχύνω (*ταχύς*), **1.** t r a n z. *poet.* pospješiti, u b r z i t i, uskoriti, *τί*, siliti da hiti, *τινά* tko. **2.** i n t r. p o ž u r i t i s e, pohitjeti, brz biti.

ταχυ-πειθής, 2. *buk.* lakovjeran.

ταχύ-πομπος, 2. *poet.* koji brzo prati, brz.

ταχυ-πόρος, 2. *poet.* koji brzo hodi.

ταχύ-ποτμος, 2. *poet.* koga brza smrt snađe.

ταχύ-πους, *ποδος, ὁ, ἡ, poet.* brzonog.

ταχύ-πτερνος, 2. *poet.* brzih peta, brzonog.

ταχύ-πτερος, 2. *poet.* s brzim krilima.

ταχύ-πωλος, 2. *ep.* s brzim konjma, brzokonjik.

ταχύ-ρροθος, 2. *poet.* koji brzo zuji ili uji.

ταχύ-ρρωστος, 2. *poet.* koji se brzo miče.

τᾰχύς, *εῖα, ύ*, s *poet.* gen. plur. fem. *ταχεῶν*, komp. **θάσσων** ili **θάττων** (od *ταχίων*), *θᾶσσον* ili *θᾶττον, poet.* i *poz. τάχιον, jon.* i *poz. ταχύτερος*, superl. **τάχιστος**, rijetko *ταχύτατος*, 3. **brz**, t. j. **a)** sa i bez *πόδας*, brzonog, hitar, okretan. **b)** n a g a o, brz, koje aps., *τ. ναῦς* brzoplovka lađa, *τὸ τάχιστον* najbrži dio vojske, koje s inf. *θέειν, ἰέναι, φρονεῖν* i slič., ili u superl. s *εἰπεῖν* najkraće rečeno. Mjesto adv. stoji češće adj., osob. neutr. *τ α χ ύ* brzo, naskoro, odmah, pak *ἐκ ταχείας* ili *διὰ ταχέων* brzo, hitro, ili komp. *θᾶσσον* ili *θᾶττον, ταχύτερον* brže, prije, bez oklijevanja, tako hitro, također u smislu: što prije to bolje, brže bolje, što brže, *ἢν θᾶττον — θᾶττον* čim, kako, dok — odmah, *ἵνα θᾶττον* da stim brže, ili s *ἐπειδάν, ὡς* čim, kako, dok, i superl. *τὴν ταχίστην* sa i bez *ὁδόν* najbržim putem, najbrže, na vrat na nos, što brže, ili s part.: samo dok; ili *τάχιστα* veoma brzo, najbrže, *ὅττι, ὅτι, ὡς, ὅσον, ᾗ τ.* što brže, zapr. *ὡς δυνατόν ἐστι τάχιστα* ili *ὡς ἂν δύνωμαι τ.* Ali u svezi s vremenskim česticama *ἐπεί, ἐπειδή, ἐπεάν* ili *ἐπάν, ἐπειδάν, ὅταν, ὡς* (rastavljeno riječima i različno od gornjega), *ὅπως, ἐάν*, ili mjesto njih s part. ili s gen. aps.: č i m, k a k o. A d v. **1. ταχέως** i *ταχύ* (v. g.) brzo, hitro, naglo, odmah, smjesta, skoro, već. **2. τάχα, a)** = *ταχέως*, osob. u Hom. **b)** često s opt. s *ἄν*, m o ž d a, također s *ἴσως, ἐὰν τάχα* ako možda.

ταχυτής, *ῆτος, dor. -τάς, ᾶτος, ἡ* (*ταχύς*), b r z i n a, kao svojstvo kojega lica i t. d., dok *τάχος* (v. r.) označuje više prolazno stanje.

τάων = *τῶν*, v. *ὁ*.

ταώς, *ώ, ὁ*, i **ταών**, *ῶνος, ὁ*, bolje pisano *ταῶς, ταῶν* (zapr. *ταϝών*, semitska riječ), *poet.* i *poz.* p a u n, koji je u Ateni oko g. 400. pr. Is. učestao, da su čak iz Lakedemona i Tesalije dolazili ljudi, da mu se dive.

I. **τέ**, enklit. čestica (lat. *que*), **1.** kopulat. veznik, **i, te**, *τέ — τέ* kao što — tako, *τέ — καί* i — i. Rjeđe stoji nepodvostručeno, poglavito za nanizivanje rečenica (osob. u Tuk.). **2.** *ep.* indefinit. (*τίς*), iza svih relativa i relat. adveraba, iza *γάρ, μέν, δέ, ἀλλά, ἐπεί*, iza *ἤ* i upitnih riječi, gdje se ne može prevesti i gdje neznatno mijenja smisao (odakle je u opći govor prešlo *ὥστε, οἷός τε, ἐφ' ᾧ τε, ἅ τε* i *ἔς τε*).

II. *τέ dor. poet.* = *σέ*, tebe, te; *τέ'*, apostr. mj. *τεά*, v. *τεός*.

Τέᾰρος, *ὁ*, rijeka u Trakiji, s. Teare.

τέγγω, *τέγξω, ἔτεγξα, ἐτέγχθην* (lat. *tingo*), **1.** k r o p i t i, močiti, *τέγξαι πόδα* o lađi: jedreno uže smočiti, t. j. potonuti, razbiti se, i prolept. *χέρα φοινίαν* = *φόνῳ* krvlju poprskati. U pas. s *τί* na čem. **2.** pustiti da teče, p r o l i j e v a t i, *τί*. U pas. teći, razliti se. **3.** p a s. dati se umekšati ili dirati.

Τεγέα, *jon.* **Τεγέη**, *ἡ*, grad u Arkadiji, s. razvaline kod sela Ibrahim Efendi i Pijali. Ondje je Skopas iz Para sagradio glasoviti hram Atene Alee. Stanov. *ὁ* **Τεγεάτης**, *jon.* **Τεγεήτης**. Oni su, kažu, izumili kovanje željeznog oružja, pa su nakon dugog junačkog otpora priznali vrhovno gospodstvo Spartanaca, čega radi su dobili za počasno mjesto lijevo krilo savezničke vojske. **Τεγεᾶτις**, *ιδος, ἡ*, zemlja tegejska, kraj ili okoliš t. Adj. *jon.* **Τεγεητικός**, 3.

τέγεος, 2. *ep.* d o b r o p o k r i v e n, pod krovom, *θάλαμοι* spavaonice, t. j. prizemni stanovi odijeljeni od palače, ali u istom dvorištu.

τέγος, *εος, ους, τὸ* (*στέγω*), **1.** k r o v (kuće), t a v a n i c e ili strop (sobe). **2.** s o b a, dvorana.

τεεῖο (?), *ep.* = *τεοῖο* = *σοῦ*, v. *σύ*.

τεθαλυῖα, v. *θάλλω*.

τεθαρρηκότως (*θαρρέω*), *poz.* drsko, smjelo.

τέθηλα, v. *θάλλω*.

τέθηπα, def. perf. s plpf. *ἐτεθήπεα* (*-εας* također četverosložno), i aor. 2. *ἔτᾰφον*, part. *ταφών* (kor. *ταφ* u *τὸ τάφος* i *τὸ θάμβος*), *ep. jon.* i *poz.* č u d i t i s e, diviti se, zbunjen biti, smeten

biti, sa i bez θυμῷ, ili s nom. part., ili τινά diviti se komu.

τέθμιος, 3. *dor.* = θέσμιος, zakonit; supst. τὸ τ. uredba, zakon.

τέθναθι, -νάναι, **τεθνεώς**, -νηώς i slič., v. θνήσκω.

τεθνάκην, *eol.* = τεθνηκέναι, v. θνήσκω.

τεθορυβημένως (θορυβέω), adv., s bukom, s neredom.

τεθριππο-βάμων, ὁ, *poet.*, i

τεθριππο-βάτης, ου, ὁ (βαίνω), *jon.* koji se vozi na četveropregu.

τέθρ-ιππον, τὸ, četveropreg, a s pomišlj. ἅρμα takođ.: četveroprežna kola. Od

τέθριππος, 2. (τέτταρα, ἵππος), *poet.* četveroprežan.

τεθριπποτροφέω, *jon.* držati četveroprežna kola.

τεθριππο-τρόφος, 2. (τρέφω), *jon.* koji drži četveropreg.

τεῖδε, *buk.* = τῇδε, ovdje.

τεΐν, **1.** mj. σοί, v. σύ. **2.** Her. 5. 60 sl. tumači se = σοί, ili = τῇδε, ovdje.

τείνω (osn. τεν: τᾰ, lat. *tendo*, hrv. tetiva, stsl. тьнькъ tanak), τενῶ i τενοῦμαι (u složen. takođ. u pas. znač.), ἔτεινα i ἐτεινάμην, τέτακα i τέταμαι, ἐτάθην, ταθήσομαι, τατός i τατέος, pored *ep.* spor. obl. **τάνύω** i pas. **τάνυται** (po konjug. na -μι), s fut. τανύσω, aor. ἐτάνυσσα i τάνυσσα, perf. pas. τετάνυσται, plpf. τετάνυστο, aor. pas. ἐτανύσθη, 3. pl. τάνυσθεν, i **τιταίνω** s aor. part. τιτήνας,

1. akt. tranz. *tendo*, **pružati,** t. j. **a)** napinjati, natezati, privezati (Il. 5, 262; 19, 394), τί, i to ἔκ τινος o što. **b)** razapeti (Od. 11, 11), prostirati, bacati, povaliti, ispružiti, položiti (na pr. koplje), postaviti (na pr. stô); ali o boju s ἶσον izjednačiti (Il. 20, 101); visoko držati, τινά, τί, i to ἔν, ἐπί τινι u čem, na kom ili na čem, τινί čim. **c)** pren. ***α)*** κανόνα poutku kroz navitak provlačiti (Il. 23, 761). ***β)*** ἅρμα i slič. vući, potegnuti. ***γ)*** λόγον εἴς τινα govorom na koga nišaniti, λόγον ili λόγους συχνούς govor dugo otezati (Plat. Gorg. 519 E), βίον život otegnuti, dug život provoditi. ***δ)*** φόνον raditi o glavi. ***ε)*** uop. žestoko kretati, poticati, podizati, činiti, odmjeriti, τί, i to ἐπί τινι. **2. akt. intr. a)** s pomišlj. obj. τὸ μὴ τείνειν ἄγαν u svim stvarima previše ne napinjati, s μακράν govor dugo otezati, naširoko raspredati (Sof. Aj. 1040). **b)** čisto intr. ***α)*** s ἄνω gore težiti, gore hitjeti ili trčati (Ksen. An. 4, 3, 21), aps. ili πρός τι, sa ἑξῆς u pravim redovima vući se, ὑπό τινι, ili εὐθύ τινος ravno ići za čim, τὴν ἐπί τινος putem udariti na što, slič. πρός τι. ***β)*** protezati se (Her. 7, 113), sezati, τὰ πρός τι ili τὰ εἴς τι na strani prema, dokle, ὑπό τινος oko čega, εἰς, ἐπὶ πᾶν nad svim prostirati se, εἴς τινα na kom osnivati se, πρός, ἐπί τι na što nišaniti (Her. 6, 109), smjerati (Plat. Prot. 345 C), ići za čim, ἐγγύς τι τείνειν τινός biti dosta blizu čega. **3. med. a)** sebi napinjati, τί. **b)** pružiti se, o konjma: prugi trčati, aps., ili τινί čim. **4. pas. a)** napet, nategnut, napeto privezan biti, napeti se, napeto visjeti (Il. 22, 307), napose: zagonačke trčati, hitjeti, juriti, takođ. δρόμος τάθη ἵπποις potrčaše prugi ili upropnice (Il. 23, 375), trčati skokom, i to ἀπό τινος odakle, ili ἔν τινι; pren. πρός τινα na koga pozornost obratiti. **b)** biti razastrt (Od. 11, 19), prostirati se, ἐπὶ ἶσα μάχη τέτατο borba trepće jednako, t. j. neodlučna je (Il. 15, 413), slič. τέτατο ὑσμίνη zametne se kreševo (Il. 17, 541), ispružiti se, izvaliti se (Il. 21, 119), τὸν αὐτὸν τρόπον u istom smjeru, i to ἔν, ἐπί τινι. Pren. širiti se, dizati se, udariti, provaliti, ὑπέρ, περί τινος, ἀμφί τι nad čim, oko čega, ἐπί τινι oko koga.

τεῖος, v. τέως.

Τειρεσίας [ῐ], ου, *jon.* **-ίης**, αο, ὁ, Tiresija, sin Euerov i nimfe Harikle, na glasu vidjelac u Tebi, stariji od trojanskog rata; već se u Odiseji pominje kao jedina sjena u podzemnom svijetu, koja ima svijest; bio je beotski heroj sa svetinjom i proročištem.

τεῖρος, τὸ, *ep.* samo plur. τείρεα, nebeska znamenja, nebeska tjelesa (isp. τέρας).

τείρω, *ep.* i *poet.*, samo prez. i impf. (osn. τερ, lat. *tero*), trti, rastrti, pren. zatirati, mučiti, slabiti, umarati, žalostiti, umoriti, plašiti, τινά, τινί čim.

Τεισαμενός (ne valja Τισ., v. τίνω), ὁ, **1.** elidski vidjelac iz plemena Jamidâ, kojemu je Sparta podijelila građansko pravo; borio se kod Plateje (Her. 9, 33 sl.). **2.** inače lično ime.

τεῖσαι, **τείσω** i slič., pravi oblici mj. τῖσαι, τίσω i t. d., v. τίνω.

Τεισίας (ne Τισίας), ὁ, retor i sofist iz Sirakuse oko g. 436. pr. Is.

τειχεσι-πλήτης, ου, ὁ, vok. -πλῆτα (*pello*), *ep.* koji zidine ruši.

τειχέω, v. τειχίζω.

τειχ-ήρης, 2. (osn. ἀρ, ἀραρίσκω), zidovima zatvoren, τ. ποιεῖν τινα tjerati koga za zidove, zatvoriti ga u zidove, podsjedati ga, Her. 1, 162 treba dopuniti τοὺς πολιήτας t. j. pošto ih je svladao u boju.

τειχίδιον, τὸ, demin. od τεῖχος.

τειχίζω, τειχιῶ i τειχιοῦμαι, ἐτείχισα i t. d., i *jon.* **τειχέω** (τεῖχος), **I. akt.** i **pas. 1.** zidati, sa i bez τεῖχος zid, tvrđu, utvrde ili tvrđavu graditi, uop. podići utvrdu, τί, na pr. κύκλον zid zidati u krugu, ἔς τι dokle. U pas. zidom biti opasan, dobiti zid, τὰ τετειχισμένα utvrđena mjesta. **2.** zidom opasati ili opkoliti, utvrditi, učvrstiti, uop. za sigurnost opkoliti, τί, i to τινί čim, takođ. grad (τί) opet sagraditi, ἐπί τινι na čem. **II. med.** sebi ili svoje (na pr. svoje zidove) zidati, sebi zid (τεῖχος) ili utvrdu graditi ili podići, i τὸ ἔρυμά τινι utvrdu oko čega podići.

τειχιόεις, εσσα, εν (τεῖχος), obzidan, zidom opasan.

τειχίον, τὸ, i **τείχισμα**, τὸ, v. τεῖχος.

Τειχιοῦσσα, -ης, ἡ, grad, poslije mjesto kraj Mileta.

τείχισις, ἡ, i **τειχισμός**, ὁ (τειχίζω), zidanje ili podizanje zida, zidanje utvrde, takođ. podizanje opsadnoga zida, stoga = utvrđivanje, podsjedanje, τινός ili ἔκ τινος = ἔν τινι poradi glag. ἀποπλέων, ali ἐπί τι zidanje zida do kojega mjesta.

τειχομαχέω (τειχο-μάχος), boriti se ili boj biti oko zidova, jurišati na zidove, boj biti oko utvrde, aps. i πρός τινα.

τειχομαχία, *jon.* -ίη, ἡ, boj oko zida ili utvrde, t. j. navala na tvrđavu i njezina obrana, kao Il. 12.

τειχο-μάχος, 2. *poz.* koji pripada boju oko zida.

τειχο-ποιός, ὁ (ποιέω), graditelj zida, osob. građevni povjerenik, kakvih je u Ateni svaka fila imala jednoga, koji je upravljao novcem od države određenim za građenje ili popravljanje gradskih zidova.

τεῖχος, εος, ους, τὸ (kao τοῖχος srod. s lat. *fingere*), i dem. **τειχίον**, τὸ, i **τειχύδριον**, τὸ, i **τείχισμα**, τὸ, **1.** utvrda, koja treba da se gradi ili je sagrađena, od drva, nasute zemlje ili kamenja, stoga τειχίον manji zid, na pr. dvorišta, a **τεῖχος** čvrsti zid oko grada ili tvrđave, ἔς τι prema čemu, do čega, ἀπό τινος odakle, ἔν τινι gdje. **2.** za podsjedanje podignuti zid, opsadna utvrda, uop. branište, utvrda, nasip, tvrđava, τὰ τ. (kao *moenia*) i o jednoj utvrdi, ali takođ. i kao množina: utvrđena mjesta. Za μακρὰ τ. v. μακρός, Λευκὸν τ. v. λευκός, Νέον τ. v. νέος.

τειχοσκοπία, ας, ἡ (τειχο-σκόπος motrilac na zidu), motrenje sa zida, t. j. motrenje vojske sa zida trojanskoga, ime pjesmi u Il. 3.

τειχοφυλακέω, *poz.* tvrđavu čuvati. Od

τειχο-φύλαξ, ἄκος, ὁ, *jon.* i *poz.* zapovjednik tvrđave.

τειχύδριον, τὸ, demin. od τεῖχος, v. r.

τείως, v. τέως.

τέκε i slič., v. τίκτω.

I. **τεκμαίρομαι**, fut. -μαροῦμαι, aor. 1. ἐτεκμηράμην, dep. med. (I. τέκμαρ cilj), uglaviti, odrediti, narediti, označiti, javiti, oglasiti, proricati; dokazivati, svjedočiti, τί, i to τινί komu, iz čega, po čem, ili ὑπέρ τινος.

II. **τεκμαίρομαι** (II. τέκμαρ), sebi znamenje ili biljeg uzeti, po izvjesnim znakovima spoznati, opaziti, slutiti, zaključivati, prosuđivati, suditi, τί ili ὡς, ὅτι (po tome što), ili akuz. s inf., i to τινί po čem, iz čega, čim, ἔκ, ἀπό, διά τινος iz čega, po čem, περί τινος o kom, na pr. τεκμαιρόμενοι περί τινος po pukoj sumnji o njemu. Ktomu

τεκμαίρω, *poet.*, aor. imper. τέκμηρον, označiti, odrediti, dokazati, τί.

I. **τέκμαρ**, τὸ, indekl., *poet.* cilj, međa, konac, izlazak, aps. i τινός.

II. **τέκμαρ**, ἡ, *poet.* i *poz.* znak, znamenje, = τεκμήριον.

τέκμαρσις, ἡ (τεκμαίρομαι), izvođenje, zaključivanje.

τεκμήριον, τὸ, **1.** znamenje, znak, biljeg. **2.** dokaz, svjedočanstvo, potvrda. Koje aps., koje τινός o čem, za što, slič. περί τινος, ali ἔκ τινος čije, ili sa sl. γάρ, ὅτι, ὡς. Često bez kopule τεκμήριον δέ dokaz je.

τεκμηριόω, **1.** akt. dati znak (τεκμήριον), nagovještati, posvjedočiti, dokazati. **2.** med. *poz.* = II. τεκμαίρομαι, v. r.

τεκμηρίωσις, ἡ, *poz.* dokaz, svjedočanstvo.

Τέκμησσα, ης, ἡ, kći frigijskoga kralja Teutre, koju je Ajas plijeneći u onoj okolini zarobio, i koja je potom svoga gospodara vjerno ljubila; njihov se sinčić zvao Eurisak.

τέκμωρ, τὸ, indekl. *ep.* = I. i II. τέκμαρ.

τεκνίον, τὸ, N. T. djetešce.

τεκνογονέω, N. T. i *poz.* djecu rađati.

τεκνογονία, ἡ, N. T. rađanje djece.

τεκνο-γόνος, 2. *poet.* koji djecu rađa.

τεκνόεις, 3. *poet.*, v. τεκνοῦσσα.

τεκνο-κτόνος, 2. *poet.* koji djecu ubija.

τεκν-ολέτειρα, ἡ (ὄλλυμι), *poet.* koja je svoje mlade izgubila.

τέκνον, τὸ (rijetko u prozi), i *ep.* i *poet.* **τέκος**, εος, ους, dat. plur. *ep.* τέκεσσι i τεκέεσσι, τὸ (osn. τεκ, τίκτω), rođeno, dijete, kći ili sin; takođ. mlado u životinja. Često kao prijazan poziv, takođ. s adj. mask.

τεκνοποιέομαι, med. (-ποιός), djecu rađati (za oca i mater).

τεκνοποιία, ἡ, rađanje djece.

τεκνό-ποινος, 2. (ποινή), *poet.* koji djecu osvećuje.

τεκνο-ποιός, 2. (ποιέω), γυνή, koja djecu rađa, plodna.

τεκνο-τροφέω, *poz.* djecu odgajati, aor. ἐτεκνοτρόφησα.

τεκνοῦσσα, *poet.* (fem. od τεκνόεις), koja ima mnogo djece (var. τεκοῦσα).

τεκνοφαγία, ἡ, *poz.* žderanje djece.

τεκνόω i med. -όομαι, *poet.* i *poz.* (τέκνον), djecu rađati, i to κακῶς opaku, aps. i τινά, za oca i mater. Takođ. djecu imati, i u pas. djecu dobijati. Pren. uop. roditi, proizvoditi, u pas. postajati. Aps. ili τινά, τί, i to τινός ili ἔκ τινος od koga, s kim.

τέκνωσις, εως, ἡ, rađanje djece, τέκνωσιν ποιεῖσθαι djecu rađati.

τέκον, v. τίκτω.

τέκος, v. τέκνον.

τεκταίνομαι, aor. 1. *ep.* τεκτηνάμην (τέκτων), dep. med., gotoviti, praviti, graditi, aps., na pr.

τὸ τεκταίνεσθαι tesarski zanat, ili τί, pren. priređivati, kovati, činiti, τί, τινά, takođ. τινά τι koga učiniti čim.

Τεκτονίδης, ἀο, ὁ, sin Tektona, t. j. graditelja brodova, Polinej (Od 8. 114).

τεκτονικός, 3. (τέκτων), u građenju vješt. Supst. **a)** (ὁ) τ. graditelj. **b)** (ἡ) τεκτονική ili τὰ τ. graditeljstvo.

τεκτοσύνη, ἡ, *ep.* i *poet.*, u plur. graditeljstvo.

τέκτων, ονος, ὁ (lat. *texĕre*), takođ. s ἀνήρ, *faber*, radnik, zanatnik, rukotvornik, os. s drvom, zato sa i bez δούρων tesar, graditelj, osob. brodova, ali i kipar, uop. umjetnik. U plur. tesari i zidari. U Rimljana τεκτόνων ἔπαρχος *praefectus fabrum*. Pren. uop. začetnik, uzrok, i sa χείρ vještačka ili umjetnička ruka.

τελᾰμών, ῶνος, ὁ (τλῆναι), nema ga u *at.* prozi, zapr. nosilac, stoga **a)** remen, kožan, katkad vješto iskićen, i to ili pojas za mač i nož, ili remik na štitu. **b)** uop. remen, trak, prutak.

Τελαμών, ῶνος, ὁ, kralj u Salamini, sin Eakov, otac Ajasov (od Eribeje) i Teukrov (od Hesione). Stoga **Τελᾰμωνιάδης**, ου, ὁ = Ajas, i kao adj. **Τελαμώνιος**, 3., gdje stoji uz Αἴας za razliku od drugog Ajasa, sina Oilejeva, ili uz Τεῦκρος.

τελέεις, *poet.* mj. τελήεις, v. r.

τελέθω (za τέλος), samo prez. i impf., *ep.* i *poet.* gotov, potpun, savršen biti, biti, cvjetati.

τέλειος, 3. i 2., adv. **τελείως**, i **τέλεος**, 3. (i 2.), adv. **τελέως**, *poz.* takođ. τέλεον (isp. takođ. τελήεις) (I. τέλος), **1.** potpun, **savršen**, i to za ljude: punolje.an, zrele dobi, u naponu (od 27.—52. g.), no osob. za žrtvene životinje: potpuno odrasle i neporočne; orao kao najsavršenija ptica; a san οὐ τελέη t. j. koji se nije ispunio ili obistinio; u punom broju. Slič. ψῆφος t. j. konačna odluka, koja se ne opozivlje; dovršen, svršen. Adv. potpunce, posve, sasvim. **2.** koji dovršuje, ili o čovjeku, bez kojega kuća nije potpuna, ili o bogovima, koji sve privode k svršetku; uspješan, djelotvoran, ἀρά. Otd.

τελειότης, ητος, ἡ, N. T. savršenstvo.

τελειόω i (više *jonski*) **τελεόω** (τέλειος, τέλεος), potpunim činiti; stoga **1. akt. a)** dovršiti, svršiti, τί. **b)** potpuno izraditi, τί; dogotoviti, spremnim učiniti, τινά koga posvetiti, dati mu posljednju posvetu (Her. 3, 86). **2. pas. a)** za stvari: biti dovršen, izveden, ispuniti se, za rukom poći. **b)** za ljude: dospjeti do potpune tjelesne, duševne ili djeloredne zrelosti.

τελείωσις, εως, ἡ, N. T. izvršivanje, savršenstvo.

τελειωτής, οῦ, ὁ, N. T. koji izvršuje ili dovršuje.

Τελεμησσεῖς, οἱ, = Τελμησσεῖς, v. r.

τελεόμηνος, 2. *poet.* s potpunim mjesecima, t. j. potpuno protekao.

τέλεος, v. τέλειος.

τελεόω, v. τελειόω.

Τελέσιλλα, ας, ἡ, lirska pjesnikinja iz Arga, oko g. 510. pr. Is., za koju pričaju da je Argivljane svojim himnima na rat oduševljavala.

τελεσιουργέω, *poz.* dogotoviti, dovršiti. Od

τελεσι-ουργός, 2. (osn. ἐργ) koji djelo dovršuje, uop. koji djeluje, djelotvoran. Supst. τὸ διὰ πάντων τελεσιουργόν podobnost njegova da unapređuje u svim djelima.

τελεσσι-δώτειρα, ἡ, *poet.* davačica savršenstva ili zrelosti.

τελεσσί-φρων, 2. (φρήν), *poet.* koji svoju misao ili odluku izvršuje, koji svoju svrhu postizava.

τελεστήριον, τὸ (τελέω), **1.** svetinja, hram, Φλυῆσι t. j. u općini Fliji za eleusinske bogove, slič. ἐν Ἐλευσῖνι hram eleusinske Demetre za svetkovanje misterija, koliko su trebale izgrađen prostor. **2.** τελεστήρια naime ἱερά žrtve zahvalnice, koje se prinose, kad se što srećno svrši.

Τελέστης, ὁ, grčki pjesnik ditirambi iz Selinusa oko g. 400. pr. Is.

τελεστικός, 3. (τελεστός, τελέω), koji posveti ili misterijama pripada.

τελεσφορέω, N. T. i *poz.* plod privoditi k zrelosti. Od

τελεσ-φόρος, 2. *ep.* i *poet.* **1.** akt. koji svršetak donosi, cilj polučuje, koji se ispunjuje, koji svršetak odlučuje, χάριν δοῦναι činom naplatiti. **2.** pas. koji se navršuje, potpun, na pr. ἐνιαυτός.

τελετή, ἡ (τελέω), u sing. i plur. (τῶν μυστηρίων) posveta, ređenje, upućivanje, osob. u tajne nauke, vjersku tajnu službu, misterije ili orgije Kibeline, Dionisove, Demetrine (u Egiptu Isidine) i Korine, t. j. eleusinske, stoga uop. svetkovina, τελετὴν γενέσθαι postati povod svetkovini, τελετὰς τελεῖν Dionisu u čast slaviti mistične svetkovine, takođ. plesovi kod svetkovina (Eur. Bakh. 22).

τελευταῖος, 3. (τελευτή), koji završuje, zaključni, krajnji, posljednji, po mjestu, vremenu, broju i t. d. Tako ὕβρις krajnja obijest, τ. φήμη μου glasina o mojoj smrti. (Ali Arijan An. 4, 18, 7 znači τ. γέρας dvanaesti, pa tako ondje τῷ τ. stoji nejasno izrečeno, ne o posljednjem, već o dvanaestom, koji se popeo na brijeg.) Prolept. znači τ. τὸν βίον moj život. koji se time svršava, t. j. na koncu moga života. Često ga treba prevesti s adv., pa tako osob. stoji (τὸ) τ. kao adv.: zadnje, posljednji put, u zadnje vrijeme, napokon, najposlije.

Τελεύτας, αντος, ὁ, kralj frigijski, otac Tekmesin.

τελευτάω, *jon.* u part. prez. takođ. **τελευτέων**, fut. τελευτήσω i t. d., med. τελευτήσομαι takođ. u pas. znač. (τελευτή), **1. tranz.** svršavati, dokrajčiti, dovršiti, nešto započeto, na pr. ὅρκον, βίον, naumljeno izvršiti, ispuniti, ἔργον,

γάμον. Pas. izvršiti se, ispuniti se. **2. intr. a)** završiti, τινός što, kao παύομαι, na pr. ἐπαίνου, βίου. **b)** o vremenu: navršiti se, proteći, na pr. τελευτῶντος τοῦ μηνός koncem mjeseca. **c)** za radnje: svršavati se, isteći, poći za rukom, κατὰ νόον po želji, ἔς, πρός, ἐπί τι. **d)** za sne: ispuniti se. Napose **e)** mrijeti, gubiti glavu, poginuti, τινί čim, od čega (ἀνοσίῳ μόρῳ od bezbožna umorstva), ἔν τινι od čega, ὑπό τινος preko koga, od čega. **f)** o zemljama, rijekama i t. d.: svršavati se, utjecati, aps., i ἔς τι u što. **g)** part. τελευτῶν znači: napokon, najposlije, na pr. τ. ἔλεγε.

τελευτή, ἡ (τελέω), **1.** *finis*, svršetak, konac, kraj, obič. o vremenu, na pr. βίου, βιότοιο konac života. **2.** svršavanje, na pr. θανάτου τ. = θάνατος. **3.** svršetak, uspjeh, posljedice, τινός. Isp. takođ. I. τέλος, 1. i 2.

Τελευτίας, ου, brat Agesilajev, čestit vojvoda, nauarh g. 392.—390. u Korintskom zalivu, poslije g. 388. u Egini, navalio na Pirej, g. 383. pobijedio Olinćane pod njihovim gradom, ali ga oni g. 382. pobijede i ubiju.

τελέω (od I. τέλος, osn. τελεσ), spreže se obič. τελῶ (-έσω), ἐτέλεσα, τετέλεκα, τετέλεσμαι, ἐτελέσθην, ktomu *ep.* u prez. takođ. **τελείω**, fut. τελέσσω i (takođ. *jon.*) τελέω, aor. ἐτέλεσσα i τέλεσα, i *jon.* prez. part. pas. τελεύμενος,

1. a) akt. tranz. dovršiti, završiti, svršavati, τί što, na pr. βίον i slič. umrijeti, ali Sof. Antig. 1194 = διατελεῖν provoditi; ili s part., na pr. διατμήξας posve, do kraja sam prerezao. **b)** naoko intr., na pr. s pomišlj. τὴν ὁδόν put prevaliti, prispjeti, ili doista intr. svršiti se, ispuniti se. **2. izvršiti,** k cilju voditi, ispuniti (Il. 23, 20), zadovoljiti; izvesti, učiniti, izraditi, isposlovati, davati (Il. 18, 9, Od. 2, 34), prirediti, ἦμαρ dan dovoditi, o Zori, koja izlazeći početak dana završuje, τινί komu. U pas. dovršiti se, potpuno razviti se, izvršiti se, ispuniti se (Il. 2, 36 i 330; Od. 3, 226), dogoditi se, τετελεσμένον zapr. već jednom ispunjeno, t. j. može se ispuniti. **3.** rediti, upućivati u misterije, τινά, stoga τελούμενος koji se ima rediti, posvetiti, τετελεσμένος ređen, posvećen, upućen, τελεσθῆναι dati se rediti, posvetiti, τινί za čije misterije ili za što, s τελετάς mistične svetkovine slaviti, v. τελετή. U pas. svetkovati se, slaviti se, no takođ. za smrt biti određen. **4.** dati što si dužan, prinositi, **platiti,** podmiriti, polagati; trošiti, izdavati, aps. ili τί, i to ἔς τι na što, a u Ateni, gdje je bilo više poreznih razreda, znači εἴς τινας u izvjestan razred porezovnikâ plaćati, uop. u koji razred, koju vrstu i t. d. (ἐς Βοιωτούς) brojiti se (Her. 6, 108), k njima računati se ili pripadati, pak jezgr. s ἔκ τινος εἴς τινα iz jednoga razreda biti prenesen u drugi, stoga εἰς γυναῖκα ἐξ ἀνδρός od muža postati žena; a πρός τινα znači do koga dospjeti, dostići ga, njemu ravan biti.

τελήεις, εσσα, εν, *ep.*, i *poet.* τελέεις, potpun, savršen, bez mane, neporočan (žrtvene životinje, hekatombe); koji izvršuje = uspjeh navješćuje (ptice gatalice), uspješan.

Τελής, ῆτος, ὁ, strašivac, kojemu su se at. komici podrugivali.

τελικός, 3. *poz.* koji pripada svršetku.

τέλλω, prosti glagol samo u prez., impf. i aor. ἔτειλα (složeni takođ. -τελοῦμαι, -ετειλάμην, -τέταλκα i -τέταλμαι, srodno πέλω), izlaziti; postajati, nastajati.

τέλμα, τὸ, **1.** močvara. **2.** maz, mort.

τελματώδης, 2. (εἶδος), *poz.* blatan, močaran.

Τελμησσεύς (-μισσεύς), ὁ, stanovnik grada Telmesa u Likiji na karijskoj međi (s. razvaline kod Meja, luke makrijske), u Arij. **Τερμησσός** nazivan, glasovit sa svojih gatara (Her. 1, 78 i 84; Arij. 2, 3, 3).

I. **τέλος**, εος, ους, τὸ (osn. τελ, srod. s πόλος), **1. kraj,** konac, svršavanje, **svršetak,** završetak, međa, stoga takođ.: izvršivanje, izlazak, odluka, postignut cilj, **cilj,** uspjeh nastojanja, izvršivanje želja, ispunjavanje, svrha, odluka, naum, τέλος ἔχειν biti gotov (Il. 18, 378), svršen, potpun, τέλος τι αὐτῶν ἔχειν izvršivati se, τέλος οὐδὲν ἐπράχθη nije se postiglo ništa, ἐπὶ τέλος ἔρχεσθαι dovršivati, τέλος μύθων ἱκέσθαι na svrhu, na glavnu stvar u govoru doći, ἐπὶ τέλει τινὸς εἶναι nečim gotov biti, τέλος ἐπιτιθέναι τινί nešto izvršiti ili dovršiti, τέλος λαμβάνειν cilj postići, svršiti se, τέλος ἐκφέρειν svršetak, ispunjavanje donositi, i to μισθοῖο privesti vrijeme plati, kad je plata potpuno zaslužena te se mora isplatiti (Il. 21, 450), τ. γίγνεται ἐπ' ἀρῇσιν kletve se ispunjuju, uop. τ. γίγνεταί τινος nešto stiže ili primiče se kraju. — Adverbijalno stoji **a)** τέλος *α)* na koncu, napokon *β) poz.* sasvim, potpuno (takođ. τέλει, ali sumnj.). **b)** διὰ τέλους ili = τελέως potpuno, ili: do kraja, neprestano, sveudilj. **c)** ἐς τέλος što ide do kraja, na koncu. **d)** πρὸς οὐδὲν τέλος bez svrhe, uzalud. **2.** savršenstvo, vršak, svrha, τέλος θανάτοιο dakle: potpuna smrt (Il. 3, 309; 9, 416) (ali βιότοιο τελευτή konac života, slič. kao τέρμα τοῦ βίου); tako na pr. γάμοιο τέλος postignuti cilj ženidbe, οὐ τέλος ἵκεο μύθων t. j. pravo nije potpuno do kraja rečeno; νόστοιο τέλος željeni povratak, kao što πολέμου τέλος nije samo svršetak rata (Il. 20, 101), već i njegov uspjeh (Il. 16, 630), pobjeda. Stoga takođ.: vrh, vršak, ideal (τ. τῶν ἀγαθῶν najveće dobro), potpuni razvitak, uop. krajnje, εἰς ἀνδρὸς τέλος ἰέναι na muževnu snagu stati, stoga τέλος ἔχειν punu moć imati, τέλος ἐκφέρειν πρός τινα odluku iz-

davati kao zapovijed. **8. služba,** *οἱ ἐν τέλει* (*ὄντες* i slič.) koji su u službi, državni činovnici, poglavari, oblasti, mogućnici, takođ. ratni činovnici, i *οἱ μάλιστα ἐν τ.* najviši činovnici, vrhovni zapovjednici, slič. *οἱ τὰ τέλη ἔχοντες* (Ksen. An. 2, 6, 4), ili *τὸ τέλος* služba, državna služba, *ἐν τέλει γενέσθαι, εἰς τ. καταστῆναι* službovanje započeti, u Esh. pače o ropskom poslu, stoga *τὰ τ.* poglavarstva, izvržbena oblast, u Sparti efori, osob. za izvanje poslove. **4.** plur. ređenje, posvećivanje, tajne misterije, *εἰς τέλη δεινότατος* silan u svojim tajnama, *τὰ νυμφικὰ τ.* potpuna posveta bračna, vjenčani dan (Sof. Ant. 1241). **5. daća, a) porez,** carina, *τέλος τι τελεῖν* (određeni) neki porez plaćati, pripadati kojemu poreznomu razredu; zato **b)** porezni razred. **c)** u plur. daće, porezi, carine; napose Plut. Agis 16 mjesečna plaćanja, *ἔγκαρπα* davanje plodova, *πάγχαλκα* Zeusu dužni prinos (neprijateljskog oružja) (Sof. Ant. 143); uop. **d)** novci, plaćanja, troškovi; *δημοσίοις, ἰδίοις τέλεσι* na državni trošak, o svom vlastitom trošku; *τέλη λύειν* (mj. *λυσιτελεῖν*) koristiti, *τινί*.

II. ***τέλος,*** *ους, τὸ,* **odio,** četa, kao u sebi mala cjelina, tako: odjel brodova, četa (vojnikâ) Il. 18, 298, osob. jednako oružana, pukovnija, osob. sa i bez *ἱππέων* četa konjanička (Her. 7, 87).

τέλοσδε, *ep.* adv. mj. *εἰς τέλος,* k svrsi, *τινός* čega.

τέλσον, *τὸ, ep.* međa, omeđena zemlja.

τελ-ώνης, *ὁ* (I. *τέλος* 5., *ὠνέομαι*), **1.** državni zakupnici, t. j. zakupnici državnih dohodaka u Ateni, obič. poveće društvo, kojemu je na čelu bio *τελωνάρχης.* Preuzimajući zakup morali su davati jamstvo. **2.** carinar. Otd.

τελωνία, ἡ, pobiranje carine.

τελωνικός, 3. carinarski.

τελώνιον, τὸ, N. T. carinara.

τεμαχίζω, poz. na režnjeve (*τέμαχος*) rezati, — začinjati, — usoliti. Otd.

τεμαχιστός, 3. *poz.* na režnjeve rezan, — začinjen.

τέμαχος, *ους, τὸ,* pored demin. ***τεμάχιον,*** *τὸ* (*τέμνω*), režanj, odrezan komadić, osob. usoljene ribe.

τεμένιος, 3. *poet.* koji posvećenomu gaju pripada.

Τεμενίτης, *ὁ,* **1.** iznajpr. pridj. Apolonov, pak oznaka kotara kod Sirakuse *ἡ Τεμενῖτις ἄκρα,* gdje je stajao prekrasan kip Apolonov, potonji Neapolis. **2.** u Ksen. An. 4, 4, 15 tamošnji stanovnik, ili valjada bolje *Τημενίτης,* iz Temenije u Argolidi, ili *Τημνίτης,* iz Temna kod Smirne u Eolidi.

τέμενος, *εος, ους, τὸ* (*τέμνω*), odijeljen komad zemlje, stoga **a)** krunovina, koju je vladalac dobijao od državne imovine, takođ. s gen. *φυταλιῆς καὶ ἀρούρης.* **b)** božanstvu posvećena zemlja, sveti kotar ili okoliš, gaj, često sa hramom, a gdjegdje i s gimnazijom i trkalištem, kao Jolajev pred Pretidskim vratima u Tebi. Metonim. zvalo se tako i svetište s likom kojega božanstva. Napose pak zvao se tako okoliš Apolona *Τεμενίτης*-a (v. r.) kod Sirakuse.

Τεμέση, *ἡ, poz.* *Ταμασός,* rudama bogato mjesto na otoku Kipru, ili, kako drugi misle, u donjoj Italiji.

τέμνω (osn. *τεμ : τμη*), *at.* *τεμῶ* i *τεμοῦμαι, ἔτεμον* i *ἐτεμόμην, τέτμηκα* i *τέτμημαι, τετμήσομαι, ἐτμήθην, τμηθήσομαι, τμητός* i *τμητέος,* ktomu *ep. jon.* i *dor.* spor. obl. ***τάμνω*** s aor. akt. *ἔτᾰμον, ep. τάμον,* konj. 3. sg. *τάμῃσι,* inf. *ταμέειν,* i med. *ἐταμόμην,* pored *ep.* ***τμήγω*** s aor. 1. part. *τμήξας,* aor. 2. akt. *ἔτμᾰγον* i aor. 2. pas. 3. pl. *ἔτμᾰγεν* (mj. *ἐτμάγησαν*),

I. akt. i **pas. rezati,** sjeći, cijepati, *δίχα* nadvoje rezati, stoga **1.** razrezati, rasjeći, t. j. raniti, rezanjem ubiti, t. j. zaklati, *τί,* i to *τινί* čim, *ὅρκια τ.,* v. *ὅρκια,* pa tako i sam *τάμνειν* sa sl. inf. zaklinjati se da. Takođ. logički: dijeliti, rastavljati. **2.** sa i bez *χωρίς τινος* odrezati, odsjeći, dati sjeći, izrezati, uop. odijeliti, omeđiti, izlučiti, rastaviti, za među uzeti, *τί,* takođ. *τί τι* zapr. nešto s obzirom na što, t. j. nešto od čega, *τινί* čim, *ἀπό, ἔκ τινος* od čega. **3.** obrezati, okresati, zasjeći, *τί.* U pas. dati se rezati, i *τμῆμα τέμνεσθαι* biti posječen. Pren. zemlju (*τί*) pustošiti, i slič. *τινός* kao gen. part. nešto opustošiti. **4.** *διώρυχα* jarak povući ili kopati, slič. *ὁδούς* putove krčiti (4, 136), ceste graditi, ili takođ. putem udariti (Her. 9, 89), progoniti; uop. nešto presijecati, Il. 13, 707 subj. *ἄροτρον:* plug reže razor. **II. med. 1.** sebi razrezati ili rastrgati, *τί,* stoga takođ.: klati, na pr. *ὅρκια,* v. *ὅρκια.* **2.** sebi odrezati, usjeći (Od. 5, 162), odsjeći, uop. odijeliti, *τί,* na pr. *ἀμφὶ βοῶν ἀγέλας* sebi stada unaokolo odrezati, t. j. otjerati, otimati (Il. 18, 528). **3.** sebi dati tesati ili lomiti, na pr. *λίθους* (Her. 1, 186). **4.** sebi odijeliti, *τί,* na pr. *ἄρουσιν,* t. j. *τέμενος* (Il. 9, 580). **III. pas.** odijeliti se, rastaviti se, raspršati se.

Τέμπεα, stegn. ***Τέμπη,*** *τὰ,* dražesna, duboka (potresom postala) $1^1/_2$ sata duga dubodolina između strmenitih stijena Olimpa i Ose, kroz koju teče Penej ostavljajući za cestu (na desnoj obali) samo 4—7 metara.

τέμω, *ep.* = *τέμνω* (? var. Il. 13, 707).

τέναγος, *εος, ους, τὸ,* **1.** plitka voda, bara, kaljuža. **2.** pličina, zemlja pod vodom, močvara.

τεναγώδης, 2. (*εἶδος*), *poz.* plitak, močaran, barovit.

Τενέα, *ας,* mjesto između Korinta i Mikene, tobože naseljeno od zarobljenih Trojanaca, koje da je Agamemnon s Teneda onamo preselio; Apolon *Τενεάτης* zvao se po svom hramu ovdje; stanov. *Τενεᾶται, οἱ.*

Τενέας, ὁ, rijeka u Umbriji, pritoka Tiberina.

Τένεδος, *ἡ,* otok na obali trojanskoj s gradom istoga imena, s. Tenedo. Stanov. *ὁ* ***Τενέδιος.***

τένων, *οντος, ὁ (τείνω),* najviše u dualu i plur., tetiva, žila, osob. *cervices*, vratne žile, šija.

τέξω, v. *τίκτω.*

τέο, τεο, τέοισι, v. *τίς* i *τὶς.*

τεοῖο, v. *σύ.*

τεός, v. *σός.*

τεοῦς, eol. i *dor.* = *σοῦ,* v. *σύ.*

τεράζω, *poet.* (*τέρας*), znamenja tumačiti.

τέραμνα i *τέρεμνα, τὰ, poet.* dvorana, soba; stan.

τέρας, *ἄτος, ep. αος, jon. εος, τὸ,* nom. plur. *ep. τέραα, jon. -εα, poz. ep. τεράατα,* gen. *τεράων, jon. -έων,* dat. *ep. τεράεσσι, at. -ρασι* (osn. *στερ* u *ἀστήρ*), iznajpr. zvijezda ili nebesko meteorno znamenje, **1.** leteća zvijezda, grom, munja, dûga, ptice grabljivice kao znamenje, znak božji, čudo. **2.** strašilo, aps. ili *τινός* čije, za koga. **3.** konkr. čudovište, grdosija; čudna tvrdnja.

τερα-σκόπος, 2. = *τερατοσκόπος* (*σκοπέω*), *poet.* koji znamenja motri i tumači, pun slutnje. *ὁ τ.* gatar, vrač.

τεράστιος, 2. *poz.* (*τέρας*), protiv prirode, čudnovat, zloslut.

τερατεία, *ἡ,* opsjena, laganje.

τερατεύομαι, dep. med., opsjenjivati, lagati.

τερατο-σκόπος, ὁ, tumač znamenjâ, gatar, vrač.

τερατουργία, *ἡ,* opsjenjivanje, laganje. Od

τερατουργός, 2. *poz.* (osn. *ἐργ*), čudotvorac, čarobnjak.

τερατώδης, 2. nalik na čudo ili znamenje, čudesan, znamenit, neobičan, izvanredan.

τερατωπός (*τέρας, ὤψ*), 2. *ep.* čudna, strašna lica (gen.).

τερεβίνθινος, τερέβινθος ili ***τερμίνθινος,*** 3. (*τέρμινθος*), od terpentinova drveta ili njegove smole, *χρῖμα* terpentinovo ulje.

τέρεμνα, v. *τέραμνα.*

τερετίζω, poz. cvrkutati. Otd.

τερέτισμα, *τὸ, poz.* cvrkutanje.

τέρετρον, *τὸ* (od *τερέω*, lat. *terebra*), *ep.* i *poz.* svrdao (v. *τρύπανον*).

τέρην, *εινα, εν,* gen. *ενος, ep.* i *poet.* (*τείρω*, otrt), nježan, mekan, gladak.

τέρμα, *τὸ* (osn. *τερ*, lat. *termen* = *terminus*), cilj, meta, **1.** o prostoru: cilj u trkalištu, gdje se zaokreće, ili kod kolutanja (*σημαίνειν τ.* označiti mjesto, do kojega tko kolut dobaci), stoga: međa zemlje, konac, kraj, o rijekama: *τὰ τέρματα συνάγειν* zavojima se približavati. **2.** o vremenu: cilj života i t. d. **3.** pren. cilj težnja. **4.** vršak i odluka.

Τερμερεύς, *έως, ὁ,* stanov. karijskoga grada Termera.

Τερμησσός, *ἡ,* v. *Τελμησσεύς.*

τερμίνθινος, 3., v. *τερεβίνθινος,*

τέρμινθος, *ἡ, poz.* terpentinovo drvo, od kojega se dobija mirisna smola, terpentin; isp. *τερεβίνθινος.*

τερμιόεις, *εσσα, εν* (*τέρμα*), *ep.* optočen, obrubljen, *χιτών, ἀσπίς* kitast.

τέρμιος, 3. *poet.* (*τέρμα*), i *τερμόνιος,* 3. *poet.* (*τέρμων*), posljednji, *χώρα* kraj, u koji tko najposlije dođe.

τέρμων, *ονος, ὁ, poet.* i *poz.* (lat. *termo*, isp. *τέρμα*), međa.

Τέρπ-ανδρος, *ὁ,* iz Antise na Lezbu oko g. 676., izumio je liru sa sedam žica i dorsku glazbenu ljestvicu; po nalogu Pitijinu pozvaše ga — kažu — u Spartu, gdje je političkim zadjevicama uzdrmani grad svojim pjesmama umirio i zla oprostio.

τερπι-κέραυνος, *ὁ* (*τρέπω, torqueo*), *ep.* koji baca munje, munjobija (prije: koji se raduje munjama, od *τέρπω*).

τερπνός, 3. koji veseli, ugodan, na radost, aps., i *τινί.* Supst. *τὸ τ.* što godi, ***πρὸς τὸ τ.*** ugodno, *τὰ τ.* radosti, zabave.

τέρπω, osob. *ep.* i *poet.* (osn. *τερπ*), **I. akt.,** fut. *τέρψω,* aor. *ἔτερψα,* sititi, krijepiti, veseliti, sladiti, aps. ili *τινά,* i to *τινί* čim, i ***ἔν τινι,*** ili s part. **II. med.** i **pas.,** med. fut. *τέρψομαι,* aor. 1. *ἐτερψάμην,* konj. *ep. τέρψομαι,* aor. 2. med. *ep. ἐταρπόμην,* konj. *ταρπώμεθα,* i redupl. *τετάρπετο,* konj. *τεταρπώμεσθα,* aor. 1. pas. *ἐτέρφθην, ep.* takođ. *τάρφθην,* 3. pl. *τάρφθεν* mj. *τάρφθησαν,* aor. 2. pas. *ep. (ἐ)τάρπην,* konj. 1. pl. *τραπείομεν* (mj. *ταρπήομεν*), inf. *ταρπήμεναι* (osn. *τερπ*), **1.** sititi se, krijepiti se, nadovoljiti se (Il. 24, 633), uživati, *τινός,* pren. *γόοιο* sit najadati se. **2.** uop. veseliti se, radovati se, uživati (*θυμῷ* ili *θυμόν* i slič.), *τινί* čemu, što, rijetko *τί,* na pr. *τὰ κείνοιν* njihovu držanju, ili *ἐπί τινι* ili s part.

τερπωλή, *ἡ, ep. poet.* i *poz.* = *τέρψις,* v. r.

τερσαίνω i (*buk.*) *τέρσω* (osn. *τερσ*, srodno lat. *terra* i *torreo, tostare*), **1.** akt., aor. *ep. τέρσηνα,* sušiti, otirati, *τὶ ἀπό τινος.* **2.** pas. ***τέρσομαι,*** aor. inf. *ep. τερσήμεναι* i *τερσῆναι,* sušiti se, *τινί* od čega.

τερψί-μβροτος, 2. *ep.* koji ljude veseli.

τέρψις, *εως, jon. ιος, ἡ* (*τέρπω*), zapr. ugodba, pak: veselje, radost, uživanje, zabava, aps. ili *τινός* čega, od čega, u čem, ili s inf.

Τερψι-χόρᾱ, *jon. -ρη, ἡ,* zapr. koja rado pleše, jedna od devet Musa; tako se zove 5. knjiga Herodotova.

τεσσᾰρά-βοιος [*ρᾰ*], *ep.* vrijedan četiri vola.

τεσσαράκοντα i ***τετταράκοντα,*** *jon.* ***τεσσεράκοντα*** (*τέσσαρες*), indekl., četrdeset.

τεσσαρακοντα-ετίς, ίδος (*at. ττ*), fem. četrdesetogodišnja, *μέχρι -τίδος* do (dobi od) četrdeset godina. Fem. od

τεσσαρακοντούτης, ους, 2. (*ἔτος*), *poz.* četrdesetogodišnji.

τεσσαρακοστός, 3. četrdeseti. Napose τετταρακοστή četrdesetina, u Hijana novac, valjada 40. dio statera (= 20 drahama), dakle 1/2 drahme.

τέσσαρες, neutr. τέσσαρα, *at.* **τέτταρες, τέτταρα**, τεττάρων, dat. τέτταρσι *poz.* također τέτρασι (-άσι), *jon.* **τέσσερες**, *ep.* i *eol.* također **πίσυρες**, ρα, *poet.* i *dor.* **τέτορες** (mj. τέτϝορες, lat. *quattuor*), četiri.

τεσσαρεσκαίδεκα (*at.* -ττ-), akuz. τετταρασκαίδεκα, *jon.* (indekl.) **τεσσερεσκαίδεκα**, četrnaest.

τεσσαρεσκαιδέκατος, N. T., *jon.* **τεσσερεσκαιδέκατος**, četrnaesti.

τεσσαρεσκαιδεκ-έτης, ους, ὁ, *poz.* četrnaestogodišnji.

τεσσερακοντ-όργυιος, 2. *jon.* od četrdeset hvati.

τέσσερες, v. τέσσαρες.

τεταγμένως, adv., dobro uređeno, pravilno.

τεταγών, part. aor. 2. s *ep.* redupl. (osn. τᾰγ, lat. *tăgo, tango*, hrv. tak-nuti), *ep.* uzevši, spopavši, τινός za što.

τέταλμαι, v. τέλλω.

τετανό-θριξ, τριχος, ὁ, ἡ (τετανός tanak, vitak, od τείνω), dugokos, znak razmaženosti.

τετάρπετο i slič., v. τέρπω.

τεταρταῖος, 3. (τέταρτος), četvrtoga dana; koji se pojavljuje četvrti dan, svaka tri dana, πυρετός.

τεταρτη-μόριον, τό, *jon.* i *poz.* četvrtina, τινός.

τέταρτος i *ep.* **τέτρᾰτος** (τέσσαρες), *quartus*, četvrti. Supst. **a)** τετάρτη, četvrti dio (mjere za kapljevine), četvrtinka. **b)** τετάρτη četvrtoga dana. Neutr. τέταρτον ili τὸ τ. kao adv. četvrtom, četvrti put.

τετάσθην, τέταται i sl., v. τείνω.

τετάχαται, v. τάσσω.

τετεύξομαι, v. τεύχω, 3.

τέτευχα, *jon.* i *poz.* v. τεύχω, 4., a i b.

τετεύχαται i slič., v. τεύχω, 3.

τετευχῆσθαι, *ep.* v. τευχέω.

τετευχώς, Od. 12, 423 zgotovljen, v. τεύχω 3. potkraj.

τετίημαι [ῑ], *ep.* perf. pas. sa znač. prez., pored part. perf. akt. **τετιηώς** (neupotrijeblj. prez. τιέω), sa i bez ἦτορ, u brizi, mrzovoljast biti.

τέτλαθι, τετληώς i slič., v. τλῆναι.

τετμεῖν, *ep.* def. aor. 2., indik. ἔτετμον i τέτμον (osn. τεμ), zateći, stići (τινά); također za starost, koju tko postigne; *poet.* τινός imati dio u čem (konjek.).

τέτοκα, v. τίκτω.

τέτορες, v. τέσσαρες.

τετρα-αρχ-, v. τετραρχ-.

τετρα-βάμων, 2. *poet.* četveronog.

τετρᾰ-γύος, 2. *ep.* četiri jutra velik. Supst. (τὸ) τ. polje u četvorini, gdje svaka od četiri strane iznosi po jedan γύης.

τετραγωνίζω, četvoriti, kvadrirati.

τετραγωνο-πρόσωπος, 2. *jon.* četverouglata lica.

τετρά-γωνος, 2. sa četiri kuta ili ugla, četverouglat. Pren. čvrst, potpun, savršen, τινί čim, po čem. Pitagorovcima bila je τετρακτύς, broj četiri, i četvorina simbol savršenstva i božanstva. Supst. (τὸ) τ. četvorina, kvadrat.

τετράδιον, τὸ, N. T. straža ili odio od 4 momka.

τετρά-δραχμον, τὸ, *poz.* novac od 4 drahme = oko 4 K.

τετρα-ένης i τετράενες, *buk.* i

τετρα-έτης, εος, 2. četverogodišnji (drugi -ετής). Otd.

τετραετία, ἡ, *poz.* vrijeme od četiri godine.

τετράζυγος, 2. *poet.* četveroprežan.

τετρᾰ-θέλυμνος, 2. *ep.* sa četiri naslage, σάκος štit od četiri kože (jedne na drugoj).

τετραίνω, fut. *jon.* τετρανέω, aor. *ep.* τέτρηνα, i od **τιτράω** (*poz.*) općeniti aor. akt. ἔτρησα, perf. pas. τέτρημαι (osn. τερ u τείρω), probosti, probušiti, τί, i to τινί čim. U pas. ὁ οὐρανὸς τέτρηται t. j. probušeno je kao rešeto, daje obilnu plodonosnu kišu.

τετράκις, adv. (τέσσαρες), četiri puta.

τετρακισ-μύριοι, 3. četrdeset tisuća.

τετρακισ-χίλιοι, 3. (također rastavljeno sa γάρ), četiri tisuće.

τετρά-κλινος, 2. *poz.* s četiri počivaljke (κλίνη), za četiri lica.

τετρακόσιοι, 3., četiri stotine, kod kolektivnih pojmova, kao ἀσπίς = ἀσπιδοφόροι, također u sing. Napose οἱ τ. oligarhična vlada, koju je Pisandar g. 411. u Ateni uveo.

τετρά-κυκλος [ᾰ], 2. *ep. poet.* i *poz.* sa četiri kotača.

τετρά-μετρος, 2. koji sastoji od četiri metra, t. j. četiri daktila, a u trohejskim, jampskim i anapest. stihovima od četiri dipodije, dakle od osam stopa; neutr. supst. takvo mjerilo stiha.

τετράμηνος, 2. četveromjesečni.

τετραμοιρία, ἡ, četverostruko. Od

τετρά-μοιρος, 2. *poet.* razdijeljen na četiri dijela, νυκτὸς φρουρά četvrta noćna straža.

τετρά-ορος, 2. (možda osn. σερ, II. εἴρω, isp. συνάορος), *ep.* i *poet.* **1.** po četiri svezani ili upregnuti, četveroprežan, ἵπποι četiri konja upregnuta jedan do drugoga, kao poslije kod utrkivanja. **2.** pren. četveronožan (Aheloj).

τετρα-πάλαι, adv., *poet.* četiri puta dugo, t. j. već dugo ili odavna.

τετρα-πάλαιστος, 2. (παλαιστή, v. παλαιστιαῖος), *jon.* od četiri podlanice, koje su sačinjavale stopu.

τετρά-πεδος, 2. *poz.* **1.** sa četiri plohe, λίθος kockast. **2.** od četiri stope.

τετρά-πηχυς, υ, gen. εος, od četiri lakta.

τετραπλάσιος, 3. četverostruk.

τετρά-πλευρος, 2. *poz.* sa četiri strane.

τετρα-πλοῦς, 3. četverostruk. Adv. *ep.* i *poz.* **τετραπλῇ**, četverostruko.

τετρά-πολις, εως, *poet.* također ιδος, ἡ, koji sastoji od četiri grada.

τετρά-πολος, 2. *buk.* četiri puta oran.

τετρά-πους, ουν, gen. ποδος, τὸ, četveronožan; četiri stope dug; sadržavajući četiri četvorne stope. Supst. τὸ **τετράπουν** četveronožna životinja.

τετρά-πτολις, *poet.* = τετράπολις.

τετρα-πυργία, ἡ, *poz.* mjesto sa četiri kule, tvrđava.

τετρά-ρρυμος, 2. sa četiri rude (uporedo).

τετραρχέω, N. T. biti četverovlasnik, vladalac. Od τετράρχης, ὁ, *poz.*, N. T. takođ. τετραάρχης, zapr. koji vlada četvrtinom države, četverovlasnik, pak uop. knez, vladalac, manji od kralja (βασιλεύς).

τετραρχία, ἡ, **1.** u plur. četiri oblasti, kako ih je g. 342. Filip uveo u Tesaliji razdijeljenoj na četiri dijela. **2.** u Arijana odio konjanički od četiri λόχοι ili dvije ἶλαι.

τετράς, άδος, ἡ, broj četiri, četvero, osob. četvrti dan, τετράδα ἐπὶ δέκα τινός četrnaestoga.

τετράσι, *poz.* = τεσσαρσιν.

τετρα-σκελής, 2. *poet.* = τετράπους, v. r.

τετρα-σύλλαβος, 2. *poz.* četverosložan.

τέτρατος, v. τέταρτος.

τετρά-φάληρος, 2. *ep.* sa četiri lučca ili čelenke, kacida.

τετρά-φάλος, 2. *poet.* sa četiri obruča.

τετράφαται, -ατο, v. τρέπω (i τρέφω).

τετρά-φυλος, 2. *jon.* na četiri file ili plemena razdijeljen.

τέτραχα, τετραχῇ, i *ep.* **τετραχθά,** adv., na četvero, četverostruko.

τετρά-χυτρος (χύτρα), 2. *poz. ep.* koji obuhvata četiri lonca.

τέτρημαι i **τέτρηνα,** v. τετραίνω.

τετρ-ήρης, ους, ἡ, naime ναῦς (isp. τριήρης), *poz.* lađa sa četiri reda veslačkih klupa (jedne nad drugima), osob. za prevoženje vojnikâ, takođ. kao ratna lađa upotrebljavana.

τετρηρικός, 3. *poz.* sa četiri vesla.

τέτρηχα i slič., v. ταράσσω, 2. d.

τέτριγα, v. τρίζω.

τετρ-ώβολον, τὸ, *poz.* novac vrijedan četiri obola, kao sudačka plata mjesto τριώβ. u Ateni uveden od Kalikrata.

τετρωκοστο-μόριον, τὸ, *dor.* četrdeseti dio.

τετρωκοστός, 3. *dor.* = τεσσαρακοστός.

τέτρωρος, *poet.* = τετράορος, v. r.

τετρ-ώροφος, 2. (ὀροφή), *jon.* na četiri boja, četverokatan.

τέττᾰ, vok. (isp. τατᾶ, *tata*), *ep.*. riječ od milja, kad se progovara starijima: tata, oče, čiko.

τέτταρ . . . ., v. τεσσαρ.

τέττιξ, ιγος, ὁ, *ep.* dat. plur. τεττίγεσσιν, **1.** krijeś, cvrčak, krilat kukac, koji živi na drveću i kojemu mužjak ljeti oko podne taruči donja krilašca o prsa cvrči. Taj je glas starima bio veoma ugodan. **2.** ukosnica nalik na cvrčka, do perzijskih ratova obični nakit Atenjana kao starosjedilaca.

τέτυγμαι, τετυκεῖν i slič., v. τεύχω.

τετυφωμένως, adv. part. perf. od τυφόω, zaslijepljeno, slijepo.

τετύχθαι, v. τεύχω.

τεῦ, τευ, v. τίς, τὶς.

τευθίς, ίδος, ἡ, *poet.* i *poz.* sipa, uliganj, riba po mišljenju starih bez srca (σπλάγχνον), ali s kosti u hrptu sličnom maču (ξίφος).

Τευθρανία, ἡ, **1.** *jon.* **grad** u južnoj Misiji, koji je Darije protjeranomu iz Sparte kralju Damaratu poklonio. **2.** okoliš tamošnji.

Τευθρᾱνίδης, ου, ὁ, sin Teutrasov = Aksil.

Τεῦκρος, ὁ, **1.** sin Telamonov i Hesionin iz Salamine, polubrat Ajasov, na glasu strijelac. **2.** sin Skamandrov, kralj trojski, po kojem se Trojanci zovu οἱ **Τευκροί,** a Troada **Τευκρὶς** αἶα. **3.** inače lično ime.

τεῦς, *eol. dor.* = σοῦ od σύ.

τευτάζω, marljivo baviti se, čim περί τι.

τευτλίον, τὸ, *poet.* dem. od

τεῦτλον, τὸ, blitva, neko povrće.

Τευτλοῦσσα, ἡ, t. j. bogata blitvom (τεῦτλον), mali otok na obali karijskoj.

Τεύτονες, οἱ, njemačko pleme između Labe i Odre.

τευχεσ-φόρος, 2. *poet.*, τευχηστήρ, ὁ, *poet.* i τευχηστής, ὁ, koji oružje nosi, naoružan.

τευχέω, *ep.*, samo inf. τετευχῆσθαι, biti naoružan.

τεῦχος, εος, ους, τὸ (nom. plur. τεύχεα Sof. Fil. 399 dvojeslożno), sprava, stoga **1.** u plur. ratne sprave, oružje. **2.** oruđe, uop. posuđe, posuda. Napose: putne sprave, žara za glasanje, žara grobna, žrtvena zdjelica.

τευχοφόρος, 2. *poet.* naoružan.

τεύχω (osn. τευχ : τυχ, τυκ), *ep. poet. buk.*, **1. akt.,** impf. 3. duala *ep.* ἐτεύχετον mj. -χέτην, fut. τεύξω, aor. 1. ἔτευξα i *ep.* τεῦξα, aor. 2. redupl. inf. τετυκεῖν, **priređivati, a) praviti,** gotoviti, proizvesti, načiniti, graditi, spremati. **b)** uop. uzrokovati, upriličiti, τί, i to τινί komu, ἀπό τινος od čega, τινά τι koga učiniti čim, s kim što početi; roditi. **2. med.,** fut. τεύξομαι (Il. 19, 208, isp. dolje 3), aor. 2. redupl. τετύκοντο, τετυκέσθαι, sebi gotoviti ili dati prirediti, osob. često δαῖτα. **3. pas.,** s fut. med. τεύξομαι (Il. 5, 653), aor. ἐτύχθη, perf. τέτυγμαι, 3. pl. τετεύχαται, plpf. (ἐ)τετύγμην, 3. pl. (ἐ)τετεύχατο, fut. 3. τετεύξεται, priređivati se, gotoviti se, u perf. priređen, načinjen, dogotovljen biti, τινός od čega, τινί od čega, čim; ili u 3. sing. perf., plpf., aor. pas. i fut. 3. postati, nastati, biti (Il. 5, 78. Od. 8, 546), privaliti se, u dio pasti, τινί komu, kod čega. Part. perf. pas. τετυγμένος kao adj. podignut, načinjen, osob. dobro izrađen, umjetno zgotovljen, νόος potpun, savršen, kako treba

da bude; tako isto gdjekad τετευχώς (Od. 12, 423) = napravljen. **4.** *jon.* perf. τέτευχα (kao τετύχηκα od τυγχάνω), **a)** slučajno što činiti, s part. **b)** *poz.* postići, τινός što.

τέφρα, ἡ, *jon.* -η, ἡ (*tepidus*), pepeo; posipati glavu i haljine pepelom bio je znak tuge.

τεφρόω, N. T. u pepeo obratiti.

τεφρώδης, 2. (εἶδος), *poz.* pepeljast, pepeljastosiv.

τεχνάζω i med. **-ομαι,** pored **τεχνάω** i med. **-άομαι** (takođ. pas.), umjetno raditi. gotoviti, prirediti, obraditi, obrazovati, upriličiti, τί što, πρός τι po čem, ἀφ' αὑτοῦ sam od sebe. Pren. lukavstvo upotrijebiti, pletke plesti, lukavo izmisliti, preduzimati ili postupati, podmuklo raditi, pretvarati se, aps. οἱ τεχνησάμενοι koji su osnovu smislili, ili τί, τινά ili s inf., πρός τι za nešto, παντὶ τρόπῳ svakojakom vještinom. Od. 11, 613 ej ne izdjeljao on toga, niti slijedilo što drugo. Otd.

τέχνασμα, τὸ, lukavstvo, nešto umjetno načinjeno.

τέχνη, ἡ (kor. τεκ), **1.** takođ. u plur., **umjetnost,** vještina, okretnost, znanje, osob. umiješna vještina: zanat, obrt, posao, na pr. Lis. 23, 7; ili: nauka, sa i bez μαντική gatarska vještina, gatanje, proročki dar, βασιλική vladalačka, (τῶν λόγων) govornička, Ἑρμοῦ glasnička služba. Stoga οἱ τὰς τ. ἔχοντες uop. umjetnici, ἐπὶ τέχνῃ za ili kao umjetnost. Aps. ili τινός, takođ. περί τι koja se čim bavi; μετὰ τέχνης umiješno, razborito, ἄνευ τέχνης nevješto, nerazumno, ἡ περὶ τἀνθρώπεια τ. umjetnost općiti s ljudima. **2.** takođ. u plur., pren. lukavstvo, stoga adv. πάσῃ τέχνῃ (καὶ μηχανῇ) svakakvim lukavstvom (i vještinom), μηδὲ μιῇ τ. nikako, ἰθέῃ τ. upravo. **3.** (takođ. u plur. za jedno) umjetničko djelo; o čovjeku: pletkaš, lukavac. **4.** *poz.* gramatični sustav.

τεχνήεις, εσσα, εν, adv. -έντως (τέχνη), umiješan, vješt, umjetan; ἱστὸν τεχνῆσσαι (mj. τεχνήεσσαι) vješte tkanju (Od. 7, 110).

τέχνημα, τὸ, **1.** umjetnina, remek-djelo. **2.** umjetno smišljeno, **a)** oruđe. **b)** lukavstvo.

τεχνήμων, 2. *poz.* umjetan.

τεχνητός, 3. *poz.* umjetan, navalice načinjen.

τεχνικός, 3., adv. -ῶς (τέχνη), **1.** umjetan, umjetnički. **2.** vješt umjetnosti, stručnjački, aps. i περί i εἴς τι ili περί τινος. **3.** razborit, pravilan.

τεχνίον, τὸ, demin. od τέχνη, mala umjetnost.

τεχνίτης [ῑ], ου, ὁ (τέχνη), rukotvorac, zanatnik, umjetnik, vještak, majstor, tvorac, uop. školovan čovjek, kao Plut. Kleom. 27 školovani protivnici u rvanju, aps., i ἀμφί τι koji se bavi kakvom umjetnošću, περὶ τοὺς θεούς stručnjaci u božanskim stvarima, t. j. vrači. U zlom smislu: lukav čovjek, varalica.

τεχνύδριον, τὸ, demin. od τέχνη, mala ili sićušna umjetnost ili vještina.

τέῳ i **τεῳ,** **τέων** i **τεων,** v. τίς, τὶς.

τέως (katkad jednosložno), *jon.* i *ep.* **τῆος** ili **τεῖος, τείως** (osn. τὸ, u ὁ), adv. **1.** demonstr. **a)** s očevidnim demonstr. znač.: do ovoga časa, dotle, tako dugo, međutim, zasad. **b)** neko vrijeme, odonda, dosad, isprva, inače, aps., ili odgovarajući česticama ἕως, ὄφρα, ὡς δέ, ἔπειτα, ἐπεὶ δέ i slič., ili drukčijoj oznaci vremena; ὁ τ. dosadašnji. **2.** relat. = ἕως kako dugo.

Τέως, ω, ἡ, grad u Joniji naprema Samu, razvaline kod današnjega Segigijeka. Stanov. ὁ **Τήιος.**

τέωσπερ, adv., objačani τέως, dok, dokle.

I. **τῆ,** *ep.* i *poet.* evo uzmi, evo, franc. *tiens*, svagda bez obj. (jer Od. 10, 287 pripada akuz. k ἔχων), aps., ili asindet. spojeno s imperat.

II. **τῇ** (instrum.) ili **τῇ** (dat.), v. ὁ, I, c; u Her. takođ. relat.: kako, na koji način, ἔστι τῇ zapr. ima način kako, t. j. donekle, u neku ruku.

τήβεννος, ἡ, *poz.* toga, stajaća haljina rimskoga građanina u mirno doba. Toga bi se najprije prebacila preko lijevoga ramena, a onda iza leđa sprijed izvlačila. Ruka je u njoj počivala kao u povezu, te se držalo nepristojnim izvući je kod govorenja. Ako je trebalo da desna ruka bude slobodna, a ono bi se toga pasala.

τῇδε, v. ὅδε, 3, a.

τήθη, ἡ, baba, baka (po drug. τηθή). Otd.

τηθίς, ίδος, ἡ, očeva ili majčina sestra, tetka.

τῆθος, εος, τὸ, *ep.* i *poz.* obič. kamenica, ostriga.

Τηθύς, ύος, ἡ (v. τήθη), kći Uranova i Gejina, žena Okeanova, mati riječnih bogova i Okeanidâ, pa kako je voda prapočelo svih stvari, mati vasiljena.

Τήιος, v. Τέως.

τηκεδών, όνος, ἡ (τήκω), *ep.* sušica, boljetica.

τηκτός, 3. *poet.* rastopljen, tekući, u Plat. i *poz.* koji se može rastapati.

τήκω, *dor.* **τάκω** (osn. τηκ : τᾰκ, hrv. tek-, teći), **1. tranz. akt.** (fut. τήξω, aor. ἔτηξα), topiti, rastapati, θυμόν srce (tugom) izjedati, žalostiti, slič. βίοτον, i zapr. οἰμωγὰν Ἀγαμέμνονα = οἰμώζειν za Ag. jadanjem rastapati se ili jadajući ginuti. **2. intr.** u **pas.** τήκομαι, fut. τακήσομαι, aor. ἐτάκην (rijetko *poet.* ἐτήχθην), i perf. 2. akt. τέτηκα (*poz.* τέτηγμαι), topiti se, rastapati se, rastvarati se, pren. ginuti, od tuge nestajati, venuti, gristi se, izjedati se, aps., ili τινί od čega, čim, ili s part.

τηλ-αυγής, 2. i adv. **-ῶς,** *poet.* i *poz.* izdaleka ili daleko sijevajući, daleko vidljiv.

τῆλε, v. τηλοῦ.

Τηλεβόας, ὁ, **1.** pritoka Eufratova na visoravni Muš, sada Karasu. **2. Τηλεβόαι,** οἱ, grana Ležana, koje je Amfitrion zajedno s Beoćanima, Lokranima i Fočanima pobijedio.

τηλε-βόλος, 2., komp. -λώτερος, *poet.* i *poz.* koji daleko baca ili gađa.

τηλεδαπός, 3. *ep.* (τῆλε), iz daleke zemlje, izdaleka (dolazeći), tuđ.

τηλεθάω, *ep.* produž. od θάλλω = ταλθάω, samo u part. -θάων, -θάοντας, i rasteg. -όωντα, -όωσα, cvjetati, χαίτη τ. bujna kosa.

Τηλε-κλείδης, ὁ, pjesnik starije at. komedije, oko g. 445. pr. Is.

τηλε-κλειτός, 3. (κλέω, κλείω), *ep.* i **τηλεκλυτός**, 2. (κλύω), *ep.* daleko slavan ili glasovit.

Τηλέ-μαχος, ὁ, sin Odisejev i Penelopin, tako prozvan (»koji se bori u daljini«), jer se rodio, kad mu je otac polazio u rat pod Troju.

τηλέ-πλαγκτος, 2. *poet.* koji se daleko potuca.

τηλέ-πομπος, 2. *poet.* daleko poslan.

τηλέ-πορος, 2. *poet.* koji se daleko proteže.

Τηλέπυλος, ον, *ep.* grad lestrigonski, u kojem sunce nigda ne zapada; po drug. adj. 2. »koji se široko otvora; širokih vrata«? Poslije se bez razloga držalo, da su to „*Formiae*".

τηλε-σκόπος, 2. *poet.* koji daleko gleda.

τηλε-φανής, 2. (φαίνω), *ep.* i *poet.* daleko vidljiv, jasan, koji se daleko ori, dalek.

τηλέ-φιλον, τό, *buk.* »daleka ljubav«, list makov.

Τήλεφος, ὁ, **1.** sin Heraklov i Augin, koji je Ahilejevim kopljem u Misiji ranjen, ali se njegovim treskama opet iscijelio, i zato je Ahileja svjetovao, kojim će putem stići pod Troju. Njegov se sin Euripil po njemu zove **Τηλεφίδης**. **2.** inače lično ime.

τηλίκος, 3. *ep.*, **τηλικόσδε**, **τηλικήδε**, **τηλικόνδε** i **τηλικοῦτος** (takođ. kao fem.), **τηλικαύτη**, **τηλικοῦτο(ν)** (korelat. demonstr. za ἡλίκος), **1.** u takvoj dobi, te dobi, tako star (o mladom i starom). Aps. ili s dod. φύσιν ili s inf. **2.** tolik, tako znamenit, tako silan (često spojeno s τοσοῦτος ili τοιοῦτος), τηλικοῦτον toliko, aps. ili sa ὥστε i inf.

Τῆλος, ἡ, sporadski otok između Roda i Kosa, s. Dilos.

τηλοῦ, *ep.* i *poet.*, i **τῆλε**, *ep.* i *poet.*, superl. *ep.* **τηλοτάτω**, pored **τηλόθεν**, *ep.* i *poet.*, **τηλόθι**, *ep.* i *buk.*, **τηλόσε**, *ep.* i *poet.* (srodno πάλαι), adv. **1.** u daljini, daleko, aps., ili τινός, ἔκ, ἀπό τινος daleko od koga ili čega. **2.** (osob. τηλόσε, ali i τῆλε) u daljinu, daleko. **3.** (osob. τηλόθεν) iz daljine, izdaleka.

τηλ-ουρός, 2. *poet.* dalek.

τηλύγετος, 3. *ep.* i *buk.* u nježnoj dobi, mlad, nježan, takođ. podrugljivo: razmažen, (Il. 23, 470) luče (po drugima: izdaleka ljubljen ili [roditeljima] kasno rođen).

τηλ-ωπός, 2. (ὤψ), *poet.* izdaleka viđen ili čuven, dalek.

τημελέω, njegovati, gajiti, τινός i τί.

Τημενίτης, v. Τεμενίτης 1. i 2.

Τήμενος, ὁ, sin Aristomahov, Heraklid. Njegovi potomci, οἱ **Τημενίδαι**, vladahu u Argu pa se držahu za osnivače makedonske države.

τήμερον, i neatički **σήμερον** (od κjήμερον, od nekakve pronom. osnove κjo i ἡμέρα), kao *hodie*, danas, isp. franc. *aujourd'hui*; ὁ τ. današnji, τὸ τ. za danas.

τήμῇ, *at.* kraza mj. τῇ ἐμῇ.

Τημνίτης, v. Τεμενίτης, 2.

τῆμος, *ep.* i *poet.* (pronom. osn. το s nastavkom μος), pored **τηνικάδε**, **τηνικαῦτα**, **τηνίκα** (ovo *poet.* i *poz.*, ostali općeni), *tum*, adv., tada, onda, nato, zatim, u to doba (godine), oko to doba, napose τηνικάδε tako rano, oko to doba dana, aps., ili odgovarajući česticama ἦμος, εὖτε, ὅτε, ὅταν, ἐπεί, ὅκως.

τηνεί, (*ep.* i) *buk.* adv. **1.** ondje. **2.** ovdje.

τήνελλα, onomatopoet. od Arhiloha izmišljena riječ za oznaku potpunog akorda (isp. »tuš«) na citari; stoga *poz.* τήνελλα καλλίνικος = hura, poklič pobjednicima u nadbijanju.

τηνίκα, **τηνικάδε**, **τηνικαῦτα**, v. τῆμος.

τηνόθι, *buk.* adv., ondje, tada. Od

τῆνος, 3. *dor.* (isp. ἐκεῖνος), ovaj ovdje, taj tu, onaj ondje.

Τῆνος, ἡ, kikladski otok između Andra i Dela, s. Tino. Stanov. i adj. **Τήνιος**, 3.

τηνῶ (τῆνος), *buk.* onamo; τηνῶθι, *buk.* odande.

τηξι-κάρδιος, 2. *poet.* koji srce rastapa ili izjeda (drugi τλησικάρδιος).

τῆος, v. τέως.

τῇ-περ, takođ. τῇ περ pis., *ep.* i *jon.* mj. ᾗπερ, baš gdje, kako.

Τηρείης ὄρος, τό, gora kod Kizika.

Τηρεῖος, 3. Terejev; ἄλοχος, t. j. Prokna.

Τηρεύς, έως, ὁ, mitski kralj trački, v. Πρόκνη.

τηρέω, τηρήσω i t. d., fut. med. τηρήσομαι u pas. znač., adj. verb. τηρητέον (τηρός), **1.** sačuvati, uzdržavati, τί, i to κατά τινος čemu na štetu. U pas. čuvan, pošteđen biti, s φυλακῇ biti držan u zatvoru. **2.** pren. paziti, opažati, osob. na (pravi) čas paziti, vrebati, čekati, na oku imati, brinuti se, τί, τινά, i to s part. kod čega dok, na čas gdje, ili s inf., ili ὅπως, ὅπως μή i indik. fut.

Τήρης, ου, *jon.* i *staroat.* εω, ὁ, kralj Odrisâ (stoga zvan Ὀδρύσης), ili uop. trački oko g. 450., otac Sitalkov i djed Seutov. Ne smije se zamjenjivati s Τηρεύς, v. r.

τήρησις, εως, ἡ, straženje, zatvor, tamnica, napose: čuvanje, osiguravanje, na pr. ὀπώρας žita od žižaka i mišâ, ili takođ. spremanje voća; pažnja.

τηρητέον, v. τηρέω.

Τηρίας, ὁ, rječica na istočnoj obali Sicilije, teče iz jezera, valjada dan. Fiume di San Leonardo.

Τηρίβαζος, ου, ὁ, v. Τιρίβαζος.

τηρός, 2. *poet.* koji čuva.

τητάομαι, najv. *poet.*, pas. oskudijevati, ne imati, aps., i *τητώμενός τινος* lišen koga, čega.

τῆτες, adv. (od *κῆτες*, od *κjo* i *ἔτος*, isp. *τήμερον*), *poet.* i *poz.* ove godine.

Τηΰγετον, *τὸ*, v. *Ταΰγετον*.

τηΰσιος, 3. *ep.* i *buk.* (_◡◡◡), uzaludan; adv. *-ίως*.

τιάρα, *ἡ*, *jon.* **τιάρης** i **τιήρης,** *ου*, *ὁ*, kapa u istočnjakâ, osob. Perzijanaca, tijara, saruk, čalma, šiljast lanen šeširić, koji je samo stražnji dio glave pokrivao, a trakom se pričvršćivao ispod brade. Drugo je *τ. ὀρθή* kapa nalik na valjak s plavim i bijelim prutićima, koju je samo kralj smio da nosi, isp. *κίδαρις*.

Τιαραντός, *ὁ*, sjeverna otoka Istrova, ne da se odrediti.

τιαρο-ειδής, 2. (*εἶδος*), nalik na tijaru.

Τιβαρηνοί, *οἱ*, skitski narod od plemena Džana na Termodonu i na obali Ponta s glavnim gradom Kotiorom.

Τιβεριάς, άδος, ἡ, galil. grad na jezeru Genezaretu, raširio ga Herod Antipa i prozvao tako na čast caru Tiberiju; danas Tabarijeh sa otprilike 3000 stanov.

Τιβέριος, *ὁ*, **1.** *Σεμπρώνιος*, konzul g. 194. **2.** Grakho i dr.

Τίβερις, *ιδος* i *εως*, akuz. *ιν*, *ὁ*, rijeka Tibera.

Τίβουρα, τὰ, Tibur, grad u Laciji, sada Tivoli; Adj. *Τιβουρῖνος*, 3, i *ἡ Τιβουρτίνη* kraj tiburski.

Τίγρης, *ητος*, i **Τίγρις,** *ιδος*, *ὁ*, t. j. strijela, sir. Digla, velika rijeka armenska i asirska, sada Didžleh. U Ksen. An. 4, 4 uzeto ime i za istočnu otoku njezinu, a u Her. 5, 52. za zapadnije glavne izvore njezine u Sofeni, od kojih jedan čini rijeku Ratman Su; do 12. vijeka posl. Is. utjecala je ravno u more.

τίγρις, εως, ιος, ιδος, ὁ, ἡ, *poz.* tigar.

Τιγυρινοί, *οἱ*, *Tigurini*, helvet. pleme.

τιέω, neupotr. prez., v. *τετίημαι*.

τίη, *ep.* (*at. τιή*), zapr. *τί ἤ*, zašto baš? zašto? objač. *τί*.

τιήρης, v. *τιάρα*.

τιθαιβώσσω, *ep.* praviti med; po drugima: graditi gnijezdo.

τιθασεία, ἡ, pitomljenje. Od

τιθασεύω (τιθασσεύω), pitomiti, krotiti, *τινά, τί*, i to *τινί* čim.

τιθασός, 2. pitom.

τίθημι sa spor. obl. **τιθέω** (osn. *θη : θε* [lat. *condere, abdere* i slič., hrv. d j e t i, d j e l o], u prez. osn. redupl. *τιθη : τιθε*), *atički* prez. ind. 2. sg. *τίθης* ili *τίθεις* ili *τιθεῖς*, 3. sg. *τίθησι* ili *τίθει* ili *τιθεῖ*, pl. *τίθεμεν, τίθετε, τιθέασι*, konj. *τιθῶ*, opt. *τιθείην* (*poz. τιθοῖμι* v. d.), imper. *τίθει, -έτω*, inf. *τιθέναι*, part. *τιθείς*, impf. *ἐτίθην* ili *ἐτίθειν* i t. d., 3. pl. *ἐτίθεσαν*, fut. akt. *θήσω*, med. *θήσομαι*, aor. akt. *ἔθηκα* (*-κα staroat.* samo u sg., a dual i pl. svagda *ἔθετον, ἔθεμεν*, *poz.* također *ἐθήκαμεν* i slič.; konj. i načini svagda *θῶ, θῇς* i t. d.), med. *ἐθέμην, ἔθου, ἔθετο* i t. d. (rijetko *ἐθηκάμην*), perf. akt. *τέθηκα* (*-θεικα*), pas. *κεῖμαι* (*τέθειμαι poz.*, v. d.), aor. pas. *ἐτέθην*, fut. pas. *τεθήσομαι*, adj. verb. *θετός*, 3. i *θετέος* 3., ktomu *epski* prez. akt. 2. sg. *τίθησθα*, 3. pl. *τιθεῖσι* (*προ-θέουσι* v. *προτίθ.*), inf. *τιθήμεναι*, med. part. *τιθήμενος*, impf. akt. 3. sg. *τίθει*, 3. pl. *τίθεσαν* i (*πρό*)*τιθεν*, fut. akt. inf. *θησέμεναι*, med. 2. sg. *θήσεαι*, aor. akt. 3. sg. *θῆκε*, 1. pl. *θέμεν*, 3. pl. *θέσαν* i (*ἔ*)*θηκαν*, konj. sg. 1. *θήω* ili *θείω*, 2. *θήῃς*, 3. *θήῃ* ili *θῇσι*, 1. pl. *θήομεν* ili *θείομεν*, inf. *θέμεναι*, med. ind. 2. sg. (*ἐν*)*θεο*, 3. sg. *θέτο* i *θήκατο*, 3. duala *θέσθην* i t. d., konj. *θήομαι* ili *θείομαι*, opt. *θείμην* i t. d., imper. 2. sg. *θέω* i *ὑπό-θεν*,

zatim *jonski* (i *poet.*) prez. ind. 3. pl. (pored *τιθέασι* također) *τιθεῖσι* (također *poet.*), inf. *τιθεῖν*, impf. 1. sg. *ἐτίθεα*, 3. sg. *ἐτίθεε*, aor. *ἔθηκαν* i slič., med. 2. sg. *ἔθεο* i *ἐθήκαο* i slič., konj. *θέω, θέωμεν, θέωνται* (ali *θῇ, θῆται*), opt. *θέοιτο* i *θοῖτο*,

i u p o t o n j i h (u N. T.) još oblici kao od *τιθέω*, napose opt. *τιθοῖμι, τιθοῖτο* ili *τίθοιτο*, *συνθοῖτο* ili *σύνθοιτο*, impf. 1. sg. i 3. pl. *ἐτίθουν*, često aor. *ἐθήκαμεν, ἐθήκαντο* i slič., i perf. med. = pas. *τέθειμαι*,

I. akt. 1. metati, stavljati, polagati, p o s a d i t i, napose: gore metnuti, izlagati, o d r e d i t i, predlagati, nametati, polagati; prinositi, prirediti, narediti, slaviti, prikazati, sahraniti, pokopati; uvesti, dosuditi, izmisliti, uzimati, držati, ubrajati, računati (Dem. 1, 10) (polaganjem kamenčićâ, kojima su stari računali), *τί*, na pr. *τὰ Πύθια* t. j. svetkovinu kao *ἀγωνοθέτης* narediti; opisano *πόδα τ.* = *βαδίζειν* koračati, hoditi, putovati, i to *τινί* na, u koga ili što, *τινός* pisati na račun čega, u što, k čemu računati, ili *ἔν τινι*, stoga *ἐν αἰτίῃσί τινα* na koga krivnju bacati, *ἔς τι*, na pr. *ἐς τὸ κοινόν* općenito zapustiti, *ἐπί τινος, τινι, τι, μετά, ἀμφί τινι, ἀνά, ὑπό τινι* i *τι*, *πρός τι* i *τινι* ili *πρός τινα*, na pr. *πρὸς ἑαυτόν* na svoju stranu metati, sebi pridijeliti, *ζωὴν μακαρίαν* srećni život izračunati, za koji misle da ga već imaju u rukama, *παρά τινι* kod koga, *ἐπί τινι* protiv koga, *πρό* i *ἀντί τινος* mjesto čega, nego što, *ἔκ τινος*, *κατά τινος*, ili s adv. kao *χαμαί* i slič., ili s inf., akuz. s inf. U p a s. biti sačuvan, *εἴς τι*; pren. držati se. **2.** p r i k a z i v a t i, s a s t a v i t i, t v o r i t i, p r i r e d i t i, u z r o k o v a t i, upriličiti, zasnovati, načiniti (Il. 18, 541), praviti, *τί* i *τινά*, stoga i *τινά τι* ili *τί τι* i *τὶ ὥς τι* koga učiniti čim, nešto kao što postavljati, za nešto držati, ili *τινά* s adj., na pr. *πηρόν* oslijepiti koga, ili part., uzimati da, ili adv. *κάτω* dolje obrnuti, dolje okrenuti, i to *τινί* komu. U p a s. privaliti se, u dio pasti, s *ἀκοντί* u krilo pasti. **3.** p o l a g a t i, *τί*.

II. med. 1. sebi ili što od sebe ili u sebe staviti, metnuti, polagati, *poz.* takođ. podizati, konstruirati (geometričke likove); sebi dati metnuti; namjestiti, skloniti, spraviti, sebi naručiti, prirediti, sahraniti, pa sa i bez *κόσμῳ* rediti, narediti, urediti, odrediti, tvrdnju postaviti, priložiti, izložiti, primati, za nešto držati, računati, misliti, uop. sebi načiniti, graditi, podići, zadavati, počinjati, dati, iznijeti, *τί*, i to *τινί*, na pr. *κότον τινί* mržnju u sebi nositi, srditi se na koga (Il. 8, 449), *χάριν τινί* sebi koga na blagodarnost zadužiti, t. j. ljubav učiniti (Her. 9, 60), *ὄμμα* baciti oko, *ψῆφον* glasati, suditi, odlučiti, stoga takođ. (*τὴν*) *ψῆφον* ili *ψήφους τ. τι* = *ψηφίζεσθαί τι*, i *τινί* komu, za koga, tako i bez *ψῆφον* pristati (Sof. Fil. 1448), *τινί* na što, slič. *γνώμην* sud izreći, svjetovati (Her. 7, 82), ili za opisivanje *τὴν ἐπιστροφήν* = *ἐπιστρέφεσθαι*, ili *τάφον* = *θάπτειν*, i tako češće, ali *νόμους* zakone davati, napose o narodu s demokratskim ustavom, jer zakonoše reprezentiraju narod; *τίθεσθαι τὰ ὅπλα* ili: oružje sastaviti, složiti, *depōno*, polagati, skinuti, ustaviti se, stati, jer bi se tada štit položio pred noge, a koplje zabolo u zemlju, ili: (*εἰς τάξιν, ἐν τάξει*) postaviti se u bojni red, stati pod oružje, spremati se na boj, i s *ἀντία* oružan krenuti ususret, *περί τι* nešto oružan opkoliti, *παρά τινα* i *μετά τινος* oružan prijeći komu, *εἴς τι* oružje za što podići; ili *τινός* i s inf.: držati ili uzimati što za čiju osobinu, pak *τινά τι* ili *τινα* učiniti koga čim (Il. 1, 290; 19, 298), na pr. *λώβαν τινά* kome muku zadavati = *λωβᾶσθαι*, ili *τί τι* nešto za što uzimati, na pr. *ταῦτα τὰ δίκαια* ovo činiti mjerilom prava, *παῖδά τινα* koga uzeti pod svoje, posiniti ga, *γυναῖκα* koju uzeti za ženu, *γέλωτά τινα* rugu izlagati koga, s adj. *ἔνορκόν τινα* koga vezati zakletvom, *θυμὸν ἄγριον* dati srcu da podivlja, s prijedlozima *παρ'*, *εἰς οὐδέν* ništa ne cijeniti, *ἐν τιμῇ* = *τιμᾶν* štovati, *ἐν ἐπαίνῳ* u hvalu ubrojiti, *ἐν παρέργῳ* držati za sporednu stvar, *ἐν γέλωτι* sa smiješne strane uzimati, *ἐν εὐχερεῖ* na laku ruku, za šalu uzimati, *ἐν ἀδικήματι* u grijeh upisati (Dem. 18, 193), *ἐν καλῷ* držati za dobro, *ἐν λόγῳ* (takođ. *ἐν οὐδενὶ λόγῳ*) na um uzeti, ili s adv. *εὖ* dobro urediti ili posredovati, povoljno upravljati, srećno ukloniti ili dovršiti, dobro imati na oku, aps., ili *περί τινος* što se čega tiče, *καλῶς* lijepo udesiti, *χεῖρον* gore čuvati, *κοινῇ* zajednički voditi, *χωρίς* na stranu metnuti, *πόρρω* daleko zametavati. Koje *εἴς τι* kao nešto osnovati, ali *εἰς τιμήν τινα* komu čast davati, ili *ἐς τὸ φανερόν* oglasiti, objaviti. Koje *τινί, ἐς, ἐπί τι, ἔν, ἀμφί τινι, πρός τι* u, za, na što, *μετά τινος* s kim (združiti), *παρά τινα* u čije ruke, *πρό τινος* pred čim, za koga, *ἐπί τινι* na koga prenijeti, predati kome, koje s akuz. s inf. 2. okaniti se, ostaviti se, svršiti, *τί*, osob. *πόλεμον*, ali *μάχην* boj zametnuti.

τιθηνέομαι, dep. med., zapr. biti dojkinja, stoga: gajiti, njegovati, milovati, dvoriti, *τινά*, vršiti, *τί* nešto.

τιθήνη, *ἡ*, i *τιθηνήτειρα*, *ἡ*, *poet.* (*θῆσθαι* sisati), dojkinja, dvorkinja, *Διωνύσοιο* Hijade, nimfe na Nisi, koje su D. dojile i othranile i poslije oko Bromija kao njegove dvorkinje (*ἀμφίπολοι*) oblijetale.

τιθηνός, 2. *poet.* i *poz.* koji dvori, njeguje.

τίθησθα, *ep.* = *τίθης*, v. *τίθημι*.

Τιθορέα, *ἡ*, sjeverozap. vrh Parnasov.

Τιθραύστης, *ου*, *ὁ*, 1. vođa perz. brodovlja na Eurimedonu g. 469. pr. Is. 2. nasljednik Tisafernov kao satrap maloazijski g. 395. pr. Is.

Τιθωνός, *ὁ*, sin Laomedonov i muž Zorin (*Ἠώς*), preko koje je dobio besmrtnost, ali nije dobio vječne mladosti, stoga poslovično pominjan kao primjer najveće starosti.

τίκτω (mj. *τίτκω* [*τι-τεκω*], osn. *τεκ* u *τέκνον*), 1. akt. fut. *τέξω*, obič. *τέξομαι*, aor. 2. akt. *ἔτεκον*, *ep.* *τέκον*, inf. *τεκέειν*, med. *ep.* i *poet.* (*ἐ*)*τεκόμην*, perf. *τέτοκα*, aor. pas. (*poz.*) *τεχθῆναι*, *pario*, rađati, kotiti, izleći, koje aps. *τὸ τεκόν* što rađa, (*ἡ*) *τεκοῦσα* ili *τίκτουσα* mati, *ὁ τεκών* otac, *οἱ τεκόντες* roditelji, *αἱ τεκοῦσαι* rodilje, *τὸ τεχθέν* novorođe, koje *τινά, τί*, i to *τινί* komu, *εἴς τινα* ili *τι* u koga ili što, *ὑπό τινι*, *ἔκ τινος* od koga. Pren. roditi, proizvoditi, uzrokovati, *τί*, i to *τινί* čim. 2. med. *poet.* = akt.

τίλλω, *ep. jon. poet.* i *poz.*, aor. inf. *τῖλαι*, perf. med.-pas. *τέτιλμαι*, 1. akt. čupati, raščupati, iščupati, *τί*, i to *ἔκ τινος* iz čega. 2. med. sebi čupati, *χαίτην* od očajanja ili tuge, stoga *τίλλεσθαί τινα* žaliti za kim (čupajući kosu).

τιλμός, *ὁ*, čupanje kose.

τίλφη, *ἡ*, *poz.* moljac.

τίλων, *ὁ*, *jon.* i *poz.* nekakva riba, *tilo*.

Τίμαιος, *ὁ*, historik iz Tauromenijona na Siciliji, oko g. 330. pr. Is.

τιμαλφέω (*τιμ-αλφής* skupocjen, *ἀλφάνω*), *poet.* štovati, cijeniti.

τιμᾶντα = *τιμάεντα*, v. *τιμήεις* pod *τίμιος*.

τιμά-ορος, 2., v. *τιμωρός*.

τιμάοχος, 2. *ep.* = *τιμοῦχος*.

τιμαρχία = *τιμοκρατία*, v. r.

τιμάω, *τιμήσω* i t. d., samo što *τιμήσομαι* često ima pas. znač. mj. rjeđega *τιμηθήσομαι*, adj. verb. *τιμητέον* (*τιμή*), pored *ep.* i *poet.* **τίω** (*ῑ poet.*, *ῐ ep.*), *ep.* inf. *τιέμεν*, impf. *ἔτιον* i *τῖον*, *τίον*, iter. *τίεσκον*, fut. *τίσω*, inf. *τισέμεν*, aor. akt. *ἔτισα*, med. *ἐτίσατο*, konj. 2. i 3. sg. *τίσεαι*, *τίσεται*, perf. pas. part. *τετιμένος* (o *τείσω* i slič. v. *τίνω*),

I. akt. i pas. 1. **cijeniti**, štovati, poštivati, častiti, počastiti, nagraditi, nadariti, prika-

zati, klanjati se, *τινά τι*, i to s adj. toliko ili *ὥς τι* kao nešto, slič. *ἔν τινος αἴσῃ, ἐξ ἴσου τινί* ili *κατά τι* po čem, *ἀπό τινος* od čega, *τινί* čim, *περί, ἔκ τινων* pred kim. Napose s *πρό τινος* cijeniti više od koga, za što davati, žrtvovati, *ἀντὶ παντός* s inf. najradije htjeti učiniti, pak jezgrovito: *χάριν τιμᾶν* čast iskazivati, i tako *τ. ταῦτά τινι* davati komu za počast. Napokon *πολλοῦ, πλείονος* i sl. visoko, više cijeniti, i (*τὰ*) *μέγιστα, ἐς τὰ πρῶτα* najvećma. U pas. časti dobiti, štovanje ili slavu steći, štovan, cijenjen biti, ugledan ili više cijenjen biti; aps. *τὸ τ.* štovanje, *τὸ τιμώμενόν τινος ἀπό τινος* od nečega poteklo štovanje čije, *οἱ τιμώμενοι* i *τετιμημένοι* štovani, visoki činovnici, dostojanstvenici, *ὑπό, ἔκ τινος* od koga, *ἔκ τινος* takođ. čega radi, slič. *τινί* čim, *ἐπί τινι* za nešto, *παρά τινι* kod koga. **2.** ocijeniti, procijeniti, za vrijedno držati, presuditi (o sudiji i o narodnom sudu), *τινός* po čem ili čega, ili *θανάτου, φυγῆς* i slič. na smrt, na progonstvo koga (*τινί*) osuditi, na kazan ili globu osuditi, ili *τί* držati da što takvu kazan zaslužuje **II. med. 1.** *ep.* = akt. **2.** o tužitelju: za koga (*τινί*) kazan (*τινός*) predlagati; takođ. o tuženom *ἑαυτῷ τινος* za sebe (drugu) kazan predlagati, mjesto čega se obič. veli *ἀντιτιμῶμαι*. — Mjesto gen. stoji takođ. inf.

τῑμάωρ, *ορος, ὁ, poet.* = *τιμωρός*.

τῑμή, *dor.* **τιμά**, *ἡ* (*τίω*), pored **τίμημα**, *τὸ*, i **τίμησις**, *εως, ἡ* (*τιμάω*), **procjena**, stoga **1.** (samo *τιμή*) određivanje vrijednosti, procjenjivanje, cijena, vrijednost, iznos, plata, aps. *τιμῆς* za platu, *τῆς τ.* za cijenu, ili *τινός*, na pr. *τ. τῆς λείας* dobitak od plijena, *χωρὶς τιμὴ θεῶν* cijena dužna bogovima odvojena je. **2.** Napose **a)** (*τίμημα* i *τίμησις*) procijenjen imutak, procijenjena svota, porezni iznos, imovinske prilike, *ἀπὸ τιμημάτων τινός* prema veličini poreza, prema imutku, *ἡ ἀπὸ τιμήματος πολιτεία* državni ustav, po kojem je državna uprava povjerena najjačim poreznicima, i *ἡ τίμησις* procjenjivanje imutka, lat. *census*, t. j. prijava i procjena imovine rimskih građana svake pete godine. **b)** (*τιμή* i *τίμημα*) najprije: procjenjivanje pokrađe za odštetu, stoga: naknada, globa, zadovoljština, uop. kazan, osveta, plata; određivanje kazni, od tužitelja ili tuženog predložena kazan (v. *τιμάω*), presuda, stoga *τ. τῆς καταδίκης* kod osude odmjerena kazan, ili uop. šteta, *οὐ σὴ τιμή* to ne ide na tvoj račun. Koje aps., koje *τινός* za što, o određenoj svoti, ili čija. **3.** (*τιμή*) čast, štovanje, odlikovanje, nagrada, napose: počasno pravo, časna služba, počasni spomenik, dostojanstvo, *τιμῇ κατέχειν* u pobjedničkoj časti, t. j. kao srećan pobjednik pod svoju vlast spraviti, *οὐκ ἐν τιμῇ στρατεύεσθαι* ne kao časnik, t. j. kao prost vojnik. U plur. konkretno: veliki dostojanstvenici, t. j. kojima je povjerena vrhovna uprava, *θεῶν* božanska prava, *πολιτικαί* najveće državne časti ili počasti, uop. (i u sing.) štovanje, *τὰς τιμὰς ἔχειν τινί poz.* biti kod koga u časti, od koga štovan biti, *νέμειν τινί* čast iskazivati komu, *θεῶν*, osob. žrtve. Aps., ili *τινός* čije ili za koga (akt. i pas.), ili *παρά, ὑπό τινος*, ili *πρός τινα*.

τιμήεις, τιμηέστερος, τιμῆντα, v. *τίμιος*.

τιμητεία, *ἡ*, takođ. *τιμητία* (*τιμητεύω*), *poz.* služba cenzorska u Rimu.

τιμητέον, v. *τιμάω*.

τιμητέος, 3., adj. verb. od *τιμάω*, koji treba da se štuje ili uvažava.

τῑμητεύω, *poz.* cenzor biti.

τῑμητής, *οῦ, ὁ* (*τιμάω*), *poz.* rimski cenzor; bila su njih dva, iznajpr. patriciji, od g. 403. takođ. plebejci, koji su imovinu građana procjenjivali, na čuvanje i obdržavanje starih običaja pazili i različne novčane poslove radili, *ἐπὶ τῶν τ.* pred cenzorima, pod njihovim predsjedanjem. Od

τῑμητικός, 3. *poz.* lat. *censorius*, stoga *ἀνήρ* bivši cenzor, *ἀρχή* cenzura.

τίμιος [*ιμῑ*], 3., i *ep.* i *poet.* **τῑμήεις**, *εσσα, εν*, i *ep.* **τιμῆς**, akuz. stegn. *τιμῆντα* (*τιμή*), *τιμηέστερος, -έστατος*, cijenjen, štovan, poštovan, vrijedan, skupocjen, skup, aps., ili *τινί* komu ili čim, slič. *παρά τινι* u koga.

τιμιότης, *ἡ, poz.* i N. T. skupocjenost, vrijednost.

Τιμό-θεος, *ὁ*, **1.** sin Kononov, učenik Isokratov i Platonov, na glasu vojvoda atenski, g. 378. pod Habrijom plovio protiv Spartanaca, g. 375. osvojio Kerkiru, g. 374. kod Leukade pobijedio Spartance, posredovao mir; osvojio Traku, zatim bi svrgnut i optužen; s Ifikratom krenuo u Perziju, da pomogne osvojiti Egipat; vrativši se odande g. 366. opet osvoji Sam, g. 364. Toronu, Metonu, Pidnu i Potideju; vojevao u savezničkom ratu, g. 354. kažnjen i otišao u zatočenje na Halkidu, gdje je umr'o oko g. 350. **2.** iz Mileta, uveo novosti u glazbi, umr'o g. 357. pr. Is. **3.** sin nekoga Grka i Židovke (u Listri u Likaoniji), drug sv. Pavla. **4.** inače lično ime.

τιμοκρατία, *ἡ* (kao od *τιμο-κρατής*), državni ustav, kojemu je načelo čast ili procijenjeni imutak.

τιμοκρατικός, 3. timokratski, t. j. koji pripada ustavu, kojemu je načelo čast ili procijenjeni imutak.

Τιμοκρέων, *οντος, ὁ*, rodski pjesnik, oko g. 500. pr. Is.

Τιμόχαρος, *ὁ*, slikar iz Bizanta, u doba Cezarovo.

τῖμος, *ὁ, poet.* cijena kupovna.

τιμοῦχος, *ὁ* (*τιμή, ἔχω*), *poz.* koji ima čast, čašćen, štovan, naslov članova vijeća u Masaliji.

Τίμων, ωνος, ὁ, poznati mizantrop u Ateni, u vrijeme Pelopon. rata.

τῑμωρέω, pravilno, isto tako i med. ***τῑμωρέομαι,*** adj. verb. *τιμωρητέον (τιμωρός),* zapr. čast čuvati, **svetiti se, 1.** s dat. (*τινί*) **a)** komu zadovoljštinu pribavljati, osvetiti koga, biti osvetnik, *τινί τινα* koga na kom osvetiti, *τί* što, poradi čega, *τινός* i *ὑπέρ τινος* poradi koga ili čega. U pas. zadovoljštinu dobiti, *εἴς τινα* za koga. **b)** komu (*τινί*) pomagati, podupirati, u pomoći biti. **2.** s akuz. (*τινά*): osvetiti se kome, kazniti ga, pedepsati, i to *τινά τινος* ili *ἀντί, ὑπέρ τινος* koga radi, za koga ili što, *τινί* čim, *διά τι* upotrebljavajući što, *τὰ πρός τινα* štititi protiv koga, *ἀπὸ τοῦ ἴσου* jednakim oružjem. U pas. biti kažnjen, kazan trpjeti, *ὑπό τινος.* **3.** *poet.* oštećivati, *τινά τινι* koga čim; zlo činiti, škoditi.

τῑμώρημα, τὸ, v. *τιμωρία.*

τῑμωρητήρ, ῆρος, ὁ, *jon.* pomagač, pomoćnik.

τιμωρητικός, 3. *poz.* koji je rad svetiti se ili kazniti.

τῑμωρία, *jon.* ***-ίη, ἡ,*** i ***τῑμώρημα, τὸ*** (*τιμωρέω*), **1.** pomoć, potpora, aps., ili *τινί* komu, *ἀπό τινος* odakle, *τ. ποιεῖσθαι* pomagati, a s *ἀπό τινος* pomoć sebi pribaviti. **2.** (takođ. u plur.) kazan, pedepsa, osveta, takođ.: koji traži osvetu; (*τὴν*) *τ. διδόναι, ἀντιδιδόναι, ἀνταποδιδόναι* i *ὑπέχειν* kazan trpjeti, *τ. ποιεῖσθαι* i *ἀναλαμβάνειν* kazan primati ili izvršiti, *τιμωρίαις μετιέναι τινά* koga osvetnim osnovama progoniti, *τιμωρίαν ἀποκτεῖναί τινα* za osvetu ubiti, *τιμωρίαν παρέχειν* davati povod osveti. Aps., ili *τινός* čija, *παρά τινος* od koga, Lis. 12, 88 od (strane) = § 96., *ὑπέρ τινος* radi, **za** koga, *περί τινος* čega radi, *τινί* za koga, komu.

τῑμ-ωρός, 2., *poet.* ***τιμά-ορος*** (*τιμή,* osn. *ϝορ,* v. II. *οὖρος*), zapr. koji čast čuva, pak uop. **1.** koji štiti, pomaže. Supst. *ὁ τ.* pomoćnik, zaštitnik, čuvar, *τινί* komu, čiji. **2.** osvetni, *λόγος* koji potiče na osvetu. Supst. osvetnik, *τινός* čiji ili čega radi, *τινί* komu.

τίν, dor. mj. *σοί, σέ.*

τινάκτειρα, koja trese, adj. fem. (*γῆς νόσος,* o trozubu Posidonovu), i

τινάκτωρ, ορος, ὁ, poet. koji trese, od

τινάσσω, *ep poet.* i *poz.*, fut. *τινάξω,* aor. akt. *ἐτίναξα,* med. *ἐτιναξάμην,* pas. *ἐτινάχθην, ep.* 3. pl. *ἐτίναχθεν* mj. *-ησαν,* **1. akt.** mahati, tresti, drmati, čupati, prevrnuti, rastepsti, raspršati, *τί, τινά.* U pas. tresti se, drmati se, drhtati, *τινί* od čega. **2. med.** nešto svoje tresti, *πτερά* krilima mahati, *τοῖς ὅπλοις* u svom oružju krenuti.

τιννύω, poz. = *τίνω,* plaćati.

τῑνυμαι, ep. poet. i *poz.* = *τίνομαι,* v. *τίνω,* 2.

τίνω (od *τινϝω,* stoga *ep.* i *jon. ι, at. ῑ*), spreže se: *τείσω, τείσομαι, ἔτεισα* (*ep.* konj. 2. pl. *τείσετε*), *ἐτεισάμην* (*jon.* 3. pl. opt. *τεισαίατο*), *τέτεικα, τέτεισμαι, ἐτείσθην,* mjesto čega se u rukop. i izd. obično nalazi *τίσω, ἔτῖσα* i t. d.,

1. akt. plaćati, otplaćivati, podmiriti, *τινί τι* komu što, *μισθόν* platu, *τιμήν* globu, *δίκην* ili *δίκας* biti kažnjen, *τινός* za što. Stoga napose **a)** trpjeti, globu platiti, *τί* što ili **za** što, *τινί* čim, ili *τινί τινος* komu za što, takođ. *τινά* za koga. **b)** nagraditi, *τί* ili *τί τινι* koga za što. **2. med.** ***τίνομαι,*** sebi dati platiti, **kazniti,** pedepsati, *τινά τινος* ili *ὑπέρ τινος,* **osvetiti se** kome za što, naplatiti mu što, takođ. *τινά τι.*

τί-πτε, i pred aspir. vokalom ***τίφθ'***, *ep.* i *poet.* sinkop. mj. *τίποτε,* što baš? ta zašto?

Τιρίβαζος, *ου, ὁ,* g. 401. pr. Is. namjesnik Artakserksa II. u Armeniji, g. 322. vrhovni zapovjednik u Maloj Aziji, baci Konona u tamnicu, posredova i proglasi mir Antalkidin g. 387., krene s lađama na Euagoru i Kipar, od Oronta uzalud sumnjičen obnovi rat g. 380.; poslije udari na Kadušane u Kaukazu; ali ne dobivši od Artakserksa obećane kćeri, uroti se s njegovim sinom Darijem i zato izgubi glavu.

Τίρυνς, *θος, ἡ* [*ῐ*], grad u Argolidi, od Kiklopâ velikim zidovima utvrđen (*τειχιόεσσα*), prijestolnica Persejeva i Amfitrionova, stoga se po priči Heraklo u tom gradu rodio ili mu je bio bar nasljedni gospodar. Sada razvaline kod Kofina. Otd. adj. ***Τιρύνθιος,*** 3. Stanov. ***οἱ Τιρύνθιοι.***

τίς, τί [*ῐ*], upitna zamjenica, *at.* gen. *τίνος* ili *τοῦ,* dat. *τίνι* ili *τῷ,* akuz. *τίνα, τί,* plur. *τίνες, τίνα, τίνων, τίσι, τίνας, τίνα,* ktomu *ep.* i *jon.* gen. sg. *τέο* i *τεῦ, jon.* dat. sg. *τέῳ, ep.* i *jon.* gen. pl. *τέων, jon.* dat. pl. *τέοισι* (*τοῖσι*), *eol.* dat. sg. *τίῳ,* pl. *τίοισι; quis, quae, quid?*

1. u uprav. i zavisnom pitanju: **tko, koji,** što, kakav, takođ. s gen. ili kao predikat: *τίς δ' οὗτος ἔρχεαι;* tko si, što evo dolaziš? *τίνας ποθ' ἕδρας τάσδε μοι θοάζετε;* na kojim stubama sjedite? *τί με τὸ δεινὸν ἐργάσῃ;* što je ono strahovito, što mi kaniš učiniti? koju mi strahotu kaniš učiniti? i slič. *τί τοῦτ' ἔλεξας;* što, čemu to reče? što to znači? *τίνας ταύτας ἄγεις τὰς γυναῖκας;* kakve su to žene, što vodiš? kakve to žene vodiš? *τίς ἐών* sa sl. glag. što je on, da, ili *τί ποιοῦντες ἀναλάβοιεν ἄν* što moraju činiti, da; za *τί πάσχοντες* isp. *πάσχω,* za *τί μαθών* isp. *μανθάνω.* Slič. *καταμεμάθηκας τοὺς τί ποιοῦντας τὸ ὄνομα τοῦτο ἀποκαλοῦσιν,* mj. *καταμ., τί ποιοῦσιν οὗτοι, οὓς τὸ ὄνομα τοῦτο ἀποκαλοῦσιν;* jesi li opazio, što čine oni, koje (Ksen. Mem. 2, 2, 1); nešto drukčije *τῶν τί σοφῶν* na što se odnosi njihovo znanje. Katkad eliptično **a)** *τί μοι ἔριδος;* što imam od svađe? briga mene za svađu, ili **b)** *ἵνα τί (γένηται) ταῦτα λέγεις* t. j. s kojom namjerom? što želiš s ovom tvrdnjom? Napokon i kod želja, koje teško

da će se ispuniti, *τίς ἂν δοίη* da bi bogdice tko dao *(utinam aliquis duit)*. **2.** aps. *τί* kako? čemu? zašto? = što? (Sof. El. 1493) *ἐς τί* kako dugo? dokle? Često se nahodi ponovljeno.

τὶς, τὶ [*ῐ, ep.* takođ. *ι*], enklit. indefin. zamjenica, *at.* gen. *τινός* ili *του*, dat. *τινί* ili *τῳ*, akuz. *τινά, τὶ* i t. d., ktomu *ep.* i *jon.* gen. sg. *τεο* i *τευ*, dat. *τεῳ* i (*ep.*) *τῳ*, gen. pl. (*jon.*) *τεων*, akuz. pl. ntr. *ep.* *ἄσσα* (*ὁποῖ' ἄσσα* Od. 19, 218 kakvo),

1. netko, neki, nešto, tko, što, koji. Koje supst., kao *ἤ τις ἢ οὐδείς, ἤ τι ἢ οὐδέν* jedva koji, gotovo ništa, ili s gen., gdje se gdjekad slaže po smislu, kao u *τὶς* (= *παῖς*) *ἦν γεννημάτων, εἴ τι γένοιτο* ako bi se inače što dogodilo, ili s pomišlj. *ἄλλο*, kao Ksen. Mem. 4, 3, 9. Koje adj., neki, nekakav, *τὶς περιττός* nekakvi ljudi, kojima pripada predikat *περιττός*, *σοφιστής τις* nekakav sofist, *τὶς Ἀπόλλων* nekoji bog, kakav je Apolon, *συγγενεῖς τινες* nekaki rođaci, donekle u rodu, *τοὺς αὐτοέντας τινάς* ubilce, kojigod bili (jedan ili više njih), pa tako i kao lat. *quidam*, pravi. **2. gdjekoji, ovaj i onaj,** u plur. **nekoji. 3.** jezgrovito, kao u *λέγειν τι* nešto reći, što vrijedi, pravo imati, *ποιεῖν τι* što čestito raditi, slič. istavljajući i o čem zlom, *σὺν τάχει τινί* posve brzo, a s adj., pronom. i adv., nešto, prilično, baš, *πολλός τις, ἀπὸ σμικροῦ τεο*, i *τί* s adv., nešto, malo, donekle, baš, *ἧττόν τι* nešto manje. Katkad je i od adj. odijeljeno, kao Her. 4, 198, gdje ide na *σπουδαίη*. Uz *οὗτος* znači netko evo, *ὅ τις* neki, *τοὺς δέ τινας* nekoje također, *τὸ μέν τι* neodređen dio, *καί τι καί* donekle također, *μή τι* nipošto, *μή τί γε δή* kamoli; uz *οἷος* kakav, *οἷόν τι* otprilike tako, *πᾶς τις* kojigod, svaki, tko mu drago, slič. uz *ἕκαστος* svaki, *οὐδέν τι* baš ne, nikako, i kod brojeva: *ἑπτά τινες* jedno ili neko sedam, slič. *τινὲς δύο*, ili uz *εἷς*. — Katkad ga treba dopuniti, a katkad se ponavlja, ili stoji pleonastički iza *ὅστις* i t. d.

Τισαμενός, bolje *Τεισαμενός*, v. r.

τίσις, *εως, jon. εος, ἡ*, plata, naknada, odšteta, globa, zadovoljština. Stoga **a)** kazan, osveta, *τίσιν διδόναι* ili *ἐκτίνειν* kao *poenam dare*, trpjeti kazan, *τινός* za što; takođ. person. boginja osvetnica (i u plur.). **b)** nagrada.

Τισαφέρνης ili ***Τισσαφέρνης***, *ους, ει* (*poz.* takođ. *ου, ῃ*), *η* i *ην*, vok. *Τισσαφέρνη, ὁ*, perzijski satrap u Joniji i Kariji, u savezu sa Spartom, g. 411. ugovara preko Alkibijada s Atenom, prati mlađega Kira u Susu, opada ga kod Artaks.; poslije bitke kod Kunakse g. 401. ubija grčke vojvode, g. 400. hoće da osvoji jonske gradove, kojima Sparta šalje u pomoć Tibrona i poslije Agesilaja, koji ga g. 395. pobijedi na Paktolu; nato ga svrgnu, a nasljednik njegov Titraust dade ga od Arijeja smaknuti.

τιταίνω, v. *τείνω*.

Τῑτάν, *ᾶνος, jon.* ***Τιτήν***, *ῆνος, ὁ*, u plur. Titani, sinovi Uranovi i Gejini, pređašnje pleme bogova, kojemu pripadahu Okean, Kej (*Κοῖος*), Hiperion ili Helije, Japet (otac Prometejev) i Kron. Oni zbaciše svoga oca s prijestola i zavladaše nebom. Ali Zeus ih baci u Tartar. Otd.

Τιτανο-κράτωρ, pobjednik Titanâ.

Τιτανο-κτόνος, 2. *poz. ep.* koji ubija Titane.

τιτανώδης, 2. *poz.* titanski, kao Titani.

τίτανος, ἡ, kreč, sadra; *τιτάνου ἀπόπλυμα poz.* vapnenjača, sadrena voda.

Τίτανος, *ὁ*, mjesto i gora u Tesaliji.

Τῑτᾰρήσιος, pritoka Penejeva u Tesaliji, s. Saranto Poros.

τίτας, α, ὁ, poet. koji osvećuje, osvetnik.

Τιτήν, v. *Τιτάν*.

τῑτθη, *ἡ* (*θῆσθαι*, sisati), dojkinja. Otd.

τιτθεύω biti dojkinja, i

τιτθεία, ἡ, služba dojkinje.

τιτθός, ὁ, sisa (materina).

τίτλος, ὁ, N. T. *(titulus)*, natpis.

τιτός, 3. (*τίνω*), *ep.* naplaćen, *ἔργα* djela osvetnička.

Τίτος, ου, drug sv. Pavla (ne onaj u djel. apost. 18, 7), pokršten poganin (ne = Silvan).

τιτράω, pozni spor. obl. za *τετραίνω*, v. r.

τιτρώσκω, v. *τρώω*.

Τῐτυός, *ὁ*, sin Gejin, gorostas, koji je Letu htio silovati, zašto ga njezina djeca ubiju, a u podzemnom svijetu neprestano mu jastrebovi kljuju jetru, koja opet iznova naraste.

Τιτύριος, *Q. Titurius Sabinus*, legat Cezarov u galskim ratovima.

Τίτυρος, ὁ, buk. ime jednoga kozara.

τῐτύσκομαι (mj. *τιτυκ-σκομαι*, osn. *τυκ, τυχ, τεύχω*), *ep.* i *buk.*, samo prez. i impf., **1.** = *τεύχω*, praviti, graditi, prirediti, *πῦρ* naložiti, *ἵππους* prezati. **2.** = *τυγχάνω, τυχεῖν*, **a)** gađati, nišaniti, omjeriti, aps. ili *τινός*. **b)** pren. sa i bez *φρεσί* pameću smjerati, težiti, namjeravati, i o feačkim lađama, koje se pomišljaju da imadu dušu (Od. 8, 556).

τίφθ', *ep.* = *τίπτε*, v. r.

τῖφος, τὸ, buk. močvara.

τίω, v. *τιμάω*.

τλᾶ-, v. *τλη-*.

τλή-θυμος, 2. *buk.* strpljiva srca, strpljiv.

τλημοσύνη, ἡ, poz. strpljivost, ustrpljenje, ustrajnost. Od

τλήμων, *ονος, ὁ, ἡ, dor.* *τλάμων* (*τλῆναι*), **1.** izdržljiv, t. j. **a)** postojan. **b)** preduzimljiv, smjelan, drzak, otvoren, bezobrazan, bezočan. **2.** u trpljenju izvježban, strpljiv, mučan, bijedan, jadan, zlosrećan. **3.** koji muku

zadaje, mučan, nevoljan. Adv. *poet.* i *poz.* τλημόνως postojano.

τλῆναι, defektivni aor., rijedak u *at.* prozi, ind. ἔτλην, τλῆ, ἔτλαν mj. ἔτλησαν, imper. τλῆθι, part. τλάς, fut. τλήσομαι, perf. τέτληκα sa znač. prez., plur. τέτλαμεν, imper. τέτλαθι, opt. τετλαίην, inf. τετλάμεν(αι), part. τετληώς, ότος. Ktomu *ep.* aor. **ἐτάλασσα** (osn. ταλ, lat. *tuli, tollo*), **1.** *tolero*, **podnositi,** trpjeti. **2.** odlučiti se, usuditi se, smjeti. Konstr. τί, s inf. ili part.

τλησι-κάρδιος, 2. *poet.* = ταλακάρδιος.

τλητός, 3., *dor.* τλατός (τλῆναι), **1.** akt. *ep.* za trpljenje podoban, postojan. **2.** *ep.* i *poet.* koji se mora ili može podnositi, οὐ τλητός nesnosan.

τμάγεν od **τμήγω,** v. τέμνω.

τμήδην, *ep.* adv. (τέμνω), režući, zadirući.

τμῆμα, τό, i **τμῆσις,** εως, ἡ (τέμνω), rezotina, zarez, odrezak, režanj, komad, dio (τμῆσις takođ. razor, razvaljivanje).

τμητός, 3. (τέμνω), *poet.* i *poz.* **1.** rezan, mnogostruk (o remenju). **2.** *buk.* koji se može rastaviti.

Τμῶλος, ὁ, gora u Lidiji kod Sarda, s. Bozdag.

τό, neutr. od ὁ, ἡ, v. r.; adv.: zato; τὸ μὲν — τὸ δὲ koje — koje, sad — sad.

τόδε, *ep.* adv. (zapr. neutr. od ὅδε), **1.** ovamo, sa i bez δεῦρο. **2.** zato.

τό-θεν, *poet.* adv., **1.** odavde, otuda. **2.** odakle.

τόθι, adv. **1.** *ep.* ondje. **2.** *buk.* gdje.

I. **τοί,** *ep.* i *poet.* = οἱ i οἵ, od ὁ i ὅς.

II. **τοί,** *ep. jon. dor.* = σοί. Ktomu

III. **τοί,** enklit. čestica (zapr. *dat. eth.* od σύ), dakle (velim ti), zaista; jest, da, zacijelo, doista, uistinu, vjeruj mi, ne sumnjaj, dajući tvrdnji odlučnost. U pozivu istavlja pozvanu ličnost osob.: samo, jedino.

τοί-γαρ, *ep.* i *poet.* **τοιγαροῦν, τοιγάρτοι,** čestica, zato, dakle, stoga dakle, potom, prema tome, tako dakle doista, tako na pr.

τοῖιν, *ep.* mj. τοῖν, v. ὁ.

τοί-νυν, adv. **1.** zaključujući: no, ali, stoga dakle, tako dakle, potom dakle, upravo, baš, stoga, dakle. **2.** dodajući: dalje; ἔτι τ. ali dalje, οὐ τ. nadalje ne.

τοῖο, *jon.* i *ep.* mj. τοῦ, v. ὁ.

τοῖος, ponajv. *poet.*, **τοιόσδε,** 3. i **τοιοῦτος,** -αύτη, -οῦτον, rjeđe -οῦτο, objačano **τοιουτοσί** [τοι u trag. često = τοj], **takav,** (τοιόσδε zapr. ovakav evo, o bližnjem predmetu), sličan, nalik, te vrste, kako je upravo opisan ili će se opisati, pak: **spodoban, čestit,** uz adj. baš pravo ili sasvim; i jezgr.: tako lijep ili čestit (Il. 7, 242; Od. 4, 64), uop. izvrstan; stoga τοιουτοσί tako plemenit, kako je gore razloženo, ili: tako rđav, zao (Sof. El. 212), jadan, tvrd i t. d. Često po smislu, kao τὰ τοιαῦτα Ksen. Kir. 4, 5, 7, što je potrebno za πίνειν, ili τοιούτῳ = σκευοφόρῳ (Ksen. An. 3, 1, 10), τοιαυτί baš nešto takvo (kako je rečeno); nerijetko sa članom ὁ τ. taj takvi, taj tomu slični i t. d., τὸ τοιόνδε ovako, slič. τοιόνδε τι ovo, što slijedi, kao τοιάδε, ali ταῦτα καὶ τοιαῦτα ovo i drugo slično. Stoji koje aps. ili odgovara riječima οἷος, ὁποῖος, ὅς, ὅπως, koje s τί, τινί po čem, čim, εἴς, περί τινα prema kome, s gen., među nekojima, ili s inf. sa i bez ὥστε, ili indik. sa ὥστε. Supst. (τὸ) τοιοῦτον sa i bez gen., takav događaj, takvo preduzeće, takvo što, οἱ τοιοῦτοι takvi ljudi. Adv. stoje **a)** κατὰ τοιόνδε iz takvoga razloga, κατὰ τοιόνδε τι iz kojegagod takvog razloga. **b)** ἐν τῷ τοιῷδε ili ἐν τῷ τοιούτῳ u takvom položaju (takođ. s dod. καιροῦ), u takvom stanju, takvom zgodom, i s gen. κινδύνου u tolikoj pogibli. Slič. ἐν τοῖς τοιοῖσδε, ἐν τοῖς τοιούτοις u takvim prilikama, u Plat. Meneks. kod takve pogrebne svečanosti, kod takvoga pogreba. **c)** τοῖον, *ep.* dakle, tako, toliko.

τοιουτό-τροπος, 2. takve vrste ili kakvoće.

τοιουτώδης, 2. *poz.* takvog oblika, takve vrste.

τοῖσδεσι i **τοῖσδεσσι,** v. ὅδε.

τοῖχος, ὁ (kao τεῖχος srod. s lat. *fingere*), prijebοj, zid, i to **a)** od kuće, dvorišta, kule. **b)** bok lađeni, paluba (kao τεῖχος, v. r.).

τοιχωρυχέω, zid probiti, u kuće provaliti, krasti. U pas. biti pokraden, πρός τινος od koga.

τοιχ-ωρύχος, ὁ (ὀρύσσω), koji probija zid da krade, tat, lupež.

τόκα, *dor.* mj. τότε.

τοκάς, άδος [ᾰ], ἡ (osn. τεκ u τίκτω), *ep. poet.* i *poz.* **1.** koja rodi ili je rodila, λέαινα lavica s mladima, σῦς krmača, koja se oprasila, τοκάδα τὴν κεφαλὴν ἔχειν buči mu glava. **2.** plodan.

τοκεύς, έως, ὁ, roditelj, otac, ἡ τ. mati, obič. plur. roditelji.

τοκεῖς, οἱ, *jon.* έες, *ep.* ῆες, gen. έων i ήων, dual τοκῆε (τίκτω), roditelji, *parentes.*

τοκίζομαι, pas., biti uzajmljen ili metnut na kamate, ὑπό τινος. Otd.

τοκιστής, ὁ, kamatar, lihvenik. Od

τόκος, ὁ (osn. τεκ u τίκτω), **1.** rađanje, rođenje. **2.** porod, potomci, sin, mlado, djeca. **3.** pren. dobit, osob. od pozajmljenih novaca, kamate.

τόλμα (ᾰ u trag., na lirsk. mj. ᾱ), *poz.* **τόλμη,** ἡ, i u plur. (τλῆναι), preduzimljivost, smionost, drzost, vratolomstvo, bezobraština, bezočanstvo, u plur. κακαὶ τ. grješni čini, kao trovanje i t. d., aps. i πρός, ἔς τι.

τολμάω, *jon.* takođ. **τολμέω,** τολμήσω i t. d., pravilno, *ep.* aor. τόλμησα, *buk.* prez. ind. 2. sg. τολμῇς, fut. 2. sg. τολμάσεῖς, **1.** podnositi, trpjeti, ustrajati, *patior,* strpjeti se, dopuštati. **2.** truditi se, preuzeti, svladati se, (bez opiranja) odlučiti se, ne bojati se, htjeti, preduzeti, osob. odlučno i smjelo preduzeti, či-

niti, izvršiti, usuditi se, smjeti; drzak, smjelan, nepromišljen biti. Aps. *τολμῶν* smiono, ili *τί*, na pr. *πάντα* na sve drzak ili spreman biti, ili s inf. (i s part.).

τόλμη, v. *τόλμα*. Otd.

τολμήεις, *εσσα, εν, ep.* i *poet.*, superl. *τολμήστατε* mj. *τολμηέστατε*, i **τολμηρός**, 3., adv. **-ῶς**, komp. *-ότερον*, **1.** koji trpi, postojan. **2.** preduzimljiv, slobodan, drzak, smjelan, aps., ili *τί* u čem. Supst. *τὸ τολμηρόν* preduzimljivost, *τὸ τολμηρότερον* veća odlučnost.

τόλμημα, *τὸ* (*τολμάω*), vratolomstvo, junačko, smiono djelo ili preduzeće.

τολμήστατος, 3. superl. od *τολμήεις*.

τολμητέον, adj. verb. od *τολμάω*, v. r.

τολμητής, *οῦ, ὁ*, smjelan čovjek.

τολμητός, 3., adj. verb. od *τολμάω*, *poet.* koji se mora ili smije preduzeti, *τινί* od koga.

Τολμίδης, *ου, ὁ*, **1.** sin Tolmejev, pobjedonosni čelovođa atenski, pao u bitki kod Koroneje g. 447. pr. Is. **2.** inače lično ime.

Τολοφώνιοι, *οἱ*, stanov. Tolofona, grada ozol. Lokrana, kod dan. Kiseli.

τολῠπεύω, *ep.* i *poet.*, aor. *ep.* *τολύπευσα*, zapr. vunu na klupko (*τολύπη*) motati, stoga pren.: snovati, ili: nešto mučno (*τί*) dovršiti, izraditi, proživjeti.

τομαῖος, 3. i 2. *poet.* = *τόμιος*, v. r.

τομάω, *poet.* deziderat., (odmah) iskati rezanje.

τομεύς, *ὁ* (*τέμνω*), nož.

Τομεύς, gora kod Pila u Meseniji.

τομή, *ἡ*, *dor.* **τομά** (*τέμνω*), **1.** rezanje, obrezivanje, siječenje, takođ. za liječničke operacije i škopljenje. **2.** rezotina, zarez, udarac. **3.** odrezani komad, režanj, i napose **a)** okresan ugao. **b)** okrajak grede, panj.

τόμιος, 2. rezan, priređen.

τόμος, *ὁ*, *poz.* *ep.* režanj, komad.

τομός, 3. oštar, komp. *-ώτερος*.

τόνος, *ὁ* (*τείνω*), **1.** ono, čim se što napinje, žica, uže, pojas. **2.** napinjanje, napetost, sila. **3.** dizanje, **a)** glas, *τόνος ψυχῆς* glas duše. **b)** dizanje u stihu, arza, mjerilo. **c)** isticanje boje, boja (takođ. politička).

τοξάζομαι, *ep.* dep., fut. *-άσσομαι*, strijelu odapeti, *τινός* u koga.

τοξάριον, *τὸ*, *poz.* demin. od *τόξον*, v. r.

τοξ-άρχης, *ου*, *poz.* i **τόξ-αρχος**, *ὁ*, čelovođa strijelaca (v. *τοξότης*).

τοξεία, *ἡ*, *poz.* strjeljačka vještina.

τόξευμα, *τὸ* (*τοξεύω*), (odapeta) strijela, napose **a)** hitac strijele (i za riječi). **b)** dohvat, domet, koliko se strijelom dobaciti može. **c)** u plur. meton. strijelci.

τοξευτής, *οῦ, ὁ*, *ep.* strijelac.

τοξευτός, 3. *poet.* prostrijeljen, ustrijeljen, strijelom ubijen, s *ἐκ Φοίβου δαμείς*, i to *ὡς λέγουσιν*, jer je Paris strijelu odapeo, a Febo ravnao.

τοξεύω (*τόξον*), strijeljati, prostrijeliti, (strijelom) pogoditi, aps. *ἐτόξευσε* Luk. Nigr. 37, običavaše strijeljati, ili *τινά, τί* koga, što, takođ. *εὔστοχα* dobro gađati, ali *τινός* u koga, *ἔς τι* u što. U pas. biti pogođen, *ἔς τι*. Pren. *καθ' ὑπερβολάν* preko mjere srećno pogoditi.

τοξ-ήρης, 2. *poet.* naoružan lukom i strijelom.

τοξικός, 3. (*τόξον*), koji luku pripada, napose: strijeljanju vješt. Supst. *ἡ τ.* strjeljačka vještina.

τοξό-δαμνος, 2. *poet.* i *τοξο-δάμας*, *ὁ*, *poet.* silan strijelac.

τόξον, *τὸ*, **1.** luk (za strijeljanje), od roga, riblje kosti ili drva, a na oba zavinuta kraja bila je prikvačena tetiva od biljnih ili životinjskih žila. Ta je tetiva samo na jednom kraju bila čvrsto svezana, a na drugom bi se zakvačila ili nategla (*ἐντανύειν* Od. 21, 97. 127. 174) istom kod gađanja. Pri gađanju pograbila se sredina luka (*πῆχυς*), tetiva bi se potegla do prsiju ili bi se luk i o zemlju upr'o, onda bi se šiljak strijele položio na *πῆχυς* i napokon strijela odapela. Kako je luk sastojao od dva dijela, stoji *poet.* često plur. mj. sing. **2.** plur. strjeljačko oruđe, luk i strijele, ili samo: strijele. **3.** najv. u plur. strijeljanje, strjeljačka vještina.

τοξοσύνη, *ἡ*, *ep.* i *poet.* strjeljačka vještina, vještina strijeljanja.

τοξο-τευχής, 2. *poet.* lukom naoružan.

τοξότης, *ου, ὁ*, vok. *τοξότα* (*τόξον*), **1.** strijelac, od starih, osob. kod Homera, prezren dio vojske. Bili su lako naoružani te su poglavito boj započinjali. Osim Skitā i Tračana bili su na glasu Krećani, u Aleksandrovoj vojsci zajedno s makedonskima njih 2000. **2.** podvornik, sudbeni podvornik, atenski oružnik. **3.** *poz.* perzijski novac sa slikom strijelca. **4.** zviježđe, strijelac.

τοξουλκός, 2. (*ἕλκω*), *poet.* koji luk napinje.

τοξο-φόρος, 2. *ep.* *jon.* i *poet.* lukonoša; supst. strijelac.

τοπάζιον, *ου, τὸ*, proziran, napola zelen dragulj, topaz, hrizolit, N. T.

τοπάζω (*τόπος*), na jedno mjesto ili jednu točku nišaniti, stoga: naslućivati, slutiti, pogađati, aps. ili s akuz. s inf. ili s *εἰ*.

το-παράπαν = (*τὸ*) *παράπαν*, v. r.

τοπικός, 3. *poz.* koji mjestu pripada, mjesni.

τοπομαχέω, *poz.* (kao od *τοπο-μάχος*), tvrdim mjestima ili čvrstim položajem odbijati ili ustavljati neprijatelja.

τόπος, *ὁ*, **1.** mjesto, kraj, *εἰς τ. ἐπόψιον* t. j. na visinu, gdje je Polinik ležao, *ἐπ' ἐσχάτοις τόποις* t. j. u Libiji. U plur. s gen. mjesta često samo za opisivanje; pren. *ὁρατὸς τόπος* vidljivi, tjelesni svijet. **2.** prilika. **3.** stalež.

τορεία, ἡ (τορεύω), *poz.* rezbarski posao, rezbarenje.
τορεῖν, v. τορέω.
τόρευμα, τὸ, *poet.* rezbarski rad.
τορευτής, οῦ, ὁ, rezbar.
τορεύω (τορός), *poz.* rezbarski raditi, uzvišeno kovati, cizelirati, gravirati; uop. uobličivati.
τορευτική, ἡ, *poz.* rezbarska vještina.
τορέω, aor. 1. (ἀντ-)ετόρησε, aor. 2. ἔτορε (τείρω), *ep. poet.* i *poz.* probušiti, probosti.
τόρμος, ὁ (τείρω), *jon.* i *poz.* **1.** sve što je probušeno, rupa, provrtina, škulja. **2.** = τόρνος, klinčić.
τόρνευμα, τὸ, *poet.* i *poz.* vrćenje, mahanje.
τορνεύω, tokarski posao raditi, kao tokar zaokružiti.
τόρνος, ὁ (τείρω, lat. *terebra*), **1.** kružni klinčić zaboden u drvo, s pričvršćenom uzicom za risanje kružnice. **2.** *poz.* središte kružnice, osovina kugle.
τορνόομαι, *ep.* med., aor. plur. τορνώσαντο, konj. τορνώσεται mj. -σηται, sebi zaokružiti, τί.
τορός, 3., adv. **-ῶς** (τείρω), zapr. koji probada ili prodire, pak o govoru: glasan, razumljiv, razgovijetan, *at.* takođ. brz. Neutr. sg. kao adv.
τορύνη, ἡ, varjača, brkljača.
Τορώνη, ἡ, grad makedonski na sadašnjem zalivu od Kasandre. I njegove razvaline zovu se Torone. Otd. **Τορωναίη ἄκρη,** glavica toronska, zvana obič. Derris, sada Kap Drepano. Stanov. οἱ **Τορωναῖοι.**
τόσος, 3., *ep.* i *poet.* **τόσσος,** 3., **τοσόσδε, τοσήδε, τοσόνδε,** i *ep.* **τοσσόσδε** i t. d., 3., **τοσοῦτος,** -σαύτη, -σοῦτον i -σοῦτο, *ep.* takođ. **τοσσοῦτος,** i objačano **τοσουτοσί, τοσαυτηί, τοσουτονί** i τοσοσδί, 3., *tantus,* **tolik,** isto tolik, **tako mnog,** tako brojan, tako dalek, tako dug, tako jak, tako odličan, naime kako je pomenuto ili će se pomenuti, stoga τοσοίδε takođ. tako malo njih, kao Ksen. An. 2, 4, 4, koje aps. ili odgovarajući riječima ὅσος, ὅσοσπερ, ὡς, ὥστε, i to supst. i adj., koje s gen. ili τί u, na, po čem, ili s inf. Napose uz εἰπεῖν, δεηθείς i slič.: samo toliko, *tantum,* stoga τοσοῦτος ὁ ἡμέτερος λόγος ovo je naša besjeda. Adv. stoji **1. a)** διὰ τοσούτου u takvoj blizini, nakon tako duga vremena. **b)** ἐκ τόσου, ἐκ τοσοῦδε od tako dugog vremena, odonda. **c)** ἐν τοσούτῳ, ἐν τοσῷδε međutim. **d)** ἐπὶ τοσοῦτον tako daleko, tako zamašno. **e)** ἐς τοσόνδε, ἐς τοσοῦτον tako daleko, dotle, tako jako, aps., ili τινός u čem, pa sa i bez τοῦ χρόνου na tako dugo vrijeme. **f)** κατὰ τοσοῦτον toliko. **g)** μέχρι τοσούτου tako daleko ili dugo. **h)** παρὰ τοσοῦτον toliko drukčije, tako blizu, tako tijesno, gotovo. **2.** τόσῳ, τοσῷδε, τοσούτῳ, **a)** obič. s komp.: to, toliko, stim, iza ὅσῳ μᾶλλον takođ. s ispušt. μᾶλλον. **b)** bez kompar.: toliko, tako daleko, i sa sl. ὅσῳ toliko kao. **3.** τόσον, rjeđe τόσα, pak τοσ(σ)όνδε i τοσ(σ)οῦτον, toliko, tako daleko, tako dugo, za toliko, to više, ili: samo toliko, tolišno, i sa ili bez μόνον: tek samo, οὐ τ. ne toliko. Aps. ili odnoseći se na ὅσον, ὡς, ili τί u, po čem, ἄλλο τόσον uostalom, dotle, tako daleko, t. j. po čitavom tijelu osim malo dalje rečenoga dijela. **4.** pravi adv. **τόσως,** toliko.
τοσουτ-άριθμος, 2. *poet.* tako brojan.
τοσσάκι, apostr. τοσσάχ', *ep.*, *at.* **τοσαυτάκις,** adv., toliko puta, tako često.
τοσσῆνος, *buk.* = τοσοῦτος.
τό-τε, adv. vremena, **1.** o određenoj prošlosti: tada, u ono doba, u to vrijeme, τότε γε baš onda, ὁ τ. tadašnji, οἱ τ. tadašnji ljudi, savremenici, njegovo doba, ἐν τῷ τότε sa i bez χρόνῳ u tadašnje vrijeme, onda, μέχρι ili εἰς τότε i εἰς τὸ τότε dotle, doonda, ἐκ τότε odonda. **2.** aps. o prošlosti: prije, negda, takođ. o bližnjoj prošlosti: nedavno, onomadne. **3.** odnoseći se na relat. rečenicu sa ὅτε, εἰ, ἐπεί i slič. ili iza part., ili bez toga odnosa: tada, onda, sad istom, τῇ τόθ' ἡμέρᾳ na taj isti dan, (ἢ) τότ' ἢ τότε kadikad, τότ' ἤδη onda istom.
τοτέ, adv., jednom, jedamput, katkad, obič. τοτὲ μέν — τοτὲ δέ sad — sad (opet), ili τοτὲ μέν — αὖθις δέ, ili ἄλλοτε, ili tako, da u drugom članu slijedi samo δέ, ili τοτὲ δέ bez prednjega τοτὲ μέν.
το-τηνίκα = τὸ τηνίκα, u ono doba, tada; onda.
τοτοῖ i **τοτοτοῖ,** *poet.* uzvik bola: kuku lele, jao.
τοῦ i **του,** v. **τίς, τὶς** i **ὁ.**
τοὐλάχιστον, τοὔμπαλιν, τοὔμπροσθεν, τοὐναντίον, *at.* kraze mj. τὸ ἐλ., ἔμπ., ἔμπρ., ἐν.
τοὔνεκα, *ep.* stegn. od τοῦ ἕνεκα, zato, toga radi.
τοὔνομα, τοὐντεῦθεν, τοὐπί, τοὐπίσω, τοὖπος, τοὔργον, *at.* kraze mj. τὸ ὄν., ἐντ., ἐπί, ὀπίσω, ἔπ., ἔργ.
τουτάκις, adv. *poet.* = τότε.
τουτεῖ, *dor.* (*buk.*) mj. ταύτῃ.
τοὔτερον, *jon.* mj. τὸ ἕτερον.
τουτέστι, *poz.* = τοῦτ' ἔστι.
τουτί, v. οὑτοσί.
τουτόθε i **τουτῶθεν,** *buk.* odande, odatle, otud.
τόφρα (korel. od ὄφρα), *ep.* adv. vremena, **1.** dotle, međutim, takođ.: dotle dok, do to doba, odgovarajući česticama ὄφρα, ἕως, πρίν, εὖτε, ὅτε δή. **2.** međutim, uto.
τραγεῖν, aor. 2. za τρώγω, v. r.
τράγειος, 3. *poz.* jarčji, δέρμα. Tako *buk.* ἡ **τραγεία** (naime δορά), jarčja koža.
τραγ-έλαφος, ὁ, jarac-jelen, izmišljena životinja.
τρᾰγήματα, τὰ (τρᾰγεῖν, τρώγω), poslastice, slatkiš, orasi, bademi, kolačići, franc. *dragées.*
Τραγία, ἡ, i **Τραγίαι,** αἱ, ostrvo kod Sama.
τρᾰγικός, 3. (τράγος), **1.** jarčji, kao jarac. **2.** koji tragediji pripada, tragičan, u tragediji, ἀνήρ

tragik, tragični pjesnik, a bez ἀνήρ takođ. glumac u tragedijama, τρ. ἄγγελος vjesnik u tragediji, t. j. koji ima samo podređenu ulogu. Supst. τὰ τρ. tragična umjetnost, — pjesma. O τρ. διδασκαλία v. διδασκαλία.

τραγίσκος, ὁ, *buk.* jarčić, jare.

τραγο-κουρικός, 3. koji pripada striženju jaraca.

τραγο-κτόνος, 2. (κτείνω), *poet.* koji jarce ubija.

τραγό-πους, akuz. ουν, *poet.* jarčjih nogu.

τράγος, ὁ, sa i bez τῶν αἰγῶν (nema ga u *at.* prozi), jarac.

τραγο-σκελής, 2. (σκέλος), *jon.* i *poz.* s jarčjim krakovima, kozonog.

τραγῳδέω (-δός), u tragediji obrađivati ili pominjati; takođ. tragediju prikazivati (na pr. Ἀνδρομέδαν). Pren. a) nešto, na pr. τὴν ἀρετήν, kao predmet tragedije ili kao kakvu tragediju prikazivati, naprema pravoj kreposti; aps. *poz.* igrati se glume, pretvarati se. b) nešto tragičkim patosom pripovijedati ili prikazivati. Otd.

τραγῳδητός, 3. *poet.* tragički izrečen.

τραγῳδία, ἡ (-έω), i **τραγ-ῳδοί**, οἱ (ἀοιδός), zapr. jarčja pjesma, i jarčji pjevači, jer su na Dionisije pjevači ditiramba i Dionisovih zborova bili ogrnuti jarčjim kožama. Pak uop. iz Dionisovih svečanosti razvijena tragedija, ozbiljna drama, stoga καινοῖς τραγῳδοῖς kod prikazivanja novih tragedija, slič. τραγῳδῶν τῇ καινῇ ili samo τραγῳδοῖς. τραγῳδία takođ. uop. uzvišena pjesma, tragičan događaj, tužna zgoda, i τραγῳδός, ὁ, tragični pjesnik, uop. pjevač.

τραγῳδο-ποιός, ὁ, i τραγῳδιοποιός, pjesnik tragedija.

τραγῳδός, ὁ, v. τραγῳδία.

Τράλλεις, αἱ, grad u Kariji, s. Aïdin Giselhisar.

τρᾱνής, 2., adv. -ῶς (isp. τετραίνω), *poet.* i *poz.* zapr. prodirući, stoga: izvjestan, jasan, određen.

τράπεζα, ἡ (mj. τετράπεζα), 1. stô, ξενίη gostinski sto, simbol gostoljublja. U Hom. je svaki gost imao svoj sto, ali kad su gozbe učestale, jamačno je i više gostiju sjedilo za jednim. 2. osob. u plur. *missus*, franc. *le mets*, gozba, jelo, zdjela. 3. oltar, žrtvenik, stô sunčev (u Her.). 4. tezga, dućan, mjenjački sto. 5. ploča.

τραπεζεύς, *ep.* gen. ῆος, ὁ, koji stolu pripada, κύνες stolni, kućni psi, za raskošje, i za razliku od velikih domaćih i divljih pasa.

τραπεζίτης, ὁ, koji novce mijenja, mjenjač.

τραπεζο-κόμος, 2. *poz.* koji kod stola dvori.

Τραπεζοῦς, οῦντος, ἡ, 1. grad u južnoj Arkadiji, gdje je sada manastir St. Anastasio. 2. grad na jugoistočnoj obali Crnoga mora, naselje iz Sinope, s. Trebisonde, stanov. οἱ Τραπεζούντιοι.

τραπείομεν, τραπήομεν, v. τέρπω.

τράπω, τραπῆναι, v. τρέπω.

τρᾰπέω (τρέπω), *ep.* grožđe gaziti ili tiještiti, zapr. izvedeno od τρέπω. Otd.

τραπητέον, *poz.* treba se okretati, obraćati.

τρασιά, ἡ (τέρσομαι), *poet.* pleter za sušenje voća.

τραυλίζω, i med. -ίζομαι, *poet.* i *poz.* tepati, rlikati, izgovarati l mj. r.

τραυλός, 3., *jon.* i *poz.* tepajući, tepav; cvrkućući.

τραυλότης, ητος, ἡ, *poz.* tepanje (v. τραυλίζω).

τραῦμα, *jon.* i *dor.* **τρῶμα**, τὸ (τιτρώσκω), 1. zlijed, rana, na lađi: pukotina. 2. uop. poraz.

τραυματίας, ου, *jon.* **τρωματίης**, ὁ, ranjenik, koji od rane trpi, koji je od rana umr'o; u Luk. pren. oštrim riječima ranjen.

τραυματίζω, *jon.* **τρωματίζω** (τραῦμα), raniti, τινά. U pas. biti ranjen, τι na čem, u što, πολλά mnogo puta, τινί čim, ὑπό τινος od koga.

τραφέμεν, τράφεν, τράφομεν, v. τρέφω II.

τρᾰφερή, ἡ, *ep.* suha zemlja, kopno.

τραφερός, 3. (τρέφω), *buk.* mastan, ili: hranjiv.

τράφω, *dor.* = τρέφω.

τραχηλίζω, N. T. natrag nagnuti, razgaliti, t. j. očitovati. Otd.

τραχηλισμός, ὁ, izvraćanje vrata, pritisak na vratu.

τράχηλος, ὁ, vrat, šija.

Τρᾱχίς, ῖνος, *jon.* **Τρηχίς**, ῖνος, ἡ, grad u Tesaliji na Eti, u okružju Τρηχινίη, gdje je takođ. 6 stadija daleko od staroga grada ležala od Spartanaca sagrađena Ἡράκλεια ἡ ἐν Τραχῖναις ili Τραχῖνι kod dan. sela Mustafa bej. Stanov. οἱ Τραχίνιοι od adj. Τραχίνιος, 3.

τρᾱχύνω. perf. pas. τετράχυσμαι (takođ. -υσμαι i -υμμαι), inf. -ύνθαι, aor. pas. part. τραχυνθείς, 1. akt. a) tranz. hrapavim činiti. b) intr. hrapav biti. 2. pas. pren. mrzovoljast, ogorčen biti, aps. i πρός τινα, ili φωνῇ početi kriještati.

τρᾱχύς, εῖα, ύ, *ep.* i *jon.* **τρηχύς**, fem. *jon.* τρηχέη (*buk.* τρηχύς kao fem.), adv. **τραχέως**, *jon.* **τρηχέως**, komp. τραχύτερον, superl. *jon.* τρηχύτατα (ταράσσω, τέτρηχα), **hrapav**, tvrd, kršan, kamenit, neravan, gredovit. Napose χερσόνησος ἡ τρηχέη καλεομένη najistočniji dio Krima. Pren. otresit, strastven, oštar, strog, aps. ili τινί od čega.

τρᾱχύτης, ητος, ἡ, hrapavost, neravnost, pren. tvrdoća, žestina, oštrina, strogost.

τρᾱχύ-φωνος, 2. *poz.* hrapava glasa, tvrda jezika.

τράχων, ωνος, ὁ, *poz.* kršan kraj.

Τραχωνῖτις, ιδος, ἡ, kršan kraj između Antilibanona i Arabije kod Botaneje Damasku na jug, pun razbojnikâ.

Τρεβάτιος, *C. Trebatius Testa*, prijatelj Ciceronov i Cezarov.

τρεῖς, τρία, τριῶν, τρισί (osn. τρι, lat. *tri*, *tres*, *tria*), **tri**, οἱ τρεῖς njih trojica, τὰ τρία troje, τρεῖς καὶ δέκα **trinaest.** (Τρεῖς κεφαλαί v. κεφαλή.)

τρέμω, samo prez. i impf., *tremo*, drhtati,

pren. bojati se, *πρὸς δίκης* s pravom, i to *τί, τινά, περί τινος*, s inf., takođ. s *μή* i opt.

τρεπτός, 3. adj. verb. od *τρέπω*, *poz.* promjenljiv.

τρέπω (osn. *τρεπ* [mj. *τρεκ*, v. *ἀτρεκής*], lat. *torqueo*), spreže se opć.: fut. akt. *τρέψω*, med. *τρέψομαι*, aor. 1. akt. *ἔτρεψα*, med. *ἐτρεψάμην*, aor. 2. akt. (*ep. poet.*) *ἔτρᾰπον*, med. (općenito) *ἐτρᾰπόμην*, perf. akt. *τέτροφα* (-*αφα*), med.-pas. *τέτρᾰμμαι* (3. pl. *ep.*, *poet.* i gdjekad *at.* *τετράφαται*, plpf. (*ἐ*)*τετράφατο*), aor. 1. pas. *ἐτρέφθην*, aor. 2. *ἐτρᾰπην*, fut. pas. (*poz.*) *τραπήσομαι*, — tako i u Hom. (samo često bez augm.), u Her. obič. **τράπω**, impf. iter. *τράπεσκε* i aor. pas. *ἐτράφθην* (takođ. Od. 15, 80) [ali svagda *τρέψω, ἔτρεψα*, a sad često i *τρέπω*], —

I. tranz. 1. akt. i pas. **vrtjeti, obraćati, okretati,** upravljati, tjerati, ravnati, napose **a)** navrnuti, nagnati, navlačiti, namamiti, navesti, upotrijebiti. **b)** (*πάλιν*) obrnuti, *verto*, okrenuti, dati okrenuti, vratiti, natrag dovesti, i bez *πάλιν:* u bijeg nagnati, rastjerati (Her. 4, 128), pobijediti, srušiti, oboriti. **c)** odvraćati (Il. 8, 51), odbijati, zapriječiti. **d)** mijenjati, promijeniti, preokrenuti koga. *Τινά, τί*, i to *ἀνά, ἐπί, ἐς, κατά, παρά, πρός τι, ἐπί τινι* ili adv. mjesta: kamo, na što, *πάντα εἰς σέ* sve na tebe odvratiti, tebe postaviti na mjesto, ili s adv. *φύγαδε* i slič., *ἀπό τινος* od čega. **2.** med. (*τρέπομαι, τρέψομαι, ἐτρεψάμην, τέτραμμαι*) **a)** od sebe odvratiti, protjerati, u bijeg natjerati, *τινά*, i to *τινί* čim, *ἔκ τινος*. **b)** *τὰς γνώμας* njihovo mišljenje preokrenuti, *πρός τι* prema čemu.

II. intr. rijetko akt., a od med. često *τρέψομαι*, veoma rijetko aor. 1. *ἐτρεψάμην*, svagda aor. 2. *ἐτρᾰπόμην*, i svi pasivni oblici, — **okretati se,** obratiti se, uzeti pravac, *πάλιν* obrnuti se, vraćati se, natrag ići; krenuti, zaputiti, naginjati (Her. 4, 78), saviti se, podati se, dati se na što, stupati, ići (Il. 23, 53), hvatati, baviti se, početi, pozornost svoju svratiti, misliti, ići za čim, namjeravati, aps., ili *εἰς, ἐπί, κατά, πρός τι* na što, *ἐπί, πρός τι* takođ. protiv čega, *πρὸς ὕβριν* griješiti, *ἐς ἀλκήν* braniti se, opirati se (Her. 4, 125), *τὸ τετραμμένον τῆς πόλεως πρός τι* prema čemu obrnuti dio grada, takođ. *εἴς τι* i *διά τινος*, slič. *τετρ. πρός τι* prema čemu okrenut, *ὥς τινα* prema komu, *ἐπί τινα* takođ. protiv koga, *τινί* čim, *ἔν τινι* u čem, *πρός τινα* svratiti se, navratiti se kod koga, ka komu, *ἐπί τινα* obratiti se na koga, naložiti mu, takođ. s inf. Napose **a)** potucati se, općiti, *ἀνά τι* ili *τὴν ὁδόν* putem udariti ili krenuti (Her. 5, 15), *κατά τι* kamo, *ἐπί τι* za čim. **b)** sa i bez *φυγήν, φυγῇ, φύγαδε* okrenuti se, u bijeg nagnuti (Her. 5, 64), u bijeg natjeran biti, *ὑπό τινος* od koga, *ἀπό τινος* odakle. **c)** odvratiti se, *τινός* i *ἑκάς τινος* od koga. **d)** mijenjati se (Od. 3, 147), promijeniti se (Il. 17, 733), aps. *τετραμμένος* preokrenut, koji se premislio (Her. 9, 34), ili *πάσας τροπὰς τῆς ψυχῆς τρ.* proći kroz sve prekretnje svoje duše, ili s inf., misao se preokrenula.

τρέφω, *dor.* *τράφω* (osn. *τρεφ*), spreže *at.* fut. akt. *θρέψω*, med. *θρέψομαι* (isp. II.), aor. 1. akt. *ἔθρεψα*, med. *ἐθρεψάμην*, aor. 2. *ἔτρᾰφον* (rijetko tranz., obič. intr., v. II.), perf. akt. *τέτροφα* (tranz. i intr.), med.-pas. *τέθραμμαι*, inf. *τεθράφθαι* (-*τράφθαι*), aor. 1. pas. *ἐθρέφθην*, obič. aor. 2. pas. *ἐτράφην*, fut. pas. (*poz.*) *τραφήσομαι*, adj. verb. *θρεπτέος*, ktomu *ep.* bez augm. *τρέφον, θρέψα, τράφον* (s inf. *τραφέμεν*) i *τράφη* (s 3. pl. *τράφεν*) i *poet.* perf. 3. pl. *τετράφαται* i *τεθράφαται*,

I. tranz. 1. akt. **a)** čvrstim ili gustim činiti, usiriti (mlijeko) (Od. 9, 246), *τί*. **b)** velikim činiti, krijepiti, **hraniti,** držati, izdržavati, gajiti, odgajati, othraniti, dati da raste, njegovati, imati (Sof. OC. 186 *ὅ τι τέτροφεν* što je othranila, u sebi ima), *τινά, τί*, i to *τί* kao ili za nešto, takođ. *πρός τι* za što, *τινί* komu, *ἀπό τινος* od čega. **2.** med. sebi, za sebe hraniti, odgajati, uzdržavati.

II. intr. od akt. aor. 2. (*ἔ*)*τραφον, τραφέμεν* i perf. *τέτροφα*, od med. fut. *θρέψομαι*, i svi pas. oblici **a)** ugrušati se, stisnuti se, zgusnuti se (Od. 23, 237), uhvatiti se, *περί τινι*. **b)** hraniti se, izdržavati se, hranu nahoditi, obrazovati se, rasti, odrasti, biti othranjen, odgajati se, udilj živjeti, starjeti, ili aps. *τρεφόμενος ἀποθνήσκει* t. j. pod maternjom njegom, ili *τί* kao što, *τινί* i *ἔν τινι* u, po čem, *ἀπό, ἔκ, πρός, ὑπό τινος* od koga, čega, *πατρὸς τραφείς* očev hranjenik, t. j. sin, ili jezgr. *τεθραμμένος εἰς πολυσαρκίαν* ugojen do debljine.

τρέχω (osnove *τρεχ* i *δρεμ, δρᾰμ-ε*), spreže *at.* fut. *δραμοῦμαι*, aor. *ἔδραμον*, perf. *δεδράμηκα*, ktomu *ep.* i *poet.* aor. (*ἔ*)*θρεξα*, iter. *θρέξασκον*, perf. 2. *δέδρομα*, i *jon.* fut. *δραμέομαι*, **trčati,** juriti, hitjeti, *τρέχων* trčeći, brzim korakom, skokom, s *περί* vijati se, *ἐπί τι* za čim, na što, *εἴς τινα* ka komu, do koga, *ἐξ οὐρίων* povoljnim vjetrom. Pren. **a)** uspijevati, *τοῦ προσωτάτω* do krajnosti. **b)** (*ἀγῶνα*) biti u pogibli, *περί τινος* za koga, što, ili s inf. o utrkivanju, *ἔδραμε νικᾶν* pobijedio je kod utrke.

τρέω (osn. *τρεσ*, lat. *terreo* mj. *terseo*), rijetko u *at.* prozi, aor. 1. *ἔτρεσα*, *ep.* *τρέσσα*, adj. verb. *ἄ-τρεστος*, drščući bježati (tako svagda u Hom.), drhtati, strepiti, bojati se, aps., ili *τινά, τί* (od) koga, čega, *ὑπό τινι* pod čim, t. j. od čega, *ὁ τρέσας* bjegunac, uskok.

τρῆμα, *τό* (*τετραίνω*), rupa, škulja, provrtina.

τρήρων, *ωνος, ὁ, ἡ* (*τρέω*), *ep.* i *poet.* plah, plašljiv.

τρῆσαι, τρήσω (od *τιτράω*), v. *τετραίνω*.

τρῆσις, ἡ, bušenje.

τρητός, 3. (τιτράω, probušiti), probušen.

Τρηχίς, v. Τραχίς.

τρηχύς i slič., v. τραχύς.

τρίαινα [ĭ], ἡ (τρεῖς), *ep. poet.* i *poz.* trozub, oružje Posidonovo (zapr. ribarske ostve).

τρῐαινόω, *poet.* zapr. trozubom, pak uop. potresti, uzdrmati, τί, i to τινί čim.

τρῐᾱκάς, άδος, *jon.* **τριηκάς**, ἡ (kao da je ἡ τριακοντάς), *jon. poet.* i *poz.* broj trideset. Napose **a)** sa i bez μηνός trideseti dan mjeseca (*poz.* takođ. mjesec). **b)** deseti dio spartan. obe (*tribus*, kojih je bilo 30), koji je imao 30 kuća ili porodica.

τριακονθ-ήμερος, 2. *poz.* i **τριηκοντ-ήμερος**, *jon.* od 30 dana.

τρῐᾱ́κοντα, *ep.* i *jon.* **τριήκοντα**, οἱ, αἱ, τὰ, *triginta*, indekl., trideset. Napose **a)** οἱ τρ. tridesetorica tirana, koji su g. 403. u Ateni strahovito i krvavo vladali. Kritija je među njima bio jedan od najmoćnijih. Osim njega pominju se često Eratosten, Fidon, Teramen. **b)** trideset savjetnika spartan. kraljeva.

τριᾱκοντα-έτης, stegn. **τριακοντούτης**, ους, 2., takođ. s osob. fem. **τριακονταέτις** i **τριακοντοῦτίς**, ίδος, *jon.* **τριηκοντοέτις** (-αέτις), ἡ, tridesetogodišnji, od 30 godina.

τριακοντά-ζυγος, 2. *buk.* sa trideset veslačkih klupa.

τριακονταπλάσιος, 3. tridesetorostruk, trideset puta toliki.

τριακοντ-αρχία, ἡ, vlada tridesetorice.

τριακόντ-ορος, u Her. **τριηκόντερος**, ἡ (ἐρέσσω), ratni brod sa trideset veslačkih klupa.

τριᾱκόσιοι, 3., *ep.* i *jon.* **τριηκ.**, dat. plur. fem. τριηκοσίῃσι, trista. Napose **a)** οἱ τρ. ἱππῆς po izboru mladi Spartanci, v. ἱππεύς. **b)** odbor najbogatijih Atenjana, koji je bio na čelu simorijama, i to po 15 u svakoj simoriji; on je morao porez predujmiti, ali je zato bio gospodar ostalih članova simorije. **c)** četa Leonidina u Termopilama.

τριᾱκοστός, 3. (τριάκοντα), trideseti.

τριακτήρ, ῆρος, ὁ (τριάζω svladati, zapr. o šakobiji, na zemlju tri puta oboriti, od τρεῖς), *poet.* pobjednik.

τριάς, άδος, ἡ (τρεῖς), trojstvo.

τριβακός, 3. (τρίβω), *poz.* ostrugan, istrošen, trošan.

Τριβαλλοί, οἱ, tračko surovo pleme u današnjoj Srbiji i Bugarskoj. Otd. **Τριβαλλικὸν** πεδίον. (U Ateni nadimak.)

τρῐβή, *dor.* **τριβά**, ἡ (τρίβω), zapr. trenje, stoga pren. **a)** satiranje, trošenje, τινός. **b)** bavljenje, vježbanje, česta upotreba, βίου življenje, životni usud. **c)** boravljenje, odgađanje, zatezanje, aps. τριβὴν ἐνδιδόναι dati vremena, ἐς τριβὰς ἐλᾶν zavlačiti, i elipt. μὴ τριβὰς ἔτι nema više oklijevanja, ili τινός dužina, dugo trajanje čega. **d)** utrt put, cesta, = τρίβος.

τρί-βολος, ὁ, *poz.* bodljikava škodljiva biljka, bodalj.

τρῐ̂βος, ὁ i ἡ (τρίβω), **1.** cesta, utrenik. **2.** = τριβή.

τρίβω (osn. τριβ : τρῑβ, ῑ samo u τρῑβῆναι, inače ῐ), τρίψω i τρίψομαι (takođ. s pas. znač.), ἔτριψα i ἐτριψάμην, τέτριφα i τέτριμμαι, inf. τετρῖφθαι, (ἐτρίφθην, obič.) ἐτρίβην, τρῑβήσομαι, ἄτριπτος, ktomu prez. konj. *buk.* 1. pl. τρίβωμες, inf. *ep.* τριβέμεναι, fut. akt. *buk.* 3. pl. τρίψοντι, i perf. pas. 3. pl. *jon.* τετρίφαται,

1. **trti**, τί što, i to τινί na čem, u pas. trti se, πρός τι o što. Napose: okretati, vrtjeti (Od. 9, 333), ili κρῖ ječam vrijeći (volovima) (Il. 20, 496). **2.** **a)** nešto uvelike tjerati, u pas. mnogo baviti se čim, privikavati se na što, τινί. **b)** zatezati, zavlačiti, jezgrovito: zatrajati se, oklijevati, aps., ili θυραίαν (τριβήν) pred vratima zadržavati se, boraviti. **3.** otirati, oguliti, trošiti, aps., ili τινός što, od čega. Napose: satrti, slabiti, istrošiti, pritijesniti, zlostaviti, mrcvariti, mučiti, τινά, τί, i to τινί čim. U pas. istrošiti se, umoriti se, u perf. iznemogao sam ili klonuo sam, περί τι u čem, τινί čim, od čega. **4.** med. **a)** gnjesti se, dropiti se, dati se masirati. **b)** marljivo raditi, mučiti se, ἀμφί τινι.

τρίβων [ῐ], ωνος, ὁ, ἡ, i demin. **τριβώνιον**, τὸ, **1.** adj. (τρίβων), *jon. poet.* i *poz.* trven, izvježban, vješt, τινός i τί u čem. **2.** supst. ὁ τρ. i τὸ τρ. spartanska kabanica, kraća i uža nego ἱμάτιον, od prosta sukna, ali ne tako gusta i topla, stoga obična nošnja siromašnijih i od Sokratovih vremena nošnja filozofa.

τρί-γαμος, 2. *buk.* treći put oženjen (udata).

τρι-γέρων, ὁ, *poet.* veoma star, prastar.

τρῖγλα, ili τρίγλη, ἡ, *ep.* bradovatica, barbun (morska riba).

τρί-γληνος, 2. *ep.* sa tri bisera slična zjenici u redu.

τρί-γλῠφος, ἡ (γλύφω), i τρίγλυφον, τὸ, *poet.* i *poz.* trostruki raspor, nakit na pročelju dorskih hramova, *triglyphus*.

τρι-γλώχῑν, ινος, ὁ, ἡ, *ep.* i *poz.* troračvast, trorezan.

τριγονία, ἡ, treće pokoljenje. Od

τρί-γονος, 2. *poet.* tri puta rođen; pjesnički mj.: tri.

τρίγωνος, 2. *poz.* trouglast. Otd. **τρί-γωνον**, τὸ, **1.** trokut. **2.** glazbeni stroj.

τρί-δουλος, ὁ, *poet.* trostruk rob, u trećem koljenu, pren. čovjek sasvim niska roda i nitkov.

τρι-έλικτος, 2. (*ep.*) tri puta, t. j. mnogo puta savijen, trogub.

τρι-έσπερος, 3., *poz.* od tri večeri ili noći; na tri večeri, tri noći dug.

τριετηρίς, ίδος, ἡ, *jon. poet.* i *poz.* trogodišnjica, trogodišnja svetkovina, t. j. koja se vraća

svake treće godine (ako možda ne svake druge, *tertio quoque anno*).

τρι-έτης, i **τριετής,** οῦς, 2. trogodišnji. Adv. **τρί-ετες,** tri godine dana.

τριετία, ἡ, *poz.* vrijeme od tri godine (Plut. C. Gr. 2 treba da stoji *διετίαν*).

τρί-ζυγος, 2. *poet.* trostruk.

τρίζω, perf. *τέτριγα,* part. *ep.* -*ώς,* ῶτος, *ep. jon.* i *poz.* onomat. riječ: cvrčati, cvrkutati, cičati, škripati, zujati; isp. *τρύζω.*

τριηκάς, τριηκ...., v. *τριακάς* i t. d.

τριηραρχέω (*τριήραρχος*), biti trijerarh, zapovjednik lađe, aps., i *τινός* jedne lađe, ili *τριηραρχίας* trijerarhije davati ili na sebe uzimati, na pr. *εἰς Κύπρον, ἀπό τινος,* trošak za to od čega namiriti; u Ateni najskuplji teret za građane. Trijerarh je naime morao za svoj brod namaći momčad, oruđe za lađu, u redu držati lađu, plaćati i uzdržavati momčad. — Od 356. g. bilo je 1200 najbogatijih građana stalno vezano na taj trošak, i to razdijeljeni na 20 simorija sa sintelijama (najviše od 16 ljudi); svaka sintelija davala je lađu, a država opremu; ti su najbogatiji bili *ἡγεμόνες,* davahu predujam, iznajmljivahu opremu onima, koji bi iskali najmanje, i utjerivahu svoje troškove od sintelije. Poradi kojekakvih nejednakosti pri tome predložio je Demosten 340. g., da se uvedu porezni razredi; koji su imali glavnicu od 10 talenata, morali su nabaviti trijeru, a koji manje, složiti se u sinteliju. Kad bi protekla godina, ispitivahu logisti račune. No poslije se uzimalo više njih za nabavu jedne lađe te se davahu i druge olakšice. Lađa je stajala između 40 mina i jednoga talenta, t. j. otprilike 3840—5760 K.

τριηραρχία, ἡ, nabavljanje i upravljanje ratne lađe, i to ponajpr. trijere, v. *τριηραρχέω.*

τριηραρχικός, 3. koji se tiče trijerarha, *νόμος* zakon predložen g. 340. od Demostena kao pomorskog predstojnika, kako bi se popravile pomorske prilike. Supst. *τὸ τρ.* pomorska uprava.

τριήρ-αρχος, ὁ (*ἄρχω*), trijerarh, zapovjednik ratne lađe, u Ateni napose onaj, koji je ratnu lađu (trijeru) morao opremiti i obič. sam njome upravljati (v. *τριηραρχέω*).

τριηρ-αύλης, ου, ὁ (*αὐλέω*), lađeni svirač, koji je veslačima na ratnim brodovima frulom davao takt za veslanje.

τρι-ήρης, ἡ, naime **ναῦς,** gen. plur. *jon.* **τριηρέων,** *at.* **τριήρων** (**τριηρῶν**) (osn. *ἀρ, ἀραρίσκω*), troveslanica, trijera, ratna lađa, koja je na svakoj strani imala po tri veslačke klupe jednu nad drugom. To su u Grkâ, a osob. u Atenjana bili laki i brzi ratni brodovi, a vrlo rijetko prijehodi za prevoženje konjâ.

τριηρῖται, οἱ, momčad ratne lađe (trijere).

τριηρο-ποιός, ὁ, graditelj ratnih brodova (trijerâ).

τριθ-ημέρῃ, *jon.* = *τρίτῃ ἡμέρᾳ,* prekojučer.

Τρικάρανον, τὸ, gora i tvrđava u Flijasiji.

τρι-κάρηνος, 2. *jon.* i *poet.* troglav.

τρι-κέφαλος, 2. *poet.* i *poz.* troglav.

Τρίκη i **Τρίκκη,** ἡ, grad u Tesaliji na Peneju, gdje su nastavali Asklepijadi, s. Trikala.

τρί-κλινον, τὸ, *poz.* stô sa tri počivala, t. j. u Grkâ, gdje je na svakom počivalu (*κλίνη*) obično ležalo samo po dvoje čeljadi, za 6, a u Rimljana za 9 ljudi, *ἐν τρικλίνῳ εἶναι* imati tri počivala. Od

τρί-κλινος, 2. *poz.* sa tri počivala (*κλίνη*).

τρι-κόρυθος, 2. *poet.,* i

τρί-κορυς, υθος, ὁ, *poet.* s trostrukim obodom na kacidi, tako da se činilo, da su tri kacide jedna na drugoj.

τρί-κρᾱνος, 2., *poet.* = *τρικάρηνος,* troglav, obič. o Kerberu.

τρικυμία, ἡ, treći, t. j. veliki val, u plur. udaranje valova, zapljuskivanje mora. Pren.: pljusak, navala.

τρι-λάγυνος, 2. *poz.* koji drži tri boce.

τρί-λλιστος, 2. *ep.* (*λίσσομαι*), trostruko isprošen, trostruko drag.

τριλογία, ας, ἡ, tri tragedije, kojima su se počevši od Eshila tragici u Ateni kod Dionisovih svetkovina natjecali, trilogija, na pr. Eshilova Orestija. Obič. se dodavala satirska drama, a sva četiri komada zvala su se onda i *τετραλογία.*

τριλοφία, ἡ (*λόφος*), *poet.* i *poz.* zapr. trostruka perjanica, pak: kacida s trostrukom perjanicom.

τρί-μετρος, 2. koji sastoji od tri metra (dipodije), od 6 stopa.

τρίμηνος, 2. (*μήν*), *jon. poet.* i *poz.* tromjesečni. Supst. *τὴν τρ. ἑκάστην* svaka tri mjeseca.

τρῖμμα, τὸ (*τρίβω*), *poet.* ono što je trto, lukavac.

τριμοιρία, ἡ, trostruka plata.

τρί-μοιρος, 2. *poet.* trostruk.

τρί-μορφος, 2. *poet.* troličan, od tri lika.

Τρῑνακρία, staro ime Siciliji, možda postalo od Homer. *Θρινακίη,* prislanjajući se na *τρεῖς* i *ἄκρον,* poradi triju glavica toga otoka, koje mu određuju oblik.

τριξός, v. *τρισσός.*

τρί-οδος, ἡ, raskršće.

τρι-όδους, οντος, ὁ, ἡ, *poz.* koji ima trozub; ὁ *τρ.* trozub, ostve (za hvatanje ribe).

Τριόπιον, τὸ, u Teokr. *Τρίοπος κολώνη,* glavica karijska kod Knida, s. Kap Krio. Tu su se pored Demetre uvelike štovali Posidon, Nimfe i osob. Apolon, koji se zato i zove ὁ **Τριόπιος.** Dorski su gradovi ondje slavili svoje narodne i savezničke svetkovine.

τρι-πάλαιστος, 2. *jon.* tri podlanice širok, t. j. $^1/_2$ lakta = 0·246 m.

τρι-παλτος, 2. *poet.* tri puta zamahnut.

τρι-πάροδος, 2. *poz.* sa tri prilaza, na tri boja, trokatan.

τρι-πάχυντος, 2. *poet.* tri puta nahranjen, naime krvlju svoga roda, dakle: veoma krvoločan.

τρι-πέτηλος, 2. *ep. poet.* trolistan.

τρίπηχυς, υ, gen. εος, tri lakta dug = 1·476 m.

τρί-πλαξ, 2. *ep.* trostruk.

τριπλασιάζομαι, *poz.* pas., potrostručiti se.

τρι-πλάσιος, 3. i τριπλασίων, 2. *poz.* (isp. διπλάσιος), *triplex*, trostruk, tri puta tolik, τινός kao što, takođ.: tri puta tolik (koliko prije). *Poz.* τριπλάσιος λόγος snošaj trećih potencija (matem.).

τρί-πλεθρος, 2. tri pletra dug ili širok, 300 grč. stopa = oko 95 m.

τρι-πλοῦς, ῆ, οῦν, 3., stegn. od -όος, trostruk; napose τριπλῆ ὁδός raskršće. *Triplex.* Adv. **τρι-πλῇ**, *ep.* i *poz.* trostruko, na tri načina.

τρι-πόθητος, 2. *poz.* trostruko, t. j. živo zaželjen.

Τρί-πολις, εως, ἡ, bogat grad u Fenikiji, na obronku Libanona, koji je sastojao od tri dijela, jedan od drugoga udaljen jednu stadiju, a svaki imao svoj zid, s. Tarâbulus. Osnovali ga zajedno Tir, Sidon i Arad.

τρι-πόλιστος, 2. (πολίζω = πολέω), *poet.* tri puta, t. j. mnogo puta obrnut, često zazvan, οἶκτος.

τρί-πολος, 2. (πολέω), *ep.* koji se može tri puta orati, dakle i tri puta žeti.

τρί-πους, ποδος, ὁ, ἡ, *ep.* takođ. **τρίπος**, **1.** adj. (akuz. τρίπουν), **a)** tronog, na tri noge, za starca, koji ide o štapu. **b)** tri stope dug. **2.** supst. ὁ τρ. (akuz. τρίποδα), **a)** tronog, *tripus*, obič. kotao na tri noge, za kuhanje ili grijanje vode, no i za miješanje vina ili samo za ures u sobi, stoga često za nagradu kod igara ili zavjetni dar, gdjekad od zlata. Stoga su χορηγικοί tronozi, kakve bi dobio horeg osim vijenca. Posvetili bi se Dionisu i postavili na stupove ili na male svetinje, na koje bi se stavio natpis. — Sa zlatna tronoga sa sjedalom (ὅλμος) i osobitom posudom za ječanje proricahu i Apolon i Pitija, stoga znači ἐκ τοῦ τρ. po proroštvu. **b)** tronog stô, osob. za točenje.

τρίπτης, ου, ὁ (τρίβω), *poz.* momak, koji tare, osob. u kupalu.

Τρι-πτόλεμος, ὁ, sin Eleusisov, slavljen zato, što je širio ratarstvo i kulturu, po Platonu sudija u podzemnom svijetu.

τρί-πτυχος (πτύσσω), *ep.* i *poet.* **1.** zapr. koji sastoji od tri sloja. **2.** pren. trogub, trostruk.

Τρί-πυλον, τὸ, ime vratima u Halikarnasu.

Τριπυργία, ἡ, mjesto na Egini.

τρί-πωλος, 2. *poet.* sa tri konja.

τρί-ρρυμος, 2. *poet.* sa tri rude.

τρίς [ῑ] (lat. *ter*), adv., tri puta, često označuje neodređenu množinu, ili uzvisuje pojam pridjeva, podjedno je svet broj, stoga τρὶς ἐννέα svečani izričaj divinacije, εἰς τρίς do tri puta.

τρισ-άθλιος, 3., *poet.* i *poz.* tri puta, t. j. veoma nesrećan.

τρισ-άσμενος, 3., tri puta, t. j. veoma rad.

τρισ-καί-δεκα, οἱ, αἱ, τὰ, indekl., trinaest, *poz.* mj. *at.* τρεῖς (τριῶν, τρισί) καὶ δέκα.

τρισκαιδεκα-έτης, ες, od 13 godina.

τρισκαιδεκά-πηχυς, υ, *buk.* trinaest lakata dug.

τρισκαιδεκα-στάσιος, 2. *jon.* trinaesterostruk, χρυσίον τρ. λογιζόμενον t. j. računajući trinaesterostruko srebra.

τρισκαιδέκατος, 3. *ep.* i *poz.* trinaesti. Supst. ἡ τρ. trinaesti dan.

τρί-σκαλμος, 2. *poet.* i *poz.* sa tri veslačke klupe.

τρισ-κατάρατος, 2. tri puta, t. j. veoma proklet.

τρι-σκελής, ές (σκέλλω), veoma suh, tvrd.

τρισ-κοπάνιστος, 2. (κοπανίζω, κόπτω), tri puta satrt, t. j. vrlo fin.

τρίσ-μάκαρ, ἄρος, ὁ, ἡ (možda bolje pis. τρὶς μ.), *ep.* i *poet.* tri puta srećan, presrećan.

τρισμός (τρίζω), ὁ, *poz.* cvrčanje, zujanje, škripanje.

τρισ-μύριοι, 3. tri puta 10.000, t. j. trideset tisuća.

τρισμυριοπλασίων, 2. *poet.* tridesetotisućerostruk.

τρισ-όλβιος, 3. *poet.* i *poz.* = τρίσμακαρ.

τρί-σπονδος, 2. *poet.* trostruko prikazan, τρ. χοαί t. j. trostruka žrtva ljevanica od vina, mlijeka i meda (ili ulja).

τρισσός, *at.* **τριττός**, *jon.* **τριξός**, 3. (τρεῖς), trostruk, u plur. tri.

τρί-στεγον, τὸ, N. T. treći boj ili kat.

τρί-στοιχος, 2. *ep.* i *poz.*, i adv. **τριστοιχί**, *ep.* u tri reda.

τρί-στομος, 2. *poz.* sa tri ušća.

τρισ-χίλιοι [χῑ], 3. tri tisuće. Napose οἱ τρ. tri tisuće građana, kojima su tridesetorica u Ateni obrekla, da će i oni u državnoj upravi sudjelovati i da će njima suditi vijeće.

τρι-σώματος, 2. *poet.* i *poz.* sa tri tijela.

τριταγωνιστέω, biti treći glumac, treću ulogu igrati.

τριτ-αγωνιστής, οῦ, ὁ, glumac, koji je igrao treću, dakle sporednu ulogu, jer su u Ateni u svakom komadu bila samo tri glumca; glumčić.

Τριταιεῖς, οἱ, **1.** stanov. ahejskoga grada Τριταία blizu Patre (Her. 1, 145 i Plut.). **2.** **Τριταιεῖς** ili Τριτευεῖς u Tuk. 3, 101, i **Τριτέες**, οἱ, u Her. 8, 33, stanov. grada Tritije u Fokidi na međi lokridskoj.

τριταῖος, 3. (τρίτος), trodnevni, za tri dana, t. j. **a)** treći dan, τριταῖοι ἐγένοντο ἔν τινι treći dan stigoše kamo. **b)** pred tri dana (Her. 7, 196). **c)** od tri dana, tri dana star. **d)** uop. = τρίτος. **e)** treći dan, koji se povraća svaki treći dan, πυρετός.

τρι-ταλαντιαῖος, 3. *poz.*, i *poet.* i *poz.* τρι-τάλαντος, 2.

težak tri talenta (*τάλαντον*, 2, a); vrijedan tri talenta (*τάλαντον*, 2, b).

τρι-τάλας, poet. veoma nesrećan.

Τριταν-ταίχμης [jak kao Trita] **1.** sin Artabazov. **2.** sin Artabanov.

τρίτατος, v. *τρίτος*.

τριτη-μόριος, 3., s osob. femin. (*jon.* i *poz.*) ***τριτημορίς***, *ἡ* (*μοῖρα*, *μόρος*), koji iznosi trećinu, *τινός* čega, *τινί* u, po čem. Supst. *τὸ τρ.* i *ἡ τριτημορίς, ίδος*, treći dio, trećina.

τριτο-βάμων, 2. *poet.* koji hodi kao treći.

Τριτο-γένεια i ***Τριτο-γενής***, *ἡ*, pridjevak i ime Atene, što se tobože rodila na libijskom jezeru Tritonu; baš obrnuto treba misliti na stari potok Triton, koji od juga utječe u jezero Kopais, gdje je stajao i *'Αλαλκομένειον*; jer to se mjesto osob. slavilo kao postojbina Atenina.

τρίτος [ῐ], 3. (*τρεῖς*), *ep.* i *poet.* produženo ***τρίτᾰτος***, 3. (lat. *tertius*), treći. Katkad samo ispunjuje sveti broj tri = još ktomu. Ali *τρίτος αὐτός* samtreći, t. j. pored druge dvojice, *ἐκ τρίτων* kao treći. Kao supst. **1.** *ὁ τρίτος ἀπό τινος* praunuk čiji (*pronĕpos*). Ali *τρίτης μητρός* o materi, babi i prababi. **2.** *οἱ τρίτοι τῶν συμμοριῶν*, koji po imutku zapremaju treće mjesto. Čini se, da su oni uz najbogatije (*ἡγεμόνες*) i *δεύτεροι* sačinjavali nekakvo upravno vijeće. **3.** *τρίτη*, a) sa i bez *ἡμέρα* treći dan, *εἰς τρίτην* prekosjutra, ali *τρίτην ἡμέραν* znači: treći dan ili: prekjuče, jer se ubraja dan, od kojega se natrag računa. **b)** *τρίτην ἐπενδίδωμι*, t. j. *πληγήν*. **4.** *ἐπὶ τῷ τρίτῳ* kod trećega znaka. **5.** *τρίτα* **a)** treća nagrada. **b)** treće sredstvo. **6.** *ἐπὶ τῶν τρίτων*, naime *ἁμαξῶν*, kod trećega reda kolâ. **7.** *τὸ τρίτον τινός poz.* trećina čega. Kao adv. stoji *τρίτον* i *τὸ τρ.* treće, treći put, *τοῦτο τρίτον* sada treći put, ili samo: osim toga.

τριτό-σπονδος, 2. *poet.* kod treće žrtve ljevanice, koja se poslije ručka prikazivala Zeusu Spasu (Z. *σωτήρ*), dakle: uspješan, srećan..

τριτό-σπορος, 2. *poet.* treći put posijan.

τριττός, v. *τρισσός*.

τριτταρχέω, biti *τριττύ-αρχος* (*τριττυ-άρχης*) ili predstojnik jedne *τριττύς* t. j. jedne trećine file.

τριττύς, ύος, ἡ, trećina, napose: trećina atičke file, koja se opet dijeli na tri *ναυκραρίαι*.

Τρίτων [ῐ], *ωνος, ὁ*, **1.** rijeka u Libiji, koja utječe u Malu Sirtu iz močvarâ Tritoni(ti)sa, Palasa i Libije, i to kroz jezero Tritonis, s. Kabes ili po drug. El-Hamah. **2.** nekad rijeka u Beotiji (v. *Τριτογένεια*). **3.** bog jezera Tritonis, v. r. **4.** sin Posidonov i Amfitritin, morski bog s likom čovječjim i ribljim repom; kasnije više nižih bogova, koji bijahu sluge Posidonove.

Τριτωνίς, *ίδος*, i *Τριτωνιάς, ἡ, λίμνη*, jezero Tritonis u Libiji (Her. 4, 178), po svoj prilici jedno od slanih jezera (Šot ili Sobcha) Maloj Sirti na zapad; otjecalo je rijekom Tritonom (v. *Τρίτων*, 1).

Τριτωνο-μένδητες, οἱ, poz. nekakva bajna morska neman.

τρι-φάσιος, 3. *jon.* (*φαίνω*), trostruk, trogub; takođ. = tri.

τρι-φίλητος, 2. *buk.* veoma ljubljen.

Τριφύλιοι, *οἱ*, stanovnici uskoga južnoga primorja elidskoga *Τριφυλία*; adj. fem. *Τριφυλίς, ίδος*.

τρί-φυλλον, *τὸ*, *jon.* i *poz.* trolist, djetelina.

τρί-φῡλος, 2. *jon.* i *poz.* koji sastoji od tri plemena, kao Dorani.

τρίχᾰ, *ep.* i *poz.*, *ep.* takođ. ***τριχθά***, pak ***τριχῇ*** ili ***τριχῇ*** i *poz.* ***τριχῶς*** (*τρεῖς*), trostruko, na trostruk način, na tri dijela ili odjela, *τριχῇ ποιεῖσθαι* na troje dijeliti, *τρίχα νυκτός* u posljednjoj trećini noći.

τρῐχ-άϊκες, *οἱ* (od *ϝικ*, *ϝοῖκος*), *ep.* troplemeni, pridj. Dorana, koji su bili razdijeljeni na tri plemena. (Drugi: s raspuštenom kosom, od *τριχ* (*θρίξ*) i *ἀίσσω*, Maretić: vijorni perjaničari Od. 19, 177).

τρί-χαλος, 2. *poet.* na troje rascijepan, *κῦμα*.

τρίχες, v. ***θρίξ***.

τριχῇ i ***τριχθά***, v. *τρίχα*.

τρίχῐνος, 3. (*θρίξ*), dlakav, od dlaka.

τρι-χοίνικος, 2. od tri *χοίνικες* à 1·09 l = 3·3 litre, dakle kao hljeb veoma velik (isp. *ζυμίτης*), jer se za svakog momka računalo po jedan *χοῖνιξ* na dan.

τριχοῦ, *jon.* adv., na tri mjesta.

τριχόω (*θρίξ*), oskrbiti vlasima, odlakaviti.

τρίχωμα, *τὸ* (*τριχόω*), kosa, vlasi.

τριχῶς, v. *τρίχα*.

τρῖψις, *εως, ἡ* (*τρίβω*), **1.** trenje, frotiranje, masiranje, takođ. u plur. **2.** *jon.* utisak kojega tijela kod pipanja, žilav otpor.

τρι-ώβολον, *τὸ* (*ὀβολός*), tri obola = $^1/_2$ drahme = oko $^1/_2$ krune, sudačka plata, koju je u Ateni uveo Kleon.

τρι-ώροφος, 2. *jon.* i *poz.* (*ὀροφή*), na tri boja, trokatan.

τρι-ώρυγος, 2. tri *ὀργυιαί* (v. r.) visok.

Τροζήν, ***Τροζήνιοι***, v. ***Τροιζήν***, ***Τροιζήνιοι***.

Τροία, *jon.* ***Τροίη***, *ἡ*, Troja, **1.** trojanska zemlja, takođ. *ἡ* ***Τρῳάς***, sa i bez *γῆ*, otprilike 10 geogr. milja dugačko primorje Male Azije od glavice Lektona do Helesponta; bilo je otprilike 8 geogr. milja široko te je sezalo do gore Ide. Ime nosi po ***Τρώς***-u (gen. *Τρωός, ὁ*) sinu Erihtonijevu, s adj. ***Τρῷος***, 3. koji Trosu pripada. Sad je dio turskoga kraja Liva Karasi. **2.** ***Τροία***, i *Τροίη* ili *Τρώων πόλις, τὸ Τρωικὸν πόλισμα* ili *Ἴλιος* zvana, glavni grad zemlje. Otd. **3.** kao adj. **a)** ***Τρωικός***, 3. Stoga **α)** *τὸ Τρ. πεδίον*, i *τὰ Τρ. π.*, ili *τὸ Τροίας πε-*

δίον, τὰ Τρ. πεδία, zapr. trojanska poljana, ravnina između rijeka Skamandra i Simoisa, pozorište trojanskoga rata, ali *poet.* takođ. za sam grad Troju. **β)** ***τὰ Τρωικά*** ili *τὸ Τρωικὸν ἔργον* desetogodišnji trojanski rat. Priče o njemu *οἱ Τρ. μῦθοι.* **b)** ***Τρῳός,*** 3., *jon.* takođ. ***Τρώιος,*** 3. s osob. fem. ***Τρωιάς,*** *άδος, ἡ,* koji pripada trojanskom narodu, trojanski, *ἡ Τρωιάς,* sa i bez *γυνή,* Trojanka. No one se zovu i ***Τρῳαί*** i ***Τρῳάδες,*** a Trojanci *οἱ* ***Τρῶες,*** ***τῶν*** *Τρώων.* **4.** adv. **a)** ***Τροίηθεν*** i *ἀπὸ* ***Τροίηθε,*** od Troje. **b)** ***Τροίηνδε*** u Troju, prema T.

Τροιζήν, *ῆνος, ἡ,* u atičko doba, pa zato i u nov. izdanjima pis. ***Τροζήν,*** grad u južnoj Argolidi, s lukom Pogonom, kod dan. Dhamale. Okoliš *ἡ* ***Τροιζηνὶς*** ili ***Τροιζηνία*** (*Τροζ-*) *γῆ.* Stanov. *οἱ* ***Τροιζήνιοι*** (*Τροζήνιοι*).

τρομερός, 3. (*τρόμος*), **1.** dršćući, plašljiv. **2.** užasan.

τρομέω, *ep.* i *poet., poz.* aor. *ἐτρόμησα,* N. T. s med. ***τρομέομαι,*** samo prez. i impf., opt. 3. plur. *τρομεοίατο,* part. *poet.* ***τρομεύμενος*** (*τρέμω*), drhtati, strepiti, bojati se, *τί* i *τινά* čega i koga, ali *τί* takođ. u čem (*φρένα*) ili *τινί* (*θυμῷ*).

Τρόμης, ητος, ὁ, »strašivica« zvao se otac govornika Eshina, ali se poslije nazvao *'Ατρόμητος.*

τρόμος, *ὁ* (*τρέμω*), drhtanje, stoga: strah, zebnja.

τροπαῖος, 3. ili *τρόπαιος, poet.* i *poz.,* koji pomaže uzbijanju (*τροπή*) neprijatelja, koji daje pobjedu, pridj. Zeusov. Supst. **1.** *ἡ τροπαία, poet.* morski vjetar, koji prema obali duha od podne do sutona, kao okret od suhozemskoga (*ἀπόγειος*), stoga pren. sa *φρενός* prekret mišljenja na gore. **2.** ***τροπαῖον*** i ***τρόπαιον,*** *τὸ,* spomenik za znak dobivene pobjede podignut na bojištu, tako da se zaplijenjeno oružje ili kljunovi lađeni vješaju na drveće, ili motkama i lazilima dižu uvis i posvećuju Zeusu. Rijetko su bili i od mjedi. U plur. s *νίκης* uop. pobjedni plijen. Aps., ili *τινός* čega radi ili nad kim, *τῶν ἐμῶν χερῶν* poradi svladanih mojih ruku, ili (*ἐν*) *Μαραθῶνι* kod Maratona.

τροπαιοῦχος, 2. (*τρόπαιον, ἔχω*), *poz.* koji ima pobjedne znakove, koji daje pobjedu, pridjevak Zeusov.

τροπαιοφορία, ἡ, poz. nošenje pobjednih znakova. Od

τροπαιο-φόρος, 2. *poz.* pobjednim znakovima urešen.

τροπέω, *ep.* spor. obl. za *τρέπω,* frekvent., svagda obraćati, okretati.

τροπή, *ἡ* (*τρέπω*), **prekret, okret, 1.** u plur. s *ἠελίοιο,* **a)** u Hom. dnevni obrat sunčev, t. j. zapad. **b)** obič. polugodišnji obrat sunčev, suncovrat, suncostaj, i to **α)** *χειμεριναί, χειμῶνος* ili *τροπαὶ ἃς ἐν χειμῶνι ὁ ἥλιος ἐπιστρέφει* zimski suncovrat, t. j. 21. prosinca. **β)** *τροπαὶ ἃς τοῦ θέρους* ili *ἐν θέρει ἐπιστρέφει* ili *τρέπεται ὁ ἥλιος* ljetni suncovrat, t. j. 21. lipnja. **2.** okret neprijateljev, t. j. **a)** uzbijanje neprijatelja, pobjeda, *τινός* čega, u čem. **b)** poraz, bijeg, takođ. u plur., aps., ili *τινός* čiji, *ἔς τι* kamo, na pr. *τροπήν τινος ποιεῖν* ili *ποιεῖσθαι* koga u bijeg tjerati, ili *τροπὰς συμμάχου δορὸς καταρρηγνύναι* savezničke redove probiti i u bijeg nagnati. **3.** prekret, mijena, promjena.

τροπικός, 3. (*τροπή*), *poz.* koji pripada obratu. Supst. *ὁ τροπικός* (*κύκλος*) obratnik; *τὰ τροπικά* (*sc. ζῷα*) zviježđe obratnika, ili (*sc. σημεῖα*) točke solsticija (suncostaja).

τρόπις, *εως, jon. ιος, ἡ* (*τρέπω*), nema ga u *at.* prozi, greda na dnu lađe, *carina,* kilj. Kilj *τῆς 'Αργοῦς* imao je dar proricanja, jer je komad svetoga hrasta u Dodoni bio umetnut.

τρόπος, *ὁ* (*τρέπω*), **1. okret,** smjer, *πάντα τρόπον* u Her. u svakom pravcu. **2.** način, biće, **značaj,** navada, življenje, mišljenje, naobrazba, običaj, vladanje, u sing. i plur., *ἐχρήσατο τῷ τρόπῳ* ostao vjeran značaju, *τρόπων ἀνδρία* hrabrost, koja je u koga; takođ. sa sl. inf. — Često adv.: *τρόπον τινός* poput čega, kao nešto, *τὸν αὐτὸν τρόπον* i slič. na isti način, slič. *πάντας τρόπους* na svaki način, ali Her. 4, 28 *τοὺς τρόπους* svoje vrste, a *τὸν τρόπον* takođ.: po svom značaju. Slič. stoji dat. *παντὶ τρόπῳ* na svaki način, svakako, *οὐδενὶ τρόπῳ* nipošto, nikako, *τίνι, τῷ, ποίῳ τρ.* na koji način, ali *τίνι τρόπῳ* takođ.: u kojem položaju, *τῷ τρ.* s kojom namjerom, *τρόποισι ποίοις* po kojim običajima, *τρόποις* na taj način, s običajima, *τῷ τρ.* po običaju, *ναυκλήρου τρόποις* u značaju vlasnika broda. — S prijedlozima: *ἀπὸ τρόπου* nedolično, *poz.* takođ. adv. nespretno, *ἀπὸ τοῦ ἀνθρωπείου τρόπου* što ljudskom duhu nije na dohvatu, ali *ἀπὸ τῶνδε τῶν τρ.* ovim svojstvima, *εἰς τὸν αὐτὸν τρ.* na isti način, *ἐκ τρόπου* na taj način, *ἐκ παντὸς τρόπου* svima sredstvima, ili: na svaki način, ali *ἐξ οἵων τρόπων* kod kakvoga mišljenja, *ἐν τρόποις τινός* po čijem načinu, *κατὰ πάντα* (*πάντας*) *τρ.* na svaki način, ali *κατὰ τρόπον* takođ.: po čijem načinu, t. j. po želji, *μετὰ ὁτουοῦν τρ.* pod kakvimgod prilikama, *παρὰ τὸν τρ.* protiv običnoga načina, *πρὸς τρόπον τινός* po čijoj ćudi, *πρὸς τρόπον poz.* prema nagnuću, po želji. Ali *περὶ ψυχὴν ὁ αὐτὸς τρ.* za dušu vrijedi isto. **3.** gram. *t. t.* za posebne oblike izričaja: govorna slika, figura; trop.

τροπός, *ὁ* (*τρέπω*), *ep.* **1.** remen veslački, kojim je veslo na klinu ili skermi (*κληίς*) bilo pričvršćeno. **2.** balkon (na lađi).

τροποφορέω, aor. *ἐτρ., τινά* čiji način podnositi; *v. l. τροφοφορέω,* v. r.

τροπόω (*τροπός*), *poet.* remenom veslo privezati. Otd.

τροπωτήρ, *ῆρος, ὁ,* = *τροπός,* 1.

τροφεῖα, τὰ (τροφεύω = τρέφω), **1.** plata za othranu, plata dojiljina. **2.** *poet.* s βίου hrana, prehrana.

τροφέομαι, *ep.* impf. τροφέοντο, nabujati, narasti (var. Od. 3, 290).

τροφεύς, ὁ, v. τροφός.

τροφή, *dor.* **τροφά**, ἡ (τρέφω), **1.** othranjivanje, odgoja, tjelesna njega, uop. odgoja, njega, življenje, τροφαῖς ἀνύτομαι othranjujem se, rastem, aps. i ἀμφί τινι. **2.** sa i bez τοῦ βίου hrana, βίου τροφαί nabavljanje hrane, aps. i τινός za koje vrijeme, τινί za koga, ἔκ τινος iz čega. Napose: novac za hranu, plata, oskrba, potpora, aps., i τινός za koje vrijeme. **3.** življenje, život. **4.** *poet.* konkr. pitomac, potomak.

τροφίας, ὁ, *poz.* koji se goji ili tovi.

τρόφιμος, 2. i 3., komp. -ώτερος, **1.** gojen, othranjen, odgojen; ὁ τρ. *poz.* pitomac; *jon.* ugojen. **2.** koji hrani, hraniv.

τρόφις, neutr. τρόφι, *ep.* i *jon.*, gen. ιος, i *ep.* **τροφόεις**, εσσα, εν (τρέφω), ugojen, gojan, stoga τρόφις silan, a τροφόεις jak, velik.

τροφός, ὁ i ἡ, **τροφεύς**, έως, ὁ, nom. plur. τροφῆς, hranitelj, odgajatelj, ἡ τρ. hraniteljica, odgajateljica, dvorkinja, mati, dojilja, u pravom i pren. smislu.

τροφοφορέω, N. T. kao dojilja nositi, njegovati, gajiti.

Τροφώνιος, ὁ, sin orhomenskoga kralja Ergina, sagradio je sa svojim bratom Agamedom delfski hram. Poslije njegove smrti imao je u podzemnoj spilji kod Lebadeje u Beotiji proročište, gdje se ljudima, koji su na ljestvama noću silazili, nakon svakojakih pokora i žrtava i uz osobite obrede i svakojake strahote budućnost proricala utvarama i govorima.

τροχάζω, spor. obl. za τρέχω (v. r.), trčati, juriti.

τροχαῖος, ὁ (sc. πούς), trohej, stopa ‿◡.

τροχᾰλός, 3. *poet.* koji trči, brz.

τροχηλατέω, *poet.* progoniti, loviti. Od

τροχ-ηλᾰ́της, ου, ὁ (ἐλαύνω), *poet.* i *poz.* kočijaš.

τροχ-ήλᾰτος, ου, ὁ (ἐλαύνω), *poet.* što se miče na kotačima, σφαγαὶ Ἕκτορος umorstvo Hektora vučenoga za kolima. Pren. koji se razmahao, na pr. μανία, gdje je čin čeljadeta prenesen na njegovo svojstvo.

τροχιά, ἡ, N. N. kolomija, vagaš, kolosijek.

τροχιλία, ἡ, *poz.* i τροχίλιον, τὸ, valjak, vitao.

τροχίλος, ὁ (τρέχω), *jon. poet.* i *poz.* nekakva ptica, koja brzo trči, vivak.

τρόχις, ιος, ὁ, *poet.* trkač, glasnik, sluga.

τροχοδινέω, *poet.* u krugu vrtjeti.

τροχο-ειδής, 2. *jon.* nalik na kotač, okrugao ili zaobljen.

τροχός, ὁ (τρέχω), sve što trči, stoga a) točak, ἡλίου sunčevih kola. **2.** lončarski kotač. **3.** kotur, na pr. voska ili loja. **4.** kotač za mučenje.

τρόχος, ὁ (τρέχω), *poet.* **1.** optrkivanje, optrčavanje oko trkališta. **2.** osob. plur. trkalište, takođ. vježbe u trčanju.

τρυβλίον, bolje τρύβλιον, τὸ, *poet.* i *poz.* zdjela, zdjelica.

τρῡγάω, *ep.* prez. ind. 3. pl. rastegn. τρυγόωσι, i opt. τρυγόῳεν (τρύγη suša, zrelost žita), žeti, brati, pobirati, osob. za branje grožđa, τί.

τρύγητος, ὁ, berba, vrijeme berbe.

τρυγήτρια, ἡ, vinogradarica, pudarica.

τρῡγών, όνος, ἡ, *poet.* i *poz.* grlica, u posl. blebetalo.

τρύζω, *ep.* i *buk.* cvrkutati, gukati; stoga: drndati, blebetati, τινί. Isp. takođ. τρίζω.

τρυμαλιά, ἡ, N. T. rupa.

τρύξ, τρυγός, ἡ (od τρύζω, po glasnom vrenju prozvan, kao lat. *mustum, mussare* od μύζω), *jon.* i *poz.* **1.** mošt, šira. **2.** talog.

τρύπᾰνον, τὸ, paličnjak, svrdao, koji se vrti remenom svezanim o njegovoj sredini, tako da su mu obadva kraja protivnim smjerom omotana oko svrdla.

τρῡπάω, *ep.* prez. opt. 3. sg. τρυπῷ (osn. τερ u τείρω), (pro)bušiti, τί. U pas. biti probušen, τί na čem. Otd.

τρύπημα, τὸ, *poet.* i *poz.* rupa.

τρῡσ-άνωρ, ορος, ὁ (τρύω), *poet.* koji ljude umara, αὐδά glas izmučena čovjeka (Sof. Fil. 209).

τρῡτάνη, ἡ, jezičac na tezulji, uop. tezulja, lat. *trutĭna.*

τρῠφάλεια, ἡ, *ep.* (τρυ mj. *qtru* = lat. *quadru*, φάλος), kacida sa četiri obluka.

τρῠφάω (τρυφή), **1.** raskošno živjeti, sjajno, uop. po volji živjeti, razmažen biti, aps., ili τὰ σώματα izvana. **2.** oholo gizdati se, razmetati se, proganjati se, vrkočiti se, maziti se.

τρυφερός, 3. raskošan, razbludan, razmažen, nježan, aps., i τινί od čega, u čem. Supst. τὸ τρυφερώτερον veće raskošje. Slič. τρυφερόν s inf. razmaženo, τρυφερά raskošno, raskošje.

τρῠφή, ἡ (θρύπτω), takođ. u plur., **1.** raskošje, raskošan život, mekoputo biće, razuzdanost, lakomislenost, pren. o najmilijem književniku. **2.** sjaj, oholost.

τρύφημα, τὸ, *poet.* ono, u čem tko uživa, milje.

τρῠφος, εος, τὸ (θρύπτω), *ep. jon.* i *poz.* komad, odlomak.

τρῡχηρός, 3. *poet.* otrcan, poderan, istrošen, trošan.

τρύχνος, 2. *buk.* nježan.

τρῦχος, τὸ, *poet.* i *poz.* dronjak, krpa, crnina.

τρῡχόω (τρυχώσω i t. d.), i **τρύχω**, fut. τρύξω (osn. τερ), zatirati, trošiti, umarati, mučiti, τινά, τί, i to κατά τι u čem, τινί čim.

τρύω, τρύσω i t. d. (υ, osn. τερ, τείρω), zatirati, umarati, trošiti, τινί čim, ἔς τι na, za što.

Τρῳαί, Τρῳάς, v. Τροία.

Τρώγιλος, *ὁ,* luka Sirakusi na sjever.

τρώγλη, ἡ, poz. ep. i *poet.* spilja, rupa.

τρωγλο-δῦται, takođ. **τρωγο-δῦται,** *οἱ, jon.* i *poz.* **1.** stanovnici pećinâ, pridj. jednog etiopskog naroda. **2.** sg. *poz. ep.* ime jednom mišu, Rupičar.

τρωγλο-δύων, οντος, poz. ep. koji se skriva u rupe.

Τρωγύλλιον, grad i glavica u Joniji između Efesa i Meandra kod Mikale.

τρώγω (v. *τρώω*), fut. **τρώξομαι,** aor. 2. *ἔτραγον,* g l o d a t i, griskati, uop. jesti, *τί,* osob. nekuhana jela i varivo.

Τρωιάς, Τρωικός, i **Τρώιος,** 3., v. *Τροία.*

τρωκτά, *τὰ* (*τρώγω*), što se sirovo može jesti, osob. v a r i v o, ili *ὡραῖα* voće poslije jela, jabuke, orasi, bademi i t. d.

τρώκτης, *ου, ὁ, ep.* (*τρώγω*), glodavac, slatkojeđa, varalica, lupež, vragolan.

τρῶμα, τρωματίας, τρωματίζω, v. *τραυμ.*

Τρωξάρτης, ὁ, poz. ep. »Kruhoglođa«, ime jednom mišu.

τρώξιμος, 2. *buk.* koji se može jesti.

Τρωός, Τρώς, v. *Τροία.*

τρωπάω, *ep.* frekventat. za *τρέπω,* samo prez. i impf., **1.** a k t. vrtjeti, o k r e t a t i, o b r a ć a t i, često mijenjati, *φωνήν.* **2.** m e đ. s iter. *τρωπάσκετο,* vrtjeti se, o k r e t a t i s e, natrag krenuti, natrag okrenuti, *πρός τι* prema čemu, *φόβονδε,* ili s inf.

Τρώτιλον, *τὸ,* mjesto u Siciliji, Megari Hiblejskoj na istok, s. Trontello.

τρωτός, 3., adj. verb. od *τιτρώσκω, τρώω,* koji se može raniti, *τινί* čim.

τρωχάω, *ep.* frekvent. od *τρέχω,* trčati.

τρώω, *ep.,* i otd. obič. **τιτρώσκω,** fut. akt. *τρώσω,* med. **τρώσομαι** (takođ. u pas. znač.), aor. akt. *ἔτρωσα,* perf. pas. *τέτρωμαι,* aor. pas. *ἐτρώθην,* fut. pas. *τρωθήσομαι,* adj. verb. *τρωτός* (srod. *τείρω, τορέω* i *τραῦμα*), zapr. p r o b o s t i, probušiti, obič. **raniti,** vrijeđati, pren. zaluditi, *τινά, τί,* i to *εἴς τι* u što, *διά τινος* kroza što, čim. P a s. biti ranjen, na šteti biti, poražen biti.

τύ, dor. = *σύ.*

τυγχάνω (osn. *τευχ : τὐχ-ε*), *at.* fut. *τεύξομαι,* aor. 2. *ἔτυχον,* perf. *τετύχηκα,* ktomu *ep.* aor. 1. *(ἐ)τύχησα* i aor. 2. *τύχον,* konj. 1. sg. *τύχωμι,* 3. sg. *τύχησι,* i *poz.* perf. *τέτευχα* i *τέτυχα* [o *τέτευχα* v. i *τεύχω,* 4], **I. 1. pogađati,** aps. ili *τινός* (samo naoko takođ. *τινά,* kad je part. spojen tranz. glagolom, kao *βάλλω, οὐτάω*), i to *κατά τι* u što, *ὑπό τινος* ispod čega, *τινί* čim. **2.** pren. z a t e ć i, dohvatiti, dobiti (Sof. Ant. 661), **postići,** naći, n a m j e r i t i s e na što, trpjeti što (Plat. Gorg. 472 D), aps. *τυγχάνων* primajući, ili *τινός, jon.* i *poet.* takođ. *τί* što, *τινός* takođ. koga, i to *τί τι* ili *τινός τινος* kao nešto, *ὁποίων τινῶν ἡμῶν ἔτυχον* kakve su ljude u nama našli, t. j. kako smo se ponijeli (Ksen. An. 5, 5, 15), takođ. *τινός, ἔκ, παρά, ὑπό τινος* od koga. Napose **a)** svrhu postići, proturati, uspjeti, sreću imati, srećno biti ili pasti, koje aps. *ὅς κε τύχῃ* komu pođe za rukom (isp. Il. 23, 466), *μὴ τυχών* ako ne uspije, koje *τινός.* **b)** s part. *καλοῦσα, εἰπών* pravo ime pogoditi, pravo pogoditi (Sof. Fil. 223). **II. intr. desiti se, a)** s l u č a j n o nalaziti se, biti tu, *πεδίοιο τετυχηκώς* protežući se ravnicom. **b)** privaliti se, u dio pasti, z a p a s t i, slučajno namjeriti se, stići (Her. 9, 108) (*poet.* *τυγχάνει τινί τι* takođ. eufem. za: umrijeti), uop. **c)** s l u č a j n o d o g o d i t i s e. Koje *τινί* ili aps., na pr. *ὁ τυχών* sa i bez *ἀνήρ* na koga se baš namjerimo, koji se baš desi, tko mu drago, *οἱ τυχόντες* prosti svijet, narod, *τὰ τυχόντα* slučaj, *τυχών, τυχοῦσα* i t. d. obični, svakidanji, *ξύλα τὰ τυχόντα* kojigod komad drva. Otd. akuz. aps. *τυχόν* kao a d v. slučajno, otprilike, možda, isto tako *poz. τυχόντως, τυχόν — τυχόν* bilo — ili, *sive — sive,* ali i: možda — možda. Katkad l i č n a konstr.: *ὡς, ὅπως ἔτυχον, τύχοιεν* kako je koji mogao, kako su već bili, prema prilikama, *ὡς ἔτυχον* kakve su bili volje, *ὅταν τύχω* kad mi se prohtije, kad mi padne na um, *ὅταν τύχωσιν* valjada, možda, *ὁπόθεν τύχοιεν* otkud im drago, *ὅπως ἔτυχέ τῳ* u koje doba, slič. sa *ὅπῃ* (svagdje), ili *ὅποι, ὁπότε τύχοι* kad se desilo, *ὡς ἔτυχε* kako se baš desilo, t. j. ili: samo lako ili: ne po pravilu i zakonu, *εἰ τύχοι* slučajno, na primjer; katkad s part., koji označuje glavnu radnju, u hrv. obič. adv. s l u č a j n o, b a š, u p r a v o, *πῶς ἔχοντα τυγχάνοι* kako je upravo bilo, takođ. u imper. *τύγχανε εὖ βουλευόμενος* svjetuj se, kako već možeš. No katkad ga ni ne treba prevesti, jer služi samo za opisivanje, *εἰ φρονοῦσ' ἐτύγχανες* kad bi bila pametna, *τίς ὢν τυγχάνεις;* tko si? Često treba part. dopuniti, kao u *ὅ τι ἂν τύχωσι,* naime *λέγοντες,* t. j. što slučaj nadade, što mu drago, sve i sva, ili *ἀληθῆ τύχοις,* naime *εἰπών; ἀγροῖσι τυγχάνει* on je napolju, *πρὸς ὀργὴν ἥντινα τύχητε* u kakvoj ljutini, koja vas spopadne, *ὅ τι ἂν ἕκαστος ἔτυχε,* naime *δούς, ἡνίκ' ἂν τύχῃ,* naime *εἴκων.* Osob. često otpada uz adj. *ὤν,* tako da *τυγχ.* nije drugo nego kopula. Rijetko i tek pozno (u Plut.) slijedi takođ. akuz. s inf.

Τυδεύς, *έως, jon.* *ῆος* i *poet.* *έος, ὁ,* **1.** sin kralja Eneja (*Οἰνεύς*) u Kalidonu u Etoliji, otac Diomeda, koji se zato zove *ὁ* **Τυδείδης.** T. je s Polinikom krenuo na Tebu, gdje ga je ubio Melanij. **2.** inače lič. ime.

τυῖδε (*buk.*), *eol.* adv., ovdje, ovamo.

τύκισμα, τὸ, poet. kameno djelo, kameni zid.

τύκος, *ὁ, jon.* i *poet.* k a m e n a s j e k i r a, malj, a poradi sličnosti takođ.: bojna sjekira, *bipennis* (Her. 7, 89).

τυκτά, perz. riječ u Her. 9, 110 = *τέλειον* (*δεῖπνον βασιλήιον*), potpuna gozba.

τυκτός, 3., *ep.* adj. verb. od τεύχω, **1.** *arte factus*, prireden, s namjerom i marom izrađen, umjetan, κακόν gotovo zlo (Il. 5, 831), κρήνη umjetan izvor, t. j. ograđen i zasađen. **2.** umjetnički izdjeljan, dobro obrađen, = εὔτυκτος, τετυγμένος.

Τύλλιος, *Tullius*, slobodnjak i prijatelj Ciceronov.

τυλόομαι, *jon.* pas., zapr. žuljeve dobiti, pren. sa σιδήρῳ željeznim klinčićima biti okovan.

τύλος, ὁ, i τύλη, ἡ (osn. τυ, lat. *tuber*, *tumor*), guka, svaka uzdizina kao guka, napose **a)** žulj. **b)** klin, čavao, kolac.

Τύλος (i *Τύρος*), ἡ, ostrvo na glasu s lova na biser, u Perz. zalivu.

τυλωτός, 3. (τυλόω), *jon.* klinčićima okovan, čvorast.

τύμβευμα, τὸ, *poet.* **1.** grob, λοίσθιον τ. unutrašnja za pokojnika određena prostrana komora. **2.** *poet.* mrtvo (još nepokopano) tijelo. Od

τυμβεύω (τύμβος), *poet.* **1.** tranz. pokopati, τί, i to τάφῳ u grobu, kako to ište običaj, jezgr. χοάς τινι komu na grobu mrtvačku žrtvu izlijevati. **2.** intr. u grobu počivati.

τυμβ-ήρης, 2. (osn. ἀρ, v. ἀραρίσκω), *poet.* **1.** pokopan. **2.** grobu sličan.

τύμβος, ὁ (osn. τυ u τύλος, *tumor*, *tumulus*), nad pepelom nasuti humak, grobni humak, gdje su se prinosile mrtvačke žrtve; uop. grob. Pren. *poet.* τύμβος γέρων živ grob, t. j. starac, koji je blizu groba.

τυμβοχοέω, *ep.* i *jon.* grobnu mogilu nabacati.

τυμβοχόη, ης (ili -χοή, ῆς), ἡ, nabacivanje grobne mogile (var. Il. 21, 323).

τυμβο-χόος, 2. (χέω), *poet.* koji nabacuje mogilu grobnu.

τυμβό-χωστος, 2. (χώννυμι), *poet.* kao grobna mogila nasut, svođen, natkrit.

τυμβ-ωρύχος, ὁ, *poet.* i *poz.* iskopnjak grobova, koji plijeni grobove; pren. lupež.

τύμμα, τὸ, *poet.* (τύπτω), udarac, rana.

τυμπανίζω, *poz.* i N. T. **1.** udarati u talambas. **2.** na kotaču (kao kožu na bubnju) razapeti i razmrskati; lupati, tući, mučiti.

τυμπάνιον, τὸ, *poz.* = τύμπανον.

τυμπανισμός, ὁ, *poz.* udaranje u talambas.

τυμπανίστρια, ἡ, bubnjarica (v. τύμπανον).

τύμπανον, τὸ (τύπτω), **1.** bubnjić, talambas, drveni kolut presvučen učinjenom kožom, sa hrapavim i strašnim glasom, upotrebljavan osob. u službi Rejinoj i Bakhovoj; ὑπὸ τυμπάνοις uza zvek bubnjeva. **2.** uop. okrugla ploča.

Τυνδάρεος i **-ρεως**, ὁ, gen. *at.* -ρεω, Tindarej, sin Obalov i Nimfe Bateje iz Sparte, muž Lede, koja mu je rodila Klitemestru, Helenu, Kastora i Polideuka. Budući da je Helena poslije imala svu silu prosaca, morali su mu se svi zakleti, da će izabranoga braniti od svake nepravde. Otd. οἱ **Τυνδαρίδαι** Kastor i Polideuko, i adj. **Τυνδάρειος**, 3., stoga *Τ.* **θυγάτηρ** ili ἡ **Τυνδαρίς**, sa i bez κόρη, Klitemestra ili Helena.

τύνη, *ep.* i *dor.* mj. σύ, v. r.

τυννός, 3. *buk.* tolišni, tako neznatan.

τύπανον, τὸ, *poet.* = τύμπανον.

τυπή, ἡ, *ep.* (τύπτω), udarac.

τυπικῶς, adv., slikovito, uzorito, N. T.

τύπος, ὁ, **1.** udarac. **2.** udaranjem izrađeno, lik, slika, kip, uop. trag, oblik, obličje, biljeg, značaj, osob. ocrt naprema potankom razlaganju; stoga τύπῳ φράσαι, t. j. u glavnim crtama. **3.** sadržina, sadržaj, temat. **4.** N. T. uzor, ugled, primjer. **5.** *poz.* dojam, utisak.

τυπόω, tvoriti, graditi, oblik davati, praviti; pas. doimlje me se što.

τυπτητέος, adj. verb. za τύπτω, koji se mora tući ili biti.

τύπτω (osn. τύπ, hrv. tep-sti), u *at.* prozi veoma rijetko [mjesto njega uzima se παίω, παίσω, ἔπαισα, πέπληγμαι, ἐπλήγην (-επλάγην)] i samo oblici τύπτω, τύπτομαι, ἔτυπτον, τυπτήσω, ktomu *ep. jon. buk.* i *poet.* aor. 1. akt. (ἔ)τυψα, med. ἐτυψάμην, aor. 2. ἔτυπον (samo *poet.*), perf. pas. τέτυμμαι i aor. 2. pas. ἐτύπην, a iz potonje proze takođ. aor. 1. pas. ἐτύφθην, svi oblici dosta rijetki,

1. akt. i **pas. udarati,** tući, biti, zapr. batinom, pak: turati, bosti, bacati, uop. raniti, o što udarati. Pren. gaziti, bičovati, pred sobom tjerati, kao udarcem pogoditi, τινά, τί, i to τί, κατά τι u što, ἴχνια πόδεσσι stupati u čije stope. — Pas. biti udaren ili bijen, dati se tući, ranjen biti, τινί ili ἔκ τινος od čega, i to τί na čem, ili ἕλκεα ὅσσ' ἐτύπη koliko mu je rana zadano. **2. med.** tući se, biti se, osob. sa i bez τὰ στήθη καὶ τὰ πρόσωπα (od tuge) udarati se u prsa i lice, jezgrovito: τινὰ žaliti za kim.

τυπώδης, ες, 2. *poz.* koji sadržava glavne crte, u glavnim crtama. Adv. τυπωδῶς, ukratko.

τύπωμα, τὸ, *poet.* i *poz.*, i τύπωσις, ἡ, *poz.* (τυπόω), tvaranje, obrazovanje, i: sagrađeno, tvoreno, na pr. žara s pepelom.

τυραννεῖα, τὰ, *poz.* prijestolnica vladaočeva.

τυραννεύω i **-έω**, biti τύραννος t. j. vladalac, bezgraničnu vlast imati, (bezgranično) vladati, gospodovati, u fut. takođ.: običaješ vladati; gospoditi se, aps. i τινός; u pas. tiranima podložan biti, uop. pod gospodstvom biti.

τυραννικός, 3. koji se vladaoca tiče, koji njemu pripada, kraljevski, tiranski, despotski, silovit, τ. γένος rod tiranski ili kraljevski, t. j. uop. svi kraljevi, οἰκία vladalačko pleme.

τυραννίς, ίδος, ἡ, tiranida, t. j. ustav, po kojem

je na čelu državi τύραννος, silovita vlada, gospodstvo, kraljevstvo, aps., ili τινός čije, nad čim. *Jon.* i *poet.* plur. također. *abstractum pro concreto*, dakle = οἱ τύραννοι, ili: vlada, gospodstvo.

τυραννοκτονία, ἡ, poz. ubistvo tirana. Od

τυραννο-κτόνος (κτείνω), *poz.* koji tirana ubija.

τυραννο-ποιός, 2. koji tirana pravi.

τύραννος, ὁ, ἡ (srod. s τύρσις), **1.** supst. **gospodar,** vladalac, zapovjednik, kralj, knez, ἡ τ. kneginjica, aps. i τινός. U plur. ili *poet.* = sing. ili: kraljevski dom, vladalački rod, stoga τῶν τ. roda tiranskoga, ili τὸ ἐκ τυράννων (naime γένος) φιλεῖ tiransko pleme ljubi kao prirođeno. Poslije se u Grkâ τ. zvao onaj, koji je u slobodnoj državi protiv zakona i preko volje naroda vlast preoteo: tiran, silnik, koji po miloj volji vlada, silovito postupa. **2.** adj. koji vlada, kraljevski, gospodski, silovit, tiranski, τύραννα δρᾶν vladati, τύραννον σχῆμ' ἔχων u kneževskom sjaju i ponosu.

Τύραννος, ὁ, Efešanin Tiran, u čijoj je kući sv. Pavao propovijedao.

Τύρας, α, *jon.* -ης, ὁ, Dnjestar, koji se poslije zvao Danastris, a na njegovu ušću grad Τύρας (prije Ὀφιοῦσα), s. Akjerman. Stanov. Τυρῖται.

τυρβάζομαι, poet. i *poz.* sebi brige zadavati. Od

τύρβη, ἡ (lat. *turba*), stiska, naloga, vreva, buka.

τύρευμα, τὸ, poet. = τυρός.

τυρεύω, umijesiti, zlo snovati.

Τυριάειον, τὸ, grad u Likaoniji, s. Ilgin.

Τυρογλύφος, ὁ, *poz. ep.* »Dubisir«, ime jednomu mišu.

Τυρόδιζα, ἡ, grad u perintskoj Trakiji, sada Feredžik.

τυρόεις, ὁ, *buk.* kolač od sira.

τυρο-ποιέω, poz. praviti sir.

τυρο-πώλης, ου, ὁ, trgovac sirom.

τυρός, ὁ, također u plur., sir, αἴγειος kozji sir, ὁ χλωρὸς τ. također ono mjesto na starom trgu u Ateni, gdje se svježi sir prodavao.

Τύρος, ἡ, grad u Fenikiji, jevr. Zor, s. Sur. Otd. adj. **Τύριος**, 3. Stanov. οἱ Τύριοι.

Τυρρηνοί, οἱ, *jon.* i *staroat.* **Τυρσηνοί**, **a)** gusarski narod nastavajući najprije u Lidiji, zatim na različnim grč. ostrvima i obalama. **b)** *Etrusci*, stanovnici zemlje **Τυρσηνίη**, poslije *at.* **Τυρρηνία** *(Etruria)*. Oni su — kažu — izumjeli mjedene trube, stoga **Τυρσηνική** κώδων. Osim **Τυρρηνικός** glasi adj. također. **Τυρσηνός**, 3., s osob. fem. **Τυρσηνίς**, ἡ, pridjevak Skile, jer joj je spilja ležala na obali Tirenskoga mora (πέλαγος Τυρσηνικόν). **c)** stanovnici poluotoka Akte, pelazgički osnivači tvrđave atenske, koji su poslije protjerani odselili se u Trakiju.

τύρσις, *jon.* pa i *at.* ιος mj. εως, ἡ, *turris*, toranj, kula.

Τυρταῖος, ὁ, iz Afidne, spjevao političke pjesme u Sparti, g. 685.—668. pr. Is.

Τυρώ, οῦς, ἡ, kći Salmoneja, kralja elidskoga, žena Kretejeva i od Posidona mati Pelijina i Nelejeva.

τυρῶντα, buk. var. za τυροῦντα, τυρόεντα.

τυτθός, 2., *ep.* i *poet.* malen, mlad, τυτθὰ κεάσαι sitno iscijepati. Neutr. τυτθόν kao adv. malo, časak, jedva.

τυφλό-πους, ὁ, ἡ, *poet.* slijepom, nesigurnom nogom. Od

τυφλός, 3. **1.** akt. koji ne vidi, slijep, pren. τά τ' ὦτα τόν τε νοῦν sluhom i duhom, slič. τὴν τέχνην, ili s δύσορμα zamuljena mjesta, gdje voda ne može ni pritjecati ni otjecati; ili o plićinama, gdje je opasno pristajati lađom. **2.** pas. neviđen, sakriven, tajan, taman. Supst. τὰ τυφλὰ τοῦ σώματος leđa. Adv. **τυφλῶς** ἔχειν πρός τι slijep biti prema čemu. Otd.

τυφλό-στομος, 2. *poz.* sa slijepim, t. j. zabušenim ušćem.

τυφλότης, ἡ, sljepota.

τυφλόω (τυφλός), vid uzeti, slijepiti, τινά, ili ἕλκος ranu slijepljenjem zadati. U pas. oslijepiti, slijep postati, upr. i prenes., τί na čem.

τυφλώττω (τυφλός), *poz.* pren. kao slijep biti.

τυφόομαι (τῦφος), pas., pasti u nesvjesticu; perf. zaluđen biti, nadut, lud biti.

τῦφος, ὁ (θύω, τύφω), *poz.* dim, pak: para, nesvjestica, pren. nadutost, oholost, taština.

τύφω, perf. pas. τέθυμμαι, najv. *poet.* **1.** akt. pušiti, dimiti, aps., ili καπνόν dim praviti. **2.** med. dimiti se, tinjati (Eur. Bakh. 8 je ζῶσαν φλόγα apoz. za ἐρείπια τυφόμενα).

Τυφωεύς, έως, i **Τυφῶς** ili Τυφώς, gen. i akuz. ῶ, i **Τυφῶν** (Τυφάων), ῶνος, ὁ, Tifon, zapr. koji dimi, simbol vatrometnih gora i pogubnih oluja.

τυφῶν, ῶνος, ὁ, *poz.* vijor, vijavica.

τυφωνικός, 3. ἄνεμος, N. T. vihar, vijor.

τυφῶς ili τυφώς, ὁ, gen. ῶ (τύφω), *poet.* i *poz.* vihar, oluja s munjom i grmljavinom.

τύχη, *dor.* **τύχα**, ἡ (osn. τυχ, τυγχάνω), **1.** što se slučajno događa, **slučaj**, događaj, **a)** nesreća, zlo, na pr. Sof. OR. o umorstvu, što ga je snašlo, a kao uzvik τῆς τύχης ej nesreće! U plur. αἱ τ. nesreće, nesrećni događaji. **b)** srećan slučaj, kako na pr. Tiresija zove odgonetanje Edipovo, srećan događaj, sreća, τῆς τύχης ἐκβαίνειν skrenuti s puta sreće. U plur.: srećni slučajevi, uop. sreća. **c)** suđenje, usud, sudbina, položaj, odluka, uspjeh, τ. λαμπρά sjajan položaj, ἀναγκαία τ. ropski usud, ropstvo (Sof. Aj. 485), ἐν τούτῳ τύχης εἶναι u tom položaju biti, ἐν τύχῃ γίγνεταί τινι uspjeh čiji postaje dvojben. U plur.: slučajni događaji, od-

redbe sudbine, slič. τὰ ἀπὸ τῆς τ. slučajne prilike, ἐς τύχας καταστῆναι izložiti se mijeni sreće. Koje aps., koje τινός i ἔκ τινος od koga.

Adv. fraze: a) τύχῃ srećom, slučajno, ali takođ.: nesrećom, τύχῃ τινί slučajno, po slučaju, θείῃ τ. po božjem suđenju, po božjoj volji, ἀγαθῇ τύχῃ na sreću, u dobar čas, u ime božje, mirne duše, aps. ili τινός. Ovim se riječima želio osob. srećan uspjeh, lat. *quod felix faustumque sit.* Stoga τἀγαθῇ (τῇ ἀγ.) τύχῃ znači takođ.: s njihovim pozdravom. b) ἀπὸ τῆς ὁμοίας τ. kod jednake sreće, ali ἀπὸ τύχης slučajno. c) διὰ τύχην slučajno. d) ἐκ τύχης slučajno, ali ἐξ ἀναγκαίας τύχης silovitom smrću, slič. ἐκ θείης τ. po božjem suđenju, po božjoj volji. e) ἐν τύχῃ srećno, t. j. da pravo pogađa, slič. ἐν τύχῃ γέ τῳ s kakvom srećnom riječi. f) ἐπὶ τύχῃσι χρηστῇσι ako sreća donese *(rebus secundis)*. g) κατὰ τύχην na sreću, srećom, slučajno. h) ξὺν τύχῃ s dobrom srećom. i) παρὰ τῆς τ. slučajem, slučajno. k) πρὸς τῆς τύχης po suđenju, dakle: prirodnom smrću.

2. kao vlastito ime ἡ **Τύχη,** Sreća, boginja slučaja, τῆς Τ. παῖς *Fortunae filius.* Otd.

τυχηρός, 3. *poet.* i *poz.* koji visi o sreći, slučajan, napose: srećan. Supst. τὰ τ. darovi sreće, sreća i blago, ili: mijene sudbine.

Τυχικός, azijski kršćanin, drug sv. Pavla.

τυχόν i **τυχόντως,** v. τυγχάνω.

τῳ i **τῷ,** v. ὁ I, 2, b.

τὤγαλμα, τὠληθές, τὠπό, τὠποβαῖνον, τὠρχαῖον mj. τὸ ἀγ. i t. d.

τωθάζω, *dor.* τωθάσδω, rugati se, podsmijevati se, komu τινά.

τὤνδρες, *dor.* = οἱ ἄνδρες.

τώς, *ep.* i *poet.* adv. = ὥς, tako, *sic.*

τώς, dor. mj. τούς.

τὠστία ili *τὤστια, buk.* = τὰ ὀστᾶ.

Τωυγενοί, οἱ, keltsko pleme u Galiji.

τωὐτό, jon. = ταὐτό, v. αὐτός.

Υ.

Υ, υ, dvadeseto slovo grčkog alfabeta, kao brojni znak υ' = 400.

Ὑάδες [⏑⏑⏑], ων, αἱ (ὗς, istom poslije izvođeno od ὕω), Hijade, zviježđe na glavi bikovoj, sastojeći od četiri zvijezde treće i nekojih četvrte veličine, zapr. čopor divljih praščića, stoga lat. *suculae.*

ὕαινα, ἡ (ὗς), *jon.* i *poz.* hijena.

Ὑακίνθια, τά, v. ὑάκινθος.

ὑακινθινο-βαφής, 2. (βάπτω), boje kao perunika, ljubičast.

ὑακίνθινος [ῠ], 3. *ep. poet.* i *poz.* kao perunika, napose: boje kao perunika, tamnocrven, ljubičast.

ὑάκινθος [ῠᾰ], ὁ, *poet.* i *poz.* takođ. ἡ, 1. perunika *(Iris germanica)* ili čelebijin perčin *(Delphinium Aiacis).* 2. *poz.* dragulj, možda: safir.

Ὑάκινθος, ὁ, lakedemonskoga kralja Ebala (*Οἴβαλος*) (ili Amikle) sin, kojega je Apolon ljubio i nehotice kolutom ubio. Iz njegove je krvi iznikla perunika. Njemu na spomen uređena je jedna od glavnih spartanskih svetkovina, τὰ **Ὑακίνθια,** koja se u Amikli tri dana slavila ophodima, junačkim igrama i t. d.

ὑάλινος, 3. *poet.* i *poz.*, i *ὑαλοῦς,* 3. *poz.* staklen, proziran.

ὕαλος, ὁ, staklo, v. ὕελος.

Ὑαμπεία, ἡ, *jon.* istočna od dvije strme stijene (zvane Φαιδριάδες) više izvora Kastalije Delfima na istok.

Ὑάμπολις, ιος, ἡ, grad u Fokidi Kefisu nalijevo, sada razvaline kod Bogdane.

ὑββάλλω, v. ὑποβάλλω.

Ὕβλα, *jon.* **Ὕβλη,** ἡ, 1. Velika Hibla, grad na južnom obronku Etne u Siciliji, s.釋Paternó. Stanov. οἱ **Ὑβλαῖοι.** 2. Mala Hibla ili Megara Hibla, u okolišu sirakuskom, kod dan. Katara. 3. *Hybla Heraea,* grad u južnoj Siciliji, u okolišu gelonskom, sada Chiaramonte.

ὑβός, 3. *buk.* gurav.

ὑβρίζω, *dor.* ὑβρίσδω (ὑβριῶ, ὕβρισα, ὕβρικα, ὑβρίσμαι, ὑβρίσθην, ὑβρισθήσομαι), 1. intr. biti ili postati obijestan ili drzak, obijesno ili drsko govoriti, raditi, ponijeti se. Napose a) raskošan, raskalašan, raspušten biti, požudi razuzdano udovoljavati. b) silovito postupati, obijesno griješiti, grditi. c) za životinje: biti divlji, pomaman, vikati. Aps. ili τί, na pr. ὕβριν nasilje činiti, i to εἴς τινα ili τι komu, čemu, ἔν τινι u čem, ἔκ τινος čim. 2. tranz. drsko ili obijesno postupati, zlostaviti, nogama gaziti, silovati, rugati se, pogrditi, sramotiti, mrcvariti, τινά, τί, pa tako i δεινά τινα koga okrutno zlostaviti, τοιαῦτά τινα tako drsko prkositi komu. U pas. ὑβρισθέντες γάμοι (od Parisa) osramoćeni brak, ili τί, ὑβρισμένος οὐδέν τι nipošto gizdavo, ili ὕβριν ὑβρισθείς koji je nasilje pretrpio, koje ὑπό i πρός τινος od koga.

ὕβρις, εως, *jon.* ιος, ἡ, i **ὕβρισμα,** τό (ὑβρίζω), 1. (ὕβρις), takođ. u plur., zla upotreba snage, neumjerenost, stoga: obijest, oholost, dr-

skost, nasilje, prkos, poruga, raskalašnost, razuzdanost; o magarcu: jogunstvo, aps. ὕβρει, ἐφ' ὕβρει, πρὸς ὕβριν od obijesti, obijesno, na porugu, τινός čiji, od čega, εἴς τινα prema komu. **2.** obijestan čin, zločin, drzak prekršaj, nasilje, zlostavljenje, pogrda, grdnja, uvreda, τινός i εἴς τινα prema kome, περί τι kod čega. **3.** takođ. personif. **4.** *ep.* = ὑβριστής.

ὕβρισμα, τὸ, **1.** obijestan čin i t. d., = ὕβρις 2. **2.** *poet.* predmet zločinstva. **3.** zločinac, koji drsko radi.

ὑβριστέος, 3. koji treba da se zlostavi.

ὑβριστής, οῦ, ὁ, **ὑβριστικός**, 3., adv. **-ῶς**, i samo u komp. i superl. **ὑβριστότερος** i **ὑβριστότατος** (ὑβρίζω), obijestan, drzak, prkosan, silovit, divlji, koji se ruga. Poslovica: τῶν ὄνων ὑβριστότερος objesniji od magarca. Takođ. pridj. za νάρθηκες, t. j. pun poruge i peckanja, gdje je svojstvo ljudi (θυρσοφόροι) preneseno na štapove. Supst. ὁ ὑβριστής obijesni, zlotvor, silnik, takođ. rugač, τὸ ὑβριστικόν obijest.

ὑγεία, ἡ, potonji oblik mj. ὑγίεια, v. r.

ὑγιαίνω [ῠ], (ὑγιής), fut. -ανῶ, aor. -ανα (stoga ὑγίαινε *vale*, ostaj zdravo, zbogom), zdrav biti, dobro nahoditi se, sebi ugađati, takođ.: ozdraviti, pren. zdrave pameti biti, ὑγιαίνων οἶκος od strasti i požuda prosto gospodarstvo, pa tako i o gradu; τὸ ὑγιαῖνον razboriti dio.

ὑγίεια (u Esh. -εία), *jon.* **ὑγιείη**, ἡ (ὑγιής), takođ. u plur. zdravlje.

ὑγιεινός, 3., adv. **-ῶς**, komp. -ότερος, superl. -ότατος, *jon.* i *poet.* **ὑγιηρός**, 3., superl. ὑγιηρότατος i *jon.* ὑγιηρέστατος (*var. l.*), **ὑγιής**, 2., akuz. sing. ὑγιᾶ i ὑγιῆ, superl. ὑγιεστάτην, adv. **-ῶς**, **zdrav**, t. j. **1.** (osim ὑγιής) koji zdravlju prija, za zdravlje, ὑγιεινῶς ποιεῖν τι za zdravlje ili zdravlja radi što činiti. **2.** živahan, žustar, krepak, ὑγιὴς γίγνομαι τὸ δῆγμα od ujeda izliječiti se. Supst. τὸ ὑγιές zdravo stanje, zdravlje. Pren. **a)** na stvari: *salvus*, čitav, još dobar. **b)** ljekovit, razuman, čestit, pošten, vjeran, ὑγιές τι poštena namjera, οὐδὲν ὑγιές ni slova istine.

ὑγραίνω, aor. ὕγρανα, kropiti, kvasiti, natapati. Otd.

ὑγραντικός, 3. koji natapa ili čini plodnim.

ὑγρός, 3. (lat. *uveo* [od *ugveo*], *ūvidus*], **1.** mokar, voden, vlažan, ὕδωρ živa voda, tekućica, koja se teško ustavlja, suprotno: stajaćica, ustavljena, smrznuta, ῥεῖθρα živi valovi, ἔλαιον žitko, ὑγρὰ κοιλία naginjanje na proljev. Za lica: pun. Supst. ἡ **ὑγρή**, τὸ (τὰ) ὑγρ. vlaga, voda, kapljevina, napose: more, kao ὑγρὰ κέλευθα mokri putovi. Adv. ὑγρὸν ἀέντες koji vlažno duhaju, t. j. kišu nose. **2.** pren. ἀγκών klonula ruka, jer umire; *jon.* mek, uvenuo, klonuo, *poz.* ὕδωρ ὑγρόν meka voda. **3.** supst. τὸ ὑγρόν mekana ćud, ugodljivo biće.

ὑγρότης, ητος, ἡ, vlaga, mokrina, ***umor***, pren. **a)** τῶν ὀμμάτων čeznuće u pogledu, pogled pun čeznuća. **b)** mekota, gipkost i okretnost.

ὑγρώσσω, *poet.* mokar, vlažan biti.

ὑδαρής, 2. (ὕδωρ), voden, vodom rastanjen, patvoren, stoga: kriv, iskrivljen.

Ὑδάσπης, ου, ὁ (*staroind.* Vitastâ), pritoka Indova u Pendžabu, s. Behati ili Djalam.

ὑδάτινος, 3. *poz.* voden, proziran kao voda; ***jon.*** obilan vodom, vlažan.

ὑδατο-θρέμμων, 2. (τρέφομαι), *poet.* koji živi u vodi.

ὑδατοποσία, ἡ, *poz.* = ὑδροποσία, v. r.

ὑδατοποτέω, *poz.* (ὑδατο-πότης), — ὑδροποτέω, vodu piti.

ὑδατο-τρεφής, 2. (τρέφομαι), *ep.* u vodi hranjen koji vodu ljubi.

ὑδατώδης, 2. pun vode, voden.

ὕδερος, ὁ (ὕδωρ), *poz.* vodena bolest.

Ὕδη, ἡ, grad u Lidiji, potonji Sard.

ὕδιον, τὸ, dem. od ὗς, praščić, odojak.

ὕδος, εος, τὸ, *ep. poet.* = ὕδωρ.

ὕδρα, *jon.* ὕδρη, ἡ, i *ep.* i *poz.* **ὕδρος**, ὁ (ὕδωρ, isp. hrv. vidra), vodena zmija, osob. lernejska hidra, v. Λέρνα. Otd. poslov. ὕδραν τέμνειν o nesavladljivim poteškoćama, jer su lernejskoj zmiji mjesto jedne odbijene glave izrasle nove dvije, dok nije Heraklo rane počeo paliti.

ὑδρ-αγώγιον, τὸ, *poz.* vodovod.

ὑδραίνω (ὕδωρ), aor. *ep.* ὕδρηνα, *poet.* ὕδρανα, *ep.* i *poet.* **1.** akt. močiti, kvasiti, t. j. **a)** prati, kropiti, τινὰ ὡς θανούμενον t. j. kropiti ga svetom vodom za posvetu žrtve. **b)** (svete žrtve) izlijevati. **2.** med. prati se, čistiti se, naime prije molitve ili žrtve.

Ὑδραώτης, ου, ili Ὑάρωτις, ὁ, pritoka Indova u Pendžabu, sada Iravatî, Irotî ili Ravî.

Ὑδρέη, ἡ, *jon.* otok uza zaliv Hermionski kod Argolide.

ὑδρεία, ἡ (ὑδρεύω), **1.** dobavljanje vode, μακρά izdaleka. **2.** *poz.* mjesto, gdje se voda grabi, studenac, bunar.

ὑδρεύω, obič. med. **-ομαι** (ὕδωρ), (sebi) vodu grabiti, ići po vodu, aps. ili sa ὕδωρ.

ὑδρήιον (-εῖον, -ιον), τὸ, *jon.* vedro, kabao.

ὑδρηλός, 3. (ὕδωρ), *ep. poet.* i *poz.* mokar, vlažan, voden.

ὑδρία, ἡ, **1.** vedro, kabao. **2.** uop. žara, i to za pepeo i za glasanje.

Ὑδριάς, άδος, ἡ, *poet.* νύμφη vodena nimfa, izvorna nimfa.

ὑδρο-ειδής, 2. *poet.* = ὑδατώδης.

ὑδρόεις, εσσα, εν, *poet.* voden, pun vode, koji vodu ljubi.

ὑδρο-θήκη, ἡ, *poz.* sprema za vodu, reservoir.

Ὑδρομέδουσα, ἡ, *poz. ep.* »Vladarica vode«.

ὑδρό-μελι, ιτος, τὸ, mješavina od vode i meda, medica.

*

ὑδροποσία, ἡ, pijenje vode.
ὑδροποτέω ili **-πωτέω,** vodu piti.
ὑδρο-πότης ili **-πώτης,** ου, ὁ (πίνω), vodopija.
ὕδρος, ὁ, v. ὕδρα.
ὑδροτροφικός, 3. koji se tiče vodenih životinja.
ὑδροφορέω, vodu nositi.
ὑδρο-φόρος, 2. (φέρω), koji vodu nosi. Supst. ὁ, ἡ, vodonoša.
Ὑδρό-χαρις, ἡ, *poz. ep.* »Ljubivoda«, ime jednoj žabi.
ὑδρό-χυτος, 2. *poet.* obilan vodom.
ὑδρωπικός, 3. *poz.* koji ima vodenu bolest.
ὕδρ-ωψ, ὁ, **1.** *poz.* = ὕδερος. **2.** *jon.* voda od vodene bolesti.
ὕδωρ [ῠ, u arzi takođ. ῡ], ατος, τὸ (lat. *unda* = *fluctus*), **1.** zapr. kišnica (ἐξ οὐρανοῦ), kiša, pak uop. **voda,** i to za piće, iz izvora, rijeke, sa ἁλμυρόν, πλατύ slana voda, more. U plur.: vode, s θερμά toplice. Poslovice: ὕδωρ καὶ γαῖα γενέσθαι, γῆν καὶ ὕδωρ αἰτέειν, isp. γῆ. A ὕδωρ πίνειν značilo je katkad: trijezan biti, t. j. ne moći umno misliti, ἐν ὕδατι γράφειν u vodi pisati, t. j. uzalud truditi se. **2.** znoj. **3.** voda u vodenoj uri (κλεψύδρα), kojom se u Ateni govornicima u sudu odmjerivalo vrijeme. Stoga δειξάτω ἐν τῷ ἐμῷ ὕδατι znači: neka dokaže na račun meni odmjerenoga vremena, što se obično nije ozbiljno mislilo, nego se tim samo htjelo reći, da je netko siguran za svoju stvar; ili kod preslušavanja svjedokâ poklič slugi kod suda: καί μοι ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ ustavi međutim klepsidru, da vrijeme potrebno za preslušavanje ne ide na moj račun i da tim ne bude za razlaganje moje stvari izgubljeno.
ὑέ, ὑεῖς i slič., v. υἱός.
ὕειος, 3. = ὑικός, svinjski, ὕεια κρέα svinjetina.
Ὑέλη ili Ὑελῆ, ἡ, *jon.* ime za *at.* Ἐλέα = lat. *Velia*, grad u Lukaniji, s. razvaline kod Castell' a Mare della Brucca, gdje su se rodili Parmenid i stariji Zenon.
ὑέλινος, 3. *poz.* = ὑάλινος.
ὕελος, ὁ, *jon.* mj. ὕαλος, ledac, kristal, alabastar.
ὑέτιος, 3., superl. -τιώτατος, *jon.* i *poz.* koji kišu nosi, kišovit.
ὑετός [ῡ], ὁ (ὕω), **kiša,** dažd, pljusak (ὑετώτατοι, Her. 2, 25 *var. l.* za ὑετιώτατοι), Djela apost. 28, 2, mokrina.
ὕης, pridj. uz Ἄττης (v. r.) kod zaklinjanja.
ὕθλος, ὁ, najv. plur. trice i kučine.
υἷα i slič., v. υἱός.
ὑίδιον, τὸ, demin. od ὗς, svinjče, prase.
υἱδοῦς, οῦ, ὁ, = υἱωνός, unuk.
ὑϊκός, 3. (ὗς), svinjski, ὑικὸν πάσχει njemu je kao svinjčetu.
υἱοθεσία, ἡ, N. T. posinjenje, posinaštvo.
υἱός, ὁ (osn. *su*, sin), posve pravilni padeži, a pored njih epski oblici υἷος (gen.), υἷι, υἷα, υἷε, υἷάσι, υἷας, pak *ep.* i *at.* (kao od υἱύς) υἱέος, υἱεῖ i υἱέι, υἱέα, υἱέε, υἱέοιν, υἱέες i υἱεῖς, υἱέων, υἱέσι (υἱάσι Sof. dvojb.), υἱέας i υἱεῖς, u čisto atičko doba svagda, pa zato i u novijim izd. ὑός pisano [tako isto *epski*, gdje se υἱός, υἱόν, υἱέ mjeri ◡◡], **sin;** υἷες Ἀχαιῶν = Ἀχαιοί; ljubimac; N. T. koji drugoga sluša, pristalica, učenik: pače i po apstraktima nazvan βροντῆς, τοῦ φωτός, βασιλείας. — τοῦ ἀνθρώπου **1.** *filius mortalis.* **2.** simbol. peto Mesijino carstvo; kod Henoha: Mesija. **3.** sam se Krist zove tako.
υἱωνός, ὁ, *ep.* i *poz.* unuk, *nepos.*
Ὕκκαρα, τὰ, grad na sjevernoj obali sicilskoj, s. Muro di Carini.
ὕλαγμα, τὸ (ὑλάσσω = ὑλάω), *poet.*, obič. u plur., i **ὑλαγμός,** ὁ, lajanje, lavež, pren. pogrda.
ὑλάεις, εσσα, εν, v. ὑλήεις.
Ὑλαίη, ἡ, *jon.* zapr. šumovit kraj, zemlja na jugoistoku europ. Sarmatije, između Boristena i Hipakirisa.
ὑλαῖος, 3. *buk.* šumski, koji u šumi živi.
ὑλακή, ἡ, *poet.* i *poz.* = ὑλαγμός.
ὑλακό-μωρος, 2., *ep.* koji glasno laje, lajav.
ὑλακτέω, *poet.* ὑλάσκω, i *ep.* **ὑλάω** i med. **-ομαι** [ῠ] (samo u prez. i impf.), **lajati,** aps., i τινά na koga, pren. o κραδίη jednako javljati se, ne dati utišati se, žestoko vikati, aps. i τί, i to τινί komu.
Ὕλας, ὁ, *poet.* ime nekojih lica, napose lijepa mladića, što ga je Heraklo ljubio, a nimfe su ga otele.
ὑλα-τόμος, *buk.* = ὑλοτόμος, ὁ, koji drvo siječe, drvosječa.
ὕλη, *dor.* **ὕλα** [ῠ], ἡ (= *silva?*), **1. drvo,** drveće, **šuma,** lug, grmlje, s ἀγρίη divlje voće, divlje korijenje; takođ. usječena drva: *ligna*, građa, drvo za gorivo, granje, uop. gorivo (Arijan 2, 19, 1). **2. tvar,** materijal, napose: balast u lađi.
Ὕλη, grad na jezeru Kopais u Beotiji, razvaline kod dan. Senjene.
ὑλήεις, εσσα, εν, *ep.* takođ. 2., *dor.* **ὑλάεις,** pun drva, šumovit.
Ὑλίας, ὁ, rijeka u donjoj Italiji kod Krotona, sada Aquanile ili Lacaneta.
Ὑλλεῖς, οἱ, dorsko pleme u Sikionu; otd. Ὑλλίς, ίδος, ἡ, adj. *poet.*, koji pripada Hiljanima, uop. dorski.
Ὕλλος, ὁ, **1.** pritoka Hermova u Lidiji. **2.** sin Heraklov i Dejanirin, praotac Hiljana (Ὑλλεῖς).
ὑλό-κομος, 2. *poet.* šumnat, šumom obrastao.
ὑλο-νόμος, 2. (νέμομαι), *poet.* koji u šumama pase, stanuje ili živi.
ὑλο-τόμος, 2. (τέμνω), *ep. poet.* i *poz.* koji drvo siječe ili teše. Supst. ὁ ὑλ. drvar, drvodjelja.
ὑλουργός, ὁ (ἐργ), *poet.* drvodjelja, tesar.
ὑλο-φορβός, 2. (φέρβω), *poet.* koji u šumi pase.
ὑλώδης, 2. pun drva, **šumovit** (na pr. obale uz rijeke).

ὑμ-άρτη, *dor.* imper. mj. ὁμάρτει.

ὑμεῖς, *dor.* ὑμέ mj. ὑμᾶς, i **ὑμείων**, *ep.*, v. σύ.

ὑμεναιέω (-όω), *poet.* započinjati svadbenu pjesmu. Od

ὑμέναιος [ῡ], ὁ (ὕμνος), **1.** takođ. u plur. svatovac, svatovska pjesma, koju su pratioci nevjestini uz sviranje na fruli i citaranje i plesanje pjevali vodeći mladu u kuću mladoženjinu. Stoga uop.: svadba, brak. **2.** Ὑμέναιος, ὁ, Himen, bog svadbe. Otd.

ὑμεναιόω, *buk.* ženiti se, udavati se, τινά (isp. ὑμεναιέω).

ὑμές, *dor.* mj. ὑμεῖς.

ὑμέτερος, 3., *ep.* (*dor.*) takođ. **ὑμός** [ῡ], 3, *vester*, **a)** subj. **vaš**, i kao povr. zamj.: svoj, s αὐτῶν vaš vlastiti, sa ἑκάστου svakoga od vas. Katkad se odnosi podjedno na sing. i plur.: οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι djedovi tvoji i tvojih otaca. Kao supst. τὸ ὑμ. vaše (što možete), vaš način, koliko je do vas, što se vas tiče, τὰ ὑμ. vaša stvar, οἱ ὑμ. vaši (ljudi). Adv. *ep.* **ὑμέτερόνδε**, u vašu kuću. **b)** obj. αἱ ὑμ. ἐλπίδες nade u vas, ἡ ὑμ. παρακέλευσις na vas upravljena opomena.

ὑμήν, ένος, ὁ, **1.** koža, kožica. **2.** trak, tračak; osob. glasnica.

Ὑμήν, ένος, ὁ, *poet.* = Ὑμέναιος, 2.

Ὑμησσός i **Ὑμηττός**, ὁ, gora u južnoj Atici, sada Trelo Vuno, 1027 m visoka, snijegom pokrita od sredine prosinca do sredine ožujka (južni dio Ἄνυδρος, sada Maurovuno, 784 m, jugozap. glavica Ζωστήρ 170 m), na glasu sa svoga meda, mramora i ljekovitih biljaka; svetište Zeusa ὄμβριος [danas sv. Ilije (Hagios Elias), gdje se mole za kišu] i Apolonovo.

ὔμμε, ὔμμι i slič., v. σύ.

ὑμνέω, ὑμνήσω i t. d., *jon.* prez. part. fem. ὑμνεῦσαι, perf. pas. 3. pl. ὑμνέαται (ὕμνος), **1.** *cantu celebro*, pohvalnu pjesmu, hvalospjev (ὕμνος) pjevati, slaviti, dičiti, u pjesmi opjevati, pjesmom (pro)slaviti. **2.** zapjevati, *cano*, pjevati, takođ. o Hadu, jer on uzrokuje pjevanje. **3.** iron. s κακά jade pjevati (Sof. El. 382). **4.** svagda pripovijedati ili pominjati (Sof. Aj. 292), jednako imati na jeziku. Aps. ili τί, τινά, i to ἔν τινι, τινί u čem, čim, τινί takođ. komu, περί τινος o kom, takođ. τί τινα nešto na kom slaviti, ili sa sl. ὡς. U pas. često biti pominjan, i s τὰ πολλὰ πάντα svagda.

ὑμνητήρ, ῆρος, ὁ, i ὑμνητής, ὁ, koji slavi, τινός koga, pjevač.

ὑμνο-ποιός, 2. koji himne pjeva.

ὑμνο-πόλος, ὁ, *poet.* pjesnik (himne).

ὕμνος, ὁ, zapr. vez, sastavak, *ep.* često s ἀοιδῆς sastavak pjesme, pjesma, pjevanje, osob. pohvalna pjesma, hvalospjev, slavljenje boga ili heroja.

ὑμνῳδέω, **1.** himnu, hvalospjev pjevati, *poet.* takođ. θρῆνον. **2.** *poet.* proricati (dvojb.). Od

ὑμν-ῳδός, ὁ, *poet.* i *poz.* koji himne pjeva.

ὕμοιος (dr. ὑμ.), *buk.* = ὅμοιος, v. r.

ὑμός [ῡ], 3., v. ὑμέτερος.

ὑο-μουσία, ἡ, *poet.* svinjska pjesma.

ὑόν, ὑός i slič., v. υἱός.

ὑό-πρῳρος, 2. *poz.* s kljunom zavinutim kao svinjsko rilo.

ὑο-φόρβιον, τὸ, *poz.* krd svinja.

ὑπα- *eol.* = ὑπο-.

ὑπ-άγγελος, 2. *poet.* od glasnika pozvan.

ὑπ-αγκαλίζω ili -ζομαι, *poet.* zagrliti. Otd.

ὑπαγκάλισμα, τὸ, *poet.* **1.** grljenje, zagrljaj. **2.** predmet grljenja.

ὑπ-αγορεύω, aor. ὑπηγόρευσα, *poz.* **1.** u pero kazivati, diktirati, τί. **2.** dodavati, podavati.

ὑπ-άγροικος, 2. *poz.* nešto prost, seljački, bezobziran.

ὑπ-άγω (-άξω, -ήγαγον, -ῆχα i t. d.), **I. akt. tranz.** i **pas. 1.** podvoditi, τινά, τί, stoga **a)** sa i bez ζυγόν prezati, upreći (Od. 6, 73); stoga N. T. i *poz.* podići se, odlaziti. **b)** tuženoga voditi pred uzvišeno sjedalo sudijino (stoga ὑπό), sa i bez ἐς δίκην pred sud voditi, na sud vući (Her. 9, 93), tužiti, τινά, i to ὑπό τινα ili τι kod koga ili pred čim, θανάτου na smrt (Her. 6, 135); γλώσσῃ ὑ. τι imati što na jeziku. **2.** ispod čega odvesti ili izvesti, osob. iz pogibli u sigurnost, potajno ukloniti, na stranu ili lukavo odnijeti ili maći, odvući, pomalo ili korak za korakom dati uzmicati, tajom do čega donositi, skloniti, dovesti (Her. 8, 106), navesti, zanijeti, primamiti, mamiti, zavesti (Her. 9, 94), varati, τινά τι, i to εἴς ili πρός τι u ili na što, ἔκ τινος odakle. U pas. potajno na što biti doveden, zaveden, naveden, donesen, ἔς τι. **II. akt. intr.** s pomišlj. ἑαυτόν, **1.** polagano uzmicati, uop. uzmicati, ἐπί τινος kamo, τινί u čem, ὕπαγε pred imperat. = hajde, idi! N. T. **2.** sa i bez ἔμπροσθέν τινος ili ἰθύ τινος (v. Ksen. An. 4, 2, 16) polagano naprijed ići, dalje prodirati. **III. med. 1.** lukavo na svoju korist navraćati, lukavo kamo voditi, mamiti, τινά, i to s inf. **2.** sebi podložiti, pokoriti, svladati, τί.

ὑπαγωγή, ἡ, **1.** vođenje dolje, πρός τι, i to διά τινος. **2.** uzmicanje, uzmak.

ὑπα-δεδρόμακα, *eol. poet.* = ὑποδεδρόμηκα, v. ὑποτρέχω.

ὑπ-αείδω (*ep.* i samo u tmezi), poslije ὑπᾴδω, ktomu pjevati ili ječati, τινί.

ὑπα-ζεύξαισα, *eol.* = ὑποζεύξασα.

ὑπαί, v. ὑπό.

ὑπ-αιδέομαι, nešto plašiti se ili žacati se.

ὕπαιθα, *ep.* adv. (ὑπαί, ὑπό), ispod, stoga **a)** na stranu, mimo. **b)** s gen. uz koga, sa strane do koga ili čega, pokraj.

ὑπ-αίθριος, 2., *poet.* takođ. 3., **ὕπαιθρος**, 2., i *poet.* **ὑπαίθρειος**, 2. pod vedrim nebom, pren.

otvoren. Supst. ἐν ὑπαίθρῳ, ὑπαίθροις na polju, pod vedrim nebom.

ὑπ-αίθω, *poet.* ozdo zapaliti, spaliti.

ὑπ-αινίττομαι, natucati, malo peckati.

ὑπ-αιρέω, v. ὑφαιρέω.

ὑπ-αΐσσω, *ep.*, fut. ὑπᾶΐξει, aor. part. ὑπαΐξας, *poet.* ὑπ-ᾴσσω, aor. part. -ᾴξας, ispod čega iskočiti ili sunuti, izmiljeti (Il. 2, 310), i to τινός ispod čega, διά τινος kroza što, ili s akuz. cilja, μέλαιναν φρῖκα na crnu uzljuljanu površinu (Il. 21, 126), naime da jedu mast mrtvoga tijela, koje na površini pliva.

ὑπ-αισχύνομαι, malo stidjeti se, τινά koga, τί čega radi.

ὑπ-αίτιος, 2. kriv, τινός čemu, τινί komu odgovoran, ali ἐπιτιμήσει koji je prijekor zaslužio, takođ. ὑπαίτιόν ἐστί μοί τι πρός τινος (*var. l.*) nešto sam komu skrivio, nešto mi tko upisuje u grijeh.

ὑπακοή, ἡ, N. T. pokornost, poslušnost.

ὑπ-ᾶκούω (-ακούσομαι i t. d.), *ep.* aor. ὑπάκουσα (takođ. u tmezi), **1.** slušati, saslušati (o sudiji), aps., ili τινός što, τινί koga. **2.** poslušati, upuštati se, τί u što. Napose **a)** odgovarati (os. o vrataru). **b)** uop. pokoravati se, slušati, pokoran biti, ugađati, ljubav činiti, podložan biti ili postati, takođ. samo: ususret ići, čiji savjet primiti, a s καλούντων ili καλοῦσι odazvati se pozivu, μαθήμασιν učiti se. **c)** za stvari: odmicati, uspijevati, prikladovati, τινί. Aps., ili τινί, τινός komu, čemu, τί u čem.

ὕπακρος, 2. gotovo najviši, gotovo najsavršeniji.

ὑπακτικός, 3. (ὑπάγω), što čisti tijelo, što čini stolicu.

ὑπ-αλείφω, namazati, τί; med. malo se namazati.

ὑπ-αλεύομαι, *ep.* dep. med., aor. part. ὑπαλευάμενος, i **ὑπ-ᾰλύσκω,** *ep.*, aor. ὑπάλυξα (i u tmezi), kloniti se, izbjegavati, bježati, umaći, τί.

ὑπ-αλλαγή, ἡ, *poet.* i *poz.* promjena, zamjena.

ὑπ-αλλάττω, *poz.* tajno zamijeniti.

ὑπ-άλπειος (Ἄλπεις), 2. *subalpinus*; ἡ ὑπαλπεία (*sc.* χώρα) zemlja pod Alpama, uz Alpe.

ὑπάλυξις, ιος, ἡ, *ep.* uklanjanje, izbjegavanje, ugibanje. Od

ὑπαλύσκω, v. ὑπαλεύομαι.

ὑπ-ανᾱλίσκω, aor. -ανήλωσε, pomalo ili potajno trošiti, τί.

ὑπ-ανάστασις, ἡ, ustajanje s mjesta, da se dade drugomu mjesto.

ὑπ-ανατείνω, odozdo napinjati.

ὑπ-αναχωρέω, pomalo ili potajno natrag ići ili uzmicati.

ὕπ-ανδρος, 2. *poz.* udat.

ὑπ-ανίημι, *poz.*, tranz. i intr., malo popuštati.

Ὕπανις, ιος, ὁ, rijeka u evrop. Sarmatiji, *poz.* Bogus, sada Bug.

ὑπ-ανίστᾰμαι, intr. med., fut. ὑπαναστήσομαι, aor. ὑπανέστην, perf. ὑπανέστηκα, *jon.* prez. 3. pl. ὑπανιστέαται, ustati, podići se, skočiti, ἐξ ἕδρης sa sjedala ustati, od štovanja.

ὑπ-αντάω i **ὑπαντιάζω,** ususret ići, — stupati, — doći, sresti, skobiti, naći, pomalo primicati se, aps., ili τινός, τινί, τινά komu, koga.

ὑπάντησις, ἡ, N. T. susretanje.

ὑπ-άπαλος, 2. *buk.* mekan.

ὑπ-απειλέω, potajno prijetiti.

ὑπ-άπειμι, inf. -ιέναι, pomalo udaljivati se, krišom odlaziti.

ὑπ-άπτω, v. ὑφάπτω.

ὕπᾰρ [ῠ], τὸ, samo nom. i akuz. **1.** zbilja, prava, vidljiva prikaza. **2.** adv. uistinu, na javi: οὐκ ὄναρ, ἀλλ' ὕπαρ.

ὑπ-άργυρος, 2., **1.** u čem ima srebra. **2.** koji se može kupiti.

ὑπαρκτέον, mora biti tu (v. ὑπάρχω, 3).

ὑπ-άρκτιος, 2. *poz.* koji leži prema sjeveru.

ὕπ-αρνος, 2. *poet.* s jagnjetom pod sobom, jagnje dojeći.

ὕπ-αρξις, ἡ, *poz.* imovina, zaliha.

ὑπ-αρπάζω, v. ὑφαρπάζω.

ὑπ-αρχή, ἡ, ponovni početak; ἐξ ὑπαρχῆς iznova, opet; *poz.* = ἀρχή.

ὕπ-αρχος, ὁ, podvojvoda, podnamjesnik, τινός čiji, čega, obič. namjesnik, upravitelj, u Perzijanaca: satrap, katkad takođ.: satrapu podređen činovnik, aps. ili τινός.

ὑπ-άρχω, fut. -άρξω i t. d., *jon.* perf. pas. part. ὑπαργμένος mj. ὑπηργμένος, adj. verb. ὑπαρκτέον, **1.** sa i bez πρῶτος, πρότερος, **počinjati,** zatim početi, otvorati, tako da drugi nastavlja, stoga: biti prvi, prvi uvesti, potaći, napose: zadjevice, svađu zavrći, prvi pokazati se neprijateljem, aps., ili τινός (rijetko τί) što, τινί čim, ili s part., na pr. ἀδικοῦντες prvi nepravdu činiti. U pas. ὑπῆρκτο αὐτοῦ tim se počelo, τὰ ὑπαργμένα ἔκ τινος što je već netko učinio. **2.** ozdo, t. j. od temelja proizlaziti, nastajati, izlaziti, privaliti se, u dio pasti, snaći, zateći, τινί koga, ἀπό, παρά τινος od koga, čega, τινός od određenoga broja. **3.** osnova biti, **tu biti,** nahoditi se, služiti, na službu biti, gotov, spreman, već tu biti, koristan, sklon, povoljan biti, prijati, uop. **biti.** Aps. ὑπάρχων koji je tu, nazočan, prirođen, određen, τὰ ὑπάρχοντα što jest, što je tu, prošlost, imovina, imutak, gotova sila, probici, napose: što se kome milošću bogova privalilo, ἐκ τῶν ὑπαρχόντων prema prilikama, koliko prilike dopuštaju, ἐξ οὐχ ὑπαρχόντων bez dovoljnih sredstava. Ali τὰ ὑπηργμένα παρά τινος dobro, koje je tko kome učinio, zasluge za koga, τὸ ὑπάρχον prednost, stanje. Koje τινί netko ima, ili: na kojem mjestu (ᾧ mj. ἐν ᾧ iza ἐν παντί Tuk. 6, 87), τί što, πρός, εἴς τι za nešto, περί τινος za što, περί τινα kod koga, ili ἔς τινά τι komu

ljubav činiti, slič. ὑπάρχει καλά τινι πρός τινα netko ima zasluga za koga, ἀπό τινος od čega, i τινός, na pr. ὧν ὑπῆρξαν za ono, što su (Kiru) učinili, ἀντί τινος za zalog čemu. 4. bezlič. **ὑπάρχει,** sa i bez τινί, sa i bez inf., akuz. ili dat. s inf., *licet*, tako je da, slobodno je, dopušteno je, moguće je, takođ. netko naginje, nekomu je svojstvo, ὥσπερ ὑπῆρχε već kako je moglo biti. Često kao part. aps. sa i bez ὡς, na pr. ὡς ὑπάρχον μοι jer je bilo u mojoj vlasti, ὑπάρξαν τινί jer je netko imao svojstvo, καλῶς ὑπάρχον jer je povoljno, ἱκανὸν εἶναι ὑπάρχον t. j. ako je baš bilo tu, ili u gen. ὑπαρχόντων, naime πλοίων (Ksen. An. 5, 1, 10). Katkad stoji s part. kao ἐθέλοντας ὑπάρχειν mj. ἐθέλειν, slič. s εἰδότας, ἐγνωσμένους, ili s inf. ἐπιχώριον εἶναι ὑπῆρχε bio je tamošnji običaj.

ὑπ-ασπίδιος [ῐ], 2. (ἀσπίς), *ep.* i *poet.* pod štitom, štitom sakriven (Il. 16, 609). Neutr. plur. kao adv.

ὑπασπίζω (ἀσπίς), *poet.* kome služiti kao štitonoša.

ὑπασπιστήρ, ὁ, *poet.* teško oružan.

ὑπασπιστής, οῦ, ὁ, 1. štitonoša, t. j. onaj, koji je hoplitu ili bar čelovođi oružje (štit i koplje) nosio. Bilo ih je u vojsci obič. veoma mnogo. 2. tjelesni stražar, pandur, u Luk. takođ. pandurski čelovođa. 3. hipaspisti u maked on. vojsci Aleksandrovoj, isprva valjada štitonoše, a poslije i osobita četa lakše oružana nego vojnici falange. Bilo ih je oko 3000 momaka.

ὑπ-άσσω, v. ὑπαΐσσω.

ὕπ-αστρος, 2. *poet.* pod zvjezdama.

ὑπατεία, ἡ, *poz.* konzulat.

ὑπατεύω, *poz.* biti konzul.

ὑπατικός, 3. *poz.* (ὕπατος), koji negdašnjemu konzulu pripada, stoga ἐπαρχία pokrajina, kojom upravlja negdašnji konzul kao namjesnik *(proconsul)*.

ὑπ-άτοπος, 2. nešto neslan, bez ukusa, u tmezi ὑπό τι ἄτοπος (Plat. Gorg. 493 C).

ὕπᾰτος, 3. (takođ. 2., od ὑπό *sub*), 1. adj. *summus*, najviši, najuzvišeniji, najgornji, posljednji, ἐν πυρῇ ὑπάτῃ posve gore na lomači, ὕπατος ἀίων t. j. na visini; osob. pridj. bogova, navlast. Zeusov i Apolonov, aps., ili τινός čiji, čega, takođ. visok nad kim, *sublīmis*. 2. supst. konzul rimski. 3. ἡ ὑπάτη gornja žica, s najdubljim glasom.

ὑπ-αυλέω, *poz.* uzato frulati.

ὕπ-αυλος, 2. (αὐλή), *poet.* u dvorištu, σκηνῆς pod zaklonom šatora (Sof. Aj. 796).

ὑπ-αυχένιον, τὸ (αὐχήν), uzglavlje, uzglavnica.

ὕπ-αφρος, 2. *poet.* s ὄμμα, podbulo oko, oteklo lice.

ὑπ-άφρων, 2., komp. ὑπαφρονέστερος, *jon.* dosta nerazuman.

ὕπεαρ, ατος, τὸ, šilo.

ὑπ-έασι, v. I. ὕπειμι.

ὑπ-έγγυος, 2. *jon.* i *poet.* pod jamstvom, odgovoran, i to πλὴν θανάτου za sve kazni osim smrtne.

ὑπ-έδδεισαν, v. ὑποδείδω.

ὑπ-έδεκτο, v. ὑποδέχομαι.

ὑπ-ειδόμην, v. ὑφοράω.

ὑπ-εικάθω, spor. obl. (ne aor.) za

ὑπ-είκω, *ep.* takođ. ὑπο-είκω (osn. ϝεικ), *at.* fut. ὑπείξω i t. d., *ep.* prez. imper. ὑπόεικε, inf. ὑποεικέμεν, impf. ὑπόεικον, fut. med. ὑποείξομαι i ὑπείξομαι, aor. ὑπόειξα, konj. 1. pl. ὑποείξομεν, adj. verb. ὑπεικτέον, **uzmicati, t. j. 1.** uklanjati se, kloniti se, odlaziti, izmicati, aps. τὸ μὴ ὑπεῖκον što ne uzmiče, τὸ νῦν ὑπεῖκον dio, koji je sad uzmakao, takođ. kao kolekt. s plur. glagola, ili τινός, τί, τινί čega, čemu, koga, pred kim. 2. pren. popuštati, privijati se, podavati se, na volju biti, pokoravati se, ustupati, zaostajati, predavati se, dopuštati, τινί komu, čemu, čega radi, τί što, ili akuz. s inf., ali τινός od čega, na pr. λόγων komu riječ ostaviti, t. j. ne prekidati ga u govoru, ili ὁδῶν καὶ θάκων καὶ λόγων komu ustupiti ili ukloniti se, dati mu predsjedništvo ili prvu riječ.

I. **ὕπ-ειμι,** inf. -εἶναι (v. εἰμί), *ep.* prez. 3. plur. ὑπέασι (i u tmezi) 1. pod čim biti, tajom ili krišom biti kod čega, pren. osnova biti, aps., ili τινί i ὑπό τι pod kim, čim, ὑφ' ἅρματι biti upregnut u kola. 2. = ὑπάρχω pri čem, u čem biti, nazočan biti, na službu, pred očima, u pomoći, do koga biti, ὕπεστί μοι imam.

II. **ὕπ-ειμι,** inf. -ιέναι, v. ὑπέρχομαι.

ὕπειξις, ἡ, izbjegavanje, popuštanje.

ὑπ-εῖπον, aor. (isp. ὑπαγορεύω), s perf. ὑπείρηκα, ὑπείρημαι, 1. nato, pri tom reći, kao predgovor reći. 2. prikriveno reći, natuknuti, podsjetiti, očitovati, pripovijedati, aps., ili τί ili akuz. s inf. ili ὅτι, ὡς. 3. smisao podmetnuti, pod čim razumjeti.

ὑπείρ, v. ὑπέρ.

ὑπειρ-έχω, v. ὑπερέχω.

ὑπείροχος, v. ὑπέροχος.

ὑπ-είς, mj. ὑφείς, v. ὑφίημι.

ὑπ-είσας, *jon.* part. aor. 1. mj. ὑφέσας (v. ΣΕΔ III.), metnuvši u zasjedu, τινά, i to κατά τι do čega.

ὑπ-εισδύομαι, *jon.* intr. med., s aor. 2. akt. ὑπεισέδυν, ušunjati se, uvući se.

ὑπ-είσειμι (εἶμι), tajom ulaziti.

ὑπ-έκ, i pred vok. **ὑπέξ,** *ep.* 1. prijedlog s gen. ispod, uop. van, napolje, dalje. 2. adv. dalje.

ὑπ-εκδύομαι, intr. med., s fut. ὑπεκδύσομαι, aor. ὑπεξέδυν, nema ga u *at.* prozi, iza čega (iza vrata) šmignuti ili umaći, ukrasti se, tajom

pomoliti se ili iznići, aps., ili *τινός* (*poet.* takođ. *τί*), *διά τινος* iz čega.

ὑπ-εκθέω, *poz.* napolje trčati, kradom bježati, uteći.

ὑπ-έκκαυμα, *τὸ*, kresivo, ognjilo, pren. dražilo, aps. i *τινός*, *πρός τι*.

ὑπ-έκκειμαι, tajom biti maknut ili uklonjen, u sigurnost biti otpravljen, aps. i *ἔς τι* kamo, *τινί* komu (služi za perf. pas. od *ὑπεκτίθεμαι*).

ὑπ-εκκλέπτω, aor. 2. pas. part. *ὑπεκκλαπείς*, *poz.* kradom ukloniti ili odnijeti, *τί*.

ὑπ-εκκλίνω, ugibati, uklonjati, *τί*.

ὑπ-εκκομίζω, 1. akt. potajno otpraviti, *τινά*, i to *ἔς τι* kamo. 2. med. svoje kradom iznijeti, u sigurnost skloniti.

ὑπ-εκλαμβάνω, *poet.* potajno primati.

ὑπ-εκπέμπω, tajom odaslati ili ispratiti, *τινά*, *τί*, i to *τί* kamo.

ὑπ-εκπλέω, *poz.* kradom odjedriti.

ὑπ-εκπροθέω, *ep.* i samo u prez., ispod čega istrčati i naprijed trčati, uop. koga prestizati, preteći (Il. 9, 506).

ὑπ-εκπρολύω, *ep.* ispod čega odriješiti, ispreći (Od. 6, 88), *τί*, i to *τινός* ispod čega.

ὑπ-εκπρορέω, *ep.* ozdo (iz dubine) potjecati.

ὑπ-εκπροφεύγω, *ep.* ispod čega, tajom bježati, uteći, aps. i *τί*.

ὑπ-εκρέω, aor. part. *ὑπεκρυείς*, ispod čega istjecati, opet odlaziti.

ὑπ-εκρίπτω, *poz.* potajno izbacati.

ὑπ-εκσαόω, *ep.* i *ὑπεκσῴζω*, *poet.* iz čega tajom spasti ili izbaviti, *τινά*.

ὑπ-εκτίθεμαι, med. i pas., 1. med. (svoje) tajom odnijeti i u sigurnost skloniti, osob. u ratu ljude i stvari na sigurno mjesto otpraviti ili skloniti, *τινά*, i to *ἔς τι* kamo. 2. pas. potajno biti zaklonjen, na sigurno otpravljen, aps., ili *ἔς τι* kamo, *ἔξω τινός* izvan čega, *τινί* komu; isp. *ὑπέκκειμαι*.

ὑπ-εκτρέπω, 1. akt. potajno otkrenuti, *τί*, i to *τινός* od čega. 2. med. uklonjati se, tajom umaći, izbjegavati, propuštati, *τί*, ili s inf.

ὑπ-εκτρέχω (*-δραμοῦμαι*, *-έδραμον*, *-δεδράμηκα*), *jon.* i *poet.* preko čega istrčati, prekoračiti, pobjeći, uteći, *τί* čemu.

ὑπ-εκφέρω (*ὑπεξοίσω*, *-ήνεγκον* i t. d.), 1. tranz. potajno odnijeti, ukloniti, maći, *τινά*; tajom, polagano pomjestiti, *τί*. 2. intr. a) naprijed hitjeti. b) preteći, pred kim biti (Her. 4, 125), *τινί* za koliko.

ὑπ-εκφεύγω, ispod čega napolje bježati, stoga a) kradom pobjeći, uteći. b) čemu (*τί*) umaći.

ὑπ-εκχωρέω, pomalo ili potajno ukloniti se, uzmicati, ugibati se, aps. i *τινί*.

ὑπ-ελαύνω, aor. part. *ὑπελάσας*, naime *ἵππον*, dojahati, ususret jahati.

ὑπεμνήμυκε, v. *ὑπημύω*.

ὑπ-εναντιόομαι, *poz.* pas., aor. *ὑπηναντιώθη*, malo protivan biti, pobijati, prigovarati, aps. i *τινί*.

ὑπ-εναντίος, 3. protivan, suprotan, suprotivan, aps. i *τινί*. Supst. a) *ὁ ὑπ.* protivnik, neprijatelj. b) *τὸ ὑπ.* nasuprot. Adv. **ὑπεναντίως** na protivan način, *τινί*.

ὑπ-ενδίδωμι, malo popuštati.

ὑπ-ενδύομαι, *poz.* ozdo obući.

ὑπ-ένερθε(ν), adv., dolje, ozdo, pod, ispod, aps. i *τινός*. Napose: u podzemnom svijetu.

ὑπ-εξάγω (*-άξω*, *-ήγαγον*, *-ῆχα*), zapr. ispod čega izvoditi, 1. akt. a) tranz. spasti, izbaviti iz pogibli, *τινὰ ἔκ τινος οἴκαδε*. b) intr. potajno, pomalo uzmicati. 2. med. svoje u sigurnost skloniti.

ὑπ-εξαιρέω (*-αιρήσω*, *-εῖλον*, *-ήρηκα* i t. d.), *jon.* perf. pas. *ὑπεξαραίρημαι*, 1. akt. vaditi, a) iz unutrašnjosti iznositi, *τί*. b) uzimati, *τί τινι*, ili *αἱμά τινος* komu krv oduzeti, t. j. ubiti ga. 2. pas. biti uklonjen (Her. 7, 8). 3. med. sebi izvaditi, takođ.: ne brojiti, izuzimati, *τί*.

ὑπ-εξᾰκρίζω, *poet.* polagano penjati se na vrh gore, *πρὸς λέπας* do stijene, naime visova Kiteronovih.

ὑπ-εξαλέομαι, *ep.* dep. med., aor. inf. *-λέασθαι*, tajom izbjegavati ili kloniti se, *τί* čemu.

ὑπ-εξαναβαίνω, *buk.* ukrasti se, tajom umaći.

ὑπ-εξανάγομαι, potajno odjedriti ili odvesti se.

ὑπ-εξαναδύομαι, aor. 2. *-έδυν*, *ep.* (potajno) izroniti, *τινός* iz čega.

ὑπ-εξανίστᾰμαι, *poz.* intr. med. s aor. 2. akt. *ὑπεξανέστην*, pred kim (*τινί*) ustati, od štovanja.

ὑπ-εξαντλέω, *poet.* odozdo grabiti.

ὑπ-έξειμι, v. *ὑπεξέρχομαι*.

ὑπ-εξειρύω, *jon.* mj. *ὑπεξερύω*, izvlačiti, spasavati.

ὑπ-εξελαύνω, *jon.* pomalo natrag tjerati (u Her. 4, 120 dod. *τὰ κτήνεα*).

ὑπ-εξέρχομαι i **ὑπ-έξειμι**, ispod čega, t. j. kradom, pomalo odlaziti, tajom udaljiti se, ukrasti se, umaći, uzmicati, bježati, odlaziti, *ὑπεξιέναι* takođ. htjeti potajno udaljiti se (Plut. Ag. 12), aps., ili *τινός* i *ἔκ τινος* odakle, *ἔς τι* kamo, *τινά* pred kim.

ὑπ-εξέχω, aor. *ὑπεξέσχον*, *jon.* i *poz.* ukrasti se, potajno odlaziti, *ἔκ τινος*, *ἔς τι*.

ὑπ-εξίστᾰμαι, intr. med. s fut. *-εκστήσομαι*, aor. *-εξέστην*, perf. *-εξέστηκα*, plpf. *-εστήκειν*, 1. ustajati, podići se. 2. ugibati se, ukloniti se, *τινί* pred kim, kako je bio običaj u Rimu, da su pred magistratima oni, koji su sjedili, ustajali, drugi im se s puta uklanjali, jahači s konja sjahivali.

ὑπέρ, i kad stoji iza supst. ili bez padeža, **ὕπερ**, *ep.* takođ. iz metr. razloga **ὑπείρ** (lat. *s-uper*), **nad, za.**

I. adv. veoma rijetko, 1. *poet.* **ὕπερ** (bez padeža), za zaštitu, na spas ili korist. 2. N. T. još više.

II. prijedlog 1. s **genit. a)** nad, **preko**, *ultra*, iznad, više, dalje u dubinu zemlje, gore na, s onu stranu, na pr. ὑπὲρ τῶν ἄκρων na visovima, τὸ ὑπὲρ Τεγέης koji Tegeju nadvisuje, ὑπὲρ πόλιος na visovima nad gradom, ὑπὲρ κεφαλῆς čelo glave (Od. 4, 803). **b)** pren. za, na spas ili korist, u prilog, za zaštitu ili obranu, tako ti (kod molbe) (Il. 24, 466), poradi (stoga ὑπὲρ τοῦ s inf. finalna rečen. zato, da), kod, mjesto (Plat. Prot. 310 E), u čije ime, što se tiče, *de*, o (Il. 6, 524).

2. s **akuz. nad, preko** (također o mjestu, preko kojega put kamo vodi, Dem. 6, 36), više ili veće nego, preko mjere ili snage, također protiv, preko, μόρον preko sudbine (Il. 21, 517); s onu stranu, i o vremenu: pred; τὸ ὑπὲρ αὐτόν što je uzvišenije od njega, ὑπὲρ ἄνθρωπον ἐφρόνησα uzoholio sam se nad čovjeka. Rijetko i to samo kod poznijih također na pitanje gdje?

ὑπέρα, ἡ, u plur. ὑπέραι, αἱ, *ep.* i *poz.* (ὑπέρ), najgornja uža jedrena, kojima se jedro moglo prema potrebi kretati (Od. 5, 260).

ὑπερ-άγαμαι, dep. pas., aor. -αγασθείς, veoma diviti se.

ὑπεράγᾱν (u tmezi), *poet.* odveć žestoko.

ὑπερ-αγανακτέω, odviše ljutiti se.

ὑπερ-αγαπάω, osobito ljubiti, τινά.

ὑπεραγόντως, adv., *poz.* izvanredno, previše.

ὑπερ-ᾱής, 2. (ἄημι), *ep.* veoma buran.

ὑπερ-αίρω, zapr. nad što dizati, **1.** akt. tranz. prekoračivati, nadvisivati, nadmašiti, τί, τινά, i to τινί čim. **2.** akt. intr. dizati se nad što, dizati glavu, htjeti veći biti, τινί čim. **3.** med. N. T. uzvisivati se; ἐπί τινα podići se na koga.

ὑπέρ-αισχρος, 2. vrlo ružan.

ὑπερ-αιωρέομαι, *jon.* i *poz.* pas., aor. *poet.* -αιωρηθείς, visoko nad čim (τινός) treptjeti. Napose (s lađama) na visinu kojega mjesta (τινός) doći, nasuprot pojaviti se.

ὑπέρ-ακμος, 2. N. T. preko godinâ napona ili mladenačke snage.

ὑπερ-ακοντίζω, nadmašiti, nadvisivati, koga čim τινά τινι.

ὑπερ-ακρίζω, *poet.* prelaziti, nadvisivati, τινός.

ὑπερ-άκριος, 2. (ἄκρα), *ep.* i *poz.* koji leži nad visovima. Supst. **a)** τὰ ὑπ. izokolni visovi, brda (Her. 6, 20). **b)** οἱ ὑπ. stanovnici gorskoga kraja od južnoga podnožja Pentelikona do sjeverne međe atičke (siromašni seljaci).

ὑπερ-αλγέω, *poet.* i *poz.* odviše žalostiti se, uop. u jadu biti, aps., ili τί za čim, čega radi, ili sa sl. μή.

ὑπερ-αλγής, 2. (ἄλγος), *poet.* i *poz.* odveć bolan.

ὑπερ-αλκής, 2. *poz.* odveć jak ili čvrst.

ὑπερ-άλλομαι, dep. med., *ep.* kor. aor. ὑπεράλτο, part. ὑπεράλμενος, preko čega skakati, preskakivati, τινός i τί preko čega, što.

ὑπερ-ανατείνω, *poz.* preko čega pružiti.

ὑπερ-ανίστᾰμαι, *poz.* intr. med. s aor. 2. ὑπερανέστην i perf. ὑπερανέστηκα, uzdizati se, uzvišen biti.

ὑπερᾱνορία, ἡ (ὑπεράνωρ), *dor.* obijest.

ὑπέρ-αντλος, 2. *poet.* i *poz.* poplavljen, posve probijen ili napukao; pren. prekomjeran, pretjeran.

ὑπερ-άνω, *poz.* i N. T. adv., gore, također s gen., nad, više, ὑπ. εἶναί τινος nadvisivati što.

ὑπερ-άνωρ, ὁ, ἡ, *poet.* i ὑπερ-ανόρεος, 2. *buk.* nadljudski, ohol, silovit.

ὑπερ-αποθνῄσκω, za koga mrijeti.

ὑπερ-απολογέομαι, dep. med., (na sudu) braniti, τινός koga.

ὑπερ-αρρωδέω, *jon.* mj. ὑπερορρ., odviše bojati se, τινί komu, za koga ili što.

ὑπερ-ασθενής, *poz.* vrlo slab.

ὑπερ-ασπίζω (ἀσπίς), *poz.* štit nad kim ili čim držati, štititi, aps., i τινός koga.

ὑπερ-αττικός, 3., adv. -κῶς, pretjerano atički.

ὑπερ-αυξάνω, veoma rasti.

ὑπερ-αυχέω, obijesno hvaliti se ili propinjati se, τὰ ὑπεραυχοῦντα prkosno veličanje ili razmetanje.

ὑπέρ-αυχος, 2. prekomjerno ohol.

ὑπερ-αχθής, 2. *buk.* preterećen.

ὑπερ-άχθομαι, dep. pas., aor. part. -αχθεσθέντες, *jon.* i *poet.* tešku brigu imati, veoma žaliti ili zlovoljan biti, aps., i τινί čega radi.

ὑπερ-βαίνω (-βήσομαι, -έβην, -βέβηκα), *ep.* aor. ind. 3. sg. ὑπέρβη, 3. pl. ὑπέρβᾰσαν, konj. ὑπερβήῃ, **1.** prekoračiti, pregaziti, prelaziti, preko čega ići, o rijeci: izaći, razliti se, τί što, preko čega, δόμους preko kućnoga praga, dakle: u kuću provaliti, ὑπερβάντι Αἵμον s onu stranu Hema, ἔς τι u, na što. **2.** pren. **a)** prestupiti, prekršiti, ogriješiti se, aps. i τί. **b)** mimoići, ne pominjati, premučati, ne mariti, τινά, τί, i to τινί u čem, čim.

ὑπερβαλλόντως, adv., preko mjere, odviše.

ὑπερ-βάλλω (-βαλῶ, -έβαλον, -βέβληκα), *ep.* aor. 2. također ὑπέρβαλον i ὑπειρέβαλον, **I. akt. 1.** preko čega prebacivati, prenositi, τί, i to τί ili τινός preko čega. **2.** u bacanju (δουρί u bacanju koplja) nadmašiti (Il. 23, 637), τινά. **3.** pren. **a)** mjeru prekoračiti ili premašiti, prevršiti, prekipjeti, razliti se, prestupiti, preko čega živjeti, povisiti, uvis tjerati, više davati, nadvisivati, nadmašiti, pretjeravati, jači biti, prestizati, preteći, odlikovati se, aps. ὑπερβάλλων preko mjere (vruć), τὰ ὑπερβάλλοντα prevelika moć, ili τινά (i jedamput τινός Plat. Gorg. 475 C), i τί, na pr. τὰς ἀποφοράς poreze od državnih zemalja premašiti, t. j. više poreza davati; τινί čim, na pr. αἴσχει veoma ružan biti, τοῦτο u tom, ili s part. **b)** preko čega ići, prelaziti, prevaliti, prolaziti, mimoići,

o brodovima: dalje ili preko čega jedriti, oko čega ploviti (Her. 7, 168), aps. τὸ ὑπερβάλλον τοῦ στρατεύματος onaj dio vojske, koji je preko gore prelazio, τί oko čega, κατά τι do čega, uza što, πρός τινα prema kome, protiv koga. **II. med. 1.** nadmašiti (Ksen. Kir. 2, 1, 8), svladati, pretežniji biti, prestići (Her. 9, 71), odlikovati se, istaći se, aps. ili τινά, τί, na pr. ἀλλήλους nastojati jedni druge da istisnu ili nadvise, τινί čim. **2.** odgađati (Her. 9, 45, 51), zatezati, zavlačiti, odlagati, aps. i τί.

ὑπερ-βαρής, 2. (βάρος), *poet.* pretežak.

ὑπερ-βασία, *jon.* -ίη, ἡ, *ep.* i *poet.* (ὑπερβαίνω), takođ. u plur., prestupanje božjega ili ljudskoga zakona, stoga: grijeh, prekršaj, obijest, prkos.

ὑπέρβασις, εως, ἡ, *poz.* (βαίνω), prestupanje, prijelaz, prolaz.

ὑπερ-βατός, 3. (ὑπερβαίνω), **1.** koji prelazi, koji prestiže ili nadmašuje. **2.** poprijeko položen. **3.** preko kojega se može prelaziti.

Ὑπερβερεταῖος, ὁ, posljednji mjesec makedonske godine, koja se počinjala u jeseni; otprilike naš rujan.

ὑπερ-βήῃ, v. ὑπερβαίνω.

ὑπερ-βιάζομαι, dep. med., presilan biti, nadvladati.

ὑπερ-βιβάζω, *poz.* prenositi, prevoziti.

ὑπέρ-βιος, 2. (βία), *ep.* presilan, silan, silovit, grješan, prkosan, obijestan, i samo: tvrdoglav, jogunast. Neutr. sg. kao adv.: preko mjere, bez mjere, grješno.

ὑπερβολάδην, adv., *poet.* preko mjere.

ὑπερβολή, ἡ, **1.** (ὑπερβάλλω) zapravo: prekobacivanje, stoga **a)** prelaženje, prijelaz (preko gore), napose: mjesto ili visina, preko koje se prelazi, aps., i τινός čiji ili preko čega, τῶν ὀρῶν takođ. gorski visovi. **b)** što je preko mjere, prekomjerno, izvanredno, viši, najviši stepen, premoć, prednost, obilje, pretjeravanje, prevelika moć, preveliko djelovanje ili utjecaj, prilika nadvladati ili nadmašiti, aps. i τινός, na pr. τουτό ἐστιν ὑπερβολὴ μανίας to je vršak ludila, τοσαύτην ὑπερβολὴν ποιεῖσθαι ὥστε tako daleko ići, da (Dem. 18, 190), μηδεμίαν τοῖς ἄλλοις ὑπερβολὴν ἀπολιμπάνειν misliti, da me drugi ne mogu nadmašiti, držati se za nepogrješna. Adv. ἐς ὑπερβολήν do krajnosti, osobito, izvanredno, καθ' ὑπερβολήν preko mjere, κ. ὑπ. τοξεύεσθαι neobično srećno pogađati, ali πρὸς ὑπερβολὴν πεποιημένος izrađen, da druge nadmašuje. **2.** (ὑπερβάλλομαι) zatezanje, odgađanje, τοῦ κακοῦ odgađanje nevolje (Her. 8, 112).

Ὑπέρ-βολος, ὁ, atenski prosti demagog iz općine (δῆμος) Peritede, g. 416. ostrakizmom prognan, a g. 411. od samskih i atičkih oligarha ubijen.

Ὑπερ-βόρεοι, takođ. -εῖοι, οἱ, izmišljen srećan narod, koji nad Borejem nastavaše, tako da ga ledeni sjever nije bio. Otd.

ὑπερβόρεος, 2. *poet.* o sreći: prevelik, prekomjeran.

ὑπερ-βριθής, 2. *poet.* pretežak.

ὑπερ-βρύω, *poz.* prepun biti, τινί čega.

ὑπ-εργάζομαι, dep. med., **1.** (perf. takođ. u pas. znač.), služiti, davati, činiti, aps. (sa sporednim pojmom: potajno), i τί τινι. **2.** podložiti, pokoriti, τί τινι. **3.** *poz.* potajno činiti, τί.

ὑπερ-γέλοιος, 2. odveć smiješan.

ὑπερ-γήραος, kontr. ὑπεργήρως, *poz. poet.*, i *at.*

ὑπέρ-γηρως, ων (γῆρας), *poet.* prestar, vrlo star, prastar.

ὑπέρ-δασυς, υ, odveć rutav, brkat, pregust.

ὑπερ-δεής, 2., samo akuz. ὑπερδέα mj. -δεέα, *ep.* (δέομαι), vrlo malen, nedovoljan (na broj).

ὑπερ-δείδω, aor. part. ὑπερδείσας, perf. ὑπερδέδοικα, *jon. poet.* i *poz.*, i **ὑπερ-δειμαίνω,** *jon.* odveć u strahu, veoma zabrinut biti, strepiti, aps., ili τινός za koga, τινά pred kim.

ὑπέρ-δεινος, 2. odveć strašan, užasan; τὸ ὑπέρδεινον najveća pogibao.

ὑπερ-δέξιος, 2. zapr. koji leži nadesno više čega, pak uop. jači, napredniji, τινός; viši, gornji, visok, τὰ ὑπ. viša mjesta, ἐξ ὑπερδεξίου iz visine.

ὑπερ-διατείνομαι, med., preko mjere naprezati se.

ὑπερδικέω (δίκη), (u sudu) braniti, τινός što.

ὑπέρ-δικος, 2. *poet.*, i adv. **-ίκως,** *poet.* (δίκη), posve pravedan.

ὑπ-ερεθίζω, *poet.* malko dražiti ili mamiti.

Ὑπέρεια, ἡ, **1.** izvor kod Fere u Tesaliji. **2.** mitsko ime mjestu, gdje su Feačani iznajprije prebivali.

Ὑπερείδης, ου, ὁ, **1.** sin Glaukipov iz općine Kolita, atički govornik i protivnik Filipa makedonskoga, živo sudjelovao u Lamijskom ratu i zato od Antipatra g. 322. pogubljen. **2.** inače lično ime.

ὑπερ-εῖδον, v. ὑπεροράω.

ὑπ-ερείδω, za potporu ili podlogu (βάθρον) podmetati, τί τινι, takođ. nešto podupirati.

ὑπ-ερείπομαι, pas. *ep.* s intr. aor. 2. akt. ὑπήριπον, i *poz.* rušiti se, obarati se, spustiti se, smotati se (Il. 23, 691).

ὑπερ-έκεινα, adv., N. T. preko toga.

ὑπερ-εκπερισσοῦ, adv., N. T. više nego suviše.

ὑπερ-εκπίπτω, *poz.* pretjeravati.

ὑπερ-εκπλήττομαι, pas., aor. ὑπερεξεπλάγην, sasvim izvan sebe biti, krstiti i čuditi se, τινά i ἐπί τινι komu ili čemu.

ὑπερ-εκτείνω, N. T. među prekoračiti.

ὑπερ-εκτίνω, *poz.* mjesto koga (τινός) platiti.

ὑπερ-εκχύν(ν)ομαι, pas., N. T. pretjecati, prelijevati se.

ὑπερ-εμπίμπλᾰμαι, pas., aor. ὑπερενεπλήσθην, prenapunjati se (jelom), objesti se.

ὑπερ-εντυγχάνω, N. T. zagovarati.

ὑπερ-επαινέω, preko mjere hvaliti ili slaviti, *τινά, τί.*

ὑπερ-επαίρω, *poz.* preko mjere dizati ili hvaliti.

ὑπερ-επιθυμέω, žestoko željeti, odviše željeti, s inf.

ὑπ-ερέπτω, *ep.*, impf. bez augm. *ὑπέρεπτε*, zapr. podgrizati, pak: dolje ukloniti ili splaknuti, *τί*, i to *ποδοῖιν* s nogu prati (Il. 21, 271).

ὑπερ-έρχομαι, prelaziti, prevaliti, prekoračiti, *τί.*

ὑπερ-εσθίω, odviše jesti, osob. o proždrljivosti atletâ.

ὑπερ-έσχεθον, v. *ὑπερέχω.*

ὑπέρ-ευ, adv., osobito dobro.

ὑπερ-ευγενής, 2. *poz.* osobito ugledan.

ὑπερ-ευδαίμων, 2. *poz.* koji neobično usrećuje, presrećan.

ὑπερ-ευφραίνομαι, *poz.* pas., aor. *ὑπερευφράνθην*, preko mjere ili odviše radovati se, *τί* čemu.

ὑπερ-εχθαίρω, *poet.* preko mjere ili veoma mrziti, *τί* na što.

ὑπερ-έχω, *ep.* takođ. **ὑπειρέχω**, aor. 2. *ὑπερέσχον*, konj. *ὑπέρσχω*, opt. *ὑπέρσχοιμι*, inf. *ὑπερσχεῖν*, *ep.* i *poet.* **ὑπερέσχεθον**, i *ep.* i *poz.* **ὑπερίσχω**, **1. tranz.** nad čim (uvis) držati, *τί*, osob. za zaštitu, stoga *χεῖρα* ili *χεῖρας ὑπ.* rukom štititi (Il. 5, 433), i to *τινός, τινί* nad kim ili čim. **2. intr.** isticati se, nadvisiti (Il. 3, 210), stršiti, o suncu i zvjezdama: uzdizati se, izlaziti, o moru: sklopiti se nad čim; pren. preteći, nadjačati, jači biti, nadmašiti, koje aps. *τὸ ὑπερέχον τῶν ἐναντίων* mjesto, gdje su neprijatelji bili pretežniji, *τὰ ὑπερέχοντα* najviši dijelovi, koje *τινός, τί, κατά τι* od koga ili čega, koga ili što; a *τί* takođ. na čem, čim, *τινί* čim, za koliko. U pas. s *ὑπό τινος* manji ili slabiji biti od koga.

ὑπερ-ήδομαι, aor. *ὑπερήσθην*, odviše radovati se, veliko veselje imati, najveću slast osjećati, *τινί* čega radi, ili sa *ὅτι.*

ὑπέρ-ηδυς, *poz.* i samo u superl. *ὑπερήδιστος*, izvanredno ugodan. — Adv. **ὑπερηδέως**, superl. *ὑπερήδιστα*, veoma rado, osobito ugodno.

ὑπερ-ήμερος, 2. **1.** nemaran, t. j. koji od suda određeni rok plaćanja promaši, našto mu se stvari sudbeno zaplijene. **2.** preko određena vremena.

ὑπερ-ημίσυς, *υ*, u sing. i plur., preko polovice, veća polovica, *τινός.*

ὑπ-έρημος, 2. *poz.* gotovo pust.

ὑπερ-ηνορέων, *ep.* part. prez. mask. od neupotr. *ὑπερηνορέω* (*ὑπερήνωρ*, v. *ὑπεράνωρ*), zapr. nadčovječan, samo s *κακῶς* u prijekoru: obijestan.

ὑπερ-ήσει, v. *ὑπερίημι.*

Ὑπερησίη [*ῡ, ῐ*], *ἡ*, grad u Ahaji, poslije Egira (*Αἰγεῖρα*).

ὑπερηφᾰνέω (*ὑπερήφανος*), *ep.* i *poz.* **1.** intr. obijestan, ohol biti, obijesno ili oholo raditi. **2.** tranz. ponosito prezirati, *τί.*

ὑπερηφᾰνία, *ἡ*, oholost, obijest.

ὑπερή-φᾰνος, 2., adv. **-άνως** (*ὑπέρη* star padež za *ὕπερος*, dakle: koji visoko gori = daleko sjaje), **1.** veoma uzvišen, odličan, divan, *τινί* na čem, čim, *ὑπ. τι* nešto izvanredno. **2.** ohol, ponosit, obijestan.

ὑπερ-θαλασσίδιος, 2. (*θάλασσα*), koji leži preko mora, prekomorski, primorski, zamorski.

ὑπερ-θαυμάζω, *poz.* = *jon.* *ὑπερθωυμάζω.*

ὕπερθεν, *ep.* takođ. **-θε**, adv., *desuper*, ozgor, s neba, uop. gore, više, nad, *supra*, iznad, *τὰ ὑπ.* gornji dijelovi, aps. i *τινός*, pren. još dalje ili više, *amplius*, na pr. *ἄπορα* još više smeteno, stoga *ὑπ. γίγνεσθαί τινος* nešto svladati, *ὕπερθεν εἶναι ἤ* jači ili bolji biti od.

ὑπέρ-θεσις, *εως, ἡ*, *poz.* odgađanje, odlaganje.

ὑπερ-θετικός, 3. nadvisujući; gramat. *t. t.* superlativan, *τὸ ὑπ.* (*εἶδος*) superlativ.

ὑπερ-θέω, preko čega trčati.

ὑπερ-θνήσκω, *poet.* mrijeti, za što *τινός.*

ὑπερ-θρῴσκω, fut. *ep.* i *jon.* *ὑπερθορέομαι* mj. *-οῦμαι*, aor. 2. *ep.* *ὑπέρθορον*, inf. *ep.* i *jon.* *-θορέειν*, *ep. jon.* i *poet.* preskakivati, preko čega odskakati, aps., i *τί, τινά* preko čega, koga.

ὑπέρ-θῡμος, 2., rijetko u *at.* prozi, prehrabar, veoma hrabar, velikodušan, ponosit, ohol.

ὑπερ-θύριον, *τὸ*, *ep.* i **ὑπέρ-θῡρον**, *τὸ*, *jon.* i *poz.* gornji prag vratâ.

ὑπερ-θω(υ)μάζω, *jon.* veoma čuditi se.

ὑπερ-ιάχω, *poet.* nadvikivati, nadglasati.

ὑπερ-ιδεῖν, v. *ὑπεροράω.*

ὑπερ-ίημι, fut. *ὑπερήσω*, *ep.* prebaciti, *τὸ σῆμα* preko biljege.

ὑπερ-ικταίνομαι, *ep.* hitjeti, spoticati se preko čega.

Ὑπεριονίδης, v. *Ὑπερίων.*

ὑπερ-ίπτᾰμαι, *poz.*, samo prez. i impf. = *ὑπερπέτομαι*, preletjeti, letjeti preko čega.

ὑπερ-ίστᾰμαι, *jon.* i *poet.*, intr. med. s aor. 2. akt. *ὑπερέστην*, nad kim (*τινός*), komu čelo glave stajati, pren. čuvati, štititi, braniti.

ὑπερ-ίστωρ, *ορος, ὁ, ἡ*, *poet.* koji predobro zna, *scientissimus.*

ὑπερ-ίσχῡρος, 2. veoma čvrst, vrlo jak.

ὑπερ-ίσχω, v. *ὑπερέχω.*

Ὑπερίων [*ῐ*], *ιονος, ὁ*, »putnik u visini, sin visine«, pridjevak i ime jednomu Titanu, pak Heliju; **Ὑπεριονίδης**, *ου, ὁ*, sin Hiperionov = Helije.

ὑπερ-κάθημαι, def. dep. med., na čem sjediti, i to neprijateljski, stoga: vrebati, na vratu sjediti, za leđima biti, i to *ἐπί τινος* na čem, *τινός* koga, komu.

ὑπερ-καλλής, 2. (*κάλλος*), i *ὑπέρκαλος*, 2. *poz.* prekrasan.

ὑπερ-κάμνω, *poet.* mučiti se, za što *τινός.*

ὑπερ-καταβαίνω, *ep.* aor. -κατέβην, preko čega (τί) silaziti.

ὑπερ-κατάκειμαι, *poz.* nad kim za stolom ležati.

ὑπέρ-κειμαι, dep. med., fut. -κείσεται, **1.** preko čega ležati, u unutrašnjosti zemlje ležati ili stanovati. **2.** *poz.* odgođen biti.

ὑπερκεράω (κέρας), *poz.* natkriliti, krilima obići i opkoliti.

ὑπερ-κολακεύω, odviše laskati.

ὑπέρ-κομπος, 2. *poet.* koji odviše viče, stoga **a)** torlak, hvališa, no takođ. **b)** odličan.

ὑπέρ-κοπος, 2., adv. **-κόπως**, *poet.* koji odviše lupa, **a)** obijestan, nezauzdan, ali takođ. **b)** odličan.

ὑπέρ-κοτος, 2., adv. -ότως, *poet.* veoma ljutit.

ὑπερ-κρέμᾰμαι, *poet.* nad čim visjeti ili lebditi, ὑπέρ τινος, pas. za

ὑπερ-κρεμάννυμι, *poet.* objesiti nad kim (τινί), pren. nalagati komu, τινί.

ὑπερ-κτάομαι, *poet.* dep. med., stjecati, na sebe navući ili navaliti, svojom krivnjom, preko mjere (Sof. El. 217).

ὑπερ-κύδαντας, *ep.* def. akuz. plur., preslavan, koji slavlje slavi (poradi pobjede Menelajeve).

ὑπερ-κύπτω, nagnuti se nad što, nadviriti se, nadvisivati.

ὑπέρ-λαμπρος, 2., odveć glasan, divotan.

ὑπερ-λίαν, N. T. odviše, veoma, objač. λίαν.

ὑπερ-λῡπέομαι, *jon.* pas., veoma žalostan biti.

ὑπερμαχέω (od ὑπέρ-μαχος, μάχη), *poet.* i *poz.* boriti se, τινός za koga ili što (*poz.* takođ. τί), τινί s kim, ταῦτα tako.

ὑπερ-μάχομαι, fut. -μαχοῦμαι, *poet.* i *poz.* boriti se, τινός za koga ili što, τάδε tako, ἀντί τινος za što.

ὑπέρ-μαχος, ὁ, *poet.* zatočnik, branitelj, branič.

ὑπέρ-μεγας, -γάλη, -μεγα, *poz.* prevelik, veoma velik.

ὑπερ-μεγέθης, 2., *jon.* **ὑπερμεγάθης**, prevelik, golem, veoma velik, pren. **a)** pretežak, veoma težak. **b)** nad svaku hvalu uzvišen.

ὑπερ-μεθύσκομαι, *jon.* pas., previše opijati se, aor. ὑπερεμεθύσθην odveć sam pijan.

ὑπερ-μενέων, -νέουσα, -νέον, *ep.* part., i

ὑπερ-μενής, 2. *ep.* presilan, svesilan, obijestan.

ὑπέρ-μετρος, 2., adv. -ως, prekomjeran; i za stihove στίχος ὑπ.

ὑπερ-μήκης, 2. (μῆκος), *jon.* *poet.* i *poz.* predug, previsok, prevelik.

ὑπερ-μισέω, odviše mrziti.

ὑπέρ-μορον, *ep.* adv., kao ὑπὲρ μόρον, preko usuda, t. j. protiv suđenja, krivnjom ili zaslugom ljudskom.

ὑπερ-νέφελος, 2. *poz.* nad oblake uzvišen.

ὑπερ-νικάω, N. T. daleko nadmašiti.

ὑπερ-νοέω, *poet.* još na umu imati, τί.

ὑπερ-νότιος, 2. (νότος), *jon.* i *poz.* (suprotno ὑπερβόρεος), s onu stranu juga.

ὑπέρ-ογκος, 2. **1.** prevelik, previsok, pretjeran. Adv. ἐς τὸ ὑπ. preko mjere. **2.** *superbus*, ponosit, obijestan, ohol; τὸ ὑπ. ponos.

ὑπερ-οικέω, *jon.* i *poz.* prijeko ili s onu stranu nastavati, τινός koga, ili τί vrh čega, nad čim.

ὑπέρ-οικος, 2. *jon.* koji gore stanuje, τῆς χώρης t. j. oni, koji u gornjim (sjevernim) dijelovima zemlje nastavaju.

ὕπερον, τὸ, i ὁ ὕπερος (ὑπέρ), tučak, tucalo, uop. kijača, toljaga, batina.

ὑπεροπλίαι [ῑ], αἱ (ὑπέροπλος), *ep.* oholost, ponos, oholstvo.

ὑπεροπλίζομαι, *ep.* dep. med., aor. opt. ὑπεροπλίσσαιτο, obijesno prezirati, τί.

ὑπέρ-οπλος, 2. *ep.* i *poet.* odveć spreman ili naoružan, stoga **a)** drzak, obijestan, nepromišljen. **b)** presilan, strašan, prekomjeran; N. T. takođ. adverbijalno.

ὑπερ-όπτης, ου, ὁ (osn. ὀπ, za ὁράω), **1.** koji prezire, τινός. **2.** ohol, kičeljiv, ponosit, τινός na što.

ὑπεροπτικός, 3., adv. **-ῶς**, i *poet.* **ὑπέροπτος**, 2. koji preko ramena gleda, koji prezire, ohol, ponošljiv. Supst. ὑπέροπτα πορεύεσθαι grješnim putovima hoditi.

ὑπερ-οράω, fut. ὑπερόψομαι, aor. akt. ὑπερεῖδον, inf. -ιδεῖν, pas. ὑπερώφθην, perf. pas. inf. ὑπερεωρᾶσθαι, **1.** *jon.* ozgo dolje gledati, τί. **2.** previdjeti, prezirati, stoga: ne paziti, zanemarivati, malo cijeniti, rugati se, τί ili τινά, τινός što, koga, i to διά, κατά τι čega radi.

ὑπερ-ορίζω, preko međe tjerati.

ὑπερ-όριος, 2. i 3. koji leži preko međe, inozemski, u inozemstvu. Supst. ἡ ὑπερορία (γῆ) zemlja izvan Atike, inozemstvo.

ὑπερ-όρνυμαι, med., τινί na koga navaliti ili padati, obarati se.

ὑπερ-ορρωδέω, *poet.* veoma u strahu biti.

ὑπερ-ούριος, 2. *buk.* = ὑπερόριος.

ὑπερ-οχή, ἡ (ὑπερέχω), stršenje, **a)** komad koji strši, greben. **b)** nadvisivanje, izvrština, prvenaštvo, prevelika mjera, veća moć. **c)** visoko dostojanstvo.

ὑπέρ-οχος, 2. *poet.* i **ὑπείροχος**, *ep.* i *jon.* (ὑπερέχω), **1.** koji se ističe, odličan. **2.** obijestan.

ὑπερ-οψία, ἡ (osn. ὀπ, za ὁράω), preziranje, oholost, oholstvo.

ὑπερπαθέω, *poet.* (-παθής), veoma žalostan biti.

ὑπέρ-πᾰχυς, υ, *poz.* predebeo, Plut. Cat. Mai. 9 prejak za vojničku službu, o L. Veturiju.

ὑπερ-περισσεύω, N. T. **1.** akt. prevelik postati. **2.** med. preko mjere izobila imati čega, τινί.

ὑπερ-περισσῶς, adv., N. T. preko mjere.

ὑπερ-πέταμαι, *poz.* dep., aor. part. **-πετασθείς**, = sl.

ὑπερ-πέτομαι, dep. med., aor. *ep.* **ὑπερέπτατο**, *poet.* i *poz.* ὑπερέπτη (*dor.* -έπτα), preko čega prelijetati, spustiti se, zaletjeti se, aps., i τί preko čega, ἔς τι na što.

ὑπερ-πηδάω, *transsilio*, preko čega odskakivati, preskakivati, stoga: nadmašiti, prestizati, prekoračiti, ali takođ. ne mariti za što, *τί*.

ὑπέρ-πικρος, 2. *poet.* pregorak.

ὑπερ-πίμπλᾰμαι, *poet.* i *poz.* pas., aor. *ὑπερεπλήσθην*, preopun biti, objesti se, *τινός* i *τινί* čega.

ὑπερ-πίνω, odviše piti.

ὑπερ-πίπτω, aor. konj. *ὑπερπέσῃ*, *jon.* i *poz.* preko čega padati; o vremenu: prolaziti.

ὑπερ-πλεονάζω, N. T. i *poz.* preobilan biti, pretjecati.

ὑπερ-πληρόω, prepunjati.

ὑπερ-πλούσιος, 2. *poz.* i ὑπέρ-πλουτος, 2. prebogat; ktomu

ὑπερ-πλουτέω, *poet.* i *poz.* prebogat biti.

ὑπέρ-πολυς, -πόλλη, -πολυ, premnog, veoma mnog.

ὑπερ-πονέω, 1. preko mjere raditi, odviše naprezati se, osob. imati tešku probavu (suprot. *ἐκπονεῖν*). **2.** mjesto koga nešto nositi, *ἀντί τινός τι*. **3.** med. za koga (*τινός*) mučiti se ili žrtvovati se.

ὑπέρ-πονος, 2. *poz.* izmučen, iznemogao, *διά τι*.

ὑπερ-πόντιος, 3. *poet.* koji preko mora boravi, s *φοιτᾶν* preko mora prodirati.

ὑπέρ-πτατο, v. *ὑπερπέτομαι*.

ὑπέρ-πτωχος, 2. *poz.* vrlo siromašan.

ὑπερ-πωτάομαι, *buk.* = *ὑπερπέτομαι*.

ὑπερ-σπουδάζω, *poz.* perf. *ὑπερεσπούδακα*, *περί τι*, veoma truditi se oko čega ili baviti se čim, takođ. s inf.

ὑπερστατέω, *poet.* = *ὑπερίσταμαι*.

ὑπερ-συντελικός, ὁ (*sc.* *χρόνος*), gramat. *t. t.* pluskvamperfekt.

ὑπερ-σχεθεῖν i slič., v. *ὑπερέχω*.

ὑπέρτατος, v. *ὑπέρτερος*.

ὑπερ-τείνω (*-τενῶ, -έτεινα, -τέτακα* i t. d.), **1.** tranz. preko čega razapinjati ili polagati ili prostirati, *τινός*, takođ. preko čega rastezati, *τί*. **2.** intr. **a)** preko čega protezati se, uzdizati se, nad što *ὑπέρ τινος*. **b)** nadmašivati, biti u pretežnom broju.

ὑπερτελέω, *poet.* preko cilja izlaziti, nadvladati, *γάγγαμον* iz mreže umaći.

ὑπερ-τελής, 2. (*τέλος*), *poet.* preko mjere, presilan, aps., ili *τινός* koji do cilja čemu stiže, *ἄθλων* koji je junačka djela izvršio.

ὑπερ-τέλλω, *jon.* i *poet.*, aor. part. *-τείλας*, nad obzorje uzdizati se = *ἀνατέλλω*.

ὑπερτερίη, ἡ, *ep.* **1.** gornji dio kolâ, za prevoženje veće količine stvarî, košara (Od. 6, 70). **2.** = *ὑπεροχή*.

ὑπέρτερος, 3. *ep. poet.* i *poz.*, **ὑπέρτατος,** 3. *ep.* i *poet.*, komp. i superl. od *ὑπέρ*, gornji, pren. viši, veći, izvrsniji, uzvišeniji, silniji, *οὐδὲν ὑπέρτερον* ništa više, ništa dalje, takođ. s gen. *μάντεων ὑπέρτερον* bolje od prorokâ, bolje nego duhom proročkim, i s *τινί* po, na čem. Superl. najgornji, najviši, najveći, najstariji, presilan, *κεῖτο ὑπέρτατος* ležao je sasvim gore. *Γᾶν* kao mater Uranovu, Kronovu i Zeusovu.

ὑπερ-τίθημι (*-θήσω* i t. d.), *jon.* impf. *ὑπερετίθεα*, i med. **-τίθεμαι,** *jon.* aor. konj. *ὑπερθέωμαι*, *jon.* i *poz.* **1.** priopćivati, povjeravati, *τί τινι*. **2.** (obič. med.) odgađati, odlagati, *τί*.

ὑπερ-τῑμάω, *poet.* i *poz.* osobito štovati, *τινὰ ὥς τινα*.

ὑπέρ-τολμος, 2. *poet.* osobito smjelan.

ὑπέρ-τονος, 2. *poet.* i *poz.* prenapet, odviše napet.

ὑπερ-τοξεύσιμος, 2. *poet.* koji se mora ili može svladati ili nadmašiti.

ὑπερ-τρέχω, *poet.* i *poz.*, aor. inf. *ὑπερδραμεῖν*, zapr. u trku stići, prestizati, pak: nadvladati, o pravu: prekoračiti, kršiti, *τί*; pretrčati, trčati preko puta.

ὑπ-έρυθρος, 2. crvenkast.

ὑπερ-ύψηλος, 2. previsok.

ὑπερ-υψόω, N. T. nada sve uzvisivati.

ὑπερ-φαίνομαι, intr. (*-φανήσομαι, -εφάνην*), gore pokazivati se ili pojavljati se, aps., i *τινός* na čem.

ὑπερφαλαγγέω (*φάλαγξ*), bojnim redom zaokružiti ili opkoliti, aps. ili *τινός*.

ὑπερ-φέρω (*-οίσω, -ήνεγκον, -ηνέχθην*), **1.** tranz. preko čega nositi, prenositi, prevoziti, *τί* što, i to *τί* preko čega, *ἔκ, ἀπό τινος* odakle, *ἐς, ἐπί τι* kamo. **2.** intr. nadvisivati, nadmašivati, jači biti, prvenaštvo imati, aps. *διὰ τὸ πολὺ ὑπερενεγκεῖν* poradi njihovih velikih vrlina, ili *τινός* koga, ili *τέχνης* vještinu drugih, *τί* što, u čem, *τινί* čim, po, u čem.

ὑπέρ-φευ (= *ὑπερφυῶς*, od *φύω*), *poet.* adv., preko mjere, odviše.

ὑπερ-φεύγω, *poet.* u tmezi, preko čega bježati.

ὑπερ-φίαλος, 2., adv. **-άλως** (isp. *ὑπερφυής*), *ep.* i *poet.* **1.** krepak, silan, izvrstan, ugledan (Od. 21, 289), hrabar. **2.** natprirodan, božanskom snagom. **3.** drzak, preko mjere, obijestan.

ὑπερ-φιλέω, odviše ljubiti, *τινά*.

ὑπερ-φοβέομαι, dep. pas., odviše bojati se, *μή*.

ὑπέρ-φοβος, 2. veoma strašljiv, veoma zabrinut.

ὑπερ-φρονέω, ponosit, ohol biti, *τινί* čega radi, stoga: prezirati, malo cijeniti, *τινά, τί* ili *τινός*.

ὑπερφροσύνη, ἡ, *poz.* oholost, obijest. Od

ὑπέρ-φρων, 2., **1.** u zlom smislu: ohol. **2.** u dobrom smislu: *τὸ ὑπ.* velikodušnost.

ὑπερ-φυής, 2. (*φύω*), **1.** izvanredan, preko mjere. **2.** neprirodan, neslan, gadan. **3.** darovit, *τί* čim, *ἔς τι* do čega. Adv. **ὑπερφυῶς,** preko mjere, pretjerano, izvanredno, posve neobično (Plat. Gorg. 467 B), sasvim odlučno, često sa sl. *ὡς*.

ὑπερ-φύομαι, intr. s aor. 2. akt. *ὑπερέφυν*, *jon.* i *poz.* nadvisivati, nadmašivati, *τινά τινι* koga čim.

ὑπερ-φυσάω, odviše naduhati, med. veoma naduhati se.

ὑπερ-φωνέω, *poz.* nadvikivati, τινά.

ὑπερ-χαίρω, odviše radovati se, τινί ili s part.

ὑπερ-χέομαι, *poz.* pas., preko čega razlijevati se, εἴς τι, διά τινος.

ὑπερ-χλίω, i -χλιδάω, Sof. Tr. 280, *poet.* obijestan biti *(var. l.).*

ὑπ-έρχομαι, dep. s aor. akt. ὑπῆλθον, *ep.* ὑπήλυθον, i **ὕπ-ειμι,** inf. -ιέναι, *jon. poet.* i *poz.* **1.** silaziti, ulaziti, τί u što. **2.** pren. sa i bez λάθρᾳ tajom unići, prišumati se, zaluđivati, varati, spopasti (Il. 7, 215; 20, 44). Napose: priljubiti se, ulagivati se komu, τινά ili εἴς τι. **3.** potajno naprijed ići ili dalje krenuti, a ὕπειμι u Her. takođ.: pomalo uzmicati.

ὑπέρ-ψυχρος, 2. *poz.* prehladan, i pren.

ὑπερῴα, *jon.* **-ῴη,** ἡ, *ep.* i *poz.* nebo (u ustima).

ὑπ-ερωέω, *ep.* aor. ὑπερώησα, natrag ići, uzmicati.

ὑπερῷον, τὸ, *ep.* takođ. **ὑπερῷον,** u sing. i plur., gornji dio kuće, gornji boj ili kat, gdje su stanovale žene. *Ep.* adv. **ὑπερωϊόθεν,** iz svoje sobe u gornjem katu. Ktomu

ὑπερῷος, *poz.* adj. (ὑπέρ), gornji; koji gore nastava.

ὑπ-ερωτάω, pitanje podmetati, τί.

ὑπ-έσχεθον, v. ὑπέχω.

ὑπ-εύδιον, τὸ, *poz.* zatišje; mjesto u zalivu, gdje se more stišava.

ὑπ-εύθυνος, 3. (εὔθυνα), **1.** koji je dužan polagati račun, odgovoran, na odgovornost, τινί i aps., ili τινός za što, παρά τινι komu. **2.** kriv, τινός čemu.

ὑπ-έχω, fut. ὑφέξω, aor. ὑπέσχον, *ep.* takođ. **ὑπέσχεθον,** perf. ὑπέσχηκα i t. d., adj. verb. ὑφεκτέον (v. napose), pod ili pred čim držati, podmetati, pružati, pren. **a)** davati, ostaviti, pustiti, τινί, i to τί ili s inf., slič. ἑαυτόν podložiti se, podati se, a s pomišlj. ἑαυτὸν ἐξελέγξαι dati se ispitivati. **b)** podnositi, trpjeti, δίκην kazan trpjeti, račun polagati, τῇ πόλει sebi od države dati suditi, τὴν αἰτίαν τινός za što morati odgovarati, λόγον τινί odgovarati, račun davati komu, slič. εὐθύνας.

ὑπ-ήκοος, 2. (ἀκοή), koji što sluša, poslušan, podložan, pokoran, zavisan, aps., ili τινός, τινί komu, ali φόρῳ dužan plaćati danak, i πρός τι na što. Supst. οἱ ὑπ. podanici. U Ateni napose oni saveznici, koji su morali plaćati danak te više nijesu imali svoje sudbene vlasti, τὸ ὑπ. podložnost.

ὑπ-ημύω, *ep.* samo perf. 3. sing. ὑπεμνήμυκε, nagibati se, sagibati se, πάντα sasvim.

ὑπ-ήνεικα, v. ὑποφέρω.

ὑπ-ηνέμιος, 2. (ἄνεμος), *poet.* i *poz.* vjetrovit, pren. ništav. (Takođ. brz kao vjetar, *dor.* ὑπανέμιος, 2.)

ὑπ-ήνεμος, 2. (ἄνεμος), od vjetra zaklonjen, u zavjetrini.

ὑπήνη, ἡ, *poet.* i *poz.* brk, dlake na donjoj usnici, mušica.

ὑπηνήτης, ου, ὁ, koji ima brk, **πρῶτον** komu je istom ponikao brk, koji je u prvom cvijetu mladosti.

ὑπ-ηοῖος, 3. (ἠώς), *ep.* prema jutru, u zoru, στίβη ὑ. jutarnji mraz. Adj. često mj. adv.

ὑπηρεσία, ἡ, i **ὑπηρέτημα,** τὸ (-ηρετέω), **1.** (ὑπηρεσία) zapr. mornarska služba; obič. u plur., ali i u sing., svi mornari i veslači na lađi, momčad na lađi, veslači. **2.** uop. služba, usluga, posao, rad, aps. i τινί.

ὑπηρέσιον, τὸ (-ηρετέω), dušek (za sjeđenje) na veslačkoj klupi, uop. klupa.

ὑπηρετέω (ὑπηρέτης), službu vršiti, na službu biti, dvoriti, služiti, pomagati, uslužan biti, potpomagati, podupirati, ugađati, želju ispunjavati, činiti, davati, aps., ili τί što, u čem, τινί, ἔς τινα komu, čemu, protiv čega, na pr. τοῖς θεοῖς božjoj volji pokoravati se (u težnji na imutak), τὰ συμφέροντά τινι čiju korist sporiti, ἔς τι na što, τινί čim.

ὑπηρέτημα, τὸ, v. ὑπηρεσία.

ὑπηρέτης, ου, ὁ, s *poet.* fem. ὑπηρέτις, ιδος (ἐρέτης), sluga, koji služi ili dvori, pomagač, pomoćnik, drug, desna ruka (slikovno), aps., ili τινός, ἀμφί τι, περί τινα kod čega ili koga. Napose **a)** krvnik, krvnički sluga. **b)** sluga oklopnikov, koji je oklopniku nosio prtljag, štit i hranu, ili: vojnici u službi vojvodinoj, pobočnici, narednici, povjerenici za dobavu hrane. Kao osobita četa bili su vojvodina tjelesna straža. **c)** u Rimu: liktor.

ὑπηρετικός, 3. (ὑπηρέτης), za službu određen, koji pomaže, unapređuje, εἴς τι, τινί, τὰ ὅπλα ὑπ. podređene bojne čete: strijelci i t. d. Supst. **a)** ἡ ὑπ. služba, τινί u koga, komu. **b)** τὸ ὑπ. (πλοῖον) pomoćna lađa, barka.

ὑπηρέτις, ιδος, *poet.* fem. za ὑπηρέτης, v. r.

ὑπ-ήριπον, v. ὑπερείπομαι.

ὑπ-ήσω, v. ὑφίημι.

ὑπ-ηχέω, ktomu ječati.

ὑπ-ίημι, v. ὑφίημι.

ὑπ-ίλλω (ἴλλω, εἴλω), *poet.* zapr. o životinjama: rep uvući, pak pren. στόμα τινί usta stiskati, ponizno šutjeti.

ὑπ-ίστημι, v. ὑφίστημι.

ὑπ-ισχνέομαι, dep. med., fut. ὑποσχήσομαι, aor. ὑπεσχόμην, imper. ὑπόσχου (*ep.* ὑπόσχεο, i u tmezi), perf. ὑπέσχημαι, *jon.* prez. part. ὑπισχνεύμενος, pored *ep. jon.* i *poet.* **ὑπ-ίσχομαι,** samo prez. i impf., *ep.* impf. 2. sg. ὑπίσχεο, jači obl. od ὑπέχομαι, stoga **1.** **obećavati,** obricati, zavjetovati, τί i τινά, ili s inf. (obič. fut.) ili akuz. s inf., τινί komu. Napose **a)** θυγατέρα τινί kćer zaručiti s kim, pa tako i o ženi, koja se za-

ručuje. **b)** *τί*, bogovima. **2.** očitovati, uvjeravati, aps. ili s inf.

ὑπνο-δότειρα, ἡ, poet. davačica sna.

ὑπνο-δότης, ου, ὁ, poet. davač sna.

ὑπνομαχέω (kao od *ὑπνο-μάχος*), sa snom boriti se, otimati se snu.

ὕπνος, ὁ (lat. *somnus* od *sopnus, sopor*), **1.** sing. i plur. **san,** *χάλκεος poet.* mj. smrtni san, *ὕπνον αἱρεῖσθαι* spavati, *ὕπνῳ εὕδων* tvrdo spavajući; katkad mj. bezbrižnost, *ὕπνον ἔχειν* tvrdo spavati (bez ikakve brige biti), *ἐν ὕπνῳ, κατὰ (τὸν* ili *τοὺς) ὕπν.* u snu, *ἀπὸ πρώτου ὕπνου* ili *περὶ πρῶτον ὕπνον* u prvom snu, *διὰ μέσων τῶν ὕπνων* usred sna. No u Arijana znači plur. neprestano spavanje, pospanost. **2.** personif., katkad *Ὕπνος* pisano: bog sna, sin Noći, brat Smrti.

ὑπνόω, pas. **-όομαι,** perf. *ὕπνωμαι, jon.* i *poz.*, nema ga u *at.* prozi, i *ep.* **ὑπνώω,** intr., spavati, drijemati.

ὑπνώδης, 2. (*εἶδος*), pospan.

ὑπνώσσω, ponajv. *poet.* pospan biti.

ὑπνωτικός, 3. (*ὑπνόω*), *poz.*, koji uspavljuje. Supst. *τὸ ὑπν.* sredstvo za uspavljivanje.

ὑπνώω, v. *ὑπνόω*.

ὑπό, ep. i *poet.* takođ. **ὑπαί** (lat. *s-ub*), često iza imena ili glagola (u t. z. tmezi) i onda naglašeno **ὕπο.**

A) adv. 1. pod čim, dolje, osob. *ὑπὸ δέ* ispod čega, uzašto, mimo sa strane. **2.** potajno, *clam,* neopaženo.

B) prijedlog, I. s **gen. 1.** o prostoru: **pod, ispod,** dalje od ili iz čega, katkad jezgrovito: *τὸν μοχλὸν ὑπὸ σποδοῦ ἤλασα* turih kolac pod pepeo (žeravicu). **2.** pren. za oznaku onoga, od koga što potječe, uz pasivne glagole ili uz glagole s pasivnim smislom, kao *θνήσκειν, πάσχειν, ἐκπίπτειν* i t. d., ili poslije imenica s pasiv. smislom, kao *ἀξίωμα, τιμή* i t. d., ili za oznaku uzroka i prilikâ, koje djeluju ili čin makar samo prate; **od,** pod, poradi, kod, kraj, uz, iz, na pr. *ὑπὸ ἴρηκος εἰσέπτατο* t. j. poradi jastrijeba, proganjajući jastrijeba, slič. kod *φεύγειν, φοβεῖσθαι* i t. d. Ali *ὑπὸ συρίγγων, ὑπὸ νόμου* po taktu, uz pratnju glazbe; *ὑπὸ μαστίγων* pod udarcima biča, *ὑπὸ κήρυκος* uz poklič glasnikov, ali to u Tuk. znači takođ.: po riječima glasnikovim, kako je glasnik govorio. Tako se govorilo takođ. *ὑπὸ σκότου* u potaji, *ἣν ὑπ' ἀγνοίας ὁρᾷς* koju vidiš, a nijesi je poznavao (? mislilo se takođ.: *ἧς σύγ' ἀγνοεῖς σπορᾶς* ili *γονάς*). Katkad treba glagol dopuniti kao Sof. OC. 411, gdje treba dodati *βάρος ἔσται*.

II. s dat. 1. o prostoru: **pod,** *sub,* na podnožju, uz, do, pred, *οἱ ὑπὸ τοῖς ἅρμασιν ἵπποι* konji upregnuti u kola, konji u kolima, *τείχει ὕπο* pod, pred zidom, do zida, slič. *ὑπὸ Ἰλίῳ*, i *ὑπὸ βάσσαις* duboko dolje u gudurama. Takođ. s glag. kretanja, kad treba podjedno označiti pojam mirovanja, koje poslije kretanja nastaje, tako uz *πίπτειν* i slič., pa tako *ὑπ' οἴδμασιν περῶν* prodirući ispod valova. **2.** pren. **a)** o podređenosti, *ὑπό τινι εἶναι* komu podložan biti, u čijoj vlasti biti, o kom zavisjeti, *γίγνεσθαι* postati komu podložan, stoga *(οἱ) ὑπό τινι* podanici, ili *ὕπνῳ ὕπο* u naručju sna, u snu, *ὑπ' Ἀριστοτέλει* pod ravnanjem Aristotelovim, *λαβεῖν τινα ὑπὸ τοῖς νόμοις* t. j. *λ. τινα ὥστε ὑπὸ τ. ν. εἶναι* koga zakonitim putem pograbiti. **b)** = gen., ali više *poet.* i u *poz.* prozi, o početniku, uzroku, prilikama: od, po, pod, kod, *τίκτειν τινὰ ὑπό τινι* roditi koga od koga, *ὑπ' αὐλῷ* uz ječanje frula, *ὑπὸ τῇ λειποψυχίᾳ* od, u nesvijesti, *ὑπὸ ταῖς αὐταῖς φροντίσιν* s istim brigama, u duhu praćen istim brigama, *ὑπὸ σκότῳ* u mraku.

III. s akuz. 1. o prostoru: **pod,** za, u blizini, u, prema, *ὑπὸ Τροίην ἐλθεῖν* t. j. pod zidove trojanske, pod, u Troju, slič. *ὑπὸ τὴν πόλιν παρατάξασθαι*, ili *ὑπὸ τὴν θύρην* za vrata, *ὑπὸ δικαστήριον ἄγειν τινά* t. j. pred, na sud voditi koga, slič. *ὑπὸ τὸν δῆμον* i t. d., pa tako uop. za oznaku, da se što proteže pod nečim. Katkad i o mirovanju, gdje bi se očekivao dat., na pr. *ὑπὸ σκηνὰς ὀχεῖσθαι* t. j. pod čadorima, *ὑπ' αὐγὰς ἠελίοιο* zapr. pod zrake sunčane, t. j. adv. po danu. **2.** o vremenu: pod, prema, oko, za, *ὑπὸ νύκτα* pod noć, ali takođ. u noći, dok noć traje, *ὑπὸ μηνιθμόν* kroz čitavo vrijeme srdnje, *ὑπὸ τὸν παρεόντα πόλεμον* za trajanja sadašnjega rata, *ὑπὸ τοὺς θανάτους* za pomora, *ὑπὸ τὸν νηὸν κατακαέντα* oko ono doba, kad je hram izgorio. **3.** = dativu, o podređenosti, *εἶναι ὑπὸ βασιλέα* podložan biti kralju, *οἱ ὑπό τινα* čiji podanici, *οἱ ὑπό τινα ἄρχοντες* čiji podvojvode. Slič. *εἶναι* ili *καταφυγεῖν ὑπὸ τὸν στρατόν* pod zaštitom vojske biti ili zakloniti se pod njezinu zaštitu, *τὸ παιδίον ὑφ' αὑτὴν ἔχειν* dijete uza se ili kod sebe imati, zapr. u zagrljaju majčinu. Osob. Plut. rado upotrebljava akuz. uza *ὑπό*.

IV. u složenicama, 1. pod, lokalno (*-δέω, -ἄγω*). **2.** nešto, demin. (*-βήττω, -δακρύω, -θερμος*). **3.** potajno (*-χαίρω, -νεύω*).

ὑπο-άμουσος, 2. vještinama Musâ nešto tuđ.

ὑπό-βαθρα, τὰ, kao u kolijevke okrugla podloga kreveta, da se mogao njihati.

ὑπο-βαίνω (*-βήσομαι, -έβην, -βέβηκα*), *jon.* i *poz.* silaziti, *τί* poda što, zaostajati, *τινός* za čim; takođ. pren. o književniku, *μικρὸν ὑποβάς* malo dalje dolje.

ὑπο-βάλλω (*-βαλῶ, -έβαλον, -βέβληκα* i t. d.), *ep.* prez. inf. *ὑββάλλειν* mj. *ὑποβ.*, **1. akt. a)** podbacivati, *subicio*, podmetati, podložiti, pod što držati. **b)** pren. *α)* u riječ upadati, utajati,

prekidati. *β)* pružati, predlagati, kazivati, sjećati (*ἑαυτῷ τι*). *γ)* gram. podređivati. Aps. ili *τί*, takođ. *τινῶν*, na pr. *τῶν πίλων* kao gen. part. s pomišlj. *τινάς*, i to *τινί*. **2. med. a)** poda se metati, *τί*, za ležanje. **b)** sebi dijete podmetnuti. **c)** od sebe što krivo (*μύθους*) širiti. **d)** od sebe što osnivati, *τί*.

ὑπο-βαρβαρίζω, nešto krivo izgovarati.

ὑπο-βήττω, *poz.* malo kašljati, kašljucati.

ὑπο-βλέπω, **1.** akt. **a)** prijekim okom gledati, *τινὰ ὥς τινα*. **b)** mučke gledati, motriti, *τί*, i s *ταυρηδὸν πρός τινα* pogled upirati u koga. **2.** med. mrko gledati, *τινά*.

ὑπο-βλήδην, *ep.* adv. (*ὑποβάλλω*), *poet.* i *poz.*, **1.** upadajući u riječ. **2.** *ὑπ. σκέπτεσθαι*, sa strane, potajno motriti.

ὑπόβλητος, 2. (*ὑποβάλλω*), *poet.* i *poz.* = *ὑποβολιμαῖος*, v. r.

ὑποβολή, *ἡ* (*ὑποβάλλω*), podmetanje, **a)** podmetanje nezakonite tuđe djece. **b)** naknada, odšteta. **c)** krivotvorenje, pretvaranje, povođenje. **d)** upadanje, opominjanje, spomen.

ὑποβολιμαῖος, 3. (*ὑποβολή*), podmetnut, podvaljen, kriv, pozajmljen, uop. prevarljiv, *ὑποβολιμαῖος* takođ.: koji od podmetnuta djeteta potječe.

ὑπο-βρέμω, *poet.* pri čem šumiti, tutnjiti.

ὑπο-βρέχω, *poz.* malo kvasiti, *ὑποβεβρεγμένος* ponapit, pijan.

ὑπο-βρύχιος, 3. pod vodom, poplavljen. Pored toga od neobičnog ***ὑπόβρυξ***, *ep.* i *jon.* akuz. sing. ***ὑπόβρυχα*** (prije držan za adv.).

ὑπό-γαιος, 2. *jon. poet.* i *poz.* mj. *ep.* *ὑπόγειος*, podzeman.

ὑπο-γάστριον, *τὸ*, *poet.* i *poz.* donje tijelo, donja polovina (u ribâ).

ὑπο-γίγνομαι (*-γενήσομαι*, *-εγενόμην*, *-γεγένημαι*, *-γέγονα*), dep. med., *jon.* i *poz.* pomalo postajati, aps. i *τινί*.

ὑπο-γλυκαίνω, *poet.* malo zasladiti, nekome malo laskati čim, *τινά τινι*.

ὑπό-γραμμα, *τὸ*, potpis; natpis na podnožju stupa.

ὑπο-γραμματεύς, *έως*, *ὁ*, podređen pisar, u Ateni obič. državni robovi ili građani najnižeg razreda; služba je bila za plaću, a trajala je kod iste oblasti samo godinu dana.

ὑπογραμματεύω, podređeni, drugi pisar biti, uop. pisar biti.

ὑπο-γραμμός, *ὁ*, N. T. ugled, uzor.

ὑπο-γραφεύς, *ὁ*, *poz.* pisar.

ὑπογραφή, *ἡ*, **1.** potpis, natpis na podnožju. **2.** crtanje likova u glinu. **3.** nacrt, oris, o obujmu kojega mjesta. Rimljani ga označivahu brazdom od pluga, u koji je zdesna bio zapregnut bik, slijeva krava. **4.** bojenje očiju, osob. obrva, da lice bude življe, običaj u Perzijanaca i grčkih gospođa.

ὑπο-γράφω, **1.** dolje napisati, potpisati, *τινί* na čem ili na što, ili sa sl. *ὅτι* (takođ. o potpisu na knjizi, nalik na naš natpis knjige). **2.** pod čijom uputom pisati, za kim pisati, bilježiti. **3.** propisivati, prije nacrtati, *τί*, i to *τινί* komu ili čim; takođ. samo: natuknuti. Uop. prikazivati, crtati (za uzorak), *τί*, i to kao podlogu ili primjer. **4.** oči bojiti ili podmazivati, v. *ὑπογραφή*.

ὑπό-γυος, 2. (takođ. *-γυιος*), pod rukama, pri ruci, koji je posve blizu, *ἐξ ὑπογύου* smjesta, odmah, iznenada.

ὑπο-δαίω, *ep.* i samo u tmezi, *ὑπὸ δαῖον*, potpaljivati, podžizati.

ὑπο-δακρύω, malo plakati, nekoliko suza proliti.

ὑπο-δάμναμαι, *ep.* med., pokoravati se, podvrgavati se, poniziti se.

ὑπο-δδείσας i slič., v. *ὑποδείδω*.

ὑπο-δεέστερος, 3., kompar. od neobič. *ὑποδεής*, adv. ***-ερον*** i ***-έρως***, manji, neznatniji, neznatnijega roda, slabiji, preslab, aps., i *τινός* koji zaostaje za čim, neznatniji od koga, ili *τί* od čega. Supst. **a)** *οἱ ὑπ.* slabiji. **b)** *ἐκ τῶν ὑπ.* kod slabih sila, *ἐκ πολλῷ ὑποδεεστέρων* mnogo manjim sredstvima.

ὑπόδειγμα, *τὸ* (*ὑποδείκνυμι*), biljega, slika, primjer, uzor.

ὑπο-δείδω, *ep. poet.* i *poz.*, aor. 1. *ὑπέδεισα*, *ep.* takođ. *ὑπέδδεισα*, *ὑποδδείσας*, i perf. *ὑποδέδοικα*, *ὑποδείδια*, plpf. *ὑπεδείδισαν*, i *jon.* i *poz.* ***ὑπο-δειμαίνω***, malo bojati se, pribojavati se, pobojavati se, aps., ili *τινά*, *τί* koga, čega.

ὑπο-δείκνυμι i ***ὑπο-δεικνύω*** (*-δείξω* i t. d.), *jon.* aor. part. *ὑποδέξας* mj. *ὑποδείξας*, **1.** pokazivati, natuknuti, dogovoriti se. **2.** uputu dati, označiti (Her. 1, 189), naprijed tumačiti. **3.** dokazivati, aps., ili *τί*, na pr. *ἀρετήν* graditi se poštenim, i to *τινί* komu.

ὑπο-δειπνέω, *poz.* mjesto drugoga (*τινί*) ručati.

ὑπο-δέκομαι, v. *ὑποδέχομαι*.

ὑπο-δέμω, *jon.*, aor. inf. *-δεῖμαι*, kao podlogu podgrađivati, *τί* što, *τινός* od čega.

ὑπο-δεξίη ili ***-δεξείη***, *ἡ*, *ep.* doček, gostoljubiva dvorba, đakonija.

ὑποδέξιος, 3. (*δέχομαι*), *jon.* i *poet.* koji prima, prostran.

ὑπόδεσις, *εως*, *ἡ*, i ***ὑπό-δημα***, *τὸ* (*-δέω*), **1.** (*ὑπόδεσις*), podvezivanje, obuvanje. **2.** podvezano, potplat, sandala, crevlja, obuća.

ὑπο-δέχομαι, *jon.* ***ὑπο-δέκομαι***, dep. med. (*-δέξομαι*, *-εδεξάμην* i t. d., part. *-δεχθείς* u akt. znač. Eur. Her. 757), *ep.* od aor. 1. konj. *-δέξομαι* mj. *-ωμαι*, i od kor. aor. *ἐδέγμην* 2. sg. *ὑπέδεξο*, 3. sg. *ὑπέδεκτο*, inf. *ὑποδέχθαι*, part. *-δέγμενος*, **1.** dočekivati, primati, k sebi pozivati, napose **a)** prijazno u kuću primiti, ugostiti, uop. koga (*τινά*) štovati, *τινί* u čem. **b)** neprijateljski dočekati, napadati, uhvatiti, *τινά*, *τί*. **2.** zanositi, zatrudnjeti. **3.** mećiti, međašiti, *τί*

čim, graničiti, πρός τι prema čemu. **4.** na sebe uzimati, preuzimati, uzimati, dopuštati, stoga **a)** podnositi, τί. **b)** zateći se, nuditi se, obećavati, obreći, prihvatiti, τί, ili s inf., obič. fut., i to τινί komu.

ὑπο-δέω, part. -δῶν, češće u med. **ὑπο-δέομαι** (-δήσομαι, -εδησάμην, -δέδεμαι), sebi podvezati, aps. ili τί, naime potplate pod noge, stoga ὑποδεδεμένος takođ. samo: obuven, i to τί ili τινί na što, ili τὸν πόδα σανδάλῳ.

ὑπο-δηλόω, *poet.* i *poz.* natucati, tumačiti, očitovati, τινά ili s nom. part., da.

ὑπό-δημα, τὸ, v. ὑπόδεσις.

ὑπο-διδακτής, ὁ, *poz.* podučitelj.

ὑπο-δίδωμι, popuštati; izdavati.

ὑπό-δικος, 2. kriv, kažnjiv.

ὑπο-δίφθερος, 2. kožuhom odjeven.

ὑπο-δμώς, ῶος, ὁ, τινός, *ep.* (komu podložan) sluga.

ὑπό-δοσις, ἡ, *poet.* popuštanje.

ὑποδοχή, ἡ (-δέχομαι), **1.** primanje, doček, osob. gošćenje; ali i neprijateljsko susretanje, na pr. στρατεύματος. **2.** mišljenje, nazor. **3.** sporenje, podupiranje.

ὑπό-δρα (ἔδρακον), *ep.* adv., ἰδών mrko pogledavši.

ὑπο-δράττομαι, *poz.* med., potajno nastojati dokopati se, τῆς δυνάμεως vlasti.

ὑπο-δράω, *ep.* i *poz.*, *ep.* prez. 3. pl. rastegn. -δρώωσι, pod kim raditi, dvoriti ga, τινί.

ὑποδρηστήρ, ῆρος, ὁ, *ep.* sluga.

ὑπό-δρομος, 2. *poet.* koji pod noge dolazi.

ὑπό-δροσος, 2. *buk.* malo orošen.

ὑπο-δρώωσιν, v. ὑποδράω.

ὑπο-δύνω, *jon.* i *poz.*, i **ὑποδύομαι**, intr. (-δύσομαι, -έδυν, -δέδυκα), ktomu *ep.* od aor. mješov. ὑπεδύσετο, **1.** unirati, uroniti, t. j. pod što puzati, silaziti, pod što postavljati se, sagibati se, da uzmeš koga na ramena, τί u što, τινί i ὑπό τι pod što. Pren. **a)** podvrgavati se, podložiti se komu; ali takođ.: pod čiju zaštitu zakloniti se, ὑπό τινα. **b)** prihvatati se, laćati se (na pr. τὴν πολιτείαν, *capessere rem publ.*), ulaziti, τί ili s inf. **c)** podobući, oblačiti, τί, i to τινί pod što. **d)** prišumati se, uvlačiti se, ulagivati se, utiskati, prodirati, τί u što, što, τινά, τινί i ὑπό τινι kod koga, u koga, τινί čim. **e)** *poz.* skrivati se pod što, uzimati vid ili priliku čega. **2.** izroniti, izlaziti, τινός iz čega, nečemu umaći. Otd.

ὑπόδυσις, ἡ, *poet.* umicanje, utjecanje, i

ὑποδύτης, ὁ, *poz.* donja haljina.

ὑπο-είκω, v. ὑπείκω.

ὑποεργός, 2. *poet.* = ὑπουργός, spreman na službu ili uslugu.

ὑπο-ζάκορος, ἡ, *jon.* sluškinja u hramu, τινός.

ὑπο-ζεύγνυμι (-ζεύξω i t. d., i u tmezi), **1.** akt. potprezati, uprezati, τί. **2.** pas., *poet.* s aor. 2. inf. ὑποζυγῆναι, pren. preuzimati, τινί nešto.

ὑπο-ζύγιον, τὸ, ujarmljeno živinče, tegleća ili tovarna marva; *poz.* osob. magarac.

ὑπό-ζωμα, τὸ, jako uže, potpašaj. Od

ὑπο-ζώννυμι (-ζώσω i t. d.), perf. pas. part. ὑπεζωμένος, *poz.* -εζωσμένος, *jon.* i *poz.* **1.** akt. potpasivati, dolje pasati, πλοῖον splav podvezivati, t. j. potpašajem (ὑπόζωμα) obavezati, protiv navale valova. **2.** med. sebi što pripasati ili opasati, τί.

ὑπο-θάλπω, *poet.* paliti, podgrijevati, razgrijevati, τινά.

ὑπο-θερμαίνω, *ep.* i *poz.* podgrijevati, malo grijati. Pas., aor. ὑπεθερμάνθη, malo se ugrijati ili umekšati, τινί od čega.

ὑπό-θερμος, 2. *jon.* i *poz.* malo ugrijan, t. j. ogorčen, ozlovijeđen.

ὑπό-θεσις, εως, ἡ (ὑποτίθημι), **1.** podloga, osnova, glavna misao, načelo, glavni zadatak, glavno pitanje, glavni predmet vijećanja, zadaća, predmet, pitanje, postavljen uvjet, prijedlog, pretpostavak, nazor, napose: predmet drame, temat, radnja. **2.** izgovor, povod, izlika, uzrok.

Ὑπο-θῆβαι, αἱ, Donja Teba, potonja Potnija u Beotiji.

ὑπο-θήκη i **ὑποθημοσύνη**, ἡ (ὑποτίθημι), na ruku dato, kapara, savjet, opomena, nauk.

ὑπο-θορυβέω, početi bučati, mrmljati, ἔς τινα.

ὑπο-θράττω, *poz.* = ὑποταράττω, uznemirivati.

ὑπο-θρύπτομαι, *poz.* pas., nešto mlitav biti, od slabosti popuštati, ἔνια u nekim stvarima.

ὑπόθυμις, ιδος, ὁ, *eol.* vijenac od mirisnoga cvijeća, spleten oko vrata i prsiju.

ὑπο-θωπεύω, *jon.* *poet.* i *poz.* laskati, milovati.

ὑπο-θωρήσσομαι, *ep.* med., potajno oružati se, τινί na što.

ὑπ-οικοδομέω, *poz.* dolje do čega (τινός) graditi, podzidati, popravljati.

ὑπ-οικουρέω, *poz.* zapr. u kući skrivati se, kuću čuvati, stoga **1.** sakriven biti. **2.** potajno djelovati na koga.

ὑπο-κάθημαι, *jon.* **ὑπο-κάτημαι**, **1.** nastavati, postavljen biti, ἔν τινι gdje, ili τινά čekajući koga, protiv koga. **2.** ležati u zasjedi. Perf. za **ὑπο-καθίζομαι**, leći u zasjedu.

ὑπο-καίω, *jon.* i *poz.* potpaljivati, zapaliti, τί (Esh. Ag. 67 -κάων, naime ἱερά).

ὑπο-κάμπτω (i u tmezi), zakretati, ispod mete zakrenuti, dakle: ne stići je, zaostajati.

ὑπο-κάρδιος, 2. *buk.* pod srcem, na srcu.

ὑπο-καταβαίνω (-βήσομαι, -έβην, -βέβηκα), pomalo silaziti, odlaziti, ἔκ τινος.

ὑπο-κατακλίνω, **1.** doznačiti komu donje mjesto na počivalu (κλίνη), na kojem su obič. po dvojica za stolom ležala. **2.** pas. pren. pokoravati se, popuštati, τινί.

ὑπο-κατασκευάζω, *poz.* potajno ili pomalo priređivati, umjetno urediti.

ὑπο-κάτημαι, *jon.* mj. ὑποκάθημαι, v. r.

ὑπο-κάτω, adv., ozdo, pod, ispod, *τινός* čega ili koga.

ὑπό-κειμαι (i u tmezi), p o d č i m l e ž a t i, t. j. a) o s n o v a ili podloga b i t i. b) na podnožju ili posve blizu čega (*ὑπό τι*) ležati. c) podložan ili podređen biti, p o k o r a v a t i s e, *τινί.* d) t u b i t i ili nahoditi se, stalno ili određeno biti, čvrsto stajati, *τινί,* i to *ὅτι* ili s inf. — Supst. *τὸ ὑποκείμενον, poz.* a) osnova, pretpostavka. b) mjesto činu (u drami). c) gram. *t. t.* podmet, subjekt.

ὑπο-κηρύττομαι, med., dati oglasiti, pren. hvastavo hvaliti *τινὰ εἴς τινα.*

ὑπο-κῑνέω, 1. t r a n z. malo, t. j. t i h o m i c a t i ili gibati (ali Il. 4, 423 čitaj: *ζεφύρου ὕπο κινήσαντος*), pren. malo dražiti, nadražiti, uznemirivati. 2. i n t r. a) malo micati se, ganuti se. b) perf. *ὑποκεκίνηκα* nešto smušen biti.

ὑπο-κλαίω, *poet.* 1. pri tom plakati. 2. plakati za čim.

ὑπο-κλέπτω, *poet.* i *poz.* potajno krasti ili sakrivati; pas. *οἱ εὐνὰς ὑποκλεπτόμενοι* koji su za svoju bračnu postelju prevareni.

ὑπο-κλίνομαι, *ep.* pas., aor. *ὑπεκλίνθη,* leći pod što, *τινί.*

ὑποκλονέομαι, *ep.* pas., bježeći pred kim (*τινί*) tiskati se.

ὑποκλοπέομαι (*ὑπό-κλοπος,* 2. sakriven), *ep.* med., sakrivati se.

ὑπο-κλύζομαι, *poz.* pas., poplavljen biti.

ὑπο-κνίζομαι, perf. pas. *poz.* *ὑποκέκνισμαι,* pas., potajan podražaj osjećati, u part. s podraženom požudom.

ὑπο-κολακεύω, *poz.* malo laskati.

ὑποκόλπιος, 2. *buk.* u krilu.

ὑπο-κονίομαι, *poet.* i *poz.* spremati se za boj.

ὑπο-κόπτω, *poz.* odbiti, odsjeći.

ὑπο-κορίζομαι, dep. med., kao dijete vladati se ili govoriti; pren. nešto u m a l j i v a t i, nečemu zlu blaže, ljepše ime nadijevati, ljepšati, u l j e p š a v a t i, prikrivati (grditi? Ksen. Mem. 2, 1, 26 jamačno podvaljeno). Otd.

ὑποκοριστικόν, *τὸ, poz.* gram. *t. t.* deminutiv.

ὑπό-κουφος, 2. *poz.* nešto lak, *τὴν γνώμην* lakomislen.

ὑπο-κρητηρίδιον, *τὸ, jon.* mala podloga (pod vrčem).

ὑπο-κρῑνομαι, dep. med. (*-κρῑνοῦμαι, -εκρῑνάμην, -κέκρῐμαι*), 1. *ep.* i *jon.*, zapr. na pitanje presudu izricati, o d g o v a r a t i, aps. ili *τί,* i to *τινί.* 2. t u m a č i t i, aps. i *τί.* Napose a) kao govornik r a z l a g a t i, govoriti, zagovarati, *τινί.* b) glumca igrati se, komediju praviti, aps., ili *τινά* koga igrati, prikazivati, slič. *τραγῳδίας,* ili *τὰ ἄλλα τοῦ δράματος* inače svoje uloge igrati kao glumci; hiniti, pretvarati se.

ὑπόκρῐσις, *εως, jon. ιος, ἡ,* 1. *jon.* o d g o v o r, aps. i *τινός.* 2. *poz.* govornikova deklamacija, predavanje. 3. *poz.* obinja, pretvaranje, licemjerstvo, uloga, koju bi tko rad igrati, *ἐπὶ ὑποκρίσει* samo naoko. 4. *poz.* mimičko, glumačko prikazivanje.

ὑποκρῑτής, *οῦ, ὁ,* 1. g l u m a c, aps., ili *τινός, ἔν τινι* u čem. 2. licemjer.

ὑπο-κρούω, *poet.* i *poz.* takt čemu davati, odgovarati; u riječ upadati, prekidati.

ὑπο-κρύπτομαι, 1. m e d. sebe ili svoje sakrivati. 2. p a s., aor. *ὑπεκρύφθη,* pod što (*τινί*) sakriven biti.

ὑπο-κρώζω, *poz.* iznutra graktati, zapr. za gavrana, onda za onoga, koji teško diše: hropiti, k r č a t i.

ὑπό-κυκλος, 2. *ep.* s kotačima ozdo.

ὑπο-κυμαίνω, malo odozdo talasati se.

ὑπο-κύομαι, *ep.* med., aor. part. *ὑποκυσαμένη,* zatrudnjeti.

ὑπο-κύπτω, *jon. poet.* i *poz.* sagibati se, nakloniti se, pren. pod koga, pod jaram skučiti se, pokoriti se, aps. ili *τινί.*

ὑπό-κωφος, 2. nagluh.

ὑπο-λαμβάνω (*-λήψομαι, -έλαβον, -είληφα* i t. d., adj. verb. *dor. -λαπτέον,* i u tmezi), 1. o z d o, osob. ispod pazuha s p o p a s t i, na sebe, osob. na leđa koga uzimati, *τινά.* Pren. a) gostoljubno p r i m a t i, ugostiti, pod okrilje uzimati; s pohvalom primiti, *τινά.* b) uhvatiti, p o g r a b i t i, spopasti, snaći, zateći, navalu dočekati, aps. ili *τινά, τί.* Napose *α)* uz *αὐτά* toga radi okrivljivati. *β)* (*δῆμον, πόλιν*) nastojati pridobiti. c) govor, prijedlog p r i m i t i, nešto (pravo) s h v a t i t i (Plat. Gorg. 458 E), r a z u m j e t i (Plat. Prot. 341 B), m i s l i t i (Plat. Apol. 40 B), za što držati, n a s l u ć i v a t i, *περί τινος* ili inf., akuz. s inf., ili *ὡς, ὅτι.* 2. ispod ruke uzeti, o d u z i m a t i. Napose a) odijelo zadići. b) *λόγους* riječ prihvatiti, o d g o v a r a t i (Her. 7, 101), reći, aps. ili sa *ὡς* ili inf., i to *τινί* komu, pa sa i bez *μεταξύ* u riječ upadati, p r e k i d a t i.

ὑπο-λάμπω, ispod čega sinuti, sjati, prosjaivati, svanuti, pojaviti se, granuti, o suncu, o početku dana, početku proljeća ili godine, aps. ili *εἴς τι.*

ὑπο-λέγω, *poz.*, v. *ὑπαγορεύω* i *ὑπεῖπον.*

ὑπο-λείβω, *poet.* i *poz.* međutim žrtve ljevanice prinositi (v. *ὑποχαίω*).

ὑπ-ολείζων, v. *ὑπολίζων.*

ὑπόλειμμα, *τὸ,* ostatak, izbirak.

ὑπο-λείπω (*-λείψω, -έλιπον, -λέλοιπα* i t. d.), 1. **akt. ostavljati,** ispuštati, napose *λόγον ὡς* zapr. tvrdnju ostavljati da, stoga: dopuštati da je moguće. 2. **med.** a) nešto svoje o s t a v l j a t i. b) što u sebi (*ἐν ὑμῖν αὐτοῖς*) ostaviti. c) za sobom ostaviti, uop. u životu ostaviti, (po)štedjeti, *τινά, τί,* na pr. *ἔργον,* ali takođ. *τοῦ ἔργου* ostaviti posao,

komu τινί. d) na volju ostaviti, τινί, s inf. **3. med.** i **pas.,** s fut. ὑπολείψομαι, aor. ὑπελείφθην, perf. ὑπολέλειμμαι, a) biti ostavljen, **zaostajati,** aps., ili τινός za kim. Napose o noći: odmicati. Supst. τὸ ὑπολειπόμενον ostavljeno, stražnja vojska. b) ostajati, stati. Napose: u životu ostati. c) lišen biti, ostati bez čega, τινός.

ὑπο-λευκαίνομαι, *ep.* i *poz.* pas., malo bijeljeti se, subjel biti, pobijeljeti.

ὑπο-λήνιον, τὸ, N. T. korito pod tijeskom.

ὑπό-ληψις, εως, ἡ (-λαμβάνω), *poz.* mišljenje, slutnja, pretpostavka.

ὑπ-ολίζων (pravo -ολείζων), 2. (od ὀλίγος, v. r.), *ep.* nešto manji, ili bolje ὑπό adv., ispod toga manji.

ὑπό-λιθος, 2. nešto kamenit.

ὑπο-λιμπάνω, N. T. sporedni oblik od ὑπολείπω.

ὑπό-λιχνος, 2. *poz.* nešto oblaporan.

ὑπο-λογίζομαι, fut. -ιοῦμαι, adj. verb. ὑπολογιστέον, med., računati, priračunati, obzirati se na što, τί.

ὑπό-λογος, ον, koji dolazi u račun, i **ὑπόλογος,** ὁ, zaračunavanje, obzir, aps. μηδὲν ὑπόλογόν τι ποιεῖσθαι nešto za ništa ne računati, ili τούτου na to.

ὑπό-λοιπος, 2. ostao, zaostao, osob. još u životu. Supst. τὸ ὑπ. ostatak, izbirak, τὰ ὑπ. ostala preduzeća, ostala imovina.

ὑπο-λόχᾱγος, ὁ, čelovođa polovice loha, t. j. od 50 momaka, podlohag.

ὑπο-λύω (-λύσω i t. d.), *ep.* i u tmezi, **1.** akt. pod čim rješavati, odriješiti, odvezati, napose a) iz jarma životinje isprezati. b) sandale s nogu odvezati, izuvati, τινά. Pren. γυῖά τινος učiniti da komu klecaju koljena, učiniti da klone. **2.** med. a) potajno izbaviti, τινά, i to τινός čega. b) *ep.* u korj. aor. ὑπέλυντο pas., klonuše, γυῖα.

ὑπο-μαλακίζομαι, pomalo mekši postati, ὑπομαλακιζόμενος λέγω govorim mekše, t. j. blaže.

ὑπό-μαργος, 2. *jon.* i *poz.*, svagda u komp. ὑπομαργότερος nešto odveć budalast ili suludast.

ὑπο-μάσσω, *buk.* ozdo gnjesti ili mijesiti, odozdo miješati.

ὑπο-μείγνυμι (-μίγνυμι), aor. ὑπομεῖξαι (-μῖξαι), intr., potajno približavati se, čemu τινί, prikrasti se, posve blizu doći.

ὑπο-μειδιάω, *poz.* malo smiješiti se.

ὑπο-μείων, 2. nešto manji ili neznatniji.

ὑπο-μέμφομαι, potajno karati.

ὑπο-μενετέον, treba čekati, dočekati, opirati se, adj. verb. od

ὑπο-μένω (-μενῶ, -έμεινα, -μεμένηκα), **1.** ostajati, zatrajati se, boraviti, održati se, na svom mjestu ili u životu ostati (Her. 4, 149). **2.** držati se, stati, ne bježati, opirati se. **3.** čekati, dočekati, pričekati, τινά, τί. **4.** podnositi, trpjeti (Plat. Gorg. 478 C), pripustiti, s negac. i τὰς δωρεάς darove ne podnositi, t. j. odbijati; pak: podvrgavati se, na što odlučiti se, usuditi se. Aps., ili τινά, τί ili s inf. ili s nom. part., na pr. προστάξας preuzeti davanje zapovijedi, ili ὠφελούμενος dopustiti (svoje) unapređivanje, ili τινά s part., na pr. ἐπιόντα trpjeti da tko priđe, i to ἔν τινι u čem, τινί čim i ἔς τι dokle.

ὑπο-μίγνυμι, v. ὑπομείγνυμι.

ὑπο-μιμνήσκω, *dor.* ὑπομιμνάσκω (-μνήσω, -έμνησα, *dor.* -έμνᾱσα), **1. akt. podsjećati,** opominjati, a) u pamet dozivati, pominjati, nabrajati, aps. ili τινά, i to τινός ili τί čega, što, s part. ili s ὅτι, εἰ, i πρός τι. b) opominjati, τινά s inf. **2.** pas. **ὑπομιμνήσκομαι,** s aor. ὑπεμνήσθην, **sjećati se,** opominjati se, ne zaboravljati, τί ili s neupr. zav. rečen., ἔν τινι u, pri čem.

ὑπό-μισθος, 2. najmljen, τινός po što.

ὑπο-μνάομαι, *ep.*, impf. 2. pl. rastegn. ὑπεμνάασθε mj. ὑπεμνᾶσθε, potajno prositi ženu (γυναῖκα), šarati oko nje.

ὑπόμνημα, τὸ, i **ὑπόμνησις,** εως, ἡ (ὑπομιμνήσκω), **1.** sjećanje, spomen. **2.** opominjanje, opomena, aps., ili τινός na što, πρός τινα na koga, komu, ὑπόμνησιν ἔχειν τινός sjećati se koga, ὑπόμνησιν ποιεῖσθαί τινός τινι koga podsjećati na što. **3.** osob. ὑπόμνημα, spomenik, spomenica, spis za spomen, ljetopis, kronika.

ὑπομνημάτιον, τὸ, *poz.* demin. od pređaš., bilješka.

ὑπ-όμνυμαι, zakletvom, da je nastala velika zapreka, iskati odgodu sudbenoga roka.

ὑπομονή, ἡ (-μένω), *poz.* postojanstvo, ustrajnost, τινός kod čega; trpljenje, podnošenje; strpljiva nada u —, Χριστοῦ.

ὑπό-μωρος, 2. *poz.* sulud, luckast.

ὑπο-νείφω, ne -νίφω, malo sniježiti. U pas. νὺξ ὑπονειφομένη noć s malom mećavom, τινί pri čem.

ὑπο-νήιος, 2. *ep.* koji leži pod gorom Νήιον, v. r.

ὑπο-νήχομαι, *poz.* pod čim plivati.

ὑπο-νοέω, slutiti, nagađati, sumnjati, sumljivo misliti, držati; koje aps. imati slutnju, ili τί što; koje s akuz. s inf. ili ὅπως s indik., ili τινὰ ὡς φιλιππίζουσαν, ili τινὸς ὡς s ind. za koga nagađati da on; također (nagađajući) tumačiti. Pas. ὑπονοεῖταί τι ἔκ τινος nešto se iz čega pogađa.

ὑπόνοια, ἡ, **1.** nagađanje, slutnja, misao, osob. sumnja, aps., ili τινός o čem, ili s μή. **2.** slikovni izričaj, smisao.

ὑπονομηδόν, adv., pod zemljom, kroz podzemne prokope.

ὑπόνομος, ὁ, podzemni hodnik ili prokop, lagum.

ὑπο-νοστέω, natrag ići, stoga a) opadati (o vodi). b) spuštati se, smanjivati se, otjecati, uleći se, aps., ili ὑπό τινος.

ὑπο-νύσσω, *buk.* bocnuti, ogrepsti; pren. dražiti, uznemirivati.

*

ὑπο-νυστάζειν, var. za *νυστάζειν* Plat. Simp. 223 D, malo (za)drijemati.

ὑπο-ξενίζω, *poz.* tuđinski vladati se; u Luk. Ikaromen. 1: čudnovato o nebeskim parasangama govoriti.

ὑπο-ξυρέω, *poet.* i *poz.* malo strići, podstrići, *τί* što.

ὑπο-ξύω, *poz.* lagano strugati.

ὑπο-πάσσω, fut. *-πάσω*, *jon.* i *poz.* podsipavati, *τί*.

ὑπόπεμπτος, 2. tajom odaslan (kao uhoda).

ὑπο-πέμπω, **1.** pod što slati. **2.** potajno ili s prikrivenom, zlobnom namjerom priposlati, za kim slati, podgovoriti, podbuniti, *τινά*, i to *τινί* i *πρός τινα*.

ὑπο-πεπτηῶτες, v. *ὑποπτήσσω*.

ὑπο-περκάζω, *ep.* i *poz.* pomalo crnjeti se.

ὑπο-πετάννυμι, *ep.* u tmezi, aor. part. *-πετάσσας*, pod čim prostirati, *τί*.

ὑποπέτασμα, τὸ, prostirka, dušek.

ὑπο-πετρίδιος, 2. *poet.* mj. *-πτερίδιος* (v. *πτερόν*), krilat, *ὄνειροι*.

ὑπό-πετρος, 2. *jon.* i *poz.* dolje kamenit, kršan, s kamenitim tlom.

ὑποπιάζω, tlačiti; v. *ὑπωπ.*

ὑπο-πίμπλαμαι, pas. s aor. *ὑπεπλήσθην*, **1.** pomalo napunjati se, *τινός* čega. **2.** zatrudnjeti, *τέκνων* dobijati dijete za djetetom.

ὑπο-πίμπρημι, *jon.* i *poz.*, aor. inf. *ὑποπρῆσαι*, ozdo zapaljivati, potpaljivati, *τί*.

ὑπο-πίνω (*-πίομαι, -έπιον, -πέπωκα*), **1.** pijuckati, malo piti. **2.** malo pomalo piti, podavati se piću; *ὑποπεπωκώς* pripit, prilično pijan.

ὑπο-πίπτω (*-πεσοῦμαι, -έπεσον, -πέπτωκα*), **1.** pod što pasti, utiskati se, *ἔς τι*. **2.** pren. **a)** podleći, *τινί*, *τὸ θράσος ὑπ.* klone duh. **b)** podložiti se, podložan biti, pokoravati se, *τινί*. **3.** perf. *ὑποπέπτωκα*, *poz.* na podnožju ležati, *τινί*.

ὑπο-πλάκιος, 3. *ep.* koji leži pod gorom *Πλάκος*-om, v. r.

ὑπό-πλεος, 2. *jon.*, i *poz.* u at. obl. *ὑπόπλεως*, prilično pun, *τινός*.

ὑπο-πλέω, aor. *ὑπέπλευσα*, N. T. pod čim broditi.

ὑπο-πνέω, aor. *ὑπέπνευσα*, N. T. ktomu duhati.

ὑπο-πόδιον, τὸ, *poz.* podnožje.

ὑπο-ποιέω, **1.** akt. pod čim raditi, potajno uzrokovati ili zadavati, *τί*. **2.** med. **a)** pletkama htjeti pridobiti, primamljivati, *τινά*. **b)** pretvarati se, licemjerstvom postići, *τί*.

ὑπο-πορεύομαι, *poz.* potajno prilaziti, prikrasti se.

ὑπο-πόρφυρος, 2. (*πορφύρα*), *poet.* bagrene boje.

ὑπο-πρίασθαι, *poz.* potajno kupiti.

ὑπο-πρίω, *poz.* potajno zubima (*τοὺς ὀδόντας*) škripati.

ὑπό-πτερος, 2. krilat.

ὑποπτεύω, *ὑποπτεύσω* i t. d., augm. *ὑπώπτ.*, *buk.* konj. *ὑποπτεύησι* mj. *-η*, slutiti, nagađati, sumnjati, bojati se, misliti, držati, *τί, τινά* (također *τινὰ ὡς οὐκ εἴη*), *ἔς τινα* o kom, koga, *πρός τι* po čem, *ἔς τι* što se čega tiče, ili s *μή*. U pas. sumnjiv, u sumnji biti, *περί τινος* ili s inf.

ὑπ-όπτης, ου, ὁ (osn. *ὀπ*, v. kod *ὑφοράω*), sumnjiv, sumnjičav, *ἔς τινα*.

ὑπο-πτήσσω (*-πτήξω, -έπτηξα, -έπτηχα*), *ep.* perf. part. plur. *ὑποπεπτηῶτες*, od straha zavući se, ščunjiti se, šćućuriti se, *τινί* pod što, stoga: plašljiv, stidljiv, ponizan biti, bojati se koga, pred njim puzati, aps., ili *τινά*, i *τινί* poštivati koga.

ὕπ-οπτος, 2. (v. pod *ὑπόπτης*), zapr. odozdo pogledajući ili pogledan, stoga **a)** sumnjičav, koji sumnja ili se boji, bojažljiv, aps., ili *τινί*, *ἔς, πρός τινα* (na) koga. Supst. *τὸ ὕπ.* sumnja. **b)** nerado viđen, sumnjiv, mrzak, aps. *οὐχ ὕποπτον ἐγένετο* nije bilo sumnjivo, ili *τινός* od koga, komu. Adv. **ὑπόπτως**, sumnjivo, aps., ili *τινί* komu.

ὑπο-πτυχίς, ίδος, ἡ, *poz.* pukotina, nabor.

ὑπό-πυρρος, 2. *poz.* crvenkast, *τί* na čem.

ὑπ-όρνυμι, *ep.* **1. tranz.**, aor. *ὑπῶρσε* (u tmezi), pod čim, pri čem ili pomalo buditi, uzrokovati, *ἵμερον γόοιο* želju plača potaći (Il. 23, 108; Od. 4, 113). **2. intr.** *ὑπόρνυμαι* s aor. 2. redupl. *ὑπώρορε*, korj. aor. *ὑπῶρτο* i plpf. *ὑπορώρει* (i u tmezi), pomalo podizati se, nastajati, počinjati, *τοῖον* tako zvonko.

ὑπ-όροφος, 2. *poet.* = *ὑπωρόφιος*, v. r.

ὑπο-ρράπτω, *poet.* i *poz.* podšivati, dodavati.

ὑπο-ρρέω, pod čim teći, uop. **a)** uvući se. **b)** izmicati, protjecati. **c)** s visine silaziti, potajno pridružiti se. **d)** potkopavati.

ὑπο-ρρήγνυμαι, intr. s aor. *ὑπερράγην*, dolje razderati se; o eteru: ozdo otvoriti se (Il. 8, 558), (s neba) provaliti.

ὑπό-ρρηνος, 2. (od *-ϝρηνος*, v. *ἀρήν*), *ep.* (ovca) s jagnjetom pod sobom, koju jagnje sisa.

ὑπο-ρρίπτω, *poz.* bacati pod ili pred.

ὑπ-ορρωδέω, *poz.* pribojavati se, *τί* čega.

ὑπ-ορύσσω ili **-ττω**, *jon.* i *poz.* **1.** potkopati, *τί* (os. zidove). **2.** pren. pomalo rušiti.

ὑπ-ορχέομαι, *poet.* i *poz.* uz glazbu plesati. Otd.

ὑπόρχημα, τὸ, korska pjesma u kretskim stihovima, s plesom i pantomimom.

ὑπό-σαθρος, 2. *poz.* natruo, prilično truo.

ὑπο-σειραῖος, 2. *poet.* koji ide na uzici, logov, pren. koji uz koga ide.

ὑπο-σείω, *ep.* ozdo okretati, *τί*; med. ozdo tresti se.

ὑπο-σημαίνω, davati znak, zapovijedati, *τί τινι* što čim. Pren. nagovješćivati, *τί*.

ὑπο-σίδηρος, 2. ozdo od željeza.

ὑπο-σκάζω, malo hramati.

ὑπο-σκελίζω, nogu podmetati i obarati, varati.

ὑπό-σκιος, 2. *poet.* i *poz.* pod sjenom, sjenovit, *ὑπόσκιον τιθέναι τι* zasjeniti što čim.

ὑπό-σκληρος, 2. *poz.* nešto tvrd ili opor.

ὑπο-σπανίζομαι, *poet.* i *poz.* med., perf. *ὑπεσπά-*

νισται, malo oskudijevati, u perf. nestalo je, oskudica je, τινός.

ὑπο-σπάω (-σπάσω, -έσπασα i t. d.), dolje odvući, pomalo natrag vući, τί, i to τινί k čemu.

ὑποσπείριον, τὸ, *poz.* podloga.

ὑπο-σπείρω, *poz.* potajno rasipati ili raznositi, τί, i to τισίν među neke.

ὑπό-σπονδος, 2. uz primirje, za ugovora, unatoč ugovoru, po uglavljenom ugovoru, pod zaštitom ugovora, pod sigurnom pratnjom, po predloženim uvjetima, οἱ ὑπ. koji su uključeni u ugovor.

ὑπο-σσαίνω, *poet.* malo repom mahati, laskati, prijazan biti.

ὑπο-σσείω, *ep.* v. ὑποσείω.

ὑπο-στάθμη, ἡ, talog.

ὑπό-στασις, ἡ, *poz.* (*substantia*), **1.** podloga, osnova, **a)** tvar. **b)** priroda, svojstvo. **2.** postojanost, u N. T. tvrdo pouzdanje; srčanost.

ὑπο-στατός, 3. *poet.* i *poz.* koji se može ili mora podnositi.

ὑπο-σταχύομαι, *ep.* kao klasje proklijati ili iznići, pren. množiti se.

ὑπό-στεγος, 2. pod krovom, aps., ili s **δωμάτων** mj. ὑπὸ τὰ δώματα.

ὑπο-στέλλω, **1.** skidati, na pr. jedra, vraćati, na pr. στρατόν. **2.** oprezan biti (u govoru). Med. πρός τινα oprezan biti, žacati se, od strašljivosti šutjeti, tajati; μηδὲν (πρὸς ὕβριν u obijesti nimalo ne zaostajati) ὑποστειλάμενος ne zatajivši ništa.

ὑπο-στένω, *poet.* i *poz.*, pored **ὑπο-στενάζω** (fut. -ξω), *poet.* i *poz.*, i **ὑπο-στεναχίζω**, *ep.* **1.** tiho uzdisati, muklo stenjati. **2.** o zemlji: pod čim tutnjiti (Il. 2, 781).

ὑπο-στηρίζω, *poz.*, aor. ὑπεστήριξα, podupirati, poduporňje poda što (τί) metati.

ὑπο-στιγμή, ἡ, gram. *t. t.* podrazgodak, zarez.

ὑπο-στολή, ἡ, malodušnost.

ὑπο-στολίζω, *poz.* = ὑποστέλλω, 1.

ὑπο-στοναχίζω, *poz. ep.* = ὑποστεναχίζω, v. ὑποστένω.

ὑπο-στόρνυμι, s aor. inf. *ep.* ὑποστορέσαι, i **ὑπο-στρώννυμι** (takođ. **-στρωννύω**) (-στρώσω i t. d.), podastirati, pod što prostirati, τί τινι; ὑπέστρωτο prostrlo se (med.), bilo je prostrto (pas.).

ὑπο-στρατηγέω, biti podvojvoda, τινί čiji, pod kim, komu.

ὑπο-στράτηγος, ὁ (takođ. -γός naglašeno), podvojvoda, zamjenik vojvodin, na pr. taksijarh, lohag.

ὑπο-στρέφω (i u tmezi), **1. tranz.** akt. **okretati**, vraćati, obraćati, natrag bacati, τί, ili aps., na pr. ὑποστρέφοντος τοῦ ῥοῦ jer jedna struja uzbija drugu. **2. intr.** akt., med. i pas. (*at.* -στραφήσομαι, -εστράφην, -έστραμμαι, *ep.* fut. -στρέψεσθαι, aor. part. -στρεφθείς), **okrenuti se**, obrnuti se, (pomalo) uzmicati, Ksen. An. 2, 1, 18 lukavo izmicati, okrenuti ražanj, τί i ἔς τι kamo, ἐπί τι na što, φύγαδε nagnuti bježati. Pren. s τινός (iznenada) opet k čemu okrenuti se.

ὑπο-στροβέω, *poet.* (u tmezi), krotiti, svladavati.

ὑπο-στροφή, ἡ (-στρέφω), okret (u vožnji), ἐξ ὑπ. odmah iza okreta oko mete (νύσσα); povratak, vraćanje, uzmak, bijeg, ἐς ὑπ. u Dem.: obrnuto.

ὑπόστρωμα, τὸ, podloga, sag. Od

ὑπο-στρώννυμι, v. ὑποστόρνυμι.

ὑπο-συρίζω, *poet.* i *poz.* pri čem žuboriti, tiho zviždati.

ὑπο-σύρω, *poz.* dolje vući, obarati (podmetanjem noge).

ὑπο-σχεθεῖν, v. ὑπέχω.

ὑπό-σχεσις, εως, *jon.* ιος, ἡ, i *ep.* **ὑποσχεσίη**, ἡ (ὑπισχνέομαι), **1.** obećanje, obricanje, aps. i s inf. **2.** zvanje, zanimanje, profesija.

ὑπο-ταγή, ἡ, *poz.* podređivanje, pokoravanje.

ὑποτακτικός, 3. *poz.* hipotaktičan; gram. **a)** ἡ ὑπ. (*sc.* ἔγκλισις), konjunktiv. **b)** τὸ ὑπ. (*sc.* ἄρθρον), *articulus postpositivus.*

ὑπο-τάμνω, v. -τέμνω.

ὑπο-τανύω, v. -τείνω.

ὑπο-ταράττω, *poz.* i **ὑπο-θράττω**, *poz.* smesti, prestraviti, u pas. potresti se, uplašiti se, aps. i πρός τι.

ὑπο-ταρβέω, *ep.* bojati se, τινά koga.

ὑπο-ταρτάριος, 2. *ep.* i *poz.* koji je dolje u Tartaru.

ὑπότασις, εως, ἡ, *poet.* (-τείνω), protezanje pod čim, πεδίων ὑποτάσεις ravnice što se pod Kiteronom prostiru, a bile su veoma plodne.

ὑπο-τάττω, *poz.* metati pod što, podređivati, pokoravati, podlagati.

ὑπο-τείνω (-τενῶ, -έτεινα, -τέτακα), *ep.* **ὑπο-τανύω** (aor. ὑπο-τάννυσαν, u tmezi), **1. tranz.** pod što razapinjati ili prostirati ili metati, pod što vući, τί, i to πρός τι prema čemu, ἀπό τινος od čega. Pren. **a)** akt. i med. obećavati, obricati, s inf. **b)** med. τί τινι komu što predlagati na odgovor i navoditi ga na to. **c)** napinjati, oštriti, natezati, zadavati (Sof. Aj. 262). **2.** *poz.* **intr.** pod čim protezati se, nasuprot ležati (geom.), ὑπό τινι.

ὑπο-τειχίζω, pod čim opkop ili zid graditi, podziđivati.

ὑποτείχισις, ἡ, zidanje zida pod čim, podziđivanje.

ὑποτείχισμα, ἡ, podzidan opkop, zid poprijeko.

ὑπο-τελέω, plaćati, osob. φόρον danak i slič., ili ἀζίην globu, τινί; ali i bez dodatka: plaćati danak.

ὑπο-τελής, 2. (τέλος), sa i bez φόρου, dužan plaćati danak.

ὑπο-τέμνω i **-τέμνομαι**, *jon.* **-τάμνομαι**, spreže se *at.* ὑποτεμῶ, -έτεμον, -τέτμηκα, aor. *ep.* i *jon.* ὑπέταμον, ὑποταμόμενος, dolje odrezati, podrezati, tajom prerezati, τί. Pren. presjeći, osu-

jetiti, uništiti, τί, na pr. τὸ ἀπὸ τῶν νεῶν zakrčiti put k brodovima, komu τινά (Her. 5, 86).

ὑπο-τίθημι, fut. ὑποθήσω i t. d., *ep.* aor. med. imper. 2. sg. ὑπόθευ (i u tmezi), **I. akt. 1.** podmetati, podlagati, za osnovu polagati, o što upirati, na pr. sulicu, τί, i to τινί, na pr. ὀργῇ ἥσυχον πόδα t. j. gnjev toliko sprečavati, da dosad brzi korak bude polaganiji; takođ.: podmetati, podvaliti, zamjenjivati. **2. a)** podavati, zalagati (ἑαυτὸν ἔγγυον ujamčiti se), zapuštati, τί, τινά. **b)** davati, pobuđivati, τί. **c)** pretpostavljati, τί. **d)** *poz.* nešto metnuti u račun, napose zaračunati, τινός. **II. med. 1.** sebi podmetati, τί. **2. a)** osnivati što, učiniti predmetom rasprave, preduzimati, uzimati. **b)** opteretiti hipotekom, založiti. **3.** kome što (svoje) pod nogu, na ruku davati, do čega pomoći, označivati, svjetovati (Il. 8, 36; Od. 4, 163; 5, 143), podsjećati, opominjati, upućivati, aps., ili τί na što, ili inf., koji se katkad mora dopuniti, ili ὅπως, i to τινί komu, koga.

ὑπο-τιμάομαι, nasuprot predlagati (kazan, τιμή), kao ἀντιτιμ.

ὑπο-τλῆναι, *poet.* podnositi, trpjeti.

ὑπ-οτοβέω, *poet.* pri čem pustiti da se razliježe.

ὑπο-τοπάζω, *poz.*, **ὑπο-τοπεύω** i **ὑπο-τοπέω**, s med.-pas. **-έομαι**, aor. ὑπετοπήθην (u akt. znač.), sumnjati, slutiti, nagađati, τί, τινά, ili inf., ili akuz. s inf. i μή (obl. -εύω možda sasvim kriv).

ὑπο-τραυλίζω, malo tepati.

ὑπο-τρέμω (i u tmezi), i **ὑπο-τρομέω**, *ep.*, impf. iterat. ὑποτρομέεσκον (i u tmezi), dolje na koljenima drhtati, pri čem drhtati, τινά od koga drhtati (Il. 20, 28), t. j. dršćući bježati ili uzmicati pred kim.

ὑπο-τρέφω, *poz.* **1.** akt. pomalo, malo ili neopazice hraniti, — činiti da raste. **2.** med. potajno (kod sebe) hraniti. **3.** pas. iznova ili opet rasti.

ὑπο-τρέχω, aor. ὑπέδραμον, perf. -δεδρόμηκα, **1.** pod (podignutu) ruku trčati, pod što (τινί) trčati. **2.** ustavljati, preteći i uhvatiti, pren. obuzimati, napamet pasti, τινί, τινά. **3.** ulagivati se. **4.** broditi mimo, τί što.

ὑπο-τρέω, aor. ὑπέτρεσα, *ep.* i *poz.* od straha uzmicati ili bježati, aps., i τινά pred kim, od koga.

ὑπο-τρομέω, v. ὑποτρέμω.

ὑπό-τρομος, 2. koji od straha dršće, ὑπ. γίγνεσθαι drhtati.

ὑπο-τροπή, ἡ, *poz.* uzmicanje, povratak.

ὑπό-τροπος, 2. *poz.* vraćajući se, na povratku, ὑπ. ἱκνεῖσθαι vraćati se.

ὑπο-τροχάω, *buk.* = ὑποτρέχω.

ὑπο-τυγχάνω, *poz.* odgovarati, u riječ padati.

ὑπο-τύπτω, aor. ὑπέτυψα, *jon.* i *poet.* dolje turiti, do dna zagnjuriti, zahvatati i grabiti, τινί čim, ἔς τι kamo.

ὑπο-τύπωσις, ἡ, N. T. nacrt, primjer.

ὑπό-τυφος, 2. *poet.* (i *poz.*), nešto ohol.

ὑπο-τύφω, pomalo zapaljivati, *poz.* pas. u potaji tinjati.

ὕπ-ουλος, 2., adv. **-ούλως** (οὐλή), unutra gnojan, stoga pren. iznutra truo, uop. naličen, kriv, neistinit, licemjeran, pokvaren, s potajnom zlobom, aps., ili κακῶν iznutra pun gnojavih rana.

ὑπουράνιος, 2. *ep.* pod nebom, pren. dižući se pod nebo, do neba.

ὑπουργέω (ὑπουργός), služiti, pomagati, u pomoći biti, aps., i τί što, u čem, davati, dopuštati, τὰ ἐπὶ τούτοις za to potrebnu potporu davati, τινί komu. Pas. τὰ ὑπουργημένα τινί što je komu dobra učinjeno.

ὑπούργημα, τὸ, i **ὑπουργία**, ἡ, usluga, ljubav, usrđe, ἐμή meni učinjeno.

ὑπουργός, 2. (osn. ἐργ), uslužan, u pomoći, nasporan, koji sudjeluje, τινί kod čega.

ὑπο-φαίνω, **1.** akt. tranz. *ep.* i *poz.* nešto dolje (τραπέζης ispod stola) izvlačiti, vaditi. **2.** akt. intr. i pas. pomalo pokazivati se, vidljiv postajati, pomalo pojavljivati se, i to τί kao nešto, osob. o vremenima dana i godine: pomalo nastajati, počinjati se.

ὑπό-φαυσις, ιος, ἡ (za osn. φαϝ, isp. πιφαύσκω), *jon.* zapr. slaba rasvjeta, kroz rupu, otvor za svijetlo; otvor, uzak razmak.

ὑπο-φείδομαι, dep. med., malo štedjeti, ὑποφειδόμενοι, εἰ sa štednjom kušajući, da li.

ὑπο-φέρω (ὑποίσω, -ήνεγκον i t. d.), *jon.* aor. -ήνεικα, **1.** ispod čega odnijeti, ukloniti, τινά, osob. iz pogibli, pren. pomrsiti, poremetiti, pomjestiti. **2.** dolje nositi ili tjerati, osob. o rijekama, τί, εἴς τι, stoga pas. dolje ploviti, τινί u čem, pren. dati se zavesti, zapasti, εἴς, πρός τι u što, ἔκ τινος iz čega. **3.** ozdo držati, poticati, ἐλπίδα. **4.** za kim nositi, ὅπλα, za ὑπασπισταί; pren. podnositi, trpjeti, τί.

ὑπο-φεύγω (i u tmezi, s prijedlogom zapostavljenim), tajom bježati, uop. uteći, umaći, uzmaći, τινά, τί od koga, čega.

ὑπο-φήτης, ου, ὁ (φημί), *ep.* i *buk.* *interpres*, prorok pod Zeusom, t. j. tumač njegovih proročkih znamenja; ὑπ. Μουσάων pjesnik.

ὑπο-φθάνω, *ep.* i *poz.*, aor. ὑπέφθην, part. ὑποφθάς, i *ep.* takođ. med. ὑποφθάμενος, naprijed hitjeti, prestizati, preteći, prije činiti, aps., ili τινά. S part. znači prije, a part. se prevodi finitnim glagolom.

ὑπο-φθέγγομαι, dep. med., tiho govoriti, oglasiti se.

ὑπο-φθονέω, potajno zavidjeti. Ktomu

ὑπο-φθόνως, adv., s potajnom zavisti.

ὑπό-φονος, 2. (v. φονεύω, osn. φεν), *poet.* koji potajno ubija (*var. l.*).

ὑπο-φορά, *ἡ,* izgovor, izlika; u retorici: prigovor protivnikov, koji se navodi ili izmišlja i odmah pobija.

ὑπο-φύομαι, perf. -*πέφυκα, poz.* odozdo rasti, opet rasti.

ὑπο-φωνέω, *poz.* dovikivati.

ὑπο-χάζομαι, *ep.* pomalo ili nešto uzmicati, v. *χάζομαι.*

ὑπό-χαλκος, 2. dolje bakren, bakrom pomiješan.

ὑπο-χαράττω, *poz.* pod što urezati, *τί;* risati ili pisati kao uzorak.

ὑπό-χειρ, *ρος, ὁ, ἡ, poet.* i **ὑπο-χείριος,** 2. i 3. pod rukom ili pesnicom, pri ruci, stoga: u čijoj vlasti, podložan, pokoran, aps. i *τινί,* stoga *ὑπ. ναίειν* potlačen biti, *γίγνεσθαι* sa i bez *τινί* predati se kome u ruke, pasti pod čiju vlast, kome u ruke pasti, *ὑπ. τι ποιεῖν τινι* kome što podvrći, pokoriti, slič. *παρέχειν,* ali *ὑπ. ποιεῖσθαι* sebi podvrći, *ὑπ. ἔχειν* u svojoj vlasti imati.

ὑπο-χέω, fut. *ὑποχέω,* aor. *ὑπέχεα,* perf. *ὑποκέχυκα* i t. d., *ep. jon.* i *poz.*, aor. *ep. ὑπέχευα* (i u tmezi s prijedlogom zapostavljenim), i *poz.* med. **ὑπο-χέομαι, 1.** podasipati, podlijevati, podastirati, prosipati, *τί,* i to *ὑπό τινι* pod što. **2.** pren. prinositi, *τί τινι.*

ὑπο-χθόνιος, 2. *ep. poet.* i *poz.* podzemni.

ὑπ-οχλέομαι, *ep.* pas. (u tmezi), pod što valjati se.

ὑπο-χόνδριος, 2. koji leži pod prsnom hrskavicom; *τὸ ὑπ.*, u sing. i plur., gornji dijelovi utrobe.

ὑπο-χορηγία, ἡ, poz. pripomoć.

ὕποχος, 2. (*ὑπέχω*), **1.** podložan, pokoran, *τινί* (*poet.* također *τινός*). **2.** kriv (kojemu zločinu), *τινός* čemu.

ὑπό-χρεως, 2. zadužen, dužan, *τινί* komu.

ὑπο-χρίω, 1. akt. podmazivati, dolje mazati, ličiti, *τινά,* i to oči, v. *ὑπογραφή.* **2.** med. sebi podmazati, *τί.*

ὑπό-χρυσος, 2. zlatom pomiješan, bogat.

ὑπο-χωρέω (i u tmezi), **1.** uzmicati, **a)** sa i bez *ὀπίσω,* ustupati, na stranu stati, maći se, ukloniti se, pokoravati se, *τινί.* **b)** uzmicati, umaći, bježati, *τινός* od čega, *τοῦ πεδίου* ostaviti ravninu, *τί* pred čim, *τινί* pred kim, također čim, *ἐς, πρός τι* kamo, *παρά τινα* do koga, *σύν τινι,* i to *μετὰ καιροῦ* u zgodno vrijeme, u dobri čas, *κατὰ γῆν* kopnom. **2.** pomalo ili tajom dalje ići, naprijed krenuti (Ksen. An. 4, 5, 19).

ὑπό-ψαμμος, 2. (ozdo) pjeskovit, kompar. *ὑποψαμμότερος* prilično pjeskovitiji (od Egipta).

ὑποψία, *jon.* -*ίη, ἡ* (*ὕποπτος*), slutnja, nagađanje, sumnja, u plur. razlozi sumnje, sumnjive stvari, sumnjičenje, *ὑποψίας ἔχειν* dvoumicu dopuštati, *παρέχειν* sumnju potvrditi, *ἐς ὑποψίαν καθίστη* budilo je (u njima) sumnju, *εἰς ὑπ. ἐμβάλλειν τινά* dovesti koga u sumnju, *δι' ὑποψίας ἔχειν τινά* o kom sumnjati, aps., ili *τινός* o čem (naumljenom), *περί τινος* poradi čega, *κατά τι* što se tiče čega, *ὑπό τινος* od čega, *ἐς, πρός τινα* na koga, koja na koga pada, *πρὸς ἀλλήλους* međusobna, ili sa *ὅτι, μή,* ili inf. s *μή.*

ὑπόψιος, 2. *ep.* (*ὕποπτος*), mrzak, komu *τινός.*

ὑπτιάζομαι (*ὕπτιος*), *poet.* i *poz.*, pas., natrag nagibati se.

ὑπτίασμα, *τὸ, poet.* i *poz.* što je natrag nagnuto, pren. pad, ubistvo.

ὑπτιασμός, ὁ, poz. sagibanje natrag.

ὑπτιόομαι, poet. pas., obrnuti se, izvrnuti se.

ὕπτιος, 3. (*ὑπό,* lat. *supinus*), natrag nagnut ili naslonjen, na leđima ležeći, nauznak, natraške, također obrnut, okrenut, na pr. o štitovima, kojima je stražnji dio okrenut prema van i gore, ili ironično prolept.: *σέλμασιν* s izvrnutim veslačkim klupama (izvrnute lađe); o zemlji: ravan, plosnat.

ὑπ-ωλένιος, 2. *buk.* pod laktom.

ὑπ-ωμοσία, *ἡ,* tužilačka zakletva, odgodbena zakletva, kojom se morao zaklinjati protivnik novoga, istom predloženoga zakona, da ga on kani pobijati. Time bi se novi zakon, ako je već bio prihvaćen, obustavio, a ako nije bio prihvaćen, mogao ga je sam predlagač natrag povući.

ὑπ-ώπια, *τὰ* (*ὤψ*), **1.** lice ispod očiju. **2.** modrica, masnica ispod očiju. **3.** lice; *νυκτὶ ἀτάλαντος ὑπώπια,* t. j. mrk, jer se gnjev i zlovolja osob. vidi oko očiju.

ὑπωπιάζω, poz. tući, mučiti.

ὑπ-ώρεια, *jon.* također **ὑπώρεα** i **ὑπωρέη,** *ἡ* (*ὄρος*), sa i bez *τοῦ ὄρους* ili *οὔρεος,* pristranak, obronak, također podnožje brda.

ὑπ-ώρορε, v. *ὑπόρνυμι.*

ὑπ-ωρόφιος, 2., *ep. buk.* i *poz.* i *ὑπ-ώροφος,* 2. *poet.* (*ὀροφή*), pod krovom, u kući; ukućanin, milogost.

ὑπ-ῶρσα i **ὑπ-ῶρτο,** v. *ὑπόρνυμι.*

ὕπ-ωχρος, 2. (nešto) blijed.

Ὕργις, također **Σύργις,** *ὁ,* pritoka Tanaisova u Skitiji, sada Donjec.

Ὑρίη [ῠ ῑ], *ἡ,* **1.** grad u Beotiji na Euripu. **2.** Urija, grad u Japigiji, između Tarenta i Brundisije, sada Oro.

Ὑρκανία, *ἡ,* starobaktr. *vehrkāna,* vučja zemlja, staroperz. *Virkanija* i *Varkaniya, Βαρκάνιοι,* zemlja, valjada po riječi prozvana, prema sjeveru i zapadu Kaspijskim morem i Medijom, prema istoku Margijanom, prema jugu Partijom omeđena, sada Džordžan, puna šumâ, vlažna, topla, puna divljači; u ravnici raste i maslina i riža. Otd. adj. **Ὑρκάνιος,** 3., stoga *Ὑρκ. θάλασσα* jugoistočni dio Kaspijskoga mora. Stanov. *οἱ* **Ὑρκάνιοι,** koje su Perzijanci cijenili kao dobre konjanike.

Ὑρμίνη [ῑ], ἡ, grad u sjev. Elidi.

ὗς, ὑός, ὁ, ἡ, akuz. sg. ὗν, pl. ὗς (u dvojesslož. padežima ὑ), s *ep.* dat. pl. ὕεσσι i akuz. pl. ὕας, i **σῦς,** συός, ὁ, ἡ (ἡ osob. gdje nije stalo do roda), dat. συΐ, nom. plur. σύες, dat. σῦσί, akuz. σῦς, *ep.* σύεσσι i σύας (lat. *sus*), **svinja,** pitoma i divlja (ἄγριος, κάπρος i slič.), dakle: nerast, krmača. Poslovica **a)** ὗς ποκ' Ἀθηναίαν ἔριν ἤρισε ili ὗς τὴν Ἀθηνᾶν, *sus Minervam*, gdje se misli borba razboritih s nerazboritima. **b)** ὗς Κρομμυωνία, takođ. Φαιά granica kod tvrđavice Κρομμυών, sada Kastro Tichos u Megaridi. **c)** οὐκ ἂν πᾶσα ὗς γνοίη u Plat. Lah. 196 D ne bi svaka šuša shvatila, obrnuta poslovica: κἂν κύων κἂν ὗς γνοίη to zna svako dijete, isp. Plat. Ἀντερασταί 134 A. **d)** Βοιωτία ὗς kako Atenjani za pogrdu nazivahu tunjave Beoćane.

ὑσγῖνο-βαφής, 2. (ὕσγινον, βάπτω), skerletom obojen, crven kao skerlet. Supst. (τὰ) ὑσγινοβαφῆ skerletne haljine.

ὕσδος, *eol.* = ὄζος.

Ὑσιαί, ῶν, αἱ, **1.** grad u Beotiji blizu Plateje (po Her. općina u Atici), sada Kalivija. **2.** gradić u Argolidi, Argosu na jug.

ὑσμίνη [ῑ], ἡ, pored metapl. dat. ὑσμῖνι, *ep.* boj, okršaj, bitka. Adv. **ὑσμίνηνδε,** u bitku.

ὕσπληξ, ηγος, ἡ, *dor.* ὕσπλαγξ, **1.** uže pred ogradama utrkivačā. **2.** zamka, pruglo (u ptičara).

ὑσσός, ὁ, *poz.* koplje, u Rimljana *pilum*, sa četiri prsta debljine i zajedno s okovom 8—9 stopa dugo.

ὕσσωπος, ἡ, N. T. mirisava trava isop.

Ὑστάσπης, ου, η, ην, vok. -πη i -πα, *jon.* Ὑστάσπεος i εω, εϊ, εα, vok. Ὕστασπες, perz. *Vistâspas*, **1.** Gushtâsp, mitski pobožni kralj i zaštitnik Zaratustrin. **2.** otac Darijev. **3.** sin Darijev i Atosin, vodio Baktrane i Sačane na Grčku. **4.** sin Kserksov. **5.** otac Pisutna (Tuk.). **6.** Kirov najbolji prijatelj, u Ksen. Kirop. **7.** Baktranin u doba Darija Kodomana.

ὑστάτιος i **ὕστατος,** 3., v. ὕστερος.

ὑστέρα, *jon.* -ρη, ἡ (lat. *uterus*), maternica.

ὑστεραῖος, 3. (ὕστερος), potonji, slijedeći, koji se sjutradan događa. Supst. ἡ ὑστεραία naime ἡμέρα sjutradan, napose: dan iza svetkovine, τῇ ὑστ. sa i bez ἡμέρᾳ, ἐν τῇ ὑστ. i ἐς τὴν ὑστ. sjutradan, τὴν ὑστ. cijeli drugi dan, aps. ili sa sl. ἤ ili s genit., na pr. τῇ ὑστ. τῆς μάχης na dan poslije bitke.

ὑστερέω i **ὑστερίζω,** fut. -ιῶ (ὕστερος), za kim ili kasnije dolaziti, kasno doći ili prispjeti, oklijevati, opozniti, zakašnjavati (se), zadocniti (se), kasnije otputovati, aps. pa tako i s akuz. odnosa: τὸ εἰδέναι nešto najposlije saznati, slič. ἡμέρας πέντε za pet dana, ali obič. τινί čim, u čem, za koliko, ili poradi komparat. pojma, što se nalazi u riječi, τινός za kim, čim, ἁπάντων u svemu, τῶν καιρῶν zgodni čas promašiti, τῆς Μυτιλήνης za pomoć Mitileni, ili κραυγὴ οὐδὲν ὑστερίζουσα τοῦ λαγὼ vika, koja ne zaostaje za zecom, t. j. koja je to jača, što zec bježeći više odmiče, da mu se čini, da ga lovci gone u jednakom razmaku. **2.** zaostajati, τινός za kim, ὑστ. κεφαλῆς λεόντων kloniti se glave lavova. **3.** akt. *poz.* i pas. ὑστεροῦμαι s aor. ὑστερήθην, N. T. oskudijevati, nuždu trpjeti, aps. i τινός.

ὑστέρημα, τὸ, N. T. i ὑστέρησις, ἡ, N. T. oskudica, oskudijevanje.

ὑστερό-ποινος, 2. *poet.* koji kasno kazni.

ὕστερος, 3., komp., i **ὕστατος,** 3., superl., *ep.* takođ. **ὑστάτιος,** 3., potonji, slijedeći, drugi, slabiji, kasniji, koji docnije dolazi. Superl. posljednji, krajnji, zadnji, stražnji, često se prevodi adv.: najposlije i t. d. Aps., ili τινός za kim, čim, od koga, τινί po čem, na pr. γένει po rodu, t. j. mlađi, ὕστερόν τί ἐστι πρός τι nešto za čim zaostaje. Supst. ἡ ὑστάτη posljednji dan ili rok. Adv. **a)** **ὕστερον,** ὕστερα, ἐς ὕστερον, takođ. ἐσύστερον pisano, εἰς τὸ ὕστερον, ἐν ὑστέρῳ, ἐξ ὑστέρης, poslije, zatim, kasnije, docnije, *sero*, kasno, takođ. unapredak, τὸ ὕστερον posljednji put, drugi put, drugom, τὰ ὕστερον potonje, οἱ ὕστερον potonji, potomci. Aps., ili τινός za čim, od čega; ὕστερον γίγνεσθαί τινος zaostajati za kim, slič. μετά τι ili sa sl. ἤ, ali τινί za koliko, no stoji i akuz. ὀλίγον, οὐ πολύ. **b)** **ὕστατον,** ὑστάτιον, ὕστατα, τὰ ὕστατα najposlije, posljednji put.

ὑστηρο-φημία, ἡ, *poz.* govorenje za kim, slava (u potomaka).

ὑστερο-φθόρος, 2. *poet.* koji kasnije štetu donosi, zatire.

ὕστριξ, ιχος, ὁ, ἡ (ὗς, θρίξ), *jon.* i *poz.* jež.

ὑφ-αγέο, *dor.* (*buk.*) mj. ὑφηγοῦ.

ὑφάδιον, τὸ, *poet.* dem. od ὑφή, v. ὕφασμα.

ὕφ-αιμος, 2. (αἷμα), *poet.* krvav.

ὑφαίνω, fut. ὑφανῶ, aor. ὕφηνα, perf. pas. ὕφασμαι, aor. pas. ὑφάνθην, adj. verb. ὑφαντός, *ep.* prez. konj. 3. sg. ὑφαίνησιν, impf. iter. ὑφαίνεσκον, s *ep.* spor. obl. **ὑφάω,** prez. 3. pl. ὑφόωσι (osn. ὑφ [ῠ]), **I. akt. 1.** tkati, *texo*, τί, i to τινί čim. **2.** pren. (ἐνὶ φρεσί) osnove i besjede: presti, snovati, zametati, smišljati, izmišljati, τί, i to τινί pred kim. **II. med.** sebi tkati, gotoviti, τί.

ὑφ-αιρέω (i u tmezi), *jon.* **ὑπαιρέω** (-αιρήσω, -εῖλον, -ῄρηκα i t. d.), *jon.* perf. pas. part. ὑπαραιρημένος, **1. akt.** ispod čega ili dolje oduzimati, τί, pren. ukratiti, *surripio*, presjeći, odrezati, ugrabiti, τί, ili τινός sa čega skinuti, ukloniti. **2. med.** sebi oduzimati, potajno maknuti, ugrabiti, krasti, τί, i to ἔκ τινος, Lis. 30, 26 oduzeti, odbiti, za žrtve. Napose: smaknuti, τινά.

ὕφ-αλος, 2. *poet.* i *poz.* pod morem, koji je pod vodom.

ὕφ-αμμος, 2. *poz.* = ὑπόψαμμος, pjeskovit.

ὑφάντης, ου, ὁ (ὑφαίνω), sa i bez ἄνθρωπος, tkalac.

ὑφαντικός, 3., superl. -ώτατος, koji se razumije u tkanje, ἡ -ή tkalačka vještina.

ὑφαντός, 3., adj. verb. od ὑφαίνω, satkan. Supst. ὑφαντά vezene tkanine.

ὑφ-άπτω, *jon.* **ὑπάπτω, 1.** akt. potpaliti, potajno zapaliti, τί, sa i bez πυρί; pren. potajno uzbuditi, τινά. **2.** med. širiti se.

ὑφ-αρπάζω, *jon.* **ὑπαρπάζω** (i u tmezi), potajno oduzimati, otimati, krasti, τί, stoga **a)** λόγον komu riječ oduzeti, govor prekinuti (Her. 9, 91). **b)** komu potajno korist (τί) oteti. **c)** jezgr. τὸν πόρον iznenađenjem izvršiti, t. j. nenadano prijeći.

Ὕφασις, ιος, ὁ, rijeka u Pendžabu, sada Bedžâs ili Vjâsa.

ὕφασμα, τὸ, i **ὑφή,** ἡ, tkanje, aps. i τινός.

ὑφάω, v. ὑφαίνω.

ὑφειμένως, adv. od part. perf. pas. od ὑφίημι, plašljivo, ponizno, smjerno.

ὑφεκτέον, adj. verb. od ὑπέχω, treba podnositi ili trpjeti, δίκην.

ὑφ-έλκω, impf. ὑφεῖλκον, *ep.* ὕφελκε, ozdo ili potajno odvući, τινά, τί, i to παρά τινι komu, pred koga, ποδοῖιν za noge.

ὑφ-έρπω, impf. ὑφεῖρπον (i u tmezi), *poet.* i *poz.* pod što puzati, poduzimati (χαρά radost), širiti se, τινά, τινί; πολύ morao sam opet i opet na to misliti.

ὑφή, v. ὕφασμα.

ὑφ-ηγέομαι, *buk.* prez. imper. 2. sg. ὑφαγέο, dep. med., polagano naprijed krenuti, naprijed ići, napose: polagano ili malo pomalo pokazivati, uputu davati, upućivati, uvoditi, navoditi, aps. i τί, ili πρός τι, i to τινί komu.

ὑφήγησις, εως, ἡ, uputa, naputak, propis, prijedlog, nauk, τινός čiji i za što.

ὑφηγητήρ, ῆρος, ὁ, *poet.* i **ὑφηγητής,** οῦ, ὁ, *poet.* i *poz.* vođ, upravitelj, učitelj, savjetnik, ὡς ὑφηγητοῦ τινος kao da tko put pokazuje, ὧν ὑφ. po kojih kazivanju.

ὑφ-ηνιοχέω, *poz.* držati uzde, kočijašiti. Od

ὑφ-ηνίοχος, ὁ, **1.** u Hom. kočijaš, koji je podložan borcu. **2.** u Ksen. kočijašev pomoćnik (jer je Abradat u bitki sam kočijašio).

ὑφ-ιζάνω, *poet.* i *poz.*, i *poet.* ὑφίζω, posaditi se, sjesti, pak uop. spuštati se, uleći se.

ὑφ-ίημι (često u tmezi), *jon.* **ὑπίημι** (-ήσω, -ῆκα i t. d.), **I. akt. tranz.** i **pas. 1.** dolje slati, spuštati, podmetati, τί, na pr. λόχον zasjedu, τινά, i to ὑπό τινι ili samo τινί pod što, τινί takođ. čim, εἴς τι na što. **2.** pren. **a)** potajno slati, nalog davati, podgovoriti, τινά τι koga na što. **b)** podavati, popuštati, ostaviti, dopuštati, τί, ili akuz. s inf., τινί komu, ταῖς γυναιξὶ ταῶνας paunove dodavati kao nagradu za zabranjeno općenje. Pas. ponižen biti. **II. akt. intr.** i **med. a)** uzmicati, zaostajati, popuštati, kaniti se, mlitav, plašljiv, ponizan biti, aps., na pr. ὑφειμένῃ πλέω t. j. spuštenim jedrima (Sof. El. 335), τινί komu, τινός od čega, u čem, na pr. τῆς δυνάμεως manje činiti negoli se može. **b)** dopuštati, s dat. i inf., i aps. s inf. mlitavošću skriviti. **c)** pritisnuti se ili privinuti se uz koga (τινί), uop. uvući se. **d)** na što gotov biti.

ὑφ-ίστημι, *jon.* **ὑπίστημι, A) tranz. akt.** i **pas.** (ὑφίστην, ὑποστήσω, ὑπέστησα, -εστάθην), **1. staviti pod što, postavljati,** pripuštati, τινά, τί, i to τινί pod što. **2.** pren. postavljati, γνώμας σοφάς, ili δόλον potajno izvršiti. **3.** *poet.* ὑποσταθείς ustavivši se (suprotno φεύγων).

B) intr. med. ὑφίσταμαι s fut. ὑποστήσομαι, aor. akt. ὑπέστην, perf. ὑφέστηκα, *ep.* aor. ind. 3. pl. ὑπέσταν (mj. -ησαν), **1.** postavljati se pod što, **dolje stati,** ustavljati se, stati, u zasjedu leći, ἔν τινι (sjesti, o mlijeku). **2.** dočekivati, stajati pred neprijateljem, koji se primiče, na obranu, *maneo*, navalu dočekati, nasuprot stati ili stajati, opirati se, aps. ili τινί, ali i πρός τι protiv čega, i τινά u boju s kim ogledati se. **3.** postavljati se pod koga ili što, **a)** podložiti se komu (τινί). **b)** uzimati što na sebe, preuzimati, preduzimati, usuditi se, podnositi, aps., ili τινί, τί što, na pr. Τελῆτος ψυχήν pokazati se plašljivcem, ili s inf. **c)** zateći se kome, ponuditi se, obećati (Il. 4, 267; Od. 9, 365), zavjetovati se, aps. i τί, na pr. ὑπόσχεσιν davati obećanje, ili s inf., koji se katkad mora dopuniti, na pr. τὸ ἐλάχιστον ὑπισταμένῳ, naime λήψεσθαι, i to τινί komu, *polliceor*. **4.** nahoditi se, tu biti; τὰ ὑφεστῶτα ovi (predloženi) poslovi.

ὑφ-οράω, obič. **ὑφοράομαι** (fut. ὑπ-όψομαι, aor. ὑπ-εῖδον i -ειδόμην), zapr. odozdo gledati, svinutih obrva glèdati, stoga: prijekim okom, sumnjivo pogledati, τινά, τί.

ὑ-φορβός [⏑ – ⏑], ὁ (ὗς, φέρβω), *ep.* i **σῡ-φορβός,** ὁ, *ep.* i *poz.* svinjar, takođ. s ἀνήρ ili παῖς.

ὑφ-ορμέω, *poz.* i **ὑφ-ορμίζομαι,** aor. ὑφορμισάμην, u luku ulaziti, osidrati brod.

ὕφ-ορμος, ὁ, *poz.* luka, sidrište.

ὑφόωσι, v. ὑφαίνω.

ὕφ-υδρος, 2. **1.** koji je pod vodom. **2.** *poz.* koji ima vodu pod sobom, močaran.

ὑψ-αγόρας, *jon.* **-ρης,** ου, ὁ, vok. -γόρη, *ep.* i *poz.* koji visoko, t. j. oholo govori, torlak, oholorek.

ὑψ-αύχην, ενος, ὁ, ἡ, visoka vrata, ohol.

ὑψ-ερεφής (akuz. έα sa sinicezom), 2. *ep.* i *poet.*, **ὑψ-ηρεφής,** 2. *ep.* (ἐρέφω), i **ὑψ-όροφος** (ὀροφή), 2. *ep.* visoko gore pokrit, visoko građen, visok.

ὑψηγορία, ἡ, *poz.* torlanje, razmetanje.

ὑψ-ήγορος, 2. *poet.* = ὑψαγόρας.
ὑψηλό-κρημνος, 2. *poet.* s visokim obroncima.
ὑψηλολογέομαι, med., oholo govoriti, torlati.
ὑψηλό-νοος, 2. visoka uma, τὸ ὑψ. visok um.
ὑψηλός, 3. (ὕψος), visok, visoko građen, visoka rasta, pren. uzvišen, ὑψηλότερός τινος uzvišen nad što; u zlom smislu: ohol. Supst. τὸ ὑψ. vis, τὰ ὑψ. visine. Adv. **ὑψηλά,** visoko.
ὑψηλοφρονέω, N. T. oholiti se.
ὑψηλό-φρων, visokouman, velikodušan.
ὑψ-ηρεφής, 2., v. ὑψερεφής.
ὑψ-ηχής, 2. *ep.* i *poz.* koji visoko, t. j. uzdignuvši glavu rže.
ὕψι, *ep.*, **ὑψόθι,** *ep.*, **ὑψόσε,** *ep.*, i **ὑψοῦ,** *ep. jon. poet.* i *poz.* visoko, t. j. **a)** u visini, gore, aps. ili ὄρεσφι, ili također ἐπ' εὐνάων t. j. visoko uz obalu sprijed spuštenim sidrima. **b)** (ὕψι, ὑψόσε, ὑψοῦ), uvis, gore, βιβάς ponosito koračajući, kao izričaj ohola samopouzdanja. Komp. ὑψίων, i *buk.* ὑψίτερος viši; superl. **ὕψιστος** *poet.* i *poz.* najviši. Adv. ὑψοτάτω *poet.*
ὑψί-βατος, 2. (βαίνω), *poet.* visokonog.
Ὑψι-βόας, ὁ, *poz. ep.* »Vikač«, ime jednoj žabi.
ὑψι-βρεμέτης, ου, ὁ (βρέμω), *ep.* i *poz.* koji u visini grmi, gromoglasan, u Hom. pridj. Zeusov, u Luk. pridj. svadljivih filozofa.
ὑψι-γέννητος, 2. *poet.* visoka rasta, visoko uzrastao.
ὑψί-ζυγος, 2. *ep.* i *poz.* zapr. na visokoj veslačkoj klupi (na krmi), koji u visini stoluje ili vlada, visokovladni.
ὑψί-θρονος, 2. *poet.* koji u visini stoluje, uzvišen.
ὑψι-κάρηνος, 2. *ep.* visoka vrha, visokovrh.
ὑψί-κερως, ων, *ep.* i *poet.* visokorog.
ὑψί-κομος, 2. *ep.* i *poet.* visoko lisnat, šumnat.
ὑψι-κόμπως, *poet.*, adv., hvaleći se, hvastavo.
ὑψί-κρημνος, 2. *poet.* s visokim obroncima.
ὑψι-μέδων, οντος, koji visoko vlada.
ὑψι-μέλαθρος, 2. *ep.* visoko građen.
ὑψί-πεδος, 2. *poet.* koji visoko leži.
ὑψι-πετήεις, εσσα, εν, *ep.*, i **ὑψι-πέτης,** ου, *ep.* i *poz.* koji visoko leti.
ὑψι-πέτηλος, 2. *poet.* visokovrh.
ὑψι-πετής, *poet.* visok. (-πέτης, v. -πετήεις.)
ὑψί-πολις, 2. *poet.* koji grad ili boljinak državu spori, dika domovine; možda i: koji visoko stoji u državi.
ὑψί-πους, neutr. -πουν, gen. -ποδος, *poet.* visokonog, visoko nad zemljom, jer je božanskoga podrijetla.
ὑψί-πυλος [ῠ], 2. *ep.* i *poet.* visokih vrata, visokodvarni.
ὑψί-πυργος, 2. *poet.* s visokim kulama.
ὕψιστος, superl., ὑψίτερος, komp., v. ὕψι.
ὑψόθεν (ὕψος), odozgo, ozgo, aps. i ἔκ τινος.
ὑψόθι, ὑψόσε i **ὑψοῦ,** v. ὕψι.
ὑψ-όροφος, 2., v. ὑψερεφής.
ὕψος, εος, ους, τὸ (ὕψι), **1.** visina, ὕψος visinom, εἰς ὕψος uvis, aps. ili s gen. mjere. **2.** pren. **a)** šiljak, uzvišenost. **b)** visoka misao, velik čin. Otd.
ὑψόω, uzvisivati.
ὕψωμα (ὑψόω), *poz.* uzvišeno.
ὕω [ῡ], **1.** akt. s aor. ὗσε, kvasiti, dažd slati, daždjeti, kišjeti, iznajpr. lič. o Zeusu. ὁ θεὸς ὕει (Hom., Her.), pak bezlič. **ὕει** kiša pada, i to τινί komu ili čim, τί nad čim. **2.** pas. s fut. ὕσεται, aor. ὕσθη, kisnuti, promočiti se, ἡ γῆ ὕεται dažđi u zemlji.

Φ.

Φ, φ, τὸ φεῖ (φῖ), mj. ΠΗ t. j. ph, 21. slovo grčkog alfabeta, kao brojni znak φ' = 500.
φάανθεν, φαάνθη, od φαείνω, v. φαίνω, 4.
φαάν-τατος, -τερος, najsjajniji, sjajniji, v. φαέθων.
Φάβιοι, οἱ, patricijska *gens Fabia* u Rimu, na glasu osob. *Q. Fabius Maximus Cunctator*, koji je među ostalim g. 209. Tarent osvojio, zatim *Q. Fabius Maximus Allobrogicus*, propretor u Hispaniji (g. 121. konzul).
Φαβρίκιοι, οἱ, *gens Fabricia* u Rimu, na glasu osob. *Q. Fabricius Luscinus*, koji je g. 280. kao poslanik išao k Piru i pred njim se pokazao nepodmitljivim.
φαγέδαινα, ἡ (φαγεῖν), *poet.* čir kao rak-rana.
φαγεῖν, inf. od def. aor. ἔφαγον za ἐσθίω (v. ἔδω), *ep.* ind. φάγον (također *poet.*), konj. 3. sg. φάγησι, inf. φαγέμεν i φαγέειν, i ktomu u N. T. kao fut. φάγομαι, 2. sg. φάγεσαι, **jesti,** potrošiti, žderati, aps., i τί što, τινός čega. Otd.
φάγος, ὁ, N. T. izjelica.
Φάγρης, ητος (ὁ ili ἡ?), grad u Makedoniji, na Pangeonu, s. Orfan.
φάε, mj. φάϝε, aor. 3. sg. od osn. φαϝ (φάϝος, φάος), pojavi se, nastade.
φαείνω, v. φαίνω, 2. i 4.
φᾰέθων, ουσα, ον, *ep.* i *poet.* (osn. φαϝ, φάϝος), **φαεινός,** 3. *ep.*, komp. φαεινότερος, *dor.* ili *eol.* **φαεννός,** 3. (*eol.* φάεννος), superl. φαεννότατος, 3., *poet.* i *ep.* nepravilno φαάντερος, φαάντατος, *at.* kontr. **φᾱνός,** 3. (od φάος), svijetao, sjajan, blistav, koji se svjetluca, napose φαέθοντα (suprotno πάννυχα) obdan.
Φαέθων, οντος, ὁ, **1.** sin Helijev i Klimenin. Na njegovu molbu prepusti mu otac na jedan dan upravu nebeskih kola; ali preslab, da upravlja vatrenim konjma, zađe s puta i zapali zemlju i nebo, tako da ga je Zeus mu-

njom ubio, da zapriječi dalju nesreću. **2.** planet Jupiter.

φαεσί-μβροτος, 2. *ep.* i *poet.* (φαίνω, βροτός), koji smrtnima svijetli, svijetlo donosi, ἠώς, ἠέλιος.

φαεσ-φόρος, 2. *poet.* koji svijetlo nosi, koji obasjava ili rasvjetljuje, svjetlonosac.

Φαίαξ, ακος, ὁ, plur. *ep.* **Φαίηκες**, οἱ, Feačani, mitski narod na otoku Σχερία, v. r.

φαιδιμόεις, ὁ, *ep.*, i

φαίδιμος, 2., *ep.* i *poet.*, jasan, vedar, svagda prenes. divan, krasan, lijep, dičan, sjajan, slavan.

Φαίδρη, ἡ, kći kralja Mina na Kreti, žena Tesejeva, koja je ljubila svoga pastorka Hipolita.

Φαιδριάδες, αἱ, dvije strmenite stijene Parnasove istočno i zapadno iznad Delfa.

φαιδρό-νοος, 3. *poet.* vesele ćudi, vesela srca.

φαιδρός, 3., adv. φαιδρῶς, vedar; obič. prenes.: vedar, veseo, dobre volje, aps., ili ἐπί τινι čega radi.

Φαῖδρος, ὁ, iz mirinusijske općine (δῆμος), ljubimac Platonov, prijatelj Lisijin.

φαιδρόω i **φαιδρύνω** (φαιδρός), rasvjetljivati, čistiti, čisto oprati, pren. razveseliti, krijepiti. U pas., aor. ἐφαιδρύνθησαν i φαιδρωθέντα, veseo biti.

φαιδρύντρια, ἡ, *poet.* pralja.

φαιδρ-ωπός, 2. *poet.* (ὤψ), vesela, vedra pogleda.

Φαίδων, ωνος, ὁ, iz Elide, isprva rob, po nagovaranju Sokratovu otkupljen, zatim bio vrijedan učenik Sokrata i poslije njegove smrti osnivač elidske filozofske škole.

φαιλόνης, φελόνης, v. φαινόλης.

Φαιναρέτη, mati Sokratova, primalja (μαῖα), čega radi S. često slikovno govori o svom (duhovnom) primaljstvu (μαιευτική).

φαινόλης (var. φαιλόνης, φελόνης i slič.), ὁ, = *paenula*, putnička kabanica, *poz.* i N. T.

φαινολίς, *eol.* φαίνολις, ιδος, ἡ, sjajući.

φαινο-μηρίς, ίδος, ἡ, koja bedra pokazuje, golokuka.

φαίνω (osn. φαν, srod. s φά, φάϝος), **1. akt. tranz.**, fut. φανῶ, aor. ἔφηνα, perf. πέφαγκα, *ep.* prez. inf. φαινέμεν, **na svijetlo iznositi**, dati da se svijetli ili pojavljuje, vidljivo činiti, pokazivati, razlagati, objašnjavati, očitovati, oglasiti, navijestiti, znak dati, nagovijestiti, priznati, javiti, zakazati, prikazivati, glas pustiti. Napose **a)** proročko znamenje (σημεῖον) davati. **b)** prijaviti, kod sudbenih prijava. **c)** dodijeliti, davati, slati. **d)** (φαείνω) brinuti se za posvjet. — Koje aps., gdje treba dopuniti akuz. (kao u Sof. Ant. 1078 ταῦτα, t. j. ovo, što govorim), ili inf. (kao u Sof. El. 1359 συνεῖναί σε), koje τινά, τί, i to τινί. **2. akt. intr.** (rijetko), *ep. poet. buk.* i *poz.* (samo prez.), i *ep.* **φαείνω** (samo prez.), svijetliti (Od. 7, 102), sjati, pojaviti se, aps. i τινί. **3. med. tranz.** fut. φανοῦμαι, aor. ἐφηνάμην (*simplex* rijedak, obič. u složenicama), od sebe, kao svoje pokazivati, τὰ τόξα = ἐμὲ καὶ τὰ τόξα kao svoj plijen (Sof. Fil. 944), τινί.

4. med. intr. i **pas.** **φαίνομαι** (pored perf. 2. akt.), fut. φανοῦμαι (*jon.* φανέομαι) i φανήσομαι, aor. 2. ἐφάνην, aor. 1. ἐφάνθην (u *at.* prozi kao pas.: bih pokazan, svagda razlikovan od intr. ἐφάνην: pojavih se, u tragikâ katkad takođ. intr.), perf. 2. akt. πέφηνα (intr.), i pas. πέφασμαι, 3. sg. πέφανται, inf. πεφάνθαι, part. πεφασμένος (intr. i pas.),

ktomu *epski* impf. φαίνετο, iter. φαινέσκετο, aor. φάνην, 3. pl. φάνεν, konj. φανήῃς, inf. φανήμεναι, i iter. φάνεσκε, fut. 3. πεφήσεται (samo Il. 17, 155: pojavit će se), i (od φαείνω) (ἐ)φαάνθη, 3. pl. (ἐ)φάανθεν, *dor.* inf. fut. φανήσειν, —

na svijetlo izlaziti, pojavljivati se, vidljiv postati, biti pokazan, javljen, očitovan, glasiti, pokazati se, napose **a)** na svijetlo dolaziti, postajati, roditi se, pojaviti se, što obično znači isto što: dolaziti (Od. 4, 361), osob. iznenada doći; pak **b)** pomaljati se, sjati (Il. 8, 561), svijetliti, proslaviti se, isticati se, odlikovati se. **c)** očevidan, jasan biti. **d)** prikazivati se, nastupati, javiti se, nadavati se, postati, katkad = biti. Aps. φαινόμενοι nazočni, ἅμ' ἠοῖ **φαινομένηφιν** čim se pomoli zora (Od. 4, 407), τὸ φαινόμενον ono, što se komu u pojavi prikazuje (a τὸ δοκοῦν ono što tko u pameti za nešto drži), τὸ φανθέν što je već tu, φανεὶς λόγος odavno poznata riječ, ὁ ἔρως φανείς ljubav, koja je silom provalila; ili s predikatnom oznakom, na pr. adj. δύστηνος, ὡς ἐγὼ ἐφάνην na nesreću, kako se doista rodih, ili sa ὅτι ili part. sa i bez ὡς, na pr. ὡς τελῶν ἐφαίνετο očitovao je, da će platiti, gdje se part. prevodi glavnim glagolom, a φαίνομαι adverbom kao *manifesto:* očevidno, doista, ili samo služi za opisivanje kao u φύσας φανῇ, ili φαίνομαι ψευδής = ψεύδομαι. Slič. ἀοιδὴν φαίνεσθαι zapjevati (Od. 8, 499). Katkad nema part. te ga treba dopuniti, kao Ksen. Mem. 4, 2, 20, gdje treba k φαίνομαι (čini mi se) dopuniti τοῦτο λέγων, ili s inf., gdje je φαίνεσθαι obično = δοκεῖν, s kojim je kadšto i združeno, a stoji i s ἰδεῖν: naoko. Ili sa τί, na pr. λαυκανίην bilo mu grlo otkrito, τὴν κελευθον na putu, ili ὁδὸν φανῆναι putem dolaziti, kao ἄφιξιν ἀφικέσθαι. I to τινί komu pokazati se, činiti se, no takođ. čim, slič. παρά, ὑπό, ἀπό τινος, slič. kao πόθεν, ἔκ τινος od koga, ali i: iz čega, τὰ φαινόμενα ἔκ τινος posljedak čega, πρός τινος preko koga, πρός τινι kod čega, ἐπί τινος na čem, ἔς τινα kod koga, i ἔν τινι, na pr. οὐκ ἐν παύλῃ ἐφαίνετο nije bilo vidjeti kraja, ali ἔν τισι znači

takođ. među nekojima, s *οὐδαμοῦ* ništa ne biti cijenjen, ni za što ne biti držan.

Φαίνων, οντος, ὁ (*φαίνω* 2.), *poz.* planet Saturno.

φαιός, 3. (*φάος*), crnjkast, siv, kod odijela znak žalosti.

φαιο-χίτων, ωνος, ὁ, ἡ, poet. crnjkasto odjeven.

φαῖσι, eol. = *at. φᾶσί*, v. *φημί*.

Φαιστός, *ἡ*, grad na Kreti kod Gortine, 20 stadija udaljen od južne obale.

φάκελος i **φάκελλος**, *ὁ*, svežanj, *ὕλης* i slič. svežanj drva.

φακή, ἡ, poz. **1.** leća. **2.** jelo od leće.

Φᾱκιον, *τὸ*, gorska tvrđava u Tesaliji na desnoj obali Penejevoj, s. Alifaka.

φακός, *ὁ, poz.* **1.** leća. **2.** pjega (na tijelu).

φᾰλαγγηδόν (*φάλαγξ*), *ep.* i *poz.* adv., redom, po redu.

φᾰλάγγιον, *τὸ* (*φάλαγξ*), pauk, *phalangium*.

φᾰλαγγομᾰχέω (*φαλαγγο-μάχης, ὁ*), protiv falange ili pješadije boriti se.

φάλαγξ, *αγγος, ἡ*, **1.** *jon.* okrugao komad drva, okrugao panj, valjak, *τινός*. **2. a)** *acies*, **bojni red**, osob. gusti, zbijeni, t. j. čitava vojska pješakâ i konjanikâ uvrstana sa svoja dva krila, napose: teško oružana pješadija (hopliti), obič. u plur., i Il. 16, 281 spojeno s *ἐλπόμενοι*, t. j. *κατὰ σύνεσιν* njihovi vojnici, aps. ili *τινός*. **b)** rastegnuti postav vojske, licem uzduž čitavoga reda, a ne prema krilima gledajući, postav vojske u fronti, *εἰς φ. καταστῆσαι* u jednu vrstu stati, *ἐπὶ φάλαγγος* u vrsti, pravcu, *τῇ φάλαγγι* s otegnutim bojnim redom, gdje većina koračaju jedan do drugoga, a malo njih jedan za drugim, stoga takođ. (suprotno od *παρὰ κέρας*) srednja vojska, čelo, fronta, *ἐπὶ φάλαγγος καθίστασθαι* ređati se na čelu. **c)** oveći odjel vojske, sastojeći od više *τάξεις*, a vodi ga *ἡγεμών*; takođ. manji odjel vojske otprilike od 1000 momaka, što takođ. znači *τάξις*. pače uop. vojska; pak i: òkô, tabor. **d)** takozvana makedonska **falanga**, za koju se katkad drži da ju je osnovao Filip, no koja je davno prije njega bila osobina dorskoga plemena, dalje razvijena od Spartanaca, dok je nije Filip popravio i više upotrebljavao. Odsad znači *φ.* u duguljastom četverokutu uvrstan, sasvim zbijen bojni red teško oružane pješadije, pod Aleksandrom od 16.000 momaka, 16 (katkad 32) redova jedan za drugim, tako da je prednja strana, čelo, sastojala od 1000 momaka, koji su stajali tako nagusto, da je svaki imao jedva 3 stope prostora, a kad bi se sastavio *συνασπισμός* (v. r.), samo $1^1/_2$ stope. Nosili su koplja *σαρίσας* (v. r.), tako da je svaki hoplit prvoga reda šiljke od 6 sarisa za svoju zaštitu pred sobom imao. Deset stražnjih redova polagali bi koplja na ramena prednjih momaka, tako da su uvis stršila i neprijateljske strijele odbijala. Od gustih redova bila je navala jača i žešća, a ktomu se prednjaci nijesu mogli okrenuti ni bježati. Takva falanga, s lako oružanom momčadi na bokovima, služila je obič., osob. u ravnici, za navalu. **3.** pauk, tako nazvan poradi dugih članaka na nogama.

φᾰλακρόομαι, *jon.* i *poz.* pas., ćelaviti.

φαλ-ακρός, 3. (*φαλός*, sjajan i *ἄκρα*), ćelav.

Φάλᾰρις, *ιδος, ὁ*, g. 565.— 549. pr. Is., iz Astipaleje protjeran, zatim u Akragasu obogatio i silom postao tiran, na zlu glasu s globljenja, ubijanja i nečovječnosti; najposlije u nekoj buni ubijen.

φάλαρον (⏑⏑⏑), *τὸ*, i plur. *poet.* (*φάλος*), **1.** obruči, lučci, na kacidi, zakloni. **2.** obraznice, konjski nakit, oglav.

φαλαρός, 3. *buk.* crn s bijelim bljedilom, lisast.

Φάλερνος, ὁ (*sc. οἶνος*), falernsko vino, falernac.

φαληριάω, *ep.*, part. *φαληριόων* mj. *φαληριῶν* (*φαληρός*, osn. *φα, φαίνω*), bijel biti, (za)pjenušiti se.

Φάληρον, *τὸ*, luka atenska kod sadašnjega Hagija Georgija. Takođ. ime općini (*δῆμος*), stoga *ὁ* **Φαληρεύς**. Adv. **Φαληροῖ** u Faleri, **Φαληρόθεν** iz F., **Φαληρόνδε** u Faleru. Adj. **Φαληρικός**, 3., *Φ. τεῖχος* zid od F. do Atene.

Φαλίσκοι, *οἱ*, stanovnici etrurskoga grada *Aequum Faliscum*.

φαλλός, *ὁ*, kolac od drva ili kamena; napose falos, duguljast komad drva, na kojem je bio objesen od crvene kože napravljen muški ud i koji se nosio u ophodima. Katkad su to bile lutke lakat visoke, što su ih žene nosile na svetkovine Dionisa Osirisa.

φάλος, *ὁ* (osn. *φα, φαίνω*), obod (ukovan), na kacidi, od šije do čela, obruč, isp. *φάλαρον*.

φάμα, v. *φήμη*.

φάμεν, φαμές, φάν, v. *φημί*.

Φάναι, *αἱ*, južni rt i luka od Hija, sada Kap Mastiko.

φαναί, αἱ, poet. orgije Bakhovske svetkovine uz rasvjetu zubljama.

φαναῖος, 3. *poet.* svjetlonoša.

φάνεν i slič., v. *φαίνω*.

φᾰνερός, 3. i 2., adv. **-ρῶς**, komp. *-ρώτερον* i *-ρωτέρως*, superl. *-ρώτατα* (osn. *φαν, φαίνω*), vidljiv, svijetao, jasan, očit, očevidni, javan, otvoren (bez lukavstva), iskren, razgovijetan, poznat, slavan (Her. 2, 146), odlučan, znamenit, neobičan, *ἡ φ. ὄψις* spoljašnji pogled, *χρήματα, οὐσία* t. j. nepokretna imovina, suprotno *ἀφανής* gotov novac; *φανερὸν ἑαυτὸν παρέχειν, ἐν τῷ φανερῷ εἶναι* javno pokazivati se, ići među svijet. Aps., ili *τινί* komu, *ἔν τινι* u čem, ili s part., bilo je očevidno, vidjeli su ga gdje, učinio je očito, pokazao se kao, *φανεροὶ ἦσαν ἀναγκασθησόμενοι* bilo im je jasno da će morati, ili sa *ὅτι, ὅπως* ili neupr. zavis.

rečen. Supst. τὸ φ. što udara u oči, svagdje vidljivo, ἐς τὸ φ. καθιστάναι na sjajno stajalište postavljati, ἐς τὸ φ. φάσκειν hotimice razglašivati, ἐς τὸ φ. ἄγειν, φέρειν na svijetlo iznositi, τὸ ἐς τὸ φ. ὑπέρογκον javno pokazivani ponos. Adv. ἐν (τῷ) φανερῷ, εἰς τὸ φ., ἐκ τοῦ φ. otvoreno, očito, javno (ali ἐκ φ. φεύγειν ispred očiju bježati), διαγωνίζεσθαι u otvorenom boju boriti se.

φανερόω, *poz.* vidljivim, razgovijetnim činiti, očitovati, objašnjavati, τί; pas. i *poz.* očit postajati; poznat ili slavan postati (Her. 6, 122, pokv. mj.).

φανέρωσις, ἡ, N. T. objava.

φάνεσκε, *ep.* iter. za (ἐ)φάνη, pojavi se, pokaza se, v. φαίνω, 4.

φανήῃ, φανήμεναι, φανήσειν, v. φαίνω, 4.

Φανίας, ου, ὁ, iz Eresa na Lezbu, povjesnik, učenik Aristotelov.

Φάννιος, ὁ, *C. Fannius, M. F.*, zet Lelijev, povjesnik.

I. **φᾱνός**, 3., v. φαέθων. Ktomu kao supst.

II. **φᾱνός**, ὁ, svijeća, luč, zublja.

Φανοτεύς, έως, ὁ, **1.** = Πανοπεύς, v. r., *buk.* takođ. stanovnik toga grada. Okolina **Φανότις**, ἡ. **2.** neki čovjek iz Fokide, gost Orestov.

φαντάζομαι, pas., fut. φαντασθήσομαι, aor. ἐφαντάσθην (od φαντός, adj. verb. od φαίνω), **1.** vidljiv postajati, pojavljivati se, ukazivati se, aps., i τινί komu. **2.** sličan biti, izjednačivati se s kim (τινί), njegovo obličje primati (Esh.). **3.** *jon.* ponositi se (Her. 7, 10).

φαντασία, ἡ, **1.** predodžba, slika i prilika u duši. **2.** utvara u snu. **3.** gizdava pojava, sjaj.

φάντασμα, τὸ, i **φάσμα**, τὸ (ovo od φαίνω), **1.** pojava; slika, predodžba. **2.** viđenje, prikaza, lice, osob. od boga poslano znamenje, čudo, sa i bez ὀνείρων utvara, sablast, duh, aps. i τινός, na pr. φάσμα ταύρου = ταῦρος φαινόμενος.

φανταστικός, 3. *poz.* prikladan za pojavljivanje, koji stvara predodžbe.

φάο, prez. imper., *ep.*, v. φημί.

φάος, v. φῶς.

φάραγξ, αγγος, ἡ (lat. *forare*, dupsti), gudura, rasjelina, dubok jarak, jama, jaz, bezdana.

Φαρανδάτης (perz. dar sjaja), sin Teaspisov.

Φαραώ, *parĕôh*, egipatski kralj.

Φαρβαιθίτης νομός, ὁ, u donjem Egiptu, pelusijskom rukavu Nilovu na zapad.

φάργνυμι, = φράγνυμι = φράσσω, v. r.

Φαρέες, οἱ, *jon.* grad u zapadnoj Ahaji.

φαρέτρα, *jon.* **-τρη**, ἡ, i *jon.* **φαρετρεών**, ῶνος, ὁ (φέρω), tobolac, za strijele. Grci su ga nosili na leđima, istočnjaci o pojasu sa strane.

φαρετρο-φόρος, 2. *poet.* koji nosi tobolac, tobolčar.

Φᾶρις, ιος, ἡ, grad u Lakoniji, Amikli na jug.

Φαρισαῖοι, οἱ, sljedba još iz doba povratka iz progonstva; osim sv. pisma držahu se predaje, izvanjih vjerskih obreda i dobrih djela, vjerovahu u platu poslije smrti i u uskrsnuće s pomoću Mesijinom. Politički bijahu narodnjaci, protivnici Herodejaca i Rimljana, pa stoga kod naroda veoma ugledni; najljući neprijatelji Isusovi.

φαρμᾰκεία, ἡ (φαρμακεύω), upotreba lijekova, uop. lijek, u zlom smislu: miješanje otrova, trovanje.

φαρμᾰκεύς, έως, ὁ, fem. **φαρμακίς**, ίδος, ἡ (φάρμακον), koji pripravlja lijekove, ljekar, u zlom smislu: otrovnik, bajač, bajačica.

φαρμακεύτρια, ἡ, *buk.* fem. od pređ.

φαρμᾰκεύω, lijekove upotrebljavati, stoga **1.** osob. nešto (τί) upotrijebiti za bajanje ili ublaživanje protiv koga, **ἐς τὸν ποταμόν** lijevati u rijeku. **2.** pren. opčinjavati.

φαρμάκιον, τὸ, demin. od φάρμακον, s preziranjem, ljekovito sredstvo.

φαρμακίς, ίδος, ἡ, v. φαρμακεύς.

φαρμακόεις, εσσα, εν, *buk.* otrovan. Od

φάρμᾰκον, τὸ, sredstvo, **1.** pomoćno sredstvo, ustuk, sredstvo za ublaživanje, aps. i τινός. **2.** lijek, iznutra i za vidanje rana: ljekovite trave, masti, melem, aps., ili **παρά τινος** od koga dobiven. **3.** škodljivo sredstvo, otrov, otrovne trave, otrovni napitak, čini, mađije, čari. **4.** sredstvo za bojenje, boja; takođ. uop. prirodna tvar, na pr. nafta.

φάρμακος, ὁ, = φαρμακεύς.

φαρμακοποσία, ἡ (kao od φαρμακο-πότης, πίνω), pijenje lijekova ili otrova, pak od otrovnoga pića nastala nesvjestica.

Φαρμακοῦσσα, ἡ, ostrvo kod Mileta.

φαρμάσσω, u Plat. **-ττω** (φάρμακον), **1.** umjetno sredstvo upotrebljavati, nečim (τινί) miješati, jezgr.: umjetnim sredstvom (umakanjem u hladnu vodu) kaliti, τί; u pas. jačati (Od. 9, 393). **2.** opčinjavati, zatravljivati, τινά.

Φαρνάβαζος, ὁ, **1.** sin Farnakov, satrap u Maloj Frigiji i Bitiniji pod Darijem Notom i Artakserksom Mnemonom, koji je među ostalim ratovao na Egipat, a g. 410. uglavio mir s Alkibijadom; poslije, nakon napadaja Tibronovih, izradio je, da je Tisaferno svrgnut, a g. 397. je za admirala postavio Konona; Agesilaja je privolio, da otiđe iz njegove satrapije; bio je i u bitki kod Knida te se plijenjenja radi zavezao do lakonske obale; malo zatim na dvor pozvan oženio se kraljevnom, a g. 374. pošao s Ifikratom drugi put na Egipat, bez uspjeha. **2.** sin Artabazov, perzijski admiral, kojega je makedon. admiral Hegeloh ulovio. **3.** inače lič. ime.

Φαρναζάθρης, ὁ, sin Artabatov, indijski četovođa.

Φαρνάκης, ὁ, gen. *at.* ου, *jon.* εος, **1.** perzijski

satrap daskilitske satrapije oko g. 430. pr. Is., otac Farnabazov. **2.** kralj na *Πόντος Εὔξεινος* g. 184., osnovao Farnakiju, umr'o g. 157. **3.** njegov praunuk, sin Mitradatov, pobunio se protiv svoga oca, kod Nikopolisa pobijedio Kalvina, ali i njega pobijedi Cezar kod Zele, umr'o g. 48. pr. Is.

Φαρνάσπης, *εω* (perz. *farn-aspa* sa sjajnim konjma), tast Kirov, otac Otanov.

φᾶρος, *ep.* (od *φάρϝος*), u tragikâ i Hes. **φᾶρος,** *εος, ους, τὸ,* nošnja, nošivo, *ep. jon.* i *poet.* tkanje, i to kabanica ili gornja haljina bez rukavâ, koju je muško i žensko preko ostalih haljina prebacivalo, ili jedro, ili pokrivač, pa sa i bez *ταφήιον* pokrov (mrtvački), ili u plur. prijevjes, koprena, prekrivalo.

Φάρος, *ἡ,* malen otok i grad pred Egiptom, gdje je Aleksandar Vel. poslije osnovao grad Aleksandriju. S kopnom je bio spojen nasipom dugim 7 stadija te je bio na glasu sa svoga 400 stopa visokog mramornoga svjetionika. Sada Farilon s ruševinama toga tornja.

Φάρσᾱλος, *ἡ,* grad u tesalskoj pokrajini Tesaliotidi, na lijevoj obali Enipeja, na glasu osob. poradi Cezarove pobjede nad Pompejem g. 48. pr. Is., s. Fersala. Stanov. *οἱ* **Φαρσάλιοι.** Ravnina oko F. *ἡ* **Φαρσαλία.**

φάρσος, *εος, τὸ, jon.* i *poz.* dio, osob. dio ili kotar grada.

φάρυγξ, *υγγος* (*poet. φάρῠγος*), *ὁ* i *ἡ* (isp. *φάραγξ*), jednjak, ždrijelo, uop. grkljan, grlo.

φάς, v. *φημί.*

φάσγᾰνον, *τὸ, ep. poet.* i *poz.* nož, mač.

φασγᾰνουργός, ὁ, poet. kovač mačeva.

Φάσηλις, *ιδος, ἡ,* primorski grad likijski na Pamfilskom zalivu, s. Tekir-ovk. Stanov. *οἱ* **Φασηλῖται.**

φάσθαι, v. *φημί.*

φασιᾱνός (*sc. ὄρνις*), *ὁ,* ptica iz Fasisa, fazan, gnjetao.

Φᾶσις, *ιδος, ιος, ὁ,* **1.** rijeka u Kolhidi, u Her. dijeli Europu od Azije, sada Fas ili Fahs, takođ. Rian. **2.** u Ksen. An. 4, 6, 4 gornji Arakses, s. Pasins-Su. Stanov. uz obadvije rijeke *οἱ* **Φασιανοί,** *jon. Φασιηνοί.*

φάσις, ἡ (*φημί, φᾰ*), prijava, potvrda.

φάσκω, v. *φημί.*

φασκώλιον, τὸ, torba, telećak; novčarka.

φάσμα, *τὸ,* v. *φάντασμα.*

φάσσα, *novoat.* **φάττα,** *ἡ,* divlji golub.

φασσο-φόνος, 2. *ep.* koji divlje golubove ubija, *ἴρηξ* jastrijeb golubnjak.

φάτ', **1.** = *φάτο.* **2.** *dor. poet.* = *φατί, at. φησί.*

φατίζω (*φάτις*), aor. akt. *ἐφάτισα,* pas. *ἐφατίσθην, jon.* i *poet.* **1.** govoriti, kazivati, *τί.* S pleonast. inf. *κεκλῆσθαι* Her. 5, 58; *τὸ φατιζόμενον* kako se govori, štono riječ. **2.** *spondeo,* obećati (djevojku), t. j. zaručiti je.

φάτις, akuz. *-ιν, ep. jon.* i *poet.* = *φήμη,* v. r.

φάτνη, *ἡ,* sing. i plur. **1.** jasle, šuplje drvene naćve s pregradama, u kojima se davala hrana konjma i govedu. **2.** maglene pjege među objema zvjezdama raka.

φάτνωμα, τὸ (*φάτνη*), *poz.* udubina.

φάττα, v. *φάσσα.*

φαυλίζω i *poz.* **φλαυρίζω** zlim držati, prezirati, prekoravati, *τινά, τί.*

Φάϋλλος, *ου,* brat Filomelov i Onomarhov, čelovođa Fočana u sv. ratu g. 353., napredovao s pomoću atenskom i spartanskom, ali umr'o g. 351.

φαῦλος (od *φλαῦ-λος*), 3. i 2., i **φλαῦρος,** 3. **1. slab,** nesposoban, nekoristan, neprikladan, neobrazovan, nespretan, lud, luckast, nemaran. **2.** neznatne vrijednosti, bez vrijednosti, *vilis,* neznatan, priprost, sirotinjski, običan, kukavan, siromaški. **3.** prost, iskren; lak, *οὐ φ.* težak. **4.** zao, neugodan, protivan, škodljiv, *φλαῦρα κλύειν* gadne psovke; napose: **a)** zao, nemoralan, prost. **b)** lakouman, bezbrižan, *τὸ φαῦλον* lakomislenost. Supst. *οἱ φαῦλοι* prosta svjetina, *οἱ φαυλότεροι τῶν ἀνθρώπων* prostiji ljudi, *οἱ φαυλότατοι γνώμην* manje razboriti, *οἱ φαυλότεροι* najniži, *ἐς φλ.* u neznatno, *τὸ φλαυρότατον* najgori dio, sa sl. inf. *ὀρθοῦν* kukavnu milost, *τὰ φαῦλα, φλαῦρα* zlo, u Lis. sitnice. Adv. **φαύλως,** komp. *φαυλότερον,* i **φλαύρως,** neznatno, kukavno, nekorisno, loše, neprikladno, zlo, *φλ. ἔχειν* u zlu, u nevolji biti, *τί* nešto kukavno imati, *πράττειν* zlo prolaziti, *ἀκούειν* na zlu glasu biti.

φαυλότης, *ητος, ἡ,* zloća, zla kakvoća; kukavno stanje, u plur. oskudne prilike, oskudnost, nesposobnost, neznanje.

Φάων, *ωνος, ὁ,* krasan mladić iz Mitilene.

Φαώνιος, *ὁ, M. Favonius,* pretor g. 49. pr. Is.

φέβομαι, *ep.* pas. (= *φοβέομαι*), samo prez. i impf., gonjen biti, bježati, *κατὰ μέγαρον, ὑπό τινι* pred kim, *τινά* izbjegavati.

φέγγος, *τὸ* = *φῶς.*

φέγγω, **1.** *poz.* rasvijetliti. **2.** pas. *poet.* svijetliti.

Φειά, *ἡ,* i **Φεαί** ili **Φέαι,** *αἱ,* luka i glavica na jugozapadu Elide, s. Kastel Tornese.

Φειδίας, *ου, ὁ,* sin Harmidov iz Atene, učenik Ageladin i Hegijin, graditelj golemih božjih likova od pozlaćene slonove kosti i likova livenih, a i znamenit slikar; od zavidnikâ krivo optužen umr'o g. 431. u tamnici. — *οἱ ἀπὸ Φειδίου* učenici F. t. j. kipari.

φείδομαι, dep. med. [*at.* fut. *φείσομαι,* aor. *ἐφεισάμην,* perf. *πέφεισμαι* (*poz.,* u akt. i pas. znač.); *ep.* osim aor. 1. *φείσατο* takođ. redupl. aor. 2. *πεφιδέσθαι,* opt. *πεφιδοίμην,* i ktomu fut. *πεφιδήσομαι* mj. *φείσομαι* (srod. s lat. *findere*)], zapr. **rastavljati se, kloniti se,** *τινός* od čega, stoga **a)** kaniti se koga, **štedjeti ga,** *τινός.* **b)** šte-

djeti, tvrdovati, štedljiv, tvrdica ili skupac biti. c) uzdržavati se, sebi kratiti, čuvati se, propustiti, aps. ili τινός, takođ. μηδέν sve činiti, ili s inf., i to ἔν τινι u, pri čem; πεφεισμένος štedljivo upotrijebljen. Ktomu

φειδομένως, poz. i N. T. adv., štedljivo, oskudno, malo.

φειδώ, όος, οῦς, ἡ, i ep. i poet. **φειδωλή**, ἡ, at. takođ. φειδωλία, ἡ, štednja, tvrdovanje, štedljivost, šteđenje, aps., ili s inf., φ. τις ἐγίγνετο s μή i inf., štedjelo se, da ne i t. d., ili τινός čega, pak οὐ γάρ τις φ. γίγνεταί τινος μειλισσέμεν nema štednje što se koga tiče, t. j. ne treba se ustručavati ublažívati ga.

φειδωλός, 3. štedljiv, tvrd, τινός u čem, ἔς τι na što.

Φείδων, ωνος, ὁ, 1. kralj Tesproćana (Od.). 2. tiran u Argu oko g. 750., potomak Temenov, otac Leokedov, dao je prvi u Grčkoj novce kovati te je bio na zlu glasu sa svoje obijesti. 3. jedan od tridesetorice u Ateni. 4. inače lič. ime.

Φειδώνειος, 3. 1. koji potječe od Φείδων-a. 2. tvrd, malen (pučkom etimologijom prislonjeno na φείδομαι).

φειλάμενος, poz. mj. φιλ., ljubljen, v. φιλέω.

φελλεύς, έως, ὁ, poet. neprijatno, kameno tlo. (Po drugima nom. propr. jednoga kraja u Atici.)

φελλός, ὁ, pluto.

φελόνης, var., v. φαινόλης.

ΦΕΝ i **ΦΑ** (isp. τεν i τα); korijen epskomu redupl. aor. 2. **ἔπεφνον** i **πέφνον**, inf. πεφνέμεν, part. πεφνών (drugi πέφνων), s perf. pas. **πέφαται** i fut. 3. πεφήσομαι (Il. 13, 829; 15, 140. Od. 22, 217), **ubiti**, pogubiti, smaknuti, τινά (isp. φόνος, srodno θείνω); ἐξ αἰὼν πέφαται ubijen je život.

φενακίζω, varati, prelašćivati, τινά.

φενακισμός, ὁ, varanje, prijevara.

φέναξ, ακος, ὁ, varalica.

Φενεός i **Φένεος**, ἡ, grad u Arkadiji, s. Fonea.

Φεραί, ῶν, αἱ, dat. ῇς, grad u Tesaliji pelazgiotidskoj, s. Valestino, s izvorom Hiperijom. Ondje je Jason osnovao tiranidu g. 378., a umr'o g. 370. Stanov. ὁ **Φεραῖος**.

φερ-ανθής, 2. poet. koji daje ruže.

φέρ-ασπις, ιδος, ὁ, ἡ, ep. i poet. štitonoša.

φέρβω, samo prez. i impf. 1. akt. pasti (pasem), τινά. 2. med. popasti, uživati. 3. pas. hraniti se, ὑπό τινος.

φερ-έγγυος, 2. koji jamstvo daje, jamac, τινός za što, pren. φερεγγυώτατος πρός τι ἐφάνη pokazao je najpouzdaniju požrtvovnost u čem, ili s inf., koji jamči, sposoban, prikladan, pouzdan.

φερέ-ζυγος, 2. poet. koji nosi jaram.

Φερε-κράτης, ους, ὁ, pjesnik stare at. komedije, koji je g. 420. na Leneje prikazivao komad, u kojem su zbor sačinjavali sami podivljali ljudi.

Φερε-κύδης, ους, ὁ, 1. s otoka Sira, savremenik sedmorice mudraca i filozof, pisao najprije περὶ φύσεως καὶ θεῶν. 2. s otoka Lera kod Karije, povjesnik, umr'o u Ateni oko g. 400.

φερέ-οικος, 2. jon. koji kuću sa sobom nosi ili vozi.

Φερενδάτης (perz. *farna-dâtas* sjajan dar), sin Megabazov.

φερέ-πονος, 2. poet. i poz. koji podnosi nevolju ili napore, tvrd; τὸ φ. strpljivost u nesreći.

φερέσβιος, 2. ep. i poet. koji daje hranu.

φέρεσκε, v. φέρω.

φερε-σσακής, 2. (σάκος), poet. štitonoša.

φερε-στάφυλος, 2. poet. koji nosi grožđe.

Φέρης, ητος, ὁ, sin Kretejev i Tirin, otac Admetov, osnivač Fere u Tesaliji. Otd.

Φερητιάδης, ὁ, 1. sin Feresov = Admet. 2. unuk Feresov = Eumel; isp. Φηρητιάδης.

φέριστος, v. φέρτερος.

φέρμα, τὸ (φέρω), poet. što se nosi, napose: plod utrobe; takođ. poljski plod.

φερνή, ἡ (φέρω), takođ. u plur., miraz, vijeno, prćija.

Φερσεφάττη, ἡ, v. Περσεφόνη.

φέρτερος i **φέρτατος** ili **φέριστος**, 3., ep. i poet. komp. i superl. za ἀγαθός, bolji, izvrsniji, čestitiji, korisniji, spasonosniji; najbolji, najodličniji, predobri, osob. u pozivu; napose: silniji, moćniji, jači, najhrabriji, katkad objačano s πολύ, μέγα, aps., ili τινί u, po čem, ili s inf.

φερτός, 3. poet. koji se mora nositi, koji se može podnositi.

φέρτρον, τὸ, ep. nosila.

φέρω, tvori oblike od osnova φερ (lat. *fero*), οἰ(ς) i ἐγκ, ἐνεκ, ἐνεγκ (srod. lat. *nancisci*), i to at. fut. akt. οἴσω, med. οἴσομαι (takođ. u pas. znač.), aor. akt. ἤνεγκα i (rjeđe) ἤνεγκον (osob. ἤνεγκον, ἐνέγκοιμι, ἔνεγκε, ἐνεγκεῖν i ἐνεγκών), med. ἠνεγκάμην i (rijetko) ἠνεγκόμην (imper. ἐνεγκοῦ), perf. akt. ἐνήνοχα, pas. ἐνήνεγμαι (2. sg. -νεγξαι, 3. sg. -νεγκται pored -νεξαι, -νεκται), aor. pas. ἠνέχθην, fut. ἐνεχθήσομαι, οἰσθήσομαι (i οἴσομαι v. g.), adj. verb. φερτός, οἰστός i οἰστέος,

ktomu hom. prez. konj. 3. sg. φέρῃσι, imper. 2. pl. φέρτε, inf. φερέμεν, impf. φέρον, iter. φέρεσκε, fut. akt. inf. οἰσέμεν, aor. akt. ἤνεικα i ἔνεικα, inf. ἐνεικέμεν i ἐνεῖκαι, med. ἠν. i ἐνεικάμην, i od mješov. aor. imper. οἶσε, οἰσέτω, οἴσετε, inf. οἰσέμεν(αι),

i jon. aor. (gdjegdje pored ἤνεικα i ἠνεικάμην) inf. (ἀν)οἶσαι, perf. pas. ἐνήνειγμαι, aor. ἠνείχθην, fut. pas. οἴσομαι (isp. g.), pored buk. fut. οἰσῶ, 1. pl. οἰσεῦμες,

i **φορέω**, φορήσω i t. d., ep. prez. konj. 3. sg. φορέῃσι, inf. φορέειν, φορῆναι i φορήμεναι, impf.

φόρεον, iter. φορέεσκε, i aor. φόρησα, *poz.* i N. T. fut. i aor. takođ. φορέσω, ἐφόρεσα,

I. akt. tranz. i **pas. 1. nositi** (φορέω objačano: jednako, obično, ponovo nositi), voditi, osob. za nošenje odijela; na sebe uzimati, na sebi imati, na sebi, kod sebe nositi, pren. s ἐν ἑαυτῷ, pak: podnositi, trpjeti, s adv. χαλεπῶς, βαρέως, teško osjećati, zlo primati, za zlo uzimati, naći se uvrijeđen, slič. ἐν τοῖς βαρύτατα nada sve bolno podnositi, ἀλγεινῶς φ. žao mi je, ἀναγκαίως od nužde podnositi, καλῶς s plemenitim mirom, ῥᾳδίως καὶ πρᾴως lako i dobroćudno i t. d.; slič. ὀργῇ, θυμῷ srdito, strastveno; aps., ili τί, na pr. ὅπλα biti pod oružjem, prenes. ἀγλαΐας ohol biti, i to τινί prema komu, ili τινί, ἔν τινι u čem, čim, a kod χαλεπῶς φ. i t. d. takođ. s part. ili ὅτι, ili τινί čega radi uvrijeđen biti. **2. odmicati,** ovamo i onamo nositi, odnijeti, odvesti, otrgnuti, stoga: odvući, otjerati, τινί u čem, ἔς τι kamo. U pas. biti nošen, otjeran, zanesen, odvučen, stoga sa i bez ἐπὶ τῷ ἅρματι voziti se, takođ. slikovno καλῶς φ. dobro mi je. **3.** napose **a) dobavljati,** prinositi, prikazivati, dokazivati, davati, uzrokovati, zadavati, priređivati, pripravljati, pribavljati, činiti, pružati, proizvoditi, roditi, darivati, unositi, platiti, namiriti, s εἰς μέγα nabujati, τί, i to τινί komu, pak sa i bez λόγον πρός ili ἔς τινα govoriti komu, ne premučati, χάριν τινί ugađati komu, ἀντία protiviti se, μένος χειρῶν ἰθύς snažne ruke upravo pružati, na šake ići u sukob (Il. 5, 506; 16, 602), ἐς θυμόν opominjati se, τὸ πᾶν φέρει τι sav uspjeh počiva na čem, stoji do čega (Her. 8, 62). **b) odnijeti,** odvesti, oteti, kao plijen, osob. ἄγειν καὶ φ. oplijeniti, t. j. otjerati marhu i odvesti ljude; uop. stjecati, izvojštiti, imati, s πλέον dalje odgađati, τί, τινά, takođ. τινός Sof. Ant. 537, gdje gen. visi od ξυμμετίσχω. Stoji pak kod svih tih značenja sad τινί komu, čim, sad πρός, ἔς, παρά τινα, ἐπί, ἔς, πρός τι, ili παρά, ἔκ τινος. **c)** u pas. nerijetko: na jeziku biti, pripovijedati se, ἔν τινι, a s εὖ na dobrom glasu biti.

II. akt. intr. protezati se, prostirati se, ležati (Her. 7, 201), o vjetru: duhati, o putu: ići, voditi, pren. nišaniti, smjerati, služiti, biti, prinositi, za čim ići, aps. ili ἔς, ἐπί τι, ili s inf., stoga part. φέρων uz glagole kretanja znači takođ.: upravo, po silnom nagonu. No isti part. kao i ἔχων često znači: **sa** ili je u hrv. pleonastično, ἔδωκε φέρων donese i dade. A u imper. stoji φέρε (zapr. donesi) u znač.: nuder, deder, za poticanje pozornosti, koje aps., koje uz imper. i konj. (φέρ' ἴδω ded da vidim, Plat. Gorg. 455 A), ili s neupr. zavis. rečen., katkad s dodatkom πρὸς θεῶν.

III. med. tranz. sebi odnijeti (ἴσα *aequo Marte pugnare*), sebi otimati, ili grabiti, dovesti, sa sobom nositi, sebi donijeti, prisvajati, steći, osvojiti, πλέον τι više izraditi, dobiti, za sebe imati, takođ. među sobom podnositi, i to aps. μεῖζον φέρεσθαί τινος ili ἤ više vrijediti od koga, i to παρά, ἀπό τινος, ili τινί, ἔν τινι u, pri čem, čim, ἐπὶ σμικρόν kratko vrijeme. (Ovaj med. stoji često naizmjence s akt.)

IV. φέρομαι intr. kao **med. pas.** (fut. οἴσομαι [u složenicama rijetko takođ. -ενεχθήσομαι, i οἰσθήσομαι], aor. ἠνέχθην), sa i bez δρόμῳ brzo **kretati se** ili odmicati, **hitjeti,** rušiti se, padati, juriti, trčati, letjeti, poletjeti, dospjeti, doći, sa ὁμόσε dojuriti, φυγῇ naglo bježati, βίᾳ uteći (Sof. El. 725), ali ὁμοίως jednakim hodom (bez brige) odlaziti, i tako καλῶς dobro prolaziti, srećan biti, dobro stajati. U part. ἥξει φερόμενα brzo će doći, ᾠχόμην φερόμενος ἀπό τινος brzo čega se ostaviti. Aps., ili ὑπό, ἀπό τινος, ili ποῖ, ὅποι kamo dospjeti ili zapasti, πρός τινα na koga udariti, slič. ἐπί, πρός τι čega prihvatiti se, κατά τινος sa čega srušiti se.

φερ-ώνυμος, 2. *poz.* koji (s pravom) nosi ime po čem. Adv. -ύμως dobro označeno.

φεῦ, često podvostručeno, **1.** uzvik bola ili zlovolje: jao! kuku! lele! sa sl. nom., vok. ili gen., *heu.* **2.** uzvik udivljavanja: ao! ej! s gen. φ. τοῦ ἀνδρός kakva li čovjeka! ili inf. s τὸ, na pr. τὸ λαβεῖν ej divno li je dobiti!

φεύγω (osn. φευγ : φὔγ, lat. *fugio*), *at.* opći fut. φεύξομαι (*dor.* i *at.* φευξοῦμαι), aor. ἔφυγον, perf. πέφευγα, adj. verb. φευκτός, ἄφυκτος i φευκτέον, *ep.* prez. inf. φευγέμεν(αι), impf. φεῦγον i iter. φεύγεσκε, aor. φύγον, konj. 3. sg. φύγῃσι, opt. 2. sg. φύγοισθα, inf. φυγέειν, iter. φύγεσκε, perf. akt. part. (pored πεφευγότες) πεφυζότες, med. part. πεφυγμένος, adj. verb. φυκτός,

1. bježati, dati se na bijeg, htjeti umaći ili bježati, uteći, nestati, umaći, pobjeći, odjuriti, izmaći (Il. 23, 465), ostaviti, kojoj tvrdnji (τοῦτο) ukloniti se, uklanjati se, izbjegavati, aps. ili τινά, τί, takođ. τινά τι koga u, na čem, pak u perf. s τινός od čega izbavljen biti, ili s inf. ili sa ὅπως μή, pak ἀπό τινος od koga, pred kim, slič. sa ὑπό τινος od koga u bijeg natjeran, prognan biti, i to τινί iz čega, φυγῇ bježeći uteći, ἔκ, ὑπέκ, ἀπό τινος odakle, ἐς, πρός, ἐπί τι (τινά), ποῖ i slič. kamo, ἐπί τινος prema čemu, na što, διά τινος kroza što, takođ. τὴν (naime ὁδὸν) παρὰ θάλασσαν uzduž mora bježati (Her. 4, 12). **2.** na bijegu, bjegunac, **prognan biti,** u zatočenje, u progonstvo ići, aps. (ὁ) φεύγων bjegunac, prognanik, *exsul,* protjeran, ili τὴν πατρίδα i slič., takođ. φυγήν zatočen biti, ἔκ τινος odakle, ἐπί τινι čega radi, διά τι zašto, εἴς τι kamo. **3.** τὴν δίκην zapr. od kazni bježati, takođ. umaći joj, ali takođ. sudbeno ili parnicom progo-

njen biti, ili u nju zapleten biti, i tako τὴν γραφὴν ὑπό τινος od koga sudu biti tužen, takođ. φεύγω samo ili s gen.: poradi zločina biti tužen.

φεύζω, fut. -ξω, *poet.* φεῦ φεῦ, t. j. jao! jao! vikati, jaukati.

φευκτός, 3. (φεύγω), komu se može uteći.

φευξείω, *poet.* htjeti bježati.

φεῦξις, εως, ἡ, *poet.* = φυγή, bijeg, bježanje.

φεψαλόω, *poet.* u pepeo obratiti.

φή ili **φῆ,** *ep. ceu,* kao, kao što.

φῆ, v. φημί.

Φηγαιεύς i **Φηγεεύς,** ὁ, stanov. atičke općine (δῆμος) Fegeje kod Maratona

φήγϊνος, 3. *ep.* bukov, stoga: trajan.

φηγός, ἡ (srod. s φαγεῖν, lat. *fagus*), bukva, s plodom sličnim žiru, kojim su se iznajprije hranili prastari grčki narodi, poslije hrana životinjska. Bila je posvećena Zeusu, stoga = δρῦς u Dodoni.

φήῃ, mj. φῇ, v. φημί.

φηλητεύω, *ep.* varati, orobiti.

φηλητής ili φηλήτης, ὁ, *ep.* i *poet.* varalica, tat.

φηλόω, *poet.* (za σφάλλω), varati.

φήμη, ἡ, *dor.* **φάμα** (lat. *fama*), pored *ep.* i *buk.* **φῆμις,** ιος, ἡ (u Odiseji: kleveta, ogovor), i *ep. jon.* i *poet.* **φᾰτις,** ἡ (φημί), **1.** objava, oglas, govor, riječ, besjeda, aps., ili τινός, πρός τινος čiji, od koga, čega. Napose iznajpr. slučajno izrečena usudna riječ, glas, riječ dobrosretnja, dobar glas, riječ božja, osob. na pitanja kod žrtava i t. d., proroštvo, znamenje (Od. 2, 35), slutnja (Her. 5, 72) (κληηδών očekivana poklič). **2.** govor, koji se među ljudima širi, razgovor, dogovor, vijećanje, napose: glasina, kaža, vijest, slava, ogovor, kleveta, napose takođ. predmet govora, stvar, aps., ili τινός o kom, ὑπό, πρός τινος od koga (razglašen), ili s akuz. s inf. ili ὡς; ἡ φάτις ἔχει τινά ili ἔχει τις φάτιν τινά o nekom se govori, na glasu je, da. **3.** **Φάμα,** personif., nebeski glas, koji je ἄμβροτος, jer dolazi od Apolona; a ktomu je kći nade, jer tko pita proročište, svagda se nada boljemu, ili: glasina sa svojom demonskom silom, koja za ljude na zemlji i u podzemni svijet prodire i vijesti onamo nosi.

φημί (osn. φη, φα : φᾰ, lat. *fāri*), 2. sg. φής ili (po starim gram.) φῄς, 3. sg. φησί i t. d., imper. φάθι (φαθί), inf. φάναι (part. *poz.* φάς, ne *at.*, rijetko φάμενος), impf. 2. sg. ἔφησθα (i ἔφης), fut. φήσω, aor. ἔφησα (εἶπον, v. napose), adj. verb. φατός i φατέος,

ktomu *ep.* (*jon.* i *poet.*) prez. ind. 2. sg. φῇσθα, konj. 3. sg. φήῃ i φῇσι, impf. 1. sg. φῆν, 2. sg. ἔφης, φῆς i φῆσθα, 3. sg. φῆ, 1. pl. φάμεν, 3. pl. ἔφασαν i ἔφαν, φάσαν i φάν, i iter. ἔφασκον i φάσκεν, i med. prez. 2. pl. φάσθε, imper. 2. sg. φάο, 3. sg. φάσθω, inf. φάσθαι, part. φάμενος (takođ. *poet.* i *jon.*), impf. (ἐ)φάμην, ἔφατο i φάτο, ἔφαντο i φάντο, iter. ἐφάσκετο [πεφασμένος takođ. Il. 14, 127 od φαίνω], *dor.* φατί = φησί, φᾱμές = φᾱμέν, pored **φάσκω,**

I. akt. 1. očitovati, *dico,* **kazivati,** reći, izreći, αὐτὸς ἔφα, *dor. ipse* (t. j. majstor, Pitagora) *ait,* predlagati, naređivati, govoriti, pričati, tvrditi, izgovarati se, φάσκω napose: hvaliti se, dičiti se, uvjeravati; napokon: obećati, potvrditi, reći jest ili da, s οὐ ili μή nijekati, tajati, zakraćivati. Aps., osob. umetnuto φησί i t. d. = lat. *inquit,* oboje svagda pred subjektom: ἔφη Σωκράτης, *inquit Socr.*, franc. *dit Socr.;* φασίν, kažu, pripovijeda se, stoji često **a)** epski, pokazujući na nešto poznato, ili **b)** u prozi, pokazujući na nešto, što tko nije sam doživio; ἔφη λέγων = ἔλεγε; ili τινά, τί, takođ. τινά τι komu što, ili τί τινος čiji usud pominjati, ili s inf., akuz. s inf. (i mj. njega jače rečeno part., φάναι τινὰ σπουδάζοντα), ὡς, ὅτι, i to πρός τινα komu. Inf. stoji katkad mj. imper., na pr. Her. 3, 35, Sof. El. 9, OR. 462. Fil. 1411 (isp. 57). **2.** u sebi govoriti, dakle: **misliti,** mnjavati, držati. Konstr. kao gore. **3.** prez. φάσκω, fut. φήσω, aor. ἔφησα, *dor.* φᾱσῶ, εἷς i ἔφᾱσα, znači osob. tvrditi. **II. med.** *ep. jon.*, rijetko *poet.* i gdjegdje u *at.* prozi **a)** za sebe govoriti, izdavati se, τῶν Λυκίων φαμένων Ξανθίων εἶναι οἱ πολλοί = οἱ πολλοὶ τῶν Ξανθίων φαμένων Λυκίων εἶναι. **b)** s ἴσόν τινι *ep.* držati se za ravna komu, izjednačivati se s kim. **c)** = aktivu.

φημίζω, *poet.* i *poz.* (φῆμις), **1.** akt. i pas. razglašivati. **2.** med. nazivati, riječima izricati.

Φήμιος, ὁ, sin Terpisov, pjevač u Itaci.

φῆμις, = φήμη.

φῆν i slič., v. φημί.

φήνη, ἡ, *ep. poet.* i *poz.* morski orao.

φήρ, φηρός, ὁ, *eol.* mj. θήρ, lat. *fera, ep.* zvijer, neman; označuje os. Kentaure.

Φηραί, αἱ, *jon.* mj. **Φᾱραί,** *ep.* takođ. Φηρή, grad na Mesenskom zalivu, u Hom. doba pripadao Lakoniji, sada Kalamata.

Φηρητιάδης, ου, ὁ, *ep.* mj. Φερητ., unuk Feresov = Eumel.

φῆς, φῆσθα, v. φημί.

φθάν i slič., v. φθάνω.

φθάνω [od φθάνϝω, stoga *ep.* ‿ ‿, *at.* ‿ –], *at.* fut. φθήσομαι (i φθάσω), aor. 2. ἔφθην (φθῶ, φθαίην, φθῆναι, φθάς) i aor. 1. ἔφθᾰσα, perf. (*poz.*) ἔφθᾰκα, *ep.* aor. ind. 3. sg. φθῆ, 3. pl. φθάν [za Il. 10. 346 v. παραφθάνω), konj. 3. sg. φθήῃ i φθῇσι (-φθήῃσι var. za -φθαίῃσι), pl. φθέωμεν, φθέωσι, opt. 3. sg. φθαίη i φθαίῃσι, i med. part. φθάμενος, i *buk.* ἔφθασσα (-ξα) [epici imaju samo aor. 2., Her. takođ. ponajviše; Atićani imaju oba aorista, izuzevši φθάς, ali najviše prvi],

1. pretjecati, prije dolaziti, prije umaći,

prije činiti, naprijed ili pred kim biti, aps., ili *τινά* koga, i to *τί* nešto brzo učiniti, *ἔς τι* kamo prije stići, *τινί* čim, za što, s part. onoga, u čem se tko pretječe, gdje se *φθ.* u hrv. najbolje prevodi adv. brže, prije, najprije, a part. određenim glagolom, *μὶν φθῇ Τηλέμαχος βαλών* T. pogodi ga (*μίν* zavisi od *βαλών*) prvi, *φθάνει ἐπ' αἶαν βλάπτουσα* nosi na zemlju štetu prije (negoli dođu *Λιταί*) (Il. 9, 506); ili *τινά* s part., na pr. *φθάνουσιν ἐπὶ τῷ ἄκρῳ γενόμενοι τοὺς πολεμίους* stignu na vrh brda prije nego neprijatelji, *φθάνει αὐτὸν ἡμέρα γενομένη* iznenadi ga osvitak dana. — Onda stoji *φθάνω* napose **a)** sa sl. *πρίν, πρὶν ἤ*, ili poradi komparativnoga pojma toga glagola s *ἤ*, ili s gen., prije koga (*ἤ* i gen. *ep.*). No stoji, premda rjeđe, također part. pas. uz *φθάνω*, na pr. *εἶχε φθῇη τυπεὶς — ὀλέσσαι* nije li pogođen prije, da ispusti dušu (inf. kao posljedica od *τυπείς*). **b)** s negacijom *οὐ* stoji *α)* tako, da slijedi *καί*, kad se dva čina gotovo u isto doba događaju, te se u hrv. prevodi sa još ne ili jedva što — kad (ali): *οὐκ ἔφθασα εἰσιὼν καὶ ἐξέπεσον ὑπ' αὐτῶν* još nijesam unišao, kad me baciše napolje, ili *β)* stoji u opt. s *ἄν*, zapr. ne ćeš se moći dosta požuriti = učini odmah, *οὐκ ἂν φθάνοις λέγων* ne ćeš prerano reći, t. j. reci odmah. **c)** kod potonjih pisaca, kao Plut. i Arijana, stoji također inf. mj. part., na pr. *ἔφθησαν συγκλεῖσαι* zaključaše dosta brzo ili rano, a obrnuto stoji **d)** part. *φθάνων, φθάσας, φθάς, φθάμενος* kao dopunjak glavnom glagolu sa znač.: prije, najprije i t. d. **2.** *poz.* stići, dostići, *τινά* koga, *τινί* čim. **3.** *poz.* i N. T. stići, dospjeti, doći, *ἄχρι τινός, εἴς* i *ἐπί τινα*.

φθαρτικός, 3. poguban.

φθαρτός, 3. N. T. i *poz.* koji se može uništiti, prolazan.

φθέγγομαι, dep. med., *φθέγξομαι, ἐφθεγξάμην*, (*πρόσ*)*φθεγκτος*, *ep.* aor. ind. *φθέγξατο*, konj. 1. sg. *φθέγξομαι*, i *buk.* fut. *φθεγξοῦμαι*, glas pustiti, zvečati, glas podići, napose: govoriti, predlagati, zvati, vikati, bojnu viku podići, oriti se, razlijegati se, mrmljati, pisnuti, rzati, aps. *τὸ φθεγγόμενον* = *φθόγγος*, ili *τί*, također s part., na pr. *καλεῦντες* zvati, i to *τινί* čim, *ἔκ τινος* iz čega, *ἐς μέσον* u riječ upadati.

φθέγμα, *τὸ*, v. *φθογγή*.

φθείρ, *ρός, ὁ, jon.* i *poz.* uš.

φθειρίασις, ἡ, poz. ušljivost. Od

φθειριάω, *poz.* od ušljivosti bolovati.

φθειροτραγέω (kao od *φθειρο-τράγος, τρώγω*), *jon.* smrekove klipove (*φθείρ*), češere jesti (po drugima: vaši jesti).

φθείρω, mnogo običnije složeno *διαφθείρω*, *at.* fut. akt. *φθερῶ*, med. *φθεροῦμαι* (u pas. znač.), aor. akt. *ἔφθειρα*, perf. pas. *ἔφθαρμαι*, 3. pl. *ἐφθάραται*, aor. pas. *ἐφθάρην*, fut. pas. *φθαρήσομαι* (v. *διαφθείρω*), **1. akt. uništavati,** upropašćivati, zatirati, ugrabiti, otimati, razvaliti, pustošiti, oštetiti, unesrećiti, pokvariti, uvrijediti, aps. i *τινά, τί*. **2. pas. φθείρομαι, propasti,** poginuti, razbiti se, oštetiti se, prorijediti se, mnogo trpjeti, u perf.: razvaljen, opustošen biti, klonuo, iznemogao sam, nagrđen biti, *ἐφθαρμένος* o mornaru, kojemu se brod razbio; također u propast srtati, u nesreću pasti, aps., ili *ὑπό τινος* od koga, *ἀπό, ἔκ τινος* od koga, čega, *τινί* u čem, čim, komu, *πρός τινα* na nesreću namjeriti se na koga.

Φθειρῶν *ὄρος, τὸ*, pravo *Φθιρῶν ὄρος*, v. r.

φθεισ-, v. *φθισ-*, i *φθίνω*.

φθερσι-γενής, 2. *poet.* koji pleme upropašćuje, rod ubija.

φθέωμεν, φθῇ i slič., v. *φθάνω*.

Φθίη [ῑ], *ἡ, ep.* dat. *Φθίηφι*, **1.** grad tesalski na Sperheju, sjedište Pelejevo. **2.** okolina oko Ftije, i tako u svezi sa Heladom za kneževinu Ahilejevu. Stanov. *ὁ* **Φθῖος** i **Φθιώτης**, *ου, ὁ*, adv. *ep.* **Φθίηνδε** u Ftiju. Poslije **Φθιῶτις**, *ιδος, ἡ, jon.* **Φθιῆτις**, *ἡ*, pokrajina tesalska između Malijskog i Pagasejskog zaliva.

φθίμενος, v. *φθίνω*, 2.

φθινάς, *άδος, ἡ, poet.* i *poz.* koji troši ili slabi, **1.** *νόσος* sušica. **2.** kao adj. fem. koji je na izmaku, koji izmiče.

φθίνασμα, τὸ, poet. padanje, *ἡλίου* zalazak sunca.

φθινοπωρινός, 3. *poz.* jesenski. Od

φθιν-όπωρον, *τὸ* (*ὀπώρα*), t. j. *ὀπώρα* na izmaku, kasna jesen počevši od 21. rujna, koju Tuk. pribraja k ljetu, tako da ovo u njega ima 8 mjeseci, stoga *τὸ φθ. τοῦ θέρους*.

φθίνω [od *φθινϝω*, *ep.* ῐ, *at.* ῑ], s *ep.* spor. obl. **φθίω** i **φθινύθω** (glag. osn. [*φθει*], *φθῐ : φθῑ* — ι je svagdje kratko osim u hom. oblicima *φθίνω, φθίω* [*φθίμην, φθῖτο*, v. dolje] i *φθίσω, φθίσομαι, ἔφθισα*, u kojim bi potonjima trebalo zapr. pisati *ει*, kao u *τείσω, ἔτεισα* od *τίνω*), rijetko u *at.* prozi, osob. *ep. poet.* i *jon.*

1. tranz. u akt., rijetko prez. *φθίνω*, svagda fut. *φθίσω* i aor. *ἔφθισα* [*ep.* ῐσ, *at.* ῑσ], aor. *ἔφθιεν* (Il. 18, 446) i katkad prez. *φθινύθω*, i impf. iter. *φθινύθεσκε*, **trošiti,** ništiti, kvariti, zatirati, gristi, izjedati, istrijebiti, uništavati, ubijati, *τινά, τί*, na pr. *φρένας, κῆρ*, t. j. od tuge, i to *ὑπό τινι*.

2. intr. u akt. obič. prez. i impf. od *φθίνω*, *φθίω* samo Od. 2, 368 [ali tu treba čitati *φθίε-ται* kao konj. za aor. *ἔφθῖτο*] i katkad *φθινύθω*, onda medijalni i pasivni oblici: fut. *φθίσομαι* (samo *ep.* ῑ), korj. aor. *ἐφθίμην*, *ἔφθισο* i t. d. (isp. plpf.), konj. *ep.* *φθίεαι, φθίεται* mj. *-ηται*, *φθιόμεσθα* mj. *-ώμεθα*, opt. *φθίμην*, *φθῖτο* [ῑ od ιι], imper. *φθίσθω*, inf. *φθίσθαι*, part. *φθίμενος*, perf. *ἔφθιται*, plpf. [obič. jednak korj.

aor.] ἐφθίμην, ἔφθισο i t. d., 3. pl. ἐφθίατο, i aor. pas. 3. pl. ἔφθιθεν, ginuti, iščezavati, prolaziti, padati, izmicati, premaći se, gristi se, propadati, umirati, mrijeti, pogibati, aps. φθίνων sa i bez μήν (mjesec na izmaku), u Hom. druga polovina, u Atičana posljednja trećina mjeseca; φθίνοντα o proroštvima: prolazna, koja se gube, neispunjena; φθίμενος prošao, ubijen, mrtvac; ili τινί u čem, slič. τί od čega, čim, ili s φρένας srce (sebi) izjedati, pak ὑπό τινι, ἀπό, ἔκ τινος čim, od čega.

φθινώδης, 2. *jon.* sušičav.

Φθιρῶν ὄρος, τὸ, gora u Kariji.

φθισ-ήνωρ, ορος, 2. *ep.* (ἀνήρ), i

φθισί-μβροτος, 2. *ep.* koji ljude uništuje, muževe ubija. (U proroštvu takođ. φθισίβροτος, 2.)

φθίσις (ῐῐ), εως, ἡ, **1.** premicanje, padanje, nestajanje. **2.** sušica.

φθῖτο, opt. za ἐφθίμην, v. φθίνω, 2.

φθιτός, ὁ (zapr. adj. verb. od φθίω), *poet.* i *poz.* preminuli, pokojni, u Sof. φθιτῶν najprije za Eteokla i Polinika, zatim za Edipa i Jokastu, najposlije za Laja.

φθίω, v. φθίνω.

Φθιώτης, ὁ, *dor.* -τας, i **Φθιῶτις**, ἡ, v. Φθίη.

φθογγή, ἡ, *ep. poet.* i *poz.* **φθόγγος**, ὁ, i **φθέγμα**, τὸ (φθέγγομαι), zvek, glas, φθόγγῳ ἐπερχόμεναι sa žamorom, t. j. brbljajući; o τόνους καὶ φθόγγους ψυχῆς v. τόνος. U Esh. φθόγγος jauk ili smrtni vrisak; u Sof. ὦ φθέγμα oj mili glase (bratski)! mjesto pređašnjih vijesti. Aps., ili τινός čiji, od koga, o čem.

φθόη, ἡ, = φθίσις, sušica.

φθονερός, 3., adv. -ῶς (φθόνος), zavidan, zloban, aps., ili τινί s mržnjom, zavišću na koga.

φθονέω, φθονήσω i t. d., aor. pas. ἐφθονήθην, zavidjeti, t. j. **a)** kratiti, zakraćivati, braniti. **b)** zavidan biti, aps., ili τινί kome, i to τινός što zavidjeti, prijekim okom gledati, τοῦ χρόνου kratiti potrebno vrijeme, no takođ. τινί što, ἐπί τινι za što, rijetko τί nešto zavidjeti, ili s inf., akuz. s inf., ὅτι, εἰ. U pas. zavidi mi se, φύσει φθονεῖταί τινι od prirode budi zavist u koga.

φθόνος, ὁ, pored *poet.* **φθόνησις**, εως, ἡ (φθονέω), zavist, nenavist, takođ. u plur., zamjeranje, zakraćivanje, aps. φθόνῳ, διὰ, κατὰ φθόνον od, iz zavisti, φθόνου δίκη tužba od zavisti, οὐδεὶς φθόνος, naime ἐστί, bez zamjere, ne škodi, ili s inf., ne krati se, drage volje; τινός čija, na pr. bogova poradi velike sreće, ili čega radi, πρός τινος od koga, ὑπό τινος, pak πρός τινα ili τι na koga ili što.

φθορά, *jon.* **φθορή**, ἡ, i **φθόρος**, ὁ (φθείρω), takođ. u plur., pogibija, uništavanje, iskop, zator, pustošenje, propast, propadanje, smrtnost, umiranje, smrt, uop. gubitak. Napose Plut. Per. 39, N. T. moralna propast; napose: γυναικὸς φθορά zlostavljenje, skvrnjenje; kao kletva: ἴτ' ἐς φθόρον idite do bijesa!

φθορεύς, έως, ὁ, *poz.* zatirač, iskopnjak, zavodnik.

-φι, -φιν, epski padežni nastavak, isp. lat. *-bis*, *-bus*, i to u dekl. I. ηφι, ῆφι, II. όφι, III. εσφι, izuzevši ἐσχαρόφι i ναῦφι, za lica samo ἐκ θεόφι i αὐτόφι, upotrebljava se za instrumental, lokativ, ablativ i genitiv; ktome nekoliko sumnjivih slučajeva.

φιάλη, ἡ, posuda sa širokim dnom i šira nego dublja, stoga **1.** u Hom. **a)** trbušasta posuda (ἀμφίθετος sa dva povraza), kotlić. **b)** mrtvačka žara. **2.** od Her. zdjelica, za žrtvovanje i pijenje.

φιαρός, 3. *buk.* sjajan, svijetao [⏑⏑⏑].

Φιγαλεύς, έως, ὁ, stanov. iz Figalije, grada u južnoj Arkadiji, s. Paolica.

Φιδῆναι, αἱ, *Fidenae*, grad u Laciji na Tiberi.

φιδίτιον ili φιλίτιον, τὸ, = συσσίτιον, v. r., zajednički objed u Spartanaca sa crnom juhom i ječmenim hljebom.

φιλ-άγαθος, 2. *poz.* koji dobro ljubi, plemenit.

φιλ-άγλαος, 2. *poet.* koji sjajno, lijepo ljubi.

Φιλαδέλφεια, ας, ἡ, lidijski grad Tmolu na istok, u čast kralju Atalu II. prozvan, g. 133. pr. Is. Rimljanima dopao u nasljedstvo.

φιλαδελφία, ἡ, *poz.* bratska ljubav.

φιλ-άδελφος, 2. koji brata ili braću ljubi, φ. δάκρυα suze iz ljubavi prema sestri.

φιλ-αθήναιος, 2. prijatelj Atenjana.

φῖλαι, v. φιλέω.

φιλ-αίακτος, 2. *poet.* koji jadanje ljubi.

φιλ-αίματος, 2. *poet.* krvolok.

Φιλαίνων ili -νου βωμοί, luka na zapadnoj međi Kirene.

φιλαίτερος, v. φίλος.

φιλ-αίτιος, 2. koji rado tuži ili prekorava, karač, kudilac.

φιλ-ακόλαστος, 2. *poz.* raskalašan.

φιλ-άκρητος, 2. (ἄκρατος), *poet.* koji voli suho vino, pijanica.

φιλ-αλέξανδρος, 2. *poz.* prijatelj Aleksandrov.

φιλ-αλήθης, 2. *poz.* prijatelj istine.

Φιλαμμονίδας, ὁ, *buk.* sin Filamonov = Eumolp, učitelj Heraklov.

φιλ-αναγνώστης, ου, ὁ, *poz.* prijatelj čitanja.

φιλ-αναλωτής, ὁ, koji trošak ljubi, rasipnik.

φιλανδρία, ἡ, *poet. poz.* ljubav prema mužu.

φίλ-ανδρος, 2. i *poet.* **φιλ-άνωρ**, ορος, ὁ, ἡ, koji ljubi muškinje, upaljenik, upaljenica, u dobrom smislu o ženi: koja ljubi muža.

φιλανθρώπευμα, τὸ, *poz.* čovjekoljubivo postupanje.

φιλανθρωπεύομαι, pokazivati se dobrostivim, πρός τινα.

φιλανθρωπία, ἡ, čovjekoljublje, čovječnost, u plur. usluge, ljubav, darovi, složeno sa παιδιαί umiljate vragolije.

*

φιλ-άνθρωπος, 2., adv. **-ώπως,** čovjekoljubiv, čovječan, uop. sa i bez *ψυχήν* ljubežljiv, blag, milostiv, dobar, prijatan, umiljat, ljubak, veseo, o vinu, jelu: *φιλανθρωπότερος* koje čini čovjeka veselijim, blažim; i o boravištu. Kao supst. *φιλάνθρωπόν τι* ili *τὸ φ.* blagost, ljuborodno postupanje, nešto dobro, *τὰ φ.* djela, dokazi ljubežljivosti, dobrote.

φιλ-άνωρ, *ορος,* v. *φίλανδρος.*

φιλ-αοιδός, 2. *buk.* koji pjesmu ljubi, rado pjeva.

φιλαπεχθημοσύνη, ἡ, svadljivost. Od

φιλ-απεχθήμων, 2., adv. *-όνως,* svadljiv.

φιλ-απλοϊκός, 3. *poz.* prijatelj iskrenosti.

φιλ-απόδημος, 2. koji rado putuje.

φιλαργυρία, *ἡ,* srebroljublje, tvrdoća, skupost, lakomstvo.

φιλ-άργυρος, 2. srebroljubiv, lakom na novac, lakom, tvrd.

φιλ-άρματος, 2. *poet.* koji kola voli, rado se vozi.

φιλαρχέω (*-χος*), *poz.* rado vladati. Otd.

φιλαρχία, *ἡ,* želja za vladanjem ili častima, takođ. u plur.

φίλ-αρχος, 2. (*ἀρχή*), željan vladati.

φίλατο, v. *φιλέω.*

φίλ-αυλος, 2. *poet.* i *poz.* koji ljubi frulu, pridj. Musâ, jer bi prateći Dionisa citare zamijenile frulama.

φιλ-αιτία, ἡ, poz. sebičnost, sebeznalost.

φίλ-αυτος, samoživ, sebičan, sebeznao.

φιλέεσκε, v. *φιλέω.*

φιλ-ελεύθερος, 2. *poz.* koji ljubi slobodu, *τὸ φ.* ljubav k slobodi.

φιλ-έλλην, *ηνος, ὁ, ἡ,* prijatelj Helenâ.

φιλ-επιτιμητής, *οῦ, ὁ,* kudilac, koji rado kara.

φιλ-εραστής, *οῦ, ὁ,* koji rado ljubi, zaljubljeni.

φιλεραστία, *ἡ,* nagnuće k ljubavi.

φιλ-έραστος, 2. *poet.* **1.** zaljubljen, = *φιλεραστής.* **2.** koji je sklon ili ugodan ljubavnicima.

φιλεργέω, poz. marljivo raditi.

φιλεργία, ἡ, poz. ljubav k radu, marljivost.

φίλεργος, 2. *poz.* radin, marljiv.

φιλ-έριθος, 2. *buk.* koji ljubi ručni rad.

φιλ-έταιρος, 2. koji svoje prijatelje ljubi, ljubežljiv, prijazan prema prijateljima, udružan, nesebičan.

φιλ-εχθής, koji je sklon na neprijateljstvo.

φιλέω, fut. akt. *φιλήσω,* med. *φιλήσομαι* (takođ. u pas. znač.) i t. d. pravilno, adj. verb. *φιλητέος,* 3., *ep.* prez. konj. 3. sg. *φιλέῃσιν,* inf. *φιλήμεναι* (kao od *φίλημι*), impf. *φίλεον,* iter. *φιλέεσκε,* fut. inf. *φιλησέμεν,* aor. akt. *φίλησα,* med. (kao od *φίλω, φίλλω*) (*ἐ*)*φίλατο,* imper. *φῖλαι,* part. *poz.* *φ*(*ε*)*ιλάμενος,* pas. 3. pl. *φίληθεν, buk.* prez. ind. 3. pl. *φιλεῦντι,* fut. *φιλάσω,* aor. *ἐφίλασα* (*φίλος*), **I. akt. 1. ljubiti,** voljeti, ljubav činiti, dobrotu iskazivati, o bogovima: milostiv biti, štititi i pomagati (v. med.), aps., ili *τινά, τί,* takođ. *τινὰ φιλότητα* komu ljubav činiti, i to *κῆρι, ἐκ θυμοῦ* i slič. Pas. ljubljen biti, *ὑπό, ἔκ τινος* od koga. **2.** napose **a)** s kim ljubazno postupati; ljubežljivo primiti ili ugostiti, u pas. ljubazno dočekan ili primljen biti, *παρά τινι* kod koga. **b)** (*τῷ στόματι*) milovati, cjelivati, *τινά, τί.* **c)** ćutilno, *μαλακῶς* bludnički ljubiti, obljubiti. **3.** o stvarima: rado činiti ili gledati, voljeti, odobravati, obično činiti, običavati, *τί,* ili s inf., koji se katkad kao na pr. *γίγνεσθαι* mora dopuniti, *ὅπερ φιλεῖ* kako se obično događa, kako je obično. **II. med.** (*ἐφιλάμην*) **1.** o bogovima: ljubazno brinuti se, *τινά* i *περὶ πάντων.* **2.** *poz. poet.* part. *φιλάμενος* ljubljen.

φίλη, *ἡ,* v. *φίλος.*

φιληδονία, ἡ, poz. želja za zabavama. Od

φιλ-ήδονος, 2. *poz.* koji se rado zabavlja.

φιληκοΐα, *ἡ,* želja za slušanjem, *τινός.*

φιλ-ήκοος, 2. (*ἀκοή*), koji rado sluša.

φίλημα, *τὸ,* milovanje, cjelov, poljubac.

φιλήμεναι, v. *φιλέω.*

Φιλήμων, ονος, ὁ, iz Kolose, od sv. Pavla obraćen.

φιλ-ήνιος, 2. *poet.* koji se uzdi pokorava, poslušan.

φιλ-ήρετμος, 2. *poz.* koji rado vesla.

Φιλητᾶς, *ὁ,* ili pravo **Φιλίτας,** elegijski pjesnik iz Kosa u doba Aleksandra i Ptolemeja I.

φιλητέος, *έον,* v. *φιλέω.*

φιλητικός, 3. *poz.* na milovanje sklon, *φύσει.*

φιλήτωρ, *ορος, ἡ, poet.* i *poz.* ljubaznica, ljuba, *τινός.*

φιλία, *jon.* **-ίη** (*φίλιος*), i **φιλότης,** *ἡ* (*φίλος*), ljubav, prijateljstvo, predanost, prijateljska dobrota, sklonost, *διὰ, κατὰ, πρὸς φιλίαν, φιλότητι* u prijateljstvu, s ljubavlju. Aps., i *τινός* prema komu, čija, takođ. *ἔς τινα,* i *ἡ ἐμή* prema meni. Napose **a)** (*φιλία*) prijateljska sveza, savez, aps., i *τινί* s kim. **b)** (*φιλότης*), ***α)*** gostoljublje, gostoljubiv doček. ***β)*** *ep.* (spolna) ljubav, ljubavno uživanje, *φιλότητι* i *ἐν φ.* u ljubavi. ***γ)*** *ὦ φιλότης = ὦ φίλε.*

φιλιατρέω (*φιλ-ίατρος*), *poz.* biti prijatelj liječništva.

φιλικός i **φίλιος,** v. **φίλος,** os. 3.

φιλιππίζω, biti pristalica Filipov.

φίλ-ιππος, I. ljubitelj konjâ. II. kao lično ime

Φίλιππος, *ὁ,* **1.** sin Amintin, otac Aleksandra Velikoga, kralj makedonski od g. 359.—336. pr. Is. Otd. **a)** adj. **Φιλιππικός,** 3. ***α)*** *οἱ Φ.* dvanaest govora Demostenovih protiv Filipa, i prema tome takođ. ime govorima, što ih je Ciceron napisao protiv Antonija. ***β)*** *τὰ Φ.* doba Filipa makedonskoga. **b) Φίλιπποι,** grad u makedon. Trakiji na Pangeju, osnovan od Filipa na mjestu starijega grada *Κρηνίδες,* poslije rimsko naselje *Col. Aug. Julia Philippensis,* s. razvaline Filibah ili Filibejik. Glasovit s pobjede Antonijeve i Oktavijanove nad Brutom i Kasijem g. 42. pr. Is. Jedna od prvih kršćanskih općina osnovana od sv. Pavla g. 52. posl. Is. **2.** sin Demetrija II., kralj make-

donski, počevši od g. 221. poznat sa svojih ratova s Rimljanima, otrovao Arata, saveznik Hanibalov g. 215., zatim pun mržnje na Rimljane; otrovao svoga sina Demetrija, kojega je obijedio drugi sin Persej, umr'o g. 197. **3.** *L. Marcius L. f. Philippus*, oženio se Atijom, nećakom diktatora Cezara, materom Oktavijana Augusta. **4.** sin Heroda Vel. i Kleopatrin, kao tetrarh dobro vladao 37 godina, oženjen svojom nećakom Salomom, umr'o g. 34. posl. Is. **5.** iz Betsaide, apostol Isusov. **6.** jedan od 7 jerusalimskih općinskih načelnika i prodikača. **7.** inače lično ime.

φίλιστος, v. φίλος.

Φίλιστος, ὁ, **1.** iz Sirakuse, rođen oko Ol. 87. = g. 436., povjesnik. **2.** inače lično ime.

Φιλίτας, pravo pis. mj. Φιλητᾶς, v. r.

φιλίτιον, τὸ, = φιδίτιον, v. συσσίτιον.

φιλίων, v. φίλος.

φιλο-βασιλεύς, έως, ὁ, *poz.* i φιλο-βασίλειος, 2. *poz.* prijatelj kraljev.

φιλό-γαθος, 2. *poet.* prijatelj veselja.

φιλό-γαμος, 2. *poet.* rad ženiti se, rad udavati se.

φιλό-γελως, ὁ, ἡ, smješljiv.

φιλογραμματέω, *poz.* biti prijatelj književnosti.

φιλογυμναστέω, rado tijelo vježbati, rado se vježbati. Od

φιλογυμναστής, οῦ, ὁ, prijatelj tjelesnih vježbi. Otd.

φιλογυμναστία, ἡ, ljubav k tjelesnim vježbama.

φιλογυμναστικός, 3. (-στής), koji pripada ili dolikuje prijatelju tjelesnih vježbi.

φιλο-γύναικες, οἱ, metapl. nom. plur. za φιλογύνης, 2. *poz.*, ili φιλόγυνος, 2. *poz.* ljubitelj ženâ, ženar.

φιλογύνεια, ἡ, *poz.* ljubav k ženama, ženarstvo.

φιλο-δέσποτος, 2. *jon.* i *poz.* koji ljubi svoga gospodara, prijatelj gospodarov: napose: puzav, servilan.

Φιλόδημος, **1.** tast govornika Eshina. **2.** iz Gadare, na glasu epikurovac, prijatelj L. Pizona, epigramatik i spisatelj filozof. spisa (ostaci u *Volumina Herculanensia*).

φιλο-δίκαιος, 2. *poz.* koji pravdu ljubi.

φιλοδικέω, rado parnice tjerati, biti pravdaš (φιλό-δικος).

φιλοδοξέω, *poz.* čeznuti za slavom, tražiti slavu, tražiti čast u čem.

φιλοδοξία, ἡ, *poz.* častoljublje.

φιλό-δοξος, 2. slavoljubiv, častoljubiv.

φιλ-όδυρτος, 2. *poet.* koji rado jadikuje.

φιλό-δωρος, 2. koji rado daje, podašan, podatljiv, πρᾶγμα φ. = φιλοδωρία, ἡ, podatljivost, aps. i τινός.

φιλό-ζῳος, 2., takođ. **-ζωος** pis., **1.** koji rado živi. **2.** koji žive stvorove ljubi.

φιλο-θεάμων, 2. (θέαμα), koji rado gleda.

φιλό-θεος, 2. *poz.* bogoljubiv.

φιλοθηρία, ἡ, ljubav k lovu.

φιλό-θηρος, 2. (θήρα), prijatelj lova.

φιλο-θύτης, ου, ὁ (θύω), prijatelj žrtvenih gozbi.

φιλό-θυτος, 2. *poet.* s mnogim žrtvama slavljen.

φιλ-οίκειος, 2. *poz.* koji svoju porodicu ljubi; τὸ φ. smisao za porodični život.

φιλ-οικόδομος, 2. koji rado gradi.

φιλ-οικτίρμων, 2., i *poet.* **φιλ-οίκτιστος**, 2. koji rado sažaljava ili jadikuje, milosrdan, milostiv.

φίλ-οικτος, 2. *poet.* koji rado sažaljava, sažaljavanje budi.

φιλοινίη, *jon.* i *poz.* ljubav k vinu, piću. Od

φίλ-οινος, 2. piću predan.

φιλ-οίφης, ὁ, *buk.* upaljenik, bludnik.

φιλό-καινον, τὸ, *poz.* težnja na novost.

φιλοκαλέω, lijepo ljubiti, aps., ili s inf. čast tražiti u tom, da. Od

φιλό-καλος, 2. koji ljepotu ljubi, pun ukusa, koji plemenito misli, aps., ili τὰ περί τι, na pr. περὶ ὅπλα koji voli krasno oružje. Supst. ljubitelj ljepote ili plemenitoga.

φιλοκέρδεια, ἡ, lakomstvo, želja za dobitkom.

φιλοκερδέω, na dobitak težiti, lakom biti, htjeti obogatiti se, aps. i ἔκ τινος. Od

φιλο-κερδής, 2. lakom, željan dobitka.

φιλο-κέρτομος, 2. *ep.* koji rado kara, podrugljiv, psovač.

φιλο-κίνδυνος, 2., adv. **-ύνως**, prijatelj pogibli, *temerarius*, koji se rado izlaže pogibli, smjelan, drzak. Supst. τὸ φ. smjelost za pogibli, ljubav k opasnim pustolovinama.

φιλο-κισσοφόρος, 2. *poet.* koji rado bršljan nosi.

Φιλοκλῆς, έους, ὁ, **1.** nećak Eshilov, koji je neko vrijeme na njegov način pjesme gradio, a komici su mu se podrugivali; ali je nad Sofoklovim kraljem Edipom iznio pobjedu. **2.** atenski admiral, čijom je krivnjom bitka kod Egospotama izgubljena.

φιλοκοσμία, ἡ, *poz.* ljubav ka gizdanju.

Φιλο-κράτης, ους, ὁ, **1.** Hagnušanin, pristalica Filipov, koji je Ol. 108, 1 = 348. g. mir s Filipom predložio i g. 346. s Eshinom i dr. tako izdajnički uglavio, da ga je poslije Demosten παραπρεσβείας tužio. **2.** at. strateg, koji je g. 416. Mel osvojio. **3.** inače lič. ime.

φιλό-κροτος, 2. *ep.* koji ljubi buku.

φιλο-κτέανος, 2. *ep.* lakom na dobitak, lakom.

φιλο-κτήμων, 2. *poet.* lakom.

Φιλο-κτήτης, ου, ὁ, sin Peasov (Ποίας) iz Melibeje u Tesaliji, imao je luk i strijele Heraklove, bez kojih se Troja nije mogla osvojiti. Kad ga je na otoku Hrisi kod Lemna otrovna zmija opasno ranila, izložiše ga na Lemnu, ali poslije 10 godina odvedoše ga Odisej i Neoptolem u Troju.

φιλο-κυδής, 2. *ep.* koji ljubi slavu, slavičan, slavoljubiv.

φιλο-κύων, -κυνός, 2. ljubitelj pasâ.

φιλό-κωμος, 2. *poet.* koji ljubi gozbe.
φιλο-λάκων, ωνος, ὁ, ἡ, *poz.* pristalica Lakedemonjana i njihovih aristokratskih načela.
Φιλό-λᾱος, ὁ, glasovit pitagorovac iz Krotona (ili Tarenta) u vrijeme Sokratovo.
φιλο-λήϊος, 2. *ep.* koji ljubi plijen, lakom na plijen.
φιλολογέω, *poz.* zabavljati se filozofskim razgovorima. Od
φιλό-λογος, 2. prijatelj razgovora, osob. učene zabave, stoga: znalac književnosti, učen.
φιλο-λοίδορος, 2. (λοιδορέω), prijatelj pogrda, koji rado grdi.
φιλομαθέω, *poz.* baviti se naukama, dati se na nauke. Od
φιλο-μᾰθής, 2. koji se rado ili marljivo uči, željan nauke, aps. (kao φιλόσοφος upotr.) ili τινός. Otd.
φιλομαθία, ἡ, želja za naukom.
φιλό-μαντις, εως, ὁ, ἡ, prijatelj(ica) gatarâ ili gatanja.
φιλό-μαστος, 2. *poet.* koji rado sisa.
φιλομαχέω, *poz.* boj željeti. Od
φιλό-μᾰχος, 2. (μάχη), *poet.* ljubitelj rata.
φίλ-ομβρος, 2. *poet.* koji ljubi kišu ili vlagu.
Φιλο-μηλείδης, ου, ὁ, kralj na Lezbu.
Φιλομήλη, ης, ἡ, kći Pandionova, sestra Proknina.
Φιλό-μηλος, ὁ, iz Ledona u Fokidi, čelovođa u svetom ratu, oplijenio od nužde hram u Delfima g. 356. pr. Is. ubijajući i pustošeći; u jednoj bitki pobijeđen bacio se u ponor g. 354.
φιλο-μήτωρ, ὁ, ἡ, koji ljubi mater.
φιλο-μμειδής (od -σμειδ-, μειδιάω), 2. *ep.* mj. φιλομειδής, koji se rado smiješi, smješljiv, koji se milo smiješi.
φιλο-μουσία, ἡ, ljubav k muzičkim umjetnostima, osob. pjesništvu i glazbi. Od
φιλό-μουσος, 2. (μοῦσα), ljubitelj umjetnosti, osob. glazbe.
φιλό-μωμος, 2. koji rado prekorava, kudilac.
φιλονεικέω, φιλονεικία i **φιλόνεικος,** u starijim rukopisima i izdanjima obično krivo pisanje mjesto φιλονικέω, -νικία, -νικος, v. r.
φιλονικέω (-νικος), **1.** pobjedu ljubiti, o prvenstvo, o čast otimati se, častoljubiv biti, nadmetati se, natjecati se, aps. ili ὅπως, ili πρός τι za što, περί τινος pomno misliti ili paziti na što, i τί ili inf. s τί ili ὅπως uporno što iskati ili tvrditi, svađati se, prepirati se. **2.** povisivati, natjerivati se, takmačiti se.
φιλονῑκία, ἡ, takođ. u plur., težnja na prvenstvo i pobjedu, natjecanje, nadmetanje, takmica, častoljublje, želja za borbom, ljubomor, πρός τινα ili τι s kim, čim ili protiv koga, i to περί τινος o što, čega radi, o čem, πρὸς τἀμὰ ἔργα natjecanje, da se dostignu moja djela.

φιλό-νῑκος, 2. koji ljubi pobjedu, teži na prvenstvo, koji se nadmeće, častoljubiv, svadljiv, aps., ili πρός τι, πρὸς τὸ s inf. da. Supst. τὸ φιλόνικον nadmetanje. Adv. **-νίκως,** kompar. φιλονικότερον, nadmećući se, uporno, svadljivo, ἔχειν natjecati se, iz petnih žila truditi se, svadljiv biti, htjeti pravo imati, πρός τινα ili τι, ili s inf.
φιλό-ξεινος, 2. *ep.* i **φιλό-ξενος,** 2., adv. **-ξένως,** koji goste ili strance ljubi, gostoljubiv, dočekljiv, gozben.
φιλοξενία, ἡ, gostoljublje.
Φιλό-ξενος, ὁ, 1. grčki muzik i pjesnik ditirambâ iz Kitere, g. 435.—380., kojemu se Aristofan u komediji »Plutos« ruga; putovao po svijetu, da bi prikazivao svoje komade. **2.** blagajnik Aleksandrov g. 331. u pokrajinama Tauru na zapad, uhvatio roba Harpalova i tako doznao za Harpalov grabež, g. 321. dobio satrapiju Kilikiju. **3.** aleksandr. gramatik u Rimu, u 1. vijeku pr. Is. **4.** slikar, koji je oko g. 315. pr. Is. naslikao bitku Darijevu s Aleksandrom. **5.** inače lično ime.
φιλο-παίγμων, 2. *ep. poet.* i *poz., at.* **-παίσμων** (παίζω), ljubitelj šale, šaljivac, šaljivica, veseo.
φιλό-παις, -παιδος, ὁ, ἡ, koji ljubi dječake; χέλυς koja slavi ljubav k dječacima.
φιλο-παράβολος, 2. koji rado srće u pogibli.
φιλό-πατρις, ιδος, ὁ, ἡ, *poz.* koji ljubi domovinu.
φιλο-πάτωρ, ορος, ὁ, ἡ, *poet.* i *poz.* koji ljubi oca.
φιλό-πλοος, 2. koji ljubi vožnju po moru ili more.
φιλοπλουτία, ἡ, *poz.* ljubav k bogatstvu.
φιλό-πλουτος, 2. *poet.* i *poz.* željan bogatstva (za kuću).
φιλο-ποιητής, οῦ, ὁ, prijatelj pjesnikâ.
Φιλο-ποίμην, ὁ, sin Kraugisov iz Megalopola, rodio se g. 253., odlikovao se u bitki kod Selasije g. 222. Otišao na Kretu, postao hiparh i g. 207. strateg ahejskoga saveza (zatim još 7 puta), koji je od njega vojnički reorganiziran; pobijedio kod Mantineje Mahanidu, štovan kao velik vojvoda; g. 200. otišao u Kretu; poslije g. 195. bio opet strateg, na moru pobijeđen, ali g. 192. prisili Spartu, da se pridruži ahejskom savezu; osvojio Spartu i porušio njezine zidove g. 189., u svojoj 70. godini borio se protiv Dinokrata, koji ga uhvati i otruje. Mladi Polibije odnese zatim pepeo »posljednjega Helena« u Megalopol.
φιλο-ποιός, 2. (ποιέω), *poz.* koji stvara prijatelje ili prijateljstvo.
φιλο-πόλεμος, 2., *ep.* i *buk.* **φιλοπτόλεμος,** 2. koji voli rat, ubojit.
φιλό-πολις, ιδος, *poet.* takođ. φιλόπτολις, ὁ, ἡ, koji svoju državu ili otadžbinu ljubi, rodoljubiv. Supst. τὸ φιλόπολι rodoljublje, patriotizam.
φιλο-πολίτης [ῑ], ου, ὁ, *poz.* koji svoje sugrađane ljubi.

φιλοπονέω (-όπονος), napor ljubiti, marljiv ili radin biti, aps. i *περί τι*.
φιλο-πόνηρος, 2. *poz.* koji ljubi zlo.
φιλοπονία, ἡ (-νέω), volja za napor, radljivost, *περί τι*.
φιλό-πονος, 2., adv. **-όνως**, **1.** koji ljubi rad, koji se neprestano trudi, radljiv, marljiv, radin, aps., i *τινί* čim, *περί τι* u čem. Supst. τὸ φ. radljivost, okretnost. **2.** s radom skopčan, mučan, težak.
φιλοποσία, ἡ, i u plur., pijanstvo.
φιλο-πότης, ὁ (πίνω), *jon. poet.* i *poz.* pijanac.
φιλοπραγμοσύνη, ἡ, radljivost, želja za radom. Od
φιλο-πράγμων, 2. koji je mnogo zabavljen, radljiv, marljiv, napose **a)** koji je rad znati. **b)** svadljiv, pravdaš.
φιλοπροσηγορία, ἡ, prijaznost.
φιλο-προσήγορος, 2. razgovoran, prijazan.
φιλοπρωτεύω, N. T. na prvenstvo težiti. Od
φιλό-πρωτος, 2. *poz.* koji je rad biti prvi. Supst. τὸ φ. težnja na prvenstvo.
φιλο-πτόλεμος, v. φιλοπόλεμος.
φιλό-πτολις, v. φιλόπολις.
φίλ-ορνις, ὁ, *poet.* pticama mio.
φιλο-(ρ)ρώμαιος, 2. *poz.* prijatelj Rimljana.
φιλο-ρρώξ, ῶγος, ὁ, ἡ (ῥώξ = ῥάξ), *poet.* koji ljubi ili nosi grožđe.
φιλ-όρτυξ, υγος, ὁ, ἡ, ljubitelj prepelica.
φιλ-ορχήμων, 2. ljubitelj plesa, koji rado pleše.
φίλος, 3., vok. φίλε i φίλος, fem. mj. φίλη *dor.* φίλα [ῐ, ali u prvoj arzi takođ. ῑ u φίλε], komp. φίλτερος gotovo samo *poet.*, ali ne u *at.* prozi, u kojoj se veli **μᾶλλον** φίλος, sumnj. φιλώτερος, -αίτερος, *ep.* takođ. φιλίων, superl. obič. *at.* **μάλιστα** φίλος, ali često takođ. **φίλτατος**, *poet.* φίλιστος, φιλαίτατος, pored **φίλιος**, 3. i **φιλικός**, 3., **1.** *suus*, **svoj vlastiti,** osob. *ep.* za odijelo, život, dijelove tijela (χεῖρες, ὄμματα, ἦτορ); pak u plur. svoji, rođeni, mili, rođaci, prijatelji; stoga **2.** (samo φίλος) pas. **ljubljen, mio,** drag, ugodan, περὶ κῆρι, θυμῷ, aps. ili τινί, i to takođ. sa sl. inf., stoga φίλον ἐστί τινι sa i bez inf., milo je komu, sviđa mu se. Supst. **a)** φίλος, φίλη prijatelj, ljubavnik, drug, prijateljica, ljuba, žena. **b)** φίλα milo, ugodno. **3.** akt. **koji ljubi**, i osob. φίλιος = φίλου prijateljev, φιλικός koji ljubav pobuđuje, stoga: prijateljski, oprijateljen, sklon, predan, u čvrstom savezu, napose (φίλιος): iste stranke. Neutr. plur. φίλα φρονεῖν ili εἰδέναι τινί komu prijatelj ili milostiv biti, dobro mu misliti (Il. 4, 219), slič. φίλα ποιέεσθαί τινι komu ljubav činiti (Her. 5, 37), koga (uslugom) sebi učiniti prijateljem. Supst. **a)** πρὸς φιλίου ili **Φιλίου**, tako mi Zeusa, zaštitnika prijateljstva. **b)** φίλια prijateljski odnošaji, pr. prilike; ἐς φ. τινι στάσις stranka, koja radi oko prijateljstva s kim. **c)** τὰ φίλτατα što je najmilijim vezama spojeno, najdraže, najmilije, kao: mati, žena, djeca, u Plut. takođ. krepost, djelorednost. **d)** τὰ φιλικά sposobnosti za prijateljstvo, ili φίλιόν τι znak prijateljstva, φιλικὰ παθεῖν imati dokaze prijateljstvu, ἐγκαλεῖν prijateljski prekoravati, slično φιλικὰ ἔργα djela prijateljska, dokazi ljubavi. **e)** τὸ φιλικώτατον τῆς ψυχῆς ideal umiljata značaja duše. **f)** ἡ φιλία, sa i bez γῆ ili slič., ili takođ. τὰ φίλια prijateljska zemlja, prijateljstvo. Adv. **φιλικῶς**, komp. φιλικώτερον, **φιλίως** i **φίλως**, **1.** (φίλως) s ljubavi, rado (Il. 4, 347). **2.** prijateljski, kao prijatelj ili prijatelji, prijazno, s dobrom namjerom, milostivo.
φιλό-σιτος, 2. koji rado jede.
φιλο-σκώμμων, 2. *jon.* i *poz.*, i **φιλο-σκώπτης**, ου, ὁ, *poz.* podrugljiv, podmigljiv.
φιλοσοφέω (φιλόσοφος), perf. πεφιλοσοφηκότες, ljubiti mudrost ili nauke, naukom baviti se, filozof biti. Napose: učiti se, izmišljati, razmišljanjem dovijati se ili pronalaziti, aps. ili τί, i τοῦτο ὅπως, takođ. φιλοσοφίαν nastojati oko mudrosti.
φιλοσοφία, ἡ, ljubav k nauci ili učenosti, želja za znanjem, duševno teženje. Napose: zanimanje naukom, pak: obrazovanost, koja se pokazuje u životu i umjetnosti, naobrazba, mudrost, filozofija, rječitost. Aps. i περί τι.
φιλό-σοφος, 2. (σοφία), koji ljubi ili teži na mudrost ili znanje, filozofski, željan znanja, aps. i τινί čim, φιλοσοφώτερόν ἐστι s inf. iziskuje dublje istraživanje. Supst. ὁ φ. sa i bez ἀνήρ ljubitelj ili prijatelj nauke, mudrac, filozof (tako je sebe nazivao Pitagora mj. σοφός), t. j. po shvatanju starih: poznavalac prirode i ljudskih dužnosti, u Ksen. An. iron. idealist, koji realnosti ne poznaje. Adv. **-σόφως** kao filozof, s njegovim mirom.
φιλό-σπονδος, 2. *poet.* koji ljubi žrtve ljevanice.
φιλο-στέφανος, 2. koji ljubi vijence.
φιλο-στόνως, *poet.* adv., s mnogim uzdisanjem.
φιλο-στοργία, ἡ, nježna ljubav, nježnost.
φιλό-στοργος, 2. (στέργω), koji nježno ljubi, osob. djecu i roditelje, ljubežljiv, nježan, aps. i περί τινα. Supst. τὸ φ. εἴς τι nježnost prema čemu.
φιλο-στρατιώτης, ου, ὁ, prijatelj vojnički.
φιλο-σώματος, 2. koji tijelo njeguje.
φιλό-τεκνος, 2. *jon. poet.* i *poz.* koji djecu, svoje mlade ljubi.
φιλοτεχνέω, rado baviti se umjetnostima.
φιλό-τεχνος, 2. koji ljubi umjetnost, umjetan.
φιλότης, ἡ, v. φιλία.
φιλοτήσιος, 3. i 2., *dor.* **φιλοτάσιος**, koji ljubavi (φιλότης) pripada, iz nje potječe. Stoga **a)** φ. ἔργα *ep.* ljubavno uživanje. **b)** ἡ φιλοτησία, naime πόσις, prijateljski napitak, φιλοτησίας (gen.)

προπίνειν τινί piti komu u zdravlje, nazdravljati ga.

φιλοτιμέομαι (φιλότιμος), dep. s fut. med. φιλοτιμήσομαι, aor. pas. ἐφιλοτιμήθην, perf. πεφιλοτίμημαι, častoljubiv biti, svoju čast tražiti u čem, častoljubivo nastojati, za čast držati, isticati se, dičiti se, veličati se, ponositi se, aps., ili ἐπί, ἔν τινι, περί τι u čem, čim, πρός τινα kod koga, ili s inf., ili φιλοτιμηθέντες ὅτι u svom častoljublju uvrijeđeni, što.

φιλοτίμημα, τὸ, *poz.* čin častoljubiva čovjeka, častoljubiva podatljivost.

φιλοτιμία, *jon.* **-ίη**, ἡ, **1. a)** častoljublje, želja za slavom, φιλοτιμίᾳ ili διὰ φιλοτιμίαν iz častoljublja. Takođ. u plur. κατὰ τὰς ἰδίας od ličnoga častoljublja. **b)** nadmetanje, natjecanje, revnost, revno nastojanje, τινός ili ἐπί τινι oko čega, ἡ ἐπὶ θήρᾳ lovačka strast, ili περί τι, na pr. περὶ παιδείαν častoljubivo nastojanje oko naobrazbe, ili περί τινα osob. za one, koji vrebaju na baštinu: nastojanje, da komu tko iskaže čast gledajući pri tom sebe znalo njegovu ljubav steći, ili ὅπως; u zlom smislu (Her. 3, 53): samovoljstvo, tvrdoglavost. **c)** razlog častoljublju, čast i poštenje, dika, ἔχειν, παραχωρεῖν τινι, na pr. φιλοτιμίαν ἔχει αὐτῷ njemu je na diku (Dem. 2, 3). **2.** častoljubiva djela, napose: podatljivost, aps. i πρός τι, i μήτε ἰδίας (gen.) μήτε δημοσίας ἀπολείπεσθαι u podatljivosti ne zaostajati ni za pojedincima ni za državom.

φιλό-τῑμος, 2. (τιμή), častoljubiv, željan slave, takođ. rado štovan ili čašćen. Supst. τὸ φ. častoljublje, čast. Napose: koji od častoljublja što radi, stoga: revan, marljiv, živo nastojeći, aps. i ἐπί τινι. Adv. **-τίμως**, kompar. φιλοτιμότερον, častoljubivo, kao za opkladu, revno, živo, rado, dično, φ. ἔχειν ἔν τινι u čem častoljubiv biti, πρός τινα častoljubivo s kim natjecati se, πρός τι živo oko čega nastojati ili truditi se.

φιλο-τύραννος, 2. *poz.* prijatelj silnikâ.

φιλο-φόρμιγξ, ιγγος, ὁ, ἡ, *poet.* ljubitelj lire, koji liru prati.

φιλοφρονέομαι (-όφρων), dep. s fut. φιλοφρονήσομαι, aor. ἐφιλοφρονησάμην i ἐφιλοφρονήθην (s akt. znač.), prijateljski misliti, prijazno i ljubazno susretati ili postupati, ljubav činiti, prijateljstvo iskazivati ili dokazati, aps. φιλοφρονηθέντες u Ksen. vladajući se prijateljski jedni prema drugima, ili τινί, takođ. τινά koga prijazno pozdravljati.

φιλοφροσύνη, ἡ, prijaznost, ljubežljiva ćud, dobrota, ljubazno postupanje, usrđe. U plur. dokazi ljubavi, prijateljska djela.

φιλό-φρων, 2., adv. **-όνως** (φρήν), ljubežljiv, prijazan, dobar, blag, aps., ili τινί, πρός τινα.

φιλό-χορος, 2 *poet.* koji rado igra kolo.

φιλοχρηματία, ἡ, = φιλοχρημοσύνη.

φιλο-χρηματιστής, 2. koji ljubi stjecanje, željan dobitka.

φιλο-χρήματος, 2., adv. **-άτως**, željan novaca ili imanja, lakom na novac, uop. lakom.

φιλοχρημοσύνη, ἡ (φιλοχρήμων), lakomstvo na novac, lakomstvo.

φιλό-χρηστος, 2. koji ljubi dobro, pošten, čestit.

φιλό-χρῡσος, 2. *poz.* lakom na zlato.

φιλοχωρέω (kao od φιλό-χωρος), *jon.* i *poz.* rado na kojem mjestu boraviti; takođ. pren. o piscu: rado kod kojega predmeta pozabavljati se, na pr. τῇ ἱστορίᾳ.

φιλο-ψευδής, 2. prijatelj laži.

φιλό-ψογος, 2. koji rado prekorava.

φιλο-ψῡχέω (φιλό-ψυχος), s adj. verb. φιλοψυχητέον, svoj život ljubiti, rado živjeti.

φιλοψυχία, *jon.* **-ίη**, ἡ, ljubav k životu; obično prijekorno: strašljivost.

φιλό-ψυχος, 2. *poet.* i *poz.* koji ljubi život, osob. plašljiv, kukavica.

φιλό-ψυχρος, 2. *poz.* koji ljubi studen.

φίλτρον, τὸ (φιλέω), takođ. u plur., ljubavni napitak, uop. ljubavno sredstvo, zamamljivanje.

φίλ-υμνος, 2. *poz.* koji ljubi pjesmu.

φίλ-υπνος, 2. koji rado spava.

φιλύρα, *jon.* **-ρη**, ἡ, *jon.* i *poz.* lipa.

φιλ-ῳδός, 2. *poz.* koji ljubi pjesmu, rado pjeva.

φῑμός, ὁ, *poet.* brnjica, žvale konjske. Otd.

φῑμόω, *poet.* i *poz.* zažvaliti, usta začepiti, tiškati, utišavati.

Φινεύς, έως, ὁ, kralj u Salmidesu u Trakiji, koji je imao dar vračarski, ali ga srditi bogovi oslijepiše, a zato, što je svoje sinove od prve žene ubio, neprestano su ga Harpije mučile, dok ih nijesu ubile Boreade. Otd. **Φινεΐδες** ἀκταί obala od Salmidesa, blizu Bospora i Simplegadâ. **Φινεΐδης**, sin Finejev. U plur. za Pandiona i Pleksipa.

Φιρμιανοί, οἱ, stanovnici rimskog naselja *Firmum* (Fermo) u srednjoj Italiji.

φιτρός, ὁ (od φιτύω), *ep.* panj, glavnja, cjepanica, klada.

φίτῡμα [ῐ], τὸ (φιτύω), *poet.* i *poz.* mladica, potomak, sin.

φιτυ-ποίμην, ὁ, *poet.* čuvar bilja.

φιτῡ́ω, φιτύσω, ἐφίτυσα, ponajv. *poet.* (φῖτυ mladica, potomak, od φύω), rađati, = *proz.* φυτεύω.

Φλάβιος Φλάκκος, v. Φούλβιος Φλ.

φλάζω, *poet.* razderati.

φλαττο-θραττο-φλαττο-θρατ̃, τὸ, komička riječ bez smisla u Aristofana, koji se tim izrugava glazbenoj pratnji Eshilovih korskih pjesama.

φλαυρίζω, v. φαυλίζω.

φλαῦρος, v. φαῦλος.

φλαυρουργός, 3. *poet.* koji rđavo radi, loš radnik, kr̂pa.

φλάω, spor. obl. za θλάω (osn. φλᾰσ), fut. φλάσω, *buk*. φλαξῶ, φλασσῶ i φλασῶ, aor. opt. φλάσσαιμι, zgnječiti, smrskati, smlaviti.

φλέβιον, τὸ, demin. od φλέψ, žilica.

φλεβο-τόμον, τὸ, *poz.* oruđe za puštanje krvi.

φλεγέθω, v. φλέγω.

φλέγμα, τὸ, v. φλόξ.

φλεγμαίνω, upaljen biti, nabreknuti, pren. strastveno uzbuđen biti.

φλεγματίας, ὁ (φλέγμα 2.), *jon.* pun sluzi.

φλεγματώδης, 2., **1.** koji upaljuje. **2.** pun sluzi, sluzav.

φλεγμονή, ἡ (φλέγω), i **φλόγωσις**, εως, ἡ (φλογόω), upala, upaljen ôtôk.

Φλέγρα, *jon.* **-η**, ἡ, staro ime makedon. poluostrvu Paleni.

Φλεγραῖον πεδίον, **1.** u Trakiji, gdje je Zeus Gigante munjom poubijao. **2.** kod Kume u donjoj Italiji; takođ. u plur.

Φλεγύαι, οἱ, razbojničko pleme kod Girtona u Tesaliji, poslije u Beotiji.

φλέγω, fut. φλέξω, aor. akt. ἔφλεξα, pas. ἐφλέχθην (*poz.* ἐφλέγην), pored *ep.* i *poet.* **φλεγέθω**, samo prez., pa *ep.* i N. T. **φλογίζω** (osn. φλεγ, φλόξ, lat. *fulgeo*, *flagro*), **1. tranz. akt.** zapaliti, raspiriti (ἄταν οὐρανίαν nesreću do neba), spaljivati, žeći, τί, pren. uzbuniti, αἷμα; proslaviti, τινὰ ἀρεταῖς. **2. intr. akt.** i **pas.** gorjeti, plamtjeti, napose: u ognju plamati, sijevati, sjati, svijetliti, aps., i τινί od čega, takođ. φέγγος u svom sjaju. Pren. dati uzbuditi se, i to τί u čem, od čega, πρός τι rasplamtjeti se za što.

φλέδων, ονος, ἡ (φλέω), *poet.* brbljavica.

Φλειοῦς, οῦντος, ὁ, krivo pis. Φλιοῦς, grad u sjeveroist. Peloponesu; okolina njegova ἡ **Φλειασία**; stanov. ὁ **Φλειάσιος**.

φλεύω, v. περιφλεύω.

φλέψ, φλεβός, ἡ, žila, takođ. u drvu i kamenu. Od

φλέω (v. φλύω), *poet.* pretjecati, prelijevati se, nabreknuti, pun biti, aps., i τινί od čega.

φληναφάω, *poet.* ludo ili prazno naklapati. Od

φλήναφος, ἡ, *poz.* prazno naklapanje.

φλιά, ἡ, najv. u plur., *ep.* i *poz.* dovratnik.

Φλιάσιος, **Φλιοῦς**, οῦντος, i slič., v. Φλειοῦς.

φλίβω, *buk.* = θλίβω, otrti.

φλόγεος, 3., *ep.* i *poet.*, φλογερός, 3. *poet. buk.* i *poz.*, i φλόγιος, 3. *poet.* (φλόξ), plamenit, plamen, sjajan, žarki, svijetao.

φλογίζω, v. φλέγω.

φλογίον, τὸ (φλόξ), *poz.* plamenčić. Isp. φλόγεος.

φλογιστός, 3: *poet.* i *poz.* izgorio, spaljen.

φλογμός, ὁ, *poet.* i *poz.* plamen, žar, sunčana žega.

φλογο-ειδής, 2. *poz.*, φλογόεις, εσσα, εν, *buk.*, φλογωπός, 2. *poet.*, i φλογ-ώψ, ῶπος, 2. *poet.* = φλόγεος, ognjen, vatren, sjajan, svijetao.

φλογώδης, ες, plamenit, ognjen, žarki.

φλόγωσις, εως, ἡ, v. φλεγμονή.

φλόϊνος, 3. *jon.* od lika.

φλοιός, ὁ, kora od drveta, liko.

φλοῖσβος, ὁ, *ep.* i *poet.* **1.** šum, talasanje. **2.** vreva, ratna buka.

φλοϊστική, ἡ, vještina pletenja od lika.

φλόξ, ογός, ἡ, i **φλέγμα**, τὸ (φλέγω v. r.; **φλέγμα** jara, koja se samo ćuti, žar, φλόξ plamen, koji se i vidi), **1.** plamen, oganj živi, požar, u pravom i pren. smislu, napose i za zrake sunčane, stoga ἠλίου πρόσθεν φλογός t. j. da ne okaljaju zrakâ sunčanih svojom krivnjom, ili kao simbol brzine. **2.** (φλέγμα), nekakva zapaljiva, otrovna tvar u tijelu, sluz, gnoj.

φλοῦς, φλοῦ, ὁ, *jon.* nekakva vodena biljka, sita.

φλῠᾱρέω, *jon.* **φλυηρέω** (φλύαρος, φλύω), brbljati, naklapati, zanovijetati, šale zbijati, praznu slamu mlatiti, aps., ili τί o čem, ili φλυαρίην φ. ludorije brbljati, ili s part.

φλυᾱρία, ἡ, prazno blebetanje, brbljavost, lakrdija, ludorija, trice i kučine.

φλύᾰρος (φλύω), **1.** supst. ὁ, = φλυαρία, takođ. u plur. **2.** adj. 2., N. T. suludast, lud.

φλυαρώδης, 2. *poz.* luckast.

φλυδάω, *jon.* biti previše mokar, rastopiti se, rastaliti se.

Φλυῆσι, u Fliji, at. općini (δῆμος) Kekropove file.

φλύκταινα, ἡ (osn. φλυγ), prišt, mjehurić, buljica (na kruhu ili tijelu).

φλύω, impf. ἔφλῠε, aor. ἔφλῠσα (isp. φλέω), *ep.* pretjecati, prelijevati se, ključati (Il. 21, 361) (v. ἀναφλύω), i *poet.* brbljati, hvaliti se, torlati.

φοβερός, 3., adv. **-ρῶς**, superl. -ρώτατα (φόβος), i *poet.* **φοβητός**, 3. (φοβέω), **1.** koji strah zadaje, **strašan**, strahovit, užasan, opasan, aps., ili τινί komu, čim, takođ. s μή, ili inf. ili part., na pr. ἀφικόμενος svojim dolaskom. Supst. τὸ φοβερώτερον veća strašila, ili φοβερώτατον uz fem. nešto veoma strahovito, τὸ κοινῶς φοβερόν zajednička pogibao, takođ. s τινί vladanje, koje komu strah zadaje, ἐς τὸ φ. τοῖς ὑπηκόοις što se tiče štovanja kod podanikâ. **2.** pun straha, bojeći se, **bojažljiv**, plašljiv, od straha.

φοβέω (φόβος, φέβ-ομαι), **1. akt.**, φοβήσω, ἐφόβησα, *ep.* φόβησα, činiti da tko dršće, **plašiti**, u bijeg nagnati, u strah natjerati, strašiti, brigu zadavati, aps. ili τινά, takođ. s μή. **2. med.-pas.** **φοβέομαι** s fut. φοβήσομαι (*poz.* φοβηθήσομαι), aor. ἐφοβήθην, perf. πεφόβημαι, verb. adj. φοβητός, 3. i φοβητέον (v. napose), *ep.* impf. 3. pl. φοβέοντο, plpf. 3. pl. πεφοβήατο, aor. 3. pl. (ἐ)φόβηθεν, *jon.* prez. ind. 2. sg. φοβέαι (mj. -έεαι), imper. 2. sg. φοβέο i φοβεῦ, **a)** *ep.* dati plašiti se, u bijeg biti nagnan, pobrkati se, **bježati**, naglo uzmicati. **b)** žacati se, **bojati se**, plašiti se, u brizi biti, ustručavati se, strašiti se,

aps., ili ὑπό, ἔκ τινος čega, ὑπό τινι koga, πρός, ὑπέρ τινος za koga, περί τινος ili τινί čemu, za što, koga radi, εἴς, πρός τι u čem, ili samo τινά, τί, takođ. φόβους φ. u strahu biti, ili s inf. sa i bez τὸ (osob. kad znači: ustručavati se), pak s εἰ, μή, ὅπως μή, takođ. πῶς, ako u φοβούμενοι leži podjedno smisao htjeti znati, i to τινί s kim, čim, ἀνά, κατά τι kamo, πρό τινος prema čemu, ili s part., na pr. λέγων riječima.

φόβη, ἡ, *poet.* i *poz.* (raspuštena) kosa; u plur. čuperak, o životinjama: griva, o drveću: lišće.

φόβημα, τὸ, *poet.* (φοβέω), strah, strahota, strašilo.

φοβητέον (φοβέομαι), treba se bojati, stravično.

φοβητός, 3. strašan, strahotan, v. φοβερός.

φόβητρον, τὸ, N. T. strahovito.

φόβος, ὁ (φέβομαι), **1.** u Hom. bijeg, πρὸ φόβοιο pred bijegom, t. j. bijegom nagnan, prisiljen. Adv. *ep.* **φόβονδε** na bijeg, u bijeg. Takođ. personif. sin i pratilac Aresov, brat Strave (Δεῖμος). **2.** strah, strava, briga, žacanje, takođ. u plur., aps. φόβῳ, ἐκ, ὑπὸ φόβου, διὰ (τὸν) φόβον, σὺν φόβῳ od straha, takođ. φόβῳ δείσαντες u strahu, διὰ φόβον εἶναι u strahu biti, ili τινός od koga, ali ὀμμάτων koji se odaje u pogledu, slič. πρός, ἀπό, ἔκ τινος od koga uzrokovan ili raširen, dakle: pred kim, περί τινος za što, ὑπέρ τινος za koga, ἐπί τινι čega radi, εἰς ἀλλήλους među sobom, ili ὁ ὑμέτερος od vas, ili s inf. ili μή, ὅπως μή, osob. φόβος μή, bez kopule, treba se bojati, da. **3.** strahota, prijetnja, u plur. strašila, prijetnje.

φοιβάς, άδος, ἡ, *poet.* svećenica Febova, gatarica.

φοιβάω, *buk.* čistiti.

Φοιβήϊον, τὸ, mjesto kod Sparte sa svetinjom Dioskurâ.

Φοιβίδας, α, ὁ, spartan. vojvoda, koji je g. 383./382. teban. Kadmeju bez zapovijedi zauzeo, te je zato bio natrag pozvan i globom kažnjen, no naskoro se s Agesilajem vratio te kao harmost tespijski kod jedne navale na Tebance pao.

φοιβό-λαμπτος, 2. *jon.* mj. *poz.* φοιβόληπτος, od Apolona nadahnut.

φοῖβος, 3. *poet.* svijetao, sjajan; pridjevak Apolonov, **Φοῖβος**, svijetli.

φοινήεις, εσσα, εν (φοινός), *ep.* kao krv crven.

φοινίκεος [ι], stegn. **-κοῦς**, 3. *ep.*, **φοινικόεις**, εσσα, εν (οεσσ sa sinicezom), (I. φοῖνιξ), crven kao grimiz ili skerlet, bagren, grimizan, boja lakedemon. ratne nošnje.

Φοίνικες, οἱ, Feničani, zvjezdoznanci i mornari, trgovinom i izumima na glasu, stanovnici pokrajine **Φοινίκη**, na zapadnoj obali azijskoj, zapr. od grada Arada do gore Karmela, ali katkad računati na čitavo primorje do Gaze. Držala se obič. za dio Sirije. Ali i stanov. Kartage, Hipona i Utike kao fenički naseljenici zvahu se **Φοίνικες** (Her. 2, 32; 4, 197; 7, 165). Osob. fem. ἡ **Φοίνισσα** Feničanka, a kao adj. fenička. Adj. su takođ. **Φοινικήιος**, **Φοινίκειος** i **Φοινικικός**, 3. fenički.

φοινικήιος, 3. *jon.* od palme, palmov, οἶνος palmovo vino, ἐσθής haljina zgotovljena od palmove kore ili palmova lišća. (Za **Φοινικήιος** i **Φοινίκη**, v. Φοίνικες.)

φοινίκινος, 3. od palmova drveta ili ploda.

φοινικίς, ίδος, ἡ (φοῖνιξ), **1.** crvena, grimizna haljina. **2.** bagren pokrivač. **3.** *poz.* crvena zastava.

φοινικιστής, οῦ, ὁ (φοῖνιξ), perzijski dvoranin, koji je smio nositi grimizne haljine.

φοινικό-βαπτος, 2. *poet.* crveno omašten.

φοινικο-έανος, 2. *poet.* u grimiz odjeven.

φοινικόεις, v. φοινίκεος.

φοινικό-κροκος, 2. (κρόκη), s grimiznom utkom, crveno tkan.

φοινικό-λοφος, 2. *poet.* s grimiznom krestom.

φοινικό-νωτος, 2. *poet.* s crvenkastim leđima.

φοινικο-πάρῃος, 2. (παρειά), *ep.* rumenih obraza, crveno omaštenih bokova, rumenobok.

φοινικό-πεζα, fem. crvenonoga.

φοινικο-ρόδος, 2. *poet.* od ruža crven.

φοινικο-σκελής, 2. *poet.* sa crvenim nogama.

φοινικοῦς, v. φοινίκεος.

φοινικο-φαής, 2. *poet.* koji se svjetluca kao grimiz.

I. **φοῖνιξ** ili **φοίνιξ**, ικος, ὁ, ἡ, *poet.* takođ. s osob. fem. φοίνισσα (φοινός), *ep.* i *poet.* adj., zapr. crven kao grimiz, pak uop.: tamnocrven, smeđecrven. Ktomu supst. **φοίνιξ (φοῖνιξ)**, ικος, ὁ, *ep.* i *poet.* grimiz, grimizna boja, tako zvana, jer da su je pronašli Feničani.

II. φοῖνιξ ili φοίνιξ, ικος, ὁ i ἡ, **1.** palma, urma, i to muška (ὁ) i ženska (ἡ), ali u Her. takođ. za žensku ὁ. To je visoko drvo, kojemu obilni plodovi (καρποφόρος) u Siriji dozrijevaju, ali u Grčkoj ne. Od urmi se pravilo vino, οἶνος φοινίκων, palmovo vino, koje se dobivalo od soka iz narezanog stabla, ili οἶνος ἐκ τῆς βαλάνου τῆς ἀπὸ φοίνικος vino od tiještenih datula. Iskuhavanjem urmi dobijala se i kvasina (ὄξος ἑψητὸν ἐκ τῶν φ.), a ἐγκέφαλος τοῦ φ. jelo je od nježnih cvjetova i listova palmovih; πλεκτὸς ἐκ φ. pleten od palmovih listova, τὰ βαΐα τῶν φ. palmove grane. **2.** *poz.* plod palme, datula.

III. **φοῖνιξ** ili φοίνιξ, ικος, ὁ, mitska ptica posvećena sunčanomu bogu Rē, koja je u Heliopolu imala osobit hram te se i drugdje kao duša Osirisova poštivala. Nahodi se još u Egiptu kao neka vrsta čaplje (*ardea gazzetta*), koja se u Egipat seli, kad Nil počne rasti. Za poslovicu je njezina velika starost.

IV. **φοῖνιξ** ili φοίνιξ, ικος, ὁ, nekakva vrsta lire,

Her. 4. 192, zvana tako ili zato, što je od Feničana izumljena, ili što se pravila od palmova drveta.

Φοῖνιξ, *ικος, ὁ*, **1.** sin Agenorov, brat Kadmov i Europin, zastupnik naroda feničkoga. **2.** sin Amintorov, odgajatelj i pratilac Ahilejev pod Trojom. **3.** pritoka Asopova u tesal. Ftiotidi. **4.** grad na južnoj obali Krete, 21° 45′ ID, zapr. Araden, pa za razliku od grada s lukom *ἡ ἄνω πόλις* sada Anapolis, kod Lutra, gdje je prije bila zgodna luka *Φοινικοῦς* (*Act. Apost.* 27, 12 *Φοῖνιξ*), pred njim otok Aradus. **5.** Feničanin, v. *Φοίνικες*. **6.** inače lično ime.

φοίνιος, 3. *ep.* i *poet.*, i *ep.* **φοινός**, 3. (*φόνος*), **1.** pas. crven, osob. što dolazi od ubistva ili rane, stoga: krvav, *αἷμα* krv iz rane, i prolept. *τέγξαι χέρα φονίαν* mj. *φόνῳ*. **2.** akt. krvolok, smrtonosan, poguban.

φοίνισσα, v. I. *φοῖνιξ*.

φοινίσσω, fut. -*ξω*, aor. pas. *φοινιχθείς*, *jon. poet.* i *poz.* crveniti, *τί*, i to *τινί* čim; pas. *μάστιγι φοινιχθείς* do krvi izbijen (Sof. Aj. 110), *τί* na, po čem.

φοιτάς, *άδος, ἡ*, osob. *poet.* fem. za *poet.* *φοιταλέος*, 3. i 2., koji se skita, okolo bjesni, napose a) bakhovski bijesan, *εἴς τι*. b) gatarica.

φοιτάω, *jon.* **φοιτέω**, gotovo samo u prez. i impf., *ep.* impf. 2. duala *φοιτήτην* mj. *ἐφοιτάτην*, **oblaziti**, oblijetati, okolo bješnjeti, tamo amo ići, ulaziti, izlaziti, odlaziti; udvoravati se; pohoditi. Uop. dolaziti, (o glasu) širiti se, (o novcu) unilaziti, *redire;* aps., ili *τινί* komu, preko koga, katkad s dod. *εἰς τὸ αὐτό*, inače *παρά, πρός, εἴς τινα* komu, na pr. *ἐς Ἕλληνας* u Grčkoj doći na trg, biti prodan, ili Plut. Per. 24, gdje *εἰς αὐτὴν* treba dopuniti, pak *εἰς, ἐπί, πρός, ὑπό τι*, takođ. *εἰς διδασκάλου* ili -*ων* (naime *οἰκίαν*) u školu ići, što *φοιτᾶν* i bez dodatka znači, *τινί* komu, pak *διά τινος* kroz što stupati, koračati, nestalno tamo amo ići, *παρά τινος* od koga, *ἔκ τινος* odakle.

φοίτησις, *ἡ*, često dolaženje.

φοιτητής, ὁ, učenik.

φοῖτος, ὁ, *poet.* tumaranje.

Φολεγάνδριος, ὁ, *poet.* stanovnik otoka *Φολέγανδρος*, koji leži kraj Melosa.

φολκός, *ὁ*, *ep.* krivonog.

Φολόη, *ἡ*, gora između Arkadije i Elide, sada Ksirija.

φονάω (*φόνος*), *poet.* i *poz.* krvolok biti.

φόνευμα, τὸ, *poet.* mrtvac, mrtvo tijelo, leš.

φονεύς, *έως*, *ep.* i *jon.* *ῆος, ὁ* (*φόνος*), ubilac, krvnik, aps. i *τινός*, pren. o maču, pače i o ruci ili o onome, koji je nekoga turio u bijedu. (*Poet.* takođ. kao fem.)

φονεύω, ubilac biti, ubijati, pogubiti, umoriti, ukapiti, aps. ili *τινά*, i to *χειρί* silom.

φονή, *ἡ*, samo u plur., *jon.* i *poet.*, nema ga u at. prozi (osn. *φεν*), ubistvo, ubijanje, pokolj.

φονικός, 3., i *φόνιος*, 3. (i 2.) *poet.* (*φόνος*), **1.** (*φονικός*) koji ubistvu pripada, koji ubistvo kazni, *νόμοι, θεσμοί*, slič. *πειρατήρια*, v. r. **2.** ubojit, krvolok, poguban. **3.** krvav.

φονο-λιβής, 2. (*λείβω*), *poet.* krvni, krvav.

φονό-ρυτος, 2. *poet.* koji krvlju teče, krvni.

I. **φόνος**, *ὁ*, takođ. u plur. (o više njih i jednom) (osn. *φεν*), **1.** ubistvo, umorstvo, krvoproliće, pokolj, posjeka, aps., *δημόλευστος* smrt kamenovanjem, *πατρῷος* svoga oca, ili *τινός* (gen. subj. i obj.), *φόνος ἐγένετο ἀμφοτέρων πολύς* na obje strane mnogo je poubijano, mnogo je krvi teklo, takođ. *ἐξ ἀμφοτέρων* s obje strane konjanikâ i pješakâ, *κατά τι* u što. **2.** osob. *poet.* a) mač, koplje ubojito. b) uzrok ubistvu (Od. 21, 24). c) ubistvom prolivena krv, krv od žrtve, *φόνου σταγόνες* kaplje krvi iz rane, *ἐν φ.* u krvi, *φόνος αἵματος*, po sholijastu: krvavo umorstvo, krv poklanih zvjerova. d) mjesto umorstva, okaljano nazočnošću krvnika, Eur. I. T. 1177. Stoga *φόνον φεύγειν* poradi počinjenoga ubistva bježati, t. j. u zatočenje, čim bi u herojsko doba ubojica krivnju za kazan okajao.

II. **φόνος**, *ὁ* (sr. *εὐ-θενέω*), *ep.* mnoštvo, gruda, *αἵματος*.

φονώσαισι, *poet.* = *φονώσαις*, part. prez. od *φονάω*, v. r.

φοξός, 3. *ep.* šiljast, zašiljen, *τὴν κεφαλήν* šiljaste glave.

φορά, *ἡ*, **1.** (*φέρω*), a) nošenje, napose: namirivanje, plaćanje, danak, *τῶν χρημάτων* novčani porez. b) proizvođenje, sjetva, obilje, *τινός*. **2.** (*φέρομαι*), kretanje, gibanje, *motus*, *αἵματος* gubitak krvi. **3.** pren. a) tijek stvarî, usud. b) goropad, žestina, strast.

φοράδην, adv. (*φέρομαι*), **1.** noseći, *ἐκκομίζειν* na nosilima iznijeti. **2.** brže bolje, hitro, odmah.

φορβάς, *άδος, ἡ*, ponajv. *poet.* **1.** (*φέρβω*), koji hrani, hranitelj. **2.** (*φέρβομαι*), koji na paši, među stadom pase.

φορβή, *dor.* **φορβά**, *ἡ* (*φέρβω*), *ep. jon.* i *poet.* paša, krma, hrana.

φορεῖον, *τὸ* (*φορέω, φέρω*), *poz.* nosila, u Grkâ samo za bolesnike, a kod Rimljana redovno upotrebljavana. Nosila su ih po četiri, šest ili osam robova.

φορεύς, *ep.* *ῆος, ὁ* (*φέρω*), *ep.* i *poz.* nosilac (kod žetve).

φορέω, v. *φέρω*.

φορηδόν, *poz.* adv., noseći, nošeno, kao svežanj.

φόρημα, *τὸ*, **1.** nakit, *τινός*. **2.** breme, teret.

φορήμεναι, v. *φορέω* pod *φέρω*.

φορητός, 3. i 2. *poet.* i *poz.* koji se može nositi ili podnositi.

Φόρκυς, *ῦνος* i *υος, ὁ*, **1.** sin Pontov i Gejin,

otac Grajâ i Gorgonâ, bog ukočenih grebenova i valova. Po njemu se jedan zaton na sjev. obali Itake zvao **Φόρκυνος λιμήν**. **2.** inače lično ime.

φορμηδόν (φορμός), adv., u n a k r s t, hrpimice, zapr. na način pletena pokrivala: uzduž i poprijeko.

Φορμίαι, αἱ, *Formiae*, grad u Laciji.

φόρμιγξ, ιγγος, ἡ, *ep.* i *poet.* forminga, c i t a r a, slična harfi, sa žicama, po kojima se udaralo perom (πλῆκτρον); od κίθαρις razlikuje se samo veličinom.

φορμίζω, *ep.* i *bukc.*, fut. *dor.* -ίξω, udarati u citaru.

φορμίσκος, ὁ, dem. od φορμός.

Φορμίων, ωνος, ὁ, sin Asopijev, vojvoda atenski u prvim godinama Peloponeskoga rata, pod Potidejom, Samom, Naupaktom.

φορμός, ὁ (φέρω), **1.** pletena k o š a r a, *corbis.* **2.** mjera žita, otprilike = μέδιμνος = 52·5 l. **3.** rogožina.

φορολογέω, *poz.* pobirati porez, carinu, danak. Od

φορο-λόγος, ὁ, *poz.* pobirač poreza, poreznik.

φόρον, τὸ, lat. *forum*; Ἀππίου φόρον = *forum Appii*, isp. Ἄππιος, N. T.

φόρος, ὁ (φέρω), d a n a k, carina, porez.

φορός, 2. povoljan, pogodan; silan, žestok.

φορτηγέω (-γός bremenoša), *jon.* i *poz.* breme nositi, otpravljati.

φορτηγικός, 3. i φορτηγός, 2. *poz.* i *poet.* koji pripada nošenju tovara, πλοῖον tovarna lađa, prijehod; *poet.* ὁ φορτηγός bremenoša.

φορτίζω, *poz.* tovariti.

φορτικός, 3., adv. **-κῶς**, kompar. -κώτερον (φόρτος), d o s a d a n, hvališa, b e z o b r a z a n, prost, zdepast. S u p s t. τὰ φ. budalaštine, prostote.

φορτίον, τὸ, i *ep. jon. poet.* i *poz.* **φόρτος**, ὁ (φέρω), t o v a r, b r e m e, prtljag, teret, sila, osob. u plur. tovar, roba, ἅμαξα φορτίων teretna kola.

φορτίς, ίδος, ἡ (φόρτος), naime νηῦς, *ep.* i *poz.* prijehod, tovarna lađa.

φόρτος, ὁ, v. φορτίον.

φορτοφορέω, *poz.* (φορτο-φόρος) = φορτηγέω.

φορύνω, *ep.* i **φορύσσω**, *ep.* (isp. φύρω), prljati, kaljati, τινί čim.

φορυτός, ὁ, *poet.* i *poz.* smeće, kao: slama, granje, pljeva, m j e š a v i n a, izmet.

Φούλβιος Φλάκκος, ὁ, *Fulvius Flaccus*, konzul g. 125. (*var. l.*).

Φοῦνδοι, οἱ, *Fundi*, grad u Laciji, s. Fondi. Adj. Φουνδανός, 3.

φόως i **φόωσδε**, v. φῶς.

Φράγγοι i **Φράγκοι**, οἱ, *poz.* Franci.

φράγδην, adv., *poz. ep.* za obranu, za zaštitu.

φραγέλλιον, τὸ, N. T., i φραγελλόω, N. T., lat. *flagellum* i *flagello.*

φράγμα, τὸ, i **φραγμός**, ὁ (φράσσω), zatvoranje, t. j. **a)** (φραγμός) začepljivanje. **b)** ograda, p l o t.

φράγνυμι, v. φράσσω.

φραδή, ἡ, *poet.* spoznaja, objava, natucanje.

φραδής, 2. samo Il. 24, 354, i *ep.* **φράδμων**, 2. p a m e t a n, razuman, razborit, pažljiv, t. j. koji sve točno opazi i lako prepozna.

φραδμοσύνη, ἡ, *ep.* razboritost, uviđavnost, lukavstvo.

φράζω, *bukc.* φράσδω (osn. φραδ), **I. akt.**, fut. φράσω, aor. 1. ἔφρασα, *ep.* φράσα, i *ep.* aor. 2. red. (ἐ)πέφραδον, imper. πέφραδε, inf. πεφραδέμεν i πεφραδέειν, objašnjavati, **1.** j a v l j a t i, **pokazivati,** nagovijestiti, natuknuti, dati motriti, **kazivati,** opisivati, tumačiti, objaviti, očitovati, obećavati, odrediti, uputiti (Od. 10, 549), svjetovati (Sof. El. 198), zapovijedati, nalagati, označiti (Il. 23, 138; Od. 11, 22), uop. (λόγῳ) reći (ali ovo nigda u Hom.), aps. i τί, ili περί τινος o kom, πρός σου tebe radi, takođ. τῆς μητρὸς ἐν οἷς νῦν ἐστιν = τῆς μητρὸς τὴν τύχην, ili s inf., ὅπως, ὅτι, neupr. zav. rečen., i to τινί komu, čim, διά τινος čim. **2.** m i s l i t i, izmišljati, aps. ili τινά.

II. med.-pas. φράζομαι, osob. *ep. poet. jon.*, fut. φράσσομαι i φράσομαι, aor. med. (ἐ)φρασσάμην i (ἐ)φρασάμην, konj. φράσσομαι i φράσσεται, opt. 3. pl. φρασσαίατο, pas. ἐφράσθην i perf. πέφρασμαι (oba u akt. znač.), **1.** u sebi razmatrati, p r o s u đ i v a t i, **promišljati,** za što brinuti se, τί što, πρὸς ταῦτα po čem, ἀμφί τινι o čem, i to sa sl. εἰ da li, ἤ — ἤ, ὅπως, ὡς, μή (da li ne, t. j. čuvati se, da ne), ili s ἀμφίς ne biti istoga mišljenja, nesložno misliti (Il. 2, 14). **2.** i z m i š l j a t i, s n o v a t i (Od. 2, 367), **smišljati,** odlučiti, kaniti prirediti (Il. 23, 126), dosuditi, τί, i to τινί komu. **3.** uop. držati na oku, **opažati,** gledati, s p o z n a t i, sa i bez ὀφθαλμοῖσιν vidjeti, pren. razumjeti, τί ili inf., takođ. τί τι što kao što razbirati.

Φραόρτης = Fravartiš, otac Dejoka medijskoga.

φρασί(ν), *dor.* (i *staroat.*) = φρεσίν, v. φρήν.

φράσις, εως, ἡ, *poz.* izričaj, govor, jezik.

φράσσω (t. j. φράκjω, osn. φρακ, φαρκ zatvorati, lat. *farcio, frequens*), fut. akt. φράξω, med. φράξομαι, aor. akt. ἔφραξα, med. ἐφραξάμην (katkad s var. φάρξω, ἔφαρξα i t. d.), perf. pas. πέφραγμαι, aor. pas. ἐφράχθην, *poz.* ἐφράγην, pored *poz.* φράγνυμι i *poet.* φάργνυμι (Sof. Ant. 235 treba čitati δεδραγμένος, *tenax*), **1. akt.** o g r a đ i v a t i, opkoliti, z a g r a d i t i, zajaziti, osob. **a)** za zaštitu, stoga: o b z i d a t i, štititi, čuvati. **b)** z a t v o r a t i, začepiti, τὸ στόμα, ναῦς pokriti ih pokrovima za zaštitu (da se odbiju neprijateljske strijele), i to τινί čim, na pr. σχεδίην ῥίπεσσι čamac začkati šibljem (Od. 5, 256), ili ἐπάλξεις ῥινοῖσι βοῶν prsobrane okružiti kožnatim štitovima, t. j. ispuniti rupe, koje su u njima nastale, slič. τὰ γέρρα ograditi se štitovima (Her. 9, 61), ili δόρυ δουρί koplje stisnuti

do koplja. U pas. **πεφραγμένος a)** spremljen, zaštićen; napose ἵπποι ljuskavim oklopima zaštićeni. **b)** za lađe: natkrite. **2. med. a)** ograditi se. **b)** nešto (τί) od sebe ograditi, opkopati, zatvorati, takođ. περί τι oko čega (svoga) utvrde podići.

φραστήρ, ῆρος, i *poet.* φράστωρ, ορος, ὁ (φράζω), savjetnik, tumač, τινός, oznaka spartanskih σύμβουλοι (v. r.), φ. ὁδῶν kažiput, kazivač putova.

φράτηρ, ερος, *poz.* φράτωρ, ορος, ὁ (lat. *frater*, brat), član plemenske zadruge φρατρία, v. r.

φρατρία, ἡ (φράτηρ), zapr. bratstvo, pak: zadruga, pleme, rod, fratrija (podrazred od φῦλον, φυλή). U doba Solonovo bilo je 12 fratrija u Ateni, po tri u svakoj od četiri file, a svaka je imala po 30 γένη. Kako su s njima u svezi bila *sacra gentilicia*, kod kojih su samo građani mogli učestvovati, tako su te fratrije bile najprikladnije da paze na čistoću podrijetla i da vode matice rođenih.

φρατρί-αρχος, ὁ, predstojnik fratrije.

φράτωρ, ορος, v. φράτηρ.

φρέαρ, ατος, τὸ, *ep.* **φρεῖαρ,** pravo **φρῆαρ,** τὸ, bunar, kladenac, čatrnja, ždrijelo.

Φρεάρριος, ὁ, stanov. atičke općine (δῆμος) Frearā, koja je pripadala leontidskoj fili, s gen. τῶν δήμων općinar iz fr. općine.

φρεᾱτία, ἡ, vodovod, sprema za vodu.

Φρεαττύς, mjesto na obali Pirejevoj; τὸ ἐν Φρεαττοῖ δικαστήριον sudbeni sto za ubojice.

Φρέγελλα, ἡ, *Fregellae* u Laciji, sada Ceperano.

φρεῖαρ, v. φρέαρ.

φρεναπατάω, N. T. zaluđivati, zavoditi.

φρεν-απάτης, ὁ, N. T. zavodnik.

φρεν-ήρης, 2. (φρήν i osn. ἀρ, ἀραρίσκω), *jon. poet.* i *poz.* koji je pri sebi, razuman, mudar, u Her. svagda s οὐ = φρενοβλαβής.

φρενῑτιάω (od φρενῖτις ludilo, vrućica), *poz.* u vrućici buncati.

φρενο-βλαβής, 2. (βλάπτω), *jon. poet.* i *poz.* lud, bezuman.

φρενο-δαλής, 2. *poet.* koji pamet muti ili zanosi.

φρενόθεν (φρήν), *poet.* adv., od pameti (dalje), τόσσον ἐπ' ἀριστερὰ ἔβας s part. toliko si s pameti nalijevo zabludio, te — (inf.).

φρενο-μανής, 2. (μαίνομαι), *poet.* oduševljen, zanesen.

φρενο-μόρως (?) νοσεῖν, *poet.* adv., od uma bolovati, duševno bolestan biti; možda φρέν' ἀμόρως.

φρενο-πληγής, 2. *poet.* koji zatravljuje, opčinjava.

φρενό-πληκτος, 2. i **-πλήξ,** -πλῆγος, *poet.* zaluđen.

φρενο-τέκτων, ονος, 2. koji duhom gradi, tvaralačke mašte (gen.).

φρενόω (φρήν), umudravati, karati, putiti, učiti, τινά, i to εἴς τι (k) čemu, na što, ἔκ τινος iz čega, τινί čim.

φρεν-ώλης, 2. *poet.* pomućene pameti, lud.

φρέω, puštati, samo δια-, εἰς- (ἐκ-), v. r.

φρε-ωρυχέω, kopati bunar.

φρε-ώρυχος, ον, kopač studenca.

φρήν, φρενός, ἡ, dat. plur. *poet.* takođ. φρασίν, obič. φρεσίν, **1.** plur. opona, preponka, što plemenitije dijelove u tijelu, srce, plućice, jetru rastavlja od ostale utrobe, kao sjedište svega duševnoga rada, svijesti i mišljenja. **2. a)** sing. **mišljenje,** suprotno: **θυμός,** volja, sjedište života, uzrok životu, napose duševnomu, duševna snaga; stoga: srce, duša, duh, um, razum; κατὰ φρ. καὶ κατὰ θυμόν u srcu i u duši. **b)** plur. misli; pamet, pamćenje.

φρήτρη, ἡ, *ep. jon.* i *poz.*, *ep.* dat. φρήτρηφιν = φρατρία, v. r.

φρικαλέος, 3. *poet.* = φρικώδης.

φρίκη [ῑ], ἡ (φρίσσω), groza, jeza, ježnja, užas, osjećanje najdubljega počitanja, aps. ili πρός τι.

φρικτός, 3. (φρίσσω), *poz.* i

φρικώδης (εἶδος), 2. grozan, strašan, da se kosa ježi (φρίκη), (kad se približujemo nečemu, što u nama budi jezu i najdublje počitanje), u zlom smislu: užasan.

Φρικωνίς, ἡ, pridj. gradu Kimi po gori Frikionu u Lokridi, gdje su se Eoljani po priči najprije nastanili.

φριμάσσομαι, dep. med., aor. inf. φριμάξασθαι, *jon.* i *buk.* dahtati, brektati i skakati, biti nemiran.

φρίξ, φρῑκός, ἡ (φρίσσω), *ep.* lelijanje morsko.

Φρίξα, ἡ, u Her. **Φριξαί,** αἱ, grad u Trifiliji na Alfeju, sada Paleofanaro.

φρίσσω, poslije **-ττω,** osob. *ep.* i *poet.*, aor. ἔφριξα, perf. πέφρῑκα, *poz.* plpf. ἐπεφρίκει, adj. φρικτός, **1.** zapr. hrapav i neravan biti, stršiti, ježiti se, kostriješiti se, τινί od čega, τί na čem. **b)** drhtati, osob. od zime, pa uop. trnuti, tresti se, prepasti se, upropastiti se, upanjiti se, aps. πεφρικώς u strahu, ili τινά, τί od koga, čega, takođ. ἔρωτι od miline drhtati (Sof. Aj. 693).

φροιμιάζομαι, φροίμιον, v. προοιμ.

φρονέω (φρήν), prosti glagol samo u akt. (isp. καταφρονέω): φρονήσω, ἐφρόνησα, πεφρόνηκα (νοεῖν duhom opažati, γιγνώσκειν ćutilno opažanje, uop. αἰσθέσθαι, a φρονεῖν je čitavo osjećanje duševno, samosvijest, mišljenje i t. d.), stoga **1.** pri sebi ili pri svijesti biti, **misliti,** promišljati, razumjeti, vidjeti, shvatiti, spoznati, uop. svijestan, pametan, razborit, razuman biti, pametno vladati se, aps. φρονέων razborito, οὐ φρ. ne znati što se radi, ili s adv. ἱκανῶς περί τινος dosta jasno suditi o čem, ili τί razuman biti, u svoj razbor pouzdavati se, osobito mudar biti, slič. μηδ' ὁτιοῦν posve nerazborit biti, ali μηδὲν φρ. τινί u što ništa se ne razumjeti, ili s ὅτι, ὡς, ili zavis.

rečen. **2.** (ἐν θυμῷ i slič.), misliti, osjećati, mnjavati, namjeravati, na pameti imati, naumiti, htjeti, nadati se, očekivati, τὰ φρονέων ἵνα, *ea mente, ut;* izmišljati, misliti na što, s inf.; za stvari: namjera je čemu, da, i t. d., aps. osob. s adv. εὖ zdrave pameti, razuman, razborit, obrazovan biti, no takođ. (ali ne u Hom.) dobro misliti, aps. i τινί komu, τὰ σά tebi, slič. καλῶς razborit biti, a κακῶς ludo, zlo misliti ili željeti, o zlu raditi (Il. 16, 701), τινί, i μὴ κατ' ἄνθρωπον misliti, da si više od čovjeka, tako i ὑπὲρ ἄνθρωπον, a μετρίως čedan biti, ili s neutr. adj. ἀγαθά plemenito, dobro misliti, dobro svjetovati, ἀταλά veseo biti (Il. 18, 567), ἐφημέρια samo na danas, t. j. prosto misliti, τὰ ἀμείνω boljih načela držati se, na boljoj strani biti, πύκα razborito misliti (Od. 9, 445), mudar biti, μέγα φρ. ohol biti, pun prkosa ili hrabrosti biti, mnogo sebi utvarati, aps., ili τινί, ἐπί τινι poradi čega, na što, ili ὅτι, πλεῖον pametniji biti, μεῖζον (na) uzvišenije misliti, μικρόν ponizan biti, ἴσον, ταὐτό slagati se, složan biti (Her. 5, 3, 72), napose atički izričaj za političke istomišljenike: za čijom strankom pristajati, tako i τά τινος φρ. držati s kim, a χωρίς τινος φρ. u drugom smislu raditi, ἀμφὶς φρ. ne slagati se, drukčije misliti; koje τί, na pr. τὰ ἅ njegovo mišljenje prihvatiti ili slijediti, takođ. τινὰ ὥς s part., περί τινος, εἴς τινα prema kome, ili inf., akuz. s inf., ὡς.

φρόνημα, τὸ, i **φρόνησις,** εως, ἡ, **1.** (φρόνησις) **a)** mišljenje, pamet, razum, razboritost, mudrost, ἡ ἐν τῷ παντὶ φρ. razum u vasiljenoj. Napose više konkr. (φρόνημα) misao, osnova, namjera. **b)** *jon.* takođ. osjećanje. **2.** ćud, mišljenje, **a)** u dobrom smislu: samosvijest, štovanje samoga sebe, pouzdanje, ponos, srce, hrabrost, ὑπὸ φρονήματος kod tolike samosvijesti. **b)** u zlom smislu: utvaranje, oholost, nadutost, φρονήματι iz oholosti, ali takođ. s ponosom, ἐν τῷ φρ. εἶναι s inf. s ponosom nadati se, da.

φρόνιμος, 2. (φρόνις), adv. **-ίμως,** i *poet.*, od part. prez. od φρονέω, **φρονούντως,** pametan, razuman, razborit, περί τινος, περί τι, ἔν τινι kod čega, u čem. Supst. τὸ φρόνιμον razum, razboritost.

φρόνις, ιος, ἡ, *ep.* (φρήν), obavijest, opažanjem stečeno znanje.

φροντίζω, fut. φροντιῶ (-ιοῦμαι samo Eur. I. T. 343), aor. akt. ἐφρόντισα, perf. πεφρόντικα, *poz.* πεφροντισμένος (naučen), adj. verb. φροντιστέον, na što misliti, promišljati, napose: na govor pripravljati se, brinuti se, u brizi biti, starati se, mariti, paziti na što, aps. τὸ πεφροντικός briga, ili τί nastojati oko čega, razmišljati, ili τινός, περί, ὑπέρ τινος za što ili za koga ili sa ὅπως, μή, εἰ, πότερον, ὡς s part. ili zavis. rečen.

φροντίς, ίδος, ἡ (φρήν, φρονέω), razmišljanje, promišljanje, obzir, obziranje, briga, aps. ὑπὸ φροντίδων od brigâ, ὁ ἐπὶ τῶν φρ. koji se duboko zamislio, οὐ φροντίς τινί (ἐστι) nekoga nije briga, nekomu je svejedno, netko ne mari, ili τινός, περί τινος za koga ili što, πρός τινα prema kome.

φρόντισμα, τὸ, *poet.* i *poz.* izmišljeno.

φροντιστήριον, τὸ, *poet.* i *poz.* mjesto za razmišljanje, mislionica, šaljiva oznaka za školu sofistâ.

φροντιστής, οῦ, ὁ (φροντίζω), mislilac, istraživalac, ispitač, τινός o čem, ali τί što se čega tiče.

φροντιστικῶς, adv. (od *poz.* φροντιστικός, 3. koji razmišlja, zamišljen), brižno, sa saučešćem.

φροῦδος, 3. i 2. (πρὸ ὁδοῦ), *poet.* i *poz.*, obič. samo u nom. sing. i plur., jednom i u gen., dalje (putem), φρ. προφέρων otide zanoseći ih sa sobom; pren. **a)** nestao. **b)** uzaludan, bez koristi. Aps. ili ἔκ τινος, i to εἴς τι za što.

φρουρά, *jon.* **-ρή,** ἡ (προ i osn. ϝορ, isp. II. οὖρος i ὁράω), **1.** obziranje, straža, straženje, takođ. tamnica. **2.** vojska u tvrđavi, posada. **3.** u Lakedemonjana takođ.: vojska, vojnica.

φρουραρχία, ἡ, zapovjedništvo u tvrđavi.

φρούρ-αρχος, ὁ (ἄρχω), zapovjednik straže, vojske, posade, tvrđave.

φρουρέω (φρουρός), φρουρήσω i t. d., aor. pas. ἐφρουρήθην, fut. med. φρουρήσομαι kao pas., *custodio*, **1.** intr. stražu čuvati, stražiti, straža, posada biti, aps. οἱ φρουροῦντες *praesidium*, straža, vojska u tvrđavi, posada; paziti, sa ὅπως. **2.** tranz. čuvati, štititi, zaklonjati, τινά, τί; φρουρούμενον ἔχειν τινά ili τί koga ili što kao taoca imati u vlasti; pak: paziti na što, τί, dužnost (χρέος) ispunjavati.

φρούρημα, τὸ, *poet.* što je pod stražom, što se čuva, βουκόλων φρουρήματα štićenici pastirâ u toru; straža.

φρουρικός, 3. (φρουρά), koji služi za stražu, posadu, τὸ φρ. straža, posada.

φρούριον, τὸ (φρουρός), **1.** tvrđava, grad. **2.** straža, posada.

φρουρίς, ίδος, ἡ (φρουρός), stražarska lađa.

φρουρός, ὁ (v. φρουρά), stražar, čuvar, nastojnik; u plur. vojska, posada.

φρύαγμα, τὸ, **1.** dahtanje konjâ, brektanje, često u plur. **2.** pren. obijesno vladanje, oholost.

φρυάσσω, obič. med. -ομαι (srod. βρύω, βρυάζω), *poz.* dahtati, brektati, bješnjeti, goropaditi se.

φρύγανα, τὰ (φρύγω), sitna, suha drva, granje, suvad, šušanj.

φρυγανίζομαι, suvad kupiti. Otd.

φρυγανισμός, ὁ, sabiranje suvadi, i

φρυγανιστήρ, ῆρος, ὁ, sabirač suvadi.

Φρυγία, *jon.* **-ίη,** ἡ, Frigija, najzapadnija pokrajina unutrašnje Azije, i to i jedan kraj na

Helespontu (*Φρ. καθύπερθε* ili *Τρωάς*, poslije Mala Frigija), i jedan dio potonje Bitinije na Sangariju s jednim dijelom potonje Velike Frigije. Stanov. **Φρύξ**, *υγός, ὁ,* **Φρύγες** *οἱ ἀμφότεροι* stanovnici obiju Frigija (Velike i Male). Adj. **Φρύγιος**, 3. frigijski, na pr. *αὐλός*, jer je frula azijsko glazbalo izumljeno od Marsije; takođ. trojanski, jer se Troadu često mislilo pod Frigijom. Adv. **Φρυγιστί** po frigijskom napjevu.

Φρύγια, *τά*, mjesto između Atene i Aharne.

φρύγω, i *buk.* *φρύττω, φρύξω, ἔφρυξα, πέφρυγμαι*, aor. pas. *poz.* *ἐφρύχθην* i *ἐφρύγην*, adj. verb. *φρυκτός* (lat. *frigo*), pržiti; *ἐρετμοῖσι* (Her. 8, 96), jer će vatru naložiti drvima od vesala.

φρυκτός, **1.** (*φρύγω*), pržen. **2.** supst. *ὁ*, oganj, zublja, smolenica, *πολεμίων* o dolasku neprijateljâ.

φρυκτωρέω (*φρυκτωρός*), smolenicama javljati.

φρυκτωρία, *ἡ* (*φρυκτωρός*), javljanje smolenicama.

φρυκτώριον, τὸ, poz. mjesto, gdje stoji stražar sa smolenicama (*φρυκτωρός*). Od

φρυκτωρός, *ὁ* (*φρυκτός*, II. *οὖρος*), stražar, koji daje vatrom znak, stražar sa smolenicama.

φρύνη, ἡ, poz. žaba krastača.

Φρῦνις, *ὁ*, iz Lezba, oko g. 415. pr. Is., koji je u glazbi uveo novost tim, što je povećao broj žica i time umekšao sviranje.

Φρύνιχος, *ὁ*, **1.** atički pjesnik žalosnih igara, učenik Tespisov, dobio g. 511. jednim komadom pobjedu, uveo pored kolovođe jednoga glumca, dakle dijalog (u trohej. tetrametru), ali je lirski elemenat bio pretežniji; po njegovim *Φοίνισσαι* izradio je Eshil svoje *Πέρσαι* (o *Μιλήτου ἅλωσις* v. Her. 6, 21); još g. 476. radio je za pozornicu te je umr'o valjada u Siciliji oko g. 470. **2.** pjesnik starije atičke komedije, od svojih drugova često ismjehivan: *πτήσσει Φρ. ὥς τις ἀλέκτωρ;* cvjetao oko g. 436.—405. **3.** sin Stratonidov, iz atičke općine (*δῆμος*) Dejrades, vojvoda i demagog za Peloponeskoga rata.

φρῦνος, ὁ i *ἡ, poet. poz.* = *φρύνη*.

Φρυνώνδας, *ου, ὁ*, neki lupež u Ateni, na zlu glasu sa svoje zloće.

φῠγᾰδε (*φυγή*), *ep.* adv., u bijeg, na bijeg.

φυγαδεία, ἡ, poz. progonstvo. Od

φυγαδεύω, protjerati, prognati (iz zemlje).

φῠγᾰδικός, 3., adv. *poz.* *-ῶς*, koji se tiče prognanika (*φυγάς*), *φ. προθυμία* strast prognanička, fanatizam prognanički.

φῠγᾰδο-θήρας, *ου, ὁ, poz.* koji lovi prognanike.

φυγ-αίχμας, ὁ, poet. koji bježi od rata, rđa, kukavica.

φυγ-αρχέω, poz. koji bježi od državnih službi, koji im se uklonja.

φυγάς, *άδος, ὁ, ἡ* (*φεύγω*), bježeći, sa i bez *ἀνήρ* bjegunac, prebjeg, uskok, prognanik, aps., ili *τινός* čiji ili koje zemlje, takođ. *τῆς πονηρίας* prognanik zlobe, slič. *ὁ φ. τῆς ἑαυτοῦ ἀρχῆς* sa svoga gospodstva protjerani, no takod. *ἀπό, ἔκ τινος* odakle, *παρά τινος* od koga.

φυγγάνω, *poet.* = *φεύγω*, v. r.

φύγδα, poet. adv., bježeći.

φυγή, *dor.* **-γά**, *ἡ* (*φεύγω*), **1.** **bijeg**, bježanje, izbjegavanje, lijek (Sof. Ant. 360), aps. *φυγῇ* (*-ᾷ*), i *ἐν φυγῇ, φυγαῖσιν* bježeći, (naglim) bijegom, *φυγὴν ποιεῖσθαι, εἰς φ. καταστῆναι* i slič. bježati, ili *τινός* čiji, od čega, ili *ἀπό, ἔκ τινος* odakle, *ἐπί τινος* kamo. **2.** takođ. u plur. **zatočenje**, progonstvo, *ἔκ τινος*. **3.** konkr. **a)** *φυγή* i *φυγαί* = *φυγάδες* prognanici, *ὑπό τινος*. **b)** boravište u progonu, utočište, *ἔν τινι*.

φυγομαχέω (*φυγό-μαχος*), *poz.* boj, bitku izbjegavati.

φυγό-μᾰχος, 2. koji izbjegava boj, plašljiv, kukavica.

φυγο-πτόλεμος, 2. *ep.* mj. *φυγοπόλ.*, koji se rata boji, rđa, kukavica, strašivica, ratna povukuša.

φυέν, φυῆναι, poz. aor. = *φῦναι*, v. *φύω*, 2.

φύζα, *ἡ, ep.* **1.** prepadanje. **2.** bijeg. Otd.

φυζανικός, 3. *ep.* i **φύξηλις**, *ιος, ὁ, ἡ* (*φεύγω*), *ep.* plašljiv, kukavica.

φυή, *dor.* **φυά**, *ἡ, ep. poet.* i *poz.* (*φύω*), rast, stas, struk, osob. lice, obličje.

φῡκιόεις, *εσσα, εν, ep.* i *buk.* pun travuljine, haluge. Od

φυκίον, τὸ, obič. u plur., haluga, korov; takođ. rumenilo (za ličenje lica). Demin. od

φῦκος, *εος, τὸ* (*φύω, πέφυκα*), *ep.* i *poz.* **1.** haluga, travuljina, *fucus*. **2.** rumenilo (mast).

φυκτός, 3. (*φεύγω*), komu se može uteći; *οὐκέτι φυκτὰ πέλονται* ne da se više uteći.

φυλάζω, poz. dijeliti na plemena (*φυλαί*).

φῠλᾰκή (*φυλάσσω*), **straža**, t. j. **1.** straženje, čuvanje, nadziranje, zaštićivanje, zaštita, aps., ili *τινός, περί τι, ὑπέρ τινος*. Napose **a)** stražarska služba, noćna straža, *φυλακὴν φυλάσσω* stražu čuvati, stražiti; takođ. vrijeme, u Grkâ tri noćne straže, a u Rimljana i Arijana pak i u drugih Grka četiri. Stoga u Ksen. *ἀμφὶ τὴν τελευταίαν φ.* znači u trećem dijelu noći, a u Arijana *φυλακὴ ἡ πρώτη* doba od 6—9 sati uveče. **b)** pren. budnost, opreznost, zaklon, brižljivost, stoga *διὰ φυλακῆς* iz opreznosti, *φυλακὴν ἔχειν* čuvati se, paziti, *τινά* na koga, *τινός* na što, *ἐν φυλακῇ ἔχειν τι* nešto (strogo) čuvati, pridržati, *διὰ φυλακῆς ἔχων* oprezno, *ἐν φυλακῇσι* ili *πολλῇ φυλακῇ εἶναι* čuvati se, budnim okom paziti, *φυλακὴν ποιεῖσθαι* ili *ποιεῖν* čuvati (se), *ἰσχυρὰς φυλακὰς ποιεῖσθαι* strogu stražu čuvati, dobro paziti, veoma oprezan biti, ili *τινός* čija, na što, na pr. *ἔργων φυλακῇ* opreznošću dokazanom djelima, *ἡ τῶν χρημάτων φ. ἀκριβεστάτη γίγνεται* veoma dobro gospodariti novcem, ili *περί τινος* za što, *περί τινα*

za koga, πρός τινα ili τι od koga ili čega, τινί čim, ili takođ. inf. **2.** stražar, straža, vojska, posada, napose: vojska ili brodovlje za motrenje, i to τινός čija, ἔν τινι ili κατά τι gdje, ἐπί τινος kod čega, φυλακὰς καθίστασθαι straže postaviti, posadu metnuti, φυλακαὶ ἐγένοντο postavljene su straže. **3.** mjesto straže, tamnica, zatvor, ἐν φ. ποιεῖσθαί τινα koga zatvorati, ἐν φ. ἔχειν u zatvoru držati, φυλακῇ τηρεῖσθαι biti u zatvoru.

Φυλάκη, ἡ, grad u tesalskoj Ftiotidi, na sjever. obronku Otrisovu, kod sadašnjega Ghideka. Stanov. ὁ **Φυλάκιος**.

Φυλακίδας, ὁ, glasoviti istmički pobjednik iz Egine.

φυλακίζω, N. T. bacati u tamnicu.

φυλακικός, 3. = φυλακτικός.

φυλακίς, ίδος, ἡ, fem. za φύλαξ.

φύλακος, ὁ, (*ep.*) *jon. buk.*, i **φυλακός**, ὁ, *ep.* = φύλαξ.

φυλακτέος, 3. (φυλάσσω), koji treba da se čuva, na koga se treba obzirati, φυλακτέον τινί netko se mora čuvati, paziti, τινά, τί.

φυλακτήρ, ὁ, v. φύλαξ.

φυλακτήριον, τὸ, stražarsko mjesto, straža, pren. zaštita, zapis, aps. i τινός.

φυλακτικός, 3., adv. -κῶς (φυλάσσω), koji dobro čuva, oprezno štiti, uop. oprezan, aps., i τῶν ὄντων koji svoje zna sačuvati.

φύλαξ, ακος, ὁ i ἡ, dat. pl. *poet.* φυλάκεσσι (φυλάσσω), **1.** stražar, stražarica, čuvar, zaštitnik, nastojnik, nadzornik, motrilac, pazitelj, uop. što je određeno za straženje, aps. i τινός. Takođ. kao apoz. uz ἀνήρ, ili uz λόγος; odjeli u pričuvi. **2.** straža (postavljena), momak na straži ili od posade. U plur. **a)** straže, vojska u gradu ili tvrđavi, posada. **b)** tjelesna straža, pratnja, φύλακες ἐφ' ἵππων tjelesni stražari na konju.

φύλαξις, εως, ἡ, *poet.* straženje, čuvanje.

φύλ-αρχος, ὁ (ἄρχω), **1.** načelnik jedne file. **2.** u Ateni 10 podzapovjednika konjaništva, po jedan za svaku filu, a nad njima su bila dva hiparha. **3.** *poz.* poglavica.

φυλάσσω, *at.* **φυλάττω**, fut. akt. φυλάξω, med. φυλάξομαι (i u pas. znač.), aor. akt. ἐφύλαξα, med. ἐφυλαξάμην, perf. akt. πεφύλαχα (var. i *poz.* πεφύλακα), med. i pas. πεφύλαγμαι, aor. pas. ἐφυλάχθην, adj. verb. φυλακτέον, *ep.* prez. inf. φυλασσέμεναι, aor. ind. φύλαξα, konj. φυλάξομεν mj. -ωμεν, *buk.* fut. ind. φυλαξῶ, *vigilo*,

I. akt. 1. intr. bdjeti, ne spavati, napose *excŭbo*, na straži biti, stražu čuvati, čuvar biti, za posadu služiti, φυλακὰς φ. stražariti, stražiti, νύκτα obnoć, preko noći, ἔν τινι u čem, ἐπί τινι na čem, περί τινι oko, kod čega. **2. akt. tranz.** i **pas. stražiti,** u zatvoru (δεσμοῖς i slič.) držati, čuvati, sačuvati; paziti, štititi, brinuti se, **spraviti,** *servo*, zadržati, čvrsto držati; motriti, opažati, na oku imati; pričekati (Dem. 4, 31), dočekati; vrebati (Il. 2, 251; Od. 4, 670), zapremati, zaposjesti; podsjedati, opkoliti. Aps., ili τινά, τί, na pr. οἶκον kuću čuvati, ne ostavljati je (Od. 5, 208), takođ. τί s part., ἀπό τινος od koga, τινί komu, čim, ἐπί τινος na čem, ili s inf. sa i bez ὥστε, i sa i bez τὸ, pa sa ὅπως, ὅπως μή, εἰ ili neupr. zavis. rečen. U pas. τὸ φυλαττόμενον zapremljeni dio, φυλάσσεσθαι παρά τινι trajno uz koga biti, držati se koga.

II. med. 1. = intr. aktivu, bdjeti, stražiti, τινί s kim. **2.** čuvati se, dobro paziti se, bojati se, izbjegavati, zapriječiti, aps. πεφυλαγμένος oprezan, i πεφ. εἶναι oprezan budi (Il. 23, 343), gdje inf. stoji mj. imper., ili τινά, τί koga, čega, takođ. = φροντίζειν s τινός koga čuvati, štedjeti, ili ἀπό τινος, πρός i περί τι čega, od čega, ἔργῳ doista, ὅτῳ pri čem, ἐν αὐτῷ u sebi, ili s inf. sa i bez τὸ, akuz. s inf., part., tim što, ili s μή, ὅπως μή, ὡς μή, ὥστε μή. **3.** kod sebe čuvati, zadržati, τί.

φυλέτης, ὁ (φυλή), od iste file, suplemenik.

Φυλεύς, ὁ, *poet.* gen. έος, akuz. *ep.* ῆα, sin Augijin. Kad Augija nije htio Heraklu da dade platu za čišćenje staja, uzmu Fileja za sudiju, i on dade Heraklu pravo, čega radi je iz Elide protjeran te pobjegne u Dulihij. **Φυλείδης**, ὁ, zove se po njemu njegov sin Meges.

φυλή, ἡ (φύω), **1.** pleme, plemenska zajednica, gradska općina, a te su u staro doba obič. bile osnova državâ. U Sparti ih je bilo tri, u Ateni isprva četiri i počevši od Klistena deset, u Perziji po Ksen. dvanaest, dok Her. nabraja samo deset, stoga **τῶν φυλῶν 'Ακαμαντίδης** pripadnik Akamantidske file među filama. **2.** po njima su se u ratu čete vrstale, stoga: odjel. **3.** u Rimljana *tribus*.

Φυλή, tvrđavica na međi Atike i Beotije, s. Fili, od Trasibula zauzeta, koji je odavde navaljivao na 30 silnika, stoga οἱ ἀπὸ Φ. koji su krenuli na tridesetoricu.

φυλίη, ἡ, *ep.* divlja maslina, po drugima: kupina.

φυλλάς, άδος, ἡ, *jon. poet.* i *poz.* kup lišća, lišće, šušanj, napose: šumnat gaj.

φύλλινος, 3. *buk.* i *poz.* od lišća napravljen.

φυλλό-κομος, 2. *poet.* gusto lisnat, s gustim lišćem.

φύλλον, τὸ (= **φύλjον**, lat. *folium*), list, plur. lišće. Otd.

φυλλορροέω, *poz.* gubiti lišće.

φυλλό-στρωτος, 2. *poet.* lišćem pokrit.

φυλο-βασιλεύς, έως, ὁ, kralj filâ, predstojnik filâ, sa sakralnim i sakralnopravnim funkcijama.

φυλοκρινέω (kao od φυλο-κρίνης, κρίνω), plemenske razlike praviti, za plemensko srodstvo pitati i po njemu suditi.

φῦλον, τὸ (φύω), *stirps*, što od prirode ide zajedno, dakle **1.** pleme, rod, koljeno, vrsta,

najvećma o živom, obič. u plur. o mnoštvu, koje pripada istoj vrsti. **2.** narodno pleme, narod. **3.** rod, porodica.

φύλοπις, ιδος, ἡ, akuz. -ιδα i -ιν, *ep. poet.* i *buk.* (od φῦλον i ὀπ-, *opus*, zapr. djelo plemena), borba narodâ, metež, bojna vreva, bitka, boj, pokolj, često uz πόλεμος, νεῖκος, ἔργον, takođ. uop. svađa.

φῦμα, τὸ (φύω), što izraste (na tijelu), čir.

φυξανορία, ἡ, *poet.* bježanje od ljudi.

φύξηλις, ιος, ὁ, ἡ, v. φυζακινός.

φύξιμος, 2 (φεύγω), *ep. poet.* i *poz.* koji može bježati, τινά od koga. Supst. (τὸ) φύξιμον zaklon, utočište, spas.

φύξις, ιος, ἡ, = φυγή, bijeg.

φύραμα, τὸ, *poz.* miješano, tijesto.

φῡράω, -άσω i t. d. (φύρω), gnjesti, kropiti, umijesiti, τί τινι komu što; takođ.: uprljati, τί τινι.

φύρδην, adv., pomiješano, preko reda, μάχεσθαι.

φύρω, aor. 1. *ep.* ἔφυρσα, konj. φύρσω, *poz.* ἔφυρα, i pravilno πέφυρμαι, ἐφύρθην, φυρτός, **1. akt.** i **pas.** *ep.* kropiti, poprskati, prljati, kaljati, τί. *Poz.* uop. umijesiti, pomiješati, sa i bez ἐν τῷ αὐτῷ pobrkati, osob. kapljevinu primiješati, i to τινί, τινός čim, u što; πεφυρμένως adv. *poz.* pomiješano, bez reda, bez izbora. **2.** med. sebi, za se pomiješati ili pobrkati.

φῦσα, ἡ, **1.** mijeh, mješina, duhalo. **2.** duhanje, **a)** vjetar, dah, φ. πυρός plamen. **b)** naduvanje, nadam. **3.** mjehur, posuda kao mjehur.

φυσαλίς ili φυσαλλίς, ίδος, ἡ, mjehur.

φῡσάω, fut. φυσήσω i t. d. (φῦσα), **1. akt.** duhati, naduhati, *flo*, τινί čim, ἔς τι u što, *inflo*, ἄνω i to πρός τι k čemu gore puhati, t. j. dati da uzvire, pustiti na nos i usta, mlazati, brizgati (Sof. Aj. 918), uop. **a)** duhati u koje glazbalo (τί), svirati. **b)** duhati u što, τὸ πῦρ. **c)** dahtati, brektati, hropiti, aps., ili αἷμα od želje za krvlju. **2. pas.** nadut, ohol biti, ἐπί τινι čega radi. Otd.

φύσημα, τὸ, **1.** dah, ujanje. **2.** duhanje, brizganje, bura. **3.** *poz.* naduveno, mjehur. **4.** pren. oholost, nadutost.

φυσητήρ, ῆρος, ὁ, *jon.* puhaljka, cijev.

φυσίαμα, τὸ, *poet.* duhanje, dahtanje, brektanje.

φυσιάω, *ep.* i *poet.* s *ep.* rastegn. part. prez. φυσιόων, duhati, dahtati, brektati, teško disati, zadihati se.

φῡσιγγόομαι (φῦσιγξ, mjehur), pas., srdit, razjaren biti.

Φυσί-γναθος, ὁ, *poz. ep.* »Napniguša«, ime jednoj žabi.

φῡσί-ζοος, 2. (ζειαί), *ep. jon.* i *poet.* koji čini da žito raste, koji žito daje.

φυσικός, 3. (φύσις), prirodan, od prirode dobiven, prirođen. Napose: što pripada ispitivanju prirode stvarî, stoga ὁ φ. filozof, koji se ispitivanjem prirode i biti stvarî bavi, ὁ φ. λόγος nauka o tome. Adv. -κῶς *poz.* prirodno, po prirodi.

φυσιολογία, ἡ (od φυσιολογέω, φυσιο-λόγος), *poz.* nauka ili filozofski sustav o prirodi ili kakvoći prirodnih tjelesa.

φυσιολόγος, ὁ, *poz.* istraživač prirode, prirodni filozof.

φυσιόω, N. T. nadimati; pas. nadut biti, uzoholiti se.

φῠσις, εως, *jon.* ιος, ἡ (φύω), vok. *poz.* φύσις, **priroda, 1.** prirodna, osob. spoljašnja kakvoća, način, položaj, sposobnost, dar, ćud, značaj, biće, svojstvo, mišljenje, um, φύσιν i κατὰ φύσιν po, prema prirodi, napose kao besvijesno činjenje, suprotno τέχνῃ i slič., ili pleon. φύσει πεφυκώς takve prirode, ćudi; ἐν φύσει γίνεσθαι *jon.* postati prirodom. Napose **a)** tjelesna kakvoća, lijep struk, stas (Sof. OR. 740), πρὸς φύσιν po njihovoj spoljašnosti; takođ. rod. **b)** prirodno naginjanje, nagon. **c)** podrijetlo, rod, ὁ κατὰ φύσιν πατήρ naravni otac (suprotno: κατὰ θέσιν), πρὸς αἵματος φύσιν rođak po krvi. **2.** prirodno uređenje, prirodna mogućnost, φύσιν ἔχει prema prirodi je stvari, φύσιν ἔχον moguće, φύσει posve prirodno, τὰ φύσει prirodne tvorine. **3.** prirodna sila, ἡ τῶν πάντων φ. priroda svih stvari, svijet. **4.** konkr. što je rođeno, stvor, biće, αἱ τοιαῦται φύσεις takve prirodne nakaze, t. j. skotovi; često samo za opisivanje, φύσις ἀνέρων smrtni stvor, smrtno čeljade, slič. φ. χθονός, φ. εἰναλία morski stvorovi. **5.** u filoz. govoru: biće, jestastvo, τὸ ἐν τῇ φύσει što je po sebi.

φυσίωσις, ἡ, N. T. oholost.

Φύσκα, ἡ, grad u Makedoniji, kod današnje Katranice.

Φύσκος, ὁ, rijeka u Asiriji, s. Adhem.

φύσκων, ωνος, ὁ, trbušasti, nadimak Ptolemeja VII., od g. 146.—117. pr. Is.

φύστις, ἡ, *poet.* rod, potomstvo.

φυσώδης, 2. (φῦσα), pun vjetrova, koji trpi od nadimanja.

φῡτᾰλιή, ἡ (φυτός od φύω), *ep.* sad, vrt, voćnjak, vinograd.

φῠτάλμιος, 2. (φυτόν), *poet.* i *poz.* koji rađa, hrani, γέρων s mnogo potomaka, λέκτρα bračna postelja; pren. s ἀλαῶν ὀμμάτων rođen slijep u oba oka.

φυτάριον, τὸ, *poz.* demin. od φυτόν, biljčica.

φυτεία, ἡ, *poz.* sad; pren. rađanje, porođaj, nauka.

φύτευμα, τὸ, v. φυτόν.

φύτευσις, εως, ἡ, *poz.* u pl. sađenje.

φυτευτός, 3. posađen, rođen. Od

φυτεύω (od φυτόν, φύω), φυτεύσω i t. d. **1. akt.** saditi, zasaditi, τί, pren. roditi (o ocu), proizvoditi, tvoriti, uzrokovati, zadavati, pri-

rediti, τί, i to τινί komu. U pas. φυτευθείς τινος sin čiji. **2. med.** svoje (ἀγρόν svoje polje) zasaditi.

φυτόν, τὸ (φύω), u sing. i plur., **φύτευμα**, τὸ (φυτεύω), biljka, rasada, ponikao, napose: vrtna biljka (βοτάνη divlja), drvo, uop. proizvod, potomak.

φυτο-σκάφος, 2. *buk.* i *poz.* koji biljke okopava, ὁ φ. vrtlar.

φυτο-σπόρος, ὁ (σπείρω), *poet.* i

φυτουργός, ὁ, *poet.* i *poz.* **1.** roditelj, uzrok, početak. **2.** sijač, koji sadi, vrtlar.

φύω (osn. φυ [u Hom. ispred samoglas. ὑ, *at.* ῡ, pred prostim konzonantom vazda ῡ], lat. *fui, fuat, futurus*, hrv. bi-ti), **1. tranz.** u akt., fut. φύσω, aor. ἔφυσα, *ep.* impf. 3. sg. φύεν, *dor.* prez. 3. pl. φύοντι, **roditi**, proizvoditi, nositi, tvoriti, dati rasti, praviti, graditi, stjecati. Aps. ὁ φύσας otac, ili τινά, τί, na pr. γλῶσσαν ἔφυσε donio je na svijet, φ. φρένας učiti biti pametan, učiti se pameti, ἡ ἡμέρα φύσει σε t. j. pokazat će, tko te je rodio; i to τινί.

2. intr. rijetko u akt. (samo Il. 6, 149, *buk.* i *poz.*), obič. u med. **φύομαι**, fut. φύσομαι, aor. ἔφυν, konj. 3. sg. φύῃ, 3. pl. φύωσι (krivo φυῇ, φυῶσι), opt. φυίη ili φύη (υ: Teokr. 15, 94), inf. φῦναι, part. φύς, perf. πέφυκα,

ktomu *epski* impf. 3. pl. φύοντο, aor. 3. sg. φῦ, 3. pl. ἔφυν mj. ἔφυσαν, opt. φυίη ili φύη (*buk.*), inf. (*buk.*) φύμεναι, perf. ind. 3. pl. πεφύκᾶσι i πεφύᾶσι, part. mask. πεφυῶτε, -ῶτας, fem. πεφυυῖα, plpf. πεφύκει(ν) i 3. pl. ἐπέφυκον = -κεσαν), i *pozno* aor. ἐφύην, part. φυέν (N. T.), fut. φυήσομαι,

postati, rasti, roditi se, potjecati, od prirode stvoren, nadaren biti, od prirode sposoban biti ili naginjati, uop. privaliti se, u dio pasti, od prirode (tu) biti, nahoditi se, aps. τὰ φυόμενα biljke, τὰ πεφυκότα stvoreno, δένδρα πεφυκότα drveće iz zemlje izraslo pa zato čvrsto ukorijenjeno, ὑπὸ φηγῷ πεφυκυίῃ pod pravom bukvom, ἀνθρώπῳ πεφυκότι za čovjeka po njegovoj prirodi, δίχα πεφυκέναι biti različita roda, ἐν χειρί ili χερσί τινι φῦναι čiju ruku čvrsto pograbiti, rukovati se (Od. 10, 397), πεφυκώς takođ. osobit, ili τινός, ἔκ τινος od koga ili čega, na pr. τὰ ἐκ γῆς φυόμενα proizvodi zemlje, slič. ἀπό, διά τινος, ali τινί komu, čim, τί u čem, πρός, ἐπί τι za što, ἔν τινι u čem (v. ἐμφύω), κατὰ πάντων svima preko glave rasti, ili s inf.

Φώκαια, i -αίη, ἡ, **1.** trgovački grad u Joniji, 200 stadija daleko od Smirne; zarana bavio se brodarstvom i osnivao naselja, tako oko g. 600. Masiliju; nakon propasti lidijskoga kraljevstva odselio se jedan dio stanovnika trajno u Alaliju (Aleriju) na Korzici. Ruševine i sad stoje. Stanov. ὁ **Φωκαιεύς** i *poz.* Φωκαεύς, nom. plur. *jon.* **Φωκαιέες**, *at.* **Φωκαῆς**, fem. **Φωκαΐς**, adj. **Φωκαΐτης**, ὁ, ἡ, fokejski. **2. Φωκαῖαι**, αἱ, tvrđavica Leontinjana na Siciliji.

φώκη, ἡ, *ep. jon. poet.* i *poz.* tuljan.

Φωκίς, ίδος, ἡ, pokrajina u sjev. Grčkoj (između Beotije, Doride i Lokride) s delfskim proročištem. Stanov. ὁ **Φωκεύς**. Poznati su po svetom ratu (g. 356.—346. pr. Is.), što su ga morali ratovati osob. s Tebancima zato, što su bili poorali svet komad zemlje; najzad ih je Filip pokorio i uništio. Oni su osnovali Fokeju. Adj. **Φωκικός**, 3., πόλεμος sveti rat.

Φωκίων, ωνος, ὁ, atenski državnik i vojvoda, učenik Platonov, od god. 376. pr. Is. 45 puta strateg, trijezan politik, pesimist, pošten (χρηστός), ali ipak protivnik Demostenov i pristastalica Filipov, pobjednik s Habrijom kod Naksa g. 376., ratovao za Artakserksa g. 351. na Kipar, u korist Plutarha iz Eretrije pobjednik kod Tamine g. 350., našto Atenjani izgubiše Eubeju, g. 339. spasao Bizant; poslije g. 336. sve otvorenije pristajao za Makedoncima, pa tako i g. 322., našto je s Demadom radio o miru i žrtvovao najplemenitije građane; poslije g. 319. plane narod na njega zasluženom mržnjom, osudi ga poradi izdajstva (προδοσία), te ga g. 318. dade pogubiti.

Φωκυλίδης, ου, *jon.* εω, ὁ, pjesnik iz Mileta u 6. vijeku pr. Is. Tako zvana *Phocylidea*, glasovita poučna pjesma, potječe iz mnogo kasnijega vremena (između g. 100. pr. Is. i g. 50. posl. Is.).

φωλάς, άδος, ἡ, koja stanuje u spilji. Od

φωλεός, ὁ, *poz.* i N. T. spilja, pećina.

φωλεύω, *poz.* u spilji ležati; uop. ležati.

φωνάεις, εσσα, εν, *poet.* i *poz.* = φωνήεις.

φωνασκέω (φων-ασκός vještak u pjevanju), pustiti glas, kao govornik mnogo vikati.

φωνασκία, ἡ, vježbanje glasa, deklamacija.

φωνασκικός, 3. *poz.* koji pripada dobrom udešavanju glasa, φ. ὄργανον stroj za pravilno udešavanje glasa, ugađalo.

φωνέω, aor. *ep.* φώνησα, zvečati, *sono*, obič. aps., ili s ὄπα podići glas, **govoriti**, μέγα glasno, μέγιστον najjači glas imati (Her. 7, 117), ἄκνστα tiho šaptati, kako je to zahtijevala εὐφημία u at. kultu božicâ Σεμναί, slič. εὔφημα φώνει samo ne grješne riječi!; uop. besjediti, zvati, zazivati (u molitvi), obič. aps., i to τινά koga ili τινί komu, napose: komu dovikivati, dozivati ga, s akuz. s inf. takođ. zapovijedati, i s pomišlj. ἱστορῆσαι odati, izdati (Sof. Trah. 382).

φωνή, *dor.* φωνά, ἡ (osn. φα u φημι), *vox*, i *poet.* i *poz.* **φώνημα**, τὸ (φωνέω), **glas, zvek**, osob. glas životinja (αὐδή više artikulirani ljudski glas, λόγος govor, v. r.); stoga: vika, pjevanje, cvrkutanje, o ljudima: **glas, govor**, jezik, klik,

φ. τις γιγνομένη razgovijetan glas, ἀπὸ φωνῆς usmeno, φωνὴν ἱέναι jezik govoriti, ali takođ. podići glas, φωνῇ ἀλλοτρίᾳ προσαγορεύειν glasom pozivača (*nomenclator*), koji je u Lukijanovo doba građane morao pozdravljati. Napose **a)** sing. i plur. *vociferatio*, o glasnom glasu, λέγει μόνον οὐχὶ φ. ἀφιείς govori gotovo u sav glas, samo što ne viče (Dem. 1, 2). **b)** izričaji, riječi, φωνὰς ἀφιέναι riječi upotrijebiti, πάσας φ. ἀφιέναι u svima glasovima zboriti, μηδὲ φωνὴν ἀνέχειν ili ἀκούειν ni riječi ne htjeti čuti. **c)** narječje.

φωνήεις, εσσα, εν, govorom nadaren, koji govori, glasit; τὸ φωνῆεν (*sc.* γράμμα), *poz.* gram. *t. t.* vokal, samoglas (isp. ἄφωνος).

φώρ, φωρός, ὁ (osn. φερ u φέρω, lat. *fūr*), tat, kradljivac.

φωράω, φωράσω i t. d. (φώρ), potajno tražiti, uhoditi, τινά, τί. U pas. biti zatečen, otkrit, s nom. part. izlazi na vidjelo, da.

φωρή, ἡ, *poz. poet. buk.* krađa.

φώρη, ἡ, *ep.* pretraživanje, istraga.

φωριαμός, ἡ, *ep.* kovčeg (za odijelo, sa zaklopcem), ormar.

φώριος, 2. *buk.* i *poz.* potajni.

φώς, φωτός, ὁ, gen. plur. φωτῶν, *comm. ep.* i *poet.*, čovjek, smrtnik, napose **a)** muž, suprug. **b)** hrabar čovjek, junak.

φῶς, φωτός, φωτί, τὸ, neklasično takođ. u plur. τὰ φῶτα, gen. φώτων, stegn. od *ep.* i *poet.* **φάος**, gen. ους, dat. φάει, akuz. plur. φάεα [ᾰ, ali ᾱ u φάεα], *ep.* rastegn. **φόως** (kor. φαϝ u πιφαύσκω, srod. s φαίνω i φημί), i **φέγγος**, ους, τὸ, **svijetlo**, sjaj, vedrina, napose sa i bez ἡλίου ili ἡμέρας svijetlo sunca, dana, dan, osob. dan spasa, život, katkad suprotno prema σκότος podzemni svijet; **φάοσδε** i **φόωσδε**, *ep.* adv., na svijetlo, na vidjelo, πρὸς φῶς πολύ uz sjajnu rasvjetu, κατὰ φ. obdan, po danu, πρὶν φάους prije zore bijele. Napose **a)** zublja, τὰ φῶτα takođ. rasvjeta ulicâ. **b)** *ep.* i *poet.* vid očinji, oči (i u plur.). **c)** slikovno: tračak nade, veseo pogled, sreća, spas, pobjeda. U pozivu γλυκερὸν φ. slatka dušo!

φωστήρ, ῆρος, ὁ, u plur. N. T. nebeska svijetla, zvijezde; sjaj.

φωσ-φόρος, 2. **1.** koji svijetlo nosi, zubljonoša, pridj. Artemidin. **2.** planet Venera, Danica.

φωταγωγέω, *poz.* svjetlošću voditi, unutrašnjim rasvjetljenjem voditi.

φωτεινός, 3. (φῶς), koji jasno svijetli.

φωτίζω, *poz.* i N. T. **1.** intr. sjati, svijetliti. **2.** tranz. **a)** rasvijetliti. **b)** oglasiti, objaviti. **c)** prosvijetliti, poučiti.

φωτισμός, ὁ, N. T. prosvjeta; sjaj.

X.

X, χ, τὸ χεῖ (χῖ), prije *KH* pisano, 22. slovo grč. alfabeta, kao brojni znak χ' = 600.

Χαβρίας, ου, ὁ, atenski vojvoda od g. 389., pobijedio Spartance kod Egine g. 388., pomagao Euagori protiv Perzijanaca i Nektanabisu u Egiptu g. 385., Tebancima protiv Agesilaja g. 378.; pobijedio Lakedemonce na moru kod Naksa g. 376., zatim oslobodio Abderu, branio g. 368. Korint protiv Tebanaca, zatim pomagao kralju Tahu u Egiptu protiv Perzijanaca, g. 358. u Trakiji bio loše sreće te se u savezničkom ratu hrabro boreći se utopio s lađom pred Hijem.

χάδε, χαδέειν, v. χανδάνω.

χάζομαι (osn. χαδ), *ep.* i u Ksen., *ep.* fut. χάσσομαι, aor. 1. χάσσατο i ἐχάσαντο, i *ep.* aor. 2. redupl. 3. pl. κεκάδοντο (ὑπὸ δὲ — κεκάδοντο, gdje se takođ. može uzeti tmeza), *cedo*, **uzmicati** (ἄψ ili ὀπίσω), ustupati, ustuknuti, uop. odustati, okaniti se, odmarati se, daleko biti (Il. 16, 736, *non diu abstinuit viro*), τινός od koga ili čega, ὑπό τινος od čega, ἐκ βελέων izvan dohvata strijela (κεκαδών, κεκαδήσω, -σομαι, v. κήδω).

χαίνω, samo aor. 2. ἔχανον i perf. κέχηνα, i kao prez. **χάσκω** rijetko u klasičnoj prozi (kor. χα, χαν, lat. *hi-sco*, *hio*), **zijevati**, **a)** zinuti, otvorati se, osob. *hio*, usta širom rastvoriti, i to τινί na koga zinuti, da ga proguta ili da čuje (πρός, εἴς τι). **b)** što ćapiti, hlapiti, τινί i πρός τι. **c)** δεινὰ ῥήματα κατά τινος na koga zinuvši ili razvaljenim ustima sipati pogrde (Sof. Aj. 1226). **d)** pući, osob. part.perf. τὸ κεχηνός, **a)** otvor, praznina. **b)** gram. *t. t.* zijev, hijat.

Χαιρε-κράτης, ους, ὁ, iz Sfeta, brat Herefonov (Χαιρεφῶν) i prijatelj Sokratov.

χαιρετισμός, ὁ (χαιρετίζω, v. χαίρω), *poz.* pozdravljanje, pozdrav.

Χαιρεφῶν, ῶντος, iz Sfeta, revan pristaša Sokratov, koji je dobio ono poznato proroštvo o Sokratu, a umr'o je još prije njega. Podsmijevahu mu se kao zanesenjaku.

Χαιρίλας, ου, ὁ, efor u Sparti g. 417.

χαίρω, *at.* fut. χαιρήσω, aor. ἐχάρην, perf. κεχάρηκα (sa znač. prez.: veseo sam), adj. verb. χαρτός, ktomu *epski* impf. χαῖρον, iter. χαίρεσκον, fut. 3. akt. inf. κεχαρησέμεν, med. κεχαρήσεται, aor. 1. med. χήρατο, aor. 2. med. redupl. κεχάροντο, opt. 3. sg. κεχάροιτο, 3. pl. κεχαροίατο, i χάρην, perf. part. κεχαρηώς, i *poet.* perf. med. κεχάρημαι i κέχαρμαι, i *poz.* fut. χαρήσομαι (kor. χαρ),

*

radovati se, veseo, radostan biti, veseliti se, voljeti, ljubiti, gajiti, njegovati, u Hom. često s θυμῷ, ἐν θ., φρεσίν, φρένα, ali ἐν θυμῷ znači takođ.: u sebi, potajno (Od. 22, 411), ali νόῳ oprezno, pametno, ne lakomisleno. Aps. χαίρων, κεχαρηκώς veselo, radosno, ili τινί, ἐπί, ἔν τινι čega radi ili koga radi, takođ. τινί s part., na pr. νοστήσαντι njegovu povratku, ili s akuz. neutr., ὡς μέγιστα, τἆλλα, takođ. ταὐτὰ τοῖς πολλοῖς veseliti se kao i narod, ali ne s τινά, jer Il. 21, 347 μιν ide na ἐθείρῃ, ili s part. veseliti se ako, rado činiti (Plat. Prot. 118 D), gdje se često prevodi adverbima; veselo, rado, ili s οὕνεκα, ὅτι. Pamtiti treba a) χαίρων s negacijom, nerado, t. j. ne bez kazni (Plat. Gorg. 510 D), slič. kod fut. i opt. teško njemu, zlo će proći (Il. 20, 363). b) imper. χαῖρε za pozdrav: zdravo, kod jela i napijanja: u, na zdravlje, kod oproštaja: zbogom, χαῖρ' ὡς μέγιστα ostani što sretniji! Stoga znači c) χαιρέτω τις neka ga voda nosi, ne marim s njim imati posla (Her. 4, 96), za stvari: pustiti se, propustiti se, i χαίρειν ἐᾶν, εἰπεῖν, φράζειν pustiti, ostaviti, ne mariti, propustiti, okaniti se, prezirati, ἐρπέτω χαίρουσα neka ide u ime božje. d) χαίρειν (sa i bez φάσκειν, εἰπεῖν, προσειπεῖν i slič.) α) sa i bez τινά ili τινί čestitati, sreću željeti, pozdravljati, a u tom smislu takođ. samo χαίρειν; ali Sof. Aj. 112 τἆλλά σ' ἐφίεμαι ostale ti se želje ispunile! β) τινί otpuštati koga, kazati mu zbogom, željeti mu sreću na put. e) na početku pisama, τινί χαίρειν naime λέγω pozdravljam koga, *alicui salutem.*

Χαιρώνεια, ἡ, grad na Kefisu u Beotiji, poznat s Filipove pobjede dne 2. kolovoza g. 338. pr. Is., sada Kaprena.

χαίτη, *dor.* **χαίτα,** ἡ, sing. i pl. **1.** (raspuštena) kosa na glavi, u konja: griva. **2.** perjanica.

χαιτήεις, ήεσσα (takođ. -έεσσα), ῆεν, *poet.* s dugom grivom, grivat.

χαίτωμα, τὸ, *poet.* perjanica.

χαλά, ἡ, *poet.* (*dor.*) = χηλή, kopito, papak.

χᾰλαζα, ἡ, sing. i plur., grâd, tuča, led, i pren. ὄμβρος χαλάζης αἱμάτων krvava tuča.

χαλαζ-επής, 2. *poet.* koji sipa psovke kao tuču.

Χαλαῖοι, οἱ, stanov. iz Haleja, grada ozol. Lokrana, kod sadašnjeg Scala di Solona.

Χαλαίστρα, v. Χαλέστρη.

χᾱλ-αργός, 2. *dor.* mj. χηλ. (χηλή, ἀργός), *poet.* brzih kopita, brzonog, brz.

χᾰλᾰρός, 3. (χαλάω), popustio, klonuo, ovlaš, mlitav.

χάλᾰσις, ἡ, popuštanje.

χάλασμα, τὸ, *poz.* ostavljen razmak.

χαλάω, fut. χαλάσω, aor. ἐχάλασα (*buk.* -αξα), (*poz.* perf. med. i pas. κεχάλασμαι), aor. pas. ἐχαλάσθην (osn. χα, srod. χάζομαι), **1.** tranz. popuštati, zračiti, otvorati, τί, pren. a) pustiti, okaniti se, ostaviti se, aps. b) uklonjati, τὶ ἀπό τινος. U pas. popuštati, oslabiti. **2.** intr. a) mlitav biti, otvoren biti. b) popuštati, τινός od čega, τῆς φωνῆς tiho govoriti. c) mirovati. d) popuštati, kroz prste gledati.

Χαλδαῖοι, οἱ, **1.** semitsko pleme (asir. Kaldi, u Starom Zavjetu Kazdem). Oni su u 2. tisućljeću pr. Is. provalili iz istočne Arabije u južnu babilonsku riječnu zemlju, kojoj su dali ime Χαλδαία. Iza pada Asirije (g. 606. pr. Is.) bili su gospodari Babilona, a Kir I. oteo im je vladu i samostalnost. Oni ipak zadržaše bogoštovlje i postaše osobit red svećenički (kao magi u Međana), koji se odlikovao astronomskim znanjem, astrologijom i tumačenjem sanova. Poradi svoje mudrosti bili su ugledni i u Grčkoj i u Rimu. **2.** (u Ksen.) slobodno hrabro pleme u Armeniji prema Kolhidi, ostaci predindogerm. stanovništva Armenije, identificirani s neovisnim Halibljanima (v. Χάλυβες, 1).

χαλεπαίνω, fut. χαλεπᾰνῶ, aor. ἐχαλέπηνα, i med.-pas. **χαλεπαίνομαι** s aor. ἐχαλεπάνθην (χαλεπός), zapr. zao, zločest biti, stoga a) teško navaliti, bješnjeti. b) zlo primati, zlovoljan, kivan, mrzovoljast, nezadovoljan, srdit, ljutit biti, srditi se, gnjev iskaliti, svađati se, neprijateljski, zlo postupati ili raditi, aps., ili τινί na koga ili što, s kim, čim, ali τῷ ἀληθεῖ doista, uistinu, ἐπί τινι, πρός τι na što, čega radi, πρός τινα na koga, χαλεπαίνεσθαι πρὸς ἀλλήλους među sobom ozlovijediti se.

χᾰλεπός, 3. zao, **težak,** stoga **1.** mučan, teško pristupačan, opasan, poguban, τινί komu, za koga. Takođ. lična konstrukc. χαλεπή τοι ἐγὼ μένος ἀντιφέρεσθαι tebi je teško u hrabrosti sa mnom se mjeriti, slič. χαλεποὶ — θεοὶ φαίνεσθαι ἐναργεῖς opasno je, kad se (komu) bogovi sami glavom ukazuju, ili χαλεπὸς ἄρξαι teško je svladati ga. Takođ. s akuz. s inf. ili inf., koji katkad treba dopuniti, kao Il. 19, 80, gdje iza χαλεπόν treba dodati εἰπεῖν teško (pače nemoguće) je tako i kao vješt govornik dalje govoriti, ili s part. χαλεποὶ ἦσαν λῃστεύοντες dosađivahu plijeneći i robeći. **2.** težak, neugodan, nemio (Od. 2, 83), dosadan, oduran, protivan, zao, loš, rđav, škodljiv, neprijateljski, tvrd, okorio, žestok, gnjevan, srdit, zlovoljan, mrzovoljast, zlopak, okrutan, divlji, goropadan, aps. πάντα ἦν χ. sve je bilo zlo, ili τινί, ἔς τινα komu, prema komu. Supst. χαλεπόν nešto protivno, škodljivo, zlo, τὸ χ. nesreća, žestina, ljutina, τὰ χ. teškoće, nepovoljne prilike, pogibli, nesreća. Adv. **χαλεπῶς,** komp. χαλεπώτερον i χαλεπωτέρως, superl. χαλεπώτατα, **1.** teško, mučno, s nategom, χ. ἔχειν naloš biti, klonuti, ὑπό τινος od čega. **2.** dosadno, žestoko, veoma, ἐν τοῖς χαλεπώτατα

u najtežim prilikama, *χαλεπώτατα πράττειν* u najvećoj bijedi biti, *χαλεπῶς φέρειν, λαμβάνειν graviter ferre*, teško osjećati, žalostiti se, zlovoljno primati, srditi se, ljutit biti, aps. i *τινί* na što, slič. *χ. ἔχειν πρός τινα* ili *τινί* srditi se na koga, *χαλεπώτερον χρῆσθαί τινι* s kim žešće postupati.

χαλεπότης, *ητος, ἡ*, teškoća, t. j. a) pritisak, nepovoljna kakvoća. b) strogost, oštrina (*ξὺν χ.* strogo, oštro), zlovolja, žestina, bjesnoća.

χαλέπτω, *ep.* (*χαλεπός*), pritiskivati, pritješnjavati, zlobiti, u nesreću goniti, *τινά*.

χαλεστραῖον, *τὸ*, zemljana sô, soda. Od

Χαλέστρη, *jon.* **Χαλαίστρα**, *ἡ*, grad u Makedoniji na Aksiju, sada Kulacija.

χαλιναγωγέω, *poz.* na uzdi voditi, zauzdavati, upravljati.

χαλῑνός, *ὁ* (*χαλάω*), **1.** uzda, žvale. **2.** u plur. s *λινόδετοι* uža, kojima se privezuju lađe, = *poet. χαλινωτήρια, τά.* **3.** remen na svrdlu.

χαλῑνόω, nametati uzdu, zauzdavati, *τί*.

χάλιξ, *ικος, ὁ* i *ἡ* (srod. lat. *calx*), sitno kamenje, šljunak, lijep, maz, vapno.

χᾰλιφρονέω (*χαλίφρων*), *ep.* lakouman, lud biti.

χᾰλιφροσύνη, *ἡ*, *ep.* lakomislenost, ludost.

χᾰλί-φρων, 2. *ep.* (*χαλάω*), mlitava duha, lakomislen, bezuman, lud.

χάλκ-ασπις, *ιδος, ὁ, ἡ*, *poet.* i *poz.* s mjedenim štitom, pridj. Herakla, jer je po lirskim pjesnicima nosio lavlju kožu.

χαλκ-έγχης, 2. *poet.* s mjedenim kopljem.

χαλκεία, *ἡ* (*χαλκεύω*), kovačka vještina.

χαλκεῖον, *jon.* **χαλκήιον**, *τὸ* (*χαλκεύω*), **1.** kovačnica. **2.** mjeden kotao. **3.** ogledalo.

χάλκειος, v. *χάλκεος*.

χαλκ-εμβολάς, *ἡ*, *poet.* s mjedenim kljunom lađenim.

χαλκ-εντής, 2. (*ἔντος*), s mjedenom odorom ili s mjedenim oružjem.

χαλκεό-γομφος, 2. *poet.* s mjedenim čavlićima.

χαλκεο-θώρηξ, *ηκος*, *ep.* (*jon.*) mj. -ραξ, ili *poet.* **χαλκο-θώραξ**, *ὁ, ἡ*, s mjedenim oklopom.

χαλκεο-κάρδιος, 2. *buk.* čelična, mjedena srca.

χαλκεό-κρᾱνος, 2. *poet.* s mjedenim šiljkom.

χαλκεό-κτυπος, 2. *poet.* koji ječi od mjedi.

χαλκεο-μήστωρ, *ορος, ὁ*, *poet.* čelične, neslomljive volje (konjekt.).

χαλκέ-οπλος, 2. *poet.* s mjedenim oružjem.

χάλκεος, 3. i 2., stegn. **χαλκοῦς**, *ep.* takođ. **χάλκειος**, 3. (*χαλκός*), **1.** od mjedi, mjeden, bakren, od mjedi kovan ili izdjeljan, koji od mjedi potječe, *χ. αὐγή* sjaj mjedi; *χ. μυῖα*, v. *μυῖα*. **2.** pren. kao mjed, tvrd, čvrst, jak. **3.** supst. *ὁ χαλκοῦς* bakren novac, u Ateni osmi dio obola = 2 filira.

χαλκεό-στερνος, 2. *poet.* s mjedenim grudima, mjeđu oklopljen.

χαλκεο-τευχής, 2. *poet.* u mjedenu oružju.

χαλκεό-φωνος, 2. *ep.* mjedena, t. j. jaka glasa (Il. 5, 785).

χάλκευμα, *τὸ*, *poet.* kovano, verige, mač.

χαλκεύς, *έως*, *ep.* *ῆος* (*χαλκός*), sa i bez *ἀνήρ*, kovač, kotlar, rudar.

χαλκευτικός, 3. vješt raditi mjeđu, vješt kovanju.

χαλκεύω (*χαλκεύς*), od kovine ili mjedi izrađivati, kovati, aps. i *τί*; *τὸ χαλκεύειν* kovanje, kovačka vještina.

χαλκεών, *ῶνος, ὁ*, *ep.* kovačnica.

Χάλκη, *ἡ*, Sporadsko ostrvo u Egejskom moru.

Χαλκηδονία, -δών i slič., pravo *Καλχηδ.*, v. *Κ.*

χαλκήιον, *τὸ*, v. *χαλκεῖον*.

χαλκήιος, 3. (*χαλκήϊος, χαλκεύς*), *ep.* koji kovaču pripada, kovački, *χ. ὅπλα* kovačko oruđe, *δόμος* kovačnica.

χαλκ-ήλᾰτος, 2. *poet.* (*ἐλαύνω*), od mjedi kovan.

χαλκ-ήρης, *εος*, 2. (osn. *ἀρ, ἀραρίσκω*), *ep. poet.* i *poz.* mjeđu sastavljen ili okovan, mjedokovan; (*σάκος, ξυστόν*) mjeden, od mjedi.

Χαλκιδική, *ἡ*, poluostrvo makedonsko između Termejskog i Strimonskog zaliva s poluostrvima Palenom, Sitonijom, Aktom; iz Halkide naseljeno. Stanov. *οἱ* **Χαλκιδεῖς**, katkad s dod. *οἱ ἐπὶ Θρᾴκης*. Takođ. *τὸ Χαλκιδικὸν γένος*.

χαλκίνδα, adv., *παίζειν*, *poet.* igrati se mjedenim novcem, igrati se »pismo ili glava«.

χαλκί-οικος, *ἡ*, boginja u mjedenom hramu, t. j. Atena, koja je u Sparti imala mjeden hram s mjedenim kipom.

χαλκίον, *τὸ*, mjedeno, bakreno posuđe, *jon.* mjedeno glazbalo.

χάλκιος, 3. *eol.* = *χάλκεος*.

χαλκίς, *ίδος, ἡ* (*χαλκός*), grabljiva ptica, = *κύμινδις*.

Χαλκίς, *ίδος, ἡ*, **1.** glavni grad na otoku Eubeji, sada Evripo (*χάλκη* = *κάλχη* grimizov puž, naselje feničkih ribara?), naskoro znamenit grad, utvrđen i jak svojim položajem, koji je za vladanja svojih gospodara zvanih *Ἱπποβόται* (protjerao ih je Periklo) veoma mnoga naselja razaslao na sjever; blizu je bio izvor Aretusa, toplice, bakreni rudokopi. Postojbina govornika Iseja i pjesnika Likofrona. Stanov. *ὁ* **Χαλκιδεύς**. Adj. **Χαλκιδικός**, 3. **2.** grad u Etoliji na ušću rijeke Euena na gori Halkidi, sada Galata. **3.** korintski grad. **4.** mjesto u južnoj Elidi.

χαλκο-βαρής, 2. *ep.*, s osob. *ep.* fem. *χαλκοβάρεια*, težak od mjedi, mjeđu opterećen, mjeden.

χαλκο-βατής, 2. *ep.* s mjedenim pragom.

χαλκο-βόας, *ου, ὁ*, *poet.* mjedena glasa.

χαλκο-γένειος, 2. *poet.* s mjedenim obrazima.

χαλκο-γλώχῑν, *ῑνος, ὁ, ἡ*, *ep.* s mjedenim šiljkom.

χαλκο-δάμᾱς, *αντος*, *poet.* koji svladava, t. j. oštri mjed.

χαλκό-δετος, 2. *poet.* mjeđu okovan, na pr. zidovi mjedenim pločama okovani.

χαλκο-θώρᾱξ, *ᾱκος, ὁ, ἡ*, v. *χαλκεοθώρηξ*.

χαλκο-κνήμις, ιδος, ὁ, ἡ, *ep.* s mjedenim nazuvcima.

χαλκο-κορυστής, οῦ, ὁ, *ep.* mjeđu naoružan, oklopnik.

χαλκό-κροτος, 2. *poet.* od mjedi kovan.

χαλκο-κώδων, ωνος, *poet.* s mjedenim zvoncem ili otvorom za glas.

χαλκολίβανον, τὸ, nekakvo poluzlato, elektar, N. T.

χαλκό-νωτος, 2. *poet.* s mjedenim leđima.

χαλκο-πάρῃος, 2. *ep.* mj. -πάρειος, s mjedenim obrazima, pridj. kacide.

χαλκό-πλευρος, 2. *poet.* s mjedenim bokovima, od mjedi građen.

χαλκο-πληθής, 2. *poet.* mjeđu potpuno naoružan.

χαλκό-πληκτος, 2. *poet.* γένυς od mjedi kovan.

χαλκό-πους, ὁ, ἡ, neutr. -πουν, gen. -ποδος, *ep. poet.* i *poz.* mjedonog, s mjedenim nogama, Empedoklo poradi svojih mjedenih papuča, konji bogova s jakim kopitima, ὀδός s mjedenim stubama, i Ἐριννύς koja čvrstim korakom stupa.

χαλκό-πυλος, 2. *jon.* i *poet.* s mjedenim ili bakrenim vratima.

χαλκο-πώγων, ὁ, *poz.* s crvenom bradom, riđobradi, *ahenobarbus.*

χαλκός, οῦ, ὁ, *ep.* gen. χαλκόφιν, **1.** mjed, bakar, ili smjesa kovinâ, kojoj je glavna sastojina bakar, tuč, bronca. **2.** što se od mjedi gradi, bakreno posuđe, mjedeno oružje.

χαλκό-στομος, 2. *poet.* s mjedenim ustima.

χαλκό-τευκτος, 2. *poet.* od mjedi izdjeljan ili napravljen.

χαλκοτυπική, ἡ, vještina χαλκοτύπος-a, dakle: kotlarski, kovački ili nožarski zanat.

χαλκο-τύπος, ὁ (τύπτω), koji bakar kuje, supst. kovač, kotlar, nožar.

χαλκό-τυπος, 2. *ep.* od mjedi zadan, na pr. rana.

χαλκοῦς, v. χάλκεος.

χαλκόφιν, v. χαλκός.

χαλκο-χάρμας, ὁ, *poet.* koji se raduje mjedi.

χαλκο-χίτων, ωνος, 2. *ep.* s mjedenim oklopom.

Χαλκ-ώδων, οντος, ὁ, kralj Abantâ u Eubeji. Po njemu se njegov sin Elefenor zove ὁ **Χαλκωδοντιάδης**.

χαλκώματα, τὰ, mjedeno, bakreno posuđe, napose: kljunovi i grede lađene, drvene grede okovane mjeđu.

Χάλος; ὁ, rijeka u Siriji, sada Kuvejk.

χαλυβδικός, 3. *poet.* čeličan, τὸ — κόν čelik.

Χάλυβες i Χάλυβοι, οἱ, **1.** neovisan, hrabar i bojovan narod u Armeniji. Kadšto služe kao plaćenici u perz. vojsci (Ksen. An. 4. knjiga). Za njih se upotrebljava takođ. ime Χαλδαῖοι (Ksen. An. 4, 3, 4. 5, 5, 17. Kir. 3, 2, 7). **2.** narod na Pontu, Kotiori na istok, između Tibarenâ i Mosinekâ, kojima su bili podložni, na glasu sa svojih radova od čelika (isp. χάλυψ). Ksen. An. 5, 5, 1. Eur. Esh.

χάλυβος, ὁ, *poet.* i **χάλυψ**, υβος, ὁ, *poet.* (srod. sa χαλκός), čelik, ocal, nado.

χᾰμᾶζε, *ep. poet.* i *poz.*, i *ep.* i *poet.* **χᾰμάδις**, adv. (χαμαί, lat. *hum-us*), na zemlju, na tle.

χᾰμᾶθεν, *jon.* i *poet.*, *at.* **χαμόθεν**, adv., od zemlje, sa zemlje.

χᾰμαί, adv. (stari lokativ, kao *humi*), **1.** na zemlji, na tlu, takođ. s dod. ἐν δαπέδῳ. **2.** na zemlju, poslov.: χ. πίπτειν za uzaludne riječi.

χαμαι-γενής, 2. *ep.* i *poet.* iz zemlje iznikao, od zemlje rođen.

χαμαι-εύνης, ου, ὁ, *ep.* i *poz.* s osob. *ep.* fem. **χαμαι-ευνάς**, άδος, ἡ, koji na zemlji leži ili spava, zemljoleža.

χαμαί-ζηλος, 2. nizak, prost, malen, ὁ (naime δίφρος) podnožje.

χαμαι-κοίτης, ου, ὁ, *poet.* koji na zemlji spava.

χᾰμαι-λέων, οντος, ὁ, *poz.* kameleon, vrsta gušterâ, koji mijenja boje, stoga i za prevrtljive ljude rečeno.

χᾰμαι-πετής, 2. (πίπτω), na zemlju bačen, koji na zemlji ili u prahu leži, pren. prost, prostački, ponizan, podložan; uzaludan. Adv. **χαμαιπετῶς**, *poz.* po zemlji puzeći.

χαμαιτυπεῖον, τὸ, *poz.* bludionica.

χαμευνέω, *poz.* na zemlji ležati.

χαμ-εύνη, ἡ, *poet.* i *poz.*, i demin. **χαμεύνιον**, τὸ, i χαμευνίς, ἡ, *buk.* (χαμαί, εὐνή), ležaj na zemlji, stelja, pokrivač.

χᾰμόθεν, v. χαμᾶθεν.

χάμψαι, οἱ, *jon.*, egipat. krokodili.

χᾶν = καὶ ἃ ἄν.

Χαναάν, ἡ, *indecl.*, Kanaan; adj. Χαναναῖος, 3. N. T.

χανδάνω, *ep.* i *poet.*, *ep.* fut. χείσομαι, aor. ἔχᾰδον, χάδον, inf. χαδέειν, perf. κέχανδα (-χονδα), plpf. 3. sg. κεχάνδει (osn. χενδ, χαδ, lat. *pre-hendo*), **1.** grabiti, hvatati, obuhvatati, sadržati, τί, pren. χόλον u sebi stisnuti, svladati, ὅσον κεφαλὴ χάδε t. j. što glasnije = koliko je smogla glava, koliko ga nosilo grlo (Il. 11, 461). **2.** *ep.* = χαίνω.

χανδόν, *ep.* i *poz.* adv. (χαίνω), zinuvši, t. j. lakomo.

χανεῖν, v. χαίνω.

Χάονες, οἱ, pelazgički narod u Epiru.

χάος, ους, τὸ (mj. χάϝος, osn. χα, χαίνω), praznina, prazan prostor, kao prvo, što je bilo; *poet.* zračan prostor; *poz.* takođ. neomeđenost.

χαός, 2. (takođ. χαός pis.), *buk.* plemenit.

χαρά, ἡ (χαίρω), **χάρμα**, τὸ, *ep.* i *poet.*, i otd. **χαρμονή**, ἡ (takođ. u prozi), **1.** radost, veselje, χαρᾷ i ὑπὸ χαρᾶς od radosti, aps., ili τινός u čem, πρὸς χαρὰν λόγων da vijest bude na radost. **2.** (χάρμα) predmet veselja, radost, uživanje, u zlom smislu: poruga, rug.

χάραγμα, τὸ (χαράσσω), *poet.* i *poz.* **1.** ujed. **2.** lik od kamena ili kovine. **3.** žig na čelu ili ruci, N. T.

χἄράδρα, *jon.* **χαράδρη,** ἡ, i *poz.* **χάραδρος,** ὁ (χαράσσω), pukotina, uvalina, presjeka, gudura, kanal, korito (rijeke), uop. bujica. Otd.

χαραδραῖος, 3. *poet.* koji potječe od kanala ili bujice (χαράδρα), ili im pripada.

Χαράδρη, ἡ, i **Χαράδρα, 1.** primorski grad, Ambrakiji na jugozapad, s. Salahora. **2.** grad u Fokidi na rijeci Haradru, kod današnje Sivale.

χαραδριός, ὁ (skit. *haridrava* žutonog), nekakva žućkasta ptica, koja nastava u pukotinama zemlje. Stari su je držali za proždrljivu.

Χάραδρος, ὁ, **1.** rječica kod grada Arga, koja bi ljeti usahnula, stoga ἐν Χ. u koritu H., sada Kserijas. **2.** rijeka u Kinuriji u Argolidi kod grada Nerisa. **3.** pritoka Amfitova u sjevernoj Meseniji, sada Mavrozumenos.

χαραδρόομαι, *jon.* pas., razrovati se od bujice, rasjesti se, κεχαραδρωμένη χώρη zemlja rasjelinama razdrta.

χαρακόω (χάραξ), *poz.* kolcima ograditi, zagraditi, τί.

χαρακτήρ, ῆρος (χαράσσω), zapr. ukopano, udubeno, stoga: osobitost, biljeg, znamenje, γλώσσης narječje. *Poz.* takođ. slovo. Isp. ἠθικός, 2.

χαράκωμα, τὸ (χαρακόω), koljem utvrđeno mjesto, opkop, zagrada.

χαράκωσις, ἡ, *poz.* ograđivanje koljem, utvrđivanje.

χάραξ, ακος, ὁ i ἡ (χαράσσω), **1.** kolac, u Tuk. ἡ χ. pritka (za lozu), osob. dolje zašiljen kolac za utvrđivanje; u Arijana 5, 24, 1 stoji kolekt. sing. mj. plur., i to u gen., jer se misli samo jedan dio. **2.** kolje, t. j. od kolja napravljen opkop, utvrda. **3.** uop. tvrđava, obrana, zaštita, za koju se upotrebljavahu i kola.

χἄράσσω, χαράξω i t. d., *jon. poet.* i *poz.*, zapr. *acuo*, oštriti, uop. šiljiti, grepsti, grecati; *poet.* urezati, napisati, γράμματα. Pren. dražiti, podbadati, τινί na, protiv koga, τί na što.

Χάρης, ητος, ὁ, **1.** sin Teoharov, atenski vojvoda od g. 367., čovjek opak, koji je atenske saveznike tlačio, svoje drugove Ifikrata i Timoteja opadao i svrgnuti dao; Olint g. 348. nije više mogao spasti, a od Bizanta bio odbijen; umr'o oko g. 325. **2.** iz Mitilene, koji je Aleksandra Vel. u Aziju pratio i o njemu pisao. **3.** inače lično ime. **4.** rijeka u Argolidi.

Χαρί-δημος, ὁ, iz Oreja u Eubeji, koji je isprva (oko g. 370.) najamnike vodio na Atenjane, poslije pod Timotejem bio u at. službi; izatoga borio se po više puta kao vođa najamnikâ protiv Atenjana i za njih; na zahtjev Aleksandrov bio je g. 336. iz Atene protjeran, a g. 333. bi smaknut od Perzijanaca poradi svoga slobodoumlja.

χαρίεις, -ίεσσα, -ίεν (i χάριεν), dat. pl. χαρίεσι (χάρις), dražestan, umiljat, lijep, krasan, ugodan, obrazovan, mio, udoban, uljudan, izvrstan, duhovit, šaljiv, smiješan, stoga iron. χαρίεν εἰ naime ἔσται to bi bilo lijepo, t. j. ludo; aps., ili τί, τινί u čem, čim. Supst. οἱ χαρίεντες i οἱ χαριέστεροι lijepi (tjelesno) i obrazovani, duhovitiji, χαρίεν lijepa stvar, (τὰ) χαρίεντα u Hom. svi lijepi darovi, u Plut. dosjetke. Adv. **χαριέντως** i **χάριεν,** dražesno, milo, lijepo, dosjetljivo, domišljato, **χ. ἔχων τὸ σῶμα** lijepa tijela.

χαριεντίζομαι, dep. med., šaliti se, šalu zbijati, σπουδῇ u ozbiljnoj stvari. Otd.

χαριεντισμός, ὁ, šala, zbijanje šale.

χαρίζομαι, dep. med., χαριοῦμαι, ἐχαρισάμην (buk. konj. 2. sg. χαρίξῃ), κεχάρισμαι (u akt. i pas. znač.), plpf. *ep.* κεχάριστο, i *poz.* (u N. T.) fut. χαρίσομαι u akt., χαρισθήσομαι i ἐχαρίσθην u pas. znač. (χάρις), **1.** komu što ugodno učiniti, uslugu, ljubav činiti, dobro činiti, dobar, prijazan biti, ugađati, uslužan biti, čiju blagodarnost, ljubav steći, aps., ili intr. χαριζόμενος za ljubav, na uslugu, ili τινί komu, čim, u čem, τινὶ πρός τι, ili s part. ἐμβλέπουσι pogledima usrećiti, katkad ga treba dopuniti, kao Ksen. Kir. 3, 3, 1 καταλιπών za ὄν. Napose **a)** boga žrtvom umilostiviti. **b)** o ženi: komu ljubav, milost pokloniti. **c)** strastima ugađati, na pr. θυμῷ gnjevu popuštati, podati se, τῇ γαστρί trbuhu ugađati, τῇ ἡδονῇ želju zasititi, τῷ σώματι tijelu ugađati. **2.** rado davati, darivati, poklanjati, za ljubav činiti, aps. ῥᾴδια χαρίσασθαι što se lako može dati, τινί τι, na pr. κενά = κενὴν χάριν uzalud podavati se, ugađati, ili τινά τινι čiji život komu pokloniti, koga komu za ljubav na slobodu pustiti, takođ. τινός (od) čega rado davati. **3.** u perf. i plpf. pas. biti ugodan, mio, dobro došao, κεχαρισμένα milo, ugodno, ali ὡς κεχαρισμένοι kao da su što dobili na dar.

Χαρι-κλῆς, έους, ὁ, **1.** sin Apolodorov iz Atene, jedan od tridesetorice. **2.** Fokionov zet, koji se od Harpala dao podmititi te je pobjegao. **3.** inače lično ime.

χάρις, ιτος, ἡ, akuz. obič. χάριν (i χάριτα), dat. plur. *ep.* χαρίτεσσι (χαίρω), lat. *gratia*, sve, čemu se radujemo; stoga **1.** ljubav, usluga, milost, naklonost, usrđe, dobročinstvo, korist. Napose **a)** ljubav naroda. **b)** štovanje, poštovanje. **c)** (takođ. u plur.) blagodarnost, zahvalnost, nagrada, plata. Stoga χάριν ἔχειν ili εἰδέναι zahvalan biti, ali ἔχειν πρός τινα biti kod koga u milosti, ἀποδοῦναι *refero*, blagodariti, χ. φέρων τινί komu ljubav čineći, komu za ljubav, ὀφείλειν blagodarnost dugovati, χ. ἀχάριτος nemila milost, ἄχαρις nemila ljubav. Aps., ili τινός za što (na pr. εὐεργέων

Od. 4, 695 za dobročinstva), *τινί* komu, čemu, slič. *πρός τινα* prema komu, ali *ὑπέρ τινος* za što, ili sa sl. *ὅτι*, *sl.* Adv. a) (*τὴν*) *χάριν τινός* kome u prilog, kome za ljubav, poradi, na pr. *ἔπους σμικροῦ χάριν* da kukavnu riječcu prištede. No uza nj može stajati i pridjev *ὠμοφάγον χάριν* za slatko uživanje sirovog mesa, *τὴν σὴν χάριν* ili *σῇ χάριτι* tebe radi. b) *εἰς χ.* za zahvalnost. c) *πρὸς χάριν*, osob. uz *λέγειν*, *πολιτεύεσθαι* i slič. narodu po želji zboriti ili kao državnik raditi, ali uz *ἐρεῖς* takođ.: u miru, lijepo reći, *πρὸς χάριν ἰσχύος* po volji sile, slič. *πρὸς χάριν βορᾶς* od želje za žderanjem, *χάριτος ἕνεκα* i *χάριτι*. d) *σὺν χάριτι* na zadovoljstvo. e) *ἐν χάριτι ποιεῖν τινι* komu što za ljubav činiti. 2. dražest, milota, milje, ljupkost, ures, u plur. dražesti, umiljata svojstva, *πρὸς χάριν* za dražest, *μετὰ χαρίτων* s najvećom dražesti. 3. personif. **Χάρις**, *ἡ*, u Ilijadi žena Hefestova. — *Χάριτες, αἱ*, Gracije, koje daruju dražest.

χάρισμα, τὸ, N. T. i *poz.* dar milosti, milošta.

χαριστήριος, 2. (*χαρίζομαι*), koji pripada žrtvi blagodarenja. Obič. kao supst. (*τὰ*) *χαριστήρια* iz blagodarnosti prikazano darje, zavjetni darovi, žrtva ili svetkovina zahvalnica, *θύειν* prikazivati je, aps., i *τινός* za nešto.

χαριτία, *ἡ* (*χάρις*), šala, *τοῦ λόγου* s vojnim odjelom.

χαριτογλωσσέω, *poet.* po želji govoriti.

χαριτόω, aor. akt. *ἐχαρίτωσα*, perf. pas. *κεχαριτωμένος*, *poz.* N. T. umiljatim činiti, ugađati, dobro činiti; takođ. pomilovati, *τινά*.

χαριτ-ώνυμος, 2. *poet.* mila imena, ugodan.

χάρμα, *τὸ*, v. *χαρά*.

Χαρμάνθη, *ἡ*, grad u Mesopotamiji, s. Hit.

χάρμη, *ἡ*, *ep.* i *poet.* 1. želja za borbom. 2. borba, boj.

Χαρμίδης, *ου, ὁ*, sin Glaukonov, ujak Platonov, štićenik Kritijin i učenik Sokratov, pao protiv Trasibula.

χαρμονή, *ἡ*, v. *χαρά*.

χαρμόσυνος, 3. (*χάρμα*), *jon.* i *poz.* veseo, radostan, *χαρμόσυνα ποιέειν* naime *ἱερά*, veselu slavu slaviti.

χαρμό-φρων, 2. *ep.* dobre volje, veseo.

χαροπός, 3. (*χαρά, ὤψ*), vesela pogleda, junačkoga, takođ. divljega pogleda. Otd.

χαροπότης, *ἡ*, *poz.* vedri sjaj očiju, koji odaje junaštvo.

Χάρ-οπος, *poz.* **Χάροψ**, *οπος, ὁ*, gospodar otoka Sime (Hom. Luk.).

Χαρράν, jevr. *chârân*, grč. *Κάρραι*, grad u Mesopotamiji, gdje je Kras umr'o g. 53. pr. Is.

χάρτης, ου, ὁ, *poz.* list papira, *charta*.

χαρτός, 3. (*χαίρω*), veseo, ugodan, povoljan.

Χάρυβδις, *εως* i *ιος*, *ἡ*, personif. morski vrtlog, poslije prenesen u sicilski morski tjesnac (sada Harilo, opasan samo malim lađama, kad se more uzburka).

Χάρων, *ωνος, ὁ*, 1. koji je mrtve prevozio preko Stiksa. 2. sin Pitoklov iz Lampsaka, povjesnik, koji je živio otprilike do 80. ol. — g. 460.

Χαρώνδας, *α, ὁ*, iz Katane na Siciliji, dao je ovoj i drugim halkidičkim naseljima u Siciliji i Italiji izvrsne zakone; kažu, da se sam ubio zato, što ih je jednom prekršio.

χάσκω, v. *χαίνω*.

χάσμα, *τὸ* (*χαίνω*), 1. ždrijelo, zjalo. 2. ponor.

χασμάομαι, dep. med., zjati, t. j. smeten biti.

χάσμη, *ἡ*, zijevanje, pospanost.

χἀτέρᾳ = *καὶ ἑτέρᾳ*.

χἄτεροι = *καὶ ἕτεροι*.

χᾰτέω, *ep.*, i *ep.* i *poet.* **χᾰτίζω** (oboje samo u prez. i nigda u prozi), (srod. *χαίνω*, *χῆρος*), 1. čeznuti, željeti, iskati, tražiti, željan biti, aps. ili *τινός* ili s inf., Ag. 304. *χατίζεσθαι*, valjada mj. *χαρίζεσθαι*. 2. trebati, *τινός*, Il. 17, 221 *πληθύος*.

χαυλι-όδων, *δοντος, ὁ* (*χαῦλος* = *χαῦνος*), *jon.* i *poz.* zub što strši, kal.

χαῦνος, 3. i 2. (*χάϝος*), zapr. zijevajući, raskliman, stoga a) klimav, ovlaš, mlitav. 2. nadut, ohol, lud.

χαυνότης, *ἡ*, mekoća zemlje; raskalašnost, nadutost, ludost.

χαυνόω (*χαῦνος*), rasklimati, nadimati, u pas. naduti se, ohol biti, *ἐπί τινι*.

χαύνωμα, τὸ, *poz.* rasklimano, razrovana zemlja.

χέαι, χέασθαι, v. *χέω*.

χέζω, *poet.* aor. *ἔχεσα*, kakati, u *κατα-*.

χειά, *jon.* *χειή*, *ἡ* (lat. *fovea*), *ep.* i *poz.* rupa, jama, duplje.

Χείδωρος, *ὁ*, rijeka u Makedoniji, Aksiju na istok, s. Galiko (var. *Ἐχείδωρος*).

χείλιοι, *jon.* mj. *χίλιοι*, v. r.

χεῖλος, *εος, ους, τὸ*, gen. plur. *at.* takođ. *χειλέων*, 1. usna. Za zgrizenu srdnju: *ὀδὰξ ἐν χείλεσι φῦναι*, *ὀδόντας χείλεσι διδόναι* usne gristi. 2. rub, kraj, okrajak.

Χείλων, pravo *Χίλων*, v. r.

χεῖμα, *τὸ*, v. *χειμών*.

χειμάδιον, *τὸ* (*χεῖμα*), i **χειμασία**, *jon.* **-ίη**, *ἡ* (*χειμάζω*), *jon.* i *poz.* zimovište, *τῇ δυνάμει* za tu vojnu silu.

χειμάζω, *χειμάσω* i t. d., **χειμαίνω** (*χεῖμα*), *jon.* *buk.* i *poz.*, i **χειμερίζω** (*χείμερος*), *jon.* i *poz.* 1. tranz. (*χειμάζω* i *χειμαίνω*) a) buru ili nevrijeme slati, i to *τοιαῦτα* tako silno. U pas. od bure zatečen biti, u buru zapasti, aps. *χειμαζόμενος* u oluji, ili *ἔν, πρός τινι*. b) pren. kao burom pohoditi, vrijeđati, *τί*. U pas. snalazi me, aps., i *τινί* što. 2. intr. a) (*χειμάζω* i *χειμερίζω*), zimovati, prezimiti, u zimovištu biti, *ἔν τινι* na kojem mjestu, u čem, i slič. *περί τι*. b) (*χειμάζω* i *χειμαίνω*) buran biti. 3.

bezlič. **χειμάζει**, χειμαίνει i χειμαίνεται, daždi, burno je; gen. aps. χειμαίνοντος dok bura duva, dok traje zima.

χειμά-ρροος (od ῥόος, σρόος), 2., stegn. **χειμάρρους, ου**, i *ep.* i *poz.* **χείμαρρος, ὁ**, koji je od kiše ili otopljenog snijega nabujao, koji samo zimi teče, a ljeti presahne. Supst. ὁ χ. bujica, gorski potok.

χειμασίη, ἡ, v. χειμάδιον.

χειμερίζω, v. χειμάζω.

χειμερινός, 3. i **χειμέριος**, 3. i 2. (χεῖμα), koji se tiče zime, zimski, zimnji, u zimi, buran, uop. bijesan, divlji; ἦμαρ zimski dan, ἄελλα zimska oluja, μῆνες χειμεριώτατοι (studeni do veljače). Ali κυματοπλὴξ χειμερία (ἀκτά) obala zapljuskivana valovima uz zimske bure, χειμέριος ὕδατι kišovit, buran, χειμερίῳ νότῳ uz burni jug; uop. oštar, neugodan.

χειμών, ῶνος, ὁ, kolekt. od *ep. poet.* i *poz.* **χεῖμα**, τὸ (osn. χι u χιών, lat. *hiems*), zimsko vrijeme, mećava, vijavica, zima, mraz, uop. sing. i plur. zima, takođ. oluja, pljusak, χείματος, χείματι, τοῦ χειμῶνος, (ἐν) χειμῶνι zimi, ali χειμῶνος takođ. kad prijeti bura, χεῖμα, τὸν χειμῶνα preko zime. Pren. **a)** ἐν χ. δορός u buri kopalja. **b)** uop. opasnost, pogibao, bura jadâ.

χειμωνο-τύπος, 2. *poet.* koji burom bije.

χείρ, ἡ, obič. χειρός, χειρί, χεῖρα, χεῖρε, χεροῖν, χεῖρες, χειρῶν, χερσί, χεῖρας, i pored tih oblika *ep. jon. poet.* i *poz.* takođ. χερός, χερί, χέρα, χειροῖν, χέρες, χερῶν, χείρεσ(σ)ι, χέρας, *buk.* χέρρας (osn. χερ grabiti, hvatati, starolat. *hir* = *manus*), **1. a) ruka**, pesnica, ἐκ χειρός od ljudske ruke ubijen, a ne od divljih zvijeri rastrgan (Sof. Aj. 27), inače znači ἐκ χειρός obič. iz ruke, iz blizine, blizu (*comminus*); ἐκ χ. λίθοι rukom bačeno kamenje, ὅπλα ἐκ χ. t. j. mač, ἐκ χ. τιτρώσκειν t. j. u boju na šake, ἐξ αὐτῶν τῶν χ. διαφεύγειν τινά ispod ruku kome uteći. Ali χεῖρας ἀνατείνειν, αἴρειν ruke dizati za znak pristanka, διὰ χειρὸς ἔχειν u ruci držati ili zadržati, ἐν χερσὶν, μετὰ χεῖρας ἔχειν pod rukama imati, čim zabavljen biti, rukovati, čuvati, pak μετὰ χερσὶν ἔχειν rukama držati, ali πρὸ χειρῶν ἔχειν τι pred sobom što u rukama držati, ὁ ἐν χερσί sadašnji, nazočni; katkad pleonast. kao χειρὶ λαβεῖν i slič., ili ξὺν τῇδε χερί sa mnom zajedno, takođ. svojom vlastitom rukom. **b)** ruka (od ramena do pesnice), χερσὶν ἔχειν τινά koga grliti. **c)** = strana, ἐπ' ἀριστερὰ χειρός na lijevu ruku. **d)** rukopis. **2.** (osob. u plur.) slikovno: radnja, čin (suprotno: riječ) (Il. 1, 77), **snaga**, jakost, moć, **sila**, nasilje; stoga ἐν χερσὶ φόως u krepkom udaranju leži spas, ἐξ ὑπερτέρας χ. iza jačeg udarca, χερὶ χρᾶσθαι djelovati, raditi, napose εἰς χεῖρας ἔρχεσθαι, ἐν χ. γίγνεσθαί τινι na šake pobiti se s kim, u koštac uhvatiti se, ali takođ. komu dopasti šaka, u čiju vlast dospjeti, εἰς χεῖρας ὑπομένειν držati se, dok ne dođe do šaka, slič. ἐς χ. δέχεσθαι dočekati na šake, ὅπως εἰς χ. tako da dođe do šaka, ὑπὸ χεῖρα ποιεῖσθαι pod svoju vlast spraviti, ἐν χερσὶ τιθέναι ili βάλλειν τινός u čiju vlast davati, ὁ ὑπὸ χεῖρα koji je u čijoj vlasti, stoga ἐν χερσίν u boju na šake, χειρῶν νόμος ili δίκη pravo sile, pravo jačega, ili i: boj, χειρῶν ἀδίκων ἄρχειν početi tući se, ἀπὸ χειρὸς μεγάλα ἐργάζεσθαι za ličnu hrabrost, κατὰ χεῖρα πλήκτης. **3.** šaka, pregršt, kao lat. *manus*, množina, **hrpa**, četa, momčad, vojska. **4.** χ. σιδηρᾶ željezna kuka.

χειραγωγέω, *poz.* **1.** akt. za ruku voditi, τινά. **2.** med. dati se voditi.

χειραγωγία, ἡ, *poz.* vođenje za ruku.

χειρ-αγωγός, ὁ, *poz.* vođ.

χειραπτάζω (χείρ, ἅπτω), *jon.* pod rukama imati, postupati.

χειριδωτός, 2. (χειριδόω), *jon.* i *poz.* s rukavima (χειρῖδες).

χειρίζω (χείρ), *poz.* imati pod rukama, postupati, brinuti se, izviditi, upravljati, τί.

χείριος, 2. = ὑποχείριος (χείρ), *poet.* pod rukama, χειρίαν ἐφιέναι τινί koga u ruke predati.

χειρίς, ῖδος (krivo pis. -ίδος), ἡ (χείρ), **1.** rukavica, narukvica. **2.** torbica. **3.** dugi rukav na perz. haljini.

χειρισμός, ὁ, *poz.* postupanje, izvođenje, δογμάτων.

Χειρίσοφος, ου, iz Sparte, u službi ml. Kira, poslije čelovođa 10.000 Grka, umr'o na povratku.

χείριστος, v. χερείων.

χειρό-γραφον, τό, *poz.* rukopis, zadužnica.

χειρο-δάϊκτος, 2. (δαΐζω), *poet.* rukom raskinut.

χειρό-δεικτος, 2. (δείκνυμι), *poet.* rukom pokazan.

χειρο-δίκης, ὁ, *ep.* koji šakom traži svoje pravo.

χειρο-δράκων, ὁ, ἡ, *poet.* sa zmajskim rukama.

χειρο-ήθης, 2. (ἦθος), na ruku privikao, θεός bog, koji se može rukama hvatati i voditi, pren. pitom, mekan, navikao, aps. i τινί.

χειρο-κρατία, ἡ, *poz.* nasilna vladavina, pravo jačega.

χειρό-μακτρον, τὸ (μάσσω), **1.** ručnik, sa χρύσεον slikovno o bogatoj žetvi. **2.** uop. rubac.

χειρο-μύλη, ἡ, žrvanj, koji je sastojao od dva kamena. Gornji (ὄνος) se drvenom ručkom vrtio na donjemu (μύλη).

χειρονομέω (kao od χειρο-νόμος praveći rukama kretnje), **1.** ruke ili noge po nekom pravilu plešući kretati, uop. mimički kretati se, τινί čim. **2.** odbijanjem kod šakanja protivnika umarati.

χειρονομία, ἡ, *poz.* gimnastička vježba rukama (kao igra lopte i t. d.); napose **a)** gestikulacija. **b)** bojni ples s pantomimom, pantomim. **c)** odbijanje, pariranje, kod borbe na šake.

χειρόομαι (χείρ), dep. med. (akt. rijedak, *poet.*), pravilno, takođ. kao pas., u svoje ruke dobiti,

pod svoju vlast spraviti, sebi pribaviti, s kim lako svršiti, (πρὸς βίαν) nadvladati, pobijediti, svladati, sebi podvrći, pokoriti, τινά, τί, i to τινί komu ili čim. U pas. svladan biti, τινί i ὑπό τινος od koga, od čega, čim.

χειρο-πληθής, 2. (πλῆθος), koji šaku ispunjuje.

χειροποιέομαι (kao od χειρο-ποιός), *poet.* med., svojom rukom raditi, τί.

χειροποίητος, 2. ljudskom rukom načinjen, umjetan, suprotno onomu, što je postalo od prirode.

χειρό-σοφος, 2. *poz.* vješt kretnjama ruku, uop. pantomim.

χειρο-τένων, οντος, *poz. ep.* koji pruža ruke.

χειρότερος, v. χερείων.

χειρο-τέχνης, ου, ὁ, rukotvorac, zanatnik; pak (suprotno: ἰδιώτης) vještak, majstor, umjetnik, χ. ἰατορίας vještak u liječenju.

χειροτεχνία, ἡ, zanat.

χειροτεχνικός, 3. koji pripada zanatu.

χειροτονέω, pružajući ili dižući ruke kod narodnih skupština, izbora i t. d. glasovati, potvrditi, zaključiti, birati, aps. i τί, τινά ili περί τινος, i to ἐπί τι za što, uz pas. takođ. ἐπί τινος.

χειροτονία, ἡ, glasanje, glasovanje, izbor. Od χειρο-τόνος, 2. (τείνω), *poet.* pružajući ruke.

χειρουργέω (χειρουργός), **1.** rukom raditi. **2.** rukovati.

χειρούργημα, τὸ, i **χειρουργία**, ἡ, djelovanje ruke, i to **1. a)** rukotvor, ručni rad. **b)** kretnja rukom. **2.** napose: vidarska vještina. Otd.

χειρουργικός, 3. *poz.* vješt vidarskoj vještini.

χειρόω, *poet.* = χειρόομαι.

χείρωμα, τὸ (χειρόω), *poet.* zapr. rukom izrađeno, τυμβοχόον grob ljudskom rukom načinjen, pak: svladano, svladavanje.

χείρων, v. χερείων.

Χείρων, ωνος, pravo Χίρων, ωνος, ὁ, sin Kronov i Filirin, Kentaur, ali blag i uljudan, stanovaše na Pelijonu, na glasu liječnik i vidjelac, učitelj Asklepijev, Heraklov, Ahilejev i dr.

χειρ-ῶναξ, ακτος, ὁ, ἡ, *jon.* i *poz.* (ἄναξ), rukotvorac, zanatnik. Otd.

χειρωναξία, *jon.* -ίη, ἡ, *jon.* i *poet.* zanat, obrt.

χείσομαι, v. χανδάνω.

χελειδονίς, ἡ, *poz.* mj. χελιδονίς.

χελιδόνιον, τὸ, *buk.* rosopas, *chelidonium maius.*

χελῑδονίς, ίδος, ἡ, *poet.* lastavičica.

χελιδονισταί, οἱ, pjevači lastavičje pjesme na Rodu.

χελῑδών, όνος, ἡ, *hirundo,* lastavica.

χέλυννα, *eol.* = χελώνη.

χέλυς, ἡ, *ep.* i *poet.* **1.** kornjača. **2.** lira, napravljena od kornjačine kore. **3.** grudi, prsa.

χελώνη, ἡ, **1.** kornjača. **2.** drven krov za zaklon (isp. *testudo*).

Χέμμις, ιος, ἡ, s. kopt. Chmîn, **1.** grad u Egiptu u Tebaici, poslije Panopolis (jer su Grci boga Hema držali za Pana), sada Ahmîm. **2.** otok kod Buta u Delti (Her. 2, 156). **3.** Χεμμίτης νομός u Egiptu, s tim otokom.

χέρᾰδος, εος, ους, τὸ (srod. sa χαράδρα), *ep.* šljunak, mulj u rijekama (Il. 21, 319).

χερείων, 2. *ep.*, pored *ep.* **χερειότερος** i **χειρότερος**, 3., napokon **χείρων**, 2., superl. **χείριστος**, 3., adv. χεῖρον (od neobič. **χέρης**, od čega se još nahodi χέρηι, χέρηα i χέρηες, neznatan, podložan), obič. kao komp. i superl. za κακός, **neznatniji**, niži, **gori**, kukavniji, rđaviji, manji, lošiji, superl. najgori, najneznatniji, aps., gdje je χέρηα pozitiv kao Od. 18, 229. 20, 310, ili τί u čem, τινὸς χ. γίγνεσθαι za kim zaostajati, τινὶ χ. ἐστιν gore je za koga, οὔ τι χέρειον ili οὐ χεῖρον s inf., bolje je, nije s gorega, zgodno je.

χερμάδιον, τὸ, *ep.* i **χερμάς**, άδος, ἡ (srodno s χέραδος), *poet.* kamen međaš, kamen za praćicu, praćica.

χερνής, ῆτος, ὁ, *poet.* siromah.

χερνήτης, ου, *jon.* εω, ὁ, *poet.*, i

χερνῆτις, ιδος, ἡ (νέω), *ep.* koji iz ruke živi, siromašan, prost, nizak.

χέρ-νιβον, τὸ (νίπτω), *ep.* umivaonica, leđen, rukomija.

χερνίπτομαι, med., fut. χερνίψομαι, aor. ἐχερνιψάμην, *ep.* 3. pl. χερνίψαντο (χέρνιψ), ruke prati, osob. prije žrtve.

χέρνιψ, ῐβος, ἡ (χείρ, νίζω), **1.** voda za pranje ruku, prije ručka. **2.** sveta voda, posvećena umakanjem ugarka uzeta sa žrtvenika. Njome su se kropile žrtve i ljudi učesnici sveta čina. Stoga κοινωνὸς χερνίβων zapr. dionik svete vode u kući, t. j. član kuće ili porodice.

χερο-μυσής, 2. *poet.* koji ruke oskvrnjuje krvnom krivnjom.

Χερουβίμ (-είν, -ίν, -είμ), τὰ (takođ. οἱ, αἱ Χερουβεῖς), jevr. *kĕrûbîm*, zlatni krilati kipovi na zavjetnom kovčegu.

χερό-πληκτος, 2. (πλήσσω), *poet.* rukom udaren.

χερρό-νησος, ἡ, v. χερσόνησος.

χερσαῖος, 3. (χέρσος), koji na kopnu živi, suhozemski stvor, κροκόδειλοι suhozemski krokodili, za ljude: koji mora ne poznaju.

χερσεύομαι, pas., ležati na ugaru, ne biti obrađen.

χερσόθεν, *poet.* od suhe zemlje.

χέρσονδε (χέρσος), *ep.* adv., na suhu zemlju.

χερσονησο-ειδής, 2. *jon.* poluostrvu sličan.

χερσό-νησος ili **χερρό-νησος**, ἡ, *poz.* zemski otok, t. j. poluotok, *paeninsula.* Napose **1.** obič. trački Hersones, s. poluostrvo dardanelsko. Stanov. οἱ **Χερρονησῖται**. **2.** τῶν Ἀράβων arapski poluotok, Arabija. **3.** mjesto u korintskom kraju, istoč. šiljak Enejske gore (Tuk. 4, 42). **4.** ἡ Ἀχερουσιὰς Χερρ. (v. Ἀχερ.), poluotok kod Herakleje u Bitiniji. Od

χέρσος, 2. (srod. lat. *hirsutus, horreo*), *ep. jon. poet.* i *poz.* **1.** čvrst, tvrd, hrapav, neplo-

dan (Her. 4, 123), *poet.* pren. siromašan, prazan, oskudan, jer je starima suho, kruto bilo simbol oskudice, siromaštva. **2.** suhozemski. Supst. *ἡ χ.* suha zemlja, kopno, suho, obala.

χερύδριον, τὸ, buk. (*χείρ*), ručica.

χεῦμα, *τὸ* (*χέω*), *ep. jon.* i *poet.* **1.** što se izlije, lijevano, kapljevina, aps. i *τινός*. **2.** u plur. meton. zdjelica za žrtvu ljevanicu.

χέω, ponajv. *ep.* i *poet.*, prez. i impf. u Hom. svagda nestegnuto od *χέϝω*, dakle *χέει* i t. d., osim u *χεῖσθαι* (osn. *χευ, χεϝ : χῠ*, srod. s lat. *fundo*), spreže se obično: fut. akt. *χέω*, med. *χέομαι*, aor. akt. *ἔχεα*, med. *ἐχεάμην*, perf. akt. *κέχυκα*, med.-pas. *κέχυμαι*, aor. pas. *ἐχύθην*, fut. pas. *χυθήσομαι*, adj. verb. *χυτός*, ktomu *epski* fut. *χεύω*, aor. akt. *ἔχευα* i *χεῦα*, konj. 1. pl. *χεύομεν*, med. (*ἐ*)*χευάτο*, konj. *χεύεται*, i *ep.* i *poet.* korj. aor. *ἔχυτο, χύτο*, part. *χύμενος*, plpf. 3. sg. *κέχυτο*, *jon.* perf. 3. pl. *κεχύαται*, i *poz.* (u N. T.) spor. obl. *χύννω, χύνω*,

I. akt. tranz. puštati da teče ili pada, stoga za kapljevine: **1. lijevati,** izlijevati, prolijevati, *τί*, na pr. *ὕδωρ* šalje kišu Zeus, i stoga aps. *χέει* kiša pada, (*χιόνα*) snijeg pada, *ἔν τινι*. **2.** za suhe stvari: sipati, prosipati, nasipati, sasuti, stresati, obarati, pokositi (Il. 19, 222), svu silu bacati (Il. 5, 618), spuštati, *τί*, na pr. *σῆμα* i slič. grob, mogilu nasuti (Il. 24, 699), i to *τινί, ἔν τινι* na čem, u čem. **3.** pren. glas pustiti, širiti, *τί*, i to *κατά τινος* protiv koga, o čem. **II. med. tranz.** s fut. *χέομαι* i aor. *ἐχεάμην*, *ep.* *χεάμην* (o Il. 7, 63 v. III.), sebi ili od sebe što prolijevati, prosipati, sipati, *τί*, na pr. *βέλεα* svu silu svojih strijela bacati, i to *τινί* komu, *κατά τινος* preko čega, *πρός τι* prema čemu okrenut, kod svečane formule *χοὰς χέασθαι, εἴς τι* kamo, *πῆχεε ἀμφί τινα* ruke raskriliti nad kim (Il. 5, 314).

III. med.-pas. χέομαι s aor. *ἐχευάμην* (Il. 7, 63), pak korj. aor. *ἔχυτο, χύτο, χύμενος* i s pasivnim oblicima, **intr.** razlijevati se, teći, istjecati, provaliti, padati, širiti se, prostirati se, nasut biti, oboren ili povaljen ležati, aps., na pr. *νόσος κέχυται* bolest se raširila, t. j. čitavo je tijelo do kostiju obuzela, ili *ἔκ τινος* iz čega, *κατά τινος, ἐπί τι* po čem, *ἐπί τινι* na koga, *ἀμφί τινι* oko koga, t. j. zagrliti ga.

χῆ ili **χῆ** = *καὶ ἡ*.

χηλευτός, 3. (adj. verb. od *χηλεύω*, plesti), *jon.* pleten.

χηλή, ἡ (osn. *χα*, v. *χαίνω*), **1.** u plur. papak, kopito (u četveronožnih životinja); panče, čapak, čaporak (u ptica). **2.** kameni nasip (u luci, koji odbija valove).

χηλός, ἡ (osn. *χα*, v. *χαίνω*), *ep.* kovčeg, osob. za spremanje haljina.

χἠμεῖς, kraza od *καὶ ἡμεῖς*.

Χημία, *ας*, egipat. Chemi ili Kemi, t. j. crn, o mulju Nila, suprotno: subjeli i žuti pijesak u pustinji, domaće ime zemlji Egiptu (*Αἴγυπτος* se u Grkâ isprva zvao Nil).

χήν, *χηνός, ὁ, ἡ* (lat. *ans-er*), guska.

χην-αλώπηξ, *εκος, ὁ, jon.* i *poz.* lisičja guska, vrsta gusaka posvećena Setu (*Κρόνος*).

χήνεος, 3. (*χήν*), *jon.* guščji.

Χηνεύς, *έως, ὁ*, stanov. lakonskoga grada Hen.

χηνοβωτία, ἡ, hranjenje ili držanje gusaka.

χηρᾰμός, *ὁ* (*χάσκω*), *ep.* i *poz.* rupa, spilja, duplje, rasjelina.

χήρατο, v. *χαίρω*.

χηρεία, *ἡ*, udovištvo.

χηρεύω (*χῆρος*), **1.** intr. prazan, bez čega, osamljen, pust biti, *τινός*. Napose: drugi put neoženjen, neudata, kod Sof. uop. bez ljudskoga saobraćaja biti. **2.** tranz. učiniti sirotom.

χῆρος, 3. (osn. *χα, χαίνω*), prazan, napose: udovac, udovica. Supst. *χήρα*, *jon.* *χήρη, ἡ*, udovica, aps. i *τινός*.

χηρόω, *χηρώσω* i t. d., *ep. jon.* i *poet.* učiniti praznim, pustošiti, raseliti, *τί*, i to *τινός*. Napose: učiniti udovicom.

χηρωσταί, *οἱ, ep.* nasljednici izumrle porodice, daljni rođaci, koji su bili dužni da stare ljude bez djece, zatim sirote (*χῆροι*) hrane i uzdržavaju, a zato su imanje njihovo imali naslijediti ili među se dijeliti. *Heredes orborum.*

χῆτος, *εος, τὸ*, samo u dat. *χήτεϊ* i *χήτει* (srod. sa *χῆρος*), s nestašice, od čeznje, *τινός* (Il. 6, 463; 19, 324).

χθᾰμᾰλός, 3. (*χαμαί*, lat. *humilis*), *ep.* i *poz.* na zemlji, dakle: nizak, ravan. Supst. *τὸ χθ.* nizina, dno, *τὰ χθαμαλώτερα* niža mjesta.

χθές i **ἐχθές** (srod. lat. *heri, hes-ternus*), adv., jučer, *πρῴην τε καὶ χθές*, v. *πρῴην*, slič. *νῦν τε κἀχθές* odsad i jučer, t. j. kratko vrijeme, od nedavna (*heri et nudius tertius*). Otd.

χθι-ζός, 3. *ep. jon.* i *poz.* jučerašnji, često mj. adv., *χθιζὸς ἔβη* otide jučer. Adv. *χθιζόν* i plur. *χθιζά* jučer, *χθ. τε καὶ πρώϊζα*, v. *πρῴην*.

χθόνιος, 3. i 2. (*χθών*), **1.** koji pripada zemlji, na kojoj tko živi, domaći, osob. starosjedilac, ili i: iz zemlje izašao, stoga pridj. Ehiona, koji je naoružan iz zemlje izišao. **2. a)** podzemni, stoga *ἑστία* o očevu grobu. **b)** koji pripada podzemnom svijetu, stoga pridj. za *Φάμα*, jer ona prodire i u podzemni svijet, ili *χθ. χάρις* blagodarnost, koju su *χθόνιοι θεοί* zaslužili tim, što su milostivo primili Edipa. Napose *χθ. Ζεύς*, Pluton, vladalac podzemnog svijeta, *Ἑρμῆς* kao *ψυχοπομπός* pratilac duša pokojnih, osob. štovan kod mrtvačkih žrtava, jer duše pokojnikâ vodi i na ovaj i u podzemni svijet, *θεαὶ χθ.* u Her. Demetra i Persefona, u Sof. Erinije.

χθονο-στιβής, 2. (στείβω), *poet.* koji po zemlji hodi, na zemlji.

χθονο-τρεφής, 2. *poet.* od zemlje rođen ili hranjen.

χθών, χθονός, ἡ (isp. lat. *humus*, pak χθαμαλός i χαμαί = *humi*), *ep.* i *poet.* **1.** zemlja, tlo, χθόνα δύμεναι ići pod zemlju, t. j. umrijeti. **b)** kraj, zemlja.

χῖδρα, τὰ, *poet.* pržena pšenična prekrupa.

χιλιά-γωνος, 2. *poz.* s tisuću kutova; τὸ χ. tisućerokut.

χιλί-ανδρος, 2. od 1000 momaka.

χῑλιαρχέω, *poz.* kod Rimljana: ratni tribun biti (poslije po šest kod svake legije). Kao zapovjednici legija bili su niži od legatâ, a viši od centuriona.

χῑλι-άρχης, v. χιλίαρχος.

χῑλιαρχία, ἡ, **1.** u maked. vojsci zapovjedništvo nad 1000 momaka. Hilijarhija je naime bila četa pješakâ, koja je po imenu imala 1000 momaka, ali uistinu je sa časnicima, zastavnicima i sviračima imala 1024. **2.** kod Rimljana: vojnički tribunat, v. χιλιαρχέω.

χῑλί-αρχος, ὁ, i *jon.* **χιλιάρχης**, ου, ὁ (χίλιοι, ἄρχω), **1.** čelovođa jedne χιλιαρχία (v. r.), otprilike: pukovnik. Kod Perzijanaca onaj, koji je pristup ka kralju posredovao. **2.** kod Rimljana: vojnički tribun, v. χιλιαρχέω.

χῑλιάς, άδος, ἡ (χίλιοι), jedna tisuća.

χιλι-ετής, 2. od tisuću godina.

χίλιοι [ῑ], *jon.* **χείλιοι**, 3. tisuća, χίλια Il. 11, 224 (μῆλα) tisuću komada. Također u sing. uz ἡ ἵππος (kolektivno). Napose οἱ χ. u Argu, isprva plaćeni i na vojničku službu vezani građani, koji su poslije vlast i gospodstvo sebi prisvojili.

χῑλιο-ναύτας, *dor.*, gen. α mj. ου, ὁ, *poet.* zapr. od tisuću brodara, pak: sa tisuću brodova naoružan.

χιλιό-ναυς, ὁ, ἡ, *poet.* = χιλιοναύτας.

χιλιοπλασίων, 2. *poz.* tisućerostruk.

χῑλιοστός, 3. tisućni.

χῑλιοστύς, ύος, ἡ, četa od tisuću momaka.

χῑλιο-τάλαντος, 2. *poz.* vrijedan tisuću talenata.

χῑλός, οῦ, ὁ, zelena krma, trava, paša, χ. ξηρός sijeno. Otd.

χῑλόω, hraniti, ἵππον.

Χίλων, ωνος, ὁ, **1.** iz Lakedemona, efor g. 560. pr. Is., jedan od sedam mudaraca. **2.** inače lično ime.

χίμαιρα [ῐ], ἡ, **1.** koza. **2.** kao lično ime: kći Tifonova i Ehidnina, neman, koja je oganj rigala; simbol Vulkana u Likiji. Imala je sprijed oblik lava, u sredini koze, ostrag zmije.

χίμαρος, ὁ, *buk.* jarac (inače τράγος); ἡ, koza.

χιόνεος, 3. *poet.* snježan, hladan kao snijeg.

χιονίζει (χιών), *jon.* **1.** tranz. (*sc.* Ζεύς ili ὁ θεός) sipa snijeg, τί na zemlju. **2.** intr. snijeg pada.

χιονό-βλητος, 2. *poet.* pokrit snijegom.

χιονό-βοσκος, 2. *poet.* snijegom hranjen.

χιονο-θρέμμων, 2. *poet.* koji snijeg hrani, snijegom pokrit.

χιονό-κτυπος, 2. *poet.* snijegom bijen.

χιονο-τρόφος, 2. *poet.* koji snijeg hrani ili drži.

χιονό-χρως, ὁ, ἡ, *poet.* kože bijele kao snijeg.

χιονώδης, 2. *poet.* snijegu sličan.

Χίος [ῐ], ἡ, otok u Egejskom moru s gradom istoga imena, sada Scio. Stanov. ὁ **Χῖος**, od adj. **Χῖος**, 3.

Χίρων, ωνος, ὁ, starije pisanje mj. Χείρων, v. r.

χῐτών, ῶνος, ὁ, *jon.* **κιθών** (semit. riječ), i demin. **χιτωνίσκος**, ὁ, **1.** hiton, u starije doba kratka bijela, vunena ili lanena haljina bez rukava, koje je muško i žensko nosilo na golom tijelu (kao mi košulju) i pasalo pojasom. Preko nje bi se ogrnula kabanica ili i obukao oklop. Ali nosili su se i dugački hitoni, osob. u Jonjana. **2.** uop. haljina, odjeća, u plur. odijelo. **3.** kožan, mjeđu (χάλκεος) okovan oklop, slik. χάλκος τειχέων. **4.** plur. dijelovi gornje kože na cipeli (Ksen. Kir. 8, 2, 5). Slič. demin.

χιτώνιον, τὸ, *poet.* i *poz.* donja haljina.

χιών, όνος, ἡ, također u plur. (kor. χι u χειμών i lat. *hi-ems*), snijeg (νιφάς pramen snijega).

χλαῖνα, *jon.* -νη, ἡ (srod. **χλαμύς**), ne u *at.* prozi, **1.** debela i topla gornja haljina bez rukava, muška kabanica, osob. za zimu. Pren. χθονὸς χλ. zemska kabanica, t. j. grob. **2.** uop. vunena haljina, pokrivač, prostirač.

χλαινόω, *poz.* (kabanicom) odjeti.

χλαμυδη-φόρος, 2. *buk.* koji nosi ratnu kabanicu (χλαμύς).

χλαμυδουργία, ἡ (kao od χλαμυδουργός), izrađivanje kabanica (v. χλαμύς).

χλαμύς, ύδος, ἡ (srodno χλαῖνα), i *poz.* demin. **χλαμύδιον**, τὸ, muška gornja haljina, ratna i putna kabanica, isprva tračka i makedonska, za konjanike, poslije i za efebe (duguljasto sukno preko lijevog ramena prebačeno, a na desnom krajevi skopčani, donji okrajci umetnutim olovom nategnuti).

χλανίδιον, τὸ, *jon.* i *poet.* (χλανίς), kratka kabanica.

χλανιδοποιία, ἡ (χλανιδο-ποιός), izrađivanje skupih gornjih ili stajaćih haljina.

χλᾰνίς, ίδος, ἡ (srod. χλαῖνα), lagana skupa gornja haljina, za muško i žensko, znak raskošja.

χλευάζω, χλευάσω i t. d. (χλευή šala), intr. šaliti se, rugati se, podrugivati se, podsmijevati se, τινά, τί. Također u pas. i *poz.* = akt.

χλευασμός, ὁ, i χλευασία, ἡ, poruga, podrugivanje.

χλευή, ἡ, *poz.* šala, poruga.

χλῐαρός, 3. (χλίω), *jon.* i *poz.* mlak.

χλῑδᾰνός, 3. (χλιδή), *poet.* i *poz.* mekan, nježan, raskošan.

χλῑδάω, *poet.* i *poz.* bujati, pren. **a)** obijesno pouzdavati se, ἐπί τινι. **b)** raskošno živjeti.

χλῑδή, *dor.* **χλιδά**, ἡ (osn. χλιδ), sing. i plur., me-

kota, bujnost, raskošje, raskošan život, ἐν χλιδῇ mekoputo. Napose meton.: nakit, gizda, tako o bujnoj, dugačkoj kosi, osob. u djevojaka (Sof. El. 52).

χλίδημα, τὸ, poet. = *χλιδή*.

χλίω [ῑ], *poet.* **1.** topal, bujan biti. **2.** gizdav, obijestan biti.

χλοάω, buk. zelenjeti se, maljav postati.

χλοερός, v. *χλωρός*.

χλοερο-τρόφος, 2. *poet.* koji rodi mladim zelenilom.

χλόη, *ἡ*, takođ. *χλόα* (lat. *helus*, *hel-vus* i *ful-vus*, *holus* varivo), mlado zelenilo, trava, brst, mladica.

χλοήρης, v. *χλωρός*.

χλοη-φόρος, 2. *poet.* koji mladó bilje nosi.

χλούνης, *ου, ὁ, ep.* vepar.

χλοῦνις, ἡ, poet. štrojenje, škopljenje.

χλωρ-αύχην, ενος, poet. s mladenački jakom, lijepom šijom.

χλωρό-κομος, 2. sa zelenim lišćem.

χλωρός, 3. pored *poet.* i *poz.* **χλοερός**, 3. i **χλοήρης**, 2. *poet.* (sumnj.), s osob. *ep.* fem. **χλωρηΐς**, *ίδος, ἡ* (*χλόη*), o boji mladice, zelenožut, t. j. zelenkast i žućkast, uop. blijed. Pren. **a)** zelen, t. j. svjež, suprotno posušenomu, *αἷμα* svježa krv. **b)** koji živo teče, na pr. *δακρύων ἄχνη*.

χναύω, poet. oglodati.

χνοάζω (*χνόος*), *poet.* istom osijediti.

χνόη, *ἡ, poet.* **1.** glavčina (na točku). **2.** osovina (na kolima).

χνόος, *ὁ, ep.* pjena, kora, malje, mašak.

χξς' kao broj 666, s jevr. znakovima pisano קסרבלוך, *Νέρων Καῖσαρ*.

χόἄνος, *ὁ*, ili *χόανον, τὸ* (*χέω*), **1.** *ep.* peć, viganj. **2.** *poz.* lijevak.

Χοάσπης. *ου, jon. εω*, akuz. *ην* i *εα, ὁ*, rijeka u Susijani, iz koje su bistru dobru vodu (adj. *Χοάσπειον*) perzijski kraljevi u srebrnim sudovima sa sobom nosili; domaći je zvahu Ulai = *Εὐλαῖος* (v. r.).

χοή, *ἡ* (*χέω*), žrtva ljevanica, osob. mrtvima žrtvovana, ako je bilo moguće, na njihovu grobu; obič. mlijeko, vino i med, takođ. voda, ili pomiješano ili baška mlijeko i med, zatim vino, a najposlije voda.

χο-ήρης, 2. (*χοή, ἀραρεῖν*), *poet.* koji sadrži ljevanicu, *ἄγγος* posuda.

Χόης, *ου, ὁ*, sjev. pritoka Kabulova u Indiji, sada Alingor.

χοη-φόρος, 2. koji mrtvačke žrtve prinosi. *Χοηφόροι* se zove jedna tragedija Eshilova.

χοἰ, kraza = *καὶ οἱ*.

χοϊκός, 3. N. T. od zemlje, blata, zemljan.

χοινικίς, ίδος, ἡ, obruč, prsten; *poz.* glavčina = *χνοή*.

χοῖνιξ, *ικος, ἡ*, **1.** mjera za žito = 4 *κοτύλαι*, 48. dio jednoga *μέδιμνος* = 1·094 litre, uop. toliko žita, koliko se hrane računalo za jednoga čovjeka na dan, stoga *ὃς κεν ἐμῆς χοίνικος ἅπτηται* koji moga hljeba jede, za mojim stolom sjedi. **2.** negve, verige.

Χοιράδες, *αἱ*, kršni otoci kod Tarenta u donjoj Italiji, s. sv. Pelagija i sv. Andrija.

χοιράς, *άδος, ἡ* (možda od *χοῖρος*), *jon. poet.* i *poz.* **1.** greben. **2.** guša, otvrdnule žlijezde na vratu, žabice, praščići.

Χοιρεαι, *αἱ*, mjesto na Eubeji kod Tamine.

χοίρειος, 3. i *ep.* **χοίρεος**, 3. (*χοῖρος*), zapr. praseći, pak uop. svinjski, *χοίρεα* naime *κρέα* prasetina.

χοιρίδιον, v. *χοῖρος*.

χοιρίνη, ἡ, poet. i *poz.* svinjska koža.

χοιρό-κτονος, 2. *poet.* od ubijene svinje.

χοῖρος, *ὁ*, i demin. **χοιρίδιον**, *τὸ*, odojče, prase, svinjče.

χολάδες, *αἱ, ep.* i *poz.* utroba, crijeva.

χόλαμι, eol. = *χαλάω*, 2, 3. pl. *χόλαισι*.

χολάω, poet. i *poz.* bješnjeti, N. T. srditi se.

χολή, *ἡ*, i *ep. jon.* i *poet.* **χόλος**, *ὁ* (lat. *fel*, srod. *χλόη*), **1.** žuč. **2.** gnjev, ljutina, mržnja, srdnja, bijes, bjesnilo, aps., ili *τινός* čije ili od čega, koga ili čega radi, *τινί* na koga, protiv koga. **3.** (*χολή*) u N. T. takođ. gorko piće, pelen.

Χολλείδης, *ὁ*, stanov. at. općine (*δῆμος*) *Χολλεῖδαι* u Leontidskoj Fili.

χολόω (*χόλος*), *ep. jon. poet.* i *poz.* **1. akt. tranz.**, fut. *χολώσω*, inf. *ep.* *χολωσέμεν*, aor. *ἐχόλωσα*, ljutiti, srditi, razjedati, *τινά* koga, *τινί* čim. **2. med.-pas. χολοῦμαι**, intr., fut. *χολώσομαι*, aor. *ἐχολωσάμην* (konj. 2. sg. *ep.* *χολώσεαι*) i (*ἐ*)*χολώθην* (s istim znač.), perf. *κεχόλωμαι* (s prez. znač.), plpf. 3. pl. *ep.* *κεχολώατο*, fut. 3. *κεχολώσομαι*, adj. verb. *χολωτός*, **ljutiti se**, srditi se, gnjeviti se, razjediti se (*θυμῷ, θυμόν* i slič.), aps., ili *τινί* na koga, *τινός* koga ili čega radi, takođ. *ἀμφί τινι, ἕκ, εἵνεκά τινος*.

χολώδης, ες (*χολή, εἶδος*), *jon.* žučljiv.

χολωτός, 3. *ep.* srdit, ljutit, gnjevan.

χονδρός, *ὁ, jon.* i *poz.* mrvica, krupica, zrno, napose sa i bez *ἁλός* i sl.: zrno soli.

χοραγός, *ὁ, dor.* *χορηγός*.

Χοραζίν, ἡ, grad u Galileji, dvije rim. milje od Kapernauma, možda = jevr. *krsin*, s. razvaline Kerâzeh.

Χοράσμιοι ili *Χωράσμιοι, οἱ*, narod na donjem Oksu, u sadašnjem Khowaresmu, staroperz. *Uvârazami* [*zami* isp. *χαμαί*] = Nizozemska; stanov. valjada turanski konjanici.

χορδεύω, poet. praviti kobasice; pren. stavljati u nered.

χορδή, *ἡ* (v. *χολάδες*), zapr. crijevo; obič. žica (od crijeva).

χόρευμα, *τὸ*, i *χορεία, ἡ* (*χορεύω*), kolo, ples.

χορευταί, *οἱ*, plesači u kolu, osob. u drami,

24 u komediji, 12 zatim 15 u tragediji; pren. οἱ ἐπὶ γῆς χ. ljudi. Otd.

χορευτικός, 3. *poz.* koji pripada kolu ili igraču u kolu.

χορεύω, χορεύσω i t. d., i *poet.* med. **χορεύομαι** (istoga znač.), s adj. verb. χορευτέον (χορός), **1. intr.** svečano plesati, kolo igrati, u slavu bogova, osob. Dionisovu, uop. plesati, skakati, aps., ili τινί bogu u slavu, takođ. φροίμιον za uvod plesati. **2. tranz. a)** kolom ili plesom slaviti, τινά, s pas. πρός τινος. **b)** koga (τινά) u kolo voditi; pas. χορευθείς plesač, igrač.

χορηγέω (χορηγός), **1.** kolo (kor) voditi, τινί. **2.** plaćati troškove za opremu i igranje kola (kora) (v. χορηγός), aps., ili sa χορηγίας za horegije troškove podmiriti, platiti, i τινί za koga, τραγῳδοῖς za tragediju; pren. trošak namiriti, platu namaći, platiti, τινί za koga, ἔκ τινος odakle. **3.** *poz.* akt. i med. uop. namaći, dobaviti, τινί τι, ili τινά τινι nekoga čim oskrbiti. **4.** pas. **a)** biti potpomagan, pomoć dobijati, ἔκ, ἀπό τινος. **b)** biti nabavljen, plaćen.

χορηγία, ἡ, horegija, služba kolovođe, χορηγός (v. r.), dakle **1.** trošak za opremanje korova, pak **2.** uop. trošak, sredstvo, χ. παρέχειν τινί komu davati troškove. **3.** oprema.

χορήγιον (-γεῖον), τό, **1.** riznica. **2.** (χορηγός, 3.) novci i druga pomoćna sredstva (za rat i t. d.).

χορηγικός, 3. *poz.* koji pripada kolovođi (χορηγός), τρίποδες tronozi od korega pobjednika posvećeni (Dionisu).

χορ-ηγός, *dor.* i *poet.* **χοραγός** (χορός, ἡγέομαι), **1.** koreg, kolovođa, zborovođa, takođ. pren. na boga Bakha, kolovođu zvjezdanoga kola na nebu. **2.** u Ateni građanin, koji je u ime svoje file (kojoj je i pobjeda pripadala) morao sasvim da opremi i izvježbati dade zbor (τραγῳδοῖς za tragediju, ἀνδράσιν za muški zbor). To je bila λειτουργία (v. r.); arhon je kor dodijelio pjesniku, χορὸν διδόναι; zborovođu, χοροδιδάσκαλος, morao je koreg platiti i dobro uzdržavati, odijelo, vijence, nakit, frulače i dr. nabavljati, tako da je tragički zbor stajao oko 2820, a muški zbor 1260—4700 K. **3.** pren. onaj, koji daje ono, što je za što potrebno, koji daje trošak za što.

χορικός, 3. (χορός), koji zboru (koru) pripada, τὰ χ. zborni (korski) ples.

χόριον, τὸ, *buk.* **1.** koža oko utrobe; uop. koža. **2.** jelo od mlijeka i meda.

χοροδιδασκαλία, ἡ, vještina korskoga učitelja, χοροδιδάσκαλος.

χοροδιδασκαλικός, 3. koji pripada učitelju zbora (kora).

χοροδιδάσκαλος, ὁ, učitelj, koji vježba zbor (kor).

χορο-ήθης, 2. *ep.* koji je priučen na plesove, zborove.

χοροιτυπίη, ἡ (χοροι-τύπος, τύπτω), *ep.* topot u kolu, kolo.

χοροί-τυπος, 2. *ep.* koji se udara uz kolo.

χορόνδε (χορός), *ep.* adv., u kolo.

χορο-ποιός, **1.** adj. koji naređuje kor, koji ga izvodi, koji u kolu igra. **2.** supst. urednik kola.

χορός, ὁ, **1.** isprva i *ep.* igralište, mjesto za plesanje, potonja ὀρχήστρα, zatim **2.** ples, kolo. Poslije Hom. osob. kolo s pjevanjem, u slavu bogova kod svečanih zgoda, osob. na svetkovine Dionisove, gdje se kolo igralo oko žrtvenika toga boga. Odatle je poslije potekao tragički kor sa svoja tri reda (στίχοι ili στοῖχοι) po pet igrača (koreuta), od kojih je srednji u redu prema gledaocima bio kolovođa, i taj je kor (zbor) u orhestri (rijetko na pozorištu) pjevao korske pjesme uzato plešući (ἐμμέλεια u tragediji, u komediji κόρδαξ). Ulaženje s desne strane uz pjevanje zvalo se πάροδος, ostale pjesme στάσιμα, κομμοί ili κομματικὰ μέλη tužaljke ili izmjenični razgovor s glumcem. χορὸν αἰτεῖν (o pjesniku) moliti za kor, διδόναι (o ἄρχων βασιλεύς-u) dati ga, dopustiti predstavu, i χορὸν ἱστάναι ili ἀνάγειν kolo voditi, ἐξάγειν činiti da prestane igrati, χοροῖς νικᾶν sa zborom dobiti pobjedu. Pren. **a)** zbor, plesači, pjevači, kor. Takve su zborove svake 4. godine različne države pa tako i atenska na Del slale, gdje su se pjesmama u slavu Apolonu, Artemidi, Leti natjecali najbolji pjevači čitave države. **b)** uop. mnoštvo, hrpa.

χορτάζω, χορτάσω i t. d., *poz.* **1.** u staji hraniti. **2.** sititi, τινά τινος ili ἀπό τινος koga čim; u pas. zasititi se.

χόρτασμα, τὸ, *poz.* hrana, jelo.

χόρτος, ὁ (srod. lat. *hortus* i *cohor(t)s*), **1.** *ep.* i *poet.* ograda, dvorište, obor, tor. **2.** pašnjak, travnik. **3.** hrana, osob. za marvu, krma, trava, sijeno, zvano takođ. κοῦφος χ. **4.** *poz.* usjev, N. T.

χοὖν, *poet.* = καὶ ὁ ἐν.

I. **χοῦς**, stegn. od χόος, gen. χοῦ, ὁ (χέω), nasuta zemlja, gruh, gruhač, razvaline, rbine; u N. T. prah.

II. **χοῦς**, χοός, ὁ, gen. plur. χοῶν, akuz. χοᾶς (χόας) (χέω), vrč, kanta, mjera za kapljevine = 12 κοτύλαι ili 3·28 litre; aps. i τινός.

χόω, s *poz.* spor. obl. **χώννυμι**, fut. χώσω, aor. ἔχωσα, pas. perf. κέχωσμαι, aor. pas. ἐχώσθην, fut. pas. χωσθήσεται, adj. verb. χωστός i χωστέον (od I. χόος, χοῦς, za χέω), sipati, nasipati, nabacati, nagomilati, podizati. Napose **a)** nasip graditi, ograditi. **b)** zemljom ispuniti ili zasuti, aps. ili τί, i to ἐπί τινι nad kim, πρός τι protiv čega. Pas. takođ.: biti naplavljen; supst. τὸ κεχωσμένον nasip.

χραίνω (srod. χρίω), fut. χρανῶ, aor. akt. ἔχρανα,

pas. ἐχράνθην, 1. akt. i pas. zapr. namazati, pak pren. oskvrniti, uvrijediti, pogrditi, τί, τινά. 2. med. nešto svoje (χεῖρα svoju ruku) okaljati, τινί čim.

χραισμέω, *ep.*, fut. χραισμήσω, inf. χραισμησέμεν, aor. 1. χραίσμησα, aor. 2. ἔχραισμε, χραῖσμε, konj. χραίσμῃ, -ωσι, inf. χραισμεῖν (posljednje oblike drže drugi za impf. i prez.) (χρῆ-σθαι), **koristiti,** pomagati, aps., ali gotovo svagda s negacijom, ili s dat. komu, i s akuz. τί ili τινά u čem, što se čega ili koga tiče, tako da je = obraniti, odvratiti, ὄλεθρον ili τινά (Il. 1, 566).

I. **χραύω**, *ep.* i *jon.*, aor. 1. konj. χραύσῃ (i ἐγχραύω), ogrepsti, zadrijeti (Il. 5, 138), lako raniti.

II. **χραύω**, *ep.*, samo u aor. 2. ἔχραον (mj. ἔχραϝον, srod. lat. *ingruere*), navalih, spopadoh, τινί (na) koga, ili τινά, τί s inf. namjere, da bi (isp. ἐπιχραύω).

ΧΡΑ-, ΧΡΗ-, glagolska i imenična osnova s prvim znač. trebati, iskati, kojoj pripadaju:

I. (**χράω** uzajimati), s rijetkim prez. κίχρημι, **1. akt.** s fut. χρήσω, aor. ἔχρησα, kome potrebno davati, osob. u zajam, **uzajimati,** τινί τι. **2. med.,** aor. ἐχρήσατο, imper. χρῆσαι, sebi uzajimati, παρά τινος od koga.

II. **χράω** (proroštvo davati), *jon.* **χρέω**, *ep.* **χρείω** (χρήω, samo Od. 8, 79), u prez. i impf. ***atički*** χρῇς, χρῇ, ἔχρη, χρῆσθαι, χρώμενος, ***jonski*** χρᾷς, χρᾷ, χρᾶν, χρέωσα, χρᾶσθαι, χρεώμενος, ἐχρέωντο [var. χρῇς, χρῇ, χρῆν, χρῶσα, χρεόμενος, ἐχρέοντο], ostala vremena u svima dijalektima jednako, a znači **1. akt.** s fut. χρήσω, aor. ἔχρησα, **proricati,** navješćivati, priopćiti, aps. ili τί, ἀμφί τινι ili inf., akuz. s inf., i to τινί komu. **2.** u **med.** s fut. χρήσομαι, aor. ἐχρησάμην, sebi dati proricati, proročište ili boga **pitati,** aps. ili τινί (θεῷ, χρηστηρίῳ), i to περί, ἀμφί τινος. **3.** u **pas.** s aor. ἐχρήσθη, perf. κέχρησται, part. κεχρησμένος, plpf. ἐκέχρηστο [var. -ηται, -ημένος, -ητο], prorečeno je, dato je proroštvo (ὁ χρησμός, τὸ χρηστήριον i slič.), τὸ χρησθέν, τὰ χρησθέντα proroštvo, κεχρη(σ)μένον ἐστίν u proroštvu je naviješteno, natuknuto, i part. aps. χρησθὲν αὐτῷ budući da mu je naviješteno, prorečeno, po proroštvu.

III. **χράω** (iskati), *poet.*, samo u prez. χρῇς, χρῇ, iskati, **tražiti,** **željeti**; isp. χρῄζω.

IV. **χράομαι**, dep. med. (trebati), *jon.* **χρέωμαι**, stegn. u *atičkom* (kao II. χράω, v. g.) u χρῶμαι, χρῇ, χρῆται, χρῶ, χρῆσθαι, χρώμενος, ἐχρῶντο i t. d., *jon.* χρᾶται, χρᾶσθαι, imper. χρέω, part. χρεώμενος (takođ. *ep.*), impf. ἐχρέωντο [var. χρῆται, χρῆσθαι, χρέο, χρεόμενος, ἐχρέοντο], inače jednako *at.* i *jon.* fut. χρήσομαι, aor. med. ἐχρησάμην, perf. κέχρημαι (u akt. i pas. znač.), aor. pas. ἐχρήσθην (svagda u pas. znač.), fut. 3. κεχρήσομαι, adj. verb. χρηστός i χρηστέον, a znači:

1. *ep. poet. buk.* (rijetko u prozi) **trebati,** potrebovati, iskati, željan biti, čeznuti, τινός, pak osob. *ep.* u part. perf. κεχρημένος sa znač. prez. potreban, oskudan, potrebit; ἐμεῦ κεχρήσετ' ἀοιδοῦ trebat će me za pjevača.

2. upotrebljavati, služiti se, pokušati, u čem učestvovati, uop. imati, s οὕτω χρ. tako držati. Aps. χρῆσθαι παρέχειν davati na upotrebu, ili s τί, na pr. τί χρήσομαι; aps. ili αὐτῷ i slič. što ću da radim, kažem? οὐδέν τινι nečim ništa ne znati početi; koje **a)** τινί što, čim. Napose θυσίαις žrtve prikazivati, davati, τῇ χειρί rukom, pesnicom mahati, νόμοις i t. d. držati se zakona, obdržavati ih, συμφορᾷ i slič. pun jada biti, nesreću trpjeti, podnositi, trpjeti, ali τοῖς δεινοῖς καλῶς u pogiblima dobro se držati, pren. τοῖς πράγμασι prilike dobro upotrijebiti, snaći se u svemu, θυμῷ i slič. srdžbi podati se, očitovati, iskaliti je, uop. podavati se nečemu. **b)** τινί s kim **općiti,** upuštati se, imati posla, napose: tjelesno općiti, pak: susretati, postupati, οἱ χρώμενοι αὐτῷ koji su s njime općili, njegovi prijatelji. Part. χρώμενος kadšto se prevodi s prijedlozima **s, po, na** pr. θείῃ πομπῇ χρεόμενος po božjem određenju. **c)** τινί s adj. koga ili što za nešto uzimati ili držati, τινὶ πιστῷ koga imati za vjerna prijatelja, τινὶ πειθομένῳ koga držati u pokornosti, τινί τινι s kim kao s nečim postupati, koga za što upotrijebiti, često sa ὡς ili ὥσπερ τινί. **d)** (τινί) τι, εἴς, ἐπί, πρός τι, ἐπί τινι, (koga ili što) za što, na pr. αὐτῷ τοῦτο ὅ τι σὺ βούλεαι uzimaj ga za što hoćeš, postupaj s njim po miloj volji, παραδιδόναι ἑαυτόν τινι χρῆσθαι ὅ τι βούλεται predavati se komu na milost i nemilost, τοῖς διαλεγομένοις χρῆσθαι ἐν τοῖς λόγοις ὅπως βούλεται sve, koji se s njime razgovarahu, po svojoj volji ravnati. Slič. (τινί) τι ἄλλο χρῆσθαι upotrijebiti koga za nešto drugo, nešto drugo s kim raditi. Ali χρ. (βασιλεῖ) πάντα δι' ἀγγέλων (s kraljem) u svemu općiti preko glasnikâ.

V. **χρή, χρῆμα, χρεία** i t. d., v. napose.

χρεία, ἡ, **χρεῖος** (χρῆϝος, var. χρείως, pravo **χρῆος**), τὸ, i **χρέος**, έους, pl. χρέα, εῶν (χράω, χράομαι), **1.** franc. *besoin*, **potreba,** nužda, oskudica, korist, posao, aps. τί χρέος; što je? πρὸς τί χρείας; čemu po njihovoj namjeri? πᾶν τὸ χρείας ἱστάμενον svaka potreba, koja u svoje vrijeme nastaje, ili τινός čija, čega, κατὰ χρέος τινός, zapr. prema čijoj potrebi, t. j. po njegovoj volji, ὧν χρείαν ἐρευνᾷ što bog drži za vrijedno da se istražuje, ili s inf. **2.** (χρεία, takođ. u plur.) upotreba, **korist,** služba, praksa, ἐν χρείᾳ εἶναι upotrebljavati se, trošiti se. Napose **a)** imanje, Sof. OC. 251 mila imovina. **b)** op-

ćenje, saobraćaj, τινός s kim. 3. (χρέος), ono, što se mora činiti, **dužnost**, osob. novčan dug, odšteta.

I. **χρεῖος**, τὸ, supst., v. χρεία.

II. χρεῖος, 3. *poet.* adj. (*staroat.* χρήιος), potrebit, oskudan, lišen, τινός.

χρειώ (zapr. χρηώ), i **χρεώ** (svagda jednosložno i pred vokalima takođ. kratko), ἡ, gen. χρειοῦς i χρεοῦς, dat. χρειοῖ, **potreba, nužda**, nestašica, oskudica, želja, požuda, χρ. ἀναγκαίη silna potreba, χρειὼ ἵκει, ἱκάνει τινά stiže, snalazi, obuzima ga; slič. ἐστί, γίγνεται, ali češće bez glagola, ἦ τι μάλα χρεώ svakako je veoma potrebno, po značenju i konstrukciji slaže se potpuno s χρή, s inf., s akuz. lica, τίπτε δέ σε χρεώ; čemu to trebaš?, i gen. stvari, οὔ τί με ταύτης χρειὼ τιμῆς ne treba meni te časti.

χρειώδης, 2. (χρεία, εἶδος), *poz.* potreban, koristan.

χρείων, v. II. χράω.

χρείως, var. za χρεῖος, v. χρεία.

χρεμετίζω, impf. *ep.* χρεμέτιζον, aor. ἐχρεμέτισε, rzati. Otd.

χρεμετισμός, ὁ, *poet.* i *poz.* rzanje.

χρέμπτομαι (srod. χρεμετίζω), *poet.* i *poz.* hrakati, μύχιόν τι duboko iz prsiju.

χρεόν, *jon.* mj. χρεών, v. χρή.

χρέος, v. χρεία.

χρεοῦς od χρεώ, v. χρειώ.

χρέω, v. II. χράω.

χρεώ, v. χρειώ.

χρεών, v. χρή.

χρεω-κοπίδης, ὁ, *poz.* koji ukida dugove.

χρεωλυτέω (kao od χρεω-λύτης), *poz.* dug namiriti, platiti.

χρεώμενος i slič., v. II. χράω i χράομαι.

χρεών, τὸ, v. χρή.

χρέως, τὸ, indekl. *at.* spor. obl. (takođ. kao gen. i akuz.) k χρέος 3., dug.

χρεώστης, ου, ὁ, dužnik.

χρε-ωφειλέτης i -οφειλέτης, N. T., ου, ὁ, *poz.* dužnik, τινός.

I. **χρή**, zapr., kao χρεῖος i χρειώ [χρῆος i χρηώ], supst. (= potreba, nužda, nestadak, oskudica, želja, *opus*), τὰ χρὴ ἐόντα što je nužno, ali počevši od Hom. upotrebljava se obično kao bezlični glagol: **treba**, potrebno je, mora se, pravo je, dolikuje, korisno je, s inf., νῦν δὲ χρὴ τετλάμεν sada treba trpjeti, s akuz. lica, τί σε χρὴ ταῦτα λέγεσθαι; čemu treba da to kažeš? i s gen. stvari, ὅττεό σε χρή, što ti želiš, što tebi treba. — Poslije se krazom s oblicima od εἰμί (ἦ, εἴη i t. d.) spaja u glagolske oblike: konj. χρῇ, opt. χρείη, inf. χρῆναι, impf. χρῆν i ἐχρῆν, fut. χρῆσται (= χρὴ ἔσται), osim toga χρήσει (*oportebit*), u istim značenjima, i: kako je suđeno; pak (τὸ) **χρεών** (*jon.* χρεόν, indekl., *poet.* takođ. τοῦ χρεών), potrebno, korisno, pravo; potreba, dužnost, takođ. usud, suđenje; takođ. kao aps. akuz. kao δέον, jer, kad, premda je bilo od potrebe, οὐ χρεών preko pravice; impf. (ἐ)χρῆν trebalo bi bilo.

II. χρή, τὸ, *poet.* (var. χρῆν), usud.

χρήδοιτε, v. χρῄζω.

χρῄζω, atički samo u prez. i impf., *ep.* i *jon.* **χρηΐζω**, *jon.* s fut. χρηΐσω, aor. ἐχρήϊσα, *dor.* χρῄσδω (ili χρῄδδω; χρήδοιτε u Plut. Lis. ili je opt. prez. ili aor. 2.), (*intensivum* od χράω), **1.** trebati, iskati, tražiti, **željeti**, htjeti, aps. u part. potreban, oskudan, ili τινός čega, što, od koga, stoga: τινός τινος nešto od koga, τινά, τί (ovo obič. samo kod općenih objekata), ili s inf. ili akuz. ili gen. s inf. **2.** *poet.* proricati, u Sof. OC. 1426 χρῄζει γάρ naime: našu uzajamnu smrt.

χρηΐσκομαι, *jon.* iterat. za χράομαι, obično trebati, ὕδατι χρηΐσκονται obično nemaju dosta vode.

χρῆμα, τὸ (χράομαι), sve što se treba, stoga **1.** kao *res*, stvar, komad, predmet, preduzeće, događaj, τί χρῆμα; zašto? κακὸν τὸ χρ. želja vam je zlopaka (Sof. Fil. 1265). Takođ. vrijedna stvar, ἐπὶ κόσῳ χρ. za koju cijenu, po što? Često za opisivanje, da se označi mnoštvo, sila, na pr. μέγα χρ. πέτρας klisurina, ὑὸς μέγα χρ. golemo krme, slično uz τέκνων, χειμῶνος i t. d., ali onda i za puko opisivanje: ἐς ἀφανὲς χρ. u neznano, neizvjesno, πάντα χρ. sve, πᾶν χρ. sve i sva, sve moguće. **2.** u plur. dobra, blago, novac (χρήματ' ἀνήρ za novac sve), imanje, imutak (tako da χρ. označuje imutak, a κτήματα pojedine posjede), ἱρὰ χρ. imutak hramova. Napose i stado, ili plijen u novcu, robovima, stadu.

χρηματίζω, fut. *at.* -ιῶ, *poz.* -ίσω i t. d., **1. akt.** poslom se baviti, o čem raspravljati, pogađati se, dogovarati se, *ago*, o svakoj javnoj raspravi, stoga za činovnike: saslušati koga, za bogove: milostivo slušati, uslišiti, za efore: službene poslove otpravljati, za atensko vijeće: izvješćivati, uop. odgovarati, stoga u Rimu: χρηματίζειν κωλύω odrediti prekid sudbenih i svih javnih poslova (*iustitium edicere)*, što su u doba nevolje obič. činili senat i poglavarstva, aps., ili τί, περί, ὑπέρ τινος čega radi, i to τινί komu, s kim, διά τινος preko koga. N. T. božanski upućivati; proricati, proroštva tumačiti; službeno zvati se, ime nositi. **2. med. a)** = akt. raspravljati (osob. u svojim vlastitim poslovima), τινί s kim. **b)** za sebe, u svoju korist poslom se baviti, svoju korist ili dobit tražiti ili naći, novaca zaslužiti, obogatiti, dobivati, stjecati, aps., ili χρηματισμόν za dobitkom ići, ali ἀπό, ἔκ τινος od, iz čega ili od koga, τινί za koga.

χρηματικός, 2. *poz.* što se dobitka, novca tiče, u novcu; *οἱ χρ.* bogataši.

χρηματισμός, *ὁ* (*χρηματίζω*), **1.** *poz.* rasprava. **2.** obrt, stjecanje novca, dobitak, obogaćivanje, izvor dobitku. U plur. lakomstvo, tvrdoća. **3.** N. T. proricanje.

χρηματιστήριον, *τὸ*, *poz.* trgovina, pazar, dućan; burza.

χρηματιστής, *οῦ*, *ὁ* (*χρηματίζω*), koji se bavi poslovima, osob. novčanim ili trgovinom, radljiv čovjek, trgovac, obrtnik.

χρηματιστικός, 3. prikladan za *χρηματίζεσθαι*, koji znači dobitak, *οἰωνός* ptica, koja navješćuje bogatstvo. Supst. **a)** *οἱ χρ.* novčani ljudi, novčari. **b)** *ἡ χρ.* vještina stjecanja.

χρηματο-δαίτης, *ὁ*, *poet.* koji dijeli imutak.

χρήμη, *ἡ*, *poet.* i *χρημοσύνη*, *ἡ*, *poet.* nužda, oskudica, siromaštvo.

χρῆν, **1.** impf. od *χρή*, v. r. **2.** var. za *τὸ χρή*, *poet.*, v. r.

χρῆος, *τὸ*, = *χρεῖος*, v. *χρεία*.

χρῄσδω, *buk.* (*dor.*) mj. *χρῄζω*, v. r.

χρήσει, fut. za I. II. IV. *χράω*, i za *χρή*.

χρῆσθαι, inf. od *χράομαι*.

χρησιμεύω, *poz.* korist donositi, *πολλά* mnogo nositi.

χρήσιμος, 3. i 2., i **χρηστός**, 3. (*χράομαι*), **1.** koji se može upotrijebiti, koristan, spasonosan, čestit, podoban, zgodan, ugodan, o žrtvama: povoljan, koja navješćuje sreću. **2.** (*χρηστός*) dobar, pošten, čestit, valjan, savjestan, plemenit, blag. **3.** *τὸ χρήσιμον*, *poz.* = *τὸ χρῆσθαι* saobraćaj, općenje. Aps., ili *τινί* kome, *περί τινα* prema kome, *τί* u čem, *εἴς*, *ἐπί*, *πρός τι* za što, ili s inf. ili part., na pr. *ἡγούμενοι* kao vođe. Supst. *οἱ χρηστοί* pošteni, dobri građani, plemeniti, *χρηστόν τι* dobar savjet, *χρησιμώτερον* nešto korisnije, *τὸ χρήσιμον* korist, *τὸ χρησιμώτατον* najbolji dio, jezgra, *χρηστά* dobročinstva, dobre usluge, takođ. velika djela, sreća (*poet.* i u sing.), *χρησιμώτατα* najkorisnije stvari. Adv. **χρησίμως** i **χρηστῶς**, korisno, na dobar ili zgodan način, *χρ. καταπεπτωκέναι* da je sreća, što se raspala, aps., ili *τινί* za koga, *ἐπί τινος* za što.

χρῆσις, *εως*, *ἡ*, **1.** (*χράω*) uzaimanje. **2.** (*χράομαι*) **a)** potreba, nužda. **b)** upotreba, *τινός* čega, takođ. *εἴς τι*, na pr. *αἱ εἰς τὰ πολεμικὰ χρ.* upotreba ratnih sprema. **c)** općenje, saobraćaj.

χρησμολογία, *ἡ*, *poz.* gatanje, proricanje.

χρησμο-λόγος, 2. koji proriče; sa i bez *ἀνήρ* gatar, tumač proroštva.

χρησμός, *ὁ* (*χράω*), odgovor proročišta, proroštvo, *ἀπὸ χρησμῶν* po proroštvima.

χρησμοσύνη, *ἡ* (*χρησμός*), *jon. poet.* i *poz.* **1.** (*χρῄζω*) želja (Her. 9, 33, po drugima od II. *χράομαι*: proročka vještina). **2.** nužda, oskudica, nestašica.

χρησμῳδέω (*χρησμῳδός*), proricati, navješćivati.

χρησμῳδία, *ἡ* (-*δέω*), = *χρησμός*.

χρησμ-ῳδός, 2. (*ᾠδή*), koji pjeva proroštva, koji proriče. Supst. *ὁ χρ.* prorok, gatar.

χρῆσται, v. *χρή*.

χρηστέον, v. *χράομαι*.

χρηστεύομαι, N. T. blagim pokazati se.

χρηστηριάζομαι, med., sebi proroštvo pribavljati, aps., ili *τινί* po kom ili čim, *περί τινος*, *ἐπί τινι* o čem.

χρηστήριος, 3. i 2. (kao adj. *jon.* i *poet.*), koji pripada gataru (*χρηστήρ* od *χράω*) ili proročištu. Supst. ***τὸ χρηστήριον***, **1.** (često u plur.) proročište. **2.** proroštvo. **3.** žrtva, žrtvena životinja.

χρήστης, *ου*, *ὁ*, gen. plur. *χρήστων*, **1.** rukodavac, povjeritelj, kamatnik, kaišar. **2.** *poet.* dužnik.

χρηστικός, 3. (*χράομαι*), *poz.* **1.** koji se može upotrebljavati. **2.** koji umije što (*τινί*) upotrebljavati.

χρηστογραφία, *ἡ*, *poz.* lijepa i dobra slikarska umjetnost.

χρηστολογία, *ἡ*, N. T. licemjeran govor.

χρηστός, v. *χρήσιμος*.

χρηστότης, *ἡ*, dobrota, čestitost, blagost.

χρῖμα, *τὸ*, i **χρῖσμα** (i **χρίσμα**), *τὸ* (*χρίω*), mast, pomast, ulje; *σύειον* svinjska mast; *μύρον* mirisavo ulje; maz, kreč.

χρίμπτω, fut. *χρίμψω*, aor. akt. *ἔχριμψα*, med. *ἐχριμψάμην*, pas. *ἐχρίμφθην*, **1. akt. a)** tranz. dati dotaći se, strugnuti, *τί*. **b)** intr. šćućuriti se, do koga *τινί*. **2. med. a)** tranz. primaći, *τὶ πρός τι*. **b)** intr. primicati se, blizu doći, *τινί*. **3. pas.** natiskivati se, s *πέλας* (tum. sumnj.).

χρῖσις, *εως*, *ἡ* (*χρίω*), mazanje.

χρῖσμα, v. *χρῖμα*.

χριστ-έμπορος, *ὁ*, *poz.* koji s Kristom trguje.

χριστιανός, *ὁ*, N. T. i *poz.* kršćanin.

χριστός, 3. *poet.* **1.** mazan. **2.** pomazan; pak *ὁ Χριστός*, N. T. pomazanik Gospodnji. Od

χρίω [*ῑ*], fut. *χρίσω* i t. d., perf. pas. *κέχρι(σ)μαι*, aor. pas. *ἐχρίσθην*, adj. verb. *χριστός*, i *ep.* impf. *χρῖον*, aor. *χρῖσα* (osn. *χρι(ς)*, isp. *χραύω*, *χρίμπτω*), **1. akt.** i **pas. a)** mazati, namazati, mastiti, bojadisati. **b)** pomazati, *τινά*, *τί*, ili *τινά τι* koga po čem, *τινί* čim, na pr. *ἰούς* (*φαρμάκῳ*) strijele (otrovom). **c)** bosti, *τινί*. **2. med.** mazati se, *τινί*.

χρόα, **χροιά**, **χροιή**, v. *χρώς*.

χροΐζω, *poet.* doticati, i *χροΐζομαι*, *poet.*, fut. *buk.* *χροϊξεῖται*, prileći se uz čiju kožu ili tijelo.

χρόμαδος, *ὁ* (isp. *χρεμετίζω*, *χρέμπτομαι* i lat. *frendere*), *ep.* škripanje, *τινός*.

Χρόμιος, *ὁ*, prijatelj i šurjak Gelona sirakuskoga.

χρονίζω, fut. *χρονιῶ* i t. d., vrijeme provoditi, dugo ostati, zatrajati se, oklijevati. U pas. starjeti, starati.

χρονικός, 3. (χρόνος), *poz.* koji se tiče vremena, τὰ χρ. oznake vremena, kronologija.

χρόνιος, 3. i 2. (χρόνος), od dugo vremena, dug, trajan, odavno, pozno, kasan, spor.

χρόνος, ὁ, vrijeme, trajanje, osob. dob života, vijek, starost, dob, stoga Sof. Ant. 681 χρόνῳ našim dugim vijekom. U plur.: vremena ili oznake vremena. Adv. stoji **a)** χρόνον od duže vremena, πολλοῦ (τοῦ) χρόνου (za) dugo vremena, ὅσουπερ χρόνου dok, dokle, ὀλίγου χρ. u kratko vrijeme, slič. βαιοῦ, οὐ μακροῦ χρ., ali τοῦ λοιποῦ χρ. unapredak. **b)** (τῷ) χρόνῳ i slič., ἐν ili σὺν χρ. po vremenu, pomalo, napokon, također: nakon duga vremena, τοσῷδε χρ. poslije tako dugog vremena. No χρόνῳ znači također: od vremena poučen, ili stoji pleon. uz ὕστερον. **c)** χρόνον neko vrijeme, πολὺν χρ. dugo vremena, ἕνα χρ. najedamput, οὐδένα χρ. ni časa, τὸν ἀεὶ χρ. zauvijek. **d)** ἀνὰ χρόνον po vremenu, pomalo. **e)** ἀφ' οὗ χρόνου otkad. **f)** διὰ χρόνου nakon duga vremena, χρόνος διὰ χρόνου dan na dan. **g)** εἰς χρόνον i εἰς τὸν ἔπειτα χρ. unapredak, εἰς τὸν ἅπαντα χρ. za sve vrijeme. **h)** ἐπὶ χρόνον na neko vrijeme. **i)** κατὰ τὸν αὐτὸν χρ., κατὰ ili ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρ. u isto doba. **k)** ὑπὸ χρόνου krivnjom vremena. **l)** ἐξ οὗ χρόνος οὐ πολὺς gotovo također. adv.: prije kratka vremena. **m)** ἔν τινι χρόνῳ poslije nekoga vremena, ἐν χρόνῳ dugo (vremena). **n)** *poz.* πρὸ χρόνου τινός neko vrijeme prije.

χρονοτριβέω, *poz.* = χρονίζω.

χρόος i slič., v. χρώς.

Χρύσα, v. Χρύση.

χρῡσ-αμοιβός, ὁ, *poet.* mjenjač novaca, i to σωμάτων koji za tjelesa, naime pepeo, zlato zamjenjuje.

χρυσ-άμπυξ, υκος, ὁ, ἡ, *ep.* i *poet.* sa zlatnim načelkom.

χρυσ-ανταυγής, 2. *poet.* = χρυσαυγής.

χρυσ-άορος, ὁ, *ep.* sa zlatnim mačem.

χρῡσ-άρματος (ἅρμα), 2. koji se vozi na zlatnim kolima.

χρύσ-ασπις, ἡ, *poet.* sa zlatnim štitom.

χρῡσ-αυγής, 2. *poet.* sjajan kao zlato.

χρύσειος, v. χρύσεος.

χρῡσ-ελεφαντ-ήλεκτρος, 2. *poet.* zlatom, slonovom kosti i jantarom obložen.

χρυσεο-βόστρυχος, 2. *poet.* sa zlatnim kovrčicama.

χρυσεό-δμητος, 2. *poet.* od zlata izrađen.

χρυσεό-κυκλος, 2. *poet.* sa zlatnim kotačem.

χρυσεο-πήνητος, 2. *poet.* zlatom protkan.

χρυσεό-πλοκος, 2. *poet.* zlatom spleten.

χρύσεος, 3. (έη, έην, έῳ sa sinicez.), *at.* stegn. **χρυσοῦς**, ῆ, οῦν, pored **χρύσειος**, 3. (χρυσός), **1.** zlatan, od zlata izdjeljan, zlatom iskićen ili ukrašen, χρύσεια (μέταλλα) zlatni rudokopi. **2.** žut kao zlato, sjajan. **3.** zlaćan, t. j. visoko štovan, uzvišen, osob. o boginjama. **4.** ὁ χρυσοῦς (στατήρ) a) zlatan novac, didrahmon, u Atici kovan po perz. dariku (sitniji novci: drahma, triobol, diobol, obol); čitavi novac obič. = 20 srebrnih drahmi = 18 K. **b)** *poz.* = lat. *aureus (nummus)* po 25 denara = oko 26·50 K.

χρυσεο-σάνδαλος, 2. *poet.* sa zlatnim potplatima.

χρυσεο-στέφανος, 2. *poet.* sa zlatnim vijencem.

χρυσεό-στολμος, 2. *poet.*, i

χρυσεό-στολος, 2. *poet.*, i

χρυσεο-φάλαρος, 2. *poet.* sa zlatnim nakitom.

Χρύση, ἡ, **1.** grad na obali troadskoj. **2.** otok kod Lemna, sada Strati. **3.** kći Halmova, koja je ljubila i poslije proklinjala Filokteta, kad joj ljubav nije vraćao.

Χρῡσηΐς, ίδος, ἡ, kći Hrisova = Astinoma. U plur. Trojanke kao Hriseida.

χρῡσ-ηλάκατος, *dor.* **χρυσαλάκατος**, 2. *ep.* i *poet.* sa zlatnom strjelicom, sa zlatnim vretenom, pridj. božica, osob. Artemide.

χρῡσ-ήλατος, 2. (ἐλαύνω), *poet.* od zlata kovan ili izdjeljan.

χρῡσ-ήνιος, *dor.* **χρυσάνιος**, 2. *ep.* i *poet.* sa zlatnom uzdom, zlatouzd, t. j. koji ima zlatom urešene uzdice na svojim kolima, pridj. Aresov, Artemidin, u Sof. također. Afrodite, koja je upregla golubove.

χρῡσ-ήρης, 2. *poet.* (osn. ἀρ, ἀραρίσκω), od zlata složen ili izdjeljan.

χρυσίδιον i **χρυσίον**, τό, v. χρυσός.

Χρύσ-ιππος, ὁ, iz Solâ u Kilikiji, oko sredine 3. vijeka pr. Is., obnovitelj Stoe: εἰ μὴ γὰρ ἦν Χρ., οὐκ ἂν ἦν Στοά.

χρῡσίς, ίδος, i *jon.* **χρυσῖτις**, ιδος, ἡ, fem. kao adj. (χρυσός), koji sadrži zlata. Kao supst. ἡ χρ. a) zlatna, t. j. zlatom vezena odjeća, kako su je nosili glumci. **b)** zlatna crevlja ili čizmica od pozlaćene kože. **c)** zlatna posuda.

χρυσό-βωλος, 2. *poet.* sa grudama, u kojima ima zlata.

χρυσό-γονος, 2. *poet.* od zlata postao ili građen.

χρυσο-δαίδαλτος, 2. *poet.* umjetno od zlata izdjeljan, zlatom urešen.

χρυσο-δακτύλιος, 3. N. T. sa zlatnim prstenjem.

χρῡσό-δετος, 2. (*poet.* također. 3.) (δέω), *jon.* i *poz.* zlatom vezan ili optočen, χρ. ἕρκη mreže ili zasjede poradi zlatnog nakita.

χρῡσο-ειδής, 2. nalik na zlato, žut kao zlato.

χρῡσό-ζυγος, 2. sa zlatnim jarmom.

Χρυσό-θεμις, ιδος, ἡ, kći Agamemnonova i Klitemestrina.

χρυσό-θρονος, 2. *ep.* i *poet.* na zlatnom prijestolu.

χρυσο-κάρανος, 2. *poet.* sa zlatnom glavom, zlatoglav.

χρυσό-κερας, ὁ, ἡ, *poet.* i χρυσό-κερως, 2. sa pozlaćenim rogovima, zlatorog.

χρυσό-κμητος, 2. od zlata izrađen.

χρυσο-κόλλητος, 2. *poet.* i *poz.* od zlata složen, zlatom optočen.

χρῡσο-κόμης, ου, ὁ, *poet.* i *poz.*, i **χρῡσόκομος**, 2. *jon.* zlatokos, pridjevci Apolonovi. U Luk. o čovjeku, kojemu je kosa zlatom ispreplетena, u Her. o perju žutom kao zlato.

χρυσό-λιθος, ου, ὁ, topas.

χρῡσολογέω (χρυσο-λόγος), *poz.* o zlatu govoriti.

χρυσό-λογχος, 2. *poet.* sa zlatnim kopljem.

χρυσό-μαλλος, 2. *poet.* i *poz.* sa zlatnim krznom, zlatorun.

χρῡσο-μίτρας, ου, ὁ (*dor.* mj. -ης), *poet.* sa zlatnom povezačom, pridj. Dionisov.

χρῡσό-νωτος, 2. *poet.* sa zlatnim leđima, ozgo zlatom vezen, ἡνία.

χρῡσό-παστος, 2. (πάσσω), zlatom išaran ili vezen, zlatom urešen.

χρῡσο-πέδιλος, 2. *ep.* sa zlatnim potplatima, zlatom obut.

χρυσο-πήληξ, ὁ, ἡ, sa zlatnom kacigom.

χρυσο-ποιός, ὁ, zlatar.

Χρυσό-πολις, εως, ἡ, grad u Bitiniji na Bosporu, sada Skutari, Usküdār.

χρυσό-πρασος, ου, ὁ, proziran, žućkasto zelenkast dragulj.

χρῡσό-πτερος, 2. *ep.* zlatoper, zlatokril.

χρυσο-ρόης, ου, ὁ, *poet.* mj. χρυσορρ., koji zlato nosi, zlatotek, o Paktolu, i potom i o Tmolu.

χρῡσό-ρραπις, ιος, ὁ, *ep.* sa zlatnom šibom.

χρῡσό-ρῡτος, 2. *poet.* i χρυσό-ρρυτος, 2. *poet.* zlatotek, koji se zlatom razlijeva.

χρῡσός, ὁ (valjada semit. podrijetla), pored demin. **χρυσίον**, τὸ, i od njega demin. **χρυσίδιον**, τὸ, **zlato**, u χρυσίον i χρυσίδιον osob. kovano zlato, zlatan novac, **novac**; χρ. ἄπεφθος topljenjem čišćeno, žeženo, suprotno ἄπυρος; χρ. λευκός sa srebrom izmiješano, i zato bljeđe, κοῖλος χρ. za posude izrađeno. Vrijedilo je 13 puta koliko srebro; Lidija i Indija imale su ga najviše.

χρυσο-στέφανος, 2. *poet.* sa zlatnim vijencem, zlatom ovjenčan.

χρῡσό-στροφος, 2. *poet.* zlatnim žicama sukan, ἄγκυλα luk sa zlatnom tetivom.

χρῡσό-τευκτος, 2. *poet.* od zlata izrađen.

χρυσο-τευχής, 2. *poet.* u zlatnom oružju.

χρῡσο-τριαίνης, ὁ, vok. -τρίαινα, *poet.* sa zlatnim trozubom.

χρῡσό-τυπος, 2. *poet.* od zlata kovan ili napravljen.

χρυσοῦς, v. χρύσεος.

χρυσο-φαής, 2. *poet.*, i

χρῡσο-φεγγής, 2. *poet.* sjajan kao zlato.

χρῡσοφορέω, *jon.* i *poz.* z l a t o, t. j. zlatan nakit na sebi nositi.

χρῡσο-φόρος, 2. (φέρω), *jon. poet.* i *poz.* koji zlato, t. j. zlatne haljine nosi, pun zlata, u Luk. o Medijancima i Perzijancima poradi njihova zlatnog oružja.

χρύσ-οφρυς, υος, ὁ, *poz.* nekakva morska riba, sa zlatnim obrvama ili zlatnim pjegama.

χρῡσο-φύλαξ, ακος, ὁ, ἡ, *jon. poet.* i *poz.* koji zlato čuva, čuvar zlata.

χρῡσο-χάλινος, 2. sa zlatnom uzdom.

χρυσό-χειρ, ος, ὁ, zlatoruk, sa zlatnim prstenjem.

χρυσοχοεῖον, τὸ, ljevaonica ili radionica zlatareva (χρυσοχόος).

χρυσοχοέω, zlato topiti, zlato izrađivati; poslovica: zlatne kule graditi.

χρυσοχοικός, 3. koji zlataru pripada. Od

χρῡσο-χόος, ὁ (χέω), zapr. koji zlato topi, zlatolija, zlatar, u Hom. koji rogove žrtvenim životinjama zlatom optače.

χρῡσόω (χρυσός), pozlaćivati. Otd.

χρύσωμα, τὸ, *poet.* i *poz.* posao od zlata.

χρυσ-ωπός, 2. *poet.* i *poz.* zlatook, naoko kao zlato, zlatnih očiju.

χρῡσ-ώψ, ῶπος, ὁ, ἡ, *poet.* sjajan ili žut kao zlato.

χρῷ mj. χράον.

χρῷ, v. χρώς.

χρῴζω (χρώζω), perf. pas. κέχρωσμαι (χρώς), *poet.* i *poz.* površine d o t i c a t i s e, opipati je. Obič. sa sporednim značenjem nečista diranja. U perf. pas. κεχρῶσθαι πρός τινος.

χρῶμα, τὸ, m a s t, b o j a kože ili tijela, takođ. lica, uop. boja, takođ. ličilo, i uop. lice govora ili značaja; takođ. vrsta glasova (od διάτονον i ἁρμονία razlikuje se tako, da su glasovi četveroglasja ($2^1/_2$) slijedili kao $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} + 1\frac{1}{2}$ = τὸ χρωματικόν).

χρώννυμι (v. χρῴζω), perf. pas. κέχρωσμαι, *poz.* bojadisati, kititi.

χρώς, ὁ, *at.* proz. χρωτός, χρωτί i χρῷ (v. d.), χρῶτα, *ep.* i *poet.* takođ. χροός, χροΐ, χρόα, pored **χρόα**, **χροιά**, *jon.* **χροιή**, ἡ, **1.** p o v r š i n a tijela, stoga: k o ž a, napose: boja kože, ἐν χρῷ do kože (poslov. ξυρεῖ ἐν χρ. reže do krvi), pren. posve blizu, tik do čega (takođ. o točnom poznanstvu); *poet.* takođ. t i j e l o, ili m e s o, što pokriva kosti. **2.** mast, boja, χρ. τρέπεται mijenja se boja, kada tko od straha problijedi.

χύδην, adv. (χέω), kao razliveno, širom, hrpimice, sasvim, preko reda.

χῡλός, ὁ (χέω), *poz.* **1.** sok, juha. **2.** ukus, tek.

χὑμεῖς, χὑμῖν, kraza mj. καὶ ὑμ.

χυμένη, **χύντο**, v. χέω.

χυμός, ὁ (χέω), ono što teče, osob. sladak sok.

χύννω, χύνω, *poz.* spor. obl. od χέω. v. r.

χύσις, εως, *jon.* ιος, ἡ (χέω), *ep. poet.* i *poz.* izlijevanje, proliveno, prosuto, hrpa, φύλλων padanje lišća.

χυτλόομαι (od χύτλον naliveno, od χυτός), *ep.* med., kupati se i mazati se.

χύτο, v. χέω.

χῡτός, 3. (verb. adj. od χέω), **1.** liven. **2.** rastopljen, **λίθινα χ.** staklen slitak, rastopljeno staklo.

3. nasut, γαῖα grob. 4. supst. ὁ χυτός nasip, opkop.

χύτρα (χέω), ἡ, i *jon.* demin. **χυτρίς,** *ίδος, ἡ,* lonac, vrč, uop. posuda s povrazima.

χυτρεοῦς, ᾶ, οῦν, 3. *poet.* glinen, od ilovače.

χυτρεύς, ὁ, lončar.

Χύτροι, 1. ime toplim vrelima kod Termopilā. 2. svetkovina lonaca, ozbiljna mrtvačka svetkovina dne 13. antesteriona, kad su se pokojnima u loncima prikazivale svakojake žrtve, plodovi.

χὠ = καὶ ὁ.

χὤδωνις = καὶ ὁ Ἄδ.

χὤκ = καὶ ὁ ἐκ.

χωλαίνω (χωλός), intr., hrom, šepav biti.

χωλεία, ἡ, hromost. Od

χωλεύω (χωλός), intr., hrom, šepav biti.

χωλ-ίαμβος = σκάζων šepav jamb, jampski stih, kojemu je posljednja stopa: ∠◡; upotrebljavahu ga osob. Hiponaks i Babrije.

χωλο-ποιός, 2. *poet.* koji čini šepavim, koji gradi šepave (iznosi ih na pozornicu).

χωλός, 3. šepav, hrom, aps., ili τί čim; bogaljast, nejak, nepotpun. Otd.

χωλότης, ἡ, hromost.

χῶμα, τὸ (χόω, χώννυμι), nasuta, nabacana zemlja, humak, nasip, opkop, aps. διὰ χωμάτων preko nasipa, ili τινός, na pr. ἄμμου nasipanjem šljunka, koji je utaban, πρός τι prema čemu. Napose: od zemlje nasuti grob. U Arij. 2, 26, 1 humak od pijeska.

χὠμός = καὶ ὁ ἐμός.

χωνεία, ἡ, *poz.* taljenje, lijevanje (kovine).

χώνη, ἡ, lijevak.

χώννυμι, χωννύω, *poz.* spor. obl. za χόω, v. r.

χώομαι, *ep.* dep. med., aor. 1. *ep.* takođ. χωσάμην, konj. 3. sg. χώσεται mj. -ηται, srditi se, ljutit, srdit biti, takođ. žalostiti se (θυμόν, κατὰ θυμόν, φρεσίν i slič.), τινί na koga, τινός koga ili čega radi, τόδε zato.

χὤπως = καὶ ὅπως.

χώρα, *jon.* **χώρη,** ἡ, **1. prostor,** razmak, **mjesto** za određenu svrhu (gdje ćeš sjesti i t. d.), odsjek, komad zemlje, χώραν διδόναι ἔχειν dati mjesta, nuditi mjesto; takođ. matem. *t. t.* ravnina, pak **2.** određeno **mjesto, a)** red, mjesto, položaj, stajalište, aps., τινός za što; κατὰ τὴν χ. ἀπιέναι opet u red, na svoje mjesto ići, ἐκ τῆς χ. ὠθεῖν u bijeg nagnati; pren. **b)** položaj, mjesto, čin, dostojanstvo, čast, vrijednost, ἐν μισθοφόρου χώρᾳ εἶναι kao vojnik služiti; ἐν ἀνδραπόδων χ. εἶναι bez ugleda i moći biti, ἐν οὐδεμιᾷ χ. εἶναι nemati moći ni ugleda, ἐν ἀτίμῳ χ. ἄγειν τινά ili τί koga ili što zanemarivati, prezirati. **c)** mjesto u knjizi ili pripovijesti, dio. — Aps. ili τινός, na pr. τῆς ἀκροπόλιος mjesto, gdje je tvrđava stajala. **3. selo** (suprotno: grad), **kraj, zemlja,** njiva, polje, imanje, τὰ ἐκ τῆς χ. i τὰ κατὰ τὴν χ. poljski plodovi, takođ. stada, goveda, aps., ili τινός čiji, čega.

Χωράσμιοι, οἱ, v. Χοράσμιοι.

χωρέω, fut. χωρήσω i *at.* obič. -ήσομαι, inače prav., *ep.* aor. 1. takođ. χώρησα (χῶρος), zapr. dati mjesta, stoga **1. uklanjati se,** ustupati, odlaziti, uzmicati, aps., ili τινί komu, τινός, ἀπό, ἐκ, ἔξω τινός od čega, πρός τι kamo, ἐπ' οἶκον kući krenuti. **2.** s mjesta ići, **krenuti,** putovati, polaziti, (δρόμῳ) hitjeti, o vodi ili suzama: teći, o prahu s ἄνω: dizati se, o glasini i slič.: širiti se. Napose **a)** sa i bez ὁμόσε, ἐναντίον ili ἐναντίος, εἰς τὸ πρόσθεν ususret ići ili krenuti, primicati se, dolaziti. **b)** koračati, naprijed ići, na što obratiti se, podvrći se, kušati što, ići za čim, komu pridružiti se, s αὐτομολίᾳ prebjeći. **c)** o strijelama: prodirati (Ksen. An. 4, 2, 28), o glasu: prolaziti. **3. događati se,** ići, napredovati, sa i bez εὐτυχέως za rukom poći (Her. 5, 89), uop. svršiti se, proći. Aps., ili sa ὁδόν putem udariti ili krenuti, ἄδικον ὁδὸν χ. putem nepravde hoditi, ili τινί komu, τινός od koga, ili εἰς, ἐπί, πρός, παρά τι, εἴσω τινός, na pr. ἐς ἀλκήν braniti se, εἰς τὰ αὐτά istim putem ići, εἰς ὅπλα oružje pograbiti, πρὸς ἐλευθερίαν uza slobodu prionuti, εἰς μέγα τινός do visokog stepena čega doći, ἐπὶ μεῖζον bolje napredovati, ἐπὶ πλέον dalje ići, ἐπὶ τὸ βέλτιον na bolje krenuti, παρὰ σμικρά na neznatno izlaziti, πρός, ἐπί τινα do, na, protiv koga, διά τι ili τινος ili ἄνω τινός, na pr. ἄνω ποταμῶν o izvorima i posl. o događajima, gdje se čini, da se prirodni tečaj promijenio, κατά τι niza što, ali κατὰ γῆν po kopnu, κατὰ τάχος brzo, ἐπὶ ῥητοῖς po pravilima, ἐν τάξει u redu, ὀργῇ strastveno. **4.** tranz. obuhvatati, sadržati, τί, takođ. τινά dosta prostran biti za koga.

χωρίδιον, τὸ, dobarce, malo imanje (za χωρίον, a).

χωρίζω, perf. pas. κεχώρισμαι, 3. plur. *jon.* κεχωρίδαται (χωρίς), **1.** rastavljati, odvajati, ređati, svako na svoje mjesto postavljati, izlučiti, τί, i to ἀπό τινος. **2.** pas. u perf. **a)** odijeljen, rastavljen biti, (Her. 1, 151) za sebe cjelinu sačinjavati. **b)** različan biti, aps., ili τινός, κεχωρισμένος τινός rastavljen od čega = bez čega, rjeđe τινί i ἀπό τινος od čega, čim.

χωρίον, τὸ (χώρα), prostor, mjesto, = χώρα. Napose **a)** grad, imanje. **b)** utvrđeno mjesto, tvrđava. **c)** geom. *t. t.* ploha, plošna sadržina.

χωρίς (srod. χῆρος, prazan, lišen), **1. adv.** odijeljeno, napose, obaška, posamce, suprotno μίγδα (na pr. οἰκεῖν o robovima, kojima je gospodar dopustio samostalan zanat), odvojeno, rastavljeno, sam za sebe, različito, nešto drugo, osim toga, Sof. OT. 608 ne saslušavši

mene, χ. θέσθαι na stranu metnuti. Govorilo se i χ. μέν — χ. δέ drukčije — drukčije (Her. 1, 106 čini se pokvareno), ili slijedi ὅ τι, ἢ ὅτι, ἢ ὁκόσοι izuzevši što, ne računajući da, izuzevši tolike, koji.

2. prijedlog s gen., kao χ. ἀπό τινος, tako χ. τινος **daleko**, odijeljeno od čega, bez, mimo, osim, izuzevši, χωρὶς τοῦ s inf. (i akuz.) ne gledeći na to, da; prolept. τὶ χωρίς τινος τεμεῖν t. j. tako, da bude bez njega.

χωρισμός, ὁ (χωρίζω), rastavljanje, odvajanje, ἀπό τινος.

χωρίτης, ου, ὁ (χώρα), seljak.

χωρῖτις, ιδος, ἡ, seljakinja, žensko čeljade sa sela.

χωριτικός, 3. *poz.* seljački, seoski; adv. -ῶς.

χῶρος, ου, ὁ (osn. χα, χῆρος), prostor (koji obuzima i koji se obuzima), ograđen prostor, osob. ograda, kraj, mjesto, grad, (εὐσεβῶν, ἀσεβῶν) boravište; zemlja, kraj, ὑλήεις; zemljište, okružje, područje grada, pokrajina; κατὰ τοὺς χώρους, *ruri*, na selu; *poet.* ἐν τοιοῖσδε βόσκεται χώροισιν αὐτοῦ mladi naraštaj raste u takvom svojem boravištu, t. j. pravu, κατὰ τοὺς χώρους; ali Djela apost. 27, 12 = lat. *Corus* ili *Caurus*, zapadosjeverozapadni vjetar.

χῶσις, εως, ἡ (χώννυμι), **1.** nasipavanje, nabacivanje opkopa. **2.** zagrađivanje, τινός.

χωστέον, *poz.* adj. verb. od χόω, što zemljom treba zatrpati ili ispuniti; χ. τινί ἐστί τι netko mora nešto ispuniti.

χωστός, 3. *poet.* nasut, nabacan.

χὤστις, χὤταν, χὤτι = καὶ ὅστις, καὶ ὅταν, καὶ ὅτι.

Ψ.

Ψ, ψ, τὸ ψεῖ (ψῖ), koji je znak (kao i Ξ) pjesnik Epiharmo iz Kosa oko g. 480. uveo, mj. ΓΜ ili ΓΣ ili ΦΣ, 23. slovo grč. alfabeta, kao brojni znak ψ' = 700.

ψαθυρός, 3. buhav, mekan, s mekanim mesom.

ψαίρω, *poet.* prolaziti, treptjeti, žuboriti.

ψακάς, i *jon. poet.* ψεκάς, άδος, ἡ (ψάω), **1.** zrnce, prašak, mrvica, kaplja, osob. sitna kiša, ψ. λήγει prestaje kapati, lijeva. **2.** kap, osob. kap krvi, krv.

ψαλιδό-στομος, 2. (ψαλίς, 1.), *poz. ep.* s ustima kao škare (o raku).

ψάλιον, τὸ, uzda, orma, okovi, verige.

ψαλίς, ίδος, ἡ, **1.** škare. **2.** *poz.* podzemni hodnik ili vodovod; uop. svod.

ψάλλω, ψαλῶ, ἔψηλα (ψάω), **1.** čupati, iščupati. **2. a)** napinjati i odapinjati, τί τινι što čim. **b)** prstima udarati u žice (suprotno κιθαρίζω).

ψαλμός, ὁ, *poet.* i *poz.* **1.** napinjanje i odapinjanje, τόξων luka. **2.** udaranje u žice (kojega glazbala). **3.** *poz.* pjesma, hvalospjev, u N. T. psalam, psaltir.

ψαλτήριον, τὸ, *poz.* glazbalo sa žicama, osob. μάγαδις i τρίγωνον.

ψάλτης, ου, ὁ (ψάλλω), koji udara u žice kojega glazbala, ktomu fem.

ψάλτρια, ἡ, koja udara u žice kojega glazbala, citarašica.

Ψαλυχίδαι, οἱ, eginetska plemenita porodica.

ψᾰμᾰθος, ἡ (isp. ψάμμος), *ep. poet.* i *poz.* pijesak, prah, rahla zemlja, napose: sipine, morski pijesak, pak i sama obala, žal, obič. u plur. Često slik. za oznaku velike množine.

ψαμαθώδης, 2. *ep.*, **ψάμμινος**, 3., *jon.* i **ψάμμιος**, 3. *poet.* pjeskovit.

ψάμμη, *jon.* i *poet.*, i **ψάμμος**, ἡ, *dor.* i *poz.* takođ. ὁ (od ψάφ-μος, isp. ψαφ-αρός, srod. *sabulum*, isp. ἄμμος) = ψάμαθος.

Ψάμμις, ιος, ὁ, kralj egipatski, na spomenicima Psemtek, kod Maneta zvan Ψάμμουθις ἕτερος.

ψαμμώδης, 2. *poz.* pjeskovit.

ψάρ, ψαρός, ὁ, *ep.* i *poz.*, *ep.* (*jon.*) takođ. ψήρ (lat. *stur-nus*), čvorak.

Ψάρος, takođ. Σάρος, ὁ, rijeka u Kilikiji, Tarsu na jugoistok, s. Seihûn.

ψαῦσις, εως, ἡ, doticanje, osob. milovanje.

ψαύω, ψαύσω, ἔψαυσα, ἄ-ψαυστος, *ep.* impf. ψαῦον, ticati, doticati (se), pipati, opipati, pren. pograbiti, aps., na pr. Il. 13, 132; 16, 216, gdje treba dopuniti »prednjake«, a νευόντων je gen. aps., »kad bi se nagnuli naprijed«, obič. τινός što, ili τινά, τί (u Sof. Ant. 857 podjedno s akuz. i s gen.); i to τινί čim, i ἔν τινι u čem.

ψαφαρό-θριξ, -τριχος, *ep.* s raščupanim vlasima.

ψαφαρός, 3. *poet.* i *poz.* koji se lako mrvi, suh, prašan, truo.

ψαφαρό-χροος, stegn. ους, 2. *poet.* sa šugavom, prljavom kožom.

ψάω, 3. sing. ψῇ kao ζῇ, aor. ἔψησα, *poet.* intr., strti se, smrviti se.

ψέγω, fut. ψέξω, aor. ἔψεξα, zapr. umaljivati, stoga: poniziti, kuditi, koriti, τινά, τί, sa i bez sl. ὅτι, ili διά τι, takođ. τοὺς ψόγους odrediti, što treba kuditi.

ψεδνός, 3. *ep.* i *poz.* (srod. s ψάω?), smrvljen, tanak, rijedak, rehav, o kosi (λάχνη); ćelav.

ψεδυρός, 3. *poet.* = ψιθυρός.

ψεκάζω, *poet.* = ψακάζω, kapati, τινός.

ψεκάς, v. ψακάς.

ψέκτης, ὁ, kudilac.

ψέλιον, τὸ, obič. plur., narukvica, grivna, kopča.

ψελιο-φόρος, 2. *jon.* grivnonoša.

ψελλίζομαι (ψελλός), med., tepati, mucati, nepotpuno govoriti.

ψελλισμός, ὁ, tepanje, početak, prvi pojmovi.

ψελλός, 3., *poet.* i *poz.* nerazumljiv.

ψευδ-άγγελος, ὁ, *ep.* i *poz.* lažan ili nepouzdan vjesnik.

ψευδ-άδελφος, ὁ, N. T. lažni brat, koji samo naoko služi Gospodu.

Ψευδ-αλέξανδρος, ὁ, *poz.* lažni Aleksandar.

ψευδ-απόστολος, ὁ, N. T. lažni apostol.

ψευδ-ενέδρα, ἡ, tobožnja, hinjena zasjeda.

ψευδηγορέω (-ηγόρος), *poet.* lagati.

ψευδής, 2., adv. **-ῶς** (ψεύδομαι), prevarljiv, lažljiv, lažan, o stvarima: neosnovan, nerazložan, kriv, neistinit, ὁδός put laži. Supst. τὰ ψ. sve što nije istina, dakle: laž, neistina, τὰ ψευδῆ ἐπαινεῖν izmišljeno hvaliti, krive vrline izmišljati.

ψευδο-διδάσκαλος, ὁ, N. T. lažni učitelj.

ψευδο-κήρῡκες, οἱ, *poet.* lažni glasnici, plur. o Odiseju, za još veće preziranje, jer Filoktet drži, da je laž, da će ga odvesti pod Troju.

ψευδο-κύων, ὁ, *poz.* tobožnji kinik.

ψευδολογία, ἡ, lažan govor, laganje.

ψευδολογιστής, οῦ, ὁ, lažljivac, ime jednoga spisa Lukijanova.

ψευδο-λόγος, 2. **1.** *poz.* koji krivo govori, lažljiv, lažac. **2.** N. T. koji krive nauke širi.

ψευδό-μαντις, εως, *jon.* ιος, ὁ, ἡ, *jon. poet.* i *poz.* lažni prorok, kriva proročica, kriv gatar.

ψευδομαρτυρέω (ψευδόμαρτυς), krivo svjedočiti.

ψευδομαρτυρία, ἡ, obič. u plur., krivo svjedočanstvo.

ψευδό-μαρτυς, υρος, ὁ, kriv svjedok.

Ψευδο-νέρων, ὁ, krivi Neron.

ψευδο-νύμφευτος [2.] γάμος, *poet.* lažna, neizvršena ženidba ili udaja.

ψευδο-πάρθενος, ἡ, *jon.* lažna, tobožnja djevica.

ψευδο-προφήτης, ου, ὁ, N. T. lažni prorok.

ψευδό-πτωμα, τὸ, hinjeno padanje, da se zatim nastavi borba.

ψευδ-όρκιος, 2. *jon.* i **ψεύδ-ορκος,** 2. *poet.* krivokletan.

ψεῦδος, εος, ους, τὸ, i **ψεῦσμα,** τὸ (ψεύδω), varanje, laž, neistina; kadšto kao apozicija: kao laž, neistina (Il. 9, 115), ili kao adj. suprotno: ἀληθές; adv. σὺν ψεύδεσιν lažno, lažljivo.

ψευδοστομέω (od ψευδό-στομος t. j. lažljivim ustima), *poet.* lažljivac biti, lagati.

ψευδό-φημος, 2. *poet.* lažljiv.

Ψευδο-φίλιππος, ὁ, *poz.* lažni, krivi Filip.

Ψευδό-χριστος, ὁ, N. T. lažni Krist.

ψεύδω, 1. akt. s fut. ψεύσω (*dor.* 3. sg. ψευσεῖ) aor. ἔψευσα, **a)** osujetiti, τί, koga (τινά) u njegovim nadama **varati,** zavoditi, bezumiti, τί ili τινός u čem. **b)** kao lažno dokazati, u laž natjerati, τί. **2. med.** s fut. ψεύσομαι, aor. ἐψευσάμην (i Sof. Fil. 1342 ἐψεύσθην), perf. ἔψευσμαι, za sebe, u svoju korist varati, neistinu govoriti, **lagati,** izlagati, pretjerivati, prelašćivati, ne držati, kršiti, vrijeđati, uop. lažljiv, nevjeran biti, dužnosti iznevjeriti se, aps. ψευδόμενος ἐπαινῶ krivo, lažno hvalim, ili τινά komu, koga, κατά τινος na koga, πρός τινα i τινί komu, τί u čem, što se čega tiče, na pr. τὰ χρήματα prekršiti riječ što se novca tiče, slič. περί τινος, pa tako i τινά τι koga u čem. **3. pas.** s fut. ψευσθήσομαι (rijetko ψεύσομαι), aor. ἐψεύσθην, perf. ἔψευσμαι, fut. 3. ἐψεύσομαι, biti prevaren, **varati se,** o stvarima: pokazati se neistinitim, τινός u čem ili u kom, ἑαυτῶν sam sebe ne poznati, περί τινος, τινί u čem, takođ. τοῦτο u tome, ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐψευσμένος isto tako slagano, što je ista laž.

ψευδ-ώνυμος, 2., adv. -ύμως, *poet.* i *poz.* lažno ili krivo nazvan.

ψεῦσμα, τὸ, v. ψεῦδος.

ψευστέω, *ep.* = ψεύδομαι, lagati.

ψεύστης, *dor.* **ψεύστας,** ου, ὁ (ψεύδω), lažljivac, varalica, aps., ili τινός u čem.

ψῇ, v. ψάω.

ψῆγμα, τὸ (ψήχω), *jon. poet.* i *poz.* otrto zrnce, prašak, osob. za zlato, i kolekt. zlatni prašak, pijesak.

ψήκτρα, ἡ, *poet.* česalo (za konje), češagija.

ψηλαφάω, part. *ep.* rasteg. ψηλαφόων (možda srod. ψάλλω), *palpare,* pipati, ticati, tumarati, τινί čim, ἔν τινι u čem.

ψηλάφησις, ἡ, pipanje, ticanje.

ψήν, ψηνός, ὁ (srod. σφήξ), *jon. poet.* i *poz.* šiškar (kukac).

ψηνίζω, *poet.* upotrebljavati šiškare, baviti se šiškarima (podrugljivo nišaneći na komediju Magnesovu Ψῆνες).

ψήρ, ὁ, v. ψάρ.

ψῆττα, ἡ, iverak, švolja (riba).

ψηφῖδο-φόρος, ὁ, *jon.* glasovač, koji glasuje.

ψηφίζω (ψῆφος), **1. akt.** (ψηφιῶ, ἐψήφισα, ἐψήφικα), **a)** donositi na glasanje, dati odlučiti, δίκην κατά τινος osuditi koga. **b)** u N. T. proračunavati. **2. med.** (ψηφιοῦμαι, ἐψηφισάμην, ἐψήφισμαι), svoju glasovnu pločicu (ψῆφος, v. r.) predati, **glasati,** glasovati, **odlučiti,** zaključiti, odrediti, dopustiti, prenositi. Aps. Πελοποννησίων δίχα ἐψηφισμένων budući da su glasovi P. bili razdvojeni, ili τί, na pr. ψήφισμα stvoriti zaključak, odlučiti, δίκην pravnu stvar riješiti, τὰ ἐναντία suprotno glasovati, protivno zaključiti, ili περί τινος o kom, ili s inf. sa i bez ὥστε, i to τινί kome, za koga, κατά τινος protiv koga, κατά τι po čem, ἔν τινι gdje. **3. pas.** (ψηφισθήσομαι, ἐψηφίσθην, ἐψήφισμαι), biti odlučen, zaključen, određen, dopušten, naložen, osuđen; τὰ ἐψηφισμένα zaključak; τὰ ψηφισθέντα πλοῖα narodnom odlukom određene lađe.

ψηφίς, *ἡ,* v. *ψῆφος.*

ψήφισμα, *τὸ* (*ψηφίζομαι*), većinom glasova stvoren zaključak, uop. zajednički **zaključak,** narodna odluka, koja je samo za pojedine slučajeve i pojedine ljude vrijedila, dok je *νόμος* vrijedio i za sve slučajeve i sve građane. Pismen prijedlog za takav zaključak na potvrdu iznositi (*κυροῦν*) zvalo se *ψ. γράφειν,* (u vijeću) predlagati ga *λέγειν,* što je moglo značiti i: predlagati i primati (Lis. 13, 20), stvarati ga *ποιεῖσθαι,* a stvara se *γίγνεται,* ukidati ga *ἐξαλείφειν, ἀφαιρεῖσθαι, καθαιρεῖν, λύειν.* Aps. *ψηφίσματι* ili *διὰ ψηφίσματος* narodnim zaključkom, po nar. odluci, *ἕνεκά γε ψηφισμάτων* da je stalo do zaključaka, koliko je do z., po zaključcima, ili *τινός* o čem, ili čiji, t. j. od koga predloženi ili prihvaćeni, *περί τινος* o kom, takođ. s adj. na pr. *Μεγαρικόν* o M., *ἔκ τινος* koji potječe od koga, ili s inf. ili s akuz. s inf.

ψηφο-ποιός, 2. *poet.* koji glasove pravi, *κλέπτης* varalica, koji glasove iskrivljuje.

ψῆφος, *ἡ,* i otd. *ep.* i *poz.* demin. *ψηφίς, ῖδος, ἡ* (*ψάω,* isp. *ψαφ-αρός* i *ψάμμος*), **1.** kamenčić, kremen, *lapillus.* **2. kamen,** za računanje i brojenje, stoga *ἐν ψήφῳ λέγειν* nabrajati. **3.** za glasovanje u narodnim skupštinama i u sudu bacali bi se kamenčići u žaru, pa stoga je *ψῆφος* i kamen ili **pločica za glasovanje** (takođ. od mjedi), glas, i većinom glasova stvoren **zaključak,** (sudačka) presuda, izričaj vladaoca, naredba; kod sudbenih rasprava, osob. u areopagu, bijeli, *λευκαί,* odrješuju, a crni, *μέλαιναι,* takođ. *καθαιροῦσαι,* osuđuju. Govorilo se *ψῆφον ἀνάγειν τινί* zvati koga na glasovanje, *παραιρεῖσθαι* pravo glasovanja uzimati, *ψῆφον τίθεσθαι, προστίθεσθαι, φέρειν, διαφέρειν* i slič. glasovati, takođ. uop. sud izricati, suditi, *ψῆφον λαμβάνειν εἰς τὰς χεῖρας* glasovne pločice uzimati u ruke, ali *ψῆφον λαμβάνειν* ili *μεταλαμβάνειν* značilo je takođ.: glas dobiti, ili za tužitelja: dobiti peti dio glasova. Ako naime nije dobio petinu glasova, morao je platiti 1000 drahmi globe te je gubio pravo unapredak podizati takvu tužbu; *ὑπὸ, ἐν τῇ ψ. ἔχειν, ὑπὸ τὰς ψήφους λαβεῖν* imati koga u području svoga glasovanja, t. j. moći osuditi ga. Aps. *μιᾷ ψ.* jednim glasovanjem, ili s *τινός* i *περί τινος* koga, čega radi, *ἡ ἐμή* za mene povoljna presuda, ali *ἔκ τινος* po čem, a *ἀπὸ τοῦ βωμοῦ φέρειν* glasovne pločice sa žrtvenika (obič. Atenina) uzimati, što se obično činilo u težim događajima, da glasovanje bude svečanije i savjesnije. **4.** *per synecdochen* takođ. mjesto, gdje se glasovalo i sudilo, mjesto za glasovanje.

ψηφοφορέω, *poz.* svoj glas davati. Otd.

ψηφοφορία, *ἡ, poz.* glasovanje, biranje.

ψήχω, perf. pas. *ἔψηγμαι,* **1.** gladiti, trti, češati. **2.** otrti, istrošiti, potrošiti.

ψιάς, *άδος, ἡ, ep.* kap, kaplja (isp. *ψακάς*).

ψιθυρίζω, *dor.* *ψιθυρίσδω,* šaptati, aps., ili *πρός τινα* komu. Otd.

ψιθύρισμα, *τὸ, buk.* šaptanje, žubor.

ψιθυρισμός, *ὁ,* N. T. opadanje (prišapćivanjem).

ψιθυριστής, *ὁ,* N. T. šaptač, koji prišapćuje.

ψιθυρός ili *ψίθυρος,* 3. *poet.* i *poz.* šapćući, koji se u potaji širi.

ψιλός, 3., adv. **-ῶς** (isp. *ψάω*), zapr. otrt, stoga **1.** ćelav (*τριχῶν*), pak o krajevima bez drveća, grmlja i t. d.: pust, uop. neplodan, pak: gô, **bez čega,** gladak, prazan, prost, aps., na pr. *λόγος* sam (prozaični) govor bez pjesničkoga nakita ili bez glazbe, *ποίησις* epska poezija (suprotno: lirska, koja se pjevala), *τρόπις* t. j. kao ruševina, slab, *ὄμμα* za Antigonu, kojoj su oči bile zamjena prirodnim očima Edipovim, ili *τί* na čem, *τινός* od koga, čega. Pren. nenaoružan, bez oružja, bez zaštite, slab, lak. Stoga *ψ. κεφαλή* glava nezaštićena, t. j. bez kacige, *μάχαιρα* goli mač, t. j. bez korica. **2.** supst. **a)** *ὁ ψιλός,* naime *ὅπλων,* lako oružani vojnik, t. j. koji ne nosi teško oružje (*ὅπλα*): oklop, kacigu, nazuvače, veliki štit, već ima samo koplje, luk, strijele ili praćice. Služili su poglavito za čarkanje, dok su bitke odlučivali hopliti i peltasti. U Aleksandrovoj vojsci bilo je lako oružanih vojnika 4000. **b)** *τὰ ψ.* pusta mjesta bez drveća, *ἐς τὰ ψ.* napolje.

ψιλότης, *ἡ, poz.* ćelavost, golota.

ψιλόω, *ψιλώσω* i t. d., ćelavim činiti, *τί,* pren. ogoliti, oglobiti, lišiti, *τινός* (napose Tuk. 3, 109) lučiti, rastavljati, *τί, τινά.* U pas. lišiti se, oprostiti se, *τινός,* na pr. *ὄχλου* od prtljagarâ biti ostavljen i stoga u manjem broju pojavljivati se.

ψιμύθιον, *τὸ,* i *ψίμυθος, ὁ, poet.* bjelilo (za mazanje lica).

ψιμυθιόω, perf. pas. inf. *ἐψιμυθιῶσθαι,* bijeliti se, mazati se bjelilom.

Ψιχ-άρπαξ, *αγος, ὁ, poz. ep.* »Mrvičar«, ime jednomu mišu (od *ψίξ, ψιχός,* mrvica).

ψιχίον, *τὸ,* N. T. komadićak, mrvica.

ψόγος, *ὁ* (*ψέγω*), zapr. umaljivanje, stoga: ukor, prijekor, aps. *ἐπὶ ψόγοισι* podrugljiv, prijekoru podan, ili *τινός* čiji, *ἔς τινα* protiv, za koga.

ψολόεις, *εσσα, εν* (*ψόλος* para, dim), *ep.* i *poz.* čađav, zadimljen, pak *κεραυνός* munja, koja dim uzrokuje, pali, dakle: ognjena.

ψοφέω (*ψόφος*), štropotati, bučati, zvečati, škripati, aps. i *ἐπί τινα.*

ψοφο-δεής, 2. (*δέος*), koji se kod svakoga štropota uplaši, plašljiv, s inf. Supst. *τὸ ψ. poz.* plašljivost.

ψόφος, *ὁ,* sing. i plur., zvek, štropot, urnebes,

prasak, buka, osob. prazno bučanje ili brbljanje, aps. ili *τινός*.

ψυδρός, 3. *poet.* = *ψευδής*.

φύθος, *εος, τὸ, poet.* (isp. *ψιθυρός*), opadanje, laž.

ψυκτήρ, *ῆρος, ὁ* (*ψύχω*), hladnik, obično mjedena posuda, koja bi se kod gozbe na tronogu postavila na stô, da se u njoj vino hladi. No katkad se iz nje i pilo.

ψυκτικός, 3. (*ψύχω*), koji hladi.

ψύλλα, ἡ, poet. buha.

Ψύλλοι, *οἱ*, narod u Kirenaici, u krajnjem kutu Sirte.

ψῦξις, εως, ἡ, poz. rashlađivanje, prehlada.

Ψυρίη, *ἡ, jon.* ostrvo između Lezba i Hija, sada Ipsara.

ψύττα, poet. prrr! *κατανείνας ᾤχετο* prrr, otide.

Ψυττάλεια, *ἡ*, otočić na atičkoj obali između Pireja i Salamine, sada Lejpsokutáli.

ψῡχἄγωγέω (*ψυχαγωγός*), **1.** pokojne duše odvesti ili pratiti. **2.** duše (živih) upravljati ili primamljivati, uop.: veseliti, zabavljati, *τινά*, i to *διά τινος;* zavoditi. U pas. s *ἔν τινι*.

ψυχαγωγία, *ἡ*, upravljanje duše, poticanje, razveseljivanje duha, zabava, veselje.

ψυχ-αγωγός, 2. (*ψυχή, ἄγω*), *poet.* i *poz.* koji vodi ili zazivlje pokojne duše.

ψυχάριον, τό, demin. od *ψυχή*, dušica.

ψυχεινός, 3., v. *ψυχρός*.

ψῡχή, *dor.* **ψυχά**, *ἡ* (gen. plur. *ep. ψυχέων*, dvojesložno), **1.** *ep.* dah, životna snaga, **život**, u Hom. prava tvar, koja iz tijela, kad umre, na usta ili kroz ranu izlazi, *τὸν ἔλιπε ψυχή* znači stoga za životinju: ostavi je život, a za čovjeka: obuze ga nesvijest, pade u nesvijest (ostavi ga životna snaga), ali *ἐμὴ ψυχὴ τέθνηκεν* moj je život kod mrtvih. **2.** *ep.* smrću od tijela rastavljena duša, duša pokojnika u podzemnom svijetu, koja je doduše bila bez tijela, ali je ipak kao sjena zadržavala oblik tjelesni, pa budući da je u nesvijesti, može se samo, ako se krvi napije, za čas opet osvijestiti. **3.** uop. **duša**, i to po Sokratovoj nauci dvojaka, **a)** razumni dio, moć mišljenja, duh, srce, srčanost, hrabrost, uvjerenje, *ἐκ τῆς ψ.* od sve duše, od svega srca, veoma rado, *ἐμῆς ψυχῆς γεγώς* čedo srca moga. Pa tako stoji često i za opisivanje same ličnosti, kao u *ὦ ἀγαθὴ ψυχή* oj dobra dušo, ili *πρὸς μίαν ψυχὴν βλέπειν* t. j. na jednu jedinu glavu, naime na mene, gledati, i tu kadšto slijedi part. u mask. ravnajući se po prirodnom rodu. **b)** nerazumni dio, kao sjedište strasti, želja, požude, sklonost, težnja, takođ. želja za tjelesnim uživanjem.

ψυχικός, 3. **1.** *poz.* koji pripada duši ili životu; duševan, duhovan. **2.** *poz.* i N. T. koji zemaljskom životu pripada.

ψῡχο-μᾰχέω, poz. boriti se na život i smrt.

ψῡχο-πομπός, 2. *poet.* i *poz.* koji (pokojne) duše prevodi ili prati.

ψυχορραγέω, poet. i *poz.* s dušom boriti se.

ψῡχο-ρραγής, 2. (*ῥήγνυμι*), *poet.* koji dušu od tijela trga, koji se s dušom bori, *ἔν τινι* pri čem.

ψῦχος, *εος, ους, τὸ* (*ψύχω*), hladovina, studen, zima, *ἐν (τῷ) ψ.* u hladovini, i: zimi. U plur.: hladna vremena, studeni, mrazovi.

ψυχρ-ήλατος, 2. *poz.* u hladnoj vodi kaljen, tvrd.

ψυχρία, *ἡ* (*ψυχρός*), zima, studen.

ψυχρολογία, *ἡ* (*ψυχρο-λόγος, ψυχρολογέω*), *poz.* hladno brbljanje, pretjerivanje u govoru biranim i slikovnim izričajima i retorskim figurama, bombast.

ψυχρολουτέω (kao od *ψυχρο-λούτης, λούομαι*), *poz.* u hladnoj vodi kupati.

ψυχρός, 3. (*ψύχω*), i **ψυχεινός**, 3. (*ψῦχος*), **1. hladan**, koji hladi, svjež, leden, *κρέα* hladna jela. Supst. *τὸ* i *τὰ ψ.* hladno, zima, hladnoća, *ψυχρόν* Luk. Gal. 23. hladna voda; **takođ.** sa *ὥστε* i inf., t. j. po svom svojstvu (studeni) neprikladan, da. **2.** pren. hladan, leden, **a)** bez srca ili čuvstva, ravnodušan. **b)** bez vatre ili snage, stoga: bezuspješan, prazan, ništav. **c)** što uzrokuje jezu, grozan, užasan, *ἐπὶ ψυχροῖσι* u groznim stvarima. **d)** bez radosti, nesrećan, žalostan.

ψυχρότης, *ἡ*, hladnoća, stoga **takođ.**: ravnodušnost, tupoglavstvo; nestadak finoga osjećaja, neukusnost.

ψύχω, aor. akt. *ἔψυξα*, pas. *ἐψύχθη, poet. ψυχείς* i *ψυγείς*, adj. verb. *ἄψυκτος*, **1.** *ep.* duhati, stoga **2.** opće grčki **a)** hladiti. U pas. hladan postati, hladnjeti. **b)** sušiti, pas. sušiti se, za sušenje biti obješen. **3.** med. *poet.* rashladiti se, hladiti se.

ψωμίζω, poz. davati jesti.

ψωμίον, τὸ, N. T. zalogajčić, demin. od

ψωμός, *ὁ*, zalogaj, komad, *ψωμοὶ ἀνδρόμεοι* zalogaji ljudskoga mesa, *τὸν ἕνα ψωμὸν ἐνὶ ὄψῳ* svagda po zalogaj (hljeba) sa zalogajem mesa.

ψώρα, *jon.* **ψώρη**, *ἡ* (*ψάω*), svrab, šuga, kožna bolest.

ψωραλέος, 3. svrabljiv, šugav.

ψωράω (*ψώρα*), svrabljiv ili šugav biti.

Ψωφίς, ῖδος, ἡ, grad na sjeverozapadu Arkadije; otd. *Ψωφιδία* kotar na zapadnom obronku Erimanta.

ψώχω, N. T. trti, strti.

Ω.

Ω, ω, *ὦ μέγα* (ovaj znak, kao i *H*, kažu da su već Simonid i Epiharmo u Ateni uveli i privatno upotrebljavali, ali u državnim ispravama dolazi istom od Ol. 94. = g. 403. pr. Is.), 24. slovo grč. alfabeta, kao brojni znak *ω'* = 800.

ὦ i **ὤ**, uzvik **1.** (*ὦ*) kao znak vokativa ne treba ga svagda prevoditi, pa može i u grč. izostati. Kod govornikâ u *ὦ ἄνδρες* i slič. stoji često parentetski, da se pozornost slušača svrati na općenite i neobične tvrdnje, dok se inače upotrebljava poglavito u mirnom razgovoru. *Poet.* stoji katkad između atributa i imenice, ili uz *ὦ* sa sing. stoji glagol u plur. i obrnuto, jer samo služi za uzvik, a nahodi se i pred imper. ili pitanjem ili neupravnom zav. rečen. Između *ὦ* i vokat. umeće se takođ. *πρὸς Διός* ili se iza *πρὸς Διός* vokat. ispušta. **2.** (osob. *ὤ*) uzvik čuđenja i jadanja: o! oj! aj! jao! Tu stoji obič. podvostručeno *ὢ ὤ*, *poet.* pače četiri puta Sof. OC. 224 ili spojeno s *μοι* i sa česticama, *ὤ μοι ἐγώ* jao meni! takođ. s gen. *ὤ μοί μοι κακῶν*. Za *ὦ τᾶν* isp. *τᾶν*.

ὦ, *dor.* mj. *οὗ*.

Ὠαρίων, *ep.* i *poet.* = *Ὠρίων*.

ὠβάζω, *poz.* narod dijeliti na obe (*ὠβή*).

ὠβή, *ἡ*, *poz.* jedan od 30 podrazreda spartan. naroda.

ὠ 'γαθέ ili **ὠγαθέ**, v. *ἀγαθός*.

ὠγμός, *ὁ*, *poet.* jecanje, stenjanje.

Ὠγύγης, *ου*, *beot.* i *at.* starosjedilac = *Ὠκεανός;* otd. adj. **ὠγύγιος**, 2. (takođ. 3.) **1.** ogigijski, pridj. Tebe, od *Ὤγυγος*, *ὁ*, koji je bio otac Kadmov, beot. starosjedilac. **2.** pren. prastar. Otd. fem. **Ὠγυγίη**, *ἡ*, u Hom. svagda s *νῆσος*, mitski otok u sjeverozapadnom moru, gdje je stanovala Kalipsa, po starima Gaulos, sada Gozzo kod Malte.

ὧδε, *at.* takođ. **ὡδί** (adv. za *ὅδε*), **1.** uop. tako, ovako, na ovaj način, pokazuje obič. na ono, što slijedi, na slijedeći način. **2.** *ep.* takođ. **a)** kao *αὔτως*, samo tako = uzalud. **b)** odmah, smjesta. **c)** = *hic*, *huc*, ovamo, ovdje.

ᾤδεε, v. *οἰδέω*.

Ὠιδεῖον, *τὸ* (*ᾠδή*), zgrada u Ateni, koju je Periklo podigao za muzičko natjecanje. Kažu, da joj je krov bio sastavljen od jarbola i jedrenih motaka od zaplijenjenih perzijskih brodova.

ᾠδή, *ἡ*, v. *ἀοιδή*.

ὡδί, v. *ὧδε*.

ᾠδικός, 3. koji (dobro) pjeva, koji se može pjevati.

ὠδίν, *ῖνος*, *ἡ*, N. T. = *ὠδίς*.

ὠδίνω [*ῑ*], samo prez. i impf., **1.** trudove imati, porađati se. **2.** uop. velike bolove imati, *ὀδύνῃσιν* kao u trudovima mučiti se, *βάρος συμφορᾶς* tešku nesreću s bolom podnositi; bolno ispitivati, s neupr. zav. rečen.

ὠδίς, *ῖνος*, *ἡ* (v. *ὠδίνω*), **1. a)** u plur. trudovi, bolovi u porođaju, prinosi. **b)** rođenje, rođeno. **2.** uop. velik bol.

ᾠδός, *ὁ*, pjevač.

ὠδώδει, plpf. za *ὄζω*.

ὠζυρέ, *buk.* = *ὦ ὀιζυρέ*.

ὤζω, *poet.* vikati o!

ὠή, uzvik za dozivanje: oj, ej!

ὠθέω (osn. *ϝωθ* : *ϝοθ* [u *ἐννοσίγαιος*], stoga sa silab. augm.), *at.* *ἐώθουν*, *ὤσω*, *ὤσομαι*, *ἔωσα*, *ἐωσάμην*, *ἔωκα* (*poz.*), *ἔωσμαι*, *ἐώσθην*, *ὠσθήσομαι*, *ὠστός* i *ὠστέος*, ktomu *ep.* impf. *ὦθει*, iter. *ὤθεσκε*, fut. inf. *ὠσέμεν*, aor. akt. *ὦσα*, konj. *ὤσομεν*, iter. *ὤσασκε*, med. *ὤσατο*, konj. *ὤσεται*, *poet.* fut. *ὠθήσω*, i *jon.* bez augm. *ὦθει*, *ὦσε* i *ὦσται* (takođ. *poz.*), *ὠσμένος*,

1. akt. i **pas. turati**, gurati, tiskati, tjerati, rivati, trgati, otisnuti, otjerati, protjerati, silom utisnuti, natisnuti, *τινά*, *τί*, i to *τινός*, *ἀπό*, *ἔκ τινος* od, iz čega, *ἐς*, *πρός τι* u, na što, *διά τινος* kroza što, *ἐπὶ τράχηλον* u zatiljak gurati, t. j. otisnuti, odgurati. Napose **a)** s *παρέξ*, naime *νῆα*, na stranu od obale otisnuti (Od. 9, 488). **b)** pren. nešto na vrat na nos pospješiti, prenagliti. U pas. s *ἐς κεφαλήν* glavom o zemlju biti porinut. **2.** med. **a)** naprijed turati se ili tiskati se, natiskivati se, aps. i *περί τινος*. **b)** koga ili što (od sebe ili pred sobom) gurati, tjerati, otisnuti, otjerati, potiskivati, uzbijati, natrag baciti, *τινά*, *τί*, i to *τινός*, *ἀπό τινος* od čega, *πρός τι* k čemu. Takođ. aps. neprijatelja suzbiti.

ὠθίζομαι (*ὠθέω*), *jon.* i *poz.* pas., turati se, gurati se, tiskati se; pren. svađati se, prepirati se.

ὠθισμός, *ὁ* (-*ίζομαι*), **1.** guranje, otiskivanje, turanje, naloga, tišma, osob. bojna vreva, aps., ili *τινός*, na pr. *ὠθισμῷ ἀσπίδων* tako da su štitovi udarali jedan o drugi, i to *ἀμφί τι*, *περί τινα*, takođ. s inf. **2.** s *λόγων* žestoko prepiranje, koškanje, svađa.

ᾠγνυντο, **ὦιξα**, v. *οἴγνυμι*.

ᾠέτο, **ᾠίσθην**, v. *οἴω*.

ὦκα, v. *ὠκύς*.

Ὠκαλέη, *ἡ*, mjesto u Beotiji između Halijarta i Alalkomene.

Ὠκεανός, *ὁ*, **1.** u Hom. velika rijeka, koja optječe zemlju i more, izvor svega, što jest. Iz njezinih se valova uzdižu zvijezde i opet se u njih vraćaju, dok je Hekatej pomišljao, da je vez između Fasisa i Nila. Poslije Ocean (Indijski i Atlantski). **2.** personif.

sin Uranov i Gejin, muž Tetidin, otac mnogih sinova i kćeri (vodâ), i bog, koji je jedino od Zeusa slabiji.

Ὠκιμίδης, ὁ (ὤκιμον metva), *poz. ep.* »Metvičar«, ime jednoj žabi.

ὤκιστα, ὤκιστος, v. ὠκύς.

ὠκύ-αλος, 2. (ἅλς), *ep.* i *poet.* hitroplovan.

ὠκυ-βόλος, 2. (βάλλω), *poet.* i *poz.* koji brzo gađa.

ὠκύ-δρομος, 2. (δραμεῖν), *poet.* koji brzo trči.

ὠκύ-θοος, 2. *poet.* koji brzo trči.

ὠκύ-μορος (μόρος), 2. *ep.* i *poz.* **1.** pas. koji brzo mre. **2.** akt. koji brzo ubija.

ὠκυ-πέτης, *dor.* **-ας,** ου, ὁ (πέτομαι, lat. *accipiter*), *ep.* i *poet.*, i **ὠκύ-πτερος,** 2. (πτερόν), *ep. poet.* i *poz.* koji brzo leti, krilat. Supst. τὰ ὠκύπτερα krila.

ὠκύ-ποινος, 2. *poet.* koji se brzo osvećuje.

ὠκύ-πομπος, 2. *poet.* koji brzo prati ili otpravlja.

ὠκύ-πορος, 2. *ep.* i *poet.* koji brzo hodi, t. j. plovi ili teče.

ὠκύ-πους, i πουν, gen. ποδος, *ep.* i *poet.* brzonog, uz ἀγών natjerivanje ili nadmetanje brzinom nogu.

ὠκύ-πτερος, 2., v. ὠκυπέτης.

ὠκυ-ρόας (*dor.*), ου, *poet.* i **ὠκύ-ροος,** 2. *ep.* koji brzo teče, brzotek.

ὠκύς, ὠκεῖα, *ep.* ὠκέα, ὠκύ, superl. ὠκύτατος, *jon.* ὤκιστος, 3. (osn. ακ, lat. *ocior, ociter*), *ep. poet.* i *poz.* brz, hitar, hitan, aps. ili τί u čem, na pr. πόδας ὠκύς brzonog. *Celer.* Adv. **ὠκέως,** *ep.* **ὦκα,** brzo, hitro, hitno; Il. 23, 364 hitro (ταχέως hitno). Superl. ὤκιστα kao adv. vrlo brzo.

ὠκύτης, ητος, ἡ, *poet.* i *poz.* brzina, hitnja, hitrina, osob. hitan bijeg, naglo bježanje.

ὠκυ-τόκος, 2. (τίκτω), *jon.* i *poet.* koji obilno oplođuje. Supst. τὸ ὠκυτόκον pospješivanje porođaja.

ὤλαφος, *buk.* mj. ὁ ἔλαφος.

ὠλένη, ἡ (lat. *ulna*), *poet.* i *poz.* lakat, takođ. ruka.

Ὠλενίη πέτρη, ἡ, Olenska stijena, po Strabonu vrh gore Skilis u Ahaji, sada Santa Meri.

Ὤλενος, ἡ, **1.** grad u Etoliji, na podnožju Arakintovu, blizu Novoga Pleurona, zarana razvaljen (Hom.). **2.** grad u Ahaji između Patre i Dime (Her.); razvaline kod Katoahaje.

ὠλεσί-καρπος, 2. *ep.* i *poz.* koji plod gubi, plodoguban, pridj. vrbe, kojoj plodovi prije, nego sazru, otpadaju.

ὠλεσί-οικος, 2. *poet.* koji porodicu ništi.

Ὠλήν, ένος, ὁ, najstariji grč. pjesnik hvalospjevâ iz Likije.

ὦλλοι = οἱ ἄλλοι, *jon.*

(ὦλξ), ἡ, samo akuz. ὦλκα (iz ἄϝολκα, za ἕλκω), *ep.* razor, brazda (isp. αὖλαξ i ἄλοξ).

Ὠμανός, οῦ, perz. bog Vohumano.

ὠμ-ηστής, οῦ, ὁ (ὠμός, ἔδω), *ep. poet.* i *poz.* **1.** koji sirovo meso ždere. Takođ. pridj. Dionisa, jer su mu se negda žrtvovali ljudi. **2.** uop krvoločan, nečovječan.

ὠμο-βόειος, *jon.* **ὠμο-βόεος,** 3. i **ὠμοβόϊνος,** 3. od neučinjene volujske kože, takođ. s dod. βοῶν. Supst. (ἡ) ὠμοβοέη (δορά) nestrojena volujska koža.

ὠμό-βρωτος, 2. *poet.* i ὠμο-βρώς, ὁ, ἡ, *poet.* = ὠμηστής.

ὠμό-βυρσος, 2. *poz.* od neučinjene kože.

ὠμο-γέρων, οντος, ὁ, ἡ, *ep.* i *poz.* prijesan, t. j. tvrd, krepak, držeć starac (Il. 23, 791).

ὠμο-δακής, 2. *poet.* žestoko razdražen.

ὠμό-δροπος, 2. *poet.* nezreo ubran.

ὠμοθετέω i med. **-έομαι** (kao od ὠμο-θέτης, τίθημι), *ep.* sirove komade mesa polagati, jer su se komadi bedara zajedno s kostima dvostruko u obloženo salo zamatali i na tako omotane komade komadići ostalih udova polagali, ἐπί τινος na što; ali ἐς πίονα δημόν kod svinjčeta od svih udova odrezane komade sirova mesa u salo umotati i za zavjetni dar spaliti.

ὠμό-θυμος, 2. *poet.* tvrda srca, ljutit, nesmiljen.

ὤμοι, v. ὦ, 2.

ὠμο-κρατής, 2. *poet.*, od ὦμος: jakih pleća, plećat, po drugima od ὠμός: nezauzdane snage.

ὦμος, ὁ, gen. i dat. duala *ep.* ὤμουν (osn. obl. *oms-os,* lat. *umerus*), pleće, rame; greben (u konja).

ὠμός, 3., adv. **-ῶς** (lat. *am-arus*), **1.** sirov, nekuhan, prijesan, za plodove: nezreo, o starosti: rana, prije vremena, ὠμὸν καταφαγεῖν koga živa pojesti (Il. 4, 35), poslovično o najvećoj okrutnosti. Neutr. plur. ὠμά takođ. kao adv. **2.** pren. surov, tvrd, okrutan, divlji, nesmiljen, oštar, osoran.

ὠμό-σιτος, 2. *poet.* zapr. koji sirovo meso jede, stoga: okrutan.

ὠμότης, ητος, ἡ (ὠμός), surovost, okrutnost.

ὠμο-φάγος, 2. koji sirovo meso jede, za zvijeri i divlje narode rečeno. ὠμοφάγος χάρις, v. χάρις.

ὠμό-φρων, ονος, 2. *poet.* okrutna srca, okorio, ljutit (Sof. Tr. 975). Adv. ὠμοφρόνως.

ὦν, *dor.* mj. οὖν.

ὦναξ i slič., mj. ὦ ἄναξ.

ὠνάθην i **ὠνάμην,** v. ὀνίνημι, 2.

ὤνατο, v. ὄνομαι i ὀνίνημι, 2.

ὠνέομαι (od ὦνος, osn. ϝων, stoga silab. augm.), impf. ἐωνούμην, fut. ὠνήσομαι, aor. ἐπριάμην (v. πρίασθαι), perf. med. i pas. ἐώνημαι, aor. pas. ἐωνήθην, verb. adj. ὠνητός, *jon.* impf. bez augm. ὠνεόμην, i *pozno* u aor. ἐωνησάμην (ὠνησ.), **1.** kupovati, sebi otkupiti, aps. ὠνούμενος kupovanjem, za novac, ili τί ili akuz. s inf., i to παρά τινος od koga, ἔκ τινος odakle, τινός pošto, μετά τινος čim. Napose **a)** potplaćivati, podmićivati. **b)** naimati. **2.** htjeti kupovati, cjenjkati se, nuditi, τί.

ὠνή, ἡ, i *ep.* **ὦνος,** ὁ (iznajpr. ϝων-, lat. *vēnum, vēneo*), **1.** kupovanje, kupnja, izmjena (kod trgovine), aps. ὠνῇ καὶ πρήσι χρᾶσθαι kupovati i prodavati, trgovati, ili τινός čega, na pr. ὦνος ὁδαίων izmjena tovara, t. j. robe (na pr. žita), koja se tovarila za vožnju natrag te je podjedno u hom. doba, kad nije bilo trgovine za novac, bila cijena prvom tovaru. **2.** cijena, napose **a)** dobitak. **b)** ponuda. Aps., ili τινός za koga.

ὠνήθην, ὠνήμην, ὤνησα i slič., v. ὀνίνημι.

ὠνήρ, *jon.* = ὁ ἀνήρ.

ὠνητής, ὁ, kupac.

ὠνητιάω, *poz.* htjeti kupovati.

ὠνητός, 3. i 2., adj. verb. od ὠνέομαι, koji se može kupiti, kupljen, kupovni, τινί čim, po što.

ὤνθρωπε, mj. ὦ ἄνθρωπε.

ὤνθρωποι, *jon.* mj. οἱ ἄνθρωποι.

ὤνιος, 2. i 3. (ὠνή), na prodaju, koji se može kupiti, aps., ili τινός za, po što, ἔκ τινος odakle. Supst. τὰ ὤνια stvari na prodaju, sajamska roba, trg.

ὦνος, ὁ, v. ὠνή.

ὠνοσάμην, v. ὄνομαι.

ᾦξε, v. οἴγνυμι.

Ὦξος, ὁ, rijeka u unutrašnjoj Aziji, s. Amu, utječe u Aralsko jezero. Stari ne znajući za to jezero mišljahu, da utječe u Kaspijsko more.

ᾠόν, τὸ, ili ὠόν (ὤϝιον, lat. *ovu-m*), jaje; *poz.* staklenka za ljekariju.

ᾠοτοκέω (ᾠο-τόκος), *poz.* leći ili nesti jaja.

ὥπερ, *dor.* mj. οὗπερ.

Ὦπις, ιδος, ἡ, grad u Asiriji, gdje Fisko (s. Adhem) utječe u Tigris.

ὦπται, v. ὁράω.

ὤρ, ἡ, v. ὄαρ.

ὤρα, *jon.* **ὤρη,** ἡ (osn. ϝορ, isp. ὅρομαι, ὁράω i II. οὖρος), nema ga u *at.* prozi, = φροντίς, briga, obzir, skrb, strah, rijetka riječ, upotrebljavana od Jonjana i at. pjesnikâ, pak Arijana (no takođ. od Ksenof.), aps., ili τινός za koga ili što, od koga, stoga i s dvostr. gen. πατρὸς νέμειν (slič. ἔχειν, ποιεῖσθαι) τιν' ὤραν τοῦ καλῶς πράσσειν δοκεῖν još brige imati za oca, da bi se naime moglo misliti, da mu je dobro, gdje je τοῦ δοκεῖν epegzeget. dodatak uz πατρός.

ὥρα, *jon.* **ὥρη,** ἡ (od ϳώρα, zapr. hod, isp. λυκάβας), **1.** (τοῦ ἐνιαυτοῦ) **godišnje vrijeme,** ὥρα ἔτους dobro godišnje doba, proljeće i ljeto, stoga ὥρᾳ ἔτους u ljetno doba, εἰς ἔτους ὥραν za iduće ljeto, ὥρα χειμῶνος zimsko doba; Hom. poznaje i treće doba ὥρῃ εἰαρινῇ ili εἴαρος ὥρῃ. Stoga plur. znači često: **godina,** καὶ ἐπήλυθον ὧραι i dođoše Hore i s proljećem (s kojim su stari započinjali godinu) nova godina, slič. περὶ δ' ἔτραπον ὧραι (kad) Hore završeno kolo godišnje iznova započeše. U Her. δυώδεκα μέρεα τῶν ὡρέων t. j. prirodne ili tropske godine, a Sof. ima περιτελλομέναις ὥραις u okretu godinâ.

2. ὧραι u Her. znače takođ. prostori i vremena sunčane blizine i daljine, jug i ljeto, sjever i zimu, pak: **klima, podneblje, vrijeme,** stoga ὡρέων ἥκουσα οὐκ ὁμοίως (naime εὖ) što se tiče podneblja i sunca ne leže jednako zgodno. A u mijeni te temperature držahu stari, i to već Hipokrat, da leži glavni uzrok bolestima. **3. doba dana,** stoga τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας = ὄρθρον, μεσημβρίαν, δείλην, ἑσπέραν, tako isto τὰς ὥρας τῆς νυκτός = τρεῖς φυλακάς, v. pod φυλακή. **4. sat,** čas, τρίτη ὥρα, slič. ἀρίστου ὥρα vrijeme ručku, i ἐσχάτη ὥρα zadnja ura, posljednji čas života, pren. δωδεκάτη ὥρῃ dvanaesti čas, t. j. konac života. **5.** uop. τῇ ὥρᾳ po vremenu (ali takođ. godišnjim vremenom), napose: **pravo doba,** svoje vrijeme. Aps. ἐν (τῇ) ὥρῃ u pravo doba, u svoje vrijeme, τὴν ὥραν u određeno vrijeme, ἀεὶ εἰς ὥρας svagda kad dođu Hore, t. j. u pravo godišnje doba, naime u vrijeme žetve, kod Arijana 6, 19, 1 o vremenu osjeke, i tako πρὶν ὥρῃ prije negoli je vrijeme, ili ὥρα (ἐστί) doba je, ili τινός čemu, za što, ili s inf. ili akuz. s inf. **6.** napose: napon života, mladost, mladenačka dob ili ljepota, napon mladosti, aps., ili s ἡλικίας, τοῦ πρόσηβον γενέσθαι t. j. punoljetnosti, γάμου ili γάμων zrela dob. Stoga proklinjanje: μὴ ὥραν τινὸς γενέσθαι ne doživio napona, t. j. stigla ga pogibija. Slič. veli Luk. μὴ ὥρασιν ἵκοιτο. **7.** personif. **Ὧραι** kćeri Zeusove i Temidine, kojima Hom. imena i broja ne pominje (po Hesiodu: Eunomija, Dika i Irena). One su vratarice Olimpa, koje oblacima otvoraju i zatvoraju vrata, t. j. one vedre i oblače, daju kišu i lijepo vrijeme, i tako su takođ. boginje godišnjih vremena i dvorkinje Herine i drugih bogova.

ὡραῖος, 3., i *ev.* i *poz.* **ὥριος,** 3. (ὥρα), što godišnje doba donosi, što je prema godišnjem vremenu, zreo, aps., ili ὡραία γάμου, γάμων, ἀνδρός zrela za udaju; u naponu (života), u cvijetu, mlad i lijep, dražestan. Supst. **a)** ἡ ὡραία lijepo godišnje doba. **b)** *jon.* τὴν ὡραίην = τὴν ὥρην u pravo, obično vrijeme, dakle Her. 4, 28 u naše (grčko) kišovito vrijeme. **c)** τὰ ὡραῖα sa i bez ἐκ τοῦ ἀγροῦ proizvodi zemlje, plodovi godišnjega vremena, ὥρια πάντα sve plodove godišnjih vremena. Napose **d)** ὡραῖα τρωκτά plodovi za griskanje, koji se prijesni jedu: bademi, orasi, lješnjaci.

ὡραϊσμός, ὁ (ὡραΐζομαι poljepšavati se), *poz.* nakit, ures.

ὡράνω, v. οὐρανός.

Ὡράτιος, ου, *Horatius.*

Ὠρείθυια, ας (na gorama bijesna), **1.** jedna Nereida. **2.** kći kralja Erehteja.

Ὠρεός, ἡ, **1.** grad u sjev. Eubeji na rijeci Kalasu. Adj. Ὤρειος, 3. Stanov. ὁ **Ὠρείτης. 2.** ali

Ὠρεῖται, *οἱ*, takođ. narod u Indiji na Eritrejskom moru, sada Uboo.
ὤρεσσι, v. ὄαρ.
ὤρετο, od ὄρνυμαι, v. ὄρνυμι, II.
ὤρη, v. ὥρα.
ὥρη, v. ὥρα.
ὠρίζω, *ep.* = ὀαρίζω.
Ὤρικος λιμήν ili **Ὠρικός** (**Ὤρικος**), ὁ, grč. primorski grad u pokrajini *Illyria Graeca* blizu Keraunijske gore, sada Eriko.
ὥριμος, *poet* i *poz.* = ὡραῖος.
ὦρῖνα, ὤρῖνον, v. ὄρνυμι, I.
ὠρίνθη, ὀρίνομαι = ὄρνυμαι, v. ὄρνυμι, II.
ὥριος, v. ὡραῖος.
ὥριστος, mj. ὁ ἄριστος.
Ὠρίων, od Ὠαρίων [ῑ], ωνος, ὁ, **1.** sin Hirijejev iz Hirije u Beotiji, izvrstan lovac, neobično jak i lijep, ljubimac Zorin, na Delu od Artemide ubijen, jer ju je zvao na bacanje koluta. **2.** najljepše zviježđe na sjev. nebu.
ὠρμέαται ili **-το**, v. ὁρμάω.
ὤρορε, red. aor. 2. od osn. ὀρ, ὄρνυμι, intr., podiže se, diže se (Il. 13, 78), poče, započe (Od. 8, 539), inače tranz. = ὦρσε.
ὦρος, τὸ, *dor.* mj. ὄρος, dat. plur. ὤρεσι.
Ὦρος i **Ὧρος**, ὁ, egipat. Hor, sin Osirisov i dobitnik Seta, ubilca njegova oca. Pripadao je prvomu krugu egipatskih bogova pa je kao rumeni Hor (Mars) sunce istočnoga neba, istočna zvijezda nebeska.
ὦρσε, tranz. aor. akt. za ὄρνυμι, v. r.
ὦρτο, korj. aor. za ὄρνυμαι, v. ὄρνυμι, II.
ὠρῡγή, ἡ, *rugītus*, *ep.* r i k a, urlanje, zavijanje, lavež.
ὠρύομαι (osn. ρυ, s pridod. ὠ, isp. ὀρυμαγδός, lat. *rugio, rūmor, rūmito*), aor. ὠρυσάμην, dep. med., *jon. buk.* i *poz.* u r l a t i, zavijati, rikati; za ljude: jaukati, ili Her. 4, 75 pocikivati.
Ὠρωπός, ὁ, grad na Euripu na međi Beotije i Atike, pa je zato sad Beotiji, sad Atenjanima pripadao, koji ga najposlije izdajom izgubiše g. 411., blizu ušća Asopova, s lučkim gradom *Δελφίνιον;* nije bio općina (δῆμος) atička. Sada selo Oropo. Okoliš njegov **Ὠρωπία**, ἡ. Stanov. οἱ **Ὠρώπιοι**.
ὠρώρει, plpf. za ὄρνυμαι, v. ὄρνυμι, II.
ὠρώρυκτο i slič., plpf. od ὀρύσσω, v. r.
ὦς, τὸ, *dor.* = οὖς, τὸ.
I. **ὣς** ili **ὧς**, p o k a z. a d v. (od pokaz. zamjen. ὅ ili ὅς, prvob. *so-s*),

1. ovako, tako, na taj način, = οὕτως, obič. na prednje pokazujući, rijetko na ono, što slijedi (= ὧδε). ὡς — ὥς kao što — tako. Napose **a)** καὶ ὥς (ὧς) i u ovim prilikama, i ovako, t. j. ipak, opet, οὐδ' ὥς (ὧς) i ovako ne, ipak ne. **b)** u tim prilikama, u tom slučaju. **c)** dakle, zato, stoga. **d)** (tako) na primjer. **e)** u tragikâ takođ. mjesno: ovamo.

2. (od pokaz. zamj. ὅ oslabljene u član ὁ) kao p r o k l i t i k a uz druge adv. na -ως, atonon, **ὡς: tako**, ὡς αὔτως (v. ὡσαύτως), ὡς ἀληθῶς, ὡς ἑτέρως; osamljeno u ὡς ἐτύμως Eshil, ὡς ἐτητύμως Sof., ὡς παραπλησίως Her.; v. r.
II. **ὥς** ili **ὡς**, *ep.* postpoz. partikula (prvotno σϝως ili ϝως), k a o š t o, k a o, θεὸς ὥς, ὄρνιθες ὥς.
III. ὥς, *dor. buk.* = οὗ, gdje.
IV. ὥς, *dor.* akuz. = οὕς.
I. **ὡς**, r e l a t. a d v. (od pronom. rel. ὅς, prvotno *jως*),

A) **adv.** n a č i n a i p o r e đ e n j a: **kako, na koji način, kao, kao da** (ako stoji iza poređenog predmeta, naglašuje se ὥς, *ep.*), **1.** uz i m e n i c e i z a m j e n i c e za tumačenje predikata ili izjednačujući, *ut*, k a k o, k a o, ili prema kakvom svojstvu, ili stežući: prema čemu, za, ὡς νομεὺς ἀνήρ koliko se od pastira može iskati, ὡς γέροντι za stara čovjeka, ὡς γυνή kao žena, ὡς ἐμοί za čovjeka u mojem položaju, *poz.* ὡς ἀνθρώπῳ koliko vrijedi za čovjeka, i s p r i j e d l o z i m a, ὡς ἀπ' ὀμμάτων koliko se može vidjeti, ὡς ἐπὶ τῆς ἡμετέρας (γῆς) za našu zemlju, ali (sumnj.), ὡς διὰ ταχέων koliko se u brzini moglo, ὡς ἐκ τῶνδε u takvim prilikama, ὡς ἐκ δυνατῶν po mogućnosti, ὡς ἐν ἄλλῃ πόλει prema drugim državama. **2.** uz p r i d j e v e i a d v e r b e, kod uzvika: k a k o!, ὡς ἠπίως naoko blago, ὡς ἄτοπον čudno li; uza superl. za relativno najviši stepen, ὡς τάχιστα što brže, ali ὡς — τάχιστα takođ. čim, dok, kako, slič. ὡς αὐτίκα za čas, pače i ὡς τάχος brže bolje. **3.** uz b r o j n i k e: o t p r i l i k e, n e k o, o k o, ὡς τὰ πολλά ponajviše, slič. ὡς ἐπὶ τὸ πολύ i πλεῖστον; ὡς ἕκαστος svaki, kako se desilo, g o t o v o s v a k i, slič. ὡς μάλιστά κῃ. **4.** uz p a r t i c i p e: kao, ὡς ἀπενειχθέντα kao izvještaj, koliko je bio izvještaj, prema izvještaju; osob. da se izreče subjektivan uzrok, = *tamquam*, uz part. fut. subj. namjera (s nakanom da —), ili da se označi nešto pomišljeno, nešto naoko ili tobože izrečeno, bio čin participov istinit ili lažan: k a o d a, naoko kao da, držeći ili izgovarajući se da, t o b o ž e š t o, j e r, a tako stoji i s prostim part. Katkad treba part. dopuniti, ὡς ἂν στρατηγικῷ, naime ὄντι, kao da si prokušan vojvoda. Pak uz akuz. aps. (od bezlič. glagolâ), gen. aps., gdje je katkad gen. lica izostao, kao Ksen. Mem. 2, 6, 32 ἐμοῦ uz ὡς προσοίσοντος uvjeren, da ja. Slič. ὡς πρὸς τί χρείας; čemu po njihovoj namjeri? **5.** pred p o r e d b a m a i z a v i s n i m r e č e n i c a m a sa i bez οὕτως i slič. No onda u zavisnim rečen. gdjekad stoji **a)** i n f. mjesto indik., ὡς εἰκάσαι kako se može naslutiti, ὡς Σκύθας εἶναι koliko su Skite, ὡς εἶναι Αἰγύπτου koliko pripada Egiptu, takođ. ὡς ἂν εἶναι koliko bi pripadalo. **b)** iza ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ὡς λέ-

γουσι i slič. stoji anakolutski inf., ili ὅτι, ili imper., kao u οἶσθ' ὡς ποίησον = οἶσθ' οὖν ὃ δράσεις pomisli na svoju dužnost, ili οὐκ ἔσθ' ὡς γαμεῖς ne piruj! c) s ἄν znači: samo ako, ὡς ἂν ᾖς samo ako si, ὡς ἄν τις (διατρίβοι) kao čovjek, koji (Plut. G. Gr. 1), a θαυμαστῶς ὡς *mirum quantum*, začudo, slič. ὡς δὴ σὺ οὐκ ἂν δέξαιο kao da ti ne bi dopustio! 6. *poz.* ὡς ἄν s ind. i ὡς κἂν εἰ s opt. = kao.

B) veznik: kako, da, 1. za oznaku objekta, gdje stoji jednako ὅτι, i to s indik. i optat., ali i tu više subjektivno iza dvoumiti, držati, misliti i slič., u potonjih pisaca kao ὅτι pred upravnim govorom. **2.** za uvođenje zavisnih rečenica, koje tumače: kao, da, jer, katkad bez glagola, kao ὡς ἄγος = ὡς ἄγνισμά ἐστιν samo koliko dostaje za odvraćanje krivnje. **3.** posljedično: **tako da,** = ὥστε, tako i uz imenice, γραῦς ὡς s inf. stara, prestara, a da bi, ἰδιώτας ὄντας ὡς — ἀγωνίζεσθαι odveć neiskusni, a da bi se mogli boriti. Konstr. slična kao ὥστε. **4.** namjerno: **da;** konstr. kao ὅπως, katkad bez glag., kao Sof. El. 1434 što uz τάδ' ὡς πάλιν treba dopuniti εὖ θῆσθε. **5.** optativno eliptično: ej da, da bogdice, ὡς θεοὶ ξυνίστορες znali bogovi. **6.** uzročno: **jer, što. 7.** vremeno: **kako, kad,** pošto (*ut*), gdje kod Her. u neupr. pripovijedanju takođ. inf. stoji. Stoga ὡς τάχιστα čim, kako, v. gore A) 2. **8.** katkad, a u N. T. češće, ὡς znači takođ.: dok, dokle.

II. ὡς, **prijedlog** s akuz. smjera: **k, ka,** no u Hom. i starije doba samo prema ličnosti, a ovamo idu i primjeri kao: ὡς ἀδελφὰς τάσδε χεῖρας = ὡς τὸν ἀδελφόν. Sumnj. Sof. Tr. 366. Ta se upotreba ima tumačiti time, što se ὡς dodaje i prijedlozima, kao ἐπί i t. d.

ὦσα i **ὤσασκε,** v. ὠθέω.

ὡσαννά, jevr. riječ *hôshî' ân-nâ*, N. T. ta pomozi!

ὡσ-αύτως, adv. od ὁ αὐτός, u tmezi ὣς δ' αὔτως Hom. (samo ovako u tmezi), ὣς δὲ αὔτως Her., ὡς δ' αὔτως i αὔτως *at.*, na isti način, isto tako.

ὡσεί, ili ὡς εἰ, **1.** kao kad, kao da, uz part.: baš kao da. **2.** = ὥσπερ kao, kao što, *ut*. **3.** uz brojeve: otprilike, oko.

Ὡσηέ, ὁ (jevr. *hôshëa* oslobođenje), prorok, sin Beerov, savremenik proroka Jesaije.

ὥσπερ ili **ὥς περ,** a kod Hom. katkad riječima rastavljeno, **ὡσπερανεί,** ili **ὥσπερ ἂν εἰ,** i **ὡσπερεί** ili **ὥσπερ εἰ,** baš kao, upravo kao, **kao da** (osob. ὡσπερανεί i ὡσπερεί), kao, **kao što,** kao na priliku, gotovo, skoro, ὥσπερ ἄνθρωποι kao da ste ljudi, ὥσπερ δέον, ἐξόν kao da je od potrebe, moguće, ὥσπερ δή baš kao evo, ὥσπερ ἂν εἴ τις baš tako, kao kad, ὥσπερ ἂν ζῶ kakogod živio.

ὥστε, zapr. **ὥς τε** i tako gdjekad pisano,

I. *ep.* **adv., kao, kao što,** kao i, ὥστε θεός, *ut dea*, kao božica, jer je božica.

II. veznik, i to: **1.** u samostalnim rečenicama: i tako, **zato,** stoga. **2.** u zavisnim rečenicama: **a)** za oznaku posljedice: **tako da,** *α)* kod zbiljske posljedice s ind., rjeđe s potenc. i irealom (sasvim rijetko po atrakc. s part. mjesto ind. kao Isokr. 4, 64). *β)* kod samo pomišljene posljedice s inf.; tako os. kod namjeravane posljedice: **da,** i uz ἤ ὥστε iza kompar. μεῖζον κακὸν ἢ ὥστε φέρειν veće, preveliko, a da bi se podnositi moglo. **b)** kondicionalno: **pod uvjetom, da,** samo ako, s inf., ὑπισχνοῦντο ὥστε ἐκπλεῖν obećavahu pod uvjetom, da on otplovi. **c)** *jon.* s uzročnim part., da se označi objektivni uzrok (= *at.* ἅτε s part.): budući da, jer, ὥστε φυλασσομένων ὁδῶν jer su putovi bili stražama zaposjednuti. **d)** kod *poz.* s inf. aor. namjerno (= ὡς s part. fut.): da.

Ὤστια, τὰ, Ostija, na ušću Tibere. Otd.

Ὠστιανὴ ἠιών, ἡ, obala Ostije, lučkoga grada za Rim, na obali lijeve otoke Tiberove; sada razvaline između Torre Bovacciana i Ostije.

ὦσω, v. ὠθέω.

ὠτακουστέω (od ὠτ-ακουστής), prisluškivati, vrebati, aps. ili s neupr. zav. rečen.

ὠτ-ακουστής, ὁ, *poz.* koji prisluškuje, prislušnik.

ὦ τάν, v. τᾶν.

ὠτάριον, τὸ, N. T. = ὠτίον.

ὠτειλή, ἡ (mj. ὀρατειλή, isp. οὐτάω), rana, i to u Hom. otvorena, obič. izbliza zadana, poslije: požiljak, brazgotina.

ὠτίον, τὸ, *poz.* uho, zapr. demin. od οὖς.

ὠτίς, ἰδος, ἡ, droplja.

Ὦτος, ὁ, **1.** sin Aloejev, brat Efijaltov, v. Ἐφιάλτης, 1. **2.** inače lično ime.

ὠτώεις, εσσα, εν (οὖς, starije οὐταόεις), *ep.* uhat, s ručicama.

ωὑτός, *ep.* i **ὡὐτός,** *jon.* mj. ὁ αὐτός.

ὤφελε (v. ὀφείλω, 2 b), o da, ej da bi, da bogdice, kamo sreće da, s inf.

ὠφέλεια, *jon.* **ὠφελίη,** *at.* takođ. **ὠφελία,** ἡ, pored **ὠφέλημα,** τὸ, i *poet.* **ὠφέλησις,** εως, ἡ, pomoć, stoga uop. korist, dobitak, boljinak, aps., ili τινός čiji, od koga ili čega, slič. ἀπό, ἔκ τινος, ali ἔς τι za što, πρός τινα za koga, ἐν ὠφελείᾳ εἶναι probitačan biti, ἐπ' ὠφελείᾳ εἶναι korisnu svrhu imati, ἐπ' ὠφελείᾳ ili -λίᾳ od pomoći, na korist, za opće dobro, ἐπὶ τῇ ἐμῇ ὠφ. na moju sreću, τῇ ὠφ. koristi radi.

ὠφελέω, fut. ὠφελήσω i t. d. pravilno, samo u fut. pas. češće ὠφελήσομαι nego ὠφεληθήσομαι, adj. verb. ὠφελητέον (ὄφελος), pomagati, potpomagati, podupirati, u pomoć dolaziti,

uslugu ili dobro činiti, koristiti, sporiti, prinositi, korist davati, aps., ili *τινά* komu, rjeđe *τινί*, i to *τί* u čem, na pr. *μέγιστα* najviše, stoga *τινά τι* komu što davati, ili *τινί*, na pr. *χρήματι* imutak povećati; inače znači *τινί* čim, *ἔκ τινος* iz, od čega, no stoji i *τινός* ljubav u čem činiti (=*ὠφέλημά τινος παρέχειν*), pak *διά τι* čim, *ἔς τι* za što, *ἔν τινι* u čem, takođ. s part. — U pas. pomoć dobiti, korist imati, koristiti se, dobiti, takođ.: nedopušteno obogatiti se, naime od ratnoga plijena, i to *τί* neku korist dobivati, *τινί* čim, *ἔν τινι* kod čega, *ἔκ, ἀπό, ὑπό τινος* od koga ili čega, *ἔς τι, πρός τι* za što, *πρός τινα* protiv koga.

ὠφέλημα, *τὸ*, v. *ὠφέλεια*.

ὠφελήσιμος, 2. *poet.*, i **ὠφέλιμος**, 2., adv. **-ίμως**, koristan, probitačan, spasonosan, koji korist daje, s korišću, od koristi, kako je spasonosno, *οὐκ ὠφ.* bez koristi, stoga pače: škodljiv, aps., ili *τινί* komu ili čim, *ἔς, ἐπί τι* čemu, za što, *ἔς τινα* za koga, takođ. s part. *ξυμμαχόμενοι* s njihovom pomoću. Supst. *τὸ ὠφ.* korisno, *τὰ ἀφ.* koristi, *ὠφελιμώτερον* spasonosnija stvar, *τὰ ὠφελιμώτατα* najkorisnije stvari.

ὠφέλησις, *ἡ*, v. *ὠφέλεια*.

ὠφελητέος, 3. (*ὠφελέω*), što treba sporiti ili potpomagati.

ὠφελία, *ἡ*, v. *ὠφέλεια*.

ὠφέλιμος, 2., v. *ὠφελήσιμος*.

ὤφελλον i **ὤφελον**, v. *ὀφέλλω* i *ὀφείλω*.

Ὦχος, *ου*, pravo ime nekojih perz. kraljeva, prije negoli stupiše na prijesto; tako u Arijana ime Artakserksa III.

ὠχράω, aor. *ep.* *ὤχρησα*, i **ὠχριάω**, *poet.* i *poz.* blijedjeti, problijedjeti.

ὠχρός, 3., **1.** blijed. **2.** žut.

ὦχρος, *ὁ*, *ep.* i *poet.*, i **ὠχρότης**, *ητος*, *ἡ*, bljedoća, bljedilo, blijedost, osob. lica.

ὤψ, *ὠπός* (rod kod Hom. nejasan, u *poz.* muški, u Plat. jednom *τὰ ὦπα*, ali sumnj.), u Hom. samo *εἰς ὦπα* (osn. *ὀπ* u *ὄπωπα, ὄψομαι*, lat. *oc-ulus*), oko, lice, *εἰς ὦπα ἔοικεν* nalikuje u lice, t. j. veoma je nalik (Il. 3, 158), ili: obrazom je nalik (Od. 1, 411).

Ὦψ, *Ὦπος*, *ὁ*, sin Pisenorov, otac Euriklejin.

Pregled kratica.

Akt. = aktiv.
adj. verb. = adjektiv verbalni.
adv. = adverb.
akuz. = akuzativ.
aor. = aorist.
aps. = apsolutno.
Arij. = Arijan.
at. = atički.
augm. = augment.
brahilog. = brahilogički.
buk. = bukolički.
dat. = dativ.
def. = defektivan.
dekl. = deklinacija.
demin. = deminutiv.
Dem. = Demosten.
dep. med. = deponens medijalni.
dezid. = *desiderativum.*
dod. = dodaj, dodano.
dor. = dorski.
dr. = drugi.
du. = dual.
dvostr. = dvostruk.
enkl. = enklitički.
eol. = eolski.
ep. = epski.
Esh. = Eshil.
Eur. = Euripid.
etim. = etimologija.
fem. = *femininum.*
frekvent. = *frequentativum.*
fut. = futur.
gen. = genitiv.
glag. = glagol.
gram. = gramatički.
Her. = Herodot.
Hom. = Homer.
hrv. = hrvatski.
Il. = Ilijada.
imp. = imperativ.
impers. = *impersonaliter.*
impf. = imperfekt.
ind. = indikativ.
indekl. = *indeclinabile.*
inf. = infinitiv.
intr. = intranzitiv.
iter. = iterativ.
Is. = Isokrat.
isp. = isporedi.
i t. d. = i tako dalje.
iznajpr. = iznajprije.
jevrej. = jevrejski.
jon. = jonski.
komp. = komparativ.
konces. = koncesivan.
konjekt. = konjektura.
konj. = konjunktiv.
konkr. = konkretno.
konstr. = konstrukcija.
kor. = korijen, korjenit.
kopulat. = kopulativno.
Ksen. = Ksenofon.
lat. = latinski.
lir. = lirski.
Luk. = Lukijan.
masc. = *masculinum.*
med. = *medium.*
metaf. = metaforički.
metapl. = metaplastički.
meton. = metonimički.
metr. = metrički.
mj. = mjesto.
nal. = nalik.
na pr. = na priliku.
neg. = negacija.
neutr. = *neutrum.*
nom. = nominativ.
N. T. = *Novum Testamentum.*
obič. = obično.
obj. = objektivan.
obl. = oblik.
Od. = Odiseja.
otd. = od toga, otuda.
opt. = optativ.
osn. = osnova.
osob. = osobito.
part. = particip.
pas. = pasiv.
patron. = *patronymicon.*
perifrast. = perifrastički.
perf. = perfekt.
personif. = personifikacija.
Plat. = Platon.
pleon. = pleonastički.
plpf. = *plusquamperfectum.*
plur. = plural.
Plut. = Plutarh.
podj. = podjedno.
poet. = poetički.
ponajv. = ponajviše.
por. = poredi.
p. r. = pogledaj riječ!
posl. = poslovica.
poz. = pozniji, potonji.
pren. = preneseno.
pret. = *praeteritum.*
prez. = *praesens.*
privat. = *privativum.*
pridj. = pridjevak.
prolept. = proleptično.
pron. pos. = *pronomen possessivum.*
protet. = protetično.
rel. = relativ.
s. = sada.
sanskr. = sanskrtski.
sc. = *scilicet.*
septuag. = septuaginta.
sing. = singular.
simbol. = simbolički.
sl. = slijedeći.
slič. = slično.
slik. = slikovno.
Sof. = Sofoklo.
sopst. = sopstveno.
spor. = sporedno.
staroat. = staroatički.
St. Z. = Stari Zavjet.
stanov. = stanovnik.
stegn. = stegnuto.
str. = strana.
subj. = subjektivno.
superl. = superlativ.
takođ. = također.
t. j. = to jest.
tm. = tmeza.
trag. = tragici.
tranz. = tranzitiv.
t. t. = *terminus technicus.*
Tuk. = Tukidid.
uop. = uopće.
v. d. = vidi dalje!
v. r. = vidi riječ!
v. l. = *varia lectio.*
vok. = vokativ.
zapr. = zapravo.
znač. = značenje.

Popravci.

Str. 7., redak 14. ozgor, lijevo: *ἄ-γνωτος* mj.: *ά-γνωτος*.
» 21., » 7. ozdô, desno: (*αἶρεον* i) *αἱρεόμην* mj.: i *εόμην*.
» 42., » 1. ozgor, lijevo: *ἀμαχεί* mj.: *ἀμαχει*.
» 49., » 23. ozdô, desno: sa dva krila mj.: za dva.
» 62., » 15. ozgor, lijevo: srodstvo sklapati mj.: rodbinstvo.
» 85., » 5. i 8. ozgor, desno: neudata mj.: neudat.
» 107., » 1. ozgor, lijevo: lediti mj.: smrznuti.
» 114., » 11. ozgor, desno: koji se ne koleba mj.: koji koleba.
» 177., » 6. ozdô, desno, dodaj: zubljonoša.
» 192., » 2. ozgor, lijevo: čovjek mj.: ćovjek.
» 208., » 26. ozdô, desno: opona, preponka mj.: ošit.
» 209., » 2. ozdô, lijevo: *δια-ψεύδω* mj.: *δια-φεύδω*.
» 228., » 29. ozdô, desno: pa zato mj.: zašto.
» 235., » 15. ozdô, desno, treba da stoji samo: Janini na jugoistok iznad rijeke *Δώδων*.
» 241., » 6. ozdô, lijevo, dodaj: uzdržljivost.
» 283., » 13. ozdô, lijevo: *ἐν χερσὶ λαβεῖν* mj.: *ἐν χερσι αβεῖν*.
» 337., » 14. ozgor, desno, dodaj: zapovjednik.
» 352., » 10. ozgor, lijevo: savornja mj.: savorna.
» 385., » 8. ozgor, lijevo: *σχοίην* i *σχοίμι* mj.: i *-σχοιμι*.
» 419., » 29. ozgor, desno: opravljanje, tvorba mj.: obavljanje.
» 512., » 26. ozgor, lijevo: šuperenje, smoljenje mj.: začkanje.
» 539., » 1. ozgor, lijevo: *κροαίνω* mj.: *κροαινω*.
» 545., » 1. ozdô, desno: od njih je s eubejskim mj.: se ubejskim.
» 570., » 25. ozgor, desno: Ksen. An. mj.: Arij.
» 603., » 7. ozgor, lijevo: otpravljati mj.: otpremati.
» 623., » 3. ozdô, desno: pjesma žalostiva mj.: žalovita.
» 637., » 12. ozdô, lijevo: Plut. Kleom. mj.: Plat.
» 653., » 29. ozgor, desno: ozlovijediti se mj.: ozloviditi se.
» 693., » 2. ozdô, desno: bijel bjelcat mj.: bije.
» 796., » 16. ozgor, desno: *πρό τινος* mj.: *προ τινος*.
» 839., » 5. ozgor, desno, dodaj: časni prorok, iron.
» 852., » 20. ozgor, desno, dodaj: kojemu se na Sunionu mole.
» 898., » 18. ozgor, desno, dodaj: vrstanje.